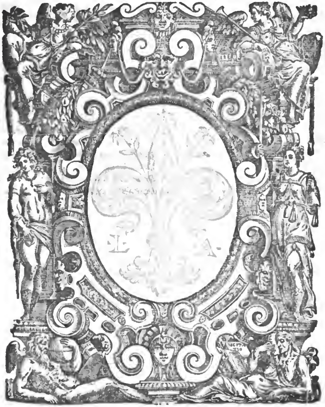
FRANCISCI ZABARELLAE PATAVINI, CARD. FLORENTINI, IVRISC. PRAESTANTISS.

Super Tertio Decretalium, ſubtiliſsima Commentaria.

Cum Additionibus, ſummariis, ac repertorio Domini Ioannis Thierry Lingonienſis, iurium clariſsimi interpretis:

Nunc denuò magis quàm antea erant, ſumma cum diligentia ampliatis, & exornatis.

In hac poſtrema editione a multis mendis expurgata, & ſuo candori reſtituta.

NAPOLI

VENETIIS, Apud Iuntas, M D C II.

Digitized by Google

Rubricæ huius voluminis.

De vita & honeſtate clericorum. fo. 2
De cohabitatione clericorum & mulierum. 7
De clericis coniugatis. 12
De clericis non reſidentibus. 17
De præbendis & dignitatibus. 22
De clerico egrotante. 52
De inſtitutionibus. 58
De conceſſione præbendarum. 47
Ne ſede vacante. 71
De his quæ fiunt a prçlato ſine conſenſu capituli. 72
De his quæ fiunt a maiori parte capituli. 77
Ut eccle. benefi. ſine diminutione conferantur fol. 78
De rebus eccleſiæ non alienandis. 81
De precarijs. 86
De commodato. 87
De depoſito. 88
De emptione & venditione. 90
De locato & commodato. 94
De rerum permutatione. 99
De feudis. 103
De pignoribus. 106
De fideiuſſoribus. 110
De ſolutionibus. 113
De donationibus. 116
De peculio clericorum. 122
De teſtamentis. 124
De ſucceſſoribus ab inteſtato. 148
De ſepultus. 150
De parochijs. 159
De decimis. 161
De regularibus. 173
De conuerſione coniugatorum. 187
De conuerſione infidelium. 189
De voto. 197
De ſtatu monachorum. 204
De religioſis domibus. 218
De capellis monachorum. 219
De iure patronatus. 219
De cenſibus. 234
De conſecratione eccleſiç vel altaris. 246
De celebratione miſſarum. 249
De baptiſmo 256
De presbytero non baptizato. 260
De cuſtodia euchariſtiç. 261
De reliquijs & veneratione ſanctorum. 261
De obſeruatione ieiunorum. 262
De purificatione poſt partum. 264
De eccleſiis edificandis. 264
De immunitate eccleſiarum. 266
De clerici vel monachi. 276

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMI, AC EXCELLENTISSIMI I. V. MONARCHAE, DOMINI CARDINALIS ZABARELLAE,

Super Tertio Decretalium ſubtiliſsima Commentaria.

Cum Additionibus, ſummariis, ac repertorio Domini Ioannis Tierry Lingonienſis, iurium clariſsimi interpretis.

De vita & honeſtate clericorum. **Rubrica.**

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſunt laici digniores.*
2 *Clerici, quantum poſſunt, a iudicijs abſtinere debent.*
3 *Honeſtas vnde dicatur.*

Continuatio ſumi poteſt ꝑ ea quę no. ſ. e. compilatione in
proœmio. Nam in 1. lib. tractatum eſt de ꝑſonis, & eorum of-
ficijs. in ſecũdo de exercitijs homioum in iudicio. Conſequẽ
1 ter ergo videndum eſt de exercitijs extraiudicialib. † Et quia
clerici ſunt laicis digniores. de ma. & ob. c. ſolitę. iõ de clericis
tractat̃ in hoc lib. de laicis vero in li. 4. Tractaturus aũt de exer
citijs clericorum: qa oĩa ipſorum geſta dẽnt ſumma honeſta
te ſplẽdeſcere ĩ. c. vt clericorum, & plurib. alijs c. huius ti. Iõ ꝑ
mittit de vita & ho. cle. vel ſm Goſ. finito tractatu iudiciorũ,
2 aqb. clerici q̃tum pñt, dẽnt † abſtinere: qa ſeruos Dei nõ opor
tet litigare, 2. q. 7. c. ſicut, ſacerdotes, & de ſynodi. c. vno. iõ ſub
ijcit̃ de vi. & hone. cler. vel ſm Hoſt. dẽnt clerici recte iudica-
re (vt in ſuperiori libro ſumus edocti) vel qa ꝯſtitutus in mor
tali iudicare nõ dẽt. 3. q. 7. iudicet. docet autor honeſtam vitã
ducere. Prima ꝯtinuatio melior: tñ & reliquę tolerari pñt. de
mã. 23. di. his igit̃. & §. clerici. cũ quatuor c. ſeq. 35. & 41. q. 4. &
ĩ alijs multis locis reperit̃ in 6. & cle. Op. ad rub. ꝙ ſit ſupflua:
qa ſufficiebat dicere de vita clericorũ, vel de honeſtate cleri-
corũ. noĩe. n. victus ꝯtinent̃ oĩa q̃ ad victũ ptinẽt: ſiue in cibis:
ſiue in veſtib. & ſilib. ff. de ver. ſig. victus. & l. ſeq. & l. quotiẽs.
§. verbum viuere, ſic ẽt ſub verbo honeſtatis ꝯtinet̃ honeſtus
ſtatus in qbuſcũq; (vt de ſe patet.) Sol. in verbo victus vel vita
ꝯtinent̃ ꝓprie ea q̃ ꝯcernũt ſuſtẽtationẽ ſeu ꝯſeruationẽ vitę,
vt in ꝯrijs. & ĩ. de pb. c. cum ſm. ſed in verbo, honeſtatis, com
3 prehẽdunt̃ q̃ ꝯcernũt cultũ vitę quoad mores. † Dr̃. n. hone-
* ſtas* quaſi honoris ſtatus ſm Papiam. iõ, vt vtrũq; cõprehẽ-
deret, & de mõ viẽdi quoad obſeruationẽ vitę, & quo ad ob-
ſeruatiõẽ honeſtatis morũ, poſuit ambo verba, & ita diſtin-
cte ꝓſequit̃ Hoſ. in ſumma eiuſ. tit. vbi colligit iura ꝯcernẽtia
vitã, & iura ꝯcernẽtia honeſtatẽ, tũc poſſumus exponere hęc
verba, vita & hon. cle. i. de honeſtate vitę clericorũ, q dẽnt in
cũctis honeſtatẽ obſeruare. d. c. vt clericorũ, & plurib. alijs c.
huius tit. Nam ẽt inter laicos nõ tm̃ ꝙ licet: ſed quod hone-
ſtum eſt, debet attendi. ff. de reg. iur. l. ſemꝑ in conuentionib.

ADDITIO.

* Honeſtas. Adde quod honeſtas eſt lucro præferenda. Bal. in l. reprehenden-
da. C. de inſti. & ſubſt. ſub condi. fac. Et quod honeſtæ perſonæ dicuntur no-
tarij, ſacerdotes, & vicini. vide Io. An. in c. paſtoralis. §. præterea. de of. or. ta
men ibi abbas reprehendit ſacerdotes & vicinos, niſi ſacerdos prælatus ha-
bens iuriſdictionem Spe. in ti. de primo & ſecundo decre. §. iam de effectu.
ver. b quid. & per doc. in l. j § ſi quis ipſi prætori. de ope. no. nun. doc. in c. fi.
de ap. Et quod honeſtus homo habeat pro ſe præſumptionem, quod nihil
facit cum dolo. vide Spe. in ti. de ceſ. act. §. j. ver. ſed opponitur.

SVMMARIVM.

1 *Laici prope dum diuina celebrantur morari non debent.*
2 *Eccleſia diuiſio dicitur eſſe triplex.*
3 *Laici qui & quando poſſint inuitari ad pſalendum cum clericis.*
4 *Veniens contra diſpoſitionem canonis quando dicatur peccare mortaliter.*
5 *Orando ſedere non debemus.*
6 *Sancta ſanctorum quis locus ſit in eccleſia.*
7 *Iura intelligi debent generaliter quo ad mores.*

1 VT laici. † Laici ꝓpe altare, vel in choro,
dum diuina celebrant̃, morari ñ
dẽnt, ſed accedere cã orandi, vel communicã
di pñt. h. d. Habet tria dicta. Secũdum ibi, ſed
pars. Tertium ibi, ad orãdum, ſecus circa, vel
iuxta ſtare. Aliud ſtare: aliud ſedere. 91. di. eps
el 1. & 2. C. de poſtu. l. quiſquis. 50. diſt. c. quid eſt hoc. Secunda
pars, ſubaudi, ſed nec ĩ. chorum clericorum pſallentium, &
tũc bñ ꝯtinuat̃ ver. ſed pars clericis, & in minorib. ordinib. cõ
ſtitutis. Hoſt. no. ꝙ appellamus miſteria illa obſequia, quę di-
uinis impenduntur. verſus. Dicito miſterium, dño dum ſacri
2 ficatur. Atq; miniſterium quodlibet officium. † Not. triplĩ-
cẽ diuiſionem eccleſię. Eſt. n. pars prima, vbi eſt altare. Secũ-
da, vbi eſt chorus. Tertia, vbi eſt reliquum corpus eccleſię, ꝙ
alibi dr̃ nauis, vbi dẽnt morari laici. Opp. quia vr̃ hoc c. eſſe ꝯ
charitatem, eo ꝙ excludit laicos ꝯſortio clericorum. Solu. vt
in glo. 2. ꝓhibetur. n. commixtio clericorum cum laicis dum
diuina celebrantur, vt clerici liberius intendant. glo. tñ. 62. di.
non liceat, arguit; laicos qui cantãt in eccleſia, dummodo nõ
in pulpito, excuſari: ſed intellige ẽt dummodo nõ morentur
inter clericos: ꝙ hic ꝓhibetur. Vel melius, dic, ꝙ ẽt inter cle-
ricos, & hoc de ꝯſuetudine: qa ſic obſeruatur, vt ĩ. in 4. ꝯrio.
Secundo op. Nam in primo dicto colligitur ex tex. ꝙ clerici
officiantes debent ſtare prope altare. ſecundo ꝙ debent ſtare
in choro, & ſic inuicem litera ꝯdicit. Solu. prope altare ſacer-
dos celebrans moratur, & clerici aſſiſtentes ibi, ſine quib. non
celebrant ĩ. eo. vt quiſq;. ſed in choro morãtur reliqui qui re-
gunt chorum. Aliquę tñ eccleſię nõ hñt chorum ſeparatum
ab altari, & tũc oẽs clerici morant̃ ꝓpe altare. laici vero in par
te reliqua. Tertio op. ꝙ imo laici pñt ẽt ꝓpe altare, vel in cho
ro inter clericos morari. Nam de licentia clericorum pñt in-
tereſſe ſpũalib. actib. 43. di. c. j. & 2. & ſeq. Soluit Hoſt. ꝙ hic ꝓ
hibet̃ temeritas in verbo non ꝓſumant, & ſic fatet̃ Hoſt. ꝙ de
licentia clericorum pñt, dic ꝙ ſi hoc c. intelligitur eſſe præce
pti, clerici non pñt hanc licẽtiam dare, cum inferior Papa nõ
poſſit diſpenſare ꝯ canones niſi in caſib. expreſſe permiſſis, vt
in c. dilectus. de temp. ordi. & ꝙ ibi no. Sed quia hoc c. loquit̃
de honeſtate, vt ĩ. eo. ꝯrio. iõ placet dictum Hoſt. tenendo ꝙ
clerici nõ poſſint hanc licẽtiam dare. Ad ꝯria dic ꝙ loquunt̃
in alijs caſib. Item ibi admittãtur laici ad cautelam clericorũ:
maxime in d. c. 2. Dicit tñ Franci. vercel. ꝙ, deficiẽtib. clericis,
3 †, laici ſcientes pſallere pñt inuitari ad pſallendum cum cleri-
cis. de reli. do. c. item quatuor. facit. 28. di. c. ſedulo. ꝙ non vr̃ ꝓ
cedere, rõne ꝑdicta. tñ qa c. hoc ꝯcernit honeſtatem, vitę, quę
maxime ꝯſiderat̃ ſm ꝯſuetudinẽ, põt tolerari dictum Franc.
vbi hoc hẽt ꝯſuetudo, & cõiter vbilibet hoc ſeruat̃. ꝓ hoc fa-
cit ꝙ dicit Inn. dicens ꝙ hoc c. loquit̃ de honeſtate. iõ nõ cre-
dit aliquem peccare mortaliter q ꝯ facit maxime, vbi nõ eſt
ꝯria ꝯſuetudo. Vñ ẽt dicit Ho. ꝙ celebrante ſummo pontifi-
ce oẽs ſunt ſimul mixti, ad deſignãdum ſortan ꝙ ipſe eſt cõis
oib. Nam & ſm Dei cultũ neq; maſculus: neq; fęmina: neq;
liber: neq; ſeruus, oẽs. n. eãdem mercedẽ recepimus in Chri-
ſto. vt in Auth. de mona. §. hic aũt vobis, coll. 1. Pro hoc ẽt, ꝙ
dẽat attẽdi ꝯſuetudo, eſt hic tex. in fi. ibi, moris eſt. Ex hoc dr̃,
ꝙ vbi ꝯſuetudo obſeruatur hoc c. nõ facile excuſat̃ a mortali
q ꝯ facit. ceſſante aũt ꝯſuetudiõẽ, ſola diſpoſitio huius c. non
ſufficit ad ĩducẽdũ ꝙ peccet mortaliter is q ꝯ facit. ꝓ ꝑdicta, q̃
no. ad id ꝙ no. de elc. c. gñali. li. 6. in gl. ꝯfaciẽtes. Nã in eo ꝙ di
4 cit ꝙ veniẽs † ꝯ diſpõnẽ canonis dẽt deponi, & ſic vr̃ ꝙ peccat

5 †Quinto op.in eo ꝙ dicit ſtare,vel ſedere. Nam orando ſede-
re non dẽmus.95.di.c.ep̃s.el 1.& 2.Sol.pmittit̃ ſedere in eccle
ſia,vt poſſint fieri crebræ orões p interpellationẽ tpis,p hoc
eſt ꝙ no.de reli.& vene.ſan.in clc.ſi dudum.in glo. magna,&
ita obſeruatur in miſſis ſolẽnib. qa certis tpib. ſedet: vt dum
cantatur epiſtola,vel alia quæ cantat chorus. Quęro ibi,laici
de intellectu.Sol.intellige vxorati,vel nõ,ſ'm Fran.q putat id
de clericis ꝯiugatis,facit de cle.ꝯiu.c.j.lib.6. Spe.al.eo.ti.quid
a te & c.diuerſis. Sęcũdo quęro,quæ ſit illa pars quę cãcellos
ab altari diuidit.So.vt in glo.3.& in ea.ibi,hoĩes.vñ olim nec
ſubdiaconus intrabat.23.di.nõ oportet.1.& 2.hodie ſecus, cũ
ſit ordo ſacer.de ſer.non or.miramur. Tertio quæro,qs locus
6 ſit is qui in textu dr̃,ſancta ſanctorum.† Sol.vt in glo.vlt.quæ
exponit duob.modis,& in ea.ibi,100.di.ꝯ morem. de conſti.
ex literis.ibi,alij Vin.Tan.Gof.& Inn.Opad ſ'm intellectum
gl.qa ſi p ſancta ſanctorum intelligitur de maiori parte,eccle
ſiæ,non debuiſſet addici ad orandum, & communicandum,
cum illam partẽ cuiq; liceat ingredi qñcunq;.35.q.2. de hijs.
de ꝯſe.di.1.ep̃s.niſi ſit excommunicatus.arg.21.di.cleros.in fi.
95.di.c.j.cir.prin.j.q.1.non liceat.24.q.3.clerici.33.q.4.vir cum
propria.So.ſta ꝯrio,& verior eſt prima expoſitio glo. Tertio
modo exponit Bonaguida,localiter intelligẽdo de capella q̃
Romę eſt in palatio Conſtãtini apud ſanctum Ioan.Lateran.
vbi ſeruantur capita apoſtolorum Petri & Pauli,quę vocatur
7 ſancta ſanctorum.Hęc expoſitio nõ valet,tum qa iura † dẽnt
intelligi gñaliter quoad mores,de ꝯſti.c.1.& vlt. tum qa ver.
ad orandum,venit aduerſatiue ad pręcedentia,pp dictionem
vero.& ſic neceſſe eſt ꝙ loquatur gñaliter ꝓut loquũtur p̄ce-
dentia,& hodie capita Apoſtolorum ſunt in ecclesia S. Ioan
nis lateranenſis in tabernaculo quodam,& nõ in illa capella,

S V M M A R I V M.

1 *Clerici an poſſint arma portare.*
2 *Arma clericorum debent eſſe orationes & lachrimæ.*
3 *Armorum vſus inſcio principe eſt interdictus.*
4 *Clerici vſurarij an ſint excommunicandi.*
5 *Clericus,quando ſubeſt iuſta cauſa,an poſſit portare arma.*
6 *Copula,&,requirit vtranque partem eſſe veram.*

1 Clerici. Op.†ꝙ clerici poſſint arma portare.24.q.3.Ma
a ximianus.So.ex cã p̃nt,a vt in gl. j. ſine cã non,
intelligẽdo tñ arma in ꝓprio ſignificato, ꝓ armis militarib.
2 †Arma aũt clericorum b dẽnt eſſe orõnes,& lachrimę. 23.q.
b vlt.§.1.& ſequẽnb.& de hoc.23.q.vl.in ſumma.Secundo op.
3 ad idẽ ꝙ nullum ſpãle ſit in cleris.† Nam ẽt laicis interdictus
c eſt armorum vſus e inſcio principe.C.vt armorum vſus,in ru
bro,& nigro.lib.11.Soluit Ho.ſtando ꝯrio,ſ'm quẽ ſolet prin
ceps ꝯcedere ꝙ ob inſpiciendos agros, vel aliam iuſtam cãm
quis ſine offenſione alterius ſine cingulo poſſit vti.C.de præ-
poſitis ſacri cubiculi.l.fi.li. 12. q aũt ſine iuſſu principis bellũ
gerit,tenetur l.iulia maieſtatis.ff.ad l.iul.maie.l.3.in Auth.de
armis.col.v.in prin.tertiæ col.& de mandatis principum.col.
3.neceſſitate tñ imminente ſufficit licentia magiſtrorum of
ficiorum.C.de fabricẽſib.l.fi.lib.11.de hoc de reſti.ſpo.olim.j.
4 †Tertio op.ꝙ clerici vſurarij non ſint excommunicandi,ſed
ſuſpendendi ab officio & bñficio j.de vſur.præterea.Sol.vt in
glo.vl.quæ,quod hic dicit de vſurarijs,intelligit de laicis. ſed
tunc non bñ ꝯueniret illud verbum huic rubro. ad ꝙ tñ poſ-
ſet dici,ꝙ ſępe ſic accidit,& ſufficit ꝙ principalis deciſio ꝯue
nit rubro j.de præb.maioribus. vbi incidẽter dr̃ de permuta.
dignitatum, ꝙ potius cõuenit ep̃is c.quæſiuum.de rerum p-
mut.vel dic,ꝙ hic loquitur de clericis vſurarijs, quia Primo
ſuſpenduntur,vt in ꝯrio. Secundo excommunicantur,vt hic.
quod intellige continuatio.exigente j.e.monaſteria. Tertio
deponitur.45.di.quoniam.de vſuris.c.1.& hic eſt ordo.vt no.
de iud.com non ab homine.Item etiam ſi intelligis de laicis.
dic ꝙ primo incipitur a pœna lateranenſis concilij j.de vſur.
quia in omnib.vt patet eo.ti.cum in fi.deinde excommunica
5 tur,vt in c.ꝓterea. † Quæro an clericus,qñ ſubeſt iuſta cã,poſ-
ſit portare arma,ẽt ad lędẽdum. Sol.Alanus & Vin.ꝙ ſic Ho,
vero dicit ꝙ ſolum arma defenſionis,primum verius. Nam
clerici ẽt p̃nt ex iuſta cã mouere bellum.de ſen.excom. dile-
cto.l.b.6. tñ proprie hoc permittitur pro tuitione rerum ec-
cleſię.Sęcũdo quæro ſi c.iſtud ex toto intelligitur de clericis,
quoad hoc c.eſt ac ſi diceret,clerici portantes. Item vſurarij
excommunicantur,& generaliter quando copulatiua ſtat p-
prie & quando alternatiue.dic vt dixi in d.c.ex parte,el 1.

ADDITIONES.

a Ex cauſa poſſunt.Adde multos caſus. Primo propter defenſionem ſui. vt in
clem.ſi furioſus.de homi.& io c.ſignificaſti.el 2.& ibi doc.de homi.Secundo
pro defenſione rerum,vt in c.olim.el primo.de reſti.ſpo.Tertio,pro defen-
ſione ſui & proximi,vt in c.dilecto de ſent.excom.lib. 6. & in c.quanto. de
ſer.excom.Quarto poſſunt eſſe perſonaliter in bello, defendendo:non au-
tem vlciſcendo. vt eſt glo.j.in c.ſiue vos oportet.23.q.8.verſic.pro feudo.vt
per glo.ſummæ.23.q.8.glo.ſummæ.23.q.j.Sexto,vbi ciuitas,vel patria ab in
fidelibus euaderetur.vt in c.peruenit.de immu.eccle.
b Arma clericorum.Adde glo.io ver.eccleſiaſtico in c.dilecto. de ſen.excom.
lib.6.glo.ſi.in c.continentia.de cle.percu.Ant.de Butr.Abba.in cap petiuo.
de homici.
c Armorum vſus. Adde Bal.in c.ſi quis ruſticus. de pace tenen. in vſibus feu-
dorum.Flori.in l.3.in §.occiſum.ff.ad l.Aquiliam.
d Copula &.Adde Ant.de Bur.c.1.de reſcr.Io.An.in c accuſatus.de hære.li.6.
in nouella.Pau.de Elea.in cle.in pleriſque.de electio.Bar.in l.prima.ff.de iu-
ſti.& iure.Bar.in in l.incerti.ff.de leg.3.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia fundari non debet, niſi redditus ſufficiant presbytero, & clerico.*
2 *Cantus eſt clericis neceſſarius.*
3 *Sacerdos ſine clerico celebrare non debet.*
4 *Epiſtola legens debet eſſe ſubdiaconus ad minus.*
5 *Celebrans ſine clerico vel alio miniſtro,conficit,ſed peccat.*

Vt quiſque. Presbyter habẽs populum dẽt habere
clericum qui ſecum cantet, & in alijs
hic expreſſis eum iuuet,quiſq;.alias cuiuſquiſq;,& ſupple ſta
tuimus,vt s.e.c.1.clericum idoneum ad ſuum officium exer-
cendum,quod conſiſtit in ſocietate cantus lectione:admoni
tione:& doctrina,vt ſequitur Hoſt. poſtit, & ſciat admonere
ſimpl'r ſine prędicatione,ſuos,i.presbyteri.erudiat:potiſſime
1 quo ad mores j.c.vt clericorum.† No.ꝙ eccleſia nõ dẽt fun-
dari niſi redditus eius poſſint ſufficere duob. ſ.presbytero, &
clerico,ad quod allegatur quotidie.pro hoc j.de conſe. eccl.
vel alta.cum ſicut,& de hoc in glo.2. & facit ad id quod dico
de pręſump.c.ſi.Secundo no.de ſocietate optanda,alias,vę ſo
2 li,quia ſi ceciderit &c. j.de ſtatu mona.c.2.† Tertio no.quod
cantus eſt neceſſarius clericis. debent tñ magis corde quam
voce canere.92.di.c.1.& 2.quod intellige,vt ibi no.& dr̃ can-
tare quicunq; dicit officium in cantu.Iſta appellatio non ap-
paret vera.Alibi dr̃ canere,qui metrice deſcribit.44.diſt.c.2.vt
3 ibi.Cecini paſcua rura duces.†Quarto no.ꝙ ſacerdos nõ dẽt
celebrare ſine clerico quod tñ non probatur hic,niſi p argu.
in eo quod dicit,ꝙ presbyter dẽt hr̃e clericum.Op.ad hoc,&
ad textum, quod imo quęlibet eccleſia dẽat habere presby-
terum,& diaconum.24.di.presbyteri.Item alibi dr̃ ꝙ dẽt ha-
bere duos presbyteros.7.q.1.illud. ſol. c.illud loquitur de ho-
neſtate,& qñ eccleſia non eſt completa,vt no.ibi.ſic ẽt loqui
tur c.presbyteri.ſed de neceſſitate loquit̃ quod hic dicit.ſuffi
cit autem,ex eo quod litera dicit de clerico, ꝙ ſit clericus in
minorib.Nam ẽt is qui hẽt ſolam primam tonſuram dr̃ cle-
ricus,de ęta.& qual. cum contingat. Ex hoc not.id quod hic
no.in glo.& ſic ꝙ accolitus legat epiſtolam, & plus no. ꝙ ẽt
non accolitus,dumtñ ſit clericus,hoc poteſt. Secundo op.ad
4 hoc,ꝙ requiratur ſaltem †ꝙ ſit ſubdiaconus ſi debet lege epi
ſtolã.34.diſt.ſi ſubdiaconus.50.di.c.pe.ſol.vt in glo.quæ intel
ligit hoc c.in neceſſitate,& in eccleſijs vbi non ſunt ſubdiaco
ni.p hoc.92.diſt.c.2.vel dic,ꝙ poteſt non ſubdiaconus legere
epiſtolam in pulpito, vel in apparatu ſolẽni ſubdiaconali.92.
diſt.non liceat,alias grauiter puniretur.de non ordi.mi c.1.&
2.ſed de plano,& ſimpl'r.nam quotidie videmus etiam laicos
literatos,nondum clericos, ſine apparatu dicere epiſtolam,
ſ'm Hoſt. quod eſt verius, quod tñ dicit de laico vr̃ repugna-
re,ei quod dr̃ s.e.c.1.ſed,vt ibi dixi in 3.ꝯrio,in paucis locis il-
lud c. ſeruatur p hoc ſoluitur ꝙ ſequit̃ in gl. in eo quod dicit
diaconum non debere legere epiſtolam.quia videretur rece-
dere ab ordine ſuo.quod tamen non probatur per iura quæ
alleg.gl.imo,abſente ſubdiacono,diaconus, ſi eſt præſens de-
bet epiſtolam legere.26.diſt.perlectis ver, ad diaconũ, quod

eſt aut

Digitized by Google

etiam tenēt glo.in ver.ſed pone.ꝑ hoc dic, ꝙ presbyter dicēs
a euangelium [a] tanquam diaconus vtetur ſtola ſup humerum
ſiniſtrum.25.diſt.vnum.no.23.diſt.eccleſiaſtica. Quæro ſi ſa-
cerdos non hēt clericum,prout hic dr̄. Inno. ꝙ hic loquitur
de honeſtate,& ꝙ non peccat mortaliter ſi ɔfacit ꝑꝑ pauper
tatem:quod eſt verum quo ad hoc ꝙ non habet clericum in
domo non peccat mortaliter: tn̄ celebrationem miſſę non ꝑ
ficiet ſine clerico,ſicut approbat conſuetudo;tn̄ inuoluit ob-
ſeruantia,ꝙ ēt non clericus iuuat ſacerdotem in celebrando.
quo caſu non eſt peccatum vbi ſic obſeruatur, quamuis aūt
vnus ſolus ſufficiat ad iuuandum in miſſa,dēt tn̄ ſacerdos di-
cere dn̄s vobiſcum:quia hęc verba proferuntur ad totam ec-
cleſiam militantem, & hoc ēt ſi nullus alius interſit. Item,
5 † liceat celebrare cum ſocio: ſeu clerico,vel alio miniſtro, ſi
tn̄ celebrat ſolus,conficit:ſed peccat.de conſe.diſt.2.hoc quo-
que.Secundo quęro,quid docebit clericus,qui ſcholas debet
b tenere,[b] vt in textu.ſolu.vt in glo.docendo,quæ dicit,ꝙ pſal-
terium & cantum, vel dic,ꝙ alphabetum prius ſeu prima li-
terarum rudimenta,quod dēt vbiq; fieri.ff.de vacatione mu
nerum.l.2.in fi.Hoſt.Op.ad hoc,ꝙ imo debeat aliud docere.
37.diſt.de quibuſdam ⁊.de magiſtra.quia nonnullis.vbi dr̄,ꝙ
dēt docere grammaticam. Sol.ſm Inno.ibi de magiſtro qui
regit maiores ſcholas, de cuius officio non eſt legere lectio-
nem, vel epiſtolam, ꝙ probatur hic in text. Nam exponitur
quid docere debet. i.ea quę pertinent ad fidem diſcendam,ꝙ
expone,vt in glo. Tertio quæro, quid vult dicere textus ibi,
cum omni caſtitate erudiat.So.verbum,caſtitatis, pōt accipi
proprie.Nam debemus eſſe caſtitatis amatores,vt in auth.q.
mo.na.eſſi.legi.§.quoq;.col.6.pro hoc ſ.in proęmio,& quod
ibi no.in glo.in verbo pudicos.Ex hoc no.Egid.ɔ clericos ta-
les qui pueros quos docent,faciunt intemuneios ad luxum:
poteſt etiam intelligi,caſtitate,generaliter pro moderatione
& alia litera habet caſtigatione, & dic temperata, de homi.
ad audientiam.

ADDITIONES.

a Presbyter dicens euangelium. Adde c.illa.12.diſt.
b Qui ſcholas debet tenere.Adde c.fin.de magiſ.

SVMMARIVM.

1 *Clericis etiam ſimpliciter tonſuratis,ſi beneficiati ſunt,probibetur nu
trire comam.*

1 **Si quis.** Clericis † etiam ſimpliciter tonſuratis,ſi benefi
ciati ſunt.ar.de poſtu.c.1.& ⁊.eo.c.2.comam:vel
barbam ⁊.c.proxi.Op.ꝙ clericus non relaxās comam non ſit
anathema:ſed debet fieri.30.diſt.per totum.glo.vlt. ſtat ɔrijs.
Idem Vin.Inno.& Hoſt.& idem no.23.diſt.ſiquis.& ⁊.de apo
ſta c.3. quod eſt verum,niſi loquatur de religioſo qui relin-
a quens habitum temere,eſt excommunicatus [a] ipſo iure ⁊.ne
cleri.vel mona.c.2.lib.6.ille tamen eſt alius caſus.

ADDITIO.

a Eſt excommunicatus ipſo iure.Adde glo.in verbo apoſtatæ. in c.1.de temp.
ord lib.6.Io.An.in c.Ioannes.de regu.Io.de ſmo.in cle.quoniam.de vita &
ho.cle.Archiep.Flo.in tractatu de excommunicatione.c.36.idem Archiepiſ.
in 2.parte.3.partis ti.25.c.43.

SVMMARIVM.

1 *Clericis quare probibeatur nutrire comam,*
2 *Clerici debent eſſe detonſo capite.*

1 **Clericis.** † Quęro quare prohibetur clericis nutrire
comam. Solu.quia coma,eſt proprie mulie-
ris in ſui velamen,& eſt ſignum ſubiectionis.30.di.c.2.quam
comam,cum ſolenniter pęnitet,nō deponit, vt no.50.di.pœ
2 nitentes.De hoc de ſta.reg.cle.attēdentes.in gl.ꝑ hanc.† Cle-
rici aūt debent eſſe detonſo capite,vt dicit glo.& quid ſignifi
cet raſio capitis,habetur.12.di.duo ſunt,& de hoc ⁊.c.clerici.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non in ſacris contrahens vxorem non dimittet.*
2 *Clericus non in ſacris non profeſſus poteſt vxorem ducere.*
3 *Clericus non in ſacris coniugatus an poſſit vxorem dimittere.*

Clericus. Legitur duob.modis. vno modo ꝙ princi-
pium vſq; ibi,nec,& finis ibi,nec inuita,po
nant vnum caſum, & medium ibi,nec in monaſterio, ponāt
1 alium caſum,& hęc lectura hoc vult.ſi clericus † nō in ſacris
a ɔhit,vxorem non dimittet.hoc primo,& ſi ꝓfeſſus ɔhit,[a] ſe-
parabitur ab vxore,& iterum tōdebitur.Sol.modo legitur ꝙ
ponat vnum caſum ſolum:quę lectura eſt verior, & ſm hāc
2 h.d.clericus † non in ſacris non profeſſus pōt vxorem duce-
re:ſed iterum tondebitur ſi vult gaudere priuilegio clericali,
vel tenere beneficium.Ex hoc vl.dic,vt ⁊.ti.2.Ioannes,& ſm
primum modum expone verbum, tondeatur,ſi vult priuile-
gio clericali gaudere ſm Inn. quod dic,vt ⁊.de cle.ɔiu.c.vno,
li.6.Et ꝑ hoc ſoluit ɔrium ꝙ format gl.vl.& in ea ibi eos.vbi
3 de hoc.Op. ꝙ clericus † nō in ſacris ɔiugatus poſſit vxorem
dimittere,de ɔuer ɔiug.cum ſis,& c.vxoratus.So.ꝙ hic dr̄,ꝙ
non dēt vxorem dimittere,dic inuitam.Nam volētes dimit-
tere,pn̄t,cā religionis,ſeruata diſtinctione de qua in ɔrijs, &
ſimiliter hoc poteſt cauſa clericatus.32.diſt.ſeriatim.Gof.

ADDITIO.

a Et ſi profeſſus contrahit.Adde doc.in c.j.de vo.lib.6

SVMMARIVM.

1 *Manum iniiciens in clericum quomodo excuſetur a canone, ſi quis ſua
dente.*
2 *Inuitus non debet ad bonum compelli.*
3 *Clericis non licet habere veſtimenta, vel calceamenta inboneſta.*

Clericis. Clerici qui per clericatum volunt ſe tueri.
Vin.a ſuis.i.de ipſorum mādato tondeātur.i.
tonderi compellantur,& ob hoc ēr pn̄t caueri mācipiare,ſm
1 Vin.⁊.de apoſta.a nobis.Op.† qa ſi inuiti cogentur,iniiciētes
manus erunt excommunicati.17.q.4.ſiquis ſuadente.So.Inn.
ꝙ hoc caſu non incidunt in canonē.de ſen.exc.cum volunta-
2 te.§.ſi quis vero.Secundo op.ad idem,quia inuitus † non dēt
ad bonum compelli.23.q.5.ad fidem.Sol.vt in glo.vlt. quam
no.in ver.item argumentum,in eo ꝙ colligit, beneficia con-
a ferri [a] inuitis.pro hoc,quia ſoluitur ēt ꝓ inuito. ff.de neg.ge.
ſoluendo,& pro inuito appellatur.ff.de ap.non tantum. Sed
dic ꝙ hęc non ſunt proprie beneficia, & ſubeſt in alijs caſib.
ratio quare id permittitur,vt patet in dictis iurib.In gl.ibi cle
3 ricis,vbi etiam † dicitur quod eis non licet habere veſtimēta
vel calceamenta inhoneſta.& in fine.vt patet in antiqua.

ADDITIO.

a Beneficia conferri.Adde c.de iudęis.45.diſt.l.inuito.ff.de re.iu.& in c.ſicut
de iudæis.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium monialium frequentans,ſi monitus per epiſcopum non de
ſiſtat,ſi clericus eſt,deponitur;ſi laicus,excommunicatur.*
2 *Moniales dicuntur ſanctimoniales.*
3 *Monaſterium monialium ex cauſa rationabili quis viſitare poteſt.*
4 *Clerici in pœnis imponendis diſtinguuntur a laicis.*
5 *Clerici non debent frequentare boſpitia commatrum.*
6 *Frequentiam quot vices inducant.*
7 *Frequentia propria quando dicatur.*

1 **Monaſteria.** † Frequentans monaſterium monia-
lium,monitus ꝑ ep̄m non deſiſtēs, ſi
clericus eſt,deponitur;ſi laicus,excommunicatur. Arceat̄,i.
monendo corrigatur.immunis ꝑ ſuſpenſionem,vel excom-
municationem,& tandem ꝑ priuationem ⁊.c.clericorum.§.
ſi quis.in ti.1.ſicut,& c.ſe.nam ſi ſumpta monitione illuc re-
2 dierit ēt ſemel,dignus eſt pęna ⁊.ti.1.c.2.Hoſ.† No.ꝙ monia-
les dn̄r ſanctimoniales:quia dēnt tēdere ad ſanctitatem,dēnc
aūt eſſe ſub ꝑpetua clauſura ſm formam c.vnici.de ſtatu re-
gularium.li.6.& ſingulis annis ꝑ ordinarios viſitari,ēt ſi ſunt
exemptę,ꝙ dic,vt de ſtatu regularium.clementina.attenden
3 tes. † Secundo no.ꝙ ex cā rōnabili pōt quis vitare monaſte-
rium monialium.dēt tn̄ cā hęc eſſe manifeſta, vt in tex. ſiſe
de cenſi.cum apoſtolus.§.ꝓhibemus.de ſen.ex.ſacro.de offi.
or.canonici.li.6.pro hoc faciunt iura allegata in gl.j.& 11.q.3.
nō ſunt.12.q.j.nolo.dēnt ēt clerici non tm̄ a ɔuerſatione mo
nialium, ſed ēt aliarū mulierum abſtinere,ēt ſi ſint ɔiangui
neę ⁊.ti.j.c.j.Tertio no.in pœnis imponendis diſtingui cleri-
4 cos † a laicis,ſimile de vſu.præterea.de exceſ.pręla.cleri.de pri
uil.tuarum.Op.ꝙ non debuerit prohibere viſitare monaſte-
ria,ſed viſitare moniales.Sol.hic ponitur ɔtinens ꝓ ɔtēto,vel
dic proprie,quia ēt loca ipſarum non dēnt frequentari.Inno.
nam,vt dicit Hoſt.ſępe in tactis ab immūda ɔtagione corpo-
rib.fugit caſtitas ipſa de morib.32.q.j.nec ſolum. Sic ēt non
5 dēnt clerici frequentare hoſpitia commatrum, vel beguina-
rum.de quib.18.q.2.ꝑuenit,& c.ꝑniciosam.Hoſt.& ɔcor.ſm
Pe.32.diſt.hoſpitiolum.Caſſianus de inſtitutione monacho
rum,fertur S.Baſilij ceſarien.ſn̄ia.mulierem ignoro,& virgo
non ſum.Secundo op.in eo ꝙ dicit,ꝙ laici excommunicatio
ni ſubdantur,& a cętu fidelium fiant alieni.Eſt.n.hic inutilis
petitio,ɔ id ſ.in proęmio.Sol.expone ibi,& a cętu,&.ꝑ.i.hęc
eſt.n.ſequela excommunicationis, vt excōmunicatus vitet̄.
11.q.3.ſicut apoſtoli. vel ꝙ dicit excommunicationi ſubdat̄,
dicit Pe.ꝑ priuationem ſacramentorum.vel verſus,& a cętu
& c.Reſpicit actum denunciationis,ſm Egi.prima placet.nō
enim ꝙ dicit,excommunicationi,pōt intelligi de excommu
a nicatione minori.ſed de maiori [a] ⁊.de ſen.excom.ſi quem,&
quod dicit hic de laicis,intellige de facientib.ɔ hoc c.Ibi q̄ro
6 quot vices † inducunt frequentiam.So.vt in glo.niſi,& in ea
ibi,videatur.

ADDITIO.

a Sed de maiori. Adde glo.in verbo excommunicationis. in c præſidentes. de
heret.lib.6.doct.in rub.de tent. excommun. Card. in repet.c.cum excom-
municato.11.q.3.

1 *Eccleſia non collegiata poteſt fieri collegiata, vel conuentualis.*
2 *Numerus clericorum debet in eccleſiis inſtitui ſecundum earum facultatem.*
3 *Caſus in quo epiſcopus abſoluit pro iniectione manuum.*
4 *Abſolutus ab excommunicatione reconciliari debet.*
5 *Epiſcopus an poſſit cogere clericos ad communem refectorium.*
6 *Religioſi de iure tenentur ſimul viuere.*
7 *Communio materiam diſcordia creare ſolet.*
8 *Priuilegium excluditur propter abuſum.*
9 *Nouitates non ſunt facienda ſine cauſa rationabili.*
10 *Index quilibet punire poteſt impedientes iuriſdictionem ſuam.*

Quoniam. Legitur duob. modis in glo. antep. vno modo vt loquatur de regularib. & ſm hoc nil ſpāle ponit. Alio modo ꝙ loquatur de ſecularib. cle-
a ricis, & ſm hoc ponit caſum ſingularem, & h.d. Eps pōt a ſtatuere in eccleſia ſm facultatem certum numerum clericorū qui viuant in communi: ꝯdictores ad hoc compellere, & hos in communi viuentes ab excommunicatione pp iniectionē manuum in ſocium, dummodo crimen ſit non enorme, abſoluere. habet tria dicta. Secundum ibi ſi qui. Tertium ibi, indulgemus, veſtrarum .i. vobis ſubiectarum, & loquitur eps, vt patet in regiſtro ſm Inno. patet ēt in antiqua, vbi dicebat Gregorius, ꝙ munire volebant epalem authoritatem ad reſecandum nociua, & vtilia inſerenda, & fuit Gregorius viij. qui ſe-
* quutus fuit Alex. tertium,* & præceſſit Inno. tertium, ꝙ facit ad id quod dico in 3. ꝯrio. licitum ergo non neceſſarium. beneficij quaſi p ꝯſequentiam. Hoſt. grauioris, puta excom-
b municationis, q nulla grauior in eccleſia, b 24.q.2. corripiantur Hoſt. opus fuerit. quia moniti non obediunt ſ. c. proximi.
c Non obſtant, quia a correctione c non appellatur. de of. or. licet. ſimul viuunt, talis erat diaconus ille J. qui cler. vel vouen. c. 1. & ideo eps illum potuit abſoluere. Vin. & Phi. tu dic, vt ibi. Alienis. p canonem. 17.q.4. ſi quis ſuadēte. Expectet. ſequebatur in antiqua, ꝙ de mulierib. & de his qui in ſenectute grauantur volumus obſeruari, ꝙ hoc ꝙ dr in glo. pe. & in vlt. ꝯrio decla-
1 to. No. ſm lecturam ſecundam, ꝙ de eccleſia † non collegia-
d ta d pōt fieri collegiatata, vel conuentualis, ꝙ colligit Abbas in eo ꝙ hic pmittit epo ſtatuere, vt bona veniant in communi, & ſic dicit fuiſſe determinatum p magiſtrum ſuum, & ſeruatum in diœceſi claremontenſi. de hoc J. de iurep. nobis. ꝙ placet: tñ nō omnino colligitur hic: quia ſolum dr hic ꝙ poterat in eccleſia ſtatui numerus clericorum viuentium in
2 communi, & eſſe tā quam ſinguli. † Secundo no. ꝙ numerus clericorum dēt in eccleſijs inſtitui ſm facultatem earum de hoc in gl. 1. & ꝯſuluit Hoſt. prælato, ꝙ tale moderamen hēat, vt non totum redditum eccleſię in alimēta decernat, ſed ſtudeat, vt aliquid de reddit. ſupſit annuatim, more boni tutoris. ff. vbi pupillus educari dēat l. 3. j. rnſo, niſi pauperes egeāt, quia tunc effundat. 16.q.1.c.ſi. 12.q.2. aurum, de hoc de pig. c. 1. & in hac glo. j. ibi, expenſatum. ff. de colla. l. cum emancipati. §. j. & vulgariter dr metrice, pluſquam lucretur expēdens pauper hr. Hoſt. ibi. l. j. fructuum noīe ꝯtinetur ꝙ ſeſſis ſum-
3 ptib. deductis. ſ. p Hoſt. † Tertio no. caſum in quo eps abſoluit excommunicatos p iniectione manuum, & hoc in gl. pe. &
4 J. in vlt. ꝯrio. † Quarto no. ꝙ is qui abſoluitur ab excommunicatione, dr reconciliari, i. reduci ad gremium eccleſię. Dēt aūt ſm Hoſt. hæc reductio fieri p presbyterum. de exceſ. ptel. ex literis. hoc ēt officium nō presbytero non competit. 24.q. 3. notandum. de hoc de ele. dudum, el 2. ver. tādem, ſm eum, dic ꝯ, cum hęc abſolutio ſit iuriſdictionis: & ſic ēt p nō pſbyterum fieri pōt. pro hoc facit ꝙ no. J. de ſen. excommu. cum
5 deſideres in fi. † Opp. ꝙ eps non poſſit ad commune dormitorium, vel refectorium cogere clericos ſeculares, cum poſſint viuere ſeparatim. 12.q.j. quia tua. 32. di. ſi qui vero. Sol. vt in glo. 2. quę intelligit hoc c. de honeſtate, cui tñ dicit derogatum per ꝯtiam ꝯſuetudinem, quam P a tolerat. pro hoc facit quod no. 4 di. §. leges, & hæc fuit opi. Hugo. de ꝯſe. di. 5. in omnib. & pro hoc, ꝙ clerici poſſunt, nō ſolum de honeſtate, ſed ēt de neceſſitate hoc facere, habetur 32. di. pręter hæc. 12. q. j. neceſſariæ, & d. c. in oīb. Sol. vt in eadem glo, ibi, capitula

poſuit aliam lecturam, ꝙ hic loquitr de clericis regularib. & hanc tenet ēt glo. pe. Quinto op. ad hanc ſolutionem, qa ſm hoc nihil ſpāle induceret hoc c. ꝙ tñ voluit inducere, vt pbat verbum, indulgemus. Nā ēt citra hoc. in eccleſijs regularib p lati hñt ptātem abſoluendi J. de ſen. ex. monachi, & c. cum illorum. Cōfirma, quia hic ponit in voluntate eporum ſtatuēdi communionem de qua hic: cum tñ, ſi loqueretur de reli-
6 gioſis, nō eſt in arbitrio epi, cum religioſi † de iure teneantur ſimul viuere. 12.q.j. non dicatis J. de ſta. mo. c. 2. & plurib. alijs capitulis illius ti. Sol. pp has rōnes, alij, vt Goſ. hic, & Io. 16.q. j. decimas a populo. & 15.q. 4. nullus, & Hoſt. hic, dicūt ꝙ hic loquitr de clericis ſecularib. & ꝙ hoc eſt priuilegium clericorum communiter viuētium, vt a ſuo plato abſolui poſſint, &
* hęc eſt cōmunis.* p hoc facit, qa communio † mām diſcor-
7 dię creare ſolet. ff. de le. 2. cum pater. §. dulciſſimis. ad hoc de ſen. ex. ex tenore. in fi. p hoc ēt facit, qa hoc c. dirigit epis. vt dixi in tex. Lau. tñ de cele. miſ. ele. j. intelligit hoc ēt de prælatis eccleſiarum collegiatarum: ſed tutius eſt non extenuere ad alios quam epos, & dicit Hoſt. ꝙ, vtrū clerici viuant diuiſim, vel in communi, arbitrio epi relinquendum eſt. pbat p literā valeatis, i. licitum ſit: non aūt neceſſarium: quia non quicqd iudicis voluntate &c. ff. de iud. nō qcquid. de of. dele. ꝯſuluit. de hoc plenius p eū in ſumma eiu. §. j. Io. An. intelligit hoc c. qñ nō eſt ꝯria ꝯſuetudo. nec aliud obſiſtit. tñ ſm eū ēt ꝯ ꝯſuetudinem hoc fieri pōt. puta pp turpem vitam quam ducunt clerici morātes diuiſim. arg. j. de rel. do. inter quatuor. ne cle. vel mo. relatum. 32. di. præter hoc. Nam & pp abuſum exclu-
8 ditur † priuilegium. arg. de priuil. patentib. C. vbi ſena l. 1. quæ iura non multum vrgent. Sed p pleniori doctrina, colligēdo ea quæ dicit Ho. in ſumma eiuſ. §. j. & Io. Cal. hic. dic, cum qrit an clerici eiuſdem eccleſię dēant ſtare ſimul, vel diuiſim. Aut loquuntur de clericis, aut de monachis ſecularib. primo caſu debent ſtare communiter, p iura ſ. ad hoc inducta. Secūdo caſu, aut eps, & capitulum ꝯcordāt: ſi ꝯcordant, pñt facere communionem, vel diuiſionem J. de exceſ. pręla. ſicut vnire. ff. communi diuidundo. iudicem. C. manda. l. in re mādata, ꝙ tenent Hoſt. & Io. Cal. vbi ſ. ſed nō vr indiſtincte pcedere, vt poſſit hoc fieri ſine cā rōnabili. qa ſine cā non ſunt faciendæ
9 nouitates † ſ. de ꝯſue. ꝯſuetudinis. ff. de le. l. in reb. Intellige ꝙ ex cā rōnabili hoc fiat. ꝙ latius declaro J. ea. diſt. ſi aūt non cōcordant, ſubdiſtinguunt pdicti. ſed indiſtincte vr dicēdum, ꝙ eps nihil in hoc poſſit ſine ꝯſenſu capituli. p cle. ſi vna. de reb. ec. non alie. intercedēte aūt ꝯſenſu capituli, dic, ꝙ qñq; de ſtatu eccleſię ꝯſtat, qñq; nō. exemplum primi. vt qa eccleſia eſt in communione, & ſic fuit longo tpe, vel in diuiſione, & ſic fuit ab initio, & deinde ꝯtinuo. Exemplum ſecūdi, vt qa qñq; fuit in communione: qñq; nō. primo caſu, aut ſtatus eccleſię fuit ꝯfirmatus p Papam, adiecta cla, ꝙ ꝯ fieri nō valeret, & nō pōt mutari ſine authoritate. de ap. cum teneamur. de iu. cum veniſſet. de reg. iu. c. j. de pręb. dilecto. ꝙ tñ intellige verum, qñ in ꝯfirmatione apparet ꝙ facta fuit fauore eccleſię, nō plonarum. quo caſu ēt ſola ꝯfirmatio ſine cla prædicta ſufficit, vt p inferiorem ſtatum eccleſiæ non poſſit alterari. de ꝯfir. vtili. c. 2. hoc aūt caſu, puta ꝙ in dubio intelligit hoc factum intuitu eccleſiæ pp exempla honeſtatis. arg. huius c. & iurium ſimilium: ſi aūt ſtatus non fuit a Papa ꝯfirmatus, aut fuit iuratus: aut nō: ſi ſic, non pōt alterari. de pręb. dilecto. ſm Hoſt. & Io. Cal. dic ꝙ valet alteratio, licet alterantes ſint periuri: licet nō omni caſu. quod declara per ea quę dico in d. cap. præter hęc. 12.q. t. neceſſaria, & c. eps, & cap. ſeq. Et ſic pōt intelligi hic: ſi vero eſt præſcriptus, ſine magna cauſa non poteſt immutari.

J. de

ADDITIONES.

a Epiſcopus poteſt. Adde doct. in c. cum omnes. de conſtitutioni.
* Tertium. Ad hoc eſt videndus Platina in vitis horum Pont. nam n. id immediate fuit, ſed aliquibus interpoſitis. B.S.
b Nulla grauior in eccleſia. Adde Domi. de ſancto Gemi in c. pro humani. de homi. lib. 6. Card. in c. quanto. in 9. q. de offi. ord. Card. in c. his quæ in 3. q. de ma. io. & obed.
c A correctione. Adde c. reprehēſibilis. c. cum ſpeciali. & c. ad noſtram. de ap.
d De eccleſia non collegiata. Adde doct. in c. inter quatuor. de relig. domi.

Digitized by Google

J.de cenſi.ꝓhibemus,de ꝯſt.cum omnes.de ꝓceſ.præb.ex par
te.ff.de of.proconſ.ſi aliquod.ſed ex magna lic:vt quia clerici
ſingulariter viuendo retinent concubinas, vel pp hoc non
inſtant ſeruitijs eccleſiæ:vel non ſeruāt hoſpitalitas,vel,ſi cōi
ter viuunt,ſæpe rixantur,vel pp hoc ſunt negligentes in colē
dis prędijs eccleſiæ,& idem in ſimilib.tunc.n. valet noua epi
ordinatio,vt hic,& in iurib.allegatis in præcedenti membro.
ſi vero de ſtatu eccleſiæ non ꝯſtat,pōt epſ liberaliter ſtatuere,
ꝙ in eccleſia clerici communiter viuāt, ſicut ab initio potſet
ſtatuere eccleſiam ſub hac forma.ar.de pręb.relatum. Et ſm
hoc ītellige ꝙ hic dr̄,ꝙ hoc c. loquitur vbi nō ꝯſtat eccleſię:
vel ſi ꝯſtat,ſubeſt cā rōnabilis,& vrgens,vt clerici ſtent in cō-
muni.quo caſu pōt epſ ꝯdictores cogere,vt hic in ver.ſi q. Et
expone ꝯdictores.ſ.clericos,vt dixi ſ.in 4.ꝯrio, ſed ēt pōt epſ
coercere ꝯdictores qui ſe obijcerēt,ēt ſi laici de facto impedi
10 rent talem vnionem:quia regulariter quilibet iudex †poteſt
punire impedientes iuriſdictionē ſuam,ēt ſi ſit delegatus, de
of.dele.c.j.tn̄ pœna ſuſpēſionis de qua hic,ꝯuenit clericis tm̄.
& ſic ver.iſte loquitur de clericis tantum.ꝓ hoc facit ēt litera
ibi,ad hanc obſeruantiam. Quæro in eo quod dicit gl.j.quod
exceptio,& facultates non ſufficiunt,eſt legitima,nunqd pōt
hęc exceptio opponi ꝯ impetrantem,vr̄ ꝙ ſic ſm gl. Et vr̄ ꝙ
a vnus ſolus de eccleſia ª poſſit ſe opponere, vt dico de concel.
præb.ex parte. Contrarium tenet Gul. Naſo,ꝙ,quia duo man-
dantur,vt recipiant,aut vt ꝓuideant,ſi non poſſint ſm,tenen
tur ad primum,de hoc de re.ſpo.c.fi.de præb.dilecto,& quod
no.de reſcr.conſtitutus,& hoc vbi præbēdę ſunt diſtinctæ. Si
aūt ſunt indiſtinctę,dicit verum eſſe quod dicit glo. ꝙ eſt ve-
rum:quando enim præbendæ ſunt diſtinctæ,non eſt locus ex
ceptioni prędictę,cum receptus debeat expectare vacaturam
niſi facultates excreſcerent.d.c.dilecto.de conſti.cum M.facit
quod no.de præſum.;c.fi.

A D D I T I O.

1 Vnus ſolus de eccleſia. Adde Inn.in c.accedentibus.de priui.Ab.in veniens.de presby.non baptiz. Abb.in c.pro illorum.de pręb. in c.cum acceſſiſſent.de conſti.in c.cum omnes.eo.titulo.

S V M M A R I V M.

1 *Iudices eccleſiaſtici gratis iudicare debent.*
2 *Bona ſunt in multiplici differentia.*
3 *Delegatus debet habere expenſas a litigantibus.*
4 *Fraus de perſona ad perſonam fieri non debet.*
5 *Sententiæ venales non tenent.*
6 *Vexationem redimere non eſt malum,nec ſpecies mali.*
7 *Expenſæ victualium an a litigantibus per iudices eccleſiaſticos exigi poſſint.*
8 *Teſtes producens tenetur facere ſumptus.*
9 *Salarium pro aſſeſſore peti poteſt.*
10 *Sportulæ quid ſint.& vnde dicantur.*
11 *Siliqua quid ſit.*
12 *Iudex eccleſiaſticus an vllo caſu poſsit aliquid exigere.*
13 *Beneficiatus ſufficienter volens de burſa litigantium viuere,peccat.*
14 *Sportulæ quo tempore peti poſſunt.*
15 *Arbiter an poſſit exigere ſportulas.*
16 *Ordinarius ſi recipit aſſeſſorem,quis dabit ſalarium.*
17 *Ordinarius non debet ignorare canones, maxime in cauſis matrimonialibus.*
18 *Ordinarius eccleſiaſticus non tenetur ſcire leges.*
19 *Aduocatus an poſſit paciſci de certa parte litis.*

1 Cum ab omni. † Eccleſiaſtici iudices, etiam de-
legati,gratis iudicare debent,nec
exigere poſſunt decimam,vel aliam quotam litis, etiā ſi hoc
hēt conſuetudo. Primo ponitur exordium. Secundo exceſſus
ibi,ſane. Tertio redargutio & redargutionis cauſa,ibi,non at
tendentes. Quarto,coerctio,& mādatum,ibi,idcoq; Quinto,
antipophora ibi,non obſtāte,ꝑcipiat 1.ad Theſſalonicēſes vlt.
de ſimo.audiuimus.de eo q co.coſ.veniens.el a. Delelegatio-
ne, multo minus ſi ordinaria authoritate decima.puta duos
ſolidos pro libra,honeſte,in hoc facit ad titulum: huiuſmodi
omnib.ſ.quæ dicta ſunt in prin.de reſcr.olim.abſtinentes, ne
alienum iurgium vobis ſit pudor: dum idem eſt cognitor,&
a mercator.C.ad l.Iul.repet.omnes. Vin.vendere.ª 11.q.3. non
licet. An vero qui dedit iudici precium,vt iuſte iudicet illud
repetere poſſit.no.c.q.qui rect.& 14.q.5.non ſane.No.princi-
pium,ab omni ſpecie mali &c.& dicit Abbas quod quędam
2 ſunt de ſe bona, †quæ nulla intentione poſſunt fieri mala,vt
Deum diligere,& ſimilia,quædam ſunt de gn̄e bonorum,vt
dare eleemoſynam,& ſilia,quę ex circunſtātia pn̄t fieri mala
vt ſi poſſunt fieri ad pompam fiāt.quædam ſunt indifferētia,
vt leuare feſtucam de terra,ꝙ pōt eſſe bonum,vt ſi alicui pro
ſit:& malum,vt ſi alteri noceat.verſus. Quicquid agūt hoīes,
intentio iudicat omnes,hęc ergo intēdit,ꝙ non ſolum ab eo
ꝙ eſt malum ſm ſe; ſed ēt ab eo quod eſt malum occaſiona-
3 liter,vel ſpecies mali,eſt abſtinendum. †Secundo no.ꝙ dele-
b gatus ᵇ ēt eccleſiaſticus debet habere expenſas victus a litigā
tib.& de iſtis de reſcr.ſtatutum.§.inſuper.& § ſeq.li.6. Tertio
no.ꝓhibitum iudici recipere pignora ꝓ ſalario,& in triplum
datur repetitio ꝯ eum,ſi recipit.C.de pęna iud. qui male iud.
4 auth.ſed de nouo.† Quarto no.ꝙ non debet fieri fraus de pſo
na ad perſonam, & probatur in eo ꝙ ꝓhibetur aliquid recipi
ſub noīe aſſeſſorum,& de multiplici fraude J.de priui.quan-
to.in gl.fi.Quinto no.ꝙ iudiciū dēt impēdi gratis,& de pœna
ꝯfacientium.no.de ſimo.& ſi qōnes,non licet ēt pro abſolu-
tione aliquid exigi J.de ſimo.ad aures.ꝓ hoc.11.q.3.nō licet.
5 †Sexto no.ꝙ ſniæ venales non tenent.de hoc in gl.vlti. Et in
ea ibi,venales.Canonizata in §.ꝓxi.alle.& dic, vt no. in d.l.an
aūt vendēdo iuſtam ſnīam committatur ſymonia, no.1.q.4.
6 vendentes.Op.ꝙ licitum ſit pro redimenda vexatione † dare
pecuniam,ꝙ tn̄ hēt ſpeciem mali,vt in iurib.alleg.in gl.j.So.
glo.ſtat ꝯrio. Hoſt.dicit,ꝙ qn̄ redimitur vexatio,non eſt ma-
lum,nec ſpecies mali.23.q.4.qui peccat,ꝙ eſt verius,qn̄ liceat
vexationem redimere,dixi de ſimo.dilectus.& c.ad aures.Se-
cundo op. ad hoc, ꝙ imo ſit ſpecies mali dare pecuniam pro
vexatione:tunc.n.recipiens eam tenetur reddere.14.q.5.non
ſane,gl.non ſol.dic,ꝙ ibi loquitur de eo qui dedit pecuniam,
non,vt corrumperet iudicem,ſed vt ius ſuum conſeruaret,ꝙ
ibi tenet glo.fuit ergo licitum ex parte dantis,& illicitum ex
parte recipientis:iō competit repetitio,& ēt no.11.q.3.qui re
cte. Tertio op.in eo ꝙ dicit,more ſecularium.nam ēt in ſecu-
larib.prohibetur mos exigendi quotam litis,in Auth.de iud.
§.ne aūt.col.6.Sol.vt glo.a.quæ ſtat ꝯrio, dicens, quid poſſit
exigere delegatus,& qd ordinarius,de hoc in ſę.& in hac glo.
ibi,conſulta.magiſter cenſus pro ſupplicatione teſtamenti ꝙ
non excedit centum aureos,nil mercedis ꝯſequi dēt,ibi,deci-
ma,quantitatis libello comprehēſę,quam ſoluit actor victus
iniuſte mouiſſe litem. Quarto op.in eo ꝙ glo.ſoluit,ordina-
rio deberi ſportulas.de eo quod no.de plus peti.c.vno Sol.id
quod dicit glo.2.in ſportulis,procedit in iudice ciuili,nō aūt
in eccleſiaſtico,vt no.in d.c.vno. Et de ſportulis dico J.q.j. &
7 plurib.ſeq. Quinto op.in eo ꝙ ꝑmittit expenſas †victualium
ꝑ iudices eccleſiaſticos exigi a litigantib. Auth.de mād.prin.
§.illud.ſo.vt in gl.3. q diſtinguit inter delegatū & ordinariū,
qa delegato hoc ꝑmittitur,vt in tex.ordinario nō,vt in ꝯrio,
Et in ea,ibi,plebiſcito cauet,ne qs ꝑſidium: munus, donum
ve caperet,niſi eſculentum,vel poculentum ꝙ in tres dies ꝓ-
ximos ꝯſumat. ibi, exennia,in eſculētis tm̄,ꝙ dic,vt de reſc.
ſtatutum.§.inſup.li.6.ibi,dat delegatum malicioſe, ſm Vin.
ꝙ poſſit petere delegatus,dico J.q.3. Ibi,ꝯ faciāt.dicit Goſ.ꝙ
de ꝯſuetudine tam ꝑlati q̄ priuati ꝓficiſcētes ꝓ cauſis delega-
tis petunt oēs expēſas,& ꝙ hęc ꝯſuetudo teneat,placet Sp.de
ſalarijs,§.j.ver.ſi vero ordinarius.& ſeq. vbi plus dicit,ꝙ de cō
ſuetudine pōt ēt dēri certum quid ꝓ ſalario, vt decima lius,
vel qd ſimile, & ꝙ obſeruari dēt ꝯſuetudo cuiuſq; fori, ꝙ tn̄
vr̄ abſonum,& hic reprobari. Nā cum hoc non ſic honeſtū,
vt hic,& optime J.de pę.ſuā. non dēt ꝑ ꝯſuetudinem induci
poſſe.de ꝯſue.ex parte.c.fi.ꝙ tenet gl.de ele.cle.ſtatutum: qa
hic nō reprobat expreſſe ꝯſuetudo, videsꝙ tolerari poſſit,hic
n.nō reꝓbat exactio:ibi,exactionib.qa non dēt clerici talib.lu
cris inhiare.d.c.ſuam.ſed cū ſubeſt ꝯſuetudo,dr̄ inhiare lucro
q petit ꝯſuetudinē obſeruari J.de ſimo.ad apoſtolicam,ꝙ pla
cet. Ea pp ꝯſului ſtandum eſſe ꝯſtōni ſynodali epāli Mantuę:
quę tpe longiſſimo obſeruata erat,& ꝯtinebat,ꝙ hij quib.re
ſtituuntur viurę autoritate epi teneant dare ſolidos duos ꝓ li
bra notarijs epātus ꝓ labore,in quo tn̄ minus eſt dubij:qa no
tarij bn̄ pn̄t exigere ſalarium,vt J.q.2. ſed ꝯrium ꝯſulerūt ali
qui,qa non dēnt exigi ab his quib.reſtituunt. ſed ab his quib.
reſtituunt. Ad ꝙ dic,ꝙ illud ꝓcederet,ſi ꝑ debētes reſtituere
fieret difficulta alias ſecus. Item, ēt ſi ꝯſtō ab initio potuiſſet
infringi.tn̄ ex ē quo approbata ꝑ ꝯſuetudinem ei ſtādum eſt.
8 †Sexto op.ꝙ iudicium non in oīb.exerceat gratis.nam ꝓdu-
c cens teſtes ᶜ tenetur eis facere ſumptus.4.q.3.§.vēturis.& hoc
veniendo:ſtādo,& redeundo,de reſcr.ſtatutum.in fi.lib.6.ſo.
vt in gl.gratis,quę exponit gratis.ſ.quo ad iudicem,& in ea.in
fi.ita ꝙ ſi ꝯdemnatus fuerit ad expēſas,vel fructus nō repetet
9 illas,vt ibi. † Septimo op.ꝙ ꝓ aſſeſſore ᵈ poſſit peti ſalarium.
d 28.q.1.iam nunc.de reſcri.ſtatutum. §.aſſeſſorem.lib.6.Solu.
vt in glo.pe. & dic ꝙ non ꝓhibetur hic ſalarium aſſeſſoris ne
exigatur faciendo fraudem de pſona ad perſonam,quod ēt di-
xi in 4.notabili.& in hac glo.ibi,non licet.adde quod ibi not.
& in fi.

A D D I T I O N E S.

a Vendere. Adde tex.glo.& Bar.in l.j.in §.fi.ff.de cond.ob turpem cauſam.
b Delegatus. Adde Spe.in titu.de ſala.in §.1.ver porro.
c Producens teſtes. Adde Io. And.in addit.Specu.tit.de teſte,in §.qualiter.ver teſtes autem.
d Pro aſſeſſore. Adde Specu.ti.de aſſeſſo.in §.ſalarium.in prin.idem,Spe.titu.de ſala.in §.1.ver.quid ſi concluſo.

Digitized by Google

ipſi dicuntur executores,vt cã expediatur, & hoc tenet Spe.de
ſala.§.1.ver.pone tñ.ꝑ hoc facit optime de reſcr. ſtatutum. §.
notarium,& dant ab vtraq; parte.arg.14.q.5.non ſane, & quo
ad ordinarium non ſunt certę determinatæ,ſed ſtatur ꝯſuetu
dini.vt no glo.C.de ſi.ꝯt. offerat,quo aũt ad delegatum ſunt
determinatæ,prout dr̃ hic in glo.2.& hęc quo ad laicos iudi-
ces,ſed quoad eccleſiaſticos ſtandum eſt huic c.ꝙ indiſtinctè
eas prohibet, volens ꝙ iudicium reſpectu iudicis oĩno exhi-
beatur gratis. Inſup ẽt iudices laici quo ad clericos non dẽnt
exigere ſportulas, ſed dantur tñ quatuor ſiliquę noĩe ſportu
larum,& epi nihil dãt,& q ꝯuenerit pdit cingulum.in Auct.
de ſan.epi.§.ſportularum.C.de epi.& cle.aut.ſed hodie.† Ter
11 tio quęro circa hoc,quid eſt ſiliqua,& de quo.no.glo. varias
opin.in d.§.ſportularum,& d.auth.ſed hodie.ſed communis
opi.eſt,ꝙ eſt genus monetę ſic vocatę qua vtũtur ꝓuinciales.
& hoc attẽto dic,ꝙ in locis vbi non eſt ꝯſuetudo de tali mo-
neta,fiet ſolutio ſm æſtimationem reſpectu ad locum,vbi ex
tenditur ad locum ꝭ.de cenſi.olim.patet aũt in d.aut.ſed ho-
12 die,ꝙ ſiliqua eſt minus.quam ſolidus,1.aureus.†Quarto q̃ro
an eccleſiaſticus iudex vllo caſu poſſit aliquid exigere, dic ꝙ
pôt pro expenſis,vt in tex.& hoc qñ extra locum ꝓficiſcitur.
vt in glo.Item ẽt ſi non proficiſcitur,pro notarijs & executo
rib.ſeu nuncijs.vt ſ.q.2.pôt exigere ſalaria,dicit tñ Inn.ꝙ hoc
a quod dixi de expenſis,locum hẽt in delegato.a Ordinarius ve
ro nihil exigere pôt,niſi cum viſitat.ꝭ.de cenſi.c.j.li.6.ꝙ ẽt te
net hic glo.2. & dixi ſ.in 5.† ꝯrio.De ipſo aũt delegato dic, ꝙ
habebit expenſas detracto eo quod domi expẽderet. in auth.
de mãda.pri.§.illud.coll.3.& vt iudices ſine quoquo ſuffra.§.
nulli.coll.9.10 q.3.cauendum. vltra hoc nõ petere pôt q̃tum
ſua intereſt.ff.de incen.rui.naufra.l.1.§.ex incendio. de ſport.
cum ꝓ cã.de quo dic vt in d.c.ſtatutum. §.inſup. & §.ſeq. &
ibi no.Quinto quęro cur ꝓhibetur aliquid exigi a litigantib.
vltra expenſas.ſol.quia non decet ꝭ.de penis.ſicam.non.n.oc-
currit rõ quare illud licite fieri poſſet:quia nõ poſſet delega-
tus apoſtolicus pp laborem aliqd petere,cum Papę dẽat obe
dire de reſcr.ſi qñ.nec pp iudicium:quia non dẽt eſſe venale,
vt hic in fi.ſed nec pp victualia,cum ad hoc ſint ꝯſtituta eccle
ſiaſtica ſtipendia.vt in tex.ſm Hoſt.qui dicit de mente huius
13 c.eſſe ꝙ ſufficiẽter † bñficiatus parcẽs burſę,& volẽs de burſa
litigantium viuere,peccat.Op.ad hoc ꝙ imo pmittantur ex-
penſę, vt hic.ibi pręter expenſas.ſol.illud non probat ꝙ expẽ
ſas licite petant̃. ſed eſt appoſitum ad maiorem exaggeratio-
nem,plus.n. delinquunt ij qui vltra expenſas victualium pe-
tunt ſalarium,dic tñ communius eſſe ꝙ dixi in 4.q.ꝙ debean
14 tur expenſæ deducto eo ꝙ domi erat expenſurus.† Sexto q̃-
ro,eo caſu quo ſportulæ debentur,quo tpe pñt peti.Sol.nun-
cijs dantur ante litem conte.inſt.de actionib.§.tripli.iudicib.
15 poſt ꝯteſtationem.in auth.de iudicib.§.ne aũt. † Septimo q̃-
b ro,an arbiter b poſſit exigere ſportulas,dic,vt in Spe.de arb.§.
ſi.ver.& dixit Mar.de Fano ꝙ pt exigere ſalarium.p l.C.de ꝓ-
ximis ſacro.ſcrinio.in ſacris:ꝙ ſequitur Io.An.in Spe.de ſala.
§.j.in fi.Octauo quęro,in eo quod hic dr̃ in gl.3.ad finem.qñ
delegatus datur ab ordinario ꝙ ipſe dẽt ſoluere expẽſas,ſi or-
16 dinarius † recipit aſſeſſorem,quis dabit ſalarium. Solu.Io.de
c Montemurlo diſputando tenuit ꝙ in cã matrimoniali c non
poſſit ordinarius cogere partem inuitam ad componendum
ſalarium aſſeſſoris.per hoc c.& de oſ.or.inter cętera.ꝓ hoc fa
cit quod dixi ſ.q.4.de ordinario q non pôt expenſas petere. ꝓ
hoc ẽt ꝙ dicit glo.3.in fi.per c.inter cętera.ꝑallegatum. Item
d ordinarius nõ dẽt ignorare canones,† maxime in cauſis mr̃i-
17 monialib.de ꝯſang & aff.c.j.Item cum hoc ſit iure expſſum,
ergo nõ licet.x.q.3.quia cognouimus.Op.ad hoc,quia pñt ca
ſus occurrere in quib.dẽt iudicari ſecũdũ leges,quas nõ tenet̃
18 ordinarius † ſcire.primum patet de no.ope.nũ.c.j.& ꝙ ibi no,
ſm liquet.ne cler.vel mo.ſup ſpe. Soluit diſputans ꝙ hoc eſt
ratum.Nã tr̃,ſm canones terminari pñt cauſæ eccleſiaſticæ.
de priuil.ſup Spe.& debent.de ꝯſtitutionib c.2.& ſi ille caſus
occurrat,de ſuo ſoluat:quia ad hoc ſunt eccleſiaſtici redditus
ꝯſtituti,vt hic,vel dic,ꝙ ẽt ſi prelatus nõ teneatur ſcire leges:
tñ leges quę ptinent ad deciſionem cãrum eccleſiaſticarum
in canonib.exponuntur, & ex diligenti ſtudio pôt ex his eſſe
19 informatus.† Nono q̃ro,an aduocatus e poſſit paciſci de cer

S V M M A R I V M.

1 *Conformari debemus his cum quibus viuimus.*
2 *Religiones quod propter ſcandalum immutari non poſſint.*
3 *Regularis an poſſit fieri canonicus in eccleſia ſeculari.*
4 *Monachus ſi ſine cauſa habitum ſuperiorem non defert, ſed defert in parte inferiori, an ſit excommunicatus.*

Deus qui. Ad euitandum ſcandalum pñt religioſi di
uerſi habitus miſſi ad prædicãdum de no-
uo conuerſis ſe in vnum ſuperiorem honeſtum habitum cõ
formare. pars de diuor.& de pœni.& remiſ.Deus qui.Primo
ponitur exordium.Secundo cã mãdati.ibi,nc igitur. Tertio,
ibi,mandamus.obſeruantia. in modo viuendi. vt quia aliqui
comedunt carnes,alij nõ,vel alij loquunt̃ lingua, alij innuũt
ſignis vnum euangelium,& vnum Deum ꝓpoſitum in mo-
do viuendi.No.ꝓ ſcandalo vitando,ꝙ dic,:vt no.ope.nun.c.1.
Secundo no.caſum in quo impune religioſus dimittit habi-
1 tum.† Tertio no.ꝙ dẽmus ꝯformari his cum quib.viuimus,
de iude.quam ſit.Op.ꝙ pp ſcandalum nõ debuerit immuta-
2 re religiones.† Nam nec pôt ꝭ.de ſta.mo.cum ad monaſteriũ
in fi.Sol.vt in gl.quę dicit,Papam poſſe immutare quo ad ſo-
lennia,non quo ad ſubſtantialia,& idem hic Inno.& Ab.ſed
Hoſt.remittit de regu.ex parte.de voto.c.j. Idem aũt Inno.in
c.cum ad monaſterium,tenet ꝙ ẽt quoad ſubſtantialia,ꝙ eſt
verius,cum ſint de iure poſitiuo:ꝙ dic vt ibi no.& in gl.ibi,in
noua.vbi de hoc.Quarto de practica huius c.So.hoc intendit,
ꝙ ſi ibi erãt religioſi habitus nigri,albi, & griſij,vel variantes
in forma,vt quia alij cappas clauſas:alij apertas:alij cucullam,
vel qd ſiſe ſerebãt:ꝯcordabũt colore & forma in habitu ſupe
riori,imminente ſcandalo,vt hic.ſed,non imminente nõ,&
credit Io. An.ꝙ ẽt hodie hoc facere poſſent ſi viderent expe-
dire:ſed de facto non ſeruant,quia non vident ex hoc ſcanda-
3 dalum. Inducitur hoc c.ad q̃onem, an regularis † poſſit fieri
canonicus in eccleſia ſeculari,in qua dicit glo.hic in fi. ꝙ ſic.
arg.huius c.de hoc de præb præterea.In ꝯrium eſt ꝭ.de regu.
ſup eo.vbi ꝯrium tenet Hoſ. & de rel.do.inter quatuor.Item
ſpãle eſt ꝙ monachus poſſit aſſumi ad vnum beneficium cu
ratum.de ſta.mo.ꝙ Dei ergo in alijs ꝯ,ꝙ eſt verius.Ad hoc c.
rñde ꝙ nihil facit,loquitur.n.tantum de religioſis inter ſe,ad
capitulum quorundam,ꝙ allegat glo.dic plenius,vt in d.c.ꝙ
Dei.Inducitur ẽt hoc capitulum ad aliam q̃onem.Monach⁹
4 † ſi ſine cã habitum ſuperiorem b nõ defert. ſed defert in par
te inferiori , an cenſetur excommunicatus p capitulum ſm:
ne cle.vel mo.lib.6.So.ꝓbatur hic ꝙ ſit excommunicatus,cũ
enim in priuilegium permittatur ad euitandum ſcandalum
hæc ꝯformatio habitus,ſequitur ꝙ ceſſante cã priuilegij ceſ-
ſat priuilegium.ꝓ hoc clementina quoniam.co.ti.in prin. &
circa medium.vbi de hoc in glo.hæc litera,& de reg.iu.priui
legium.lib.6.in quæſtione, quod etiam tenet hic Io.And.

A D D I T I O N E S.

a Nota caſum in quo.Adde glo.in verbo temere,in c.2.ne cle.vel mona.lib.6 glo.in verbo temerarius.in c.j.de ſen.excom.eo.lib.Abb.in c.j.de apoſt.Io. de anania in rub.eo.ti.Car.in cle.j.in 26.de ele. Aſteſa. in ſua ſumma.lib.6. titu.11.ad finem.

b Habitum ſuperiorem.Adde glo.in verbo extrinſeci.in cle. quoniam.de vita & hone.cle.Io.An.in regula certum.de reg.iur.lib.6.in mer.

S V M M A R I V M.

1 *Ludi theatrales etiam prætextu conſuetudinis in eccleſiis,nec per clericos fieri debent.*
2 *Theatrum quid ſit.*
3 *Mimi & hiſtriones an & quomodo promoueri,& num. 6.*
4 *Clericis non licent ludibria , etiam cauſa feſtiuitatis eccleſiaſticæ. & numero 7.*
5 *Dictio,vel:ſtans correctiue,ponitur pro imo,*

1 **Cum decorem.** † Ludi theatrales ẽt ꝑtextu ꝯſue
tudinis in eccleſijs, vel p cleri
cos fieri nõ dẽnt.pars.de fil.pſby.& ꝭ.ti.3.cum decorẽ.Primo
ponit factũ repheñſibile.Scdo illud ꝑcipit emẽdari.ibi,fraterni
tati,

tati, theatrales, ſic dicti: quia fiunt in theatro,ᵃ & eſt theatrũ a
locus † vbi homines conueniunt ad ludum theorandum.i.
ſpeculandum, ſm Inn. Hoſt. & vulgo talia loca alicubi dicunt
arenæ, & ſic ēt dr̃ in iure ludibriorum, quaſi ludorum illuſo-
riorum vilium & inhoneſtorum quo ad clerum. ſpectacula.
iuxta illud Ouidij. Spectatum veniunt, veniunt ſpectent vt ip
ſæ, hic locus caſti damna pudoris hēt, laruarũ. laruæ ſunt de-
formitates hominum p appoſitionem pellium vel colorũ.
Inno. diaconi, pſbyteri, vr̃ ordo pṗoſterus, in quo tñ eſt vis, &
dic vt j. in 3. notabili, honeſtas, in hoc facit ad titulum. No. de
ludis theatralib. prohibitis clericis, & intantum iſti ſic luden-
3 tes ſpernuntur a canonib. q̃ † mimi, & hiſtriones nullo tp̃e ēt
ppoſt pœnitentiam ſunt pmouendi, niſi p diſpenſationē Pa-
pæ 51. di. c. præterea 4. q. 1. ca. 1. & 2. ſm Innocentium, ſm quē
ſunt ēt infames, de conſecratione di. 2. pro dilectione. ff. de in
famib. l. 2. qđ dic vt j. in 3. ɔ̃rio. Scđo no. q̃ in eccleſijs non de
bent fieri ludi theatrales. hic. n. ſm Hoſt. non decet. de immu
nitate eccleſiarum, cum eccleſia, & c. 1. cuius ēt zelus nos co-
4 medere dẽt, de cuſtodia Eucharistiæ c. 2. Tertio no. q̃ † ēt cã
feſtiuitatis eccleſiæ ludibria non licent clericis. Fiebant autē
in feſtiuitatib. Sancti Stephani &c. vt gl. a. vnde dicebat in an-
tiqua. feſtiuitatib. q̃ continue Chriſti natale ſequũtur, facit q̃
notatur de celebratione miſſarum cle. 1. in gl. in quib. & q̃ di
co de ſtatu monachorum, cum ad monaſterium §. in refectio
tio, notabili 3. & ad pṗicta de feſtiuitatib. quæ ſequunt nata
le, facit ordo lr̃æ, ibi, diaconi &c. Nã diaconi faciebant in die
ſancti Stephani qui fuit diaconus: presbyteri in die ſancti Ioã
5 nis ſeq. † Quarto not. de dictione, vel,ᵇ q̃ ſtat correctiue, pro,
b imo, ſic j. de reb. eccl. nõ alie. c. ſi. alibi ponitur disiunctiue, de
reſcr. inter cæteras, de quo ibi dixi. Op. in eo quod dixi, hiſtrio
c nes eſſe infamesᶜ, quod imo ſine peccato hoc fieri poſſit, † ſi
6 cut Dauid & plures boni in feſtis pro cultu diuino ſaltaſſe le
guntur. Sol. ſm Inn. ſunt infames qñ publice coram populo
faciunt geſticulationes ſui corporis, vt in iurib. ad hoc indu-
ctis, ſi. n. in occulto, & coram plurib. aliquis ſaltaret vel corrci
zaret, non prohibetur à promotione poſt pęnitentiam, imo
ſm Inn. ſi ſemel tñ plures hoc fecerit ēt coram populo, dũ
tñ non aſſueuerit, non eſt infamis, & ſic non prohibetur a p-
motione. Nam infamia & vtilitas pſonarum eſt cã quare pro
hibentur, non autem peccatum eſt cauſa huius, quia ſine pec
cato hęc fieri poſſent, ſicut Dauid, vt prædixi. Item, ſi quis ad
conſolationem alicuius infirmi, vel ex iuſta cã hoc faceret:
ſed aſſueſcere his non poteſt eſſe ſine infamia, & no. vilitatis,
maxime his qui quęrunt inde lucrum, dicit m̃ Inn. illud cer-
tum, q̃ ſi quis hēt beneficium vel officium hiſtrionis, in ali-
d qua curia promoueri non poteſt,ᵈ & ſic intelligitur 51. diſ. c.
1. & c præterea. ad hoc j. e. cler. in prin. in Auth. de ſancti. epiſ.
§. interdicimus, & j. e. c. 1. li. 6. Quinto op. q̃ imo debeant lice
7 re geſticulationes † & ludi clericis, cum qñq; per eas excitet
deuotio, quod dic vt in gl. 1. Sol. vt in ea. Et dicit Lau. quod in
tendit prohibere turpitudinem ludorum: licitæ. n. ſunt repre
ſentationes de quib. in gl. idem in ſimilib. 1. item dic, quod ēt
ſi quæ turpitudines immiſceantur, dummodo nõ fiant in ec
cleſijs, non dicuntur hic prohibitę ex verbis literæ, tamen nõ
ſunt licitę, & ex mente huius ca. prohibentur ibi, & in hac gl.
ibi, prohibetur. Idem Inno & Hoſt. Filios ſuos. Hieremię 31.
Matthęi 2. & Lucæ 2.

ADDITIONES.

a Theatrum. Adde glo. in l. in tantum, in §. de rerum diuiſione.
b De dictione, vel. Adde regulam in alternatiuis de regu. iur. lib. 6. Rapha. cu. conſil. 97. inci. ſtante dicto ſtatuto. idem conſil. 76. incip ſtatuto papienſi cauetur.
c Hiſtriones eſſe infames. Adde gl. in c. donare 86. diſtin. gl. l. 2. in §. fi. ff. de infamibus.
d Promoueri non poteſt. Adde c. maritum 36. di. do. in c. 1. de vi. & ho. cle. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Fornicarius quantumcunque occultus ſuſpenſus eſt quo ad ſe & quo ad Deum.*
2 *Duplicem pęnam quis incurrit propter duplex delictum.*
3 *Coniugatus alterius thorum violans grauius puniendus eſt quam non coniugatus.*
4 *Continentia variè ſumitur.*
5 *Clericus propter fornicationem non eſt ſuſpenſus, niſi eſſet notoria.*
6 *Prelatus pęnam pecuniariam imponere poteſt.*
7 *Fornicator ſecundum canones qua pœna puniatur.*

Vt clericorum. Propter multitudinem dictorũ non ſumatur, nec eſt vis, qa cla-
ra eſt. Primo indicit clericis caſtitatem. Secundo pęnam im-
poni præcipit incontinentib. ibi, ne vero. Tertio aggrauat, ibi,
ſi quis. Quarto punit prælatos negligentes: ibi, pręlati. Quin-
tor punit grecos incontinentes: ibi, qui autem mores. not. de
morib. magis quam de gñe curandũ, & j. de pręb. c. pe. actus,
exeteriores, vniuerſi. ēt inferioris ordinis j. ti. 1. ſi autem, pſer
tim, pro maxime: quia hi pcipue aſtringuntur j. ti. 2. diffiden-
tiæ. i. de quorum ſalute diffiditur, pro corde. Seneca epla 51.
proijce quæcunq; cor tuum dilaniant, q̃ ſi aliter extrahi neq-
rent, cor ipſum cum illis euelliēdum erat, mũdo corpore, for-
1 nicarius † . n. quantumcunq; occultus, ſuſpenſus eſt quo ad ſe:
& quo ad Deum j. ti. 2. c. 2. & 3. Inn. i. appertium magis, quod
conſideratur a qualitate delinquentis 40. diſt. homo. de iure-
iur. cum quadam, minus, de homi. ſicut 32. q. 7. adulterij, ma-
xime, quaſi dicat idem ſi p preces vel carnalitatem corrũpat
j. de prębē. graue. pari. ſuſpenſionis ab officio & depoſitionis,
exigente ɔtumacia. legitimo. concor. de pęni. quęſiuum, & c.
oĩs. §. ſacerdos. No. id q̃ no. gl. 1. & in ca. ibi: col. 6. de hac & in
pręal. c. clerici. in gl. fi. ibi, cum vir. de hac dico in d. c. cleri. no.
2 1. † Scđo no. q̃ p idem factum quis incurrit duplex delictũ,
& ad duplicem pęnam tenetur. ibi, pro duplici culpa ſ. p for-
nicatione, & contemptu ſuſpenſionis, ſic exponit Gof. dicit
tñ Hoſt. q̃ ad pęnam de qua hic, ſufficit alterum de pdictis j.
a tit. 1. ſicut. Tertio no. pęnamᵃ eius a qui celebrat ſuſpenſus, de
quo in gl. pe. & intelligit Abbas hoc verum in ſuſpēſo ab ho
mine, ſeu a iure, de quo j. in 2. ɔ̃rio. Quarto no. ex fine lr̃ę, qđ
3 grauius puniendus eſt coniugatus † ſi alterius thorum violat
q̃ non coniugatus. Et colligit Abbas, coniugatum violãtem
thorum alterius grauius puniendum, quam clericum adulte
rantem, q̃ non colligitur hic, niſi coniugatum intelligas pro
clerico, cui non licebat. Op. in eo q̃ in prin. dicit, continēter,
& caſte. cum tñ hæc vocabula ſint ſinonima. de ętate & qual.
a multis, de conuer. coniuga. c. 1. & c. cum ſis, & duob. c. ſequē
4 tib. & c. cum olim. Sol. † continentia ſumitur qñq; pro caſti-
tate quę curruptionem ſequitur, qñq; latius dr̃ continētia ab
oĩ delectatione abſtinentia, & non ſolum ſm tactum, cum er
go in aliquo differre poſſint: ideo poſuit vtrunq; verbum. Se-
cundo op. in eo quod dixi hic loqui de ſuſpenſo ab hoĩe vel a
iure, q̃ imo ſolum de ſuſpenſo ab hoĩe 11. q. 3. ſi quis eps̃. Sol.
Hoſt. ſtat ɔ̃rio, dicens ſecus de ſuſpēſo a iure, quia pp fornica-
5 tionem non eſt clericus † ſuſpenſus a iure, niſi ſit notorius, p
hoc j. ti. j. veſtra. & dic vt ibi dico. Tertio op. in eo q̃ prohibet
6 pecuniam a prælatis exigi. Nam bene poteſt pręlatus † impo
nere pęnam pecuniariam, de offi. ord. dilectus, timetur. n. qñ-
que pluſquam alia: & iudex debet imponere pœnam q̃ ma-
gis timetur, vt lit. non cont. qm̃ 23. q. 5. prodeſt. Sol. ſm Hoſt.
delinquētes nõ ſunt ĩ pecunia puniēdi, de of. or. irrefragabili.
de pęnis, licet, in Auth. vt iu. ſine quoquo ſuffra. §. cogitatio
de man. prin. §. oportet, & hoc ſi ad imburſandum fiat. qa tũc
præſumitur imponi ex fõte auaritiæ, ſecus ſi ex cã correctio-
nis ex fonte charitatis, quod præſumitur, vbi iudex non im-
burſat, ſed pauperib. erogat. & ſic loquuntur ɔ̃ria. & quaſi idē
no. Hoſtiē. in d. c. irrefragabili, vt dico ibi in §. fi. Quæro in eo
7 quod dicit, incontinentes † puniendos ſm canonicas ſanctio
b nes, quæ ſit pęna.ᵇ dic q̃ ſm rigorem pęna fornicatorum eſt
depoſitio. 81. di. præsbyter, licet ſm fragilitatem noſtri tēpo-
ris 34. diſt. fraternitatis, minus puniatur 82. diſt. præsbyter.

ADDITIONES.

a No. pęnam eius. Adde doct. in c. ſi celebrat & de cle ex mi.
b Quæ ſit pęnæ Adde gl. in c. Maximianus. 81. diſt. glo. in c. lator. 2. q. 7. Pau. de Elea in cle 1. de offi. or. An. de Bu. & Ab. in c. at ſi clerici. de iud. Ab. in ca. ſicut, & in c. ſi autem, de coha. cler. & mulie.

SVMMARIVM.

1 *Ebrietas vitanda eſt.*
2 *Vinum eſt temperandum.*
3 *Vinum ſine aqua bibens ſine iuſta cauſa peccat.*
4 *Suſpenſus ab officio non eſt ſuſpenſus a beneficio.*
5 *Ebrietas, & crapula quid ſint.*
6 *Iudicis electio eſt in pœnis alternatiuis.*
7 *Ebrietas an, & quando ſit peccatum.*
8 *Ebrius, ſi deliquit, an teneatur ex delicto.*

A crapula. Clericus crapuloſus vel ebrioſus moni-
tus non deſiſtēs, ab officio vel beneficio
ſuſpenditur arbitrio ſuperioris, h. d. cum gl. Primo prohibet
crapulã, & ebrietatē. Scđo abuſum ſe obligantium ad potum
ibi, vnde illum. Tertio pęnam ſtatuit, ibi, ſi quis exthium, fo-
mes. n. eſt oĩm vitiorum 35. di. ante oĩa, incentiuum 44. di. lu-
xurioſa. Hiero. ad matrem, & filiam. difficile inter epulas ſer-
uatũ pudicitia. & ad Occeanũ 1. in vino luxuria. In luxuria vo-
luptas. in voluptate impudicitiã, & vide ɔ̃. Ioui. li. 2. partib. Sco
tia. &

Digitized by Google

cum multa aqua ſunt potentiora q̃ alia pura. Quarto no, ꝙ re
quirit monitio ad infligendam pęnam de qua hic, ibi, requi-
4 rit ẽt quod pareat 35.di.c.1.91.di.c.vl.† Quinto no ibi, vel bñ
ficio, ꝙ ſuſpenſus ab officio non eſt ſuſpēſus a bñficio, de hoc
J.ti.1.ſicut, ɔ̃tio 2.remittitur. Op. in eo ꝙ dicit hūc ab officio
vel bñficio ſuſpendendum, ꝙ imo ꝑpetuo ſit remouendus a
clero: ſicut miles a militia ꝑꝑ ebrietatem, mortem ſibi con-
ſciens, i.ſe interficiens. ff. de re mili. omne delictū pe. de pęn. l.
reſpiciendum §.pe. Sol. Hoſt. ſtat ɔ̃tio, dic quod ibi fuit am-
plior exceſſus q̃ ſola ebrietas, vel fuit ebrietas immoderatiſſi-
ma, vt patet ex effectu homicidij ſecuti. Scđo opp. ad idem, ꝙ
5 alia pęna puniri debeat 35.di.e.vlt. † Quæro quid ſit ebrietas,
& qd crapula. So. vt in gl.j.& in ea. ibi, deniq; 44.di. comeſſatio
nes, ibi, cruda epula, ad hoc de conſe. diſ. ne tales, & eccleſiaſti
ci 17. inſi. ꝑꝑ crapulam multi obierūt, qui aūt abſtinēs eſt adij
ciet vitam. Epicurus. Multę ex delitiarū epulis moleſtię gñan
tur. Hiero. ad ruſ. a. Modicus & temperatus cib. & carni & ani
mę vtilis eſt, & ſup. dicto c. dicat quiſque quo dolet, ego lo-
quor ɔſcientiam meam. Scio mihi abſtinentiam nocuiſſe in
termiſſam, & profuiſſe repetitā. ibi, bibit, de hoc. C. de reliq.
& vene. ſan l.j. Scđo q̃ro, ĩeo, ꝙ dixit, officio vel bñficio, cuius
6 erit electio. So. vt in gl. vl. quā no. ſingulariter, ꝙ qñ pena† po
nit̃ alternatiue, electio eſt iudicis, & idem no. de iudę. licut, in
gl. ſi q̃ eſt ſingularis, & pro hac gl. facit vt lit. non cont. q̃m. in
fi. Op. ad hoc: quia eo ipſo ꝙ erit ſuſpenſus ab officio: ꝑ conſe
quens & a bñficio 81. di. eos. No. de cle. excōm. mi latores.
Sol. Ab. id verum vbi qs ſuſpenditur ꝑꝑ crimen de quo con-
ſtat. vnde nō hēt locum in eo qui ſuſpēditur ꝑꝑ infamiā cri
minis, de quo non cōſtat a.q.1.p̃sbyter, de pur. cano. c.2.& c.
inter ſollicitudines, in prin. Sed qa poteſt eſſe ebrietas morta
le & veniale: vt ſ̃. in 3. no. & no. de reli. & vene. ſanct. c.1. ſuſpē
b ſus ab officio, b in hoc dubio non cenſetur ſuſpenſus a bñfi-
7 cio, de hoc in cle. cupientes, in gl. no, nouam, de pœnis. † Ter
tio quæro, quia dixi ebrietatem non eſſe mortale, niſi cum eſ
c ſet aſſidua, c an & qñ ebrietas dſit peccatum: & quod peccatū,
d dic, ꝙ aliqñ quæritur de ebrietate prout eſt mentis alienatio:
& hæc non eſt peccatum: ſed pęna peccati 15.q.1 ſane. ita no.
gl. 25. diſ. §. alias ea demum, ver. quamuis. Et dicit Vin. ꝙ talis
percutiens clericum non eſt excommunicatus d.c. ſane. aliqñ
ſumitur pro ſtudio inebriandi, & hoc eſt mortale 35. di. ante
oīa. Aliqñ pro actu potādi, ꝑ quem incurritur ebrietas, & tūc
dicit gl. præall. in §. alias ea demū, ꝙ ſi eſt frequens eſt venia-
le, ſed tex. ibi ɔ̃dicit, ꝙ mortale, dic, ꝙ qñque quis inebriatur.
ſine peccato, vt quis neſcit potum illum aptum inebriare, ſic
fuit Noe. 35. di 6. die qñque ſcit potum potentem inebriare,
ſed credit ſe ſufficientem vt non inebrietur: & tunc eſt venia
lę: vt quia forte ſumpſit in quantitate quam non putauit o-
no immoderatam, nī videbat aliqualiter excedere modera-
tionem, & ſic intelligenda eſt gl. in §. alias ea demum, qñque
ſcit potum valentem inebriare, ſed vult potius ebrietatem in
currere quā a vino abſtinere: & tunc aut raro, & non eſt mor
tale vt in §. alias ea demum, in glo. & in tex. a ɔ̃tio in eo quod
dicit, quia aſſidua inebriatio eſt mortale: aut frequēter, & eſt
mortale d. §. & ratio vtriuſque membri: quia non poteſt eſſe,
quin ſciens, & nolens abſtinere a potu, & ſæpe hoc faciens, &
ebrietatem incurrens, potius putet certo ſe inebriaturum, q̃
non: præſumitur. n. ſcire id in quo verſatur. ff. de ori. iur. l.2.§.
cuique, de poſtulatione c.1. Sæpe itaq; hoc faciens vr̃ hoc fa-
cere ꝑ ſtudio inebriandi: ideo eſt mortale quę ratio ceſſat in
raro hoc faciente, & de hoc aliquid tangit Arch. in §. alias ea
demum, & plenius in d.c.6. die. Et ſm hoc intellige quod no
8 ta. de reliq. & venerat. ſancto. c.1. in glo.1. † Quarto quæro, ſi
ebrius deliquit an teneat̃ ex delicto. dic, aut ebrietas fuit pec-
catum, & tunc imputatur ſibi id quod in ebrietate perpetra-
uit, & tenetur de illo ad pęnam. ff. de pœnis, reſpiciendum §.
delinquunt, de conſecratio. diſt.2. ſi quis per ebrietatem, que
iura ſic debent intelligi, imo dicit philoſophus 3. ethicorum
ebrium delinquentem teneri ad publicas increpationes, ſci-
licet propter ebrietatem, pro hoc de baptiſm. maiores §. ve-
rum, & quod nota. ſexta diſtinctione capitulo primo, quan-
do autem ebrietas ſit peccatum; dic vt in præcedenti quæ-
ſtione.

1 *Clerici hiſtrionibus intendere non debent.*
2 *Clerici tabernas vitare debent.*
3 *Clerici propter neceſſitatem tabernas ingredi poſſunt.*
4 *Clerici aleas vitare debent.*
5 *Exercitium honeſtum diligenter fieri debet.*
6 *Medium ſpectandum eſt.*
7 *Colores clericis prohibiti qui.*
8 *Clerici annulos deferre non debent niſi competat eis ex dignitate.*
9 *Pontifices debent in eccleſiis & in publico vti rocheto.*
10 *Pallea diſſibulata clericis ſunt prohibita, & quare deferant connexa.*
11 *Dictio, maxime, implicat idem eſſe in alio caſu.*
12 *Clericus indigens poteſt ex honeſto artificio victum quærere.*
13 *Pannus viridis an clericis prohibeatur.*
14 *Veſtes variantur ſecundum varietatem morum.*
15 *Pœna clericorum exercentium commercia quæ ſit.*
16 *Donatio prædij eccleſiaſtici facta hiſtrioni ab Epiſcopo & capitulo an teneat.*
17 *Perditum in alea an poſſit repeti.*
18 *Lucrans in ludo quando ſubiaceat reſtitutioni.*
19 *Mutuans ludenti ad taxillos an poſſit repetere.*
20 *Tonſura & corona clericorum quid ſignificet.*
21 *Corona clericorum vnde ortum habuit.*

Clerici. A negocijs, perſonis, locis, ludis, veſtib. & orna
tu minus honeſtis, præcipit clericos abſtinere,
& habitu honeſto vti: cuius varietatem in plurib. exprimit, ha
1 bet plurima dicta quæ patent in tex.† No. ꝙ clerici non dēnt
intendere hiſtrionib. imo venientib. ioculatorib. dēnt de cō-
uiuio fugere & abire. de conſe. di.5. non oportet, el 1. ar. ſ̃. e. cū
decorem, & ɔ̃ clericos ioculatores prodita eſt pęna J. e. c.1. li.
6. dicit Valeri⁹ li.2.c.1. ꝙ ſpectādi ɔſuetudo ẽt imitādi licētiā
2 ſumit. & facit ꝙ de ludo ſequitur.† Scđo no. ꝙ clerici dēnt vi
tare tabernas, & ɔ̃ clericos tabernarios, vel carnifices emana-
uit cle. dioceſanus, e. ti. ad hoc facit ꝙ no. 88. d. negociatorem.
3 † Tertio no. ꝙ ꝑꝑ neceſſitatem a pñt clerici ingredi tabernas,
a pro hoc facit quia ẽt ꝑꝑ neceſſitatem pñt in eccleſia ɔuiuari:
quod alias non licet 42. di. nulli, & pro hoc eſt ꝙ in tex. ſequit̃
ibi, in itinere ɔſtituti. ſupple maxime, quia idē ſi ſubeſſet alia
iuſta cā, quę ſemper excipitur 18. di. non oportet. pro hoc J. e.
4 c. ibi, niſi iuſta cā. † Quarto not. ꝙ clerici dēnt aleas vitare, &
pęnam clerici non euitantis ponit gl. 3. Cato fuge aleas: lude
troco. Quinto not. ꝙ clerici dēnt ſe exercere in officijs bonis
ac ſtudijs, quod intellige de eccleſiaſticis, non ſecularib. vt ſ̃.
in prin. c. vnde quicunq; ſit ẽt regis filius, clericali militię aſtri
ctus, non erubeſcat in eccleſia ad librum cantare, & in alijs in
officio diuino requiſitis intēdere, ſed cum hoc deſiſtat, quin
ẽt ı̄palib. vt prędijs eccleſiæ intendat 12. q.1. expedit, & ca. ſeq.
5 † Sexto no. ꝙ exercitium honeſtum dēt fieri diligenter, ꝙ fa-
cit vt ſtudentes ſint diligentes. i. aſſidui: multum. n. valet exer-
citium, de elc. q̃ ſit, lib.6. verſus. Vſus & ars docuit ꝙ ſapit. oīs
homo. Et de negligentib. officium diuinum: dic vt J. de cele
bra. miſſa. dolentes. Septimo no. ꝙ habitus ſuperior multum
ɔſideratur, ibi, ſuper, pro hoc ſ̃. eo. Deus q. & de veſtib. aduoca
6 torum in Spe. de aduo. §.2. ꝑ totū. Octauo no. pro medio † ſpe
ctando, de hoc in gl. Argumentum, & ſic ẽt in opinionib. eli-
gimus mediam, de of. cuſt. c.1. & in iuſtitia 4. diſ. deniq; & in
ſermone 44. di. rector, ver. Nec nimium taceas nec verba ſup
flua dicas, & in hac gl. ibi §. cum qs, ſi ex aliena mā ſpeciē aliq̃
fecero meo nomine. Nerua & Proculus dicebant dñm mãæ
eſſe dñm ſpeciei, & ibi eligit̃ via media, vt ſi ſpecies ad mãm
reuerti poſſit. vt vas conflatum ad priſtinam maſſam, vera eſt
2. ſi non pōt vt vinum ad vuas, vera eſt 1. Nono no. ɔ̃ clericos
ferentes nimis longas veſtes, ibi, longitudine ɔ̃rium tñ ſeruāt
p̃lati in veſte ſuperiori, qui ferunt ſirmam, ſeu caudam, ꝙ for
taſſe habuit originem ad deſignandū vt quiete incedant, dēt
aūt clerici induere veſtem talarem. Et ɔ̃ clericos portātes ve-
ſtem ſupiorem tam breuem ꝙ inferior notabiliter apparet.
emanauit cle. q̃m, ver. ſed & tales e. ti. dēnt ẽt clerici eſſe in ha
bitu or-

ADDITIO.

a Propter neceſſitatem. Adde c. clerici. ea. diſ. 44. di.

bitu ornato 22.diſt. non liceat,el 2.& cauere a pannis ſcacha-
tis d.cle.qm̄,in fin. Decimo no.colores † prohibitos clericis
de quo J.in 2.ɔ̃rio,& iſtis colorib.etiam ad vſum caligarum,
& idem de ſcachatis,e.ti.cle.qm̄,in fin.† Vndecimo no.ꝙ cle
rici non dēnt ferre annulos a niſi competat eis ex dignitate.
Nam ēt abbas b & priores ſolum ex priuilegio vtuntur,argu-
mentum de vſu pal.ad honorem,tñ dic recurrendum ad for-
mam priuilegii,de priuilegijs,porro.& in Spe. de priuilegijs
ver.ſed quare,& quod poſſint : facit de priuilegi.vt Apoſtoli-
cæ,lib.6.& quod hic dixi de dignitate,exemplificatur in ep̄is,
& ſuperioribus qui ſunt ſponſi eccleſiarum,& ipſorum mor
te dicuntur eccleſię viduatæ,de poſtula.bonæ,el 1.& 2.de ele-
c ctio.ne ꝑ defectu, & deferat ep̄s annulum in quarto digito c
9 vbi dr̄ venam eſſe quæ a corde ꝓcedit 30 q.5.fęminæ.† Duo
decimo no.ꝙ pontifices in eccleſia & publico dēnt vti ſuper
indumētis lineis quæ dicimus rochetum. Decimotertio no.
ex hoc,quod in camera poteſt ſtare ſine,pro hoc 95.di.ep̄s in
eccleſia, & ſic hoc caſu fallit quod dixi in proximo notabili.
d Fallit etiam in monachis d vt in textu.qui nō vtuntur roche
to.Decimoquarto no.id quod notat.gl.vlt.& in ea.ibi,In no-
ua.melius,q.1.c.3.ibi ſtatutum ibi, ſoluitur, ſed ɔ̃ eſt quod ēt
monachus poſſit dimittere ſuperiorem habitum s̄.eo. Deus
10 qui . Solutio. ibi diſpenſatiue, & ex cauſa,de quo ibi.† Deci-
moquinto nota, pallia diſſibulata prohiberi clericis,pro hoc
30.diſt.ſi quis virorum, deferunt autem connexa vt ſciant ſe
aſtrictos non tantum nexibus c.1.& finali,ſed etiam alligatas
habere,de renunciationib.niſi in fine.hoc tamen non ſeruat̄,
& in talibus multum attenditur quod eſt in obſeruantia, qd̄
e dico J. q.1. Oppo.in eo quod in principio dixit maxime e in
honeſtam:& ſic videtur prohibere clericis etiam commer-
11 tia honeſta.quia dictio † maxime, implicat idem eſſe in alio
caſu.ff. de donatio.inter virum & vxorem,ſi quis pro vxore.
s̄.de ſumma trinitate c.2.ad finem,dic maxime, pro tantum.
12 Nam poteſt clericus † ex honeſto artificio,ſi indiget,victum
quęrere 91.di.clericus victum,exemplo Apoſtoli 10.qō.3.ca-
uendum.Si vero non indiget,maxime,ſtat proprie ſm̄ Hoſt.
Et quę dicantur hoc caſu honeſta vel non:dr̄ in Spe.de cleri.
coniuga.ver.ſed quam dices.Secundo op.quod non debuerit
13 prohiberi pannus viridis clericis,† nam reperitur viridis ob-
ſcurus vel honeſtus,dicit Guli. Nam quod non omnium rō
reddi poteſt.ff.de leg.non omnium,de reſcriptis, ſi quādo,de
vtentibus vero virgatis,& partitis,dr̄ in clem.quoniam eo.ti.
potuit autem eſſe ratio quare prohibetur rubeum vel viride:
quia maxime in veſtibus pontificalibus his vtuntur, vel quia
magis conformes ſunt vanitati,tamen de hoc viridi obſcuro
non obſeruatur hoc c. imo hodie in Romana curia tali colo
re vtuntur clerici,& rubeo ſemper vtitur Papa,niſi intra octa
uam dominicæ reſurrectionis in qua vtitur albo: & cardina-
les etiam frequenter vtuntur rubeo,vnde etiam quidam pan
nus dr̄ Cardinaliſcus:quia cardinales vtuntur:& in his ſtatur
obſeruantiæ:nec in hoc eſt magna vis,& facit J.q 1.de vtenti
bus vero virgatis & partitis:dic vt e.ti.clem.qm̄. Tertio op.in
eo quod dicit,ſacerdotio & perſonatib.quia non debuit pon
derari concurſus vtriuſque,cum debeat alterum ſufficere,cū
idem ſit iudicium de ſacerdotibus non habentibus perſona-
tum,& de habentibus perſonatum non ſacerdotibus.ne cler.
vel mona. ſuper ſpecula.pro diſiunctiua ſecundum quod re-
quirit materia.ff.de ver.ſig.ſępe.C.de ver.ſig.cum quidam,&
dixi de reſcrip.c.2.Quæro an omnia contenta in hoc c.ſint p̄-
cepti.Sol..Inno.ꝙ non, ſed conſilij,& honeſtatis,ratio:quia
14 veſtes † variant ſm̄ varietatem morum,& de facto videmus
aliquam veſtem reputari honeſtam vno tempore,& alio nō
ſic reputaretur, & econuerſo, & facit hoc ad id quod dixi s̄.e.
15 c.1.in 3.ɔ̃rio,& quod dicitur hic in gl. hæc ſine.† Secundo q̄.
ro quę ſit pœna clericorum exercentium commertia ſecula
ria.Solutio vt in gl.1.& in ea ibi,degradet̄,verbaliter,nō actua
liter,ibi,nunquam,ibi,de monacho loquitur . Tertio quæro
16 ſi epiſcopus † & capitulum donāt prædium eccleſiaſticum
hiſtrioni,an tenet donatio.Dicit.Vincen.quod non, & ꝙ nō
transfertur dominium 12.qō.2.ſiue. C.de ſac.ſan.eccle.iube-
mus,licet quidam contra.Ego,puto,quod præſuppoſita vali-
tudine donationis ex alijs reſpectibus, non poſſit dici nulla
quia ſit hiſtrio.dicitur autem hiſtrio a nomine illius qui pri-
mus Romæ ſudicram artem exercuit,vt refert Valerius,lib.
2.c.1.circa medium,vbi etiam patet quod prius ad Deos pla-
candos inuenta fuit ars illa,& ſm̄ Hoſ.dr̄ hiſtrio, quaſi male
17 inſtructus vel inſtruens,qd̄ nihil eſt,& dic vt prædixi.† Quar
to quæro, nunquid poſſit repeti f quod perditur in alea vel ta
xillis.Sol.vt in glo.3.quæ primo ſecundum quoſdam dicit ꝙ
non,ſed pauperibus debet erogari.Solu.glo. ſecundum alios
tenet contrarium,quod dic vt in ca.& ibi,§.vbi autem,de re,
iur.in pari.l.6.ibi,repetitio,& ſi percutiatur miniſtrator alea-
rum,iudicium non dabo ait prętor.ff.de aleato.l.1.ibi, alearū
vſus,ibi dicitur quod repetitur ab his qui ſoluerunt,vel ipſo-
rum hęredibus,vel fideiuſſoribus,nec eis obſtat niſi 50.ānno
rum pręſcriptio.& in fi.de hoc 35.diſt.ca.1.& J. de immu.ec.
quia plerique,alij extra glo. dicunt,ꝙ cum ludus alearum ſit
prohibitus iure poſitiuo tantum , tenet conſuetudo contra-
ria,& excuſat vincentem, ſi perdens habebat adminiſtratio-
nem ſuarum rerum,ſecus ſi non habebat,vt quia ſeruus,mo
nachus,filius familias,vel prodigus,cui interdicta erat admi-
niſtratio:& iuuari poteſt ſm̄ Ioā.hæc opinio quo ad ludum
alearum.i.tabularum cum taxillis:quia ludus iſte partim eſt
ex ingenio:partim ex fortuna:poſſit ergo ɔ̄ſuetudo hac rōne
mixturę quod alias non poſſet.de ſepul.ſacris,& hoc dum ta
men non cum falſis taxillis:nec alias per fraudem,& ceſſent
blaſphemię:de quibus per Hoſt.in ſumm.de exceſ.prælat.§.i.
ſub §.clericus vero non videtur,& hoc videtur placere beato
Tho.2.2.qō.32.ar 7.vbi dicit,quod circa illa quę per aleas ac-
quiruntur,videtur aliquid eſſe illicitum iure diuino . ſ. ꝙ ali-
quis lucretur ab his qui rem alienare non poſſunt,vt ſunt mi
nores & huiuſmodi.Item ſi quis induxit alium ad ludum ex
cupiditate lucrandi:vel ſi fraudulenter ei lucratur,quibus ca-
ſib. ad reſtitutionem tenetur,nec poteſt de eo facere eleęmo
ſynam, dicit tamen ꝙ tale ludum vniuerſaliter eſt illicitum
iure poſitiuo tm̄, quod obligat ſolum illos qui tali iuri ſunt
ſubiecti:& ſic per conſuetudinem poteſt abrogari : vbi autē
non eſt conſuetudo,tenetur lucrans ad reſtitutionem , ſecus
vbi eſt ɔ̃ria conſuetudo.Item qui traxit alium ad ludendum
debet reſtituere: ſed non illi : ſed debet eleemoſynam facere
durante tali iure poſitiuo.i.non ſublato per conſuetudinem.
Raymundus in ſumma in 2.parte in fi.vr̄ velle,ꝙ perdēs nul
lo caſu poſſit repetere, niſi quando inuitus vel per nimiam
importunitatem attractatus,ſed vincens debet in caſu proxi
mo reſtituere victo,omni alio caſu pauperibus: ſic procedit
opi.1.gl.Inn.de immu.eccl.quia pleriq;. gñ aliter loquens de
ludo vr̄ dicere,ꝙ attrahēs victus non debet repetere,ſed attra
ctus ſic: ſed attrahens lucrās tenetur victo reſtituere:quia do-
lo feciſſe vr̄,ſed perdens non repetit,nec tenetur attractus re-
ſtituere,vbi etiam dicit,ꝙ ſi cauſa recreationis modicum lu-
ditur,non tenetur lucrans reſtituere.ar.ff.de aleato.per totū.
quod no.vt autem concludas generaliter , † quando qui lu-
18 cratur in ludo ſubiaceat reſtitutioni, dic,ꝙ aut quęrimus de
ludo conſiſtente totaliter in ingenio: aut conſiſtente totali-
ter,vel ſaltem pro maiori parte in fortuna:aut de mixto , de
primo exemplum in ludo ſcacchorum,de ſecundo exemplū
de ludo taxillorum ad azardum,de tertio exemplum de ludo
alearum.De primo dic,g ꝙ non ſubiaceat reſtitutioni.l.alea-
g rum vſus .C.de religioſis & ſumptib.funerum,vbi permittū
tur ludi aliqui conſiſtentes in ingenio , limitatur tamen ibi
quantum poſſit ludi.Et ideo procedit ꝙ dixi, niſi lucrum ſit
immoderatum.ar.d.l.De ſecundo & tertio poſſumus ſimul
tractare,cum hic æquiparentur,ibi,ad aleas & taxillos,quate-
nus intelligimus diſtincte: poſſet autē intelligi ſimul, & tūc
de vnico ludo loqueretur. l.alearum cum taxillis,& ſm̄ id ꝙ
dixi,ꝙ ludus alearum,quia pro parte conſiſtit in ingenio,po
teſt ratione mixturæ per conſuetudinem permitti.dic ꝙ etiā
ludus taxillorum ad azardum poteſt per conſuetudinem per
mitti,ita quod reſtitutioni nō ſubiacebit, per ea quę dixi ſm̄
Beatum Tho.In hoc itaque dic,ꝙ perdens, aut non habet re
rum ſuarum adminiſtrationem:aut ſic.Primo caſu vincens
tenetur ei reſtituere ad quem ꝑtinet, vt ſi eſt ſeruus,reſtituat
domino,pro hoc d.l.vnica. Secundo caſu,aut vincens adhi-
bet fraudem,&,tenetur reſtituere victo,ſi fuit ſine fraude:aut
ceſſat:& tunc aut neuter attraxit alterum.aut ſic, primo caſu
de iure poſitiuo pdens repetere poteſt vſque ad 50. annos,di
cta l.vnica.ſed de conſuetudine generali non conceditur re-
petitio in locis pluribus, maxime reſpectu certorum tem-
porum , vt hic Paduæ, de eo quod perditur in feſtis Na-
talitijs , quæ conſuetudo potuit induci quo ad ius fo-
ri, ſed

ADDITIONES.

a Non debent ferre annulos Adde Ab.in c.ex ore.in 3.no.de his quæ fi.a ma
io.par.cap.
b Abbates.Adde Ioann And.in capitu.abbates,de princip.lib.6.in nouel.Lap.
alleg 19.
c Annulum in quarto digito.Adde gl.1.in c.ſi quis deſponſauerit.18.q.2.glo.
in verbo ſignum,in c.2.de conſue do.in c.illud,de præſum.Hoſt. in ſum tit.
de matri.in §.qualiter.Lap.alleg.55.
d Fallit in monachis.Adde Car.in clem.ne in agro. de ſtatu.mon.in 6 q.
e Dictionem maxime Adde doct.in c.audius,de elect. Bar.in extrauagan.ad
rep.in verbo maxime.Rapha.cu.conſilio 87.incip.Franciſcus dela campa.
in fin.vlt col.
f Nunquid poſſit repeti.Adde gloſſ.ſummæ.35.diſtinct.Card.in clemen.ſi eo.
titu in 10 q.
g De primo dic.Adde Card.in clem.fina.in §.ſed & tales eo.titu.in 11.q.Inn.
in c.lator.de homi.

dic qđ adhuc competit repetitio cum diſtinctione p̃miſſa:qa
non potuit eſſe lis,& ſic fuit euidens calumnia. vñ non tenet
tranſactio.ff.de ꝯd.inde in ſumm.ar.ff.quarum rerum actio
19 non daĩ l.a.§.fi.ſm Hoſt.† Sexto q̃ro,ſi qs mutuat ludẽti ad
taxillos,an pôt repere,dic non,ſi ad hoc mutuauit vt luderet.
Nam in pari cã turpitudinis potior eſt ꝯditio rei.C.de ꝯdi.ob
turpem câm,mercalẽ,regula in pari.lib.6. Septimo q̃ro in eo
ꝙ dixit,clericos portare dẽre coronam congruẽtem, q̃ dicaĩ
ꝯgruens.Sol.vt in gl.vt videaĩ,q̃ dicit eam ꝯgruentem ꝑ q̃ vĩ
a differre a monachis:qa latiorem deferũt a religioſi, q̃ clerici,
& latiorem ſacerdotes q̃ diaconi,& ſic deſcendendo,tonſura
20 † .n.ſuperior ſignum eſt depoſitionis tpalium: corona vero
ſignum regni qđ a deo expectãt 12.q.1.duo ſunt. vbi de hoc,
& in cle.qm.c.ti.maior ergo tonſura & altior,& rotundior,
corona eſt euidẽs horum ſignum,optat aũt Hoſt.qđ in mul-
tis deſeaĩ ſignum,remanẽte ſignata. i. remanente bono affe-
ctu clericorum:qa ſæpe maiora ſigna portãtes ſunt minus ſi
gnati.i.eſt minus ſeruantes id qđ ad clericos ptinet,de p̃b.aua
ritiæ,& c.de monachis,de deci.c.1.in fi.de cenſib.ea q̃.& c.ex
parte.in fin. & pro dña p̃miſſa inter monachos & ſacerdotes
&c.eſt ſimile. C.de poſt.qlqs,vbi dĩ,qđ inter iudices arbitros
& aduocatos oportet eſſe dñam. Hoſti. Octauo quęro,vñ ha-
21 buit ortum:dicunt qdam qđ a nazareis,q ſeruato crine rade-
bant caput ad continentiam,& capillos ponebant in igne ſa-
crificij. Alij,ꝙ a Petro in memoriam dominicę paſſionis: &
ſignum ſpineę coronæ,in quo non multum refert,ſufficit ꝙ
hoc eſt in præcepto vt hic,& ſimilibus capitulis.

ADDITIO.

a Latiorem deferunt. Adde Hoſt.in ſum.huius ti.in §.1.

SVMMARIVM.

1 Literæ principis faciunt fidem.
2 Accipiens aliquid pro ſe tenetur recipere contra ſe.
3 Clericus in bonis proprijs gaudet eodem priuilegio quo in bonis eccleſia,& num. 5.
4 Clerici non poſſunt renuntiare foro,etiam expreſſe.
6 Negotiationes quæ ſint quæ prohibentur clericis.
7 Priuilegium clericis in bonis quale competat.
8 Clericus an teneatur ad collectas ratione bonorum ſibi obuentorum à laico.
9 Clericus an poſsit a collectis defendere bona laicorum ſecum cõmunia.

Ex literis. Clericus qui tertio monitus a negotiatio-
nib.ſecularib.nõ abſtinet,interim pdit pri-
uilegium clericale quo ad bona. Primo ponit q̃rela. Scđo ꝓ-
uiſio,ibi,mãdamus ſecularib.vt iudicaturis,aſſeſſorijs,pcura-
tionib. & cômercijs: vt ſequi,& hæc ſunt clericis interdicta
ſ̃.c.proxi.in fi.priuilegio ẽt quo ad res,vt ſequĩ,nolunt.ſ.ſub-
iacere ſtatutis patriæ,qb.tñ quoties expedit &c.& dic,expedit
.ſ. ipſis clericis, vt qa pedagium vel ſimile ab eis petiĩ : & dat
Hoſ.exemplum de duob.locis q ſunt in ꝯfinio comitis Sipõ
tini,vbi clericus vel miles mare trãſiens ſoluit pro ſuo capite
duos ſtrilingos,& mercatores nil ſoluũt,& dicũt Pet.& Abb.
qđ forte pedagia nolebant ſoluere, dicẽtes ſe clericos:& ſi ali
quid pdebant,a collectore pedagij petebant emẽdam. Tertio
ſi non licebat creditori vẽdere pignus ex pacto:ſi tñ admoni-
tus debitor non vult ſoluere,vẽdi pôt.ff.de pigno.actio.ſi ꝯue
nerit. Vin. A te.l.epõ,cui loquiĩ,idem tñ de alio p̃lato iuriſdĩ
nem hẽnte,ſecus in priuato,ꝯcordat de ſnĩa excõicationis, in
audientia,&c.ꝯtingit.† Not.ꝙ literę principis fidem faciunt,
1 credidit.n.Pa: a lr̃is comitis,ſic & lr̃is magiſtrorum,& de ꝯſt.
ex lr̃is,& capitulorum,de electionib.cum inter R.nõ tñ oĩno
ꝓbat hic. Papa.n.mãdauit ſub ꝯdõne,nõ pure:vt ſequiĩ. Scđo
2 no.† ꝙ q accipit aliqd ꝓ ſe,teneĩ recipere ꝯ̃ ſe.de hoc in gl.1.
& ſecus faciẽtes dicunĩ io vulgari hẽre clamidem ad oẽm vẽ
tum,& vti ꝯ̃trio duorum officio.80.diſt.fornicarij,qđ in eodẽ
3 ſubiecto eſſe nequit.de baptiſ.maiores,ver. ſed adhuc.† Ter-
a tio no.ꝙ clericus i bonis ꝓprijs a gaudet eodẽ priuilegio quo
in reb.eccleſię,de hoc in gl.vl.& in ea.ibi,qa res ſeruos inclu-
dit 12 q.2.ecclar̃ ſeruos. Op.qđ nõ teneanĩ clerici ſtare ſta-
tutis ecclæ primæ ꝯ̃ ſe:licet vtanĩ ꝓ ſe.37.di.ſi qd veri.Gl.j.nõ
iouit.dic vt no.in d.c.ſi qd.& de excep.cum venerabilis,gñali
ter aũt cum q̃riĩ,an vtẽs aliquo iure ꝓ ſe teneaĩ recipere ꝯ̃,di-
ſtinguit Hoſ.qa,aut q̃riĩ de defenſione fidei,& nõ tenet:vt in
ꝯ̃,de hoc de ſen.ex.ꝯtingit ĩ.de apoſta.c.1.vbi dixi, & plenius
de ſen.exc.ꝑpẽdimus,in repetitione. Hoſt.dicit,ꝙ ſi moniti
non obediũt,ſunt nudati oĩ priuilegio clericali.de ſen. exc.in
audiẽtia,& c.ꝯtingit,& ſeculari curię finaliter tradẽdi,de iud.
cũ ñ ab hoĩe. Sed quãtũcũq; ſint rebelles,poſt pñĩam,& recõ-
ciliationẽ priuilegiũ amiſſum recuperãt,vt ĩ.ſeqẽ,dic melius
ꝙ ſuſpẽdiĩ,quo ad eos,effectus priuilegij donec reſipiſcãt,ꝓ-
bat lr̃a ibi,dũ ſe implicãt,ergo eis dimiſſis pñt vti priuilegio,
qđ tenet In.ꝓ hoc facit qđ no.e.ti.clc.i.ĩver.q̃diu,& hoc tenet
gl.vlt.hic ibi,ceſſat priuilegiũ ad tp̃s,& idẽ Hoſt.licet prius vi
deaĩ aliter dicere,qñ.n.ſunt correcti dẽnt defendi.ar.50.di.fer.
rũ.de ſum.tri.c.1.ſacrm̃. Quærto, qd de clericis ꝯiugatis nõ p̃-
termittẽtib.diuina officia,dicit Inn.idẽ in ꝯiugatis,q negocia
tionib. intẽdũt, & nõ p̃termiſſis diuinis,qđ in nõ ꝯiugatis p̃-
termiſſis diuinis & intẽdẽtib.negociationib. ĩ.ri. 2.lo.& e.ſe.
nõ ꝯiugati itaq; monenĩ vt hic, vt negociationes dimittant,
quas ſi nõ dimiſerint,ſpoliabũtur bñficio,ſi hẽnt, & eccla nõ
defendet eos in ſuis tpalib.bonis,ad hoc ne clc. vel mo.c.2.ĩ.
ti.2.ex parte,de priuil.ex parte,& de ele.trãſmiſſam . Scđo q̃-
ro, qd vult ibi, de ſuis facultatib. ſubiaceãt ſtatutis patriæ,dic
facultatib.oĩb.nõ tñ in negociationib.quas exercẽt,ſm Hoſ.
Io.An.credit ꝙ clericus incedẽs in habitu & tõſura negocia-
tiones exercens,& de hoc monitus nõ deſiſtens,pdit priuile-
giũ quo ad illa,primũ vĩ verius,ꝙ ſubeſt eadẽ rõ ẽt in alijs,&
facit hęc lr̃a.ad ñ.ſed ꝓ Io.An.facit lr̃a ibi,in negotiationũ ſua
rũ &c.& hoc vĩ tenẽdũ,vt nõ pdãt priuilegiũ,niſi quo ad ea i
qb.delinquerũt,& intelligit Vinc. de facultatib.ẽt nõ onero-
ſis. Nã de oneroſis.i.q̃ trãſierũt cũ onere,ẽr eccla tenetur ad
cẽſum.ĩ.de cẽſi.c.1. Tertio q̃ro,q̃ eſt rõ eius ꝙ dĩ hic in gl.vl.
5 ꝙ clerici † gaudẽt eodẽ priuilegio in reb.ſuis & ecclæ. Sol.vt
no.de pig.ex lr̃is,in gl.pe.q̃ dicit,ꝙ iõ,qa bona clericorũ ſunt
tacite hypothecata ꝓ adminiſtratione:ꝙ aũt dictũ ſit verũ,ꝙ
clerici gaudẽt priuilegio clericali in ſuis reb. ꝓbatur de cẽſi.
c.pe.de immu.ec.c.j.li.6.de cẽſi.cle.pñti.& dic vt ĩ.q.5.& ꝓce
dit rõ illius gl. in c.ex lr̃is,cum clericus adminiſtrationẽ hẽt:
ſi vero nõ hẽt,alia eſt rõ.ſ.priuilegij pſonæ clerici,cui res acce
dũt: iõ cẽſeri dẽnt eodẽ iure, & hęc vĩ melior rõ, ẽt qñ cleri-
6 cus hẽt adminiſtrationẽ.& eſt gl.illa no.† Quarto q̃ro,q̃ ne-
b gociationes b ſint ꝓhibitæ clericis,adeo qđ eas exercentes,&
moniti,vt hic,priuẽtur priuilegio clericali. Sol.patet ex tex.ĩ
prin.in verbo ſecularib.vt ſic dicamus,oẽs negociationes ꝯue
niẽtes laicis tñ eſſe interdictas clericis ĩ.ne clc.vel mo.ſecu-
larib.negocijs ſe immiſceant in rubro & nigro. maxime vbi
enumeranĩ,quas ẽt enumerat Spe.de cle.ꝯiu.ver.ſed q̃ dices,
vbi dicit nõ ꝓhiberi clericis certas negociationes honeſtas,
7 quas enumerat,qđ ẽr ꝓbaĩ in d.ca.1.a ꝯ̃rio. Quinto q̃ro,† qđ
priuilegiũ hẽnt clerici,& dic ꝙ illud qđ hẽnt in reb.ecclæ,ꝙ
ẽ verũ quo ad q̃dã:nõ tñ pęnitꝰ quo ad oĩa. Nã de ꝓprijs p̃dijs
tenẽĩ ſoluere decimas:de ꝓprijs aũt ecclę nõ ĩ.de decimis c.
2.ſm vnã lec. Idẽ de priuilegio ꝙ nõ iurẽt ꝑ ſc.de quo de iur.
cal.c 1.ꝓ hoc facit qđ dico de dolo c.1. Principaliter aũt hẽnt
priuilegiũ ꝙ nõ tenẽtur ad collectas ꝓ bonis ecclæ:vt ꝓbatur
8 hic. Sexto q̃ro circa hoc,† ſi aliqua res ꝑuenit ad clericum ex
ſucceſſione patris vel alterius laici ꝓ qua laicus ſoluebat colle
ctã.an tenebiĩ clericus ad illã,vĩ ꝙ nõ.C.de imponẽdis lucra-
tiuis deſcri.l.vnic.li.10.a ꝯ̃rio,vbi dĩ ꝙ pſonæ ꝯdõ nõ mutaĩ,
ſi rei ſtatũ mutare ꝯuenit.C.de epi.& clc.l.2.in prin. & auth.
itẽ nulla,de cẽſi.q̃q̃.li.6.de immu.ec.c.1.c.li. In ꝯ̃riũ:qa muta-
ta pſona hr̃dis nõ mutaĩ ꝯdõ obl̃onis.ff.de re.iu.hr̃dẽ,& l.qĩ
ius,& l.non dẽt. Itẽ res trãſit cũ onere ſuo, de deci.paſtoralis.
Sol.vt no.Spe.de cle.ꝯiug.ver.ad huius,vbi ꝯcludit,ꝙ ſi onus
erat certũ & ꝑpetuum,vt cẽſus,& tributũ,tenetur ẽt clericus
ꝓ hoc 10.q.2.nouerint,de iure pa.c.vnico.li.6.& ꝙ no.Arch.
in d.c.1.de immu.eccl.eo.li.quod tenet Io. An.in Specu.in d.
ver.ad huius. Barto.ff. de munc.& hono.reſcripto .§.fi.Si au-
tem

ADDITIONES.

a Clericus in bonis proprijs. Adde tex.iũcta gl.in ver.in reb.in cle.j.de vita & hone.cle,gl.in c.ex literis,de pig.gl.in c.ſimiliter 16.q.1.An.de Bu.in c.1.de conſue,& in c.non minus,in 3.no.de immu.eccle.

b Quæ negationes. Adde Spe.ti.de cle.coniug ver.ſed quam dices Io.de Ant. in c.1.in 4.col.de rap.

rem onus non eſt certum,& ꝑpetuum,tunc refert Spe.vbi ſ. opiniones,dic,ꝙ qñ pendet in videndo quale onus ſint ipſæ collectæ.Si.n.eſt onus perſonale non tranſibit ad clericum.ſi reale,ſic,ꝑ ꝓdicta.vbi dic,ꝙ poteſt eſſe reale,& ꝑſonale,& mixtum.Exemplum primi in caſu ꝓcedẽti,qñ rei imponitur certum,& perpetuum onus.Exemplum ſecundi,vt ſi imponit ciuib.collecta habito reſpectu ad capita & non ad bona q̃ poſſident,ſicut in vilis,pro ſingulo capite ſoluitur tm̃.Exemplũ tertij,qñ imponitur collecta ꝑſonis,habita tñ ꝯſideratione rerum:vt quia plus diuiti q̃ pauperi,de primo dic,vt in ꝓcedẽti membro:de ſecundo dic,ꝙ onus ꝑſonale extinguitur cum ꝑſonale,ꝑ prędicta.de tertio eſt maius dubium, videtet. n. idẽ iudicandum ꝙ de onere reali,de fo.comp.ex parte B.Dic tñ, ꝙ cum tales collectæ principaliter imponantur ꝑſonis,tẽdũt magis ad nãm oneris ꝑſonalis,ꝑpterea dic,ꝙ aut q̃rimus de collecta nondum impoſita,aut de impoſita non ſoluta,1.caſu non poterit imponi clerico rõne bonorum obuenientiũ a laico,ex quo mutata eſt ꝯditio ꝑſonæ.Scd̃o caſu tenetur clericus,ꝓſupponendo ꝙ pro collecta erant iam bona obligata: quia res tranſit cum ſuo onere,ꝑ iura ſupradicta ad hoc indu
9 cta.Septimo quæro,ſi clericus † hẽt bona communia cũ fratrib.vel nepotib.& ꝑ hoc vult ea defendere a collectis in totum.So.vt no.Spe.in loco præallegato,vbi dicit,quod nõ poteſt,etiam ſi bona ſint indiuiſa,Nam iudex ex officio diuidet. C.quando & quibus quarta pars debet.l.1.& 2.lib.10.argum. ff.de mu.& ho.l.3.§.fi.

De cohabi.cleri.& mulie. Rub.

Viſo de vita & honeſtate clericorum:quia cõſortia mulierum frequenter vitam clericorum ſuſpectam reddunt J.c.1. 32.di.Interdixit,& c.hoſpitiolũ,ideo &c.Goſ.& Hoſ.de n̄ iã 32. di.nullus,& c.ꝓter hęc,& c.interdixit.33.di.c.fi.81.diſ.ꝑ totũ.

S V M M A R I V M.

1 *Sacerdos feminas ſuſpectas retinere non poteſt.*
2 *Clericis an permittatur ſuſtentare conſanguineos.*

1 INhibendum. † Sacerdos fęminas etiam quas canones concedunt,ſi ſuſpectę ſunt,retinere non dẽt. h.d.in t.d. In 2.non proprie facit ad titulum. Secunda ibi,prohibendum,ſuſpitio,incontinentiæ retineat:ſed nec ad earum hoſpitium accedat,nec ad ſuum illas admittat 81.di.clericus 22.di.hoſpitiolum,ꝓsbyteri,poteſt eſſe caſus genitiui numeri ſingularis, & nominatiui pluralis,nulla ẽt monialis,pro hoc facit ꝙ no. gl.de conuer.coniug.vxoratus,de hoc ſ.ti.j.monaſteria,miniſtrate,cũ nõ ſit capax ordinis,de pę.& rem.noua. Cancellos, expone vt ſ.tit.2.c.1.Op.in gl.a.& ſolue vt in ea, & ibi ſic ſolue ſm Tan.Idem Inn.& Hoſt.ibi ſuſpectus,vel nobilib. quæ ſecum hẽnt pediſſequas, quaſi ſecus ſi ſolę maneant.Tan.ibi eum qui.de hac J.c.pe.& in fi.de hoc 81.diſt.volumus.Scd̃o
2 op.10co † quod permittit clericis a ſuſtentare cõſanguineos,
a 1.q.3.perueni,vbi dr̃,grauius peccatum dare conſanguineis quam extraneis.ſol.vt ibi in vlt.gl. quæ exponit grauius.i. cõmunius,ſimile dicitur de adulterio de iud.ai ſi clerici,& dic vt dicit gl.pen.& no.de reſcrip.c.paſtoralis.

A D D I T I O.

a Quod permittit clericis.Adde gl.in verbo vt mercede,& ibi do.in c.omnino 31.di.gl.fi.in c.ſtudeat 50.di.in verbo poſtul.in c quieſcamus 42.diſ.Sanctus Tho.2.2.q.31.ar.3.& q.32.ar.9.idem Tho.in 4.ſen diſt. 15.ar.2.Pau.de Caſ.conſ.295.inci.viſo puncto ſubſcripto.in 1.col.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici cum mulieribus fabulari non debent.*
2 *Præſumitur contra conf.bulantem & cõuerſantem cum muliere poſt monitionem.*
3 *Fęmina conuerſantis cum clerico pœna.*
4 *Iudex eccleſiaſticus qualiter ſe intromittat de perſona nõ eccleſiaſtica.*
5 *Cõcubina renuens pœnitentiã,deinceps ſine ſatisfactione non abſoluet.*

Siquiſquam. Excõicatur clericus in ſacris, quia ſuſpectæ mulieris colloquio vel cõſortio monitus non deſiſtit,& pro hoc ſ. tit. 1.clerici. ver.capax.
1 † Not.ꝙ clerici non dẽnt fabulari cum mulierib.imo nec de
2 ipſis,alias eſt peccatum:vt no.11.di.c.vlt.Scd̃o no.† præſumi ꝯ confabulantem,& ꝯuerſantem cum muliere poſt monitionem,ſimile ꝙ dicit lex,ꝙ ſi qs ei quẽ ſuſpectum hẽt de vxore ſua ter denunciauerit ſub ꝓſentia fide dignorum,& poſtea inuenerit eum cum in ea domo,ſine periculo eum perimit impune,ſi extra domum,teſtib.trib.vocatis tradat iudici, qui nulla alia rõne q̃ſita hẽt puniendi licentiam.C.de adulterijs. auth.ſi qs ei.ex qua ſm Hoſt.potuit ſumi hęc decr.& in eo ꝙ dixi de monitione,pro hoc qd hic dr̃ in gl.pe.&in ca ibi §.pe. 3ñ fuit ſumpta dicta auth.ſi qs ei.Quæro qd intelligit in text.

a nomine ſacerdotum.a Sol.vt gl.1.q̃ dicit,ꝙ ẽt inferiores ẽt in minorib.J.c.ſi aũt,& de diacono ſpãliter,qd nomine ſacerdotis ꝯtineanĩ,hr̃ 15.q.5.c.1.in fi. Scd̃o q̃in in eo,ꝙ hic dicit fę-
3 mina † canonice iudicet̃,de pęna eius.Sol.vt in gl.vlt.& in ea ibi,fraternitatis,& ibi no.in gl.vl & qd dicit gl.ꝙ dẽt in ſeruitutem redigi,ꝓcedit ſi fuit publice in vxorem ducta, & ſic loquunt̃ iura allegata in gl.vt in eis,no.81.diſt.qdam.Si aũt fuit tm̃ ꝯcubina iniungit̃ ei pęnitentia 27.q.1.q̃ Chriſto.& ca.ſec. & qd ibi no.in 1.gl.ſm Vin.Goſ.& Hoſ.Similis diſtinctio fit de prole inde nata,vt 1.caſu proles ſit ſerua eccleſiæ,2.non,de hoc 15.q.vlt.cum multæ,& ibi no. ꝙ eccleſia ꝑdidit hoc ius,
4 qa non eſt eo vſa.Op.ad hoc:qa de † ꝑſona nõ eccleſiaſtica nõ dẽt ſe intromittere iudex eccleſiaſticus.q ſi.ſint legi.cãm.So. vt no.32.di.eos,& dic ꝙ ſe intromittit:qa peccatum eſt eccle-
5 ſiaſticum.† Tertio quæro,ſi concubina renuit pœnitentiam agere.Hoſti. ꝙ non abſoluetur deinceps ſine ſatisfactione.de ver.ſig.ex parte.ſatisfaciat autem intrando monaſterium d.c. fraternitatis,& ſic redigat̃ in ſeruitutem monaſterij. d.c.eos, cum tamen,certæ pęnæ ſint in hoc proditę,licet diuerſę,hoc totum reſidet arbitrio iudicantis,de offic.delega. de cauſis,& idem not.in præalleg.c.fraternitatis.

A D D I T I O.

a Nomine ſacerdotum. Adde c.1.de pig gl.in c.qui per pecuniam 1.q.1.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum quando non ſit deferendum.*
2 *Excommunicatio perpetua quomodo dicatur.*
3 *Infamato,quem iudex ſcit eſſe reum an ſit indicenda purgatio.*

Clericos. Non debet prælatus cogere clericum vt cõcubinam abiuret:ſed ſi non dimittit illam, excõicetur.habet tria d.Secundum ibi,dictum verum. Tertiũ
1 ibi,& ſi qui in ſacris J.c.ſi autem.No.nõ deferẽdum † iurm a
a cũ eſt ſuſpitio de periurio,de hoc in gl.3.Ex h c arguit Hoſt. iudicem non dẽre recipere purgationem infamati q paratus eſt ſe purgare ſi ſcit eum reum,de hoc 15. q.5. ꝓsbyter 22.q.5. ille.qa purgatio pẽdet ex volũtate imponẽtis, de ſimo. inim̃. de purg.cano.c.a.ſi aũt ſit caſus iudici diſpẽſabilis poſt pniam diſpẽſet J.ti.1.tane 2.Op.vt in gl.2.So.vt in ea.Scd̃o op.ad idẽ 27.e.1.ſi qs ſacro.So.e.modo.Alias ipſum ſuſtineat,licet inuitum,de ſimo.ex iuę.nec prodat eum,nec dicat ſibi ꝙ ſe ꝑdat. de pœ.di.1.non tibi.Hoſt.qd vltimum ꝓcedit in occulto.d.c. ex tuę.& facit in q.i.& in hac gl.3.ibi l.a.de hac dico de reſtõ. ſpo.ex parte q.3.Scd̃o no.vt gl.& in ea,ibi,ſamoſos,de hoc dico.de calum.c.2.notabili 6.Tertio op.ꝙ dẽat fieri excõicatio
2 † in ꝑpetuum ſ.de conſt.ex lr̃is 2.q.1.multi.Sol. vt in gl.pe.q̃ exponit,ꝑpetua.i.donec reſipiſcant.Et dicit Hoſt.eſſe ꝑpetuã qa nullum tp̃s ꝓfinitum hẽt,& pro hoc de hæreti.ad abolendam,in fine primi rñſi.1.q.1.reperiuntur,vbi de hoc, & quod ne.10.q.a.ꝑpetua.in 1.glo.Alij exponunt.i.donec vixerit.ff.ꝓ ſocio l.1.ꝙ reprobat Vin. & merito ꝑ id quod dicit gl.vel expone,ꝑpetuam,intelligẽdo,ꝙ excõicatio ponatur pro defenſione,ſm Inn.vel pro bñficij priuatione,ꝑ quam extra communionem vel ſocietatem ponit̃,1.placet,& in hac glo pen. ibi §.adeo.locatio dr̃ ꝑpetua.i.quandiu penſio ſoluitur,ibi,id veſtimentum,illa veſtis eſt in peculio quam dominus dedit ſeruo ꝑpetuo fruendam,& exponitur,quandiu durauit. Op. quarto in eo quod dicit,in aliquos ferẽdam excõicationem, qd̃ imo dẽat ferri in oẽs pariter delinquentes J.de his q̃ fiunt a maiori parte capituli,quæſiuit.dic in aliquos eorũ i. in eos, vel intellige de his qui ad miſſam redierint,qui per ſuſpẽſionem non correcti ſunt excommunicati. Alij vero t. ſunt ſuſpendendi,vel in aliquos.i.in eos qui ꝓniores ſunt,vel q magis cãm dederunt,de cle.excommu.latores,ſm Abb. & hæc bene conuenit textui ibi, vt alij eorum exemplo &c. Quęro
3 in eo ꝙ notando dixi , non indicendam † purgationem infamato quem iudex ſcit eſſe rc.Quid ſi in inquiſitione,q̃ ꝓcedere dẽt purgationem,inquiſitus ſecreto dixit iudici ſe cõmiſiſſe crimen,& ꝙ non faciat eum iurare : quia deieraret. Soluit Hoſ.quod ꝯſiderata qualitate perſone, vtrum ſit veriſimile quod dẽat deierare vel nõ,coget eum iurare vel nõ.ad hoc de præſump.mandata,nec.n.ſtatim dẽt ſibi credi:quia poſſet hoc dicere vt iuramentum euitaret,de accu. inquiſitionis:& hoc cum ex officio procedit, ſed ſi iure ordinario , nõ poteſt actorem nec teſtem a iuramento repellere, imo neceſſe habet admittere.a.de teſt ex parte.& c.ſignificarunt.

A D D I T I O.

a Non deferendum iuramentum. Adde c.ille qui.& in c.qui exigit.22. q.5.gl. & do.in c.2.qui cler.v.l vo.gl in c.quamuis 22.q.5.gl in c.preſbyteri 15.q.5.

S V M M A R I V M.

1 *Suſpenſus ab officio an ſit ipſo iure ſuſpenſus à beneficio.*
2 *Pœna iudicis grauior eſt quam iuris.*
3 *Suſpenſio iudicis & iuris an differant.*
4 *Suſpenſio ab homine & à canone differunt.*
5 *Excommunicatus a canone ſi celebrat an ſit irregularis.*
6 *Satisfactio congrua quæ.*

Suſpenſus

Digitized by Google

non loquitur de ſuſpenſione officij,ſed beneficij,hæc ſolutio
vult,ꝙ ſuſpenſus † ab officio a non ſit ipſo iure ſuſpẽſus a bñ-
1 ficio,cuius ꝯrium eſt verum J. de cler. excom. latores,ibi de
a hoc in gl.pe.& de pœnis,cle.cupientes.In gl.no.nonam,in fi.
vel hic ſit gr̃a,vt dicit gl.J.c. ſi aũt,qđ ẽt tenent Hoſt. & Abb.
Inn.dicit per hoc non derogari canonib. ꝯrijs: quia loquunẽ
de ſacerdote qui ſuſpenditur ipſo iure a miſſa tm̃, hic de alijs
ordinibus ſacris,& alias pœnas imponit, dicit tñ Inn.quod ab
officio non ſolum ſacerdotum ; ſed ẽt inferiorum clericorũ
concubinariorum eſt abſtinendum J.c.fi.& nõ ſolum a miſ
ſa,ſed ẽt ab alijs officijs minorib.81.di.ſi qui 32.d.pręter,imo
nec bñficium talis habebit,nec cum alijs ſedebit,nec electio-
ni intererit,ar.c.præter hæc,& in hoc intricate loquitur.Inn.
n.dicit vlterius, idem dicendum in oĩb. ſacris ordinib. & ſm
quoſdam ẽt in minorib.ar.c.præter.J.c.veſtra.quod tñ ſatis ſ.
dixi,deinde alio modo ſoluit,ꝙ hoc c.loquitur qñ erat occul
tum,& non ante probationem,& ſniam,quo caſu oportebit
ꝙ ſuſpendatur,vel loquitur qñ tñ erat ſuſpenſio J.e.ca.2.vel
ſm Inno.licet quilibet poſſit ſua authoritate recedere ab offi
cio publici fornicatoris:poteſt tñ etiam ꝯ eum procedi ordi-
ne iudiciario , per quem aliæ pœnitentiæ imponentur illi,&
propterea grauior eſt pœna † iudicis q̃ iuris.Nam pœnam iu
2 ris credit Inn.ceſſare ſi ceſſat a peccato.ar.J.c.vlt.quantum ad
hoc vt alij poſſint audire eius officia, & pro hoc 81. diſt.ſi q
ſunt,quod ſic poteſt intelligi.ipſe tñ non debet celebrare ſine
diſpenſatione & abſolutione,ex quo notum eſt crimen eius
81.di.miniſter.no.50.di.ſacerdotes,& hoc in ſe.ꝯrio,& J.q.a.
& ſequentib.Tertio op.ad hoc de eo ꝙ dicit Inn.de ſen.excõ.
venerabilis,vbi vr̃ dicere ꝙ abſolutione non indiget. Solu.vt
ibi,dixi,& de intellectu c nullus,& c.præter hæc dico J.c.ve-
ſtra.in 6 ꝯrio.Quæro circa hęc,an epĩs poſſit abſoluere a ſuſpẽ
ſione prędicta,dicit Lau.32.di.nullus, quod ſic,ex quo nõ eſt
de ſeruatis,de ſen.excõ.nuper.bñ facit J.ti.1.ſane.el 2.de iudi.
at ſi clerici.Scđo quęro,an ſit differentia & quæ inter ſuſpen
ſionem † iudicis & iuris Soluit Inn.quod ſnĩa iudicis nõ ceſ
3 ſabit,niſi reſtituat̃,de magna gr̃a,& ſic vult ꝙ facilꝰ tolli ſnĩa
iuris. Itẽ bñficia ſuſpenſi a iure nõ pñt alijs ꝯferri,ſed neceſſe
eſt monitionem pręcedere vt hic,& c.ſeq.& ꝙ per ſniam pri
uetur.Sed ſi eſſet ſuſpenſus a pręlato poſſent beneficia cõfer-
ri,quia vacant,de ęta.& quali.cum bonæ, quæ differentia nõ
placet Hoſti.ſm quem beneficia ſuſpenſi ab homine ẽt non
pñt conferri,qui enim ſuſpendit non priuat,ergo ſuſpẽſus re
manet pręlatus,& ipſo viuente non pñt beneficia conferri,de
conceſ.pręb.c.1.quod etiam placet Io.An.& eſt verius,& ſm
hęc non procedunt no.per Inn.de eta.& qual.cum bonæ,vbi
dico q.8.pp ſuſpẽſionẽ tñ põt ppetuo remoueri vt ſeqr̃,ſi eſt
ĩcorrigibilis,& ẽt deponi ſ.c.1.vt clericorũ.ver.ſi qs igĩr,de cler.
nõ reſi.ex tuæ,differũt ẽt ſuſpẽſus† ab hoĩe & canone ſm In:
4 qa ſi a canone,celebrãs nõ eſt irregularis,de cle.ex.ſi celebrat.
in prin.ſecus ſi a iudice 11.q.3.ſi qs pſbyter,non placet Hoſti.
ſm quem,ẽt ſi a canone,ſit irregularis,quod eſt verius,& hoc
tenet Inn.in d.c.ſi celebrat,de hoc de ſent.exc.ca.1.ver.ſi quis
aũr.li.6.& in Spe.ti.1.§.iuxta propoſitiones,ver. in ſuſpẽſis,qđ
intellige:vt J.c.veſtra.ꝯrio 6. Oppo.ad pdicta ꝙ nulla ſit dr̃ia
inter ſuſpenſos ab hoĩe vel a canone,p no.J.de hęret.c.2.Sol.
Inn.ꝙ in exhibitione ſacrorum non eſt dr̃ia:& ſic intelligun
tur ibi not. de hoc dixi de Apoſta.c.1.† Tertio q̃ro ſi excõica
5 tus a canone b celebret,an ſit irregularis Soluit Inn.ꝙ ſic J.de
b ſen.ex.cum illorum,vel aliter dicẽdum dicit vt no.in c.ſi cele
brat,& de ſciſma ca.1.vbi dixi,primum tñ verum eſt.Quarto
q̃ro in eo qđ ſuſpendunẽ hic vſq; ad ſatiſfactionem congruã,
6 q ſit congrua,† dicit Inn.ꝙ eſt ſi dimiſerit peccatum,& pœni
tentiam egerit coram deo , ꝯ quem, & coram quo peccaue-
rat.Sed ſi ꝯ proximum peccaſſet,oporteret ꝙ ei ſatisfaceret.
Quinto ſi ſatiſfecerit nunquid ipſo iure ſublata eſt ſuſpenſio.
Soluit Inno.ꝙ ſic,& ꝙ ſtatim officium & bñficium recupe-
rat,niſi aliud ſit impedimentum:vt qa peccatum eſt manife-
ſtum,vel ſubeſt iuſta cã diſpẽſationem requirens,de quo no.
de temp.ord.ex tenore,& c.fi.de hoc dixi de ęta.& qual.cum
bonæ. Sexto ſi ad annum vel aliud tp̃s certum ſuſpenſus eſt,
Soluit Inn.qđ idem eſt,de hoc in d.c. cum bonę,& p ibi not,

Inn.non ſic,ſed in d.c.ſi celebrat. Decimo q̃ro ...
derat ꝯtumaciam, p q̃ ſuſpenſi pſumunt detinere bñficia.an
ſufficit quod p modicum tp̃s,dicit Io.ꝙ dẽr eſſe tm̃ tp̃s ꝙ ſcã
dalum & infamia ꝯ eum augmentent : & hoc arbitrio boni
viri.i.iudicis,vel non expectabuntur niſi quouſque poſt ſuſpẽ
ſionem citentur.vult dicere, ꝙ poſt citationem non erit lo-
cus dimiſſioni ad euitandam pœnam de qua hic not. & hoc
caſu punientur duplici pœna.ſ.ſuſpenſione,& beneficij priua
tione,quod fit pro duplici culpa ſ.ti.1.vt clericorum, verſ.ſi
quis igitur.

ADDITIONES.

a Suſpenſus ab officio.Adde gl.& doct.in c.tanta.de exceſ.prela.gl.in c.cum
dilectus,de conſuetu.Car.in cle.1.in §.ſi quis,in 9.q.de re.ecc.non alie.
b Excommunicatus a canone.Adde Ab in c.ſi quorundam,de ſol.

SVMMARIVM.

1 *Concubinarius an ſit eoipſo ſuſpenſus.*
2 *Literæ gratioſa propter obreptionem ſunt nullæ.*

Super eo. Non valet abſolutio ſi clericus pp concu-
binatum ſuſpẽſus eo tacito abſoluitur,vel
ſic. Literę,a clerico ꝯcubinario ſuſpẽſo ſup abſolutiõe,tacita
facti ſerie obtentæ,non valent,& J.decidit,ꝙ lr̃as impetrauit
1 ſup abſolutione,vt ſequitur.Op.qa vides hic velle ꝙ † ꝯcubi
a narius a eo ipſo ſit ſuſpenſus , quod non eſt indiſtincte verũ,
ſed tunc tm̃ cum eſt notorius J.c.veſtra.So.vt in gl.1.q̃ ad tol
lẽdum hoc ꝯtrarium intelligit de ſuſpenſo ab epõ,& dicit idem
ſi a iure,vt qñ eſt notorius,ſm Lau.& Hoſt.pro hoc ꝙ dixi ſ.
c.proxi. Scđo op.ꝙ non debuerit Papa decernere lr̃as pp ob-
reptionem cãæ in illis.ſ.de reſcrip.ſup lr̃is.Soluit Inno.ꝙ hic
de lr̃is ſup reſtitutione impetrantis,ſecus ſi ꝯquęreret de in-
iuſta ſuſpenſione,qa tunc valerent,& procederet non ſm ip-
ſarum formam:ſed ſm iuris ordinem d.c.ſuper lr̃is,quod no.
& pro hoc facit:quia 1.caſu non ſunt lr̃ę meræ iuſtitiæ ſed ꝯ-
2 tinent gr̃iam,lr̃æ † autem gratioſę pp obreptionem ſunt nul
lę,de reſcrip.ad audientiam,& quod ibi dixi,vel ſm Inn. põt
intelligi ſpãle in hoc vt teneatur facere mentionem de ſerie
proceſſus,de reſcrip.dilectus,el a.primum verius.Nam p d.c.
dilectus,apparet idem eſſe in alijs. Quęro,quid narrabit iſte,
vt explicet facti ſeriem.Solu.vt in gloſſ.vlt.& pro hoc de fide
inſtr.quod ſuper his,& in hac glo.fi.in fi.Tan.

ADDITIO.

a Cõcubinarius.Adde gl.in c.cum non liceat.de præſcri.gl.fi.in c.decernimus
de ſent.excom.lib.6.doct.in c.ſi celebrat.de cle.excom.

SVMMARIVM.

1 *Clericus monitus qui non dimittit concubinam beneficio priuatur.*
2 *Clericus in minoribus ad continentiam eſt compellendus.*
3 *Epiſcopus poteſt concubinario impune parcere.*
4 *Fornicaria & concubina vnde dicantur.*

1 Si autem. † Clericus qui monitus non dimittit con-
cubinam beneficio priuatur & ei officium
2 interdicitur.† No.clericos ẽt in minorib.compellendos ad ꝯ
tinentiam,ibi,inferiorib.ꝙ verum eſt in bñficiatis: de his lo-
3 quitur hic.† Secundo no.ꝙ concubinario poteſt epĩs parcere
in pęna de qua hic probat verbũ,liceat,& ſic nõ eſt neceſſe ꝙ
hoc faciat,pro hoc quod dico ſ.ti.1.qm̃ ꝯrio 5.& ſic ſm Hoſ.
poteris facere gr̃iam ſ.c.ſicut.Op.in eo quod diſtinguit inter
hñtes eccleſias vel portiones cum hæc videantur idem im-
portare.Sol.vt in duab.primis gl.& de portione hẽs de fil.pſ-
by ppoſuit,& in hac gl.ibi,ſeruus,de hoc de ꝯſt.ex lr̃is.Scđo
op.vt in gl.vlt.& ſolue vt in ea,& in ſi.idem Inn.81.diſ.ſi quis
4 amodo.† Quarto unde dr̃ fornicaria,& unde concubina. Sol
uit Hoſ.exponendo fornicariam,quaſi forma nitida carentẽ,
concubinam.i.ſimul cubantem,de hoc no.de pę.d.1.ſi.n.ure.
Petrus

Digitized by Google

Petrus quoque. 33. diſt. laic. Secũdo quæro, an epiſcopus hoc caſu pœnam de qua hic imponat ſua authoritate. Soluit Innocẽ. ꝙ ſic. Alij ꝙ authoritate huius c. quod in idem recidit: quia nihilominus facit vt ordinarius.

S V M M A R I V M.

1 *Sacramenta etiam mortuis proſunt.*
2 *Sacramenta ſunt purgatoria cunctarum contagionum.*
3 *Differentia inter notorium & occultum.*
4 *Operationes humanæ regulantur ab animo facientes.*
5 *Notorium triplex.*
6 *Allegatio generalis quod ſufficiat.*
7 *Sacerdos pollutus an polluat ſacramenta.*
8 *Sacramenta non polluuntur.*
9 *Sacramenta quarum contagionum ſint purgatoria.*
10 *Clericus fornicator notorius an ſit uitandus.*
11 *Suſpenſus à canone celebrans quando incurrat irregularitatem.*
12 *Parochiano quando liceat recedere à fornicario notorio.*
13 *Parochianus an poſſit abſtinere à ſuo ſacerdote concubinario occulto.*
14 *Clericus concubinarius an poſſit in eccleſia ab alijs miſſam audire.*
15 *Scire indubitanter quomodo quis dicatur.*
16 *Notorium quid ſit.*
17 *Probationis, ſiue notitiæ in genere quæ occurrant.*
18 *Occultum quot modis conſideretur.*
19 *Manifeſtum quo modo ſumatur.*
20 *Diſtinctio qualis eſſe debeat.*
21 *Notorium iuris triplex.*
22 *Sententia lata ſine medijs eſt nulla.*
23 *Notorium extraiudiciale duplex.*
24 *Notoria quæ dici non poſſint.*
25 *Notorium facti an ſit dare.*
26 *Nomen honeſti uiri vt aſſumat laborare quis debet.*
27 *Factum extraiudiciale ut ſit notarium, quid requiratur.*
28 *Vicinia an ſufficiat ad notorietatem.*
29 *Notorium facti deprahenditur ex tribus.*
30 *Effectus notorii parit effectum iudicialem & extraiudicialem.*
31 *Notorio an procedi poſſit iuris ordine nõ ſeruata quo ad initiandum proceſſum.*
32 *Iudex ſi in notorio ſeruauit iuris ordinem, an proceſſus erit nullus.*
33 *Citatio an requiratur in notorio.*
34 *Solennitas libelli an requiratur in notario.*
35 *Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in notorio.*
36 *Accuſatus q hẽt cãs legitimas inficiãdi, ſi citatus nõ ueniat, qd agẽdũ.*
37 *Probatio an requiratur in notario. & num. 38.*
39 *Notoria non egens probatione.*
40 *Factum legitime non debet retractari.*
41 *Rationis redditio ſequens determinat dictum præcedens.*
42 *Teſtis dictum ſuper notorio an ualeat, licet non reddat cauſam.*
43 *Teſtes teſtificari debent de propria ſcientia, non de aliena.*
44 *Notorietas an ſufficiat ad punitionem.*
45 *Notorium differt à communi opinione.*
46 *Probationes quod non requirantur in notorio & nu. 47.*
48 *Examinatio quando non ſit neceſſaria in aliquo facto.*
49 *Iudex qui videt occidi hominem, & abſoluit occiſorem propter defectum probationis, an peccet.*
50 *Teſtes quot requiruntur in eo caſu quo notorium probari debet.*
51 *Notorium an probetur ex eo ꝙ reus non diffitetur crimen.*
52 *Notorietas probata in vna cauſa an in alia probari debeat.*
53 *Notorii conſideratio an habeat locum in contractibus.*
54 *Epiſcopus quomõ ꝓcedat laico cõquerẽte cõtra clericũ de ui & ſpolio.*
55 *Sententia in notorio an ſit neceſſaria.*
56 *Sententia iudicis antequã ſibi probetur factũ eſſe notoriũ, an teneat.*
57 *Appellari an poſſit a ſententia lata ſuper notorio.*
58 *Appellari an poſſit à ſententia lata ſuper notorio iudiciali.*
59 *Conuictus & confeſſus non auditur appellans.*
60 *Notorium per probationẽ irretractabilẽ an dici poſſit ꝓprie notoriũ.*
61 *Appellans quibus caſibus audiatur & non.*
62 *Appellari an poſſit a notorio extraiudiciali, ſi deducitur in iudiciũ.*
63 *Iudex an poſſit exeq ſentẽtiã latã ſup notorio non expectata decẽdi.*

Veſtra. Famoſum c. quo ad materiã notorij, q̃ J. plene explico. In sũma dr. A clerico fornicario, q̃diu tolerat, nec hẽt operis euidẽtiã, licite audiunt diuina, & ꝑcipiunt eccleſiaſtica ſacra. Primo ponit deciſa ꝯſultatio, ſcđo reſpõſio, ibi, alicubi. & ibi allegat ꝓ & ꝯ. Scđo diſtiguit qualitates criminis de quo q̃ritur, ibi, cęterũ. Tertio de animo abſtinẽtis, ibi, itẽ. Quarto ꝯcludit ſolutionẽ. ibi, ſine dubitatione. & fuit prima tertij libri ĩ ſcđa ꝯpilatione: & nec ex ſupraſcriptione nec ex tex. nec ĩ antiqua apparet cui ſcribat. dixit tñ Ala. ꝙ ... vel priori loq̃. & idẽ Vin. ſed forte moti ex deciſa hic ... J. dicebat eñi de his vt ꝯſulam' fratrib. veſtris &c. ... ſeq̃ in dictis canonib. vel ſub ĩtroductã mulierẽ. dixit Hugu. forſan ſub nomine conuerſę purgatoria. † Nam 1 ſacramenta etiã mortuis proſunt, 13. q. 2. aię. Sacerdos, diuina celebrans ſancta, ſiue ſint officia, ſiue ſacramenta quæ ſancta ſunt, ab omni catholico, non ſuſpenſo a iure, vel a iudice: myſteria. i. ſacramenta omnia, 1 q. 1. omnia, & ca. myſteria. fide, talia ſunt ſacramenta, qualis eſt qui recepit. 1. q. 1. per Iſaiam. purgantur, ſequitur in canone fides, eſt enim quæ vincit mundum, primæ Ioan. 5. Condemnatus, hic non debet audiri, aliud eſt, conſtrue ita, cęterum. Aliud eſt notorium, quando præſbyter non diffitet crimen: immo confitetur: vt in gloſſ. in verbo diffitetur, & in hac glo. ibi in iure. ſimile. C. vnde vi, cum quærebatur, ibi, non ſuum id eſt alienum, pœnę occultum, licet ſit notorium per famam. Inno. i. licet præſbyter ſit ſuper hoc infamatus. Hoſtien. de hoc etiam dic vt J. notabili. 6. reputantur quaſi contaminata, quod non licet, tollerantur, toleratione quæ excuſet, 13. q. 4. tu bonus, & multa per patientiam, &c. de præben. iam dudum, diuina: vt miſſa, aliæ horæ diuinæ. Sacramenta, ut baptiſmus, pęnitentia, extrema vnctio & ꝯſimilia. Nota pro modo ſoluendi quæſtiones, vt ſi qua iura pro, & contra faciunt, t. inducanĩ. faciẽtia ꝯ ꝓ hoc facit, quia
a oppoſita iuxta ſe poſita clarius eluceſcũt, ad hoc de poſtulã. c. j. vltra mediũ. Secũdo no. ꝓ gñali allegatione, ibi, alicubi, &
2 ibi, alibi, & de hoc J. in t. ꝯrio. † Tertio no. ꝙ ſacramẽta, ſunt purgatoria cunctarũ ꝯtagionum. de hoc J. in 5, ꝯrio, & ꝓ hoc quod hic dr̃ in gl. i. & in ea. ibi, ꝑ fidẽ. nec. n. deficit fides ſacramẽti, q̃uis aliq̃n deficiat ſacramentũ. de bap. debiũ. de p̃ſbyte. nõ bap. c. 2. Hoſt. Quarto no. ꝙ impoſſibile eſt id qđ venit ad alterius expulſionẽ, & purgationẽ poſſe ab illo coinquinari. Ita arguit Papa hic, ibi, q̃ purgatoria, ꝓ hoc facit, qa introductio vnius ꝯriorũ eſt alterius excluſio. 32. di. erubeſcẽt, & ſicut op-
3 poſitũ in oppoſito, &c. & qđ dixi de ꝯſti. c. 2. † Quinto no. differentiã inter notoriũ, & occultum, de hoc J. q. 7. Sexto no. ꝙ notoriũ ꝯprehendit ſub ſe pœnæ occultũ. q̃nq; eſt clarum, qa ſacerdos non diffitet, vel de eo ꝯſtat ꝑ ſniam, vel per euidẽtiã, q̃nq; nõ eſt clarum, ſed pęnę occultũ. i. habet inſtar oculti, vt qa licet ſit notorium, tñ non eſt notoriũ modis p̃miſſis: immo toleratur ab eccleſia, & ſic intelligẽdo oportet intelligi, ꝙ hic loquatur de notorio im proprie, quatenus dicat notoriũ id qđ ꝓbari p̃t, qđ verius dr̃ manifeſtũ, & de hoc J. q. 7. poſſet ẽt intelligi litera, qđ hic nõ ſubdiſtinguat notoriũ, ſed declaret mẽbra q̃ præmiſit. ſ. de notorio, & occulto. & aliqualiter extẽdit occultũ. l. ad pęnè occultum: in quo, quomodocũq;
4 intelligat, non eſt vis. † Septimo no. in ver. Item aliud, ꝙ operationes humanę regulantur ab animo facientis. de hoc J. de ſen. exc. cum voluntate. Octauo noto ex hoc, nõ tm̃ attẽdendum qd fiat, ſed ẽt quo animo fiat. vñ hic dr̃, licitũ eſt ab iſtis fornicarijs abſtinere, vt ad pęnitentiã trahãtur. ſ. pp ruboris ꝯfuſionem quam patiuntur in ſeipſis ſi vitentur ẽt occulte. Hoſt. ꝓ hoc eſt, quod dr̃ hic in gl. ſ. in eo, qđ intelligit hanc literam de pęnè occultis, ſed ꝯ hanc lect facit litera ibi, vt peccandi &c. vnde ſm Pet. & Abb. poteſt dici ꝙ hic loquitur de his quorũ fornicatio eſt notoria, & ab eccleſia nõ tollerãtur, & tunc hic non determinatur q̃n debeat euitari, ſed quo animo: quod videt verius. Nono no. ꝙ determinatio debet eſſe
5 certa, ibi, ſine dubitatione, qđ uerum eſt ſi fieri poteſt. Decimo no. de triplici notorio. ſ. per ſniam, per confeſſionem, & ꝑ operis euidentiam. de hoc J. q. 7. & 6. Oppon. ꝙ non ſufficiat
6 † generalis allegatio. C. ad l. falcid. auth. ſed cum teſtator. inſti. de pęna temere litigan. in fine. de ele. qui ꝯ certam. lib 6. & clemen. ꝯſtitutionem. eo. tit. In ꝯrium, ꝙ immo ſufficiat, vt hic de præb. c. 2. de ſymo. licet heli. uer. nam iuſta. de regula. cum uirum 18. diſt. qm̃. in princ. 45. di. c. 2. & ibi de hoc in §. hinc ẽt 1. q. 1. ut euidenter 5. q. 3. quædam lex & q. 5. ad ſedem, ver. quædam. Solu. ut no. Specu. de diſpu. & alleg. § porro, uer. in ſumma. & dixi in dicta clemen. ꝯſtitutionẽ. & generaliter dic, qđ ſufficit talis expreſſio ꝑ quã clare poſſit intelligi qd allegatur: & hoc ſiue expreſſis uerbis, ſiue ꝑ circumlocutiones, de teſti.
7 licet ex quadã. † Secundo oppo. quod ſacerdos pollutus polluat ſacramẽta, 1. q. 1. ſic populus, ubi dr̃, ꝙ quãuis in ſui ſpecie ſancta uideantur: tñ ſi tractantur ꝑ eum q pollutus eſt in anima, oĩa polluentur. Tertio opp ad idem e. q. multi. in fi. ubi dr̃ ꝙ polluimus corpus domini cũ ad altare indigni accedimus, Quarto opp. ad idem 81. diſt. Maximianus, de cleri. excõ. illud.
8 Solu. re uera ſacramenta † nõ polluuntur, ut hic dr̃, qđ. n. firmum ſi ſanctitas incorrupta corrumpatur, C. de epiſco. & cleri. ſi quendam. Nam mali tractando ſe tm̃ lędunt. Nam circa. fax accenſa &c. 15. q. ult. ſ. fina tñ pollutus quãtum in ſe eſt polluit ſacramẽta, uel dr̃ polluere ſeipſum, & ſic loquuntur ꝯria 19. diſt. ſecundũ, 1. q. 1. ſi fuerit, ſm Ab. Eodẽ modo reſpõdeas ſm Hoſt. ad c. Maximianus, & de cle. exc. ce. illud, p̃alleg. Ipſe: n. tãquã ſuſpẽtus quo ad ſe, & ſi ex merito ſuo nõ dẽt audiri, ex merito eccleſię auditur, & ex hoc inter ſacerdotẽ ſanctũ, & prophanum eſt hęc differentia, qa ſancti faciuntur duplici merito, prophani autem unico, unde primo ad Thimo. 2. & 95. diſtinctione. ecce. in princip. dicitur quod præſbyteri,

qui

A D D I T I O.

a Oppoſita. Adde Io. mo in c. j. de conn. lib. 6.

Digitized by Google

ctum La.& pro eo facit quod no.in prohemio.6.in gl.ſi.Sex-
10 to op.ꝙ etiam ſi clericus † ſit fornicator notorius non neceſſario ſit euitandus,quia non eſt ſuſpenſus quo ad alios,niſi p̄cedat monitio.32.di.nullus c.præter hæc,81.di.ſi qui ſunt.So. vt dixi.ſ.c.ſicut in 2.ꝯrio. Et vltra dicta ibi,ſciẽdum,ꝙ in hoc ſunt variæ opiniones. Nam quidam dicunt fornicariũ notoriũ ſuſpenſum quo ad ſe,& quo ad alios, & ꝙ celebrans incurrit irregularitatem,quod tenet Io.An.de vita & honeſ.cle.c.1.li. 6. Alii ꝯ in vtroque,quod tenet Arc.in c.nullus,præallegato. & pro hoc,quod in notorio non requirat monitio.facit finis huius c.niſi dicamus,ꝙ illa verba,quãdiu tolleraṫ,importent, ꝙ opus ſit monitionem p̄cedere,ſed ꝙ non ſit neceſſaria monitio,probatur.ĩ.c.ſi.vbi patet,ꝙ ſufficit notorietas,& ĩ. c.c.ibi, quamdiu tollerantur,nec hñt operis euidẽtiam,ſufficit ergo euidentia.tamen pro opi.Arch.pro qua eſt c.ſi qui ſunt.præallegatum,dic ꝙ non abſtinens ante monitionem non peccat. pro hoc facit quod no.ff.de re iud.cum prolatis,de poſt.c.j.li. 6.poteſt.n.informare ſuam ꝯſcientiam,ꝙ non ſit verum,vel ſufficit ꝙ talis toleratur,non.n.dẽt quis iudicare de proximo ſuo,quod faceret euitando ipſum,pp quod poſſet fugere ſcãdalum,quo caſu poteſt non euitare,& ad lr̃am poteſt dici, ꝙ is qui tolerat,non hẽt euidentiam,multum tamen facit hæc lr̃a pro illa opinione,tñ ſi poteſt fieri ſine ſcandalo tutius eſt, ꝙ euitet,& ſic quãque ꝯſului quibuſdam religioſis diuitãtib. de peccato pp communionem cum de p̄dictis,de hoc etiã, ĩ.c.ꝯrio. Ad illud de irregularitate,ꝙ iſte ſit irregularis,indu-
11 cunt aliqui de biga c.pe.vbi dico q.1.dic ꝯ. Nam † ſuſpenſus a canone celebrans incurrit irregularitatem,quando per modum ſniæ ſit in canone ſuſpenſio,ſicut ſit de re iud.c.1.li.6.de ſen.exc.c.1.e.li.non ſic autem eſt in fornicario & ſimoniaco: quia non p modum ſniæ,ſed enũciatiue dr̃ in canone,ꝙ ſunt ſuſpenſi,non ergo ſiunt,celebrando,irregulares,de ſen.exc.is qui.li.6. Et ſi quæratur,quomodo cognoſcetur an p modum ſniæ vel enunciatiue. Dic facile hoc ex inſpectione lr̃æ,& regulariter in antiquis iurib. non ſit ſuſpenſio p ſniam iuris, niſi vbi fertur per modum de quo in d.c.de re iud. ca.1.& de ſen. exc.c.1.vel ſimili in effectu:quia non incurriṫ irregularitas niſi quando hoc eſt iure expreſſum d.c.is qui.& dic ꝙ ſuſpenſio quæ fertur a iure non p modum ſniæ dr̃ ſuſpenſio improprie, vt
12 dixi de cle.auditis q.5.per hoc infertur,ꝙ parochianus † propria authoritate non dẽt recedere a fornicario etiam notorio antequam ſit monitus ab ep̃o vel alio legitimo ſuperiore,ſed ab eo dẽt audire diuina,& recipere ſacramenta,per id quod dixi ſtatim inducendo c.ſi qui ſunt.de hoc,tñ ſunt opiniones,vt præmiſi. & vltra p̄dicta ſunt & aliæ.Nam Hoſ.ĩ.de parochiis c.2.dicit,ꝙ dicit propria authoritate poteſt ad alios ſacerdotes tranſire,facit de temp.or.c.eos.li.6. Alii ꝯ,quia ſpãle in c.eos,ergo ꝯrium regulare.Io.Cal.in d.ca.2.vr̃ velle ꝙ in ſacramentis neceſſitatis intelligantur parochiani hẽre licentiam a canone accedendi ad alios.In aliis autem ſacramentis dẽant petere licẽtiam ab ep̃o,vel ab archiep̃o eccleſiæ cathedralis,pro hoc facit quod no.de pœn.omnis,de priui.cle.religioſi.& ꝙ in ſacramentis neceſſitatis licet,quod dixi.facit de pę.licet,& c.ſi. tamen tutum eſt quamcitius fieri poteſt facere,ratificari a ſuperiore,primum quod dixi puto verius,ꝙ ante monitionem & donec toleratur non poſſunt indiſtincte recedere,propria authoritate,quod bene probat d.ca.ſi qui ſunt,de prędictis ẽt dico de cle.exc.c.ſi.q.6.& 10.Quæro,ſi crimen concubinatus
13 eſt occultum,an poſſit parochianus † abſtinere a ſuo ſacerdote. dicit Inn.ꝙ ſic,etiam ſi ſit aliud crimen quam fornicatio, & hoc in officiis quæ audire non cogitur,& in his ſacramentis,quæ ab eo recipere non cogitur, quæ & qualia ſint. habes de pœnitentiis omnis,& ſic faciendum eſt,ſi ex tali abſtinentia ꝯ talem ſacerdotem fornicatorem ſcandalum non gñetur, alias abſtinere non licet . Nam & dominus dedit iudæ ſuum corpus,de conſe.di.2.non prohibeat,& c.ſeq.ar.6.q.2.ſi tñ,& c.placuit.8.q.4.nonne.Hoſt.dicit ꝙ poteſt abſtinere in occulto,non in publico.ĩ. de ſen.ex.cum non ab homine, in prin. & dicit Inn.ꝙ gñale eſt,ꝙ oĩm ſuſpenſorum a iure.i.ſine ſnĩa hoĩs,ſi crimina,pro quib.ius eos ſuſpendit ab officiis vel quolibet actu,ſunt notoria facti euidentia,licet cuicunque in his vitare,etiam ſi a p̄latis tolerent.Et idem dicit videri de irregu

notorium,vt hic:pro hoc quod no.de ſen.ex.c.3.in fi.& nam, quod hic dr̃ de euidentia,eſt ſimile quod dicit lex de fideiuſ-
14 ſore euidenter locuplete.ff.qui ſatiſda.cog.ſi vero.§.1.† Secundo quæro, an clericus ꝯcubinarius poteſt in eccleſia ab aliis miſſam audire,dic ꝙ non.32.di.præter hęc,ſm Pet. Tertio quæro,an euangelium,epiſtolam,vel alia diuina officia pñt ab eo audiri,vr̃ quod ſic:quia tñ de miſſa prohibetur hic in prin. dic ꝯ, vt hic in fi.& in d.c.præter hęc. Quarto quæro, in eo,ꝙ dr̃ hic de ſacerdote,quamuis ſcit hẽre concubinam, quę ſciẽtia requiritur vel ſufficit.Sol.ſm Inn. ſcientia iuris,non facti, dic ꝯ ſm Bar.Brixi.vt ĩ.c.c.& ĩ.c.vlt.vbi ſufficit notorietas facti.Sed forte Inn.intellexit conſcientiam quę fundatur ſuper notorio iuris,etiam ſi ſit notorium facti,ſi hoc procedit omnino ſm Hu.& Lau.d.c.proxim.81.di.ſi qui.Alii ꝯ.ar.ĩ.c.vlt. dic,vt ĩ.q.14. Quinto quæro,in eo,quod dicit hic indubitan-
15 ter,quomodo dr̃ † quis indubitanter. Sol.ſi intelligas ſm conſcientiam:ob ĩ.c.proxim.ſi intelligas.i.notorie,tunc non ob. quia illud loquitur in occulto. Hoſt.ex h.d.quod quo ad effectum de quo hic,& c.ſeq.& c.ſi.dicitur quis indubitanter ſcire id quod eſt notorium,& hæc quo ad materiam huius c.p̄terquam de materia notorii,ad quam venio. Et quæro gene-
a raliter,quid ſit notorium,a & vnde dicatur, & quomodo di-
16 ſtinguatur,& de effectu notorii,quæ omnia examino. † Sexto quæro,quid eſt notorium. Reſpondeo,quod propter inculcationem multorum terminorum impropriorum hæc materia redditur difficilis,ita ꝙ gl.2.qõ.1.manifeſta, dicit,loquimur de notorio & quid ſit notorium, ignoramus, propterea reduco ad paucos:vt ĩ.ſeq.qõ.ſed quo ad hanc qõnem dic,ꝙ notorium non eſt aliud quam res no.dicitur enim ſm Catholicon a noto notas,quod idem eſt quo ad hoc quod demonſtro ſeu notifico,vbi aduerte,ꝙ notorium poteſt dici ipſa ſola notificatio.vel poteſt accipi pro ipſa re notificata,& in hoc nõ fugit iuris varietas. Septimo quæro,quomodo diſtinguitur. Solue,vt in gl.ad intelligentiam,quam diuide:quia Primo diuidit notorium prout differt a fama & a manifeſto. Secundo proſequitur membra ibi,fama. Secundo de manifeſto,ibi,manifeſtum. Tertio de notorio,ibi,circa notorium.vbi adhuc diſtinguit de notorio.in ſeq.dic formaliter,quod hæc qõ poteſt dupliciter intelligi. Primo quomodo diſtinguitur ab aliis ſpeciebus:quia etiam notorium eſt ſpecies probationis vt hic,& c.ſeq.& c.ſi. Secundo quomodo diſtinguitur in ſe. Iuxta primum intellectum gl.diſtinguit a fama & manifeſto, dic plenius quod in gñe notitiæ probationis † occurrunt hæc voca-
17 bula,occultum,pene occultum:indicium;ſuſpitio,argumentum:rumor,fama,præſumptio;manifeſtum;publicum;euidens;notorium;& ſi qua ſimilia quæ ad ordinẽ reducuntur vt dixi de præſumptio literas,& ibi dixi de indicio;ſuſpitione; argumento;& præſumptione;de rumore autem & fama,dixi de accuſa,cum oporteat. Hic autem dicamus de cæteris.Et
b primo dic quod occultum b eſt id,quod ab eccleſia toleratur vt hic in textu,& quod omnino latet;ita quod,ſi eſt crimen, non cadit ſub punitione niſi ſolius dei. 22.q.5. Chriſtiana,quod
18 dicit hic gl.in ver.occultum,vbi dic,quod occultum † eſt quodque occultum actu & habitu;vt quia non eſt poſſibile ꝙ vnquã manifeſtetur,vel ſaltem per modos probationum manifeſtari non poteſt,ĩ.vt eccl.benefi.c.1.de ſim.ſicut tuis.in ſi.& hoc dicitur proprie occultum,& tunc,vt dixi,nõ cadit niſi ſub punitione dei,& hoc quo ad pœnam ſpecificam.Sed in gñe quandoque punitur etiam ab eccleſia,de offi.or.ſi ſacerdos, quandoq; eſt occultum in actu,ſed non tñ habitu : vt quia probari

ADDITIONES

* Sacramentum) Salua Car.non eſt ſacramentum.ſed eſt prima pars ſacramenti.i.ſacramenti pœnitentiæ.quæ quamuis contineat contritionem, confeſſionem,& ſatisfactionem,ſumpſit nomen ab vltimo.vt dicit S. Tho.in 4.d.16.q. 1,ar.1.& in ſum.ſacram.de ſacram.pęn.q.104.in concil. Trid.ſeſ. 14 c.3.& 4.B.S.

a Quid ſit notorium. Adde Ab.in conſi.45.inci.in præſenti.q.in 1.volu.

b Occultum. Adde Bar in l.j C.de his qui propri.a rati lib.12.

Digitized by Google

ri poteſt:licet per paucos, & difficulter,& hoc nō eſt proprie
occ[illegible]ltum,ſed quaſi,& dicitur pene occultum,& de hoc loq
tur gl.hic in verbo occultum,ibi,& tādiu reputatā occultum.
Et tunc dic poſſe dici pene occultum,id quod alibi dr̄ ſecre-
tum,ēt ſi factum fuerit in præſentia quinq; perſonarum , de
pœnitē.diſt.prima §.hæc ergo,alias eſt ꝯ ver. filiam namque
& Lucæ.7.in fi.immo ēt ipſum notorium donec tolleratur:
ideſt manifeſtatur in iudicio,poteſt dici pene occultum:licet
improprie,vt dixi in ſexto notabili,publicum eſt genus ad fa
mam,& notorium,J.c.proxi.ibi,ſi crimen ita publicum, eſt
vt debeat appellari notorium,& ibi,ſi vero publicum eſt nō
ex euidentia, ſed ex fama.qn̄que accipitur pro notorio,de ſy
mo.inſinuatum,ibi dico notabili ſecundo.Euidens ſe habet
vt ſpecies ad notorium. Aliud eſt enim notorium rei euiden
tiæ. Aliud alio modo,vt hic,& in c.ſequenti, & de euidentia
habetur de reſcriptis cum ꝯtingat,vbi dixi in primo notabili.
19 Manifeſtum † ſumitur qn̄que vt genus,& includit ſub ſe ma
nifeſtum vt eſt ſpecies,& notorium,& ſm̄ hoc omne noto-
rium eſt manifeſtum,J.de verborū ſignificatione , cū olim.
&c.ſup quibuſdam,2.qō.prima.manifeſta,qn̄doque ſumitur
vt ſpecies,& ſm̄ hoc aliqd eſt manifeſtum non notorium:vt
quia non patet:ſed de facili patere poteſt:ideo probatione in
diget:quod dicit hic gl.& allegat.11.qō.3.eorum. facit C.de
appella.ciues,vbi hanc differentiam no.gl.& probatur, J. de
ſy.no.& hoc qn̄que ēt dr̄ manifeſtum per famam, d.c. & de
hoc de præſump.c.3.vbi dico notabili ſexto,J de pœnis,c.pe-
nulti.libro ſexto,& ibi de hoc in gl.penultima,& no.de ſent.
excomm.decernimus,eod.lib.& hoc no.ad materiam, c.q̄q̄
de vſuris,lib.6.in eo quod irritat teſtamenta vſurariorum ma
nifeſtorum,qui non cauerunt, quia ſufficit, ꝙ poſt mortem
probētur fuiſſe vſurarii,& poſtq̄ fuerit probatū, dicetur fuiſ-
ſe manifeſtum ēt in vita,de quo no.de vſuris c.primo lib.ſex-
to.de ſepul.clem.eos,q.19.Notorium autem eſt id quod dixi
in quæſtione præcedenti, & proprie ſumptum probatione
non indiget:vt hic.& J.c.ſequenti.cum dicit, ꝙ in notorio
teſtis non eſt neceſſarius,& hoc ſumendo proprie.Sed ſumi
tur qn̄que improprie pro pene occulto.vt hic in ver.cæterū,
ibi,aliud eſt pene occultum:ſupplet Inn.licet ſit notorium p
famā,de quo dixi ſ.in ſexto notabili.Quo vero ad ſecundum
intellectum,quomodo diſtinguatur notorium in ſe gl.diſtin
guit triplex notorium.Alij diſtinguunt alio modo.Sed quia
20 omnis diſtinctio † debet eſſe bimembris, vel ad bimembrē
reducibilis:vt dicit Boetius i libro diuiſionum.diſtingue tm̄
duplex:qa aliud iudiciale,aliud extraiudiciale.Iudiciale qn̄q;
fundatur ſuper veritate tm̄:vt qn̄ ex actis iudicij certe conſtat
iudici vt iudici de aliquo,vt quod eſt quis periurus qui reſpō
dit poſitionibus ꝯrijs cum iuramento.de iureiur.c.fi.lib.6.qn̄
que ſuper iuris præſumptione,vt eſt id,quod dicimus noto-
21 rium † iuris,& hoc eſt triplex.ſ per confeſſionem in iure fa-
ctam,de ꝯfeſſis,c.1.J.c fi.per legitimam probationem, C. de
re iudicata.geſta.J.de verb.ſig.cum olim.de tempo.ordi.ca.
fi.vbi dico notabili quarto,hoc tm̄ non vr̄ proprie notorium
dici:vt J.q.31.ad fi.& per irretractabilem diffinitionem,ff.de
reg.iur.res iudicata.de ſta.ho.ingenuum,J.c.fi. Extraiudicia-
le eſt duplex,quoddam præſumptionis,ſeu facti præſumpti.
quoddam facti veri.Oppo.ad prædicta, ꝙ non ſit notorium
iuris. Nam confeſſio,ſnīa,& probatio poſſunt in ſe habere fal
ſitatem,& ſic poteſt eſſe notorium quod nunquam fuit, qđ
eſt abſonum.So.Vin.J.c.proxi.dicit id ſolum notorium eſſe
qđ ꝯſiſtit in rei euidentia,& ſtetit huic ꝯrio:pro hoc ēt facit
qđ no.idem Vin.de accu.euidētiā. Sed vt dicit Io.Cal. hic in
repetitione, potuit Vin.ītelligere de notorio p euidētiā,refe
rēdo ſe ad c.euidētia,de accu.verius eſt aūt qđ eſt notorium
ēt alio mō q̄ p rei euidentiam:vt ſ.dixi.vn̄ dic,ꝙ nō eſt abſo-
num aliquid eſſe notorium iudiciale,qđ tm̄ nunq̄ fuit in rerū
nā quo ad factum,ſufficit.n. ꝙ fuit quo ad iudicationem.Nā
facta in iudicio,qn̄ nō eſt appellatum,habētur pro veritate,d.
l.res iudicata.immo,& ante ſnīam ſtaī ꝯfeſſioni, & approba-
tioni niſi ꝓbetur error.de tempo. or.c.fi.de ꝯfeſ.c.fi. de falſ.l.
vlt.Opp.ad idem,qa vr̄ nugatio dicere per ſnīam fieri noto-
rium,cum ſemper præcedat ꝯfeſſio,vel probatio,quæ faciūt
notorium,2.q.1.nos in quēq̄.& c.multi.Nugatio aūt eſt a iu
re prohibita,de ele.in geneſi,de ver.ſign.forus.So.ſm̄ Io.cal.
licet p viuum veniatur ad aliud,& ſint eiuſdem effectus, non
ſequi,ꝙ ſint eadem.ſimile de foro compe.c.fi.poteſt.n. eſſe
qđ de ſnīa ꝯſtat,& nō de alijs,Item pōt eſſe ꝙ nulla præcedē
te ꝯfeſſione, vel probatione fertur ſnīa,& ſic multe ꝯ ius liti
gator.s,tm̄ qa nō appellatur,tranſit in rem iudicatā de re iudi.
21 cum i ter.dic,ꝙ ſi conſtaret,ꝙ ſnīa † foret lata ſine medijs,
eſſet nulla,de conſtitu.eccleſia,in gl.fin. quę eſt ſingularis,&
declarat,vt ibi dixi dominus meus in legibus.ſ.dominus Bar.
de ſaliceto,in repetitione,l.ea quidem, C. de accuſa.dicit il-
lud dici notorium iuris quod a iure depoſitum ſui euiden-
tia demonſtrata nulla poteſt tergiuerſatione negari: vt præ-

ſuppoſito ꝙ aliquis ſit adulter,iuris notorium eſt,qa pœnam
meretur.ſ.illam de qua C.de adulte.q̄uis.Et dicit ſm̄ hūc mo
dum,ꝙ ſnīa p veritate habeaī,eſt iuris notorium, ſed ipſum
dictum,vel factum in ꝓbationem ꝯfeſſionem,vel ſnīam de-
ductum,non eſt notorium iuris,ſed facti Sed hic dicēdo mi-
nus reſtringereī notorium iuris, Item iura non loquunī de
notorio ad hūc ſenſum,ſed quatenus eſt ꝓbationis ſpēs,vt p̄
dixi.vn̄ dic intelligēdum notorium iuris.i.iudiciale put,ſ. c.
23 e.q.dixi.Octauo q̄ro de notorio † extraiudiciali duplici, qđ p̄
miſi,qd ſit vnūquodq;.Sol.q̄dā ſunt facta q̄ pciſe nō poſſunt
nobis patere verè,& exiſtenter,quædam quæ patere poſſunt
circa prima verſatur notorium p̄ſumptionis,ſeu facti p̄ſum-
pti.circa ſcđa verſaī notorium facti veri.Exēplū de primis, eſ
ſe quem patrē alicuius nō eſt ꝓbabile niſi p ꝯiecturas,ff.de in
ius vocan.qa mater,de ꝓbat.p tuas,& qđ ibi no.& q fi.ſiut le
gi.cauſam,ſic eſt carnalis copula,de teſti.p̄terea.de p̄ſump.li-
teris,& c.tertio loco,ſic,& ꝯſanguinitas,de diuor.porro,& de
hoc in gl.magna.hic in fi.Exemplicat ēt,Inn.p.c.1.32.q.1. de
manifeſta,& c.qualis 2.q.1.& c.de emp.ad noſtram,de pig.il
lo,de ſcđis q patere pn̄t,dic qđ notorium qđ verſaī circa hęc,
eſt duplex,quoddam facti ꝯtinui,quoddam nō ꝯtinui,& hoc
vltimum duplex.quoddam facti trāſeūtis ſeu nō redeuntis,
quoddam interpolati,de notorio facti ꝯtinui exēplū,cum qs
detinetur in carcere,de app.dilectis,& in omnib factis habē-
tibus pmanētiam:ſicut notorium eſt Paduæ,ꝙ palatium po
teſtatis eſt inter duas plateas,vel ſi qs tenet publice ꝯcubinā,
2.q.1.de manifeſta.& hic,& J.c.ſe.q̄uis.n.ꝯcubinatus quo ad
copulā ſit occultus,tm̄ ex quo in actibus publice eam tractat
vt ꝯcubinam,ſurgit notorietas facti ꝯtinui,p quam reputas ꝯ
cubinam.hoc tn̄ exemplum cadit magis ad notorium facti
p̄ſumpti,q̄ hic. Item exemplificatur de eo q ꝓſequitur dn̄m
ſuum ꝯ fidelitatem qua eſt ei aſtrictus,de elec. venerabilē, &
de ex ceſ.p̄lato.graue.de notorio facti nō cōtinui,& nō redeū
tis,exemplum,ſi qs publice interficit hominem,2. q.1.§. qn̄
aūt,vel qn̄ ep̄s publice trāſit ad aliam ſedem,de tranſla quan-
to.Et intelligit Io.Cal.talia notoria durare viuentibus illis,in
quorum ꝯſpectu fiunt,licet.n.dicatur idem populus qui eſt
hodie,& qui fuit olim ff.de iudi.ꝓponebatur.7. q. 1. deniq;.
tn̄ cum nō ſint eędem pſonæ nō ꝯtinuatur niſi ꝯtinua com-
memoratio ꝯſeruet illud,ſicut cōſeruatur,id quod dicimus
notorium ꝙ Chriſtus fuit paſſus,de ꝯſe.diſt.2.ſemel. & c. ſe.
1.q.4.§.notandum,pro hoc facit,qđ no.Inn.de iura. cal.c. fi.
& de iureiu ex literis,ubi de hoc melius,& declaraī hoc:vt J.
q.21.vltra mediū. Et p hoc reprobat.Bar.de ſaliceto opinio-
nem Ia.de But.q dixit,ꝙ ea quæ ſunt facti tranſeuntis nō poſ
24 ſunt dici notoria † per auth.qui ſemel.C.quomodo,& qn̄ iu
dex,ubi dr̄,ꝙ citatio eſt facienda p edictum,nō uoce p̄conis:
qa illa paucis īnoteſcit.Dicit enim Bartholomeus,ꝙ illa aut.
inſpexit frequētiā facti, q̄ ſe habet ut uox p̄conis paucis inno
teſcat.Sed ſi coram maiori parte populi emitteretur alta uo-
ce:ſecus foret,qđ eſt verum,tm̄ ēt Ia.But.nō habuit mētem:
dicit.n.ꝙ factum tranſiēs raro tranſit in notorium, quod ēt
tenet Bar.ff.q ſatiſda.cog.ſi vero §.q pro rei.non autem dicit
ꝙ nunq̄ poſſit eſſe notorium.De notorio actus interpolati,
exemplum in vſurario publico,de uſur.cum tu. & c.cum in
dioceſi.Quidam tm̄ dicunt,ꝙ hoc crimē eſt notorium actus
pmanentis:quod placet Io.Cal.in eo q babet menſam para-
tam,quod ēt tenet Io.An.in d.c.cum in dioceſi,vbi dicit,ꝙ li
cet nō cōtinue fęneretur,ſufficit,ꝙ aptitudine hoc eſt conti-
nuum:qnia poteſt continue per ſe uel per alium fęnerari, &
ſic ur̄ paratus:ſicut ſeruitus luminum,uel ſtillicidij dr̄ habe-
re cauſam continuam p aptitudinem,ff.de ſerui.ru.p̄di.fora-
mē.Sic ſeruitus iuris eligendi dr̄ habere cauſam cōtinuam,
licet nō ꝯtinuo uacet eccl'a,de p̄cr.đ quarta,ubi hoc no.Inn.
Exēplifica itaq; de uſurario q nō tenet menſam paratam,ſed
mutuat ſolum certis diebus in hebdomada,& alijs non mu
20 tuaret,uel quid ſimile.Opp.ad prædicta † ꝙ non ſit dare no-
torium facti:qa,ſi reus negabit,res efficitur dubia.C.de quib.
ad liber.proclama.non licet l.3.de reſcriptis,cum contingat.
ubi no.in gl.ſed qualiter,& idem ibi Inn. de renun. uenieus,
in gl.1.de foro comp.ſi clericus,ubi dico notabili tertio, de
teſti.cog.ſuper eo.ubi dico notabili tertio. Soluit Inno.quod
hoc caſu non negat bonum eſſe,qđ ſeruetur ordo iuris,ff.de
cuſto.& exhi.reorum l.1.ar.2.q.8.c.1.& 2.ſed ſi abeſt pars a iu
dicio,iuris ordo non ſeruabitur,hæc ſolutio tollitur:qa alias
facile foret per negationem excludere naturam & effectum
notorii.Soluit ergo Inn.aliter,ꝙ contrarium procedit in his
in quibus ꝓbabilis poteſt eſſe iuſtificatio,qđ,not.& pro hoc
quod no.gl.ff.de tranſac.poſt rem,uel ſm̄ eum operatur, ꝙ
ſit dubium,ita qđ requiruntur ꝓbationes tn̄,quia eſt de re no
torium.ꝓceditur ſine ordine,& ſic diuerſis reſpectibus aliqđ
dicit dubium,& notorium,qđ non procedit:quia ſi negatio,
excludere notorietatem quo ad probationes, per conſequēs
& quo ad effectum procedendi,quia non eſt in hoc ratio di-

ad locum ɔuerſationis,de elect.poſtq̃. Hoſt.ibi.ſanctum in fi.
ibi,hæredes palam.teſtatur qui in publicum hæredem nomi
nat.l.coram teſtibus q̃ ad ſolennitatem ſufficiant teſtamenti
ibi §.ſi quis aũt,poſt appellationem neceſſarias ſibi putarunt
eſſe perſonas per quas apud iudicem appellationis veritatem
poſſit oſtendere,quam æſtimauit occultam,ibi, circa noto-
rium ponit Pet.hic verſus,Quæ,vel nemo negat populo,vel
teſte probantur. Vel ſi ſubijciunt occulis notoria dicas, ibi.l.
vlt.patronus adoptando non facit ingenuum eum q ſe fate-
tur libertinum,ibi,res iudicata pro veritate accipitur, ibi qa
ſemper,de hoc dico de purga.cano.accedens,ɔ̃rio.2. ad fi.,ibi
filiatio:& crimẽ in famam deficientis in purgatione ɉ.c.pro
xi.in fi.de ſymo,inſinuatum,ibi,lucius,non valet inſtitutio q̃
facio de Titio,hac ɔditione,ſi ſe filium meum eſſe iudici ꝓ-
bauerit,& in fi.ɉ q filij ſint legit.trãſmiſſæ. de hoc plenius,ɉ
q.1.de manifeſta. Nono quæro circa hoc,quid requiritur ad
27 hoc vt aliquod factum extraiudiciale ſit notorium † So.req
ritur,ꝙ plurimi ſciant, 2.q.1.de manifeſta,vbi gl.exponit plu
b rimos b non minus q̃ decem,quod tenet Cyn. in l.ea quidẽ
C.de accuſat.in 2.q.arg.ff.vi bonorum rap.l.prætor ait,2. §.1.
Alij intelligunt plurimos,id eſt omnes:per d.c.de manifeſta
c ibi,oẽs.n.ſciebant,dicunt tñ iſti,ꝙ ſi maior pars ſcit,c oẽs di-
cuntur ſcire,ff.ad municipales,l.ꝙ maior.de his quæ fiunt a
maiori parte capi.c.1.2.q.1.ſcelus, 23. q. 4. quiſquis, de purg.
cano.ɔſtitutus,quod ſentit gl.5.in eo quod dicit, ꝙ requirit
ſcientia non omniũ,ſed plurium,& idem Io.Cal. Alij intelli
gunt plurimos,arbitrarie,ex quo nõ eſt de iure determinatũ,
arg.ff.de iur.deli.l.1.§.1.de verborum obligat.continuus,§.1.
& 2.de offi.deleg.de cauſis, primo reſponſo,quod tenet Spe.
de notorijs crimi.§ iam de notorio, ver.& hoc notorium fa-
cti tribus modis,Bart. de ſaliceto dicit ꝙ vera eſt opinio ſecũ
da:ꝙ requiritur notitia omnium,vel maioris partis, ita tñ ꝙ
illi omnes,vel maior pars non ſunt pauciores q̃ decem:& ſic
ſaluatur prima opinio. Item,ſi dubitatur,an debeat eſſe noti-
tia omnium,vel maioris partis vniuerſi populi ciuitatis, vel
caſtri, an vero ſufficiat maioris partis parochiæ, vel viciniæ,
eſt arbitrarium, & ſic eſt locus tertiæ opinioni,vt ex qualita-
te factorum exigatur, vel minor notitia, ſicut dicimus in fa-
d ma: quia i rebus paruis d ſufficit fama viciniæ:in grauibus to
tius populi,de quo dixi in d.c.cum oporteat,& ꝙ ad notorie
28 tatem ſufficiat vicinia † probatur de purga. cano. cum dile-
ctus in fin. ibi, cuius vniuerſæ viciniæ populus teſtis erat,ad
hoc facit.C.de nup.l.ſi vicinis,& in eo quod dixi oportere,vt
ſint nõ pauciores q̃ decem,hoc eſt 10.q.3. vnio, & quod ibi
no.in gl.cũ ergo,iuncto ca. presbyter ſi a plebe.2.q.5.c.oĩbus.
qa ut procedatur rõne infamiæ ɔ̃ clericum, reqritur, ꝙ ſaltẽ
ſint decẽ: vt ibi.pro hoc ẽt de accuſa.inqſitionis, in fi. ubi dr̃,
ꝙ dicta paucorum non infamant,vbi dicit gl.requiri maio-
rem partem uiciniæ. fortius ergo requiritur in notorio: pro
hoc etiam facit quod no.Inn.de diuor.porro,ubi dicit,ꝙ no
torium includit famam,quod no. Archi.2.q.1,de manifeſta,
in uerbo plurimus,ubi dicit,ꝙ duo ſunt plura.nõ tñ plurima
34.diſ.Chriſtiano.in prin. unde dicit Archid. exponendum,
plurimus magna ex parte,vel id eſt toti,uel fere toti uiciniæ.
ita tñ,ꝙ in uicinia ſeu parochia ſint ſaltem decẽ,ſed per hoc
uideretur uelle quod ſufficeret,ꝙ apud maiorem partẽ ex il
lis decem eſſet notorium,& in huc,quia præciſe probari non
põt,& oportet,ꝙ ſint ſaltem decem. poſſet dici ueriorẽ eſſe
opinionẽ p̃miſſam ꝙ hoc ſit arbitrarium. E qua opi.eſt.,ꝙ ſal
tem decem debeant ſcire,propter authoritatem gl. pręalleg.
& aliorum hoc tenẽtium.pro hoc eſt uis uocabuli notorij,
ne,ſi dicamus ſufficere pauciores,q̃ decem,ɔcidat cum mani
feſto,uel pene occulto,& per hoc ɔtingere in parochia eſſe
pauciores q̃ decem,attenderetur notitiæ uicinorum,ſicut ẽt
attẽditur ɔſuetudo uicinorum, de ɔſue.cum olim. pro hoc
quod dixi in dicto c.inquiſitionis,in fin.per quod dico, ꝙ li-
29 cet cõiter dicatur,ꝙ † notorium facti deprehenditur ex tri-
bus,ſ.ex loco, ſcientium multitudine, & temporis qualita-
te, tñ ſubſtantifice ɔcurrit ſola ſcientium multitudo, intelli-
ge tñ,put dicit Inn.ꝙ ſint ita multi ꝙ non poſſint tot inueni
ri in ɔ̃rium,quod intellige,ut ſtatim dixi,ſed alia duo nõ con

iõ diſcretus iudex hoc videbit.ff.de inſtitoria,ſed & ſi. §. 1.2.
30 & de homi.c. 3.& quod ibi no.† Decimo q̃ro de effectu no-
torij.dicit ꝙ parit effectum extraiudicialẽ,& iudicialẽ.de ex-
traiudiciali exẽplũ hic,& in c.ſeq.qa notoriũ fornicariũ eui-
tamus in diuinis,ꝙ intellige, vt 5.in 10.ɔ̃rio.& in prima quę-
ſtione,& trib. ſequẽtib. poſſent poni, & alia exẽpla ſm alios
effectus q ɔtingere poſſũt,in quo nõ poſſet certa regula dari,
neq; multa cura habẽda eſt de hoc. De effectu aũt iudiciali,
ſeu quotiens notoriũ deducit in iudiciũ, multa ɔpetunt exẽ
pla,prout multi ſunt effectus,put patet ex ſequẽtib. q̃ſtioni-
e bus vſq; ad finẽ. Vndecimo quęro,an in notorio e poſſit † ꝓ-
31 cedi ordine iuris nõ ſeruato quo ad initiandũ proceſſum,&
licet alias deberet procedi per accuſationẽ poſſet inquiri.So.
Inn.varie loquitur. Sed inter cætera dicit, ꝙ in notorio actus
continui nullus ordo requirit.dicit ẽt ꝙ in notorio actus trã
ſeuntis,& nõ redeũtis,vel ẽt interpolati põt indirecte ꝓcedi.
ſ.inquirẽdo,& ſic põt intelligi in Authẽ.vt iudi. ſine quoquo
ſuffra.§.ſi quis autẽ.& §.neceſſitatẽ.col.2. C.de accu. ea qdẽ.
Ad qđ op. de c. bonæ. el 1.vbi dico.ver. licet. ɔ̃rio primo.&
c.venerabilẽ.de elec.de appel.cũ ſit.de ver.ſigni.ex pte.& qđ
in eis no.dic ꝙ illa nõ nihil obſtant, & dic ꝙ verũ eſt ꝙ p in-
quiſitionẽ ꝓcedi põt in notorio,ẽt p̃ſuppoſito ꝙ alias ceſſan
te notorio nõ poſſet inquiri. & loquitur l.ea quidẽ. dicit tñ
Inn.ꝙ proceſſus extraordinarius, de quo loquũtur canones,
raro hẽt locũ ſm leges. Hoſt. dicit ɔ̃rium euidẽter de,iniur.
de off.p̃ſidis.l 3.& l.ɔgruit.in Auth.de collatoribus. §. iube-
mus neque.coll.9.& de hoc per Hoſtien. in sũma de accu-
ſa.ſub rubrica de criminib.ſine ordine puniẽdis. qđ eſt verũ
referendo ad notoriũ. Sed alias de iure ciuili raro p inquiſi-
tionẽ proceditur:qñ aũt & qualiter poſſit p inquiſitionem
procedi,dixi de accu.qualiter.el 2.& hoc de criminalibus.de
32 ciuilib.aũt dic vt ɉ.q.26.& 27.† Duodecimo q̃ro, ſi iudex in
notorio ſeruauit iuris ordinẽ.dicit Io.Cal. ꝙ nõ propterea ir
ritus eſt proceſſus,vel irritãdus,ad hæc de ver. ſign. cle. ſæpe.
in fine.de elec.bonæ.el primo.34.q.1.loqtur, ſed ſi partis in-
tereſt & ɔ̃dicit, peccat iudex, & ſm eũ nõ eſt incõuenięs di-
cere,ꝙ pars poſſit appellare:ꝓ hoc facit qđ no.de iure.ad no-
ſtrã.el 3. quod intelligo verum ſi ɔſtat iudici, ꝙ eſt notoriũ:
alias ſi ei nõ conſtat indiſtinctè,dẽt ordinem ſeruare, niſi ps
añ oĩa vellet docere de notorietate, quo caſu eẽt audienda,ſi
cut & ɔſeruator de hac qualitate ſi negeſ, inquirit ante oĩa,
33 vt no.de off.deleg.c.1.in gl.2.li 6.& eſt notandũ. † Decimo-
f tertio quæro,an in notorio f requiratur citatio.So. Inno. va-
riat.Na primo dicit, ꝙ citatio eſt ſemp in quolibet notorio
neceſſaria.per c.ad noſtram.el 3.de iureiu. Deinde dicit, ꝙ in
notorio ꝙ ſit in conſpectu iudicis, vel quod eſt actus ɔtinuꝰ,
non eſt neceſſaria.deinde dicit dicendum generaliter in quo
libet notorio poſſe procedi ſine citatione. poſtea dicit me-
lius eſſe vt fiat citatio,niſi forte ſcandalum vel periculum ſit
in mora.de electio.bonæ.el ſecundo,& c.venerabilem, dein-
de etiã abſolute,ꝙ ſemper citatio eſt neceſſaria,& ꝙ ſit p̃ciſe
neceſſaria,tenuit Nicolaus de matarellis.in tractatu quẽ fecit
de notorio ſup.l.prima.C.qui & aduerſus quos. mouet,quia
Iudex

ADDITIONES.

a De fama vero. Adde tex.Gregorij.in c.ex merito.6.q.1.qui dicit,quod gra-
uius eſt perdere famã quam res ſeu bona.& dicit gl.no.in l.cum eadem.ff.
quib.cau.ma.multos legimus apud hiſtoricos voluntariã elegiſſe mortem
quam cũ dedecore viuere,& qui negligit famã ſuã videtur negligere vitam,
vt eſt tex.in c.2.de purg.c.ca.& Bal.in c.veniẽs.el 1.de teſt.in fin. quod ſicut
corpus facit vmbrã lucente ſole,ita fama eſt quædam vmbra operum.

b Plurimos. Adde Bald.in cap.1.qui.mo.feu.a.mit. Ange. in tra.maleficio.ver.
pluribus.

c Quod ſi maior pars ſcit. Adde doc.in c.non omnes.de conſtit.

d In reb.paruis. Adde Pe.de Anc.in repet. c.canonum. ver.ſubijcio ſimilem
q.de conſi. Bald.in l.hæredes palam.ad finem.ff.de teſti.Bal in l.diuus Tra-
ianus ver.quartum eſt.ff.de mili.teſta. Saly.in l.ea quidem.verſ. 14.quęro.
C.de accu.l.ap.alleg.2.in fin.

e An in notorio. Adde doc.in c.de manifeſta.q.2.Abb.& doc.in c.ad noſtrã
el 3.de iureiu.

f An in notorio requiratur citatio. Adde glo.in c. dilectus.de pur. cano.Inn.
in c.ſacro.de ſen.exco.Io.An.in c.cum ſit Romana.de app. ſuper gl. ff.Bart.
in l.ictus fuſtium.ff.de his qui no.infa.

index dēt inquirere veritatē in notorio. C. de accuſa. vniuerſi.
Non pōt aūt aliter inquirere, qa merita cauſarum &c. C. ſi ꝑ
vim vel alio modo, l. fin. ad hoc, ff. de re iudi. de vno quoq;, &
s. de in integ. reſti. ex literis, & hoc tenēt qdam per ca. ad no-
ſtrā, el 3. de iniuria. in eo quod dicit non ꝑ oīa requiri iuris
ordinē: & ſic in aliqbus requiritur, maxime ergo ī citatione.
quod tenet ibi gl. cum diſtinctione iñ, & idē tenet gl. 2. q. 1. q̄
lotharius, vbi dicit, ꝙ forte citatio neceſſaria eſt: ꝓ hoc 3. q. 9.
per totum 2. q. 1. nos in quēq̃ ff. quæ ſen. ſine ap. reſcin. l. 1. §.
item cum ex edicto s. de maio. & obedien. inter. Alij ꝯ per c.
quanto. de transla. vbi dicit Inn. notandum ſnīam ibi ferri in
notorio parte non citata: ſed tñ illud dictum non probat, qđ
non ſit opus ſaltē in principio iudicij partē citari, ad idem iij de
re iudi. cum olim. Alij, ꝙ & ſi citatio non fiat, ſaltem moni-
tio fieri dēt, & ſic faciunt differentiam inter citationē, & mo
nitionē, vnde ſm Inn. ſi iudex ſup notorio monet reū, vt ſatiſ
faciat tanq̃ de notorio, non vr̄ hæc monitio habēda pro cita-
tione: qa monitioni non tenetur parere ſi habet iuſtā excuſa
tionē, s. de præſump. c. fi. 14. q. 1. quis ff de iudi. ſi qs ex. Ad
quod oppo. de c. ſi qñ. de reſcriptis, vbi dr̄, ꝙ dēt ſe per literas
excuſare. Soluit Inn. ꝙ ibi de honeſtate: dic, ꝙ in exēplo dato
nō eſt pura monitio. imo præceptū factum cauſa nō cognita,
ideo non valet, niſi iuſtificetur cū clauſula, qđ ſi ſentit ſe gra-
uatum veniat ad dicēdum quare. de qua dixi de cauſa poſſ. c.
1 j. alias aūt verius eſt, ꝙ monitio[a] habeat vim citationis, de ſen
ten. excō. ſacro. Alij aliter dicunt: vt no. de re iudi. cum olim.
Io. Cal. dicit, ꝙ delegatus cū ꝓcedit ſup notorio neceſſe ha-
bet citare p c. 1. & quod ibi no. de offi. deleg. li. 6. Non. n. aliter
bene appareret de perpetuatione iuriſdictionis, de ordinario
dicit, ꝙ idem ſi primo nō erat ſibi notū: alias videret poſſe de
fenſionem ſubtrahere ꝯ id de excep. cum inter, de re iud. cle.
paſtoralis. Sed vbi nō habet neceſſario ꝓbationes recipere ſu
per notorio, dicit ſnīam nō eſſe nullam, q̄uis nō citauerit: &
ſic intelligit c. quāto. honeſtius tñ, & tutius dicit, ꝙ omni ca-
ſu fiat citatio, vel monitio, hæc diſtinctio plenius declaratur
per id qd ȷ̄. ea. q. dico. Archi. 2. q. 1. quæ lotharius, diſtinguit
vtrum tale factum ſit in quo certæ perſonę ꝯdemnatio exigi
tur, & tūc dēt citari: & ita dicit ſeruari ī Romana curia: qa ab
ſens poteſt habere multas defenſiones q̄ alias ſibi tollerētur.
Secus ſi nō ꝯ certā perſonā: vt ſi in aliqua ciuitate facta ſunt
ſtatuta ꝯ libertatem eccleſiæ, poteſt ſuperior citatione nō fa-
cta decernere: quod non tenēt, ad hoc, ff. de offi. ꝓc. Cęſa. l. vlt,
& hoc colligitur ex dictis Hoſt. in d. c. cum olim. Ego in c. cū
olim. dixi ꝙ qñ notorium eſt iudici, & cum hoc notum eſt,
ꝙ nulla defenſio pōt ſubeſſe, non requiritur citatio tanq̃ fru-
ſtratoria, & ſic fuit ibi, quia Papæ ꝯſtitit collationē fuiſſe nul
lam, & non potuiſſe ab alio confirmari, cū beneficium ſpecta
ret ad collationem ipſius Papæ: quod dic, vt ibi dixi. Et eodē
modo eſt c. quanto. Nam eo ipſo ꝙ trāſiuit epiſcopus ad aliā
ſedem, poſſet Papa procedere eo nō citato, cum Papæ ſit no-
tum non poſſe ſubeſſe defenſionem, ex quo Papæ cōſtat, nō
poſſe ſine licētia eius tranſire, & ꝙ nec alius eam dare poſſit
d. c. quanto, & alijs c. illius tit. dic tñ melius, vt dico in ꝯtio ſe
cundo, alias aūt ſi ſubeſſe poſſunt defenſiones, ſemper reqrit
citatio. de præben. licet, el ſecūdo. de re iu. cle. paſtoralis, ſecun
dum hoc intellige diſtinctionem Ioā. Cal. Nam quod dixit,
in delegato ſemp requiri ꝙ citet, ꝓcedit ex eo qa nō bene po
teſt contingere, ꝙ ſit ei notorium tanq̃ iudici, taliter, ꝙ ꝯſtet
nullas defenſiones parti cōptere poſſe. In ordinario autē ſic,
vt patet, alias aūt ſimpliciter loquendo nō dēt diſtingui inter
delegatum, & ordinarium, cum vterq; debeat procedere cau
ſa cognita, & ſi eſt delegatus Papæ, in illa cauſa maior eſt eius
poteſtas q̃ ordinarij, de officio delegati, ſane. de offi. le. ſtudui
34 ſti. † Decimoquarto quæro, an requiratur in notorio ſolēni-
b tas libelli.[b] dic, ꝙ non, cū in eo poſſit procedi inquirendo, vt
s. q. 11. quod tamen procedit qñ eſt cauſa concernens fauorē
publicum, & in qua procedere poteſt iudex ex officio. Et in
hoc dicit Inn. ꝙ licet ſit occultū iudici, petitio vel accuſatio
poterit ſic formari. Cum talis eps ad talē ęꝑatum ſe tranſtule
rit ſine Papæ licentia, peto illum amoueri, vel cū talis talē in
præſentia multorū occiderit, ita, ꝙ inficiationi locus nō eſt,
peto eum puniri. Si autem eſt cauſa cōcernens fauorē priua-
tum, nō poſſet iudex procedere ſine petitione. de libel. obla.
35 c. 1. de hoc, vt ȷ̄. q. 27. † Decimoquinto q̄ro de litis ꝯteſtatio
c ne, an ſit neceſſaria, dicit Inn. ꝙ in notorio litis non conteſta
ta proceditur, 2. q. 1. de manifeſta, & c. manifeſta. & c. quæ lo-
tharius, de iureiur. ad noſtram el 3. de accuſa. euidentia, quod
dicit verum ſm quoſdam vbi accuſatus eſt abſēs, & ꝯtumax.
Si autem præſens, fiet litis cōteſtatio: & hoc tenet Nicolaus
de matarel. vbi s. per cap. qñ. §. ſuni, & alij, vt lite non conte-
ſta. & hoc etiam ȷ̄. q. 27. Decimoſexto quæro circa hoc quod
36 dixi s. q. prox. de abſente contumaciter, ſi accuſatus † qui ha
bet legitimas cauſas inficiandi citatus nō veniat: an ꝓcedi po
teſt ad inquiſitionē, ēt de circūſtātijs, dicit Inn. ꝙ ſic, ſi de præ
ſenti accuſatori incūbit probatio, iudex ad inſtructionem ſuā
probationes recipiet. Si autem accuſato præſenti incūberet
ꝓbatio: habetur ꝓ non probante, ex quo eſt abſens. & proce-
ditur ad pœnam ꝯtumacis: ſicut iuſtum fuerit, eius contuma-
cia nō obſtante, de elec. bonę. 2. q. 1. de manifeſta, dicit tñ Inn.
ꝙ ſi poſtea venerit, audiētur excuſationes eius 2. q. 1. deus om
nipotens, intantum, ꝙ ſi aliqua pœna ſit impoſita per ſenten
tiam abſenti, vel aliquid aliud mandatū, reuocabitur eo deſi
ſtente contumacē eſſe: vel erit nullū ſi reperitur fuiſſe nō cō
tumax. ad hoc de re iudic. cū Bertoldus. Et ſm hoc dicit Inn.
ſm aliquos, ꝙ in notorijs, ſi citatus nō venit, nec reſpōſalem
miſit, procedi poteſt. arg. ȷ̄. de elect. nū reſi. ex parte, & du b.
c. ſeq. ꝓ hoc facit qđ no. de appel. cordi. §. poſt hæc. Decimoſe
37 ptimo quæro, ſi † ſemel fuit ꝯtumax, nec inuenitur factū, ſed
eſt locus purgationi, an citabit ad purgationem, vr̄ ꝙ ſic, ſm
Inn. arg. de ſenten. excom. ſi vero, el ſecundo, ver. ſed ſi de cle-
ricis, qui tñ ver. non expreſſe loquitur de ꝯtumace. inducit ēt
Hoſt. de purg. cano. inter, & c. cum dilectus, qđ dic vt ibi: & ȷ̄.
de hæreticis, ex ꝯmunicamus, §. 1. Decimooctauo quæro an-
38 talis ad ſnīā † vocabit, vr̄ ꝙ ſic. C. quomodo, & qñ iudex, ea q̄
3. q. 9. per totum. Alij, vt refert Inn. ꝯ, ad ꝯtria reſpondēt, ꝙ in
abſentibus loquuntur non ꝯtumacibus Inn. autem aliquib.
poſitis ſentit ꝯtrium, dicens, ꝙ ſi accuſatus eſt abſens, & con-
tumax, tenet ꝯ cū ſnīa etiā nullo ordine ſeruato: & ſufficit, ꝙ
iudici coram quo querela proponitur fiat, fides de notorio,
nec admittetur excuſatio contumacis, nec eius probatio, &
hoc ſi fuit ꝯtumax in iudicio principali, ſed ſi in primo iudi-
cio nō fuit ꝯtumax, ſed iudex ꝯtra ius litigatoris voluit excu
ſationem eius admittere, ſecundus iudex qui cognoſcet an
ſnīa ſit nulla, bene admittet probationes ſuper excuſatione:
melius tñ ſecundum Inn. potuit ſibi prouidiſſe ſi appellaſſet
ante ſnīam, qñ ꝓbationes ſuper excuſationibus non admitte
bantur, qa tunc hoc ſolo, ꝙ ſnīa lata eſſet poſt talem appella-
tionem caſſaretur. Alij tñ vt refert Inn. aliter dicunt, & bene,
ſecundum Hoſt. per s. dicta in hoc de citatione ꝯtumacis, dic
ꝙ q̄uis ſit ꝯtumax in vno actu dēt ad alium citari. de loc. c. 2.
& hoc niſi ſit ꝯtumax appellando: qa tunc amplius non cita
tur: vt ibi: & de dolo. cle. ſi autem. Decimonono quæro, ſi ab
ſens habet excuſatiōes legitimas, quas bene nouit accuſator,
ſed ipſas tacet, dicit, ꝙ imputabitur accuſatori, & ꝓiudebitur
reo, ſecundum l. ſi ꝑtor, §. Marcellus, ff. de iudi. de cuius §. in-
39 tellectu dic, vt dixi de excep. cū venerabilis. † Vigeſimo quæ-
d ro, an in notorio reqratur probatio,[d] & qualiter probetur vt
dicatur notorium. Ad ſecundum dicit Inn. ꝙ dr̄ notorium
facti quod pluribus eſt notum ēt ſi circunſtātiæ nō ſint notę,
quæ excuſant, vel aggrauant maleficium, vt qa iudex eſt is q
occidit, vel ēt alius, ſed ad ſui defenſionem ad hoc 23. q. 2. cū
homo, & c. regū. & c. non eſt crudelis, & de homi. cle. ſi furio
ſus. Item adulter non tenetur ſi ignorāter illi ꝯmiſcuit: vt qa
ſuppoſita fuit pro alia, vel ꝯſanguinitatem ignorauit, 34. q. 2.
in delectum. Ex his videtur primo velle, ꝙ in probando tali
notorio nō eſt opus ꝓbare circunſtantias, vñ dicit Ion. ꝙ nō
eſt neceſſe ad hoc vt proceſſus notorij locū habeat, ꝙ oēs cir
cunſtātiæ ſint notæ: alias ſequeretur, ꝙ nullū maleficiū poſ-
ſet eſſe notorium: qa nullum eſt quod nō poſſit habere aliq̃
circunſtantiam per q̃ excuſari poſſet maleficium, de accuſa.
cum dilecti. dicit tñ Inn. ꝙ ſi quis tenet aliq̃ pro vxore, etiam
ſi non ſit vxor, non vr̄ habere locum ꝓceſſus notorij: qa tunc
non eſt notum peccatū, licet notum ſit factum. ſ. ꝙ tali mu-
lieri ꝯmiſcetur, quod non eſt peccatum, nec de genere pecca
torum, & hoc niſi ꝯſanguinitas ſit notoria, non tm̄ viro ſed
ēt aliis, ita ꝙ poſſit cenſeri notoriū, de diuor. porro. Et in hoc
no. qd dicit Inn. copulā non eſſe peccatum, ꝙ intelligit inter
ꝯiuges, & de hoc dic vt dixi de ſacra vncti c. vno. verſ. ſcire,
q. 4 Opp. ad hoc, qa non dr̄ factum notorium, niſi qñ non eſt
locus inficiationi, & qñ nō poteſt vlla tergiuerſatione celari.
2. q. 1. de manifeſta. Soluit Inno. ꝙ non dixit, ꝙ maleficiū nō
poſſet excuſari, ſed qđ ipſum factū, id eſt, ſi ſic ſit notoriū, ꝙ
non poſſit celari, locū hēt ꝓceſſus ſine ordine iudiciario, ad
hoc qd dixi de circūſtātijs nō notis, facit qđ no. de accuſa. qua
liter, el 1. Ad aliud, an ꝓbatio reqrat̄ in notorio, dt̄ Inn. ꝙ ſic,
& ꝙ in notorio facti circūſtātes nō ſolū dēt ꝓbari maleficiū, ſed
& qualitas facti. ſ. ꝙ publice factum ſit: vt ꝙ homicida inſultū
fecerit, & occiderit, & ſic de omnibus alijs: qa alias eſt iuſtifi-
cationi locus. arg. ad prædicta, de reſti. ſpol. olim, & c. cum ad
ſedem, 2. q. 1. quæ lotharius. Et refert Inn. quoſdā dicere, ꝙ ſi
negetur

ADDITIONES.

a Monitio. Adde gl. & in c. cōſuluit. de offi. deleg. Doct. in c. 1. de iudi.
b Solēnitas libelli. Adde ſpe. tit. de libel. conce. in §. nunc dicendum verſ. 15.
c De lit. conteſt. Adde Hoſt. in c. cum olim de re iudi.
d Requiratur probatio. Adde gl. & ibi doc. in c. bonę, el 2. de ele. gl. in c. ſ. ꝑ e. de reſt. ſpo. doct. in c. audientia. de accuſ. doc. in cle. paſtoralis de re iu. Abb. in c. cū non ab homine in 11. col. de iud. Ab in cle. præſenti. de cenſi. Alex. de imo. conſi. 109. incip. viſo. proceſſu cauſæ in 4. volu.

Digitized by Google

eum,ꝙ vbi notorium proponitur vt acceſſorium non proce
ditur ſm hoc in principali donec ſit probatum, ſed Inn. hoc
nõ dicit,ſed id quod dixi,& idem Inn.ſ.eo.in gl.dicit ꝙ in no
torio interpollato ſemiplena ꝓbatio reqritur,ĩ.de vſuris, cũ
in dioceſi. Si autem ſit continuum,nullus ordo reqritur,nec
ꝓbatur:vt ſi clericus publice tenet in domo ↄcubinam,2.q.1.
de manifeſta, vel ↄ̃ iuramẽtum dñm cõtinue ꝓſeqtur,de ele.
venerabilem. In notorio aũt iuris,ſi negetur,reqritur ꝓbatio
ſ.de re iudi. ſicut refert tñ alios dicere, ꝙ in notorio iuris,&
notorio facti cõtinui ꝓcedi poteſt ſine teſte:& qa hæc dicta
nõ ſunt bene clara.ideo de eis dic,ut in ſequẽti.q. Vigeſimo-
primo quæro circa hoc,ꝓ onc agit ex inſtrumento mutui,ex
cipitur,ꝙ tempore obligationis debitor erat furioſus, & ſic
inhabilis ad ſe obligãdũ. Ad hoc ꝓbãdum inducti ſunt teſtes
ꝗ dixerunt,ꝙ a tempore guerræ quæ fuit inter commune ve-
netiarum ex parte vna,& regẽ vngariæ ex parte altera,debitor
fuit cõtine furioſus vſq; ad eius mortẽ,q̃ritur,p̃ſuppoſito, ꝙ
qõ ſit in loco vicino venetijs,ſicut de facto fuit Taruiſi, an te
ſtes cõcludant,rñ ꝙ ſic:qa daro ꝙ nõ dixerint guerram fuiſſe
ante tẽpˢ initi ↄ̃ctus,ſufficit qđ hoc eſt notorium,cum noto-
39 ria † probatione non egeant,C.de accuſa.ea quidem ff. ꝗ ſa-
tiſda.cogan.ſi vero,§.ꝗ ꝓ rei.de actio.emp.emptorem,in fin.
primi reſpõſi.de dote p̃ l.1.in fi.2.q.1.de manifeſta.ĩ.c.ſequẽ
ti.In talibus enim ſurgit indubitata notitia, ẽt quo ad eos ꝗ
nõ uiderũt ſicut,ꝙ Conſtantinus fuerit imperator, nemo,
hodie eſt de ijs ꝗ uiderunt,& tñ quilibet indubitanter nouit
vt notanter dicit Inn.de iureiuran.ex literis Et idem de noto
rio,ꝙ Chriſtus fuit paſſus,vt ibidem dicit Inn.& Spec.de no
to.crimi.§.de notorio,verſi.notorium facti trãſeuntis, & di-
xi.ſ.q.8.ꝙ vero guerra ſit actus ꝗ de ſui natura non poſſit nõ
eſſe notorius vbi eſt,de ſe patet,eſt enim factum ita notum,
quod non poteſt tergiuerſatione celari pro hoc hic, & ca.ſe
quenti,& cã.de verbo.ſigni.cum olim Contrarium cõſului
* in illa q̃ſtione,* quia hoc nõ eſt notorium facti hodie per-
manentis in quo ſola ꝓbatio non requiritur.ſic loquũtur.§.
qui ꝓ rei.l.emptorum,& l.1.in fi.de dote præleg. Opp.ad hoc
de l.ea.quidem, quæ loquitur de notorio actus tranſeuntis.
Sol.licet allegetur,ꝙ in notorijs nõ requiritur probatio,hoc
tamen non dicit ſed ſolum,ꝙ non requiritur ordinarius or-
do iudicij:qa poteſt indirecte procedi. ſ. per inquiſitionem,
ſic intelligit Inn.illam pro hoc quod dixi ſ.q.9. & 12. & pro
hoc bene facit,d.l.ea quidem,ibi circa ſolennia accuſationũ,
ſaltem enim in notorijs oportet probari norotietatem,ꝙ ſo
lum ſoluit:vt dicit gl.notabilis in dicta l. ea quidem,ſed dicit
Inn.vt dixi in quæſtione præcedenti,in notorio actus trãſeun
tis duo neceſſario probanda.ſ.factum,& qualitatem:id eſt ꝙ
publice factum ſit,vnde dicit nõ ſufficere,ꝙ teſtes probaue-
rint homicidium,niſi probẽt publice factum, Vin.autem re
fert Spe.de noto.crimi §.iam de notorio ad fin.ubi dicit, ꝙ
ſufficit alterum ꝓbare.Spe.ibi dicit quod opinio Inn. proce-
dit quando iudex procedit ad inſtãtiã partis,opinio Vin.quã
do ex officio.Ioan.An.ibi dicit hoc parum vrgere, cum hic
non de proceſſu,ſed de efficacia probationis tractetur. Ioan.
Cal.tenet ſufficere probari notorietatem, quia ſi factũ eſſet
probatum,fruſtra quæreretur de notorio probando, quantũ
ad condemnationem. Dic,quod dictum Inn.tolerari poteſt,
intelligendo,quod ꝓbetur notorium,ut procedi poſſit ordi-
ne iudiciario non ſeruato,& ſic loquitur l.ea quidem,ſed ꝓ-
babitur factum ad effectum procedendi ad ſñiam,quod ſen-
tit Ioã.An.vbi ſupra,dictum autem gl.in l.ea quidem, pro-
cedit quando probando qualitatem facti probatur factum
incluſum,& hoc communiter ſit:qa quod nõ eſt nõ poteſt
eſſe notorium facti.de tranſla.quanto,ibi,quod ſi eſt nõ po-
teſt nõ eſſe notoriũ,alias autẽ ſi probando qualitatẽ non pro
batur factum incluſum,oportet etiam factum probari.C.de
accuſa.ſinguli,vbi dicit,quod in factis publicis debet iudex
rei veritatem inquirere,& ſic nõ ſufficit factum eſſe publicũ,
imo dicunt Pet. & Cyn. in l.ea quidem.in 4. q. ꝙ notorium
quod non eſt notum iudici, vt iudici debet plene probari.
Dic tamen ſatis eſſe probatum ſi probatur notorietas,vt præ
dixi,& hoc ſi ꝓbatur taliter ꝙ ſub qualitate factũ includatur.

git,ꝙ probata notorietate probatum eſt factum: quia ꝙ non
eſt non põt eſſe notorium.de tranſla.quanto Sol.Ioan.Cal.vt
in proxima quæſtione dixi,dum ſtat ↄ̃rio, dicens ſufficere ꝓ-
bationem notorietatis,nec oportere factum ꝓbari,qa ſuper-
flua probatio reſecanda eſt.C de ꝓba.ad probationem.de of-
fic.dele.cum contingat.de proba.c.a.dic contra, quia poſſunt
teſtes ꝓbare notorietatem,quia ſic notorie dici audiuerunt:
& tamen inferunt factum.pro hoc facit quod no. Io.And.in
Spe.in d.§.iam de notorio.vbi refert quæſtionem d. Nicolai
de Matarellis. qua quæritur an veniret Titius ↄdemnandus
de occiſo ↄ̃ quem duo teſtes depoſuerunt quod notoriũ eſt,
ꝙ occidit Seium, in qua dicit, ꝙ aut teſtes de notorio depo-
nẽtes reddunt cãm ſufficientem,dicentes ꝙ præſentes fuerũt
& viderunt,& tunc ex hac ſufficienti rõne ſcientiæ dicunt ſe
publice audiſſe,vel aliud ſimile, tunc factum non eſt proba-
41 tum,ſed ipſum notorium,& ſic condemnatio ſequi nõ põt,
ſequens enim rõnis † redditio determinat dictum præcedẽs,
ff.de le.2.cum pater.§.dulciſſimis.de acqui.poſſeſ.ſi is qui.de
calum. hæc ratio.ĩ.de verb.ſig. intelligentia. Et ſm Nicolaũ
prædictum,ſi nullam rationem reddit teſtis, adhuc factũ nõ
eſt ꝓbatum,vt verba teſtium trahantur ad vulgarem modũ
loquendi, qui eſt, ꝙ dicantur notoria quæ communiter au-
diuntur. Facit de ſponſa.ex literis, quod ſingulariter not.per
42 hoc enim dictum in ſecundo membro habes, ꝙ valet dictũ
teſtis † ſuper notorio licet non reddat cãm ſui teſtimonij. in
quo tamen ↄ̃ eſt,ꝙ no.Innoc.de teſti.cum cauſam, vbi dicit,
in his quæ percipiuntur intellectu teſtẽ debere reddere cãm
ſui dicti,etiam ſi non interrogetur,aliter non ꝓbat.ſed dic vt
ibi dixi,quia notorium bene poteſt percipi ſenſu, & non tñ
intellectu.dicit autem Ioan. And. vbi ſ. ſe non putare abſur-
dum teſtem reuocari pro redditione cauſæ, prout dicitur de
teſti.cogen.ꝑ tereea.2.& de teſtibus.cum clamor. Item in eo
43 quod dicit Nicol.probatum notorium per teſtes dicentes ꝑ
cauſam ſui dicti,ꝙ publice audiuerunt.ↄ̃ eſt:qa teſtes † debẽt
teſtificari de ꝓpria ſcientia,non autem de aliena.ff.de teſt.l.3.
§.idem Diuus.ſ.de teſti.licet ex quadam ĩ.c.prox.& maxime
in criminibus.in Auct de teſti.§.quoniam.C.de proba. ſcienti
de fal.vbi.nam parificantur probatio inſtrumentorum & te-
ſtium.C.de fide inſtru.in exercendis.de fide inſtru. cum Ioã.
Inſtrumento autem referenti tenorem alterius nõ creditur.
C.de eden.ꝓcuratot.& ibi, in auct. ſi quis in aliquo.quod no.
Innoc.de fide inſtr.c.fin.vbi dixi. Item poſſent teſtes audiuiſſe
dici ab vno ſolo,non tamen ꝑ hoc eſſet notorium,cũ nec fa-
ma ex hoc ꝓbetur,vt dixi de accu.cũ oporteat.dic intelligen-
dum dictum Nicolai,quãdo dicunt teſtes ſe audiuiſſe publi-
ce ab omnibus,vel maiori parte populi vel viciniæ,ſm diſtin
ctionem traditam.ſ.q.9. Et hæc ſoluunt contraria. Nam con
ſtat ꝙ omnes vel maior pars audiuerunt ab alijs , & tamẽ ha-
bent indubitatam notitiam. ſicut de Cõſtantino Imperato-
44 re & Chriſto paſſo dixi ſ.q.ꝓxi.ꝙ aũt notorietas † non ſuffi-
ciat ad punitionem : ꝓbat Nicol. per l. ſinguli.C.de accu. vbi
videtur caſus,ꝙ nõ ſtet iudex relationi officialium ſup noto
rio,ſed facti veritatẽ inquirat,& hoc tenet Io.An.vbi ſ.in no
torio facti recẽtis : & de quo poſſit haberi certitudo veritatis
ꝑ ſẽſum corporeum. ſecus in factis antiquis: quia tunc non
poſſet de veritate per teſtes conſtare, ideo tũc dicit ꝙ ſufficit
ꝙ ꝓbetur cõmunis opinio ꝙ nõ extat memoria de ↄ̃rio,quę
ꝓbatio quid operetur,dixi de ver.ſig. quid per nouale. ꝓ hoc
facit,quia non in factis antiquis eſt cõiter notorium. vnde di
cit Innoc.de verbo.ſigni.veniens lib.6.ꝙ aliud eſt notorium,
45 † aliud cõis opin.quia communis opinio eſt tñ de lõge præ
teritis,& quæ non poſſunt ꝓbari per teſtes de viſu. Notoriũ
aũt de præſentibus,vel ꝓxime præteritis.& hoc facile põt ꝓ-
bari per teſtes de viſu,quod eſt ſingulare,tamen etiam de an-
tiquis põt dici quodammodo notoriũ qñ eſt indubitata no-
titia,vt de Chriſto paſſo. Sed ꝓprie non eſt notoriũ,ſed de eo
eſt cõmunis fides,quod facit ad multa. Nam nec Inn. in c.ex
literis

ADDITIO.

* Conſului. Adde quod eſt conſi.56.& inci. Redemptoris noſtri, in quo præ-
ſertim.nu 6.reperies quaſi ad literam omnia dicta hic. B. S.

ſiteris,de iureiu.dicit,quod de his ſit notorium,ſed dicit,ꝙ ta
lia licet non viderimus,tñ indubitanter nouimus. Spec.vero
bene dicit de Chriſto paſſo fuiſſe notorium,d.§.fin.de noto.
crimine,ver.cæterum.Refert tamen ibi in ver.illud aũt noto
rium,opinionem Vicen.ꝙ ſi oẽs qui viderunt id qđ eſt noto
rium, moriuntur,deſinit eſſe notorium,qđ eſt ſingulare,&
ꝯſonat dicto Inn.ſ̃.poſito.Item tenet Io.Cal.quod dixi ſ̃.qõ
ne.8. tenet tñ, vt ibi dixi notorium eſſe de Chriſto paſſo. ſed
dic verius eſſe quod prædixi,& ꝓpterea puto,vt p̃dixi verum
eſſe dictum Inn.per hæc patet qualitatem notorij ꝓbari poſ-
ſe non probato facto.Oppo.adhuc ad ſ̃.dicta,ꝙ imo nullæ ꝓ
46 bationes† in notorio requirantur.Nam qñq; ue ſurgit noto-
rium ex eo,ꝙ reus confitetur,& tunc in ꝯfeſſum nullæ ſunt
partes iudicis niſi in ꝯdemnando.C.de confeſſis,l.vna 2.q. 1.
c.1.& quod ibi no.gl.de ꝯfeſſis,per totum,So.in hoc glo.va-
riant,gl.enim 2.q.1.§.qñ aũt,2.ſtat ꝯ̃rio,dicens,ꝙ aut reus ꝯ-
fitetur,& non eſt neceſſe aliter probari,aut negat, & tunc, ꝙ
ſic,quod ẽt vult ibi Gratianus,pro hoc facit,quia per negatio
nem res ſit dubia,pro hoc gl.de purga.cano.cum dilectis, in
verbo nõ erat,q̃ dicit indiſtincte ꝓbationes non eſſe neceſſa
rias in notorijs,licet ex abundanti qñq; recipiantur, pro hoc
ẽt facit,quod no.C.qui.& aduerſus quos l.1.in gl.2 & ff.de te
ſti.l.3.§.eiuſdem,& hoc vr̃ tenere Cy.C.vt quę deſunt aduo.
l.1.qa ex quo eſt notorium,iudex habet informationem a iu
re abſque alia ꝓbatione,arg.ff.de ſerijs,l.2.in fin.finium regũ.
ſi irruptione,§.fi.Alia gl.de iureiur.ad noſtram,3.diſtinguit,
ꝙ aut ſunt notoria in ꝓuincia iudici,& alijs,& nõ expedit or
dinem ſeruare.Aut non ſunt notoria in ꝓuincia in qua exer
cet:ſunt tñ notoria ĩ alia,vel ſi ſunt notoria in prouincia vbi
exercetur iudicium, iudex tñ neſcit,& tũc iudex duobus mo
dis poteſt ꝓcedere.ſ.ſeruato iuris ordine,ac ſi eſſet occultum
vel prædiſcutere an ſit notorium, quo cognito ꝓcedet tanq̃
in notorio.Ioã.Cal.dicit cõiter teneri,quod ſi factum eſt no
torium alijs q̃ iudici,diſcuſſio eſt neceſſaria,prout dicit Gra-
tianus,2.q.1.qñ vero.debet enim ꝯſtare iudici ſaltem, quod
ſit notorium,de elec.bonę.j.& c.venerabilem,& gl. prælle.
t.ad noſtram,& quod no.de of.dele.c.1.lib.6.& hoc dicit ex-
preſſum de ſen.excõ.ſolet.lib 6.Barth.de ſaliceto in l.ea qui-
dem, inhæret diſtinctioni prædictæ gl.in c.ad noſtrã,& rõnẽ
diuerſitatis mẽbrorum dicit,ꝙ qñ notum eſt in ꝓuincia, vr̃
innoteſcere iudici,vt publicæ ꝑſonæ,& hoc ſi eſt notum in
tota ꝓuincia vel maiori parte,ſecus ſi in aliqua parochia tm̃.
ſed illa gl.non expreſſe dicit de probationibus,ſed ſolum di-
cit an & quando iuris ordo requiratur,tamen bene intelligi
poteſt,ꝙ procedat etiam quo ad probationes,ꝓpt,j̃. e. q̃ſtio-
ne dico,inhærendo autem ei quod dixi ſupra,quia proxima,
47 dic,quod quandoque notorium † eſt notum iudici,& non
expedit,ꝙ aliter probetur. Eſſet enim bis idem probare, &
hoc intelligendo notum iudici vt iudici quando ex actis hoc
conſtat,vt in caſu c.fi.de iureiur.lib.6.& intellige ꝙ conſtat
ex actis coram te, alias ſi coram alio,oportet ꝙ probetur, ſic
intellige quod dicit hic glo.5. ad fi.in eo, quod dicit in noto-
rio iuris requiri,ꝙ probetur,ꝑ c.ſicut,de re iudi. & allegatur
illud c.in parte deciſa.Et ſecundum hoc in notorio iudiciali
vt ꝑ ꝯfeſſionem in iudicio factã,vel alio modo probatio nõ
eſt neceſſaria,quod de ſe patet,qñq; eſt notoriũ nõ tñ iudici
vt iudici,vt in notorio extraiudiciali nõ liquidato in iudicio,
& tunc ſi eſt notorium facti continui exhibens ſe conſpecti-
bus iudicis,& omnium,nõ eſt neceſſaria alia probatio,ſic lo-
quitur,2.q.1.§.qñ autem,vt ſi dr̃ maleficium commiſſum in
eccleſia fratrum minorum paduæ,& per ſtatutum duplicaba
tur pena ſi in eccleſia prędicta fieret, ꝓbato maleficio,& ꝙ fa
ctũ fuerit in eccleſia, non expedit aliter ꝓbare,ꝙ talis eccleſia
ſit in ciuitate Paduæ,cum hoc notorie ꝯſtet,vnde ſi teſtes ꝓ-
bauerunt,ꝙ in eccleſia taliter confirmata fuit factum male-
ficiũ,eo ipſo ſurgit ꝓbatio,ꝙ ſit eccleſia fratrum minorũ, &
hoc pp facti euidentem notorietatem, & ꝓcedit hoc qñ lis
exercetur in loco illo. Si autem litigaretur extra prouinciam
expediret hoc ꝓbari,& ſic ſeruatur in Romana curia,vbi capi
tulant,ꝙ talis ciuitas eſt ĩ rerũ natura,& ſic de alijs. Et ex hoc
dico,ꝙ licet iudex nõ teneatur ꝓbationes percipere in caſu p̃
dicto,tñ qa poteſt de facto appellari,& coram iudice ad quẽ
doceri oportebit de hac notorietate,cum nõ ſit ei notorium
ſecundum ea q̃ dicit gl.in c.ad noſtram,el 3.de iureiur.ꝓpte-
rea vtile eſt,ꝙ ẽt iudex a quo probationes in actis redigat. q̃-
uis aũt in actis nihil ꝯtineatur,non ꝓpterea refert ſniam no
tenere,tanq̃ latam ſine ꝓbationibus,ſecundũ ea q̃ no.de ꝯſti.
eccleſia.in gl.fi.qa ipſa notorietas fuit loco ꝓbationum,vt in
dicto,§.quando autem.Item ẽt poſt concluſionem cauſæ po
terit allegari notorium tale,de elec.dudum,el 1.vbi caſus no
tabilis,quod ibi dico ꝯ̃rio.7.Sed qa hæc notorietas non facit
notorium,vt iudici,dicunt aliqui ꝙ nõ ſufficit etiam in loco
vbi exercetur iudiciũ,niſi iudex faciat aliquid ꝑ qđ fiat noto-
rium ſibi,vt iudici,& hoc ſaltem tutius vr̃, tñ non neceſſariũ
per prædicta.Si vero notorium non exhibet ſic ſe ꝯſpectibus
quin poſſit probabiliter negari,tũc, niſi iudex ab initio prædi
ſcuſſerit de notorietate,facienda eſt probatio,ꝓut in nõ no-
torijs ꝑ id qđ dicit d.gl.in c.ad noſtram,& ꝑ hoc vtilis eſt de
notorietate p̃diſcuti ſicut fit ꝑ ꝯſeruatorem,de officio deleg.
c.1.lib.6.vbi hoc no.in gl.2.qđ eſt notãdum,& nulla facio dif
ferentiam reſpectu prædictorum inter notorium facti veri,
vel notorium facti p̃ſumpti.Nam ẽt in notorio facti p̃ſump
ti,ꝓbata notorietate taliter,ꝙ includat factũ,nõ eſt opus alia
ꝓbatione.Item,ſi circunſtãtię per quas ſurgit notorium, ita
notorie,& ꝯtinue ſe exhibẽt ꝯſpectibus hominũ,ꝙ ex euidẽ
tia facti ſurgit notoriũ tale qđ nõ p̃t celari,nõ erit neceſſaria
vlla ꝓbatio,j̃.c.te.& hic in qb.aperte hoc ꝓbat̃,cũ loquantur
de ꝯcubinatu,ĩ quo eſt notorietas facti p̃ſumpti,nõ ver.Vige
48 ſimo ſcđo q̃to circa hoc, † qđ ſi in ꝯſpectu iudicis, & ppl̃i,
vel maioris partis aliqđ fit.dicunt aliqui,ꝙ ſi iudice ſedente
ꝓ tribunali fiat,nõ eſt neceſſaria examinatio.& ſic intelligũt
2.q.1.§.qñ aũt,ſed hic Gratianus potius vr̃ velle ſ̃m Io.cal. ꝙ
ẽt ſi factũ ſit notũ iudici & alijs,examinatio eſt neceſſaria,ni
ſi reus ꝯfiteat̃,& hoc intelligũt p̃dicti reo p̃ñte,ſed reo abſ̃nte
dicũt ꝓbationẽ neceſſariã,ꝑ hoc eſt ꝙ dixi ſ̃.q.10.Io.Cal.dicit
nõ diſtinguẽdũ an iudex ſedeat ꝓ tribunali,vel nõ, qa ẽt ſi ꝓ-
tribunali ſedet ꝑcipit ꝑ ſenſus corporeos,vt priuatus, iõ dicit
iudicẽ bñ facere ſi probationes recipit ĩ caſu p̃dicto,nõ tñ eſt
neceſſariũ,qa dr̃ ſibi notum vt iudici,& hoc ſiue p̃te p̃ñte,ſi-
ue abſente ꝯtumaciter,ꝙ vr̃ placere Io An.in d.§.iã de noto
rio,ver.illud aũt notoriũ facti.ubi refert Rolandinũ in opera
notariæ charta ſcđa dixiſſe,ꝙ iniuria facta alicui coram iudi-
ce ante p̃toriũ eſt pro notorio,vt ſine accuſatione poſſit puni
49 ri.† Refert ẽt q̃õnẽ Guidonis de ſuzaria de iudice q̃ ſolus a vi
a dit hoĩem occidi per Titiũ,in qua dixit iudicẽ nõ peccare ab
ſoluẽdo illũ,cũ id fiat legis ꝑmiſſu ff.ſi qs cau.l.fi.qđ habet pa
rũ dubij,ꝑ c.ſi ſacerdos,& ꝙ ibi no.de off.ord.Sed quo ad pri
mũ puto,ꝙ iudicem ſedere pro tribunali,vel nõ ſedere,mul-
tum refert.quo ad id qđ ſit coram eo iudicialiter,& ꝑ qđ ſur
git notoriũ iudici vt iudici.ſed quo ad id qđ fit nõ tanq̃ corã
iudice:vt in caſu p̃miſſæ q̃õnis ut priuatus,ꝓpterea dico,ꝙ ni
ſi ſurgat talis notorietas q̃ ſit in euidẽtia,ꝙ negari nõ poſſit,
req̃rit probatio qđ declara,in præce.q.† Vigeſimotertio q̃to,
eo caſu quo notoriũ ꝓbari dẽt quot teſtes req̃runt̃,vr̃,ꝙ duo
ſufficiant,vt no.2.q.1.omnipotẽs,& §.qñ aũt.ſicut ẽt duo ꝓ-
bant famã,vt no.gl.de teſti.tã literis,& de accu.inq̃ſitionis,in
fi.dico de p̃ſump.illud.notab.6.ſicut ẽt teſtm̃ ꝓbat̃ per duos
teſtes ſolũ qñ q̃ritur an ſit factum.C.de bo.poſſ.ſ̃m tabu.l.2.
vbi hoc no.gl.ſic & ꝑ duos ꝓbatur ſubſcriptio triũ teſtiũ C.
de fi.inſtru.cõparationes.Itẽ,qa regulariter ſufficiunt duo. ff.
de teſti.ubi numerus, de teſti.in omni.& c.licet,a qua regu-
la excipiũtur aliq caſus a d.c.licet,1.iſte aũt non eſt de excep-
tis in ꝯtium:qa teſtes debẽt reddere cãm ſuæ ſciæ ſi interro-
gãtur:C.de teſti.ſolã,de teſti.cum cãm.Sed duo non poſſent
reddere cãm ſufficiẽtem,qđ eſſet notorium apud maiorem
partẽ:qa hoc eſt q̃rere de ſcia,uel æſtimatione aliorũ, qđ eſt
occultũ,& ſoli ſcientes norũt de ſua ſciẽtia,ꝑ hoc facit ꝙ no.
de teſti.præſentiũ.Sol.qdam ſtant primo dicto: ut Io. Cal. &
Barth.de ſalice.Sed ꝓ ſecundo eſt de purga cano.cũ dilectus,
ibi,cuius uniuerſæ uiciniæ populus erat teſtis.Sed reſpondet
Barth.de ſaliceto,ꝙ hoc aſſerebãt extra iudiciũ,ſed in iudicio
duo ſufficerent,vel dic melius,ꝙ ibi põderatur populus vici-
niæ ad inducẽdũ notoriũ,nõ aũt ad ꝓbandũ tm̃.ſic ẽt in fama
inducẽda nõ ſufficiũt dicta paucorũ,d.c.inq̃ſitionis,in fi.ſed
ad ꝓbandũ ſic,ut ibi no.Alij,ut Nicolaus de matarellis in tra
ctatu prælleg.dicũt,ꝙ qñq;factum quod dr̃ eſt tale,ꝙ de ſui
natura demõſtrat ſe eſſe notorium,ſicut ſunt magna facta,&
publica:ut ꝙ talis eſt Papa uel ep̃s,uel talia q̃ non poſſunt nõ
eſſe notoria,de transla.quãto,& tũc duo ſufficiunt,q̃ redden
tes rõnem dicãt ſe uidiſſe,ẽt ſi nõ dicant eſſe notorium,qa ꝓ
bato facto ex natura eius infertur,ꝙ eſt notorium, qñque fa-
ctum eſt tale qđ p̃õt eſſe notorium,& nõ eſſe,ut qa Titius oc
cidit ſeruum,& tũc,ſi duo reddunt rõnem ꝙ uiderũt publice
fieri,& in p̃ſentia multorũ apparebit illud notoriũ alias non
expedit.n. ꝙ dicãt ꝙ apud oẽs uel maiorẽ partẽ eſt notoriũ,
ſicut qñ probatur cõis opi.omniũ ff.de ꝓba.ſi arbiter.de quo
ultimo dixi, in c.qđ ꝑ nouale,prælle.Dicit tñ Nicolaus,poſ
ſe dici,ꝙ cauſam notoriam debeãt officiales publice nuncia-
re d.l.ea.quidem,ad effectum ut poſſit ꝓcedi tanq̃ ſuper no-
torio,ſtari debet aſſertioni officialium argu.ff.de offi.præfec.
urb.l.1.§.& ſanc.de rebus eorum,magis puto.§.ne tñ quæ di
cta Nicolai ſunt utilia,tñ uerius eſt,ſimpliciter loquẽdo,qđ
duo teſtes probãt notorium,poſſunt.n.reddere ſufficiẽtes ra-
tiones

A D D I T I O.

a De iudice qui ſolus Adde glo.in verbo quando iudici.in c.quando autem crimen.2.q.1.dixi ſuper lal.in ſermanis in l.hac nudius in vlti.co. ff.de in litem iureiuran.

Digitized by Google

dic qđ adhuc competit repetitio cum diſtinctione pmiſſa:qa
non potuit eſſe lis,& ſic fuit euidens calumnia. vñ non tenet
tranſactio.ff.de ꝯd.inde in ſum ni ſ.ar.ff.quarum rerum actio
19 non daṫ l.2.§.fi.ſ͞m Hoſt. † Sexto q̄ro,ſi qs mutuat ludēti ad
taxillos,an pōt repere,dic non,ſi ad hoc mutuauit vt luderet.
Nam in pari cā turpitudinis potior eſt ꝯditio rei.C.de ꝯdi.ob
turpem cām,mercalē,regula in pari.lib.6. Septimo q̄ro in eo
ꝙ dixit,clericos portare dēre coronam congruētem, q̄ dicaṫ
ꝯgruens.Sol.vt in gl.vt videaṫ,q̄ dicit eam ꝯgruentem p q̄ vr̄
a differre a monachis:qa latiorem deferūt a religioſi, q̄ clerici,
& latiorem ſacerdotes q̄ diaconi,& ſic deſcendendo,tonſura
20 † .n.ſuperior ſignum eſt depoſitionis tpalium: corona vero
ſignum regni qđ a deo expectāt 12.q.1.duo ſunt. vbi de hoc,
& in cle.qm . c.ti.maior ergo tonſura & altior,& rotundior,
corona eſt euidēs horum ſignum,optat aūt Hoſt.qđ in multis deſcaṫ ſignum,remanēte ſignata. i. remanente bono affectu clericorum:qa ſæpe maiora ſigna portātes ſunt minus ſignari.i.eſt minus ſeruantes id qđ ad clericos ptinet,de p̄b.auaritiæ,& c.de monachis,de deci.c.1.in fi.de cenſib.ea q̄.& c.ex
parte.in fin. & pro dr̄ia p̄miſſa inter monachos & ſacerdotes
&c.eſt ſimile. C.de poſt.qlqs,vbi dr̄,qđ inter iudices arbitros
& aduocatos oportet eſſe dr̄iam.Hoſti.Octauo quæro,vñ ha-
21 buit ortum:dicunt qdam qđ a nazaræis,q ſeruato crine radebant caput ad continentiam,& capillos ponebant in igne ſacrificij.Alij,ꝙ a Petro in memoriam dominicę paſſionis: &
ſignum ſpineę coronæ,in quo non multum refert,ſufficit ꝙ
hoc eſt in præcepto vt hic,& ſimilibus capitulis.

A D D I T I O.

a Latiorem deferunt. Adde Hoſt.in ſum.huius ti.in §.1.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ principis faciunt fidem.*
2 *Accipiens aliquid pro ſe tenetur recipere contra ſe.*
3 *Clericus in bonis proprijs gaudet eodem priuilegio quo in bonis eccleſiæ,& num. 5.*
4 *Clerici non poſſunt renuntiare foro,etiam expreſſe.*
6 *Negotiationes quæ ſint quæ prohibentur clericis.*
7 *Priuilegium clericis in bonis quale competat.*
8 *Clericus an teneatur ad collectas ratione bonorum ſibi obuenientium à laico.*
9 *Clericus an poſſit a collectis defendere bona laicorum ſecum cōmunia.*

Ex literis. Clericus qui tertio monitus a negotiationib.ſecularib.nō abſtinet,interim pdit priuilegium clericale quo ad bona.Primo ponit̄ q̄rela. Scđo p̄uiſio,ibi,mādamus ſecularib.vt iudicaturis,aſſeſſorijs,pcurationib. & cōmercijs: vt ſequit̄,& hæc ſunt clericis interdicta
§.c.proxi.in fi.priuilegio ēt quo ad res,vt ſequit̄,nolunt.ſ.ſubiacere ſtatutis patriæ,qb.tñ quoties expedit &c.& dic,expedit
.ſ. ipſis clericis, vt qa pedagium vel ſimile ab eis petit̄ : & dat
Hoſ.exemplum de duob.locis q ſunt in ꝯfinio comitis Sipōtini,vbi clericus vel miles mare trāſiens ſoluit pro ſuo capite
duos ſterlingos,& mercatores nil ſoluūt,& dicūt Pet.& Abb.
qđ forte pedagia nolebant ſoluere, dicētes ſe clericos:& ſi aliquid pdebant,a collectore pedagij petebant emēdam. Tertio
ſi non licebat creditori vēdere pignus ex pacto:ſi tñ admonitus debitor non vult ſoluere,vēdi pōt.ff.de pigno.actio.ſi ꝯuenerit. Vin.A te.i,ep̄o,cui loquit̄,idem tñ de alio p̄lato iuriſdōnem hēnte,ſecus in priuato,ꝯcordat de ſn̄ia excōicationis, in
audientia,&c.ꝯtingit.† Not.ꝙ literę principis fidem faciunt,
1 credidit.n.Pa: a lr̄is comitis,ſic & lr̄is magiſtrorum,& de ꝯſt.
ex lr̄is,& capitulorum,de electionib.cum inter R.nō tñ oino
pbat hic.Papa.n.mādauit ſub ꝯdōne,nō pure:vt ſequit̄.Scđo
2 no,† ꝙ q accipit aliqd p ſe,teneṫ recipere ꝯ ſe.de hoc in gl.1.
& ſecus facientes dicunt in vulgari hēre clamidem ad oēm vētum,& vti ꝯrio duorum officio.80.diſt.fornicarij,qđ in eodē
ſubiectio eſſe nequit.de baptiſ.maiores,ver. ſed adhuc.† Ter-
3 tio no.ꝙ clericus ī bonis pprijs a gaudet eodē priuilegio quo
a in reb.eccleſię,de hoc in gl.vl.& in ea.ibi,qa res ſeruos includit 12 q.2.eccſarū ſeruos. Op.qđ nō teneant clerici ſtare ſtatutis eccſæ primæ ꝯ ſe:licet viant p ſe.37.di.ſi qd veri.Gl.i.nō
ſoluit.dic vt no.in d.c.ſi qđ.& de excep.cum venerabilis,gñaliter aūt cum q̄rit̄,an vtēs aliquo iure p ſe teneaṫ recipere ꝯ,diſtinguit Hoſ.qa,aut q̄rit̄ de defenſione fidei,& nō tenet;vt in

ꝯ,de hoc de ſen.ex.ꝯtingit ...
de ſen.exc.ppēdimus,in repetitione. Hoſt.dicit,ꝙ ſi moniti
non obedīūt,ſunt nudati oī priuilegio clericali.de ſen. exc.in
audientia,& c.ꝯtingit,& ſeculari curię finaliter tradēdi,de iud.
cū ñ ab hoīe.Sed quātūcūq; ſint rebelles,poſt pñiam,& recōciliationē priuilegiū amiſſum recuperāt,vt ꝭ.ſeqr̄,dic melius
ꝙ ſuſp̄ēdit̄,quo ad eos,effectus priuilegij donec reſipiſcāt,pbat lr̄a ibi,dū ſe implicāt,ergo eis dimiſſis pñt vti priuilegio,
qđ tenet In.p hoc facit qđ no.c.ti.cle.i.ſver.q̄diu,& hoc tenet
gl.vlt.hic ibi,ceſſat priuilegiū ad tp̄s,& idē Hoſt.licet prius videaṫ aliter dicere,qñ.n.ſunt correcti dēnt defendi.ar.50.di.ferrū.de lum.tri.c.1.ſacr̄m. Quæro,qd de clericis ꝯiugatis nō p̄termittētib.diuina officia,dicit Inn.idē in ꝯiugatis,q negociationib. intēdūt, & nō p̄termiſſis diuinis,qđ in nō ꝯiugatis p̄termiſſis diuinis & intēdētib.negociationib.ꝭ.ti. a.lo.& c.ſe.
nō ꝯiugati itaq; moneṅt vt hic, vt negociationes dimittant,
quas ſi nō dimiſerint,ſpoliabūtur bñficio,ſi hēnt, & eccl̄a nō
defendet eos in ſuis tpalib.bonis,ad hoc ne cle. vel mo.c.2.ꝭ.
ti.a.ex parte,de priuil.ex parte,& de ele.trāſmiſſam . Scđo q̄ro, qd vult ibi, de ſuis facultatib. ſubiaceāt ſtatutis patriæ,dic
facultatib.oīb.nō tm̄ in negociationib.quas exercēt,ſ͞m Hoſ.
Io.An.credit ꝙ clericus incedēs in habitu & tōſura negociationes exercens,& de hoc monitus nō deſiſtens,pdit priuilegiū quo ad illa,primū vr̄ verius,ꝙ ſubeſt eadē rō ēt in alijs,&
facit hęc lr̄a.ad fi.ſed p Io.An.facit lr̄a ibi,in negotiationū ſuarū &c.& hoc vr̄ tenēdū,vt nō pdāt priuilegiū,niſi quo ad ea ī
qb.deliquerūt,& intelligit Vinc. de facultatib.ēt nō oneroſis.Nā de oneroſis.i.q̄ trāſiuerūt cū onere,ēt eccſa tenetur ad
cēſum.ꝭ.de cēſi.e.1.Tertio q̄ro,q̄ eſt rō eius ꝙ dr̄ hic in gl.vl.
5 ꝙ clerici † gaudēt eodē priuilegio in reb.ſuis & eccſæ.Sol.vt
no.de pig.ex lr̄is,in gl.pe.q̄ dicit,ꝙ iō,qa bona clericorū ſunt
tacite hypothecata p adminiſtratione:ꝙ aūt dictū ſit verū,ꝙ
clerici gaudēt priuilegio clericali in ſuis reb. pbatur de cēſi.
c.pe.de immu.ec.c.j.li.6.de cēſi.cle.pñti.& dic vt ꝭ.q.5.& pcedit rō illius gl.in c.ex lr̄is,cum clericus adminiſtrationē hēt:
ſi vero nō hēt,alia eſt rō.ſ.priuilegij pſonæ clerici,cui res accedūt: iō cēſeri dēnt eodē iure, & hęc vr̄ melior rō, ēt qñ clericus hēt adminiſtrationē:& eſt gl.illa no.† Quarto q̄ro,q̄ ne-
6 b gociationes b ſint phibitæ clericis,adeo qđ eas exercentes,&
moniti,vt hic,priuēṫur priuilegio clericali.Sol.patet ex tex. ī
prin.in verbo ſecularib.vt ſic dicamus,oēs negociationes ꝯuenietes laicis tm̄ eſſe interdictas clericis ꝭ.ne cle.vel mo. ſecularib.negocijs ſe immiſceant in rubro & nigro. maxime vbi
enumerant̄,quas ēt enumerat Spe.de cle.ꝯiu.ver.ſed q̄ dices,
vbi dicit nō phiberi clericis certas negociationes honeſtas,
7 quas enumerat,qđ ēt pbaṫ in d.ca.1.a ꝯrio. Quinto q̄ro,† qđ
priuilegiū hēnt clerici,& dic ꝙ illud qđ hēnt in reb.eccſæ,ꝙ
ē verū quo ad q̄dā:nō tñ penit' quo ad oīa.Nā de pprijs p̄dijs
tenēt ſoluere decimas:de pprijs aūt eccſę nō ꝭ.de decimis c.
2.ſ͞m vnā lec.Idē de priuilegio ꝙ nō iurēt p ſe.de quo de iur.
cal.c 1.p hoc facit qđ dico de dolo c.1.Principaliter aūt hēnt
priuilegiū ꝙ nō tenētur ad collectas p bonis eccſæ:vt pbatur
8 hic.Sexto q̄ro circa hoc,† ſi aliqua res puenit ad clericum ex
ſucceſſione patris vel alterius laici p qua laicus ſoluebat collectā.an tenebiṫ clericus ad illā,vr̄ ꝙ nō.C.de imponēdis lucratiuis deſcri.l.vnic.li.10.a ꝯrio,vbi dr̄ ꝙ pſonæ ꝯdō nō mutaṫ,
ſi rei ſtatū mutare ꝯuenit.C.de epi.& cle.l.a.in prin. & auth.
itē nulla,de cēſi.q̄q̄.li.6.de immu.ec.c.1.e.li.In ꝯriū:qa mutata pſona hr̄dis nō mutaṫ ꝯdō obl̄onis.ff.de re.iu.hr̄dē,& l.qīus,& l.non dēt.Itē res trāſit cū onere ſuo, de deci.paſtoralis.
Sol.vt no.Spe.de cle.ꝯiug.ver.ad huius,vbi ꝯcludit,ꝙ ſi onus
erat certū & ppetuum,vt cēſus,& tributū,tenetur ēt clericus
p hoc 10.q.2.nouerint,de iure pa.c.vnico.li.6.& ꝙ no.Arch.
in d.c.1.de immu.eccl.eo.li.quod tenet Io. An.in Specu.ind.
ver.ad huius.Barto.ff. de mune.& hono.reſcripto .§.fi.Si autem

A D D I T I O N E S.

a Clericus in bonis proprijs. Adde tex.iūcta gl.in ver in reb.in cle.j.de vita & hone.cle,gl.in c.ex literis,de pig.gl.in c.ſimiliter 16.q.1.An.de Bu.in c.1.de confue,& in c.non minus,in 3.no,de immu.eccle.
b Quæ negationes. Adde Spe.ti.de cle.coniug ver.ſed quam dices Io.de Ant.
in c.j.in 4.col.de rap.

Digitized by Google

rem onus non eſt certum,& ꝑpetuum,tunc refert Spe.vbi s̃.
opiniones,dic,ꝙ q̃ñ pendet in videndo quale onus ſint ipſæ
collectæ.Si.n.eſt onus perſonale non tranſibit ad clericum.ſi
reale,ſic,ꝑ ꝑdicta.vbi dic,ꝙ poteſt eſſe reale,& ꝑſonale,& mix
tum.Exemplum primi in caſu ꝓcedẽti,q̃ñ rei imponitur cer
tum,& perpetuum onus.Exemplum ſecundi, vt ſi imponiẽ
ciuib.collecta habito reſpectu ad capita & non ad bona q̃ poſ
ſident,ſicut in vilis,pro ſingulo capite ſoluitur tm̃.Exemplũ
tertij,q̃ñ imponitur collecta ꝑſonis,habita tñ ꝯſideratione re
rum:vt quia plus diuiti q̃ pauperi,de primo dic,vt in ꝓcedẽti
membro:de ſecundo dic,ꝙ onus ꝑſonale extinguitur cum ꝑ
ſonale,ꝑ prędicta.de tertio eſt maius dubium, videtet. n. idẽ
iudicandum ꝙ de onere reali,de fo.comp.ex parte B.Dic tñ,
ꝙ cum tales collectæ principaliter imponantur ꝑſonis,tẽdũt
magis ad nãm oneris ꝑſonalis,ꝓpterea dic, ꝙ aut q̃rimus de
collecta nondum impoſita,aut de impoſita non ſoluta,1. ca-
ſu non poterit imponi clerico rõne bonorum obuenientiũ
a laico,ex quo mutata eſt ꝯditio ꝑſonæ.Scdo caſu tenetur cle
ricus, ꝓſupponendo ꝙ pro collecta erant iam bona obligata:
quia res tranſit cum ſuo onere,ꝑ iura ſupradicta ad hoc indu
9 cta.Septimo quæro,ſi clericus † hẽt bona communia cũ fra-
trib.vel nepotib.& ꝑ hoc vult ea defendere a collectis in to-
tum.So.vt no.Spe.in loco præallegato,vbi dicit,quod nõ po
teſt,etiam ſi bona ſint indiuiſa,Nam iudex ex officio diuidet.
C.quando & quibus quarta pars debet.l.1.& 2.lib.10.argum.
ff.de mu.& ho.l.3.§.fi.

De cohabi.cleri.& mulie. *Rub.*

Viſo de vita & honeſtate clericorum:quia cõſortia mulie
rum frequenter vitam clericorum ſuſpectam reddunt J.c.1.
32.di.ĩterdixit,& c.hoſpitiolũ,ideo &c.Goſ.& Hoſ.de mã 32.
di.nullus,& c.ꝓter hęc,& c.interdixit.33.di.c.fi.81.diſ.ꝑ totũ.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos fęminas ſuſpectas retinere non poteſt.*
2 *Clericis an permittatur ſuſtentare conſanguineos.*

1 INhibendum. † Sacerdos fęminas etiam quas canones
concedunt,ſi ſuſpectę ſunt,retinere non dẽt.
h.d.in 1.d. In a.non proprie facit ad titulum.
Secunda ibi,prohibendum,ſuſpitio,inconti-
nentiæ retineat:ſed nec ad earum hoſpitium
accedat,nec ad ſuum illas admittat 81.di.clericus 22.di.hoſpi
tiolum,ꝓsbyteri,poteſt eſſe caſus genitiui numeri ſingularis,
& nominatiui pluralis,nulla ẽt monialis,pro hoc facit ꝙ no.
gl.de conuer.coniug.vxoratus,de hoc s̃.ti.j.monaſteria,mini
ſtrare,cũ nõ ſit capax ordinis,de pę.& rem.noua. Cancellos,
expone vt s̃.tit.1.c.1.Op.in gl.a.& ſolue vt in ea, & ibi ſic ſol-
ue ſm Tan.Idem Inn.& Hoſt.ibi ſuſpectus,vel nobilib.quæ
ſecum hẽnt pediſſequas, quaſi ſecus ſi ſolę maneant.Tan.ibi
eum qui.de hac J.c.pe.& in fi.de hoc 81.diſt.volumus.Scdo
2 op.in eo † quod permittit clericis a ſuſtentare cõſanguineos,
a 1.q.3.peruenit,vbi dr̃,grauius peccatum dare conſanguineis
quam extraneis.ſol.vt ibi in vlt.gl. quæ exponit grauius.i. cõ-
munius,ſimile dicitur de adulterio de iud.at ſi clerici,& dic
vt dicit gl.pen.& no.de reſcrip.c.paſtoralis.

ADDITIO.

a Quod permittit clericis.Adde gl.in verbo vt mercede,& ibi do.in c.omni-
no 31.di.gl.fi.in c.ſtudeat 50.di.in verbo poſtul.in c.quieſcamus 42.diſ.San-
ctus Tho 2.2.q.31.ar.3.& q.32.ar.9.idem Tho.in 4.ſen diſt. 15.ar.2.Pau.de
Caſ.conſ.195.inci.viſo puncto ſubſcripto.in 1.col.

SVMMARIVM.

1 *Clerici cum mulieribus fabulari non debent.*
2 *Præſumitur contra confabulantem & cõuerſantem cum muliere poſt monitionem.*
3 *Fęminæ conuerſantis cum clerico pœna.*
4 *Iudex eccleſiaſticus qualiter ſe intromittat de perſona nõ eccleſiaſtica.*
5 *Cõcubina renuens pœnitentiã,deinceps ſine ſatisfactione non abſolueṫ.*

Si quiſquam. Excõicatur clericus in ſacris, quia ſu-
ſpectæ mulieris colloquio vel cõſor-
tio monitus non deſiſtit,& pro hoc s̃. tit. 1.clerici. ver.capax.
1 † Not.ꝙ clerici non dẽnt fabulari cum mulierib.imo nec de
2 ipſis,alias eſt peccatum:vt no.11.di.c.vlt.Scdo no.† præſumi
ꝯ confabulantem,& ꝯuerſantem cum muliere poſt monitio
nem,ſimile ꝙ dicit lex, ꝙ ſi qs ei quẽ ſuſpectum hẽt de vxo-
re ſua ter denunciauerit ſub ꝑſentia fide dignorum, & poſtea
inuenerit eum cum in ea domo, ſine periculo eum perimit
impune,ſi extra domum,teſtib.trib.vocatis tradat iudici, qui
nulla alia rõne q̃ſita hẽt puniendi licentiam.C.de adulterijs.
auth.ſi qs ei.ex qua ſm Hoſt.potuit ſumi hęc decr.& in eo ꝙ
dixi de monitione,pro hoc qd hic dr̃ in gl.pe.& in ea ibi §.pe.
vñ fuit ſumpta dicta auth.ſi qs ei.Quæro qd intelligit in text.

a nomine ſacerdotum.a Sol.vt gl.1.q̃ dicit,ꝙ ẽt inferiores ẽt in
minorib.J.e.ſi aũt,& de diacono ſpãliter,qd nomine ſacerdo
tis ꝑtineanṫ,hr̃ 15.q.5.c.1.in fi. Scdo q̃ro in eo,ꝙ hic dicit fę-
3 mina † canonice iudiceṫ,de pęna eius.Sol.vt in gl.vlt.& in ea
ibi,fraternitatis,& ibi no.in gl.vl & qd dicit gl.ꝙ dẽt in ſerui-
tutem redigi,ꝓcedit ſi fuit publice in vxorem ducta, & ſic lo
quunṫ iura allegata in gl.vt in eis,no.81.diſt.q̃dam.Si aũt fuit
tm̃ ꝯcubina iniungiṫ ei pęnitentia 27.q.1.q̃ Chriſto.& ca.ſeq.
& qd̃ ibi no.in 1.gl.ſm Vin.Goſ.& Hoſ.Similis diſtinctio fit
de prole inde nata,vt 1.caſu proles ſit ſerua eccleſiæ,2.non,de
hoc 15.q.vlt.cum multæ,& ibi no. ꝙ eccleſia ꝑdidit hoc ius,
4 qa non eſt eo vſa.Op.ad hoc:qa de † ꝑſona nõ eccleſiaſtica no
dẽt ſe intromittere iudex eccleſiaſticus.q ſi.ſint legi.cãm.So.
vt no.32.di.eos,& dic ꝙ ſe intromittit:qa peccatum eſt eccle
5 ſiaſticum.† Tertio quæro,ſi concubina renuit pœnitentiam
agere.Hoſti. ꝙ non abſoluetur deinceps ſine ſatisfactione.de
ver.ſig.ex parte.ſatisfaciat autem intrando monaſterium d.c.
fraternitatis,& ſic redigaṫ in ſeruitutem monaſterij.d.c.eos,
cum tamen,certæ pęnæ ſint in hoc proditę,licet diuerſę,hoc
totum reſidet arbitrio iudicantis,de offic.delega.de cauſis,&
idem not.in præalleg.c.fraternitatis.

ADDITIO.

a Nomine ſacerdotum.Adde c.1.de pig gl.in c.qui per pecuniam 1.q.1.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum quando non ſit deferendum.*
2 *Excommunicatio perpetua quomodo dicatur.*
3 *Infamato,quem iudex ſcit eſſe reum an ſit indicenda purgatio.*

Clericos. Non debet prælatus cogere clericum vt cõ
cubinam abiuret:ſed ſi non dimittit illam,
excõicetur.habet tria d.Secundum ibi,dictum verum. Tertiũ
1 ibi,& ſi qui in ſacris J.e.ſi autem. No.nõ deferẽdum † iurm̃ a
a cũ eſt ſuſpitio de periurio,de hoc in gl.3.Ex hac arguit Hoſt.
iudicem non dẽre recipere purgationem infamati q paratus
eſt ſe purgare ſi ſcit eum reum,de hoc 15. q.5. ꝓsbyter 22.q.5.
ille.qa purgatio pẽdet ex volũtate imponẽtis, de ſimo. intm̃.
de purg.cano.c.2.ſi aũt ſit caſus iudici diſpẽſabilis poſt pñiam
diſpẽſet J.ti.1.ſane 2.Op.vt in gl.2. So.vt in ea.Scdo op.ad idẽ
27.c.1.ſi qs ſacro.So.e.modo.Alias ipſum ſuſtineat,licet inui
tum,de ſimo.ex tuę.nec prodat eum,nec dicat ſibi ꝙ ſe ꝓdat.
de pœ.di.1.non tibi.Hoſt.qd̃ vltimum ꝓcedit in occulto.d.c.
ex tuę.& facit in q.i.& in hac gl.3.ibi l.a.de hac dico de teſtõ.
ſpo.ex parte q.3.Scdo no.vt gl.& in ea,ibi,famoſos,de hoc di
co.de calum.c.2.notabili 6.Tertio op.ꝙ dẽat fieri excõicatio
2 † in ꝑpetuum s̃.de conſt.ex lr̃is a.q.1.multi.Sol. vt in gl.pe.q̃
exponit,ꝑpetua.i.donec reſipiſcant.Et dicit Hoſt.eſſe ꝑpetuã
qa nullum tp̃s ꝓfinitum hẽt,& pro hoc de hæreti.ad abolen-
dam,in fine primi rñſi.1.q.1.reperiuntur,vbi de hoc, & quod
nc.10.q.2.ꝑpetua.in 1.glo.Alij exponunt.i.donec vixerit.ff.ꝓ
ſocio l.1.ꝙ reprobat Vin. & merito ꝑ id quod dicit gl.vel ex-
pone,ꝑpetuam,intelligẽdo,ꝙ excõicatio ponatur pro defen-
ſione,ſm Inn.vel pro bñficij priuatione, ꝑ quam extra com-
munionem vel ſocietatem poniṫ,1.placet,& in hac glo pen.
ibi §.adeo.locatio dṙ ꝑpetua.i.quandiu penſio ſoluitur,ibi,id
veſtimentum,illa veſtis eſt in peculio quam dominus dedit
ſeruo ꝑpetuo fruendam,& exponitur,quandiu durauit. Op.
quarto in eo quod dicit,in aliquos ferẽdam excõicationem,
qd̃ imo dẽat ferri in oẽs pariter delinquentes J.de his q̃ fiunt
a maiori parte capituli,quæſiuit.dic in aliquos eorũ i. in eos,
vel intellige de his qui ad miſſam redierint,qui per ſuſpẽſio-
nem non correcti ſunt excommunicati. Alij vero i. ſunt ſu-
ſpendendi,vel in aliquos.i.in eos qui promiores ſunt,vel q ma
gis cãm dederunt,de cle.excommu.latores,ſm Abb. & hæc
bene conuenit textui ibi, vt alij eorum exemplo &c. Quęro
3 in eo ꝙ notando dixi , non indicendam † purgationem infa-
mato quem iudex ſcit eſſe re.Quid ſi in inquiſitione,q̃ ꝓce-
dere dẽt purgationem,inquiſitus ſecreto dixit iudici ſe cõmi
ſiſſe crimen,& ꝙ non faciat eum iurare: quia deieraret. Sol-
uit Hoſ.quod ꝯſiderata qualitate perſone, vtrum ſit veriſimi
le quod dẽat deierare vel nõ,coget eum iurare vel nõ.ad hoc
de præſump.mandata,nec.n.ſtatim dẽt ſibi credi:quia poſſet
hoc dicere vt iuramentum euitaret,de accu. inquiſitionis:&
hoc cum ex officio procedit, ſed ſi iure ordinario , nõ poteſt
actorem nec teſtem a iuramento repellere, imo neceſſe ha-
bet admittere c.ar.de teſt ex parte.& c.ſignificarunt.

ADDITIO.

a Non deferendum iuramentum.Adde c.ille qui.& in c.qui exigit.22. q.5.gl.
& do.in c.2.qui cler.vel vo.gl in c.quamuis 22.q.5.gl in c.prępsbyteri 1.q.5.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſus ab officio an ſit ipſo iure ſuſpenſus à beneficio.*
2 *Pœna iudicis grauior eſt quam iuris.*
3 *Suſpenſio iudicis & iuris an differant.*
4 *Suſpenſio ab homine & à canone differunt.*
5 *Excommunicatus a canone ſi celebrat an ſit irregularis.*
6 *Satisfactio congrua quæ.*

non loquitur de ſuſpenſione officij, ſed beneficij, hæc ſolutio
volt, ꝙ ſuſpenſus † ab officio a non ſit ipſo iure ſuſpēſus a bñ-
1 ficio, cuius ꝯrium eſt verum ꝟ. de cler. excom. latores, vbi de
a hoc in gl. pe. & de pœnis, cle. cupientes. In gl. no. nonam, in fi.
vel hic ſi gr̃a, vt dicit gl. ꝟ. c. ſi aūt, qđ ēt tenent Hoſt. & Abb.
Inn. dicit per hoc non derogari canonib. ꝯrijs: quia loquunē
de ſacerdote qui ſuſpenditur ipſo iure a miſſa tm̃, hic de alijs
ordinibus ſacris, & alias pęnas imponit, dicit tñ Inn. quod ab
officio non ſolum ſacerdotum: ſed ēt inferiorum clericorũ
concubinariorum eſt abſtinendum ꝟ. c. ſi. & nō ſolum a miſ
ſa, ſed ēt ab alijs officijs minorib. 81. di. ſi qui 32. d. pręter, imo
nec bñficium talis habebit, nec cum alijs ſedebit, nec electio-
ni intererit, ar. c. præter hæc, & in hoc intricate loquitur. Inn.
n. dicit vlterius, idem dicendum in oīb. ſacris ordinib. & ſm
quoſdam ēt in minorib. ar. c. præter. ꝟ. c. veſtra. quod tñ ſatis ſ.
dixi, deinde alio modo ſoluit, ꝙ hoc c. loquitur qñ erat occul
tum, & non ante probationem, & ſnĩam, quo caſu oportebit
ꝙ ſuſpendatur, vel loquitur qñ tm̃ erat ſuſpenſio ꝟ. e. ca. 2. vel
ſm Inno. licet quilibet poſſit ſua authoritate recedere ab offi
cio publici fornicatoris: poteſt tñ etiam ꝯ eum procedi ordi-
ne iudiciario, per quem aliæ pœnitentiæ imponentur illi, &
propterea grauior eſt pœna † iudicis q̃ iuris. Nam pœnam iu
2 ris credit Inn. ceſſare ſi ceſſat a peccato. ar. ꝟ. c. vlt. quantum ad
hoc vt alijs poſſint audire eius officia, & pro hoc 81. diſt. ſi q
ſunt, quod ſic poteſt intelligi. ipſe tñ non debet celebrare ſine
diſpenſatione & abſolutione, ex quo notum eſt crimen eius
81. di. miniſter. no. 50. di. ſacerdotes, & hoc in ſe. ꝯrio, & ꝟ. q. 2.
& ſequentib. Tertio op. ad hoc de eo ꝙ dicit Inn. de ſen. excō.
venerabilis, vbi vr̃ dicere ꝙ abſolutione non indiget. Solu. vt
ibi, dixi, & de intellectu c. nullus, & c. præter hæc dico ꝟ. c. ve-
ſtra. in 6 ꝯrio. Quæro circa hęc, an ep̃s poſſit abſoluere a ſuſpē
ſione prędicta, dicit Lau. 32. di. nullus, quod ſic, ex quo nō eſt
de ſeruatis, de ſen. excō. nuper. bñ facit ꝟ. ti. 1. ſane. el 2. de indi.
at ſi clerici. Scđo quęro, an ſit differentia & quæ inter ſuſpen
ſionem † iudicis & iuris Soluit Inn. quod ſnĩa iudicis nō ceſ
3 ſabit, niſi reſtituat̃ de magna gr̃a, & ſic vult ꝙ facil⁹ tollit̃ ſnĩa
iuris. Itē bñficia ſuſpenſi a iure nō pñt alijs ꝯferri, ſed neceſſe
eſt monitionem pręcedere vt hic, & c. ſeq. & ꝙ per ſnĩam pri
uetur. Sed ſi eſſet ſuſpenſus a pręlato poſſent beneficia cōfer-
ri, quia vacant, de ęta. & quali. cum bonæ, quæ differentia nō
placet Hoſti. ſm quem beneficia ſuſpenſi ab homine ēt non
pñt conferri, qui enim ſuſpendit non priuat, ergo ſuſpēſus re
manet pręlatus, & ipſo viuente non pñt beneficia conferri, de
concel. pręb. c. 1. quod etiam placet Io. An. & eſt verius, & ſm
hęc non procedunt no. per Inn. de eta. & qual. cum bonæ, vbi
dico q. 8. pp ſuſpēſionē tñ pōt ꝑpetuo remoueri vt ſeq̃, ſi eſt
ĩcorrigilis, & ēt deponi ſ. c. 1. vt clericorũ. ver. ſi qs igit̃, de cler.
nō reſi. ex tuæ, diſſerũt ēt ſuſpēſus † ab hoīe & canone ſm In:
4 q̃a ſi a canone, celebrãs nō eſt irregularis, de cle. ex. ſi celebrat.
in prin. ſecus ſi a iudice 11. q. 3. ſi qs p̃sbyter, non placet Hoſti.
ſm quem, ēt ſi a canone, ſit irregularis, quod eſt verius, & hoc
tenet Inn. in d. c. ſi celebrat, de hoc de ſent. exc. ca. 1. ver. ſi quis
aūt. li. 6. & in Spe. ti. i. §. iuxta propoſitiones, ver. in ſuſpēſis, qđ
intellige: vt ꝟ. c. veſtra. ꝯrio 6. Oppo. ad p̃dicta ꝙ nulla ſit dr̃ia
inter ſuſpenſos ab hoīe vel a canone, ꝑ no. ꝟ. de heret. c. 2. Sol.
Inn. ꝙ in exhibitione ſacrorum non eſt dr̃ia: & ſic intelligun
tur ibi not. de hoc dixi de Apoſta. c. 1. † Tertio q̃ro ſi excōica
5 tus a canone b celebret, an ſit irregularis Soluit Inn. ꝙ ſic ꝟ. de
ſen. ex. cum illorum, vel aliter dicēdum dicit vt no. in c. ſi cele
brat, & de ſciſma ca. 1. vbi dixi, primum tñ verum eſt. Quarto
q̃ro in eo qđ ſuſpendunt̃ hic vſq; ad ſatiſfactionem congruã,
6 q̃ ſit congrua, † dicit Inn. ꝙ eſt ſi dimiſerit peccatum, & pœni
tentiam egerit coram deo, ꝯ quem, & coram quo peccaue-
rat. Sed ſi ꝯ proximum peccaſſet, oporteret ꝙ ei ſatiſfaceret.
Quinto ſi ſatiſfecerit nunquid ipſo iure ſublata eſt ſuſpenſio.
Soluit Inno. ꝙ ſic, & ꝙ ſtatim officium & bñficium recupe-
rat, niſi aliud ſit impedimentum: vt q̃a peccatum eſt manife-
ſtum, vel ſubeſt iuſta cã diſpẽſationem requirens, de quo no.
de temp. ord. ex tenore, & c. ſi. de hoc dixi de ęta. & qual. cum
bonæ. Sexto ſi ad annum vel aliud tp̃s certum ſuſpenſus eſt,
Soluit Inn. qđ idem eſt, de hoc in d. c. cum bonę, & p ibi not,
Inn. non hic, ſed in d. c. ſi celebrat. Decimo q̃ro in eo quod pō
derat ꝯtumaciam, ꝑ q̃ ſuſpenſi p̃ſumunt detinere bñficia. an
ſufficit quod ꝑ modicum tp̃s, dicit Io. ꝙ dēt eſſe nm̃ tp̃s ꝙ ſcã
dalum & infamia ꝯ eum augmentent̃: & hoc arbitrio boni
viri. i. iudicis, vel non expectabuntur niſi quouſque poſt ſuſpē
ſionem citetur. vult dicere, ꝙ poſt citationem non erit lo-
cus dimiſſioni ad euitandam pœnam de qua hic not. & hoc
caſu punientur duplici pœna. ſ. ſuſpenſione, & beneficij priua
tione, quod ſit pro duplici culpa ſ. ti. 1. vt clericorum, verſi. ſi
quis igitur.

ADDITIONES.

a Suſpenſus ab officio. Adde gl. & doct. in c. tanta. de exceſ. præla. gl. in ca. cum dilectus, de conſuetu. Car. in cle. 1. in §. ſi quis, in 9. q. de re. ecc. non alie.
b Excommunicatus a canone. Adde Ab in c. ſi quorundam, de ſol.

SVMMARIVM.

1 *Concubinarius an ſit eoipſo ſuſpenſus.*
2 *Literæ gratioſæ propter obreptionem ſunt nullæ.*

Super eo. Non valet abſolutio ſi clericus pp concu-
binatum ſuſpēſus eo tacito abſoluitur, vel
ſic. Literę, a clerico ꝯcubinario ſuſpēſo ſup abſolutiōe, tacita
facti ſerie obtentæ, non valent, & ꝟ. decidit, ꝙ lr̃as impetrauit
1 ſup abſolutione, vt ſequitur. Op. q̃a vides hic velle ꝙ † ꝯcubi
a narius a eo ipſo ſit ſuſpenſus, quod non eſt indiſtincte verũ,
ſed tunc tm̃ cum eſt notorius ꝟ. c. veſtra. So. vt in gl. 1. q̃ ad tol
lēdum hoc ꝯrium intelligit de ſuſpenſo ab ep̃o, & dicit idem
ſi a iure, vt qñ eſt notorius, ſm Lau. & Hoſt. pro hoc ꝙ dixi ſ.
c. proxi. Scđo op. ꝙ non debuerit Papa decernere lr̃as pp ob-
reptionem cãæ in illis. ſ. de reſcrip. ſup lr̃is. Soluit Inno. ꝙ hic
de lr̃is ſup reſtitutione impetrantis, ſecus ſi ꝯquęreret̃ de in-
iuſta ſuſpenſione, q̃a tunc valerent, & procederet̃ non ſm ip-
ſarum formam: ſed ſm iuris ordinem d. c. ſuper lr̃is, quod no.
& pro hoc facit: quia 1. caſu non ſunt lr̃ę meræ iuſtitiæ ſed ꝯ-
2 tinent gr̃iam, lr̃æ † autem gratioſę pp obreptionem ſunt nul
lę, de reſcrip. ad audientiam, & quod ibi dixi, vel ſm Inn. pōt
intelligi ſpāle in hoc vt teneatur facere mentionem de ſerie
proceſſus, de reſcrip. dilectus, el a. primum verius. Nam ꝑ d. c.
dilectus, apparet idem eſſe in alijs. Quęro, quid narrabit iſte,
vt explicet facti ſeriem. Solu. vt in gloſſ. vlt. & pro hoc de fide
inſtr. quod ſuper his, & in hac glo. ſi. in fi. Tan.

ADDITIO.

a Cōcubinarius. Adde gl. in c. cum non liceat. de præſcri. gl. ſi. in c. decernimus de ſen. excom. lib. 6. doct. in c. ſi celebrat. de cle. excom.

SVMMARIVM.

1 *Clericus monitus qui non dimittit concubinam beneficio priuatur.*
2 *Clericus in minoribus ad continentiam eſt compellendus.*
3 *Epiſcopus poteſt concubinario impuneparcere.*
4 *Fornicaria & concubina vnde dicantur.*

1 **Si autem.** † Clericus qui monitus non dimittit con-
cubinam beneficio priuatur & ei officium
2 interdicitur. † No. clericos ēt in minorib. compellendos ad ꝯ
tinentiam, ibi, inferiorib. ꝙ verum eſt in bñficiatis: de his lo-
3 quitur hic. † Secundo no. ꝙ concubinario poteſt ep̃s parcere
in pęna de qua hic probat verbũ, liceat, & ſic nō eſt neceſſe ꝙ
hoc faciat, pro hoc quod dico ſ. ti. 1. q̃m ꝯrio 5. & ſic ſm Hoſ.
poteris facere gr̃iam ſ. c. ſicut. Op. in eo quod diſtinguit inter
hñtes eccleſias vel portiones cum hæc videantur idem im-
portare. Sol. vt in duab. primis gl. & de portione hñs de fil. p̃ſ-
by. ꝓpoſuit, & in hac gl. ibi, ſeruus, de hoc de ꝯſt. ex lr̃is. Scđo
op. vt in gl. vlt. & ſolue vt in ea, & in li. idem Inn. 81. diſ. ſi quis
4 amodo. † Quæro unde dr̃ fornicaria, & unde concubina. Sol
uit Hoſ. exponendo fornicariam, quaſi forma nitida carentē,
concubinam. i. ſimul cubantem, de hoc no. de pę. d. 1. ſi. n. ure.
Petrus

Digitized by Google

Petrus quoque. 33.diſt.laic'. Secũdo quæro,an epiſcopus hoc iuſtè pœnam de qua hic imponat ſua authoritate. Soluit Innocẽ.φ ſic. Alij φ authoritate huius c. quod in idem recidit: quia nihilominus facit vt ordinarius.

SVMMARIVM.

1 *Sacramenta etiam mortuis proſunt.*
2 *Sacramenta ſunt purgatoria cunctarum contagionum.*
3 *Differentia inter notorium & occultum.*
4 *Operationes humanæ regulantur ab animo facientes.*
5 *Notorium triplex.*
6 *Allegatio generalis quod ſufficiat.*
7 *Sacerdos pollutus an polluat ſacramenta.*
8 *Sacramenta non polluuntur.*
9 *Sacramenta quarum contagionum ſint purgatoria.*
10 *Clericus fornicator notorius an ſit uitandus.*
11 *Suſpenſus à canone celebrans quando incurrat irregularitatem.*
12 *Parochiano quando liceat recedere à fornicario notorio.*
13 *Parochianus an poſſit abſtinere à ſuo ſacerdote concubinario occulto.*
14 *Clericus concubinarius an poſſit in eccleſia ab alijs miſſam audire.*
15 *Scienter quomodo quis dicatur.*
16 *Notorium quid ſit.*
17 *Probationes,ſiue notitiæ in genere quæ occurrant.*
18 *Occultum quot modis conſideretur.*
19 *Manifeſtum quo modo ſumatur.*
20 *Diffinitio qualis eſſe debeat.*
21 *Notorium iuris triplex.*
22 *Sententia lata ſine medijs eſt nulla.*
23 *Notorium extraiudiciale duplex.*
24 *Notoria quæ dici non poſſint.*
25 *Notorium facti an ſit dare.*
26 *Nomen honeſti uiri vt aſſumat laborare quis debet.*
27 *Factum extraiudiciale ut ſit notorium,quid requiratur.*
28 *Fama an ſufficiat ad notorietatem.*
29 *Notorium facti depræhenditur ex tribus.*
30 *Effectus notorii parit effectum iudicialem & extraiudicialem.*
31 *Notorio an procedi poſſit iuris ordine nõ ſeruato quo ad initiandum proceſſum.*
32 *Iudex ſi in notorio ſeruauit iuris ordinem,an proceſſus erit nullus.*
33 *Citatio an requiratur in notorio.*
34 *Solennitas libelli an requiratur in notorio.*
35 *Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in notorio.*
36 *Accuſatus q hẽt cãs legitimas inficiãdi, citatus nõ ueniat,qd agẽdũ.*
37 *Probatio an requiratur in notorio. & num. 38.*
39 *Notoria non egent probatione.*
40 *Factum legitime non debet retractari.*
41 *Rationis redditio ſequens determinat dictum præcedens.*
42 *Teſtis dictum ſuper notorio an ualeat, licet non reddat cauſam.*
43 *Teſtes teſtificari debent de propria ſcientia,non de aliena.*
44 *Notorietas an ſufficiat ad punitionem.*
45 *Notorium differt à communi opinione.*
46 *Probationes quod non requirantur in notorio & nu.47.*
48 *Examinatio quando non ſit neceſſaria in aliquo facto.*
49 *Iudex qui videt occidi hominem, & abſoluit occiſorem propter defectum probationis,an peccet.*
50 *Teſtes quot requiruntur in eo caſu quo notorium probari debet.*
51 *Notorium an probetur ex eo φ reus non diffitetur crimen.*
52 *Notorietas probata in vna cauſa an in alia probari debeat.*
53 *Notorii conſideratio an habeat locum in contractibus.*
54 *Epiſcopus quomõ ꝓcedat laico cõquerẽte cõtra clericũ de ui & ſpolio.*
55 *Sententia in notorio an ſit neceſſaria.*
56 *Sententia iudicis anteqũ ſibi probetur factũ eſſe notoriũ, an teneat.*
57 *Appellari an poſſit a ſententia lata ſuper notorio.*
58 *Appellari an poſſit à ſententia lata ſuper notorio iudiciali.*
59 *Conuictus & confeſſus non auditur appellans.*
60 *Notorium per probationẽ irretractabilẽ an dici poſſit ꝓprie notoriũ.*
61 *Appellans quibus caſibus audiatur & non.*
62 *Appellari an poſſit a notorio extraiudiciali, ſi deducitur in iudiciũ.*
63 *Iudex an poſſit exeq̃ ſentẽtiã latã ſup notorio non expectato decẽdi.*

VEſtra. Famoſum c.quo ad materiã notorij, q̃ J. plene explico. In ſũma dt. A clerico fornicatio,q̃ dñs tolerat, nec hẽt operis euidẽtiã, licite audiunt diuina,& ꝑcipiunt eccleſiaſtica ſacra. Primo ponit deciſa ꝯſultatio, ſcđo reſponſio,ibi,alicubi.& ibi allegat ꝓ & ꝯ. Scđo diſtĩguit qualitatẽ criminis de quo q̃ritur,ibi,cęterũ. Tertio de animo abſtinẽtis,ibi,itẽ. Quarto ꝯcludit ſolutionẽ,ibi,ſine dubitatione.& eſt prima tertij libri i ſcđa ꝯpilatione:& nec ex ſupraſcriptio ponet ex tex.nec I antiqua apparet cui ſcribat. dixit tñ Ala. φ aliquis vel priori logẽ. & idẽ Vin. ſed forte mou ex deciſa hic ꝯſulto & J.dicebat eñi de his vt ꝯſulam' fratrib.veſtris &c. n abſq; logẽ in dictis canonib.vel ſub ĩtroductã mulierẽ.dixit 21. Ign. forſan ſub nomine conuerſę purgatoria. † Nam ſacramenta etiã mortuis proſunt, 13.q.2.aię. Sacerdos,diuina celebrans ſancta,ſiue ſint officia, ſiue ſacramenta quæ ſancta ſunt,ab omni catholico,non ſuſpenſo a iure,vel a iudice: myſteria.i. ſacramenta omnia, 1 q.1.omnia,& ca.myſteria.fide, talia ſunt ſacramenta,qualis eſt qui recepit.1.q.1.per Iſaiam. purgantur,ſequitur in canone fides,eſt enim quæ vincit mundum,primæ Ioan. 5. Condemnatus, hic non debet audiri, aliud eſt,conſtrue ita,cęterum. Aliud eſt notorium,quando præſbyter non diffitet crimen:immo confitetur: vt in gloſſ. in verbo diffitetur,& in hac glo.ibi in iure.ſimile.C. vnde vi, cum quærebatur,ibi,non ſuum id eſt alienum,pœnę occultum,licet ſit notorium per famam. Inno.1.licet præſbyter ſit ſuper hoc infamatus. Hoſtien.de hoc etiam dic vt J.notabili. 6.reputantur quaſi contaminata, quod non licet,tollerantur, toleratione quæ excuſet,13.q.4.tu bonus,& multa per patientiam,&c.de præben.iam dudum,diuina:vt miſſa,aliæ horæ diuinæ. Sacramenta,ut baptiſmus, pęnitentia;extrema vnctio & ꝯſimilia. Nota.pro modo ſoluendi quæſtiones,vt ſi qua iura pro,& contra faciunt,t.inducant.faciẽtia ꝯ.ꝓ hoc facit,quia
a oppoſita iuxta ſe poſita clarius eluceſcũt, ad hoc de poſtulã. c.1.vltra mediũ. Secũdo no.ꝓ gñali allegatione,ibi, alicubi,&
2 ibi,alibi,& de hoc J.in t.ꝯtio.† Tertio no.φ ſacramẽta, ſunt purgatoria cunctarũ ꝯtagionum.de hoc J.in 5,ꝯno,& ꝓ hoc quod hic dr̃ in gl.1.& in ea.ibi,ꝑ fidẽ.nec.n.deficit fides ſacramẽti,q̃uis aliq̃n deficiat ſacramentũ.de bap.debitũ.de p̃ſbyte. nõ bap.c.2.Hoſt. Quarto no.φ impoſſibile eſt id qđ venit ad alterius expulſionẽ,& purgationẽ poſſe ab illo coinquinari.Ita arguit Papa hic,ibi, q̃ purgatoria,ꝓ hoc facit,qa introductio vnius ꝯtiorũ eſt alterius excluſio.32.di.erubeſcẽt,& ſicut op-
3 poſitũ in oppoſito,&c.& qđ dixi de ꝯſti.c.2.† Quinto no.differentiã inter notoriũ,& occultum,de hoc J.q.7. Sexto no.φ notoriũ ꝯprehendit ſub ſe pœnæ occultũ.q̃nq; eſt clarum,qa ſacerdos non diffitet,vel de eo ꝯſtat ꝑ ſñiam,vel per euidẽtiã, q̃nq; nõ eſt clarum,ſed pęnę occultũ.i.habet inſtar occulti,vt qa licet ſit notorium,tñ non eſt notoriũ modis p̃miſſis: immo toleratur ab eccleſia,& ſic intelligẽdo oportet intelligi, φ hic loquatur de notorio impropriè,quatenus dicat notoriũ id qđ ꝓbari p̃t, qđ verius dr̃ manifeſtũ,& de hoc J.q.7.poſſet ẽt intelligi litera,qđ hic nõ ſubdiſtinguat notoriũ,ſed declaret mẽbra q̃ præmiſit,ſ.de notorio,& occulto. & aliqualiter extẽdit occultũ.ſ.ad pęnè occultum: in quo,quomodocũq;
4 intelligat,non eſt vis.† Septimo no.in ver.Item aliud,φ operationes humanę regulantur ab animo facientis. de hoc J.de ſen.exc.cum voluntate. Octauo noto ex hoc,nõ tñ attẽdendum qd fiat,ſed ẽt quo animo fiat.vñ hic dr̃,licitũ eſt ab iſtis fornicarijs abſtinere,vt ad pęnitentiã trahãtur.ſ.ꝓp ruboris ꝯfuſionem quam patiuntur in ſeipſis ſi vitentur ẽt occulte. Hoſt.ꝓ hoc eſt,quod dr̃ hic in gl.ſ.in eo,qđ intelligit hanc literam de pęnè occultis,ſed ꝯ hanc lect. facit litera ibi,vt peccandi &c.vnde ſm Pet.& Abb. poteſt dici φ hic loquitur de his quorũ fornicatio eſt notoria,& ab eccleſia nõ tollerãtur, & tunc hic non determinatur q̃n debeat euitari,ſed quo animo:quod videt̃ uerius. Nono no. φ determinatio debet eſſe certa,ibi,ſine dubitatione, qđ uerum eſt ſi fieri poteſt. Deci-
5 mo no.de triplici notorio.ſ.per ſñiam,per confeſſionem,& ꝑ operis euidentiam. de hoc J, q.7.& 6. Oppon.φ non ſufficiat
6 † generalis allegatio.C.ad l.falcid.auth.ſed cum teſtator.inſti. de pęna temere litigan.in fine.de ele.qui ꝯ certam.lib 6.& clemen.ꝯſtitutionem.eo.tit. In ꝯtrium,φ immo ſufficiat,vt hic de præb.c.2.de.ſymo.licet heli.uer.nam iuſta.de regula. cum uirum 18.diſt.qm̃ in princ.45.di.c.2.& ibi de hoc in §.hinc ẽt 1.q.1.ut euidenter 5.q.3.quædam lex & q.5.ad ſedem,ver.quædam. Solu.ut no. Specu.de diſpu.& alleg.§ porro,uer.in ſumma.& dixi in dicta clemen. ꝯſtitutionẽ.& generaliter dic,qđ ſufficit talis expreſſio ꝑ quã clare poſſit intelligi qđ allegatur: & hoc ſiue expreſſis uerbis,ſiue ꝑ circumlocutiones,de teſti.
7 licet ex quadã.† Secundo oppo. quod ſacerdos pollutus polluat ſacramẽta,1.q.1.ſic populus,ubi dr̃,φ quãuis in ſui ſpecie ſancta uideantur:tñ ſi tractantur ꝑ eum q pollutus eſt in anima,oĩa polluentur. Tertio opp.ad idem e.q,multi.in ſi.ubi dr̃ φ polluimus corpus domini cũ ad altare indigni accedimus, Quarto opp.ad idem 81.diſt. Maximianus,de cleri.excõ.illud.
8 Solu,re uera ſacramenta† nõ polluuntur, ut hic dr̃,q.d.n. firmum ſi ſanctitas incorrupta corrumpatur,C.de epiſco.& clerũ.ſi quendam. Nam mali tractando ſe tñ lędunt. Nam circa, fax accenſa &c.15.q.ult.l.fina.tñ pollutus quãtum in ſe eſt polluit ſacramẽta,uel dr̃ polluere ſeipſum,& ſic loquuntur ꝯtria 19.diſt.ſecundũ,1.q.1.ſi fuerit,ſm Ab. Eodẽ modo reſpõdeas ſm Hoſt.ad c.Maximianus,& de cle.exc.ce.illud,p̃alleg.Ipſe: n.tãquã ſuſpẽſus quo ad ſe,& ſi ex merito uitę nõ dẽt audiri, ex merito eccleſię auditur,& ex hoc inter ſacerdotẽ ſanctũ,& prophanum eſt hęc differentia, qa ſancti paſcuntur duplici merito,prophani autem unico. unde primo ad Thimo.a. & 95. diſtinctione.ecce.in princip. dicitur quod præſbyteri, qui

ADDITIO.

a Oppoſita. Adde In.mo in c. ſ.de conn.lib.6.

Digitized by Google

ctum La.& pro eo facit quod no.in prohemio.6.in gl.fi.Sex-
10 to op.ꝙ etiam ſi clericus † ſit fornicator notorius non neceſ
ſario ſit euitandus,quia non eſt ſuſpenſus quo ad alios,niſi p̄-
cedat monitio.32.di.nullus c.pręter hæc,81.di.ſi qui ſunt.So.
vt dixi.ſ.e.ſicut in 2.ↄ̄rio.Et vltra dicta ibi,ſciēdum,ꝙ in hoc
ſunt varię opiniones. Nam ꝗdam dicunt fornicariū notoriū
ſuſpenſum quo ad ſe,& quo ad alios, & ꝙ celebrans incurrit
irregularitatem,quod tenet Io.An.de vita & honeſ.cle.c.1.li.
6.Alij ↄ̄ in vtroque,quod tenet Arc.in c.nullus,præallegato.
& pro hoc,quod in notorio non requirat monitio.facit finis
huius c.niſi dicamus,ꝙ illa verba,q̄diu tolleraſ,importent, ꝙ
opus ſit monitionem p̄cedere,ſed ꝙ non ſit neceſſaria moni
tio,probatur.ſ.c.fi.vbi patet,ꝙ ſufficit notorietas,& ſ. e.c.ibi,
quamdiu tollerantur,nec hēnt operis euidētiam,ſufficit ergo
euidentia.tamen pro opi.Arch.pro qua eſt c.ſi qui ſunt.præal
legatum,dic ꝙ non abſtinens ante monitionem non peccat.
pro hoc facit quod no.ff.de re iud.cum prolatis,de poſt.c.j.li.
6.poteſt.n.informare ſuam ↄſcientiam,ꝙ non ſit verum,vel
ſufficit ꝙ talis toleratur,non.n.dēt quis iudicare de proximo
ſuo,quod faceret euitando ipſum,pp quod poſſet fugere ſcā-
dalum,quo caſu poteſt non euitare,& ad lr̄am poteſt dici, ꝙ
is qui tolerat,non hēt euidentiam,multum tamen facit hæc
lr̄a pro illa opinione,tn̄ ſi poteſt fieri ſine ſcandalo tutius eſt,
ꝙ euitet,& ſic q̄nque ↄſului quibuſdam religioſis dubitātib.
de peccato pp communionem cum de p̄dictis,de hoc etiā,
ſ.e.ↄ̄rio.Ad illud de irregularitate,ꝙ ille ſit irregularis,indu
11 cunt aliqui de biga c.pe.vbi dico q.1.dic ↄ̄. Nam † ſuſpenſus
a canone celebrans incurrit irregularitatem,quando per mo
dum ſnīę fit in canone ſuſpenſio,ſicut fit de re iud.c.1.li.6.de
ſen.exc c.1.e.li.non ſic autem eſt in fornicario & ſimoniaco:
quia non p modum ſnīę,ſed enūciatiue dr̄ in canone,ꝙ ſunt
ſuſpenſi,non ergo fiunt,celebrando,irregulares,de ſen.exc.is
qui.li.6.Et ſi quæratur,quomodo cognoſcetur an p modum
ſnīę vel enunciatiue.Dic facile hoc ex inſpectione lr̄ę,& regu
lariter in antiquis iurib. non fit ſuſpenſio p ſnīam iuris, niſi
vbi fertur per modum de quo in d. c.de re iud. ca.1.& de ſen.
exc.c.1.vel ſimili in effectu:quia non incurrit irregularitas ni
ſi q̄n hoc eſt iure expreſſum d.c.is qui.& dic ꝙ ſuſpenſio quę
fertur a iure non p modum ſnīæ dr̄ ſuſpenſio impropriè, vt
12 dixi de ele.auditis q.5.per hoc infertur,ꝙ parochianus † pro-
pria authoritate non dēt recedere a fornicario etiam notorio
antequam ſit monitus ab ep̄o vel alio legitimo ſuperiore,ſed
ab eo dēt audire diuina,& recipere ſacramenta,per id quod di
xi ſtatim inducendo c.ſi qui ſunt.de hoc tn̄ ſunt opiniones,vt
præmiſi. & vltra p̄dicta ſunt & aliæ.Nam Hoſ.ſ.de parochiis
c.2.dicit,ꝙ dicit propria authoritate poteſt ad alios ſacerdotes
tranſire,facit de temp.or.eos.li.6.Alij ↄ̄,quia ſpāle in c.eos,er
go ↄ̄rium regulare.Io.Cal.in d.ca.2.vr̄ velle ꝙ in ſacramentis
neceſſitatis intelligantur parochiani hēre licentiam a cano-
ne accedendi ad alios.In alijs autem ſacramentis dēant petere
licētiam ab ep̄o,vel ab archiep̄o eccleſiæ cathedralis,pro hoc
facit quod no.de pœn.omnis,de priui.cle.religioſi.& ꝙ in ſa-
cramentis neceſſitatis licet,quod dixi.facit de pę.licet,& c.fi.
tamen tutum eſt quamcitius fieri poteſt facere ratificari a ſu
periore,primum quod dixi puto verius,ꝙ ante monitionem
& donec toleratur non poſſunt indiſtincte recedere,propria
authoritate,quod bene probat d.ca.ſi qui ſunt,de prędictis ēt
dico de cle.exc.c.fi.q.6.& 10.Quæro,ſi crimen concubinatus
13 eſt occultum,an poſſit parochianus † abſtinere a ſuo ſacerdo
te.dicit Inn.ꝙ ſic,etiam ſi ſit aliud crimen quam fornicatio,
& hoc in officiis quæ audire non cogitur,& in his ſacramen
tis,quæ ab eo recipere non cogitur, quæ & qualia ſint. habes
de pœnitentijs omnis,& ſic faciendum eſt,ſi ex tali abſtinen
tia ↄ talem ſacerdotem fornicatorem ſcandalum non gn̄etur,
alias abſtinere non licet. Nam & dominus dedit iudæ ſuum
corpus,de conſe.di.2.non prohibeat,& c.ſeq.ar.6.q.2.ſi tm̄,&
c.placuit.8.q.4.nonne.Hoſt.dicit ꝙ poteſt abſtinere in occul-
to,non in publico.ſ. de ſen.ex.cum non ab homine, in prin.
& dicit Inn.ꝙ gn̄ale eſt,ꝙ oīm ſuſpenſorum a iure.i.ſine ſnīa
hoīs,ſi crimina,pro quib.ius eos ſuſpendit ab officijs vel quo
libet actu,ſunt notoria facti euidentia,licet cuicunque in his
vitare,etiam ſi a p̄latis tolerent.Et idem dicit videri de irregu

notorium,vt hic:pro hoc quod no.de ſen.ex.c.3.in fi.& hoc,
quod hic dr̄ de euidentia,eſt ſimile quod dicit lex de fideiuſ-
14 ſore euidenter locuplete.ff.qui ſatiſda.cog.ſi vero.§.1.† Secū
do quæro, an clericus ↄcubinarius poteſt in eccleſia ab alijs
miſſam audire,dic ꝙ non.32.di.præter hęc,ſm̄ Pet.Tertio q̄-
ro,an euangelium,epiſtolam,vel alia diuina officia pſit ab eo
audiri,vr̄ quod ſic:quia tm̄ de miſſa prohibetur hic in princ.
dic ↄ̄,vt hic in ſi.& in d.c.præter hęc.Quarto quæro, in eo,ꝙ
dr̄ hic de ſacerdote,quamuis ſcit hēre concubinam, quę ſcię
tia requiritur vel ſufficit.Sol.ſm̄ Inn. ſcientia iuris,non facti,
dic ↄ̄ ſm̄ Bar.Brixi.vt ſ.e.c.& ſ.c.vlt.vbi ſufficit notorietas fa
cti.Sed forte Inn.intellexit conſcientiam quę fundatur ſuper
notorio iuris,etiam ſi ſit notorium facti,ſi hoc procedit mo
nitio ſm̄ Hu.& Lau.d.c.proxim.81.di.ſi qui.Alij ↄ̄.ar.ſ.c.vlt.
dic,vt ſ.q.14.Quinto quæro,in eo,quod dicit hic indubitan-
15 ter,quomodo dr̄ † quis indubitanter.Sol.ſi intelligas ſm̄ co-
ſcientiam:ob ſ.c.proxim.ſi intelligas.i.notorie,tunc non ob.
quia illud loquitur in occulto.Hoſt.ex h.d.quod quo ad effe
ctum de quo hic,& c.ſeq.& c.fi.dicitur quis indubitanter ſci-
re id quod eſt notorium,& hæc quo ad materiam huius c.p̄-
terquam de materia notorij,ad quam venio. Et quæro gene-
a raliter,quid ſit notorium,a & vnde dicatur, & quomodo di-
16 ſtinguatur,& de effectu notorij,quæ omnia examino. † Sex-
to quęro,quid eſt notorium. Reſpondeo,quod propter incul
cationem multorum terminorum impropriorum hæc ma-
teria redditur difficilis,ita ꝙ gl.2.q͛.1.manifeſta, dicit,loqui-
mur de notorio & quid ſit notorium,ignoramus, propterea
reduco ad paucos:vt ſ. ſeq.q͛.ſed quo ad hanc q͛nem dic,ꝙ
notorium non eſt aliud quam res no.dicitur enim ſm̄ Catho
licon a noto notas,quod idem eſt quo ad hoc quod demon-
ſtro ſeu notifico,vbi aduerte,ꝙ notorium poteſt dici ipſa ſola
notificatio.vel poteſt accipi pro ipſa re notificata,& in hoc nō
ſurgit iuris varietas. Septimo quæro,quomodo diſtinguitur.
Solue,vt in gl.ad intelligentiam,quam diuide:quia Primo di
uidit notorium prout differt a fama & a manifeſto. Secundo
proſequitur membra ibi,fama.Secundo de manifeſto,ibi,ma
nifeſtum.Tertio de notorio,ibi,circa notorium.vbi adhuc di
ſtinguit de notorio.in ſeq.dic formalius,quod hæc q͛ poteſt
dupliciter intelligi.Primo quomodo diſtinguitur ab alijs ſpe
ciebus quia etiam notorium eſt ſpecies probationis vt hic,&
c.ſeq.& c.fi.Secundo quomodo diſtinguitur in ſe. Iuxta pri-
mum intellectum gl.diſtinguit a fama & manifeſto, dic ple-
17 nius quod in gn̄e notitiæ probationis † occurrunt hæc voca
bula,occultum,pene occultum:indicium;ſuſpitio,argumen
tum:rumor,fama,præſumptio;manifeſtum;publicum;eui-
dens;notorium;& ſi qua ſimilia quæ ad ordinē reducuntur;
vt dixi de pręſumptio literas,& ibi dixi de indicio;ſuſpitione;
argumento;& præſumptione;de rumore autem & fama,di-
xi de accuſa,cum oporteat.Hic autem dicamus de cæteris.Et
b primo dic quod occultum b eſt id,quod ab eccleſia toleratur
vt hic in textu,& quod omnino latet;ita quod,ſi eſt crimen,
non cadit ſub punitione niſi ſolius dei. 22.q.5. Chriſtiana,q͛
18 dicit hic gl.in ver.occultum,vbi dic,quod occultum † eſt q̄n
que occultum actu & habitu;vt q͛a non eſt poſſibile ꝙ vnquā
manifeſtetur,vel ſaltem per modos probationum manifeſta
ri non poteſt,ſ.vt eccl.benefi.c.1.de ſim.ſicut tuis.in ſi.& hoc
dicitur propriè occultum,& tunc,vt dixi,nō cadit niſi ſub pu
nitione dei,& hoc quo ad pœnam ſpecificam.Sed in gn̄e quā
doque punitur etiam ab eccleſia,de offi.or.ſi ſacerdos, quan-
doq; eſt occultum in actu,ſed non in habitu : vt quia proba-
ri

ADDITIONES

* Sacramentum) Salua Car.non eſt ſacramentum.ſed eſt prima pars ſacrame
ti.i.ſacramenti pœnitentiæ,quæ quamuis contineat contritionem, confeſſio
nem,& ſatisfactionem,ſumpſit nomen ab vltimo.vt dicit S. Tho.in 4.d. 16.
3.ar.1.& in ſum.ſacram.de ſacram.pœn.q.104.in concil. Trid.ſeſ. 14 c.3.
4.8.S.

a Quid ſit notorium. Adde Ab.in conſi.45.inci.in præſenti.q.in 3.volu.

b Occultum. Adde Bar in l.3 C.de his qui propria rati lib.10.

Digitized by Google

ri poteſt: licet per paucos, & difficulter, & hoc nõ eſt proprie
occultum, ſed quaſi, & dicitur pene occultum, & de hoc loq
tur gl. hic in verbo occultum, ibi, & tãdiu reputat̃ occultum.
Et tunc dic poſſe dici pene occultum, id quod alibi dr̃ ſecre-
tum, & ſi factum fuerit in præſentia quinq; perſonarum, de
pœnit. diſt. prima §. hæc ergo, alias eſt ꝯ ver. filiam namque
& Luce. 7. in fi. immo ẽt ipſum notorium donec toll eratur:
vel manifeſtatur in iudicio, poteſt dici pene occultum: licet
improprie, vt dixi in ſexto notabili, publicum eſt genus ad fa
mam, & notorium, ĩ. c. proxi. ibi, ſi crimen ita publicum, eſt
vt debeat appellari notorium, & ibi, ſi vero publicum e.l nõ
ex euidentia, ſed ex fama. q̃nque accipitur pro notorio, de ſy
mo. inſinuatum, ibi dico notabili ſecundo. Euidens ſe habet
vt ſpecies ad notorium. Aliud eſt enim notorium rei euiden
tia. Aliud alio modo, vt hic, & in c. ſequenti, & de euidentia
habetur de reſcriptis cum ꝯtingat, vbi dixi in primo notabili.
19 Manifeſtum † ſumitur q̃nque vt genus, & includit ſub ſe ma
nifeſtum vt eſt ſpecies, & notorium, & ſ̃m hoc omne noto
rium eſt manifeſtum, ĩ. de verborũ ſignificatione, cũ olim.
& c. ſup quibuſdam, 2. q̃ó. prima. manifeſta, q̃ndoque ſumitur
vt ſpecies, & ſ̃m hoc aliq̃d eſt manifeſtum non notorium: vt
quia non patet: ſed de facili patere poteſt: ideo probatione in
diget quod dicit hic gl. & allegat. 11. q̃ó. 3. eorum. facit C. de
appell. ciues, vbi hanc differentiam no. gl. & probatur, ĩ. de
ſymo. & hoc q̃nque ẽt dr̃ manifeſtum per famam, d. c. & de
hoc de præſump. c. 3. vbi dico notabili ſexto, ĩ de pœnis, c. pe-
nult. libro ſexto, & ibi de hoc in gl. penultima, & no. de ſent.
excomm. dετemimus, eod. lib. & hoc no. ad materiam, c. q̃q̃
de vſuris, lib. 6. in eo quod irritat teſtamenta vſurariorum ma
nifeſtorum, qui non cauerunt, quia ſufficit, ꝙ poſt mortem
probẽtur fuiſſe vſurarii, & poſtq̃ fuerit probatũ, dicetur fuiſ-
ſe manifeſtum ẽt in vita, de quo no. de vſuris c. primo lib. ſex-
to. de ſepul. clem. eos, q. 19. Notorium autem eſt id quod dixi
in quæſtione præcedenti, & proprie ſumptum probatione
non indiget: vt hic, & ĩ. c. ſequenti. cum dicit, ꝙ in notorio
teſtis non eſt neceſſarius, & hoc ſumendo proprie. Sed ſumi
tur q̃nque improprie pro pene occulto. vt hic in ver. cæterũ,
ibi, aliud eſt pene occultum: ſupplet Inn. licet ſit notorium p
famã, de quo dixi ſ̃. in ſexto notabili. Quo vero ad ſecundum
intellectum, quomodo diſtinguatur notorium in ſe gl. diſtin
guit triplex notorium. Alij diſtinguunt alio modo. Sed quia
20 omnis diſtinctio † debet eſſe bimembris, vel ad bimembrẽ
reducibilis: vt dicit Boetius i libro diuiſionum. diſtingue tm̃
duplex: q̃a aliud iudiciale, aliud extraiudiciale. Iudiciale q̃nq;
fundatur ſuper veritate tm̃: vt q̃n ex actis iudicij certe conſtat
iudici vt iudici de aliquo, vt quod eſt quis periurus qui reſpõ
dit poſitionibus ꝯrijs cum iuramento. de iureiur. c. fi. lib. 6. q̃n
que ſuper iuris præſumptione, vt eſt id, quod dicimus noto-
21 rium † iuris, & hoc eſt triplex. ſ. per confeſſionem in iure fa-
ctam, de ꝯfeſſis, c. 1. ĩ. c fi. per legitimam probationem, C. de
re iudicata. geſta. ĩ. de verb. ſig. cum olim. de tempo. ordi. ca.
fi. vbi dico notabili quarto, hoc tñ non vr̃ proprie notorium
dici: vt ĩ. q. 31. ad fi. & per irretractabilem diffinitionem, ff. de
reg. iur. res iudicata. de ſta. ho. ingenuum, ĩ. c. fi. Extraiudicia-
le eſt duplex, quoddam præſumptionis, ſeu facti præſumpti.
quoddam facti veri. Oppo. ad prædicta, ꝙ non ſit notorium
iuris. Nam confeſſio, ſñia, & probatio poſſunt in ſe habere fal
ſitatem, & ſic poteſt eſſe notorium quod nunquam fuit, q̃d
eſt abſurdum. So. Vin. ĩ. c. proxi. dicit id ſolum notorium eſſe
q̃d ꝯſiſtit in rei euidentia, & ſtetit huic ꝯrio: pro hoc ẽt facit
q̃d no. idem Vin. de accu. euidẽtiã. Sed vt dicit Io. Cal. hic in
repetitione, potuit Vin. ĩtelligere de notorio p euidẽtiã, refe
rẽdo ſe ad c. euidẽtia, de accu. verius eſt aũt q̃d eſt notorium
ẽt alio mõ q̃ p rei euidentiam: vt ſ̃. dixi. vñ dic, ꝙ nõ eſt abſo-
num aliquid eſſe notorium iudiciale, q̃d tñ nunq̃ fuit in rerũ
na quo ad factum, ſufficit. n. ꝙ fuit quo ad iudicationem. Nã
facta in iudicio, q̃n nõ eſt appellatum, habẽtur pro veritate, d.
l. res iudicata. immo, & ante ſñiam ſtat̃ ꝯfeſſioni, & approba-
tioni niſi ꝓbetur error. de tempo. or. c. fi. de ꝯfeſ. c. fi. de falſ. l.
vlt. Opp. ad idem, q̃a vr̃ nugatio dicere per ſñiam fieri noto-
rium, cum ſemper præcedat ꝯfeſſio, vel probatio, quæ faciũt
notorium, 2. q. 1. nos in quẽq̃. & c. multi. Nugatio aũt eſt a iu
re prohibita, de ele. in geneſi, de ver. ſign. forus. So. ſ̃m Io. cal.
licet p vtrum veniatur ad aliud, & ſint eiuſdem effectus, non
ſequitur, ꝙ ſint eadem. ſimile de foro compe. c. fi. poteſt. n. eſſe
q̃d de ſñia ꝯſtat, & nõ de alijs, Item põt eſſe ꝙ nulla præcedẽ
te ꝯfeſſione, vel probatione fertur ſñia, & ſic multe ꝯ ius lin
gatores, q̃n q̃a nõ appellatur, tranſit in rem iudicatã de re iudi.
tarum i ter. dic, ꝙ ſi conſtaret, ꝙ ſñia † foret lata ſine medijs,
eſſet nulla, de conſtitu. eccleſia, in gl. fin. quę eſt ſingularis, &
declarat, vt ibi dixi dominus meus in legibus. l. dominus Bar.
de ſali. ceto, in repetitione, l. ea quidem, C. de accuſa. dicit il-
lud d. ei notorium iuris quod a iure diſpoſitum ſui euiden-
tia demonſt. rata nulla poteſt tergiuerſatione negari: vt præ-
ſuppoſito ꝙ aliquis ſit adulter, iuris notorium eſt, q̃a pœnam
meretur. ſ. illam de qua C. de adulte. q̃uis. Et dicit ſ̃m hũc mo
dum, ꝙ ſñia p veritate habeat̃, eſt iuris notorium, ſed ipſum
dictum, vel factum in ꝓbationem ꝯfeſſionem, vel ſñiam de-
ductum, non eſt notorium iuris, ſed facti Sed hic dicẽdo mi-
nus reſtringeret̃ notorium iuris, Item iura non loquunt̃ de
notorio ad hũc ſenſum, ſed quatenus eſt ꝓbationis ſpẽs, vt p̃
dixi. vñ dic intelligẽdum notorium iuris. i. iudiciale ꝓut, ſ̃. e.
23 c. q. dixi. Octauo q̃ro de notorio † extraiudiciali duplici, q̃d p̃
miſi, q̃d ſit vnũquodq;. Sol. q̃dã ſunt facta q̃ p̃ciſe nõ poſſunt
nobis patere verè, & exiſtenter, quædam quæ patere poſſunt
circa prima verſatur notorium p̃ſumptionis, ſeu facti p̃ſum-
pti. circa ſc̃da verſat̃ notorium facti veri. Exẽplũ de primis, eſ
ſe quem patrẽ alicuius nõ eſt ꝓbabile niſi p ꝯiecturas, ff. de in
ius vocan. q. a mater, de ꝓbat. p tuas, & q̃d ibi no. & q fi. ſint le
gi. cauſam, ſic eſt carnalis copula, de teſti. p̃terea. de p̃ſump. li-
teris, & c. tertio loco, ſic, & ꝯſanguinitas, de diuor. porro, & de
hoc in gl. magna. hic in fi. Exemplicat ẽt, Inn. p c. 1. 3 2. q. 1. de
manifeſta, & c. qualis 2. q. 1. & c. de emp. ad noſtram, de pig. il
lo, de ſc̃dis q patere põt, dic q̃d notorium q̃d verſat̃ circa hęc,
eſt duplex, quoddam facti ꝯtinui, quoddam nõ ꝯtinui, & hoc
vltimum duplex. quoddam facti trãſeũtis ſeu nõ redeuntis,
quoddam interpolati, de notorio facti ꝯtinui exẽplũ, cum q̃s
detinetur in carcere, de app. dilectus, & in omnib factis habẽ-
tibus p manẽtiam: ſicut notorium eſt Paduæ, ꝙ palatium po
teſtatis eſt inter duas plateas, vel ſi q̃s tenet publice ꝯcubinã,
a. q. 1. de manifeſta. & hic, & ĩ. c. ſe. q̃uis. n. ꝯcubinatus quo ad
copulã ſit occultus, tñ ex quo in actibus publice eam tractat
vt ꝯcubinam, ſurgit notorietas facti ꝯtinui, p quam reputas ꝯ
cubinam. hoc tñ exemplum cadit magis ad notorium facti
p̃ſumpti, q̃ hic. Item exemplificatur de eo q ꝓſequitur dñm
ſuum ꝯ fidelitatem qua eſt ei aſtrictus, de elec. venerabilẽ, &
de ex ccſ. p̃lato. graue. de notorio facti nõ cõtinui, & nõ redeũ
tis, exemplum, ſi q̃s publice interficit hominem, 2. q. 1. §. q̃n
aũt, vel q̃n ep̃s publice trãſit ad aliam ſedem, de tranſla quan-
to. Et intelligit Io. Cal. talia notoria durare viuentibus illis, in
quorum ꝯſpectu fiunt, licet. n. dicatur idem populus qui eſt
hodie, & qui fuit olim ff. de iudi. ꝓponebatur. 7. q. 1. deniq;.
tñ cum nõ ſint eędem pſonæ nõ ꝯtinuatur niſi ꝯtinua com-
memoratio ꝯſeruet illud, ſicut cõſeruatur, id quod dicimus
notorium ꝙ Chriſtus fuit paſſus, de ꝯſe. diſt. 2. ſemel. & c. ſe.
1. q. 4. §. notandum, pro hoc facit, q̃d no. Inn. de iura. cal. c. fi.
& de iureiu ex literis, ubi de hoc melius, & declarat̃ hoc: vt ĩ.
q. 21. vltra mediũ. Et p hoc reprobat. Bar. de ſaliceto opinio-
nem Ia. de Bu. q dixit, ꝙ ea quæ ſunt facti tranſeuntis nõ poſ
24 ſunt dici notoria † per auth. qui ſemel. C. quomodo, & q̃n iu
dex, ubi dr̃, ꝙ citatio eſt facienda p edictum, nõ uoce p̃conis:
q̃a illa paucis ĩnoteſcit. Dicit enim Bartholomeus, ꝙ illa aut.
inſpexit frequẽtiã facti, q̃ ſe habet ut uox p̃conis paucis inno
teſcat. Sed ſi coram maiori parte populi emitteretur alta uo-
ce: ſecus foret, q̃d eſt verum, tñ ẽt Ia. But. nõ habuit mẽtem:
dicit. n. ꝙ factum tranſiẽs raro tranſit in notorium, quod ẽt
tenet Bar. ff. q ſatiſda. cog. ſi vero §. q pro rei. non autem dicit
ꝙ nunq̃ poſſit eſſe notorium. De notorio actus interpolati,
exemplum in vſurario publico, de uſur. cum tu. & c. cum in
dioceſi. Quidam tñ dicunt, ꝙ hoc crimẽ eſt notorium actus
p manentis: quod placet Io. Cal. in eo q habet menſam para-
tam, quod ẽt tenet Io. An. in d. c. cum in dioceſi, vbi dicit, ꝙ li
cet nõ cõtinue fęneretur, ſufficit, ꝙ aptitudine hoc eſt conti-
nuum: quia poteſt continue per ſe uel per alium fęnerari, &
ſic ur̃ paratus: ſicut ſeruitus luminum, uel ſtillicidij dr̃ habe-
re cauſam continuam p aptitudinem, ff. de ſerui. ru. p̃di. fora-
mẽ. Sic ſeruitus iuris eligendi dr̃ habere cauſam cõtinuam,
licet nõ ꝯtinuo uacet eccl̃a, de p̃ici. d̃ quarta, ubi hoc no. Inn.
Exẽplifica itaq; de uſurario q nõ tenet menſam paratam, ſed
mutuat ſolum certis diebus in hebdomada, & alijs non mu
20 tuaret, uel quid ſimile. Opp. ad prædicta † ꝙ non ſit dare no-
torium facti: q̃a, ſi reus negabit, res efficitur dubia. C. de quib.
ad libet. proclama. non licet l. 3. de reſcriptis, cum contingat.
ubi no. in gl. ſed qualiter, & idem ibi Inn. de renun. ueniens,
in gl. 1. de foro comp. ſi clericus, ubi dico notabili tertio, de
teſti. cog. ſuper eo. ubi dico notabili tertio. Soluit Inno. quod
hoc caſu non negat bonum eſſe, q̃d ſeruetur ordo iuris, ff. de
cuſto. & exhi. reorum l. 1. ar. 2. q. 8. c. 1. & 2. ſed ſi abeſt pars a iu
dicio, iuris ordo non ſeruabitur, hæc ſolutio tollitur: q̃a alias
facile foret per negationem excludere naturam & effectum
notorij. Soluit ergo Inn. aliter, ꝙ contrarium procedit in his
in quibus ꝓbabilis poteſt eſſe iuſtificatio, q̃d, ut. & pro hoc
quod no. gl. ff. de tranſac. poſt rem, uel ſ̃m eum operatur, ꝙ
ſit dubium, ita q̃d requiruntur ꝓbationes tñ, quia eſt de ſe no
torium, ꝓceditur ſine ordine, & ſic diuerſis reſpectibus aliq̃d
dicit dubium, & notorium, q̃d non procedit: quia ſi negatio,
excludere notorietatem quo ad probationes, per conſequẽs
& quo ad effectum procedendi, quia non eſt in hoc ratio di-

ritia,de præſemp. ex ſtudiis, & cũ de hoc dubitat, recurritur
ad locum ↄuerſationis,de elect. poſtq̃. Hoſt.ibi.ſanctum in fi.
ibi,hæredes palam.teſtatur qui in publicum hæredem nomi
nat.i.coram teſtibus q̃ ad ſolennitatem ſufficiant teſtamenti
ibi §.ſi quis aũt,poſt appellationem neceſſarias ſibi putarunt
eſſe perſonas per quas apud iudicem appellationis veritatem
poſſit oſtendere,quam æſtimauit occultam,ibi, circa noto-
rium ponit Pet.hic verſus,Quæ,vel nemo negat populo,vel
teſte probantur. Vel ſi ſubijciunt occulis notoria dicas, ibi l.
vlt.patronus adoptando non facit ingenuum eum q̃ ſe fate-
tur libertinum,ibi,res iudicata pro veritate accipitur, ibi q̃a
ſemper,de hoc dico de purga.cano.accedens,ↄ̃rio.2. ad fi.,ibi
filiatio:& crimẽ in famam deficientis in purgatione J.c.pro
xi.in fi.de ſymo,inſinuatum,ibi,lucius,non valet inſtitutio q̃
facio de Titio,hac ↄditione,ſi ſe filium meum eſſe iudici ꝓ-
bauerit,& in fi. J q̃ filij ſint legit. trãſmiſſæ. de hoc plenius, J
q.1.de manifeſta. Nono quæro circa hoc,quid requiritur ad
27 hoc vt aliquod factum extraiudiciale ſit notorium † So.req
ritur,ꝙ plurimi ſciant, 2.q.1.de manifeſta,vbi gl.exponit plu
b rimos b non minus q̃ decem,quod tenet Cyn. in l.ea quidẽ
C.de accuſat.in 2.q.arg.ff.vi bonorum rap.l.prætor ait,2. §.1.
Alij intelligunt plurimos,id eſt omnes:per d.c.de manifeſta
c ibi,oẽs.n.ſciebant,dicunt tñ iſti,ꝙ ſi maior pars ſcit,c oẽs di-
cuntur ſcire,ff.ad municipales,l.ꝙ maior.de his quæ fiunt a
maiori parte capi.c.1.2.q.1.ſcelus, 23. q. 4. quiſquis, de purg.
cano.ↄſtitutus,quod ſentit gl.3.in eo quod dicit, ꝙ requirĩ
ſcientia non omniũ,ſed plurium,& idem Io.Cal. Alij intelli
gunt plurimos,arbitrarie,ex quo nõ eſt de iure determinatũ,
arg.ff.de uir.deli.l.1.§.1.de verborum obligat.continuus,§.1.
& 2.de offi.deleg.de cauſis, primo reſponſo,quod tenet Spe.
de notorijs crimi.§ iam de notorio, ver.& hoc notorium fa-
cti tribus modis,Bart. de ſaliceto dicit ꝙ vera eſt opinio ſecũ
da:ꝙ requiritur notitia omnium,vel maioris partis, ita tñ ꝙ
illi omnes,vel maior pars non ſunt pauciores q̃ decem:& ſic
ſaluatur prima opinio.Item,ſi dubitatur,an debeat eſſe noti-
tia omnium,vel maioris partis vniuerſi populi ciuitatis, vel
caſtri, an vero ſufficiat maioris partis parochiæ, vel viciniæ,
eſt arbitrarium, & ſic eſt locus tertiæ opinioni,vt ex qualita-
te factorum exigatur, vel minor notitia, ſicut dicimus in fa-
d ma:quia i rebus paruis d ſufficit fama viciniæ:in grauibus to
tius populi,de quo dixi in d.c.cum oporteat,& ꝙ ad notorie
28 tatem ſufficiat vicinia † probatur de purga. cano. cum dile-
ctus in fin. ibi, cuius vniuerſæ viciniæ populus teſtis erat,ad
hoc facit.C.de nup.l.ſi vicinis,& in eo quod dixi oportere,vt
ſint nõ pauciores q̃ decem,hoc eſt 10.q.3. vnio, & quod ibi
no.in gl.cũ ergo,iuncto ca. preſbyter ſi a plebe.2.q.5.c.oĩbus.
q̃a ut procedatur tõne infamiæ ↄ̃ clericum, req̃ritur, ꝙ ſaltẽ
ſint decẽ: vt ibi.pro hoc ẽt de accuſa.inq̃ſitionis, in fi. ubi dr̃,
ꝙ dicta paucorum non infamant,vbi dicit gl.requiri maio-
rem partem uiciniæ.fortius ergo requiritur in notorio: pro
hoc etiam facit quod no.Inn.de diuor.porro,ubi dicit,ꝙ no
torium includit famam,quod no.Archi.2.q.1,de manifeſta,
in uerbo plurimus,ubi dicit,ꝙ duo ſunt plura.nõ tñ plurima
34.diſ.Chriſtiano.in prin. unde dicit Archid. exponendum,
plurimus magna ex parte,vel id eſt toti,uel fere toti uiciniæ.
ita tñ,ꝙ in uicinia ſeu parochia ſint ſaltem decẽ,ſed per hoc
uideretur uelle quod ſufficeret,ꝙ apud maiorem partẽ ex il
lis decem eſſet notorium,& in hoc,quia præciſe probari non
põt,& oportet,ꝙ ſint ſaltem decem. poſſet dici ueriorẽ eſſe
opinionẽ p̃miſſam ꝙ hoc ſit arbitrarium. E qua opi.eſt,ꝙ ſal
tem decem debeant ſcire,propter authoritatem gl. p̃allег.
& aliorum hoc tenẽtium.pro hoc eſt uis uocabuli notori,
ne,ſi dicamus ſufficere pauciores,q̃ decem,ↄcidat cum mani
feſto,uel pene occulto,& per hoc ↄtingere in parochia eſſe
pauciores q̃ decem,attenderetur notitiæ uicinorum,ſicut ẽt
attẽditur ↄſuetudo uicinorum, de ↄſue.cum olim. pro hoc
quod dixi in dicto c.inquiſitionis,in fin.per quod dico, ꝙ li-
29 cet cõiter dicatur,ꝙ † notorium facti deprehenditur ex tri-
bus,i.ex loco, ſcientium multitudine, & temporis qualita-
te, tñ ſubſtantifice ↄſiſtit ſola ſcientium multitudo, intelli-
ge tñ ꝓut dicit Inn. ꝙ ſint ita multi ꝙ non poſſint tot inueni
ri in ↄ̃rium,quod intellige,ut ſtatim dixi,ſed alia duo nõ con

vel tertiæ poſt cuſtodiã,cui multũ attẽdit illi de populo. Et
iõ diſcretus iudex hoc videbit.ff.de inſtitoria,ſed & ſi. §. 1.2.
30 & de homi.c. 3.& quod ibi no. † Decimo q̃ro de effectu no-
torij.dicit ꝙ parit effectum extraiudicialẽ,& iudicialẽ.de ex-
traiudiciali exẽplũ hic,& in c.ſeq.q̃a notoriũ fornicariũ cui-
tamus in diuinis, ꝙ intellige, vt ſ. in 10.ↄ̃rio.& in prima quę-
ſtione,& trib. ſequẽtib. poſſent poni, & alia exẽpla ſ̃m alios
effectus q̃ ↄtingere poſsũt,in quo nõ poſſet certa regula dari,
neq; multa cura habẽda eſt de hoc. De effectu aũt iudiciali,
ſeu quotiens notoriũ deducit̃ in iudiciũ, multa ↄpetunt exẽ
pla,prout multi ſunt effectus, ꝓut patet ex ſequẽtib. q̃ſtioni-
e bus vſq; ad finẽ. Vndecimo quęro,an in notorio e poſſit † ꝓ-
31 cedi ordine iuris nõ ſeruato quo ad initiandũ proceſſum,&
licet alias deberet procedi per accuſationẽ poſſet inquiri. So.
Inn. varie loquitur. Sed inter cætera dicit, ꝙ in notorio actus
continui nullus ordo requirit̃.dicit ẽt ꝙ in notorio actus trã
ſeuntis,& nõ redeũtis,vel ẽt interpolati põt indirecte ꝓcedi.
ſ.inquirẽdo,& ſic põt intelligi in Authẽ.vt iudi. ſine quoquo
ſuffra.§.ſi quis autẽ. & §.neceſſitatẽ.col.2. C.de accu. ea q̃dẽ.
Ad q̃d op. de c. bonæ. el 1.vbi dico.ver. licet. ↄ̃rio primo. &
c.venerabilẽ.de elec.de appel.cũ ſit.de ver.ſigni.ex pte.& q̃d
in eis no.dic ꝙ illa nõ nihil obſtant, & dic ꝙ verũ eſt ꝙ p in-
quiſitionẽ ꝓcedi põt in notorio,ẽt p̃ſuppoſito ꝙ alias ceſſan
te notorio nõ poſſet inquiri. & loquitur l.ea quidẽ. dicit tñ
Inn.ꝙ proceſſus extraordinarius, de quo loquũtur canones,
raro hẽt locũ ſ̃m leges. Hoſt. dicit ↄ̃trium euidẽter de iniur.
de off.p̃ſidis.l 3.& l.ↄgruit.in Auth.de collatoribus. §. iube-
mus neque.colla.9.& de hoc per Hoſtien. in ſũma de accu-
ſa.ſub rubrica de criminib.ſine ordine puniẽdis. q̃d eſt verũ
referendo ad notoriũ. Sed alias de iure ciuili raro p inquiſi-
tionẽ proceditur:q̃n aũt & qualiter poſſit p inquiſitionem
procedi,dixi de accu.qualiter.c.l 2.& hoc de criminalibus.de
32 ciuilib.aũt dic vt J.q.26.& 27. † Duodecimo q̃ro, ſi iudex in
notorio ſeruauit iuris ordinẽ.dicit Io.Cal. ꝙ nõ propterea ic
ritus eſt proceſſus,vel irritãdus,ad hæc de ver. ſign. cle. ſæpe.
in fine.de elec.bonæ.el primo.34.q.1.loq̃tur, ſed ſi partis in-
tereſt & ↄ̃dicit, peccat iudex, & ſ̃m eũ nõ eſt incõueniẽs di-
cere,ꝙ pars poſſit appellare:p hoc facit q̃d no.de iure.ad no-
ſtrã.el 3. quod intelligo verum ſi ↄſtat iudici, ꝙ eſt notoriũ:
alias ſi ei nõ conſtat indiſtincte,dẽt ordinem ſeruare, niſi pſ
añ oĩa vellet docere de notorietate, quo caſu eẽt audienda,ſi
cut & ↄſeruator de hac qualitate ſi neget, inquirit ante oĩa,
33 vt no.de off.deleg.c.1.in gl.2.li 6.& eſt notandũ. † Decimo-
f tertio quæro,an in notorio f requiratur citatio. So. Inno. va-
riat. Na primo dicit, ꝙ citatio eſt ſemp in quolibet notorio
neceſſaria.per c.ad noſtram.el 3.de iureiu. Deinde dicit, ꝙ in
notorio ꝙ fit in conſpectu iudicis, vel quod eſt actus ↄtinui,
non eſt neceſſaria.deinde dicit dicendum generaliter in quo
libet notorio poſſe procedi ſine citatione. poſtea dicit me-
lius eſſe vt fiat citatio,niſi forte ſcandalum vel periculum ſit
in mora.de electio.bonæ.el ſecundo,& c.venerabilem, dein-
de etiã abſolute,ꝙ ſemper citatio eſt neceſſaria,& ꝙ ſit p̃ciſe
neceſſaria,tenuit Nicolaus de matarellis.in tractatu quẽ fecit
de notorio ſup.l.prima.C.qui & aduerſus quos. mouet̃,quia
Iudex

ADDITIONES.

a De fama vero. Adde tex.Gregorij.in c.ex merito.6.q.1.qui dicit,quod grauius eſt perdere famã quam res ſeu bona.& dicit gl.no.in l.cum eadem. ff. quib.cau.ma.multos legimus apud hiſtoricos voluntariã elegiſſe mortem quam cũ dedecore viuere,& qui negligit famã ſuã videtur negligere vitam, vt eſt tex in c.2.de purg.c.ca & Bal.in c.venies.el 1.de teſt.in fin. quod ſicut corpus facit vmbrã lucente ſole,ita fama eſt quædam vmbra operum.

b Plurimos. Adde Bald in cap.1.qui.mo.feu.a.mit. Ange. in tra.maleficio.ver. pluribus.

c Quod ſi maior pars ſcit. Adde doc.in c.non omnes.de conſtit.

d In reb.paruis. Adde Pe.de Anc.in repet. c.canonum. ver.ſubijcio ſimilem q.de conſti Bald.in l.hæredes palam.ad finem.ff.de teſti.Bal in l.diuus Traianus.ver.quartum eſt.ff.de mili.teſta. Saly.in l.ea quidem.verſ. 14.quęro. C.de accu.l.ap.alleg.2.in fin.

e An in notorio. Adde doc.in c.de manifeſta.q.1.Abb.& doc.in c.ad noſtrã el 3.de iureiu

f An in notorio requiratur citatio. Adde glo.in c. dilectus.de pur. cano.Inn. in c.ſacro.de ſen.exco.Io.An.in c.cum ſit Romana.de app. ſuper gl. fi.Bar. in l.actus fuſtium.ff.de his qui no.infa.

Digitized by Google

iudex dēt inquirere veritatē in notorio. c. de accuſa. [illegible]
Non pōt aūt aliter inquirere, q̄ merita cauſarum &c. C. ſi p
vim vel alio modo, l. fin. ad hoc, ff. de re iudi. de vno quoq;, &
ſ. de in integ. reſti. ex literis, & hoc tenēt qdam per ca. ad no-
ſtrā, el 3. de iureiurā. in eo quod dicit non p oīa requiri iuris
ordinē: & ſic in aliqbus requiritur, maxime ergo ī citatione.
quod tenet ibi gl. cum diſtinctione tñ, & idē tenet gl. 2. q. 1. q̄
lotharius, vbi dicit, ꝙ forte citatio neceſſaria eſt: p hoc 3. q. 9.
per totum 2. q. 1. nos in quenq̄ ff. quæ ſen. ſine ap. reſcin. l. 1. §.
item cum ex edicto ſ. de maio. & obedien. inter. Alij ꝯ per c.
quanto. de transla. vbi dicit Inn. notandum ſnīam ibi ferri in
notorio parte non citata: ſed tñ illud dictum non probat, qd
non ſit opus ſaltē in principio iudicij partē citari, ad idem de
re iudi. cum olim. Alij, ꝙ & ſi citatio non fiat, ſaltem moni-
tio fieri dēt, & ſic faciunt differentiam inter citationē, & mo
nitionē, vnde ſm Inn. ſi iudex ſup notorio monet reū, vt ſatiſ
faciat tanq̄ de notorio, non vr̄ hæc monitio habēda pro cita-
tione: qa monitioni non tenetur parere ſi habet iuſtā excuſa
tionē, ſ. de præſump. c. fi. 14. q. 1. qſquis ff de iudi. ſi qs ex. Ad
quod oppo. de c. ſi qñ. de reſcriptis, vbi dr̄, ꝙ dēt ſe per literas
excuſare. Soluit Inn. ꝙ ibi de honeſtate: dic, ꝙ in exēplo dato
nō eſt pura monitio. imo præceptū factum cauſa nō cognita,
ideo non valet, niſi iuſtificetur cū clauſula, qd ſi ſentit ſe gra-
uatum veniat ad dicēdum quare. de qua dixi de cauſa poſſ. c.
a calumaūt verius eſt, ꝙ monitio a habeat vim citationis, de ſen
ten. excō. ſacro. Alij aliter dicunt: vt no. de re iudi. cum olim.
Io. Cal. dicit, ꝙ delegatus cū pcedit ſup notorio neceſſe ha-
bet citare p c. 1. & quod ibi no. de offi. deleg. li. 6. Non. n. aliter
bene appareret de perpetuatione iuriſdictionis, de ordinario
dicit, ꝙ idem ſi primo nō erat ſibi notū: alias videret poſſe de
fenſionem ſubtrahere ꝯ id de excep. cum inter, de re iud. cle.
paſtoralis. Sed vbi nō habet neceſſario pbationes recipere ſu
per notorio, dicit ſnīam nō eſſe nullam, q̄uis nō citauerit: &
ſic intelligit c. quāto. honeſtius tñ, & tutius dicit, ꝙ omni ca-
ſu fiat citatio, vel monitio, hæc diſtinctio plenius declaratur
per id qd ĵ. ea. q. dico. Archi. 2. q. 1. quæ lotharius, diſtinguit
vtrum tale factum ſit in quo certæ perſonę ꝯdemnatio exigi
tur, & tūc dēt citari: & ita dicit ſeruari ī Romana curia: qa ab
ſens poteſt habere multas defenſiones q̄ alias ſibi tollerētur.
Secus ſi nō ꝯ certā perſonā: vt ſi in aliqua ciuitate facta ſunt
ſtatuta ꝯ libertatem eccleſiæ, poteſt ſuperior citatione nō fa-
cta decernere: quod non tenēt, ad hoc, ff. de offi. pc. Cęſa. l. vlt,
& hoc colligitur ex dictis Hoſt. in d. c. cum olim. Ego in c. cū
olim. dixi ꝙ qñ notorium eſt iudici, & cum hoc notum eſt,
ꝙ nulla defenſio pōt ſubeſſe, non requiritur citatio tanq̄ fru-
ſtratoria, & ſic fuit ibi, quia Papæ ꝯſtitit collationē fuiſſe nul
lam, & non potuiſſe ab alio confirmari, cū beneficium ſpecta
ret ad collationem ipſius Papæ: quod dic, vt ibi dixi. Et eodē
modo eſt c. quanto. Nam eoipſo ꝙ trāſiuit epiſcopus ad aliā
ſedem, poſſet Papa procedere eo nō citato, cum Papæ ſit no-
tum non poſſe ſubeſſe defenſionem, ex quo Papæ cōſtat, nō
poſſe ſine licētia eius tranſire, & ꝙ nec alius eam dare poſſit
n. c. quanto, & alijs c. illius tit. dic tñ melius, vt dico in ꝯtio ſe
cundo, alias aūt ſi ſubeſſe poſſunt defenſiones, ſemper reqrit
citatio. de præben. licet, el ſecūdo. de re iu. cle. paſtoralis, ſecun
dum hoc intellige diſtinctionem Ioā. Cal. Nam quod dixit,
in delegato ſemp requiri ꝙ citet, pcedit ex eo qa nō bene po
teſt contingere, ꝙ ſit ei notorium tanq̄ iudici, taliter, ꝙ ꝯſtet
nullas defenſiones parti cōptere poſſe. In ordinario autē ſic,
vt patet, alias aūt ſimpliciter loquendo nō dēt diſtingui inter
delegatum, & ordinarium, cum vterq; debeat procedere cau
ſa cognita, & ſi eſt delegatus Papæ, in illa cauſa maior eſt eius
poteſtas q̄ ordinarij, de officio delegati, ſane. de offi. le. ſtuduit
34 iſti. † Decimoquarto quæro, an requiratur in notorio ſolēni-
b tas libelli. b dic, ꝙ non, cū in eo poſſit procedi inquirendo, vt
ſ. q. 11. quod tamen procedit qñ eſt cauſa concernens fauorē
publicum, & in qua procedere poteſt iudex ex officio. Et in
hoc dicit Inn. ꝙ licet ſit occultū iudici, petitio vel accuſatio
poterit ſic formari. Cum talis eps ad talē epatum ſe tranſtule
rit ſine Papæ licentia, peto illum amoueri, vel cū talis talē in
præſentia multorū occiderit, ita, ꝙ inficiationi locus nō eſt,
peto eum puniri. Si autem eſt cauſa cōcernens fauorē priua-
tum, nō poſſet iudex procedere ſine petitione. de libel. obla.
35 c. 1. de hoc, vt ĵ. q. 27. † Decimoquinto q̄ro de litis ꝯteſtatio
c ne, an ſit neceſſaria, dicit Inn. ꝙ in notorio litis non conteſta
ta proceditur, 2. q. 1. de manifeſta, & c. manifeſta. & c. quæ lo-
tharius, de iureiur. ad noſtram el 3. de accuſa. euidentia, quod
dicit verum ſm quoſdam vbi accuſatus eſt abſēs, & ꝯtumax.
Si autem præſens, fiet litis cōteſtatio: & hoc tenet Nicolaus
de matarel. vbi ſ. per cap. qñ. §. ſunt, & alij, vt lite non conte-
ſtata hoc etiam ĵ. q. 27. Decimoſexto quæro circa hoc quod
36 dixi ſ. q. prox. de abſente contumaciter, ſi accuſatus † qui ha
bet legitimas cauſas inficiandi citatus nō veniat: an pcedi po
teſt ad inquiſitionē, ēt de circūſtātijs, dicit Inn. ꝙ ſic, ſi de præ

ſem accuſatori incubit probatio, iudex ad inſtitutionem [illegible]
probationes recipiet. Si autem accuſato præſenti incūberet
pbatio: habetur p non probante, ex quo eſt abſens. & proce-
ditur ad pęnam ꝯtumacis: ſicut iuſtum fuerit, eius contuma-
cia nō obſtante, de elec. bonę. 2. q. 1. de manifeſta, dicit tñ Inn.
ꝙ ſi poſtea venerit, audiētur excuſationes eius 2. q. 1. deus om
nipotens, intantum, ꝙ ſi aliqua pœna ſit impoſita per ſenten
tiam abſenti, vel aliquid aliud mandatū, reuocabitur eo deſi
ſtente contumacē eſſe: vel erit nullū ſi reperitur fuiſſe nō cō
tumax. ad hoc de re iudic. cū Bertoldus. Et ſm hoc dicit Inn.
ſm aliquos, ꝙ in notorijs, ſi citatus nō venit, nec reſpōſalem
miſit, procedi poteſt. arg. ĵ. de cleri. nō reſi. ex parte, & du. b.
c. ſeq. p hoc facit qd no. de appel. cordi. § poſt hæc. Decimoſe
37 ptimo quæro, ſi † ſemel fuit ꝯtumax, nec inuenitur factū, ſed
eſt locus purgationi, an citabit ad purgationem, vr̄ ꝙ ſic, ſm
Inn. arg. de ſenten. excom. ſi vero, el ſecundo, ver. ſed ſi de cle-
ricis, qui tñ ver. non expreſſe loquitur de ꝯtumace. induicit ēt
Hoſt. de purg. cano. inter, & c. cum dilectus, qd dic vt ibi: & ĵ.
de hæreticis, ex ꝯmunicamus, §. 1. Decimooctauo quæro an-
38 talis ad ſnīā † vocabit, vr̄ ꝙ ſic. C. quomodo, & qñ iudex, ea q̄
3. q. 9. per totum. Alij, vt refert Inn. ꝯ, ad ꝯria reſpondēt, ꝙ in
abſentibus loquuntur non ꝯtumacibus Inn. autem aliquib.
poſitis ſentit ꝯrium, dicens, ꝙ ſi accuſatus eſt abſens, & con-
tumax, tenet ꝯ cū ſnīa etiā nullo ordine ſeruato: & ſufficit, ꝙ
iudici coram quo querela proponitur fiat, fides de notorio,
nec admittetur excuſatio contumacis, nec eius probatio, &
hoc ſi fuit ꝯtumax in iudicio principali, ſed ſi in primo iudi-
cio nō fuit ꝯtumax, ſed iudex ꝯtra ius litigatoris voluit excu
ſationem eius admittere, ſecundus iudex qui cognoſcet an
ſnīa ſit nulla, bene admittet probationes ſuper excuſatione:
melius tñ ſecundum Inn. potuit ſibi prouidiſſe ſi appellaſſet
ante ſnīam, qñ pbationes ſuper excuſationibus non admitte
bantur, qa tunc hoc ſolo, ꝙ ſnīa lata eſſet poſt talem appella-
tionem caſſaretur. Alij tñ vt refert Inn. aliter dicunt, & bene,
ſecundum Hoſt. per ſ. dicta in hoc de citatione ꝯtumacis, dic
ꝙ q̄uis ſit ꝯtumax in vno actu dēt ad alium citari. de loc. c. 2.
& hoc niſi ſit ꝯtumax appellando: qa tunc amplius non cita
tur: vt ibi: & de dolo. cle. ſi autem. Decimonono quæro, ſi ab
ſens habet excuſatiōes legitimas, quas bene nouit accuſator,
ſed ipſas tacet, dicit, ꝙ imputabitur accuſatori, & puidebitur
reo, ſecundum l. ſi ꝑtor, §. Marcellus, ff. de iudi. de cuius §. in-
39 tellectu dic, vt dixi de excep cū venerabilis. † Vigeſimo quæ-
d ro, an in notorio reqratur probatio, d & qualiter probetur vt
dicatur notorium. Ad ſecundum dicit Inn. ꝙ dr̄ notorium
facti quod pluribus eſt notum ēt ſi circunſtāntiæ nō ſint notę,
quæ excuſant, vel aggrauant maleficium, vt qa iudex eſt is q
occidit, vel ēt alius, ſed ad ſui defenſionem ad hoc 23. q. 2. cū
homo, & c. regū. & c. non eſt crudelis, & de homi. cle. ſi furio
ſus. Item adulter non tenetur ſi ignorāter illi ꝯmiſcuit: vt qa
ſuppoſita fuit pro alia, vel ꝯſanguinitatem ignorauit, 34. q. 2.
in delectum. Ex his videtur primo velle, ꝙ in probando tali
notorio nō eſt opus pbare circunſtantias, vñ dicit Inn. ꝙ nō
eſt neceſſe ad hoc vt proceſſus notorij locū habeat, ꝙ oēs cir
cunſtātiæ ſint notæ: alias ſequeretur, ꝙ nullū maleficiū poſ-
ſet eſſe notorium: qa nullum eſt quod nō poſſit habere aliq̄
circunſtantiam per q̄ excuſari poſſet maleficium, de accuſa.
cum dilecti. dicit tñ Inn. ꝙ ſi quis tenet aliq̄ pro vxore, etiam
ſi non ſit vxor, non vr̄ habere locum pceſſus notorij: qa tunc
non eſt notum peccatū, licet notum ſit factum. ſ. ꝙ tali mu-
lieri ꝯmiſcetur, quod non eſt peccatum, nec de genere pecca
torum, & hoc niſi ꝯſanguinitas ſit notoria, non tñ viro ſed
ēt alijs, ita ꝙ poſſit cenſeri notoriū, de diuor. porro. Et in hoc
no. qd dicit Inn. copulā non eſſe peccatum, ꝙ intelligit inter
ꝯiuges, & de hoc dic vt dixi de ſacra vncti c. vno. verſ. ſcire,
q. 4 Opp. ad hoc, qa non dr̄ factum notorium, niſi qñ non eſt
locus inficiationi, & qñ nō poteſt vlla tergiuerſatione celari.
2. q. 1. de manifeſta. Soluit Inno. ꝙ non dixit, ꝙ maleficiū nō
poſſet excuſari, ſed qd ipſum factū, id eſt, ſi ſic ſit notoriū, ꝙ
non poſſit celari, locū hēt pceſſus ſine ordine iudiciario, ad
hoc qd dixi de circūſtātijs nō notis, facit qd no. de accuſa. qua
liter, el 1. Ad aliud, an pbatio reqrat in notorio, dt Inn. ꝙ ſic,
& ꝙ in notorio facti tātū nō ſolū dēt pbari maleficiū, ſed
& qualitas facti. ſ. ꝙ publice factum ſit: vt ꝙ homicida inſultū
fecerit, & occiderit, & ſic de omnibus alijs: qa alias eſt inſtifi-
cationi locus. arg. ad prædicta, de reſti. ſpol. olim, & c. cum ad
ſedem, 2. q. 1. quæ lotharius. Et refert Inn. quoſdā dicere, ꝙ ſi
negetur

ADDITIONES.

a Monitio. Adde gl. & in c. cōſuluit. de offi. deleg. Doct. in c. 1. de iudi.
b Solēnitas libelli. Adde ſpe. tit. de libel. conce. in §. nunc dicendum verſ. 15.
c De lit. conteſt. Adde Hoſt. in c. cum olim de re iudi.
d Requiratur probatio. Adde gl. & ibi doc. in c. bonę, el 3. de ele gl. in c. ſ. p c. de teſt. co. doct. in c. audientia. de accuſ. doc. in cle. paſtoralis de re iu. Ab. in c. cū non ab homine in 1. col. de iud. & b in cle. præſenti. de cenſ. Alex. de imo. conſ. 109. incip. viſo. proceſſu cauſæ in 4. volu.

eum,ꝙ vbi notorium proponitur vt acceſſorium non proce
ditur ſm hoc in principali donec ſit probatum, ſed Inn. hoc
nõ dicit,ſed id quod dixi,& idem Inn.ſ.eo.in gl.dicit ꝙ in no
torio interpollato ſemiplena ꝓbatio reqritur,J.de vſuris, cũ
in dioceſi.Si autem ſit continuum,nullus ordo reqritur,nec
ꝓbatur:vt ſi clericus publice tenet in domo ꝯcubinam,2.q.1.
de manifeſta, vel ꝯ iuramẽtum dñm cõtinue ꝓſequit,de ele.
venerabilem.In notorio aũt iuris,ſi negetur,reqritur ꝓbatio
ſ.de re iudi.ſicut refert tñ alios dicere, ꝙ in notorio iuris,&
notorio facti cõtinui ꝓcedi poteſt ſine teſte:& qa hæc dicta
nõ ſunt bene clara.ideo de eis dic,ut in ſequẽti.q.Vigeſimo-
primo quæro circa hoc,ꝑ one agit ex inſtrumento mutui,ex
cipitur,ꝙ tempore obligationis debitor erat furioſus, & ſic
inhabilis ad ſe obligãdũ.Ad hoc ꝓbãdum inducti ſunt teſtes
q dixerunt,ꝙ a tempore guerræ quæ fuit inter commune ve-
netiarum ex parte vna,& regẽ vngarie ex parte altera,debitor
fuit cõtine furioſus vſq; ad eius mortẽ,q̃ritur,ꝑſuppoſito, ꝙ
qõ ſit in loco vicino venetijs,ſicut de facto fuit Taruiſi, an te
ſtes cõcludant,vr̃ ꝙ ſic:qa dato ꝙ nõ dixerint guerram fuiſſe
ante tpſ initi ꝯctus,ſufficit qđ hoc eſt notorium,cum noto-
39 ria † probatione non egeant,C.de accuſa.ea quidem ff. q ſa-
riſda.cogan.ſi vero,§.q ꝓ rei.de actio.emp.emptorem,in fin.
primi reſpõſi.de dote ꝑ l.1.in fi.2.q.1.de manifeſta.J.c.ſequẽ
ti.In talibus enim ſurgit indubitata notitia, ẽt quo ad eos q
nõ uiderũt ſicut,ꝙ Conſtantinus fuerit imperator, nemo,
hodie eſt de ijs q uiderunt,& tñ quilibet indubitanter nouit
vt notanter dicit Inn.de iureiuran.ex literis Et idem de noto
rio,ꝙ Chriſtus fuit paſſus,vt ibidem dicit Inn.& Spec.de no
to.crimi.§.de notorio,verſi.notorium facti trãſeuntis, & di-
xi.ſ.q.8.ꝙ vero guerra ſit actus q de ſui natura non poſſit nõ
eſſe notorius vbi eſt,de ſe patet,eſt enim factum ita notum,
quod non poteſt tergiuerſatione celari pro hoc hic, & ca.ſe
quenti,& c.fi.de verbo.ſigni.cum olim Contrarium cõſului
* in illa q̃ſtione,* quia hoc nõ eſt notorium facti hodie per-
manens in quo ſola ꝓbatio non requiritur.ſic loquũtur.§.
qui ꝓ rei.l.emptorum,& l.1.in fi.de dote præleg.Opp.ad hoc
de l.ea.quidem, quæ loquitur de notorio actus tranſeuntis.
Sol.licet allegetur,ꝙ in notorijs nõ requiritur probatio,hoc
tamen non dicit ſed ſolum,ꝙ non requiritur ordinarius or-
do iudicij:qa poteſt indirecte procedi. ſ. per inquiſitionem,
ſic intelligit Inn.illam pro hoc quod dixi ſ.q.9. & ta. & pro
hoc bene facit,d.l.ea quidem,ibi circa ſolennia accuſationũ,
ſaltem enim in notorijs oportet probari notorietatem,ꝙ ſo
lum ſoluit:vt dicit gl.notabilis in dicta l. ea quidem,ſed dicit
Inn.vt dixi in quæſtione præcedenti,ſn notorio actus trãſeun
tis duo neceſſario probanda.ſ.factum,& qualitatem: id eſt ꝙ
publice factum ſit,vnde dicit nõ ſufficere,ꝙ teſtes probaue-
rint homicidium,niſi probẽt publice factum, Vin.autem re
fert Spe.de noto.crimi §.iam de notorio ad fin.ubi dicit, ꝙ
ſufficit alterum ꝓbare.Spe.ibi dicit quod opinio Inn. proce-
dit quando iudex procedit ad inſtãtiã partis,opinio Vin.quã
do ex officio.Ioan.An.ibi dicit hoc parum vrgere, cum hic
non de proceſſu,ſed de efficacia probationis tractetur. Ioan.
Cal.tenet ſufficere probari notorietatem, quia ſi factũ eſſet
probatum,fruſtra quæreretur de notorio probando, quantũ
ad condemnationem. Dic,quod dictum Inn.tolerari poteſt,
intelligendo,quod ꝓbetur notorium,ut procedi poſſit ordi-
ne iudiciario non ſeruato,& ſic loquitur l.ea quidem,ſed ꝓ-
babitur factum ad effectum procedendi ad ſnĩam,quod ten-
tit Ioã.An.vbi ſupra,dictum autem gl.in l.ea quidem, pro-
cedit quando probando qualitatem facti probatur factum
incluſum,& hoc communiter fit:qa quod nõ eſt nõ poteſt
eſſe notorium facti.de tranſla.quanto,ibi,quod ſi eſt nõ po-
teſt nõ eſſe notoriũ,alias autẽ ſi probando qualitatẽ non pro
batur factum incluſum,oportet etiam factum probari.C.de
accuſa.ſinguli,vbi dicit,quod in factis publicis debet iudex
rei veritatem inquirere,& ſic nõ ſufficit factum eſſe publicũ.
imo dicunt Pet. & Cyn. in l.ea quidem.in 4. q. ꝙ notorium
quod non eſt notum iudici, vt iudici debet plene probari.
Dic tamen ſatis eſſe probatum ſi probatur notorietas,vt præ
dixi,& hoc ſi ꝓbatur taliter ꝙ ſub qualitate factũ includatur.

gi,ꝙ probata notorietate probatum eſt factum: quia ꝙ non
eſt non põt eſſe notorium.de tranſla.quanto Sol.Ioan.Cal.vt
in proxima quæſtione dixi,dum ſtat ꝯrio, dicens ſufficere ꝓ-
bationem notorietatis,nec oportere factum ꝓbari,qa ſuper-
flua probatio reſecanda eſt.C de ꝓba.ad probationem.de of-
fic.dele.cum contingat.de proba.c.2.dic contra, quia poſſunt
teſtes ꝓbare notorietatem,quia ſic notorie dici audiuerunt;
& tamen inferunt factum.pro hoc facit quod no. Io.And.in
Spe.in d.§.iam de notorio.vbi refert quæſtionem d. Nicolai
de Matarellis. qua quæritur an veniret Titius ꝯdemnandus
de occiſo ꝯ quem duo teſtes depoſuerunt quod notoriũ eſt,
ꝙ occidit Seium,in qua dicit, ꝙ aut teſtes de notorio depo-
nẽtes reddunt cãm ſufficientem,dicentes ꝙ præſentes fuerũt
& viderunt,& tunc ex hac ſufficienti rõne ſcientiæ dicunt ſe
publice audiſſe,vel aliud ſimile, tunc factum non eſt proba-
41 tum,ſed ipſum notorium,& ſic condemnatio ſequi nõ põt,
ſequens enim rõnis † redditio determinat dictum præcedẽs.
ff.de le.2.cum pater.§.dulciſſimis.de acqui.poſſeſ.ſi is qui.de
calum.hæc ratio.J.de verb.ſig. intelligentia. Et ſm Nicolaũ
prædictum,ſi nullam rationem reddit teſtis, adhuc factũ nõ
eſt ꝓbatum,vt verba teſtium trahantur ad vulgarem modũ
loquendi, qui eſt, ꝙ dicantur notoria quæ communiter au-
diuntur.Facit de ſponſa.ex literis, quod ſingulariter not.per
42 hoc enim dictum in ſecundo membro habes, ꝙ valet dictũ
teſtis † ſuper notorio licet non reddat cãm ſui teſtimonij. in
quo tamen ꝯ eſt,ꝙ no.Innoc.de teſti.cum cauſam, vbi dicit,
in his quæ percipiuntur intellectu teſtẽ debere reddere cãm
ſui dicti,etiam ſi non interrogetur,aliter non ꝓbat.ſed dic vt
ibi dixi,quia notorium bene poteſt percipi ſenſu, & non tñ
intellectu.dicit autem Ioan. And. vbi ſ. ſe non putare abſur-
dum teſtem reuocari pro redditione cauſæ, prout dicitur de
teſti.cogen.ꝑterea.2.& de teſtibus.cum clamor.Item in eo
43 quod dicit Nicol.probatum notorium per teſtes dicentes ꝓ
cauſam ſui dicti,ꝙ publice audiuerunt.ꝯ eſt:qa teſtes † debẽt
teſtificari de ꝓpria ſcientia,non autem de aliena.ff.de teſt.l.3.
§.idem Diuus.ſ.de teſti.licet ex quadam J.c.prox.& maxime
in criminibus.in Auct de teſti.§.quoniam.C.de proba. ſciãt
de fal.vbi.nam parificantur probatio inſtrumentorum & te-
ſtium.C.de fide inſtru.in exercendis.de fide inſtru. cum Ioã.
Inſtrumento autem referenti tenorem alterius nõ creditur.
C.de eden.ꝓcurator.& ibi, in auct.ſi quis in aliquo.quod no.
Innoc.de fide inſtr.c.fin.vbi dixi.Item poſſent teſtes audiuiſſe
dici ab vno ſolo,non tamen ꝑ hoc eſſet notorium,cũ nec fa-
ma ex hoc ꝓbetur,vt dixi de accu.cũ oporteat.dic intelligen-
dum dictum Nicolai,quãdo dicunt teſtes ſe audiuiſſe publi-
ce ab omnibus,vel maiori parte populi vel viciniæ,ſm diſtin
ctionem traditam.ſ.q.9.Et hæc ſoluunt contraria.Nam con
ſtat ꝙ omnes vel maior pars audiuerunt ab alijs , & tamẽ ha-
bent indubitatam notitiam. ſicut de Cõſtantino Imperato-
44 re & Chriſto paſſo dixi ſ.q.ꝓxi.ꝙ aũt notorietas † non ſuffi-
ciat ad punitionem : ꝓbat Nicol.per l. ſinguli.C.de accu. vbi
videtur caſus,ꝙ nõ ſtet iudex relationi officialium ſuꝑ noto
rio,ſed facti veritatẽ inquirat,& hoc tenet Io.An.vbi ſ.in no
torio facti recẽtis : & de quo poſſit haberi certitudo veritatis
ꝑ sẽſum corporeum. ſecus in factis antiquis: quia tunc non
poſſet de veritate per teſtes conſtare, ideo tũc dicit ꝙ ſufficit
ꝙ ꝓbetur cõmunis opinio ꝙ nõ extat memoria de ꝯrio,quę
ꝓbatio quid operetur,dixi de ver.ſig. quid per nouale. ꝓ hoc
facit,quia non in factis antiquis eſt cõiter notorium. vnde di
cit Innoc.de verbo.ſigni.veniens lib.6.ꝙ aliud eſt notorium,
45 † aliud cõis opin.quia communis opinio eſt tñ de lõge præ
teritis,& quæ non poſſunt ꝓbari per teſtes de viſu. Notoriũ
aũt de præſentibus,vel ꝓxime præteritis.& hoc facile põt ꝓ-
bari per teſtes de viſu,quod eſt ſingulare,tamen etiam de an-
tiquis põt dici quodammodo notoriũ qñ eſt indubitata no-
titia,vt de Chriſto paſſo.Sed ꝓprie non eſt notoriũ,ſed de eo
eſt cõmunis fides,quod facit ad multa. Nam nec Inn. in c.ex
literis

ADDITIO.

* Conſului.Adde quod eſt conſ.56.& inci. Redemptoris noſtri, in quo præ-
ſertim.nu.6.recenſet quaſi ad literam omnia dicta hic. B. S.

literis,de iureiur. ... de his ſit notorium,ſed dicit,ꝙ ta lia licet non viderimus,tñ indubitanter nouimus. Spec.vero bene dicit de Chriſto paſſo fuiſſe notorium,d.§.fin.de noto. crimine,ver.cæterum.Refert tamen ibi in ver.illud aũt notorium,opinionem Vicen.ꝙ ſi oẽs qui viderunt id qđ eſt notorium, moriuntur,deſinit eſſe notorium,qđ eſt ſingulare,& ꝯſonat dicto Inn.s̃.poſito.Item tenet Io.Cal.quod dixi s̃.qõ ne.ſ. tenet tñ, vt ibi dixi notorium eſſe de Chriſto paſſo. ſed dic verius eſſe quod prædixi,& ꝓpterea puto,vt p̃dixi verum eſſe dictum Inn.per hæc patet qualitatem notorij ꝓbari poſſe non probato facto.Oppo.adhuc ad s̃.dicta,ꝙ imo nullæ ꝓ
46 bationes † in notorio requirantur.Nam qñq; surgit notorium ex eo,ꝙ reus confitetur,& tunc in ꝯfeſſum nullæ ſunt partes iudicis niſi in ꝯdemnando.C.de confeſſis,l.vna 2.q. 1. c.1.& quod ibi no.gl.de ꝯfeſſis,per totum,So.in hoc glo.variant,gl.enim 2.q.1.§.qñ aũt,2.ſtat ꝯ̃rio,dicens,ꝙ aut reus ꝯfitetur,& non eſt neceſſe aliter probari,aut negat,& tunc,ꝙ ſic,quod ẽt vult ibi Gratianus,pro hoc facit,quia per negationem res fit dubia,pro hoc gl.de purga.cano.cum dilectis, in verbo nõ erat, q̃ dicit indiſtincte ꝓbationes non eſſe neceſſarias in notorijs,licet ex abundanti qñq; recipiantur, pro hoc ẽt facit,quod no.C.qui.& aduerſus quos l.1.in gl.2 & ff.de teſti.l.3.§.eiuſdem,& hoc vr̃ tenere Cy.C.vt quę deſunt aduo. l.1.qa ex quo eſt notorium,iudex habet informationem a iure abſque alia ꝓbatione,arg.ff.de ferijs,l.2.in fin.finium regũ. ſi uſurpatione,§.fi.Alia gl.de iureiur.ad noſtram,3.diſtinguit, ꝙ aut ſunt notoria in ꝓuincia iudici,& alijs,& nõ expedit ordinem ſeruare.Aut non ſunt notoria in ꝓuincia in qua exercentur tñ notoria ĩ alia,vel ſi ſunt notoria in prouincia vbi exercetur iudicium, iudex tñ neſcit,& tũc iudex duobus modis poteſt ꝓcedere.1.ſeruato iuris ordine,ac ſi eſſet occultum vel prædiſcutere an ſit notorium, quo cognito ꝓcedet tanq̃ in notorio.Ioã.Cal.dicit cõiter teneri,quod ſi factum eſt notorium alijs q̃ iudici,diſcuſſio eſt neceſſaria,prout dicit Gratianus,2.q.1.qñ vero.debet enim ꝯſtare iudici ſaltem, quod ſit notorium,de elec.bonę.1.& c.venerabilem,& gl. prӕalle. c.ad noſtram,& quod no.de of.dele.c.1.lib.6.& hoc dicit expreſſum de ſen.excõ.ſolet.lib.6.Barth.de ſaliceto in l.ea quidem, inhæret diſtinctioni prædictæ gl.in c.ad noſtrã,& rõne diuerſitatis mẽbrorum dicit,ꝙ qñ notum eſt in ꝓuincia, vr̃ innoteſcere iudici,vt publicæ ꝑſonæ,& hoc ſi eſt notum in tota ꝓuincia vel maiori parte,ſecus ſi in aliqua parochia tñ. ſed illa gl.non expreſſe dicit de probationibus,ſed ſolum dicit an & quando iuris ordo requiratur,tamen bene intelligi poteſt,ꝙ procedat etiam quo ad probationes,ꝓut,j.e.q̃ſtione dico,inhærendo autem ei quod dixi ſupra,quia proxima,
47 dic,quod quandoque notorium † eſt notum iudici,& non expedit,ꝙ aliter probetur. Eſſet enim bis idem probare, & hoc intelligendo notum iudici vt iudici quando ex actis hoc conſtat,vt in caſu c.fi.de iureiur.lib.6.& intellige ꝙ conſtat in actis coram ſe,alias ſi coram alio,oportet ꝙ probetur, ſic intellige quod dicit hic glo.5.ad fi.in eo, quod dicit in notorio iuris requiri,ꝙ probetur,ꝑ c.ſicut,de re iudi. & allegatur illud c.in parte decisa.Et ſecundum hoc in notorio iudiciali vt ꝑ ꝯfeſſionem in iudicio factã,vel alio modo probatio nõ eſt neceſſaria,quod de ſe patet,qñq; eſt notoriũ nõ tñ iudici vt iudici,vt in notorio extraiudiciali nõ liquidato in iudicio, & tunc ſi eſt notorium facti continui exhibens ſe conſpectibus iudicis,& omnium,nõ eſt neceſſaria alia probatio,ſic loquitur,2.q.1.§.qñ autem,vt ſi dr̃ maleficium commiſſum in eccleſia fratrum minorum paduæ,& per ſtatutum duplicabatur pœna ſi in eccleſia prędicta fieret, ꝓbato maleficio,& ꝙ factum fuerit in eccleſia, non expedit aliter ꝓbare,ꝙ talis eccleſia ſit in ciuitate Paduæ,cum hoc notorie ꝯſtet,vnde ſi teſtes ꝓbauerunt,ꝙ in ecclesia taliter confirmata fuit factum maleficiũ,compto ſurgit ꝓbatio,ꝙ ſit eccleſia fratrum minorũ,& hoc ꝑꝑ facti euidentem notorietatem, & ꝓcedit hoc qñ lis exercetur in loco illo.Si autem litigaretur extra prouinciam expediret hoc ꝓbari,& ſic ſeruatur in Romana curia,vbi capitulant,ꝙ talis ciuitas eſt ĩ rerũ natura,& ſic de alijs.Et ex hoc dico,ꝙ licet iudex nõ teneatur ꝓbationes percipere in caſu p̃dicto,tñ qa poteſt de facto appellari,& coram iudice ad quẽ doceri oportebit de hac notorietate,cum nõ ſit ei notorium ſecundum ea q̃ dicit gl.in c.ad noſtram,el 3.de iureiur.ꝓpterea vtile eſt,ꝙ ẽt iudex a quo probationes in actis redigat. q̃uis aũt in actis nihil ꝯtineatur,non ꝓpterea refert ſniam notorie,tanq̃ latam ſine ꝓbationibus,ſecundũ ea q̄ no.de ꝯſti. eccleſiæ.in gl.fi.qa ipſa notorietas fuit loco ꝓbationum,vt in dicto,§.quando autem.Item ẽt poſt concluſionem cauſæ poterit allegari notorium tale,de elec.dudum,el 1.vbi caſus notabilis,quod ibi dico ꝯ̃rio.7.Sed qa hæc notorietas non facit notorium,vt iudici,dicunt aliqui ꝙ nõ ſufficit etiam in loco vbi exercetur iudiciũ,niſi iudex faciat aliquid ꝑ qđ fiat notorium ſibi,vt iudici,& hoc ſaltem tutius vr̃, tñ non neceſſariũ per prædicta.Si vero notorium non exhibet ſic ſe ꝯſpectibus quin poſſit probabiliter negari,tũc, niſi iudex ab initio prædiſcuſſerit de notorietate,facienda eſt probatio,ꝓut in nõ notorijs ꝑ id qđ dicit d.gl.in c.ad noſtram,& ꝑ hoc vtilis eſt de notorietate p̃diſcuti ſicut fit ꝑ ꝯſeruatorem,de officio deleg. c.1.lib.6.vbi hoc no.in gl.2.qđ eſt notãdum,& nulla facio differentiam reſpectu prædictorum inter notorium facti veri, vel notorium facti p̃ſumpti.Nam ẽt in notorio facti p̃ſumpti,ꝓbata notorietate taliter,ꝙ includat factũ,nõ eſt opus alia ꝓbatione.Item,ſi circunſtãtię per quas ſurgit notorium, ita notorie,& ꝯtinue ſe exhibẽt ꝯſpectibus hominũ,ꝙ ex euidẽtia facti ſurgit notoriũ tale qđ nõ p̃t celari,nõ erit neceſſaria vlla ꝓbatio,j.c.ſe.& hic in qb.aperte hoc ꝓbaẽ,cũ loquantur de ꝯcubinatu,ĩ quo eſt notorietas facti p̃ſumpti,nõ ver.Vige
ſimo ſcđo q̃to circa hoc, † qd ſi in ꝯſpectu iudicis, & ꝓpli, vel maioris partis aliqd fit.dicunt aliqui,ꝙ ſi iudice ſedente ꝓ tribunali fiat,nõ eſt neceſſaria examinatio.& ſic intelligũt 2.q.1.§.qñ aũt,ſed hic Gratianus potius vr̃ velle ſm Io.cal. ꝙ ẽt ſi factũ ſit notũ iudici & alijs,examinatio eſt neceſſaria,niſi reus ꝯfiteaẽ,& hoc intelligũt p̃dicti reo p̃ñte,ſed reo abñte dicũt ꝓbationẽ neceſſariã,ꝓ hoc eſt ꝙ dixi s̃.q.10.Io.Cal.dicit nõ diſtinguẽdũ an iudex ſedeat ꝓ tribunali,vel nõ, qa ẽt ſi ꝓ tribunali ſedet ꝑcipit ꝑ ſenſus corporeos,vt priuatus, iõ dicit iudicẽ bñ facere ſi probationes recipit ĩ caſu p̃dicto,nõ tñ eſt neceſſariũ,qa dr̃ ſibi notum vt iudici,& hoc ſiue ꝑte p̃ñte,ſiue abſente ꝯtumaciter,ꝙ vr̃ placere Io An.in d.§.iã de notorio,ver.illud aũt notoriũ facti.ubi refert Rolandinũ in opera notariæ charta ſcđa dixiſſe,ꝙ iniuria facta alicui coram iudice ante p̃toriũ eſt pro notorio,vt ſine accuſatione poſſit puni
ri. † Refert ẽt qõnẽ Guidonis de ſuzaria de iudice q ſolus a vi
dit hoĩem occidi per Titiũ,in qua dixit iudicẽ nõ peccare abſoluẽdo illũ,cũ id fiat legis ꝑmiſſu ff.ſi qs cau.l.fi.qđ habet parũ dubij,ꝑ c.ſi ſacerdos,& ꝙ ibi no.de off.ord.Sed quo ad primũ puto,ꝙ iudicem ſedere pro tribunali,vel nõ ſedere,multum refert.quo ad id qđ fit coram eo iudicialiter,& ꝑ qđ ſurgit notoriũ iudici vt iudici.ſed quo ad id qđ fit nõ tanq̃ corã iudice:vt in caſu p̃miſſæ qõnis ut priuatus,ꝓpterea dico,ꝙ niſi ſurgat talis notorietas q̄ ſit in euidẽtia,ꝙ negari nõ poſſit, reqrit probatio qđ declara,in præce.q. † Vigeſimotertio q̃to, eo caſu quo notoriũ ꝓbari dẽt quot teſtes reqrunẽ,vr̃,ꝙ duo ſufficiant,vt no.2.q.1.omnipotẽs,& §.qñ aũt.ſicut ẽt duo ꝓbant famã,vt no.gl.de teſti.ta literis,& de accu.inqſitionis,in fi.dico de p̃ſump.illud.notab.6.ſicut ẽt teſtm̃ ꝓbaẽ per duos teſtes ſolũ qñ q̃ritur an ſit factum.C.de bo.poſſ.ſm tabu.l.a. vbi hoc no.gl.ſic & ꝑ duos ꝓbatur ſubſcriptio triũ teſtiũ C. de fi.inſtru.cõparationes.Itẽ,qa regulariter ſufficiunt duo. ff. de teſti.ubi numerus, de teſti.in omni.& c.licet,a qua regula excipiũtur aliq caſus a d.c.licet,1.iſte aũt non eſt de exceptis in ꝯrium:qa teſtes debẽt reddere cãm ſuæ ſciæ ſi interrogãtur:C.de teſti.ſolã,de teſti.cum cãm.Sed duo non poſſent reddere cãm ſufficiẽtem,qđ eſſet notorium apud maiorem partẽ:qa hoc eſt q̃rere de ſciã,uel æſtimatione aliorũ, qđ eſt occultũ,& ſoli ſcientes norũt de ſua ſciẽtia,ꝓ hoc facit ꝙ no. de teſti.præſentiũ.Sol.qdam ſtant primo dicto; ut Io. Cal. & Barth.de ſalice.Sed ꝓ ſecundo eſt de purga. cano.cũ dilectis, ibi,cuius uniuerſæ uiciniæ populus erat teſtis.Sed reſpondet Barth.de ſaliceto,ꝙ hoc aſſerebãt extra iudiciũ,ſed in iudicio duo ſufficerent,vel dic melius,ꝙ ibi põderatur populus viciniæ ad inducẽdũ notoriũ,nõ aũt ad ꝓbandũ tñ.ſic ẽt in fama inducẽda nõ ſufficiũt dicta paucorũ,d.c.inqſitionis,in fi.ſed ad ꝓbandũ ſic,ut ibi no.Alij,ut Nicolaus de matarellis in tractatu prӕalleg.dicũt,ꝙ qñq:factum quod dr̃ eſt tale,ꝙ de ſui natura demõſtrat ſe eſſe notorium,ſicut ſunt magna facta,& publica:ut ꝙ talis eſt Papa uel ep̃s,uel talia q̄ non poſſunt nõ eſſe notoria,de tranſla.quãto,& tũc duo ſufficiunt,q reddentes rõnem dicãt ſe uidiſſe,ẽt ſi nõ dicant eſſe notorium,qa ꝓbato facto ex natura eius infertur,ꝙ eſt notorium,qñque factum eſt tale qđ p̃õt eſſe notorium,& nõ eſſe,ut qa Titius occidit ſeium,& tũc,ſi duo reddunt rõnem ꝙ uiderũt publice fieri,& in p̃ſentia multorũ apparebit illud notoriũ alias non expedit.n. ꝙ dicãt ꝙ apud oẽs uel maiorẽ partẽ eſt notoriũ, ſicut qñ probatur cõis opi.omniũ ff.de ꝓba.ſi arbiter.de quo ultimo dixi, in c.qđ ꝑ nouale,prӕalle.Dicit tñ Nicolaus,poſſe dici,ꝙ cauſam notoriam debẽãt officiales publice nunciare d.l.ea.quidem,ad effectum ut poſſit ꝓcedi tanq̃ ſuper notorio,ſtari debet aſſertioni officialium argu.ff.de offi.præfec. urb.l.1.§.& ſane.de rebus eorum,magis puto.§.ne tñ quæ dicta Nicolai ſunt utilia,tñ uerius eſt,ſimpliciter loquẽdo, qđ duo teſtes probãt notorium,poſſunt.n.reddere ſufficiẽtes rationes

A D D I T I O.

a De iudice qui ſolus Adde glo.in verbo quando iudici.in c.quando autem crimen.2.q.1.diſtiſe per Ial.in terminis in l.ſtic noſtro in vlti.co. ff.de in litem iureiuran.

Digitized by Google

tuas,in gl.1.& de trāſac.ex literis,dicit tñ tutius,ꝙ torqueatur
donec cōfiteatur. Sed Dom.de ſimpliciter tacēte remittit ad
no.in regula is q tacet,& regula q tacet.lib.6. dic ſimpliciter
ſtandū gl.qa ſola taciturnitas nō habeť ꝓ negatione,!& iō qđ
dicit,nō diffitet cū effectu:id eſt qa confiteť,& in caſu dicti.c.
fi. de confeſ.non eſt ſola taciturnitas, & dic vt ibi.līē qñ dicit
52 non poſſum negare.vř idem ac ſi confiteatur.† Vigeſimoqn
to quæro an notorietas probata in vna cauſa debeat in alia ꝓ-
bari,vř,ꝙ ſic,per regulam res inter alios acta diſtinguendum
ꝓut diſtinguitur de actis,an & qñ fidem faciant in alio iudi-
cio,de quo dixi de teſti.cauſam. Vigeſimoſexto quæro,an in
53 ꝯtractibus procedūt prædicta:vt ſi notorium eſt de ꝯtractu† poſſit
procedi extraordinarie,& ſine ꝓbationibus,ſicut in p̄ceden-
tibus dictū eſt,exēplificando in maleficijs,& ante,& poſt,quę
hoīes nō audiūt vel nō notāt.vř ꝙ non:qa in ꝯtractibus multa
interueniunt tpe ꝯtractus,& ante,& poſt q̄ hoīes non audiunt,
vel notant,notabiliter facit ad hoc de fi.inſtr.cū Ioānes, ff.de
pac.l.iuriſgentiū,§.quinimo.Item,qa quæ cōſenſu,verbis,li-
teris,vel re trahūtur,nō poſſunt eſſe notoria,ff. cōmodati. ſi
is,§.vlt.de acti & ob.l.1.& 3.Et intelligit Inn.hoc quod dixi
de ꝯtractibus,procedere ēt in alijs,vt in ꝓbanda poſſeſſione:qa li
cet ꝯſiſtat in facto,habet tñ aliquid iuris,ff.de acquir.poſ. l.1.
§.acquirimus,pro hoc:qa in ꝯtractibus,& ſimilibus extra male
ficia,ſi reus eſſet p̄ſens,forte haberet exceptiones.p̄terea,alius
eſt modus ſubueniēdi actori.ſ.per excōicationem,vel miſſio
nem in poſſeſſionē:vt lite nō cōteſta.qm̄ §.in alijs.Sed in eo
qđ dixi extra maleficia,ꝯ eſt,qa idem pōt accidere in crimini
bus,qa forte ad tui defenſionem fecit homicidium. de ſent
excō.c.3.§.vero.de homi.clem.ſi furioſus,vel tranſiuit ad ēpa
tum:ſed authoritate Papæ:pro hoc,quia quādoq; ēt ꝯ pro-
priam confeſſionē auditur excuſatio. de accuſa.cum dilecti.
Nam ēt ꝯ abſentem criminoſum eſt remedium annotatio-
nis bonorū.C.de requir.reis per totum.de dolo,& cōtum. ve
ritatis,& ibi no.in gl. magna.Sol.dicit Inn.ſpeciale in malefi
cijs:quia intereſt reipublicæ ne maleficia ſint impunita. de
ſen.excom.vt famę.Deinde Inno.ad fi.gl.dicit,ꝙ non ſolum
factum,ſed etiam poſſeſsio,& contractus poſſunt eſſe noto-
ria,licet in eis raro debeat procedi ſecundum formam noto,
rij,ſicut,& in eis proceditur ſecundum formam inquiſitio-
nis, vel denunciationis,quaſi velit,ꝙ ſuper contractibus vel
poſſeſsione,vel ſimilibus non poſsit dictis modis procedi. ꝓ
hoc de iureiuran.ad noſtram el 2.& quod ibi no. quod decla
ra vt in ſequenti,q.& contra prædicta facit quod dico de te-
ſti.cog.ſuper eo.notabi.1.ſed ſtandum eſt ei quod nunc dixi,
54 & plenius in ſequēti.q.Vigeſimoſeptimo quæro,laicus † de
nunciat clericum, quod ſibi cum multitudine hominum
damna intulit,& ſpolia,dicens illud notorium, petens reſti-
tutionem,& emendam,poterit ne ēps inquirere, & ſumma
rie,vel ex officio procedere tanquam in notorio,pro,& con-
tra eſt,quod dixi in præcedenti.q.Sol.Io.de montemurlo di-
ſputando dixit debere dari libellum, & iudiciarium ordinē
obſeruari per c.olim,de iniurijs,vbi reuocatur proceſſus in fa
cto ſimili factus non ſeruato iuris ordine. Ad idem inducit,&
alia quod dic,vt no.Io.An.de foro compe.cum C.lib.6.Et ad
iura dicentia,in notorijs non ſeruandum iuris ordinem. Re
pondet,quod loquuntur in notorio actus permanentis, vel
in caſibus in quibus iudex ex officio poteſt inquirere ad cor-
rectionem criminum,ſed in caſu præmiſſo agitur ad priua-
tum intereſſe:vnde ſufficit,quod hoc caſu nō eſt iure expreſ
ſū,ꝙ iuris ordo nō dēat ſeruari.ad hoc de temp.ordi.dilectus.
Et ex hoc videtur,quo ad præcedentem q.verius eſſe, quod
notorium non habeat locum niſi in maleficijs.Dic tamen
melius,quod nō refert quo ad inducēdā notorietatem quid
ſit illud ſuper quo inducitur.Nam etiam ſuper contractu po
teſt, ut ſi contractus ſit inter duos principes, vel duas com-
munitates coram toto populo ad hoc congregato, & talis
notorietas operatur effectum in releuatione probationū,ſe-
cundum ea quæ dixi ſupra quæſt.21.Sed quo ad notorieta-
tem ꝓcedēdi,dic quod niſi actus de ſui natura ſit talis in quo
iudex ex officio poſsit procedere, notorietas hęc non opera
tur quod ex officio procedat. Nam neque hoc eſt iure cau-

tius in oībus faceret ꝓcedi ſeruato iuris ordine. ſed ꝑ ea quæ
dicūtur.J.q.ſeq.per dictū Specu. poſſet ſuſtineri,ꝙ ex quo cō
ſtat de notorietate, non expedit iuris ordinē ſeruare.& poſſit
ꝓcedi ſine ſcriptis,qđ eſt ſingulare,licet tutius ſit ꝙ nūc dixi.
55 Et ſm hoc intellige ꝙ dixi.ſ.q.xi.&.xij.† Vigeſimooctauo q̄
ro,an in notorio ſit neceſſaria ſententia.hæc q̄ſtio pōt duob᷑
modis intelligi:vno modo, an ſit neceſſariū ꝓnunciare diffi-
a nitiue. Ad primū videť ꝙ ſi opus ꝓnunciatione, a ſicut ſit in
emergētibus. Nā de notorio prædiſcuitur ante cauſę inchoa
tionē.In cōtrariū,quia notoriū ſe habet nō vt emergens; ſed
tanq̄ incidēs. cū ex notorietate ſine alia probatione determi-
netur queſtio.vt ſ.q.xxi.In incidētibus aūt nō ꝓnunciať,licet
in emergētibus ſic.de ordi.cog.c.j.dic,ꝙ ſi notoriū prędiſcu-
titur ante inchoatā cauſam ad effectū ut ꝓcedi poſſit ꝑ inqui
ſitionē, vel ad aliū effectū, tūc verū eſt ꝙ nō expedit ꝓnūcia-
ri.;ſed eo ipſo pronunciatur ꝙ inchoatur ꝓceſſus extraordina
rius tanq̄ ſuper notorio. tñ ſi pronuncietur, nō eſt inutile.Sic
etiā ſi ſuper notorio factę ſunt probationes in medio cauſę,
nō expedit ꝓnunciari notorietatē ꝓbatā eſſe. ſufficit enim
ꝙ ꝓnunciať ſuper principali dicto.c.i.de ordi. cog. Ad aliud,
videtur nō eſſe neceſſariā ſentētiā in principali: ſed ꝙ ſimpli-
citer iudex conſtito ꝙ maleficiū notorium eſt, punire poſſit.
not.Inn.de verb.ſig.ex parte.i.In cōtrarium no. gloſ. de teſti.
cogē.ſuper eo.de iureiurā.ad noſtrā.el iij.de purga. cano.c.vl-
ti.de diuor.porro.Io. cal. dicit ſententiā nō neceſſariā in ſcri-
ptis & cū ſolēnitate per id ꝙ no.in Auth.vt iudi.ſine quo.ſuf
fra.§.neceſſitatē.colla.ij.in glo.ſine libello. & ſatis eſt ꝙ fiat p̄
ceptū,cui debet pareri,cū habeat vim ſentētiæ, ſicut ſit cōtra
cōfeſſum.vt no.de elec. dudū.el.2.in gloſ.ſed pone ꝙ reus.&
de verbo.ſign. ex parte. r.ſed ille §.hoc nō ꝓbat. loquiť eñ in
ſpeciali caſu de officiali qui aufugit ante quinquaginta dies,
intra quos poſt finitū officiū debebat remanere in ꝓuincia,
redditurus rōnē de adminiſtratiōe omnib᷑ petētib᷑. in quo
ſpeciale eſt ꝙ pōt ab omnibus capi.& ēps cām in caſu illo au-
dire poteſt ſine ſcriptura, hoc tamē, qđ in notorio nō requi-
rať ſententia cū ſolēnitate ſcripturæ tenet Io. an.in dicto c.ex
parte.& in Specu. de noto crimi.§.fi.ſuper ver.illud aūt noto
toriū.& ꝓ hoc eſt ꝙ no.Spe. in. d.§.fi.in.fi. vbi dicit ꝙ ſeruari
dēt ordo iuris in diſcuſſione quę fit ſuper hoc,an ſit notoriū.
ſed hoc cōſtito ꝓcedeť ſine ſolēnitate iuris,tanq̄ ſuper noto.
ꝙ eſt notandū. & hoc maxime poſſet defendi in cauſis in q-
bus iudex ꝓcedit ex officio.In alijs aūt eſt magis dubiū,per id
ꝙ dixi.ſ.q. ꝓxima. unde tutius eſt ꝙ ſentētia cū ſolēnitate ꝓ-
56 feratur.Vigeſimo nono quęro,ſi iudex profert ſententiā † an
teneat,anteq̄ ſibi ꝓbetur factū eſſe notoriū.dicit Inn.ꝙ etiā ſi
iudici nō ſit notoriū, dūmodo verè ſit notoriū irreuocabili-
ter,tenet eius ſentētia.Et idē Inn.ſ.ea.gl.dicit ꝙ neceſſe eſt vt
audiatur defenſio rei,& ſi nō auditur, non tenet ſentētia lata
ſuper notorio,ſicut in alijs iudicijs quæ requirunt iuris ordi-
nē.C.de ſen.ꝓlatam.Sed ſi audiūtur defenſiones ſuper eis, tñ
nō fuit audita ꝓbatio.Nihilominus tamē,ſi eſt notoriū in ve
ritate,tenet ſentētia. & ſi hoc ꝓbabiť corā illo corā quo petiť
ꝓnuntiari ſentētiā nullā,iudicabiť eā manere debere ratā. Se
cus videť ſm Inn.in alijs iudicijs quæ requirunt iuris ordinē.
qa ibi, ſi nullæ ꝓbationes reciperētur ſuper q̄ſtione de qua a-
giť,nō tenet ſētētia.Quidā tamē,vt refert Inn. aliter dicūt. &
hāc opinionē credo veriorē. Nā nō ſufficit aliquid de ſe eſſe
verum qito ad hoc vt iudex poſſit ſuper eo pronunciare, niſi
liqueat ſibi.ff.ex qui.cau.in poſ.eatur.l.hæc aūt.§.i.ibi, lique-
re,prætori.quod tenet ibi Bart. & dixi de eo qui mit.in poſ.c.
fi.ſic & alios,licet iudex ꝓferat iuſtā ſniām,tamē ſi fundať ſu-
per cauſa non ſufficiēti, ſententia nō tenet.J.de cōceſ.prebē.
ex parte. & quod ibi dico.nec in hoc video ſpecialitatem ali-
quam in notorio reſpectu aliorum iudiciorum. Trigeſimo
57 quæro an a ſentētia lata ſuper notorio† poſſit appellari. vide-
tur

ADDITIO.

a Sit opus pronunciatione.adde quod talis ſententia poteſt ferri non ſeruata aliqua ſolennitate de quibus in alijs ſecundum Io.and.in c.euidentia.de accuſa.idem tenet Bald.in l.preſbyteri.C.de epiſcop.& cleri.

Digitized by Google

tur, ꝙ non intelligẽdo ꝙ [illegible] notorius criminoſus a non audit appellãs, de appel. cum ſit, in fi. & c. peruenit, el 2. & c. cum ſpeciali, & eo. ti. Romana, §. ſi autem, li. 6. intelligẽdo autẽ, ꝙ ſnĩa ſit lata in ciuilibus tanq̃ ſup notorio, vr̃ idem dicendum propter identitatem rationis, ad hoc, de cōfir. vti. cũ dilecta. Sо. Inn. dicit ſimpliciter appellari nõ poſſe. ſed ſcd̃m eum eſt mirabile: q̃a poſt ſnĩam ẽt executioni mandatam iudicium agitari poteſt ꝯ eam. C. de accuſa. ea quidam. Nec mirum ſcd̃m eum, q̃a ſic ẽt fit in ſupplicatione quæ admittitur qñ nõ appellatur. C. de præci. impera. offe. l. 2. quæ ſupplicatio. ad hoc de i integ. reſti. ex literis, & retractabitur prima ſnĩa ſiue proceſſus ſi probabitur, ſed l. ea quidem: hoc non ꝓbat. Nam ſolum ibi dr̃, ꝙ notorietas ſufficit, vt poſſit inſtitui iudicium extraordinarium inquiſitionis in quo auditur reus ſe defendens, ꝙ falſa ſunt ea de quibus inquiritur. ꝓſequẽdo aũt latius, q̃a hæc quæſtio poteſt recipere varias ſolutiones ſcd̃m varietatẽ notorij. dic, vt in duabus ſeqñtibus quæſtionibus. Trigeſimoprimo q̃ro de notorio iudicia

55 li, an a ſnĩa ſuper † tali notorio lata poſſit appellari, & ꝓſequẽdo de notorio quo ad maleficia, cũ notoriũ iudiciale fiat tripliciter, vel p ꝯfeſſionẽ, vel p ꝓbationẽ irretractabilem, vel p ſnĩam. de notorio per cōfeſſionem cōiter dr̃ ꝙ auditur appellãs. fallit in caſibus not. ff. de appella. ꝯſtitutiones. Nam poſſet cōfeſſio eſſe erronea, vel ꝯ defenſionem alia legitima defenſio ꝯpetere, & hãc rõnem ponit gl. ff. de ap. creditor, §. iuſſus. Item dr̃ c. 2. quorum ap. nõ recipiũtur, ꝙ cōfeſſus, & ꝯuictus de crimine nõ auditur appellãs, ergo ſecus ſi ſolum eſt confeſſus, quod dixi de app. cum ſit, in fi. Oppo. ad hoc de c. cum ſpeciali, præalleg. §. porro, vbi probari vr̃, ꝙ notorium ex ſola confeſſione impediat appellationem, ibi tñ dicit Hoſt. ꝙ q̃uis iudex nõ teneatur deferre, põt tñ pars appellare, ff. de ap. non ſpatium, idem ſentit ibi Inn. qui dicit non deferendũ tali appellationi niſi iudex modum excedat in pœna p c. nouit. e. ti. & ſic, ſi excedit, poteſt appellari. Vinc. ibi ſimpliciter tenet primũ, ꝙ confeſſus poſſit appellare: q̃a in cauſa appellationis errorẽ & alias peremptorias exceptiones poterit opponere, de teſti. fraternitatis, de fide inſtru. cum Ioãnes, & C. de ap. eos, Io. An. in c. Romana, §. ſi autem. de ap. ponit diſtinctionem quorundam dicentium, ꝙ appellans notorius, licet nõ teneatur cauſam exprimere, tñ, ſi non exprimit, iudex nõ tenetur deferre, vtile eſt ergo ei vt exprimat, q̃a ſi nõ expreſſit, & iudex a quo exequatur ante inhibitionem factam per iudicem ad quem tenebit executio. Et vr̃ velle, ꝙ notorium ẽt per confeſſionẽ impediat appellationẽ rationabilẽ. Io. Cal. gñaliter loquẽdo de quolibet notorio dicit, ꝙ ſi iudex ꝓceſſit ad ſnĩam abſente nõ citato, ẽt in caſu in quo ſnĩa nõ eſſet nulla, ſcd̃m ea quę dixi ſ. q. 13. reus poterit appellare. Et ad c. cum ſit, de appel. rñdet ꝙ ibi præceſſit requiſitio, vt ibi no. quod eſt diuinare, & repugnat illi textui, in verbo irrequiſitum, fortius ẽt dicit Io. Cal. admittẽdam appellationem ĩ caſu in quo propter omiſſam citationem ſententia diceretur nulla, q̃a etiam a ſententia nulla poteſt appellari, ff. de appel. ſi expreſſim, quod dixi de appe. dilecto. & hoc caſu ſecundum eum iudex a quo habebit ꝓbare id notorium coram iudice ad quem. Dicit etiam, ꝙ ſi ante ſententiam reus ꝓponit defenſiones ſuas legitimas, & iudex non admittit, & propter hoc ante ſnĩam appellet, hoc eſt ſibi tutius, quod dixi ſ. q. 12. & 16. Si vero citata parte probationibus receptis, vel non receptis, vbi eos non tenebatur iudex recipere, appellat a ſententia, notorius nõ auditur, ſic intelligit Calderinus iura ſupra ad hoc inducta, dicens, ꝙ licet loquantur in criminibus, tamen per identitatem rationis, idem in alijs, de hoc vlt. dic vt dixi. ſ. q. 26. Bart. de ſali. in l. ea quidem, indiſtincte dicit confeſſum audiri appellantem, niſi ſit confeſſus, & conuictus per rationes ad hoc inductas. Et ad c. cum ſpeciali, §. porro, reſpondet ꝙ loquitur de interlocutoria quæ non expectat diffinitiuam, quæ habet vim diffinitiuæ, per id quod no. de appel. ſuper eo. 2. & c. cum ceſſante. Item poteſt ille §. intelligi generaliter etiam de appellatione a diffinitiua. videtur dicere ꝙ ſola confeſſio nõ impediat appellantem, & ꝙ requiritur, ꝙ ſit confeſſus, & conuictus, & pro hoc no. Bar.

56 in l. de ap. conſtitutiones, vbi dicit † ꝙ aut quis eſt conuictus, & confeſſus, & indiſtincte nõ auditur appellans, C. quorum appel. non re. l. a. Aut eſt conuictus tantum, & poterit appellare. Fallit in caſibus poſitis in dicta l. conſtitutiones, de quibus in Spec. de appellatione, §. in quibus, poſt prin. ſed c. Romana, §. ſi autem, probat ſolam confeſſionem ſufficere ad impediendum appellationem, propter alternatiuam quæ eſt ibi, in quo dic, ꝙ tunc tñ debet prohiberi appellatio, quando conſtat defenſionem non poſſe competere appellanti. alias auditur appellatio, quia eſt defenſio, de appel. cũ ſpeciali, pro hoc quod dixi ſ. de citatione, q. 13. Ideo dic, ꝙ aliud eſt quærere an appellatio p notorium criminoſum interpoſita teneat, vel non. Aliud eſt quærere an ſit admittenda per iudicem a quo quo ad ſecundum intellectum, dico ſufficere, ꝙ ſit notorius per confeſſionem ad hoc, vt non [illegible] deferre, ſic loquitur c. cum ſpeciali §. porro. ibi, nõ eſt prouocationi huius deferẽdum, & dictum c. Romana §. ſi autem, quo ad primum aũt intellectum ꝓcedit l a. C. quorũ appel. non reci. in quo dico, ꝙ ſi iſq eſt confeſſus tñ appellat, licet iudex a quo nõ teneatur deferre niſi exprimat aliq̃ cauſam, ex qua poſſit iudex veriſimiliter credere defenſionẽ aliq̃ legitimam ei competere, tñ iudex ad quem appellationem examinat, an ſit admittenda, & interim inhibet iudici a quo ne ꝓcedat, & ſic loqtur dictus, §. ſi autem, & ſcd̃m hoc intelligo l. 2. præalle. & q. 6. §. ſunt quorum, ver. nullus, vbi etiam gl. tenet duo requiri. l. ꝙ ſit conuictus, & confeſſus, tex. aũt l. 2. C. quorum ap. nõ re. probat, ꝙ tria l. ꝙ ſit argumentis ꝯuictus: teſtibus ſupatus, & ꝯfeſſus, in quo dic, ꝙ qñ hæc tria ꝯcurrũt ex quo apparet, ꝙ non præcipitanter fuit ꝯfeſſus, non tenet appellatio, intantum, ꝙ nullo modo auditur, etiam per iudicem ad quem: q̃a intelligo ibi, ꝙ ex illis tribus ſurrexit notorium p euidentiam facti tñ qđ cōſtabat, qđ nulla cōpetebat refragatio per hoc verbum, ſuperatus, quod eſt ibi, & ſic antel ligit illam l. Gratianus, 2. q̃. 6. §. ſunt quorum, licet gl. ibi eũ redarguat, & male, & q̃q̃ dicta l. 2. loquatur in criminalibus, tamen idem dico in ciuilibus, p l. abſtinendũ, c. titu. & quod ibi no. gl. in eo. qđ dicit ꝙ condemnatus ꝯfitebatur ſe debere id in quo erat ꝯdẽnatus, ſed appellabat, vt differret negociũ, & hoc in ipſa appellatione exprimebat, vnde ipſa euidẽtia facti apparebat quod erat friuola, & de hoc dixi in dicto c. cum ſpeciali. §. porro. alias aũt ſi reus ſit conuictus, & ꝯfeſſus, tñ ſi non ſurrexit facti euidentia, dicẽdum eſt, ꝙ ſi vellet reus ſtatim docere de aliqua legitima defenſione, iudex ad quem deberet admittere, p p̃dicta, & ſic probat illa, l. in fine. q̃q̃ videatur ibi in fine loqui qñ illa tria quæ prædixi non ꝯcurrunt, ſed tñ ẽt ſi cōcurrunt, locum hẽt in hoc, quod ſi vult dicere ꝯ confeſſionẽ, ꝙ facta ſit metu tormentorum, vel quid ſimile, audiditur, & ſcd̃m hoc ſaluatur diſtinctio q̃ dixi ſ. ea. q. ſcd̃m Ioã. An. & pro ea eſt quod dicimus de notorio ꝯtumace, q nõ audit appellans: tamẽ iudex ad quẽ admittit appellationẽ, & cognoſcit an ſit deferendum, vel nõ prout no. gl. de dolo, clem.

57 ſi ante, vbi dixi. De notorio † vero per ꝓbationem irretractabilem, vr̃ ꝙ non poſſit dici proprie notorium: q̃a non reperit iure cautum, ſed ſolum de cōfeſſione, & ſentẽtia ſ. e. c. ſnĩa. tñ q̃a eſſe cōfeſſum, & cōuictum æquiparantur, de iudi. at ſi clerici: licet quo ad quid differant de exceptionibus, c. 1. dic, ꝙ ẽt ſit notoriũ per probationem irretractabilem, pro hoc, ſ. q. 7. & optime facit de verborum ſignificatione, cum olim, & in hoc notorio dic, ꝙ auditur appellans, q̃a nõ reperitur ꝯtrium iure cautũ, & regula eſt, ꝙ a ſnĩa põt appellari, ẽt nulla cauſa expreſſa, ff. de appel. ſcio. de appel. cum cauſam, qđ ibi no. gl. & hoc niſi illa ꝓbatio eſſet adeo irretractabilis, ꝙ ex ea inducatur notorium p facti euidentiã: q̃a tunc nõ auditur, p rõnẽ

60 q̃ dixi in præcedenti membro. De notorio vero † per ſnĩam ſimiliter dic, ꝙ auditur appellãs, niſi in certis criminibus p ꝑ eorum immanitatẽ, de quibus in d. l. cōſtitutiones, & no. gl. in d. l. a. C. quorum appel. non re. Trigeſimoſecundo quæro,

59 de notorio extraiudiciali, † an ſi deducitur in iudicum, a ſnĩa ſuper eo lata poſſit appellari, vr̃ ꝙ nõ per c. cum ſit. in fi. & c. peruenit, & c. ꝯſuluit, & c. ꝓpoſuit. de appella. q̃ indiſtincte ꝓbãt de quolibet notorio, ꝙ nõ auditur appellans, tñ c. conſuluit, dicit, ꝙ cũ multa dicantur notoria q̃ non ſunt, dẽt iudex prouidere ne dubium ꝓ notorio videatur habere: vnde ſaltẽ vitę rei ancẽdum, ꝙ poſſit appellari vt diſcutiatur an ſit notorius vel non. pro hoc qđ dixi ſ. q. proxima, vel melius, dic, ꝙ illa c. loquuntur de notorio per facti euidentiam, vnde in d. c. propoſuit, dicit litera, niſi pro crimine adeo graui, & manifeſto, quo ipſo actu ſit dãnandus: ideſt ipſa euidentia facti, & p hoc qđ dicit hic gl. ad intelligentiã, ibi, & de tali. Gñaliter aũt cōſilium eſt iudici a quo, ꝙ potius admittat appellationẽ. Eo autẽ caſu quo nõ admittit, dicit Bartholouicus de ſaliceto ĩ c. l. q̃dem cōſilium eſſe ſibi, vt maiorẽ partẽ viciniæ in qua dr̃ notoriũ, examinet, ne ſi interim exequeretur, poſſit puniri ſi de notorio nõ doceret: & in hoc ſi intelligit, ꝙ docere poſſit ad effectum iuſtificãdi ſuam ſnĩam. q̃uis ſibi nõ conſtiterit eſſe notoriũ, ꝯ dixi ſ. e. q. 29. Itẽ obſeruat cōiter, ꝙ iudex recipiat tot teſtes quot ſufficiant ad inducendum notoriũ: alias foret magna difficultas, ſed ſufficit, ꝙ p duos reddẽtes bonas rõnes ꝓbatur eſſe notorium, qđ dixi ſ. q. 23. tñ fateor quod tutum eſt recipere plures, & facit ad hoc ſ. quæſti. 21. poſt medium.

63 † Trigeſimotertio quæro, an iudex poſſit exequi ſententiam latam ſuper notorio non expectato decendio. Dicit Io. Cal. quod in caſu in quo non poteſt appellari vanum eſt expectare decendium: cum detur ad deliberandum, an appellet vel non

ADDITIO.

a Notorius criminoſus. Adde tex. in l. conſtitutiones, & ibi Bar. ff. de appel.

Tua nos. toria, nec accuſator nec teſtis eſt neceſſari⁹:
ſed ſi eſt publica ꝑ ſolam famam, ad condemnationem teſti-
monia ſola non ſuffieiunt. Sed ſi ex hoc oritur ſcandalum, in
dicit̃ purgatio, in qua deficiens canonice punit̃. Communis
diuiſio. Secunda, ibi, ſuper quo. Not. ꝙ publicum eſt tanquam
genus ad notorium, quod dixi ſ. c. proxi. q. 7. Scd̃o no. ꝙ de vi-
ta alicuius creditur his inter quos cõuerſat̃. de electio. poſtũ.
de hoc in gl. 3. Tertio no. ꝙ id quod dicimus, in notorio non
ſeruari iuris ordinem, nec probationes exigi, procedit in no-
torio ꝙ non põt tergiuerſatione celari, & ſic in notorio ex
rei euidentia, patet hic in ver. ſuper quo vſq; ibi, ſi vero, & illo
ver. ſi vero, ibi, non de euidẽtia, ex quo apparet, qđ ſ. loquitur
qñ ex euidentia, & pro predictis eſt qđ hic dr̃ in glo. 5, & in ea
ibi, qui ſniam, iudex in cã capitalium non damnat reum, niſi
ſic conuictum, ꝙ vix ꝗ commiſit negare ſufficiat. ibi §. pe. lo-
cus eſt tributioni ẽt cum dominus negat dẽri, alias expediret
1 domino negare. † Quarto not. ꝙ fama eſt minus ꝗ notoriũ,
vt hic in ver. ſi vero. Quinto no. illud non teſtimonijs &c. Et
a dicit Io. An. teſtimonijs ſine iur̃o a probatis quib. non credit̃,
de teſt. tuis, & pro hoc quod hic no. in glo. 2. ſm̃ quam dic te
ſtib. ſ. iuratis. ſic exponunt multi, vel dic teſtimonijs eorum q
non ſunt p̃ſentes coram iudice. ſ. ſed alij dicunt ſe audiſſe ab
eis, & tunc dic, teſtib. preſentib. coram iudice, ſic exponit glo.
ff. de teſt. l. 3 §. item diuus, ꝗ eſt 4. q. 3. & alia, & hæc expoſitio
eſt magis iuri conſona. Dicit tñ gl. pe. ꝙ talia teſtimonia valẽt
ad infamiam, intellige ad inducendam, ſi ſunt de numero ad
hoc ſufficienti J. de accu. inquiſitionis, in fi. Sexto no. tex. ſin-
2 gulariter probantem ꝙ non dẽt indici purgatio † clericis ꝑ
infamam vel ſuſpicionem, niſi qñ imminet ſcandalum, de
hoc in gl. & pro hoc qđ dixi de off. ord. ex parte. Septimo no.
3 ꝙ deficiens † in purgatione punit̃ vt conuictus J. de ſimo. de
b hoc, & c. inſinuatum J. de accu. cum P. Hoſti. non tñ expreſſe
probatur hic, quia non dicit qua pęna puniatur, ſed bñ proba
tur, exponendo verbum, animaduerſione, pro pœna. de qua
ſupra. cap. ſi autem, & ſic communiter exponitur, tamen de
hoc dic vt dixi de accu accedens. Opp. in eo ꝙ in prin. dicit, ꝙ
fornicarij clerici ab ẽpo conueniebantur, & in fi. pmittit ẽpo
vt puniat, cum tñ non dẽat eſſe idem accuſator & iudex. C. ne
quis in ſua cã, in rubro & nigro J. de cẽſi. venerabili J. de ver.
ſig. ex parte el 1. & quod vtrobique no. metu ꝯrij glo. 1. expo-
nit. Conueniuntur i. interrogantur, vel dic. i. admonentur.
Goffre. vel proprie. de appellatio. cum ſpeciali. Vincen. & pro
hoc de eccle. benefi. cap. vno. ver. cum. n. ibi, conueniebaris a
nobis, & tunc dic, quod iudex non dicitur proprie conueni-
re: ſed citare, vel dic. ideſt, ad rationem ponuntur J. de accuſa.
ſi conſtiterit. Hoſtiẽ. & quælibet bona eſt. Secundo oppono
quod non ſtatim cum deficiunt in purgatione ſint puniẽdi,
cum poſſint appellare purga. cano. nos inter. Solu. ſta contra
rio, & intellige hic, niſi appellauerint. † Quarto quando di-
4 citur notorius fornicarius non ex euidentia. Sol. vt quia non
tenet concubinam ſecum in domo, ſed communiter dicitur
quod eam cognoſcit. Innocent. ſecundum quem dicitur no-
torium facti, ſi tenet mulierem ſuſpectam ſecum, vel ſi filios
habet de aliqua muliere, de diuor. ſignificaſti. quod tamen de
non differente declara. vt ſupra capitulo proximo quæſtio-
ne octaua. Et pro hoc quod dicit hic gloſſa ſi conſtet. &
in ea ibi conuictus, idem nota ſecunda quæſtione prima, de
manifeſta.

ADDITIONES.

a Teſtimonijs ſine iuramento. Adde Ant. de But. in c. cum in tua. ad fi. de ſpon.
Abb in c. 1. in pe. col. de poſtu præla. Azo in ſumma. in ti. de teſ. in §. iurabit
b Deficiens in purgatione, Adde doct. in excommunicamus, de hære. docto. in
in c. presbyter 2. q. 4.

SVMMARIVM.

1 *Mulierculæ cum clericis non ſunt permittendæ.*
2 *Conſanguinitas diminuit ſuſpicionem.*
2 *Peccãs mortaliter eſt ſuſpenſus quo ad ſe.*
3 *Suſpenſio tripex.*
4 *Notorium dicitur etiam extraiudicium rei euidentia.*

5 Quæſitum. † Clericus concubinarius in officijs eui
tari non debet, niſi ſit notorius, Noto-
rium, de fil. presby. quoniam, de verb. ſignifica. cum olim. qđ
dic vt ſup. c. veſtra. In iure, & ſic notorium iuris. euidentia, &
ſic notorium, de his in d. c. ueſtra, tergiuerſatione, quia publi
ce eam tenet, & filios habet paruulos, 82. diſt. propoſuiſti, in
princi. No. de duplici notorio iudiciali, per ſentẽtiam, vel cõ-
feſſionem factam ĩ iure, ideſt iudicio, de notorio vero facti ꝑ
euidentia, dico. j. in fi. An autem ſit notorium ſi quis in iudi-
cio conuincitur, dixi ſ. c. noſtra q. 31. ad fi. Attenditur autem
confeſſio iudicialis, quia extra iudicium non induceret noto
rium: licet inducat quandoque diffamationem, de qua puni-
2 tur confeſſus, J. de exceſ. præla. quam ſit. Secundo no. † ꝙ pro
mortali quis eſt ſuſpenſus quo ad ſe. Tertio not. ex hoc tripli
3 cem † ſuſpenſionem, & de hoc in glo. 1. & in ea ibi, vel ſecula
ris, hæc differunt inter ſe. J. de ſen. excomm. ſi ſententia, 2. re-
ſpon. lib. 6. ibi, celebrare, alta voce. Nam ſubmiſſa poſſunt
etiam in eodem loco. quod dic vt de ſen. excom. c. vlti. lib. 6.
& in fine dic, ꝙ quandoque quis quo ad ſe nec quo ad alios,
vt ſacerdos ſine peccato habens parochiam nõ interdictam,
qui quotidie debet reddere penſum ſuum, de cele. meſſa. ca.
1 1. Hoſtien. Quarto no. ꝙ notorium † dicitur etiam extraiudi
cium rei euidentia, quod dixi ſupra c. tua. plenius, ſupra ca. ve
ſtra q. 7. & 8

De clericis coniugatis Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtior præhonorandus eſt.*
2 *Vitium prius purgandum eſt, ut paretur locus uirtuti.*
3 *Ordo eſt vnum de ſeptem ſacramentis.*
4 *Dignitates ſeculares perduntur per clericatum.*

Viſo de illicita Cohabitatione cleri-
corum & mulierum,
videamus de licita. Goffr. vel melius, viſo de
cohabitatione clericorum cum mulieribus
in genere, videamus in ſpecie, pro hoc ꝙ di-
co J. in ſecundo ꝯrio in fin. de materia. 28. 29.
30. diſt. 27. q. 1. vt lex repetitur in ſexto. Oppo. ad rubricam tri-
pliciter, prout tribus modis cõmuniter opponitur ad rubri-
cas, vel ꝙ ſint ſuperfluæ, vel male ſituatæ, vel inepte formatę.
Oppo. ergo primo, ꝙ ſit ſuperflua: quia in ꝓprio tractatu ma
trimoniorum habemus ſpecialem rubricam, qui clerici poſ
ſunt ꝯiugari. J. qui cleri. vel vouẽtes, & ſic contra. ſ. in prohe.
Sol. euitando ꝯrium dic, ꝙ ſi altera iſtarum debet dici ſuper-
flua: non hæc, ſed illa ſuperflua eſt, cum hæc ſit prima, ꝓ hoc
a facit, quia ordo ſcripturæ attẽdendus. 43. diſt. ſit rector. ad fi.
cum cõcor. de elec. c. pen. de præben. mãdato, lib. 6. vel qa hæc
ſolutio nõ tuetur compilatorem. dic, ꝙ ibi principaliter quæ
ritur qui clerici poſſunt ꝯhere. hic vero quæritur an poſt ꝯ-
ctum poſſint beneficia tenere vel adipiſci, & an clericali bene
ficio gaudeant, & an ferre debeant habitum & tonſuram, li-
cet incidenter, vt veritas prædictorum interſerat, an teneat
coniugium. Io. And. Secũdo oppo. ꝙ ſit male ſituata: quia de
buit de hac cohabitatione licita prius dicere, ꝗ de præſenti il-
1 licita: qa † qui iuſtior prehonorandus. 40. diſt. c. fi. ad hoc de te
ſti. in noſtra. cum ſimi. Valerius lib. 5. c. 2. tractaturus de gratis
& ingratis, ſic dicit, qm̃ contrario propoſito ſe diſtinxerunt,
noſtro quoque ſtilo ſeparentur, prioremque locũ obtineãt,
qui

ADDITIO.

a Ordo ſcripturæ. Adde Doct. in c. pen. de purg. can. Abb. in c. ſedes apoſtoli-
ca. de reſcri. domi. in c. quia pontificali. de offi. deleg. lib. 6. Bald. in auth. hoc
amplius. C. de fideicom.

Digitized by Google

qui laudem, q qui reprehenſione meretur. Solu. hoc eſt de his
quę pendēt a volūtate principis, de quibus non tenemur red
dere rationem, de reſcriptis, ſi quando. Cōtra hoc eſt ſ. in pro
hemio in fin. quia etiam inter rubricas debet eſſe ordo, vt ibi
3 no. in gl. pen. Ideo aliter dic, ꝙ prius † purgandū eſt vitium, vt
paretur locus virtuti. 32. q. 1. cum. renunciatur. Io. An. vel ter-
tio dic, quod prius dixit de cohabitatione in genere. Nam in
titulo pręcedēti agitur etiā de licita ſup. ti. 1. c. 1. hic in ſpecie.
De cohabitatione per coniugium, & genus præcedit ſpeciē:
quod dixi de proba. in rubrica. Tertio oppo. ꝙ ſit inepte con-
cepta. non enim debuit dicere de clericis. ſicut dicimus quō-
dam comite vel rege poſt clericatū vel monachatum 22. q. 3.
præſens 26. q. 2. ſcripſit. & hoc de reſcriptis. eam te. in fi. & qđ
dicitur ℑ. c. fi. Nam duo tantum genera ſunt Chriſtianorum,
clerici coniugati ponuntur in genere laicorum 12. q. 1. duo
3 ſunt. Sed ordo eſt vnum † de 7. ſacramentis, caracter autem i-
preſſus non perditur per coniugium, ſicut nec per hæreſim.
1. q. 1. ꝙ quidā. ſicut nec caracter baptiſmi: vt ibi. & de diuor.
quanto. imo, etiam ſi vxoratus ordinaretur, reciperet ordinis
caracterem: vt dicitur ℑ. de conuer. coniuga. placent, in fi. Se-
4 cularem † autem dignitates bene perduntur per clericatum:
vt in contrariis. per hoc ſoluitur quæſtio. Accolitus non liga-
tus mortua vxore vult ad ſacros ordines promoueri, an ite-
rum ordinandus eſt ad minores. Nā per prædicta patet ꝙ nō,
ℑ. de conuer. coniuga. conſtitutus. Io. An.

S V M M A R I V M.

1 Clericus in ſacris conſtitutus ſi contrahit, non tenet matrimonium.
2 Clericus coniugatus cogitur retinere vxorem.
3 Beneficiatus contrahens matrimonium videtur tacite ipſo iure renun tiaſſe beneficiis.
4 Pœna duplici quis puniri non debet.
5 Beneficium clerici contrahentis matrimonium inualidum an valet.
6 Beneficiatum clerici beneficiati ducentis vxorem, an valet ſi contraxit ante ſponſalia.
7 Sponſalia de futuro ſolui poſſunt per diſſenſum.
8 Sponſa de præſenti ſi ingreditur monaſterium, an clericus qui cum ea contraxit, remouendus ſit à beneficio.

1 Si qui. † Si clericus in ſacris contrahit, non tenet matri-
monium, ſed in minoribus tenet, & beneficium
dimittere cogitur. habet duo dicta. Secundum ibi: ſed ſi reti-
nendas. dic, vt ſup. de vi. & ho. cle. clericus ſi tōſura. No. primo
1 de dictione inſra, a & expone. id eſt citra. Hoſtien. & ſic ponit
2 excluſiue. alibi ponitur ꝓ &c. vt in multis decretalibus. † Se-
cundo no. ꝙ clericus coniugatus cogitur retinere vxorem: ꝙ
dic, vt ſup. de vi. & ho. cle. clericus. el 2. Tertio no. quem com
pelli ad pœnitentiam. 22. q. 1. c. vlti. de hoc. 33. q. 2. quicūque,
concordat de ſponſa. ad audientiam. Oppo. quia ex eo, quod
coguntur hic ad relinquenda beneficia, videtur ꝙ non vacāt
3 ipſo iure: † & ſic contra, quia per factum contrarium coniu-
gij tacite intelliguntur ipſo iure renunciaſſe beneficijs. pro
hoc ℑ. de conceſ. præben. literas. & c. cum noſtris. Solu. vt in
gl. 1. quæ ſtat contrario dicens, quia coguntur dimittere, ſcili
cet de facto. Et idem Hoſtien. & Egy. qui inducit ℑ. e. cum de
cetero. in verbo dimiſſus. & in hac gloſ. ibi l. 1. de hac & ſe. di-
co de lib. ob. c. 2. q. 17. ad fi. Secundo oppo. ad hoc, ꝙ immo re-
tineantur beneficia, vt in glo. 1. ibi, argumentum contra. Sol.
vt in ea. Et idem Inn. & de hoc no in c. quia tua. alleg. in gl. &
ſup. de vita & ho. cleri. quoniam in glo. 2. Tertio oppo. in eo
ꝙ mandat ſuſpendi & excommunicari, cum nō debeat quis
4 duplici pœna † puniri. de iudi. at ſi clerici. dic, ꝙ hoc fiet gra-
datim. ſ. per ſuſpenſionem, & ſi non corrigitur excommuni-
cabitur. de iudi. cum non ab homine. Quæro ſi matrimoniū
5 † contractum per clericum beneficiatum b non tenuit, an ꝑ
hoc vacat beneficium. Gloſ. vlt. innuit ꝙ non, cum dicit ꝙ co
guntur dimittere vxores, quia non tenuit matrimonium, &
priuandi ſunt beneficijs. ergo non ſunt priuati. dic contra, ad
hoc optime de præben. cum qui. lib. 6. & de biga. nuper. quod
dico ℑ. c. Ioannes. q. 11. Secundo quæro, ſi clericus beneficiat⁹
c duxit c vxorem, ſed contraxit ante ſponſalia, an vacet benefi-
6 cium †. Solu. aut contraxit per verba de præſenti, & dic quod
ſic. aut de futuro, & dic, ꝙ non. facit ff. ad municipales, ea quę
2. ibi deſponſata ante contractas nuptias ſuum non mutat
domicilium. ſed facit etiam contra, quia loquitur generali-
ter de deſponſata. ſed ibi, eſt alius caſus. In propoſito vero pręmiſſa diſtinctio procedit, quia matrimonium de præſenti, ēt
non conſumatum, habet efficaciam inſeparabilitatis inſra
de ſponſa. c. penul. de ſponſa duorum ca. 1. & 3. & fi. & ſic ſub-
eſt ratio incompatibilitatis: vt ex quo elegit vitā coniugij, taci-
te intelligatur renunciaſſe beneficio, quæ ratio ceſſat in ſpon
7 ſalibus de futuro †, quæ per diſſenſum poſſunt ſolui, de ſpon
ſa. c. ad hoc facit quod no. 50. di. c. vl. & hoc vltimū tenet Io

ta deci. 29. ex hoc infertur, quod ſi quis impetrat beneficium
vacans propter cōiugium, non ſufficit ꝙ probet ſponſalia: quia
probatio eſſet dubia, niſi teſtes dicerent. de ſponſ. de præſenti.
Tertio quæro ſi ſponſa de præſenti ingreditur monaſterium
8 † videtur ꝙ clericū qui contraxerat cum ea non remonēdū
a beneficio. ar. ℑ. de conuer. coniugat. ex publico contrarium
tenet Vin. quia contrahendo renunciauit. ar. de renuncia. ex
tranſmiſſa. & Idem Spe. eo. tit. in fin. facit quod de clerico qui
d cum conſanguinea d contraxit. tenet Bart. in quæſtione. qui-
dam clericus cum eſſet. & dama. quæſtione 1. eod. titu. alias,
duas dominicales, ſcilicet 9. & 15. vide. eod. titu. c. vno. libr. ſex
to. in glo. huic ergo ꝙ ſuper ipſa. & de hoc not. glo. in cle. gra-
tiæ de reſcriptis.

ADDITIONES.

a De dictione infra. Adde Ab. in c. ex parte. de reſti. ſpo. in prin. et in c. cum vi rum de regul.
b Matrimonium contractum per clericum beneficiatum. Adde Card. in cle. 1. io 8. quæſtio. de conſan. & affi. Ioan. de imo. in cle gratiæ. de reſcrip. diffuſe per car. Ale. in c. præsbyter. 28. di.
c Si clericus beneficiatus. Adde doct. in ca beneficium. de præben. lib. 6. Ioan. Andr. in cap. 1. de cle. coniuga. lib. 6. in nouel. diffuſe per Card. Ale. in ca. placuit. 32. diſtin.
d De clerico qui cum conſanguinea. Adde Io. An in c. Ioannes. 1. eod. & eum ſequitur Ludo. ro. conſi. 487. incip. dubitatur primo. in 3. colum.

S V M M A R I V M.

1 Clericus cōiugatus an poſſit habere beneficium.
2 Contrahens cum vnica quomodo promoueri poſſit ad ordines & beneficia.
3 Promoueri an poſſit qui corrupit eam quam poſtea habuit vxorem.
4 Matrimonio quæ requirantur.
5 Coniugium ſequens retrotrahitur ad initium, etiam quo ad legitimandam ſobolem.
6 Bigamus an ſit qui deflorauit eam cui fidem dederat in contrahendo, et poſtea adhæret ſibi vt coniugi.
7 Clericus coniugatus a quibus adminiſtrationibus eccleſiaſticis prohibetur.

Sane. Coniugatus, ad ordines, adminiſtrationes, vel be-
neficium nō promouetur, niſi caſtitatem promit-
tat, & bigamus non ſit. Primo ponitur dictum. Secundo exce
1 ptio, ibi, niſi. Oppo. quod clericus † coniugatus a poſſit habe-
a re beneficium ℑ. c. diuerſis & c. Ioannnes. dicit Hoſtien. ꝙ nō
poteſt habere curatū. ſed ſimplex habere pōt ex diſpenſatio-
ne. ſine diſpēſatione vero non, vt in contrarijs. deduco in d. c.
Ioā. in a. & 3. contrario. Tertio oppo. in eo quod dicit de cle-
rico qui habuit vnicam & virginem. Nam melius foret qđ
nullam. dic vnicam, id eſt non plures. 26. diſt. vna tātum. Quę
2 ro, ſi hodie vnicam †. dic ꝙ poterit promoueri ad ordines &
beneficiandū, tamen vxor profiteatur continentiam, de hoc
infra de conuer. coniuga. ex parte. aliàs non debet promoue-
ri ad ordines, etiam nec ad primam tonſuram. & ſi promoue
tur punitur, promouens. de tempo. ord. capitu. fina. libro 6. &
hoc intendit hæc literea, de quo etiam hic in glo. 2. Secundo
quæro de coniugato quondam, dic, ꝙ ſi non eſt bigamus, po
3 teſt promoueri ℑ. c. ſane. † Tertio quæro, ſi quis corrupit eā,
quam poſtea habuit vxorem, an promoueri poteſt. Sol. vt in
glo. vlt. quæ arguit pro & contra. & primo quod nō, inducit
argumentum ex hac litera, quæ facit, in eo quod dicit de vni-
ca & virgine. ad hoc ℑ. e. c. vno. in prin. li. 6. vbi de hoc eſt 4. gl.
& hoc quidam tenent, vt refert Hug. & Go. arguendo. & Ho.
qui hoc probat per l. dicentem coniugatum non promoue-
ri, niſi habuerit vxorem ex virginitate ad eum venientem, &
non concubinam, in Auc: quo. opor. epiſcopos. § fi. & §. neq;
autem ſecundas. & ſequē. colla. prima. & ſic ſi eam defloraui
prius, cum fuerit concubina, ſecus. in Auc. de ſanc. epiſc. §. cle
4 ricos. colla. 9. Item, quia in matrimonio duo requiruntur † ꝯ
ſenſus animorum, per quem ſignificatur charitas conſiſtens
in ſpiritu inter Deum & iuſtam animam: & coniunctio cor
porum deſignans conformitatem quæ conſiſtit in carne in-
ter Chriſtū & eccleſiam. ſed in hoc qui contraxit cum prius
deflorata non eſt firmitas propria, cum in hoc poſſet notari
corruptio a tempore conſenſus & tempore commixtionis
corporum. charitas autem & firmitas vnitatem complectun
tur

ADDITIO.

a Clericus coniugatus. Adde glo. & ibi Arch. in c. placuit. 32. di. glo. in c. quia tua 12. q. 1. Lapum in cle. 1. de re. ecc. non alienam.

tur Niceno concilio ſic teneri, dicit tamen Hoſtien. ſe non vi
diſſe. nullus aliquam ducat vxorem a ſe vel ab alio defloratã.
quod ſi probatum fuerit, deponatur. in contrarium ſunt d. ca.
valentino & c. debitum. quia non poteſt dici ꝙ hic diuiſerit
carnem * ſuam in plures. pro hoc facit quod no. in d. c. debitũ.
& c qualis. alle. in glo. & 33. diſt. venio. & no. glo. ℑ. eo c. fi. li. 6.
& hoc tenent glo. hic. Tan. Vin. & Bar. Brix. in dominicali. ali
quis cognouit virginem. & eſt cõmunis, & pro hoc, quia ſe-
5 quens coniugium retrotrahitur ad initium, etiam quo ad le-
gitimãdam ſobolem ℑ. qui fi. ſint leg. tanta. vbi etiam dixi q.
12. & de hoc etiam in ſeq. q. Quarto quæro, ſi quis defloraūit
illam cui fidem dederat in contrahẽdo, & poſtea adhæret ei
6 tanquam coniugi. an ſit bigamus †. Solu. diſtinguit Io. An. an
maritali affectu conſentiente muliere defloraucrit, & nõ eſt
bigamus, an affectu fornicario, & tunc bigamus eſt. & ob hoc
forte dicitur matrimonium præſumptum, & non verum. de
ſpon is qui. & ſic non repræſentat Chriſti & eccleſiæ ſacrum
hæc ſo. procedit in hoc vltimo, præſuppoſita pro vera opi. il-
la quę habet ꝙ qui defloraūit virginem, & poſtea cum ea cõ
7 traxit, bigamus eſt, cuius contrarium tenui ſup. q. pxi. † Quin
to quæro a quibus adminiſtrationibus eccleſiaſticis prohibe
tur clericus coniugatus. Sol. ab omnibus vt hic in tex. & ideo
non poteſt eſſe vicarius epiſcopi, nec de ſpiritualibus iudica-
re. & de hoc infra capitulo Ioannes. quæſtione quarta.

SVMMARIVM.

1 *Clericis quare ſit indicta caſtitas.*
2 *Coniugati non ſunt digni tractare eccleſiaſtica ſacramenta.*
3 *Caſtitas ſuaderi poteſt. non imperari.*
4 *Donatio ſimpliciter facta nunquam reuocatur.*
5 *Exiens a monaſterio an quod acquirit acquirat monaſterio.*
6 *Expreſſio eorum quæ inſunt, diſpoſitionem non immutat.*
7 *Vir & vxor ſi donant monaſterio cauſa mortis, vni morienti an ſuper ſtes, vel monaſterium ſuccedat.*

QVod a te. Si clericus in minoribus ma-
trimonium contrahit, priuabi
tur beneficio. & quod dedit eccleſiæ, ſibi reſtitui-
tur. Communis diuiſio. ſecũda ibi. id volumus. &
illa habet duo dicta. ſecundum ibi, lane. & inf. j. quæſitum eſt,
Hoſt. vel lege ſine ſubauditu. infra excluſiue ponitur, poſſeſ-
ſionibus immobilibus, bonis mobilibus, vel ſe mouentibus,
Hoſtien. nutriuntur, nec habent aliud vnde viuant. & ſic tolli
tur omne contrarium. Hoſtien. & de hoc inf. contrario 4. ſe-
queſtrati, id eſt remoti ad ipſos pauperes & inopes. vt proxi-
me dixi. recta via, ſicut legatarium. ff. de fur. a Titio. debẽt, be-
nignitatis, non neceſſitatis eſt iſtud, debent. Vinc. dic vt in di-
cto contrario 4. contradictione. huius canonici æquitatẽ ſer-
uantis, nec inhiantis turpibus lucris. ſed potius ſubuenientis
hominum neceſſitatibus. argum. de iudi. dilecti. de dona. c. p
tuas. de cenſi. ex parte cap. aurum, & ca. gloria 12. quæſt. 2. 47.
diſtin. ſicut hi, ſic vt in dicto contrario. Not. ibi, ꝙ cum, hanc
rationem. & dicit Boan. ꝙ hic reddit rationẽ huius dicti. ſcili
cet ꝙ hic determinat. & ſecundum eum hoc addit hæc decre
ta. ad primam huius tit. & ex hoc no. ꝙ quis non poteſt volu
ptatibus & diuinis obſequijs ſimul vacare. Reddũtur autem
1 octo cauſę † propter quas clericis qui debent vacare diuinis,
eſt indicta caſtitas. de hoc in ſumma de virtutibus, vbi de tem
perantia, vltra medium, ſub rubrica de caſtitate miniſtrorum
eccleſiæ. quæ etiam cauſę hic tanguntur. & ℑ. cap. diuerſis. Pri
ma, quia Deum placare debẽt, quod nõ poſſunt niſi placeãt,
nec placere ſi carnaliter viuant. Secunda, quia cum Deus ſit
ſpũs, eius miniſtri ſpiritualiter, non carnaliter viuere debent.
Tertia, quia ſodales ſunt angelorũ ſeruiẽdo illi, cui ſeruiũt,
ergo habere debent puritatem angelicam. Quarta, quia intẽ-
dunt ſpirituali generationi quæ eſt munda. ceſſent ergo a car
nali & immunda. Quinta, quia contractant ſancta. & ſic ſan-
cti eſſe debent ſaltem quo ad carnis mundiciam. Sexta, quia
cum alios mundẽt, debẽt eſſe mundi. Septima, quia nobiliſ-
ſimam ſponſam habẽt. ſ. ſapientiam. Octaua, quia debent eſ-
go, & timeat docta experimento ꝙ ignorauit virgo. de pœni.
di. 5. c. 1. in fi. & adde quod no. de pœ. diſt. 3. reperiuntur in gl.
pe. & 1. q. 1. quibuſdam. ibi, quod noua teſta capit &c. tamen
eius contrarium no. Io. ſecũdum Hiero. 27. q. 1. c. 2. & de hoc
per Hiero. ad matrem & filiam. Feras mentes libido domat,
quę maiorem in virginibus patitur famem, dum dulcius pu-
rant eſſe quod neſciunt, tamen in epiſtola ad Paulam & Eu-
ſtochium dicit, ꝙ non inferioris eſt virtutis eo coniugio, ꝙ
aliquando delectauerit, abſtinere, quam coniugii delectamẽ-
ta neſcire. Secundo oppo. in eo ꝙ coniugatos vocat immun-
dos, cum tamen etiam propriè ſit caſtitas. 31. di. in cœna. Sol.
vt in gloſ. a. & ibi, eos, alias hos. Tertio oppo. ꝙ bona non de-
a beant reddi a quæ contulerant eccleſiis. 12. q. 2. nulli. cum con
cor. alleg. in gloſ. vlti. ibi, argumentum contra vſque ibi, ſup
hoc. Solu. vt in glo. quæ ponit varias opiniones. Prima eſt,
quod aliud ſi ſponte recedit, aliud ſi iudicis. ſubaudi uel iuris
authoritate. & hoc tenuit Goffred. Quarto opp. ad hoc vt in
ea. gloſ. ibi. ſed hic. quia debet imputari recedenti. Solu.
dicunt aliqui vt Goffred. & Phi. quia obiectio non procedit,
quia redens vtitur licentia ſibi ab apoſtolo data a 8. diſtin. de
his. vnde puniri non debet. C. ad l. Iul. de adul. Gracchus. Præ-
terea ſi eccleſia poſſet retinere, illius bona, iam in directo co-
3 geret illum retinere, cum tamen caſtitas † poſſit ſuaderi, non
imperari. 32. q. 1. integritas. & facit optime. ff. de condi. inſtit.
quæ ſub conditione §. ſi quis ſub iuriſiurandi. hæc ſolu. non
omnino procedit, cum quandoque recedant ex culpa. Itẽ qñ-
que recedere non licet vt ſi ſunt profeſſi. prætetea glo. ſoluit
aliter. ibi, propter hoc dicunt quidam & fuit opi. Ala. quæ cla
ra eſt in glo. vſque ibi, verius videtur. & ibi glo. ponit aliã opi.
quæ fuit Guil. nato. & Vin. in qua etiam nõ perſiſtit: quia nõ
bene poteſt iure probari. ſed ponit aliam ibi. vel poteſt dici, q̄
diſtinguit, an ſint res expreſſe donatæ, an tacite. q̄ diſtinctio
non habet locum quando nõ tenet ingreſſus: quia cum alias
daturus nõ eſſet vtroque caſu, ſiue ſint expreſſe donatæ, ſiue
tacite, reſtituuntur bona ſecundum Bart. Brix. qui hoc tenet
in dominicali. i. quidam inuita vxore. per l. 2. §. vlti. ff. de don.
& 17. q. 2. ſi quis incognitis. glo. vero de ſacroſan. eccle. auth.
ingreſſi. approbat hanc diſtinctionem in eo qui tranſiuit ad
monaſterium. & idem tenet Specu. de ſtat. mona. ver. 44. &
de hoc 90. diſtinct. cap. fina. Sed cum hic loquantur de tran-
ſeunte ad eccleſiam ſecularem, non videtur hæc diſtinctio ꝓ
cedere. non enim tacite tranſeunt bona in eccleſiam ſecula-
rem: ſed remanent in dominio tranſeuntis 12. quæſt. 1. ſi ſint
manifeſte, ad hoc inf. de teſta. cum in officiis. & quod ibi not.
4 Alii vt Tan. & Laud. dicunt, ꝙ donatio † ſimpliciter facta nũ-
quam reuocatur. C. de vſuc. pro donat. l. irritam. de reuo. do-
na. ſi donationem. & de condi. ob cauſam. ſi repetenti. Alii ſe
quuntur diſtinctionem alle. per l. ſi vnquam. C. de reuo. don.
inf. cap. vln. Sed vt plenius habeamus materiam, ſubiicio quã
* dam diſtinctionem quam feci ad quodam conſiliũ. * dic er-
go, ꝙ aut quærimus de tranſeunte ad monaſteriũ, aut de tran
ſeunte ad eccleſiam ſecularem. De primo dic, ꝙ aut non fuit
profeſſus, aut ſic. Si non, aut hoc eſt, quia ſit oblatus. de cuius
oblationis natura non eſt ꝙ profiteantur, aut ex alia cauſa. Pri
mo caſu dicit Bal. in authen. ingreſſi. ꝙ ſi totaliter renunciãt
ſeculo, ęquiparantur monachis, per id quod no. 27. quæſt. 1.
vt lex. quod intelligo verum quando in totum ſe tranſtule-
runt recepto certo habito conueniente talibus oblatis in ſi-
gnum mutatæ vitæ. alias enim ſi in domibus ſuis maneut, nõ
habentur pro plene tranſlatis. de priui. cap. pen. Si vero ex alia
cauſa

ADDITIONES.

a Quod bona non debeant reddi. Adde glo. in c. ſi quis rapuerit. 27 quæſtio-
ne prima. Innocen. in c. ex tranſmiſſa. vbi bonus textus. de renuncia. Petr. de
Ancha. in regula. acceſſorium. de reg. iur. lib. 6. Lap allegatione 62. Ang. con
ſil. 214. incip. cauſa talis eſt. Iacobus de Vbertellis. & Cal. ut. de reg. conſi. 43.
& conſi. 45. eo titulo
* Conſiliũ. Adde quod eſt conſil. 21. quod incipit. in themate præmiſſo. & eſt
totum in hac materia. B. S.

Digitized by Google

cauſa non [illegible] profeſſus, aut omnia bona [illegible] monaſterio, aut ſic. Primo caſu nulla bona tranſiuerunt in monaſterium, ſed remanſerunt apud eum. de regu. beneficium. li. 6. Et ideo recedens habet bona ſua, ſicut prius. Secundo caſu dicit Petr. de Peruſio, ꝙ adhuc recuperat bona. per c. ſuper eo. & c. ſtatuimus, inf. de reg. quæ iura hoc non probãt. ſed inducit rationẽ, quia nõ acquiruntur monaſterio, niſi facta profeſſione. quia etiam ſi obtulerit, ea collatio tñ habet tacitam conditionẽ, ſi in monaſterio fuerit profeſſus: & ideo ſi intra annũ moritur, perueniet ad hæredes. & hoc niſi donauerit non habito reſpectu ad ingeſſum: vt quia donauerit inter viuos, & reuocabiliter: quia tunc non recuperat C. de donat. quæ ſub modo. l. perfecta. dic, ꝙ quando donauit ſimpliciter, non facta mentione de ingreſſu, ſemper intelligitur donaſſe inter viuos, & reuocantur bona, niſi ex alijs coniecturis poſſit apparere qđ contulit ſub ſpe profitẽdi: vel niſi appoſita foret conditio de reuocãdo ſi nõ ꝓfitebitur, q̃ eſſet ſeruãda. de ꝯdit. appoſ. verũ. qđ ꝓcedit, ſi donauit aliqua nõ ĩmodice. ſecꝰ ſi oĩa, vel aliqua ĩmodica, pro hoc ℑ. c. diſ. Si vero fuit profeſſus: aut nõ tenuit profeſſio, aut ſic. Primo caſu dicit idem Pet. ꝙ omnia recuperat, etiam ſi expreſſe obtulerat ſua: quia alias non erat donaturus, niſi ingreſſum putaret tenuiſſe. arg. ff. de dona. l. 2. 17. q. 2. ſi quis incognitus. Secus dicit ſi putauit ingreſſum non tenere quod tunc videtur donaſſe. arg. ff. de condi. inde l. 1. & hoc fuit dictum Cy. poſt Pe. in dicta auth. ingreſſi. quod etiam tenent ibi Bar. & Bal. Ego vero dico, ꝙ aut tacite videbantur trãſiſſe cum profitente, aut expreſſe contulit. Primo caſu ex quo conſtat profeſſionem non tenuiſſe retro detegitur ꝙ nũquã fuerunt monaſterij: quia ſi principale non tenet, nec acceſſorium. regula acceſſorium. lib. 6. Secundo caſu de miſericordia reſtituuntur, vt hic in glo. ibi, verius videtur. ſed de iuris rigore tunc tantum recuperat, quãdo per coniecturas apparet quod dedit intuitu profeſſionis, alias nõ daturus. & in hoc ꝓcedit diſtinctio præmiſſa, an putauerit ingreſſum non tenuiſſe, an ſic: quia quando putauit non tenuiſſe, ſemper intelligitũ non tenuiſſe ſine conditione prædicta. l. 1. de condi. indebiti. & de reg. iur. cuius per errorem. ſi autem putauit tenuiſſe, põderari debent verba inſtrumenti. ſed in dubio potior eſt opi. ꝙ intelligitur trãſiſſe ſub tacita conditione, ſi profeſſio tenebit. C. de hæred. inſtitu. ſi pater. & l. nec apud. vbi ſi aliquis credit aliquem fratrem vel filium, qui non eſt, cui relinquit bona, auferunt ab eo. Ad idem ff. ſi certum per. l. non omnis, in princi. vbi qui donat cauſa mortis, conualeſcentia ſuperueniẽte reuocat. ita in propoſito videtur iſte donaſſe cauſa mortis mundanæ: quia moriebatur mundo C. de epi. & cle. Deo nobis. 26. q. 1. ſi cupis. Cum ergo ſit non mortuus mundo, ceſſat donatio, per titulum de don. cau. da. & nõ. ſec pro hoc maxime eſt, quia cũ non præſumatur quis iactare bona ſua. ff. de probat. cum de indebito. de renun. ſuper hoc. eo ipſo ꝙ cõtulit omnia bona, præſumitur ꝙ ſub tacita cõditione profeſſionis. ſi vero profeſſio tenuit, quandoq; recedit de monaſterio per mortem naturalem. quandoque per ciuilem, vel alio modo. Primo caſu ſuccedit ĩ omnibus reſeruata legitima aſcendentibus & deſcendentibus profeſſi. 19. q. 3. ſi qua. Secũdo caſu quandoque recedit non intrãdo aliud monaſterium, quandoque ſic: ſi non intrando: aut recedit illicite, aut licite. ſi illicite, nihil ſecum defert, ſed reuocabitur ad monaſteriũ, ℑ. de reg. c. fi. & quod interim acquiſiuit eſt monaſterij. ꝙ no. Innocen. de priuileg. cum olim. 2. ad hoc 28. q. 2. ſi quis rapuerit. vbi de hoc in gloſſa, quæ dicit, ꝙ ſi monaſterium † negligit eum reuocare ad clauſtrum, quod quærit: non quærit monaſterio. ſic etiam dicit gloſſ. vlti. ℑ. de infantibus expo. c. vno. vbi idem dicit de monacho expulſo de monaſterio. Si vero tranſiuit licite: vt quia beneficium acquiſiuit curatum, ſecũ non defert bona quorum non eſt capax, remanent ergo monaſterio. in Authen. de monachis. §. ſi vero relinquens. & qđ acquirit antequam obtineat beneficium, acquirit monaſterio. Poſtea vero acqrit beneficio, vt notat in dicto c. cũ olim 2. & hoc de regula. c. fin. Si vero recedit intrando aliud monaſterium, refert an ingreſſus ſit non validus, an vero teneat. Primo caſu, cum non valeat tranſlatio perſonæ non defert ſecũ bona de ætate & qualitate. intelleximus. & quod ibi no. gloſ. vlt. de regula. licet. vbi de hoc in glo. ſufficit. quæ duæ gl. dicũt de modo reuocationis: Si ergo reuocatur ad primum, per cõſequens in ſecundum monaſterium non tranſeunt bona. ſic intelligitur dictus. §. ſi vero relinquens. Si autem ingreſſus ſecundi eſt validus, aut bona obuenerant primo monaſterio tacite per auth. ingreſſi. & de proba. in præſentia. aut expreſſe ꝯtulit ſe & ſua primo caſu, aut recedit de monaſterio neceſſarie aut voluntarie. ſi neceſſarie. vt quia propter delictum, detruditur in arctiori monaſterio ℑ. de reg. c. fi. & ſolus vſusfructus debetur ſecundo monaſterio donec viuit monachus. ſed proprietas remanet primo, cui delictum monachi præiudicare non debet, & monacho mortuo reuertitur ad primũ vſus-

[illegible] monachus onerosus. ſic intelligo. 16. q. 6. illud. & ibi de hoc, & in c. cognouimus. iuncta glo. quæ incipit a communione. ibi, & ideo iuſte videtur. & c. de lapſis. & 27. q. 1. ſi quis rapuerit. & ibi de hoc in gl. Si ſic ergo. ſi autem voluntarie recedit, bona etiam quo ad proprietatem tranſeunt in ſecundum, quia intelliguntur data ſub conditione, ſi remanſerit a primo, ad inſtar dotis c. 1. de rei vxo. act. l. vna. §. cum autem. de dote poſt diuor. teſt. nup. In hoc tamen Pe. de Peru. tenet contrarium, dicens ꝙ bona remanent primo monaſterio. per caſum c. ſtatutum. 18. q. 1. ſed illud c. intelligo de acquiſitis poſtquã fuit monachus primi, & antequam ſit monachus ſecundi. quia talia recta via tranſiuerunt in monaſterium. de proba. in præſentia. & quod ibi no. & quod tenet Fed. conſi. 34. etiam ſi primum monaſterium ſit manuale ſecundi. ſecus de menſa. qđ dic, vt ibi. Ea vero quæ habebat antequã eſſet monachus, nõ immediate ꝯſolidata fuerũt monaſterio. ſed tantum in vim conſequentiæ ad perſonam. ſtat ergo ratio præmiſſa. quod tenent etiam Hoſt. hic. & Io. An. ſi vero expreſſe contulit, videtur æqua diſtinctio Mar. de Sil. vt refert Cy. in authen. ingreſſi. ꝙ aut ſimul contulit ſe & ſua. aut ex interuallo. ſi ſimul, idẽ eſt de expreſſe collatis quod de tacite obuenientibus. ſi ex interuallo, ſecus. quia, licet recedat, bona remanebũt primo: verius tamen videtur, ꝙ, ad hoc vt expreſſio aliquid operetur, ĩdiſtincte bona remaneãt primo, ex quo oblatio bonorum tenuit, nec habuit conſequentiam ad perſonã. quod tenet Spe. de ſta. mo. ver. ſexto. & plenius ver. 44. tamen ſi monaſterium ſecundum eget, ita ꝙ non habet monachus vnde ibi viuat, habebit vſumfructũ bonorũ ſuorũ arg. cap. de lapſis. ꝙ tenet Spe. in d. verſi. ſexto. & eſt no. dignũ. procedit tñ hoc dictum Spe. potius de æquitate q̃ de rigore. Nam videretur imputandum ſecundo ꝙ voluntarie tale recepit. ſecus quando neceſſarie. vt in membro ſuprapoſito. & inhærendo huic opin. æquius foret ꝙ ſecundum monaſterium habeat vſum bonorum pro vita monachi, & non vltra. & hoc dum monachus ibi degit. alias non: quia ceſſat ratio oneroſitatis. Bal. autem in d. authen. ingreſſi. q. 4. dicit diffinitionem præmiſſam non ꝓcedere in hoc vltimo, quia non refert ſm eum, an bona conferan-
6 tur expreſſe, an vero tacite. Nam exp̃ſſio † eorum quæ inſunt, diſpoſitionem non immutat. ff. de lega. 1. hæc verba. de elec. ſignificaſti. & quod ibi no. in glo. 1. quod procedit quãdo bona primo cõtulit. poſtea profeſſus eſt: tamen non eſt dare caſum quo tranſeant bona tacite citra profeſſionem, poſt profeſſionem autem nõ refert an tacite, an expreſſe, vt dicit Bal. de trãſeũte vero ad eccleſiã ſecularẽ dic, ꝙ nõ trãſeunt bona in vim ꝯſequẽtiæ, cũ talis ſit capax bonorũ. nõ. n. fit votũ ſolẽne per qđ ſurgit profeſſio in aliqua de religionib. approbatis. de voto, c. inducens bonorũ incapacitatẽ niſi qñ fit profeſſio vno libr. 6. oportet ergo quod expreſſe conferantur. pro hoc text. hic, ibi, aliqua contuliſſe. Dic ergo, quod aut bona non contulit, & apud eum remanſerunt. & de eis teſtari poteſt, & ei ſuccedunt hæredes ab inteſtato, & non eccleſia. de teſtam. capitu. primo, & capitu. cum in officiis. aut expreſſe contulit, & adhuc videtur quod ſi recedit, debeat recuperare. vt hic in fi. & de renuncia. ex tranſmiſſa. pro hoc facit quod no. glo. in d. capitu. ex tranſmiſſa. ſed glo. in capitu. de lapſis. præall. dicit ꝙ reſtituuntur ſibi ſolum quo ad vſumfructum. Hoſt. & Io. And. dicunt ꝙ de æquitate canonica bona recuperat, ſi nõ habet alias vnde viuat. ad hoc 17. q. 4. ca. vlt. Sed ſi diues eſt non recuperat 17. q. 4. ſunt qui opes: niſi ex vi pacti appoſiti inf. de condi. appo. verum. dic, ꝙ indiſtincte omnia recuperat quando conſtare poteſt ꝙ ꝯtulit ratione tranſitus, alias non collaturus. & ſic poteſt intelligi hic. & in d. c. ex tranſmiſſa. Si autẽ conſtare non poteſt expreſſe, hoc conſiderabitur ex cõiecturis. ſi enim omnia bona tranſtulit, eſt coniectura neceſſaria ꝙ reſpectu tranſitus hoc fecerit, per id quod dixi ſ. Si autem ſolum quædam, aut illa traſtulit in trãſitu in forma ſolita, vt nõ eſſet oneroſus eccleſiæ. & adhuc idem. aut poſt tranſitum, vł prius nulla mentione facta de tranſitu. & tunc de iure non recuperabit, licet æqua ſit præmiſſa diſtinctio, an ſit diues, aut pauper, imo & vera: quia quando tot contulit ꝙ de reſiduo non poteſt ſuſtentari ſurgit præſumptio præmiſſa ꝙ contulit reſpectu tranſitus, per prædicta. De materia per Hoſtiẽ. in ſumma eius tit. §. fi. & in d. authen. ingreſſi. & in d. c. ex tranſmiſſa. & de reg. c. fi. & de priui. cum olim. ſecundo. & 18. q. 1. c. 1. & q. 2. abbates. 19. q. 2. ſi quis. & in dicto c. cognouimus. & per hæc declarata eſt gl. vlt. & in ea ibi l. a. in fin. Non licet alicui eſſe pluſquam in vno collegio. i. qui eſt in duobus alterũ eliget, & ab illo de quo recedit, recipit quod ei de communi competit. ibi, ſi vero relinquẽs. ſubſanatio relinquentis moñ. penes monaſterium remanet, & deputatur ſeruiens tribunali treceno qui ſacrum miniſterium deſpexit. ibi l. 2. & 3. iſtæ leges probant qđ donans non pœnitet nec reuocat, niſi in caſibus quos ponit l. ſequens. & habetur inf. de dona. cap. fin.

ibi per-

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium per ſacerdotem contractum dicitur contubernium.*
2 *Votum ſolemnizatur per receptionem ordinis ſacri.*
3 *Peccare magis dicitur qui cadit à maiori bono.*
4 *Pœnitentia longa quæ ſit.*

Sane. Peracta pœnitentia diſpenſant epiſcopi cum ſacer
dotibus,qui matrimonium de facto contraxerũt.
1 † No.ꝙ matrimonium per ſacerdotem contractum, potius
eſt contubernium: quia ex huius contubernio ſerui naſcun-
tur.de hoc in gloſſ. prima. & in ea.ibi, cum ancilijs, ſequitur
ꝙ non poteſt eſſe connubiũ quia ex huius contubernio ſerui
naſcuntur,tñ de iure canonico eſt connubium inf. de coniu.
ſeruo.capitu. primo. Oppo.in eo quod dicit ſacerdotibus qui
contrahunt matrimonium. Nam talis contractus eſt nullus
ſupra capitu. primo. & ſic effectum non debet inducere. de
elect.auditis.regula,non præſtat,libro ſexto. Solu. quod dici-
tur in tex.contrahunt, dic, de facto. & ſic in eorum præiudi-
cium quo ad pœnam imponendam habetur pro facto.de bi-
ga.nuper. Et dicit Innocent. quod ꝓpter hoc priuati fuerunt
ſuis eccleſijs. quod dixit propter id ꝙ ſequitur in tex.de tituta-
tione. Ho.vero dicit,ꝙ propter hoc fuerũt ab officio ſuſpẽſi.
& ideo quærebatur an epiſcopus poſſet diſpenſare. Et reſpon
detur ꝙ poſt longam pœnitentiam.vt in tex. quodcunque te
neas non eſt vis. Secundo opp. ad hoc.ſi Hoſtien.intelligit ꝙ
fuerunt ſuſpenſi ipſo iure.ſup.de temp. ord.c. ſi. Solu.hoc in
notorio.illud in occulto.Tertio oppo. ꝙ epiſcopus non poſ-
ſit diſpenſare cum talibus ſup.de big.nuper. Solu.vt in glo.vl.
Quarto op.ad idem ꝙ iſti per receptionem ſacri ordinis ſolẽ
2 nizauerunt † votum 32.diſt.ſeriatim.de vo.c.vno.lib.6. Ergo
plus peccauerunt quam alteri.27. q.1.meliore propoſito.epi
ſcopus autem non diſpenſat in criminibus maioribus adulte
a rio.de iud.atſi clerici.Solu.diſpenſat etiam in maioribus adul
terio.ibi,expreſſe permittitur.vt hic,& in alijs caſibus.not. in
c.atſi clerici,ſecundum Tan. Phi. Hoſtien.& Gof. in ſum.hu-
ius titu.§.ſed quæritur. vel ſecundum eos, dicũtur magis pec-
3 care †:quia cadunt a maiori bono,cum ſint tres gradus, virgi
num,continentium,& coniugatorum.de ſum. tri.c.1.in fi.&
adulteri cadunt a tertio, ſacerdotes ab altero de duobus pri-
4 mis:non aũt ſimpliciter eſt maius peccatũ adulterio. † Quæ-
ro in eo quod dicit poſt longã pœnitentiam, quæ ſit longa,
dic decem annorum.argu.C.de præſcri.lon.temp.l.fi.& eſt ex-
preſſum 82.diſt.præsbyter. ſed etiam circa hoc tempus pote-
rit diſpenſari:quia ſufficit partẽ pœnitentiæ peractam eſſe.de
tempo.ordi.ex tenore.vnde dic, quod tempus eſt arbitrariũ,
& de hoc in d.c.præsbyter.

ADDITIO.

a Diſpenſant autem in maioribus. Adde Inn & Ant.de But.in cap.dilectus.de tem.ord. diffuſe per Spe.titu.de diſpenſatione.

SVMMARIVM.

1 *Clerici in minoribus beneficiati qui matrimonium contraxerunt, priuantur beneficijs.*
2 *Exercitia duo contraria & aſſidua non cadunt in eadem perſona.*
3 *Clericus coniugatus beneficium habere non poteſt.*
4 *Coniugatus debet cogitare qualiter placeat vxori.*
5 *Coniugatus non præſumitur aptus contemplationi vel ſtudio ut non coniugatus.*
6 *Clerici recipiunt ſtipendium ab eccleſia.*
7 *Facto ſuo contrauenire an quis poſſit. & nu.9.*
8 *Beneficiatus licet contrahendo matrimonium intelligatur renunciare beneficio, tamen poſtquam eſt coniugatus non ſit capax beneficij.*
10 *Cytharam cum pſalterio male concordare quid ſit.*
11 *Clericorum genera duo.*
12 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum coniugato vt habeat beneficia.*
13 *Epiſcopus ſcienter promouens criminoſum an poſſit de illo crimine*

2 †exercitia contraria & aſſidua non cadunt in eandem perſo-
nam.de hoc in glo.1.& 2.& in ea.ibi,nemo. de hac dico de ꝓ
ba.ex literis. contrario 7. Secundo no. ex ſummario iuncto
tex.ibi,clerici quod nomine clericorum intelligitur de con
ſtitutis in ſacris, quia tunc coniugium nõ teneret ſup.eo.cap.
3 1.† Tertio no.ꝙ clericus coniugatus non poteſt habere be-
a neficium.quod intellige ſiue maius,ſiue minus, ſine diſpen-
4 ſatione,per id quod hic dicitur.& inf. eod. Ioannes.† Quarto
no.quod coniugatus cogitat quomodo placeat vxori. & dic
ꝙ cogitat.i. cogitare debet.ff. ſolu.matrimo.l. ſi cum dotẽ.§.
ſi maritus.quia ſunt vnum corpus.de conuer.coniug. ad apo
ſtolicam.vnde & omnium caſuũ participes eſſe debẽt. ff.ſol.
matrim.ſi cum dotem.§.ſi maritus.in fi.debet tamen ſapiẽs
iudicio amare coniugem nõ affectu 32.quæſt.4. origo. Quin
5 to no.ꝙ ꝯiugatus †præſumitur non aptus cõtemplationi.&
ſic non eſt aptus ſtudio, prout non coniugatus. vnde refert
Hiero.contra Iouinianum lib. 1.ꝙ Tullius poſt repudiũ Te-
rentiæ rogatus ab Irtio ꝙ ipſius ſororem duceret:nõ acquie-
uit,dicens ſe non poſſe & vxori & philoſophiæ pariter operã
6 dare.† Sexto no.ꝙ clerici recipiunt ſtipendiũ ab eccleſia.Ex-
ponendo literam ibi.& ei.i.eccleſiæ vel dic,ei ſ. Deo.quod in
idem recidit.Septimo no.ex hoc,ꝙ non cogãtur proprijs ſti-
pendijs militare.de vi.& ho.cle.cum ab oĩ. Octauo not quod
b a correctione non appellatur ibi, appel. remo.pro hoc de vi
ta & hon.cler.c.quoniam.de ap.ad noſtram.Nono not.quod
coniugati præſumuntur dilapidare beneficia.28.diſtin.de Sy
racuſanæ.quod dic,vt in gl.4. Decimo no.ꝙ qui ſcienter con
tulit beneficium non idoneo,non poteſt eum priuare,ne ve-
niat contra factum ſuum de hoc in glo.pe. Oppon.ad hoc,ꝙ
7 imo poſſit contra factum ſuum venire †. vt opponit eadem
glo.ibi,argumentum contra.So.vt in ea,quæ recitat duas opi
niones,primam Io.diſtinguentis,vt in glo.cuius tamen diſti-
ctio,in eo,quod diſtinguit inter beneficia collata nõ idoneis
reuocanda,& res non bene alienatas reuocãdas,non bene iu-
ſtificatur per iura quæ allegat.nam in eo quod dicit ꝙ eſt fauor
vt non reuocetur beneficium.dic,ꝙ imo fauor eſt eccleſiæ ꝙ
reuocetur,vt conferatur idoneo ſup.de elec.nihil.Deinde re-
fert glo.opi.Lau. qui dicit facientem actum qui reprobatur
a iure,poſſe venire contra, niſi in pœnam ei interdicatur, vt
hic;quod tamen non apparet ex tex.ꝙ in pœnam fuerit inter
dictum.Hoſtiẽ.dicit magiſtrum ſuum dixiſſe,ꝙ vbi quis põt
in aliquo diſpenſare,non poteſt contra factum ſuum venire.
contra,vt in contrarijs in glo. allega. pro hoc facit quod dicit
hic Innocen. ſecundum quem quoties qui facit aliquid con-
tra ius in quo poteſt diſpenſare, intelligitur diſpenſare.
vt hic. & de filijs præsbyterorum. veniens. &de bigam.ca-
pitu.2.ipſe tamen Innocen. in dicto capitulo veniens. tenet
contrarium. & idem Hoſtien. hic. & dic vt de ſciſma. c.2.Itẽ
Innocen.hic dicit,ꝙ niſi is,qui poteſt diſpenſare,ſeruet ordi-
nem,& cum cauſæ cognitione faciat diſpenſationem.alius.ſ.
ſuperior,vel iſtius ſucceſſor,non autem ipſe,contrauenire põt
vt hic & 81.diſt. quicunque 51.diſt.qui in aliquo. & in his de
hoc.& 56.diſt.ſi ſeruus abſente. & de hoc aliquid dico de ſta.
mona.cum ad monaſterium.§.abbas.in 5.q. & de apoſta.c.2.
& dic,vt ibi,ſecundum hoc infertur,& ita etiam dicit Innoc.
ſe credere,ꝙ in caſu huius c. reuocatur diſpenſatio ꝓpter in-
ordinatum proceſſum. puta, quia non præmiſſa cognitione
diſpenſatum eſt,& poterit ſecundum eum diſpenſator puni
ri.tamẽ is,cui collatum eſt beneficium,tenet ipſum ſine pec-
cato quouſque reuocetur diſpenſatio.pro hoc de ſupl.negli.
præla.c. pen. Sed ſi eſſet tale quid, in quo ab initio diſpenſari
non poſſet,non tenet collatio.& ipſemet qui contulit poteſt
contra-

ADDITIONES.

a Clericus coniugatus. Adde gloſſ.& Archid.in ca.placuit.32. diſt.Lau in cler. 1.de re.ec.non alie.
b A correctione non appellatur. Adde c.reprehenſibile. & c.cum ſpãli. ad fi. de ap.do.,in ca.irrefragabili.de off.ordi.

contrauenire 55.diſtin.pœnitentes.& ibi de hoc 12.q.1.certe. de biga.c.2.de fil.præsby.c.pe.& fi.Inno. Secundo op. ad hoc, ꝙ indiſtincte non poſſit contrauenire. C. de ſenten. prolatā. de offi.deleg.in literis.Solu.Innocen.ꝙ ibi de diffinitiuis ſententijs,quę non reuocantur.de quo ibi dixi.& plenius de accu.qualiter el 1.Sed circa articulum principalem,alij, vt Ioā. mona.de præben.ſi tibi abſenti lib.6. dicunt, ꝙ prælatus non agit nomine ſuo:ſed ſicut procurator.non dominus. de don. c.2.de dilation.literę.&ob hoc male agens alienando,de quo. non valet mandatum, agere poteſt reuocando de quo habet mandatum.ff.de procu.q duos.& l.ſeq.Sunt & aliæ opi.quas petuli de ele. noſti. & poſſet dici,ꝙ hic actus non fuit ex toto nullus,prout vult Innocen. ex his quæ dixi ſup. ideo non pōt contrauenire, ſed ſicut in caſu l. per fundum.allegatę in glo.
8 & ſic dicemus,ꝙ licet beneficiatus † contrahendo coniugiū, intelligatur renunciare beneficio ſup.eodem c.t.tamen poſtquam eſt coniugatus non eſt incapax beneficij. vt cum ſup. eo.contrario dicit Innocen. ſi ſibi confertur,teneat ſine peccato.pro hoc facit quod no.Innocen.inf. de conceſ.præbē.cū noſtris.vbi dicit in homicidas & irregulares cadere poſſe ius cuiuslibet dignitatis : ita ꝙ etiam ſine diſpenſatione iuſte teneant quoutque renuncient vel deponantur.Ratio autem diuerſitatis eſt,quia beneficiatus cōiugatus videtur habere animum ducendi vitam laicalem,& ſic renunciatur tacite beneficio d.c.1.ſed,quia poſtquam eſt coniugatus,cum vna & vir
a gine gaudere poteſt priuilegio a clericali. de cle.coniug.cap. vnolib.6.poteſt etiam habere beneficium. quod tamen dic,vt
9 dico inf.c.Ioannes.in 2.contrario. De atriculo autem,an † &
b quando quis poſſit venire contra factum ſuum.b dic,vt dico in d.c.noſti.& inf.de reb.eccle.non alie.ſi quis q.2. & per hæc declarata eſt glo.at.& in ea,ibi,poſt mortem. & ibi de hoc & de hac l.dico de præſum.ca.3. contrario 4. ibi,per fundum.de hoc dico de ſenten.excommu.officij. q.t.ibi,quemadmodū, venditor repetit ſeruum originarium vel aſcriptitium quem
10 vendit ſine gleba. Quæro quid ſignificat ad propoſitum id,ꝙ hic dicitur ibi,cithara † cum pſalterio male concordat.Sol. vt in glo.1.quæ per citharam intelligit vitam actiuam.p pſalterium vitam contemplatiuam , cum tamen quis poſſit eſſe ſimul contemplatiuus & actiuus ſup.de renū.niſi.in ver.porro.Sed ſecundum Io.fortè glo.per iſtud ſimul intendit denotare identitatem eiuſdem temporis. dic etiam ꝙ gloſ.habuit reſpectum ad illos qui ex toto ſunt actiui & laici. Et in hoc declarando gl.dic,ꝙ cythara eſt inſtrumentum quod cū motu magno pulſat & ſonum clamoſum habet. Ideo ſignificat vitam actiuam laicalem multis occupationibus & motibus, deditam.pſalterium eſt inſtrumentum planum,triangulare, habens ſonum quietum & tenuem. ideo ſignificat contemplatiuam,quæ eſt quietior.& in d.ver.porrò. Tanc.& Vincē. vel ſecundum Gof. ſignificat cytharam non conueniri cum pſalmis.vel ſecundum Hoſtien.pſalterium intelligitur cœleſte donum largitum a Deo per gratiam. vt in gloſ.ſuper pſalmo exultate Deo. & ibi ponitur cythara ꝓ tympano.ex quo innuitur eum qui ſperat cœleſtia pigrum eſſe non debere ad operandum terrena.vt ſic prædicationi Dei etiam corporalibus reſpondeamus operibus.Neceſſe eſt igitur quem eſſe cōtemplatiuum & actiuum 1.q.3. ſi quis obiecerit. ſed vtrunq; ad ſeruitium Dei & eccleſiæ.& hoc faciendo in clerico bene cōcordant cythara & pſalteriū.vnde in pſal.Bonum eſt confiteri domino.dicit gl.ſuper verbo in decacordo pſalterio cantu.& cythara.i.opere.qui enim bene loquitur & non operatũ, eſt canticum ſine cythara.ſed qui bene operatur & nō loquitur,eſt cythara ſine cantico vel pſalterio.in clerico autem docente & bene operante vtrunque concordat 5 t. di. multi ſacerdotes.& hoc præcipue faciunt boni clerici ſeculares vtranque vitam ducentes.de hoc de ſum.tri.c.1.in verbo communem.ſed in coniugatis male concordant,quia non decet propter immundiciam ꝙ cum clericis cantent , nec operātur ad
11 vtilitatem eccleſiæ , ſed propriam. Duo ſunt igitur genera † clericorum.ſ.coniugatorum.& in his male concordat cythara,quæ omnino diſcrepat. Aliud continentium.& ex his aliq operantur & pſalluot. Alii pſallunt,ſed non operantur. & in his duobus generibus claudicat . tamen non obeſt niſi inueniantur in culpa.de ęta. & quali,cum ſit. & quod dixi ꝙ aliq operantur & pſalunt,videtur velle dicere, non pſalunt.Secūdo quæro in eo quod dixi de diſpenſatione epiſcopi facienda cum coniugato vt habeat beneficium , an hoc poſſit epiſco-
12 pus † videtur ꝙ non per hāc literam. quia etiam ſi ſcienter contulerit beneficia,ſpoliantur.In contrarium. 32.diſt.ſi qui vero.12.q.t.quia tua.inf.c.Ioannes.Sol.ſecundum aliquos,in maioribus non diſpenſat,vt hic.in ſimplicibus ſic.quod placuit Goff.& Phi.inf.c.cum decorem. vel in contrarijs intendebat diſpenſare.& hoc expreſſit , hic nō.vnde quamuis hoc facere poſſet,non tamen intelligitur feciſſe.de offi. dele.cum ſuper.de conſti.eccleſia. vel in contrarijs deſerebant tonſurā. hic non.vel nō valet diſpenſatio ſine cauſa.vt hic.ex cauſa ſic, vt in contrarijs ſup.de elec.in cauſis in fi. vel hic de his qui ꝯtraxerunt cum vidua,& vacant mercimonijs ſecularibus.vnde non valet diſpenſatio 84.diſt. quiſquis ℨ.c.ex parte.& cap. Ioannes in fine. In contrarijs de contrahentibus cum virgine qui honeſte viuunt & habent ſpem redeundi ad clericatū 81.diſt.dictum.& quæuis prædictarum ſolutionum poteſt ſuſtineri ſecundum Hoſtien. qui etiam dicit ꝙ prædictæ ſolutiones iure probantur,cui ſtandum eſt de fide inſtru. paſtora-
13 lis.de hoc in d.c.Ioānes.contrario ſecūdo.& dic,vt ibi.† Tertio quæro,ſi epiſcopus ſcienter promouit criminoſum vel irregularem ,an poteſt de illo crimine vel irregularitate eum accuſare Solu.ſecundum Inn. ſi promouit,ſcienter,non pōt. quia ex quo mores illius approbauit , reprobare non poteſt ff.de adul.ſi vxor.in fi. 4.q.3. ſi quis teſtibus. ſed poteſt denunciare.Nam ad denunciandum crimen quiſque tenetur : nec propter factum ſuum vel promiſſionem poteſt a denunciatione excludi 1.q.1.ſi peccauerit.de cenſi. c.1.lib.6.de iureiur. quemadmodum.Oppo.ad hoc inf.de præben.cum non ignores.ſolu.vt ibi no.in glo.pe.& non proprie contrafacit.Quar-
14 to quæro,ſi talis promotus † accuſatur de crimine vel irregularitate coram promotore. Dicit Inno. ꝙ bene poteſt facere iuſtitiam, & nulla exceptio poteſt eum repellere a iudicādo. nam ſi dicatur ꝓpter ſuſpicionem poſſe repelli, hoc dici poſſet ab accuſatore,non ab ordinario,qui debet præſumere ordinatorem velle defendere factum ſuum.accuſator vero nō poteſt recuſare,ex quo ſcienter coram promotore accuſauit. de re iudi.inter.de offic.delega.inſinuante.ſed iudex poſſet ſemetipſum recuſare.arg.3.q.7.iudicet.& alij cauſam committere.argu.ff.de iuriſ.omnium iudi. prætor. Quinto quæro,ſi
15 talis promotor † vult inquirere de prædicto crimine vel irregularitate.Sol. dicunt quidam ꝙ tunc poterit repelli, quia dicetur ꝙ nouit crimen heri ſicut hodie.& tempore promotionis ſicut nunc.quod ſecundum Inno.ſatis videbitur iuſtū, ſi inquirens fatetur. vel eſt notorium ꝙ hoc ſciuit.ad hoc d. c.iudicet,& de teſti.veniens.& ff.de act.emp.& vendi.l.1.in fi. Sed ſi non fatetur,non videtur ſecundum Inno.admittendus opponens ad probationem exceptionis,cum non poſſit eam probare,quin confiteatur de crimine ſuo. & in confitentem, nullæ ſunt partes iudicis.ff.ad l.Aquil. proinde.Item per confeſſionem crimen fit notorium. & ſic non debet audiri recuſans,ſicut nec appellans.de appella.cum ſit.& c. nouit.& c.ſuper eo.2.& c.peruenit.& c.conſuluit.Alij,vt refert Innocent. dicunt,ꝙ ſemper eſt admittenda exceptio. quod non placet Hoſtien.ſed tamen eſt verius per c.t.de teſti.lib.6.cum ibi nota & pro hoc facit de æta.& quali.accepimus.quæ tamen iura non bene hoc probant.ſed alio modo hoc probatur:quia excipiēs de ſciā ꝓmotoris, non fatetꝰ ꝑ hoc ſe criminoſū.reg.ex ceptionem lib.6.Scientia autem probari poteſt. vt quia id,ꝙ opponitur tanquam crimen,dicitur fuiſſe famoſum tempore promotionis & præſumitur quis ſcire id , ꝙ communiter in loco dicitur.de poſtul.c.1.Sexto quæro,ſi talis exceptio de ſcientia promotoris nō fuit propoſita in initio litis,an poſtea proponi poteſt.dicit Innocen.ꝙ non,cum ſit declinatoria iudicij.pro hoc de excep.paſtoralis. Opp.ad hoc ſup.de fil.præſby.veniens.Solu. Inno. ꝙ ibi nullo ordine iudiciario obſeruato fuit beneficiatus ſpoliatus, & erat notorium defectum ordinati eſſe notum epiſcopo : vnde cum ante ſpoliationem non habuerit poteſtatē proponendi exceptionem,poteſt proponere poſtea.pro hoc facit dictum c. inſinuāte.ſecus vbi ſeruatur ordo,& habuit facultatem excipiendi. quando autem, & qualiter liceat ordinatori excipere contra ordinatum, remittit Innocen.ad nota.in d.c. accepimus. Septimo quæro, quis conferet beneficia quibus ſpoliantur inſtituti,de quibus in fine textus.Solu.in glo.vltima.& ex ea,in eo quod dicit,ob ſeruandum diſtinctionem ca.cum in cunctis.not.at.ꝙ pœna priuationis per illud capitulum locum habeat etiam in alijs caſibus quam ibi expreſſis. quod dic , vt dixi de electione,
16 per inquiſitionem.Et quod † conferens beneficium coiugato ipſo iure perdat poteſtatem conferendi, facit de teſti. tam ex literis.quod tamen non probatur hic.imo potius cōtra,vel verius non facit nec pro nec cootra & ibi loquitur de eligentibus bigamum.vt apparet ibi,quod ſcienter elegerint. quod requiritur ad incurrendam pœnam capituli,cum in cunctis.

ADDITIONES.

a Gaudere poteſt priuilegio. Adde glo.in ca.ſi iudex laicus. de ſenten. excommuni.libro ſexto.doct.in capitu.ſi quis ſuadente diabolo.17.q.quarta.

b An & quando quis poſſit venire cōtra factum ſuum. Adde gl.in c.certe.12.q.1.doctores in lege,poſt mortem,ff de adoptio.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia orientalis votum continentiæ non admiſit.*

2 Con-

Digitized by Google

admiſit votum continentię.& dic,ꝙ ex hoc peccat. quod dic
vt no.22.diſt.de libellis.in vlt.glo. Quarto no.ex hoc,ꝙ ſecun
dum ritum orientalium ſunt ſacerdotes legitimi & coniuga
ti & an tales ſine licentia vxoris promoueri poſſunt.no.31.d.
2 quoniam.in vl.gloſ.† Quinto not.ꝙ conſuetudo facit quem
ineligibilē,q alias eſſet eligibilis. de hoc in glo. vlt.& ecōuer
ſo 12.di.nos cōſuetudinem 50.di.c.pe.Innocen.ſup rub.de ꝯ-
ſue. dicit ꝙ hic ſcādalū facit eum ineligibilem potius q̄ ꝯſue
tudo.ſic & in c.nos cōſuetudinem, fuit diſpenſatum propter
ſcandalum potius quam pp conſuetudinem.pro hoc facit ꝙ
nota.de temp.ordi.cum ſm.Oppo.ad hoc de conſue.cum ve
nerabilis.Sol. vt in glo.vlt.in fi.ibi enim de praua conſuetudi
ne & temeraria tranſlatione quę erat contra bonum obediē
tię,& contra Apoſtolum 21.q.1.c.1.& in hac glo.ibi,non tā-
tum.lex municipalis ampliat poteſtatem procurationis rei-
publicę.Itaq; permittere poteſt per eam publice ędificari.ibi
non tantū in ætate decurionum iſpicitur longa conſuetudo.
3 Quæro,ſi præsbyter grecus cum vxore ſe trāſtulit ad latinos,
an liceat ei vxorem tenere.Sol.vt dixi de temp.ordi.cū ſecun-
4 dum. Secundo quæro an clerici † occidentales obligentur ex
voto ad continentiam.Sol.vt in glo.2.& dic,vt no.in c.diaco-
ni.allegat.in glo.& de voto c.vno.lib.6. & in hac glo.ibi,cum
in præterito.vbi de hoc per Arch.ibi non poſſet.de hoc 32.di
ſtin.de illo.vbi Vincen.& Goff. & de hoc de ſtat.mo.cum ad
monaſterium. in fi. ibi iuris inſcius. hoc non excuſat. regula
ignorantia, lib. 6. Item etiam ſi alias eſſet ignorantia excuſa-
bilis.hoc caſu tamen non eſt excuſabilis, quia tenetur indaga
re.de poſtu.cap.1.

SVMMARIVM.

1 *Acolitus matrimonium contrahere poteſt.*
2 *Scandalum inter coniuges eſt vitandum.*
3 *Dictio,ſuum,non ſemper denotat dominium.*
4 *Commodum qui non ſentit non debet ſentire incommodum.*
5 *Tonſura clericalis differt a monachali.*
6 *Beneficium eccleſiaſticum habens tenetur deferre tonſuram clericalē.*
7 *Negotium quandoque ſumitur pro negotiatione.*
8 *Clericus coniugatus poteſt habere beneficium.*
9 *Clericum exercere ſecularia redundat in oprobrium cleri.*
10 *Clericus coniugatus an gaudeat priuilegio clericali,& debeat portare coronam.*
11 *Clericus coniugatus an poſſit habere beneficium.*
12 *Clericus coniugatus an debeat compelli ad deferendam tonſuram.*
13 *Conſuetudo cauſatur ex actuum repetitione.*
14 *Acolytatum accipiens credens illum eſſe ordinem ſacrum,& per hoc teneri ad continentiam, an poſſit poſtea contrahere matrimonium validum.*
15 *Conſuetudo non valet,quod feratur habitus non conueniens ſtatui deferentis.*
16 *Conſuetudo dat iuriſdictionem.*
17 *Clericus coniugatus quando gaudeat priuilegio,vel non.*
18 *Repetitio clauſulæ ſeu membri fit in pluribus orationibus cū ſuis qualitatibus, quando oratio eſt completa,& aliæ defectiuæ.*
19 *Clericus coniugatus legens epiſtolam in pulpito ſine apparatu, an ſit excommunicatus,in caſu vt ibi.*
20 *Probationes factæ in vno iudicio an probent in alio.*
21 *Confeſſio præiudicat, etiam in iudicio,etiam inter alias perſonas, & variato modo agendi.*
22 *Matrimonium an & quando per clericatum impediatur.*
23 *Clerici græci,licet vtantur matrimonio contracto,non tamen in ſacris contrahunt.*
24 *Matrimonium contrahere an poſſit exiſtens in ſacris.*
25 *Impubes quandoque ordinatur.*
26 *Coniugatus quandoque ordinatur.*
27 *Clericus propter matrimonium an perdat beneficium.*
28 *Sponſalia de futuro non ſoluunt matrimonium.*
29 *Clericus contrahendo matrimonium an perdat priuilegium clericale.*

quia principaliter de epō deponebatur quærela.ſ de offic.ordi.
ad reprimendam.& c. paſtoralis. de ſen.exc.venerabilis.lib.6.
1 † Secundo no.ꝙ acolitus poteſt contrahere matrimonium.
& de offi.acoliti habetur 23.diſt.acolitus. 25.di.perlectis.circa
prin. Tertio no. ꝙ id quod vituperari poteſt,præuacaueri de-
bet.ſic enim peccauit hic Ioannes.quia potuiſſet ſurgere ſcā-
2 dalū inter eum & vxorem.de ſer.non ordi.c.1.† Quarto no.
de ſcādalo inter ꝯiuges vitādo.de exce.prælato.quā ſit graue.
Quinto no.conſuetudinem terrę attendendam. nam conſue
a tuo ſuccedit loco iuris.a qđ dixi de ꝯſue. c.fi. Sexto no.ꝙ quis
dicit terram ſuam de qua eſt oriundus.ibi terræ ſuæ. & ſic di-
3 ctio,ſuum †, non ſemper denotat dominium.& de verb.ſig.
c.fi.li.6.ſed alia litera habet, terrę ſuę. & tunc dic,id eſt epi,de
quo in præſcriptis iuriſdictioni ſubiectæ. ſic ſ.ri.2.c.fi.& J.ca.
4 ſequen. Septimo nota,ꝙ † qui non ſentit commodum non
debet ſentire incommodum,regula qui ſentit. li.6.ſic arguit
hic Papa, ꝙ cum coniugatus etiam tonſuratus non gaudeat
priuilegio clericali,non debet cogi vt deferat tonſuram. de
non coniugato vero conſtituto in minoribus tantum:an co-
gatur deferre tonſuram:no.J.de apo.tuę. Octauo nota de ton
5 ſura † clericali quæ differt a monachali ſ.ritu.a.cleri.† Nono
6 no.ꝙ habens beneficium eccleſiaſticum tenetur deferre ton
ſuram clericalem. Et dicit litera, eccleſiaſticum,ad differen-
tiam ſecularis,quia dicitur feudum. de præſcri ad audientiā,
in fi. 10.colla.de beneficio, & qualiter fratri &c. & de benefi-
cio fœminæ.cum ſi.de ſymo.ex diligenti.de vſu.c.1.de eo qui
7 mit.in poſ.eum qui li.6. † Decimo nota ꝙ negocium quan-
doque ſumitur pro negotiatione,ibi,negocijs,alias differunt
8 J.de ver.ſignt.fotus. † Vndecimo no. ꝙ clericus coniugatus
poteſt habere beneficium.quod an ſit verum.dico J. 2.cōtra-
9 rio.Duodecimo nota,ꝙ clericum † exercere ſecularia,redun
dat in oprobrium cleri: & ꝙ actus inhoneſtus etiā vnius cle-
rici eſt in oprobrium Papæ,& totius cleri, ibi,miniſtri veſtri,
vituperium.ſic etiam ſi quid patitur clericus,pati videtur cle-
10 rus.ar.hic,de renun.ad ſupplicationē. Op.ꝙ imo clericus † ꝯ
iugatus gaudeat priuilegio clericali, & debeat portare coro-
nam ſ.de vi.& ho.cler.clericus il.a.Sol.vt in glo. quæ dicit li-
teram hic non loqui de priuilegio canonis ſiquis ſuadente.
ſed de priuilegio ne clerici vexent̄ exactionibus. & hæc gl.eſt
approbata J eo.c.vnico li.6.vbi dicitur,ꝙ ſi talis eſt ꝯiugatus cū
vnica & virgine & defert habitum & tonſuram gaudet pri-
uilegio clericali:& quo ad priuilegium,ne ꝯueniatur coram
iudice ſeculari:de quo ſ.de fo.comp.ſi diligenti. Et in hac gl.
ibi quiſquis.& J.de biga.c.vno.lib.6.& in fi.dic,vt in d. c.vni-
co.eo.ti.lib.6.vbi de hoc in glo.ex hoc.& J.q.3.Secundo opp.
11 ꝙ clericus † coniugatus non poſſit habere beneficiū,etiam
b ſi deferat habitum & tonſuram:quia etiam ſi haberet ante ꝯ
iugium,per coniugium intelligitur renunciare ſ.eo.c.1.& fa-
cilius tollitur faciendum &c.de iureiu.quemadmodum.So.
ſecundum Ab.ſi quis contrahit habens ſpem redeūdi ad cle-
ricatum,ſi vxor velit promittere continentiam,diſpenſatur
cum eo circa beneficium habendum, cuius ratione tenetur
deferre tonſuram. Et in hoc poteſt intelligi.32. diſt.ſi qui ve-
ro,ſecundum eum.quod c.ſi qui,potius loquitur de coniuga
tis viuentibus in coniugio. & de intellectu huius c.dico in ſe
quen.contrario.& dixi de vi.& hon.cle.quoniam.in primo ꝯ
rio.vel ſm Go.laicus pōt eſſe ꝑbendarius in eccľa, non cano-
nicus.ꝙ tenet gl.de ꝯſti.cum M.Ala.dicit,ꝙ ex diſpenſatione
epi laicus non poteſt habere beneficium,etiam ſimplex,in ti
tulum:ſed in ſtipendium non perpetuum,ſic: etiam facit qđ
no.de præſcr.cām.vbi idem tenent Goff.& Pni. & J.c.pxi.&
Spe.ti.2.§.de epiſcoporum.ver.25. nam diſpenſat etiam cum
homici-

ADDITIONES.

a Succedit loco iuris.Adde inſti.de iure natu.in §. ex non ſcripto. Car.in c.cū ſatis.in 1.op.de officio archi.

b Non poſſit habere beneficium.Adde gloſ. & Archi.d. in c.placuit.12.diſtin. glo.in ca.quia tua.12.q.1.Lapum in cle.1.de re.ec.non alie.

Digitized by Google

homicida in beneficio ſimplici. de homi.ad audiena. de cle.
pug.in duel.clericus.& cum depoſito. 50. diſt.ſtudeat 18.diſt.
presbyterum.potius autem diſpenſat in ſimplici,quam in di
gnitate:quia minus eſt ſcandalum,ſecundum eum. Egi.dicit
ꝙ ſolus Papa diſpenſat.& ꝙ ſic hic debet intelligi .de hoc 32.
di.placuit.& dixi ſ̄.e.diuerſis.in 2.q. Io.de lig.dicit,ꝙ vxoratus
poteſt habere ſtipendium,vel ſimplicem præbendam eccle-
ſiaſticam.ſed non titulum in eccleſia.& ſic tenet opi.aliam q̄
etiam tenet Io.de Fantucijs. quia , etiam ſi deferat habitum,
& tonſuram,non gaudet priuilegio , niſi in duobus quæ ſup.
dixi.ſed nihil dicunt de diſpenſatione ſaltem clare.quod dicā
ſtatim.Hoſtien.dicit,ꝙ erat de cõſuetudine loci laicos ibi,be-
neficiatos eſſe pro eo , ꝙ pulſant campanas. accēdunt lampa-
des.& ſimilia.& ſic accedit ad opinionem Alani,ꝙ hic habe-
bat beneficium tanquam ſtipendium . ſed tunc non apparet
quare deberent iſti deferre tonſuram.dicit Phil. quod hoc ha
bebat conſuetudo,ꝙ laici ſtipendiati ab eccleſia deferrent ha
bitum & tonſuram.dic,ꝙ vera eſt opi.Alani, ꝙ clericus con-
iugatus nõ poteſt de iure habere beneficium eccleſiaſticum
in titulum,quia extra duo priuilegia de quibus ſ̄. dixi.in nul-
lo gaudet priuilegio clericali:ſed comparatur laicis ĩ.eo.cap.
vnico.in fi.lib.6.laicus autem non eſt capax beneficij eccleſia
ſtici in titulum ĩ.de inſti.c.a.die tamen, ꝙ quo ad hoc,ꝙ ha-
beat beneficium in titulum, non poteſt diſpēſare epiſcopus,
cum ſit expreſſe ꝯ iura.vt patet per d.c. vnicum.ad hoc de tē-
po.or.dilectus.Tertio op.ad hoc 32.diſt.ſi q vero.12.q.2.quia
tua.Sol.iſta iura ſolū ꝓbant ꝯiugatos clericos , vel etiam non
clericos habere poſſe ſtipēdiū ab eccleſia. extra tñ conſortiū,
aliorum.& ſic non in titulū beneficij.& ſic intelligit glo. hoc
capi.ſ̄.de vita & hone.cleri.quoniam. vbi dixi in primo cõtra
rio.& ſic etiam intelligit Innoc. ſ̄.eo.c.1.Et per hoc dico tex.
hic,ibi,dūmodo nullum percipiat beneficium. poſſe intelli-
gi de beneficio,id eſt ſtipēdio, & tunc ſine diſpenſatione hoc
fieri poteſt, ſed tunc non cogeretur deferre tonſuram. cuius
ꝯtrarium hic dicitur,vel de beneficio in titulum,& tunc requi-
ritur diſpenſatio Papæ,vt in proxi.ꝯrio. nec probatur hic di-
ſpenſationem non requiri. †Quarto opp. ꝙ clericus cõiuga
tus debet cõpelli ad deferendā tonſuram 20.q.3.eos qui. So.
ꝙ de ꝯſtituto in ſacris, quod tripliciter ꝓbat hic tex. de quo
ſ̄.de apoſta.tuæ.Quinto op.in eo quod dicit,clericū coniuga
tum non gaudere priuilegio clericali . nā etiam concubina-
rius gaudet,de iud.at ſi clerici,& c.cum nõ ab homine ſ̄. tit.
1.c.2.& ſeq.de ſent.exc.ſi vero. in fi.alias plus faueretur luxu-
riæ quam caſtitati.ꝯ id in Auth.de reſtit. & ea q̄ par. in fin.4.
col.Sol.coniugatus de facto renunciauit clericatui.ꝯcubina-
rius vero non.ſimile de biga.q a circa 34.di.fraternitatis. Sex-
to oppo. in eo qd Io. allegauit conſuetudinem negatiuam,
ſ.cum de conſuetudine clerici vxorati non cogantur &c.
13 cum tamē ꝯſuetudo †cauſetur ex repetitione actuum . C.de
epi.aud.l.3.in fi.quæ ſit lon.conſue.l.2.ſed in non eniub. non
poteſt eſſe repetitio actuum.de ecc.ędifi.ad audientiam 2. de
depon.impu.ad diſſoluendum.Sol. hæc fuit allegatio partis
vel aliter,negatiua reſoluitur in affirmatiuam ꝙ nõ cogebā-
tur.i.permittebantur in actu clericali,& ſine tonſura.ſic ſ̄. de
renun.ſuper hoc,vel dic, ꝙ hic non allegabat ꝯſuetudinem
negatiuam,nec negabat affirmatiuā,quaſi diceret ꝙ non eſ-
ſet ꝯſuetudo ꝙ cogerentur, ſed nec aliqualiter impropriat li
teram.dicit Io.And.ꝙ etiam de negatiua inducitur conſue-
tudo,vel præſcriptio.de præſcrip.accedentes.& c.ſeq. & c.cū
ex officij.melius eo.tit.de quarta.de conſue.c.3.li.6. de ꝓben.
cum in eccleſijs.lib.6.de elect. cum inter vniuerſas. de reſti.
ſpol.Per hoc ad ꝯrium dic altero de prædictis modis:& ma
xime poſſumus ſequi ſolutionem ſ̄m quod habebat actum
affirmatiuū incluſum.pro hoc facit,quia non facere eſt quo
dammodo aliquid facere.de ſimo.nemo , & ſufficit ꝙ nega-
tiua cadit in intellectum, quod dixi de elect. bonæ.el 1.& de
ꝓba.tertio.proſequitur aūt Io.An.circa hoc aliqua q̄ expe
14 diuntur p ea q̄ dixi in c.fi.de ꝯſue.q.19.Quæro,ſi Ioānes† cū
acceperit acolitatum,credebat illum eſſe ſacrū ordinem , & p
hoc teneri ad continentiam,an poſtea poſſit contrahere ma
trimonium validum,videtur,ꝙ non,vt plus ponderamus af
fectum q̄ effectum,de biga.nuper,& c.fi.cum ꝯcor. Io.dicit,
quod contrahere non poteſt tanquam ſimpliciter vouens
ex quo per iura præalle.& pro hoc,facit ſ̄.c.prox. quod dic, vt
ſi contraxerit,tenet,cum votum nõ fuerit ſolēne:quia ſolē
niſatur ſolum altero de duob.modis,de quib.de voto.c.vno.
lib.6.& quod ibi no ſicēt recipiens ſacrum ordinē , licet nõ
credat ad continentiam teneri, tamē tenetur ſ̄.c.proxi.& qđ
ibi no.in ſecunda gl.& pro his.de conuer.ꝯiug. quidam a.&
c.ex auhentia.Secundo q̄ro,ſi ꝯſuetudo loci habuiſſet, ꝙ ꝯ-
iugati et non beneficiati deferrent habitum,& tonſuram,an
prætextu ꝯſuetudinis potuiſſet Ioannes ad hoc cõpelli, unde
15 tur q non,q a non valet †conſuetudo,ꝙ deferat habitus non
permanens ſtatut deferentus.de teſta.c.2.ad hæc 93.diſt.illud.ne

cle.vel mona.c.2.li.6.& facit hoc c.in fin. quia contra hono-
rem eccleſiæ eſt talis delatio. Io. An.tenet contrarium.argu.
c.vnici.de biga.libr. 6. quod tamen omnino facit.Inducit ta-
men hoc modo : quia ſi non valet conſuetudo in biga. ergo
in non biga.valet.ſed poſſet reſponderi,quod ibi tollitur con
ſuetudo quo ad id quod ibi prohibet, bigamos deferre tonſu
ram.& ſic bene facit.Ad idem inducitur hoc c. a contrario.ſi
enim non compellitur Io.quia non erat conſuetudo. ergo,ſi
fuiſſet,compelleretur.Item,licet non conſtringatur,vt hic in
fi.non tollitur quin poſſit.& ſic de conſuetudine etiam indu
16 ci poteſt. nam † conſuetudo a dat etiam iuriſdictionem.de
a foro compet.cū contingat de offic. ordi.irrefragabili.etiam,
eccleſiæ ſuper laicos quo ad forum de foro comp.ſi clericus.
de alie.mut.iud.cauſa fac.c.a.de excep.c.2.libro.6.ergo & hoc
poterit quo ad habitum.facit de reg. c.1.li.6.30. diſtin.ſi quis
virorum 51.diſtin.capitu.1.32. diſtin. ſi qui vero.de iudeis.in
nouellis.Nam hæc conſuetudo fundatur ſuper capit. eos.20.
q. 2. & ſuper charactere ordinis impreſſi. Ad contraria dic,ꝙ
conſuetudo poteſt reſtringere,ſed nõ laxare formam & qua-
litatem habitus & tonſurę.de hoc de conſan.quod ſuper his.
Et eſt ratio,quia per reſtrictionem non venitur contra præce
ptum. imo potius magis adimpletur, ſed per relaxationē ſic.
& de laxatione loquuntur contraria. Tertio quæro de cleri-
co coniugato,qui prius incedens vt laicus,poſt tempora reſu
17 mit habitum & tonſuram,†nunquid gaudet priuilegio cle-
ricali quo ad duo de quibus infra eodem capitu. vno, libro
ſexto.videtur quod non. ſufficit enim quod ſemel eligit vi-
tam clericalem.regula quod ſemel.cum cõcord. libro ſexto,
maxime in his præiudicialibus contrariis.de poſtu. capi.vno.
de electio.vt quis duas,libro ſexto.Item cum incedebat vt lai
cus non gaudebat priuilegio per factū.igitur ſe habilitare nõ
potuit. de inſti.c.fi.de iurepa.per veſtras a 4. q. 1.didicimus ff.
ad Trebel.l.1.§.ſuit.& ſic nec priuilegium perditum recupe
rare,cui tacite renunciauit non deferendo habitum & tonſu
ram.ſeptima.q.1.quam periculoſum. de his quæ fi.a ma.par.
ca.ex ore.pro hoc facit hæc litera,legendo ſic. ibi,quoniā igi-
tur idem.ſ.Ioānes qui iam inceſſit vt laicus &c. & bene facit.
ff.de ædil.edi.quid ſit fugitiuus.in prin.In ꝯriū,quia humani-
tas iuſtę pœnitudinis auferri non debet a.q 7.ſi quis libellos.
Item c.vnicum ĩ.eo.li.6.vult eos gaudere ſi deferunt &c.ſed
iſte nunc defert.ergo &c.& potuit ex facto ſuo recuperare id,
quod ex facto ꝯrio perdiderat.de elec.quia ſæpe.& ibi concor
dantiæ.lib.6.de reg.iu.c.vno.& non vertitur hic alterius dam
num,vel burſale intereſſe,cum priuilegium conſiſtat ſolum
in immunitate perſonę & fori.pro hoc facit quod no.Innoc.
de vi & ho.cler.c.fi.vbi dicit,clericos illos priuatos dum ſe ne
gotiationibus implicant,reſumere priuilegium dum illas di-
mittunt.& ſic refert Io. An.ſe vidiſſe hic Padue diffiniri. ꝙ tñ
dicit cõiter doctoribus non placuit.ſed pro hoc eſt ꝙ not.Io.
mo.& Archi.in d.c. vno.eo.tit.lib.6.& facit cle.dioceſanus.de
vita & ho.cle.licet ad eam poſſet reſponderi vt ibi no.in glo.
in ver.omnino. Dicit Io. An. ſatis videri æquum ꝙ ex dimiſ-
ſione habitus & tonſuræ nõ perdat priuilegium.de vi. & ho.
cleri.clericus,ſecundum lecturam per quam ponit vnum ca-
ſum.quanta autem perſeuerantia requiratur,poſſet argui de
variis temporibus ſecundum quod in variis diſpoſitionibus
diuerſimode ſtatuuntur. pro hoc facit quod not. vt lite non
conteſta.quoniam. verſicu.ſi vero.in gloſ. in ver. canonibus,
Concludit Ioan.An.quod neceſſaria eſſet declaratio.Ioan.de
Ligna. dicit quod per dimiſſionem habitus & tonſuræ non
perditur priuilegium,ſed ſuſpenditur:quia non reperitur ius
quod dicat perdi.& ſic reſumitur.Dic,quod ſi cleri. diœceſa-
ſanus,legatur ſine impropriatione,a ver. qui ſi taliter. vſque
ibi , aduerſus : probat clare quod per deſiſtentiam ſolum ſu-
ſpenditur priuilegium,& ſic p reſumptionē recuperatur,vel
potius ſublata poſſeſſione priuilegio vtitur.& in hoc ponde-
ra:quia ibi eſt totus vnus conſtructus.& ideo clauſula,quam-
diu præmiſſis inſtiterit,ibi non ſolum refertur ad non coniu
iugatos,ſed etiam ad cõiugatos,vt ſit tota vna oratio,ſub ver-
bo amittant. & quod ibi ſequitur. & ſic clauſula omnia con-
tenta in eadem oratione determinat.ff. de leg. 3. in repeten-
dis.& quod ibi no.de appella.ſecundo requiris:pro hoc facit,
18 quia etiam in pluribus orationib. fit repetitio † clauſulę ſeu
membri cum ſuis qualitatibus,quando oratio eſt completa,
& aliæ defectiuæ.ff.de publicanis.l.2.in princi.& quod ibi no.
Barto.pro hoc etiam eſt dictū capitu.vnicum. eod. titu. cum
dicit,

ADDITIONES.

a Conſuetudo dat. Adde glo in verbo conſuetudo.in capitu.conquæſtus. 9.q.
3.glo.in verbo conſuetudine in capitu.Romana.de appella lib. 6.glo.in ver
bo conſuetudinem.in c.dilecti. de arbit.

ricus,ergo quo ad reliqua non...10.quæſt.7.in nona.cum duobus ſequen.de conſti.eccleſia. de rebus eccleſiæ non alie. cap.fina. Et ſic dicit diſputando determinatum in ſtudio Bononienſi per dominum Aluarum hyſpanum qui induxit id quod de talium immundicia dicitur,ſupra cap. quod ad te.& facit quod ibi dixi in ſecundo notabili.plus etiam dixit,quod ſententia per talem eo caſu lata non tenet: quia iudex non erat 11.quæſt.clericum nullus. de conſue.ad noſtram.de hoc etiam in quæſtione ſequenti. Quinto quæro, ſi per ſtatutum

19 † epiſcopi excommunicatur quilibet non clericus,legẽs epiſtolam in pulpito:an talis coniugatus ibi legens ſine apparatu ſit excommunicandus. Refert Ioan. Andr.diſputatum,& ſolutum quod non,quia eſt clericus,& in pœnis ſit ſtricta interpretatio de regu.iur.in pœnis libro ſexto.maxime cũ iſto, qui cũ mixtim dici poteſt clericus & laicus, recipere debeamus quod eſt benignius.ne ſede vacan.cap.1.vbi concordantiæ in gl.a.bene facit 32.diſt. ſi qui vero 12.q. prima.quia tua. vbi dicitur,ꝙ tales clerici in canendis pſalmis vigilare debẽt, miniſtrare tamen non debent altari 27.qō.2.multorum facit quod dixi ſupra in ſecunda obiectione.Item c.vnicum ꝫ.e.li. ſexto habet eum pro clerico quo ad duo. Opponitur ad hoc de dicto capitu.vnico,quia ſi quo ad duo. ergo non quo ad alia.pro hoc quod dixi ſupra in quæſtione præcedenti. ſolutio refert quærere an ſit clericus, vel non. & an gaudeat priuilegio clericali,& in quo. Quo ad primũ dici oportet quod ſic. vt probat hic titulus.& infra eodem. in rubro & nigro. libro ſexto.nam neq; pōt caracter aboleri. quod dixi ſupra eodem. in rubrica.& hoc ſolum ſufficit,vt euitetur pœna ſtatuti promulgata contra non clericum,quo ad ſecundum vt ſup.dixi non gaudet niſi in duobus,& ſic,eum expreſſe eſſe vicarium epiſcopi ſit favor & priuilegium,hoc nō gaudet. Sexto quæ

20 ro.† Egi.contra Io.ad priuationem beneficij,vel priuationis declarationem,quia contraxerat cum Berta, lata fuerit ſentẽtiam contra eum,quia probaui. deinde Berta petens eum in virum producit illa acta & ſententiam, videtur ꝙ ſufficiant. 3.q.6.hoc quippe,quia matrimoniũ eſt fauorabile, qui matri.accu.poſ.c.1.videtur in contrarium de re iud. ca. pen.ff.de adul.denunciaſſe.§.quæritur.Sol.Damaſus in quæſtionibus, hoc titulo tenuit ſecundum quod placet Ioan. Andr. & pro hoc facit quod no.de præben.dilecto.in fin.de ſimo.dilectus, ſecundo.Septimo quæro econuerſo. ſcilicet ſi Ioannes probare vult per illa acta & ſententiam Bertam ſibi coniugem: Dic idem,eadem ratione. Octauo quæro,ſi petebatur Ioãnẽ cogi ad torturam, qui excipit ſe coniugatum, & probat,an per hoc abſoluatur. Soluit Ioan. And. idem poſſe dici, vt dictum eſt ſupra duabus proximis quæſtionibus,ad hoc de regu.iur.exceptionem,cum concord.lib. 6. Vult dicere,quod probationes factæ non ſufficerent ad duplicem effectum, de quo in duabus proximis quæſtionibus,& habet hæc quæſtio minus dubij,quam illæ, cum in hac fuerint probationes factæ incidenter:in præmiſſis principaliter.pro hoc,facit quod not. de cauſa poſ. cum eccleſia.per Innocen. in illo articulo, an & quando de eo de quo cognitum fuit incidenter,obſtet exceptio cum deducitur principaliter, de quo dic vt ibi dixi. ver.verum. in pluribus quæſtionibus, & maxime, 8. Nono quæro,ſi Ioannes petit Bertam in coniugem,an ex hoc ipſe ſit priuandus,vel priuatus nunciandus,videtur quod nō,per capit.mulieri.de iureiuran.facit quæſtio dominicalis. 26. de qua in Spec.de confeſ.§.2.ver.decimo.quod ſentit Ioan.An. Oppo.ad hoc,quia petendo Bertam in cõiugem eoipſo hoc confitetur quod aſſerit in petitione.C.de lib. cauſa cum pre-

21 cum,ſed confeſſio † præiudicat etiam in alio iudicio, etiam inter alias perſonas,etiam variato modo agendi. vt nota. de elect.per inquiſitionem.ad hoc.C.qui pot.in pign.hab.auth. poſſeſſor.Sol.Pe.de Perufio videtur ſtare huic contrario. dic melius,quod licet quis videatur confiteri ea quæ petit,tamẽ confeſſioni;non videtur ſtare,niſi quatenus per hoc obtinebit: ſed ſi ſuccumbet,licebit ei contra confeſſionem venire. d.cap.mulieri.vbi hoc no. Innocen. quod bene probatur ibi. pro hoc etiam facit,quod not.idem Innocen.de excep. cum

22 venerabilis.† Decimo quæro, an & quando per clericatum impediatur matrimonium.ſol.ſecundum Ioan.And.aut eſt

cit inf.de bap. maiores. verſ. ſeu opponitur, & quod ibi not. in gloſſ.in verbo volens.Solut. quod dixi procedit in ſponte ordinato.de coacto dic vt in dicta gloſ. & ſuper ea. Oppo.ad

25 idem,quia quandoque ordinatur impubes,qui non tenetur continere.de tempo. ordi. vel non eſt,& quod ibi not.& inf. de cle.per ſal.promo.cap.vno,& 1.q.1.pueri.Solut.quod dixi procedit in ordinato in ætate adulta. de impubere vero dic vt not.in d.cap.vnico.Oppo.ad idem, quia quandoque ordinatur non baptizatus,qui nō videtur recipere characterem, de presby.non bap.capit.1.Sol.quod dixi procedit in baptizato.de non baptizato dic, vt no. in contrario. Oppo. ad idem:

26 quia † quandoque ordinatur coniugatus,& per hoc nō tollitur matrimonium:imo tenetur reddere debitum ſi ſine licentia coniugis ordinatur.de conuer.coniu.placet. Sol.quod dixi procedit in ſoluto. de coniugato dic, vt nota.in contra-

27 rio.† Vndecimo quæro, an propter matrimonium [a] perdat

a clericus beneficium.Solu.ſecundum Ioan. Andr. aut tenuit matrimonium,aut non.ſi ſic,vacat beneficium,ſupra eodem capitulo primo. & ibi nota.ſi non: aut non tenuit ex defectu conſenſus, aut ob aliam cauſam.ſi ex defectu conſenſus:aut defectus proceſſit ex parte clerici contrahentis:aut ex alia cõ: vt ex parte mulieris.& vtroque caſu aut defectus procedit ex ætate.aut a furore:aut ab illato metu. ſi ab ætate, vt quia clericus beneficiatus impubes contraxit per verba de præſenti. & ſi iuris interpretatione intelliguntur ſponſalia & futuro. de deſponſa.impu.capitulo vno.libro ſexto non vacat beneficium. & idem ſi defectus eſt ex parte mulieris. eadem ratione. ſicut enim ſi per promiſſionem de profitendo non vacat beneficium, niſi fiat profeſſio tacita vel expreſſa.de regu.beneficium libro ſexto. & ſicut per acceptationem ſecundi curati non vacat primum curatum, niſi conſequatur poſſeſſionem,vel per eum ſtet.de præben.licet a.libro ſexto de elec.promiſſa. eo. lib. ſic nec per ſolam ſponſionem de matrimonio

28 contrahendo vacat beneficium. ſicut enim ſponſalia † de futuro non ſoluunt matrimoniũ,imo nec prima ſponſalia.de ſponſa.ſicut.ita nec ſoluunt primum coniugium ſpirituale, contractum inter beneficium & beneficiatum. de elect.cum inter.vel inter beneficiantem pro beneficio & ipſum beneficiatum d.c.cum inter canonicos.& facit quod no. ſ.eo.c.1.ſi vero defectus procedit a furore. ſ. ex parte clerici, planum ꝙ nil agit,& non obligatur.de ſpon.dilectus.ſicut nec obligatur profitendo.de reg.ſicut.nec teſtãdo.de ſucceſ.ab inteſta.c.ſi.ſi aũt ex parte mulieris,licet non ſit matrimonium,nec publicam honeſtatem inducat.de ſpon.ca. vno libro 6. tamen ad inſtar eius quod dixi de ꝯhente cum ꝯſanguinea ſ. eod.c.1.videtur ꝙ perdat beneficiũ,fecit enim quod potuit. Dicit tñ Io.And. æquius dici quod non perdat ſi contraxiſſet cum fatua, vel cum dormienti, ex quo non tenet matrimonium ex conſanguinea: quia tunc bene tenet ex conſenſu, & inducit publicam honeſtatem.dicto capitu. vnico.ſi uero defectus conſenſus procedit a metu.dicit Ioan. And.idem dicendum, ſicut quando a fauore, ſi fuit metus qui potuit cadere in conſtantem.de ſpon.veniens.1.& 2.capitu.ad id quod. & capitu. conſultationi. Nam nec teneret renunciatio expreſſa, quod metus cauſa. ad audientiam, ſed vt dixi, quo ad metam, tota Romanæ curiæ decidit,quod renunciatio tenet, licet poſſit reſcindi per actionem quod me. cauſa & ex hoc dic,ꝙ vacat beneficium ex quo coactio fuit non præciſa: ſed ei ſubuenitur actione quod me.cauſa.ſi vero matrimonium tenet ex conſenſu:ſed non tenet ob aliam cauſam,aut propter ordinẽ clerici contrahentis,aut ob aliud.primo caſu,vt quia in ſacris contraxit.dic,ꝙ de rigore perdit beneficium.ſed ſi non incurrit ex illo contractu pœnam bigamiæ,poteſt epiſcopus in officio

ADDITIO.

a An propter matrimonium. Adde Ioan. And.in capitu.1. de cler. coniu. lib. ſexto.in nouel.Ioan.de Imol.in clem.gratiæ de reſcrip.docto.in capitu. beneficium.de præbendis libro ſexto. Card. Alexand. in capitulo.placuit.32. diſtinctione.

cio & beneficio poſt pœnitentiam diſpenſare. 27. diſtinctione, presbyterum §. eodem ſane, quod non poſſet fieri ab alio quam a Papa, ſi bigamiam incurriſſet. de bigam. nuper. ſi vero non tenet ob aliud, vt quia cum conſanguinea, videtur quod beneficium perdat, ſupra eodem capitulo primo, & quod ibi nota. quia videtur habuiſſe eccleſiam pro derelicta, & hoc niſi in fraudem prælati hoc feciſſet. nam tunc, licet quo ad renunciantem teneat renunciatio: tamen ſuperior poteſt illum retinere in beneficio. alias facile foret illudere ſuperiori. contra id de renuncia. admonet, & his fraudibus claudenda eſt via, de diuor. quanto ad fin & hoc approbat Damaſus, & Bartholom. Brixien. in quæſtionibus ſuis. Duode-
29 cimo quæro, an clericus † contrahendo matrimonium perdat priuilegium clericale. Solut. ſecundum Ioannem Andream, aut tenet matrimonium, aut nõ: ſi ſic, aut bigamiam incurrit, aut non: ſi ſic, tunc exutus eſt omni priuilegio clericali. de bigam. capitulo vno. libro ſexto, ſi non incurrit bigamiam, ſi incedit in habitu, & tonſura, retinet priuilegium quo ad duo: in alijs perdit, in tra eodem, capitulo vno. libro ſexto, ſi vero matrimonium non tenet, aut ex contractu incurrit bigamiæ pœnam, aut non. Secundo caſu non perdit priuilegium. Primo caſu videtur perdere propter effectum cum opere ſubſequuto, cum ſit indiſpenſabilis quo ad executionem officij: ſic loquitur de biga. nuper. dicit tamen Ioan. Andr. quod non eſt exutus priuilegio clericali, quia decretalis vna de bigam. libro ſexto, loquitur de vere bigamo: quod declara, vt dixi de bigam. capitu. fina. Decimotertio quæro,
30 an coniugatus † tenetur ad habitum, & tonſuram. Sol. ſi non tenet matrimonium, compellitur, de vita & honeſtate clericorum, clericus, & hic a contrario, ſi vero tenet, non compellitur, licet poſſit vti, vt hic.

S V M M A R I V M.

1 Coniugatus ſine ſcandalo dignitates eccleſiaſticas tenere non poteſt.
2 Exempli mali quod eſt cauſa cauendum eſt.

Cum decorem.

Vxorati non admittuntur ad eccleſiaſticas dignitates, & coguntur dimittere quas habent. pars. de vita & honeſtate clericorum, de filijs presbyter. cum decorem, habet duo dicta. Secundum ibi, dimiſſis, & hanc decretalem habuerunt Gof. Philipp. & Innocent. infra titulo proximo. ſed fuit error: publice, maxime: ſufficit enim hoc quod conſtet dignitates: quod de alijs beneficijs, dixi ſupra capitulo proximo, in ſecū-
1 do contrario. † Nota quod coniugatus ſine ſcandalo non poteſt tenere dignitates eccleſiaſticas, vt hic, & ſupra capitulo proximo. & ideo in talibus non excuſat conſuetudo argum. ſupra eodem, quod ad te. de teſta. quia ingredientibus. Nam eſſet irrationabilis, patiens malum exemplum, & ſcandalum & ſic reprobanda. de conſuetud. capitulo penultimo, & fina.
2 Hoſtien. Secundo nota. † cauendum id quod eſt cauſa praui exempli. de præben. niſi, & de hoc in gloſſa vltima, & in ea in fine. & ſupra capitulo proximo.

S V M M A R I V M.

1 Literati & clerici quandoque ſumuntur pro eodem
2 Clericus coniugatus reaſſumens tonſuram abiectam an reaſſumat priuilegium.
3 Monitio trina requiritur vt perdatur priuilegium clericale.
4 Clericus depoſitus an ſubſit iudici ſeculari ſicut depoſitus.
5 Clericus coniugatus an poſſit diſtringi a iudice laico occaſione bonorum temporalium.
6 Actus iudicis in eo in quo iudex non habet poteſtatem, cenſetur factus a priuato.
7 Cauſa omnis expreſſa in lege in dubio cenſetur finalis, & cohæret legi.

Ex parte.

Clerici coniugati in rebus ſuis non gaudent priuilegio clericali. Primo ponit duas querelas contra duas fraudes. Secundo prouidet. ibi, cum igitur publice, maxime, quod dic, vt dixi, ſupra capitulo proximo. de eo Marci duodecimo. Matthæi vigeſimoſecundo.
1 Nota † quod literati, & clerici quandoque ſumuntur pro eodem: vt hic in verbo literati, & vulgo in Francia de bono literato dicunt, quod eſt bonus clericus: non excuſantur autem literati a publicis muneribus. ff. de mun. & ho. vt gradatim. ſaluo quod de docentibus dicitur C. de profeſſoribus, & medicis, & l. final. & de hoc inſtitut. de excuſatione tutorum §. item Romæ. Secundo nota, quod coniugatus cleri-
2 cus † reſumens tonſuram abiectam non reſumit priuilegium, quod tamen non probatur hic. Nam comparat illos his qui nunquam abiecerunt. vt in verſic. quidam: ſed hic, vt dixi ſupra eodem Ioan. quæſtione tertia, & hic in verbo abiectum, ſupplet Innocent. quod nihilominus ſeculares negociationes excident, & ſic vult, quod ſi dimitterent, gauderent in omnibus priuilegio clericali, quod non eſt verum, cum gaudeant ſolum in duobus, vt dixi in dicto cap. Ioann. Tertio nota illud, quę ſunt ceſaris ceſari &c. & non in hoc quod dicit gloſſa penultim. quod eccleſia de ſuis agris ſoluit tributum imperatori. quod declara, vt in iuribus ad hoc in glo. allegatis. procedit etiam hoc quando prædium tributarium deuenit ad eccleſiam, ſecundum ea quæ dixi de vita & honeſtate clericorum capitulo fina. Oppono, quia hic apparet quod clericus coniugatus etiam tonſuratus non gaudet priuilegio clericali. patet hic in fi. & ſic contra infra eodem capitu. vno. libro 6. Solu. vt in gloſſ. vltima, quæ remittit ad no. ſ. eodem. Ioannes, & dic, vt ibi dixi in primo contrario. Et dicit Abbas quod in his quæ pertinent ad res, ſubeſt domino temporali. In his vero quibus vrgetur perſona, ſecus: quod dic, vt in dicto ca. vno. & dico ſ. quæſtione 3. Secundo oppono ad idem ſ. de ſententia excommunicationis, contingit 2. vbi ad hoc,
3 vt perdatur priuilegium clericale † requiritur trina monitio: Gloſ. vltima, pro ſolutione remittit ad ibi not. vbi de hoc in glo. antepenultim. & eſt vera vltim. ſolu. quam ibi tradit glo. quæro in eo, quod loquitur de clericis coniugatis tonſuram reſumentibus abiectam, quid ſi nunquam depoſuiſſent. Dicit Goffr. quod retinuiſſent priuilegium. nam tales ſub regula eccleſiæ ſunt tenendi. 32. diſtinctio. ſi qui. 12. q. prima, quia tua. maxime ſi beneficium teneant, vt ibi, quod dic vt dixi ſ. eodem Ioannes, in ſecundo contrario, & quæſtione 12. Hoſt. dicit dictum Goff. eſſe contra caſum huius cap. in verbo quidam, vbi loquitur de his qui nunquam dimiſerũt tonſuram. dicit quod nil refert an nunquam dimiſerint, an vero dimiſerint, ſed reſumpſerint, vt dixi in d. cap. Ioannes. q. 3. Secundo
4 quæro, an ſicut clericus † coniugatus ſubeſt iudici ſeculari, vt hic, ita & depoſitus. dicit Innocen. quod non: quia depoſitus corrigibilis clericaliter viuere debet & habitum portare. 82. di. 50. diſt. accidens. vnde & ab eccleſia defendi debet. Incorrigibiles autem poteſtati ſeculari ſunt tradendi. de hoc de iudi.
5 c. cum non ab homine. Tertio quæro, an clericus † coniugatus occaſione quæſtionis ſuper pecunia, vel bonis temporalib. poſſit diſtringi perſonaliter per iudicem ſecularem, dicunt quidam, quod non tantum perſonaliter. imo nullo modo, nec ex quacunque cauſa, etiam mere ciuili eos contingente, poteſt ſecularis iudex cognoſcere. per cap. vnicum ſ. eodem libro 6. vbi dicitur quod pro commiſſis ab eis exceſſibus, vel delictis trahi nõ poſſunt criminaliter, aut ciuiliter ad iudiciũ ſeculare: nec ab ipſis ſecularibus iudicibus debent etiam perſonaliter vllatenus condemnari: vt ergo ver. ille, nec ab ipſis, aliquid inducat, oportet intelligi quod non poſſunt pecunialiter condēnari etiam in cauſis ciuilibus, cum iam dixerit pro exceſſibus, vel delictis criminaliter, vel ciuiliter eos non poſſe trahi coram ſeculari. quod argum. videtur vrgere, communiter tamē in hoc tenetur contrarium. Et ad d. c. vnicum reſpondeo quod ibi conceditur priuilegium tãtum ſuper exceſſibus, vel delictis, vt non trahantur coram ſeculari, i. non accuſentur criminaliter, nec agatur contra eos ciuiliter: nec etiam poſſint ibi iudices ex officio eos propter exceſſus pecunialiter condemnare, & per hoc remanet quod ciuiliter pro cauſa ciuili, vt in contractibus, poterunt condemnari a iudice ſeculari. quod probat ver. in cęteris, in d. c. vno. quo pręſuppoſito, videtur quod per iudicem ſecularem poſſit, ſi expediat, pro debito perſonaliter diſtringi: ſicut poſſet laicus, cum in hoc non gaudeat priuilegio clericali. In contrarium eſt quod dixi ſ. in primo contrario ſecundum Abb. quia non ſubeſt iudici temporali in his, in quibus vrgetur perſona. pro hoc facit quod no. Ioan. And. ſ. de foro compe. ſeculares. lib. 6. ſuper glo. 3. vbi dicit illud c. locum habere in coniugatis clericis, dumtamen perſonaliter non diſtringantur per ſecularem. pro hoc eſt quod no. Lap. in d. ca. vno. in verbo in cęteris. vbi dicit quod in cæteris ſubſunt iudicibus ſecularib. in reb. ſuis. ita tamen quod ipſorum perſonam non tangant: & ſi oportet diſtringi perſonam non habet iudex ſecularis in eos iuriſdictionem. pro hoc vi. quod no. Spe. de compe. iudi. adi. §. primo. charta ſecunda. ver. ſed nunquid præmiſſa. & Archid. in d. c. vno. glo. ſic. 10. q. 1. Confirma: quia ante d. c. vnico, clericus gaudebat omnino duplici priuilegio de quo ibi. videlicet canonis ſi quis ſuadente. Item concilij Pariſienſis. de foro compet. cap. 2. per quod cap. 2. ſimpliciter diſponitur, quod nullus iudicum ſecularium poſſit diſtringere clericos, aut condemnare. reſtrictum autem eſt hoc per c. vnicum. hodie pōt iudex ſecularis condemnare quo ad ciuilia: vt prędixi. ſed quod poſſit reſtringere perſonam non probatur in d. c. vno. & ratione probatur contrarium. Nam diſtringens clericum & eum priuans libertate incidit in canonē ſi quis ſuadēte. de ſen. excomm. nuper. quod generaliter procedit niſi diſtringatur

And.in cap.ſeculares, & Lappi abbatis in dicto ca.vno.& per
id quod no.Io.An de oblig ad rat.cap.vno.vbi dicit quod de
cauſa inchoata coram iudice ſeculari, qua pendente reus eſt
factus clericus,cognoſcit ſecularis: ſi tamen erit facienda di-
ſtrictio perſonalis,non debet ſe impedire,& hoc placet ratio-
nibus præmiſſis. licet enim coniugatus cenſeatur tanquam
laicus, præter quam quo ad duo de quibus in dicto capitulo,
vno,non per hoc poteſt inferri de diſtrictione permiſſa, ſed
potius de prohibita,cum prohibeatur ex vi alterius duorum
priuilegiorum quæ retinet,ſcilicet ex vi cap.ſi quis ſuadente.
vt patet ex prædictis.Illa tamen ratio in qua dicitur,quod iu-
dex etiam eccleſiaſticus non poteſt diſtringere perſonaliter
clericum pro cauſa ciuili,non videtur ꝓcedere,ſufficit enim
quod hoc non eſt ſibi prohibibitum,nec capi.ſi quis ſuaden-
te, probat,niſi de illo qui violētas manus iniicit in clericum,
non poteſt autem dici manus violenta,cum iudex eccleſiaſti
cus facit capi clericum eo caſu quo ſi eſſet laicus,capi poſſet a
iudice laico. Quarto quæro circa hoc de quæſtione facti, per
commune Senenſium fuit ſtatutum quod quidam Lauren-
tius, non obſtante quod adiuiſſet hæreditatem patris, conſi-
derato quod fuit enormiter læſus, & quod erat beneficiatus,
& non ſubditus laicis, capi ſeu detineri, vel grauari per ali-
quem iudicem ſecularem non poſſet ex eo, quod diceretur
hæres patris.Deinde dictus Lauren.contraxit matrimonium
cum vnica & virgine.quæritur an priuilegium conceſſum ꝑ
commune prædictum expirauit.Conſuluerunt Franciſcus ii
gn.& Lap. de Caſtel.quod non.Primo,quia commune mo-
tum erat ex eo,quia erat enormiter læſus ex aditione,quia cle
7 ricus,quæ ratione fuerūt finales,quia regulariter omnis † cau
ſa expreſſa in lege,in dubio cenſetur finalis, & cohæret legi.l.
adigere.§.quamuis.ff.de iurepatro.no.ff.de condi.& demon.
cum tale.§.falſum,& præſertim quando eſt in præfatione le-
gis.ff.de hæred.inſtituen.l. final. quod dixi ſ.in proœmio.ſed
quando aliquid conceditur ex pluribus cauſis finalibus, licet
vna ceſſet,tamen remanet effectus.inſtitu.de nupt.§.affinita-
tis.ff.de infa.liberorum.§.primo.C.qui pot in pign. hab. aſſi-
duis.pro hoc ſ.de reſcrip.c.2.& quod ibi not.in prima gloſſa,
& ſic etiam ſi ſublata foret cauſa clericatus, cum remaneat
cauſa læſionis, durat priuilegium. Item nec cauſa clericatus
fuit ſublata per coniugium,cum clericus coniugatus incedēs
in habitu & tonſura,ſicut faciebat dictus Lau. retineat priui-
legium,vt non poſſit perſonaliter diſtringi per iudicem ſecu
larem, prout dixi in præcedenti q. quæ nota tanquam quoti-
diana & minus nota.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus cogitur deferre tonſuram etiam ſi ſit in ætate minori.*
2 *Clericus an poſſit fieri miles.*
3 *Miles ſeculi non poteſt retinere feudum factus miles.*
4 *Clericus militans an perdat beneficium.*

Vt conſultationi. Si clericus in minoribus mi
liter,non eſt cogendus defer
1 re habitum clericalem. † Nota quod clericus cogitur defer-
re tonſuram etiam ſi ſit in ætate minori.de hoc in gloſſa pri-
ma. Et dic quod non colligitur hic pro, vel contra. ſed fa-
ctum refertur, quod ille conſtitutus in ætate minori tonſu-
ram clericalem aſſumpſit,& videtur potius hic ꝓbari, quod
aſſumens tonſuram in ætate minori,non cogitur deferre co-
ronam.ſed gloſſ.ſupplet maxime,& vult dicere,quod minor
ætas hic non eſt cauſa quare excuſatur: quia etiam ſi fuit in
ætate maiori,non cogeretur quod factus erat miles,& de hoc
2 in ſequen.contrario. † Oppono quod clericus non poſſit fie-
ri miles.20.quæſtio.3. eos. ſolu. ibi de clerico in ſacris.hic de
clerico in minoribus, qui, vt prædixi, cogitur deferre tonſu-
ram,& hoc niſi fiat miles,tunc enim non cogitur, vt hic,ſi-
3 cut enim miles † ſeculi non poteſt retinere feudum a factus
a miles Dei: quia non poteſt præſtare ſeruitium ad quod tene-
tur,decima collatione, de eo qui arma belli. depo. capitulo
primo,& ſi de feudo contro.fue.capitulo,ſi clericus. ſic e con
uerſo,& fortius,vt hic,& quinquageſimaprima diſtinctione,
non eſſe ſpāle in milite, ad hoc ĵ. de apoſta.tuæ. & ꝙ ibi not.
4 † Secundo quæro,an eo ipſo quod militat,perdat beneficium
quod habebat,videtur quod ſic,ſicut per cōiugium ſ.eodem
cap.primo. Nam per aſſumptionem militiæ armatæ videtur
renunciare militiæ clericali:vt hic. pro hoc facit quod no.ĵ.
titu.primo,qualiter,in glo.prima,quæ æquiparat coniugium
& militiam,& idem no.ĵ.titu.primo.cap. ſi. In glo.ſecunda,
dic contra,quia non reperitur iure expreſſum, & aliud in ma
trimonio:a quo non poteſt retrocedi:ſed factus miles poſſet
pœnitere & reſumere habitum clericalem, & facit hæc lite-
ra quæ dicit,eum non cogi deferre habitum clericalem: ſed
non prohibet quin poſſit, & quamquam pro primo faciat
glo.d.c.qualiter. & dicti ca. fin. tamen hoc vltimum videtur
verius,per prædicta.

A D D I T I O.

a Miles ſeculi non poteſt retinere feudum. Adde quod hoc fallit in militibus
Hieroſolymitanis. quia tales poſſunt retinere feuda. ita ad literam tenet in
terminis Bald.conſilio 33.verſiculo ſecundo præmittendum,in primo volu.
idem Baldus conſilio 397.incipien. præmittendum eſt in prima columna. in
quarto volum.

De clericis non reſidentibus. Rubrica.

Dictum eſt quomodo clerici propter mulierum conſor-
tia beneficiis priuantur. hic tractat de his qui a beneficiis ex-
cluduntur eo quod in eis non reſident.ideo &c.Gof.& Hoſt.
continuant ad ſequētia ſic,quia nullus debet præſumere pro-
moueri ad eccleſiaſticam dignitatem,vel præbendam.de qui
bus ĵ.cap.primo.niſi reſideat ĵ.eo.cap.2. & ſequen. ideo ante
tractatum de præbendis,hic titulus præmittitur.Prima placet
de materia.7.q.1.Repetitur in ſexto.Et dicit Abb. ꝙ totus ti-
tulus ad hoc tendit, clericus debet in eccleſia reſidere, quod
ſi non fecerit,monendus eſt,vt ad eccleſiam redeat, & priua-
ri poteſt ſi ter monitus non redeat:& hoc ſi ſcitur vbi ſit,alias
ſeruetur quod dicitur infra eo.ex tuæ.

S V M M A R I V M.

1 *Ambitio reprobatur in clericis.*
2 *Pœna tranſeuntis de vno epiſcopatu ad alium ſine licentia Papæ.*

NOn liceat. Legitur tribus modis:vt ĵ.
q.3. ſecundum primam le-
cturam quæ eſt communis.h.d.Epiſcopo nō
licet ſine licentia Papæ tranſire ad alium epi
ſcopatum ipſum acceptādo.alias priuatur ha
bitu,& ambitu.h.d.cum gl. Secundum alias
lecturas, non ſummo, quia non conueniunt literæ. Primo
ponitur dictum.Secundo ratio.ibi:manifeſtum. Tertio ratio
nis ratio.ibi:cum nullus.Nota quod tranſiens ad aliam digni
tatem ſine ſuperioris licentia præſumitur hoc facere ambi-
1 tionis cauſa:& hæc iuncta gloſſ.a. † Secundo not. quod am-
2 bitio a reprobatur in clericis ĵ.titulo primo, quia in tantum.
Tertio no.argum.& præſumptionem a communiter accidē
tibus.Ioan.Cal.arguit enim Papa:quia nullus eſt inuitus &c.
Idem præſumendum de iſto. Oppon. ꝙ imo liceat epiſcopo
tranſire ad alium epiſcopatum,de tranſla.c.fin.Solu. cum li-
centia Papæ,vt in contrario,ſine licentia non,vt hic,& p hoc
expeditur glo.1.in prin.Tertio oppo.in eo quod dicit manife
ſtam eſſe cauſam tranſitus,ſ.propter ambitionem,vt ſupplet
glo.nam potius deberet in dubio interpretari in partem mi-
uorem.ĵ.de regu.iur.cap.2.Gloſſ.2.non ſoluit,dic,vt nota.in
cap.2.

A D D I T I O.

a Ambitio. Adde cap.nullus itaque.1.q.1.cap.quorundam. de elect.lib.6.& in
c. fin.de elect.

2. de elect. In gloſſ. 2. & 7 q. ſi epiſcopus quis. Et dicit Hoſt.
quod de malo & peccato non poteſt fieri bona interpretatio
hic & de iureiuran. & ſi Chriſtus. §. quædam, quod proce-
dit quando de peccato euidenter conſtare poteſt: vt hic. ſed
quando non conſtat, fit benigna interpretatio: vt in contra-
rio. Et in hac glo. ibi: dignitatis, vel diuitiarum. Tertio oppo.
quia non ſequitur, ſi nullus ſit inuentus &c. quin poſſit alius
inueniri. Solu. ex eo ꝙ nullus eſt inuentus, præſumitur tan-
quam veriſimile. Quarto oppono ad hoc, quia nullum eſſe
inuentum &c. eſt negatiua facti improbabilis, de prob. ad no
ſtram. Sol. probatur hic per aſſertionem Papæ & concilij cui
ſtandum eſt. de proba. cle. literis. & fundantur Papa & conci-
lium ſuper communiter accidentibus, & ſuper præſumptio-
ne, & ideo quod dicit manifeſta eſt cauſa, id eſt præſumitur. Gof.
Ex quo no. caſum in quo verba denotantia veritatem expo-
1 nuntur pro præſumptione. Quæro de pœna † tranſeuntis ſine
licentia Papæ. Solu. vt in glo quæ dicit, ꝙ perdit habitum, &
ambitum, & dic ſecundum Egi. quod perdit per ſententiam
Papæ, quia non poteſt expreſſe ſine tacite ſine Papæ licentia
dimittere epiſcopatum. de regu. licet, & quod no. de conceſ.
præben. cum noſtris, & hæc eſt prima lectura quam ſ. poſui,
quæ procedit intelligendo ꝙ tranſiuit dimiſſo primo epiſco
patu, & acceptato ſecundo, & ſic tranſiuit, vt prælatus, & hoc
etiam ſi vacante ſecunda a clericis ipſius eccleſiæ ſit electus,
hæc lec. bene congruit tex. in ſui ratione. ſed non ſic congruit
rubro, niſi indirecte. Propterea ponitur alia lectu. ſecundum
Hoſt. hic loquitur quando tranſit cauſa moræ diutinæ facien
dæ ſpreta ſua eccleſia ℸ c. ſequen. & hoc conuenit rubro, ſed
non conuenit literæ in redditione rationis. Tertia eſt ſecun-
dum Hoſtien. quando tranſiuit perturbando terminos alte-
rius epiſcopatus. nona quæſt. 2. per totum. hoc non conuenit
rubro neque textui, ideo prima verior. Secundo quæro, in eo
quod dicit de epiſcopo: an locum habeat in electo. dicit Got.
quod ſic, maxime ſi eſt confirmatus, de tranſla. c. 2. melius di-
ceret ſine maxime: quia ante confirmationem libere renun-
ciat ſine licentia Papæ d. c. 2. & quod ibi no. glo. in ver. confir-
matus. de elect. ſi lectio. in 3. glo. lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Cardinalis in ſuo titulo non reſidens deponitur.*
2 *Geſta faciunt fidem perpetuam.*
3 *Cardinales appellantur presbyteri.*
4 *Commorantibus in partibus alienis quando ſubueniatur.*
5 *Papa poteſt ſolus deponere cardinalem. & num. 6.*
7 *Teſtes quot requiruntur ad conuincendum cardinalem*

1 Ex geſtis. † Deponitur Cardinalis qui in ſuo titulo
non reſidet. Primo recitat depoſitionem.
2 Secundo cauſam eius. ibi: eo. † No. quod geſta fidem faciunt a
a perpetuam. ibi: ex geſtis. C. de re iudicata, geſta. de procura. ca.
3 2. de proba. cap. fin. † Secundo nota Cardinales presbyteros
appellari expreſſione iſtius verbi tituli, de hoc dixi de elec. co
4 ram. Tertio no. quod non ſubuenitur † commorantibus in
partibus alienis qui ſtant, vt fugitiui, ſecus ſi vt captiui. ff. ex
quibus cau. maio. Item Vincen. de hoc in additione Specul.
eodem titulo. In fine, oppono in eo, quod dicit, Cardinalem
5 † ab omnibus depoſitum, eum tamen ſolus Papa b eum de-
b ponere poſſit, quia ſubeſt immediate Papæ. de officio lega. c.
primo, & 2. libro 6. Glo. prima, intelligit quod Papa depoſuit
omnibus de ſynodo approbantibus. Item Alan. & Innocent.
qui nota. in amotione Cardinalis ſynodum fuiſſe, & totius
ſynodi conſenſum habitum. Hoſtien. vero dicit, quod licet
in ſolo Papa reſideat plenitudo poteſtatis, contra quam non
intendit, tamen ponderat quod dixi totam ſynodum fuiſſe
congregatam: quia Cardinales tanquam maximi debent ſpe
ciali prærogatiua lætari. de officio leg. cap. 1. libro 6. & ſunt par
tes corporis Papæ, qui non iudicatur ab alijs. 9. q. 3. aliorum,
& cum eo iudicant orbem, qui fi. ſint leg. per venerabilem. &
ſic decet eos eſſe participes priuilegij ſingularis. Dicit etiam,
6 quod Papa non conſueuit, & ſecundum † quoſdam non po-
teſt aliquem de Cardinalibus excommunicare, vel aliquod
præceptum facere ſine conſilio, & cõſenſu ſuorum fratrum.
ad hoc de officio ordin. irrefragabili. §. primo. de exceſ. præla.
cap. primo. Dicit etiam gaudere Cardinalem priuilegio cap.
quia periculoſum. de ſen. excommun. lib. 6. Dicit Io. de Lig.
quod loquitur in ſuſpenſione, vel interdicto, non in excom-
municatione, quod eſt verum. Item & de ſuſpenſione & in-
terdicto nõ videtur locum habere in Cardinalibus, quorum
aliqui ſunt non epiſcopi: cum tunc c. illud. de epiſcopis & ſu-
perioribus loquatur. Sed dic, quod Cardinales ſunt ſuperio-
res epiſcopis tanquam maiores prælati eccleſiæ. d. c. 1. de offi.
lega. Et per hoc dicit Hoſtien. quod ſicut Cardinalem Papa
non ligat ſpecialiter per præmiſſa, ita nec in genere videtur
hoc facere velle. de officio lega. quod tranſlationem, & ponit
exemplum de canone. 21. diſtinctio. in nomine domini ſ. de
electio. licet, inducit primi Regum 2. domini ſunt cardines
terræ, & poſuit ſuper eos orbem. pro prædictis eſt quod not.
Ioan. Mona. de hære. ſuper eo, lib. 6. Papæ tamen non appro-
bant prędicta, quæ nec bene poſſunt iure probari: cum etiam
poteſtas papæ ſit ſupra concilia. de electio. ſignificaſti. tamen
prædicta procedunt de maxima honeſtate; ita quod ſi Papa
in maximis procederet ſine conſilio fratrum, præſumeretur
non ex bona conſcientia facere: & per ſucceſſorem deberet
reuocari. pro hoc facit quod nota Ioan. Mona. in dicto cap. ſu
per eo. Secundo oppono quod non debuerit deponi, niſi pri-
mo fuerit monitus, infra eodem, inter. & capitulo finali, ex
7 tuæ gloſſa vltima, ſtat contrario. † Quæro quot teſtes requi-
c runtur c ad conuincendum Cardinalem. Solu. requiruntur
plures quam duo. & numerus ponitur, ſecunda quæſtione 4.
præſul. & cap. ſequen. & de hoc de ſciſma. ca. vno. libro ſexto,
in gloſſ. quanto.

A D D I T I O N E S.

a Geſta fidem faciunt. Adde Innocentium, in capitulo primo, de procu-
ratoribus.
b Solus Papa. Adde Ioan. de Imola in capitu. dilectus. el primo. in prima, col.
de prębend. Abbas, in diſpu. incipien. epiſcopus, & quidam rector Par-
menſis.
c Quot teſtes requiruntur. Adde Abbatem in capitulo, per tuas. in fine. de
maioritate & obedientia. in capitulo, at ſi clerici, in primo notabi-
li. de iudicijs, & in capitulo, quotiens, in primo notabili, de te-
ſtibus.

S V M M A R I V M.

1 *Auaricia in clericis eſt reprobanda.*
2 *Beneſicia requirunt reſidentiam.*
3 *Dignitas & miniſterium quandoque conuertibiliter ſumitur.*
4 *Beneſitia non dantur quo ad dominium.*
5 *Dare habenti eſt perdere.*
6 *Facere quod quis per ſe poteſt, an poſſit per alium.*
7 *Dignitas quid ſit, & quot modis ſumatur.*
8 *Præbendas plures an quis habere poſſit.*
9 *Parochiales eccleſiæ quæ ſint.*
10 *Beneficium primum quando vacat adeptione ſecundi.*
11 *Eccleſia in villa inhabitata, ſi de nouo incipit inhabitari, an dicatur ſtatim habere curam.*
12 *Eccleſia quomodo incipiat eſſe ſine cura.*
13 *Eccleſia ſeruiens duabus villis an dicatur habere duas curas.*
14 *Rector qui de conſuetudine tenuit duas parochias non excuſatur.*
15 *Conſuetudo poteſt dare vni eccleſię ius percipiendi decimas prædiales in alia.*
16 *Iura omnia parochialia & ſpiritualia præſcribi poſſunt per quemcunque clericum etiam non habentem beneficium.*
17 *Collatione facta duarum curatarum, ſi apparet de prioritate, quæ dicatur vacare.*
18 *Miniſterium eccleſiaſticum committi debet ei qui deſeruiat.*

Quia non. Vni plures dignitates, vel eccleſiæ con-
ferri non debent. Et debet eccleſia il-
li conferri, qui reſidere, & regere valeat per ſeipſum:
alias perdet eccleſiam, & donans conferendi poteſtate pri-
uatur. Primo recitat exceſſum. Secundo prohibet, ibi:
ne id. Tertio diſponit, ibi: cum igitur. Quarto punit con-
trafacientem. ibi: quod ſi implere: quia in duo diuiſus &
cętera, & ſupra titulo primo. diuerſis, valeat, & hoc faciat in-
1 fra capitulo proximo. amittat. perpetuo, niſi reſtituat. † No-
a ta auariciam reprobari a in clericis, infra de præbend. auari-
ciæ. Secundo nota, vt gloſſa ſecunda, & in ea. ibi: nemo. de
hac dico de probationibus, ex litteris, contrario ſeptimo.
2 † Tertio nota, quod beneficia requirunt reſidentiam: vt
hic in verſicu. cum igitur, & infra eodem, conquærente, de-
bet enim quis manere in ea vocatione in qua eſt. primæ ad
Corinth. vij. 21. diſtinctio. c. primo, & ſic in beneficio reſide-
3 re, & aliud vagando non quærere. † Quarto no. ꝙ dignitas, &
miniſterium accipiuntur quandoq; conuertibiliter, vt hic:
quia ꝙ primo vocauit dignitatem, vocauit eccleſiaſticum mi
niſterium.

A D D I T I O.

a Auariciam reprobari. Adde Card. in c. quanto. in 6. not. de tranſlatio. epiſco.
Cardin. in cap. plerique. in 5. nota. de pact. docto. in §. ambitionis. ſeptima
quæſtio. prima.

[illegible]
diſtinguit & melius:vt in regu.poteſt quis.lib.6.Et dicit Gof.
per §.ne autem,ꝙ in his quæ conſiſtunt in faciẽdo,poſſumus
quædam per nos & non per alios. Sed in his quæ conſiſtunt
in dando,quæ poſſumus per nos,non per alios.Melius dic,vt
no.in d.regu.& de hoc 88.diſt.epiſcopis gubernationem, &
in hac glo.pen. ibi: inter artifices.de hoc dico in c.quoniam
J.allega.§.iſ autem.notabili quarto.ibi§.ne autem, ſi hono-
rati perſona iubetur infulam,monumentum, vel aliquid ta-
le facere, hæc fiunt per alios, ſecus ſi iuſſit liberalibus ſtudijs
imbui:vxorem ducere: domum ſuis manibus extruere, vel
pingere,vel his ſimile, & id de officio delega. §.is autem, in
7 glo.† Quæro quid eſt dignitas & quot modis dicitur. b Solu.
b vt in gloſſ.prima,& in ea ibi,de multa.vbi de hoc.ibi l.vna.in
prin.inter poteſtates eant quæſtiones.ibi:denique. vbi de hoc
8 in glo.prima,& de reſcr.ſedes.†Secundo quæro,an quis poſ-
c ſit habere plures præbendas,c quia ſolum hic prohibetur de
eccleſijs.Dicit Gof.ꝙ nõ J.ti.1.cum non ignores,dummodo
vna p ſe ſufficiat. Alias etiam de iure communi plures ſimul
haberi poſſunt J.eodem conquęrente J.ti.1.cum teneamur,
quod dic,vt dico J.ti.1.cum iamdudum.& dixi in ele.gratiæ.
9 de reſcri.†Tertio quæro,quæ ſint eccleſiæ parochiales.Hoſt.
dicit ꝙ dicuntur parochiales.i.curam habentes,vt exponit e:
de multa.quod eſt glo.iſtius.limitatæ vero fuerunt parochię
a tempore Dionyſij J.de his quæ fi.a pręla. paſtoralis.in prin.
Et ſecundum Ho. quiſque rector ſit contentus ſuis terminis
de ſepul.c.1.de paroch.c.2. nec vna parochia in præiudicium
alterius conſtruatur niſi ex cauſa,& autoritate diœceſani. de
eccle.ædifi ad audientiam.de noui operis nuncia.c.1. & non
ſufficit inferioris authoritas,de excel.præla.ſicut.Item,habẽs
tale curatum,recipiens aliud ſimile perdit primum d. cap.de
10 multa.Quarto quæro,quid ſi primum erat † non curatum,
& nunc incipit habere curam. Dicit Hoſt. quod ſi hoc fit re-
ctore ſciente,& conſentiente,vacat primum, de conſuetud.
cum dilectus,& quod no.de ſtatu monach.c.2.in fin.quæ ta-
men iura hoc non probant.Quinto quæro,quid ſi factum ſit
eo ignorante.Dicit Hoſt.ꝙ habet optionem J.6.menſes reti
nendi quod maluerit J.ti.1.referente,& c.præterea,de reſcri.
gratia.lib.6.Ex his apparet ſecundum Hoſ.ꝙ ſimplex non ſit
curatum niſi autorizante diœceſano: dicit etiam, ꝙ tenens
duo curata ſine diſpenſatione eſt ineligibilis. de electio. du-
11 dum.a.J.titu.1.cum iamdudum.Sexto quæro,†ſi eccleſia ti-
ralis eſt,in qua nullus habitat,& nunc de nouo inhabitant ibi
aliquæ familiæ,videtur ꝙ ſtatim incipit habere curam. 10. q.
3.vnio.Dicunt Hoſt.& Io. And.ꝙ ſi a principio fuit parochia
lis,& limitata:nec fuerit poſtea per diœceſanum limites ex-
tincti,eccleſia poſtliminij iure reincipit habere curam. argu.
de electio.qua diligentia.pro hoc inducit Io.Cal.16. quæſt. 3.
prima actione,& quod no.J.de verborum ſig. abbate,in fi.p
hoc etiam quod dixi poſt Innocen.J.de no.ope.nunci.c.a.Si
vero nunquam fuit limitata:vel ſi fuit diœceſanus,tamen li-
mites ſubtraxit, tunc curam non habet niſi per diœceſanum
ad ſtatum priſtinum reducatur.allega.de maio. & obe. inter,
quod loquitur in alio caſu. Nec diſtinctio præmiſſa videtur
procedere,quia ſi eccleſia fuit parochialis, etiam ſine limita-
tione,proceſſus hominum non debet operari, vt deſinat eſſe
12 parochialis.pro hoc quod dico in q. ſeq. Septimo † quæro,
quid ſi omnes parochiani vnius eccleſiæ ad aliam transferun
tur,& illius fiunt parochiani.exemplum.de paro.c. fin. Dicit
Hoſt.ꝙ prima incipit eſſe ſine cura quo ad actum, quia non
habet quem curet.argum.optimum.ff.ſi quis cau.l.fi. ſed nõ
quo ad habitum, quia iura parochialia remanent, quæ ſunt
multa,de quo per eum in ſumma.de paro.§.in quibus conſi-
ſtit.Dicitur ergo parochia nullorum parochianorum, ſicut
epiſcopus nullius eccleſię.de tranſlatio.inter.Octauo quæro,
an in caſu de quo in q.præcedenti,eccleſia quo ad diſpoſitio-
nem huius cap.& c.de multa.parochialis dicitur.Dicit Hoſt.
quod non,quia hic & in cap.de multa.attenditur periculum
animarum,quod ceſſat vbi nullus eſt parochianus. Contra
rium teneo in c.de multa.in prin.q.2.& de hoc de elect. licet
canon.lib.6.in glo.ſed nunquid.& ſuper ea.lib.6. Nono quę-
ro,ſi duæ villæ,vel populi diſtant ab inuicem:ſed in altera ca-
tum eſt eccleſia, in qua populus vtriuſque conuenit ad diui-

[illegible]
lum tamen parochianum habet,cum ſint mortui, an ratio-
ne mortuorum pro quibus tenetur orare,dicatur habere cu-
ram,vt licite prædicta faciat. Dicit Hoſt. ꝙ mortuorum non
homo,ſed ſolus Deus curam habet, in quos non cadit pote-
* ſtas clauium, * quamuis proſint eis opera charitatis. de ſent.
excommun.a nobis a. quantum vero ad perceptionem alio-
15 rum iurium & dicimarum & ſimilium,licet ↄſuetudo †poſ
ſit vni eccleſię dare ius percipiendi prædiales decimas in alia.
de deci.cum ſint,& c.ad apoſtolicæ,non tamen idem de per-
ſonalibus,nec de iure baptizandi alienum parochianum,nec
de oblationibus præmiſſis,vel alijs quæ inter perſonalia com
putantur,res enim facilius ſubijcitur quam perſona. de foro
competen.ſignificaſti.Videretur enim in hoc conſuetudo ir
rationabilis.de paro.c.2.de pœn.omnis, niſi quatenus per ius
canonicum approbatur: vt quod archidiaconus, & quidam
alij præſcribant iura parochialia, & habeant iuriſdictionem
de conſue.de pręſcr.cum olim,& c.veniens.de of.archi.c.fin.
ſed irrationabilis eſt ꝙ vnus rector intra parochiam alterius
omnia pręſcribat.de ſepul.c.primo.& c.certificari.pro hoc de
reſti.ſpo.ad decimas.lib.6.de præſcrip.c.1.eo.lib.Item per per-
ceptionem talium iurium non dicitur eccleſia curam habe-
16 re:vt ſ.q.6.dic verius,ꝙ omnia iura †parochialia, & ſpiritua-
lia,vt ius excommunicandi, & ſimilia pręſcribi poſſunt per
quencunq; clericum etiam non habẽtem beneficium,quod
tenet Inno.de reſti.ſpo.olim 3.in glo.1.ad fi.vbi dixi,& allega-
ta ſ.per Hoſt.parum vrgent.ſed bene verum eſt quod in præ-
ſcribendo requiritur titulus p d.c.1.de præſcri.lib.6.quantum
autem ad quæſtionem videtur cenſenda parochialis per id
quod dico de pręb.de multa,remiſi ſ.q.8.Duodecimo quęro
17 ſi epiſcopus †eodem verbo & momẽto dat alicui duas eccle
ſias curatas, nec conſtare poteſt cuius poſſeſſionem primo
quæſiuit,quę dicitur vacare,dicit Hoſt.ꝙ non deficit ius, ſed
probatio.ff.de teſta.tute.duo ſunt,& quod non tenetur reſpõ
dere,qa quęſtio excogitata & ficta,nec legiſlatores inſpiciũt,
quod raro fit.auth.vt ſine prohibi.mat.tuto.§.quia vero.coll.
7.ff.de legi.nam ad ea.4. diſtinct. erit. Dicit tamen poſſe dici
vtranque vacare,nec de rigore alterius collationem tenuiſſe:
ſicut nec duas vxores quis poteſt ſimul ducere,de diuor.gau-
demus.verſic.quia vero, & de hoc ibi,quidam tamen ſecun-
dum Hoſt.forte contrarium iudicarent,dando optionem de
altera infra 6.menſes,remittit ad no.de electio. dudum,& de
pœni.omnis. Dicit Ioan. de Lign. quod ſecundum æquius,
ſed primum verius:& pro primo eſt repugnantia,& incom-
patibilitas duplicis collationis duorum incompatibilium,
argumen.ff.de iurepatro.ſi libertus.§.ſi quis, & de aqua quo-
tidiana & æſtiua.l.prima.§.item quęritur,& ſequen.dic,vt di-
co J.de præbend. referente, & per ibi nota placet ſecundum
quod competat optio.Nam non eſt incompatibilitas in col-
latione,ſed in conſecutione,ante ergo quam adipiſcatur poſ
ſeſſionem,poteſt eligere quod vult: ſed ſi adepta poſſeſſione
vnius poſtea adipiſcitur poſſeſſionem alterius, vacat primum.
J.titulo primo,de multa, & gloſſ. Hoſtien. præmiſſam,inci-
piendo a quęſtione 3.ſ.poſita hucuſque dicit Specu.ad ſuam
inſtantiam factam,titulo ſecundo.§.videndum,verſicu.quę-
18 ritur.Decimotertio quęro,†nunquid quod hic dicitur,mini
ſterium eccleſiaſticum committi debere ei qui per ſe deſer-
uiat,procedit in quolibet beneficio.Inno.ſenſit ꝙ non.Nam
exponit

ADDITIONES.

a In beneficio deſeruire per ſeipſum. Adde capitulum, de multa.in fine.de præben.

b Et quot modis dicitur.Adde glo.in ver.maiores.in c.ſedes.de reſcrip.glo.in ver.dignitate,in c.ſtatutum,de reſcrip.lib.6.glo.1.in c.denique.4.diſt.in Bar. in l.3.C.de dig.lib.12.

c An quis poſſit habere plures pręb endas. Adde Abb.in ca. cum iamdudum. de præben.

* Clauium. Pro huius dicti declaratione vide Sanct.Thomam in 4.diſtinct.55. quæſtione 2. articulo 3.quodl.2.quem refert ſum. Zab.in ver.indulgentia. num.20.B.S.

Digitized by Google

ponit miniſterium.i.dignitates,vel ſm cum hoc poteſt in-
ligi de quolibet beneficio ꝙ requirit reſidẽtiam ex ꝯſuetu
ne,priuilegio,ſtatuto eccleſię, vel alio legitimo modo, &
hoc videtur verius, & no. Hoſt. autem dicit quod quodlibet
beneficium requirit reſidentiam de iure ĵ.ca. conquærente.
Et quod diſpoſitio cap. conquærente, non habet locum ad
effectum,vt non reſidens priuari poſſit.ſed tantum,vt careat
fructibus.ad hoc facit quod dico infra cap.fin.

S V M M A R I V M.

1 *Verba cum effectu ſunt accipienda.*
2 *Reſidere non poſſe is dicitur,qui cum poſſit non vult.*
3 *Eccleſiam recipiens non intendens reſidere, dicitur minus canonice promotus.*
4 *Beneficiatus de licentia prælati poteſt abeſſe.*
5 *Caſus in quo appellatio prodeſt.*
6 *Beneficiatus an pro ſtudio poſſit ſe abſentare ſine licentia prælati.*
7 *Beneficium conferri an poſſit ei qui præſumitur nolle reſidere.*
8 *Licentiam non reſidendi dare quis poſſit.*
9 *Prælatus inferior an poſſit priuare non reſidentem.*

Relatum. Prę ſentatus ad eccleſiam, non confirma-
tus,ſi apparet ꝙ noluit reſidere, non inſti-
tuitur,& confirmatus ſi non reſidet ſine iuſta cā.priuatur,ap
pellatione remota. Primo ponitur exceſſus. Secundo proui-
1 ſio.ibi:cum igitur.† No. ꝙ verba accipienda ª ſunt cum effe-
2 ctu.de hoc in glo.3. & in ea ibi. §. docere, vbi ſi vocatus in ius
ſua vi exemptus,dr̃ nihilominus fuiſſe in iudicio. ibi. §.hæc
autẽ canonizata in 1.ꝯcor.gl.ibi.l.a.in fi.ibi.non verbis,ſed reb.
1 legem imponimus Secundo not.ex hoc,† ꝙ is dr̃ non poſſe
reſidere,qui cum poſſit non vult. ꝓbat hoc c. iunctum cum
præcedẽti.in ver.valeat.ad hoc de reſer.ſciſcitatus. Tertio no.
3 † ꝙ recipiens eccleſiam,non intendens reſidere,minus cano
nice dr̃ promotus.Et idem dicit Hoſt.ſi intendit reſidere tā-
tum donec pinguiorem poterit adipiſci.ar.7.q.1.ſicut vir.de
cond.appo.c.fi.Ex tali enim animo ſequitur ambitio.j.q.i.ga
in tantum.nã tale peccatum aboletur pœnitentia ĵ. de ſimo.
4 c.fi.de hoc de ele.commiſſa.in fi.lib.6.† Quarto no.ꝙ de licẽ-
tia prælati poteſt beneficiatus abeſſe. Et dic licentia petita,&
obtenta. Non enim ſufficit petita tantum niſi in caſu in iure
expreſſo:vt ĵ.de reg.licet.Ad primum de ꝯſe.d.5.nõ oportet.
vnde ẽt clericus volens peregrinari non põt,hoc epõ non aſ-
ſentiẽte ĵ.de vot.magnæ, & non ſufficit ipſum tacere.de hoc
5 in reg.qui tacet.lib.6.† Quinto no.caſum in quo non prodeſt
appellatio.de hoc in gl.fi.Op.quia id ꝙ dicit concilium Late
ranum de dignitate,hic repetitur de beneficio eccleſiaſtico,
& ſic vr̃ nomine beneficij venire dignitatem,ſed ꝯ de pręb.c.
fi.Sol.aliud in impetrationib.vt ibi,& de præb.cui de nõ.li.6.
Aliud in iuris diſpoſitione.ĵ.de ver.ſig.cum tibi.1.q.4.ex mul
tis.Secundo op.quia vr̃ in ver.niſi.tex.velle,ꝙ pro ſtudio poſ
6 ſit ſe beneficiatus †abſentare ſine licentia prælati, pp disiun-
ctiuam,vel ſtudio,quę facit caſum diuerſum a præcedenti. ꝓ
hoc facit quod dr̃ de copula.ff.de iur.& fac.igno.in gl.rub.dic
ꝯ in hic in glo.pe.& dic ꝙ illa verba, de licentia pręlatorum,
concernunt caſus conſequentes de ſtudio,& de alijs honeſtis
cauſis.exemplum ĵ.c.de cętero. Tertio op.ꝙ appellari poſſit
ꝯ priuationem factam pp non reſidentiam in beneficio ſ.de
appeuenit 2.Sol.vt in glo.vl.in eo tñ ꝙ diſtinguit inter ſim
plex & curatum,nõ ꝓcedit diſtinctio:quia ſicut in curato te-
netur reſidere:ita & in ſimplici ĵ.eo.conquęrente. ſm Pe.de
peru.dic,ꝙ licet in ſimplici teneatur reſidere: non tñ non re-
ſidens incidit in diſpoſitionem c.præced.vt ibi dixi.q.13.& in
hac glo.in fi.idem pendente diſpenſatione ſeptennij. de elec.
cum ex eo.& pendẽte anno probationis.de reg. beneficium.
lib.6.Vel dic ſm Phi.& Guil.ꝙ ibi allegabatur iuſta cauſa:pu
ta diſpenſatio,vel aliud ſimile, ideo in dubio accipitur appel-
latio,hic ſecus,ideo non recipitur.de appell.vt debitus. Quę-
7 ro,an aliquo modo poſſit conferri beneficium †ei qui præſu
mitur nolle reſidere. Dicit Inno.ꝙ non,niſi caueat,quod no.
pro hoc ĵ.c.ex parte,& de præſum. literas. & idem ſi ſit ꝯſue
tudo d.c.ex parte.vel ſtatutum ĵ.ti.j.ſignificatum.Ho.Quęro
8 ſecundo,quis prælatus †poſſit dare licentiam non reſidendi.
So.ſm Inno pręlatus ẽt inferior poteſt dare licentiam eundi
ad ſcholas vel alibi.pro hoc de ele.licet canon.in fi.lib.6.Et ꝙ
9 ibi no.Io.And ſuper glo.pe.Tertio quęro,† an talis prælatus
poſſet priuare non reſidentem,dic quod non.ſed ille ſolus ad
quem ſpectat deſtitutio ĵ.c.qualiter.vbi de hoc.

A D D I T I O.

1 *Verba accipienda Adde tex.in c.fi.de ſpon glo.in ver.ſi non poſſunt In c.ſu per quęſtionum.de offi.de leg glo.1.in c.qualiter.de pactis.*

S V M M A R I V M.

1 *Clericus alienigena an in commendatitijs recipi poſſit.*
2 *Commendatitias quis dare poſſit,& quare ſic dicuntur.*
3 *Commendatitiæ multiplices.*
4 *Archidiaconus an poſſit dare commendatitias.*

Fraternitati. Clericum:ſed nec laicum.71.di.priua
tus.de temp.or.c.fi.lib.6. Op.ꝙ cleri-
1 cus †alienigena poſſit recipi in commendatitijs,cum debeat
peregrinis præberi receptus. ĵ. de emp.& ven.c.4.Solu.hic lo-
quitur de receptione ſi clericus vult ibi morari,vel acquirere
beneficium.de cle.pere.tuę ĵ.ti.4.expoſuiſti.dicit tñ Bonagui
da ꝙ epũs poſſet ei dare prębendam,cum nullum fiat præiudi-
cium epõ eius.dic ꝯ,quia præiudicatur iuri,vt hic. Secundo
op.ꝙ non ſufficiat mandatum ſedis apoſtolicæ, quia ignora-
re potuit ꝙ eſſet alienigena.Sol.intellige,ꝙ ſm Egy.hoc erat
2 in mandato expreſſum,facit ꝙ no.de reſcri.ſi qñ.† Quæro qs
a poteſt dare commendantias,ª & quæ dicuntur commendati
tię.Solu.ad ſecundum,vt in gl.Et dic ꝙ dicuntur dimiſſoriæ:
vt in glo.quia dimittitur clericus ad alium. Dicuntur autem
commendatitiæ,quia perhibetur teſtimonium clerico:vt in
glo.j.quia commẽdatur,ad hoc ĵ.ti.in lateran.in fi. dicuntur
etiam formatæ,quia dantur ſub certa forma.73.di. ꝑ totum:
vbi ponitur earum tenor,ſi tñ eſſent amiſſæ, poſſunt probari
per teſtes.de cler.pe.tuæ. Vin.Goſ.& Hoſ.& in hac glo.vt ibi
3 dr̃,& 19.q.2.duę.Ad primum dic,ꝙ commẽdatię †ſunt mul-
tiplices,quędam dimiſſoriæ,& iſtę dantur a ſolo epõ.vnde va
cante ſede non dat eas capitulum,quia eſt quędam alienatio.
71.di.fraternitatem,quædam commendatitiæ ad ordines, &
hęc dantur ꝑ ſolum epm̃:ſed vacante ſede per capitulum,vel
alium ad quem ſpectat adminiſtratio ſpiritualium.de temp.
or.cum nullus.§.2.lib.6. quędam pacificę,& hęc dantur ẽt ꝑ
epm̃.de conſe.di.5.non oportet,& has olim dabant coepi ſm
Gratianum.68.di.§.inter epiſcopos,gl.tñ reprehendit ibi Gra
tianum dicens ꝙ ſoli epiſcopi dabant eas. Io.An.dicit ꝙ dari
poſſunt etiam ab inferioribus, quod procedit de literis teſti-
monialibus:ſed verius eſt ꝙ debent eſſe datæ ab epiſcopo, &
dicuntur pacificę,quia recommẽdatur epiſcopus,vt dimittat
4 ire pacificę.† Secundo quæro an commendatitias poſſit dare
Archidiaconus.dic quod non.niſi hoc habeat conſuetudo:vt
no.glo.9.q.2.epiſcopum.de offi.archid.ſignificaſti.

A D D I T I O.

a *Quis poſſit dare commendatitias.Adde c.nulla.de tempo ordin.lib.6.cap. ſignificaſti.de officio archid.*

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium tenue obligat ad reſidentiam.*
2 *Reſidens quod non ſit priuandus, ſed poſſit percipere fructus in abſentia.*
3 *Beneficium quando dicatur ſufficere pro neceſſitate vitæ.*

Conquærente. Qui non reſidet in beneficio
etiam modicæ æſtimationis,illo
priuari debet.hoc dicit,& dic, vt ĵ.nota. Primo ponitur im-
petrantis quærela.Secundo commiſſionis forma. ibi : frater-
1 nitati. Nota quod beneficium etiam tenue obligat ad reſi-
dentiam,quod colligitur intelligendo quod litera ibi 20. ſo-
lidorum loquatur de moneta viuali, ſecus ſi intelligeretur,
2 de aureis ſolidis, ª vt communiter intelligitur in iure. C. de
ſeruis fugitiuis,quicunque.nota de iude.capitulo fina vbi di-
xi in prima quæſtione. Secundo nota ex hoc, & ex litera ibi,
ſileuntuo,quod ſi quis non reſidet in eccleſia ſua, vel alio be
neficio,poteſt agi contra ipſum,vt amoneatur.Innocen.Ter-
tio not.vt glo.ſecunda,& ibi l.prima.de hac in dicto capitulo
licet.Quarto not.vt glo.3.& ibi §.primo.de hoc ſ.eodem ca-
pitulo 3. in gloſ.prima.Oppono in eo quod iſte R.allegauit,
quod vix poterat ab eccleſia recipere neceſſaria vitæ, debuit
ergo audiri,ne G.in ea eſſet inſtitutus, qui non debent inſti-
tui niſi quot poſſunt ſuſtentari.de inſti.capitulo primo, & ta
men Papa hoc non ponderauit.ſolu.hoc debuit opponi tem
pore collationis.8.quæſtio.2.dilectiſſimi,quærat ergo ſibi vi-
ctum ex artificio. 91. diſtinctio. clericus victum . Egy. quod
2 no.Secundo oppono quod imo non reſideos †nõ ſit priuan
dus &

A D D I T I O.

a *De aureis ſolidis. Adde Pau.de Caſt in l.fi.C.commu.de le.& ſi in ſtatuto,vel ab homine fit mentio de ſolido,intelligitur de ſolido paruo ſecundum Io. de Ana.in c.nuſi in 2.co.de iude.idem Io.de Ana.in c.j.co.ti.*

Digitized by Google

& c.maioribus. de cenſi. prohibemus, poſſent & aliæ multæ cauſæ enumerari quod non expedit.

ADDITIO.

a Quando dicatur beneficium ſufficere. Adde tex.in c.1.de ſup. negli. prælat. glo.2.c.cum adeo.de reſcrip.glo.in verb.ſufficiens.in c. extirpandæ,de præben.glo.in c.clericus ab inſtanti.21.q.3.glo.in c.is cui.de præb.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Reſidere fingitur qui eſt in ſeruitio Epiſcopi.*
2 *Diſtributiones dantur ſolis intereſſentibus diuinis.*

1 **De cætero.** Qui eſt in ſeruitio epi fingitur reſidere: †vel ſic,abſenti in ſeruitio epi datur,præter diſtributiones, quicquid præſens percipiet. Primo ponit dictum.Secundo excipit.ibi:niſi abſentib.ēt ex iuſta cā. No.vt glo 1.& ibi:iuriſperitos,de hac & ſe.in c.cum dilectus. J.alle.
2 Secundo not. ꝙ victualia quę glo. dicit diſtributiones,† non dātur abſenti etiam priuilegiato,vt cenſeatur reſidere.de hoc J.ti.1.licet,dantur enim ſolis intereſſentibus diuinis J.eo..ca. vno.lib.6. Quæro quid de abſentibus in ſeruitio prælati inferioris epo. Dicit Inn.o.idem,niſi hoc fieret malicioſe. dēt. n. eſſe neceſſitas,vel vtilitas prælati,vel eccleſiæ J. c. ad audientiam. Et ſimiliter dicit Inno. ꝙ dicit hic de canonicis locum habere ēt in alijs clericis.pro hoc ſm Io. An.quia in ſupraſcriptione nō apparet cui loquitur,& forte ſcripſit inferiori plato. Et p hoc ſm Io.Cal. rńdetur ad rōnem illorum qui tenēt ꝯrium,dicentes ꝙ hoc eſt priuilegium epi.iō non extendendum. de priuilane. Hoſt. dicit ꝙ eps non requiſito capitulo, duos canonicos poteſt ſecum habere qui habebunt præbendas etiam ſi non oſtendant ſe procuraſſe vtilitatem eccleſiæ, in alijs neceſſaria eſt licentia capituli, vel probatio vtilitatis, vel neceſſitatis eccleſiæ,infra capitulo,ex parte a.quod eſt notandum.tamen non omnino probatur iure.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus vel clericus non reſidens quando priuandus ſit.& nu.3.*
2 *Prælatus debet eſſe talis qui valeat præeſſe & prodeſſe.*
4 *Domicilium transferendi animum per quantum tempus quis præſumatur habuiſſe.*
5 *Decennium an ſufficiat,vt abſens a beneficio priuari poſſit.*
6 *Rediſſe quis non dicitur ſi ſtatim receſſit.*
7 *Operæ patrono præſtandæ ſunt quandocunque pꝯſcit eas.*

1 **Ex parte.** Priuandus eſt prælatus,vel clericus non reſidens †qui citatus non reuertitur J.terminum ꝯgruum ſibi aſſignatum,nec hēt iuſtum impedimētū. h.d.cū duob.c.ſeq. communis diuiſio.Secūda ibi,quia igitur potius quam in eccleſia veſtra quā ſpreuit & alias ambit ſ. e. c.1. No.ꝙ prælatus † dēt eſſe talis qui pęſſe valeat & pdeſſe,& dic præeſſe iudicādo,ꝙ fit ſine peccato.3.q.7.iudicet,pdeſſe prędicando & adminiſtrando & ſic dēt eſſe peritus & expertus.39.di.Petrus. Opp.ꝙ non ſuffecerit ꝙ ſcriberetur abſenti ſuper reditu,cum debeat citari antequam priuetur.de ꝯſti.eccleſia.de ma.& obe.inter.J.e.ex tuæ.Sol.pōt hic colligi in eo ꝙ dicit ſcribatis,ꝙ ſufficit notificatio,& tunc obſtāt ꝯria: vel ſi intelligis ꝙ citent,tunc dic ſm Hoſt. & hæc faciunt autoritate Papæ.Et ex hoc no.caſum in quo citatio extra territoriū arctat:ꝙ dic,vt dixi de foro comp.c.fi.& hic non proprie colligitur,cum citent autoritate Papę, vt prædixi,qui non hēt li-
3 mitatum territorium.d.c.fi. Secundo op.qa ēt ſi citatus † nō redierit,non debuerit dari ſtatim licentia eligendi alium, de ꝯcel.præb.c.1.& 2.Sol.vt dico J.c.ſeq.& ſi dicatur ꝙ poſſet habere iuſtam excuſationem non redeundi.dic ſm Inn.ꝙ ſufficit ſola vocatio,vt redeat,nec eſt neceſſe,vt citetur ad eccleſiā quia non pōt eſſe notorius exceſſus eius J.e.c.1.& 2.tn̄ ſi iuſtā excuſationem non redeundi hēt,totum reuocabitur.7.q.1.pſentium.4.q.5.c.1.de re iu.cum Bertoldus,& hoc intellige,vt terit priuari,niſi iuſtam cām habeat.7.q.1.præſentium, vt ſic dies interpellet.de loc.potuit.Gof.ꝙ pcedit ſi in datione licētiæ monitus fuiſſet redire in termino: vt no.vt li. nō ꝯte.qm̄. §.porro.Io.An.de quo di plenius,vt ibi dixi,& J.e.ex tuæ.Op. ad hæc:quia ēt ſi minori tpe fuerit abſens:ſi tn̄ pmiſit ſe intitulari in beneficio alienæ diœc.vacat primum.de pb.de multa.So.non eſt ꝯ,quia ibi fuit non ſola abſentia,& dic ꝙ nō vacat primum in præiudicium ſuperioris,quin abſentem reuocare poſſit: vt dixi de renun.admonet, & ſm hoc intellige fi. glo.1.hic.& idem cum gl.no.70.di.ſanctorum. Tertio quæro in eo,ꝙ dicit,niſi vocatus venire noluerit &c.an ſufficit ꝙ re-
6 deat.†Dic ꝙ non,niſi maneat. Non.n.vr̄ rediſſe ſi ſtatim receſſit ſ.c.relatum.ff.de diuor.diuortium.Dr̄.n.id tantum perueniſſe ꝙ permanſſurum eſt.ff.de ver.ſig. aliud.imo deterior eſt eius dolus,in Auth.de reli.§.ſi vero.col.7. vnde nec de cętero monendus erit,de coha.cle.& mu.clericos,& c.ſi qui,& cap.ſi autem.Quarto quæro de intellectu verbi extunc.Solu. vt in glo.penult.& in ea.in fin. Ex hoc apparet, ꝙ non poteſt
7 mora purgari,operę †enim ſunt pręſtandę patrono qn̄cunq; poſcit eas ff.de ope.li.cum patronis.1.reſpon.& de hac dictione,extunc,quid operetur,no.de conceſ.præb.cle.vna. in prin. in glo.hoc fortificabat,& de ap.præterea 2.

SVMMARIVM.

1 *Remouere qui poteſt a beneficio poteſt ad reſidentiam citare.*
2 *Data,vel receptio in beneficialibus quando ponderetur.*
3 *Citato ad reſidentiam non reuertente, an poſſit ad electionem alterius procedi.*

Qualiter. Summatur ſ.c.px. Primo exceſſus. Secundo mandatum.ibi:diſcretioni. archieps de eodem ſ.de renun.ad ſupplicationem. Gof.temeritate.1.licētia Papę. Egi.redierit & maneat ſ.c.px.q.3.idoneam quę ſciat præeſſe & prodeſſe ſ.c.pxi. Opp.in eo ꝙ ponderat abſentiam quadriennij,cum nec vltra annum dēat abeſſe,in Aut.de ſan. epi.§.interdicimus.Sol.vt in gl.1.& dic litera in eo,ꝙ dicit de expectatione p quadriennium,narrat factum,ſic ſ.c.pxi.& ſ. c.2.& in hac glo.ibi:miles vel ioculator.de hoc J.e.c.vno.li.6. & J.c.fi.& facit hęc glo.p eo ꝙ dixi ſ.ti.1.c.fi.q.2.ibi c.1. vbi de hoc.Secundo op.ꝙ nō ſuffecerit reuocatio p literas capituli, cum ſint neceſſarię literę Papę.qa inferior &c.de ma.& obe. cum inferior. Sol.vna litera habet p literas noſtras.ſ. Papę,& tunc ceſſat ꝯrium,alia hēt veſtras,& ſic habuit Inn. q ex hoc no.epm poſſe reuocari p capitulum, quia p hanc reuocationem vlterius pcedit,de hoc in ſeq.ꝯrio. Tertio op.ad hęc J.c. px.Sol.Inn.recedēdo a ſtatim dicto,dicit ſe credere,ꝙ qtumcunq; ſubditi moneant platum,vel ſocium de redeundo,nō tn̄ pnt pcedere ad eligendum ſine illius authoritate in cuius manib.pōt renunciare,vel q iuriſdōnem hēt ſup eum, vt remoueat,quia inferior &c.21.di.inferior.de tranſl.inter,ꝙ placet Ho.qa ēt par in parem &c.de ele. innotuit. Ex hoc no. qa
1 qui pōt remouere †a bn̄ficio pōt ad reſidētiam citare.de hoc de ele.licet canon.in gl.pe.li.6.& ſup ea. Quarto op.quia hic
a attendiē tps receptionis literarum,cum dēat attendi data.a de reſcr.eam te.p hoc facit,quia impetrans ſup reddēdis, ſi poſt datā exigit vſuras,nō auditur p reſcriptum, niſi illas reſtituat J.de vſu.qa fruſtra,& ꝙ ibi no.So.vt in gl.pe.quę tn̄ nō pfecte
2 ſoluit:ſed qn̄ ponderet data,†vel receptio dico J.ti.1.dilectus,
3 2.& dixi in d.c.eam te.& plenius de reſcr.cle.fi.Quęro †ſi citatus p iudicem,vt redeat ad reſidētiam,non reuertit,an ex hoc poſſit ad electionem alterius pcedi. Dicit Ho.ꝙ non,ſed reqrit ꝙ prius priuet. p hoc de renun.admonet. & ꝙ dico J.ti.1. extirpādę,alſ videretur fieri electio in locum viuētis, ꝯ idde ꝯceſ.pb.c.1.Dicit ēt Hoſt. ꝙ hic intelligitur eccleſia vacare,qa iuris pręſumptione habet eam pro derelicta,Papa hoc approbante

---

ADDITIO.

a Cum debeat attendi data. Adde c.dilectus.de præben. & in c.capitulum. de reſcr.Io.And.ſuper data lib.6.

nte qui eſt ſuper leges de concel. preb. propoſitum, ſic ſ.ca.
'oximo,vel dic ſecundum Ioan. And. quod per alias literas
apa citauerat ad reſidentiam ſub pœna priuationis quam tu
erat ſi ad terminum non rediret.

SVMMARIVM.

Deliberandis conſilium nec locus,nec tempus quandoque patitur.
Iuſta cauſa ſe abſentandi a beneficio quæ dicatur & quæ iniuſta.
Impedimentum legitimum ſuperueniens an excuſet abſentem ſine cauſa iuſta.
4 *Abſens a beneficio per quantum tempus debeat expectari.*

Inquatuor. Summatum eſt ſ.c.2.pars de ma & ob.
de cle.pere.de teli.do.inter quatuor. Pri
mo ponitur dictum. Secundo exceptio:ibi:dummodo. ꝑter-
ꝑ tantum.11.q.3.ſi ep̄s. Egi. Op. ꝙ innuit tex. ꝙ ex neceſſa
ria cā poſſit ſe beneficiatus abſentare ſine licentia ſui ꝑlati, &
ſic eſt ꝯ ſ.c.relatum.de conſe.di.5.non oportet. Sol.vt in gl.1.
quæ ſtat ꝯtrio,dicens nō eſſe locum argumento a ꝯtrio ſenſu.
Hoſt. dicit ꝙ ꝑꝑ neceſſitatem occurrentem poſſet habere lo
1 cum ꝯtrius ſenſus prædictus:nam plerūq; † nec locus nec tp̄s
patitur deliberandi ꝯſilium.ff.de exerci.l.1.& hoc ſi in breui
reuertatur.ff.de diuor.l.4.in fi. Secundo op.quia vr̄ hic ſuffice
re ꝙ ꝯgruo tp̄e abſens expectetur ēt non præmiſſa citatione,
& ſic ꝯ.duob.c.proximis. Sol.vt ver.expectati.ſubaudi & mo-
2 nitus vt redeāt,vt in ꝯrijs ſm̄ Tan. Quæro quæ ſit iuſta cā,a &
a quæ ſit iniuſta ſe abſentandi a bñficio,& de pœna ſe abſentā-
tis. Dicit Ho. ꝙ aliqui ſe abſentant cā ambitionis, & iſti dēnt
carere habitu & ambitu,de tranſl.quanto. Alij cā cupiditatis,
puta negotiationis:vt de vi.& ho.cle.c.fi. Alij cā vtilitatis ꝓ-
priæ J.ti.1.de multa. Alij ex cā ꝓbabili ſtudiorum ſ.c.relatū.ff.
ex qui.cau.ma.necnon. Alij cā peregrinationis:vt de ꝯſe.di.5.
nō oportet. Alij cā reipublicæ ſ.e.de cætero. J.c.cum dilectus.
& c.ad audientiam. Alij ex cā ſpāli,vt priuilegij J.eo.cum ad
hæc ꝯſuetudinis,de ꝯſt.cum oēs. J.e.cum dilectus,& c.ſe. Alij
cā humilitatis,vt quia religionem intrant.de reg.licet. 7.q.1.
hoc nequaquam. Alij cā neceſſitatis,vt qa infirmus J.c.ſi. Alij
cā vagationis & nudæ voluntatis ſ.duob.c.proximis. Poſſent
& aliæ cauſæ numerari : ſed dic ꝙ omnes reducūtur ad duas,
ꝙ aut ex iuſta cā:aut non iuſta. Ex iuſta,vt ſ.c.de cætero, non
iuſta:vt hic,& c.ſeq.& alijs exemplis ſ. poſitis. Secundo quæ-
3 ro,† beneficiatus ſine cā iuſta erat abſens , qui poſtea incepit
legitimo impedimento teneri:an poterit priuari eccleſia. Di
cit Inno ꝙ non,quia monitio debet præcedere. Monitio aūt
tunc cum eſt impeditus,eum arctare non pōt.de ele. bonæ 2.
imo ſm̄ Hoſt.ēt ſi citatio arctauerit,ſi ſuperueniēte impedi-
mento comparere non potuit,ex quo de hoc ꝯſtiterit,retra-
ctanda erit ſniā ꝯ eum lata,de re iud. eum Bertoldus,ꝙ intel-
ligit lo. An.ſi impeditus fuit ꝑ illud impedimentum,ita ꝙ ēt
ſe excuſare J.terminum non potuit,alias ſecus,de ele.cupien
tes.§.ꝙ ſi.li.6.J.c.fi.ibi:niſi excuſationem rōnabilem: & pro
hoc facit ēt hic tex.in fi. Tertio quæro ꝙ ſit ꝯgruum tp̄s ꝑ ꝙ
4 debet abſens † a beneficio expectari. Dicit glo.hoc eſt in arbi
trio ep̄i.de varijs autem temporib. de quibus loquūtur iura,
no.li.non conte.quoniam.§.ſi vero,in prin.glo.mag.

A D D I T I O.

a Quæ ſit iuſta cauſa. Adde glo.in l.ab eo.C. quomodo & quanto iu.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non obediens archiepiſcopo poteſt excommunicari.*
2 *Citatio per edictum quando locum habeat.*
3 *Dies interpellat.*

Extuæ. Legitur duob modis. Primo ꝙ ponat vnum ca
ſum tm̄,& hunc intellectum ſentit glo.3. Secū
do ꝙ ponat duos caſus. Primum in bñficiatis citra ep̄os. Secū
dum in ep̄is & ſuperiorib.ibi:ꝯ eos. Hēr duo dicta. Secundum
ibi:ꝯ eos:& in 1.dicto.h. d. Si neſcit vbi ſit clericus abſens ab
eccleſia,trib.edictis citabitur apud eccleſiam, & ſi poſtea ꝑ 6.
menſes expectatus non redierit,eā priuabitur.h. d. In 2. dicto
non ſummatur,quia non ꝑtinet ad titulum . Sex menſes, &
interim defructib.deſeruiatur eccleſiæ. J.c.pe. No.de citatio-
ne ꝑ edictum ad eccleſiam,quæ qñ ſufficiat dixi de eo q mit.
1 in poſ.c.ſi.† Secundo no.ꝙ ep̄s non obediēs archiep̄o poteſt
excommunicari:vt hr̄ in ver.ꝯ eos. Op.in eo ꝙ hic in prin.ꝓ-
ceditur ꝯ abſentes:ēt ſi citatio ad eos non ꝑuenerit,& ſic ꝯ.ff.
quæ ſen.ſi ap.reſcin.l.1.§.item cum ex edicto. Sol. vt in glo. r.
quæ dicit ibi non fuiſſe ſolenniter propoſitum edictum. Ho.
dicit ꝙ ꝯ latitantem ſufficit edictum publicari ad domos,vel
eccleſias,per iura alleg.in hac glo. vſq; ibi,nec obſtat.ſed ſi J.

prouinciam: faciunt ſui copiam,procedi non poteſt
non peruenit ad eos. Item ſm̄ eum nec ꝯ latitātem ex edicto
non ſolenniter propoſito procedi poteſt,& ſic intellige ꝙ di
cit glo.de hoc tm̄,an ſufficiat abeſſe a ciuitate vel a prouincia,
dixi de eo qui mit. in poſ. c.ſi.& in hac glo.1.ibi.§ prætor. de
hac & ſe.dico de do.cauſa.mor.no 6.ibi.§.ex eo.de hoc dico,
vt li.non conte.quoniam.§.ſi autem de carnali.ꝯtrio 2. Secun
do op.ꝙ non ſit opus expectare abſentem ꝑ 6 menſes ſ.eo.c.
2. So.vt in glo.2.quæ dicit hoc tempus ſtatutum loco admo.
nitionis,& poſtea mora purgari nequit. Et idem ſentit Inno.
qui dicit hoc certū,ꝙ licet reuertatur,tm̄ hoc quod not. Spe.
de citatione.§.ſequitur.ver.ſed nunquid, ſufficit,& quod no.
C.ſi vt ſe ab hære.abſti.aut.ſi omnes.de re.pi.ſi eo tempore.&
2 ꝑ Inno.de ma.& obe.c.ſi.ex quibus no.habetur,ꝙ † citatio ꝑ
edictum locum habet qñ neſcitur perſona quæ citari debeat:
vt qñ non intereſt alicuius ſingulariter & principaliter,& ſic
ſi ſingulariter & principaliter intereſt,non ſufficit.pro hoc de
ele.c.ſi.lib. 6. vbi in confirmatione citari debent ſingulariter
coelecti & opponētes de quibus conſtat. Alij autem citantur
per edictum. In ꝯtrium J.tit.1.extirpandæ.§. qui vero.vbi non
requiritur monitio,ſed ibi tenetur ꝯtrium qñ imponitur pœ
na per verba negatiua, quod declaro ibi , procedit tm̄ illud qñ
certum tempus non eſt appoſitum, ſed qñ appoſitum eſt, ce
3 dit loco monitionis:quia dies interpellat †&c.C.de ꝯhen.&
commit.ſtip.magnam,de loca. potuit.de ele.licet canon.li.6.
In conſtitutione autem prædicta erat terminus,vt prædixi , &
ſic non requiritur alia monitio,ꝑ dicta iura,& hoc vltimum
tenet Fed.in conſi.100.& 104.licet præmiſſas rationes non fa
ciat,ꝑꝑ quas dic tutius,ꝙ fuit citatio nominatim . imo ēt vr̄
verius per id quod etiam dixi,vt lit.nō cōte. quoniā.§.porro.
non eſt autem citatio neceſſaria,vt priuetur, ſed vt ꝓnuncie-
tur priuatus ex vi conſtitutionis,& de pꝯdictis etiam dico in
d.c.quoniam.§ ſi vero,quæſtio.2.

SVMMARIVM.

1 *Paria ſunt non eſſe vel minus competenter eſſe.*
2 *Studia non debent eſſe in villis & caſtellis.*
3 *Padua quo tempore fidem recepit.*
4 *Exercitium requiritur ad ſtudium.*
5 *Priuilegium conceſſum cauſa ſtudiorum , de quo ſtudio intelligi debeat .*
6 *Fructus vt quis recipere poſſit abſens ſine licentia prælati , quid requiratur.*
7 *Licentia ſtandi in ſtudio data per epiſcopum ſine priuilegio,an ſufficiat quo ad perceptionem fructuum.*

Tuæ. Priuilegiatus,vt abſens in ſtudio fructus præbendæ
percipiat. Exiſtens in villa , vel caſtello vbi nullum
eſt,vel minus competens ſtudium, priuilegio non vtitur. Pri
mo ponitur qō. Secundo ſol.ibi:ad ꝙ.præterea alij articuli ꝓ-
1 cedebant.† No.ꝙ paria ſunt non eſſe,vel minus compet ēter
2 eſſe.de hoc in glo.2.† Secundo no.ꝙ in villis & caſtellis non
a dēnt eſſe ſtudia:ſed in regijs a ciuitatib.vt in gl.1.de talib. ciui-
b tatib.eſt Padua,vñ mihi origo b eſt . nam regia eſt ex ꝯditore
Anthenore:vt dicit Titus Liuius ab vrbe ꝯdita. lib.1.in prin.
& Vergilius 1.Eneidos.ibi:Anthenor potuit &c.& ſequitur,
hic tm̄ ille vrbem Patauij ſedeſq;locauit Teucrorum, tum ēt
eſt regia reſpectu regiminis.nam ꝑ lōga ſecula reges habuit.
3 Nam tp̄e † quo ſub beato Petro ꝑ B. Perdocimum Petri di-
ſcipulum fidem recepit:rex Paduæ erat Vitalianus,qui dn̄aba
tur multis ꝯuicinis vrbibus:vt patet ex legenda beati Perdo-
cimi. Et in hac glo.ibi:in proœ §.hæc aūt tria , ꝙ oportune fa-
cit ibi:ſed licet,vbi dr̄ quod non qd fiat,ſed quid fieri debeat,
4 attendēdum eſt. Tertio no.ꝙ ad ſtudium †requiritur exerci-
tium ibi,exercitium ſtudiorum,ꝙ denotat ſcholares debere
ſtudere vbi habent cum quibus conferant,quia.l.ibi ſunt alij
ſcholares. Quarto no.vt glo. ꝙ committens fraudem &c. de
hoc in glo.vlt.& ibi:ſi nemo,de hoc de ſen.excom.ſi vere.in
glo.2.ibi.ita demum,ſtipulationes ita ſumuntur ne quis doli
ſui præmium ferat . Oppo. quod de loco non ſit curandum.
12.q.2.gloria.glo.1.non ſolu. Hoſt.dicit,ꝙ ſi non in fraudem
ſcholaris ad aliquod caſtrum ſe cōferat,forte ratione ſummi
doctoris ibi exiſtentis , vel quia forte ꝑꝑ guerram in ſolenni
ſtudio eſſe non pōt,non habet locum hoc c.quod tātum vo-
luit obuiare fraudib.mouetur per iura alle.in gl.1. in fi. & per
c.non loca.40.diſt.pro hoc facit quod no.J.de magiſtr. ſuper
ſpecula.

ADDITIONES.

a Sed in regijs. Adde doct.in j.conſi.ſforum.
b Vnde mihi origo. Adde Card.in c cum ſecundum. Infra ei proxi,
Card.Zabarel. ſuper iij.Decret.

Digitized by Google

de fideicom.lib.cum vero.§.ſubductum.de bo.poſ.ɔtra.non ſu
rauit.§.ſi quis. & in hac glo.2.ibi,ſemper in ſtipulationib. de
hoc de ver.ſig.intelligentia,in gl.3.ibi.l.2.nulla dr̃a eſt, num
interueniat tutoris autoritas,an ꝑ pactum adhibeat̃,ibi, quo-
tiens vitioſe cautum,vel ſatiſdatum eſt:non vr̃ cautum,ibi,ſi
conuenerit,nil intereſt fideiuſſorem non dari, vel dari mulie
rem quę iuuetur Velleyano.§.illud.ꝗ ꝓmittit artificem, nõ
tenetur præſtare perfectum,ſed aliqualiter peritum,vt ſit nõ
ſumme ſciens neq; prorſus ĩdoctus.ibi.§.vẽditor,qui ꝓmiſit
optimum cocum talem præſtare dẽt:ſed ſi ſimplr̃ cocum,ſa-
tis eſt dare mediocrem. & in ſi.curia Romana hẽt priuilegia
ſtudij.de priui.c.2.lib.6.Quęro in eo ꝙ dicit in tex.indultum,
de qua indulgentia loquitur. dic ꝙ nõ eſt vis an ſit indultum
ꝑ ɔſuetudinem,vel ꝑ ſpãle priuilegium hominis,vel iuris,vt
in ſtudente in theologia ꝑ quinquennium.de magi.ca.ſi.vel
6 ꝑ ɔſtitutionem ſpãlem.Secũdo quæro,an ſufficeret iuſta † cã
ſtudij,vt rõne priuilegij poſſit abeſſe,& fructus percipere nõ
habita licentia prelati,dic ꝙ non,vt probatur hic,ibi, accepta
licentia. Dic tñ ponderandum formam indulgentię. nam in
ſtudio generali priuilegiato ſolet concedi licentia,vt accedẽ-
tes percipiant fructus beneficiorum , ſicut eſt ɔceſſum huic
ſtudio Paduano, & tunc licentia non eſt neceſſaria quoad p-
ceptionem fructuum,ſi hoc exprimit forma priuilegij: alias
in dubio dẽt licentia obtineri,vt hic. Tertio quęro an ſufficit
a licentia petita a & non obtenta,dic ꝙ non,vt probat ver.acce-
pta. Op.ad hoc ĩ.de regu.licet. Solu.Gof. ꝙ illud fauore reli-
gionis. Quarto quęro,quid faciet petẽs licentiam cui ſine cã
denegatur.So.Hoſt. ꝙ recurret ad ſuperiorem denegãtis,qui
ad hoc coget ĩ.de ſuprę.nullus,facit de iudc.ꝗ ſit,ꝙ no.Ho.
in ſum.de magi in ſi.Quinto quęro an quoad perceptionem
7 fructuum ſufficit licentia † exiſtẽdi in ſtudio data ꝑ cp̃m ſine
priuilegio.de quo hic.Arch.37.di.de quibuſdam.in ſi.dicit ꝙ
ſic.ne licẽtia ſit fruſtratoria,& in eo ꝙ hic duo interuenerũt,
dic ꝙ factum narrat.Io.An.tenet ɔ̃rium,dicẽs vtrũq; requiri:
nec p hoc indulgentia eſt ſuperflua,quia operatur ꝙ ꝑꝑ non
reſidentiam non priuatur.ſimile eſt ꝙ no.de ele.cum in cun-
ctis,ver.cum vero.Quidam pro opi. Arch. ſuſtinenda diſtin-
guit,ꝙ aliquando ex ɔſuetudine vel ſtatuto poteſt quis ſe ab-
ſentare ab eccleſia,& tunc vera eſt opi. Archi. Aliqñ ſine licẽ
tia ſe abſentare non poterat,& tunc vera eſt opi. Io. An. Sed ɔ̃
hoc eſt,quia licentia ſuperioris hoc ſolum operatur ꝙ poſſit
ſe abſentare ex ɔſuetudine,vel ſtatuto,nõ tñ percipit fructus,
ſed ſolum euitat priuationem ꝑꝑ non reſidere. ita nec is qui
cum licẽtia ſola ſe abſentat, ꝙ eſt verum ſi licẽtia nihil aliud
ɔtinebat niſi ꝙ poſſet abeſſe. Op.ad hoc,q̃a cum habeat priui
legium,deberet ſufficere ſine licẽtia. Sol.iõ ꝙ non ſufficit q̃a
non intelligitur dans priuilegium voluiſſe preiudicare iuri ſu
perioris quod habet in procedendo ɔ̃ ſe abſentantes ſine ſua
licentia,ad hoc de offi.deleg.ſuper eo. Sexto quęro circa id ꝙ
s̃.in a.ɔ̃rio dixi,ſufficere ꝙ ſit competens ſtudium:an ſufficit
ſtudium particulare.ꝑuta quia leguntur ſolum aliquæ facul-
tates,& non omnes,vr̃ ꝙ non:quia non dr̃ ibi fore exercitũ.
Contrarium tenet Hoſt.dicens hoc arbitrarium.37.di.ſiquis
grammaticam,cum c.ſe.ff.de excu.tu. ſi tuas §.grammatici,
& §.Philoſophis. & ꝓ hoc facit ꝙ no. Hoſt.in ſum. de magi.
§.quam ſcientiam.dic ꝙ ſufficit , ꝙ ſit ibi competens exerci-
8 tium in facultate in qua ſtudet. † Septimo quęro,an docens,
vel ſtudens in alia facultate quam in theologia habeat priui-
legium percipiẽdi fuctus beneficiorum ſuorum in abſentia.
Hoſt.in ſumma de magi.§.vlt.ꝙ non.arg.de magi.c.ſi a ɔ̃rio.
Archi.37.diſt.de quibuſdam.in fin. & de priuileg.c.2.lib.6.in
fin.dicit ꝙ eodem priuilegio gaudent ſtudentes in iure cano
nico,vel ciuili : quia hæc tria ſtudia ibi æquiparantur, & pro
hoc inducit hanc literam,ibi,ſtudiorum.non dicit quorum.
& ad c.fin.reſpondet ꝙ in eo quod exprimit de theologia,de-
bet ſuppleri,maxime,quod placet,quia æquum eſt in huiuſ-
modi late interpretari,ſigna.

ADDITIO.

a An ſufficit licentia petita. Adde c.non oportet.el 2.de conſec.diſt.5.

§.Phãphilæ.de ſun.inſtr.& de fictionib.ſimũno.no.50.di.ter-
rum.de ſpon.is qui.vbi dixi & plenius de elec.cle.quod circa,
& dicit Inno. quod reſidens dicitur ſiue præſens ſiue abſens
ſit dummodo pro negotijs eccleſiæ abſit ĩ.ca.proximo. præ-
ſens enim ſemper intelligitur qui pro negotijs eccleſię abeſt.
2 † Ex hoc not.ꝙ verba iuramenti legitimam recipiunt inter-
pretationem ĩ.c.ad audientiam,& in hac glo. t.ibi:retro dice
rur in ciuitate fuiſſe qui ab hoſtibus aduenit, ibi , reputatur,
quoad præſcriptionem lõgi temporis.Op.quod nõ debuerit
exigi iuramentum de reſidendo,non enim ex facili cauſa dẽt
iurari s̃.de iureiur.& ſi Chriſtus.Solu. cum de iure teneretur
reſidere s̃.c.relatum,& c.conquęrente,potuit ad iuramẽtum
aſtringi.argum.de ele.ſignificaſti,vel forte hoc habebat con-
ſuetudo,vel ſtatutum,eccleſię ĩ.ti.1.ſignificatum,vel quia ſu
ſpectus erat s̃.c.relatum.Secundo oppono ad hoc, quia a ſu-
ſpecto non debet exigi iuramentum s̃. de coha. cle. clericos.
Solu.ibi:quando timetur ne deieret. Tertio oppono, ꝙ non
debuerit excuſari a periurio:cum iuramentum debeat imple
ri in forma ſua.de iureiuran.ad noſtram . Solu. hoc operatur
benigna interpretatio,vt dicit glo.2.& ſic videtur velle, ꝙ de
iuris rigore ſecus.dic tamen potius hoc eſſe de iure:impletur
enim hoc in ſui forma.quia verbum reſidere eſt verbum iu-
ris,non facti,& multipliciter intelligitur,vt in ſeq.q.ſed in c.
ad noſtram,fuit verbum,ſoluere pecuniam,quod eſt facti,ꝙ
declara,vt ibi dixi.Ex his colligit gl.a.ꝙ hoc iuramentum ex
tenditur ad non cogitata . Quarto oppono ad hoc s̃.de iure-
iuran.c.pen.Glo.ea.no.ſolu.Dicit Hoſt. ꝙ non extenditur ad
non cogitata,niſi ſint connexa vel incluſa:vt hic.dicit Io.An.
ar.illud hic non colligi.dic ꝙ nec in d.c.pe.bene colligitur ꝙ
non extendatur ad non cogitata:ſed potius colligitur , ꝙ qui
iurat ſeruare ſtatuta intelligitur iurare ſolum de præſentib.
non de futuris . Quando autem obligatio generalis cõcernat
futura,& quando non,ibi dixi in clem. literas, de reſcript. &
in c illo penul.non fuit proprie iuramentum generale. Non
enim iurauit ſe ſeruaturum ſtatuta:ſed ſtatuta edita.defendẽ
do tamen glo.dic,quod habuit reſpectum : quia qui iurauit
reſidere,videtur voluiſſe reſidere perſonaliter,& vere,non au
tem ficte,tamen excuſatur reſidendo ficte,vt hic,quod opera
tur ſignificatum verbi,reſidere,ꝙ latum eſt,in q.ſeq.& in hac
glo.a.ibi:inquiſitio.de hac & ſe.dico de iureiu. petitio.not.a.
3 Quæro quis intelligitur † reſidere.dicit Vinc.ꝙ verbum reſi-
dentiæ non eſt amare ſumendum , vt nunquam inde diſce-
dat. ff. de ædil. edict. lege , ſi quis venditor. de ſerui. ſtem.
37.diſtinctione. de quibuſdam. in fine. de conſecratione di-
ſtinctione quinta,capitulo fina.:dicit autem præcipue conce-
dendum conſtitutis in dignitatibus , vt quandoque poſ-
ſent abeſſe , de officio archidiacon. capitulo primo , & ter-
tio,& his qui habent diuerſa beneficia alterum intitulatum,
alterum commendatum.de electio.dudum.ſecundo , vel al-
terum principale,alterum dependens,infra titulo primo,ex-
tirpandę,& c.expoſuiſti.Strictius vero ſumitur reſidere, vbi
prębenda habet onus annexum infra titulo primo, ſignifica-
tum , vel vbi habet ſolum vnum miniſtrum , dicto capitu-
lo , extirpandæ, ſexta diſtinctione, teſtamentum . Latius ve-
ro ſumitur vbi ſunt plures miniſtri , qui ſeruiunt per ſepti-
manas,octuageſimaſecunda diſtinctione,propoſuiſti.ſeptua
geſimaquarta,conſuluit.ſeptima quæſtione prima,illud , vi-
geſimaquinta diſtinctione , perlectis. ita tamen quod per in-
terpretationes ceſſent fraudes:vt hic,& negligentiæ, de offi-
4 cio archidiaeon.ea quæ. Ex his notat. Vincent. † continuum
dici , quod interpollationes habet , & ſic intelligitur coha-
bitatio per triennium continuum.infra de frigid.capitulo fi-
nali.Si etiam poſſidere dicitur quis,licet non ſemper incum
bat rei,de quo dixi de reſtitutione ſpoliatorum , olim . ſic &
ſtillicidium cauſam habet continuam, licet non ſemper ca-
dat.ff.de ſeruitu.vrba.prędiorum,foramen,de aqua quotidia
na & æſtiua,l.prima, §. quotidiana. ad hoc. ff.de duobus reis.
duos.§ duo.de verborum obligation. continuus, in princip.
& §.ſi quis. de annu. lega. Mæuia. ſic & res ductæ in prouin-
ciam eo animo,vt reducantur in Italiam , Italicæ cenſentur,
licet teſtator non detulerit morte præuentus,ff.de hæredib.
inſti.ex facto.§.rerum autem.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

tulum poteſt facere ſtatuta ſuper reſidentia ſine epiſcopo.
iliares Papæ gaudent beneficio reſidentium.
iens Papæ omnibus ſeruire cenſetur.
bellliones qui morantur in curia, an gaudeant beneficio abſentium.
mens cardinali an habeat priuilegiũ percipiẽdi fructus in abſentia.

Cum dilectus. Morans in ſeruitio Papæ, non obſtante conſtitutione capituli, ræbendæ ſuę fructus in abſentia percipit. Primo ponitur di- ctum. Secundo ratio. ibi: cum familiares abſentes vt nihil per ciperent in abſentia. † No. quod capitulum poteſt a facere ſta- tuta ſuper reſidentia ſine epiſcopo, patet ex ſuprascriptione, dirigitur capitulo Mereñ. de hoc dic vt dixi de cõſti. cum om nes. † Secundo no. q; familiares Papæ gaudent beneficio reſi dentium tantum, donec Papę ſeruiunt, ibi, noſtro ſeruitio, & exemplificat Hoſt. de familiaribus, vt quia ſunt capellani, vel ſimiles Papæ aſſiſtentes, & pro hoc quod hic dicitur in gloſſ. per. & ſi. & in ea ibi tutela, etiam quam gerere ceperant, ibi volum. viri clariſſimi qui iam aſſiſtunt principi excuſantur a tutelis & curis. † Tertio no. quod qui ſeruit Papæ omnib. ſer uire cenſetur, ibi, vniuerſis, pro hoc de cẽſi. cum inſtantia, de poſtu. bonę, el 1. Opp. quod ſeruiens Papæ non gaudeat bene- ficio contra conſtitutionem particularem, quæ nõ debet tol li, niſi de ea fiat mentio, de reſcripti. conſtitutus, de conſtitu. capitulo 1. lib. 6. Gloſſ. t. ſtat contrario, quod non valuiſſet in dulgentia niſi de ipſa fuiſſet facta mentio, ſicut ibi, non obſtã te &c. & idem Hoſt. Ioã. An. contra. ſi conſtitutio continebat ſimpliciter ius commune, per d. c. t. & per no. ſ. de reſcrip. c. t. dic q; obiectio non procedit, quia hic non fuit impetrata in- dulgẽtia, ſed declaratur hoc eſſe de iure communi, & ſufficit quod Papa declarauit conſtitutiones tales non obſtare, & hoc ſiue conſtitutio contineat ius commune, ſiue non. ſed ſi ali- cui non familiari ſuo Papa hoc conceſſiſſet, procederet quod dicit gloſſ. præſupponendo tamen quod illi de capitulo fece- runt cõſtitutionem, volentes aliquid inducere, ſecundum ea quę dixi in d. c. primo, de reſcrip. & d. c. primo, de conſt. Quæ- ro vt glo. 2. Sol. vt in ea. ibi: reſidentibus, nec iſta ſufficeret qđ dic vt de cle. non reſi. c. vno. lib. 6. ibi: ſi vero nemo, in fi. teſta- tor diſiunctim legando vult q; quiſque legatarius ſuum non alienum onus agnoſcat, alias facile fuiſſet ibi legare coniun- ctim, ibi §. ſciendum, ſi vir legat coniugi, habebit legatum & dotem, niſi exprimat quod illud legat pro dote. Secundo qđ de tabellionibus † qui morantur in curia, dicit Hoſti. quod ſi
4 ſunt conductitij contenti debent eſſe ſuo lucro. Potius enim ſeruiunt ſibi quam alijs, dicit tamen q; omnes qui ex pręce- pto Papæ morantur in curia, habent hoc priuilegium ſi ſcri- ptores ſint, ſecus ſi morantur ibi voluntate propria. argu. ff. ex quibus cau. ma. ſed & ſi per prætorem §. fi. in fin. & l. inter eos §. j. ibi, eos qui notis ſcribunt cauſa reipublicæ non abeſſe cer tum eſt, tamen eſt alia litera ſine non: vt dicit ibi gloſſ. ſed pri- ma communior & verior. Tertio quęro de morãtibus cum legato. dic quod habent priuilegium de quo hic, ſi ſunt de ꝓ- uincia ſibi commiſſa. Oppo. ad hoc ĵ. de priui. ſane. Solu. hoc non eſt priuilegium, ſed ius, cui debet legatus participare ſal- tem eo iure quo participat epiſcopus. Quarto quęro de archi epo, dicit Hoſti. quod cum eo reſidens non hẽt priuilegium argum. de offi. ord. paſtoralis, & c. duo. quod procedit de non
5 ſuis diœceſanis. Quinto quęro † de reſidenti cum cardinali, dicit Hoſt. de conſuetudine ſeruari quod habet priuilegium, pro quo facit de offi. leg. officium, de pę. fęlicis §. præmiſſis, li. 6. Ioan. An. dicit verius eſſe quod ſingulariter ſuper hoc con- cedantur priuilegia omnibus cardinalibus, & de iſtis etiam poteſt intelligi de ver. ſigni. ſicut. lib. 6. & de his no. Io. An. in Specu. eo. titu. in fi.

ADDITIO.

1 Capitulum poteſt. Adde arch. & Dom. in c. catholica 11. di. Domini. in c. con tumaces 50. di. Ant. de Bu. in c. cum conſtitutus. de reſcrip. Pet. de Anc. in re pet. c. 1. de conſti. old. conſ. 181. inci. de autoritate.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones dantur ſolis intereſſentibus.*
2 *Infirmi qui dicuntur.*
3 *Verbum, decernimus, quid importet.*
4 *Canonici qui ſunt in ſeruitio Papæ vel ſtudent in theologia an recipiãt fructus præbendarum.*
5 *Canonici exiſtentes in ſeruitio Epiſcopi quos fructus percipiant.*

Ad audientiam. epi abſentes fructus præben darum percipiunt non obſtante conſtitutione contraria. Cõ munis diuiſio. Secunda, ibi: decernimus. No. vt gloſſ. 3. & ibi imperatores, de hac in pręal. c. venientes, in glo. no. quod. Op po. q; cõſtitutio non debuerit ponderari, quia continebat ius commune, dicit Hoſtien. quod potuit fieri conſtitutio con- tra conſuetudinem; vt quia forte conſuetudo erat in contra- rium. Refert autem ſecundum eum an talis conſtitutio fiat contra priuatam vtilitatem, quod apparet corpio q; canonici inter ſe fructus diuidunt & tunc non valet, de conſt. cum M. & c. ex parte. An vero fiat propter publicam, quia eccleſia ſer uitoribus eſt deſtituta, quod apparet ſi ſibi non retinent fru- ctus, ſed aſſignantur clericis ſurrogatis, vel alias in vtilitatem eccleſiæ conuertuntur & tunc valet, de hoc de app. peruenit. ĵ. c. proxim. & dic vt ĵ. in 1. q. Secundo oppo. in eo quod dicit de duobus canonicis, q; imo poſſint eſſe tres ſ. e. de offi. or. vt iuſta. Solu. ibi non loquitur de ſe abſentantibus, ſed de ſocian tibus archiepiſcopum viſitantem, & de hoc ibi. Quæro de in- tellectu conſtitutionis de qua hic. Solut. volebat conſtitutio ſecundum Egy. q; non reſidentes priuarentur fructibus pręe- bendarum. ſ quando forent abſentes, & ſecundum hunc in- tellectum non procedit contrarium primum. Aliquid enim continebat conſtitutio, quia ipſo iure ſine alia monitione ca rebant fructibus, & ſecundum Hoſt. iſti fructus deberent con uerti in vtilitatem eccleſiæ ĵ. c. proxim. dicit etiam conſtitu- tionem non valere, ſi fructus applicantur reſidentib. vt dixi ſ. in primo contrario. Puto potius q; valeat ſicut de iure fuit in
1 ductum, & his ſolis qui interſunt diuinis dentur † diſtribu- tiones ĵ. de cle. non reſi. c. vno. lib. 6. & iura quæ inducit Hoſt. non contradicunt. Nam c. ex parte. prohibet diminutionem numeri ſine cauſa c. cum M. nil facit, ſed c. cum omnes, eo. ti. facit, ad quod dic q; ibi non valuit conſtitutio tanquam dif- formiter diſponens de his qui ſunt de eodem collegio, quod
2 declara vt ibi dixi. † Secundo quęro, in eo q; conſtitutio exci
* piebat infirmos, qui dicuntur infirmi * quo ad hoc dicit Ioã. An. q; debet intelligi de infirmitate quæ impedit reſidentiã, & ſic de infirmo qui alias erat reſidens, pro hoc. ff. de ſta. lib. l. 5. §. Suchus, dicit etiam Io. An. q; is qui alias erat deſeruiens, & per infirmitatem impeditur deſeruire, percipit diſtributio
a nes ĵ. c. vno. li. 6. & hoc per iura præal. & ſecundum hoc intel- lige quod dicit gl. 2. & in ea ibi iure ſuccurſum, pater recupe- rat dotem filia mortua ne dotem perdat & filiam, ibi, ſed ſi accepit. ſi recepi pecuniam vt ſeruum meum manumitterẽ, & ille aufugit quem alias diſtracturus nõ eram, precium red do, niſi forte propter fiendam manumiſſionem eum minus cuſtodiui, tunc enim non eſt æquum q; ſeruo & toto precio caream, ibi intelliguntur qui cupiẽtes ſeruire propter aduer- ſam valitudinem impediuntur, & cum hac glo. cõcor. de cle- ricis ægrotan. c. 1. & ibi dico, no. 6. ibi §. poſſunt. commodata- rius debet expenſas cibariorum ſerui & modicas curationes. Tertio quęro, an hęc decret. procedat de iure, an ex diſpenſa
3 tione, dicit Inno. q; de iure per ver. decernimus. † non enim di ſpenſat hic Papa, ſed decreuit: nec erat diſpenſatio neceſſaria, cum non faceret contra iuramentum, quod hic interpretan dum eſt ſ. eodem, ex parte, 2. & ibi dixi ſ. eo. decętero, & dicit Hoſti. q; non eſt nouum ius, ſed vetus declarat. Alibi tamen ver. decernimus, inducit ius nouũ, de hoc ſ. de iudi. decerni- mus. & dic quod hic exponit decernimus, id eſt declara- mus, vel pronunciamus, nec proprie cadit hic conſtitutio, qa ſuper lite pendente Papa ſic iudicauit, hæc tamen ſententia bñ facit ius etiam quo ad aliud, de re iud. cum in cauſis. Quar- to quæro, quia dicit de canonicis, quid de habentibus curam. dicit Pet. idem, quod etiam tenuit prius Gui. Naſo. per c. iube mus, de conſec. diſt. 1. & 2. qõ. 6. cum paſtoris, facit quod not. 58. diſt. c. t. quod tenuit Egy. ſ. e. decętero. Archi. dicit contra- rium fuiſſe ſententiarum Bononiæ, quia non eſt tanta com- muni, & c. de reſta. requiſiſti, dicit Io. An. q; in canonicis non eſt neceſſaria diſpenſatio epiſcopi, in alijs ſic, & ita dicit ſerua
2 ri, pro hoc quia no. de canonicis dicit hic, & ſ. eo. decętero, & ſic in alijs remanet ius commune, niſi diſpenſetur. † Quinto quæro de canonicis qui ſunt in ſeruitio Papę vel beneficio iu ris ſtudent in theologia, dicit Goff. q; percipient fructus, ita ta men q; ſint duo tantum prout hic dicitur, quod not. tamen non

ADDITIONES.

* Infirmi. Adde quod infirmitas probatur per medicos. Barto. in l. contuma- ciam §. pœnam, de re iud. Bar. in l. prima. ff. de ven. inſpi. Item probatur per iuramentum. Specu. in titu. de appellatio. §. 7. ver. quid ergo. Car. in clem. ſi- cut. de appel.
2 Percipit diſtributiones. Adde Abb. in capitu. plerunque, in ſecunda colu. de reſcrip.

Digitized by Google

tamen Hoſti. ibi, ꝙ in hoc numerus eſt arbitrarius, quo arbi-
trio dicit vtendum potius reſtringendo, quam laxando, de de
ci. ca 1. de cenſi. ex parte. Octauo quæro, ſi conſtitutio de qua
hic, non ſeruatur aliquando, vt quia permittunt canonici cō-
tra fieri, dic quod eoipſo deſtruitur ℑ. de præben. pro illorum
de conſti. cum acceſſiſſent, & verba cum effectu & c. eo. rela-
5 tum. Nono quęro, an canonici † exiſtentes in ſeruitio epiſco
pi percipiant fructus tantum pręben darum eccleſię cathedra
lis, per no. de elect. licet canon. lib. 6. dic quod percipient om-
nes fructus quos perciperent ſi non eſſent abſentes, quia cen-
ſentur pręſentes: vt hic.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſiæ patienti defectum miniſtrorum quomodo ſuccurratur.*
2 *Quis propter non reſidere priuatur fructibus, non titulo.*
3 *Iuramentum quod incipit eſſe damnoſum eccleſiæ, non eſt ſeruandum.*
4 *Aſſiſii qui dicantur.*

1 Cum ad hæc. † Si eccleſia patitur defectum mi
niſtrorum, priuilegiati ſuper ab-
ſentia per ſubtractionem prouentuum redire cogentur. Pri-
mo ponit factum. Secundo prouidet. ibi: vnde, & ℑ. dicit Ho-
ſtien. vt. ſ. inde viuant honeſte & non percipiat qui non viuit
honeſte, de vi. & ho. cle. cum ab omni. indulgentijs, de his de
reſcrip. ca. vlti. lib. 6. beneficijs, innuit quod integra beneficia
non dabuntur iſtis, de hoc ℑ. no. 1. in vtilitatem, non in pro-
priam imburſationem: vt dixi ſ. c. proxim. qō. 1. No. ſumma-
2 rium, & ratio ſumitur ex glo. 1. † Secundo not. caſum in quo
propter non reſidere non priuatur quis titulo ſed fructibus, ſi
mile de appella. peruenit, ratio, quia licite aberant propter in-
dulgentias, priuantur autem dum ſunt abſentes, & ſic eſt pœ
na temporalis: vt hic, ſic ſ. de vi. & hone. cle. c. fi. Oppo. in glo.
vlt. & ſolu. vt in ea. & ibi, priuate, in hoc contradicere videtur
glo. 2. illa tamen non dicit de priuatione, ſed de reuocatione.
Item hęc gloſſ. loquitur quando habuit a Papa licentiam re-
uocandi. Item indiſtincte procedit hęc gloſ. ſi intelligitur de
priuilegiatis a prædeceſſoribus, non a Papa, quos vltimos pri-
uare non poteſt ſine licentia ſpeciali Papę, nec reuocare: vt in
d. glo. 2. Si tamen alias delinquerent, poſſet illos punire, ſecū-
dum Hoſt. Quæro ſi conſuetudo eſſet in eccleſia ꝙ liceret ab
eſſe, nunquid poſſet fieri reuocatio de qua in tex. dic ꝙ ſic, ar-
guendo de priuilegio ad conſuetudinem, pro hoc quod not.
in regu. ꝙ omnes. lib. 6. in q. Secundo quæro quæ fuit cauſa re
uocandi iſtos, dic vt litera. quia. ſ. eccleſia erat deſtituta mini-
ſtris, pro hoc etiam facit quod hic dicitur in gloſſa 1. & hæc
etiam ſecundum Hoſt. eſt iuſta cauſa ad creandos canonicos
de nouo, de elect. cum eccleſia. de cle. excommun. mi. propo-
ſuit. Ex hoc no. caſum in quo concedens priuilegium poteſt
illud reuocare ex cauſa ſuperuenientis damni. Op. ad hoc ſ.
de cle. coniu. diuerſis. Solu. ibi quis non poteſt contrauenire
actui ſuo, quia fuit ab initio vitioſus, hic vero fuit licitus, ſed
ex poſtfacto factus eſt illicitus, debuit autem ſubintelligi talis
3 conditio. Nam ſecundum Hoſtiē. etiam † iuramentum non
eſt ſeruandum, quod incipit eſſe damnoſum eccleſiæ, de his
quæ fi. a maio. par. ca. c. 1. de iureiur. ſicut. Multo ergo fortius
nec priuilegium, de deci. ſuggeſtum. Nam nec a principio in
tali caſu fuiſſet conceſſum. C. de preci. impe. offe. quoties, vn
de eadem ratio mouere debet & c. de reſcript. ſuper literis, in
fi. Hoſt. Tertio quæro, an patriarcha, de quo in ſupraſcriptio-
ne, potuiſſet reuocare abſentes contra Apoſtolicas indulgen-
tias, ſi in licentia de qua in tex. non eſſet clauſula, non obſtan
tibus indulgentijs. Gl. 2. ꝙ non. Egy. putat hoc verum, quan-
do tempore indulgentiæ impetratæ eccleſia non patiebatur
defectum: vel ſi patiebatur, de hoc fuit expreſſum in indulgē-
tia, alias in principio non valuiſſet in præiudicium enormc
diuini cultus, de conſti. ex parte. de reſcrip. c. vlt. lib. 6. Quarto
quęro, an ſine licentia Papę potuiſſet patriarcha reuocare pri
uilegiatos per prędeceſſores. Glo. 3. ꝙ ſic: & quia indulgentia
expirauerat morte prædeceſſorum. ar. ff. de pœ. l. fi. dicit Goff.
ꝙ hic reuocauit iure legationis, vel de ſpeciali licentia Papæ.

aſſident & deſeruiunt vn dici poſſunt aſſiſij, quaſi aſſiſi, qui por-
tant pondus diei & ęſtus, de deci. cap. 1. vel dicuntur ex alio
reſpectu vt hic per Hoſti. cuius ethymologia nimis licentio
ſe illi detrahens diſplicet, & prima placet, ibi: manſionarij,
vt in eccleſia Paduana.

A D D I T I O N E S.

a Non extinguitur licentia. Adde Arch. in c. licet canon. in fi. de elect. lib. 6. Car
di in cle fi. in 5. q. de elect.
b Qui dicantur aſſiſij. Adde doct. in c. 1. de elect.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus abſens monetur etiam extra diœceſim.*
2 *Beneficium ſi exigit reſidentiam, non reſidentes moniti ſpoliari poſſunt.*
3 *Reſidentia vbi non eſt neceſſario, beneficiatus non cogitur reſidere.*
4 *Clerico peregrino an poſſit conferri beneficium ſine licentia ſui epiſcopi.*
5 *Seruire quis non poteſt diuerſiis.*
6 *Altari non ſeruiens non debet viuere de altari.*
7 *Beneficium omne requirit reſidentiam.*
8 *Beneficium habens, & non reſidens an habeat vocem in capitulo.*
9 *Præbendam non recipit non reſidens de beneficio quod requirit reſidentiam.*
10 *Præbendarius poteſt quis eſſe in diuerſis eccleſiis per diſpenſationem Epiſcopi.*
11 *Eligentes quando non poſſint cogere electum ad reſidentiam.*
12 *Conſuetudo, quod accipiens ſecundum beneficium videatur habere primum pro derelicto, ſeruanda eſt.*
13 *Conſuetudo, de continue reſidendo, & quod non percipiat beneficium niſi reſideat, an differant.*
14 *Eccleſiam ſecundam accipiens, quæ requirit reſidentiam an præſumatur habere primam pro derelicta.*
15 *Rector eccleſiæ parochialis an poſſit officiare capellam ex teſtamento alicuius de nouo conſtructam.*
16 *Relatiuum quæ, quomodo ſtet.*
17 *Beneficium habens tanquam bene meritus an teneatur reſidere.*
18 *Excuſatio rationabilis quæ poſſit eſſe pro non redeunte ad reſidentiā.*

Clericus. Priuatur beneficio clericus non reſidens,
ſi monitus ceſſante iuſta cauſa nō redeat.
iuriſdictionis, de extraneis nil ad eum, 9. q. 3. per totum, de iu-
dic. ar ſi Hoſt. oſtenderint. no. pro his quæ no. ſ. eod. inter. Not.
† de relatiuo quæ, † quod aliquando ſtat reſtrictiue. ff. de auro
& ar. lega. l. ſi quis legauerit, & quod ibi not. de ali. & ci. lega. a
1 filio §. ſi. quomodo autem ſumitur hic, dicam ℑ. q. 10. † Secū
do no. ꝙ clericus abſens monetur etiam extra diœceſim ſ. eo.
ex parte. el 1. & c. ex tuæ. Oppo. ꝙ non ſit neceſſaria monitio.
ſ. de cle. coniug. c. j. Solu. vt in glo. & eam declara per id quod
dixi ſ. eo. ex tuę, & in hac glo. ibi: ioculator, quod dic vt de vi.
& hon. cler. c. vno. lib. 6. ibi: ſtatim poteſt, dic vt dico ſ. eod. ex
tuę. q. 13. & in fi. 7. q. 1. § ambitionis. Quæro de quibus benefi
cijs loquitur hoc c. dicit Inno. quod de curatis, vel etiam ſim
plicibus, ſi exigunt reſidentiam ex priuilegio, ſtatuto, vel cō-
2 ſuetudine approbata, poſſunt enim inſtituti † in talibus niſi
moniti reſideant, ſpoliari beneficijs, & de talibus poteſt intel-
ligi ſ. ead. quia nos, & c. relatum ℑ. tit. 1. cum non ignores 70.
diſt. ſanctorum. Et in hoc quod dicit Innocen. monitionem
requiri, videtur contrarium dicere idem Innocen. ℑ. eod. c. de
quo ℑ. q. 8. & 9. & dic vt ibi. Secundo quæro, quid ſi ſunt bene
3 ficia † reſidentiam non exigentia, dicit Innocen. quod tunc,
niſi ſubſit neceſſitas vel vtilitas, non coguntur morari in ec-
cleſia:

A D D I T I O.

† *De relatiuo quæ. Adde de hoc relatiuo per Bar. in l j. in ver. quæro, de aduę
ti, s il. de cond. & demon.*

Digitized by Google

cleſu quia hoc præcipere non pertinet ad officium ſuperioris.ar.qõ.1.frater,clerici enim poſſunt habere plura beneficia talia,argum.de excep.cum eccleſiaſtice.& argum. ad hoc,quia epiſcopus alijs clericis etiam peregrinis poteſt cõferre beneficia 16.qõ.1.poſſeſſiones,facit de conſti.cum omnes,vbi ſpectatur conſuetudo reſpectu reſidentię,& quod dixi de neceſſitate vel vtilitate,intellige de nouo exorta.ſecundum Io. A. tamen idem videtur eſſe de neceſſitate vel vtilitate quæ ſuberat tempore collati beneficij.Nam recipiens videtur ad hoc obligare j.ti.1.ſignificatum. † Oppo.ad id quod dixi poſſe cõ
4 ferri beneficium clerico peregrino,quod imo non poſſit ſine permiſſione ſui epiſcopi 71.diſt.per totum.Sol. Innocen.ſtat contrario.vel dic ſecundum eum quod licet non poſſit clericum alterius epiſcopi ei auferre,vel eum ad ordines promouere,ſi tamen non aufert vel non promouet ad ordines vt auferat:imo vult ꝙ in omnibus prior epiſcopo ſeruiat, poteſt eum confirmare in canonicum ſuæ eccleſiæ. Contra hoc tamen inducit Hoſt.ſ.eo.fraternitati.quod non omnino contradicit,& de hoc ſ.de ele.pere.c.vlt.Oppo.ad idem,quod nullo modo poſſit quis habere plura beneficia,† cum non poſſit
5 ſeruire diuerſis eccleſijs 26.diſt.acutius.Solu.Innocent.quod omnes eccleſiæ ſunt vna 21.diſt.quamuis,ad hoc 7.q.1.nouatianus,& c.fi.dicit Hoſt.melius reſpondendum,quod vbi agimus de beneficio quod non exigit reſidentiam , non eſt quærendum de reſidentis ſeruitio,poteſt enim vni præſentialiter,& alteri in abſentia,deſeruire. ff.de ope.lib.l.ante pe. Oppo.ad idem j.tit.1. cum ſecundum,vbi a contrario innuitur, quod † qui non ſeruit altari,non debet viuere de altari.Solu.
6 Innoc.quod ſufficit,dummodo bene expendat id quod inde percipit,& dicitur reſidere etiam ſi non eſt præſens,dicit Ho. ſuo.hoc probari 1.q.3.ex multis,ante fi.vbi qui male accipit licet bene diſpenſet,grauatur potius quam iuuetur , vnde dicit capitu. cum ſecundum,intelligendum de beneficijs quæ requirunt reſidentiam,ſed hoc non repugnat d.Innocen.qui etiam dicit,quod quicquid habet eccleſia,pietati deputatum eſt 12.q.2.aurum 56.diſ.multos,per hoc ſolu.q.de beneficijs collatis cauſa pietatis & eleemoſinæ intuitu perſonę puta debilitato ad ſuſtentationem , de quo dic quod percipiet etiam ſi non ſeruiat,nec habet eccleſia vnde cõquæratur,ex quo ad pietatem contulit,ratione prędicta,pro hoc 16. q.1.c.fi.quod etiam j. dico quęſtio. 1.Oppono.ad prædicta,quia omne be-
7 neficium † requirit reſidentiam,ſ.eodem conquærente. Sol. Innocen.quod requirit reſidentiam,niſi contra probetur,quod dic verum etiam ſi ſit exiguum d.c.conquęrẽte. Tertio quę-
8 ro,an † habens beneficium non reſidens habeat vocem in electione & communibus tractatibus,dicit Innocẽ.quod ſic, ſiue beneficium reſidentiam exigat,ſiue non , quamdiu priuetur,niſi ſit contraria conſuetudo . Quarto quęro, nunquid talis recipiet præbendam, dicit Innocent. quod de beneficijs
9 † quę requirunt reſidentiam,non reſidens non recipiet præbendam,ſic dicit poſſe intelligi 70.diſ. ſanctorum,vbi dicitur quod ex diſpenſatione epiſcopi non poteſt quis eſſe canonicus,& præbendarius,& hanc interpretationem videtur eccleſia recepiſſe,licet enim epiſcopus prioris eccleſiæ diſpenſare poſſit tacite vel expreſſe,vel ſuſtinere ſine diſpẽſatione quod habeat canonicatum in alia eccleſia ſui epiſcopatus , vel alterius,ſi placet illi epiſcopo:non tamen poteſt diſpenſare vt cõtra ſtatutum vel conſuetudinem eccleſię prębendam habeat tamen,quia ſi haberet notaretur cupiditas j.titu.j. cum iamdudum,& ſic mortale,quod eſt diſpenſabile. Item diminuerentur præbendæ aliorum , quod non debet fieri cum aliorum præiudicio:ſed quod ille interſit electioni eſt oneris. Item eſt ad profectum eccleſiarum quanto plus ſunt conſiliarij 54.di. extra de offi.deleg.prudentiam,& de intellectu c. ſanctorum etiam dicit Inno. j.titu.1.cum iamdudum,de quo dixi de reſcrip.cle.gratiæ,ad fin.vbi dixi quod loquitur conſiderato ſtatu primęuo beneficiorum , ſecundum quem beneficia fieri non debent,niſi ſufficiant inſtituendis,de vi.& honeſta.cle.vt quiſque,& tunc non poteſt quis licite.i.ſine peccato, niſi per diſpenſationem,habere plura talia beneficia,alias ſic,vt ibi dixi.per diſpenſationem autem epiſcopi poteſt quis eſſe præbẽ
10 darius † in diuerſis eccleſijs:vt no.glo. de elect. dudum, 2.ad ad fi.j.titu.1. de multa,& de conceſſio. præben. literas,& de hoc de reſcrip.gratia libro.6.& in d. cle. gratię. Quinto quæ
11 ro,ſi aliqui eligunt † aliquem habentem aliquod beneficium ad aliud,dicit Innocen.quod ſi ſine aliqua contradictio ne ſcientes de primo elegerunt,videntur renunciare priuilegio vel ſtatuto quantum in ſe eſt,per quæ potuiſſet ille cogi ad reſidentiam,argum.de conſtitu.cum acceſſiſſent,& c.ſeq. epiſcopus tamen,ſi non vult,non cogetur confirmare,quia ſine eius authoritate conſuetudinem vel ſtatutum infringere non poſſint ſ.de conſue.cum conſuetudinis,ſed ſi vult,cõfirmabit,& erit canonicus non præbendarius niſi reſideat:quia licet intelligatur renunciaſſe priuilegio vel conſuetudini ſuper reſidentia,non tamen iuri communi,quo cauetur quod non habeat prębendam niſi ei ſeruiat 21.q.1.per to. maxime cum vergat in præiudicium eccleſiæ,& forte ſecundum Inn. hac ratione præiudicij eccleſiæ non videntur etiam eligẽtes renunciare priuilegio ſuo,vnde dicit Hoſti. ꝙ etiam poſſunt venire contra factum ſuum,per id quod no. j.tit.1.cum non ignores, dic quod videntur renunciare quo ad commodum ſuũ conſequendum: ſed quo ad proſequendum intereſſe eccleſię non ſ.de exce.eccleſiaſticę,& quod ibi not.Sexto quæ-
12 ro,ſi eſt conſuetudo † primæ eccleſiæ, ſeu ſtatutum , quod hoc ipſo quod accipit ſecundum videatur habere primum pro derelicto,dicit Innocen.quod conſuetudo tanquam laudabilis ſeruanda eſt 12.diſt.illud,& idem dic de ſtatuto,quod not. Septimo quæro , quid ſi electores neſciunt clericum quem eligunt, habere beneficium,quod requirit reſidentiam,dicit Innocen.quod poterunt refutare,niſi ei renunciet.argum.ff. de actio.emp.& ven.Iulianus,in prin.Octauo quęro,an ſit dif
13 ferentia inter † conſuetudinem quę eſt quod continuam reſidentiam faciat,& eam quę habet quod non percipiat beneficium niſi reſideat,dicit Innoc. quod ſic:quia in primo recipiendo ſecundum quod ſimiliter exigit reſidentiam,videtur renunciare primo,pro hoc eſt quod no.ſ.eo.ex tuæ. In ſecundo autem non videtur renunciare,cum hoc non habeat conſuetudo,quod declarat Hoſt.quia poterit reſidere 6. menſib. in vno.& 6.in altero,ſi talis erit cõſuetudo,pro hoc.ff.ad muni.aſſumptio.§.vitis prudentibus,de reſcrip. dilectus 2. Item ſatis eſt in ſecunda conſuetudine quod a beneficio abſtineat, de hoc remittit Hoſt.ad no.per ſe,in ſum.huius ti.§. 1.& 2.in ſumma de præben.§.ſi ſub illo,& §.& illud obtinendum. Et in eo quod inducit no.per ſe.ſ. eo.ex tuę,faciunt hoc modo.
14 quia ibi dicitur,quod illud dictum,quod vehementer † pręſumitur habere primam eccleſiam pro derelicta qui accipit ſecundam quę requirit reſidentiam, procedit,quando etiam requirebat reſidentiam de iure communi,quia curatum ſ. ca.1.2.& 3.vel ex conſuetudine,vel ſtatuto , vel inſtitutione, inquantum ordinatione facta:vt tenet Ioan.Cal.in eo tamen quod Innocen.dicit,quod ſi vtrunque beneficium exigit reſidentiam de conſuetudine per adeptionem ſecundi videtur renunciare primo,dicit Ioã. Cal.quod licet pro hoc dicto facit rationis identitas ſ.incompatibilitatis per cle.gratię,de reſcr. quidam tamen contradicentes, quod diſpoſitio c. de multa, j. titu.1. procedit in his tantum quę ſunt incompatibilia de iure. in alijs ergo remanent iura antiqua , quæ dant optionẽ j.titu.1.referente,& ca.præterea,pro hac ratione facit j.ſolu. ma.ſi vero §.de viro.de elect.ſtatutum.lib.6.Sed Io.Cal.tenet primum,quia ratio identitatis locum habet etiam in pœnalibus per quæ non aufertur alteri quod iuſte habebat, de elect. poſtquam §.2.lib.6.& de hoc etiam no.Io.Cal.de deci.ad audientiam . Item decre.referente,& ſimiles ſunt correctę per c.de multa,quæ declaro plenius in ſequ.q. Nono quęro de quæſtione facti , quidam in teſtamento iuſſit conſtrui capellam
15 in parochiali eccleſia,† & ibi eligi pręsbyterum qui eam officiaret, cui reliquit certa bona : fideicommiſſarij conſtruxerunt & elegerunt in capellanum rectorem eccleſiæ parochialis in qua erat capella,qui fuit inſtitutus per ſuperiorem,quæritur an iuſte teneat . videtur quod non: quia erant beneficia incompatibilia,cum parochialis eccleſia reſidentiam exigat j.titu.1.extirpandæ,de elect.licet canon.lib.6.Sic etiam capella propter diſpoſitionem teſtatoris, comparari namque poſſunt hęc duo beneficia duobus curatis,per d. Innocẽ.de quo in proxim.q. Ad idem:quia quis non poteſt eſſe rector principalis & canonicus eiuſdem eccleſię, quia per hęc duo correlatiua caderent in eodem contra ius j.de bap.debitum . In contrarium, quia capella eſt beneficium ſimplex, poteſt autem quis habere curatum & ſimplex,de conſue.c.j.lib.6.nec eſt verum, ꝙ capella requireret reſidentiam perſonalem, de conſuetudine vel ſtatuto, vt loquitur Innocentius . vel ex modo in fundatione appoſito,non enim dixit teſtator quod continue reſideret & per ſe deſeruiret . Item etiam ſi hoc dixiſſet,non videtur vera opi.Inno.per rationem illorum quos recitaui in præced.q.poſt Ioã.Cal.Et pro hoc facit quod not. Io.An.in Spe.eo.ti.§.1. Item ſufficit ꝙ in capella quando nõ poterit p ſe faciat per alium deſeruiri , nec eſt verum, ꝙ quis poſſit habere prælaturam & beneficium minus,puta canonicatum in eadem eccleſia:quia imo poteſt, de conceſſio.præ-
* ben. poſtulaſti.& pro iſta parte fuit conſultum,* quod puto verum,ex quo verba teſtamenti aliud expreſſe non continebant : ſed ſi expreſſe continerent quod deberet per ſeipſum

facere

A D D I T I O.

* Conſultum.Vide eius conſ.3.quod incipit.Domina.P.in ſuo.B.S.

Digitized by Google

illam glo. Decimo quæro circa id quod dixi in primo notabili, de relatiuo quæ, † poſito hic, quomodo ſtet. dic quod po-
16 reſt ſtare pro quia, & tunc eſt per modum rationis, vel ꝓprie & tunc ſonat reſtrictionem, quaſi ſint aliqua beneficia quæ reſidentiam non requirant, ꝙ dicit Hoſt. verum per c.ſ̃. proximum, quod placet, & de hoc dic vt dixi vt lit.non conte.quoniam §.porro, & ſ̃.c.ex tuæ, dicit tamen Goff. ꝙ beneficia pro titulo aſſignata, etiam ſi ſint vicariç vel modicæ æſtimationis requirunt reſidentiam 70.diſt.ſanctorum, de offi.vica. ex parte ſ̃.eo.conquærente, ad hoc J. tit.1.extirpandç §.qui vero, de offi.vic.cle.vna.dic ꝙ requirunt reſidentiam de iure communi d.cap.conquęrente, ſed variatur ius de conſuetudinibus, & in hoc verificatur quod nunc dixi, quędam beneficia reſidentiam non exigere. † Vndecimo quæro, quid ſi quis habet be-
17 neficium tanquam benemeritus, & ſic tanquam penſionem vel ſtipendium, dicit Goff. quod non tenetur reſidere. ad hoc 16.q.j.poſſeſſiones 2.q.6.illud. Idem dicit ſi cauſa pietatis 32. diſt.ſi quis 12.q.1.quia tua. quod vltimum etiam tenet Inno. vt ſ̃.qõ.2.ad fin. Duodecimo quæro in eo quod dicitur hic de clericis tranſeuntibus ad aliam diœceſim morandi cauſa, quomodo de hoc conſtabit. Sol. ſecundum Hoſti. preſumitur ex quo ſine licentia recedit ſ̃.c.2.ad hoc ſ̃. e. ex tuę. Decimotertio q̃ro, in eo, qđ dicit tex. liceat tibi: an ſit in optione epi ꝓcedere, vel nõ ꝓcedere dicit Hoſt. ꝙ ſic. facit de vi. & honc. cle. clerici, dic qđ imo peccat, ſi non procedit ſi eccleſia indiget, quę non poteſt non indigere, ex quo beneficium exigit reſidentiam, & hoc niſi eſſet caſus in quo poteſt diſpenſare. De-
18 cimoquarto quęro, † quæ poteſt eſſe excuſatio rationabilis pro non reſidente ad reſidentiam. Sol. vt in glo. vlti. & exemplificat de alijs cauſis, vt propter timorem 74.diſt.quorundã, de renũ.ad ſupplicationem, vel ob intemperiem aeris, vel fractionem pontis, vel ſimilia, & habẽtur exempla.ff.ſi quis cau. l.2. vel ob papalem indulgentiam ſ̃.c.proxi. Goſt.

ADDITIONES.

a Per identitatem rationis. Adde gl in ver. in eadem, in c.de multa, de præben.
b Et hoc tenet gl. Adde Fede, de ſe.cõſ. 120.inci.quęſi.ũ eſt quid de canonico.

De prabendis & dignitatibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Præbenda quid ſit.*
2 *Dignitas quæ ſit.*

Dicto de vita & honeſtate clericorum, quia clerici vt honeſte viuant, debent habere præbendas ne mendicent vel negocientur in clerici opprobrium, ideo &c. Goff. vel ad proxima ſic, viſum eſt de clericis non reſidentib. in eccleſia vel præbẽda. Sed quia potuit dubitari de modo conferendi præbendas, & quid ſit præbenda, & cui conferri debeat: ideo ſubijcit de prębendis, & ne multiplicaret rubricas, adiecit de dignitatibus, de materia 21.q.1.& 2.70.diſt.ſanctorum.lib.6.q 7.nullus, repetitur in ſexto & cle. Op. quia debuit præmittere de dignitatibus tanquam de dignioribus. Sol. hic ordo præpoſterus. ſimile de iudi.decernimus, vel reſpicit ordinem promo-
1 tionis. † Quæro quid eſt prębenda a. Sol. vt no. de conſti. cum
2 M. † Secundo quæro quid eſt dignitas, dic vt ſ̃.titu. 1. ca.3.&
2 infra eodem de multa.

ADDITIO.

a Quid eſt præbenda. Adde gl. ſummæ 4.q. 3. Inn. & doct. in c. dilectus, infra eo. Car. in cle. 1. de præben. in 11.q.

SVMMARIVM.

1 *Populi appellatione quid contineatur.*

cleſiaſtica poſſint tranſmitti in conſanguineos J. de teſta.c.1. & c cum in officijs. Sol. vt in 2.gl. vel vt plus faciat ad titulum, dic, ꝙ hic de bonis eccleſiaſticis.i.dignitatibus, & prębendis, quę non obtinentur ſine canonica inſtitutione J.de inſti.c.3. & ſeq. regula 1.lib.6.& in hac gl. ibi, tranſeunt iure ſucceſſionis alicuius propinquitatis ratione. Tertio opo. ad idem, quia
3 ius patronatus † quod eſt eccleſiaſticum & quaſi ſpũale b, de
b iud.quanto, tranſit in hæredes 16.q.7.filijs J. de iurepatro.c j. & cle. 1.de iurepa. Sol. ſi exponis bona eccleſiaſtica pro prębẽdis & dignitatibus, ceſſat ꝯrium, ius enim patronatus nõ eſt omnino ſpirituale quin cadat in laicum ſ̃. de iud. quanto. aut ergo intelligimus textum de bonis eccleſiaſticis ſpiritualib. tantum, & procedit indiſtincte, & ſic procedit ſecundus ſummarius de quo ſ̃. aut de non ſpiritualibus vel mobilibus præcioſis, aut de fructib. 2. caſu non trãſmittuntur niſi prout no. de offi.or.pręſenti.li.6.& melius dico. J. de peculio.c.fi.1.caſu diſtingue, aut acquiſita intuitu perſonæ & tranſmittunt, aut intuitu eccleſię, & tunc ſecus: vt in glo.a.& ſm hoc procedit primus ſummarius, pro quo facit litera ibi, de populo, ſed intelligendo vt in ſecundo ſummario, dic, ꝙ illud verbum fuit additum ad maiorem exaggerationem, & non refert qualitercunque in hoc dicatur.

ADDITIONES.

a Appellatione autem populi. Adde gl. in cle. in pleriſque, de electi. Io. And in c fundamenta in §.ne autem, de electio.lib.6.
b Et quaſi ſpeciale. Adde gl. 1. in c. pię mentis. 6.q.7. gl in verbo ſimoniæ, in c. quæſitum, de rerum permu. Ant. de but. in rub. de iud.

SVMMARIVM.

1 *Clerici mendicare non debent.*
2 *Bona eccleſiaſtica conuerti debent in pauperes.*
3 *Spiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt.*

Non liceat. In ſupraſcriptione in corpore canonũ 19.di.c.1.in ſumma dicit. Non licet epõ quem ordinare ad ſacros ſine tit. faciat.i.ordinet. No. ex ſupraſcriptione pro gñali allegatione de quo dixi de coha cler. ve-
1 ſtra.in 1.ꝯtio. † Secundo no. ꝙ clerici non debent mẽdicare: quia hæc eſt ratio huius c. vt dr̃ J. in 3.ꝯtio. Op. ꝙ non debeat teneri epſ ad alimenta 70.diſ.c.1. & 2. vbi dr̃, ꝙ ordinatus ſine titulo non habet executionem ordinis: ergo non poterit petere ſibi prouideri J. eo. cum ſm, vt epſ teneatur tali prouidere. Secundo op. in eo ꝙ dicit clericos, & ſic comprehendit ẽt promotos ad minores, cum tamen teneatur epſ. Sol. hoc ſuppletur per illud de quo hic in glo.1.& in ea ibi, ordinibus, idẽ no.70.di.§.1.ibi in ſacris. Alij.n.a ſtatu clericali recedere poſſunt J. de elect. cum ex eo.li.6.& hoc verius. Tertio op. ad idẽ, quia quandoque habet clericus vnde viuat, & tunc non hẽt actionem, de reſcrip. poſtulaſtis, fundatur enim hoc & ſimilia ne clerici mendicentur in opprobriũ cleri. 93.di.diaconi. Soſta ꝯtio, & ſm hoc quod hic dr̃, procedit in his qui ſunt pau-
peres: alias non tenetur prælatus, & pro hoc quod dicit hic de alimonijs.i.alimentis ſiue vitę ſubſidijs. Nam ſm Hoſt. bona
2 † eccleſiaſtica cedunt in alimentis, & debent conuerti in pauperes 16.q.1.c.fi. Quęro de ratione decidẽdi. Sol. vna ratio col
3 ligitur ex dictis in pręcedẽti ꝯtio. Alia eſt, quia ſpiritualia † ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt 1.q.3.ſi quis obiecerit.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas communis priuatę præferenda eſt.*
2 *Lex eſt omne quod ratione conſiſtit.*
3 *Commune quod eſt, non eſt cuiuſquam proprium.*
4 *Præbendæ & dignitates ſunt iura ſpiritualia.*

Ratio. Hoc.i.eſt ratio c.1.ſ̃.e. Cognoſcitur, idem ſi du-
1 bitetur: quia communis † vtilitas pręferenda eſt
priuatę. de poſtu.bonę 1.& in dubio pro eccleſia iudicãdum
eſt, de

Digitized by Google

gula ri... 6. Lex † eſt enim omne, ꝙ ratione cōſiſtit. ff. debo.
damna. l. fi. in prin. de legibus l. quod vero, inſt. de iure natu. §.
quod vero, 1. di. conſuetudo. Secundo no. rationem reddendā
5 s. de reſcrip. ſi quando. Tertio no. ꝙ † id quod eſt commune
non eſt cuiuſquam proprium 16. q. 1. c. fi. de teſta. relatum. C.
de aquęductu l. diligenter, li. 11. Hoſ. quod ergo legatur eccle
ſiæ prælatus ſibi non vendicet. & quod dixi, ꝙ id quod eſt cōe
non eſt cuiuſquam proprium: eſt verum in communi pluri-
bus, vt collegio, ſecus ſi plurib, vt ſingulis. ff. de ſer. ru. pręedi.
per fundum, de le. 3. ſi quis ſeruos, de ritu nup. illud, quod no.
eo. ti. præſenti. li. 6. in gl. ſuper verbo domus, cuius ꝯrium no.
gloſ. de reſcrip. cum aliquib. e. li. Sed illa debet intelligi de re
communi pluribus vt collegio, & pro hoc quod not. de con-
ſtitu. cum omnes. Eſt autem & alia ratio referendo hoc ca. ad
6 robrum: quia præbendę † & dignitates ſunt iura ſpiritualia,
quorum dominus eſt Deus, & eius vice, vicarius eius: vt no. In
no. de cauſa poſ. cum ſuper. & de hoc de ver. ſig. cauſa. Opp. qa
fit diuiſio pręebendarum per ſingulos inſtitutos & c. maiori-
bus: Solu in gl. & in ea ibi reputet vt quaſi proprium relin-
quat hæredibus, vel ſibi applicet, ibi præbendarum. Illæ enim
non appropriantur, ſed nomine eccleſię poſſidentur. Et in fi.
de hoc 12. q. 2. vobis, & c. vulteranæ.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinari ſine recto titulo quis non debet.*
2 *Alimentis dictis non expreſſa quantitate, quid reſpiciendum ſit.*
3 *Ordinare per ſe & per alium idem eſt.*
4 *Ordinari an poſſit qui habet vnde viuere poſſit.*
5 *Epiſcopus non ſuus an poſſit ordinare clericum habentem patrimoniū ſine titulo beneficij.*
6 *Epiſcopus an poſſit aliquem ordinare ad titulum alterius patrimonij.*
7 *Patrimonium habens nunquid eo ipſo intelligatur ordinatus ad titu. patrimonij.*
8 *Beneficium & patrimonium habens, an teneatur viuere de patrimonio.*
9 *Expectatio an extinguatur ſi Epiſcopus ordinauit expectantem in forma pauperum ad titulum patrimonij.*

Epiſcopus ſi. Summa vt no. s. ca. 2. vel ſic. Qui ordi-
nauit ad ſacros ſine titulo non haben
tem de ſuo vnde viuat, ei prouideat in neceſſarijs donec titu-
lum habeat: Primo ponitur dictum. Secundo exceptio, ibi:
1 niſi eccleſia, cathedralem includit j. cum ſm. † No. ꝙ nō de-
bet quis ordinari ſine certo titulo, & intellige titulum etiam
ſi ſit titulus patrimonij, & ſic poſſet intelligi hic in fi. de quo
j. q. 4. & j. e. tuis, & variæ ſignificationes tituli no. de elect. du-
dum 2. ad fi. & de offi. archiepiſcopi c. fi. Secundo no. vt glo. 2.
2 & in ea ibi, cum alimenta, legatis † alimentis non expreſſa
quātitate inſpicitur quid defunctus pręſtare ſolebat. demum
quid cæteris eiuſdem ordinis reliquerit, neutro apparente, iu
dicabitur ex facultatibus defuncti, & charitate illius cui reli-
ctum eſt, ibi, quæro curator dotem inſtituit pro dignitate &
facultatibus mulieris & viri, ibi §. 1. de hoc s. tit. quia nonnul-
li, in gl. 1. ꝙ clerici dicuntur militare j. tit. 1. c. 1. Quæro in eo
quod dicit de diacono. Sol. idem, vt dicit gl. 1. quia etiam ſub
diaconatus eſt ordo ſacer. de eta. & qualita. a multis. Tertio q̄
3 ro † an ſit neceſſe ꝙ ordinans ordinauerit per ſeipſum vt ſit
locus huic c. dic ꝙ non: quia idem ſi per alium j. e. ſi ēps cui.
li. 6. Et dic vt ibi, ſimiliter non refert an ipſe ordinans aſſigna-
uerit neceſſaria an alius d. c. ſi ēps, ſi autem aſſignauerit, ꝙ nō
poteſt tunc, ſm Vin. cogetur aliud aſſignare j. e. inter cętera.
4 † Quarto quæro, an habens vnde poſſit viuere, poſſit ſine ti-
tulo ordinari. Glo. vlt. ꝙ ſic, & idem vult Inn. Non enim qui
habet patrimonium vnde poteſt ſuſtentari, habet actionem
de qua hic, vt probat finis, ad hoc 1. q. 2. paſtor. dicit tamē In-
no. neceſſarium eſſe ꝙ ordinator & ordinatus expreſſe cōſen
tiant ꝙ de patrimonialibus viuat, alioquin poterit petere be-
neficium ab ordinatore: quia qui altari ſeruit &c. j. c. cum ſe-
cundum. Alij, vt refert, dicunt ꝯrium argui pro eis hic, & j. e.
tuis, dic ꝙ non poteſt petere beneficium ex pręciſa neceſſi-
tate, ex quo ceſſat ratio mendicitatis, pro hoc quod dixi s. eo.
non liceat, ſed debetur ſibi ex quo deſeruit, per c. cum ſm. Te
netur enim ēps omnibus clericis prouidere, facit 7. q. 1. paſto-
ralis. Et de hoc plenius dixi de reſcrip. poſtulaſti, in 1. ꝯrio, &
in hac glo. vlt. ibi, clericos, vbi dr̄ ꝙ clericus habens ſufficiens
patrimonium, de ipſo, non de redditibus eccleſiæ, viuere dēt,
5 quod dic vt j. q. 3. Quinto quęro, an ēps † non ſuus poteſt or
dinare clericum habentem de patrimonio ſine titulo benefi
cij, dicit Inno. ꝙ non: quia non poteſt conferre ordines illi, ſi
cut nec alia ſacramēta j. de parochijs c. 5. 66. di. primatus. ar.
de pœn. oīs, quod intelligo ſine licentia ſui ēpi, quia ſi haberet
beneficium cenſeretur de diœceſi vbi eſt beneficium, de tēp.
ordi. cum nullus. lib. 6. † Sexto an poſſit ēps aliquem ordinare
ad titulum patrimonij alterius, dicit Pa. de Eleaza. ꝙ ſic, ſicut
ad titulum beneficij, quod intelligo illo conſentiente, alias ſe
7 cus. Septimo quæro, † nunquid habens patrimonium eo ip-
ſo intelligitur ordinatus ad titulum patrimonij. Gl. vlt. ꝙ ſic,
pro hoc quod no. j. c. ſi ēps, in 3. gl. li. 6. Inn. ꝯ, quia nō propte-
rea ſit eius patrimonium eccleſiaſticum, quin poſſit alienari,
ſi tamen alienabit, imputet ſibi: non enim cogetur ordinator
ſibi prouidere, ſecus ſi caſu fortuito periret: quia tunc deberet
ſicut alij ꝓuidere 7. q. 1. præſentium, dic ꝙ vtraque opinio eſt
vera. dr̄ enim promotus ad titulum patrimonij quo ad exclu
dendum actionem per condictionem huius ca. & ſimilium,
& ſic procedit gl. ſed non dr̄ ordinatus quo ad hoc vt patrimo
nium ſit factus titulus beneficij, & ſic procedit quod dicit In
8 no. de hoc j. ca. tuis. † Octauo quæro, nunquid habēs benefi-
a cium a & patrimonium teneatur viuere de patrimonio. dicit
Inn. ꝙ non, ſed poteſt de beneficio j. c. cum ſm. Op. ad hoc j.
q. 2. paſtor. melius, in c. clericos, dicit Inn. ꝙ ibi intendit proui
dere ne quis de patrimonio auare theſaurizet, & bona eccle-
ſiæ expendat, alias autem bene licet ſua ſeruare hæredibus, &
bona eccleſię expendere, quod no. & idem de reſcriptis poſtu
laſti q. 7. de hoc 12. q. 2. c. j. vel ſm quod no. Inn. j. ne præla. vic.
ſuas c. 3. ꝯrium loquitur de his qui non deſeruiunt eccleſiæ,
quod tenet hic Hoſt. dicens ꝙ ibi prohibet beneficium perci
pere & patrimonium augere, ad hoc de teſta. quia nos. Nono
quæro, ſi epiſcopus ordinauit expectantem in forma paupe-
9 rum ad titulum patrimonij, an extinguitur expectatio † dicit
ꝙ non vt no. j. eo. ſi pauper. li. 6. niſi patrimonium fieret bene
ficium. vt notatur j. c. ex tuis.

A D D I T I O.

a Nunquid habens beneficium. Adde gl. in ver. ſine peccato, & ibi doct. in c. il
li autem 12. q. Inn in c. quoniam, in fi. ne præla vi. ſu. Arch. in ca. ſtatutum, de
reſcrip. lib. 6. Io. de Lig. in cle. gratiæ. de reſcrip. Abb. in c. poſtulaſti, de reſcri.
In c. 1. in 5. no. de magiſ. & in diſputatione inci. Titius clericus. Car. Alex 94.
diſt. in prin. idem Car. Alex. in c. 2. 70. diſt.

S V M M A R I V M.

1 *Ambitio eſt coercenda.*
2 *Beneficia duo non ſunt compatibilia in eodem.*
3 *Beneficiorum multitudinem coercere ſpectat ad epiſcopum.*
4 *Beneficiorum multitudo inducit diſſolutionem.*
5 *Eccleſias plures tenere peccatum eſt.*
6 *Beneficia plura habens per diſpenſationem an vocabitur ad capitulum vtriuſque eccleſiæ.*
7 *Clericus quomodo & qualiter dicatur habere domicilium.*

Quia in tantum. Ēpi non permittunt aliquem
hēre plures eccleſias. Primo
ponitur exceſſus. Secundo prouiſio, ibi: per fratres, quorun-
dam, imo fere oīm, pauci. n. ſunt qui poſſint a tali vitio excuſa
ri. Hoſt. ad hoc de deci. c. 1. tres tm̄, multitudinem, pręebenda-
1 rum. Inn. valeant, cum effectu s. ti. 1. relatum. † No. ambitionē
coercendam, & dr̄ ambitio aſpiratio ad dignitatem, procedēs
ad actum j. c. cum iam dudum, & talis ſicut in ſpūalib. ſimo-
niam committit j. de ſimo. c. 1. & per totum, ſic in tempora-
2 lib. incidit in l. iul. de ambitu. Secundo no. ꝙ duo bñficia † nō
ſunt compatibilia in eodem, de hoc j. c. cum iam dudum, &
3 dixi de reſcrip. cle. gratię. † Tertio no. ꝙ ad ēpos ſpectat coerce
re multitudinem beneficiorum in eadem perſona 10. q. 1. re-
genda, & ad hoc tenentur ex pręcepto, vt in verbo ꝑcipimus,
4 & ſic peccant non faciētes 14. q. 1. quod præcipitur. † Quarto
no. ꝙ multitudo beneficiorum inducit diſſolutionem. l. inve
ſtib. & morib. vt. n. ait philoſophus, ex adipe procedit iniqui-
tas, vnde in pſalmo, incraſſatus eſt recalcitrauit, & ſic inducie
euagationes quæ dēnt euitari, de off. archiepi c. 2. Quinto no.
5 ꝙ peccatum eſt tenere plures eccleſias, † vt hic in verbo peri-
culum aīarum. Op. ꝙ poſſint haberi plura beneficia, de elect.
dudum 2. Sol. vt in gl. vlt. quæ dicit ibi per diſpenſationem, in
tellige rōnabilem: alias ſi ſine cā, non teneret, & ſm Beatum
a Bernardum a dēt dici diſſipatio, & in diſpenſatione nullum ēt
modicum beneficium taceri debet j. c. non poteſt. li. 6. Quæ
6 ro, ſi quis per diſpenſationem † habet plura beneficia, an vo-
cabitur ad capitulum vtriuſque eccleſię. Glo. 1. ꝙ ſic. & idem
Tan. & Hoſ. & procedit hoc vt dicit gl. niſi conſuetudo eſſet
in con-

A D D I T I O.

a Et ſecundum Bernardum. Adde Bernardum in lib. de conſideratione. ca. 25.
ad Eugenium tertium.

1 *Mentio an ſit facienda de beneficio, de quo non poteſt impetrans, commode ſuſtentari,*
2 *Actionem qui habet ius habere videtur.*

Cum teneamur. Ad mandatum Papæ qois ꝓuidere non tenetur ei qui bñficium ſuum in literis tacuit. vel cui ſine ſcandalo prouidere non poteſt. Primo ponitur thema ex quo qõ. Secũdo ſolutio ibi: ęquanimiter, beneficium, repetereque diximus, de reſcri. mandatum. Inn. autem ſi ſup. etiam ſi fecerit mentionẽ. Egi. non poteſt, de hoc de reſcri. ſciſcitatus, ęquanimiter. i. æquo aío. No. de ſcandalo euitando a ꝺ. c. cum non ignores, de iure-pa. c. 3. de cle. coniug. cum olim. Secundo no. id quod no. gl. j. & in ea ibi cum eccleſiaſticę, dic vt ibi dixi. Tertio no. vt glo. pe. & ibi nepos, de hoc dico de ver. ſig. intelligentia, ibi nõ aliter mulier hoſpitem recipere poteſt quam ſi is ſit qui honeſte cum ea quæ vſum habeat, habitaturus ſit, ꝙ mandatũ Papæ non eſt ſemper exequendum, de hoc in gl. vl. & in ea ibi ſi qñ. de hoc ca. poſſet opponi, quaſi hoc ꝑ illud ſit ſuperfluum. Sed dic ꝙ ibi in genere, hic in ſpecie. Et ex hoc no. ꝙ plus eſt iniungitur &c. de reſcrip. c. 1. Quero ſi de beneficio † non po-
2 teſt impetrans ſuſtentari commode, an ſit opus de ipſo fieri mentionem Gl. 2. dicit tutius eſſe ꝙ fiat, dic ꝓimo neceſſariũ ꝺ. c. ſi motu proprio. lib. 6. & de hoc ibi in gl. 4. Secundo quæro, quid ſi erat ſpoliatus beneficio, dicunt quidam ꝙ adhuc debet fieri mentio: quia † qui actionem habet ius habere vr̃
2 ff. de reg. iur. qui actionem, de in integ. reſt. nemo. de reſcri. in
b noſtra. quod tenent Arch. & Io. An. quia alias eſſet aperta via fraudib. de hoc dixi in d. cap. in noſtra. & eſt qõ parum dubia, intelligendo ꝙ fuerit ſpoliatus poſſeſſione tantum: & ꝑ violentiam, non enim per hoc deſinit habere titulum, ergo de
c ipſo faciat mentionem. Si autem fuiſſet ſpoliatus e legitime, per ſuperiorem, & ſententia tranſiſſet in rem iudicatam: tunc non diceretur habere illud beneficium, & ſic non eſſet opus de eo fieri mentionem.

ADDITIONES.

a De ſcandalo euitando. Adde c. nihil, de præſcri. & glo. vlt. in c. cum decorem. de cler. coniu.
b Qui actionem habet. Adde per iſtam rationem id quod tenet Io. An. in c. de multa. ſuper verbo, habebat, inf. e. ſpoliatus beneficio per aſſecutionem ſecũdi incompatibilis amittit ius primi quo eſt ſpoliatus, idem tenent Archid. & Io. de Fan. in c ſi quis, iam tranſlatus 2 2. q. 1.
c Si autem fuiſſet ſpoliatus. Adde Petrum de Ancha. in cle. ſi Romanus pontifex. de præben.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias plures habens tenetur alteram dimittere & alteram eligere*
2 *Inferior epiſcopo poteſt inquirere de titulis beneficiorum, & ſpoliare minus canonicè inſtitutos.*
3 *Caſus in quo appellatur omiſſo medio.*
4 *Index à quo appellatione pendente poteſt citare appellantem.*
5 *Excommunicatus iniuſte ſtatim abſoluitur.*
6 *Beneficium habens non reputatur idoneus ad aliud.*
7 *Beneficia ſine mora conferri debent.*
8 *Mandatum de conferri faciendo, vel aſſignari faciendo, differunt.*
9 *Appellatio omiſſo medio an valeat.*
10 *Optio non dabatur etiam ante concilium Lateranenſe.*

1 Referente. † Habens plures eccleſias, alteram eligere, & alteram dimittere compelletur h. d. & poteſt poni exemplum vt ẽt hodie procedat ꝑ c. grã. de reſcr. lib. 6. Primo ponitur impetrantis conqueſtio. Secundo ipſius abſolutio, & cauſę commiſſio, ibi, nos aũt, duas, ꝯ idem ſ. c. quia præfato B. cui contulerat archidiaconus, & per hoc patet ſm Hoſt. ꝙ intentio archidiaconi approbatur, alioquin .i. ſi ille igitur habet beneficium, idonee morib. ſciẽtia & alijs
2 circũſtantijs ꝺ. c. graue. No. † ꝙ inferior epõ, vt archidiaconus hic, poteſt inquirere de titulis beneficiorum, & ſpoliare mi-

6 9.q.3.cuncta.de ſen.ex.facto. † Sexto no. ꝙ habens beneficium no
7 reputatur idoneus ad aliud, hoc in gl. vl. & ꝺ. c. is cui. li. 6. † Septimo not. ꝙ beneficia dẽnt conferri incunctanter. i. ſine mora, vel dubitatione ꝺ. de his quæ fiunt a maiori parte ca. c. j. vbi eſt idem verbũ, ſed quo ad hoc c. expoſitio 1. melior eſt. Octauo no. ꝙ aſſignatio beneficij accipitur hic pro collatione: dif-
8 ferunt † tñ mandatum de conferri faciendo vel aſſignari faciendo ꝺ. c. pro illorum, vbi de hoc. Op. ꝙ Ioannes non fuerit audiendus: quia ſnĩa archidiaconi tranſiuit in rem iudicatam, cum non apparet Ioannem proſecutum appellationem. Sol. archidiaconus peccauit in duob. ſm Inn. quia ordinem iudiciarium non ſeruauit: qa non ſpoliauit ꝑ ſnĩam, quod ſi feciſſet non reſtitueret eccleſia Ioanni obſtante ꝯrio a. quia nõ dedit Ioanni optionem q̃ datur. in fine dic, ꝙ ſm non ſufficeret, quia optio ꝯcernit partem: & ſic teneret ſnĩa ea non data tanquam lata ꝯ ius litigatoris. de re iudi. cum inter. Item quo ad primum vr̃ eſſe diuinatio: tñ de ſe vera eſt ſolutio: quia ſi proceſſit non ſeruato iuris ordine, non fuit ſnĩa, vel dic, ꝙ ẽt quo ad ſm poteſt tolerari prædicta ſolutio, cum Io. appellaſſet. q̃uis. n. dicat Inn. applõnem non tenuiſſe tanq̃ factam ad archiepm omiſſo medio 2. q. 6. alias 6. Metropolitanum, tñ ꝯrũ tenet gl. 2. de quo ꝺ. ꝯrio 3. Secundo op. ad hoc, ꝙ ex alio non tenuerit ſnĩa: ad archidiaconum non ſpectat inſtituere vel deſtituere, ſed ad epm 17. q. 6. nullus. Sol. hoc potuit de iure ſpãli,
9 ꝙ dic vt in gl. 1. Tertio op. † ꝙ non valuerit applõ facta omiſſo epõ, de ap. dilecti. Sol. vt in gl. 2. q̃ duas ponit opi. 1. Lau. qui ſtat ꝯrio, & idem Vin. Phi. Gof. & Inno. ſm ꝙ de ꝯſuetudine hoc eſſe potuit, ꝙ tenet Hoſt. qui dicit ſe ſcire ꝙ archieps Remẽſis talib. ꝯſuetudinib. vtitur, all. de ap. Rom. li. 6. vel dic ꝙ ẽt ceſſante ꝯſuetudine valet applõ licet poſſit opponi exceptio, q̃ ſi omittit, tenet ꝓceſſus, hoc no. gl. de ap. dilecti 2. in ver. poſt applõnem, poſt prin. q̃ eſt ſin. Quarto op. ꝙ non debuerit Io. dari optio: ſed debuerit ſpoliari vtraq; eccleſia, ſcil. habitu, & ambitu 7. q. 1. ſi quis eps. Sol. vt glo. pe. q̃ ponit tres ſol. Primã Alani quod fuit hic diſpenſatio, q̃ non eſt vera, quia Papa vtit̃ verbo, mandamus, ꝙ potius concernit ius, pro hoc eſt quod no. de temp. ord. ꝯſultationi, in gl. fi. & quod ibi dixi. Scdo ſo gl. ꝙ c. ſi quis, loquitur ſpãliter in epõ, & in hoc gl. eſt ſing. & ſm Pe. de Pe. non eſt alibi, & ſic pęna de qua ſ. de cle. nõ reſi. c. 1. cum ſimi. non hẽt locum in beneficijs citra epatum, ꝑ hoc quia de alijs non eſt expreſſum, & pęnę non ſunt extendẽdę. Tertio ſo. gl. ꝙ hodie non darẽ optio, ſed eſt locus c. de multa, quod dic vt in ea. Quinto op. ad hanc vltimam, quia ſm eã remanebit correctum hoc ea. & c. ꝑterea ꝺ. e. Sol. dixit Archi. ꝙ hæc duo c. procedunt, qñ qs habet duas eccleſias, quarum vtraq; erat inſufficiens, poſtea vtraq; eſt facta opulenta, & ſic limitat c. de multa, quod procedit ſolum in eccleſijs ſufficientib. cum tñ gñaliter loquatur, & verius eſt ꝙ ẽt idem in non ſufficientib. licet in eis poſſit diſpenſari, ꝑ c. cam te ſ. de eta. & qual. dicit Boati. ꝙ ſi contendit vtranque retinere, carebit vtraque d. c. de multa, ſi non contendit, habet optionem: vt hic, ꝙ non probatur iure, & reprobatur per c. de multa, vbi dr̃ ꝙ ſi recepit ſecund, caret prima. Io. An. dicit ꝙ hic loquit̃ de collatis añ c. de multa: q̃ ſol. de ſe eſt vera, ſed ꝑ hoc remanet iſtud c. & c. pręterea, hodie pro ſuperfluis, vnde vt dixi in princ. poſſent intelligi in caſu c. gratia. de reſcrip. li. 6. hæc tamen capitula loquuntur de eo qui habebat cum effectu duo incompatibilia: ita ꝙ vtriuſq; habebat poſſeſſionem, & hoc ſciebat, quo caſu non habet optionem, ſed vacat primum: vt in c. de multa, & ſic propriè loquendo hæc c. ſunt correcta, pro hoc facit ꝙ dico in ſeq. ꝯrio, niſi loquam de eo qui tranſiuit ad ſm ſine licentia prælati, quem poteſt primus prælatus reuocare ad primum, vel tranſitum ratum habere, & ſic quodammodo competit optio. quod dicunt Pe. & Ab. in c. de multa, in prin.
10 vbi dico in 5. contra. Sexto op. ad hoc, † quia etiam ante concilium non dabatur optio, ſed debebat priuari ſecundo ſ. nt. 1. c. 3. dicit Io. de Lig. conſideranda quatuor tempora, tempus ante concilium Lateran. de quo in d. capit. 3. & tunc dabatur optio. vt hic. Secundum tempus illius concilij quo priuatur ſecundo. Tertium tempus concilij vbi vacabat prima. Quartum extrauagantis execrabilis Ioann. 22. quę aggrauat cap. de multa: vt ibi dicam.

1 *Præbendarum diuiſio, & permutatio dignitatum prohibetur.*
2 *Præbenda an ſit ius.*
3 *Electio duorum ad vnam canoniam an valeat.*
4 *Beneficia maiora quæ vocentur.*

1 Maioribus. † Prohibetur diuiſio præbendarum, & permutatio dignitatum Primo prohibitionis cauſam præmittit. Secũdo prohibet. ibi: idcirco. No. id quod no. gl. 1. ꝙ idem iuris eſt in paruis quod in magnis. Et in ea in fine de off. dele. paſtoralis, 2. reſo. Minorum, quia maiores qui regunt eccleſiam, vt canonici, diuidebant p̃bendas minorum, puta manſionariorum, ꝯ hoc prouidet permutationem, nec diuiſionem. J. ca. niſi. & ſic eriã dicat de permutatione, de re. permu. quæſitum, & ſic diuiſio & p̃mutatio vtrũque reſpicit. Op. ad hoc ſ. de reſcrip. ſedes. Sol. Hoſt. ꝙ primũ eſt verum quo ad conſtitutionum communionem, vt hic, & 4. di. eſt, quo ad appellationem, ſurtũ, fornicationem, & iudicij æquitatem, p̃ infra præal. quo ad ſcandali vitationem, de no. ope. nun. c. 2. quo ad animæ ſaluationem in Auth. demo. ſ. hinc autem, de hoc de ap. c. de appellationib. ſecus in reſcriptis, vt in ꝯrio. vel die melius vt dixi ſ. in prooemio in fin. de quo ibi in gl. vlt. Secundo opp. quia ſi vna præbenda eſt nimis magna reſpectu aliarum, poterit de ea detrahi & alijs minoribus addi vt ſeruetur ęqualitas, de conſti. cum omnes. Solu. hoc non prohibetur hic, ſed ſolum ꝙ duo ad vnam præbẽdã non eligantur, vt dicit glo. 2. & idem Inno. dicens, ꝙ licet ſubtrahatur de vna præbenda, ꝙ non intelligitur prębenda p̃ hoc diuidi, imo in ſuo ſtatu integra remanet, licet ſit diminuta in penſionibus & redditib. quia nomen præbẽda eſt iuris, & nõ conſtituitur ex poſſeſſionib. tantum, ſed ex iure quodam ſpirituali cui annexa eſt præbenda, forte tamen ſm eum ſine aliquo redditu non poſſet conſtitui, quia non eſſet quid præbẽdario præberetur, quod no. ad hoc 1. qõ. 3. ſi quis obiecerit, &
2 primum, ꝙ prębenda † ſit ius probatur J. c. dilecto. ver. præterea, & no. ſ. de conſtit. cum M. Ex hoc quod dixi præbendam ſine redditib. non poſſe conſtitui, infert Hoſ. ꝙ vbi ſunt 12. canonici non poteſt conſtitui numerus 10. præbendarum tñ: quia ſequeretur ꝙ vna prębenda diuideretur in plures, ſed bene põt ꝯſtitui certus numerus pauciorũ canonicorũ q̃ ſint p̃ſentes, & ſic etiam præbendarum, & tunc ius canonicatus bene reſidet penes illos qui ſunt ſ. numerum, ſed ẽt moritur cũ eis J. c. dilecto. Quæro, ſi ad vnam canoniam † duo eliguntur
3 an valeat, dicit Hoſt. ꝙ ſic, vbi numerus canonicorum eſt diſtinctus, licet ad vnam præbendam non teneat electio de duobus J. ca. tuæ. rõ primi, quia vr̃ renunciare numero ar. de conſti. cum N. & J. c. relatum, & c. dilectus, & c. dilecto, ſed nõ ſic videntur renunciare numero prębendarum, quia p̃benda nõ conſiſtit tantum in iure, ſed etiam in facto, & ex redditib. vnde oportet, ſi deſtrui debet, ꝙ facto & expreſſe deſtruatur, ad hoc d. c. cum M. Alij vt refert Inn. ꝯdicunt, dicẽtes & bene, ꝙ non valet electio plurium canonicorum ad vnam præbendã, ita ꝙ maneat p̃benda: vel ꝙ vnus habeat dimidiam, & alter dimidiam J. c. tuæ, ſed ex vna ſi fierent duæ hoc non prohibetur J. c. vacante. dic ꝙ per hoc non tollitur pręcedẽs quę opi. eſt vera. Non. n. intelliguntur fieri duæ præbendę niſi hoc exprimatur, quod declara vt dixi in d. c. cum M. Procedunt aũt prædicta ſolum in eccleſijs vbi ſunt præbendæ diſtinctę J. ca. dilecto, ſm Inn. & per hoc declaratur, gl. 1. hic. Secundo quæ-
4 ro, quæ vocantur maiora beneficia † hic dicit Hoſt. quod ep̃atus & ſuperiora. inferiora autem ea quæ ſunt minora ep̃atib. poſſunt tamen dici ep̃atus maxima beneficia: quia immutabilia ſunt, niſi autoritate Papę. de tranſlatio e. 1. Abbatię, & perſonatus poſſunt dici media. prębẽdæ vero minora ex vi comparationis, ad hoc J. c. fi. & c. ſuper. de fi. pręsby. c. fi.

S V M M A R I V M.

1 *Receptus ſub expectatione præbendæ habet vocem in capitulo.*
2 *Oneribus neceſſarijs ſuccurrens non donat.*
3 *Receptus authoritate, capituli an præferatur recepto authoritate Papæ.*
4 *Electus a capitulo an poſſit ſe opponere contra Apoſtolicum.*
5 *Papa nunquam intendit dare alteri literas præiudiciales.*
6 *Literæ beneficiales ſubreptitiæ, & proceſſus per eas habiti ſunt nulli.*
7 *Capitulum an poſſit præbendam conferre recepto à ſe, ſi Papa ſcripſit pro alio etiam prius.*
8 *Præbenda vacans an detur ſpoliato prima.*

Relatum. Receptus in canonicum, quando facultas ſe offert, debet habere p̃bendam: Pręmittit, & ſubmittit cauſas mandati, & interſerit mandatum, ibi, mãdamus, canonicę. i. ſine ſimonia, & quolibet alio vitio vel

ne præbendæ habet vocem in ca. ꝯrium no. dę conſti. cum M. & dic vt ibi dico q. 5. & 6. Op. in eo ꝙ in ſuperſcriptione loqĩ Cantuarienſi archiep̃o cuius eccleſia eſt regularis, & tamẽ in textu dicit ꝙ Ioannes erat canonicus. Soluit Hoſt. exponẽdo ibi in eccleſia tua. i. in qua collatio prębendarum ad te pertinet, & ſic de alia quam de cathedrali. Secundo op. ad hoc, ꝙ imo de cathedrali, cum loquimur de epiſcopo vel archiepiſcopo J. de ver. ſig. cauſa clerici. Sol. ibi dr̃ de eccleſia Placentina, non de eccleſia tua, tamen verum eſt generaliter ꝯrium. Et ideo in textu dic ibi eccleſia tua. i. tibi ſubdita. vel ſi intelligeremus ꝙ in Cantuarienſi eſſent canonici regulares habentes portiones per modum permiſſum prout dicam J. c. dilectus 1. q. 10. poſſet intelligi de cathedrali. Tertio op. ꝙ non valuerit promiſſio de 1. vacatura J. de conceſſio. preb. nulla. Sol. vt in glo. 1. & in ea ibi, non eſt ꝯ ius, dic vt no. J. de conceſſio. præben. c. 2. lib. 6. in gl. pe. vbi hæremus parum facit. & de hac l. dic vt J. c. dilecto. Quarto op. ad idem J. e. dilectus 1. Solu. vt in gloſſ. 2. ibi enim nihil percipiebat. hic ſic, probat hic verbũ integritate. Quinto op. ꝙ non debuerit Papa mandare prouideri de vacatura, per d. c. nulla. Soluit Inn. ꝙ hic de gratia, non de iure, quod non procedit, cum hic ſit verbum, mandamus, per id quod dixi ſ. c. referente, ſed ſm Inn potuiſſet bene mãdare præbẽdam aſſignari quam cito facultas ſe obtulerit J. c. dilectus. 1. Hoſt. dicit ꝙ ex vi mandati Papæ conſequetur vacaturam quam non potuiſſet conſequi ex vi receptionis, ſiſte de iu. quanto, dic melius vt dicit glo. Sexto oppo. in eo quod dic, liberaliter, vt opponit gl. vlt. Sol. vt in ea, quam nota: quia ſingularis, in eo quod dicit, in beneficijs conferendis eſſe liberalitatem, pro hoc facit ſm Io. Cal. quod no. gloſſ. a 3. q. 6. §. ex his, vbi dicit, ꝙ ep̃s dr̃ dare, ſed non donare beneficium quod ſibi nõ poteſt retinere, quod eſt ſigulare pro differentia inter dare & donare, & in hac glo. ibi, vnũ ex familia, ſi teſtator iuſſit hęredem cum moreretur fundum Titianũ reſtituere vni ex familia teſtatoris quem eligeret, fruſtra legat hęres illum fundum illi quem elegerit, non enim facultas neceſſariæ electionis proprie liberalitatis beneficium eſt, ibi ſi quis pro vxo-
2 re: non donat † qui neceſſarijs oneribus ſuccurrit, & ponit caſũ in de marito qui pro coniuge vecturas vel vectigalia ſoluit ibi, vt ſingulæ. J. de inſtitu. c. fi. ibi, ſed hic neceſſe. glo. videtur ꝯdicere literę, ibi, liberaliter. dic ꝙ hoc caſu cum iſte eſſet receptus, non eſt omnimoda liberalitas in cui dando. Nam ſibi debetur prębenda, vt in litera, eſt tamen liberalitas: quia ſi cõferret alteri, teneret collatio: quia nullum ius habet in præbẽda, cum ſit receptus a capitulo: vt J. qõ. 2. Quæro in eo quod hic debet attendi ꝙ promittitur, quid ſi promittitur interrogatione non præcedente, dicit Goffr: ꝙ adhuc debet attendi, quamuis nullum ciuile veſtimentum interueniat, de hoc dixi de pact. ca. 1. Secundo quæro in eo quod hic dicit de choro & c. & alijs, quid veniat ſub verbo alijs, dicit Goff. ꝙ communes redditus qui dantur reſidentibus tantum J. ca. dilectus, &
3 c. licet. Tertio quæro, † ſi vnus fuit receptus a authoritate ca-
a pituli, deinde alius authoritate Papæ, quis præfertur, dicit Inno. ꝙ Apoſtolicus, quia primus nullum ius habet in præbenda, ſecundus ſic: vt not. J. ca. inter cœtera, quod eſt expeditum
4 J. c. hi qui. lib. 6. Quarto quæro, † an ꝯ Apoſtolicum poteſt ſe opponere capitularis. Inno. remittit ad no. de reſcrip.; mandatum, & ibi recitat quoſdam dicentes ꝙ ſic, deinde dicit alijs videri quod non poſſit ſe opponere receptioni in canonicũ, nec aſſignationi præbendæ, quia non intereſt eius, quia nullũ ius habet in præbenda vacatura, ſed ꝯ literas ſic: quia non valẽt, ex quo non faciunt mentionem de recepto per capitulũ, ꝙ ſi Papa ſciuiſſet, non reſcripſiſſet pro alio, pro hoc argu. de
5 offi. deleg. ex parte 1. quia † nunquam intendit dare alteri literas preiudiciales. ff. de vulg. & pup. ex facto. C. de emanci. nec auus, de reſcrip. ad aures, de ſta. mon. in ſingulis §. porto, cum concor. & ſm iſtos, licet receptus a capitulo nullum ius certum habeat in præbenda: nec poſſit aliquid petere ratione receptionis vel prouiſionis capituli, tamen ratione acceſſorij ſuperior, cum ſe facultas obtulerit, ſibi faciet aſſignari prębẽdam, vt hic, & de conceſſio. præben. cum ſuper. & Papa nunq̃ intendit dare literas quouſque ille recipiatur: quia vſq; tunc ex literis nititur impetrans: ſed ex quo receptus eſt non innitatur ſe principaliter ex literis, ſed ex receptione, ex qua, cum ſit facta authoritate Papæ, qui non impeditur concedere vacaturas, poteſt petere prębendam, licet ſecus in receptione capitu-
* li. Hoſti. dicit hic hoc eſſe ꝯ communem * opi. quæ habet, ꝙ
6 literę † beneficiales ſurreptitię, & proceſſus per eas habitus ſunt

A D D I T I O.

a Si vnus fuit receptus. Adde doct. in c. cum M. Ferrarienſis, de conſtitu.

quod debet fieri mentio de recepto authoritate Papę mandā
tis d.c.mandatum,& dic,ꝙ etiam ſi de primo Apoſtolico nō
faciat ſecundus imperrans mentionem,non ſunt literę obre
ptitię, licet ꝯ ipſas competa; exceptio grauaminis, ꝙ dixi de
7 reſcript.capitulum,ꝯno 13. Quinto quęro,ſi † capitulum re-
cepit vnum,& Papa ſcripſit pro alio etiam prius:an poſſit ca-
pitulum prębendam conferre recepto a ſe.dicit Innoc.quod
ſic:quia Apoſtolicus non habet ius in prębēda ante receptio
nem.vt no.J.c.inter.Op.ad hoc r.c.dilectus,el 2.Sol.Inn.ꝙ ca
pitulum,ſi malitioſe contulerit alteri,bene tenetur prouide
re Apoſtolico,quod intellige ad redditus ſibi aſſignandos,do
nec habebit præbendam d.c.dilectus,ſed ſi non malicioſe,nō
tenetur,vtroque tamen caſu Apoſtolicus habet ius in alia ꝑ-
benda.Op.ad hoc,quia Pap ſcripſit ſolum ꝓ prima, ergo nō
venit alia,pro hoc facit,quia reſcripta impetrationum bene-
ficialium ſunt reſtringenda J.c.quamuis 1.lib.6.Sol.Inno.ꝙ
Papa mandans de prima intelligitur mandaſſe de prima vaca
tura poſtquam receptus erit in canonicum & illam habebit,
etiam ſi alius fuiſſet per capitulum primo receptus, pro hoc
eſt quod ſ.dixi q.4.Sexto quæro,ſi alij eſſent recepti authori-
tate,Papę dicit Inn.ꝙ adhuc ꝑferē,dummodo præſentatio li
terarum ſuarum pręceſſerit literas illorum, de reſcrip. capi-
tulum, quia ex quo præceſſit in præſentatione habuit ius vt
ſibi prius præbēda præferatur,& ſi conferatur alii, debet ei au
ferri & illi dari:ſed alijs conſeruabitur ius in alijs prębendis:
vt no. J.c.inter.quod non procedit quatenus Inno.velit ꝙ pri
mo præſentans præferatur prioribus in data J. ca. cum eii.&
de reſcrip.c.pe.li.6.Et prædicta in quęſtionib. præcedentibus
procedunt,niſi literę habeant clauſulas afficiētes,vt hodie ha
bent ſecundum formam de qua de conce.præben.clem.vna.
tunc enim etiam ante receptionem non valet collatio prębē
dę alteri facta.ad hoc c.dilectus 2.J.c.& dic vt ibi dico. Septi-
mo quęro,ſi certum eſt ꝙ aliquis eſſet receptus in canonicū
per literas Apoſtolicas,ſed neſcitur tempus pręſentationis:&
ſic neſcitur quam præbendam ſit petiturus, dicit Inno.ꝙ de-
bet dimittere in pace omnes qui habent ꝑbendas:quia ſi age
ret ꝯ eos, & inuenirentur recepti antequam ipſe,obtinerent
ipſi J.ca.dilectus 2.ſed ſi eſſent recepti poſt ipſum,ſecus cum
ergo non ſit certum,non poteſt aliquam certam prębendam
petere,non enim debetur aliqua ſibi,niſi illa quę primo vaca
bit poſt receptionem ſuam,ſi nullus eum pręcedat in pręſen
tatione,vel ſi præcedebat debet habere ſequentem,ſeruato or
dine pręſentationis d.c.capitulum,ꝯ quemcunque agat abſol
uetur reus:quia in dubio pro reo interpretandum eſt 6.qō.6.
actor.de fide inſtrum.inter.quod limita vt dixi in præcedenti
quęſtione per c.pe.de reſcrip.li.6. Octauo quęro,ſi ſtante præ
miſſo caſu vellet agere contra certam prębendam quę vaca-
uit omiſſis alijs quæ prius vacarunt etiam poſt receptionem
eius,dicit Inno.quoſdam dicere ꝙ obtinebit,pōt enim omit
tere pręcedentes,vt quia execratur lites: quia per taciturnita-
tem non pręiudicatur alijs expectantibus. Nam ſi iſte obti-
nuiſſet primam, ille qui excluderetur.prima excluderet ſe-
quentes ab iſta.pro hoc facit,quia non eſt vituperanda verecū
da cogitatio omittentis primam execrando litem. ff. de ali,
iud.mut,l.4.§.poteſt. Oppon.ad hoc,quia ex hoc ille habebit
ius in duobus:& ſic contra intentionem Papę,de reſcri.ad au
dientiam 2.& c.in noſtra,dicit Innoc, ꝙ habuit ius in prima:
ſed ea ab alio recepta perdit illud,& in eum tranſiuit ius in ꝓ
ximiori vacatura,cum ſit potior tempore:& ſic debet eſſe po
tior iure.de maio.& obed.ca.primo. Et in hoc refert Innocē.
quoſdam dicere hoc verum eſſe etiam ſi ſecundus ſit rece-
ptus in canonicum authoritatę Papę, & propter hoc habet
ius in ſecunda prębenda ar.d.cap.primi,de maior.& obe. Re-
fert deinde alios dicentes,quod ſi receptus ſecundus eſt,cum
per hoc ſit ſibi quęſitum ius in ſecunda prębenda,non pote-
rit primo receptus pętere ſecundam,quia non licet collatori
ius alterius in alium conferre:ſed ſi ſecundo non eſt ius quę-
ſitum in ſecunda prębenda, vt quia nondum eſt in canonicū
receptus,vel eſt receptus,ſed non authoritate Papę,conferen
da eſt primo: quia etiam ſi nec primus nec ſecundus ius ha-
bebat in hac prębenda,melius eſt,quod aſſignetur primo prę
benda quæ expedita eſt, & ſecundo illa quæ eſt in lite, & in
nocent.non procedere in eo,quod dicit de ſpoliato de facto.
non enim poteſt aliam petere, ſed ſi de iure, bene procedit
quod dicit Innocen.intelligendo,quod ſit ſpoliatus ex cauſa
prędicta, quia non comprehendebatur ſub literis quod iſte
non fuerit in culpa,de conceſſion.prębendæ capitu. primo,
lib.ſexto,ad finem, & quod ibi no.& eodem titu.ne captan-
dę,& de reſcrip. cum in multis,eodem lib.in glo.vltim.& ſu-
per ea. Decimo quæro in eo quod hic mandat prouideri de
prębenda ſi qua vacat: quid ſi non vaçat. dicit Innocentius,
quod poteſt ei de communibus prouentibus prouideri, de
conſtitutio. cum M.quod eſt verum ſi ſufficiunt pro creanda
prębenda:vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Canonici regulares debent præferri monachis.*
2 *Auarus dicitur idololatra.*
3 *Conſuetudo in perceptione beneficij eſt attendenda.*
4 *Venire contra factum ſuum quis non poteſt.*
5 *Capellanorum redditus an diminui poſſint de conſenſu diocesani.*
6 *Diuiſio parochiæ an poſſit fieri inuitis clericis.*

Auaritiæ. Religioſi redditus clericorum capellarū
ſuarū minuere vel; parochias diuidere nō
poſſunt. Primo ponitur religioſorum auara peruerſio. Secū-
do correctio,ibi,ideoque ſeruitus, ad Coloſſenſes tertio. & J.
deciditur, hi debent radicem ſtudioſius extirpare qui ſeculi
vanitatibus renunciantes elegerunt domino in religionis ha
1 bitu militare. † No.ex ſuperſcriptione, quod pręferri debēt a
2 canonici regulares monachis.ſed dicit abbas hoc fieri:quia de
vitio auaritię tractat,fuit ſuſpectus,dic de ordine non ſemper
curandum, vt dixi ſuper rubro, vel habuit hęc ſuperſcriptio
reſpectum ad antiqua tempora:quia tunc monachi non erāt
clerici: ideo clerici regulares digniores, & licebat de mona-
chis tranſire ad canonicos: vt dico de regula. ſane. in primo
2 contrario. † Secundo not.quod auarus dicitur idololatra. Ra
tio,quia nummo quaſi Deo reuerentiam perhibet, vt no. 1.
q.1.cum omnis.de hoc in gloſſ.1.Saluſtius. auaritia ſtudium
habet quod nemo ſapiens concupiſcit.Seneca. Turpe lucrū
vt diſpendium fugito.& Eccleſiaſtici.13.Bona eſt illa ſubſtā
tia vbi peccatum non eſt in conſcientia. Tullius lib.2.de offi
ciis.Nullum vitium deterius auaritia:præſertim in principi
bus & rempublicam gubernantibus.Valerius.lib.9 cap.4.in
fin.de Ptholomeo Rege Ciri.titulo Rex inſulæ,animo uero
pecuniæ manicipium miſerabile. Tullius ſpecialiter de aua-
ritia ſenum in lib.de ſenectute:auaritia ſenilis quid ſibi velit
nō intelligo. poteſt enim quicquam eſſe abſurdius quā quo
minus viæ reſtat eo plus viatici quærere? Seneca. Monſtro ſi-
milis eſt auaritia ſenilis,quid enim ſtultius quā uia deficiēte
viaticū augere?de hoc per Io.An.de elec.auaritiæ.lib. 6.& in
hac gl. r.ibi.§.cogitatio.vbi dicitur,ꝙ auaritia eſt mater om
nium vitiorū.alibi ꝙ cupiditas.de cōſti.nā concupiſcētiā.qd
eſt verius. tñ vtrūq; ſaluari pōt,& de cupiditatæ dic, ut in ca.
nam concupiſcentiam de auaritia dic quod eſt mater vitiorū
quia facile auari prolabuntur in omnia delicta, vt acqui-
3 rāt,de elect.auaritię,lib.6.& quod ibi no. † Tertio no. cōſue-
tudinem attendendam in perceptione beneficij,ibi, conſue-
4 uiſtis J.de conceſſio.prębendorum,ex parte. † Quarto nota,
b quod quis poteſt venire contra factum ſuum, ibi, reuocetis
de quo dixi de cler.coniu.diuerſis.Oppo. quod ſit in poteſta-
te monachorum dare quantum volunt capellanis ſuis, &
boc ſi

ADDITIONES.

a Quod præferri.debent. Adde doct.in c.quorundam,de elect.lib.6.Do.Car.
Sancti Sixti & Car. Alex.in c.epiſcopos 17.diſtin.doct.in c.Deus qui.de vi.&
hone.cler.doct.in c.ſane.de regu.& ibi Card.in prime contrario,& in 15.
q.doct.in c.ne deſpmorem.de ſta.mona.doct.in c.nimis.el 2.de exceſſio.præ
la.Barb.in rub.de ord.cog. Fely.in rubri.de maiori.& obedientia. Fely.in c.
dilecta.de reſcrip.& emanauerunt multa conſilia pro vtraque parte.
b Contra factum ſuum. Adde glo.in cap.certe.13.quæſtio,prima, doctores in
nolli.de elect.

Digitized by Google

hoc ſi plene ...
inſtitutionem,& deſtitutionem:vt no.j.c.de monachis.Sol. vt in gl.2.in prin.& plenius,vt dico in c. de monachis. Quæro,an de conſenſu diœceſani poſſit diminui redditus † capella-
5 norum,vĩ ꝙ ſic,per literam ibi,ſine ɔſenſu archiepiſcopi, q erat diœceſanus:vt patet in ſuperſcriptione.Sol.vt in gl. quæ dicit hoc verum ex iuſta cã,de hoc 10.diſt.c.1.& hoc verũ cõſentiente capellano,& clericis,alias nõ.de ccc.ędi.audientiam. 36.di.ſatus,ſm Inn.Scđo q̃ro,ſi nolint ɔſentire,dic ꝙ ex iuſta cauſa compellentur,ar.de his quæ fi.a ma.par.ca.c.fi.ſm Inn. quod dicit Alanus verum in eccleſia q̃ cauſa priuatæ vtilitatis non conceditur,& cuius bona ſunt pauperum,ſecus in p̄bенda,quæ ſuo clerico pro bñficio tm̃ ɔceditur, q̃ ipſo ɔ̄dicẽte diuidi non poterit:licet quod ſibi ſupereſt,teneatur in cauſas pias expendere.Idem Vin.dic,ꝙ imo ẽt præbenda idem,ꝑ d.c.fi.& ꝙ ibi dico,& vĩ,ꝙ eis nolentibus conſentire,eps hoc poſſit per id quod dico.j.q.vlti.de hoc dic, vt dixi de poſtu. c.fi.q.13.Tertio quæro,ſi diœceſanus nolit cõſentire,dicit Inno.ꝙ recurretur ad ſuperiorem,j.de iurepatro.nullus. Quarto quæro ſi eccleſia de cuius diminutione quæritur vacat, dicit Hoſti.ꝙ tunc non fiet diminutio prædicta,de reb.eccl.nõ alie.c.1.li.6.& dic,vt ibi.Quinto quæro,ſi religioſi ſint exẽpti,an procedit quod hic dicit,dic,ꝙ non ſm hæc tpa:hodie ẽt in exemptis quo ad hoc habet diœceſanus ptãtem,de ſupplẽ.
6 negli.præla.cle.qa regulares,2.rñſio † Sexto quæro,an poſſit fieri diuiſio parochię inuitis clericis,dicit Goſ.ꝙ ſic,ex cauſa, dummodo clerici congruam ſuſtentationem habeant, j.de eccle.ædifi.c.3.& ratio huius no.in d.c.fi.de his quæ fi.a ma. par.cap.quia beneficiorum clerici non ſunt domini,& ſunt conſtituta pro publica vtilitate, poteſt ergo epiſcopus tanq̃ legitimus adminiſtrator diuidere vt prædixi,pro hoc eſt, qd dixi in d.cap.3.de eccle.ædi.

S V M M A R I V M.

1 *Prælatus,& capitulum præbendæ vacanti poſſunt honeſtum onus imponere.*
2 *Beneficium habens requirens perpetuam reſidentiam excuſatur propter infirmitatem.*
3 *Clericus non poteſt fructus in futurum percipiendos legare.*
4 *Confirmare aliud eſt,& aliud de nouo facere.*
5 *Conditio in ſpiritualibus apponi non poteſt.*
6 *Impetrans a Papa cum clauſula, non obſtan. an obtinebit ſi non eſt ſacerdos.*
7 *Sacerdos an poſſit recipere pecuniam vt diuina celebret.*
8 *Sacerdos an operas extra parochiam locare poſſit.*
9 *Redditus certos pro anniuerſario relinquere an liceat.*
10 *Donatario licet apponere conditionem in traditione ſuæ rei.*

1 Significatum. † Poſſunt prælatus, & capitulum p̄bendæ vacanti honeſtum onus imponere,ad quod præbendarius teneatur:primo ponitur ordinatio tria cõtinens,ſecundo confirmatio cum limitatione, ibi quam inſtitutionem.i. conſtitutionem, vel. i. præbendæ collationem:vt in prin.& no.Egi.ꝙ non dicit pactionem vel conditionem,& facit j.contrario.1.No.quod prælatus ẽt inferior epo cum capitulo poſſunt imponere onus ꝑpetuum præbendæ vacanti,pro hoc ſuperſcriptio,ibi,ꝓpoſito,non tñ omnino probatur hic,qa fuit hæc ordinatio confirmata per
2 Papam.† Secundo no.ꝙ habens beneficium requirens perpetuam reſidentiam excuſatur propter infirmitatem, de cle. non reſid.c.vno,lib.6.Tertio no.ꝙ ceſſante infirmitate in caſu pdicto debet ſacerdos aſſidue ꝑ ſe deſeruire:alias puniri pt 12.diſtin.clericus,& dic aſſidue,vt dixi de offi.archipreſbi.c 3.
3 Quarto no.ꝙ ſacerdos † habẽs beneficium requirens reſidẽtiam debet,quanto frequentius poteſt ſalua honeſtate, miſſam celebrare,& expone, ſalua honeſtate,vt in glo.penul Et in caſu mortali,vel ſi per ſomnum pollutus eſſet,diſtin.6.c.1. Inn.vel ſm eum dic honeſtate.qa forte nõ deceret eum celebrare cum vilibus ornamẽtis,& cum calice ęreo.Opp.ꝙ nõ valuerit oppoſitio pactorum de quibus hic:qa in ſpiritualibus non poſſunt opponi.de pac.c.fina.Sol.vt in gl.1. quæ nõ intelligit per modum pacti,ſed oneris iniuncti præbendæ vacanti hoc proceſſiſſe,& ita ſummaui,pro hoc facit quod no. de magi.c.pe.in fi.vltimæ gl.refert autem gl.quoſdam dicere hæc pacta potuiſſe apponi in collatione præbẽdæ.pro hoc inde,qd no.de elect.ſignificaſti,vbi dixi contrario.4.8.q.3.in ſumma,centeſima diſ.in ſynodo,& qa talis conditio,vel modus eſt ſpiritualis,de re.permu.ad qões,& hoc placet Goff. & Hoſt.ſed prima opi.verior,nam conditio nulla apponi põt in electione,ẽt ſi de ſe inſit.de elect.c.1.li.6.Et idem in collatione,vt ibi no.in gl.antepe.in hac glo.1.ibi intellige ſecundum Vin.ibi,§.2.de hoc dico de viur.quãto,§.1 notabili primo.de vſufructu,de hac,& ſeq.dico de præſcrip. auditur, in

ſequitur,& ita erat in antiquo apparatu Vin.hæres pure ſi vſque ad certum tẽpus inſtituatur hæres dies habetꝑ nõ adiecta,& idem de conditione impoſſibili.Secundo op.in eo,qđ diſpoſuerunt,ꝙ ſacerdos non poſſet dimittere eccleſiã ſine ɔſenſu ꝓpoſiti,& capituli.Aut.n.intelligimus dimittere.i.renũciare,& tunc oppone:qa debet renunciari in manibus diœceſani,de renun.admonet.Aut intelligamus dimittere.i. ſe abſentare,& tunc oppone,ſ.tit.1.relatum,& c. fraternitati, vbi requiritur licentia diœceſani.Sol.hic de priuilegio, vel ɔſuetudine ſpiritualia præbendæ huius ſpectabant ad capitolum, & prælatum,ad hoc de priuile.c.1.ad fi.lib.6:quod tñ non ſufficeret,nec probatur ibi,niſi p̄latus & capitulum haberẽt iuriſditionem quaſi epalẽ reſpectu dictę p̄bẽdæ.vnde aliter ſoluit Hoſtien.ꝙ hic non tenebat ɔſtitutio facta ſine ɔſenſu diœceſani.Et ideo fuit neceſſaria cõfirmatio Papæ,ſic ſ. de conſtit.cum omnes,vel tertio dic,ꝙ hic non tollit quin deberet ẽt interuenire licẽtia diœceſani:ſed ex ipſa ſi obligatione requirebatur ẽt ɔſenſus præpoſiti, & capituli, quod iuri nõ repugnat,& hæc ſolutio nullum patit ſcrupulum. Tertio op. ad hoc,ꝙ non requiratur conſenſus capituli, ad hoc de renun. admonet.Gl.ſecũda ſoluit,ꝙ hoc p̄ter ius fuit appoſitum,qđ facit pro ſolutione ſtatim dicta.Quarto oppo.ꝙ non neceſſario fuerit adiectum,ꝙ nõ poſſet anniuerſarium legare, quatenus intelligitur anniuerſarium ꝓ fructibus vnius anni. nã
4 ẽt de iure cõi nõ põt clericus † fructus in futurum ꝑcipiendos legare,cum cedant ſucceſſori.de offi.ordi.cum nos.de peculio inquirendum,de teſta.c.1.& c.ad hæc.& c.quia nos,& c. cum in officijs.Sol.dixit Phi.hoc fuiſſe appoſitũ,qa forte ibi erat ɔſuetudo,ꝙ canonicꝰ decedẽs poſſet fructus futuros vſq; ad annum legare cui vellet:quam ɔſuetudinem noluit capitulum ad hanc præbẽdã extendi.& hoc ſm Goſ.eſt ꝓp onus qđ incũbebat p̄bẽdæ.graue.n.eſt,vnum onus ſentire, & alterum emolumentũ.Io.An.dicit,ꝙ illa ɔſuetudo approbabatur olim,de teſta.ad hæc 2.in prima compilatione, & in ſcđa de teſta.c.1.& hodie in extrauag.Io.22.ſuſcepti, & de hoc in regula nemo põt plus,lib.6.Sed dic ꝙ ɔ̄rium nõ procedit, ſi in textu habes,delegare,vt cõiter habetur,& tunc ſenſus eſt, ꝙ non poſſet anniuerſarium.i.officium qđ fit oĩm anno forte in die conſecrationis eccleſiæ alteri delegare,vel anniuerſarium.i.officium totius anni:vt ſic ꝑ ſeipſum deberet illud expedire:& hoc vltimũ vult gl.ante.Quinto oppo.ꝙ Papa ɔ-
5 firmãdo † nõ debuerit immutare naturã diſpõnis capli. hoc enim nõ eſt ɔfirmare,ſed de nouo facere,mutauit in plurib. qa vbi in diſpoſitione capituli dicebatᷣ de miſſa de ſancta Maria, Papa dicit miſſarum ſolẽnia,& vbi dicebat ꝙ nõ poſſet dimittere, Papa addit cauſa voluptatis.Sol.Inno.ꝙ pacta inter partes facta a cõfirmatore poſſunt temperari.tñ nõ credit,In not.ꝙ ſi aliquid eſſet in pactis a iure tolerabile, ꝙ id liceret a confirmatore immutari,ſed in mutatione de qua hic non ꝓprie dici põt immutatio,ſed interpretatio,qđ no.Refert Inn. alios dicere,ꝙ ſi pacta reſpiciunt religionẽ tm̃, ſicut cantare miſſam,licet ſuperioribus eam immutare,ẽt ſi ſint licita,ſed ſi reſpiciunt tẽporale cõmodũ,nõ poſſunt,dũmodo ſint licita,& hoc placet Hoſt.ſi hoc fit authoritate eccleſiaſtici iudicis,ad quem pertinet cõmutatio votorũ,ſaluo,qđ habes, de relig.domi.cle.qa cõtingit, j.de voto.c.1.& ex eo vno vltimarũ voluntatum de teſta.nos quidem,q̃ no.Et dic latius,ꝙ qñ que petitur ɔfirmatio ſuper aliquo ɔcernente commodum partis,in quo ſuperior ſupplere nõ poſſet ex officio,& tũc nõ licet aliqd immutare.qñq; ɔcernit ius,in quo põt ex officio ſupplere,& tũc licet,& hoc ẽt ĩ effectu voluit ꝓcedẽs opinio. Ex his infero,ꝙ hæc ɔfirmatio fuit ex certa ſcientia,tum qa tenor cõfirmati in ea ponitur,ſ. de confir.vti. c. penul. tum quia fuit facta immutatio prędicta, quod arguit ſcientiam cõfirmatoris. Iuſte autem commutauit illud de miſſa de ſancta Maria : quia licet miſſæ peculiares ex deuotione poſſunt audiri,non tamen propter illas debẽt omitti feriales, de cele-
6 bra.miſ.quidam.† Quæro in eo quod dixi,in ſpiritualibus cõditionem apponi non poſſe, ſi teſtator legat centum monaſterio ſub conditione vt A.recipiat in monachum, dic quod non valet:quia ſub ſpe premij non debet inuitari ad id quod libere fieri debet,ſicut ad inſtituendum hæredem.ff. de hęre. inſti.ille autem,quod tenet Bart.ff. de condit.& demon.l. Titio §.1.quia eſt ſimonia. Secundo quęro,pręſuppoſito quod conditio licita poſſit apponi,quid ſi apponitur illicita. Gloſ. arguit qđ teneat inſtitutio,niſi obſtet ſimonia, vĩ autem obſtare ei qui permiſit ſe inſtitui ſub tali conditione , in cuius pręiudicium interpretamur conditionem tenuiſſe, ſicut & alias non eſt melioris conditionis violenter intruſus quam inſtitutus,de prębend.cum qui. libro. 6. Tertio quęro, in eo, quod inſtitutus erat ſacerdos,quid ſi ex ſtatuto prębenda con-
7 ferri non poteſt niſi ſacerdoti , an † impetrans a Papa cum clauſula,non obſtantibus &cęt.obtinebit ſi non eſt ſacerdos,

8 pete pecuniam vt celebret diuina. Glo. primo arguit pro, &
contra,& decidit in ca ibi,c.vlt.& 1.q.1.iudices,vbi de hoc in
gl.aſſumptus,ibi,cum in eccleſiæ corpore,& 23.diſtin.his igi
tur,21.q.2.cap.fin & de hoc per Roffr.in ti.infra quod tem-
pus præbenda ſit conferenda,§. reſtat, & per Raymundum
in ſumma,de ſymo.§.ſed nunquid ſacerdos,ꝑ Hoſti. in ſum
ma de ſymo.§.qualiter.verſi.& ſunt hæc in argumentum, ꝑ
Inn.& Hoſt.ne præla.vices ſuas,cap.3. vbi dicunt,& maxime
Hoſtie.ꝙ intitulatus nullo modo poteſt parochianis vende-
re ſuas operas,etiam obtentu ſumptuum.de conſe.di.1.ſuffi-
cit,alias committit ſymoniam,de ſymo.ſuam. quod proce-
dit quãdo pro ſpiritualibus aliquid recipit vt hic.Sed,ſi eget
coguntur parochiani aſſignari vnde poſſit ſuſtẽtari.16.q.1.ſta
tuimus,32.diſt.præter hæc,arg de eccle.edifi.ad audientiam,
J.de conſe.eccle. vel alta.cum ſicut, de quo de parochijs, vt
9 dominicis,Quinto quæro † quid ſi extra parochiam locet,
dicit Hoſti.ꝙ ſi eſt omnino pauper,licet locare non poſſit o-
peras diuinas,poteſt tñ locare corporales, & ſe aſtringere ad
morandum cum aliquo dño,& ſeruire in licitis, vt ſcribere:
pueros informare, vel quid ſimile, quod fieri poſſit ſaluo
ordine, de ſymon. ne Dei, & ſic licet in genere, quod non
licet in ſpecie.de iure.pat. ex literis,& de conceſ.pręben.con
ſtitutus,& ex hoc videtur velle,ꝙ ſub hac generalitate inclu
detur celebratio diuinorum,dicit tamen Hoſt.tutius,ꝙ exci
pıat nõ ſolum mente,ſed ẽt verbo ſpirituales operas quas ex
altera parte.i. ſeparatim,a contractu ſine præcio poteſt ad idẽ
tempus gratis promittere,ſed caueat ne inuicem contractus
immiſceantur,de rerum permu.ad quæſtiones,Inn.vero di-
cit,ꝙ pauperi, & ẽt diuiti ſacerdoti licet paciſci cũ aliquo,ꝙ
moret in aliqua eccleſia vt celebret ibi diuina,& pro hoc ali-
quid accipiat,ſed in facto,& intentione debẽt eſſe contractus
ſegregati,vt mercedem non pro diuinis accipiat,ſed pro mã
ſione propter alia ſeruitia quæ ibi facit:vel pro recompenſa-
tione damnorum quę ſuſtinet occaſione illius morę.ar.dicti
c.ad quæſtiones,quod ſatis in idem incidit cum dicto Hoſt.
Et dic,ſi in intẽtione gereret de recipiẽdo ꝓ diuinis aliquid,
grauiter peccaret,licet ſymoniam non committeret,niſi mẽ
talem.vt no.de cle.non reſid.c. vno.lib.6.in fi.gl.penulti.Sex
10 to quæro † nunquid licet pro anniuerſario faciendo relin-
quere certos redditus.Inn.dicit in d.c.meritoriũ eſſe aliquos
redditus conſtituere pro anniuerſario per illos qui debent fa
cere anniuerſarium,per hoc capitu.ſed donatori redditũ nõ
licet conſtituere:nec ſub conditione redditus dare. Ad quod
opponit de hoc capitu.vbi ſub conditione tali fuit facta con
ceſſio.Soluit,vt dixi ſ.primo contrario,ꝙ hic non ſub condi
tione,ſed pure fuit conceſſum beneficium aſtrictum oneri-
11 bus de quibus hic.Oppo.ad idem quia licet donatori † appo
nere conditionem in traditione ſuæ rei.de condi.appo.verũ.
Solu.ꝙ licet opponere conditionem,ſed non ſpiritualem:li
cet redemptio captiuorum poſſit apponi in conditionibus
rerum donatarum eccleſijs.10.qõ.2.hoc ius 12.q.2.aurum,
quod non placet Hoſti.dicenti iura prællegata contradicere,
& ꝙ ſi verum eſſet, infinitæ eſſent ſymoniae,& multæ eccle
ſiæ per hoc illaquearentur,cum quotidie ſic relinquantur an
niuerſaria:fatetur tamen,quod ſi ex pacto ſpeciali dentur cer
ti denarij pro certo numero miſſarum dicendarum,committ
titur ſymonia. Aliud dicit eſſe quando onus annectitur rei-
ſpirituali,vel temporali vt hic:qa res tunc tranſit cum onere
de deci.paſtoralis,de dona.cum dilectus,de iudi.c.2.ita, ꝙ ſi
non adimpleatur,poteſt res reuocari,vt in prædictis iuribus.
Tutius tamen eſſe dicit,ꝙ ita dicatur,relinquo tali eccleſiæ
decem annua ſuper tali domo,vel ducenta ad emendum de-
cem annua in anniuerſario meo, & inter illos tantum q iñc
officiauerunt diuidenda ſecundum ꝯſuetudinẽ eccleſiæ, Et
rogo prælatũ,& capitulũ illius,vt anniuerſariũ faciãt ſicut de
cet,& ita cõiter tenetur,tñ obſeruatur,ꝙ ſtatur relicto ẽt ſub
conditione anniuerſarij faciẽdi,& talia verba generalia intel
liguntur ſecundum modum licitum,de iureiur.c.2.lib.6.

ADDITIO.

a An ſacerdos. Adde cap.ad abolendam.de ſepul.& ibi docto.Inno.in ca.3.
ne prel.vic.ſuas.

11 Fundator eccleſiæ quando poſſit ponere & remouere rectorem in eccle ſuum.
12 Monaſterium habens iuspatronatus ex donatione laici non plus pote rit quam laicus poterat.
13 Eccleſiam habens quando poſſit ſine epiſcopo ponere in ea vicariũ, & remouere.
14 Prælatus eccleſiæ collegiatæ ſubditę monaſterio non poteſt ab abbate ſine iuſta cauſa remoueri.
15 Rectorem inſtituere in eccleſia parochiali non habente populum quã do quis neceſſe habeat.
16 Eccleſia ſubdita monaſterio ſi ſit conceſſa in proprios vſus,ad quid te neatur Abbas.
17 Sacramenta quis miniſtrabit in eccleſia conceſſa pleno iure, & quis eam viſitabit. nu. 18.
19 Viſitatio & ea quæ requirunt ordinem remanent apud epiſcopum.
20 Epiſcopus quando iura epiſcopalia exercere valeat in eccleſia ſibi do nata ab alio epiſcopo.
21 Monaſterium quando ædificat eccleſiam an poſſit inſtituere ut ha beat pro grangia.vel pro monaſteria.

De monachis.

Ad præſentationẽ religioſorũ in
ipſorũ eccleſijs nullus iſtituatur
niſi prius ei congrua portio prouẽtuũ aſſignetur. Primo the
ma ex quo qõ.Secundo ſolutio ibi:eam grauant.ſ.in tñ.co-
1 ram te.vt ꝑ hoc magis timeant.Not. ꝙ † monachi in eccle-
ſijs parochialib.ſibi ſubditis adminiſtrãt per vicarios, & iſti
ſunt rectores:nec poſſunt ꝑ monachos remoueri, qđ dic, vt
de capel.mo.c.vnico.li.6.de hoc,J.ꝯrio primo & ſcđo, & in
hac gl.ibi clerici ꝑcipiũt.Cic.li.2.de off.decorũ vald e eſt pate
2 re illuſtrib.hoſpitib.domos virorũ illuſtriũ.† Secũdo not. ꝙ
a clerici tenẽtur a ad hoſpitalitatem.de hoc in gl.1. Tertio no.
ꝙ ẽt tenentur ad iura epiſcopalia, quæ conſiſtunt in procura
tione debita viſitanti epiſcopo in cathedratico,& ſimilib.de
off.ord.ꝯquærente.Quarto not. ꝙ tñ debet aſſignari benefi-
3 ciato †vt poſſit habere ꝯgruã ſuſtentationẽ,ſic ſ. de reſcr.cũ
adeo.J.c.cũ ſm.Opp.ꝙ non teneantur clerici ad hoſpitalita
tem:nã per hoc contingere poſſet tot hoſpites confluere qđ
non ſufficerent redditus.Sol.ſm Inn.tenentur ad hoſpitalita
tem ſolitã,& ꝯgruentẽ,nõ aũt ad eã quã recipere nõ pñt. ar.
iuriũ allegatorum.in glo.1.Phi.de elect.'dudũ.2.ver.inſuper.
vbi dico q.10.allegat illã eccleſiã eſſe tenuem, quæ nõ põt
honeſte ꝓcurare ꝑlatũ,nec hoſpites recipere vt hic,& de ſup.
negl.ꝑla.c.2.& ꝑ hoc infert,ꝙ dẽt eſſe ditiſſima,cum oẽs ho
ſpites teneatur indiſtincte recipere 42.di.quieſcamus, & do-
mus clericorum debent eſſe communes 16. q. 1. c.vlt.quod
etiam allegauit gl.1.& diuitiæ ſunt bonæ ad bonũ vſum 30.
diſt.hæc ſcripſimus.In ꝯrium allegat,ꝙ ſufficiat ꝙ habeat ne
b ceſſaria,quæ neceſſitas reſtringitur ad victum,& veſtitũ b 12.
q.1.eps.Soluit,ꝙ hæc oĩa ſunt cõſideranda ſm qualitatẽ per
ſonæ 41.di.non cogãtur.& ſtatum eccleſiæ.minus enim ſuf-
ficit exiſtenti extra vias cões quam in vijs, dicit ẽt conſuetu-
dinem prouinciæ ſequendã 4.di.erat 29.d.c. 1. pro hoc facit
quod no.J.c.cũ ſm.Scđo op.ad hoc, ꝙ imo indiſtincte non
teneantur clerici ad hoſpitalitatẽ.J.de immu.eccle.c. 1. Sol.
hic de charitatiua:ibi de coacta,& idẽ not.de ſ. negli.ꝑla.c.2.
4 in gl.tenentur.Quæro an hoc c.locũ hẽat in exẽptis.† dic ho
dic ꝙ ſic,nec valet ꝯria ꝯſuetudo.J.e.c.1.li.6.Et not.tria iura
circa hoc.primum de quo hic, & hoc caſu ſi monachi por-
tionẽ aſſignare noluerint,elapſis ſex mẽſib.eps ordinabit ec-
cleſiã,de ſup.ne.ꝑla.ſicut.Scđm eſt ius di.c.1.Tertiũ eſt ĩ cle.
1.de iurepa.ſm quã eps facta ꝑſentatione ſtatuet terminũ ad
aſſignationẽ de qua hic faciẽdã,J.quẽ ſi nõ fuit ꝑſentatũ,ad-
mittatur,& poſtea facit hãc aſſignationẽ in qua taxãda in plu-
ri vel minori nõ dẽt excedere, & vt ibi patet in eccleſijs in q
bus monachi ſubeũt onera de qb.hic,nõ hẽt locũ hoc c. ſm
5 qđ ibi dr in 2.reſpõ.Secundo quæro,† an in omnibus eccle-
ſijs

ADDITIONES.

a Clerici tenentur ad hoſpitalitatem. Adde ca. indigne. c. aurum.& ca.gloria epiſcopi 12.q.2.

b Ad victum,& veſtitum.Adde glo.in c.1.21.q.1.Io.And. in c. ne captande. de conceſ.præben.

Digitized by Google

te loqtur in hoc, ex ...
diſtinctionem q̄ſtionum clara fiet. Et quo ad præmiſſum q̄.
ſitum gl. ponit aliquos caſus in qbus locum habet,& aliquos
in quibus non. Nam ſecundum gl. qn̄q; monachi habent tē
poralia tm̄ in eccleſijs. Primo caſu procedit hoc c. quia cen-
ſus impoſitus ab initio nō debet augeri , hoc tm̄ membrum
eſt multiplex in gl. vt dicam in ſequēti q. Secundo caſu ēt ꝓ
cedit, vt dicit gl. 3 in ver. multo magis, qđ intellige, qn̄ pro in
ſtitutione autorizabili fit p̄ſentatio ep̄o, de capel. mona. c. vni
co. li. 6. & pone multo magis, vt J. ſequenti q. Tertio caſu vr̄
vde gl. in ver. in alijs vero caſibus, qđ non procedit hoc c. cū
dicit, tales eccleſias obtinent quo ad temporalia, & ſpiritua-
lia, & ſic eſt ſenſus gl. ꝙ non ponetur ibi vicarius, qđ tu dic, vt
in ſequēti. q. Quarto caſu ēt nō habet locum hoc ca. vt gl. di-
cit gl. in ver. qn̄q;. qa monachi tunc ſolam p̄ſentationē obti-
6 nēt, & hæc plenius declarant, J. qō. ſeq. † Tertio quæro circa
primum mēbrum, qn̄ dicant monachi habere eccleſias quo
ad temporalia, Gl. in hoc intricatiſſime loqtur, ſed ordinādo
dic, ꝙ dicunt hr̄e quo ad tpalia qn̄ habent ex ꝯceſſione laici,
& ꝯfirmatione ep̄i. vt in gl. ibi, ſi vero habēt eccleſiā. Iura tm̄ q̄
ꝓ hoc allegat hoc nō ꝓbāt, & de hoc dic, vt dico J. de donat.
paſtoralis. Itē ſi habēt ex ꝯceſſione ep̄i facta ſub hac forma, vt
tráſeant in eos tpalia. hoc vult gl. in ver. ſi habent, in eo, qđ di
cit, ꝙ ſi certa forma eſt tradita, illa ſeruetur, ita, ꝙ ſi pleno iu
re ꝯtulit, habebunt pleno iure, qđ intellige vt dico, J. de cen-
ſi. cū venerabili. Si aūt ſimpl'r ꝯtulit, adhuc dicit gl. idē. ſ. ꝙ ha
bebūt pleno iure reſeruata coercióe, & cathedratico de quo
in d. c. cū venerabilis, & ſic vult gl. ꝙ vtroq; caſu de p̄dictis ha
bebunt quoad tpalia, dic, ꝙ qn̄que ēt alio nō expreſſo tráſeūt
in eos tpalia tm̄, & ſolū quo ad ea q̄ habebat ep̄s, d. c. paſtora
lis. Itē ſi ex fundatione obtinēt monachi eccleſias, habebunt
tpalia, vt in gl. 1. in ver. ſi vero ex fundatione, & de hoc 16. qō.
2. in ſumma. Et dic, ꝙ niſi aliud ſibi reſeruauerint, non habe-
bunt tēporalia quo ad hoc, vt poſſent aliq̄ portionem ſibi ap-
plicare: ſed ſolum quo ad hoc vt eis de tpalibus reddatur rō,
16. q. 2. ſane, & c. ſi. ab hoc tm̄ membro excipit caſum qn̄ mo-
nachi ſunt priuilegiati cū capellis habitis, & habēdis: quo ca
ſu, qa gl. non aperit qd intendat, dic, qđ potuerūt habere ius
inſtituēdi. & hoc ſi ēt populus eſt exemptus, vel ſi nō habēt
populum, ſed ſi habent populum nō exemptum, fiet inſtitu-
tio autorizabilis ꝑ ep̄m, J. de capel. mo. ca. vno. li. 6. de modo
7 † vero diuidēdi tpalia inter monachos, & inſtitutos in eorū
eccleſijs, gl. hic in ſi. & S. c. auaritiæ. ponit aliquos modos. Nā
qn̄q; monachi ſibi applicant, reſeruata ꝯgrua ſuſtētatione p̄-
ſbytero, quem modum ponit hic gl. in prin. & J. ver. qn̄q;. tm̄
aliqn̄ certā partē recipiūt, & certā dimittūt p̄ſbytero, & hunc
modū ponit gl. in ſi. & c. auaritiæ. Et iſtud de dimittēdo certā
portionem poſſet adhuc variari ſm̄ varietatem portionis: vt
forte qa de tribus partibus recipiūt duas, & tertiam dimittūt,
vel ecōuerſo: vel æqualiter diuidūt, ꝓ hoc habes membra gl.
Perfectius aūt, q̄ gl. ad hanc q̄ſtionē præcedētem dic, ꝙ qn̄q;
religioſi habēt eccleſiā quo ad ius patronatus tm̄. qn̄q; quo
ad ſolam inſtitutionē collationem tituli, & his duobus caſi-
bus nō hēt locū hoc c. qa nil dēnt habere de redditibus eccle
ſiæ, niſi certus cēſus eſſet in fundatione inſtitutus, J. de iure
patro. ꝓterea, 18. qō. 2. Eleutherius, Nam nec hoc liceret ep̄o:
ergo multominus abbati J. c. extirpandæ 10. q. 3. qa cognoui
mus, & c. ſeq. & q. 2. c. 1. qn̄q; habent plenum ius inſtituendi
ēt quo ad curam populi, & adhuc non hēt locum hoc ca. qa
nō ſit ep̄o præſentatio: ſed abbas inſtituit tanq̄ vicarius ep̄i: vt
J. 4. 11. qn̄q; inſtituūt quo ad titulum, ſed præſentāt ep̄o quo
ad curā: ipſi tm̄ ꝑ ſe ſupportāt onera de qbus hic, & adhuc nō
hēt locum hoc c. J. de iurepatr. cle. 1. §. ſane, qn̄q; habēt pleno
iure quoad ſpiritualia, & quo ad cedēdum: ſed nō quo ad cu
ram populi, & ipſi per ſe nō ſupportant onera. Et his duobus
caſibus hēt locum hoc c. quia quomodocunq; fiat diuiſio tē
poralium prouidebit ep̄s, vt hic dr̄, & in hac gl. ibi, multo ma
gis, non intelligas, ꝙ multomagis ſit locus huic, c. hoc caſu
q̄ præcedenti, cum plus iuris habeant hoc caſu, ſed dic multo
magis poſſunt ſibi appropriare reſeruata congrua ſuſtenta-
tione in ſtatuto quam in præcedēti membro, ibi nihil valet,
imo valet, quo ad ius patronatus, de iure patro. c. vno, lib. 6. ibi
traditionibus rerum, quandocumq; pactum ſit id valere ma
nifeſtum eſt. Quarto quæro, in eo, quod dixi, S. proxima, ꝙ rō
8 ne fundationis eccleſiæ non competunt temporalia † niſi cer
tus cenſus fuerit reſeruatus, an hoc ſit verum indiſtincte, dr
Inno. ꝙ ſi poſſeſſiones pleno iure transferantur in eccleſiam
ędificatam, locum habet hoc cap. ſed ſi proprietas poſſeſſio-
num non transfertur, ſed remanet penes ędificatorem: ita tm̄
q̄ eccleſia ędificata habeat vtile dominium ſub certa penſio
ne quam reddat ędificatori, vel etiam ſine penſione, adhuc di
cit Inn. quod non licet monachis augere penſionem, & ſic
etiam hoc caſu locum habet hoc c. Et dicit Inn. ꝙ ſic videtur
negare etiam proprietatem rerum transferri poſſe J. de do-
na. apoſtolicæ. & tunc non licet augere penſionem, & ſi fiat,
punitur, de pac. cum clerici. niſi fiat autoritate epiſcopi, & tūc
epiſcopus nunquam ꝯſentire debet, ꝙ redditus ſoliti clerico
rum minorentur, S. c. auaritiæ, niſi prouideatur eis ita, ꝙ poſ-
ſent tenere hoſpitalitatem, & de iuribus epiſcopalibus reſpō
dere, vt hic, & de cenſi. præterea, & S. de ſupp. negli. præla. ſi
cut, & in hoc caſu ſecundum Inn. intelliguntur capitula, quę
dicunt, ꝙ rationem debent reddere abbati dę temporalibus,
16. q. 2. ſane 1. de ſtatu mona. ca. 1. Refert tm̄ quoſdam dicere,
& non male, ꝙ vbicūque aliqui hn̄t eccleſias ex propria fun-
datione poſſunt rationem exigere de temporalibus, quod nō
ꝯtradicit ſuperius dictis, & dic, ꝙ ratio indiſtincte redditur pa
trono eccleſiaſtico, J. de priui. cum, & plantare, §. in eccleſijs.
Et adhuc dicit Inn. quoſdam addere, ꝙ qui habent eccleſias
ex fundatione, poſſunt augere pēſiones, & ſic intelligunt hoc
c. Et in hoc quod dicit augere, in aliquibus Innocētijs eſt exi
gere: & quantum ad verbum augere hæc litera ꝯtradicit. Ex
qua quo ad omnia præcedentia dic, ꝙ ſiue proprietas tranſfe
ratur in eccleſiam, ſiue non, locum habet hoc cap. quod por
tio deſeruentium in beneficio non debet minui, quia vtroq;
caſu eſt eadem ratio. Ex præmiſſis no. ꝙ poteſt fundari eccle
9 ſia † translato dominio rerum dotalium vtili in eccleſiam,
recto retento fundatori, quod eſt ſingulare. Cōtra hoc tm̄ eſt
quia eccleſia debet habere manſum proprium præcipuum,
J. de cenſi. c. 1. Solu. viderur poſſe dici, ꝙ non dicitur ibi quin
poſſit retineri proprietas, ſed dic, ꝙ ſatis dicitur, ex eo quod
dicitur, ꝙ debet eſſe liber, ita, ꝙ nihil debeatur patrono, & ſic
non debet patrono remanere proprietas, quæ etiam eſſet in-
utilis ex quo nihil percipit contra id C. de vſufru. antiquitas,
dictum ergo Inn. hic, quod etiam repetit, J. eo. in lateranen.
& dico. J. q. 6. procedit in bonis non dotalibus, vel etiam dota
libus ſi epiſcopus hoc permiſit, quod non debuiſſet permit-
10 tere per d. c. 1. † Quinto quæro quando monachi edificāt ec
cleſiam quod ius habebunt. Inn. in d. c. in lateran̄. hoc proſe-
quitur: cuius gl. tanquam prædictis cōformem hic expedio.
dicit autem ibi, ꝙ habentes ius patronatus ex fundatione di-
cuntur habere eccleſias , non pleno iure, & ꝙ tales eccleſiæ
non ſunt exemptæ a diœceſano, 16. q. 2. viſis, quod etiam not.
in d. c. cum & plantare, §. in eccleſijs, ſed habent ius inſtituen
dos præſentandi epiſcopo: & epiſcopus cum eorum conſen-
ſu inſtituet præſentatos qui de ſpiritualibus rn̄debunt patro-
nis: clericis vero de tpalibus, ſic debet intelligi. 16. q. 2. ca. 2. J.
de capel. mo. cap. 1. & huius dicti eſt ſenſus, quod temporalia
nulla amplificabunt ſibi fundatores, ſed habebunt curam de
ſpiritualibus. ſ. per ſolicitudinem ſuam: quia ſi videbunt in
ſpiritualibus eccleſiæ non deſeruiri, denunciabunt epiſcopo,
quod poſſunt, 17. q. 7. filijs, de teſtib. ex parte, & quod ibi not.
in gl. 1. habebunt ēt cuſtodiam eccleſiarum vacātium, de ap.
bonę. de offi. ordi. cum nos, ſed dic, ꝙ ēt rn̄debit eis de tempo
ralibus, ſi ſunt patroni clerici, non ut ſibi amplificent, ſed ut
rōnem uideant, d. §. in eccleſijs, quod forte uoluit Inn. cum
dixi ut prædixi, clericis reſpondēdum de tēporalibus, ut dica-
mus clericis. ſ. patronis Sed ſi intelligit clericis de his q ſunt
in eccleſia, dic, & eis rn̄debitur de temporalibus, qa cōicant
eis, S. de iurepa. c. penul. & hoc ſi non habent alia beneficia in
eccleſia, diuiduntur enim temporalia eccleſiarum inter re-
ctorem, clericum uel clericus de uita, & hone. cleri. ut quiq;
Sexto quæro, qd ſi in fundatione reſeruauit fundator domi-
11 nium rerum quas dedit, dicit Inn. ꝙ ſi eccleſia nō habet paro
chiam, poterit ponere, & mouere rectorem ad velle ſuum J.
de priuil. c. 1. li. 6. §. ſane, hoc tm̄ caſu, dicit Inn. ꝙ quāuis paro-
chiam non habeat, dēt ſacerdos de ſpūalibus epiſcopo rn̄de-
re: puta qualiter celebret, qualiter ornet eccleſiam, & ſimilia.
ad hoc J. de cenſi. c. ſi. qūo aūt poſſit fundator ſibi reſeruare
dominium, dixi S. q. 4. Hoſt. dicit in hoc caſu prædicto, ſacer
dos ēt rn̄debit epiſcopo in his quæ ad curam pertinent, Nam
ēt ſi eccleſia nō habeat curā, tm̄ epiſcop⁹ quo ad ſpiritualia ip-
ſam curat. ſ. quo ad p̄ſbyterū, & familiā ſi q̄ habet, ut. ſ. eis ꝓui
deat, uel ꝓuideri faciat de pn̄ia, euchariſtia: extrema unctionē
& ſimilibus ar. 10. q. 1. & 2. per totum, 13. q. 1. & 2. ꝑ totum,
Alioqn ſi talis eccleſia nō eſſet J. limites alicuius parochiæ:
qs expediret iſta: Nam in tali eccleſia nec præſbyter in talib.
ſubeſt familiæ, nec famila præſbytero, ergo neceſſe eſt, ꝙ de
licentia diœceſani talis præsbyter habeat curam ſpūalem fa-
miliæ, ꝙ alius ſacerdos p̄ſbyteri: uel aliter ꝓuideat̄ eis taliter
ꝙ unuſqſq; ꝯfiteat̄ proprio ſacerdoti, de pœ̄n. & re, qđ aūt, &
c. oīs d. c. ſi. de cenſi. Septimo q̄ro, qd ſi ex donatione laici ha
bet monaſterū ius patronatus eccleſię. dicit Inn. ꝙ nō plus
poterit q̄ laicus poterat, ſed poterit p̄ſentare tm̄. Nam nemo
plus iuris in aliū trāſferre pt q̄ habeat, 16. q. 1. ſi qs laicus. J. de
dona inter uir. & uxo. nuper, dicit, ꝙ imo habet plus iuris, qa

cūq; fuerit ſacerdos epo de ſpūalibus reſpondebit, tñ ſecūdū Hoſt. nō debet procurationem p dictum c. fi. de cenſi. Item ſecundū Inn. eccleſia donataria ſeruabit eccleſiam donatam in priſtino ſtatu. ſ. vt ſint ibi clerici tot quot conſueuerunt: licet nunc ſint nō perpetui, & hoc facto poteſt reſiduum fructuū percipere, & hoc niſi expreſſim cōceſſum foret ꝙ poſſet appropriare eccleſiam eiectis clericis, ꝟ. de dona. paſtoralis, pro hoc facit qa qñ non ſic eſt eis conceſſum nō debet, cultus diuinus minui, de conſti. cap. penul. nec ſtatus eccleſiarum antiquus immutari. de ſup. neg. præla. c. a. Alij, vt refert Innoc. dicunt epiſcopum non poſſe ſic eccleſiam concedere, cum in hoc non ꝓſpiciat meliora, ar. ꝟ. de his quæ fi. a præla. tua. dicit Hoſt. ꝙ prima opi. vera eſt vbi ſubeſt iuſta cauſa, ſecūda vbi nō ſubeſt, dicit, ꝙ iuſta cauſa eſt paupertas religioſorum. 93 diſt diaconi, vel vt labores impiorum iuſti edant. ne cle. vel mo. relatum. Inn. vero dicit primam opi. procedere ſi eccleſia collegium nō habet, quid aūt in collegiata, dico in ſeq. q. Nono
14 quæro circa hoc quid de collegiata † dicit Inn. oportere, ꝙ reſeruentur clerici, & prælatus qui ſunt perpetui. vnde non poſſent ab abbate ſine iuſta cauſa remoueri. ꝟ. de ſta. mo. c. 2. §. vltimo ſecundum quoſdam, vt refert Inn. ſi prçlatus committat culpam, non poteſt remoueri per abbatem, ſed abbas inquiret, & epō referet, non enim abbates, & minores iudices poſſunt cauſas criminales clericorum terminare, arg. 16. q. 7. epiſcopus, 56. diſtin. ſatis, de offi. archi. ad hæc. no. de offi. ord. quanto. licet ſecus ſit de monachis qui facilius remouentur, ꝟ. de ſymo. per tuas, dic quod ēt eccleſia collegiata poteſt procedere quod dixi in q. præcedenti, ſi ſubeſt iuſta cauſa, quia in hoc non apparet diuerſitatis ratio, & quod dixi, abbates non poſſe terminare cauſas criminales clericorū, procedit ſecundum Hoſt. qñ epi in hoc eis nullam iuriſdictionem attribue-
15 runt. Decimo quæro de eccleſijs † quæ ſunt parochiales, nec habent populum, dicit Inn. ꝙ ſi conceduntur in proprios vſus, vt authoritate ꝓpria quis conuertat in proprios vſus, tamen neceſſe habet in ea authoritate epiſcopi prælatum inſtituere vel ad minus vicarium perpetuum, quem non poteſt aliquis remouere præter epiſcopum, arg. de prim. paſtoralis, de ſup. ne. præla. c. 2. ſ. c. proxi. Sed hoc uidetur contradicere quod dixi. poſt Inn. qō. 8. præterea dic hoc procedere quando epiſcopus non expreſſit, ꝙ eiectis clericis poſſent in vſus proprios conuertere, ſecus ſi expreſſiſſet: vt in d. q. Vndecimo quæro,
16 ſi cōceſſa † ſit eccleſia in ꝓprios vſus, & pleno iure dicit Inn. ꝙ hoc caſu poteſt abbas inſtituere præſbyterum in eccleſia donata, & quaſi vicarius epiſcopi ei concedere curam animarum, & remouere ea cauſa cum cauſæ cognitione. cauſam tamen vel accuſationem criminalem huius contra ſacerdotē non audiet: nec propter crimen eum amouebit, ſed forte propter malam adminiſtrationem poſſet amouere. ar. 17. qō. 2. viſis. vbi dř ꝙ piacula ſacerdotum per epiſcopū punientur, quæ nota ſingulariter quo ad id quod dicit de conceſſione curæ. per hoc enim habes, ꝙ inſtitutio autorizabilis quo ad curam poteſt competere inferiori ab epiſcopo, qui hoc faciet tanquā vicarius epiſcopi, & ſic ex quo eſt ius cadens in alium ab epiſcopo ſeqiur qd eſt præſcriptibile ab eo tanq̄ a vicario epiſcopi, quod dixi de offi. archid. cum ſatis, & quod cadat in non epiſcopum tanquam in vicarium, probatur de inſti. ex
17 frequentibus, Duodecimo quæro, † hoc caſu quo eccleſia eſt conceſſa pleno iure. quis miniſtrabit ſacramenta, quę per aliū quam per epiſcopum miniſtrari non poſſunt, vt eſt conſecratio altarium, collatio ordinum, & ſimilia, dicit Inn. ꝙ epiſco
18 pus, de ꝓſen. veniens. Tertiodecimo q̄ro, † quis viſitabit, qdā, vt refert Inno. ꝙ epiſcopus viſitare poterit, ar. ꝟ. de cen lib. cū venerabilis, quod credit Inn. maxime, ſi abbas ſit negligens in viſitando: licet enim ſpiritualia conceſſerit abbati: ſibi tamen retinuit viſitationem, ꝟ. de dona. paſtoralis, vel dicit Inno. ꝙ vterque viſitabit, & ſi concurrant, præferretur epiſcopus, niſi aliud ſit de conſuetudine: ſicut eſt in archidiacono, & alijs prælatis qui epiſcopo ſubſunt. Opp. ad hoc, 16. q. 2. ca. 1. ubi ſolus abbas inſtituit, dicit Innoc. quod ibi ſpecialiter loquitur de inſtitutione, & non eſt trahendum ad alia. de huc dicetur in dicto, capitulo, eum venerabilis. Quartodeci-

ec. i. ſecundum canones. ꝟ. de his q̄ fi. a p̄la. tua. & c. paſtoralis. Decimoſeptimo q̄ro, ſi eps ꝯcedit eccleſiam monachis, non in ꝓprios vſus, ſed vt alias ſit eis ſubiecta, de hoc remittit Innoc. ad not. ꝟ. de dona. paſto. vbi dicam. Decimooctauo quæ
21 ro, an liceat monaſterio † qñ ædificat eccleſiam, inſtituere vt habeat pro grangia vel pro monaſterio. ſ. quo ad vtilitatem, vt ſic ea q̄ dabuntur ei deuoluantur ad proprietatem monaſterii. dicit Inn. ꝙ non, cū capellæ a monaſterijs ædificatæ lege diœceſana ſubſint epiſcopo. de offic. ord. conquærente, & non ſit licitum ædificatori epalia iura minuere per quodcūque pactum vel legem donationi impoſitam 10. q. 1. ca. 2. & ſeq. & c. nouerint. ad hoc de pac. accepimus, & duobus c. ſeq. Minueretur autem ius epiſcopi ſi eſſet grangia, vel monaſterium ſeu prioratus monachorum: quia lege diœceſana non ſubeſt epiſcopo. 16. q. 1. cum pro vtilitate. ꝟ. de cenſi. ca. fin. ad hoc. ſ. cap. proxi. ſi ergo vult hoc facere faciat cum conſenſu epiſcopi. 10. q. 1. c. 1. Decimonono quæro, ſi cōſentire noluerit. dic ꝙ agetur cum ſuperiore qui eum coget. ꝟ. de iurepatro. nullus.

SVMMARIVM.

1 *Dignitates plures obtinere eſt irrationabile.*
2 *Dignitatem canoniæ, vel præbendæ quis habere poſſit.*
3 *Libertus vnus quomodo poſſit duobus dominis in eadē domo ſeruire.*
4 *Præbendas plures obtinere an ſit incongruum.*

Ad hæc. Plures dignitates, vel perſonatus in vna, vel diuerſis eccleſijs quis habere nō pōt. Primo
1 ponitur dictū. Secundo rō ibi: cū ſingula. † No ꝙ omni rōni ꝯrium eſt ꝙ vnus obtineat plures dignitates vel perſonatus. ꝟ. c. proa. & ſequēti. facit. ſ. c. rō. & dic omni rationi. Nā eſt ꝯ naturam congruæ locutionis, per quā ꝯpelleremur fateri de canonico habente plures canonias & perſonatus, ꝯ mētem iuris canonici. Item ꝯ rationem naturalis iuris humani primæui, ꝯparato cōiugio ſpūali ad carnale, in quo vnus dēt habere vnicam. de biga. debitum. Item ꝯ rationem iuris cano-
2 nici, & ciuilis: vt ꝟ. c. proa. Opp. quia quis † pōt dignitatem, canoniam, & præbendam habere. de reſcrip. eam te. Solu. hoc eſſe poteſt de conſuetudine, aliter non. de conſue. c. 1. li. 6. Se-
3 cundo opp. ad idem, quia vnus libertus † poteſt duob. dñis in eadem domo ſeruire. ff de ope. libe. l. antepe. Solu. ibi quo ad
4 officia non aduerſa nec ſe impedientia. Hoſtien. † Quæro, qa hic dicit de dignitatibus, & perſonatibus, quid de præbendis. dic vt ſ. titu. 1. capitu. 3. q. 1. & dic idem in eadem eccleſia. ꝟ. de conceſ. præb. literas, ſed in diuerſis eccleſijs non eſt omnimoda incompatibilitas. de elect. dudum. 2. in fin. vbi no. inf. c. de multa. vbi de hoc. de quo dixi. ſ. tit. 1. c. fi.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis an poſſit fieri archidiaconus.*
2 *Monachus non habet velle vel nolle.*

Præterea. Habens plures dignitates alteram dimittere ꝯpellitur. narrat exceſſum quem corrigi mandat, ibi. mandamus. & erat in prima compilatione. de exceſ. p̄la. Opp. ꝙ iſte non potuerit eſſe archidiaconus in duabus eccleſijs. ꝟ. c. de multa. dic ꝙ erat de facto & cōtra rationem ſ. c. proxi. Non tñ inducebatur incompatibilitas ſm hæc iura, quod dic vt ꝟ. in 3. contrario. Secundo opp. quia vt hic apparet in verbo, regulariter profeſſus, Iſte G. erat monachus, ergo non potuit habere archidiaconatum ſecularem: quia non licet monacho hr̄e bñficium ſeculare nō curatū.
1 ꝟ. de ſta. mo. qđ Dei. † Glo. 1. colligit argumētū, ꝙ canonicus regularis poſſit fieri archidiaconus. dic ꝯ per dictū. c. qđ Dei, & verbū, regulariter, expone. i. canonice. 3. di. canon. i. ꝓmittendo prælato obediētiā. Et dicit Gof. ꝙ iſtæ ambæ eccleſiæ ſunt ſeculares. Hoſt. dicit ꝙ ambæ ſunt regulares, & tunc ceſſat argumentum. præſuppoſito vero ꝙ ſint ſeculares. dic ꝙ hic erat p ꝓſumptionē, & male. & de hoc hic nihil q̄rit, & in hac gl. ibi. c. 1. & 2. vbi de hoc. & de vita & hone. cler. Deus q. Tertio op. ꝙ non debuerit iſti cōpetere optio. ꝟ. c. de multa. Sol. vt in gl. vlt. ſecundū q̄ hodie hoc. ca. nō ꝓcedit. vel dic, ꝙ ꝓcedit in caſu. c. gratia. de reſcrip. li. 6. vt dixi. ſ. c. referente. in quinto

Digitized by Google

in quia dicit ſtatim ſim pli.c.de multis,dicit,ꝙ ſtatur ēt
ſis,& in hac gl,.bi,cum.n.ſm Lau.ibi §.vlt.de hoc di-
de pīug.quod a:c ꝯrio.4.in fi.ibi,pſcriptio.ſed eodem
gerit q̄ duos honores ī duabus ciuitatibus,& ſi ſimul
tur,potior eſt originis eā.Quarto opp.ad hoc,ꝙ nul-
competerit optio † monacho qui nō habet velle. 7.
dicatis.Solu.t Inno.ſtādo ꝯtio,dicens,ꝙ hic fuit gra-
competeret optio:q̄a tm̄ vltimum,quod receperat,&
ere poterat authoritate primi p̄lati tenere debebat 21.
is iam,dic ꝙ hodie religioſis nō pō præfici duabus
ſiis,curatis,nec ēt duobus prioratibus manualibus ēt nō
ſine Papæ licentia,& p receptionem ſecūdi vacat pri
cum ſingula.li.6.Quero,præſuppoſito,ꝙ ambę ec-
cleſiæ fuerint regulares,an ſicut nō potuit iſte G.habere di-
gnitatē in vtraq;.ita nec monacharū.Gl.1.dicit,ꝙ ſic,de quo
in c.vlt.quod ad hoc alleg.quod ēt tenet Inn.dicens,ꝙ
de voluntate abbatis,& conuentus hoc fieri non po-
teſt,de elect.conſtitutis.

S V M M A R I V M.

. . . plures an poſſint inſolidum gerere curam animarum in vna
. . . ſia.
. . . potest eſſe ſine prælato.
. . . habere in diuerſis eccleſiis licet aliquando.
. . . ſus non acceptatus non obligat.
. . . plures an eſſe poſſint in vna eccleſia quo ad diuerſa officia.
. . . us eſt qui non cognoſcit Papam in caput.
. . . a collegia an dicuntur habere curam animarum.

Cum non ignores. Si electus ad ſecūdam ec
cleſiā dimittere nolit pri
mam,eligētes poterunt reſilire, & p exordio ponit mandati
. . . ſcdo mandatum,ibi,cum igit̄. Tertio ſoluit obſtaculū,
. . . ſi nō ignores,alias ignoreris,& male,q̄a loquit̄ vni.& ĵ.
. . . facias,nuncius.i.pcurator. Pe. No.principium,ꝙ q̄s pōt
. . . a ſuo ꝯſenſu,de hoc in gl.pe. Secūdo no.de ſcādalo
. . . do ĵ.de no.oper.nūcia.c.2.Opp.in eo q̄d dicit vnā eccle
. . . m eſſe debere vnius ſacerdotis,† quod imo poſſint in vna
. . . es ſacerdotes inſolidum gerere curam animarum, vt in
. . . ia Paduana ſunt multi manſionarij curati: & ſimiliter
in aliquibus eccleſijs parochialibus,dic,ꝙ plures non debēt
in vna eccleſia inſtituti.21.q.2.ſicut 7.qu.1.in apibus,ne
ſint duo capita,& c.de offi.ordi.qm̄,vnde ſm Inno.vnus de-
bet eſſe ſuper alios q̄ curam habeat animarū,& ſi ꝯtingit ali-
cubi,ꝙ in una eccleſia ſint plures curati,ipſi nō ſunt prælati,
vel ſponſi,ſed ep̄s,vel alius ſuperior eorum, & ſi nō habēt p̄-
latum,tūc collegium eſt ſuperior,pōt aūt ſm Inn.eſſe colle-
2 gium † ſine prælato,q̄a ad eſſe collegij nō exigit̄,ꝙ ibi ſit p̄la
tus,ar.ff.quod cuiuſq; vniuer.l.1.quod ſingulariter no.& de
hoc dixi de excel.præla.dilecta,ubi ēt idem ſentit Inn.de hoc
3 ēt ĵ.in 1.& 2.q. Secundo op.in eo, ꝙ iſte redarguitur,† q̄a cō
tendebat habere locum in diuerſis eccleſiis, cum tū hoc li-
ceat,de elec.dudum,2.& quod ibi no.de æta & quali.eam te.
ſed regulariter nō licet,vt hic: fallit in caſibus, & ſic loquunt̄
ꝯtra,& hoc intelligendo c. iſtud quod ꝯtendebat habere plu
res eccleſias,ſed in pluribus præbendis dic vt dixi ſ̄.e.ad hæc,
& de cle.non reſi.c.fi. Tertio op.ꝙ non debuerit permitti his
qui conſenſerant,recedere a ſuo conſenſu,vt in iuribus alle-
gatis in prin.gl.pe. ſo.vt in ea.cuius eſt ſenſus,ꝙ conſentien-
tes ſicut diſſentiunt, q̄a cum elegerunt ſecūdam eccleſiam,
verſimiliter putauerunt,ꝙ dimitteret primam:cum ergo di
mittere nolit,licite recedere poſſunt,& pro hoc ſ̄.ti.primo,re
latum,vel dic ſm Inn.ꝙ a principio forte presbyter noluit ꝯ-
ſentire,niſi haberet vtramq;.poſtea mutato propoſito vole-
bat,ſed illi nolebant,vnde dicit,ꝙ cum illorum ſcādalo &c.
4 & huius ſolutionis eſt ſenſus,ꝙ ex primo † ꝯſenſu nō fuerūt
obligati,ex quo non fuit per electum acceptatus,ĵ.de cēſi.cū
. . . pro hoc ſm Io.Cal.q̄a ſicut ex parte eligēntium requirtur
ꝯſenſus purus,de elec.c.2.lib.6. ita,& ex parte electi,cum per
mutuum ꝯſenſum ꝯtrahatur matrimonium ſpūale. de ele.cū
inter canonicos,vel ſm Hoſt.ꝯſenſerant verbis exprimendo
ꝯſenſum,ſed non eligendo q̄d eſt diuinare,vel poterant reſi
lire q̄ ſuperior nolebat abſoluere a prima,& ſic licuit ꝯ factū
ſuum venire,cum ipſi non poſſent diſpenſare,nec ſine pecca
to eā acceptare,pro hoc facit q̄d no.ĵ.de ꝯcel.præb.cum ſu
. . . quod ēt eſt diuinare,vel intellige,ꝙ archipresbyter,& cleri
. . . debebant ſup ſe prælatū,forte plebanū,quo mortuo elege
runt illum qui nolebat vtrāq; retinere,vnde orta eſt ex hoc
. . . ia,& fuit delata ad Papam,qui mādat quod ſeqtur,q̄d
. . . in ſolutionē Inn.Damaſus,q.7.huius tit.dicit aduerte
. . . ꝙ poſſideat,& eius erit potior ꝯditio,regula in pari.li.6.

probata ex conſenſu eligentium,& electi,de iure nō potuiſ-
ſent eligētes recedere,de ele.cum inter canonicos.Sed tūc di-
ci oporteret,ꝙ propter ſcandalum Papa hoc pmiſit,& hoc
ſentit vl.gl.in eo,q̄d colligit pp ſcādalum q̄nq; recedi a iure.
ſi aūt intelligimus,ꝙ non fuit vera electio,tunc de iure rece
dere potuerunt,per ſuperius dicta,& tūc q̄d dicit de ſcādalo,
ſupple maxime,& in hac gl.ibi,horrēdis, & regula, quod ſe
mel.lib.6.ibi,recedere,ad hoc ſ̄.titu. 1.relatum. Quæro in eo
q̄d dixi in primo ꝯrio.In vna eccl̄ia nō poſſe inſtitui duos cu
5 ratos,nunqd in vna eccleſia poſſunt eſſe plures p̄lati † quoad
diuerſa officia.dicit Inn.ꝙ ſic,pōt.n.eſſe archidiaconus qui p̄
ſit alijs,& ſic de ceteris,q̄a nō eſt hoc ꝯ ius,ꝙ in vna eccleſia
ſint plures prelati,ſi vnus eſt ſub altero,ſicut in ep̄o q̄ eſt p̄la-
tus in oībus eccleſijs ſibi ſubditis,tū ſingulæ habent ſingulos
prælatos,q̄d eſt ideo,q̄a vna p̄ſās eſt ſub altera,& in li.d.Hoſt.
q̄d tres ſunt pſonæ q̄b.oēs aīæ ſubſunt de iure immediate,&
inſolidum.ſ.Papa.ep̄s.& curatus,de offic.archipresbyteri,c.fi.
& ſic q̄tuncuq; inueniat̄ plures partes in eccleſia, tū ſubſunt
vni,ſaltē Papæ q̄ ſup oēs eſt 9.q.3.cūcta,& c.per principalem,
6 quem q̄ non congnoſcit in caput † eſt acephalus,93.diſt.nul-
la,& hæreticus,22.di.c.1.ſemp ergo reperitur prælatus unus
ſuperior,q̄a ſaltē eſt collegium q̄d præeſt ſingulis,de offi. or.
irrefragabili §.exceſſus,dic q̄d licet aliq̄s ſit ſuperior quo ad
hoc,ꝙ poſſit agere,& defendere pro eccleſia inferiori.de ſuc
ceſ.ab inteſt.c.1.non tū dr̄ prælatus ſeu ſpōſus,niſi ſuæ eccle-
ſiæ,cui immediate præeſt.de teſta.requiſiſti.ver.ſecus,p hoc
eſt q̄d no.Inn.de reſti.ſpo.olim.1.vbi dicit,ꝙ mortuo defen-
ſore immediato,eccleſia caret defenſore,ita,ꝙ preſcriptio nō
currit ꝯ eam,licet ſuperior mediatus poſſit pro ea agere,vn-
7 de potius dic,vt in ſeq.q.Secūdo quæro,ſi de ꝯſuetudine ſcol
legium committit curā animarū q̄b.vult,& mutat q̄n vult,
ita,ꝙ ſunt tpales,dicit Inn.q̄d inſtituti nō dicut̄ habere curā,
ſed ſm Hoſt.ipſum collegium,q̄d dixi.ſ̄.q.,px.& an tūc cadat
in conſtitutionē c.de multa.dico ibi.ſecus ſcd̄m Inn. ſi ppe-
tuo inſtituerētur a collegio vel ab alio,ita,ꝙ ſine cā remoue-
ri nō pñt,q̄a tūc īſtitutus habet curā ſiue vt pprius ſacerdos,
ſiue vt vicarius,de fil.præby.ꝯſtitutus C.de curā.libe.l.1 q̄ fa
cit,ex eo q̄a ibi dr̄ ſtandum legi municipij.Ita ergo,& hic at-
tēdetur ꝯſuetudo.q̄nq; ēt ſcd̄m Hoſt.talis dr̄ rector,de dona.
ꝯſultationibus.q̄nq; pſona.de reſcri.ex pte.ſ̄.& remitti di te
ſti.in integ.cū ex literis,primo reſpōſo.& ibi dico,q. 1.ad fin.
dic,ꝙ ſi reperiantur plures pariter inſtituti ēt ppetuo,nō di-
cent̄ curati,ne prælatura ſit diuiſa,ꝯ id ſ̄.eo.maioribus,ſed ne
q; inſtituēs,niſi bn̄ficiū illud eſſet vnitum beneficio inſtituē
tis,vt in caſu.c.extirpādæ §.q vero,& ĵ.eo. expoſuiſti.tūc enim
cura in habitu eſt penes principalem, ſed in actu penes inſti
tutū,vt dicetur in c.expoſuiſti,ſed ceſſante vnione dic, ꝙ iſti
pariter inſtituti,q̄uis perpetuo nō cenſeant̄ prælati,nec pprie
vicarij,nec ēt cenſentur habere prælaturā ſed ſunt quaſi offi-
ciales,q̄nq; inſtituuntur tū particularibus præbēdis ſacerdota
libus eccleſiæ,& pariter ꝯmittitur eis cura,in quo nulla eſt
iuris repugnantia,pōt.n.cura competere ſine officio prælatu
rę neq; in maioribus reſiſtit,niſi q̄n vnum beneficium ſiue
curatum,ſiue nō,in titulum confertur pluribus.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici de patrimonio Chriſti viuere debent.*
2 *Fatuum eſt filio malum nomen imponere.*
3 *Franciſci ethymologia.*
4 *Zabarellorum familiæ laus.*
5 *Clerici dicuntur chriſto militare.*
6 *Ordinato ſine titulo debet prouideri de beneficio.*
7 *Præſentans ad ordines, non ordinans, tenetur prouidere præſentato.*
9 *Examinatus ſemel iterum examinatur, & nu.12.*
10 *Examinatorum literis creditur.*
11 *Epiſcopus quo caſu compellatur alicui prouidere de beneficio.*
13 *Epiſcopus ſi renunciauit uel depoſitus eſt,habens aliunde facultates tenetur clericis prouidere ordinatis a ſe,non ſucceſſor.*
14 *Obligatio inter ordinatorem, & ordinatum,quia eſt ex quaſi contractu,tranſit in heredem.*
15 *Ordinatus qui omiſit petere neceſſaria ab ordinante, poteſt petere a ſucceſſore.*

Cum ſecundum. Ordinato per epiſcopum ad
ſacros ſine titulo nemine
præſentāte,ſucceſſor compellitur in neceſſariis prouidere do
nec titulum habeat primo,ponitur cauſa inſtitutionis, & re-
latio iuris antiqui,& noui promulgatio.ſecundo determina
tio caſus ſpāliter propoſiti,ibi,inde eſt apoſtolū 1.ad Corum
9.viuere,non dicit luxuriare,41.di.§.1.cum.n.verba ſunt Hie

ſi emerentur, deberent imponi pulchra, licet vendita præcio cariori, pro hoc ēt faci, quia pſumitur qñq; nomē fuiſſe acqſitum ab aliquo euētu nemo. & ppterea qñq; tales ab aliquibus cuitanī in ꝯtibus, vt aliqñ cōpertum eſt, & hæc fuit vna de cauſis immutadi nomē Papæ, ut no. in phemio vi. gl. 2. ſed nō principalis, ut ibi. qua in re culpare nō poſſum parentes, ſed in hoc vt in cæteris teneor commendare, & honeſtū nomen mihi impoſuerunt, vt dicerer Franciſcus, quod & ſi non fuerit antiquis tpibus vſitatum, modernis tñ præcipue apud italicos, eſt celebre, ob forte cauſam qa glorioſus cūfeſſor Beatus Franciſcus hoc noīe appellatus ſit, cuius ēt nomi-
3 nis variæ ethymologiæ † in commendationem eiuſdē facti aſſignantur, quarum tñ duæ videntur præcipuæ. vna, φ Franciſcus a frangendis erroribus dictus eſt, altera, φ Franciſcus, qa francus, & nullis ſubiectus voluptatibus aut vitijs. qbus in rebus ſi nominis huius ſignificationem impleuero, re ipſa magis q̃ vocabulo iuſte potero gloriari. Agnatio, autē mea
4 q̃ de Zabarellis † dr̄ corrupto vocabulo, vt in huiuſmodi euenit, nihil vr̄ hr̄e ſignificationis, viſum autem eſt aliquibus, vt in principio non litera, z. ſed ſ. ſcribenda ſit, ita, ut gens ſabarella dicatur, in memoriā ſapientiſſimæ reginæ Sabba, quod tñ vti fortuitum vr̄ omittendum. Sane patria Patauium eſt, ſeu Padua, parens antiquitiſſima ſtudiorum, cuius commendationes tanquam notas proſequi non eſt opus, Aliquid tñ dixi de cleri. non reſi. tuæ, no. 2. Sexto nota vnde dicuntur cle
b rici[b] a cleros &c. † Septimo no. φ clerici dicūtur christo mi
5 litare, ī. de cleri. ægro. c. 1. Octauo no. cauēdum a mendacijs, ibi vere. Nono. no. diſpoſitionem iuris antiqui. in ver. licet. ſuper qua forte fundabatur ep̄s hic ꝯ ordinatum petentem be
6 ficium. † Decimo no. φ ordinato ſine ti. debet prouideri de beneficio. & in eo, φ dicit ſimpliciter prouidendum ordinatus: vr̄ velle hoc procedere in quocunq; ordine: ſed tamē ſtatim ſubiungit, φ iſte qui petebat erat ordinatus in ſubdiaconum, & ita obſeruaī, ut ſolum in ſacris ordinibus hoc proce
7 dat ut diſi ſ. e. c. 2. Vndecimo no. φ ſi quis † præſentat ad ordines, non ꝯ ordinātem, ſed ꝯ præſentantem agitur, ut ſibi prouideat, ibi. nullo præſentante. Inno. & de hoc ī. q. 2. Et dicit Inno. φ præſentati ab alijs epiſcopis exemptis non debēt examinari ab ordinatore: de hoc 9. q. 2. epiſcopum, & pro hoc, qa eis prouidere non tenetur: ſi tñ ſciret eos criminoſos, peccaret ordinando, & de hoc quomodo, & quando teneatur ep̄s ordinans ad alterius præſentationem, dic ut ī. c. ſi ep̄s, li. 6. & dixi de æta, & qua. accepimus. Duodecimo no. ibi citato: caſum in quo ſufficit, φ quis citetur legitime, ita, φ eo non cōparente procedi poteſt ad examinationem, & condemnationem. Inn. Decimotertio no. ex hoc caſum ſingularē in quo proceditur lite non conte. quod eſt ex eo quia proceditur ex officio ne c interest ep̄i particulari. ſicut in caſu auth. ſi omnes, C. ſi vt ſe ab hære. abſti. de quo ſ. de offi. iudi. c. 2. p hoc, quod dixi de procu. in noſtra. in ulti. ꝯrio, & de maio. & obe. c. ſi. in 2. q. poſſet tñ dici intereſſe ep̄i cum prouideat de mēſa ſua donec habeat beneficium, ī. ꝯrio. 2. Ideo vr̄ melior rō præmiſſa, quia proceditur ex officio. Item hæc prouiſio eſt loco beneficij, vnde ſicut cum agitur de beneficio proceditur lite non conte. de eo qui mit. in poſ. c. uno, lib. 6. ita, & hoc caſu, qa tamen illud eſt ius nouum, tutius eſt inhærere rōni præmiſſæ, φ hic procedatur ex officio. facit, ut lite non cōte. qñ, §. ſunt, & alij. nec apparet hic, φ ex officio ī plorato. Itē hæc litera licet uideatur hoc ſentire, φ pcedetur ad examinationē, & ꝯdemnationē epo nō veniēte, tñ nō aperte hoc dicit. ſatis tñ ur̄ de mente, & in eo qđ dixi, φ intereſt ep̄i, quia prouidet de menſa, pōt dici, φ non intereſt intereſſe æſtimabili, cum facile ſe poſſit liberare puidēdo de bñficio. Item bona epiſcopi ſunt pauperū, ī. ꝯrio 2. & ſic pōt defendi qđ dixi ſ. φ non intereſt ep̄i intereſſe particulari. Decimoquarto not. ibi legitime, de citatione hoc mō facta, & citari ur̄ qs legitime. i. non pſonaliter, qñ eſt in eius optione per pcuratorē cōparere. De
8 cimoquinto no. in eodē uerbo. ꝯ illos q bñficia † cōferunt nō citatis his quos res tangit, ꝯ quos eſt argumentū, & de æta. & quali. accepimus, de ꝯſti. eccleſia, de nta. & obed. inter ſed in Ho. dte uenus, φ nō expedit collat oīē aliquē citare, ut no. de
d tio de eccleſia d cathedrali, ñ exprimiē nomē ſancti, ibi zamoren. eccleſia quæ cathedralis eſt, pro hoc qđ no. ī. c. q̃uis. 1. in gl. 7. li. 6. Vigeſimo no. p cōminatione facienda, ibi, ſciturus. pro hoc ſ. de dolo. finē. ſ in vnā lect de in integ. reſti. cum ex
10 o iīs ad ſi. Vigeſimoprimo no. φ creditur lr̄is † examinatorū, ibi, per lr̄as. ſic. ſ. de renun. c. in pñtia. de pba. poſt ceſſionē. ibi de hoc dixi de re iud. ad probandū. de cenſi. ſopitę. Vigeſimo
11 ſecundo no. caſū in quo ep̄s † ꝯpellitur puidere alicui de bñficio. alius eſt de tēpo. ord. vel ñ eſt, alius de ſi. præsby. veniēs, alius de ꝯcepa. paſtoralis, alius 82. di. ep̄s, alius hic in glo. vlt. Oppo φ ordinato ſine titulo non dēat ꝯpelli ordinator vel ſucceſſor puidere. quia cum ipſe ordinarus fuerit in culpa, dēt ꝯpenſari cum culpa ordinatoris. So. vt dixi de adul. ca. pe. & ſi. & no. de exce. dilecti. hic aūt ꝯſideramus rōnem ne mēdicet in cleri opprobrium. Secūdo op. φ ſucceſſor ordinantis non debeat teneri ex delicto pdeceſſoris. C. ne ex delicto defunctu. l. vna. Sol. vt in gl. antep. Et in eo qđ dicit φ potius punitur eccleſia q̃ ſucceſſor. dicit Hoſt. ſe non videre in quo puniatur eccleſia vel capitulū, cū ep̄alis mēſa grauetur. vnde prima ſolut. gl φ ſit ſpāle ne clerici mēdicent, verior eſt, quā tenet Inn. qa fauorabile eſt augere numerū clericorum. de ꝯſti. ex parte. de conſec. di. 1. vaſa. & quia pauperib. clericis prouidendum eſt in vita. 16. q. 1. poſſeſſiones. Et ordinando ſine titulo videtur neceſſaria ꝯcedere. i. ad hoc ſe obligare donec prouideat, quia bona clericorum ſunt pauperum. 26. q. 1. c. ſi. 1. q. 2. clericos, & ca. paſtor. Hoſt. addit alias rationes. ſ. opprobrium Christi, ſed hoc tangitur in glo. & per Inn. Item propter ꝯnexionem mercedis ad onus, & rationem nominis, vt hic in prin. & ne eccleſia videatur eum frudulenter illaqueaſſe. 20. q. 3. conſtituit. 27. q. 1. de viduis. de dona. per tuas, & qa ex generali officio debet epiſcopus prouidere ne clerici ſui egeant. 10. q. 1. per totum, & in hac glo. ibi. l. 2. & ī. de hæret. accuſatus. §. ſi uero. li. 6. ibi. l. vna. de hoc de ſepul. c. ſi. in gl. vlt. ibi. Ioan. de renun. ad ſupplicationem. ibi, quādo. vbi de hoc. ibi, ſed & ſi ſuſceperit. §. 2. duplex pondus auri dicitur modicum fideicommiſſum reſpectu perſonarum. ibi. §. 1. de hoc ſ. ut. t. quia nonnullis. in glo. 1. ibi, filiusfami. ſi filio ſenatoris permittitur libera peculij adminiſtratio, etiam donare uidetur permiſſum. ibi, cum tutor. de hoc dico de magi. c. 1. in gl. 3. & ibi dico in prin. no. 4. ibi, ſumptus funeris arbitratur pro
12 facultatib. vel dignitate defuncti. Tertio op. φ nō debuerit † ordinatus amplius examinari, cum in pmotione fuerit examinatus, & de facto unius ſæpe non eſt quærendum. ff. nau. caupo. ſta. l. licet. in ſi. de offi. leg. licet. ſol. vt in gl. pe. quæ ſoluit dupliciter. primo φ hic ſpāle, & ſit grā epo. ſecundo φ ex noua cā: quia potuiſſet eſſe factus indignus. ad hoc de off. deleg. inſinuāte. & de excep. paſtoralis. Et propter hoc examinatus priuate in conuentu examinatur publicè, & ibi poſſet ex noua cauſa reprobari. Et in hac glo. ibi medicus. hoc ſpāle propter hominum ſanitatem. ibi, nec aliqua, quia ſæpe manus fallitur, vt ibi, & de pba. c. pe. ibi, licet. i ſi. & de off. leg. licet. & de l. pdicta. dico de accuſ. de his. ꝯrio primo. in ſi. Quæro, ſi ordinator ñ examinauit p ſe. ſed p aliū, an tūc teneatur. dicit Inn. φ ſi alius pñtauit & examinauit locum ñ hēt hoc c. pro hoc tex. ibi, nullo pñtante, & φ dixi. ſ. in t 1. not. & pro hoc inducit Inn. 54. di. ex antiquis. & c. ſi ſeruus. 24. di. qñ. de quo. ſ. de æta. & quali. accepimus. Secundo q̃ro, ſi ordinator
13 † reſignauit ep̄atum, vel depoſitus eſt, hēt tamen vnde poſſit dare vitæ neceſſaria clericis a ſe ordinatis ſine titu. dicit Innoc.

ADDITIONES.

a Fatuum. Adde Saly, in l. 1. C. de ſum. Tri. in 2. no. & per Io. de Imol. poſt eū in c. gratis. de depoſito.

b Vnde dicuntur clerici. Adde c. cleros. 21. diſt.

c Semel examinatus. Adde Arch. in c. de quibuſdam. 37. diſt. Abb. & doc. in c. de illis. el primo. de deſpon. imp.

d Cum ſit monitio de eccleſia cathedrali. Adde glo. in verbo extendi. in cap. quamuis. el 1. de præbendis. li. 6. & ibi. Dom. in 4. col. Card. in c. cum in veteri. in primo no. de elec. Abb. in c. ſacroſancta. in primo not. eo. titu. ſecus in inferiori a cahedrali, vbi eſſet locus ſolennis habens eccleſias matrices. vt in eccleſia prat. nſi, & ſimilibus ſecundum Io. And. Dom. & Ioan. de Imo. in cap. cum adeo. de reſcrip.

nem.[illegible] prouiſor tenetur prius ſuis prouidere q ordinator, vt hic, a ↄ̃rio, ergo eadem rõne prius cogetur ordinator, q ẽt ꝓ ſe præſentauit ſibi ordinatum prinſq̃ ſucceſſor, qđ no. & adhuc fortiorem caſum ponit Inn. in quo tenetur ordinator, quod dic, vt in ſequẽti. q. Tertio q̃ro, ſi defunctus eſt ordinator, dicit Inn. ꝙ potuit cogi dum vixit de ꝓprio ↄſtituere, vñ perpetuo poſſit ordinatus viuere. Et ex hoc dicit Inn. ꝙ ẽt hæredes ſui ad hoc tenentur, q̃a ex quaſi ↄ̃ctu eſt hæc obliga
14 tio inter ordinatorem, & ordinatum: † iõ tranſit in hæredem inſti. de obli. q̃ ex quaſi ↄ̃ctu. Et idem dicit Hoſt. ſi ex maleficio. i. quo tenet hæres, ſ͞m ea quæ no. de ſepul. c. fi. Quarto q̃ro
a in eo, quod dixi in 18. no. ꝙ tripliciter q̃rinir a de beneficio, q ſunt illi modi. ſo. ſ͞m Gof. quætitur primo quo ad ordinatũ ſine titulo, & tunc habet locum quod hic vr̃, & ſufficit prouidentaliter qđ habeat vitæ neceſſaria: ſecundo quo ad curatũ, & in hoc locum habet ſ. e. de monachis, & tunc beneficium debet eſſe ſufficiens ad onera de quibus ibi. Item, & pro vno clerico, de vita, & hone. cle. vt q̃ſque. de tali ſufficiẽtia loq̃tur ĩ. c. extirpandæ. Tertio quo ad dignũ rõne nobilitatis vel ſciẽtiæ, & hoc pinguius ꝓuidebitur, ĩ. c. de multa, in fi. vbi ẽt ꝓuidebitur de pluribus incompatibilibus ex diſpẽſatione Papæ.
b In prædictis tñ attendiſ ↄſuetudo regionis, b q̃a alicubi ſufficiet minus q̃ alibi. ad hoc de dona. cæterum, de cenſi. cum apoſtolus, & facultas eccleſiæ in qua ꝓuidetur, de vita, & hone. cleri.
15 Quinto quæro, quid ſi ordinatus † negligit petere ab ordinatore dum eſt potens in diuitijs proprijs, dicit Inno. ꝙ nihilominus poſſet poſtea petere a ſucceſſore, cum hæc decre. concedat ſibi ius hoc ſine illa exceptio. Sexto quæro quid ſi epiſcopus ordinauit ad titulum qui eſt euictus. Sol. vt in glo. ult. Et in ea ibi ignorauit. ad hoc. ĩ. c. ſi beneficia. li. 6. ibi pñtiũ vbi de hoc, & dic vt dico ĩ. in c. ſeq. in 4. ↄ̃rio, & ibi ẽt de hoc in gl. fi. Septimo q̃ro qualem examinationem facient hij q. ꝓmittitur, hic in ver. ſciturus, dicit Egidius, ꝙ leuem ſummariam: pro, q̃a præſumitur idoneus, ſi aliud non ꝓbatur, de præſum. c. fi. Octauo quæro in eo ꝙ ꝓmittit ꝓuideri ordinato in zamorenſi, vel alia eccleſia, nunquid eſt in optione ordinatoris, vr̃, ꝙ ſic, per illam alternatiuam. Et dicit Vin. ꝑ hoc ſolet quæſtionem q̃ ſolet de facto ↄtingere, ordinatores. n. ab ordinatis ↄuenti volũt eis in ſuis capellis ꝓuidere, vt ipſi ibi permaneant & ſeruiant, ordinati vero volunt beneficium ubi ſolent viuere, nihil aliud dicit Vin. & vr̃ velle quod prædixi, ꝙ ſit in optione epiſcopi, in quo tñ dic, ꝙ intelligitur arbitrio boni viri. ad hoc de iureiu. veniẽs, & c. quintanallis, ſi enim ordinato qui eſt de loco vbi eſt aer ſubtilis, vellet prouidere vbi eſt aer groſſus, & peſtilens, emendabitur per ſupriorem, argu. dictorum iurium.

ADDITIONES.

1 Tripliciter quæritur Adde dom. in d. 1. de præb. li. 6. vbi etiam ponit quod dicatur eſſe ſufficiens beneficium
b Attendatur conſuetudo regionis. Adde glo. in c. 2. 13. q. 2.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians ex cauſa permutationis an & quando perdat titulum.*
2 *Factum contra mandatum Papæ an poſſit tenere.*
3 *Fraudulentus in quo puniatur.*
4 *Beneficia vacantia ex cauſa permutationis olim poterant conferri.*
5 *Reſeruatio præcedens qualiter afficiat beneficia.*
6 *Permutans in beneficialibus quando audiatur, & non,*
7 *Donator non tenetur de euictione.*
8 *Compenſatio doli cum dolo quando fiat.*
9 *Collatio Epiſcopi facta contra mandatum Papæ an teneat.*
10 *Mandatum pro parte implens tenetur implere pro toto.*
11 *Præbenda promiſſa recepto in canonicum non poteſt alteri dari.*
12 *Collatio Papæ contra ſuum mandatum an teneat.*
13 *Expectans apoſtolicus ſi concurrat cum eo, cui facta eſt per Papã, quis præferatur.*

Inter cætera. Qui hoc ignorãti ſcienter ↄtulit præbẽdam q̃ nõ potuit, illa euicta aliã q̃ põt ↄferre tenet. primo ponit factum, ſcđo mãdat, & cãm ex pmiſſa ibi ſupradicto, & ĩ. deciditur ꝙ vtroq; reſtituto magiſter. p. q remãſit ſine ꝑbẽda, petijt ſibi ꝓuideri No. ꝙ nolẽtes permittere beneficia ante omnino renũciant ipſis, vt hic in prin. & ĩ. de re. pmu. q̃ſitũ, melius de re. pmu. c. vno li. 6. Secũ
1 do no. ſ͞m quoſdam, ꝙ renũciãs † ex cã ꝑmutationis nõ ꝑdit titulum, niſi cũ ↄpleta fuerit ꝑmutatio, qđ tñ nõ ꝓbatur hic, &
2 ↄ̃rium teneo in primo ↄ̃rio. † Tertio no. ꝙ factũ ↄ̃ mãdatum Papæ tenet ſi apponatur cl̃a decreti, vt dicit gl. pe. & ꝓ hoc ĩ. ſi aliquis, & de hac cl̃a dic vt de reſcr. ſi tibi. li. 6. & in hac gl. pe. non dubium, factum ↄ̃ legem habetur pro infecto, ibi ſanci-
4 mus de hac de re. ec. non alie. nulli. Quarto no. † ꝙ puniatur fraudulẽtus, in hoc, ꝙ actus, quẽ facere nõ potuit, habeť acſi

nõ ꝙ beneficia vacantia, ex cauſa permutationis poterat olim alij ↄferri, quod tñ nõ probatur expreſſe hic nec ẽt ꝓbatur ↄ̃rium, ſed hodie de æquitate collatio alteri facta eſt nulla, de re. permu. cle. vna. Op. quod non debuerit admitti. H. agens ↄ̃ magiſtrum, p. ſuper ꝓbenda reſignata, per G. ex quo non erat completa permutatio, vnde vr̃ ius remanſiſſe ipſi. G. ex quo reſignauit ſub tali modo, vt daretur ipſi. H. non enim dr̃ amiſiſſe poſſeſſionem qui eam alteri tradit ſub modo, niſi modus exiſtat, vt in iuribus allegatis in gl: 2. ſo. vt in glo. quæ tenet ↄ̃rium, pro hoc, quia beneficia reſignata ex cauſa ꝑmuta
5 tionis vere vacant. vnde decidit rota deciſione. 25. † ꝙ reſeruatio ꝑcedens afficit taliter beneficia, ꝙ per ordinarium ↄferri non põt, nec reſignantes pñt ad ea authoritate proprie redire, pro hoc, q̃a de rigore poſſet acceptari per expectantes, licet de æquitate ↄ̃rium ſit ſtatutũ, de re. permu. c. vnic. lib. 6. Ad ↄ̃ria dic, ꝙ procedit in his quæ poſſunt fieri ſub ↄditione, ſed renunciatio beneficij debet fieri libera, vt in hac gloſ. ibi §. ſi q̃s de hac, & ſe. dico de reſti. ſpo. olim, 1. q. 8. Secundo op. ꝙ collatio facta valebat ex quo beneficium vacabat, cum facta fuerit per dioceſanum ad quem de iure communi ſpectat collatio beneficiorum ſuæ dioceſis, infra. de his quæ fiunt a præ. nouit, & cap. quanto, quod dixi ſ. de elect. cum eccleſia, ſolu. ſecundum Inn. non valuit: quia fradulẽter facta fuit, pro hoc qđ dr̃ ĩ. in fi. in eo ꝙ punitur epiſcopus de hac fraude. hæc ſolutio non bene vere probatur, quia nullibi ſtatutum eſt hanc fraudem facere ad irritationem, de quo tñ dic vt in ſeq. ↄ̃rio ſoluit Inn. ꝙ ideo non valuit, quia epiſcopus non poterat cõferre niſi authoritate Papæ, & his in quos facienda erat permutatio, & ſic exceſſit fines mandati, vnde non tenuit, de offi. dele. cum olim. & ſic ſentit Inn. ꝙ Papa mandauerat epiſcopo, vt conferret inuicem præbendas permutãtibus, quod nõ aperitur in tex. Item ſecundum hæc iura collatio valuiſſet facta tertio. ſed hodie ſecus, vt in præcedenti contrario in fi. & ĩ. q. a. Tertio ſoluit Inn. dicẽs hoc melius ꝙ Papa negocium ꝑmutationis ad ſe reuocauerat, & ideo omnia q in permutatione veniebant, erant reuocata a iuriſdictione ordinarij. arg. de offi. leg. licet 3. q. 6. dudum, quæ ſol. diuinat, niſi dicamus, ꝙ reſignatio ex cauſa ꝑmutationis facta eſſet in manibus Papæ prout dicit gl. 1. vt ſic tunc eo ipſo Papa intelligatur negociũ ad ſe reuocaſſe inter eaſdem perſonas, ſ. de conſti. cum M. & quod ibi dixi, vel quarto dic, ꝙ non valuit, quia Papa decreuerat irritum quicquid ↄ̃. fieret. quod tñ non colligitur ex tex. vel dic, ꝙ non valuit ſecundum conſuetudinem curiæ. ĩ. e. c. 2 li. 6. & quæ dicantur uacare habetur eo. ti. pñti, vel dic, ꝙ valuit: ſed Papa ex cauſa retractauit, & quæ harum ſolutionum ſit verior, dic vt in ſe contrario. Tertio op. ꝙ non debuerit au
6 diri H. contra P. ex quo non erat completa permutatio. † & ſic nullum ius habebat in præbenda reſignata ꝑ G. C. de re. ꝑmu. cum præbus, ubi ſi non eſt ex alia parte completa ꝑmutatio, non competit actio. at præbenda H. non erat adhuc collata G. dicit Inn. ↄ̃rium eſſe verum, & ꝙ propterea retractata fuit petitio, & omnia habita ↄ̃ P. dicit tñ ꝙ q̃uis ipſi H. ↄ̃. P. nõ competeret actio, tñ quia P. fraudulenter præbẽdam alterius recepit, priuatur eo, & forte ẽt ſi fraudulenter non feciſſet q̃a fraus ipſo facto interuenit, & quia talia non recipiunt intereſſe, ad quod poſſet agit ↄ̃ fraudulentum collatorem, C. de re. permu. rebus, quod facit pro ſolutione prima tradita in præcedẽti ↄ̃rio. ſed non ur̃ procedere. Nam licet hoc nõ recipiat æſtimationem pecuniariã, recepit tñ eam quæ ſufficit: q̃a cogitur collator fraudulenter ↄferre aliud bñficium, ut hic in fi. Item ꝑt eſſe ꝙ nõ interceſſit fraus: neq; rõne ↄferẽtis, neq; recipiẽtis, & tunc deberet collatio ualere tanq̃ facta ab habẽte poteſtatẽ, ut in ꝑcedenti ↄ̃rio. ſo. ſoluit Inn. ꝙ cum H. omne ius amiſerit renũciãdo, ar. 7. q. 1. q̃ periculoſum, & iuſtum ſit ei ſuccurri, põt dici, ꝙ ei ↄ̃ P. competit actio de dolo. ff. de dolo. eleganter, §. ſeruus. ubi cum deficit actio ordinaria, datur de dolo. ad hoc, ff. de eo ꝑ quem factum erit l. fi. q̃ ſolutio tollitur. q̃a P. non ur̃ committere dolum ſcđm hæc iura faciẽdo ſibi ↄferri bñficium uacãs, tertio ſoluit Inn. ſpãle eſſe in bñficijs ſpiritualibus, ut a quocũq; peti poſſint facta ꝑmutatione, & maxime authoritate Papæ, quod nota. ſed procedit in caſu illo, quia nondum facta erat permatio: ſed fieri debebat, ut hic in princ. dictum tamen eſt uerum, & plus dicit Innoc. quod in permutatione iurium, qualis eſt permutatio beneficiorũ, poſtquam authoritas ſuperioris interuenit ſtatim ius habẽt permutantes in iuribus permutatis, licet ſecus in rebus corporalibus, ad hoc, ĩ. de re permu. quæſitum. C. de re. permuta, ex placito, quod nota, pro hoc, quia facta collatione ſtatim habet inſtitutus ius adminiſtrandi in rebus beneficii. de cauſa poſ. cum ſuper ubi de hoc, & quo ad contrarium, dic, ꝙ hic non expedit inſtare an iuſte egerit Hoſt. contra. P. quia etiam ſi non iuſte egerit potuit tamen Celeſtinus reuocare quæ geſta erant in ſtatum priſtinum, ne illudere-

vl.& ſ.dixi.ad hoc,ff.de euic.l.1. Sed hæc diſtinctio non procederet in collatore,intelligẽdo,ꝙ cenſeretur donator. nam hic non apparet ꝙ eþs ſe obligauerit ad conferendum,ſed ꝙ cõtulit,& ſic collatio incipitã traditione,& tamẽ tenetur de euictione. Propterea verum eſt, ꝙ non eſt proprie donator, vt in gl. Ad ſecundum de collatore,ſiue ſit epiſcopus, vt hic, ſiue alius,dic,ꝙ aut epiſcopus,& recipiens ſciuerunt impedimentum beneficij,aut vterque ignorauit, aut alter ſciuit, & alter non,primo caſu,& ſecundo non tenetur eþs,quando.n.
8 vterque ſciuit,fit compenſatio † doli cum dolo ff.de dolo.ſi duo.de compenſa.ſi ambo.& J.de adul. c.pen. & fi.ſed quando vterq; ignorauit ceſſat fraus,& ſic actio.hoc tñ caſu dicit Hoſt.ꝙ ſi recipiens non eſt ordinatus ad beneficium, in nullo tenetur eþs aſſignare nõ æquiualens, ſed competens.i.neceſſariũ ,vt no.ſ.c. proxi.dic vt J e.q.aut ſciuit eþs,& recipiẽs ignorauerit,& tenetur epiſcopus,vt hic.aut econuerſo,& nõ tenetur,vt in duobus caſibus præcedentibus.dic tamen,ꝙ his caſibus quibus epiſcopus nõ tenetur,verum eſt, ꝙ non teneatur condictione huius,c.ſed non tenetur ex generali officio ſi prouiſus eſt pauper,ne mendicet in opprobrium cleri.ſ. c. epiſcopus ſi,& quod ibi dixi,& in hac gl.vlt.qui reprobos,de hoc de cenſi.c.pen.in gl.fi.ibi ſi conuenerint,de hac,& ſeq.dico ſ.titu.1.tuæ.contrario,a.ibi,ſi quid alicui debetur æſtimatio legati,ꝙ legatarius non capit corporis vitio qualitate relicti,vel alia probabili cauſa,quod tamen alius capere poterat, & idem dicit lex ſequens de legato cuius commertium hæres ſion habet. Quæro in eo, ꝙ Papa decernit irritum ſi conferretur beneficium alteri quam.P.ſi clauſula decreti non ſit appoſita,& non ſeruato mãdato confert epiſcopus alteri. Dicit glo.pe.videri ꝙ collatio tenebit,per c.dilectus,a.J. eo. qñ autem eſt clauſula,ſecus eſt,& maxime hodie,qa in tali clauſula apponitur,ꝙ ſiue ſcienter ſiue ignoranter contrafiat, ſit irritum,pro hoc quod no J.eo.titu.ſi apoſtolicæ.lib.6. Secũ
9 do quæro circa hoc,quid ſi Papa † mandat conferri beneficium alicui,& epiſcopus alij contulit. Inno arguit collationem tenere,per c.ex ore.de his quæ fiunt a maio.par.c. Nam licet iudex per ſententiam conſtituat pignus, non valet niſi in poſſeſſionem fiat inductio,ff.de pigno.actio.non eſt mirũ. Item ex mandato obligantur perſonæ,non res,vel præbende ar.ff.de polli l.2.de contrahen.emp.l.vlt.& ſic videtur,ꝙ mãdatum proprie non afficiat præbendam.In contrarium,J.de donationibus,per tuas,de noui ope.nun.c.1.ff.de edẽ.quędã. Innocen.refert quoſdam dicere,collationem epiſcopi bene tenere licet ſit puniendus,J.eo.dilectus,2.pro hoc ſ.in 2.contrario.in 2.ſol.ſed ſi Papa decerneret irritum quicquid contra fieret,non valeret ff.de leg.1.hoc modo,C.de reb.eccl.nõ alie.ſancimus,& ita eſt deciſum,J.de conceſ. præben.ſi ſoli.
10 lib.6.Tertio quæro † ſi aliquis authoritate literarũ Papæ ſit receptus in canonicum alicuius eccleſiæ, & capitulum poſtea præbendam huic debitam alij aſſignat,dicit Inno. quod non valet aſſignatio,nam cum impleuerint mandatum pro parte recipiendo apoſtolicum,videntur conſenſiſſe,quod totum impleant,& præbendam aſſignent cum facultas ſe obtulerit,& ſic uidentur negocium remiſiſſe ad Papam, vnde, ſi contra fieret,illuderetur Papæ, & impediretur reuocatio, vel remiſſio huius beneficij facta ad Papam modo prædicto, & ita eſt deciſum,infra,eo.ſi poſtquam,& cap. cum cui, & c. ſi apoſtolica.lib.6. Quarto quæro nunquid apoſtolicus habet actionem ex hoc.dicit Inno.quod habet actionem de dolo, vel condictionem ex hac decre. vel officium iudicis contra quemlibet poſſeſſorem, ſicut hic. Papa namque ſubſtinere non debet,ꝙ ſibi deludatur,vel ꝙ ſua reuocatio impediatur, J.eo dilectus,2.de poſtul.bonæ.2.de offi.leg:licet,& qđ dicit, reuocatio,intellige per dicta in præcedenti quæſtione,& pro hoc d.c.ſi poſtquam,vbi dicitur,quod habens canonicatum authoritate Papæ ius habet ad præbendam proxime vacaturam,ita,quod cum uacat licite petere poſſit,per quod dic, ꝙ habet conditionem,ex illo c.melius q̃ ex hac decr.q̃ in alio caſu loquit. Quinto quæro quid ſi mandauit Papa canonicis ꝙ aliquem reciperent,qui cõtradixerunt,& excõicationẽ ſuſtinuerunt.dicit Inn.ꝙ ſi non appellant,mandatum tranſiſſe

hoc,quia lite pendẽte nõ dẽt priuari poſſeſſione ſua. de reſt. in inte.c.2.li.6.quod eſt verius,non enim dicuntur innouare vtentes iure ſuo priſtino.de app.non ſolum,& quod ibi no.
11 co lib.Sexto quæro,† ſi capitulum recipit aliquem in canonicum ad præbendam cum ſe facultas offerret, & poſtea vacantem ꝯtulit alteri.dicit Inn. ꝙ receptus habet actionem ꝯ poſſidentem.Opp. ad hoc de his quæ dixi in præcedenti qõ. ſoluit Inn.ꝙ ratio diuerſitatis eſt,quia qñ capitulum ꝯtulit, Papa ad ſe nihil reuocauit,nec canonici ad Papam aliquid remiſiſſe vñr: nec conſenſiſſe, ꝙ remitteretur: ſed tñ penes ſe poteſtatem conferendi tenuerunt,non poſſunt autem ꝯferre ius in prębenda vacatura,quod no.Op.ad hoc, ꝙ nõ poſſit capitulum variare, ſicut ne variat patronus eccleſiaſticus. J. de iur.pa.ꝙ autem.Sol. Hoſt. illud verum qñ præſentatio fit ad eccleſiam vacãtem. hic autem loquitur de receptione ad vacaturam,quo caſu etiam citatio non arctat.de elect.bonæ. 2.de hoc de ꝯceſ.præben.ſi ſoli.in vlt.gl.li.6.Septimo quæro,
12 quid ſi papa mandat præbendam †ꝯferri alicui,deinde vacãtem contulit alteri. Arch. J.eo.ſi poſtq̃.lib.6.dicit collationẽ non tenere.dic melius,ꝙ hodie propter clauſulas quæ apponuntur,tenet collatio.dicit enim papa ꝙ ꝯfert non obſtante, ꝙ aliqui ſup receptione ſua literas apoſtolicas obtinuerint, quibus tñ non vult præiudicari quo ad alias præbendas, ſed quo ad iſtam ſic, dummodo non ſit alicui ius quæſitum in re:& nõ quæritur ius in re ante collationem. J. de conceſ. ꝓben.c.fi.li.6.in fi.& eo.tit.c.pen.e.lib.& de hoc rñdi in q.facti ſeq. Octauo quæro circa hoc,expectans apoſtolicus attentauit beneficium vacans , quod papa poſtea alteri contulit, de
13 expectatione mentione non facta.deinde executor† cõtulit
* expectanti,qs præferetur.cõſului *ꝙ is cui fuit facta collatio ꝑ papã,ex quo per acceptationẽ non erat expectanti ius quæſitum in re.pro hoc clauſula ſolita apponi de qua prędixi.Itẽ quia papa reſeruat ius imperrantium ad alias præbendas, ex quo patenter liquet ꝙ vult collationem præferri expectantibus,quod tenet Ioan. An.eo.tit.ſi poſtq̃.vbi de hoc plene per Arch.& per eum,& idem tenet Io.An.eo.tit. dudum. ſuper gl.prima li.6.quod no. nec acceptatio aliquid operatur quo ad ius acquirendum in re.d.c.finali.in fin.

ADDITIO.

* Conſului. Vide in cõſi.61.quod incip.ad dubia præmiſſa. & conſi.126.quod incip.vacarunt canonicatus.B.S.

SVMMARIVM.

1 *Ambitio in clericis reprobatur.*
2 *Auaritia in clericis eſt reprobanda.*
3 *Promotioni ſe ingerens hoc ipſo repellitur.*
4 *Copulatiuę ad veritatem non ſemper requiritur quamlibet partem eſſe veram.*
5 *Præbendarum pluralitas non facit quem indigibilem.*
6 *Patientia an inducat diſpenſationem.*
7 *Plura beneficia de iure communi an quis habere poſſit.*
8 *Epiſcopus non poteſt quem alterius diœceſis recipere ſine commendatitijs.*
9 *Præbendas plures vel beneficia an habere liceat. & nu.10.*
11 *Beneficiorum ſimplicium multitudo an permittatur eidem.*

Cum iam dudum. Opponẽti plura ꝯ electũ ſufficit alterum,ꝓbare,qđ ad caſſationẽ eius ſufficiat.h.d.quo ad caſũ.ſed quo ad titulũ h.d.pluralis in dignitatib. vel præbendis in tñ ꝙ ambitioſus cenſeatur,ab alijs beneficijs repellitur. primo ponit ſex q̃ opponuntur contra electum.Secundo quæſtionis diffinitionẽ conditionalem.ibi, mãdamus. Tertio antipophorã,ibi cum
1 multa.Birinia,alias Britannia.noſtræ. quod dicit in gl. & in
a ea.in fi.in tertia ꝯpilatione.No. † ꝙ ambitio reprobatur a in cleri-

ADDITIO.

a Ambitio reprobatur. Adde.§.ambitionis.7.q.1.ante omnia 40.diſt. cap.in ſcripturis 8.q.1.

rens promotioni hoc ipſo repellitur.ibi,ſe ingerit.de hoc in-
fra in 1.q.Quarto not ꝙ adminiſtrans ante confirmationem
hoc ipſo repellitur.de hoc in glo.hoc ita.Quinto no.quod ad
4 veritatem copulatiuę †nõ ſemper requiritur quamlibet par-
tem eſſe veram.quia hic plura fuerunt obiecta copulatiuè,&
ſufficit aliquid probari de his,quæ ſufficiant.ad hoc.de reſer.
ca.& quod ibi dixi & c.olim.ad fi.Sexto not ꝙ licet vnus ca-
5 nonicus poſſit eccleſiam defendere.de except. dilecti. non tñ
in perſona eius fertur ſententia.ſed in perſonam eccleſiæ,ibi.
Sidunenſem eccleſiam abſoluentes. dicit tamen Pet.ꝙ ma-
ior pars capituli ſe oppoſuit quod tamen dic, vt in glo.pe.ſed
dictum eſt verum, quia ſententia fertur in perſonam domi-
nium effectu.de elect.querelam.& quod ibi no.& in hac gloſ.
pe.ibi,inter dilectos.La.& Io.Septimo no.ꝙ multa per patiẽ
tiam tolerantur &c.quod intellige de tolerantia per compa-
rationem permiſſionem.& no.3. di. omnis.ad fi.glo. t. per talẽ
tamen tolerantiam non inducitur diſpenſatio.vt hic in gloſ.
vlt.& no.Inno.de fil.præsby.veniens.& gl.J.c.dilecto.in ver.
oſculum.Oppo.ꝙ obiectio quæ hic facta fuit de pluribus,nõ
debuerit admitti:quia nihil apparet fuiſſe petitum per Ioã.&
exceptio competit ſolum contra agentem.de excep.a nobis.
ſup.de app.conſtitutus 2.ſoluit Innocen.tribus modis.primo
ꝙ Io.petebat confirmationem electionis factę de ſe in eccle-
ſia Sidunen.contra hoc tamen eſt,quia electio fuerat confir-
mata,& iterum confirmatio caſſata fuit vt inf.innuit Innoc.
Aliæ duæ ſolutiones dicuntur inf.duobus proximis cõtrarijs.
Secundo oppo.ad hoc,quia obſtare debuit caſſatio tanquam
quæ habebat vim rei iudicatæ.ſoluit Innocen. ꝙ non tenue-
rat propter iudiciorum ordinem non ſeruatum:quia proceſ-
ſum erat non admiſſo contradictore.in Auth.de ſanct.epiſ.§.
ſi quis autem.remanebat autem ius ſaluum quæſitum ex ele-
ctione arg.de elec.ſi confirmationem.libr. 6. Secundo ſoluit
Innocen.quod agebat contradictor petens confirmationem
caſſationis non obſtante appellatione Io.& ad iuſtificandum
petitionem ſuam proponebat quæ ſequuntur. Tertio oppo.
ad hoc,quia caſſatio erat ipſo iure confirmata, quia tranſiue-
rat in rem iudicatam. ſoluit Innocẽ.ꝙ a caſſatione fuit appel
latum,vt prædixi,dicit etiam Inno. ꝙ ille qui excipiebat dice
bat ꝙ Io.confirmatus erat forte ab ordinario, & poſtea cõfir-
matio caſſata fuerat per ſuperiorem ad quem fuerat appella-
tum.& ꝙ ille poſt caſſationem miniſtrauerat. & ꝙ indignus
erat promotione.de elec.per inquiſitionem. Tertio ſoluit In-
nocen.ꝙ negabatur confirmationem fuiſſe caſſatam.nam ſi
caſſata fuiſſet,& non appellaſſet, vlterius non audiretur, etiã
ſi non miniſtraſſet.& per hoc intellige & ſupple glo.hoc ita.
Hoſtien.dicit primum intellectum colligi ex antiqua.dic,ꝑ
et antiqua in c. 1.de re iud.quod allegat glo.prædicta, colligi-
tur ꝙ Papa reuocauit proceſſum iudicum qui confirmaue-
rant,& eorum qui caſſauerant.& ſic potuit audiri.& hoc etiã
vult glo.in ver.aliud præmiſſorum. Quarto oppo.quia quędã
de obiectis contra Io.non ſufficiũt: ſicut illud de pluralitate
5 præbendarum: nõ enim per hoc fit quis in eligibilis. de ele.
dudum 2.ver.inſuper. ſo. pluralitas præbendarum de ſe ſuffi-
cit vt in contrario.ſed hic proponebatur copulatiuè. & ita ẽt
ponitur in mandato Papæ,ibi,plures dignitates atque præbẽ
das.non dicit vel.& ꝙ poſſit pluralitas præbendarum in eadẽ
perſona concurrere,probatur de excep.cum eccleſiasticæ.qđ
approbat generalis conſuetudo quod dic,vt J. qõ. 2. Quinto
oppo.ad hoc 81.diſt.epiſcopi 16.q.1.præsbyteros ſ̃. eod. cum
non ignotes J.de conceſ.præb.literas.ſo.vt in d.q.2.Sexto op.
ꝙ non debuerint audiri opponentes qui elegerant.de cle.cõ-
iu.diuerſis.de elect.nulli.lib.6.ſol.vt in gloſ. pe.Septimo opp.
6 meo quod dixi,patientiam †,de qua hic in fi. non inducere
diſpenſationem.quod etiam dicit glo.vlt. quod imo inducat
ff.de inſtitoria.ſed & ſi pupillus.§. de quo palam. vbi tenetur
dominus de facto inſtitoris,ſi patitur & non contradicit con-
tractib. per eum ſuo nomine faciendis.pro hoc ff. de tributo-
ria.l.1.§.ſcientiam. vbi patientia habetur pro voluntate. licet
glo.vlt.inducat hanc in cõtrarium.& facit,quia ibi dicit ſciẽ-
tia accipi quæ habet & voluntatem. ſed tamen non ſequitur
ꝙ non requiritur voluntas expreſſa, ſed ſufficit ꝙ non appa-
ret de voluntate.pro hoc ff.de exercitoria.l. 1.§.ſi is,qui ſic er
go videtur Papam ſtatim conſentire & approbare,ex quo re-
ſiſtere poteſt,& non reſiſtit 2.q.7.quapropter.& quod not.de
reg.iuris tacet lib.6.ſolu.per no.in d.regula. Item ſecundum
Hoſtien.licet Papa patiendo videatur conſentire quo ad præ-
ſentia inquantum contingat animas commiſſas ne ſint dece-
ptę.de elec.dudum 2.in prin. & quod ibi no. glo.in ver.dece-
ptę.quia in hoc non deficit fides,licet deficiat ſacramentum.
de præsby.non bapti.veniens,& quod no.de ſup.neg.præla.c.
pe.dc tamen,quod non intelligitur conſentire vt per hoc ap
probet indigne promotum.de ſentẽ.excom. cle. ſi ſummus.

rum quamdiu fuerunt probabiliter ignorantes. Quæro circa
ſex quæ fuerunt oppoſita Io.an ſufficiant omnia: vel quæ ſic,
& quę non.ſol.primum obiectum fuit de multitudine digni
tatum,& hoc ſufficit,vt hic.& de ele.dudum 2. niſi probetur
canonica diſpenſatio.d.c.dudum,inf.c.de multa.ĩ fi.vnde hic
non fuiſſet opus addere copulatiuè de multitudine præben-
darum. Secundum fuit de multitudine præbendarum. & de
hoc an ſufficiat,dicetur in ſeq. q. Tertium fuit uitium ambi-
tionis.& hoc ſufficit.de cle.nõ reſi. relatum. & dixi in primo
no.Nam etiam eſt mortale,ſecundum Hoſtien. Quartũ fuit
vitium auaritiæ,quod etiam ſufficit.vt in glo. & vocatur aua
ricia cæca J.de exceſ.præla.nimis 1.in prin.de elec.auaricię.li.
6.Quintum,quia ſe ingeſſit:& hoc ſufficit,quia nullus debet
ſibi honorẽ &c.de elec.qualiter.C.de epiſ.& cleric. ſi quem-
quam Et dicit Go.ꝙ quidam manibus & pedibus reptant,vt
ſe ingerant in patrimoniū Ieſu Chriſti. Sextum fuit admini-
ſtratio ante confirmationẽ, ꝙ ſufficit.de electi.noſti. Ex hoc
no.contra præſentatos per religioſos qui ante inſtitutionem
7 adminiſtrant.† Secundo quæro generaliter,an poſſit quis ha
a bere plura beneficia a de iure cõmuni.ſolu.q̃ſtio nõ eſt dubia
in beneficijs de quibus in iure eſt expſſum ꝙ ſunt incompati
bilia in eadem eccleſ.vt ſunt dignitates & curata J.eo.de mul
ta.ſed de ſimplicibus,vt de præbendis, procedit.& in hoc qui
dam,vt refert Innoc.dicunt,ꝙ de iure cõi licet habere plures
præbendas,& plures canonicatus,cũ conſtitutio ca.de multa
prohibeat tantum & dignitatibus & curatis.ſi enim Papa vo
luiſſet,prohibuiſſet de prædictis argu.de deci.ad audientiam.
Opp ad hoc.70.diſt.ſanctorum.ſoluunt prædicti ſecundum
Inno.ꝙ loquitur ſecundum antiqua tempora,vel aliter ſide
ut ſtatim inf.Alii,ut refert Inn.inhærent c.ſanctorum.dicen
tes ꝙ quis plures p̃bendas habere poteſt:ut ibi. ſed non erit
canonicus,niſi in una eccleſia.nam ratione canonicatus dẽt
ſeruare ſtatuta prioris eccleſiæ,& ordines ab epiſcopo illius
eccleſiæ recipere,& electionibus,& ordinationibus illius in-
tereſſe,& ab eo iudicabitur non a ſecundo ar.72. diſtinct. ca.
1.& 2.& per totum,ff.de procura.inſinuatione. niſi conueni
ret ſuper ſecundo beneficio,uel ratione maleficii commiſſi
in ſecunda diœceſi.arg.de fo. ꝯpe.ſanè.& c.poſtulaſti. & c.fi.
C.ubi de cri.agi opor.auth.qua in ꝓuincia.C. ubi in rẽ actio.
l.1.Inno.approbat primam opin. Hoſt. vero dicit aliter.vt J.
ea q.Proſequendo vero glo.Inn.quo ad c. ſanctorum.ſ̃.indu
ctam in contrarium.dicit Inn.alias ſolutiones.vna eſt, quod
in una eccleſia tantum debet quis intitulari.i.denominari.d.
c.& ea.di.c.1.& ſimul.in prin.quando fit clericus,ſed ex poſt
facto bene licet habere plures præbendas, nec propterea tol-
litur quin denominetur a primo epiſcopatu tantum: quia
cum ſit factus clericus vnius epiſcopi,& ordines tantum ad
cultum eius receperit,ſi ſit clericus alterius tamẽ ordinis,re-
cipiet tantum ad titulum prioris. Poſſet tamen dici ſecundũ
Inn.ꝙ & primam & ſecundam præbendam habebit intitu-
latam,& poterit ab vtroque epiſcopo ordinari.& hoc eſt ap-
probatum,de tempo.ord.cum nullus.lib. 6.& per hoc tolli-
tur præcedens ſolutio ad c.ſanctorum.Oppo.ad hanc vlt.ſo-
lutionem de.c.dudum.2.circa fi.ſ̃.de elect.& poteſt induci in
eo quod ibi dicit de pluribus beneficiis,quod intelligitur de
non curatis,ſed dic ꝙ non obſtat: quia ibi ponderatur multi
tudo.Item habebat ibi alia plura incompatibilia.Ad idẽ op-
ponit Inn.ꝙ non licet etiam laico alterius epiſcopi conferre
ſacramenta eccleſiaſtica.de pœn.omnis. de paro. ca.2.3.& 4.
ſoluit ꝙ ex quo factus eſt canonicus alterius epiſcopi, per cõ
ſequens factus eſt ei ſubiectus, ita ꝙ ille dicitur ordinare cle-
ricum ſuum.Opp.ad idem 71.diſt.priuatus.vbi dicitur, † qđ
8 nedum clericum,ſed nec laicum alterius epiſcopi põt eps re
cipere ſine commendatitijs illius.ſoluit Inn.illud uerũ quo
ad ordines,ſed præbẽdam bene dabit ſine eius literis, uel qđ
ibi de ignotis clericis uel laicis.dicit Inn. fruſtra requiri lite-
ras,quod no.Et pro hoc iuſtificatur dicta ſolutio, approbata
in d.c.cum nullus.Aliter reſpondet etiam Inn.ad d.c.ſancto-
rum.ꝙ id quod ibi dicitur ex diſpenſatione epiſcopi quẽ nõ
poſſe fieri præbendarium in diuerſis eccleſijs, voluit notare
auaros qui prębendam petebant,non propter Deum,ſed ꝑp
fructus tantum quos cum tali intẽtione nec de iure epĩ, nec
ex diſpenſatione tenere poſſunt. Sed ſi quis in habendo plu-
res canonicatus vel præbendas non attendit propriam volun
tatem,ſed ſeruitium Dei,nec proprium honorem, ſed onus,
hic

ADDITIO.

a An quis poſſit habere plura beneficia. Adde c.1.ſanctorum 70.diſt.cap.cum noſtris.de conc.p̃æben. Spec.tit.de leg.§.in §.videndum.ver.illud autẽ quæ ri conſueuit. Ad cũ.in c.gratia.de reſc.li.6.

hil eſt, vel dic, ꝙ ibi prohibetur nimia multitudo, quæ ſonat
in vitium & ambitionem, quæ prohibetur. vt hic & ſup. eod.
quia intantum. Et de intellectu illius c. etiam dixi ſup. de cle.
non reſi. c. fi. & de reſcrip. cle. gratiæ. vbi dixi ꝙ c. illud loquitũ
ſecundum ſtatum originarium beneficiorum quo atento cũ
non debeant creari beneficia niſi ſint ſufficiẽtia inſtitutis. de
vita & hone. cle. vt quiſque. non poteſt quis tenere ſine pecca
to plura talia ſine diſpenſatione. quod tamen intellige vt inf.
ea. q. in fi. Oppo. ad prædictam cõcluſionem Inn. quia ſi quis
habebit præbendas in pluribus eccleſijs, ſequetur abſurditas:
quia vnus prælatus pcipiet, ꝙ fiat ſacerdos, alter ꝙ remaneat,
diaconus, vnus ꝙ negocia vnius eccleſiæ proſequatur in cu-
ria regis, alter ꝙ negocia alterius eccleſiæ in curia Papæ, vnus
vocabit ad electionem, alter mandabit ꝙ nõ recedat de eccle
ſia, & nemo poteſt duobus dominis ſeruire & c. arg. 26. diſtin.
c. a. 21. q. 1. c. 1. ſoluit Inn. ꝙ obediet primo, quia recipiẽdo be-
neficium a ſecundo, intelligitur recepiſſe ſaluo iure primi. arg.
de confir. vti. capitu. fin. de iureiur. tua. de reli. domi. quia mo-
naſterium. niſi fortè in ſecunda eccleſia aliqua eſſent facien-
da vbi eſſet neceſſarius, nec prima ſentit incommodum, vel
ſentit modicum. Nam tunc agendum eſt cum ſuperiore vt
cogat epiſcopum dare licentiam. ar. de iurepa. nullus. & ſecũ-
dum Innocen. fortè ſi mora eſſet periculoſa, ipſemet poſſet
venire contra mandatum. pro hoc ff. ad ſilla. ſi quis in graui.
§. ſi cum omnes. ſup. de ap. cum parati. & quod ibi no. nõ enĩ
eſt malicijs hoĩum indulgẽdum. ff. de rei ven. l. in fundo. Op.
ad idem, quia quandoque vtrunque beneficium requirit reſi
dentiã. quo caſu ſurgit incompatibilitas. vt in curatis ſup. de
cle. non reſi. c. fi. ſoluit Inno. prædictam concluſionem proce
dere vbi neutrum requirit reſidentiam, vel alterum tantum.
perſiſtit itaque Innocen. in concluſione prædicta. ſed Hoſtiẽ.
dicit ꝙ debiles sũt rationes ꝓ ipſa inductæ. & remittit ad no.
J. eo ſup c1. & de conceſ. præben. literas. vbi arguit pro & con-
tra. primo † qđ liceat habere plures præbendas vel beneficia
9 per l. quotiens, in fin. ff. de actio. & oblig. C. de rei vxo. actio.
l. vnico. §. ſciendum. in quibus patet ꝙ eidem poſſunt compe
tere plura iura. Ad idem de reſcrip. dilectus 2. vbi Ioannes de
quo ibi, habebat beneficia in tribus epiſcopatibus. ad idem
de procu. ex inſinuatione. de elec. eccleſia. el 2. Item quia in
eandem perſonam cadit ius duplicis prælati. de ſent. excom-
mu. officij. & pro hoc de teſta. relatum 2. præterea ſimpliciter
prohibetur pluralitas religioſis J. de reli. domi. c. fi. ergo ſecu-
laribus conceditur. arg. ff. de iudi. cum prætor. de præſum. nõ-
ne. Item nimia multitudo damnaretur dicendo contrarium,
& multi peccarẽt mortaliter, quod eſt abſonum. quia qui ni-
mis emungit & c. 4. diſt. denique. nec iura contraria ſunt rece
pta. ad hoc di. 4. § leges. in procemio inſtitutionum §. igitur.
in Auth. de hæredi. & fal. §. 1. Item per conſuetudinem vide-
tur Papa quaſi tacite diſpenſare. quia multa per patientiã & c.
vt hic. & J. de conceſ. præben. literas. vbi Papa non videtur prĩ
cipaliter damnare cõſuetudinem. In contrarium inducit no.
de inſti. c. 2. & inf. c. ſuper. vbi beneficiati non cenſentur ido-
nei ad aliud, & rationem naturalem, quia ſingulæ præbendæ
requirunt ſingulos actus & miniſtros. & tenentur canonici
ad reſidentiam, vt aſſiſij, ſupra titu. 1. c. pe. Item, quia numerus
debet eſſe plenus, nec poteſt quis a loco recedere. ff. de decu.
l. 1. vbi de laicis quo ad ſua officia. ergo fortius in bñficijs. in
Auc. de clericis q recedunt col. 5. & ꝓ hac parte ↄcludit Hoſ.
q a ↄ̃ria opinio palpat crimina & inſanata relinquit 50. di. ſi qs
10 diaconus. & ꝙ non liceat habere plures † p̄bẽdas in titulũ, in-
ducit in ar. 27. di. acutius. C. de pac. dota. l. ſi mulier. ff. ad muni
ci. municipes. dicens in hoc prælatum diſpenſare non poſſe.
per c. ſanctorum. præalle. Et ad contraria rñdet ꝙ loquunt ex
diſpenſatione, vel notant nõ ius, ſed factũ, quod non eſt con-
ſiderandum. de elec. cũ cãm. Dicit tñ, ꝙ ep̃s diſpenſare põt in
pluribus præbendis habẽdis, non in titulum, ſed in beneficiũ,
in quo vult Hoſt. inhærere alteri de intellectibus, datis ſ̃. ad
capitu. ſanctorum, & hãc diſpenſationẽ ſm eũ põt ep̃s facere
etiam ob prærogatiuam meritorũ, vt ſic poteſtas diſpẽſandi
ſit ipſis ſublata in duplicib. tñ. Ex hoc dicit, ꝙ ſi erũt benefi-
cia in diuerſis ep̃atibus, fiet diſpenſatio per ambos ep̃os, vel

etiam dixi in d. cle. ꝙ dupliciter quæri poteſt an multitudo
11 beneficiorum † ſimplicium permittatur eidem. primo, vt q̃-
ramus an plura talia ſint incompatibilia ita ꝙ per acceptatio
nem ſecundi vacet primum, vel ſaltem liceat ordinario pri-
uare primo vel ſecundo. Alio modo quæri poteſt an plurali-
tas ſit prohibita, ita ꝙ ſit peccatum habere plura. primo mo-
do vera eſt opi. Inn. de iure & ↄſuetudine: nam beneficia in-
compatibilia modo prædicto dicuntur tantum in ſequenti-
bus caſibus, vt ſi ſunt duo curata, vel dignitates, vel perſona-
tus, vel aliquod iſtorum cum altero. de conſue. ca. 1. lib. 6. vel
plura ſimplicia reſidentiam requirentia. ſ̃. tit. 1. cap. fi. vbi hoc
no. vel plures canonicatus in eadem eccleſia. J. de conceſ. prę
ben. literas. pro hoc no. de reſcrip. cle. gratiæ. in gloſ. in verbo,
beneficium. quæ eſt no. Quo ad ſecundum modum quæren
di dic, ꝙ attẽto ſtatu beneficiorum originatio ſemper debẽt
conſtitui ſufficientia. de vita & hone. cler. vt quiſque. non li-
cet tamẽ ſine peccato habere plura talia ſine diſpenſatione,
& ſic loquitur. ſ̃. e. cum nõ ignores, cum ſimilibus, & ſecun-
dum hoc procedit opi. Hoſt. hoc tamen caſu euitatur pecca-
tum ſi quis habet plura talia propter generalem conſuetudi
nẽ quæ hoc habet, ꝙ poteſt de illicito facere licitum, & ecõ-
nerio. de cle. coniu. cum olim, ſed attento ſtatu hodierno be
neficiorum. i. reſpectu temporis de quo quæritur, cum repe-
riantur ſæpe beneficia ſimplicia ſufficientia, non eſt peccatũ,
maxime propter prædictam generalem conſuetudinem. Ita
tamen quod ceſſet auaritia, quod dixi, ſup. ea. q̃. & de his la
tius dixi in d. cle. gratię.

SVMMARIVM.

1 *Aliquid poteſt tenere pro parte, & pro parte non.*
2 *Expectatio vacatura repugnat concilio Lateranenſi.*
3 *Componi ſuper quæſtione beneficij an poſſit.*
4 *Legatus non diſpenſat contra concilium.*
5 *Receptus in canonicum non debet carere præbenda.*
6 *Cardinalatu nulla eſt maior dignitas.*
7 *Legatus non poteſt diſpenſare contra concilium.*
8 *Canonicus ſupernumerarius quid conſequatur.*
9 *Supernumerarij plures nunquid eligi poſſit.*
10 *Canonicus receptus ſine præbenda an poſſit petere præbendam pri-
mo vacaturam.*
11 *Altaria & alij redditus eccleſiaſtici dici poſſunt præbendæ.*
12 *Receptus vltra numerum quando portionem petere poſſit.*
13 *Conſuetudo Vrbis circa portiones.*
14 *Receptus vltra numerum an habeat partem de victualibus quæ ve-
niunt in communi menſa.*
15 *Canonici regulares non poſſunt habere proprium.*
16 *Portiones, & præbendæ an differant.*
17 *Portionis quotidianæ appellatione quid veniat.*
18 *Receptus in canonicum antequam habeat præbendam an debeat habe
re diſtributiones quotidianas.*

Dilectus. Recepto in canonicum quam cito facultas
ſe obtulerit, præbenda debetur, & interim
quotidianas diſtributiones habebit. Ita cõmuniter ſumma-
tur. ſed hæc ſummatio quo ad ſecũdum dictum de diſtribu-
tionibus non probatur hic: quia in fine dicit, portiones, non
diſtributiones, quod tamen dic vt J. q. vlt. Item hæc ſumma
tio non cõplectitur dubium c. Ideo ſummo ſic. Si recipitur
quis in canonicum ſub expectatione præbẽdæ, adiecto quod
interim nil recipiat, non tenet adiectio, etiam authoritate le
gati facta, & ei prouidebitur cum facultas ſe obtulerit, & in-
terim portiones quotidianas habebit. primo ponit mandatũ
Apoſtolicum. Secũdo proceſſus legati iuſtus, & iniuſtus. ibi,
ad inſtantiam. Tertio iuſti cõfirmatio, & iniuſti irritatio, ibi,
cum ergo. quarto papæ prouiſio. ibi, faciẽtes, vel breuius. Pri
mo ponitur factum, ex quo quæſtio. Secundo determinatio.
1 ibi, cum ergo. † Nota, quod aliquid poteſt po parte tenere &
pro parte non. ſic ſupra de reſcript. cauſam. de hoc in gloſſ. 3.
2 † Secundo nota quod expectatio vacaturæ repugnat conci-
3 lio lateranenſi infra de conceſ. præben. capitu. 2. † Tertio no.
quod poteſt componi ſuper quæſt. beneficij quod dic, vt inf.
c. nui.

Digitized by Google

ꝙ receptus in canonicum b non debet carere præbenda ſ.
ca. relatum. Sexto nota, ꝙ recepto in canonicum c debe-
tur præbenda, cum facultas ſe obtulerit. de hoc in glo. penul-
tima. Septimo nota, quod tali debētur etiam portiones quo-
tidianæ, in quo tex. hic eſt ſingularis. licet videatur concorda-
re inf. c. dilectus 2. in fi de hoc inf. q. 13. Opp. quia epiſcopus It
conenſis videtur hic ſibi fuiſſe cōtrarius. Primo namque re-
ceperat T. in canonicum, deinde impugnabat cōſtituēs vnā
partem cum capitulo ſuo, vt hic, ibi, inter eum ſ. T. ex parte
vna, & epiſcopum & canonicos, ſ. ex parte altera, & ſic contra
ſup. de cle. coniu. diuerſis. Solu. poteſt intelligi text. ibi. inter
eum & epiſcopum modo prędicto. poteſt etiam ſecundo in-
telligi ꝙ epiſcopus erat pro T. & tunc dic inter eū & epiſco-
pum ſcilicet ex parte vna &c. quod tenet Hoſtien. ſed hoc nō
procedit per finem c. vbi mandat epiſcopum & canonicos ꝓ-
pelli, vnde verior eſt expoſitio prima ſecundum Abb. & Egi.
Ites hoc notat Abb. epiſcopum authoritate ordinaria im-
pugnare poſſe, ad quod facit de mādato Papæ. pro hoc inf. de
concel. præben. poſtulaſtis. quia tanquam alter &c. de appel.
a collatione, libro ſexto, quod eſt verius. Op. in eo, quod Præ
neſtinus epiſcopus, qui eſt cardinalis, fuit promotus in Re-
mensem archiepiſcopum, cum tamen non liceat, deſcende-
re de tranſl. c. fi. So. olim licebat hoc, hodie non, ſecundum
6 Hoſtien. dicentem ꝙ Romana curia tenet, ꝙ nulla dignitas †
ſit maior cardinalatu, cum ipſi vna cū Papa omnes iudicēt,
nec poſſunt ab alio quam a Papa & collegijs ſuis iudicari. 12.
quæſt. 3. nemo. & c. ſe. Tertio oppo. ad hoc ſup. tit. 1. c. 2. de ele.
ecclesia 2. qui fi. ſint legi. per venerabilem. ver. rationibus. Ho
ſtien. non ſoluit, ſed ſolui poſſunt ex prædictis, maxime c. ec-
cleſia. quod loquitur ſecundum antiqua iura. tamen ſi cardi-
nalis eſt non epiſcopus an poſſit eligi, vel an debeat poſtulari,
dicit vt dixi de poſtu. c. fi & d. c. eccleſia. Quarto opp. ꝙ valuerit
oppoſitio ſuper expectanda vacatura ſup. c. relatum. Sol. vt in
glo. 1. & vt dixi in contrario. Quinto oppo. ad idem de conſti.
cum M. ſolu. vt in glo. 2. & plenius vt ibi dixi. Sexto oppon. ꝙ
non debuerit valere compoſitio pro parte, ſed ex toto vitiari
de concel. præben. nulla. ſol. vt in glo. 3. & diſtinctio quæ poni
tur in glo. ibi, caueas. hoc vult, ꝙ electio ad futurum canoni-
catum & præbendam non valet: ſed ad canonicatum de præ-
ſenti cum promiſſione vacaturæ, ſic: licet promiſſio vacatu-
ræ non teneat, pro hoc quia ſecundo caſu ſunt duo caſus diſti
cti. Et per hæc reprobatur diſtinctio quorundam dicentium,
ꝙ quando interuenit vnus actus receptionis in canonicum,
& promiſſionis præbendæ, vitioſa eſt receptio: nam hic fuit
vnus actus tantum, & tamen receptio tenet. ideo dicit Innoc.
intelligi vnum actum ex receptione & promiſſione, quando
ſimul debēt effectum ſortiri, & ſic intelligitur primus caſus,
quando recipitur ad canonicatum & præbendam vacaturos.
ſed in ſecundo caſu quando fuit actum vt ſtatim eſſet canoni
cus. licet protellentur ꝙ expectet primam vacaturam, nō di
citur vnus actus, & tenet receptio, ſed promiſſio vitiatur, vt
hic & de conſti. cum M. & in hac glo. ibi, inter cœtera dic, ꝙ
regulariter non vitiatur vtile per inutile. de hoc in regula. vti
le lib. 6. Septimo op. ad hoc, quia non debet recipi in canoni-
cum ſine præbendam, vt hic Ab. videtur fieri infraudem vaca
turæ. Item non debent plures clerici in eccleſijs inſtitui, quā
in eis viuere poſſint. de inſti. c. 1. Solu. Innocent. ꝙ bene licet
recipere canonicos ſine bñficijs vt hic, & inf. c. dilecto. de con
ce. præben. cum ſuper ſ. ca. relatum. vt inſtituantur in mino-
ribus. Alij habent vt inſtruantur in minoribus & officijs ec-
cleſiaſticis vt ſeruiant prioribus canonicis & eccleſijs. de ma.
io. & obe. ſtatuimus. ſed hoc facere non debent ſine cauſa. aſs
ſuperior caſſabit. maxime ſi capitulum multos faciet. argu. ff.
de var. & extraordi. cogni. l. 1. §. in honorarijs. & ſeq. & l. a. &
quia ad officium iudicis pertinet hoc caſſare, ex quo iuſta
cauſa non ſubeſt. inſti. de offi. iudi. per totum. Octauo oppo
nitur. nam Papa videtur approbare quod prius caſſauit. primo
namque dixit non tenere expectationem vacaturæ, & poſtea
mandat prouideri, cum ſe facultas obtulerit. & ſic eſt contra
ius. contra id de fide inſtru. imputari. de appel. ſollicitudinē.
ff. de fur. l. prima. Solu. vt colligitur ex gl. pe. quę duę ſolutio-
nes habentur. & tertia etiam quā infra pono, licet nō apertè
innuatur. Prima ſolutio eſt, fatendo ꝙ ſit idem, expectare va-
caturam, vel cum facultas obtulerit. & tunc contrarium pro
cederet. ſed reſpondetur ꝙ in primo caſu acceſſit authoritas le-
7 gati, quæ non ſufficit †, quia non poteſt diſpenſare contra cō
cilium, vt dicit glo. quam nota: quia quotidie ad hoc allegat.
& dic, ꝙ tamen non poteſt reſeruare primam vacaturam ſ.
de rerum permutatione. cum dilectus. de officio leg. præſenti. & c. delibe
ratione. libro ſexto. In ſecundo vero caſu interuenit authori-
tas Papæ quæ ſufficit. vt no. ſup. c. relatum. ſoluit glo. ꝙ man-
datum Papæ differt ab eo quod ſupra reprobauit. quia primo

ben. accedens. Et hanc ſolutionem etiam ponit Innocent. di-
cens ꝙ multis modis poteſt cōtingere facultatem ſe offerre
ſine expectatione vacaturæ, vt ꝓpter redditus ſuperexcreſcen
tes ex quibus fit noua præbenda. de conſtitu. cum M. vel pro-
pter donationem nouam. & idem, licet per alia verba, dicit
Innocen. in verbo defraudetur. nam ſubaudit, ſi oportunitas
eſt dandi. Alioquin expectabit oportunitatem ſ. ca. relatum.
de conſti. cum M. de concel. ꝑben. cum ſuper. hæc autē opor-
tunitas nec ſemper eſt quando vacat præbenda. & aliquando
eſt ſine vacatione præbendę. vt no. de conceſ. prębendis. accedēs
dic, quantum ad differentiam de qua ſup. eo. Sol. in prin. ꝙ ſe
cundum hæc iura. ſed hodie non procedit. & ita reprobatur
ſecunda prouiſio ſicut prima. & correctum eſt c. accedens. ꝑ
ca. 2. de concel. præben. lib. 6. Tertio ſoluit Inn. ꝙ Papa ſecun-
do nō cōfirmat id quod ſupra reprobauit. quia addit de quo-
tidianis diſtributionibus dandis. & hanc ſolutionem ſentit
glo. pe. in eo quod dicit, quod caſſatur factum legati in eo, qd
diſpoſuit & receptus nihil perciperet. & idem no. in glo. vlti.
quod nihil eſt. Nam per hanc additionem non tollitur cōtra
rietas. Quarto ſoluit Innocen. ꝙ hic non mandat cum in po-
ſterum ſe facultas obtulerit. ſed verbum, obtulerit, eſt præte-
riti temporis. & ſic per has literas prouidebitur: quia iam fa-
cultas ſe obtulerat. quæ ſolutio non eſt de mente literæ. quia
ſi hoc Papa voluiſſet mandare per aliqua comprehenderetur
apertius. vt quia diceret, cum iam ſe facultas obtulerit, vel qd
ſimile. Quinto ſoluit Innocen. ꝙ hęc decre. intendit prouide
re ne aliquis ſit canonicus, & nihil temporale habeat pro be-
neficio: quod videtur ſonare litera, vbi dicit, ꝙ cōpoſuerūt, ꝙ
participationem ſpiritualium haberet: ſed nullos fructus præ
bendę. quod reprobat Papa, cum dicit indignum vt receptus
in canonicum fraudetur beneficio præbendæ. Et dicit Inno.
præbendam hic ſumi non pro iure præbendæ diſtincto: ſed
pro qualibet re quæ præbetur ad ſuſtentationem vitæ. nam
etiam ſunt multi clerici & multæ eccleſiæ non habentes præ
bendas diſtinctas. & tamē ibi ſunt legitimi canonici. & ratio
huius c. ſecundum iſtum ſenſum colligitur ex eo quod dici-
tur ſup. eod. cum ſecundum. & c. non liceat. vbi dicitur, quod
non debet eſſe clericus, & non habere alimonias. hæc ſolutio
de ſe eſt vera. ſed non formaliter tollitur cōtrarium. vnde ve-
rior eſt ſolutio prima & ſecunda. & ſecundam puto fuiſſe de
8 mente Papæ, vt ex verbis literę colligitur. Quæro †, cum reci
pitur in canonicū vltra numerum quod ius conſequitur. di-
cit gl. 3. ꝙ conſequitur quoddam ius de nouo creatum. vnde
dicit Vincen. ꝙ talis canonia non poſſet peti tanquam vacās,
ſi iſte moreretur, quia ſumpta foret. Nam etiam extinguitur
cum defunctio. inf. c. dilecto. Sed glo. dicit ꝙ illud ius perit q̃
cito aſſignatur beneficium vacans: verius tamen eſt ꝙ creato
canonico vltra numerum extinguitur numerus canonicorū,
& ideo mortuo poſtea alio canonico non vacat canonicatus
ſed præbenda tm̄. & illam conſequitur nouiter creatus ex pri
ſtino iure canonicali. vt in dicto c. dilecto. multi tamē tenent
glo. & tunc ad c. dilecto. dic, ꝙ loquitur, vbi non eſt certus nu
merus præbendarum: ſed vbi eſt certus numerus præbenda-
rum, ſi aliqs efficitur canonicus ſupernumerarius: tunc iſtud
ius extinguitur per aſſecutionem præbendæ vacantis, quia ꝑ
conſecutionem præbendæ conſuetæ aſſignari canonico, iſte
cōſequitur etiam ius canonicale. vt no. Compo. de conſti. cū
M. vbi dico q. 2. & hæc videtur mens gl. & pro hoc, quia illud
dius canonicale ſupernumerarium, nō eſt plenum ius. vt no.
in d. c. cum M. in glo. hic poteſt. vbi dico q. 5. & 6. & nō habet
alidm effectum, niſi vt poſſit conſequi prębendam, cum va-
cabit. cum ergo cōſequitur vacantem, illud ius expirat, & nō
eſt in effectu iuris differentia, an dicatur hoc modo. an vero,
dicatur ꝙ ex iure ſupernumerario iſte conſequitur prębēdā,
& ꝙ per vacationem præbendæ non vacauit canonicatus, ex
quo erat ibi ruptus numerus canonicorum. Nam etiā ſecus
dicendo, verum eſt dicere, ꝙ per conſecutionem præbendæ
ius quod primo erat ſupernumerarium, deſinit eſſet ſupernu
merarium: quia nunc ſurrogatur iuri numerario, & ſic cenſe
tur idem in effectu cum illo. arg. vt lite penden. eccleſia 2. Se-
9 cundo quæro, nunquid plures poſſunt † eligi ſupernumera-
rii. glo. dicit ſecundum Io. ꝙ ſecundum numerum præbēda-
rum poſſunt plures vel pauciores eligi. quod reprobat glo. d
cens, tot nō poſſe ſupernumerarios eligi, quot ſunt illi cano
nici-

ADDITIONES.

a Legatus non diſpenſat. Adde c. 2. de conceſ. præben. glo. in verbo eligatur
in cle. men. 1. de electionibus.
b Receptus in canonicum. Adde doc. in c. cum M. Ferrarienſis. de conſt.
c Recepto in canonicum. Adde Card. in cle. fi. in 7. q. de præbendis.

vitiari,pro hoc facit quod no. de dona. Apoſtolicæ. in 2. gloſſ.
& de ele.c.pe.li.6.& c.tit mandatum. li.6. dicit Io. An.ſtandũ
contrario,ſi diuiſim ſunt recepti,ſecus ſi ſimul. Io.de Deo.li.
1. q̃ſtione 28.dicit,ꝙ valet oĩm receptio ſi ſunt idonei,& ſuffi
ciunt facultates,primum verius. tamen dic ꝙ multitudo re-
ceptorum non vitiat ipſo iure,cum non reperiatur iure expſſ-
ſum.Item dictum Io. de Deo poſſet procedere ſi intellexerit
facultates ſufficere i. ꝙ intantum excreuerant ꝙ ſufficiunt ꝓ
faciendis præbendis pro nouiter receptis , ſecus ſi ſufficerent
ſolum ad tempus,puta pro illo anno.Quarto quæro,ſi alicui
de receptis vltra numerum debite arbitrandum,per modum
quem dixi ſupra duabus proximis q̃ſtionibus,prouiſum fue-
rit de p̃benda poſtea vacante.dicit Io.An. ꝙ ſi eccleſia non ha
bet numerum,tutus erat hoc nouo iure , ſicut tutus eſſet ex-
traneus.& ſic ſentit ꝙ ipſo iure prima receptio fuit nulla.cu-
ius contrariom dixi ſup. quæſt. proxi. dictum tamen verum,
quia per conſecutionem præbendæ , etiam ſi nullum ius ha-
beret,ius conſequitur. & idem intelligo ſi eccleſia habet nu-
10 merum vt ſup.quæſtione prima. † Quinto quæro,an canoni
cus receptus ſine præbenda poſſit petere præbendam quæ pri
mo vacauerit . videtur ꝙ non,quia per hoc aperitur via ad
vacaturas.dicit Innnocen.quod vbi præbendæ ſunt diſtinctę,
nullum ius habet ad petendum poſtea vacantem. Oppo. ad
hæc,de hoc c.ſoluit Innocent.ꝙ hoc de gratia & de honeſta-
te.dic quod imo de iure,non tamen tali per quod afficiatur p̃
benda, ex quo non eſt Apoſtolicus ſupra capitu. relatum.&
quod ibi nota.& hoc etiam voluit Innocentius. Oppo.ad idẽ
s̃.de conſtit..cum M.vbi dicitur,ꝙ ſic receptus habet ius ad p̃
bendam petendam de fructibus ſuperexcreſcentibus . ergo
eadem ratione ad præbendam quæ vacabit Soluit Innocẽ.ꝙ
aliud eſt qñ fructus excreſcunt : quia illi rumpunt priuilegiũ
numeri.& ſic iſte fit par cum alijs.vnde ex quo eſt canonicus
ſicut ipſi percipiunt,ſic & ipſe..Aliud de præbenda vacante ꝑ
quam non rūpitur numerus.de hoc, an excreſcentia fructuũ
rumpat numerum,dixi in d.capit. cum M.Sexto quæro,ſi in
eccleſia ſunt portiones priuilegiatæ,nunquid idem erit quo
ad id quod dixi in præcedenti q̃ſtione, acſi eſſet ibi numerus
præbendarum.vi,pone,dicit priuilegium,ꝙ tãtum certę por
tiones,puta 12.fiant de redditibus eccleſiæ.dicit Innocent.ꝙ
ſic,quia tales portiones quo ad prohibitionem vacaturarum
eodem iure ſunt cenſendæ cum præbendis ad hoc inf.titu.2.
11 c.2.Septimo quæro de altaribus & alijs † redditibus eccleſia-
ſticis.dicit Inno.idem intelligendum , quia poſſunt dici præ-
bendæ.pro hoc d.c.2.vbi non tantum prohibetur præbendas
vacaturas promitti,ſed etiam miniſteria & eccleſias.quod in-
telligo quãdo in eccleſia ſunt altaria habentia diſtinctos red-
ditus.tunc enim procedit quod dicit Innocent.ſecus ſi reddi-
tus eſſent indiſtincti pro hoc facit quod dico ſupra duabus ꝓ
12 ximis quæſtionibus.& in quæſtione ſequenti.Octauo † quæ
ro,ſi portiones ſunt non priuilegiatę,ſed tantum conſequen
tes ad numerum canonicorum.dicit Innocẽ. ꝙ tũc receptus
vltra numerum poteſt petere portionem,etiam ſi non vacet
ibi canonicatus vel portio. quia ex quo ruptus eſt numerus
canonicorum per receptionẽ eius , eodẽ modo & numerus
portionum. Opp. ad hoc de eo quod dixi ſup.q.5.& 6.Soluit
Innocen.ꝙ ratio diuerſitatis eſt: quia quando portiones ſunt
non priuilegiatæ,ſunt acceſſoriæ canonicatui, vt ſtatim dixi,
ideo ſublato principali tollitur acceſſorium.de conſti.tranſla
to.ſecus quando ſunt priuilegiatę.quia tunc numerus portio
num eſt quid principale:quod ſingulariter not. Ex hoc dicit
Hoſtien. ꝙ vbi portiones priuilegiatæ non ſunt, poteſt rece-
ptus vltra numerum ſuam petere portionem. exemplum in
eccleſia Lugdun.& Vienenſi,in quibus non eſt certus nume
rus,& in quibus præſentes canonici qui interſunt diuinis ho
ris,certum quid percipiunt.abſentes vero nihil & de tali con
ſtitutione loquitur intra eodem.licet. Oppo.ad idem de con
13 ſuetudine † quæ eſt in vrbe,vbi etiã ſi portiones ſunt nõ pri-
uilegiatæ,recepti nõ percipiũt , niſi poſt certum tempus por
tionem.puta vnum annum:vel duos , vel plures.de qua con-
ſuetudine s̃.de conſti.c.fi.de maio.& obe. ſtatuimus.cõtra de
iurepatro.poſtulaſti.Soluit Innocẽ.ꝙ prædicta procedunt de
iure,ſed aliud eſt in obſeruantia vrbis. de conſue.ſecũdum.&
merum canonicorum intelliguntur ibi eſſe portiones ar. de
de conſti.c.fi.Oppo.ad hoc de eo,quod dixi. s̃.trib.quæſtioni
bus prox.ſoluit Inn. ꝙ vbi præbendæ ſunt diſtinctæ ſine vlla
detractione de omnib.communibus , receptus vltra nume-
rum habebit partem,quia quæ ſunt ibi præbendæ diſtinctæ,
non dicuntur eſſe portiones priuilegatæ.& ſecũdum nume-
rum canonicorum fiunt,ad hoc de conſtit.cum M.de verb.
ſig.olim.vbi vero præbendæ nõ ſunt diſtinctæ,iuſtum eſt, vt
ſecundum numerum canonicorum, & portiones diſtinctæ
intelligantur,& ſic procedit ſolutio primæ quæſtionis.Deci
15 mo quæro,an quod dixi de portionibus,† procedat vbi ſunt
regulares.dicit Inn.quod non:quia non poſſunt habere pro-
prium.12.quæſ.1.non dicatis,& ſic nec portiones diſtinctas.
Alij tamen,vt refert Inn.contra & pro his eſt quod no. Inn.
J.qui cle.vel vo.inſinuante.dic vt ibi dixi in ſecundo contra-
rio.Et intelligo quod monachi non poſſunt habere portio-
nes priuilegiatas quo ad hoc vt de eis diſponant,ſicut clerici
ſeculares,cum non habeant velle vel nolle.ſed in c. inſinuã-
te.fuerunt bona cõceſſa ad vſum ſub abbatis obedientia,qđ
licet,ſicut certum peculium poteſt aſſignare monacho, mo
do prædicto.J.de ſtatu mona.c.2.& c.cum ad monaſterium,
16 & quod ibi no.Vndecimo quæro,an ſit differentia inter † por
tiones & præbendas. dicit Inn. quod licet portio poſſet dici
præbenda,& econuerſo,tamen quo ad ea quæ ſuperius dicta
ſunt,præbenda dicitur quæ diſtincta eſt in poſſeſſionibus,vel
redditib.certis.portio vero quæ ſit.diuiſa non eſt,ſed de om-
nibus redditibus communiter electis extrahitur. ad hoc 12.
q.2.epiſcopus,& c.eccleſiaſticis,& c.præcipimus.de hoc inf.
de verb.ſign.olim.& c tua.vbi Goff.dicit, ꝙ præbenda ſonat
beneficium diſtinctum.ad hoc.J.de conceſ.præben.ex parte.
quod in idem recidit. tamen c. ex parte, probat ꝙ præbendæ
poſſunt eſſe indiſtinctæ,& tunc dic ꝙ non ſunt propriè præ-
bendæ,ſed portiones.In hoc tamen non eſt vis in vocabulo.
arg.de procu.petitio.& ideo quando in portionib.confertur
titulus,vt quia ſunt diſtinctæ,idem iuris eſt in eis quod de p̃
bendis quo ad prohibitionem de vacaturis,quod dixi. s̃. q.6.
Duodecimo quæro,quid importat aliquem admitti ad par-
ticipationem diuinorum de qua in tex.ſol.ſenſus eſt, ꝙ per-
cipiet de his quæ propter diuina officia tribuuntur , vt in 7.
20.vel 30.pro defunctis.de teſta.c.fi.& idem in ſimilib.ſcđm
17 Hoſt.Decimotertio quæro,† quid obtinebit iſte canonicus
in eo, ꝙ Papa mandat eidẽ aſſignari portiones quotidianas.
dicit glo.ꝙ obtinebit diſtributiones quotidianas.Io. And.di-
cit hoc non ſeruari in receptis de neceſſitate . vt authoritate
papali,ſed in volũtarie receptis, ex quo deſeruiunt eccleſiæ,
poſſet locum habere,& eſſet ſatis æquum.remittit ad no de
conſti.cum M.vel ſm Egi.forte hoc fuit hic propter contẽ-
ptum primi mandati.argu.J.c.dilectus.Oppo.ad hoc,ꝙ non
debeantur,ex quo non erat canonicus præbendatus.J.de cõ-
ceſ.præben.cum ſuper. vbi not.in gl.vlt.ſol.ut ibi.nam glo.il
la dicit ꝙ de gratia hoc fecit papa hic. Oppo. ad hoc. imo de
iure.J.c.dilectus.el 2.ſolu.ibi aſſignantur prouentus non lo-
co diſtributionum,ſed præbendæ.quod ibi dico. vnde poſſet
dici,ꝙ etiam hic non dicit de diſtributionibus, ſed de portio
nibus.tamen ſatis videtur hic loqui de quotidianis diſtribu-
18 tionibus.Generaliter autem,† an receptus in canonicũ a an-
a tequam habeat præbendam , debeat habere quotidianas di-
ſtributiones.dic vt dixi in d.c.dilectus.& plenius ſup.de con-
ſtitut.cum M.

ADDITIO.

a An receptus in canonicum. Adde Rotam deciſione.537.glo.fi.in c.pro illo
rum.inf.eod.Old.conſi.23.& conſ.140.

SVMMARIVM.

1 *Parochia una poteſt diuidi in duas.*
2 *Præbẽda manẽs vni an poſſit cadere ĩ plures tãquã quid incorporale.*
3 *Ius patronatus non eſt ius rei corporalis immediate.*
4 *Eligi ad vnam præbendam an duo poſſint.*
5 *Præbenda una an poſſit conferri duobus,ut alternis annis vtantur.*

Tuæ

ſponſa, quæ communis diuiſio. Secunda ibi, nos. Nota prouidendum his quæ ſæpe adueniunt: ibi ſæpe &c. de reſtitu. ſpol.
ſæpe. de app. ſæpe. ff. de leg. nam ad ea. Secundo no. ꝙ propter
importunitatem &c. vt in glo. 1. pro hoc de reſcrip. c. vlt. libr.
6. Oppo. ꝙ valuerit receptio intelligendo ſecundum primũ
ſenſum in tex. poſitum. ſ. ꝙ vna præbenda diuidatur in duas. ſi
1 cut etiam † vna parochia poteſt diuidi in duas 16. q. 1. præcipimus. ſol. vt in gloſſ. 3. vſque ibi, ſed nomine. quæ vult, ꝙ duo
poſſint habere vnam præbendam remanentem ſub vno titulo. tamen poſſent de ea fieri duæ. quod declara vt dixi ſup. c.
maioribus. & in gloſſ. ibi. §. 1. & ff. de leg. 1. plane. in fi. de oſſi.
aſſeſſo. ſi eadem. de conſec. eccle. vel alta e. vno lib. 6. & in hac
glo. ibi, vſus pars legari non poteſt. nam frui quidem pro parte
poſſumus, vti non poſſumus. quod eſt dicere, quod vſufructus poteſt diuidi. vſus autem non. & quæ ſit ratio diuerſitatis, ſupra nota. quæ autem ſit diferentia inter vſumfructum
& vſum, dico de pign. capitu. ſi. q̃ö. prima. Secundo oppo ad
2 hoc, ꝙ etiam † præbenda manens vnica poſſit cadere in plures tanquam quid incorporale ℑ. de iurepatro. c. 1. gl. e. ſoluit,
ꝙ licet ius incorporale dicatur eſſe inſolidum apud plures, tamen verè quilibet habet ſeparatum ius ff. quemadmo. ſeruit.
amit. aquam. vbi ſi plures habent ſeruitutem ducendi aquã
ex fundo vicini, ita vt ſuo quiſque die a capite duceret, primo
per eundem riuum: eumque communem, deinde vt quiſque
inferior erat ſuo riuo. & vnus deſtitit ducere tẽpore quo ſeruitus amittitur, ille perdit ius, licet alij vſi ſint. & ſic probat
quod dicit gloſ. quemlibet habere ius ſeparatum. ſed ibi hoc
eſt, quia videtur eſſe plures ſeruitutes propter diuerſos riuos
proprios. ff. eo. tit. nam ſatis. in prin. vnde dic melius, ꝙ præbenda non eſt ius incorporale, cum concernat immediatè rẽ corporalem. ſicut etiam dominium eſt rei corporalis, quod non
poteſt in plures inſolidum cadere. ff. commo. ſi vt certo. §. ſi
duobus. de fide inſtru. inter. verſi. cæterum. Aliud in iurepa-
3 tro † quod non eſt ius rei corporalis immediate. ſed eſt ius incorporale principaliter, licet concernat eccleſiam quę eſt qd
corporale: non enim immediate eſt ius eccleſiæ. & in hac gl.
ibi, vt itineris actus aquæ ductus pars & obligatione deduci
non poteſt: quia vſus eorum indiuiſus eſt, ibi, ſi libertus in ſi.
ſtatutus hæreditarij ſerui eſt pœnes hæredem, & pœnes ſubſtitutam. ibi, præbendæ i. numerus præbendarum, vt ſic augeantur ſingulares præbendæ. Tertio oppo. ꝙ poſſint eligi duo
4 † ad vnam prębendam ſecundum ſenſum poſitum in tex. ita
q alter ſtatim habeat præbendam; alter eligatur ſub cõditione arg. 61. diſtin. ſtudij. 85. diſtin. archidiaconum. inſti. de vul.
ſubſti. per totum. nam hoc caſu primo electo conſentiente
ceſſat ſubſtitutio ſecundi. C. de impu. & alijs ſubſti. poſt aditã.
Vincen. dicit hanc decre. loqui quando duo pure ad vnam p̃
bendam eliguntur. ſecus ſi ſub conditione. & ſic vult ſecũdũ
poſſe eligi ſub conditione, ſi primus non acceptauerit. ꝙ nõ
procedit hodie per c. 2. de elec. li. 6. de hoc de elec. cum terra.
Quarto oppo. ꝙ quando duo ſimul eliguntur ad eandem prębendam non poſſit habere niſi unicum ſenſum, vt præbenda
diuidatur inter eos: non autem poteſt habere ſenſum, ſecundum poſitum in tex. ꝙ alter ſtatim conſequatur. alter expectet, cum non ſit maior ratio de vno quam de reliquo. Inno.
ſtat contrario, dicens ꝙ hic caſſatur receptio propter ſectionem. & ad hunc textum dicit ꝙ non probat ꝙ ſecundus ſenſus eliciatur de præmiſſis verbis. i. de p̃miſſa receptione, ſed
quaſi ampliatiuè Papa de ſecundo conſenſu dicit, ꝙ etiam ipſe non eſt tolerandus. Quinto oppo. ad hoc de conſti. cũ M.
ſicut ibi, vel ſecundum Inno. illud quando dixerunt expreſſe
in receptione ꝙ vnus ſtatim haberet: alter expectaret, quod
ex cauſa licet: vt no. ſup. c. proxi. in 8. q̃ö. vbi dicitur de conſuetudine vrbis. & ſic loquitur inf. c. dilecto. vltra medium ſecũdum Innocen. dic tamen, ꝙ non licet ſine licentia Papæ,
cum ſit contra ius: niſi dicamus ꝙ receptio & promiſſio vacaturæ fiant ſeparatæ ſup. ca. proxi. & quod ibi dixi. quantum
tamen ad c. cum M. dic, vt ibi dixi in 3. contrario. Quæro † nũ
quod poſſit vna prębenda conferri duobus a, vt alternis annis
ſeruiant. dic, & non, quia repugnaret huic tex. Oppo. ad hoc.
ff. de vſufru. quoties. ſol. vſufructus eſt diuiſibilis. vt hic dicit
glo. ſed ius præbendæ non. Secundo quæro, in eo quod dicit
in tex. de rigore iuris, an per patiẽtiam poſſit tolerari & diſpẽſari. Vltima gloſſ. dicit ꝙ ſic. dic contra, nec iura quæ allegat
hoc probant. ſed ponunt alios caſus, ſicut infra capitu. proxi.
Et ad hoc capitu. in eo quod dicit de rigore, dic, quod habuit
reſpectum: quia per patientiam Papæ poſſet tolerari quo ad
ſecundum ſenſum de quo in litera, vt alter habeat, alter expectet, non quo ad primum, vt fiat ſectio: quia hoc impoſſibile,
vt duo habeant inſolidum vnam præbendam. vt ſupra in ſecundo contrario. pro indiuiſo autem habere poſſent, ſicut
duo poſſent eſſe domini vnius rei pro indiuiſo, non poſſet tã

ADDITIO.

a Vna præbenda conferri duobus. Adde c. maioribus, ſup. eo.

SVMMARIVM.

1 *Factum a perſona honeſta præſumitur factum licite.*
2 *Vitioſum de ſe reputatur quod poteſt trahi ad prauum ſenſum.*
3 *Aſſertioni iudicis an ſtetur in eo quod concernit mentem ſuam.*
4 *Prioratus eſt dignitas.*
5 *Adminiſtratio circa prouentus diuidi non debet.*
6 *Succeſſor non obligatur ex facto prælati.*
7 *Abbas reuocare non poteſt priorem confirmatum à Papa.*
8 *Inferior an poſſit amouere confirmationem à Papa.*
9 *Compromiſſum de re ſpirituali non valet.*
10 *Tranſigi non poteſt ſuper beneficio eccleſiaſtico.*
11 *Vexationem ſuam redimere permittitur habenti ius in beneficio.*
12 *Renunciaſſe videtur qui ſtatim eſt re aſſumptus.*
13 *Fraus in renunciatione beneficij ex quibus præſumatur.*

Niſi eſſent. Si duo electi ad aliquam dignitatem cõpromittunt in iudicem, poteſt alterũ
confirmare ſi ius fouet, & alteri pro bono pacis prouiſionem
facere de prouentibus beneficij ad vitam confirmati. Primo
excuſat ſuſpectam ordinationem, & ipſius duo membra declarat. Secundo præmiſſis motiuis cum certa moderatione,
illam approbat. ibi, quia igitur diutinam. Expediebat ergo eccleſiæ illam decidi. de elec. quia propter, ipſe. & ſolus, & bene
ſup. cap. cum non ignores. Redditibus. diuiſis. de reſcri. edocer. in fi. fatentur. alias videntur. i. præſumuntur ex benigna interpretatione. ſimile de teſt. cum tu. Ab omnibus. tam capitulo quam electis. & non magis tolerãda. de elec. innotuit. verſ.
multa. defuncto vel remoto, vel qualitercunque prioratum
1 dimittente. de hoc ℑ. q. 3. & 4. † Nota ꝙ factum a perſona honeſta non præſumitur illicite factum, quamuis poſſit eſſe vitioſum. de hoc in gloſſa. pro hoc facit ſeptima quæſtione prima. omnis. de procu. in noſtra. 37. diſt. qui menia. vbi de hoc.
2 Secundo no. † quod id quod poteſt trahi ad prauum ſenſum,
reputatur de ſe vitioſum, & propterea talia non trahũtur ad
exemplum: poteſt autem hic res eſſe pernitioſa exemplo: qa
quod ſit a prælatis &c. inf. de voto magnæ. Tertio not. ꝙ idẽ
poteſt eſſe arbiter & delegatus & ex vtraque poteſtate proce-
3 dere. de hoc in gloſ. 2. † Quarto nota, ꝙ ſtatur aſſertioni iudicis vel arbitri in eo quod concernit mentem ſuam: ſicut ſtaẽ
hic in eo, quod dixerunt ꝙ pro bono pacis. facit ad hoc quod
no. de teſti. præſentium. li. 6. Quinto no. quod ſtandum eſt arbitrio ſeu laudo poſtquam eſt a partibus receptum. & tunc
non reperitur reductio ad arbitrium boni viri. C. de arbi. l. pe.
4 de arbi. per tuas. † Sexto no. ꝙ prioratus eſt dignitas. a de hoc
a de cle. non reſi. quia nonnulli. quod ſticit Abbas de conuentualibus: ſecus de alijs, quod patet de reſcript. cle. 2. Septimo
no. ꝙ refert inter obligationem qua prælatus obligatur perſonaliter, & eam qua prælatura obligatur realiter. de tranſac. ve-
5 niens. † Octauo nota, ꝙ non debet diuidi adminiſtratio circa
prouentus ſup. c. maioribus. & ſup. c. prox. & de hoc in glo. vl.
6 † Nono no. ꝙ ex facto prælati non obligatur ſucceſſor. d. c. veniens. Oppo. ꝙ non valuerit compoſitio: quia iſti erant religioſi: patet ex verbo prioratus, qui nihil habere poſſent. 12. q.
1. non dicatis. de ſta. mo. cum ad monaſterium: & ſic non poſſunt habere prouentus. So. poteſt intelligi ꝙ erant ſingulares
ſecundum Innocen. vel ꝙ habebant redditus, nõ vt proprios,
vt poſſent alijs dare, vel in teſtamento relinquere, prout diſpenſatores & obedientiarij: ita ꝙ quandocũque placebit ſuo
abbati poteſt tollere, quod no. & pro hoc eſt quod dixi ſup. c.
dilectus. q. 10. Hoſt. approbat primam: quia hic dicitur capitulum, non conuentus. de his quæ fiunt a præla. c. 2. de teſti.
c. 2. lib. 6. licet quandoque contrarium fiat. de tranſac. contingit. vbi dicitur capitulum. Secundo op. ad ſecundam ſolutio-
7 nem, quia quandoque † tales priores confirmantur a Papa,
& tunc non licebit abbati reuocare. de confir. vti. c. 1. Soluit
Innocen. ſtando contrario. ſed tunc, ſecundũ eum, Papa, quãdo vult, ſiue iniuria poteſt auferre, quia ſub eius obedientia
intel-

ADDITIO.

a Prioratus eſt dignitas. Adde glo. in verbo prioratus. in c. quamuis. de verbo.
ſig. Archi. in c. 1. de conſue. lib. 6. Paul. de Eleaz. in cle. 1. de elec. Domi. in præſenti in 5. no. de offi. ordi.

de quo dixi in cle.præmiſſa.§.præmiſſa in 1. contrario. & de
9 confir. vti.porrecta. Quarto op. ꝙ compromiſſum † non va-
luerit tanquam de iure ſpirituali. de reſtitu.in integ.c.penul.
Solu.illud de cauſa matrimoniali. ſecus de alia ſpirituali, vel
non fuit hic verum compromiſſum ſecundum Hoſtien.ſed
fuit compromiſſum amicabile tanquam commiſſum eorũ
voluntati:Innocen dicit quod compromiſerunt ita ꝙ metu
pœnę vel intereſſe tam capitulum quam confirmatus & caſ
ſatus ſtarent arbitrio,quia omnes compromiſerunt.Gloſſ.ta-
men ſecunda intelligit quod fuerunt arbitratores:& ſic con-
uenit cum Hoſtien.dic,non referre,an ſint arbitri, an arbitra-
tores:quia vtroque caſu videtur eſſe prohibitum , ꝑ id quod
dico in ſequen.contrario.& ibi ſoluetur hoc. Quinto opp.ad
hæc,ꝙ ſiue fuerint arbitri,ſiue arbitratores , non tenuerit cõ-
10 promiſſum : quia ſuper eccleſiaſtico beneficio † tranſigi nõ
poteſt.de tranſac.conſtitutus.nec compromitti,cum nõ poſ-
ſit beneficium teneri ſine canonica inſtitutione . regula pri-
ma.libro ſexto.Solu.vt in gloſ.2.quæ intelligit ꝙ ſecerunt ex
poteſtate delegata:id eſt quia tulerunt ſentẽtiam pro eo qui
ius habebat. Si autem tuliſſent pro eo qui ius non habuiſſet,
dic,quod ſi tanquam delegati,ſtandum erit ſententię quę ită
ſit in rem iudicatam infra de conceſ. præben.capitu.1.vbi gl.
& hoc in præiudicium ſuccedentis:ſed non in commodum
obtinentis. quia ſecundum Hoſtien. ſi habet conſcientiam
lœſam,tenetur dimittere:vt dicam ibi.& pro hoc de præſcr.
capitu.fin.e.diſt.ſi habet bonam,tutus eſt,& iuris authoritate
fundatur ff.de reg iuris.res iudicata.de reſcr.paſtoralis.primo
reſponſo.vbi de hoc.aliter tamen dicit Hoſtien. in dicto cap.
1. quod ibi dico. Si autem tanquam arbitri vel arbitratores:
tunc ſententia non tenet, vt dicit gloſſ. in ver. nunquid.& idẽ
intellige quod pronunciauerunt tãquam delegati pro habẽ
te ius:& ſic dixi ſummando:ſed compoſitionem de dãdo 40.
fecerunt vt arbitratores.Si enim tanquam delegati hoc feciſ
ſent,potuiſſet appellari:& hoc declaro plenius infra quæſt.1.
ſic intellige quod dicitur in dicta glo.2.& in ea.ibi,literas.vbi
de hoc .& de arbi.cum tempore 3. q. 7.§.tria. verſi.ſi quis ve-
ro.de præſcrip.cum ex officij. ibi conſtabat quod impoſſibile
eſt duas electiones valere ad eandem dignitatem, non ſolum
de diuerſis:ſed etiam de eodem.de elec.vt quis duas.libro ſex
to.ibi,nõ fuerunt arbitri , poſſent etiam ſic ſtatui eſſe tanquã
arbitri:quia reſpectu tituli nihil arbitrati ſunt: ſed reſpectu ꝓ
uiſionis,vt prædixi.ibi,ſi ſocietatem. de hac dico de iureiurã.
veniens.contrario primo ad fi.ibi,decætero. de delegato loq-
tur,non de arbitrio:nec ibi adiudicatur titulus, ſed perſonalis
cenſus.Sexto oppo.quod prioratus non ſit dignitas. de reſcri.
cle.2.dic quod imo,vt in ſexto notabili & qđ ſit dignitas,no-
ta.de cler.non reſi.quia nonnulli. Septimo oppo.in eo quod
compoſitio minus durat reſpectu capituli,cum potius econ-
tra faciendum fuerit , vel ſaltem pariter, ne claudicaret iudi-
cium.So.ratio diuerſitatis,vna ponitur in tex. ne ſi compoſi-
tio foret perpetua quo ad prioratum,videretur facta ſectio,cõ
tra capitu.maioribus ſup.eod.quæ ratio ceſſat quo ad capitu-
lum, alia , quia tempore compromiſſi nullus erat prior qui
poſſet eccleſiam perpetuo obligare , ita quod prioratus non
potuit obligari:ſed litigans tantum. Tertia, quia agebatur de
iure perſonali:nec agebatur de vtilitate prioratus : ideo nõ de
buit obligari prioratus vel ſucceſſor. arg. ff. de pac.contra iu-
ris.§.vlti.& l.in perſonam.vbi dicitur pacta valere inquãtum
tangunt rem familiarem , ſed non in præiudicium aliorum.
ad hoc de arbit.per tuas.de præca. capitulo ſecundo. ſed capi-
tulum idem permanet.ideo potuit perpetuo obligari, maxi-
me ex cauſa pacis & pietatis, ſecundum Innocentium ſecun.
dum quem ſi capitulũ eſſet lœſum , poſſet reſtitui. de in in-
te.reſti. c.1.Quæro an cõpoſitio facta per iudices tenuerit,ita
quod nõ fuerit neceſſaria Papæ tolerantia,de qua in ver. nos
eam.Solu.vt in glo.4.quæ dicit,ꝙ nõ cõfirmat,ſed tolerat.vn
de ſm Hoſt.nõ poteſt dici ꝙ cõfirmatio faciat eã valere cum
nulla fiat confirmatio.quod probat ex verbo toleramus. Idẽ
tamen Hoſt.de fil.præsby.propoſuit.dicit,ꝙ hæc decret. con-
tinet gratiã, ꝙ ibi dixi ꝯtrario.5.Sed ꝓ primo eſt ꝙ dico J.ea.
q.fuit aũt vna de cauſis quare magis tolerat̃, qa ab omnibus.

cium,vel quid ſimile.debet autem vitari id quod poteſt eſſe
occaſio mali.ſimile,quod de fraudulento munere.no. 1.q.1.
ſi quis neque.puto tamen veriorem opi. Hoſt. intelligendo
vt prædixi,non enim eſt veriſimile ad alterius commodum
quem ſuam lædere conſcientiam,maxime cum teneatur ad
pœnas.de quibus,de re iud.c.1.lib.16.Item ſuperior qui de ti
tulis debet inquirere.de offi.ordi.c.ordinarij.lib,6. non pate
retur in beneficio eum qui eſſet ibi poſitus ſymoniace.Item
prouiſio hæc eſt vtilis ad ſedandas lites, propter quas tollen-
11 das permittitur habenti ius in beneficio † redimere ſuam
vexationem. J.de ſymo.Mattheus,& c.ad aures,& c.dilectus.
& ſic cõmuniter tenetur quod hæc decre . procedat de iure,
quod tenet Archi.1.q.3.ea quæ.pro hoc facit,quia in tex. Pa-
pa non vocat pactionem,ſed ordinationem, quod ſecũdum
Hoſt.in litera ſæpe repetitur,vt doceatur,quod in talibus cõ
poſitio recte dicitur ordinatio . & dic qđ hoc ſignificat plus
exuberaſſe in ea factum iudicum , quam pactum partium,
quod etiam ponderat papa ibi,non ex pactione partium &c.
pro hoc quod not. de pact. cum pridem.in gloſſ.3.& ibi.qõ.
2.& de tranſa.decætero.in 2.glo.vbi etiam dico ſecundo ter-
tio quarto & quinto notab. & in hac gloſſ. 3. ibi , ſic excuſa
tur.no.hic glo.& idem Io.Vincẽ. Tan.Goff.& Phi.& in hac
glo.ibi,qui iuſſu prætoris precio dato pactus eſt noo not.Se-
cundo quæro,ſi papa approbaſſet non expreſſo quod obliga
retur perſona prioris tantum:non autem prioratus , an fuiſ-
ſet obligatus.Glo.prædicta dicit,quod ſic, quod procedit in-
telligendo quod tolerantia papæ vim habuerit confirmatio
nis:ſed ſi fuit nuda tolerantia,quod tenui in q.præcedenti,ſe
cus eſt , dici tamen poſſet quod expreſſio papæ fuit neceſſa-
ria: quia etiam ſi papa non confirmauerit, tamen quia, vt di-
xi in præcedenti q.ordinario tenebat authoritate iudicum:
ideo videtur quod fuiſſet realis,etiam ſi non fuerint delega-
ti:ſed dic contra per c. decætero. de tranſact. & quod ibi dixi
in primo contrario.Tertio quæro, ſi prior iſte renunciet , &
poſtea eligatur:dic quod præſumitur fraus,& adhuc tenetur.
ff.quibus mo pignus vel hypo.ſoluitur.ſicut. §. ſuperuacuũ,
& l.voluntate.primo & vltimo reſponſo.ff.de acquirẽda hæ
redi.ſi his qui bonis.de empt.& ven.ad noſtram.ideo tenen-
tur , cum ſint eædem perſonæ & eadem obligationis cauſa.
ff.de excep.rei iudi.cum quæritur,& l.ſequenti, non enim vi
12 detur renunciaſſe † qui ſtatim eſt reaſſumptus. ff. de in rem
verſo.ſi pro parte.§.verſum.de elect.officij . poſſet tamen ſe-
cundum Hoſt.probare quod bona fide renũciauit ex aliqua
cauſa rationabili:vt quia vitioſum habuit initium:ſed ceſſã-
te probatione procedit dicta præſumptio.argu.de diuor.quã
13 to.ver.penulti. Quarto quæro,ſi renunciauit,† & confertur
nepoti eius vel alteri ſibi coniũcto qui eſt alter ipſe. videtur
adhuc quod præſumatur fraus.arg.ff.quæ in frau.cre.qui au-
tem.§.ſimili modo,& l.ait prætor.melius.l.omnes. §. ſi vir.
§.ſi mulier.& l.Lucius.§.1.In contrarium, quod non præſu-
matur fraus:ſed oporteat eam detegi per coniecturas. de re-
nuncia.ca.2.lib. 6. qua detecta ſubueniendum eſt.C.de repu.
bo.poſſeſ.l.a.ad l.Iuliam.de vi pu.l.a.de dolo. l.1.ſi in fraudẽ
patroni.l.1.dicit Hoſt.quod non clare poteſt reſponderi, nec
facile omnibus fraudibus occurri:malitijs enim hominum
multæ viæ promptæ ſunt:in Auth.de nup.§.minores.ad fin.
collatione. 4.Sed per hæc non eſt ſoluta quæſtio.dic ꝙ fraus
non ſufficienter ex hac præſumptione probatur, nec iura ad
hoc inducta hoc probant:immo §.ſimili modo,facit in con
trarium:quia ibi dicitur,quod ſi pater emãcipauit filium vt
ſuo arbitrio adeat hæreditatem,non dicitur facere in fraudẽ
creditorum,& fortius facit.§.ſi ſeruum qui.ibi,ſequitur,nec
ad conuincendam fraudem ſufficit coniunctio:ex quo, vt p̃-
miſi, habẽs beneficium renũciauit,& ſic nihil ſibi retinuit:
ſed ſi apparet latenter actum quod fructus ſibi redderentur,
vel omnes,vel pro parte,tũc tenebitur, & eoipſo probata eſt
fraus.ſic dicitur in §.ſi ſeruum, quod ſi debitor alienauit ſer-
uum ſine fraude,cui delata erat hæreditas,& iuſſu emptoris
ſeruus adiuit hæreditatem, nõ dicitur ex hoc factum in frau
dem creditoris,nec reuocabitur,ſed ſi probetur interueniſ-
ſe fraudem:id eſt,ꝙ non vere facta ſit alienatio, reuocabitur.
ſ V ii-

Digitized by Google

1 Canonicorum numerus reſtringitur per indulgentiam Papæ.
2 Inueſtitura quandoque ſumitur pro collatione.
3 Priuilegium per vnicam contrauentionem perditur.
4 Mandatum de prouidendo, & de aſſignando an differant.
5 Conſequenti commiſſo, neceſſario committitur antecedens, ſine quo non poteſt ad illud conſequens perueniri.
6 Archiepiſcopus non poteſt iuriſditionem exercere in ſubditos ſuffraganeorum.
7 Priuilegium quando & quomodo perdatur per contrauentionem.
8 Excommunicatus non poteſt eligere vel conferre.
9 Eccleſiæ quæ comprahenduntur cum mandatur archiepiſcopo vt prouideat in aliqua eccleſiarum ſuarum.
10 Clauſula (contradictores) quid operetur. & nu. 17.
11 Clauſula (contradictores) quos comprehendat.
12 Iudicium tranſit ad hæredes.
13 Executor ex vi clauſulæ contradictores &c. an poſſit ferre ſententiã generalem in omnes qui contradixerunt.
14 Sententia lata cauſa non cognita eſt iniuſta.
15 Sententia lata ſub conditione tenet.
16 Clauſula, mittas in poſſeſſionem, & defendas inductum, quid operetur & nu. 17.
18 Canonici ſi frangunt numerum authoritate Papæ, non excluduntur à beneficio numeri.
19 Præbendarum numerus an ſit ruptus pro eo quod quis recipitur in canonicum.

Pro illorum. Canonici priuilegiati a Papa ſuper certo numero, ſi ſponte receperunt aliquem ſupra numerum, contra impetrãtes a Papa exceptione numeri vti non poſſunt. Primo ponitur factum. Secundo commiſſio: ibi. quia illud. Xantonenſi. cathedralis eſt inf. de ter. ſigni. c. vlti. Admitterent, id eſt reciperent: quod patet infra c. ad fi. quadrageſimo, alias quadragenario. & hæc commiſſio mandati, directi pro magiſtro P. Alios enim recipiebant proprio motu, & illos de quibus Papa mandabat reuerẽter excuſabant. Innocen. prędictum magiſtrum corrigit Inn. in regiſtro, & addit cum conſenſu & voluntate tua frater epiſcope in antiqua, & aliorum virorum prudentum de præbendis &c. & dicit Ioan. And. ꝙ forte Innocen. in ſupraſcriptione habebat epiſcopo ſantonen. & ita eſt in antiqua: vbi eſt etiam hæc litera. & hoc dixit Innocen. ad excuſandum archiepiſcopum, & ad defendendum literam infra prouide factum eſt, ꝙ declarat vt in 1. contrario aliquem, etiam vnum ſolum. de cõſtitu. cum acceſſiſſent. Gof. obſeruare. ſimile de conſtit. cum omnes. & remittit Hoſtien. ad no. de vi. & hon. cle. c. fin. No. ꝙ prouideri debet de beneficio conſiderata qualitate perſonæ. ibi: vbi expedire de hoc ſupra cum ſecundum.
1 † Secundo no. quod quandoque per indulgentiam Papæ reſtringitur canonicorum numerius. dic tamen in ea intelligendam eccleſiam, niſi intantum excreuerunt facultates. & c. ſup. de cõſti. cum M. C. quibus ex cauſis tut. habenti. l. vlti. vbi ex creſcentibus rebus populi nouus datur tutor. ad hoc de cenſi. quanto.
2 † Tertio no. ꝙ inueſtitura a quandoque ſumitur pro collatione. In verbo inueſtiuit. de hoc infra de inſtitu. authoritate. & per Dy. in regula. r. lib. 6.
3 † Quarto no. ꝙ perditur priuilegium per vnicam contrauentionem. de hoc in glo. antepe. Quinto no. illud, patere legem &c. de conſti. cum omnes. Sexto not. tex. optimum hic in fi. ex quo habes, quod pertinet ad ius canonię pertinet etiam id de quo ſup. dilectus. & inf. c. dilecto. Oppo. ibi, prouide. ꝙ archiepiſcopus in inueſtiendo nõ fecerit ꝓuide, cũ ſibi non mandaretur vt inueſtiret, ſed vt faceret beneficium aſſignari. Sol. inueſtiuit de cõſenſu Xantonẽ. archiepiſcopi ſecundum Innocen. vt dixi ſuper tex. Dicit Hoſt. ꝙ hoc non proficit: quia ad decanum & capitulum ſpectabat collatio, vnde conſenſus epiſcopi nihil prodeſſet in præiudicium eorum. nec patet ꝙ ad epiſcopum facta eſſet deuolutio ſed potius contrarium, in eo quod mandatur decano & capitulo quod inueſtiant, & repellitur eorum allegatio. & ſecundum Hoſtien. pauci libri habent ꝙ ſcribatur ſantonen. ſed ſecundum hoc reſtat ſoluere contrarium, ad quod dicit glo. in ver. prouide. quod licet Papa excuſet archiepiſcopum, tenet a non bene procedit: & fuit Additio: pro hoc verbo volumus in textu: quia ex quo Papa dicit quod vult prouiſionem teneri. apparet ꝙ alias non tenebat. & ſecundum Hoſtien. in hoc ſufficit pro ratione voluntas. 19. diſt. enimuero. & c. in memoriam. Item ſecundum eum pro hoc ſunt illa verba (authoritate noſtra) quaſi dicat: quia mandaueramus archiepiſcopo, quod hæc exequeretur per ſe vel per alium: vel quia ratificamus quod noſtro nomine fecerat, & concordat quod de interpretatione legati dicitur. de poſtula. ca. 1. Sed nec videtur magna vis in talibus facienda: quia quicquid mãdatur eſt exequendum: ex quo conſtat qę mente: vt no. de reſcrip. cam te. videtur contradicere infra glo. pe. quod dico in. [illegible] in fi. vnde dic, ꝙ prouide proceſſit: quia fuit ſibi mandatum ꝙ feceret aſſignari. Eſt autem ſecundum Innocent. differen-
4 tia † an mandetur, facias prouideri, an facias aſſignari: quia primo caſu prouidere non poteſt, cum non ſit ei hoc commiſſum, ſed tantum poteſt facere prouideri. Secũdo caſu poteſt vt hic, quia, cum beneficium ſit annexum canonicatui, poterit inueſtire de canonica: & per conſequens dabitur ei præbẽdæ annexa canonicatui. 1. q. 3. ſi quis obiecerit. tacite enim videtur dixiſſe. des ei ius, inueſtiendũ eum. & poſtea de facto facias ei beneficium aſſignari. ſed glo. in ver. inueſtiuit. hoc reꝓbat, nec facit differentiam inter vnam formam & reliquam: quod puto magis conuenire iuri. Nam quando mandatur facias aſſignari, debet intelligi quo ad titulum, cum is pro quo mandatur titulum non habet. pro hoc inſ. de concel. præbendæ. propoſuit. ibi, aſſignatione & ibi, aſſignaſtis. quod intelligitur de collatione. de fil. præsby. ex tua. ibi, aſſignent. pro primo tamen, ꝙ aſſignatio ſapiat factum facit d. c. ꝓpoſuit. ibi, aſſignetis. iuncta glo. vlti. ſed etiam hoc præſuppoſito, tamẽ non videtur quod is cui mandatur, facias aſſignari, per ſe poſſit prouidere: ex quo verba hoc non important. imo videretꝰ ꝙ ipſa aſſignatio hoc importat, ꝙ habentes aſſignare debeãt prouidere d. c. propoſuit. ibi, aſſignatis. tamen quia differentia prædicta eſt pulchra, & per eam ſoluitur, quod dicit tex. ibi, ꝓuide factum, melius quam per ſolutiones præmiſſas. ideo ꝓpter authoritatem Innoc. quam doctores in hoc ſecuti ſunt, poſſumus eam tenere: & dic tunc quod videtur mandatum
5 executori vt prouideat: quia †, commiſſo conſequenti, neceſſario committitur antecedens ſine quo non poteſt ad illud conſequens perueniri. de offi. delega. prudentiam. §. ſexta. & hoc tenendo no. ſingulariter dictum Innocen. Ioan. And. dicit ꝙ Papa ratum habet quod prouide factum eſt, non totũ quod factum eſt, quaſi prouide factum ſit. ſimile de concel. ꝑben. propoſuit. ſup. c. dilectus. ſed prius dictum plus placet. Secundo oppo. quod archiepiſcopus non potuerit excommunicare decanum & canonicos ſantonenſes, ſicut fecit ibi, contradictores vinculo excommunicationis aſtringens. non enĩ
6 poteſt † iuriſdictionem exercere in ſubditos ſuffraganeorũ. de offi. ordi. paſtoralis. So. hoc fecit authoritate delegationis. Goff. pro hoc litera ibi, authoritate noſtra. de reſcriptis cum aliquibus lib. 6. Tertio op. quod etiam ſi canonici venerunt ꝯ priuilegium numeri recipiendo aliquem, non per hoc per vnicam contrauentionem perdiderunt priuilegium inf. de priuile. accedentibus. Sol. vt in glo. antepenul. & quando & quo
7 modo perdatur priuilegium † per contrauentionem: diſtingue vt dixi de conſti. cum acceſſiſſent. & in hac glo. ibi, voluntarie. de hac dico in dicto c. accedentibus. contrario ſecundo. ad fi. Quarto oppo. in eo quod mãdatur canonicis vt recipiãt Petrum in canonicum: cum tamen eſſent excommunicati,
8 & † excommunicatus non poteſt eligere vel conferre. de conſue. cum dilectus. de ele. cum inter. de elec. expoſtulaſtis. & c. propoſuit & c. fi. Solu. vt in gloſſ. pen. quæ dupliciter ſoluit. primo, ꝙ valent quę facit excommunicatus in ſuum præiudicium. quod no. tamen communiter hoc non approbatur: quia non eſt veriſimile ꝙ Papa voluerit per hoc mandatum facere iſtos habiles ad ius ſpirituale. So. Gloſſ. exponendo donec recipiunt, id eſt donec cautionem præſtent de recipiẽdo quod etiam no. Nam per hoc no. ꝙ verba ſonantia actum exponuntur improprie vt ſonent habitum ſi non poſſunt iuridice actum ſignificare cum effectu: hæc tamen expoſitio ẽ impropria, & contradicit textui, qui non tantum mãdat hũc recipi: ſed etiam ſibi aſſignari quæ ad canonicatum pertinẽt. & ſic ſenſus eſt, ꝙ debent recipere in canonicũ cum effectu. Sed etiam ex alio non videtur procedere hęc ſolutio: quia cũ eſſent excommunicati pro manifeſta offenſa non debent abſolui niſi prius reſipiſcant. infra de ver. ſig. ex parte il. 1. 2. q. 5. præsbyter. Ad hoc tamen dicit Innocen. quod in ſpiritualibꝰ non procedunt hæc iura. nam ſi quis eſſet excommunicatus niſi faceret ſe ordinari, non deberet promoueri antequã abſoluatur: pro hoc eſt quod nota. de dolo, & contu. ventatis. ꝙ no. ꝓ hoc. de ord. ab epiſ. c. 2. de ſenten. exc. cum illorum. facit de conuer. ꝯiug. ex publico. hoc ergo caſu, cũ de ſpiritualibus loquimur. dic procedere expoſitionẽ ꝑdictam, vt exponatur, recipiant: id eſt cautionem præſtent: ſed tamẽ quo ad caſum

huius

A D D I T I O.

a Inueſtitura. Adde quibus verbis fiat, & qua forma, & quibus modis. vt per Bal. & glo. in c. 1. §. ſi per quos fiat inueſti. Et quid ſit inueſtitura. Vide per Io. An. in addit. ad Spe. de inſtrum. edi. in rub. no. in c. authoritate. de inſti.

hæc vera.pro hoc facit de reſcri.cum ſec.& quod ibi dixi.& in
d.c.capitulum:contrario 12. & procedit intelligendo quãdo
inueſtitura facta per archiepiſcopum habet vim collationis,
& valuerit:quod ſentit glo.pe.in fi.cum dicit, quod canonici
non habebant iuſtam cauſam defenſionis: & ſic contradicit
glo.in ver.prouide.quæ contrarium dicit ſcilicet.quod inue-
ſtitura non tenuit.Reſtat ergo ſecundum Ioan. An.quod re-
ceptio canonicorum faciat P. canonicum:& eſt idem quod
collatio.ſic de reſcriptis.cum aliquibus. & c.cum in eccleſijs:
libro ſexto : talẽ autem collationem excommunicati facere,
non poſſunt:cum enim non poſſint eligere. de conſue.cum
dilectus.de elec.cum inter R.multo minus conferre:licet be
ne poſſint receptionem facere, quæ conſiſtit in facto,vt præ-
dixi,vnde ſecundum expoſitionem glo. prædictæ.in verſ.pro
uide.neceſſaria eſt expoſitio de qua in proxima ſolutione Io.
An. ſed ſecundum ea quæ dixi ſup.contrario, poteſt ſuſtineri
9 etiam hæc tertia ſolutio.† Quæro, quæ eccleſiæ compræhen
duntur cum mandatur archiepiſcopo vt prouideat in aliqua
eccleſiarum ſuarum,ſicut hic.Solu.vt in gl.prima, quæ dicit
comprehendi eccleſias prouinciç in quibus habet ius. Secus
dicit ſi dixiſſet in aliqua eccleſiarum tuæ prouinciæ:quia tũc
comprehenduntur etiam illæ in quibus ius non habebat.ad
hoc inf.c.quamuis.t.lib.6.& quod ibi no.Ioan.An.ſuper glo.
vlti.tamen glo.hic in hoc non perſiſtit,imo concludit,quod
etiam ſub prima forma comprehenduntur omnes eccleſiæ
illius prouinciæ,etiam ſi non habebat ius cõferendi , per hũc
tex.& pro hoc,quia hic comprehendũtur etiam eccleſiæ ca-
thedrales ſicut xantonenſis.ad hoc de vſu palij c.1. Innocent.
ponit opinionem aliorum,quia etiam ſi mandetur in eccle-
ſijs tuæ prouinciæ, non poteſt prouidere niſi in eccleſijs in q
bus ad eum ſpectat collatio.pro hoc de offic. ordi. licet vt ſic
quaſi Papa videatur excitare ordinarium:quod maxime pro-
cedit ſi impetrans erat hic ſubditus archiepiſcopi, & ſi dice-
ret,cum nullum beneficium ſit aſſecurus & ſit pauper:ita re
fert Compoſt.hanc opi.ſup.de reſcriptis.capitulum. in gl.ma
gna.circa medium.verſi.item ſi Papa.ibi tamen tenet contra
rium.& ad illud de paupertate reſpondetur, quod cum fauo-
rabilius ſit reſcriptum obtentum pro paupere quam pro di-
uite,ergo plus ampliandũ. de dona. cum dilectus. & hoc po-
tuit arg.ſup.eo.ti.ſi pro clericis.lib.6.Alij,vt refert hic Innoc.
dicunt,ꝙ Papa mandauit hic,authoritate noſtra facias.& tũc
dic,ꝙ prouidere poteſt,etiam ſi eſſent exemptæ: quia recipit
delegatam.de reſcrip.cum aliquibus.li. 6.Innocen.vero dicit
quod etiam ſine hac clauſula.ſ.authoritate noſtra,poteſt pro
uidere etiam in eccleſijs in quibus ad eum non ſpectat colla-
tio per clauſulam contradictores &c.quæ non poteſt intelli-
gi de ſeipſo.ff.de arbi.l.pe. quod ſingulariter not.dicit tamen
Inno.ꝙ etiam ſine clauſula, contradictores &c. ſi tantum eſt
literis.Mandamus quatenus tali prouideas in aliqua eccleſia-
rum tuarum.forte idem.pro hoc : quia hæc verba(eccleſiarũ
tuarum)poſſunt itelligi generaliter ꝓ omnibus eccleſijs tuæ
prouinciæ.& in hoc Inn.non diſtinguit, cũ ſcribitur de eccle
ſijs ſuæ diœceſis vel prouinciæ:an habeat ibi collationem:an
alius,dummodo ſint in prouincia vel diœceſi.& dummodo
ius archiepiſcopale vel epiſcopale habeat archiepiſcopus vel
eps:quia ratione illius iuris ꝯprçhenduntur ſub hoc nomine
ſuarum.ar.ff.de ꝯtrahen. empt. qui ſaberitas.ſed ſi non habe-
ret ius archiepãle,vel epiſcopale,forte ibi,prouidere non poſ-
ſent,niſi diceret,in aliqua eccleſiarũ tuæ ꝓuinciæ. Inn.ꝓ hoc
facit q a cũ tunc nihil ſit in lr̃is ꝙ arctet epo poteſtatẽ ad ꝓui-
dendũ de beneficijs ſuis,non eſt recedendũ a forma reſcripti,
ſm Compoſt. vbi ſup. ad prædicta facit quod nota. de reſcri-
ptis.abbatem. in cle. prima.de reſcript. & quod dixi ſupra de
offic.ordi.grauem.per quod capitu.dic poſſe procedere diſtin
ctionem gloſſ.de qua ſupra. eadem quæſtione in princi.qui a
etiam de eccleſijs exemptis verè dicit epiſcopus quod ſunt
in ſua diœceſi,vt ibi probatur, non tamen verè diceret quod
ſint ſuæ,cũ verbum(tuum)denotet dominium.de ver.ſig.ca.
10 fin.lib.6.tamen quando in reſcripto eſt clauſula † (contradi-
ctores)neceſſario oportet intelligi ꝙ ẽt veniãt eccleſię in qui
bus collationẽ non habet,per id ꝙ ſtatim dixi:& qa doctores
nihil eligunt.Concludendo præmiſſa,dic, ꝙ quandoq; man-
probatur hic,ibi,eccleſiarum tuarum,in quo veniunt præbe
dæ eccleſiæ ſantonenſis,quarum collatio non ſpectat ad Ar-
chiepiſcopum.Item & fortius,ſi dicitur in aliqua eccleſiarũ
tuæ prouinciæ : ſed in hac ſecunda forma poterit prouidere
etiam in eccleſijs exemptis, quæ nihilominus dicuntur ſuæ
prouinciæ,vt ſtatim dixi.ſed ſi dicitur, eccleſiarum tuarum,
ſecus. quia eccleſiæ exemptæ non ſunt ſuæ , vt prædixi. Nul-
lam autem differentiam facio ,an dicatur in aliqua eccleſia-
rum tuæ prouinciæ vel diœceſis : an vero dicatur , diœceſis
Paduanæ : vt dixi in dicto capitu.abbatem . Secundo quæro
11 qui comprehenduntur ſub clauſula contradictores † glo.ſe-
cunda quam quidam non habent,& fuit additio ſecundum
Innocen. tenet, quod comprehenduntur tantum partes, &
etiam alii qui de facto contradicunt, & non de iure. Innoce.
vero latius hoc proſequitur , dicens quod comprehendun-
tur ſolum partes quæ ſunt in iudicio,vel illi qui fuerunt vo-
candi,vel eorum hæredes,vel ſingulares ſucceſſores.Alii nõ:
quia non ſunt de iuriſdictione executoris. Et hæc forte eſt ra
tio ſecundum eum : quare comprehenduntur ſucceſſores.
12 quia iudicium † tranſit ad hæredes.ff.de præto. ſtipula.l.2.in
fin.de feriis.more.in fin.C.ne ex delicto defun. l. vna.ſecus in
arbitrio.ff.de arbitris.ſed interpellatur.§.vltim.Et ſecundum
Innocen. etiam ſi iudicium ſit reale, tranſit ad ſingulos ſuc-
ceſſores:& vtraque ſeruari poteſt Sed prima melior, vt dica-
tur quod iudicium reale tranſit ad ſingularem ſucceſſorem.
perſonale vero non:ſed tranſit ad vniuerſale tantum.ff. de vi
& vi arm.l.1.§.finali.Oppon.ad hoc de offic.delega.capitu. 1.
vbi dicitur , qd quoslibet perturbatores poteſt epiſcopus ex-
communicare.Soluit Innocen.quod ibi de perturbatoribus
iuriſdictionis,de quo ibi.no.& de pœnis.dilectus. ſed in caſu
noſtro loquitur de perturbatoribus partis,& ſic vult Innocẽ.
quod reſtrictio ſupra facta de clauſula,contradictores, nõ ha-
bet locum in perturbatoribus iuriſdictionis.Innocen.tamen
multis interiectis dicit etiam quo ad turbatores partis non
procedere reſtrictionem prædictam:& ſalua meliori opi. cre
dit quod omnes contradictores poſſit compeſcere,etiã quoſ
cunque extraneos,dummodo contradicant de facto, non de
iure.facit de procura.petitio.Si enim de iure contradicerent,
non tenet ſententia in eos lata , cum nullam iuriſdictionem
habeat in eis , niſi contineantur in literis expreſſe vel tacite,
vel ſub generali clauſula. & poſtea coram delegato ſint ex-
preſſi.de reſcript.paſtoralis.quia tunc, ideſt poſt expreſſionẽ,
ſiue iuſta , ſiue iniuſta ſit ſententia,tenebit. Innocen. de quo
remittit Hoſtien.ad not.de offic.delega. ex parte,ſecundo,qd
not. ſingulariter. Et ex hoc vult,quod ſententia lata genera-
liter in omnes cõtradictores,complectitur ſolos illos qui de
facto contradicunt:quia non eſt veriſimile quod voluerit cõ
prehendere contradicentes de iure:ſed quando lata eſt ſpeci
fice in aliquos tanquam contradictores , ſiue de iure ſiue de
facto contradicant , tenet ſententia : quia dicitur lata contra
ſus litigatoris tantum:de re iudica.cum inter.quæ no. Et pro
hoc ſecundum Hoſtien.facit,quia in illos qui de iure contra
dicunt,iuriſdictionem non habet.ſimile quod not. de reſcri.
cum contingat. de election.expoſuit.de conceſſion. præben.
quia cunctis.libro ſexto,& bene facit.ff.de his quibus vt indi
gnis. l. penulti. vbi filius impugnans teſtamentum patris, di-
cens non iure factum,nõ perdit in teſtamento ſibi relictum,
13 quia non videtur impugnare defuncti voluntatem . † Ter-
tio quæro circa hoc , an poſſit executor ex vi clauſulæ con-
tradictores &c.ferre ſententiam generalem in omnes qui cõ
tradixerunt. videretur quod non:quia tractus futuri tempo-
ris non ſpectat ad iudicem.ff.de vſur.l.1.in fin.& quod no. de
ſepultu.in noſtra. Innocen. remittit ad no. de procura. aude-
tis.& ad idem de ſepultu.in noſtra.videtur tamen velle quod
ita non debeat pronunciare.Nam videtur hæc eſſe quædam
conſtitutio.argumen.de conſtitu.capitu.2.libro ſexto, ſed de
legatus cõſtitutionem facere nequit.pro hoc quia habet po
teſtatem,niſi in eis quæ continentur in reſcripto. de reſcript.
Rodulphus.de offic.delega.P.& G.dicit tamen Innocen. ſal-
uando prædictam ſententiam,ꝙ hæc non eſt conſtitutio: qd
apparet ex perſona conſtituentis.i.delegati,& ex forma ſentẽ
tiæ quæ non eſt generalis,nec perpetua , nec habet alia quæ
iu

Digitized by Google

14 eſt ſententia, quod apparet: quia cauſa cognita ferenda: ſi autem ferretur cauſa non cognita, eſt iniuſta: licet teneat. 11. q. 4. c. 1. ad hoc de ſen. excommun. ſacro. pro hoc facit, quod etiam ſi ab ordinario ſit lata voce, non ſcripto, vel etiam ſi ſcripto, nõ tamen in modum conſtitutionis, non durat vltra tempus ꝓſentis, J. de ſen. excommun. a nobis. 1. vel hæc no. in glo. pe. ad finem: quæ eſt ſingularis. Quarto quæro, ſi præcipit ſine cauſæ cognitione quod omnes obediant inſtituto, & profert excommunicationem in non obedientes. dicit Innoc. quod non tenet ſententia ipſo iure. per id quod no. de in integrum reſt. c. 2. ſed cum cauſæ cognitione legitime fertur. de ap. præterea 2. pro hoc de conſtitu. eccleſia, & quod ibi no. in glo. vl. quæ eſt ſingularis: & ibi dixi. Et hoc no. ꝙ licet excommunicatio lata ex cauſa iniuſta teneat, quod dic, vt dixi de reſcrip. ab excommunicato: tamen lata cauſa non cognita eſt nulla. Oppono ad hoc J. de ſen. excommun. ſacro vbi tenet excommunicatio etiam non præcedente citatione, quod tenet ibi glo. in verbo iuſta cauſa. Sol. ſta contrario, & limita quod hic dicit Innocent. per id quod ibi dixi q. 7. & 8. Quinto quæro, ſi cauſa cognita profert excommunicationem modo prędicto in omnes qui contradixerunt: videtur minus bene ꝓceſſum: debuit enim expectare turbationem antequam ferat ſententiam. dicit Innoc. quod poteſt etiam contra ius pronunciare: quia poſſet eſſe periculum ſi tantum expectaret, facit ad hoc quod no. de off. delega. cap. primo. libro 6. licet enim melius eſſet non ferre ſententiam ſub conditione, ſed expectare: ta-
15 men lata †tenet. 2. q. 6. biduum. ff. de euic. l. 2. ad l. Aquil. in l. Aquilia. de ap. præterea 2. & quod ibi dixi. Sexto quæro ad ꝙ tempus extenditur generalis ſententia lata modo prædicto s. q. 4. dicitur ꝙ ſiue ſit lata ante receptionem ſiue poſt, non extenditur niſi in tempus in quo ferri poteſt. Ex hoc no. ꝙ talis ſententia non extenditur poſt annum a die factæ excommunicationis, ſicut etiam delegati poteſtas lata ſententia durat per annum tantum quo ad executionem. de offi. deleg. quærenti. & de hoc in ſequenti quæſt. Septimo quæro circa hoc, an hoc ſit verum: videtur ꝙ non: imo ꝙ executor, etiam ſi non tulerit ſententiam generalem in eos, qui contradixerũt in futurum, poſſit nihilominus quandocunq; etiam poſt annum in contradictores iuriſdictionem eccleſiaſticam exercere. & hoc ex vi clauſulæ. Contradictores &c. vt aliquid operetur. licet alias hoc non poſſet tanquam functus officio ſuo, niſi intra annum d. c. quærenti, & eodem titu. in literis. Inno. tenet quod etiam hoc caſu non poſſit niſi intra annum. argu. d. cap. quærenti: & hoc ex quo tulit diffinitiuam: ſed quando non fertur diffinitiua: ſed mandat eum recipi in canonicum, poterit ſecundum Inno. compeſcere contradictores quouſq; mandatum plene ſortiatur effectum. ſ. ꝙ recipiatur. Ex quo cum receptus erit: quamuis poſtea moleſtetur: ſiue ſuper canonicatu. ſiue ſuper alijs, non poterit eos compeſcere. Mouetur, quia ſi contrarium diceretur, videretur eſſe ordinarius, J. de reſcriptis. ad hæc. quod declaratur plenius in ſequenti q. Octauo quæro, ſi aliqui adimpleuerunt mandatum, aliqui non: quomodo procedit executor habens clauſulam prędictam, dicit Inno. quod contra eos qui adimpleuerunt, nihil facere poteſt, cum quo ad eos ſit functus officio ſuo: ſed in alios poteſt. Et hoc dicit Inno. verum etiam ſi illi qui receperunt mandatum Papę & impleuerũt, de nouo moleſtent ſuper fructibus præbẽdæ, vel etiam ſuper ipſo canonicatu: quia non propterea poterunt compeſci authoritate huius clauſulæ. non enim commiſſum eſt de futuro exceſſu, & tempus datæ inſpiciendum eſt. de reſcriptis eam re. quod not. Dicit Inno. tamen ꝙ in caſu præſenti, vbi non mandat executor ꝙ prouideatur: ſed ipſemet inueſtit: poterit contradictores intra annum excommunicare. argum. de re iudi. quod ad conſultationem, & dicto cap. quærenti. Hoſtien. dicit verum eſſe dictum Innocen. quo ad nouam contradictionem, & ſententiam de nouo ferẽdam: quia ſolum poteſt hoc infra annum. per dictum c. quærenti. Sed ſi tempore inueſtituræ excommunicauit contradictores: etiam poſt annum ligabitur contradicens, niſi primo paruerit, & hoc placet. ſufficit enim, ꝙ ab initio tenuit. Item ligat ſententia authoritate delegantis, de reſcrip. ſuper literis, in fi. & illa non extincta. fatetur tamen Hoſtiẽ. quod poſt annum expirat poteſtas delegati: ita quod non poterit abſoluere eum qui inciderit in pœnam: ſed debebit abſolui per Papam. de offi. ord. paſtoralis. §. præterea. pro hoc facit quod not. de teſti. ex parte Adæ. in glo. antepen. Io. An. dicit ſe audiuiſſe curiam tenere, ꝙ ſi in reſcripto eſt clau-
16 ſula, †mittas in poſſeſſionem, & defendas inductum. poterit executor defendere, etiam ſi aliquandiu paritum fuerit: ita ꝙ pacificã poſſeſſionẽ habuit, vt ſic executor ſit conſeruator, cuius conſeruatoris officium protenditur vltra annum. de oſ. dele. capitulo ſi. §. officium. libro ſexto. pro hoc de ſimon. querelam, & quod ibi no. in fin. Item, quia alias illa verba, defendas

mentem concedentis J. de priuileg. in his, & eodem titu. Papæ. §. primo. libro 6. facit. 76. diſt. huius obſeruantiæ. C. de præci. impera. offe. l. vlti. & de ap. l. fin. §. primo. pro hoc inducit Archi. in cap. ſi cui. eodem titu. libro ſexto. quod no. de reſcriptis. ad hæc, in fin. 2. glo. refert tamen aliquibus videri, ꝙ idem ac ſi non eſſent adiecta verba, defendas inductum, ne nimium derogetur ordinariæ poteſtati. 11. q. 1. peruenit. de offi. ordin. licet. de maio. & obed. per tuas, & ſic elapſo anno defenſio ſpectet ad ordinarium, cuius intereſt ſubditos a moleſtijs conſeruare. Pau. de Eleaza. dicit, quod ſi quæſtio monetur ex vi gratiæ: ita quod de iuribus gratiæ agitur, executor habebitur loco conſeruatoris: alias ſecus. Ioan. Cald. de conceſ. præben. cum noſtris. q. 14. dicit indiſtincte, quod poteſtas executoris prædicti non durat vltra annum. per ca. quærenti. dicens quod apponitur clauſula prædicta ad maiorem executionem executoris: & quia ſolet plus timeri &c. de hæreti. ſi aduerſus. ſed Ioan. And. hic dicit quod cap. quærenti. non loquitur de habente talem clauſulam. dicit etiam, quod opinio quæ vult quod durat poteſtas executoris poſt annum, procedit maxime quando ꝯdicitur ex vetuſta cauſa, quæ ante poſſeſſionem traditam fuit examinata, quo caſu etiam ſine clauſula poſſet, ſecundum Damaſum qui hoc tenuit. de offi. delega. q. 14. & ſic vult Ioan. And. quod idem erit ſi ex cauſa non vetuſta, propter verbum, maxime: tamen Ioan. Cald. in d. q. 14. refert ſe ab eo audiuiſſe, quod ſi ex cauſa non vetuſta moleſtatur, poſt annum poterit executor ſe intromittere, ad quod de conſti. cum acceſſiſſent. in fi. verior videtur opinio, quod indiſtincte non poterit poſt annum ſe executor intromittere, quod ẽt tenui. eodem titu. clem. ſi plures. q. antepen. per dictum c. quęrenti. vbi ex priuilegio conceditur delegato; Apoſtolico, ꝙ eius poteſtas duret toto anno. ergo nõ vltra. Executor autem eſt delegatus. de officio. deleg. ſi ſuper gratia. libro 6. nec procedit reſtrictio Ioan. An. prædicta ad cap. quærenti. quia indiſtincte loquitur. nec capitu. ex parte Adę. facit in contrarium: quia ibi non erat lata diffinitiua reſpectu proceſſus qui ibi vltimo committitur: ideo durat poteſtas etiam poſt annum: ita tenet gloſſ. ibi antepenultim. ſic etiam loquitur cap. querelam. J. de ſimon. vbi dicit de miſſione quæ fit cauſa cuſtodiæ contra contumacem, & intra annum, & non diſtinguo an ſit paritum, an non: quia etiam ſi aliquandiu paritum ſit, contra moleſtãtem intra annum habet executor poteſtatem, quod tenui in dicto capitulo, quærenti. quæſtio. 4. Ex quibus con-
17 cluditur, quod clauſula, † contradictores &c. & clauſula, defendas inductum: operantur quandam maiorem expreſſionem: non autem extenſionem poteſtatis: quia neque ad hoc ponuntur, quæ not. pro hoc quod dicit hic Innocen. qui tenet, quod etiam ſi ſpecialiter non ſit mandatum executori, quod ſuſpendat: poteſt tamen ſuſpendere, quia hoc eſt afferre mandato prouiſionis. ff. iudi. ſol. iam tamen. §. in hac, quod not. etiam J. Innocent. quod poteſt executor prouiſorius reſeruare primam vacaturam, cum maiorem poteſtatem habeat quam legatus. de officio. lega. ſtuduiſti. qui hoc poteſt. J. de iure patro. dilectus. quod etiam tenet Ioan. Andr. in dicto capitulo, ſi ſoli. Nono quæro, an per inueſtituram de qua hic fuerit inueſtitus adeptus poſſeſſionem. gloſſa, per talem, dicit quod non, & in ea ibi, ex ore. vbi de hoc: & 16. quæſtione ſeptima, ſi quis deinceps, & infra de inſtitu. authoritate. Decimo quæro, ſi authoritate Papæ, vel Cardinalis iſti canonici veniſſent contra indulgentiam apoſtolicam, an excuſarentur gloſſa penultima, dicit, quod ſi authoritate Papæ, excuſarentur: ſecus ſi authoritate legati: quia non poſſet eos ad hoc compellere, quod eſt verum iure legationis: ſecus ſi haberet ad hoc ſpeciale mandatum infra capitul. hi qui. ſecundo reſpon. libro ſexto, & quod not. de reſcript. literis. per hoc dicit Hoſtien. quod licet legatus, de latere poſſit conferre beneficia vacantia: non tamen vacatura: licet illa reſeruare poſſit: vnde poſſet aliquem facere recipi vltra numerum, multo minus contra iuramentum: quia nec hoc poteſt ſpecialis delegatus: niſi in reſcripto de hoc fiat mentio, qui tamen eſt maior legato in cauſa ſibi commiſſa. de officio legati, ſtuduiſti. Si autem in eccleſia non eſt numerus: tunc bene poteſt legatus ibi conferre beneficia, ſi ſufficiunt facultates. de vita & honeſtate clericorum, quoniam, in fin. & quod ibi not. & de conceſ. præben. capitulo vltimo. libro ſexto, in glo.
18 nunquid, in fin. Ex prędictis, maxime ex glo. no. quod † ſi canonici frangunt numerum authoritate Papæ non excluduntur a beneficio nuoueri: ſecus ſi authoritate legati. pro hoc facit glo. in eo quod dicit, vt prædixi eos non excuſari ſi ex præcepto legati hoc fecerint, qui non poteſt eos cogere: Papa autem poteſt. ad hoc facit quod not. in Specula. de legato. §. nunc tractemus. ver. ſed & ſi legatus, & J. c. dilecto. & eodem. titu. ſi cum libro 6. In quo tamen dic ponderandam formam mandati. Nam poſſet eſſe talis per quam aperte colligeretur

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium an ſit titulus eccleſiaſticus ex eo quod quis promouetur ad titulum patrimonij.*
2 *Promouens aliquem ad titulum patrimonij, cautus eſſe debet.*
3 *Ordinatus ad titulum patrimonij an debeat petere beneficium.*
4 *Patrimonium ordinati ad titulum patrimonij ſi perijt chaſmate vel alluuione, an Epiſcopus teneatur ei prouidere.*
5 *Ordinatus ad titulum patrimonij an teneatur de eo ſoluere decimas.*
6 *Ordinatus ad titulum patrimonij an poſſit tranſire ad aliam eccleſiam ſine licentia epiſcopi.*
7 *Patrimonium datum in titulum ordinis an poſſit vendi.*
8 *Promotus ſine beneficio an teneatur ad horas.*

TUIS. Not. beneficiatus habens ſufficiens patrimonium
ad ſacros legitime promouetur. ponit dictum, cu-
ius determinationem interſerit, ibi, dummodo pars de teſti.
tuis. Oppono in eo quod dicit prouidendum ordinato ſine
beneficio, dummodo aliud canonicum non obſiſtat: quia di-
ctio, aliud, implicat: vt nota. de reſcriptis, ſedes, & ſic apparet
quod exceptio quæ hic reijcitur fuerit canonica. Sed dictio,
aliud, facit ſimplicem relationem hic, & eſt modus loquen-
di, & de excep. canonicis, ideſt, legitimis & obſtantibus exem
plificat: vt quia opponitur homicidium, vel aliud mortale,
vel aliqua irregularitas: quod dic vt de tempo. ordin. cap. fin.
cum titulis pluribus ſequentibus. Et dicit Abbas hic includi
quæ habentur. 33. diſtinctione. maritum. 50. diſtinctione. qui
in aliquo, & in illis multa impedimenta canonica enumeran
1 tur. Quæro, quando quis † promouetur ad titulum patrimo-
nij: an ex hoc patrimonium ſit titulus eccleſiaſticus. gloſſa
prima videtur velle quod ſic, cum dicit quod habet patrimo
nium pro titulo. Hoſtien. dicit hoc verum ſi hoc fuit actum.
dicit quod glo. habuit ſanum intellectum, quod habent pro
titulo. i. loco beneficij, quo ad hoc quod excluditur ſi ageret
condictione capitu. epiſcopus. §. eodem. non tamen quod ſit
beneficium eccleſiaſticum, niſi, vt dicit Hoſtien. ſic fuerit
actum. Secundo quæro, ſi patrimonium hoc erat ſeruilis cō-
2 ditionis, ideſt, quia promotus erat ſeruus. † Dicit Hoſtien.
quod caueat ſibi epiſcopus, & petat conſilium domini, niſi
velit ſe onerare, quia alias patrimonio illo per dominum re-
uocato teneretur epiſcopus illi prouidere. Oppono ad hoc:
quia ſeruus ordinatus ad ſacros in præiudicium domini nō
degradatur. de ſerui. non ordinan. miramur. Soluit Hoſtien.
quod licet ſit maior alienatio perſonæ quam rerum: tamen
magis diſpēſabile eſt circa perſonam, quam circa rem. Nam
reuocatio perſonæ cederet in vituperium Dei & eccleſiæ nō
ſic de rebus. ſimile de tranſlatio. capitu. final. vbi permittitur
maius, & non minus. pro hoc eſt quod not. de electio. ſi reli-
3 gioſus. libro ſexto, in glo. in verbo ſint varia. † Tertio quæro,
ſi ordinatus ad titulum patrimonij petit beneficium ſibi con
ferri. dicit gloſſ. prima, quod non debet petere, & quod iudi-
cium ſibi manducat, & bibit. Et ſic videtur velle, quod peten
do peccat: dic contra. licet enim petere non poſſit ex debito,
ita quod cogatur epiſcopus conferre: vt in text. tamen peten-
do non peccat. nec iura quæ allegat glo. contrarium probant.
Nam poteſt clericus habens beneficium & patrimonium de
beneficio viuere, & patrimonium ſeruare: vt dixi ſupra cap.
4 epiſcopus. Quarto quæro, ſi patrimonium † ordinati ad titu-
lum patrimonij perijt chaſmate, vel alluuione. dicit glo. pri-
ma, quod epiſcopus debet ei prouidere: quod eſt verum de
generali obligatione. de qua not. §. capitu. cum ſecundum, in
gloſſ. vltim. ſed ex ſpeciali obligatione non tenetur, ſcilicet,
condictione canonis cap. epiſcopus. §. eodem, & ſimilium. Et
dic chaſmate, ideſt, ruina verſus abyſſum. ff. locati. ex condu-
cto. §. item ſi quis, & not. glo. ff. de mino. verum. §. ſi locuple-
5 ti. † Quinto quæro, an ordinatus ad titulum patrimonij te-
netur de ipſo ſoluere decimas. glo. vlt. arguit pro & contra. &
2 recitatis duabus opinionibus tenet quod tenetur ad decimas
prædiales ſicut prius. ad hoc quod not. J. de cenſi. cap. primo.
& in hac glo. ibi. viri, & Goff. & ibi, tua, & hoc tenet Hoſtien.

teſt alienari. ff. de minio [illegible]
uere debet J. de dona. inter virum & vxorem, per noſtras. de-
inde refert glo. opin. Tancre. contrariam, quam ſequitur, &
idem Philip. & Hoſtien. dicit congrue diſtinguendum, an pa
trimonium fuerit aſſignatum pro titulo, vel non: vt §. quæſt.
prima. primo caſu non poſſit alienari ſine conſenſu epiſco-
pi, non obſtante ratione Tan. poſita in glo. cum dicit, quod
videtur habere beneficium habendo precium. Nam facilius
conſumitur precium quam res. Secundo caſu vera eſt opin.
Tanc. & dic, quod ſi fuit aſſignatum pro titulo beneficij: aut
fuit tranſlatum in beneficium: aut non. Secundo caſu verum
eſt quod dicit Hoſtien. de conſenſu epiſcopi ipſum poſſe alie
nare. primo vero caſu non. quia non poſſunt ſpiritualia pro
temporalibus commutari, infra de rerum permu. quæſitum.
8 † Octauo quæro, an promotus ſine beneficio tenetur ad ho-
ras canonicas. Dicit Ioan. Andr. quod ſic, licet non teneatur
certam eccleſiam officiare. pro hoc. 93. diſtinctio. cap. ſi. & J.
celeb. miſſarum. cap. primo.

SVMMARIVM.

1 *Abſens inueſtiri poteſt de beneficio alio mediante.*
2 *Hæreditas acquiri non poteſt per procuratorem.*
3 *Matrimonium carnale, vel ſpirituale an poſſit contrahi inter abſentes.*
4 *Inueſtiri an quis poſſit pro abſente & ignorante.*
5 *Titulis ſpiritualibus ius acquirit etiam ante traditionem.*
6 *Beneficij acceptatio poteſt fieri per procuratorem.*
7 *Dictio, vel, ſtat alternatiue.*
8 *Dictio, alius, repetit eandem qualitatem.*
9 *Habens gratiam cum beneficio acceptandi, an poſſit conſtituere procuratorem laicum ad acceptandum. & num. 10.*
11 *Præbenda quo caſu non acquiratur abſenti.*
12 *Procurator generalis ſi fuit inueſtitus, non acquiritur domino efficaciter, niſi ex quo ratum habuerit.*
13 *Dominus prædij, nunquid poſſit agere ad penſionem prædij ab alio ſuo nomine locati.*
14 *Alteri per alterum non acquiritur.*
15 *Agere an quis poſſit ob intereſſe ſuperueniens poſt contractum.*

1 ACCEDENS. † Abſens poteſt inueſtiri de beneficio,
alio mediante: vel ſic. poteſt quis inue-
ſtiri de beneneficio pro abſente. pars de rapto. accedens: vt pa
tet ex antiqua. Not. caſum in quo alteri per alterum acquiri-
tur. Oppono quod non poteſt alteri per alterum acquiri be-
2 neficium: ſicut etiam hęreditas † temporalis non poteſt ac-
quiri per procuratorem. ff. de acquir. hær. per procuratorem:
ergo nec ſpiritualis. Solu. hæc fuit vna de rationibus dubitan
di: vt dicit glo. quę enumerat, & alias, quod dico in ſequenti
q. Quæro quæ fuit ratio dubitandi: dic quod triplex, vt dicit
a glo. prima. quia dubitabat quærens an inter abſentes a poſſet
3 contrahi matrimonium carnale: † & ſic eodem modo dubi-
tabatur de ſpirituali: pro hoc, quia carnale & ſpirituale ęqui-
parantur: vt lite non conteſta. quoniam. §. porro. Sed hæc ra-
tio colligitur, vt dicit glo. per capitu. honorantur, & alia iura
quæ allegat, & hoc expreſſius per cap. vltim. de procura. libro
ſexto, vbi dicitur quod per procuratorem habentem ad hoc
ſpeciale mandatum poteſt contrahi carnale matrimonium,
& alias non eſt idoneus: ad hoc tamen in caſu huius c. etiam
ſi non habeat mandatum valet inueſtitura, non enim ponde
ratur in textu ꝙ eſſet procurator: licet Cy. poſt Pe. ſi quis alte
ri, vel ſibi l. inuitum, videatur velle, quod requiratur manda-
tum, ſed primum verius: cum enim collatio poſſit fieri abſen
ti nulla perſona mediante. eo. titu. ſi tibi abſenti. lib. 6. fortius
fieri poteſt mediante perſona nuncij ſeu alterius non haben-
tis mandatum. Et procedit hoc, intelligendo ꝙ verbum, in-
ueſtiri,

ADDITIO.

a An inter abſentes. Adde cap. honorantur. trigeſimaſecunda, quęſtio 2.

Digitized by Google

prie prout inueſtitura eſt collationis approbatio: de quo per Dyn. in regula prima. libro ſexto, & dico infra titulo primo, authoritate talis actus qui eſt facti: & fit per annulum, & birretum, vel quid ſimile non poteſt conferri in abſentem, ſed præſenti nomine abſentis, vt hic. ſecunda ratio dubitãdi fuit,
3 an poſſet † quis inueſtiri pro abſente & ignorante, & dicit gl. quod ſic, & quod quæritur poſſeſſio abſenti. dic quod hic non ſolum dicitur de poſſeſſione, ſed etiam de titulo, quod intellige: infra eadem quæſtione. Tertia ratio dubitandi fuit ea quam dixi ſ. in primo contrario, comparando hæreditatem temporalem ſpirituali. Et confirma, quod dominium non dicatur acquiſitum abſenti. ff. de acquiren. rerum dom. res ex mandato, vbi res ex mandato meo empta, mihi non acquiritur niſi mihi tradatur. hic agebatur de transferendo dominio. i. tit. non autem de poſſeſſione quę per inueſtituram non acquiritur infra de his quæ fiunt a maiori parte capituli. ex ore. Sed dic ad ſecundum, quod titulus acquiritur commutabiliter abſenti, ſed efficaciter acquiritur per acceptationem abſentis. dicto cap. ſi tibi abſenti, & hoc etiam ante traditionem:
4 quia in titulis ſpiritualibus † ius acquiritur etiam ante traditionem: vt no. Innocent. ſ. cap. inter cætera. vbi dixi in tertio contrario: ſecus in rebus corporalibus, de quibus loquitur l. contraria. Adde primum de hæreditate, dic, quod ratio quare temporalis hæreditas non acquiritur per procuratorem, eſt: quia eo ipſo quod dedi mandatum ad adeundam hæreditatem, intelligor adiiſſe, cum hæreditas acquiratur ſolo animo: & hoc ſi hæreditas erat iam mihi delata, & eam ſcio mihi delatam. ſed in deferenda dicit Ioan. And. quod locum habet quod ſequitur. Et dicit Hoſtien. quod hæreditas non quæritur per procuratorem generalem, ſed per ſpecialem. ff. de acquiren. hæredi. l. ſi quis mihi. §. iuſſum, & ſequenti, & §. pater, & ſequenti. Sed illa iura loquuntur in alio caſu, cum quæritur de hæreditate delata filio vel ſeruo. tunc enim non adeunt ſine ſpeciali iuſſu patris, vel domini, dicit etiam Hoſt. ſufficere in caſu huius cap. quod habeat mandatum ad recipiendum, & acquirendum omnia beneficia cum cura vel ſine cura, etiam ſi non exprimantur beneficia. facit de procur. cap. primo. §. primo. libro ſexto, dic melius: vt in ſequenti contrario: & in hac gl. ibi, quicquid, quod ſi filius peculiari nomine apprehendit, ſtatim pater poſſidet, etiam ſi ignoret illum in poteſtate conſtitutum. ibi, per procuratorem, communiter non eſt lex: ſed §. primus. ſub l. ſi pupillus. eodem ti. & ibi de hoc, & communiter incipit Paulus reſpondit, pro-
5 curatorem hæreditatem acquirere non poſſe:* ibi, res ex mandato. de hac. ſ. eadem quæſtione, ibi, ſi procurator. prima facit ad propoſitum quę dicit ſic. Si procurator rem mihi emerit ex mandato meo, eique ſit tradita nomine meo, dominium mihi, & proprietas acquiritur etiam ignoranti. Secunda dicit, quod ſi procurator meus rem ſuam quaſi meam alij tradidit, remanet dominus. Et idem in tutore pupilli, quia pupillus errans rem ſuam perdit: ibi, qui mihi donatum ſi procuratori meo rem tradis quaſi mihi acquirat: ipſe vero rem recipit quaſi ſibi acquiſiturus, non ſibi, ſed mihi acquiritur. Oppono ad hoc, in eo quod dixi hunc debere habere ſpeciale mandatum ad recipiendum beneficia cum cura, vel ſine cura, quod imo ſufficiat etiam ſi de cura taceatur. pro hoc facit quod no. de reſcript. ſedes, & de regu. iur. cap. primo. libro
6 ſexto. Solut. ita contrario: quod † autem per procuratorem poſſit acceptatio fieri, probat ſtilus curiæ, ſecundum quam ſi fit gratia beneficio acceptandi: datur poteſtas acceptandi per ſe vel per procuratorem. de quo no. de conceſ. præb. cle. vna. §. quem etiam in gl. iſte terminus, in prin. Oppono, ad idem, quia per liberam perſonam non acquiritur alteri abſenti. C. per quas perſonas nobis acquiritur l. prima. Solu. in caſu huius capituli, procuratori non poteſt acquiri, ideo acquiritur domino. ff. ad Treb. qui ita. §. primo. Ex quo tradit Ber. ibi regulam, quod id quod per mediam perſonam procuratoris nõ poteſt acquiri, vt vſusfructus, directo acquiri[illegible]omino, quod nota. Oppono ad idem. ff. de nego. geſt. ſi ego. d[illegible] glo. in fin. quod per geſtorem non acquiritur abſenti dominium, vel poſſeſſio, quod eſt verũ, niſi ex quo dominus ratum habuit: vt no. in dicta l. ſi ego. & in hac glo. ibi, ſi non poſſet. de hoc J. de electio. cupientes. §. cæterum. libro ſexto, in gloſſa quarta, ibi, dominium rei ſingularis donatæ, vel venditæ. In hæreditate enim ſpirituali vel temporali pro qua quis obligatur, nõ habet locum hoc, ſecundum Hoſtien. ad hoc infra eodem, ſi tibi abſenti. libro ſexto, & in fin. materia gloſſ. nota. ff. de acquiren. poſſeſſ. l. prima. §. per procuratorem. Secundo quæro
7 de intellectu literæ, ibi: vel alius magis. Solut. dictio, vel, † ſtat alternatiuè, quaſi dicat, melius eſſet, quod inueſtiror dicar, an ęſtimus te pro tali abſente, quam inueſtimus talem abſentem per te, ſecundum Innocentium. Hoſtienſis, dicit, Pro Innocent. facit dictio, magis, quæ ſignificat electionem, & potioritatem modi ſecundi. Ita quod dictio, vel, non ſtat proprie alternatiue: ſic & alias ſi dictioni, vel, additur, ſaltem, non ſtat proprie alternatiue. de donation. inter virum & vxorem per veſtras, ibi, vel ſaltem: & quod ibi dixi. Tertio quæro, nunquid iſte qui recepit inueſtituram, poſſit eſſe laicus: videtur quod ſic. de procuratoribus, capitulo primo. li-
8 bro ſexto. In contrarium facit text. in verbo, alius: † quæ dictio repetit eandem qualitatem. ff. de rebus dubiis, quidam relegatus, dicit Ioan. Andr. tutius eſſe, & quod ſic ſeruatur, quod ſit clericus, quod tenent Egidius & Guilielmus, & ſic videtur velle etiam vt ſit laicus, quod eſt verum, vt latius patet ex ſequenti quæſtio. Et ad rationem de dictione, alius, dic quod non ſemper facit poſitionem eiuſdem qualitatis: vt nota. de reſcrip. in fin. gloſſ. tertię, quod maxime procedit quando non ponitur relatiue, ſed ſubſtantiue: & ſic ponitur hic, cum dicit, ibi, abſens per alium: eſt enim idem ac ſi dice-
9 rer per aliquem. Quarto quæro, ſi habens † gratiam cum beneficio acceptandi conſtituit procuratorem laicum, ad hoc videtur quod non poſſit acceptare, quia ſuo nomine non poteſt acceptare ſpiritualia. de iudic. capitulo ſecundo. de rebus eccleſi. non alienan. capitulo final. 96. diſtinctione. bene quidem, ergo nec alieno. decimaſexta, quæſtione ſeptima, nouo. cum capitu. ſequentibus. regula quod alicui. libro ſexto. pro hoc facit quod nota. de election. quod ſicut in princip. de laico qui conferens beneficium ex priuilegio Papæ non dat ius ſpirituale in beneficio. Item, ſicut Iudæus Chriſtianis non poteſt ſuo nomine præeſſe, quinquageſimaquarta diſtinctione, mancipia. de iudæis. capitulo ſecundo, ſic nec alieno. quarta diſtinctione, nulla. de iudæis, cum ſit. Item, ſicut hæreticus ſibi non acquirit beneficium: ita nec alteri. de hæretic. capitulo 2. §. 2. & 3. libro ſexto. Item ſicut excommunicatus non agit pro ſe, nec pro alio. de proba. poſt ceſſionem. ad hoc de æta. & qualita. cle. & hi qui. de procura. religioſus. de regula. cle. prima. bene facit de reſcriptis. ſtatutum. §. in nullo. lib. ſexto. & quod not. C. de fideicommiſſ. eam quam, vbi incapax non acquirit hæreditatem, vt reſtituat capaci: & ibi argumen. pro & contra. In contrarium facit dictum capitulum primum, de procuratoribus, libro ſexto, & eodem titulo, qui generaliter. §. primo. vbi filiusfami. qui pro ſe non litigat, tanquam procurator admittitur, idem dicitur de ſeruo & liberto qui in iudicio agunt pro domino. C. ſi per vim vel alio modo l. prima. ff. de in ius vocan. quæſitum. Item ex contrario ſequerentur multa abſurda, ſcilicet, quod etiam clericus non habilis ad dignitatem quacunque de cauſa non poſſet dari procurator ad acceptandum dignitatem: & quod laicus non habilis ad matrimonium contrahendum non poſſet ad id dari procurator, nec mulier poſſet matrem conſtituere procuratricem ad matrimonium contrahendum: nec monachus, vel ſeruus, qui non poſſunt ſibi acquirere, poſſent acquirere domino, vel monaſterio: facit quod not. de renuncia. clemẽ. vna. in glo. non video alia argumenta pro, & contra collige ex nota. in regula quod alicui ſuo, in quæſtione. libro ſexto. Soluit Ioan. Andr. tutius eſſe, vt dixi in præcedenti quæſtio. in hoc caſu & pluribus conſtituere clericum procuratorem. ta-
10 men ſi conſtituitur laicus, † aut cõſtituitur ad acceptandum certum beneficium vacans: aut ad acceptandum certum vacaturum, ſi ſibi videbitur: vel generaliter ad acceptandum primum vacaturum cum vacabit, ſecundum formam ca. ne captandæ. de conceſſ. præben. libro ſexto, in primo caſu quæſtio non videtur dubia, quia hoc fieri poteſt: quia tunc fit nudus miniſter ad declarandum domini voluntatem. C. ſi quis alteri, vel ſibi l. multum, imo ſic conſtituendo videtur acceptaſſe: pro hoc facit quod dixi ſ. Sed contra eſt de elect. c. pen. lib. 6. & quod ibi no. in vlt. glo. Solu. hic ſumus in caſu in quo ſufficit quod conſtet de animo acceptantis quocunq; modo de conceſ. præben. clem. vna. §. pe. ſed in contrario loquitur in caſu, in quo eſt certa forma tradita. ſ. reſpectu electionis: ideo nõ poteſt abſens exprimere votum ſuum per literas: vt ibi. ſecundo caſu, ſequendo communem obſeruantiam, quę eſt imitãda. de ęta. & qua. cle. generalem. de ap. clem. prima. de legi. mi nime. Dicit Io. An. conſtitutionem valere, & acceptationem fieri poſſe: pro quo facit æquitas, quia forte expectans non habet in loco clericum de confidat, & talia non ſunt omnibus committenda:

ADDITIO.

* Poſſe. Adde quod in P. H eſt lex. & incip per curatorem. Sed in vulg. edit. eſt etiam lex. & incipit per procuratorem, & ex dictis hic, not variare editiones ab ea quæ erat tempore Car. quod obſerua pro collatione textuum. B. S.

Card. Zabarel. ſuper iij. Decret.

11 [illegible]
ſanguinei recipientis ſine mandato nomine abſentis. Dicit
Innocent. ſe non credere, quod abſenti acquiratur præbenda:
licet enim conſanguineus pro conſanguineo tanquam con-
iuncta perſona poſſit agere. ff. de procura. ſed hoc. de reſcript.
nonnulli. in fin. non tamen acquiritur dominium: nec etiam
canonicatus pro abſente, cum requiratur conſenſus electi, &
eligentium, de electio. cum inter canonicos, dic contra. ac-
quiritur enim abſenti, licet commutabiliter, dicto capitulo,
ſi tibi abſenti: per quod deciditur etiam ſequens quæſtio. Sex
to quæro, ſi conſanguineus, pro quo conſanguineus fuit in-
ueſtitus, ratum habet, dicit Innocent. quod recepta per hoc
eſt inueſtitura per eum cuius nomine recepta eſt: nec poſ-
ſunt primo facto recedere canonici. dicto cap. ſi tibi abſen-
12 ti. Septimo † quæro, quid ſi procurator habens generale man
datum fuit inueſtitus: dic quod non acquiritur domino effi-
caciter, niſi ex quo ratum habuerit, vt nota. in dicto capitu. ſi
tibi abſenti. in 3. glo & de hoc in deciſionibus Rotæ. deciſio.
208. vbi etiam dicitur, quod ratihabitio debet fieri infra tem-
pus, infra quod debuit actus expediri. per l. penu. ff. rem ratam
haberi, & quod no. Ioan. Mona. de elect. quam ſit. §. cæterum.
libro ſexto. in verbo petere. Octauo quæro de quæſtione ta-
13 cti: † quidam locauit prædium nomine domini, nunquid po
teſt dominus agere ad penſionem, videtur quod ſic per hoc
capitu. Item, quia ex quo ille locauit nomine domini, & ſti-
pulatus eſt domino, videtur feciſſe tanquam nuncius, & non
tanquam procurator, quia nuncius ſtipulatur in perſonam
domini, & acquirit domino. ff. de conſtitu. pecunia l. qui au-
tem. §. fin. quod iuſſu. l. prima, de contrahen. empt. l. prima. C.
ſi quis alteri, vel ſibi l. multum, & ibi de hoc per Cyn. Item,
cum negociorum geſtor ſtipulatur nomine domini, ſtipula-
tio tenet, & acquiritur domino naturalis obligatio. C. ad ex-
hiben. l. penultima, quod tenet Bart. ff. de verborum obliga.
ſtipulatio iſta §. ſi ſtipuler. Item hic fuit facta ſtipulatio ex re
domini: ergo domino acquiritur. C. de procura. quod procu-
rator, quod tenet Pe. & Cyn. poſt eum in d. l. multum, & Bar.
in dicto §. ſi ſtipuler. ergo etiã inuito procuratore, & ſine ceſ-
ſione dominus agere poteſt dicta l. quod procurator, in fine:
Item, ex quo etiam procurator ſtipulatur ſibi nomine domi
ni, tenet ſtipulatio: nec dicitur alteri ſtipulatus eſſe. ff. de præ-
to. ſtipu. in omnibus, vbi hoc tenet glo. & probatur in dicta l.
14 penultima ad exhiben. In contrarium eſt regula, † quia alteri
per alterum non acquiritur. inſt. de inutil. ſtipul. § ſi quis alij.
& pro hoc quod no. de vſuris, quamquam. libro ſexto. vbi di-
cit Ioan. And. quod penſio non directo prouenit ex re domi-
ni, quod non placet. nam eſt prouentus rei. de deci. paſtoralis.
& cap. cum non ſit. vnde propter magnam rei ſterilitatem fit
remiſſio penſionis. de loca. propter. dic ergo quod dominus
poſſet agere ſine ceſſione, ſed tutius eſt habere ceſſionem.
Nono quæro circa ſtatim dicta, quæ ſit ratio, quod alteri quis
non poteſt ſtipulari. Solu. colligitur. ff. de verborum obliga.
ſtipulatio iſta. §. alteri. quia ſtipulationes inuentæ fuerunt ad
ad hoc, vt vnuſquiſque ſibi acquirat quod ſua intereſt. nihil
autem intereſt mea, quod aliquid detur tertio niſi ex aliqua
cauſa ſpeciali mea interſit, quo caſu poſſet alteri ſtipulari, vt
ſi ſtipulatus ſui dari creditori meo centum dicta l. ſtipulatio.
§. ſi quis ergo, & quod dixi non poſſe quem ſtipulari alteri,
intellige abſenti, ſed præſenti poteſt. ff. de verborum obliga-
tion. ſi procuratori. C. de inutil. ſtipul. l. 1. vbi hoc notat gloſſ.
in verbo ob abſentiam, & per hoc infertur ad quæſtionem ſe
quentem. Decimo quæro Lucius ſtipulatus eſt a me 10. dari
Titio, tempore ſtipulationis non intererat Lucij: poſtea in-
15 cepit intereſſe, an poſſit agere. † Solut. hæc quæſtio fuit in
hoc Paduano ſtudio diſputata, & determinatum per eximiũ
doctorem iuris vtriuſque dominum Ioannem Ludouicum:
quod non: & videtur caſus in l. ſi quis ita ſtipulatus. §. poſſum.
ff. de verborum obligatione, legendo ipſum ſic, poſſum a te
vtiliter ita ſtipulari. 10. Titij nomine te ſoluturum ſpondes,
& intelligitur: neque enim hoc ſcilicet, hæc ſtipulatio ſimi-
le eſt. id eſt, ſimilis eſt illi ſtipulationi, illi te daturum, ſci-
licet, ſpondes: quia ex ea. 1. prima agere poſſum ſi mea intereſt;
ex quo relinquitur quod ſecus in ſecunda: ex qua nunquam
poteſt agi, ex quo ab initio non valuit, quia alteri facta. dicta
dato. ff. mandati. ſi procurator. §. mandati. vbi dicitur, quod
actio mandati competit cum cœperit intereſſe: ergo non
prius, cuius contrarium dicit §. ſi tibi. præallegatus in pro-
ximo contrario. Solutio. mandatum tenet etiam ſi non
interſit, vt in dicto §. ſi tibi, & infra proximo contrario di-
xi: ſed non agitur mandati, niſi cum intereſt: vt in §. man-
dati. quod nota.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficij debet fieri in manibus ordinarij.*
2 *Prælatus nepoti ſuo prouidere poteſt.*
3 *Reſignatio beneficij liberaliter fieri debet.*
4 *Canonicatus quaſi poſſeſſio quomodo acquiratur.*
5 *Epiſcopus patiens eum in canonicum qui ius non habet, videtur eum approbare.*
6 *Præbenda eſt ius ſpirituale.*
7 *Abundare in allegationibus aliquando eſt licitum.*
8 *Clauſula decreti Papæ quid operetur.*
9 *Clauſula decreti Papæ quid operetur in confirmatione.*
10 *Canonici non poſſunt augere numerum in eccleſia habente numerum iuratum.*
11 *Excipiens in exceptionibus concludere debet.*
12 *Beneficium minus canonice conſecutus non præſcribit quantocunque tempore tenuerit canonicatum.*
13 *Conditio nulla debet in ſpiritualibus interuenire.*
14 *Receptio vltra numerum facta per canonicos, & non præbendarum diuiſio quare teneat.*
15 *Receptio vltra numerum tenet, etiam ſi in eccleſia ſit numerus iuratus.*
16 *Alienare prohibitus ſi alienat in ſpiritualibus non tenet alienatio.*
17 *Periurus non ſemper eſt infamis.*
18 *Canonici recipientes vltra numerum contra iuramentum, an ſint periuri.*
19 *Receptio in canonicum contra numerum a Papa confirmatum an valeat.*
20 *Poſſeſſor bonæ fidei lucratur fructus.*
21 *Clauſulam decreti quis poſſit apponere.*
22 *Clauſula decreti an debeat apponi cum cauſæ cognitione.*
23 *Sententia lata pro vno ex focijs an proſit alijs. & num. 24. & 25. vbi econuerſo an obſit.*

Dilecto. Si ad vnicum canonicatum, & præbendam duo ſunt recepti ſimpliciter, receptio non te net, etiam interueniente legati Apoſtolici authoritate. Primo ponitur factum, & allegatio plurium pro cellerario. Secundo allegatio contra eum, ibi procurator. Tertio diffiniendo allegatio contra eum, ibi procurator. Tertio diffini-eundo, ibi, vnde dictum. Quarto, quædam proteſtatio, ibi, ita tre-cenſi. in antiqua dicitur Senonenſi, & putat Ioan. And. quod Cardinalis fuit oriundus de loco, & prælegit ibi archiepiſco pari, & facit infra contrario tertio reſignauit. inordinata fuit hæc caritas fructus, quaſi licuerit de fructibus, quod non licet de præbenda: ſed dic, vt infra capitulo proximo, generalis, de vicario epiſcopi an poſſit beneficia conferre: notãt hic Goffredus & Hoſtienſis, quod dic, vt de officio vicarij capitulo vltimo. libro primo. vbi de hoc in gloſſa penultima, dictus quoq;. huc uſque allegauit titulum, nunc allegat poſſeſſionem, & ipſius vſum. Egid. canonicus, per hoc videbatur ipſius intentio probata: ex quo ſic agebat &c. ff. ad Macedonianum, l. tertia, quod eſt verum ſecundum Hoſtienſem, quo ad poſſeſſionem. de electione, in Geneſi. ſed non quo ad proprietatem, quo ad quam oportet probare ſuam inſtitutionem canonicam. ſecunda, quæſtione prima, legum, de inſtitutione, ex frequentibus, regula prima. libro ſexto, de hoc etiam, infra quæſtione ſecunda, canonice: quaſi, licet eſſet cellerarius, niſi fuiſſet canonicus, non habuiſſet domum: exemplum in eccleſia Bonon. tunc ſcilicet, cum nouiter intrat epiſcopus conſecratus: petijt, non porrigendo libellum, ſed ex vi iuris, per has allegationes, vel etiam libellum porrigendo, quia in talibus vterque

vt ipſe dixerat,& ſic ex verbis ſuis. ſimile de reſcript. ex parte
decani.Hoſtien. Alius.dicit Innocen.quod cellerarius debet
potius cenſeri ſecundus quam primus: quia ob hoc reſigna-
uit præbendæ, vt nepoti archiepiſcopi prouideretur de illa:
ſed potius videtur contrarium,ſupra ibi,donec.Idem G.&c.
etiam in hoc non eſt vis. Aſſenſu præſumpto, & ſi hoc non
agatur,& eſt vna differentia inter iſtud ius & illud de quo ſta
tim ſequitur,defuncto renunciante,vel alias remoto in eccle
ſia.hoc expreſſe facit contra cellerarium.non poſſunt.poten-
1 tia iuris,non facti de hoc de reſcript.ſciſcitatus.† Nota quod
reſignatio beneficij debet fieri in manibus ordinarij, ibi, in
manibus Remenſi. Archiepiſcopi Ap. ſed. legati. Eſt enim
legatus ordinarius:& de officio lega.capitulo primo,& ſecun
do.libro ſexto.de hoc dixi de renuncia.admonet.& capitulo,
2 quod in dubijs.Secundo no.quod poteſt prælatus † prouide-
re ſuo nepoti. debet tamen cauere quod iudicium ſanguinis
non præponat iudicio rationis J.capitu. graue, quod ſæpe fa-
ciunt,cum ſcriptum ſit, quod nemo carnem ſuam odio ha-
3 buerit.1 1.quæſtione ſecunda non æſtimemus. † Tertio nota
quod reſignatio beneficij debet fieri liberaliter. de hoc in gl.
prima.Quarto nota multa per quæ colligitur quaſi poſſeſſio
canonicatus,quæ colliguntur in ver.dictus. vſque ad verſicu.
procurator. Et in hoc nota,quod per exercitium rerum ca-
4 nonicalium acquiritur † quaſi poſſeſſio canonicatus,,& di-
cuntur iura canonicalia ea quę ſolis canonicis competunt,vt
patet ibi:quæ non niſi canonico conſueuerat aſſignari. quod
facit ad quæſtio.de facto in talibus contingentem, vt capitu-
letur & probetur, quod iura quæ dicuntur canonicalia ſolis
canonicis ibi competant:quod procedit de iuribus ſurgenti-
bus ex iure ſpirituali,ſicut erat hic, habere domum ſolitam
aſſignari tantum canonico:ſed in iuribus ſpectantibus cano-
nica tui de iure communi,ſicut eligere. de electio. capitulo.
primo,ſufficit probari exercitium, quia hoc ipſo patet hoc
eſſe ius canonicale, cum in hoc de iure communi fundetur
ipſius intentio,per dictum c.primum.Quinto no.de hebdo-
madarijs qui ſtatuuntur in eccleſijs.ibi,in hebdomada ſua:&
licet ſemper clerici debeant a mulieribus abſtinere, maxime
debent in ſua hebdomada.31.diſtinction.tenere. Sexto nota
de receptione ad oſculum, quam faciunt prælati adinuicem,
vel ſuis canonicis,in verbo ad oſculum,& poſſet hic tex.alle-
gari in conuentu,cum datur oſculum,& quare hic non pro-
fuerit hæc allegatio.dico J.q.2.& de hoc etiam in glo.3.& in
ea.ibi autem ſiue a me, nocet mulieri conſenſus ſecũdo poſt
biennium præſtitus alienationi fundi dotalis.ibi,ſtatim vide-
tur.hoc non procedit,quia potuit ignoraſſe modum electio-
nis.Ioan.& Vincen.ibi.l.1.de hac ſupra cap.proximo, in glo.
ibi,ſi filium,præiudicatur patri qui paſſus eſt filium ꝓ homi;
ne ſui iuris ſe gerere.ibi,patientia,nec prodeſt conſenſus epi-
ſcopi:vt J.q.2.ibi,haberemus, ſola ſalarij perceptio non facit
decurionem eum qui legitime creatus non eſt,ibi.non idcir
co, minus quod pupilli res velut tutor adminſtraſſe dicitur,
5 et eius perſona ſeruitutis quæſtionem pati poteſt. † Septi-
mo no.quod epiſcopus patiens in canonicum eum qui non
habet ius,videtur eum approbare:vt hic.ibi,non mouiſti quę
ſtionem.ad hoc de frigidis.capitu.primo.dic tamen hoc non
ſufficere,quia non videtur deſtitiſſe qui diſtulit:ſed qui in to
tum renunciauit.C.de pact.poſtquam. ff.de iudici. deſtitiſſe,
niſi actio ſit tempore limitata.de reſcript. ſi autem. Octauo
nota.quod ſuper beneficio poteſt agi poſſeſſorio vti poſſide-
tis.vt hic in verbo moleſtatione,iuncta glo.Nono nota. mo-
dum concludendi in vti poſſidetis, vt petatur moleſtantem
cogi ad deſiſtendum ab indebita moleſtia.de hoc de proba.li
6 cet.† Decimo not. in ver. procurator:quod præbenda eſt ius
ſpirituale,quod ſingulariter probat text.ibi, ad vnicum ſpiri-
tuale ius,& J.ibi,quoddam ius ſpirituale. licet de hoc dubi-
tetur alibi.& de hoc de conſtit.cum M.& quod prębenda ſit
ius,tenet Innocent.s̃.eodem, maioribus, vbi dixt in ſecundo
7 contrario.† Vndecimo not.quod aliquando licitum eſt exu-
berare in allegationibus, vt etiam dicatur id quod omnino
non pertinet ad cauſam, dummodo faciat ad declarationem
eorum quæ concernunt cauſam. Sic enim procurator epiſco
pi allegauit de eccleſia non habente numerum, cum tamen
appareret quod in hac eccleſia erat numerus,vt in ver.præte-
rea. Et Hoſtien. quod ad hoc adiecit, quia oppoſita iuxta ſe
poſita &c.inſtitut.de libertinis.§. 1. & de materia per eum in
ſumma:vt ecleſiaſtica beneficia.poſt principium. Duodeci-
a mo nota.argumen.a ſufficienti a partium enumeratione, ſic
enim arguit hic procurator epiſcopi.ff.de his qui ſunt ſui vel
alie. iuris l.patre furioſo.de elect.venerabilem.in prin. in ver.
obiectioni. arguitur autem deſtruendo partes ad deſtructio-
8 nem antecedentis: & ſic in effectu arguitur † a conſequenti
deſtructo, quod argumentum de iure procedit. ff. de pactis,
arguit hic procurator, quod receptio non valuerit, enume-
rando modos quibus poterat intelligi, & probando quod
nullo modo tenere poteſt.Decimotertio not.quod in eccle-
ſia non habente numerum ius creatur cum electo in canoni
cum,& extinguitur cum defuncto, ad quod allegatur quoti-
die hoc cap. In eccleſia vero habente numerum ius non ex-
tinguitur:ſed vacat, vt hic in ver.in eccleſia, & per hoc dicit
Innocen.quod ſi in eccleſia vbi non eſt certus numerus ſunt
plures canonici,ex quibus vnus moritur,non valent literæ ſi
impetrantur ſuper illius canonicatu alteri conferendo,quaſi
vacet:quia non vacat: ſed deſinit, vbi vero eſt numerus,
non deſinit,ſed vacat: vt prædixi,& facit.C.de proxim.ſacro.
ſcri.l.comperimus.libro 12.de ſacroſanct.eccleſ. non plures.
9 de aduo.diuer.iudi.petitione.† Decimoquarto nota de clau-
b ſula decreti b quæ apponitur in confirmatione, quid opere-
tur clauſula decreti Papæ. dic vt de reſcriptis. tibi. eodem ti-
tulo,ſi Apoſtolicæ.libro ſexto. Decimoquinto nota,quod ſi
debet augeri numerus canonicorum,debet interuenire com
munis conſenſus illorum quorum intereſt, ſecundum In-
nocent. ſed cum hoc ſecundum Hoſtien. debet interuenire
conſenſus epiſcopi ad quem ſpectat vnio & diuiſio J.capitu.
proximo,de his quæ fiunt a præla. tua. & capitulo paſtoralis.
de dona.paſtoralis.de exceſ. prælatorum ſicut, quod ſic intel-
10 ligitur.† Decimoſexto not.ꝙ in eccleſia habente numerum
iuratum,non poſſunt canonici augere numerum, vt hic in
ver.niſi forte:quod dic vt J.in quinto contrario, & tribus ſe-
quentibus. Decimoſeptimo nota, quod legatus non poteſt
immutare actum per Papam cõfirmatum cum adiecta clau-
ſula decreti:ſi autem non eſt adiecta,quid iuris,dicitur in gl.
11 ante.† Decimooctauo nota, quod excipiens in exceptioni-
bus debet concludere, vt pro ſe pronuncietur excludendo
agentem: ita probatur hic in verſicu. propter. intelligendo
quod epiſcopus eſſet reus.Decimonono nota,quod non præ
ſumitur in dubio per electionem plurium canonicorum,
quod eligentes intendant augmentare numerum.de hoc in
12 gloſſa penultima.Vigeſimo nota,quod conſecutus † benefi-
c cium c minus canonice non præſcribit quantocunque tem-
pore tenuerit canonicatum.pro hoc, prima quæſtio. prima,
principatus.de inſtitu.cap.1.regula.prima.libro ſexto,imo ta-
lis cogitur ad reſtitutionem perceptorum:vt hic in verſi. vn-
de,quod intellige,vt J. quæſtione prima,pro hoc de his quæ
fi.a præla.continebatur.de iurepatr.cum dilectus.in fi.& hoc
ex quo conſtabat in iudicio contentioſo,ſed in pœnitentiali
ſtatim tenetur, quia non dimittitur peccatum,regula pecca-
ctum.libro ſexto.Vigeſimoprimo nota,quod etiam ſi de iu-
re res inter alios acta, &c. alijs non obſtet,tamen iudex hoc
etiam proteſtatur: vt hic in fine. & eſt vtilis proteſtatio pro
pleniori declaratione mentis iudicis.Vigeſimoſecundo nota
de verbo, ſententialiter, quod ſæpe ponitur in ſententijs, ta-
menꝗ non eſt de neceſſitate. Oppono quod non value-
rit reſignatio ex alio capite quam exprimatur in tex. Reſi-
gnauit enim,vt conferretur nepoti legati,cum tamen in ſpi-
13 ritualibus non debeat interuenire aliqua † conditio. prima,
quæſtione ſecunda, quam pio. Solutio. vt in gloſſa prima,
quæ intelligit, quod renunciauit pure, & ſecundum Gof-
fredum & Hoſtien. hoc ſonat verbum,liberaliter, quod eſt
in textu. quod tollit omnem ſuſpicionem.infra de ſimonia.
pro hoc de officio delegati. ex parte, primo. Secundo oppo-
no, quod non valuerit prouiſio legati. Nam non poteſt
legatus conferre beneficia.de officio legati, capitulo primo.
libro ſexto.Solutio,illud de legato de latere, qualis non erat
iſte, vel ſi de latere,vt quia forte iſte fuerat legatus Cardina-
lis, & poſtea archiepiſcopus. de quo ſupra cap. dilectus. ſunt
enim hæ ambæ decretales eiuſdem autoris. Tenuiſſet pro-
uiſio niſi obſtitiſſent quæ dicuntur in verſic.procurator. Ter
tio oppono ad hoc,quia ſi fuiſſet Cardinalis non potuiſſet fie
ri archiepiſcopus, cum non liceat deſcendere. Solut.'vt dixi
in dicto

ADDITIONES.

a Argumentum a ſufficienti. Adde c.cum venerabilis.de excep.c.venerabilem.
de elect.l.filius in §.filius.de lega.3.Bald.in l.conuenticulam. C. de epiſcopis
& cleric.

b De clauſula decreti. Adde Pet de Anch.in rep cap. canonum. de conſtitu.
Io.de Lig in cap quia fruſtra.de vluris.in 2.colum Abb. in cap. cæterum in
2.co.de reſcrip.do.in c.3 de conceſ præben.lib.6.Bar in l.omnes populi. in
3.q.principali. ff.de iuſtit.& iur.Bar.Salyc. Fol.& Pau. de Caſ. in l.omnium.
C.de teſtam.

c Conſecutus beneficium.Adde glo.iuncto tex.& ibi docto.in cap. literas. de
ſupplen.negligen.prælatorum.

rum,non tamen duos [illegible]
cauſa caſſationis: vnde Innocent. ponit hanc ſecundam: &
non perſiſtit in prima. tamen ſolutio prima poteſt bene de-
fendi,& habet eundem ſenſum cum ſecunda. rationem au-
14 tem diuerſitatis, quare tenet receptio † vltra numerum fa-
cta per canonicos:& non tenet præbendarum diuiſio: reddit
Hoſtien. quia primum cenſetur de iure priuato,cui poteſt re
nunciari. Secundum de iure publico, cui renunciari non po-
teſt. de foro compenti. ſi diligenti. vbi de hoc. Item per pri-
mum fit melior conditio eccleſiæ: quia ibi ſalus vbi multa ꝯ
ſilia. de officio delegati prudentiam. verſicu. illa. Per ſecun-
dum vero poteſt induci mendicitas in opprobrium cleri, &
eccleſiæ,de hoc plenius infra quæſtione ſeptima. Quinto op-
pono,in verſicu. niſi forte,quod,etiam ſi in eccleſia ſit nume
15 rus iuratus, † tenet receptio in canonicum vltra numerum:
quia ſi quis iurauit non vendere librum,tenet venditio,licet
vendens ſit periurus: ſic etiam tenet matrimonium contra-
ctum contra iuramentum: licet contrahens ſit periurus. in-
fra de ſponſa. ſicut. Solut. quidam ſtant contrario dicentes ſe-
cundum Innocent. quod hæc eſt allegatio. hæc ſolutio tolli-
tur ex text. quia Papa ſecundum hanc allegationem fert ſen-
tentiam infra in verſic. vnde,poteſt tamen reſponderi, quod
Papa non fundatur ibi ex allegatis hic, quæ non faciebant ad
propoſitum. Sed de his quæ præcedunt quæ contingunt ca-
ſum noſtrum. Innocent. autem tenet quod non valet rece-
ptio contra iuramentum: ſicut etiam ſecundum eum non va
let ſi numerus eſt confirmatus a Papa cum clauſula, ſi quid
contra factum fuerit,non valeat. vt hic,& ſupra capitulo, pro
illorum. de coſtitut. cum acceſſiſſent, & capitulo cum M. &
hoc tenet Hoſtien. in ſumma: vt ecclaſtica beneficia. poſt prin
cip. Secus dicit Innocen. in exemplis ſupradictis,cum quis iu
rat non vendere librum,vel non contrahere matrimonium.
vt ſic ſit ſpeciale in ſpiritualibus,vt non valeat in eis: quia fit
contra iuramentum,de hoc in Specula. de emptio. & vendi-
tio. §. tertio loco. verſicu. quid ergo,& hoc placet Archidiac.
infra capitulo,ſi a ſede. libro ſexto. Ioan. Andr. dicit poſſe de-
fendi, quod etiam receptio in canonicum contra iuramen-
tum facta tenet, licet recipientes ſint periuri. pro hoc facit
quod no. de conſtitu. cum acceſſiſſent,& in Specu. de legato.
§. nunc tractemus. ver. ſed ſi legatus, & de hoc ibi per Ioann.
Andr. qui refert ſic fuiſſe diſparando determinatum, niſi in
caſu in quo recipiens ſciens de iuramento procuraſſet ſe reci
pi. tunc enim periurus eſt,tanquam qui dedit cauſam periurio
22. quæſtione quinta, capitulo primo, & ſic tanquam periu-
rus repellitur. de iureiuran. querelam. Dic procedere eo caſu
quo contrauenientes ſunt periuri: quod quando ſit, dico infra
contrario octauo. pro hoc facit quod not. in regula quod ſe-
mel. in quæſtione. libro ſexto. & de hoc etiam in tribus ſe-
quentibus contrarijs. Sexto oppono, ad hoc de iſta litera,
quæ probat receptionem non tenere. Solu. vt ſtatim dixi: vel
ſecundum Ioan. And. non dicitur hic quod non ualeat rece-
ptio: ſed quod non debeat fieri: & hoc placet Petr. & Egid.
Sed contra hanc ſolutionem eſt litera in verſic. quamquam.
vbi dicitur quod valet receptio vltra numerum: & deinde
ſubmittitur exceptio,niſi ſit numerus iuratus. Exceptio vero
ponit effectum contrarium diſpoſitioni præcedenti. de ex-
ceptio. a nobis. Eſt ergo ſenſus,quod quando numerus eſt iu-
ratus,receptio contra iuramentum non tenet: ſed ſaluando
prædictam opinionem,dic, quod non tenet ita quod dicatur
facta legitime: quia recipientes ſunt de periurio puniendi, &
ſufficit quod in hoc iſta duo æquiparentur ſcilicet, quod nu-
merus ſit iuratus: vel quod ſit confirmatus, adiecta clauſula
decreti,de qua in litera. Nam vtroque caſu licite non contra-
ueniunt, ſed eo caſu quo eſt adiecta clauſula, plus eſt, quia
etiam receptio non tenet, vt infra in nono & decimo con-
trarijs: ſecus in iuramento: quod non vitiat receptionem,
niſi,vt dixi in proximo contrario. Septimo oppono, ad hoc,
16 quia ſi prohibitus † alienare alienat in ſpiritualibus non te-
net alienatio. quod tenet Innocent. infra de teſtamen. Ray-
naldus, in verbo teneret. Solutio, qui iurauit non alienare
non propterea eſt ipſo iure prohibitus alienare: licet alienan-
do fiat periurus. Octauo oppono ad idem. quia ſi recipien-
tes ſunt periuri, ſunt infames, ſupra de teſtibus, teſtimo-
[illegible]
caſus contingere quod periurus non eſſet: vt quia ex cauſa ra-
tionabili recedit a iuramento. de iureiurando, quemadmo-
dum. Sic,& in caſu iſto poteſt eſſe quod recipientes non ſunt
periuri, vt quia augeantur facultates,quo caſu poteſt augeri
numerus non obſtante iuramento ex vi conditionis ſubintel
lectæ. de conſtitution. cum M. Item præſuppoſito, quod
etiam ante receptionem eſſent periuri, non per hoc ipſo iu-
re ſunt tanquam infames ab actibus legitimis excluſi, ſed
excludendi. de iureiurando. querelam. Et prædicta debent
intelligi ſecūdum Ioannem Andream, quando canonici col
legialiter contraueniunt. pro hoc nota. de reſcriptis, conſti-
tutis, & quod dixi de officio vicarij, capitulo penultimo,
quæſtione decima, Paul. in clementina. vt profeſſores. de re-
18 gula. quo ad hoc, an recipientes † contra iuramentum
ſint periuri. diſtinguit, quandoque canonici iurarunt ſtatu-
tum numeri: quandoque iurarunt contenta in ſtatuto. pri-
mo caſu ſi contraueniunt collegialiter, non ſunt periuri:
quia contraueniendo tollitur ſtatutum, & ſic etiam tollitur
iuramentum. Secundo caſu contrauenire non poſſunt,quia
ſunt periuri. Ioannes de Lignano reprobat hanc differen-
tiam, dicens idem eſſe, iurare ſtatutum, vel iurare con-
tenta in ſtatuto, niſi iurentur contenta non facta mentio-
ne de ſtatuto, ſicut idem eſt confiteri inſtrumentum, vel
confiteri contenta in eo: vt notat Innocentius de exce-
ption. cum venerabilis, niſi fiat confeſſio non facta men-
tione de inſtrumento. dic quod etiam hæc fuit mens Pau-
li. Nam quando iurantur contenta in ſtatuto, per hæc ver-
ba, iuro contenta in hoc ſtatuto ſeruare: potius iuratur
ſtatutum, ex quo habetur ad ipſum relatio, quam iuren-
tur contenta, & de hac materia etiam dico de de his, quæ
fiunt a maiori parte capituli. capitulo primo, quæſtione ſex-
ta, & videtur, quod etiam ſi iurentur contenta in ſtatuto,
non habita relatione ad ſtatutum,tamen collegialiter poſ-
ſint contrauenire, intelligendo, quod iuramentum ſit de
concernentibus collegii,vel ſingulorum: puta ſi collegium
laicorum deliberat non recipere aliquem ad collegium niſi
ſoluat decem: & ſinguli iurant non recipere non ſoluen-
tem. Nam ſi collegialiter contraueniunt, videtur colle-
gium remittere obligationem ſibi acquiſitam: quod po-
teſt. de iureiurando, capitulo primo, & ſic contrauenientes
non ſunt periuri. & hanc cogitationem habui in ſcho-
lis dum legerem, & non inuenio tactam quod autem prius
dictum eſt, procedit quando collegium non poteſt remit-
tere iuramentum: vt quia non concernit eius fauorem. No-
19 no oppono, quod valeat receptio † contra numerum con-
firmatum a Papa, etiam ſi ſit adiecta clauſula, quod ſi
quicquam contra fieret non valeat: quia talis clauſula adij-
citur in fauorem canonicorum: ergo poſſunt renunciare, C.
de legibus, quod fauore. de regula. ad Apoſtolicam, Inno-
cent. videtur ſtare contrario, dicens quod nulla videtur ra-
tio quare canonici non poſſunt contrauenire, quando adie-
cta eſt clauſula, ſicut poſſunt quando non eſt adiecta, ni-
ſi ſecundum eum dicatur,quod hoc voluit Papa ſtatuere hic
de nouo in fauorem eccleſiarum ad euitandum infinita-
tem electorum, ad hoc de reſcriptis, cum in multis. libro
ſexto, & importunitatem petentium ſe eligi. quia plerun-
que per præces,vel minas conſueuerunt canonici violare ſta-
tutum, de priuilegio, cum olim, ſecundo, quod nota, & de
hoc etiam in ſequenti contrario. Decimo oppono ad idem
per contrarium, quod etiam ſi non ſit adiecta clauſula, non
teneat receptio contra numerum confirmatum a Papa, de
confirmatione vtili. capitulo primo, & ſecundo. Gloſſa, imo
mo ſtat contrario, deinde mutat opinionem, dicens, quod
ſine clauſula non obſtatet confirmatio quin poſſent contra-
uenire, quod eſt verius. Et idem tenent Vincentius Ho-
ſtienſis, & Geffredus, qui dicunt, quod augmentatis facul-
tatibus non poteſt augeri ſi eſt adiecta clauſula, operatur er-
go clauſula, quod numerus videtur confirmatus fauore ec-
cleſiæ. pro hoc eſt quod dixi in proximo contrario: nec ec-
cleſia, id eſt capitulum poteſt hoc caſu renunciare ſuo fauo-
ri, infra eodem, cui de non. libro ſexto, & pro hoc fa-
* cit, de conſtitutione,cum acceſſiſſent: & hoc * communiter
approbatur

Digitized by Google

eſt fauor eius tamen ...
proximo contrario. Vndecimo oppo. ꝙ ſententia lata contra
cellerarium preiudicet G. propter cõnexitatem ȷ̃. de accu. ad
petitionem. Sol. vt in gl. vlt. quæ dicit non eſſe connexitatem
inter cellerarium, & G. quia agendo contra vnum non agi-
tur de iure alterius: ſed in contrario, & ſimilibus ſecus, quod
eſt verum. Nam in c. ad petitionem: ſi non tenuit deſtitutio,
neceſſario ſequitur ꝙ nõ tenuit alterius inſtitutio. ſed poteſt
eſſe quod non tenuit receptio cellerarij, & tñ per hoc nõ dẽt
ceſſari receptio cellerarij. imo eſt diſtinctum. ad hoc facit qđ
no. in c. Daniel. alle. in glo. & quod dixi in d. c. ad petitionem,
in hac glo. ibi: denunciaſſe. de hac dico de ſimo. dilectus 2. cõ
trario 1. ad fi. Quæro quid petebat procurator Trecenſis epi-
ſcopi. dicit Hoſt. ꝙ petebat nomine epiſcopi a cellerario fru-
ctus præbendæ quam tenebat, & ꝙ ei imponeretur ſilentium
ſuper ea. pro hoc facit quod dicitur in fin. in eo, ꝙ cellerarius
condemnatur ad reſtituendum ea quæ tenebat ratione inſti-
tutionis, quæ reprobatur vt in text. Exponit Innoc. quod co-
gitur reſtituere ea quæ tenebat, id eſt, poſſeſſiones, & iura ad
præbendam ſpectantia, quod potuit petere epiſcopus, ad cu-
ius collationem ſpectabant præbendæ, & ſic etiam potuit pe
tere ꝙ imponeretur cellerario ſilentium, ꝓut imponitur hic
in fi. Sed ad reſtitutionem faciendam ſibi non poterat agere
epiſcopus nomine ſuo. Opp. ad hoc: quia debuit etiam com-
pelli ad reſtituendum fructus perceptos. Sol. Egy. ꝙ illos fuit
20 lucratus: quia poſſedit bona fide. ꝓ hoc facit quod no. de off.
dele. cum cauſa. in fi. pro hoc etiam, ꝙ dixi ſ. in 20. notabili.
Secundo quæro, in eo quod cellerarius multa pro ſe induxit,
quę & quot ſint illa. Dic quod octo. Primum, quod fuerat in
veſtitus in prębẽda per legatum. Secundum, quia capitulum
Trecẽſe aſſignauerat ei ſtallum &c. Tertium, ꝓcurator gene-
ralis epi Trecenſis approbauerat prædicta. Quartum, quia cel
lerarius legerat euangelium ſua hebdomada ſicut alij cano-
nici. Quintum, quia interfuerat electionib. Sextum, quia ha-
buerat domum tanquam canonicus. Septimum, quia fuerat
receptus ad oſculum ꝑ epiſcopum. Octauum, quia per bien-
nium non fuerat ei ꝑ epiſcopum mota quęſtio. & ꝓ hoc vlti
mo eſt ȷ̃. de frig. c. 1. Sed dic ꝙ p̃dicta non ſuffecerunt. Primo
namq; non profuit inſtitutio legati: quia, vt dixi in 3. ꝯrio, le-
gato non licuit infringere priuilegium canonicorum, licet
canonici ad quos ſpectabat receptio autoritate propria hoc
potuiſſent. Secundum etiam non profuit: quia ſi non tenuit
inſtitutio, nec tenuit inſtallatio, neq; canonici inſtallantes vo
luerunt dare ius nouum. Tertium etiam non iuuit, quia con
ſenſus ꝓcuratoris generalis non præiudicauit epo, cum non
eſſet ei hoc commiſſum. pro hoc eſt quod hic dicitur, in glo.
2. & quod dico de conceſ. pręben. c. 1. q. 2. imo plus dicit Inno.
quod etiam conſenſus ipſius epiſcopi non profuiſſet, ꝓ hoc,
quia non poteſt diſponere contra ius, de tempo. ordin. dile-
ctus. ſ. c. dilectus. vbi de hoc in glo. pe. Quartum quintum, &
ſextum non profuerunt: quia non prodeſt poſſeſſio in bene-
ficijs, cum in eis requiratur canonica inſtitutio. regu. 1. lib. 6.
nec hic agebatur poſſeſſorio, ſed petitorio. Septimum non
iuuit per id quod dicitur hic in glo. 3. Octauum non iuuit. qa
non videtur epiſcopus deſtitiſſe ex eo quia diſtulerit: vt 7. no.
Et prędicta glo. 2. ibi. §. vltim. procurator omnium bonorum
adminiſtrationem habens iuramentum defert. Item paciſci-
tur, vt in ſe. l. legitime, & præpoſito pecunijs non videtur eſ-
ſe mandatum, vt ſoluat niſi quibus debetur. ff. de ſol. ſi is cui.
Abb. ibi: ſi procurator tuus ſoluit indebitum, & ratum non
habes, repetis. ibi, ſi pater. per liberam peculij adminiſtratio-
nem quam pater filio concedit videtur conceſſiſſe, vt in frau
dem creditorum alienet. ibi, creditor. §. vlt. licet nepoti com-
miſerim liberam adminiſtrationem bonorum meorum, vt
poſſit vendere alienate &c. & paciſci, promittens ꝑ eum facta
rata habere, & non contradicere, ſolum quatenus ex fide agit
videor mandaſſe. Tertio quæro, in eo quod cellerarius petijt
epiſcopum coerceri a ſua moleſtatione, quam actionem in-
tentauit. Dicit glo. 4. quod interdictum vt poſſidetis, quod te-
net Innoc. dicens ꝙ epiſcopus eum, vt canonicum non tra-
ctabat, vel ẽt aliter eum moleſtabat in poſſeſſione iuris ca-
nonicatus. vel ſecundum Inno. Implorauit ſup hoc officium
iudicis: vel ſecundum eum melius dic, ꝙ agebat eps quaſi ne-
gatoria contra cellerarium, vel cellerarius quaſi confeſſoria ꝯ
epiſcopum. Hoſt. dicit non curandum de nomine actionis. de
iud. dilecti. Dic tamen ꝙ magis conuenit literæ ꝙ cellerarius
agebat, per id quod dicitur hic in prin. ibi, cellerarius propo-
ſuit, & in ver. procurator. vbi dicitur, ꝙ procurator epi propo
ſuit ex aduerſo, & hic bene fuit locus interdicto vtili vti poſ-
ſidetis ad euitandam moleſtationem. Quarto quæro, in eo, ꝙ
hic dicitur quod non valet receptio contra numerum confir
matum adiecta clauſula decreti. quod valet in alijs confirma-
tionibus, & priuilegijs in quibus adijcitur hęc clauſula. Dicit
21 notuit ſ. eodem. inter cętera. Quinto quæro, an † alius poſſit
eam apponere: quidam vt refert Innocen. dicunt quod quili-
bet iudex etiam delegatus eam poteſt apponere in his, quæ
ad ſuam iuriſdictionem pertinent. 7. q. 2. quia frater. C. de iu-
di. properandum. §. ſi autem reus abſuerit, 1. & §. præceden.
imo ſecundum Innocent. quilibet priuatus hoc decretum
poteſt apponere. ff. de leg. 3. quæſitum, & l. ſiquis in princ. vbi
ſi teſtator apponit talem clauſulam in teſtamento, ſi facit ſe-
cundum, non facta mentione de primo, quod non teneat ſe-
22 cundum. Sexto quæro † an cum cauſæ cognitione debeat ap
poni dicta clauſula decreti. Dicit Inno. ꝙ ſi cum cauſæ cogni
tione apponitur, maiores vires habet: vt not. ȷ̃. qui ma. accuſ.
poſ. cum in tua. pro hoc eſt quod no. de deſp. impu. ad diſſol-
uendum. Et per hoc videtur Innocen. ſentire quod etiam ſi-
ne cauſæ cognitione poſſit apponi, quod maxime procedit
in priuatis perſonis, pro hoc facit quod dixi in q. præceden. Se
ptimo quæro in eo quod procurator epiſcopi dixit inſtitutio
nem cellerarij non tenuiſſe: quia capitulum non intendebat
augmentare numerum, quid ſi hoc intendiſſet. Dicit glo. pe.
quod tenuiſſet electio, & in h. d. Inno. quod vacante vna præ-
da plures poſſunt eligi in canonicos, hoc expreſſo, quod vnus
habeat prębẽdam integram, & alij prouideatur cum ſe facul
tas obtulerit. Sed ſi ſimpliciter recipiuntur, non valet: quia in
telliguntur recepti ad vnam præbendam, & ſic fuit hic: quia
non expreſſerunt aliquid, ideo non non tenuit receptio. Opp.
ad hoc ſ. de conſti. cum M. Sol. Innocen. quod ibi fuit expreſ-
ſum quod prædixi, dic melius quo ad illud c. vt ibi dixi. & ip-
ſe Innocent. non videtur perſiſtere in ſuo dicto. Sed dicit in
eadem gl. quod in eccleſia habente certum numerum cano-
nicorum, vel præbendarum, vel vtrorunq;, ſi eligitur canoni
cus vltra numerum valet electio, & rumpitur priuilegium nu
meri canonicorum: ſed non rumpitur quoad numerum prę
bendarum, & h. d. bene colligi ſ. c. dilectus, & dic vt in d. cap.
cum M. Ratio diuerſitatis ſecundum eum, quia quo ad cano
nicatus tenet electio non obſtante numero. Sed electio plu-
rium ad vnam præbendam non valet, quia eſt contra conci-
lium Turon. niſi vellent nouum ius ſtatuere ȷ̃. cap. vacãte. ſ.
eodem, tuę. ergo non rumpitur numerus. Item, in prębendis
ſtatutum eſt ꝙ non teneat receptio plurium ad vnam prębẽ-
dam: quia non tenet receptio niſi prębẽda vacet ȷ̃. de conceſ.
pręben. c. 1. & ſ. c. maioribus. Sed in canonicatu non ſic ſtatu-
tum eſt. Ratio rationis ſecundum Inno. quia cum prębenda
maxime conſiſtat in rebus corporalib. non poteſt ius pręben
dale fieri niſi poſſeſſiones alicuius p̄bendę diuiderent, & hoc
eſſet malum: quia vna eſſet pinguis: alia nõ. in d. cum M. Sed
ius canonicatus eſt incorporale, & indiuiſibile, & multi poſ-
ſunt ipſum habere ſine aliorum damno. dicit tamen Inn. nõ
eſſe malum dicere quod canonici poſſunt de omnibus præ-
bendis vel de vna pingui nouam facere ȷ̃. c. proxi. Sed Inn. in
alia glo. dicit melius dicendum, quod ad vnum ius canonica-
tus non poſſunt duo elegi: ſic quod ipſi electi habeãt tantum
vnam vocem in electionibus, & in alijs, & quod fungantur
in omnib. vice vnius. Sed bene poſſunt duo eligi qui habeant
duas voces, tamen ſecundum eum licet poſſint canonici face
re plures canonicos, vna tantum præbenda vacante non põt
ius canonicatus dare ad vacaturam ȷ̃. de conceſ. præben. ca. 2.
Nam canonicatus eſt miniſterium, de quo fit ibi prohibitio.
quod no. & facit quod no. ȷ̃. c. proxi. Ex iſtis conclude, ꝙ nu-
merus canonicorum facilius rumpitur quam numerus præ-
bendarum, ꝙ declara vt dixi in d. c. cum M. de hoc etiam ſ. ꝯ-
rio 4. Octauo quæro, ſi poſt ſententiam latam contra cellera-
rium ageretur contra G. & ipſe obtineat, an procederit hoc
cellerario, vt retractetur ſententia lata contra ipſum. Glo. vlt.
23 argum. ꝙ ſic: † quia ſententia lata pro vno ex ſocijs prodeſt
alijs. ꝯrium tenet, & dic, vt in ea. & ꝓ hoc eſt, quod dixi de ap.
vna ſentẽtia, & in hac glo. ibi, cum ſñia proceſſit. ſubaudi vni
ca. ibi, non poteſt ideo victoria vnius alijs prodeſſe vt ibi. No-
no quæro circa hoc, vt quærit glo. ea. ibi: per decreta. iſtam, &
ſolue, vt in ea, & fuit quæſtio dominicalis Brixien. & incipit
duo fratres ex eodem patre, & cum gl. tenet Spe. de ſententię
prolatione. §. nunc de effectu. ver. ſed pone, & efficax ratio ꝓ
glo. eſt, quia potuiſſet alter obtinuiſſe diſpenſationem, & al-
ter non. de conſang. quia circa. Item potuiſſet in primo iudi-
cio fuiſſe colluſio. vel in ſecundo iudicio fuerunt reprobatæ
primæ probationes. pro hoc facit. ff. de adul. denunciaſſe, vel
condem-

ADDITIO.

a Quod non tenebit contra factum. Adde Archid. & Io. And. in c. cum de be-
nefic. o. co. ti. lib. 6.

de quo dixi in cle.præmiſſa.§. præmiſſa in 1. contrario. & de
9 confir. vti.porrecta. Quarto op. ꝙ compromiſſum † non va-
luerit tanquam de iure ſpirituali. de reſtitu.in integ.c.penul.
Solu.illud de cauſa matrimoniali. ſecus de alia ſpirituali, vel
non fuit hic verum compromiſſum ſecundum Hoſtien.ſed
fuit compromiſſum amicabile tanquam commiſſum eorũ
voluntati:Innocen dicit quod compromiſerunt ita ꝙ metu
pœnę vel intereſſe tam capitulum quam confirmatus & caſ
ſatus ſtarent arbitrio,quia omnes compromiſerunt.Gloſſ.ta-
men ſecunda intelligit quod fuerunt arbitratores:& ſic con-
uenit cum Hoſtien.dic,non referre,an ſint arbitri, an arbitra-
tores:quia vtroque caſu videtur eſſe prohibitum , ꝑ id quod
dico in ſequen.contrario.& ibi ſoluetur hoc. Quinto opp.ad
hæc,ꝙ ſiue fuerint arbitri,ſiue arbitratores, non tenuerit cō-
10 promiſſum : quia ſuper eccleſiaſtico beneficio † tranſigi nō
poteſt.de tranſac.conſtitutus.nec compromitti,cum nō poſ-
ſit beneficium teneri ſine canonica inſtitutione . regula pri-
ma.libro ſexto.Solu.vt in gloſ.2.quæ intelligit ꝙ fecerunt ex
poteſtate delegata:id eſt quia tulerunt ſentẽtiam pro eo qui
ius habebat. Si autem tuliſſent pro eo qui ius non habuiſſet,
dic,quod ſi tanquam delegati,ſtandum erit ſententię quę trã
ſit in rem iudicatam infra de conceſ. præben.capitu.1.vbi gl.
& hoc in præiudicium ſuccedentis:ſed non in commodum
obtinentis. quia ſecundum Hoſtien. ſi habet conſcientiam
lœſam,tenetur dimittere:vt dicam ibi.& pro hoc de præſcr.
capitu.fin.e.diſt.ſi habet bonam,tutus eſt,& iuris authoritate
fundatur ff.de reg iuris.res iudicata.de reſcr.paſtoralis.primo
reſponſo.vbi de hoc.aliter tamen dicit Hoſtien. in dicto cap.
1. quod ibi dico. Si autem tanquam arbitri vel arbitratores:
tunc ſententia non tenet, vt dicit gloſſ. in ver. nunquid.& iō
intellige quod pronunciauerunt tãquam delegati pro habẽ
te ius:& ſic dixi ſummando:ſed compoſitionem de dãdo 40.
fecerunt vt arbitratores.Si enim tanquam delegati hoc feciſ
ſent,potuiſſet appellari:& hoc declaro plenius infra quæſt.t.
ſic intellige quod dicitur in dicta glo.2.& in ea.ibi,literas.vbi
de hoc .& de arbi.cum tempore 3. q. 7.§.tria. verſi.ſi quis ve-
ro.de præſcrip.cum ex officij. ibi conſtabat quod impoſſibile
eſt duas electiones valere ad eandem dignitatem, non ſolum
de diuerſis:ſed etiam de eodem. de elec.vt quis duas.libro ſex
to.ibi,nō fuerunt arbitri , poſſent etiam ſic ſtatui eſſe tanquã
arbitri:quia reſpectu tituli nihil arbitrari ſunt: ſed reſpectu ꝓ
uiſionis,vt prædixi.ibi,ſi ſocietatem. de hac dico de iureiurã.
veniens.contrario primo ad ſi.ibi,decætero. de delegato loq-
tur,non de arbitrio:nec ibi adiudicatur titulus, ſed perſonalis
cenſus.Sexto oppo.quod prioratus non ſit dignitas. de reſcri.
cle.2.dic quod imo,vt in ſexto notabili & qđ ſit dignitas,no-
ta.de cler.non reſi.quia nonnulli. Septimo oppo.in eo quod
compoſitio minus durat reſpectu capituli,cum potius econ-
tra faciendum fuerit , vel ſaltem pariter, ne claudicaret iudi-
cium.So.ratio diuerſitatis,vna ponitur in tex. ne ſi compoſi-
tio foret perpetua quo ad prioratum,videretur ficta ſectio,cō
tra capitu.maioribus ſup.eod.quæ ratio ceſſat quo ad capitu-
lum, alia , quia tempore compromiſſi nullus erat prior qui
poſſet eccleſiam perpetuo obligare , ita quod prioratus non
potuit obligari:ſed litigans tantum. Tertia, quia agebatur de
iure perſonali:nec agebatur de vtilitate prioratus : ideo nō de
buit obligari prioratus vel ſucceſſor. arg. ff. de pac.contra iu-
ris.§.vlti.& l.in perſonam.vbi dicitur pacta valere inquãtum
tangunt rem familiarem , ſed non in præiudicium aliorum.
ad hoc de arbit.per tuas.de præca. capitulo ſecundo. ſed capi-
tulum idem permanet.ideo potuit perpetuo obligari, maxi-
me ex cauſa pacis & pietatis, ſecundum Innocentium ſecun-
dum quem ſi capitulũ eſſet lœſum , poſſet reſtitui. de in in-
te.reſti. c.1.Quæro an cōpoſitio facta per iudices tenuerit,ita
quod nō fuerit neceſſaria Papæ tolerantia,de qua in ver. nos
eam.Solu.vt in glo.4.quæ dicit,ꝙ nō cōfirmat,ſed tolerat.vn
de ſm Hoſt.nō poteſt dici ꝙ cōfirmatio faciat eã valere cum
nulla fiat confirmatio.quod probat ex verbo toleramus. Idẽ
tamen Hoſt.de fil.præsby.propoſuit.dicit,ꝙ hæc decret. con-
tinet gratiã, ꝙ ibi dixi ↄtrario.5.Sed ꝓ primo eſt ꝙ dico J.ea.
q.fuit aĩt vna de cauſis quare magis tolerat̃, qa ab omnibus.

cium,vel quid ſimile.debet autem vitari in quibus poteſt ...
occaſio mali.ſimile,quod de fraudulento munere.no. 1.q.1.
ſi quis neque.puto tamen veriorem opi. Hoſt. intelligendu
vt prædixi,non enim eſt veriſimile ad alterius commodum
quem ſuam lædere conſcientiam,maxime cum teneatur ad
pœnas.de quibus,de re iud.c.1.lib.16.Item ſuperior qui de ti
tulis debet inquirere.de offi.ordi.c.ordinarij.lib.6. non pate
retur in beneficio eum qui eſſet ibi poſitus ſymoniace.Item
prouiſio hæc eſt vtilis ad ſedandas lites, propter quas tollen-
11 das permittitur habenti ius in beneficio † redimere ſuam
vexationem.J.de ſymo.Mattheus,& c.ad aures,& c.dilectus.
& ſic cōmuniter tenetur quod hæc decre . procedat de iure,
quod tenet Archi.1.q.3.ea quæ.pro hoc facit,quia in tex. Pa-
pa non vocat pactionem,ſed ordinationem, quod ſecũdum
Hoſt.in litera ſæpe reperitur, vt doceatur,quod in talibus cō
poſitio recte dicitur ordinatio . & dic qđ hoc ſignificat plus
exuberaſſe in ea factum iudicum , quam pactum partium,
quod etiam ponderat papa ibi,non ex pactione partium &c.
pro hoc quod not. de pact. cum pridem.in gloſſ.3.& ibi.qō.
2.& de tranſa.decætero.in 2.glo.vbi etiam dico ſecundo ter-
tio quarto & quinto notab. & in hac gloſſ. 3. ibi , ſic excuſa
tur.no.hic glo.& idem Io.Vincẽ. Tan.Goff.& Phi.& in hac
glo.ibi,qui iuſſu prætoris precio dato pactus eſt non not.Se-
cundo quæro,ſi papa approbaſſet non expreſſo quod obliga
retur perſona prioris tantum:non autem prioratus , an fuiſ-
ſet obligatus.Glo.prædicta dicit,quod ſic, quod procedit in-
telligendo quod tolerantia papæ vim habuerit confirmatio
nis:ſed ſi fuit nuda tolerantia,quod tenui in q.præcedenti,ſe
cus eſt , dici tamen poſſet quod expreſſio papæ fuit neceſſa-
ria: quia etiam ſi papa non confirmauerit, tamen quia, vt di-
xi in præcedenti q.ordinatio tenebat authoritate iudicum:
ideo videtur quod fuiſſet realis,etiam ſi non fuerint delega-
ti:ſed dic contra per c. decætero. de tranſact. & quod ibi dixi
in primo contrario. Tertio quæro, ſi prior iſte renunciet , &
poſtea eligatur:dic quod præſumitur fraus,& adhuc tenetur.
ff.quibus mo. pignus vel hypo.ſoluitur.ſicut. §. ſupernacuũ,
& l.voluntate.primo & vltimo reſponſo.ff.de acquirẽda hæ
redi.ſi his qui bonis.de empt.& ven.ad noſtram.ideo tenen-
tur , cum ſint eædem perſonæ & eadem obligationis cauſa.
ff.de excep.rei iudi.cum quæritur,& l.ſequenti, non enim vi
12 detur renunciaſſe † qui ſtatim eſt reaſſumptus. ff. de in rem
verſo.ſi pro parte.§.verſum.de elect.officij . poſſet tamen ſe-
cundum Hoſt.probare quod bona fide renũciauit ex aliqua
cauſa rationabili:vt quia vitioſum habuit initium:ſed ceſsã-
te probatione procedit dicta præſumptio.argu.de diuor.quã
13 to.ver.penulti. Quarto quæro,ſi renunciauit,† & confertur
nepoti eius vel alteri ſibi coniũcto qui eſt alter ipſe. videtur
adhuc quod præſumatur fraus.arg. ff.quæ in frau.cre.qui au-
tem.§.ſimili modo,& l.ait prætor.melius.l.omnes. §. ſi vir.
§.ſi mulier.& l. Lucius.§.1.In contrarium, quod non præſu-
matur fraus:ſed oporteat eam detegi per coniecturas. de re-
nuncia.ca.2.lib. 6. qua detecta ſubueniendum eſt.C.de repu.
bo.poſſeſ.l.a.ad l.Iuliam.de vi pu.l.2.de dolo. l. 1. ſi in fraudẽ
patroni.l.1.dicit Hoſt.quod non clare poteſt reſponderi, nec
facile omnibus fraudibus occurri:malitijs enim hominum
multæ viæ promptæ ſunt::in Auth.de nup.§.mittores.ad fin.
collatione. 4.Sed per hæc non eſt ſoluta quæſtio.dic ꝙ fraus
non ſufficienter ex hac præſumptione probatur, nec iura ad
hoc inducta hoc probant:immo §.ſimili modo,facit in con
trarium:quia ibi dicitur,quod ſi pater emãcipauit filium vt
ſuo arbitrio adeat hæreditatem,non dicitur facere in fraudẽ
creditorum,& fortius facit.§.ſi ſeruum qui.ibi,ſequitur,nec
ad conuincendam fraudem ſufficit coniunctio:ex quo, vt p̃-
miſi , habẽs beneficium renũciauit,& ſic nihil ſibi retinuit:
ſed ſi apparet latenter actum quod fructus ſibi redderentur,
vel omnes,vel pro parte,tũc tenebitur, & eo ipſo probata eſt
fraus.ſic dicitur in §.ſi ſeruum, quod ſi debitor alienauit ſer-
uum ſine fraude,cui delata erat hæreditas,& iuſſu emptoris
ſeruus adiuit hæreditatem,nō dicitur ex hoc factum in frau
dem creditoris,nec reuocabitur,ſed ſi probetur interueniſ-
ſe fraudem:id eſt,ꝙ non vere facta ſit alienatio, reuocabitur.

3 [illegible]
4 *Mandatum de prouidendo, & de aſſignando an differant.*
5 *Conſequenti commiſſo, neceſſario committitur antecedens, ſine quo non poteſt ad illud conſequens perueniri.*
6 *Archiepiſcopus non poteſt iuriſditionem exercere in ſubditos ſuffraganeorum.*
7 *Priuilegium quando & quomodo perdatur per contrauentionem.*
8 *Excommunicatus non poteſt eligere vel conferre.*
9 *Eccleſiæ quæ comprehenduntur cum mandatur archiepiſcopo vt prouideat in aliqua eccleſiarum ſuarum.*
10 *Clauſula (contradictores) quid operetur. & nu. 17.*
11 *Clauſula (contradictores) quos comprehendat.*
12 *Iudicium tranſit ad hæredes.*
13 *Executor ex vi clauſulæ contradictores &c. an poſſit ferre ſententiã generalem in omnes qui contradixerunt.*
14 *Sententia lata cauſa non cognita eſt iniuſta.*
15 *Sententia lata ſub conditione tenet.*
16 *Clauſula, mittas in poſſeſſionem, & defendas inductum, quid operetur. & nu. 17.*
18 *Canonici ſi frangunt numerum authoritate Papæ, non excluduntur à beneficio numeri.*
19 *Præbendarum numerus an ſit ruptus pro eo quod quis recipitur in canonicum.*

Pro illorum. Canonici priuilegiati a Papa ſuper certo numero, ſi ſponte receperunt aliquem ſupra numerum, contra impetrãtes a Papa exceptione numeri vti non poſſunt. Primo ponitur factum. Secundo commiſſio: ibi. quia illud. Xantonenſi. cathedralis eſt inf. de ter. ſigni. c. vlti. Admitterent, id eſt reciperent: quod patet infra e. c. ad ſi. quadrageſimo, alias quadragenario. & hæc communior. mandati, directi pro magiſtro P. Alios enim recipiebant proprio motu, & illos de quibus Papa mandabat teuerẽter recuſabant. Innocen. prędictum magiſtrum corrigit Inn. de regiſtro, & addit cum conſenſu & voluntate tua frater epiſcope in antiqua, & aliorum virorum prudentum de præbenda &c. & dicit Ioan. And. ꝙ forte Innocen. in ſupraſcriptione habebat epiſcopo ſantonen. & ita eſt in antiqua: vbi eſt etiam hæc litera. & hoc dixit Innocen. ad excuſandum archiepiſcopum, & ad defendendum literam infra prouide factum eſt, ꝙ declarat: vt in 1. contrario aliquem, etiam vnum ſolum. de conſtitu. cum acceſſiſſent. Gof. obſeruate. ſimile de conſtit. cum omnes. & remittit Hoſtien. ad no. de vi. & hon. cle. c. fin. No. ꝙ prouideri debet de beneficio conſiderata qualitate perſo-
1 næ. ibi: vbi expedire. de hoc ſupra cum ſecundum. † Secundo no. quod quandoque per indulgentiam Papæ reſtringitur canonicorum numerius. dic tamen in ea intelligendam eccleſiam, niſi intantum excreuerunt facultates. & c. ſup. de cõſti. cum M. C. quibus ex cauſis tut. habenti. l. vlti. vbi ex creſcentibus rebus populi nouus datur tutor. ad hoc de cenſi. quan-
2 to. † Tertio no. ꝙ inueſtitura a quandoque ſumitur pro col-
a latione. In verbo inueſtiuit. de hoc infra de inſtitu. authorita-
3 te. & per Dy. in regula. 1. lib. 6. † Quarto no. ꝙ perditur priuilegium per vnicam contrauentionem. de hoc in glo. antepe. Quinto no. illud, patere legem &c. de conſti. cum omnes. Sexto not. tex. optimum hic in fi. ex quo habes, quod pertinet ad ius canonię pertinet etiam id de quo ſup. dilectus. & inf. c. dilecto. Oppo. ibi, prouide. ꝙ archiepiſcopus in inueſtiendo nõ fecerit ꝓuide, cũ ſibi non mandaretur vt inueſtiret, ſed vt faceret beneficium aſſignari. Sol. inueſtiuit de cõſenſu Xantonẽſis epiſcopi ſecundum Innocen. vt dixi ſuper tex. Dicit Hoſt. ꝙ hoc non proficit: quia ad decanum & capitulum ſpectabat collatio, vnde conſenſus epiſcopi nihil prodeſſet in præiudicium eorum. nec patet ꝙ ad epiſcopum facta eſſet deuolutio ſed potius contrarium, in eo quod mandatur decano & capitulo quod inueſtiant, & repellitur eorum allegatio. & ſecundum Hoſtien. pauci libri habent ꝙ ſcribatur ſantonen. ſed ſecundum hoc reſtat ſoluere contrarium, ad quod dicit glo. in in ver. prouide. quod licet Papa excuſet archiepiſcopum, reuera non bene procedit: & fuit Additio: pro hoc verbo volumꝰ in textu: quia ex quo Papa dicit quod vult prouiſionem tenere. apparet ꝙ alias non tenebat. & ſecundum Hoſtien. in hoc ſufficit pro ratione voluntas. 19. diſt. enimuero. & c. in memoriam. Item ſecundum eum pro hoc ſunt illa verba (authoritate noſtra) quaſi dicat: quia mandaueramus archiepiſcopo, quod hæc exequeretur per ſe vel per alium: vel quia ratificamus quod noſtro nomine fecerat, & concordat quod de interpretatione legati dicitur. de poſtula. ca. 1. Sed nec videtur magna vis in talibus facienda: quia quicquid mãdatur eſt exequendum: ex quo conſtat qe mente: vt no. de reſcrip. eam te.

ꝙ fecerat aſſignari. Eſt autem ſecundum Innocen. differen-
4 tia † an mandetur, facias prouideri, an facias aſſignari: quia primo caſu prouidere non poteſt, cum non ſit ei hoc commiſſum, ſed tantum poteſt facere prouideri. Secũdo caſu poteſt vt hic, quia, cum beneficium ſit annexum canonicatui, poterit inueſtire de canonica: & per conſequens dabitur ei præbẽdæ annexa canonicatui. 1. q. 3. ſi quis obiecerit. tacite enim videtur dixiſſe. des ei ius, inueſtiendo eum. & poſtea de facto facias ei beneficium aſſignari. ſed glo. in ver. inueſtiuit. hoc reꝓbat, nec facit differentiam inter vnam formam & reliquam: quod puto magis conuenire iuri. Nam quando mandatur facias aſſignari, debet intelligi quo ad titulum, cum is pro quo mandatur titulum non habet. pro hoc inf. de concei. præbendæ. propoſuit. ibi, aſſignatione & ibi, aſſignaſtis. quod intelligitur de collatione. de fil. præsby. ex tua. ibi, aſſignent. pro primo tamen, ꝙ aſſignatio ſapiat factum facit d. c. ꝓpoſuit. ibi, aſſignetis. iuncta glo. vlti. ſed etiam hoc præſuppoſito, tamẽ non videtur quod is cui mandatur, facias aſſignari, per ſe poſſit prouidere: ex quo verba hoc non important. imo videtẽ ꝙ ipſa aſſignatio hoc importat, ꝙ habentes aſſignare debeãt prouidere d. c. propoſuit. ibi, aſſignatis. tamen quia differentia prædicta eſt pulchra, & per eam ſoluitur, quod dicit tex. ibi, ꝓuide factum, melius quam per ſolutiones præmiſſas. ideo ꝓpter authoritatem Innoc. quam doctores in hoc ſecuti ſunt, poſſumus eam tenere: & dic tunc quod videtur mandatum
5 executori vt prouideat: quia †, commiſſo conſequenti, neceſſario committitur antecedens ſine quo non poteſt ad illud conſequens perueniri. de offi. delega. prudentiam. §. ſexta. & hoc tenendo no. ſingulariter dictum Innocen. Ioan. And. dicit ꝙ Papa ratum habet quod prouide factum eſt, non totũ quod factum eſt, quaſi prouide factum ſit. ſimile de concel. ꝑben. propoſuit. ſup. c. dilectus. ſed prius dictum plus placet. Secundo oppo. quod archiepiſcopus non potuerit excommunicare decanum & canonicos ſantonenſes, ſicut fecit ibi, contradictores vinculo excommunicationis aſtringens. non enĩ
6 poteſt † iuriſdictionem exercere in ſubditos ſuffraganeorũ. de offi. ordi. paſtoralis. So. hoc fecit authoritate delegationis. Goff. pro hoc litera ibi, authoritate noſtra. de reſcriptis cum aliquibus lib. 6. Tertio op. quod etiam ſi canonici venerunt ꝯ priuilegium numeri recipiendo aliquem, non per hoc per vnicam contrauentionem perdiderunt priuilegium inf. de priuile. accedentibus. Sol. vt in glo. antepenul. & quando & quo
7 modo perdatur priuilegium † per contrauentionem: diſtingue vt dixi de conſti. cum acceſſiſſent. & in hac glo. ibi, voluntarie. de hac dico in dicto c. accedentibus. contrario ſecundo. ad fi. Quarto oppo. in eo quod mãdatur canonicis vt recipiãt Petrum in canonicum: cum tamen eſſent excommunicati,
8 & † excommunicatus non poteſt eligere vel conferre. de con ſuc. cum dilectus. de ele. cum inter. de elec. expoſtulaſtis. & c. propoſuit & c. fi. Solu. vt in gloſſ. pen. quæ dupliciter ſoluit. primo, ꝙ valent quę facit excommunicatus in ſuum præiudicium. quod no. tamen communiter hoc non approbatur: quia non eſt veriſimile ꝙ Papa voluerit per hoc mandatum facere iſtos habiles ad ius ſpirituale. So. Gloſſ. exponendo donec recipiunt, id eſt donec cautionem præſtent de recipiẽdo quod etiam no. Nam per hoc no. ꝙ verba ſonantia actum exponuntur impropriè vt ſonent habitum ſi non poſſunt iuridice actum ſignificare cum effectu: hæc tamen expoſitio ẽ impropria, & contradicit textui, qui non tantum mãdat hũc recipi: ſed etiam ſibi aſſignari quæ ad canonicatum pertinẽt. & ſic ſenſus eſt, ꝙ debent recipere in canonicũ cum effectu. Sed etiam ex alio non videtur procedere hęc ſolutio: quia cũ eſſent excommunicati pro manifeſta offenſa non debent abſolui niſi prius reſipiſcant. infra de ver. ſig. ex parte ii. 1. 2. q. 5. præsbyter. Ad hoc tamen dicit Innocen. quod in ſpiritualibꝰ non procedunt hæc iura. nam ſi quis eſſet excommunicatus niſi faceret ſe ordinari, non deberet promoueri antequã abſoluatur: pro hoc eſt quod nota. de dolo, & contu. veritatis. ꝙ no. ꝑ hoc. de ord. ab epiſ. c. 2. de ſenten. exc. cum illorum. facit de conuer. ꝯiug. ex publico. hoc ergo caſu, cũ de ſpiritualibus loquimur. dic procedere expoſitionẽ ꝑdictam, vt exponatur, recipiant: id eſt cautionem præſtent: ſed tamẽ quo ad caſum

huius

ADDITIO.

a *Inueſtitura. Adde quibus verbis fiat, & qua forma, & quibus modis. vt per Bal. & glo. in c. 1. §. ſi per quos fiat inueſti. Et quid ſit inueſtitura. Vide per Io. An. in addit. ad Spe. de inſtrum. edi. in rub. no. in c. authoritate. de inſti.*

d.c.capitulum:contrario 12. & procedit intelligendo quãdo inueſtitura facta per archiepiſcopum habet vim collationis, & valuerit:quod ſentit glo.pe.in fi.cum dicit, quod canonici non habebant iuſtam cauſam defenſionis: & ſic contradicit glo.in ver.prouide.quæ contrarium dicit ſcilicet.quod inueſtitura non tenuit. Reſtat ergo ſecundum Ioan. An.quod receptio canonicorum faciat P. canonicum:& eſt idem quod collatio.ſic de reſcriptis.cum aliquibus. & c.cum in eccleſijs: libro ſexto: talẽ autem collationem excommunicati facere, non poſſunt:cum enim non poſſint eligere. de conſue.cum dilectus.de elec.cum inter R.multo minus conferre:licet bene poſſint receptionem facere, quæ conſiſtit in facto,vt prædixi, vnde ſecundum expoſitionem glo. prædictæ.in verſ.prouide.neceſſaria eſt expoſitio de qua in proxima ſolutione Io. An. ſed ſecundum ea quæ dixi ſup.contrario, poteſt ſuſtineri
9 etiam hæc tertia ſolutio.† Quæro, quæ eccleſiæ compræhenduntur cum mandatur archiepiſcopo vt prouideat in aliqua eccleſiarum ſuarum,ſicut hic.Solu.vt in gl.prima, quæ dicit compræhendi eccleſias prouinciç in quibus habet ius. Secus dicit ſi dixiſſet in aliqua eccleſiarum tuæ prouinciæ:quia tũc compræhenduntur etiam illæ in quibus ius non habebat.ad hoc inf.c.quamuis. t.lib.6.& quod ibi no.Ioan.An.ſuper glo. vlti.tamen glo.hic in hoc non perſiſtit,imo concludit,quod etiam ſub prima forma compræhenduntur omnes eccleſiæ illius prouinciæ,etiam ſi non habebat ius cõferendi, per hũc tex.& pro hoc,quia hic compræhendũtur etiam eccleſiæ cathedrales ſicut xantonenſis.ad hoc de viu palli c.1. Innocent. ponit opinionem aliorum,quia etiam ſi mandetur in eccleſijs tuæ prouinciæ, non poteſt prouidere niſi in eccleſijs in q bus ad eum ſpectat collatio.pro hoc de offic. ordi. licet vt ſic quaſi Papa videatur excitare ordinarium:quod maxime procedit ſi impetrans erat hic ſubditus archiepiſcopi, & ſi diceret,cum nullum beneficium ſit aſſecutus & ſit pauper:ita refert Compoſt.hanc opi.ſup.de reſcriptis.capitulum. in gl.magna.circa medium.verſi.item ſi Papa.ibi tamen tenet contrarium.& ad illud de paupertate reſpondetur, quod cum fauorabilius ſit reſcriptum obtentum pro paupere quam pro diuite,ergo plus ampliandũ. de dona. cum dilectus. & hoc potuit arg.inſ.eo.ti.ſi pro clericis.lib.6.Alij,vt refert hic Innoc. dicunt,ꝙ Papa mandauit hic,authoritate noſtra facias.& tũc dic,ꝙ prouidere poteſt,etiam ſi eſſent exemptæ: quia recipit delegatam.de reſcrip.cum aliquibus.li. 6.Innocen.vero dicit quod etiam ſine hac clauſula.ſ.authoritate noſtra,poteſt prouidere etiam in eccleſijs in quibus ad eum non ſpectat collatio per clauſulam contradictores &c.quæ non poteſt intelligi de ſeipſo.ff.de arbi.l.pe. quod ſingulariter not.dicit tamen Inno.ꝙ etiam ſine clauſula, contradictores &c. ſi tantum eſt literis.Mandamus quatenus tali prouideas in aliqua eccleſiarum tuarum.forte idem.pro hoc: quia hæc verba(eccleſiarũ tuarum)poſſunt ĩtelligi generaliter ꝓ omnibus eccleſijs tuæ prouinciæ.& in hoc Inn.non diſtinguit, cũ ſcribitur de eccleſijs ſuæ diœceſis vel prouinciæ:an habeat ibi collationem:an alius,dummodo ſint in prouincia vel diœceſi:& dummodo ius archiepiſcopale vel epiſcopale habeat archiepiſcopus vel eps:quia ratione illius iuris ꝯprçhenduntur ſub hoc nomine ſuarum.ar.ff.de ꝯtrahen. empt. qui tabernas.ſed ſi non haberet ius archiepale,vel epiſcopale,forte ibi,prouidere non poſſent,niſi diceret,in aliqua eccleſiarũ tuæ ꝓuinciæ. Inn.ꝑ hoc facit qa cũ tunc nihil ſit in lr̃is ꝙ arctet epo poteſtatẽ ad ꝓuidendũ de beneficijs ſuis,non eſt recedendũ a forma reſcripti, ſ'm Compoſt. vbi ſup. ad prædicta facit quod nota. de reſcriptis.abbatem. in cle. prima.de reſcript. & quod dixi ſupra de offic.ordi.grauem.per quod capitu.dic poſſe procedere diſtinctionem gloſſ.de qua ſupra. eadem quæſtione in princi.quia etiam de eccleſijs exemptis verè dicit epiſcopus quod ſunt in ſua diœceſi,vt ibi probatur, non tamen verè diceret quod ſint ſuæ,cũ verbum(ſuum)denotet dominium.de ver.ſig.ca.
10 fin.lib.6.tamen quando in reſcripto eſt clauſula † (contradictores)neceſſario oportet intelligi ꝙ ẽt veniãt eccleſiç in quibus collationẽ non habet,per id ꝙ ſtatim dixi:& qa doctores nihil eligunt.Concludendo præmiſſa,dic, ꝙ quandoq; mandæ eccleſiæ ſantonenſis,quarum collatio non ſpectat ad Archiepiſcopum.Item & fortius,ſi dicitur in aliqua eccleſiarũ tuæ prouinciæ: ſed in hac ſecunda forma poterit prouidere etiam in eccleſiis exemptis, quæ nihilominus dicuntur ſuæ prouinciæ,vt ſtatim dixi.ſed ſi dicitur, eccleſiarum tuarum, ſecus.quia eccleſiæ exemptæ non ſunt ſuæ, vt prædixi. Nullam autem differentiam facio, an dicatur in aliqua eccleſiarum tuæ prouinciæ vel diœceſis: an vero dicatur, diœceſis Paduanæ: vt dixi in dicto capitu.abbatem. Secundo quæro
11 qui comprehenduntur ſub clauſula contradictores † glo.ſecunda quam quidam non habent,& fuit additio ſecundum Innocen. tenet, quod compræhenduntur tantum partes,& etiam alii qui de facto contradicunt, & non de iure. Innoce. vero latius hoc proſequitur, dicens quod compræhenduntur ſolum partes quæ ſunt in iudicio,vel illi qui fuerunt vocandi,vel eorum hæredes,vel ſingulares ſucceſſores. Alii nõ: quia non ſunt de iuriſdictione executoris. Et hæc forte eſt ratio ſecundum eum: quare compræhenduntur ſucceſſores.
12 quia iudicium † tranſit ad hæredes.ff.de præto. ſtipula.l.2.in fin.de feriis.more.in fin.C.ne ex delicto defun. l. vna.ſecus in arbitrio.ff.de arbitris.ſed interpellatur.§.vltim.Et ſecundum Innocen. etiam ſi iudicium ſit reale,tranſit ad ſingulos ſucceſſores:& vtraque ſeruari poteſt.Sed prima melior, vt dicatur quod iudicium reale tranſit ad ſingularem ſucceſſorem. perſonale vero non: ſed tranſit ad vniuerſale tantum.ff. de vi & vi arm.l.1.§.finali.Oppon.ad hoc de offic.delega.capitu.1. vbi dicitur, qđ quoslibet perturbatores poteſt epiſcopus excommunicare.Soluit Innocen.quod ibi de perturbatoribus iuriſdictionis,de quo ibi.no.& de pœnis.dilectus. ſed in caſu noſtro loquitur de perturbatoribus partis,& ſic vult Innocẽ. quod reſtrictio ſupra facta de clauſula,contradictores, nõ habet locum in perturbatoribus iuriſdictionis.Innocen.tamen multis interiectis dicit etiam quo ad turbatores partis non procedere reſtrictionem prædictam:& ſalua meliori opi. credit quod omnes contradictores poſſit compeſcere,etiã quoſcunque extraneos,dummodo contradicant de facto, non de iure.facit de procura.petitio.Si enim de iure contradicerent, non tenet ſententia in eos lata, cum nullam iuriſdictionem habeat in eis, niſi contineantur in literis expreſſe vel tacite, vel ſub generali clauſula. & poſtea coram delegato ſint expreſſi.de reſcript.paſtoralis.quia tunc, ideſt poſt expreſſionẽ, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit ſententia,tenebit. Innocen. de quo remittit Hoſtien.ad not.de offic.delega. ex parte,ſecundo,qđ not. ſingulariter. Et ex hoc vult,quod ſententia lata generaliter in omnes cõtradictores,complectitur ſolos illos qui de facto contradicent:quia non eſt veriſimile quod voluerit cõpræhendere contradicentes de iure:ſed quando lata eſt ſpecifice in aliquos tanquam contradictores, ſiue de iure ſiue de facto contradicant, tenet ſententia: quia dicitur lata contra ius litigatoris tantum:de re iudica.cum inter.quæ no. Et pro hoc ſecundum Hoſtien.facit,quia in illos qui de iure contradicunt,iuriſdictionem non habet.ſimile quod not. de reſcri. cum contingat. de election.expoſuit.de conceſſion. præben. quia cunctis.libro ſexto,& bene facit.ff.de his quibus vt indignis. l. penulti. vbi filius impugnans teſtamentum partis, dicens non iure factum,nõ perdit in teſtamento ſibi relictum,
13 quia non videtur impugnare defuncti voluntatem. † Tertio quæro circa hoc, an poſſit executor ex vi clauſulæ contradictores &c.ferre ſententiam generalem in omnes qui cõtradixerunt. videretur quod non:quia tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem.ff.de vſur.l.1.in fin.& quod no. de ſepultu.in noſtra. Innocen. remittit ad no. de procura. auditis.& ad idem de ſepultu.in noſtra.videtur tamen velle quod ita non debeat pronunciare. Nam videtur hæc eſſe quædam conſtitutio.argumen.de conſtitu.capitu.2.libro ſexto, ſed delegatus cõſtitutionem facere nequit.pro hoc quia habet poteſtatem,niſi in eis quæ continentur in reſcripto. de reſcript. Rodulphus.de offic.delega.P.& G.dicit tamen Innocen. ſaluando prædictam ſententiam,ꝙ hæc non eſt conſtitutio: qđ apparet ex perſona conſtituentis.i.delegati,& ex forma ſententiæ quæ non eſt generalis,nec perpetua, nec habet alia quæ in

Digitized by Google

ab ordinario ſit lata voce, non ſcripto, vel etiam ſi ſcripto, nõ
tamen in modum conſtitutionis, non durat vltra tempus ꝓ-
ferentis, j. de ſen. excommun. a nobis. i. vel hæc no. in glo. pe.
ad finem: quæ eſt ſingularis. Quarto quæro, ſi præcipit ſine
cauſæ cognitione quod omnes obediant inſtituto, & profert
excommunicationem in non obedientes. dicit Innoc. quod
non tenet ſententia ipſo iure. per id quod no. de in integrum
reſt. c. 2. ſed cum cauſæ cognitione legitime fertur. de ap. præ-
terea 2. pro hoc de conſtitu. eccleſia, & quod ibi no. in glo. vl.
quæ eſt ſingularis: & ibi dixi. Et hoc no. ꝙ licet excommuni
catio lata ex cauſa iniuſta teneat, quod dic, vt dixi de reſcrip.
ab excommunicato: tamen lata cauſa non cognita eſt nulla.
Oppono ad hoc j. de ſen. excommun. ſacro vbi tenet excom
municatio etiam non præcedente citatione, quod tenet ibi
glo. in verbo iuſta cauſa. Sol. ſta contrario, & limita quod hic
dicit Innocent. per id quod ibi dixi q. 7. & 8. Quinto quæro, ſi
cauſa cognita profert excommunicationem modo prędicto
in omnes qui contradixerunt: videtur minus bene ꝓceſſiſſe:
debuit enim expectare turbationem antequam ferat ſenten-
tiam. dicit Innoc. quod poteſt etiam contra ius pronunciare:
quia poſſet eſſe periculum ſi tantum expectaret, facit ad hoc
quod no. de off. delega. cap. primo. libro 6. licet enim melius
eſſet non ferre ſententiam ſub conditione, ſed expectare: ta-
15 men lata †tenet. 2. q. 6. biduum. ff. de euic. l. 2. ad l. Aquil. in l.
Aquilia. de ap. præterea 2. & quod ibi dixi. Sexto quæro ad ꝙ
tempus extenditur generalis ſententia lata modo prædicto 5.
q. 4. dicitur ꝙ ſiue ſit lata ante receptionem ſiue poſt, non ex-
tenditur niſi in tempus in quo ferri poteſt. Ex hoc no. ꝙ talis
ſententia non extenditur poſt annum a die factæ excommu-
nicationis, ſicut etiam delegati poteſtas lata ſententia durat
per annum tantum quo ad executionem. de offi. deleg. quæ-
renti. & de hoc in ſequenti quæſt. Septimo quæro circa hoc,
an hoc ſit verum: videtur ꝙ non: imo ꝙ executor, etiam ſi
non tulerit ſententiam generalem in eos, qui contradixerũt
in futurum, poſſit nihilominus quandocunq; etiam poſt an-
num in contradictores iuriſdictionem eccleſiaſticam exerce-
re: & hoc ex vi clauſulæ. Contradictores &c. vt aliquid opere-
tur: licet alias hoc non poſſet tanquam functus officio ſuo, ni
ſi intra annum d. c. quærenti, & eodem titu. in literis. Inno. te-
net quod etiam hoc caſu non poſſit niſi intra annum. argu.
d. cap. quærenti: & hoc ex quo tulit diffinitiuam: ſed quando
non fertur diffinitiua: ſed mandat eum recipi in canonicum,
poterit ſecundum Inno. compeſcere contradictores quouſq;
mandatum plene ſortiatur effectum. ſ. ꝙ recipiatur. Ex quo
enim receptus erit: quamuis poſtea moleſtetur: ſiue ſuper ca
nonicatu. ſiue ſuper alijs, non poterit eos compeſcere. Moue-
tur, quia ſi contrarium diceretur, videretur eſſe ordinarius, j.
id de reſcriptis. ad hæc. quod declaratur plenius in ſequen-
ti q. Octauo quæro, ſi aliqui adimpleuerunt mandatum, ali-
qui non: quomodo procedit executor habens clauſulam pre
dictam, dicit Inno. quod contra eos qui adimpleuerunt, nihil
facere poteſt, cum quo ad eos ſit functus officio ſuo: ſed in
alios poteſt. Et hoc dicit Inno. verum etiam ſi illi qui recepe
runt mandatum Papę & impleuerũt, de nouo moleſtent ſu-
per fructibus præbẽdæ, vel etiam ſuper ipſo canonicatu: quia
non propterea poterunt compeſci authoritate huius clauſu-
læ: non enim commiſſum eſt de futuro exceſſu, & tempus
datæ inſpiciendum eſt. de reſcriptis eam te. quod not. Dicit
Inno. tamen ꝙ in caſu præſenti, vbi non mandat executor ꝙ
prouideatur: ſed ipſemet inueſtit: poterit contradictores in-
fra annum excommunicare. argum. de re iudi. quod ad con-
ſultationem, & dicto cap. quærenti. Hoſtien. dicit verum eſſe
dictum Innocen. quo ad nouam contradictionem, & ſenten
tiam de nouo ferẽdam: quia ſolum poteſt hoc infra annum.
per dictum c. quærenti. Sed ſi tempore inueſtituræ excom-
municauit contradictores: etiam poſt annum ligabitur con-
tradicens, niſi primo paruerit, & hoc placet. ſufficit enim, ꝙ
ab initio tenuit. Item ligat ſententia authoritate delegantis,
de reſcrip. ſuper literis, in fi. & illa non extincta. fatetur tamen
Hoſtiẽ. quod poſt annum expirat poteſtas delegati: ita quod
non poterit abſoluere eum qui inciderit in pœnam: ſed debe
bit abſolui per Papam. de offi. ord. paſtoralis. § præterea. pro
hoc facit quod not. de teſt. i. ex parte Adæ. in glo. antepen. Io.
And. dicit ſe audiuiſſe curiam tenere, ꝙ ſi in reſcripto eſt clau
16 ſula, † mittas in poſſeſſionem, & defendas inductum. poterit
executor defendere, etiam ſi aliquandiu paritum fuerit: ita ꝙ
pacificã poſſeſſionẽ habuit, vt ſic executor ſit ꝯſeruator, cuiꝰ
conſeruatoris officium protenditur vltra annum. de of. dele.
capitulo fi. §. officium. libro ſexto. pro hoc de ſimon. quere-
lam, & quod ibi no. in fin. Item, quia alias illa verba, defendas

cit Archi. in cap. ſi cui. eodem titu. libro ſexto. quod no. de re-
ſcriptis. ad hæc, in fin. 2. glo. refert tamen aliquibus videri, ꝙ
idem ac ſi non eſſent adiecta verba, defendas inductum, ne ni
mium derogetur ordinariæ poteſtati. 11. q. 1. peruenit. de offi.
ordin. licet. de maio. & obed. per tuas, & ſic elapſo anno defen
ſio ſpectet ad ordinarium, cuius intereſt ſubditos a moleſtijs
conſeruare. Pau. de Eleaza. dicit, quod ſi quæſtio mouetur ex
vi gratiæ: ita quod de iuribus gratiæ agitur, executor habebi-
tur loco conſeruatoris: alias ſecus. Ioan. Cald. de conceſ. præ-
ben. cum noſtris. q. 14. dicit indiſtincte, quod poteſtas execu-
toris prædicti non durat vltra annum. per ca. quærenti. dicens
quod apponitur clauſula prædicta ad maiorem executionem
executoris: & quia ſolet plus timeri &c. de hæreti. ſi aduerſus.
ſed Ioan. And. hic dicit quod cap. quærenti. non loquitur de
habente talem clauſulam. dicit etiam, quod opinio quæ vult
quod durat poteſtas executoris poſt annum, procedit maxi-
me quando ꝯdicitur ex vetuſta cauſa, quæ ante poſſeſſionem
traditam fuit examinata, quo caſu etiam ſine clauſula poſſet,
ſecundum Damaſum qui hoc tenuit. de offi. delega. q. 14. &
ſic vult Ioan. And. quod idem erit ſi ex cauſa non vetuſta, pro
pter verbum, maxime: tamen Ioan. Cald. in d. q. 14. refert ſe
ab eo audiuiſſe, quod ſi ex cauſa non vetuſta moleſtatur, poſt
annum poterit executor ſe intromittere, ad quod de conſti.
cum acceſſiſſent. in fi. verior videtur opinio, quod indiſtincte
non poterit poſt annum ſe executor intromittere, quod ẽt te
nui. eodem titu. clem. ſi plures. q. antepen. per dictum c. quę-
renti. vbi ex priuilegio conceditur delegato Apoſtolico, ꝙ
eius poteſtas duret toto anno. ergo nõ vltra. Executor autem
eſt delegatus. de officio. deleg. ſi ſuper gratia. libro 6. nec pro-
cedit reſtrictio Ioan. An. prædicta ad cap. quærenti. quia indi-
ſtincte loquitur. nec capitu. ex parte Adę. facit in contrarium:
quia ibi non erat lata diffinitiua reſpectu proceſſus qui ibi vl-
timo committitur: ideo durat poteſtas etiam poſt annum:
ita tenet gloſſ. ibi antepenultim. ſic etiam loquitur cap. que-
relam, de ſimon. vbi dicit de miſſione quæ fit cauſa cuſtodiæ
contra contumacem, & intra annum, & non diſtinguo an ſit
paritum, an non: quia etiam ſi aliquandiu paritum ſit, contra
moleſtãtem intra annum habet executor poteſtatem, quod
tenui in dicto capitulo, quærenti. quæſtio. 4. Ex quibus con-
17 cluditur, quod clauſula, † contradictores &c. & clauſula, de-
fendas inductum: operantur quandam maiorem expreſſio-
nem: non autem extenſionem poteſtatis: quia neque ad hoc
ponuntur, quæ not. pro hoc quod dicit hic Innocen. qui te-
net, quod etiam ſi ſpecialiter non ſit mandatum executori,
quod ſuſpendat: poteſt tamen ſuſpendere, quia hoc eſt affer-
re mandato prouiſionis. ff. iudi. ſol. iam tamen. §. in hac, quod
not. etiam j. Innocent. quod poteſt executor prouiſorius re-
ſeruare primam vacaturam, cum maiorem poteſtatem ha-
beat quam legatus. de officio. lega. ſtuduiſti. qui hoc poteſt. j.
de iure patro. dilectus. quod etiam tenet Ioan. Andr. in dicto
capitulo, ſi ſoli. Nono quæro, an per inueſtituram de qua hic
fuerit inueſtitus adeptus poſſeſſionem. gloſſa, per talem, di-
cit quod non, & in ea ibi, ex ore. vbi de hoc: & 16. quæſtione
ſeptima, ſi quis deinceps, & infra de inſtitu. authoritate. De-
cimo quæro, ſi authoritate Papæ, vel Cardinalis iſti canonici
veniſſent contra indulgentiam apoſtolicam, an excuſarentur
gloſſa penultima, dicit, quod ſi authoritate Papæ, excuſaren-
tur: ſecus ſi authoritate legati: quia non poſſet eos ad hoc
compellere, quod eſt verum iure legationis: ſecus ſi haberet
ad hoc ſpeciale mandatum infra capitul. hi qui. ſecundo re-
ſpon. libro ſexto, & quod not. de reſcript. literis. per hoc dicit
Hoſtien. quod licet legatus, de latere poſſit conferre benefi-
cia vacantia: non tamen vacatura: licet illa reſeruare poſſit:
vnde poſſet aliquem facere recipi vltra numerum, multo
minus contra iuramentum: quia nec hoc poteſt ſpecialis
delegatus: niſi in reſcripto de hoc fiat mentio, qui tamen
eſt maior legato in cauſa ſibi commiſſa. de officio legati,
ſtuduiſti. Si autem in eccleſia non eſt numerus: tunc bene
poteſt legatus ibi conferre beneficia, ſi ſufficiunt facultates,
de vita & honeſtate clericorum, quoniam, in fin. & quod ibi
not. & de conceſ. præben. capitulo ultimo. libro ſexto, in glo.
18 nunquid, in fin. Ex prędictis, maxime ex glo. no. quod † ſi ca-
nonici frangunt numerum authoritate Papæ non excludun-
tur a beneficio numeri: ſecus ſi authoritate legati. pro hoc fa
cit glo. in eo quod dicit, vt prædixi eos non excuſari ſi ex prę-
cepto legati hoc fecerunt, qui non poteſt eos cogere: Papa
autem poteſt. ad hoc facit quod not. in Specula. de legato. §.
nunc tractemus. ver. ſed & ſi legatus, & j. c. dilecto. & eodem
titu. ſi cum libro 6. In quo tamen dic ponderandam formam
mandati. Nam poſſet eſſe talis per quam aperte colligeretur

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium an ſit titulus eccleſiaſticus ex eo quod quis promouetur ad titulum patrimonij.*
2 *Promouens aliquem ad titulum patrimonij, cautus eſſe debet.*
3 *Ordinatus ad titulum patrimonij an debeat petere beneficium.*
4 *Patrimonium ordinati ad titulum patrimonij ſi perijt chaſmate vel alluuione, an Epiſcopus teneatur ei prouidere.*
5 *Ordinatus ad titulum patrimonij an teneatur de eo ſoluere decimas.*
6 *Ordinatus ad titulum patrimonij an poſſit tranſire ad aliam eccleſiam ſine licentia epiſcopi.*
7 *Patrimonium datum in titulum ordinis an poſſit vendi.*
8 *Promotus ſine beneficio an teneatur ad horas.*

TUIS. Not. beneficiatus habens ſufficiens patrimonium ad ſacros legitime promouetur. ponit dictum, cuius determinationem interſerit, ibi, dummodo pars de reſti. tuis. Oppono in eo quod dicit prouidendum ordinato ſine beneficio, dummodo aliud canonicum non obſiſtat: quia dictio, aliud, implicat: vt nota. de reſcriptis, ſedes, & ſic apparet quod exceptio quæ hic reijcitur fuerit canonica. Sed dictio, aliud, facit ſimplicem relationem hic, & eſt modus loquendi, & de excep. canonicis, ideſt, legitimis & obſtantibus exemplificat: vt quia opponitur homicidium, vel aliud mortale, vel aliqua irregularitas: quod dic vt de tempo. ordin. cap. fin. cum titulis pluribus ſequentibus. Et dicit Abbas hic includi quæ habentur. 33. diſtinctione. maritum. 50. diſtinctione. qui in aliquo, & in illis multa impedimenta canonica enumeran-
1 tur. Quæro, quando quis † promouetur ad titulum patrimonij: an ex hoc patrimonium ſit titulus eccleſiaſticus. gloſſa prima videtur velle quod ſic, cum dicit quod habet patrimonium pro titulo. Hoſtien. dicit hoc verum ſi hoc fuit actum. dicit quod glo. habuit ſanum intellectum, quod habent pro titulo. i. loco beneficij. quo ad hoc quod excluditur ſi ageret condictione capitu. epiſcopus. ſ. eodem. non tamen quod ſit beneficium eccleſiaſticum, niſi, vt dicit Hoſtien. ſic fuerit actum. Secundo quæro, ſi patrimonium hoc erat ſeruilis cō-
2 ditionis, ideſt, quia promotus erat ſeruus. † Dicit Hoſtien. quod caueat ſibi epiſcopus, & petat conſilium domini, niſi velit ſe onerare, quia alias patrimonio illo per dominum reuocato teneretur epiſcopus illi prouidere. Oppono ad hoc: quia ſeruus ordinatus ad ſacros in præiudicium domini nō degradatur. de ſerui. non ordinan. miramur. Soluit Hoſtien. quod licet ſit maior alienatio perſonæ quam rerum: tamen magis diſpēſabile eſt circa perſonam, quam circa rem. Nam reuocatio perſonæ cederet in vituperium Dei & eccleſiæ: nō ſic de rebus. ſimile de tranſlatio. capitu. final. vbi permittitur maius, & non minus. pro hoc eſt quod not. de electio. ſi reli-
3 gioſus. libro ſexto, in glo. in verbo ſint varia. † Tertio quæro, ſi ordinatus ad titulum patrimonij petit beneficium ſibi conferri. dicit gloſſ. prima, quod non debet petere, & quod iudicium ſibi manducat, & bibit. Et ſic videtur velle, quod petendo peccat: dic contra. licet enim petere non poſſit ex debito, ita quod cogatur epiſcopus conferre: vt in text. tamen petendo non peccat. nec iura quæ allegat glo. contrarium probant. Nam poteſt clericus habens beneficium & patrimonium de beneficio viuere, & patrimonium ſeruare: vt dixi ſupra cap.
4 epiſcopus. Quarto quæro, ſi patrimonium † ordinati ad titulum patrimonij perijt chaſmate, vel alluuione. dicit glo. prima, quod epiſcopus debet ei prouidere: quod eſt verum de generali obligatione. de qua not. ſ. capitu. cum ſecundum, in gloſſ. vltim. ſed ex ſpeciali obligatione non tenetur, ſcilicet, condictione canonis cap. epiſcopus. ſ. eodem, & ſimilium. Et dic chaſmate, ideſt, ruina verſus abyſſum. ff. locati. ex conducto. §. item ſi quis, & not. glo. ff. de mino. verum. §. ſi locuple-
5 ti. † Quinto quæro, an ordinatus ad titulum patrimonij teneatur de ipſo ſoluere decimas. glo. vlt. arguit pro & contra. & recitatis duabus opinionibus tenet quod tenetur ad decimas prædiales ſicut prius. ad hoc quod not. J. de cenſi. cap. primo. & in hac glo. ibi. viri, & Goff. & ibi, tua, & hoc tenet Hoſtien. uere debet J. de dona. inter virum & vxorem, per noſtras. deinde refert glo. opin. Tancre. contrariam, quam ſequitur, & idem Philip. & Hoſtien. dicit congrue diſtinguendum, an patrimonium fuerit aſſignatum pro titulo, vel non: vt ſ. quæſt. prima. primo caſu non poſſit alienari ſine conſenſu epiſcopi, non obſtante ratione Tan. poſita in glo. cum dicit, quod videtur habere beneficium habendo precium. Nam facilius conſimilur precium quam res. Secundo caſu vera eſt opin. Tanc. & dic, quod ſi fuit aſſignatum pro titulo beneficij: aut fuit tranſlatum in beneficium: aut non. Secundo caſu verum eſt quod dicit Hoſtien. de conſenſu epiſcopi ipſum poſſe alienare. primo vero caſu non. quia non poſſunt ſpiritualia pro temporalibus commutari, infra de rerum permu. quæſitum.
8 † Octauo quæro, an promotus ſine beneficio tenetur ad horas canonicas. Dicit Ioan. Andr. quod ſic, licet non teneatur certam eccleſiam officiare. pro hoc. 93. diſtinctio. cap. ſi. & J. celeb. miſſarum. cap. primo.

SVMMARIVM.

1 *Abſens inueſtiri poteſt de beneficio alio mediante.*
2 *Hæreditas acquiri non poteſt per procuratorem.*
3 *Matrimonium carnale, vel ſpirituale an poſſit contrahi inter abſentes.*
4 *Inueſtiri an quis poſſit pro abſente & ignorante.*
5 *Titulis ſpiritualibus ius acquiritur etiam ante traditionem.*
6 *Beneficij acceptatio poteſt fieri per procuratorem.*
7 *Dictio, vel, ſtat alternatiue.*
8 *Dictio, alius, repetit eandem qualitatem.*
9 *Habens gratiam cum beneficio acceptandi, an poſſit conſtituere procuratorem laicum ad acceptandum. & num. 10.*
11 *Præbenda quo caſu non acquiratur abſenti.*
12 *Procurator generalis ſi fuit inueſtitus, non acquiritur domino efficaciter, niſi ex quo ratum habuerit.*
13 *Dominus prædij, nunquid poſſit agere ad penſionem prædij ab alio ſuo nomine locati.*
14 *Alteri per alterum non acquiritur.*
15 *Agere an quis poſſit ob intereſſe ſuperueniens poſt contractum.*

1 ACCEDENS. † Abſens poteſt inueſtiri de beneficio, alio mediante: vel ſic. poteſt quis inueſtiri de benenenficio pro abſente. pars de rapto. accedens: vt patet ex antiqua. Not. caſum in quo alteri per alterum acquiritur. Oppono quod non poteſt alteri per alterum acquiri be-
2 neficium: ſicut etiam hęreditas † temporalis non poteſt acquiri per procuratorem. ff. de acquir. hær. per procuratorem: ergo nec ſpiritualis. Solu. hæc fuit vna de rationibus dubitandi: vt dicit glo. quę enumerat, & alias, quod dico in ſequenti q. Quæro quæ fuit ratio dubitandi: dic quod triplex, vt dicit
a glo. prima. quia dubitabat quærens an inter abſentes a poſſet
3 contrahi matrimonium carnale: † & ſic eodem modo dubitabatur de ſpirituali: pro hoc, quia carnale & ſpirituale ęquiparantur: vt lite non conteſta. quoniam. §. porro. Sed hæc ratio colligitur, vt dicit glo. per capitu. honorantur, & alia iura quæ allegat, & hoc expreſſius per cap. vltim. de procura. libro ſexto, vbi dicitur quod per procuratorem habentem ad hoc ſpeciale mandatum poteſt contrahi carnale matrimonium, & alias non eſt idoneus: ad hoc tamen in caſu huius c. etiam ſi non habeat mandatum valet inueſtitura, non enim ponderatur in textu ꝙ eſſet procurator: licet Cy. poſt Pe. ſi quis alteri, vel ſibi l. inuitum, videatur velle, quod requiratur mandatum, ſed primum verius: cum enim collatio poſſit fieri abſenti nulla perſona mediante. eo. titu. ſi tibi abſenti. lib. 6. fortius fieri poteſt mediante perſona nuncij ſeu alterius non habentis mandatum. Et procedit hoc, intelligendo ꝙ verbum, inueſtiri,

ADDITIO.

a An inter abſentes. Adde cap. honorantur trigeſimaſecunda, quæſtio 2.

Digitized by Google

... per annulum, & bir-
retum, vel quid ſimile non poteſt conferri in abſentem, ſed
præſenti nomine abſentis, vt hic. ſecunda ratio dubitãdi fuit,
4 an poſſet † quis inueſtiri pro abſente & ignorante, & dicit gl.
quod ſic, & quod quæritur poſſeſſio abſenti. dic quod hic
non ſolum dicitur de poſſeſſione, ſed etiam de titulo, quod
intellige: infra eadem quæſtione. Tertia ratio dubitandi fuit
ex quam dixi ſ. in primo contrario, comparando hæredita-
tem temporalem ſpirituali. Et confirma, quod dominium
non dicatur acquiſitum abſenti. ff. de acquiren. rerum dom.
res ex mandato, vbi res ex mandato meo empta, mihi non ac
quiritur niſi mihi tradatur. hic agebatur de transferendo do-
minio. i. tit. non autem de poſſeſſione quę per inueſtituram
non acquiritur infra de his quæ fiunt a maiori parte capituli.
ex ore. Sed dic ad ſecundum, quod titulus acquiritur com-
mutabiliter abſenti, ſed efficaciter acquiritur per acceptatio-
nem abſentis. dicto cap. ſi tibi abſenti, & hoc etiam ante tra-
5 ditionem: quia in titulis ſpiritualibus † ius acquiritur etiam
ante traditionem: vt no. Innocent. ſ. cap. inter cætera. vbi dixi
in tertio contrario: ſecus in rebus corporalibus, de quibus lo-
quitur l. contraria. Adde primum de hæreditate, dic, quod ra
tio quare temporalis hæreditas non acquiritur per procura-
torem, eſt: quia eo ipſo quod dedi mandatum ad adeundam
hæreditatem, intelligor adiiſſe, cum hæreditas acquiratur ſo-
lo animo: & hoc ſi hæreditas erat iam mihi delata, & eam
ſcio mihi delatam. ſed in deferenda dicit Ioan. And. quod lo-
cum habet quod ſequitur. Et dicit Hoſtien. quod hæreditas
non quæritur per procuratorem generalem, ſed per ſpecia-
lem. ff. de acquiren. hæredi. l. ſi quis mihi. §. iuſſum, & ſequen
ti, & §. pater, & ſequenti. Sed illa iura loquuntur in alio caſu,
cum quæritur de hæreditate delata filio vel ſeruo. tunc enim
non adeunt ſine ſpeciali iuſſu patris, vel domini, dicit etiam
Hoſt. ſufficere in caſu huius cap. quod habeat mandatum ad
ad recipiendum, & acquirendum omnia beneficia cum cura
vel ſine cura, etiam ſi non exprimantur beneficia. facit de pro
cur. cap. primo. §. primo. libro ſexto, dic melius: vt in ſequen-
ti contrario: & in hac gl. ibi, quicquid, quod ſi filius peculiari
nomine apprehendit, ſtatim pater poſſidet, etiam ſi ignoret
illum in poteſtate conſtitutum. ibi, per procuratorem, com-
muniter non eſt lex: ſed §. primus. ſub l. ſi pupillus. eodem ti.
& ibi de hoc, & communiter incipit Paulus reſpondit, pro-
* curatorem hæreditatem acquirere non poſſe: * ibi, res ex mã
dato. de hac. ſ. eadem quæſtione, ibi, ſi procurator. prima fa-
cit ad propoſitum quę dicit ſic. Si procurator rem mihi eme
rit ex mandato meo, eique ſit tradita nomine meo, domi-
nium mihi, & proprietas acquiritur etiam ignoranti. Secun-
da dicit, quod ſi procurator meus rem ſuam quaſi meam alij
tradidit, remanet dominus. Et idem in tutore pupilli, quia
nullus errans rem ſuam perdit: ibi, qui mihi donatum ſi pro-
curatori meo rem tradis quaſi mihi acquirat: ipſe vero rem
recipit quaſi ſibi acquiſiturus, non ſibi, ſed mihi acquiritur.
Oppono ad hoc, in eo quod dixi hunc debere habere ſpecia-
le mandatum ad recipiendum beneficia cum cura, vel ſine
cura, quod imo ſufficiat etiam ſi de cura taceatur. pro hoc fa-
cit quod no. de reſcript. ſedes, & de regu. iur. cap. primo. libro
6 ſexto. Solut. ſta contrario: quod † autem per procuratorem
poſſit acceptatio fieri, probat ſtilus curiæ, ſecundum quam ſi
ſit gratia beneficio acceptandi: datur poteſtas acceptandi per
ſe vel per procuratorem. de quo no. de conceſ. præb. cle. vna.
§. quem etiam in gl. iſte terminus, in prin. Oppono, ad idem,
quia per liberam perſonam non acquiritur alteri abſenti. C.
per quas perſonas nobis acquiritur l. prima. Solu. in caſu hu-
ius capituli, procuratori non poteſt acquiri, ideo acquiritur
domino. ff. ad Treb. qui ita. § primo. Ex quo tradit Ber. ibi re-
gulam, quod id quod per mediam perſonam procuratoris nõ
poteſt acquiri, vt vſusfructus, directo acquiritur domino, quod
nota. Oppono ad idem. ff. de nego. geſt. ſi ego. dicit glo. in fin.
quod per geſtorem non acquiritur abſenti dominium, vel
poſſeſſio, quod eſt verũ, niſi ex quo dominus ratum habuit:
vt no. in dicta l. ſi ego & in hac glo. ibi, ſi non poſſet. de hoc J.
de electio. cupientes. §. cęterum. libro ſexto, in gloſſa quarta,
ibi, dominium rei ſingularis donatæ, vel venditæ. In hæredi-
tate enim ſpirituali vel temporali pro qua quis obligatur, nõ
habet locum hoc, ſecundum Hoſtien. ad hoc infra eodem, ſi
tibi abſenti. libro ſexto, & in fin. materia gloſſ. nota. ff. de ac-
quiren. poſſeſſ. l. prima. §. per procuratorem. Secundo quæ-
7 de electu literæ, ibi: vel alius magis. Solut. dictio, vel, † ſtat
alternatiuè, quaſi dicat, melius eſſet, quod inueſtiretur dicat,
inueſtimus te pro tali abſente, quam inueſtimus talem ab-
ſentem per te, ſecundum innocentium. Hoſtienſis, dicit,
proprie alternatiue: ſic & alias ſi dictioni, vel, additur, ſaltem,
non ſtat proprie alternatiue. de donation. inter virum &
vxorem per veſtras, ibi, vel ſaltem: & quod ibi dixi. Tertio
quæro, nunquid iſte qui recepit inueſtituram, poſſit eſſe lai-
cus: videtur quod ſic. de procuratoribus, capitulo primo. li-
8 bro ſexto. In contrarium facit text. in verbo, alius: † quæ di-
ctio reperit eandem qualitatem. ff. de rebus dubijs, quidam
relegatus, dicit Ioan. Andr. tutius eſſe, & quod ſic ſeruatur,
quod ſit clericus, quod tenent Egidius & Guilielmus, &
ſic videtur velle etiam vt ſit laicus, quod eſt verum, vt latius
patet ex ſequenti quæſtio. Et ad rationem de dictione, alius,
dic quod non ſemper facit poſitionem eiuſdem qualitatis:
vt nota. de reſcrip. in fin. gloſſ. tertię, quod maxime procedit
quando non ponitur relatiue, ſed ſubſtantiue: & ſic ponitur
hic, cum dicit, ibi, abſens per alium: eſt enim idem ac ſi dice-
9 ret per aliquem. Quarto quæro, ſi habens † gratiam cum be-
neficio acceptandi conſtituit procuratorem laicum, ad hoc
videtur quod non poſſit acceptare, quia ſuo nomine non po
teſt acceptare ſpiritualia. de iudic. capitulo ſecundo. de rebus
eccleſi. non alienan. capitulo final. 96. diſtinctione. bene qui-
dem, ergo nec alieno. decima ſexta, quæſtione ſeptima, no-
ua. cum capitu. ſequentibus. regula quod alicui. libro ſexto.
pro hoc facit quod nota. de electión. quod ſicut in princip.
de laico qui conferens beneficium ex priuilegio Papæ non
dat ius ſpirituale in beneficio. Item, ſicut Iudęus Chriſtianis
non poteſt ſuo nomine præeſſe, quinquageſimaquarta diſtin
ctione, mancipia. de iudęis. capitulo ſecundo, ſic nec alieno.
quarta diſtinctione, nulla. de iudęis, cum ſit. Item, ſicut hære-
ticus ſibi non acquirit beneficium: ita nec alteri. de hæretic.
capitulo 2. §. 2. & 3. libro ſexto. Item ſicut excommunicatus
non agit pro ſe, nec pro alio. de proba. poſt ceſſionem. ad hoc
de æta. & qualita. cle. & hi qui. de procura. religioſus. de regu-
la. cle. prima. bene facit de reſcriptis. ſtatutum. §. in nullo. lib.
ſexto. & quod not. C. de fideicommiſſ. eam quam, vbi inca-
pax non acquirit hæreditatem, vt reſtituat capaci: & ibi argu-
men. pro & contra. In contrarium facit dictum capitulum
primum, de procuratoribus, libro ſexto, & eodem titulo, qui
generaliter. §. primo. vbi filiusfami. qui pro ſe non litigat, tan-
quam procurator admittitur, idem dicitur de ſeruo & liber-
to qui in iudicio agunt pro domino. C. ſi per vim vel alio mo
do l. prima. ff. de in ius vocan. quæſitum. Item ex contrario ſe
querentur multa abſurda, ſcilicet, quod etiam clericus non
habilis ad dignitatem quacunque de cauſa non poſſet dari pro
curator ad acceptandum dignitatem: & quod laicus non ha-
bilis ad matrimonium contrahendum non poſſet ad id dari
procurator, nec mulier poſſet matrem conſtituere procura-
tricem ad matrimonium contrahendum: nec monachus,
vel ſeruus, qui non poſſunt ſibi acquirere, poſſent acquirere
domino, vel monaſterio: facit quod not. de renuncia. clemẽ.
vna. in glo. non video. alia argumenta pro, & contra collige
ex nota. in regula quod alicui ſuo, in quæſtione. libro ſexto.
Soluit Ioan. Andr. tutius eſſe, vt dixi in pręcedenti quęſtio. in
hoc caſu & pluribus conſtituere clericum procuratorem. ta-
10 men ſi conſtituitur laicus, † aut cõſtituitur ad acceptandum
certum beneficium vacans: aut ad acceptandum certum va-
caturum, ſi ſibi videbitur: vel generaliter ad acceptandum
primum vacaturum cum vacabit, ſecundum formam ca. ne
captandæ. de conceſſ. præben. libro ſexto, primo caſu quæſtio
non videtur dubia, quia hoc fieri poteſt: quia tunc ſit nudus
miniſter ad declarandum domini voluntatem. C. ſi quis alte
ri, vel ſibi l. multum, imo ſic conſtituendo videtur acceptaſ-
ſe: pro hoc facit quod dixi ſ. Sed contra eſt de elect. c. pen. lib.
6. & quod ibi no. in vlt. glo. Solu. hic ſumus in caſu in quo ſuf
ficit quod conſtet de animo acceptantis quocunq; modo de con-
ceſ. præben. clem. vna. §. pe. ſed in contrario loquitur in caſu,
in quo eſt certa forma tradita. ſ. reſpectu electionis: ideo nõ
poteſt abſens exprimere votum ſuum per literas: vt ibi. ſecun
do caſu, ſequendo communem obſeruantiam, quę eſt imitã
da. de eta. & qua. cle. generalem. de ap. clem. prima. de legi. mi
nime. Dicit Io. An. conſtitutionem valere, & acceptationem
fieri poſſe: pro quo facit æquitas, quia forte expectans non ha
bet in loco clericum de confidat, & talia non ſunt omnibus
committenda.

ADDITIO.

* Poſſe. Adde quod in P. H eſt lex. & incip per curatorem. Sed in vulg. edit. eſt etiam lex. & incipit per procuratorem, & ex dictis hic, not variare editiones ab ea quæ erat tempore Car. quod obſerua pro collatione textuum. B.S.
Card. Zabarel. ſuper iij. Decret.

ſanguinei recipiendus fuit mandato nomine abſentis: Dicit Innocent. ſe non credere, quod abſenti acquiratur præbenda: licet enim conſanguineus pro conſanguineo tanquam coniuncta perſona poſſit agere. ff. de procura. ſed hoc. de reſcript. nonnulli. in fin. non tamen acquiritur dominium: nec etiam canonicatus pro abſente, cum requiratur conſenſus electi, & eligentium, de electio. cum inter canonicos, dic contra. acquiritur enim abſenti, licet commutabiliter, dicto capitulo, ſi tibi abſenti. per quod deciditur etiam ſequens quæſtio. Sexto quæro, ſi conſanguineus, pro quo conſanguineus fuit inueſtitus, ratum habet, dicit Innocent. quod recepta per hoc eſt inueſtitura per eum cuius nomine recepta eſt: nec poſſunt primo facto recedere canonici. dicto cap. ſi tibi abſen-
12 ti. Septimo † quæro, quid ſi procurator habens generale mandatum fuit inueſtitus: dic quod non acquiritur domino efficaciter, niſi ex quo ratum habuerit, vt nota. in dicto capitu. ſi tibi abſenti. in 2. glo & de hoc in deciſionibus Rotæ. deciſio. 208. vbi etiam dicitur, quod ratihabitio debet fieri infra tempus, infra quod debuit actus expediri. per l. penu. ff. rem ratam haberi, & quod no Ioan. Mona. de elect. quam ſit. §. cæterum. libro ſexto. in verbo petere. Octauo quæro de quæſtione fa-
13 cti: † quidam locauit prædium nomine domini, nunquid poteſt dominus agere ad penſionem, videtur quod ſic per hoc capitu. Item, quia ex quo ille locauit nomine domini, & ſtipulatus eſt domino, videtur feciſſe tanquam nuncius, & non tanquam procurator, quia nuncius ſtipulatur in perſonam domini, & acquirit domino. ff. de conſtitu. pecunia l. qui autem. §. fin. quod iuſſu. l. prima, de contrahen. empt. l. prima. C. ſi quis alteri, vel ſibi l. multum, & ibi de hoc per Cyn. Item, cum negociorum geſtor ſtipulatur nomine domini, ſtipulatio tenet, & acquiritur domino naturalis obligatio. C. ad exhiben. l. penultima, quod tenet Bart. ff. de verborum obliga. ſtipulatio iſta §. ſi ſtipuler. Item hic fuit facta ſtipulatio ex re domini: ergo domino acquiritur. C. de procura. quod procurator, quod tenet Pe. & Cyn. poſt eum in d. l. multum, & Bar. in dicto §. ſi ſtipuler. ergo etiã inuito procuratore, & ſine ceſſione dominus agere poteſt dicta l. quod procurator, in fine: Item, ex quo etiam procurator ſtipulatur ſibi nomine domini, tenet ſtipulatio: nec dicitur alteri ſtipulatus eſſe. ff. de præto. ſtipu. in omnibus, vbi hoc tenet glo. & probatur in dicta l.
14 penultima ad exhiben. In contrarium eſt regula, † quia alteri per alterum non acquiritur. inſt. de inutil. ſtipul. § ſi quis alij. & pro hoc quod no. de vſuris, quamquam. libro ſexto. vbi dicit Ioan. And. quod penſio non directo prouenit ex re domini, quod non placet. nam eſt prouentus rei. de deci. paſtoralis. & cap. cum non ſit. vnde propter magnam rei ſterilitatem fit remiſſio penſionis, de loca. propter. dic ergo quod dominus poſſet agere ſine ceſſione, ſed tutius eſt habere ceſſionem. Nono quæro circa ſtatim dicta, quæ ſit ratio, quod alteri quis non poteſt ſtipulari. Solu. colligitur. ff. de verborum obliga. ſtipulatio iſta. §. alteri. quia ſtipulationes inuentæ fuerunt ad hoc, vt vnuſquiſque ſibi acquirat quod ſua intereſt. nihil autem intereſt mea, quod aliquid detur tertio niſi ex aliqua cauſa ſpeciali mea interſit, quo caſu poſſet alteri ſtipulari, vt ſi ſtipulatus ſui dari creditori meo centum dicta l. ſtipulatio. §. ſi quis ergo, & quod dixi non poſſe quem ſtipulari alteri, intellige abſenti, ſed præſenti poteſt. ff. de verborum obligation. ſi procuratori. C. de inutil. ſtipul. l. 2. vbi hoc notat gloſſ. in verbo ob abſentiam, & per hoc infertur ad quæſtionem ſequentem. Decimo quæro Lucius ſtipulatus eſt a me. 10. dari Titio, tempore ſtipulationis non intererat Lucij: poſtea in-
15 cepit intereſſe, an poſſit agere. † Solut. hæc quæſtio fuit in hoc Paduano ſtudio diſputata, & determinatum per eximiũ doctorem iuris vtriuſque dominum Ioannem Ludouicum: quod non: & videtur caſus in l. ſi quis ita ſtipulatus. §. poſſum. ff. de verborum obligatione, legendo ipſum ſic, poſſum a te vtiliter ita ſtipulari. 10. Titij nomine te ſoluturum ſpondes, & intelligitur: neque enim hoc ſcilicet, hæc ſtipulatio ſimile eſt. id eſt, ſimilis eſt illi ſtipulationi, illi te daturum, ſcilicet, ſpondes: quia ex ea. l. prima agere poſſum ſi mea intereſt; ex quo relinquitur quod ſecus in ſecunda: ex qua nunquam poteſt agi, ex quo ab initio non valuit, quia alteri facta. dicta

actio mandati competit cum cœperit intereſſe: ergo non prius, cuius contrarium dicit §. ſi tibi. præallegatus in proximo contrario. Solutio. mandatum tenet etiam ſi non interſit, vt in dicto §. ſi tibi, & infra proximo contrario dixi: ſed non agitur mandati, niſi cum intereſt: vt in §. mandati. quod nota.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficij debet fieri in manibus ordinarij.*
2 *Prælatus nepoti ſuo prouidere poteſt.*
3 *Reſignatio beneficij liberaliter fieri debet.*
4 *Canonicatus quaſi poſſeſſio quomodo acquiratur.*
5 *Epiſcopus patiens eum in canonicum qui ius non habet, videtur eum approbare.*
6 *Præbenda eſt ius ſpirituale.*
7 *Abundare in allegationibus aliquando eſt licitum.*
8 *Clauſula decreti Papæ quid operetur.*
9 *Clauſula decreti Papæ quid operetur in confirmatione.*
10 *Canonici non poſſunt augere numerum in eccleſia habente numerum iuratum.*
11 *Excipiens in exceptionibus concludere debet.*
12 *Beneficium minus canonice conſecutus non præſcribit quantocunque tempore tenuerit canonicatum.*
13 *Conditio nulla debet in ſpiritualibus interuenire.*
14 *Receptio vltra numerum facta per canonicos, & non præbendarum diuiſio quare teneat.*
15 *Receptio vltra numerum tenet, etiam ſi in eccleſia ſit numerus iuratus.*
16 *Alienare prohibitus ſi alienat in ſpiritualibus non tenet alienatio.*
17 *Periurus non ſemper eſt infamis.*
18 *Canonici recipientes vltra numerum contra iuramentum, an ſint periuri.*
19 *Receptio in canonicum contra numerum a Papa confirmatum an valeat.*
20 *Poſſeſſor bonæ fidei lucratur fructus.*
21 *Clauſulam decreti quis poſſit apponere.*
22 *Clauſula decreti an debeat apponi cum cauſæ cognitione.*
23 *Sententia lata pro vno ex ſocijs an proſit alijs. & num. 24. & 25. vbi econuerſo an obſit.*

Dilecto. Si ad vnicum canonicatum, & præbendam duo ſunt recepti ſimpliciter, receptio non tenet, etiam interueniente legati Apoſtolici authoritate. Primo ponitur factum, & allegatio plurium pro cellerario. Secundo allegatio contra eum, ibi procurator. Tertio diffinitio, ibi, vnde dictum. Quarto, quædam proteſtatio, ibi, ita trecenſi. in antiqua dicitur Senonenſi, & putat Ioan. And. quod Cardinalis fuit oriundus de loco, & prælegit ibi archiepiſcopari, & facit infra contrario tertio reſignauit. inordinata fuit hæc caritas fructus, quaſi lucrerit de fructibus, quod non licet de præbenda: ſed dic, vt infra capitulo proximo, generalis, de vicario epiſcopi an poſſit beneficia conferre: notãt hic Goffredus & Hoſtienſis, quod dic, vt de officio vicarij capitulo vltimo. libro primo. vbi de hoc in gloſſa penultima, dictus quoq; hucuſque allegauit titulum, nunc allegat poſſeſſionem, & ipſius vſum. Egid. canonicus, per hoc videbatur ipſius intentio probata: ex quo ſic agebat &c. ff. ad Macedonianum, l. tertia, quod eſt verum ſecundum Hoſtienſem, quo ad poſſeſſionem. de electione, in Geneſi. ſed non quo ad proprietatem, quo ad quam oportet probare ſuam inſtitutionem canonicam. ſecunda, quæſtione prima, legum de inſtitutione, ex frequentibus, regula prima. libro ſexto, de hoc etiam, infra quæſtione ſecunda, canonicus quaſi, licet eſſet cellerarius, niſi fuiſſet canonicus, non habuiſſet domum: exemplum in eccleſia Bonon. tunc ſcilicet, cum nouiter intrat epiſcopus conſecratus: ſtijt, non porrigendo libellum, ſed ex vi iuris, per allegationes, vel etiam libellum porrigendo, quia in tal... vterq

Digitized by Google

... quod ... primus. quia ob hoc reſigna-
uit præbendæ, vt nepoti archiepiſcopi prouideretur de illa:
ſed potius videtur contrarium, ſupra ibi, donec. Idem G.&c.
etiam in hoc non eſt vis. Aſſenſu præſumpto, & ſi hoc non
agatur, & eſt vna differentia inter illud ius & illud de quo ſta
tim ſequitur, defuncto renunciante, vel alias remoto in eccle
ſia. hoc expreſſe facit contra cellerarium. non poſſunt. poten-
1 tia iuris, non facti de hoc de reſcript. ſciſcitatus. † Nota quod
reſignatio beneficij debet fieri in manibus ordinarij, ibi, in
manibus Remenſi. Archiepiſcopi Ap. ſed. legati. Eſt enim
legatus ordinarius: & de officio lega. capitulo primo, & ſecun
do. libro ſexto. de hoc dixi de renuncia. admonet. & capitulo,
2 quod in dubijs. Secundo no. quod poteſt prælatus † prouide-
re ſuo nepoti. debet tamen cauere quod iudicium ſanguinis
non præponat iudicio rationis ℐ. capitu. graue, quod ſæpe fa-
ciunt, cum ſcriptum ſit, quod nemo carnem ſuam odio ha-
3 buerit. 1 1. quæſtione ſecunda non æſtimemus. † Tertio nota
quod reſignatio beneficij debet fieri liberaliter. de hoc in gl.
prima. Quarto nota multa per quæ colligitur quaſi poſſeſſio
canonicatus, quæ colliguntur in ver. dictus. vſque ad verſicu.
procurator. Et in hoc nota, quod per exercitium rerum ca-
4 nonicalium acquiritur † quaſi poſſeſſio canonicatus, & di-
cuntur iura canonicalia ea quæ ſolis canonicis competunt, vt
patet ibi: quæ non niſi canonico conſueuerat aſſignari. quod
facit ad quæſtio. de facto in talibus contingentem, vt capitu-
letur & probetur, quod iura quæ dicuntur canonicalia ſolis
canonicis ibi competant: quod procedit de iuribus ſurgenti-
bus ex iure ſpirituali, ſicut erat hic, habere domum ſolitam
aſſignari tantum canonico: ſed in iuribus ſpectantibus cano-
nica tui de iure communi, ſicut eligere. de electio. capitulo.
primo, ſufficit probari exercitium, quia hoc ipſo patet hoc
eſſe eius canonicale, cum in hoc de iure communi fundetur
ipſius intentio, per dictum c. primum. Quinto no. de hebdo-
madarijs qui ſtatuuntur in eccleſijs. ibi, in hebdomada ſua: &
licet ſemper clerici debeant a mulieribus abſtinere, maxime
debent in ſua hebdomada. 31. diſtinction. tenere. Sexto nota
de receptione ad oſculum, quam faciunt prælati adinuicem,
vel ſuis canonicis, in verbo ad oſculum, & poſſet hic tex. alle-
gari in conuentu, cum datur oſculum, & quare hic non pro-
fuerit hæc allegatio. dico ℐ. q. 2. & de hoc etiam in glo. 3. & in
ea. ibi autem ſiue a me, nocet mulieri conſenſus ſecūdo poſt
biennium præſtitus alienationi fundi dotalis. ibi, ſtatim vide-
tur, hoc non procedit, quia potuit ignoraſſe modum electio-
nis. Ioan. & Vincen. ibi. l. 1. de hac ſupra cap. proximo, in glo.
ibi, ſi filium, præiudicatur patri qui paſſus eſt filium ꝓ homi;
ne ſui iuris ſe gerere. e. ibi, patientia, nec prodeſt conſenſus epi-
ſcopi: vt ℐ. q. 2. ibi, haberemus, ſola ſalarij perceptio non facit
decurionem eum qui legitime creatus non eſt, ibi. non idcir
co, minus quod pupilli res velut tutor adminiſtraſſe dicitur,
5 ex eius perſona ſeruitutis quæſtionem pati poteſt. † Septi-
mo no. quod epiſcopus patiens in canonicum eum qui non
habet ius, videtur eum approbare: vt hic. ibi, non mouiſti quę
ſtionem. ad hoc de frigidis. capitu. primo. dic tamen hoc non
ſufficere, quia non videtur deſtitiſſe qui diſtulit: ſed qui in to
tum renunciauit. C. de pact. poſtquam. ff. de iudici. deſtitiſſe,
niſi actio ſit tempore limitata. de reſcript. ſi autem. Octauo
nota. quod ſuper beneficio poteſt agi poſſeſſorio vti poſſide-
tis: vt hic in verbo moleſtatione, iuncta glo. Nono nota, mo-
dum concludendi in vti poſſidetis, vt petatur moleſtantem
cogi ad deſiſtendum ab indebita moleſtia. de hoc de proba. li
6 cet. † Decimo not. in ver. procurator: quod præbenda eſt ius
ſpirituale, quod ſingulariter probat text. ibi, ad vnicum ſpiri-
tuale ius, & ℐ. ibi, quoddam ius ſpirituale. licet de hoc dubi-
tetur alibi. & de hoc de conſtit. cum M. & quod prębenda ſit
ius, tenet Innocent. ſ̄. eodem, maioribus, vbi dixi in ſecundo
7 contrario. † Vndecimo not. quod aliquando licitum eſt exu-
berare in allegationibus, vt etiam dicatur id quod omnino
non pertinet ad cauſam, dummodo faciat ad declarationem
eorum quæ concernunt cauſam. Sic enim procurator epiſco
pi allegauit de eccleſia non habente numerum, cum tamen
appareret quod in hac eccleſia erat numerus, vt in ver. præte-
rea. Et Hoſtien. quod ad hoc adiecit, quia oppoſita iuxta ſe
poſita &c. inſtitut. de libertinis. §. 1. & de materia per eum in
ſumma: vt eccleſiaſtica beneficia. poſt principium. Duodeci-
a mo nota argumen. a ſufficienti a partium enumeratione, ſic
enim arguit hic procurator epiſcopi. ff. de his qui ſunt ſui vel
alie. iuris l. patre furioſo. de elect. venerabilem. in prin. in ver.
obiectioni. arguitur autem deſtruendo partes ad deſtructio-
8 nem antecedentis: & ſic in effectu arguitur † a conſequenti
deſtructo, quod argumentum de iure procedit. ff. de pactis,
... quidem ... poteſt
nullo modo tenere poteſt. Decimotertio not. quod in eccle-
ſia non habente numerum ius creatur cum electo in canoni
cum, & extinguitur cum defuncto, ad quod allegatur quoti-
die hoc cap. In eccleſia vero habente numerum ius non ex-
tinguitur: ſed vacat, vt hic in ver. in eccleſia, & per hoc dicit
Innocen. quod ſi in eccleſia vbi non eſt certus numerus ſunt
plures canonici, ex quibus vnus moritur, non valent literæ ſi
impetrantur ſuper illius canonicatu alteri confereudo, quaſi
vacet: quia non vacat: ſed deſinit, vbi vero eſt numerus,
non deſinit, ſed vacat: vt prædixi, & facit. C. de proxim. ſacro.
ſcri. l. comperimus. libro 12. de ſacroſanct. eccleſ. non plures.
9 de aduo. diuer. iudi. petitione. † Decimoquarto nota de clau-
b ſula decreti b quæ apponitur in confirmatione, quid opere-
tur clauſula decreti Papæ. dic vt de reſcriptis. tibi. eodem ti-
tulo, ſi Apoſtolicæ. libro ſexto. Decimoquinto nota, quod ſi
debet augeri numerus canonicorum, debet interuenire com
munis conſenſus illorum quorum intereſt, ſecundum In-
nocent. ſed cum hoc ſecundum Hoſtien. debet interuenire
conſenſus epiſcopi ad quem ſpectat vnio & diuiſio ℐ. capitu.
proximo, de his quæ fiunt a præla. tua. & capitulo paſtoralis.
de dona. paſtoralis. de exceſ. prælatorum ſicut, quod ſic intel-
10 ligitur. † Decimoſexto not. ꝙ in eccleſia habente numerum
iuratum, non poſſunt canonici augere numerum, vt hic in
ver. niſi forte: quod dic vt ℐ. in quinto contrario, & tribus ſe-
quentibus. Decimoſeptimo nota, quod legatus non poteſt
immutare actum per Papam cōfirmatum cum adiecta clau-
ſula decreti: ſi autem non eſt adiecta, quid iuris, dicitur in gl.
11 ante. † Decimooctauo nota, quod excipiens in exceptioni-
bus debet concludere, vt pro ſe pronuncietur excludendo
agentem: ita probatur hic in verſicu. propter. intelligendo
quod epiſcopus eſſet reus. Decimonono nota, quod non præ
ſumitur in dubio per electionem plurium canonicorum,
quod eligentes intendant augmentare numerum. de hoc in
12 gloſſa penultima. Vigeſimo nota, quod conſecutus † benefi-
c cium c minus canonice non præſcribit quantocunque tem-
pore tenuerit canonicatum. pro hoc, prima quæſtio. prima,
principatus. de inſtitu. cap. 3. regula prima. libro ſexto, imo ta-
lis cogitur ad reſtitutionem perceptorum: vt hic in verſi. vn-
de, quod intellige, vt ℐ. quæſtione prima, pro hoc de his quæ
fi. a præla. continebatur. de iurepatr. cum dilectus. in fi. & hoc
ex quo conſtabat in iudicio contentioſo, ſed in pœnitentiali
ſtatim tenetur, quia non dimittitur peccatum, regula pecca-
tum. libro ſexto. Vigeſimoprimo nota, quod etiam ſi de iu-
re res inter alios acta, &c. alijs non obſtet, tamen iudex hoc
etiam proteſtatur: vt hic in fine. & eſt vtilis proteſtatio pro
pleniori declaratione mentis iudicis. Vigeſimoſecundo nota
de verbo, ſententialiter, quod ſæpe ponitur in ſententijs, ta-
men non eſt de neceſſitate. Oppono quod non value-
rit reſignatio ex alio capite quam exprimatur in tex. Reſi-
gnauit enim, vt conferretur nepoti legati, cum tamen in ſpi-
13 ritualibus non debeat interuenire aliqua † conditio. prima,
quæſtione ſecunda, quam pio. Solutio. vt in gloſſa prima,
quæ intelligit, quod renunciauit pure, & ſecundum Gof-
fredum & Hoſtien. hoc ſonat verbum, liberaliter, quod eſt
in textu. quod tollit omnem ſuſpicionem. infra de ſimonia.
pro hoc de officio delegati. ex parte, primo. Secundo oppo-
no, quod non valuerit prouiſio legati. Nam non poteſt
legatus conferre beneficia. de officio legati, capitulo primo.
libro ſexto. Solutio, illud de legato de latere, qualis non erat
iſte, vel ſi de latere, vt quia forte iſte fuerat legatus Cardina-
lis, & poſtea archiepiſcopus. de quo ſupra cap. dilectus. ſunt
enim hæ ambæ decretales eiuſdem autoris. Tenuiſſet pro-
uiſio niſi obſtitiſſent quæ dicuntur in verſic. procurator. Ter
tio oppono ad hoc, quia ſi fuiſſet Cardinalis non potuiſſet fie
ri archiepiſcopus, cum non liceat deſcendere. Solut. vt dixi
in dicto

ADDITIONES.

a Argumentum a ſufficienti. Adde c. cum venerabilis. de excep. c. venerabilem. de elect. l. filius in §. filius. de lega. 1. Bald. in l. conuenticulam. C. de epiſcopis & cleric.

b De clauſula decreti. Adde Pet. de Anch. in rep. cap. canonum. de conſtitu. Io. de Lig. in cap. quia fruſtra. de vſuris. in 2. colum. Abb. in cap. cæterum in 2. co. de reſcrip. do. in c. 3 de conceſ. præben. lib. 6. Bar. in l. omnes populi. in 3. q. principali. ff. de iuſtit. & iur. Bar. Salyc. Ful. & Pau. de Caſ. in l. omnium. C. de teſtam.

c Conſecutus beneficium. Adde glo. iuncto tex. & ibi docto. in cap. literas. de ſupplen. negligen. prælatorum.

Digitized by Google

cauſa caſſationis: vnde Innocent. ponit hanc ſecundam: &
non perſiſtit in prima. tamen ſolutio prima poteſt bene de-
fendi, & habet eundem ſenſum cum ſecunda. rationem au-
14 tem diuerſitatis, quare tenet receptio † vltra numerum fa-
cta per canonicos: & non tenet præbendarum diuiſio: reddit
Hoſtien. quia primum cenſetur de iure priuato, cui poteſt re
nunciari. Secundum de iure publico, cui renunciari non po-
teſt. de foro compenti. ſi diligenti. vbi de hoc. Item per pri-
mum fit melior conditio eccleſiæ: quia ibi ſalus vbi multa ꝯ
ſilia. de officio delegati prudentiam. verſicu. illa. Per ſecun-
dum vero poteſt induci mendicitas in opprobrium cleri, &
eccleſiæ, de hoc plenius infra quæſtione ſeptima. Quinto op-
pono, in verſicu. niſi forte, quod, etiam ſi in eccleſia ſit nume
15 rus iuratus, † tenet receptio in canonicum vltra numerum:
quia ſi quis iurauit non vendere librum, tenet venditio, licet
vendens ſit periurus: ſic etiam tenet matrimonium contra-
ctum contra iuramentum: licet contrahens ſit periurus. in-
fra de ſponſa. ſicut. Solut. quidam ſtant contrario dicentes ſe-
cundum Innocent. quod hæc eſt allegatio. hæc ſolutio tolli-
tur ex text. quia Papa ſecundum hanc allegationem fert ſen-
tentiam infra in verſic. vnde, poteſt tamen reſponderi, quod
Papa non fundauit ibi ex allegatis hic, quæ non faciebant ad
propoſitum. Sed de his quæ præcedunt quæ contingunt ca-
ſum noſtrum. Innocent. autem tenet quod non valet rece-
ptio contra iuramentum: ſicut etiam ſecundum eum non va
let ſi numerus eſt confirmatus a Papa cum clauſula, ſi quid
contra factum fuerit, non valeat. vt hic, & ſupra capitulo, pro
illorum. de coſtitut. cum acceſſiſſent, & capitulo cum M. &
hoc tenet Hoſtien. in ſumma: vt ecclaſtica beneficia. poſt prin
cip. Secus dicit Innocen. in exemplis ſupradictis, cum quis iu
rat non vendere librum, vel non contrahere matrimonium.
vt ſic ſit ſpeciale in ſpiritualibus, vt non valeat in eis: quia fit
contra iuramentum, de hoc in Specula. de emptio. & vendi-
tio. §. tertio loco. verſicu. quid ergo, & hoc placet Archidiac.
infra capitulo, ſi a ſede. libro ſexto. Ioan. Andr. dicit poſſe de-
fendi, quod etiam receptio in canonicum contra iuramen-
tum facta tenet, licet recipientes ſint periuri. pro hoc facit
quod no. de conſtitu. cum acceſſiſſent, & in Specu. de legato.
§. nunc tractemus. ver. ſed ſi legatus, & de hoc ibi per Ioann.
Andr. qui refert ſic fuiſſe diſputando determinatum, niſi in
caſu in quo recipiens ſciens de iuramento procuraſſet ſe reci
pi. tunc enim periurus eſt, tanquam qui dedit cauſam periurio
22. quæſtione quinta, capitulo primo, & ſic tanquam periu-
rus repellitur. de iureiuran. quærelam. Dic procedere eo caſu
quo contrauenientes ſunt periuri: quod quando ſit, dico infra
contrario octauo. pro hoc facit quod not. in regula quod ſe-
mel. in quæſtione. libro ſexto. & de hoc etiam in tribus ſe-
ſequentibus contrarijs. Sexto oppono, ad hoc de iſta litera,
quæ probat receptionem non tenere. Solu. vt ſtatim dixi: vel
ſecundum Ioan. And. non dicitur hic quod non ualeat rece-
ptio: ſed quod non debeat fieri: & hoc placet Petr. & Egid.
Sed contra hanc ſolutionem eſt litera in verſic. quamquam.
vbi dicitur quod valet receptio vltra numerum: & deinde
ſubmittitur exceptio, niſi ſit numerus iuratus. Exceptio vero
ponit effectum contrarium diſpoſitioni præcedenti. de ex-
ceptio. a nobis. Eſt ergo ſenſus, quod quando numerus eſt iu-
ratus, receptio contra iuramentum non tenet: ſed ſaluando
prædictam opinionem, dic, quod non tenet ita quod dicatur
facta legitime: quia recipientes ſunt de periurio puniendi, &
ſufficit quod in hoc iſta duo æquiparentur ſcilicet, quod nu-
merus ſit iuratus: vel quod ſit confirmatus, adiecta clauſula
decreti, de qua in litera. Nam vtroque caſu licite non contra-
ueniunt, ſed eo caſu quo eſt adiecta clauſula, plus eſt, quia
etiam receptio non tenet, vt infra in nono & decimo con-
trarijs: ſecus in iuramento: quod non vitiat receptionem,
niſi, vt dixi in proximo contrario. Septimo oppono, ad hoc,
16 quia ſi prohibitus † alienare alienat in ſpiritualibus non te-
net alienatio. quod tenet Innocent. infra de teſtauten. Ray-
naldus, in verbo teneret. Solutio, qui iurauit non alienare
non propterea eſt ipſo iure prohibitus alienare: licet alienan-
do fiat periurus. Octauo oppono ad idem. quia ſi recipien-
tes ſunt periuri, ſunt infames, ſupra de teſtibus, teſtimo-

caſus contingere quod periurus non ...
tionabili recedit a iuramento. de iureiurando, quemadmo-
dum. Sic, & in caſu iſto poteſt eſſe quod recipientes non ſunt
periuri, vt quia augeantur facultates, quo caſu poteſt augeri
numerus non obſtante iuramento ex vi conditionis ſubintel
lectæ. de conſtitution. cum M. Item præſuppoſito, quod
etiam ante receptionem eſſent periuri, non per hoc ipſo iu-
re ſunt tanquam infames ab actibus legitimis excluſi, ſed
excludendi. de iureiurando. querelam. Et prædicta debent
intelligi ſecūdum Ioannem Andream, quando canonici col
legialiter contraueniunt. pro hoc nota. de reſcriptis, conſti-
tutis, & quod dixi de officio vicarij, capitulo penultimo,
quæſtione decima, Paul. in clementina. vt profeſſores. de re-
18 gula. quo ad hoc, an recipientes † contra iuramentum
ſint periuri. diſtinguit, quandoque canonici iurarunt ſtatu-
tum numeri: quandoque iurarunt contenta in ſtatuto. pri-
mo caſu ſi contraueniunt collegialiter, non ſunt periuri:
quia contraueniendo tollitur ſtatutum, & ſic etiam tollitur
iuramentum. Secundo caſu contrauenire non poſſunt, quin
ſint periuri. Ioannes de Lignano reprobat hanc differen-
tiam, dicens idem eſſe, iurare ſtatutum, vel iurare con-
tenta in ſtatuto, niſi iurentur contenta non facta mentio-
ne de ſtatuto, ſicut idem eſt confiteri inſtrumentum, vel
confiteri contenta in eo: vt notat Innocentius de exce-
ption. cum venerabilis, niſi fiat confeſſio non facta men-
tione de inſtrumento. dic quod etiam hæc fuit mens Pau-
li. Nam quando iurantur contenta in ſtatuto, per hęc ver-
ba, iuro contenta in hoc ſtatuto ſeruare: potius iuratur
ſtatutum, ex quo habetur ad ipſum relatio, quam iuren-
tur contenta, & de hac materia etiam dico de de his, quæ
fiunt a maiori parte capituli. capitulo primo, quæſtione ſex-
ta, & videtur, quod etiam ſi iurentur contenta in ſtatuto,
non habita relatione ad ſtatutum, tamen collegialiter poſ-
ſint contrauenire, intelligendo, quod iuramentum ſit de
concernentibus collegii, vel ſingulorum: puta ſi collegium
laicorum deliberat non recipere aliquem ad collegium niſi
ſoluat decem: & ſinguli iurant non recipere non ſoluen-
tem. Nam ſi collegialiter contraueniunt, videtur colle-
gium remittere obligationem ſibi acquiſitam: quod po-
teſt. de iureiurando, capitulo primo, & ſic contrauenientes
non ſunt periuri. & hanc cogitationem habui in ſcho-
lis dum legerem, & non inuenio tactam quod autem prius
dictum eſt, procedit quando collegium non poteſt remit-
tere iuramentum: vt quia non concernit eius fauorem. No-
19 no oppono, quod valeat receptio † contra numerum con-
firmatum a Papa, etiam ſi ſit adiecta clauſula, quod ſi
quicquam contra fieret non valeat: quia talis clauſula adij-
citur in fauorem canonicorum: ergo poſſunt renunciare, C.
de legibus, quod fauore. de regula. ad Apoſtolicam, Inno-
cent. videtur ſtare contrario, dicens quod nulla videtur ra-
tio quare canonici non poſſunt contrauenire, quando adie-
cta eſt clauſula, ſicut poſſunt quando non eſt adiecta, ni-
ſi ſecundum eum dicatur, quod hoc voluit Papa ſtatuere hic
de nouo in fauorem eccleſiarum ad euitandum infinita-
tem electorum, ad hoc de reſcriptis, cum in multis. libro
ſexto, & importunitatem petentium ſe eligi. quia plerun-
que per præces, vel minas conſueuerunt canonici violare ſta-
tutum, de priuilegio, cum olim, ſecundo, quod nota, & de
hoc etiam in ſequenti contrario. Decimo oppono ad idem
per contrarium, quod etiam ſi non ſit adiecta clauſula, non
teneat receptio contra numerum confirmatum a Papa, de
confirmatione vtili. capitulo primo, & ſecundo. Gloſſa, imo
mo ſtat contrario, deinde mutat opinionem, dicens, quod
ſine clauſula non obſtaret confirmatio quin poſſent contra-
uenire, quod eſt verius. Et idem tenent Vincentius Ho-
ſtienſis, & Gcffredus, qui dicunt, quod augmentatis facul-
tatibus non poteſt augeri ſi eſt adiecta clauſula, operatur e-
go clauſula, quod numerus videtur confirmatus fauore ec-
cleſiæ. pro hoc eſt quod dixi in proximo contrario: nec ec-
cleſia, id eſt capitulum poteſt hoc caſu renunciare ſuo fau-
ri, infra eodem, cui de non. libro ſexto, & pro hoc
* cuius conſtitutione, cum acceſſiſſent: & hoc * commun
approbat

Digitized by Google

petitionem.Sol.vt in glo.quia dicit non eſſe connexitatem
inter cellerarium, & G. quia agendo contra vnum non agi-
tur de iure alterius:ſed in contrario,& ſimilibus ſecus, quod
eſt verum.Nam in c.ad petitionem: ſi non tenuit deſtitutio,
neceſſario ſequitur ꝙ nō tenuit alterius inſtitutio. ſed poteſt
eſſe quod non tenuit receptio cellerarij,& tñ per hoc nō dēr
ceſſari receptio cellerarij.imo eſt diſtinctum.ad hoc facit qđ
no.in c.Daniel.alle.in glo.& quod dixi in d.c.ad petitionem,
in hac glo.ibi:denunciaſſe.de hac dico de ſimo.dilectus 2.cō
trario 3.ad fi. Quæro quid petebat procurator Trecenſis epi-
ſcopi.dicit Hoſt. ꝙ petebat nomine epiſcopi a cellerario fru-
ctu præbendæ quam tenebat,& ꝙ ei imponeretur ſilentium
ſuper ea.pro hoc facit quod dicitur in fin.in eo,ꝙ cellerarius
condemnatur ad reſtituendum ea quæ tenebat ratione inſti-
tutionis,quæ reprobatur vt in text. Exponit Innoc. quod co-
gitur reſtituere ea quæ tenebat,id eſt,poſſeſſiones, & iura ad
præbendam ſpectantia,quod potuit petere epiſcopus, ad cu-
ius collationem ſpectabant præbendæ,& ſic etiam potuit pe
tere ꝙ imponeretur cellerario ſilentium,ꝓut imponitur hic
in fi. Sed ad reſtitutionem faciendam ſibi non poterat agere
epiſcopus nomine ſuo. Opp.ad hoc:quia debuit etiam com-
pelli ad reſtituendum fructus perceptos. Sol. Egy.ꝙ illos fuit
20 lucratus:quia poſſedit bona fide.ꝓ hoc facit quod no.de off.
dele.cum cauſa.in fi.pro hoc etiam, ꝙ dixi ſ. in 20. notabili.
Secundo quæro,in eo quod cellerarius multa pro ſe induxit,
quę & quot ſint illa.Dic quod octo. Primum,quod fuerat in
ueſtitus in prębēda per legatum. Secundum,quia capitulum
Trecēſe aſſignauerat ei ſtallum &c.Tertium,ꝓcurator gene-
ralis ep̄i Trecenſis approbauerat prædicta.Quartum,quia cel
lerarius legerat euangelium ſua hebdomada ſicut alij cano-
nici.Quintum,quia interfuerat electionib. Sextum,quia ha-
buerat domum tanquam canonicus.Septimum,quia fuerat
receptus ad oſculum ꝑ epiſcopum.Octauum,quia per bien-
nium non fuerat ei ꝑ epiſcopum mota quęſtio.& ꝓ hoc vlti
mo eſt j.de frig.c.1.Sed dic ꝙ p̄dicta non ſuffecerunt. Primo
namq; non profuit inſtitutio legati:quia,vt dixi in 3.ꝯrio, le-
gato non licuit infringere priuilegium canonicorum, licet
canonici ad quos ſpectabat receptio autoritate propria hoc
potuiſſent.Secundum etiam non profuit: quia ſi non tenuit
inſtitutio,nec tenuit inſtallatio,neq; canonici inſtallantes vo
luerunt dare ius nouum. Tertium etiam non iuuit,quia con
ſenſus ꝓcuratoris generalis non præiudicauit ep̄o, cum non
eſſet ei hoc commiſſum.pro hoc eſt quod hic dicitur,in glo.
2.& quod dico de conceſ.pręben.c.1.q.2.imo plus dicit Inno.
quod etiam conſenſus ipſius epiſcopi non profuiſſet, ꝓ hoc,
quia non poteſt diſponere contra ius, de tempo. ordin. dile-
ctus.ſ.c.dilectus. vbi de hoc in glo.pe. Quartum quintum,&
ſextum non profuerunt: quia non prodeſt poſſeſſio in bene-
ficijs,cum in eis requiratur canonica inſtitutio.regu.1. lib.6.
nec hic agebatur poſſeſſorio, ſed petitorio. Septimum non
iuuit per id quod dicitur hic in glo.3.Octauum non iuuit.qa
non videtur epiſcopus deſtitiſſe ex eo quia diſtulerit:vt 7.no.
Et prędicta glo.2.ibi.§.vltim.procurator omnium bonorum
adminiſtrationem habens iuramentum defert.Item paciſci-
tur, vt in ſe.l. legitime, & præpoſito pecunijs non videtur eſ-
ſe mandatum,vt ſoluat niſi quibus debetur.ff.de ſol.ſi is cui.
Abb.ibi:ſi procurator tuus ſoluit indebitum, & ratum non
habes,repetis.ibi, ſi pater. per liberam peculij adminiſtratio-
nem quam pater filio concedit videtur conceſſiſſe,vt in frau
dem creditorum alienet.ibi,creditor.§.vlt.licet nepoti com-
miſerim liberam adminiſtrationem bonorum meorum, vt
poſſit vendere alienare &c.& paciſci,promittens ꝑ eum facta
rata habere,& non contradicere,ſolum quatenus ex fide agit
videor mandaſſe. Tertio quæro,in eo quod cellerarius petijt
epiſcopum coerceri a ſua moleſtatione, quam actionem in-
tentauit.Dicit glo.4.quod interdictum vt poſſidetis,quod te-
net Innoc. dicens ꝙ epiſcopus eum; vt canonicum non tra-
ctabat, vel ēt aliter eum moleſtabat in poſſeſſione iurium ca-
nonicatus.vel ſecundum Inno.Implorauit ſuꝑ hoc officium
iudicis:vel ſecundum eum melius dic,ꝙ agebat ep̄s quaſi ne-
gatoria contra cellerarium,vel cellerarius quaſi confeſſoria ꝯ
epiſcopum.Hoſt.dicit non curandum de nomine actionis.de
iud.dilecti. Dic tamen ꝙ magis conuenit literæ ꝙ cellerarius
agebat,ꝑ id quod dicitur hic in prin.ibi, cellerarius propo-
ſuit,& in ver.procurator.vbi dicitur,ꝙ procurator ep̄i propo
ſuit ex aduerſo, & hic bene fuit locus interdicto vti vti poſ-
ſidetis ad euitandam moleſtationem. Quarto quæro,in eo,ꝙ
hic dicitur quod non valet receptio contra numerum confir
matum adiecta clauſula decreti.quod valet in alijs confirma-
tionibus,& priuilegijs in quibus adijcitur hęc clauſula. Dicit
bet iudex etiam delegatus eam poteſt apponere in his, quæ
ad ſuam iuriſdictionem pertinent.7.q.2.quia frater. C.de iu-
di.properandum.§.ſin autem reus abſuerit,1. & §.præceden.
imo ſecundum Innocent. quilibet priuatus hoc decretum
poteſt apponere.ff de leg.3.quæſitum,& l.ſiquis in princ.vbi
ſi teſtator apponit talem clauſulam in teſtamento,ſi facit ſe-
cundum,non facta mentione de primo,quod non teneat ſe-
22 cundum.Sexto quæro †an cum cauſæ cognitione debeat ap
poni dicta clauſula decreti.Dicit Inno.ꝙ ſi cum cauſæ cogni
tione apponitur, maiores vires habet: vt not.j.qui ma.accuſ.
poſ.cum in tua. pro hoc eſt quod no.de deſp.impu.ad diſſol-
uendum.Et per hoc videtur Innocen. ſententiæ quod etiam ſi-
ne cauſæ cognitione poſſit apponi, quod maxime procedit
in priuatis perſonis,pro hoc facit quod dixi in q.præceden.Se
ptimo quæro in eo quod procurator epiſcopi dixit inſtitutio
nem cellerarij non tenuiſſe:quia capitulum non intendebat
augmentare numerum,quid ſi hoc intendiſſet.Dicit glo.pe.
quod tenuiſſet electio,& in h.d.Inno.quod vacante vna præ-
benda plures poſſunt eligi in canonicos,hoc expreſſo,quod vnus
habeat prębēdam integram,& alij prouideatur cum ſe facul
tas obtulerit.Sed ſi ſimpliciter recipiuntur,non valet:quia in
telliguntur recepti ad vnam præbendam,& ſic fuit hic: quia
non expreſſerunt aliquid,ideo non tenuit receptio.Opp.
ad hoc ſ.de conſti.cum M.Sol.Innocen.quod ibi fuit expreſ-
ſum quod prædixi,dic melius quo ad illud c.vt ibi dixi. & ip-
ſe Innocent.non videtur perſiſtere in ſuo dicto. Sed dicit in
eadem gl.quod in eccleſia habente certum numerum cano-
nicorum,vel præbendarum,vel vtrorunq;,ſi eligitur canoni
cus vltra numerum valet electio,& rumpitur priuilegium nu
meri canonicorum:ſed non rumpitur quoad numerum pręb
endarum,& h.d.bene colligi ſ.c.dilectus, & dic vt in d.cap.
cum M.Ratio diuerſitatis ſecundum eum,quia quo ad cano
nicatus tenet electio non obſtante numero. Sed electio plu-
rium ad vnam præbendam non valet, quia eſt contra conci-
lium Turon.niſi vellent nouum ius ſtatuere j.cap. vacāte.ſ.
eodem,tuę.ergo non rumpitur numerus.Item,in prębendis
ſtatutum eſt ꝙ non teneat receptio plurium ad vnam prębē-
dam:quia non tenet receptio niſi prębēda vacet j.de conceſ.
pręben.c.1.& ſ.c.maioribus.Sed in canonicatu non ſic ſtatu-
tum eſt.Ratio rationis ſecundum Inno. quia cum prębenda
maxime conſiſtat in rebus corporalib.non poteſt ius pręben
dale fieri niſi poſſeſſiones alicuius p̄bendę diuiderent,& hoc
eſſet malum:quia vna eſſet pinguis:alia nō.in d.cum M. Sed
ius canonicatus eſt incorporale,& indiuiſibile, & multi poſ-
ſunt ipſum habere ſine aliorum damno. dicit tamen Inn. nō
eſſe malum dicere quod canonici poſſunt de omnibus præ-
bendis vel de vna pingui nouam facere j.c.proxi. Sed Inn. in
alia glo.dicit melius dicendum,quod ad vnum ius canonica-
tus non poſſunt duo elegi:ſic quod ipſi electi habeāt tantum
vnam vocem in electionibus, & in alijs, & quod fungantur
in omnib.vice vnius.Sed bene poſſunt duo eligi qui habeant
duas voces,tamen ſecundum eum licet poſſint canonici face
re plures canonicos,vna tantum præbenda vacante non pñt
ius canonicatus dare ad vacaturam j.de conceſ.præben.ca.2.
Nam canonicatus eſt miniſterium,de quo fit ibi prohibitio.
quod no.& facit quod no.j.c.proxi. Ex iſtis conclude, ꝙ nu-
merus canonicorum facilius rumpitur quam numerus præ-
bendarum,ꝙ declara vt dixi in d.c.cum M. de hoc etiam ſ.ꝯ-
rio 4. Octauo quæro,ſi poſt ſententiam latam contra cellera-
rium ageretur contra G. & ipſe obtineat, an procederit hoc
cellerario,vt retractetur ſententia lata contra ipſum.Glo.vlt.
23 argum. ꝙ ſic: † quia ſententia lata pro vno ex ſocijs prodeſt
alijs.ꝯrium tenet,& dic,vt in ea.& ꝓ hoc eſt,quod dixi de ap.
vna ſentētia,& in hac glo.ibi,cum ſnīa proceſſit. ſubaudi vni
ca.ibi,non poteſt ideo victoria vnius alijs prodeſſe vt ibi.No-
no quæro circa hoc,vt quærit glo.ea.ibi:per decreta. iſtam,&
ſolue,vt in ea, & fuit quæſtio dominicalis Brixien. & incipit
duo fratres ex eodem patre,& cum gl.tenet Spe.de ſententię
prolatione.§.nunc de effectu. ver. ſed pone,& efficax ratio ꝓ
glo.eſt,quia potuiſſet alter obtinuiſſe diſpenſationem, & al-
ter non.de conſang.quia circa. Item potuiſſet in primo iudi-
cio fuiſſe colluſio. vel in ſecundo iudicio fuerunt reprobatæ
primæ probationes.pro hoc facit.ff.de adul.denunciaſſe, vel
condem-

ADDITIO.

a Quod non tenebit contra factum.Adde Archid.& Io.And.in c.cum de be-
ne.ſic.o.ſo.ti.lib.6.

34 [illegible]
35 *Surrogati an remouebuntur ſi diſpenſabitur cum priuato.*
36 *Ordinari nolens an poßit excommunicari.*
38 *Diſpoſitio vt ſubſiſtat, quæ ſuffiiant.*
39 *Diſpoſitio quando habet tractum ad futurum poteſt diſponi etiam ſuper non ente.*
40 *Mandatum de prouidendo eſt particulare, & indiniduum, licet incertum.*
41 *Diſpoſitio generalis quo caſu non comprehendat futura.*
42 *Diſpoſitio indefinita æquipollet vniuerſali.*
43 *Eccleſiæ nondum conſecratæ poteſt legari, & hæreditas relinqui.*
44 *Collatio facta per capitulum alteri quam impetranti an valeat.*
45 *Agatur ne durius cum miniſtro.l.quam cum l.*
46 *Factum contra formam datam quando ſit nullum*
47 *Denuntiatio præcedens impedit actum poſtea geſtum contrarium.*
48 *Collatio facta contra mandatum Papæ quando teneat.*
49 *Debitor an poßit agere vt remittatur denuntiatio.*
50 *Litera monitoriæ tribuunt ius.*
51 *Impetrans Apoſtolicus an acquirat ius in re.*
52 *Receptus in canonicum an poſſit agere contra eum qui contulit præbendam alteri.*
53 *Collator an poſſit aſſiſtere liti, ſi agitur contra cum cui facta fuit collatio.*
54 *Actio an competat contra confirmatorem.*
55 *Preces maiorum habent vim præcepti.*
56 *Actio an competat ex præceptorijs neglectis.*
57 *Index excommunicatus tempore datæ reſcripti, & tempore receptionis abſolutus an procedere poterit.*
58 *Prouentuum appellatione quid veniat.*
59 *Canonicus receptus an habebit diſtributiones tanquam habeat præbendam.*
60 *Diſtributiones quotidianæ in eccleſiis cultus diuini augendi cauſa inſtituta ſunt.*
61 *Ius an acquiratur per habens executorias, & quod.*
62 *Clauſula acceptandi infra menſem, quid operetur.*
63 *Dictio ante, quid importet, & num. 79.*
64 *Conditionum inſitam quę habent non ſortiantur effectum niſi illa adueniente vel purificata.*
65 *Clauſula inhibitionis & decreti quando habeant effectum.*
66 *Actus geſtus tempore in congruo quando ſit ipſo iure nullus.*
67 *Geſta pendente aliquo obſtaculo quod poſtea tollitur non ex hoc redduntur valida.*
68 *Collatio, eſt actus legitimus qui non poteſt eſſe in pendenti.*
69 *Clauſula, quod ſi non omnes, quid operetur.*
70 *Executor ſecundus non poteſt conferre beneficium, niſi ſibi conſtat poteſtatem eſſe à primo totaliter abdicatam.*
71 *Poteſtas ſuperueniens non validat actum geſtum ab inhabili.*
72 *Fictio requirit extrema habilita.*
73 *Beneficia eccleſiaſtica ad tempus conferri non poſſunt.*
74 *Periculum non eſt in mora modici temporis.*
75 *Acceptatio & collatio latè differunt.*
76 *Prohibito vno prohibentur ea per quæ peruenitur ad illud.*
77 *Executio pendet a ſententia tanquam a principali confirmata.*
78 *Collatio non poteſt eſſe in pendenti.*

REPETITIO.

Dllectus 2. Si Papa mandat capitulo vt aliquem in canonicum recipiãt, &
præbendam conferant ſi qua vacat, & canonici receptis literis alteri præbendam conferunt, co-
guntur impetrantem in canonicum recipere, & de redditib.
eccleſiæ loco prębendæ ſingulis annis aſſignare, donec præ-
bendam habeat. hoc dicit, ſecundum intellectum quem de-
claro. infra quæſtio. octaua, ſecundum quem eſt caſus ſingul.
in eo qui receptus in canonicum, antequam habeat præben
dam, habet tantundum de fructibus loco prębendæ. Primo
ponitur querela. Secundo, mandatum, ibi: fraternitati, & erat
hæc decre. vltim. titu. de conceſſio. præbendæ. in quarta, com-
pilatione, & infra deciditur, ꝙ canonici dicebantur, quandã
pbẽda, quæ vacauerat in eluſionem Apoſtolici mandati, alij
contuliſſe. ſufficiens, nec aliud legitimum ei obſtat. Inn. No.
1 † quod mandatum importat a neceſſitatem, ibi, mandatum,
a fuit enim neceſſario parendum: vt patet in fin. literæ. Alibi di
ſtinguitur inter mãdatum & iuſſum ſeu pręceptum, quia pri
mum non importat neceſſitatem parendi, ſecundum ſic, ita
not. ff. quod iuſ. l. prima, & ff. mand. l. prima, quod dixi de offi.
2 delegat. quoniam abbas, in 9. contrario. † Secundo not. quod
debat etiam ſi poſt mandatum vacauerit: ſed non proprie di-
citur impetrãs habere ius ad vacaturam, quia non conſequi-
tur ius, ſed officij implorationem: vt dico infra, in decimo cõ
trario. Papa tamen poteſt dare ius ad vacaturas, ſi vult, infra de
conceſſio. præben. propoſuit, ſed non pręſumitur hoc velle la
cere: vt, ibi, vnde verius eſt, quod hic nullum ius dat, ſed man
dat hunc recipi in canonicum, recepto autem debetur, de cõ
ſti. cum M. ſupra c. dilectus, & ca. relatum, & hic, & infra ca. ſi
clericus, & capit. ſi poſtquam, libro ſexto, & quod hic adiecit
de præbenda, fecit quaſi exprimendo id quod inerat, quan-
quam mandauerit tantum de tunc vacante: tamen, ſi nulla
tunc vacabat, debebitur alia poſtea vacans, vt dico in primo
contrario, & quod hic Papa mandat, ſi aliqua vacauerit tem-
pore recepti mandati, conſideratur quo ad imponendam pœ
3 nam de qua in tex. Tertio no. † quod in reſcriptis beneficiali-
bus attenditur præſentatio quo ad inferendam culpam non
parentium, de hoc infra in ſecundo tertio quarto, &
4 quinto contrario. † Quarto nota, quod mandatum Papę de
recipiendo aliquem in canonicum & conferendo prębãdam
non afficit prębendam infra, in ſexto, octauo, 9 ꝯtrario. Quin-
to nota, quod non debet illudi Papæ, de poſtu. bonæ, el ſecun-
do, de alie. mu. iud. capitu. primo. Sexto no. quod habens mo-
nitorias tantum de inobedientia conquæritur, & ſic per illas
ius tribuitur, de hoc de renuncia. veniens, & pro hoc de reſcr.
literis, ſecundum Hoſti. de hoc infra, in decima quæſtione, &
dic quod hic nõ de monitorijs, ſed de pręceptorijs loquitur.
5 † Septimo nota, quod Papa non intendit dare beneficium ei
qui habet aliud ſufficiens, vt hic, & de reſcrip. ad aures, & cap.
cum adeo, & c. poſtulaſti, & cap. ſi proponente, infra eodem,
ſuper inordinata, & eodem titu. is cui. libro ſexto. Ex hoc no-
ta, quod legitima exceptio contra impetrantem, eſt ſi habet
ſufficiens beneficium, hodie etiam ſi minus ſufficiens ſit, de-
bet fieri mentio, aliter literæ non valent infra c. ſi motu. libro
6 ſexto. † Octauo not. pœnam collatoris qui contempſit man-
datum Papæ, cogitur enim de ſuo prouidere, vt hic. Nam in-
telligo quod prouidebit de redditibus eccleſiæ qui diuideban
tur in ſingulas, non autẽ ſi aſſignati erant fabricę, quæ non de-
bet diminui propter hoc, ſic etiam loquitur de conſ. cum M.
de hoc infra quęſtione octaua. Oppono, quod impetranti nõ
competierit ius, nec in præbẽda quę fuit alteri collata, nec in
alia. Nam Papa mandauit copulatiue eum recipi, & præben-
dam conferri, ſi qua vacabat, ergo ſi tũc. i. tempore datę nulla
vacabat, non tenebantur illum recipere: quia videtur vnum
mandatum, hic autem non apparet quod aliqua vacaret tpe,
datę, & dato quod aliqua vacauerit, tamen tenuit collatio al-
teri facta: vt hic no. in gloſſ. tertia, & ſupra eodem, inter cæte-
ra, in gloſſ. penultim. pro hoc facit, quia diſpoſitio copulatiua
7 † requirit vtranque partem verificari. de reſcrip. ex parte, pri-
mo, & cap. olim. de verborum obligatio. ſi quis ita. inſti. de hę
re. inſtit. §. penultim. glo. prima ſol. quod fuerunt duo manda
ta, ſed ſecundum eſt conſecutiuum primi. tenentur ergo ſta-
tim recipere, & poſtea beneficium conferre, vel ſtatim vel
quam primum poſſunt, & de hoc de reſcript. conſtitutus, in
gloſſa prima. Et dic quod copulatiua hic bene adimplebitur
tota, ſed ſucceſſiue ſecundum quod natura rei requirit: quia
prius debet quis eſſe canonicus quam præbendam habeat ſu
pra cap. relatum, & cap. dilectus infra, & cap. dilecti, & ſecun-
dum naturam diſpoſitionis exponitur copula dict. cap. ex par
te. vbi de hoc dixi. ff. de ver. ſig. ſæpe §. item dubitatum, vbi il-
la verba, ope & cõſilio, accipiuntur diſiunctiue: quia aliud eſt
factum eius qui aliud eius qui conſilio furtum facit, nec eſt
verum quod hic intelligatur mandatum de conferenda prę-
benda quę vacabat tempore datę, & non de alia. Nam etiam
ſi de præbenda nihil dictum fore, tamẽ prębenda quæ primo
vacaret conferenda eſſet, de conſtit. cum M. & infra capitu. ſi
poſtquam. libro ſexto. Sic & cum mandatur de uacatura in-
telligitur etiam de vacante dict. cap. ſi poſtquam, & quod ibi
no. in gloſſ. tertia, & quod Papa hic mandat. ſi conſtiterit præ
bẽdam quæ vacaret tempore receptionis literarum fuiſſe alij
collatam &c. procedit vt dixi in ſecundo, nota. in fin. Secũdo
oppono, ad hoc & ad tex. quod non debuerit attendi tempus
8 receptionis, ſed datę, † de reſcrip. eam te. & cap. conſtitutus,
vel ſaltem vtrunque tempus. ff. ad exhi. tigni. §. vlti. vbi opor-
tet inter.

ADDITIO.

a Mandatum importat. Adde capitu. fina. 14. quæſtione prima, & in l. prima. ff. mand.

Digitized by Google

initio eſt nullum,vt ibi tenet Innocen.& tunc facit quod ſtetur datæ,inducit etiam hic gloſſ.de reſcrip.capitulum,ſed ibi ſecundum verum intellectum probatur potius datam attendendam,inducit etiam glo.ſimile de literis impetratis cõtra vſurarios,in quibus attenditur tempus receptionis, infra de vſur.quia fruſtra.tamen potius attẽditur ibi tempus quo vſurarius,agit.& pro hoc etiam ſupra titu.primo.qualiter,vbi attenditur receptio,ad idem inducit glo.quod quandoque conſideratur tempus oblati libelli.& licet tunc non recte agatur, ſi tamen incipit ius competere,poſtea perfici poteſt iudiciũ. ff.de pig.act.ſi rem.§.vltim.de rei ven.ſinautem §.primo. Ad idem de re iud.abbate libro ſexto,& hoc declaraui. de lib.obla:cap.ſecundo, ſed hoc non facit quod debeat attendi receptio,cum nec ibi conſideretur tempus oblati libelli:ſed finis. Deinde glo.ibi,quare ergo,dicit,quod hic ideo conſideratur tempus receptionis,& non datę:quia quamcito vacat beneficium,pertinet collatio ad epiſcopum vel capitulum quouſq; interdicatur vel mandatum recipiant ſuper hoc, & collatio antea facta legitima eſt,quia nõ tenentur diuinare:ſed poſtea conferre non debent, & ſi conferunt proceditur contra eos: vt hic. Collatio tamen valet,niſi in literis diceretur, quod ſi ſecus feceritis,decernimus irritum:quia tunc collatio non tenet ſupra capitu.inter cætera. Et eſt mens glo.quod hic attenditur pręſentatio:quia de inobedientia canonicorum quæritur,& de ipſorum pœna,quæ non cadit in ignorantem,infra eodem ſi beneficia.libro ſexto. Et ad capitu.eam te.reſpondet glo.quod ibi tempore datæ, & tempore receptionis vacauit prębenda:& quia mandatum fuit capitulo de conferenda p̄benda,& capitulum non poterat conferre: quia non pertinebat ad ipſum,ſed ad epiſcopum & archidiaconum. Et archidiaconus fuit poſtea in epiſcopum electus, ideo mandatum ſequitur ibi,illum qui potuit conferre, & ſatis mandabatur illi quando mandabatur capitulo,cum ipſe tempore datæ eſſet de capitulo,vnde epiſcopus non poterat ibi ſe excuſare ꝙ non recepiſſet mandatum,quę verba hoc volunt, quod cum quæritur ad quem dirigatur reſcriptum,attenditur data.tamen quo ad intellectum illius cap.vt ibi not. non conſideratur an tempore datę electus in epiſcopum eſſet de capitulo, niſi cauſa aggrauandi epiſcopum qui ſe excuſabat, nam etiã ſi non fuiſſet de capiulo teneretur exequi mandatum factum illis de capitulo,quod factum fuit eis tanquam gerentes vices epiſcopi, in quo ſubintelligebatur clauſula, ſi res in eodem ſtatu permanſerit. ff. ſi ex noxalib. cauſa agat. lege prima de iureiurando. quemadmodum, creato ergo epiſcopo, quia capitulum deſinit vices gerere, non capitulum, ſed epiſcopus debet ſequi. ſicut etiam ſi mandatur canonicis,tenentur eorum ſucceſſores. Ex hac lect. vt ibi dixi in quibuſdam additionibus, contingere poſſet, quod ex eiſdem literis aliquis erit autoritate Apoſtolica receptus & capitularis, ſeu autoritate non Apoſtolica receptus, quia ſi capitu.eam te.fuiſſet receptus a capitulo,cum capitulum nõ poſſet authoritate ordinaria conferre.Sed ſi ex literis Papę receperat poteſtatem, eſſet Apoſtolicus: ſi autem recipietur p epiſcopum poſtea creatum,erit non Apoſtolicus, quod eſt mirabile,vt tanta varietas ex eiſdẽ literis ſurgat. Sed hoc operatur varietas eius cui dirigitur mandatum, & pro hoc eſt caſus no.de reſcrip.cum aliquibus,libro ſexto,vbi ęedem literę facultatis directę alias habenti poteſtatem conferendi non operantur quod receptus ſit Apoſtolicus,& alias non habenti poteſtatem ſic, & eſt ratio. quia non eſt præſumptio,quod Papa velit dare nouam poteſtatem,niſi cum hoc exprimit:vt quia dicit,quod autoritate Apoſtolica recipiant,vel cum expedit quod detur,vt mandatum teneat:vt quia alias is cui mãdabatur,poteſtatem non habebat, tamen quo ad cap.eam te. videtur quod etiam ſi a capitulo ibi receptus fuiſſet,non eſſet Apoſtolicus:quia Papa ibi ſcripſit capitulo tanquam gerenti vices epiſcopi,vt ſtatim dixi, & ſic poteſtas data capitulo per Papam veniret per modum extentionis:vnde nõ eſt noua.ff. de preca.ſed ſi manente,ſicut etiam iuriſdictio prorogata eſt eadem cum prima:vt no.de offi.delega. P.& glo.fin.in ſi. Primum tamen verius puto,quia non poteſt hæc dici extentio: quia nec eſt prorogatio,ſed potius noua conceſſio, licet inu-

extracta eſſet de manibus,imo etiam creato epiſcopo capitulum exequeretur. Sed cap. illud procedit ſecundum conſuetudinem antiquam Romanæ curię,cum primo dabãtur monitorię,& pręceptorię,quę non afficiebant:vt hic,& per quas mandabatur alias habenti poteſtatem,de reſcrip.mandatum, literis,ex inſinuatione.Nam per tales literas non erat de intẽtione Papæ auferre poteſtatem de manibus collatoris,niſi cũ non pareret monitorijs,& pręceptorijs. At in cap.eam te. vacante epiſcopatu, vt dicitur ibi: quia non erat epiſcopus cui Papa mandaret, ideo mandauit capitulo vice epiſcopi, quaſi in hoc ſurrogans capitulum epiſcopo, cum ergo ibi fuerint literæ pręceptorię,& non executorię,creato epiſcopo mandatum dicitur factum epiſcopo,& non capitulo:quia ſtatim cũ eſt creatus,tenetur conferre. Non enim fuit retentio Papę, nec hoc operabuntur literæ vt extraheretur poteſtas de manibus epiſcopi:ſed ſolum vt capitulum ſuppleret vices epiſcopi vacante epiſcopatu.debemus enim interpretari mãdatum in caſum in quem minus lędit.de offic.delega.ſuper eod.Sed minus lędit interpretando quod ibi fuerunt literę præceptorię,quam ſi fuiſſent executoriæ.Item propter conſuetudinẽ. & ſtilum tunc vigentem,qui debet attendi,de conſti. ex literis, cum de ſtilo tunc non darentur executoriæ niſi ſpretis monitorijs,& pręceptorijs.Item attẽta forma literarum,quæ debet attendi.de priuil.porro.literę autem ibi habuerunt formam præceptoriam:vt patet ex verbis literæ,ibi, mandatum debemus & præceptum, per hoc patet quod non fuit extracta poteſtas de manibus collatoris:quia literę hoc non operãtur,nec Papa ſic mandaſſet ſi epiſcopatus non vacaſſet. Et per hoc patet quare ibi ex literis impetratis ad beneficia quę ſunt reſtringendę,eodem titu.quamuis,libro ſexto,grauatur non expreſſus in eis,contra id eodem titu.cum in illis,& cap.fina. libro ſexto. Nam fuit intentio Papę ibi grauare epiſcopum ad quem ſpectabat receptio. vnde non fit ibi extentio in hoc quod epiſcopus creatus conferat. Nam mandatum dicitur factum epiſcopo in effectu,ex quo ipſe erat qui grauabatur tanquam ad quem ſolum ſpectabat collatio. ſicut enim dicimus per illum ſummum Pontificem cenſeri eccleſiam grauatam qui dedit monitorias, de reſcrip. literis, quia ponderamus in hoc quod grauamen in effectu incipit ante monitorias, ita in capi. eam te.ponderabimus eum qui grauari dicitur:& dicemus quod mandatum fit ſibi in effectu,licet propter impoſſibilitatem executionis, cum vacat epiſcopatus, mandet capitulo vice epiſcopi. Ex his apparet, quod ibi merito redarguitur epiſcopus qui dicebat ſe nullum recepiſſe mãdatum: qa dicitur recepiſſe in effectu, quo fuit factum capitulo eius vice:nec capitulum,ſed epiſcopatus grauabatur, ideo ibi conſideratur quod tempore datæ epiſcopatus vacabat.ibi:nec eſſes adhuc in epiſcopum conſecratus,ideſt promotus,vnde dico,quod ſi tempore datæ non vacaſſet epiſcopatus,Papa non mandaſſet capitulo,& ſi mãdaſſet,non dediſſet pręceptorias, ſed executorias:quia de natura pręceptoriarum nõ eſt tribuere nouam poteſtatem,vt prędixi,& hęc ſunt ſingulariter notanda,quia noua,& clare aperientia intellectum illius ca. Ad cap.conſtitutus,reſpondet gl.quod ibi cum aliquis impetrat literas ſuper beneficio,ſi numerus ſtatutus eſt iuramento firmatus,debet hoc exprimere,alias literę non valẽt. Sed ſi poſt datam ſtatuatur, non pręiudicat impetranti, quæ verba hoc volunt,quod cum quęritur de eo quod in literis exprimendum eſt, attenditur data:quia tunc poteſt imputari ſibi ſi tacuit,quod autem dicit glo.de numero iurato,non eſt neceſſarium in illo capit. quia idem ſi non fuiſſet iuratus:vt dicit ibi
9 glo.prima,ad finem.† Tertio oppono,ad hæc,quod in reſcripto non debeat ponderari tempus datæ, nec pręſentationis, ſed tempus executionis infra eodem capit. ei cui,li. ſexto,vbi ſi quis impetrauit prębendam ſacerdotalem, ei conferri non poteſt,ſi nondum eſt in tali ętate quod poſſit ad ſacerdotium promoueri,& ſic ſi tempore quo imminet collatio, eſſet ętatis aptæ ad ſacerdotium, poſſet ei conferri, etiam ſi tempore datę vel pręſentationis non eſſet ad hoc idoneus. Solut.illud cap.turbat totam hanc materiam,maxime quia etiam cõtradicere videtur cap.ſi eo tempore,de reſcrip. eodem lib.vbi ſi mandatur tibi prouideri de beneficio cum cura vel ſine cura, ſi tem-

Digitized by Google

ratis & ipſorum impetratione maior idoneitas requiratur q̃
in ſacerdotalibus præbēdis,e.ti.cum in illis, ideo fauorabilior
eſt gratia,de qua in c.ei cui.quam illa de qua in c.ſi eo tempo
re,quod nihil eſt,quia ſufficit ꝙ in ſacerdotalibus requiritur
idoneitas ętatis quę deberet attendi attento tempore datę.Itē
reſcriptum impetrationis ad bñficia non fauorabile,ſed odio
ſum,& reſtringendum eſt,eo. ti.quamuis t.li.6.Præterea iure
non probatur hæc diuerſitas,ꝙ in idoneitate requiſita in ſa-
cerdotalibus ſufficiat attendi tempus executionis pluſquam
de idoneitate requiſita ad curatum , vnde videretur ꝙ etiam
quo ad ſacerdotalem præbendam , ſi non potuit includi ſub
gratia tempore datę,nunquam debeat includi,per iura quę ꝓ
bant datam deinde attendi quo ad efficaciam gratię,de reſcri.
eam te.& c.conſtitutus. Sol.e.gloſſ. ꝙ in c.ei cui.loquitur ge
neraliter ꝙ genus ciuiliter intelligēdum eſt.ff.de ſerui.ſi cui.
pro hoc de iureiur.veniens,& c. quintaualiis,quaſi velit gl.ꝙ
non ſic facile extinguitur gratia generalis,ſicuti non genera-
lis,& quod gratia generalis debeat intelligi eo modo quo va
lere poſſit,& hęc ſo.non probatur per illa.Nam l.ſi cui,dicit,
quod ſi conceditur alicui via per fundum , debet intelligi ei-
uiliter. i.licite. ſ. vt vadat per partem illam fundi quæ non ſit
cum magno detrimento,vnde non poteſt ire per domos quę
ſunt in fundo,vel per vineas,ſic etiam dicunt c.veniens,& ca.
quintaualiis, ꝙ in generali ſermone veniunt ea ad quæ quis
non erat in ſpecie ſe obligaturus.Item in c.ſi eo tempore,fuit
etiam gratia generalis de curato,non enim fuit determinata
ad aliquod ſpeciale beneficium.Tertio ſol.gl.ꝙ in c.ei cui.gra
tia poſſet in toto extingui,in c.ſi eo tempore,ſaltem in altera
parte: quia mandabatur de non curato,eſt duratura . Nam ſi
ponimus ꝙ omnes præbendæ ſint ſacerdotales, & ſacerdota-
les non compræhenderentur,extingueretur gratia totaliter,
& ſi ſimpliciter impetraſſet in ca.ſi eo tempore, de beneficio
curatum non compræhendetur,e.ti.cum in illis,ſecus ſi ſim
pliciter impetrauit de præbenda,quia comprehenditur ſacer
dotalis,d.c.ei cui.Hęc ratio tollitur,quia etiam in c.ſi eo tem
pore,ſi tempore datæ fuit non idoneus etiam ad non curatū,
& tunc gratia tolleretur in totum,probat ergo ꝙ etiam reſpe
ctu non curati requiritur ꝙ ſit idoneus tempore datæ, domi-
nus.Laurentius de pynu dominus meus in ſexto dixit me au
diente dum legeret c.ei cui.dominum Ioannē de ſancto Ge-
orgio dum legeret illud cap.dixiſſe, ꝙ ſuper ꝯrio contulerat
cum Io.An.qui dixit quod nunquam vidit ita forte in ꝯrium
in aliqua compilatione.Ipſe autem dominus Laurē.ſoluit ꝙ
in c.ei cui.hoc operatur natura acceſſorij,quia ſufficit ꝙ tem
pore datæ fuit habilis ad canonicatum,regu.acceſſorium.lib.
10 6.quæ ſol.diuinat ad illud c.† quia ibi nulla fit mentio de ca-
nonicatu,& procedit illud c,etiam ſi eſſet præbendæ non an-
nexę cannicatibus,ſicut,in eccleſijs in quibus ſunt beneficia
ſimplicia,quæ alicubi dicuntur clericatus, ſeu clericales præ-
bendę,cum quilibet ſacerdos debeat habere clericum , de vi.
& ho.cle.vt quiſque.Arch.in c.ſi eo tempore,intelligit ꝙ in-
diſtincte idoneitas debet attendi tempore datę, & ad c.ei cui.
dicit ꝙ ibi expectabit aliam præbendam non ſacerdotalem,
intelligendo tamen ꝙ tempore datæ fuerit habilis ad benefi-
cium, & ſic intelligendo non contradicunt ſed cōcordant il-
la.c.& hanc ſol.approbat Lap.Abb.in d.c.ei cui.ponderando
verbum,aliam,quod ibi ponitur.Nam ſm eum dictio,alius,
11 † refert diuerſum in qualitate,de reſcri.ſedes,vt ibi,Chriſtus
fuit ſuſpenſus , & duo alij latrones ſecum , & non ſemper fa-
cit poſitionem qualitatis: vt no. in d. c.ſedes,in gl.3.& de reſc.
cle.Abbates,in gl. 2. 26.diſt.deinde,in gl. 2. Sed verius eſt ꝙ di-
ctio,alius,regulariter refert idē in qualitate,& ideo exceptio-
nes ſunt in caſibus nunc alle.propterea gl.in d.c.ſedes,dicit ꝙ
non ſemper facit poſitionem,quaſi velit ꝙ regulariter facit,
& ita probatur.ff.de reb.du.quidam relegatus, vbi relegatus ,
faciens teſtamentum dixit,ſi quis ex hęredibus cæteriſq; ami
cis quorum mentionem habui,ſiue quis alius reſtitutionem
mihi impetrauerit,volo dari cētum,& intelligitur alius. i.ex
amicis,licet in teſtamento nominatis: vt ibi dicit gl.& de hoc
in Spe.de ſpon. in prin.eſt ergo ſenſus in c.ei cui.ꝙ ſacerdota
lem habere nō poteſt,ſi nondū eſt idoneus ad ſacerdotium,
ſed aliam.ſ.ſacerdotalem expectare dēbit.ſ.cum erit idoneus
ad ſacerdotium, & hic eſt rectus intellectus literę, dominus
meus Io.de Lig.ſolu.quod in c.ei cui.fuit obligatio non alter
natiua,ſed generalis,in capi.ſi eo,tempore,alternatiua,in qua
vtrunque eſt in obligatione.ff.de ver.obl.ſi duo rei ſtipulādi.
in obligatione autem generali nullum ſuppoſitum eſt in ob
ligatione,ſed tantum in ſolutione. ff.de ſolu.qui 10 §.Stichū,
verſi.ſed ſi ei.vbi ſi quis promiſit hominem in genere,ſoluē-

alternatiua,non procedit in caſu illius c.ſi eo tempore. Nam
12 illa regula, † ꝙ in obligatione alternatiua vtrunque ſit in ob
ligatione, procedit quando alternatiua cadit inter indiuidua
ſpecificata,in quibus poteſt eſſe affectio.puta,promiſi Stichū
aut Pamphilum,ſic loquitur d.l.ſi duo rei ſtipulandi: ſed ſi al
ternatiua cadit inter genera: tunc ipſa genera ſunt in obliga-
tione,& non aliquod contentum ſub eis,pro hoc gl. ff.de cō
dictio.Indeb.cum is,§. qui hominem,in 1.lectu. vbi æquipa-
rat,quo ad hoc, obligationem generis, & alternatiuam inter
genera.In obligatione autem generis nullum contētum ſub
genere eſt in obligatione d. ver.ſed ei.de le.1 .cum incertus,ꝙ
intelligitur,vt dicit glo.ff.de leg.2. Męuius §.duobus,vbi vide
tur dici quod omnia contenta ſub genere ſunt in obligatio-
ne,ſed dicit ibi glo.ꝙ obligatio generalis continet omnia cō
tenta ſub illo.i.continuiſſe videtur,quia facta ſolu.illud videt̃
fuiſſe in obligatione,vbi dic,ꝙ illud retroſingitur fuiſſe in ob
ligatione.ff qui & a qui.l.3.& de hoc.ff.de ver.ob.l.a.§.1.& ꝓ
pterea,id quod dicit præall. verſi. ſed ei procedit de æquitate,
ſed de rigore,ēt in obligatione gn̄s,non poſſet ſolui illud ſup
poſitum quod tp̄e ſtipulationis,erat ſtipulatoris,p d. §.duob.
Item quando euenit ꝙ ſi illud ſolueretur,duæ cauſæ lucrati-
uæ concurrerent,tunc de rigore, nec de æquitate ſolui pote-
rit d.§.duobus , vbi ſi duobus teſtamentis generaliter homo
legatur, homo ſolutus ex vno teſtamento quamuis deſinat
eſſe legatarij, non poteſt ab hęrede alterius teſtamenti ſolui.
& de hoc ibi per Bar.qui hoc tenet.& hæc ſolu.communiter
approbatur, iure, quia ex quo nullo verbo poſito in ver.
ſed ei.colligitur quod loquatur de iure. & §. duobus re-
ſtringet ſolum ad caſum qn̄ duæ cāæ lucratiuæ ꝯcurrūt vel ꝙ
dicit ꝙ nō ꝯſiſtit obligatio gn̄is in his q̃ ſunt ſtipulatoris,intel
ligit in effectu.vt remanēte in eodē ſtatu poſſit ī ea ꝯſum ma-
riobl’o,ſecus ſi mutauerit ꝯditionē anteq̃ fiat ſolutio,quia vr̃
fuiſſe ꝯditionalis obligatio.d.l.3.ff.qui,& a qui.& ſic ſufficit
ante euētum ꝯditionis,ꝙ res facta eſt habilis ad obligandum
quo ad effectū noſtrum,tn̄ nō refert q̃ ſol. teneat̃. in ſup quo
13 ad alternatiuā,dico,† ꝙ ſi cadit īter res,inter quas nō pōt eſſe
affectio,nō eſt ſemper vtraque pars in obligatione,imo aliqn̄
id ſolum, qđ eſt minus,vt ſi ſtipulatus fuero 10. aut 5. ff.de
ver.ob.ſi ſtipulatus fuero,15.aut 10.hoc qn̄ electio eſt debito
ris: qa lex p̄ſumit,ꝙ eliget id qđ eſt minus , & iō ſi ſoluo 15.
videor donare,licet gl.aliter ſentire videat̃,ff.de leg.2.ſi ita re
lictum,in fi.Si aūt electio eſt creditoris,vtrūq; eſt in obliga
tione,d.l.ſi duo rei.de lega.1.plane,§.pe. Rationē diuerſita-
tis ponit Cy.C.de ver.ſig.l.cum qdam,qa nō eſt ita vehemēs
præſumptio in creditore,ꝙ velit lucrum acqrere ſicut in de-
bitore,ꝙ nolit ſuū iactare,ff.de ꝓba.cū de indebito,in fi.ſicut
ēt quis facilius remittit q̃ det,ideo p̄ſumit̃ in debitore, ꝙ ve
lit ſoluere id,qđ eſt minus,vt dixi,niſi ratione alicuius adie-
cti,vt ratione varietatis pſonę,vel tp̄is,vel loci aliud dicatur.
Nam ſi promitto 10.Romæ aut 10.Epheſi,vtrūq; eſt in obli
gatione,qa pōt mea intereſſe magis dare 15.Epheſi,q̃ 10.Ro
mæ.& idem ſi ꝓmitto tibi 10.aut Titio,5.vel tibi,5.vſq; ad
paſcha: vel 10.vſq; ad annū,qa pōt eſſe,ꝙ citius volo dare, id
qđ eſt plus ratione perſonæ,vel tp̄is,ff.de noua.ſi is cui 10.de
ſol.qui res,§.qui ſtipulatur,qn̄ aūt electio eſt creditoris,indi-
ſtincte vtrūq; eſt in obligatione: vt prædixi,qa nō preſumit̃ qđ
velit exigere id qđ eſt plus,& ꝙ non ſit ita vehemēs præſum
14 ptio in creditore,probatur: quia & alias ſtipulatio† collata in
arbitrium creditoris valet.ff.de le.1.ſenatus §.legatum, vbi le
gatum poteſt conferri in arbitrium legatarij,non autem hæ-
redis,ad idem.ff eo.l.ſi ita §.illi.de condi.& demon.ſi ita exp̄ſ
ſum,nō autem valet collata in arbitrium debitoris. ff.de ver.
ob.l.a Titio.§.fi.d.legatum,quando autem electio ſit credito
ris,& quando debitoris,no. glo.ff.de le.a.l.a Titio. Dy.in reg.
in alternatiuis.lib.6. Cy. in d.l.cum quidam,& ſtatim dicam.
Ex præmiſſis apparet ꝙ ſo.Io.de Lig.non procedit cum in c.
ſi eo tempore,alternatio cadat inter genera. Item etiam ſi ca
deret inter ſpecies,ad hoc vt procederet,oportet dici, ꝙ in c.
ſi eo tempore,electio ſit impetrantis: quia tunc vtrunque di-
ceretur eſſe in obligatione,quaſi impetrans teneat locum cre-
ditoris,nō eſt tn̄ proprie creditor: quia creditor dicit̃ is cui ali
quid debetur ita ꝙ ad illud habeat actionem. ff. de verb. ſig.l.
creditores,cum duabus ſeq.ſed impetrans non habet actionē
ſed officij implorationem, de renun.veniens, vbi hoc not.in
4.gl.Sed præſuppoſito ꝙ habeatur loco creditoris, videamus,
an ſibi competat optio in impetratione alternatiua , & videt
ꝙ non,per c.ſi pluribus,de prębē.lib. 6.vbi in gratia facta non
proprio motu,electio eſt collatoris qui grauatur. Et ideo di-
cit Io Mo.in c.ſi eo tempore,ꝙ ibi de gratia vel æquitate lo-
quitur,

Digitized by Google

15 cit,qa in obligatione alternatiua † electio eſt debitoris. ff. de
iur.do.plerunque,de reſcrip.inter cęteras, vbi de hoc, in qua
generaliter quo ad obligationem alternatiuam, cum quęrit̃
cuius ſit electio,& illud ſeruabitur.ff.de po.l.1.§. ſi conuene-
rit,de commo.c.1. Aut non fuit conuentum. Et tunc,aut ver
ba referuntur ad obligatum,aut ad eum cui acquiritur obli-
gatio,aut eſt dubium:ſi ad obligatum,electio eſt eius:vt qa te
ſtator dicit,hęres dato hoc vel illud.ff.de leg.2. ſi ita relictum
§.vlt.2.caſu electio eſt creditoris,vt ſi teſtator dicit legatario,
habeto hoc vel aliud.ff.de le.1.plane §.ſi Titio,& hoc in vlti-
mis voluntatib.In ꝯctibus etiam dr̃ idem.ar.d.§.ſi Titio.& ff.
de ver.ob.ſi ita ſtipulatus fuero per te nõ fieri.& l.2.§.quædã,
eo.ti.de condi.inde.cum is,§.1.Tertio caſu quando eſt dubiũ
in vltimis voluntatibus electio eſt creditoris.ff.de l.2. Lucio,
vbi hoc tenet glo.in ꝯctibus eſt debitoris d. l.plerunque,quia
in teſtamentis ſit plenior interpretatio.ff.de reg. iur.in teſta-
mentis,de dona.cum dilectus.Quibus attentis,cum in impe-
trationibus fiat ſtricta interpretatio.eo.tit. quamuis 1.lib.6.vr̃
procedere quod dixi,φ in caſu c.ſi eo tempore electio ſit col-
latoris q̃ grauat̃ tanq̃ debitor,& ſic eo caſu quo impetrãs nõ
eſt idoneus,niſi ad non curatum, erit in poteſtate collatoris
annullare gratiam,eligendo curatum,quod vr̃ abſonum,& ꝯ
mentem illius c.vbi dico,φ aut in gratia eſt clauſula,dixerit
acceptandum,q̃ hodie apponitur,de conce.pręb.cle.vni.& op
tio eſt impetrantis: aut non eſt appoſita, & tunc,aut alterum
tantum vacat,& illud ſolum comprehẽdit̃ ſub gr̃a,ſiue cura-
tum,ſiue nõ curatum,qa intelligit̃ de primo vacaturo e.ti.ſi
clericus,de conce.pręb.executor.li.6. Et ex hoc dico, φ quan-
do primo vacauit non curatum,nõ poſſet collator eligere cu
ratum vt fruſtretur gr̃am,& ſic tollitur quod nunc dixi. Aut
vtrunq; vacat,& tunc,aut ſucceſſiue,& illud tñ quod primo
vacauit compræhenditur ſub gr̃a,per iura proxi.all. intelligo
tñ, vt gr̃a quo ad illud valere poſſit, & ſic etiam dẽr intelligi
membrum ſ̃.proximum,inhęrendo opi.Io.An.ſtatim ſ̃.poſi
tę,q̃ eſt æqua,vt gr̃a intelligatur taliter quod valeat: vt ſtatim
J.dico,an ſimul,vel ſaltem non apparet quid põt, & tunc eſt
locus c.ſi plurib.qa vt motu proprio fuit cõceſſa gr̃a,& optio
eſt impetrãtis:aut ad inſtãtiam,& eſt collatoris,ſaluis tñ aliis
q̃ dicuntur in d.c poſſet tñ dici,φ eo caſu quo ſi eligeret col-
lator nõ curatũ gr̃a remaneret inefficax de curato,nõ debeat
competere electio collatori:quia licet fiat ſtricta interpreta
tio in talib.tñ debet ſic interpretari,vt gr̃a non ſit nullius effe
ctus,de priu.c.1.vt Apoſtolicę,lib.6.e.ti.non poteſt,in fi.e.lib.
Item verba diriguntur non ad ipſum collatorem: ſed ad exe-
cutorem ipſius,ergo ſit electio ſm ſuperius dicta. Præſuppo-
ſito autem φ optio ſit impetrantis,tunc vr̃ procedere ſol. Io.
de Lig.quod,qa tenet locum creditoris,dicamus vtrũque de
alternatiuis ſit in obligatione.Sed vt ſupradixi,ex quo alterna
tio cadit inter gñ̃a,quia mandatur de curato,& non curato,q̃
continent plura ſub ſe,ſed & locum habet etiam ſi ſit genus
non generaliſſimum: vt ſi quis ſtipulatur hominem ex his
quos Sempronius reliquit,vt ibi dr̃,& ſic etiam ſi dicatur, φ
curatum & non curatum non ſint gñ̃a nõ gñ̃aliſſima:ſed ſub
alterna,adhuc locum hẽt ille ver.& quamquam, ibi,diſpoſi-
tio ſit alternatiua,non tñ poteſt dici contenta ſub his gñ̃ib.eſ
ſe aliter in obligatione quam ſi obligatio eſſet ſuper genere,
non enim augetur obligatio pp alternationem, ſicut ergo in
obligatione ſimplici facta ſuper gñ̃e noncontinẽtur ea quæ
ſunt ſub gñ̃e, niſi eo modo quo ſupradixi. ita nec qñ alterna-
tio cadit inter gñ̃a.Sublata itaque illa ſo.ſaluo φ in ca. ei cui,
fuit gr̃a gñ̃alis per quam mandabatur prouideri de prębenda
ſimpliciter,quod vocabulum compræhendit ſacerdotale: vt
ibi, ſi ergo impetrans tempore datę erat idoneus ad præben-
dam in genere,vt quia tranſiuerat ſeptennium, prout no.in
d.c.ſi eo tempore,in glo. pe.de præb.ſuper inordinata,gr̃a va-
luit,licet tempore datę non poſſet conſumari in oĩb.ſpeciеb.
contentis ſub hoc gñ̃e,pro hoc eſt d.l. qui 10.ver.ſed et. ff.de
ſol.in quo dico φ etiam tenendo φ ille ver.loquatur de ęqui
tate,tñ cum illa ſit ſcripta,ibi ſtari dẽt etiam in diſpoſitionib.
reſtringibilib.quia ſcripta eſt in ſpecie, vnde pręfertur rigori
ſcripto in gñ̃e: vt dicit Dy.de regu.in c.a,li.6.de quo dixi de tã

& ideo nunquam reſurgit quo ad hoc,etiam ſi impetrãs po-
ſtea fiat idoneus ad curatum, ſed firma manet in alia parte.ſ.
de non curato,ita tamen φ,vt ibi dr̃,tempore datæ eſſet ido-
neus ad non curatum,& hoc pręſupponendo φ ex alio capi-
te non poſſit gr̃a vitiari,puta ratione ſurreptionis,vr̃ enim ſur
reptio fuiſſe in eo,quod tacuit de idoneitate ſeu qualitate,ad
quod dico φ de hac non oportet exprimi,quia non reperitur
iure expreſſum.Eſt autem ratio in ca. ei cui.quare iſte poteſt
obtinere ſacerdotalem,qui m̃ tempore datę nõ erat idoneus
ad eam:quia,vt dixi,in obligatione gñ̃is nullum ſuppoſitum
eſt in obligatione ſpecifice d.l.qui 10.ver.ſed et.& de condi.in
de.cum his §.qui hominem.ſaltem in hoc quod etiam ſi il-
lud quod non potuit compræhendi ſub gñ̃e ab initio obſtã-
te aliquo impedimento,tempore executionis compręhẽda-
tur: poteſt ſaltem de ęquitate in eo fieri executio.d.ver.ſed et.
& quod ſ̃.dixi,& ſic in ca.ei cui.poteſt fieri executio in ſacer-
dotali, licet tp̃e datę non põt includi obſtante impedimen-
to extrinſeco.ſ.ętatis.Sed de natura ſua bene includebatur, &
hęc ſo.eſt ſine ſcrupulo,quã cogitaui ſcholaris, & poſtea do-
ctor roboraui.Ex qua habemus,φ ſicut in reſcriptis beneficia
libus attendimus tempus petitę executionis, & præſentati re
ſcripti, quo ad obligandum collatorem, qui ſine cauſa non
paret,vt hic:ita etiam ſi gr̃a ſuit gñ̃alis,attẽdimus tempus exe
cutionis quod ad ipſum impetrantem,vt tunc iudicemus an
ſit idoneus ad illud beneficium quod petit.d.ca. ei cui.& hoc
dummodo tempore datę non fuerit idoneus ad omnia con-
tenta ſub gñ̃e,quia tunc gr̃a ex toto perit.d. ca.ſi eo tempore,
declarando vt ſ.quæ ſunt ſing. no.Quarto oppo.ad hoc de eo
quod no.glo.eo.ti.cum de beneficio,li.6.in ver. ſeculari,quæ
16 dicit,φ ſi ſecularis † impetrauit prioratum in gñ̃e,& antequã
ſibi prouideatur,factus eſt regularis, non tamen poterit ſibi
conferri prioratus regularis,& eſt gloſſ.ſing.Sol.ex quo tem-
pore datæ erat inhabilis ad prioratum regularem, hoc ſpãli
caſu genus ꝯhitur ex qualitate perſonæ,vt non comprehẽda
tur niſi prioratus ſecularis, & hoc niſi in literis exprimat̃, φ
etiam de regulari poſſit prouideri,& hoc inducit illud c.cum
de beneficio,in fin.in eo,quod vult ad hoc vt poſſit prouideri
clerico ſeculari de prioratu regulari φ de hoc fiat mentio in
literis,alias ꝯrium eſſet dicendum per c.ei cui.vel poteſt dici
φ gl.non eſt vera & repugnat c.ei cui. quę etiam pro ſe nihil
all.nec illud c.probat,niſi φ clerico ſeculari prouideri nõ po-
teſt de prioratu regulari,quod intellige.ſ. ipſo exiſtente ſecu-
17 lari.Nam adiectiuum † illud,ſeculari,ſignificat tempus ver-
bi cui adijcitur.ff.de noxa in delictis §. ſi extraneus, vbi ſi ſer-
uus extraneus damnum me ſciente dederit, & ego eum po-
ſtea emero,non dicitur dediſſe damnum me domino ſciẽte:
cum tunc dominus non fuerim.in c.cum de beneficio adie-
ctiuum ſeculari adiicitur illi verbo,prouideri non poteſt, qd̃
ibi ponitur,& ſic attenditur tempus prouiſionis,& vtraq; ſol.
poteſt ſuſtineri, ſed prima æquior tanquam per quam gloſſ.
defenditur,ſecunda ſubtilior. Quinto opp.ad idem de reſcri.
18 cle. ſi. † vbi literę ſuper conferendo beneficio vacaturo non
extenduntur ad beneficium curatum poſt datam ipſarum,&
tamen attenta diſpoſitione c.ei cui.deberent extendi, ex quo
tempore executionis reperitur curatum.Sol.dicta clem.patit
fortia ꝯria,quorum quędam formauit ibi gl.vlt, Alia forma
ui ibi ſcribens,& vt cum glo.quam plura alia declarentur,hic
reſumo,φ enim illa cle.de iure non procedit probat gl.vl.ibi
7.rationibus.Prima,nam fortius deberet dici φ ſub gr̃a com
præhenderetur nouiter creatum,quam creatum ante datam
quia in primo non poteſt eſſe votum captandę mortis, in ſe-
cundo ſic.facit de conceſ.præben.accedens. Secunda, quia ſi
tempore datę extabat beneficium quod poſtea non in frau-
dem impetrantis fuit ſuppreſſum,non debetur expectanti,de
conſti.cum acceſſiſſent, ergo econuerſo ſi tempore datę nõ
extabat,& hodie extat,debeatur. Tertia, quia ſequeretur, qd̃
ſi impetraui curatum,non poſſet mihi conferri id quod erat
ſimplex tempore datę,licet honeſte curatum,quod eſt abſur
dum.Quarta per ꝯrium ad præcedens,quia ſequeretur quod
ſi impetraui ſimplex quod erat curatum tempore datę, ho-
die ſimplex mihi conferri non poſſet.Quinta,quia ſequeret̃,
quod

deberetur præbenda de ſuperexcreſcentibus, ꝯ id de conſt.cũ
M.Septima,quia ſequeretur in caſu præmiſſo de canonico ex
pectante,ꝙ in eccleſijs non habentibus numerum non debe-
retur portio,quę nouiter creatur ſ̃.c.dilecto,ꝯ id de conceſſi.
19 præb.c.ſi.Extra gl.feci alias rationes.Octaua,† quia ſi quis hy
pothecauit bona, veniunt etiam bona quę poſtea acquiſiuit.
C.quæ res pig.ob.po.l.fin.Nona,quia ſi ep̃s concedit decimas
ep̃ales monaſterio,intelligitur tã reſpectu prędiorũ, quæ ha-
bet tempore conceſſionis,quam eorum q̃ poſtea acquiſiuit,
20 de priuil. quia ec. Decima † quia ædificio futuro acquiritur
ſeruitus.ff.de ſer.vrb.præ.ſi ſeruitus,in princ.& ver.ꝙ ſi ita,&
§.futuro,& ſerui qui relinquuntur ad cuſtodiam templi fu-
21 turi.ff.de ali.& ciba.le.l.ſeruos.Vndecima,† quia etiam ſuper
non ente poteſt diſponi,venduntur enim fructus futuri.ff.de
ꝯhen.emp.de emptio.ſic etiam pignori obligãtur.ff.de pig.
& quæ nondum,& promittuntur.ff.de ver. ob. interdum, &
22 legantur.inſtitu.de lega.§.ea quæ.Duodecima,quia † adiecti
uum ſignat ſ̃m tempus verbi cui adijcitur.ff.de noxa.in deli
ctis §.ſi extraneus.punitur de eo, ꝙ abſens fuit ſiue in diebus
feſtiuis,ſiue alias,vltra quam debuit 7.q̃.1.ſi qs 50.di.contu
maces,& in gl.a.ibi,interdicimus,de hoc ſ̃.c.qualiter. in glo.
23 1.Tertio opp.ad hoc,† ꝙ mora purgari poſſit 100.di.quoniã
glo.e.non ſol.Solu.per i.o.18.di.p.p,de loca.potuit,de re.iur.
mora.lib.6.Et in caſu iſto dic ꝙ mora purgari poteſt ſ̃.c.qua-
liter.ĩ.de præb.ſi tibi abſenti.libr.6. niſi in citatione eſſet lata
ſententia priuationis ſi non rediret.d.c.ſi tibi abſenti, ſ̃m Pe.
de peru.& pro hoc ĩ.q.5.in fi.& q.6.& hoc d.Pe.prius fuit Io.
An.ſ̃.vt li.non cont.quoniam §.ſi vero, vbi dico q. 6. Quarto
op. ꝙ ꝯdicit, quia primo mandat eccleſijs ſpoliari,ſecundo a
ſp̃uali adminiſtratione remoueri,quaſi nõ eſſent ſpoliati.So.
ſi intelligis ꝙ ponat duos caſus ſ̃m intellectum quẽ p̃miſi,
ceſſat ꝯrium,& intellectum ponit glo.4.& 5.Et Inno.in pro-
hæ.huius compilationis, vbi dicit, ꝙ poſt verbum,deſerue-
runt eccleſias,in regiſtro ſequitur,vt iuxta ſanctiones canoni-
cas eis debeant merito ſpoliari,& ibi ꝯ eos etiam procedatur.
Addit de regiſtro hoc modo,vt ipſos,&c.& ibi,a ſpiritualiũ,
dicit ꝙ debet dicere ab epiſcopatuum.Si autem intelligis ſ̃m
primum intellectum,ꝙ ponat vnum caſum, tunc nõ obſtat
ꝯrium:ſed ſolu.exponendo verbum,ſpoliari.i.ſuſpendi,vt in
glo.3.pro hoc intellectu eſt:quia dictio,eos,cum referat ſub-
ſtantiam,debet intelligi de clericis de quibus facta eſt mẽtio
in prin.Pro ſecundo vero intellectu eſt,quia ſi loqueretur de
illis,& ſic de inferioribus epiſcopo,non procederet, quod ĩ.
dr̃,archiepiſcopum non debere procedere contra iſtos,ſed le
gatum. Item, non prohiberetur degradatio,& hoc reſpectu
puto veriorem ſecundum intellectum,& ver.ꝯ eos, etiam re
fert ad deciſam,quæ nimis truncate fuit poſita, & melius di-
24 xiſſet contra alios.i.epiſcopos.Quinto oppo.quod non † poſ
ſit procedi contra abſentem ad priuationem,quod tamen ꝓ-
batur hic, intelligendo ſpoliari. i. priuari ſecundum intelle-
ctum ſecundum,quia non lite cont.&c.vt li.non cont.in ru-
bro & nigro.Sol.dicit glo.pe.ꝙ hoc caſu poteſt procedi li.nõ
cont.ideo li.non conte priuantur,pro hoc facit,vt li.non con
te.quoniam §.ſi vero.Et dicit Hoſ.quod dixit,ſpoliari,& nõ,
priuari,quia non fertur ſententia,ſed datur beneficium qua-
ſi vacans,& ſic abſens ſpoliari videtur,ſic ĩ.ti.1.referente.ĩ.e.
c.ſi.quod dic vt dixi ſ̃.c.qualiter. Sexto oppo. ꝙ non potuerit
legatos ep̃os amouere ab adminiſtratione ſpiritualium,de
offi.dele.quod tranſlationem.Solu.vt in glo.pe.& in ea in fi.
& 3.q̃.9.in ſum.& ſecundum hoc quatenus hic dr̃,quod de
gradationis ſñiam nõ promulget,dic ꝙ poterat degradare ex
ſp̃ali mandato,alias fruſtra inhiberetur degradatio. Septimo
oppo.ad hoc,quia incongruum eſt cum eſſet pręsbyter Car-
dinalis ꝙ poſſit degradare ep̃os,dicit Hoſt.ꝙ non audet pone
re os in cœlum,ſæpe enim Papa talibus concedit ep̃alia 95.d.
peruenit, vel dic non incongruum quod degradaret de ele-
cto confirmato,quod dixi de electi.tranſmiſſam,ad idem eo.
ti.noſti.pronunciabit ergo,& per ep̃os prouincię exequetur,
ſicut dicitur in d.c.noſti.Octauo oppo. ꝙ non fuerit opus re-
25 mouere ab adminiſtratione,† cum iam eſſent amoti per ex
communicationem,de app.paſtoralis.Sol. Innoc.ſecundum
quoſdam,ꝙ excommunicati adminiſtrare debent in tempo-
ralibus,& ſpiritualibus: ſed per alios,cum enim in prælatura
tollerentur,imputaretur eis niſi adminiſtrarẽt,& ſubditis ni-
ſi obedirent 8.q.4.nonne.Ipſe tamen prælatus non vtetur re-
bus eccleſię.quia qui caret officio,carere debet & beneficio;
vt no.in d.c.paſto.Alij,vt refert,dicunt, ꝙ ex quo eſt excom-
municatus non debet ſe admiſcere adminiſtrationi tempora
lium vel ſpiritualium,ar.d.c.paſtoralis,quia peccat alijs com

in prin.vel ſecundum Hoſtiẽ.per excommunicationem non
ſunt priuati adminiſtratione,ſed ſuſpenſi,qd̃ reincidit ad idẽ
cum primo dicto,vel dic melius.vt ſupra quarto cõtrario ex-
ponendo,ſpiritualium.i.epiſcopatuum,& ſic ceſſat ꝯrium,q̃a
primo per excommunicationem remoti ſunt ab adminiſtra
tione temporaliter donec durat excommunicatio.Deinde re
mouentur ab epiſcopatibus in perpetuum, & hoc voluit ſe-
26 cunda ſo.præmiſſa quę eſt no.Quęro quid dicit in prin.† de
his qui fraudulenter ſe abſentant ab eccleſijs,quomodo pro-
batur hæc fraus.Sol.ſecundum Inno.ſemper præſumitur cũ
debeant eccleſijs deſeruire,vnde cum ſint in magna culpa,cõ
paratur culpa fraudi.ff.de ver. ſig. fraus erat in latitando ad ci-
tationem impediendam,vt ſequitur,primum placet,& eſt no
tan. & pro hoc facit,quod dixi de eo qui mit.in poſ.ca.fin.ta-
men etiam ſecundum ſuſtineri poteſt, quod declaro in ſeq.
27 q.† Secundo quæro,quando dr̃ non poſſe peruenire citatio
ad abſentes,dicit Inno.ꝙ locus eſt huic c. in eo quod dicit de
his ad quos citatio peruenire non poteſt,ſi neſcitur vbi ſit,vel
ſi de facili citari non poteſt,puta quia eſt vltra mare,vel in re-
mota prouincia, tunc enim ſecundum eum fiet quod hic dr̃.
ar.ĩ.qui ma.acc.po.per latum,quod no.Et ex hoc habes ad ca
ſum iſtum,idem eſſe aliquid fieri non poſſe,vel non commo
de poſſe,de iureiuran.breui & in effectu concordat Hoſt. qui
dicit tunc ad eum non poſſe citationem peruenire quando
latitat,vel quia eſt vltra mare, vel in prouincia valde remota,
vel alias extra prouinciã,vbi nec citatio fieri põt.de dolo cau-
ſam,& c.cum olim,ad fi.eis tamen, ſi reperirentur, poſſet ex-
tra prouinciam intimari,ſecundum no.ſ.eo.ca ex parte, imo
etiam extra prouinciam poteſt quis citari,de for.compe.Ro-
mana §. contrahentes,ſed ad hoc forſitan non tenetur iudex,
ar.de procu.dilectus,& quando & quomodo fiat citatio extra
dyoceſim vel prouinciam,dic vt dixi de foro comp.c.ſi.& q̃n
expediat quem requiri intra prouinciam vel extra, dixi de eo
qui mit.in poſ.cap.fin.Tertio quęro,ſi ſcitur vbi ſit citandus,
28 † an ſufficiat citatio per edictum,dic quod non, ſed debet ci-
tari perſonaliter.ar.huius c.& ĩ.q.16.quod eſt verum,niſi im
pediat citationem ad ſe peruenire:quia tunc ſufficit,vt li.non
cont.quoniam §.porro.de fo.compe.cle vnica.ver.ſi vero, &
eo caſu quo fit citatio per edictum,requiritur citatio trina:vt
hic,& ſic ſecus ſi fiant duæ vel vna tantum,quod tenet Ioan.
An.in Spe.e.ti.ſuper rub.quod no. Quarto quæro, per quem
citabitur,dic quod per epiſcopum, vel archiepiſcopum quo
ad ſuos dyoceſanos, vt hic, vel eo abſente per capitulum vel
alium ad quem ſpectat ius requirendi, vel quem res tangit.
Quinto quæro ſi requiſitus non venerit, dic quod non pro-
pterea poſſunt requirentes ſua authoritate ad electionem ꝓ-
cedere ſ.c.qualiter.& quod ibi dixi.Inno. tamen dicit in hoc
aliquos dicere,quod ex quo monitus,vel etiam ſine monitio
ne,& ſuperioris authoritate,ſi certum eſt quod ab eccleſia ab
eſt ſine cauſa,poteſt eccleſia alij conferri,de præben.extirpã-
dæ,primum plus placet Hoſt.& eſt verius,& de hoc etiam ĩ.
q.12.Sexto quæro in eo quod dicit de eo qui fraudenter ſe ab
ſentat,quid ſi licite,& de cauſa rationabili quæ ceſſauit, dicit
Inno.quod ſi certum tempus habet ad redeundum, vel etiã
qualitas negocij certum tempus requirit:vt ſi mittitur ad cõ
ſilium,vel ad cauſam,tempus ad redeũdum intelligitur poſt
finem conſilij vel cauſæ, ideo ſi poſt finem, computatis die-
ris ad redeundum non reuertitur,vagari intelliguntur.ff.ex q
ca.ma.ſi cui.§.1.in fi.Et ex tunc ſecundum Innoc.licite datur
eius beneficium, nec eſt citatio neceſſaria,nec expectatio ſex
menſium de quibus hic,& 7.q̃. 2.præſentium.Sed tamen ſi
poſtea probauerit ſe legitimo impedimento detentum fuiſ-
ſe, recuperabit eccleſiam per reſtitutionem in integrum ex
clauſula generali.Ad hoc 4.q.5.quiſquis.ff.qui latiſd. cog.l.2.
& per to.Alij vt refert Inn.dicunt ꝙ poſtquam propria volũ-
tate incipit eſſe abſens,debet expectari per ſex menſes,& cita-
tio ad domum fieri, vt hic dr̃, ſicut fieret ſi a principio ſe ab-
ſentaſſet ſine iuſta cauſa.Non enim debet ei obeſſe quod bo-
num initium habuit de hoc dico ſ̃.vt li.non cont.quoniam,
§.porro.& ĩ.ſeq.contrario. Oppo.ad hoc,ꝙ debeat expectari
minori tempore ſex menſium d.c.præſentium.Sol.Innoc.ꝙ
illud ſecundum antiqua tempora,hodie aſſignatur maius tẽ
pus.vt hic:vel dic melius vt dixi in d.§. porro. q̃a tempus hoc
eſt arbitrarium ſecundum locum abſentiæ,& hoc quando
conſtat vbi ſit.Si autem non conſtat,aſſignabitur tempus ſex
menſium,vt hic,& quo ad id quod dixi ſ̃.c.q. diſtingue vt,di
xi in d.§.porro.& per ibi no.verior eſt opi.ſecunda,quod non
ſtatim cum abeſt vagando priuari poteſt,niſi in licentia appo
ſita fuiſſet monitio ſub pœna priuationis quam incurreret
ipſo

q.7.inuentum,ſed non aperit Inno.an debeat citari perſonali
ter,an vero per edictum,quod declaratur per ſequ.q.& per ea
30 quæ ſ.dixi q.3. Octauo quæro,an talis abſens † ex cauſa proba
bili poteſt vocari propter neceſſitates eccleſię,dicit Inn.ꝙ ſic,
& quod debet notificare eccleſiæ vbi moratur,& ſi non fece
rit,cum ſit in culpa,videtur latitare,& ſibi præiudicat. Nono
31 quęro,an ſufficit quod † clericus abeſt ex cauſa licita, ſi non
habet licentiam prælati.dicit Innocen.ꝙ non,de conſe.diſ.5.
non oportet,niſi eſſet cõſuetudo quod ex tali cauſa iuſta poſ-
ſint clerici abeſſe ſi licentia,qđ bene poteſt induci de cõſue.
ſecundum Inno.qui tamen dicit induci non poſſe de cõſue-
tudine quod vagentur ſine licẽtia. Eſſet n.talis ꝯſuetudo ꝯ bo
nos mores,& in læſionem eccleſiarum,de conſue.c.1.qđ no.
ſingu.pro hoc,quod no.de conſti.cum omnes in gl.vlt.& qđ
32 ibi dixi.† Decimo quęro,an prælatus poteſt dare clerico licẽ
tiam vagandi.Inn.ꝙ non,& ſi dederit forte,licet ipſe nõ poſ-
ſit ꝯ eum procedere,ſuperior procederet,de cle.coniu.diuer-
ſis,quod tñ Inn.non fatetur,vnde dicit Hoſ.ꝙ cum vagari ſo
net in peccatum,ipſe dans poterit ꝯuenire,quia facta non te-
nent iuxta no.in d.c.diuerſis,de iureiur.ſicut 35.qõ.6.quis,qđ
declara per ea quæ dixi in d.ca.diuerſis. Vndecimo quæro an
hæc decr.locum habeat in omnib.eccleſiis, dicit Inn.ꝙ locũ
habet in eccleſijs requirentib.reſidentiam,& etiam in non re
quirentib.ſi vagatur:quia ſufficit delictum vagationis ad pri-
33 uationem 7.q.1.non oportet,& c.ſeq.† Duodecimo quæro,
ſi clericus ex iuſta cauſa abeſt,ſed monitus vt redeat venire re
cuſat.Dicit Inn.quod priuari poterit eccleſia.arg.15.q.3.ſicut
autem.& c.abſu.Idem tñ Inn.ſ.in e.gl.vr̃ dicere citationẽ nõ
eſſe neceſſariam niſi per edictum,dicit enim quod habẽs be-
neficium debet comparere,nec eſt tranſmittẽda citatio poſt
edictum emiſſum,& expectationem ſex menſium,vt hic: &
poterit eius beneficium aſſignari alicui qui eius neceſſitates
ſuppleat.præfertur enim publica vtilitas priuatę 7.q.1.imita-
tiones,& multis alijs c.tñ Inn.non vr̃ in hoc perſiſtere,per id
34 quod dico in ſeq.q.Decimotertio quęro,† ſi clericus habet
præſumptiue eccleſiam pro derelicta.dicit Inn.quod ſtatim
vacat,& præſumitur vehementer habere pro derelicta ſi acci
pit ſecundam quę requirit reſidentiam, vel accipit vxorem:
vel ſi ſolennem agit pœnitentiam 87.di.c.fi.50.placuit 85.di.
ſi quis ſacerdotum ſ.e c.1.& a.& ſ.c.proxi.a 1.qõ a.ſi quis iã,
& procedunt hęc ſi prima ſimiliter reſidentiam requirit,for
te tñ melius dr̃ ſm Inn.quod nunquam in caſu prędicto cõ-
ferendum eſt beneficium, quia & ſi vacet de iure, non tñ de
facto,niſi prius ſibi ſententialiter abiudicetur.i. priuetur ꝯ.de
conceſ.præb.literas ſ.c.ex parte.& ſatis colligitur ſ,ti.proxi.c.
1.Op.ad hoc ꝯ.ti.eo c.de multa.Sol.fallit ibi ſm Inn.pro hoc
facit quod no.de conceſ.præb.cũ nnſtris, dic quod verior eſt
ſecunda pręcedens opi.Nam ꝑ ꝑ abſentiam non vacat benefi
cium ipſo iure:ſed opus eſt priuatione:vt hic in ver. ſpoliari.
Op.ad hoc de eo quod no.de conſe.diſ.1.non oportet,dicunt
Lau.& Io ꝙ ſi clericus tandiu abſit quod dubitetur an viuat,
deſinit habere liberam adminiſtrationem.Sol.illud non pro
batur iure:& hæc decr.probat ꝯtrium. Decimoquarto quęro,
35 ſi diſpenſabitur † cum priuatis an ſurrogati remouebuntur.
Glo.vlt.ꝙ non pro hoc eſt quod no.de elect.innotuit.ad fi.&
dic vt ibi dixi.Ex hoc gl.ar.ꝙ qui depoſuit nõ poteſt reſtitue-
re,quod colligitur ex eo quod dr̃ degradationem non ꝓmul
gandam vt poſſit diſpenſari.Ad quod op.e.gl. ibi ar.ꝯ.& non
ſol.dic quo ad hoc c.ꝙ non potuiſſet legatus reſtituere, quia
proceſſit vt delegatus:vt dicit gl.pe.& ſic poſtquam functus
eſt officio,non habet ſe impedire.de offi.dele. in literis.Gñali
ter autem dic,ꝙ ſolenniter degratum ſolus Papa reſtituit de-
poſitum,non verbotenus reſtituit ẽt qui depoſuit 2.q.6.ideo
de hoc de cle.excommu.clerici.licet gl.7.q.1. ſi quis pſbyter.
diſtinguat inter depoſitum pro crimine & pro contumacia.
de hoc in Spe.ti.2.§.nunc oſtendendum,ver.9.& in hac gl.vl.
ibi l.1.in fi.præſes prouinciæ quem damnauit reſtituere non
poteſt,cum pecuniariam ſñiam reuocare poſſit,& idem dicit
36 ſequens.† Decimoquinto q̃ro,an nolens ordinari a poſſit ex
a communicari.Sol.Abb.ꝙ ſic per hanc lr̃am: quia ſicut nõ re
b ſidens priuatur b beneficio: vt hic per totum ti.ita nolens or-
turo,dẽt illud adiectiuum,vacaturo,referri ad verbum cõfe-
rendo,& ſic ſufficit quod vacet tempore quo confertur:quia
tunc eſt verum dicere ꝙ etiam eſt vacaturum niſi cõferatur:
conſtat autem ꝙ ẽt nouiter creatũ, vacat donec conferatur,
per omnia iura quę dicunt finem ſpectandum,quæ allegãtur
per glo.de elect.dudum 1.de cenſi.ſcientes. Pro declaratione
6.ſunt videnda.Primo,an diſpoſitio quæcunque poſſit cõcer-
nere futura. Secundo, an ſit ſpectandum initium,an mediũ,
an finis:& hoc in gñe. Tertio,an ſuper non ente poſſit diſpo-
ni.Quarto ſpãliter in reſcriptis,an debeat attendi data,an præ-
ſentatio,an executio,vel aliud tempus. Quinto de iuſtifican-
do illam cle.Sexto de rñdo ꝯrijs,de primo dixi in d.cle.de ſe-
cundo dixi de elect.dudum 1.de 3.etiam dixi in d.cle.& de ec
cle.j.ędi.ad audiẽtiam 2.de reliquis etiam ibi dixi. Sed adhuc
hic reſumo.de quo hic diſtinguunt Hoſt.& Pe.& ego fortius
37 ſic,cum quęritur, an † in reſcriptis data, vel præſentatio, vel
executio debeat attendi.dic, quod aut quæritur de ſubſtantia
reſcripti, aut de effectu 1.caſu attendatur data, vt ſi quæritur
an reſcriptum ſit validum an inualidum,vt ꝑ ꝑ obreptionẽ,
de reſcrip.conſtitutus,& c.cum adeo.& c.ſed proponente, &
c.grã.li.6.Si quo ad effectum,aut quo ad intrinſeca,vt quia q̃-
ritur quid includatur in reſcripto:aut quo ad extrinſeca,vt q
quęritur de alijs effectib. Si quo ad intrinſeca, ſemper attẽdi-
mus datam,quo ad hoc,ꝙ illud quod nullo modo compræ-
henditur ſub reſcripto,vt quia nõ erat in rerum natura.d.cle.
fi.vel ex alia ratione non poterat comprehendi ſub verbo re-
ſcripti,vllo modo nunquam comprehenderetur, de reſcrip.ſi-
gnificauit,& c.fi.& c.ſi eo tempore.lib.6.de tranſact.ex lr̃is.Si
autem aliquo modo poterat comprehendi, vt quia verba re-
ſcripti erant gñalia. & id erat in rerum nã, licet eſſet ſub alia
qualitate,dummodo tempore executionis poſſit comprehẽ
di,ſufficit d.c.ei cui.& pro hoc verificatur quod no.de reſcri.
ſtatutum,in prin.li.6.in gl.habentib.in fi.quę dicit,ꝙ ſi cauſa
committitur non canonico, qui poſtea factus eſt canonicus,
non ſufficit,quia attenditur initium. Nam qualitas in iudice
requiſita ad hoc vt poſſit ea cauſa committi,ſe habet tãquam
quid ſubſtãtificum:alias enim iuriſdõ non imprimitur in ip-
ſum deficiente qualitate cleri.in quo etiam debet conſidera-
ri litera ibi,quæ dicit,ꝙ cauſę non committantur niſi canoni
cis &c & ſic ab ipſo initio qñ committuntur.exigitur ꝙ ſint
tales.Si vero quo ad extrinſeca, aut in reſcriptis litigioſis, aut
in beneficialibus,de primis quęri poteſt de multis effectibus,
aut enim quærimus a quo tempore iuriſdictio non compe-
tat.& de hoc de teſt.ſpo.ex conquęſtione,aut qñ dicatur ꝑpe-
tuata,& de hoc de offi.dele.licet,& c.cum plures,li.6.Aut qñ
ex vno reſcripto fiat alteri præiudicium,& de hoc de reſcri.c.
1.& c.ſi autem,& c.plerunq;,& c.ex tenore,vel qñ præueniat
reſcriptum,& de hoc de app. vt debitus, aut incipiat currere
tempus ad decidendam cauſam,& de hoc de ap. ſuper eo. Et
de ſimilibus effectib.dicendum eſt prout in diuerſis caſib. in
iure diſponitur de beneficialibus:aut quęrimus quo ad ꝑpe-
tuandam grãm,& dic vt de offi.de dele.ſi ſuper gratia.lib.6.iũ
cto c.ſi cui.de pręb.eo.li.& quod ibi no.in gl.fi.aut quo ad aſſi
ciendum beneficium & præueniendum ordinarios collato-
res,dic vt de reſcrip.tibi qui.& c.duobus,de conceſſio.præb.ſi
ſoli.& c.ſi capitulo.li.6.& ſic de alijs. De quinto.ſ.de iuſtificã
do d.cle. fi.quod eſt quęrere an procedat de iure,& in hoc gl.
vlt.ibi.Pau.& Zen.& communiter hic ſcribentes dicunt qđ
ponit caſum ſpecialem.Io.de Lig.dicit ꝙ de iure,quia duo re
38 quiruntur vt aliqua † diſpoſitio ſubſiſtat,ſubiectum,& quali
tas.i.ſubſtantia & forma 1.q.1.detrahe.de bap.debitum.dictio
autem,vacaturo,non poteſt trahi ad rem non exiſtentem tẽ
pore diſpoſitionis,licet ad qualitatem non exiſtentem ſic.ff.
de au.

ADDITIONES.

a An nolens ordinari. Adde doct.in capitul.cum in cunctis, in §. de inferior. de elect.

b Non reſidens priuatur. Adde cap.ſi quis 6.q.1.glo. & Archid in cap. ſi quis presbyter.ea.cauſa,& 2.

Digitized by Google

non erat in rerum nã tp̄e diſpoſitionis. Nam qñ diſpoſitio
39 habet tractum ad futurum, poteſt diſponi etiam ſuper nõ en
te: vt dixi in 11. rõne, vnde puto quod tutius eſt in hærere alte
ri opi. nam ſi fuiſſet de iure id quod ibi diſponitur, Papa non
fuiſſet vſus verbo ſtatuimus, iuſtificando tñ ꝙ ẽt de iure pro-
cedat, dico ꝙ qñ fit gr̃a ſuper vacaturo duplex eſt diſpoſitio. j.
eſt per ipſam gr̃am. 2. eſt per collationem quę poſtea fiet. & li
cet quo ad ſm̃ diſpoſitio cõferatur in futurum: quia collatio
fieri dẽt ſolum cum vacabit, tñ quo ad primum conſumatur
& dr̃ gr̃a d. c. ſi ſuper gr̃a. de præb. ſi cui. & c. fi. lib. 6. ſic ergo cũ
ſit diſpoſitio de præſenti dẽt cadere ſuper aliquo exiſtente. be
neficium autem poſtea creatum tunc non exiſtebat. Nam ẽt
40 mandatum † de prouidendo eſt particulare & indiuiduum:
licet ſit in certum, de offi. dele. ex parte 1. & qñ poſtea certifi-
cabitur eſt ac ſi ab initio fuiſſet de illo ſolo mandatum, d. c. ex
parte. Sed ſi Papa mandaſſet de beneficio nõdum creato, gr̃a
non tenuiſſet tanquam ſuper non ente. ergo nunquam com
prehendit nouiter creatum, & hęc rõ vr̃ vrgentiſſima: quia ſi
comprehenderet nouiter creatum, oportet dici ꝙ diſpoſitio
non hñs tractum ad futurum poſſet fieri ſuper non ente, ꝯ
id, de re iud. abbate, poſt prin. li. 6. & de eccle. ędi. ad audientiã
2. Nam hęc diſpoſitio. i. ipſa gr̃a reſpectu ſubſtantię ipſius gr̃ę
ſtatim hẽt effectum a die datę. de reſcrip. eam te. d. ca. ſi ſuper
gr̃a. Et hoc præſuppoſito venio ad 6. vt ſoluantur rõnes ꝯriæ.
Ad primam dico, ꝙ licet in nouiter creato eſſet votum captã
dę mortis: ſunt tñ alię rationes prohibentes, quas nunc dixi.
Ad ſecundam dici põt ſm̃ Lap. ab. ibi: quod non eſt vera, ſm̃
quẽ ſi ſupprimitur beneficium de re ipſa: vt quia deſtruitur
caſmate vel alluuione, pro hoc no. 12. q. 2. ſine exceptione, in
gl. pe. tunc non dẽtur impetranti, ſed ſi miniſterio hoĩs citra
Papam talis ſuppreſſio non pręiudicat impetranti quin ſibi
dẽtur, extrauag. Io. 22. execrabilis §. q̄ oĩa. & extra. ſedes Apo-
ſtolica. & extraua. Benedicti. dudum ſęcilicis, in quo licet poſ
ſet inſtari: quia ſuppreſſio concernit proprietatem, collatio ti
tulum, & ſic licet Papa mandauerit conferri, non per hoc vr̃
abſtuliſſe ptãtem collatori ordinario, qui ſi alias habebat ptã
tem vtendi vel aliter diſponẽdi de proprietate beneficij, hoc
poſſit, cum talia poſſint ẽt fieri qñ beneficia non vacãt, de do-
na. conſultationib. de hoc dixi de exceſ. pręla. ſicut, dic tñ, ꝙ ſi-
cut in c. conſultationib. talis donatio de proprietate beneficij
fit ſine pręiudicio intitulati, ita dẽt fieri ſine præiudicio impe
trantis, alias poſſet inferior indirecte tollere gr̃am Apoſtoli-
cam, ꝯ id de iud. cum veniſſet, de confirma. vtili. c. 1. & 2. pro
hoc facit quod no. Arch. de pręb. cum de beneficio. li. 6. vbi di
cit quod collatio facta per abbatem, per quam inmutat̃ ſta-
tus beneficij: vt quia prioratum ſecularem confert regulari,
non immutat ſtatum beneficij in præiudicium ſuperioris, vt
pro hoc ſit neceſſe ſuperiori facere de hoc mentionem qñ ip
ſe conferet. Ad tertiam, quartam, & quintam ſimul, dic, qd̃
ſub diſpoſitione bñ poteſt includi id quod erat ſub qualitate
non includibili, dum tñ tp̄e cõſumationis ſit ſub qualitate in
cluſa, ſicut in caſu c. ei cui. Sed id quod nullo modo erat in re
rum nã, & ſic tp̄e diſpoſitionis, nõ potuit illo modo includi,
non vt dixi iuſtificando cle. illam, caſus. n. ſunt diuerſi. Nam j.
caſu potuit gr̃a hẽre ſubſiſtentiam, ſaltem, quo ad ſubſtantiã,
ſecundo non. Ad ſextam, de c. cum M. r̃ndeo per id quod di-
cit gl. vlt. in fi. in d. cle. ꝙ non hẽt locum in expectante præbẽ-
dam ex vi canon. tunc. n. debetur ſibi præbenda non tm̃ vaca-
tura, ſed etiam cum primum facultas ſe obtulerit, & ſic etiã
de ſuperexcreſcentib. d. c. cum M. de præb. relatum, de conceſ.
pręb cum ſuper, procedit ergo illa cle. in eodem q̄ ſpectat ſim
plex bñficium vacaturum, vt ſtemus verbis illius clem. prout
vacent, ne alia iura corrigantur, de elect. cum expediat. li. 6. Ad
ſeptimam patet ſolutio ex eo quod dixi in præceden. ſol. quia
illa cle. procedit in eo tm̃ qui ſimpliciter expectat vacaturũ.
Sed canonicus nõ ſimpliciter expectat vacaturum. ſed quam
primum facultas ſe obtulerit. Ad octauam dic, quod in l. fi. C.
quę res pigno. obli. po. fuit diſpoſitio gñalis, in cle. fi. particula
ris ſed incerta: vt dixi iuſtificando ipſam. Item ibi de nullo vel
modico præiudicio, quia nõ plus dẽt, licet bona etiam poſtea
quæſita ſint obligata, ſed in clem. fi. de magno præiudicio agi
41 tur, quo caſu diſpoſitio † gñalis non comprehendit futura.
ff. de au. & ar. le. ſi ita. Ad nonam de c. quia circa, dic, ꝙ ibi fuit
42 diſpoſitio † indefinita quæ æquipollet vniuerſali. de elect. vt
circa. li. 6. in cle. fin. particularis, licet incerta, vt proxime dixi.
Item in ca. q̄a circa, in beneficijs in quib. fit lata interpretatio.
de ver. ſig. olim. in cle. fi. Impetrationib. reſtringendis. Ad de-
cimum dico, quod ædificio futuro nõ acquiritur ſeruitus, vt

§. ille caſus, de lega. 1. l. pe. ratio, quia legatum & inſtitutio ha-
bent tractum ẽt ad futurum tempus, nec expedit quod inſti-
tuti vel legatarij conſenſus accedat. ſecus in ꝯctu. Non. n. po-
teſt donari res quæ nondum eſt, de re iud. Abbate. poſt princ.
li. 6. quia in ꝯctu requiritur pſona vera vel ficta cui acquiratur,
& ſic res etiam ſup̄ qua fiat diſpoſitio p̄ verba de præſenti re-
quirit̃ quod ſit in rerum nã d. ca. abbate. Ad 11. dico, ꝙ in illis
legib. diſpoſitio totaliter habuit tractum ad futurum. Itẽ ibi
diſponitur ſuper ente, quia ſuper prædio, cuius fructus futuri
venduntur, non tñ ſimpliciter eſt neceſſarium, ꝙ ſuper ente
diſponat̃, ex quo diſpoſitio totaliter in futurum confert̃. Sed
in cle. fi. ſub mandato de vacaturo venit etiam ſi quod vacat
tp̄e datæ, de præb. ſi poſtquam, vbi hoc no. in gl. 3. Item in illa
cle. diſpoſitio fuit particularis, ſed incerta, vt ſæpius dixi, quæ
reſtringitur ad certam præbẽdam ſub qualitate ſi vacat. opor-
tet ergo ꝙ tp̄e datæ ſit in rerum nã. Ad 12. de adiectiuo, dic, ꝙ
in cle. fi. gr̃a non poteſt tota trahi ad futurum, quia hẽt aliqd̃
de p̄ſenti ſicut ſ̄. dixi, quia ſtatim eſt gr̃a, vnde fateor ꝙ ſufficit
ꝙ de beneficio verificetur verbum, vacaturo, tunc cum vacat
vt tunc de præſenti ſit verum dicere ꝙ fuit vacaturum, & nũc
vacat. Sed requiritur etiam aliud ꝙ hoc tp̄e beneficium eſſet
in rerum nã. Ad 13. de intrib. probantibus finem ſpectandum,
dic ꝙ loquitur de diſpoſitione totaliter hñte tractum ad fu
turum, vt in eis patet: vt autem p̄dixi gr̃a de futuro præſuppo
nit aliquid de p̄ſenti. ſ. ipſam gr̃am, quæ eſt loco tituli. vt not.
44 de reſcrip. mandatum. Sexto op. ꝙ collatio † facta p̄ capitulũ
alteri quam impetranti, non valuerit ĩ. de conceſſ. præb. ppo-
ſuit. gl. 3. hic format & non ſoluit ſpecifice. ibi autem gloſſ. in
verbo aſſignauit. intelligit illud vt concordet huic, quod ẽt in
ualuerit collatio, & idem dicit ibi in verbo, de vacaturis, in fi.
& idem etiam dicit in gloſ. penultim. Sed verius eſt quod ibi
collatio non valuit, quia ibi vltra mandatum factum ordina-
rio fuit datus executor ad prouidendum, quo caſu afficitur p̄-
benda ſm̃ formam capituli, ſi c. de conceſ. præb. lib. 6. hic autẽ
ſimpliciter mandatum fuit ordinario nullo dato executore.
tenet ergo collatio hic alteri facta, de conceſ. pręb. ſi ſoli. li. 6.
Septimo op. ad idem, quia ex quo præcepit huic dari, p̄ conſe
quens prohibuit dari alteri. ff. de condi. & demon. cum ita, de
procur. Pomponius §. ſed is, alias §. denique, & ſic collatio fa-
cta ꝯ l. animatam. i. Papam, qui habet iura in ſcrinio pecto-
ris, de conſt. c. 1. li. 6. ergo non tenet. Nam nec tenet id qd̃ fiet
ꝯ l. animatam. C. de leg. l. non dubium 10. di. vides, de poſtu. c.
fi. durius autem agitur cum miniſtro l. quam cum l. ff. de arb.
Celſus, & l. pręced. Glo. 2. etiam format hoc, nec ſol. dic quod
verũ eſt quod Papa mandãdo, quod huic detur, vr̃ prohibere
ne alteri detur. Sed tñ ſi detur, quid iuris, iam diſpoſitum eſt
hic. ſ. ꝙ collatio tenet, licet illi ſint puniẽdi, ſic etiam cum fit
ꝯ l. pœnalem, tenet ꝯ factum, ſed punitur d. l. non dubium, &
d. c. fi. de poſtu. vbi hunc articulum explicaui. Item non eſt ve
45 rum † quod ſimpliciter agatur durius cum miniſtro l. qñq;
durius cum l. ff. de iure pa. ſi libertus, vbi alienatio facta in frau
dem legis ipſo iure non tenet. ſed facta in fraudem hominis
tenet, licet poſſit reuocari: in quo Cy. C. de tranſact. ſi quis ma
ior. & de iuriſd. om. iud. in criminali. dicit ꝙ durius agit̃ cum
l. quam cum homine, qui non eſt miniſter l. & ſic loquitur l.
ſi libertus. Sed ſi eſt miniſter legis durius agitur cum eo qui
cum 50. di. l. Celſus, qd̃ reprobat Bar. ff. rem ra. habe. amplius,
quia ſm̃ tp̄a ſforum, arbiter non erat miniſter legis, cum ex
dictis eius non ſurgeret actio vel exceptio, quæ hodie ſurgit.
C. de arbi. cum antea. ſ̄. de arb. p̄ tuas, quod non placet. Nam
negari nequit quin ſm̃ tp̄a. ff. ptãs arbitri in multis fuit limi-
tata & tradita forma procedendi: vt patet. ff. de arbi. p̄ totum,
& ſic tunc etiam fuit miniſter legis, & eius ptãs fuit legitima
. i. a legib. introducta. Nam etiam de iure ſforum, arbitria ſunt
ad inſtar iudiciorum, de arb. l. 1. vnde ſoluando dictum Cy. di-
co ꝙ rõ eſt, quia contemnendo miniſtrum legis contemnit̃
etiam lex, non ſic econuerſo. Ideo durius agit̃ 1. caſu. Bart. aũt
in d. l. amplius, dicit ꝙ quo ad inducendam actus nullitatem
durius agitur cum lege. p̄ d. l. ſi libertus. Sed quo ad pœnã ex-
trinſecam durius agitur cum homine di. l. Celſus, rõnem nõ
reddit, ſed poteſt reddi, q̄a lex põt inducere formam ſubſtan-
tialem, & ita vr̃ inducere eo ipſo ꝙ tradit, niſi alio reſpectu ap-
pareat ꝙ ſit non ſubſtantialis, de elect. q̄a pp̄, homo autem nõ
proprie tradit formam actui ſi mandat ſub certa forma aliqd
fieri. Sed magis proprie vr̃ arctare perſonas: ita ꝙ ſi ꝯ ſit non
dr̃ factum ꝯ formam ſubſtantialem: ſed dr̃ non eſſe ſeruatum
mandatum ĩ. de ma. ꝯ. ꝯ inter. eccle. c. 1. 2. & 3. & hic, & ſic eſt
locus pęnæ, & hoc niſi is qui dat formam daret etiam ptãtẽ
cum for-

Digitized by Google

& ɔ̄rium.C.de rei ven.ſi fundum,vbi ſi denunciatę,& ꝓhibē
te dño fundi,aliquis emit eum ab eo ꝗ detentabat,dr̄ non rō-
ne emere,& eſſe male fidei,ita ꝙ ab emptore repeti pōt fun-
dus cum fructib.Ad idem ff.de eden.q̄dam,vbi ſi denunciatū
fuit hr̄di ne tradat rōnes legatario cui legatæ fuerant,tenetur
ad intereſſe.Ad idem. ff.ad l.fal.dolo.vbi dr̄ dolo non carere
is qui poſt motam controuerſiam ſuꝑ hr̄ditate dedit legata,
non pſtita ſibi cautione de reddendis eis ſi euicta fuerit hr̄di-
tas.Gl.3.dicit ꝙ ſolum mandatum Papæ nō ſufficit vt ius ha
beatur in præbenda.ff. de pig.acti. non eſt mirum,vbi ſi iuſſu
magiſtratus pignus conſtituitur non dr̄ conſtitutum niſi vē-
tum fuerit in poſſeſſione. Ad idem ſ̄.de re iudi.cum aliquib.
dicit ergo gl.ꝙ canonici ſunt obligati ꝑſonaliter,ſed prębēn-
da non.ff.de ɔ̄hen.emp.l.fin.in fi.vbi ſi quis ɔ̄ſtituit ſe daturū
Titio centum modios frumēti ex ſuo p̄dio:& deinde vendi-
dit p̄dium,non tenetur emptor ad illos modios. Ad idem. ff.
de polli.l.2.vbi ſi quis vouet rem,ipſe ꝑſonaliter obligatus eſt
non res,& hoc ꝓſequitur gl.vſq;ad finem,& clara eſt.Et quā-
48 tum ad mām huius c.qn̄ teneat collatio † facta ɔ̄ mādatum
Papę,dic vt no.gl.J.de conceſ.præb.ſi ſoli.li.6.& dixi ſ̄.in 6.ɔ̄-
rio,& J.in 11.ɔ̄rio,& eſt vera gl.iſta:qa hic non fuit affecta p̄-
benda,ſed tm̄ ipſi canonici ꝑſonaliter obligati, ideo puniunt̄
de contemptu.valet tamen collatio.Sed quo ad id quod dicit
de denunciatione,dic ꝙ leges præalle.non probant ꝙ denun-
ciatio impediat ɔ̄ctum:ita quod non fiat translatio dñij ſi trā
ſferēs eſſet dñs:imo valet,ſed ſi denuncians habuit ius denun
ciandi,is in quem fit tranſlatio,ex hoc efficitur malę fidei : vt
in l.fundum,& ipſe transferens dr̄ dolo facere:vt di. l.q̄dam,
& d.l.dolo,& ſic faciunt quantum ad hoc c.quia ēt canonici
dicuntur eſſe in dolo,& puniuntur:quantum autem ad p̄ben
dam is cui confertur,non eſt malæ fidei:quia impetrans non
hēbat ius in p̄benda vt prędixi,& de hac denunciatione nota.
Inn.de offi.deleg.ſane 1. vbi dixi,& dic ꝙ in caſu l. ſi fundum,
tunc fit emptor malæ fidei qn̄ ſciuit ius competere denunciā
ti,vel in dubio:ſed ſi ſcit ei ius non competere,ſecus.C.de re-
ſcin.ven.ſi maiorū,vbi optime probatr̄ in tex.& gl. Et proce-
dunt hæc in denuntiatione facta ante ɔ̄ctum: ſed ſi poſt, non
nocet,nec facit eum,cui fit,malę fidei.ff.de vſuca.pro empt.l.
pe.& quod ibi no.gl.quod procedit ſi acquiſiuit ex titulo,ſe-
cus ſi ſine.ff. de peti.herc. item veniunt §. petitam,dicit autē
Inno.in d.c.ſane.ꝙ creditor non poteſt agere ɔ̄ creditorem ꝗ
prohibet debitori:quia ex illa prohibitione nullum fit ſibi p̄-
iudicium:quia non ob.prohibitione petere poteſt.ar.ff.de re
iu.ſępe,nec prohibitio eſt modus tollendæ actionis d.l. ſi fun
49 dum,de ipſo autem debitore † an poſſit agere vt remittatur
denunciatio.Innocent.ibi.argu.pro & contra.nec firmat , ſed
potius videtur ſentire quod non : quia habet alia remedia ,
qa poteſt petere cautionem ab eo qui ſoluet quod eum ɔſer-
uabit indemnem.ff.de rei ven.is a quo: & l.ſeq. dic verius,qđ
vterque poteſt agere per condictionem l. diffamari. C. de in-
ge.ma.de qua de conceſ. præb.cum ſuper.Intereſt enim vtri-
uſque debitoris,quia eſſet in dolo transferendo,ꝑ l.dolo,ad l.
falci.creditoris,quia ſi in eum fieret translatio, ex illa denun-
ciatione poſſet fieri malę fidei.d.l.ſi fundum.Nono op.ad idē
nam canonici debuerunt præciſe obedire Papæ 19.di.in me-
moriam,de reſcrip.ſi qn̄, & ſic debuerunt cogi ad conferen-
dam impetranti prębendam,quam alij tulerant vt puniantur
in quo deliquerunt,de tempo.ord.literas. Sol.ſatis puniūtur
in hoc quod tenentur de communib.redditib.prouidere,prę
bendam autem alteri collatam non pñt huic conferre,qa te-
nuit collatio , cum impetrans non habuerit ius aliquod affi-
ciens præbendam,vt dixi in præcedenti ɔ̄rio . Decimo op.ad
hoc,ꝙ imo habuerit ius ꝑ lr̄as pręceptorias, cum etiam mo-
50 nitorię † tribuant ius, inantum ꝙ Papa dando executorias
dr̄ exequi factum prędeceſſoris qui dedit monitorias,de reſc.
lr̄is.Sol.Inn.ꝙ ſucceſſor ibi vere exequitur factum prędeceſ-
ſoris;quia ex quo prędeceſſor incepit, dando monitorias, te-
netur ſaltem de honeſtate,niſi aliqua iuſta cā ɔ̄ faciat. Sed di-
cit Adrianus nec per hoc ſequitur ꝙ impetrās hēat ius in rę.
Hoſti.dicit quod imo eſt efficax argumentum,hēt enim ſal-
tem ius ꝙ in eluſionem mandati Apoſtolici non dēt prębē-
da alteri conferri:ita quod, ſi confertur, ius impetrantis non

procedit quod hic dr̄:quia non habet ius antequā in canoni-
cum ſit receptus.Si autem fuiſſet hic receptus ſm̄ Inn.hēret
actionem ad præbendam vacantem,ſi alius eum non p̄cedit
ar.ſ̄.c.relatum,& c.dilectus,& c.dilecto,de conſt.cum M.J.de
conce.pręb.cum ſuꝑ. Et in h.d.Inn.quod licet receptus in ca
nonicum non habeat ius in p̄bēda,niſi ſibi aſſignetur ſ̄.c.dile
ctus,tn̄ ille ad quem pertinet collatio,non hēt ptātem confe
rendi eam niſi canonico qui receptus eſt canonice ſeruata d
ſtinctione de qua de maio.& obed. ſtatuimus,petet ergo ſibi
aſſignari prebendam,& ſi alteri fuerit collata,aget cum ſupe-
riore vt eā ſibi aſſignet.ar.de iure patro.nullus,& poſtea aget
ɔ̄ detentorem præbendæ. Alij dicunt,vt refert Inn.quod ſine
alia aſſignatione aget ɔ̄ detētorem.ar.ſ̄.c.inter cætera,ex quo
enim eſt receptus in canonicum , ius hēt in prębenda , q̄ ſibi
ſuo ordine eſt deferenda,cum connexa ſint iura canonicatus
& prębendæ.ar.ſ̄.c.relatum,& de conſti. translato. licet aliqñ
differant collatores præbendarum ſ̄.c.dilectus 1.de conceſ.p̄-
ben.c.2.Ex hoc ſm̄ Inn.apparet,quod male faciunt executo-
res deputati pro pluribus receptis in canonicos in hoc,quod
quilibet excommunicat eum ad quem pertinet collatio pri-
mæ prębendę,quę vacauit,niſi eam conferat ei cuius eſt exe
cutor. Nam ſolius executoris conceſſi primo impetranti iu-
ſta eſt ſnīa,vnde ſi decętero alij executores hoc pręcipiant pro
quib.ſunt dati,male faciunt ſi ꝑꝑ hoc excommunicant : nec
tenentur collatores,& hoc niſi malicioſe adimpleant manda
tum iuſtum,& poſtponant iniuſtum: quia tunc ligantur per
excommunicationem,ad hoc de reſc.cum contingat.dic ve-
riorem primam opinionem quo ad hoc quod impetrans di-
recte non agit pro præbenda,niſi ſit receptus in canonicū. tn̄
ſi datus erat executor ad ꝓuidendum,vel ad compellendum,
bn̄ afficitur p̄benda ſeruata diſtinctione de qua J.de conceſ.p̄
ben.ſi ſoli.lib.6.& collatio alteri facta eſt nulla, ſed non ꝓprie
petit præbēdam,ſi non eſt ſibi collata:qa non dr̄ adhuc hēre
ius in re,quod ꝑ ſolam collationem acquirit̄.e.ti.c. pe.in fi.li.
6.de conceſ.præb.c.ſi.e.li.Quo ad vltimum vero dictum Inn.
dic ꝙ qn̄ ſunt diuerſi executores,inter ipſos ad cognoſcendū
quorum ptās ſit præferenda,eſt locus c.paſtoralis,in princ.de
reſc.cum.n.loquat̄ de delegatis, locum hēt ēt in executorib.
qui ſunt delegati.Propterea de ipſis tractatur in titulo de offi.
dele.vt in c.ſi ſuper gratia.de offi.delega.lib.6.& ibi hoc no.in
gl.3.de reſcrip.tibi qui,in gl.2.Sed quo ad collatorē, ad ſcien-
52 dū q̄bus debeat parere , eſt locus c.cum ɔtingat. de reſcrip.†
Quæro circa hoc,an receptus in canonicū poſſit agere ɔ̄ cū ꝗ
contulit præbendam alteri, dicit Inn. videri ꝙ non,niſi forte
de dolo vel in factum ad expenſas.ar.ff.de dolo.l. 1.& pro hoc
eſt ꝙ no.de renun.ſanè.& c.veniens.de ap.cū ſpeciali.de ɔceſ
ſio.p̄ben.c.1.li.6.Scđo q̄ro,ſi agitur ɔ̄ cum cui fuit facta col-
53 latio † an collator poſſit aſſiſtere liti.dicit Inn.quod ſic,ſicut
venditor aſſiſtit emptori.ff.de euict.ſi rem quam §.ſi vero J.
de emp.& vend.c.ſi.pro hoc de re iud.c.pe.quia poteſt ſua in-
tereſſe.Nam ſi euinceretur præbenda teneretur de conſimili
ꝓuidere ſ̄.c.inter.ad hoc J.de iurepatrona.paſtoralis. Ex hoc
& ex dictis in p̄cedēti qōne patet,qđ in collationib.principa-
lis,qui hēt defendere collationē,eſt is cui fit collatio.Opp.ad
hoc,ꝙ imo ēt collator poſſit principaliter defendere,ſicut di
cimus in electorib.q pñt principaliter proſequi electionē, de
electione ſuꝑ eo.& c.dudū 1.& c.vt p̄terite,ꝑ hoc de iud.exhi
bita.Soluit Inn.aliud eſſe in electoribus. rō diuerſitatis eſt,qa
nō dicitur electio ꝑfecta quouſq; ſit ɔfirmata: ideo electores
ꝓſequuntur quouſque cōfirmata fuerit:ſed poſt cōfirmatio-
nem,ſi ageretur cum electo , non vocarētur canonici:nec ēt
ad defenſionem admitterētur tm̄ functi officio ſuo. Ex hoc
no.ꝙ poſt ɔfirmationē idem ius eſt in electo & ɔfirmato,qđ
eſt in eo cui ſit facta collatio. Nā collatio habet vim electio-
nis & ɔfirmationis.ꝙ no.Inn.de cā poſ. cum olim.& expreſ.
54 ſius J.de exceſ.præla.inter.† Tertio quæro, an contra ɔfirma
torem competat actio dicit Inn.ꝙ non ſicut nec ɔ̄ collatorē
prout dixi ſ̄.q.1. Quarto quæro, an ꝑ ſolas monitorias poſſet
impetrans obtinere id ꝙ hic dicitur.Inn. dicit ꝙ non:niſi in li
teris eſſe clauſula . alioquin damus tali in mandatis vt vos ad
hoc compellat. Op.ad hoc de reſcrip. capitulum.Soluit Inn.
ſm̄ quoſdam,quod condictione ex hac decre.poteſt quilibet
pro

Digitized by Google

ſed tãtum cum opus eſt, vt quia non paretur monitorijs. Sed
ſaluando præcedentem opi. dicit Hoſt. ꝙ iſti noluerũt dicere
ꝙ ad pręben dam hẽat actionem ꝑ monitorias, ſed ſolum, ꝙ
hẽt præuentionem. arg. ỹ. de iurepa. cum aũt, ꝙ non ꝓcedit,
prout hic dr̃: & eſt rõ in textu: q̃a ↄtulerunt in cluſionem mã
dati apoſtolici, quę cluſio non vr̃ locum hr̃e cum emanarũt
ſolę monitorię. de præceptorijs aũt bene vr̃ locum habere, rõ
verius eſt ꝙ ex ſolis monitorijs non põt competere ius ↄſe-
quendi id de quo hic. ſed ex p̃ceptorijs ſic. ꝙ ẽt voluit ſequens
opinio. Refert enim Innocent. alios dicere quod collator be-
neficij qui ſine cã noluit mandatum Papę implere in præiu-
dicium impetrantis, peccauit in eum, & tenetur crimine ſtel
lionatus. ff. de crimi. ſtell. l. 3. & de hoc hr̃ de teſtib. c. teſtimo-
nium. Et expreſſius colligr̃ ex ſequenti opi. dicit. n. Inn. quoſ
dam dicere, ꝙ id quod hic dr̃, locum hẽt tãtum qñ pręcepto-
rię impetrant. ar. de reſcr. capitulum. Nam nemo aſtringit ex
ↄſilio. 14. q. j. ꝙ debetur. ff. man. l. j. regula nullus ex ↄſilio. li. 6.
& ſic eodem modo non dẽt aſtringi monitione. Alij tñ, vt re
fert Inno. ↄ̃dicunt: q̃a ẽt monitioni Papæ obediendum eſt, ſi
eſt pura: maxime quia non eſt ſine mãdato. Et iura quę dicũt
quem non teneri de ↄſilio, loquũtur tm̃ de ↄſilio ꝙ datur in
fauorem eius cui ↄſulit, ꝙ eſt ſingulariter no. ꝓ hoc eſt ꝙ dr̃,
55 ꝙ rogamen † maiorum hẽt vim p̃cepti, vt no. qui cle. vel vo.
inſinuante. Alij, vt refert Inno. dicunt nihil hic fieri de neceſ-
ſitate iuris, ſed de gratia, & ſic ſm̃ iſtos, ẽt in pręceptorijs nõ
competit actio ↄ̃ non parentes, & hęc dicta ſunt ſubtilia, ſed
hodie non expedit inſtare, quia non dãtur monitoriæ, ſed ab
ipſo initio danr̃ executorię: de quarum efficacia no. ỹ. de ↄceſ.
præb. ſi ſoli. lib. 6. in quo ad ſuperius dicta puto ꝙ dixi in prin-
cipio huius q̃onis, ꝙ ius ↄſequẽdi id de quo hic, ſurgit ex prę
ceptorijs non adimpletis. de monitorijs autem iure non pro
batur ꝙ ſit idem in eis, & ſic potius dicendum eſt ↄ̃rium: q̃a
ſi monitoriæ haberent vim præcepti, fruſtra darentur pręce-
56 ptoriæ poſt eas. † Quinto quęro, præſuppoſito ꝙ ex p̃cepto-
rijs neglectis competat accuſatio, vel actio, de qua dixi in præ
cedenti q̃one, quis eam proſequetur. dicit Inno. ꝙ hanc accu
ſationem criminalem, vel denunciationem ciuilem ꝓſequet̃
impetrans, tñ ſm̃ eum caueatur ſibi, quia non obtinebit lite-
ras nec in accuſatione nec in denunciatione, niſi probauerit
eum q non paruit malicioſe nõ obediſſe, ꝙ eſt difficile, cum
multas poſſet habere excuſationes. pro eo quia ↄ̃ literas, & ↄ̃
perſonam poteſt excipi. de reſcr. cum adeo, & c. ſi proponẽte.
de ęta. & qual. accepimus ſ̃. eo. cum ſm̃. Dicit tñ Inno. ꝙ hic
manifeſte apparuit Papę de malicia capituli ſi ſine cã recepe-
runt alium poſtpoſito mandato papę. vbi dico ꝙ agens obti-
nebit niſi doceant de aliqua cã quare non obedierunt. Nam
ſtatim infertur malicia, & in dubio prę ſumitur reſcriptum le
gitimum: & impetrans idoneus. de præſump. c. ſi. Sexto quę-
ro, in eo ꝙ hic attenditur tp̃s pręſentationis reſcripti & datæ,
ſi iudex tp̃e datę ſit excommunicatus, & tp̃e receptionis abſo
57 lutus: † an poterit procedere. glo. 2. ibi, item arg. arguit ꝙ ſic,
ↄ̃rium tñ concludit dicens, ꝙ literæ ab initio ſunt nullę. pro
hoc de re iud. ad ꝓbandum, & intelligo ꝙ erat publice excõ-
municatus: vt ibi, & cum glo. tenet Spe. ti. 1. §. vlt. in prin. Io.
de Deo in ſuis q̃onib. diſtinguit, ꝙ aut erat publice excom-
municatus, & literæ non valent. 16. di. ꝙ dicitis. de poſtul. c. 1.
aut occulte. & aut hoc ſciuit impetrans, & non valẽt. de reſcr.
ſuper literis. aut ignorauit, & tunc ſi eſt cauſa appellationis,
non currit ſibi tp̃s, de ap. ex ratione. & c. ſignificãte. Si eſt prin
cipalis, de æquitate deberent valere vbi iuſtitia aduerſarij non
pereat. argum. de procur. ex inſinuatione: maxime in cauſis ec-
cleſiaſticis, in quibus non rigor, ſed æquitas attẽditur. de iud.
dilecti. de dolo. c. j. ſicut etiam ſi impetraſſet ad aliquem prę
latum vacante ſede poſtea inſtitutus cognoſcet. de oſ. deleg.
quoniam, quod eſt verum ſi ſcribitur dignitati, vt ibi. Ioã. de
monte murlo in ſua diſputatione addit prædictis, quod ẽt ſi
tempore præſentationis erat excommunicatus occulte, poſt
abſolutionem procedere poterit, & ẽt prius quam abſoluat̃:
quia iuriſdictionem recepit ſi non opponitur. de re iud. ad ꝓ-
bandum pro hoc. ff. de le. præſtã. interuenit. quia ſufficit ꝙ res
deuenit ad caſum a quo potuit incipere. ff. de leg. 1. l. j. de iure
codi. cum: qui. & l. ↄficiuntur. §. ſi poſt. ſicut ibi ſufficit quem
eſſe cognatum tp̃e mortis: licet tp̃e teſtamenti non fuerit. ff.
de re. du. ſi cognatis. de do. cã mor. in mortis. de iure fiſci. non
intelligitur. §. qñ. poſſet dici probabiliter, ꝙ ẽt ſi tp̃e datæ pu-
blice fuerit excommunicatus, dummodo tempore quo pro-
cedit ſit excommunicatus, valebit iudicium. Nam c. ad ꝓban
dum. vr̃ ꝑonderare tp̃s procedendi tantum: & maxime ſi tp̃e

tus. de quib bonis aſſignabuntur. dicit Egi. ꝙ non de pręben-
58 dis diuiſis, ſed de bonis communib. de ↄſti. cum M. † Octauo
a quæro quid venit nomine prouentuum a. dicit Egi. ꝙ proui-
debitur iſti, non ſolum de quotidianis, ſed ẽt de alio, quod ꝓ-
bat litera, quæ mandat prouideri donec habuerit p̃bendam:
quod placet, quia, vt hic in fi. dr̃, debent aſſignari prouentus
ſingulis annis loco præbẽdę, & hoc fit in pœnam canonico-
rum non parentium. Si autem intelligitur de obuentionib.
quę diſtribuuntur in ſingulis canonicis, vel loco diſtributio-
num, vel tanquam de mẽſa groſſa certis anni temporib. vt. ſ.
iſti, ſicut alijs, ſua portio daretur, & non vltra, non dixiſſet, ꝙ
darentur ſingulis annis, ſed temporib determinatis, & hic eſt
ſenſus huius literę, & notabilis, vt canonici puniantur in quo
deliquerunt. ſ̃. eo. pro illorum. Nono quæro, quia dixi in ꝓx.
59 q. ꝙ habebit diſtributiones añquam habeat prębendam: † an
hoc ſit verum de quolibet recepto in canonicum. Inn. de ↄſt.
cum M. dicit ꝙ receptus hẽt omnia iura canonicalia & quoti
dianas diſtributiones ſi ei eſt aſſignatus ſtallus in choro & lo
cus in capitulo. de menſa vero groſſa quæ diuiditur in ſingu-
los canonicos idem tenet Innocen. de ma. & obe. ſtatuimus.
Io. And. in c. cum M. dicit ſatis æque poſſe diſtingui inter eos
qui voluntarie & eos qui neceſſarie recipiuntur vltra nume-
rum, vt magis faueatur capitulo de neceſſitate recipienti quã
ſi nuda voluntate. facit de offi. delega. ab arbitris. lib. 6. Pau. de
Eleaz. Ioan. Cald. & Ioan. de Lig. in c. cum M. dicunt quod re
cepti autoritate apoſtolica fortius debẽt habere quotidianas,
quam ſi authoritate capituli, quia habent pinguius ius. eo. ti.
hi qui. lib 6 quod videtur expreſſum ſ̃. c. dilectus. in fin. & ibi
glo. vltim. hoc tenet. Sed in c. cum ſuper. ỹ. titu. primo. dicit
quod de gratia factum fuit id quod dicitur in d. c. dilectus. ex-
preſſius autem probatur hæc opi. ỹ. de conceſ. præben. c. fina.
ver. illis. lib. 6. Pro opin. vero Ioan. And. induco, ꝙ non debet
per literas Papę auferri ius alicui legitime competens. de re-
ſcrip. quamuis, lib. 6. non debet ergo canonicus vltra numera
rius de mandato Papę receptus habere quotidianas: quia per
hoc præiudicaretur alijs canonicis, & poſſent eſſe tot ſuper-
numerarij, quod diſtributiones fierẽt omnino tenues, ſi diui
derentur in omnes: & ita tolleretur, vel diminueretur cultus
diuinus. contra id de reſcr. ex parte. & c. fi. lib. 6. quia pro tam
paruo ſtipẽdio non curarentur canonici horas viſitare: cuius
60 cultus augendi cã diſtributiones † ſtatuuntur in eccleſijs. de
cleri. non reſid. c. vnico. lib. 6. Item ex quo Papa vult in literis
quod recepti expectent vacaturas pręben das, & cum diſtribu
tiones ſint quaſi pars præbendę, non videntur deberi talibus.
In receptis autem authoritate capituli ceſſat ratio præiudicij
pręd icti. potuerunt enim canonici ſibi præiudicare. Et ad id
quod augebatur in contrarium: quia recepti authoritate Pa-
pæ habent pinguius ius. Reſpondeo hoc verum quo ad aſſe-
cutionem pręben dæ. dicto c. hi qui. non autem quoad diſtri-
butiones, ratione prædicta. Ad c. dilectus. ſ̃. eodem. Reſpon-
deo, quod facit pro eo: quia ibi de conſenſu capituli fuit rece-
ptus. Ad hoc c. reſpondeo, quia hic non mandatur de diſtri-
butionibus, ſed de prouentibus dandis loco præbendæ, vt di-
xi in præcedenti quæſtione. Ad c. fin. de concel. præben. dico
quod ibi factum narratur. videretur autem æqua opin. quod
vltranumerarij quicunque authoritate recepti vocem hẽant
in capitulo, quia per hoc de nullius præiudicio agitur, ſed di-
ſtributiones non, rationib. prædictis. Obſeruatur autem vbiq;
de omnibus talib. ꝙ nec vocem nec diſtributionem habent.
& pro hac obſeruantia facit glo. in c. cum M. in ver. vltra nu-
merum, & ratio, quia canonicatus ſupernumerarius creatus
eſt tantum ad effectum expectandi præbẽdam. vnde interim
non videtur ſufficiens ad pariendum aliquod ius: & hoc vult
glo. illa cum dicit quod nondum habet plenum ius nec poſ-
ſeſſionem. Decimo quæro, in eo quod dixi ſ̃. q. 4. quod hodie
61 dantur executorię tãtum: an ꝑ illas † acquiratur ius, & quod,
& huius cauſa ſubijcio quęſtionem facti A. & B. clerici ſucceſ
ſiue in eadem eccleſia impetrarunt a Papa præbẽdam, quam
poſtquam vacauerit infra mẽſem duxerit acceptandam, cum
clauſulis inhibitionis, & decreti in forma ſolita. de qua de
conceſ. præben. clement. vna. §. ſecus. Secundus præbendam
quæ po-

ADDITIO.

a Nomine prouentuum. Adde Innocent. in capitu. paſtoralis. in gloſſ. de do-
nationibus.

ſum, ſequitur ꝙ [illegible]
ꝯ c.j.de ꝯceſ.prçb.lib.6.& c.ti.dudum.eo.lib.tenet tō.nam po
ne ꝙ plures ſint expectantes poſt primum,& in illo mēſe plu
res vacant prçbendç.hi omnes expectantes poſt primum im-
pedientur acceptare:ergo non ad vnam tm̄ ꝑbendam,ſed ad
plures referetur decretum:cum tñ primus nō poſſit niſi vnā
acceptare vigore literarum.Ad hanc rōnem eſt eo.ti.ꝟ.ſi plu
rib.li.6.& ꝙ no.Compoſt.de reſcr.capitulum.in glo. magna.
ver.item quid ſi executori.ꝙ ponunt Arch.& Io.An c.ti.mā
dato.lib.6.dicentes,ꝙ ſi ſcribitur prouideri de bñficio ſpectan
te ad collationem epi:& tria talia vacent,& eps oīa ꝯferat,ſo-
lum vnum,ſ.vltimum euincetur. In ꝓpoſito aūt non plus ꝑt
dici de vno quam de alio vigore decreti:& ſic eſt ſuper incer-
to.Sequeretur ēt aliud ſimile abſurdum.nam pone ꝙ ſecun-
dus & alij hñt eandem datam,tunc in eis non poterit dari or
do accepti,ex quo plures prçbendç vacant , quas ſingulariter
acceptant oīa ſatis eſt ꝙ omnes acceptant ꝟ. mēſem ſm te-
norem literarum ſuarum.e.ti.mandato.li.6 Ex ꝑdictis inferē,
ꝙ qñ poſt primum plures ſingulariter acceptant ꝟ.mēſem,ſi
primus neglexit ꝟ.mēſem,tenent acceptiones aliorum.Ter-
tio ad idem inducūtur oīa iura & rōnes quæ ꝓbant, ꝙ ſi ſunt
62 plures expectantes †cum cā acceptandi ꝟ.menſem,oēs hñt
vnicum menſem,quæ opi.placet Zen.de ꝯceſ.ꝑrçb.cle.vnica.
pro qua eſt de ꝯſue.c.ſi.lib.6.vbi ad optandum dantur ſoli 20.
dies quotcunq; ſint optare debentes.Item periculum longe-
uç vacationis,ꝙ ꝯtingeret ſi cuilibet daretur mēſis, & eſſent
plures,forte 10.ſicut ſçpe ꝯtingit in eadem eccleſia. Ad idem.
ff.de adul.l.a § vlt.& l.4.j.rñſo. vbi licet maritus in accuſatio-
ne adulterij vxoris prçferatur: tñ tps 60. dierum currit ſimile
ſibi,& alijs accuſatorib.Sic & oīb qui vocantur ad ſucceſſio-
nem pupilli , currit annus ad petēdum dari tutorem pupillo:
alias perdunt ius ſuccedendi pupillo defuncto in çtate pupil-
lari.C.de legi.hçre.ſciant.pro caſu inducitur d.cle.vnica.in fi.
vbi mēſis currit a tpe quo vacatio nō eſt in eccleſia,& ſic tūc
ſtatim currit omnib.Quarto ad idem,ſi quotiens plurib.gra-
datim competit ius circa id,altero non vtēte valet ꝙ interim
fit ꝑ alium.Ad hoc.12.q.2.ſi qua.9.q.lugdun.de app. ſæpe, &
cle.ſi appellationem.e.ti ff.ſi cer.pe.proinde.vbi ponūtur aliç
ꝯcor.Tenet ergo acceptatio ſecundi,ex quo primus vſus non
fuit gratia.Ad hanc rōnem facit de ap.non ſolum.j.rñſo.li.6.
vbi reuocant attentata poſt ſniam & añ appellationem ꝟ.de-
cem dies poſtea interpoſitam:& ſic ſecus ſi nō appellat ꝟ.de-
cem dies.ꝑ hoc.n.vr̄ acquieuiſſe ſniæ, & per ꝯñs apparet exe-
cutionem factam interim valere, ſicut dr̄ de eo ꝙ eſt in pen-
deoti.ff.ad macedo.l.1.§.1.de ſtig.fraternitatis,in fi.& ꝙ no.de
excep. cum venerabilem.in gol.pex. Quinto ſic,inhibitio &
decretum poſita in literis primi habent relationem ad acce-
ptationem faciendam ꝟ.menſem,ꝙ patet ex verbis & mente
clç & inhibitionis & decreti,quæ ſic ſe hñt.Inhibentes ne in
terim ēt ante acceptationem,niſi poſtquam ꝯſtaret , ꝙ eam
voluerit acceptare,diſponere quoquo modo prçſumant , &
decernen,&c.durat ergo inhibitio , & decretum quamdiu
durat cā acceptandi,& non plus:ꝙ probāt illa verba,ante ac-
ceptationem huiuſmodi,quæ indicant acceptationem inter
uenire.28.diſt.priuſquam.61.diſt. epm,& c.nec emeritis.ff.de
teſt.lib.produc.de preca.cum precario. & hoc ꝑp dictionem,
63 ante,† q̄ ꝓprie ſumpta ſignat id cui adijcitur interuenire de-
bere,licet improprie accepta hoc non importet.de ver.ſig.ꝙ
Dei.& c.Ioſeph.Confirmatur hæc ratio per c.ſi clericus.e.ti.
lib.6.in fi. vbi collatio facta ante negligentiam in ꝑiudicium
poſtea negligentis non tenet:& ſic ſecus,ſi de eius prçiudicio
non agitur.At hic de ꝑiudicio primi qui non acceptauit non
agitur:ergo collatio facta ſecūdo tenet.Confirmatur,quia ea
64 quæ hñt conditionem †inſitam non ſortiūtur effectum,niſi
illa aduenięte,vel purificata.22.q.2.§.j.& c.Beatus,& c.ne qs,
de iureiu.quemadmodum.pro hoc facit,quia lex decernit te
ſtamentum nullum in quo filius eſt prçteritus, & tñ ſi ꝑteri-
tus non vult vti iure ſuo,teſtamētum tenet. ff.de iniuſto teſt.
filio.Sic ēt cum cadit emphyteuta a iure ſuo, intelligi ſi dñs
ſuo iure vti voluerit.de loca.potuit. Sic & proceſſus iudicis a
quo non tenet ſi appellās appellationem ꝓſecutus fuerit. ſed
ſi renunciauerit appellationi,tenet ꝓceſſus.de ap.ab eo. lib.6.

65 quod clauſulá † inhibitionis & decreti habent effectum tūc
tantum,qñ illam habens vult vti ſua indulgentia.pro hoc, ꝙ
no. Io.Mon.eo.ti.ſtatutum.lib.6.vbi dicit,ꝙ ſi ordinarius cō-
ferr beneficium ꝟ.mēſem,quod fuit ſpecialiter impetratum
cum clauſula inhibitionis & decreti , tenet collatio ſi impe-
trans non vtitur ſua gratia.Ad idem quod no.Io.And.eo.ti.
c.penulti lib.6.vbi dicit,quod ſi habens clauſulam,anteferri,
non vult ea vti , primus , cui derogabatur per ipſam, habebit
præbēdam. quod etiam fuit ſ.inductum in prima ratione.ad
hoc.ff.de mino.ſi iudex.de iniuſto teſtam.ſi filio.cum gl. vbi
dicitur, ꝙ teſtamentum in quo prçteritus eſt filius nullum
eſt,ſi filius velit dicere nullum.ſecus ſi taceat C.de inoffi.teſt.
ſcimus.in prin.ſic & hic primus acceptandó ꝟ.menſem facit
acceptationem & collationem ſecundi nullam.ſed ſi non vti
tur ſua gratia,tenet acceptatio ſecundi.Ad hoc.ff.de opti.le.ſi
cum optio.vbi ſi legata eſt optio ex vniuerſa familia, & ante-
quam legatarius optet,ſeruus eſt per hçredem manu miſſus,
ſi poſtea non optatur,remanet liber.pro hoc quod oo.de con
ſue.c.ſi.lib.6.& ff.de leg.l.ſeruum filij.primo reſpon.vbi ſi pa-
ter legauit in teſtamento ſeruum qui erat in caſtrēſi peculio
filij,& filius non fuit vſus iure ſuo:quia non diſpoſuit añ obi-
tum ſuum de illo,valet quod fecit pater:& tamen antequam
apparet filium vti iure ſuo diſpoſitio patris erat in pendenti.
Ad idem ff.de caſtren.pecu.proponebatur . In contrarium ꝙ
66 collatio facta ſecundo ſit nulla, ꝓbatur primo ſic:actus †ge
ſtus tempore incongruo tali incongruitate, quæ reſiſtit ſub-
ſtantiæ, actus eſt ipſo iure nullus,etiam ſi ſuperueniat tempo-
ris habilitas.ff.de iti.actuque priua.l.j.§. fina. & quod ibi not.
& vnde.§.ſiquis ab actore.vbi qui vſus eſt ſeruitute itineris vi
clam vel precario , l. poſtea non habet interdictum illud de
iti.actuque priuato. Sed collatio facta ſecundo facta eſt tem-
pore incongruo : quia infra menſem competentem primo
impetranti & eius executori,cui totus menſis cedit ex forma
gratiæ:ergo nulla eſt,licet poſtea ſuperueniat habilitas, ex eo
quod primus impetrans non vtitur gratia ſua,ad hoc,quia in
tantum ponderatur habilitas quando actus geritur , quod,
dummodo tunc adſit,licet poſtea ſuperueniat inhabilitas,nō
ex hac vitiatur . vnde propter furorem ſuperuenientem non
annullatur matrimonium , quod tamen ab initio fuiſſet
nullum inter furioſos. 32.q.7.hi qui.& c.neque furioſus. Sed
etiam propter affinitatem ſequētem non redditur matrimo-
nium nullum,quod tamen ab initio non teneret . de eo qui
cog.conſang.diſtrictionem.Confirmatur de ele.bonæ. 2. vbi
non tenet citatio facta pro electione oondum defuncto prç-
67 lato,licet poſtea decedat.Secundo ſic.geſta †pēdente aliquo
obſtaculo,quod poſtea tollitur, non ex hoc redduntur vali-
da,vnde ſententia executionis lata pendente appellatione va-
lida,licet poſtea deferatur appellatio,non propterea redditur
valida.de ſen.excommu.licet.lib.6. & tamen ꝑ deſertionem
fingitur appellans retro non appellaſſe,adeo quod damnatus
de furto qui appellauit ſi appellationem non proſequitur re-
tro no.infamia.ff.de his q̄ not.infam.l.furti.Sic ergo collatio
facta ſecundo pendente obſtaculo primi impetrantis eſt nul-
la,nec validatur , licet ex poſtfacto appareat de oon proſecu-
68 tione primi.† Tertio ſic.collatio eſt actus legitimus,qui non
poteſt eſſe in pēdenti,nec vagari in incerto.de ele.c.2.li.6.iun-
cta gloſſ. in verbo incerta,quæ tenet illud c.etiam habere lo-
cum in collatione:quod etiam tenet Archid.& Ioan. Andr.
in nouel.nam eccleſia,quç eſt ſine macula vota ſua diu eludi
non eſt paſſa:vt C.de ſponſ. ſecunda. ſecundum Ioan.Mona-
chum, in dicto cap.ſed intra menſem,ſi fiat collatio per exe-
cutorem ſecundi,incertum eſt an hoc potuerit,& pendet ex
futuro euentu,an primus acceptet infra menſem, an non:er-
go non valet.Quarto,quia gratia impetrantis concernit prç-
bendam nulli alij de iure debitam.eod.tit.ſi poſtquam.lib.6.
Interim autem, cum dubium eſt an primus velit acceptare,
conferri non poteſt ſecundo,quia non poteſt dici ſibi debita,
ex quo poterit eſſe debita primo,ſi acceptauerit . Quinto, cū
poteſtas competit vni per prius quam alteri, ita quod in cer-
tum caſum de vno deuoluitur in alium, ad hoc, vt ſecundus
poſſit vti , neceſſe eſt , quod ei conſtet caſum deuolutionis
extare.

to ſuſpitionis ſit pronunciatum, nec ſufficit exiſtentia ſuſpitionis. argum. de of. dele. iudex. lib. 6. quod tenet Bar. ff. de ↄd. & dem. multum. in fi. Sic etiam iudex ad quem non cognoſcit de principali, niſi prius ei conſtet bene appellatum. de ap. Romana. §. ſi vero. primo reſponſio. lib. 6. Sic etiam non procedit ad inhibitionem faciẽdam iudici a quo, licet negotium ſit deuolutum, niſi conſtet de deuolutione, d. c. Romana. §. ſi vero. Sic etiam, qñ appellatum eſt ad Papam in cauſis maioribus, & appellationi renunciatum, ordinarius eſt iudex cauſæ ſi eſt ſine prauitate receſſum ab appellatione. Sed de hoc primo oportet inquiri. de electionib. quamuis, & c. prouida. li. 6. ſic etiam vacante ſede epiſcopali, poteſt archiepiſcopus dare viſitatorem ſedi vacanti, ſi capitulum in temporalibus, & ſpiritualibus negligenter, aut perperam adminiſtret: Sed de hoc dꝫ primo conſtare. de ſuppl. neg. præla. c. fi. lib. 6. Sic etiam vt poſſit habenti plura curata conferri beneficium curatum nõ ſufficit quod habeat diſpẽſationem niſi de illa doceat. de off. ord. ordinarij. §. in conferendis. lib. 6. Sic etiam licet bona hæretici ſint confiſcata ꝓpter crimen, tñ occupatio per iudicem ſecularem fieri nequit, niſi primo ꝑ iudicem eccleſiaſticum ſit ſuper crimine pronunciatum. de hęretic. cum ſecundum. lib. 6. No. ergo in propoſito, non põt ſecundus executor † cõ-
70 ferre beneficium, donec poteſtas ſit a primo totaliter abdicata: ita ꝙ de hoc ſibi conſtet. Confirmatur, quia executoris poteſtas cenſetur delegata. de offi. deleg. ſi ſuper gratia. lib. 6. Sed ſi dicimus executorem ſecundi conſerre poſſe ante lapſum menſis, ſequitur ꝙ iudicium poterit eſſe in pendenti, & poterit exerceri ſupˀ his quæ nondum debentur. ↄ id. ff. de iud. non quemadmodum. Ad hoc quod no. Io. An. ſuper regula eum qui certus. li. 6. vbi quo ad id quod dixi de delegatis datis cum clauſula, ꝙ ſi non omnes. dicit, ꝙ ſi eſt impedimentum incõmoditatis, vel voluntatis, oportet de illo cõſtare. ergo hic ante lapſum menſis ex quo non apparet ꝙ primus nolit proſequi ſuam gratiam, non poteſt executor ſecundi ſe impedire.
71 Sexto, poteſtas † ſuperueniens non validat actum geſtum ab inhabili. vnde ſi non habens iuriſdictionem procedit, licet pendente proceſſu ſuꝑueniat iuriſdictio, non per hoc validat proceſſus prius factus. C. qui pro ſua iuriſd. l. 1. vbi gl. notabilis in verbo patientiam. pro hoc facit, quia ꝓuiſio facta non exiſtenti in ętate, ẽt ſi nullus opponat, caſſa nunciatur qñcunq; poſtea docebitur de hoc: nec ſufficit ætas ſuperueniens, vt determinatur in quæſtione vltima poſita ſuꝑ regula mora. li. 6. Septimo vr̃ caſus. ff. qui & a qui. l. ſi ſeruo. vbi ſi quis dedit libertatem ſeruo alieno, licet poſtea ſuccedat dño ſerui, non ↄfirmatur illa libertas. ſic & hic, licet executor primi non vtatur: ita quod poteſtas recidit in executorem ſecundi, non propterea confirmari debet collatio facta tempore quoad alium talis poteſtas pertinebat. pro hoc eſt quod no. Io. Mo. Archi. & Io. And. eo. ti. c. 1. lib. 6. vbi dicunt, ꝙ ſi ꝟ. menſem competentem Papæ ad conferendum in curia vacantia, ordinarius contulit: licet Papa ꝟ menſem nulli contulerit: ita ꝙ collatio deuoluatur ad ordinarium: non per hoc validatur illa collatio: & plus dicit Io. And. ibi in nouella, ꝙ ſi aliquis ſpecialiter impetrauit cum clauſula decreti, licet non vtatur: tamen ſi antequam appareat, de non vſu, ordinarius contulit, collatio non tenet, & ſic decidit pro hac parte. Octauo probatur per c. ſi tibi abſenti. eo. ti. lib. 6. vbi ſi confert beneficium habenti antequam acceptet non deſinit vacare, nec is cui facta eſt collatio ius habet in beneficio, & tamen interim, donec conſtet an ille velit acceptare, collatio alteri facta non tenet. vbi etiam dicit glo. plus, quod etiam ſub conditione, ſi ille non acceptauerit, non poteſt interim conferri alteri. Ita ergo & in propoſito, cum certum ſit reſcriptum primi dare ſibi ius proſequẽdi circa prębendam primo vacantem, ſi voluerit, interim donec appareat an velit vel non: non poteſt alteri conferri: & ſi confertur, collatio eſt nulla, tanquam facta de ꝑbenda in qua primus habebat poteſtatem deliberandi an velit ius in ea cõſequi. Et licet dici poſſet, ꝙ in c. ſi tibi abſenti. fuit plus proceſſum: ſ. ad collationem ſpecificam de certo beneficio: tñ rõ decidendi non eſt eo ꝙ collatio teneat. nam certum eſt ꝙ nihil operatur niſi is cui facta eſt acceptet. Sed ratio ea quæ ponitur ibi. quia ei cui facta eſt collatio, acquiſitum eſt ius deliberandi, an velit acceptare, quæ rõ locum habet etiam in caſu noſtro. Nono probatur ꝑ c. quodam. eo. ti. li. 6. vbi gratia fuit ↄceſſa ꝑ Nicolaum Papam ſuper canonicatu: & fuit expectãs factus canonicus ſub expectatione ꝑbendę. deinde Celeſtinus fecit alteri gratiam ſimilem cum cl'a, anteferri, & cum decreto: ꝑ quam gratiam executores primi ignorantes de ea ↄtule-

nentes primam partem, ꝙ reuocatio Bonifacij non ſic ſuſtulit gratiam Celeſtini ꝙ fingat eam a principio non fuiſſe. Et iõ, quia tpe executionis factæ ſuꝑ gratia Nicolai durabat decretum Celeſtini: vitiatur illa executio, nec ꝑ ſuperueniẽtem reuocationem Bonifacij põt dici aliqd interueniſſe ꝑꝑ ꝙ appareat ipſum qui impetrauit a Celeſtino voluiſſe vti ſua gratia tpe collationis factæ primo impetranti. quaſi ꝑ hanc ſolutionem velint iſti, ꝙ qñ poſt menſem apparet ꝙ primus impetrans non fuit vſus ſua gratia, vt in terris noſtris, eſt perinde quo ad collationem factam ꝑ executionem ſecundi ac ſi gratia prima non fuit in rerum natura quo ad hanc ꝑbendam, & eſt ꝑinde ac ſi tpe collationis factę ſecũdo ↄſtitiſſet primum impetrantem nolle vti ſua gratia, ꝙ dictum iure non ꝓbatur. Sed præſuppoſito ꝙ verum eſſet, tollitur tñ ꝑ rõnem ſequentem. Decimo ſic. primo impetrantem non vti ſua gratia, & ꝑ ↄñs cenſeri quo ad præbendam primo vacantem, ac ſi gratia ſua illum non comprehendiſſet, totum eſt ꝑ fictionem qa in rei veritate ſuit toto menſe verum dicere ꝙ gratia primi apta erat complecti præbẽdam illam. Sed quia in gratia intelligebatur ↄditio, ſi vti vellet, & poſt mẽſem apparet ꝙ vti noluit, retrofingimus eum nũquam voluiſſe. & hoc voluit rñſio data ad c. quodam. de qua in pręcedẽti rõne: quo præſuppoſito probatur, ꝙ non ꝓpea ſit valida collatio facta ſecũdo, & ſic dt ſpoſitio quę ꝑ fictionem retrotrahitur, non operaꝛ effectum
72 quoad actus medio tpe geſtos. Nam requirit fictio † ꝙ extrema ſint habilia, ſ. extremum a quo, & ad ꝙ. ff. rem ra. hab. bonorum, & l. fi. vnde ſi ſeruus legatus fuit occiſus ante aditam hęreditatem: adita poſtea hęreditate non fingiꝛ retro fuiſſe legatarij. ff. ad l. aqui. l. huic ſcripturę, in prin. Ad idem. ff. de noua. quotiens. in prin. de peri. & commo. rei vẽdi. ꝙ ſi pendẽte, & ꝙ no. Cy. C. de ſen. pa. l. fi. in 2. q. Bar. ff. de vſuc. ſi is qui. in 5. principali qõne, & hinc eſt, ꝙ licet ꝑ fictionem in ordinationib. clericorum ſabbatum, & dominica fingantur ꝓ vna die, tñ ſi interuenit eius medius: & ſic nõ fit ↄtinuatio ieiunij, impeditur hęc fictio. 75. di. ꝙ a patrib. de temp. ordi. literas. Item retrotractio intelligitur procedere quo ad eum reſpectu cuius fingitur. non autem quo ad tertium. vnde ſi vxor diuertit a viro, & incepit iudicium ſuper reddẽda dote, licet, ſi poſtea reintegratur matrimonium, extinguatur iudicium illud, qa fingitur nunquam fuiſſe factum diuortium, hoc eſt verum ſi dos erat reddenda vxori, vel eius patri: ſecus ſi extraneo in cuius pręiudicium talis retrotractio locum nõ habet. ff. de iure dot. ſtipulatio de dote. ſol. matrimo. inſulam. §. fi. & quod no. Io. And. in regula ſine culpa. lib. 6. in primo articulo ſecundæ quęſtionis principalis, ad fi. pro hoc de reſcrip. quamuis. lib. 6. vbi reſtitutio gratiæ ſublatæ, licet reponat reſtitutum in ſtatum priſtinum, nõ tñ ꝑ reſtitutionem tollitur gratia medio tempore facta, ſed intelligitur fieri reſtitutio ſine præiudicio gratię pręd1ctę, facit. ff. de min. in integrum. cum concordã. ibi poſitis in gl. per hoc de reſcr. ſi pro te. lib. 6. vbi purificatio conditionis licet retrotrahatur ad diem appoſitæ conditionis, per iura ibi allegata, non tamen per hoc præiudicatur gratiæ medio tempore conceſſæ. Ita ergo in propoſito, fictio per quam retro fingimus primum, qui non fuit vſus ſua gratia eam non impetraſſe, non poteſt trahi ad principium quo ad validãdum collationem medio tẽpore factam, quę fuit nulla. pro hoc eſt expreſſe de ſen. excommun. licet. lib 6. allegat. §. in ſecunda ratione. pro hac parte etiam eſt caſus de conceſ. præb. clem. vnica. §. ſecus. Nam cum ibi pręmiſerit quod gratia conditionalis habens decretum non operaꝛ effectum, niſi purificata conditione: addit ſecus qñ in gratia appoſitus eſt terminus menſis, prout fuit in caſu noſtro; quia tunc gratia habet effectum etiam ante purificatam conditionem quoad impediendum collationem ordinarij, & hoc non ſurgit ex vi decreti, ꝙ de ſui natura ſuſpenditur in euentum purificatę cõditionis, ſed ſurgit ex ſpẽali & noua diſpoſitione illius §. quæ fuit inducta per rationem ibi poſitam, vt mẽſis appoſitio aliquid operetur, pro hoc facit verbum, cenſemus, ibi, quod eſt iuris noui inductiuum. licet glo. ibi in illo verbo dicat, ꝙ hoc ius etiam ante illam clauſulam vigebat, ꝙ nihil obſtat præmiſſis: quia adhuc ſtat illa diſpoſitio, ꝙ menſis appoſitio hoc operatur. Sed ad illum §. dicunt aliqui, quod debet intelligi quando primus poſtea fuit vſus gratia ſua, quod eſt diminuere ad illum text. quod nullatenus debet dici. præcipue ad textus clementinarum in quibus omnia verba ſunt poſita cum miniſterio. Item ibi diſponitur de tempore medio, & hoc attento deciditur, ꝙ collatio facta ꝟ. menſem eſt nulla. Sed non poſſet vere dici nulla ſubintelligendo cõditionem, ſi primus

eſt dicere quod non valet, & hæc eſt vera mens illius. §. Et ꝓ
* hac parte conſului,* & deinde idē conſuluit per omnia colle
gium doctorum Paduæ & multi celebres doctores Bononię
licet aliqui alij primo conſuluiſſent ꝯrium. Sed pro iſta parte
eſt glo. 1. in d. §. ſed ſecus. & Pau. de Elea. ibi expreſſius in ter-
minis noſtris idem tenet, in verbo acceptandum, vbi format
quæſtionem, ſi impetrans primus non acceptat ĩ. menſem,
& rñdet ꝙ collatio interim facta alteri non tenet tanquam fa
cta tempore incongruo. per c. bonæ. 2. de electionib. pro hac
ēt parte ſunt rōnes quas fecit Ioan. And. in addi. Specu. in tit.
de conceſ. præb. ad oſtendendum ꝙ ſi plures ſunt expectantes
ſinguli habent ſingulos menſes ad acceptandum. Sed maxi-
me & omnino vrget. §. ſecus. inductus, vt dixi in rōne ꝓcedē.
ti. & c. quodam, eodem ti. lib. 6. inductum ſ. in ratione penul-
tima huius partis, & c. licet. de ſen. lib. 6. inductum. ſ. in ſecun-
da ratione huius partis. Item tenēdo alteram partem ſequun
tur abſurditates, vt patet ex pręmiſſis. Item & al ę. ſinge enim
quod poſt collationem factam, ſecundo primus acceptat il-
lam prębendam ĩ. menſem, concedi oportet collationem fa
ctam ſecundo debere reuocari: & tñ ſi tenuit medio tempo-
re, fuit verum dicere ſm habere titulum, & ius in re. ꝑ c. quo-
dam. præall. iuncta gl. fi. ibi, & ſic ad tempus ēt exiguiſſimum
73 habuit beneficium, cum tñ bñficia † eccleſiaſtica non poſſint
conferri ad tempus. 55. di. præcepta. de hoc. 7. q. 1. paſtoralis. de
fil. presby. veniens. in glo. fi. nam nec hęreditas temporalis cō
ceditur ad tempus certum, prout eſt hic. ff. de hære. inſti. hæ-
reditas. inſti. e. §. hæres. Pro alia tñ parte facit regula cancella-
rię facta per Bonifacium nonum. 14. Kal. Martij ſui pontifica-
tus anno quinto. per quam ordinauit, quod vbi ſunt duo vel
plures expectantes in eadem eccleſia, vel ad eandem collatio
nem &c. in genere, vel in ſpecie, eiuſdem, vel diuerſarum da-
tarum, omnes poſſint beneficium vacans in eorum gratia ca
dens ĩ. menſem acceptare a die notitiæ vacationis, & ſibi ꝓui
deri de illo facere, ſaluo iure prioritatis, i ꝙ ille, qui eſt prior
in iure, ſi acceptauerit, & ſibi conferri fecerit, poſteriorib. in
in aſſecutione beneficij præferatur, & hanc regulam non vi
deram qñ conſului, vt ꝓxime dixi: quia ēt ea non obſtante ſu
ſtineri pōt ꝙ prędixi: quia illa regula non expreſſe loquitur
qñ gratiæ ſunt factæ cum clauſula menſis ad acceptandum, li
cet hoc videatur voluiſſe. Sed reſtringenda eſt ne pugnet illi
cle. vnicę. §. ſecus. quam non pręſumitur Papa tollere voluiſ-
ſe, ex quo non fecit ius ꝯrium. Item quicquid ſit dicendum
ſm hanc regulam, quam tñ ēt auditores palatij, vt audiui no-
lunt obſeruare, de iure ꝓcedunt q̃ dixi. Ad rōnes ꝯrias rñdeo.
Ad primam, cum dr̃ ꝙ clauſulæ inhibitionis, & decreti dēnt
intelligi cum effectu. hic aũt non fuerũt ſortitæ effectum, pa
tet rñſio per §. ſecus. pręall. quia hoc operatur appoſitio men
ſis, vt dixi in vltima ratione partis huius. Ad dictum Io. And.
in c. quodam, dico ꝙ Arch. & Io. And. ibi non firmant illud
quod inductum eſt in illa prima ratione. Secundo præſuppo
ſito ꝙ firmarent, intelligunt & expreſſe loquuntur qñ gratia
ſecũdi quæ habet clauſulam, ante ferri, & ex hoc impedit pri
mam: eſt extincta, quia tunc ſublato impedimēto gratia pri-
mi remanet efficax ad conſequendum beneficium ex nunc.
Sic & in propoſito non nego quin ſecundus poſſit vti gratia
ſua poſt mēſem. Ex quo apparet, ꝙ primus non fuit vſus ſua.
Ad ſecundam cum dr̃, ꝙ interim ſi impediretur gratia ſecun-
di, ſequeretur ꝙ decretum foret ſuper incerto. poſſum hęc fa
teri, & ad c. 1. de ꝯceſ. præb. lib. 6. rñdeo ꝑ id quod ibi no. in gl.
1. in additione quæ dicit ꝯ illum caſum adinuentam clauſu-
lam ꝑ clem. vnicam. de conceſ. pręb. & hoc tenet Arch. eo ti.
dudum. lib. 6. in verbo incerto. vbi dicit hoc caſu quo adijcit
tempus certum acceptioni decretum poſſe verſari ſuꝑ incer
to. vel pōt dici ꝙ hic incertitudo tollitur ex quo ĩ. breue tps
74 declarāda eſt. † Nam in mora modici temporis non eſt peri-
culum. ff. de iud. ſi debitori. & non operatur hũc effectum ip-
ſum decretum ſolum, ſed decretum cum appoſitione mēſis
vt menſis adiectio non ſit fruſtratoria: vt in d. cle. §. ſecus. Ad
c. ſi pluribus, in fin. dico ꝙ potius facit pro. ſ. ꝙ non currat tps
ſecundo expectāti niſi finito tempore primi. & ſic illud caſ.
allegat Io. And. in addi. Spe. in ti. de conceſ. pręb. Et per illud
idem c. hoc tenet Io. de Lig. in clem. Ad dictum Compoſt. in
opi. Zen. ꝙ pluribus expectantibus competat vnus menſis tā
tum, cum ſuis rationibus. poteſt dici, ꝙ etiam ſi illa opi. eſt ve
ra, non tñ per eam aliquid probatur de collatione facienda ꝑ
executorem, de quo loquitur quæſtio noſtra, & lata differen
75 tia eſt inter acceptationem † & collationem: quia acceptatio
eſt nudę volũtatis declaratio. collatio autem tribuit ius in re.
eo. ti. c. penul. in fi. lib. 6. in tex. & glo. fi. quod ius tribui nō po
teſt ex quo non eſt liberum a primo impetrāte, per rationes
ſ. ad hoc inductas. Sed adhuc tenendo opi. quam tenet Ioan.
And. in addi. Specu. de conceſ. pręben. ꝙ cuilibet expectanti
competat vnus menſis, rationibus pręmiſſis. Reſpondetur
prout reſpondet idem in dicto tit. Sed quia impugnatur per
aliquos reſponſio quam ipſe tradit ad c. fin. de conſue. lib. 6.
dicens ꝙ ibi terminus vnicus ſtatuitur vni. Illi autem dicũt,
quod imo ſtatuitur terminus 20. dierum, ſingulis canonicis
ad optandum. dico ꝙ mens Io. And. eſt ꝙ in c. fin. ius optandi
competit ſingulis de capitulo, tanquam vnico, quia ſunt de
eodem capitulo, & ſic erat ius capituli, vt eius canonici anti-
quiores poſſent optare, quæ optatio licet fiat a ſingulis, nō tñ
ſurgit aliquo iure ſpāliter, & diſtinctim competēte ſingulis,
ſed a iure competente capitulo. qñ vero ſunt plures impetrā-
tes, ius acceptandi ſurgit ſingulis, vt ſingulis ex ſingulari iure
diſtinctim eis competēte ex ſuis reſcriptis, non mirum ergo
ſi in caſu c. fi. aſſignatur vnicus terminus. Item & aliter reſpō
deo, quod in c. fi. ſic eſt expreſſum quo ad illum caſum, & eſt
noua diſpoſitio, vt ꝓbat verbum ſtatuimus. ibi, non eſt trahē-
da ad illos caſus, maxime cum ſit diuerſa rō, vt pręmiſi. Pro-
pterea illa de qua loquitur c. fi. eſt longe diuerſa ab acceptatio
ne expectantium. Nam optatio non ordinatur ad collationē
tituli beneficialis optanti faciendam. Sed per optationem cō
ſequitur optans ius in alia præbenda non variato titulo bene-
ficiali. non enim poſſet ſibijpſi conferre titulum. de inſti. c. fi.
Et eſt in ꝑbenda ſimile, ſicut eſſet in domino: quia antiquior
canonicus ſine noua collatione domum antiquam, & nouā
recipit. ꝙ tenet Io. An. in d. c. fi. Acceptatio aũt impetrantis or
dinatur ad collationem faciendam per executorem, quæ col-
latio, vt ſ. probatum eſt, fieri nequit per ſecundum executo-
rem pendente gratia primi impetrantis: ergo nec acceptatio:
76 quia vno prohibito † prohibentur ea per quæ peruenitur ad
illud. ff. de ſpon. l. oratio. de procu. tuæ. regula cum quid. lib. 6.
Ad quartam, cum arguitur, quod quotiēs ius competit plu-
ribus gradarim, cum altero nō vtente, valet quod interim fit
per alium. dico quod iura pro hac ratione inducta ſolum pro
bant quod aliqui actus ſunt in pendenti, & pendēt ex futuro
euentu, quod fateor eſſe poſſibile. ſed non per hoc probatur
idem eſſe de omnibus actibus, quia nec poteſt eſſe verum, cũ
ſint aliqui qui non recipiunt conditionem. regula actus legi-
timi. lib. 6. & de illis eſt collatio, vt dixi in tertia ratione ſecun
dæ partis. Ad c. ſi qua de rebus, & c. Lugdunen. dico, quod nō
faciunt ad quæſtionem. Ad iura quę inducuntur de appellatio
ne, dico ꝙ non ꝓbant illud ad ꝙ inducuntur, ꝑter c. non ſolũ,
ad ꝙ rñdeo, ꝙ licet ibi, ſi intra decēdium non appelletur a dif
finitiua, executio interim facta tenet, quæ tñ erat reuocāda ꝑ
viam attentati, ſi fuiſſet appoſitum, ꝓut dr̃ ibi. ꝑ hoc tñ non
infertur ꝙ in qōne noſtra teneat collatio. Et eſt rō diuerſita-
tis: quia c. nō ſolum. loquitur de directa executione iudicati,
quę ſi facta nō foret, faciēda eſſet, ex quo nō eſt appoſitum: vt
ergo euitet circuitus, tenet executio, ſic dicunt Io. Mo. & Io.
An. de ſen. excom. licet, lib. 6. ſoluendo ꝯrium de l. cum ex ca.
77 ff. de app. & eius ꝙ no. in d. c. non ſolum. in 4. glo. † Item exe-
cutio pendet ab ipſa ſnīa tanquam a principali, firmata ergo
ſentētia firmata intelligitur & eius executio. nam prohibitio
executionis inducta per c. non ſolum, fundatur ſub fauore ap
pellationis, in eo ꝙ ibi diſponit de geſtis intra decēdium, in-
tra ꝙ poſtea fuit appellatum. ſic enim aperte loquitur illud c.
quando autem contingit, ꝙ intra decendium non appelle-
tur non

ADDITIO.

* Conſului. Adde, quod eſt conſilium 76. & incipit. ſummus. Pontifex. vbi de hoc num. 1. B. S.

omnino tollit per c.licet.prçalle.ficut.ſ.in allũdo diſpõnem
illius c.rñdetur ad c. non ſolum, ita & in terminis noſtris ſu-
mus potius in caſu ſimili ad c.licet,quam ad c.nõ ſolum. Itẽ
diſpõ c.nõ ſolum, non hẽt locum in his quæ non pñt eſſe in
pendenti.vñ ſi intra decẽdium añquam appellet a diſfinitiua,
lata fuit excommunicatio,ex hoc nõ fit nulla ſi poſtea appel-
lenit,& no.de ſen.excommu.venerabi lib.§.porro.lib.6.in gl.
78 in verbo appellatum:ꝙ ẽt tenet Io.And.ibi.Collatio †aũt eſt
huiõi,quia non põt eſſe in pendẽti.de ele.c.2.li.6.& de hoc ſ.
in 3.rõne 2.partis,& ſic comparando caſum c.non ſolum. ad
caſum noſtrũ,neceſſario inferet,ꝙ ſi collatio fuit facta p ſm
executorem,& primus impetrans poſtea intra menſem acce
ptauit,collatio facta nõ p hoc deberet vitiari, ſi prius tenuit,
ꝙ ꝯſtat eſſe ſalſum. Ad quintam,cum dr̃ de cl'a inhibitionis,
& decreti,quæ hẽt relationem ad acceptationem,j.menſem
&c. Rñdeo, ꝙ ponderando debite verba cl'æ ꝓbant aperte ꝓ
2.parte. Nam dr̃ in gratia, inhibentes &c.ne interim ẽt ante
acceptationem,niſi poſtquam ꝯſtiterit ꝙ volueerit acceptare
diſpõnem,quoquo modo præſumãt id decernentes exnunc
irritum &c.ſi ſecus ꝯtigerit attentari:quę verba ſunt clara:iõ
ab eis non recedendum.ff.de le.3.non aliter.Cum aũt arguit
ꝙ pſupponunt acceptationem interuenire debere pp dictio-
79 nec,ante,†dico ꝙ hęc dictio qñq; adijcitur diſpõni præteriti
tpis,& põt ꝓcedere ar.ſic loquit̃ 61.di.epm.vbi dr̃,non eligãt
niſi quos ante nota vita commendat.Sic ẽt loquitur 10.diſt.
nec emeritis.vbi dr̃,ꝙ peregrini & ante ignorati non pponan
tur emeritis,ſic ẽt loquit̃ c.priuſquam.prçall.vbi dr̃,priuſquã
ad vos ſcripta noſtra diſcurrerent.Io. cognouimus &c. ſic ẽt
loquitur ff.de teſti.l. produci. produci non poſſe in teſtem q
ſẽ in reum teſtimonium dixit.Sic ẽt loquit.28.q.j.quę Chri
ſto.qñq; verbum , ante,adijcitur diſpõni futurę, & tunc non
infert neceſſario diſpõnem ſequi. ſic loquitur. j.de ver.ſig. ꝙ
dr̃,nec ibi eſt vlla improptiatio,nec quicquam.h.d.tibi. Ad c.
ſi clericus.e.ti.lib.6.dico ꝙ ibi non ꝓbatur illud ad ꝙ fuit ſ.in
ductũ.nihil.n.dicit de collatione facta ante negligentiã impe
trantis,q tñ ex eo ꝙ creatus erat canonicus,nõ obſtãte negli-
gentia,ius hẽt in pbẽda alia nulli alteri debita, adeo ꝙ in eius
pudicium collatio alteri facta non tenet. Item ex alio nihil
facit,qa impetrans non hẽbat cl'am acceptãdi:nec fuit ibi grã
in forma hodierna,de qua in themate.quæ forma hẽt ſpãlita
tem pp adiectionem menſis,vt ſ. dictum. Ad id ꝙ dr̃ de hñ-
tib.ꝯdõnem inſitam,quę non ſortitur effectum niſi ea purifi
cata.dico ꝙ quo ad annullandam collationem , vel aliam di-
ſpõnem factam intra menſem, nulla ſubeſt ꝯdõ.Si.n.Papa vo
luiſſet ꝯdõnaliter intelligi,hoc expreſſiſſet.de deci.ad audien
tiam.Ad l.ſilio.ff.de iniuſlo teſta.dico ꝙ ibi teſtamẽtum vere
eſt nullum, ſed ꝯfirmatur filio approbãte de ęquitate ꝑtoria:
vt tenet Dy.& Cy.& ponit Bar. ibi ad fi. Ad aliud de emphy-
teuta qui non cadit a iure ſuo ſi dñs non vtitur. Dico ꝙ caſus
eſt diuerſus oĩno. Ad aliud de ꝓceſſu iudicis a quo, qui tenet
ſi appellans appellationem non ꝓſequitur.patet rñſio,p id ꝙ
dixi ſoluẽdo quartam rõnem de c.non ſolum.Ad ſextam rõ-
nem de opi Cal.põt dici eo modo quo dixi ad tertiam rõnẽ.
Ad dictum Inn.in c.j.de conceſ.præb.lib.6.Rñdeo p id ꝙ dixi
ſ.ſoluendo ſecundam rõnem,quia hunc effectum non ope-
ratur ſola cl'a decreti,ſed menſis appoſitio,& põt eſſe diuerſi-
tatis rõ: qa,qñ non eſt appoſitus menſis , cl'a decreti venit in
ꝯñtiam gratię,ne aliquid fiat ꝯ eam. primo igitur oportet, ꝙ
appareat impetrantem velle vti gratia ſua.Sed appoſitio mẽ-
ſis,& inhibitio facta ꝙ interim nihil fiat,nõ venit ad ꝯñtiam
gratię,ſed prçuenti vere:operat̃ ergo effectum,nec expedit ꝙ
ꝯſtet impetrantem añ mẽſem declarare ꝙ velit vti gratia,qa
p hoc priuaretur bñficio menſis quem hẽt ad acceptandum.
Ad dictũ Io.An.in c.quodam,rñſum eſt in ſolutione primæ
rõnis. Ad l.ſi eum optio. dico ꝙ manumiſſio ſerui q poterat
optari facta p hęredem,licet nõ teneat ſimplr̃,tñ tenet in piu
dicium hęredis,vt ibi dr̃: quia nõ põt ꝯ factum ſuum venire,
ẽtſi non teneat,vt intelligit ibi Bar.ꝓ hoc de ele.conti. diuer
ſis.Ideo ſi non optatur, tenet manumiſſio efficaciter , vt ex-
nunc, vt probant verba ibi poſita.tunc liber oſtenditur.l poſt
quam apparet nõ optatus. Ad c.fi.de ꝯſue.lib.6.rñdeo vt ſ.in
ſolutione tertiæ rõnis. Ad l.ſeruum filij. dic ꝙ ibi fit retrotra-
ctio, vt ibi dr̃. ad quam tñ faciẽdam requiritur id quod dicit
ibi Bart. ſed in caſu noſtro non habet locum retrotractio per
id quod dixi in quarta ratione ſecundæ partis.

S V M M A R I V M.

1 *Papa illudi non debet.*
2 *Reſcriptis an attendatur tempus datæ,vel præſentationis.*

6 *Electio non dicitur perfecta donec ſit confirmata.*
7 *Actio contra confirmatorem competit ei cuius intereſt.*
8 *Excommunicatus tempore datæ reſcripti,abſolutus tempore receptio
nis an procedere poterit.*
9 *Res ſufficit quod deueniat ad caſum a quo poterat incipere.*
10 *Prouentuum appellatione quid veniat.*

Lectura communis,& eſt ſecundum huius initij.

Dilectus. Quia repetitio huius c.prçmiſſa ꝯtinet
aliqua,quę non eſt opus recitare in cõi
expõne.Ideo iterum commentatus ſum, vt illa re-
ferrem quę ꝓprie pertinẽt ad hoc c.& h. d. Si Papa
mandat capitulo,vt aliquem in canonicum recipiant, & pbẽ
dam ſi qua vacat,ꝯferant,ſi de mandato ſcientes alteri ꝯferũt,
coguntur primum recipere,& de redditib.eccleſię loco bñfi-
cij prouidere,donec pbendam habeat.Primo ponitur deciſa
querela.Secundo dat iudicem,ibi:iõq;.& erat hęc decr.vlt.in
ti.de conceſ.prçb.in 4.compilatione.Miſiſſemus monendo,
& ſm ſtilum curię raro fit monitio ſine præcepto,cum dicat̃
ſaltem monemus p apoſtolica ſcripta mãdantes:nec in talib.
refert an dicat̃,mandamus,vel prçcipimus.ff.man.l.j. C.cõia
dele.omne verbum. Hoſt. Infra decidit̃ ꝙ canonici dicebant̃
quandam prçbendam,quę tunc vacabat,in eluſionem man-
dati apoſtolici alij ꝯtuliſſe.Cõſtiterit:quia nec aliter interpre
tãti creditur.de reſcr.olim. Vacaret:ergo ibi erat numerus. c.
dilecto. Receperunt:vel ex quo impetratum ſciuerunt. nam
& tunc eſt eluſio.de ap meminimus,& c.ſuggeſtum.ſed hoc
p tanto dicit,qa forte impetrans ſe obtulit ad hoc ꝓbandum
ſic de inſti.c.1.vel quia poſt receptionem non pñt ignorantiã
allegare,quam prius poſſent,ẽt ſi mẽtiantur,quia ſolus Deus
nouit archana.de ſimo.tua.niſi poſt receptionem literarum:
quia prius nõ tenentur diuinare de forma ipſarum. Not. pri-
mo,ꝙ hñs monitorias tñ de inobedientia ꝯquęritur,& ſic p
illas ius tribuitur.de hoc de renun.veniens. & ꝓ hoc de reſcr.
literis.ſm Hoſt.hic tñ loquitur potius de literis prçceptorijs:
in mandatum apoſtolicum.Sed dictum eſt verum , & hodie
1 nõ fiunt monitorię,uel pceptorię,ſed ſolę executorię. † Scd̃o
no.ꝙ non dẽt illudi Papę.de poſtu.bonę.el 2.de alie.mu.iudi.
c.1. Tertio no.ꝙ attẽdit̃ tp̃s receptionis literarum ẽt in reſcri
ptis,ẽt bñficialib.de hoc in glo.2.& j.in 2.ꝯrio.Opp.ꝙ impe-
tranti nullum ius competierit ad prçbendam , niſi tempore
datę illa vacauerit:quia Papa non ſolum mandauit ei cõferri
ſi qua tunc vacabat. ſ. tpe datæ. reſcripta aũt impetrationum
ſunt reſtringenda j.c.quamuis. j.lib 6. Sol.vt in glo.j.& in ea
ibi,alterius.dicit Phi.ꝙ qñ ſic ſcribit,ꝯferentes præbendam ſi
qua vacat,vel proximo vacaturam,duo cenſentur eſſe manda
data,& in fi.de hoc ſ.de reſcri.ꝯſtitutus. Secundo oppono,in
eo ꝙ conſideratur hic tempus receptionis,ꝙ imo debeat cõ
ſiderari tempus datæ.de reſcr.eam te.vel ſaltem vtrunq; tem
pus.ff.ad exhib.tigni.§.vlt.vbi oportet,vt tempore litis conte
ſtatæ,& tempore cõdemnationis interſit eius qui agit ad ex-
hibendum.glo.1.format hęc ꝯria poſt prin.deinde in ver.Itẽ
argumentum,interſerit vnam quæſtionem. Tertio ſolu.præ-
miſſa ꝯria,ibi,quare ergo.vſq; ad fi.& dic vt in ea.Sed Hoſt.di
2 ſting.cum quæritur an in †reſcriptis inſpiciatur tempus datę
an prçſentationis:aut quæritur an reſcriptum valeat,& inſpi-
citur data.de reſcr.ſignificauit,& c.ad hoc,& c.fi.de tranſa. ex
literis.pro hoc ꝙ no.Inno.de foro compe.licet.vbi dico ꝯrio
3.Aut quçritur an iudex poſſit ſuam iuriſdictionem exercere
& inſpicitur tp̃s receptionis.de ap.ſuper eo.de reſcri. paſtora-
lis.Et quo ad caſum huius c.dicit ꝙ in beneficio,quod hic nõ
conferatur vacans,ſed conferri mãdatur,ſi vacat tempore da-
tæ & receptionis,vtrunq; tp̃s inſpicitur d.c.eam te.j.c.proxi.
Si autem vacat altero tempore tantum inſpicitur tempus re-
ceptionis,vt hic,& quo ad canonicos qui non tenentur diui-
nare j.vt eccl.benc.c.vno. Sed quo ad plures impetrantes, ſi
quæritur quis ſit potior,inſpicitur data,niſi primo impetran-
ti dolus vel negligentia poſſit imputari.de reſcri.tibi qui.lib.
6.& d.c.ſi clericus.eo.lib.Sed Petrus plenius diſtinguit, ꝙ qñ
conſideratur actio quæ non oriatur ex reſcripto:licet ſuper il
la impetretur:vt de reſcr.c.fin.& tunc, aut quæritur an reſcri-
ptum valeat,aut non,& ꝯſideratur data.de reſcr. conſtitutus:
aut quęritur de obligatione q̃ ſurgit ex reſcripto,& tunc, aut
ſurgit ꝓpter moram vel culpam eius contra quem impetra-
tur,& attenditur receptio:vt hic & de reſcri.capitulum. Aut
ſurgit propter negligẽtiam iudicis:vt quia currit præſcriptio
contra iuriſdictionem,quia commiſſa eſt cauſa decidenda j.
certum tempus,& attenditur pñtatio.de app.ſuper eo.2. Aut

Digitized by Google

data:vt in c.eam te. Et idem ſi quæritur quid in reſcripto fue-
rit exprimendum:vt in c.ↄſtitutus,præallegato. Et ex hoc in-
fert Phi.ꝙ ſi impetrans dixit beneficium vacare,non ſufficit,
quod vacet tempore pręſentationis, ſi non vacabat tempore
datę. Sed ſi tempore datæ Papa motu proprio mandat alicui
conferri eccleſiam,vel præbendam ſi vacat,ſatis eſt quod va-
cet tempore receptionis,licet non vacaret tpe datę.per hanc
decr. Et ſi dicatur ꝙ hęc decr. hoc non probat, cum hic non
fuerit affecta prębenda.dic ꝙ probat quod conferri debuit,&
ad hoc inducitur.poſſet tñ dici quod hic ēt fuit mãdatum de
canonicatu,ꝑ ꝙ apertius patet de Papæ voluntate de ↄferēda
prębenda qñcunq; vacante. Et in hac glo.ibi,ↄ̄ vſurarios. vbi
non ↄſideratur data,ſed tp̄s quo agit,ad hoc ſ̄.ti.1.qualiter.ibi
judicium.ergo non ↄſiderat tp̄s oblati libelli,ſed potius ſnīę:
nec lo.cuius fuit glo.h.d.ibi.§.vl.de hoc dico de foro comp.
ex tenore.q.2.ad fi.ibi.§.1.& de re iud.oblatę.lib.6.& de d.§.1.
J̄.de exce.c.pe.in j.glo.ibi.ar.ↄ̄, ſ. ꝙ vtrunq; tp̄s ſit ſpectandũ.
nam oportet intereſſe eius qui agit ad exhibendum,& tpe li
tis ↄt.& tpe ↄdemnationis. Tertio op.ad idem J̄.c. ſi cui. li.6.
Sol difficile ↄ̄rium ſurgit ex illo c.ad totam hanc materiam:
quia illud c.vr̄ ↄ̄dicere c.ſi eo tpe.de reſcri.lib.6. Sed ſolue,vt
plene dixi in clem.fi.de reſcr. & plenius hic in repetitione p̄-
miſſa,dãdo nouos intellectus pro rõne illorum c. Quarto op.
quod collatio facta alteri ꝑ capitulum quam impetranti non
valuerit J̄.de conceſ.præb.propoſuit. Confirma,vt in glo.vr̄,
in prin.Sol.vt in ea.tñ quo ad c.propoſuit.dic ꝙ ibi fuit datus
executor ad ꝓuidendum.hic aũt non ſic. vñ hic non fuit ↄſi-
milis gratia,licet glo.dicat fuiſſe ſimilem. Et in hac gl.ibi,cũ
ita de hac dico de præſump.nonne.notabili.3.ibi.§.ſedes qui.
cum iudicatur rem meam eſſe,ſimul iudicatur illius non eſ-
ſe.ibi Celſus.de hac de ſagitta.c.vno.in gl.2.ibi,ſi fundum.de
hoc dico de cle excom.illud.ↄ̄rio 3.ibi, dolo carere non vr̄ q
iam mota hæreditatis controuerſia ſine cautione legata ſol-
uit.ibi.§.is autem.tenetur hęres qui poſt denũciationem, ne
ante tradat legatario rõnes quam edantur,illa tradidit.ibi,nõ
eſt mirum:de hac in c.cum aliquib.J̄.alleg. in glo. ibi.l.2.de
hac de decimis.tua.2.in fi.primæ gl.ibi.l.vlt.in fi.in §.Lucius.
de hoc dico,vt li.ↄte.qñ.§.ꝙ ſi ſuper, ↄ̄rio 3.ibi. quotiens.de
hac de ſpon.du.c.fi.in 1.glo.ibi,alteri facta. de hoc dic plene,
vt de conceſ.pręb.ſi capitulo,& c.ſi ſoli.lib.6 & in fin.licet ſit
argum.ↄ̄.C.de legi.non dubium.Gof.ſ.quia facta ↄ̄ legem nõ
valent indiſtincte,vt ibi,ſed dic,vt dico de poſtul.in fi.c. Quin
to op.ad hoc, ꝙ canonici pręciſe debuerint cogi ad obedien-
dum Papæ,ita quod iſti conferretur prębẽda alteri collata.de
reſcr.ſi qñ,& c.cum adeo. eſt. n. hæc ↄuenientior pœna quæ
poſſet imponi,vt puniantur in quo deliquerunt.de temp.or.
literas. Sol.ſatis puniunt̄ in hoc quod tenẽtur in communib.
redditibus prouidere,prębendam autem alteri collatam non
poſſent iſti ↄferre:tenuit enim collatio: quia impetrans non
habebat ius in re ſ̄.de reſcr.capitulum,& quod ibi no.& c.cõ
ſtitutus. Sexto op.de reſcr.literis.vbi Papa dando executorias
non factum ſuum,ſed pręděceſſoris,qui dederat monitorias,
exequi vr̄.ergo monitorię tribuunt ius. Soluit Inno. ꝙ vere
ſucceſſor exequitur factum prædeceſſoris,ibi quia p̄deceſſor
incepit dando monitorias, & ſuceſſor exequi tenetur de ho-
neſtate,niſi aliqua iuſta cauſa ↄ̄ faciat.63. diſt. Adrianus, nec
per hoc ſequitur quod impetrans habeat ius in re ſecundum
Inno.Hoſt.dicit,ꝙ imo eſt efficax argumentum.habet enim
ſaltem ius,ad incluſionem.n.mandati apoſtolici non dẽt pręę
benda alteri conferri:ita ꝙ ſi ↄfertur,licet ius impetrantis nõ
ſufficiat ad inferendum collationem non tenere, tñ ↄferẽtes
puniuntur,vt hic dr̄. Sed ſi ꝑ mandatum apoſtolicum ius ac-
qreretur,quare incluſionem eius fieri diceret̄,nq videt Hoſt.
ergo aliquod ius acqſitum erat ꝑ ſolã impetrationem, vt pa-
tet de of.dele.ex parte.nec mirum, ſi.n.præſentatio a perſona
eccleſiaſticafacta incommutabilis eſt,de iurepa.cum autem,
quare non erit firma pñtatio ꝑ literas Papę facta,vt hic maxi
me qñ literæ mandatum hñt annexum, vt hic, & ſic obtem-
perãdum eſt.14.q.1.ꝙ pręcipitur. non tñ tm̄ ius acquirit .r, ꝙ
præbenda ſit facta impetrantis,cui nec adhuc collata eſt.io te
net collatio ſi alij ↄferatur,cum diſtinctione tñ de qua J̄.ↄ̄rio
3 9.& q.3. Sic † ſi mulier ↄ̄hat cum viro ſponſalia de futuro,nõ

quam ſit receptus. Octauo oppono in eo,ꝙ mandat prouide-
ri impetranti ſi non hēt ſufficiens beneficium, & nihil dicit
de alijs exceptionibus,cum tamen multæ poſſint competere
de reſcr.ſi.proponente. Solu.ſupplet Inno.quod iſti prouide-
bitur ſi aliud canonicatum non obſiſtit. Nono oppono,quia
ſi receptus fuerat in canonicum per hoc fuit affecta præben
da:ita quod non tenet collatio alteri facta.de reſcrip.tibi qui.
Solu.ſecundum Innocentium, iſte non fuerat receptus in ca
nonicum: ſed ſi fuiſſet receptus, bene haberet actionem ad
pręběndam poſtea vacantem,ſi alius eum non præcedit in re
ceptione.argu.ſ̄.c.relatum,& c.dilectus,& c.dilecto.J̄.de con
ceſ.præb.cum ſuper.de conſti.cum M.quod expreſſius proba
tur in d.c.tibi qui. Et dicit Inno. quod licet receptus in cano-
nicum non habeat ius in prębẽda,niſi aſſignetur ſ̄.c.dilectus.
tamen ille ad quem pertinet collatio præbendarum,non ha-
bet poteſtatem conferendi eam,niſi canonico qui iam rece-
ptus eſt canonice ſeruata diſtinctione, de qua ſ̄. de maio. &
obe.ſtatuimus,petet ergo ſibi aſſignari prebẽdam, & ſi alteri
fuerit collata,aget cum ſuperiore, vt eam ſibi aſſignet. argu.
de iurepa.nullus, & poſtea aget contra detentorem pręběda.
Alij dicunt vt refert Inno. quod ſine alia aſſignatione aget ↄ̄
detentorem præbendæ.argum.ſ̄.inter cætera. Ex quo enim
eſt receptus in canonicum ius habet in præbẽda quæ ſibi ſuo
ordine eſt conferenda,cum connexa ſint iura canonicatus &
præbendæ.argum.ſ̄.c.relatum, & de conſtitu. tranſlato.licet
aliquando differantur collationes pręběndarum.ſ̄.c.dilectus.
J̄.de conceſ.præben.c.2. Et ex hoc apparet ſecundum Inno.ꝙ
malefaciunt executores deputati pro pluribus receptis in ca-
nonicos,vt in hoc,ꝙ quilibet excommunicat eum ad quem
pertinet collatio primę præbendæ,quæ vacabat,niſi eam con
ferat ei cuius eſt executor.nam ſolius executoris primi impe
trantis iuſta eſt ſentẽtia.vnde ſi de cætero alij executores hoc
præcipiant pro impetrantibus pro quibus ſunt dati, male,fa-
ciunt ſi propter hoc excommunicant: nec tenentur obedire
collatores, & hoc niſi malicioſe adimpleat mandatum iniu-
ſtum,& poſtponant iuſtum: quia tunc ligantur per excom-
municationem.de reſcrip. cum contingat. dic veriorem pri-
mam opin.quo ad hoc ꝙ impetrans directe non agit pro prę
benda niſi ſit receptus in canonicum,tamen ſi datus erat exe
cutor ad prouidendum,vel ad compellendum,bene efficitur
præbenda,ſeruata diſtinctione quę ponitur J̄.de conceſ. præ-
ben.ſi ſoli.lib.6. Ita quod collatio alteri facta eſt nulla, & po-
teſt impetrans petere ꝙ declaretur nulla,ſed non proptie pe-
tit pręběndam ſi non eſt ſibi collata:quia non dr̄ adhuc habe
re ius in re,cum per ſolam collationem hoc acquiratur. eo.
ti.c.penul.in fi.lib.6. Et in eo quod dicit Inno.ꝙ ſolius execu-
toris primi impetrantis ſentẽtia eſt iuſta,ſentit ꝙ alterius exe
cutoris,ſ.ſecundi impetrantis ſnīa eſt iniuſta.dicit Hoſt.ꝙ for
te nulla.per not.ſ̄.pro illorum.q.2.& dicit contra vt ibi. dicit
etiam Hoſt.ꝙ primo impetranti aſſignanda eſt p̄benda,dum
modo in nulla culpa,vel negligentia depræhendatur:vt legi-
* tur & no,de reſcrip.capitulum. * Quæro circa hoc, an rece-
4 ptus † in canonicum poſſit agere contra eum, qui contulit
præbendam alteri,dicit Inno.videri ꝙ non,niſi forte de dolo
vel in factum ad expenſas.argum. ff.de do. l.1. pro hoc quod
no.de renun.ſane,& c.veniens.J̄.de conceſ.præben. c.1.lib.6.
5 & de app.cum ſpeciali. Secundo quæro,ſi agit † contra eum
cui fuit facta collatio:an poterit collator aſſiſtere liti.dicit In-
no.quod ſic,ſicut venditor aſſiſtit emptori.ff.de euict. ſi rem
quam.§.ſi vero.no.J̄.de emp.& vendi.c.fi. pro hoc de re iud.
c.j.quia poteſt ſua intereſſe. Nam ſi euinceretur præbenda,te
neretur in ſimili beneficio prouidere.ſ̄.eo.inter. ad hoc J̄.de
iurepa.paſtoralis. Ex hoc & ex dictis in pręcedẽti qõne patet,
quod in collationibus,principalis qui habet defendere colla-
tionem,eſt is,cui confertur. Oppon.ad hoc,ꝙ imo etiam col
lator poſſit principaliter defendere:ſicut dicimus in electori-
bus qui poſſunt principaliter proſequi electionem.de electio.
ſuper

ADDITIO.

* Vide hanc quæſtionem ſupra in repetitione iſtius capituli.num. 52.

Digitized by Google

tionem ſi ageret cum electo: tunc, ſm Inno. non vocarentur canonici: nec ēt ad def- ſionem admitterent tanꝗ̃ functi officio ſuo. ſic ergo & ollatione ſeruabit̃ idem, ꝙ ſeruatur
* in electione iam ata. ꝙ no.* Tertio quæro, an ꝯ̃ ꝯfirma
7 torem competit † ta o ei cuius intereſt. dicit Inno. ꝙ nō, niſi ſicut dictum eſt de collatore, de quo ſ. duab. ꝓxi. q̄ōnib. Quarto quæro, an ꝑ ſolas literas monitorias poterat impetrans agere modis ꝑdictis in trib. preced. q̄ōnib. dicit Inno. ꝙ nō, niſi in literis fuerit mandatum alteri qui compelleret canonicos ad hoc ſi ipſi nō parerēt. Op. ad hoc ſ. de reſcr. capitulum. So. Inno. ſm quoſdam, ꝙ ꝯdōne ex hac decr. pōt quilibet ꝓ quo ſcribuntur monitoriæ agere, & ꝯſequi prout dr̃ in hac decre. ꝙ nō placet Inno. quia alias fruſtra darentur executorię, cum q̄n̄q; Papa det monitorias: ſed ſm Hoſt. pōt r̃nderi, ꝙ iſti noluerunt ꝙ ad ꝑbēdam hēat actionem ꝑ monitorias: ſed ꝙ habeat ꝑuentionem ap. J. de iurepa. cum aūt. ſed ſolutio nō ꝓcedit. nā hic tenent hi qui alijs ꝯtulerūt ꝓuidere impetrāti, ꝓut hic diſponitur, & rō eſt in tex. qa ꝯtulerunt in eluſionem mādati apoſtolici: q̄ eluſio nō vr̃ locū hr̄e cū emanarūt ſolę monitorię. de ꝑceptorijs aūt bñ vr̃ locū hr̄e. Iō refert Inno. alios dicere, ꝙ collator bñficij, qui ſine cā noluit implere mādatū Papę, peccauit ꝯ̃ impetrātē: Iō tenet crimine ſtellioñatus. ff. de crimi. ſtel. l. 1. & de hoc crimine. de teſti. teſtimonium. Op. ad hoc, qa multę exceptiones pñt cōpetere ꝯ̃ impetrātē. de reſc. ſi ꝓponēte. ergo nō eo ipſo ꝙ alteri collata fuit ꝑbēda, ꝯpetit ſibi actio, niſi manifeſte appareat, de malitia capituli, vt hic. Sol. ſta ꝯ̃trio. ſed eo ipſo apparet de malitia ſi nō docēt ꝙ ex cā hoc fecerint. nā in dubio ꝑſumit̃ idoneus. de preſump. c. ſi. & reſcriptum legitimum, niſi ꝯ̃triū doceat̃, & ſm hoc erit dr̄ia inter hñtem monitorias tm̄, & hñtē ꝑceptorias qa c. iſtud ꝓcedit in ſecundis, & nō in primis. ꝓ hoc de reſcri. capitulum. Itē, qa monitorię pñt aſſimilari ꝯſilio, & nemo aſtringet̃ ex ꝯſilio ſ. de arbi. cum olim. Refert tñ Inn. alios dicere ꝙ ſemꝑ obediendum eſt literis Papæ ēt monitorijs, ſi monitio eſt pura, quia non eſt ſine mandato, & iura q̄ dicūt, quem nō aſtringi ex ꝯſilio ꝓcedūt in ꝯſilio tm̄, ꝙ datur in fauorem eius cui ꝯtulit: ꝙ ſingulariter no. Alij vero dicunt, vt refert Inno. ꝙ ēt in caſu huius c. hoc ꝙ hic dr̃, fit de gr̃a, & nō de iuris neceſſitate, & ſic ſm iſtos ēt in monitorijs nō cōpetit actio ꝯ̃ nō parentem, ꝙ vr̃ placere Inno. in eo ꝙ dixi ſ. in 1. & 2. q. Item qa alias fruſtra darentur executoriæ. ſed hęc dr̄ia nō ꝓcedit hodie: quia Romana curia nō vtitur monitorijs, vel ꝑceptorijs: ſed ab ipſo iudicio dat executorias, & de efficacia literarū iſtarum plene no. in c. ſi ſoli. J. de ꝯceſ. ꝑb. lib. 6. Sed tñ ſuperius dicta fuerunt ſubtilia ſm hæc tp̄a. Quinto q̄ro, in eo ꝙ hic attēditur tp̄s receptionis, & nō datæ. Si tp̄e dati reſcripti ſit excōi-
8 catus † & tp̄e receptionis abſolutus, an poterit ꝓcedere. gl. n. ibi. Item ar. arguit, ꝙ ſic, & facit de exce. c. 1. li. 6. ſed ꝯ̃triū ꝯcludit dicēs ꝙ ab initio ſunt nullę. ꝓ hoc d̄ reſc. c. j. li. 6. & de re iudi. ad ꝓbādū, & intellige ꝙ erat publice excōicatus: vt ibi. Et cū gl. tenet Spe. ti. 4. §. vlt. in prin. Io. de Deo in q̄ōnib. ſuis, in prin. diſtinguit, ꝙ aut erat publice excommunicatus, & literę non valent. 16. di. quod dicitis. de poſtul. c. j. aut occulte, & aut hoc ſciuit impetrans, & non valēt. de reſc. ſup literis. aut ignorauit: & tunc, ſi eſt cā appellationis, nō erit ſibi tp̄s, de ap. ex tōre, & c. ſignificantes. Si principalis, de æquitate deberent valere, vbi iuſtitia aduerſarij nō petit. ar. de procu. ex inſinuatione. maxime in cauſis eccleſiaſticis, in quib. nō rigor, ſed æquitas attenditur. de iud. dilecti. de dolo. c. 1. ſicut ēt ſi impetraſſet ad aliquē prælatum vacāte ſede: poſtea inſtitutus cognoſcit. de de of. dele. quoniam. quod eſt verum ſi ſcribitur dignitati: vt ibi. Io. de monte murſo in ſua diſputatione addit prædictis, ꝙ ēt ſi tp̄e præſentationis erat excommunicatus occulte, poſt abſolutionem ꝓcedere poterit, ēt priuſquam abſoluatur: qa iuriſdictionem recipit, ſi non opponitur. de re iud. ad proban-
9 dum. ꝓ hoc vr̃ caſus. ff. de leg. præſtan. l. interuenit: † quia ſufficit ꝙ res deuenit ad caſum a quo poterat incipere. ſicut ibi ſufficit quem eſſe cognatum tp̄e mortis: licet non eſſet tp̄e teſtamenti. ff. de reb. du. ſi cognatis. de dona. cā mor. l. in mortis, & de iure fiſci. l. non intelligitur. §. qñ. & in hac glo. ibi, cum furioſus. valet ſñīa lata per iudicem qui aditionis tempore furioſus erat, ex quo tempore ſñīæ factus erat ſanę mentis. ibi mutum & ſurdum, etiam ita natos pro hęrede gerere, & hęreditatem obligare poſſe conſtat. Sexto quæro, in eo quod in fine mandat aſſignari prouentus, de quibus bonis aſſignabuntur: & dic ꝙ non de ꝑbendis diuiſis: ſed de bonis communib.
10 ſm Egi. ad hoc de ꝯſti. cum M. † Septimo quęro quid venit
a nomine prouentuum: a dicit Egi. ꝙ ꝓuidebitur iſti non ſolum

rit, vt hic, in fi. & ſic ſummaui. vnde dic, ꝙ canonici in corū pœnam ad hoc coguntur, & hic eſt proprius ſenſus literæ. Octauo quæro, quia dixi in proxi. q. ꝙ habebit diſtributiones antequām habeat præbendam, an hoc ſit verum de quolibet recepto in canonicum. Sol. vt dixi de conſti. cum M. q. 6.

ADDITIONES.

* Hanc q. vide ſupra in repeti. num. 53. nam iſta eſt lectura communis.
a Nomine prouentuum. Adde Innocent. in capitulo, paſtoralis in gloſſ. de donatio.

SVMMARIVM.

1 *Concilij lateranenſis, & generalis differentia.*
2 *Curatum habens perdit illud eo ipſo quod recipit aliud tale.*
3 *Beneficiatus an tranſire poſſit ad aliam diœceſim ſine licentia ſui ſuperioris.*
4 *Beneficiatus poteſt tacite renunciare ſine licentia prælati.*
5 *Beneficium quando dicatur habere curam animarum.*
6 *Habere dicitur quis quando habet cum effectu.*
7 *Parochialis eſſe non deſinit licet parochiani recedant.*
8 *Curata plura diſpenſatiue habens ſi recipit aliud curatum, an prima vacent.*
9 *Curatum habens de iure, & non de facto, & ſi aliud recipit, vacat primum.*

De multa. Primo ponitur conſtitutionis cauſa. Secūdo, conſtitutio, ibi, pñt. Tertio, quædam proteſtatio, ibi, circa. Secūda ſubdiuiditur, quia primo priuat habentem beneficium curatum ipſo beneficio, ſi recipit ſm tale. Secundo in ꝯtemptorem pęnam aggrauat ibi, & ſi forte. Tertio collatorē primi monet, vt ꝯferat, ibi, is quoq;. Quarto eum punit, ſi non conferat, ibi, & ſi vltra. Quinto ꝯſtitutionē prorogat ad perſonatus, ibi, hoc idem. Sexto addit de plurib. perſonatib. ēt non curatis in vna eccleſia non habendis, ibi, ad dentes. poſſet ēt aliter diuidi quo ad materiam, & legam per quatuor partes. Et hoc primum vſq; ibi, is quoq;. in ſumma dicit. Habens ꝑſonatum, vel beneficium curatum ſm tale recipit vacat primum: ꝙ ſi retinere ꝯtēderit ēt ſecundo priuabitur, &, pro aut. Hoſt. emitteretur ꝑ ſñīam, priuaretur, ꝑ ſñīam. Expreſſius per iuris executionem J. de ele. licet canon. li. 6. tale, non dixit tātum. Hoſt. Illud primum. Alio, ſecundo de coha. cle. ſi aūt. No. commendationem ꝯcilij later. quia de multa prouidentia proceſſit. & dicit Abb. ꝙ vere fuit multa prouidentia. Nam per illud eccleſię melius deſeruitur: pauperib. clericis ſubuenitur: animarum ꝑiculis obuiatur: & auariciæ vitium extirpatur: vel fuit multa, quia vna eccleſia vnius dēt eſſe rectoris ſ. c. cum non ignores, & ſingula officia & c. ſ. c. ad hęc, & quilibet in ea vacatione & c. 16. q. 1. c. 1. Secundo not. ex hoc, quod ius aliquod quandoq; eſt de multa prouidentia ꝓcedens, & tñ paruum inducit effectum, ſicut hic conſilium lateranenſe. & quoad hoc dr̃ de multa prouidētia procedere, qñ legiſlator ex cā rationabili mouetur, ſic vt motus fuit Pa-
1 pa ad coadunandum ꝯcilium lateranen. vt prædixi. † Tertio
a no differentiam inter concilium a lateranen. & generale, quę dr̄ia procedit ratione loci in quo concilium ꝯgregatur, quo reſpectu dicitur quandoq; lateranen. quandoq; Lugdunen. q̄n̄q; Vien. ſed ſemper eſt generale quando generaliter congregatur per Papam. Quarto not. quod paria ſunt nihil operari vel parum. ibi, nullus aut rarus. concordat. ſ. titulo 1. tuæ.
2 Quinto no. ꝙ eo ipſo quod habēs curatum recipit aliud tale, perdit primum, quod procedit etiam ſi vi occupet, vel ſe ſciēter intrudit J. c. eum qui. lib. 6. Opp. quod ibi ſit ſuperfluitas. ibi, propter pręſumptiones & cupiditates. dic pręſumptiones quo ad inobedientes ex ſuperbia, vel quo ad collatores. cupiditates. quo ad inobedientes ex auaricia, vel quo ad recipientes. Secundo op. ꝙ non ſolum in curatis, ſed etiā in præbēdis procedit ꝙ hic dicitur, vt recipientes ſecūdā perdant ipſo iure primā J. de cōceſ. præben. literas. Soluit Goffr. ſtando contrario, quando duæ præbendæ recipiuntur vt titulus, nō vt ſtipēdium. & idem tenet in ſumma huius ti. §. itē quęritur q̄d etiam tenent hic Io. & Vincen. quando prior præbenda ſuffi-
ciens

ADDITIO.

a Differentia inte[illegible]concilium. Adde Ioan. And. in c. nemo deinceps. de elect. libro ſexto in nouella.

beneficio cum prælatus impediat in pingui, tñ dētur, ꝙ impu
tet ſibi qui in modico ſe intitulari permiſit: poterit tñ agi co-
ram ſuperiore ꝙ eum cogat ad dandam licentiam. de iurepa.
nullus. ſm eos. & de hoc ēt dixi, in d.c. referente. in 5. ꝯtio. Sex
to op. ad idē, ꝙ immo poſſit ſimul vtrunq; retinere j. c. ſi tibi
ꝯceſſo. lib. 6. Sol. ibi non habuit ſm cum effectu: quia fructus
alteri debebantur ad tps: iō interim non vacat primum. Septi
mo op. ad idem, quia ſi hñs curam adipiſcit̃ aliud in alia diœ
ceſi: & ꝑ hoc vacat primum: erit ex hoc parata via fraudib. qa
3 beneficiatus † poterit tranſire ad aliam diœceſim ſine licen-
tia ſui ſuperioris. ꝯ id. 8. q. j. non oportet, & c. ſi qui vero. ſ. de
renun. admonet. dic quod vacabit primum quo ad ſe, non q̃-
tum ad p̄latum ſuum, quin poſſit eum reuocare: ꝙ tenet glo.
21. q. 2. ſiquis iam. & in d.c. ſi qui. & idem Ho. hic, q dicit, ꝙ re
putat prælatum ſimplicē ſi dat licētiam tranſeundi ad aliud,
quamdiu de facto & de iure non renunciauit primo, & tunc
ſtatim ꝯferat. Octauo op. ad hoc, ꝙ imo ēt quo ad prelatum
4 vacet primum: quamuis. n. bñficiatus † non poſſit expreſſe re-
nunciare ſine licentia prælati, tacite tñ pōt j. de his quę fiunt
a ma. par. ca. ex ore. vbi hoc no. in glo. pe. Sol. primum verius
ꝑ d.c. admonet, & ꝙ ibi no. & glo. d.c. ex ore, non eſt vera, nec
probatur ex illo c. de quo dixi in d. c. admonet. Quęro an hęc
diſpoſitio locum habeat in religioſis. dic ꝙ ſic quoad eorum
prioratus vel curatas eccleſias j. eo. cum ſingula. lib. 6. & pro-
cedit ēt in priotatib. manualib. & non curatis. de ſup. neg. prę-
5 la. cle. quia regulares, in fi. & ꝙ ibi no. in glo. antep. † Secundo
quæro qñ dicatur beneficium habere curam animarum. di-
cit Inno. ꝙ cura large ſumitur hic, ſiue in forma pœnitentia-
li curam habeat, ſiue alio modo ſ. de elec. dudum. el 2. & ſiue
ſit eccleſia baptiſmalis, ſiue capella tātum, dummodo curam
habeat aliquorum parochianorum, & dummodo parochiā
habeat in qua parochiale ius exerceat. de quo dixi ſ. tit. 1. quia
nonnulli, & ſ. eo. cum non ignores. imo ſm Inn. ſufficit ēt ſi
quis nō habeat eccleſiam, ſed ius archidiaconale, rōne cuius
hēt curam, ſicut in diœceſi Pictauien. vbi ſunt aliq archipreſ-
byteri qui non hñt eccleſiam ſpālem: ſed hñt ſpualem iuriſ-
dictionem ſup multa loca. Sic ēt dicit Io. And. eſſe in hac dię
ceſi Paduana. Exemplum in archidiaconatu ſacenſi. pro hoc
facit dictum c. dudum. de ele. de of. archi. c. 1. & c. fi. de of. archi
presby. c. pe. & vlt. cum ſi. Tertio quæro, an ſufficit ꝙ eccleſia
curam habeat in habitu. dicit Inno. ꝙ non eſt vis, an de facto
parochianos hēat, ſiue non, dummodo hēat parochiam. Op.
6 ad hoc, quia habere † dr̃ cum effectu. ff. de ver. ſig. nomē filia-
rum. §. habere. ſi ergo eccleſia de facto nō hēat curam, nō dr̃
curata. So per hanc rōnem Pau. ſtat ꝯrio in cle. vna. de of. vic.
& ꝙ ibi dixi q. 21. Et idem Federicus in ꝯſilijs. 100. 104. quod
dico j. in fi. huius c. q. 4. Ego vero puto primum verius. nam
eccleſiam eſſe parochialem de facto eſt quoddam accidens,
ꝙ non dēt attēdi: alias facile variaretur natura beneficiorum.
iō licet Hoſt. dicat quo ad pœnam huius ꝯſtōnis eccleſiam
intelligi parochialem, qñ nō in ſolo habitu, ſed ēt actu paro-
chialis eſt: ꝙ ēt tenet ſ. ti. j. quia nonnulli, & facit ꝙ no. de ele.
licet canon. in glo. ſed nunquid. lib. 6. Abbas tñ ſequens Inno.
tenet ꝙ ſufficiat habitus, ne ſine culpa ꝑdat eccleſia iura ſua:
ꝙ tīr non fit. regula ſine culpa. lib. 6. Et idem tenet Io. Cal. qa
exiſtentia actus non facit eccleſiam parochialem, ſed epi or-
dinatio & authoritas. 16. q. 7. nullus oīno. facit c. cā, & q. cūctis.
j. de excel. pręl. ſicut, quæ cā manet, ergo parochialis eſt ēt cu
ra in actu deficiēte. nam & ſi de facto curam hēat ſine habitu
non pp hoc eſt parochialis, vt locum hēat hoc c. ſi non fuit
illa cura autoritate epi ꝯſtituta, & hoc vltimum tenet ēt Ho.
ſ. ti. 1. c. 2. Et ꝑ hoc optime facit ꝙ no. de ele. ſtatutum. lib. 6. in
7 glo. pe. quę eſt ſingularis. Ex hoc ſequit̃, † ꝙ ſi recedunt paro
a chiani a non deſinit eſſe parochialis: nec eſt opus, ꝙ de nouo
ꝯſtituatur parochialis ab epo, & ꝑ prędictis facit, quia ſi ex fa-
cto variaretur cura, ſequeretur ꝙ aliquis ſine ſuo facto ꝑderet
bñficium, vt ſiqs hēs curatum adipiſcitur ſm curatum, & ve-
niant parochiani ad habitandum in ſecundo. nam ꝑ hoc, te-
nēdo ꝙ attēdatur cura facti, ꝑderet primum, ꝙ eſt abſurdū. iō
verior eſt opi. Inn. hoc tñ vltimo caſu, qñ parochiani venerut
ad habitādum, ſi inciperet illis adminiſtrare: p[illegible]ſcribere poſſet

b tus, recipit aliud curatum, dic ꝙ vacat primum, ſm Inn. pro
hoc j. de diuortijs ſignificaſti. vbi potius attēdit̃ id ꝙ eſt facti.
melius tñ facit qđ dixi ſ. q. 3. & ꝙ no. de reſcr. in noſtra. Sexto
q̃ro, an poterit iſte fructus primi petere. dic ꝙ ſic, & hoc vſq;
ad tps receptiōis ſecūdi. ff. de eo ꝙ cer. lo. l. 3. §. item Iulianus,
de hoc in Spec. de actore. ver. itē tutor. Septimo quęro, ſi hñs
ius ad curatum recipit aliud, dic ꝙ fortius extinguit̃ ius illud
ad rem quam hic ius in re. de reſcr. cle. gratię. Octauo quęro,
qñ apparebit ꝙ ꝯtendat retinere primum. Sol. vt in gl. a. quæ
vult ꝙ ſufficit ꝙ anet litem ꝯteſtatam deſiſtat. idem Io. Vin.
Phi. Ab. qui tñ alternatiue dicit. Primo ꝙ p̄t deſiſtere vſq; ad
ꝯteſtationem, quia requirit̃ ſnīa priuationis, vt in verbo, ſpo-
lietur, vel ꝙ ex ſola retentione eſt priuandus, ēt ſi velit dimit-
tere, qñ incipit ꝯueniri, cū manifeſta cā priuationis appareat,
qa canoni non obediuit. Item, furtum commiſit in reb. prio-
ris eccleſię qua priuatus erat ſ. c. item iā dudum. & de ele. du-
dum. 2. vbi idem tenet Egi. dicit Hoſt. ꝙ ſi monitus ꝑ ſuum
iudicem nō dimittat primum j. tps ad hoc ſtatutum, ex hoc
dr̃ ꝯtendere, alias non. de coha. cle. ſicut, & ſic dicit intelligen
dum. 16. q. j. ſtatuimus, in eo ꝙ dicit de eo qui ꝯtēderit, quod
dicit Io. An. ęquum. hodie de hoc non eſt curādum, qa ſe dēt
offerre verbo & facto, & ſtatim dimittere, vt in extrauag. exe-
crabilis. Io. 22. ꝑ q̃ recipiens ſm curatum, primum quo eſt pri
uatus abſq; morę diſpendio verbo & facto in manib. ordina-
rij ſub teſtimonio publico dēt dimittere, alias eſt priuatus ēt
ſecundo, & inhabilis ad ſacros ordines, & bñficia, vt ibi, in §. q
vero, & in hac gl. ibi, ſub pęna. de hoc de fo. comp. ſit diligēti.
in gl. ſed nunqd. ibi, amplius. de hac & ſe. dico de fo. compe. ſi
diligenti. q. 8. ibi, ſtatuimus, in verbo ꝯtenderit: ꝙ intellige, vt
ſ. e. q. vñ in fi. illius c. loquit̃ de excommunicatione, q̃ non li.
ꝯte. ſed monitio præcedēte dēt. 12. q. 2. indigne. Hoſt. quædā
alia quęri poſſunt quę quia ꝯcernūt totum c. dicam j. in fi. c.

ADDITIONES.

a Quod ſi recedunt parochiani. Adde Pe. de Anc. in cle. cum ei. de cōceſ pręb.
b Si habens curatū. Adde Arch. & Io. de Fan. in c. ſiquis iam tranſlatus. 22. q. 1.

SVMMARIVM.

1 *Pęna collatoris dimittentis intruſum in beneficio.*
2 *Caſus in quo quis punitur duplici pęna.*
3 *Occupare non licet propria authoritate etiam rem ſuam.*
4 *Electio facta a canonicis ad quos pertinebat de iure non valet contem ptis his qui poſſidebant.*
5 *Tempus datum ad conferendum quando incipiat.*
6 *Appellationem deſerens retro fingitur non appellaſſe.*
7 *Beneficia quando vacent per promotionem ad epiſcopatum.*
8 *Beneficia confirmati in epiſcopum an vacent durante tempore quo ex diſpenſatione non tenetur conſeruare.*
9 *Beneficia de ſui natura ſunt perpetua.*
10 *Adulterari non licet etiam de conſenſu Papæ.*

§. Is quoque. Is ad quem ſpectat bñficij curati col-
tio libere ꝯferat ſtatim cū inſtitutus
aliud recipit, & ſi j. 6. mēſes nō ꝯferat, deuoluit̃ ad aliū colla-
tio, & aliter punit̃, vt hic merito. i. de iure. Gof. Cōcilij. de cō-
ceſ. p̄b. c. 2. cuius eſt id ꝑ hoc vr̃ ꝙ loquat̃ de p̄bendis, q̃ vñr in-
terdū hr̄e curā annexā, ꝙ tñ dic melius, vt j. extirpādę. §. j. &
1 c. ſup eo. li. 6. p̄ceptū, ſic de ele ꝯmiſſa. in fi. li. 6. † No. pęnā col
a latoris ꝑmittētis intruſum in bñficio, qa tenet̃ in ꝓuentib. ꝑ
illū ꝑceptis de ſuo reſtituēdis ecclæ: & dt Ho. ꝙ iſte punit̃ nō
ſolū pp negligētiā, ſed ēt pp delictū in quo dep̄hēdit̃, qa p̄ſu-
mit̃ fauere tenēti, & vitiū ſitū palliare. Scđo no. ibi ecclā, & pō
derat Ho. ꝙ nō dr̃ epi, & ex hoc arguit ꝯ illos q occupāt fru-
ctus eccleſiarum iure peculij. de hoc j. de ſucceſ. ab inteſ. c. fi.
2 † Tertio no. caſum ī quo qs punit̃ duplici pęna, ꝙ fit diuerſo
reſpectu: & qa vna nō ſufficit, ꝑ hoc ꝙ no. de iud. at ſi clerici.
Op. ꝙ ꝑ receptionē ſcđi nō vacet primū, ita ꝙ ꝯfrri poſſit, nā
bñficio ꝓmoti in epm nō ꝯferunt̃ niſi poſt tps ꝯſecrationis,
ſ. de ele. cū in cūctis. So. aliud in epatu, hic in gl. j. & hoc decla
ra vt j. q. 8. fallit ēt in aliqb. alijs caſib. quos enumero j. q. 11.

Secundo

ADDITIO.

a Intruſum in bñficio. Adde quis dicat̃ intruſus in bñficio. vide Io. An. & mo-
der. in c. cū ſatis. de of. arch. Inn. in c. nihil. de ele. Hoſt. in c. literis. de reſt. ſpo.

Digitized by Google

cet de ea litigaretur, vt ſm eum ꝙ ſtatim poſſit conferri pri-
mum 21.q.2.ſi qs iam, de elect.cum in cunctis. Op.ad hoc:qa
contingere poterit ex ſnīa ꝙ apparebit ꝓuiſionem ſecūdi nō
valuiſſe. Soluit Inn.ꝙ non valet:qa fuit in culpa rem litigio-
ſam acceptādo, vel qa de hoc non bñ inquiſiuit, de hoc de re-
ſcriptis in noſtra. dicit tñ Inn.ꝙ bñ facit ꝑlatus ſi pendente lit.
commēdat iſti primum, & ꝙ hoc eſt iuſta cā commendatio-
nis, de accu.ſi ꝯſtiterit, de hoc plenius ĵ.de conceſ.præb.cum
noſtris. Secundo quero, qñ dicetur hēre poſſeſſionem in ſe-
a cundia: qdam vt refert Inn.credunt ꝙ ſit neceſſe ꝙ hēat admi
niſtrationem maioris partis rerum.ar.de reſt.ſpo.c.1.lib.6.dic
melius quod ſufficit liberum exercitium curę: vt no.gloſſ.de
elect.commiſſa.li.6. Tertio quæro, an poſſit prælatus confer-
re primum non vocato poſſeſſore, dic quod ſic, vt hic probat
ex verbo, libere, tñ non tradet poſſeſſionem niſi eo vocato ſi
poſſidet.c.1.licet ēps.li 6.aliter ſumit libere, de ætate, & qua-
litate, a multis, vbi dico notabili 6.& ſm Innoc.is cui ſacta eſt
collatio, ꝯget ꝯ poſſeſſorem, & procedetur in facto ſine iuris
ſolennitate: qa tranſlatio ad aliam eccleſiam non pōt non eſ-
ſe notoria, de tranſla.quāto. Eſt autem citatio neceſſaria ſm
eum: qa non licet nouiter inſtituto occupare, cum ēt † rem
3 ſuam non liceat occupare ꝓpria authoritate ĵ.de conceſ. ꝑb.
qa diuerſitatem. C.vnde vi.ſi qs in tantam, vel dicit Inno.cita
tionem non eſſe neceſſariam, b in quo tñ non perſiſtit, ſed di-
b cit ꝙ gñaliter verum eſt ꝙ eccleſiam & omnes alias res ad no
ſtram collationem vel ius ſpectantes poſſumus conferre ven
dere donare, & quocunque titulo eo iure quod hēmus in eis
in alios transferre. C.de hrđi.vend.ꝑ totum.ff.de ꝯhen.empt.
qui tabernas, & ſic no.ĵ.de cōceſ.pręb.cum noſtris. Et in hoc
quod dicit Inn.res poſſe vendi, non referas ad eccleſiam, q̄ ſo-
lum ti.vlt.vt ꝑ collationem, poteſt obtineri, regula 1.libr.6.&
determinatum eſt hoc dictum Inno.ꝑ dictum c.licet a.& de
hoc ibi in gl.4. Op.ad hoc ſ.de cā poſſeſ.cum eccleſia, vbi dr̄,
ꝙ non valet electio † facta a canonicis, ad quos ꝑtinebat de iu
4 re, contemptis his q poſſidebant, ergo non valet collatio vel
venditio rei ab alio poſſeſſæ, quamuis collator hēat ius confe
rendi. Soluit Inn.ꝙ illud eſt, qa poſſeſſor tuendus eſt in poſſeſ
ſione, rōne cuius colligit fructus ĵ.de inſt.cum veniſſet, de iu
repa.ex lr̄is, & c.conſultationib. Eligere autem eſt fructus poſ
ſeſſionis: ideo is qui eſt in poſſeſſione iuris eligēdi de iure eli
git ēt ſi alius elegerit, quamuis hēat proprietatem, non vale-
bit electio d.c. cum eccleſia. Sed dare alijs ius eligendi nō eſt
fructus poſſeſſionis: ideo non ꝑtinet ad poſſeſſorem iuris eli-
gendi alij hoc dare, nec poteſt impedire illum ad quem perti
net quominus conferat alij. Eodem modo dicit Inno.in poſ-
ſeſſione eccleſiæ, in qua tuendus eſt poſſeſſor quo ad colligē-
dos redditus eius: ſed non poteſt impedire quin ille ad quem
ꝑtinet ius conferendi eam alij conferat. q̄ no.tanquam ſubti-
lia & vtilia. & de hoc dixi ſ.de reſt. ī integrum c.2.vbi de hoc
in gl.vlt. Quarto q̄ro, a quo tpe † computant ſex menſes q dā
5 tur hic ad conferēdum primum. dic ꝙ a tpe receptionis ſecū
di, & notitiæ ꝑuentæ ad collatorem ĵ.de conceſ. præb.qa, ſm
Inn.& Hoſt.ad hoc facit verbum diſtulerit, quod hic ſequit,
& computantur iſti ſex menſes ita quod faciunt medium an
num, de ſupp.neg.præla.licet.& dic vt no.de elect.quam ſit, in
6.gl.li.6. Quinto quæro, qd ſi collator primi ſcit ꝙ qs recepit
ſm, ſed neſcit de poſſeſſione eius, dicit Inn. ꝙ licet ille recepe
rit ſm, tñ ſi non potuit hēre poſſeſſionem eius, vel de iure, vt
qa aduerſarius dicit ꝙ eam de iure hēre non dēt: vel de facto:
qa non ꝑmittit intrare poſſeſſionem, non currit tp̄s collatori
21.q.2.ſi qs 92.diſt.ſi q.& verba cum effectu &c.ff.ꝙ quiſque
iuris l.1.ſ.ii.1.relatum. Sexto q̄ro, quid ſi habet poſſeſſionem
ſecundi, ſed ſuper eo litem hēt, † dicit Inn.ꝙ currit tp̄s colla-
c tori a die poſſeſſionis: ꝑ hoc quod dixi ſ.q.2. Septimo q̄ro, qd
ſi fertur ſnīa ꝯ poſſeſſorem, q impugnat hunc q recipit ſm, &
ille a tali ſententia appellauit, dicit Inn.ꝙ tp̄s non currit colla
tori niſi a die quo finita eſt appellatio: ita etiam ꝙ ſi appellās
non ꝓſequitur, tp̄s tñ currit a die quo rata manet ſnīa. Opp.
ad hoc.ff.de infamibus l. furti. vbi † qui deſerit appellationē
6 retro fingitur non appellaſſe. Soluit Inn.ꝙ rō primi dicti eſt:
qa collator non potuit ſcire vacationem eccleſiæ donec po-
tuit appellans ꝓſequi. q̄ ſolutio eſt vera: ſed forma lius ſolue
ꝙ licet non ꝓſequens retro d fingatur non appellaſſe, nō ope
d ratur hæc fictio quo ad effectus iam inductos, de ſent. excom.
licet.li.6. Octauo quæro, in eo quod ſ.dixi in 1. ꝯrio hoc c.nō
hēre locum in ēpatu. quid in abbate nondum bñdicto, an erit
idem quod in ēpo, dic quod non, nam ſpāle priuilegium eſt
7 ēpi, † vt non vacent prima beneficia niſi poſt tp̄s conſecratio

ēpm non eſt ēps niſi ſit conſecratus: ſed confirmatus in arch-
diaconum, etiam ſi non ſit diaconus, verus eſt archidiaconu
& omnia quæ ꝑtinent ad archidiaconum facere poteſt: nec
pōt excipi decætero ꝯ eum qđ nō ſit archidiaconus: licet poſ-
ſit excipi quod eſt crimino ſus, ac impediendum ne ordinet:
ſicut etiam ꝯ quemlibet nō archidiaconum excipi poſſet. de
app.conſtitutus 2. Hoſt. placet dictum, non rō. dicit enim, qđ,
ſubtiliter aduertendo, ſiue in nomine, ſiue in officio, ſiue in
dignitate ius fiat. idem eſt in vtroq;, de nomine patet: qa non
poteſt nominari proprie archidiaconus qui diaconus nō eſt,
de officio patet: qa ſicut quo ad ſpālia dicimus eccleſiam vi-
duam quæ hēt non conſecratum, de tranſla.c.2. ſic de confir-
mato in archidiaconum non diacono dici poteſt quo ad ea q̄
ſunt ordinis: vt patet ſ.de ſcru.& ĵ.de non ord.min. quamuis
enim poſſit expedire q̄ ſunt iuriſdōnis, hoc non ſufficit, nam
etiam ꝯfirmatus in ēpm hoc poteſt, de elect.tranſmiſſam. De
dignitate patet. ſicut enim electus in ēpm per exceptionem
criminis a conſecratione & dignitate repellitur: ſic & confir
matus in archidiaconum, gñaliter enim ꝯ ordinandum & ꝯ-
ſecrandum dicit c.ſup his, de accu. excipi poſſe, ſi ergo ꝑꝑ cri
men nequit ordinari, dignitatem amittet. de æta.& quali.c.1.
dicit ergo Hoſ. quod poteſt eſſe rō, qa ꝑ maiori parte electi in
ēpos propria temeritate non trāſeunt, ſed authoritate Papę:
& ſi ꝯ faciant habēt pœnam in iure ſtatutam, de tranſla.c.pe.
nec vltra tp̄s indultum priora bñficia retinent, nec ꝑces fac.de
ſua ꝓmotione. Inferiores vero ꝑ lr̄as Apoſtolicas, & ſępe ꝑ ne
phas ſine ordinatorum conſciētia ſecunda beneficia adipiſcū
tur, & pro hoc ꝑces porrigunt, imo ſe ingerunt & ambiunt,
ideo magis fuit prouidendum ꝯ ipſos. Conſuluit ergo Hoſt.
quod hēns bñficium requirens certum ordinem ſibi caueat
ne tranſeat ad bñficium quod requirit ordinem: qa regula cer
ta datur, qui bene ſtat non moueatur, dic verius eſſe quod di-
cit Innoc. nam ēps non eſt vere ēps ante conſecrationem, de
tranſla.epiſc.c.2. ver.ſed neque, vbi vocatur electus. Sed archi
diaconus & ſimiles ſunt veri ꝑlati, quamuis non ſint in ordi-
nib.deputati talib.dignitatib.de electio.cum in cunctis §.infe
riora.ver.cum autem. Item ordo non addit aliquid ad titulū
talium dignitatum, ſed conſecatio facit epiſcopum qui prius
non erat. ſiue autem rōnes pręmiſſæ concludant, ſiue non, nō
eſt vis, ſufficit enim ita ſcriptum de ēpo, & non de alijs. Nono
8 quid de confirmato in ēpm, qui diſpenſationem hēt, quod
vſque ad quinquēnium non teneatur ꝯſecrari, an interim va-
cent eius beneficia. Inn. quod ſic: quia diſpenſatio eſt reſtrin-
genda vt non extendatur ad retentionem bñficiorum. arg. de
conſang.& affi.quod dilectio. quod dic vt dixi de electi. cum
in cunctis §.cum vero q.10. Decimo q̄ro, ſi ꝑꝑ infirmitatem
vel alio legitimo modo impeditur ēps ordinari, dicit Inn.qđ
non currit ei tp̄s, ar.ĵ.de conceſ.præb.qa diuerſitatem. Vnde-
cimo quero, qa dixi ſ.in 1.ꝯrio, quod etiam in alijs caſib.quā
in ēpatu, fallit diſpoſitio huius c.qui ſunt illi. Sol. Vin.de ele
ctio.dudum 2. multos enumerat, nam ſm eum fallit etiam
in caſibus d.c.dudum.ſ.in vnitis dependentib. commendatis
vel cum Papa diſpenſauit. Item ſi ex colore & non animo ꝑ-
petui beneficij recepit ſm: quia poſſit pœnitere 2. q.7. ſi quis
libellos, de pœ.di.1.diuortium.ff.de ritu nup. plerique, de in
terroga.act.de ætate §.vlt.vbi reus pœnitet rñſi, ſi nullum dā-
num eſt actori. Et in eo quod dixi colore: aliqui hēnt calore,
& non refert quomodocunque hēatur, & vtroque modo dic
ꝯ in hoc caſu. nam quomodocunque recepit ſm tāquam bñ
ficiatus, etiam ſi de facto, vacat primum e.ti.eum qui.li.6.nec
ſufficit quod in animo geſſit ſtatim dimittere ſm pręſumit
9 enim ꝯrium, cum beneficia † de ſui nā ſint perpetua 55. diſt.
præcepta 7.q.1.paſtoralis, vbi de hoc, de fi.presby.veniens, vbi
de hoc gl.vlt. Sed procederet dictum Vin.qñ recepiſſet ſm ꝑ
aliquem titulum temporalem, ita quod potius adminiſtraret
non intitulatus. Fallit etiam ſm Vin.ſi incontinenti fuit deie
ctus a ſecundo, & de hoc vt no.de. elect.commiſſa §.1.in 1.gl
Item ſi recepit ſm vt viſitator 7.qō.1.pontifices. Item ſi rece-
pit ſm in alio ēpatu ſine licentia ſui ēpi a quo repetitur, quod
dixi &

ADDITIONES.

a Habere poſſeſſionem ſecundi. Adde Car.in cle.1.in 8.q.de renun.
b Citationem non eſſe neceſſariam. Adde c.cum olim.de re iud.
c Sed ſuper eo litem habet. Adde Inn.in c.dilectus, circa prin.de app.
d Non proſequens retro. Adde Rot.deciſio.1.in nouis, vnum ſimile vide per
Car.in cle gratiæ.in 17.q.de reſcrip.

Digitized by Google

mum pp im,& hoc maxime cum errauit,facit quod not.74.
diſt.quorundam, quam opi.dicit Hoſti. veram in ſcholis:ſed
falſam in iudicijs,& in curia non ſeruari,nec mirum:qa quã
titas redditunm non immutat nomen huius beneficij: & ſic
nec immutat diſpoſitionem huius c.per h.d.Io.& Vinc.poſt
eum quod recipiens eccleſiam in alio epatu proteſtari dẽt ꝙ
recipit vt commendatam vel ſub ꝯditione,ſi Papæ placuerit:
vt,ſi non placeat alter ſubſtituatur e 61.di.ſtudij,quod non ꝓ
cedit quia talis proteſtatio non admitteretur, non enim a be
neficiato dependet titulus beneficii, ſed a ſuperiore. Et dixit
Vin.Inn Papam quod intellige de ꝯ.qñque dixiſſe talem ele-
ctionem non valere,eligo hunc ſi Papę placuerit:non magis
quam ſi quis dicit, cognoſco vxorem talis ſi viro placuit,di-
ctum placet Io.And. ſed exemplum non congruit,cum etiã
10 de Papæ contemptu adulterari † non liceat 14.di. ſicut a 5. q.1.
ſicut quidam,de iureiurã.& ſi Chriſtus, ver. quędam,probat
autem dictum de elect.c.2.li.6.& pro hoc facit quod no.ĵ.de
condi. ap. ſuper eo.Duodecimo quæro,ſi collator qui diſtu-
lit conferre,non poteſt de proprijs prouentib.ſatisfacere, an
ſatisfaciet de bonis eccleſię: gl. bene dicit quod non fuit opi.
Io.& idem Tan.& Goffre.Hoſt.dicit ꝙ cogitur ſatisfacere de
ſuis prouentib.i.ſui beneficij quos facit ſuos ĵ. de fideiuſ. c.a.
quod placet,& in hac gl.ibi,reſtituere dẽt.de iurepat.cum di
lectus,in fine,ibi,centum,de hoc de reſt.ſpo grauis,in gl.vlti.
Decimo tertio quæro,quomodo conſtabit quod fructus ſint
a percepti [a] ab eo qui tenuerit primum curatum poſt receptio
nem ſecundi.Sol.fiet fides per iuramentum rectoris eccleſiæ
vel ſyndici, premiſſa taxatione, cum hoc intereſſe ſurgat ex
delicto ſ.quod me.cau.c.ſi.ſecundum Hoſt.quod no.

ADDITIO.

a Quod fructus ſint percepti. Adde ad materiam c.ſi quod me.cauſa. & in l.ſi quando.C.vnde vi.

SVMMARIVM.

1 *Dictio,etiam, eſt implicatiua.*
2 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare in duobus perſonatibus diuerſarum eccleſiarum non curatis.*
3 *Differentia inter dignitatem,perſonatum,& officium.*
4 *Miniſtri etiam perpetui,qui ſine vlla iuriſdictione officium aliquod habent,non dicuntur eſſe in dignitate,etiam ſi vocarentur aliquo nomine dignitatis.nu.5.*

a **§.Hoc idem.** Nota differẽtiam inter dignitatem & perſonatum,a de quo ĵ.q.5. quan
b rum tñ ad hanc lr̃am ęquiparantur,pro hoc quia de ſimilib.b
idem iudicium,vt hic in gl.quia.& in ea.in fi.eſt tñ diſſimili-
tudo in caſu ne cle.vel mona.c.1.li.6.Secundo.not.ibi,eadem
eccleſia,quod hic vacat.argumentum a ꝯrio,quod dico ĵ.q.
1 3.† Tertio no.de dictione etiam,c quæ eſt implicatiua,de cõ
c ſtitutionib.cum omnes,vbi dixi. Quæro,an in perſonatib.nõ
curatis procedit quod hic dr̃,dicit Hoſt.quod ſic, nam curati
erant comprehenſi ſ. in principio,quod etiam tenet hic gl.in
verbo eccleſia,cum dicit idem eſſe iudicium de curatis,& nõ
curatis.Secundo quæro, nunquid in talib.procedit diſpoſitio
de qua ſ.in prin.Gl.in verbo eccleſia,arguit quod non:qa hic
d non repetit de pœna,& hanc opinionem d tenuit Vin.ꝑ hoc
no.ff.vi bono.rap.prætor.ſed gl.tenet ꝯrium: & idem Tan.&
verius,quod probatur in hoc verbo,idem,quia ſi eſt idem qđ
ſ.ergo ꝑ omnia idem,& in hac gl.ibi intelligit,nõ tñ ex repe-
titione fit inutilis ſtipulatio.vt ibi.& in fi.ff.de pact.item quia
in fi.Tertio quæro,an in duob.ꝑſonatib. diuerſarum eccleſia
2 rum non curatis poſſit ẽps † diſpenſare:dicit Inn.quod ſic.li-
cet non poſſint ſine diſpenſatione teneri,vt hic. Opp.ad hoc
de electio,dudum 2.Soluit Inn,quod ibi non dicit non poſſe
diſpenſari,ſed eum peccare q ſine diſpenſatione tenet ſ. c. ad
hoc,vel ibi eſt alleg. verius dic quod ꝑ omnia idem de perſo-
natib.ſiue ſint curati,ſiue non,etiam ſi ſint in diuerſis eccle-
ſijs;vt ꝓbat c.dudum 2.& hoc c. per id quod ſequitur in ver.

lib.an poterit fieri in ...
hoc exprimatur per hunc tex.qui in hoc facit ſpãlem notam
3 & prohibitionem,quod ſingulariter no.† Quinto quæro,de
e differentia inter dignitatem, e & perſonatum, & officium
dic quod qñque accipiuntur tanquam ſimonia,de conſtit.cũ
acceſſiſſent,vbi primiceriatum primo vocat ꝑſonatum 2. di-
gnitatem 3.officium,pro hoc de reſcriptis,ad aures,vbi ponit
dignitatem & perſonatum tanquam ſinonima,propterea di-
cit Hoſt.in ſumma huius tituli §.2.quod dignitas eſt proemi
nentia in gradu,quæ alio nomine dr̃ perſonatus.alle.de inſti.
c.ſi.Sed quod diſtinguantur patet ſ.c. ad hęc,& de electio.in
geneſi.& hic,& de reſcriptis,ſtatutum,poſt principium.li.6.
de cõſue.c.1.de electio c.1.§.hoc autem,de eo qui mit.in poſ.
qui.e.ti.quia ſępe.e.li.& de hoc ibi no.& in c.ſi.e.ti.& de iudi.
cle.diſpendioſam,pro hoc diuerſitas nominum.C.de codici.
ſi idem.Quidam tñ vt refert Io.An.dicunt quod dignitas eſt
pręeminentia ſine cura,quod non procedit per cap.vnum,de
ęta.& qua.li.6.Ad idem e.ti.cum in illis 1.& 2.in ſo,& c.ſuper
eo.e.lib.Et conſtitutio execrabilis,ver.ſtatuimus, quod dico
de electionib.dudum 2.ver.tandem,notabili quinto.Inno.ve
ro dicit,quod dignitas & perſonatus fere ſemper pro eodem
ſumuntur,& dicit fere,quia perſonæ eccleſiarum in Anglia
dicuntur quæ pręſunt eccleſijs,alibi dicuntur curati.de app.ꝑ
ſonas,de inſti.cum veniſſet,& tamen non ſunt in dignitate ꝯ
ſtitutę.Similiter abbates ẽpi & alij ſuperiores dicuntur eſſe in
dignitate,& non perſonę.Intelligit ergo Inno.eſſe dignitates
vel perſonatus ſm̃ inſtitutionem vel cõſuetudinem eccleſię,
nam poſſet eſſe quod aliquis in aliqua eccleſia exerceret offi-
cium archidiaconi cognoſcendo de cauſis clericorum: & ſic
de alijs officijs vel dignitatibus:& tamen non reputaretur ar-
chidiaconus,niſi vocetur hoc nomine vel alio quod ſonent
dignitatem,nec caderet ſub hac conſtitutione, ſecus ſi vocet
aliquo nomine dignitatis,vel pro perſona in dignitate cõſti-
tuta reputetur:licet nullũ miniſterium dignitatis faciat,ſicut
eſt Parmę vbi quaſi nullum officium archidiaconi facit archi
diaconi facit.archidiaconus,& tamen ibi dignitas reputatur
ſm̃ Inn.Et dicit Hoſt.quod idem eſt Lugduni,vbi dicit ſe cõ
ſtituiſſe archidiaconatum ſine illo officio,quę no.& ſic mul-
tum dẽt põderari nuncupatio,& communis reputatio, vnde
dicit Inn.quod ſi conſtitutus in aliquo beneficio multa mini
ſteria faciat alicuius.dignitatis,non tamen reputetur dignitas
quæ non cadit in hanc conſtitutionem,ſicut ſunt pręſuppoſi
ti Tutorenenſes & Carnotenſes,dicit etiam Inn.quo ad hoc,
quod nunquam reputat aliquem hac conſtitutione teneri,ni
ſi propterea. Suam hẽat dignitatem ĵ.de ſtatu monacho.c.2.
in fi.dignitatem autem vocat Inno.vt etiam dixi ſ.e.q.cam,ꝙ
habetur pro dignitate in eccleſia,etiam ſi habeat adminiſtra
tionem temporalium,dummodo perpetuam,ar.89.di.volu-
mus,& quatuor c.ſeq.etiam ſi illa dignitas non ſit numerata
in iure inter dignitates eccleſiaſticas vbi agitur de officio ar-
chidiaconi & de alijs,& ſm̃ Hoſt.hoc fortius procedit ſi alijs
præſit,talis enim rite vocetur prępoſitus,de ver.ſig.quamuis.
4 Ex hoc infert Inno.quod miniſtri † qui ſine vlla iuriſdictio-
ne officium aliquod habent ſicut ſyndici procuratores,ſacri-
ſtę,qui pulſant campanas,& huiuſmodi non dicuntur eſſe in
dignitate.etiam ſi eſſent perpetui,ſecus ſi haberent aliquam
iuriſdictionem.ff.de de offi.procur.Cęſa.l.1.Hoſtiẽ.allegat in
gumentum.C.de offi.præfect.auguſtal.l.1.ff.de offi. præſi.le-
gatus Cęſaris,dicens quod in ſubſtantia & veritate potius eſt
vis fa-

ADDITIONES.

a Inter dignitatem & perſonatum. Adde Arch.in c.de conſue.li.6.Inn.in c.nõ nulli.de cle.non reſi.Car in cle.vt hi qui in §.1.de ęta.& qua.
b De ſimilibus. Adde c.inter cætera.de reſcr.gl.ſi in c. tranſlato.de conſt. Bal. in l.conuenticulam.C.de epi.& cle.
c De dictione,etiam. Adde no in cle.1.de præben. Ab.in c.1.in 2.no.de commo.in c.ex tuę.de cle.non reſ.& in c.cum ſit romana de appella.
d Et hanc opi. Adde iſtã opi.facit gl.in verbo ſanctionis in cle.ſi.in fi.de vi.& ho.cle.ſed gl.iſta communior eſt ſecundum Ab.hic.
e Inter dignitatem. Adde Inn.& doc.in c.cum acceſſiſſent. de conſti.

Digitized by Google

nis vocaretur præpoſitus,vel prior,quod eſt nomen dignita-
tis ſ.e.niſi,vel ſimili nomine:non tñ per hoc cenſebitur con-
ſtitutus in dignitate,de hac mã per Arch.de conſue.c.1.li.6.
vbi dicit quod quicunque hẽt dignitatem hẽt pſonatum,ſed
non cõuertitur. Et per prædicta vr̃,quod dignitas perſonatus
& officium non hẽnt diſtinctionem pciſam in iure,licet poſ
ſit dici quod pſonatus ponit ſ.officium,& dignitas ſ.perſona
tum,tñ iure nõ probatur hoc,nec eſt vis. Nam idẽiudiciũ de
iſtis,de ꝯſue.c.1.li.6.nec vlla realis dña inter hæcpõt aſſigna-
ri,& hæc vocabulorum varietas potius ſurrexit a diuerſita-
te locorum,quam a iure.quantum autem ad cognoſcẽdum,
an beneficium cẽſeatur dignitas,pſonatus,vel officium,an ve
ro ſimplex,dic p prædicta maxime conſiderandam commu
nem reputationem loci:& quia in dignitatib. conſtituendis,
& officijs eis attribuendis ponderatur loci conſuetudo ſ.de ꝯ
ſue.cum olim,& per hanc hoc ſemper cognoſcitur,ſed ſi de
hoc conſtare non poterit,ſi vocatur aliquo nomine dignita-
tis,quæ in iure vocetur,vt archidiaconus,vel quid ſimile,cẽ-
ſebitur dignitas, niſi probetur quod exercitium ſibi compe-
tens ibi potius ſit nudum officium,per id quod nunc dixi. Si
autem vocetur aliquo nomine quod non vocẽ dignitas in
iure,ad hoc vt dignitas cenſeatur, õportet probare exercitiũ
eorum quæ ſpectant ad dignitates:& ꝙ in loco reputetur di-
gnitas,ſecundum ea quæ dixi ſ.e.q.& facit ad hoc quod not.
Bar.C.de dignita.l.1.li.12.& hoc vltimum,ꝙ reputetur digni
tas,ſolum ſufficit per id quod dixi ſ.e.q.

S V M M A R I V M:

1 *Perſonæ literatæ dicuntur ſublimes.*
2 *Ratio literaturæ in diſpenſatione magis habetur,quam bonitatis.*
3 *Diſpenſatio ex cauſa rationabili eſt fienda.*
4 *Diſpenſatio contra ius ſcriptum,etiam ſi fiat per Papam,an poſsit eſ-ſe rationabilis.*
5 *Diſpenſatio eſt quædam commenſuratio communis ad ſingula.*
6 *Acceptio non eſt,vbi circa æquale ſeruantur æqualia.*
7 *Epiſcopi diſpenſantur circa duo ſimplicia.*
8 *Beneficia qualia de obſeruantia generali teneantur ſine diſpenſatione.*
9 *Epiſcopi an diſpenſare poſsint circa non curata quæ non ſunt perſo-natus.*
10 *Canonicus præbendarius recipiens altare perpetuum in eadem eccle-ſia in qua eſſe debet capellanus,habens præbendam aſsignatam alte-ri,an per hoc ſit priuatus canonicatu ipſo iure,& an Epiſcopus poſ-ſit diſpenſare.*
11 *Curatum habens,ſi adeptus eſt poſſeſsionem beneficij, quod vocatur præpoſitura,& in quo ſunt duo intitulati, quorum vnus vocatur præpoſitus,alter beneficiatus tantum,an perdat primum ipſo iure.*
12 *Eccleſiam parochialem habens ſi conſequitur altare dotatum,in quo teſtator mandauit diuina celebrari pro anima ſua,an perdat eccle-ſiam ipſo iure.*
13 *Minor 25.& maior 14.poteſt habere eccleſiam non curatum.*

ver.Circa. Cum ſublimibus vel literatis perſonis cir
ca pluralitatem bñficiorum incompatibi
1 lium ſolus Papa diſpenſat.† No.ꝙ literatæ perſonę a cenſenẽ
a ſublimes,vel eis comparantur,pro hoc facit,quia ſcientia no-
bilitat.vt in glo.pe.& dic ſublimes.i.nobiles,& magni ſtatus,
ar.de ma.& obe.ſolitę,in prin.dr̃ enim ſublimis excelſus qua
ſi ſ.limen eleuatus, & quamquam lr̃a loquatur copulatiue,
b ibi,ſublimes & literatos,tñ poteſt poni &,pro vel. b & ſic cõ
muniter accipitur,& ſic ſummaui.Et dicit Io.An.ꝙ cũ hiclo
2 quatur de ptãte Papę,non eſt vis in hoc.† Secundo no. ꝙ ma
gis hr̃ ratio literaturæ quam bonitatis in diſpenſatione ꝯce-
denda.alibi bonitas pręfertur literaturę 38.di.ſedulo.Ioã.Phi.
J.c.proxi.vbi de hoc in 3.ꝯrio.Tertio no.id ꝙ no.glo.pe.& in
ca.ibi §.1.de hoc ſ.titulo 1.quia nonnulli,in 1.gl.ibi c.1.vbi de
hoc ibi §.eſt quidem,de hac dico,de ap.conſtitutis 2. in prin.
q.2.ad fi.ibi pfeſſio,& 12.q.2.gloria,ver.Socrates,& vere phi-
loſophantes pecuniam contemnunt.ff.de vacatio. muner.in
honorib.no.de magiſtris quia nonnulli,& de d.l.profeſſio.di
3 co de ap.ſollicitudinem,ver.cum autem,ꝯrio 4.† Quarto no.
ꝙ diſpenſatio dẽt fieri ex cauſa rõnabili,ibi,cum rõ.Et triplex
eſt rõ in diſpenſando,neceſſitas,vtilitas,& eiuſdem prærroga-
tiua meritorum,ſm Goff.& dicit Hoſt.ꝙ hic loquitur tñ de
ratione diſtinctionis perſonarum,ſm quam dignitati deferi,
de offi.deleg.paſtoralis,& potentioribus pares non ſumus.ff.
de alie.mu.iu.c.fa.li.6.Et no.quod non ſimpliciter dicit diſpẽ

uiſione conceditur,cum circa dona virtutum ſolus obtinere
dignoſcitur,quod diuiſim in pluribꝰ.inuenitur, hinc eſt &cæ.
diſpenſationes tñ Apoſtolicæ quæ præceſſerunt conſtitutio-
nem execrabilis,p illam modificatæ fuerunt,quod dic vt ibi.
4 C.& F.ſtatuimus.Op.ꝙ diſpenſatio † de qua hic,vel alia ꝯ ius
ſcriptum,etiam ſi fiat p Papam,non poſſit eſſe rationabilis,cũ
ius ſcriptum ſit commune 4.di.erit,& quod ſup bono cõmu
ni fundatur,priuata conſideratione non dẽt omitti. 61.di.mi
ramur,de poſtul.bonę 1.de regula.licet, non enim dẽt fieri ac
ceptio pſonarum,de iudi.nouit, ergo diſpenſatio p priuatam
ꝯſiderationem illud remittẽs rõnabilis eſt, cum etiam apud
Papam non dẽat eſſe acceptatio pſonarum,de iudi.nouit.ſed
negari poteſt eſſe acceptationem, vbi vni conceditur quod
alijs communiter negatur, vt fit hic. Item ꝯ ius nãle non ad-
mittitur diſpenſatio pſonarum 13.di.In prin.ius autem poſi-
tiuum ſuper nãli rõne fundatur 1.di. conſuetudo. Soluit Io.
5 An.ſm Thomam parte 4.q.97.ar.vlti.quod diſpenſatio † eſt
quædam commenſuratio communis ad ſingula.inde guber
nator familiæ dr̃ diſpenſator:quia diſpenſat ſingula ſingulis,
& laborem & præmium.& tali diſpenſatore indigemus q le-
gem vniuerſalem ex cã relaxet interdum.Hoc autem nõ cui-
cunque committendum,ſed illi q poteſt legem ꝯdere & toſ
lere,vt eſt Papa & princeps,vel ab eis hẽntes authoritatem.Di
ſpenſans autem dẽt hẽre intuitum rationis,& boni vniuerſi,
& cauſæ pp quam diſpenſat,q̃ poteſt eſſe triplex:vt dixi in no
tabili pcedenti . Si enim nuda voluntate moueretur, non di-
ſpenſatio,ſed diſſipatio dici meteretur pro hoc quod dixi ſ.e.
c.quia intantum.Nec ipſe prudens & fidelis diſpenſator eſſet
de quo Lucæ 12.quis putas fidelis eſt diſpenſator, & prudens
quem cõſtituit dñs ſuper familiam ſuam,infidelis autem eſt
talis diſpenſator qui non hẽt intuitum ad commune bonũ.
Item imprudens nõ conſiderando cauſas,ex quo ſequitur ꝙ
c quo ad Deum non eſt tutus c diſpenſatus, de hoc J.de voto,
non eſt,& pro hoc 11.q.3.ſi is qui pręeſt, bene facit 24.qõ.1.
manet.Ad ꝯria dic, ad primum, ꝙ licet diſpenſatio reſpiciat
vtilitatem priuati,diſpẽſans tñ ad id moneri dẽt pro bono cõ
muni,nam ſublimis vel literatus,cum quo diſpẽſat, prodeſſe
poterit toti vniuerſo,& vtilius ſe hẽre ſolus quam alij plures
vt dixi in notabili præcedenti,& pro hoc quod no. ſ.eo.cum
iam dudum.Ad illud de acceptatione dicit Thomas,qđ non
6 eſt acceptio † vbi circa æquale ſeruãtur æqualia.ius ergo cõe
æqualiter diſponens de omnib.poteſt rationabiliter relaxari
vbi eſt inęqualitas,de hoc in Hieronymo ſuper Eſaia.lib.1.in
prin.qa igitur bonum commune vel maius eſt inęquale bo-
no particulari,vel minori,recte ſeruantur inæqualia.ſ.ius cõe
& iuris relaxatio.Ad vltimum dic,ꝙ non facit diſpenſans ꝯdi
ctionem,ex quo ideo ſuggerit diſpenſationem,nec aliter di-
ſpenſare det:vt ſ.e.ꝯrio,& ſ.notabili 2.& de hoc per Arch. 11.
di.conſequens.Ex hoc no.ꝙ ſtante diſpoſitione rõnabili iu-
ris cõmunis ꝯ ipſam poteſt rõnabiliter diſpenſari. Quæro,in
eo quod hic dr̃ quod diſpenſari poterit per ſedem Apoſtoli-
cam,an licebit hoc alijs.Glo.vlt.ꝙ non.vſque ibi Io.vbi reci-
tat opi.Io.vſque ibi,olim,& ibi concludit vſque ibi . Item,&
illud,vbi format aliam q. an eps diſpenſet in ſimplicib. & cũ
gl.in eo quod dicit de curatis,concor.gl.ſ.de elect.dudum 2.
& Bar.Brix.70.di.ſanctorum,& Inn.hic.Sed circa duo † ſim-
7 plicia epi diſpenſant vt dicit gl.de hoc in ſeq.q.& ſi ſunt in di
uerſis epatib.ambo epi concurrent:vt no.gl.in d.c.dudum,&
ẽt circa curatum,& ſimplex,vt no. J.de cõceſ.pręb.lr̃as,in gl.
vlt.in fi.Goff.in ſumma eo.§.ſed quęritur an alius,gñaliter di
cit,circa plura beneficia diſpenſat ſolus Papa, ſed hic in appa-
ratu tenuit opi.Io.ꝙ epi hẽant eandem ptãtem in hoc quam
olim hẽbant.Pe.cõcordãdo opiniones dicit,ꝙ in pbendis re-
quirentib.reſidentiam non diſpenſant epi ꝯ conſuetudinem
eccleſiæ 26.q.1. quę ad perpetuã.ſed in his q̃ reſidentiam nõ
requirunt de conſuetudne, niſi qa non reſidens fructus non
pcipit,diſpenſat eps in canonica,non in pbenda,ad hoc de ap.
peruenit,& ſic loquit̃ 70.di.ſanctorũ,& de intellectu illius c.
dic, vt

ADDITIONES.

a Literatę perſonæ. Adde gl.1.in c.ſtatuimus,de ma.& obe.
b Et pro.vel. Adde c.ex tua.de fil.presby.l.ſæpe.ff.de ver ſig.
c Quod quo ad Deum non eſt tutus. Adde Io. An.& Car.in c. dudum,el 2.de elect.& ibi Bar.n 6.q.Ab.in d.cum adeo.de reſcript.& in c.non eſt, de voto Ricar.in 4.ſen.di.38.

[illegible] cum notatis. Item ex cauſis [illegible] facit eps ꝯ conci-
lium Turonen.ſ.c.vacante,& gñale j.expoſuiſti.Sed ſi ob ꝓ-
rogatiuam meritorum:tunc ſolus Papa,vt hic in fin. dicit m̃
Hoſt.ꝙ opi.gl.ſeruat curia:ſed ſibi non placet:pro ea tñ eſt j.
c.ſuper eo.& c.non poteſt 2.rñſo,& c. cum ſingula,& de offi.
ordi.ordinarij §.ſi vero.li.6.& de hoc in Spe.e.tit.§.videndum
reſtat.ver.illud,& ſequenti,& maxime in ver.ſed nũquid eps;
& communior,de ſimplicib.autem,vel de ſimplici & curato
8 dic,ꝙ † de obſeruantia gñali talia tenentur ſine diſpenſatio-
ne:quod dixi ſ.e.cum iam dudum,in fi.& in hac gl.ibi,patet,
ꝯ eſt 64.di.ordinationes 16.q.1.cunctis 2.qõ.6.ad Romanam,
ſed non obſtat ꝑ notata in eis,maxime in d.c.ordinationes,&
concordat de electio.nihil,de magiſtris,ſup ſpecula ibi, cum
ita,de hoc dico de præſum.noune,notabili 3.ibi,non puniret̃
ꝯ eſt 51.di.qui in aliquo,nam ſentit gl.ꝙ hñs ptãtem diſpen
ſandi, diſpẽſat eo ipſo qd confert:cuius ꝯrium dr̃ in d.c.in ali
quo,& de hoc dic vt dixi de fil.presby.veniens,& de cle.cõiu.
diuerſis,ibi, vbi de hoc. Item,q̃a alias cum nullus dubitet qn
Papa poſſit,nugatorium fuiſſet hæc dicere, niſi ĩtelligatur de
Papa ſolo:& ita ẽt qd legatum de latere dicamus exclutum &
ſic ſeruamus:& faciunt iura noua ad hoc ſ.e.q.alleg.Io. And.
Ibi.Io.notauit hic,& a 1.qõ.2.ſi quis iam,ibi non tollit̃,niſi id
exprimatur. Secũdo q̃ro,an circa non curata quę non ſunt ꝑ
9 ſonatus,poſſint epi † diſpenſare.gl.ibi.Item & illud,hoc ꝓſe-
quitur vſq; ad finem:& patet ſolutio ex dictis in ꝓcedẽti q.&
in gl.ibi,alij.Goſ.& Phi.& in fi.imo parum facit:q̃a ibi loquit̃
in ꝓbendis eiuſdem eccleſię:vt dixi ſ.e.c.in prin. Tertio q̃ro,
10 ſi canonicus † ꝓbendatus recipit altare ꝑpetuum in eadem
eccleſia,in qua dẽt eſſe capellanus hñs ꝓbendam aſſignatam
altari,an ꝑ hoc ſit priuatus canonicatu ipſo iure,& an eps poſ
* ſit diſpenſare. Federicus in ꝯſilijs c. 115.* ſub dubio forte,di-
cit,ꝙ nõ,niſi ex priuilegio vel ꝯſuetudine vtrũq; requireret ꝑ
ciſam reſidẽtiã:q̃a tunc ſecus,ꝑ id quod no.Inn.de cle.nõ reſi;
e.fi.& ſic ex diſpẽſatione epi poterit vtrũq; hñri, ſicut põt hñ-
ri ꝓbẽda cum canonia & dignitas,de ꝯſue.c.li.6. & qd ibi no.
tñ ęquum erit,ſm eum,quod illa hora qua celebrat vt capel-
lanus,priuet̃ diſtributionib.quas hñt vt canonicus,ex quo nõ
11 fuit in choro vt canonicus. Quarto q̃ro,ſi hñs † curatũ ade-
b prus eſt poſſeſſionem b bñficij quod vocatur ꝓpoſitura, & in
quo ſunt duo intitulati:quorum vnus vocatur ꝓpoſitus,alter
bñficiatus tm̃.an perdat primum ipſo iure.Federicus in cõſi-
lijs 100.130. dicit quod non, ex quo non aliter apparebat qd
ꝓpoſitura eſſet dignitas vel pſonatus,nec hñbat curam anima
rum:& hoc cum non eſſet in eccleſia cathedrali,nec alias col
legiata,nec hñret ſub ſe capellas, quę ſunt illa q̃ faciunt bñfi-
cium eſſe dignitatem,de elect.ſtatutum,& ne clerici vel mo-
na.c.1.li.6.& quod no.Arch.de conſue.c.1.in gl.magna. ad fi-
nem.& de fo.comp.Romana,in verbo ꝓlatos.li.6.nec erat cu
ratum bñficium vel eccleſia parochialis cum nullum hñret
deſignatum locum parochiæ;imo plus ibi dicit Federicus,ꝙ
c etiam ſi fuerit olim parochialis.c ex quo actu non hñbat pa-
rochiam,non eſt locus huic c.cuius ꝯrium dixi ſ.e.e.in prin.
q.3.dicit ẽr quod no.Arch.de ſepul.c.1.li.6.ſic ẽt ius baptizã-
12 di:vt no.Pa.de baptiſ. cle.1. Quinto q̃ro ſi hñs † parochialẽ
eccleſiam conſequitur altare dotatum , in quo mandauit te-
ſtator diuina celebrari pro anima ſua,an ꝑdat eccleſiam ipſo
iure.vr̃ quod ſic,ꝑꝑ incompatibilitatem,cum vtrunque req-
rat reſidentiam,pro hoc quod dixi de cle.non reſi.c.fi.ꝯrium
conſuluit Lappus de caſtiglonchio dicens non eſſe verum ꝙ
altare ꝑdictum perſonalem reſidẽtiam requirat,ſufficit enim
quod ibi diuina celebrẽtur ꝑ alium.Item dixi in d.c.fi. de cle.
non reſi.q.9.pro hoc facit,quod no.Cal.j.c.ſuper inordinata,
13 vbi dicit quod minor † 25. annorum maior 14. poteſt hñrę
eccleſiam non curatam, non obſtante quod quidam dicant,
quod cum celebrare non poſſit,eccleſiam non poteſt obtine
re in qua debẽr diuina celebrari,ad hoc de ęta.& qua. ele.gña
lem.dicit enim Io.Cal.ſufficit quod per alium celebrẽtur di-
uina.pro hoc facit,vbi perſonalis reſidentia non requirit,ſuf-
ficit deſeruire per vicarium,de præbẽ.ſuper eo.libr.6.& quod
ibi no.in gl.in verbo,non obuiet.

ADDITIONES.

Circa curata. Adde Car.in cle.1.in 25.q.de of.vi.Fed.de ſenis cõl.3.in 5.co.

4 [illegible]
5 *Eccleſiis præfici debent tales qui velint & valeant deſeruire.*
6 *Infamia debet præcedere inquiſitionem.*
7 *Breuitas temporis non admittit plenius deliberandi conſilium.*
8 *Conferentes beneficia indignis an ſuſpendantur , vel ipſo iure ſint ſuſpenſi à collatione.*
9 *Pœna duplex non eſt imponenda.*
10 *Monitio quotuplex requiratur ad aliquem puniendum.*
11 *Beneficia cui conferenda ſint,ſi nõ reperitur dioceſi niſi vnus dignus.*
12 *Concilium prouinciale quis faciat.*
13 *Cauſæ quæ poſſunt in concilio tractari.*
14 *Iuriſdictionem quam habeant hi qui congregati ſunt in concilio.*
15 *Concilium prouinciale an poſſit audire accuſationem criminalem epiſcopi.*
16 *Accuſatio epiſcopi quando tractatur in concilio an ſint neceſſarij 12. epiſcopi.*
17 *Epiſcopus an poſſit recuſare epiſcopos cognoſcentes de crimine ſuo,ſi habet eos ſuſpectos.*
18 *Clericus,Diaconus,vel Subdiaconus,vt puniri poſſint,qui interuenire debeant,& 19.20.*
21 *Delegatus principis an teneatur ſeruare iuris ordinem.*
22 *Papa non poteſt puniri per concilium generale.*
23 *Relaxatio ſententiæ ſuſpenſionis quæ & qualis reſeruetur Papæ, vel Patriarchis.*
24 *Ordinarius abſoluit à ſententia lata à canone Synodali.*
25 *Suſpenſio & excommunicatio an procedant à pari.*

Graue nimis. Concilium prouinciale a beneficio
rum collatione ſuſpendit eos qui
poſt ſecundam correctionem indignis bñficia conferunt:ꝓ-
uidet ẽt quis interim illa bñficia conferat. Et illam ſuſpenſio
nem relaxat ſolus Papa vel proprius Patriarcha. Primo ponit
exceſſus.Secundo ꝓuiſio,ibi,fiat. Tertio,pœnam extendit ad
capitula:ibi,& hoc ipſum. Quarto diſponit de pęna Metropo
litani:ibi,Metropolitani. Quinto abſolutionem reſeruat Pa-
pæ,& patriarchis: ibi, vt autem . Sexto de Patriarchis hoc re-
ſtringit ibi,vt in hoc,graue.multipliciter ſumitur,ſed hic ſo-
nat idem quod moleſtum vel exoſum:vt no.Io An.de iniur.
e.1.lib.6.vbi ponit alia ſignificata,bñficia etiam ſimplicia vel
ꝓbendas aſſumere.ędificant parietes & ſubtrahunt columnas
12.qõ 2.gloria.morbo,de reſcriptis,ad hęc ꝓcipimus,non eſt
igr̃ negligendum 14. q.1. quod ꝓcipitur,& hoc ipſum quod
dictum eſt de ſuſpenſione,monitione & perſonæ ſubſtitutio
ne,capitula.ad ipſa enim qñq; ſpectat collatio.de hoc de elec.
cum eccleſia,deliquerint,ꝯferendo indignis,ſuperioris.ſ. Pa-
pę vel patriarchę ſi ſub ipſo eſt vt j.ſequitur,nuntiandum,ſi-
mile de ſta.monachorum c.fi.§.hæc eadem. Hoſti.& de hoc
j.q.15.in hoc.ſ.in relaxatione talis ſniæ,quatuor excludit Aq
legienſem,Gradenſem,& ſimiles,niſi in ipſorum priuilegio
1 aliud caueret̃,ſedes,de quib.j.de priuile.antiqua.† No. quod
ad bñficia non ſunt aſſumẽdi indigni.pro hac ſ.de electio.ni-
hil,vnde punitur q malum ꝓponit.ff.de exercitoria l.1.& qui
ſint digni quo ad hoc exprimitur ibi,quib. nec morum &cæ.
2 Secundo no.deficientib.idoneis † pñt præfici minus idonei:
pro hoc facit,quia ẽt ad dignitates interdum non pñt idonei
reperiri j.c.proxi.Et tunc,vt dicit Hoſt.de lapidib.qui occur-
runt neceſſe eſt domum conſtrui:& dummodo euitet̃ mor-
tale,melius eſt admittere quaſcunq; quam locum vacuum
tenere.ff.de decur.gñaliter.§.ſpurios,pro hoc de elect.cũ no-
3 bis.ver.illius quoque,& c.ne pro defectu.† Tertio no.ꝙ in ꝑ-
laro principalius dẽt ponderari morum honeſtas, quam lra-
rum ſcientia:vt hic ex ordine litere,& de elect.cum in cũctis
in prin.pro hoc ſ.de renun.niſi.ver.ꝑ defectu.ibi,imperfecti
4 ſcientiæ &c.† Quarto no.ꝙ collatores beneficiorum dẽnt ſe
qui rõnis iudicium,nõ carnalitatis affectum,hinc Hieron.ad
Fabiolam B.multa facere nos cogit affectus:& dum propin
quitatem reſpicimus corporum,corporis & animę offendi-
mus creatorem,& ſm beatum Bernardum,interdum eps ne
pticulo committit duo milia animarum,cui non committe
ret duo pira. dicit etiam, quod ſcholares pueri ob ſanguinis
dignitatem promouentur ad eccleſiaſticas dignitates, & de
ſub ferula transferuntur ad principandum presbyteris, ſenio
reſque

nauit A... capitulum, dicens canonicis ... præcedentib. q̄
curauerat vtilitatem eccleſiæ, quod alijs nõ ſecerant:& forte de illa conuentione loquit̄ J.c.ſuper. Quinto no. ꝙ tales † debent p̄fici eccleſijs qui velint & valeant deſeruire, de clericis, non reſi. relarum, & dic valeant de iure & de facto, de reſcriptis, ſciſcitatus. Et ex hoc patet, quod dẽnt hẽre ſciẽtiam, prudentiam, & experientiam, tam ſpiritualium, quam tpalium 39.di. Petrus. Sexto no. de princiali cõcilio annuatim celebrã do J.de accu. ſicut olim. Op. in eo quod in concilio p̄cipit fieri
5 inquiſitionem, cum dẽat præcedere† infamia J.de accu. cũ oporteat. & c. qualiter 2. Gl. 1. ſoluit dupliciter. Primo ſupplẽdo quod præceſſerat. Secundo quod põt inquiri qñ ſuperior ſemiplene inq̄rit ex officio. quod no. & dic, ſemiplene. i. ſummarie J.e. ꝯrio, & infamia, & hanc tenet Goffr. & placet Inn. qa non agitur hic ſpãliter ad imponendum pœnam de crimine. ſed vt rõnem reddat de talento ſibi commiſſo, ad quod q̄libet miniſter tenetur. Item, quia concilium fit ob hoc maxime. ſ. ad correctionem morum 18. diſt. qm̃ quidam. Refert tñ quidam ꝯ Hoſt. quod non placet 1. rõ: quia, vt dicit, ꝯcluderet idem in oĩ inquiſitione, cum tñ in aliqua dẽat præcedere infamia d. c. qualiter, vltima vero ſibi placet, & addit duas. Prima, qa proceditur ex puro officio, q̄ rõ ſufficit, vt procedatur ẽt ſine concilio. de offi. or. c. 1. de ac. ſi conſtiterit. Scda, quia cõgregati in concilio paucis dieb. ibi morantur, q non ſufficerẽt ad inquiſitionem infamiæ, fit ergo ſummarie talis inquiſitio ad corectionem peccatorum, & ẽt breuitas † tporis non admit-
7 tit plenius deliberandi conſilium. ff. de exercitoria l. 1. 1. rñſo, & §. 1. de dam. infec. l. j. hoc putat verum de his quæ nuntiant̃ in conſilio vt notoria, vel q̄ delinquentes non diffitent̃: vel de quib. de plano ſine indagine ſtatim poteſt fides fieri, de ac. ſicut dubia, ergo non pñt ibi corrigi 11. q. 3. graue. ſed ſunt cõmittenda. ar. de renun. poſt tranſlationem, de cenſib. Roma-
8 na, & c. ſeq. li. 6. Secundo op. in eo quod conferentes † bñſicia indignis ſuſpenduntur a collatione, cum tñ ipſo iure ſint ſuſpenſi. de elect. cum in cunctis ſ. ti. 1. quia nonnulli J. de exce. p̄la. graue. So. vt in gl. 2. q̄ dupliciter ſoluit. Primo ſm Io. ꝙ ꝯ-
na dẽnt intelligi ſm hoc ca. quod non eſt verum, nec ꝓbat̃ in eis, nec hic. Secundo ſoluit, ꝙ in diuerſis caſib. loquuntur, dic ꝙ pœna c. cum in cunctis, non hẽt locum reſpectu cuiuslibet in dignitate, quod dic vt dixi de elect. p inquiſitionem, & de hoc in regula odia. in q. li. 6. Goff. & Hoſ. dicunt ꝯria loq in ſuſpenſione gñali circa oĩa, vel ſm Inn. vtraq; pœna locum hẽt, qa licet ſuperior pp delictum prouideat illa vice: vt ibi: nihilominus p concilium imponetur hæc pœna, vt decetero p aliũ cõferatur bñficium, quod placet: iuncto tñ quod proxime dixi, & de hoc ẽt dixi de elect. nihil, in prin. ꝯrio 2. Tertio op. ad
9 hoc vltimum: qa duplex pœna † non eſt imponenda. Soluit Hoſt. illud verum rõne eiuſdem delicti. ff. nau. cau. ſta. licet, de accu. ſi ſenatus, ad finem ſ. de iud. at ſi clerici. in fi. hic autẽ imponit̃ duplex pœna ex iteratione delicti: & ſic vr̃ deduxiſſe in ꝯſuetudinem. C. de epa. aud. l. 3. in fi. & quod legit̃ & no. de vi. & ho. cleri. monaſteria. Item, qa vr̃ incorrigibilis, ex eo: qa ſic monitioni non acquieuit: nec mirum: nã etiã ex vno delicto q̃nque quis patitur plures pœnas, quod dic vt de re iud. c. 1. li. 6. ſm Hoſt. qui etiam remittit ad no. de ele. nihil. Quinto op. in eo ꝙ dicit, poſt ſecundam correctionem: quia dẽret requi-
10 ri trina monitio † 12. q. 2. indigne, de ſen. excomm. conſtitutionẽ. li. 6. ſ. de cohabi. clerico. c. 2. Soluit Hoſt. ꝙ illud regulare, ſed hic ſufficit ſcda. & ſic ſpãle. Idem tñ ſup textu in verbo ſcda ſuppleuit, & tertiã, & ſic ſibi ꝯdicit, in quo dic vltimũ tutius, pro hoc facit quod not. Io. An. de appellatio. ab eo. li. 6. qa iura communiter dicunt de trina monitione, de offi. dele. cũ cã. vbi de hoc, puto tñ verius qđ in caſu iſto ſufficit ſcda, & ꝯtra loquuntur de excommunicatione, in qua requirit̃ trina J. de ſen. excommu. ſacro. hic autem de ſuſpenſione, & ſufficit ita ſcriptum eſſe 6. q. 3. ſcriptum. ff. qui & a quib. ꝓſpexit, pro hoc declarata eſt glo. 2. & in ea ibi in illa ꝯſtitutione. ſ. nihil eſt in §. varie. ibi §. ſi qs vero §. ſcdus. eſt, de hoc dico de iura cal. c. 2. q. 1. ibi, quieſcamus, & de elect. vbi periculũ, in prin. li. 6. Quinto op. in eo quod p conſilium deputatur pſona quæ ſuppleat defectum ſuſpenſi. potius. n. dẽret fieri deuolutio ad capitulum J. de conceſ. præb. ca. 2. Sol. vt in gl. pe. & in ea in fi. dic vt de electio. quamquam, li. 6. Sexto op. in eo quod capitula puniuntur p concilium, hoc. n. poſſet Metropolitanus, ẽt ſine concilio, de æta. & qua. c. 2. Hoſt. hoc fatetur, ſed ſi per ipſum puniuntur: punietur etiam p cõcilium: vt hic. Quæro ſi
11 non rep. r tur in dioceſi niſi vnus dignus, † cui conferẽtur bñficia, dicit Hoſt. quod omnia conferentur ei. a 1. q. 1. c. 1. in fin.

quod Archieps ſine Primate, & Primas ſine Archiepo ...
c. 1. Tertio quæro q ſint ad hoc concilium de neceſſitate vocandi. Soluit Inn. diſtinguendo inter prouinciale concilium, & epãle. Ad primum vocandi ſunt de neceſſitate epi, & non alij. ar. 18. d. qm̃ quidem, & c. eps, & c. placuit, & c. ſi eps Metropolitanus, & c. pp. Ad ſm vocandi ſunt abbates, ſacerdotes, & oĩs clerus ciuitatis & dioceſis, & hoc conuocat eps 18. di. decernimus. Et dr̃ ſynodus ſ. de maio. & obe. quod ſup. Opp. ad hoc: qa ad concilium prouinciale vocantur etiam capitula cathedralia. J. de his q̃ ſi. a p̄la. c. vlt. Soluit Inn. ꝙ vocantur cum de eorum factis agitur: vt in ꝯrio, alias non, niſi de honeſtate, vel vbi eorum ꝯſilium neceſſarium eſt 63. di. obeũtib. de hoc
13 etiam J. qõ. 5. † Quarto quæro quæ cauſæ pñt in concilio tra-
a ctari a: Soluit Inn. ꝙ oẽs rñdere tenentur de ſingulis q̃relis ac ſi citati eſſent 18. diſt. pp, & c. qm̃ quidem, & hoc in ciuilib. In criminalib. autem non, niſi ſint citati: & expoſita crimina ſuper qbus accuſantur 5. q. 1. c. vlt. Quidam tñ, vt refert, dicũt ꝙ de ciuilib. tenentur oẽs rñdere in concilio prouinciali vel epali. Sed in gñali competit ius reuocandi domum. ar. de fo. compe. c. fi. de dila. c. fi. Sed ꝯ eos ſunt 2. qõ. 7. Symacus, alias eſt ſub §. Item Balaam. Et in hoc nihil vltra dicit Inn. ſed dicit ſe credere ꝙ ſi patriarchale vel gñale concilium pro aliquib. ſpiritualib. negotijs conuocetur, his qui vocati fuerunt nominatim competit ius reuocãdi domum in criminalib. & ciuilib. Hoſt. dicit, ꝙ ſiue gñale concilium ſiue particulare pro aliqb. ſpãlib. negotijs emergentib. conuocetur. In alijs, ſiue criminalia, ſiue ciuilia ſint competit ius reuocandi: vt in iurib. præalleg. ſecus in concilio gñali. ſ. gñaliter vocato. Si vero non pro ſpãlib. ſed indiſtincte & gñaliter fiat cõuocatio, ſiue gñale ſit, ſiue prouinciale, vel ſynodale concilium, non hẽt locum ius reuocandi, ſi agatur de ciuilib. vt in iurib. ad hoc ſ. alleg. In criminalib. autem competit: qa non tenetur quis rñdere niſi ad hoc ſpãliter ſit citatus expreſſis criminib. de quib. accuſatur: vt p̄dictum eſt, ergo puto ꝙ indiſtincte competat ius reuocãdi domum ſi concilium eſt de longinquo, ita ꝙ verum ſit dicere ꝙ vocati ſunt extra domum, cũ tales ſint abſentes ex cã neceſſaria; & niſi hoc in cauſis q̃ de ſui nã tractantur in cõcilio, de quib. ſ. e. q. & ſ. ꝯrio 1. de hoc tñ dic vt dixi de fo. comp. c. fi. Quinto q̄ro, ſi ad cõcilium veniant aliqui qui non fuerũt vocandi, dicit Hoſt. ꝙ & ipſi admittentur J. de his q̃ fiunt a præla. ca. fi. Sed illud c. probat hoc ſolum qñ ſunt vocati illi q vocati debuerunt. ſ. capitula cathedralium eccleſiarum, de q̄bus tñ an ſint de neceſſitate vocãdi, dubium eſt, nam vr̃ ꝙ de honeſtate tm̃, vt ſ. q. 3. illud tamen c. fi. probat ꝙ de neceſſitate, niſi verbum maxime, quod eſt ibi, improprietur. de hoc
14 etiam dico de accuſa. ſicut, notabili 9. & 10. † Sexto quæro, q̃
b iuriſdõnem habent b hi qui congregati ſunt in concilio, dicit Inn. ꝙ epi, ſic congregati ſunt ordinarij in oĩb. cauſis q̃ vertunt̃ inter epos & clericos 2. q. 6. placuit 11. q. 3. ſi eps forte, & 4. ca. ſequentib. Et plus dicit Inn. ꝙ ipſi epi ſunt vt iudices ordinarij in omnib. cauſis clericorum quæ ad concilium referũtur 6. q. 3. ſcitote. 18. diſt. ca. 1. & deinde refert alios dicentes, ꝙ epi non ſunt iudices in concilio, ſed aſſeſſores. Sed dicit Inno. ꝙ ſiue ſint aſſeſſores, ſiue iudices, non valet ꝙ fit eis non vocatis 25. q. 7. eps 65. di. eps, ſicut non valet ſñia lata abſente aduocato fiſci. ff. de iure fiſc. l. fiſcus, ar. eſt de ſententijs, cum ſñiam. Hoſt. dicit, ꝙ ad illũ qui præeſt in cõcilio, pertinet diffinitio, de ꝯſilio tñ, & aſſenſu aliorum eporum vel maioris partis: vt legitur & de tempo. or. ſi archieps, & c. ſeq. de acc. ſicut olim.
15 † Septimo quæro, an concilium prouinciale c, poſſit audire
c accuſationem criminalem epi, dicit Inn. ꝙ audire poteſt, non terminare 3. q. 8. c. 1. & qõ. 6. quamuis, & c. dudum, pro hoc e. q. multum, & c. accuſatus, de cauſis autem archieporum patet hic in ver. Metropolitani, quod referendæ ſunt ad Papam:
16 & ſic concilium etiam audire nõ poteſt. † Octauo quæro, qñ tractatur in concilio accuſatio epi, an ſint neceſſarij 12. epi. In
hoc ꝙ

ADDITIONES.

a Quæ cauſæ poſſint in concilio tractari. Adde doct. in c. qualiter & quando, el 2. & c. ſe. de acc. doct. in c. in ſingulis & in c. ea quæ. de ſta. mo.

b Quam iuriſdictionem habent. Adde docto. in c. ad Apoſtolicæ, in §. nos ita, de re iud. li. 6. diffuſe per Pe. de Monte epiſcopus Bria in tra. de poteſtate Papæ & de concilijs generalibus. Ioan. de Turre cremata in tracta. de poteſtate Papæ.

c An concilium prouinciale. Adde Car. Alex. in c. 2. 28. di. idem in c. nõ oportet. & c. peruenit. 18. diſt.

Digitized by Google

qd ſi agitur de crimine epĩ ciuiliter, dicit Inn. videri ꝙ ad huc
ſit numerus p̃dictus neceſſarius. Et idẽ dicit ſi de crimine ex-
cipitur ꝯ epm̃ vt remoueatur ab epatu 23.di.illud.24.di.quo-
rundam, ad hoc J.de ac.ſuper his, nam poſt amotionem talẽ
vel repulſionẽ remanet ita infamis, quod ſit ineligibilis ſ. de
elect.ſuper eo.& facit pro hoc quod not.de ac.ſuper his, in gl.
pe.vbi dico ꝗrio 5. pro hoc quod no.etiam J. de purg.cano.c.
vlt.vbi tenet Inn.q. etiam in exceptione ſunt ſpecificanda cri-
17 mina ſicut in accuſatione, & de hoc ibi dixi. † Decimo q̃ro,
an eps̃ poſſit recuſare epõs cognoſcentes de crimine ſuo, ſi ha
bet eos ſuſpectos, dicit Inn ꝙ ſic: pro hoc ſ.de app.cum ſpãli.
Sed ſm Inn. loco ſuſpectorum Metropolitanus, & eps̃ accuſa
tus alios eligent, de ꝯſenſu tñ accuſatoris, & eligẽt de prouin
18 cia ar.2 q.6, placuit. Vndecimo q̃ro, an in accuſatione † ſacer
dotum diaconorum & ſubdiaconorum ꝓcedũt præmiſſa, q̃
dixi de numero neceſſario, ſicut.n.in cauſis epõrum ſunt ne-
ceſſarij 12.epĩ, ita & in cauſis aliorum clericorum certus eſt ꝯ
ſtitutus numerus, ꝑ iura alle.ſ.q.8. Soluit Inn. quod ſic. & idẽ
dicit vbicunque ꝓ crimine agitur, ſiue ciuiliter, ſiue crimina-
liter, dummodo dẽat ferri ſnĩa depoſitionis ab ordine vel of-
ficio, ſic loquitur 15.q.7.accuſatus, ſecus dicit ſi ꝓceditur ꝑꝑ
ꝯtumaciam etiam ꝯ epm̃, qa licite excommunicatur vel ſu-
ſpenditur ab archiepõ ſolo: pro hoc J.de ſen.excommu.vene
rabilis, officialis tñ epĩ hoc non poſſet epõ præſente, de offi.or
di.c.fi.in fi.lib.6. Duodecimo † quæro, qd ſi agitur de crimine
19 ꝯ clericum, non ad depoſitionem ab officio vel ordine: ſed ad
amotionem ab eccleſia, dicit Inno. ꝙ tunc ſolus eps̃ cum ſuis
clericis põt procedere, dic & diffinire, ſic loquuntur 18.diſ.&
18.q.2.ſi quis abbas 16.q.7.inuentum 86.di.ſi quis. de hisque
fiunt a p̃latis, nouit ſ.de iureiur.quærelam: pro hoc eſt qd̃ no.
de excel.c.1. Decimotertio q̃ro, qd ſi agit † aliquis ꝯ clericũ
20 pro ſuo intereſſe, dicit Inn. nõ eſſe locum numero p̃dicto, vt
ſi quis agit furti.dic, ꝙ tunc proprie non agitur ad pœnam de
poſitionis. Et idem dicit vbi iudex ex officio tales punit. J.de
furtis c.fi.de vſu.c.1.de pœnis ca.3.quod procedit, dummodo
non agat ad pœnam depoſitionis ab officio vel ab ordine: per
ea quæ dico in ſeq.q. Decimoquarto q̃ro, qd ſi iudex procedit
ad delegationem, dicit Inn. ſecundum quotdam numerum p̃
dictum eſſe neceſſarium.at.3.q.6.hoc quippe. Sed hoc nõ cre
do de neceſſitate, licet honeſtum ſit ꝑꝑ excellentiam cauſæ,
& facit ſm Hoſt.de dolo, veritatis, de ac.cum dilecti. Et ad ca.
hoc quippe. rñdet Inn. ꝙ ibi Papa mandauit hoc ex ſpãli cau-
ſa ꝑꝑ ſcandalum regis, ideo ſm Hoſt. non eſt trahendum ad ꝯ
ſequentiam, de concel.preb ꝯſtitutus, vel ſm eum ibi non lo
quitur de neceſſitate, ſed de honeſtate & tutela.at.42.di.quieſ
camus, dic ponderandam formam de legationis, ex qua colli
gitur delegati p̃tã, de of.dele.P.& B.cum olim 1. Ex dicto au
tem infero ad q̃onem, nunquid delegatus † principis teneat̃
21 ſeruare iuris ordinem, vr̃ ꝙ non, ſicut nec princeps J.de ꝯcel.
preb.propoſuit, pro hoc facit illud dictum Inn. ꝯrium puto,
qa reſcriptum intelligitur de iure communi, de reſcrip.cãm,
& quamquam princeps non teneatur ſeruare ius, tñ profitet̃
ſe obſeruare velle. C.de legib.digna vox. & ſic, ſi aliquid non
exprimitur, tenetur delegatus obſeruare, ſicut obſeruaſſet de
legans, argumentum, de reſcri.ſuper lr̃is, in fi.& ſic rñdet in q̃õ
ne facti. Decimoquinto q̃ro, in eo qd̃ dicit, ꝙ delictum Me-
tropolitani nunciabitur ſuperiori, quare excipitur Metropoli
tanus. Dicit Hoſt. ꝙ duplici ꝯſideratione, prima ne ꝯcedendo
Metropolitanum puniri a ꝯcilio prouinciali cui p̃ſidet, ꝑ ꝯſe
quentiam ꝯcederetur Papam poſſe puniri per gñale † ꝯciliũ
22 cui p̃ſidet, quod eſt falſum, de elec.ſignificaſti, quod intellige
niſi in caſu 40.diſt.ſi Papa. Secunda, quia inferior ſuperiorem
&c. de ma.& obe.cum inferior.& in eo quod dicit, dicto Me-
tropolitano denuntiationem faciet ꝯcilium, dicit Vin. ꝙ ſi ꝯ
cilium non denuntiabit, ꝙ quilibet de ꝯcilio poterit denun-
tiare, vn.ueritas.n.tenetur his qui diligenter exercent eius iu
ra.12.q.2.non liceat.ff.quod cuiuſque vni.ſicut ſ.de pollu gra
23 nis reſeruat Papæ vel patriarchis, de qua ſnĩa loquit, dicit In-
tum. Decimoſexto q̃ro, in eo quod relaxatio † ſnĩę ſuſpenſio
no. ꝙ loquitur ſiue ſit lata in archiepm̃, ſiue in alios ſ.e.in tex.
nominatos, nam licet ꝯciliũ prouinciale p̃tãtem hẽat ſuſpẽ-

terit. Secundo caſu exemplum, vt quia dicit, nos talis cum ꝯ
cilio ſuffraganeorum, & tunc ſolus poterit abſoluere, q̃ verba
non hñt rationem neceſſariam, vnde dicit Io. And. ꝙ ſi ſnĩa
24 † fertur a canone ſynodali, ordinarius abſoluet, ſicut etiã ab-
ſoluit ſnĩa lata per canonẽ gñalem, & hoc ſi nõ eſt reſeruata.
Et h.d. ſatis expreſſum, de inſtitu.ex frequentib.vbi dico in 3.
ꝯtrio, ſed ibi non probatur de ſnĩa lata per ꝯcilium, ſed de pro
lata ab archiepõ ex officio legationis vel Metropolitico: pro
ut ibi dicetur, dictum tamen vr̃ verum, ꝙ a ſnĩa lata per ꝯſti-
tutionem ꝯcilii, ſi eſſet ſententia excommunicationis, poſſet
quilibet ordinarius abſoluere, cum etiam ab excommunica-
tione lata per canonem gñalem poſſit abſoluere, de ſen.excõ
mu.nuper. Sed in alia ſententia, vt ſuſpenſionis, vel ſimili, ſe-
cus vr̃, vt tunc ſtet regula, ꝙ a ſententia lata per conſtitutionẽ
maioris inferior non poſſit abſoluere ſ.de maio.& obe.cum
inferior. & hoc tenendo ad hanc literam dic, ꝙ reſeruatio q̃
hic fit, eſt vtilis: quia ſi Papa non reſeruaſſet, ipſum ꝯciliũ po-
tuiſſet relaxare ſuſpenſionem: quod nunc non poteſt. Sed ẽt
ceſſante reſeruatione iſta epĩ ſinguli vel etiam ipſe archieps̃
relaxare non poteſt, per prædicta dic verius præmiſſam differẽ
tiam inter excommunicationem & ſuſpenſionem non ꝓce-
25 dere: & ꝙ † de ſuſpenſione idem eſt quod in excommunica
tione, quod tenet Inn. J.de abſolu.ca.2.& idem in interdicto: qa
hæc tria æquiparantur quo ad multa, & veniunt ſub eodem
vocabulo. de ver.ſig.quærenti, & hoc tenet Pau.de re.ec.non
alie.cle.1. ver.ſi quis, vbi dixi q̃.4.& de ſent.ex.cle.1 §.quod &
interdictis, vbi dixi q.3.& ex hoc infertur verum eſſe quod di
cit gl.vlt.& dixi ſ.e.q.in prin. quod ceſſante reſeruatione po-
tuiſſet quilibet ordinarius abſoluere.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo praua eſt extirpanda.*
2 *Conſuetudo non præiudicat quo ad diminuendam portionem quæ aſſi-
gnari debet miniſtrantibus diuina.*
3 *Epiſcopus an poſſit alienare aliquid ſine violatione iuramenti ſalli de
non alienando.*

Extirpandæ. Rector eccleſiæ non obſtante ꝯſuetu
dine epĩ vel patroni debet de redditi-
bus eccleſiæ ſufficientem habere portionem. Primo ponitur
exceſſus. Secũdo prouiſio, ibi, cum igitur, inoleuit. i. inualuit,
vel valde valuit. patroni. ſ. eccleſiaſtici ſ.e.de monachis, qa lai
ci nil percipiunt, de iurepa.præterea. Hoſtiẽ. ſeruitijs, & ſic de
fructib. ipſarum ali debẽt ſ. cum ſm, ex ea portione, nec enim
de nihilo poteſt fieri pro rata, vt vulgariter dicunt gallici ſm
Hoſt. nec habet vnde ſuum paupertas paſcat amorem, ſuſten
tari, non habebunt podagras, de ꝯſe.diſt. 5. legimus, vbi dicit
Hieronymus, quod inopia corpus quandoque liberat a poda
gris, & ſuper Iſaiam 57 dicit, quod quandoque liberat animã
conuertens iniuſtum ad opera iuſtitiæ, quartæ, de decimis, &
olim de redditib. eccleſiarum fiebant quatuor portiones. 12.
q.2. ꝯceſſo. & c. quatuor. & hic de alijs fructibus nihil hẽbant
curati: ſed tantum, de decimis, & de earum 16 partibus vnam
vel modicam, vel etiam, de ꝯſuetu.ca.fi. bonus. de vtraque 25.
1 altari 1. corrinth.9. † No. ꝙ praua ꝯſuetudo eſt extirpanda, de
ꝯſuetu.c.1. cum inter. ex parte, & ca.fi. Secundo no. prouiden-
dum, vt hi qui præficiuntur parochialibus eccleſijs, habeãt ſu
ſtentationem, ita quod vacare poſſint literis, nam ꝑꝑ pauper-
tatem ſæpe ſubtrahuntur aliqui ab adiſcendo J.de magiſtris,
c.1. Tertio no. in talibus exigi peritiam literarum, de ele.cum
ex eo.li.6 & ex defectu peritiæ literarum cauſatur periculum
animarum ſ. de æta.& qua.c.pe.& fin. Quarto no. ꝙ ꝯſuetudo
2 † non præiudicat quo ad diminuendam portionem quæ dẽt
aſſignari miniſtrantibus diuina. in hac tamen aſſignatione ꝓ
ceditur diuerſimode, vt dixi ſ.c.de monachis, pro hoc de iure
patro.c.quoniam. Quarto ibi, perſonæ, de intellectu. Sol. vt in
glo.1.& in ea. ibi, epiſcopi, qui maximè in his delinquunt, ꝯ
quos Hieronymus 94.diſt. diaconi, ibi, ſolus epiſcopus. &c. Se
3 cundo quæro, ſi epiſcopus † decimum alicuius eccleſiæ ad
menſam ſuam, nunquid curato illius eccleſiæ indigenti po-
teit

Digitized by Google

enim dicitur alienare is qui non transfert in extraneos,ſed in
ſuos:nec enim de ſuo videtur reliquiſſe: quia quod reliquit
omnino relinquere debuit.ff.de leg.a.vnum ex familia, dicit
hoc procedere quando prælatus iurauit ſimpliciter non alie-
nare,ſed ſi iurauit non alienare inconſulto Papa, ſecus: tunc
enim ſibi prohibetur etiam neceſſaria alienatio, quod tenet
Inn.in d.c.fi.de eccle.ędifi.

SVMMARIVM:

1 *Beneficiati debent deſeruire in eccleſiis per ſeipſos.*
2 *Eccleſia parochialis:requirit perpetuam reſidentiam.*
3 *Beneficiati debent eſſe in ordinibus quos requirunt beneficia.*
4 *Eccleſiam ſuæ præbendæ annexam habenti licet ſeruire per vicarium.*
5 *Quid ſi eccleſia parochialis eſt annexa præbendæ alterius eccleſiæ quam cathedralis nu 5.*
6 *Admonitio præcedere debet vt non reſidens priuetur.*
7 *Dies certa habet vim monitionis.*
8 *Facta non præſumuntur,ſed probari debent.*
9 *Factum licet ſit notorium,tamen pars vocanda eſt.*
10 *Factum legitime retractari non debet.*
11 *Canonicus quando dicetur eſſe negligens in deſeruiendo per vicarium.*

§.Qui vero. Parochialem habens eccleſiam per ſe
debet in ea deſeruire,niſi ſit annexa p̄-
bendæ, in qua deſeruire tenetur, quo caſu deſeruiet per vica-
rium,& ſi vicarium non tenet,priuatus eſt eccleſia h.d.ſm ve
1 ram lecturam,de qua J.q.3.& eſt caſus ſingularis.† No.ꝙ be
neficiati deſeruire debent in beneficijs per ſeipſos,alias,vt di-
cit Beatus Ber.ſi deſeruirent p vicarium enumerabitur a Deo
per vicarium.† Secundo no.ꝙ eccleſia parochialis requirit p
2 petuam reſidentiam,idem de perſonatu.ſ.de ele.non reſid.ex
parte,& de præbenda vt hic ſequit,& de quocũque beneficio
etiam exiguo.de cle.non reſi.conquærente, tamen in ſimpli-
cibus communis habet conſuetudo ꝙ non obligent ad reſi-
dentiam perſonalem. Tertio not.† ꝙ beneficiati debent eſſe
3 in ordinibus quos requirunt beneficia, vt ſic habens benefi-
cium ſacerdotale ſit ſacerdos. Archidiaconatum diaconus,&
ſic de ſimilib.de ęta.& qua.c.1. Et ſm Hoſt.canonicus ſaltem
debet eſſe ſubdiaconus, cum minor ſubdiacono non poſ-
ſint in ep̄m eligi.de ęta.& qual.a multis, & c.intelleximus,&
ſic nec debet eligere, vt conueniant electus& eligentes ſ. de
poſtu.c.1.in fi.& quia tales non ſunt adhuc eccleſijs adhæren
tes,ſ.cap.non liceat.ad idem de elect.cum ex.lib.6 & hoc pro
hibet conſtitutio legatorum in prouincia prouinciæ quæ di-
cit,ꝙ non habent vocem conſtituti tantum in minorib Ho:
& hæc glo.dedit cauſam conſtitutioni cle.vt hi qui. de ęta.&
qua.& de hoc ibi in glo.1.Quæro in in eo quod hic permittiẽ
habenti eccleſiam † annexam ſuæ p̄ębẽdæ,vt in eccleſia ſer-
4 uiat per vicarium:an alijs caſibus hoc liceat.dicit Goff.ꝙ ſic,
puta cum eſt cõſuetudo ſic poſſe deſeruiri,& ſm hoc locum
habeat titulus de offi.vica.alias ſm eum debet quis reſidere p
ſe.ſ.de cleri.non reſi.quia nonnulli,& c.relatum.Hoſ.autem
enumerat.12.caſus,nam ſm eum regula eſt,ꝙ quis debet p ſe
deſeruire,fallit ratione p̄plexitatis, vel impoſſibilitatis, vt qñ
habet duo beneficia,& non poteſt a maiori recedere. vt hic.
Secundo ratione occupationis,ideo ep̄s habet vicarios,de of-
fi.Arch.c.1.de offi.archipresbyteri c.1. de offi.or.inter cætera
J.de celeb.miſſa.c.j.Tertio ratione conſtitutionis vel rationa
bilis conſuetudinis,vt quia canonici ſunt pauperes,nec pñt de
vna præbenda congrue ſuſtẽtari,& ſunt alias neceſſarię eccle-
ſię:poterunt enim habere alia beneficia quibus deſeruient p
vicarios.ar.de cõſt.cum omnes,de cle.non reſi.cum dilectus,
& c.ad audientiam,& c.pe J.de conceſ.præb.ex parte.J. expo
ſuiſti.Et dicit Ioan.An.ꝙ verum erat ſi ad hũc caſum reſtrin
gatur dictum Goff.& Ala.qui dicunt de cle.non reſi. qa non
nulli,ꝙ per conſuetudinem derogatum erat iuri cõio, nam
quarundam habebat eccleſiarum cõſuetudo beneficium re
cipi ſeruiẽdo per vicarium,& in aliquibus percipiebat etiam
ſine vicario abſens ex iuſta cauſa. In alijs non percipiebat to-
tum,ſed partem,& has conſuetudines dicebant ſeruandas,ſal
uo ꝙ ſi eccleſia indigeat ſaltem cogeẽ dare vicarium,ad hoc,
de cleri.non reſi.c.pe.& quod dico de conceſ.p̄ębẽ. ex parte.
Quarto ratione diſpenſationis,de fil.presby.propoſuit ſ.tit.1.
c.pe.& ſic poteſt intelligi de priuile.cum capella.& hoc ſi di-
ſpenſatio conceſſa eſt ex cauſa vtilitatis vel neceſſitatis eccle-
ſiæ J.c.expoſuiſti.Quinto ratione remotionis loci J.de eccle.
ędifi.ad audientiam.Sexto ratione religionis J. de dona.con-
peregrinationis terræ ſanctę,de voto ca.fi.& ſic poteſt intelli-
gi de appella.peruenit vndecimo ratione abſentiæ probabilis
puta ſtudij,quod intelligit Hoſt.de licentia prælati. de cle.nõ
reſi.relatum,de conſe. diſt. non oportet,duodecimo propter
augmentum diuini cultus 7.q.1.illud,& c.nihil,& dicit Hoſ.
ꝙ iſte caſus continet regulam generalem,de quo remittit de
offic. vica.clericos,& pone exemplum,vt quia rector aſſumit
ſocium qui eum iuuet pp populi multitudinem. Secundo
5 † quæro,nunquid diſpoſitio huius §.procedit ſi eccleſia paro
chialis eſt annexa præbendę alterius eccleſiæ quam cathedra-
lis:Ioannes Mona.de fil.presby.c.1.libr.6.intelligit hunc §.de
p̄ębenda eccleſiæ cathedralis tantum,& arguit ibi ꝙ nõ poſ-
ſit ep̄s diſpenſare cum illegitimo ſuper tali p̄benda,ſicut non
diſpenſat in curato,vt ibi,quia præbenda talis maior eſt cura-
to.ar.huius §.Arch & Ioã.An.tenent ibi cõrium & verius,per
illud c.vbi conſidera ꝙ hic non dicit ꝙ p̄ębenda foret in ec-
cleſia cathedrali,ſed in eccleſia maiori, quæ poterat eſſe non
cathedralis,ſicut & alias dr̃ de reſcrip.cum adeo,& J.c.quam
uis 1.lib.6.Tertio quęro,de intellectu ver.alioquin.ſolu.vt in
gl.ipſo iure.i.ſi quis habet eccleſiam cum dignitate vel p̄ębẽ
da annexam,& non facit reſideri in ipſa eccleſia,per vicarium
& ſm Pet & Abb.hic intellectus probatur J.ca.expoſuiſti,&
dicit Hoſt:c.ꝙ iſte intellectus plus amicatur literæ quæ dicit,
6 priuatum,non dicit priuandum.Opp.ad hoc,† quia non reſi
dens non eſt priuatus,ſed priuandus poſt admonitionem ſ.ti
tu.1.ex tuę.ſol.vt in c.glo. in prin.quę exponit verbum,priua
tum,dupliciter.Primo,vt ſit priuatus ipſo iure.Secundo vt ſit
priuatus poſt monitionem,& ſm hanc ſecundum cõrium nõ
procedit,ſed ſm primam procedit,& tunc dic quod eſt caſus
ſpecialis hic,& ratio ſpãlitatis eſt,quia maius odium eſt in eo
qui deſeruire debet per vicarium ſi non deſeruit,quam in eo
qui debet deſeruire per ſeipſum,vt ſic qui in vno releuatur in
alio grauetur,pro hoc eſt quod not.de offi.or.cum nos,in gl.
2.Oppo.ad hoc,ꝙ imo requiratur monitio per quam patere
poſſit ꝙ iſte non reſideat,& cum hoc ſententia ſup hoc,alias
viderentur priuari aliquis qñque iniuſte.dicit Inn. ꝙ tutius eſt
eum priuare per ſnĩam.ar.de conceſ.præb.cum noſtris,tamẽ
ſm eum ſatis vr̃ ꝙ ſine alia ſnĩa ſit priuatus,authoritate huius
cõſtitutionis,& ꝙ ille ad quem pertinet collatio, poteſt eam
alij conferre,dummodo interueniant ea quæ interuenire de-
bent,quia oportet ꝙ moneatur congruo tempore,& loco ꝙ
reſideat,& aſſignetur ſibi certum tempus·ar.ff.de ver.ob.ſi le
gati cauſa,& l.ſeq.ſ.ti.1.ex parte,& duobus c. ſequentibus,&
prudenter faciet collator ſi etiam lapſo tempore aliquantulũ
expectet.quia forte iuſta cauſa fuiſſet impeditus,ita ꝙ ſi priua
retur,poſtea reuocaretur collatio alteri facta 4.q6.3.ca.1.ff.de
vſur.mora.1.rñſo,& l.ſciẽdum,de dam.infect.ſi finita.§.ſi for
te ſ de re iud.cum Bertoldus,ſed ſi patitur litem conteſtari ſu
per hoc,an teneatur reſidere,ex tunc eſt priuatus,& poteſt al-
teri conferri.ar.ff.de verborum ob.nemo.Et in hoc vr̃ Inno.
repugnare his quę dico ſm eum ſ.e.q.ſed dic vt J.e.q.Et pro
cedunt hæc quo ad id quod dictum eſt,monitionem requiri
vbi pœna adiecta eſt negatiue,vel verbis æquipollentibus: ſi
cut ſi non reſideat, vel ſi non conſtituerit vicarium, & ſic de
alijs.Sed ſi eſſet adiecta affirmatiue,ſtatim committitur,vt ſi
imponitur pœna percutienti clericum 17.q.4. ſi quis ſuaden
te,vel recipienti ſecundum curatum vt vacet primum ſ.e.de
multa, & hoc vltimum approbat Innocentius, dicens quod
poteſt hoc videri vbicunque irrogatur infamia ipſo facto . ff.
de ritu nuptiarum,palam §.quę in adulterio.C.de ſecũdis nu
ptijs l,prima,& 2.Ratio diuerſitatis,ſecundum Innocẽtium,
quia non facta latent,ſed facta ſe manifeſtant,quod no.ſingu-
lariter,pro hoc.de electionibus,cum in cunctis,de tranſlatio.
quanto.& quod notatur quinta q6.1.quidam,55.di.ſi ſeruus
ſciente.de raptoribus,excommunicationi. Et eſt ſenſus,quod
ad effectum vt poſſit procedi cõ non reſidẽtem per vicarium,
requiritur monitio:quia alias hoc mere negatiuum non po-
teſt liquere.i.quod ille non reſideat,ſed poſtquam eſt p̄miſſa
monitio,eo ipſo patet eum non reſidere,ſi nõ doceatur eum
reſidere. Et dicit Io.And.quod ſic:etiam ſm leges inuenta eſt
cautio,ne inutilia ſint legata quæ conſiſtunt in non faciendo,
nec poſſint impleri viuente legatario. Puta. lego centum ſi
non aſcenderit capitolium.de hac ff.de condi. & demonſtra.
7 mutianę.Oppo.ad hoc J.de electio.licet canon.lib 6.vbi † pę
na apponitur negatiue,tamen non requiritur monitio. ſolu.
ibi fuit adiecta certa dies quę habet vim monitionis, ſicut in
caſu J.de conceſſio.p̄ęb.c.a.& d.c.in cunctis 7.q.1.p̄ęſentiũ.
C.de cõhenda ſtipulatione,magnam. Et hęc faciunt ad multa
quę de

Digitized by Google

quod dicit Inn.vt dicamus, ꝙ quando pœna apponitur nega
tiue,tunc ſit opus monitione.i.citatione,per quam monetur
pars vt veniat ad dicendum quare non dẽat pronuntiari inci-
diſſe,in pœnam,ſed quando apponitur affirmatiue poteſt de
nuntiari pœnam incidiſſe ſtatim eum apparet ꝯueniſſe: ſicut
ſi clericus pariter percutitur ab aliquo,quia ſtatim poterit de
nuntiari percutiens excommunicatus. Et in hoc vr̃ habere lo
cum ratio Inn. quia negata latent,ſed facta parent. vel melius
diſtinctio Inno.procederet in his in quib.mora non committ
titur,niſi aliquo facto interueniente,puta interpellatione,ſic
loquitur l.ſi ex legati cauſa,cum l.ſeq.præalle. in quibus ſi ad
aliquid tibi teneor,puta ad dãdum ſeruum ex ſtipulatu vel le
gato,vt cõſtituar in mora,requiritur ꝙ me interpelles, ſed in
diſpoſitionibus iuris communis, vel municipalis eoipſo, ꝙ
eſt facta conſtitutio,poſtquam incipit ligare, non requiritur
alia interpellatio,& ſic verius eſt quod prędixi,videlicet,ꝙ in
caſu huius §.pronuntiabitur priuatus non facta alia monitio-
ne,niſi doceat ſe deſeruiſſe per vicarium,vel ꝑ eum non ſtetiſ
ſe. Et in hoc non debet pręſumi ꝙ ipſe fecerit reſideri,niſi do
ceat,quia hoc eſt quid facti,facta † autem non præſumũtur,
8 ſed probari dẽnt per eum qui ſuper facto fundatur.ff.de publi.
quęcunque §.fi.ſ.de offi.deleg.cum in iure. Item,etiam ſi de
beret incumbere onus probandi epõ vel alteri qui peteret eũ
priuari ſm formam huius c.bene poſſet hæc negatiua proba
ri,quia coarctata,de electio.bonæ,2. vbi de hoc,de teſtib.ex te
nore, de proba. tertio, tñ verius puto quod ipſi beneficiato
onus incumbit,per pręcdicta.& in eo quod dicit Inn.ꝙ non fa
cta latent,dic ꝙ cum hæc ſit negatiua coarctata, vt nunc dixi,
ita patet,ſicut affirmatiua,per id quod no.de elect.bonæ 1.qđ
facit ad id quod ſ.& ĩ.dico,ꝙ hic non requiritur monitio,q̃
no.quia quotidiana,& non declarata per ſcribẽtes. Et vltimo
dic,ꝙ in caſu iſto, eoipſo ꝙ non reſidet, priuatus eſt,quia ſic
aperte hic dr̃,& poteſt collator conferre,etiam eo non voca-
to ſ.c.de multa §.is quoque ĩ.ca. licet 2.lib.6.tñ tutum eſt,ꝙ
prius declaretur priuatus, & ad hoc vt talis declaratio valeat,
expedit partem citari,de cenſi cle.pręſenti, vbi glo.notabilis,
in verbo conſtiterit,per quam dic,ꝙ ſi dẽt quis declarari pœ-
nam aliquam incidiſſe promulgatam a iure ob aliquem ex-
ceſſum,etiam conſiſtentem in faciendo,expedit partem cita-
ri,licet Inn.videatur ꝯdicere in his quæ dixi ſ.e.q.ſed hoc ve-
rius,quia parte non citata declaratio talis eſt nulla.de conſtit.
eccleſia, multæ.n.defenſiones poſſent ſubeſſe, quæ non dẽnt
parti auferri.de re iud.cle.paſtoralis,pro hoc facit quod nota.
Laud in d.cle.pręſenti,dicens,quod etiam ſi factum ſit noto-
9 rium,tamen pars † eſt vocanda,cum multa dicantur notoria
quę non ſunt,de app.conſului ,de quo dixi in d. cle.q.9.& ex
hoc dic fortius huc locum habere ſi debet declarari, ꝙ quis
inciderit pęnam ſtatuti:ratio diuerſitatis quare valet collatio
etiam parte non vocata,quia ſit tanquam a parte,ſed declara-
tio ſit tanquam a iudice. Item,prima nihil præiudicat,ſecũda
ſic,adeo ꝙ licet a ſententia canonicis non appelletur,tamen a
ſententia hominis declarantis,quem incidiſſe pœnam illam
appellari poteſt,de elect.cupientes §.quod ſi per viginti,in gl.
& pertinet,quæ eſt ſingularis,& quod dixi de app.quia nos,&
faciunt prædicta ad ea quę dico vt lite non conteſt. quoniam
§.ſi vero q.2. Quarto quæro an iſte erit priuatus eccleſia,ita ꝙ
deſinat eſſe annexa præbendæ,vr̃ ꝙ ſic, q̃a dr̃ hic ꝙ libere alte
ri conferetur. Inn.dicit quod non propterea priuabitur præ-
benda,ſed perſona tantum tempore ſuę vitæ.ar.ſ.e.niſi tamẽ.
dic ſm Hoſti. ꝙ,donec viuet inſtitutus,remanebit in effectu
non annexa.non enim remouebitur, licet moriatur canoni-
10 cus, & alius ſurrogetur, quia quod legitime factum † eſt,re-
tractari non dẽt,de dona.conſultationibus,de fil. presbyte.ex
tua.de offi.vica.c.3.& iſte eſt caſus in quo ſurrogatus canoni-
co priuatur iure ſuo ſine culpa,ſed non ſine cauſa,vt lite non
conteſt.quoniam §.ſunt & alij, ſed viuente canonico ſi mo-
riatur rector,tunc eſt dubium an poterit alteri cõferri, vel an
redibit ad canonicum,ſi enim exponimus literam ibi,confe-
renda hac vice tantum,tunc redibit ad rectorem, ſi autem ex
ponimus conferenda totiens quotiens occurret in vita cano-
nici, tunc non redibit ad canonicum. Et in hoc dubio dicit
Hoſt.conſulendum principem,ſed pro & ꝯ facit de conſti.ex

11 & quando currere incipiat, dic vt ibi not. † Septimo quæro,
quando dicetur canonicus eſſe negligens in deſeruiendo per
vicarium,dicit Hoſt.ꝙ a tempore vacationis,ſi ĩ.ſex menſes
non pręſentauerit inſtituẽdum in vicarium, priuatus eſt pręſ
ſentatione:quia ſuperior libere conferet,vt hic, & etiam pri-
uatus eſt fructuum perceptione.ſ.quo ad quotam quo habe-
bat de illa eccleſia,& ſecundum hoc plus punitur canonicus
quam puniatur collator alias negligens, qui ſolum priuatur
pręſentatione vel collatione pro prima vice ſequenti. de ſup.
neg.pręla.c.a.& de conceſ.pręben.c.a. Ratio diuerſitatis,quia
plus peccat canonicus tanquam qui pinguius ius habet,cum
ad eum ſpectet eccleſia iure proprietatis, ſic & alias collator
negligens & permittens beneficium occupari de facto priua
tur non ſolum collatione, ſed etiam tenetur de fructibus ab
occupatore perceptis ſ.c.de multa §.is quoque. Octauo quæ-
ro,vt quærit gl.in ver.præbẽdam.ſol.vt in ea. Et in fine,& ma
le ĩ.c.ſuper eo.& c.cum ſingula.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio de fructibus eccleſiæ quaſi pro beneficio alteri in fraudem con*
ferri non debet.
2 *Collatori non licet beneficium diuidere.*
3 *Epiſcopi non debent quærere ditare ſuos in præiudicium eccleſiæ.*

1 **§.Illud autem.** † De fructibus eccleſiæ penſio al-
teri in fraudem quaſi pro benefi-
cio conferri non debet,præſumat.ſonat in vitium. Hoſtienſ.
Quæro de exemplo literę.ſol.pone,vt quia habens eccleſiam
annexam pręběndę aſſignat nepoti vel alteri portionem cer-
2 tam, vel pone in quocunque collatore † cui non licet benefi-
cium diuidere ſupra cap.maioribus,ſed in effectu diuidet qñ
de prouentibus eccleſiæ penſionem aſſignat ei qui non eſt in
titulatus. Et dicit Hoſtien.quod pręſumitur in hoc fraus,niſi
probetur ex cauſa rationabili hoc factum,ſicut infr.de eccle.
ædifi.ad audientiam vacante infra capit. expoſuiſti,ſed in illis
fuit facta vera diuiſio, quę licita eſt ex cauſa, hic autem non
fuit vera diuiſio quæ faceret de vno titulo duos, ſed ſtante ti-
tulo vnico pars fructuum fuit alteri aſſignata in penſionem,
& quaſi pro beneficio, vt in litera, & ſic non pro beneficio,
ſed tamen etiam ſi aſſignetur in titulum beneficij, ſine cau-
ſa non licet,per prædicta,& de hac penſione infra cap.quam-
3 uis,libro ſexto. Hęc faciunt contra epiſcopos, † qui aliquan-
do in eccleſia parochiali creant canonicatum,cui de prouen-
tibus eccleſię plus aſſignant quam rectori relinquant,deinde
conferunt nepoti vel alteri amico, quod fieri non debet,niſi
redditus abundarent,& ſufficerẽt pluribus,per pręcdicta, alias
reddundant præiudicium eccleſiæ,ſed in caſu poſſet eſſe præ
iudicium eccleſię ex alia ratione,quod dic vt in glo.vlti.& in
ea ibi,peruenit.& c.non ſine.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicati ad diuina non ſunt admittendi.*
2 *Religioſi eccleſias de manu laici recipere non debent.*
3 *Eccleſia ſpectane ad religioſos pleno iure.*
4 *Patrono eccleſiaſticæ reſpondetur de temporalibus.*
5 *Inſtituere aliquis poteſt qui non poteſt deſtituere.*
6 *Præſentari ad beneficia debent hi quos conuerſatio notes habet.*
7 *Interdicti nominatim qui dicantur.*

In lateranenſi. Non debent religioſi eccleſias vel
decimas a laicis ſine dioceſano-
rum conſenſu recipere: excommunicatos vel interdictos ad-
mittere ad diuina : in eccleſijs quæ ad eos pertinent non
pleno iure inſtituere vel deſtituere: ſed præſentabunt dio-
ceſani ad eas viros idoneos . Primo ponit tenorem con-
cilij Lateranenſis . Secundo roborat , & ampliat , ibi ,
nos item , & illa continet quatuor dicta. Secundum ibi,
1 ſtatuẽtes, Tertiũ ibi, inſtitutos, Quartum ibi ſane. † No.quod
excommu-

Digitized by Google

4 de monachis. Quarto no. ꝙ patrono † eccleſiaſtico reſponde
tur de tpalibus, vnde dicit Vin. ꝙ de decimis, & oblationib. tñ
debitur epõ de parte ſua tertia, & quarta, & idem in ꝓcuratio
ne, & alijs iuribus epalibus. Quinto no. in verbo inſtitutos, ꝙ
5 aliqs † põt inſtituere q nõ põt deſtituere. nõ tñ colligitur hic
plene, ſed colligit̃ in c. 1. de capel. mona. lib. 6. vbi ẽt ſi mona-
chi habeant inſtituere quo ad titulũ: ſed inſtitutio quo ad cu
rã populi fit per epm, nõ pñt monachi, inſtitutos amouere,
nec ualet ꝯria ꝯſuetudo. Secus aũt foret ſi monachi haberẽt
inſtituere ẽt quo ad curã, qđ dic, vt dixi ſ. de monachis. Sexto
6 no. ꝙ ad bñficia † debent præſentari hi quos ꝯuerſatio notos
reddit. Bernar. ad Euge. viros probatos oportet eligi nõ pro-
bandos. Septimo no. ꝙ ſi plato pñtet̃ notus, tenet̃ illũ admit-
tere, niſi aliqđ ꝓbet̃ ꝯ eũ: ſed ſi ꝓbetur, nõ admittitur, niſi pro
bet eſſe boni teſtimonij ſm Inn. pro hoc facit de appel. ꝯſtitu
tis 1. & qđ ibi no. Et dicit Hoſtien. ꝙ pñt eſſe noti: vel qa inde
oriundi, vel qa ibi ꝯuerſant̃, qđ vltimũ eſt efficacius, ſ. de ele.
poſtq̃, & c. ſcriptũ, ſed de aliũde veniẽtibus reqrũt̃ teſtimonia
& hoc vult finis huius c. ꝓ hoc qa tales non recipiunt̃ ſine ꝯ-
7 mẽdatitijs, de cle ñ reſidẽ fraternitati. † Quæro q dicant̃ noĩa
b tim interdicti. b ſolu. ut dr̃ ĩ. cũ & plantare, §. 2. de priui. Et di
cit Inn. ꝙ noĩatim interdicti dicunt̃ ẽt ſi caſtrũ vel ciuitas ſit ĩ
terdicta, nõ noĩatim autem interdicti vel excõicati dicunt̃ qñ
ſic fertur ſnĩa. Excõico vel interdico talẽ cũ ſuis fautorib. vel
participibus, participes. n. nõ ſunt noĩatim excõicati, vel inter
dicti, & iõ nõ tenet̃ eos qs vocare. 6. q. 2. c. a. & 3. niſi forte no-
toria foret eorũ participatio, ita, ꝙ nõ eſſet inficiationi locus
ſ. de coha. cleri. tua. & ſm hoc intellige qđ no. de ſent. excõ. a
nobis, 1. in gl. 1. & c. quod in dubijs, in glo. fi. Et idẽ Hoſt. dicẽs
ꝙ in caſu præmiſſo non ſunt uitãdi participãtes donec p iudi
cẽ nominatim ſpecificẽtur, & denũtient̃, de cle. exc. ꝓpoſuit,
vbi de hoc, facta prius fide de fauore: nec aliter denũtiabit eos
iudex, ẽt ſi ſciat, vt habeo illos fautores, vel participes, 6. q. 2. c.
2. & 3. Op. ad hoc 11. q. 3. excellẽtiſſimus, ubi innuitur, qđ ta-
les uitari dẽnt, ſol. Inn. ꝙ illud c. nõ dicit hoc, ſed dt puniẽdos
q ꝯ præceptũ talibus cõicauerint, ad hoc quod no. de offi. or-
di. ſi ſacerdos. de ſen. excõ. cũ nõ ab hoĩe. Op. ad idẽ, ꝙ non di-
cant̃ noĩatim interdicti qñ caſtrũ, vel ciuitas fuerit interdicta
ſed reqrit̃, ꝙ ſpecifice noĩentur, de uita, & hone. cleri. prima,
& qđ no. ibi gl. in verbo nominatim, q̃ eſt notabilis, ſol. ſuſti-
neri põt dictum Inn. p̃ſuppoñẽdo, ꝙ interdictus ſit populus.
Nã interdicta ciuitate oẽs ſũt hoĩes ciuitatis interdicti, de ſen.
exc. ſi ſnĩa lib. 6. ſed interdicto populo ſunt interdicti, vt ibi, &
tunc dic, ꝙ oẽs ſunt noĩatim interdicti, qa facile põt certifica
ri, ꝙ ſint de populo: quo facto ſtatim ꝯſtat, ꝙ ſunt ĩterdicti fa-
cit ꝓ hoc ſ. de offi. ordi. c. 2. Ex quo ca. ꝓbat ꝙ nõ noĩatim dr̃
excoĩcatus qñ ꝯſtare nõ põt qs ſit ille, ergo qñ ꝯſtare põt, &
de facili, vt in exemplo p̃miſſo, ſecus erit, ꝓ hoc facit qa paria
ſunt, ꝙ aliqd exprimat in genere. vel in ſpecie, qñ genus com
prahẽdit oẽs ſpẽs, ad hoc d. c. 2. quod ibi no. in gl. in uerbo no
minatim. Tutius tñ eſt inhærere gl. dictæ cle. primæ.

ADDITIONES.

a Pleno iure. Adde quando dicat̃ eccleſia pleno iure ſubiecta gl. j. in c. cõquæ ſtus de foro. cõp. gl. in verbo pleno iure in c. Abb. de priui. lib. 6. gl. in verbo pleno iure in c. cũ, & plãtare. de priui. gl. in c. cũ inter uos, de re iud. Abb in can querelã in 2. col. de cle. Ant. de But. conſi. 16. inci. quia hic agitur. Raph. Cu. conſ. 7. incip. dominus Cani ſignorus de la Scala. tũc dominus veronæ.

b Qui dicantur nominatim interdicti. Adde Cal. in tractatu de eccleſiaſtico in terdicto. in prima. q. ſecũdi membri principalis in ca. conſtitutionem. de ſen ten. excommu. li. 6 & in cle. 1. de uita, & ho. cleri.

SVMMARIVM

1 *Abſens in ſtudio theologiæ fructus præbendæ percipit.*
2 *Diſtributiones quotidianæ dantur tantum his qui interſunt diuinis.*
3 *Clericorum bona ſunt pauperum.*
4 *Indulgentia Papæ debet large interpretari.*
5 *Diſtributiones quotidianæ ſunt non proprie prouentus.*
6 *Priuilegiũ cõceſſũ ſtudẽti in theologia an det ſtudẽti in iure canonico.*

1 Licet. † Abſens in ſtudio theologiæ fructus p̃bẽdæ pci-
pit: ſed quotidianas diſtributiones nõ, vel gñalius
dic. Diſpẽſatus ſup habẽdis fructibus p̃bẽdæ in abſentia, quo-
tidianas diſtributiones nõ pcipit. primo ponitur priuilegiũ,
ſecũdo eius interpretatio. ibi, nolumus. Not. ex ſupraſcriptio
ne, ꝙ cauſa poteſt ꝯmitti priori clauſtrali, quod tamẽ hodie
fieri non poteſt, de reſcrip. cle. 2. in fi. ubi de hoc in gl. penult.
2 † Secundo nota. quod diſtributiones quotidianæ dantur his
tñ q interſunt diuinis, vt hic, & ĩ. de cle. non reſi. c. vno. li. 6.
vbi addit ꝙ non valet ꝯria cõſuetudo. Oppo. ꝙ priuilegiũ Pa

j. qm̃ quicquid. Soluit Hoſt. exponendo ſuos. i. beneficiorum
ſuorum, quos percipiendo clericus facit ſuos quo ad victum
& vſus neceſſarios, ad hoc. ſ. c. de multa, ver. & ſi vltra, & hoc
quãdiu viuit. ĩ. de pecu cle. ca. fi. & dic vt ibi dico. Quæro, qđ
habebit diſpenſatus vigore indulgentiæ de qua hic. ſol. ut in
gloſſ. q̃ hoc ꝓſequit̃ vſque ibi, ſed qđ. Scdo q̃ro, in eo qđ dicit
glo. de conſuetudine quarũdã eccleſiarũ, an tali conſuetudi-
ni obſtabit indulgentia apoſtolica, dicit Hoſt. ꝙ non, cũ de ip
ſa non ſit facta mẽtio in indulgẽtia, arg. de cle. non reſi. ad au-
diẽtiã, nec eſt veriſimile ꝙ princeps hoc cõcederet in grau e
p̃iudiciũ alterius, & ſic multominus ĩ p̃iudiciũ diuini cultus,
4 de cõſti. c. pe. Oppo. ad hoc, quia indulgentia Papæ † debet in-
terpretari large. C. de ſenten. paſſis. l. j. ff. de conſti. princi. l. fi. đ
verb. ſign. olim. dicit Hoſt. ꝙ primũ verius, ſed nõ p hoc ſol-
uitur contrariũ, ſed dic, ꝙ licet indulgentia principis debeat
interp̃tari large, nõ tñ debet ita interpretari vt per eam tollã
tur iura ſpiritualia aliorum, ſi de eis non fit mentio in indul-
gentia, de conſti. c. j. li. 6. Alij tñ, vt dicit Hoſt. dixerũt, ꝙ indul
gẽtia debet ita large interp̃tari ꝙ ẽt diſtributiones ĩcludant̃,
ſed placuit principi interpretari, qđ nõ includerent̃, cui fuit
ꝓ rõne volũtas, ꝓ qbus eſt verbũ, nolumus, in tex. qđ nõ pla-
cet Hoſt. nec eſt verũ, qa nõ eſt aliqđ verbũ in tex. p qđ appa-
reat Papã voluiſſe facere aliqđ ius ſpeciale, ſed potius deter-
minauit de iure nõ eſſe veriſimile, ex quo aliud nõ expreſſit,
qđ voluerit deſtruere naturam diſtributionum, q̃ nõ dantur
ratione p̃ſentiæ, ſed ratione intereſſentiæ diuinorũ. Papa aũt
ſolum diſpenſauit ſup reſidentia, & hoc innuunt illa uerba,
quotidianas diſtributiones, q̃ tñ dant̃ reſidẽtibus, & his qui
interſunt horis, q cõiũctim ponunt̃. Itẽ diſpenſatio concede-
6 bat vt pciperet ꝓuẽt⁹ ſuos: † quotidianæ vero diſtributiones
ſunt non ꝓprie ꝓuẽtus, ſed tanq̃ ſtipendiũ eorũ q diuinis in-
terſunt, vt hic, & de cle. nõ reſi. c. vno. li. 6. Ad hoc ergo vt di-
ſtributiones deberent̃, oporteret qđ in indulgẽtia diceret̃, ꝙ
fructus poſſit pcipere ſicut ſi reſideret & diuinis intereſſet,
& ita no. ĩ. de cleri. non reſi. c. vno. li. 6. in verbo fuerint, & de
hoc no. Arch. j. q. 2. ſacerdos. Tertio q̃ro, qđ ſi p̃bẽdæ diſtinctæ
nõ ſũt, ſed oĩa pcipiunt̃ in cõi, & diuidunt̃ inter eos tñ q in-
terſunt, ſolu. ut in glo. q̃ dicit, qđ tũc diſpẽſatus habebit por-
tionẽ integrã habita rõne victus quotidiani, & idẽ Inno. Et
intellige qđ dicit glo. de victu quotidiano. i. detracto eo qđ
cõi menſæ debetur, argu. ſ. tit. j. de cætero. Et in hac glo. in fi-
ne, ſic intellige de verb. ſign. olim. & de hoc de cleri. nõ reſi.
6 c. vno. in glo. penul. lib. 6. Quarto † quæro, in eo quod dicit de
a ſtudio theologiæ, quid de ſtudente in iure canonico a vel ci-
uili an habebit priuilegium, ſol. vt dixi ſupra tit. j. tuæ.

ADDITIO.

a Quid de ſtudente in iure canonico. Adde Io. de Imola diffuſe in c. tuæ ſupra de cle. non reſidentibus.

SVMMARIVM.

1 *Præbendæ cathedralis eccleſiæ debent eſſe tales vt poſſint canonici de redditibus ſuſtentari.*
2 *Beneficium vnum non debet alteri annecti, niſi ex cauſa neceſſitatis.*
3 *Capella quando alteri annectitur, debet reſeruari congrua ſuſtentatio pro capellano.*
4 *Epiſcopus qua authoritate faciat annexionem præbendarum propter paupertatem.*
5 *Epiſcopus an poſſit vnire beneficium dignitati depaupertatæ.*
6 *Curata duo non poſſunt haberi per eundem ſine diſpenſatione Papę.*
7 *Præbendæ annexa curam quis habebit.*
8 *Canonicus non eſt prælatus.*
9 *Epiſcopus an poſſit venire contra concilium ex cauſa probabili.*

Expoſuiſti. Propter paupertatẽ p̃bẽdarũ eccleſię ca
thedralis poſſunt eis annecti capellæ, re
ſeruata ipſarũ p̃sbyteris cõgrua portione. Primo ponit̃ peti-
tio. Scdo ꝓuiſio. ibi, ſi euidẽs. Nã prius canonicis ꝓuidebat̃ đ
talib⁹ capellis nõ annexis, vt qa tẽpore cõcilij de quo. ſ. ca. ex-
tirpãdæ, paucæ capellæ forte iueniebant̃ annexę, dubitabat il-
las annectere ne faceret ꝯ ꝯciliũ quod reqrit ĩ parochialibus
quẽlibet p̃ſonaliter dſeruire, p̃terq̃ ĩ annexis, vnde fortaſſe di-
cebatur illud ĩtelligẽdũ de pri⁹ annexis, & de hoc ẽt ĩfra q. j.
1 † Not. ꝙ p̃bẽdæ cathedralis eccleſię debẽt eſſe tales vt poſſint
canonici đ redditibus ſuſtẽtari, alś dãnificarent̃, qa nõ ĩueni-
rentur idonei qui tantæ paupertati ſe vellent obligare, & in-
decens eſſet eos medicare. ſ. c. cũ ſecundum. ĩ. tit. j. c. j. Secun-
2 do no. ꝙ vnum beneficium † nõ dẽt alteri annecti, niſi ex cã
neceſſitatis, vt hic, puta qa nulli uel pauciſſimi ſunt ibi cano-
nici. ſ. tit. j. c. pe. de ele. cũ eccleſia, vel utilitatis, vt qa, licet ibi

illud nō immutat poteſtas epiſcoporū quin poſſint vnire &
diuidere bona ꝑut eſt opus, infra de exceſ.ꝑlatorū, ſicut uni-
4 re. Secūdo quęro, † qua authoritate faciet epiſcopus annexio
nem, de qua hic, dicit Innocen. ꝙ authoritate Papæ, ſed refert
alios dicere ꝙ ſua authoritate, ꝑallega. cap. ſicut vnire, qđ te-
net Hoſt. ſ. c. vacante. dicit Ioan. An. & bene, ꝙ poterit de cō-
ſenſu capituli, & aľs non ꝑ clemen. ſi vna de reb. eccle. non
alie. vbi dr̃ ꝙ ꝑbēdæ cathedralis eccleſiæ pōt ep̃s vnire aliud
beneficium de conſenſu capituli, licet menſæ ſuæ, vel ſui ca-
pituli nō poſſit, & ad literam ibi, poteris, ſupplet Hoſt. & de-
bebis, ſic. ĩ. de inſti. ad decorē, ſic ēt fit conuerſa expoſitio. de
adul. ſi vir. & in eo qđ dixi ꝙ ep̃o. Pe. enumerat quoſdam ca-
ſus in qbus diſpenſat. quos dico de tēpo. ordi. dilectus. Tertio
5 quęro, † ſi aliqua dignitas eſt depauperata, an ei poſſit ep̃s vni
re aliud beneficium, dic ꝙ ſic, ēt ſi ſit curatū, qa eadē ē ratio.
6 & ſic idē iũs ĩ. de conſan. & affi. tua. Opp. ad hoc, qa duo † cu-
rata nō poſſunt haberi ꝑ eūdē ſine diſpēſatione Papæ. ſ. c. de
multa, & hoc ſi diſpenſatio ſit ſufficiens, aľs perinde eſt acſi
eam non haberet, de elec. dudum. 2. vet. inſuper, de tranſla. li-
cet, verſi. pe. qñque nō habet diſpenſationem, & tunc aut in
eadē ciuitate vel dioceſi. aut in diuerſis, ſi ĩ eadē, ſi ſine licētia
epiſcopi, nō ualet trāſlatio, & erit locus Cōcilio Lateranen.
de cle. nō reſi. qa nōnulli, hodie ē locus cōcilio generali cap.
de multa, ſi aūt in diuerſis, qñque de licētia epiſcopi, qñque
ſine, ſecundo caſu non tenet traſlatio. de cle. non reſid. frater-
nitati, & reſtituendus eſt primæ, 7. q. j. ep̃s, & ſi monitus ꝑ epi
ſcopum eum ſpreuerit, poterit vtroque priuari, 7. q. j. ſi qs epi
ſcopus, niſi dicatur illud ſpeciale in ep̃o, ſed idē in alio, vt di-
cit, c. ibi. ſequēs. Et adhuc ſm̃ Hoſt. poterit non obediēs coer
ceri per excōicationem, & depoſitionem, 7. q. j. ſi quis uero,
& c. ſi quis præsbiter vel diaconus, exponendo qđ dicit ibi, ꝑ-
ſertim. i. tantum, hæc ꝓcedunt niſi Papa conceſſiſſet illi alte-
rū eligere, vt. ſ. ca. referente, & c. ꝑterea, ſi aūt de licentia ep̃i
trāſiuit, tenet trāſlatio, & vacat prima. ſ. cap. de multa, & hoc
poſtq̃ habuerit poſſeſſionē ſcđę, vt ibi, & 21 q. 1. ſi qs iā, & pri
ma dēt ꝯferri ĩ. ſex mēſes, de ꝯceſ. ꝑben. c. 2. Quarto q̃ro, ſi ep̃s
ſcđi bñficij neſciuit de trāſlatione an valeat, di. Hoſt. ꝙ pōt ip
ſum remouere ſi vult, & tolerare de gratia, & ſic loqĩ d electi.
pere. c. fi. de renun. admonet. Quinto q̃ro, ſi remouebit, an po
terit redire ad primū, dicit Hoſt. poterit retinere primū ex di-
ſpēſatione dioceſani facta ex cā, aľs vacat ipſo iure, dic, vt in c.
ſi bñficia, e. ti. li. 6. Et an ep̃s poſſit diſpenſare, dic vt dixi ſ. ca. de
multa, §. fi. q. 1. Sexto q̃ro quō ꝓcedit ſi vtrunq; bñficium in
caſu p̄dicto occupabit, di. Hoſ. ꝙ ep̃s ad quem ptinet collatio
primi, dēt eū monere, ꝙ dimittat illud quatenus de facto te-
net, & ſi nō obedierit, nec iuſtā cām ꝓbauerit, ipſum tanq̃ de
iure vacās ꝯferat, ſi vult vitare penā c. de multa. Itē ēt priuabit
ſecundo rōne delicti ꝯmiſſi in dioceſi, & ſignificabit ep̃o ad
quē trāſiuit, ꝙ ſñiam exequať, de foro ꝯpe. poſtulaſti. Et hoc
paret Hoſti. tenere, ꝙ in c. poſtulaſti. ep̃s delicti non tm̃ pro
nunciat ſuꝑ delicto, ſed ēt priuat bñficio. de quo dic, vt ibi di-
7 xi. Septimo q̃ro qs habebit † curam ꝑbendæ annexę. Gl. 3. po
nit duas op. vnā, ꝙ canonici erunt ꝑlati, & ſic ipſi curā habe-
būt. Aliam, ꝙ ſacerdos habebit curā. Cōcludit tm̃ tenēdo pri-
mā, dicēs, ꝙ ſacerdos eſt loco vicarij. Inn. ſ. c. extirpandę §. qui
vero, dicit, ꝙ ꝑbendarius ſępe curā habet, licet habeat vicariū
ſed habet curā aliqñ laxiorē, qa nō tm̃ ſuꝑ vicariū, vt poſſit vi
ſitare: excōicare: interdicere. & alia huiuſmodi facere q̄ ſunt
de cura. de ele. dudū, el. 2. ſed ēt ſuꝑ parochianos, aliqñ minus
laxam: qa ſuper vicariū tm̃. Hoſt. dicit, ꝙ ſi capella donatur to
a ti capitulo a in ſuos vſus cedat, ſicut, ĩ. de dona. conſultationi
bus, tūc ptinet cura ad collegium ſimul collectum: nō ad ſin
gulos, 12. q. 2. q manumittiť. qñq; vero annectitur præbendæ
& tunc canonicus eſt prælatus, & habet curam, & ſimpliciter
vicarius, de offic. uica. ca. 2. iuſtū eſt. n. vt q percipit emolumē
tū, habeat, & onus curæ, ſ. c. cum ſm̃, ſed ſi certa pōrtio daretur
tm̃ ꝑbendæ tuæ q ponit in eccleſia curā hēt, ſ. c. auariciæ. Op.
8 ad hoc, ꝙ canonicus † nullo caſu ſit prælatus, cum ēt non ſa-
cerdos poſſit habere talem præbēdam, ĩ c. ſuper eo. lib. 6. ſol.
non eſt prælatus quo ad exercitium: ſed in habitu. Iura autē
præcipientia, vt fiat ſacerdos is qui curam habet, loquuntur

rum cura, & ꝙ capella tot percipiat redditus quot ultra ſuſtē
tationem uicarij poſſit cedere ĩ augmētum ꝑbēdati, in quo
caueat ep̃s ne nutriat latas canonicorum expenſas, ff. de dam.
infec. damni. primo reſpōſo. nec ſimulet neceſſitatē, uel utili-
tatē ſubeſſe, ſi non ſubeſt nec diſſimulet eam non ſubeſſe qñ
ſubeſt, ſimile de reſcri. cum ꝯtingat, & ſcđm hæc de capella
certa portio aſſignabitur ꝑbēdæ, uel certa portio retinebiť ꝑ
uicario, & reſiduum erit ꝑbēdati, qđ dic ut ſ. c. de monachis.
Op. ad hoc ſ. c. extirpādæ in fi. ubi non licet in penſionem de
bñficio ꝯferre non bñficiato. ſoluit Hoſt. ꝙ ibi fiebat in frau-
dē, hic bona fide, & ex cā rōnabili, uel ibi ſine annexione. hic
ꝑ annexionem q̄ fiet præbēdę. Opp ad hoc de d. c. extirpādæ.
§. qui uero. ſoluit Hoſt. ꝙ ab illo ſtatuto, & quolibet alio ne-
ceſſitas, & utilitas eccleſiæ tacitè intelligitur excepta, de hoc
ſ. c. de multa, in gl. fi. Et ex h. d Hoſt. notandum, ꝙ ex magna
9 cauſa, & probabili pōt ep̃s † uenire ꝯ ꝯcilium, ut hic & ſ. c. ua
cante, dicit Io. An. ꝙ uacante, nō facit pro Hoſti ſcđm ea quæ
ibi no. & ad §. qui uero, dic, ꝙ ibi nō prohibeť, imo permittiť
annexio. quod dic, ut ſ. eo. c. in prima quæſtione.

ADDITIO.

a Quod ſi capella datur toti capitulo. Adde gl. in verbo ad menſam in de. c. 1. de exceſſ. præla.

SVMMARIVM.

1 *Literarum tria ſunt genera.*
2 *Res aſſumit naturam ex qualitate eam habentis.*
3 *Laicus an poſſit collationem transferre.*
4 *Clericus in iurepatronatus patrimoniali pōt habere laicos ſucceſſores*
5 *Eccleſia habens laicalia cenſetur iure laicorum.*
6 *Eccleſia in feudalibus ſubeſt metropolitano.*
7 *Cauſa quando poſſit remitti ad iudices primos vel non.*
8 *Delegatus non cognoſcit de nullitate ſuæ ſententiæ.*
9 *Appellans quo caſu condemnabitur in expenſis.*
10 *Ignorantia iuris excuſat a damno vitando.*

Dilectus. Licet eccleſia ex donatione laici bñficium
ꝯferat, tenet illius bñficij impetratio, de
hoc mentione non habita. primo ponit q̄rela, ſecudo ꝓuiſio.
1 ibi, mādamus, † No. de tribus gñibus literarū. ſ. monitorijs, ꝑ
ceptorijs, & executorijs, de qbus de reſcri. ex inſinuatione, &
innuitur hic, ꝙ ſimul datę fuerunt, qđ fit interdū, ſ. de reſcri.
2 capitulum. Secundo no. ꝙ res † aſſumit nām ex qualitate eā
habētis, ſicut hic ꝑſentatio ſeu iuſpatronatus trāſlatum in ec
clām a laico cēſet eccleſiaſticum. ad idē ĩ. de iurepa. c. uno, ſe
cundo tm̃ ſo. li. 6. Opp. ꝙ cū mandaret c. & decano non debue
rit cōpręhēdi bñficium ſpectans decano tm̃, ĩ. c. cum in illis,
§. ſi uero, li. 6. ſol. oportet hic intelligi ꝙ ibi erat clā, cōiter, uel
diuiſim, ĩ. e. c. fi. li. 6. uel diuiſim mandatū fuit decano, & diui
ſim capitulo. Itē ꝑſupponiť hic, ꝙ aľs mandatum ualebat, ꝑ-
terq̃ ex rōne de qua fuit obiectum. nec ꝓcedit ſimpliciter pri
ma ſolutio, niſi decanus fuiſſet pars capituli. imo ēt ſi eſſet ps
capituli non procederet clauſula, cōiter uel diuiſim, ſi ad de-
canū procederet uel pertineret collatio ꝑbendę: nō rōne ꝑbē
dæ, ꝑ q̃ eſſet pars capituli, ſed rōne dignitatis, d. c. fi. §. 2. & 3. &
& qđ ibi no. gl. fi. ꝓut ĩ ea eſt nō dignitatū, licet aliq̃ gl. hēant
3 dignitatum, & nō bñ. Scđo op. ꝙ nō potuerit laicus † trāſfer-
re collationē ꝑbēdæ in decanū, cum ipſe ꝯferre non poſſit, de
de elect. ſacroſancta, & c. maſſana. Sol. expone collationem, id
eſt ꝑſentationē, ꝯcordat, ĩ. de ꝯceſ. præben. c. fi. vel proprie in
tellige, & dic, ꝙ laicus habebat ex priuilegio Papali, facit qđ
no. 16. q. 7. in fine ſummæ, 10. diſt. imperium, & in Spe. eo. ti-
tu. in fi. & ĩ. de iurepatro. præpterea, & ſ. de elect. quod ſicut
in prin. Tertio opp. ꝙ nō debuerit audiri ꝓcurator decani &
capituli ad excipiendum, nihil enim intererat illorum de
capitulo cū ad eos collatio nō ſpectaret, ſ. de elect. cū inter. R
ff. ſi ſerui. vendi. l. loci corpus. §. cōpetit. ſol. forte decanus cō-
ferebat tanq̃ capitulum, uel etiam ſi conferebat ſolū tanquā
decanus, potuit quilibet tertius opponere id de quo hic, cum
ꝑ hoc inferatur nullitas iuris agentis: ſiue decanus uelit: ſiue
nō arg. ff. de rei uend. c. fi. C. de ſeruis fugi. cum ſeruū, de hoc
ff. de excep. rei iud. l. 2. ꝑ Bar. & dixi de reſcri. mandatum ad fi.
Quarto opp. ꝙ exceptio bona fuerit, ĩ. de iurepa. cū dilectus.
Gl. 1. ſoluit, ꝙ cū collatio inceperit ꝑtinere ad ecclām, in caſu
iſto

Digitized by Google

ſm Hoſt.Boati.& alios,ꝙ c.cū dilectus,loqr de clericoq fiet
4 iuſpatronatus,† tāq̄ bonū patrimoniale in quo p̄t habere lai
cos ſucceſſores.nō ergo cēſetur eccleſiaſticū,cū poſſit ad hu-
manos vſus reuerti.de iurepa.c.1.& c ex inſinuatione,non.n.
mutatur nā tpalitatis licet puenıat ad pſonam eccleſiaſticā,
de decurion ıb.l.decurio,hic vero ita factū fuit eccleſiaſticū,
qd nō p̄ōt ad humanos vſus reuerti:fuit.n.traditum decano
intuitu eccleſiæ,& ſic p̄ſumi,ſi alibi nō apparet,ī.de teſta.re
latū.de relig.domi.inter quatuor,& ſm Hoſt.& Boati.in do-
natione hac exprimebat ꝙ dignitati,& nō pſonę facta fuerat.
ſubeſt ergo Papæ,& alijs ſuperioribus eccl'aſticis, de iurepa.
5 cū ſeculū.Quinto opp.ad hoc,qa ſi eccleſia †hēt iura laicalia
cēſet iure laicorū vt in feudis,ſ.de foro cōpe.verū.de iudi.cę-
terū.Sol.nō eſt eadē rō in iure patronatus.Nā in feudo pſona
eccleſiaſtica ſubeſt dn̄o feudi,ēt laico,vt in ꝯrijs,ne p̄iudicet
domino,ſed ex quo patronus donauit eccleſiæ patronatum,
6 nō intereſt eius cui ſubeſt patronatus.†Item ēt in feudalibus
eccleſia ſubeſt metropolitano,ī.de app.Romana.§.dēt,lib.6.
quod tn̄ dic,vt ibi no.& dixi in dicto c.ceterū.Et hoc intel li
ge qd dr̄ hic in gl.1 & in eadē ibi,ſuccedit,ſiue ſuccedat mi-
nor minori:vel minor maiori, vel maior minori.hos caſus
ponit lex iſta,ibi,ea q̄ ī.de regu.iur.cum qs,li.6.ibi,beneficio
rum,& ī.de iurepat.c.vno.ſecūdo reſpōſo.lib.6.Et dicit Cal.
ꝙ per illam decre.ſoluūtur ꝯria.ſ.dicti c.cum dilectus.dicit ēt
ꝙ licet iura realia trāſeant ad ſucceſſores,non tn̄ priuilegia p
ſonalia.ſ.quæ ratione ꝯditionis perſonę ꝯpetunt,vt hic,& in
ſimilibus,regula priuilegium,lib.6.& quod ibi no Sexto op.
a ꝙ non debuerit a cauſa remitti ad iudices primos † aut enim
7 fuit ab eis appellatū,& nō debuit ad eos remitti,ſi tenuit ap-
pellatio,ſ.de appel.accepta.aut nō fuit appellatum,vel nō te-
nuit appellatio,& tunc ſnīa tranſiuit in rem iudicatā,de re iu
di.cum inter.Cū ergo pnūtiauerint ſe nō eſſe executores,nō
potuerūt ſe vlterius impedire,de offi.dele.ſignificātibus,ſol.
dicunt Pet.& Abb.ꝙ male pnuntiarunt,ſed p hoc nō tollit
ꝯrium,qa dummodo ſnīa non ſit ꝯ ius ſcriptū,tranſit in rem
iudicatam,d.c.cum inter.ſed forte iſti intellexerūt,ꝙ hic ſnīa
fuit lata ꝯ ius,quod ī.eo.ꝯrio dico.Goff.& Hoſt.dicunt,ꝙ ap
pellatum fuit,& ita patet in antiqua.remittitur aūt cā ad eos
de voluntate appellātis,& ſic nō ꝯdicit c.accepta.q̄ ſolutio li
cet non colligatur ex litera,colligit tn̄ ex antiqua,& eſt vera,
vt ī.eo.ꝯrio.Vin.dicit,ꝙ hic caſſabitur appellatio,ideo p̄cipi-
tur iudicibus,ꝙ procedat,de appel.cum ſpeciali,quod non p
cedit,qa ſi appellatio fuiſſet vitioſa,Papa non mandaret iſti
prouideri tanq̄ qui non foueret iuſtitiam,ſed debuiſſet Papa
approbare exceptionem capituli,quam reprobat Paul.de lea
za in repetitione huius c.& diſtinguit.qa aut iudex pnūciat
ſe iudicem,aut ſe non iudicem,primo caſu talem ſnīam re-
uocare pōt,cum ſit interlocutoria,& hoc ēt ſi non ſit appel-
tum,de app.cum ceſſante,ff.de re iudi.quod iuſſit.ſi vero p-
nuntiat ſe non iudicem,aut fuit appellatum,aut non:ſi ſic,ad
huc reuocare pōt,qa ſuſpenditur ſnīa per appellationē,& re-
manet iudex de app.ſi a iudice.li.6.facit.C.ne filius pro patre.
auth.habita,& quod ibi no.gl.dicens ēt de iure ciuili a tali in
terlocutoria poſſe appellari,ſi aūt nō fuit appellatum:aut iu-
riſdictio nō eſt aceſſoria ad aliud,aut ſic,primo caſu nō reuo
cat,qa deſijt eē iudex,nec reſumit iuriſdictionē ſine noua de
legatione,de appell.cum appellationibus,& l.quod iuſſit,&
d.cum ceſſante.intelligūtur iuriſdictione durāte,12.q.2.ꝯmo
nemus.ſi vero iuriſdictio eſt acceſſoria,non tollitur,licet iu-
dex pronuntiet ſe non iudicē,& ſic fuit hic ſm Pau.qa iuriſ-
dictio executoris eſt acceſſoria gratię q̄ nō tollitur per talem
ſnīam,ergo nec iuriſdictio.de offi.dele.ſi ſup gratia,lib.6.eo.
ti.ii cui e.li.Hanc ſolutionē reprobat Ia.Cal.in hoc vlti.licet
Paulū nō nominet,dicens,ꝙ gratia hic nō fuit facta,ſed faciē
da,& opponebat in literis,ꝙ non valebant executores pnun
tiare ſe nō eſſe executores,qūaſi exceptio eſſet vera,& ſic q̄tū
in eis fuit extinxerunt gratiā,vel pnuntiarunt extinctam eſſe
cum literæ ſint loco tituli,vt no.de teſti.in noſtra,& c.n ian
datum,ſed pōt reſpōderi,ꝙ pnuntiatio executorum non tol
lit efficaciam gratię.per no.ī.de concel.præben.ſi ſoli.lib.6.
in gl.magna.ſed aliter pōt impugnari dictum Paul.nō.n.pro
bat c.ſi ſuper gratia,ꝙ iuriſdictio executorum tāquam acceſ-
ſorio nō poſſit extingui durante principali.ſ.ipſa gratia,quia
imo poteſt,arg.de elect.ſi confirmationem lib.6.ſed ſolum
probat,ꝙ id quod tolleret acceſſorium,ſi eſſet ſine principali
non tollit ipſum durante principali,ſicut ibi dicitur de mor-
te mādantis,quæ tolleret iuriſdictionem executorum re in-

ſolutioni Pau.dicit oporteret ꝙ ſnīa non habuiſſet uires,qu
tn̄ non pbat.c.ſi ſup gratia,nec de ſe eſt verū,nā ſtante gratia
bene pōt extingui executorū ptās,vt p̄dixi.Dic ergo veri',ꝙ
iudices hic procedunt ex vi ſcdi mādati.Nā patet in antiqua,
ꝙ detulerunt appellationē,quo caſu iuriſdictio delegati ex-
tinguitur,ita ꝙ ſi dēt ad ipſū cā remitti,opus ē noua delega
tione,de appel.cū appellationibus,lib.6.potuit aūt remitti p
nouā delegationē,nec in hoc cōtradicit.c.accepta.qd̄ loqtur
appellatione pēdēte,vel quo ad hoc ſufficit ꝙ nō apparet ap
pellātē contradixiſſe,& hoc ēt dico de offi.deleg.venerabili,
ꝯrio.7.vel ſubtilius dic ſuſtinēdo primā ſolutionē,intelligē-
do ꝙ hic ſnīa fuit lata ꝯ ius ſcriptū.Nā pnūtiarunt ſe nō eſſe
executores,qa collatio p̄bēdarū ex donatione regis ſpectabat
ad decanum,& dēt intelligi ꝙ hoc expreſſerunt in ſnīa,qd̄
innuit litera ibi,qa decani,vſq; ibi,& ſic.Nā pp dictionē,qa,
tota cōtinuatur,hæc autē cā ē de iure falſa,p id qd̄ dr̄ in gloſ.
1.ppea Papa reprobauit iſtā cām,& remiſit ad eos cām,iubens
vt pcedāt,qd̄ poſſunt ex primo mādato,quia ex quo ſnīa fuit
nulla,nō extinxit iuriſdictionē ipſorum,arg.de re iud.c.1.re-
gula nō p̄ſtat,lib.6.potuit autē cā remitti ēt ſi erat appellatū,
non cōtradicēte appellante,vt pxime dixi,& hæc reprobatio q̄
facit Papa de cā p̄miſſa,innuit aperte ꝙ cā iſta fuerat expſſa i
ſnīa,alſ ad quid cā reprobaſſet.Ad hāc tn̄ ſolutionē quidā audi
8 tor meus oppoſuit,quia delegatus† non cognoſcit de nullita
te ſuę ſnīe,qd̄ dico de accu.qualiter.ī.Dic ꝙ nō oportuit hic
ꝙ cognoſceret:ſed cognouit Papa qui cām remiſit.Itē nō
eſt verum īdiſtincte ꝙ nō cognoſcat,vt dico in d.c.qualiter.
Itē illud de diffinitiua,hic de interlocutoria,& fuerat appel-
latum,ut in pxi.ſol.ſi autē non fuiſſet appellatum,idē uide-
retur,quod in diffinitiua,cum extinguat iuriſdictionem,qd̄
dico de appel.cum ceſſante.Quæro circa hoc,nunquid appel
9 lans† hoc caſu condemnabitur in expēſis,vr̄ ꝙ ſic,de app.in-
terpoſita.§.ille.Hoſt.ꝯ,quia ibi quando fruſtratorie,& ad dif-
ferendum negotium,hic autem iuſte appellauit,q̄uis ergo
ꝯſentiat remitti ad primos iudices,non propterea ꝯdemnari
dēt in expēſis.Scdo quæro nunqd illi.G.impetrāti ꝯferetur
aliqua de præbēdis alijs collatis,Gl.vlt.qd̄ nō,& ideo Inn.di-
cit,ꝙ illi exequētur primā q̄ vacauerit,qdā vero,vt refert gl.
dicunt ꝯrium,& hoc tenuerūt Io.& Vin.& idē tenuit Goff.
ex eo,ꝙ fuerat appellatū,quod ēt vr̄ ſentire Hoſt.dicēs,ꝙ in-
ſtituti remouēdi nō ſunt niſi forſan ex uippellationis,qua pē
dēte nihil eſt innouandū,de app.dilectis,de quo remittit ad
ad no.ſ.c.dilectus 2.Dicit tn̄ qd̄ forte bonafide fuit facta hæc
collatio:qa crediderūt executores iuſte interlocutos,& iuris
10 ignorātia †excuſat a dāno vitādo.1.q.4.§.notādū,& de hoc
dixi de reſcri.ab excōicato.Et ex hoc vr̄ Hoſt.recedere a pri-
mo dicto,ſed dic,ꝙ de appellatione hic nō diſcutit,nec ſup
eius pēdentia ſe fundat Papa,ſed ſup iure impetrātis.Aut er-
go executores erāt dati ad puidēdū,vel ad ꝯpellēdū:& prius
interdixerāt,& verior eſt opi.2.ꝙ collatio nō tenuit,de ꝯceſ.
p̄bē.ſi capi.& c.ſe.li.6.Aut erāt dati ad ꝯpellēdū,& nō interdi
xerāt,& pcedit opi.prima,& dic,ut no.de ꝯceſ.p̄bē.ſi ſoli.in
gl.magna.ad fi.lib.6 Opp.ad hoc,& ad tex.nā ſi impetrās dēt
expectare primam quæ vacabit,debuit Papa mandare ſibi p-
uideri interdum de quotidianis,vel de reddittibus cōibus ſ.c.
dilect' j.& a.ſol.ibi ū habuerūt aliq̄ cām puidēdi alijs.hic ſic.

ADDITIO.

a Quod non debuerit.Adde pro iſta opinio.Rotam deci.8 1.ſe.item quod ſi a
pronuncia.

SVMMARIVM.

1 *Electio poteſt fieri de inordinata ordinatione.*
3 *Idoneus reputatur ad eccleſiam qui ſeruire poteſt & vult.*
3 *Tutori non idoneo,licet in adminiſtrando non committat fraudem ad-
iungitur curator.*
3 *Beneficiati poßunt habere alia beneficia non requirētia reſidentiam.*
5 *præbenda requirit reſidentiam.*
6 *Mādatū de promouēdo idoneo nō cōprehēdit habentē beneficiū ſimplex.*
7 *Pueri qui dicantur.*
8 *Etas quæ requiratur in beneficijs.*
9 *Beneficium aliud regulare,aliud ſeculare.*
10 *Puer an ſit idoneus ad dignitates.*
11 *Diſpēſatio ſup pluralitate bñficiarū requirit mētionē aliorū bñficiorū.*

Super inordi. Pueri,vel alſ beneficiati nō ſunt ido
uei ad beneficia conſequēda.primo
1 ponit.ꝯ,ſcdo ſolutio.ibi,ꝯſultationi in ipſis ſ.c.graue.† No-
ta ſm Hoſt.ꝙ de inordinata ordinatiōe pt fieri electio,qd nō
2 propr.e colligitur hic.Secundo nota,quod † idoneus repu-

Digitized by Google

prio eſt falſa,& debuit decere,petragoricen̄.epo, & collegis,
& fuit iſta ordinatio inordinata ī eccl'a pictauiēſi,ī qua ſimul
recepti fuerāt quīquaginta canonici,quē numerū Gregorius
mādauit ad 20.reſtringi,mādās iudicib.ꝙ ex illis 20.idoneos
eligerēt in eccl'a remāſuros,& alios remouerēt. Et ſm Hoſt.
ſtabat ſic textus in inreg.ſup inordinata ordinatione quīqua-
ginta canonicorū,& amplius in eccleſia pictauien̄.p̄ſumpta,
vobis mādamus vt tātæ multitudinis numerū vſq; ad vigeſi
mū de quinquaginta p̄dictis implēdū, ſi tot ex ipſis īueneritis
idoneos,alioqn de alijs authoritate noſtra reducere curetis,
ſed cū qdā de inſtitutis eiſdem ſufficiēter bn̄ficiati ſunt alibi,
quorū aliq eccleſiaſticas obtinēt dignitates,aliq vero bn̄ficia
q curā haberī aīarū annexā,& qdā in puerili exiſtāt ætate nos
ꝯſulere uoluiſtis,an tales reputare idoneos debeatis.cū autē,
&c.dicit ergo Hoſt.ꝙ hic nō agiī de ordinatione p̄latorū,ſed
p̄bēdarū,& ſic eſt hic expreſſum,ꝙ nullus pōt habere plures
5 p̄bendas. Reqrit.n.p̄bēda† reſidētiā:qđ patet,qa reſidēna p̄bē
dæ p̄iudicat reſidētiæ parochialis eccleſiæ,ſ.c.extirpādæ §.1.
& tū alias ēt monachus q ꝯtinue dēt eē in monaſterio.16.q.
1.placuit,rōne curę abſtrahiī a monaſterio.J.de ſta.mona.qđ
dei,& ſic patet canonicū fortius aſtrictū q̄ monachū,ſicut er
go qs nō pōt habere plures ꝯiuges vel matres,ſic nec plures
eccl'as,ſic nec ī plurib.matricib.canonicus fieri,niſi hoc hēat
ab illo q oīa pōt,vt Papa,niſi relinquāt pria bn̄ficia:quo caſu.
licite trāſferri pn̄t ad alia de licētia ſuorū p̄latorū,qua ceſſan
te hoc non licet,de renū.admonet.ſm Hoſt q ꝯcludit,ꝙ hic
dēt intelligi qn̄ primū bn̄ficiū cū ſcđo ſine diſpēſatione ha-
bere ꝯtēdūt,ꝯ id ſ.c.de multa. Inn.uero đr,ꝙ bn̄ficiati nō ſūt
idonei ad eccleſias,ut hic đr ibi,in eccleſiis,& exponit. i. p̄la-
turis,qđ đr patere p id qđ ſeqtur ibi.bn̄ficiati,alle.de ætate.&
quali.ex rōne,qđ n̄ bn̄ficia ꝯuenit tex.qa n̄ đt ad eccleſias,ſed
ī eccleſiis,p qđ ꝯprehēdūt bn̄ficia nō principalia,J.e.ele.1.&
qđ no.gl.in uer.incerta,nec id qđ inducit Inn.ibi,bn̄ficiati.ſa
cit p eo,ſed potius ꝯ p id qđ ſeqtur ibi,q nō pn̄t in eadē eccle
ſia deſeruire,ex qua pluralitate patet ꝙ loqtur de bn̄ficiis ī ec
cleſia:nō aūt de titulo principali eccleſiæ.ſed nec dicta Hoſt.
pcedunt in eo,qđ uult,ꝙ in pluribus p̄bēdis ſit ī ꝯpatibilitas
ut dixi ſ.c.de multa.in prin.niſi utraq; ſit in eadē eccleſia, J.
de ꝯceſ.p̄bē. li̅as,nec obſtat rō q̄ facit,ꝙ canonicus ſit fortius
aſtrictus q̄ monachus,nā ī c.extirpādæ.§.1.loqī qn̄ cura eſt an
nexa p̄bēdæ.io a reſidēdo in curato excuſatur, nec ēt curādū
eſt de illa rāta narrōne facti q̄ facit Hoſt.ſed dic,ꝙ licet in plu
6 rib.ſimplicib.bn̄ficiis nō ſit icōpatibilitas,†1 n̄ ſi mādaī ut p
uideaī idoneo,nō đr idone⁹ q hēt bn̄ficiū ſimplex,qđ eſt ſuf
ficiēs,J. c.is cui li.6.in prin.nā ſm Hoſt.bn̄ficiati ſeipſos diui-
dere nō pn̄t,de ele.ꝯiu.diuerſis ſ cū nō ignores,uult dicere,ꝙ
ſi haberēt plura bn̄ficia,oporteret,ꝙ ſe diuiderēt ad ſeruiēdū
eis,qđ fieri nō pōt.& ſic intelligo hic,fuit.n.mādatū ut elige
rent idonei,p hoc facit,qđ no.in gl.vlt. Et in ca ibi idoneus,
7 d.c.is cui,& in fi.dic ut J.c.ſi motu pprio,li.6.†Quæro gn̄ali-
a ter in eo,qđ đt de pueris,q dicaī pueri,aut p hoc ſciat q̄ ętas
regraī in bn̄ficijs. Gl.1.ſoluit,ꝙ pueri appellanī uſq; ad ſepte
niū,qđ dic ut in gl.& in ca ibi,puer,de hoc no.in p̄hemio li.
6.circa fi.ibi,de his,ubi de hoc,ibi,qcūq;,ar.de ele.ex eo qđ li.
6.ibi aīarū,regime eccleſiarū,ar.de ęta. & qual. indecorū.ibi
ſed huic. Et uiī recedere a proximo dicto,qđ tn̄ eſt uerum,ut
J.e.q.& in fi.de hoc de reſcrip.ſi eo tpe,in gl.pe.lib.6. Et dicit
Ab.ꝙ gl.hoc uult,ꝙ canonici ſpōte recipere poſſint pueros,
8 ſed p literas nō coguņt.†Secūdo quæro reſumēdo quæſtio
b nē præmiſſam,q̄ ætas requiritur in bn̄ficijs:b ſol.Hoſ.hoc ple
nius q̄ gl.pſequēdo diſtinguit,eius dicta ordinādo,& pſecti⁹
9 in pluribus dicendo diſtinguit,qa aliud †eſt beneficium regu
lare.aliud ſeculare,primū,aut eſt ſimplex,aut non: ſimplex,
ut monachatus,reqriī,ꝙ ſit pubes ut obliget.de regu.c.1.li.6.
Monachatus tn̄ ſeu monaſteriū pprie non eſt beneficiū,arg.
de ſen.exc.vt famę.ſi nō ſimplex,vt abbatia,vel priorat⁹,req-
riī ętas plena.de ſta.mo.cū ad monaſteriū.§.prior, melius in
cle.ne ī agro.§.cęterū.eo.tit.vbi diſtinguit, & hoc ī maribus:
quo uero ad abbatiſſas dic vt ī c.indemnitatibus.de elec.li.6.
ā ſeculari.uic eodē mō,ꝙ aliqd ē ſimplex,aliqđ nō ſimplex.
de ſimplici dic,qđ aut ſonat in nomē rectorię:aut non. Scđo
lis,& eſt bene honeſtū ita ſeruare, aīs poſſet cōtingere ꝙ ca-
nonici p maiori parte cēnt impuberes,& ſic nō apti ad cōſu
lēdū,vt reqriī in certis caſibus de qbus.J.de his q̄ fi.a p̄la.p to
tū,ſed opin.Io.An.melius de iure pbat: ſi aūt ſonat in nomē
rectorię,vt qa ē eccleſia nō curata,qdā,vt refert Io.Cal.dicūt
qđ ętas reqriī.25.annorū,qa aſſumendus dēt eſſe ſacerdos,cū
ſiſtituaī eccleſia ut ibi celebrent diuina,& miſſæ,de cōſec.d.1.
c.1.& quaſi p totū,ſed miſſam nō pōt celebrare niſi ſacerdos,
de ſum.Tri.c.1.in fi. Et in ſacerdote reqriī ætas.25.annorū.de
æta.& quali.cle.generalē, ſed hoc reprobat Io.Cal.de.qa ſm
hoc nō eſt differētia inter eccleſiā curatā, & non curatā quo
ad idoneitatē,qđ eſt falsū,de elec.cū in cunctis,de reſcri.ſi eo
tēpore,l.6.de elec.licet canon.li.6. In curatis.n. reqriī ſolum
ætas.25.annorū,dictis c.cum in cunctis, & licet canon. ergo
in nō curatis ſufficit minor. Concludit ergo ſufficere ætatē
14 annorū,dicēs æquū,ꝙ minor 14. ad talia non eſt idoneus
per c.indecorū,de æta.& qualit.qđ bene hoc probat.& ibi di
xi.licet gl.intelligat id de curatis:ſed primū verius,qđ ēt no-
tādū ē,ut ibi dixi.ſi uero beneficiū ē ſeculare, nō ſimplex aut
ſummū,vt epiſcopatus,& reqriī ętas.30.annorū,de elect.cū ī
cūctis,aut nō ſummū,vt ſūt aliæ dignitates:pſonatus,& cura
ta,& reqriī ætas.25.annorū,d.c.cū ī cūctis.§.inferiora, & d.c.
1 t licet canon. Tertio q̄ro qđ ſi qs impetrat diſpenſationē† ſup
pluralitate beneficiorū,dicit Hoſt.ꝙ ſicut ī impetratione be
neficij dēt fieri mētio de alio beneficio, ſic,& fortius ī impe-
tratione p̄miſſæ diſpenſationis,quod dic vt. J.c.non pōt,li.6.

ADDITIONES.

a Qui dicantur pueri. Adde gloſ.in ca.ex ratione de æta. & quali. gloſ. in c. ſi eo tempore,de reſcrip.li.6.doc.in c.1.de delictis puerorum.

b Quæ ęt.s requiritur in beneficijs. adde gl.in verbo ætatem, in ca.ſi eo tem pore, de reſcrip.li.6.Inn.in c.præterea,& in c.indecorum,de æta. & quali. Card. in Cle generalem, de æta.& qualitate.

SVMMARIVM.

1 *Altare unum non eſt ſpoliandum ut cooperiatur aliud.*
2 *Præbendæ integratio quomodo fiat.*

Cum cauſam. Pro unius præbendæ integratio-
ne alia diuidi non deberet. cōis di
uiſio.ſcđa ibi,taliter integratione, forte ī eccleſia in qua erāt
integre,& dimidiæ p̄bēdæ, habēs dimidiā impetrauit ad inte
grā.vel aliter.vt.ſ.cap.vacāte.† Nota nō ſpoliandū vnū altare
c 2 vt cooperiatur aliud.arg.de dona. apoſtolicæ. Ex hoc nota
ſm vincen.ꝙ p corrigendo illicito nō eſt faciēdū illicitū.22.
q.4.ſi ad peccatū.ff.famil.erciſc.cæteræ.§.ſed,& ſi quid.Quæ
ro quō fiet† integratio de qua hic dicit glo.ꝙ de vacantibus
Inno.ꝙ imo de coibus ſm Vincē.& Philip. de ſupexcreſcen
tibus.ſ.de cōſtitu.cum.M. Alias ſm Gof. p̄benda ſciſſa iterū
reſtaurati deberet.dic ꝙ gloſſa etiam eſt vera,ꝙ etiam de va-
cantibus poſſet fieri ex cauſa,ut dixi.ſ.c.vacante.

ADDITIO.

a Non ſpoliandum unum altare,adde clementi. quia contingit , de relig.do-mi.& in Auth quomodo oportet epiſ.in §.non fecerit.

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere confert beneficia ad Papam deuoluta.*
2 *Nobilitas non generis,ſed uirtutum attendenda.*
3 *Dignitatibus ſecularibus habetur ratio nobilitatis & potentiæ.*
4 *Chriſtus paucos nobiles elegit.*
5 *Scientia eminens deſideratur ad culmina dignitatum.*
6 *Tempus datæ in collationibus eſt conſiderandum.*
7 *Liberi qui dicantur apud theutonicos.*
8 *Solus Papa conferre poteſt beneficium ſi eſt deuolutum.*
9 *Legatus poteſt diſponere de non vacante.*

Venerabilis. Clerici ignobiles,& non eminentis
ſcientiæ propter hoc non debent a
præbendis repelli: etiam in eccleſia quæ tales admittere non
ꝯſueuit. Primo,poniī facti narratio.ſecundo ibi, nos igitur,
exceptionū repulſio,& cāæ ꝯmiſſio. Illuſtrē ſufficere dēret.
ſi eſſet ſpectabilis,uel clariſſimus,de his,2.q.6.anteriorū,ſciæ
ſi numerus eccleſię de talibus eſt ꝯpletus, nō deerit uicinis
cathedralibus eps nobilis,& bonę ꝯuerſationis, & eminētis
ſcientiæ. Vin. gratū. peccatori autem dixit deus &c. Pſal.49.
Ad cuius eccl'a,qa indecēſa de ea erat facta mentio. Pe.recip.
remoto

Digitized by Google

te ɔuerſationis,ꝑ hoc,qđ no.gl.24.q.1.qm̄ vetus,in verbo in
uidia,& de honeſtate ɔuerſationis,ſ.de hone.cleri.vt clerico
rū,& in hoc fuit bona ɔſuetudo de qua hic,reſpectu aūt ſciæ,
quatenus regrebat eminētē ſciam,nō valuit,cū ſufficiat ɔpe-
2 tēs,de hoc ī gl.ſufficit. Quarto no.illud:† nō gn̄is,ſed virtutū
nobilitas &c.ſic.56.diſt.dn̄s,& c.ipōſus,& c.ſeq.verſus Nobi-
litas ſola eſt animū q̄ moribus ornat.In fine martinianę po-
ſuit autor hos verſus.Nobilitas hoīs eſt mēs deitatis imago.
Nobilitas hominis virtutū clara ꝓpago. Nobilitas hominis
hominē releuare iacētē.Nobilitas hoīs mentē refrenare furē
tē.Nobilitas hoīs,niſi turpia,nulla timere.Nobilitas hoīs na
turæ iura tenere.Vn̄ Saul de paſtore aſinarū aſſumptus in re-
gē eſt 1.Reg.9.Et Dauid de poſt fętātes.1.Regū 10.Cicero in
inuectiua ɔ̄ Saluſtiū.Satius eſt.n.meis geſtis florere,q̄ maio-
rū opinioni niti,& ita uiuere,vt ſim poſteris meis nobilitatis
initiū,& virtutis exēplū.Gregorius in paſto.qs neicit,ꝙ in nā
gemmarū carbūculus iacinto,& tn̄ cerulei coloris iacintus
ꝓfert pallēti carbūculo:qa & illi,qđ ordo nāæ ſubtrahit,ſpiri
tus coloris adiūgit,& hūc quē nālis ordo pretulit coloris qua
litas fędat Hiero.ad cellantiā.G.ſola apud deū libertas,nō ſer
uire peccatis,ſumma apud Deū nobilitas,clarū eſſe virtutib.
3 in ſecularibus tn̄ dignitatibus † hr̄ rō nobilitatis,& potētiæ,ī
Auct.de defen.ciui.§.1.de decu.honores,de ſup ne.pla.grādi
li.6.imo ēt eccl'aſticis,ſ̄.c.de multa,in fi.intelligēdo,qđ dicit
hic de ſublimibus ꝑſonis.i.nobilibus,& ita ſeruaī ī curia, ſed
nō hr̄ tāta ɔſideratio,qn potius attēdanī merita virtutum,ut
hic,& ꝑ hoc eſt,qđ no.56.diſt.vndecunque ibi qđ genus &c.
4 † Quinto no.ꝙ chriſtus elegit paucos nobiles,ſed elegit igno
biles,& pauperes, de hoc 61.diſt.§.his oībus.Hiero.ad Anto-
ninu.B.ɔ̄ ſophiſtas ſeculi,& ſapiētes mundi Petrus,& Iaco.
piſcator mittiī,de hoc in gl.h.d.& in ea ibi,regimē eccl'æ. B.
Ber.licet magna.& diuina plane fuerint miracula q̄ dn̄s geſſit
in terris, hoc tn̄ ſup oīa alia enituit,qđ in paucis ſimplicibus
& pauperibus totū mūdū,& eius altitudinē ſibi ſubiugauit,
ſm multi.aſ̄s qcunq;.Et in fine ſol.vt ibi no.& ſ̄.de app.ɔſtitu
b tis,2.Sexto no.ꝙ deus nō eſt acceptator [b] ꝑſonarum 1.Per.1.
5 Act.10.Septimo no.† ꝙ ad culmina dignitatū [c] deſideraī emi
c nēs ſcia,nō ſic in inferioribus bn̄ficijs,ſic,& q̄dam naues ſuffi
ciūt ad flumina q̄ ad mare nō ſufficerent,ff. de exercito.l.1.§.
nauē,& §.ſed etſi.Vin.& Gof.Hier.de boīe ꝑfecto.C.ɔuenit,
paruo nauigio nō in aliū vella ɔfigere,ne in periculū currat.
6 Octauo no.tēpus † datæ [d] pōderādū in collationibus,vt hic in
d fine,ibi,qn̄ eps̄ ɔtulit,& ſic ſm Hoſti.nō attēditur ips̄ ꝑſenta
tionis, quod vltimū non colligit hic.Nono no.ex hoc, ꝙ qn̄
duo ꝑn̄t ɔferre ꝑbēdā, potior eſt collatio primo facta,& ſi du
bitetur qs fuerit primus, dic vt ī̄.c.ſi a ſede.li.6.Opp.ꝙ bona
fuerit exceptio,ꝑ q̄ dixerūt nō poſſe eſſe canonicum niſi libe
7 rū,de ſeruis nō ordi.c.1.ſol.vt ī gl.2.& dic,ꝙ dicit liberū,† ꝑ ꝑ
vulgare theuton icorū,q dicūt liberos eos q nō ſunt obnoxij
alicui dn̄o ad ſeruitia ex debito exhibēda.ſm Gof.vn̄ ſm Io.
An.ēt milites apud eos dicunī ſerui,& vocāī eos miniſtriales.
Secūdo opp.in fi.in eo,qđ a ɔ̄rio ꝓbatur,ꝙ ſi ꝑbēda fuiſſet col
lata ꝑ capitulū tpe quo ɔtulit legatus,non valuiſſet collatio
legati,cum tn̄ collatio capituli nō potuerit valere,ex quo col
latio erat ad Papā deuoluta,de ſupp.negli.præl.ca.pen. ſoluit
Hoſti.ꝙ non fuit intentio legati ɔferre niſi vacantē. iō impe
traī obitaret facti poſſeſſio,ī̄.de ɔceſſ.ꝑben.literas.Et hoc in
tellige ſi is q habuiſſet a capitulo fuiſſet in poſſeſſione,aſ̄s nō
potuiſſet fieri mentio,de eo,qđ nō erat,de ɔſti.cū acceſſiſſet,
vel dic,ꝙ Papa reſpōdet ad id qđ ſ̄.opponebat,ꝙ non vacaue
rat aliqua ꝑbenda ante monitorias,qa de hoc nō eſt curādū,
dūmodo tpe collationis cauerit.Tertio oppo.ad hoc qa ſi bn̄
8 ficium eſt deuolutū,ſolus Papa † ɔferre pōt eo.ti.c.2.li.6. ſol.
ibi de bn̄ficiis in curia vacātibus,ſecus in deuolutis,q̄ legatus
ɔferre pōt,vt hic,& no.de offi.leg.c.1.li.6.in fi.& eo.ti.ele.pe.
9 in gl.ante pe.Quarto oppo.† ad hoc,ꝙ ēt de nō vacāte poſſit
legat⁹ diſponere.de iurepa.cū dilectus.ſol.vt ī gl.vlt. qa diſpo
nere poteſt non conferendo,ſed ſuæ collationi reſeruando,
quod dic vt de offi.leg.c.3.& 4.lib.6.

ADDITIONES.

a Legatus de latere. Adde glo.10 c.1.de offi.le.lib.6.ſpe. ti.de leg. in §. nunc
tractemus,in prin. Zenzeli.in cle fi. de officio ordin.
b Deus non eſt acceptor. Adde c. ſi ex bono.de pœni.diſtin.4.
c Ad culmina dignitatum. Adde c.cum incunct.s.de electio.
d Tempus datæ. Adde Io.ſuper data ſexti.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eccleſiæ attenditur.*
2 *Reſcripta beneficialia ſunt ſtricte interpretanda.*
...
8 *Mandatum de prouidendo alicui de beneficio præbendali uel alio, an includat curatum.*
9 *Mandatum de prouidendo de præbenda vacatura,vel quandi u facultas ſæpe obtulerit,an includat ꝑbēdā cū officio dignitate nel ꝑſonatu.*
10 *Ordo annexus beneficio non mutat naturam beneficij.*
11 *Exceptio,quod impetrans habet aliud ſufficiens mandatum,an admittetur ſi mandatur alicui ꝙ prouideat tali.*
12 *Mandatum de prouidendo uni clerico,nullo expreſſo,includit habentem ſufficiens beneficium,dummodo non ſit incompatibile.*
13 *Proceſſus delegati procedentis cōtra intentionē delegantis eſt nullus.*
14 *Mandatum ius partiū concernens habet potius vim monitionis.*
15 *Excōicatio lata a delegato contra intentionem delegantis non tenet.*
16 *Regere is dicitur cuius nomine regitur.*
17 *Collegiū quādo habet rectorē dicitur eſſe penes eū iuriſdictio cōpetēs.*
18 *Collegij,& parochiæ cura quando ad idem concurrunt,de cura collegij vel principalis mentionem facere ſufficit.*
19 *Curæ mentio quare ſit facienda.*
20 *Copulatiua natura eſt ut cadat inter diuerſa.*
21 *Interꝑtatio nimis ſtricta fieri nō dēt ꝑ quā reſcriptū poſſit reddi īutile.*
22 *Summa minor continetur ſub maiori ex ipſa natura numeri.*
23 *Cura non uenit in gratia non odioſa niſi exprimatur.*
24 *Curiæ ſtilus quando facit mentionem de cura.*
25 *Genitiuus aliquando denotat dominium.*
26 *Primus dicitur quem nemo ſequitur,& proximus quē nemo precedit.*

Cum olim. Reſcriptū quo mādaī alicui de bn̄ficio
ꝓuideri,rectoriā,vel dignitatē nō inclu
dit.Primo narrat executoris ꝓceſſum.ſcđo ꝑmiſſa rōne reuo
cari mādat,ibi,cū ergo tuus,aſ̄s viſus,& utrūq; ſonat in vitiū.
Hoſt.qđ intellige q̄tū ad id qđ hic dr̄. No.qđ cū mādaī ꝓui-
deri in eccl'a,nō pōt de eccl'a prouideri,ibi,in aliqua eccl'a,ɔ-
iūcta deciſiōe q̄ ſeqtur,qđ no.Arch.de ɔceſſio.ꝑbēdę,ne cap-
tādæ.li.6.& eo.tit.clem.prima in gl de iſto.Scđo no.ꝙ atten
1 ditur eccl'æ ɔſuetudo,† ibi,ɔſueuit,hoc tn̄ qđ hic dr̄,ēt eſt de
iure cōi,ꝙ collegiū eligat ſibi ꝑlatū, de electio.c.1.de iurepa.
nobis,qđ ꝓcedit qn̄ eccl'a eſt collegiata.vnde intelligēdo qđ
clerici de qb.hic nō fuerint ibi tanq̄ collegiū,tunc fuit opus
2 docere de ɔſuetudine.† Tertio no.qđ reſcripta bn̄ficialia ſūt
* ſtrictę *interpretationis,nā noīe bn̄ficii nō venit dignitas,vel
rectoria,vt hic,ſed ſm Hoſ.ɔpræhēditur ɔpetēs bn̄ficium, de
iurepa.paſto.in fine.ſic ēt ſi mādatur ꝓuideri in aliqua eccl'a
ciuitatis,vel dioceſis,nō ɔpræhendiī eccl'a cathedralis,eo. ti.
q̄uis 1.§ 1.li.6.Sic ēt expreſſo vno modo vacationis nō venit
alter.de reſcriptis,ſuſceptū li.6.niſi adijciaī cl'a,uel alio quo-
uis modo,quo tn̄ caſu nō venit alius modus vacationis ꝑ aliā
ꝑſonā,q̄ expreſſam,niſi dicaī,vel alterius cuiuſcunq; ꝑſonæ,
ut no.Lappus in d.c.ſuſceptū,licet Io.Cal.diſputādo termina
uerit ɔ̄riū,ſed Ro.Romanæ curiæ tenet primū,deciſione vi-
geſimaprima.Sic ēt ſm Hoſti.cū mādaī ꝓuideri de bn̄ficio,
nō ɔpręhēdiī eccleſia collegiata,ut hic,& de officio dele.ſup
eo.q̄ nō multū faciūt.Nā hic nō ueniret rectoria,ēt ſi eccle-
ſia nō eēt collegiata,cum mādareī ꝓuideri in eccl'a,nō de ec
cl'a,ut dixi ſ̄.in primo notabili,ſed hoc ī̄.e.cū in illis li.6. Sic
ēt nō ɔpræhēdiī dignitas,ut hic,& hoc ēt ſi ſit nō curata,ſ.đ
filijs ꝑſ.c.pe.& fi.ad hoc ſ̄.c.de multa,§.hoc idē,& de hoc hic
in gl.vlt.& in ea ibi,vel ꝑſonatū,ī̄.eo.cū in illis li. 6. Quarto
3 no.qđ dēt attēdi monitio mādātis de reſcri.ſup lr̄is.† Quinto
no.qđ paria ſunt mādare ꝓuideri de bn̄ficio,ſicut mādare ꝓ-
uideri de ſimplici bn̄ficio ꝓbat hoc principiū huius,c.cū eo
qđ ſeqtur ibi cū ꝓ ſimplici bn̄ficio,& ex hoc dic ꝙ aliud ſim
4 plex,aliud duplex.de hoc ſ̄.c.ſup inordinata.† Sexto no.caſū
e in quo ſn̄ia excōicationis eſt nulla [e] alij notanī de ſen.ex ꝑſen
5 ti.li.6.tn̄ quo ad caſū huius c.dic vt ī̄.q.12.Op.ꝙ noīe † bn̄fi
cij ɔꝑēdanī ēt dignitates,ī̄.de ve.ſig.c.pe.Sol.ibi fauor, hic
ambitio & ſecūdū Inn.attenta ſignificatione uerbi,nomine
bn̄ficij intelligi dignitates,& beneficia habētia curā anima
rum,& ſic loquitur ɔ̄rium:ſed reſcripta beneficialia ſunt re-
ſtringenda,ut no.de trāsla c.fi.& ſic fit hic,dicit Egidi. qđ in
contra-

ADDITIONES.

* Sunt ſtricte. Adde tamen quod reſcripta interpretantur ſecundum ius cōe.
Io.de Imo.in l.ex facto ff.de vulga.& pup.Inn.& Ioan.An in c.cauſam quæ
de reſcri.Ioan.An in c.cū olim.de ver.ſig & in regu.iur.contra eum lib. 6.
no.in c.cum dilecta.de reſcri.Bar in l.ſi quando C.de inof.teſtamen. Alex.
in l beneficium.de conſti prin.tamen reſcriptum Papæ ſemper interpretatur ſecundum ius canonicum,non ſecundum ius ciuile.Bald.& Alex.in l.ſi
quando de in offi.teſta.
e Sententia excommunicationis eſt nulla. Adde glo.1.in ca.ſententia paſtoris
11.quæſtione.3.gl in verb.in quibus caſibus inc.per tuas,de ſenten.excō.

Digitized by Google

cij venit ꝑbenda,cum ēt ꝑbenda ſit titulus ſ.de ꝯſtit.cum M.
vbi de hoc,ſ.c.dilecto.vbi in t o.notabili.Tertio q̄ro,ſi māde
tur ꝓuideri de bñficio ꝯpetenti,Dicit Goſ.qđ ꝯſiderata pſo-
na ꝑ qua ſcribit̃,ꝓuidebit̃ de bñficio vel ꝑbenda.de reſcri.ab-
batē,de ꝑben.ꝑ illorum,ff.de iud.ſed etſi ſuſceperit,de vſu,&
habi.plenum.Hoſt.alleg.ſ.c.ꝑ illorū.ff.de iure dotiū,q̄ro,de
le.3.ſi filię,de alimē,le.alimē.Quarto,q̄ro cū mādat̃ alicui,vt
ꝓuideat ĩ forma de qua hic,q̃ poteſtatē habeat,ſol.vt ĩ gl.2.q̃
diſtinguit inter executorē ad ꝓuidendū,& executorē ad ꝯplē
dū.Et in ea ibi,interdicēdo,nō eſt neceſſe,ꝙ interdicat,vel de
cernat ſi datus eſt ad ꝓuidendū,ſed ſufficit,ꝙ inſinuet,vt ſ.in
gl.ſed datus ad cōpellēdū hēt interdicere, vt no.de ꝯceſ.ꝑbē.
ſi ſoli.lib.6.in gl.magna.in fi.ibi,nę eligāt,& ĩ.de ꝯceſ.præbē.
executor.li.6 ...,interdicere,hoc eſt falſum,d.c.ſi ſoli.ibi ple-
ne de hoc,...bñ...,qđ intellige,vt in d.c.ſi ſoli.Quinto q̄ro
8 ſi mādatur † ꝓuideri de bñficio ꝑbendali,vel alio,an de cura-
to poterit ꝓuideri,qdam,vt refert Inn.ꝙ ſic:qa facilis eſt re-
greſſus ad ... nām,ff.de pactis,ſi vnus.§.pactus,ſed nāliter ap
pellatio bñficij ꝯprehendit ēt curatum,& ſic ſub illis verbis,
vel alio,ve... it curatum.Alij,vt refert Inn.dicunt,ꝙ pp adie-
ctionē ꝑdictā nō poterit ꝓuideri de curato,ſed tm̄ in altarib.
& decimis.& eccleſijs q̄ nō habēt curā animarū,qđ dic ut in
ſeq.ꝗrio.Op.ad primā opi.de hac decre.ſol.dicūt aliq ſm̄ In
no ꝙ hic nō ꝓhibet ꝓuiſionē bñfici curati,ſed dignitatis,ha
bebat.n.hæc eccleſia rectorē,& clericos,ita,ꝙ eius p̄latura cē
ſetur dignitas,ſed dato,ꝙ ex forma literarū mādaretur ꝓuide
ri de curato,nō tñ ꝓuideri pōt de dignitate,vel pſonatu: vel
ēt plebanatu,ſed ꝓuideri p̄t ĩ eccl̃a vbi ſit miniſter ĩ tp̃alibus
& ſpũalibus qui nō nocetur nomine dignitatis.Et in hoc di-
cit Inn.ſe nō facere vim,an à c.fiat electio,an ab alio:qa reſcri
pta,ad bñficia tanq̃ ambitioſa ſunt reſtringenda,& idē dicit
in diſpenſationibus ſup pluralitate bñficiorum,eadem rōne,
ꝑ hoc ĩ.c.quis 1.c.nō pōt li. 6.ſed quo ad primum dic,ꝙ ve-
rior eſt ſecunda opi.in eo,ꝙ noīe bñficij non venit curatū,ex
quo nō eſt facta mentio de cura,ĩ.eo.cum in illis,lib.6.ſed in
eo,qđ in ſecunda opi dr̃,ꝙ prouidebit̃ de decimis,hoc nō ꝓ-
cedit niſi ſint decimæ q̃ aſſignentur ꝓ bñficio. Sexto q̄ro qđ
9 ſi ſcribitur,† vt alicui prouideatur de ꝑbenda vacatura,vel q̃
cito facultas ſe obtulerit,ſi vacat præbenda cū officio dignita
te,vel pſonatu.dicit Inn.ꝙ ſiue prębēda ſit ei annexa:ſiuenō,
de ea non poterit ꝓuideri:qa reſcripta ſunt intelligenda ſm̄,
qđ honeſte pñt impleri,& Papa libēter audiet excuſationē:
maxime in reſcriptis beneficialibus,q̃ ſunt ambitioſa. arg.ſ.
eo.cum teneamur,de reſcrip.ſi qñ.de tranſact.ca.fi.ſed ſi hoc
expreſſum fuiſſet Papæ,non permiſiſſet,ꝙ dignitas remane-
ret ſine prælato, vel ꝙ aliqs eligeretur ad dignitatem illam,
& non daretur ſibi aliqua prębēda,non.n.p̄ſumēdum eſt ſub
gñali cl̃a id uenire,qđ in ſpecie ꝯceſſurus nō erat.C.q̃ res pig.
obl.po.l.l.t.de inciūr.c.t.lib.6.Hoſt.dī hoc ꝓcedere qñ ꝑbē
da eſt annexa dignitati, ſecus ſi nō annexa,cuius approbatur
opi.ĩ.eo.qa ſępe.lib.6.Septimo q̄ro,ſi in themate de quo in
præcedenti q.præbēda eſt annexa aliqbus ordinibus per ſtatu
tum,vel ꝯſuetudinem,vel priuilegium,dicit Inn.idē dicen-
dum,vt dictum eſt in præcedenti q.de dignitatibus.Idem ēt
dicit ſi præbendæ non ſunt annexæ aliqbus ordinibus,ſed in
eccleſia debet eſſe certus numerus ſacerdotū,vel alterius or-
dinis,nam tunc primo recepto,qui nō eſt illius ordinis,non
ꝯferetur ipſa ꝑbenda,ſed potius ei qui eſt in ordine,ēt poſtea
recepto,pro hoc,qa ſcribitur de præbenda,dēt intelligi de ea
quæ non eſt alij debita:iſta aũt,& ſi nō ſit debita certę pſonę,
tñ eſt debita dignitati,officio,vel ordini.mādatum.n.intelli
gendū eſt de præbēdis quæ honeſte,& ſine p̄iudicio alterius
pñt ꝯferri.Hoſt.& Io.An.hæc procedunt ſm̄ Inn.niſi primo
receptus ſit idoneus ad ordinem in quo erat defunctus,& ve
lit ad illum promoueri:qa tūc ꝑfertur,facit ĩ.c.ei cui.lib.6.in
hoc tñ vltimo dicit Inn.ſecus eſſe in dignitatibus.Nam q̃tū
cunq; is pro quo ſcriptum eſt,velit ꝓmoueri ad dignitatem
vacantem,& ſit idoneus,non tñ pot eam petere:qa de ea ꝯ-
ferenda nō fuit mādatū:qđ ꝓcedit intelligēdo,ꝙ mādatum
fuerit ꝓuideri de bñficio,quo caſu non venit dignitas,vt hic.
Octauo q̄ro circa hoc,q̃ eſt rō diuerſitatis inter duos caſus ꝑ-

ꝓuideat alij,an admittet̃ exceptio,ꝙ impetrans habeat aliud
bñficiū ſufficiēs;Inn.ꝙ ſic,ēt ſi tā ꝓuiderit,& qa nūc apparet,
ꝙ nō potuit ꝓuidere,ꝑ hoc facit qđ no.de reſcri.ꝯſtitutus,&
c.ad aures,nō.n.debet ꝓuiſio effectum ꝯſeq,cum ſit nulla,tā
q̃ facta de perſona ad q̃ mādatum Papæ nō trahebatur, de re
ſcrip.poſtulaſti.ſ.c.cū teneamur,hoc ꝓcedit qñ mādatū fuit
ꝓuideri certę pſonæ,qd aũt ſi mādetur nulla certa pſona ex-
p̄ſſa,dic vt ĩ ſequēti q̃ſtione.Vndecimo q̄ro circa hoc, ſi mā
12 detur † vt ꝓuideat̃ uni clerico nullo certo clerico expreſſo.
Dicit Inn.ꝙ tunc poteſt ꝓuideri ēt ei q habet ſufficiēs bñfi-
cium,dūmodo a iure nō ꝓhibeatur illud habere.id eſt dūmo
do nō obſtet incōpatibilitas Rō inter hunc caſum,& caſum
ꝓximę q̃ſtionis ſm̄ Inn.eſt,qa primū reſcriptū fuit ambitio-
ſum,& iō reſtringēdum,vt no.de trāſla.licet,ſm̄ uero nō eſt
ambitioſum:ſed gratioſum,iō extendendum,de dona.cū ele
cti.Hoſti. dicit ēt ultimo caſu idē,qđ in primo.cuius opinio
approbat̃ ĩ.c,is cui.li.6.Et ad rōnem Inn.reſpondeo,ꝙ licet
mādatū ſm̄ ſit fauorabilius q̃ primū ut probat̃,ĩ.c.is cui,li.6.
non eſt tñ ita fauorabile ut trahat̃ ultra intentionem mādā-
tis,q p̄ſumitur noluiſſe bñficiare alias beneficiatum ſufficiē-
ter d.c.is cui ſ.eo.ſup inordinata. Duodecimo q̄ro,qua rōne
mandatur hic ꝓnuntiari excōicationis ſn̄am nō tenere.Gl.
ulti.dicit,qđ nō tenuit:& qa fuit lata ꝯ formā mandati.Inn.
dicit,ꝙ iō,qa ſuper hoc nō habuit executor poteſtatē,de of-
fi.uica c.pe.nō.n.habebat iuriſdictionē ſup collatione recto-
riæ,& ſic ſcđm Hoſti.ſn̄a dicta eſt a non iudice.de iudi.at ſi.
dicit ēt Hoſti.hic,& in ſumma de cleri.excōmu.poſt princi-
piū,ꝙ dominus Otto Portuēſis ep̄s ex hoc c.notabat,qđ qñ
13 cunq; delegatus † ꝓfert ſn̄am,uel aliter ꝓcedit ꝯ intentionē
a delegantis,[a] nullus eſt ꝓceſſus,ut hic,& de reſcrip.cum dile-
cta.Eadem.n.rō debet mouere utrūq;.de reſcrip.ſup literis,
ſed Vin.de reſcr.ex inſinuatione,dicit,qđ quidam inuenerūt
nouam ſectam, dicentes quod ſn̄a delegati aut eſt iuſta. aut
nulla,ꝙ ipſe non concedit,dicens,ꝙ qñ lædit ius litigatoris,
appellandum eſt de hoc per Archidia,11.q.3.c.1.facit,qđ no.
de off.delegati.cum olim,1.in gl.fina.& ibi dico q̃ſtione,13.
plurimi tñ doctores,inter quos Ioā.de ligna.Gaſ.de cal.Lau.
de piru.Lapus de cāſtiglonchio,& alii,plures conſuluerunt,
quod ſententia excōicationis iniuſta lata a delegato eſt nulla
tanq̃ lata ꝯ intentionem delegantis.dic uerius, quod inimo
tenet:nec procedit illa differentia,an ſit lata ab ordinario,au
a delegato,pro hoc facit qđ no.Inno.de cleri.excommu.mi-
niſt.illud,ubi dicit,ꝙ nec ordinarius:nec delegatus dēt excōi
care,niſi monitione præmiſſa.ſed tñ ſi excōicat, ualet. Et ad
hoc,c.dic,ꝙ licet intētio mādantis fuerit,qđ delegatus iuſte
ꝓcedat,tamē hoc nō tradit formam reſcripto quam mādās
uelit ſtudioſe ſeruari. Nam † quando id qđ mandatur cōcer
14 nit ius partiū,potius hēt uim monitionis,q̃ formæ,ut no.In
no.de officio delegati,prudentiam,in gl.magna.quod eſt no-
tandū,& pro hoc facit,qa alias ſequeretur abſurdū,qđ quæli
bet ſn̄a delegati iniuſta foret nulla,tanq̃ lata ꝯ intentionem
delegantis,qui præſumitur mandaſſe ut procedat de iure, de
reſcriptis,cauſam,pro hoc etiam eſt de ſententia excommu.
venerabilibus.§.ubi autem,lib.6.& quod no.de officio dele-
gati, cum contingat, ubi dixi, & plenius de reſcriptis ab ex
communicato,ubi concludo nullum ſpeciale in excommu-
nicatione in eo,ꝙ iniuſta ligat:quia etiam quælibet alia ſn̄a
iniuſta tenet,& opus eſt appellare.ſ.de re iudi.cum inter,quā
uis ergo mandans intelligatur mandare quod iuſte proceda
tur,hoc debet intelligi prout eſt iuris.ſ.ꝙ ſi iniuſte non ſtabi
tur ſententiæ,ſed uacuabitur cum iure, ſ. propter appellatio-
nem.Oppo.ad hoc de eo quod no. Inno. de concei.prębēn.
quia cunctis,libro.6.in gloſſ.in uerſi.altera.ad fin.ubi uidetur
concludere,quod excommunicatio † lata a delegato contra
15 intentionem delegantis,nō tenet.Sol.illud dēt intelligi quā
do delegatus excedit formam mādati,& ſic loquitur ibi In-
nocen.& ita etiam loquitur hic,nam executor non habebat
poteſtatem ſuper rectoria,ut dixi,ſ.eadem quæſtione, & iō
proceſſus

A D D I T I O.

a Contra intentionē delegantis. Adde Arch.in c.cū in illis,in prin.de ꝑbē.li.6.

Digitized by Google

iudi.at ſi clerici.alias autem,quamuis ſit iniuſta,ex quo dele-
gatus habuit iuriſdictionem,tenet mero iure:vt dixi,ſ. ea. q.
Et idem puto ẽt ſi tenor delegationis non ſit in ſentẽtia, nã
oportebit,ꝙ producatur delegatio.de offic.dele.cum in iure.
ex cuius tenore apparebit de nullitate ſententiæ,pro hoc, eſt
de offi.deleg.cum olim 1.& de hoc aliquid dixi de offic.dele.
cum contingat,& hoc no.quia plerique errant,ſic intellige,
quod hic dicitur in prædicta gl. vlti. & in ea ibi, perſonatũ J.
e.cũm in illis,lib.6 Decimotertio quæro de quæſtione facti,
quidam impetrauit literas,per quas Papa mandauit,quod cũ
in diœceſi Caſtellana ſint nõnulli plebanatus collegiatarum,
& curatarum eccleſiarum,qui in eiſdem eccleſijs dignitates
principales exiſtunt, deberet prouideri de primo vacaturo,
nunquid de plebanatu curato poterit iſti prouideri, videtur,
quod ſic:quia dominia requiſita ſunt in literis expreſſa, cum
facta ſit mentio,quod ſunt plebanatus curatarum eccleſiarũ,
& ſic quod eſt curatus: nam eoipſo, quod eſt caput eccleſiæ
collegiatæ,neceſſario eſt curatus: ſaltem enim habet curam
collegij.de offi.ordi.cum ab eccleſiarum,& c.quanto,de ma.
& obe.cum in eccleſijs,& hoc etiam ſi cura regatur per vica
rium,ſiue ſit vicarius temporalis,ſiue perpetuus:nam ſi tem
poralis eſt,cura proprie dicitur pertinere ad principaliter in-
ſtitutum:vt in extrauagan.execrabilis.Ioan.22.ad fin. ibi:ani-
marum cura non per vicarios perpetuos,ſed per rectores,aut
miniſtros,vel temporales,vicarios,&c.& eſt ratio,quia licet
regatur cura per vicarium,tamen regitur nomine principali
16 ter inſtituti.Ipſe ergo regere † dicitur cuius nomine regitur
de reſt.ſpolia.cum veniſſent,de præſcrip.ſi diligenti, reg. qui
per alium,libro 6.ff.de acquirenda poſſeſſione, quod in eo.
Et ita no.Zen.in d.extrauagan. quam gloſſauit.Si autẽ ſit vi
carius perpetuus,adhuc idẽ,quia cura dicitur eſſe apud prin-
cipaliter inſtitutum:vt dixi ſ.c.expoſuiſti,pro hoc facit d.ex-
trauaga.a contrario ſenſu ibi, quantum ad modificationem
præfatam,dicitur enim ibi,quod quo ad pœnam illius extra
uag.non compræhenditur beneficium habẽs rectorem prin
cipalem,qui deſeruit per vicarium perpetuum,ergo quo ad
illas diſpoſitiones ſecus,quod dicit etiam Zen.& idem not.
de præbend.clementi.1.in ver.imminet,& hoc procedit qñ
titulus prælaturæ eſt immediatus ad curam : quia tunc cura
eſt apud principalem,etiam ſi per vicarium perpetuum de-
ſeruiat in cura.Sed ſi cura competeret ratione beneficij cura
ti annexi,tũc vicarius qui præeſt curæ,dicitur habere curam
penes ſe,de præbend. ſuper eo.libro.6.ad hoc de officio vica-
17 rij.cle.vna.† Secundo confirmatur,quia quando collegium
habet rectorem,penes eum dicitur eſſe iuriſdictio competẽs
collegio.no.Inno.de conſtitu.cum acceſſiſſet,vbi dicit,quod
mortuo rectore non ſuccedit vniuerſitas in iuriſdictione.Sic
ergo,& omnis cura eſt penes rectorem,quod etiam dicit In
no.ſ.cum non ignores,debet enim vnus eſſe in eccleſia qui
ſuper alios habeat curam animarum,licet quando contingat
eccleſiam carere aliquo principali,& tunc cura eſt apud col-
legium:vt ibi dicit Innocen.Sed in gratia prædicta dictũ fuit
quod tales plebanatus erant principales in eccleſijs,ergo per
conſequens dictum fuit, quod erant curati. Tertio ad idem
18 ſic,quando † concurrunt ad idem cura collegij,& cura paro
chiæ,ſufficit de cura collegij fieri mentionem de principali,
nam parochia adhærens exiſtimatur pro nulla,de elect.ſtatu
tum,lib.6.ibi etiam ſi alias parochiales extiterint, & propter
hoc dicunt ibi Ioan.mo.& Archi.quod talis debet vocari di-
gnitas,non parochialis eccleſia,ſ.c.extirpandæ.§.qui vero,nã
quando duæ qualitates in vno ſubiecto coniunguntur,a po-
tiori fit denominatio,in Authe.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§,
illud tamen,collat.2.Si ergo cura parochię non curatur,non
expedit de ipſa fieri mentionem: ſed ſufficit, ꝙ fiat mentio
de cura collegij,& ita hic factum fuit,ex eo, quod dictũ fuit
ꝙ erant plebenatus eccleſiarum collegiatarum. Quarto ſic,
19 ratio quare iura volunt † de cura fieri mentionem,eſt, quia
maior idoneitas requiritur in curato quam in non curato,eo
ti.cum in illis,in prin.lib.6.nõ curatur autem de qualitate cu
ræ,ſit magna,vel parua:quia nullo iure hoc reperitur expreſ
ſum.Sed hæc ratio ceſſat,cum hic ſit facta mentio de cura eo
ipſo, quod dictum fuit ibi eſſe collegium, & quod plebana-
tus erat principalis in eccleſia, pro hoc facit de officio ordi.
cum ab eccleſiarum,& pro hac ratione,& pro præcedenti,ꝙ
ſufficiat fieri mentionem de collegio,& per conſequens de
eius cura,nec ſit neceſſario facienda mẽtio de cura parochię
eſt,quod no.Lap.in d.c.cum in illis,vbi refert Paul. de leaza.

ratarum,vt verificentur de eadem eccleſia.nam cum hæc ſit
propoſitio de copulato extremo,intelligitur reſpectu eiuſdẽ
ſubiecti,ſecus ſi eſſet copulatiua: quia tunc poſſet verificari
de diuerſis eccleſijs,ita quod aliæ eſſent collegiatæ,alię cura-
20 tæ,& hoc eſt de natura † copulatiuæ, vt cadat inter diuerſa.
C.per quas perſo.no.acquir.l.ſi duo.& no.glo.ff.de iur.& fac.
igno.in rub.& quomodo etiam quo ad alium effectum dif-
ferant propoſitio copulatiua,& ꝓpoſitio de copulato extre-
mo,habetur,ff.de reb.dub.l.ſi is qui ducẽta:& de elect.cle.in
21 pleriſq;.vbi dixi.Sexto,qa nõ debet † fieri nimis ſtricta inter
pretatio per quam reſcriptum poſſit reddi inutile.C.de legi.
l.2.de priui.in his.Sed ſi plebanatus prædictus nõ compræhẽ
deretur,contingere poſſet,ꝙ literæ prædictæ forent ſine effe
ctu,ſi oẽs plebanatus caſtellanæ dyoceſis pariter eſſent curati.
Sol.contrarium cõſului per rationes infraſcriptas,primo, qa
verba gratiæ beneficialis conceſſę ad inſtantiam impetrantis
operantur illum effectum tantum,& illud beneficium tan-
tum includunt,quia,vel quod neceſſario ex vi verborum in-
fertur compræhẽdi.nam propter ambitionem debet reſtrin-
gi.eo.titu.q̃uis 1.li.6.intantum,ꝙ verba generalia improprian
tur,ita,ꝙ licet verbum,eccleſia,generaliter prolatum com-
præhendat cathedralem,tamen in tali gratia non compræhẽ
dit:vt dicitur in d.c.vbi etiam dicit Arch.ꝙ ſi Papa ſcribat ali
cui prouideri cum clauſula,ſi pro alijs non ſcripſit, etiam ſi
pro vno ſolo ſcripſit,adimpleta eſt pluralitas,& non prouide
bitur,ſic etiam licet alias de iure attendatur effectus, & non
modus,C.de inſtit.& ſubſti.ſi mater.ubi inſtitutio facta a ma
tre de filio ſub conditione emancipationis, patre deportato,
vel mortuo locum habet,ad idem, ff.ad trebellia. mulier.in
prin.quando dies lega.ce.ſi ita.tamen in impetratione pręe-
dicta etiam modus attenditur, & ſtrictiſſime, vt vno modo
vacationis expreſſo alter non veniat.de reſcri.ſuſceptum,lib.
6.& quod fortius eſt non venit caſus etiam de ſui natura cõ-
præhenſus,etiam in quem vehementius prouidiſſet Papa,vt
ſi mãdat de beneficio certæ ſummæ nõ uenit bñficiũ sũmæ
minoris,e. ti.cui de non li.6 & tñ ſub maiori ſumma ꝑtinet
minor ex ipſa natura numeri.ff.de reg.iur.in eo,ꝙ plus, egu.
plus libro.6.etiam in diſpoſitione reſtringibili,vt in ſentẽtia
arbitri.de arbi.c.1.libro.6.vbi cõdemnatio arbitri in ſumma
maiori verificatur in qualibet minori,cum tamẽ poteſtas ar-
bitri debeat reſtringi,de arbi.cum dilectus, ſic etiam manda
tum, quod alias de ſui natura conſumari poteſt in pluribus
ſubiectis,propter reſtrigendas literas beneficiales cõſumatur
in minori tantum,J.cap. ſi pluribus,§.ſi vero,lib.6.Ex quib.
omnibus,concluditur, quod verba talis gratiæ ſolum com-
præhendunt id quod neceſſario inferunt, quod etiam proba
tur infra,cap.non poteſt,in fin.libro.6.ubi ſi in gratia dicitur
non obſtante alio beneficio quod habet impetrans, non per
hoc intelligit̃ diſpenſatum, ut poſſit illud tenere ſi incom-
patibile eſt cum iſto.ſed clauſula operatur hoc ſolum,quod
non poteſt opponi ſurreptio:ut ibi. Sed per uerba prædictæ
gratiæ non eſt facta talis mentio quæ neceſſario concludat
plebanatum eſſe curatum, ergo non eſt facta mentio de cu-
ra, & per conſequens gratia non extenditur ad talem pleba
natum ſi curatus eſt, eodem titu.cum illis, in princ. libro. 6.
& clem.1.eod.titu.ꝙ autem non concludatur per dictam ex
preſſionem,quod plebanatus ſit curatus,probatur,quia poſſi
bile eſt dignitatem eſſe principalem eccleſiæ collegiatæ, &
curatæ.quæ tamen non eſt curata:ut quia ex diſpoſitione in-
ſtituentis,uel alio iure ſpeciali cura parochiæ, & collegij ad
aliud pertinet,poteſt enim cura collegij præſcribi per alium
de offic.ordi.irrefragabili.§.exceſſus, ubi capitulum præſcri-
bit iuriſdictionem corrigendi ſingulos de collegio,etiam ex
cludendo epiſcopum:ita,quod non eſt locus prępentioni,ut
probatur ibi in uer.extunc. ubi apparet,quod epiſcopus po-
teſt corrigere tunc tantum,cum conſtat de negligentia capi-
tuli,pro hoc facit,quod no.eo.ti.paſtoralis,in prin.de cura pa
rochię probatur ex no.de elect.ſtatutum,lib.6. Item eſt dare
dignitatem principalem in eccleſia,quę tamen nullum offi-
cium habet ibi,ſicut eſt archidiaconatus Parmẽſis,ut no.In-
no.ſ.c.de multa.Cognoſcetur autẽ,quod ſit principalis digni
tas per ſigna.de quibus nota.de offi. leg. deliberatione, lib.6.
ut,quia primus ſedet in capitulo, primus ſubſcribit in acti-
bus capituli,uel quid ſimile.Et ſi dicitur,quod licet hoc cõ-
tingere poſſit,ſufficit tamẽ impetrãti,quod de iure commu-
ni eoipſo,ꝙ dignitas eſt principalis in collegio,cẽſetur habe
re curã collegij.tollitur hoc per ꝓdicta:qa imo nõ ſufficit,cũ

Digitized by Google

neficiu infertur beneficii renūciatio exactu et proxime, ſed oportet quod expreſſe fiat.de renun.ſane.ſecundum lec. glo. quæ eſt vera & ca.veniens.ita ex contrario ad aſſequendū beneficiū per gratiam debent verba gratiæ eſſe neceſſario concludentia.pro hoc ēt de priuil. ſi Papa.li.6.in plurib. caſib.ibi
24 poſitis. Ob hoc ſtilus † curiæ habet quando facit mentionē de cura, quod verba directa referūtur ad ipſum beneficium, nō ad eccleſiā in qua eſt beneficiū:qa mādatur prouideri de dignitate collegiata & curata: quæ verba directo inferunt de cura facta eſſe mentionem.Stilus aūt curiæ facit ius de cōſti. ex literis.de confir.vti.c.pen.de crimi.fal.quam graui. qđ dixi ſup.de cōſue.c.fi.ꝑterea qñ non eſt niſi vna dignitas,ex propria ſignificatione,non dr̄ talis dignitas eſſe eccleſiæ collegiatæ,vel in eccleſia collegiata:ſed ipſamet eſt eccleſia collegiata & curata.& ſic de ea loquimur.de officio lega. deliberatione.li.6.ibi,eccleſias collegiatas.& hoc ibi in gl.2. nec per mādatum de prouidendo in eccleſia venit dignitas quæ eſt vnica in eccleſia:vt no.e.ti.cle.1.in gl.de iſto.& idē tenet ibi Pau. ar.d.c.deliberatione.ſed in caſu præmiſſo dicūt verba gratiæ, quod ſunt nonnulli plebanatus eccleſiarum curatarum &c.
25 qui genitiuus † aliqñ denotat dominiū.ff.mand. ſeruū Titii. de le.1.ſi hæredis ſeruus.de ſtipu.ſer.l.ſeruus communis Meuii.Aliqñ denotat poſſeſſionem,ſed improprie.ff.de reli.l. 2. poſt princi.de quo dixi ſup.de poſtu.c.1.Sed in propoſito dēt exponi in ſignificatione magis apta verbis.ff.de verbo. oblig. l.quotiens.de verb.ſignifica.intelligentia.& cap.præterea.ſed nulla eſt alia ſignificatio,ex quo concernit locum, quā quod exponatur per ablatiuum cū præpoſitione in, & erit ſenſus, plebanatus eccleſiarū curatarū, id eſt, in eccleſiis curatis, & ſic procedit ratio prædicta. Rurſus, nulla alia dignitas apparebat eſſe in eccleſia in caſu præmiſſo,ergo hæc non eſt principalis:quia principale ſupponit acceſſorium,cum ſint correlatiua:ita quod vno poſito ponitur & aliud.de conſti. transla
26 to.& ſi dicatur, ꝙ etiam dicitur primus † quem nemo ſequitur,& proximus quem nemo præcedit.ff.de verb. ſign.l.proxime.& l.proximi.& no.gl.77.diſt.ca. 1.ſicut etiā dicitur primogenitus quem nemo ſequitur inf.de verb.ſig. ioſeph.pōt dici ꝙ hæc procedunt non per omnino propriam acceptionem vocabulorū.tales autē improprietates excuſandæ ſunt, non ſequendæ.de verb.ſigni.præterea.& ibi gl.de elect.in cle. in pleriſq,.vbi etiam de hoc no.in gloſ.certum. & propterea no.in d.c.deliberatione.in prohibitione quæ ibi fit, vt cōprehenderetur quælibet dignitas, etiam ſi eſſet vna ſola in qua inſtitutus ſit primus poſt epm̄,non dicit de dignitate quæ eſt maior,ſed de dignitate in qua inſtitutus eſt maior in capitulo poſt epm̄. Et propter hoc conſilium,quia impetrans dubitauit ſuccumbere,fecit reformare gratiam,exprimēdo ꝙ plebanatus erat curatus.& licet hæc pars videatur niti quadā nimia ſubtilitate:tamē ꝑꝑ odioſitatē taliū gratiarū eā puto veriorē: Et ad rationes contrarias patet ſolutio ꝑ rōnes factas ꝑ illa vltima parte.& de hoc etiam dixi de reſcrip.cauſam.

De clerico ægrotante. *Rubr.*

Quia habentes præbendas vel dignitates debent in eis deſeruire ſup.titu.proxi.cum ſecundum. & quia propter ægritudinem vel debilitatem hoc fieri nō poteſt: ideo ſubijcitur hæc rubrica.Opp.de ſuperfluitate propter rub. de corpore vitiatis.Sol.vt ibi no.in c.1.de materia 8.q.j.& 2.33.diſt.maritū. & tribus ſequentib.12.q.2.Gonſaldus.repeṫur in ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Clericus infirmus integre percipit fructus beneficij.*
2 *Hortamur, quandoque importat neceſſitatem.*
3 *Clericis taliter prouidendum eſt vt alij a clericatu non terreantur.*
4 *Clerici dicuntur milites eccleſiæ.*
5 *Clerico ægroto dantur emolumenta de eccleſia.*
6 *Famulis ægris non debetur ſalarium.*
7 *Clerici non poſſunt militare.*

poſſit deberi beneficium in abſentia,hoc tamen not.in d.ca.
3 cū omnes, † Tertio no. ꝙ prouidendum eſt taliter clericis,vt alij non deterreantur a clericatu.ſic.ſ̄.de coha.cle.clericos,in fi.Quarto no.ex hoc arg.contra illos qui volunt clericos eſſe ita ſtrictè vſuarios ac ſi eſſent monachi,& de hoc.ȷ̄. de pecu
4 c.fi. † Quinto no. ꝙ clerici b dicuntur milites eccleſiæ,de ſer
b non ordi.eo libentius,vbi dico no.1.& hic in gl.2.hinc dicitur clericus miles celeſtis militiæ.11.q.1.chriſtianus 33.q.vlt.in præhenſibile,ȷ̄.ne cle.vel mo.c.1.in fi.& habet priuilegium ne conueniatur niſi quantum facere poteſt,ſicut habet miles armatæ militiæ,ff.de re iudi.miles,in princi.& ibi glo.Et per illam glo.dixit Ricardus Malumbra in quæſtione quam diſputauit,quod ſicut miles non poteſt donare meretrici.C.de donatio.inter vi.& vxo.l.2.ita nec clericus concubinę. quod vidi in facto.Et idem dico de dotatio.inter virum,& vxo.c. fi.q.2 & hoc etiam tenet Bar.ff.de dona.l.affectionis,& Ioan. An.ȷ̄.de his & in hac gl.2.ibi:ſed hodie,ibi æquiparat militē
5 & clericum. † Sexto no. ꝙ clerico ægroto dantur emolumenta de eccleſia.ibi,de exiguitate,& ſic videtur ſecundum Inn. ꝙ habebit de victualibus,& de quotidianis diſtrubutionibus ad hoc de cleri.nō reſidēt. c.uno, lib.6. & pro hoc quod hic dicitur in glo.ulti.& ita ibi intelligūtur,de hoc ſ̄.de cleri. nō reſiden.ad audientiam,& idem no.7.q.1.c.2.cū ſeq.dic tū qđ
6 famulis † ægris non debetur ſalarium .quia caſus contingēs ex facto locantis operas facit penſionem non deberi,ff. locati.ſi uno.§.item cum quidam,& ibi Bart.& ibi §. ſtichus, de hac,& ſic dico in d.c.audientiam,q.2. Oppo.quia iſte ægrotās itinerauit ad Papā,ibi,latorem præſentium.fortius ergo poterat deſeruire in eccleſia. Solutio,qualis fuerit ægritudo,hic nō dicitur,ſed videtur quod erat talis quæ impediebat eum ſeruire ſed non itinerare:ut quia perdiderat loquelam.ſimile de uoto quod ſuper his,&c. multa ȷ̄.c.fi.Secundo opp.qa multi ſunt egri qui etiam ante ægritudinem ſeruiebāt, & ſic ęgritudo nō debet eos excuſare. Solutio. intellige, quod hic dicitur quādo ægritudo eſt cauſa non ſeruiendi,prout no. de clericis non reſidentibus,ad audientiam. Tertio oppono:qa
7 † clerici non poſſunt militare. hoc etiam eſt eis prohibitum de cleri.coiu.c.fina.ne clerici,uel monachi.per totum, cuius contrarium dicitur in litera.Sol.clerici poſſunt dici milites celeſtes: ut in 5.notabili.

ADDITIONES.

a *De verbo hortamur. Adde c.quia in dicante.de præſcri.*
b *Clerici. Adde c.epiſcopus.de prębend.cap.chriſtianus,23.q.8.c. 1.11.q.1.c. duæ ſunt.96.diſt.*

SVMMARIVM.

1 *Quis quandoque ſine culpa punitur.*
2 *Miſſæ officium facilius quam alia ſacerdotalia.*
3 *Corpore vitiatus an ſit irregularis.*

Præſbyterum. Præſbyter cui medietas palmæ cum duobus digitis eſt abciſſa, miſſam non celebrat,ſed cęteris ſacerdotalibus fungi poteſt: primo prohibet,& cauſam reddit.Secundo permittit,ibi:ipſum.Duos digitos,quod dixit hic Vin. de eo qui habet ſex digitos,vel linguam impeditam, dico de corpo.vitia.cap.2.
1 † Nota,quod quandoque quis punitur ſine culpa a ſed non
a ſine cauſa. de conſtitu.cap.2.vbi de hoc. Secundo nota quod
2 facilius prohibetur officium † miſſæ quam alia ſacerdotalia, & nomine miſſæ intellige quæcunque concernentia mi-

ADDITIO.

a *Quia punitur ſine culpa.Adde doct.in c.antiqua.de priui.& in reg.ſine culpa.de reg.iur.lib.6.gl.in c.reuocātes. 12.diſt.*

Digitized by Google

c.2.Oppo.ꝙ non debuerit prohiberi etiam a miſſa,prout op. glo.1.quia recte factum &c.de re.iur. factum legitime.libr.6. Dic quod hic non reprobatur ac ſi ab initio non valuiſſet.ſed in aliquo impeditur eius effectus , & in aliquo non: vt hic.& inf.c.tua.& in hac glo. ibi:nec enim. de hac dico de adulte.c. ſi.q.t.Secundo oppo.ad idem ſup.de cot. vita.c.2.Solu.vt ibi nota.gloſſ.vlti.

ADDITIO.

1 *Corpore vitiatus.* Adde Car.in c.niſi.in § perſonæ.in 4.q de renuncia.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutor clerici ægroti habet curam animarum.*
2 *Eccleſia ſi non ſufficiat prælato & coadiutori, quid agendum.*
3 *Dominus tenetur ad alimenta ſerui ægrotantis.*

De rectoribus. Si rector eccleſiæ ſit leproſus,dã dus eſt ei coadiutor. Primo ponitur quæſtio.Secundo ſol.ibi : hoc accipiat. & facit pro diuerſis opin.de quibus in c. ſeq. & hic ſecundum Hoſti.loquitur de epo.quod dic melius vt dico inf.c.proxi. Not.de verbo vo
a lumus a ſup.ti.1.licet.† Secundo no.ꝙ coadiutor clerici ægro
1 ri curam habet animarum. de hoc in gloſſ. 3.& hoc ſecundũ Hoſt.eſt verum quo ad exercitium,ſed prælatus habet ius,ſimile de reſcript.paſtoralis.ad fi.ſup.titu.1.expoſuiſti.& hoc ꝓcedit ſecundum Vin.niſi prælatus remoueatur. ex toto.tunc enim coadiutor habet curã quo ad ius. & ſic intellige quod dicit glo.3. ſed tunc proprie nõ dicitur coadiutor. Quæro qd
2 ſi eccleſia † non ſufficit prælato & coadiutori.Gloſ.vlti.dicit, quod qui ſeruit,habebit redditus, & infirmo prouidebit epiſcopus.Vincen.dicit hoc ſibi non placere. debilioribus enim in loco conſulitur. 18.q.2.in nullo.quod nihil facit: & poteſt ſaluari glo.& dictum Vin.procedit quando redditus eccleſiæ ſufficiunt:ſed ſi non ſufficiunt, prius prouidebitur pro culto diuino per hanc literam , quæ dicit coadiutori dãdam ꝯgruã portionem pro ſuſtentatione de redditibus eccleſiæ, & ſic eccleſiæ primo ſuccurretur. In contrarium eſt,quia ægrotans itelligitur deſeruire ſup.eo.c.1.cum ergo non priuetur titulo, primo videndum eſt vt ipſe viuere poſſit : quia qui altari ſeruit &c.de præben.cum ſecundum.deinde prouideatur coadiutori:& ſi non ſufficiunt redditus eccleſiæ, prouideat epiſcopus,vel parochiani,quia etiam ſi ex beneficio nihil percipere poſſet,videntur obligati ad ſubueniendum rectori qui eis ſer
3 uiuit tempore ſanitatis : ſicut dominus † tenetur ad alimenta ſerui ægrotantis:vt not.glo.ſup.eo.c.1. & hoc placet,& bene probatur.ſup.eod. c.1.& ideo quod hic dicit aſſignandam coadiutori cõgruam portionem.intelligo prius habita ratione rectoris.& hoc indicat hæc litera,cuius eſt ſenſus, quod rector habet,dempta cõgrua portione coadiutoris. Si enim de coadiutore primo deberet haberi ratio:tunc diceretur quod coadiutor habeat prouentus,& rector recipiat cõgruam portionem.& ad iura alle.in glo.82.diſt.§.1. & c.1.dic,quod non faciunt pro glo.ibi enim probatur quod epiſcopus debet ſubuenire pauperibus,qui ſuis manibus victum quærere nõ poſſunt.& nõ loquitur ibi plus de clericis quam de laicis:& quatenus loquitur de clericis, intelligitur de non beneficiatis,nã beneficiati etiam ſani non quærunt manibus victum. ſed deſeruiunt beneficio,& de ipſis redditibus aluntur d. capitu.cũ ſecundum.& ita conſului.& in hac gl. vltima. ibi cap.1.Tan. Phi.& Goffre.

ADDITIO.

a *De verbo volumus.* Adde gloſſ.in ver. volumus.in cle. vni. de of.vi.gloſſ.in ver.volumus.in cle.vni.de re.permuta.glo.in ver.volumus. in cle.1.de cenſi.

SVMMARIVM.

1 *Aegritudines aliquando dicuntur prouenire diuino iudicio.*
1 *Matrimonium carnale non diſſoluitur per lepram.*

Tua. Si rector eccleſiæ ſit leproſus, ab adminiſtrationis officio remouetur : ſed de bonis eccleſiæ ſuſtentatur. quæſtio & ſolutio ibi dicimus.& limitatio , ibi, ita miniſtre-

hic loquitur,quando diuino miraculo accidit.dicunt etiã qd hic eſt abhominatio lepræ & culpæ.Sed ſup.c. proxi.quando naturaliter.quod nõ bene poteſt defendi ratione. Alij vt Gof. tenent opin.Hugo.de qua in glo.vnde idem Goffre.ſup.eo.c. 2.dicit ſibi videri prædictam opin.eſſe veriorem reprobata diſtinctione B.de qua in glo.per c.ſe.quod etiam dico inf.eo.ꝯtrario.nec admiſſa opi.Vin.& Tancre.qui eam confirmabat: per c.de conceſ.præben.ex tranſmiſſa. quæ tanquam iniquitatem continens,eſt ſublata. Ad hanc decre. reſpon.quod hic non remouetur a titulo prælationis:ſed ab officio adminiſtrationis.& pro hoc tenuit Vincen.in ſecundo apparatu hic inf. c.proxi.& idem Ioan. An. vt procedatur ad ſimilitudinẽ ma-
2 trimonij † carnalis,quod per lepram non diſſoluitur J.de ꝯiug.lepro.c. 2.3.q.9.iudicas.cum tamen citius deberet diſſolui carnale, quam ſpirituale. cum eccleſiæ prouideri poſſit ꝑ coadiutorem non coniugi.pro hoc quod no. de conuer.coniug.ex publico.& quod habetur 7.q.1 .c.1 .ibi,quod nuſquam canones præcipiunt &c. & c. 2. & 4.& c.quamuis. cum ergo dicit ille canõ ꝙ nuſquam.i.nullo caſu canones id pręcipiũt, opi.contraria.de qua in glo.illi text.repugnat. Item poteſt eſſe ſpes curæ,quo caſu ceſſabit coadiutor. Hoſt.vero dicit cap. præced. loqui de epiſcopis.hoc de inferioribus prælatis, qui facilius remouentur quam epiſcopi.de trãſla.c.2. de accu.qualiter.2.de ſymo.per tuas.quia epiſcopus nullo caſu remoueri poteſt niſi per Papam.3.q 6.multum.quia proprie eſt ſpõſus de tranſla.c.2.32.q.7.c.1.& 3.& dicit de conſuetudine ſeruari, quæ optime legem interpretatur.de conſue.cum dilectus.Io. An.dicit hoc ſibi non placere. & nõ dicit quare.dic quod nõ apparet bona ratio diuerſitatis quo ad id quod hic dicitur inter epiſcopum & alios.& dic,ꝙ c. præcedens dicit de rectoribus qui communiter intelliguntur de habentibus curam:nõ epiſcopis. præcedens ergo opin.verior. Et in hac glo.ibi:Bartianus.huius opi.in eo ꝙ diſtinguit de morbo curabili vel incurabili,non procedit per c.inf.proxi.quod loquitur de incurabili.& tamen ibi non remouetur ex toto, ſed datur coadiutor.& verior eſt opin.Ioan.An.præmiſſa ibi cum Vin.in primo apparatu & in ſecundo J.c.fin.& idem Phili.& idem idẽ ẽt Inn.ſub dubio forte,ibi,ſubſtituendus.ſicut dicit Tan.fuiſſe factum Bononię de capellano ſanctę Iuſtę. & dicit ſe audiuiſſe id fuiſſe approbatũ per Papam.ibi: iudicio. ꝓpter nimiã ſenectutem. C. de offi.præfe.orien . ſi quos.per quod dicunt quidam idem in prælato,quod non placet Phi. Et in fi.& hic per Tancr.& Hoſtien.

SVMMARIVM.

1 *Afflictis non eſt danda afflictio.*
2 *Coadiutor datus epiſcopo de mandato Papa.*
3 *Coadiutor an debeat dari propter morbum incurabilem.*
4 *Electus confirmatus ſi ſine culpa incurrit morbum incurabilem an poterit amoueri.*
5 *Prælatus morboſus ſi minus ſalubriter gubernauit eccleſiã ante morbum,an poteſt amoueri.*
6 *Prælatus minus ſalubriter gubernans, & dilapidãs bona eccleſię, remouetur.*

EX parte. Epiſcopo qui propter incurabilem morbũ paſtorale officium exercere nõ pot,dandus eſt ei coadiutor.Communis diuiſio. Secunda ibi:vetum. Nota.quod etiam ſi morbus ſit incurabilis,non tamen per hoc remouetur prælatus a prælatione,ſed ei datur coadiutor.probatur hic ibi, incurabili.iuncta deciſione.& per hoc reprobatur diſtinctio de qua ſup. cap. proxi. in glo.penultima.Secundo no. quod prouidendum eſt ne princeps terræ & ciues conquærantur de prælati defectu . & quis dicatur princeps.no.de baptiſ.clementi. vna.in gloſſa.ſimile.
1 † Tertio no.quod non debet addi afflictis afflictio.de hoc in glo.3.ſed potius eſt eis miſerandum: vt hic & ff.de iure do.iuris ſuccurſum.& inf.de cenſi.licet.Cicero. 2.de offi. ꝓpenſior debet eſſe dignitas in calamitoſos,niſi forte calamitate digni fuerint.& in hac glo.3.ibi: §.cum autem. ſi iactus mercium factus eſt,& alicuius mercis remanſerunt deteriorata, tamen arguitur ibi,quod non tenetur conferre,ne oneretur duplici
2 damno deteriorationis & collationis.† Quarto no.quod coadiutor datur epiſcopo de mandato Papæ.& ſic nõ poteſt da-
3 ri ab inferiore.quod dic,vt inf.eodem c.vno.libro texto †Oppo.quod propter morbum incurabilem non debet dari coadiutor:

Digitized by Google

adiutrix. Dicit Io. And. ꝙ fœmina maſculo non dabitur etiã,
ſi eſſet præclara: puta abbatiſſa, quia hoc eſt virile officium, ꝙ
non cadit in fœminam. ff. de reg. iur. l. 2. de arb. dilecti. de pœn.
noua. Item non decet virorum actibus fœminas miſceri. de
elec. indemnitatibus. §. ſed cum eas. libro 6. Sic etiam ſecun-
dum eum maſculus fœminæ non dabitur licet ceſſet ratio p̄-
dicta de virili officio, ſed ſubeſt altera prædicta de varietate ſe
xuum diſtinguenda. dicit ergo Ioan. And. diſtinguẽdam cau-
ſam quare detur, quia ſi cauſa requirit cohabitationem, non
dabitur maſculus abbatiſſę circa regimẽ monialium quo ad
ſilentium in clauſtro vel quid ſimile: ſed propter curam exte
riorum temporalium ſecus: ſed tertio caſu dicit ꝙ fœmina
fœminæ dari poteſt: quia ex quo principale cadit in fęminam,
ergo & annexum, ſcilicet coadiutoris officium. facit d. c. dile-
cti. de arb. & de ma. & obe. dilecta. per hoc dicit ꝙ etiam fęmi
na maſculo poſſet dare coadiutrix quo ad adminiſtrationem
cuius ipſa ſit capax, quia nihil repugnat, tamen decentius eſt
9 quod non fiat. † Decimo quæro, an religioſus b poſſit dari co
b adiutor. videtur quod non: quia non poteſt procurare vel po
ſtulare niſi pro vtilitate monaſterij ſui. & de imperio abbatis.
16. quæſt. 1. placuit. de poſtu. ex parte. & multum facit 16. qō. 1.
de præſentium. & de reſcri. cle. 2. In contrarium 2. q. 7. cũ pa-
ſtoralis. de teſta. c. 2. 1. reſpon. lib. 6. & quod no. Spe. titu. 2. §. fi.
ver. nunquid ergo monacho. & de arb. c. fi. ver. ſed quæro dili-
genter. & ſeq & de tuto. §. generaliter. ver. item opponitur. &
de inſtru. edi. §. nunc vero. ver. ſæpe etiam quæritur. dic quod
dari poteſt officijs quibus præfici poteſt. Et per hoc excludun
tur hi, de quibus de re. cle. vt profeſſores. & dic quod eo caſu,
quo requiritur ſuperioris ſui conſenſus in ſuſcipienda præla-
turæ: requiritur etiam in recipiendo coadiutoris officio: aliàs
non. & ſic ſui prælati, vel aliorum miniſtrorum ſui monaſte-
rij poterit eſſe coadiutor. Item epiſcopi & rectoris curati. Op
po. ad duo vltima, quia debet eſſe in clauſtro. 16. qō. 1. placuit.
de ſindi. c. vno. Solu. per hoc non deſinit eſſe clauſtralis, cum
non ſit perpetuus in officio coadiutoris. quia mortuo illo cui
datur ceſſabit officium: vt dico inf. q. 24 & de facto ſeruatur,
ꝙ clauſtrales ſunt vicarij epiſcoporum, quod officium etiam
eſt temporale. quod videtur defendi per d. c. cum paſtoris. &
quod ibi not. & 16. q. 1. nos autem. & c. qui vere. ibi, niſi forte
iubeantur. & quia officium illud eſt curatum & ordinarium
inf. ti. 1. ex frequentibus. no. de offi. vicar. licet. Oppo. ad idem,
quia tollitur contemplatio. Solu. tolli poteſt propter maiorẽ
vtilitatem. 16. q. 1. cum pro vtilitate. 2. q. 7. ſancta quippe. Op.
ad idem, quia carent voluntate propria. de elect. ſi religioſus.
lib. 6. Solu. per licentiam abbatis hoc tollitur. vt in d. ca. cum
paſtoris. & d. c. 2. de teſta. pro hoc quod no. de re iudi. cum I.
& A. de cenſi. ſopitæ. Vndecimo quæro, quid ſi officium eſt
tale cui nõ poteſt monachus præfici. dic, ꝙ nec poteſt eſſe co
adiutor. Exemplum: de præben. cum ſingula. li. 6. & de elect.
cum rationem. Duodecimo quæro an eo caſu quo datur de-
bet habere ſocium ſui ordinis. dic, quod ſic, cũ ſit adhuc clau
ſtralis facit de cap. mo. c. fi. de ſta. mo. c. 2. tamẽ in vicariatu epi
10 ſcoporum hoc non ſeruatur. & ſic forte nec in iſto officio. †
Decimotertio quæro, an prælato regulari poſſit dari coadiu-
tor clericus ſecularis. dic quod ſic quo ad regenda tempora-
lia: ſed quo ad adminiſtrationem, quæ reſpicit obſeruantiam
regulæ, non videtur honeſtum præfici ſecularem & inexper-
tum in regula. 19. q. 3. monaſterijs. de elec. cum ad noſtram.
11 & c. officij. Decimoquarto quæro † de quarto principali, cui
& quibus caſibus detur ſuſpecto de dilapidatione. de offi. de-
leg. venerabili. leproſo ſup. c. tua. epilentico, ſeni, vel aliàs pro-
pter ægritudinem impedito ſuum officium exercere: vt hic
ſupra c. proxi. & c. 3. 7. q. 1. ſcripſi. & c. quamuis. & c. petiſti. de-
bet autem impedimentum eſſe perpetuum inf. eo. c. vno lib.
6. & cenſetur perpetuum licet per diuinum miraculum tol-
12 li poſſit: vt no. inf. de frigi. fraternitatis. † Decimoquinto quę
ro, an prælato exuli vel captiuo detur coadiutor dic quod nõ
propter iura de quibus in ſeq. q. ſed per vicarium exercebit of
ficium ſuum. Decimoſexto quæro. ſi non admittitur vicari⁹
de quo in proxi. q. dic quod quo ad epiſcopum exulem ſer-
uatur. cle. quamuis. de fo. compe. quo ad epiſcopum captum
ab hoſtibus fidei ſeruatur c. ſi. epiſcopus. de ſup. ne præla. li. 6.
13 Decimoſeptimo quæro de quinto. per † quem detur. dic, de
epiſcopis & ſuperioribus, vt dicitur inf. eo. c. vno. libro ſexto.
de inferioribus dic qđ is ad quem ſpectat deſtitutio vel ſuc-
ceſſoris admiſſio coadiutorem dabit, vt hic, & ſup. c. 3. & d. c.
vnico. Ibi enim per Papam vel eius authoritatem datur coad

14 dixi. Decimooctauo quæro de ſexto †, quod ſit officium co-
adiutoris. Dicit Egy. qđ eſt habere curã eccleſiæ & ſpiritua-
lium & temporalium. 12. q. 2. nobis. 7. q. 1. ſcripſit. de accu. ca.
fin. dicit Ioan. An. quod officium colligitur ex officij datione.
Nam bene adminiſtranti ſpiritualia, dilapidanti temporalia
dabuntur in temporalibus tantum, & econuerſo. Si vero ſeni
dementi vel ſimilibus detur ſimpliciter, erit eius officiũ qua-
le erat eius cui datur: & hoc excepta alienatione immobiliũ
inf. eo. c. vnico. in fi. lib. 6. de elec. is, cui. eo. lib. Decimonono
15 quæro de ſeptimo, quæ ſit poteſtas † coadiutoris. dic per ſnũc
dicta attendendam formam dationis: & ſi ſimpliciter detur,
poterat omnia quæ poterat is, cui datur, excepta alienatione:
vt prædixi. Vigeſimo quæro circa id quod dixi in prox. quęſt.
16 an coadiutor † poterit beneficia conferre. Io. mo. & Archid.
inf. eo. c. vno. lib. 6. dicunt quod non, etiã in caſu illius in quo
datur authoritate Apoſtolica, quia in generali &c. de offi. vi.
c. fi. libro ſexto. Et ad c. is cui. de elec. eo. li. quod videtur cõtra-
dicere, reſpondent, ꝙ non loquitur in coadiutorẽ, ſed in viſi-
tatore, qui datur eccleſiæ vacanti. dicit Ioan. And. quod ſi da-
tur ad certum quid: puta ad adminiſtrandum temporalia, nõ
poteſt conferre, ſed conferet prælatus vt prius. Si vero datur
circa ſpiritualia, prælatus conferet de conſenſu coadiutoris.
Si autem dementi vel ſimili detur: ſiue per Papam: ſiue per
alium authoritate Papæ: ſiue ordinarium, tunc cõfert bene-
ficia. Et ad c. fi. de offi. vica. præallega. reſpondet, quod loquit̃
in procuratore vel vicario, per cuius poteſtatis defectum be-
neficiorum prouiſio non impeditur: quia conſtituens pote-
rit conferre: ſed hic ſecus. Item poteſtas vicarij pendet a præ-
lato cuius vices gerit: ſed poteſtas coadiutoris non. Oppo. ad
hoc de ſup. negli. prela. eccleſiæ. libro ſexto. Solu. ibi: propter
vocationem impeditur prouiſio. quæ ſicut non tranſit in ca-
pitulum, ita nec in viſitatorem datum loco capituli ab alio q̃
a Papa: nec præiudicatur ſedi, cui non currit interim ſeme-
ſtre. de conceſ. præber. quia diuerſitatem. ne ſe. vac. c. 2. & pro
pter tempora a iure ſtatuta præſumimus quod cito ordinabi
tur ſedes. & ſic non diu tardabitur beneficiorum prouiſio. q̃
ratio ceſſat in coadiutore, propter infirmitatem, ſenectutem,
vel dementiã dato, cum ſedes non vacet: & ſic tempora cur-
runt. Item infirmitas poſſet eſſe longæua: & ſic tardaretur diu
prouiſio, quod eſſet abſurdum. ad hoc ne ſe. va. c. vno. libr. 6.
pro hoc æquiparando coadiutorem tutori, facit quæſtio do-
minicalis. Tutor cuiuſdam. de qua no. de elec. ex eo quod, in
17 fin. primi reſponſi. libro ſexto. † Vigeſimoprimo quæro, an
coadiutor datus epiſcopo poteſt exercere pontificalia. dic, ꝙ
ſic, ſi eſt epiſcopus: aliàs non d. c. is cui. de elec. libro ſexto. Vi-
18 geſimo ſecundo quæro, an alius a Papa † poſſit epiſcopum
dare coadiutorem alteri epiſcopo vel prælato. videtur quod
ſic: quia per hoc non transfertur, nec abſoluitur a vinculo: &
ſic cum non ſit de reſeruatis, poſſit per epiſcopum vel capitu
lum aſſumi epiſcopus ad coadiuuandum iuxta formam cap.
vnici. eod. titu. lib. 6. maxime quia id faciunt autoritate Apo-
ſtolica: vt ibi. Si vero detur non epiſcopo, eadem ratione, vide
tur fieri poſſe contrarium, tenet Io. An. quia epiſcopus etiam
peregrinando non debet abeſſe ab eccleſia ſua ſine licẽtia Pa
pæ inf. de voto. magnæ. ver. ipſum etiam. & quod ibi not. con
trarium tamen ſeruatur de epiſcopis qui dicuntur nulla te-
nentes, id eſt qui non habent epiſcopatum vbi reſideãt: & tũc
ceſſat ratio pręmiſſa. & pro hoc facit quod dico in ſeq. qō. Vi-
geſimotertio quæro, quid ſi eſſet epiſcopus qui renunciaſſet
loco. videtur in eo ſecus, cum ceſſat ratio prædicta. pro hoc fa
cit quod no. de renun. poſt tranſlationem. & c. ad ſupplicatio
19 nem. † Vigeſimoquarto quæro de 8. quando expiret officiũ
coadiutoris. dic quod expirat eo mortuo cui datus eſt, vt eſt
expreſſum. de ſup. ne. præla. grandi. libr. 6. Sicut etiam vſusfru
ctus corpore extincto. ff. de vſufru. l. 2. Idem ſi renunciauit vel
fuit depoſitus: quia per hoc cenſetur mortuus quo ad eccle-
ſiam. 7. q. 1. §. ecce in quib. & ſic in hoc æquiparantur mors,
ciuilis & naturalis: licet aliàs ſecus, vt no. de reſcr. ſuſceptum,
libro ſexto. Sic etiam tutela finitur per mortem pupilli natu
ralem & ciuilem. inſti. qui. mo. fi. tu. §. 2. & 3. pro hoc facit de
riuatio nominis, ex qua licet arguere ſup. ut. 1. cum ſecundũ.
quia

ADDITIONES.

a An fęmina maſculo. Adde doc. in c. 1. de cohab. cler. & mu.
b An religioſus. Adde doct. in cle. 2. in §. 1. de regu. & ibi Car. in 12. quęſtione.

[illegible] poteſt per hoc imponere de rebus eccleſię, contra id
96.di.bene quidem.§.de iudi.c.2. vnde dicit quod ubi eſt cer-
tus numerus canonicorum, vel ſunt diſtinctæ prębendæ etiã
per conuerſos profeſſos non impletur numerus canonico-
rum. Nam canonici debent ſcire literas, & ſeruire deo in or-
dinibus ſuis, & officijs. 91.di.omnes, & per totum. 81.di.eos,
& c. ſi quis, quod non poſſent conuerſi facere tanquam ca-
6 rentes ordinibus, licet tales † conuerſi cenſeantur religioſæ
perſonę. 12.q.j.duo.ita quod qui eos verberat, incidit in cano
nem, inf. de ſenten.excommu.non dubium. & hæc opi. veri-
or. Et idem Hoſtien.& Ioan. And. dicentes quod laycus non
poteſt eſſe canonicus, licet poſſit eſſe præbendarius: quia hoc
ius præbendæ cadit etiam in laycum etiam coniugatum, cũ
conſiſtat in perceptione fructuum.de cler.coniu.Ioan. Ius ve
ro canonicatus cõſiſtit in ſpirituali fraternitate, quæ requirit
perſonam & maturitatem conſilij: quia debent canonici cõ-
ſulere prælato.& capitulo. de his quæ fiu.a prælat. nouit.& c.
quanto.& in hac glo.vlti.ibi: ius præbendæ. ſic habent aliqui.
& tunc glo.non eſt vera.& contrarium tenet Vincen.& Inn.
& idem Hoſti.vt proxime dixi. Alij & communiter habent,
7 ius canonię.& tunc glo.eſt vera: vt ſup.ea. q. † Tertio quæro,
an in tales conuerſos cadit ius eligendi. Glo. vlti.vult ꝙ ſic.&
quo ad hoc idem tenent Ioan. Tan.& Vincẽ.pro hoc inf.de
elec.ex eo quod li.6. dicit Vinc.quod non credit aliquem fie
ri canonicum, niſi habeat tonſuram vel minorem ordinem,
ita quod ſit clericus.& ſic ſentit, quod in laicum etiam cõuer
ſum non cadit ius eligendi. Sed Innocen. refert quoſdam di-
cere quod non cadit in tales ius canonici, vt vocentur ad ele-
ctiones vel alienationes vel alios contractus.12.q.2.ſine exce-
ptione.& c.placuit.72.di.c.1.& 2.inf.de ſtat. mo.c.vl.ver.præ-
cipimus. Alij, vt idem refert, dicunt quod ſi de conſuetudi-
ne eſſet quod de aliquo loco religioſo aliquis laycorum vel
profeſſorum vel conuerſorum vocaretur ad electionem in
eccleſia ſeculari, propter hoc non cenſetur electio nulla. Op.
ad hoc de elec.maſſana. Sol. Innocen. quod ibi de puris laycis
non profeſſis. pro hoc eſt quod no. in d.c. ex eo quod. libro 6.
& hoc vltimum no. ex quo habes, quod ius eligendi cadit ẽt
in laicum conuerſum. & hoc de conſuetudine, vt dixi. & ex
hoc remanet alia opi.de iure verior. ſ. quod de iure in tales ñ
cadit ius eligendi.& ita no. in d.c.ex eo quod, in glo.fi.& circa
h.d.etiam Inno.quod clerici qui præbendantur in eccleſijs, ſi
non habent ibi ius canonicatus, nullo modo ad electiones vł
ad canonica facta capituli vocari debent: ſed aliàs debent de
voto ſeruire inf.de ſta.mo.c.pen. & idem Compo.de elec.vbi
8 dico q.5. Quarto quæro, an ius monachatus cadit in laycum.
Inno.dicit ꝙ ſic.quod dic verum in laycum profeſſum.i.etiã
non clericum. vnde & talis intererit electionibus & cœteris
contractibus monaſterij.arg. 16. q.1.generaliter. 93.diſtinc.a
9 Subdyacono. Quinto quæro, an ius hoſpitalitatis cadit in lay
cum. Innocen.dicit idem ꝙ in præce.q.per c.cum olim, ſupra
de arbi.dic, quod cadit etiam in purum laycum. de relig.don.
10 c.le.quia contingit. † Sexto quæro, an ſcholaris non habens
ordinem poſſit impetrare præbendam. dicit Lau.quod ſic.ꝙ
non placet Ioan. An. argu. ſup.de tranſactio.ex literis. de æta.
& quali.præterea. Boatinus dixit quod tenet electio facta de
tali, dummodo ſit literatus.& ſic idem videretur de impetra
tione.ad hoc ſupra de reſcript.cum adeo. & in Spec.de actio.
& petitio. §. ſuper actionibus, vet. ſed nunquid ſcholaris.vbi
dicit quod literę non valent: ſed ſi poſtea tonſuretur ſumunt
vigorem.& hanc dicit fuiſſe opi. Clementis quarti. quod vlti
mum non procedit ſecundum Io.Cal.quia debet attendi da-
ta.de reſcrip.ſi eo tempore.lib.6.vnde primum verum eſt qđ
impetratio non tenet.quod dixi in d.c.cum adeo.qõ.2.Septi-
11 mo quæro, ſi ſcholaris† impetrauit, aſſerens quod eſt laycus,
ſed cupiens aſcribi militię clericali: an poterit recipi in cano-
nicum antequam fiat clericus. fuit diſputando determinatũ
quod ſic, per l.vlti.de militari teſta.ad idem.ff.de bono.poſ.ex
teſtamento militis l.vna. Oppono.ff.de mili.teſta.l.ex eo.quę
videtur contradicere d.l.vnicę. & ſol.ibi not.& inf.de priuile.
c.penulti.quod facit contra prædictam opin.quam etiam hic
reprobat Io.Cal.& idem dixi in d.c.cum adeo. q.3. Ad prædi-
ctam.l.ſi.reſpondet Ioan. Cal.quod non eſt ratio illius l.quia
foret de proximo militãdus, ſed quia deceſſit in hoſtili loco
ad quem miſſus fuerat.& ideo priuilegium militis in teſtan-
do prorogatur ad talem, dato quod non intenderet militare.
Octauo quæro, cum laycus non poſſit institui vt hic: an paro
12 chianus laycus † poſſit coram epiſcopo petere, vt ſacerdos,
amplius impugnare: quia etiam hoc non poſſet epiſcopus: vt
dicit Archi.de offic.ordi.ordinarij, lib.6.pro hoc. de elec.nul-
li.eo.li. Si vero non conſenſit, admittitur, vt prædixi. Nono q̃
13 ro in caſu proximę † quæſtionis, cui incumbit probatio? vi-
detur quod dicẽti: quia ſi non probat, reus abſoluetur.de pro
ba.ex literis. & quia nemo cogitur dicere titulũ ſuę poſſeſſio
nis.C.de peti.hæredit. cogi. In contrarium quod ſacerdoti q
affirmat cum parochianus negando eum inſtitutum transfe
rat in eum probationem: vt eccle.benefi.c.vno. dicit Federi-
cus ibi, quod ſi conſiſtat quod authoritate ordinarij ſacerdos
fuit inſtitutus, parochiano incumbit probatio, & probare po-
terit: quia eſt negatiua iuris.ff.de proba.ab ea.no. ſupra de ele.
bone.1. Sed ſi non conſtat de authoritate ordinarij, cogetur
inſtitutus docere ſe inſtitutum. non enim reſumitur inſti-
tutus canonice niſi doceat. pro hoc quod nota in reg.1.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo praua eſt extirpanda.*
2 *Officiales Epiſcoporum poſſunt inſtituere, ſed non beneficia conferre, num.6.*
3 *Beneficia ſcienter ſine titulo detinentes nullo tempore præſcribunt.*
4 *Abſolutionem ab excommunicatione petens, debet congrue ſatisfacere.*
5 *Officiales Epiſcoporum qui dicuntur.*

Ex frequentibus. Inſtitutio beneficiorum ſpe-
ctat ad epiſcopos vel officia-
les ipſorum. Primo ponitur abuſio. Secundo refrenatio.ibi:
vnde cum. Tertio Papę cõfirmatio. ibi: nos itaque. Iudicatus
ita quod nec in aliquo tolleretur. decætero pro futuro deli-
cto ferẽ ſententia, quia culpa præceſſit. quod dic de ſen.excõ.
1 Romana.§.caueant.† Nota. quod praua conſuetudo a eſt ex-
a tirpanda: & verius dicitur corruptela.de conſuet. cum intere-
rat autem. ideo praua, quia detrahebat obedientiæ. Secundo
2 nota. quod † officiales epiſcoporum poſſunt inſtituere, & in
hoc recurritur ad eos qui habent ordinariam: non tamen in
omnibus recurritur tanquam ad epiſcopos.de off. ric.licet.&
c.fi.de offi.ord.Romana.lib.6.& videtur hic quod iſti poſsũt
inſtituere autorizabiliter. quod dico de offi.archi.cum ſatis ꝯ
trario tertio.tamen hic non exprimitur de qua inſtitutione
loquatur. vnde etiam poteſt intelligi de collatoria. de qua J.
3 q.1.† Tertio no.contra clericos detinentes ſcienter beneficia
ſine titulo. quod dic vt in gloſſ.pen.& tales quantocũque tẽ-
pore non præſcribunt, licet Ludouicus contra. per c.cura, inf.
de iurepa. ſed hoc repræhendunt Vincen. & Goff.& ad capit.
cura.vt ibi no. Et per c.illud: dixit Phi.ꝙ inſtituto ſufficit con
ſenſus epiſcopi ſubſequens etiam tacitus, qui præſumitur ra-
tione temporis. ſed hoc ibi non probatur. Nam ibi loquitur
de beneficio obtento iure proprietatis, non tituli. Quarto no.
4 quod petens † abſolui ab excommunicatione debet cõgrue
ſatisfacere inf.de verb.ſigni.ex parte. Et dicit Egy.quod debet
hoc caſu dimittere eccleſiam, & omnes fructus reſtituere p-
ceptos.de præben.dilecto. in fi.& percipiendos, de reſtit.ſpol.
grauis. Oppo.quod per epiſcopum non poſſit fieri inſtitutio:
ſed debeat fieri præſentatio per patronum 16. qõ.7.decerni-
mus inf.de iurepatro.ca.4.& per to. Solu.non tollitur hic ius
patronorum. imo inſtitutio fit ad præſentationem: vt dico J.
c.ſeq. Dicit autem Innoc.quod licet patroni layci & alij poſ-
ſint præſentare, non tamen confirmare: ſed epiſcopus.ſup.de
præben.in l.lateranen. & idem dicit de elec. quod licet poſſint
eligere, tamen inſtituere vel confirmare beneficia non debẽt
ſine aſſenſu epiſcoporum. nec prodeſt conſuetudo.de cõceſ.
præben. propoſuit. & hoc dictum videtur corruptum. vnde
vbi dixit de elec.dicit Archi.quod in originali dicebat de cle-
ricis. Secundo oppo.quod debuerint aliter puniri iſti recipiẽ-
tes eccleſias ab alio quam epiſcopo 16.qõ 7.ſi quis deinceps.
Sol.ibi de recipientibus a laycis. quod dic, vt in glo.2.& in ea
ibi: deinceps. vbi de hoc, ibi, ſtamus. & idem ibi not.& ſup.de
renun.quod in dubiis. ibi: conſenſu. melius dixiſſet conſilio.
vt pro-

A D D I T I O.

a Praua conſuetudo. Adde cap. mala. 8. diſt. gloſſ. in l.omnes iudices. C.de decu.li.10.

epiſcopum propter ſuperſcriptionem. & ſic contra de off.or.
cum ab Eccleſiarum. & e.paſtoralis. 2.reſponſo.quia inferior
non immutat ſententiam ſuperioris inf. de confir.vti.c. 1.Sol.
vt in glo.vlti.quæ vult,quod hoc operetur licentia hic tribu-
ta:alias ſecundum eam ſi fuiſſet ſententia confirmata per Pa
pam,inferiores non abſoluerent.Goſ.hic. & in ſumma de cō
fir.vti.in fi.tenet contrarium.& idem Vincen. Dama.& Brix.
in venerali.26.de hoc in Specu.de ſententia.§. vt autem.ver.
quid ſi Papam. Dicit Ioan.An.quod ſi ſententia emanat per
conſtitutionem,poſſunt inferiores abſoluere:licet ſit conſti-
tutio confirmata per Papam,quia non debet eſſe maioris au
thoritatis quam conſtitutio Papæ: & a ſententia lata per con
ſtitutionem iuris communis abſoluunt ediſcopi,ſi nō eſt ab
ſolutio reſeruata Papæ.de ſent. excommu.nuper.Sed ſi ema-
nat per modum ſententię hominis, verior eſt glo.& tunc ēt
citra confirmationem Papæ a ſententia Archyepiſcopi non
poſſent ſuffraganei abſoluere, vt dicitur in ꝯtrariis.& de hoc
dixi ſup.de præben.graue.in fi. & facit quod no. in Specu.tit.
5 2.§.nunc dicamus.ver.quod autem quæritur.Quęro † qui di
cuntur officiales epiſcoporum.Solu. vt in gloſſ. 1.quæ etiam
dicit quod tales poſſunt inſtituere.& de hoc inf.ead.q.vel dic
quod vocat officiales Archidiaconos & ſimiles prælatos, qui
quandoque habent inſtitutionem.de officio deleg. ſuper eo.
Tanc. dummodo generali vel ſpeciali authoritate epiſcopi
id faciant.Innocen.qui dicit nomine officialium hic cōpræ-
hendi omnes ad quos de iure vel conſuetudine approbata
pertinet collatio. Opp. ad hoc in eo quod gloſſ. 1. dicit,
6 quod iſti officiales † poſſunt inſtituere infra de offic. vic.
c.vlti.lib.6.Solu.poſſunt inſtituere vt in glo. ſed non benefi-
cia conferre:vt in contrario. Et quæ ſit differentia inter hæc,
dico infra capitu.proxi.Goffre.tenuit quod etiam poſſunt cō
ferre,per hanc decre.& per capitu.dilecto. de præben. quæ re-
probatur in d.capitu. vlti. nec probatur hic cum hic dicat de
inſtitutione.nec in capitu. dilecto.quod nihil facit ad hoc.Si
tamen nomine officialium intelligamus eos qui poterant ꝯ
ferre.vt dixi ſupra ea. quæſt. tunc dic quod capitu.vlti.loqui-
tur de officiali epiſcopi ad exercēdam iuriſdictionem.hic aūt
de vicario habente ſpecialiter poteſtatem inſtituendi vel cō-
ferendi. & licet hoc vltimum poſſet defendi. tamen ſolut.1.
magis placet.

S V M M A R I V M.

1 *Mulcta inflicta vltra qualitates alicuius moderari debet.*
2 *Inſtitutio vltra facultates poteſt fieri eccleſiæ,conſentientibus clericis.*
3 *Inſtituere & inueſtire quid ſint.*
4 *Inſtitutio in quo differat à collatione.*

Authoritate. Vltra facultates non debet quis in-
ſtitui,inuitis clericis eccleſiæ, vltra
quantitatem . ergo vſque ad illam quantitatem dabitur etiā
inuitis.Ala.Nota de facultatibus conſiderandis : vt in gloſſ.1.
1 vnde ſi mulcta † inflicta eſt vltra facultates alicuius,modera-
ri debet.ff.de offi.præſi.illicitas.§.pe.nec cauebit de ſoluendo
ſi ad meliorem fortunam peruenerit. Abſoluitur enim qui
non habet vnde ſoluat dotem. ff. de neg.ge. diuortio. Aliud
autem in pœna legis, quam qui non poteſt ſoluere,verbera-
tur.ff.de iuriſdi.om.iud.ſi quis.§.in ſeruos. de in ius vo. l.vlti.
de ſer.fug.quicunque.nota.de dolo.finem.Sic quandoque ex
pectatur qui cauere non poteſt.ff.de colla.bon.l.3.§.vlti.Vin-
2 cen.† Secundo nota.a contrario, quod conſentientibus cle-
ricis eccleſiæ poteſt fieri inſtitutio vltra facultates, quod dic,
vt in gloſſ. vlti. & in ea ibi non ſufficiant , dum tamen ex eis,
3 licet parcius viuere poſſint.Goffre.† Quæro quid eſt inſtitue
re,& quid inueſtire. Solu. vt in gloſſ. ſecunda. & in ea. in fin.
de dona.per tuas.& hoc 16.quæſtio.2.ſi quis deinceps.de præ
ben.pro illorum.de his quæ fi.a ma.par.cap.ex ore.Hoſtiē.di-
cit ꝙ inſtituere eſt authoritatem epiſcopi impetrare. inueſti-
re eſt poſſeſſionem intrare.Dy.in reg.1.li.6. allegans hanc gl.
pro s̄.capitu.proxi.dicit ꝙ inſtitutio eſt iuris alicuius benefi
cij verbalis collatio. inueſtitura eſt inſtitutionis vel collatio-
dat liberum beneficium , per hoc tamen acquirit poſſeſſio-
nem,ſed poſtea fit in poſſeſſionem miſſio: vt prædixi. Ex his
infertur,ꝙ inſtitutio,& collatio idem ſunt , ꝙ tñ non eſt in-
diſtincte verum , differunt enim ut in ſeq.q. Infertur etiam,
quod inueſtitura differt a poſſeſſione: tamen quandoque di-
cit poſſeſſio. 10.collatio. quid ſit inueſtitura.c.vno, vbi dici-
tur inueſtitura proprie eſt poſſeſſio : ſed abuſiuo modo dici-
tur quando haſta vel aliud corporeum porrigitur. Secundo
4 quæro circa proxime dicta,in quo differat inſtitutio† a colla
tione,dic ꝙ inſtitutio ſumitur multipliciter , quādoque pro
inſtitutione autorizabili,& de hoc.s̄.de offic.arch.cum ſatis,
quandoque ꝓ collatione , & ita ſumitur in diffinitione glo.
& Dy.s̄.q.proxi. quandoque vt cōſtituat ſpeciem diſtinctam
a collatione,& ſic ſumitur de præben.cum in illis.§ cum au
tem,lib.6.vbi dicitur,ꝙ inter inſtitutionem, & collationem
magna eſt differētia, & tunc dic ꝙ inſtitutio proprie eſt col-
latio ad præſentationem alterius. Collatio eſt quæ libere fit.
probatur hæc differentia.eo.tit.c.j.lib.6. ibi, conferre , & ibi,
inſtitutio.& hoc tenet gloſſa in dicto.§.cum autem , in uer-
bo noſcatur.

S V M M A R I V M.

1 *Idoneitas maior requiritur in eccleſia maiori quam in minori.*
2 *Verbum,poteſt,aliquando eſt neceſſitatis.*
3 *Clericorum origo in inſtitutionibus an ſit attendenda.*

Ad decorem. Cum in eccleſiis extraneos opor-
tet inſtitui,nō debent inſtitui cle-
rici certæ origin is tantum: ſed vndecunque,duntamen ido-
nei,primo ponit exceſſum patriarchę,quem aggrauat,ſecun
do illum corrigi mandat,non parenti comminatur,& refer-
ri iubet,ibi,quo circa,gente,actuum decimo , alias alia litera
habet,alios,& male : quia ſecundum eam non literatus poſ-
ſet inſtitui,quod eſt falſum.s̄. c. 2. maxime.q.d. quod maxi-
me curent inſtituere idoneos in eccleſia maiori , cum in ea
1 maior quā ī inferioribus idoneitas † requiratur,vt hic,& de
elec.ſcriptum , maiori , facit quod de ipſa debeat ſpecialiter
exprimi.de præben.quamuis.j.li.6.indignum, licet prælatus
talē ſe reddat,tenetur tamen ſibi ſubditus obedire.Abb.pro-
miſiſſe,ſcilicet quod ſolos Venetos promoueret. Laur con-
uincere id eſt cognoſcere vel cōiecturari.Pet.valeamus,quia
ſi huic monitioni non paret,præſumetur verum,alias præſu
metur falſum,ſimile de præſump.literas,ad fi. Not. id quod
not.glo.2.& in ea ibi: ex parte.J.de arbi.c.2.de hoc de fi.ꝓbi.
ad extirpandas.Secundo no.vt gloſ.ſimile, & in ea ibi : item
Mella,primo reſponſo.in culpa eſt tonſor qui in loco pericu
2 loſo ponit ſellam,& in culpa eſt etiam qui ſe ibi tōſori com
a mittit.Tertio not.ꝙ verbum †poteſt a aliquando eſt neceſſi-
tatis,quod dic vt in glo.pe.quam iunctam text.no. ſingulari-
ter,ad hoc de præben.expoliuiſti,& dic quod hic importat ne
ceſſitatem,quia ponitur poſt negationem,pro hoc de regu.
iur.c.j.li 6.in glo.2.quæ eſt ſingularis,& de verbo poteſt,not.
Bartol.ff.de libe.& poſ.l.Gallus, in princ. Oppo. io eo quod
3 dixit non attendendam originem †clericorum.s̄.de ſer. non
ordi.c.j.Solu.vt in glo.3.& in ea ibi:extranei, quia nulli erāt
ibi clerici,indigenæ,q̄a erant de nouo conuerſi,& in fi.Tanc.
& in alijs quæ no.56.diſt.undecunque.

A D D I T I O.

a Verbum poteſt,adde glo.in ver.non poteſt,in regu.j.de reg.iur.lib.6. Bar.
in l.de his,ff.de tranſac.Bal.in l.j.in pe.col.C.qui admit.

S V M M A R I V M.

1 *Rectores eccleſiæ in Anglia Prouincia,& terra laboris quomodo no-
tentur,*
2 *Cuſtodia eccleſiarum vacantium ſpectat ad diœceſanum.*
3 *Diſpoſitio iuris communis poteſt deduci in conſuetudinem.*
4 *Diœceſanus poteſt dare eccleſiæ inferiori ius inſtituendi.*
5 *Inſtitu-*

Digitized by Google

ſtitutis in ea exiſtentis.
11 *Superior non debet ſuſtinere quod diminuantur dignitates in eccleſia.*
12 *Factum prælati non præiudicat eccleſiæ.*
13 *Vexationem beneficij redimere an liceat ante habitam poſſeſſionem.*
14 *Præſumptiones, vel rationes duæ vincunt vnam.*
15 *Donatio rei eccleſiaſticæ facta perſonæ an dicatur perſonalis.*
16 *Archidiaconus ſi abiurauerit an excludatur a libertatibus.*
17 *Exceptio abiurationis opponi debet ante litem conteſtatam.*
18 *Interdicto uti poſſidetis ſuccumbit qui non habet poſſeſſionem iuſte.*
19 *Poſſeſſor lite pendente non debet priuari commodo poſſeſſionis.*
20 *Actio ſecundum canones datur ex voluntario iuramento.*
21 *Iuramenta promiſſoria facta homini concernunt ipſum.*
22 *Actio de iure ciuili non datur ex iuramento, niſi negocio vel iudiciali.*
23 *Iuramentum eſt aſſeueratio affirmatiua vel negatiua addens vinculũ religionis ſimplici aſſertioni.*
24 *Iudicis authoritas finitur finito officio.*
25 *Feudum vaſalli Regis qui commiſit feloniam reuertitur ad regem.*

Cum veniſſet. Inſtitutiones & cuſtodię poſſunt
de iure ſpecialiter ad non epiſco-
pum ſpectare, & pendente ſuper hoc lite cum diœceſano de-
fendentur in poſſeſſione. Primo ponitur allegatio pro archi-
epiſcopo. Secundo pro archidiacono. ibi: inter alia. Tertio in-
terlocutio, & ſub certa forma commiſſio. ibi: nos igitur. Ri-
chemundi, qui eſt archidiaconos in eccleſia Emoranenſi inf.
titu. 1. poſt electionem archiepiſcopi litigaturi ſuper iure in-
ſtituendi perſonas & cuſtodiendi ũacantes eccleſias. Inn. per-
ſonarum. i. rectorum, iuxta vulgare Angliæ, vbi rectores ec-
1 cleſiæ † vocantur perſonę, & in Prouincia vocantur priores.
in terra laboris abbates. & habẽt iſti vicarios ſub ſe. de quibus
de offic. vic. c. 2. quod c. dirigitur Clien. qui eſt Anglicus. Ho.
diœceſe. in qua etiam erat archidiaconatus iſte, vt prædixi. Et
inf. deciditur, quod etiam allegabat procurator archiepiſcopi
quod huic archidiacono fuerat collatus archidiaconatus, in-
ſtitutionibus & cuſtodijs exceptis. Item archidiaconus ſpon-
te illas abiurauerat. & ad hoc reſpondetur inf. ſuis. i. beneficio
rum. & eſt argumentum pro pluralitate. Hoſtien. Interlocu-
tu. & ſic non fuit diffinitiua ex aduerſo, ſcilicet ex parte archi-
epiſcopi. hoc caſu. cum probata fuerit abiuratio. Goff. alterutrum.
perſonalis confeſſio vel abiuratio. Not. plures procura-
tores dari ad caſum, ibi, procuratores. quod dic, vt inf. de pro-
2 cura. ſi duo lib. 6. † Secundo no. quod inſtitutio perſonarum.
i. rectorum. & cuſtodia vacantium eccleſiarum ſpectat ad dio
ceſanum de iure communi. de hoc in glo. 1. Et dicit Hoſtien.
quod talis cuſtodia eſt de facto: qa nil cuſtoditur futuro ſuc-
ceſſori, contra id 10. q. 2. c. fina. quod non fit ſine periculo oc-
cupantis, & in hoc non valet ꝯſuetudo ſm eũ remittit ad no.
de pbẽ. extirpandę. ver. cum igitur. & iõ vel talia ſunt reſeruã
da ſucceſſori, vel ſunt exponẽda in vtilitatẽ ecclię. de of. or. cũ
vos. de ꝯſti. cũ M. nec eſt veriſimile ꝙ Papa hic apꝓbare vo-
luerit illum abuſum: qa nec hoc hic dicit expreſſe & potuit
ignorare factum. quod plerunque peritiſſimos fallit. ff. de iur.
& facti ign. l. 3. & ſic proponebatur de inſtitutione, quæ in
nulla utilitate exiſtit, ſic & de cuſtodia Papa eodem modo
ſimpliciter hic audiuit, & hoc cõſuetudo reprobari uidetur,
de appel. bonæ. Inn. tamen quartus, & alij videntur approba-
re. j. vt eccle. benefi. c. vno, in fi. dic hodie vt. j. de offi. ordi. p̃-
ſenti. lib. 6. de elec. generali, eod. lib. & cle. ſtatutum, eod. titu.
3 † Tertio no. quod diſpoſitio iuris cõmunis poteſt deduci in
conſuetudinem, & ſic ſuper diſpoſitione iuris communis
poteſt addi uinculum municipale, & quid operetũ, dixi de re-
ſcrip. c. j. Quarto no. conſuetudinem unius dioceſis dici ge-
4 neralem, de hoc dixi de conſue. c. fi. † Quinto not. quod dio-
ceſanus poteſt donare eccleſiæ inferiori ius inſtituendi & cu
ſtodiendi, & dicit Hoſt. ꝙ archiepiſcopus fundabat archidia-
conatum, vel ad minus dotauerat, & tunc, ꝙ ſequitur, archi-
diacono qui tunc erat, exponit, ſcilicet tẽpore fundationis,
vel tunc, ſcilicet tempore collationis, quia ſcilicet archidia-
conatus pauper erat, & archiep̃s voluit eum dotare ſufficien
ter, argu. de his quæ fi. a præla. paſtoralis, & hanc conceſſionẽ
fecit de conſenſu capituli, vt hic, ibi, de conſenſu capituli:
alias ſecundum Phi. non poſſet perpetuam conceſſionem
facere: nec etiam temporalem, niſi de antiqua, & reprobata
conſuetudine id ſibi competere nouit, d. c. ea noſcitur, dic ta
men quod donatio ſolius ep̃i præbet cauſam præſcribendi,
de præſcrip. de quarta, de iurepat. cura. & vtrobique de hoc,
debet autem fieri ex cauſa, ideo dicebatur in antiqua, quod
6 ſedes. † Septimo no. ꝙ pendente lite tuendus eſt poſſeſſor in
7 poſſeſſione. s̃. vt lite pendente. c. j. & 2. Octauo no. † ꝙ in tradi
tione rei ſuæ licite apponitur conditio. j. de condi. appo. ve-
rum. ſupra de elec. ſignificaſti 10. q. 2. præcarię. ff. de pactis. le-
8 ge, in traditionibus. † Nono not. quod in dubio præſumitur
conceſſionem eſſe realem. de hoc in gloſ præſumitur. & 1. 3.
9 4. & quinto contrario Decimo not. quod abiuratio † prælati
ſuper iuribus prælaturę præiudicat ſibi: non autem dignitati
ſup. de tranſac. veniens. Vndecimo no. ꝙ intereſt totius eccle
10 ſiæ † quod non diminuantur iura particularis dignitatis ĩ ea
exiſtentis. ibi, ad petitionem Eboracen. eccleſiæ. Nam in ea ẽ
archidiaconatus Richemundę inf. titu. 1. poſt electionem. ꝑ
hoc facit, quia etiam quilibet de eccleſia admittitur ad prohi
bendum alienationem rerum eccleſiæ. de teſti. olim. de re. ec
cle. non alie. ſi quis. Duodecimo no. in eo, quod Papa dicit ſe
11 conſulturum eccleſię per ſeipſum. quod ſi epiſcopus † & ca
pitulum conſentiant in diminuenda aliqua dignitate in ec-
cleſia: ipſa tamen dignitate durante, ſuperior non debet hoc
ſuſtinere. pro hoc de maio & obe. cum inferior. de conſue. cũ
olim. poſſent tamen in totum tollere. de conſti. cum acceſſiſ
ſent. Hoſti. & dicit Guil. na. per hanc literam, quod eccleſiæ,
vel minori iudex proprio motu prouidet ex officio, reſtitu-
tionem concedendo. comparãtur enim minor & eccleſia. de
reſti. in integ. ca. 1. & cauditis. de quo dicit legiſtas dubitare.
Sed dic quod etiam de iure ciuili iudex ex officio prouidet
minori, dãdo ſibi tutorem ſi nouerit eũ indigere: ſed ſi igno-
rat, nõ tenetur, niſi ſit requiſitus. ff. de ma. con. l. i. §. magiſtra
tibus, & idem in ſimilibus. pen hoc quod not. ff. de dam. in-
fec. l. iiij §. hoc autem. per Bar. Decimotertio no. id quod di-
cit gloſ penul. & in ea in fine: quia nõ auditur prælatus: & au-
ditur eccleſia. de hoc de maio. & obe. his quę. & c. cum olim.
& magis proprie colligitur hic, ꝙ etiam nõ vacante eccleſia
capitulũ ſupplet vices prælati impediti agere † Decimoquar
to no. quod factum prælati non præiudicat eccleſiæ de hoc
s̃. in. x. notabili. & in gloſ. vlti. quæ debet eſſe in uerbo archi-
diachono, & debet dicere, ſed non archidiaconatui: licet ali-
qui aliter habeant. Oppo. quod inſtitutio non ad dioceſanũ
ſed ad archidiaconũ pertineat. lxiij. diſtin. ſi in plebibus. Sol.
vt in gloſ. prima, & de hoc in dicto c. ſi in plebibus, & 25. diſt.
perlectis, dicit Phi. illud ca. intelligi ex ſpeciali commiſſione
epiſcopi: aliàs non liceret inferiori, niſi ex præſcripta conſue
tudine. & quod ſic intelligitur de appel. bonæ. de excel. præla.
ad hæc. vel ſecundum Innocen. loquitur c. bonæ. de eccleſijs
quæ ſunt de patronatu monachorum. Goff. dicit quod cap. ſi
in plebibus. & iura ſimilia allegata hic in glo. poſſunt intelli-
gi de eccleſiis ſpecialiter ſubiectis archidiacono: & non dicit
c. ſi in plebibus. quod plebes cuſtodiãtur per Archidiaconũ,
ſed plebs ideſt popolus. & poſſet intelligi de populis ſubiectis
Archidiacono. Pet. & Abb. dicunt quod ſi ſumit̃ inſtitutio ꝑ
collatione per quam ius aliquod datur in beneficio: illa ſpe-
ctat ad epiſcopum. ſi pro inueſtitura, illa ſpectat ad arhidiaco
num. de offi. archi. ad hæc. & c. vt noſtrum. & hoc etiam vult
hic glo. ibi. & hic loquitur. Hoſti. dicit quod vno modo inſti-
tutio idem eſt quod collatio inf. tit. 1. poſt electionem. & hoc
modo poteſt pertinere etiam ad archidiaconum ex longiſſi-
ma conſuetudine vel donatione ſibi facta a p̃lato, vt hic. Alio
modo dicitur approbatio ꝑ epiſcopum facta, quæ nullo mo-
do poteſt pertinere niſi ad epiſcopum vel gerentem in hoc
vices ſuas ſpecialiter ſup. c. 3. quando autem collatio pertinet
ad epiſcopum, hi duo modi ſimul concurrunt. nam ex quo
facta eſt collatio per eum vt prælatum, ꝑ cõſequens & appro
batio d. c. poſt electionem. ſecus ſi tanquã alius id faceret ſup.
de elec. cum inter canonicos. & ſic dicit concordanda iura in
hac materia. dic de inſtitutione prout eſt collatio ad quem
ſpectet prout dixi de elec. cum eccleſia. ſed prout eſt collatio
non libera ad præſentationem patroni. dic eodem modo vt ĩ
d. c. cum eccleſia. quia vtroque caſu ſpectat ad epiſcopum de
iure communi, vt ibi dixi. Sed prout eſt inueſtitura i. approba
tio collationis vel inſtitutionis, adhuc eodem modo ſpectat
ad epiſcopũ. per no. in d. c. cum eccleſia. Prout autem eſt cor
pora-

ADDITIO.

a *An factum prælati.* Adde doctores in l. iubemus nullam. C. de ſacr. ſan
ctis eccle.

Digitized by Google

cinus epiſcopus ei tradiderit poſſeſſionem. Item ad nihil ſe
obligauit Archidiaconus hic: quia fuerunt verba enunciati-
ua.arg.de priui.ſi Papa.li.6.non diſpoſitiua,fuerunt enim ver-
ba generalia quæ non obligant quando proferuntur per mo-
dum liberalitatis. ſicut dici ſolet, omnia mea tua ſunt.& ſic
colligitur hic,ꝙ licet ſeruire de vento. pro prædictis eſt ſecũ-
dum Goff.quia dictum habet diſtingui a promiſſo.ff.de ędil.
edic.ſciendum.§. dictum. Item ciuili modo debuit intelligi
illa generalitas,cum dixit, quod faceret epiſcopus de redditi-
bus ſuis quod ſibi placeret.de iureiur.t.veniens. & c.quintaual
lis.dic etiam quod ſub tali generalitate non continentur illi-
cita.de iureiur.c.t.libr.6.nec debet contineri aliquid quod in
ſpecie non fuiſſet conceſſurus. d. c.quintauallis.& c.a.veniẽs.
Quarto oppo.quod non debuerit archiepiſcopus onerari vt
probaret conceſſionem fuiſſe perſonalem ,cum eius intẽtio
iure communi fundaretur.16.q.7.omnes Baſilicæ. Sol.vt in
glo.ſed quare.Et idem Innocen.& in eo quod gl. dicit, quod
pro archidiacono faciebat confeſſio archiepiſcopi, qui confi-
tebatur ſe conceſſiſſe illas dignitates:licet perſonaliter,vult di
cere ſecundum Hoſtien.& Abb.in eo,ꝙ confitebatur conceſ
ſionem credatur ſibi cum confeſſio ſit cõtra ſe.In eo autem
quod dicebat eam perſonalem, non, quia pro ſe.& hoc facit
ad quæſtionem de reo qui cẽtum quæ ab eo petuntur,reſpõ-
det ſe conditionaliter promiſiſſe.de qua in Spe.de poſitioni-
bus.§.antepe.de confeſ.c. t.lib 6.& dixi de poſtula. bonæ. 2.in
prin.in ſecundo & tertio contrario. Et per ibi nota.reproba-
tur hæc ſolutio.nam ſi aduerſarius recipit confeſſionem pro
ſe,valet etiam contra ſe.inf.de cenſi. cum olim. poteſt tamẽ
dici quod iſta confeſſio archiepiſcopi facit præſumptionem
pro archidiacono iuncta alia præſumptione de qua in glo.ꝙ
Archidiaconus & anteceſſores fuerunt in quieta poſſeſſione.
Et idem Inno.qui dicit, quod ſi archiepiſcopus in poſſeſſio-
ne fuiſſet,& non confitetur ſe donaſſe perſonaliter,nec reali
ter,non incumberet ei probatio, quia donatio eſſet perſona-
lis:ſed ſufficeret ad probationem pro archiepiſcopo quod ar-
chidiaconus confeſſus fuiſſet libertates ſibi donatas ab archi-
epiſcopo.ſed hic erant duæ præſumptiones pro archidiaco-
no:quia archiepiſcopus confitebatur ſe donaſſe perſonaliter:
& quia Archidiaconus erat in poſſeſſione. & ex hoc no.ſecũ
14 dum Ioan.An.quod duæ † præſumptiones,vel duæ rationes
vincunt vnam. in Authen. de conſanguineis & vterinis fra-
tribus.§.præterea.& de hoc de excep. cum venerabilis. vel ſe-
cundum Hoſtien.quia in conceſſione cõcordabant.& in eo,
ꝙ dicebatur perſonalis, diſcordabant, & archidiaconus erat
reus,in dubio fuit abſoluendus.de probat. ex literis. maxime
quia poſſidebat.& hæc vera:ſed etiam præcedens tolerari po-
teſt.& in hac glo. ibi: ſed tranſactio. de hoc dic vt in ſequenti
contrario. Quinto op.ad hoc,& ad præcedentem ſolutionẽ,
quod indiſtincte debeat præſumi cõceſſio perſonalis, ex quo
facta eſt de re eccleſiaſtica.16.q.1. poſſeſſiones. Sol.vt in eadẽ
gloſ.ibi,hic tamen aduerte. vſque ad fi.& idem dicit gloſſ.ſe-
15 quens in fi.ſed in eo quod dicit glo.quod donatio † rei eccle
ſiaſticæ facta perſonæ præſumitur perſonalis,Inno.refert opi.
aliquorum,ꝙ etiam tunc præſumatur realis. arg.ff.de annu.
leg.l.annua. §. a Titio. de pac.iuris gentium. §.pactorum.qđ
eſt verius,ſi is,qui donat,poteſt donare in perpetuum,vt hic
potuit archiepiſcopus cum conſenſu capituli,vt ſup.in quin-
to notabili.nec in tex.hic dicitur contrarium.& rationẽ qua-
re hic præſumitur non perſonalis, dixi ſup. in proximo con-
trario;nec in hoc eſt facienda diſtinctio inter pactum & tran
ſactionem:licet glo.aliter dicat,nam eſt etiam tranſactio rea
lis ſi fit ab habente,ſecus ſi non habente, & ſic loquitur cap.
veniens.& alia iura quæ hic allegat gloſſ. & in ea ibi, ſiue.de
hac de reſti.ſpol.cum ad ſedem.in glo.3.vbi tale pactum,pro-
fiteor te non teneri:non in perſonam dirigitur,ſed cum gene
rale ſit,locum habebit inter hæredes litigantium. ibi,ſicut &
nobis.vnde ſi feci pactum de non petẽdo, licet de hærede nõ
fecerim mentionem,ſi ab hærede peto, probare debeo quod
pactum fuerit perſonale,hoc vult l.ſi pactum. ibi, poſſeſſio-
nes.vbi de hoc.& 25.q.2.in ſumma.ibi, liberti.de relcr.ſi gra-
16 tioſæ. li. 6. † Sexto op.in eo ꝙ archidiaconus excluditur a li-

ꝙ aut prælatus qui alienat bona eccleſiæ,iurat non contraueni-
re,aut non.Secundo caſu licite contrauenire poteſt,ut in c.ſi
quis præsbyterorum,primo caſu aut in promotione iurauit
non alienare,& ſtatuit primo iuramento, vt in c. intelleximus,
aut nõ iurauit, & debet ſeruare iuramentum de non contra-
17 ueniẽdo,ut hic. Octauo oppo.ꝙ exceptio † abiurationis fue-
rit reiicienda,ꝙ debuit proponi ante lit.conte.ſicut exceptio
minus idonei procuratoris. C. de excep. l. penul.in fi.ſ.de p-
cur.in noſtro. Soluit Inno. ꝙ hæc exceptio non eſt declina-
toria,ſed dilatoria , quam ſufficit proponi ante lit. conte.&
probatur poſtea.ff.de excep. exceptiones. C. de proba. exce-
ptionem.ſ.de excep.paſtoralis,vbi de hoc,& ſic fuit hic factũ
ſecundum Inno. uel ſecundum eum peremptoria eſt: quia
quo ad perſonam huius archidiaconi perimit negocium, &
hoc verius. Nam hic fuit etiam propoſita poſt lit. conte.&
præcedens ſolutio procedit in dilatoria ſolutionis de qua in
d.c.paſtoralis,ſecus in aliis dilatoriis quæ proponendæ & ap-
probandæ ſunt ante lit.conte.ut ibi.Nono opp.in eo ꝙ Papa
dicit ꝙ ad petitionem eboraceñ. eccleſiæ conſulet, non enim
debet audiri eccleſia ſine prælato.de reſcrip. edoceri.Glo.obii-
ciebat ibi,tertium, quæ dicit hic colligi quod auditur eccle-
ſia ſine prælato,ſed ad contrarium non reſpondet.Hoſt.dicit
de hoc non curandum:quia cum aduerſarius ſit prælatus,nõ
poteſt authorizare in re propria.ff.de autho. tu.l.j. dicit Ioan.
An.ꝙ forte gl.non intellexit de prælato archiepiſcopo, ſed
de archidiacono , dic ꝙ intellexit potius de archiepiſco-
po qui eſt prælatus,archidiaconus autem quãquam ſit in ec-
cleſia,non tamen eſt prælatus eis:& ideo vera eſt ſolutio Ho-
ſtien.Decimo oppono in eo quod Papa pronunciauit archi-
diaconum tuendum in poſſeſſione. debuit enim primo di-
ſcutere de abiuratione,quę inferebat archidiaconum non iu
18 ſte poſſidere, & in interdicto vti poſſidetis † ſuccumbit,qui
non habet poſſeſſionem iuſtc. de proba.licet.glo. obiiciebat,
ibi.Item not. ſoluit quod agenti vti poſſidetis non obſtat ex-
ceptio abiurationis, quod colligit ex hoc text. & colligitur,
quia non diſcutitur,ante omnia de abiuratione, vt nunc dixi.
Et idem tenet Inno. dicens ꝙ hic non fuit hæc exceptio ad-
mittenda quãdiu actum fuit poſſeſſorio:ſed admittetur, quã
do agetur petitorio.Sic etiam ſecundum eum videtur, ꝙ ex-
ceptio,quod cõceſſio fuerit perſonalis,non fuit admittenda:
nec impediuit ſententiã ſuper vti poſſidetis : quia licet archi-
epiſcopus hoc diceret,archidiaconus negabat, & erat in poſ-
ſeſſione.ſecus dicit Inn.in exceptione,quia precario tenet ab
archiepiſcopo,quia hæc etiam in vti poſſidetis obſtaret ff.de
acqui. poſ.ſi quis poſtea alias antea,& melius.ff. de pręca.qui.
præcario. facit ff. vti poſ.l.1.§. inter litigatores.& præcedẽ.&
ſeq. Dicit etiam Inno.ꝙ contra archidiaconum agentem re-
tinendæ.ſ.vti poſ.non competit exceptio abiurationis vt no.
de reoun.ſuper. hoc dicit etiam,quod ſi admitteretur hæc ex
ceptio,& probaretur, non tamen imponeretur ſilentium ar-
chidiacono ſup libertatibus, ſed archiepiſcopus abſolueret ab
impetitione archidiaconi.Ioã. An.dicit quod hic pro incor-
poralibus competebat confeſſoria & negatoria, quod dic, vt
inf.q.1 .lec.ſecunda.& de his de iudi. examinata.& cõtra iſtas
bene excipitur de perſonali conceſſione & abiuratione,ſed p
hæc non eſt ſolutum contrarium d. c.licet.dic quod ibi pro-
batur ſolum quod obtinet in vti poſſidetis is qui iuſtiorem
titulum poſſeſſionis probat.ſecus autem ſi de poſſeſſione nõ
probat aduerſarius: tunc enim obtinet agens probata poſſeſ-
ſione,etiam non probato titulo, niſi aduerſarius probet ꝙ vi
clam vel præcario a ſe poſſideret.d.c.licet.de præſcrip.veniẽs.
& vtrobiq;de hoc, & ſi ẽt ſi poſſeſſio ſit violẽta,dummõ nõ
ab aduerſario,cõpetit vti poſſidetis.ff.vti poſ.l.1.in fi.& l.2.nõ
ergo debet audiri exceptio abiurationis: quia etiam ſi perẽ
inferatur poſſidentem non tenere iuſte, nihil prodeſt aduer-
ſario, ex quo non infertur quod vi clam vel præcario teneat
ab aduerſario. Vndecimo oppo.ad hoc, ꝙ imo etiam obſtet
exceptio abiuratitionis ſup.de reſt.ſpo.audita.Solu.ibi iurauę
rat ſe non moturum illi quæſtionem. & hoc bene obſtat:ita
quod poteſt conueniri vti poſſidetis ſi moleſtat, nec ipſe poſ
ſet intẽtare vti poſſidetis ꝯtra eũ cui iurauit: quia videretur vi
vel

Digitized by Google

[illegible] ꝯtemplatione aduerſa
rij in præmiſſo caſu.c.audita,& tūc obſtat,ut ibi,quod ſingu-
lariter nota,& per hoc tollitur illatio immediate præcedens
nam ex prædictis non ſequitur,ꝙ ſi archieps poſſediſſet ob-
ſtare debuiſſet archidiacono abiurato,niſi abiuraſſet ꝯtem-
platione archiepi modo prædicto:licet autem præmiſſa ſint
pulchra,& vera:tn̄ hic nō probatur,ꝙ agēti vti poſſidetis nō
ſtet exceptio abiurationis.Nam nec apparet qualiter ageret,
qd̄ dico in q̄ōne ſequēti.Sed etiam p̄ſuppoſito,ꝙ fuiſſet actū
vti poſſidetis,adhuc nō ꝓbatur hic.Nam pronunciatio Papę
de tuēdo archidiaconū in poſſeſſione,fuit interlocutoria, vt
19 in verbo interlocuti,lata pendente lite ex officio iudicis,† cu
ius intereſt nō permittere lite pēdēte poſſeſſorē priuari com
modo poſſeſſionis,ſ̄.vt lite penden.c.1.quod plenius declaro
in ſequenti q̄ōne.Quarto q̄uo hic actū fuit, Sol in hoc ſunt
variæ lecturæ colligunt ex gl.Inn.vna eſt,ꝙ agebatur uti poſ-
ſidetis prout dixi in præcedenti ꝯtrio,& hoc interdicto vterq;
pōt agere,ff.vti poſſi. ſi duo.l.ambo.in fi.de ſuperficiebus, ibi
§.proponit,ſ̄.de proba.licet.Et qa archidiaconus melius pro
bauit,fertur pro eo ſnīa,& ſecundum hanc lectu.id quod ꝓ-
nunciauit Papa archidiaconum tuēdū,ſm Inn.eſt idē dicere
ſicut aduerſariū ceſſare a moleſtatione,ꝯdemnādus eſt. n.ad
uerſarius vt non moleſtet,non iudex vt teneat,quod ꝓcedit
ſecundum.In.ēt ſi ab altera parte tm̄ agat vti poſſidetis. Op.
ad hāc lect.de hoc tex.ibi,donec probatū,&c.vbi videbatur ꝑ
mittere exceptionem abiurationis.Sol.Inn.ꝙ ibi intelligitur
qn̄ agit de proprietate.Et in h.d.Inn.ꝙ licet qn̄ archidiaco-
nus egit poſſeſſorio non potuerit archiepiſcopus ꝓbare con
ceſſionē fuiſſe ꝑſonalē:tn̄ poterit hoc poſtea cū aget de pro-
prietate,qa ad aliud agit,ff.de excep.rei iudi. & an eandē no.
dr ele.cum d.lecti,de pur.cano. cū dilectus, pro hoc de cauſa
poſſeſ.c.fi.Sed ſi intelligas,ꝙ Papa pronunciauit eum tuēdū
pēdēte lite,ꝙ eſt verius,nō ꝓcedūt hæc q̄ tn̄ aſs ſunt de ſe ve
ra,& notāda.Op.ad eādē lect.qa potius vr̄ actum petitorio,
in eo qd̄ aſſeruit archieps hæc ad ſe ſpectare de iure cōi,& de
ꝯſuetudine.Sol.agēti vti poſſidetis vtile eſt ꝓprietatē habere
cum in hoc obtineat qui iuſtiorem poſſeſſionem ꝓbat.de ꝓ
ba.licet,ad fi.Sed hoc procederet ſi archieps narraſſet ſe poſſi
dere,qd̄ nō narrauit,& ſic quo ad tex.nō procedit hæc lectu
ra.Secunda lect.eſt,ꝙ ſolus archieps intētauit petitorium ſu
per iuribus iſtis ꝯ archidiaconum, & intētauit negatoriam,
ne qn̄ ius cuſtodiæ,& inſtitutionē ꝑtinere ad archidiaconū,
vel ꝯfeſſoriam aſſerēdo ad ſe ꝑtinere,& hæc placet Inn.qa po
nit eam ꝓ prima:nec in hac allegat aliquos.Oppo.ad hanc le
ctu.de eo,ꝙ Papa ꝓnunciauit archidiaconum tuēdum in poſ
ſeſſione,qa non debuiſſe pronunciari ſup non petito.Soluit
Inn.put dixi in vltimo ꝯtrio ad finem,ꝙ illa nō fuit diffiniti-
ua,ſed interlocutoria ne moleſtaret archidiaconus pēdente
lite. Tertio legit,ꝙ ſimul intendebat poſſeſſorium ex parte
archidiaconi,& petitorium ex parte archiepi,& ꝙ ſimul nō
fuit vtrūq; diffinitum,ex eo eſt, qa de poſſeſſorio liquebat ꝑ
ꝯfeſſionem,de proprietate vero nō poterat de facili liquere.
de teſti.ſignificauerūt.Et dicit Inn.hoc eſſe leuius,& ſm hoc
vr̄ ſm Inn.vera opi.dicētium,ꝙ in poſſeſſorio nō dēt feri dif
finitiua,ſed interlocutoria,vt hic,in verbo interlocuti, dr̄ in
terlocatoria quę fertur ante diffinitiuā in petitorio ꝓferēdā.
de hoc in poſſeſſorio ferat diffinitiua, dic, vt dixi de reſtitu.
ſpolia.cum ad ſedem.Quarto legitur quod ambæ partes fue-
runt coram Papa, & vtraq; pars ꝓpoſuit ius ſuum,ſed ibi nō
fuit edita actio:nec libellus datus,nec litis conteſtatio,ſed ex
narratione facti conſtitit, ꝙ archidiaconus poſſidebat : ideo
Papa decreuit eum in poſſeſſione tuēdum,donec archieps ꝓ
baret coram ꝯpetenti iudice,& per legitimos tramites iuris
conceſſionem fuiſſe ꝑſonalē,vel abiurationem archidiaconi
& pro hoc facit,qa coram Papa nō expedit,ꝙ obſeruetur ſo-
lēnitas ordinis iudiciarii,pro hoc qd̄ no.de iu.ꝯteſta.ca. vno.
Op.ad hanc lect.ꝙ non fuerunt audiendæ probationes ſuper
abiuratione qa archiepo ex iuramēto nulla eſt ꝓdita actio,q̄
oritur ſolum ex iuramento iudiciali,vel neceſſario,ff.de iure
iuran.ſi duo.§.ſi iurauerit,& §.Marcellus,Soluit Inn. ſecun-
20 dum quoſdam,ꝙ ſm canones † ēt ex voluntario iuramēto
dat actio,arg.12.q.2.q.5.qa Ioannes,22.q.5.iuramēti. Ipſe au
tem Inn.dicit,ꝙ ex iuramento nō competit actio ciuilis.ſed
archieps poterat denunciare crimen periurij in quo mane-
bat archidiaconus immiſcendo ſe libertatibus ꝯ iuramentū.
arg.de iudi.nouit.de iureiur. quemadmodum, & tunc bene
coronat ſuam petitionē:quia imponebatur archidiacono li-

ꝙ ſunt viſa ſm ea q̄ dico in d.c.& ꝓ hac parte, ꝙ det actio,
inducunt aliq.ff.de iureiur.duobus,in fi.& l.ſeq.ſed nō ꝓbant
hoc ſecundū intellectū quē ponit Hoſt.in d.§.qs ſit effectus,
vltra medium.Itē pro hac parte feci aliquas rōnes in repeti-
tione,c.teſtimonium,de teſti.1.qa vbi eſt dare obligationē nālē
& ciuilē,nō eliſas,vel nālem de ꝑ ſe efficacē,vel ciuilem de ꝑ
ſe efficacē,vt in obligatione q̄ oritur ex ſnīa,ibi ſemper datur
actio.ſed ex iuramento ſurgit obligatio nālis,& ciuilis,vel ad
minus ciuilis efficax:qa iurans tenet̄ obſeruare,& poteſt ad
hoc compelli,de iureiurā.ſi uero,de fideiuſ.puenit, ergo ori
tur actio. Solu. qa de iure canonico non curamus de modo
actionis,ſed,dummodo ſit qs obligatus,pōt agi ꝯ eum,de iu
di.dilecti.& c. examinata, ꝙ aūt obligatio iuramēti acqratur
homini principalr̄,ꝓbo,qa obligationes acqruntur his quos
verba obligāria ꝯcernūt,ff.de ꝓcura.in cauſæ in fi.& l. ſi ꝓcu
21 rator meus.† Iuramēta vero ꝓmiſſoria facta hoī ꝯcernūt ip
ſum.de ſpon.p̄terea,ad audiētiā,ex lrīs,2.ergo,& obligatio ꝯ
firmat̄:qa ſi iuramētū p̄ſtitū homini pōt ab hoīe relaxari.de
iureiur.c.1.& c.debitores,ergo obligatio nō fuit acqſita deo
principaliter:alias nō poſſet ꝑ hoīem tolli. Item probat̄ hoc
ꝑ c.debitores,vbi promiſſio de ſoluendis vſuris non obligat:
tn̄ ſi iurauit ſoluere tenetur ex ui iuramēti. Ad idem.eo.ti.cū
ꝯtingat,& c.licet,lib.6.pro p̄dictis eſt, qa qn̄ ius præcipit ali-
quid debere obſeruari intelligitur dari actio, vt obſeruetur,
ff.de acqui.re.do.ſtatuas,Idem dicunt aliq de arbi.ꝑ tuas, Io.
autem de lig.defendit opi.Inn.dicens,ꝙ iuramētū directo,&
principaliter obligat deo.22.q.1.ꝯſidera,facit de præſump.li
teras,ubi dico notabili,6.& ſi obligaret homini nō poſſet ꝑ
Papam tolli,qd̄ tn̄ pōt,de iureiur.quāto,ubi de hoc, cū non
poſſit princeps tollere ius obligationis.de ꝯſti.q̄ in eccleſia-
rū,ſcdo,qa certi ſunt modi obligationū inter quos iuramē-
22 tum nō enumerat̄:tertio,qa de iure ciuili non dat †actio ex
iuramēto,niſi neceſſario vel iudiciali:vt ſ̄.ꝓ hoc,ff.de oper.li
bet.iuriſiurādi,ibi eſt ſpāle in iuramēto ut ſup operis obliget
ergo ꝯtrium regulare.Et de iure canonico nō habet̄ expreſſe
ꝙ detur actio:ergo ſtādum eſt legi.J.de no.ope.nun.c.1. Ego
in repet.dicti,c.teſtimonium,curaui defendere p̄miſſam opi.
Hoſti.& ad has rōnes ſtudi.Ad primam,cum dr̄ qd̄ iuramen
tum directo obligat deo,dico hoc verum,qn̄ ꝯcernit hono-
rem Dei:vt ſi qs iurat ieiunare certa die,vel ducere pellicem
in ꝯiugē,habita ꝯtemplationem pietatis,& nō certæ mulie-
ris,J.de ſpon.inter opera,ſecus ſi ꝯcernit ꝯmodum hoīs: ut
in c.1.& c.debitores.de iureiu.Ad aliud cum dr̄,ꝙ ſi obligaret
homini non poſſet tolli ꝑ Papam,dic,ꝙ ideo pōt tolli: qa ta
lis obligatio ortum hēt a iure poſitiuo,qd̄ cogit iurātē ad ob
ſeruādum id qd̄ iurauit homini:ſecus ſi eſſet obligatio oriū
habēs a iure gentiū:ꝙ ſic procedunt q̄ notant̄ in d.ca.quæ in
eccleſiarum,Ad aliud cum dr̄,ꝙ certi ſunt modi inducendę
obligationis,dic ꝙ iuramentum eſt de illis,ut ꝓbant rones ſ̄.
pro hoc factæ.Ad aliud cum dr̄ ſtandum legi,&c. dic, qd ēt
de iure ciuili nō eſt oīno clarum,ꝙ ex iuramēto nō det actio
imo Guil.de Cu.tenuit,ꝙ detur:qa potentius debet operari
id qd̄ ordinat̄ recte ad vnum officium,q̄ id quod ordinat̄ per
obliquū,ff.de vul.& pup.verbis,& l.in pupillari,ſed iuramētū
validat obligationē ad q̄ directo nō ordinatur,ff.de iureiur.ſi
duo,§.Marcellus,ergo fortius cum directe ordinatur:ut ſi ꝓ
mitto decē,& iuro ſoluere.Sed ēt p̄ſuppoſito,ꝙ de iure ciui-
li nō ſurgat ex iuramēto ꝓmiſſorio actio,ſtant adhuc aliæ rō
nes ꝓbantes,ꝙ de iure canonico ſurgat,& qd̄ aliud in hoc ſit
de iure canonico,q̄ ciuili,tenet,ff.de fideiu.l.ſi qs pro eo. Ex
his poteſt utraq, opi.probabiliter ſuſtineri:nec magis diuer
ſitas eſt quæcunque teneatur.Nam etiam præſuppoſita opi.ꝙ
nō detur actio de iure canonico:ſaltem datur officij implo-
ratio,q habet eundem effectum,quod ꝓbant iura ſ̄.ꝓ hoc in
ducta nō tn̄ omnino eadem,qa nō p̄cile loqtur ꝑ officij im-
plorationem,ſed indirecte,ut euitent ꝑiurium ut̄,qd̄ dico
de pac.c.1.de iuris autem ſubtilitate uerio vr̄ opi. quod nō da
23 tur actio:qa iuramētū † eſt aſſeueratio affirmatiua uel negati
ua addēs vinculū religionis ſimplici aſſertioni,ut dixi de iure
iurā.c.fi.& ſic iuramētū nō includit plenum ꝑ quem uelit
iurans ſeobligare alteri:ſed formalitas iuramēti in hoc ſolo
vertit,ut addat vinculū religionis,ideſt ut ꝑ eam reuerentiā
q̄ debet̄ Deo ſe obliget iurās, ex ipſa igit formalitate iuramē
ti nō orit obligatio,qa neq; ad hoc tendit,ſed,qa nō debet ꝑ
mitti ut iurans uiolet religionē,ideo cogitur officio iudicis,
ut obſeruet,Et ſic ad rōnes probantes, quod obliget, dic qd
non urgent.Nam neque de iure canonico probat, ꝙ ex ſola

ne libertatum. Sol, colligitur ex tex.quia tuebitur quouſque
fuerit doctum conceſſionē fuiſſe perſonalem. Item ſecundū
varios modos intelligendi tex. de quibus in præcedenti quæ-
ſtione vario modo poteſt hoc intelligi. vnde ſecundum Inn.
debet intelligi archidiaconum tuendum perpetuo ſecundū
lec.quæ dicit hic fuiſſe actuum poſſeſſorio.Secundum aliā le
ctu.tuebitur pendente iudicio proprietatis,non poſtea.Nam
finita.l.authoritate huius mandati non eſſet tuendus,cū hoc
24 fecerit iudex ex officio, quod finitur poſtquam functus † eſt
officio.arg.de off.dele.in literis. Item quia acta iudicij pereūt.
C.de iudic. properandum.& inter illa computanda ſunt hæc
mandata. dicit tamen Innoc.ꝙ ſi cum cauſæ cognitione hæc
interlocutoria ſit ſolemniter lata, perpetuo ſtaretur ei,& trā-
ſiret in rem iudicatam.argu.C.cōminatio.vel ep̄ſas.l.4.de ſē-
tētijs & interlocu.ex ſtipulatione. & l. ſequenti.& l.nemo.ff.
ꝙ me.cau.metū.2 §. ſed ꝙ p̄tor.de re iud.ꝙ ad ꝯſultationem.
ꝙ no.& procederet hoc in interlocutoria q̄ cōcerneret meri-
ta ſup.de elec.cū dilecti.Sed ſi ꝯcernit proceſſum,finitur om-
nino in ſententia, ratione ſuperius dicta. & ſic eſt hic ſm illā
lec.qua dicit, ꝙ archidiaconus tuetur propter litis pendētiā.
cōcernit enim hæc interlocutoria proceſſum. Tertio quęro,
p̄ſuppoſito,ꝙ archidiaconus egerit vti poſſidetis,an fuerit op⁹
qđ ipſe q agebat poſſideret dt Inn.ꝙ cū ageret noīe archidia-
conatus ſufficit ſi archidiaconus erat in poſſeſſione, & ſi ip-
ſe archidiaconus exercuerit hęc iura, ꝙ not.pro hoc facit ꝙ
no.ſ̄.de cā poſ.cū ſup.Et dt Hoſ.ꝙ iō ꝓnūciatū fuit hūc archi
diaconū tuēdū: qa fuit inuētus in plena poſſeſſione,uel quaſi
dictarū libertatū,& iō tuēdus.16.q.4.uolumus ut lite pe. c.2.
donec ꝓbet &c.ut in lr̄a.Quarto q̄ro,qñ erit locus cōſilio de
quo hic,in eo,ꝙ Papa dr ſe ꝯſulturū ecclæ dicit Inn.ꝙ nō hēt
locū hoc ꝯſiliū niſi poſt ſnīam latā ꝯ̄ archidiaconū añ ſnīam
eñ nō dēt ſe archidiaconus iuuare ſuis rōnib.ꝯ̄ quē iāiū pſo
naliter agebat,ita,ꝙ ſi ecclā eboraceñ. uellet cām eius agere
nō admitteret eo nolēte:qa nō īntereſt ecclæ cām archidiaco
ni pſonalī agere,& ſi admitteret nō dēret ecclā agere,ſed ex
cipere,cū cā iā eſſet incepta,& ꝙ hic intelligat,ꝙ Papa ꝯſulet
eccleſiæ poſt ſnīam ꝓbatur ex eo qa dicit, ꝙ ad petitionem,
ecclæ &c.ſed ſi ecclā admitteret pēdēte cā iā incohata nō di-
ceret petere, ut p̄dixi.Op.ad hoc,qa poſt ſnīam non uī ꝯſiliū
Papæ in aliquo ꝓdeſſe archidiaconatui,cū archidiacono fue-
rit diudicata plena poſſeſſio iuriū,q̄uis.n.poſtea ꝓbet archi
diaconū abiuraſſe:tñ ſi cōceſſio fuerat realis,nō dēnt hic iu-
ra reſtitui archiep̄o, qa nō potuit archidiaconus pręiudicare
dignitati,ſed perſonæ tm̄ ſuæ,& ſic ſibi tm̄ præcipietur, ꝙ ſe
non immiſceat,ar.ſ̄.de iureiura.peruenit. Sol.Inn. ꝙ quam-
uis non reſtituantur archiep̄o hæc iura,tñ archiep̄s exercebit
ea cum præſenti archidiacono ſit impoſitum ſilentium, &
ſic non poterit contradicere: & archiep̄s ſolus eſt ad quem
vacantę archidiaconatu pertinerent archidiaconalia:ut not.
ī.de hæreti.ad abolendam,hic autem diceretur vacare:quia
archidiaconus exercere non poteſt,dicit ergo Inno.ꝙ ex hoc
neceſſe eſt,ꝙ vel agente eboracēſi,eccleſia: vel per officium
Papę prouideatur archidiaconatui,vt reſtituat ad id ad,quod
ꝓceſſum eſt de facto.ſ.ad poſſeſſionem prædictam,vel, ꝙ de-
cernat,ꝙ per vſum archiepi non p̄iudicetur in poſterum ar-
chidiaconatui,ſimile in vaſallo† regis qui commiſit felonīā
25 ꝯ̄ dominum,perdit n. feudum, & reuertitur ad regem, ēt ſi
ſpectabat ad eccleſiam: ſed poſt obitū p̄lati reuertit ad ſucceſ
ſorem,ro.colla.de capī s corradi.c 5.no.in fi.Et idem dico,ī.
de fidiuſ.c 2.in 6.ꝯ̄rio,& de ſo.compe.verum,q.6.Op.ad hoc
quia ſi non decerneretur,ꝙ in poſterum dignitati nō p̄iudi-
cet non propterea p̄iudicaretur,cum abiuratio fuerit perſo-
nalis,& ſilentium fuerit impoſitum pſonæ archidiaconi tm̄.
Soluit Inn.ꝙ ideo neceſſaria eſt prouiſio. qa ſuccedentibus
tpibus,qñ crederent, deficere probationes, ꝙ iuramentum
fuerit illicitum,vel ēt ſtatim,falſo vel ficte poſſet archiep̄s di
cere,ꝙ iuramentū præſtitum erat in caſu licito, vnde præiu-
dica ſucceſſoribus,puta,quia ſciebat ſe nihil iuris habere,&
non expedit archidiaconatui de hoc litigare, vel poſſet ar-
chiepiſcopus dicere ꝙ alia iura æquiualentia recepit archi-
diconatus pro ipſis iuribus, ar.ff.de pac.contra iuris.§. vlti.&
po vt a lite diſcederet quam Papa credebat iniuſtam,com-
minatur ei ꝙ ipſe ſuum impendet conſilium archidiacona
tui. Sexto quæro quando impendetur hoc conſilium quis
citabitur:dicit Inn.quod archiepiſcopus, & audientur ratio
nes ſuæ:illæ tamen quas allegauit contra archidiaconum,ꝓ-
pter quas archidiacono imponitur ſilentium perſonale, nō
ſufficiēt,quia ad imponendum ſilentium perſonale ſufficie
bat iuramentum etiam ſine cauſa præſtitum,quod nunc nō
ſufficiet.Septimo quæro,an uiuente archidiacono poſſit pe
ti reſtitutio propter eccleſia, de qua. ſ̄. q.5.dicit Inn.ꝙ ſic,ꝙ
patet ex præmiſſis. Octauo quæro, conceſſa reſtitutione qs
exercebit iura, dicit Inno.ꝙ is ad quē ſpectat collatio archi-
diaconatus,vel Papa committet alicui qui exerceat:ut no.ī.
quia diuerſitatem, & ſic in effectu nihil utiliter accedat ar-
chiepiſcopo petita reſtitutione pro archidiaconatu, quod
innuit litera ſecūdum Inno.ibi, quia nos vel ad petitionem
&c.In hoc autem refert Inno. alijs videri,ꝙ archiepiſcopus
contra archidiaconum ſpālīter egerat, proponens ꝙ iura p̄-
dicta ſibi renunciauerat, & iurauerat ꝙ vlterius non exerce-
ret,nec ſuper exercitio moleſtaret archiepiſcopum,unde Pa
pa iuſte mandat,quod,ſi ita eſt,imponatur ſilentium archi-
diacono.ſ.ꝙ nō exerceat, non tamen complebitur iuramen
tum in hoc ꝙ archiepiſcopus exerceat: quia hoc non poſſet
ſine peccato,& eſſet cum præiudicio eccleſiæ,quod eſſe nō
debet,de iureiur peruenit, & c.ſi uero,ideo bene dicit Papa
ꝙ conſulet dignitati,quia licet archidiaconus non exerceat,
exercebit alius nomine dignitatis, & hæc opi.latis coincidit
cum præcedenti, uel forte ſecundum Inno. archiepiſcopus
non ſuo nomine,uel archiepiſcopatus,ſed nomine archidia
conatus exercebit,ī quo dic nihil referre,an archiepiſcopus,
vel alius,ex quo exercebit archiepiſcopus nomine archidia-
conatus,& ſic tanqnam alter,de conceſ. præben.poſtulaſtis,
dicentur enim hęc iura exerceri per archidiaconatum: quia
is poſſidet &c.de præſcrip.ſi diligenti.In eo uero quod in p̄-
cedenti opi. dictum eſt, ꝙ archiepiſcopus egit perſonaliter
contra archidiaconum, dicit Inno. poſſe dici, ꝙ etiam egit
contra dignitatem, ut imponeretur ſilentium etiam digni-
tati,quod poſſet fieri ſine peccato, & ſine p̄iudicio dignita-
tis:quia poſtea agente eccleſia, uel ex officio Papæ reſtituet
archidiaconatus.argu.ad hoc modū ꝓcedendi, de iureiuran.
debitores,& c.ad noſtram. Oppo. ad hoc;quia tunc debuiſ-
ſet capīm ante latam ſententiam contra archidiaconum ſe
opponere.Sol.Inno.ꝙ non poterat, quia tm̄ ad archidiaco-
nū primo pertinet iura ſui archidiaconatus defendere. Ad
capīm vero poſtea,quando apparet archidiaconum no poſ-
ſe agere,hæc tamen opi.nō placet Inn.nec eſt vera,quia nul-
lo modo potuit factū archidiaconi præiudicare dignitati p̄-
petuo,de tranſac.veniens, eſſet autem perpetuum præiudi-
ciū:licet poſſet ſubueniri per reſtōnem. Nam id qđ fit per
auxiliū extraordinarium,dr̄ fieri nō poſſe, ut notabiliter di
cit Inno.de cauſa,poſ.paſtoralis,in uerbo renunciatū, & ibi
dixi, unde ex prædictis puto ꝙ hic cōſulitur dignitati ad eui
tandum pręiudicium,facti reſpectu futuri, prout dixi.ſ̄.q.4.

S V M M A R I V M.

1 *Is ad quem ſpectat collatio dignitatis ſeipſum inſtituere non poteſt.*
2 *Collatio beneficiorum poteſt ſpectare ad inferiorem epiſcopo.*
3 *Argumentum a ſufficienti partium enumeratione in iure eſt ualidum.*
4 *Perſonarum duarum vices quis tenere poteſt.*
5 *Conferre habens ſi hanc poteſtatem alteri tradidit an poſſit ab eo inſtitui.*
6 *Procurator uel compromiſſarius ſi elegit eum qui eum deputauit, nō valet electio.*
7 *Conferrens iure ſuo conferre poteſt donatori.*
8 *Electio ſi pertinet tantum ad duos,an unus poſſit eligere alterum.*

1 Cum ad noſtrum. †Is ad quē ſpectat collatio
dignitatis ſeipſū nō pōt i-
ſtituere primo ponit dictū.Scđo rō.ibi,qa cū abbas ſecularis,
ſic.ſ̄.đ renū.ex trāſmiſſa.Inn.ꝓ hoc facit qđ dicit.ī.ibi, p̄ben
darū cuſtodiā,ſorte đ cuſtode fact⁹ ē abbas, qđ peccatū i ite
gra.Gcf.& Vin.a ſeipſo, nec diceret hæc poſſeſſio colorata:
ita ꝙ ī ſ ediat i ꝑetratione,đ quo.ī.u.j.cū noſtris.Ho.pſonarū
alias

Digitized by Google

... cum inter R.
3 Tertio no. † argumentum a a ſufficiẽti partium enumeratio
a ne: ſic.n.hic arguit, ꝙ aut ſibi ipſe abbas ꝯtulit, aut alius, & nul lo modo hoc eſſe pōt, &c. vt in tex. pro hoc ff. qui ſunt ſui, vel alie iui. patre. ſ. de poſt. bonæ, 2. Et de hoc multas ꝯcordantias ponit Io. An. in regula ſine culpa. lib. 6. in ſecunda quæſtione principali. ad hoc de præſcrip. ſi diligenti, ubi dico notabili. 4.
b Oppo. ꝙ non ſit neceſſaria diſtinctio b inter dantem, & reci-
4 pientem, de adop. ſi conſul. Nam † etiam quis tenere poteſt. vicem eligentis, & confirmantis, de ele. cum inter canonicos gl. nō ſoluit, dic, vt dixi de ele. cum in iure, & de hoc, ff. de fili. ſer. l. 2. per Bar. Et in hac gl. ibi l. i. hr̄ regula, ꝙ tutor nō poteſt authorizare in rem ſuam, ibi §. prætor, vel eſt lex, de hac dico de ele. cum in iure contrario, 8. & in 4. lec. ibi, nemo ex his. de har & ſeq. & de l. ſi conſul. dico de proba. ex literis. ꝯrio. 7. ibi, ſingula. dic ut ibi in prima gl. & de proba. ex literis, in gloſ. 2. ibi, l. vlti. quæ ſic iacet. prætor neque tutorem, neque ſpālem iudicem ipſe ſe dare poteſt, dic, vt ibi in prima gl. & ſ. de pro
5 ba. ex literis, in gl. 2. Quæro ſi habens † conferre tradidit alteri hanc ptātem, an poſſit ab eo inſtitui. Gl. arguit pro, & contra, in ea, ibi, pupillus, ſi tutor per interpoſitam perſonam vel filium, vel alium qui ſit in eius ptāte, emit rem pupilli, idem eſt ac ſi ipſe emiſſet, ibi, milites, 2. milites in ꝓuincia qua militant, non emunt agros, etiam nomine alieno, ibi l. 2. §. 1. de hoc dico de pur. c. quotiens, §. 1. notabili. 1. de multa, in fi. facit, qa in eadem eccleſia nō pōt qs habere duas dignitates, cū nec poſſit ſ diuerſis, vt ibi, & ibi eps, dic vt ibi. & hæc ſunt ſpālia ꝯ regulam qua dr̄, ꝙ poſſum per alium, & ꝑ me. 95. diſt. illud, & econuerſo. J. de reg. iur. pōt quis, lib. 6. vbi de hoc, Et ꝑ hoc in qōne dic, ꝙ non valebit inſtitutio. ibi Ariſto. in fi. per primum creditorem habet poſterior ius diſtrahēdi, quod ex
6 ex ſui perſona non habet. Secundo quæro, ſi procurator † vel compromiſſarius elegit eum q eum deputauit, dixit Boari. caſum dubium. Io. An. dicit nō dubium: qa nō valebit ꝑ ꝑdicta, qđ dicit Io. Ca. verum ēt ſi dediſſet ptātem illa vice animo donādi, iuxta ea q̄ notantur de ele. in cauſis. vbi dico in ver. qa vero q. 1. & hoc ꝑ rōnem. de qua in ſeq. qōne. ſ. ex quo ius no eſt tráſlatū ex toto, vr̄ facere, vn̄ ſicut ipſe non poſſet ſe ligere: ita
7 nec cōmiſſarius. Tertio q̄ro, ſi ius † ꝯferēdi in totum tranſlatū eſt in alium: ita, ꝙ ꝯfert iure ſuo, dic, ꝙ tunc poterit ꝯferre donatori, cum eius nomine nō faciat, de ꝑbē. dilectus, 3. de iure pa. c. vno, li. 6. de ele. ne pro defectu, & ꝙ no. de iure pa. ex inſinuatione, & c. ſeq. & c ꝑ nřas, qđ tenet Ioan. an. dicēs idē de
8 iure eligēdi hoc modo tráſlato. Quarto † q̄ro, ſi ad duos tm̄ pertinet electio, & alter eligit alterū. Bona. dicit, ꝙ nō valeat electio, cum non ſit facta a maiori parte capituli, quod procedit ſecundum Io. And. qn̄ habent eligere, vt corpus, vel ut collegium, ſed ſi præſentant vt ſinguli, ſecus: per no. in d. ca. ꝑ noſtras, & eo. ti. ca. 3. cōſueuit hoc caſu fieri compromiſſum in tertium, & de hoc in regula in toto, in quæſtione, lib. 6. & per Pau. de ele. clemen. ne Romani, & dic, etiam in duobus valet electio, ſi alter eligit alterum qui neminem elegit, & ſic tacite manſit ius eligendi in ſolum eligētē, ſic intelligo qđ no. in d. regula in toto, li. 6. vbi hoc tenet Io. An. qđ ēt dico de ele. cū in iure, q. 6. modus vero tutior eſt renūciare voci ſuę, & tunc ſocius habet totū ſ ius capituli, & poteſt eum eligere.

ADDITIONES.

a Argumentum. Adde cap cum venerabilis, de exceptio. l. filius. in §. filius. de lega. 1
b ...ceſſaria diſtinctio. Adde c. collatione. de appel. lib. 6.

De conceßione præbendarum. *Rub.*

Dictum eſt de præbendis, & de inſtitutionibus præbendarū & eccleſiarum: ſed qa eccleſiæ, vel præbendæ ꝯferuntur interdum, vel promittuntur antequam vacēt: ideo &c. de materia 7. q. 1. factus, & c. ſeq. & c. non ſatem, & c. eum qui. 3. q. 2. audiuimus, repetitur in texto, & clemen.

SVMMARIVM

...entia in matrimonio ſpirituali tranſit in rem iudicatam.
...iores inſt... quomodo recuperabunt poſſeſſionem.

matrimonium c. 2. & c. ex tuarum. Vin. pro hoc facit, quod no. J. de dona. cōſultationibus. Op. ꝙ iſti inſtituti ſunt acrius puniendi, ſcilicet per depoſitionem, 2, q. 1. in primis, gl. 2. ſtat contrario, & dic, ꝙ etiam ſunt infames, 3. q. 2. audiuimus, 6. q. 1. infames. Secundo opp. ad hoc, quia potuerunt ignorare, & ſic excuſantur, ff. depoſiti, ſi quis inficiatus, vbi dicitur, ꝙ nō tenetur de dolo depoſitarius qui inficiatur negans petentem procuratorem, vel hæredem depoſitarij, quia ignorat. Glo. eadem dicit intelligendum de non ignorantibus. Et in ea ibi remoto, iniuſte, vel de facto pro hoc ſoluitur ꝯrium ſequēs, Tertio oppo. ad idem, 7. q. 1. eos, vbi tenet ſubſtitutio in locum viuentis, Glo. vlti. ſoluit, ꝙ qn̄ quis ſubſtituit depoſito procedit contrarium, & ſic vr̄ intellexiſſe. c. illud in depoſito. Io. An. melius diceret, non depoſito, ſed forte Ioan. An. loquitur de c. eos, & non de iſto c. & de hoc in d. c. eos, & de exceſ. præla. tāta: Quæro, vt quærit gl. 2. Sol. vt in ea, ibi, quadraginta annos, de hoc nō curandum, ſed Gof. dixit, ꝙ poſt 40. annos non tenebitur renunciare, primum verius, ibi, dicunt, ſed nō facimus. Math. 2 3. 1. q. 1. omnia, ibi, non credo, de hoc, J. de cēſi, cum olim. Et no. gl. in fi. quæ eſt ſingularis ad probandum,
1 ꝙ † ſnīa in matrimonio ſpāli tranſit in rem iudi quod procedit ſecūdum Gof. cum lata fuit nō ꝯ ius cōe: nec alias eſt nulla, qa non lata ꝑ falſos teſtes, vel inſtrumēta: nec venalis, ēt ſi lata ſit ꝯ ius litigatoris, de re iudi. cum inter, tunc tn̄ ſecundum Hoſti. ſi fuiſſet ſubſtitutus fraudis cōſcius, tenet̄ in foro animæ renunciare. Secundo quæro ſi duo contendunt de beneficio, & adiudicatur ſecundo cui vere non debebatur, dicit Hoſti. ꝙ ille pe hoc certificatus non poterit tenere bñficium, quamquam aduerſarius non appellauerit: qa inſtitutio fuit vitioſa, & ſpectamus initium, de ele. dudum, 1. & aduerſarius non potuit per ſuam taciturnitatem dare titulum in beneficio, facit, quod dixi de præbendis, dilecto, q. 2. hoc vr̄ procedere in foro pęnitentiali, ſed in iudiciali vr̄ ſtandum rei iudicatę, per id qđ dixi in proxima quæſtione, & per hoc quod dixi
2 de reſcriptis, audientiam in q. 1. † Tertio quæro, quomodo priores inſtitutio recuperabunt poſſeſſionem beneficiorum Sol. vt no. de arbi. ex parte.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia non vacantia concedi, vel promitti non debent.*
2 *Mortem proximi quis deſiderare non debet.*
3 *Pactum de futura ſucceſſione non tenet, & nu. 5.*
4 *Pactum de futura ſucceſſione an valeat de conſenſu eius cuius eſt hæreditas.*
6 *Obligatio an poſſit oriri ex promiſſione facta de beneficio non vacante.*
7 *Beneficium an poſſit alteri promitti de conſenſu beneficiati.*
8 *Beneficium electi an conferri poſſit ipſo conſentiente.*
9 *Beneficia vacantia an poſſint promitti.*

1 Nulla † Beneficia non vacantia concedi, vel promitti non debent, primo prohibet, ſecundo cauſam reddit, ibi: ne deſiderare. Tertio fortificat, ibi, cum enim. No. ꝙ nulla miniſteria eccleſiaſtica &c. ut in tex. & nota vniuerſalem negatiuam, & dic miniſteria, vt exponit glo. 1. Et in ea in fin. ſup. de elect. in cunctis, §. inferiora, uel dic miniſteria. puta archidiaconatus, præcentoriæ, ſacriſta, & ſimilia de ele: cum in cunctis, §. inferiora, & quod dicit in tex. beneficia. dic. vt præbendæ, parochiales eccleſiæ, & ſimilia, & in dicto verſi. beneficia, repete eccleſiaſtica, ad hoc, eſt, quod nota. de cleri. coniuga. Ioannes, in fin. de pęnis, ad aures. Secūdo no. ꝙ prædicta non debent etiam promitti, & hoc per quæcunque verba. de hoc dic, ut infra eod. cap. 2. lib. 6. Et dicuntur promitti, etiam ſi ipſarum collatio vel præſentatio ponitur in mani-
2 bus alienis, quod dic ut infra cap. conſtitutus, & c. fi. † Tertio no. ꝙ quis non debet deſiderare mortem proximi. J. eo. ne ca
a ptandæ. li. 6. nam proximum diligere debet aut ſeipſum. Math. 22. Luce. 9. ſup. de ſacra unctio. cap. uno, uer. caput, & expone ut ibi, & de hoc de celebr. miſſ. cap. 2. in fin. & hic large dicitur proximus, interdum ſtricte, ad hoc quod no. de uerbo. ſigni.

ADDITIO.

a Proximum diligere debet. Adde ca. ſi non licet. 13. q. 5.

Digitized by Google

quam vacant,de reſti.ſpo.cum veniſſet.de dona. conſultatio
nibus,de te.ec.non alie.cle.ſi vna.Solu.ſecūdum Inn.nō pñt
tribui,vt in eis det alicui quaſi poſſeſſorio iure,& dic,ꝙ non
debent tribui in titulum,ſecus ſi iure proprietatis,vt in ꝯrijs.
4 Secundo op.ꝙ pactum† futuræ ſucceſſionis valeat de conſen
ſu eius cuius eſt hæreditas,C.de pac.l.vlti.Glo.3.ſtat ꝯrio,nec
hic ꝯtrium dicitur:in eo tamen,ꝙ gl.allegat illam l.vlti. dicit
Hoſt.quod hic in tex.potius loquitur de legibus digeſtorum
ff.de acqui.hære.hæreditatem,de dona.quidam,§.1.de verb.
obli.ſtipulatio hoc modo.vbi dr̄,ꝙ ſtipulatio hoc modo cō
cepta,ſi hæredem me non feceris,tantum dare ſpondes,inuti
lis eſt,quia ꝯ bonos mores, nam imperatores non fuerunt
gentiles,vel ſecundum eum hic loquitur de legibus abroga-
tis,ſed ꝑcedens vr̄ uerior, intelligendo de imperatoribus qui
leges codicis ꝯdiderunt,nā de anterioribus ꝯſtat,ꝙ multi fue
runt gentiles. Tertio opp.ad idem,ff.de pro ſoc.l.3.§. de illo.
So.qñq; paciſcunt̄ aliq in genere:ut ſi qua hæreditas obuene
rit,ſit cōis,& ualet,ut in gl.qñq; de hæreditate certæ perſonę
& nō ualet,ut hic,& aufertur ut indignis,& applicatur fiſco
ff.de dona.qdam,& l.ſeq.Phi.ꝑ hoc dicunt qdam,ꝙ ualet ꝓ-
miſſio bñficij uacaturi facta in genere,qđ non eſt uerū ȷ.c.ꝯ-
ſtitutus,Gof.qa hic ſubeſt alia rō de qua in d.c.Gñaliter autē
5 cū quęrit,an ualeat pactum †de ſucceſſione,dic,ꝙ aut fit ex
iure ſucceſſionis ꝯſeruando,& ualet,inſt.de legi.agna.ſucceſ.
§.1.aut de iure ſucceſſionis amittendo,& ualet ſi eſt admix-
tum cum delicto,ff.ſi qs a parēte fuerit manumiſſus,l.1. §. ſi
qs parens,ſecundum unam ſolutionem,ſecundum q̄ excludi
tur ibi pater ab hēditate filij, qa deliqt recipiēdo; ꝑmiū emā-
cipationis:alias non ualet.C.de colla.pactum,ubi de hoc,niſi
firmet iuramēto de pac.c.2.li.6.aut de iure ſucceſſionis acqrē
do,& nō ualet,ut hic,& in iuribus ad hoc,ſ̄ alleg.aut de iure
ſucceſſionis ſi acqrit certo modo diuidendo:& ſi eſt incerti
hominis,ualet,d.l.3.§.de illo.Si aūt certi,ualet,ſi ꝯſenſus eius
de cuius hæreditate agitur interuenerit,d.l.fi.alias regulariter
nō In quo tñ ultimo diſtinguit Bar in d.l.ſtipulatio hoc mo
6 do concepta,dic ut ibi,& per Bal.C.de pact.l.fi.† Quæro ſi ꝓ-
mittuntur beneficia non uacantia,an ſurgat obligatio,gl.2.di
cit ꝙ non. Opp.ad hoc ut opponit eadē gl.ibi,argumentum,
ꝯ. Sol.ut in ca.& dicit Hoſt.ꝙ licet hæc ſit ſufficiens rñſio ad
id quod hic dicitur di promiſſione , non eſt ſufficiens ad id
quod dicitur de collatione propter uerbum, tribuant, quod
eſt in litera hic.dic,ꝙ ſenſus gloſſ.eſt,ꝙ in c.relatum, nō fuit
promiſſio,ſed receptio. Sed tunc obſtat, quia tunc receptio
facta fuit ad non uacans,dic ut ibi,& dicit Hoſt.ꝙ ideo ualuit
quia ibi nō erat certus numerus,& ſic potuerunt illum reci-
pere,ad quem recipiendum non coercentur inuiti.ſ̄.ti.1. au-
ctoritate.Si autē eſſet certus numerus ſine clauſula,ꝙ ſi quic
quam &c.tūc ꝑ receptionem numerus fuit deſtructus, & ſic
adhuc fuit creatus nouus canonicus,de præben.pro illorum,
& in hac gl.2.ibi,ex tenore,qđ dic ut ȷ.c.2.li.6.Opp.ad idem
de offi.dele.ex parte.de reſcrip.eam te. Sol.illud fit authorita-
te Papæ,cuius poteſtas iure non ligatur,ȷ.ca.propoſuit.Opp.
ad idem ȷ.cap.accedens, & c.cum ſuper.Solu.ut ibi. Secūdo
7 quæro,an de conſenſu beneficiari † poſſit eius beneficium
alteri promitti.Glo.3.dicit,ꝙ non. Oppo.ad hoc de eo, quod
dicit ead.glo.in eo,ꝙ dicit poſſe paciſci de hæreditate uiuen
tis ſi conſentit.Solu colligitur ex gloſſ.quia beneficiatus nō
poteſt alteri concedere beneficium , ſed paterfamilias bene
poteſt concedere ſuam hæreditatem.ratio diuerſitatis, quia
beneficiatus eſt procurator,ſed paterfamilias eſt dominus,&
in hac gloſſ ibi,primo titulo,melius tertio, ibi §. ſi uero ar-
chiepiſcopus,alias,cap.& melius,ubi ſi prælatus dat feudum
quod alter detinet poſt obitum primi, & prælatus moritur
ante uaſallum, ſucceſſor non tenetur habere ratam talem
conceſſionem,niſi inueſtitus fuerit miſſus in poſſeſſionem
de conſenſu primi uaſalli. Oppo.ad idem de eo, quod no.ȷ.
c.poſt electionem,in prima glo.quæ dicit,poſſe conferri be-
8 neficium †electi ipſo conſentiētē.Sol.in collatione de qua lo
quitur illa gl.aut in promiſſione de qua loqtur iſta: tenet.n.
collatio ēt ſi nō expreſſe,ſed tacite conſentit beneficiatus: ut
qa ꝑſente eo,& tacēte ꝯfertur ſuū beneficiū,ita no. Arch.54.

ꝓhibendo de non uacantibus permittit de vacantibus , de ꝑ-
ſum.nōne. quod tenet Ioan. And. dicit tamen ꝙ promiſſio
non afficit beneficium,intantum ꝙ non teneat collatio alte-
ri facta,ad inſtar ſponſaliorum de futuro , quæ non annullat
matrimonium cum altera contractum. ȷ.de ſpō.ſicut,& c.ſi
inter, & votum ſimplex non dirimit ſecundum ſolenne. de
regula.qui poſt votum,lib.6.facit a contrario de præben.ſi ti-
bi abſenti,lib. 6. Quarto quæro,an ex vi promiſſionis ad ali-
quid poterit agi & ad quid,dic ut no.inf.eo. c.2.li.6.

ADDITIO.

a *Proximus dicitur* Adde c. proximi , de peni.di.j.Sanctus Thom.ſenten.di-
ſtin.18.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia infra ſex menſes conferri debent.*
2 *Beneficia uacantia non debent diu manere in ſuſpenſo.*
3 *Beneficia perſonis habilibus conferri debent.*
4 *Capitulum ſupplet negligentiam Epiſcopi.*
5 *Tempus ſex menſium an currat a die vacationis.*
6 *Canonici an eligere poſſint elapſo ſemeſtre.*
7 *Ordinare an poſſit ad beneficium ſine licentia ſuperioris is ad quē fa-
cta eſt deuolutio.*
8 *Metropolitani negligentiam quis ſupplebit.*
9 *Præſentatio non eſt pars ſubſtantifica inſtitutionis.*

1 §.Cum uero. †Beneficia vacantia concedi debēt
infra ſex menſes, quibus elapſis de
ēpo ad capl̄m,& econuerſo, & demū ad ꝓximū ſuperiorem
collatio deuoluit̄,primo ſtatuit tp̄s. Scđo punit negligētiam
primi gradus,ibi,ſi aūt,tertio ſecundi, ibi, vel ſi. Not.ꝙ bñfi-
2 cia †uacantia non debēt diu manere in ſuſpēſo , & ad hoc vt
ſit locus huic concilio,intellige ꝙ uacant de iure & de facto,
vel ſaltē de iure:ita ꝙ ꝓbabiliter hoc conſtet.ſi eñ vacarēt de
iure,& non de facto,& poſſit ſubeſſe aliqua ꝓbabilis ignorā-
tia:vt qa poſſeſſor hēt colorē,tūc tp̄s non curret collatori,ar.
ȷ.cū noſtris,cū currat a die ſciētię ȷ q. 2. & q̄uū ad id ꝙ dicit,
diu,ꝑ hoc ē qa in talib' mora ē periculoſa,de elec.ne ꝓ defe-
ctu,& qđ dicit hic diu,dic vltra ſemeſtre,de hoc de fideiuſ.c.
fin.& an hoc tp̄s arctet executores,no.de ꝑbē.cle.ſi đ benefi-
3 cio.in glo.ſed nunqđ. †Scđo no.ibi,ꝑſonis q̄ digne,ꝙ bñficia
debēt conferri ꝑſonis habilibus , ſ̄.de ꝑbē.ſup,& ſ̄.ti.j.c.2.Et
dr̄ perſona rōnabilis creatura, & quo ad hoc intelligit̄ de ma
ſculo,qa fęmina nō ē capax,de maio.& obe.dilecta.quod nō
aduertit quidā ēps Brixieñ. q cōtulit eccleſiā vacātē filio cu-
iuſdā nondum nato ſiue foret maſculus ſiue fęmina. Tertio
no.ꝙ ī unū recidit ius capituli,ſcilicet ī ēpm. Hoſt.de quo.ſ̄.
de poſtula.gratū,ſed nō colligit̄,ſed colligit̄ ꝙ ius capl̄i deuo
4 luit̄ ad ſuperiorē. Quarto no.ꝙ† capitulū ſupplet negligētiā
ēpi,de hoc in gl.pe.& in ca in fi.59.diſt.volum'. Quinto no.
ꝙ collatio dēt fieri cū cōſilio religioſorū virorū,quod dicit
ī gl.vlti. Op.ꝙ non debeat deuolui collatio de ēpo ad capitu-
lū,ȷ.c.qa diuerſitatē.Sol.aut negligit, & deuoluit , vt hic,aut
eſt alias impotēs de iure vel facto,ēt ex culpa ſua,& tunc ſec'
vt in ꝯrio,ſm̄ Inno. Quæro an quod hic dr̄,locum habeat in
principalibus bñficijs eccleſiæ,vr̄ ꝙ non per illa uerba,in ali-
qua eccleſia, pro hoc eſt quod no.de præben.cle. j. in glo.de
iſto dic ꝯ referēdo hunc §.ad principiū capituli,& quia hic ñ
loquimur in materia impetrationis,quæ reſtringit̄,de ꝑben.
5 q̄uis,j.li.6.Secūdo q̄ro,an †tp̄s ſex mēſiū currat a die uacatio-
nis,vel ſcientiæ. Glo.dicit ꝙ a die ſcientiæ. Et in ea ibi annus,
qui datur in quadruplum ad reperendum qđ datum eſt ca-
lūniæ cauſa ob negociū faciendū: vel nō currit ei,contra quē
datū fuit,ex quo cognouit,ibi.l.2.centum dies qui dantur ad
bonorū poſſeſſionē ad poſſeſſionē petēdā ſunt utiles,& cur-
rūt ex quo quis ſciuit,ibi.l.1.regula eū qui certus,lib.6.Hugu
tio uero dixit,ꝙ a tp̄e monitionis,pro hoc,ȷ. c. quia diuerſi-
tatē.16.q.3.placuit.2.44.diſt.ꝑꝑ 100.diſt.qm̄ , de ſup.neglig.
c.1.ff.de adulte.denunciaſſe. Et denūciatio fit ei qui libertatē
debet,licet ſciat.ff.de fideicō.liber.cū uero.§.ſubuentū , & ꝑ-
miſſa monitione natus ex ancilla fit liber ipſo iure,ſe non ꝑ-
miſſa monitione naſcitur liberādus , ff.de fideicō.libe.l.ſi qs
rogatus,& l.ſi prægnās:primū verius,qa tp̄s ſtatutum hic pro
homine interpellat , inſ. de locat. potuit. Tertio quæro, an
ſemeſtre

Digitized by Google

[illegible]
tis,ꝙ in odium negligentium,& ſubſidium eccleſiarum hoc ſtatutum erat,nõ eſſe aũt ſubſidium ſi nõ poſſent eligere volentes purgare morã,gl.tenet ꝯtrium,& verius. Ad ꝙ op.vt in gl.argumentum ꝯ,& qa gl.nõ ſoluit,dic,vt no.in regula mora.li.6.& in hac gl.ibi,& ſi poſt tres,de hoc de re iudi.cũ Bertoldus,in gl.5.ibi,celius,dico de ſagitta.c.vno in gl.pe.Quin-
7 to † quæro,an is ad quem facta,eſt deuolutio,ordinare poſſit beneficium ſine licentia ſuperioris,gl.dicit,ꝙ ſic,& fuit opi. Hug.Quidam autem dixerũt,ꝙ maiores ſua authoritate hoc poterant,minores authoritate ſuperioris,primum verius.vnde,dic,ꝙ ordinabit etiam ſine requiſitione Papæ.Op.ad hoc 100.diſt.c.1.Solu.ibi ſpeciale,vt ibi no.in gloſſ.antepe.Sexto quæro an ſemeſtre arctet etiam executores,dic vt no.de præben.cle.ſi de beneficio, in glo.ſed nunquid. Septimo quæro, quid vult litera ibi:ſi omnes neglexerunt,dic omnes ideſt capitulum,& epiſcopus,vel ſimul:vt quia communiter ad eos ſpectabat,vel ſucceſſiue,quod dic,vt ꝯ.eo.poſtulaſtis.Octauo
8 † quæro, quis ſupplebit negligentiam metropolitani,dicit Boati.ꝙ ſuperior proximus:& ſic deinceps vſque ad Papam, Papæ vero negligentiam nemo ſupplebit niſi in caſu,de præbẽ.ſtatutum,lib.6.Nono quæro,ſi beneficium collatum fuit non idoneo in ætate,an fiet deuolutio,ac ſi collatum non eſſet,dic,ꝙ non,niſi inſtitutus fuerit infans,de hoc ꝯ.c.cum noſtris.Decimo quæro,ſi ad plebanum ſpectat inſtitutio in aliqua capella ſui plebanatus ad præſentationem patroni, an patrono negligente præſentare fiet deuolutio ad plebanum:ita quod poſſit libere conferre,videtur,ꝙ nõ:nã eps de iure cõi habet inſtituere in tota dioceſi,quod dixi ſ̃.de elect.cum eccleſia,non eſt ergo præiudicatum epõ niſi eo caſu quo pſentat,& ſic ipſo patrono priuato præſentatione per negligentiam de iurepa.c.3.cum propter,& c.ſi vero,nõ debet hoc caſu iuri epi præiudicari.In ꝯtrium hæc litera facit,& eſt ad idẽ quod no.de ſup.neg.præla.cle.vna.in glo.ſuper verbo diſpoſitionem,quæ dicit.ꝙ ſi aliquod beneficium tm̃ ſpectet ad præſentationem religioſorum, & ipſi ſint negligentes, fit deuolutio ad inſtituentem : ſiue ſit dioceſanus,ſiue alius, & ſic tenet pro plebano,& de hac qõne late dixi in eadẽ cle.in prin. q.6.& per illam gl. & per alias rõnes quas ibi feci,puto partẽ
9 plebani veriorem,qa præſentatio † non eſt pars ſubſtantifica inſtitutionis,ſed eſt tm̃ quædam ſeruitus bñficij,qa debet fieri inſtitutio ad præſentationẽ patroni:alias ipſo agẽte de cõtẽptu inſtitutio nõ tenet,16.q.7.decernimus,cum duobus,c.ſed ſi ſcit,& nõ ꝯdicit,tenet,vt no.Hoſt.in ſumma de iurepa. ad finẽ,& dico,ꝯ.de iurepa.per noſtras,ſufficit ergo, ꝙ patronus nõ poteſt ꝯdicere in caſu noſtro,quod latius proſequere vt dixi in d.cle. vbi reſpondi rationibus contrarijs.

SVMMARIVM

1 Beneficia vacantia conferuntur non obſtante appellatione illorum quibus promiſſa fuerant prius quam vacent.
2 Receptiones ad beneficia non vacantia tenent.

1 **Relatum.** Beneficia vacantia conferũtur non obſtãte appellatione illorũ quib.pmiſſa fuerãt prius q̃ vacẽt. Et fuit in prima cõpillatione,de appella.primo ponit decisa ꝯſultatio,ſcđo rñſio ibi:ꝯſultationi. Innitunt ſe p id iuuare volẽtes:qa prius eis fuit pmiſſum,ſecus ſi aliã iuſtã cãm pponerẽt.Hoſt.de hoc ꝯ.q.2.Quæro in eo,ꝙ dicit p
2 miſſiones † de nõ vacãtibus nõ tenere,qđ de receptionibus, Sol.vt no.ſ̃.de pben.relatũ,ꝯ.c.cum ſup Et vr̃ hic Inn. velle, ꝙ ſi ſunt recepti,audiũtur,quod eſt verum,qa licet nõ tenuerit pmiſſio,tñ tenet receptio,creatur.n.nouum ius,ſ̃.de pbẽ. dilecto.Scđo q̃ro,quare non valet appellatio de qua hic, dic, vt in gl.vlt.vel ſecundum Gof.nõ valet,quia nõ poteſt appellatio impedire ne id fiat,quod edicto perpetuo fieri iubetur, ff.de ap.recipi,l.vlti.2.q.6.§. diffinitiua. Op. ad hoc,& ad textum,ꝙ appellatio debeat admitti,de his quæ fi.a ma.par.cap. c.1.de elect.cap.1.lib.6.Solu.hic fuit appellatum ex cauſa de iure improbata:vt patet in tex.ſecus ſi ex cauſa rationabili.vt in contrarijs.

SVMMARIVM.

[P]rabenda canonicalis quandoque ſpectat ad collationem capituli.
[E]xecutor an poſſit inueſtire.
[P]oſſeſſio an detur per inueſtituram.

[illegible]
10 Electus in canonicum an habeat ius adminiſtrandi ante quam ſibi aſſignetur prabenda.
11 Loci in capitulo,& ſtalli in choro aſſignatio fieri debet per eum ad quem pertinet de iure vel conſuetudine.
12 Aſſignatio ſeu inſtallatio nunquam fit de neceſſitate niſi hoc habeat conſuetudo.
13 Collatio epiſcopi non uocatis canonicis qui debent , & prabendam aſſignare tenet.
14 Exceptiones legitima admittenda ſunt.
15 Executor ad prouidendum an poſſit prouidere de beneficijs tantum de iure vacantibus.
16 Executor non debet exercere iuriſdictionem ſuper perſonas non nominatas in reſcripto.
17 Verbum,exequaris,in reſcriptis quid operetur.
18 Excommunicatio & abſolutio fieri non debet ſine cognitione ſolemni.

Propoſuit. Si ſcribit̃ ei ad quẽ ſpectat collatio, dato executore ad puidẽdũ,afficit pbẽda p pſẽtationẽ literarũ,factã collatori:ita, ꝙ collatio alteri facta nõ tenet,primo ponit factũ ꝯtinẽs gratiam,executoris pceſſum capl̃i ꝯtẽptum,& duplex factũ celeſtini,ſcđo mãdatũ.Inn.cũ pteſtatione,& motiuo eius ibi,licet ꝯtumaces: qa noluerũt parere mãdatis Papæ,& ſuis,ſpectabat,& q̃ pſbyter impetrauerat,volẽs haberi,ſubaudi,& tã caplm q̃ illum cui caplm pbendã ꝯtulerãt in eluſionẽ mãdati ſui,in eo, ꝙ malefecerant puniri,ſm Hoſt.q dicit ſic planã decr.die vt ꝯ.ꝯrio ſcđo.inueſtiuit,ſed,qa adhuc ipſius poſſeſſione gaudere nõ poterat,ſup
1 plicauit Inn.vt ſibi pbendã faceret aſſignari. Pe.† No. ibi veſtrã, ꝙ qñq; pbẽda canonicalis ptinet ad collationes capl̃i,& dicit Hoſt.ꝙ de ꝯſuetudine huius eccleſiæ eps duas pbendas ꝯfert,caplm tertiã,& illa eſt ſacerdotalis,& hoc facit ad id qđ dico de teſti.dilecto.ſ.qđ qñq; onus ſacerdotij eſt annexũ numero vacationis.Scđo no.ꝙ executor ad puidendũ ante dẽt puidere q̃ punire canonicos reſiſtẽtes,& ſic faciunt cauti executores,& hoc ſi forma literæ id patiat̃,ſic.n.fecit decanus q inueſtiuit impetrãtẽ:nec dr̃ ꝙ prius pceſſerit ꝯ ꝯtumaces, quidam tñ puertũt ordinẽ prius excõicãdo, & ſic a qõnibus in-
2 cohãdo, ꝯid ff.de qõnibus l.1.ſm la.† Tertio no.ꝙ executor poteſt inueſtire,qđ dicit Inn.verum qñ in literis dr̃ exequaris,de hoc ꝯ.q.14.& ꝯrio 3.& ꝙ ſic eſſet hic,patet ex eo,quod hic dr̃ in gl.2.& dic,ꝙ tũc exeqtur caplo negligẽte,& qñ poſ
3 ſit ꝯferre.dic vt ꝯ.c.ſi caplo li.6.† Quarto no.ꝙ p inueſtiturã
a nõ dat̃ poſſeſſio,qđ ſentit gl.in verbo inueſtiuit,in eo,ꝙ dicit p inueſtiturã ꝯferri ius canoniæ.Alibi ſumit̃ aliter inueſtitura,qđ dixi ſ̃.de inſti.authoritate.Sed gl.3.q̃ incipit,ideſt forte aliter ſentit,in eo,ꝙ exponit,inueſtiuit,ideſt aſſignauit,dic,ꝙ imo idẽ vult.ſ.ꝙ inueſtire hic idem importat qđ ꝯferre. Et idẽ ſentit Inn.dicẽs,ꝙ idem eſt aſſignare,& inueſtire,dicit ẽt notandũ,ꝙ p inueſtituram nõ dat̃ poſſeſſio,qđ ẽt ſ̃.dixi,dicit ẽt Inn.ꝙ decanus inueſtituram de vacatura facere nõ potuit.
4 † Quinto no.ꝙ canonici nõ pñt alteri beneficium ꝯferre qñ ſcribit̃ eis p Papã ꝙ alicui ꝯferant dato executore q eis negligẽtibus hoc faciat,vt hic,ſecus ſi eſſet executor ad ꝯpellendũ tm̃,rõnẽ diuerſitatis ponit Inn.qđ dic vt ꝯ.c.ſi caplo li.6.& ꝯ.
5 in tertio ꝯrio. Sexto no.de cl̃a † amoto b quolibet detẽtore,
b q̃ cõiter ponit̃ in reſcriptis bñficialibus,& intelligit̃ de illicito detẽtore,de rerũ pmu.cũ vniuerſorũ.Hoſt.Et ſic ponit̃ in literis,amoto quolibet illicito detẽtore,& qd operet̃,dico,ꝯ. c.cũ noſtris,q.15.& 18.Opp.ꝙ executor hic potuerit inueſtire de vacatura,qa ſic ei mãdatũ fuit p celeſtinũ,ibi Et aſſignatione pbẽdæ.Sol.vt in gl.1.Et in ea in fine,ad hoc de reſcrip. ꝯſtitutus,& c.ti.tibi quæ li.6.refert Inn.quoſdã dicere,ꝙ aſſignat̃ pbenda vacatura,ſic.ſ.datur ſtatim quaſi poſſeſſio iuris pbẽdæ,ſed verius eſt,qđ dicit gl.& idẽ tenet Inn.ut ſ̃.notabili 4.non.n.poſſet dari quaſi poſſeſſio iuris pbẽdæ non vacantis, ſupra, cap.2.Secundo oppo.ut opponit gloſſ.in uerbo de uacaturis.

ADDITIONES.

a Per inueſtituram. Adde gl.in c.1.de conſue.Inn.in c.in literis.de reſti. ſpol. Dy.in regu.1.de regu.iur.lib.6.Bar.in l.1.C.de dona.Bal.in rub.de contrahe.emp.Paul.de Caſt.coſ.156.
b De clauſula amoto.Adde Ioan.And.in c.cum olim de priuil.doct. in c.cum vniuerſorum.de rerum permu.

vacante. Et idem tenet Inno. dicens ſuper verbo canonum,
quod hoc eſt,ſ.ꝙ non tenet inſtitutio de vacatura qñ non ſit
authoritate Papę:ſed hic authoritate Papę, & ſtatī dicit ſibi
hoc non placere:& ꝙ executor vere male proceſſit: quod ēt
dixi,ſ̄.in 3.notabili,ſed quia per hoc non ſatisfit verbis literæ
dic,quod Celeſtinus ratum habuit factum executoris, non
in forma,ſed in effectu:quia inueſtiuit de vacante, Inn. vero
autor huius,c.approbat factum Celeſtini,reprobato facto exe
cutoris,attenta forma,quia inueſtiuerat de vacatura. Tertio
oppo.ꝙ valuerit collatio facta per capitulum,ſ̄.de præben. di
lectus,2.Gloſſ.in verbo de vacaturis,ſtat contrario,dicens, ꝙ
Celeſtinus proceſſit ex plenitudine poteſtatis,dic, ꝙ imo de
iure,quia ꝑ præſentationem literarum factam capitulo fuit
affecta præbenda,ex quo datus erat executor ad prouidendū,
J.ſi capitulo,lib.6.& de hoc ſ̄.in 3.notabili. Quarto oppo. ꝙ
6 Papa † non poſſit mandare prouideri de vacatura propter vo
tum captandæ mortis,ſ̄.eo.cā.2.Solu.Gof.ꝙ poteſt, quia eſt
ſupra ius,vt hic,& C.de legibus,digna.vel non eſt tale votum
cauſaliter ſed occaſionaliter,paſſet enim eſſe promiſſio ſine
hac ſpe vel voto:vt ſi quis malit carere præbenda quam uide
re mortem proximi,vel dic,ꝙ hic nec tribuitur ius vacaturę:
nec permittitur:ſed ſolum datur modus per quem poſſit im
petranti conferri præbenda cum vacabit:nec pro hoc acqui-
rit ius impetrans contra concedentem,poſſet enim Papa cū
vacabit alteri confetre.de præbend.dudum libro. 6. Item, &
antequam vacat dare ius alteri pinguius quam illi. J.authori-
tate.lib.6.concilium autem ſupra eo.c.2.ſolum prohibet tri-
bui,vel promitti beneficium vacaturnm,de hoc etiam dico
in d.c.2.in prin.notabili.4. Quinto oppo.ꝙ ratio Papæ non ſit
ad propoſitum,cum dicit ſe poſſe ſupra ius diſpenſare, hic
enim non diſpenſauit,glo.pro nihilo,ſtat cōtrario dicens, ꝙ
voluit oſtendere,quod licet Papa poſſit ſupra ius:tamen de-
bet procedere ſecundum ius,l.digna.C.de legibus.Sexto op-
po.ꝙ non poſſit ſupra ius,24.q.1.memor.Sol.ut in glo.nam
contra,quæ enumerat caſus in quibus non diſpenſat, & dic,
ꝙ poteſt ſupra ius poſitiuum,vt hic,non diuinum,vt in con-
7 trario.† Hoſt.dicit quod Papa ſuiipſins tantum habet pote-
ſtatem: ita, ꝙ quicquid agat vel dicat accuſari non poteſt ab
* homine,niſi de hæreſi.* 40.diſt.ſi Papa,poteſt tamen mone
ri clā ſi mortaliter peccat in ſecreto,& palā ſi palā peccat,nā
ſubiacet euangelio de monitione loquenti,2.q.1 ſi peccaue-
rit,de iudi.nouit,tamen in eo quod ibi dicitur,dic eccleſiæ,
non ſubiacet niſi in hæreſi,ideo ſi eſt impenitens dicendum
* eſt eccleſiæ, ideſt, deum orando, ꝙ ſibi inſpiret, & eccleſiæ
triumphanti,* vt oret pro ipſo, ſed non poterit a quoquam
iudicari,etiam ſi imperator,& totus clerus,& totus populus
conueniant,caueat, ꝙ anima ſua in manibus ſuis,eſt, & ſibi
iudicium terribilius imminet,& intolerabilior cruciatus 6.
q.3.nemo,& c.aliorum. Sed videtur,ꝙ quādo perſiſteret im
pœnitens poſſit haberi pro male ſentiēte in fide.de pœnis, gra
ue,pro hoc facit,quod no.glo.in d.c.ſi Papa, in ſubditis autē
dicit Hoſti.ꝙ habet tantum poteſtatem,ꝙ eius præcepto, eſt
obediendum etiam ſi dubium ſit an ſit mortale,dummodo
vinci poſſit conſcientia. Si autem de eſt,recognoſci debet Pa
pa celeſtis,11.q.3.Iulianus,& etiam triumphans,quæ non fal
lit &c.tunc etiā potius ex communi ſuſtinenda eſt.de ſymo.
per tuas,etiam ſi erronea ſit niſi poſſit deponi,vt ibi. Vin.di-
cit quod diſpenſare poteſt in omnibus quę nō ſunt contra fi-
dem. Hoſtien.addit dummodo per hoc non nutriatur mor-
tale euidenter , quod intelligit de mortale procedente ex
lege diuina . ſecus ſi ex poſitiua quam deſtruere po-
a teſt a pro hoc quod no.de tempo.ordi.ad aures,ſed ſi facit ſi-
ne cauſa, & ſi alios exoneret , in aliquibus tamen poteſt ſe
onerare, pro hoc quod no.de uoto magnæ. Cætera dic ut in
gloſſ.& in ea ibi diſpenſare non poteſt,hoc verum cum ſcan
b dalo b : alias non ſolum diſpenſat , ſed etiam immutat ſtatū
eccleſie quo ad aliquid. J.de conſan.non debet. 31. di. cap.j.
68.di.coreſpiſcopi. hoc tamen non contradicit glo.quæ di-
cit,ꝙ contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ non diſpenſat, ibi
in ſi.vbi de hoc, ibi , ſunt quidam , vbi de hoc,ibi de collate-
rali.in linea æquali in qua diſpenſat, ſecus in linea inæquali:

nerſo.§. j. & in eo quod glo. allegat inſti. de offi.iudi.§.ulti.
Hoſtien.allegat in contrarium , ibi dicitur ꝙ id quod adiudi-
catur,ſtatim ſit eius cui adiudicatur in his iudicijs,de quibus
ibi,ergo ſecus in alijs,ar.de præſump.nonne.pro hoc ff. de pi
gno. act. non eſt mirum , de publiciana l.3. & l.quæcunque,
de excep. rei iudi. ſi inter me.imo nec alijs de quibus loqui-
tur. §. vlti. acquiritur dominium,niſi habita ſit poſſeſſio, ut
ibi nota. pro hoc de re iud.cum aliquibus,& l.in fundo,non
facit ad hoc. Hoſtien. dic quod non facit niſi inquantum
dicit quòd re euicta in perſonali , tenetur euicens ad impen-
ſas bona fide factas in ea,& hoc de reſcrip. mandatum, & de.
transla,quanto &c.dic plenius colligēdo ea quæ dicit Io.Cal.
ꝙ aut ſententia lata eſt ſuper perſonalibus in quibus nil cor
porale attingitur,& tunc ſi eſt abſolutoria,petens perdit poſ
ſeſſionem,vt no.Inno.J.c.2.vbi,q.22.& d.c.etiam perdit titu
lum ſeu ius in effectu.per id quod dico,J.ea.diſtinct. Si con-
demnatoria,acquirit dominium,&propria authoritatiengre
di poteſt,ff.de pœnis,in ſeruorum,§.penul.de publiciana.ſunt
& aliæ,& quod ibi no.ſecundum vnā lecturā,ꝑ hoc de cauſa
poſ.cum eccleſia,de appel.paſtoralis,2.reſpōſo,& hic, & hoc
declara per id qđ dico in d.q.22.& procedunt hæc,niſi talis eſ
ſet actio quæ ad hoc non tenderet,vt ſi agitur ex mutuo, vel
depoſito,& ſimilibus,tunc enim ſnīa nihil operatur circa do
minium,ſed tunc ex condemnatoria naſcitur actio in factū,
C.de iureiuran.l.actori,& exabſolutoria exceptio rei iudi.ff.
de condi. inde.Iuliauns,quod etiam dico de ſymo.dilectus,2.
contrario, 3. Aut ſuper iuribus in quibus attingitur aliquid
corporale, vel ſuper corporalibus & tunc,ſi eſt abſolutoria,
dominium nō perditur,ff.deiureiur. ſed, & ſi poſſeſſori, ſed
parit exceptionem rei iudicatæ. ff.deexcept.rei iudi.excep.&
qđ ibi no gl. ſed ſi pronunciaretur pro reo rem eius eſſet, di-
cit Bar.ff.de iuſti.& iure,ex hoc iure.idem.ſ.quod non tranſ-
fertur dominium,ſed inducitur quædam præſumptio domi
nij ex ſnīa,per l.ſed,& ſi poſſeſſori.in prin. Si autem eſt ꝯdem
natoria,tunc ante traditionem poſſeſſionis nō transfetur do-
minium C.de pac.traditionibus,ff.de excep. rei iudi.ſi inter
re,& me.de re iudi.cum aliquibus,facta vero traditione tranſ
fertur in iudicijs cōibus,inſti. de offici. iudi. in fin. niſi agens
primo fuiſſet dñs,tunc enim poſſet amplius fieri dñs, de fide
inſtr.inter,pro hoc,quod no.ff.de reb.eorum,l.2.§.item quæ
ritur. In iudicijs vero non cōibus ſunt opiniones:tñ videtur,
9 quod etiam in eis fiat tranſlatio † dominij ſecuta traditione,
per iura ad hoc ſ̄.inducta,arg.ff.de.publiciana l.3.& l.eum q.
§.ſi petenti.de procur.Pomponius,§.ſed,& his, contrarium
tamen no.gl.ff.de except.rei iudi exceptio.ubi dicit quod ſo
lum vtile transfertur traditione ſecuta. Sed poteſt intelligi in
ſnīa abſolutoria,& de hoc,ff.de condi.cauſa data l.3. §. ſubti-
lius,& in d.l. exceptio, & ꝑ Cy.communia vtriuſq; iudi.l.1.
per Bat.in d.l.ex hoc iure,& pro hoc eſt,qđ dico de ſolu.cap.
ſi.q.2.ad ſi.& in hac glo.penul.ibi,traditionibus,& uſurpatio
nibus dominia rerum trāsferunt,nō nudis pactis. Nono op.
ꝙ etiam ſi per caſſationem Celeſtini vacauerit præbenda de
iure,non tamen de facto,& ſic conferri non debuit,J.c.cum
noſtris,& c.literas,dicit Hoſti.ꝙ vacaſſe dicitur de iure.non
de facto:ita,ꝙ cōferri poteſt cum detentor ſit illicitus euidē-
ter, contraria procedunt quando habet collat. facti poſſeſ-
ſionem

ADDITIONES.

* De hæreſi. Adde ad hoc, quod tunc debet damnari per concilium . 17. di-
ſtinct.§.hinc etiam,& 2. quæſtio. 7. item cum Balaam. Archidiac.in capi. in
ſi fidei. de hæred.in 6.Cardin. in capi.licet de electi.& in clemen. ſecunda
§.nuncij.de hære.
* Triumphanti hoc intellig e de intercesſione ſanctorum,qui inuocantur, vt
Deum orent pro aliquo. ſed dum dicit,triumphanti poſſet etiam dici,militā
ti,fideles enim in militanti eccleſia ſuis orationibus peccatoribus ut conuer
tantur proceſſe poſſunt,vt paſſim in eccleſia fit.& eſt de mente. S. Thomæ 2.
2.q.83.art. . quem refert Tabi,in uer.oratio. nu.3.B.S.
a Quem deſtruere poteſt. Adde Innocen.in cap.cum ad monaſterium, de ſta.
monachorum.
b Cum ſcandalo. Adde gloſſ.in cap per principalem.9.q.3.ca. ex mult.1. q.1.
& in cap.de illo. , 2.diſt.

ex ore. Aſſignatio autem præben. conſiſtit in facto,& tribuit poteſtatem adminiſtrandi in ea. nam nulli licitum eſt ſua authoritate adminiſtrare antequam præbēda ſibi aſſignetur ab eo qui poteſtatem habeat aſſignandi, qualis eſt præpoſitus, vel alius quocunque nomine cenſeatur qui curam habeat in temporalibus illius eccleſiæ in qua canonicus eſt electus, argu. ſ. ti. 1. c. 3. de excel. præla. accedentibus, ad fi. facta vero tali aſſignatione, etiam ſi ab aliqbus patiatur controuerſiam, licite adminiſtrat, qa authoritate prætoris poſſidet, ff. de acquir. poſſ. iuſte, ꝙ cum falſo tuto, l. 1. §. penul. de hoc dic, vt J. q. 5. Secundo quæro, an agnatio prædicta ſit confirmatio. Innoc. dicit, ꝙ non & ſecundum eum in ea non requiritur examinatio perſonæ, vel electionis: nec debet alicuius contradictio interuenire, ſed ſummatim, & ſine diſcuſſione ſi viderit aſſignationem faciendam faciat: alias ſuperſedebit, & examinationem ſuperiori dimittet, arg. de offic. archi. c. 2. de offi. archipreſby. c. fin. In prælatis vero qui curam aliorum habent, dicit Inn. ꝙ neceſſaria eſt confirmatio perſonæ, & electionis pro hoc de ele. poſtquàm, & c. nihil, & no. de appel. quia fronte. in gl. 3. dicit etiam Inno. ꝙ in his confirmatio præcedit aſſignationem, nec aſſignatio, quæ alias videtur bona propter appellationem, eſt retardanda: quia non fit cum cauſæ cognitione: nec in ea tribuitur ius, de appel. conſtitutus, 2. vbi bene hæc ꝓbantur, ſecundum Inno. Tertio quæro de aſſignatione ſtalli

11 in choro, † dicit Inno. ꝙ eodem modo fieri debet aſſignatio ſtalli in choro, & loci in capitulo per eum ad quem, pertinet de iure, vel conſuetudine, de præben. dilecto. Quarto quæro, ſi eſſet de conſuetudine quod ſine aliqua aſſignatione adminiſtraret, dicit Inno. ſtandum conſuetudini, de hoc remittit ſe Hoſtien. ad no. de reſti. ſpo. in literis, de app. quia & J. eo. ex parte. Quinto quæro, de his qui habent adminiſtrationem ſolam temporalium ſine cura, quidam ſecùndum Innoc. credunt, non eſſe neceſſariam confirmationem, nec examinationem. Alij contra, & bene ſecundum eum, arg. ſ. ti. 1. c. 2. Hoſtien. vero quo ad plura ſuperius dicta dicit, ꝙ vbicunque aliquod beneficium alicui perpetuo aſſignatur, non dēt adminiſtrare niſi per diœceſanum inſtituatur, de minoribus beneficijs probatur de præben. cum iam dudum, de cleri. peregri. c. fi. ſ. ti. 1. c. 3. & in rubrica, & in ipſis etiam minoribus requiritur examinatio. de elect. cum in cunctis, §. inferior, de præben. graue. In minoribus enim etiam ſeruanda ſunt iura. eo. ut. maioribus, nec ſecundum eum valet ꝯſuetudo, de offi. archi. cum ſatis, licet de facto contrarium vſurpetur, ſecus dicit vbi beneficium non confertur perpetuo, & non eſt curatum, ne præla. vi. ſuas, querelam. de hoc de priuileg. c. 1. in fi.

12 lib. 6. Oppo. ad hoc, ꝙ † aſſignatio ſeu inſtallatio nunquam fit de neceſſitate, niſi quando hoc habet conſuetudo: vt no. Inno. de cauſa poſ. cum ſuper, ubi plus dicit, ꝙ etiam ſi eſt conſuetudo, tamen ante inſtallationem adminiſtrabit, niſi cōſuetudo in contrarium operetur. Solu. ſta ꝯtrario, quod plenius dixi de elect. tranſmiſſam. tamen poſſet dici, ꝙ aliud eſt aſſignatio: aliud inſtallatio, vt ſi dicamus aſſignationem eſſe quaſi inſtitutionem autorizabilem, ſed tunc dicēdum, ꝙ ſolum in beneficijs curatis neceſſaria eſt. de offici. arch. cum ſatis, nec iura allegata in proxima quæſtione: nec ſupra q. 1. probant, ꝙ in ſimplicibus ſit opus tali inſtitutione. Sexto quæro, qualis executor fuit iſte decanus, dicit Inno. ꝙ merus, & miniſter. de quo, ſ. de offi. deleg. c. fi. ſicut, & ille cui mandatur, ꝙ alicui ꝓuideat, dic verius quod potius dicitur mixtus, ex quo eſt collatorius: vt dixi de præſump. c. fin. & nota, de offi. dele. paſtoralis, §. quia vero, in gl. ad intelligētiam, & de offi. deleg. clemē. vna, & hoc ſi vult, poteſt tamen procedere tanquam merus, & ſic procedit dictum Inno. & hoc etiam in hac glo. tenet Inno. vt dico, J. q. 9. & per hoc determinatur quæſtio ſequens. Septimo quæro an collatio facta per talem non vocatis his ad quos ſpectat electio, vel qui debent illum recipere, teneat,

13 videtur, ꝙ ſic, ſicut tenet collatio † epiſcopi non vocatis canonicis qui debent recipere, & præbendam aſſignare J. c. poſt electionē, niſi in literis contineatur, quod illi vocentur: quia tunc debet ſeruari forma mandati, ff. mandati diligenter, de reſcrip. cum dilecta. & hoc ſatis videtur hic ſecundum Inn. ꝙ ſi compareat aliquis qui velit aliqua dicere in perſonam, cui conferenda eſt præbenda, ꝙ non debet audiri: quia eſt miniſter, & merus executor: nec vllam iuriſdictionem habet ſ. de re iudi. de cætero, vbi de hoc. Et infert Inno. quod ſi vellet eum recuſare, non eſt audiendus, de offi. lega. nouit, dicit ta-

ſonam, & non contrariet as quod ... reſcrip. ſuper literis, q. 21. Alij, vt refert Inno. dicunt, & forte bene, quod licet executor iſte non teneatur aliquem reuocare, ſi tamē compareat aliquis qui velit obijcere in perſonam, audiri debet, arg. de accuſa. accedens, 26. q. 2. ſi non, & de hoc de cauſa poſ. cum olim. nec eſt ſimile de hoc executore, vel miniſtro qui iuriſdictionem habet ei qui ſolummodo ex officio facit, prius tamen dictum de ſtricto iure magis ſuſtineri poteſt ſecundū Inno. Hoſtien. dicit ſecundum verius, cum ſit executor mixtus, quia intelligitur in reſcripto clauſula, ſi idoneus fuerit, de reſcript. cum adeo, de præſump. cap. fin. &

14. legitimæ † exceptiones admittendæ ſunt, licet præciſe ſcribatur, de offi. deleg. ex parte 2. dic verius, ꝙ licet poſſit citare, & audire excipientes, non tamen tenetur, per not. in d. c. fi. & dicta cle. vna, & dixi ſ. q. proxi. Octauo quæro, an executor de quo hic, poſſit cogere canonicos ad implendum mandatum apoſtolicum, id eſt ad faciendum hunc canonicum, videtur ſecundum Inno. ꝙ, non, quia non videtur ſibi per literas hoc conceſſum, ſed quod ipſe faciat. Item tranſacto tempore indulto canonicis ad faciendum hunc canonicum, vel poſtquam renuerint eum facere canonicum, poteſtas faciendi tranſlata eſt ad executorem: nec penes duos eſſe poteſt inſolidum, quod vltimum non eſt verum: quia bene poteſt duobus inſolidum competere collatio eiuſdem beneficij J. de præben. dudum, & ca. ſi a ſede, lib. 6. Sed primum bene eſt verum, ad hoc, ff. de optione legata mancipiorum, quod dic, vt infra ca. ſi capitulo, lib. 6. Nono quæro, præſuppoſito, quod non poſſit eos cogere, ſi executor mei contulerit præbendam, an poſſit cogere, vt recipiant, & tractent vt canonicum. Inn. ꝙ ſic, ſi mādās cuius authoritate fungitur, habebat poteſtatem cogendi eos, plus tamen placet Innoc. ꝙ non poſſit cogere eos: quia non eſt ſibi data iuriſdictio, ſed miniſterium tātum, & hęc poteſt ratio, quare in literis dicitur, prouideas, & facias eū recipi, & ſibi de fructibus reſponderi. Ex hoc videtur dicendum ꝙ non poſſit audire exceptiones. dicit Innocen. ꝙ bene faciet ſi audierit aliqua quæ eum moueant, ut conſultet ſuperiorem, Aut. vt nulli. §. & hoc vero iubemus, facit quod not. de diſpen. impu. ad diſſoluendum, & hoc vbi in literis non eſt clauſula, contradictores &c. ſed ſi ibi eſt clauſula prædicta, antequam inueſtiat, & poſt, poteſt audire cōtradictores, & ſummatim cognoſcere, de renun. veniens, ff de re iudi. a diuo. §. ſi ſuper. Quidam tamen, ut refert Inno. dicunt ꝙ non debet audire, niſi poſtquam fuerit executus mandatum, ſed dicit Inno. ſe non videre cauſam quare non ſit melius eos audire ante, quam poſt, dicto. c. ueniens; facit de ſeruis non ordi. c. 3. fatetur tamen, ꝙ ſi omiſſa ſummaria cognitione cauſæ, & expulſis contradictoribus exequatur mandatum, valet: quia merus executor, cuius contrarium dixi. ſ. q. 7. vbi dixi ꝙ non eſt mixtus, reddit Inno. & aliam rationem, quia ſummaria cognitio non eſt ſemper de neceſſitate, nec de ſubſtantialibus executionis mandati, quod no. in compulſione autem ſecundum eum bene eſt neceſſaria cauſę cognitio. ad hoc de præben. licet. 2. lib. 6. Decimo quæro, ſi in literis dicitur, facias beneficium aſſignari, an ſit merus executor, dicit Inno. ꝙ ita eſt merus executor ſicut ille de quo in tex. Idem dicit, ſi dicitur, facias recipi, vel aliud ſimile, nam qualitercunque ſcribatur ſi uoluerit ſtatim, mandabit de illo recipiendo, ita ꝙ ſi non recipiant ſint excommunicati. arg. de reſcrip. capitulum, & c. abbatem, & c. mandatum, de præb. pro illorum, & ab eo tanquam ab executore nō appellatur, ꝓpter defectum ordinis iudiciarij, niſi modum excedat, vel nimis feſtinet, de off. dele. ſuper de app. nouit. C. quorum appel. non recip. ab executore. ff. de appel. ab executore, de hoc mandato, cum dicitur, facias aſſignari, dic ut dixi de præben.

15 pro illorum. † Vndecimo quæro, an executor ad prouidendum prouidere poſſit de beneficijs uacantibus de iure tantum. Inno. ꝙ ſic, ſed ex quo non uacant de facto, debet ꝑmittere cognitionem, & ſummatim audire poſſidentem, & ſi non habet ius, cogei de facto dimittere, & poſtea mandatum exequatur, & ſi hunc ordinem omitteret, caſſaretur qđ ab eo fieret. J. c. cum noſtris, & c. literas, & de hoc ibi. C. de his qui ad eccl. cōfu preſent. ff. de re iudi. a diuo. §. ſi ſup, dic ꝙ in collatione non tenetur uocare poſſidētem, ſed in datione poſſeſſoris ſic, de præben. licet. 2. lib. 6. Duodecimo quæro, ſi non compareat poſſeſſor beneficij, ſed is qui ei cōtulit: vel ad quem ſpectat collatio, qui tñ omno contulit, ſed patitur illum poſſidere, dicit Inno. ꝙ ſnia contra eum lata præiudi-

Digitized by Google

etiam non poteſt, cum ad hoc non habeat poteſtatem, dt
Inn.ꝙ executor hoc modo procedet,qa vocabit capitulum,
& dicet,ꝙ conferat præbendam quæ vacat de iure,& ſi capi-
tulum reſpondet ſe nō poſſe, qa credunt, ꝙ ille bene teneat,
vocabit poſſeſſorem,& ei dicet qualiter præbenda,quam poſ
ſidet,vacat de iure,& ꝙ impetrās vult hoc probare,& admit
tet probationes impetrantis,ff.de re iudi.a diuo §.ſi ſuper.In-
no Et ſecundum Hoſt.quæ fiet ſummarie,de foro.compe.ſi
clericus,& ſi probauerit tunc ſecundum Inn. præcipiet poſ-
ſeſſori vt dimittat poſſeſſionem præbendæ:qua dimiſſa præci
piet capitulo,& coget,ꝙ eam det impetranti,arg.de præben.
inter cætera,vbi omnia retractata fuerunt inter partes, & nō
fuit iudicatum,ꝙ vna pars daret aliquid alteri, ſed his ad quē
pertinet de iure conferre poſt caſſationem factam contulit,
de hoc de re iudi.cum Bertoldus.Oppo.ad hoc, quia non de
16 bet †executor iuriſdictionem exercere ſuper perſonas nō no
minatas in reſcripto,de offi.dele.cum olim.ſoluit Inn.ꝙ hoc
eſt in quolibet executore qui cōtra extraneos ſummatim co
gnoſcit de proprietate,& a poſſeſſoribus res aufert.d.l.a diuo
§.ſi ſuper.C.de his qui ad eccl.confu.præſenti,de offic.deleg.
ſane.ſecundo,& pro hoc facit qa ſine hoc poſſet exequi.de of
fic.dele.præterea.Et dicit Inno.non eſſe neceſſe ꝙ petat præ-
bendam reſtitui capitulo:ſed tantum reſignari,& per conſe-
queus venit ad collationem capituli,& poſtea cogenit capitu
lum cōferre,& per hoc declaratur quomodo c.inter cætera,
præallega.inducit ius,& de collatione præmiſſa dic,vt dixi ſ.
q.11.qa poteſt fieri nulla facta diſcuſſione. Decimoquartō q
17 ro,ſi in literis dicitur,exequaris,†dicit Inn.ꝙ tunc executor
conferet poſt reſignationem,& ſi nollet reſignare,violenter
ab eo auferenda eſt poſſeſſio,ff.de rei vend. qui reſtituere, &
dicit Inn.hoc intelligendum de reſignatione facti,non iuris:
qa ad illam non tenetur quis,ſicut non tenet̄ ius ſuum cede
re,ff.de ſi ſerui. vend.l.ſicuti,§.ſed ſi quæritur,imo ſaluum ei
remanet ius ſuum,ff.de re iud.a diuo,§.ſi ſuper.ad hoc J.c.cū
noſtris,& qa ſine culpa non eſt puniendus,56.diſti.ſatis per-
uerſum.Quidam tn̄,vt refert Inn.diſtinguunt inter executo-
rem cui committitur prouiſio alicuius perſonæ ſimpliciter,
& eum de quo hic loquitur,nā de primo dicunt,ꝙ ſine cau-
ſæ cognitione conferet beneficiū:ſed ſecundus nō,niſi prius
ſciat quare illi quibus ſcribitur non conferunt,arg.de reſcri.
ſi qn̄,& c.cum adeo,& melius,c.ab excommunicato. vbi ſe-
cundus executor in defectum primi cum cauſæ cognitione
procedere dēt. Alij,vt refert Inn.dicunt id eſſe ea ratione, qa
18 excōicatio †& abſolutio non dēt fieri ſine cognitione ſolēni
2.q.1.nemo.de ſen.excommu.ſed collatio beneficij licet fie-
ri debeat præcedente inquiſitione,vt no.de poſt.c.1.nō tn̄ ſo
lennis cognitio eſt neceſſaria.vel dicit Inn.melius dicendum
ut ibi no.dic,vt dixi ſ.q.6.& tribus ſequentibus,ꝙ etiam exe-
cutor collatorius poteſt aſſumere partes iudicis:ſed non tene
tur.In caſu autē c.ab excommunicato,neceſſario tenetur ꝓ-
cedere cauſa cognita:quia iuriſdictionem habet,& quia ha-
bet ſub condione, & ideo procedere non poteſt niſi condi
tio extet,quod dic,vt ibi,& ad hoc J.c.cum noſtris.

SVMMARIVM.

1 *Semeſtre ad eligendum non currit legitime impedito.*
2 *Regimen melius quale.*
3 *Collatio præbendarum dicitur donatio.*
4 *Tempus ſuſpenſionis dicitur de ſemeſtri.*
5 *Impedito non currit tempus.*
6 *Collatore priuato ad quem fiat deuolutio.*
7 *Papa poteſt conferre quęcunque beneficia.*
8 *Tempus quo reuertitur abſolutus à ſede apoſtolica ſubducitur de ſeme ſtri dato ad eligendum.*
9 *Tempus ſuſpenſionis an computari debeat in ſemeſtri dato ad eligen dum.*
10 *Deuolutio debet fieri ad capitulum propter delictum archiepiſcopi.*
11 *Executor Papa an poſſit prouidere de beneficio poſſeſſo.*
12 *Confirmatio in forma communi an tribuat alicui ius.*
13 *Canonici ſi omnes ſint excommunicati vno excepto, ad quem deuol-*

ceſſis,aliter ſumitur de vſu pal.c.1.de præben.pro illorum.ſu-
ſpenſionis,ex ſua culpa probatæ,vtraq;,J.poſtmodum.l. poſt
abſolutionem.Intruſerunt,ſic ſ.11.proxi.c.2.de excel.præla.c.
1.Goſ.Et infra,quaſi ſecundum Hoſt.& Inno.petebat intru-
ſos ab eccleſia remoueri,vel compelli reſignare,non obſtāte
confirmatione per quoſdam ipſorum obtenta in forma cō-
muni,vt patet ex ſententia,ca.beneficia ad quæ reſignanda de
tētores compelli mādamus.ſpeciali,nō ſurreptitio,de reſcri.
ad audientiam,& c.in noſtra,apoſtolicæ ſedis,vel legati de la
tere,de offi.leg.c.1.lib.6.negligentes,Quintilianus cauſa no-
na.cæleſtis prouidentia multa varietate noſtra pectora diſtin
xit,nec minus numeroſas animorum quam corporum de-
dit formas.Ad illum.ſ.Papam ex plenitudine poteſtatis.Inn.
præter.ſi habes,propter,falſa eſt litera,potius,hoc intellige ni
ſi magna negligentia valeat imputari,no.de ſup.neg.præla.l.
eci.Hoſt.Nor.principium concordantiæ in gl.1.& in ea.ibi,
§.principaliter,ibi dr̄ ꝙ hoīes faciles ſunt ad diſſentiendū,ibi
illud Perſij,& ibi,Ouidius lib.6.de arte,& dicit Pet.ꝙ de hac
diuerſitate dixit:quia de his erāt opi.an ſcilicet tp̄s ſuſpenſio
nis ꝯputaretur in ſex menſibus,& an ſuſpenſo ep̄o propter
ſuā culpā ad capitulū,vel ad Papā deuolueretur ptās,& in fi.
Quintilianus.Secundo nota. ex deciſa ſub primo, & infra
quod expedit reipublicæ eccleſiaſticæ per vnum,ſcilicet Pa-
2 pam principaliter regi. Tertio nota ex hoc† quod melius
eſt regimen boni regis,q̄ populi bene regentis, quod etiam
tenet philoſophus in politicis.Quarto no.ex deciſa ſub ſecū-
do,& J.ꝙ qn̄q; is ad quem de iure ſpectat inſtitutio,p eutin-
ſtitutos remoueri,vt hic,& de præbē.dilecto, qn̄q; patronus,
de iurepa.ex literis,qn̄q; clericus inſtitutus vel etiam alius nō
inſtitutus qui habet ius.de re iud.cum Bertoldus,vbi de hoc,
3.q.6.hæc quippe,& hoc ipſum petere poteſt quilibet cleri-
cus de eccleſia,ſ.de elect.cum dilecti,ſecundū Inn.& de hoc
3 J.q.1.& pluribus ſequentibus.Quinto no. ꝙ collatio p̄ben-
darum,dicitur donatio,ibi,collatio.& ibi,donationem, facit
de offi.vica.c.vlti.li.6.Sexto no.delegatum non ſolum exer-
cere cenſuram:ſed etiam priuare rebelles ibi,ſubtractionem.
pro hoc de homici.pro humani.lib.6.tn̄ poteſt dici hoc eſſe
factum de mandato ſpeciali,ſed etiam ex officio hoc pōt,cū
4 ſit ordinarius,de offic.leg c.1.† Septimo no. ꝙ tp̄s ſuſpenſio
nis deducitur de ſemeſtri,illo ergo deducto primum tempus
cum vltimo computatur,quod dic,vt de verb. ſigni. dilecto.
5 Octauo no.ꝙ impedito non currit tempus,†executori tamē
a teſtamenti etiam impedito currit a tp̄s,& fit deuolutio poſt
annum ad ep̄m.no.Spec.de inſtru.edi.§.nunc aliqua.verſi.itē
quod ſi executor,quod eſt ſingulare,ibi tn̄ non reddit ratio-
nem,ſed eſt,qa de eius p̄iudicio nō agitur,ſed agitur de fauo
re vltimæ voluntatis,quod no.ſic vidi in facto deteriori & fa
cit quod no.de præb.ſtatutum lib.6.in gl.eſt ergo,quæ eſt no.
6 ꝙ ſi propter delictum priuatur collator †ptāte conferēdi,nō
ad proximū ſuperiorē,ſed ad Papā fit deuolutio.facit de ele.
q̄q̄ lib.6.dicit tn̄ Inn hæc procedere qn̄ collatio ſpectat ad ip-
ſum ſolū.nā ſi ad plures quorū vnus eſt ſuſpenſus,ſecus dicit:
vnde,ſm eum,ſi ſpectat ad ep̄m,ep̄o ſuſpēſo pertinebit ad ca
pitulum.Et ſi vnus de capitulo eſſet ſuſpenſus,non impedi-
retur capitulum.Ratio primi,qa q̄tum ad ea quæ cōiter im-
minent faciēda ep̄o,& capitulo,vnum corpus intelliguntur.
ff.quemadmo.ſerui.amit.ſi quis alia,§ vlti.& l.ſi locus.26.q.
1.ſi ſacerdos,de præſcri.auditis,& ca.ex tranſmiſſa,quæ nota
ne ſede vac.c.vno,lib.6.& ibi de hoc in quarta glo.& ſuper ea
7 & J.q.10.† Decimo no,ꝙ Papa *poteſt conferre quæcunque
* beneficia,etiam ſi ordinarij non negligant,& hoc ex plenitu
dine ptātis,vt dixi in tex.pro hoc de præben.c.2.lib.6.Et dicit
Hoſtien.ꝙ hæc litera ibi,a qua,& ſi fuerit &c.habet hunc ſen
ſum

ADDITIONES.

a Etiam impedito currit.Adde Bar.conſi.inc.camerinenſis epiſcopus.
* Papa.Adde quod Papa habet pleniſſimam poteſtatē beneficiorum ita quod ſine cauſa poſſit ea auferre beneficiato Car. in cle.1.ut lite pend.in c.omnis 12.q.1.& in c.3.decima diſt.Ion.in c.cum pridem,de pactis.

Digitized by Google

b ligatur habere fiſcum. b de hæreti.cle.nolentes.§.inquiſito
ribus.& quod dixi, bona clerici damnari &c.intellige de bo-
nis proprijs.ſecus in bonis eccleſiæ.d.§.inquiſitoribus.vbi di-
xi.q.e.& pluribus ſequentibus. hodie bona damnatorum re-
gulariter non cõfiſcantur.C. de bonis damna. Anthen.bona:
& in hac glo.ibi,bene a Zenone.de hac dico de præſcri.qõ.2.
8 Vndecimo no.quod tempus † quo reuertitur abſolutus a ſe-
de Apoſtolica,ſubducitur de ſemeſtri.concordat de reſcr.ſta-
tutum.§.pe.de elec.cum non deceat.libro ſexto.Duodecimo
c no.ꝙ ſemeſtre currit c a die notitię.eod.tit.ele.vna.in fi.& qđ
ibi no.in glo.pe.& hic in glo.vlti.& in ea ibi, annus.de hoc di
co ſup.e.c.2.§.1.q.2.ibi, cum ſex. de hac dico de pœ.& remiſ.
quæſitum.notabili.2. Decimotertio not. ex prædictis,quod
hoc eſt tempus vtile ab initio,& in proceſſu, idem eſt in cen
tum diebus qui dantur ad petendum bonorum poſſeſſionẽ.
C.qui admit.ad bon.poſ.l.2.Aliud eſt tempus continuum in
principio,& in progreſſu.ſ.quadriennium ad petendum in ĩ-
tegrum reſtitutionem.C.de tempo.integ.reſtit.l.fi.& de in ĩ-
teg.reſti.c.1.libr. 6. inf. contrario 4.Eſt etiam vtile tempus in
princ. continuum in progreſſu.ſ.decendium ad appellandum
ſecundum Boati.qui hoc not. ſup.eo.c.2.& probatur de app.
concertationi.libro ſexto.de hoc de reſtit.in integr.cle.1 Op-
po.in eo qđ dixi in 4.notabili,quod quilibet clericus de eccle
ſia petit inſtitutum amoueri. non enim videtur audiẽdus is,
qui non proſequitur ius ſuum ſpeciale, niſi agat denuntian-
do vel accuſando.de app.conſtitutus.cum ſua nõ interſit ſpe-
cifice.Secundo oppo.in eo quod dicit beneficiatos cogẽdos,
ad aſſignandum per aliorum beneficiorum ſubtractionem.
& ſic videtur quod erant plures, contra id ſup.de præben.cũ
iamdudum.ſol.pluralitas beneficiorum referri poteſt ad plu
ralitatem perſonarum ſimul. de priui. vt priuilegia.ne cleri.
vel mona.c.1.lib 6.hoc tamen non bene procedit hic.nam p̃
ſupponitur quod vnus & idem habebat plura beneficia alias
non poſſet cogi per reſignationem alterius ad dimittendum
id de quo mandatur hic. vnde dic ſecundum Hoſtien. ꝙ hic
reſpicit factum : nec de hoc diſputatur de iure. vel loquitur,
cum eſt diſpenſatum.dicit etiam Hoſtiẽ. vel reſpicit id quod
communiter obſeruatur in beneficijs ſimplicibus, quorum
pluralitas toleratur.de reſcrip.gratia.li.ſexto.& cle. gratię.eo.
tit.quod dic vt ibi dixi. & ſupra de præben.cum iam dudum.
9 Tertio oppo.quod tempus † ſuſpenſionis debeat computa-
ri in ſemeſtri, ſaltem poſtquam fuerit negligens in petenda
abſolutione.ar.100.diſt.quoniam. gl. & ita in fi.ſtat cõtrario.
& pro hoc de elec.c.vlt.vbi de hoc.& ne ſede vac.c.vno.in fi.
lib.6.glo.hæc ideo.& in hac glo. ibi.§.vlt.de hoc & ſequenti.
de præſcri.cum non liceat.in glo. fi. ibi deliberationis.i.tem-
pus quo deliberat hæres an velit,non imputatur creditoribus
hęreditarijs in aliqua tẽporali præſcriptione,ibi.§.vlt.de hoc
de verb.ſig.allegatur in glo.3.ibi.ſi locus,per quem via iter
vel actus debebatur occupatus eſt flumine.& infra tẽpus quo
ſeruitus præſcribitur, reſtitutus ſit reddit ſeruitus in ſtatum
priſtinum.ibi,qui poteſt facere vt poſſit conditioni parere iã
poſſe videtur ibi.§.qui captus. cum potuerit redire non redi-
bit pro transfuga habetur.Opp.quarto ad idem ff.ex qui.cau.
maio.item ei. vbi transfugę non conceditur beneficium re-
ſtitutionis.glo.hæc ratio,non ſoluit.dic ꝙ aliud eſt in benefi-
cio reſtitutionis,quod eſt extraordinarium . de reſcri.conſti-
tutus.ff.de mino.in cauſę.2. & eſt cõtinuum ſup. notabili.13.
Aliud in curſu ſemeſtris ad conferendum beneficium. quod
cum ſit tempus vtile,non currit impedito. & in hac gl.ibi.§.
vlti.de hoc ſ.contrario proxi.ibi,ſi pupillo non habenti tuto-
rem fideicommiſſum ſolui non potuit,non dicetur hæres in
mora.ibi,item ei.ibi,eſt.Itẽ hi, qui reipublicæ cum dolo ma-
lo abfuiſſent.& hãc inducit Hoſt.à ɔ̃trio illius verbi,dolo ma
lo.ſed Ioã. allegat.Item ei. quæ etiam ibi eſt.& bene facit,in-
quantum dicit vt prædixi , transfugæ non concedi reſtitutio-
nis beneficium.Quinto oppo.ad idem, quia etiam ſuſpenſus
eligit.de cle.excommu.ſi celebrat.Glo. eadem remittit ibi &
ibi ſoluit.& ibi de ſuſpenſis a canone.hic ab homine. Sexto
oppo.ad hoc,quia poſſet eſſe ſuſpenſio talis quod non ꝓpte-
rea impediretur conferre præbendas.vt no. de conſue.cũ dile
ctus.in glo.ſuſpenſus.glo.ex hoc ſoluit, quod archiepiſcopus
ſuſpenſus erat ab officio & iuriſdictione, ſecundum Lau. &
Ioan.& iſti voluerunt ſecus eſſe ſi ab officio tantum. vt no.in
gloſſ.præallec.c.cum dilectus.ſed glo. ibi hoc reprobat,dicens
quod etiam ſi ab officio tantum ſit ſuſpenſus ab homine nõ

ſecus in Metropolitano qui per Papa impeditur,vt hic.Octa-
uo oppo.quod ſi archiepiſcopus fuit ſuſpenſus ſua culpa,nõ
debuerit currere ſemeſtre,vt nõ excuſetur, ex quo fuit in cul-
pa.50.diſ.ſæpe.gl.ſic patet.non ſoluit.dic quod regulariter im
putatur caſus quem quis ſua culpa incidit. Et ad iura in con-
trariũ alleg. in gl.reſponde, & Primo ad capitulũ,veniens,dic
ſpãle in matrimonio.de hoc quod me.cauſa. abbas. Ad l.ve-
rum & l.qui in iure.reſponde vt no. in regula imputari,lib.6.
Ad §.ſiue autem.dic quod nõ obſtat, nam ibi ſolum dicitur,
quod licet fuerit Publicanus in culpa tenendo facinoroſam
familiã : ſi tamen ſeruus qui furtum fecit vel iniuriam intu-
lit mortuus ſit,liberatur, quia dominus non habet facultatẽ
exhibendi:nec dolus eius interceſſit, ad hoc c.dicit Innocen.
quod capitulum ex culpa archiepiſcopi non potuit confer-
re,quia hæc pœna,quod electio deuoluatur ad capitulum,nõ
inuenitur impoſita a iure.ad hoc de ſup. neg. præla.c. 1.lib.6.
poſſet tamen archiepiſcopus ex culpa puniri.vel dic culpam
hic fuiſſe punitam per ſuſpenſionem, quæ non debet exten-
di.pro hoc facit quod no.in d.regula. imputari. Oppo.de ele-
cti.cum in cunctis vbi dico in §.cum vero. qõ. 2. dicit,quod
culpa vel delictum non fuit hic immediata cauſa impedimẽ
ti.ſed ſententia ſuſpenſionis, licet culpa fuerit cauſa illius ſẽ-
tentiæ,quæ ſententia non eſt culpa:ſed pœna. de ſenten.excõ
mu.c.1.lib.6.pro hoc eſt quod no.in regula.quod ob gratiam
lib.6.& hæc ſolutio eſt ſubtilis, & facit ad multa.& pro ea fa-
cit,quia non refert an ſuſpenſio ſit iuſta an iniuſta, cum,etiã
ſi ſit iniuſta, tamen impedit poteſtatem conferendi: quo ca-
ſu ceſſat contrarium:quia tunc non poteſt argui quod debeat
currere ſemeſtre propter culpã archiepiſcopi, quæ nulla eſt.
& ſic culpa non eſt cauſa impediendę collationis.ſed ſolã ſuſ
penſio.Sed contra hanc ſo.inducunt aliqui.ff.de mino.Papi-
nianus exuli. potius tamen facit pro : quia ibi abſens ex cauſa
neceſſaria tantum omnino excuſatur ſi potuit dimittere pro
curatorem & non dimiſit.& ſic ſecus ſi non potuit dimitte-
re procuratorem . pro hoc facit quod dico de procu. c.2.hic
autem archiepiſcopus fuit pręciſe impeditus, quia nõ potuit
conferre,nec per ſe,nec per procuratorem. Ex hac glo.ſic pa-
tet,ibi,verum.2.de hac dico de accu.cum dilecti,no.6.Ibi,qui
in iuris.de hoc dico de ſenten. excommu. cum voluntate.in
prin.no.1.ibi,ſiue autem.de hoc ſup.e.cõtrario.ibi, ſi mulier.
de hac dico de ſpon.veniens.2.contrario. 1. Nono opp.quod
10 etiam propter delictum archiepiſcopi †debeat ad capitulum
fieri deuolutio.de electio.cum in cunctis:in fi.ſol.ibi fit deuo
lutio ad capitulũ ex delicto epiſcopi in caſu ibi expreſſo, qñ
epiſcopus confert indigno,non in alio: quia regula eſt, quod
quando quis priuatur poteſtate conferendi propter delictũ,
ſolus Papa ſupplet,vt hic.& de elect.bonæ.1. Et ex hoc etiam
dic,quod c.vnicum.ne ſede vac. lib.6.& cle. 1.§.porrò.in fin.
de ſtatu mona.quæ videntur probare quod etiam propter de
lictum ad inferiorem Papa fiat deuolutio , loquuntur in ſuis
caſibus tãtum.& idem tenui in cle.ſi de bñficio,de præb.Quę
ro.in eo quod dixi in quarto nota. ꝙ is ad quem ſpectat inſti-
tutio poteſt petere inſtitutũ amoueri. & ſimiliter patronus.
& alius habens ius in beneficio : vel etiam non habens, ſi eſt
clericus in eccleſia,nunquid iſti poſſint agere contra peruer-
ſe inſtituentes.Inno.quod ſic.per c. præſentiũ. 7. q. 1.de hoc
de fil.præsby.veniens.quod procedit in tribus vltimis:non de
habente inſtituere , qui non poſſet ſeipſum impetrare,ſed a-
lium peruerſe inſtituentem ſic.Secundo quæro, cum agitur
d prædictis modis,an debet exprimi cauſa d quare inſtitutio ſit
minus canonica. Innocent. quod ſic.vt in alijs perſonalibus.
quia hæc actio eſt perſonalis. quia non eſt in rem, nec mixta
pro hoc quod no.de offic.ord.conquærente. Tertio quæro,q̃
cauſa poterit exprimi.dicit Inno.ꝙ exprimetur,quia ad agen-
tem pertinet inſtitutio. vel eſt in poſſeſſione inſtituendi.vel
quia

ADDITIONES.

a Quod bona clerici damnati. Adde Car.in cle.2.in §.inquiſitoribus,in 6.q.&
hęre.Fel.in c.cæterum. offi ordi.
b Quilibet ordinarius intelligitur habere fiſcum. Adde Barbã.in c.ut ſuper.de
rebus eccle.non alienan.Bal in rubrica,C.de iure fiſci.Bal.in authen. bona
damnatorum.C.de bo.danna.Old.conſi.17.inci.thema tale eſt.
c Semeſtre currit. Adde docto.in ca.de multa.de præbendis,doct.in c.licet,de
ſupplenda negl.prælatorum.
d An debeat exprimi cauſa. Adde Cardi.in c.cum Bertoldus,de re iud.

ſup.de reſti.ſpo.olim.3.Quinto quæro,ſi electus contra nemi
nem agit, ſed petit electionem ſuam confirmari, an audien-
tur opponentes.dicit Innocen. ꝙ iudex vocabit omnes quos
res tangit.ff.de adopt.nam ita.quod dic, vt de elec.c.ſi.libro 6.
quod intelligit Hoſtien.a iure ſint vocati. de elec.c. 1.eo.li.de
hoc dico de tranſac.decætero.Sexto quæro,in eo quod man-
dat iſtos cogi ad reſignandum beneficia,an antequã reſignẽt
poſſit conferri, vel in eis aliquis inſtitui? Ad ſecundum dicit
Innocen. quod quando aliquis habet poſſeſſionem alicuius
præbendæ vel dignitatis, nullus iudex ordinarius vel delega-
tus debet aliquem inſtituere in locum eius, niſi primo amo
to uel de facto authoritate ſuperioris,vel ad minus per ſentẽ-
tiam.ſic loquitur.j.capi.cum noſtris. & c.literas. vbi de hoc.
& de priui.cum olim.2.quod eſt verum ſi debet fieri inſtitu-
tio in poſſeſſionem.de præben. licet. 2. libro 6. & quod dicit
Innocen.de facto.intellige quando ſine vllo colore deteniat:
nec aliquid rationabile proponit. Ad primum dicit Innocẽ.
quod poteſt eligere vel conferre is ad quem ſpectat.de re iu.
cum Bertoldus.quod apertius probatur de præbẽ.licet,lib.6.
licet quidam,vt refert Innocen. dicant, quod licet poſſit fieri
præſentatio de qua in d.c. cum Bertoldus,non tamen electio,
quæ ius tribuit.facit de elec.conſiderauimus. & c.auditis.vbi
non tenet,electio facta prima non caſſata. primum verius,ꝙ
etiam electio & collatio.per d.c.licet. Septimo quæro,ſi fuit
facta electio ab illis ad quos non pertinet, dicit Innocen.cer-
tum eſſe quod propter eam non caſſabitur electio poſtea fa-
cta ab his ad quos pertinet.d.c.cum Bertoldus,de elect.conſi-
11 derauimus.facit de ſup.neg.præla.c.ſi.j.tit.primo.illa.† Octa
uo quæro,an executor Papæ poſſit ꝓuidere de beneficio poſ-
ſeſſo,ſicut dixi, habentem eligere vel conferre hoc poſſe.di-
cit Innocen. quod non, quando poſſeſſor erat inſtitutus per
ſuperiorem. ſecus ſi non eſſet per ſuperiorem inſtitutus.de p̃
ben.de multa.quamuis ſecundum Innocen. ibi loquatur de
prouiſione eorum ad quos ſpectat de iure proprio de hoc in-
fra.capitu.literas.dic verius,quod idem in executore quod in
collatore ordinario,quo ad hoc de præb. licet.2.lib.6.vbi hoc
tenet glo.2.quod dic verum,ſi literę valuerint.vt quia fuit fa-
cta mentio de colorata poſſeſſione inf. cap. proxi.vbi de hoc.
12 Nono quæro,an † confirmatio in forma communi ius aliqđ
tribuit? Glo.per confirmationem.dicit quod non:tamen di-
cit quod tria operatur.quod ultimum intellige de confirma
tione ex certa ſcientia.& ſic etiam loquitur gloſ.vt patet ibi,
ſi ex certa ſcientia hoc fiat.& in hac glo. ibi,& quia 12.diſt.in.
præceptis.& in fi.de hoc 17.q. 4. frater.& per Bar.in l.& quia.
alle.in glo.& quid dicent illa verba. dico ne præla.vi.cap.2.q.
13 2.† Decimo quæro,ſi omnes canonici ſunt excommunica-
ti præter vnum,ad quem deuoluetur electio. dicit Boatinus,
quod ad alium ſolum. Oppo. ad hoc de hac litera,ſolutio,qđ
epiſcopus non habet ſic collegam ſicut canonici.pro hoc ꝙ
14 dixi in 9.nota.† Vndecimo quæro,nunquid epiſcopo ſuſpen
ſo poſſit Metropolitanus conferre beneficia ad ipſum ſpectã
tia quidam,vt refert Innocen.quod ſic.& quod eſt neceſſe ꝙ
expectet ſex menſes.arg.9.q.3.cum ſimus. quod loqui poteſt
in hoc caſu,vel quando non inſtitui t officia neceſſaria.vt Eco
nomum,vel alium qui temporalia adminiſtret.In officijs au-
tem non neceſſarijs, puta canonicis ordinandis, hoc locum
non habet ſupra de elect. cum eccleſia.ſecundum Innocent.
quod vltimum procedere poteſt in eccleſia non habente nu
merum.de hoc in d.c.cũ eccleſia. Et verius dic vt j.ea.q.dicit
autem Innoc.ꝙ cũ hoc caſu non habeat præfixũ ips, credunt
prędicti ꝙ is ad quem ſpectat collatio,conferre poſſit poſt ab
ſolutionem,ſi non fuit facta collatio p ſuperiorẽ. C.de cõtra-
hen.ſtipu.magnã. Eſt ergo mens iſtorũ ꝙ ꝓpter ſuſpenſionẽ
bene ſit deuolutio ad ſuperiorem pendẽte ſuſpenſione.& qđ
hic ſolũ dicit ꝙ non fit deuolutio.i, quo ad hoc quin facta ab
ſolutione reuertat ad epm. quod violat hanc literam. melius
ergo dicit Inn.videri, ꝙ nec capitulũ, nec ſupior põt ſupple-
re alterius defectum,niſi ius hoc dicat 80.diſ. peruenit.de ele.
cũ eccleſia.ſed ſeruabitur collatio poſt abſolutionẽ j.ti.1.illa.
niſi neceſſitas immineret.& poterit archieps ſine vlla reſtitu
tione date beneficia,ẽt quæ vacarunt vltra ſex menſes.Innoc.

tur quando illi ad quos ſpectabat fuerunt negligentes, quia
tunc ipſo iure amittunt ptãtem eligendi: ſed quando per im
potentiam dimittunt non amittunt, ipſo iure, licet puniri
poſſint extraordinarie: ſi vero ius cõcederet ſuperiori ꝙ poſ-
ſit ſupplere defectum alterius, tunc poterit etiam ſine ſupe-
rioris authoritate,vt not.s̃.eo.nullã.66.diſt.ſi forte, ſecũdum
Inno.quæ no.Duodecimo quæro, an tempus quo redibat ar
chiepiſcopus a romana ſede,computatur in ſemeſtri, ſi ſci-
uit de uacatione,videtur ꝙ ſic,quia in uia poſſet conferre,de
offi.leg.nouit.vbi de hoc, vel dic ſecundum Inno. ꝙ licet in
uia conferre poſſet, non tamen imputatur ſi non contulit,
cum in collatione debeat examinare perſonas,de præb. in la
teranẽ.& in hac examinatione ſi quid iudiciale occurreret,
tunc ſecundum Hoſt.& Ioan.An. non poſſet hæc in diœceſi
alterius expedire,de offi.leg.nouit.Item ſecundum Inno. iu-
ſtum eſt ꝙ clericis de terra ſua prouideat: C.de epiſc.& cle.in
eccleſijs.64.diſt.extraneo. de quibus ſecum copiam non ha-
bet,& ſi dicas,poſſet conferre abſenti, de præb.ſi tibi abſenti.
lib.6.dic ꝙ ſuccedit alia ratio,quia non poteſt examinare ab-
ſentem,& dato ꝙ eius notitiam haberet,honeſtum eſt habe
re conſilium capituli, quod forte ſecum non habet, ſecun-
dum Hoſt.& quod dicit,honeſtum:dic imo neceſſarium,de
his quæ fiunt a præla.nouit.

SVMMARIVM

1 *Beneficia priora vacant per adeptionem epiſcopatus.*
2 *Literæ ſarreptitia ad beneficia non tenent.*
3 *Poſſeſſio habet plus facti quam iuris*
4 *Poſſeſſio facti multum iuris tribuit.*
5 *Dignitates plures ex iuſta cauſa quis habere poteſt.*
6 *Sacerdos grecus utitur matrimonio contracto ante receptos ſacros, non tamen contrahit poſt.*
7 *Impedimentum non præſtat id quod de iure non tenet.*
8 *Beneficium ut conferri poſſit,ſatis eſt quod vacet de iure.*
9 *Collatio Papæ non propria motu facta, de beneficio colorate poſſeſſo ab alio non facta mentione,non valet.*
10 *Collatio inferioris ordinarij propter obreptionem uitiatur.*
11 *Collatio an valeat,facta de beneficio eius cui ſit.*
12 *Collatio Papæ vel executoris an impediatur per conceſſionem prius alij factam ab ordinario.*
13 *Reſcripta interpratari debent ſecundum ius.*
14 *Poſſeſsio an habeat plus facti quam iuris.*
15 *Poſſeſſio acquiritur domino ignoranti per procuratorem, & quid in vſucapione.*
16 *Beneficij non quantitas,ſed qualitas ponderatur.*
17 *Beneficium impetrare per quod ſolus princeps grauatur, facilius eſt, quam per quod inferior.*
18 *Poſſeſſor non debet cauſa non cognitã priuari poſſeſſione.*
19 *Reſcripta ſurreptitia ad beneficia ſunt nulla.*
20 *Electio etiam ſola non confirmata impedit ſecundam.*
21 *Beneficia multis modis uacant.*
22 *Eligendi poteſtatem habentes a Papa, ſi eligunt penitus indignum in quem non cadit ius, an per hoc deuoluatur poteſtas ad ordinarium.*
23 *Error intollerabilis quando dicatur.*
24 *Teſtamentum vt valeat quid requiratur.*
25 *Legatum purum,& conditionale differunt.*
26 *Poſſeſſio colorata quæ ſit,& quæ non.*
27 *Poſſeſſio colorata beneficij quæ ſit.*
28 *Impetratio in qua dicitur beneficium vacare, intelligitur de iure, & de facto.*
29 *Receptio ſola ad canonicatum tribuit plenum ius.*
30 *Electio ſola ſine poſſeſſione an impediat curſum Lateranenſis Concilij.*
31 *Dignitatis cuiuslibet ius an cadere poſſit in homicidas, &. irregulares.*
32 *Beneficium ſecundum curatum adeptus, ſi tenet primum ſine nouo titulo,an valeat impetratio non facta mentione de poſſeſſione eius.*
33 *Impetrans ſi dicat beneficium uacare de iure, an valeat reſcriptum, dato quod alius poſſideat colorate.*
34 *Clauſula, amoto illicito detentore,quid operetur in reſcriptis.*

35 *Benefi-*

Digitized by Google

39 *executio an ſit neceſſaria, ſi quis petit ab eccleſia cenſum ad numerū in cuius poſſeſſione erat aduerſarius cui ſilentium imponitur.*

40 *Executores quibus mandatur ut aliquos compellant recipere aliquem fratrem, an præbendam aſſignare poſſint.*

Cum noſtris. Non valent literæ ad beneficium ĩ-
petratæ, quæ de alterius colorata fa
cti poſſeſſione non faciunt mentionem. hoc dicit ſecūdū ve-
rum & communem intellectum. legitur tamen & alijs mo-
dis. quod dico inf. q. 1. primo ponit gratiam. Secūdo exceptio
nem capituli contra illam, ibi, veram. Tertio proceſſum exe-
cutorum. ibi, quod dicti. Quarto pronuntiationem adiutoris
ſuper proceſſu, ibi, adiutor. Quinto pronuntiationis confir-
mationem cum certo mandato, ibi, nos vero tempore, cōpu
tatis ſex menſibus pro quolibet collatore ſup. e. c. 2. vacaſſet,
per promotionem præpoſiti ad epiſcopatum, vt ſequitur, cō-
ferrent. in hoc fecit eius gratiam, vt patet etiam in antiqua.
executoribus. ad prouidendum. vt patet per ſequentia. epiſco
pum, alterius eccleſiæ, vt patet in antiqua ipſis. epiſcopo & ca
pitulo Lauſanenſi, ipſo capitulo eligente vel conferente ipſā
præpoſituram, & epiſcopo, quod circa hoc factum fuerat, ap-
probante. & hoc propter neceſſitatem & vtilitatem eccleſiæ
vt in antiqua. Quod. ſ. epiſcopum habere poſſe præpoſiturā
cum epiſcopatu dicentes, & bene. Inno. aſſignarunt & male,
quia & ſi de iure vacaret, de facto non vacabat. vt ſequitur In-
nocen. Et infra deciditur, quod ab eis fuit appellatum, ſecun-
dum abbatem. eo. cauſam ponit quam debes ponderare. Ho.
de hoc inf. quæſt. 1. lec. ſecunda. poſt conſecrationem. per quā
vacauit præpoſitura de elec. cum in cunctis. Not ꝙ executor
pōt prouidere intelligendo in executore collatorio, put fue-
runt iſti. vt dixi in tex. ſecus in compulſorio. quod dico inſ. q.
1 25. † Secundo no. quod per adeptionem epiſcopatus a vacant
a priora beneficia. quod dic, vt ſup. de elec. cum in cunctis. Ter
tio not. quod per adeptionem alterius dignitatis non perdit
epiſcopus epiſcopatum. ſicut etiam olim erat in alijs digni ta
2 tib. ſup. de cle. non reſid. c. tertio. † Quarto no. qđ literæ ſurre-
ptitiæ ad beneficia non tenent, nec quod fit per eas. de reſcri.
ad audientiam. 2. de præb. cle. 1. fuit autem hic ſurreptio, quia
dixi præpoſituram vacare: quod verbum ſapit quod vacat ēr
de facto, cum tamen de facto non vacaret. & ſic in hoc ſug-
geſſit falſum: ſuppreſſit autem verum, quia tacuit de poſſeſſio
3 ne, facti. † Quinto no. quod poſſeſſio habet plus facti quam
iuris. de hoc in cōtrario 12. Sexto no. ex his, ꝙ in reſcripto de-
bēt exprimi non ſolum quæ iuris ſunt: ſed etiam facti. limi-
le vt lite pend. c. fin. de teſti. cauſam 2. de priui. dudum. Septi-
mo no. ex hoc, quod quandoque ponderatur factum plus, q̄
ius. ſic inf. capitu. literas. de biga. nuper. & ibi de hoc in gloſſ.
4 3. † Octauo no. ex hoc, quod poſſeſſio facti multum iuris tri
buit: quia facit hic proceſſum eſſe irritum. Nono no. genera-
liter: dictū generaliter intelligitur de iure & de facto. vt ſup.
5 dixi. ſimile de reſcrip. ſciſcitatus. † Decimo no. quod ex cau-
ſa iuſta poteſt quis habere plures dignitates. de hoc inf. cōtra-
rio. 15. Oppo. ad hoc, ex quo iſte factus epiſcopus habuit poſ-
ſeſſionem præpoſituræ, vacare debuerit epiſcopatus. de pbē.
de multa. ſolu. c. illud in epiſcopatibus locum non habet, qui-
bus nec expreſſe nec tacite ſine licentia Papæ renuntiari pōt.
de tranſla. inter. & quia non potuit reſignare, non tenuit rece
ptio præpoſituræ. ſecundum Innocen. dic quod etiam adhuc
non emanauerat. c. de multa. in quarta, dicit Egi. qđ ſi electus
nondum confirmatus in epiſcopum ſcienter recipit aliā di-
gnitatem, perdit ius quod habebat ad epiſcopatum. quia ſūc
eſt in ſtatu in quo renuntiare poteſt. per d. c. inter. facit cle. gra
tię. de reſcri. pro hoc facit quod dicitur, quod facilius perdit
quis ius quod habet ad rem, quam in re ǰ. eo. c. pe. libr. 6. Pau.
in cle. gratię. tenet contrarium: quia ſic non perditur ius in re
i. epiſcopatus. ergo nec ius ad rem. Ioā. Cal. hic in repetitione
tenet cum Egi. dicens, quod licet beneficia quæ habebat ele-
ctus in epiſcopum ante electionem retineat vſque ad conſe-
crationem, vel lapſum tempus de conſecrandis. de elec. cum
in cunctis. §. cum vero. nec per hoc perdit ius. de ele. quæſitū.
tamen in caſu prædicto ſecus: quia licet poſſit retinere quod
6 habet, non ſic acquirere. ſicut etiam ſacerdos † grecus vtitur
matrimonio contracto ante receptos ſacros, tamen non con
trahit de nouo. 31. diſt. ante triennium. de vi. & hone. cle. vt
clericorum. in fi. de ele. coniu. cum olim. Et hoc videtur pro
babiliter dici per dictam clem. gratię. ex quo libere poteſt ele
poſtulandus etiam de poſtu. c. vlt. Secundo, quia ad maius pro-
uehi debebat. 93. di. legimus. de tranſl. c. fi. ff. de munc. & hon.
vt gradatim. Tertio quia per ſecundam dignitatem vacat pri
ma. de præben. de multa. hoc tamen vltimum non procedit
vt pędixi. ſed facit hoc modo: ſicut enim nō licet tenere duo
curata: ita multominus licet tenere curatum vel dignitatem
cum epiſcopatu. Secundo oppo. quod licet præpoſitura de fa
cto non vacaret: non tamen fuerunt literæ vitioſę: quia id, qđ
7 de iure non tenet, † impedimentum non præſtat, nec de ipſo
mentio neceſſario fieri debet. de reſcri. ex tenore. & quod ibi
no. glo. hic videtur, non ſoluit. & in ea ibi non eſt ita. idē no.
de reſcri. ex tenore. in fi. primę glo. de hoc de reg. iur. non præ
ſtat. lib. 6. tamen ex gl. poteſt ſumi ſolutio, cum dicitur quod
poſſeſſio non dicitur vacua quam alter poſſidet. quaſi velit ꝙ
per hoc infertur literas fuiſſe obreptitias in quibus dicebatur
præpoſituram vacare: formalius autem dic, quod licet poſſeſ
ſio hic eſſet potius facti quam iuris: tamen non erat omnino
iure denudata, ſed colorata. vt infra quæſt. 9. Item ſicut impe
trans de facti poſſeſſione quam habet in beneficio, licet non
de iure, debet facere mētionem. vt no. de præb. cum qui. li. 6.
ſic & de colorata alterius. ibi. §. ſi ſeruus. de hac dico de priui.
ex ore. ver. porrò. ꝯrio 1. ibi, ſic poſſeſſo. textū reſpicit. Tertio
8 op. ad idē, qa ſatis eſt ꝙ bñficiū † vacet de iure vt conferri poſ
ſit de præb. de multa. ver. is quoq;. & ca. extir pandæ. ver. alio-
quin. ſol. illa in ordinario collatore. maxime cū nullo colora
to titulo ſupueniente poſſideť bñficiū ꝙ de iure vacat, hoc c.
& ſimilia loquūtur in delegato. & cū poſſeſſor hēt ſaltē titu-
lū coloratū. Quarto op. ad hoc ſ. c. px. vbi p ordinariū nō ꝯfer
tur beneficium de facto detentum ante reſignationem, ſol.
licet ibi cogantur reſignare, non tollitur quin ante reſigna-
tionem poſſet ordinarius conferre. Quinto opp. ad hoc. ſ. c.
propoſuit, vbi fit mentio de poſſeſſore per clauſulam, amoto
quolibet detentore, & ſic ſi non fuiſſet facta mentio, non ua
luiſſet collatio Papæ, quod etiam hic probatur, ſol. aliud in
Papa, quam in ordinario immediato collatore: quia Papæ
9 † collatio non proprio motu facta de beneficio colorate poſ
ſeſſo ab alio non facta mentione non ualet. facit de priui. du-
dum, & ff. de natalibus reſtituendis. l. 2. & hoc c. & de clauſu-
la prædicta, amoto &c. ǰ. q. 15. & 18. Sexto op. ad hoc, quia ci-
tius deberet vitiari collatio inferioris, quam Papę. ǰ. de præb.
ſi a ſede. lib. 6. ſol. quæ ſit ratio diuerſitatis dico. ǰ. quæſtione.
16. Septimo op. ad idem, quia etiam per executorē poſſit cō-
ferri beneficium ab alio poſſeſſum. ǰ. ca. literas, ſol. ibi ex ui
ſecundi mandati, vel dic ut in contrario. 10. & qō. 1. Octauo
10 opp. ad idem: quia † etiam collatio inferioris ordinarii pro-
pter obreptionem uitietur. ǰ. de offi. leg. c. fi. lib. 6 ſol. quando
ordinarius confert beneficium de iure vacans, licet de facto
poſſeſſum, non poteſt dici obreptio commiſſa per eum cui
confertur: quia non reperitur expreſſum ꝙ debeat hoc caſu
de poſſeſſione alterius facere mentionem, ſecus in caſu d. c.
fi. ubi eſt collatio ſurreptitia ſi tacetur de beneficio quod hēt
is cui aliud cōfertur, ratio diuerſitatis, quia maius eſt vitium
tacere factum proprium quam alienum, cum etiam in fa-
cto proprio tolerabilis ignorantia non ſit, de reſcript. ab ex-
communicato. In alieno ſic. ff. pro ſuo. l. fi. de cle. excom. apo
ſtolicæ. Nono op. ad hoc, ꝙ imo etiam tacito de beneficio
11 eius cui fit collatio ualeat collatio, † de offi. ord. cle. 2. ſo. ut
ibi: quia aliud in ordinario qui nō conſueuit eſſe perpetuus,
vt eſt legatus, in quo procedit d. c. fi. de offic. legat. lib. 6. aliud
in ordinario perpetuo in quo procedit d. cle. & quæ ſit ratio
diuerſitatis, dic ut no. in d. cle. in glo. pe. Decimo op. ad hoc,
12 ꝙ etiam collatio Papæ uel executoris non impediatur per
conceſſionem prius alii factā ab ordinario. ǰ. ut. 1. illa. ſol. ſe-
cundum Ioan. cal. nō dicitur ibi ꝙ ille, cui collatio facta erat
per capitulum, poſſideret, vel vbi poſt impetrationem facta
erat collatio per capitulum, hic autem epiſcopus habebat
poſſeſſionem ex nouo titulo ante impetrationem literarū,
vel in c. illa, non apparet quæ verba appoſita fuerint in impe
tratione, forte enim dixit beneficia uacare, vel ibi poſſeſſio
non erat colorata: quia ad capitulum ſede uacante non ſpe-
ctabat, hic autē colorata. Vndecimo oppo. ad hoc & ad tex.
* quia reſcripta * debent interpretari ſecundum ius. de reſcri.
cauſam

ADDITIO.

* Reſcripta. Adde quod dicitur ſupra capitulo, cum olim, de præben. & quæ ibidem dixi.

ſit in caſibus not. de conſue. c.2. & plenius in d.l.prima.& de
hoc in regula tertia.lib.6.& dic quod hic non dicitur ꝙ quæ
libet poſſeſſio plus habeat facti. ſed ꝙ poſſeſſio,de qua hic in
tex.ibi,quia talis ſecundum Io. Cald. dicitur autem poſſeſſio
habere plurimum iuris & minimum facti,quando in ea acq
renda principaliter concurrit iuris diſpoſitio. plurimum au-
tem facti,quando principaliter ↄcurrit actus corporeus.mul-
tum iuris & facti quando vtrunque.poſſeſſio itaque quæ acq
ritur nobis per ſeruum, vel per eum quem habemus in põta-
te ex cauſa peculiari,habet plurimum iuris & parum facti,qa
acquiritur nobis etiam ignorantibus, ita quod vſucapimus.
& ſic principaliter verſatur in ea iuris diſpoſitio. concurrit ẽt
factum,quia oportet quod illi qui ſunt in poteſtate,adipiſcã-
tur corpore & animo.ſed quia factum noſtrum ad nihil con
currit,dicitur habere minimum facti. & ſimilis eſt poſſeſſio
de qua ſup.de dolo.contingit.vbi ſine facto ſuo miſſus in poſ
ſeſſionem poſt annũ ſit vetus poſſeſſor.poſſeſſio vero q̃ acq-
nobis per procuratorem , habet multum iuris: habet etiam
multum facti in hoc quod dominus non poteſt vſucapere ni
ſi ſciat.& ſic ad hoc vt hæc poſſeſſio pariat effectum vſucapio
nis,principaliter concurrit factum, ideo ſicut habet multum
iuris, ita & multum facti:poſſeſſio vero quæ corpore noſtro
queritur,habet parum iuris & plurimum facti,quod patet ex
prædictis & in glo.& per ea quæ dixi de poſſeſſione. de reſtit.
ſpolia.olim.primo.& de hoc inf.q.9. Decimo tertio oppo.ad
14 hoc.quia ex quo poſſeſſio † acquiritur domino ignoranti ꝑ
procuratorem ita deberet etiam currere vſucapio.gloſ.C.de
acqui poſ.l.1. dicit hoc ideo , quia in vſucapione requirit̃ bo-
nafides,quam non habet ignorans. Alij quod in poſſeſſione
acquiſitio eſt ſecundum naturalem ætatem: ideo coarctatur.
Alij,quod maius præiudicium eſt in vſucapione, per quam
perditur dominium,quod de difficili perditur, quam poſſeſ-
ſio.ff.de acqui.poſ.ſi quis vi.quod dixi de renun.veniens.ideo
facilius acquiritur quam inducatur vſucapio.& quælibet rõ
de prædictis tolerari poteſt,etiam quod in poſſeſſione quam
teneamus per filium vel ſeruum ex cauſa peculiari receptũ ẽ
iure ſingulari,quod ignorantes vſucapimus,ne domini cogã
tur per momenta cauſas & ſpecies peculiorum inquirere.ff.
de acqui.poſ.peregre.§.quæſitum.ſecus in poſſeſſione quam
tenemus per procuratorem vel ſubiectas nobis perſonas,vt fi
lium vel ſeruum ex cauſa non peculiari,quia licet acquiratur
ignoranti,non tamen currit vſucapio:quia ceſſat ratio prædi-
cti §.quæſitum.& hæc melior quam præcedentes.& quid ſit
peculium,dico de pecu. in rubrica.quæſt.1.& in hac gloſſ.no
ta quod ibi,denique ſi emptor. cum l. ſeq. poſſeſſio plurimũ
facti habet.cauſa vero facti non continetur poſtliminio.vnde
ſi emptor rei a non domino priuſquam vſucaperet,captus ẽ
ab hoſtibus,interrupta poſſeſſio non reſtituitur poſtliminio.
Decimoquarto oppo.quod non debuerit proceſſus executo
rum decerni irritus.nam licet literæ ſint ſurreptitiæ, valent ta
men mero iure,& per eas traditur poteſtas delegato.de reſcr.
ſuper literis.ſol. Innocen. in quadam additione videtur ſtare
contrario.quod dico inf.q.6.ſed aliud in reſcriptis ad lites.de
quibus loquitur ca. ſuper literis. Aliud in beneficialibus,quæ
per obreptionem ſunt nullæ.de reſcri.ad audientiam.2.Deci-
moquinto oppo. in eo quod hic in fine permittitur ex iuſta
cauſa ſine diſpenſatione Apoſtolica quod epiſcopus poſſit
habere aliam dignitatem cum epiſcopatu. & ſic contra de p̃-
bẽ.de multa. in fi. vbi ex ſola diſpẽſatione Apoſtolica hoc li-
cet ſo,vt in gl.pe.q̃ dicit hoc eſſe poſſe pp paupertatẽ.vel dic,
ꝙ forte non habebat poſſeſſionẽ ep̃atus. facit ꝙ no.de ele.cũ
in cũctis.& in hac gl.ibi,poſſet eſſe ſ'm Io. ibi, de multa.de p̃-
ben.licet.2.li.6.ibi,de nouo,vnde antiquus titulus non impe-
diuit collationem : ſed nouus.Abb.ibi,credo,ꝙ Hoſtien. ibi,
tales.dicit Guil. de quibus loquitur tex. & reprehendit gloſſ.
tu dic tales de quibus præſumpſit. Ioan.Andr. Decimoſexto
6 oppo.ad id quod dixi de paupertate:qa † nõ quãtitas,ſed qua
litas beneficij ponderatur. de præb. de multa.ibi,tale.ſolu.in-
tellige ꝙ ob paupertatẽ poſſet fieri vnio. 10.q.3. vnio.de præ-
ben.expoſuiſti.& tunc plura vnita tenentur ſine diſpẽſatione
Papæ.de elec.dudum.2.de æta.& quali.eam te.de præb.eũ ſin
gula.lib.6. vel ceſſante vnione,tamen ad tempus poſſunt da-

hoc eſt quod dico,inf.q.11. & 12.ſi autem nõ fuiſſet electus,
ſed præpoſituram tenuiſſet,dicit glo.prædicta,ꝙ collatio exe
cutorum valuiſſet, & iſte intellectus eſt verus, prout etiam
dico,inf.q.13.ſcilicet non eſt clarius niſi declaretur,ut ibi di-
co.Inno.poſuit etiam alias lectu.vnde ſecunda lectu.dicit,in
uerbo,literarum,ꝙ literæ bonæ erant hic & inf.c.literas, nec
poterat excipi contra eas de falſi ſuggeſtione vel veri ſuppreſ
ſione,intantum ꝙ per eas non procederetur legitime ,quia
hic falſitas nõ erat expræſſa, vel ueritas tacita per malitiam,
ſed per ſimplicitatem & ignorantiam iuris, quia credebat
impetrans,ex quo de iure uacabat , ꝙ ualerent literæ ,intan-
tum ꝙ ſine compulſione ad reſignandum poſſet executor
ſibi conferre præpoſituram,valebant ergo literæ,ſed non de-
bebat ſeruari forma in eis expræſſa , ſed forma iuris. 25. q. 2.
præ ſcriptione,de reſcript.ſuper literis, vult decre.quod in li-
teris continebatur ꝙ executor conferret non citato poſſeſſo-
re,& in hoc non debuit ſeruari forma literarum : ſed forma
iuris, quæ autem ſit forma iuris ſecundum quam debet exe-
cutor procedere,dic ut dixi ſup.c.propoſuit.q. 7. & pluribus
ſequen. Et ſecundum Inno.ſi iudex vel executor per iuris
ignorantiam vel ſimplicitatem male procedit , ſicut hic fe-
cit,caſſabitur , ſicut hic caſſata fuit collatio. ſed nihilominus
manet ſaluum ius conceſſum per literas,ſicut hic in fi. man-
dat præpoſituram theſaurario conferri,hanc lect.arguit Ho-
ſtien.tenens id quod dixi in prima lec.quia ſi tacuiſſet falſita-
tem,vel expræſſiſſet ueritatem, vel nullo modo , vel non ita
de facili literas habuiſſet, quod ſufficit ut dicamus literas nõ
ualere,maxime beneficiales,nam facilius eſt impetrare bene
17 ficium † per quod ſolus princeps grauatur , ut quando eſt
deuolutum : quam beneficium per quod grauatur inferior,
de reſcri.mandatum,& c.ſeq.de ſup.neg.præla.licet & c.lite-
ras.Item facilius concederet Papa beneficium a nemine poſ
18 ſeſſum,quam poſſeſſum , cum non debeat poſſeſſor † cauſa
non cognita priuari poſſeſſione,de reſtit.ſpolia. conquæren-
te, de offi. dele. ſuper eo.arg.optimum.C. de bonis uacan.l.
fin.lib.10.ibi,ut parum inſtantia,& l.ſeq.& l.antepe.per quas
probatur,ꝙ ubi bona ut uacantia dicuntur fiſco delata , tunc
poſſit ut uacantia occupari , cum conſtiterit ꝙ nemo ius ha-
bet in illis,vel Papa poſſidet , ſuper quo debet etiam remitti
diligens inquiſitio.inf.de ex ceſ.præla.inter , verſi.verum,de
priui.olim.2.ver.infirmantes , de elec.per inquiſitionem, in
fi.& ꝙ intellectus iſte ſit verus,inducit Hoſtien.tex.ibi, eo. i.
ea ratione quod per falſi ſuggeſtionem &c. dicens abſur-
dum eſſe cauſam in tex. redditam damnare , & aliam capita-
neam reddere,contra id de cõſtit.ne innitaris.Oppo.ad hoc,
quia hoc præſuppoſito non deberet mandari prout manda-
tur in fine beneficium conferri impetranti , ſoluit Hoſtien.
ꝙ non præciſe hoc mandatur,& ſecundum eum, ſi in impe-
tratione beneficij tacetur poſſeſſio,quam alius habet autho-
ritate iudicis, & exprimitur ꝙ uacauit tanto tempore ꝙ ad
concedentem eſt deuoluta collatio,reſcriptum & proceſſus
per quem habitus nullius eſt momenti,ut hic , & inf.c.lite-
ras,quod dicit ad alium caſum non extendendum , pro Ho-
19 ſtien.eſt,quia † reſcripta ſurreptitia ad beneficia ſunt nulla ,
de præb.cle.j.ſup.de reſcript.ad audientiam,ubi de hoc,& ex
hoc apparet non eſſe uerum quod dicit Inno. in eo ꝙ dicit,
literas beneficiales obreptitias tenere quo ad ſubſtantiam.
Tertiam lec. ponit Inno. in dicto verbo literarum , dicens
alios dicere , ꝙ literæ de quibus hic ,poterant eludi per exce-
ptionem,& ꝙ hic & inf.c.literas,ſit authoritate ſecũdarum ,
& hoc placet Hoſtien. rationibus nunc dictis. Inquantum
autem hæc lec.vellet,ꝙ fuit opus exceptione,non eſſet uera,
quia ut proxime dixi , propter obreptionem literæ ipſæ red-
duntur nullæ ipſo iure.Quarta lect.colligitur ex gloſſa Inno.
in uerbo irritum , dicit enim , ꝙ ſicut recepta noua cura ua-
cat prima,& poteſt conferri per ordinarium, ita & per dele-
gatum,quamuis ille remaneat in poſſeſſione, de præben.de
multa,de electio.cum in cunctis,& hoc dummodo ſciat de-
legatus,quando confert,alium poſſidere , ſed ſi neſciret , di-
cunt quidam,ut refert Inno.quod obreptitia eſt collatio. &
hoc ſecundum eum ſtatim uidetur verum , ſi ueriſimile eſ-
ſet quod ſi ſciuet alium poſſidere,nõ conferret, ſed hæc præ-
ſumptio

Digitized by Google

quod Papa vellet viliſicare epiſcopum, & ſubditos ſuos,auſe
rendo ſecundum Innocen.& ſic ſentit,quod ideo non valuit
collatio executorum,quia ignorarunt epiſcopum poſſidere.
ſed hoc non repugnat texui in verbo,quod dicti. vbi patet ꝙ
ſciuerunt. Item ſecundum Hoſtien. non eſt curandum an e-
xecutor ſciat beneficium eſſe poſſeſſum , vel non.ſed ſolum
quod ſciat illum fuiſſe adeptum ſecundum,propter quod va
cat primum.21.q.1.ſi quis iam. de præben. de multa. Quinta
lectu.colligitur ex dicta gloſ. Innocen. in verbo irritum dicit
enim,quod etiam ſi de beneficio poſſeſſo teneret collatio Pa
pæ,vel cuiuſlibet ſuperioris: non tamen valebunt literæ ſup
collatione facienda per alium:quia reſcripta ſtricti iuris ſunt
argu.de reſcrip.ſedes.& ſic ſi impetrat literas ſuper benefcio
quod dicit vacare,debet intelligi qđ vacet de iure & de facto:
maxime quia ambitioſum eſt huiuſmodi reſcriptum.de trã-
ſla.licet.de præben.quamuis.j.lib 6. Et dicit Innocent.ꝙ hæc
potiſſima ratio eſt quare reſcriptum reſtringitur,quia impu-
tandum eſt impetranti qui potuit apertius dicere ff.de pact.
veteribus.& regula contra eum li.6 dicit tamen Innocẽ. plus
ibi quod dicit in verbo literarum.quod dixi ſup.in 2.& 3.lec.
Mens autem huius lec.eſt , quod indiſtincte non valent lite-
ræ hic : quia dixit beneficium vacare. quod debet intelligi de
iure & de facto.& ſic fuit obreptio,cum de facto non vacaret
& hæc lec.eſt vera vt inf.q. 14. Sexta lec. colligitur ex quadã
additione Innocẽ.in verbo aſſignarunt.dicit enim,quod pla-
nus eſt intellectus huius decre.quia propter negligentiã non
erat deuoluta poteſtas ad Papam : quia elegerãt perſonam in
quam aliquo caſu poterat cadere ius; præpoſituræ:nec ꝓpter
delictum erant priuati ex eo quod elegiſſent perſonam ine-
ligibilem.ſ.epiſcopum . quia hoc non eſt iure cautum quod
ex hoc transferatur poteſtas ad ſuperiorẽ,licet electio ſit nul-
la,& ipſi ſint priuati poteſtate eligendi. vt no.de poſtu.gratũ.
de electio.bonæ.1.Item etiam ſi eſſet deuoluta poteſtas,non
ad Papam:ſed ad proximum ſuperiorem fieret tranſlatio.&
ſic intelligitur inf.c.literas.ſecundum Innocent. qui conclu-
dit quod cauſa caſſationis electionis factę per canonicos eſt,
quia eis erat ablata poteſtas,non quia prima electio fuerat ali
qua.& iſta verba vltima videntur ſine intellectu: & corrupte
videtur hic eſſe ſcriptum.Item.& dic vt inf qõ.11.Item hæc
lect. non conuenit literæ : quia Papa non fundatur ſuper ra-
tione prædicta. Item contradicit literæ in eo quod vult quod
præpoſitura non vacabat de iure:licet non de facto, vt in tex.
Item in eo,quod dicit,quod electio non tenet: & ſunt eligẽ-
tes priuati:nec tamen fit deuolutio ad alium,eſt contra ſupra
de electio.cum in cunctis. Item in eo quod dicit quod ſi fie-
ret deuolutio fieret ad proximum ſuperiorem.eſt concluſũ
ſup.c.proxi.vbi ſi per delictum priuatur ordinarius collator,
fit deuolutio tantum ad Papam.de elec. quamquam.libro 6.
Septima lec. ponitur per Hoſtien qui dicit quod ideo non va
luit collatio executorum:quia facta fuit non caſſata prima fa
30 cta alij & executioni mandata. nam etiam ſola electio † non
confirmata impedit ſecundam. de elect. conſiderauimus.&
ca.auditis.de exceſſ. præla. inter dilectos.ver verum.ergo for-
tius caſſatur ſecunda vbi primus per ſuum iudicem in poſſeſ-
ſionem fuerat inductus. vt hic.& inf.c.literas.talis enim iuſte
poſſidet.ff.de acqui.poſ. iuſte. & non poteſt dici ſic vacare qđ
locum habeat Lateranum concilium,donec reſignauerit,vł
per ſententiam amotus fuerit ſup. c. propoſuit inf.ca.literas.
de ſup.negli.præla. literas.fuit ergo reſcriptum obreptitium.
& ideo proceſſus irritus:quia falſum erat quod tanto tempo
re vacaſſet &c.& ſic fuit veritas tacita, qua expreſſa Papa non
dediſſet literas. Ex facto ſurgit ergo hic impedimentum,qa
etiam ſi prima ſit de iure caſſanda, non tamen tenet ſecunda.
ſed ſi epiſcopus non habuiſſet collationem,ſecus eſt ſecundũ
Hoſtien.& hoc vltimum recidit in idem cum ſequenti lect.
primum autem dictum non conſonat tex.non enim hic fun
datur Papa quia valuiſſet collatio facta epiſcopo , ſed ex ſola
facti poſſeſſione colorata. Octaua lectura colligitur ex eo qđ
no.Compoſt.de reſcrip.capitulum.in gloſſ.mag.vltra mediũ
ver.item quæritur vtrum.vbi dicit ſe ſatis clamaſſe quod lite
a ræ beneficiales a non extenderentur ad beneficium per alium
de facto poſſeſſum.per hanc decre. & infra de priui.dudum.
Concludit finaliter,quod poſſeſſio non colorata,vt illius q ſe
cũdum habet curatũ:vel poſt tẽpus de ꝯſecrãdis detinet plu
ra beneficia, vel recipit beneficiũ a laico, & occupauit,non ĩ-

poterat de iure conferre beneficium:vnde videmus, ꝙ quan
do executores tui tibi conferunt beneficium mihi debitum,
& te in poſseſſionem inducunt , meus executor mihi illud
confert , non obſtãtibus collatione & poſseſſione prędictis,
pro hoc eſt quod no.in d.c.capitulum,& de re iud. cum Ber
toldus,& hoc vltimum procedit quãdo quis impetrauit be-
neficium generaliter,puta primo uacaturum,vt. j.q.17. hoc
autem , c.quando impetrauit certum beneficium non facta
mentione de colorata facti poſseſsione alterius. Ideo literæ
ſunt obreptitiæ , & hæc lec.eſt vera, & hæc etiam fuit mens
Hoſti.iñ præcedenti lec.in fin.& hanc etiam lect. uoluit glo.
pe. & ſecundum hanc ſupra ſummaui. Et ex hoc & dictis. ſ.
21 in 3.4.& 5.contrarijs,dic, quod † quandoque beneficium de
facto uacat,& non de iure,ut in prælato inutili,uel per ſui ne
gligentiam non conſecrato,de tranſla.c.2.& tunc non eſt lo
cus collationi.ſ.eodem.c.j.2.& 3. Quandoque uacat de iure,
ſed non de facto : & tunc , aut de facto non colorato,& im-
petrari poteſt & conferri:aut colorato , & tunc ſecus, vt hic.
Quandoque uacat de iure & facto,ut cum beneficiatus pro-
fitetur vel moritur,& ſtatim conferri poteſt, j.eo.literas,in
fine,vbi de hoc,ut plenius, j.q. 18. Et per prædicta.ſ.ea.q.de-
claratæ ſunt quam plures gloſsæ. Et in glo.3. ibi , falſam , de
hac in dicto.c.cum Io. & A. in glo. ſic patet. Secundo quæro
22 circa id quod dixi.ſ.in 6.lec.quid ſi habentes † poteſtatem eli
gendi a Papa eligunt penitus indignum in quem non cadit
ius; an per hoc deuoluitur ptãs ad ordinarium , dicit Innoc.
in additione de qua in dicta lec.6 ꝙ nec ad ordinarium deuo
luitur:nec ad delegatũ habentem poteſtatem alteri prouidẽ
di:quia licet primi habentes poteſtatem male prouiderint,
iure tamen non cauetur quod ad alios transferatur,quia ſi ca
neretur,ſecus eſſet, de præb.de multa , de elect.cum in cun-
ctis. Et hoc dicit Inno. plus ſibi placere quam quod not. j. c.
poſt electionẽ,& c. literas,& de excel. præla.inter dilectos. Et
dicit Inn. forſan idem eſse ſi in prouiſum non caderet ius
ſibi datum,dummodo in literis nõ ſit expreſſus error intole-
rabilis.i.indeſpenſabilis.de ſentẽ.excom. per tuas.& c.ſolet.li
bro 6.de hoc in tribus ſequentibus quæſtionibus. Tertio quę
ro circa id quod dixi in proxi.q.quando dicitur intolerabilis
32 † error:quando non.dicit Innocen.quod non eſt intolerabi-
lis ſi ſcribitur pro irregulari : ſed ſi pro crimin oſo in crimine
perſeuerante,ſic.quod tamen dicit non ſufficere niſi in lite-
ris exprimeretur quomodo in crimine perſeuerat. alias etiã
licet error ſit intolerabilis, non poteſt dici expreſſus,& vtrũ-
que eſt neceſſarium. Quidam tamen,vt refert Innoc.dicunt
ſufficere ſi error ſit notorius,etiam ſi non exprimatur in lite-
ris.arg.de offi.vica.c.2.pro hoc quod not.c.proxi. Alij,vt re-
fert Innocen.dicunt non ſufficere quod ſit notorium,niſi ſit
expreſſum.2.q.6.§.item ſi ſententia. pro hoc eſt quod not.de
offic.delega.per Innocen.P.& G.in gloſſ.2 mihi placet opin.
pręcedens,quod ſufficit quod error ſit notorius,per iura pro
illa opin.allegata.& hoc intelligendo,quod ſit adeo notoriũ
quod non poſſit tergiuerſatione celari:nec vlla poſſit ſubterfu-
b gio defenſio. de re iudica. cum olim b ſecũdum intellectũ meũ
ibi. Quarto quæro,ſtante præmiſſo themate, ſi prouidit non
capaci.dicit Innocen.quod tunc expirat poteſtas,licet non ex
piret propter prouiſionem factam ſcienter de notorio indi-
gno , quo caſu non tranſit poteſtas ad alios niſi caſſetur pro-
uiſio,& ea caſſata reuertitur poteſtas ad ordinarium,non ad
Papam. Ego puto idem ſi eſt notorium eo modo quem dixi
in proxima.q.Item expirat ſecundum Innocent.morte eius
pro quo ſcribitur.Item morte executoris. Quidam tamen,vt
refert Innocen.dicunt,ꝙ ſi ſcribitur in fauorem eius cui pro-
uideri mandatur, poteſtas redibit ad mandantem. quod non
placet Innocen .Quinto quæro,an morte delegantis expirat:
dicit Innoce.quod non,etiam ſi literę non ſint exhibitę. Op.
ad hoc ſup.de offi.dele.gratum.& c.relatum.ſo. Innocent.qđ
ibi in literis iuriſditionalibus,ſecus in beneficialibus,cum ſæ
pe contingat ꝙ vita delegantis non currit facultas prouiden-
di licet

ADDITIONES.

a *Literæ beneficiales.* Adde dom.in cap. cum de beneficio. in pe.col.de præb. libro ſexto.

b *De re iud.cum olim.* Ad.de ro.deci.15.

trantis.Oppo.ad idem inſti.de here.quali.& diffe.§.extraneis.
24 vbi non valet teſtamentum † niſi hæres ſit capax tempore te
ſtamenti,& tempore mortis,& tempore aditionis.ſoluit In-
nocen.quod illud eſt,quia non valet teſtamentum ſine inſti-
tutione hæredis capacis, ſed poteſtas conferendi beneficium
dari poteſt non expreſſa perſona cui prouideatur inf. eo.con-
ſtitutus.de præben.ſi cui.libr.6.Septimo quæro circa hoc,qđ
de legatario.dicit Innocē.quod ſufficit,& eſt neceſſe quod tē
pore mortis capax ſit. diſtinguitur tamen ſecundum Innoc.
25 inter legatum † purum & conditionale.ff.de iure fiſci.l.3.§.1.
In quo dic,quod ſi eſt purum, ſufficit quod tempore mortis
ſit capax,etiam ſi tempore teſtamenti capax non ſit.ff.de iure
fiſci.l.3.§.1.C.de leg.ſeruus.& de cadu.tol.l.1.§.cum igitur.
& § in nouiſſimo. quando dies leg. cedat.l. prima.ſi autem ē
conditionale, a die extantis conditionis attenditur habilitas
legatarij.C.de cadu.tol.l.1.§.ſin autem.ratio diuerſitatis inter
hæredem & legatarium: quia teſtamentum non ſubſiſtit ex
26 literis.Octauo quæro circa octauam lectu.q̄ ſit poſſeſſio † co
lorata,& quæ non,quantum ad prædicta.ſolu.non colorata ē
illa de qua in exemplis in dicta.8.lectu. Colorata vero eſt illa
quam præcedit titulus coloratus ab eo qui conferre poteſt,li
cet ſit minus iuſtus.facit inf.c. proxi.ſecundum vnam lec.ſu-
pra de reoun.veniens. vel cum electio eſt inualida, ſed per ſu
periorem confirmata.vnde dicit Hoſtiē.in ſumma.c.§.2.poſt
prin.quod tunc dicitur colorata, quando is qui poſſidet,cau-
ſam habet ab eo qui conferre poteſt. & ſic vitium non eſt ex
parte conferentis,ſed ex parte recipientis.ad hoc inf.c.literas.
& in ſeq.Nono quæro,quomodo poſſeſſio de qua hic fuerit
colorata.& quare dicitur habere plus facti quam iuris.ſol.co
lorata fuit propter titulum adeptum per epiſcopum poſt cō
ſecrationem in epiſcopum. habebat autem plus facti quā iu-
ris. quia vt dicit in verbo, poſſeſſio,habebat ab eo, qui plures
dignitates habebat.& idem dicit gloſſ.ſequens ibi, & talis.ſed
Innocen.in verbo talis poſſeſſio, dicit hanc expoſitionem ſi-
bi non placere.& quod hic dicit,poſſeſſionem habere plus fa
cti quam iuris,intelligit quando prætenditur talis cauſa quæ
poteſt eſſe iuſta.nam iſte hic poterat poſſidere vel de ſpeciali
gratia,vel ſi ex iuſta cauſa ſibi eſſet conceſſa.& hæc verior.Nā
ſecundum expoſitionem præcedentem,hæc allegatio quæ I-
ducitur pro auditore,faceret contra ipſum. & eſt mens dicti
Innocen.quod an hæc poſſeſſio eſſet iuſta magis conſiſtebat
in facto quam in iure.i. quia ius non adeo reſiſtit quin aliqđ
poſſet in facto ſubeſſe propter quod eſſet iuſta.& hæc licet be
ne conſonat literæ: quia mandatur inquiri an hæc poſſeſſio
ſit iuſta.pro hoc etiam facit antiqua,in qua pro epiſcopo al-
legabatur conſuetudo.pro hoc facit quod no.8.diſt.fruſtra.in
glo.1.& ſecundum hoc quod dicit litera, quæ nō vacabat de
facto,ſubaudi expedito.i.quia hoc non conſtabat.& tamē exe
cutores proceſſerunt acſi conſtitiſſet. & tunc dic,quod hæc
poſſeſſio non dicitur hic habere plus facti quam iuris eo mo
do quo ſupra in 12. cōtrario.tamen & ille modus de quo ibi,
etiam poteſt hic habere locum: quia hic loquitur de poſſeſ-
ſione quæ facto noſtro acquiritur.Hoſtienſis. dicit,quod hic
poſſeſſio dicitur habere plus facti quam iuris. quia executor
beneficij conferendi quod alius detinet de facto, cum ius ibi
non habeat,magis conſiderabit factum quam ius,ponderato
enim quod ille ius non habeat,debet conferre & poſſeſſionē
tradere.ſed ponderabit plus poſſeſſionem. & ſic neutrum fa-
ciet,niſi illo vocato,& viſo an aliquod ius prętendat & præbe
at.dic quod imo poteſt conferre poſſeſſore non vocato: ſed
non expelletur poſſeſſor non vocatus. de præben.licet.2.li.6.
& ſic ſm Io.An.quo ad vtilitatē ponderatur plus factū q̄ ius.
i.executio iniç plusq̄ ipſa ſententia. de re iud.cū aliqbus.ſed
modi pmiſſi quare hic poſſeſſio habet plus facti &c.ſunt cla-
riores.Et ex his patet quare poſſeſſio erat hic colorata,donec
diſcuteret de ipſa.Item,vt pdixi, hic habebat titulū adeptum
poſt promotionem.Et ex hoc dicit Hoſtien. hic, dici colora-
tam propter ordinariam ptātem interpoſitā.quo caſu confer
ri non debet donec de facto vacet.ſi vero tenetur de facto tā-
tum,conferri pōt etiā ſi non renunciet. vt no.ſ.eo.propoſuit,
& dicit q hoc tenebat dñs Otto portuenſis. Alij dicunt, qđ
probetur per quod appareat ius non habere,50.diſt.ians per-
uerſum,2.q.5.§.1.C.de peti. hære.cogi, ſed hæc probatio eſt
præſumptio contra eum, ita quod iuſtum titulum habebit
probare,de procu.ex inſinuatione,uel colorem, ut appareat
reſcriptum ſurreptitiū. Item in c.ex inſinuatione, poſſeſſor
petebat ſuam inſtitutionem haberi ratam, ſi vero eſt quæ-
ſtio inter illum ad quem pertinet collatio, & poſſeſſorem,
poſſeſſor probare debet ſe canonice inſtitutum,16.q.7.decer
nimus.2.q.1.legum,ſic intelligitur de inſti.ex frequentibus,
de iurepatro. relatum.niſi ſuperior viſus fuerit in eum con-
ſentire tacite uel expræſſe, de his quæ fi. a maio. par. cap.ex
ore, & hoc caſu licet præſumatur pro poſſeſſore, poterit ta-
men collator dicere & probare collationem contra ius fa-
c ctam,de præbend.dilecto,pro hoc qđ not. b in regula.1.li.6.
Vndecimo q̄ro, ſi epiſcopus hic nō poſſediſſet,ppoſiturā vī
q tunc literæ valuiſſent, per tex.ibi,& eam, ſicut antea poſſi-
debat.Inn.tamen dicit idem uideri ſi ſolus electus eſt, etiam
ſi non poſſideret, quod tamen intelligit quo ad faciendum
non eſſe locum concilio lateraneñ.ſup.eo.c. 2. quod dico J.
q.ſeq. ſed quo ad effectum impediendi literas, an ſufficeret
electio ſine poſſeſſione, nemo tangit. Ego conſului quod
* ſic* quia impetratio † in qua dicitur beneficium vacare, in-
28 telligitur de iure, & de facto,ut ſup.q.1.in 5.lec.ſed ex quo fa
cta eſt electio,ſi conſenſit electus, non uacat omnino, quia
contractum eſt ſpirituale matrimonium, de elec.cum inter
canonicos, de tranſla.c.2.& finali.Item etiam ſi beneficium
omnino uacaret,ut quia electus nondum conſenſiſſet, ſuffi-
cit ut non poſſit impetrari quod eſt non liberum, de præbē.
ſi tibi abſenti, lib.6.quod c.locum habet in excutore apoſto-
lico, ut ibi dicit Archi. & quamuis loquatur de collatione,
idem tamen in electione, eadem ratione, quod procedit in
electione valida, ſed ſi eſt inualida, uidetur quod teneat
impetratio ea non obſtante, cum nullo iure contrarium p-
betur,& hoc c.fundatur poſſeſſione colorata,ut prædixi, di-
cit autem Inno.in additione de qua dixi,ſup.in 1.q.ī 6.lect.q
electio hic facta non tenuit;quia ipſis erat ablata poteſtas eli-
gendi, ſed non apparet hoc in tex.nec tunc poſſeſſio ſecuta
ex illa electione fuit colorata, ſecundum ea quæ dixi, ſup.in
8.lec.& qō.8. & 9.& hoc ſi electio interceſſit ſine confirma-
tione, ut quia ſic erat de conſuetudine, ſicut etiam in rece-
29 ptionibus † canonicorum ſola receptio ad canonicatum tri-
buit plenum ius,de præben.cum in eccleſijs,lib.6. quod dixi
de elec.cum in eccleſia. Et in hoc c. intelligo quod poteſtas
non erat deuoluta,per id quod dico in ſeq.quæſtione,quan-
quam enim epiſcopus non poſſet habere titulum in præpo
ſitura, tamen dicitur prorſus incapax, ut hic in fi.& hoc re-
ſpectu poteſt dici quod etiam ſi eſſet tantum electus, tamen
non ualerent literæ, ex quo electio non erat apparenter nul-
la,imo allegabatur conſuetudo quod potuiſſent ſic eligere,
ut in antiqua,quod dixi,ſup. q.9.tamen, ut prædixi, quia ſo-
lum hic dicitur de colorata poſſeſſione, uerius dic quod ele
ctio ſola non facit literas nullas,niſi ſit ualida,ſecus ſi inuali-
da, quia non præſtat impedimentum &c. regula, non præ-
ſtat.libro 6. & hoc niſi literæ concedantur in forma de qua
hic,aſſerendo quod beneficium tāto tempore uacauit quod
eius collatio eſt deuoluta, tunc enim ſola electio impedit
deuolutionem,per id quod dico in ſequenti quæſtione, & ſe
cundum hoc in eo quod ponderatur hic colorata poſſeſſio,
dic maxime quia ſufficiebat electio. Duodecimo quæro, in
30 eo quod dixi in quæſtione præcedenti,quod ſola electio † ſi-
ne poſſeſſione impedit curſum lateraneñ. concilii, an hoc
ſit uerum. Inno. quod ſic,nam ſecūdū eum uidetur regula-
riter uerum, quod etiam ſi ille ad quem pertinet,perſonam
elegit

ADDITIONES.

a Impetrans bona fide 6. Adde co.deci. 1.
b Cui incumbit probatio.adde doc.in c.licet epiſcopus,de præbendis.
c Pro hoc quod no.Adde Hoſt.in c.licet Hely.de ſimo.Anto. de . ut.in c.il-
lud,de præſum.
* Quod ſic.Adde quod eſt conſ.103.& incipit.Redemptoris noſtri.B.S.

Digitized by Google

ſtatuit uctuoiui propter negligentiam ſup.c.proxi. Et hæc di-
cit Innocen.vera dummodo electus talis ſit,in quem ius illi
dignitatis cadere poſſit. dicit autem, quod in homicidas &
31 irregulares cadere poteſt ius cuiuſlibet dignitatis †.quia etiã
iuſte habent eas,ſi cum eis iuſte fuit diſpenſatum, & etiam ſi
a ne diſpenſatione a quouſque renunciant vel deponant. poſt
quas tamen dignitates adeptas ſi commiſerint homicidium
irregularitatem incurrunt:ſi vero ſint tales in quos ius digni
tatis cadere non poteſt.vt illiterati,mulieres,vel infantes?tatis
videtur quod talium electio vel poſſeſſio non impedit quo-
minus per lapſum temporis deuoluatur poteſtas ad ſuperio-
rem ſecundum Innocen.quæ nota.Et ex his habes,quod pro
pter homicidium non incurrit quis pœnam priuationis ipſo
iure quod dixi infra de accuſa. inquiſitionis.in princ & tenet
b Comp.b de electio.quod ſicut,vbi dico in §.fi.q. 17.& de hoc
per Archi.50.diſt.ſtudeat.quod intelligo antequam ſit de ho
micidio condemnatus.ſed poſt condemnationem ipſo facto
c priuatus eſt.& procedit hoc non tantum in homicidio, c ſed
etiam in alio crimine.quod no.Innocen.de exceſ.præl.inter,
& intellige vt dixi de foro compe.poſtulaſti.& in ca. inter di-
lectos.dico etiam quod ſi eſſet crimen propter quod induce-
retur inhabilitas ipſo iure, tamen non diceretur ante condẽ-
nationem is,qui commiſiſſet eſſe prorſus inhabilis ad benefi
cium,ex quo per diſpenſationem poteſt fieri habilis. In caſi-
bus autem præmiſſis, in quibus dixi aliquos eſſe in quos ius
dignitatis cadere non poteſt,non ſufficeret diſpenſatio ad in-
ducendam habilitatem,niſi tolleret,qd̃ diſponit tales cenſeri
inhabiles. Ex his nota qui dicantur omnino incapaces bene-
ficij. & pro hoc quod dixi de illiteratis & infantibus eſt infra
de temp.ord.c.fi.lib.6.& ad id quod dixi de mulieribus eſt ſu
pra de maio.& obe.dilecta. Decimotertio quæro, ſi adeptus
32 † ſecundum curatum tenet primum ſine nouo titulo,an va-
leat impetratio non facta mentione de poſſeſſione eius.gloſ.
pen.tenet quod ſic.cuius eſt ratio:quia tunc tenet primum ſi
ne vllo colore.ſecus dicit glo.in ſimplicibus beneficijs.Inno.
vero dicit idem in ſimplicibus quando per receptionem ſe-
cundi vacat primum vt inf.c.literas,quod eſt verius. & glo.ſe
retulit ad naturam ſimplicium communem, quæ eſt,vt plu-
ra talia cadant in eandem perſonam.quod dixi ſup.de præbẽ.
cum iam dudum.fallit in caſu c.literas. Item quando de iure
ſpeciali vtrũque requirit reſidentiam.quod dic vt dixi de cle.
33 non reſi.c.fi.† Decimoquarto quæro,ſi impetrans dixit bene
ficium vacare de iure , an valeat reſcriptum, dato quod alius
poſſideat colorate.Hoſtien.quod ſic. procedit ergo quod hic
dicitur,quando ſimpliciter dixit beneficium vacare.quia tũc
debet intelligi quod vacet de iure & de facto vt ſup. q.1.in 5.
lectura.& ſic obſeruatur.Decimoquinto quæro,quid ſi in re
ſcripto in quo dicitur ſimpliciter beneficiũ vacare, erat clau-
34 ſula †(amoto d illicito detentore) dicit Io.de Deo lib.1.q.24.
d quod non obſtabit ſibi facti poſſeſſio etiam colorata:quia ꝑ
clauſulam ſatis eſt de illa facta mentio.& ſic debet hic intelli
gi quod non erat talis clauſula.de hac clauſula ſup.ca.propo-
ſuit.de rerum permu. cũ vniuerſorum. cuius effectus etiã eſt
vt reſcriptum reſpiciat ſucceſſorem. vt dixi de iud.quia. V. q̃
nota.pro hoc facit quia clauſula debet aliquid operari.de pri-
ui.ſi Papa.lib.6.fertur Io.Cald. dixiſſe hoc quod dixi,clauſulã
prædictam ſufficere,intelligendum,quando talis clauſula ap-
ponitur literis gratioſis : non autem quando apponitur exe-
cutoriis tantum,prout communiter habet ſtilus,quod eſt ve
e rum,quia per appoſitionem clauſulæ e factam in executoriis
non poſſent validari gratioſę.Decimoſexto quæro circa id ꝙ
dixi ſup.in 5.& 6.contrario, quare aliud in ordinario collato-
re,quam in Papa:vel legato : vel executore,quorum collatio
non tenet non facta mentione de alterius poſſeſſione colo-
rata.ordinarij autem ſic.dicit Io.Cald.quod ratio eſt,quia cũ
Papa vel legatus conferunt,præſumũtur ſcire de alterius poſ-
ſeſſione colorata.facit de conſti. ca.1. libro ſexto,nec intẽdũt
dare viam litigijs.de reſcrip. nonnulli. Item conferunt fauo-
re eius cui ſit collatio.tacito ergo de colorata alterius poſſeſ-
ſione præſumitur impetratio ſurreptitia & idem per omnia
eſt in executoribus ab eis deputatis qui cenſentur eo iure.de
reſcript.ſuper literis,in fine.In his tamen dic, quod dummo-
do literæ teneant,vt quia facta fuit mentio de colorata poſſeſ
ſione, tenebit eorum collatio etiam non vocato poſſeſſore.
de præben.licet.2.lib.6.vbi hoc no.in gloſ. 2. quod etiam dixi
ſup.q.9.ſed ordinarius perpetuus & naturalis bene præſumi-
poterit executor conferre beneficium vacãs de iure,licet pꝯ
ſeſſum colorate.dicit Ioan.Calde quod ſic.& hæc fuit mens
Compo.in eo quod dixi ſup.q.prima in 8. lec.ratio,quia non
poteſt imputari impetranti,cum literæ ſint generales:nec po
teſt dici obreptio commiſſa:ſed quando impetratur certum
beneficium,vt hic,locum habeat obreptio.quod not.quia in
hoc aliqui errant in intellectu huius capitu. Melius eſt ta-
men quando impetratur in genere, quod non conferat exe-
cutor beneficium poſſeſſum,niſi poſſeſſor renuntiet,vel caſ-
ſetur quod de ipſo factum eſt. Decimooctauo quæro gene-
36 raliter,an & quando valeat † collatio vel impetrato de bene
ficio quod ab alio poſſidetur.ſoluit Io. Cald.diſtinguendo.&
ego in quibuſdam reformo. Dic ergo,quod aut beneficium
non vacat de iure , & non tenet collatio,nec impetratio ſup.
c.proxi.quod dixi ſup q. 1.in fin. Aut vacat de iure:& tũc,aut
collatio fuit facta per Papam,aut per inferiorem. Primo ca-
ſu,aut Papa contulit motu proprio,& valet collatio, nõ facta
mentione de alterius poſſeſſione coloratae,argu.de præben.ſi
motu proprio.lib.6.Aut Papa contulit non motu proprio,&
non valet,non facta mentione de colorata poſſeſſione:argu.
de priu.ſtudium.ff.de natal.reſtitu.l.2. & hic ſecus,ſi non eſſet
colorata.quod dixi ſup.q.1.in 8.lectura.ſi vero collatio fuit fa
cta per inferiorem:aut per ordinarium aut per delegatum:ſi-
ue per executorem.ſi per ordinarium: aut eſt naturalis,aut ꝑ-
petuus,aut ſuperueniens,& non naturalis.ſi naturalis,ſicut e-
piſcopus vel alius habens conferre ratione dignitatis vel alia,
valet collatio etiam non habita mentione de alterius poſſeſ-
ſione colorata.de præben. de multa. ver.is quoque.& capitu.
licet.2.libro ſexto.facit de offic.ord. cle.& ſi ab Apoſtolicæ.ſi
autem eſt ordinarius non naturalis, vt legatus,non valet col-
latio non facta mentione de colorata poſſeſſione. ſi enĩ hoc
procedit in Papa,qñ contulit non proprio motu fortius in le
gato, bene facit de præb.c.pen.ſi verbum,vacaſſe,quod ẽ ibi ĩ
fine,intelligitur de vacatione iuris & facti. vt hic.ad idẽ dicta
cle.& ſi ab Apoſtolicæ.de offi.leg c.vlti.lib.6.ſi aũt per delega
tum vel executorem facta fuit collatio, vt contulit vigore li-
terarum ſuper incerto beneficio conceſſarum, & ualent li-
teræ:non enim potuit fieri mentio de poſſeſſione alicuius,
hoc tamen caſu melius eſt ꝙ non conferat,niſi poſſeſſor re-
nuntiaret,uel caſſetur,quod dixi, ſup.q.proxima.Aut literæ
fuerunt ſuper certo beneficio, & tunc aut in literis dicitur
beneficium uacare de iure, & ualent, ſed executor non de-
bet conferre niſi primo poſſeſſore colorato amoto uel re-
nuntiante,ut ſic procedat ſecũdum formam iuris, de reſcri.
ſuper literis.Idem uidetur in auditore deputato in curia,qui
pronuntiauit debitum alicui ſi vult eidem conferre, quod
poteſt,de reſcri.cle.auditor, quia primo per ſentẽtiam amo-
uebit poſſidentem colorate & ſententia ſufficit hoc caſu ut
dicatur etiam uacare de facto,ad hoc,ſup.c.propoſuit, ſecun
dum Io.cal.Idem tamen hic, q. 13. dicit non eſſe iniquum
tenere prouiſionem executoris ualere non citato poſſeſſo-
re, ex quo literæ non fuerunt ſurreptitiæ, quod eſt verius ꝑ
id quod dixi,ſup.q.decimaſexta. Aut in literis ſimpliciter di
citur beneficium uacare,& tunc,aut poſſeſſor eſt non colo-
ratus,aut ſic,primo caſu ualet impetratio & executoris col-
latio:etiam non citato nec amoto poſſeſſore,facit inf.tit. 1.
Ala.ſed tutius eſſet prius illum amoueri,facit ſupra c.proxi.
ſi autem eſt colorata:aut in literis erat clauſula, amoto quo-
libet illicito detentore.& valent ſup.c.propoſuit.de rerum ꝑ
muta.cum vniuerſo.ſecundum Ioã.Cal. quod intellige quã-
do clau

A D D I T I O N E S.

a Et etiam ſine diſpenſatione. Addd quod non poteſt conferri irregulari be-
neficium ſecundum Innocent.in cap.inter dilectos de excel. prælat.in gloſ.
magna ante fin.ver.ſed ſecus.& eſt text. in capitu. is qui in 2. reſponſio. de
ſenten. excõ. libro ſexto. & gloſſ.mag circa medium in capit.fina. de exceſ.
prælatorum.
b Et tenet Compoſt. Adde Arch..in c.quo iure.8 diſt.
c Non tantum in homicidio. Adde Specul. in titu.de diſpenſa.in §.iuxta pro
poſitionis.
d Clauſula amoto. Adde Innocen.in capitu.veniens.de fil.præsbyte.
e Per appoſitionem clauſulæ Adde quod ſi non emanarent niſi executoriæ,
ſufficeret in illis eſſe hanc clauſulam. vt nota docto. in clem. 1.de præben.&
Lap.alleg.15.

datus ex cauſa. alias ſi non in merito videtur erratum dando
ſecundum, & contra regulam quæ eſt, vt tutorem habenti ñ
detur tutor. Decimonono quæro, ad cuius inſtantiam decre-
uit auditor proceſſum executorum nõ tenuiſſe. dic, quod ad
inſtantiam epiſcopi q appellauit. vt decidit in tex. ſub ſecũdo
& inf. Et dicit Innocen. in quadam additione in verbo litera-
rum, quod prudenter petijt petendo caſſari proceſſum tanq̃
inordinatum, erat autem inordinatus ſecundum eum. quia
primo erat cogendus ad reſignationem. vt hic & ſup. c. proxi.
dic, quod imo erat nullus tanquam factus per literas obrepti-
tias. vt dixi in præcedenti. q. in fin. & ſup. q. 1. in 8 lect. Opp. ad
hoc, quod non debuit audiri epiſcopus qui nullum ius habe-
bat in præpoſitura. de procura. ex inſinuatione dicit Innocẽ.
in eadem additione, quod ſi egiſſet quaſi confeſſoria, dicẽdo
ſe ius habere, & aduerſario ſilentium imponendum, ſuccu-
buiſſet: quia nullum ius habebat præpoſitura. vt patet in tex.
in fi. arg. d. c. ex inſinuatione fatetur tamen Innocen. quod po
tuiſſet habere publicianam ad eccleſiam contra non dominũ
ſi bono & iuſto titulo eam habuiſſet. ſed ſi ambo habuiſſent
bona fide & iuſto titulo, Diſtinguit Innocen. an ab eo eodem
collatore: an a diuerſis, vt habetur ff. de publi. ſiue. §. ſi duob⁹
& l. ſeq. vbi dicitur, quod melior eſt cauſa poſſidentis quam
petentis. Quidam, vt refert Innocen. dicunt, quod in benefi-
cijs ſpiritualibus prudenter facit qui dicit in libello, peto talẽ
eccleſiam quæ pertinet ad me, vt præbendatum directam cõ
feſſoriam & publicianam: & non dicat quia ſum canonice i-
ſtitutus. ſed non videtur competere confeſſoria pro titulo be
neficij. per id quod dixi de verb. ſign. abbate. nec publiciana, cũ
per collationem non acquiratur quaſi dominium. ſed inſtitu
tus dicitur procurator non dominus, de dona. c. 2. de quo dic,
37 vt dixi in d. c. abbate. † Vigeſimo quæro, ſi duo litigant ſuper
beneficio, & pro actore fertur ſententia, an licebit ei benefi-
cium occupare, illo contra quem lata eſt ſententia non reſi-
gnante, vel non ablata ſibi poſſeſſione manu militari. dicit
Innocen. quod non. & ſi hoc fecerit, priuabitur iure quod ha
bebat, etiam ſi ab alio non prohibeatur poſſeſſionem capere,
dummodo non conſentiant. ff. ne vis fiat ei. ſi quis. in prin. vt
in poſ. lega. is cui. §. miſſus. argu. C. vnde vi. meminerint. pro
hoc. ff. de re iudicata. à Diuo. de re iudic. cum aliquibus. quod
no. Innocen. j. de priuil. cum olim. 2. in glo. 2. in glo. iſte por-
tarius. facit inf. de præben. cum cui libro, ſexto. vbi ſi quis vio
lenter occupat beneficium, eo ipſo perdit ius ſuum. pro hoc
facit quia amotus a beneficio per ſententiam non ſtatim de-
ſinit poſſidere. de hoc in regula mora. in quæſtione libro 6.
de conceſſio. præben. c. 1. eo. lib. ver. adijciebatur inf. de priuil.
dudum ff. ex qui. cau. maio. denique. Et idem ſecundum In-
38 no. in alijs ſententijs, quia non debet victor † propria autho-
ritate rem ſibi adiudicatam occupare. ſed per executores de-
bet ſibi tradi. C. de arbi. l. vlti. de iud. properandum. Oppo. ad
hoc. C. vnde vi. ſi quis. ibi, ante euentum iudicialis arbitrij. ſol
uit Innocẽ. ſupplendo maxime, quia idem poſt ſententiam.
Vigeſimoprimo quæro, ſi ſententia fuit abſolutoria. dicit In-
nocen. quod tunc non eſt neceſſarius executor, quia ſufficit
exceptio rei iudicatæ. ff. de exce. rei iudic. per totum, pro hoc
eſt quod not de appel. paſtoralis. §. verum in gloſſ. hæc rõ. An
autem ex ſententia lata ſuper crimine criminaliter vel ciuili-
liter contra clericum poſſit prælatus eum beneficijs ſpoliare.
no. Innocen. de accuſa. qualiter in gloſſ. quando agit, ver. cre-
dimus tamen, vſque ad fin. & dixi ſup. q. 12. Vigeſimoſecun-
39 do quæro, ſi quis † petit ab eccleſia cenſum annuũ, in cuius
poſſeſſione erat aduerſarius cui ſilentium imponitur, an ne-
ceſſaria eſt executio? dicit Innocen. quod non: qui enim dice
ret quod adhuc ſoluere debeat quouſque admittet ille poſ-
ſeſſionem, debet dicere quomodo aliter poterit eã amittere
niſi per ſñiam. Itẽ peccaret ſoluens ei cui impoſitum eſt ſilẽ-
tium, quia & ille peccat recipiendo. debet ergo eum pertur-
bare a peccato cum poſſit 2. q. 7. negligere. & eſt quaſi expreſ-
ſum de ap. paſtoralis. in fin. imo plus videtur ſecundum eum
quod in his incorporalibus in quibus nil corporale attingit,
vt in electionibus, iuriſdictionibus, & ſimilibus, ſtatim lata ſẽ-
tentia põt actor ingredi poſſeſſionẽ: & quia aduerſarius ami-
ſit, tamen vt omnis remoueatur dubitatio, dicet iudex in ſen

cit quod dicit de exceptio. Apoſtolicæ. quæſt. 2. dic, vt ibi. Op-
po. ad hoc de hoc cap. Innocen. dicit quod hic aliquid attin-
gitur corporale. ſ. corpus & poſſeſſiones annexę præbendę
& ideo non licebat præbendam nec canonicatum conferre
cuius poſſeſſionem alius tenebat. vel ſecundum Innocẽ. hoc
fuit hic propter obreptionem literarum, quod eſt verius, vt
dixi ſup. quæſt. 1. in 8. lec. Oppo. ad idem de ap. paſtoralis. in fi.
Soluit Innocen. quod ibi nihil corporale poſſidebat licet enĩ
canonico qui non habet aliquam certam præbendam debea
tur beneficium ſuum vel redditus, nihil tamen ibi poſſidet
quouſque recipiatur. Oppo. ad idem, quod etiam ſi incorpo-
ralia nihil incorporale attingant, non perdatur poſſeſſio per
ſententiam. ff. qui ſatiſda. cog. ſciendum. §. ſi fundum. vbi di-
cit glo. quæ dicitur non eſſe alibi, ꝙ p ſñiam ſup ſeruitutibus
etiam, quæ tranſiuit in rem iudi. non tollitur poſſeſſio. Sol.
dictum Innocen. procedit de incorporalibus quæ ſapiunt ius
vt ius eligendi: ſecus ſi nudum factum, vt ſeruitutes, de qbus
loquitur contrarium. ad hoc facit quod not. gloſſ. inſti. de oſ.
vi. in fi. & de his dixi ſup. c. propoſuit. in 8 contrario. Vigeſi-
motertio quæro, quid ſi ſoluuntur redditus præbendę ei cui
fuit impoſitum ſilentium: & deinde ſibi ſubtrahuntur, dicit
Innocent. quod poterit agere interdicto vnde vi, ex quaſi no-
ua poſſeſſione, vel condictione ex decretali vt reſtituatur ad
poſſeſſionem amiſſam: nõ dicit ex qua decre. ſed intellige de
c. quærelam. de elec. Fallit hoc in excommunicato, qui ſecũ-
dum Innocent. non poteſt reſtitui: quia ſemper obſtat exce-
ptio excõmunicationis, & nihil, debet ei conſuli. ꝑ hoc facit
quod not. de procur. ex inſinuatione. & quod dixi de dolo. ve
ritatis. Vigeſimoquarto quæro, quid ſi condemnatur quis ꝑ
ſententiam ad amiſſionẽ beneficij vel præbendæ; vel ſi cõtra
poſſeſſorem ſeruitutis pronuntietur in negatoria. An liceat
ſtatim eligere vel beneficium ſubtrahere: vel ſeruitutem ne
gare? Innocen. dicit videri quod non argu. hic & ſup. c. prox.
ſed debent obtinere licentiam a ſuperiore qui habet poteſta
tem priuandi, vt eligant. ſic inf. de iurepa. cum dilectus. de cle.
non reſi. ex parte. vel beneficium vel ſeruitutem tollant. arg.
ff. vt in poſ. leg. ſi inutiles poterit autẽ iudex, ex quo partibus
pñtib. procedit, cõcedere victori, vt ſua authoritate deneget
petita, vel quod occupet etiam poſſeſſionem ſibi adiudicatã,
ſi eſt talis quod ſententiam poſſit exequi arg. C. ſi per vim vel
alio modo l. vlti. a contrario. Alij dicunt, vt refert Innocen. &
bene: quod ſine alia licentia poſſunt eligere, & cętera facere
ſed primum ſecurius ſecundũ eũ. ar. C. de pig. l. 3. & quod nõ
requiratur alia licentia, inducit Innocen. inſti. de offic. iudi. §.
vlti. ff. de acquir. poſ. l. 3. §. fi. ſi ex noxa. cau. aga. l. 3. in fin. com-
muni diuidũdo. ſed ſi res. vbi dicitur, quod res iudicata ẽ eius
cui adiudicatur. Sed poteſt reſponderi, ibi intelligendum qñ
traditio interuenit, vel ſecundum caſus ſpeciales: ſecundum
hoc intellige quod not. Innocen. de accuſa. qualiter 2. in ver-
bo ad diminutionem. vbi dicit, ꝙ per ſententiam latam ſup
crimine hi quorum eſt eligere ſua authoritate non eligent
niſi a ſuperiore det eis licentia, vel per ſententiam amoueant.
de cle. non reſi. ex parte 1. & c. qualiter. & pro hoc ff. de pœnis.
l. in ſeruorum. §. fin. & l. qui vltimo. ff. de furtis. non poteſt. de
p̃b. de multa. ver. is quoque. & c. licet 2. lib. 6. dic, ꝙ ſi fuit lata
ſententia per quam expreſſe fuit priuatus beneficio: ſtatim
poſſunt hi ad quos pertinet eligere: quia ſtatim vacat per præ
dicta. ſed ſi fuit lata tm̃ ſuper crimine per ꝙ potuiſſet priua-
ri, ex quo tamẽ nõ fuit priuatus, videtur non vacare. ꝑ hoc ꝙ
dixi de foro compe. poſtulaſti. Melius tamẽ dic, vt dixi ſup. q.
12. & j. de exceſ. inter. & p̃dicta faciunt ad no. de app. paſtora-
lis. in gloſſ. vlti. & ibi dico. §. 1. qõ. 10. & 13. Vigeſimoquinto
40 quæro, an executores † quibus mandatur vt aliquos ꝯpellãt
aliquem recipere in fratrem, poſſint præbẽdã aſſignare. Glo.
2. dicit ꝙ nõ. & pro hoc de p̃bẽ. pro illorũ. Et in ea. ibi. Acceſ-
ſoria. hæc allegatio caderet in caſu cõuerſo. nam cõpulſio be
ne eſſet acceſſoria ad ꝓuiſionẽ, ſed non prouiſio ad cõpulſio
nem. & glo. intellexit ꝙ per cõpulſionem venit ad ꝓuiſionẽ,
ſed per cõpulſos faciendã. & cũ hac glo. cõcor. glo. in c. pro il-
lorũ. & c. ii de p̃ben. Inno. vero diſtinguit inter formã, facias
ꝓuideri, & formã, facias aſſignari, quod dic vt dixi in cap. pro
illorum

[illegible] ſicut ſ. de elect. cum in veteri. nec eſſet ratio quaſi plus afficerent executoriæ ad prouidendum quam ad compellendum, contra id ℑ. eodem titu. ſi capitulo, & c. ſi ſoli. libro 6. quod eſt verius. Ibi, non eſt ita, ſecundum Ioan. Andr. de præbend. pro illorum. Ibi ſecundum quod iſti. quod dic vt ℑ. cap. ſi capitulo. libro ſexto. Vigeſimo-
41 ſexto quæro, ſi mandatur † executoribus, vt mittant impetrantem in poſſeſſionem præben. an poterunt excommunicare impedientes, & procedit quæſtio quando in reſcripto non eſt clauſula, Contradictores & c. Ioan. dicit quod non, vt dicit glo. ſecunda, quæ tenet contrarium. Hoſtien. dicit, quod ſi canonici ſe nō opponunt, & permittunt illum in poſſeſſionem poni: licet poſtea eijciant ex interuallo: vera eſt ſnīa Io. An. locum haberet etiam ſi in reſcripto eſſet clauſula, Cōtradictores, quaſi dicat, quod etiam tunc ſi ex interuallo eijceretur, non cognoſceerēt: quia iam functi eſſent officio ſuo: & propterea apponitur clauſula, & defendentes inductum, de qua dixi de præbendis. pro illorum. Ipſe autem Io. And. dicit tenendum quod not. de offi. delega. c. vlti. vbi dicit, quod talis non poteſt excommunicare: quia nō iuriſdictio, ſed certum miniſterium tantum ſibi committitur: vt in d. c. vlti. Ad c. ex literis, reſpondet, quod ibi qui iuriſdictionem habebat circa executionem commiſit ſimpliciter vices ſuas: & hoc verius.
42 Et in hac glo. ibi impedientes Guil. Na. dicit, quod † executor datus ad prouidendum capitulo negligente, cum clauſula, Contradictores, non poteſt excommunicare priuſquam prouideat: quod ſi faceret non valeret: quia contra formam mandati. de reſcript. cum dilecta. Ibi, ego credo, ſecundum Tancre. Trigeſimoſeptimo quæro, an executores de quibus hic mandatur in fi. quod inducant capitulum quod conteſtat, poſſint ad hoc cogere. Gl. vltima, dicit quod non, ſecundum Hoſtien. quia Papa noluit ſurreptitiè impetranti facere maiorem gratiam. pro hoc eſt quod no. de præben. pro illorum.

SVMMARIVM.

1 *Lex eſt imponenda rebus & non verbis.*
2 *Liberalitas eſt conferre beneficia.*
3 *Ordo iuris in caſſatione inſtitutionis ſeruari debet.*
4 *Reſcripta contentioſa ſunt reſtringenda.*
5 *Eccleſia nomine non comprehenditur Epiſcopus.*
6 *Agenti poſſeſſorio vti poſſidetis an obſtet exceptio abiurationis.*
7 *Exceptio defectus poteſtatis in conferente impedit poſſeſſionem confirmari.*
8 *Iuri ſuo renuntiare quis facile non præſumitur.*
9 *Iudex quando poſſis ſequi præſumptiones.*
10 *Electio eſt prouiſio de non eligibili.*
11 *Confirmatio facta de excommunicato an teneat.*

Poſt electionem. Vbi conſtat beneficium collatum per habērem poteſtatem, per exceptionem reſignationis, & abiurationis non debet poſſeſſio retardari, ſed in hoc non facit ad titulum. Vt ſi dignitas non vacans alteri conferri non pōt, de eodem facto. de ſupplen. negligen. prælatorum. licet. de teſtibus, conſtitutus. Primo ponitur factum. Secundo diffinitio. ibi. quoniam ſubdiuiditur. Primo ponit collationem archidiaconatus factam per archiepiſcopum Hoſtien. Secundo reſiſtentiam capituli & eius cauſam: ibi, cuius. Tertio collationem per capitulum factam. Ro. ibi. ipſius. Quarto exceptionem abiurationis contra Hoſtien. collationem per archiepiſcopum factam R. & ipſius petitionem, ibi, proceſſu. Secunda principalis ſubdiuiditur: quia. Primo imponit ſilentium R. & exprimit cauſam quare. Secundo in poſſeſſorio adipiſcendæ pronunciat pro Hoſtien. ibi, ſententialiter: Tertio poſt adeptam poſſeſſionem reſeruat cuique cuius intereſt ius agendi. ibi, exinde capitulo non facta mentione de decano ex quo fuit orta quæſtio: vt ſequitur, mandatis per literas: vt ſequitur ℑ. verſiculo, cum igitur. ex hoc probatur, quod olim epiſcopus extra diœceſim poterat conferre præbendas, quod ex antiqua patet, Abb. Et ita not. de officio lega. nouit. prædeceſſor. Celeſtinus, vt in antiqua. perſonarum, id eſt dignitatum, ſeu ad dignitates promouendarum, decreuit, id eſt decernendo ſtatuit de fratrum conſilio. quod proprie eſt decretum. de hoc 2. diſtinct. in ſumma. idonea. ad reſidendum, & deſeruiendum. honeſta. quo ad mores. de præbend. ſuper. de inſti. ca. 2. Eboracen. Erat tur quaſi nil factum eſſet. argumen ff. de auto. tuto. nulla differentia, terminum, ſex menſium. ſormam. ſ. præſentando capitulo, & decano. Inueſtiri. id eſt inſtallari. Goffr. eius. ſ. archi-
1 epiſcopi. Goffred. contra dic, & male: quia lex † eſt imponenda rebus & non verbis ℑ. de electio. commiſſa. libro ſexto, intelligentes ſecundum ſuam falſam opinionem, non ſecundum ſcientiam. ℑ. de purg. cano. cum in iuuentute. Illum. ſ. archidiaconum. Contulerunt, elapſis ſex menſibus a tempore vacationis & notitię computandis ſ̄. eodem, quia. ſed non prodeſt, quia archiepiſcopus non fuit negligens: vt hic patet. Hoſtien. ſolenniter. ſ. ponendo in ſede, & recipiendo forſan iuramentum, & publice conuocatis canonicis, ſicut mos eccleſię requirebat. Hoſtien. de præbend. cum in eccleſijs. libro 6. primæ, factæ a capitulo. ſecundæ, factæ ab archiepiſcopo. Et infra deciditur quod dicebat Io. ex aduerſarij reſponſione fundatam intentionem ſuam: vnde petebat R. imponi ſilētium, & huic infra reſpondet. alium a te. regulam, & propter hoc debuit puniri recipiens: vt hic & conferens ℑ. de exceſ. prælatorum. inter. valeat. quaſi dicat non ille R. cui impoſitum eſt
2 ſilentium, niſi aliter ſua intereſſet. Nota quod liberalitas * eſt
* conferre beneficia. ibi, liberalitate. quod dic vt ſ̄. de præbend. relatum. Secundo nota. ibi, tam ratione primæ quam ſecundæ. quod idem petitur ex diuerſis cauſis. de hoc de electio. vt quis duas. libro 6. Ioan. And. Et not. ſingulariter, quod qui eſt in poſſeſſione beneficij, poteſt ſe tueri duabus collationibus, ſeu duobus titulis: licet petens ſe confirmari non poſſit petere niſi ex vna electione. nam confirmatio, quæ eſt quoddam decretum, non poteſt fieri ſuper incerto. pro hoc quod not. Archidia. in d. c. vt quis duas, & hoc quod poſſidens poſſit vti duobus titulis, conſuluit Pau. de Eleaza. in q. facti. & hoc eſt valde vtile, vt quandocunque inſtitutus dubitat an inſtituens habuerit poteſtatem, vel an ex alia cauſa poſſit inſtitutio vitiari, faciat de nouo ſe inſtitui ſine præiudicio prioris tituli, & hoc modo poteſt acquirere etiam tertium titulum, & ſic vl-
3 terius. † Tertio not. quod in caſſatione inſtitutionis debet ad ſecundam procedi niſi ſit prima ſecundum iuris ordinem reprobata. de hoc in glo. id eſt, & in glo. quæ primo. Et dicit Hoſtien. quod hic non fuit ſeruatus ordo iuris: quia non fuit libellus oblatus, nec lis conteſta. nec fuit conuictus nec confeſſus, de lit. conteſta. c. vno. propter quod ſolum fuiſſet ſententia retractanda, etiam ſi alias fuiſſet legitima. qui fil. ſint legit. per venerabilem. ver. penultimo, & in hac glo. id eſt. In fin. de exceſ. prelatorum, in fin. & de hoc ℑ. in ſexto contrario. & pro hoc quod dicitur hic ibi, ſecundum iuris ordinem. & ibi, ordine iudiciario. debet enim ordo talis obſeruari. de probatio. quoniam contra. exceptis notorijs & alijs cauſis de quibus de iureiuran. ad noſtram. 3. Opponitur, quod poſt confirmationem epiſcopi Elienſis non vacat archidiaconatus niſi poſt conſecrationem, vel decurſum tempus. de conſecrādis, cum in cunctis. Glo. prima ſtat contrario, niſi conſenſerit, vt prius conferatur, & quod ſufficiat conſenſiſſe, facit regula. lib. 6 ſexto, & quod not. de his quæ fiunt a maiori parte capitu. ex ore. Secundo oppono ad hoc, quod etiam eo conſentiente non poſſit conferri, cum non vacet ſ̄. eodem cap. in glo. 3. Solu. vt ibi dixi. Tertio oppono, quia videtur cōtradictio fuiſſe in priuilegio de quo hic. nam volebat ordinationem libere ſpectare decano & capitulo, & cum hoc quod ſpectaret ad archiepiſcopum. Gloſſ. ſecunda, ſoluit exponendo ordinationem, id eſt inſtitutionem: quid autem ſint hæc, dixi ſupra de inſtituti. autoritate. Quarto oppono in eo, quod volebat priuilegium, quod ſi collatio fieret perſonæ non idoneæ deuolueretur ad capitulum, quia propter delictum collatoris fit deuolutio ſolum ad Papam ſupra capitu. quia. Soluit Innocent. quod ad capitulum non ſolum propter negligentiam, vt hic & ſupra eodem capitu. 2. ſed etiam propter precem electi fit deuolutio ſ̄. de elect. cum in cunctis. in fin. quod dic vt ibi fallit in epiſcopatibus: quod dic vt de election. quamquam. lib. ſexto, dic vt dixi in capitu. quia diuerſitatem, & ad illud cap. dic, quod

ADDITIO.

* Liberalitas Adde quod liberalitas abſenti conferri poteſt. Alerand. conſilio 108. quarta parte. Adde Bartol. & doctores. in l. abſenti. de acquirend. poſſeſſione.

ſedes Item de dignitate facienda eſt mentio,de reſcrip.ad au-
res.Item ſicut de ſpeciali articulo debet fieri mentio.de reſcr.
cum dilecta. ſic & de illo qui principaliter præeſt capitulo.
Item hoc volebant verba priuilegij,quæ ſunt ſeruanda.de pri
nileg.porro.Solut.vt in glo.3.quæ dicit quod in capitulo con
a tinetur decanus.a pro hoc, quia in numero decurionum con
tinetur præſes.ff.quando ap ſit.l.1.§. ſed ſi præſes. & nomine
exercitus continetur qui præeſt exercitui.l.2.de teſt.mil.l.1.§.
1.Item quantum ad multa iura præalleg.in contrarium.dicit
4 Hoſtien.quod procedunt quoad reſcripta † contentioſa,quæ
ſunt reſtringenda.de reſcrip.nonnulli.& in hac gloſſ.ibi.l.1.de
hoc ſ.quod metus cauſa.ad audientiam.in princi.primę glo.
Ibi,in toto & pars continetur.ibi.§.plebs.alias eſt verſi.ſub.§.
plebiſcitum,& ibi quamquam.vbi de hoc.de offi.ordin.ſi ſa-
cerdos.Sexto oppono ad hoc,quia nomine eccleſiæ nō com-
5 prehenditur epiſcopus.† de teſta.requiſiſti.glo. eadem tangit
& ſoluit.dic,quod ibi & in alijs iuribus ſimilibus allegatis in
glo.loquitur quando expreſſe epiſcopo ſubmittitur eccleſia,
vel quando dicitur per eccleſiam epiſcopum eligi.dic tamen
de hoc,vt dixi de æta.& qua.cle.hi qui.§.primo.vbi etiam de
hoc in glo.in verbo eiſdem.quæ notabiliter dicit nomine ca
pituli proprie contineri prælatum, & dic quod hic non pro-
batur ꝙ nomine capituli contineatur decanus, nec contra-
rium.nam de hoc non fuit diſcuſſum.Item etiam ſi nō com
prehenditur decanus, tamen collatio facta per archiepiſco-
pum tenuit:ſed præſentatio fieri debuiſſet decano. & capitu-
lo ſecundum formam priuilegij, quæ licet facta non fuerit
non propterea licuit capitulo conferre archidiaconatum pri
ma collatione non caſſata. Septimo oppono in ver. ipſius. ꝙ
etiam ſi cauſa,quæ prætendebatur,fuiſſet rationabilis, non ta
men licuerit capitulo reprobare collationem archiepiſcopi
tanquam maioris.de maio.& obed.cum inferior.Solui glo.
ideſt forte.propter hoc exponit reprobata.ideſt non admiſſa.
ſ.quantum in eis fuit,& de hoc s.in 3.notabili.Octauo oppo-
no in ver.proceſſu. quod valuerit collatio archiepiſcopi facta
R.poſt renuntiationem H.quia per renunciationem vacauit
archidiaconatus. de elect. cum inter R. de renun.per tuam.
Solu.vt in glo.hoc proponebatur,& in ea ibi ſcienter,ſecus ſi
ignoranter.7.q.1.præſentium.Inno.de præbend. inter cætera.
Hoſtien.& de hoc j.contrario decimo .Nono oppono in eo
quod R.petijt confirmari.debuit enim admitti non obſtante
contradictione H. ſi poterit probari reſignatio H. quia per
renunciationem extinguitur ius renuntiantis ſ.de elec. cum
inter R.Solu.vt in ſequenti contrario, qualiter autem agere-
tur inter H.& R.non exprimitur. glo.tamen ex hoc dicit, ꝙ
petitorio,quaſi quia ſi actum fuiſſet petitorio contra R. non
fuiſſet condemnatus ſuper archidiaconatu, ſed ſuper poſſeſ-
ſione ipſius Et hoc nota ſingulariter,quod condemnatio fa-
cta ſimpliciter ſuper archidiaconatu concernit titulum,& ꝙ
quando pronunciatur in poſſeſſorio debet pronuntiari ſuper
poſſeſſione.Decimo oppono quod debuerit audiri exceptio
reſignationis contra H.ſ.de reſtitu.ſpo.accepta.Solu.glo.hoc
proponebatur,& glo.ex hac,& glo.de his, tangit plures ſolu-
tiones & ſpecialiter gloſſ. de his refert opin. Ioan. quod non
debuit audiri exceptio,quia calumnioſe hoc obijcere videba
tur,quod eſt diuinare,& de hoc j.q. 1. hanc tamen approbat
Compoſt.de elect.quod ſicut.vbi dico in §.fin. q.23. deinde
aliter,quod hic intendebatur poſſeſſorium, & ſic non obſti-
tit exceptio renunciationis.de reſtit.ſpol.c.2. contra hanc eſt
quod dicit glo.ex hac,quæ dicit,quod agebatur de proprieta-
te,quæ eſt verior,& dic,vt in ea.& hanc tenuit Phi. & poteſt
dici quod agebatur petitorio & poſſeſſorio.Item non in quo
libet poſſeſſorio procedit illud c.2.de reſti.ſpolia.ſed tantum
6 in poſſeſſorio recuperandæ,vt ibi dicitur. An autem † agenti
poſſeſſorio vti poſſide.obſtet exceptio abiurationis dixi ſ. tit.
1.cum veniſſent.in vltimo contrario.tertio ſoluit eadem glo.
ibi,vel ideo,quod non ſuit auditus R.quia ſua electio non te-
nebat. quod patet ex eo quod fuit eius inſtitutio reprobata.
contra hoc eſt, quia ſaltem debuit audiri tanquam quilibet
alius.cum contra electum audiantur omnes ſ.de elect. ſuper
eo. & quod ibi not. Item cum audiri poſſit poſt datam poſ-
ſeſſionem...

effectum.Soluit Innocē.quod id quod hic dicitur, procedit,
quando non refertur qō an ad eligentes ſpectet electio, & ad
ꝯfirmātes confirmatio. vel qn̄ vtrunque ſpectat ad aliquem,
& non refertur,de hoc quęſtio.ſ.de ap.conſtitutus.In contra
rium vero referebatur quæſtio,quod ad epiſcopum non per-
tinebat. Et in hoc dicit Innocen. quod ſicut quādo ad vnum
ſpectat electio,& confirmatio,non impeditur effectus confir
mationis.Ita etiam ſi ad alium ſpectet electio, ad alium con-
firmatio,non audietur volens impedire confirmationis effe-
ctum.pro hoc eſt,quod no.de electio.cum dilecti.& d.c.cum
olim.quod no.dicit autem Innocen. quod ea quæ dicitur in-
ſtitutio in hoc c.dicitur etiam conceſſio. pro hoc facit litera
ibi,conceſſit.& ibi,inſtitutionem.poteſt etiam dici inueſtitu
ra ſ.eodem propoſuit.& hoc caſu cum ſit idem archiepiſco-
pus qui eligendo confirmaſſe intelligitur: debuit inſtitutus
prius gaudere pacifica poſſeſſione quam audiatur aduerſa-
rius in modum exceptionis de crimine contra eum.de appe.
conſtitutus.2.de quo in d.c. cum olim. vbi latius dixi,in ſeq.
quæſtio. Ad idem ſecundum Hoſtien.de accu.accedens.& ar.
C.de edict.diui Adri.l.2.ad l.cor.de fal.l.2.de ordi. cogn.l.fin.
7 §.fin. Ex his no.quod exceptio † defectus poteſtatis in confe-
rente impedit poſſeſſionem confirmati. quod dic, vt dixi in
d.c.cum olim. Item, quod collatio habet vim electionis,&
confirmationis.de quo in d.c.cum olim. Quæro quę eſt ratio
quare regulariter non impeditur poſſeſſio confirmari: ita ꝙ
non auditur abiurationis exceptio:vt hic.dicit Innocē. quod
hoc operatur vehemens præſumptio quę eſt contra obijcien
tes de abiuratione, quod hoc faciant cauſa morandæ poſſeſ-
ſionis.argum.C.de falſis.l.2.Ceſſante vero iſta pręſumptione
dicit Innocent.ſe non videre quare non ſit legitima exceptio
de renuntiatione ſequente inſtitutionem: quia imo eſſet le-
gitima etiam poſt rem iudicatam.Si vero obijciatur exceptio
de aliquo quod præcedit inſtitutionem,vel ſententiam,præ-
ſumitur ꝙ ad morādam poſſeſſionem,vel executionem ſen-
tentiæ,cum poſſeſſio ſit quaſi conſecutiua ad inſtitutionem,
& executio ad ſententiam. Ideo excipiens non de facili audi-
tur.de cauſa poſ.cum olim.de dolo cum olim. de re iudic.de
cætero.de appell.conſtitutus.2.Oppono ad hoc,quia facilius
deberet admitti exceptio de eo quod præceſſiſſet inſtitutio-
nem,quam de renunciatione poſt inſtitutionem ſecuta:quia
8 non pręſumitur quis facile renunciare iuri ſuo. † de tenent.
ſuper hoc.de præſump.quia non eſt.Innocen.format,& non
ſoluit.dic quod nec de abiuratione præcedente confirmatio-
nem, nec de ſequente auditur exceptio ad effectum impe-
diendi poſſeſſionem:nec poteſt proprie excipi,cum exceptio
ſit actionis excluſio.ff.de except.l.1.& 2. ſ. de except.a nobis.
Confirmatus autem,vel prouiſus nihil petit,ſed poſſeſſio eſt
quædam executio prædictorum d.c.conſtitutus 2. ſed habita
poſſeſſione bene audiuntur agentes: vt hic in fine:quia nihil
tunc eis obſtat. Secundo quæro, ſi agenti ex mutuo, vel alia
actione, & exhibenti inſtrumentum ſuper eo, quod petit,
obijciatur de pacto de non petendo,vel quid ſimile:an p pręſ
ſumptionem de qua ſ.quæſt.proxima.ſ. quod videatur oppo-
9 ni ad differendum,reijcietur exceptio. † dicit Innocen.quod
quando proceditur ordine iudiciario non debet iudex de fa-
cili ſequi præſumptiones huiuſmodi.2.q.prima. primo. ſed
vbi non ſeruatur ſolennis ordo iuris magis poteſt ſequi hu-
iuſmodi probabiles præſumptiones.ar.C.vt in poſ.lega.l.1.de
edict. diui Adrian. l. tertia. quod ſingulariter nota.poteſt ta-
men dici ſecundum Innocent.quod etiam quando proditur
cum ſolēni iuris ordine,ſi iudex vehementer ſuſpicaretur pa
ctum de non petēdo proponi cauſa morandę litis, non male
faceret

ADDITIO

a Quod in capitulo continetur decanus. Adde Antonium de But. Abbat.in
capitulo,ex parte decani.de reſcriptis. Ioann.de Imola.in capitulo,bonæ,el
primo in verſic..præpoſito & capitulo.de poſtu.prælato. Dom.in c.fin.de
præbend.libro 6.

Digitized by Google

puta quia incontinenti velit exceptionem probare.dicit Inn.
ꝙ audiẽdus eſt.ff. vt in poſ.lega.ſi is.argum.de teſti.c.veniẽs.2.
facit de reſti.ſpol.literas.ver.propterea.dicit tñ Inno.ꝙ ſi quis
bene inſpicit dictum c.veniens.non multum facit. Sed dictũ
placet Ioan.And.quia ſi non admittit iudex probationes ob-
latas,grauat,& appellari põt,etiam ſi erat exceptio perempto
ria:vt patet ex præmiſſis,& s̃.de ap.interpoſita.j.reſponſo, &
quod no.de re iu.cum I.& A.dic melius,ꝙ in caſu huius c.in-
diſtincte non auditur excipiens,etiam ſi velit probare, rõne
ſuperius dicta in 1.q.Item ſecundum Hoſt.in præmiſſa q.pro
uideri poteſt per cautionem:vt leg.& not.de dolo.finem, vel
ſecundum Inno.hęc decre.loquitur quando quis petit p offi
cium iudicis ſibi reſtitui poſſeſſionem de qua apparebit ꝙ eã
bona fide habuerat. Ideo reſtituẽda erat antequam audiretur
quæſtio de proprietate.C.de agri.& cenſi.ſi coloni.lib.11.no.
de reſti.ſpo.ſæpe,quod non placet Inno.qui dicit ꝙ non pete
bat executionem ſuæ prouiſionis, & ſibi nõ obſtitit exceptio
renunciationis,ratione prędicta.Quarto quęro,in eo quod di
cebatur in priuilegio, ꝙ ſi archepiſcopus conferret perſonæ
non idonee liceret decano & capitulo cõferre, an hoc poſſet
non caſſata primo collatione ꝗ archiepiſcopi facta nõ idoneo:
dicit Inno.ꝙ ſic,& ſecundum eos ſatis hic colligit,ꝙ non ſo-
10 lum electio † de non eligibili non tenet,ſed nec etiam proui
ſio:quod no. vnde ſecundum Inn. non impedit talis collatio
quin alij ad quos deuoluitur poteſtas prouidendi,prouideãt.
de elect.cum in cunctis.ad idem.eodem titu.Vinton.Oppo-
no ad hoc s̃.c.proxim.& j.c.literas.Soluit Inno.ꝙ confirma-
tio facta etiam de ineligibili bene impedit. de hoc de excel.
prælat.inter.Alij dicunt,vt refert Inno.& forte non male, ꝙ
electio non impeditur:ſed aſſignatio præbẽdæ, cum alterius
electio iam ſit confirmata,bene impeditur,donec prima aſſi-
gnatio fuerit reuocata,facit pro eis.s̃.c.proxim. & j. c.literas,
vbi dicitur ꝙ aſſignatio præbendæ non valet, ſed tamen man
datum de ea conferenda valet:quia mandatur quod poſt reſi-
gnationem conferatur,& ſicut tenet mandatum,ita valet ele
ctio. dic melius, quod electio facta de ineligibili etiam con-
firmata,ſi non tenet confirmatio,non impedit collationem:
niſi confirmatus poſſideat:quia tunc ſi impetratur tale bene-
ficium,debet fieri mentio de poſſeſſione colorata s̃. ca.proxi.
Et ſecundum Innocen.videtur quod ſi ille ad quem pertine-
bat non tantum electio,ſed etiam prouiſio,poſt confirmatio
nem prouideat,valet prouiſio,ſed non habet vim,niſi electio
nis,& non confirmationis, vt res potius valeat quam pereat,
j.de verborum ſignification.abbate. dic,vt dixi, quod proui-
ſio valet ex toto, ſed non debet nanciſci poſſeſſionem niſi
prius illo remoto qui de facto poſſidet.de præbend. licet 2.li-
11 bro ſexto.Quinto quæro,nunquid tenet confirmatio † facta
de excommunicato. Innocent.refert quoſdam tenere quod
ſic,niſi exprimatur error,vel ſit notorium. argum. de except.
exceptionem. ad finem. de re iudica.ad probandum. Alij ta-
men contra ſecundum Innocen.& de hoc de elect.ſicut,& s̃.
cap.proximo. Et per Innocen.in additione.de cleric. excom-
mun.cap.fin.dic melius quod indiſtincte non valet:quia licet
excommunicatus, ſi eſt prælatus,poſſit confirmare, quando
occulte eſt excommunicatus dicto cap.ad probandum: quia
hoc facit ratione ſubiecti officij, non tamen confirmari po-
teſt,quod ſit ratione priuati intereſſe: ſicut etiam non poteſt
eligi.de conſuetu. cum dilectus. nec ei beneficium conferri,
de cler.excommun.propoſuit.de quo dixi de de dolo.verita-
tis.quæſtione vndecima.Sexto quæro,in eo quod hic per de-
canum debeat inueſtiri,quis inueſtiet abſente decano, dicit
Vincent.quod ſi aliud non eſt de conſuetudine: vt quia vica
rius hoc non habet facere,vel non vult,proximior in dignita
te qui maior eſt poſt decanum, hoc faciet: ſicut etiam dat
reſponſum proponentibus in capitulo, vigeſimaquinta
diſtinctione, perlectis.ff. de albo ſcrib. lege prima. pro hoc
facit quod dico de maioritate & obedientia,capitulo primo,
quæſtione 5.& ſequen.

1 † Not.quod paria ſunt non excipere,vel excipere & non pro
bare:ad quod allegatur quotidie,de hoc in glo.2.Et in eius fi-
ne dic,quod,ſi ſimpliciter in modum exceptionis propone-
bant hoc,non puniuntur.tum quia excipiens non fatetur. de
re iudica.excep.lib.6. tum quia propter exceptionem proba-
tam non imponitur pœna ordinaria de ordi.cog. cap. 2. Op-
pono,ꝙ non debuerit audiri petens.erat enim libellus incer-
a tus a & de futuro,contra id de libel.obla.c.2. Et ex hoc oppo.
eodem modo ꝙ non tenuerit ſñia ſuper futuro. contra id.ff.
de vſur.l.j.§.1.tanquam incerta contra id. C.de ſen. quæ ſine
certa quanti.per totum j.de verborum ſig.in his. Soluit In-
nocen.ꝙ canonici diffamabant ſtatum huius canonici,dicen
do ꝙ non valebat eius exceptio:quia erat de vacatura.Idcirco
egit contra eos condictione ex l.diffamari.C.de ingenuis ma
nu.& tunc bene ſequitur ſententia iſta in qua repelluntur ab
eius perturbatione,& pręcipitur vt detur ſibi prębenda,quan
do facultas ſe obtulerit. Inno.de hac condictione etiam dico
de offi.ordi.conquęrente.quæ.2.de teſti.cum olim.contrario
2.lectu.tertia.hæc lect bene eſt vera in ſe,& notanda pro mo-
do agendi qui competere poteſt recepto. Sed text.non vide-
tur procedere,non enim pronunciatur hic imponẽdõ cano-
nicis ſilentium in futurum,vt pronunciari debuiſſet ſi fuiſſet
intentatata condictio prædicta. Item per eam non potuiſſet
pronunciari ꝙ iſti conferretur præbenda cum facultas ſe ob-
tulerit.Secundo ſoluit Inno.ꝙ cap.non agebat, ſed canonici
cõtra eum qui erat in poſſeſſione canonicatus, & expectabat
prę8bendam,quando eſſet:denunciabant enim quod non po-
terat tenere illud beneficium ſine peccato: & quia defecerũt
in probatione, imponitur eis ſilẽtium:& mandatur ꝙ detur
præbenda cum facultas ſe obtulerit. Et hæc adiectio de con-
ferenda ſibi præbẽda potius euenit,quia ſic eſt de iure,quam
ex vi petitionis: vt no.de præbend.dilectus,hæc lect.etiam eſt
vera,ſed non conuenit literæ,quæ dicit, quod canonici obti-
nebant, & ſic videtur potius quod fuerunt rei. Terno ſoluit
Inno.dicens ſic contineri in integra, ſed continetur etiam in
antiqua quod iſte canonicus præbendam vacantem petebat
a capitulo,ſed ſuccubuit a petitione,quia non ſibi,ſed alij de-
bebatur. tñ quia vidit Papa quod de iure ſibi debebatur alia,
dedit hanc ſentẽtiam:nec eſſe licitum alijs ſic iudicare, cum
de hoc actum non eſſet,nec agi potuiſſet: pro hoc quia non
poteſt peti vacatura s̃.eo.c.2.Fatetur tamen Innocen.quod ſi
peteretur præbẽda a recepto in canonicum,danda eſt ei,cum
facultas ſe obtulerit. vult dicere Inno. ꝙ pronuntiabitur ſibi
deberi,cum facultas ſe obtulerit.Et ſecundum Inno. prodeſt
hæc ſententia:quia de cætero non patitur controuerſiam ca-
nonicorum, niſi expreſſe probauerint apparere, ideſt con-
ſtare,vel per facti euidentiam,vel ex probationibus,quod nõ
offert ſe facultas. de præbend. relatum, & c. dilectus. 1.& 2.
2 quod non procederet hodie: quia non tenet † promiſſio de
prouidendo cum ſe facultas obtulerit, j.eodem ca.libro 6.li-
cet valeret ſecundum hæc iura j.cap.accedens.Sed ad hoc po
teſt dici,quod licet non teneat promiſſio cum ſe facultas ob-
lerit:vt in d.c.2.tenet tamen receptio facta ſimpliciter.de præ
bend.relatum.cuius ratione debetur præbenda cum ſe facul-
tas obtulerit d. cap.relatum.de conſtitu.cum M. Item etiam
non videtur procedere aliud quod dicit Innocen. quod Papa
hic iudicauit,vt hic dicit,& quod alij non licuiſſet.non enim
apparet ꝙ voluerit de iure ſpeciali. vnde debet intelligi quod
fuerit ſententia iuridica,ſecundum quam etiam alij iudicare
debeant. de re iudic.in cauſis, tamen dictum eſt notabile. Ex
hoc enim habes, ꝙ Papa ex officio ſupplet in ſpiritualibus ẽt
ſuper eo de quo nihil eſt petitum.Quarto ſoluit Innocent.ꝙ
bene valet libellus de quo hic,quia licet a principio poſſet co
gi ad maiorem expreſſionem,tamen ſi recipitur valebit ſen-
tentia.argum. C.de ſen. quæ ſine cert.quantitate.l.2.facit pro
hoc quod not.de reſti.ſpo.cum ad ſedem,quod no.Et ex hoc
hẽs,ꝙ licet poſſit peti ꝙ libellus incertus declaretur, tñ ſi nõ
petitur valet iudicium.Et idem de libello inepto,ꝙ licet poſ
ſit reijci,tamen ſi non reijcitur,valet ſententia.C.de anna.ex-
cept.l.fin. vbi de hoc not.in gloſſ.tres. quod dixi de iudi. exa-
minata.

SVMMARIVM.

1 Paria ſunt non excipere, vel excipere, & non probare.
2 Promiſſio de prouidendo cum ſe facultas obtulerit, non tenet.
3 Probare volens non releuans non ad admittitur.

ADDITIO.

a Libellus incertus. Adde l.diffamari.C de inge manu.
Carl. Lazarel. ſuper iij. Decret.

Digitized by Google

cap.2.ſ.eodem, & obtinuiſſent ſi probaſſent quod facta foret
contra concilium lateranen. & hoc quatenus potuiſſent ad-
mitti ad hoc opponendum, de quo in ſequenti contrario. Si
autem intelligimus quod C. canonicus mouit litem contra
eos ſuper præbenda vacante, & prout dixi ſ. in tertia lect. tunc
oporteret dicere quod Papa ex officio prouideri mãdauit de
præbenda cum ſe facultas offerret: quia non erat hoc petitũ,
quia tamẽ ex tex. non apparet quomodo ageretur, poſſumus
ſimpliciter intelligere quod receptus in canonicum petiit a
Papa quod ſua receptio non foret fruſtratoria, videns forte ꝙ
præbendas quæ vacauerant a tempore ſuæ receptionis capitu
lum contulerat alteri. pro hoc eſt quod habetur in glo. vlti. in
fin. potuit ergo agere condictione ex canone ſ. de præben. re-
latum, vt cogeretur capitulum ſibi prouidere cum ſe facul-
tas offerret. Secundo oppono, quia canonici non potuerant
opponere quod receptio fuiſſet facta contra concilium, tan-
quam allegantes turpitudinem ſuam. ergo, etiam ſi probaſ-
ſent, ſuccubuiſſent. cuius cõtrarium hic innuitur, in eo quod
ponderatur ꝙ non probauerunt. Non enim admittitur quis
3 † ad probandum quod non releuat. de offi. deleg. cum contin
gat. de ele. cum vintonien. Soluit Innocen. ꝙ hæc replicatio. ſ.
non poteſtis contra me excipere, quod non teneat promiſſio
vacaturę, quia vos ipſi promiſiſtis, eſt potius dicẽda defenſio,
quam allegatio, quæ poteſt opponi ante litem conte. & poſt,
ſicut de iure poteſt allegari, quod no. & eſt mens Inno. ꝙ hic
fuit propoſita poſt lapſum terminum datum ad probandum
& ſic potuerunt admitti canonici. dicit tamen Innoc. ꝙ ſi de
facto non conſtaret. ſ. de receptione, licet poſſit prædicta repli
catio proponi poſt conte litem: tamen poſt factam receptio-
nem teſtium ſuper ea teſtes producere non poteſt: quæ verba
videntur obſcura. Hoſtien. ſicut ponit ea, licet proponi poſſit
poſt litem conteſta. non tamen probari. Sed tunc ſecundum
Egi. litera videtur contraria ſibimet: quia in principio innuit
canonicos admiſſos ad probandum: ſed in ver. nec ipſi. dicit
eos non debuiſſe admitti. Et reſpondet, ꝙ in electione iudi-
cis eſt ſi ex officio velit admittere, ne per ſurreptionem, &c.
de elect. cum dilecti. de re iud. cum olim. Simile de præbend.
cum ſecundum, de ætate & qualita. accepimus: ſed per hoc
4 deſtruetur illa regula, quod † allegans turpitudinem ſuam
non eſt audiendus, ex quo poſſet iudex ex officio audire. vn-
de dic quod ſenſus glo. Innocent. eſt, quod replicatio præmiſ
ſa poſſet proponi ante lit. conteſta. & poſt. & etiam probari,
dum tamen non ſint publicatæ atteſtationes. pro hoc ſ. de te-
ſti. fraternitatis. ſed verius eſt quod non expedit ſuper ea pro-
bationes fieri, quia eſt iuris: & de ipſa conſtabit de facto. ſ. ꝙ ca
nonici receperant contra concilium. dic ergo, quod hic con-
ſtitit de receptione ex confeſſione canonicorum qui confite-
bantur illum recepiſſe. ſed dicebant quod contra concilium,
quod iſte replicando negabat, addens, quod etiam ſi verum
eſſet, non debebant audiri, ſuam turpitudinem allegãtes. Sed
inquantum vellet canonicus ſe fundare per confeſſionem ca
nonicorum prædictam, teneretur recipere eam contra ſe ſ.
de inſtit. cum veniſſet. vbi dixi, & tunc eſſet probatum quod
contra concilium facta foret receptio: cuius contrarium hic
dicitur. dic ergo quod non refert quomodo conſtiterit. Nam
etiam præſuppoſito quod conſtiterit per probationes de rece
ptione, & quod canonici fuerunt admiſſi ad probandum, ꝙ
eſſet facta contra concilium, potuit eſſe quod fuerunt admiſ-
ſi: quia tunc non fuit allegatum, quod non eſſent audiendi
tanquam allegantes turpitudinem ſuam: vel iudex admiſit
capitula inquantum deberent de iure admitti, ſecundum ea
quæ no. de offi. delega. cum contingat. tempore vero diſputa-
tionis conſtitit quod non probauerant: ita quod etiam ſi fuiſ-
ſent admittendi, non iuſtificauerant ſuam exceptionem, &
cum hoc etiam conſtitit, quod exceptio de ſui natura non
erat admittenda. Ideo ex vtraque ratione contra canonicos
pronunciauit, & in eo quod dicit Innocen. quod hæc potius
dicenda eſt defenſio quam allegatio. dic confeſſio, id eſt iuris
allegatio. & quod dicit allegatio. ſcilicet, facti, id eſt exceptio
ſeu repliplicatio, vt ſit ſenſus, quod non egebat probatione: vt
etiam dixi ſ. eodem contrario. Item quantum ad illud de al-

trario quarto. Quarto oppono ad idem, quia licuit canonicis
venire contra factum ſuum illicitum. 40. diſtinctione, pœni-
tentes. glo. 3. non ſoluit, dic vt ibi no. de cleri. coniuga. diuer-
ſis, & ſ. de electio. noſti. & quo ad hoc cap. dic quod hic non
quæritur, an canonici poſſint venire contra factum ſuum, vel
non: ſed ſolum dicitur, quod allegantes turpitudinem ſuam
audiri non debent. & in hac glo. ibi, poſt mortem. de hac dico
de præſumptio. tertio. contrario quarto. Ibi per fundum. de
5 hac de ſent. excommun. officij. quæſtio. prima. † Quinto op-
pono ad idem: quia in pari cauſa tupitudinis potior eſt condi
tio excipientis. C. de condi. ob tur. cau. vbi autem. glo. 3. ſoluit
quod quia C. canonicus erat receptus, fuit potior ſua condi-
tio, quaſi velit quod poſſidebat. Ideo potior fuit eius condi-
tio. Goffr. dicit quod circa diuerſa delicta datur replicatio. ſ.
de diuor. ſignificaſti. de adulte. intelleximus. Sed circa idem
delictum non daretur replicatio contra exceptionem in fa-
uorem matrimonij. vel ibi datur replicatio circa diuerſa de-
licta. ſed circa idem delictum non daretur replicatio contra
exceptionem doli. ff. de doli exceptio. apud. §. Marcellus. dic
melius vt dixi de excepi. dilecti. Et in propoſito vera eſt ſolu-
tio glo. quod, quia C. canonicus erat in poſſeſſione canonica-
tus, potior fuit ſua conditio. regula in pari. lib. 6. & in hac glo.
ibi, turpitudinis: vt ſi detur pecunia, vt male iudicetur: vt ibi;
Solu. ſecundum Ioannem. Sexto oppono, quod Papa debue-
rit mandare etiam iſti canonico interim dari diſtributiones
quotidianas. de præben. dilectus. 1. & 2. Gloſſa vltima ſoluit,
ſecundum Pet. & Abb. hic non erant quotidianæ diſtributio
nes. dic melius, vt dixi de conſtitu. cum M. & in d. c. dilectus.
Et in ꝓpoſito ſufficit quod de hoc refricatur quęſtio, vtrum
deberentur, vel non. Quæro, ſi canonici præpoſitum vnius ec
cleſiæ elegerunt in ſuum decanum, ſcientes, quod nititur
vtranque retinere, & in hoc ſibi conſentientes, an ſi poſtea
pœnitent ſint audiendi accuſantes vel agentes contra ipſum:
videtur quod non. argum. de cleri. coniuga. diuerſis: & alio-
rum iurium quę allegat glo. ibi, & ſi obſtat. vſque ibi, argum.
contra. In contrarium, per iura quæ allegat eadem glo. ibi. ar-
gum. contra. vſque ibi. nonne. dicit Hoſtien. quod ad minus
in modum denuntiationis admittentur ratione pacti, de iu-
reiuran. quemadmodum. ad fin. de deſpon. impub. ad diſſol-
uendum. 35. q. 6. conſanguinei. præmiſſa trina monitione. de
accu. qualiter. de quo dic, vt no. de præb. cum non ignores.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij ſimplicis receptione quo caſu vacet primum.*
2 *Dominium quo caſu facilius perdatur quam poſſeſsio.*
3 *Ordinarius poteſt diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum ſimpli-
cium.*
4 *Actiones duas quis habet ex eadem re.*
5 *Ordinarius conferens ſcienter videtur diſpenſare.*
6 *Factum de authoritate ſuperioris a non habente alias poteſtatem tenet.*
7 *Reſponſio debet conformari interrogationi.*
8 *Prouiſio vel confirmatio facta per non habentem poteſtatem non impe-
dit electionem vel prouiſionem eorum ad quos pertinet.*
9 *Prębenda receptione quare vacat alia in eadem eccleſia, nec poteſt epi
ſcopus diſpenſare, ſecus in diuerſis.*
10 *Beneficium quando dicatur vacare de iure & de facto.*

Literas. Legitur varijs modis, vt ſ. in vltimo contrario, &
in 2. quæſtione: ſecundum veram lect. h. d. Si
hñs prębendam in eadem eccleſia recipit dignitatem cum p̃-
benda, vel aliam præbendam, vacat prima. & quamuis a ſupe
riore ſibi conferatur, tamen valet eius imperratio, etiam ta-
cito de poſſeſſione quæ colorata non eſt. Primo ponitur con
ſultatio. Secundo reſponſio. ibi, cum igitur. Prima ſubdiuidi-
tur: quia primo ponit formam mandati pro actore directi. Se
cũdo allegationem actoris, ibi, de facto: Tertio defenſionem
rei, ibi, ſed præpoſitus. Quarto elicit dubia ex prędictis, ibi, vſi
concilij ſ. c. 3. inueſtire. i. prius conferre: & poſtea in poſſeſſionẽ
inducere, ſic ſ. c. propoſuit. de pręben. pro illorum. præpoſi-
tus nunc canonicum ſine perſonatu. Gof. canonicorum mino-
ris eccle-

Digitized by Google

... de iure, non
autem de ſacto: vt hic in ver. cum igitur. Regulariter autem
factius perditur poſſeſſio. ff. de acqui poſ. ſi quis vi. §. differen
tia, quod dixi de renun. veniens. Oppono quod conſuetudo
debuerit iuuare præpoſitum: quia derogat iuri. de conſue. ca.
fin. Solu. vt in glo. 3. quæ dicit, quod erat corruptela. vel dic ꝙ
allegauit generalem conſuetudinem, non ſpecialem, ſecun-
dum aliquos quod nihil eſt: quia idem operatur genus quo
ad omnia quod ſpecies quo ad quædam. de offi deleg. ex par-
te. vel dic ꝙ non probauit conſuetudinem: quia nec apparet
de probatione: alias videretur valuiſſe. Nam poteſt quis de
conſuetudine habere dignitatem, & canonicatum cum præ-
benda in eadem eccleſia. de conſue. c. 1. lib. 6. Sed in hoc aliqui
diſtinguunt, dicentes quem non poſſe habere dignitatem
principalem cum canonicatu: ſed non principalem ſic: quæ
diſtinctio reprobatur ꝟ. de præb. cum in eccleſia. lib. 6. vbi va-
let conſuetudo, vt epiſcopus habeat vocem, vt canonicus, &
præbendam. dic ergo melius: vt ꝟ. q. 2. & in hac glo. in fi. Tan.
Ioan. Vin. & Phi. Secundo oppono quod debuerit valere con
3 firmatio archiepiſcopi, cum poſſit ordinarius † diſpenſare ſu-
per pluralitate beneficiorum ſimplicium: vt not. de elect. du-
dum. 2 Glo. vltima, ſoluit quod non poteſt diſpenſare, vt quis
habeat plures præbendas intitulatas. 70. di. ſanctorum. de cu-
ius capituli intellectu, dixi de cle. non reſid. c. fin. de reſcriptis.
cle. gratiæ. deinde glo. videtur ab hoc recedere, dicens in ſim-
plicibus non eſſe epiſcopis adeptam poteſtatem diſpenſandi:
dicit tamen ꝙ non poteſt epiſcopus diſpẽſare, vt quis habeat
plura beneficia in eadem eccleſia. quod dicit hic colligi, &
idem tenet Inno. ſecundum gl. in fine tenet ꝙ diſpenſare poſ
ſit. Dic verius ꝙ non poteſt, & de hoc ꝟ. in 5. contrario, & in
hac gl. ibi, ex conuentione. de hoc de re iud. quod ad cõſulta-
tionem. in gl. ibi. l. vl. in fi. patronus, aliam ſibi deſponſauit vel
deſtinauit hoc ipſo iure diuertere a libertate. ibi, municeps. 2.
vide de foro comp. ex parte. in 3. glo. & in c. penul. in glo. 2. Si
mulier. ſi vxor quæ nomina fœneratitia debitorum vltra do-
tem parafrenalium loco dedit adminiſtranda marito, ab illo
pro his cautionem exegit, erit illa contenta, alias lex dat ſibi
hypothecam in bonis mariti ex quo pecunias exegit. ibi, quo
tiens. vide de præbendis. de multa, in fine vlti. glo. ibi. §. ſcien-
dum. vide de cle. non reſi. cum dilectus. in gl. ſecunda. Tertio
oppono ad hoc. ff. de actio. & obliga. quotiens. vbi quis habet
4 duas actiones † ex eadem re. glo. non ſoluit. dic ꝙ non eſt iuri
contrarium ꝙ ex eadem re quis habeat plures actiones, quæ
recidunt in vnam: ſed duę prębendę non ſic in vnam recidũt
Ioan. And. facit ꝟ. contrario ſequen. Quarto oppono ad idem
C. de rei vxo. act. l. vna. §. ſciendum. vbi mulier habet dotem,
& legatum. Solu. ibi maritus hoc voluit & nulla eſt abſurdi-
tas. hic autem eſſet abſurditas: vt ꝟ. qõ. 3. Quinto oppono ad
5 hoc, quia ex quo ordinarius † contulit ſcienter videtur diſpẽ-
ſare. de fil. presby veniens ſolu. vt in gl. vltim. quę dicit ꝙ non
a intendebat diſpenſare: a quia neceſſarium eſt quod diſpenſa-
tio exprimatur: & in hoc vltimo dicunt aliqui hanc glo. ſin-
gularem. & pro primo, ꝙ hoc non intenderet, facit, quia vi-
detur potius inhærere velle iuri communi. Io. tamen tenuit
contrarium, dicens ꝙ ſi ſciebat intelligitur diſpenſare: vt no.
51. diſtin. qui in aliquo. 54. diſt. ſi ſeruus. in prima glo. 16. q. 1.
eccleſia. primum tenet Inno. de fil. presbyt. veniens. quod dic
vt ibi dixi. & de ſciſmati. fraternitati, & dicit glo. in fin. quod
ex cauſa potuiſſet archiepiſcopus diſpenſare. pro hoc de con-
ſue. c. 1. lib. 6. a contrario, & de hoc in glo. ergo videtur: & ſic
iſte ſinis glo. contradicit ei quod dicit hæc eadem glo. ibi, ſed
vt in eadem. quod dixi ſ. in 2. contrario, & illud verius, quod te
net etiam Ioan. An. dicens, ꝙ licet in diuerſis eccleſijs poſſet
epiſcopus diſpenſare: tamen in duabus canonijs eiuſdem ec-
cleſię non poteſt diſpenſare: & ſic poteſt intelligi hoc c. & be
ne facit de præben. clem. ſi iuſta. & quod ibi not. in vlt. glo. &
hoc communiter tenetur, & rationes huius dic vt ꝟ. quæſt. 3.
Sexto oppono, quia ſi non valuit quod fecit archiepiſcopus:
ita quod præbenda vacabat, debuit valere collatio etiam ante
reſignationem factam a poſſeſſore ſ. de pręben. de multa. ver.
is quoque. Soluit Innocen. quod confirmatio, de qua hic nõ
impediret quin ordinarius ad quem de iure pertinet poſſit
conferre. ſed hic loquitur in delegato Papæ qui prouidere nõ
põt niſi prius cogat poſſeſſorem ad reſignãdum. rõ diuerſita-
tis ſecundum eum: quia magis eſt reſtringenda delegati po-
teſtas tanquam extraordinaria. de qua loquitur cap. de multa
præſumendum, quod Papa per ſuas literas dare velit aliqui-
bus cauſam litigij: ſed bene eſt intentio Papæ quod poſſeſſio-
ne aduocata a poſſeſſore detur eccleſia impetranti. in ordina-
rio vero præſumitur, quod velit ius ſuum omni modo de-
fendere. ff. ſi quis ius dicenti non optem. l. vna. de feudis. ca. a.
vel verius dic, quod imo tenuiſſet collatio executorum. Et ad
cap. quia reſpondet, vt infra in prima qõ. Octauo oppono, ad
hoc. ff. quod cum tal. tuto. l. prima. §. fin. & de eo quod no. de
6 electio. nihil, vbi de authoritate ſuperioris tenet † quod fit a
non habente alias poteſtatem. Soluit Innocen. quod præmiſ-
ſa intelliguntur de confirmatione quam conſtat eſſe nullam
& quæ eſt contra ius ſcriptum, & de iure impoſſibilis. argu-
men. ff. de excu. tuto. qui teſtamento. ex quo enim præbendæ
ſunt diſtinctæ in eccleſia, non poſſunt duæ vniri in vna perſo
na: ſicut nec vna diuidi in duas perſonas. de prębend. tuæ.
89. diſtinctione. ſingula. Et per hoc ad contraria dic, quod lo-
quuntur de confirmatione a iure non reprobata, quo ad præ-
dicta tamen, quando teneat collatio, vel impetratio de bene-
ficio ab alio poſſeſſo, dic vt dixi ſupra capitu. cum noſtris. qõ.
18. Nono oppono, quia hic confirmatur triplex quæſtio, &
non datur niſi vnica reſponſio: & ſic contra: quia reſponſio
7 † debet conformari interrogationi. C. de tranſactio. vt reſpon
ſum, infra de ſpon. de muliere. Soluit Hoſtien. quod per vni-
cam reſponſionem, in eo quod dicit prębendam vacare de iu
re & non de facto, ſatisfecit triplici quæſtioni præmiſſæ. Pri-
ma fuit, an præbenda vacare dicatur cum quis aſſumitur ad
aliam, quæ ſoluitur: quia verum eſt quod vacauit de iure, li-
cet non de facto, quod ſemp intellige in eadem eccleſia: vt di
xi ſupra contrario proximo. & ſupra contrario quinto. Secun
da fuit, an per ſententiam deberet priuari. ad quam patet re-
ſponſio: quia: ſi de iure vacat, non eſt neceſſe quod priuetur,
ſed ſolum, quod de facto reſignet, vel remoueatur. Tertia
fuit, an per confirmationem pręmiſſam impediretur vacatio
primæ præbendæ: ad quam patet ſolutio, quod non, ex quo
prima præbenda vacat: non profuit autem confirmatio: quia
hoc non potuit archiepiſcopus: vt ſ. 2. & 5. contrario, & ꝟ. in
3. quæſt. Decimo oppono ad hoc & ad text. quia ſi præbenda
vacabat de iure, ergo conferri debuit per executores etiam
ante receptum mandatum. de quo hic in fin. de præbend. de
multa. ver. is quoque. Innocent. in verbo conferre. videtur ſta
re contrario, exponit enim conferre, id eſt de facto aſſignare.
Nam ſecundum eum etiam ante conferre poterant. dici ta-
men ſatis honeſtum eſſe quod de facto vacet præbenda, vel
ſm eum, licet dñs, i. ordinarius ad quem pertinet collatio poſ
ſit conferri quamcito vacat de iure, delegatus tñ eius hoc nõ
põt niſi expreſſe contineatur in literis ꝙ alius poſſidet. ſ. c. cũ
noſtris, vbi de hoc melius de præb. extirpandę. ver. alioquin.
Plus tñ placet Inno. ꝙ hic prębenda dr̃ de iure vacare: quia in
veritate is qui tenebat non erat prælatus: vt no. de ele. cum di-
lecti. de facto tñ erat pręlatus, vel canonicus, quia eius electio
eſt confirmata, vel de eo prouiſum per eum ad quem ptinet.
ideo tenent ea quæ cum eo fiunt nomine dignitatis, vel pręę-
bendæ. ff. de of. preto. Barbarius. ꝑ hoc de ele. nihil vbi de hoc
ideo neceſſaria eſt admonitio p ſniã, & ẽr de facto: vt hic ſm
Inno. dic ꝙ hęc ꝓcederent in dubio. Aut hic conſtabat ꝙ au-
thoritas ſuperioris non ſufficiebat, cum non poſſit diſpenſare
ẽt ſuper ſimplicibus in eadem eccleſia, vt ſ. in 5. ꝯrio. Sed tñ
impetratio non vr̃ valuiſſe tacito de poſſeſſione colorata, pro
pterea fuit opus ſecũdo mandato, cuius vigore prouidẽt exe-
cutores hic in fi. & ita dixi etiam in d. c. cum noſtris. ꝯrio 7. ni
ſi dicamus quod ibi allegabatur, ꝙ ex cauſa ſpeciali tenebat
collatio, vt ex indulgentia ſedis Apoſtolicæ, vel ſimili, quod
innuit ibi litera, quæ de hoc mandat inquiri: hic autem non
ſic allegabatur. vnde ſtatim mandatur conferri, ꝙ poteſt intel
ligi ex vi primi mandati: ita ꝙ reſignatio quæ mandatur hic
fieri referatur ad factum. ſ. ꝙ de facto reſignet. ꝯ tamen facit:
quia dubitabatur in hoc capitul. an per aſſecutionem ſecun-
dæ præbendæ vacaret prima: vt in litera, & hoc videtur ſuffice
re, vt

ADDITIO

a Non intendebat diſpenſare Adde glo. in clem. j. de præben. text. in cap. non
poteſt. in fin. de præbend. Cadinal. in cap. diuerſis fallacijs. ſupra de cleric.
coniuga.

ligimus quod conſtabat, dicēdum eſt quod hic non erat poſ-
ſeſſio colorata, quod tenet Abb. dicens quod alio modo pro-
ceditur in c. cum noſtris. quam hic: quia ibi monent executo
res collationem fieri. hic conferunt, & hoc magis conſonat
literæ, & ſecundum hoc etiam non recepto ſecundo manda-
to potuiſſent executores conferre, & ſecundum hoc ſumma
ui. Oppono ad hoc ſ. cap. quia. Soluit Innocent. quod capitu-
lum Eboracen. de cuius proceſſu ibi agitur, bene habebat po-
teſtatem dandi poſſeſſionem præbendarum: & non archiepi
ſcopus. ſ. cap. poſt electionem. Ideo ex quo poſſeſſionem legi
time habebat, non debet alius mitti in poſſeſſionem, niſi eis
prius auferantur quibus erant collatæ per capitulum: licet eli
gi poſſent. dic verius, quod imo nec eligi: quia non conſtabat
ipſo iure quod collatio eſſet nulla. hic autem eoipſo, quod
conſtabat quod habet ſecundam prębendam in eadem eccle
ſia, conſtat ipſo iure quod prima vacat: ideo poteſt conferri,
& impetrari. Secundo quæro quæ fuit ratio quare præbenda
hic vacabat. Solut. patet ex ſuperius dictis in præcedenti q. &
in quinto & in vltimo contrarijs, quia vacabat per receptio-
nem præbēdæ in eadem eccleſia. Alij quod per receptionem
principalis dignitatis. quod dic vt in primo contrario. Inno-
cent. dicit quod præbenda vacauit per receptionem ſecundæ
in maiori eccleſia, vel ſaltem cum poſtea recepit præpoſitu-
ram in eadem eccleſia: quia non poterit habere præbendam
annexam præpoſituræ, & antiquam præbendam in eadem ec
cleſia: & pro hoc vult ſ. contrario ſecundo, & hoc verum: vt
infra eodem contrario. Gloſſ. dicit, quod ſicut per receptio-
nem ſecundi curati, vel perſonatus vacat primum: ita per re-
ceptionem ſecundæ præbendæ vacat prima, & hoc ſi habean
tur in titulum: ſecus ſi in ſtipendium, vel ſecundum eum, in
pluralitate præbendarum diſpenſare non poteſt, ſiue in di-
uerſis epiſcopatibus. 79. diſtinctione, ſanctorum, ſiue in eo-
dem, & ſiue in diuerſis eccleſijs. de prębend. cum non igno-
res: ſiue in eadem: vt hic: & reprehendit Tancred. qui dixerat
contrarium: quia crimina non ſunt palpanda ne incurata ſer-
uentur, quinquageſima diſtinctione, ſi quis diaconus, verius
eſt primum per id quod dixi ſupra in primo contrario, & de
9 hoc in ſequenti quæſtio. Tertio quæro, † quæ ſit ratio diuerſi
tatis quare per receptionem præbendæ vacat alia in eadem
eccleſia, nec poteſt epiſcopus diſpenſare: & ſecus in diuerſis;
dicit Ioann. Andr. quod ratio eſt: quia ſi per diſpenſationem
epiſcopi quis eſt canonicus plurium eccleſiarum, ſemper in
ipſis eſt inuenire numerum completum, ita quod ſi in qua-
libet illarum erat numerus duodenarius, iſte poteſt eſſe con-
ſiliarius & defenſor, tanquam canonicus in qualibet earum.
Item ſi in vna prædictarum eccleſia extra numerum canoni-
corum ſint perſonatus, vel officia perpetua: ſi perſonatum ha
bet cum canonia, numerus non infringitur: quia nunc ca-
nonicatui, nunc perſonatui poterit deſeruire. Sed ſi canonico
vnius eccleſiæ detur alia canonia in eadem eccleſia: aut eccle-
ſia non habet numerum, aut ſic. primo caſu non procedit,
quia iteratio illa fieret ſolum ad vocem, id eſt, verbo, id eſt, eſ-
ſet verbalis, ſicut cum ſecundo manumittitur manumiſſus,
vel baptizatur baptizatus, vel ordinatur ordinatus ad eun-
dem ordinem. C. de manu. vindic. l. ſecunda. 68. diſtinctione.
§. quod ergo, & quod ibi no. Secundo caſu cum habet nume
rum, frangeretur numerus, quia ſi erant 12. canonici, non
erunt niſi 11. & ſi cum alijs quinque diſpenſaretur, eſſent tan
tum ſex. Item ſubtrahitur eccleſiæ conſilium & ſubſidium
vnius, cum ex vna canonia teneretur ad hoc, & per ſecundam
nil additur, vnitas ergo eccleſię, & officiorum prohibeatur ꝙ
diuerſitas eccleſiarum, vel officiorum permittit. Et per hoc
licet ſit plus habere dignitatem & canoniam, quam duas ca-
nonias: tamen ſecundum magis reprobatur in eadem eccle-
ſia. pro hoc quod no. de tranſla. c. fin. & de præben. cle. ſi iuſta.
prę alleg. quæ not. de hoc etiam ſ. contrario quinto. Quarto
10 quæro, quando dicatur beneficium † vacare de iure & de fa-
cto. Solui Hoſti. proſequendo qualiter aliquando vacat de
iure & de facto. Aliquando de facto & non de iure. aliquando
de iure & non de facto. aliquando nec de iure nec de facto.
quę dixi ſupra eodem, cum noſtris. q. 8.

10 Eccleſiæ Romanę ius poteſt quis ſine mandato defendere.
11 Cauſa in ſententijs exprimi periculoſum eſt.
12 Conſuetudo non tantum operatur ſicut ſtatutum.
*13 Clericus an ex conſuetudine poſſit percipere fructus beneficiorum ſuo-
rum in abſentia.*
14 Conſuetudo ſpectari ſolet in omnibus vectigalibus.

1 Ex parte. Lateranen. conſilium † locum non habet
vbi non ſunt diſtinctę præbendę, nec certus
canonicorum numerus. Primo ponitur facti narratio. Secun
do partium confeſſio. ibi, tandem: Tertio ſententia, ibi, nos
igitur. Quarto gratia. ibi: quia vero quatuor, & ſic ad Papam
videbatur collatio deuoluta. vacauiſſent, vt quidam putant,
quoſdam clericos ſ. tit. 2. c. 2. Credens, quia ſolum capitulum
habebat conferre. male tamen credebat ſecundum Inn. cum
non eſſent ibi diſtinctę præbendæ, nec certus canonicorum
numerus: vt ſequitur. Mediolanenſem, ſuum metropolita-
2 num, ipſo, ipſorum perſonas. † No. ꝙ collatio canonicatuum
& præbendarum dicitur ordinatio. ibi, ordinauit, id eſt contu
lit, ſic ȷ. de cler. excommu. propoſuit. Secundo no. ꝙ id quod
facit maior pars capituli, dr̄ fieri per capitulum, licet aliqui ꝯ-
3 dicant. ſic ſ. de elect. cum inter canonicos. † Tertio no. ꝙ pla-
tus in collationib. debet adhibere ſibi aſſenſum capituli. ali-
bi ſufficit conſilium ȷ. de his quę fiunt a pręla. nouit. ꝙ eſt ve
rius, & dic, vt dixi de ele. cum eccleſia. dicit autem Inno. ꝙ aſ-
ſenſus capituli parum hic profuit, quia quod nullum erat, ra-
tificari non poterat. de ele. auditis. dicit Hoſt. ꝙ profuit ad gra
tiam facilius obtinēdam, vt ſequitur. Quarto no. ꝙ Papa ſup-
plet hic de facto: quod dic vt in glo. 2. & in ea in fi. 28. di. princi-
4 quam. Quinto no. ꝙ vbi non ſunt prębendæ diſtinctæ non va
cant præbendæ. de hoc in glo. 3. & in ea in fi. de hoc ȷ. eo. c. vl.
lib 6. in glo. nunquid. vbi ponuntur no. hic per Inno. & Hoſt.
Sexto no. ꝙ ſi allegatur aliqua ratio, & alia mouet iudicem,
poteſt eam ſupplere. de hoc in glo. 4. & in ea ibi. §. pe. vbi dr̄ ꝙ
forte pręror poſt tp̄s actionis non patietur de dolo excipi. ibi,
apud. Si depoſui apud ſeruum, & cum manumiſſo ago, non
tenet actio. l. vlt. de hac de poſtul. bonę. 1. ꝯtrio 3. Et in fi. dic vt
ibi de poſtu. c. 3. in 1. gl. & dixi de conſue. cum dilectus, ꝯtrio 4.
dicit Hoſt. ꝙ glo. non ꝓcedit quoad hoc c. nam quo ad partes
Papa terminauerat negotiū. Ipſe vero Papa ex officio voluit
facere gratiam extra iudicium, & inducit ꝓ hoc: quia ſine cā
non ſunt talia facienda. arg. ſ. c. cum noſtris. ad fi. concor. ff. de
tranſa. cum hi. §. vult igitur oratio. Septimo no. ꝙ in receptio
5 nib. canonicorum † non eſt ſeruanda forma, ſed ſufficit ꝯſen-
ſuus capituli. ſic colligit Inno. in verbo affectat: quia Papa hic
nō dicit ꝙ capitulum elegerit alios. ſed ꝙ affectabat receptio-
nem. pro hoc eſt no. de elec. cum inter canonicos. ſecus dicit
Inno. in electione ad eccleſias viduatas. de elec. quia pp. Hoſt.
dicit hoc argumentum hic non colligi, cum affectio iſta ius
non conferat, ſed adminiculatur ſolum gratiæ faciendæ per
Papam, vnde, vt dicit, etiam in ep̄atu poſſet elici idem argu-
mentum, de poſtu. bonę. 2. ad fi. dic ꝙ hoc eſt verum reſpectu
a huius c. tn̄ dictum Inno. verum eſt a quia forma c. quia pp, lo-
cum non habet niſi in eccleſijs viduatis, quod dic, vt dixi in d.
6 c. quia propter. in prin. † Octauo no. ꝙ debet attendi conſue-
tudo eccleſiæ. quod dic, vt in glo. vlt. & in ea ibi. cum olim. &
de conſue. c. vlt. li. 6. ibi, reduci per epiſcopum. de vi. & ho. cle.
quoniam, vbi de hoc, & in fi. vnde ꝯ reſcriptum apoſtolicum
in tali eccleſia impetratum, in qua non ſuppetunt facultates,
vnus ſolus poteſt contradicere. Nam ſecundum Innocent.
quando facultates non ſuppetunt, opprobrium eſſet eccleſiæ
quod ſui clerici mendicarent. 93. diſt. diaconi. facit de renun.
ad ſupplicationem, & eſſet ꝯ ius. de inſti. c. 1. ideo tunc vnus ſo
lus poteſt contradicere. 12. q. 2. non liceat. & quod no. de teſti.
cum olim. ſed vbi ſuppetunt facultates, tunc non læditur ec-
cleſia, ſed honoratur, & valet quod fit a maiori, infra de his
quæ

ADDITIO.

a Dictum Inno. verum eſt. Adde Rotam deciſione 433.

Digitized by Google

quatuor anni & amplius a tempore vacationis:& ſic facta eſ-
ſet deuolutio ad ſedem Apoſtolicam ſ.cap.2. Solu. Hoſtien.
quod archiepiſcopus potuit ignorare, & ſic tempus ei non
fluxit.de ſupplen. negl. prelatorum,licet,cum enim regulari-
ter non habeat poteſtatem in ſubditos ſuffraganeorum, de
officio ordi.paſtoralis.non imputatur ſibi, ſi non inquiſiuit:
quia nec conuenit alterius regni ſecreta ſcrutari. C. de com-
mer.& mercato.l.4.in princ.Secundo oppono ad hoc: quia
annuatim viſitare poteſt infra de cenſi.ſopitæ. Imputatur er-
go ſibi, ſi non inquiſiuit. ff. ad Macedo. l. penultima. 37. di-
ſtinctione. §.fin. Item debet teſtes ſynodales conſtituere, qui
talia referant.de accu. ſicut olim. videtur ergo affectator igno
8 rantiæ,† quæ æquiparatur ſcientię de ſpon.cap.fin.de tempo.
ordin.cos.lib.6.facit eodem titu. vna in fin. Item in his quæ
quis ſcire tenetur &c. regula præſumitur. libro ſexto. Sol-
uit Hoſtien. quod bonus iudex hoc terminabit conſiderata
beneficij qualitate,& modo vacationis,& locorum remotio
ne & fama.ff.de vſur.mora.quod no.de hoc etiam dico de ac-
cuſa.not.8. Et ſecundum hoc impetranti literas a Papa ſecun
dum formam ſ.cap.proximo, de hoc apponi poteſt nomine
archiepiſcopi:de officio delega.ſuper eo.Hoſtien. Tertio op-
pono, quod oppoſitio trium canonicorum debuerit admit-
9 ti cum effectu:quia vnus † ſolus poteſt proſequi cauſam col-
legij,etiam alijs inuitis,ſicut & agere.12.q.2.non liceat. Glo.
prima ſoluit quod hic ſuccubuerunt: quia nihil rationabile
oſtenderunt.dic ſecundum Ioan. And.quod imo habuerunt
pro ſe ſentētiam,licet Papa fecerit de receptis gratiam. Et vi-
dentur iſti apponentes eſſe tanquam defenſores:quia ſe & ec
cleſiam defendebãt,ne tenerentur tractare pro canonicis eos
qui non erant. Io.vero dixit quod iſti defendebant ius Roma
næ eccleſiæ potius quam ſuæ:ex quo arguit quod quis poteſt
10 ſine mandato defendere ius † Romanæ eccleſię.cui dicto ob
ſtat de confirm.vti.eum dilecti. Ad quod dic,quod etiam ſi-
ne mandato poteſt quis defendere quo ad commodum Ro-
manæ ſedis:ſed non poterit ex facto eius præiudicari ſedi apo
ſtolicę ſine mandato.dicto capitu.cum dilecta. Et dicit Ioan.
quod iſti ſunt ſimiles his qui deferunt bona vacantia in fi-
ſcum,qui poſt quadriennium admittuntur.ff.de iur.fiſci l.1.
§.diuus.In quo dic quod non admittuntur petētes bona quę
nunciata fuerunt per fiſcum apprehendi. Ipſa autem nuntia-
tio fit vſque ad viginti annos, vt ibi dicitur in duobus §§.
ſequentibus. Philip.dicit, quod iſti non agebant nomine ec-
cleſiæ:ſed tantum ſuo.ideo ſine mãdato fuerunt admiſſi: dic
vt dixi ſ.eodem contrario.& in hac glo. ibi.l.2.& 3.de hoc de
teſti.cum olim.q.2.ad fi.Ibi,poſſunt:imo tenentur interdum
ſub pœna.de elect.generali.de rebus eccl.non alienan.c.1.lib.
6.& de hoc etiam]. q.4.& in fin.adde quod not.de teſti.cum
olim. Quarto oppono quod potuerit epiſcopus conferre pr̨e
bendas hic,ſupplendo negligentiam capituli ſ. eodem cap.2.
Solu. vt in tex. quia cum non eſſent præbendæ diſtinctæ,non
fuit locus vacationi:& ſic nec deuolutioni. dicit tamen Vin-
cen.quod epiſcopus potuiſſet ſupplere negligentiam poſt ad-
monitionem,quod intelligit Hoſtien.ſtando prius termino,
infra quem capitulum faciat,& eo lapſo facit. eodem titu. ſi
capitulo.lib.6.]. de cler.excommun.propoſuit.de hoc de ele-
ctio.cum eccleſia vulterana. Quinto oppono in eo quod ntã
datur in fin.quod recepti habeantur pro canonicis: & tamen
receptio non tenuit. Sol. in hoc Papa fecit gratiam per quam
validatur receptio quæ fuit nulla.concordat.].cap.proximo,
vel poteſt intelligi, quod habebuntur pro canonicis per no-
uam receptionem, primum tamen magis conſonat literæ:
Quæro in eo, quod hic caſſatur inſtitutio tanquam facta ex
inſufficienti cauſa,ſi iudex fert ſententiam etiam iuſtam: ſed
exprimit quod autoritate talis iuris ita pronuntiat,quod non
facit ad rem,dicit Hoſtien.argum. huius c.quod ſententia nõ
valebit,quamuis ex alio iure teneat,pro hoc].c.dilectus,ad fi.
& verſic.expreſſum].qui fil.ſint legitum.per tuas. Idem not.
Hoſtien.de offic. delega. cum ſuper. vbi etiam dico q.8.. facit
etiam eo.titu.P.& G.vbi dico no.4.& quod dico de præſcrip.
11 cum ex officij.q.8. propterea † periculoſum eſt in ſententijs
cum ex primi: quia ſi ex prolatione apparet error,vitiatur, et
ſi alias tenuiſſet.vt prædixi.pro hoc de officio delega.cum ſu-
per.de re iud.ſicut,& quod ibi no.ſimile de accuſa.ad petitio-
nem.facit de reſcrip.ſuſceptum.lib.6.& quod not. de renun.
in præſentia.de præſcrip.cum ex officij.Si ergo vult iudex cau
dum conſuetudinem. Soluit Egi.intelligendo quod erat conſue
12 tudo † ſicut ſtatutum. Nam ſi ſemper conſueuerunt eſſe 10.
canonici,iſtud non facit numerum,niſi per ſtatutum ſic fue-
rit ordinatum. Ego non facio differentiam inter conſuetudi-
nem,& ſtatutum,dum tñ cõſuetudo ſit debite pręſcripta,nec
iſte tex.aperit quid ↄtineret conſuetudo:põt ergo intelligi quod
ↄtinebat certum modum portionum aſſignandarum cano-
nicis: vel ſi continebat certitudinem numeri:dic quod erat reſpe
ctu certi numeri canonicorum: ſed tñ numerus p̃bendarum
erat incertus. Et ſm hoc adhuc ſtabit diſpoſitio huius c. vel
expone ſm conſuetudinem.i.morem ſeu vſum facti, non tñ
præſcriptum,& poſſet intelligi de conſuetudine reſpectu pci
piendi fructus præbendarum in abſentia. Ex his arguunt qui-
13 dam,† clericum poſſe percipere fructus beneficiorum ſuorũ
in abſentia ex conſuetudine.ad hoc de conſti.cum omnes.de
cle.ægro.c.1.ff.de decurio.nõ tantum.§.non alias, ante finem
legis,melius.ff.de pollicita.l.antep.in fi.de admi.tut. ſi ſine.§.
pe. Nam & ſi hoc a lege datum nõ ſit,morib.tñ competit. ff.
ad muni.l.magiſtratus.& in oib.vectigalib.ſpectari ſolet ↄſue
14 tudo.† ff.de pub. & vecti.ſed publicanus.in fi.:8.3.ſeruitium.
quid.n.ſi hęc conditio fuiſſet appoſita ab illo qui ab initio p̃-
bendas conſtituit,tenere deberet conſtitutio e.q. Eleuthrius.
de cenſi.cum venerabilis.de præb.ſignificatum de ↄdi.ap.ve-
rum.ergo ẽt valet conſuetudo. Dicit Hoſt quod valere põt in par
te,ſed nõ in toto:oportet quod remaneat vñ ſuſtentetur vicarius
per quem deſeruiat, alias eſſet oneroſa:vt patet de pręb.cum
ſm,& c.extirpandę 1.reſpon.& quod no.e.c §.qui vero,& ſic
non valet conſuetudo.c.1.dic quod hic non colligitur quod conſue-
tudo valuerit. Nam ẽt ſi non valuiſſet,potuit Papa mãdare quod
procederetur ſm eam,de eo qui mit.in poſ.c. pe. & quod ibi
dixi.dictum tñ Hoſt.eſt verum.licet de conſuetudine genera
a li,quam Papa ſcit,& tolerat,a videatur inductum quod fructus be
neficiorum ſimplicium percipiant in abſentia: ſed alicubi re
linquitur aliquid dandum alicui qui tanquam vicarius deſer
uiat in diuinis:qua conſuetudine attenta conſului,quod ſi cano-
nicus petit fructus in abſentia,non poterunt ei denegari, niſi
p̃betur quod eccleſia illa de conſuetudine exigat reſidentiam. p̃
hoc quod no.glo.de reſcr.gratia.lib. 6. Illa enim conſuetudo
gñalis facit ius,& valet ↄ ius diſponens de reſidentia, ex quo
Papa eam tollerat:nec poteſt ignorare, quod tam late ſeruat:
non nego quin ex cauſa cog: poſſent ad reſidentiam. de cler.
non reſi.c.pe. Tertio quęro, in eo quod hic dr̃ in glo.1.an ſi capi-
tulum nollet defendi per iſtos de quibus hic, an debuiſſent
admitti vr̃ quod non.de procur. Pomponius.§.vlti. Gof.tenet ↄ-
trium,fauore eccleſiæ.argum. ff. de lib. cauſa. l.1.2.& 3. Dicit
tamen aliud in agendo, ſe iud.cauſam.pro hoc eſt quod not.
de teſti.cum olim.de reb.ecc.non alien.ſi quis.

A D D I T I O.

a Quam Papa ſcit & tolerat. Adde tex.iuncta glo. ſi in c.cum omnes.de conſt.
Fed.de Se.conſi.2 56.ver.de iure communi.

S V M M A R I V M.

1 *Præbenda quandoque eſt ſacerdotalis.*
2 *Factum in fraudem canonum prohiberi debet.*
3 *Gratiæ non ſunt ad conſequentiam trahendæ.*
4 *Commiſſarius ſi conferat indigno an poſſit iterum conferre.*
5 *Collatio epiſcopi in commiſſarium non tenet, ſi in commiſſione erat clauſula decreti.*

Conſtitutus. Is qui habet conferre, non poteſt de
iure alteri tradere ptãtem conferẽdi
primum beneficium quod vacabit. Pmo ponitur gratię pe-
titio. Secundo ipſius exauditio commiſſa Inno. Conferre. ſi-
mile de præb.inter cętera. Et]. deciditur ſupplicatio. pro ↄfir
matione gratiæ,quæ alias erat friuola. Concedatur,i.non con
1 cedimus quod fiant tales ↄceſſiones. Inno. † No. quod prębẽda qñq;
eſt ſacerdotalis:& poteſt intelligi ſacerdotalis:quia niſi ſacer-
doti conferri põt: vel is cui confertur dẽt fieri ſacerdos,& for
te in hac eccleſia erat ↄſuetudo quod tertia vel quarta p̃benda va
cans eſſet ſacerdotalis: vel erat alicui p̃bendę hoc onus anne-
xum.de pręb ſignificatum.de hoc ſ.e propoſuit. Hoſt.& hęc
debẽtur expectanti etiam authoritate Papali, niſi ſit in ætate
qua poſſit fieri ſacerdos.de pręben.ei cui.libro 6. Secundo no,

non licet inuito donatario: vt not. in contrario, ſimile notat
Archidiac. de præben. ſi cui. libro ſexto, quod etiam tenet hic
gloſſa penultima: quod autem fuerit donatio, dicit Innocen.
apparere in verbis hic poſitis. ibi, poteſtatem dediſti præben-
dam conferendi. Nam ſępe prælati pro magno dono conſe-
rũt alicui talem poteſtatem, quod licet hic inhibeatur de va-
caturis & vacantibus, tamen bene licet ſecundum Innocent.
no. dicit autem quod cap. in cauſis. non loquitur de donatio-
ne, nec in collatione ratione poteſtatis quæ tribuatur fauore
prouidentis: ſed fauore eccleſiæ, & talis prouiſio potius eſt ad
onus quam ad vtilitatem commiſſarij. Hoſtien. non placet di-
ctum neque ratio. Non enim eſt onus commiſſariorum, ſed
honor & vtilitas ſi prouiderint digno: & hoc appetunt. nam
ſaltem conſequuntur quod non habent ingratum. Item ex
poteſtate conferendi beneficium etiam vacans. dicit Hoſtiẽ.
fieri gratiam ſpiritualem. ideo non idoneo, vel affectu carna-
li conferri non debet. de præben. graue. Ioan. And. dicit quod
verius eſt dictum Innocen. per ea quæ no. in dicto. cap. in cau-
ſis. Quęro, pręſuppoſito quod valuerit commiſſio de qua hic.
4 ſi commiſſarius † contulerit indigno: an poſſit iterum confer
re. Gloſſ. prima quod non, & de hoc dic: vt de electio. ſi com-
miſſarius. libro ſexto. & in hac gloſſa, ibi, ſi cui. de hac in pro-
œmio in vltima gloſſa. Ibi, quam quam. de hac, de verborum
ſignificatione, abbte, in glo. vbi. Ibi, item crede. de hoc etiam
dic, vt in eodem cap. §. compromiſſarius. ibi, ſed nunquid. de
hoc etiam dic, vt in eodem cap. & in hac glo. ibi. §. penultum.
de hoc de cauſa poſſeſ. cum olim. contrario quarto. Secundo
5 quæro, ſi epiſcopus † confert ante commiſſarium. dicit glo.
prima, quod non valet collatio, ſi in commiſſione erat clau-
ſula decreti, dic quod etiam ſine clauſula ſufficeret inhibitio
executoris dati etiam ad compellendum infra eodem, ſi ſoli.
libro ſexto, fortius ergo ſufficere debet inhibitio Papę de qua
hic, etiam ſine clauſula. Cum ergo hic ſpectet collatio ad cõ-
miſſarium ex donatione epiſcopi, & confirmatione Papę, nõ
tenet epiſcopi collatio: quia ad eum non ſpectat. Ioan. Andr.
ad cap. dilectus. de præben. quod regulariter inducit pro ſe.
dicit idem Ioan. And quod ibi habens poteſtatem conferen-
di contulit: licet contra mandatum Papæ, non contra inhibi-
tionem de qua dictum eſt, & in hac gloſſa prima. in fin. Idem
Hoſtien. contrarium puto, vt quia dictum eſt, ad epiſcopum
non ſpectabat collatio: ſed ad illum H. ex donatione epiſcopi,
& confirmatione Papę. Ioannnes Andreas. Tertio quæro, ſi
ante mandatum Papæ contuliſſet epiſcopus. Gloſſ. ſecunda,
dicit quod valuiſſet collatio, quia donatio non tenebat. Op-
pono ad hoc, quod poſſit epiſcopus hoc delegare: de electio.
ſuffraganeis. Gloſſ. eadem ſoluit, quod in genere poteſt, non
in ſpecie. gloſſ. pro hoc de officio vica. cap. vltimo, libro 6. de
præben. ſtatutum, in fin. eodem lib per quæ iura & per hanc,
ſcholari optanti dare vicario ſuo poteſtatem in partibus con-
ferendi primam vacaturum, conſuluit Io. An. quod daret ge
neralem poteſtatem conferendi beneficia ad ipſum ſpectan-
tia: tamen per aliam literam inhiberet, quod ex quo vnum
contuliſſet non conferret ſecundum, niſi prius notificata per
ſona cui contuliſſet primum, & habito reſponſo quod colla
tionem illatam gratam haberet. Sed hoc ꝯſilium eſt in frau-
dem hujus cap. tamen dic, quod valuit traditio poteſtatis fa-
cta modo præmiſſo: quia non proprie dicitur fieri fraus vaca-
turis. Nam neque mandatum epiſcopi ſeparatę datum de ſi-
gnificando antequam conferret ſecundo &c. vt ſ. dedit talem
formam qua non ſeruata vitietur collatio: quia ex quo erat
vicarius, per conſequens habebat ordinarium: vt no. de of. vi.
c. 3. lib. 6. Cum autem datur forma alias habenti poteſtatem
valet quod ꝯ fit, de ſurrepa. clem. 1. vbi de hoc in glo. & dixi de
conſti. ex parte, & hoc niſi in ſecundis literis ex nunc reuocaſ
ſet poteſtatem, vel inhibuiſſet cum clauſula decreti. de elect.
prouida lib. 6. & dic vt ibi io glo. puta, & ſuper ea. Op. ad hoc,
quod etiam in ſpecie poſſit epiſcopus dare poteſtatem con-
ferendi primum vacaturum j. de ſurrepa. cum dilectus, vbi re-
ſeruat prælatus primam vacaturam. gl. 2. non ſoluit. dic vt ibi
in glo. pen. Item non ſequitur, ſi licet maiori, ergo & minori;
vt no. de ele. cum in cunctis. Io. And. Quarto quæro, in eo, ꝙ

2 *Superior, ex iure deuoluto habet eligere, non conferre.*
3 *Conſuetudo legem interpretatur.*
4 *Deuolutio an locum habeat in epiſcopatibus.*
5 *Diſpenſatio cum patiente defectum natalium ad dignitates eccleſiaſti-
cas, an includat epiſcopatum.*
6 *Diſpenſatio ſuper epiſcopatu non extendetur ad Archiepiſcopatum.*
7 *Diſpenſatus ad omnia ſpiritualia non poterit. epiſcopari.*

Dilectus. Lateranenſe concilium beneficijs vltra ſex
menſes vacantibus ad epiſcopatus non extẽ
ditur, & pręceſſit hęc decre. cap. ne pro defectu. de elect. quia
fuit in tertia compilatione, illud in quarta. Primo ponitur pe
titio. Secundo repulſio. ibi, nos canonicos. nec de extraneo
prouidere poſſet hoc caſu. Hoſtien. de hoc de electio. ne pro
defectu Ioan. Andr. archiepiſcopus, metropolitanus loci. de-
uoluta. per decre. ſecundam. ſupra c. iuſtitia. ſic, ſupra de ele-
1 ctio. innotuit. verſicu. habito. † Nota quod eligere ſpectare po
teſt ad vnum: hic enim dicitur quod archiepiſcopus elegit.
nam & ius collegij remanet in vno. de poſtula. gratum. licet
Ioan. & Goffr. ibi notent contrarium. Hoſtien. exponit, elegit
2 id eſt promouit. ſed etiam primum eſt verum. † Secundo no-
ta quod ſuperior ex iure deuoluto habet eligere, non confer-
re. dic tamen quod vnico actu ſe poteſt expedire: vt dixi in
dicto ca. ne pro defectu. Tertio nota, quod diſpoſitio iuris de
miniſterijs eccleſiaſticis, vel perſonatibus promulgata non
extendit ad epiſcopatus, niſi de his expreſſa, vel ſpecialis men
tio habeatur. de hoc infra quæſtione ſecunda Quarto notat
tendendum, quod fieri ſolet, ibi, non ſolet extendi. quaſi di-
cat, ille canon fuit hactenus ſic intellectus, & obſeruatus. vn-
de longa eius interpretatio mutari non debuit. ff. de legi. mi-
3 nime. conſuetudo † namque legem interpretatur. de conſue.
cum dilectus. de verborum ſig. abbate. Io. Tan. Gof. Oppono,
4 † ꝙ etiam in epatibus locum habeat deuolutio ſ. de electio-
ne pro defectu. Sol. vt in glo. hic. n. loquitur de concilio later.
ſ. e. c. 2. Contrarium de concilio generali. Et in hac gl. in fi. &
prælaturis alijs ꝑ quas vacet eccleſia regularis. Quæro, ſi poſt
capitulum ne pro defectu. emanaſſet hęc conſtitutio, an va-
luiſſet prouiſio de epiſcopatu facta ex vi concilij Lateran. dic
ꝙ non: licet valere potuiſſet ex vi concilij generalis. pro hoc
quod ſ. e. no. ex parte. & hoc caſu ſm Ho. voluntas & poteſtas
ſibi aduerſantur. de of. dele. cum ſup. Secundo quęro, ſi diſpen
5 ſetur † cum patiente defectũ natalium, vel alium, vt poſſit ad
honores, vel dignitates eccleſiaſticas promoueri, an poterit
promoueri ad epiſcopatum. dicit Inno. ꝙ non: quia diſpenſa-
tiones reſtringendę ſunt. de conſan. ꝙ dilectio. de tranſla. c. fi.
6 Tertio quæro, † ſi diſpenſetur ſuper epatu. dicit Inno. ꝙ non
intelligitur diſpenſatum ſuper archiepatu. 12. di. nos ꝯſuetudi
nem, ad idem de ele. ſcriptum. ver. pe. Quarto q̃ro, ſi diſpenſet
7 † ꝙ ad oĩa ſpũalia licite aſſumatur. dicit Inn. ꝙ nõ poterit epa
ri, quia in generali obligatione. &c. C. quę res pi. obl. poſ. l. j. de
of. vic. c. fi. li. 6. Cum. o. epalis dignitas ſpeciali priuilegio gau-
deat inter alia, non dẽt ſub obligatione generali comprehen-
di. arg. hic. & de ſen. ex. quia periculoſum. lib. 6. & de his in Sp.
ti. 2. §. fi. ver. quid ſi diſpenſatum, cum duobus ſeq. & faciunt
hæc pro his quæ determinata ſunt de elect. quamquam. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Monachi ſoli non poſſunt conferre beneficium ſpectans ad Abbatem,
& conuentum.*
2 *Monachi allegantes ſuam turpitudinem an ſint audiendi.*
3 *Menti ſtandum eſt cum de ipſa conſtat.*
4 *Stipulatio pœnalis facta de futura, hęreditate non tenet.*

Ex tenore. Non tenet promiſſio beneficij vacaturi.
Communis diuiſio. Secunda, nos cleri-
cum agentem abbatem defendentem, ex quo ad hoc non
fuit neceſſe fieri mentionem de conuentu. de reſcrip. edoce-
ri. ſuper hoc quod petebat, & eſt hoc, qui inepte petijt, & ius
ſibi non competebat. Oppo. ꝙ non valuerit promiſſio mona
1 cho. um et ex alia cã, quia fuit a ſolis monachis: † cum tñ ſoli
non

Digitized by Google

vacauerit eis,vbi non poteſt ſe offerre facultas,ſecus infra cap.
proxim. Hoſtiē.dicit,quod ideo ſuccubuit quia pręmiſſa fue-
rat expreſſe eccleſia primo vacans,ſecus ſi promiſſum fuiſſet
cum facultas ſe offerret infra cap proximo.quod dic vt ibi,&
℥.queſtio.prima,in fine.& tunc ſecundum eum potuit ſe of-
ferre facultas etiam ſi aliter quam per vacationem,vt per do-
nationem eccleſie vacantis, vel iuris patronatus,vel propter
ædificationem 16.quæſtio.ſecunda cap.primo ℥ de eccle.ędi.
ad audientiam,quod in idem recidit cum dicto Innocen.pro
Innocent. facit,quia cum promiſſa fuerit eccleſia ſpectans ad
donationem monachorum, oportuit intelligi de aliqua ec-
cleſiarum tunc ſpectantium.ar.de reſcript.cle.literas,& tunc
2 non potuit offerri facultas niſi per vacationem. † Tertio op.
quod non debuerint audiri monachi turpitudinem ſuam al-
legantes infra,de dona.inter.So.vt in glo.ſecunda,& tu ea ibi
l.prima, & ſecunda, nam cauſa deciſa per iuramentum aper-
te delatum non retractatur propter periurium. Quarto opp.
quod hæc decre.ſit ſuperflua.per capit.ſecundū,& 3.ſupra eo-
dem.Sol.Hoſtien.quod in illis nil dicebatur de ſcriptura quæ
forſan credebatur aliquid operari.ar. C.ſi minor ſe maiorem
dixerit,ſi alterius,de re.cred.generaliter,& optime,inſti.de in
util.ſtip.§·ſi ſcriptum,pro hoc faciūt omnes caſus in quibus
ſcriptura requiritur,de quibus de cenſi capi.primo,libro ſex-
to,hęc igitur ambiguitas tollitur,ar.ff.de ven.inſpi.l.prima §.
quamuis, & regulariter comparantur ſcriptum, & non ſcri-
ptum,cum ſcriptura non ſit de ſubſtantia,de fi. inſtrumen.in
exercendis,de fi.inſtrum.cum Ioannes. Et dicit Ioan. Cald.ꝙ
iura quæ dicunt de ſcriptura probant ſolennius agi illud, de
quo ſcriptura facta eſt,& quandoque difficilius reprobatur:ſed
non probant propter ſcripturam validari id quod de ſe nō te
net.Quæro,ſi promiſſio facta fuiſſet quamcito facultas ſe ob
tuliſſet,an ſi vacaret eccleſia in qua monachi habent patrona-
tum,illam conferre tenentur.videtur quod nō,quia nec poſ-
ſunt infra de iurepa.c.fin.Hoſtien.dicit contrarium,quia hæc
eſt mens promiſſionis prædictę ſi pręmiſerunt cōferre,vt ex-
3 ponatur ideſt,pręſentare infra cap.fin. Menti † autem ſtandū
eſt,ex quo de ipſa conſtat,de verborum ſig.in his,de reſcript.
eam te.quod procedere poteſt in promiſſionibus, ſed in im-
petrationibus non,in quibus nomine collationis non venit p̄
ſentatio.de pręben.cum in illis.libro ſexto,ſecundum Ioann.
An.ſed etiam in promiſſionibus idem dicendum, quia caſus
omiſſus habetur ꝓ omiſſo.ff.de cōdi.ob cauſam ſi extraneus,
pro hoc quod no.de reſcrip.ſuſceptum.libro ſexto,& non ꝓ-
cedit quæſtio,quia promiſſio non tenet infra eodem capi.ſe-
cundo,libro ſexto.Secundo quæro,ſi hic iurata fuiſſet ꝓmiſ-
ſio,videtur valere,cum iuramentum ſine periculo animæ ſer
uari poſſit,de iureiur.ſi vero.Goff.dicit quod non tenet,ſicut
4 ſtipulatio † pœnalis facta de futura hæreditate, quia cōtra bo
nos mores.ff.de verborum obligatio.ſtipulatio.pro hoc.C.de
leg.non dubium,de foro competen.ſi diligenti. & eſt expedi
tum ℥.e.cap.2.libr.6.quod hoc caſu non teneat pœna adiecta
promiſſioni,quod tenet etiam Inno. per dictam l. ſtipulatio.
& C.de pact.l.pen.

S V M M A R I V M:

1 *Prælatus qui promittit prouidere obligatur.*
2 *Litera iudicum delegatorum probant.*
3 *Promiſſio de conferendo beneficium cum poterit,vel cum vacabit,dif-
ferunt*
4 *Verbum (cum potero) quomodo intelligatur.*
5 *Promittens prouidere in eccleſia quæ habent diſtinctas præbendas,an
teneat promiſſio.*
6 *Conſtituto in minoribus ſi fiat promiſſo per verbum (cum potero) an
intelligatur de beneficio curato.*
7 *Promittens,ſuum non ſeruans promiſſum,tenetur ad intereſſe.*

1 Accedens. Obligatur prçlatus † qui promittit ꝓ-
uidere cum poterit,hoc dicit. Et cor-
rectum eſt infra ca.ſecundo.libro ſexto.Primo ponit factum.
2 Secundo approbat:ibi,nos.N.quod literæ † iudicum dele-
gatorum probant,ibi,liquido.pro hoc de probat. poſt ceſſio-
nem. Abb.dixit quod hic creditur:quia plures erant delega-
3 ti.Secundo not.quod aliud eſt † quem promittere beneficiū

non poteſt conferri niſi ſacerdoti,de præb. ſignificatum,non
dabitur præbenda ei cui promiſſa eſt,ſed aſſumetur ad eam ſa
4 cerdos.Nam cum dicit, † cum potero,intelligitur recte a 2.c.
ſecunda,faciat.& de iure.de reſcript. ſollicitatus,& honeſte,de
pœn.diſtinct.ſecunda charitas.ff.de condi.inſt.filius, & com-
modo.ff.de verborum ſignifi.nepos Proculo.Cum vero ſim-
pliciter dicitur de primo vacaturo: ſecus, quia tunc pręciſe te
netur.Item eſt alia ratio ſecundum Innocen. quia cum dicit,
cum potero: multi ſunt modi poſſibilitatem habendi ſine
morte,cuius deſiderium fuit ſpecialis cauſa prohibendi de va
caturo ſ̄.eodem cap.ſecundo,poteſt enim facultas ſe offerre,
& alijs modis de quibus in glo Dicit ergo Innocen.quod vbi
non fit mentio vacaturæ tacite vel expreſſe: vt hic, tenet pro-
miſſio.ſecus ſi ſaltem tacite,ſupra cap.proxim.dic vt prędixi,
quod hodie indiſtincte non tenet,præſuppoſito autem quod
teneat prout ſecundum hęc tempora tenebat, procedunt in-
5 fraſcriptę quęſtiones. † Secundo quæro,ſi aliquis promittit
prouidere in eccleſia quæ habet diſtinctas præbendas, dicit
Innoc.quod promiſſio non tenet.Oppono,ad hoc ſ̄ de pręb.
dilectus,& ca.relatum,quia ibi tenet receptio in canonicum,
& per conſequens habebit præbendam cum facultas ſe offer
ret.Ergo eadem ratione poteſt ſimpliciter promitti præbēda
cum ſe facultas obtulerit.Solu.Innocen. quod aliud quando
acceſſorie datur,quam quando p puram promiſſionem,vult
dicere,quod in cōtrarijs ſurgit promiſſio ipſo iure,vel dic,ꝙ
etiam ſi promitteret ꝓuidere cum ſe facultas offerret:tenuiſ-
ſet,ſecundum hęc iura,vt hic,ſecus quando ſimpliciter pro-
mittit prouidere ſ̄.cap.proxim.& quod,ibi dixi.Tertio quęro,
ſi epiſcopus non habet niſi in vna eccleſia collationem præ-
bendarum,& promittit prouidere cum ſe facultas obtulerit.
Dicit Innocenti.quod tenet promiſſio:quia poteſt eſſe quod
ab alio obtinebit vt ſibi faciat prouideri, quod.vt prędixi ſ̄.q.
prima,procedit ſecundum hęc tempora.Quarto quæro,ſi cō
6 ſtituto † in minoribus fiat promiſſio per verbum,cum pote-
ro:an intelligatur de beneficio curato.videtur quod non: qa
non eſt capax talis beneficij:& reſtringitur ad id cuius eſt ca-
pax.de præben.ſuper.& cap.fin.Hoſtien.dic quod imo debet,
ſi eſſet ætatis idoneę ad ſacerdotium,de prębend.ei cui.libr.6.
Quinto quęro,ſi expreſſum fuit de curato,dicit Hoſtiē.eum
adhuc non poſſe petere curatum,niſi ſit ſubdiaconus, de ęta.
& qua.pręterea.Oppo.ad hoc de eo quod dixi ſ̄.queſtio. pro-
xi.& de inſti.ca. 1.lib.6. Solu.ſta contrarijs,quia ſufficit quod
7 ſit ętatis idoneæ ad ſacerdotium. † Sexto quæro,ſi promittēs
non ſeruat promiſſum·Dicit Hoſt.quod conuenitur ad inter
eſſe,inſti.de verbo.oblig.§ antepen.& penultim.Nam ex nu-
da promiſſione datur actio ſecundum canones, de pact. qua-
liter,de arbi.per tuas,de quo dic vt de pact.ca.1.vbi dixi ꝙ po-
tius datur officij imploratio quam actio.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio beneficiorum communiter ſpectat ad epiſcopum, & capi-
tulum.*
2 *Verbum,ordinare,accipitur pro conferre.*
3 *Deuolutio propter negligentiam inferioris fit ad ſuperiorem.*
4 *Vices plurium perſonarum quis habere poteſt.*
5 *Facit quis aliquid tanquam alter.*
6 *Dolus non ſuffragatur doloſo.*
7 *Officia ſingula debent ſingulis conferri.*
8 *Relatiuorum natura eſt vt vnum non ſit aliud.*
9 *Conſuetudo contra naturam rei non valet.*
10 *Simile non eſt idem.*
11 *Negatio plus negat quam ponat affirmatio.*
12 *Prohibitus vna via cenſetur prohibitus.*
13 *Vox quam habet prælatus, vt canonicus, an excedat voces canoni-
corum.*
14 *Prælatus quando aliquid facit de conſenſu capituli.debet habere con
ſenſum ſaltem maioris partis.*
14 *Epiſcopus an interſit capitulo, vt canonicus,vel vt prælatus,quomodo
cognoſcatur.*
16 *Donata ambaſiatoribus an ſint mittentium.*

Poſtulaſtis. Subtile & allegabile hoc dicit. Si ad
capitulum prælatū & poteſtas confe-
rendi pertinet,de vno ad alterum lapſu temporis non tranſit
ſecus ſi

Digitized by Google

a dinare [a] accipitur pro conferre.ibi,ordinare, & de ſignificatu
3 huius verbi.de præben.niſi. † Quarto nota,quod propter ne-
gligentiam inferioris fit deuolutio ad ſuperiorem.i.proximũ
etiam Papam,ſi alius non eſt medius,de ſup.ne.prçla.licet,&
remittit Hoſt.de electionibus,cum in cunctis. Quinto nota,
quod prælatus cum capitulo quandoque facit, vt prçlatus,&
hoc eſt regulare & de iure communi,vnde ſecundum Hoſti.
ſi aliud non apparet,dicendum eſt quod exercet,vt prælatus,
quandoque exercet vt canonicus ſ̃.de præben. cum in eccle-
ſia.li.6.de hoc J.quæſtio.7.Sexto no.ex hoc,quod canonicus
poteſt habere iura canonici in eadem eccleſia,de prçbẽ. cum
in eccleſia.libro ſexto,de appel.cap.penultim.eodem libro 6.
4 17.diſtinct.multis.ff.quan.app.ſit l.prima §.ſolent,in fi.† No.
ſeptimo ex hoc, quod quis poteſt habere vices plurium per-
b ſonarum [b],de hoc de probat. ex literis.Item diuerſa iura poſ-
ſunt concurrere in eadem perſona a 1.qõ.prima,relatio.de te
ſta.officij,& cap.requiſiti,& cap.Raynaldus.ff.ſi cer.pe.ſingu
laria,& de hoc infra contrario quinto, de electi. cum in iure.
contrario 8.& C.de dolo l.prima,per Cy.Octauo not.ex hoc,
5 † quod quis facit aliquid tanquam alter.18.quçſtio.prima,ec
cleſia.23.quæſti.quarta,duo iſta.ff.de ado.ſi pater §.qui duos.
& l.ſi conſul.de offi.ordi.ſi ſacerdos,de foro competen.licet.
J.de præſcrip.ad audientiam,de re.ec.non alie.ſi quis,de elec.
quod ſicut §.prçterea,vbi dixi in ſecundo no.Nono nota.do-
6 lum † non ſuffragari doloſo,de reſcrip.ſedes.& cap.ſuper lite
c ris.Oppo.quod non poſſit epiſcopus eſſe canonicus [c] in eadẽ
eccleſia:vt oppo.glo.ſecunda,ibi:ſed qualiter,vſque ibi,ſem p
poteſt,Solu.vt in ea,quæ dicit quod epiſcopus retinet ius ca-
nonici,quando canonicatus eſt annexus epiſcopatui de cõſue
tudine, & intellige annexus ita quod remanet titulus de per
ſe.& in hac gl.ibi:non tamen quod prius habebat, facit de p̃-
ben.cle. ſi iuſta.Secundo oppo.ad hoc vt oppo. eadem gloſſ.
ibi:ſed obijcio,quia ſi poſtquam epiſcopus eſt, eligitur in ca-
nonicum,non habebit in eligendo primam vocem ne eligat
ſeipſum,& tamen deberet habere,cum ſit epiſcopus.Solu.vt
in eadem,glo.& dic quod hoc argum.nõ procedit:quia ſi ha
bebat vocem tanquam canonicus,ſi eligeretur de nouo in ca
nonicum,non deberet intereſſe in electione tanquam præla-
tus,& in hac glo.ibi:de conſuetudine loci,ſicut in Biturcien.
quæ verba quidam habent in glo.ſed ſecundum Ioann.Aud.
non ſunt verba eccleſiæ:ſed forſitan addita a Petr. de San.qui
de hac eccleſia hic tractauit,vel ab alio.dicit etiam Hoſtienſi.
quod talis conſuetudo eſt in eccleſia Ebredun. & Dignenſi
eius ſuffraganea ibi:quæ religioſis.de hac in cap.quanto,præ-
alle.contrario primo,in fin.ibi:quanto.& de prçben. quia ſæ-
pe.libro ſexto. Et in fin.hoc intendit glo.quod nec prius nec
poſterius fuit hic epiſcopus quam canonicus, nec ſimul iure
diuerſo,ſed per annexionem:vt ſup.contrario proximo. Ter-
7 tio oppo.ad hoc,quia ſingula † officia debent ſingulis cõfer-
ri 89.diſtinct.ſingula,de præb.cum ſingula.libro ſexto,de cle.
non reſiden.cap.3.de prçben.quia intantum,& cap.ad hçc.C.
de aſſeſſo.nemo.Solu. contraria loquuntur de iure commu-
ni,& eodem reſpectu : ſed de iure ſpeciali poteſt habere quis
plura officia.de re iud.cum olim,& no.in dict.cap. quia intan
8 tum.Quarto oppo.ad idem,quia relatiuorum † natura eſt vt
vnum non ſit aliud 36.quæſtio.prima cap.primo J.pe baptiſ.
debitum ſ̃.itu.primo cap.fin.ff.de offi.præto.l.vltim. de tuto.
& cu.prætor.ſed pater,& filius ſunt correlatiui dict. cap.debi-
tum,ſic & prçlatus & ſubditus. ſecunda,quæſti.6. qui ſe ſcit.
ergo non poteſt eſſe quis prælatus.& ſic ſuperior, & canoni-
cus,& ſic ſubditus,facit ſupra cap.literas.Solu.tenendo quod
dicit gloſ.quod iure annexionis, ſi intelligeremus quod eſſet
annexio transfuſiua,ita quod canonicatus ſupprimeretur,ceſ
ſaret contrarium:ſed tunc non poſſet epiſcopus habere vocẽ
tanquam canonicus,ex quo canonicatus eſſet ſublatus.Si au-
tem intelligimus quod fuerit vnio non transfuſiua, ita quod
non fuerit extinctus canonicatus,tunc contraria vrgent. Sed
gloſ.dicit hoc eſſe ex conſuetudine,ſed adhuc non tolluntur
contraria:vt J.quçſtione 4. Hoſtienſi.dicit quod non dicitur
hic quod epiſcopus ſit canonicus, ſed quod habet vocem, vt
canonicus,& idem tenet Arch.de prçben.cum in eccleſia. li.
6.Ioan.And.ibi dicit in effectu hoc nil valere,quaſi dicat non

ſpectu in eodem ſubiecto.Si autem haberet vnam vocem tã-
tum,ſi numerus eſt in eccleſia, fractus erit,contra id quod di
xi ſ̃.ca.literas. Et propterea caute dicit cap.cum in eccleſia,in
prin.quod erat numerus 12.canonicorum & 13.præbendarũ,
alias pro nihilo dixiſſet hoc eſſe notando factum, pro hoc &
eſt ratio illius ca.vbi prohibetur alium quam epiſcopum im
petrare præbendam,ne numerus canonicorum amplietur,&
ſic epiſcopus non erat ibi canonicus, tamen vocem habebat,
vt canonicus.Item,ſi eſſet canonicus,propter non reſidentiã
deberet priuari. Non poteſt autem reſidere vt canonicus,cũ
reſideat vt epiſcopus.Item ſeipſum poſſet excommunicare:
priuare:deponere.priuilegiare,& ſimilia.Item excommuni-
catis omnibus canonicis ipſe foret excommunicatus,& cele-
brando eſſet irregularis.Item ſuſpenſio lata in capitulum nõ
tangeret eum,quia eſt epiſcopus,de ſenten.excommun.quia
periculoſum.lib.6.& tangeret eum tanquam canonicum, &
ſic eſſet ſuſpenſus, quæ ſunt incompatibilia. de bap.maiores,
verſi.ſed adhuc.caute ergo dicit cap.cum in eccleſia, vocem
habeat vt canonicus,licet canonicus non exiſtat: & ibi ſequit̃
vnam de prædictis præbendis ſicut vnus canonicus obtineat,
10 ideſt ad ſimilitudinem , nihil enim eſt id, cui eſt ſimile,† de
reſcrip.capitulum,de elect.innotuit.ff.depo.quod Nerua.per
quas rationes Ioan.Cal.& alij tenent cum Arch.Ioan.de Lig.
tenet cum glo.& cum Ioan.Andr.quam opi.ſuſtinendo dic,
quod non eſt differentia an ſit canonicus, an habeat vocem,
vt canonicus.Nam vtroque caſu debet hoc intelligi,ita quod
non ſurgat impoſſibilitas:& ſic quotiens dicimus quod ſit ca
nonicus, dici oportet, quod talis canonicatus eſt ius priuile-
giatum,& habens naturam ſpecialem,prout dicitur in gloſſ.
Et ſecundum hoc reſpondetur rationibus contrarijs,cum di
citur,quod relatiua non poſſunt eſſe in eodem,hic enim ſunt
in eodem diuerſo reſpectu.Item, quia non reſpectu eiuſdem
actus poterit intereſſe vt prçlatus,& vt canonicus:& ſic, licet
quando intereſt,vt prælatus ſit verum dicere quod etiam eſt
canonicus: tamen non eſt ibi cum exercitio canonicatus; &
non eſt abſonum quod duo relatiua cadant in eodem in apti
tudine,quia de ſuperiore poteſt dici quod eſt ſubditus aptitu
dine:quia poteſt fieri ſubditus,non actu:quia impoſſibile eſt
quod in exercitio ſint in eodem. Item,vt dicit Io.de Lig.præ
latus, & canonicus non ſunt relatiua, quia in multis eccleſijs
non ſunt canonici,& alicubi ſunt canonici ſine prælato:quia
non eſt de ſubſtantia collegij habere caput:vt no.Innocen.de
præben.cum non ignores.Et ſi dicas,ſaltem prælatus, & ſub-
ditus ſunt correlatiua. dic ꝙ Imo non , cum poſſit eſſe prçla-
tus ſine ſubditis de facto,de ele.cle.in pleriſque.Sed ſuperior,
& ſubditus ſunt bene relatiua.Et in hoc dic, quod epiſcopus
eſt ſuperior & ſubditus diuerſo reſpectu.Nam in actu in quo
intereſt,vt canonicus,poteſt ad eum appellari tanquam ſupe-
riorem,de appella.a collatione. libro 6. Ad aliud cum dicitur
de duplici vel de vna voce.dic quod habet vnam vocem tan-
tum reſpectu vnius actus,nec propterea rumpitur numerus,
eodem modo tolluntur alię rationes . Nam dico quod non
tenetur in canonicatu deſeruire: nec poſſet ſeipſum excom-
municare vel priuare,nec excommunicatis vel ſuſpenſis ca-
nonicis ipſe erit excommunicatus vel ſuſpenſus: quia cõcur
rente duplici cauſa, vna prohibente . alia conſtruente, plus
11 operatur prohibens quam conſtruens:ſicut plus negat † ne-
gatio quam ponat affirmatio:vt no.ſ̃.de cõſue.cum dilectus.
Et per hoc ſuſtinetur hæc op.ſed cum minori difficultate de
fenditur

ADDITIONES.

a Verbum ordinare. Addde Archidiaco. in capitu.ſi tibi abſenti.de præbend.
lib.6.
b Vices plurium perſonarum, Adde capitulo cum inter.& capitu.licet,de of-
fi.delega.
c Epiſcopus eſſe canonicus. Adde qđ quis poteſt eſſe epiſcopus, & canonicus
in eadem eccleſia,quando ex ſtatuto vel conſuetudine canonicatus annecti
tur dignitati epiſcopali,ſecundum Inn.in c.irrefragabili,in ſua gl.magna.de
offi.[illegible] Ant.& Butr.& Io.de Imo.in c.ex literis,de proba.

Digitized by Google

ſi prælatus inter
ſit vt canonicus,non poſſit ad eum fieri deuolutio tanquam
ad alium:quia actus, & paſſiones ſunt ſubiectorum, non col-
legij,de teſt.cap.1.lib.6.de ſenten.excommu.Romana §.cum
vero.eo.lib. Si ergo commiſſa fuit negligentia a prælato quo-
cunque,ad hoc vt puniatur,non ad ipſum,ſed ad alium debet
fieri deuolutio ſ.eodem c.a.Solu.Ioan.Cal.quia actus & paſ-
ſiones prout in facto conſiſtunt,ſunt ſingularum perſonarũ:
ſed ſæpe propter vim qualitatis inhærẽtis ſubiecto ſubiectum
habet effectum quem non haberet: ſicut qui conficit corpus
Chriſti,proferendo verba ſubſtantialia,ſi eſt ſacerdos,al aſ. õ,
de ſum ma.tri.ca.primo,in fi. Dici ergo,quod licet ſit eadem
perſona quæ neglexit & ſupplet negligentiam: tamen hoc fit
ſecundum diuerſam qualitatem, ſecundum quam eſt loco
plurium. ff.de ann.leg Titia.§.qui Marco.vbi eadem perſona
habet duplex legatum. Sexto oppono,ad idem.ſ. quod non
2 poſſit ſupplere tanquam alius:quia prohibitus † vna via cen-
ſetur prohibitus alia ſ.eodem conſtitutus,de procura. tuæ.de
ſtito.& cura.ſcire §.1.Sol.Ioan. Cal.quod ſi prohibetur aliqd
abſolute,procedunt contraria, ſed ſi reſpectiue alio reſpectu
poteſt permitti,& idem no.in regula.lib.6.quia aut quid pro-
hibetur attento effectu, & procedunt contraria: aut attento
modo,& procedit hoc cap.cum ſimi.Septimo opp.ad idem,
quia etiam ſi interſit vt canonicus,ſemper eſt prælatus: & ſic
ſemper eſt de capitulo,cum ſit caput.J. titu. primo, nouit,&
cap.quanto,ergo per negligentiam capituli nõ ad ipſum,ſed
ad ſuperiorem debet deuolui.Sol.licet prælatus & capitulum
faciãt vnum corpus,cuius prælatus eſt caput,& canonici mẽ
bra:tamen aliqua poſſunt competere prælato ſoli,aliqua capi
tulo ſoli ne ſede vacan.cap.vno.libro ſexto,& ſic etiam cum
prælatus non intereſt capitulo tanquam prælatus,ſed vt cano
nicus,poteſt ſupplere negligentiam capituli tanquam præla-
tus.Octauo oppono,quod dolus epiſcopi non debeat impedi
re,quo minus ſi capitulum negligit,fiat deuolutio ad epiſco-
pum,eſt enim quid imputetur canonicis,de elect.capi.vltim.
Solu.vt in glo. vltim.quæ ponit op.Ioan.quod reſtituendum
ſit ius capitulo propter dolum epiſcopi,& hoc tenent Tanc.
Vincen.Philip.& Hoſtienſi. Gloſſ.vero ſtat contrario,dicens
quod deuoluitur: ſed non ad epiſcopum propter dolum ſuũ,
ſed ad ſuperiorem,quod non aperit hic litera.Ioan.And.dicit
& bene,quod ſi propter dolum epiſcopi canonici non eligũt
nec eligere poſſunt,vera eſt prima opi. pro hoc ſ.eodem,qa.
Si vero dolo epiſcopi eligere negligunt, vera ſit ſecunda opi.
pro ea.de his quæ vi metuſue cau.fiu.cum dilecti.Exemplum
primi,vt ſi epiſcopus excommunicauit vel ſuſpendit, per ſe vel
per alium hoc fieri procurauit: vel ſingulariter eos coegit ſe
abſentare vel quid ſimile. In his enim caſibus aut non currit
tempus,aut reſtituetur eis,& in hac glo.vltim.ſi ſecum agen-
di poteſtatem non faciens vſucepit,fit contra ipſum illius tẽ-
poris reſtitutio.ibi, hoc quoque,ſi pro dilatione iudicis actũ
ſu vtactio,vt eximatur fiet reſtitutio. Nono oppono,ad præ-
miſſa exempla: quia quando omnino impediuntur, vt propter
excommunicationem,non habet locum hoc capi.quia tunc
non currit eis tempus,& ſic non fiet deuolutio ad ſuperiorẽ
epiſcopi.Solu.ſta contrario,& pone exemplum. vt quia epi-
ſcopus dixit canonicis quod erant excommunicati in Roma
na curia,cum non eſſent, & propter hoc omiſerunt eligere:
tunc enim currit tempus: ſed tamen debebunt reſtitui. argu.
de reſt.in integrum,ex literis,& de hoc etiam J. queſtione 9.
Quæro quæ eſt ratio in vtroque membro huius cap.Dicit In-
nocenti.quod eſt,quia quando intereſt, vt prælatus eſt vnum
capitulum,epiſcopi, & canonicorum, vnde ab vno in alterũ
tranſire non debet,quando vero vocem habet in capitulo tã
quam canonicus,non vnitur ius vtriuſque, ſed adijcitur iuri
epiſcopali quod vnam vocem habeat in electione, vult dice-
re,quod non ſit vnum corpus ex capitulo & prælato.Item ſe-
cundum Innocen.quando tanquam prælatus intereſt,impu-
tetur ſibi,quia potuit canonicos cogere ad electionem, ſecus
quando eſt,vt canonicus.Oppono ad hoc,quia quando inter
eſt vt canonicus, omnes ſunt pares,ergo in negligentia, pari-
ter puniri debent.de ſupp.negli.præla.dilecto. de elect.bonæ.
Solu.Innocen.quod hoc eſt,quia prælatus gerit perſonam al-
terius in prima electione, & alterius in ſecunda, pro hoc de
elect.cum inter vniuerſas,in fin.& cap.cum inter canonicos,
vbi de hoc.Ex hoc infert Hoſtien.quod electum a ſe vt cano-
nico ipſe vt epiſcopus examinabit & confirmabit. Et ſi duo
hæc gratia: vel an canonicis generali priuilegio ſit conceſſum
vt quicunque epiſcopus ſit etiam canonicus vel vocem cano
nici habeat in electione vel alio contractu. Tertio quæro,an
diſtinctio de qua hic procedit reſpectu appellationis.Innocẽ.
videtur ſentire quod non,dicit enim,quod id quod hic dicit,
locum habet quo ad deuolutionem: ſed ſi appellandum fue-
rit,ad ipſum epiſcopum appellabitur.ff.quando app. ſit l.1.§.
primo,in fi.quia licet epiſcopus & canonici faciant vnum ca
pitulum in iuriſdictione,tamen cum ad ſolum epiſcopum per
tineat iuriſdictio,ad ipſum appellare licebit,& dicit repetẽda
no.de offi.or.irrefragabili.dicit Ioan. An.quod ſi Innocen. in
telligit quod ab electione in qua intereſt,vt prælatus,poſſit ad
eum appellari,corrigitur eius opi. J.de app.cap.penultim.pri-
mo.reſponſ. libro ſexto. Si vero intellexit de electione quam
facit vt canonicus,ibi eſt approbata in ſecundo reſponſo, ſed
credit quod habuit primum intellectum, propter rationem,
quam reddit,quod eſt verum.Quarto quæro,an ex iure quod
habebat prælatus tanquam canonicus,debeat habere præben
dam,videtur quod ſic, quia eſt canonicus ſ. eodem, cum ſu-
per,de præben.relatum. Hoſtien.tenet contrarium:quia ſatis
eſt præbendatus de menſa ſua.& in hoc differt hoc ius a iure
aliorum canonicorum,nec hic dicitur quod ſit canonicus,ſed quod
habet vocem,vt canonicus,nec neceſſe eſt omnibus aſſigna-
ri præbendas qui in eccleſijs vocem habent, vt canonici,niſi
aliud ſit de conſuetudine,pro hoc de præben.cum in eccleſia,
lib.6.dic conſiderandam naturam annexionis factæ de cano-
nicatu ad prælaturam,& ſecundum illam iudicandum, quia
poteſt eſſe vario modo facta: vt no.ne ſede vacan.capi.primo.
13 † Quinto quæro,an vox quam habet epiſcopus, a vt prælatus,
a excedat voces canonicorum,dicit Hoſtien.quod tantum va-
let quantum voces omnium canonicorum ſimul. Nam de
obuentionibus tantum percipit quantum omnes alij,de teſt.
requiſiſti §.ſi vero,vbi de hoc,ſimile in delegato vnius com-
miſſionis,qui tantam poteſtatem habet quantam plures de-
legati alterius commiſſionis,de reſcri.paſtoralis,in princi.ſic
etiam vna perſona quandoque gerit vices plurium, de elect.
ſcriptum.Et ideo ſecundum Hoſtiẽ.ſi prælatus ſecum vnum
vel duos canonicos habet,dicitur habere maiorem partem:
per no.in dict.ca paſtoralis,& ſcriptum. Et hoc conſiderato
dicunt iura quod epiſcopus procedit cum conſilio capituli,
non de conſenſu,de his quæ fi.a præla.nouit,& ca.quãto,quæ
videntur prima facie contradicere: ſed dic vt ibi,& hæc intel-
ligit Hoſt.vera in collationibus & inſtitutionibus de quibus
loquuntur illa iura, & in alijs omnibus quæ de iure commo-
ni ad ſolum epm pertinent.Sed in alienationibus & ſimilib.
neceſſe eſt quod totum capitulum vel maior ipſius pars conſen-
tiat,de his quæ fi.a præla.tua.& c.ſeq.de magiſtris,quia nõnul
lis,remittit etiam ad notata de exceſ. præla.ca.1.de hoc etiam
dico de elect.cum eccleſia.Bo.J.tit.2.nouit,dicit,Principaliũ
terminaſſe vocem epi etiam cum vno canonico alijs non p-
ualere,& idem Io.An.de ap.ca.pe.lib.6.quia quando prælatus
14 † habet aliquid facere de conſenſu capituli,debet habere cõ
ſenſum ſaltem maioris partis: vt no.ne ſe.vacan.c.uno §.cum
uero.lib.6.fortius,in eo,quod facit ſimul cum capitulo,debet
habere maiorem partem: alias fortius eſſet ius conſentientis
quam collatoris,quod eſt falſum: ut probatur in dict.ca.uno,
ubi etiam probatur quod omnibus impeditis præter unum dẽt
eps habere conſenſum illius.Item ſi non eſt maior pars capi
tuli cum prælato,non dicitur capitulum eſſe cũ plato. Præte
rea vr hoc expreſſum J.ti.2.ea no ſcitur,ibi: ſi conſtiterit con-
uentus vel maioris partis non affuiſſe conſenſum, iuncto qd
ibi no.in vlt.glo.& quod ſic dẽat intelligi facit principium il-
lius c.ibi,in quibus collegia ius præſentandi habere &c.& ſic
intelligatur reſponſio,vt ſit conformis petitioni,de fid.inſtr.
inter.ver.cæterum,pro hoc de ſup.neg.præla.c.vlt.& quod ibi
no.quod tenet Io.Cal.Fed.in conſilijs c.1.multis rationib.vbi
refert Io.An.conſultum idem reſpondiſſe. Ad rationes Hoſ.
dic ad primam de c.requiſiſti,quod ibi nõ dr ad id quod inducit.
Hoſti.

A D D I T I O.

a An vox quam habet epiſcopus. Adde Fede.de ſenis,conſ.primo inci. ad epi
ſcopum & capitulum Abb.conſ.37.incip.caſus in effectu talis eſt in ſecun-
do volumine.

Digitized by Google

bus & ſimilibus,apparet quod vt prælatus. Si autem vadit ad conuocationem alterius, & ſecundum ordinem ſedet inter alios,& ſic ſubſcribit:apparet quod vt canonicus 17.diſt.ca.ſi. de ma.& obe.ſtatuimus,de priui.ex ore. & hoc etiam ex conſuetudine vel priuilegio vel ordinatione perpendi poterit:Se primo quæro,quid in dubio.dicit Io. Cal.ꝙ dr̃ intereſſe,vt ꝑlatus,de hoc de ap.c.pe.lib.6.in glo:3.vt fiat interpretatio ſecũdum ius commune,de conſue.cum dilectus,de verb.ſig.dilectus,quod placet & aperte hic probatur, ibi: niſi forte,vel ponit,ꝑ caſu excepto:& ſpeciali ꝙ interſit,vt canonicus, & hoc etiam tenuit Hoſt.ſ̃.no.6. Octauo quæro,cum intereſt vt prælatus,ſi vacat capitulum,& procurat collationem fieri,ſed nõ poteſt hoc obtinere:an currit ei tempus,videtur quod non ſ̃. e.quia.ſi.ex qui.cau.ma.nec enim. Contrarium tenet Inn.de offi.ord.irrefragabili.quia negligente capitulo ſaltem in fine temporis deuoluitur ad ipſum,de elect.cum nobis,& c.eccleſia 2.& ꝙ vtrobique not. ſicut & alias ius vniuerſitatis recidit in vnum ſolum 12.q.2.non liceat,de poſtu. gratum. Nono q̃ro,qualiter probabitur dolus de quo hic in fi.dicunt quidam ſi latitat vel vocatus non vult venire.ar.de dolo,cauſam,& ca. fi.quod non procedit ſecundum Ioã. An.quia poteſt citari in eccleſia,& ſi non venerit videtur ſe feciſſe alienum, de elect. cum nobis olim,& c.quod ſicut.§.ſi autem, niſi vices ſuas cõmiſerit,de elect.quia propter §.illud. Alij dicunt,ꝙ probatur, ſi non vult cum capitulo concordare,quod etiam non procedit ratione prædicta:quia capitulum poſſet eligere ſecundum Io.And.cum ipſe non habeat plus iuris in contradicendo,vel vocis, quam alius canonicus, niſi quia ponderoſior eſt vox ſua ratione dignitatis,de elect.dudum 1.ſi ergo non eliget currit ſibi tempus.Hoſt.dicit dolum probari,& apparet prælati, cum his qui ſibi fauent in capitulo procuraſſe,ꝙ differatur ordinatio forte quæſito colore de expectandis abſentibus:vel ꝑmittit ei q habet vocare capitulum,ꝙ,ſi differt,ordinabit beneficium ad voluntatem eius,vel aliter quomodocunq; malitioſe procuret electionem differri:& de hoc ſ̃.in 8.& 9.contrarijs,debet autem probari dolus ex perſpicuis indicijs. C.de dolo l.dolum,de renun.c.2.lib.6.quo procedo dolus ſibi non
16 proderit:vt hic.Io.An.† Decimo inducitur hoc c.ad q.amba
b ſiatorum,[b] an donata eis a principe cedant eis vel mittentib. de hoc.ff.de procu.qui proprio §.vt in cæteris.ſol. matri.ſi vero §.item quicquid,vbi ponuntur duæ opi. Prima, ꝙ ſi erant prius noti principis,donata eis cedunt,alias mittenti.ff.de caſtren.pec.hæreditatem,in prin. Secunda opp.ꝙ conſideratur qualitas rei donatę,vt illi cedat cui melius conuenit,pro hoc j.de ſimo.& ſi quæſtiones. Pro vtraque ſol.facit de teſta.requiſiti.per quam dicit Ioã.Cal.ambas ſolutiones coniungendas, & facit hęc litera:quia epiſcopus quandoque conſideratur tã quam alter.i.canonicus de quo ſ̃.in 8.notabili.Bart.in d.§.itẽ quicquid,dicit indiſtincte ꝙ cedunt ambaſiatoribus,per l.ſocium qui in eo.in fi. ff.pro ſocio. vbi iuncta gl.probatur hoc. Nam ibi,ſi ex cauſa ſocietatis datur aliquid alicui ex ſocijs,cedit ei,non ſocietati,pro hoc.C.de vſufruct.l.1.poſſet tamẽ dici aliud in ſocietate,in qua cum quilibet ſit ęque principalis, donatum vni ſociorum ei cedit, quia non poteſt dici ꝙ donator ſit contemplatus ſocium magis quam illum : ſed in ambaſiatoribus in dubio videtur haberi contemplatio ad mittẽtem tanquam principalem,vnde videtur ſtandum primis ſolutionibus coniunctis.

ADDITIONES.

a Si eſt primus in ſede. Adde gl.fin.in c.ſi a collatione,in ver.prælatus,de app. li.6 & ibi Domini. Fely.in rubr.de maio.& obe.

b Ad quæſtionem ambaſiatorum Adde do.in c ſi.in ſi.93.d.Inno.in c.ſicut,de iureiu.domi.in c.a collatione.de ap.in 8.Abb.in l pc.C.de iur.deli.Bal.cõſ. 57.inci.prę̃miſſis bis,in 1.volu.

SVMMARIVM.

1 *Laicus poteſt præſentare ad beneficia eccleſiarum collegiatarum.*
2 *Præſentatio dicitur donatio.*

tenet. Primo ponit [illegible]
ibi:mandamus,poſuerit,ſecundum formam c.conſtitutus ſ̃.
1 e.† Not. ꝙ laicus poteſt præſentare ad beneficia eccleſiarum collegiatarum,ibi, beneficijs eccleſiarum: licet non poſſit ꝑſentare prælatum,de iurepatr.nobis. Pe.ſed hoc non omnino colligitur hic,quia poterant eſſe non collegiatę,de hoc in di.
2 c.nobis,& c.pen. † Secundo no.ꝙ præſentatio [a] dicitur dona-
a tio.ibi:donationes,pro hoc,quia per præſentationem paratur via prouiſioni j.de iurepa.paſtoralis. Et ſecundum Hoſt.ideo verbum donationes exponitur.i.pręſentationes:quia conferre vel donare non poſſet patronus etiam eccleſiaſticus de iure patro.ca.ſi. Appellatur autem præſentatio donatio ratione prædicta,quia paratur via prouiſioni intantum ꝙ obligatur ꝑlatus qui renuit præſentatum d.c.paſtoralis,& facit ad no.ſ̃.c. ex tenore. An hæc comitiſſa potuerit ius patro. donare laico, no.hic Goff.de quo dico de iurepa.illud,irritum,non iubet irritari,ſed irritum decerni.inhibeatis. concor. de pact. accepimus,vbi etiam faciendum prohibetur & factum irritum decernitur. Oppono, ꝙ non debuerit audiri comitiſſa contra ſuam conceſſionem,cum non admittatur allegans turpitudinem ſuam ſ̃.e.cum ſuper.Glo.vl.ſol.ꝙ auditur: quia nullum ius erat acquiſitum donatarijs,quod not. & facit ad illud,qđ dicitur quis venire contra actum ſuum ſi eſt nullum,de hoc de re.ecc.non alie.ſi quis,dicit Goff.ꝙ ſaltem debet audiri implorando iudicis officium propter præiudicium comitatus, de te iudic.intellecto,vel ſaltem denunciando,etiam ſi agere non poſſet,de iureiur.quemadmodum ſecundo ſol.glo.ꝙ Papa caſſauit ex officio. Ex hoc no.ꝙ ſuperior eccleſiaſticus prouidet ex officio circa ea quæ concernunt fauorem eccleſiarũ, & reuocat ea quę ſunt contra ius,pro hoc de re iud.ad noſtrã 2.& quod ibi no.de ap.oblatę,& in hac gl.ibi,tranſactione facta reſtaurare non poſſum litem tranſactione finitam in qua dolus meus interceſſit.ibi,cum profitearis,donationem reuocare non poſſum pro eo, quod in alterius fraudem illam me feciſſe dicam.ibi:auxilium,de hac de vſur.quia fruſtra.contra
3 tio tertio.ibi:innotuit,forte referente dioceſano.Vin.† Quęro, an poſſit patronus dare poteſtatem alteri præſentandi, ad beneficium vacans,videtur ꝙ ſic:quia hic prohibetur tãtum de non vacante,quod dic verum ſecundum Io. An.ſed tamẽ per talem traditionem non afficitur beneficium,nam & ſi ꝑſentaſſet,poſſet alium pręſentare.de iurepa.quod autem,& c. paſtoralis.Secundo quęro,quæ eſt ratio quare non poteſt hoc ante vacationem.Dicit Io.And.ꝙ ideo:quia poſſet fieri fraus canoni ſ̃.e.c.2.ar.ſ̃.e.conſtitutus,ubi hoc non poteſt collator, ſic nec elector.de ele.quia propter,& ſic ante uacationem patronus habet poteſtatem præſentandi,ſed ligatam.ſim. de reſcri.paſtoralis 2.reſponſo.pro hoc bene facit,de offi.lega.c.pe. 2.reſponſo.lib.6.& optime de offi.or.Romana §.1.e.li.de ele. bonæ 2.ad fin.ff.de offic.procon.obſeruare.poſſet autem fieri fraus,quia qui uellet facere prouideri amico faceret patronũ alicui fido committere pręſentationem. Op.ad hoc:quia dele
4 gatus † cum clauſula generali de qua in d.c. paſtoralis,poteſt committere ante ſpecificationem:vt ibi no.in ul.gloſſ. Si ibi ceſſat fraus uacaturę. Item licet generaliter mãdet ibi iuriſdictionem:tamen non ſpecialiter poſſet demandare ſuper rem uel perſonam nondum expreſſam . Sic & excommunicatus non dat procuratorem ad exercitium actionis ſuæ tempore excommunicationis,quo illud per ſe exercere non poteſt,de procu.c.ſi.& tamen poteſt cedendo in alterum transferre: ut no.de iurepa.c.uno.lib.6.ſic etiam patronus poſſet patronatũ in alterum transferre,etiam ſi non uacet beneficium his modis de quibus de iurepa.cum ſeculum:ſed poteſtatem ſpecialem ꝑſentandi ante uacationem alteri tradere nequit:ut hic. Et ſi dicatur,ꝙ Papa uel legatus dant executionem cui committunt poteſtatem conferendi beneficium nondum uacãs quod reſeruarunt. Dicit Io.And.ꝙ illud eſt ſpeciale,quia illis
caſibus

ADDITIO.

a Præſentatio. Adde Cardin.in cap.ſecundo,de iurepatro.

[illegible] verum quando habet iuſtam cauſam conſtituē
di: puta quia ſe abſentat ad ſtudium vel in longam peregrina
tionem,& minus pręſumitur adhuc fraus ſi cōſtituat illum
procuratorem omnium negotiorum. Quarto quęro, ſi patro
nus non haberet niſi vnam præſentationem, dicit Io. And. ꝙ
concurrentibus prædictis in pręcede. q. videtur valere conſti-
tutio procuratoris modo prædicto: quod videtur procedere
quando conſtituit procuratorem omnium negotiorum: ſed
ſi conſtituiſſet procuratorem ad omnes pſentationes, tamen
non haber niſi vnicam, videtur idem ac ſi ſpecialiter de illa di
xiſſet, quo caſu nō valeret, prout ſuperius dixi: quod tenet Io.
Cal. tamē poſſet dici quod valet, nec eſt verum ꝙ ſit idem ac
ſi ſpecialiter dixiſſet. Nam pręſuppoſito ꝙ mandatum com-
prehendat etiam futura: de quo dixi de reſcri. c. ſi. tunc ſi con-
tingeret ꝙ aliæ pręſentationes ſibi obuenirent, illę etiam cō-
prehenderentur in mandato, & ſic ceſſat diſpoſitio ca. conſti-
tutus, quæ procedit quando ſpecialiter conceditur poteſtas ꝯ
ferendi primum vacaturum, quod tamen dic vt in ſeq. cōtra-
rio. Oppo. ad hæc quę dicta ſunt in tribus proximis quæſtio-
nibus: quia etiam ſi conſtituat patronus procuratorem ad p̄-
ſentandum in omnibus eccleſijs ſuis, non debet valere, ſicut
nec in ſpecie: quia pariter operatur diſpoſitio generalis, quæ
complectitur omnes ſpecies, ſicut ſpecialis, de offi. delega. ex
parte. Eſt ergo perinde ac ſi conſtituiſſet: hunc procuratorem
ſpecialiter ad pręſentādum, vt quęlibet ſua eccleſia de per ſe.
Sol. videtur ſtandum contrario: propterea dictum Guidonis
non videtur procedere, ſed dictum Io. An. ſic, quia quando ꝯ-
ſtituitur procurator omnium negotiorum, ſpecies non
ſunt expreſſę ſub genere, ſicut quando conſtituitur ad omnes
præſentationes. Nam vltimo caſu nō eſt proprie procurator
generalis, ſed eſt ad plures ſpecies ſub quodam termino gene
rali ſingulariter comprehēſas, ꝙ multum refert: ſicut & alias
valet libellus ſi petitur hęreditas, & valet ſi petūtur bona oīa
alicuius, quod dixi de reſt. ſpo. cum ad ſedem. Oppon. ad hoc:
6 quia ſi conſtituitur procurator † generalis ad negotia. non
comprehenditur præſentatio, pro hoc de offi. vica. c. fin. lib. 6.
Sol. Io. Cal. ſtando contrario. Et ſecundum hoc non erit dare
modum per quem poſſit poteſtas præſentandi transferri an-
te vacationem. Sed ſecundum Io. Cal. valet generale manda-
tum, in quo fuit expreſſum aliquid requirens ſpeciale manda
tum ſecuta clauſula generali: & tunc comprehenduntur etiā
præſentationes, pro hoc d. c. ſi. & quod ibi no. & hoc præſup-
poſito quod patronus habeat plures præſentationes: ſed ſi ha
beret vnicum, non veniret in verbis generalib. ar. eorum quę
notantur in cle. ſi dignitatem, de pręb. in gl. de iſto. Item, quia
in fraudem fieri poſſet ſ̄. c. conſtitutus. Item, quia taciti & ex-
preſſi eſt ęqua conditio. de præbē. dilecto. quod no. prædictis
eſt: quia etiam in epiſcopo dicimus, ꝙ non transfert poteſta-
tem conferendi in aliquem niſi conſtituat eum vicarium: vt
no. de offi. leg. de liberatione, in gl. ante pe. & de pręb. ſtatutū,
b in gloſ. ſi. lib. 6. Ex his dic tutum eſſe ꝙ ualens transferre[b] po
teſtatem præſentandi conſtituat procuratorem generalem,
ad negocia modo proxime dicto, tamen pro dicto Guidonis
facit quod dixi ſ̄. e. q. quia c. conſtitutus, ſolum prohibet tran
ſlationem poteſtatis conferendi primum vacaturum in ſpe-
cie: quia tunc magis videtur fieri fraus concilio quam quādo
fit translatio in genere. Sed difficile eſt hoc ſuſtinere per id
quod dixi proximo contrario: vnde melius eſt quod obſerue
tur modus proxime dictus.

ADDITIONES.

a Si patronus dec. Adde Lap. alle. 129 in 12. col.
b Volens transferre. Adde In. An. & Domi. in c. 1. de iurapa. li. 6.

Ne ſede vacante. *Rubrica.*

Viſum eſt de collationibus & inſtitutionibus præbendarū
& eccleſiarum, quæ de iure communi fieri debent a pręlato,
ſimul cum capitulo: vacante autem ſede capitulum non po-
teſt conferre ĵ. cap. 2. vnde no. in deciſione ponitur in genere
rub. ne ſede vacante &c. Goff vel ſecundum Hoſti. præbenda
non vacans conferri non poteſt ſ̄. ti. proximo, nec vacans mor
tuo pręlato ad quem ſpectat. ideo &c. de materia 12. q. 2. hoc

4 *Praces non ſunt exaudiendæ contra iura.*
5 *Epiſcopo vacante Epiſcopatus caret defenſi quo ad ius epiſcopal:.*
6 *Vtilitas eccleſia plus attendi debet quam perſona.*
7 *Abbate vacante conuentus gubernat per priorem.*
8 *Vnio quot modis fit.*
9 *Epiſcopus an poſſit vnire eccleſias, quando collatio eſt ad Papam de-
uoluta.*
10 *Eccleſia vacante an poſſint fieri contractus pro ipſa.*
11 *Contractus epiſcopo mortuo factus à canonicis an teneat.*
12 *Contractus minoris non habens curatorem non eſt nullus, ſed eget reſti
tutione.*
13 *Eccleſia inferiori vacante an ſit aliquid innouandum.*
14 *Eccleſia vacante an dari debeat viſitator.*
15 *Geſta, eccleſia vacante quando & qualiter valeant.*
16 *Eccleſia collegiata vacans prælato poteſt conſtituere actorem vel ſin-
dicum.*
17 *Sede inſtituta an capitulum poſſit adminiſtrare.*
18 *Prælato abſente, vel præſente, & nolente agere pro eccleſia, poteſt da
ri curator authoritate ſuperioris.*

NOuit. Vacante eccleſia ſtatus eius nō mu
tatur: Primo ponitur petitio cum
facti narratione.. Secundo repulſio cum qua
dam proteſtatione, ibi, attendētes & pone ca-
ſum ſm Tan. Vin. & Gof. ꝙ hęc eccleſia Gla
ſton. erat magnum monaſterium in Baton.
dioceſ. & mortuo abbate eṗs de quo hic, laborauit cum rege
Richardo vt vniretur eccleſiæ Baton. cathedrali. quæ etiā eſt
monachalis, ſicut multę cathedrales in regno Anglię &c. vt
in litera, & ibi: cepimus, de honeſtate perficere dēbat cum ſit
illius vicarius qui non nouit opus imperfectum. de bap. ma-
iores. Hoſt. vacante, concor. de iureiu. ſicut noſtris, licet, pro q̄
uis ſuſpenſiua vſque ibi, nos autem, tp̄s, decipiantur, quia tp̄s
quod putabant pro eis reuoluitur ꝯ eos. Nota principium, de
1 quo in gl. 1. & in ea. in fi. de ſimo. tua. in fi. † Secundo no. ꝙ Pa
pa erigit eccleſiam in cathedralem, & alius non poteſt 16. q.
1. fęlix. niſi de mādato eius, de ma. & obe. cum inferior. vbi de
2 hoc in gl. 3. † Tertio no. ꝙ prouideri debet ne diſſoluatur reli
gio eccleſię, de hoc in gl. 3. & in ea ibi: abbas, ꝙ eſſe poteſt, de
hoc de elect. nullus, li. 6. in gl. fi. ibi: dulciſſimis ĵ. de ſen. excō.
re nore, in fi. Quarto no. prouidēdum ne defraudetur eleemo
3 ſina. C. de mēdicā. validis l. 1. li. 11. 12. q. 1. illi qui. Hoſt. † Quin
to ꝙ clerici tenentur ad hoſpitalitatem, de hoc in glo. de iſto,
& in ea ibi, debita ſua: multos enim creditores exinaniuit, no
uerunt hęc Senenſes, & Bonięſes quidam & multi Anglici.
Tan. Ibi, religione, quę continet ſex millia ſex centos ſexagin
ta ſex: licet aliter notetur. ff. de infami. l. 1. in prin. Et dicit Ioā.
An. ꝙ in religione erant ſex millia: reliqui erant pręſidentes.
Nam quilibet decennarius numerus habebat ſuum præſidē
qui vocabatur decanus, & ſic erant ſexcenti, & quilibet cente
narius ſuum, & ſic ſexaginta: & mille ſuū, & ſic ſex. Sexto no-
4 ꝙ ēt ſi fiant præces † p multos, quamuis magnos: non tn̄ ſunt
exaudiendæ ꝯ iura: vt hic, & de elect. innotuit. ver. multa. Se-
5 ptimo no. ꝙ vacante † eṗo caret eṗatus defenſore quo ad ius
eṗale: & quamuis poſſit ſuperior eccleſiam inferiorem tueri:
tn̄ ex quo non hēt immediatum adminiſtratorem, dr̄ vaca-
6 re: vt no. Inn. de reſ. ſpo. c. lim 1. † Octauo no. ꝙ plus dēt atten
di vtilitas eccleſiæ quam pſonę, de hoc in gl. plus. n. Nono no
7 ta, ꝙ vacante Abbate gubernatur conuentus † p priorem: vt
hic in fi. & hic prior gerit vices abbatis: & in hoc eſt indulgē-
tia ſm Hoſt. cum alias prioratus ex officio non habuiſſet tan-
tam ptāiem. Lau. autem de reſc. cle. 2. dicit ꝙ de iure p mortē
abbatis non extinguitur officium prioris clauſtralis: quod ibi
8 dixi in r. ꝯrio. † Quęro quot modis fit vnio.*. Gl. 2. dicit ꝙ tri
* bus, & in ea ibi: alij quaſi matri: cuius iſta ſit filia: ſm Gof. qui
dicit ꝙ conſequitur priuilegia matris, de ſta. mo. recolētes, &
his vocabulis vtuntur Ciſtercien. ibi: ſubijcitur, & p hanc nō
fit

ADDITIO.

* Vnio. Adde quod vnio fit per remotionem terminorum. Bal. & Flo. de San-
cto Pet. in l. ſi quis duas §. fi. ff. com. prædi. Et quod vnio eccleſiarum ſpectat
ad diœceſanum, vide tex. in c. ſicut vnire. de exc. orœla. & vnio epiſcopatuum
ſpectat ad Papam. vide per Car. in cle. ſi. de rebus ecc. non alie.

Digitized by Google

alias vnita,niſi ꝙ hēre dent vnum prælatum 16.q.1.& ipſis.&
ſi altera eſt cathedralis,vtrunque collegium ibi veniet,& eli-
get. Dicit Goſ.ꝙ ſi vtraq; vel neutra eſt cathedralis vel princi
palis, ſibi deferrent circa locum,facit de reſcri.paſtoralis,& ſi
de conſuetudine non apparet,ↄuenire pñt ꝙ alternis vicib.in
ipſarū qualibet fiat electio ꝑlati:facit de iurepa.cle.2.2.rñſo,
& quod no.de cele.miſſa.referente. Et ſi diſcordarent de pri-
ma vice, nec ſibi deſerrent, poſſit dici primo nominatam in
vnione præferendam.ff.de vſufruct.quotiens,de elect.c.vlt.li.
6.uel poſſet expediri ſorte:nec ob.de ſortile.c.ſi.quia ibi de ele
ctione,hic autem de loco,& ibi vertitur periculum,non hic,
& de hoc ibi. Dicit autem Hoſt.ꝙ in hoc tertio modo vnio-
nis collegiata non efficitur cathedralis,niſi Papa aliud expri-
mat:vt hic. Quarto modo fit,cum ſimul vniuntur: de hoc in
gl. Quinto qñ ↄuentualis in cathedralem erigitur,& idem eſt
prælatus vtriuſque,& hanc facit ſolus Papa, de hoc hic. Se-
9 cundo quæro,an † eps poſſit vnire eccleſias quarum collatio
eſt ad Papam deuoluta,vī ꝙ non:quia ſicut non poteſt dire-
cte impedire Papam in collatione:ita nec indirecte. reg.cum
quid.li.6. In ↄtrium,quia poteſt vnire eccleſiam non vacantē
inuito rectore,de re.ec.non alie.cle.2.ergo fortius vacantem.
Item vnio reſpicit proprietatem:collatio titulum:licet ergo
ꝑ deuolutionem ſit ſublatum ius ↄferendi,non ſic ius vnien
di,pro hoc quod no.de rele.cle.vlt. in gl.vlt.in prin. Et hoc te
* net Feder.in conſi.100.106.* ſimile quod quæritur de benefi
cijs reſeruatis Papę:an poſſint vniri ꝑ dioceſanum,quod dixi
10 de excel.ꝑlat.ſicut,& hæc intellige vt ibi. † Tertio quæro,an
eccleſia vacante poſſint fieri ↄtus pro ipſa.gl.vacante,dicit ꝙ
pro illa nihil debet diſponi:ſed ſi eſſet magna neceſſitas, ſm
Hu.poterunt aliqua alienari cum authoritate Metropolitani.
& hanc opi.approbat Inn.dicens ꝙ tenet alienatio rerum epa
tus,ēt ſi habet bona diſtincta,& hoc de authoritate Metropo-
litani,& ſi ſit magna neceſſitas,ſic etiam ſm Inno.mortuo ſa
cerdote alienabit eps in neceſſitate res eccleſiæ ſibi ſubiectæ
10.q.2.c.vlt. Sed gl. hic tenet ↄtrium. Et quo ad id de archiepō
dic hoc caſu Metropolitanum non dēre ſe intromittere. Pro
Hu.tñ inducit ibi & eſt argumentum, quia iudex præſtat au-
thoritatem facto minoris non hñtis curatorem. C.q admit.
ad bono.poſ.pñt l.fi.ad idem ff.de mino.ait ꝑtor §. permittit.
Gl.tñ concludit,quod ↄtus eſt nullus,& eam ſequendo dic,
ad l.bonorum,ꝙ ibi ſpāle qñ competens iudex videus hēdita
tem lucroſam ex certa ſciētia dat bonorum poſſeſſionem pu
pillo,alias non acquiretur ei ſine tutoris authoritate,etiam ſi
ſit lucroſa.inſti.de auth.tu.§.1.& 2. Et eodem modo rñdetur*
ad l.ait ꝑtor §.permittitur,ꝙ ibi ſpāle ꝑꝑ iudicis authoritatē:
nec ibi obligatur minor,ſed obligatus ſibi liberabit. Et in hac
glo.ibi:ↄdicit,quia ibi clericus eccleſiæ vacantis petitus fuit a
Papa. Ibi, bonorum,pupillo non hñti tutorem competens
iudex dat bonorum poſſeſſionem, ibi, ſi quis eps,vb' de hoc,
& ibi agit eps ꝑ eccleſia vacante ỹ.de ſucceſ.ab inte.c.ſi. Quar
11 to quæro,† ſi canonici mortuo epo faciūt aliquem ↄtū. Gl.
e.ibi item ſi canonici,primo ponit opi lo.ꝙ teneat, ſed ꝑ re-
ſtitutionem ſcindatur,deinde ponit ſuam, ꝙ ſit nullus, & cū
ea idem Goff.qa ſi non tenet iudicium: ergo nec ↄtus:qa in
iudicio quaſi ↄhimus.ff.de pecu.licet §.idem ſcribitur, dictū
Io.dicit Goff.locum hēre in ↄtu qui fit viuēte prælato. Inn.
dicit ꝙ ↄtus factus ſede vacante,qñ bona prælati non ſunt di
ſcreta,valet,licet poſſit ſcindi ꝑ in integrum reſtitutionē. C.
de in inte.reſt.ſi curatorem. Hoſ.ỹ.c.ſi.diſtincte dicit,ꝙ ↄtus
non eſt nullus,ſed eſt in pendēti:qa ſi nullus eſſet,ſine autho
ritate Papæ non poſſet ſuſtineri,iudicium vero dicit nullum.
Ratio diuerſitatis,quia ↄtus eſt voluntarius. C.de act.& ob.l.
ſicut,iudicium autem dat in inuitum:ideo neceſſarium eſt in
eo maturum conſilium,pro hoc. C.de autho.pręſta.l.clarum.
de mili.teſt.l.fi.vnde pro illo non eſt minor annis decem & ſe
ptem.ff.de poſtu.l.1.§.pueritiam. Inſtruitur ergo iudex ne de-
luſorium ſit eius edictum,q timor non eſt in ↄhentib.& hęc
opi.placet per c.ſi qua de reb.12.q.2.præal.in gl. Nam ex quo
datur optio pręlato an velit ſtare ↄtui facto ſede vacante: an
non,ſequitur ꝙ non eſt nullus:alias confirmari non poſſet.re
gula non firmatur.lib.6.iñ niſi accedat cōſenſus pręlati, tenet
ↄtus,vt ex nunc,vt in gl.& ſic tenet ſolum in ſpecie:ſed attē-

turis in quib. quaſi omnia ſunt communia inter prępoſitos
& abbates,& capitula,etiam vacante ſede,nihil poteſt aliena-
re capitulum,niſi de his quę ſeruando ſeruari nonpñt,& alijs
huiuſmodi. C.de admi.tuto.l.lex quæ,ſi ꝑꝑ publicas peuſitat.
l.fi.Inn.tñ in alia gloſ.dicit ꝙ hic titulus non habet locum in
minoribus eccleſijs ỹ.vt eccle.benefi.c.1.ſed in epātu,quo va-
cāte,nec capitulum maioris eccleſiæ:nec alius admittitur ad
agendum vel defendendum, niſi forte detur viſitator. Ille.n.
cauſas epātus bene aget. Et idem de coadiutore 7.q.1.quia fra
ter 12.q.2.vobis,& c.vulteranę. Hoſt.dicit ꝙ procedit hic titu
lus in qualibet dignitate,& etiam parochiali eccleſia, de hoc
in ſum.per eum.eo.ti.§.de qua ſede.& de re.ecc.non alie. du-
dum.lib.6. Item idem Hoſti.ibi epāli,dicit ꝙ hęc forte dixit:
quia,ſi agatur de iure diuiſo,capitulum,ꝑpoſitus,vel ycono-
mus illud tunc intentare poſſet,de iura.cal. in ↄtractandis,de
hoc de reſcr.edoceri.dicit ꝙ etiam procurator ab epo conſti-
tutus,etiam eo viuente litem conteſtatus,ſede vacante non ꝓ
ſequetur cauſam,remittit ad no.de ſo.comp.dilecti,quod eſt
hodie expeditum per cle.de proc.procuratorem,& ex his ap-
paret ꝙ Hoſt.perſiſtit in opi.pręmiſſa,ꝙ hic titulus habet lo-
cum in qualibet eccleſia: & hęc opi.eſt vera:quia ſubeſt iden-
titas rationis in qualibet eccleſia:& hæc opi.eſt vera:quia ſub
eſt identitas rationis in qualibet eccleſia. Sed nec Innoc.in 2.
opi.ↄdicit:retulit enim ſe ad factum:quia non facile ſolet de-
putari defenſor epātui,ideo locum habet hic titulus:vt pluri
mum in epātu. Si autem deputatus foret viſitator, ille admi-
niſtrat tanquam eps,de elect.is cui.lib.6.immobilia tamē alie
nare non poteſt:vt ibi,eccleſijs vero inferioribus facile poteſt
eps deputare defenſorem:& tunc tenebit ↄtus, alias non te-
14 net d.c.dudū. Sexto quęro,in eo quod dixi de viſitatore,† an
a eccleſia vacante a dari debeat,dicit Inno.quod ſi diu ſtet eccle
ſia ſine prelato,dabitur ei curator,cuius autoritate fit aliena-
tio, vel obligatio.ad hoc.ff.de cura.bo.dan.l.1.& 2. Oppo.ad
hoc. C.de mino.l.ait §.permittitur,vbi etiam ſine curatore va
let ↄtus minoris. Sol.vt ſ.qō.3. Et dicit Inno. vt ibi dixi,ꝙ in
§.permittitur,minor nulli ſe obligat,ſed tantum a ſua obliga
tione liberat.ſ.alium. Oppo.ad idem.ff.de iu.delib.l. ait,vbi di
citur,ꝙ genus alienandi eſt agere:ſed agi poteſt ſede vacante,
ergo alienari. Sol. Inno.ꝙ licet per actiones poſſit fieri neceſ-
ſaria alienatio:non tamen directo fit alienatio talis : ſicut qñ
fit voluntarie,vult dicere,ꝙ alienatio quę fit in iudicio fit per
quandam conſequentiam. Item ſecundum Inno.alienatio q̄
fit per iudicem,fit cum maiori examinatione & deliberatio-
ne quam ea quæ fit extra iudicium,imo plus dicit Inn. quod
nec etiam ad agendum ſemper admittenda ſunt capitula ſe-
de vacante,niſi eſſent actiones quę melius intententur vacan
te eccleſia quam non vacante: ſicut quando quęritur de ele-
ctione, ad quem pertineat , cum electio ſit in diſcordia, quia
aliter procedi non poteſt ad confirmationem,niſi de hoc pri-
mo quæratur,pro hoc de in inte.reſt.c.2.de conſue.cum dile
ctus,de arbi.ex parte.de ver.ſig.abbate. Et in h.d. Inno.ꝙ ſicut
minor non agit ſine autoritate tutoris vel præſidis,ſic nec ec-
cleſia,de hoc dic,vt dixi de reſcrip.doceri.quędam etiam alia
enumerat Innocē.in alia gloſ.quę melius fiunt ſede.vacante
quam non vacante,ſicut eſt vnio epiſcoporum 16.q.1.& tem
poris,& facilius eccleſia in alterius vſus conuertitur ỹ.de do-
na.conſultationibus,& melius aliquid de prębenda retinetur
ỹ.vt eccle.bene.c.1.in fi.dicit etiam idem in diuiſione pręben
dę,de præbendis,vacante. Septimo quæro,ſi ſunt capitula q̄
non habent ſpecialem prælatum,quidam vt refert Innoc.di-
cunt,& forte non male,ꝙ tunc valeret alienatio facta a capi-
tulo authoritate dioceſani,& vacante ſede.ar.in Auth.de alie.
& emphi.

ADDITIONES.

* 106. Adde quod eſt quæſtio 121.& inci.quæſtio talis eſt numero vbi de hoc
B.S.

a An eccleſia vacante. Adde doct.in c.cum nobis olim,de ele.doct. in c.is cui
de ele.li.6.doct.in c.ſi.de ſup.neg.pręla.eo.lib.

Digitized by Google

... eius. Nam e t
iungitur iure minoris,ſententia autem lata contra minorem
non tenet,niſi legitime defendatur.ff.de iud.acta.§.vlt.℥.c.fi.
Sed ſi neceſſitas vel vtilitas exigit,poteſt cōſtitui viſitator vel
procurator qui cauſas aget.61.diſt.obitum,& c.ſeq. Et in h.d.
Inno.ꝙ archiepiſcopus in rebus epiſcopalibus.i.epiſcopatuū
ſibi ſubditorum:& epiſcopus in rebus capellarum ſuarum eſt
viſitator.de iure.ar.71.diſt.fraternitatem 10.q 2.c.fin.Non ta-
men per hoc dicitur eccleſiam habere defenſorem: quia nō
habet ſpecialem adminiſtrationem prout requiritur ad hoc,
vt de bonis eius poſſit diſponi d.c.dudum,de re.ec.non alie.li.
6 6.de hoc in ſeq.Nono quęro,ſi vacat eccleſia collegiata,† di-
cit Inno.ꝙ ipſa eccleſia poteſt pro prælato conſtituere actorē
vel ſyndicum.ff.quod cuiuſque vniuer.l.1.§ 2. quia cum pręe-
latus cum conuentu cenſeantur vnum collegium , in bonis
communibus prælato mortuo Ius adminiſtrandi cadit in col
legium d.l.1.§.2.& l.ſicut §.fi.& eſt expreſſum de in inte reſt.
c.2.ſecundum Inn.pro hoc 63.diſt.ſi forte.Hoſt.fatetur in his
quæ ad capitulum ſpectant: vel ad prælatum tanquam cano-
nicum cum capitulo.In his vero quę ad prælatum tātum,vel
communiter cum capitulo,dicit capitulum non habere po-
teſtatem niſi quantum eſt iure cautum ℥.c.1.quod eſt verius
& ſic debet intelligi dictum Inno.dicit etiam Hoſt.ꝙ ſi capi-
tulum affectat talia expedire : expediat ordinationē eccleſię,
& dicit hoc eſſe contra cardinales in his quę no.de ſciſma c.1.
lib.6.Item circa prędicta dicit Innoc.ꝙ ſi cito poteſt eccleſiæ
prouideri,expectabitur.ff.de vaca.mu.l.pe.§.vlt. Item in eo ꝙ
Inno.in hac qō.& pręcedenti facit differentiam,an vacet epi-
ſcopatus,an vero alia eccleſia inferior collegiata.Idem no.In-
no.de conſue cum dilectus,& dic vt ibi dixi in 2.cōtrario.De
17 cimo quęro , † an ſede inſtituta a poſſit capitulum admini-
a ſtrare,dicit Inno.ꝙ viuo prælato capitula non conſtituunt ꝓ-
curatores,cum non habeant exercitium,ſed prælati. ff.quod
cuiuſque vniuerſi.nulli,quibuſdam tamen,vt refert Inno.vi-
detur,& forte bene,ꝙ ſi procurator conſtituitur nomine ec-
cleſię,vel alterius vniuerſitatis quæ habet proprium rectorē
de authoritate ipſius rectoris,valet.arg.C.de procu.neque,de
iud.cauſam,de procu.c.1.hic enim prima cauſa eſt vniuerſita
tis 2.q.6.biduum,ver.in propria,dicit tamen ꝙ talis non pote
rit agere cauſam prælati,ſi adminiſtratio prælati , & capituli,
eſt diuiſa,de reſcrip.edoceri.Vndecimo quęro, ſi conſtitutus
fuerit procurator ſine authoritate rectoris,dicit Inn.ꝙ ſi ſen-
tentia feratur pro eccleſia,valet.C.de procu.non eo. Duode-
18 cimo quęre , † ſi pręlatus eſt abſens vel pręſens & non vult
agere,dicit Inno. ꝙ poterit dari curator authoritate ſuperio-
ris.ar.C.de bo.quę lib.cum non ſolum 12.q.2.ſi qua. 10.q.a.
ſi quis epiſcopus,ad idem.ff.de iud.l.51.longius.Decimoter-
tio quæro,ſi agitur contra eccleſiam collegiatam,dicit Inno.
ꝙ modica vis eſt, ſiue agatur de ſtatu, ſiue de poſſeſſionib. qa
ſi vacet,reſpondere cogitur,de conſue.cum dilectus,& de in
inte.reſt.c.2.de verb.ſig.abbate,dic tamen ꝙ illa iura reſtricta
ſunt ad caſum ſpecialem:vt ſ̄.q.6.& de hoc etiam ſ̄.q.8.& di-
xi in d.c.cum dilectus,contrario.2. Decimoquarto quæro,in
eo ꝙ in fine Papa indulget,in quo fuit indulgentia.Gloſſ.vlt.
dicit ꝙ in hoc, quia debebat vnio eſſe ꝑpetua tanquam facta
per Papam,pro hoc reg.decet.lib.6.tamen permittitur certo
caſu poſſe diſſolui. Innocent.dicit quod fuit indulgentia,quia
de iure communi primo debebat agi cauſa coram Metropo-
litano potius quam coram Papa,de foro competen.ſane.&c.
cum ſit,hic autem permittitur quod aduerſarij vocentur ad
curiam.Item,quia Papa audit iſtos contra factum prędeceſſo
ris in impetrata reſtitutione,quę non competit contra factū
Papæ.ff.de mino.minor.autem,nec poterat ſupplicari : quia
biennium lapſum erat.C.de præci.impe.offe.authē quæ ſup
plicatio.Item datur licentia iſtis litigandi cum proprio præla
to,quod alias non licet,inſti.de cura.§.primo,quidam etiam
exponunt literam ibi,indulgentes,ideſt indultum oſtenden-
tes,& dicunt quod eſt indulgentia : quia forte Papa aduerſa-
rios perſonaliter reuocabit de maio.& obe.cap.fi.& hæc poſ-
ſunt coniungi cum ratione glo.

A D D I T I O.

An ſede inſtituta . Adde Paul. in tractatu. de poteſtate capituli ſede va-
cante.

perioris.
5 *Conferendi ius de iure communi ſpectat ad epiſcopum , & non ad*
alium.
6 *Capitulum an poſſit abſoluere ſede vacante.*
7 *Capitulum ſede vacante, an poſſit dare beneficium in commendam.*
8 *Capitulum vacante ſede, an poſſit diſpenſare.*

1 Illa. † Capitulum ſede vacante,non confert præbēdas ad
collationem prælati ſpectantes. Primo decidit factū.
Secundo diffinit.ibi,eccleſiam . Tertio ſoluit obſtaculum,&
probat ſucceſſioni vel deuolutioni locum non fuiſſe.ibi,non
obſtante,& ℥ ſubaudi ꝙ cum eccleſia ſanctę L. fuiſſet colla-
ta duobus,primo ꝑ capitulum vacante ſede.ſecundo ꝑ Archi
epiſcopum authoritate Papæ, hi duo litigantes acceſſerūt ad
Papam,vbi ſecundus petebat ſibi eccleſiam confirmari, alius
contradicebat præbendæ fore annexā,de pręb.expoſuiſti.prę-
a bendarum,vel aliorum beneficiorum. Not.† ꝙ id quod non
eſt iure cautum intelligitur nō permiſſum,quod procedit in
his quæ generaliter ſunt prohibita,ſicut eſt id de quo hic.Nā
generaliter prohibitum eſt ꝙ de his nullus ſe intromittat,ni-
ſi epiſcopus vel eius vices gerēs ſ̄.ti.2.c.3.de renun.admonet.
3 † Secundo no.vacante ſede non currit tempus Lateran. con-
cilij ſ̄.ti.1.c.2. Tertio no.a contrario, ꝙ per negligentiam ſu-
4 perioris deuoluitur poteſtas † conferendi ad capitulum d.ca.
a.ſ̄.ti.1.pro hoc eſt quod dicit hic glo.vlt.& in ea ibi:ſuperio-
rem.vel ab epiſcopo ad capitulum,vt prædixi.ibi: negligētia.
nec delictum,& in fi.vult ergo gl. ꝙ dictū eſt de collationib.
habere locum in electionibus,& idem in præſentationib.ſ; e
ſtantibus ad prælatum ſecundum Guil.in Spe.eo.ti.circa me.
facit quod no.de ele.ſcriptum,in gloſſ.hoc ideo.Opp.ꝙ non
valuerit inueſtitura archiepiſcopi de mandato Papę facta, cū
in impetratione non fieret mentio de conceſſione capituli ſ̄.
ti.1.cum noſtris.Sol.vt ibi dixi in 10.contrario.Secundo opp.
ꝙ in collationibus ſuccedat capitulum,de mai. & obed.cum
olim.Glo.pe.remittit.de hoc,de inſt.c.1.lib.6. Tertio opp.ad
idem,quia collatio videtur eſſe iuriſdictionis, de elect. noſti.
ergo deuoluitur ad capitulum d.c.cum olim.Innocē.dicit ꝙ
collatio debet reſeruari ſucceſſori : ſed ſi eſſet periculum in
vacatione,cum ſuperiore agendum eſt,ideſt ad eum recurrē-
dum ſ̄.ti.1.quia,& dic ſecundum Hoſt.ſuperiorem Papam ſo
lum:vt ibi. Et quo ad contrarium dicit Innoc. ꝙ poteſtatem
conferendi non habet prælatus a capitulo : ſed a fundatore ꝑ
priuilegium vel alio modo,pro hoc facit,quod no.de hęreti.
ad abolendam, & propterea capitulum non poteſt conferre
præbendas,tamen poteſt electiones confirmare dict.ca. cum
olim,quia hoc eſt de iure ſpeciali ꝙ intuitu eccleſię habet epi
ſcopus:ſed cōferre eſt de iure ſpāli:vt dictum eſt,pro hoc eſt,
quod no.de fe.compe.verum.Hoſti.vero placet hæc ratio:qa
5 ius † conferendi de iure communi ſpectat ad epiſcopum &
non ad alium.de cle.pere.c.fi.de inſti.c.2. & quamuis ex regis
vel alterius donatione hoc ius ſpectet,cenſetur tamen eccle-
ſiaſticum,de pręb end. dilectus a.dicit ergo quod ratio quare
ſuccedit capitulum in confirmatione,non in collatione, eſt ,
quia confirmare eſt minus quam conferre,habet enim con-
firmatio actum pręcedentem.ſ.electionem,electio vero nō,
dic clarius vt dixi in d.ca.cum olim.Quarto oppo.ad idem ℥.
eo.ca.vno.lib.6 Solu.capitulum hoc procedit quando ad epi-
ſcopum ſolum ſpectat collatio : quia tunc non ſuccedit,vt in
contrario,quod vltimum procedit etiam ſi epiſcopus inter-
erat in collatione vt pręlatus:vt dicitur in d.c.vno. licet olim
6 Egi.& Boati.hic contra.de hoc in d.c.vno,in gl.4.† Quęro an
a capitulum poſſit a abſoluere ſede vacante.Glo.pe.ar.pro & ꝯ.
& eſt expeditum ꝙ ſic ℥.de ma.& obe.cap.vno.lib.6.& in hac
7 glo.ibi:ar.ꝙ non hoc tenuit Goffr. hic.† Secundo quæro,an
b ſede vacante capitulum poſſit dare in commendam b benefi
cia ſpectantia ad epiſcopum ſolum,dicit Vin. ꝙ ſic,ſi habent
onus annexum,pro hoc de pręben.ſignificatum,facit de inſt.
c.1. lib.

A D D I T I O N E S.

a An capitulum poſſit. Adde doc.in c.1.de ma & obe.doc.in c.ſtatuimus e.ti.
Car.in c.ex parte decani.in 1.no.de reſcrip.
b Poſſit dare in commendam Adde Arch in c presbyteri 24 di.Io.An.in c.1.
ne ſe.va.li.6.in nouella.Paul.in tracta.de po.ca.ſe.vac.

Digitized by Google

glo.1.q.7.ex:gunt 2.q.5.de cauſa.licet ibi Brixien.non conſen
tiat Io.ſed pro Io.facit quod no.de fi.presby.c.pe.in glo.pe.Itē
diſpenſatio dicitur beneficium,de offi.ord.ordinarij.ver.ſi ve
ro,lib.6.contrarium puto,quia diſpenſatio eſt iuriſdictionis,
& fit cauſa cognita.& hoc tenet Ioan.An.de elect.cum ex eo.
ſuper glo.licet igitur,lib.6.& Feder.in conſil.t 39.Ad contra-
ria dic,quod non eſt beneficium proprie,quod dic, vt dixi de
verbo.ſignifi.olim.

S V M M A R I V M.

1 *Sede vacante non licet litem incboare ceptam proſequi.*
2 *Eccleſia vacanti poteſt dari defenſor.*
3 *Debita,eccleſia vacante,cui ſunt ſoluenda.*

Conſtitutus. Sede vacante iudicium habitum cō
tra eccleſiam non tenet, de eodem
facto de teſti.licet.primo narrat cauſam ſuper qua fuerant at-
teſtationes receptę. Secundo illas reprobat,dicens quare, ibi:
nos libertate,quam forte interdixerat vel perturbabat epiſco
pus,vel dicebat ad ſe de conſuetudine ſpectare. Nam de iure
communi pertinet ad collegium,de conſue.cum dilectus,de
elect.c.1.Et J.intellige quod iudices quibus Inno.commiſe-
rat cauſam mortuo epiſcopo receperūt teſtes,defenſore, hoc
intellige,de defenſore conſtituto a iure.ſ.prælato:quia quan-
tum ad iudicia,& ea quæ ad epiſcopalem menſam ſpectant ꝑ
1 certo non poteſt procedi ſede vacante.Hoſt.Not.† quod non
ſolum non licet ſede vacante litem incipere:ſed nec inceptā
proſequi.quod dicit Inno.verum niſi forte eſſent teſtes vali-
tudinarij & alij de quibus vt li.non conteſta.quoniam §.1.&
hodie per cle.vlt.de procu.morte pręlati conſtituentis reuo-
catur procurator etiam quo ad cauſas cęptas,& in quibus litē
fuerat conteſtatus,de quo dixi de foro competē.dilecti,& de
2 hoc s̄.eo.c.1.Secundo no.† quod eccleſia vacante poteſt dari
ei defenſor.de hoc de rebus ec.non alie.ca.1.libr.6.& pro hoc
facit quod dicitur hic in glo.& in ea ibi,dixit s̄.c.proxim.non
enim vidit hoc c.ibi:prælatum,maxime quia modico tempo
re vacabit 50.diſtin.poſtquam.Lau.ibi,præiudicatur,vnde di-
cunt Goff.& Hoſt.ꝙ in negotio contingente ſolum ad capi-
tulum vacante ſede poteſt capitulum conueniri,de reſcript.
edoceri.& in fi.tenendo opi.gl.ꝙ non debeat dari yconomus
ſede vacante,in tex.ibi,& carente,ſupple,& ſic ponitur,& pro
.i.ſecundum Goff.Sed tenendo opi.L.tu.poſitam in glo.poni
tur,& copulatiue,cuius opi.vera eſt ſi detur yconomus vel de
fenſor a ſede Apoſtolica,cui ſoli hoc competit,de elect.is cui
3 lib.6.præterquam in caſu de ſup.neg.præla.c.fi.eo.lib.† Quæ-
ro,ſede vacante cui ſint ſoluenda debita,dicit Hoſt.quod yco
nomo,& clericis eccleſiæ quibus generalis adminiſtratio cō
miſſa eſt 12.quæſtio.ſecunda,hoc huius placiti,& capi.chari-
tatem,& cap.non liceat.de offi.ordin.cum vos,non eſt vis,in
nomine,ſiue dicatur yconomus,ſiue ſacerdos, cardinalis 21.
diſtinct.vel viſitator 61.diſtinct.obitum 71.diſtinc.quoniam,
12.quæſtione prima.quoniam,vel procurator cui recte ſolui
tur ſede vacante donec fuerit reuocatus.ff.de inſtitu.quicun-
que §.penultim.& l.pupillus,primo reſpon.dicit tamen Ho-
ſtien.quod volens caute ſoluere procuret quod hoc a iudice
diſcernatur,& poſtea ſoluat.ff.de mino.ait prætor.primo re-
ſponſo,penſiones autem & redditus, etiam ſine hac cautela
exiguntur,niſi excedant numerum centum ſolidorum.C.de
admi.tu.l.ſancimus,prima,& l.conſtitutionem.Sed de cōſue
tudine generali fit indiſtincte ſolutio. dic quod ſi eſt talis qui
pro eccleſia vacante legitime adminiſtret,ei recte ſoluitur in
quantacunque quantitate.argumē.de elect.is cui.lib.ſexto,&
iura contraria loquuntur de tutore vel curatore,an autem ca
pitulum ſit in hoc iudex competens, remittit Hoſtienſi.ad
no.de reſt.ſpol.in literis,de depoſi.c.1.de fideiuſ.quod quibuſ
dam,& in ſum.de ſolu.§.cui facienda.

De his quæ fiunt a prælato ſine conſenſu capituli. Rubrica.

Fallit in tribus caſibus.Primus J.ca.ea noſcitur,in fin.Secun-
dus J.c.cum Apoſtolica.Tertius J.c.paſtoralis.Secundo quę
ro,ſi prælatus præcipit aliquid quod non poteſt ſine capitulo
præcipere:an neceſſe ſit appellare,dic vt dico de temp.ordin.
ad aures quæſtio.4.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rei eccleſiaſticæ abſque approbatione capituli non tenet.*
2 *Prælati in rebus eccleſiæ non habent libertatem alienationis.*
3 *Prælatus quando & quid poſſit alienare de rebus eccleſiæ.*
4 *Contractus claudicare non debet.*
5 *Commutatio vtilis eccleſiæ non ſeruata ſolemnitate non valet.*
6 *Precarium conceſſum ab epiſcopo ſine conſenſu canonicorum an valeat.*
7 *Conſenſus eccleſiæ cathedralis an requiratur in alienatione rerum eccleſiæ inferioris.*

1 IRrita. † Non tenet alienatio, rei eccle-
ſiaſticæ abſque approbatione ca
pituli. No.quod in rebus eccleſiaſticis nō ha-
2 bent prælati † libertatem alienationis, aliud
in re propria, in qua quiſque moderator eſt,
& arbiter.C.man.in re mandata.Oppo.quod
valeat alienatio rei eccleſiaſticæ ſine hac ſolennitate 12.qō.2.
terrulas. Glo.2.ſol.quod hic de rebus magnis,ibi de paruis,di
cit Hoſt.ꝙ poteſt epiſcopus etiam alienare domos quæ ſunt
maiorum ſumptuum quam fructuum 12.q.2.non liceat Pa-
pæ,& ſeruos eccleſiæ fugitiuos.& etiam bene meritos.ca.qō.
fugitiui,& c.iniuſtum,& c.ſe.& res quæ ſeruando ſeruari nō
poſſunt.C.de admi.tu.l.lex quę.ff.de peti.hęre.diuus,alias nō
licet alienare voluntarie,exceptis mobilibus neceſſario.ſic de
præben.extirpandę †.reſponſo,in fi.J.c.ea noſcitur,in fin. Ho
ſtien.hæc tamen duo iura vlti.non loquuntur in alienatione
rei eccleſiaſticę,ſed in collatione tituli eccleſiaſtici quam fa-
cit prælatus:vt in dictis iuribus,& per d.ca.terrulas,conſuluit
3 Feder.ꝙ † pręlatus qui iurauit non alienare inconſulto Papa
poſſit alienare dando in emphiteoſim, rem exigui valoris ei,
qui reddat eam meliorem, & quis dicatur exiguus valor, eſt
arbitrarium ſecūdum eum,de quo per eum in conſilijs. 200.
203.pro hoc facit,quia iuramentum debet intelligi ciuiliter
nec debet extendi ad id, quod eſt cum detrimento eccleſiæ,
pro hoc eſt,quod not.infra de rebus eccleſi. non alie.vt ſuper
in glo.fin.& ibi contra teneo in prima queſtio.eo caſu quo iu
ratum eſt ſub forma pręmiſſa.Et illud ſaltem tutius.Ipſe et.ſ
Fede.dicit id quod dixi ſecundum eum eſſe verum niſi pręla
tus per ſe poſſit reddere meliorem: tunc enim ſibi non licet
alienare:quia ꝑ poſſe debet vtilia facere eccleſiæ, ſicut tutor.
12.q.4.c.fi.quod no.tu.& in eo quod dixi tutius eſſe ꝙ ab alie
natione abſtineat.pro hoc facit,quia in dubio non dēt veniri
contra iuramentum,niſi authoritate ſuperioris,de electi.ve-
nerabilem,ad fin. Et ſimiliter dic,quod in alijs caſibus ſupra,
poſitis per Hoſtien.debet abſtinere ab alienatione, ex quo iu-
rauit,alias violaret iuramētum,& hæc quando iurauit in for-
ma præmiſſa.ſ. inconſulto Papa, ſecus ſi iuraſſet ſimpliciter
non alienare.quia tunc in caſu neceſſitatis poteſt infr. de ecc.
ędi.cap.fin.vbi de hoc.Secundo oppono,ad idem infra capit.
ſequen. Solu.Innocent.quod irrita eſt ſi placet eccleſiæ,vt in
contrario,& ſic claudicat contractus.ff.de act.empt.Iulianus.
§.ſi quis a pupillo,dic melius,quod ibi de temporali alienatio
4 ne. Item regulariter non debet claudicare contractus †.ff.de
reſcin.ven.l.prima, verſicu.nam quod Ariſto.& l.ſi id,quod,
§.fina.de hoc infra,de eo qui du.in ma.capitu.primo, tamen
dictum Innocent.puto verum,quod etiam Hoſtienſi.placet,
nam licet alienatio non teneat, ita quod eccleſia poſſit con-
trauenire, tamen ſi eſt alias vtilis eccleſiæ,poteſt eccleſia ei
ſtare,per dictū §.ſi quis a pupillo, & hoc ſentit Hoſtien.dicēs
ex dicto Innocent.patere,quod alienatio facta a prælato non
eſt omnino irrita:alias non poſſet ratificari.de hoc ſupra titu
lo primo,capitu.primo,nec transferre titulum pręſcribendi,
quem tamen transfert.de iurepatro.cura. Tertio oppo.quod
non ſuffi-

Digitized by Google

... Secundo quæro, ſi epiſcopus † dedit aliquid
præcario ſine conſenſu canonicorum, videtur, ꝙ valeat: quia
poteſt quando vult reuocare, J. de præca. c. ſi. Vin. tenet cõtra-
rium, quia poſſet eſſe occaſio damni. de arbi. peruenit, primum
verius, & prouidebitur grauamini oſtenſa forma ꝯtus, tu-
tius eſt tñ dictum Vin. Tertio quæro, ſi non interueniat ſub-
ſcriptio, an alienatio teneat. Glo. vlti. tenet, quod non. de hoc
J. q. ſeq. Quarto quæro, an in alijs caſibus ſit ſubſcriptio cleri
corum neceſſaria, dicit Inn. quod non, niſi vbi hoc inuenitur
expreſſum, quod nn. Opp. ad dicta in duabus proxi. q. quia ho
die non ſit ſubſcriptio: ſed ſit tantum tractatus, prout dicitur
de re. eccle. non alie. c. 1. li. 6. Sol. tutius eſt quod fiat per hoc
cũ de conſuetudine inualuit, ꝙ ſufficit, ꝙ conficiatur inſtru
mentum ſuper tractatu quem facit prælatus cum canonicis,
an alienatio ſit facienda, & ſi deliberat, ꝙ ſic, petita licentia
a ſuperiore, ſindicus ad hoc conſtitutus a prælato, & capitu-
lo alienationem facit, & de hoc conficitur inſtrumentum,
cui ſuperiora ppõnit decretum, & hæc cedunt loco ſubſcri-
ptionis, ex quo apparet in iuramento de conſenſu canonico-
rum, ſic etiam hodie in priuilegijs apoſtolicis non ſe ſubſcri
bunt Papa, & cardinales, quod tamen olim fiebat, de reſti. cũ
a nobis in glo. fin. & dic, ut ibi dico. Quinto quæro, qualiter
fiat ſubſcriptio. dicit Pet. quod nominatim: quia ille eſt mo-
dus ſubſcribendi. J. c. quanto. Et fiet ſic. Ego. A. talis eccleſiæ
canonicus me ſupſcripſi. Sexto quæro, quorum clericorum
requiratur ſubſcriptio, dicit Inno. quod clericorum maioris
eccleſiæ, ſcilicet, cathedralis in bonis epiſcopalibus: ita, qđ ſi-
ne ſubſcriptione nõ ualet, J. de dona. paſtoralis, J. c. tua. 12. q.
a ſine. in alijs eccleſiis fiet ſubſcriptio clericorum eccleſiæ
cuius bona ſunt alienanda: ut hic facit, 12. q. 2. placuit, & re-
mittit Hoſtien. ad no. J. c. ea noſcitur, & de re. ec. non alie. c.
1. Op. ad hoc, quod in vtroque caſu requiratur conſenſus to-
tius cleri. J. cap. cum apoſtolica. Sol. ibi exponitur cleri. i. capi
tuli. de quo ibi in glo. ſ. vel illud c. habuit relationem ad anti-
qua tempora, ſecundum quæ cum crebro fierent ſinodi, &
concilia prouincialia. de talibus alienationibus fiebat men-
tio in clero, & fieban de conſenſu totius cleri. & ſic uidi in ali
quibus inſtrumentis antiquis: hodie ſeruatur, quod dicit illa
glo. Septimo quæro ſi epiſcopus non habet canonicos, vel ca
thedralem ſpecialem, vt patet in eccleſia Tuſculana, & in
multis epiſcopatibus Sardiniæ. dicit Inn. ꝙ ad hibebit idone-
iores de clero qui ſubſcribent. 12. q. 3. placuit, hoc, ſecundum
Hoſt. de conceſ. præbend. cap. 2. de offic. ordi. paſtoralis, de ap.
c. ſi. in qbus in ſubſidiũ recurrit ad publicas pſonas. † Octauo
7 q̄ro an in alienatione rerũ eccleſiæ inferioris reqrat ꝯſenſus
eccſæ cathedralis, Inn. dicit ꝯſiliũ maioris eccleſiæ, & ꝯſen
ſum requirendum, & illum ſufficere, J. cap paſtoralis, arg. J.
c. nouit, dic, ꝙ imo non ſufficit, cum requiratur tractatus ec-
cleſiæ inferioris, de re. eccle. non alie. c. 1. Ibi tamẽ hoc expreſ
ſe non probatur: ſed ſatis videtur eſſe de mente illius cap. 2. de
hoc in ſequen. q. Nono quæro, ſi eccleſia, cuius res alienatur,
ſit collegiata, an tunc requiratur conſenſus maioris eccleſię.
videtur probari, ꝙ ſic, J. c. cum apoſtolica. ſecundum Io. Cal.
Hodie tamẽ cum epiſcopi exerceant omnia iuriſdictionalia
ſine ſuis capitulis etiam in criminalibus, quod induci potuit
de conſue. non eſt lib. 6. vidi ſeruari nunquam, ꝙ in alienatio
ne rerum eccleſię inferioris interueniat cõſenſus capituli ec
cleſiæ cathedralis, ſed ſolius epiſcopi ꝓ hoc 12. q. 2. abbatibus
17. q. 4. in venditionibus, ubi dicitur tantum de epõ, quod di-
ligenter no. pro hoc quod dico, J. c. nouit, in 5. q. Decimo, an
in ſubſcriptione facienda vocabũtur abſentes canonici, dicit
Inn. ꝙ non, ſed tantum præſentes, 10. q. 2. hoc ius, nec conſen
ſus archiepĩ, uel Papæ neceſſarius eſt: quia hoc non reperitur
iure expreſſum. Alij contra per c. 10. q. 2. caſellas. Inn. Archi.
autem dicit, ꝙ hæc verba ſic erant in originali Inno. quidam
dicunt etiam neceſſarium conſenſum archiepiſcopi, uel con
cilij prouincialis, vel Papæ, ar. 10. q. 2. caſellas, ſed alij dicunt
eum non neceſſarium. Archid. ſed hoc ſatis recidit in idem.
Hoſt. dicit conſenſum prædictorum neceſſarium quo ad illũ
qui iurat nil alienare ſine Papæ, uel Metropolitani licentia,
de re. eccl. no alie. ut ſuper, de dona. per tuas. de iureiur. ego.
pro hoc, facit quod no. de tranſla. c. 2. dic, ꝙ regulariter non vo
cantur abſentes. Fallit in tribus, caſibus de quo no. de teſti, c. 2,
lib. 6. in glo: ibidem.

[illegible]
guens tñ ſio. ibi: taliter firmũ, ſic patet, ꝙ licet ſcđs prius ade-
ptus ſit poſſeſſionem quam primus, remouebitur ſcđs, & aſ-
ſignabitur primo, de conceſ. prєb. propoſuit, de hoc. J. ꝯrio. 2.
1 ꝯdicente, ſic C. de dona. inuitis, p̃dicto indeciſa. † Not ꝙ taci-
a turnitas a habetur pro conſenſu in alienatione rerum eccle-
ſiæ, de hoc in glo. 1. & J. q. 1. Opp. ad hoc. s. c. pxi. Glo. 1. ſol. ꝙ
hic conceſſio facta fuit ad tempus, idẽ Inn. dicẽs ꝙ fuit cõceſ
ſio facta in beneficium, prout dicit gl. puta quia fuit conceſſa
decima tanquam benemerito, & ſm hanc ſummaui, vel ſm
Inn. hic de modica decima 12. q. 2. terrulas, alias neceſſaria fo
ret ſuperioris authoritas. 12. q. 4. in venditionibus. Et vtraque
ſolutio poteſt teneri, ſed prima cõior. & in hac glo. ibi: ſub-
ſcriptio. concordat. 100. di. optatũ, & quod ibi not. & in fin. ad
hoc de re. ecc. non alie. dudum, lib. 6. Secundo op. ꝙ debeat
2 p̃ferri conceſſio † ſecunda primæ, etiam quando prima fuit
facta ſciente & non contradicente conuentu, & hoc ſi is cui
fuit facta, prius adeptus ſit poſſeſſionem. C. de rei vend. quo-
b tiens b Sol. Hoſt. ꝙ hic ſecus erit, & contrarium loquitur in
collationibus factis a laicis, in quibus præualet ſecunda, Si
eſt ſecundo tradita poſſeſſio, & non primo, aliud eſt in eccle-
ſiaſticis: vt hic, pro hoc de elec. cum inter canonicos, de iure
c c pa. cum aũt. Ratio diuerſitatis, qa eccleſia in ſuis cõtractibus
non adhibet fraudes, de dona. per tuas. Laici vero ſe inuicẽ
naturaliter decipiũt. ff. de mino. in cauſæ. 1. §. pe. Item conſen-
ſus ſpiritualis fortior eſt q̃ carnalis. ff. de pac. ab emptione, de
ſpon. duo. c. ſi. ideo fortius operatur, & dicit Hoſt. per hoc re-
probari cõem intellectum decre. de reſcri. capitulum, de quo
vltimo dic ut ibi. Itẽ quo ad primũ dic verius, ꝙ idem in ec-
cleſia qđ in laicis per d. l. quotiẽs. Nec hic dr̃ cõtrariũ, & hoc
in rebus pphanis, ſed in matrimonio verum eſt ꝙ ſtat primo
valido indiſtincte, ẽt ſi in ſecundo coniunx prius traduxerit.
d. c. ſi. & dic ut ibi. Tertio oppo. in eo qđ dicit in ſecũdo caſu
ꝙ ſcđa cõceſſio preiudicat priori, nõ tñ apparet ꝙ alteri quã
vni facta fuerit. Solu. tex. intelligitur dupliciter, vno modo ꝙ
collationes factæ fuerunt diuerſis, & tunc vt ibi eidem iunge
verbũ priori, & poſt verbũ dedit, dic alteri, & ſic poſuit Phi.
caſum, & dicit Gof. ꝙ p̃iudicãt poſteriora prioribus: qa ſolẽ-
niora intelliguntur ẽt ſm Gof. & Abb. alio modo, ꝙ utraq;
conceſſio fuit facta eidẽ, & hæc cõior, & tunc litera eſt plana,
& expone literã ibi, p̃iudicare. i. ſcđa tenet, nõ ob. ꝙ pria fue-
rit illicita ſm Inno. Quarto oppo. ad hunc vltimum intelle-
ctum: quia ex quo vtraque facta eſt eidẽ, fruſtra q̃ritur vtrum
teneat. Sol. prodeſt hoc quærere propter fructus medij tem-
poris, vel forte propter aliud quid ſimile. Quæro, ſi multum
tp̄s eſt elapſum a tp̄e conceſſionis primæ. Gl. pe. arguit quod
conuentus videatur conſenſiſſe, ꝯrium tñ tenet & verius, &
idem Inno. nã ibi, non poteſt multũ. ſupplet, maxime. Hoſt.
ꝯdicens conuentu diu ſtante & nõ cõtradicẽte ratificari con-
ceſſionẽ. arg. de ſpon. ad id quod. J. u. 1. ex ore. vt pone ꝙ per
6. menſes tacuit a tp̄e ſcientię. s. de ꝯceſ. p̃ben. quia, vt lit. non
cõte. qm̃. §. quod ſi ſup, dicit Io. An. ꝙ poſt cõfirmationẽ ho-
die non audietur conuentus, cũ ponatur edictum: vt ĩ c. vlti.
de elec. li. 6. ſaluo qđ dr̃ qui ma. accu. poſ. cũ in tua, ideſt qñ ex
iuſta cauſa fuit impeditus, ſaluo ẽt qđ dicit Inno. de elec. cũ
dilecti, & c. nihil, & de cau. poſ. cum olim, & dic vt ĩ eis dico.
In collationibus vero, vbi neceſſario non fit edictũ, dicit Io.
And. ꝙ põt pcedere dictũ Hoſt. pro hoc eſt qđ no. J. c. ea no-
ſcitur, ſaluo qđ habes de app. cõcertationi. li. 6. & dixi de ele.
ꝙ ſicut. §. ſi. q. 1. & q̃tũ ad d. c. ſi. dic melius vt in d. q. dic etiam
ꝙ in hac. q. non loqtur de collationibus vel confirmationibꝰ
reſpectu tituli bñficialis, quo caſu procedunt quæ dicit Hoſt.
& Io. An. ſed de collatione facta tanquam bene merito. s. cõ-
trario primo, quo caſu nõ eſt iure ſtatutus terminus ad ꝯdicẽ
dum, ideo ſta cũ gl. & in ea ibi, quẽadmodũ, de hoc de p̃ſcrip.
ſi diligenti.

ADDITIONES.

a Taciturnitas. Adde gl. in ver. tacuit. in c. diaconus. 27. diſ glo. in c. 1. 74 di. In-
nocen. abb. in c. veſtra, de loca. Bar. Io de Imo. & Lud. ro. in l. quæ dotis. ff.
ſol. matri.
b C. de rei vendi. quotiens. Adde ad materiam dictę legis deci. rotæ. 517. inci.
vtrum l. quotiens, in antiquis.
c Eccleſia in ſuis contractibus. adde tex. in c. 1. ver. ſed diuerſum, de ali. feu. in
vſibus feud.

7 [illegible] quæ uetur quando ſeruus negotiatur pro domino, vel filius pro
patre.
8 *Homine libero agente negotium peculiare ſerui uel filij, an ualeat rati
ficatio domini, uel patris.*

1 Cum nos. †Alienatio tpalis facta ſine conſenſu capi
tuli p ratificationem eius roborat: primo
ponit dictum, ſecundo exceptio. ibi: niſi cum nos, alˢ cū vos,
prima verior, patet ex ſupraſcriptione, q̃a loquit vni, & ſic eſ
ſet vitium ſi dicere vos de cri. fal. q̃ graui. Reclamāte, vel igno
rāte, ſ. c. pxi. ratam, expſſe, ſi erat perpetua, vel tacita, ſi era ꝑpa
lis, ſ. c. pxi. & facit, J. ꝯtio. 3. & quod no. hic Egy. de ſeruo nia
numiſſo &c. dico de ver. ſign. forus, q. 3. No. ꝙ in negotijs ec-
2 cleſiæ †neceſſarius eſt conſenſus capituli, de hoc gl. 1. & dic,
ꝙ in aliquibus de his quæ no. gl. ſufficit ꝯſilium, J. c. nouit, &
c. quanto, & dic vt ibi, & in hac glo. in fi. & in omnibus ipſos
cōiter tangentibus, de præſcrip. accedentes. Gof. Oppo. ꝙ nō
3 poſſit ratificari alienatio † quæ non tenuit, inſti. de autho. tu-
to. §. tutor. Gloſ. vlti. non ſol. dic ſecundum Hoſt. aliud in tu-
tore, qui non poteſt ratificare ꝯtum in quo debuit authori-
zare niſi paulo poſt. ff. de acq. hær. ſi qs mihi. §. iuſſum. Aliud
in capitulo, ꝙ nō authorizat, ſed ꝯſentit, nec ratificat niſi quo
ad eius ꝯtemptum pertinet, de ele. ꝙ ſicut, §. ſi autem, de hoc
per Archi. 12. q. 2. ſi qua, & dic clarius, ꝙ ꝯtus ſine authorita
te tutoris non tenet: ideo non poteſt ratificari: ſed aliena præ
dicta non fuit nulla, licet caſſari poſſit capitulo agente de ꝯ-
temptu, & in hac glo. ibi, §. tutor. hanc, & ſeq. vide de reſcrip.
edoceri. in 1. gloſ. Tertio oppo. in eo, quod dicit, quod hic alie
4 tio non erat nulla: quia † exquo non interuenit ꝯſenſus capi
tuli irrita eſt, ſ. c. 1. 12. q. 2. ſine. Solu. hin. ꝙ hic poteſt loqui in
modicis rebus, & ſecundum Hoſt. loquitur qn etiam per ra-
tificationem vtilitas eccleſiæ procuratur ar. qui admit. ad bo
no. poſ. poſſunt, bonorum, vel dic, ꝙ loquitur de temporali
conceſſione, quia in litera dicitur conceſſionem &c. & in ꝑ-
petua non videtur procedere propter neceſſitatem præceden
tis tractatus, de re. ecc. non alie. c. 1. lib. 6. & quod ibi no. niſi di
camus, ꝙ de rebus exiguis non eſt opus illa ſolennitate, per
c. terrulas, 12. q. 2. tamen alia lectura, ꝙ hic loquatur de tpali
alienatione eſt tutior, ideo ſecundum eam ſummaui. Quæro
5 generaliter, an ea quæ † non tenent poſſint haberi rata. Gloſ.
2. dicit, ꝙ in his quæ non poſſunt per alios explicari non ha-
bet locum ratihabitio, & eam ſingulariter nota ibi: vel teſta-
ſtamentum, quia probat, ꝙ quis non poteſt per alium teſtari.
pro hoc, J. de teſta. cum tibi. cętera dic, vt in gloſ. & in ea ibi,
ratihabitione, ad hoc. J. q. 1. eos, in fi. de hoc ibi, ꝙ ſi priuatus.
de hoc, J. de eo qui dux. in ma. c. 2. in gloſ. vlti. ibi: quandoque
ſcilicet cum maleficium factum fuit eius nomine q ratum
habuit, de ſen. excom. cum quis, lib. 6. de hoc ſ. de pac. c. 2. ibi
mandare. Hoſti. non placet hæc ratio, ꝙ non poſſim ratū ha-
bere, &c. dicit enim hoc falſum, & in contractibus, C. ad ma-
ced. l. fin. & in maleficijs, ff. de ui & vi arma l. 1. §. quotiens, de
reſti. ſpo. cum ad ſedem, ad finem. Ioan. And. dicit quod imo
hæc eſt vera ratio, vt patet in regula. ratum, libro ſexto, & per
uo. ibi deciduntur no. hic per Huſt. ibi, ut ibi, & de re iudica.
c. vltimo lib. 6. ibi, nulla ſunt, fallit in Papa qui de nullo facit
6 aliquid. de tranſactio. ca. 1. Secundo quæro, † quæ actio oritur
quando quis agit negotium alienum, dicit Hoſti. ꝙ ſi liber
homo gerit negotium alienum cum mandato non reuoca-
to, oritur actio mandati. inſti. de obli. quæ ex quaſi contractu
§. 1. Si autem non ſuſcepit, vel reuocatum eſt anteq̃ ſuſcipe-
ret, & nihilominus geſſit, adhuc oritur actio mādati, ff. de re.
iur. ſemper qui non prohibet. Si autem geſſit ſine mandato,
ſi interuenit ratificatio domini, datur actio negotiorum ge-
ſtorum, C. de nego. geſt. ſi pecuniam, hæc procedunt vbi pa-
terfamilias, & liber geſſit, ut ſeruo vel filio, dic in ſequent
7 quæſtione. Tertio quæro circa hoc † de ſeruo negotium do
mini, vel de filio negotium patris gerentibus, dicit Hoſti, ꝙ ſi
domino, vel patre ignorantibus, ſed poſtea ratificantibus,
datur actio de in rem uerſo, vel quod iuſſu. ff. quod iuſſu. l. 1.
§. ſi ratum, dic, ꝙ in actione, quod iuſſu requiritur conſenſus
patris, vel domini, vel ab initio, vel ex poſtfacto d. l. 1. §. ſi ratū

4 [illegible]
ſilio uti non debet.
5 *Ab boneſtate recedendum non eſt.*
6 *Epiſcopus an poſſit inſtituere, & deſtituere ſine capitulo.*
7 *Conſuetudo an ualeat quod epiſcopus omiſſo conſilio capituli procedat
cum conſenſu aliorum.*
8 *Alienatione rerum eccleſiæ inferioris an requiratur quod Epiſcopus
habet conſenſum canonicorum eccleſiæ cathedralis.*
9 *Epiſcopus ſine literis capituli an audiatur.*
10 *Epiſcopi officium eſt omnibus clericis indigentibus prouidere.*
11 *Donatio inter ſponſum, & ſponſam quare ſit probibita.*
12 *Epiſcopus iurat non alienare ſine licentia ſuperioris.*
13 *Epiſcopus an poſſit dare alicui loco religioſo egenti eccleſiam ad ſuſten
tionem miniſtrorum.*
14 *Inſtitutiones, & deſtitutiones factæ ab epiſcopo ſine conſenſu capituli
an ſint irritę.*

Nouit. Prælatus ſine conſenſu capituli inſtituere, vel
deſtituere, uel alia negotia eccleſiæ tractare nō
debet, h. d. cum c. ſeq. primo ponitur exordium ex quo ratio,
& dictum in genere, ſecundo factum reprobabile, ibi: inno-
tuit: Tertio prohibet, & caſſat ibi. ideoque. Nouit. i. noſcere
debe, tales, factas ſine cōſilio fratrum, & de medijs beneficijs
& quæ ſint media ſiue duplicia remittit Hoſtien. de præben.
1 ſuper. † No. ꝙ canonici dicuntur fratres epī, a vel archiepī, vel
a patriarchæ ibi fratres tui, iuncta ſupraſcriptione, alibi dicun-
tur fratres epiſcopi etiam inferiores clerici. J. de exceſ. præla.
2 ca. 1. † Secundo nota. ꝙ epiſcopus, & capitulum ſunt unum
b corpus b ſcilicet miſticum. i. ad ſimilitudinem unius corpo-
ris naturalis, & ad hoc quotidie allegatur hoc c. Tertio no. ꝙ
epſ eſt caput iſtius corporis, pro hoc quia prælatus eſt princi-
palis pars eccleſiæ. e. q. ſcire, ſicut, & caput eſt principalis pars
corporis, ff. de relig. & ſump. fu. cum in diuerſis, ff. de eden. ar
3 gentarius. Quarto no. ꝙ omiſſis † membris. i. canonicis, non
decet prælatum procedere in rebus eccleſiæ, pro hoc facit, q̃a
quandoque reuelatur minori, quod maior neſcit 95. di. eſto.
Et imperator etiam in legibus condendis interdum requirit
vxoris conſilium, in Auth. ut iud. ſine quoquo ſuffra. §. hæc
omnia apud nos, Hoſt. pro hoc eſt quod hic dicitur in glo. 2.
& in ea. in fin. per quæ iura probatur, ꝙ nec hoc decet nec ex
4 pedit, ſimile de uoto. magnæ, & facit, J q. 2. † Quinto no. ꝙ ꝓ-
latus non debet omiſſo conſilio canonicorum in negotii ec-
cleſiæ vti aliorum conſilio, & hoc niſi ex cauſa. Secreta enim
ſua contra conſanguineos canonicorum nō reuelabit eis Ne
mo maxime clericus carnem ſuam odio habebit, imo exce-
cat hæc etiam ſuperiores, de præben. graue, alias ſi cauſa non
ſubſit, ipſi canonici præſumuntur melius ſcire, & fidelius cō
ſulere, de teſta. cum in officijs, ad hoc de elect. in cauſis, Hoſt.
5 ſimile, quod dico, J. ca. ulti. † Sexto no. non recedendum ab
honeſtate. Oppo. in eo, quod uidetur hic uelle, ꝙ inſtitutio
ſpectet ad prælatum cum capitulo, cum potius ſpectet ad ar-
chidiaconum, de offic. archi. ad hæc. Soluit Inn. exponendo
uerbum, inſtitutos. i. inſtituendos decernimus. Nam, ſecun-
dum eum, corporalis inſtitutio fieri poteſt nedum per epm̄.
ſed etiam per archidiaconum ſine conſenſu capituli: ut in c.
ad hæc, & ſecundum hoc, vult Inn. ꝙ inſtitutio prout eſt col
latio tituli ſpectet ad epm̄ cum capitulo. Quæro circa hoc
6 † an poſſit hoc epſ ſine capitulo. Dicit Inno. ſe credere, ꝙ in
minoribus eccleſiis poſſunt fieri inſtitutiones, & deſtitutio-
nes etiam ſine conſenſu capituli, ar. 12. q. 2. terrulas, & idem
Abbas, dicens ſic obſeruari. Hoſtien. in contrarium inducit,
de exceſ. præla. cap. primo, ꝙ nihil facit, unde licet ſit tutum,
quod etiam in minoribus eccleſiis interueniat conſenſus ca-
pituli, tñ tenerem. quod nō eſt neceſſarium ratione prædicta
7 quod no. Scdo quæro, an ualeat † conſuetudo ꝙ epſ omiſſo
cōcilio capituli ꝓcedat cum ꝯſenſu aliorum, uidet ꝙ nō q̃a
eſſet irrationabilis, tanq̃ contra honeſtatem, ut in litera, & c.
notabili

ADDITIONES.

a Dicuntur fratres epiſcopi. Adde Abba. in c. 3. ſup. eo.
b Sunt vnum corpus. Adde gl. 1. in c. cum conſuetudinis, de conſue.

que bene ſecundum Inn.dicuntur poſſeſſiones eccleſiæ,quæ
pertinent ad epatum,ſicut ille quæ pertinẽt ad canonicos, at.
de teſt.requiſiſti.de verb.ſig.cum clerici.Et ex h.d.Inn. idem
forte dicendum vbicunque canonicorum intereſt.i. ꝙ requi
ritur ꝯſenſus eorum,pro hoc de maio.& obe.c.ſi.dic verius,
ꝙ non requiritur ꝯſenſus capituli,niſi ubi inuenitur iure ex-
preſſum.Nam licet alias interſit canonicorum,adminiſtratio
tñ ſimpliciter ſpectat ad prælatum.de reſcrip.edocert.In alie-
natione vero eſt expreſſum de ꝯſenſu p dicta iura Et dr Hoſ.
ꝙ eſt ratio:qa eps, & capitulum ꝯſtituunt vnum corpus, vt
hic & licet eccleſia de facili acqrat.C.de ſacroſan.eccle.l. fin.
non tamen de facili alienat:imo ſemel acquiſitum ſemp eſt
ei reſeruandum: nec eſt alienandum niſi in magna cauſa, &
ſeruata ſolennitate huius c.& qualibet alia iuris ſcrip. & hoc
ideo,ut pauperibus alimenta non deſint,ſ.de ſacroſan. eccle.
priuilegia,& l.generali,& l.iubemus,& ſequenti.quod dic,vt
plene no.de rebus eccle.nõ alie.c.i.lib.6.quod fuit ſtatutum
fauore eccleſiaſticæ libertatis,cui ſancti patres fauere volue-
runt intantum,ꝙ fuit data poteſtas reuocandi male alienata.
8 de reb.eccle. non alie.ſi quis.Quinto quæro †an in alienatio-
a ne rerum a eccleſiæ inferioris quæ debet fieri cum ꝯſenſu epi
ut dixi.ſ.c.i.requiratur,ꝙ eps habeat ꝯſenſum canonicorum
eccleſiæ cathedralis.Dicit Inn.ꝙ in alienatione aliarum rerũ
ꝗ epalium ſufficit requirere ꝯſenſum canonicorum: nec eſt
neceſſe,ꝙ ſubſcribat, ꝓ hoc quod dixi,ſ.c.i.q.pe.vbi idẽ dixi
i.ꝙ non requiratur ꝯſenſus capituli.Sed tamen dic, ꝙ requi-
ritur conſilium vt prædixi.pro hoc hic,& i.c.ſeq.quod no.&
9 dic,ut dixi in d.c.i.† Sexto quæro,an epiſcopus audiatur agẽs
pro eccleſia ſine literis capituli de rato.Gl.i.quærit,& remit
tit.Dicit Hoſt.ꝙ per antiquos dicebatur,ꝙ audietur,arg.ff.ꝙ
cuiuſque vniuerſi.l.fin.quia nec tutor cauet de rato niſi cum
dubitatur an ſit tutor,ff.de adminiſtra.tuto. uulgo. nec actor
niſi dubitetur an ſit actor.ff.ꝙ cuiuſque vniuerſi. item corũ,
§.actor. Sed transigere non poteſt ſine capitulo,de tranſac.
contingit.Et per hoc videtur ꝙ no habet liberam,ꝯ id de ele.
cũ nobis in fin.ubi de hoc,dic de primo vt dixi de reſcriptis,
certi,& de procura.c.primo ubi dixi, ꝙ epiſcopus agit ſine
capitulo, de tranſact.aũt dic,ut dixi in dicto c. contingit, ubi
dixi qd importent literæ de rato,& per no.in dicto c.edocert
epiſcopum,quanta ſit poteſtas prælati. Septimo quæro,ſi epi
ſcopus abundãs de pertinentibus ad menſam ſuam prouidet
canonicis egentibus, vel econuerſo,an teneat alienatio, uide
tur quod ſic,& ſi nullus alius interponat authoritatem, ſpe-
10 ctat † enim ad officium epiſcopi omnibus clericis indigen-
tibus prouidere. 12.q.i.præcipimus,& c.ſequenti.10.q.i. re-
genda,& cap.ſequenti.93.diſtinct.diacoui.Multo fortius er-
go tenetur fratribus & filiis ſuis canonicis alimenta præbe-
re.pro hoc primæ ad corinth.5.ſi quis autem ſuorum,& ma
xime domeſticorum curam non habet,fidem negauit,& in-
fideli deterior eſt.Et hoc tenet Hoſti.dicens hoc expreſſum,
11 de præben. expoſuiſti.Oppo.ad hoc, † quia prohibita eſt do-
b natio b inter ſponſum,& ſponſam carnalem ne mutuo amo
re ſe inuicem ſpolient,ff.de dona.inter uirum & uxo.l.i. Ho.
Ergo idem in ſponſo ſpirituali:quia de matrimonio carnali
ad ſpirituale licite arguitur,de ſpon.tuę & quod ibi not.Sol-
uit Hoſtien.quod de illo amore timendum non eſt:ſuperio-
ris vtinam nunquam regnaret liuor, uel odium inter iſtos,
dicit etiam non eſt ſimile,quia in matrimonio carnali poſſet
præiudicari his qui debẽt ſuccedere,ſed in caſu præmiſſo nul
lis præiudicatur,cum retineatur in dominio eccleſiæ.Oppo.
12 ad idem, quia epiſcopus † iurat non alienare ſine ſuperioris
licentia, de rebus eccleſię,non aliena.ut ſuper.Soluit Hoſtiẽ.
ꝙ non dr̃ hic alienari cum remaneant in dominio eccleſiæ.
argu.ff.de lega.2.l.unum ex familia, & l.imperator.§. fin. &
l.ſequenti,dicit tamen tutius,quod authoritate ſuperioris id
fiat,arg.inſti.de autho.tuto.§.ſi.& quod no.de priuil.antiqua.
& de hoc de rebus eccle.non alie.clemen.ſi una.in glo. ante-
pen.Et dic, ꝙ ſi adminiſtratio epi,& capituli eſt diuiſa, uide-
tur eſſe alienatio,ideo requiritur licentia Papæ,ſi iurauit nõ
alienare ſine licentia eius:quia etiam in dubio non debet ue
nire contra iuramentum,ut etiam dixi ſ.ca.i. in primo ꝯrio.
queſtio tñ eſt dubia per id quod dico in dicta clemen. ſi vna.
13 §.i.q.5.Octauo quæro,qd ſi epiſcopus †alicui loco religioſo
egenti det eccleſiam ad ſuſtentationem miniſtrorum, vt ꝙ

paſtoralis,& ȷ.c.ſequen,& de hoc p eũ in ſum.eo.titu.§.1.2.
& 3.& ȷ.c.ea noſcitur,i ſi. Et dic vt. ȷ.c.paſtoralis,vbi patet ꝙ
d ꝓterꝗ in caſu c.bonæ rei, præalleg.non tenet conceſſio d epi
14 ſine licentia capli.† Nono quæro,nunqd inſtitutiones & de-
ſtitutiones facte per epm ſine conſilio capli ſint irritæ ipſo
iure? Glo. vlti.dicit inſtitutiones eſſe irritas, & eadẽ ratione
dicendũ eſt idẽ in deſtitutionibus,qd tenet Gof.& placet Ar
chidia.de elec.c.vlti.lib.6.Hoſt.dicit quod requiritur ſenten-
tia per c.ea noſcitur.ȷ.eo.qd facit in eo qd dr̃,cõuenit vacua-
ri, primum verius per rationem poſitam hic in glo.quia ſũt
factæ contra iura,quod plenius dico in c.ea noſcitur,in 4.cõ-
trario:quando autem factum contra ius teneat vel non, dixi
de poſtula.c.ſi.& in hac glo.ibi,non dubium.10.diſt.vides.&
de dicta l.ſup.de fo.compe.ſi diligenti.notabili.14.

ADDITIONES.

a An in alienatione rerũ,adde Dominicũ in c.1.de rebus eccl.non alien.li. 6.
b Prohibita eſt donatio.adde Abba. in rubr.de dona.idem Abbas, in c. ſi.de don.inter uirum & uxo.
c Quod tenet Hoſt. Adde quod opi. Hoſt.hic poſita reprobatur per glo. in verbo conſentiente,in cle.2.de rebus eccle.non alie.
d Non tenet conceſſio epiſcopi,adde.c.tua.inf.eo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in negotijs eccleſia debet procedere cum conſilio capituli.*
2 *Confirmationes & conceſſiones dicuntur magna negotia.*
3 *Abſentium nomina non debent inſcribi.*
4 *Falſitas ſi committitur in inſtrumento,totum uitiatur.*
5 *Teſtes an oporteat ſcire quæ in carta uel teſtamento continentur cui ſigillum apponitur.*

Quanto. Summatum eſt.ſ.c.proximo. Primo præci
pit.Scdo prohibet,ibi,abſentium ſtatuas,re
formando in melius antiqua ſtatuta, vel de nouo ſtatuendo.
de loca.veſtra,de conſti.cum omnes, de cõſue.cum conſue-
tudinis.Corrigas,inquirendo vel ex officio procedendo,euel
lenda,ſcilicet peccata,& malas conſuetudines,munimenta.i.
inſtrumenta:alias ſumitur. C. de reli.& ſump. fune.l.monu-
mentorum, exinde, ſcilicet ſi hoc fieri feceris vel conſenſe-
tis arg de ſen.excom.quãtæ.de elect.cũ in cunctis, ad finem.
1 † No.ꝙ eps in negotijs eccleſiæ debet ꝓcedere cũ cõſilio ca-
pituli vel maioris partis,qd intelligit Innocẽ.in negotijs ma-
2 gnis.Secundo no.ex hoc,ꝙ cõceſſiones † & confirmationes
ſunt magna negotia,qd tñ non vr̃ verum,pręcipue de confir
mationibus quæ ſunt qd iuri ſditiõale,de elec.c.ſi.li.6. ſed dic
ꝙ ſaltem non ſunt parua negotia, cum multum proſit eccle
ſię habere bonos prælatos, & noceat habere prauos, de elec.
nihil.Hoſt.aũt dicit ꝙ ſine ꝯſilio capituli nihil vel modicum
debet eps agere:conſenſus aũt reqrĩt tm̃ ĩ alienatione & alijs
maioribus, de quibus per eũ in ſumma.eo.ti.§. 1. & 2.& dic
generaliter p hoc c.cũ ꝓcedenti,ꝙ in qbuſcunq; negotijs ec-
cleſiæ ſaltẽ dẽt interuenire cõſilium capituli,ſed in minimis
poſſimus tenere ꝙ eps ſolus hoc expedit, vt dixi de cõceſſio-
nibus minorũ eccleſiarũ.ſup.c.proxi.q.1.& hoc in extraiudi-
cialib.in iudicialib.autem procedit eps ſine capitulo,ꝓterquã
in criminalib.in quib.tamen valet cõſuetudo ꝙ ꝓcedere poſ
ſit ſine capitulo.de conſue.ca.3.lib.6.Et dicit Tã. & Vin, ſup.
c. proxi. ꝙ generalis conſuetudo habet,ꝙ in criminalibus &
ciuilibus ſufficit ſnĩa ſolius epiſcopi.Tertio no.de inſcriptio-
ne nominum canonicorũ,pro hoc litera ibi, inſcribi. Quar-
to no.ex hoc,quod non requiritur ſubſcriptio, ſcilicet quod
per ſemet ſubſcribant, ſed ſufficit quod inſcribantur per no-
tarium.in alienationibus tamen videtur ſubſcriptio requiri.
ſupra capitu.1.quod dic vt ibi dixi in quæſtio. Quinto not.ꝙ
3 nomina † abſentium a non debent inſcribi.de hoc in gloſſ.vl
a tim.Dicit tamen Hoſtien.ꝙ eſt conſuetudo quarundam ec-
cleſiarum ꝙ in conſtitutione procuratoris capituli non eſt
ꝯnominare decanum vel propoſitũ, quamuis ſit abſens. & ꝗ-
uis ſit abſens,nihilominus dicitur in eis,decanus & capitulũ
cõſtituerũt &c.quã cõſuetudinẽ approbat Romana eccleſia,
& admittit talia procuratoria, quod poſſet tolerari ſecundũ
Hoſtien.

ADDITIO.

a Nomina abſentium,adde gl.1.in c.cum inter canonicos,de electionibus:

Carol. Zabarel. ſuper eis. Decret.

Digitized by Google

ſolum probatur ꝙ ſi exprimantur tanꝗ ſi eſſent pñtes,cõmit
4 tit falſum.Septimo no.ꝙ ſi ꝯmittit̃ falſitas † in inſtr̃o,totum
inſtr̃m vitiat̃.pro hoc,25.q.2.& legibus,9.di.ſi ad ſacros.Lau.
& Vin.quod dic,vt dixi de hære.fraternitatis.Oppo.in eo, qđ
dicit requiri ꝯſenſum canonicorum vel maioris partis, & ſic
nõ paucorum,quod eſt ꝯ̃ id qđ no.Hoſ.de cõceſ.pben.c.pen.
Reſpõdet ipſe hoc poſſe intelligi qñ vocẽ hẽt eps,vt canoni-
cus,& ꝗtum ad ea quę ſpectãt ſolum ad capitulum ab eo diui
ſum,vel ſecundo cogitur habere ꝯſilium totius capituli, vel
ſanioris partis,nõ tñ cogit̃ illud ſequi.vel melius ſecundum
eum,iõ đr ſanioris,nõ maioris,qa eoipſo ꝙ eps hẽt aliquos
ſecũ,dr̃ pars ſanior,niſi alij oſtendant aliqd rõnabile.de his ꝗ
fi.a ma.par.ca.c.1.& tunc nõ ꝑcedet,ſed abſtinebit , qđ ꝓbat
verbum,qđ ſequitur,peragas,& pertractes,quaſi dicat,ꝙ ẽt in
tractatu dẽt vti ꝯſilio,& ſemper ab omni mãdato rõnabilis
cauſa excipit̃.de reſcrip.ſi qñ.de offi.deleg.ex parte,2. de hoc,
§.proxi.Dic,ꝙ dictũ Hoſt.non procedit, vt dixi in d.c.pen. q.
5 5.Quæro an oportet teſtes † ſcire ꝗ in carta vel teſtõ cõtinẽ-
tur cui ſigillum opponitur.Gl.vlti.dicit,ꝙ nõ,qđ dicit Inno.
verum,niſi in teſtõ,vel ſubſcriptione cõtineat,ꝙ vidit,vel au
diuit tenorẽ,tũc enim oportet,ꝙ viderit,vel audiuerit. C. plꝰ
valere qđ agitur,l.fi.de dona.nec ignorãs,alias falſum iudica-
bitur ſi ꝯſtat,ꝙ nec vidit nec audiuit:ſed ſi ſolum ꝯtinet̃,ſigil
lum appoſuit,ꝑcedit,qđ dicit gl.& in hac gloſ. ibi, grauis, de
hac & de l.fideiuſſor,Ꝗ.allega.de tranſac.ex literis,q̃one 1.Ibi,
hac ꝯſultiſſima,dummodo teſtator ſuum aſſerat teſtm̃,& co
rã teſtibus,& tunc ſubſcribẽtibus ſubſcribat, valet,licet teſtes
ignorent quæ in eo ſunt ſcripta.ibi ex literis,vbi de hoc, & Ꝗ.
tit.3.ſi quis,ibi cum olim,dic melius vt dico ibi,q.1.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in his quæ generaliter commit-
tuntur in prouincia.*
2 *Præſentari poteſt quis per literas.*
3 *Actus geſti à prælato in dubio intelliguntur geſti de aſſenſu colle-
gij.*
4 *Conſuetudo debet eſſe antiqua & approbata.*
5 *Ius eligendi de iure communi pertinet ad epiſcopum & capitulum.*
6 *Geſta per prælatum ſine capitulo an & quando valeant.*
7 *Conſuetudo an proſit alijs quam his pro quibus eſt inducta.*
8 *Prælatus in collationibus procedit cum conſenſu capituli.*
9 *Prælatus comprehenditur ſub collegio.*
10 *Obreptio poteſt quandocunque opponi contra inſtitutum etiam per
Papam.*
11 *Præſcriptio quadragennalis an proſit in præſentationibus.*
12 *Prælatus ſolus an poſſit facere collationes eccleſiarum.*
13 *Alienatio facta in laicum, & facta in eccleſiam in quo differant.*
14 *Capitulum an poſſit præſcribere contra prælatum,quod procedat ſine
ipſo.*

Ea noſcitur. Si eccleſia collegiata hẽt in alia ecc̃ia
ꝑſentata,ꝑſentabit ꝑlatus de ꝯſenſu ca
pl̃i,vel maioris partis,niſi de ꝯſuetudine vel priuilegio ꝯpe-
tat ſibi ſoli:primo ponit factũ,ſcđo reſpõdet, ibi, taliter, pars
de ſen.ex.noſcit.ꝑlatorum.cũ priuilegijs habẽtiũ cõia. Hoſt.
1 ꝯſenſum,ſimile de conſue.c.3.lib.6.de hoc,Ꝗ.q.3.† No.ibi,ꝑ
uincia committuntur,ſimile de inſti.c.3.in Auct.de ſan. epi.
§.vt aũt omnes,colla.9.Hoſt.ſed nõ præciſe probatur hic.Se-
2 cundo no.ꝙ ꝑſentari † põt qs per lr̃as,de hoc in gl.1.quæ eſt
ſingularis,& in ea ibi c.2.& 3.s.tit.2.poſt electionem,ſicut &
3 ꝓcurator ꝯſtituit,ff.de procura.l.1.Tertio no.† ꝙ actus geſti à
prælato in dubio intelligũtur geſti de aſſenſu collegij.de hoc
4 in glo.3.& Ꝗ.q.1.Quarto no.ꝙ conſuetudo † debet eſſe anti
qua,& approbata,& exponit Hoſtien.non interrupta,vel per
5 binum actum,de hoc de conſue.ca.fin.Quinto no.ꝙ ius † eli
gendi de iure communi pertinet ad epiſcopum, dicit gloſſ.
vlti.hic expreſſum.Hoſt.tenet contrarium,dicens,ꝙ hæc nar
rat tactum,non autem ius ponitur,& ꝙ etiam ſi ius ponat,lo
quitur cum omnia ſint communia,dic,ꝙ potius hic collegi

cõtradicere poſſunt infra ſex menſes poſt notitiam,pro hoc,
§.de conceſ.præben.c.2.& c.quia diuerſitatem.Tertio oppo.
in eo,quod dicit,ꝙ requritur cõſenſus maioris,& ſanioris par
tis conuentus, nam eoipſo,ꝙ eſt ſanior,eſt maior,de his quæ
fiunt a maioris.parte cap.cap.primo.gloſſ.quarta ſoluit, in ea
ibi,eccleſia veſtra,ubi de hoc. Quarto oppo.ꝙ non expedit
quod præſentatio facta per ſolum prælatum uacuetur iuri-
bus,quia non tenet ipſo iure ſup. ca.nouit. Soluit Gof. ſtan-
do contrario,& exponit uacuari.i.uacuam nuntiari,ad inſtar
inſtitutionum,d.c.nouit.Hoſtien,tenet quod requiritur ſen
tentia,dicens,quod ſit euacuatio ratione contemptus capitu
li,niſi ratificet,§.eod.c.4. de electio.quod ſicut, §.ſi autem.Et
ad cap.nouit,reſpondet,quod debet exponi ſecundum iſtud,
de electio.qualiter,& hoc etiam ſentit glo. antepe. primum
tenui in cap.nouit,in ulti.quæſt.& ad hunc tex.dic,quod hic
loquitur,quando de iure ſpeciali ſpectabat præſentatio ad col
legium:quo caſu procedit quod hic dicitur,quod ſi prælatus
ſolus faciat,præſentatio tenet,licet canonici poſſint agere de
contemptu.Non enim poteſt dici facta contra legem,ſed ca.
nouit,loquitur de inſtitutionibus quæ de iure communi ſpe
ctant ad prælatum cum conſilio capituli, & ſic ſi omittit fit
contra ius, ideo ſunt nullæ. Generaliter autem cum quæri
6 tur, An † & quando ualeant geſta per prælatum ſine capitu
lo, dic, quod aut quærimus de iudicialibus, & dic ut dixi de
reſcriptis.edoceri. aut de extraiudicialibus, & tũc aut ſpectãt
ad eccleſiam de iure communi , aut ſpeciali . Secundo caſu
debet ponderari forma conſuetudinis, uel priuilegii,& ſi ha-
bet,quod actus ſpectet collegio, prælatus expedit de aſſenſu
capituli: ut hic,tamen non requiſito conſenſu actus non eſt
nullus, ut prædixi. Primo uero caſu regulariter expedit præ-
latus cum conſilio capituli, ſup. capi. nouit,& capi. quanto.
Fallit in alienatione perpetua , & rei non exiguæ, in qua re-
quiritur conſenſus capituli,ſupra eod.ca.primo,& hodie tra-
ctatus, de rebus eccleſiæ,non alie.cap.primo,lib. ſexto.Quin
to oppo.in eo,quod hic in uerſi.niſi,innuit,quod conſuetu-
7 do † proſit ſolum his pro quibus eſt inducta,cum tamen de
beat extendi etiam ad alios, de electio. cum eccleſia, ad finẽ.
de offi.archidia.cap.fin.Solu.ſecundum Hoſtien. caute dicit
hic de conſuetudine quo ad aliquas: quia ſi omnes uteren-
tur ea præter unum, ad illum extenderetur, ut in contrario,
ad hoc de electio.cum eccleſia.Et quando, & quomodo ex-
tendatur conſuetudo,dixi in dicto cap.fin. de priuil. uerum,
dic, quod nullo modo extenditur ad alias perſonas, infra de
priuileg. ſane. Sexto oppono de incongruitate reſponſi.
quia fuit quæſitum de præſentationibus, & reſpondetur de
collationibus. Solu. Hoſtien.ibi collationibus,ſupple,& præ
ſentationibus, nam patronus non confert. de iure patro.cap.
fin. uel ſecundum eum ſi in collationibus ſpectantibus ad
collegium confert abbas de aſſenſu collegii, fortius in præ-
ſentationibus poterit ipſe præſentare , cum hoc ſit minus,
de deci. ex parte. 3. quod ultimum bene conuenit literæ,
quæ non intendit probare, quod abbas hoc poſſit, ſed quod
conſenſus collegii debeat requiri . ideo prima ſolutio ue-
rior. Nam, & præſentatio dicitur donatio. ſupra de conceſ-
8 ſio.præben.capi.fin. Septimo oppo ad hoc,quia in † collatio
nibus procedit prælatus cum conſilio capituli.ſupra capi.no-
uit.ergo idem in præſentationibus,cum non uideatur ratio
diuerſitatis:quia collatio concernit canonicos tanquam cor
pus,dicto cap. nouit, præſentatio uero concernit eos, ut ſin-
gulos , competit enim , quia de bonis huius eccleſię fuit
alia fundata, de eccleſiæ, ædifica.ad audientiam.1. & ſic fuit
facta alienatio bonorum eccleſiæ, quæ concernit canonicos
ut ſingulos. quia de ſingulorum præiudicio agitur, pro hoc,
ſupra, capi.nouit. quæſtione quarta, & hoc uidetur ſubtile.
Sed tamen nimis reſtringitur hoc capitulo, poteſt enim
præſentatio ſpectare collegio etiam dato, quod de bonis ec-
cleſiæ non fuerit eccleſia illa fundata. ut quia collegio dona-
uit patronus ius patronatus, de iure patronatus, capitulo,
unio. libro, ſexto nec etiam eſt uerum , quod alienatio con-
cernat ſingulos, alias vnius contradictio uitiaret regula. in
reg.10 re communi.libro.6.de conſt.cum omnes,cum tamẽ
ſufficiat

Digitized by Google

competere collegio,proba
tur in litera ibi,collegia ius habent præſentandi, & hoc caſu
prælatus expediet de aſſenſu collegij,vt hic,& hoc non ſolũ
in præſentatione,ſed etiam in collatione, vel alia diſpoſitio.
nequæ ſpectet collegio iure ſpeciali,& idem eſſet etiã ſi ſpe-
ctaret de iure communi,dum tamẽ eſſet tale,quod poſſet ex
pediri prælato uiuente:quia licet in iudicio ſolus prælatus a-
gat,& conueniatur pro talibus,de reſcri.edoceri,& quod ibi
no.Inno.tamen in extraiudicialibus ſecus, quia debet facere
cũ ↄſenſu collegij vt hic, videtur tñ poſſe explicari de tali di
ſpoſitione extraiudiciali competenti collegio de iure com-
muni.Nam cõiter iura ↄcedunt adminiſtrationem ſoli præ-
lato:vt no.in d.c.edoceri,& ſecundum hoc ꝓbat hic tex. duo
notabiliter,Primo,quod ſub collegio comprætenditur præ-
9 latus †iungendo quæſtionem in verbo collegia,cum ſolutio
ne ibi,prælatorum,licet enim poſſet dici,quod hic loquitur
de collegio monachorum,quorum nomine comprehendi-
tur Abbas,de ſymo , capitu.fina. ſecus in collegio ſeculari.
per id quod dixi de conceſſio. probendæ.poſt electionem, tñ
quo ad effectũ de quo hic,eadẽ eſt rõ in collegio ſeculari:qa
prælatus adminiſtrat cum aſſenſu collegij,vt hic. Secundum
quod colligitur hic eſt,ꝙ hoc caſu non ſufficit ↄſilium, ſed
requiritur ↄſenſus collegij:imo videtur dicendum,ꝙ æq; prin
cipaliter ſpectet ad vtrunque ibi,de aſſenſu,nõ dicit cum, ꝓ
hoc,quia differũt de,& cum:vt no.de cele.miſ.cum Marthæ.
§ quæſiuiſti.ↄtrium tñ no.in regula nullus ex ↄſilio,libr.6. Et
in propoſito eſt verius:quia prælatus expedit principaliter,
intãtum,ꝙ ẽt ſine aſſenſu collegij ualet, quod gerit,licet poſ
ſet collegium agere de contemptu:vt ſ.in quarto ↄtrio. Ratio
autem quare quæritur ↄſenſus collegij quãdo ad collegium
pertinet diſpoſitio, eſt, quia ex quo diſpoſitio fuit acquiſita
collegio,debet collegium requiri,non acceſſorie tñ:puta,ut
conſulant,ſed etiam ut ↄſentiant,ſecus in collationibus quæ
de communi ſpectant ad prælatum,licet cũ ↄſilio capituli.d.
c.nouit.Et hæc nota ſingulariter.Nam per hæc dico,ꝙ quæ-
cunque diſpoſitio extraiudicialis competens collegio expedi
ri debet per prælatum de aſſenſu collegij,quod facit ad mul-
ta.Quæro de intellectu literæ in eo,qđ dicit,in præſentationi
bus prælatorum debet intelligi,ꝙ fiat de collegiorum aſſen-
ſu.glo.3.dicit,ꝙ debet intelligi.i.præſumitur ſic factum, qđ
no.litera tamẽ aliter ſonat,vult enim,hoc,qđ in præſentatio
nibus debet intelligi, ꝙ fiant de collegiorum aſſenſu.i.ꝙ de
bemus ſic intelligere,& tenere, ꝙ abbates faciant de aſſenſu
collegiorum: quia ſic eſt de iure. Item etiam ex alio videtur,
glo.non procedere ſecundum Egi.qui in verbo cõſtiterit,di-
cit,ꝙ ↄſtat hoc ipſo,ꝙ non probatur,& pro hoc facit qđ no.
Inn.de præſcrip.veniens,vbi dico uer.nec obſtante,ↄtrio ſecũ
do,& ex hoc no.no.ꝙ licet alias facta nõ præſumantur,de of-
fi.deleg.cum in iure,tñ hic præſumitur interueniſſe ↄſenſus
capituli pp.præſumptiones aliæ nõ ſubſunt,& hoc,qd præſu
matur interueniſſe ↄſenſus capituli ẽt tenet Inno.dicens,ꝙ ẽt
ſi abbas nõ oſtẽdat literas capituli,eps ſecure ↄfirmare.i.inſti
tuere poterit,& intantum eſt efficax iſta præſumptio,ſm eũ,
ꝙ ei ſtatur niſi ꝓbetur ↄtrium,qđ ẽt vult gl.prædicta,dicẽs, ꝙ
eſt præſumptio iuris tñ,ſecus dicit ſi eſſet ẽt de iure,& dic ꝙ
poterit probari ↄtrium:probando,ꝙ maior pars in tractatu re
clamauit.de proba.tertio,ſed hoc inquiretur niſi conuentus
reclamet,& dicunt quidam conſtare de conſenſu conuentus
hoc ipſo,ꝙ non ꝓbatur contrarium,ſic,j.de cenſi. præterea,
de elect.quod ſicut,§.ſi autem,de ↄiu.ſeruo.c.fi.quod met.cã
c.1.ad.fi.Alij,ut refert Inno.dicunt,ꝙ licet præſumatur inter-
ueniſſe:tñ ſi apparet ↄtradictoro,portebit abbatem probare ↄ
ſenſum ſaltem antequam inſtituatur præſentatus,Et dicit In
no.idem forte in procurationibus.i.ꝙ ſi abbas conſtituit pro
curatorẽ,pſumitũ ↄſtitutus de pſenſu collegij,ſed ſi apparet ↄ
dictor antequam feratur ſnĩa,ceſſat præſumptio.poſt confir-
mationem vero,uel ſniam nõ reuocatur factum ſecundum
Inn.pro hoc,facit quod no.de procura.in noſtra.Opp.ad hoc
de hoc c.qa hic dicit ꝙ vacuabitur inſtitutio ſi conſtiterit nõ
affuiſſe conſenſum maioris partis capituli. Soluit Hoſt.ꝙ de
bet intelligi ſi contradictum fuit ante inſtitutionem, nam
poſt eam tarde ueniret,argu.de in repatr.conſultationibus,&
capitulo. ex literis. Oppono. ad idem, quia ſi non inter-
ueniat conſenſus b collegii, conſtitutio facta eſt per ob-
reptionem , †. de qua omni tempore poteſt opponi cõtra
a vbi etiam dicit,ꝙ opponenti ꝙ non omnes d fuerint uocati,
incumbit onus probandi,& ſtatur inſtrumento in quo dr̃ ꝙ
abbas cum duobus vel tribus monachis facientibus totum
capitulum fecit procuratorem vel quid ſimile,& ſi oppone-
retur, ꝙ in conuentu erant plures monachi,debet opponens
hoc probare,per hoc.c.quod ſingulariter no. Et idem dico. j.
de donat. inter , in 4. contrario , per hoc defendi aliqua ſimi-
lia inſtrumẽta,& valet ad multa,pro hoc. quia præſumitur q-
libet iuſte peragere ſuum officium. de præſcri. ad audien-
tiam , de præſump. illud nec præſumitur delinquere. de ꝑ-
ſumpt. c.fi. Eſt autẽ delictum ſi prælatus procedit ſine capitu
lo.& eſt contra honeſtatem.ſup.c.nouit.quæ nota. Oppo. ad
idem , ſi in eo quod dixi ꝙ præſumptio de qua hic, excuſat
ſurreptionem , quia ſecundum hoc abbas pſentando ꝑ qua-
11 draginta †annos ſine conſenſu collegii dicet ſe præſcripſiſſe
ne teneatur requirere collegium. Soluit Hoſt.en.hoc nõ eſſe
abſurdum,quod ius approbat,& imputabitur collegii negli-
genti ꝙ tantum ſiluit.de ele.cumana.de cauſa poſſeſſio. cum
olim.& per hoc declarata eſt glo.3. & in ea ibi ad id quod. &
12 ca. is qui.vbi de hoc. Secundo quæro, †an prælatus poſſit ſo-
e lus c facere collationes eccleſiarum. Dicit Hoſtien.ꝙ collatio
nes quæ fiunt in titulum beneficij ſolus poteſt: quod intelli
ge vt ſup.cap.nouit.de dona.paſtoralis.ad fi. Et ſecundum eũ
non valeret in hoc conſuetudo.quia oneroſa eccleſiæ. de cõ
ſue.capitu.1.Opp.ad hoc inſ.de dona.conſultationib. 12. q.2.
bonæ rei.& capitu.aurum.& hic:quæ probant valere conſue
tudinem. Solu. Hoſtien.ꝙ ſi alienatio fit in laicos, nunquam
valet ſine conſenſu collegii.ſup.eo.capitu.3.de reb.eccle. non
alie.nulli.& capitu.ſi quis.12.qõ. 2.ſine,nec quantum ad hoc
valet contraria conſuetudo,vt nunc dixi.Si autem fit in eccle
ſia aut ſine cauſa,vt quia congruam ſuſtentationem habent.
& idem dici poteſt,ſcilicet ꝙ non poteſt.argum. 1.q.2.paſto-
ra.Aut ex cauſa, vt ad ædificationem , & tunc ſolus prælatus
poteſt hoc facere de conſuetudine ut hic,& in contrarijs, de
hoc etiam dico de elect.corã dilecto.q.5.& j.q.4. Tertio quæ
ro,an ſicut prælatus præſcribit quod ſolus faciat alienationes
ſine conſenſu collegij certo caſu: vt.ſ.q.proxi.in fin.ſic etiam
præſcribere poſſit ꝙ procedit ſine conſilio capituli,dicit Ho-
ſtien.ꝙ non,& ſic vult ꝙ præſcribi poteſt conſenſus capituli,
ſed conſilium non. Oppo.ad hoc de conſue.c.3.lib.6.Sol. ſta
contrario, quia ut ibi patet etiam cõſilium poteſt præſcribi.
Quarto quæro circa id quod dixi in ſecunda quæſtione, qua-
13 re aliud †in alienatione facta in laicum,quã in eccleſiam.So.
Hoſt.ꝙ primo caſu res oĩno alienatur ab eccleſia. In ſecunda
remanet ſub dñio eccleſiæ,licet alterius, ad hoc. j. c.ꝓximo.
Scđo, quia ſemel deo dicatũ &c.de rerũ permu.c.2.& 3.regu
la,ſemel li.6.Tertio,qa laici clericis ſunt infeſti.2.q.7.laici.ne
cle.vel mona.clericis,li.6.& ſumma eſt ratio quæ pro religio
ne facit.ff.de reli.& ſump.fune.ſunt perſonę.Hoſt.Puto ꝙ ẽt
in alienatione facienda in laicos ualeret conſuetudo quod
ſolus prælatus faciat , ſi eſſet tanti temporis quod in contra-
rium non ſit memoria,arg.c.1.de pſcrip.li.6.inducendo,vt de
co.j.de dona.paſtoralis,in 8.ↄtrio,& de reb.eccleſ.nõ alie.cle.
ſi vna,in prin.q.8.licet gl.ibi,conſentiente , teneat quod non
valet conſuetudo ẽt ſi alienatio fiat in eccleſiã , & ꝗꝗ hoc, ꝙ
valeat pmiſſa pſcriptio , non videatur conuenire cõibus opi-
nionibus,tñ ꝓbat optime in d.c.1.Oppo.ad hæc,ꝙ non poſſit
præſcribi vt ſolus prælatus poſſit alienare in eccleſiam. j. ca.
tua.& c.paſtoralis,de dona.paſtoralis,in fin.Soluit Hoſt.ꝙ il-
la & ſĩlia intelliguntur de iure communi quo ad illos præla-
tos qui ex indulgentia vel cõſuetudine ſibi hoc ius nequeũt
vẽdicare:ſcilicet qa de his nõ conſtat,ſed de altero iſtorũ fiat
fides,ratus erit proceſſus prælati:ſuperius dicta loquuntur de
conſue.cum olim,de eccleſi.ædi.ad audiẽtiam.2.de priuileg.
14 accedentibus. Quinto quæro circa prædicta † an capitulum
poſſit

ADDITIONES.

a Quod etiam,§.abbas.Adde archi.in c.dyaconi.93.diſtin.
b Si non interuenit conſenſus.Adde Compoſtel.in c.cum dilectus, & ibi Car-
di.in 2.q.in fi.
c Sed in conſilijs,adde eundem in conſ.108.inci.in anno.idem conſi.119.in-
cip.ſi potero.
d Opponenti quod non omnes,adde Spe.ti.de ſindi.verſ.ſi ante litem cõteſt.
e An prælatus poſſit ſolus,adde glo.in ver.conſentiente, in cle.ſi una, & ibi
Car.in 2.q.de reb.eccleſ.non alie.

Digitized by Google

5 *Decima an, & quomodo a laico teneri poſſint ſine peccato.*
6 *Pralatis inferioribus non licet infeudare ſine conſenſu epiſcoporum.*
7 *Decima an poſſint etiam reſpectu fructuum perpetuo infeudari laicis.*
8 *Res alienata a debitore in fraudem creditorum reuocantur.*
9 *Concilium lateranenſe quando fuerit conditum.*
10 *Decima conceſſa ad uitam an dicantur perpetuo conceſſa.*
11 *Conſuetudo multum operatur.*

Cum apoſtolica. Legitur tribus modis, vt in
primo contrario, ſed ſm om-
nem modum in ſumma h.d. Tenet donatio q̄ de ſolius dio-
ceſani ɔſenſu facit laicus eccleſiæ de decimis quas ab alia ec
cleſia habuit in feudum ab antiquo .i. ante lateranē. ɔcilium.
primo ponitur conſultatio, ſecundo reſponſio, ibi. taliter. pri
ma ſubdiuiditur, qa primo ponit partium compromiſſum,
ſecundo vnius partis appellationem, ibi, dicti monachi. Ter-
tio allegationem partis alterius, ibi, econtrario. Quarto ɔſul-
tationem arbitrorum, ibi. qa vero. ſecunda principalis ſubdi-
uiditur, primo reſpondet ɔſultationi. ſecūdo ſolui, & ɔcordat
ɔ̄ria ibi, authoritates. Tertio reſpōſionē corroborat ibi: nā
& in lateranenſi, Quarto ſolutionem limitat ibi, hęc aūt deci
ma, ita in parochia ſancti Stephani, & ſic pro ea faciebat ius
commune, qđ vt ј. de decimis, cum ɔtingat, eius. ſ. militis, vel
eius. ſ. decimæ, qđ eſt melius, ep̄o loci, propter hoc inducitur
capſm, Io. An. & facit qđ dico de decimis, qm̄. q. 5. & o. cleri.
cathedralis eccleſiæ. Inno. minus. i. non. facit de reſcrip. ex par
te, & qđ dico de ſymo, licet in prin. ɔ̄rio, 7. tenet, antiqua poſſi
detur, & hæc erat gl. ſpectant. ſ. in cuius eſt parochia, vel a qua
illam habet in feudum, & hæc melior, vt ј. ɔ̄rio primo, alie-
natione, rei habitæ, & poſſeſſæ. Goff. clericorum, ēt eccleſiæ
poſſidentis rem, nedum capituli dioceſani. de reb. eccleſi. no
alie. c. 1. Hoſt. reuocatione, rei apud laicum ɔſtitutæ. Gof. vtrū
que. ſ. alienationem ꝓhibitam, & reuocationem ɔceſſam, ec-
cleſiæ, generalis, vt ј. notabili. 4. laicis an laicis vaſallis præiudi
cent impetrata priuilegia poſtea ſuper decimis nō ſoluēdis,
1 de eo. de deci. nuper. † No. ꝙ ſuper decimis poteſt cōpromit-
ti, qđ eſt verū tanq̄ in amicabiles compoſitores, nō aūt tanq̄
in arbitros, de tranſac. ɔtingit, de præbendis, niſi, vbi de hoc.
2 † Secundo no. ꝙ authoritates ſanctorum b licite inducuntur
a ad deciſionem cauſarum, ſicut hic authoritas Hiero. ſ̄. de ɔſt.
ne innitaris. Tertio no. ibi, cum ad aliud, ꝙ reddenda eſt rō, ſ̄.
de reſcrip. ſi qñ. Quarto no. ꝙ id qđ pertinet ad unam eccle-
ſiam ſi a laico detentante trāſferetur in aliam non dr̄ alienari
vt hic, ibi, ad vſum eccleſiaſticum reuocare, ſecundum Inn. q
dicit hoc notatu dignū, & dic eccleſiaſticū. i. generalis ecclę.
3 † Quinto no. ꝙ argumentum a ɔ̄rio ſenſu b validū eſt, de hoc
b in hac antepenulti. glo. & dixi de elect. publicato. Et in gl. ibi
l. t. lex Iulia, de vi, permittit proficiſcentem demandare: ergo
nō proficiſcēs nō demādat, ibi, qualis, & ј. de regula. cū virū.
15. q. 3. ex eo, vbi de hoc. Opp. qa aut decimæ, de quibus hic,
erant conceſſæ in feudum ab eccleſia ſancti Stephani, & tunc
miles vaſallus ſi alteri eccleſiæ contulit cadit ipſo iure ab vti-
li dominio feudi, & ad eccleſiam ſancti Stephani reuertitur.
de prohibita feudi alie. imperialem. Aut erāt conceſſæ ab ep̄o
& tunc male dicit hic, ꝙ monēdus ſit is qui tenet, vt reſtituat
eccleſiæ ad quam ſpectant, cū non ad eccleſiā ſācti Stephani
ſpectant. So. legitur textus varijs modis, primo ſecundum ali
quos: vt refert Inn. qui dicunt, ꝙ ep̄s a principio fructus harū
decimarum ɔcedere potuit: ita, ꝙ ab ipſo tanq̄ dño tenerent
in feudum per militem, dominium tn̄ directum permanſit
apud eccleſiam ſancti Stephani, potuit ergo ep̄s ex iuſta cau-
ſa, decimas iſtas concedere alij eccleſiæ, ſeu ad vaſallos ɔceſſas
cōfirmare, cum modicum ſit damnum eccleſiæ cuius erant,
& magnum lucrum eccleſiæ cui ɔferuntur, & quæcunq; ec-
cleſia fructus habeat, eccleſia percipit: qa vna eſt eccleſia, 24. q.
1. loquitur, pro hoc qđ dixi in 4. notapili, & ј. vt eccle. benefi.
c. vno. Secundo legitur vt refert Inn. qđ decimæ tenebant per
militem ab eccleſia ſancti Stephani in feudum, & miles dan-
do alteri eccleſiæ remanet vaſallus ſancti Stephani, etiam ſi
donentur de conſenſu ep̄i: quia ep̄s intelligitur concedere ſi
ne præiudicio alterius. Abſurdum enim videtur, ꝙ eccleſia
cōtrario, dic magnam cauſam eſſe per hoc, quia ſi laicus mo-
nitus noluerit reſtituere eccleſiæ particulari cuius erant, pu-
niendus eſt. Item ſecundum intellectum hunc præiudicatur
eccleſiæ ſancti Stephani, ex quo miles remanet eius vaſallus.
Tertio op. ad idem, quia non deberet ſufficere ɔſenſus cleri. i.
capituli eccleſię cathedralis, ſed deberet requiri ɔſenſus eccle
ſiæ ſancti Stephani, ad quam pertinet directum dominium
decimæ, ſecundum hunc intellectum Inn. ſta; ɔtrario, uerius
dic ſufficere ɔſenſum ep̄i etiam ſine cleri conſenſu. i. capitu-
li eccleſiæ cathedralis, uel capituli eccleſiæ ſancti Stephani:
quia non eſt alienatio, ut in tex. Et hunc intellectum tenēdo
4 ad ɔ̄rium primum, cum dicitur, quod uaſallus † alienando ca
dit a feudo, dic hoc uerum, quando alienat ſine ɔſenſu domi
ni: ut in d. l. imperialem, hic autem interuenit conſenſus ep̄i
qui ſuccedit loco inferioris eccleſiæ, qui debet ſupplere uices
eius, de ſucceſ. ab inteſta. c. fi. Quarto oppo. ad primum, & ter
tium intellectum, qa ſi nō tenebantur ab epiſcopo, non debe
ret moneri miles de reſtituēdo eccleſiæ ſancti Stephani. Sol-
uit Inno. quod ep̄s eas accepit ab eccleſia ſancti Stephani, ut
ſ̄. contrario primo, ideo monitio hæc fit quia res de facili re-
uertitur ad naturam ſuam, ff. de pact. ſi unus, de teſta. cum in
officijs, prius ergo debent reſtitui eccleſiæ parochiali quam
alii. imo ſi epiſcopus nollet conſentire, ſuperior debet eum
ad hoc cogere, de iure patro. nullus. Si autem feudum tenere
tur ab eccleſia ſancti Stephani, nunquam ſuffeciſſet ɔſenſus
epiſcopi, ut ipſa perderet feudum ſuum, niſi magna cauſa ſub
eſſet. facit de rebus eccleſ. non alie. cap. primo. Item hæc mo
nitio fit de conſenſu epiſcopi ſecundum Inno. & ſic non per
dit epiſcopus feudum ſuum ſine ſuo conſenſu. Et ſecundum
hoc non eſt multa differentia inter primum, & tertium intel
lectum, placet autem Inno. ꝙ hic loquitur tantum de deci-
mis, quæ tenentur in feudum ab epiſcopis, & ſic approbat pri
mum, uel tertium, dic, ꝙ poteſt etiam ſuſtineri ſecundus
per id quod dixi in proximo contrario. Quinto oppo. ad om
nes tres intellectus, quia ſi a laico tenebantur in feudum: er-
5 go non erant male detentæ. † Solu. Inno. quod ideo dicun-
tur male detentæ: quia contra iura, ſed tamen quia ex diſpen
ſatione, habent ſine peccato. Item idem Innoc. in alia gloſſ.
dicit, quod dicuntur male detentæ: quia laici non miniſtrant
ſpiritualia laicis, propter quæ præſtantur decimæ, infra de de
cimis, tua nobis, ideo male ab eis detinentur, ideſt ſine exhi-
bitione ad iuncti obſequii: ſed tamen ſine peccato, quia quā-
uis non exhibeant obſequia, tamen clerici exhibent quorum
eſt principale dominium, pro hoc, quod iſti dicantur male
detinere, facit de decimis prohibemus, ubi dicuntur detine-
re cum periculo animarum, & de hoc ibi dico in ſecunda
quæſtione. Sexto oppo. ad hoc, quod imo laici detineāt cum
peccato, ſupra de præſcriptio. cauſam. Solu. ibi quando deti-
nent ſine titulo feudi, hic autem quando ex feudo ante latera
nenſi. concilium conceſſo, quo caſu dicit hic gloſſ. in uerſi.
tenetur, quod tollerantur laici ab eccleſia. Et in hac gloſſ. ibi.
cap. primo, ubi de hoc, & 14. quæſtione prima, §. primo infra,
de decimis, quamuis. Septimo oppo. ad prædicta, & ad tex.
Nam citius deberet permitti laico tenenti decimas de facto
quod reſtitueret eccleſiæ de conſenſu ſolius epiſcopi, quam
quando licite tenet, quia primo caſu magis peccat, & reſtituē
do euitat peccatum. Sol. ut in gl. ulti. quia qñ de facto teneret
etiam cuius forēt poſſe eas uendicare, ideo nō permittit laico
in aliam

ADDITIONES.

a Authoritates ſanctorum. Adde text. in cap. primo 20. diſtinct. text. In ca.
ſunt nonnulli. in verſicu. ſanctorum patrum, 15. quæſtione prima gloſſ.
in cap. noli meis. 8. diſtinct. Innocentius, in capi. cum venerabilis de exce-
ptio.

b Argumentum a contrario ſenſu. Adde capitu. relatum, 37. diſtinct. Specu.
titu. de allega. & diſputa, in §. poteſt, verſicu. vel non obſtat. Bald. in l. con
uenticulam. C. de epiſc. & cleri.

[illegible] ut recipere decimas: quia eiuſ nomine recipiunt a vaſallo. de reſti. ſpo. cum veniſſet, & c. olim, ĩ. de pſcript. ad audientiam, quod procedit ſi laici habẽt ratione feudi antiqui. Ereo caſu non eſt vera præcedens opinio, ꝙ habeãt cum peccato: imo ſine peccato qñ male habent eo reſpectu quo dixi ſ. in 5. ꝯrio. Refert etiam Inn. aliquos dicere, ꝙ etiam hodie epĩ, & alij prælati de conſenſu epõrum pñt infeudare fructus decimarum, & de hoc in tribus ſequẽtibus ꝯrijs. Octauo op. ad hoc de loca. veſtra. Rñdent iſti, ꝙ ibi de illis qui infeudãr
6 ſine ꝯſenſu epõrum, † quod nunq̃ fuit licitum prælatis inferioribus, 17. q. 4. in vendicationibus, quæ ſolutio nõ ꝓcedit, quia ibi ſimpliciter prohibetur infeudatio decimarum. Nos no oppo. ad idem de feudis, c. 2. rñdent prædicti, ꝙ ibi de hi qui iurauerunt nõ infeudare. Decimo ad idem, ĩ. de deci. ad ad hæc. Solutio, ſta ꝯrio, & dic nõ eſſe veram opi. prædictam,
7 ꝙ hodie poſſint decimæ † ẽt reſpectu fructuum infeudari ꝑpetuo laicis, ĩ. de deci. q̃uis, qa ꝑ hoc intelligeretur ꝯceſſum ius decimandi, ſed ipſi fructus poſſunt ad firmam ꝯcedi ad tẽpus, d. c. veſtra, quod no. in d. c. q̃uis in gl. 2. & per illud c. q̃uis, & eo. tit. prohibemus, dicit Hoſt. nõ licere epiſcopo decimas parochialis eccleſiæ dare laico, licet ipſam eccleſiam poſſit epſ ꝯferre collegio eccleſiaſtico, ĩ. de dona. cõſultationibus. vel etiam in ipſa eccleſia cenſum ſtatuere de nouo, vel antiquum augere, ĩ. de cenſi. prohibemus. De ꝯſenſu tñ capituli ĩ. c. paſtoralis, de hoc ĩ. de re. eccle. non alie. cle. ſi vna. Vndecimo opp. in eo, quod dicit, ꝙ nõ debet alienari res eccleſiæ, niſi quando nõ eſt dubium, ꝙ hoc ſit eccleſiæ profuturum, cũ hoc ſit de futuro, quod ſolus Deus ſcire põt. Sol. vt in gl. quãtum, & in ea ibi eueniat, de hoc, & quid ſi eccleſia nõ ſit locupleta necta dãnificata no. 12. q. 2. fine. in gl. penulti. ibi, §. 2. ſi tutor emit non idonea prædia ſi per ſordes gratiam, vel negligentiam latam tenetur, alias non. Duodecimo op. in eo, qđ hic dr̃, ꝙ non eſt alienatio cum reuocatur ad eccleſiam, licet alias, ꝙ imo. 12. qõ. 2. apoſtolicos, ĩ. c. proxi. Sol. vt in gl. ideo & dicunt Vincen. & Gof. ꝙ hic recuperatur res & ſi nõ ab eadem eccleſia, tñ ab alio. & ſic facilis permittitur ꝑdictę rei recuperatio q̃ habitæ alienatio. vnde in rebus non habitis, ſed habendis põt fieri per ſeruum deterior cõditio, & ſi debitor
8 † alienat in fraudem creditoris res quas habet, reuocantur, ff. quæ in frau. credit. l. j. ſecus in his quæ nõ habet; vt ſi in fraudem creditoris non adit hæreditatem, ff. eo. titu. qui autem, nec poteſt libertus aliquid alienare in fraudem patroni quin reuocetur per fauianam: quæ lex ceſſat cum omittit hæreditatem adiri, vel ea quæ non poſſidet, ff. ne quid in frau. pa. l. j. §. vtrum, facit ff. de verb. ſig. alienationis, §. j. ibi. §. a. hoc & ſequens dicunt prohibitum alienare extra familiam in extraneum etiam per inſtitutionem, vel fideicomiſſum id nõ poſſe, ibi, eiuſdem, idem ſi ad aliam ciuitatem corruentium parietum marmora, vel columnas defert de proprijs domibus in domos, ibi poſſet redire, põderauit canon, ꝙ poterat ẽt nõ redire, inſtitu. de autho. tut. §. neq;, & de cõdi. inde. ſufficit, de le. 1. cum res in ſi. & propter dubium licet, quod alias non liceret, ĩ. de ſepultu, ſacris, vbi de hoc, de vſur. c. ſi. Decimotertio op. in eo, quod hic dr̃, ꝙ id quod dicit canon de conſenſu epĩ, debet intelligi ſolius, cum autem aliud ſit dicere, epm̃, q̃ ſolum epiſcopum. de teſta. requiſiſti. Glo. pe. nõ ſoluit, dic, ꝙ in d. c. verſi. ſi vero relinquantur, etiam probat ꝯrium. ſ. ꝙ idẽ ſit dicere epõ, vel ſoli epõ, dicit ergo Io. An. ex circunſtantijs hæc diſcerni, an hęc ſint eadẽ vel diuerſa, facit qđ no. de don. apoſtolicæ. in gl. 3. dicit Io. cal. ꝙ ibi, & hic reſpicimus mẽtẽ & fauorem, dic ꝙ proprie loquẽdo idẽ eſt dicere epĩ, & ſolius epĩ, licet aliqñ diſpoſitio collata in epm̃ intelligatur collata intuitu eccleſiæ: vt d. ca. requiſiſti, & in hac gl. ibi cum ita. de hac de pſump. nõne, notabili. 3. Quæro circa hoc, ſi laicus habet collationes ꝯceſſas in feudum ab antiquo. an idem ſit dicendum, qđ hic dr̃ de decimis. dicit Inn. ꝙ ſic per c. qñ, 16. q. j de quo hic fit mentio in gl. 1. Nam ſm̃ Inn. c. illud loqtur generaliter. Ego vero intelligo idẽ ẽt in quocũq; iure eccleſiaſtico ante ꝯciliũ laicis infeudato, qa eadẽ eſt rõ q̃ in decimis, & facit qđ no. 1. q. 4. periuriũ. Op. ad hoc de eo. c. qm̃. dr̃ ꝙ lai
9 ci male detinẽt ſine ꝑeccato: vt no. ſ. ꝯrio, 5. † Scđo quæro, in eo, qđ dixi in ſummario de ꝯcilio lateraũ. qñ fuerit ꝯditũ, dic ꝙ annis dñi. M. 389. ab Alexandro tertio q fuit ſeneſis, & tũc mediolanẽſes cremonẽſes, & placẽtini ꝯ Papiã ꝯſtruxerunt

[illegible] poſſent de licentia ſuperioris decimæ infeudari laicis. Tertio quæro, ſi a laico ante ꝯcilium fuerint ꝯceſſæ ad tp̃s, dic, ꝙ tunc non licuiſſet transferre in aliam eccleſiam ſm̃ formam de qua hic, qa hic loqtur de decimis perpetuo ĩ feudum ꝯceſſis, ut in fine literæ, ſecus ego ſm̃ Io. An. ſi ad tp̃s, vł ſua ꝯditione adueniente die: qb. tunc expectabitur lapſus tẽporis, poſt qđ redibunt ad eccleſiam, ĩ. de dona. inter virum,
10 & uxor. nuper. Quarto quæro † an dicentur ꝯceſſæ perpetuo ſi cõceſſæ fuerint ad uitam. Arch. de deci. c. a. li. 6. dicit, ꝙ ſic ꝑ l. j. ff. pro ſoc. & per id quod no. gl. 26. q. 7. c. 1. Contrarium tenet Io. An. qđ eſt uerius, cum. n. nil ſit certius morte, ff. de cõdit. & demonſt. l. j. cõſtat, ꝙ poſt mortẽ redibunt ad eccleſiã, & ad l. t. dic ꝙ ibi perpetuum nõ accipitur prout ꝯuenit cũ eo, qđ eſt ęternum ſeu perpetuo duraturum. Quinto quæro. ſi nõ apparet an laicus habuerit ante concilium vel poſtea, tñ habuit tanto tpe ꝙ non eſt memoria de ꝯrio, videt præſumendum pro vaſallo ꝙ habuit ante concilium, ĩ. de verbo. ſig. ſuper qbuſdam, & qđ ibi no. Item, a nõ eſt veriſimile, ꝙ tãtum ſiluiſſet eccleſia ſi petere potuiſſet, ar. de reb. eccle. nõ alie. ſi quis, de noui ope. nun. c. a. Hoſt. tenet ꝯrium, dicens, ꝙ operante peccato laici ſunt tã crudeles, ꝙ eccleſia mutare nõ audet. ar. de iureiuran. nimis. Dicit ergo laicum præciſe cogẽdum reſtituere, niſi probet conceſſionem eſſe priorem ꝯcilio, vel, ſi eſt poſterior, ꝙ facta fuit authoritate Papæ: mouet, qa etiam fundat intentionem de iure communi: ergo obtinebit, niſi ex aduerſo probetur titulus, de præſcri. c. 1. li. 6. Secũdo vertitur periculum aïę: ideo tenẽdum, qđ tutius eſt de ſpon. iuuenis. Tertio qa talis poſſeſſio eſt odioſa, cum regulariter non cadat in laicum de pſcri. cauſam. Quarto, qa de facili revertitur res ad ſuam nãm, ff. de pac. ſi vnus, ver. ꝙ ſi quę pro. ĩ. de cenſi. cum venerabilis. Quinto, qa ſumma eſt ratio. quæ pro religione facſt, ff. de religi. ſunt perſonæ, & hæc no. Hoſt. de decimis, quãuis, & idem tenent Io. Mona. & Archid. de deci. c. 2. lib. 6 Ioan. An. tenet primum per dictum, c. 1. de præſcrip. lib. 6. per quod ſm̃ eum reſpondetur primæ rõni Hoſtie. quia ibi tempus cuius contrarij non eſt memoria, habetur pro titulo. Ad alia dic, quod procederent vbi laicus nõ poſſideret ut vaſallus. Et intelligit, ꝙ ꝓ laico erat communis opinio ſuper antiquitate feudi, quam dicit eſſe neceſſe ꝓbari in tali præſcriptione: vt no. in d. c. 1. in ſi. Dic, ꝙ hoc non ꝯdicit opinioni Hoſtien. qui formauit quæſtionem in genere, quãdo apparebat an ante concilium, vel poſtea. Sed dato pro communi opinione, ꝙ ante ꝯcilium habuit, ſurgit ius pro ipſo laico, per dictum. c. primum, docetur autem de hac communi opinione eo ipſo, ꝙ docetur qđ tenuit per tp̃s de cuius ꝯrio nõ eſt memoria, per prædicta. Melius eſt ſic dicere q̃ cũ ſcandalo eijcere tam longęuos poſſeſſores, qq̃ enim teſtes neſciant dicere, ꝙ tenuit tanq̃ vaſallus, ſufficit, ꝙ ipſe recognoſcit, etiam ſi nõ ꝓbetur: ut no. de cenſi. peruenit, in gl. 2. Item, cum fiant multæ inquiſitiones ſuper talibus per epõs, non eſt veriſimile, ꝙ fuiſſent decimæ dimiſſe laico, ſi nõ haberet ius Et no. hæc quæ ſæpe accidũt, pro ꝑdictis eſt qđ no. 10. coll. ri. i. in prin. vbi glo. in ver. antiquitus. dicit, ꝙ ſufficit, ꝙ per 30. an
11 nos tenuit, & retro: quia ꝯſuetudo † multũ operat. C. de emãci. liber. l. j. & ſi. quod tñ nõ procedit quo ad id qđ dicit de. 30. annis, & hoc de iure canonico, cũ enim in caſu præmiſſo ius commune ſit ꝯ laicum, requiritur titulus, vel tempus de cuius ꝯrio nõ eſt memoria, d. ca. j. & hoc caſu nõ ſolum ius cõmune eſt ꝯ laicum, ſed ẽt eſt incapax decimarum, de pręſcrip. cauſam q̃. quo caſu tp̃s de cuius ꝯrio nõ eſt memoria licet ſufficiat loco tituli, nõ tñ operatur, ꝙ quis fiat capax ſi non erat, ut notabiliter dicit Ioan. mo. de præben. c. 2. li. 6. & dixi in d. c. cauſam, pro hoc facit, quia tempus prædictum ſolum habet
b uim ꝯſtituti. b id eſt tituli, ſed illi inter quos eſt communis opinio, ꝙ nõ ſit memoria in ꝯrium, nõ poſſent expreſſe dare titulum. Item, titulus de ſui natura ſolum facit acquiri ius quod

ADDITIONES.

a Compilationis decreti Adde glo. in uer. forma in § forma. a. 2. 6. Io. de ana in tractatu Iubilei.

b Habet vim conſtituti Adde. Doct. in c. 1. de præſcrip. lib. 6. Doct. in ca. 2. de præbend. eo. lib. Doct. in ca. cum veniſſent. de reſti. ſpolia. tex. in l. hoc iure. in §. ductus aquæ ff. de aqua quo & æſti.

Ergo a ꝯtio, donec non ꝯſtat an potuerit induci an non hoc
non licet, qđ argumentum a ꝯtrio eſt fortiſſimum, vt hic.

S V M M A R I V M.

1 *Confirmatur in epiſcopum non conſecratus dicitur electus.*
2 *Archidiaconus maioris eccleſiæ eligitur ab ipſa.*
3 *Eccleſia non uacans concedi non poteſt.*
4 *Alienatio rei eccleſiaſticæ in caſu non conceſſo eſt irrita.*
5 *Clericorum ſubſcriptio requiritur in alienatione rei eccleſiaſticæ.*
6 *Solemnitas an requiratur in alienatione temporali rei eccleſiaſticæ.*
7 *Archidiaconus an poſſit aſſumi aliunde quam ab eccleſia.*
8 *Tractatus in alienatione rei eccleſiaſticæ qualiter fieri debet.*
9 *Tractatus an fiat in quibuslibet rebus eccleſiæ diſtrahendis.*
10 *Prælatus an ſine ſolemnitate requiſita poſſit repudiare legatum factum eccleſiæ.*

Tua nuper. Nō poteſt ep̄s ſine conſenſus capituli
ꝯcedere eccleſias alijs eccleſijs, ēt ſi ius
patronatus habent in illis: primo ponitur quæſtione: ſecun-
do ſolutio, ibi, alterius cōſenſum. i. canonicorum, alterius ex
pone, vt in gl. 3. & in ea. in fi. & erat quæſtio, an habens digni
tatem, vel parochialē eccleſiam, q̄ relinquere intendit, ad aliā
eccleſiam, vacantem a vero patrono præſentatus ſit admittē
dus, ſatis ſoluit de cleri. nō reſi. qa nulli, & c. ſeq. Maioris. i. ca
1 thedralis: de inſti. ad decorem. † No. confirmatus in ep̄m nō
conſecratus dr̄ electus, ibi, vel electo. Si em̄ loqueretur ante
confirmationem non eſſet quæſtio, cum non poſſet admini
ſtrare. de ele. noſtri. & c. qualiter. † Secundo no. ꝙ archidiaco
nus maioris eccleſiæ eligit ab ipſa, & ſic etiam ep̄s. Hoſt. autē
in tex. ibi, ab id ipſa, habet, in ipſa ideo notabat, ꝙ electio de-
a beat fieri in eccleſia. a de ele. quod ſicut, & cum terra, vel ſm̄
eum debet exponi. i. ad ipſam regendam 10. q. 1. regenda, ſed
litera ab ipſa, eſt communis. Tertio no. ꝙ archidiaconus aſſu
mitur ſine electione, quod probat verbum aſſumatur, ad dif
ferētiam verbi eligatur, qđ præcedit. Et dicit Gof. ꝙ dixit aſſu
matur: qa aliq̄n aſſumitur per ſuperioris inſtitutionem. 77.
diſt. c. 1. vbi de hoc, 21. diſt. cleros, in glo. vbi ep̄s interdum ēt
aſſumitur per electionem 94. diſt. legimus, circa medium, ibi
3 diaconi autem ex ſe &c. † Quarto no. ꝙ eccleſia non vacans
concedi non poteſt propterea fuit quæſitum de vacantibus
tantum ſ̄. de conceſ. præbē. c. 1. 2. & 3. tn̄ cum hic loquatur de
ceſſione iure proprietatis, fieri poſſet ſecundum Gof. loco re
ligioſo ēt de non vacante, j̄. de dona. ꝯſultationibus, de reſti.
ſpo. cum veniſſet, ad idem de re eccle. nō alic. clem. ſi una, ſed
debet fieri ſine p̄iudicio inſtituti. ideo q̄ſiuit hic de vacātibus
q̄ facilius cōceduntur. Quinto no. ꝙ in alienatione rei eccle-
ſiaſticæ requiritur tractatus, de hoc de reb. eccleſi. nō alic. c. 1.
4 lib. 6. & j̄. q. 4. & duabus ſequentibus. † Sexto no. ꝙ alienatio
rei eccleſiaſticæ in caſu non conceſſo eſt irrita. ibi irrita Gof.
& Hoſti. pro hoc, ſ̄. eo. c. 1. ēt ſi omnes ꝯſētiant. C. ſi aduer. do
na. l. 2. de ſac. ſan. eccl. iubemus nulli. Qn̄ vero tenet alienatio
ſed eſt lęſa eccleſia, datur reſtitutio, de in integ. reſtitu. c. 1. de
re. eccle. non alie. ad noſtram, glo. tn̄ 12. q. 2. in fin. ſummę di-
cit, ꝙ ēt ſi facta eſt in caſu non cōceſſo, dum tn̄ ſeruata forma
non eſt nulla, primum uerius, qđ dixi de reſti. in integ. cap. 1.
5 Septimo no. ꝙ in alienatione † rei eccleſiaſticæ requitur ſub
ſcriptio clericorum, quod dic. vt dixi ſ̄. c. c. 1. q. 4. & tribus ſeq.
& dicit Gof. ibi in conſtitutione ſindici, qđ, dic, vt de ꝓcu. c.
1. & dixi de ſindico. c. vno, & in decreto electionis, qđ dic, ut
đ elect. innotuit. Octauo no. ꝙ in tꝑalia alienatione rei eccle
6 ſiaſticæ non requiritur ſolēnitas † ꝓbat uerbum, perpetuas,
pro hoc ſ̄. eo c. 2. & 3. & qđ no. gl. 16. q. 1. poſſeſſiones. Et ex-
ponit Inn. perpetuas. i. in proprios uſus perpetuo conceſſas,
pro hoc, eſt, quod dicitur hic in gl. ultima, & per hoc dicunt
Rodoueus, & Guli. & Egi. ꝙ temporalem donationē de fru-
ctibus facere poteſt ep̄s, cum ſolum ꝑpetuæ ad alienationem
pertineant, ut hic, & no. gl. in d. c. poſſeſſiones, & in hac gloſ.
ulti. ibi, annua, de hac de offic. deleg. qm̄ abbas, ꝯrio 10. Opp.
ad hoc 12. q. 1. ep̄s, ubi etiam in fructibus prohibetur aliena-
tio ep̄o. Solu. ibi cum male diſpenſat fraudando eccleſiam.

[illegible]
ſi au vltro. vide de eo qui mit. in poſſeſſ. cap. 3. in gloſſ. penul.
7 † Quæro an archidiaconus poſſit aſſumi aliunde quam de ec
cleſia, videtur quod non, ibi, aſſumatur de ipſa, dicit Inno-
cen. quod non licet epiſcopo eligere archidiaconum niſi de
eccleſia cathedrali, quod intelligit verum vbi archidiaco-
nus eſt de capitulo, & debet eſſe canonicus. Et idem dicit ſi
ad alium quam epiſcopum ſpectat electio archidiaconi, dū-
modo ad illum ſpectet dare præbendam canonicalem. Si
enim ad eundem pertineret collatio canonicatus cum præ-
benda & archidiaconatu poſſet utruoque ſimul dare etiam
extraneo ſecundum Innocen. quod intellige ſecundum Ho-
ſtien. ſi utrunque uacet Secundo quæro circa hoc quid ſi nu
merus canonicorum ſit plenus, dicit Hoſtiē. quod cum hoc
caſu non liceat etiam delegato conferre præbendam non ua
cantem, de præben. dilectus. j. poterit archidiaconatum ua-
cantem conferre etiam extraneo, niſi ſit conſuetudo prædi-
cta, ſcilicet quod debeat eſſe canonicus: quia tunc tantū con
ferri debet canonico, ad hoc de conſue. cum dilectus. Tertio
quæro, in eo quod quæſitum fuit de eccleſiis baptiſmalibus,
quid de non baptiſmalibus, dic idem, ut patet in reſponſio-
ne quæ eſt generalis, pro hoc. j̄. ca. proxi. Sed magis dubitaba
tur de baptiſmalibus in quibus agitur de maiori præiudicio
ſi applicantur religioſis quam non baptiſmalibus. Quarto
8 quæro qualiter debet fieri tractatus † in alienatione rei eccle-
ſiaſticæ. Glo. ſed qualiter, ſoluit, & in ea ibi, videtur, ſupple.
ſicut fit cum debet alienari res ciuitatis, & tunc bene conti-
nuatur quod ſequitur ibi. §. de bonis ciuitatis, aliàs aſſigna-
tur de uendendis rebus ciuitatis, & ibi. l. ulti. li. 6. ubi dicitur,
quod conueniunt curiales honorati & potiores ciuitatis cu-
ius res diſtrahitur, & propoſitis ſacroſanctis ſcripturis quili-
bet ſigillatim dicit quod putat vtile ciuitati, & dicit Hoſtien.
quod ſicut iurant ibi maiores ciuitatis, ſic iurabunt hic ma-
iores eccleſiarum. 10. q. 2. hoc ius, quod tamen non ſeruatur,
non enim hodie ſeruatur ſolennitas illius authenticæ: vt
not. de rebus eccle. non alie. c. 1. lib. 6. ibi, titulo ſequenti, ſcili-
cet de debitoribus ciuitatum, & ibi loquitur de obligatio rei
publicæ, nam iudex diligenter inquirat ad quos & qua de
cauſa tranſiuerint eius bona, ut ſinguli habita ratione eius
quod poſſident conueniantur. ibi, diuus, de hac ut lite pen.
eccleſia. 1. in fin. glo. penul. Quinto quæro, an in quibuſlibet
9 rebus eccleſiæ diſtrahendis fiat tractatus † Glo. eadem ſoluit
ibi, & hoc de immobilibus. Et in ea in fi. de hoc in d. ca. 1. de
reb. eccle. non alienan. c. 1. li. 6. in glo. ſecundum quod. Sexto
quæro circa prædicta an ſit opus fieri plures tractatus, dicit
Ioā. An. quod licet ſit utile iterare, tn̄ ſufficit unus, per dictū.
c. 1. de reb. eccle. non alie. lib. 6. ubi idē tenet. Septimo quæro,
qualis eſſe debet tractus, dic ſolennis & diligēs, per dictū, c. 1.
& de eius forma in Spe. de locato. §. ſequit̄, ver. & ſcias. Octa-
uo quæro, an ſine ſolennitate requiſita in alienatione poſſit
10 † prælatus repudiare legatū rei immobilis uel mobilis præci
ſe factum eccleſiæ, vr̄ ꝙ non: quia dominium recta via tran-
ſit ad legatarium. ff. de fur. a Titio, ad hoc. ff. de rebus eorum,
magis. §. fundum, vbi non repudiat minor legatum ſine tu-
tore, & redditur ibi ratio: quia eſt alienatio. in contrarium di
cta. l. magis. §. ſi fundus. 1. reſponſo. non enim ſunt paria, non
acquirere, & alienare, nec fit pauper qui non acquirit. ff. de
dona. inter vir. & vxo. ſi ſponſus. §. ſi maritus, quod tenet Fe-
de. in conſiliis. ca. 9. & Bar. C. de repu. hęred. l. pupillorum, qđ
not. & dic quod non eſt eccleſiæ cum effectu antequam ac-
ceptetur. ff. de lega. 2. cum pater. §. ſurdo. Ad §. fundum, dic ꝙ
a minor nō habet a legitimam adminiſtrationē bonorū ſuo-
rum, tn̄ quam habet prælatus in bonis eccleſiæ, de dona. c. 2.

A D D I T I O N E S.

a Minor non habet, adde Domi. in c. 1. de reb. eccleſ. non alie. lib. 6.
b Quod electio debet fieri in eccleſia. Adde Archi. in ca. in nomine domini. 21 diſtin. Car. in clemen. ne Romani. de elec.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia parochialis quo ad ſpirituales redditus fundat intentionem ſuam de iure communi.*
2 *Prouentus eccleſiæ debent conuerti in neceſſarios vſus.*

3 *Epiſcopus*

Digitized by Google

pauperum ſtatim pauperum miniſtrorum ſimile quod de monachis
dicitur.de ſta.mo.c t. in fi.liceat.cum ſacramento teneatur nõ
alienare.Hoſtien.de eccle. ædifi. c.fi. vbi de hoc dic melius vt
j.quæſt.ad quod,melius dixiſſet ad quæ. ſed ſic dixit pro tan-
to:quia idem iuris in vtroque.de reſcrip. poſtulaſti.de ſacra.nõ
ite.c.t.Hoſtien.taliter.aliã breuiter. prima communior.facit
infra.notabili 4. Nota.de diuiſione parochiarum.& de hoc ĩ
gloſſ.1.prouinciæ vero & diœceſes ante Dionyſiũ diuiſę fue-
1 runt.80.di.c.1.19.diſt.prouincię. & vtrobique de hoc.† Secũ
do no.ibi quatenus &c.quod parochialis eccleſia,quo ad ſpi-
rituales redditus fundat intentionẽ ſuam de iure communi.
de paroch.vt dominicis. de decimis quoniã.& c. cum in tua.
2 & cdudum.† Tertio no.quod prouentus eccleſiæ debent ↄ-
uerti in neceſſarios vſus. quod eſt contra illos q̃ dãt hiſtrioni
a bus a:vel aliàs prodige expendunt::vt in c.donare.86.di.l.vna.
in prin.prodige expẽdun. 86.diſt· donare.Quarto no.in eo ꝙ
Papa breuiter reſpõdet, pro breuitate,ff.de offi.prefec.prę:o.
l.vna.in prin.de ſacra.non ite.t.& 2. Hoſtien. Quinto nota de
quinquageſima quam tribuit e͞ps pro monaſterio de nouo
fundando,vel centenſima pro magnificandis ſepulturis j̃.de
dona.ap͞licę.Quæro in quo differt prima quęſtio a ſecunda.
Solnit Innocen.ꝙ prima eſt , an e͞ps poſſit concedere obuen-
tiones eccleſiarũ alijs eccleſiis retenta ſuſtẽatione vicarii.Se-
cũda eſt,an liceat e͞po cõcederet totam eccleſiã vel partẽ eius
religioſis in proprios vſus ſ͞m Inno.vt conſonet argumentũ
Lateranẽ.cõcilii.ꝙ inducit, & hęc ſc͞da eſt fertè eadẽ cũ ea q̃
ponitur,ſ.c.proxi.ſecundum Inn.vel melius ſecundum eum
ſecunda q̃ſtio eadem eſt cum prima,ſed prima dicit de eccle
ſia ad e͞pm pertinente,ſecunda,de eccleſia habente patronũ,
quod eſt diuinare,vel tertio dicit Inn. quod cauſæ harum du
bitationum ſunt in prima q.quia Dionyſius limitauit paro-
chias, vt earum obuentiones ſpirituales ad eccleſiam paro-
chialem pertinerent:vt decimæ,primitiæ, oblationes, mor-
tuaria,& huiuſmodi,& videbatur, q͞d nec in partem nec in
totum poſſet conferri alteri eccleſiæ:quia confunderent ter
mini parochiarum,& fieret contra diuiſionem Dionyſij,ip
ſa eccleſia manente parochiali,ſicut remanebat,vt patet, qa
vicarius ibi erat qui iura parochialia redderet parochianis,ſui
licet baptiſma.pęnitẽtias, & huiuſmodi.Adde q͞d ẽt erat cau
ſa dubitandi:quia cum obuẽtiones debeãt dari miniſtris, vt
hic, dabãtur alijs,ↄ͞ id ſicut ſocij paſſionum &c.de ſepul. c.t.
In ſecunda q͞one fuit cauſa ſecundum Inn.qa cum conciliũ
lateranenſe prohibeat de nouo imponi vel augeri penſio
nes,uidebatur prohibendum ne tota eccleſia alteri daretur.
Hoſt.dicit,ꝙ planus eſt intellectus:quia primo quæritur,an
eccleſia dari poſſit religioſo loco per epiſcopum ſine conſen
ſu Papæ,vel ſaltem capituli.Secundo, an conſenſus patroni
quo ad hoc efficaciter operetur,ꝙ placet,tamen etiam præ-
miſſa ſunt vera,ſcilicet prima,& tertia diſtinctio poſitæ per
Inn.† Secundo quæro,an epiſcopus poſſit dare quinquage-
3 ſimam,vel cẽteſimam ſine cõſenſu capituli,nõ obſtãte iura
mento de nõ alienãdo.Gloſſ.penul. arguit pro & cõtra.& po
nit opi.Hug.quod non , quam dicit tutam. tamen contrariũ
tenet.& cum ea concordat Goff. hic, & in ſumma eo.§.pen.
ne iuris authoritate decipiantur donatarij: C.de his,qui ve.ę-
ta.impe.l.r.Hoſtien.dicit,quod ſi vult concedere de ſuis red-
ditibus ſeparatis,vel communibus ſibi & cap͞lo,hoc poteſt ſi
ne conſenſu capituli . Si autem de redditibus capituli ſepara-
tis,requiritur capituli conſenſus.arg.pro ſoc.l.merito. Pet.&
Abb.dicunt , ꝙ eccleſiam monaſticis regulis informare vel
monaſterium de nouo conſtruere non poteſt ſine conſenſu
capituli.12.quæſt.2.ſi epiſcopus.Informato vero vel conſtru
cto poteſt ſine conſenſu capituli dare quinquageſimam.per
hoc capitu. cum ad dotandum ſint obligati etiam canonici.
de conſe.eccle.vel alta. cum ſicut. & dicunt ſic poſſe opinio-
nes ad concordiam reduci.quod tenet Ioann.And. & placet.
& in hac gloſſ.ibi.§.vlti.de hoc de mag. capitu.fin.§.t.quæſt.
6 Hugu.& Tancre. & Vincen.Ibi idem dicit quod Hugu.&
Tancre.Oppo.ad hoc & ad tex.quod non tantum centeſimã
vel quinquageſimam , ſed etiam maiorem portionem poſ-
ſit epiſcopus dare. inſ a de dona. Apoſtolicæ. Gloſſ.vlti.ſtat
4 contrario.dic, vt ibi. † Tertio quæro de quibus rebus poſſit
epiſcopus dare cẽteſimã vel quinquageſimã.dicit Innoc.ꝙ de
rebus e͞palibus:ſicut loquitur.12.q͞o.2.bonæ. Pet.contra dicens
quod etiam ſine conſenſu capituli ... quod
hic, ex qualitate verborum poterat includere bona eccleſiæ
cathedralis,ut in d.c.apoſtolicæ, quod fuit eiuſdem. Si ergo
hic aliter intelligeret,uideretur ſibi contrarius , contra id.ſ.ĩ
prohemio.& ſic verior eſt opi.Inno.Quarto quæro ſi epiſco
5 pus agens contra ſuum capitulum ſuper aliqua re petit con-
ſilium capituli,videtur quod teneatur dare,arg.23.q. r. quid
culpatur,nam quandoque quis admittitur ad duo repugnan
tia.ff.de Inoffi. teſta. Papinianus, §.ſed nec impuberis, & l.fi-
lius. In contrarium , quia quilibet officio ſuo ſit contentus.
C.de aduo.diuer. iudi.l. 1. de aſſeſſori. nemo. ne promiſcuis
actibus turbentur officia.C.de teſta. conſulta.nec tenetur qs
procurare ſuum incommodum, de proba c.1.quod iſti face-
rent conſulendo ſuper eo contra quod inſtat,ſecundum Io.
Phi.& Vin.dic quod etiam ex alio non tenentur, quod con-
ſilium eorum non eſt neceſſarium , cum poſſit prælatus ſo-
lus agere,de reſcrip.edoceri . Quinto quæro,quare hic dicit
de licentia romani pontificis. Sol. communiter intelligunt
omnes hanc literam in caſu quo prælatus iurauit non alie-
nare Romano Pontifice inconſulto.Opp.ad hoc, quia ſic I-
telligendo non procederet quod ſequitur in litera ibi,pręter
ſui capituli uoluntatem,ubi innuitur, quod ſine licentia Pa-
pæ cum uoluntate capituli hoc poteſt, quod non tamen de-
beret poſſe obſtante iuramẽto.Sol.Hoſtien.in litera ibi,Ro-
mani Pontificis,ſubaudit cui iurauerat non alienare ſine ca-
pituli ſui uoluntate,niſi exprçſſe mandaretur contrarium in
litera Papali,de reb.ec.non alie.vt ſuper , & ſic Hoſtien.vult
quod duo præmiſſa interueniant,quod non videtur de men-
te,vnde puto quod litera procedat ſiue prælatus iurauerit,ſi-
ue non,quod enim hoc non poſſit ſine capitulo,probatur.ſ.
eo.nouit.& c.ſeq. quod autem etiam ſi iurauerat hoc poſſit
cum conſenſu capituli,probatur , ex eo: quia talis conceſſio
non eſt alienatio.retinet enim in eccleſia ſubiecta epiſcopo,
& retinet in ea quæ dat iura de quibus dico. j. de cenſi. cum
venerabilis,in 3.q.2.faciunt hæc ad ſequentem quæſtionem.
Circa iſta autem dic,quod licet cum licentia Papæ poſſit p͞la
tus eccleſiam concedere ſine conſenſu capituli,ut hic, tamẽ
de licentia alterius ſuperioris citra Papam hoc non poteſt,
& hoc etiam ſi non iurauerit non alienare Romano Pontifi
ce inconſulto , quia hoc quod epiſcopus faciat ſine conſen-
ſu capituli eſt contra ius,ut hic, & ſup eo.c.nouit. contra q͞d
inferior non diſpenſat.de præb.dilectus.j.Sexto quæro, quid
ſi illi religioſi ſint exempti , videtur quod tunc non poſſit
epiſcopus eis dare,obſtante iuramento, quia hoc eſſet aliena
re,dic contra ut dico in d.c.cum uenerabilis,in 3.q.

ADDITIO.

a Qui dant hiſtrionibus,adde Hoſtien.in ſumma tit.de pę.in §.quibus, verſ.
quid de his qui donant.& ver.ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Capitula eccleſiarum collegiaturum non uocantur ad concilium pro-
uinciale.*
2 *Abbates an debeant uocari ad ſynodum epiſcopi.*
3 *Capitula cathedralia an uocari ad omnia cathedralia debeant in con-
cilio prouinciali.*
4 *Laici an ſint uocandi ad concilia.*

Vt ſi membra. Ad concilia prouincialia uocari
debent & admitti cathedralium
eccleſiarum capitula. Primo quærela. Secundo prouidet ,
ibi , viſum , qui archidiaconus deberet dicere quod vos, per
quod uidetur ſuperſcriptio falſa ſecundum Boati. eſt ſic in
antiqua , non refert. Dixit enim hic in tertia perſona, quaſi
hæc decretalis, licet ſpecifice dirigatur archiepiſcopo Seno-
neñ.& ſuffraganeis,tamen iuris effectu concernit omnes ꝑ
procuratores : quia capitula commode ire non poſſunt , de
maio.& obe.c.fi.Hoſtien.Eorum archiepiſcopi , & ſuffraga-
neorum, & infra quærebatur an deberent inuitari & admit-
1 ti. † Not.quod citra capitula cathedralium eccleſiarum alia
capitula collegiatarum non uocantur ad concilium prouin-
ciale, de illis enim diſponitur per epiſcopum & capitulũ. ſ.
tit.1.nouit. Egi.Secundo not.quod ex inuitatione ius acqui-
ritur,

tabili. 3. ibi. §. cauſa. vide de offi. iudi c. c. 2. & gloſſ. 2. & idem di-
cit l. ſequẽs. & Auth. vt ſpon. lar. inf. allega. ibi, diuus. in dan-
do iure annulorum aureorum libertis vocandi ſunt patroni.
Ibi in concedendo. de hoc de præſcript. accedentes. notabili.
2 2. † Quæro an abbates b debeant vocari ad ſinodum epiſcopi.
b dic, vt ſup. de maio. & ſuper. Secũdo quæro an vocari debeãt
ad concilium prouinciale. dic, vt in d. c & dixi de præbend. gra
3 ue. Tertio quæro an capitula † cathedralia debeant vocari ad
omnia cathedralia in concilio prouinciali. dicit Hoſtien. qđ
non: quia ſi prælati habent aliqua ſecreta de mandato ſupe-
rioris tractare, quæ non poſſent reuelare cæteris: vel ratione
iuramenti. de iureiuran. ego N. vel ex alia cauſa iuſta, non te-
neutur eos admittere. Iſti ergo inuitantur & admittuntur, cũ
eos tangunt illa quæ promulgantur: tunc enim de conſilio
ipſorum vel nunciorum ſuorum fieri debet. de ma. & obe. hu
milis. ſicut in ſinodo fiunt de conſenſu canonicorum ſup. ca.
nouit. & c. ſequen. Oppon. ad hoc de tex. ibi, maxime. in quo
apparet capitula vocanda eſſe etiam quando ea quæ promul-
gantur in concilio, non tangunt capitulum. dicũt aliqui, ma-
xime. i. tantum. vel ſecundum Vincen. debent admitti ad om
nia generalia: maxime ſi eos contingunt. vel intellige tex. pro
ut eſt: nam etiam ſi non appareat eorum intereſſe, poterit eſ-
ſe quod intererit: ita quod ſi præſentes erunt contradicet ge-
rendis & appellabunt, quod poſſunt. de offic. delega. ſuper eo.
Vincen. tamen Innocen. de præbẽ. graue. dicit quod capitula
vocantur tantum, quando agitur de pertinentibus ad eos: alĩs
non, niſi de honeſtate vel cauſa conſilij, non autem de iure, ꝙ
no. tex. tamen hic contradicit, ibi, debeant. quod eſt neceſſita
4 tis. vt no. de appel. propoſuit. in glo. 2. quod eſt tutius. † Quar-
to quæro an layci ſint vocandi ad concilia. Gloſſ. vlti. quod
non, niſi quando tractantur cauſæ, quæ eos tangunt. & tũc ẽt
dicit Ioan. And. quod vocantur. non vt iudicent vel doceant:
ſed vt audiant. 62. diſt. docendus. Nam & in eccleſiaſticis ne-
gotijs & clericorum correctionib. ſunt excludendi. ar. de ele.
maſſana. & expreſſius in extrauag. Bonifacij. 8. de offi. ordi. de-
bent. Itẽ nec vt neceſſariò vocantur, cum poſſint poſtea in ↄ-
cilio geſta eis publicari in prædicationibus q̃ fieri poſſunt ẽt
excommunicatis. de ſen. excom. reſponſo. & hoc niſi iudicia-
liter procederetur in concilio contra aliquos ſpecifice: quia
tunc vocabuntur. de iudicijs c. 1.

ADDITIONES.

a Quod omnes tangit. Adde gloſ. in verbo, ab omnibus. in c. ſi archiepiſcopus, de tempo. ordi.
b An abbates Adde c graue. de præben. c ſicut olim. de accu. c. Abbates. de priuile. lib. 6. & vtrobique per doct.

De his quæ fiunt a maiori parte capituli. Rubrica.

Vidimus quæ communiter a prælato & capitulo, vel ſ ſolo prælato fieri debent. Sed quia ſunt quædam quæ ad ſolum capitulum pertinent. de reſcrip. edoceri. In quibus expediendis vota fratrum interdum diſcordant: & tũc quid iuris ſit, eſt videndum: ideo &c. ad materiam facit. 19. diſti. in canonicis. 22. diſt. c. vlt. 74. diſtin. extra conſcientiam. 10. quæſt. 2. hoc ius. ver. ſed & ſi.

SVMMARIVM

1 *Voluntati propriæ non eſt innitendum.*
2 *Iuramentum non eſt propriè, ſed periurium id, per quod venitur contra vtilitatem eccleſiæ.*
3 *Parti maiori quod ſemper ſtari debeat, etiam ſi aliquid abijciatur rationabiliter à minori.*
4 *Spurij poſſunt eſſe decuriones, ſed non poſſunt eſſe clerici.*
5 *Appellatio extraiudicium, & in iudicio in quo differant.*
6 *Geſtum valet etiam extra iudicium niſi appelletur.*

remouet quædam impedimenta friuola, ibi: nec conſtitutio-
nem. Quarto ponit tranſgreſſores. ibi: ſi quis per quoſdam. i.
in quibuſdam eccleſijs. Innocen. & ſic non in omnibus. ff. de
offi. proconſul. ſolent. ante finem. voluntate. ſimile de præbẽ.
graue. inf. titu. 1. ca. vno. interrogati enim tales quare condice
bant, reſpondebant quia placet. Ibi, in ordinationem. i. quę or
nanda ſunt in eccleſijs neceſſariò vel vtiliter. Non permittũt.
forte nobilitate vel potentia, vel ſtatura ſimpliciores & ſpiri-
tuales contemnunt. paucioribus numero, inferioribus conſi-
lio. rationabiliter & ſufficienter. de reſcrip. ſi quando. Vincẽ.
Goffr. conſuetudinem. puta quod recipiat beneficium eccle-
ſiæ ſine ſeruitio. præſumpſerit ſcientiam & voluntatem de-
notat. pœnituerit. ſic ſup. de cleri. coniug. c. 1. in fi. ſit. i fiat. 30.
diſtin. per totum. vel lege proprie, tamen primum placet. per
no. de fo. compe. ſi diligenti. de iura. calum. ca. vlti. Alienis. ſi-
1 mile de elec. oſius. † Not. quod non eſt innitendum proprie
voluntati. de conſti. c. 1. & c. ne innitaris. & hoc contra com-
munem vtilitatem. Nã priuus eſt ſocius qui commune opus
impedit. 8. thopicorum. Secundo nota, quod non eſt proprię
2 † iuramentum, ſed periurium id, per quod venitur contra vti
litatem eccleſiæ. & de hoc in glo. vlt. & in ea ibi in genere. pu
ta in canonico nouiter recepto & rectorib⁹ & ſimilibus. Ibi,
ad noſtram. & eſt expreſſum de iur. calum. c. 1. li. 6. Tertio no:
contra nimis: imo minus religioſos, qui iurati dicere verita-
tem, deierãt, dicentes ſe prius aſtrictos iuramento ad faciẽdũ
vtilitatem domus. Hoſtien. quod non iuuat vt hic. Oppo. qđ
3 ſemper † debeat ſtari maiori parti, etiam ſi aliquid rationabi
liter opponatur a maiori. 63. diſt. plebs. Gloſſ. argu. ſoluit, & f
ea ibi, eccleſia veſtra. 2. vbi de hoc. & ſup. titu. 1. ea noſcitur. in
4. glo. Ibi, per fundum. de hoc de ſen. officij. q. 1. Ibi maiorem,
vide de reſc. Ibi. §. ſed ſedes ſi ex teſtamẽto ſſtãt maiori parti tu
torũ in eligendo illo ex tutoribus qui gerere debeat. ibi, parti
& in omni diſpoſitione vniuerſitatis, in authoritatibus ſan-
ctorũ, in datione tutorum, in remiſſione facienda a creditori-
bus, in ſententijs, ſtatutis, & ſimilibus: ſed maior &c. Tancre.
Goff. & Phil. Secundo oppo. in eo quod requirit quod a ma-
iori parte ſit obiectum & oſtenſum. ſufficit enim quod fuit
contradictum & appellatum, vt etiam in alio non docto attẽ
tata in contrarium reuocentur. de app. bonę. Solu. vt ibi not.
Tertio oppo. ad idem, quod ſaltem ſufficiat obtuliſſe proba-
tiones coram iudice a quo, & admiſſum non fuiſſe. de appel.
interpoſita. Soluit Innocen. quod vbicunque appellatur ex-
tra iudicium: quia non fuit iudex coram quo poſſent proba-
ri veritates eccleſiarum: & ſic nec probationes offerri debẽt,
probari coram ſuperiore. eſſet enim intolerabile quod q̃cito
aliquis appellaret, nõ iuſta, ſed falſa cauſa aſſignata, ſtatim ap-
pellatus ceſſaret a faciendo quod not. facit inf. ex ore. & quod
no. de ele. eleç. cum inter canonicos. Et de uiribus appellatio-
nis extraiudicialis. dic, vt dixi de elect. cum nobis olim. & de
maio. & obedien. dilecti. & in d. c. bonę. Quarto oppo. quod
non ſtetur maiori & ſaniori parti capituli. ſed requirãtur duę
partes. de elec. licet. de cle. ęgro. c. vno. lib. 6. Solu. illi ſunt ſpe-
ciales caſus. & dic, vt in eis. Quinto op. ad hoc, qđ imo gene-
raliter in omnibus requirantur ſaltem duæ partes. ff. quod cu
iuſque vniuer. nulli. Gloſ. penul. dicit quod capitulum poteſt
facere conſtitutionem, dum tamen omnes quos tangit cõſti
tutio ſint præſentes. Circa autem alia negotia dicit ſtandum
contrario. & poteſt intelligi de alijs negotijs: ſcilicet aliarum
vniuerſitatum vel aliis negotiis etiam capituli, quando non
ordinant aliquid cõtra abſentes, ſed ſuper aliis negotiis eccle
ſiæ: & non refert quomodo intelligatur. Et dic, quod etiam
in negotiis capituli, etiam ſi faciunt conſtitutionem, non re-
quiritur præſentia omnium. de elec. cum nobis. Item refert
an quęratur vtrum requiritur præſentia, an vtrum requiritur
conſenſus. de ſecundo loquitur hoc c. determinans valere ge
ſta a maiori parte capituli. de præſentia loquitur contrarium
& in hoc dicunt Vincen. Goffr. Phi. & Hoſtien. quod non va
let conſtitutio niſi duæ partes ſint præſentes per iura allega-
ta. in fin. gloſ. Ala. & Guil. Naſo dicunt ſufficere præſentiam
maioris partis. & ad l. nulli. & alias allegatas in gloſſ. dicunt ꝙ
loquuntur in decurionibus, de quibus non eſt facienda com
paratio

[illegible] ne ciuitatis vel curiæ non experitur niſi is,cui
ordo commiſit cum duę partes adeſſent vel ampliusquam
duæ. Ibi,planè. de hoc & ſeq.de electio.licet.cōtrario.3. Quæ
ro de quo impedimento loquitur hic cum dicit,quod quan-
doque pauci non permittebant ordinationem capituli proce
dere.Glo.2.intelligenti,ſiue appellādo, ſiue de facto impedi-
do.dic etiam, ſiue comminando tam de iure quam de facto:
Innocen. Secundo quæro circa hoc, ſi rationabiliter pauci ſe
volunt opponere, an ſit neceſſe quod tempore ordinationis
obiecerint in capitulo.videtur quod ſic, ibi,obiectum.ſ.in ca
pitulo:tamen in hoc non eſt vis: quia etiam ſi non obiecerīt
tunc,poſtea audientur.de elec.cum in veteri.& capitulo con-
gregato.de appel.conſtitutis.Sed ſecundum eum ius nouum
huius capituli eſt quod non reuocetur factum poſt taletu cō
tradictionem, niſi probetur coram ſuperiore cauſa rationabi
lis.& in hoc datur ſecuritas maiori parti quod procedat non
obſtante contradictione paucorum: plura alia circa hoc dicit
Innocen.non bene clare, quæ declarantur per ſequentia. Idē
ergo Innocent.in alia gloſſ.dicit,quod appellatio etiam extra
iudicium operatur quod factum reuocatur ad audientiā iu-
dicis ad quem:ita quod ſi appellatur ad Papam ex iuſta cauſa,
inferior non cognoſcet.Innocen.de hoc etiam not. idem In-
nocen.de maio.& obe.dilecti.vbi dico q.1.Dicit etiam Inno.
quod non valebunt literę ab altera partium ſuper eodem ne
gotio impetratę,non facta mentione de appellatione,ſiue ad
Papam,ſiue ad alium interpoſita. de reſcript. ex parte.de hoc
ſup.de app.oblatę. Idem tamen Innocent.de offi.dele.ex lite-
ris,dicit,quod valebunt literę non facta mentione de appella
tione.Primum verius:de hoc etiam ibi dico. qō.3. Oppo.ad
5 hoc,quia ſecundum hoc idem operatur appellatio † extra iu
dicium quod in iudicio.cum tamen extra iudicium ſit potius
quædam prouocatio.de ap.cum ſit. Dicit Innocent.quod eſt
diuerſitas in hoc: quia quando appellatur extraiudicium nō
imputatur ei a quo appellatur ſi non audit contradictionem
ex quo nō procedit vt iudex,ſed vt priuatus,niſi probetur ve-
ritas appellationis.In iudicio vero debet audire legitimas ex-
ceptiones:alias iuſte appellatur. Ex hoc no. quod obligatio ꝓ
bitionum reiecta extra iudicium nihil operatur: licet in iudi
cio releuet ab onere probandi veritatem cauſarum coram iu
dice ad quem. Oppo. ad prædicta: quia ſi quis de canonicis cō
tradicit capitulo,poteſt capitulum ꝓ tuēda iuriſdictione ſua
contra talem licite procedere.arg.ſi quis iusdi. non obtemp.
l.vna. Soluit Innocen.quod hic poteſt quis contradicere his,
quæ facit capitulum in læſionem iuris capituli,vel contradi
centium,vel aliorum,quando capitulum procedit iniuſte,vel
contra ius ſibi competens. Si autem capitulum mandat ali-
quid alicui ſpectans ad officiū capituli, ille tenetur adimple-
re,alias in eum iuriſdictionem exercebit: vt in contrario.pro
hoc de offic. ordi.irrefragabili. §.exceſſus,quidam tamen di-
cunt,vt refert Innocen.quod etiam hoc caſu valet appellatio
eius qui grauatur a capitulo contra ius. & quicquid fiet poſt
appellationem,caſſabitur,quod non caſſaretur ſi non eſſet ap
pellatum.quod non placet Innocen. & ſic vult idem ſiue ex-
tra iudicium appellatum ſit,ſiue non.quod tenet Hoſtiē.Op.
6 ad hoc † etiam extra iudicium niſi appelletur,valet quod ge
ritur.C.de ap.ſi quis.& l.alias qui ad ciuilia. & de hac l.etiam
dico de renuntia. in præſentia. contrario 1. Soluit Innocen.
quod quandoque eſt caſus vbi neceſſe eſt appellare: alioquin
videretur conſentire: vt ſi quis vocet ad maſſariā vel aliud of-
ficium:puta ſyndicatum, vel quid ſimile, quod ſit publicum
authoritate & non vtilitate, qualia ſunt illa de quibus.86.di.
c.vl.87.diſt.c.1.quia tunc non habet neceſſe appellare,ſed ex-
cuſationes proponere.ff.quando ap.ſit.l.ſi quis tutor.dic ꝙ ēt
ſi ſit munus publicum autoritate & vtilitate, ſufficit contra-
dictio ſine appellatione,quando eſt aſſumptus per ſolam no-
minationem. Secus ſi fit decretum a iudice vt acceptet,quia
tunc requiritur appellatio. C.de appel. nominationes. Et dic
munus publicum authoritate & vtilitate,ſicut eſt eſſe officia
lem reipublicę. publicum autem autoritate & non vtilitate,
prout eſt tutela quæ eſt ad commodum pupilli tantum. Ex p̄
dictis infert Innocen.quod qui eligitur ad aliquam dignitatē,
ſi eſt de capitulo non tenetur appellare,ſi non vult recipere:
ſi autem non eſt de capitulo, non tenetur conſentire tacite,
ſed expreſſus ꝯſenſus eſt neceſſarius. de elect. cū inter.ꝗ opi.de-

dato extraiudiciali non eſt opus appellare, ſalua erit omnis
exceptio & omne ius quamuis nō appelletur. de hoc de tēp.
ord. ad aures,ubi dico,quæſtio.4.de cauſ.poſ cū olim. Dein-
de in alia glo.refert Inn.alijs uideri & melius, quod quilibet
de capitulo tenetur contradicere his quæ male fiunt in capi-
tulo,ſiue per ea lædatur capitulum,ſiue ipſe contradicens: ſi-
ue quicunque alius,quia ſi conſenſerit, uel non contradixe-
rit,cum tacite conſentire uideatur,inuoluetur peccato,& pę
na cum alijs qui expreſſe conſenſerint, dicit tamen Inn. ſibi
non videri quod alicui de capitulo liceat appellare, propter
hoc quod alius grauetur per capitulum, nec appellationem
vel contradictionem proſequi: quia non intereſt ſua. 2.q.6.
non ſolent. Sed bene poteſt denuntiare ſuperiori peccatum
capituli ut emendetur,& etiam puniatur.2.q.7.qua propter,
& c.ſequenti,pro hoc de iureiuran.quemadmodum,de iudi.
nouit Et de effectu appellationis extraiudicialis dic ut in iuri
bus ad quæ remiſi.ſup.in tertio contrario. Tertio quæro,co-
ram quo probabitur quod contradicētes rationabiliter hæc
faciant. Gl.ergo, dicit quod coram ſuperiore,dic uel coram
arbitris communiter electis,de ap.ſecundo requiris,ſecundū
Alanum,Vin.Goff. & Phi. Et idem Hoſtien.qui dicit quod
ſi capitulum requirat contradicentem quod coram eo pro-
bet,non tenebitur ad hoc, quaſi habeat capitulum ſuſpectū,
de ap.cum ſpecialis.de offi.dele.ſuſpicionis,de hoc de elec.cū
inter canonicos.Quarto quæro, quare erat iuramētum quo
dicebant ſe aſtricti hi qui contradicebant. Inn. exemplificat:
ut quia iuratum erat nihil facere,niſi cum conſenſu totius
capituli,etiam uno ſolo diſcordante, & hæc fuit cauſa conſti
tutionis huius,quæ dicit per hoc non impediri ordinationē
maioris partis capituli ſecundum Inno. vel ſecundum eum:
licet canonici iurauerint aliquid facere quod ſit contra deū
uel utilitatem eccleſiæ, & occaſione huius iuramenti uelint
impedire, ne cauſa utilitatis eccleſiæ per maiorem partem
fiat,non ſunt audiendi:dic quod non refert quōcunque exē-
7 plificetur. Quinto quæro circa hoc † ſi conſuetudo habet ꝙ
non valeat factum a maiori parte capituli,niſi totum capitu
lum conſentiat, an aliquo curſu temporis firmari poſſit,vi-
detur quod non per hoc.c. & per ea quæ dixi in proxima q.
Item cum peccent vtentes tali conſuetudine,non poteſt cur
ſus temporis prodeſſe, de ſymo. non ſatis. Item inducentes
eam habuerunt malam fidem,ergo eſt impræſcriptibilis, de
præſcrip.c.fi.de conſue.c.vlti.In contrarium, quia contra ca-
nones præſcribitur, de elec. cum eccleſia, & c. cumana, de
cau.poſ.cum eccleſia,de iudi.nouit.ſup.ti. t.ea noſcitur, in fi.
Dama.q.1.huius ti. ſoluit diſtinguendo triplicem conſuetu-
8 dinem,† Prima contra ius naturale, ut contra præcepta legis
& euangelij, & hæc nullo curſu temporis confirmatur, de
conſue.c.fi.de ſymo non ſatis,& ſic loquatur Aut.ut nulli iu
dicum.§. quia ergo,quia male inuentæ conſuetudines nul-
lo tempore confirmantur. Secunda contra ius poſitiuum
inductum in fauorem vtentium,& hæc præſcribitur,cū poſ-
ſent illi ſuo renuntiare fauori, de regula,ad apoſtolicam, &
c.ſtatuimus.Tertia,quādo ius poſitiuum inductum eſt in fa-
uorem eccleſiarum,& contra illud non præſcribitur conſue
tudo niſi per Papam,vel aliud ius approbetur,& hoc propter
malam fidem & peccatum connexum,de præſcri.c.fi. dic vt
9 dixi plenius de conſue.c.fi.Tertio quæro an † canonici com-
muni conſenſu poſſint venire cōtra conſuetudinem iuratā.
Ioan.11.diſt.in his,dicit per hoc c.ibi,iuramento, quod ſic,ſi
cauſa ſubeſt.& idem de cōſti.cum omnes, dicit quod poteſt
immutari conſuetudo iurata per ſaniorem partem capituli.
Archi. de cleri. non reſi. ca.vno. lib.6.dicit tolerabilem con-
ſuetudinem iuratam non poſſe per c.in melius reformari
authoritate propria. Allegat de iureiu.ſi vero.de elec.venera-
bilem, & quod ibi no.dicit quod forte ſecus ſi cauſa ſubeſſet
per no.in d.ca. in his.Io.Andr.dicit quod communiter tene-
10 tur,quod iuramentum,† quo ſingulares de collegio vel cor
pore iurauerunt conſtitutiones,non impedit quo minus eas
collegialiter tollere poſſint. Arctat enim ſingulos quamdiu
ſunt ſtatuta & non vltra,& dicit Io. Andr. ſic ſeruare totum
orbem,alias omnes ſtudentes fere eſſent periuri,cum ſingu-
lariter iurent ſeruare ſtatuta vniuerſitatis,quæ poſtea per eos
ſublata vel correcta non ſeruantur,idem dicit in rectoribus,
& officialibus locorum vel corporum,& minime ſunt mu-
tanda &c.ff.de legi.l.minime,ſicut ergo iuramētum de obe-
diendo

Digitized by Google

Lig. & per hoc eſt vnus modus perpetuandi ſtatutum. alius modus datur a quibuſdam, vt vniuerſitas vel corpus per ſindicum ad id ſpecialiter conſtitutum iuret illud non mutare: qđ
31 non placet Ioan. An. quia vniuerſitas † non eſt capax iuramẽti: vt no. de iureiur. veritatis. pro hoc de ſen. excommu. Romana. li. 6. & ꝙ no. in Additione Spe. de iureiuran. circa fin. & qđ dixi de excep. cum venerabilis. & de hoc etiam dixi dę præb. dilecto. in 8. contrario.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ex officio debet compellere ſubditos vt ſeruent interdictum a non ſuo iudice latum.*
2 *Peccata debent tenere ſuos authores.*
3 *Reſponſio debet eſſe conformis interrogationi.*
4 *Canonicus an poſſit eccleſiam interdicere.*
5 *Puniri an poſſit non delinquens, propter delictum alterius.*
6 *Eccleſia cathedrali interdicta per iudicem competentem non propter delictum, an poſſit epiſcopus ibi celebrare.*

Quæſiuit. Canonicus non interdicit eccleſiam, ſed hoc facere epiſcopus debet eum capitulo ſuo. Communis diuiſio. Secunda ibi, taliter. minimis. i. modicę ſcientię inferioris gradus. Inn. vel reſpicit ætatẽ debita. quã forte recipiebat canonicus pro præbenda & ſimilibus ſecundum Innocẽ. dic in his. ſ. quia ponit interdictum in eccleſia: vel quod melius eſt non loquitur de delicto: quod ꝓpter hoc non poſſit poni interdictum: ſed de delicto: quod alias perpetrat. & dicit quod propter hoc non eſt interdicenda eccleſia, ſed ipſe tantum puniendus. Innocen. & quælibet iſtarum cõuenit literæ. In his. ſi indebita penſione in eccleſijs non red-
1 denda. & infra. quærit an tale interdictum ſeruandũ ſit. † Nota ibi, ſuſtinere. quod epiſcopus ex officio debet compellere ſubditos vt ſeruent interdictum a non ſuo iudice latum. In-
2 nocen. † Secundo no. quod peccata debent tenere a ſuos au-
a thores. ad quod quotidie allegatur. tenentur autem authores iuſte: quia delinquens naturaliter videtur ſe obligare ad pœnam. ff. de iure fiſci. impetratores. ibi, te pœnæ ſubdidiſti. qui textus eſt ſingularis. & hoc tenet gloſſ. ff. de poſtula. l. prima. §. beſtias. Oppo. quia quæſitum fuit de canonicis interdicen-
3 tibus, & videtur generaliter de omnibus, & ſic reſpõſio † nõ eſt conformis interrogationi. contra id de fi. de inſtru. inter. ver cæterum. & ibi no. glo. arg. quod. Sol. ſecundum Hoſtien. plenius reſpondit, & ſic ſub genere compræhendit etiam q̃-
4 ſtionem formatam de canonico. Secundo op. an † canonicus poſſit eccleſiam interdicere. cum poſſit habere ius epiſcopale in eccleſia: quia etiam non epiſcopo poſſunt epiſcopalia ꝯpetere. de præſcrip. veniens. Gloſſ. prima ſtat contrario, dicẽs quod tunc poſſet. & idem Hoſtien. pro hoc de foro conpe. cũ contingat. quod procedit ſecundum Phi. ſi ſumitur ius epiſcopale pro cura animarum quam poteſt habere canonicus in eccleſia ſimul cum præbenda. de præben. extirpandę. §. qui vero. & tunc poterit interdicere eccleſiam, cum hoc ſit de cura de elect. dudum. a. Nam & decanus interdicit. de app. dilectus. Innocen. dicit conſuetudinem non iuuare canonicum vt poſſit eccleſiam interdicere: quamuis iurare poſſit vt habeat iuriſdictionem, & per conſequens poterit eccleſiam vt perſonas interdicere. argu. de offic. deleg. ex terris. vult dicere, qđ ſine iuriſdictione ex vi conſuetudinis hoc non poſſet. dicit ẽt Innocen. ꝙ ſi eſſet prælatus habens ordinariam vel delegatã poteſt interdicere. de appella. dilectus. de offi. delega. ſané. vel ſecundum eum ex conſuetudine poteſt induci vt canonicus habeat iuriſdictionem in aliquos ſuper quos habet prælationem: vt quia habitant in præbenda, & tunc ſecundum cõſuetudinem poterit non tantum interdicere homines vel excõmunicare: ſed etiam terram. non intelligas quod velit Inno. terram poſſe excommunicari, ſed interdici ſolum. de ſenten. excommu. Romana. ver. in vniuerſitatem. libr. 6. dicit etiam Innocen. quod conſuetudine non poteſt induci quod pro factis communibus eccleſiæ quilibet canonicus interdicat vel excommunicet homines eccleſiæ. Nam quomodo poterit eos ligare qui non ſunt eius ſubditi, contra id 21. diſtin. infe-

…bi poteſtas excommunicandi: vt dixi de reſtit. ſpol. olim. 3. & de hoc inf. e. contrario. Hoſtien. tamen dicit, quod irrationabilis eſſet conſuetudo quæ daret hanc poteſtatem priuato, ꝓpter periculum in interdicto imminens: quia punitur vnus pro alio, vnde etiam quando Papa contra dominium vel cõmune, ſcribit ſolet excipere interdictum. facit extrauag. Bonifacij. 8. prouide attendentes. de qua dico de verbo. ſignifica. cũ in partibus. & remittit Hoſtien. de exceſ. præla. ca. 1. verius eſt quod dixi per no. in d. c. olim. tamẽ dic, quod eoipſo quod qs præſcribit poteſtatem interdicendi, intelligitur præſcripſiſſe iuriſdictionem quo ad hoc. & per hoc tolluntur aliqua dicta Innocen. præmiſſa etiam in hac gloſſ. 1. interdicto: concor. de foro compe. cum contingat. Hoſtien. & dicit Lau. ꝙ ſic fit in Hyſpania & Italia. ibi. §. oportet, vbi dicitur, ꝙ non delinquat res, ſed hi qui res ſpondent. Tertio oppo. in eo quod hic vult debere fieri interdictũ per epiſcopum cum conſenſu fratrum i. canonicorum, cum etiam ſolus poſſit. de conſue. c. 3. lib. ſexto. Solu. illud de conſuetudine, ſecus ergo de iure. Quarto op-
5 po. quod etiam non delinquens † poſſit puniri propter delictum alterius. de conſe. di. 1. in ſancta. Solu. vt in gloſſ. vlti. & in ea ibi ſancimus. propinqui noti & familiares non puniuntur ſi ſocij non fuerint. Ibi, ob maritorum culpam vxores inquietari vetant leges, & in fi. de hoc plene. 1. qõ. 3. in ſumma.
6 24. q. 3. in ſumma. † Quæro an eccleſia cathedrali interdicta ꝑ iudicem competentem, non propter delictum, poſſit epiſcopus ibi celebrare. videtur quod ſic. de offi. ordi. irrefragabili. §. cæterum. vt ſpiritualis ſponſus penſum debitum reddat ſponſæ ſuæ. de celebra. miſ. cap. 1. nulla exceptione obſtante. de cõiu. lepro. c. 1. Hoſtien. dicit, quod hoc poterit ſecundum tenorem priuilegij epiſcoporum. de quo de priuil. quod nonnullis. dicit Io. An. quod illud nõ loquitur de ſpeciali interdicto eccleſiæ: ſed de generali. de quo etiam intelligit c. vlti. de ſenten. excommu. libro ſexto. vt ibi no. in ver. adijcimus. in 1. gl. pro hoc, quia in c. quod nonnullis. dicit tex. cum communę terrę &c. quod eſt verius.

ADDITIO.

a Peccata debent tenere. Adde l. ſancimus. C. de pœ. & in l. ob maritorum. C. ne vx. pro ma.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ad eligendum reſtringi poteſt.*
2 *Inueſtitura fit per anulum.*
3 *Capitulum non debet eligere niſi cum ſibi conſtat eccleſiam vacare.*
4 *Iuri ſuo an quis renuatiare poſsit.*
5 *Allegatio optima reſeruari debet in fine.*
6 *Reuerentiæ exhibitio eſt recognitio ſuperioritatis.*
7 *Dominium. non transfertur ſine traditione.*
8 *Clauibus traditis intelliguntur res clauatæ tradita.*
9 *Mandare, et præcipere, differunt.*
10 *Lis dicitur pendere poſt terminum datum per executorem.*
11 *Exhæredatus quomodo recognoſcat teſtamentum.*
12 *Beneficiatus non poteſt renuntiare ſine authoritate ſuperioris.*
13 *Renuntiatio etiam expreſſa in manibus non ſui iudicis non tenet.*

1 Ex ore. † Communis ordinatio eccleſiæ per contradictionem & appellationem eius, cuius intereſt, impediri non debet, primo ponitur factum. Secundo deciſio, ibi: quia vero. Prima ſubdiuiditur: quia primo ponit partium comparationem. Secũdo ibi, ex parte. B. allegationem, quæ quatuor continet. literarum apoſtolicarum formã, anulli miſſionem: executorum dationem: capituli rebellionem. Secunda etiam duo facit. Primo ex triplici motiuo cõcludit contra B. ſecundo confirmat electionem præpoſiti exprimẽs quare. & B. ſilentium imponit, ibi, nos. & infra in trono &c. vt inf. de priui. ex ore. Audiſſent. pro certo a venientibus a curia vbi confirmatus erat Innocen. quondam. quaſi dicat ꝙ de cætero non eſt præpoſitus. & de hac dictione dixi de offic. deleg. cum

... maiori parte, propter
hoc punitur in hoc titulo. Pe. numero, ſic de elect. dudum. i.
imponentes. ſimile de conceſſio. præben. poſt electionē. in fi.
2 Not. † ꝙ epiſcopus ad eligēdū reſtringi pōt, ſicut hic Papa re
ſtrinxit ad menſam. Inferior autem non poſſet. ff. de re iudi. l.
4. §. ſi quis condemnatus. regula indultum. lib. 6. de elec. cum
in veteri. vbi dico contrario 1. & dicit computandum a rece-
ptione literarum. de appel. ſuper eo. Secundo no. ꝙ reſtringit
literas electionis. quia hic Papa mandauit vt eligerent B. &
hoc poteſt princeps, ꝙ non poſſet inferior. de elect. cum ter-
3 ra. Ioā. And. quod intellige vt ibi dixi. † Tertio no. ꝙ p anulūa
fit inueſtitura, & ſolet allegari in cōuentibus cū datur anulus.
4 † Quarto no. ꝙ non dēt capl'm eligere, niſi cū ſibi conſtat ec-
cleſiam uacare. ibi, audiſſent. exponēdo vt dixi ſup. litera. Quin
to no. ibi, quç ſic nec &c. modum allegandi, vt primo deſſiua
tur factum. ſecundo prçſuppoſito quod factum eſſet, oſtendā
tur ꝙ de iure non tenet: ſic faciunt cauti aduocati: quia etiam
nihil debent omittere ꝙ faciat pro cauſa: quia quæ non pro-
ſunt &c. de teſti. præterea. Sexto no. vt in gl. quia erat. & in ea.
& ibi in integra. Idem Hoſtien. & facit hæc glo. ad ea quæ di-
xi de elect. dudum. 1. Dicit Innocen. quod quidam dicunt ꝙ
caſſata fuit propter defectum ætatis. Septimo not. quod in fi.
5 reſeruari debet optima allegatio: † ſic enim vltimo Papa alle-
gat ꝙ etiam ſi. B. ius haberet, illi renunciauerat exhibendo re
uerentiam Henrico. ſimile de teſta. Rayn. ver. tutore. Octauo
no. ex hoc, ꝙ quis recognoſcit alium in ſuperiorem exhiben
do reuerentiā. de hoc in gl. no. hic. Item eius ſententiæ paren
do. de reſtitu. ſpoliato. olim. 1. procurationem præſtando. 42.
diſtin. quieſcamus. munus conſecrationis recipiendo. 3. qō 6.
hoc quippe. 24. diſtinctio. presbyteri. aliquem ad exercenda
pontificalia admittendo. 8. quæſtio. 1. Pontifices. Goff. e. & in
hac gl. ibi. l. 2. & ſic & ibi conſentit quis dicendo, prælegatur,
7 ſcilicet ſcriptura. 95. diſtinctio. bene quidem. Ioan. And. † No
no no. ex hoc, ꝙ quis poteſt renunciare iuri ſuo: & hoc in iu-
re priuato. de regul. ad apoſtolicam. Secus in publico. de foro
competent. diligēti. Opp. ꝙ ex quo Cçleſtinus inueſtierat, nō
potuerit capitulum alium eligere ad beneficium tanquam
non vacans. de conceſſio. præbenda. propoſuit. Solu. Celeſti-
nus non inueſtiuit, ſed inueſtiri mandauit, quod vult glo. 1.
& idem Goffred. qui in litera ibi, inueſtituræ. ſupplet, facien-
dæ, non factæ. Idem & Innocen. dicēs, quod ſic allegabat, ſed
non probauit: quia ſi probaſſet, ſecus. nam ſicut ex electione
acquiritur ius canonicatus. facit quod no. de conceſſio. præbē
da. propoſuit: ita ex inueſtitura ius vacantis beneficii. ſufficit
enim quo ad hoc conſenſus eius qui eligitur, vel cui confer-
tur, & conferentis, & eligentis. de electio. cum inter canoni-
cos. vel ſecundum Innocen. dedit anulum in ſignum inueſti
turæ, non præſentis, vel forte inueſtiri debebat ſub conditio-
ne, quæ forte non extitit: & ꝙ non fuerit inueſtitus apparet,
quia non erat in curia: ſed deſtinauit Celeſtinus anulum, ſci-
licet executori de quo inueſtiret: quod placet. & in hac gloſ.
prima. in fi. ſed etiam ante inueſtituram quod fit in fraudem
donationis apoſtolicæ, debet reuocari: vt in dicto capitu. cum
olim. Sed ibi alia fuit cauſa reuocationis, ſcilicet ſurreptio.
Goffred. Secundo oppo. ad prædicta, quod etiam ſi fuerat in-
8 ueſtitus, non ſuffecerit, quia non transfertur dominiū † ſi-
ne traditione. C. de pact. traditionibus. de rei vendi. quotiens.
de diſtra. pigno. qui prædium. Soluit Innocen. ꝙ extra caſum
de quo in proxi. contrario. vbi dictum eſt per inueſtiturā ius
beneficio acquiri, per inueſtituram de corporalibus, vel per
alium contractum non tranſit dominium, niſi in caſu. C. de
dona. quæ ſub modo l. 1. de pac. inter emptorem & vendito-
rem. commiſſoria. ff. de acquiren. poſſeſſio. l. 1. §. per eum. de
acquiren. rer. domi. homo liber. de donatio. inter vir. & vxor.
ſi vxor filio. pro hoc. C. de ſacroſanct. eccle. l. fina. nec etiam
poſſeſſorio vt hic. facit. ff. de acquiren. poſſeſſio. poſſideri. pri-
mo reſponſo. Tertio oppo. ad hoc vlti. de conſuetu. capitu. 2.
Solut. vt ibi, vt declarantur prædicta. & de hoc hic in glo. 3.
quæ opponit ad idem de pluribus iuribus. ad quæ non reſpō-
det. Ioan. Cald. reſpondet. & ad cap. contra ſanctorum. dic ꝙ
id quod ibi dicitur, vel introducti, exponitur, vel, pro id eſt. &
ſic poſtea expulſi repetunt poſſeſſionem quam corporaliter
acquiſiuerant. vel dic ſecundum eum, quod licet clericus ex
collatione vel electione & confirmatione habeat ius benefi-
cuſtodia ſunt res, intelliguntur res traditæ. ſed anulus, bacu-
lus vel liber vel quid ſimile per quod fit inueſtitura, nil habēt
commune cum rebus beneficij. Ideo per illa nō intelligit
translata poſſeſſio. ſimile ad id quod dixi de clauibus, eſt qd
no. de inſtrumento legato de officio. deleg. coram. in gloſſ. 1.
in fi. Ad l. quamuis. & ad l. ſi finita. §. vlti. & c. contingit. dicit
Io. Cal. quod illa in odium illius qui non admittit miſſum in
poſſeſſionem iuſſu iudicis: quia dato quod non appræhende
rit, fingitur miſſus poſſidere, ex quo ſtat per aduerſarium. &
in hac gloſſ. 4. ibi, quam fecit. non fecit, ſed fieri mādauit. vn-
de non procedit arg. gloſſ. Innocen. & Hoſtien. Ibi, vt inter di-
uinum. de hac & ſequen. in d. c. ex literis. contrario 4. Ibi, quā-
uis. de hoc in c. contingat. infra alleg. in glo. 4. ibi, §. vlti. iuſſus
mitti in poſſeſſionem ex edicto de damno infecto nō admiſ-
ſus agit in factum præſtandum quantum præſtari oportet ſi
cautum fuiſſet. Quarto oppo. quod non debuerit tenere ele-
ctio capituli contra mandatum Papæ. de præben. inter cæte-
ra. Sol. ſi mandatum eſſet cum clauſula, vel datis executorib'
ad prouidendum, vel aliquid aliud factum per quod afficere-
tur p̄henda, pcederet ꝯriū. & de hoc de conceſ. p̄ben. ſi ſoli. li.
6. hic aūt fuit ſimplex mandatum, vt ēt dicit gl. 4. in fi. contra
quod tenet facta collatio vel electio. Dicit tū Io. aliud eſſe, cū
10 Papa mandat †: aliud cum præcipit: nam mandare eſt rogare
ff. de leg. 2. cum pater. §. mando. ff. mandati. l. 1. C. communia
de leg. omnem. 23. q. 4. Guiliſarius. in prin. licet interdum præ
cipiatur per verbum mando. C. de acti. & obli. l. ſi quidem, p
hoc eſt quod dixi de offi. deleg. quoniam abbas. in contrario
antepe. Et intellige quod executores hic erant dati ad cōpel-
lendum. vel forte quia literç non valuerunt, quia ſurreptitiæ,
ideo non fuit affecta præbenda. Quinto oppo. ad hoc, quod
etiam ſi fuerint ad compellendum, non tenuerit electio, cū
iam executores incepiſſent proceſſum, ibi, aſſignato termi-
no. de conceſ. præben. ſi ſoli. libro ſexto. dic, q p nō apparet ꝙ
interdixerint, quod requiritur vt teneat factum ab ordinario
d. c. ſoli. vel ſi dicimus literas non tenuiſſe, vt dixi in præcedē
ti contrario, ceſſat ꝯtrarium. Et ſufficit quod de hoc hic non
11 fuit altercatio. Sexto op. ad idem, quia † poſt datum terminū
per executorem, lis dicitur pendere, qua pēdente nihil eſt in-
nouandum. vt lite pe. c. 1. de ap. ſignificante. So. proceſſus exe
cutoris non eſt ſemper iudicialis, vt no. de præſumpt. c. fin. &
de offic. dele. cle. vna. Item ſecundum Hoſt. literæ fuerūt nul-
lç, vt ſup. contrario 4. ideo non tenuit termini aſſignatio nec
proceſſus. Septimo oppo. quod non valuerit electio antequā
prior præpoſitus eſſet cōſecratus in epiſcopum, vel ſit decur
ſum tempus de conſecrandis. de elec. cum in cunctis. Innocē.
ſtat contrario. & ita ſupplet ad verbum confirmatus. vel dic ēt
ante conſecrationem poſſet fieri electio in manibus ſui præ-
lati. de renuncia. admonet. de conceſ. præbē. propoſuit. quod
dixi de conceſ. p̄ben. c. 2. in princ. q. 2. Octauo oppo. quod non
tenuerit renuntiatio, nec profuerit etiam ſi tenuiſſet. de præ-
ben. dilecto. ver. niſi. ff. de decurio. Hærennius. vbi perceptio
ſalarij non facit decurionem, cum ſecundum legem creatus
non eſt. glo. Not. hic non ſoluit: dic, vt in d. c. dilecto. in gl. per
hoc, dicit Hoſtien. quod quis poteſt renuntiare iuri ſuo priua
to, non publico: vt ſup. no. 9. exemplificat in prælato conten-
dente de iure publico. i. de correctione peccati, cum conſtat
de vitioſo ingreſſu. pro hoc de inſti. cum veniſſent. ad finem.
& non bene apparet quid velit hoc exemplum: dictum tamē
non eſt verum. Ad l. Herennius. dic, quod hic non allegatur
renūtiatio quo ad tribuendum ius H. ſed quo ad excludendū
B. & in hac gloſſ. ibi. §. Lucius. ſi creditore vno p̄ſte maior ps
creditorū apud prætorē decerni facit vt certā portionē ab hæ
redibus recipiat, illç conſenſiſſe videtur. ibi, l. 2. pater p̄ns q nō
ꝯtradixit cū filius nominabatur ad decurionatū, ꝯſenſiſſe vi-
detur: ibi, ſi p ponas. §. 1. ſi exhæredati ab inſtituto hæreditatē
emūt, vel res ſingulas ſcienter, vel ꝯdixerunt, vel ſi ſic fecerūt,
deſun-

ADDITIO.

a Per anulum. Adde Ab. in c. propoſuit. in 1 col. de conceſ. præben. & quid ſi-
gnificet anulus. eſt glo. in verbo ſignum. in c. 1. de conſue. glo. in verbo anu-
lus. in c. fœminç. 30. q. 5. glo. 1. in c. nūtes. ea. cauſa & q glo. in verbo anulus.
in c. cleri. el 2. de vita & hon. cle. glo. 1. in c. ſi quis deſponſauerit. 27 quæſtio.
2. Et quis fuit inuentor anuli, vide per Albert. de Roſa. in ſuo dictionario. in
verbo anulus.

Digitized by Google

deinceps a talibus collationi-
bus.& vtraque bona. Quinto no. ex hoc ſecundum Hoſtien.
1 ꝙ excuſabiles † ſunt multa ſcribentes, quæ licet ꝓuectis non
ſint neceſſaria,nouis & poſteris poſſunt eſſe ꝓfutura. de pœ-
ni.& re.Deus qui.inſtitu.de iuſt.& iure.§.igitur.& ꝺ leg.§.ſed
nec in præmiſſis.& melius eſt doctos onerare ſcientijs,quam
iuuenes fraudare dicendis.concor.13. qō.2.non æſtimemus.
Caſſiodorus in prologo epiſtolarum : plerunque peritiæ ge-
nus eſt vitare quod placeat doctis:parcant etiā ſcribentes quo
ad alta & ſubtilia. Nam glo.ſicut & lex debet eſſe communis
4.diſt.erit.ad hoc de præben. dilecto.de ſacra vnct.c. vno.vbi
4 de hoc.† Sexto no. ꝙ errans ꝯ ius dicitur facere ex malitia vł
5 indiſcretione. de temp.ordi.vel non eſt.† Oppo. ꝙ ſine accu-
ſatore poſſit quis damnari.C.de proba.iubemus.vbi dicit pro
ducentem ſcripturam ſuſpectam vt falſarium detineri.So.vt
in gl.3.& in ea ibi,publico.ratio huius no.de ordi. cog. cap.2.
in fi.glo.penul.ibi,de manifeſta.vbi hæc gl.Et in fi.addit alios
caſus.de teſtib.tam literis.de proba.tertio.Item,cum quis ap-
pellationem non proſequitur,vel iudicum literas radit. de re
ſcrip.olim. vel in ſurreptitio impetrante, vel abutente reſcri-
pto Apoſtolico.de reſcript.c.fi.Item,cum quis ſibi eſt reus a-
ctor & teſtis & iudex,vt cum ſe obligauit ad certam pœnam.
de elect.cum dilecti.ad fi.Item cum quis ſuccumbit in cauſa
appellationis.de app.vt debitus.Item cū quis probationes ad-
uerſario ſubtrahit.de teſti. conſtitutis. 2. Item in proponente
exceptionem,& in probatione ſuccumbēte, de dolo. finem.
Item cum quis illudit iudici,vel aliquam malitiam commit
tit.de alie.mu.iudi.cā. 1.de poſtu.bonæ. 2.ver.nec nocebat.Itē
in vindicta iniuriæ ſacerdotibus irrogatæ. C.de epi.& cleri.ſi
quis in hoc. Alios caſus ponit Spe.de inquiſitione.†:quando
autem,in prin.& circa præmiſſos caſus poſſet inſtari. ſed dic
6 vt in eis.Secundo oppo. ꝙ actore † non probāte non debeat
ſemper reus abſolui.de iureiur.c.fi.Sol. vt in glo.ſimile:& in
ea ibi,actor.& ibi hæc gloſſ.& facit quod no.2.q.6.§.1.de hoc
in Specu.de proba. §.1.ver.nunc ad propoſitum.ibi,Quintus
Mutius. Item fauore eccleſiæ,vt cum petit bona quæ rector
poſſidet tempore mortis.de peculio cle.ca. 1.& ꝺ ꝑdicta.l.de
pecul.cler.ca.fi.& in eo quod ibi dicitur, ꝙ ea quæ acquiſiuit
mulier ſtante matrimonio ad eam præſumuntur perueniſſe
de bonis viri,dicitur hoc eſſe propter vitationem ſuſpitionis
turpis quæſtus.ibi,iure communi vel ſpirituali.per l.ſiue.quę
ſequitur. ſed illud non competit, cum excipiat caſus quibus
actore non probante &c.& dicitur in d.l.ſiue.quod ſi appare-
at eum cuius ſum hæres dominum,reus habet probare ſe do
minum.ibi,circa.de hoc de teſti.ex tenore contrario.2.in fin.
ibi,tribus.de hoc in d.c.ex literis.in glo. 2.ibi,fallaciter.in fin.
& illis criminibus non minus iudex accuſatorem ad docēda
quæ detulit,quam reum ad purganda quæ negat,debet vrge-
re:vnde dicit Ioā. Cal. ꝙ hæc lex loquitur in infamato de his
criminibus de quibus dicit glo. propter quam infamiam de-
bet ſe purgare etiam accuſatore non probante. facit optime
6.q.vlti.§.fi.Et per hoc poſſet dici ſecundum eum de iure ca-
nonico nil ſpirituale in his criminibus: tamen dic,quod illa
lex ēt loqtur de ſuſpecto, non tantum de infamato:ut ibi pa-
7 tet.An autem propter ſuſpitionē poſſit indici purgatio † di-
xi de offi. ord.ex parte.ibi, republica fiſci vel ciuitatis Roma-
nę,nō aliarum.ff.ad l.Iul.pecul. l. 4.no.glo.C.de eri.pecul.l.v-
na.ibi,ſæpius.ſ.a quo repetitur indebitum.ibi. §.ſi quis.alias ē
lex negans emācipationē ritè factā,id ꝓbabit.Ibi, ſi filius.Fi-
lius negās ſe in poteſtate patris eſſe, habet probare. & in fine.
Item propter contumaciam non iurantis. de iura.cal.c.fi.Itē
ꝓpter cōtumaciā nō venientis.vt lit. non ꝯteſt.qm̄.§.in alijs.

A D D I T I O.

a Nō debet negligere. Adde gl.in verbo prodiga, in prohe.decretaliū,& Apo
ſtolus ad corin. 9. expedit magis mori quam vt quis gloriam meam eua-
cuet,tranſumptiue in c.ſacerdos.1.q.2.

S V M M A R I V M.

1 *Præſumitur contra occulte dantes.*
2 *Papa tenet locum Dei in terris.*
3 *Diuinare non eſt noſtræ potentiæ.*
4 *Papa habet poteſtatis plenitudinem.*
5 *Inquiſitio contra prælatum ſine fama præcedente quando fieri poſſit.*
6 *Cauſa & occaſio qualiter differant.*

1 primę inquiſitioni rn̄det.Nota ꝙ† præſumitur contra occul-
te dantes.de hoc in gl.no.& in ea ibi. Anaſtaſius.ibi,in occul-
te recōciliante damnatum.ibi,ita fidei.occultū fideicōmiſſū
factum nō capaci deuoluitur in fiſcū.ibi,non exiſtimo.refert
an tutor vtens pecunia pupilli palā ſe debitorem faciat pupil
lo.an ſub adminiſtratione tutelæ latenter ex illa pecunia ſua
cōmoda iuuet.ibi,pernicioſam.ibi,de muliere ſub ſpecie reli
gionis in priuatis receptaculis habitante:idē de occulte præ-
dicantib.de hæreti.cum ex iniuncto.Conuenticulas facienti-
bus.C de epi.& cle.conuenticulā.occulte mulierib.cohabitā
2 tib.de ꝑſump.tertio.†Secundo no.ꝙ Papa tenet locū Dei in
a terris.ſic ſup.de transla.ca.2. Alibi primus hō dr̄ tenuiſſe vicē
Dei in terris 33.q.5.hæc imago.Ioā.alibi dicitur de ep̄o.e.qō.
3 mulier.Gof.† Tertio no.ꝙ diuinare non poſſumus.de hoc in
gl.ſic & Paulus.& ī ea.ſi fideiuſſor.de hoc.de pur.can. cōſtitu
tus.ibi l. 1. occultum fideicommiſſum factum capaci defert̄
in fiſcum.ibi,ſi putator.de hoc.de homi.c.fi.notabili. 1. Et in
fine.de hoc de ſeruis non ordin.c.1.quod facit contra ſolutio
4 nes diuinatorias.†Quarto not.ꝙ Papa habet plenitudinē po-
b teſtatis.b de vſu pal.ad honorem.Quinto no.vt in glo. uno &
in ea ibi,ſiue.de hoc ſup. ver.proxi.contrario 2. Sexto not. de
verbo poſſumus,& verbo debemus.& eadem verba de iudi.
nouit.ver.non enim.& de differentia inter ipſa.no. ff. de offi.
c præſi.præſes.Septimo no.de verbo maxime c& de hoc dixi de
ſum.trini.c.2.ver.in nullo.& eſt ſenſus hic , ꝙ etiā ſi archiep̄s
non dediſſet cām,tn̄ Papa inquiſiuiſſet:& hoc ad aures ſuas ꝓ
babiliter peruenerat.Et per hoc no. Hoſt. ꝙ licet non debeat
5 inquiſitio †fieri cōtra ꝑlatum quo ad remouendum ipſum,
niſi tanta ſit fama quæ ſcandalum generet.de acc. qualiter 2.
tn̄ vt emēdet id ſuper quo peccauit & pęnitentiā agat,ēt ſine
aliqua fama,ꝓcedi pōt & ſic pōt ītelli.ſm̄ eū.de collu.c. 2.dic
ꝙ hic non fuit proprie inquiſitio ad effectū vt corrigeret ar-
chiep̄s,ſed veri inueſtigatio,vt ſciretur an collatio facta per ar-
6 chiep̄m teneret.†Octauo not. differentiam inter cauſam d&
d occaſionem.de hoc de maio.& obe.ſolitæ.in prin.Opp. quia
non apparet ad quid Papa allegauerit hic ꝙ non proceſſerit
ex plenitudine poteſtatis,hoc potuiſſet facere tn̄ iuridice,ſed
ipſe reſpondet ꝙ imo ex debito officii:quo etiam quiſque or
dinarius teneretur ad talia.de accuſa.qualiter 2.de iudi.nouit.
7 †Quæro an collatio occulte facta teneat.Glo not.in fi. ſentit
ꝙ ſic.pro hoc,quia contractus licet fiant dę nocte,valēt. C.de
tranſac. non minorem. quia dies incipit a media nocte. ff.de
ferijs.more.de offi.dele.conſuluit.In cōtrarium, quia electio
non tenet:vt in eadem glo.ergo nec collatio,cum æquiparē-
tur.de cauſa poſ.cum olim.dicit Innocent. quod non ſolum
in epiſcopatibus,ſed etiam in præbendis neceſſe eſt electio-
nem publicari,& niſi publicetur,ſi fiat alia electio,tenet.cre-
dit tamen quod ſi fiat infra tempus legitimum, non tenet a-
lia electio poſtea facta quandocunque publicabitur prima.ar
gu.de elect.quia propter.in fi.& hoc ſatis innuitur hic ſecun-
dum eum.dicit tamen,quod quia nō poteſt hoc eſſe ſine gra
ui negligentia , poteſt ei qui ſe celauit auferri cancellaria : vt
hic,& alij dari . Ex hoc apparet quod non præciſe vult colla-
tionem Clandeſtinam non tenere.Archi.de præb. ſi tibi abſē
ti.lib.6.dicit Innocen.tenuiſſe occultam collationem præbē-
dæ non valere.Sed (vt dixi) hoc non tenet, ſed ſolum quod
priuari poſſit.& de hoc in ſequenti.q.Secundo quęro,an hoc
ſit verum ꝙ priuari poſſit.Hoſtien.dicit ꝙ non: quia hæc pœ
na non eſt iure ſcripta:ergo non imponenda. ff. de religio.&
ſum.fu.l.& ſi quis.§.generaliter.de ſepul.vio.l.2.§.non perpe
tuę.

A D D I T I O N E S.

a Papa tenet locum. Adde c.1.de nomi.li.6.in cle.1.in §.denique. de megiſt.c.
ad apoſtolicæ.in §.nos itaque.de re iudi.lib.6.
b Habet plenitudinem poteſtatis. Adde tex.in cle. 1.in fi.vt in pen. cap. propo
ſuit.de conceſſio.præb.c.per venerabilem.in §.rationibus.qui fi.ſint legi.ca.
de cætero 2.quæſt.6.
c De verbo maxime. Adde quando iungitur cum verbis importantib. cauſam
finalem tunc abundat:nec ſtat implicatiue.vt eſt tex.iuncta gl. in verbo ma-
xime.in c.ſi quis epiſcopus damnatus 11.q.4.& in c.cum olim.in ver. maxime
ſenex,iuncta glo.fin.de teſti.& in c.cum contingat:iuncta gl.1.de fo.comp.c.
Io.An. Ant.de But.& Io.de Imo.& alij in c.ad abolendā.de filiis pſby. alex.
de Imo conſi.78.inc.viſis dubitationib.elegāter formatis in vit.col.in 3.vol.
d Differentiam inter cauſam. Adde Card.Alex.in ca. conſequens.in 3. colum.
21.diſtinctio.

Digitized by Google

dis.& l.ſi quis argentum Oppo.ad idem de hoc cap. Sol.hoc
ſolum intendit hic:quia ſi nullo apparente ſuperior qui cre-
dit poteſtatem de ſe deuolutam confert,non poteſt ſibi aſcri
bi maliciæ vel culpę.non tamen per hoc innuit ꝙ collatio ſu
perioris teneat:imo contrarium inquantum recipi voluit ꝓ
bationem.vel dixit hoc allegando , non diffiniendo.Hoſtien.
& idem no.Archi.in dicto c.ſi tibi. Tertio quæro in quo fuit
gratia quod Papa dedit huic facultatem probandi. Solu.vt in
a glo. cum primę.& in ea ibi.l.vlti.erronea confeſſio aduocati
reuocatur infra triduum.ibi ab excommunicato. de hoc inf.
de diuor.ex literis.in gl.fi.ibi.§.tormenta.de hac. & ſe.de cau-
ſa poſſ.cum eccleſia.ver.nos.notabili primo.

A D D I T I O.

a Erronea confeſſio. Adde l.1.C.de erro.aduo.& Pau.de Caſt.conſi.31.

S V M M A R I V M.

1 *Contraria allegans non auditur.*
2 *Archiepiſcopi in ſimplicibus beneficijs diſpenſare poſſunt.*
3 *Modus adiectus collationi inducit ſimoniam.*
4 *Beneficium conferri non debet quo ad nudum nomen.*
5 *Collator non poteſt retinere partem permutatam beneficij.*
6 *Pactum circa beneficia prohibetur.*
7 *Symonia an committatur cum confertur beneficium affectu carnali.*
8 *Cap.cum noſtris.de conceſſio.praben. declaratur.*
9 *Epiſcopo mortuo in cuius poteſtate ſint res eius.*
10 *Cuſtodia quando pertinet ad clericos, an poſſit committi archieſſo.*
11 *Fructus beneficij an alteri quam epiſcopo liceat retinere.*
12 *Epiſcopus an poſſit alienare res eccleſiæ non vacantes.*
13 *Alienatio epiſcopi de bonis eccleſiæ in perpetuum quæ requirat.*

Ver.omnib. Præmiſſa excuſatione ſua exprimit
culpã archiepiſcopi, q dat ſicut hic ar
chiepiſcopus.Innocen. ſed alius cui confert,vel alius ꝑcipie-
bat qui mortuus eſt,ad hoc de inſti. cum veniſſent.in fi.Hoſ.
donatione per pactionem in ea appoſitam.Vincen.percepit.
ipſe collator.Primum quod dicitur §.ver.ſi vero. Secundum
quod dicitur ſup.ver.an conueniat palliare,quaſi pallio coo-
1 perire.de vſu pal.niſi.† No.quod allegans contraria a non au-
a ditur.de hoc in glo.quoniam.Turpe eſt enim aliquẽ vacilla-
re vel variare.de temp.ordi.dilectus.de pœnis.ſuper his.Go.
& maxime coram Papa,vt innuit litera ibi.non ſolum uobis
nam mentiri Papæ ſacrilegium eſt,vt arguit glo. de pœni.di-
ſtin.1.ſerpẽs.& maxime in ſacerdote,vt erat archiepiſcopus:
quia,vt dicit Hoſtien.eius verbum aut ſacrum,aut ſacrilegũ.
& in hac glo.quoniam.ibi,cum præcum.de hoc de proba li-
2 cet.ver.qq.notabili.2.† Secundo no.ex verbo diſpenſare.ꝙ ar
chiepiſcopi poſſunt in ſimplicibus beneficijs diſpenſare.Ho.
quod dic,vt dixi de præben.cum iam dudum.de reſcript.cle-
men.gratię.Et dic quod hic non colligitur: quia vt dicit Ioã.
An.diſpenſare ponitur hic pro diſpenſare vel diſtribuere.54.
diſt.in.diſpenſatio.26.q.7.allegant.Tertio not.quod † modus
3 adiectus collationi inducit ſymoniam.de hoc in glo. nota.&
in ea ibi.l.1.in legatis & fideicõmiſſis modus aſcriptus pro ꝯ-
ditione ſeruatur.ibi,cum in teſtamento,Titio Stichum lego
vt eum manumittat,cauens de manumittendo ſtatim illum
petit.Idem in legato ad monumentum;vt in l.ſeq.ibi,quiſhę
redi.§.vlti.incipit Plautinus.de hoc de iureiuran, petitio.not.
2.in fi.de hoc inf.de condi.ap.verum.Quarto nota.quod non
4 debet conferri beneficium † quo ad nudum nomen, ibi,nu-
dum officium. ſic etiam non debet quis haberi hæres nudo
5 nómine.C.de inoffi. dona,l.3.Quinto no. ꝙ collator † nõ po
teſt retinere partem prouentuum beneficij. de hoc in gl.inf.
de cenſibus.& de præben.auaritię, & c.extirpandę.in fi.Sexto
no.pro generali allegatione,ibi,alibi.& ibi, canone.ſic inf.de
ſen.excommu.illorum. circa medium.nec eſt contra ff.ad l.
Corneliam de falſis,l.fi.quæ loquitur cum quis allegat ꝓ le-
ge quod non eſt lex.Goff.de hoc dixi de coha. cleri.veſtra.de
elec.cle,conſtitutionem.in prin. Septimo no.quod pariter ꝓ
6 hibetur pariter cum mediatore † ſicut cum eo cui cõfertur
beneficium vt hic in ver.an conueniat. an autem mediator
poſſit teſtificari;dic,vt de teſti.c.1.lib.6.Oppo.in eo quod ibi,

non poteſt epiſcopus de illis aliquid diſponere.In ſecundo au-
tem membro. quando ipſe collator poſſidebat,hoc ſonat,ꝙ
epiſcopus poſſidet de iure fructus vacantis dignitatis:puta q̃a
eſt dignitas quæ beneficium & penſionẽ recipit de mẽſa epi-
ſcopi,poteſt epiſcopus ſtatuere ꝙ ad tempus teneantur fruct⁹
eius:vt hic.nec tunc aliquis erit in dignitate:vel dic melius ſe
cundum eũ,ꝙ aliq̃s erit in dignitate , ſed prouentus non per-
cipiet:vel poſſet intelligi ꝙ hoc fit non tñ ſi de mẽſa epiſco-
pi percipit dignitatis redditus:ſed etiam ſi aliunde , dũ tamẽ
de iure vel de conſuetudine cauſa cuſtodię tñ percipiat,vt fu
turo ſucceſſori reſeruet:quod ſemper debet fieri, niſi forte in
præcedenti caſu.12.q.2.hoc ius.& c.caritatem. ſm Inno.& ꝙ
dicit,præcedenti caſu.dic.ſ.cum ſtatuitur ꝙ ad tempus tenea
tur. Hoſtien. vero dicit hoc,quod hic dicitur intelligendum
de quocunq; beneficio cuius collatio ſpectat ad epiſcopum:
hoc ſaluo , quod ſi archidiaconus vel alius habet cuſtodiam,
quamdiu vacat,ab alio non erit auferenda. & de hac cuſtodia
no.de inſti.cum veniſſent.de app.bonæ. Sed ex quo eṗs cõtu-
lerit ceſſat cuſtodia.facit quod no.de reg.iur. ꝙ ob gratiam.li
bro 6.& ſic ſine alicuius iniuria eṗs percipiet fructus ſi eos ſi-
bi reſeruauit ante collationem vſque ad certum tempus de-
ducentur tamen fructus neceſſarij pro diuinis.qđ dic,vt de of
fi.ordi.præſenti.lib. 6.dicit etiam Hoſtien. quod tamẽ primo
membro litera eſt clara : ſed in ſecundo hæc eſt mens , quod
aut collator tṗe quo cõtulit,ꝑcipiebat fructus beneficij de iu-
re , & taliter ꝙ ẽt poſt inſtitutionem illos percipere debebat
forſan ad tṗs , & tunc nullum vitium.Aut illo tempore per-
cipiebat illos de facto tñ.de iure tamen ſolum dum vacabat,
& tunc eſt vitium ſi conuenit &c.vt in tex.Item quod ad præ
cedens dictum Hoſtien.idem cum Hoſti. videtur in alia glo.
velle Innocen.dicit enim quoſdam dicere. ꝙ etiam ſi capitu-
lum vel alius poſſidet,põt eṗs ſtatuere de prouentibus haben
dis:ſed non propter collationẽ dignitatis.i.ꝙ non retineat,ex
eo quia contulit illi dignitatem : ſcilicet paciſcendo ſup hoc
cum illo.quæ verba intelligit Hoſtien. generaliter,etiam ſi a-
lius quam epiſcopus habet conferre.Et ſm hoc dicit,quod q̃
uis hunc intellectum verba huius literæ, non approbent.põt
tamen tolerari,dum tamen id fiat. de conſenſu collatoris.ar.
ff.de offi.archi.ad hæc.in fi.inf.de dona.paſtoralis.Innocen.ta
men nihil dicit de collatore,ſed ſolum quando alius q̃ epiſco
pus tempore vacationis poſſidet beneficium: nec in tex.loq-
tur niſi quando ſpectat collatio ad ipſum qui reſeruauit fru-
ctus.dictum tamen præcedens etiam eſt verum.& dic gene-
raliter,ꝙ hæc litera hoc ſolum vult prohibere quod is.qui ꝯ-
fert non retineat ſibi prouentus quaſi paciſcendo cũ eo cui
fit collatio:ſed non paciſcendo licet ſibi reſeruare ex cã quan
do ipſe percipiebat fructus. Et idem ſi nemo percipiebat:vt
quia reſeruabantur futuro ſucceſſori: ſicut de iure fieri debet
de offi.ord.cum nos.Si autem alius percipiebat:ſecus,quo ca
ſu non poteſt collator ſibi reſeruare.quia ſi ex collatione cõ-
ſequeretur vt percipiat fructus, hoc videtur ſymoniacum:vt
in litera.Si vero inciperet ante collationem,ageretur de præ-
iudicio alterius qui non debet priuari iure ſuo ſine culpa.de
conſt.c.a. Et in hoc Innocen, in alia glo. generaliter dicit,ꝙ
epiſcopus non poteſt fructus eccleſiæ cõuertere in ſuos vſus,
cum non poſſit hoc fieri ſine ſummaria cognitione.10.q6.2.
c.1.& c.hoc ius.12.q.2.ſine exceptione.& inter dantem & re-
cipientem debet eſſe diſtinctio. C. de autho.tu.l.1.de inſtitu.
c.fi.de iurepatro.per veſtras.dicit tamen Inn. ꝙ cum authori-
tate ſui capituli poteſt ſtatuere ꝙ ad tempus & in perpetuũ
poſſit fructus alicuius dignitatis tenere & in proprios vſus cõ
uertere.argu.de conſti. cum acceſſiſſent. de conceſ.præbẽ.cũ
8 noſtris.Refert tamen alios intelligere † c.cum noſtris. quan-
do authoritate ſuperioris.& hanc decre.quando pro vtilitate
ipſius.dignitatis:non autem ſua retinet prouẽtus:alias enim
debent

A D D I T I O.

a Allegans contraria. Adde docto.in c.examinata.de iudi.doc.in c.vt quis du-
as.de elec.libro 6,docto in l.1,C.de furtis. docto. in l. vbi repugnantia. ff.
de re iur.

bus,poteſt epiſcopus ex cauſa retinere ad tempus prouentus: vt hic in perpetuum,no.de rebus eccleſiæ non alienan.clem. ſi vna:quod dico J.ſeptima,& octaua quæſt.& hoc quod dixi eum retinere poſſe ad tempus, procedit dummodo nonpaciſcatur cum eo cui confert,& hæc eſt mẽs literæ. Tertio quæro,in eo quod hic & ſecundo membro diſtinctionis, de qua ſupra quæſtione proxima,in.princip.loquitur quando archiepiſcopus pereipiebat prouentus, quando hoc eſſe poſſit.dicit Innocent.quod poteſt intelligi cum ipſe creauerat dignitatem,qua vacante poſſidebat illam, & habebat cuſtodiam tanquam patronus, & ſibi de temporalibus reſpondebatur. de app.bonæ.16 q.2.cap. primo. Sic etiam alteri patrono eccleſiaſtico de temporalibus reſpondetur.de priuileg.cum, & plantare.§.in eccleſijs.de præben.in Lateranen.Secus autem dicit Innocent.ſi eſſet patronus laicus: quia tunc,non patronus,ſed epiſcopus cui ſubeſt eccleſia,per ſe, vel alium res eccleſiæ gubernabit.de officio ordin.cum vos.de ſucceſſ.ab inteſtato,cap.fina.vel archidiaconus,ſi hoc habet de conſuetudine.de inſti.cum veniſſet,61.diſtinctione.ſi in plebibus. pro hoc de exceſ.prælatorum,c.2.& c.accedentibus, in fin. ſed in hoc vltimo contrarium tenet Innocen.de app.bonæ.vbi dico contrario primo.ſed quod hic dicit,verius eſt,vt etiam ibi dico. Oppono ad hoc,decima quæſtio.2.cap.fin.de offic.ordin. cum vos.Soluit Hoſtien. quod loquuntur ceſſante conſuetudine,vel priuilegio.argum. J.de iudeis. multorum, & quod ibi not. Oppono ad hoc, quod etiam ceſſante conſuetudine ſit idem.7.q.2.non licet.Soluit Innocent.quod prædicta ſunt vera ſi eccleſia non habet collegium.argum.dicti cap non licet.Oppono ad idem J.de teſta.regula ea quæ. vbi deputatur adminiſtrator Solut.vt ibi not.Quarto quæro circa hęc,mor-
9 tuo † epiſcopo in cuius poteſtate ſint res eius.Dicit Innocen. quod Iconomi.75.diſtinct.quoniam quidam. vel dic & melius ſecũdum eum quod in poteſtate Iconomi, & cum hoc cleri eccleſiæ.12.q.2.illud,& c.caritatem.Et ſi non ſit ibi Iconomus,clerici cuſtodient. & ſi non ſint clerici, cuſtodiet archiepiſcopus.12.q.2.non licet.& cap.non liceat alicui,& q.3. ſicubi.de hoc,ſcilicet,de cuſtodia & fructibus eccleſiarum vacantium, habetur de elect. generali.libro 6. dixi de electio. vt præteritæ. q.14. Quinto quæro,quando ad clericos pertineat
10 cuſtodia † An poſſint committere archiepiſcopo.dicit Innocent.quod ſic,9.q.3.conquæſtus, & hoc niſi Papa dederit viſitatorem: quia tunc ipſe ſolus cuſtodiet. 61. diſtinctione. obitum,& c ſequen.dic quod idem ſi deputat procuratorem de elect. cum nobis. in fin. quia in hoc non eſt vis in vocabulis,ſimile de procura.petitio.Sexto quæro,an alius quam Papa poſſit dare viſitatorem prædictum. Dicit Innocent.quod ſine cauſæ cognitione, & non vocatis quorum intereſt, in præiudicium alterius alius quam Papa non poteſt: de hoc de ſupplen.negl.prælatorum,eccleſiæ.libro 6. Septimo quæro,in eo quod hic dicitur, epiſcopum poſſe retinere prouentus beneficij ad tempus,quanto tempore hoc poſſit.dicit Hoſtien.quod ad triennium,vel quinquennium.ad longum autem tempus non põt, quia p id videretur habere iusin beneficio. ff.de ſuperficie.l.§.quod ait.ſi ager vectiga.l.1.& vlti. Et dic longum tempus decennium,vt no.in dictis iuribus,& de re.eccleſiæ non alie.c.primo.in glo. vltim. Octauo quæro,in eo quod dicit quod epiſcopus debet ſtatuere ſuper retentione ex cauſa iuſta,& neceſſaria, quæ cauſa ſufficiat. dicit Hoſtien. quod quælibet paupertas, vel propter guerram, vel litigium,magnam emptionem,vel longam peregrinationẽ, vel aliud ſimile.argum. de dona. Apoſtolicæ. de relig. domi, c.2.16.q.j.& temporis.de cenſi.cum Apoſtolus, vbi de hoc, Innocen. autem exemplificat de cauſa iuſta,vt pro debitis eccleſiæ ſoluendis.Et idem dicit hic glo.vltim.Idem etiam Hoſtien.de officio archipresby.c.fin. dic quod quælibet paupertas non ſufficit ſi eſſet aliunde remedium: quia requiritur cã non tãtum iuſta,ſed etiam neceſſaria:vt hic.Oppono ad hoc, quod etiam ex cauſa non poſſit epiſcopus hoc ſtatuere J. de verborum ſignific.cap. penultimo,vbi ſuper hoc fuit priuilegium a Papa impetratum.Illud tamen ca.hic in glo.vltim.in fin.inducitur pro. Item primum confirmatur: quia in facto non poteſt authorizare,vel diſponere. de rebus eccleſiæ non alie.clem.ſi vna.Sol.vt no.de reſcr.ſi propter.in gl.an legatus. libro 6.& vltia glo. Et videtur Ioan.Andr. ſtare contrarij,di-

...re,quia non reperitur iure cautum:cum conſenſu tamen epiſcopi & capituli hoc poſſet vnire in perpetuum. de rebus eccleſiæ non alien. clement. 2. Sed cum conſenſu capituli non poſſet ſibi retinere,vt in ſequen.quæſtio.per hoc reſpondi in quęſtione facti.Conſtitutum fuerat beneficium,& adiectum quod ſpectaret ad collationem plebani, & quod eſſet in optione eius conferre, vel ad menſam ſuam retinere. dixi enim.quod talis ordinatio in hoc quod poſſit ad menſam retinere non valet,niſi interueniat conſenſus epiſcopi, & capituli, & talis cauſa, quæ ſufficere poſſet ad vnionem faciendam: alias obſtaret dicta clemen. & ſufficit quod hic non inuenitur a iure permiſſum: ſed potius prohibitum. quia non debent beneficia ſine cauſa ſupprimi,quod dixi, vt de conſti. cum acceſſiſſent.in vltima gloſſa. Decimo quæro,cum hoc epiſcopus ſtatuit,an requiratur conſenſus plebani. Gloſſa vltima,quod ſic.& idem Innocent.per cap.quanto. de his quæ fiunt a præla.qui etiam plus dicit, quod pro vtilitate eccleſię vacantis poſſunt eius res alienari.decima,quæſtione ſecunda, cap.vltimo. Ad quod oppono,ne ſede vacan.cap.primo.Solu.
12 vt ibi,& in hac glo.ibi,debitis.hucuſque.glo. Ioann.† Vndecimo quæro de eccleſia non vacante. dicit Innocent. quod etiam res eius poteſt epiſcopus alienare ex iuſta cauſa. de his quæ fiunt a prælatis.paſtoralis.de donatio. conſultationibus. de præbend.auarinæ,& capitulo,expoſuiſti,decimaſexta,quęſtione prima,ſtatuimus. Nam & pro eis agere poteſt.de ſucceſſio.ab inteſtato, capitulo fina.& eccleſiæ cum ſuis dotibus pertinent ad epiſcopum.decima,quęſtione ſecunda, capitulo ſecundo,& tertio.Item poteſt eas vnire. de excel. prælatorum,ſicut,& diuidere. de eccleſi. ędifican. ad audientiam. & ex toto dignitatem remouere.de conſtitut. cum acceſſiſſent. dicit tamen Innocent.quod quando dignitas non vacat,irrequiſito eius prælato,non poteſt eius iura diminuere ſine cauſę cognitione.C.de emancip.nec auus.de communi agro deſerto.quicunque.libro 12.de dona. conſultationibus.de eccl. ędificandis, ad audientiam. Oppono ad hoc, quia deberent etiam requiri patroni.argument. decimaſexta, quæſtione ſeptima, filijs. dicit Innocent. quod prædicta forte locum habent tantum in eccleſijs vbi epiſcopus habent ius patronatus ex fundatione,cum tunc ſit eis reddenda ratio de temporalibus.decimaſexta,quæſtione ſecunda,capitulo ſecundo, & eis incumbit cuſtodia,dum vacant.vt no.de appella.bonæ. Ergo eorum nomine poſſunt agere,nec poſſunt res earum alienare:quod vltimum videtur contradicere ei quod dixi.§. ea.qõ. & illud verius, quod poteſt alienare ex cauſa. Si autem laici habent ius patronatus.dicit Innocent.quod cum tunc eccleſię cum dotibus ſuis pertineant ad epiſcopos, poterunt contradicere.argumen. dicti c.filijs,& etiam de honeſtate requirendus eſt aſſenſus patroni.10.q. 2. pręcarię.licet, vt Inno. refert, quidam intelligant illud de rebus a principibus collatis: & ita,quod ibi dicit,ſine regio conſenſu. intelligit ibi Hugo. de reb.collatis a rege,vel quando rex eſt patronus.tamen puto,quod ex cauſa,etiam contradicente patrono, teneret alienatio:pro hoc eſt quod not. J.de condi.appo.verum.in gloſſ. fin. Ex prędictis infert Innocent. quod modica videtur differentia,ſiue vacent,ſiue non:cum ſemper de reb. eccleſię poſſit epiſcopus ordinare quod iuſtum eſt: ſed facilius cum vacat.tamen etiam cum vacat non poteſt ſtatuere niſi forte vrgentiſſima cauſa ſubeſſet, quod fructus diminuantur in vita prælati.de dona.conſultationibus.Deinde in alia glo.dicit In-
13 no.ꝙ quandocunque ex cauſa alienet epiſcopus † in perpetuum bona eccleſię vacantis,non valet alienatio niſi eccleſia habeat defenſorem legitime conſtitutum.argum.C.ſi ob pupli.penſ.l.fin.de adminiſtratio.tuto.l. lex quę, & niſi fiat pręmiſſo tractatu & cauſę cognitione.12.q.2.c.primo. Oppono ad hoc de his quę fiunt a pręlatis.tua,& c.paſtoralis.Soluit Inno.ꝙ non negatur ibi hęc debere requiri; & quod in eis minus dicitur per alia iura ſuppletur,& hoc in perpetua alienatione. Ad tempus autem poteſt epiſcopus concedere ſine tãta ſolennitate.argum.hic ſecundum Inno.quę no.& quod dicit Inno.de tractatu,probatur etiam in dicto c.tua.& de rebus eccle.non alienan.c.1.lib. 6. vbi etiam probatur de defenſore deputando. Et dicit Innocen. quod licet poſſit epiſcopus alicui concedere quod eccleſiam vertant in ſuos vſus.d.c.cõſultationibus.tamen non debet res eccleſię vendere vel diſſipare.12.q.2.c.vltimo. Nec aliquid inde accipere pro ſe: 12.q.2.

Digitized by Google

2 *Spiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt.*

Dicto de rebus ſpiritualibus clericorum.ſ.de præbendis,&
1 beneficijs,videndum eſt de temporalibus †ſine quibus ſpiri-
tualia diu eſſe non poſſunt.1.q.3.ſiquis.Et quia interdum quę
ritur an clerici poſſint talia alienare,Ideo,&c.Goſ. ex hoc pa-
tet φ habuit rubricam,de reb.eccleſię alienandis vel non.Sed
Hoſt.habuit tãtum de rebus eccleſię non alie.Ideo no.φ hęc
rubrica ponit orationem perfectam,ſicut ſ.ti.1.& ne ſede va-
can.& vt lite non conteſta.cum ſimilibus. Dic φ in antiqua
fuit rubrica primo modo : & ita eſt hodie communiter : ſed
breuitatis cauſa allegatur ſecundo modo,de materia. 10.q.2.
12.q.2.facit.17.q.4.nullus.cum duobus ſequentibus. Reperi-
tur in ſexto & clemen.

S V M M A R I V M.

1 *Prælatus non poteſt res vnius eccleſiæ alteri donare ſine ambarum conſenſu.*
2 *Conſenſus eccleſiarum quare requiratur in commutatione.*

1 NOn licet. Breue.vel ꝑ alia verba.†Non
poteſt prælatus res vnius ec-
cleſię alteri donare ſine ambarum conſenſu.
a Nota ibi,Abbati.φ Abbas poteſt a authoriza
re alienationi eccleſiarum ſuarum in ſua iu-
riſdictione.de hoc dixi de trãſa.ſtatuimus. &
no.eodem ti.cle.j.in glo.de epiſcopo.ſed hoc non poteſt ſine
conſenſu ambarum,vt hic. Nam ſi non licet epiſcopo,vt hic
dicitur,multominus abbati.cum epiſcopus ſit maior. 10.q.j.
regenda.93.diſt.a ſubdiacono.Oppono ad hoc:quia tota ſoli-
citudo & poteſtas monaſterij pertinet ad abbatem. 18.qõ.2.
nulla.Solu.illud verum quo ad regulam & ad ipſam pertinẽ-
tia:ſed alienationen ſine conſenſu epiſcopi non faciet.12.q.2.
abbatibus.17.q.4.in venditionibus.de his quę ſi.a præla.c.2.&
& c.ea noſcitur.Dic tamen φ vbi abbas eſſet exemptus,tunc,
non epiſcopi, ſed alterius ſuperioris licẽtia requireretur,ſ.Pa
pæ, vel alterius ſuperioris immediati ad abbatem qui habet
iuriſdictionem quaſi epiſcopalem,vt no.in d.clem.1.in gloſſ.
præallega. Secundo oppono ad idem,quia ſi ambæ eccleſiæ
erant in poteſtate epiſcopi vel abbatis , debent poſſe diſpone-
re,vt volunt de re ſua.&c.de ſepul.de his.dic φ erant in pote-
ſtate quo ad agendum & defendendum,non quo ad ſpolian-
dum.de reſtitu.ſpoli.conquærente . Tertio oppono ad idem.
12.q.2.bonæ.de eccl.ędifi.ad audientiam.Glo.prima ſoluit φ
non poſſunt alienare ſine cauſa:ſed ex cauſa ſic. de hoc. 16.q.
1.eccleſiæ,j.eodem cap.primo.lib.6.Idem Innocen. & Hoſt.
qui etiam per iura allegata in glo.dicunt φ cum iuſta de cau-
ſa epiſcopus ędificat nouam eccleſiam,poteſt ei deputare iu-
ra quę debẽtur matrici eccleſię,vt decimas,oblationes,mor-
2 tuaria,& ſimilia. † Quęro,quare requiritur conſenſus eccle-
ſiarum in commutatione. Dicit Io. And. φ ideo,quia com-
mutatio quæ eſt contractus bonæ fidei,celebrari debet cum
eo qui habetur loco domini.de excep.cum venerabilis,& ſe-
cundum Vincen.ideo non ſufficit conſenſus clericorum qui
in eis ſunt,quia timetur fraus.de tranſactio. cum hi. §.ſi vni.
nec epiſcopus ſine eis vacante eccleſia.decima quæſtione 2.ſi
quis epiſcopus.

A D D I T I O.

a **Abbas poteſt.Adde quod hoc procedit quando eſt exemptus:quia tunc cen**
ſetur habere iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, vt eſt glo. in verbo proprij
prælati,in clement.prima, eodem titu.Innocent in cap.ex ore. de priuileg.
ſecus ſi non eſſet exemptus quia tunc eſſet neceſſaria authoritas epiſcopi.vt
in c.abbatibus.12.q.2.

S V M M A R I V M.

1 *Res eccleſiæ a regibus peti non debent.*
2 *Bona eccleſiæ dicuntur eſſe pauperum.*
3 *Eccleſiarum bona ſunt eccleſiæ generalis.*

tellige quia requiritur præſcriptio tricennalis.10.q.3.placuit.
vbi de hoc,& hodie quadragenaria & bonafides : de præſcri-
ptio.de quarta.pro hoc eſt quod no.c.fi.& in hac glo.ibi, qui-
cunq;.vt de hoc.Quæro de intellectu ibi,irrita habeãtur quæ
obtinent,Inno.exponit.i.donationes a regibus factę,per quas
obtinent bona eccleſiarum. Alij vt Bonagui. & Hug. ſm ali-
quos intelligunt non ſolum de his,quæ ſic obtinent a regib.
ſed etiam quę prius iuſto titulo obtinebãt ab eccleſia.Sed hic
intellectus eſt multum rigidus:& pręcedens magis conſonat
literæ.Secundo quæro,ibi,a communione eccleſiæ,de intel-
3 lectu dictæ eccleſiæ:i.generalis.Ex hoc no.φ bona † eccleſia-
rum ſunt eccleſiæ generalis, quod dixi de cauſa poſſeſ. cum
ſuper . omnes enim ſunt vna eccleſia, ita quod vna perdente
omnes videntur perdere,& econuerſo.de his quæ fiunt a prę
latis.cum Apoſtolica.

A D D I T I O N E S.

a **Bona eccleſiæ. Adde c.cum ex eo.de elect.lib.6.c.cauſa carpenſis.& ibi glo.**
de verb.ſig.Inno in c.in literis.de reſti.ſpo.
b **Dominus mundi. Adde glo.in cap.conuenior.23.quæſtione 8.Bald.in l.pri-**
ma.C.de ſumma trinit.

S V M M A R I V M.

1 *Liber homo dicitur habere peculium.*
2 *Clerici an poſſint imponere collectas.*
3 *Liberti proles poſt manumiſſionem nullius patrocinio eſt obno-*
xia.

Conſenſus. Rector eccleſiæ ſi dat eccleſiæ rem du-
plę æſtimationis , ſeruum eccleſię ma-
numittere poteſt.Ipſe tamen & eius poſteri erunt ſub patro-
cinio eccleſiæ . Ponit cum quadam determinatione ibi, ita
vt concilij, alias capituli,& tunc exponitur.id eſt concilij.ſed
prima communior,reliquunt,inter viuos, vel cauſa mortis.
1 familias: ſeruorum . † Nota,quod liber homo habet pecu-
lium.ibi . Cum peculio. & hoc improprie,quia liber homo
qui eſt paterfamilias,non habet peculium.ff.de verborum ſi-
gnification.paterfamilias,& hic,& quid de peculio quod ſer-
uus eccleſiæ habebat tempore manumiſſionis.uo.87.diſtin.
2 cap.penultimo,& 12.quæſtio.ſecunda.cum redemptor.†Se-
cundo nota ibi,iniunctas,quod clerici poſſunt imponere col
lectas,caualcatas,& albergarias , & alia conſueta ab homini-
bus ſuis.pro hoc quod dicitur in gloſſa vltima, & infra de iu-
dæis multorum. ad iſtas tamen non tenentur niſi pro poſſe,
ibi.Iuxta quod poterit.quia nemo cogitur vltra poſſe.duode-
cima,quæſtione ſecunda.faciat.de reſcriptis. ſciſcitatus. Op-
pono quod etiam ſi prælatus nihil de ſuo relinquat eccleſiæ,
poſſit manumittere ſeruos , duodecima,quæſtione ſecunda,
ſi quos. Gloſſa prima,ſoluit intelligendo hoc capitu. de non
bene meritis , contrarium de bene meritis . de conſenſu ta-
men ediſcopi,vt dicit gloſſa,quod intelligit Innocent.etiam
quando aliquid dedit, & ſic ſiue manumittat bene meritos,
nihil dando , ſiue non meritos aliquid dando , requiritur
conſenſus epiſcopi.& in hac gloſſa ibi,& hæc,non ſolum pri
mum dictum gloſſ.ſed etiam quod dicit text.vt nunc dixi.va
de & olim erat gloſſ.Alan.ſuper verſicu.manumittere,& ſic
ponit Innocent.& Hoſtienſ. Secundo oppono, quod manu-
miſſi non debeant manere cum ſua poſteritate ſub patroci-
3 nio eccleſiæ. Nam poſt manumiſſionem proles †liberti nul
lius patrocinio eſt obnoxia.C.de ope.lib.l.antepenultima.So
lu.vt in glo.3.& in ea ibi l.antepenultima,quod ex liberta mu
liere naſcitur,ingenuum eſt.ibi,liberti. ſecundo . vbi de hoc,
& plenius,eadem quæſtione,de libertis.ibi,quidam,vt no.in
l.fina.j allega.ibi,pater libertinę conditionis.id eſt ipſe liber-
tus,& hoc tenet glo. Cy.in l.fi.alleg.& eſt ęqua:ibi.l.vlt.liber
ti & ipſorum filij ingrati rediguntur in ſeruitutem.Et in fin.
idem Inno.Et ex hoc ſine no.ſpeciale eſſe in libertis eccleſię,
vt eorum poſteritas ſit eccleſiæ obnoxia.i. teneatur ad id, ad
quod tenentur ipſi,& l.fi.pręalleg.non probat quod filius li-
berti ſit

Digitized by Google

in glo.2.&
in ea ibi, mancipium,& ibi no. quaĕ non ſit neceſſe dare du-
plum pro alijs rebus ſicut pro ſuis.

S V M M A R I V M.

1 *Liber quis efficitur per manumiſsionem.*
2 *Prelatus alienans rem eccleſiæ in caſu non licito dicitur ad ſuam condemnationem facere.*
3 *Succeſſor alienationi factę indebite per predeceſſorem ſtare non tenetur.*
4 *Ius, habet diuerſas ſignificationes.*
5 *Alienatum non dicitur quod in dominio alicuius manet.*
6 *Senſus & intentio preualet.*

Epiſcopi. Si prelatus nil de ſuo dans eccleſiæ, ſeruum
eccleſiæ manumittit, non tenet manumiſ-
ſio. Primo ponitur prohibitio. Secundo ratio ibi, imperium.
Tertio reuocatio ibi, tales. Imperium. alludit vulgari quo dr̃
nil mihi des, dummodo nihil auferas. Hoſt attulerat. diſper-
gunt tales prælati quod non colligunt. 12.q.2. quiſquis. in fi. re
uocabit. ſequitur in caſu: quia eos non æquitas: ſed improbi-
1 tas abſoluit. † No. ibi, liberos, ꝙ per manumiſſionem fit quis
2 liber. † Secundo no. ꝙ prælatus alienans rem eccleſiæ in caſu
non licito, dr̃ ad ſuam condemnationem facere, quod expo-
nit Inno. quia per hoc ęternaliter condemnabitur, & etiam a
iudicibus ſuis. q.d. ꝙ in hoc ſeculo, & in futuro: pro hoc quia
3 deponitur. 12.q.2. monemus. & c. diaconi. † Tertio no. ꝙ ſuc-
ceſſor non tenetur ſtare alienationi indebite factæ per præde-
ceſſorem: ſed eam reuocat ℑ. de preca. c. 2. Oppo. vt glo. 7. Sol.
vt in ea: & ibi benemerito. ibi not. quis dicatur benemeritus,
& de hoc etiam. 12.q.2. & ſi illi. & in fi. vel manumiſit ibi retē
to iure patronatus, hic non: quæ ſolutio probatur in §. ſed no
tandum. ea.q. Aut ergo ſeruus eſt benemeritus, & poteſt ep̄s
cum conſenſu capituli eum manumittere, etiam ſi non det
eccleſiæ aliquid de ſuo: vt in c. ſi quos. Et hoc retento iure pa-
tronatus: vt in d.c. ſi quos, & §. notandum. ſed non retento iu
re patronatus non poteſt prælatus eum manumitere, niſi det
duplum, vt in c. præcedenti. idem manumittit benemeritu oi
non retento iure patronatus. vt prędixi. hęc tñ hodie non ſer-
uātur: quia raro aut nunquam eccleſia habet ſeruos, maxime
4 in Italia. Quæro quomodo ſumitur ius † ibi, ad ius eccleſiæ.
Solu. ſm Inno. ſumitur pro ptāte, ac ſi dicat, facias ꝙ redeant
ad poteſtatem eccleſiæ: ſic ſumitur iſti. de his qui ſunt ſui vel
alie. Et 2a. ſignificationes huius verbi ius, no. Io. And. in regu-
la prima. lib. 6. ſuper glo. rubricę. Secundo quęro, ſi mandatur
alicui ꝙ ea quę de bonis eccleſię inuenerit alienata ſtudeat ad
ius & proprietatem eius reuocare, quid veniet ſub mandato.
dicit Inno. ꝙ etiam ſi eccleſia non amiſerit proprietatem, ſed
poſſeſſionem tantum, tñ continētur. Nam duplex ius hēt in
rebus. ſ. proprietatis & poſſeſſionis, & de hac forma. 12.q.2.c.
2. & no. de elect. noſti. Oppo. ad hoc, quia nullo modo poſſit
5 agi poſſeſſorio, quia non dr̃ † alienatum id quod in dominio
eccleſię manſit. ff. de ver. ſig. alienatum. C. de diſtrac. pig. l. 1. &
2. & per totum. Item cum agitur poſſeſſorio recuperandę res
non poteſt dici alienata. ſed inuaſa, vel vi poſſeſſa. C. vnde vi. l.
pe. inſti. de vſucap. §. quod autem, & §. quod aliter. Item verba
reſcripti non patiūtur ꝙ de occupatis agatur, vel de poſſeſſio-
ne, ſed de alienatis, & de proprietate, a quorum ſignificatione
non eſt recedendum. ff. de leg. 3. l. non aliter. C. de exerci. l. 1. §.
parum autem. ver. in re igitur. arg. de reſti. ſpol. piſanis. vbi de
poſſeſſione expreſſa fit mentio. Soluit Inno. ſm quoſdam ſtā
dum eſſe ꝯrijs. Alij, vt refert, dixerunt, & forte melius, ꝙ pōt
agi petitorio & poſſeſſorio: quia in larga ſignificatione non
ſolum dr̃ alienari proprietas, ſed & poſſeſſio. ff. de alie. mu. iu-
di. non ſolum. in prin. alias ſi res. §. Pedius. & l. ex hoc edicto.
§. alienare, & c. fi. quod me. cau. ſi mulier. §. 2. C. de rebus alie.
non alie. ſancimus. ℑ. c. proxi. de reſcr. ſuper literis. quod facit
ſolum generaliter, vt reſcriptum hoc iuſtitiæ accipiatur lar-
ge: quod tñ potius intelligitur ſtricte. de reſcrip. Rodulphus.
Ad primum etiam facit ſ. c. 1. & 2. Et hanc opin. ꝙ poſſit agi
petitorio & poſſeſſorio, vr̃ ſentire Inno. Ad ꝯria reſpondet, ꝙ
procedunt in ſtricta ſignificatione. Item ſm Inno. et ſi nemo
alienauerit rem eccleſiæ, dici poteſt alienata per occupationē
c. proxim. & hoc quod etiam comprehēdantur alienata quo
ad poſſeſſionem. Ad id quod dr̃ non eſſe recedendum a ſigni
6 ficatione verborum Dic quod ſenſus, † & intentio præualet.
de ver. ſig. intelligentia, & c. in his. C. de hęre. inſti. l. fi. de libe.
præte. l. penul. & ſic ex quo per verba reuocanda ſunt volunta
rie alienata: ſequitur quo ad mentem, quod etiam occupata
reuocentur. argum. d.c. ſuper literis. qui fil. ſint legi. per vene-
rabilem. primo rñ. ff. de ſtatu libe. ſtatuliberi a ceteris. & talia
reſcripta ſunt interpretanda largiſſime ff. de iud. ſolemus. & l.
in ambiguis. de cauſa poſ. cum eccleſia. maxime in odium in
uatorum & fauorem eccleſiæ. arg de ſen. excomm. contingit
2. ad fi. Tertio quæro, ſi mandatur ſub illa forma, q̄cquid poſt
iter arreptum vel poſt litem ceptam inueneris attētatum, ſtu
deas reuocare in ſtatum legitimum. dicit Inno. idem ſeruan-
dum. quod dictum eſt in proxima. q. ſ. ꝙ procedi poterit peti-
torio & poſſeſſorio, pro hoc, quia vnum non eſt a reliquo di-
uidendum. de ſeque. c. 1. & ſic ſm eum ſentētiauit Papa in cā
ſanctæ Mariæ Eboracen. & de his formis de conſtit. cum M.
ad finem. de cle. pereg. c. vno. Quarto quæro, an in forma pri-
b ma[b] quicquid alienatum &c. poſſet iudex procedere inqui-
c rendo. Dicit Innoc. ſibi videri quod non,[c] ſed in forma iudi-
cij: quod ſatis dicit colligi ex eo quod dicitur ℑ. capitu. ad no-
ſtram. & de dona. fraternitatem, vbi dicit legitime reuocare:
pro hoc de iudi. exhibita. & ℑ. cap. ſi quis, & de preca. cap. a. &
hoc niſi ſimpliciter exprimatur ꝙ poſſit etiam inquirendo.
Quinto quæro, in eo quod dicit, ꝙ ſucceſſor reuocabit: an
hoc poſſit ipſe alienator. dicit Inno. quod ſic. de hoc. ℑ. c. 2. q.
2. Et dicit Innocent. quod reuocabit coram delegato. C. de
agri. & cenſi. quemadmodum ſ. de ele. noſti. quaſi dicat quod
propria authoritate non reuocabit.

ADDITIONES.

a Licet alia verior. Adde Archi. c. ſi illi. 12.q.2.
b An in forma prima. Adde de hac forma per Io. de Lig. in clem. quia contingit in 4. colum. de relig. domi.
c Sibi videri quod non. Adde Spe. titu. de reſcrip. præſ. in §. ratione formæ. & item quod in reſcripto.

S V M M A R I V M.

1 *Rem eccleſię nulli licet alienare.*
2 *Alienatione rei eccleſię non ſufficit vtilitas niſi ſolueter ſolemnitas.*
3 *Alienationis verbum quid comprehendat.*
4 *Hypotheca quid ſit.*
5 *Contractus conditionis quis dicatur.*
6 *Conductio ad longum tempus prohibetur ſicut alienatio.*

Nulli. Res eccleſiæ alienari non debent. Primo prohi-
bet alienationem. Secundo dicit quid continetur
in verbo alienationis, ibi, alienationis. Tertio alienanti com-
minatur. ibi, vnde huiuſmodi. perpetua, ſcilicet, & in detri-
mentum eccleſię, vel facta non ſeruata ſolemnitate. Hoſtien.
pœnas depoſitionis, & ſatisfactionis. de rebus proprijs, ad
quod etiam tenentur hæredes Hoſtien. infra capitulo proxi-
mo. Comminatur. non ſolum autem punitur alienans: ſed
etiam ſubſcribens: & ſic continuari poteſt ſeq. capitu. Ho-
1 ſtienſ. † Nota quod nulli licet alienare rem eccleſiæ, & dic
nulli clerico maiori: or minori: vel medio multominus laico ſ.
eodem capitulo ſecundo. Secundo nota ibi, ruſticum manci-
pium, quod cenſetur quid immobile. pro hoc litera præce-
dens ibi, rem immobilem, & Authen. eodem titu. §. 2. col. 2.
Hoſtien. ff. de diuer. & tempo. præſcript. l. 3. Egid. & dic ruſti-
cum, ideſt ruſtico operari deputatum. Oppono quod liceat
alienare res eccleſiæ. 12.q.2. ſine. gloſſ. prima ſoluit quod ibi
pro vtilitate eccleſiæ, alij caſus notantur ea.q. in ſumma. Se-
2 cundo oppono ad hoc, quod non ſufficiat † vtilitas eccleſiæ,
niſi ſeruetur ſolennitas de qua. 12.q.2. hoc ius. Gloſſ. eadem
ſtat contrario. Alij dicunt vt Goff. & Ala. ꝙ quia ſolennitates
de quibus ibi non vbiq; ſeruantur, ſufficiunt ſolennitates ſe-
cundum loci ꝯſuetudinem. pro hoc ſm Io. An. ℑ. c. px. in anti
qua, quam ibi ponam ſup tex in ver. fulcri. Ad idem facit ꝙ
no. C. quę ſit long. conſuetu. ſuper rubri. ff. de legi. l. diuturna.

lis.quia videtur permitti generalis contra id in Auth.de alie.
& emphi.contra.§.hoc etiam. Soluit Egi.ꝙ hic corrigitur ꝑ
dictum §.dicit etiam ꝙ ſecundum can. pro vtilitate eccleſiæ
ſpecialis hypotecha fieri poteſt J.e.ad noſtram.Item,ꝙ gene
ralis fieri poteſt ſine authoritate epiſcopi.C.de his qui ve.ꝗta.
l.pe.Melius videtur ꝙ ibi ſpecialis,ſubaudiatur maxime,quia
alienatio rei eccleſiæ generaliter ꝓhibetur,vt hic,niſi pro vti
litate eccleſiæ,& ſeruata ſolemnitate &c.vt in duobus proxi-
3 mis contrarijs. Quarto opp.ꝙ verbum,† alienationis,ſolum
comprehēdit contractum quo transfertur dominium. C.de
fundo dotali.l.1.Solu.vt in glo.penultima. Et dicit Egi.ꝙ po-
nitur large in tribus caſibus tantum,quando lex,teſtator, vel
pactio prohibet alienare l.ſancimus.alleg.in glo.& de hoc ibi
per Ci.qui tenet ꝙ non comprehenditur donatio:hic autem
dicitur contrarium, & quo ad alienationem rerum eccleſia-
ſticarum ſtandum eſt interpretationi huius c. Et dic ꝙ Cyn.
non ſolum dicit ꝙ prohibitus vēdere poteſt donare:quia no-
mine venditionis ſtrictè ſumptę non continetur donatio: li-
cet large nomine vēditionis contineatur omnis alienatio, &
per conſequens etiam donatio.Quinto oppo. in eo ꝙ prohi-
a bet emphiteuſim.a J.e.ad aures,vbi permittitur. Solu. hic de
re non ſterili:ibi de ſterili.& de hoc.C.de ſacroſan.eccl.auth.
ſi quas.10 q.2.hoc ius.ver.perpetua.& in hac glo.pe.ibi, ſanci
mus alienatione prohibita.per l.teſtatorem,vel pactum,non
ſolum impeditur tranſlatio dominij, vel manumiſſio ſerui:
ſed etiam datio vſufructus,hypotheca,pignus, emphiteuſis,
ibi.§.nos igitur.ibi,quaſi ad literam ſunt verba huius c.ibi.l.j.
dicit ibi finis,alienatio eſt omnis actus per quem dominium
transfertur.Ibi,alienationis verbum etiam vſucapionem con
tinet, vř enim alienare qui patitur vſucapi.ibi,ex hoc.§.2.alie
nare intelligitur etiam qui rem alienam vendidit. Ibi. l.1.ibi
dicitur in prin. ꝙ emphyteuſis nec eſt conductio nec alienatio.
Quæro in eo ꝙ dicit hic de re immobili, quid de mobili.
Sol.vt in glo.a.& in ea ibi,non poſſunt,& quæ magis expedit
vendi vel retineri,vt animalia ſuperuacua,& veſtes attritę.Gof.
ſed etiam quæ expedit retineri,poteſt alienare in caſu c.cæte-
rum.de dona.ibi,lex quę.de hoc habetur de his quę fi a prę̄l.
tua.contrario 3. Ibi l. vltim. ſine interpoſitione decreti tuto-
res & curatores vendunt veſtes attritas & ſuperuacua anima
4 lia.†Secundo quæro quid eſt hypotheca.* Solu. vt in glo.3.
quę etiam dicit quid ſit pignus. Et dicit Ab.ꝙ dicitur pignus
cum rei obligatę traditur poſſeſſio creditori.hypotheca cum
non traditur.ff.de pigno.actio.l.ſi rem.§ proprie.glo. tamen.
81. diſt. cap. 1. dicit quod inter illa eſt differentia in nomine,
quod eſt verum quantum ad actionem: quia eadem actio in
effectu eſt pro vtroq;:vt in d.§ & inſt.de actio.§.inter pignus,
alias,item ſeruiana. & proprie loquendo vera eſt differentia
glo.quia pignus eſt rei mobilis.hypotheca eſt rei immobilis.
ff.de verb.ſig plebis.§.pignus,& propterea dicit Hoſt. ꝙ in §.
inter pignus. vbi dicitur quod pignus eſt maxime rei mobi-
lis,maxime,ponitur pro,tantum. Tertio quæro de quo cōtra
5 ctu loquitur ibi,conditionem.dicit Inno.ꝙ contractus †con
ditionis dř vbi prędium conſtituitur tributarium,& vulgari-
ter dicitur prædium conditionale, quia ſub conditione cadit
in commiſſum,ſi non ſoluitur tributum:vel ſecundum eum
dř contractus conditionis vbi celebratur contractus ſub con-
ditione,quod vltimum non ꝓcedit.Nam in omnibus exem-
plis de quibus hic procedit hęc litera,ſiue contractus fiat pu-
re,ſiue ſub conditione. nam quando fit ſub conditione, ad
ueniente conditione eſt ac ſi ab initio factus fuiſſet pure: de
appel.præterea.2.Quidam etiam,vt refert Innocen.corrum-
punt literam,& ponunt verbum conductionem, quod non
placet Inno.quia conducere nullo modo eſt alienare,ſed poſ
6 ſet ſaluari ſi eſſet conductio † ad longum tempus, quæ pro-
hibetur ſicut alienatio J.eo.clem.1.pro hoc quod.not.J.c.ad
aures,ſecus ſi ad modicum,quæ permittitur.ff.de lega.ſecun
do.l.penultima.§.inſtituto.J.de locato.cap.2.& de hoc in di-
cta clem.in glo.antepenult.vbi etiam dicitur ꝙ dicatur tem-
pus non modicum. ſed intelligendo de conductione ad non
modicum tempus,videretur litera ſuperflua in eo, quod ſe-
quitur de emphiteoſi,ideo prima expoſitio videretur verior.

ADDITIONES.

a Quod prohibet emphyteoſim.Adde Feder.de Se.conſil.110.incip caſus eſt,
quidam epiſcopus.
* Hypotheca. Adde quod hypotheca venit appellatione pignoris etiam in ſta-
tuto de pignore Pau pe Caſt.& Alex.contra Bart.in l.ſi rem.§.proprium.ff.
pig.act & quod tantummodo differatur a pignore in ſono vocis. vide text.
in l.res.§.inter pignus.ff.de pig.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio de iuribus eccleſiæ facta non tenet.*
2 *Subſcribens conſentire videtur.*
3 *Moræ purgatio admittitur.*
4 *Dictio,præter,quandoque ponitur incluſiue.*
5 *Poſſeſſor rei eccleſiaſticæ male alienatæ non facit fructus ſuos.*
6 *Subſcribens an videatur conſentire.*
7 *Deus quomodo dicatur iraſci.*
8 *Anima an feriatur per anathema.*
9 *Mora quando non poſſit purgari.*
10 *Auxilium extraordinarium quando detur.*
11 *Mandatum requiritur vt quis pro eccleſia audiatur.*
12 *Deus in quo per anathema percutit animas.*
13 *Alienator quando dicatur celeriter ſibi proſpicere.*
14 *Alienans vel ſubſcribens an poſſit venire contra factum ſuum.*
15 *Eccleſia an habeat actionem perſonalem contra alienantem.*
16 *Condictio triticaria quid ſit.*

1 Si quis presbyter. † Alienatio de rebus eccle-
ſiæ facta non tenet. hoc
primo, & alienatores niſi rem reſtituant excommunican-
tur. hoc ſecundo. & quilibet clericus eccleſiæ poteſt con-
tradicere, & rem cum fructibus repetere. hoc tertio. Se-
cunda ibi quod ſi. Tertia ibi, ſed etiam. feratur. idem tex-
tus, duodecima, quæſtione ſecunda, indigne. aſcriptam,
contra alienantes conſentientes, & ſubſcribentes. Innocen-
tius ſulciri. ſequebatur in antiqua, huius noſtræ conſtitu-
tionis legem in Apoſtolica volumus ſede ſeruari vniuerſis
eccleſijs per prouincias, quod propoſito religionis conue-
nire rectores earum viderint more ſeruato: & facit ad id
quod dico ſupra capitulo proximo, contrario ſecundo.
2 † Nota quod ſubſcribens conſentire videtur. de hoc in gloſ-
ſa ſecunda. Secundo nota, quod per anathema percutitur
anima, id eſt ligatur, & per anathema intellige excommu-
nicationem latam ſolenniter. vndecima, quæſtione tertia,
debent.quæ etiam dicitur mucro epiſcopalis. decimaſexta,
quæſtione ſecunda, capitulo primo. Tertio nota, quod
3 admittitur † purgatio moræ. de hoc in gloſſa quinta, pro
hoc de electione. quod ſicut, ad finem. ff. de alien. mutan.
4 iudic. ex hoc edicto. §. ſi quis alienauerit. † Quarto nota
ibi,præter pœnam, quod dictio, præter, quandoque tene-
tur incluſiue,vt hic. de hoc ſupra de teſtibus, teſtimonium,
quæ autem ſit pœna prædicta,vt in gloſſa, & in ea ibi. §.ico-
nomus. de hoc ſupra capitulo proximo, quæſtione tertia.
Quinto nota, quod quandoque id quod tenet caſſatur, ſi-
cut hic in iuribus vacuatur alienatio rei eccleſiaſticæ, quæ
tamen non tenet,& dic quod vacuatur, ſcilicet de facto, ſi-
cut de facto proceſſit. Et exponit Innocentius vacuetur,
id eſt per ſententiam publice, id eſt vacuum nuncietur, &
loco verbi,vacuetur, in antiqua erat, offeretur. & dic, id eſt
vacuetur, vel ſecundum Tancredum, offeretur, id eſt in-
ſtrumentum tradetur,vt incidatur.duodecima,quæſtione ſe-
cunda, Apoſtolicos. Sexto nota quod quandoque agit quis
pro eccleſia ſine mandato,ſicut hic quilibet clericus. de hoc
5 in gloſſa penultima. † Septimo nota, quod poſſeſſor rei ec-
cleſiaſticæ malè alienatæ non facit fructus ſuos,& hoc, quia
eſt malæ fidei.de hoc de reſtitutione ſpoliatorum,grauis.Op-
6 pono quod ſubſcribens † non videatur conſentire,ne ſibi pręi
iudicet.ff.de pign.act.grauis.Gloſſ.2. ſoluit, quod ibi ignora-
uit quid contineretur in inſtrumento. Secundo oppono ad
hoc,quia

Digitized by Google

...gn.qui.110.pig.vel hypo.ſolui.Lu-
cius.& l.Titius.prima.ff.de euictionib.quidam ex parte.20.q.
j.vidua.12.q.j.omnes,ſi non fuit de exercẽtib.actum,aut pręſtitit
authoritatem,aut non.Primo caſu, aut neceſſario rõne
officij:& non præiudicat,de fide inſtrum.inter.§.porro. C.de
admi.tut.cum quidam.quia officium non dẽt ſibi fore damnoſum,
de ele.cum non deceat.li.6. Aut voluntarie,& ꝓiudicat.
ff.quod iuſſu.l.1.§.ſed ſi,de leg.2.cum pater.§.libertis. Si
vero non præſtitit authoritatem,ſed ſe ſubſcribit ad probatio
nem:aut in facto alterius eum non tangẽte,aut de facto eum
tangente. Primo caſu ſibi non pręiudicat.C.ſi certum pe.mu
tez.Secundo caſu,aut ignorauit quid ageretur,& ſibi non ꝓiudicat.
ff.de pig.act.Gaius. Aut ſciuit,& tunc,aut ipſo inuito
poterat actus fieri,& valuiſſet,& ſibi nõ pręiudicat. C.de reb.
alie.non alie.l.2.de tranſa.ex literis,& in hac glo.3.ibi l.pe. ibi
ſubſcriptio tutoris obligat pupillum.Ibi.l.1.§. ſed ſi ſerui chy
rographo ſubſcripſit dñs tenere ꝙ iuſſu. Ibi,Gaius.de hoc de
tranſa.ex literis.q.1.ibi.l.vl.ſi prępoſitus menſę meę nummu
larię ſcripſit menſam tibi dẽre 100.ex epiſtola,non tenet ipſe
præpoſitus.Ibi,ſi Titius procurator Sei & ab eo mortuo inſti
tutus hęres hoc ignorãs ſubſcripſit ſeruo hęreditario vẽdẽti
fundum,ex ſubſcriptione non obligatur. Ibi,ſi fideiuſſor.§.1.
incipit patri.de hoc in d.c.ex literis.de tranſa.q.1.Ibi l.vl.ꝓcu-
rator meus cui mãdaueram ꝙ domum locaret inſtrumẽto,
ꝙ erat vẽditionis, quaſi locationis eſſet,fecit me ſubſcribere.
Ibi,nec erit emptio nec locatio alterutrius in qualibet deficiẽ
te ꝯſenſu.Ibi,nec ignorãs fundum illum expreſſum cuius do
nationi ſubſcripſit cum de alio ageret veritate cognita nõ no
7 cet ſubſcriptio.Tertio op. ꝙ Deus † non iraſcatur.22 q.3.in-
commutabilis.23.q.j.odi.nnmeri.22.nõ eſt.n. Deus quaſi ho
mo,vt mentiatur,nec vt filius hominis commutatur, nec ꝑ
membra diſtinguitur. vide in Hieronymiano.5.c.gl.3.ſoluit
ꝙ more humano loquitur:ſimile de vi.& ho. cle. vt clerico-
rum.de iudeis,ꝙ olim.de exceſ.pręl.clerici.45.di.ſed illud.50.
di.ſiquis diaconus.in fi.Et dic more humano:quia omnib.vr̃
iratus ꝑꝑ ipſorum demerita.nam ſicut iudex vr̃ iratus ꝯ delin
quẽtes quos punit, ita Deus ꝯ peccatores,non tñ in ſe mutat
d.c.incommutabilis.In hoc tñ dicit glo.in d.c.incommutabi
lis,ꝙ ea quæ Deus dicit comminando reuocat,vt hic cum ſi-
milib.Sed non quæ dicit aſſerendo,vt in ꝯtrijs, ſimile de præ-
ſump.afferte.de ap.cum ceſſante.ff.de re iudi.ꝙ iuſſit.Et dicit
Thomas prima parte ſummę.q.19.art.7.Aliud eſt mutare vo
luntatem,aliud velle aliquam rerum mutationem.põt.n.ali-
quis eadem voluntate manẽte velle ꝙ non fiat aliquid,& po-
ſtea ꝯtrium.ſic ẽt Papa mandat iuxta facultates certum nume
rum in eccleſia ſtatui: tñ ſi creſcunt facultates vult primum
numerum augmentari,primo deſtructo, eadem Papę volun
tate manente.de ꝯſti.cum M.in fi.Et hoc eſt velle rerum mu
tationem. Sed voluntas dr̃ mutari,cum vnum vult ꝙ poſtea
velle deſinit.regula ꝙ ſemel.& regula mutare.li.6.ꝙ non põt
eſſe in Deo qui non mutatur.Idẽ dr̃ ꝙ mutat ſñiam.ſ.quãtum
8 ad effectum,quo ad homines,ſed nõ conſilium.†Quarto op.
ꝙ per anathema feriatur anima,cum excommunicatio qñq;
ſit iniuſta,de ſen.excom.ſacro. Soluit Gof. ꝙ litera ꝓcedit cũ
eſt iuſta.ſecus ſi iniuſta.de ſen.excom.a nobis,el 2.Ex hoc no.
ꝙ ptãs eccleſiaſtica,cuius neruus eſt in cenſura, de ꝯſue.cum
inter.proprie verſatur circa animas.per h.d.Hoſ.patere quare
iudei non ſubſunt conſtitutioni Papę, licet ſubſint ꝯſtitutio-
ni principaliter.de hoc de diuor.gaudemus.de iudeis.iudei.2.
Quinto op.quia hic ponit pœnam ſubſcribentis,non aũt alie
nantis,qui deberet fortius puniri.Soluit Hoſt. ſubaudiẽdo ꝙ
alienator deponetur,& recipiens punitur ſm legem.C.de ſa-
croſan.eccl.iubemus.§.iconomus ꝙ dic vt ſ.c.proxi. in gl.fi.
quod melius probatur.12.q.2.monemus,& c.ſtatuimus,& c.
dyaconi.& de hoc ſ.de ele.ꝙ ſicut.in glo.fi.hanc aũt pœnam
euitet ſi purget moram,ideo dicit in litera,niſi forte &c.Sex-
9 to.op.ꝙ non poſſit alienans † vel ꝯſentiens purgare moram.
C.ne fiſcus rem quam vendidit.l.1.& 2.li.10.ff.de alie.mu.iud.
ex hoc §.3.Inno.remittit ad no.de elec.noſti. Septimo oppo.
ꝙ alienatio de qua hic,non ſit nulla.12.q.2.ſi qua glo. ex hoc
remittit ad notata ſ.ne ſe.va.c.1.& ibi dixi q.3. Octauo op. ad
10 idem:quia qñ fit †alienatio ſeruata forma,ſed in caſu non cõ
ceſſo,datur auxilium extraordinarium.de reſti.in integ.c.j. ꝙ
non concederetur ſi alienatio foret nulla,cum tunc compe-

...gis expetit eccleſia, ſepetit precium, vt in contrario. Deci-
11 mo oppono, quod non audiatur † aliquis, pro eccleſia ſine
mandato.ff.de procu.Pomponius.§ fi.de procur.c.1.Soluunt
Ala.& Vin.ꝙ auditur hic eccleſia tacente, vel non contradi-
cente.Si enim prohiberet,non audiretur,vt in contrarijs.pro
hoc facit quod no.de conceſ.præben.ex parte.vel dic ſpeciale
hoc caſu ne eccleſia damnum patiatur.ſimile ĩ.eod.c.2.l.b.6.
vbi puniuntur clerici qui non denunciant prælatos qui alie-
nant contra prohibitionem illius c.vel dic, ꝙ iſta eſt popula-
ris actio,ita ꝙ agens habet mandatum ab iſto canone, ꝓ hoc
eſt quod no.de teſti.cum olim.Primam ſolutionem puto ve
ram quãdo eccleſia per ſindicum vellet agere.alias verę ſunt
12 duę immediate præcedentes.de hoc etiam,ĩ.q.7.†Quæro,in
quo per anathema Deus percutit animas. dicit Innoc. ꝙ per
anathema non tantum fit ſeparatio corporalis a communio
ne fratrum.pro hoc.3.q.4.Engeltrudam.ſed etiam Deus ſepa
rat animas a cuſtodia, & gratia ſua. quod not. vel ſecundum
Hoſtiẽ percutitur anima,quia proprie ligatur anima. de quo
de offi.ordin.ad reprimendam,& cap.paſtoralis.ideo non fer
tur in vniuerſitatem.de ſent.excommun. Romana.§.in vni-
uerſitatem. libro ſexto. dic tamen quod per conſequentiam
ligatur etiam corpus.de ſenten.excommun.a nobis.2.vbi ſe-
parata anima a corpore non communicatur corpori. Secun-
13 do quæro,quãdo dicitur alienator †celeriter ſibi proſpicere.
glo.ſimile,alias ſic ĩ.ſoluit,ꝙ antequam læditur eccleſia. In-
no.dicit alternatiue,quod antequam excommunicetur, vel
antequam eccleſia damnificetur.Goff.dicit celeriter fieri an-
te appellationem.poſſeſſor qui facultatem habet reſtituendi
ſi interpellatus congruo loco & tempore non reſtituat, vide-
tur in mora.ff.de vſuris.mora, ſic & alienator poſt interpella-
tionem debet componere cum poſſeſſore rem recuperando,
& eccleſiæ reſtituendo petat a poſſeſſore ſtatim cum inter-
pellatus eſt,quod poteſt,ſi toleratur,vt hic in gloſ. per repe-
titionem. Et hæc ſolutio verior eſt, quia etiam ſi eccleſia
non damnificetur, tamen indebite alienans puniri debet,ni-
ſi reuocet,vt hic. Procedit autem dictum Goffredi, in alie-
natione quæ poſſet haberi rata per eccleſiam, ſicut in caſu,c.
2.de his quæ fiunt a præla. alias ſtatim poſt alienationem qui
indebite alienauit,eſt in mora,ſi non reuocet celeriter, & in-
telligo celeriter, arbitrio boni viri.pro hoc facit quod not.de
locato.potuit.Oppono ad hoc,quod nullo modo poſſit alie-
14 nans † vel ſubſcribens venire contra factum ſuum. 8. quæſt.
2.dilectiſſimi.12.quæſtio.2.monemus.de fil.presby.veniens.
regula quod ſemel,& regula mutare.lib.6.Nam ſi diceret fa-
ctum ſuum inualidum,allegaret turpitudinem ſuam: & ſic
non debet audiri,de conceſ.prębend. cum ſuper.de dona.in-
ter.Solu.de hoc fiunt plures diſtinctiones.vt no.de electio.no
ſti.de cler.coniuga.diuerſis,quas coniungendo diſtinguit Io.
Calde.vt ſequitur,paucis additis. cum quęritur an contra fa-
ctum ſuum inualidum quis venire poſſit,quia alieno nomi-
ne contrauenit,vel ad alterius commodum. Primo caſu,aut
remotus eſt ab adminiſtratione,& non poteſt,vt in dicto cap.
monemus:aut non eſt remotus,& poteſt.35.q.9. quod quis.
12.q.2.non liceat.dicto c.noſti.dic tamen quod in c.noſti.non
habebat adminiſtrationem:quia nondum erat confirmatus,
vt dico ibi contrario 6. Secundo caſu, aut in reuocatione re-
monetur periculum animæ quod imminebat: vel fit fauor
reipublicæ,vel libertatis:aut nõ.primis caſibus auditur etiam
ſi alleget turpitudinem ſuam.15.q.9.§.quia ergo. de re iudic.
tenor.& cap.conſanguinei.Si vero non vertitur aliquod præ-
dictorum,aut factum eſt inualidum ipſo iure,aut caſſandum.
primo caſu aut venit contra proponendo in iudicio, aut fa-
ciendo extra iudicium Si in iudicio:aut agendo,aut recipien-
do.ſi agendo:aut allegat dolum, vel turpitudinem ſuam, &
non audietur,dicto capitulo,cum ſuper.C.de donation.cum
profitearis.aut non allegat dolum, vel turpitudinem ſuam:
& audietur, de ſolu. capitu. fina. Si excipiendo, auditur.ff.de
contrahen.emptio.liberi.de condi.ob cauſam.per totum. Si
vero extra iudicium:aut factum eſt inualidum ratione facien
tis,quia non habebat poteſtatem,& tunc ipſe idem contraue
nire poteſt.d.c.noſti.& c.cum terra.& c.innotuit.de pręb.cum
non ignores.aut ratione recipientis: & tunc, aut ſcienter fe-
cit:aut ignoranter. Si ſcienter:non poteſt contrauenire, di-
cto cap.diuerſis.& dicto capitu.veniens.Si ignoranter,vt quia
neſciuit vitium recipientis, poterit contrauenire dicto capi,

Digitized by Google

ꝙ omnis eccleſiaſtica perſona admittetur, cum ius hoc non diſtinguat.a.q.1.conſuluiſti.Inn.tenet primum.arg.de Auth. de eccleſiaſti.titulis.§.ad hæc ſancimus,remittit ad notata de teſti.cum olim quod procedit eccleſiaſticis perſonis negligẽtib.ad eas enim primo capite ſpectat, vt hic. & etiam alij admittantur:facit:quia hęc eſt actio popularis, vt in ſequenti q. §.contrario 10 de hoc etiam no.de of.dele.venerabili,in gl.3. & ibi dico q.2. Quarto quæro,an iſti comparentes pro eccleſia ſatiſdabunt.Inno.ꝙ non.pro hoc facit ſm Hoſt. quia cauſa eſt popularis.ff.de popu.actio.per totum. Quinto quæro an ſententia lata contra ipſum præiudicabit eccleſiæ. Inno.ꝙ ſic.ff.de accu.ſi cui.§.1.& 2.de admi.tut.vulgo.C.de admi.tu. l.fin.§.defenſionem de re iudi.c.penul. Sexto quæro qualiter formabit libellum.Inn.remittit ad notata de teſt.cum olim. vbi videtur dicere ꝙ nomine eccleſiæ,& pro eccleſia petit reſtitutionem fieri.argum.de reſti.in integrum.c.2.& 3. & c.cũ ex literis.dicit tamen quia non eſt neceſſe, ꝙ exprimat cuius nomine agitur.quod dic vt ibi dixi.Septimo quęro quam cõdictionem intentet.videtur ꝙ condictionem ex hoc c. ꝑ textum ibi eccleſiaſtica authoritate fulciri.i.ex iſto canone.ff.de condi.ex lege.l.vna.ſm Hoſt. quod no. Octauo quæro an iſte agens poſſit conſtituere procuratorem ante litem conteſt. vr̃ ꝙ non:quia hoc non poteſt tutor,vel curator, eo ꝙ domini non ſunt.C.de procu.neq; ꝯrium dic,quia ſuccedit in locum eccleſiæ,quæ hoc poteſt,& ita fuit obtentum.dicit Spe.de ꝓcuratore.§.2.ver.quid ſi canonicus. Nono quæro,ſi reconuenitur an teneatur eccleſiam defendere:videtur ꝙ ſic.3.q.8.cuius in agendo. Vincen.tenuit ꝙ non.de teſti.cum olim.quod dic vt ibi:quod tenet Spe.de reconuentione.§.2.ver.ſed pone aliquis.Decimo quæro,ſi alienator iurauit non cõtrauenire, an obſtet iuramentum,videtur ꝙ ſic.de iuſti.cum veniſſet.In contrarium de iureiu.intellecto.quod tenet glo.hic in verbo alienator.dic, quod aut qui ſic iurauit primo iurauerat in ſua ꝓmotione non alienare,& ſeruandum eſt primum iuramentum:vt in c.intellecto.Aut non iurauerat.& tunc iuramentũ de nõ reuocanda alienatione ſibi obſtat:vt in c.cum veniſſet; quod dicit Io.Cal. verum ſi poteſt eccleſię aliter conſuli,alias
15 non,& hoc vult ꝓcal.glo.in ver.alienator.† Vndecimo quęro, an eccleſia habeat actionem perſonalem contra alienantem.Glo.vlt.ꝙ ſic quod dic vt in ea in prin.Ex qua habes, ꝙ poteſt agere perſonali contra alienantem, & reali ꝯ poſſeſſorem,& in hac glo.ibi.l.3.& vlt.ſi tutor vel curator interuenerit,habent optionem minores lęſi vel perſequi tutores & curatores,vel inſtitutionem petere,nec ex electione fit præiudicium eis.Duodecimo quęro,ſi obtinet ꝯ vnum.dicit glo.eadem ꝙ alter liberatur,quod eſt verum quando agitur ad rem vel ad intereſſe: ſecus ſi ad pęnam.12.q.2.cum deuotiſſimam. & c.monemus.vbi de hoc,& dico de reſcrip.c.fin.q.22.& 23. & in hac glo.ibi.§.ſi plures.dolo fecerunt quominus iudicio ſiſtens omnes tenentur: ſed vno ſoluente omnes liberantur. Ibi,ſi apud.ibi,exemplum de duobus depoſitarijs.Ibi.l.vlt.de hoc ſ.q.11.Decimotertio quæro,ſi alter illorum ſoluit eccleſiæ an tenetur eccleſia ſibi cedere actiones contra alium. Gl. dicit ꝙ non, cum conueniatur ex delicto: & ſic vult ceſſante culpa ſecus eſſe,vt quia eſt tertius ad quem res peruenit bona fide.quod tenet Hoſt.pro hoc.ff.de peculio. quæſitum.de fideiuſ.fideiuſſores, & l.ſi fideiuſſor. pro hoc eſt quod dico de reſcriptis.c.ſi.q.13 & in hac glo.ibi,cum plures tutelam: alias ſi plures.ibi dicitur,ſi plures autores erũt,nec geſſerunt, alter ſolus conuentus inſolidum non petit a pupillo, vt ꝯ alterum pro parte actiones cedat, cum conueniatur ex ſua contumacia.Decimoquarto quæro,ſi eccleſia ſponte ceſſit.dicit Hoſ. ꝙ ceſſionarius agere poterit,dummodo ante ſolutionem fuerit facta ceſſio.ff.de ſolu.Modeſtinus.de fideiuſſo.cum his.C. de vacationibus,l.3.Decimoquinto quæro, an alienator poſſit repetere,videtur ꝙ ſic,vt hic dicitur.in contrarium : quia tenetur de euictione emptori, & quem de euictione tenet actio,eundem agentem repellit exceptio:vt in gloſſ. & eſt ſenſus,is qui poterat de euictione conueniri ab emptore, ſi res fuiſſet euicta,poteſt per emptorem repelli ſi repetit per ſe.gl. tamen dicit ꝙ non repellitur, quod dicit interdum accidere etiam in priuato. C.de agri. & cenſi. quemadmodum. vbi ſi eo quod not. j.cap.ad audientiam.in glo. [illegible] alienantem dari actionem tunc tantum, cum recipiens fuit bonæfidei:vt quia ignorauit rem eſſe eccleſiæ.Solu.non contradicit prædictis. nam poſſunt intelligi cum diſtinctione illa. & dic vt ibi dico: & ſecundum illud intellige ſequentia. Oppono ad idem, quia prælato dabitur contra ſic agentem doli except.ſ.quia rem eccleſiæ illicite emit: & ideo ſibi imputet ſi damnum incurrit.dicit Innocent.poſſe reſponderi,ꝙ non dabitur prælato hęc exceptio.licet enim male contra leges emerit,tamen tenetur de euictione venditor: vel ſecundum Innocentium, bene dabitur prælato doli exceptio: ſed contra ipſum datur emptori doli replicatio:quod licet,quando excipiens incipit de dolo proponere.de adulte.cap.penul. & hic excipiens incipit de dolo proponere: emptor autem non proponit de dolo,ſed ſibi competit actio ex empto contra eum qui nomine eccleſiæ vendidit. & idem quando nomine ciuitatis venditur, niſi eccleſia vel ciuitas ſit facta locupletior,& ſi venditor nihil de dolo fecerit,vt in iuribus præallega. Ad idem.C.ſi certum peta.eos,& l.eum qui. Si autem emptor dolo induxit prelatum ad vendendum, competeret prælato exceptio doli, quæ replicatione doli non tolleretur. de doli excep.apud.§.Marcellus. Et de hoc quando fiat compenſatio doli cum dolo,dixi de except.dilecti. Decimoſexto quæro circa hoc, ſi emptor diceret talem rem quam vẽdidiſti mihi nomine eccleſiæ tuæ me oportuit ei reſtituere, quia non fuit ex precio facta locupletior, peto ꝙ mihi precium cum intereſſe reddas.dicit Innocent. videri quod non ſit audiendus ſi ſcienter emiſſet,vel ꝙ detur exceptio, quia allegat turpitudinem ſuam, & in pari cauſa turpitudinis potior eſt cauſa poſſidentis.ff.de condi.ob turp.cau.l.penultima,ſimile quod no.de conceſſio.præbend.cum ſuper. Oppono ad prædicta, quia poterit quilibet habere actionem in qua non fiat mentio de dolo.Nam fere in omnibus cauſis competit certi condictio,vel triticaria,quæ doli mentionem non habent.ff. ſi certum petatur,certi condictio.de triticaria.l.vltima.ſoluit Innocent. quod licet proponatur generalis actio, quæ de dolo mentionem non habet:tamen quando proponitur ex cauſa turpi, vel furti, non admittitur petitio niſi cauſa exprimatur:vt no.de officio ordin.conquærente.pro hoc.ff.de triticaria.lege prima,ad finem. Et dic,quod etiam ſi cauſa non exprimatur, tamen ſapit naturam eius cui ſuccedit. ff.ſi quis caut. ſi eum. §. qui iniuriarum, de voto. magnæ: verſicu-
16 lo cum igitur: in eo quod dixi de triticaria: † dic quod eſt condictio quæ competit ad petendum quodlibet mihi debitum, præter pecuniam numeratam. ff. de tritica-
* ria, lege prima, & ſic dicitur a Triticio authore, * vt gloſſa,ibi ſuper rubrica. Et circa prædicta refert Innocent. opinion. quorundam qui dicunt, & non male, quod conductores, idem intelligo de emptoribus, ſi ſunt bonæ fidei, habent actionem contra locatorem ad pecuniam repetendam,duodecima,quæſtione ſecunda, vulteranæ. Authentic. de non alienandis rebus eccleſiæ, §. ſi quis igitur. Si malæfidei, non. decima, quæſtione ſecunda, hoc ius. C.de euictio. ſi fundum. Oppono ad hoc, quod etiam ſi non ſibi proſpexerit, idem ſit. C. communia de legatis, lege fina. in fine. Soluit Innocentius, quod in illo caſu ſpeciali malæfidei poſſeſſor agit ad precium, ibi, cum emptor rei quæ ſubiacet reſtitutioni etiam ſciens actionem habet ad precium, quamuis de euictione ſtipulatus non fuerit, & ibi dato quod de euictione ſtipulatus fuiſſet, agitur ſolum ad ſimplum, ſcilicet ad præcium, & ſic ſi in vno grauatur,& in alio releuatur in illo ſpeciali caſu.licet glo.det ibi alias ſolutiones, ſed verior eſt quod ibi ſpeciale ratione prędicta. & ita not.

ADDITIO.

* Authore. Adde Cuiac. in paratitl. ad illum titulum, & vide Practicam,in lcat.in verſiculo,condictio triticaria.B.S.

4 *Inquilinus inuitus non expellitur de domo, niſi vt ibi.*
5 *Locationi lex ſeruanda eſt.*
6 *Syluam in emphyteoſim dare an liceat.*

1 Ad aures. † Terra eccleſiæ infertilis dari pōt in em-
phiteuſim ei cuius ſtudio reducit ad cul-
turam. h. d. comprehendēdo vtranq; lecturam. legitur n. duo
bus modis. vno modo, ꝙ nondum ↄfecto inſtrumento quis
ↄfiſus de prælato recipit ſyluam ad emphiteuſim ad extirpan
dum & colendum, quo facto petebat ipſe vel eius hęres ſibi
fieri inſtrumentum emphiteuſis, q̄a ſic a principio ↄuenerāt,
ꝙ ſi extirparet, ſibi daret in emphiteuſim. Alio modo legitur
ꝙ ↄfectum fuit inſtrumentum antequam extirparet: primo
ponit decisa ↄſultatio. Secūdo rñſic, ibi, illas. Tertio exceptio
ibi, niſi alijs. & tñ ſibi non liceret locare alijs ſicut nec aliena-
re ſ̄. c. nulli. in hoc ergo hēt priuilegium ꝙ ei locare licet. In-
no. labore. ſ. extirpādi & colendi. honore, alias onere cēſus red
dendi. j. communior. & dic honore. ſ. ↄ̄ductus quātum ad eccle-
ſiam locantem, & aſpiratur honor. ſonus aūt non. de hoc ꝑ
2 Io. An. de ele. ſi religioſus. lib. 6. No. † ꝙ res eccleſiæ infertilis
ↄcedi pōt in emphiteuſim. intellige tñ de ↄſenſu capituli. 10.
q. 2. hoc ius. ver. ꝑpetua. ꝙ no. Inno. de do. paſtoralis. in fi. ꝙ eſt
verum, niſi eſſet res modica. 10. q. 2. terrulas. ꝓ hoc facit ꝙ dixi
de his quæ fi. a præl. c. 1. Op. quia vř hic velle, ꝙ ſiluæ extirpatę
tunc tantum pñt dari in emphituſim extirpantib. qñ non re-
periuntur alij, quibus cum maiori vtilitate dētur, & ſic ſi alij
reperiantur extirpantes remanebunt fraudati, ↄ̄ id. C. de allu-
3 uionibus. l. vlt. quia ſua diligentia † non dēt eis eſſe damnoſa,
vt ibi. & de in integ. reſti. c. 1. Solu. vt in glo. vlt. & dic, ꝙ ſi hoc
c. intelligitur ſm primam lecturam, ↄ̄rium vř vrgere. Sed tūc
dic, ꝙ dictio, tunc, poſita in tex. debet exponi, i. tempore quo
recepit ad extirpandum & hoc aperte vult litera cum eodem
labore, & iſtud verbum, tūc, non erat in antiqua, ſed fuit poſi-
tum ſm Gof. vt detur intelligi, ꝙ ſi tempore locationis plus
reperiretur ab alio, reſtitueretur eccleſia iure minoris. dic me
lius, ꝙ non eſt opus reſtitutione, quia ↄ̄ctus non tenet ſ̄. c. px.
ↄ̄rio 7. Si tenes ſecundam lecturam ↄ̄rium non obſtat, ſed tūc
obſtat verbum extirpatas. ſed dic. i. extirpandas. prima magis
ↄuenit lecturæ, licet in effectu vtraq; lectura ad idem tendat,
& in hac glo. vlti. ibi, ex mille. §. j. ſi fundo vendito, cuius pars
euincit decreuit vel accreuit ꝑ alluuionem prioris ſtatus, ha-
bebitur ratio. vñ re deteriorata non minuitur, nec re aucta au
4 getur euictionis quantitas. ibi, eędem: inquilinus † inuitus de
5 domo non expellit̄ niſi in caſib. ibi, legem. lex locationis † ſer
uanda eſt, nec pēſionum nomine peti poteſt amplius quam
conuenit. ibi, ad ſcindendam. non ſufficit ad venditionem re-
ſcindendam ꝙ fundus magno precio fuit emptus, & modico
diſtractus, & in fi. gl. fuit Tan. & hanc allegat Bar. in vene. 40.
vbi idem tenet. nec euentus damni indulget reſtitutionem,
ſed propria facilitas, vel aduerſarij calliditas. ff. de min. verum.
6 §. ſciend. in. Phi. Secundo opp. ꝙ non liceat ſyluam † dare in
emphiteuſim, quia poſſet eſſe tantæ fertilitatis ꝙ terra culta
non eſſet maioris. Soluit Io. An. hoc intelligendum de ſyluis
non fertilibus: quod patet ex eo quod intēdit litera ꝙ per ex-
tirpationem fiat vtilitas eccleſiæ, ibi, eccleſiæ vtilitatem.

SVMMARIVM.

1 *Bona quibus modis dicantur de menſa.*
2 *Res de facili reuertitur ad naturam ſuam.*
3 *Redditus regalium decimationum qui dicantur.*
4 *Prælatus cui præſtet ſacramentum de non alienando.*

Vt ſuper. Qui iurauit non alienare rem de menſa nō
debet alienare, ſi dubitatur, an ſit de menſa.
primo ponitur duplex quæſtio. Secundo ſecundæ tantum ſo
lutio. ibi, taliter reſpondemus, & ſecunda queſtio eſt ibi, & de
eis aliunde, forſan de donatione fidelium J. de teſt. requiſiſti.
& c. ſi. excepit expone, vt in glo. ſecunda. & in ea in fi. ſ̄. vt lite
non conteſta quoniam, in fin. Not. vt glo. 3. & in ea ibi ſanci-
mus. de hoc ſ̄. cap. nulli. ↄ̄rio 4. Oppono, quia formata fuit
duplex quæſtio, & ſolum ad ſecundam reſpondet. Gloſſ. ad
quæſtionem ſoluit ꝙ non reſpondit ad primam, quia non ex

ſiones intelliguntur eſſe de menſa. vnde verior eſt ſolutio gl.
Et ex hoc habemus vnum modum ꝑ quem poſſeſſiones di-
cuntur de menſa: vel ſecundum Inno. erat dubium, quia poſ-
ſeſſor toto tempore vitæ poſſiderat, & ſic videbantur de men
ſa. In contrarium, quia de nouo erant ad eccleſiam reuertæ,
quaſi per hoc poſſent concedi alijs J. de feudis c. 2. Sed quia in
tutiorem partem debet fieri interpretatio, conſulitur, vt in li-
tera, ꝙ conſilium eſt neceſſarium, vt in ſequenti q. & hoc an
ſint de menſa, conſideratur, quia quando non ſunt de menſę,
vt ſunt bona feudalia & emphiteutica, ſi reuertūtur ad eccle-
ſiam, poſſunt alijs concedi: vt proxime dixi. Ex his dic, ꝙ non
oportuit reſpondere ad primam quęſtionem: quia videbatur
quæri an eſſent de menſa, ſolum quo ad ſciendum an poſſent
alienari, & ad hoc reſpondet, ꝙ ſiue ſint de menſa &c. i. ſiue
conſtet ꝙ ſint de menſa ſiue non: conſultius eſt ꝙ non alie-
nentur. i. in dubio non debent alienari. pręſumuntur enim de
menſa, vt in glo. præſumuntur. & in ea ibi. l. vlt. de hoc de re-
1 ſcriptis olim. † Quęro generaliter, quibus modis dicantur bo
a na de menſa. a Hoſt. dicit eſſe de menſa ſi ſic præſcriptum eſt,
quod dixi ſ̄. contrario proximo. pro hoc de excęl. præla. cum
venerabilis, in fi. & quod ibi no. & idem no. Hoſt. in ſumma.
de ſupplen. negl. prælatorum. §. quot modis. verſic. penult. vel
ſecundum eum ſunt de menſa, ſi menſæ, vel prælato intuitu
eccleſiæ data ſunt. de teſt. requiſiſti. C. de ſacroſan. eccle. iube-
mus, & de hoc in dicta glo. no. Inno. Item ſecundum Innoc.
bona quæ dantur eccleſię, videntur data vt in bonis & vtilita-
te eccleſiæ perſeuerent: vnde non licet ordinare, ꝙ aliquid
exeat de menſa, pro hoc quod non debeant alienari. C. de ſa-
croſan. eccl. priuilegia, & ſ. iubemus, eccleſia enim nunquam
deſinit eſſe hęres 10. col. de feu. aliena. ſi clientulus, nec vnquā
moritur. 12. q. 2. liberti. & ex hoc infertur, ꝙ in dubio intelli-
guntur de menſa. pro hoc facit conſilium de quo hic, & ſm
Inno. hoc eſt neceſſarium, cum. n. iurat pręlatus non alienare
ea quæ ſunt de menſa: intelligitur non ſolum de antiquis aſſi
gnatis mēſę, ſed & ſi de nouo, quod no. argumentum ad hoc
de teſta. relatum, in j. reſponſo. dicit enim Inno. ſe non videre
quare plus de primis quam de alijs intelligatur. ſecus autem
dicit Inno. in rebus quæ ſunt eccleſiæ quo ad directum domi
nium, & aliorum quo ad vtile: quia non ſic intelliguntur de
menſa. vnde ſi reuertuntur poſſunt alijs concedi. d. c. 2. de feu-
2 dis. quod not. pro hoc, quia † res de facili reuertitur ad natu-
ram ſuam. ff. de pac. ſi vnus. §. pactus. J. de cenſi. cum venerabi
lis, & intra quantum tempus poſſit concedi ex quo ſunt re-
uerſa dico J. de feu. c. 2. & de hac mā in dicta clem. frequens,
3 in glo. præalle. Secundo quæro qui dicantur redditus † rega-
lium decimationum. Solu. vt in glo. prima, quæ dicit ꝙ glo. j.
ſoluit. reges, qui ſolent dare poſſeſſiones & certos redditus ꝓ
decimis ſubtractis: quod dicit licere: ſed pro futuris nō: quod
eſt expreſſum. 16. q. 2. omnes. & ſimilis diſtinctio fit in alimē-
tis: quia de præteritis tranſigitur ſine prætore: de futuris non,
niſi eo authore, & cauſa cognita. C. de tranſact. de alimentis,
& in hac glo. in fine. vbi de hoc. Inno. autem ponit quoad pri
mum duplicem intellectum. Primum ꝙ illi genitiui, regaliū
decimationum, conſtruātur tantum cum verbo, redditus: &
tunc ad verbum poſſeſſiones ſuppler, quomcunq; ad manus ꝑ-
deceſſoris deuolutę, & quamdiu vixit poſſeſſę. Secundus ↄſo
nat cum intellectu gl. præmiſſo, ꝙ illi genitiui ↄſtruantur nō
ſolum cum dictione, redditus, ſed etiam cum dictione, poſſeſ
ſiones: intelligendo ꝙ reges dederunt pro decimis modo prę
4 miſſo: & hæc placet Hoſtien. & non multum refert qualiter
b dicatur. Tertio quæro cui præſtetur † ſacramentum b per
prælatum

ADDITIONES.

a Dicantur bona de menſa. Adde glo. in clemen. prima, de exceſ. prælatorum.
glo. & docto. in clem. 1. de reſcrip. doct. in clem. ſi vna. de re. ec. non alie. doc.
in clem. 2. in §. premiſſa. de ſup. neg. prę'a. doct. in cle. j. §. ſane. de iure patro.
Inno. in c. 2. de ſta. mo.
b Cui præſtetur ſacramentum. Adde an ſit neceſſarium quod quando quis ob
tinet licentiam a Papa de infeudando, facere debeat mentionem de iuramē-
to illo. Ioannes Andreas, hic dicit quod ſic, vt in capitulo, cum aliquibus
de reſcript. libro ſexto. & Bald. in capitulo primo. qui feud. dare poſſ. in
vſi. feud.

Digitized by Google

4 *Alienatio contra iuramentum an ſit nulla.*
5 *Alienatio rei eccleſiæ ſine conſideratione minoris vel maioris damni an teneat.*
6 *Alienatio rerum pupilli in multis diſtat ab alienatione rerum eccleſiæ.*
7 *Conceſsio Epiſcopi exempti facta cum conſenſu capituli conſanguineo ad vitam ob remunerationem ſeruitiorum, ſine licentia Papæ vel legati de latere an valeat.*
8 *Alienatio facta per monaſterium ſine tractatu, an & quando valent.*

§.Poſſeſsiones. Poſſeſſiones minus vtiles ꝑ vtiliorib. de conſenſu capituli pōt
eps commutare non obſtante iuramento de non alienando.
1 †No. caſum in quo non ſufficit conſilium capituli. de hoc de
his quę ſi. a pręla. nouit. & c. quanto. Hoſt. Op. ꝙ ēt ſine con-
ſenſu capituli poſſit prælatus res minus vtiles pro vtilioribus
commmutare. 12. q. 2. terrulas. Glo. vlt. ſoluit dupliciter, & pri
ma verior. Et in ea ibi vtiles. ſimile. 17. q. 4. c. 1. Secundo op. ad
primam ſolutionem gl. quia ēt ſi fundus ſit ſaxoſus peſtilens
vel infructuoſus: curator ipſum non alienat, cum pro modo
fructuum ɔſtituatur ꝑcium: & ſic non eſſet vtilis alienatio. ff.
de reb. eorum q ſub tute. ſi fundus. in prin. Gl. ibi dicit ꝙ aliud
in eccleſia, pro hoc, quia eccleſia ſemꝑ manet eadem, nec ſibi
expedit tenere ꝑpetuo talem fundum: ſed minor fiet maior:
& tunc alienabit ſi volet: interim ergo non alienet curator: fa
cit, ꝙ no. ff. de of. eius cui man. eſt iuriſdi. l. 2. Quæro an ꝑ hoc
c. liceat cuilibet epō alienare poſſeſſiones minus vtiles, ꝑ vti-
liorib non obſtante iuramento. Gof. ſentit ꝙ ſic. Exponit. n.
verbum, ɔcedimus. i. conceſſam oſtendimus. ſimile. 13. di. ner-
ui. ver. hic Pa. Inno. ſentit ɔ̄rium. nam exponit, ɔcedimus, de
ſpāli gratia: qa de iure communi non pōt alienare ſine ɔſen-
ſu ſuperioris, ēt ceſſante iuramēto. pro hoc de his quę ſi. a p̄la.
c. 1. & quod ibi dixi. Ho. & Egi. & eodem modo exponunt cō
cedimus. ſ. de gratia. ſed dicunt ꝙ ſine hac gratia non poterat
ſine licentia Papæ ratione iuramenti, & ſic ceſſante iuramen
to de iure potuiſſet: verius eſt quod dicit Inno. intelligendo
minus vtiles: non omnino, vt intelligit glo. vlt. Sed intelligē-
do minus vtiles ſimpſr. i. quaſi nullius vtilitatis: ꝓcedit opin.
p̄dictorum, ꝑ dictum c. terrulas. de cuius intellectu dic vt dixi
in d. c. j. de his quæ ſi. a p̄la. de iur̄o aūt dic, vt no. in d. c. ſi. de ec.
ædi. Et ſm ea quæ ibi no. eo caſu quo prælatus iurauit nō alie
nare inconſulto Papa: non pōt ſine ſpāli licentia commutare
poſſeſſiones minus vtiles cum vtiliorib. Et ꝙ hic dr̄, fuit gra-
tia ſpālis huic ɔceſſa ſi ita iurauerat. Si aūt iurauerat nō aliena
re ſimpſr: tunc ēt ſine licentia Papę hoc pōt, vt hic: qa in iura-
2 mento non dēt intelligi †niſi ꝙ non alienet in præiudicium
eccleſię. ꝓ hoc facit ꝙ no. in d. c. ſi. de ec. ædi. & ita loquit̄ hic,
vt in ſummario. Adduc tn̄ hoc caſu tutius eſt licentiam pete-
3 re. de ele. venerabilem. Secundo quęro circa hoc, ſi eps̄, † qui
iurauit non alienare ſine licentia Papę, petijt licentiam & ob
tinuit, non facta mētione de iur̄o: an poterit alienare ſine trāſ
greſſione iuramenti. Io. An. dicit ꝙ ſic, pro hoc, quia ſolum
cogebatur ad petendam licētiam. Tertio quæro, ſi iurauit nō
alienare ſine licentia Tinj, dic ꝙ ſatisfit iuramento habita il-
lius licentia. Quarto quæro, ſi iurauit non alienare ſine licen-
tia metropolitani, an ſufficit licentia Papæ: dic ꝙ non, niſi in
ea fiat mentio de iuramento. pro hoc de ɔſti. c. 1. lib. 6. Quinto
4 quęro, ſi alienat ɔ̄ iur̄m, an alienatio †eſt nulla. vr̄ ꝙ ſic ꝑ id ꝙ
no. Inno. de teſta. Raynaldus. in glo. pactum. vbi dicit ꝙ ſi præ
lato eſt ꝓhibitum alienare, non tenet alienatio. dic ɔ̄, quia iu-
ramentum non irritat id ꝙ ɔ̄ ipſum attentatur: vt no. in regu
la, quod ſemel, in qōne. lib. 6. Et dic ꝙ qui iurauit non eſt ſim
pliciter prohibitus alienare: & ſic non obſtat glo. Inno. Sexto
5 quæro, ſi eps̄ †dedit ſubdito licentiam alienandi res eccleſiæ,
cognito ꝙ imminebat neceſſitas, ſed nō cognito an eſſet mi-
nus damnoſum alienare illam rē quam aliam: an valebit alie
natio. vr̄ ꝙ non. ff. de reb. eorum. magis. §. non paſſim. & §. ſe-
quentib. vbi dr̄ prętorem antequam det licentiam diſtrahēdi
rem pupilli, debere inquirere an aliun̄ poſſit ſatisfieri: vel an
ſit minus damnoſum in diſtrahendo aliam rem. ad idem. 10.
q. 2. hoc ius. in ɔ̄rium. ff. de reb. eorum. ſi pupillorum. §. ſi præ
tor. vbi ſi prętor decreuit rem pupilli poſſe vendi vel obliga-
tiorum ɔceſſit vſumfructum cuiuſdam rei eccleſiaſticę ɔſan
guineo in eius vita, ſine licentia Papæ, vel legati de latere, an
valet. vr̄ ꝙ non. tn̄ quia ɔſanguineus. 89. d. decenter. tum quia
ſine ſuperioris licentia, cum videatur ꝑpetua ɔceſſio, ꝑ id ꝙ
no. 10. q. 2. perpetua. ſ. c. nulli. Et ꝑ Pau. eo. ti. clc. 1. In ɔ̄rium de
his que ſi. a præla. c. 2. & ꝙ ibi dixi, quia hic dr̄ potius tp̄alis cō
ceſſio: alias ſi eſſet ꝑpetua nō poſſet fieri ſine expreſſo ɔſenſu
capituli. 12. q. 2. ſine. tn̄ ſit vt in d. c. 2. & no. 16. q. j. poſſeſſiones.
Ad idem ꝙ no. 16. q. j. c. vlt. in 4. glo. & q. 7. c. j. in gl. j. Et facit ꝙ
no. Arch. e. ti. c. j. li. 6. in verbo perpetuis, & ꝙ no. Hoſt. in ſum.
de his quę ſi. a præla. in ſi. Item, qa remuneratio eſt de neceſſi-
tate, ita ꝙ ad eam tenetur ſucceſſor. j. q. j. ſunt nonnulli. vbi de
hoc. no. Arch. & ꝓ hac parte ɔſuluit Fede. cōſ. 51. in quo pon-
derat ꝙ ille prętatus exemptus de quo quęrebatur, hēbat iu-
riſdictionem ep̄alem, vel quaſi, ꝑ id ꝙ no. glo. e. tit. cle. j. Item
ɔſuetudinem patriæ, ꝙ quam pōt p̄latus dare rem modicam
j. de don. cæterum. Ad c. decenter. rn̄det ꝙ ibi qn̄ ɔſanguinei
ſunt indigni, ſecus ſi ceſſat cā ſuſpicionis, vt ibi no. & 10. q. 2.
hęc p̄ſtatio. & c. eps̄. in ſi. vbi de hoc ꝑ Archi. ad aliud dicit ꝙ
non eſt ɔceſſio ad vitam Papę perpetua, quia ꝑpetua eſt quæ
ſit eccleſiæ, non quæ ſit perſonę. de his quæ ſi. a præla. tua. in ſi.
Contrarium tenet Fede. per hanc vltimam rōnem in alia q.
quam ponit in ɔſilijs. 138. non. n. negari pōt quin hęc ɔceſſio
ſit ꝑpetua, eſt ergo alienatio, quæ fieri nequit obſtāte iur̄o, &
ēt ſi non ſit iuramentum præſtitum, obſtat ius ſ. c. ꝓxi. & hic.
defendi tn̄ pōt primum, præſuppoſito ꝙ ſic haberet ɔſuetu-
do. nam poteſt operari ꝙ prælatus in ꝑpetuum donare pōt.
8 d. c. cęterum. ergo fortius ꝙ ad vitam. Octauo quæro, † quidā
dedit res ſuas monaſterio ſub hac ɔditione, vt de eis tot ven-
derent quot ſufficerent pro ſatisfacendo creditorib. an in di-
ſtrahendis bonis talibus requiratur ſolennitas tractatus quæ
ſeruatur in alienatione bonorum eccleſię. Conſultum fuit ꝙ
non, quia non poſſunt dici facta eccleſiaſtica, ex quo ſub hac
conditione tranſlata ſunt in eccleſiam. de condi. app. verum.
facit quod dixi de foro competen. verum.

A D D I T I O.

* 342. Adde quod eius conſ. non excedunt nu. 303. Sed hoc dicit Fede. in cōſ. 142. in c. Domino Ioanni. B. S.

S V M M A R I V M.

1 *Canonicus prædium eccleſiaſticum perpetuo locare non poteſt.*
2 *Locatio quando dicatur facta in perpetuum.*
3 *Verba, legitime reuocare, quid importent.*
4 *Conductores an habeant actionem contra locatores ad pecuniam ſolutam.*

1 Ad audientiam. †Canonicus prædium eccleſiæ perpetuo locare nō poteſt
communis diuiſio. Secunda ibi, ideoque, damnum, maxime.
Egid. & in hac gloſſa ſecunda, ibi, l. ſecunda, ponit caſum de
filio inſtituto a matre, qui viuente patre non agnouit, & mor
tuo patre repudiat hæreditatem paternam, & agnoſcit ma-
ternam. ſeparantur enim bona paterna a maternis. dicit gloſ-
ſa, hic non fuerunt mixta. Et in fine, facit ſupra capitulo ſi
quis, ſecunda, quæſtione prima, primates. Oppono in eo,
quod dicit, quod ſi alienata non poterunt reuocari & cæt.
poſſunt enim indiſtincte reuocari, ex quo contractus non te-
nuit, ſupra capitulo ſi quis. Gloſſa ſecunda, ſoluit, quod non
poterant reuocari, ex quo contractus non tenuit, ſupra eo-
dem, ſi quis. Gloſſa ſecunda, quod non poterant reuoca-
ri de facto, vel ſine ſcandalo. Idem Innocent. Hoſtienſ.
ad verbum, non aliter reuocare, ſupplet, maxime: primum
verius. Quæro an canonicus poſſit locare prædia eccleſiæ ad
tempus, videtur quod ſic: quia hic ſolum prohibet in perpe-
tuum: quod eſt verum ſi prædia ſunt aſſignata ſuæ præben-
dæ. de hoc, infra ne prælati vices ſuas, capitulo finali,
alias etiam ad tempus non poſſet, & ſic intelligendo ad ver-
bum

Digitized by Google

... poſſit venire contra factum ſuum, dixi ſupra cap. ſi quis. quæſtione ſecunda. Quarto quæro, † an conductores habeant actionem contra locatores
4 ad pecuniam ſolutam, dicit glo. vltim. quod ſic, ſi fuerunt bonæ fidei. ſecus ſi malæ. Et idem Tan. Goff. Vincen. & Innocē. & ſupra cap. ſi quis, licet ibi non ita firmet. & Ioann. duodecima quæſtione ſecunda, vulteranę in glo. ſecunda. Sed idem Ioan. tenet contrarium. decima, quæſtione ſecunda, hoc ius §. ſi vero, & Hugo. & Hoſtien. hic, dicens quod hæc actio datur in odium alienantis, & ſic eſt ſpecialis caſus in quo emptor malę fidei habet actionem. Primum tenet Ioan. And. quod eſt verius. Et in gloſ. ibi §. ſi quis, emptor reſtituit rem eccleſię, nec contra ipſam agit ad pręcium, contra iconomum ſic, ſi habet proprium. Ibi, vniuerſa res fiſci, vel eccleſię alienata per colonum vel emphiteutam repetitur non præſcriptione longi tēporis, nec repetitur pręcium per iniquos comparatores, ibi, ſi fundum, emptor fundi quem ſciebat alienum, vel obligatū, ſi ſibi de euictione non cauit, quod pro eo dedit non repetit, ſecus ſi ignorauit, in fine. declara hunc §. vltimum prout dixi ſupra, ſi quis quæſtio. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Regulares an prohibeantur inſtitui in eccleſiis ſecularibus.*
2 *Mandatum de prouidendo clerico ſeculari de beneficio eccleſiaſtico, an comprehendat eccleſiam ſolitam regi per regulares.*
3 *Perſona intermedia interrumpit conſuetudinem.*
4 *Mandatum de prouidendo monacho de beneficio competenti comprehēdit eccleſiam ſolitam aſſignari clerico ſeculari.*
5 *Eccleſiæ cuiuſque ſtatus conſiderandus eſt, nec per alicuius inſolentiam ſubuertendus.*

Poſſeſsiones. Habet duo dicta. Secundum ibi, aut non debes ſine ſuperioris authoritate. Innocent. aſſignare, facit de prębend. cum de beneficio. lib. 6. Oppono, ad primum dictum 12. quæſtione 3. cap. ſi. Solu. vt in glo. prima, & de hoc infra de dona. paſtoralis. Et in ea ibi tertiarum, ideſt tertiam partem de rebus parochialis eccleſię ſibi debitam, vt ibi, frequens tamen ſolutio glo. verior.
1 & ibi approbat. † Quæro an regulares prohibeantur [a] inſtitui in eccleſijs ſecularibus, ſicut hic prohibentur econuerſo. Sol. vt in glo. ſecunda, & dic vt in dicto cap. cum de beneficio. per quod declaratur hoc capi. in ſecundo dicto. Secundo quæro,
2 circa hoc, ſi mandatur † ſeculari clerico prouideri de beneficio eccleſiaſtico, an comprehendatur eccleſia quæ conſueuit regi per regulares, dicit Hoſtien. quod non, ſiue ſit parochialis, ſiue prelatura, vel præbenda, vt hic, & de cle. cum cauſam, & cap. cum in magiſtrum, & capit. officij, de teſta. cap. primo, de ſta. monacho. cap. fina. verſi. prętereà. quod intelligit ſi per 40. annos ſine interpoſitione clerici ſecularis miniſtrarunt religioſi, aliter non eſſet conſuetudo. de elect. cumana, de cauſa
3 poſſ. cum eccleſia, & cap. cum olim. Perſona † enim intermedia interrumpit, de electio. venerabilem, de fil. presb. ex tranſmiſſa, & cap. ad extirpandas. Et in hoc etiam dicit quod neceſſe eſt quod ſit talis eccleſia, in qua duo monachi conſueuerunt commorari, alias contra. de capel. mo. capi. penultim. & fin. Per quod cap. vt dicit Egi. intellexit Lodouicus hoc ca. de conuentualibus, non de capellis, quod reprehendit Ioā. de Lig. dicens idem in capellis conſuetis gubernari per religioſos, qui etiam dicit, quod aliquando Papa mandat prouideri de beneficio conſueto gubernari per regulares, & tunc procedit quod dictum eſt. Aliquando mandat prouideri de beneficio regulari, & attendetur vltimus ſtatus, etiam ſi pręſcriptio non ſit completa. dic per hoc non tolli dictum. Hoſtienſ. Item licet conueniens ſit quod attendatur vltimus ſtatus, tamen beneficium conferri poteſt regulari, & ſeculari ſi præſcriptio non eſt completa: nec contrarium iure probatur: ſed potius pro hoc facit cap. cum de beneficio, in eo quod ꝓ. iubet prouideri clerico ſeculari de beneficio conſueto regi ꝑ religioſos tanto tempore quod præſcriptio ſit completa, erga contrario, ſecus ſi non eſt completa. quicquid dicat ibi Archi.[b] Item in eo quod Hoſtien. dicit requiri, quod ſaltem ibi duo monachi, intellige vt dixi in dict. cap. fina. & de ca. monach. quando monachus inſtituitur ita quod per hoc religioſi, ita quod apparet, cum hoc quod quandoque fuerit īterdictum ne inſtituerentur ſeculares, alias non procederet præſcriptio, quod tantum per religioſos, cum ſit negatiua in effectu, pro hoc quod dixi de cleri. coniu. Ioannes, de conſue. cap. fin. Secundo quæro, ſi † mandatur prouideri monacho de be-
4 neficio competenti, dicit Hoſtien. Bertrandum dixiſſe, quod prouideri poterit de eccleſia quæ conſueuit tantum clerico ſeculari aſſignari. Hoſtien. putat contrarium: quia contrariorum eadem eſt diſciplina 32. diſtinct. hoſpitiolum, inſti. de libertinis §. primo, inſtituetur ergo cum religioſis eiuſdem ordinis, quia hoc dicitur beneficium ſibi competens 16. quæſti.
5 prima, placuit, & capi ſic vitæ. antiquus ergo ſtatus † cuiuſq; eccleſiæ conſiderandus eſt: nec per alicuius inſolentiam ſubuertendus, de ſup. neg. præla. cap. ſecundo, ad hoc de conceſſi. præbendę, ex parte. niſi ex certa ſcientia Papæ: vel authoritate dioceſani ex cauſa aliud fiat, ſecundum no. in dict. capit. quod dei. glo. ſecunda, hic ſentit primum, licet dicat inuitis clericis hoc non faciendum. Abb. dicit hanc decre. non loqui de conuentualibus eccleſijs monachorum: ſed de alijs, quibus miniſtrare conſueuerunt, dic quod ſi beneficium eſt nō curatum, non poteſt conferri monacho. ſi curatum, ſic. dict. capi. quod dei. tamen ſi conſuetum eſt regi per regulares tantum, etiam curatum ſibi conferri non poterit dict. ca. cum de beneficio. Tertio quæro, ſi ius conferendi beneficium in quo conſueuerunt miniſtrare monachi per eorum negligentiam deuoluitur ad dioceſanum, dicit Abb. quod non ponet ibi clericum, ſed monachum, & ſic eſt terminatum de ſupplen. negli. pręla. cle. quia regulares.

A D D I T I O N E S.

a An regulares prohibeantur. Adde Rotam deciſ. 155. & deci. 10.
b Quicquid dicat ibi Archidiaco. Adde Archidiaco. capitu. peruenit, el ſecundo 18. quæſtio. ſecunda.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus rei eccleſiaſticæ alienatæ cedunt ei in quem facta eſt alienatio.*
2 *Verbum, per multos annos, de quot ſit intelligendum.*

Ad noſtram. Eccleſia reſtituitur contra alienationem, per quam enormiter fuit lęſa. Primo ponitur petitio. Secundo commiſſio. ibi, quocirca caſienſe, alias ſecuſienſe, vnde originem duxit Hoſtienſ. & audiui qđ eſt in pedemontium, & vocatur monaſterium ſancti Iuſti. Villam, quę dicitur de monachis, & in valle ſecuſiæ ſita eſt, neceſſitate, famis vel debitorum quod factum erat ſub pacto legis commiſſoriæ obligata, conceſſerunt in feudum, obligata, & forte factus fuerat contractus vēditionis, de emp. & vendi. ad noſtram, quod. l. ſoluere pecuniam ſuprascriptā, reuocari dicebatur in antiqua, quod de fructibus illius villæ, ſingulis diebus habere ſolebant vnum ferculum, & in feſtis 12. lectionum piſces vel aliud æquipollens, pecunia, minore reſtituto reſtituitur maior contra eum. ff. de mino. ait prætor. §. vlt. C. vbi & apud quos, l. ſecunda, exoneratione. l. redimendo, vel oneratione, quia forte pro intuitu, & pro inueſtitura.
1 Hoſt. prima cōmunior. † No. quod fructus rei eccleſiaſticæ, alienatæ cedunt ei in quem facta eſt alienatio, licet poſtea reſcindatur. de hoc infra contrario ſecundo. Oppono in eo, ꝙ mandat cōtractum reuocari ſi monaſterium fuit enormiter damnificatum, quod hoc etiam ceſſante, contractus non valuerit ſupra eodem nulli. Hoſtienſ. ſtat contrario, & ibi enorme diſpendium, ſupplet, maxime, ſecundum eum mos gerēdus fuit monachis, quia ad hoc ſe obligarunt, de reſtitut. ſpo. cap. primo. Innocen. intelligit quod ſic tenuit contractus, ita quod nulla deerat ſolennitas, quo caſu ſi monaſterium erat enormiter læſum, reſtituitur, vt hic: ſi leuiter, nō, quod etiam tenet gloſſ. ſecunda, & eſt verius, & in ea ibi capitulu. ille non ſufficit ſine dioceſani conſenſu. Hoſtien. 12. quæſtione ſecunda, abbatibus. Et in fin. de hoc in dict. capi. cum cauſa, in gloſſ. vltim. Secundo oppono, quod reſtituta villa debuerint & fructus percepti reſtitui. ff. de mino. quod ſi minor §. reſtitutio.

Gloſſ.

Digitized by Google

tio:quia etiam ſi contractus fuiſſet nullus,tamen propter bonam fidem fecit fructus ſuos,& quod dicit hic pro labore, intelligo ſumptuum, quod non repetit, exquo habet fructus: ſed ſi per eos,res eſſet facta maioris æſtimationis, etiam vltra fructus,repeti poſſent,de in integrum reſtitu.capit. primo,& quod ibi dixi,& in hac gloſſ.vltim.ibi,bonę fidei emptor non dubie ꝑcipiendo fructus,etiam ex aliena re ſuos facit,ibi,ſumptus,interim facti per bonæ fidei poſſeſſorem in alieno excedunt fructus,ante li.conteſ.perceptos,officio iudicis,habetur
2 ratio. Quæro in eo,quod dicit quod per multos † annos tenuerat.de quot ſit intelligendum. Dicit gloſſ.prima,quod de paucioribus, quatuor,quia poſt quadriennium non datetur reſtitutio.quod eſt verum niſi ex cauſa.de reſtit. in integrum cap.primo,lib.6.& forte,propter eminētiſſimum damnum, hic etiam poſt quadriennium fuit conceſſa reſtitutio. facit, quod dixi in tex.ſub ver.reuocati,dicit Hoſtien.ſe habuiſſe factum notum, & quod a tempore contractus lapſi, erant plures quam decem anni.& de hoc in dict.cap.primo. Et ex hoc no.quod duo,vel tres anni,dicuntur multi.inſtit. de iure perſo.in fin.licet aliter ibi dicat gloſſ.& procedunt hæc quotiens contractus tenuit,ita quod fuit opus reſtitutione,ſed ſi non tenuiſſet,etiam poſt quadriennium auditur eccleſia,de in integrum reſt.cap.ſecundo,lib.6.& ſic ſecundum Ioan.An.vidētur iſti fuiſſe auditi beneficio iuris communis, qa contractus fuit nullus,quia factus ſine authoritate dioceſani. Secundo q̄ro,qua actione redderut pecunia,dicit Innocen.quod certi ꝯdictione ex mutuo, vel actione mandati ſi eorum mandato ſoluit. Tertio quæro,qua actione cogerut dimittere villam, dicit,quod per rei vendicationem ſi cōtractus non tenuit,vel per in integrum reſtitutionem ſi tenuit. Quarto quæro,an aliquo caſu tenere potuerit,dic quod ſic ſeruatis ſolemnitatib. in alienationibus rerum eccleſiæ,hodie tamen prouiſum eſt circa iura vel poſſeſſiones monaſteriorum:vel adminiſtrat.onum regularium non ꝯcedenda cuiquam ad vitam ſeu aliud certum tempus niſi neceſſitas,aut vtilitas beneficiorum hoc expoſcat.eo.titu.clem.1.dic,vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Laici quando dicuntur religioſi.*
2 *Laici religioſi non poſſunt habere regimen eccleſiarum.*
3 *Laici tenentur obſequi clericis.*
4 *Princeps poteſt eccleſiam priuilegiare.*
5 *Papa ex officio ſuo conſulit indemnitati eccleſiarum.*
6 *Conſtitutio promulgata ſuper non ſubiectos eſt potius deſtitutio, vel deſtructio.*
7 *Priuilegia conceſſa eccleſiæ per principes ſeculares quæ ſint.*
8 *Bona feudalia non poſſunt in eccleſiam tranſire.*

Cum laicis. Alienationes de feudis vel alijs rebus eccleſiæ non tenent,etiam ſi per cōſtitutionem laicorum approbentur: Primo ponitur exceſſus. Secundo prouiſio:ibi,volentes,manet,ideſt aſtringit. Egi.imperandi,ipſis clericis,hoc enim eſſet monſtruoſum,de maiorit. & obe.cum inferior.cum ſimilibus,refrigeſcere.ſupra,de elect.cap.ſecundo,vel imo non ſolum præſumendo quod eſt infra eccleſiarum,ideſt,eccleſijs venditarum vel donatarum, vel aliter inter viuos acquiſitarum iuriſdictionum,dicunt interdum, quod clericis non licet habere niſi decimas, quare non debent ſe intromittere de temporali iuriſdictione,vt ſic eos ęquipararent Ciſtercienſibus,de ſta.mona.recolentes,ſed etiam,quaſi iſtud denotet magis præſumptuoſum, mortuarijs,prohibendo forſan ne relinquātur poſſeſſiones eccleſijs, vel pręcipiendo quod relictas alienent,vel ne vltra tantum'of feratur in mortuario,& his ſimilia,vel quod non valeat relictum ſine ſolemnitate teſtium,contra id,de teſtam,cum omnes,& c.ſeq.vel quid ſimile.Pe.aſſenſu,& non ſeruata ſolemnitate qua ſupra cap.nulli,in pręſumptas,ab inferiorib. & nō ſuis iudicibus,vt in prin.Cenſuram,iam latam,quod dic,vt J. de immu.ecc.non minus,de ſenten.excommunic.nouerint.
1 † Nota,quod laici a dicuntur quandoque religioſi,quod dic,

ba.in pręſentia. Tertio ꝓpter [illegible]
ff.de conſti.princi.beneficium. Quarto propter animarum fauorem 13.quæſtione ſecunda,animę.C.de ſacroſanct.eccleſi. ſancimus,primo. Quinto propter fauorem vltimæ voluntatis,eodem tit.l.prima,hic ergo funiculus non ſolum duplex, ſed multiplex nullatenus rumpi poteſt,de treu.& pa.cap.primo,poſſent & alię rationes aſſignari,ſecundum varias cauſas priuilegiorum,quę ſunt attendendæ,quia eis ceſſantibus ceſſat priuilegium,de iureiuran.& ſi Chriſtus,ad fi.& in hac gl. ſecunda,in fin.licet priuilegiare poſſint, non tamen poſſunt ſe intromittere de poſſeſſione in dotem data,etiam ſi per ipſos data fuerit, cum ſit facta eccleſiaſtica, de prębendis, dilectus 3.Hoſtien. Et Ioan. And.ſic loquitur in cap.nouerint,all.
5 in glo. † Quinto no.quod Papa ex officio ſuo conſulit indemnitati eccleſiarum,de inſti.cum veniſſet,& conſulitur hic de iure,ſed de facto non eſt qui exequatur,& ſic parum ꝓdeſt. de re iud.cum aliquibus,rectores enim & pontifices muti.de iure ſuo male tuti,cum ſint cornuti,non audent cornib. vti. vt dicebat dominus Bertrandus epiſcopus Graſſenſi. contra quos Greg.43.diſtinct.ſit rector. & Symacus 16. quæſtio.pri
6 ma,in canonibus. Sexto nota,quod conſtitutio † promulgata ſuper non ſubiectos,vt a laicis ſuper rebus eccleſię, eſt potius deſtitutio vel deſtructio, quia nititur deſtruere libertatē eccleſiæ. Septimo nota ex hoc,quod talis conſtitutio eſt ipſo iure nulla,etiam ſi ſit eccleſiæ fauorabilis,quod dixi de conſt. eccleſia. Oppono,quod princeps non poſſit eccleſiam priuilegiare 10.quæſtione prima,nouerint.glo. ſecunda,non ſoluit, dic,quod licet priuilegiare poſſit, vt hic,non tamen poteſt ſe intromittere de poſſeſſione in dotem eccleſiæ data, vt ibi, etiam ſi per ipſum data fuerit,cum ſit facta eccleſiaſtica.de ꝑben.dilectus 3: Quæro circa quartum notabile.quę ſint priui
7 legia † conceſſa eccleſię per principes ſeculares. Hoſtienſi.dicit quod patent per leges dicentes quem poſſe rem ſuam patrimonialem donare, vel relinquere eccleſię inter viuos, & cauſa mortis. C.de ſacroſanct.eccleſi.generali,& l.iubemus, nec eget talis donatio inſinnatione,eodem ti.l.illud. Et quando imperator donat eccleſiæ ſola immenſitas eſt menſura. Auth.eadem §.ſi vero minus,& hęc priuilegia ſunt extendēda,non reſtringenda,de donationibus,cum dilecti.vnde ſi qs de curiali fortuna dederit res ſuas eccleſię,a lucratiuorum ꝓſcriptionibus ſunt liberæ,& immunes,vt ſit differentia inter res diuinas,& humanas.C.de ſacroſanct.eccle.ſancimus,ſecūda,& l.fina.nec debent hæc priuilegia per non vſum vel abuſum tolli,cum futurum tempus reſpiciant. Auth.eodem tit. §.ad hęc ſancimus,& irritanda eſt conſtitutio ſi qua fiat contraria.C.de ſacroſanct.eccl.decernimus,& l.fina.de epi.& cle. omnia priuilegia, & hęc & ſimilia ſunt priuilegia de quibus putat Hoſtien.hic fieri mentionem,quæ ſtabilia debent eſſe, ſecundum eum propter rationes de quibus in dicto 4. no.de alienatione feudorum & aliarum poſſeſſionum. Solu.vt dixi ſuper tex.vt quia diſponebatur per cōſtitutionem laicorum, quod talia ſibi obuenirēt a laicis infra annum,& dicit alienarent vel ſimpliciter ſiue obuenerint a laicis: ſiue non,alias occupant non ſine crimine ſacrilegij,de foro competenti.conquæſtus. Oppono ad hoc:quia ſi ſic erit quod eccleſia non teneatur alienare,cito poterit acquirere omnia temporalia, cū etiam dominium acquirat ſine appprehenſione. C.de ſacroſanct.eccle.l.fina.de conſuet.ex literis, vbi de hoc:nec deſinit eſſe hęres.decima collatio.de feu.alie.ſi clientulus,nec de facili poteſt alienare ſupra cap.nulli.ſol.Hoſtien.quod debet recurri ad Papam,qui prouidebit,de immun. eccleſi.aduerſus, principi vero ſeculari non licet talia reuocare vel infringere, infra de pę.ſignificauit,hoc enim eſt conſilium generale ſeruandum,vt euangelium,vnde non valet contraria conſtitutio vel conſuetudo,de conſuę.cap.fina. Oppono ad hoc,quia ſaltem

A D D I T I O.

a Laici. Adde docto.in rub.de regu. ca.iuſta.16.quæſtio.prima,& in ca.quod Deo 33.quæſtio.5.

... quod perſonaliter ſeruiatur, procedunt contraria, quia quando eſt ad vitam, non poteſt dare eccleſię, quod non habet, de iure patro. quod a iure, tale, autem eſt ſeudum de canena. Item quando debet ſeruiri perſonaliter, idem, vt prædixi, quia perſonalia non transferuntur in alium, de offi. delega. cap. fina. de vſu pal. cap. ſecundo. ff. de ſol. inter artifices, quod procedit ſi ſeruitium erat tale quod non cōueniebat clerico, cuius arma ſunt lachrymæ 23. quęſtione 8. §. primo, & cap. primo, & ſecundo, alias per clericum præſtabitur, vt no. Innocen. de proba. in p̄ſentia: ſi vero eſt paternum, & in quo conſueuit per alium ſeruire, tranſibit ad eccleſiam, decima colla. de gradi. ſuccedē. in feu. cap. primo, & ſecundo, & de inueſtitura quam Titius accepit §. item placet. & cap. ſequen. Idem de allodio ideſt re libera. vt ibi no. Et hoc caſu quo relinquitur eccleſiæ feudum, ſi tenebatur per alium vaſallum in feudum, non poterit retinere, niſi ab eccleſia, cui relictum eſt, de nouo inueſtiatur, & hic eſt caſus quo quis ſine culpa perdit feudum, decima col. de pace iura. fir. l. vna §. penultim. vel iudicandum erit hoc ſecundum diuerſas cōſuetudines nouas vel violenter inductas, ſed antiquitus rationabiliter obſeruatas, dummamen non ſint nimis oneroſæ eccleſijs, de conſuet. capitul. primo, de hoc remittit Hoſtien. ad ſummam de immu. eccleſi. §. inquantum, ver. ſed nec illa.

De præcarijs. Rubrica.

Viſo de alienationibus in genere: quia præcarij conceſſio ſpeciem alienationis habet, ideo &c. vel ſic, viſo de contractibus per quos dominia rerum alienantur, nunc de his p̄ quos tráſfertur commodum & vtilitas fructuum & vſus. Hoſtien. de materia 10. quæſtio. ſecunda, præcariæ, & cap. ſępe. fit, & 16. quęſtio. 3. clerici. & cap. ſequen. Quęro quæ ſint præcarię. ſol. vt infra cap. 1. q. 1.

SVMMARIVM.

1 *Præcaria ſunt perpetui contractus.*
2 *Precaria quid ſunt.*
3 *Precarium quid dicatur.*
4 *Ex contractu præcariarum qua actione agatur.*
5 *Precaria cum renouantur an ſit neceſſarius conſenſus capituli & Epiſcopi.*

a PRæcariæ: a Hoc cap. & ſequens habētur pro paleis. decima, quæ
1 ſtione ſecunda. † No. quod precarię ſunt perpetui contractus, tranſeunt enim in hæredē, ex quo renouantur de quinquennio ad quinquennium, & fit renouatio ne pereat memoria contractus. Oppono, quod imo præcariæ fiant non tātum ad quinquennium, ſed etiam vſque ad vitam capientis 12. qōne ſecunda, ſæpe, decima, quæſtione ſecunda, precarię. ſol. multipliciter accipitur iſta dictio precarie, vel precaria: vt dicit, gl. prima, puod dico J. quęſtione prima, ſed quo ad contrarium dicit Innocen. quod hic loquitur, ſecundum cōſuetudinem patriæ, de iure vero ſcripto fit vſque ad mortem recipientis, dict. cap. precariæ, quod etiam Abb. Hoſtien. dicit quod loquitur de generali conſuetudine per canones approbata, non de ſpeciali, pro eo eſt, quod dicitur in textu ibi, ſecundum authoritatem, ſed Abb. exponit dictionem, &, quæ ſequitur pro ideſt: quia ſecundum eum non inuenitur alibi hęc authoritas, in quo quid teneatur, non refert quo ad iuris diſpoſitionem.
2 † Quæro, quid ſunt precariæ. Gloſſ. prima facit differentiam inter precarium, & hæc precaria. Hoſtien. etiam facit differentiam inter precarias in plurali, & hęc precaria in ſingulari, dicens hic loqui de precarijs in plurali quę renouantur quinquennio. Abb. dicit differentiam non eſſe inter pluralē, & ſingularem, nec probatur iure. vnde qua facultate inducitur eadē reprobatur, facit quod ait Hier. ſuper Matth. 4. ca. & hęc quod non ſit differētia inter temporalem & ſingularem, etiam ſentit glo. J. cap. fin. in glo. fin. in fin. Et placet Ioan. And. ergo erit tantum differentia inter pręcarium de quo J. cap. fin. & precatur dict. capit. precariæ, decima, quęſtione ſecunda, non tranſmittuntur ad hæredem, vt no. in dict. cap. & hic in gloſ. Alio modo, & communiter dicuntur precarię, quæ conceduntur ad vitam accipientis, & de his loquitur di. ca. precariæ. Et quo modo fiant dico J. cap. proxim. quæſtione prima, & ſic intellige hanc glo. & in ea ibi accipientis, & hoc modo non multum differt ab vſufructu. Secundo quęro, an lapſo quinquennio intelligatur pręlatus renouaſſe tacite. glo. vltim. quod ſic. Oppono ad hoc 12. quęſtione ſecunda, longinquitate. gloſſ. eadem non ſoluit. Hoſtien. ſoluit quod illiſtatur: quia videtur colonus renuntiare iuri ſuo ſi non petijt renouationem, quæ fit fauore eccleſię, ne origo contractus ſit incerta, propter qđ abſolueretur poſſidens, licet præſcribat. & hoc niſi eccleſia vellet eum etiam inuitum retinere J. de eo, qui duxit in ma. cap. primo. C. de legi. quod fauore, quod eſt verius, niſi ex aliquo alio detegeretur conſenſus prælati, & in hac gloſ. vltim. ibi §. vltim. ſi precarium datum eſt ad tempus, patitur eum qui rogauit poſſidere, videtur ruſus precario cōcedere. Ibi, eadem, ſi tranſacto tempore locationis conductor manet in fundo, tacito conſenſu locatio cum vinculo pignoris renouatur.
Tertio quæro, qua actione agetur ex contractu precariarum,
4 dicit Innocen. quod condictione ex hoc cap. vbi eſt hęc conſuetudo, ſicut in emphiteuſi. an datur condictio ex lege. C. de iure emphi. l. prima, pro hoc. ff. de cond. ex lege l. vna, & de hac condictione dixi de teſti. ſpo. ſępe. Quarto quæro, de exēplo huius capi. Abb. exemplificat de eo qui terram incultam accipit a prælato, & ibi ędificat dato aliquo eccleſiæ, & poſtea ſingulis annis ſoluit aliquid faciendo fieri renouationem, vt hic, & ita etiam ſeruatur in contractu libellario. Quinto quæ
5 ro, an † cum renouātur precarię, ſit neceſſarius conſenſus epiſcopi, & capituli. Specu. de locato §. nunc ſequitur videre, ver. & hic, circa finem, dicit quod non quod not. quia ſingulare, tamen de ſe clarum, quia in renouatione non fit alienatio. J. de iudeis cap. ſecundo.

ADDITIO.

a Precariæ. Adde de materia iſtius cap. vide Ange. conſil. 181. incipien. et forma, & ſerie.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non tenetur ſtare contractui prædeceſſoris.*
2 *Contractus factus irrationabiliter quando dicatur.*
3 *Pœnæ adiectio an valeat in contractu irrationabiliter facto.*
4 *Cōtractus prædeceſſoris quando relinquatur prouidentiæ ſucceſſoris.*

De precariis. Reuocat ſucceſſor precariam, p̄ prędeceſſorem irrationabiliter fa
1 ctam. Præmittit factum cui prouidet ibi, præcipimus. † Not. quod ſucceſſor non tenetur ſtare contractui prędeceſſoris, & inducitur hoc cap. J. ne præla. vi. capi. fina. quod non teneatur ſtare locationi prędeceſſoris, de quo aliter ibi dico, & ad hoc & ſimilia ibi reſpondeo. Quęro de exemplo huius capi. Petr. & Abb. ponunt caſum per cap. precariæ, decima, quęſtione ſecunda, vt quia de domo ſua recipiebat laicus 10. pro penſione in loco ſtudij, & dedit eccleſię, etiam quo ad fructus, & recepit ad vitam rem eccleſiæ quę in fructu valet 30. vel ſi tenuit vſumfructum domus, recepit rem valentem 20. ſi ſtudio recedente domus non valet, niſi quinq;, prælatus contractum diſſoluet, non obſtante pœna adiecta. quod tenet Spe. eodem titu. in prin. quod reprobat ibi Ioann. Andr. ſi precaria fuit rationabilis ab initio, & facta fuit inde ſcriptura, non debet eccleſia vti fraude in ſuis contractibus, de don. per tuas, quod eſt verius, ſed dicit dictum eorum procedere poſſe quando non fuit factus contractus ſolemniter per ſcripturam: ſed amicabiliter ex confidentia ſic proceſſerūt prælatus & laicus, vel quādo non fuit actum principaliter de re, ſed de precio ſingulis annis inuicem dando: licet forte poſt talem conuentionem, precij res ex quibus precium 10. habebatur fuerunt deſigna-
2 tę. † Secundo quæro, quando dicitur hic contractus factus irrationabiliter. Innocen. dicit quod quandoque contra vtilitatem eccleſiæ. Hoſtien. exponit irrationabiliter, ideſt contra rationem

Ibi l.prima,ſi matrimonium non tenuit,nec dotis conſtitu-
tio,& pactum ſuper ea factum habetur acſi factum non fuiſ-
ſet,& reſtituitur per condictionem ob cauſam,ibi §. vltim.ſi
creditor vendens pignus duplam promiſit, quia ſic expedie-
bat,vel hoc habebat conſuetudo,condemnatus de euictione
agit ad ſummam debiti,& ad intereſſe:alias ſi nõ expediebat,
intereſſe non petit.ibi.illud §.vltimo,re quam tutor intendit
euicta datur actio vtilis in illum, cuius tutela geſta eſt in id,
quod in eius rationibus eſt allatum:vel in totum ſi tutor nõ
eſt ſoluendo,ibi §.ſi procurator.de hoc ſupra eadem queſtio
ne.Quarto quero,in quo relinquitur prouidentiæ ſucceſſoris
4 † ſolu.vt in litera, & apertius,dic, quod conſiderabit an expe-
diat eccleſiæ, quod contractus firmus remaneat, & tunc rati-
ficabit tacite vel expreſſe,an vero expediat, vt reuocetur tan-
quam damnoſus,& reuocabit,eſt ergo ſuæ prouidentiæ,alias
prudentię an reuocet,aut confirmet.ſic duodecima,quæſtio-
ne ſecunda,ſi qua.

S V M M A R I V M.

1 *Principio ex inordinato plura inordinata ſequuntur.*
2 *Homeri interitus.*
3 *Precariæ voluntate concedentium non reuocantur.*
4 *Precarium an differat a commodato.*
5 *Precarium in quo à locato differat.*
6 *Precarium qualiter debet reſtitui.*
7 *Precarium quibus modis finiatur.*
8 *Dominus vendens an repetere poſſit ab eo cui conceſſit.*
9 *Precarium qualiter ſilienetur.*
10 *Precarium recipiens an teneatur de culpa.*
11 *Capitulum eccleſiæ cathedralis ſine epiſcopo an poſſit conſtituere precarias.*

Precarium. Habet tria dicta,ſecundum ibi,ſolui-
tur. Tertium ibi,porro, non etiam.
Et dicit Hoſtiē.quod in primo exemplari compilationis erat
litera,vel etiam,quę fuit correcta, & impropriè,nam melius
fuiſſet dictum,ſed non,& illi literæ corruptæ bene adaptatur
id quod ſequitur,& facit infra,no.primo,aut melius dixiſſet,
ſed ſoluitur,vel ſoluitur etiam ipſum precarium, id eſt, rem
precario conceſſam,& in alium tranſlatam.Not.ex eo,quod
dixi in verbo non etiam, quod ex vno inordinato principio,
1 plura inordinata † ſequuntur,& lapidandus non eſt magiſter
vel ſcholaris ſi quandoque errat, ex quo author hic errauit,
& quod interdũ bonus dormitat Homerus.Horatius in poe-
tica.Hoſtien.dic tamen quod hic non fuit propriè,& dicit Io
an.And.prout poteſt colligi ex ſpeculo hiſtoriali, Homerus
fuit inter philoſophos primus poeta.id eſt, poetice ſcribens,
& præcipuus apud grecos,ſicut Virgilius apud latinos, inſti.de
iure nat.§.ſed ius.Et dicunt Clenardus lib.tertio,& Valerius,
2 lib.9.quod leuem quęſtionem a piſcatoribus ſibi factam ſol-
uere neſciens, cum per id impudenter derideretur ab eis, vir
verecundi ingenij,quaſi toxicato confuſionis iaculo perfoſ-
ſus mortuus eſt. Multos etiam tales qui dolore vel gaudio
mortui ſunt,ponit ibi Valerius lib.9.capi.13.quæſtionem vi-
dere potes in Policrato lib.primo, & in lib.philoſophorum,
3 vbi de ipſo tractatur.† Secundo nota, quod precariæ non re-
uocantur voluntate concedentium. ſ. capitanea. ſecundum
Hoſtien.non enim debent eſſe viri eccleſiaſtici variabiles, vt
eccle.benefi.capitu.vno,de renuncia.clemen.vna.de pact.qua
liter,de arbi. per tuas,de iurepatro.cum autem, nec fraudem
ſuis adhibere contractibus 27.quæſtione prima,de viduis, de
dona.per tuas.Oppono,quia innuit litera ibi,inuito domino,
quod ſola alienatione trãſferatur dominium,contra id.C.de
pact.traditionibus,inſti.de rerum diui. §.per traditionem, &
§.venditę.ſoluit Hoſtien. quod alienans conſtituit ſe preca-
rio nomine poſſidere, vel fuit tradita poſſeſſio altero de mo-
4 dis qui nota.de conſuetu.capitu.ſecundo. † Quero an preca-
a carium differat a a commodato,& in quo. ſolue, vt in gloſſa
prima.Et dicunt quidam,vt Goffred.non differre niſi in ver-
interdictum, vnde vi. quæ veniunt a die electionis.ff.de vi &
vi arma.l.prima,§.ex die.de reſtitutione ſpoliatorum,grauis.
Et ſi in conceſſione precarij fuit expreſſum, vt reſtituatur
quandocunque petetur, agetur ad repetendum actione præ-
ſcriptis verbis,ſi non fuit expreſſum, ſed ſimpliciter conceſ-
ſum,agetur precario,& ſi interuenit ſtipulatio, agetur ex ſti-
pulatione,& ceſſabit precarium.ff.eo.l.& habet §. cum quis,
& l.interdictum. Vincen.cætera,dic,vt in hac glo. & in ea.ibi,
& ſi ad certum tempus,& ſic non valet pactum,contra natu-
ram contractus appoſitum.Abb.ibi certe §.vlti.vnde diſtin-
guitur,an concedens ſit dominus,an non:quia etiam non do
mino a quo habebatur precarium competit hoc interdictũ.
ff.eod.quæſitum,primo reſponſo,ibi,durante.ſecus ſi eo iam
finito.vt ibi.Quarto quero,an alijs modis finiatur precarium
7 † quam hic expreſſis.Gloſſ.ſecunda,ſoluit, quod ſic, & ibi fi-
nitur,idem ſi currere cepit. ff. eod.certe.primo reſponſo.Ibi,
hæredis recipientis, & ideo ipſe hæres ex ſui perſona, cum iã
defecerit precarium,non tenetur precario niſi ad hoc,vt reſti
tuat ſi habet,vel ſi dolo fecit quominus haberet.ff.eo. quæſi-
tum §.vltim.hęreditaria vero actione de precario ſemper te-
netur.ff.de diuer.& tempo.præſcri.cum hęres.ff.de precario,
cum precario.Innocen.ibi,alienauerit, vnde non requiritur
ipſius reuocatio.Goffred.ibi,debitor.Item ſoluitur finito tẽ-
pore ad quod conceſſum fuit.ff.eod.cum precario.ibi l.quar-
ta, locatio vel precarij datio, quam feciſti donec voles,mor-
tua finitur.Et in fin.de hoc de reſcrip.ſi gratioſę,primo reſpõ
8 ſo. libro ſexto. Quinto † quæro,an dominus qui vendit,po-
ſtea poſſit repetere ab eo cui conceſſit,dicunt Vincen.& Gof
fred.quod non,licet contractus ab eo ſumpſerit initium, ta-
men cum ille teneatur emptori.ff.eo.quęſitum §.quod a Ti
tio. iniquum eſſet,eum teneri duobus.ff.de exerci.§.ne in plu
9 res.Sexto quęro,† an eo ipſo reuocetur,quod is in quem fuit
alienatum precarium vult reuocare,videtur quod ſic per tex.
ibi,reuocare volenti,ſed ſupple & reuocanti, & nunc propo-
nitur interdictum ab emptore nomine venditoris:ſi vero nõ
reuocat,videtur tacite approbaſſe precarium, & ideo ipſum
interdictum decętero ſuo nomine proponet,& in hoc eſt dif
ferentia inter eum,re.iocet, vel non.ff.eo.quęſitum §.illud,& in
inde hoc ſumitur,non reuocabit nomine venditoris ſed ſuo.
10 ff.eo.quęſitum §.illud tamen.Septimo quæro,an is qui rece
pit precariam,teneatur de culpa.Glo.tertia,quod non.Et dic
ſecus in commodatario qui tenetur,etiam de leuiſſima.infra
capitu.proximo.Ratio differentię colligitur ex prima gloſſa,
quia maiorem vtilitatem habet,cum non reuocetur niſi vtu
11 finito,quod ſecus in precario.†Octauo quæro,an capitulum
eccleſię cathedralis poſſit ſine epiſcopo celebrare præcarias,
de quibus hic in fin.& duobus capit.ſupra proximis, videtur,
quod non:quia ſi precaria fit perpetue prout dixi in capitulo
primo,non debet capitulum hoc poſſe, ſicut nec poteſt alie-
nare ſine licentia epiſcopi : ſimiliter ſi precaria fit ad vitam,
quia adhuc contractus eſt perpetuus,vt nota.de rebus eccleſi.
non alienand. clementin.prima,in gloſſ.fina.In contrarium;
quia de iure hoc permittitur,dummodo fiat rationabiliter,
decima,quæſtione ſecunda,precariæ,& hic,& ſupra cap.pro-
ximo. Federic.in conſilijs,conſil.285.dicit,quod valet ſi capi-
tulum habebat bona diſtincta,quod eſſe poteſt,.de reſcriptis.
edoceri,quod placet intelligendo,quod ſit conceſſa precaria,
ad vitam recipientis, ſecundum modum de quo in dicto ca-
pitu.precarię.licet etiam dici poſſet alienatio,non tamen om
nino propriè. Et quamuis eſſet alienatio,conceditur a me,
per iura pro hoc allegata.videtur tamen obſtare de rebus ec-
cleſi.non alienand. clemen. prima, in principio. Sed dic,vt
ibi dixi queſtione decimatertia,& decimaquinta,& pluribus
ſequenti. Sed precariam perpetuam renouabilem de quin-
quennio

A D D I T I O.

a An precarium differat. Adde glo.& ibi Bar.in l.ſecunda.C.de preca.Bald.in
l.in commodato,in §.ſicut.ff.commo.doct.in l.contractus.ff.de reg.iur.

SVMMARIVM.

1 Dictio, cum, aliquando ponitur pro quando.
2 Commodatarius tenetur etiam de culpa leuiſſima.
3 Dictio, etiam, eſt implicatiua.
4 Damnum quod quis ſua culpa ſentit debet ſibi imputari.
5 Circunſtantia contractus tolluntur per pactum.
6 Precarium, & commodatum an differant.
7 Commodatum dicitur beneficium.
8 Commodatum gratia commodatarij non debet in eius laſionem trahi.
9 Commodatario an imputari debeat caſus indiſtincte.
10 Pactum contra naturam contractus non valet.
11 Caſus fortuiti an veniant ex pacto, niſi ſpecialiter enumerentur.
12 Clauſula generalis comprehendit caſus ſimiles expreſſis, & minores, non autem maiores.
13 Rei quo caſu pereat periculo debitoris.
14 Aeſtimatio duplex, vna qua facit venditionem, alia qua non.
15 Commodatum an ante vſum expletum reuocari poteſt.
16 Commodatum quid ſit.
17 Depoſitarius quare tenetur de leuiſſima culpa.
18 Dolus an ſit culpa.
19 Culpa in genere quid ſit.
20 Depoſitarius quando teneatur ex dolo praſumpto.
21 Culpa lata quid ſit.
22 Error iuris an ſit culpa lata.
23 Leuis quid ſit.
24 Culpa leuiſſima quid ſit.
25 Commodatarius de qua culpa tenetur.
26 Caſus fortuitus quid ſit.
27 Furtum an ſit caſus.
28 Renuntiatio ſpecialis quare valeat, non generalis.
29 Renuntiationi generali iurata an ſit ſtandum.
30 Iuramentum quid ſit.
31 Commodatarius quomodo teneatur de mora.
32 Commodatum qualiter reſtitui debeat.
32 Commodatarius re amiſſa tenetur ad æſtimationem.

CVm gratia. Dicit qualiter, & de quo commodatarius teneatur, & quod commodatum intempeſtiue non reuocatur, vel ſic. Commodatarius gratia ſui tenetur, etiam de leuiſſima culpa, non de caſu, niſi in tribus caſibus hic poſitis, hoc primo. Commodatum intempeſtiue non reuocatur, habet duo dicta. Secundum ibi: contra, prima ſubdiuiditur, quia Primo ponit vnum dictum. Secundo aliud, a quo excipit tres caſus. ſecunda ibi: licet. Secunda principalis ſubdiuiditur in dictum, & rationem. Secunda ibi: cum, tantum, dictio negatiua de cauſa poſſeſſion. cum eccleſia, excludens hic fauorem commodantis. Accepit, ſcilicet a commodante, eſt enim proprie accipere quaſi ab alio capere. Aſſumimus autem per nos ipſos, facit de electio. qualiter. de homi. tua. in fin. quandoque non: ſic, de celebra. miſſa. cum Marthæ, in principio trigeſimatertia, quæſtione quarta, ille, de electio. officij, in fin. & capitulo, quia propter, in principio. tenetur, re commodata perempta vel deteriorata, licet aduerbialiter pro quamuis, ſic infra titu. primo capitu. fina. aduerbialiter ponitur ſupra tit. primo capitu. fin. vtroque modo de donatio. inter virum, & vxorem, nuper. niſi, quia negatiua ſequitur, ponit, non excipit, ſic infra eodem capitu. de reſtitutio. capitu. penultimo. de hoc in regu. peccatum. libro ſexto, per dom. Ioann. And. Commodati, directa, ſcilicet, quæ datur commodanti, & eius hæredi. etiã contra hæredem commodatarij. ff. eodem l. tertia §. hæres. Expletum, ideſt, completum vel finitum, & allega. Goffred pro ſimili. ff. de peri. & commodo rei vendit. leg. prima, in fine. & l. ſecunda, & quid dicant, vide de donatio. cum dilecti. in quarta gloſſ. res. mobilis vel immobilis, de hoc in gloſſ. cum pro quia, redditiuum cauſę, de hoc infra: notabil. primo, oportet, de hoc verbo not. vigeſimaquinta, quęſtione prima capi-
1 tu. primo. † Nota. de dictione cum, a quæ hic in princip. poni-
a tur pro quando, ſic ne ſede vacan. capitu. primo, in fine. Alibi pro quia infra eodem capitu. ſupra titu. ſecundo capitu. final.

mo ſapientiæ, & ſermo ſcientię conuenienter ponuntur inter dona gratis data. & ſic ſunt gratię gratis datæ, ſed charitas, eſt gratia gratum faciens, quia per eam quicquid facimus, eſt acceptum Deo, & ſic facit nos deo gratos, de hoc primo ſententiarum diſtinctio. vigeſimaſeptima, & per Thoma. prima ſecundę quæſtione 111. articulo penultimo, & vltim. hic autem gratia pro vtilitate ſeu contemplatione intuitu vel fauore, concordat regula, quod ob gratiam. libro ſexto, & hoc verbum bene conuenit huic ɔ̃ctui, q̃ de natura ſui eſt gratuitus: vt gloſſa prima, facit prima, quęſtione prima capitu. primo.
3 † Tertio nota de dictione, etiam, b quæ eſt implicatiua, de cõ-
b ſtitu. cum omnes, vbi dixi. Quarto nota. quod commodatarius non tenetur de caſu regulariter, in tribus tamen caſibus tenetur de quibus hic, & in eo, quod dicit de mora, nota. Goffred. in ſumma, de vſu. in princip. primę columnę. Hoſtien. in ſumma. eodem titulo §. ex quibus caſibus, ſub §. ex mora. de hoc. ff. de vſu. mora. & reg. mora. libro ſexto. de loca. propter. ver. qui etiam, quæſtione ſeptima, & ſequen. Et dic, quod vbi commodatarius haberet legitimam exceptionem, non dicit eſſe in mora. & ſic non eſt ipſius periculum dict. regu. mora. ff. eodem, in rebus §. poſſunt, & quod nota. C. eodem l. tertia.
† Quinto nota. quod damnum, quod quis ſua culpa ſentit, ſi-
4 bi debet imputari regu. damnum, libro ſexto, & dic imputari quaſi inſcribi, vel in ipſius damnum imputari, vel æſtimari, & cæt. verbum ſatis viſitatum apud iuriſtas. C. eodem l. prima de verborum ſignificatione, dilecto. regu. imputari. libro ſexto, de conceſſio. præbend. clemen. vnica, in fin. Sexto no. quod non tantum imputatur culpa, ſed etiam caſus, qui ſequitur
5 culpam. † Septimo no. quod per pactum tolluntur circunſtã-
tiæ contractus, & quod contractus ex conuentione legem ac-
6 cipiunt. regula contractus. libro ſexto. † Octauo nota, diffe-
* rentiam * inter commodatum, & precarium, de hoc in glo.
7 penultim. † Nono nota, quod commodatum, dicitur beneficium, & eſt beneficium, large beniuola actio gaudium tribuens capienti. infra de pœnis, ad aures, & decima coll. ex qui. cauſa, feud. amit. capitu. primo, vltra medium, & quod dicit Seneca libro primo, de beneficijs. Decimo not. quod non debemus decipi beneficio, ſed iuuari, de hoc vigeſimaquinta, quæſtione prima capitu. primo, & hic deciperetur commodatarius ſi reuocari poſſet vſu non expleto. Si enim commodans ab initio denegaſſet, forte ſibi alias prouidiſſet emptione vel locatione vel aliter. ff. eodem, in commodato §. ſicut, non pœniteat ergo in alterius præiudicium. ff. de regu. iur. nemo ponit. regula. nemo poteſt. libro ſexto, & ſecundum Hoſtien. concordat ad literam ſupra titu. primo capitu. fina. ff. de ſer. excommu. ſeruus qui. eadem l. Oppono, quod commoda-
8 tum † gratia commodatarij non debeat in eius læſionem trahi, vt per hoc teneatur de leuiſſima culpa: vt hic, per regul. quod ob gratiam, libro ſexto. C. de lega. quod fauore. Solutio hic fauor non retorquetur in læſionem: ſed is cui fauetur, amplius tenetur ad ampliorem cuſtodiam, facit de pœnitentia. diſtinctione tertia, ſepties, de teſtamen. cum in officij, & hac ratione datur actio negoc. geſtorum ei, qui amici gratia gerit ipſius negotium. ff. de negotijs. geſtis lege, tertia, & in id in quo amicus per euentum læditur, dummodo fuerit vtiliter cœptum. ff. de negotijs geſtis, lege, ſed an vltro §. primo. Ioann. And. qui etiam dicit, quod ſi præter, vel vltra regulas iuris communis aliquid alicui fauore vel gratia conceditur, ad illos caſus reſtringitur regula, & illud non retorquetur in eius læſionem, vt in contrarijs. Oppono, quod commodata-
9 rio † debeat imputari caſus indiſtincte infra de pigno. ſignificante. Solutio. ibi in mutuo, in quo transfertur dominum in ac-

ADDITIONES.

a De dictione cum. Adde l. ſi quis arbitratu. ff. de ver. ob. Car. in c. ſi. in 1. no. de conſue. Card. in clemen. 1. in 3. nota. de teſtibus. Raph. cuma. conſi. 56. incip. Petrus hæres.

b Dictio etiam. Adde docto in clemen. prima de præben. Abb. in cap. ex tuæ. de cle. non reſid. Car. in clem. religioſus, de procu. Ioan. Calde. conſi. 4. intit. de præbendis.

* Nota differentiam. Adde Cardinal. in capitu. precarium, ſupra, de precarijs numero 2.

Digitized by Google

10 preca.cum precario §.primo, ibi non valet pactum † contra
naturam contractus. Soluit. Abba.quod hic eſt circa circun-
ſtantiam. Naturaliſſimum eſt enim precarij, quod duret ad
placitum concedentis: ideo per pactum non tollitur, ſimile,
quod dicitur. ff.depo.l.prima §.penultim.& quod de conſue-
tudine dicitur, de elect.cum terra.de conſue.capitu. ſecundo,
libro ſexto. Non ſic autem naturale eſt commodāti ad quod
teneatur commodatarius, ſed alter ad plus, alter ad minus: vt
hic, & ſic hoc eſt de circunſtantijs quę poſſunt alleuiari, & ag
grauari per pactum. Per hoc dixit Abb.quod non valet pactū
de non reſtituendo commodatum poſt vſum completum,
quod dicit Ioann. Andr.verum niſi tranſiretur ad aliam ſpe-
ciem contractus, puta donationem. ff.de dona. cauſa mor.l.
vbi ita donatur. Quinto oppono ad idem, quod etiam ſi ſit
11 appoſitum pactum, non tamen veniant † caſus fortuiti, niſi
ſpecialiter enumerentur. ff.ſi quis ca.ſed etſi §.quæſitum. Gl.
ſecunda, ſtat contrario, & hoc quidam tenent dicentes, quod
nullo caſu in iudicijs, vel cōtractibus tenetur quis de caſu ni-
ſi fuerit ſpecificatus, quod placet Ioann.Bal.& Azo.in dict.§.
quod tenet etiam gloſſ.& Ioann. And.infra titu.primo capit.
ſecundo, & pro his facit, quia in iudicio quaſi contrahimus.
ff.de pecu.lege tertia, §.illud ſcribit C.eodem titulo.ff. de pol
li.l.prima. Alij, vt Martinus, dicunt, quod licet in iudicijs nō
teneatur de caſu non ſpecificato in contractibus, non tamen
tenetur ex generali pactione. Ratio diuerſitatis, quia iudi-
cium redditur in inuitum. ff.de verbo.obligatio.inter ſtipulā
tem, de iudic.capitulo primo. Contractus vero ſunt volunta-
rij. C.de actio.& obligatio.ſicut. Item, quia tantum valet ge-
nus quo ad genus, quantū ſpecies quo ad ſpeciē, de hoc de of
ficio. ordina. capitulo ſecundo. Item, quia tot ſunt caſus for-
tuiti quod impoſſibile eſſet illos enumerari. C de tempo.ap-
pellatio.l.fina.poſt principiū.de præſcrip.triginta anno.l.ſin.
in principio. Aſtringeretur ergo lex ad impoſſibile ſi cogere-
tur omnes enumerare quod eſſe non debet. quarta diſtincti.
erit autem. regula.nemo poteſt.libro ſexto, inducit etiam le-
ges. ff.eodem ſi vt certo §. nunc videndum, de pact.in.gen.§.
item ſi quis man. & Ariſtoni. Sed primi reſpondent ad pri-
mum, quod illud generale, fallit vbi requiritur expreſſio ca-
ſuum: vt hic. Ad ſecundum, quod enumeret contrahēs quos
poteſt, & de illis tenebitur promittens, leges vero intelligun-
tur de caſibus prouenientibus, ex dolo vel culpa, vel de ſpe-
cialiter, non de generaliter enumeratis. Alij diſtinguunt, an
aliqui caſus fuerint enumerati ſecuta clauſula generali, & tūc
omnes veniunt, ad hoc de procurato.qui ad agendum, libro
ſexto. Aut nulli ſunt expreſſi, & in nullo tenetur, vt in §.quę-
ſitum. Et hanc opinio. quæ fuit Bulga.approbat vſus, vt dicit
gloſſ. §. quæſitum, & hanc tenet Dyn.in regu.contractus, li-
bro ſexto, & hoc facit impoſſibilitas enumerandi certos. C.
quando mu.tu.offi.ſun.poteſt, authentic.matrimo. Odof. in-
telligit hoc quando aliqui caſus enumerantur ſecuta clauſu-
la, nec ſtetit per commodantem, ſed per commodatarium,
quo minus omnes enumerarentur, ſecus ſi per commodā-
tem ſtetiſſet. Ioann. And. tenet opinio. Bulga. maxime iuncta
limitatione Odof.& de hoc in Specula.de loca.§. nunc dicē-
dum, verſicu.ad euidentiam, & verſicu.ſequen.vbi etiam per
Ioann. And.& hanc etiam tenet Guil.de cu.in §.quæſitum.
12 Dic tamen, quod clauſula † generalis concernit caſus ſimi-
les expreſſis, & minores, non maiores. pro hoc de reſcript.ſe-
des, & de procurato, cle.non poteſt. ff.de vino tri.& oleo leg.
lege final §.cui dulcia.de penu.leg.nam quod, & ſecundum
hoc eſt differentia inter iudicia & contractus: quia in iudicijs
non ſufficit clauſula generalis ad tollendas exceptiones non
ſpecificatas, vt in §.quæſitum. Sed in contractibus ſic. Sed
Barto.de Salice.in illo §.dicit quod etiam in iudicijs clauſula
generalis concernit caſus non expreſſos in quibus eſt ſimilis
vel maior ratio: quia in iudicio quaſi contrahitur: vt ſupra
eodem cōtrario. Item, quia in §.quæſitum, fuit formata quæ
ſtio, an valeat renunciatio generalis. & Atilicinus reſpondit
non valere. Sed Vlpianus dicit quod non valet niſi ſit facta
ſpecificatio, referendo ſe ad quæſtionē formatam, quando re
nuntiatio erat omnino generalis, contra hoc eſt, quia ibi di-

do rei venditæ, l.antepenultima vbi qui rem debebat, fuit in
13 mora: † tamen non perit periculo ſuo, ad idem. ff. depoſi.ſi
plures, in fine. Solutio. ibi: ſi commodatario exiſtente in mo-
ra res perit, periculum eſt ſuum: vt hic: ſed ſi non perit, & cō-
modator incipit eſſe in mora, perit ſibi, vt ſic vltima mora no
ceat: vt in dicta lege antepenultima, & ff. de vſur. debitor. &
quod nota de decimis, cum homines. Sed in l.ſi plures, depo-
ſitarius vel eius hæres habebat iuſtam cauſam litigandi. vel
aliter: vt ibi nota. Septimo oppono, quod extra caſus hic exce
ptos teneatur commodatarius de caſu. ff.de ęſtimatio. actio.
l.prima. Solutio. quidam ſtando contrario dicebant, quod
quando res commodata tradita fuit ęſtimata, tenetur, per di-
ctam l.primā, in fine. Azo contra, ex eo, quod legi.& nota.ff.
commoda. ſi vt certo §.commodatum. ff.loca.opus.pro pri-
mis eſt, quia ęſtimatio debet aliquid operari. Ad quod reſpō.
Azo. quod operatur, quia ſi de natura cōtractus tenebitur de do
lo & lata culpa, tenebitur & de leui, & de leuiſſima, ſi de leuiſ
ſima, & de caſu, quod tenet Guilelmo. Naſo. Petr.& Abba.&
Hoſtienſi. & placet Accur. ff.commod.ſi vt certo §.nunc vi-
dendum. Sed Io. ibi: contra dicens, quod duplex eſt ęſtima-
14 tio: † vna quæ facit venditionem. ff.de iu.do.ſi rem.& l.quo-
tiens, & hæc bene facit tranſire periculum caſus. Alia quæ
non facit venditionem, & hæc non facit tranſire periculum,
dicta l. prima, de ęſtimato. actio. Sed hoc ſolum operatur,
quod facilius ſcitur æſtimatio ff.de præſcrip. ſtipulatio. l. final.
quod placet Ia.Bald.& Odof.pro quibus videtur caſus. ff.pro
ſocio.cum duobus §.damna. In dubio dicunt quidam, quod
præſumitur venditio per l.cum fundus. ff. loca. & hæc com-
* munior,* & quo ad hoc vltimum, quando ſumus in dubio,
dicit Ioann. Andr. quod vbi de natura contractus poteſt res
æſtimari illa æſtimatione quę facit venditionem, vt in dote:
verum eſt quod prædicitur. Secus vbi natura contractus hoc
non patitur, vt in commmodato. ff. eodem l.rei.ff.loca.non
ſolet. quia tunc in dubio non præſumitur emptio: vt in §.
damna.& l.cum fundus: non loquitur in re principali locata,
ſed in acceſſorijs, & facit, quod ibi nota. Bart.aliter diſtinguit
in dicta l.prima, de æſtimato.actio.ſed in idem recidit. Octa-
uo opppono ad hoc: quia etiam ſi traditur ęſtimata, non tran
ſeat periculum in accipientem. ff.de præſcrip. ver. ſi gratuitū
§.ſi margaritas, vbi dedi tibi margaritas ęſtimatas vt eas ven-
deres & precium dares: vel ſi non venderes, dares ipſas: peri-
culum eſt tuum tunc tantum, quando me de hoc rogaſti. So
lue. vt nota in dicta le.prima, de ęſtimato.actio.& dic, quod
ibi ęſtimatio non facit venditionē, quia vſus rei non tranſiuit
in accipientem, quod eſt de natura venditionis. Nono oppo-
15 no, quod etiam ante vſum expletum poſſit reuocari † com-
modatum, ſupra titulo primo capitu. fina. Gloſſ.penultima
ſoluit. quod ibi in precario, pro hoc eſt, quod nota. in dicto
capitulo fina.in gloſſ.prima, & in hac gloſſ.ibi, vitioſa, et qui
ignorabat vitioſa, ſecus ſi ſciret. ff.eodem l. penultima, quod
nota, de præbend. inter cętera. ibi, excuſatur, hoc verum in
commodato, ſecus in locato. ff. locati.ſed addes §.primo,
& vendito.ff.de actio.vend.tenetur §.ſed ſi vas, & in hac gloſ.
ibi l.penultim. ponit caſum in illo qui ſciens ſeruum furem,
16 commodauit illum hoc ignoranti, & illi furtum fecit. † Que
ro quid eſt commodatum. Gloſſa prima ſoluit, & in ea ibi,
vſum intempeſtiue non reuocādum, vt differat a precario,
ibi, vtentis datum, vel quaſi commodo datum, ſcilicet certi
vſus, & tēporis. diſcernitur enim commodatum a precario
non per vſum tantum, ſed per vſum, & tempus expreſſum,
vel tacitum, de tacito exemplum: commodaui equum ducē-
dum Romam, facit. ff.de verborum obligatio.continuus §.
cum ita, & ſic ſi rogaui librum mihi concedi ad certum
vſum & tempus, & tu ſimpliciter conceſſiſti, cēſebitur com-
modatum, vt reſponſio limitetur ſecundum interrogatio-
nem, inſtit.de inut.ſtipula.§.præterea, de fide inſtrumen.in-
ter.§.cæterū. Si autem ſimpliciter petij, dicit Specula.eodem
titulo §.ſecundo, verſicu.quid ſi res, quoſdam dicere non eſ-
ſe commodatum, ex quo datur ad certum vſum, ſed preca-
rium: quo tene: gloſſa. ff.eodem, in commodato.§.ſicut. pro
hoc facit quod ſequitur hic in gloſſa. Secundo quæro, ſi in-
ſeruenit

Digitized by Google

pium. Commodaui tibi ſaccum pecuniæ, vt ſpargeres in ta-
bula, vt videreris ditior. Ibi, poteſt commodare: commodat
enim non tantum dominus, ſed & fur, & prædo. ff. eodem cō
modare, & lege ſequen. ibi, obligatus, niſi quatenus factus eſt
locupletior: vt in lege. Iulianus infra alleg. quę alias incipit in
ter cum. † Tertio quæro, quare tenetur depoſitarius, etiam
17 de leuiſſima quando gratia ſui recipit. Gloſſ. ſecunda, ſoluit,
vſque ibi, ſi vero gratis, pro cuius intellectu, & pro intellectu
etiam literæ, & aliorum iurium, quia plerunque fit mentio
de dolo, lata culpa, leui, & leuiſſima, de caſu, videamus, quid
ſit vnumquodque iſtorum. Quarto itaque quæro, quid eſt
dolus, dicunt Hoſtienſ. & Abbas, quod eſt ſtudioſa machina-
tio ad alterum decipiendum adhibita. ff. de dolo lege prima.
Puta commodatarius latenter ſignificat ſuri vbi eſt res com-
modata, vt ipſam ſurripiat, & cum eo partiatur. † Quinto
18 quæro, an dolus ſit culpa, videtur quod non, cum non ſit la-
ta culpa vel leuis nec leuiſſima, & plures ſpecies culpę aſſi-
gnantur. ff. commoda. ſi vt certo §. nunc videndum. Melius
inſtitutio. quibus modis re contrahi. obligat. §. penultimo,
& ibi gloſſa. Item dolus diſtinguitur a culpa: vt in dicto §.
nunc videndum, & in dicto §. penultimo. Barto. tamen. ff. de-
po. quod Nerua. dicit dolum contineri ſub culpa, & aſſignat
quinq; ſpecies culpæ, ſcilicet, latiſſimam, quam dicit dolum,
latiorem, quam dicit dolum præſumptum, latam, leuem,
& leuiſſimam, quod procedit capiendo culpam generaliter,
& impropriе, vt etiam conueniat machinationi. Sed pro-
prie, vt culpa eſt deſidia ſeu negligentia pro eo, quod non eſt
prouiſum, quod a diligente prouideri potuit, procedit diſtin-
ctio prima, & ſic accipitur culpa. ff. ad legem Aquiliā. ſi puta-
tor. & in dicto §. nunc videndum, & in dicto §. penultim. Sed
ſecundo modo accipitur in dicta lege, quod Nerua. vbi dici-
tur culpam latiorem dolum eſſe, quando ſcilicet, pars non ad
hibet tantam diligentiam in rebus depoſitis quam in ſuis, &
idem dicitur infra titulo primo, bona fides, & talis dicitur do
lus præſumptus, & per hoc ſaluatur quod dicitur in dicta le-
ge, quod Nerua. nec expedit impropriare literam, vt dicamus
prout dicit ibi gloſſa culpam latiorem dolum eſſe, id eſt, do-
lo ſimilem. Sexto quæro, circa hoc, accipiendo culpam in ge
19 nere, quid eſt † culpa, † dicit Petr. quod eſt deuiatio a legis
diſpoſitione. Barto. in dicta lege, quod Nerua. reprehendit, di
cens per hæc non comprehendi niſi latam culpam, quæ eſt
ignorare, quod ab omnibus ſciri debet. ff. de verborum ſigni-
ficatio. latę, ipſe autem diffinit ſic. Culpa eſt deuiatio ab eo,
quod bonum eſt quod hominis diligentia potuit præuideri.
Sed vt dicit Raynutius, in quibuſdam additionibus in dicta
lege, quod Nerua. Petr. habuit eundem intellectum. arg. ff. de
ritu nup. qui liberos, vbi dicitur, quod videtur facere malum
qui non ſtudet ad bonum, pro hoc infra. de ſententia excom
muni. quantæ. Sed neutra diffinitio complectitur effectum
totum diffiniti, quatenus culpa comprehendit dolum. Nam
dolus non eſt deuiatio, quod eſt merum non ens, imo eſt
quid poſitiuum, quia eſt machinatio, id eſt, animi conceptio
praua, ſi dolus eſt malus. dicta lege prima, de dolo, dic ergo,
quod culpa eſt a bono deuiatio vel operatio mala, per hoc li-
quet, quid eſt culpa quatenus eſt dolus. quia quatenus loqui
mur de dolo malo eſt machinatio & cætera, vt prædixi, &
hunc dicimus dolum verum, qui probatur ex perſpicuis con
iecturis. C. de dolo, dolum, de renunciatio. capitulo ſecundo,
libro ſexto, liquet etiam quid eſt culpa latior, quia dicitur do
lus præſumptus: vt in dicta lege, quod Nerua. & dicto capitu-
20 lo bona fides. Exemplum, depoſitas † res dimiſiſti in aula:
tuas in camera: ſi perduntur depoſitæ tuis ſaluis, teneris ex
dolo præſumpto, infra titulo primo capitulo ſecundo, qui eſt
culpa latior, & hanc ſic diffiniuit Barto. in dicta lege, quod
Nerua. Culpa latior, eſt machinatio ad fallendum alterum
adhibita præſumptiue. de præmiſſo tamen exemplo alij di-
cunt, quod hoc eſt exemplum latæ culpę, quod tamen po-
tius ſit culpa latior, patet in lege, quod Nerua. vbi dicitur,
quod qui non adhibet diligentiam ad eum modum, quem
hominum natura deſiderat, fraude non caret, ſed dic, quod
latior & lata ſępe accipiuntur pro eodem, vt in ſequenti. &
quod dixi fraude, dic præſumpta. Differunt autem dolus ve-

ta, commodatarius dimittit rem commodatam in platea,
vel ſub porticu ſine cuſtode. Sed præmiſſam diffinitionem
reprobat Bartolus, in lege, quod Nerua. quia non conuerti-
tur cum ſuo diffinito cum quo conuerti debet. ff. de dolo, le-
ge prima. Nam furioſus non intelligit, quod omnes intelli-
gunt, tamen non eſt in lata culpa ff. de officio præſid. diuus,
qui enim ſenſu caret, non poteſt culpam committere. ff. ſi
quadrupes pauperiem, lege prima §. primo, infra de delict.
pue. capitulo primo. Raynutius ibi prædictam diffinitionem
ſaluat: quia ſecundum eum debet referri ad homines ſanæ
mentis, argumento. de diuor. lege finali §. ait, quod placet, vt
ſaluemus diffinitionem legis, quæ dicit, quod latæ culpæ fi-
nis eſt non intelligere, quod omnes intelligunt. ff. de verbo-
rum ſignificatione, latę, & per hoc lex non videtur facere dif
ferentiam inter latiorem culpam, & latam. Nam etiam la-
tiorem gloſſa, in lege, quod Nerua. exponit pro lata, & ideo
exemplum quod poſui ſupra queſtione proxima, de culpa la
tiori, aliqui ponunt de lata, & in hoc conſiderandum erit ex
coniecturis an ſit tanta culpa, quod faciat præſumi dolum,
& erit latior: alias dicitur lata. Barto. autem in dicta lege, diffi-
niuit ſic Lata culpa eſt deuiatio incircunſpecta ab ea diligen
tia, quam communiter habent homines eiuſdem conditio-
nis, & profeſſionis, & dicit conditionis: vt excludat eos, qui
habent iuſtam cauſam ignorantiæ: vt tunc tantum dicatur
lata culpa, quando quis eſt in ea conditione in qua ſunt alij,
qui fuerunt diligentes, vt quia fuit præſens ſicut ipſi. Dicit
profeſſionis, propter medicos, & ſimiles, qui in arte ſua dicū-
tur committere latam culpam, etiam ſi adhibeant maio-
rem diligentiam quam adhiberent imperiti illius profeſſio-
nis, niſi adhibeant illam quam communiter adhiberent om
nes diligentes ipſius profeſſionis. ff. ſi menſor fal. modum di
xerit lege prima §. primo, pro hoc de frigi. ſraternitatis, in eo,
quod dicit de matronis prouidis, hæc tamen diffinitio in ef-
22 fectu comprehenditur in diffinitione ſuperiori. † Octauo
quæro, circa hoc, an iuris error ſit lata culpa, videt, quod ſic,
quia omnes debent ſcire iura. de poſtulat. capitulo primo. C.
de legibus lege ſacratiſſimę, pro hoc gloſſa. ff. de inſa. liberi. §.
notantur. In contrarium, quia plerique excuſantur ab igno-
rantia iuris, vt minores, & mulieres. ff. de iu. & fac. ignoran. re
gula. Bartolus in lege, quod Nerua. dicit, quod aut loquimur
de ignorantia iuris communis, aut ſpecialis, ſeu municipa-
lis. Primo caſu, aut ius eſt certum, & talis ignorantia eſt lata
culpa, dicta lege regula §. penultimo. Aut dubium: quia de
hoc non eſt lex, ſed argumēta vel ſimilia, vel de hoc ſunt opi-
nio. & talis ignorantia non eſt lata culpa, ſed leuis vel leuiſſi-
ma, pro hoc eſt, quod nota. ff. de iuris, & fact. ignoran. lege ſe
cunda, in gloſſa, de iure. Secundo caſu, cum quæritur de erro-
re iuris municipalis, dicit, quod in omnibus eiuſdem muni-
cipij idem quod ſupra. In alijs dicitur error facti, de conſtitu-
tio. capitulo primo, libro ſexto, quod eſt verum niſi ſint in ca
ſu quo ligentur ſtatuto: quia tunc idem eſt in eis, quod in ho
minibus eiuſdem municipij: ita quod ignorantia non excu-
23 ſat. de conſtitutio. capitulo ſecundo, libro ſexto. † Nono quę
ro, quid eſt leuis culpa, dicunt Hoſtienſis, & Abbas, quod eſt
deſidia ſeu negligentia. inſtitu. quibus modis contrahi. obli-
ga. §. præterea. Exemplificant in eo, qui rem commodatam
in camera oſtio aperto ſine cuſtode reliquit. Exemplum po-
teſt tolerari: ſed diffinitio non eſt ſpecifica: licet eam ponat
gloſſ. in dicto §. penultimo, inſtitu. quibus modis re contra-
hi. obligatio. dic, quod eſt deſidia ſeu negligentia ſeu deuia-
tio ab ea diligentia quam exhibent diligentes eiuſdem con-
24 ditionis & profeſſionis. † Decimo quæro, quid eſt culpa le-
b uiſſima b. Dicunt Hoſtien. & Abbas, quod eſt quę præuideri
potuit. ff. ad legem. Aquiliā. ſi putator. quinquageſima diſtin-
ctione, hi qui infra de homi. quidam. quæ diffinitio ponitur,
per gloſſ. in dicto §. penultim. & eſt vera ad bonum intelle-
ctum.

ADDITIONES.

a Quid eſt culpa lata Adde Abbatem, in capitulo conſiderauimus. de elect.
b Quid eſt culpa leuiſſima. Adde gloſſam, & Bar. in l. quod Nerua. ff. depo.

Digitized by Google

ſcenicam,commodaui tibi veſtes ſcenicas:vt in concor.gloſ-
ſę.primum verius. ff. commoda.ſi vt certo §. interdum . vbi
etiam hoc tenet gloſſ.& dictum illorum procedere poſſet de
culpa latiori quę eſt dolus præſumptus, vt ſupra dixi :vel di-
ſtingue,quod accommodans vltro ſe obtulit ad commoda-
tum,& non tenetur commodatarius niſi de dolo, vt prędixi.
Aut ſe non obtulit, ſed fuit a commodatario requiſitus, &
tunc tenet etiam leuiſſima.ff.commoda. in rebus,in princip.
Sic diſtinguit Bartol.in lege, quod Nerua. quod non placet,
quia quando fuit rogatus a commodatario,dicitur commo-
datum factum gratia commodatarij in eo, quod complace-
tur ſibi:ſicut,& alias dicitur ſatisfactum quomodocunque ſa
tisfiat voluntati creditoris.ff.quibus modis pigno. vel hypo-
the. ſoluit,lege prima,& nota.in regu.peccatum,in gl.ſecun
da, libro ſexto, & ſic cedit ſub alio membro, quando gratia
commodatarij,primum ergo verius. Si autem gratia vtriuſ-
que,exemplificat Goffred.vt ſi amicum communem, inuita
uimus,& tu curam rei ſuſcepiſti,& ego tibi argentum com-
modaui,tunc dicit gloſſ.quod tenetur de lata culpa. Et alij vt
Vincent.Goffred.& Abba.quod etiam de leui.ſed non de le-
uiſſima,quod tenet gloſſ.in dicto §. interdum, per legē,in re-
bus,eodem titulo.Sed Tan.contra.primum communius. Si
vero gratia commodatarij,tenetur etiam de leuiſſima:vt hic
26 & dicta lege,in rebus.†Duodecimo quęro,quid eſt caſus for
a tuitus, a & an commodatarius ſiue gratia ſui ſiue dantis ſiue
vtriuſque teneatur de caſu in tribus caſibus enumeratis in li-
tera.Ad primum dicunt Hoſtien & Abb.quod eſt inopinatæ
rei euentus,qui etiam a diligentiſſimo præuideri non poteſt.
ff.de admi.re.ad ci.perti.capitulo ſecundo §.fina. C.de pigno.
actio.quę fortuitis,de homi.Ioann.quia enim diligentia vita-
re poſſumus ne nobis ab alijs detur.ff.eodem lege, ad nos, &
lege argentum, & ponit Abbas, exemplum in vi hoſtium :
incurſu prędonum:incendio:tempeſtate,& inundatione. Ad
ſecundum videtur quod tantum teneatur quando gratia ſui,
quia de illo tantum loquitur hic. Alij enim non tenentur de
leuiſſima,nec quandoque de leui,vt in quæſtione præced.er-
go minus de caſu.Ioan.An.tenet contrarium per capitulū ſe-
cundū infra titulo primo, ibi depoſitarius, qui non tenetur
de leui,his caſibus tenetur de caſu,quod indiſtincte intelligit
de pacto & mora. Sed de culpa dicit diſtinguendum qualita-
tem culpæ:vt culpa quæ non obligaret ad cuſtodiam non ob
27 liget ad caſum quod eſt verum. † Decimotertio quæro cir-
ca hoc,an furtum ſit caſus.Gl.C.depo.lege prima. pro ſocio.
lege, cum duobus §. damna,dicit de latrocinio, quod fit pa-
lam,quod eſt caſus fortuitus,pro hoc in Auth.vt nullhiud.§.
penultimo . C. de pignorati . actio. quæ fortuitis, de furto
quod fit clam, communiter dicitur, quod non eſt caſus for-
tuitus,niſi fiat a perſona coniuncta de qua etiam diligentiſſi-
mus non ſuſpicaretur.ff.de fur.eum qui §.idem ſcribit.Deci-
moquarto quęro,in eo,quod dixi ſupra in quinto contrario,
quod non veniunt caſus niſi ſpecialiter enumerentur, quæ
28 ſit ratio quare valet ſpecialis † renunciatio,non generalis,dic
ne contrahentes illaqueentur, qui generaliter renunciarent
tali iuri,cui ſpecialiter renunciaturi non eſſent vigeſimaſepti
ma quæſtione prima,de viduis.Item,generalitas parit obſcu-
ritatem,& incertitudinem,propter quæ ſæpe deficit,quod ſi
certum & clarum eſſet non deficeret.ff.de teſt. tu.duo. de te.
du.ſi quis de pluribus.Decimoquinto quæro,quid ſi genera-
29 lis † renunciatio fuerit iurata:videtur ei ſtandum,ſupra de iu
reiuran.cum vero,de pact.quamuis,libro ſexto,de iureiuran.
licet,libro ſexto. In contrarium , quia iuramentum nihil ad-
dit,nec obligat vltra conſenſum iurantis,ſicut nec ſtipulatio.
ff.de actio.& obligatio.obligationum ſubſtantia.Si igitur ge
neralis renunciatio caſuum in non cogitatis non habet con-
ſenſum,ergo nec iuramentum.at.de iniu.in noſtra.ff.de peti.
hære.legitimam,de inofficio teſtamento mater, & quod ibi
nota.infra de emptio.& venditio.capitulo penultimo, ad fin.
30 & ibi de hoc. Nam iuramentum † eſt quædam quantitas quæ
venit ad probationem actus geſti, non autem ad ampliatio-
nem,licet aliquando habeat vim clauſulę,ſi non valet iure te
ſtamenti, valeat iure codicillorum . vt dixi de iureiurando,

lo ſecundo,circa fine. quia ſatis eſt quod poterat apud domi-
num non perire,etiam ſi fuerit naturalis intentus, quia for.
ſan diſtraxiſſet:ita quod non ſibi ſed alij perijſſet , pro hoc
ff.ſi certum petatur , quod te. licet ibi Mar. contra primum,
32 & dic, vt ibi. † Decimoſeptimo quæro,qualiter debet reſti-
tui commodatum.Gloſſa ſecunda,in fine. dicit quod in pri-
ſtinam cauſam : alias condemnatur commodatarius quanti
intereſt aduerſarij,dic quod quandoque commodatarius nō
reſtituit per contumaciam, & iuratur in litem , quandoque
non per contumaciam , ſed per culpam : & tunc æſtimatur
quanti res fuit tempore moræ vſque ad ſententiam , & hoc
in actionibus bonæfidei:ſed in actionibus ſtricti iuris æſtima-
tur culpa a tempore moræ vſque ad litem conteſtatam,ff.eo-
dem,ſi mihi §.ſecundo ſecundum Vincenti.qui dicit in ſtri-
cti iuris iudicijs, quo ad æſtimationem cauſæ, & fructuum
inſpici non tempus moræ,ſed tempus litis conteſtatæ. ff. de
vſu. mora . §. in bonæ. ſecus in ęſtimatione rei, vbi generale
eſt quod inſpicitur tempus litis conteſtatæ, vt nota. ff. ſi cer-
tum petatur vinum , & infra de verborum ſignificatione, ex
parte , & de hoc quomodo æſtimatur intereſſe dixi infra de
ſententia excommunicationis ſacro. Decimooctauo,ſi com-
33 modatarius † perdit boues,& vult reddere ſimiles, ego vero
peto ęſtimationem. Specula. de ſoluti.§. ſequitur,in fine.ar-
gumen. pro & contra & nihil decidit. Dic quod me inuito
non poteſt ſolui alia res. ff. ſi certum petatur, lege ſecunda §.
primo,& ibi de hoc.Debetur ergo ęſtimatio ex quo res non
extat.ff.de leg. tertio,fideicommiſſa §. ſi ſeruo.

A D D I T I O.

a Quid eſt caſus fortuitus. Adde gloſſam in verbo,fortuito caſu.inſtitutio. de rerum diui.in § theſauros. Baldus in lege,quæ fortuitus.C.de pig.act.

De depoſito. *Rubrica.*

Viſo de contractibus, qui fiunt gratia recipientis, videa-
mus de contractu qui fit gratia concedentis. ſcilicet , depoſi-
to,vel ſecundum Hoſtienſem, viſo de commodato ſubmit-
tit de depoſito. Prima melior,de hoc prima diſtinctione, ius
naturale.vigeſima ſecunda,quęſtione ſecunda.ne quis . Quę-
ro quid eſt depoſitum,dic quod eſt id,quod eſt ad cuſtodien-
dum datum,& prępoſitio,de, auget , vt oſtendat totum fidei
eius commiſſum quo ad cuſtodiam pertinet. ff. eodem lege
prima,in principio.

S V M M A R I V M.

1 *Depoſitum factum perſona non obligat eccleſiam.*
2 *Factum eccleſiæ obligat eccleſiam.*
3 *Commendare eſt idem quod deponere.*
4 *Clerici proprium habere poſſunt.*
5 *Clericus quęſtionbus ſubijcitur.*
6 *Clericus vinculis ſubijcitur.*
7 *Iudex debet laborare ad compoſitionem.*
8 *Eccleſia vt teneatur ex contractu,quid requiratur.*
9 *Eccleſia obligatur ex facto prælati,& collegii.*
10 *Soluens pecuniam eccleſiæ quid agere debeat.*
11 *Modus probandi pecuniam verſam in vtilitatem eccleſię.*
12 *Excipere non licet poſt ſententiam,nec noua inſtrumenta prouidere.*
13 *Solutum ab eccleſia cauſa tranſactionis an poſſit repeti tanquam indebitum.*
14 *Repetitio æqualiter datur vbi eſt æqualis fraus.*

GRauis. Ex depoſito facto apud cleri
cum eccleſiæ non tenetur ec-
cleſia,niſi in eius vtilitatem ſit verſum . Pri-
mo ponitur deciſa narratio . Secundo ec-
cleſiæ abſolutio.ibi, cum igitur . Tertio de-
ponētis inſtructio:ibi,quocirca.Quarto iud
cum

Digitized by Google

abſque ingo. Io. cal. non debemus, quod petierat epiſcopus, vt prædixi. & ſic nota illud, quod iuſtum eſt petito &c. Hoſtienſis qui remittit de ſimo. ex diligenti. de iure. quaſi dicat ſe hoc poſſe de poteſtatis plenitudine, de qua de conce. præben. propoſuit. Hoſtienſis, ſuademus. conſulendo, quòd pro quia. audiuimus. vigeſimoſecunda, quæſtione quarta, hoc. vbi videtur, eis canonicis, ſcilicet eccleſiæ contra quam agit Aſportauit, ſonat in vitium, & ſupple, vt autem poſſis pecuniam rehabere, quod remediũ poſſumus adhibemus,
1 nam & in iudicibus &c. † Not. quod depoſitum factum perſonæ non obligat eccleſiam. de hoc in gloſſ. ſecunda.
2 † Secundo nota ex hoc a contrario, quod factum eccleſiæ obligat eccleſiam. de hoc infra, quæſtione prima, Et hoc dicit Ioan. Andr. verum ſi eccleſia eſt in dolo vel lata culpa, infra capitu. proxim. nec tunc impetraret reſtitutionem in delictis. ff. de mino. ſi ex cauſa. §. nunc videndum. dic quod tunc tenetur eccleſia eo modo quo teneretur alius, de
3 hoc infra quæſtione nona. † Tertio not. quod commendare eſt idem quod deponere. ibi, commendatum. & ff. de verb orum ſignificatione, commẽdare. ff. eodem. Lucius. C. eodem, is penes quem, & ideo quod ſupra appellauit de-
4 poſitum, hic appellat commendatum. Hoſtienſis. † Quarto nota, quod clerici poſſunt habere propriu m. ibi, loculos, & poteſt intelligi loculos, ſcilicet tuos, ideſt, epiſcopi deponentis, & ſequens copula, & ponitur copulatiue. Alij, vt Pe. exponunt loculos, ideſt, loca ſecreta ad quæ tales diuertere conſueuerunt, primæ veriores. Et ſecundum Io. cal. locu-
* lus* dicitur diminutiue paruus locus ad pecuniã cuſtodiẽ-
5 dam in terra factus. † Quinto nota, quod clericus ſubijcitur quæſtionibus, quod dicit gloſſ. penulti. verum de ſuſpectis. Et dicit Abb. quod ille infamis erat. pro hoc litera ibi, audiuimus, & dicit nunquam inueniri torqueri clericos niſi infames, quod ſing. nota, hæc tamen litera non multum facit, quia non ſufficit ad inferendam infamiam quod Papa audiuerit, ſed alia requiruntur de quibus dixi de accu. cum oporteat, ſed tamen cõmuniter approbatur dictum Abb. de quo dic vt dixi de regul. iur. cum in contemplatione, quæſtione vndecima. Dicit etiam Hoſtienſis, quod torquendi debent torqueri moderate, & citra corporis periculum, vt probant iura alleg. in hac gloſſ. ſecunda, quinta quæſtione ſexta. §. porro. quadrageſimaquinta di. cum beatus. de pig. lator. de hoc
6 dixi in dicta reg. cum in contemplationem. † Sexto nota, quod clericus ſubijcitur vinculis vt depoſitum reddere cõpellatur. Et in hoc dicit gloſſa vltima, quod etiam ſit infamis, de hoc tertia, quæſtione ſeptima. §. tria. ad fin. Et ex hoc quod dixi de vinculis, arguitur, quod ſi quis clericus alterius adminiſtrationem geſſit, & malam rationem reddit, poteſt teneri in vinculis donec ſatisfecerit, pro hoc allegat. in gloſſ. penultim. & expreſſius de obligat. ad ratiocinia. cap. vno. ne cle. vel mo. capitulo ſecundo, & ſic vtitur eccleſia Anglicana. Dicit Hoſtienſis, quod timeret hoc facere niſi
a interueniret autoritas Papæ, a vt hic fuit quandiu clericus eſt paratus ſtare iuri: quia nec per id amiſit priuilegium. de ſentent. excommunicat. in audientia. & capitul. contigit. ſecundo. Ad capitulũ ſecundũ, ne cleric. vel mo. dic vt ibi not. nec probat hoc Ioan. Andr. dic vt dixi in d. capitulo ſecundo contrario, primo, & in hac gloſſ. vltim. ibi infamat eum qui ſuo nomine conuentus & condemnatus eſt: vt nota, infra. capitulo proxim. & in fine. Vinc. Septimo nota,
7 ibi, paciſci. † quod iudex debet laborare ad compoſitionem. de tranſact. capitulo fin. Oppon. in fin. quod Papa non debuerit approbare tranſactionem, quæ ſi fieret
b eſſet calumnioſa b tanquam præiudicans eccleſiæ, quæ non tenebatur, vt ſupra patet, ergo non valet. ff. de condictione indeb. in ſumma. Hoſtienſis, dicit quod ratione litis euentus, qui eſt dubius, admittitur compoſitio: & forte allegabat epiſcopus de conſenſu capituli depoſitum factum, & capitulum conſenſiſſe facto, vel pecuniam verſam in utilitatem ſuam, vel aliud ſimile per quod pendebat litus dubium, vel hoc facit Papa in ſuſtentationem vitæ, & gitur de magno præiudicio eccleſiæ, & de fructibus beneficiati ſatisfieri debet creditoribus eius infra de fideiuſſo. capitulo ſecundo. valebit autem compoſitio facta cum canonicis etiam ſine depoſitario: quia forte lucrabantur interim eius fructus, vel priuatus fuerat, & hæc ſolutio poteſt ſuſtineri, tamen prima uerior, ſecunda vero non tenenda tanquam ponens ſpecialitatem ſine neceſſitate. Sed contra primam facit litera in principio, quæ dicit, quod depoſitum erat factum perſonæ, non eccleſiæ. Ad quam poteſt reſponderi, quod licet non fuiſſet doctum pecuniam eſſe verſam, poterat adhuc doceri: quia forte non erat in cauſa concluſum, & in hoc dubio tranſigi poteſt. Item, litera intelligi poteſt de amicabili compoſitione quam poterant canonici facere etiam de ſuis redditibus: nec poterit dici calumnioſa, ex quo ſponte faciut ſcienies ſe non teneri: & ſic uidentur donare, quod forte faciunt ad conſeruandam famam ſuam & eccleſiæ, vel pro redimendo vexationem, de hoc, infra quæſtione decima, & duodecima, Quæro, quid ſi depoſitum eſſet uerſum in utilitatem eccleſiæ. Dicit gloſſa prima, quod tenebitur eccleſia, licet apud eam non fuerit depoſitum, quod etiam probat litera, & in hac gloſſa, ibi, ei qui. qui dat mutuum ſeruo ſi verſum eſſet in rem domini habet actionem de in rem uerſo. Ibi, an in pupillum, ſi apud pupillum depoſui datur actio, etiam ſi dolum non commiſit, in quantum locupletior factus eſt. Secundo quærò circa hoc, an ſit opus generaliter ad hoc
8 ut teneatur eccleſia † ex contractu, quod probetur verſum. Dicit Innocentius, quod non ſolum in mutuo, ſed etiam in omnibus contractibus qui fiunt gratia vnius contrahentium, non eccleſiæ, non tenetur eccleſia, niſi inquantum verſum eſt in utilitatem eccleſiæ. Si autem fiat gratia eccleſiæ ſaltem pro parte: puta in emptione, locatione, & ſimilibus, ſufficit, quod utiliter contraxit, ff. de minor. verum, §. ſciendum, & §. ſequenti. imo etiam ſi non utiliter, dummodo ſeruetur forma, tenet contractus: ſed reuocari poteſt per in integrum reſtitutio. C. de prædijs minor. ſi quidem. de in integrum reſtitutio. capitulo primo. Et hoc ultimo uidetur Innocentius tenere opinio. gloſſę, duodecima quęſtione ſecunda, in ſumma. & capitulo ſine exceptione, quę dicit contractum alienationis rei eccleſiaſticę tenere ſi ſit ſeruata forma, etiam ſi fiat in caſu nõ cõceſſo, cuius contrarium communiter tenetur, quod dixi in dicto capitulo primo Oppono. ad prędicta, decima, quęſtione ſecundo, hoc ius. Solu. Innocentius, quod ibi in mutuo, quod licet contrahatur gratia eccleſię, non tamen tenetur, niſi ſit verſum, ut ibi, & non credit Innocentius, quod in aliquo contractu niſi in mutuo is qui contrahit cum eccleſia, debeat eſſe ſollicitus, quod pecunia uertatur in utilitatem eccleſiæ: quia non inuenitur hoc iure cautum, & per hoc uidetur recedere ab eo quod ſtatim dixit, in quolibet contractu qui fit gratia contrahentis, non eccleſię idem eſſe in mutuo. Et idem Innocentius, de inde refert alios dicere, quod curioſus debet eſſe contrahens, ut pecunia expendatur in utilitatem eccleſię. alioquin non tenet contractus. Sed pro alia opinio. quod ſpeciale ſit in mutuo, facit litera a contrario, ibi, non eccleſię commẽdatam, & quod dixi s. in ſecundo no. quod eſt uerius. Opp. ad hoc, quod imo

uerior

ADDITIONES.

* Loculus. Adde quod apud iuriſc. loculus ſignificat ſacculum pecuniæ, & crumenam l. librorum, in fi. de lega. tertio, & in l. Dominus §. primo & ibi glo. in uer. loculorum de pen. lega. ut & in hoc ſenſu accipit Horat. Epiſto. a. ibi. leuo ſuſpenſi loculos. B. S.

a Autoritas Papæ. Adde doctor. in capitulo, ſi clericus, de ſententia excom muni. libro 6.

b Eſſet calumnioſa. Adde quando calumnioſa trãſactio tenet, vide glo. Bart. & Bal. in l. ſub prætextu. circa medium. C. de tranſactio.

in hoc etiam ut ſoluat priori creditor. Aucthentico.de non
alien. reg. eccleſiæ, ſancimus, nec aliter liberatur niſi hoc
curauerit, ſicut etiam eſt ſpeciale in mutuo facto ciuitati,
ff.ſi certum petatur ciuitas, & in muliere conſentiente in-
ſtrumento creditoris, C. ad velleia. antiquæ, & authentica,
ſi qua. & in ſeruo, ff.de in rem verſo, quod ſi ſeruus, §. nec
non, & lege ſi pro parte, §. verſum. In alijs autem contra-
ctibus non ſic eſt adhibenda diligentia ſecundum Inno-
centium, & adde quod nota.ſupra ne ſede, vacante capitulo
fin.infra de ſolutio.capitulo fin.de fideiuſſo. quod quibuſ-
dam. Mihi placet hæc vltima opinio, quod ſolum debeat
probari verſum in mutuo, & non ſemper, ſed tunc tan-
tum, quando, vt ſoluatur creditori expedit, quod alienen-
tur immobilia eccleſiæ: vel mobilia præcioſa, Sicut enim
non poſſent prælatus, & conuentus alienare ſine ſolennita
te de qua duodecima, quæſtione ſecunda ſine exceptione,
ita nec alienationi cauſam præbere contrahendo, ſic intelli-
go cap. hoc ius, verſi.is curator, & ſic loquitur, vnde pon-
dero, quod ibi ponitur dictio, hic, quæ non eſt in codice in
aliquibus libris, in aliquibus ſic, & debet exponi, ideſt hoc
caſu quo quæritur de alienatione bonorum eccleſiæ pro-
pter ſolutionem faciendam: vt ibi in princi.loquitur: quan
do vero ſoluitur ſolum de fructibus, ita, quod parce viuen-
do prælatus, & collegium ſibi ſubtrahunt, ut ſatisfaciant,
tunc magis proprie videntur cogi ipſi contrahentes quam
eccleſia, pro hoc de fideiuſ. peruenit, in Authen. de alie.
& emph.contracti.§.ſi vero quis, col.nona. Archidia.tamen
in dicto capitulo hoc ius, dicit, quod licet aliquis de manda
to prælati, & collegij deſtinetur ad accipiendum certam pe
cuniam mutuo, nihilominus locum habet exceptio de pe-
cunia non verſa: per l.verum, cum ſequenti ff.de inſtitu. &
ff.quod ius ſu.l. prima, §. pupillus, quæ hoc non probãt, quia
loquuntur quando pupillus hoc fecit ſine authoritate tu-
toris, ſecus ſi cum authoritate: quia tunc obligatur, dicta le
ge verum, & ſic potius faciunt prout ex quo prælatus cum
collegio recipiunt mutuum, cum habeãt poteſtatem admi
niſtrandi: teneantur de fructibus ſatisfacere, etiam ſi non
doceatur verſum, quod dic procedere non tantum quoad
prælatum qui contraxit: ſed etiam quo ad ſucceſſorem,
9 † quia obligatur ex facto prælati, & collegij: ut nota.de ord.
cogn.capitulo ſecundo, in gloſſ.tertia, pro hoc iſta litera ibi:
perſonæ, non eccleſiæ, & ſupra contrario ſecundo, & de fi-
deiuſ.quod quibuſdam, quando enim fit a prælato, & colle
gio dicitur factum ab eccleſia. ſi tamen eſſet prælatus ſecu-
laris, qui hberet hæredem, tenetur hæres, non eccleſia di-
cto, §.ſi vero quis, & ita conſului, quæ nota, tanquam ſingu
laria, & per neminem tacta, & de hoc etiam dico in dicto
capitulo, quod quibuſdam. Tertio quæro, quare ſpeciale eſt
in mutuo. Dicit Hoſt.ꝙ fauore eccleſiarum, & odio fœnera
torum, cum oporteat eccleſias frequenter mutuum contra
here: eſſent enim creditores parati, vt lucrentur, infra de v-
ſur.in ciuitate, & cap.conſuluit, & contingeret bona eccle-
ſiarum diſtrahi, per quod deeſſent alimenta pauperibus fuit
ergo ſpecialiter prouidendum, ar.C.de ſacroſanctis eccleſijs
priuilegia, & l. iubemus, & authen.hoc ius. In Aucth.de nõ
10 alie.rebus eccleſiæ in prin.& per totum. † Quarto quæro,
quid debet facere is qui ſoluit pecuniam eccleſiæ ſi vult eſſe
bene tutus. Dicit Innocentius, quod debet ſoluere authori-
tate ſuperioris ordinarij, argu. ff. de mino. ait prætor §. pri-
mo, C.de admi.tu.ſancimus, & l.penultima. Quinto quæro,
ſi ſine hac ſolennitate. Sol. Innocentius, quod liberatur, ſed
eccleſia reſtituitur ſi pecunia non ſit verſa. C.ſi aduer. ſolu.
l.prima.ſi tutor vel curator, l.prima. In quibuſdam tamen ca
ſibus eccleſia non reſtituitur, ſicut quando aliqui ſoluunt
eccleſiæ redditus, vel penſiones annuas, quæ non excedunt
ſummam centum aureorum, C. de admi.tutorum ſanci-
mus, & l.conſtitutionem, ad trebel.ſancimus, pro eodem
enim reputat Innocentius ſoluere prælato, & tutori, de quo
loquuntur dictę leges: tamen in eccleſia etiam ſi ſumma ſit
maior, non puto, quod expediat in ſolutione facienda præla

ditio, inde. nam hoc C. pro empt, lege nn. inſtitutio. quia
11 alie. non li. §. fin. † Septimo quæro de modo probandi pe
a cuniam a verſam in utilitatem eccleſiæ. Solu.ut dico infra
de fideiuſſo. quod quibuſdam. Octauo quæro, qualiter con
ſtabit quod eccleſiæ ſit factum depoſitum. Dicit gloſſ. ſe-
cunda, quod eoipſo, quod theſauro eccleſiæ infertur. No
no quæro circa hoc, ſi ignorante prælato transfertur in
theſauro eccleſiæ: an eccleſia tenetur. Gloſſa. ead. arguit,
quod ſic, pro hoc de officio archidia.ea quæ. contrarium te
net dicens eccleſiam non teneri, niſi in præſentia prælati,
& capituli factum ſit. Et idem Goffred. & Phi. Innocentius
dicit, quod etiam tunc uidetur eccleſia teneri, niſi aliquod
lucrum ex depoſito ſenſerit, argumen. ff.de peculio, licet, §.
ſi filius, infra de priuile.cum olim. ſecundo. Dicit Ioan. An
dreas, congrue diſtinguendum inter deputatum ad cuſto-
diam vaſorum eccleſiæ, & deputatum ad cuſtodiam de-
poſitorum: quaſi velit, ꝙ ſecundo caſu obligatur eccleſia,
primo non, pro hoc quia ſecundo caſu eſt ac ſi de conſenſu
eccleſiæ facta foret depoſitio. quod placet per hanc literam
a contrario. Nec lex, licet, §. ſi filius, probat contrarium,
& de hoc etiam dixi ſupra, in ſecundo nota. Et intellige,
quod erat deputatus ad cuſtodienda depoſita, & etiam ad
recipiendum in depoſitum, & in hac gloſſa, ibi lege prima
qui ſciens latronem ſuſcepit, vel offerre iudicibus ſuperſe-
dit, pro qualitate perſonæ punietur capitali ſupplicio, vel
rerum diſpendio. Ibi lege vna, tenetur nauta, & cau-
po de furto a quocunque illorum quos ibi habebat,
& in fine. Vincentius. Decimo quæro, eo caſu quo pote-
rat per eccleſiam excipi, quod mutuum non erat in vti-
litatem eccleſiæ verſum, ſi ſit tranſactum, vel iudicatum,
& agitur actione in factum ex re iudicata, uel conditione
ob cauſam, vel ex ſtipulatione, vel præſcriptis verbis, ut
detur, quod in tranſactione conuenit, vel quod iudicatum
eſt. An poterit excipi de non verſo, dicit Innocentius,
quod non, niſi beneficio reſtitutionis iuuetur eccleſia
contra rem iudicatam, uel tranſactionem, quia poſt ſen-
12 tentiam † non licet excipere nec noua inſtrumenta pro-
ducere, ſupra, de re iudica.inter, & capitulo. ſuborta, ſupra
de tranſactio.capitulo primo, C.ſi aduer.tranſactio.& ſi ad-
uerſ. rem iudic.per tot.C.de exceptio.præſcriptionem, ff.ſi
quis cau.lege, ſecunda, in princi. Refert tamen Innocentius
quoſdam dicere, & forte bene, quod ſi ſciens indebitum,
vel non uerſum in utilitatem eccleſiæ, tranſegiſſet, datur
repetitio per condictionem ex iniuſta cauſa, uel ſine iuſta,
quia calumnioſa eſt tranſactio. ff. de condictio. indebiti, in
ſumma. ſecunda, quæſtione tertia, §. notandum. Quidam
etiam, ut refert Innocentius, dicunt, & forte bene, quod ſi
per calumniam allegans falſum ſciens quis obtinuit iniu-
ſtã ſententiam, etiam aduerſario, & iudice conſentienti-
bus, obſtabit ei doli exceptio, ubi eorum conſenſus non
excuſat in malicia. argumen. ff.de iudicatis, ſi prætor. §. pri
mo, & in hoc reperitur contextus Innocentius, varius ta-
men communiter habetur, ut prædixi: ſed alij habent ſic.
Conſenſus enim non excuſat a malitia. de hoc, infra eadem
quæſtione. Dicunt etiam iſti, ut refert. Innocentius, quod
hoc caſu res iudicata non tollit conditionem ſine cauſa.
Alij, ut refert intelligunt, lege ſi prætor, §. primo,
quando contra abſentem fertur ſententia, pro aliquo
præſente ſcienter falſum allegante, & hic intellectus
uerus, quem intelligit, ibi gloſſa, & hoc caſu ſententia
lata

ADDITIONES.

a De modo probandi pecuniam. Adde Bald. Angel. Sali. & Paul.de Caſt. in l.ciuitas, ff.ſi cert.pet.

Digitized by Google

*prælato, fecit ſcient. Innocentius in quadam opinio. Refert
enim quoſdam dicere, quod ſemper licet eccleſiæ venire
contra tranſactionem initam fraudulenter, ſcientibus, &
conſentientibus ambabus partibus, C. de tranſact. præſes,
quod debet intelligi de his qui non poſſunt præiudicare:
alias non procederet, & hoc nota, quia vidi non bene intel-
ligi per aliquos. Vndecimo quæro, quid ſi tranſactio dica-
tur nulla: vt ſi conueniat, quod detur aliquid pro vſuris, Di-
cit Innocentius, quod hæc tranſactio nec actionem impe-
dit, nec exceptionem, quia per nullam tranſactionem te-
netur quis ad vſuras, quod nota ſingulariter pro hoc facit
ſecundum Hoſtienſem de vſuris, quia in omnibus, & cap. ſe.
niſi forſan priuatas perſonas aſtringat proprium iuramen-
tum, quod tamen non poteſt eccleſia obligare: ut legitur. &
nota. de iureiuran. debitores, & capitulo ſicut noſtris, de ar-*
13 *bitr. per tuas, infra de ſolutio. capitulo finalis* † Duodeci-
mo quæro, an ſolutum ab eccleſia ex cauſa tranſactionis, vel
iudicari poſſit repeti tanquam indebitum. Dicit Innocen-
tius, quod non: quia non fuit indebitum ſaltem ciuiliter,
nec ſine cauſa ſoluitur, ex quo tranſactum eſt, vel iudica-
catum, ff. familiæ erciſcundę, cum putarem, ff. de re iudica.
de qua re. §. *finalis de condictio.inde:* Iulianus, & lege in ſum
ma. *in principio. In hoc tamen dicit* Innocentius, quod ec-
cleſia quæ dedit ex calumnioſa tranſactione, quando credit
verſum in utilitatem eccleſiæ, & non erat, poterit repetere:
ſed ſi ſciret non verſum, & tranſigeret, non poteſt repetere:
quia ſcienti non infertur dolus, ff. de action. empti. lege,
prima in fi. niſi tempore quo factus fuit contractus mutui, in
fraudem ordinatum eſſet, quod poſtea fieret tranſactio ſu-
per hoc, ut auxilium, quod habebat eccleſia, tolleretur per
tranſactionem, hoc enim caſu ſecundum Inno. dici poſſet,
quod etiam ſi vterque ſciret non uerſum in vtilitatem eccle-
ſiæ, tamen ſolutum ex cauſa huius tranſactionis, etiam pote
rit repetere per condictionem ex iniuſta cauſa, & contra a-
gentem ex tali tranſactione excipere: quia ſicut datur repeti-
14 tio † quando fit fraus de contractu ad contractum alterum
vel eundem eo tempore celebratum, ff. de dona. inter vi. &
uxor. ſi quis ſponſus §. circa. ad velleia. quidam. de action.
empti. Iulianus, §. idem Papinianus, & lege emptorem,
§. Iulianus. Et nota, infra titulo primo, ad noſtram, ita debet
dari repetitio ſi fraus fit de contractu ad contractum qui alio
tempore fieri debet, cum ſit æqualis fraus vtrobique, nec ex
cauſa repetitionis ſit ſola fraus, ſed etiam eo caſu quo eccleſia
ſciuit de calumnioſa trãſactione. Dic, quod prohibetur repe
tere ſolum quando potuit eccleſia ſibi præiudicare, & ideo
ſecus eſſet ſi prælatus hoc ſolus feciſſet: per id quod dixi, ſu-
pra in quarta quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Cura maior debet adhiberi in rebus proprijs quam in alienis.*
2 *Depoſitum an ſit uel locatio, quando aliquid pro cuſtodia recipi-
tur.*
3 *Condemnari an quis poſſit ex eo, quod quis non adhibuit parem dili
gentiam in rebus depoſitis ſicut in ſuis.*
4 *Depoſitarius non tenetur niſi de dolo.*
5 *Depoſitarius an ſemper teneatur de culpa.*
6 *Depoſitarius de qua culpa teneatur.*
7 *Depoſitarius an de culpa leuiſſima teneatur vbi tenetur de
caſu.*
8 *Dominium an transferatur in depoſitarium.*

BOna fides. Primo dicit, ad quid tenetur
depoſitarius. Secundo quomo
do depoſitum repetatur, ibi, ſane. Oppo. quod ma
1 ior cura † debeat adhiberi ĩ rebus proprijs q̃ in alie
nis, 47. diſti. §. neceſſe. ad fi. Sol. ut ibi no. gloſſ. in uerſi. debet
culpa leui & leuiſſima. Goffred. & Hoſtien. idem Petrus, &

poſitis ſicut in ſuis, poſſit condemnari. Gloſſa prima quod
ſic, quia non minorem diligentiam præſtare debet in alienis
quam in ſuis, & in hoc caute loquitur cum dicit non mi-
norem, quia interdum maiorem. Aut enim eſt diligens, aut
diligentiſſimus, aut minus diligens. In primis duobus caſi-
bus non minorem, ut hic & ff. eod. quod Nerua. In tertio
maiorem, alias tenetur. ff. ſoluto matrimonio, ſi conſtante,
§. ſi maritus, & de hoc in l. quod Nerua. Oppon. ad hoc, quia
licet bona fides abſit non debet condemnari, cum teneatur
4 ſolum de dolo † ff. eodem, lege prima, §. in commodato, &
§. ultimo, gloſſa prima, ſoluit, licet non formet in eo quod
dicit, quod quia bona fides præſumitur adeſſe, dolus præſu-
mitur abeſſe. Et in ea ibi, lege prima, locator horreorum
conductori præſtare non cogitur periculum incendij vel ef-
fractionis latronum, ſed ſi illęſis horreis ex repoſitis rebus
aliquid perijt, tenetur. Ibi, §. quod vero ſenectute, commo-
datarius damnum contingens incendio ruina vel ſimili mo
do, non præſtat niſi, cum poſſet res commodatas ſaluare,
ſuas prætulerit, ibi, ſi dolo, ibi dicitur quod dolus contra-
rius eſt bonæ fidei. Ibi, ſimile, plus ſimile eſt quod dicit lex
præſumi contra tutorem qui dicit ſe non fęneraſſe pecu-
niam pupilli, quia non inuenit nomina idonea, ſi eo tempo-
re propriam fęnerauit. ff. de adminiſtratione tutorum, tutor.
§. non eſt. Secus ſi nec ſuam fęneraſſet, eodem titulo, cum
plures, §. finali. Goffred. Secundo quæro, ſi ſuperueniente
igne non potuit depoſitarius ſuccurrere rebus depoſitis, &
ſuis ſimul. Dicit Hoſtienſis, quod, ſi ſaluat ſuas, non præ-
ſumitur fraus, argumen. ff. de iudicijs, ſi longius, ad ſilla. ſi
quis in grau. §. cum omnes, loca. lege, naue, vigeſimatertia,
quæſtione quinta, ſi non licet, & hoc ſecundum quoſdam,
niſi præcioſiores eſſent depoſitæ. Nam & alienas tales pro-
5 prijs prætuliſſet. † Tertio quæro, an depoſitarius de culpa
teneatur extra caſus hic expræſſos. Gloſſa ſecunda dicit quod
tenetur de lata culpa, & inſtat in hoc an ſit dolus, an dolo
comparetur de quo dixi ſupra, titulo primo, capitulo vno,
quæſtione quinta, & pluribus ſequen. Et dic quod regulari-
ter dolo comparatur, quia vbi tenetur quis de dolo, tenetur
etiam de lata culpa, fallit in caſibus nota. inſtitutioni. de ſu-
ſpectis tutoribus, §. ſuſpectus, & in infamia quæ irrogatur p
ſententiam condemnationis de dolo, ſed de culpa, nõ ut ibi.
In criminibus publicis quę inferunt pœnam ſanguinis. ff. ad
legem Corneliam de ſiccarijs, lege, in lege. Item ob ſolum
dolum iuratur in litem. ff. de in litem iuran. in actionibus, &
non ſi ob culpam, quod tenet Azo in ſumma. C. de in litem
iuran. Item, non valet pactum ne dolus præſtetur, quod etiã
dicit hic gloſſa ſecunda, & de hoc de iureiuran. quemadmo-
dum. §. illud, in gloſſa prima. Sed ne præſtetur culpa ſic. ff. de-
po. lege prima, §. ſi conuenerit, & in hac gloſſa ſecunda, ibi,
§. ſecundo, dicitur, quod quia nulla verſatur eius vtilitas a-
pud quem deponitur, ideo ſolus dolus præſtatur. Ibi: contra-
ctus, quidam dolum malum duntaxat recipiunt, vt depoſi-
tum, & præcarium, dolum & culpam mandatum & com-
modatum & cætera. Ibi, ſi fideiuſſor, de hoc de crimine fal-
ſi, ad falſariorum, nota ſexto: Ibi. §. penultimo, cum hæres
de culpa teneatur, quæritur ibi, an ſolum de illa, quę dolo eſt
proxima, an etiam de leui & negligentia. Ibi. §. is quoque a-
pud quem, ibi dicitur magnam negligentiam in doli crimẽ
cadere. Ibi, lata culpa plane dolo comparabitur. Ibi, ne dolus
futurus, de hoc de iureiuran. quemadmodum. §. illud, in
gloſſa prima. Ibi. §. ſi pecuniam, ſi deponitur penes te pecu-
nia, adiecto quod vtaris ſi uoles, antequam vtaris depoſiti
teneris. Ibi: ſi quis nec ſi forte proficiſcens depoſui penes te
hoc deſiderante pecuniam, quam, ſi prædium emeres, poſ-
ſes conuertere, tuo periculo eſt pecunia. Ibi, nominen-
tur, idem Innocentius, ibi, qui autem, §. ſecundo, ſi con-
ſtitui quod certa perſona fideiuberet, quæ fideiubere non
vult, teneor ad intereſſe, vel) ut ęque idoneus fideiubeat,
ſed ſi nulla mora interceſſit, non teneor. Quarto quæro
6 † de qua culpa tenetur depoſitarius in caſibus his exceptis,
ibi, de culpa, vſque ibi, pacto. Dicit Goffred. quod de leui,
& leuiſſima, de lata autem dic quod tenetur etiam ex-

de leuiſſima, ff.eo.lege prima §.ſi quis ſeruum, & ibi hoc te
net gloſſa in verſicu. culpam, quia hic contractus æquipara-
tur locationi. Quinto quæro in caſibus in quibus tenetur
7 † depoſitarius de caſu, in quibus hic in verſic. pacto. an te-
neatur de culpa etiam leuiſſima. Dic, quod ſic, & multo for
tius, quia qui tenetur de caſu, tenetur etiam de culpa etiam
leuiſſima: ſed non econuerſo. Et colligendo caſus hic poſi-
tos, dat Hoſtienſis verſus. Culpa, mora, pactum, & gratia
proxima, caſum Depoſiti ſubeunt, merces, oblatio, culpa.
Abbas ſic, & melius. Gratia, dolus, pactum, mora, pericu-
la præſtant. Oppono, ad hoc, quod non veniant caſus, niſi
enumerentur, ſupra titulo primo, capitulo vno. Gloſſ. ſecun
da ſtat contrario. Et idem Innocentius, quod dixi in dicto
8 capitulo vno. in quinto contrario. † Sexto quæro, an in de-
poſitarium transferatur dominium, vel poſſeſſio. Gloſſ. ſe-
cunda, quod non. Dic tamen, quod quandoque tranſit do-
minium, ſcilicet, quando res conſiſtit in numero pondere,
vel menſura, & conuenio de reddendo idem, vel tantundem
eiuſdem generis etiam ſi tacite hoc veniat, vt ſi depono præ
dicta non conſignata, ſi enim conſignata, vel clauſa tacite,
videor prohibuiſſe ne depoſitarius vtatur, ff.eod.l.die.§. pri-
mo, cum tribus ll.ſeq.

S V M M A R I V M.

1 *Caſus in quo ceſſat compenſatio propter odium perfidiæ.*
2 *Depoſitum an reuocari poſſit.*
3 *Depoſitum mortuo deponente cui ſit reſtituendum.*
4 *Depoſitarius ſi condemnatus ſit quia non reſtituit depoſitum, an ſit infa mis.*
5 *Differentia inter compenſationem, & deductionem.*
6 *Retentioni an ſit locus in depoſito.*
7 *Compenſatio quibus concurrentibus admittatur.*

§. Sane. † Nota, caſum in quo ceſſat compenſatio
propter odium perfidiæ, vt in depoſito. Item
ceſſat propter dubium: ut, quia non eſt liquidum: ut hic
in fin vel propter fauorem, vt in tributis, quæ debentur fiſco,
ff.de iu. fiſci. auſertur, §. qui compenſationem. Eſt autem
perfidia, ideſt peruerſa fidei, ſi is cuius fidei rem meam cu-
ſtodiendam commiſi, reſtituere denegat, uel non fide cuſto-
diat. Ex his infert Abbas, quod emphyteota poteſt domi-
no compenſationem opponere, ſi dominus ex cauſa mutui
ſibi debet quinque, & ipſe ex penſione tenetur in totidem,
de hoc in Specula.de locato, §. nunc aliqua. verſicu. ſeptua-
2 geſimonono. Oppono, quod depoſitum † non poſſit reuo-
cari, ff. eodem, bona fides, duodecima, quæſtione ſecunda, ne
quis. Solutio. regulariter reuocatur, ut hic, fallit in caſibus
de quibus in dicta lege, bona fides, ſcilicet cum fur deponit
apud dominum: & dominus concurrit cum fure ad peten-
dum. & cum bona deponentis ſunt confiſcata, fallit, duode-
cima quæſtione ſecunda, ne quis. de hoc in gloſſa penultima.
Quæro ſi opponitur pactum de non reuocando depoſitum,
Dic, quod nihilominus poteſt reuocari, ff.eo.lege prima, §.
3 penultimo. Secundo quæro, ſi mortuus eſt depoſitor, † &
duo de hæreditate litigant, & quilibet repetit depoſitum.
Dic, quod dabitur ei qui cauet de defendendo contra reli-
quum. Si neuter cauet, deponetur in ædem ſacram. ff.depo-
ſi.lege prima, §.apud Iulianum, & ibi nota, quod ſi vterque
vult cauere, dabitur prius venienti: ſi ambo concurrant, lo-
cus eſt gratificationi. benefacit de teſcriptis, duobus, libro,
4 ſexto. Tertio quæro, ſi depoſitarius † non reſtituit, & ob
hoc condemnatur. Gloſſ.tertia dicit, quod fit infamis, ſi con
demnatur, ſecus ſi per procuratorem, de hoc ſupra de iudi-
ci.cum te.in gl.prima, & in hac gloſſ.tertia, ibi, §. penultimo.
ſi apud te depoſuero, vt poſt mortem tuam reddas, vel poſt
meam reddatur, mutare poſſum voluntatem, & ſtatim pe-

placet, & idem tenet Innocentius, de loca. propter, §.fin. vbi
dico in ſeptima quæſtione. Sexto quæro, quid intelligitur hic
in eo, quod dicit, in alijs admitti compenſationem. Gloſſ. vl-
tima ſol. Ex qua nota.cum tex. quod regulariter admittitur
7 compenſatio † concurrentibus his de quibus hic. Fallit in ca
ſibus de quibus, ff.de compen.ob negocium, & in hac gloſſ.
ibi, duos menſes, nec ex hoc ſpacio fit deterior conditio repe-
tentis debitum: de quo conſtat, cum non debeat conſtringi
debitor ad ſoluendum uſque ad quatuor menſes, C.de uſur.
rei iud.l.ſecunda, nota de officio delega.quærenti. Hoſtienſis
ibi.§.ſi centum, de hoc de conſtitu.cum omnes, in gloſſ.hæc
videbatur. Ibi, ſi ex ea.rem quam tuo nomine emiſti de pe-
cunia mea te inuito quaſi compenſationis cauſa in me tranſ-
ferri iniurioſum eſt. Ibi, rerum, ſcilicet dotalium, quæ non
minuentur propter neceſſarias expenſas, quæ alias minuunt
dotem. Et in fin. dicit Phi. etiam in cautionibus, & ſtipula-
tionibus compenſationem fieri. ff.de dam.infect. qui bona
§. ſi quis.de compenſatio. ſi ambo. §. ultimo, vbi de hoc in
gloſſa.

De emptione, & uenditione. *Rubr.*

Viſo de contractibus, qui fiunt gratia alterius cotrahen-
tium, uideamus de his qui gratia utriuſque. Et primo de
emptione, & venditione. Goffre. vel ſecundum Hoſtienſem.
Poſt tractatum contractuum, per quos perceptio fructuum,
uel uſus, & commodum rei ſeu cuſtodia transferuntur, ſub
mittitur de contrctu per quem transfertur dominium, facit
ad materiam, de pœnitentia diſtinctione quinta, qualitas, pri-
ma, quæſtione prima, ſtudet, & cap. eos qui. & quæſtione ter-
tia, quaſi per totum.

S V M M A R I V M.

1 *Hoſpitalitas ſeruanda eſt etiam per non clericos, & nume- ro.4.*
2 *Res uendi debet communi præſentia.*
3 *Epiſcopus dicitur preſbyter.*
5 *Vendere nemo compellitur inuitus.*
6 *Conſuetudo non currit contra peccati correctionem.*

PLacuit. Cohibet epiſcopus ne carius
vendatur tranſeuntibus, quam
in mercato venderetur, hoc dicit ſecundum
unam lecturã, ſecundum quam eſt caſus ſin
gu. in quo epiſcopus iudicat de laicis, ratio-
nem dico infra in ultimo contratio. Legitur
autem, & aliter, ut infra in primo, & ulti-
mo contrario. Primo ponit modum monitionis. Secun-
do denunciationis, ibi: alioquin. Vendant, & uendita tar-
de non tradant. C. de actionibus empti, cum uenditorem.
Alioquin. ideſt ſi non parent monitioni, humanitate, ideſt
1 æquitate, & pietate. Nota, pro hoſpitalitate † ſeruanda etiam
per non clericos. Et dicit gloſſa, eos poſſe compelli ad hoc
per excommunicationem, cuius contrarium tenet Innocen
tius, niſi eſſet notorium: quia tunc poſſet epiſcopus excom-
municare, uel interdicere, niſi emendent. pro gloſſ. facit, §.
hinc etiam allegatus in gloſſ. ea. Sed gloſſ. ibi intelligit de
ſacerdote, & tunc facit pro Innocẽ. de hoc, infra in primo, &
2 ultimo contrario. Secundo nota quod res † debet uendi eo
præcio quod poſſit reperiri in mercato, & ſic communi præ
cio, ff.ad l.fal. præcia, & dicit gl.10.q.ſecũda hoc ius, ꝙ ſi eccle
ſiæ volenti uendere rem ſuam, offeratur ultra iuſtum prçciũ,
non recipiet. Laurentius ibi contra, primum verius iure
poſt:

Digitized by Google

epiſcopos tantum, exponendo ibi, prouideant, ſcilicet epiſcopi, ſed ſecundum hoc potius facit pro: quia hic ſolus epiſcopus prouidet, licet præsbyteri denuncient, de hoc etiam, infra, in primo & vltimo contrario. Oppo. quod non debeant
4 cogi non clerici ad hoſpitalitatem † cum ſpeciale ſit in clericis, de præben. de monachis. Solu. litera in principio duplicem habet ſenſum. Primus, quod præsbyteri debent eſſe hoſpitales, & monere parochianos vt non carius vendant &c. & tunc ſic conſtrue. Placuit vt præsbyteri ſint hoſpitales, & plebes admoneant vt non carius &c. & ſic contrarium non vrget, ſed hæc eſt extorſio. Alius ſenſus prout iacet, quod præsbyteri admoneant vt non carius &c. & ſic contrarium non vrget, ſed hæc eſt extorſio. Alius ſenſus prout iacet, quod præsbyteri admoneat illos de plebe vt ſint hoſpitales &c. & dicit Hoſtien. hoſpitales, ideſt eleemoſynarij & charitatiui quo ad pauperes. Non enim ſufficit dare totam decimam, niſi de nouem partibus fiat eleemosyna. 16. quæſtione prima, decimæ, & c. reuertimini, infra, de deci. capitulo primo, & tunc ad contrarium dic, quod hic non coguntur laici eſſe hoſpitales in miniſtrando alimenta de ſuo, ſed ſolum monentur ad hoc vt ſint non impij, & non carius vendant tranſeuntibus &c. Hoſtien. tamen voluit quod cogi poſſunt dare eleemoſynam pauperibus: diuitibus non. prima, quæſtione ſecunda, paſtor. quod probat tantum de clericis, nec laici vnquam coguntur, nec hic dicitur, niſi quod moneantur ut ſint hoſpitales, & eſt ſenſus, quod moneantur ut gratis teneant hoſpitalitatem: quatenus autem hæc nolint facere gratis, ſed pro præcio, ſi velint vendere maiori præcio tranſeuntibus quam uenderent in mercato: coercebuntur per epiſcopum, vt infra, in vltimo contrario. Item ibi, ut & ipſi, ſenſus eſt quod non tantum præsbyter debeat eſſe hoſpitalis, ſed etiam plebes, ideſt parochiani debent moneri vt & ipſi hoſpitales ſint. Et ſecundum hæc intellige quod dixi in primo not. Secundo oppo. † quod nemo inuitus vendere
5 compellitur. C. de contrahen. emptio. dudum, & l. inuitum. ff. de contrahen. emptio. imperatores, quia in re ſua &c. C. manda. in re mandata, de iudę. nemo exteris, infra, de ſepul. in noſtra. Sol. a principio quis non cogitur vendere, ſed ex quo rem venalem exponit, cogitur vt iuſto præcio vendat, ut hic. Hoſtien. dicit quod hic eſt ſpeciale propter humanā neceſſitatem, quæ etiam excuſat a furto. infra, de fur. ſi quis, & ab excommunicatione. 12. quæſtione 3. quoniam, de ſenten. excommun. inter. Nam quotidie videmus homines cogi uēdere granum tempore cariſtiæ, ad hoc de fer. licet. Mar. de ſillimannis, dicit tria conſideranda. Primum ſimpliciter vendere. Secundum vendere minus iuſto præcio. Tertium vendere iuſto pręcio. Ad primum nemo compellitur. C. de iur. deli. nec emere. Nec ad ſecundum. ff. ad l. Iuliam, de anno. l. fin. Circa tertium dixit duobus modis conſiderandam rem, uno ſingulariter, & tunc non compellitur ſingulariter vendere. ff. re. amo. non enim. Alio modo in communi, vt cum præcipitur libram carnis pro tanto dari, & ad hoc poteſt quis cogi, ut hic, & ff. de offic. præfe. vrb. l. prima. §. cura. Alij dicunt in victualibus ſpeciale, quod qui rem venalem expoſuit, iuſto præcio vendere cogitur, ut in §. cura. & ff. de mu. & ho. l. fin. § item epiſcopi. In alijs, puta domo, prędio, & ſimilibus quilibet eſt moderator rei ſuæ, per iura ſupra allega. Dic quod hic nihil aliud probatur niſi quod tranſeuntibus non poteſt carius vendi quam communiter vendi poſſet, tamen quod cogatur quis vendere victualia, probatur. ff. de extraor. crimi. l. annonam, vbi prohibetur annonam augeri in præcio. Gloſſ. tamen ibi dicit quod ibi non coguntur vendere, nec puniuntur ſi non vendant, ſed ſolum ſi cauerint ut carius vendant. ff. ad l. Iuliam, de annona. l. ſecunda. Dic hoc verum regulariter, ſed ex cauſa iuſta non tantum victualia, ſed etiam alia cogitur quis uendere. ff commu. præd. venditor. §. ſi conſtat, vbi hoc ſingulariter probatur. Tertio oppo. in eo quod hic dicit, per præsbyterum procedi, cum ſolus epiſcopus habeat iuriſdictionem in ſua dioceſi, de ſim. c. ord. capitulo primo. Gloſſ. vlti. ſol. exponendo præsbyterum, ideſt, epiſcopum, pro hoc, infra, de pecu. capitulo vt clerici apud proprios epiſcopos, §. ſi vero eccleſiſticum. collatione ſexta. de officio vica. capitulo, primo, qui etiam defendūt oppreſſos, & pauperes, ſeptuageſimaſeptima diſtinctione, capitulo primo, vigeſimaquinta quæſtione quinta, adminiſtratores, vigeſimaquarta, quæſtione tertia, ſi de potentibus, & capitulo ſequen. in Authen. vt differ. iud. §. primo, & §. ſi vero continge. primo, & ſecundo, & §. in ciuitatibus, de ſanc. epiſco. §. ut autem omnes. Refert Abbas, quod audiuit magiſtrum ſuum inducentem hoc capitulū, pro iuridictione eccleſiaſtica, vt epiſcopus poſſit punire quoſdam qui farinam fabæ miſcebant ceræ venali, ſicut punitur hic plus debito vendens. Dic, quod hic non probatur niſi, quod coercet vendentes carius vendere tranſeuntibus quam alijs, quaſi ſit cauſa pia ſupra de treu. & pace capitulo primo, & ſecundo, & hic eſt etiam ſingularis caſus vt dixi ſummando, tamen etiam in alijs caſibus in quibus venditores delinquunt, quando notorium foret delictum: ita, quod conſtaret tales facere cōtra conſcientiam, hoc poſſet, ſupra de iudi. nouit, & ſic poteſt intelligi in primo notabili, & poteſt dici, quod id quod hic dicitur, poteſt epiſcopus, & non ſeruata forma monitionis: de qua de iudi. nouit. alias autem expedit, quod obſeruetur: vt ibi, & in hac gloſſ. vltima, ibi: olim, & de pecul. cap. ſecundo, & tertio.

SVMMARIVM.

1 Fraudans pondera, & menſuras, triginta dies in pane, & aqua pœniteat, & quod aliter puniatur nu. 3.
2 Dardanarii qui dicantur.

1 VT menſuræ. † Fraudans menſuras, & pondera, triginta dies in pane, & aqua pœniteat. Nota, quod menſuræ, & pondera, debent eſſe iuſta, & de menſurarum diuerſitate, infra de cenſi. ex parte. Et quid iuris cum aliquid emitur falſo pondere, uel menſura, dicitur ff. de dolo. arbitrio, §. de eo. quia tenetur vendens de dolo: ut ibi, & de hoc per Hoſtienſē in ſumma eodem, §. quibus menſuris, & procedunt hęc, quando fraudatur lucri cauſa, ut in litera, ſecus ſi ſic conueniret inter contrahentes, ff. eod. imperatores, & non tantum in negotiis, ſed etiam in iudicijs debet eſſe recta menſura, ut in iuribus allega. in gloſſ. prima & de re iudi. capitulo primo, libro ſexto, & in hac gloſſ. prima in dar-
2 danarijs. † dicuntur * ſic illi qui dant operam, ut annona carius vendatur, ſic dicti a quodam dardano qui ad hoc maxime operam dabat: ut nota. ff. extraordin. cri. annonam, & in dicta lege in dardanariis, dicitur quod falſus modus menſurarum pro modo commiſſi criminis extra ordinem punitur. Secundo nota, de pœnitentia certa triginta dierum,
a hodie ſunt arbitrariæ a infra de pœnitentiis, Deus. Oppono,
3 quod etiam aliter puniatur, † ff. de extraord. criminis. annonam, in fine. Gloſſ. vltima ſtat contrario, dicens, quod tenetur lege cornelia de falſis, cuius pœna eſt publicatio bonorum, deportatio. ff. ad l. corneliam. de falſis l. prima, ſed per l. annonam, ſolum probatur, quod alii relegantur. Alii in opus publicum mittuntur, & dicitur in dicta lege annonam, quod Diuus Adrianus pro falſa ſtatera, legem corneliam impoſuit, & pro falſis menſuris in inſulam relegauit.

ADDITIONES.

* Dicuntur. Adde de his Dardanarijs, Alci. libro quarto de uerb. ſign. & in lex. Practica. in Dardanarijs, ubi quis fuit Dardanarius ille. B. S.

a Hodie ſunt arbitrariæ. Adde capitulum quem pœnitet. de pœnit. diſtinct. prima gloſſ. prima in capitu. tempora pœnitudinis. 26. q. 7. glo. in ver. arbitr. & in c. ſuſcepimus de homini.

9 *Deceptus an poſſit velle ſtare contractui qui non tenet propter dolum.*
10 *Deceptus minus quam in dimidia an poſſit ad aliquid agere.*
11 *Locatio uenditioni proxima eſt.*
12 *Permutatio ſimilis eſt emptioni.*
13 *Iudicijs bonæ fidei ueniunt ea de quibus non eſt cogitatum.*

a Cum dilecti. a Cum res venditur minus dimidia iu
ſti præcij, in arbitrio eſt emporis, vt
rẽ reſtituat recuperato præcio, vel iuſtum præcium ſuppleat.
Primo ponit factum Secundo diffinit, ibi, quia vero. Tertio
proteſtatur, ibi: ſalua. Contrariam, imo, quia parentem conti-
nebat errorem, videtur, quod ab illa non fuerit neceſſe appel
lare, ff. quæ ſenten. ſi appel. re. l. prima §. cum alia cauſa, puta
enormi leſione, de re. eccle. non alie. ad noſtram, vel quia nõ
conſenſit epiſcopus, de his quæ fiu. a præla. tua. & cap paſtora
lis, vel quia dolus dedit cauſam contractui. de hoc in gloſſa.
1 † Nota, quod non valet venditio rei eccleſiaſticæ facta per
aliquos de capitulo. de hoc in gloſſa prima. Secundo nota de
cauſula, quod ſi uterque &c. & de hoc, ſupra de offic. delega.
2 prudentiam, in princi. & capitulo coram. † Tertio nota ca-
ſum, in quo admittitur petitio, & ſententia alternatiua. de
hoc, infra in primo, & ſecundo contrario. Quarto nota, quod
qui ſuccumbit ex vna cauſa ex alia poteſt agere. de hoc in glo.
penul. Oppo. quod valuerit ſententia decani: quamuis enim
ſit in optione emptoris ſupplere iuſtum præcium, vel reſcin-
dere venditionem in qua venditor deceptus fuit vltra dimi-
3 diam: † tamen emptor tantum obligatus eſt ad rem reſti-
tuendam. C. de reſcin. vend. l. ſecunda, vbi tenet hoc gloſſ di-
cens, quod re perempta non tenetur emptor ad aliquid per
l. ſi ex legati. ff. de verbo. obliga. ſicut etiam cum quis cõdem-
natur in actione noxali, pone in decem, ſolum eſt obligatus
ad decem, licet habeat facultatem ſoluendi ſeruum pro no-
xa. ff. de re iud. miles, §. decem. inſti. de noxa. in princi. ff. de pe
ti. hæredita. item veniunt, §. cum prædiximus, & §. ſequent.
Solutio. quidam ſtant contrario: ut Ioan. Bald. & Dama. cod.
titu. quæſtione prima. Alij dicunt emporem obligatum al-
ternatiuè, & alternatiuè fore pronunciandum, de re iudi.
quod ad conſultationem, & quod re perempta non liberatur
emptor ab obligatione ſupplendi præcium. Nam alternati-
4 ue obligatus, † ad duo, & ſi vnum dare non poteſt, tenetur ad
alterum, ff. de iu. doti. plerunque in fin. de reſcriptis. inter cę-
teras, quod tenuit Bartholomeus Brix. in veneriali. uigeſimo
ſecundo, & Goffred. hic, & infra eo. cum cauſa, & approbatur
aperte in tex. Ad legẽ. ſecundã, dic, quod non obſtat imo facit
pro medio, quod dicit venditorem teneri ad reſtituendum
præcium, cum ergo ſit in optione emptoris, an reſcindatur,
an non, non debet cogi ſimpliciter, nec pronunciari reſcin-
dendam, vt pronunciauit decanus: ſed alternatiue, ut facit, Pa
pa. Ad §. decem, dic, vt in contrario ſequenti. Secundo oppo.
ad hoc: quia ſi alternatiue poteſt pronunciari, ergo, & peti, &
5 ſic admittetur libellus † incertus, contra id ff. de iniu. prætor,
§. quod autem, de lib. ob. capitulo ſecundo, & tertio. Hoſtien.
infra capitulo penultimo, dicit, quod ex cauſa admititur in-
certitudo, ff. quo. leg. lege prima § quod autem, pro hoc de
in integ. reſtitu. conſtitutus, hic autem ſubeſt cauſa, quia ut di
cit Abbas, ex quo reus eſt obligatus alternatiue, alterum tan-
tum petendo peteretur plus cauſa. de plus pe. capitulo, vno. fa
cit, quod no. de teſta. Raynaldus, verſi. demum, & de conceſ.
præben. cum ſuper. Per hoc dic ad §. decem. allega. in præce.
contrario, quod ibi obligatio non fuit alternatiua, ſed ſolutio
tantum: hic autem ſecus vt prædixi. Item quantum ad illud
capitulũ Hoſtien. hic dicit, quod hic fuit peccatum in proceſ
ſu, quia non fuit formata petitio, & ſententia ſub diſiunctio-
ne, vt debuit, ut docet capitulum penultimum, infra
eo. quia ſi ſic formata fuiſſet, Papa etiam monachos ſub di-
ſiunctione condemnaſſet. de teſta. Raynutius, ad fin. & capit.
Raynaldus, ad finem. Tertio oppono, quod ex alia ratione va-
luerit ſententia decani. Nam venditio fuit nulla tanquam
facta ignorante capitulo, vt hic in princip. nullum ergo fuit
ius quæſitum monaſterio. Gloſſa quarta ſoluit, quod ad hoc
ctus ſine ſolennitate. duodecima, quæſtione ſecunda, [illegible]
nec ratus haberi. Quinto oppono, ad hoc: quia cum conſti-
terit de deceptione vltra dimidiam, debuit Papa pronun-
tiare diſiunctiue, permittendo optionem emptori, an re-
ſcinderetur contractus, an suppleretur præcium, per id quod
dixi ſupra, in primo contrario, quod non fecit, ſed ſimplici-
ter reuocauit. Soluit. Innocentius, quod non conſtitit de
quãtitate præcii: ideo reſeruatur quæſtio canonicis ſuper de
ceptione præcii, ideſt, ſuper quantitate, argumento, de te-
ſtibus, cum cauſam. & idem Hoſtienſis, vel dic, quod etiam
ſi cõſtiterit de quantitate præcii: non tamen ſuper hoc po-
tuit pronunciari, quia non apparet, quod petitio monacho-
rum fuerit alternatiua, ut eſſe debuit. Hoſtienſis, & de hoc
ſupra contrario ſecundo, Innocentius, poſtea dicit, quod per
officium iudicis iudex ad quem antequam inciperet cogno
ſcere de appellatione an eſſet iuſta, vel iniuſta, poterat man-
dare, quod res tranſlata in alteram partium poſt appellatio-
nem reuocaretur in ſtatum priſtinum, ſupra de exceptione
dilectæ, quod eſt verum: ſed non cadit ad textũ, quia non ap
paret, quod res tranſlata fuerit pendente appellatione, verior
eſt ergo præcedens ſolutio. Quæro, ut quærit gloſſa, ſecun-
da. Solu. ut in ea. & ibi, ſpectandum. idem Goffred. & In-
nocentius, & in hac gloſſ. ibi, ex mille: §. primo. de hoc ſupra
de rebus eccleſiæ non aliena. ad aures, contrario primo. Ibi,
ſi voluntate. in fine. ibi, deceptus in præcio, non agit niſi de-
ceptus fuerit ultra dimidiam conſiderato contractus tempo
re. Ibi, lege penultima, de hac de uſuris, capitulo fina. §. pri-
mo, notabili ſecundo. Ibi, ſi quis: quia ſi in ædium mearum
poſſeſſionem miſſus es, quia tibi non cauebam a te miſſo:
ergo propter alias ædes vicinas quas habeo, non poſſum pe-
tere per te mihi caueri, cum in illas miſſus ſis: quia ego non
6 caui. † Secundo quæro, an contractus in quo quis decipi-
tur per dolum aduerſarij, teneat: Gloſſa vltima diſtinguit
inter contractus bonæfidei, & ſtricti iuris. De primis dicit,
quod ſi dolus dat cauſam contractui, non tenet. De ſecun-
dis dicit, quo tenent, ſed eliditur ope exceptionis, & de pri-
mis ponit Hoſtienſis exemplum, quis habebat corpus iuris
alias non venditurus, ſuaſi, ut venderet: quia alia compila-
tio facta erat: & ſic iſta parum ualeret, ſecus ſi incidit in cõtra
ctum, quod dic ut in gloſſ. Et idem tenet gloſſa ff. de dolo.
arbitrio, & lege, quod uenditor. & C. de inutili ſtipulation.
dolo, & dicit Hoſtienſis, quod eo caſu quo dolus dedit cau-
ſam contractui in optione, non doloſi fore, an dicat contra
ctum nullum, an contra decipientem agat de dolo. ff. de do-
lo. eleganter, unde dixit ibi Bulgatus, præceſſit venditio, ut
in firma, ſecuta eſt traditio, ut infirmanda, ff. de dolo. arbi-
trio, & lege, quod uenditor, quaſi agatur ad reſcindendum
de facto, quatenus de facto proceſſit, ſed de iure eſt nulla.
Petrus, de bel. perti. tenuit, quod licet dolus det cauſam con
tractui bonæfidei, tenet tamen contractus: ſicut etiam te-
net contractus ſtricti iuris, ut prædixi, quia quotiens contra-
ctus habet eſſentialia, tenet: nec per extrinſeca annullatur, ff.
de pact. iuriſgentium, §. ſi ob maleficium. Ad legẽ, elegan-
ter, in principio, quæ dicit uenditionem nullam. Reſpondet
illud uerum, ſi opponatur, uel ponderato effectu, & ſi dica-
tur, quod in contractibus bonæfidei exuberat bona fides, re-
ſpondet Petrus, quod illa exuberantia non inducit nullita-
tem: ſed hoc operatur, ut purgetur in eis dolus per actio-
nem de dolo. C. de inutili. l. ſtipulationi dolo. Eodem mo-
do reſpondet ad legẽ tertiã, in fine. ff. pro ſocio, quod ibi
ſocietas eſt nulla, ſcilicet oppoſita exceptione, ff. de
mino.

ADDITIO.

a Cum dilecti. Adde an iſte textus habet locum ſi eccleſia vel alias in con
ceſſionem emphitheoſis ſit deceptus vltra dimidiam iuſti præcii. vide
gloſſa. in l. ſi ea pactione. C. de vſur. Ang. in l. ſecunda C. de reſcind.
vend.

nem eſſe nullam per dolum qui dedit cauſam contra-
ctui, ſtandum eſt legi. Nec vrget ratio Pet. quia poteſt dici quod contractus talis non habet ſua ſubſtantialia, maxime conſenſum, qui eſt fundamentum contractuum. ff. de pac. l. 1. neque enim videtur conſentire is qui per dolum fuit in-
8 ductus. Oppo. ad hoc, quia ſi dolus † dat cauſam matrimonio, vel profeſſioni, tenet vtrumq;. de conuer. coniug. veniẽs. vbi de profeſſione, quod me. ca. cũ dilecti, vbi de matrimonio hoc tenet gloſſ. vlti. & idem tenet gloſſ. ſingularis. ff. de ritu nup. a diuo. Solu. in ſpiritualibus dolus dans cauſam contractui non vitiat, vt dicit gloſſ. in dicto cap. cum dilecti, quod eſt fauore talium, & non dicitur proprie dolus vel deceptio ex quo quis trahitur ad melius, dicto cap. cum dilecti, ubi etiam dixi, & ſecundum hoc diſtinctio gloſſ. procedat in non ſpiritualibus. Cætera dic ut in gloſſ. & in ea ibi. vbi dicitur venditionem nullam eſſe, ſi in hoc ipſo ut venderet circunſcriptus eſt. Ibi, ſi quis, cum aliter conueniſſet obligari, aliter per machinationem obligatus, erit ſubtilitate iuris adſtrictus, ſed doli exceptione vti poteſt. Ibi, cum poſtea quam, ſi victus circumuenit victorem vt ei caueret nullam ſe controuerſiam moturum, pactum eſt irritum. Ibi, elegan ter. §. primo, de hoc per Ioan. Andr. in Spec. de dolo & contu. in fine primæ partis, & dicitur in d. §. quod ſi minor circunſcriptus ſeruum vendidit, & emptor fuit in dolo, tenetur ex empto: alias vẽditio nulla. Ibi, bonam fidem in contractibus conſiderari æquum eſt. Ibi. §. ſi quis colludente, vbi ſi quis emit a procuratore meo colludente habet actionem ex empto: vt aut ſtetur emptioni, aut diſcedatur, & ſic ille. §. non probat id ad quod glo. inducit. Nam ibi contractus non eſt omnino nullus, poteſt enim dominus ſtare contractui ſi vult. Et in fi. de hoc. 20. quæſt. 3. conſtituit. in vlti. gloſſ. & de conuer. coniug. dudum, in gloſſ. antepe. & per Hoſtien. eo. §. in ſumma qualiter reſcindatur. Tertio quæro de caſu quo
9 nõ tenet contractus propter dolum † an poſſit deceptus velle ei ſtare. Dic quod ſic, niſi contractus eſſet a lege prohibitus, quod dicit gloſſ. ſingularis dicta l. a diuo, quod eſt ideo,
10 ne dolus proſit dolo. † Quarto quæro, an deceptus minus quam in dimidia poſſit ad aliquid agere. Gloſſ. vlti. dicit qđ non. Vincen. infra, cap. ſecundo, dicit quod hæc fallit in dote, in qua decepto minus dimidia etiam ſine dolo ſuccurritur. ff. de iure dotium. iure ſuccurſum. §. vlti. vt ſi mulier decepta eſt: quia ſi ſeruum minori præcio æſtimatum dedit in dotem, reſtituitur ſecundum diſtinctionem. l. ſi res §. primo. ff. de iure dotium. Quinto quæro, an diſpoſitio huius cap. locum habeat in alijs contractibus quam in venditione: puta
11 in locatione † Vincen. quod ſic: quia proxima eſt venditioni. ff. locati. l. ſecunda, & l. item ſi præcio. §. vlti. Sexto quæro,
12 quid in permutatione † Vincen. dicit idem: quia ſimilis eſt emptioni. ff. ex quib. cau. in poſ. eatur. l. vlti. ff. de rerum permu. l. vlti. Septimo quęro quid in tranſactione, de hoc, infra, cap. penul. & de his in Spec. eo. ti. §. nunc dicendum, ver. ſed nunquid prædicta, & ſequentibus, vbi etiam dicitur quod in feudo vel emphiteuſi locum non habet. Octauo quæro, qua actione petitur reſciſſio in caſu de quo hic, quidam quod per officium iudicis, & per reſtitutionem ex clauſula ſi qua iuſta. C. ex quibus cau. ma. in contractibus, gloſſ. C. de reſcin. vend. l. ſecunda, dicit quod actione ex eo contractu, & ſic ex
13 vendito, in caſu huius ca. quia in † bonæ fidei iudicijs veniunt ea de quibus non eſt cogitatum, & hæc opi. verior. poſſet etiam agi condictione dictæ l. ſecundæ, & huius cap. ff. de condi. ex lege. l. una, de qua condictione ex lege dixi de reſtitutione ſpoliatorum, ſæpe, & de hoc, infra, cap. penulti. in glo. finali.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio uiri etiam de conſenſu mulieris non valet in donatis propter nuptias.*
2 *Titulus requiritur in præſcriptione longiſſima.*
3 *Res datæ propter nuptias non poſſunt alienari: et conſentiente vxore.*
4 *Matrimonio ſoluto, quæ actio detur mulieri in bonis mariti.*

1 ſeianum, etiam, non ſic in donatis propter nuptias, [illegible] bus non valet alienatio viri etiam de conſenſu mulieris, C. ad velleianum, authentica, ſiue a me. niſi ut infra dico, & ſecundum hanc lecturam, habet plus dubij, & hoc dicit, ſi vir habens alia bona vnde vxor ſibi conſulere poteſt, conſentiente vxore rem propter nuptias vxori datam vendidit, emptorem, qui ſpacio triginta annorum poſſedit, non poteſt inquietare ſuper ea: maxime ſi præcium fuit conuerſum in cõmunes vſus viri, & vxoris, & eſt caſus ſingularis ſecundum ea quæ dico, infra in fine. Communis diuiſio. Secunda ibi: quia igitur expreſſum, vnde videbatur indignum, quod conueniret. de proba. per tuas, C. de non numera. pec. generaliter, quantitate, ſi ſubaudis, quod poſt biennium conſenſit cum vir haberet in bonis. decreta. plana. Hoſtien. dic vt infra contrario primo, præſumit, ſcilicet domum repetendo, quod dic vt dicto contrario, non potuiſſe, bene dicebat niſi aliud iungatur, ſi uera ſunt loquitur more ſæcuolæ, qui cleric. vel uo.
2 inſinuante. Hoſtien. † Nota, quod in præſcriptione longiſſima requiritur titulus, ibi tituloque iuſto. quood dicit Goffre. procedere, quia in foro eccleſiaſtico agebatur, ſed dic, quod allegatur ad inferendam bonam fidem, titulus enim non exigitur etiam de iure canonico niſi in capitulo, primo, de præſcriptione, libro ſexto, Item tempus illud potius allegabatur ad inducendam præſumptionem conſenſus mulieris præſtiti poſt bienium, quam ad inducendam præſcriptionem, ut dico, infra ad finẽ Oppono, quod Papa minus bene
3 pronuntiauerit: quia res † datæ propter nuptias non poſſunt alienari etiam conſentiente uxore, nec currit præſcriptio: nec ſufficit, quod in communes uſus uertatur, ut in iuribus allegat. in gloſſa. Solutio ut in ea, quæ dicit, quod mulier nõ auditur, quia erat unde poſſet conſuli mulieri ex alijs bonis mariti: & ſecundo conſenſit poſt biennium. Item quia prætium in communes uſus erat uerſum. Item, quia ſoluto matrimonio donatio propter nuptias cedit uiro, uel eius liberis. Sed contra iſtas ſolutiones eſt, quia hoc ſolum ſufficit, quod tempore uenditionis ſit unde poſſit conſuli mulieri: quia ſecundum Innocetium, licet tunc agere poſſet, non tamne cogitur, C. de iure dotium ubi, Item nec illud de biennio procedit, quia nec dicitur hic, quod conſenſerit poſt biennium, nec etiam ſufficit, quod in cõmunes uſus ſit uerſum quo ad partem mariti, ut dicitur in eadem gloſſa, poſt princip. Ibi, quia pro parte mariti non potuit allegari, ideſt pro parte quæ ceſſerat in uſum mariti: imo nec pro alia ſecundum Innocẽtium, quia de bonis mariti debet uxor ali. & dicit Abbas, quod audiuit magnos ceſpitare in intellectu huius uerbi, & procedit dictum Innocenti, intelligendo, quod fuerit conuerſa in communes uſus, ideſt in alimenta mariti, & uxoris. Sed ſi intelligitur in communes uſus, ut propter alendos, uel redimendos communes parentes quos uiuos habent: bene ualeret diſtractio ſecundum Hoſtien etiam prædij dotalis, ſi ſoluto matrimonio quamuis. Et idem ſi pro redimendo prædia dotalia maiores habentia redditus, ff. de iureiuran. lege. fina. Nam etiam, quod per ſolutionem matrimonij donatio cedebat uiro, non procedit ſecundum Hoſtien. Nam donatio propter nuptias fit, ut poſſit conſuli mulieri non ualenti aliter dotem ſuam recuperare, & propterea prohibetur alienatio; nec ualet mulieris conſenſus in Authentico, de æqualitate dotium, §. hæc igitur, & ſequentib. & §. his conſequens, & ſequentibus. In Authentico, ut immobilia ante nuptias, collatio. quinta, de hoc infra de donatio. inter uirum, & uxor. capitulo, finali. Communiter tamen hoc ultimum, ſcilicet quod ſoluto matrimonio dos cedit uiro, uel eius liberis: placet doctoribus ut dicit Ioã. Andre. & ex hoc habetur prima lectura, de qua. ſupra. Et ex hoc notat, Abbas, quod factum nouum iudicis iuuat partem, etiam ſi non exiſtimet per illud ſe excuſari. hic enim nihil fuit allegatum de hoc contra mulierem, & tamen ex hoc ſuccumbit. Sed quia non apparet, ꝙ Papa fundetur niſi ſuper rationibus in textu expreſſis, non bene poteſt hæc ſuſtineri. de iure tamen bene uerum eſt, quod ſoluto matrimonio ſublatæ ſuntactiones quo ad uxorem in rebus ſic donatis. Et ad iura per Hoſtien. ſtatim inducta in con-

Digitized by Google

quarum quælibet per ſe ſufficeret. Prima ſi conſenſit poſt biennium, cum vir tunc haberet vnde ei conſuli poſſet. Secunda eſt, quia lapſi dicebantur 30. anni. Ita tamen ſecundum eum, quod computentur a tempore quo maritus cepit ſua ſubſtantia male vti, ſecundum notata, infra de dona. inter vir. & vxor. per veſtras, & tunc quod ſequitur de conſtante matrimonio non eſt contra allegantem in eo, quod videtur allegaſſe contra ſe: quia conſtante matrimonio non currit præſcriptio, vt dicit gloſſ. alias ſi maritus non cepiſſet ſua ſubſtantia male vti, videretur hæc allegatio eſſe contra allegantem: ſed ut infra dico, hic non allegatur temporis diuturnitas ad inducendam præſcriptionem, ſed ad inducendam præſumptionem conſenſus: ideo computatur tempus a die venditionis, traditione ſecuta, ut vult hæc litera, nec apparet hic, quod uir male cepit uti ſubſtantia. Tertia ratio ſecundum Hoſtienſ. eſt, quia in communes vſus verſa erat pecunia declarando vt prædixi ſecũdum eum, qui concludit, quod cum quælibet de prædictis rationibus per ſe ſufficiat, fortius ſimul iunctæ: quia triplex funiculus &c. de treu. & pace, capitulo, primo, quod non procedit, ut infra ſtatim dico: quia non eſt verum, quod hæ rationes ſeparatim ſufficerent: intelligendo ſecundum lectu. veram, quod mulier egerit hypothecaria. Item etiam ex alio non procedunt iſtæ rationes ſecundum ea quæ infra dico. Dicit etiam Hoſtien. ꝙ eſſet plana litera, ſi diceremus iuramentum interueniſſe, pro hoc de iureiuran. cum contingat, ſed hoc eſſet diuinare. dicit Ioan. And. per illa verba, ſi vera ſunt &c. poſſe dici, quod hæc decre. inducit ſpecialem caſum, ſecundum quem concurrentibus omnibus hic expreſſis tutus eſt emptor, ſimile, quod not. de offic. delega. conſultationibus: Sed non videtur hoc procedere, quia Papa non fecit hic ius nouum, ſed reſpondit ad conſultationem, pro hoc quod nota. de tempo. ordi. cap. pen. in glo. penul. Item, ſi rationes iſtæ non ſufficiũt ſeparatim, non debent etiam ſufficere coniunctim, quia nõ ſunt eiuſdem naturæ, ſimile, quod dixi de proba. cum cauſam, declarando illam regulam, quæ non poſſunt &c. tamen oportet intelligere aliquas de præmiſſis rationibus ſimul, & non ſeparatim, & certo caſu ſaluari poteſt hæc lectura, ut infra dico, & quia per hæc nimium intricatur intellectus huius cap. dico poſt longam inueſtigationem, quod etiam præſuppoſito, quod non erat aliquod ius ſpeciale, per quod mulier lucraretur donationem ſoluto matrimonio: tamen ſi voluiſſet agere hypothecaria pro dote ſuper rebus donatis propter nuptias, potuiſſet, ſic loquitur in Authen. de æquali. dotium, §. hæc igitur, & ſequenti. §. his conſequens, & C. de iure dotium, ubi, ſed non apparet quod ſic egerit, hic tamen ſic intelligendum eſt: alias decre. non eſſet dubia, & fruſtra fuiſſent allegata illa quæ allegantur in textu, quod non eſt dicendum, hoc autem caſu ſi mulier egit hypothecaria, fuit opus bona mariti prius fuiſſe diſcuſſa, & inuenta non ſoluendo: ut nota. Cyn. in dicta l. vbi, quæſtione. 11. & hoc præſuppoſito, quod agere voluerit hypothecaria: tunc procedit, quod ponderat litera de verſione in communes vſus, intelligendo uſus præterquam in alimentis vxoris, ad quæ tenetur uir, ut prædixi, quo ad alia enim eo reſpectu quo in utilitatem eius eſt verſum ipſa contrauenĩens non auditur, C. ad velleianum, authentica, ſi qua, & quatenus præcium fuiſſet verſum in vſus ſolius mulieris, hæc ſola ratio ſufficeret, vt ibi, ſed quia verſum erat etiam in uſus uiri pro parte, ponderantur, & aliæ rationes in textu, quæ etiam ſine illa ſufficiunt vt infra, dico, Nam ponderatur, quod erat tempore venditionis: vnde poterat mulieri conſuli in bonis viri. Item de continua poſſeſſione triginta annorum apud emptricem per authenticã, ſiue a me. C. ad velleianum, ſicut enim excluditur mulier ab hypothecaria, ſi expreſſe poſt biẽnium conſenſit alienationi de re donata propter nuptias, ſi eſt in bonis mariti, vnde poteſt conſuli mulieri, vt ibi. Ita hic, quia præſupponendo, quod conſtet tempore venditionis fuiſſe unde conſuli poſſet, præſumitur etiam, quod poſtea uſque ad biẽnium, & etiam poſt vir fuerit ſoluendo regula ſemel, & quod ibi nota. libro ſexto, & taciturnitas vſque ad triginta annos operatur idem, quod operaretur conſenſus ſecundi: & tunc erat unde ſibi conſuli poſſet: & ſic, ut prædixi, præſumitur etiam poſtea fuiſſe unde ſibi conſuli poſſet, & taciturnitas triginta annorum operatur hic id, quod operaretur conſenſus poſt biennium. Et per hoc nulla diuinatio fit in textu. Item apparet quare ponderet omnes præmiſſas cauſas, ſicut ponderauit ibi, præſcriptis occaſionibus, & hoc ut dixi quo ad excludendum mulierem ab hypothecaria: ſed quo ad excludendam eam ab actione in rem, ſufficit, quod matrimonium eſt ſolutum, ut prædixi. Sed ſecundum hanc lecturam, ut prædixi, multa eſſent in textu ſuperflua, & fuiſſet hæc decreta. de non dubio, unde ſta præcedenti. Et nota quia quo ad caſum authenticæ, ſiue a me, ad hoc ut per conſenſum ſecundo præſtitum excludatur mulier ab hypothecaria, requiritur, ꝙ ſit unde conſuli poſſit mulieri in alijs bonis uiri. Et uidetur uelle illa auth. & clarius in corpore unde ſumitur, ꝙ ſi tempore quo mulier agit hypothecaria, non eſt in bonis uiri unde conſuli poſſit mulieri: non præiudicat mulieri ꝯſenſus ſecundo præſtitus: imo, ut dicitur in corpore etiam ſi frequenter conſenſerit, nõ præiudicatur ſibi. ex quo ipſa incurrit læſionem: quia non poteſt aliũde ſibi cõſuli. hic autem ſufficit, ꝙ probetur, quia tempore uenditionis erat unde poſſet ei conſuli: quia ex hoc ut prædixi, præſumitur, ꝙ & hodie ſit, & in hoc eſt ſui caſus, & ratio propter diuturnitatẽ temporis, poſſet tñ dici, ꝙ ſi docetur nõ eſſe in bonis uiri unde poſſit conſuli mulieri, tolletur præſumptio pręmiſſa, & audietur mulier, per dictam authen. ſiue a me. Sed primum, ꝙ nullatenus audiatur, magis ꝯſonat huic literę, ut autem a dicta authẽ. non nimis recedamus, poteſt dici, ꝙ ſi in bonis mariti eſt etiam hodie unde poſſit cõſuli mulieri, excluditur mulier ab hypothecaria ob taciturnitatem. 30. annorum: ẽt ſi pręcium non ſit uerſum in communes uſus: qa tanta diuturnitas inducit pręſumptionem conſenſuum poſt biennũ, ut prędixi, ſed ſi hodie, nõ eſt in bonis unde poſſit cõſuli mulieri: licet fuerit tempore uenditionis, ad hoc, ut excludatur mulieris ab hypothecaria: oportet, ꝙ omnia concurrant de q bus hic, & ſic ſaluabitur hoc ultimo caſu lect. p̃miſſa Io. An. & hæc no. quia hactenus intellectus capituli fuit nimis clarus. Et propter hoc ad bonũ ſenſum iuſtificatur ſummarius præmiſſus q coniungit omnes caſus de quibus in textu. quod tñ intellige ſcḋm p̃miſſa, & in hac glo. ibi, ſimile, hoc intellige per no. de præſcrip. cum nõ liceat, in ult. gl. Ibi, ſi qua mulier. alias hodie ſi muliere, ubi ſi coniunx pro uiro intercedit, ẽt ſi pluries id faciat, nõ ualet, niſi in mulieris utilitatem pecunia impenſa probetur. Ibi, ſi filius, de hoc s̃. eo. cõtrario, Ibi communia, ut Hiſpania. Vincen.

S V M M A R I V M.

1 *Contractus uſurarius qualiter conſtituatur circa emptiones, & uenditiones.*
2 *Iudex ſuper uſuris procedit ex officio.*
3 *Factum in ueritate magis attenditur, quam ſimulare conceptum, ſeu ſcriptum.*
4 *Pactum de retrouendendo an conſtituat contractum uſurarium, & nu. 5.*
6 *Contractus feneratitius per quos modos præſumatur.*
7 *Contractus emptionum conditionalium cum pacto de retradendo introductus fuit ab vſurarijs pro paliandis uſuris.*
8 *Cambiorum ſiccorum malus mos introductus.*
9 *Contractus ſimulatus an validetur iuramento.*
10 *Renuntians exceptionibus in inſtrumento an poſſit apponere exceptionem ſimulationis.*

Ad noſtram. Fictus emptor qui uerus eſt creditor reſtituere cogitur rem in ueritate pignoratam, ſed ficte uenditam, ſi ſatisfactum eſt ſibi de ſorte fructibus cõputatis, & contractum eſſe non uenditionis ſed pignoris conuincitur ex coniecturis de quibus hic, h. d. & de hoc ult. ꝫ. ſcḋo, & q̃to ꝯtrijs, primo narrat factũ. Scḋo dat iud. cem, ibi: qa ergo ab M. uſurario. Egy. hoc tñ dr̃ hic, ꝙ

alias

Digitized by Google

quod ſimulare fuit conceptum ſeu ſcriptum, de hoc in glo.
2. & C. de contra.lien. emp. ancillam, de ſacroſan.eccle.qui
ſub prætex.de conſe. diſt. 3. ſolet quæri.ſup.quod met.cauſa,
c.1.inf.de regula.clerici.de cele.miſ.de homine.Hoſtien. Ter
tio not.quod fraus,& dolus &c.de reſcri.ſedes, de eo qui du-
4 xit in matri.ca.1.Oppo.quod propter pactum † de reuenden-
do non debuerit iudicari contractus vſurarius, nam tale pa-
ctum ualet.C.de pac.inter emp.& vendi.l.2.Dic quod hic nō
fuit ſimpliciter pactum de reuendendo, ſed de reuendendo
poſt ſeptennium, & ſic interim emptor lucrabatur fructus.
Item fuit pactum de reuendendo pro modica quantitate, &
ex his præſumitur pignus,quia ſi fuiſſet venditio,non curaſ-
ſet promittere de reuendendo etiam ante ſeptennium. Item
non dediſſet pro modico,quia non præſumitur iactare.ar.de
renun.ſuper hoc,& de hoc inf. contrario.5.Secundo opp. ad
5 hoc inf.de pigno.illo vos,ubi fuit † pactum de ſtatim reuen-
dendo vel uſque ad duos annos, & tamen præſumitur fœne-
ratitius contractus. Solu.ibi fuit pactum de reuendendo pro
maiori prætio quam eſſet primum,ſecus ſi pro eodem, quia
tunc licet emptori eſſe ſine vllo danno repetendo rem ante
omnem fructum perceptum. Et ſic conſului in quæſtione
facti in qua erat caſus. Quidā recepit mutuo a Titio,qui Ti-
tius vſurarius probari non poterat,& pro cautione fecit ven-
ditionem de centum de prædio valente ducenta, deinde per
aliud inſtrumentum promiſit Titius reddere prædium quā-
docunque vſque ad biennium,redditis ſibi centum, quære-
batur an probato maiori valore rei inferretur quod contra-
ctus eſſet fœneratitius. Reſpondi quod non, & hoc quando
non eſt appoſitum pactum de computando fructus in ſortē,
quod appoſitum fuit in c.illo vos. Nam ex illo ſolo apparet
non eſſe venditionem, de cuius natura eſt vt emptor faciat
fructus ſuos,de quo in d.c.pro hoc facit quod not.Cy.C.plus
valere quod agitur,l.3.& quod dixi de iureiuran.ex literis,&
de hoc etiam infra contrario quinto. Tertio op.in eo quod
dicit,quod patebat contractum eſſe vſurarium: cum tamen
potius ex forma inſtrumenti apparet emptio.gl.3. metu con
trarij exponit pater.i.præſumitur,& in ea ibi,illo uos, ubi de
materia huius gl.& in ea ibi,eum qui,de hoc de dolo.c.fi.no
tabili ſecundo. Quarto oppo quia potuit debitor agere con-
tra creditorem per condictionem c.cum dilecti.§.eo.ex quo
erat res vendita minus dimidia iuſti præcij. Soluit Goſ.quod
quia non erat verus contractus, non expediebat creditori ſic
agere. Et intelligit Abb. quod nec iuſtum præcium fuerat da
tum ipſi venditori. Dic quod etiam non dicitur hic quod eſ
ſet facta deceptio vltra dimidiam,pro hoc litera ibi,vix dimi
diam, nam quod uix fit tamen fit, de cogna.ſpi. cap.2.lib.6.
Quinto opp.ad idem, quod propter paucitatem præcij non
debuerit pronunciari contra creditorem. C. de reſcin. ven.l.
dolus,vbi dolus emptoris qualitate facti non quantitate pre-
cij æſtimatur. Glo.4.non ſoluit.Ioan.And.dicit quod hic etiā
fuit qualitas facti, quia infra certum tempus reſtituere tene-
batur,vnde dicit Inn. quod hæc ſola præſumptio ſufficiebat,
ſcilicet quod quantitas erat exigua, ut per hoc iudicaretur
venditio fraudulenta vel vſura, tamen ſecundum eum hæc
nihil valet ſine prima, ſcilicet quia infra certum tempus re-
ſtituere tenetur rem emptam. Abb.dicit multum ponderan
dum quod debitor volebat recipere mutuum, pro hoc eſt
quod no.in d.c.illo vos. Dic verius ut dixi in duobus primis
contrarijs, & in litera in ver. ad nouennium, quod hic non
fuit pactum tantum de reuendendo, ſed de reuendendo pro
modico,& reuendendo tantum poſt ſeptennium, & ſic in-
terim creditor lucrabatur fructus,& in hac gloſſ.4.ibi. §.mo-
dus, ex quantitate præcij fides tranſactionis alimentorum,
æſtimabitur conſiderata ætate & valetudine tranſigentis.Ibi,
per diuerſas.l.penul. & de hoc de alie.mu.iudi.cap. 2.in glo.
2.Ibi,& ſi quæſtiones,de hoc eodem titu.ex tuæ,in gl. 1.Ibi,
dolus,de hoc.§.eo.contro.Ibi,ſi vſufructus.ibi, maritus poſt di-
uortiū vſumfructū fundi ſibi in dotē dati:cuius proprietas mu
lieris nō erat,locat vel vendit vno nummo ipſi mulieri,cum
cedi nō poſſit niſi illi cuius eſt proprietas.Sexto oppo.quod
non tantum per concā lateranen.concilij, ſed etiam grauiorē
debuerit contra creditorē procedi. inf.de vſuris. eo.quæſtus.

ad terminum repiſtat fraudulentiam.argu. ff.de actio.emp.&
vend.Iulianus §.idem Papinianus. & omne iuramentum ha
bet ſuſuſpectum.de renun.ſuper hoc.de iureiuran. debitores.
dicit etiam de facili contra vſurarios præſumēdum:quia peſ-
ſimum genus. & ſic præſumi expedit animabus ipſorum ar.
de ſponſa.veniens.de vſur.in ciuitate.ff.de re milita.non om-
nes.§.a barbatis. C.de vſur.cum allegas. de reſcin. ven. ratas.
faciunt enim multas baratarias, nunc emendo, nunc parum
emendo:parum vendendo,quæ ſunt baratariæ: ideſt ad bara-
trum eos perducentes:& ſecundum Ioan.And.experiētia do-
7 cuit †, ꝙ vſurarij dimiſſis contractibus mutui inchoauerunt
facere contractus emptionum conditionalium: ſcilicet cum
pacto de retradendo rem poſtea,& ne forma illius contractus
ex vi illius pacti iudicet illos vſurarios, faciunt purum inſtru-
mentum emptionis,deinde aliud de reuēdendo. Item hodie
oportet debitorem confidere vſurario ſicut ſacriſtę faciendo
ſibi purum inſtrumentum venditionis: quia nec volunt face
re pactum de retradendo etiam per aliud inſtrumentum, ne
conuincatur mutuum. Item nolunt exprimi veram vel qua-
ſi quantitatem præcij ipſius rei licet creditum ſit minus,vt n̄
obſtet eis hoc cap. Alij ſoluta ſibi ſorte & vſura non faciunt i-
ſtrumentum liberationis niſi fiat eis confeſſio per debitorem
de facta ſibi reſtitutione vſurarum: circa quod prouidendū
eſſet per conſtitutionem, qua caueretur quod reſtitutiones,
remiſſiones,donationes & quietationes vſurarum intellige-
rentur fictitię hoc ipſo quod poſt illas apparet fœneraſſe. Io.
And.quod foret durum,dummodo quis libere faciat,valet re
miſſio vſurarum:vt not.in reg. peccatum lib. 6.dic tamen vt
dico de iureiur.ad noſtram.2.q.5.dicit etiam Ioan. And.quod
vitianda eſſēt iuramenta ſuper his præſtita. Item prouidendū
circa ceſſiones quas procurant fieri per eos qui ſoluerunt vſu
ras aliquibus de omni quantitate quam vſurario ſoluiſſent,
vt cedens impediatur repetere.ceſſionarius vero ipſorum eſt
amicus,& de ipſo confidunt. Sunt etiam qui faciunt contra-
ctum venditionis Florenorum vel alterius monetę,cum ve-
rè mutuent. Sunt alij qui in ſtatione dicunt ſe ponere pecu-
niam ad commune lucrum,& conueniūt de quota lucri,cū
in veritate nullę ſint merces,vel viles. Sunt & alij qui vendūt
merces,puta petiam panni,& de hoc conficitur inſtrumētū.
poſtea cum debitor non querat mercem, ſed pecuniā,emūt
ab eodem pro minori. Item in eo quod ex perſona ipſorum
præſumitur contra eos,prouident ſibi faciendo inſtrumenta
confici in perſonam alterius conſanguinei vel amici,& tot
ſunt fraudes,nec competens cadit promiſſio,& videmus eos
dominari in curijs prælatorum & principum.& verificatur
illud,Pecuniæ obediūt omnia.de hoc de ſimo. ſicut 2. Ex his
patet id quod dicitur de vſu.cle.vna.§.cæterum.ſ. ꝙ fœnerato
res ſic vt plurimum contractus vſurarios ineunt,doloſeque,
& conuinci non poſſunt de vſuraria prauitate. Ioan.And.ho-
8 die etiam pullulat contractus † cambiorum per Venetias vel
Florentiam:ut quia debitor uult pecuniam: creditor facit li-
teram Venetijs ut detur ſibi Florentię: cum tamen debitor
uelit eam Venetijs. Nec mittitur litera, ſed expectatur quid
ualuit pecunia Florentię in certo termino: & tanto plus ſol-
uit debitor:qui tamen contractus ſi non fieret cum fraude,nō
eſſet illicitus. Et ſic quando in partibus habes pecuniam mit
tendam Ro.& das mercatori cum aliquo lucro, & ipſe facit
tibi dare in alio loco, vt communiter fit propter viarum di-
9 ſcrimina. † Secundo quæro,an contractus ſimulatus a valide-
a tur iuramento. Gloſ.C.plus ualere quod agitur l.3.dicit quod
10 non,quæ eſt notab. Tertio quæro †,ſi in inſtrumento renū-
tiatum eſt omnibus exceptionibus,an exceptio ſimulationis
opponi poteſt. Dicit Barto.in l.nemo. ff.de le.1.quod ſic,quia
etiam inſtrumentum infertur eſſe ſimulatum. Secus ſi ex in-
terual

ADDITIO.

a An contractus ſimulatus. Adde Ant.de bu.in c.cum contingat.de iureiurā. glo.& doct.& Paul.de caſt.in l.ſi quis per co.de fideiuſ.Bal.in l.ne petitores & in l.1.C.de ope.liber.

Digitized by Google

2 *Deceptus vltra dimidiam quando quis dicatur.*
3 *Tranſactio an poßit reſcindi propter deceptionem:*
4 *Reſciſio quo iure petatur.*
5 *Actio venditi non datur ad reſcindendum.*
6 *Minor ſi iurauit non venire contra venditionem an poſtea audietur?*
7 *Iuramentum non trahitur ad ea de quibus non eſt verisimile iurantem ſenſiſſe.*
8 *Solemnitas extrinſeca non præſumitur.*
9 *Iurans ſuper facto uidetur iurare ſuper iure ex facto deſcendente.*

Cum cauſam. Summa vt ſup.c.cum dilecti.pars
de teſti.cum cauſam. Primo poni
tur quæſtio.Secundo ſententia.ibi:ſententiãdo.Ciues iſti fue
runt emptores caſamentorum monaſterij minus dimidia iu
ſti præcij. agebat ergo monaſterium ad id,qđ patet ex forma
ſententiæ.Caſamentis.vulgare loci.Abb.cõſtituiſſet per cõfeſ-
ſionem partis: vel per teſtes productos. de teſti.cum cauſam.
vltra dimidiam:ſed non conſtitit a principio quantum vltra
Ideo ſuper hoc mandatur recipi teſtes. de teſti.cum cauſam.
1 † No.ꝙ yconomus agit pro monaſterio.quod procedit quã-
do datur ad agendum.quandoque vero ſtatuitur ad cuſtodiã
de offi.ordi.cum nos.Secundo no.quod cum dicitur quis de
ceptus in venditione.attenditur tempus venditionis: vt hic ĩ
2 fi.& d.c. cum dilecti. † Quæro quando dicatur quis deceptus
vltra dimidiam.Gloſſ.1.exemplificat dupliciter, & tenet pri-
mam.& dicit Hoſtien.quod efficaciter tollitur ſecunda, quia
ſecundum ipſam non erit reperire caſum deceptionis in ven
ditore . Nam ſi res valet decem: oporteret quod daretur pro
nihilo & pro minus.& ſic non eſſet emptio,quæ non proce-
dit ſine præcio.inſti.eod.§.item præcium.Secundo quæro,in
eo quod dicit gloſſ.de emptore decepto, qualiter agat.dic qđ
agit ut reſtituatur præcium ſuperfluum: aut vt reſoluatur cõ-
tractus.ff.ſol.mat.ſi circunſcripta. Plinius ſecundus lib.1.epi-
ſtola vltima ſic dicit:Mala emptio ſemper ingrata eſt,pro eo
maxime ꝙ domino ſtultitiam exprobare videtur. Tertio q̃-
ro,ſi emptor ſciuit de deceptione.dicit Spec eo.ti.§.nunc di-
cendum.verſi.quid ſi aliquis,qđ nõ aget. vſque ad verſi.ſi au-
3 tem.vbi de hac materia.† Quarto quæro,an ſicut reſcinditur
venditio propter deceptionem, ita poſſit reſcindi tranſactio.
Glo.2.dicit aliud in tranſactione,quod tenuerunt Ioan. Tan.
Vin. dic, ꝙ ſi quis deceptus eſt in tranſactione vltra dimidiã
valoris rei,non habet locum hoc capitu. propter rationẽ hic
a poſitam in gloſſ.Sed ſi deceptus eſt vltra dimidiam eius a qđ
valet res habito reſpectu ad dubium euentum litis,bene ha-
bet locum. argu. eius quod tenet Bartol. in d.l.2.C.de reſcin.
ven.& eſt notandum. Quinto quæro quo iure agitur ad reſci
4 dendum †.Gloſſ.2.refert quoſdam dicere, quod officio iudi-
cis,& vſque ad quadriennium tantum agetur.pro hoc de re-
ſti.in integ.c.1.lib.6.quod procedit cum in integrum reſtitu-
tio petitur,ſecus ſi generaliter imploratur iudicis officium,
ut in exemplis notatis.de offi.iudi.c.2.& C.ex quibus cau.ma
io.in contractibus. vbi hoc tenet gloſſ. deinde dicit etiam,qđ
agetur ex vendito ad ſupplendum præcium, vel reſcindendũ
quod dixi ſup. eo. cum dilecti. quæſtio.vlti.Oppo.ad hoc,qa
5 † venditi actio non datur ad reſcidendum.C.de act.emp.l.vẽ-
diti.2 Solu.per illam l.Pet.de Bel.reprobat glo.iſtam ibi,& in
l.2.C.de reſcinden.vendi.quæ idem dicit. Dic quod gloſ.non
dicit quod detur actio ex vendito ad reſcidendum tantũ:ſed
alternatiue,vel ad reſcidendum,vel ad ſupplendum precium.
Item lex illa dicit quod non facile datur,quaſi quãdoque de-
tur,ut ibi notatur. Hoſtien.dicit quod hoc plus in ſubtilitate
quam in vtilitate conſiſtit,cum non teneatur exprimere no-
men actionis.de iudi.dilecti. Dic tamen vera eſſe quæ ſuperi
dicta ſunt.& de hoc in dicta l.2.per Barto.nec tollitur actio ex
vendito per condictionem ex dicta l.2. & ex hoc c.quia con-
dictio ex l.bene concurrit cum alia actione, vt dixi de reſtitu.
ſpo.ſæpe.& in hac gloſſ. ibi. de reſcin.ven.l.2.ibi,humanũ eſt
ut uel præcium emptoribus reſtituatur &c.& aperte.C.ex qb.
cau.ma.in contractibus.qui bo.fi.ſunt etiam maioribus cauſa
cognita publica iura ſubueniunt. & hoc placet Pet. de Bel.p-
ti.ſbi.l.3.non facit.dicit enim quod non fiat traditio rei ven-

Glo.dicit quod maior etiam deceptus vltra nõ audietur:mi-
nor ſic.Et nota glo.in eo quod dicit, quod iuramentum mi-
noris excludit beneficium ętatis,non ius commune,niſi iura
ret nõ repetere rem ex eo quod deceptus eſſet vltra dimidiã,
quia tunc non audietur,ut dicit glo.& idem Hoſtien.& gloſ.
C.de reſcinden.vend.l.2.& in corpore vnde ſumitur authen.
ſacramenta.C.ſi aduer.vend.pro hoc de iureiuran. cum con-
tingat.& hæc eſt communis opi. Pet.de bel.perti.dicit iuran-
tem ſimpliciter non poſſe contrauenire.Nam qui effuſo ſer-
mone loquitur ſibi indiſtincte præiudicat.C.de dotis promiſſ.
l.fin.in fine.Item,vna repudiatio tollit duo remedia.ff.de ſuc-
ceſſo.edicto.l.prima.§.ſed videndum. Fatetur tamen,quod ſi
ſpecialiter renunciaret vni,non præiudicaret in alio: vt ſi iura
ret non contrauenire ratione ętatis. Dyn.conſuluit in hoc id
quod ponit Cyn.in l.2.pęralleg.q.2.& tenuit,qđ ſi minor iu-
rauit non venire contra contractum de iure uel de facto,ſi læ
7 ſus fuerat enormiter poterit reſtitui. quia † iuramentum nõ
trahitur ad illa de quibus non eſt veriſimile iurantem ſenſiſ-
ſe.ff.ad municipales.l.fina.in princip.de iure patro.adigere. §.
fina.de non numerata pecunia.l.fina.pro hoc de iureiuran.pe
titio. Nec eſt ueriſimile quem renunciare ei quod ignorauit
ſibi cõpetere.ff.de inoffi.teſta.mater.ee petitio. hæredi.legiti-
mam. ſed minor præſumitur ignoraſſe beneficiũ reſtitutio-
nis ſibi cõpetere: ergo debet reſtitui acſi nõ iuraſſet.ff.de mi-
no.l.1.& l ait p̃tor,pro hoc facit qa ẽt mulier præſumit̃ igno-
rare beneficiũ velleiani, niſi fuerit certiorata. C.ad velleianũ.
l.1.ff.ad uelleianũ.l.fi.§.pen.de hoc de for. comp. ſi diligenti.
Cõparantur autẽ minor & mulier quo ad p̃ſumendam & to
lerandam ignorantiam . ff. de iuris & facti ignoran .regula.
ſecundo reſponſo.ff.de eden.l.fin.& nota.ff.de iure fi.l. ſecũ-
da §.vltim.Item,parificantur ruſtici,& minores,dict. l.prima
§.fin.ff.de probatio.cum de indebito §.ſinautem.Sed vt in ea
dem l.§.plura. dicitur in ruſtico præſumitur , & toleratur iu-
ris ignorantia:ergo & in minore, & in eadem l. circa princi-
pium.Nam etiam in maiore vbi agitur de damno vitando iu
ris ignorantia toleratur.ff.de iuris & fact.igno.error.& l.iuris.
8 Item extrinſeca ſolennitas † non præſumitur.ff.de publicia-
na,quęcunquę §.fina.& nota.ff.de verborum obligatio.ſcien
dum,quod dixi de teſti.ſignificauit,de re iudi. ſicut,& eſt ex-
trinſeca ea quam verborum prolatorum ſignificatio non in-
cludit , ſed certioratio non includitur nec per interpretatio-
nem apta eſt includi in verbis inſtrumẽti.ergo oportet,quod
certioretur,pro hoc facit,quod nota.in dict.capit.ſi diligenti.
& ſic vult Dy. quod minor propter iuramentum non exclu-
ditur,quin etiam ratione ætatis propter leſionem poterit cõ
trauenire,niſi fuerit certioratus.Barto.in l. ſecunda. C. de re-
ſcin.ven.dicit ſtandum iuramento etiam ſine certioratione,
per l.primã.C.ſi aduer.ven.& auth.ſacramenta,pręallega. vbi
ſufficit quod minor iuret non retractare contractum. Ad ra-
tionem ſupra factam , quod iuramentum non extenditur ad
non cogitata . Reſpondet,quod fuit cogitatum generaliter.
9 pro hoc C. de tranſac.ſub prætextu.quia ex quo iurauit † ſup
facto videtur iurare ſuper iure ex facto deſcẽdente.ff. de iure-
iuran.duobus.§.ſi quis iurauerit.dicit ergo ibi Bart. ꝙ ſi iura-
uerit non venire contra venditionem ratione minoris ætatis
vel alia quacunque , non poterit cõtrauenire per remedium
huius c.Sed ſi ſimpliciter iurat non contrauenire, iuramẽtũ
repræſentat eum maiorem : vt in authen.ſacramenta. quod
tenet gl. in d.l. 2. & ſic in dubio videtur iurare tantum de nõ
contraueniẽdo ratione minoris ætatis.quod etiam vult hæc
gl.cui ſtari poteſt,propter eius authoritatem, alias videtet ꝙ
etiam hoc vltimo caſu , quando iurat ſimpliciter,ex quo iu-
ramentum repræſentat eum maiorem,non poſſit contraue-
nire etiam beneficio huius c.Sed dic,ꝙ repræſentat eũ maio
rem,ſed

ADDITIO.

2 a *Vltra dimidiam eius.* Adde glo.in l. Lucius.in §. fi.ad trebel.& in l.ſi quis cum aliter.de ver.oblig.

Digitized by Google

beneficio.& certioratus fuerit. Nam cum iurat non contra-
uenire, debet intelligi ea ratione qua iura dicunt. minorem non obligari, ſcilicet ratione ætatis per dictam authen. ſacramenta. Item non proprie dicitur contrauenire qui petit ſe reſtitui: quia per reſtitutionem contractus reſciſſio: quo ſublato tollitur iuramentum ei acceſſorium, ſicut dicimus de ſtatuto iurato quod dixi de his q̃ fiunt a maio. par. capi. c. j. Nec dicitur violari iuramentum: quia iuris autoritate violatur. de iureiur. quanto. & c. venientes. quia potius dicitur non extendi ad hunc caſum. de iureiuran. petitio.

SVMMARIVM.

1 Contumacia imputatur contumaci.
2 Debitor quod non teneatur defendere, nec facere rem ementis.
3 Euictio non euitatur per ſententiam iudicis per iniuriam latam.
4 Venditor ubi non teneatur de euictione.
5 Denuntiatio an fieri debeat uenditori ſcienti de lite.
6 Denuntiatio emptoris uenditori quo tempore fieri debeat.
7 Venditor an teneatur de euictione emptori qui compromiſit & ſuccubuit.
8 Venditione contracta an ſtatim ſit locus euictioni.
9 Res ſi perit caſu ante traditionem, cuius periculo pereat.
10 Emptori petenti an dari debeat dilatio ad denuntiandum uenditori.

1 Si venditori. Re euicta tenetur uenditor, niſi in tribus caſibus hic expreſſis. † No. q̄ contumacia imputatur contumaci. de hoc in gloſ. 2. & in ea ibi, tanquam contumax in non ueniendo. de hoc de dolo & contu. cle. ſi ante. in vlti. glo. Secundo no. quod ſi per iniuriā &c. de hoc in glo. 3. & in ea ibi hæredem ſcriptum non defendentem vel colludentem. vt ibi. Tertio nota. pro allegatione generali, a ibi, ſanctiones. de hoc de cohab. cleri. veſtra. & ibi ſunt illę ſanctiones. dic ut in glo. & in ea ibi. l. 1. prætio vel gratia male iudicans tenetur ad intereſſe & fit infamis. in fi. & de re iud. c. 1. lib. 6. Oppo. quod debitor † non teneatur defende-
2 re, ſicut etiam non tenetur facere rem ementis ff. de acti. empti. quia etiam aliam rem quis vendere poteſt. Solu. contrarium eſt uerum. per hoc tamen non infertur quin uenditor teneatur de euictione. licet autem uenditor non teneatur rē facere ementis, vt prædixi, emptor tamen tenetur facere nūmo uenditoris. d. l. ex empto. §. 1. ratio primi, quia ſufficit q̄d venditor tenetur de euictione. ratio ſecundi, quia emptor ꝓmittens nummos, promittit incertum, quia non promittit determinatos. vnde tenetur illos facere accipientis. ff. de le. 3. qui concubinam. §. hæres. Vincen. Secundo oppo. quod emptor non teneatur renunciare vēditori. ff. de eui. l. Hęrennius, primo responſo. Solu. tenetur ut hic, niſi remiſſa fuerit renū-
3 ciandi neceſſitas: ut in contrario. Tertio oppo. quod ſi † p iniuriam iudicis lata ſit ſententia: non per hoc euitetur euictio, quia per hoc non eſſet ſufficienter conſultum emptori, quia ſemper habet actionem contra iudicem. Soluit Innocen. intelligendo de tali iniuria ex qua iudex tenet. ff. de iudi. filius. C. de pœna iudi. l. una. Si autem eſſet caſus quo iudex non tenetur, uel ſi probationes ſufficientes non induxit emptor ſine dolo malo, tenetur venditori qui de probationibus illius rei debet eſſe ſollicitus. venditori enim imputatur defectus ꝓbationum, ut hic, emptori vero ſua culpa & iudicis iniuria.
4 Quarto op. q̄ ēt † extra caſus hic expreſſos in tex. & in glo. 1. ad n. nō teneat vēditor. C. de euic. ſi fundū. Sol. verū ē q̄ sūt ēt alij caſus. vnꝰ ibi, cū emptor mala fide emit & ſibi de euictione ñ cauit. Itē, ſi culpa ſua factꝰ ē de poſſeſſore petitor. ff. de euic. ſi rē. §. ſi duplę. Itē, ſi ſeruū emptū manumittit. ff. đ euic. ſi ſeruus. Item, ſi ſeruus mortuus ſit. ff. de euic. ſi ſeruus. Item ſi contra legem faceret venditionē rei emptę. ff. de euic. ſi mancipium. 1. reſponſo. Item, ſi rem emptā habuit pro derelicta eod. tit. l. fi. Item, ſi bonam cauſam ob præſcriptionē ſuo vitio perdidit. eo. ti. Hærennius. §. fi. Item, ſi venditor in loco vendito fuerit ſepultus de conſenſu emptoris. ff. eod. ſi per imprudētiā. §. ſi quis locum. Item ſm Hug. & Vin. ſi appellauit. eo. tit. Hærennius. §. 1. Alij contra. de hoc de procur. non iniuſte.

ex ibi Ioan. Andr. bonam rationem. ſed quia non ſufficit q̄ denuntiatio fiat ſimpliciter, ſed debet requiri uenditor ut defendat. C. de euic. ſi parentes, ī fin. & hic facit. C. de actio. empti. ibi, vt tibi aſſiſtāt, & l. cum ſucceſſores. ibi, aſſiſtere, & hoc etiam tenet Bar. ff. de no. ope. nunc. non ſolum. §. morte. in 3. membro principali, & ita communiter tenetur. Secundo q̄-
6 ro quo tempore fieri debeat hæc denunciatio † Glo. prima dicit quod quolibet tempore, dummodo non nimis iuxta ſententiam, id eſt ſecundum Pe. antequam ſit in cauſa concluſum. Hoſtien. exponit. i. quamdiu ius ſuum ſaluum ſit venditori, pro hoc facit quod no. ff. de euic. ſi rem. §. quolibet, ubi dicit ſufficere quod in cauſa appellationis denūcietur ſi omnia integre ſunt actori circa teſtes & circa alia & nihil ei deperit. ff. de opt. lega. mancipiorum, quod tenet Vincen. Aliqui dicunt quod denuntiare debet antequam iudicium accipiat. ff. de lega. 3. qui concubinam. § hæres. Sed gloſſ. ibi exponit iudicium pro ſententia. Dy. ibi diſtinguit, an agatur ex cauſa non lucratiua, & procedit prius dictum, an ex lucratiua & procedit. §. hęres. non enim par eademque ratio eſt, admittere debita, vel lucra nō capere. C. de codicil. l. fi. quod etiam tenet Cy. C. de euic. emptor, & Bart. in d. §. hæres, alias & ſi hæres, & in hac glo. ibi, quolibet tempore, ex quo certum tēpus non eſt pręfinitum: vt in. §. quolibet. ſ. alleg. Tertio quęro, ſi per venditorem ſtetit quod non potuit ſei denunciari. Glo. prima dicit quod nihilominus tenetur. Item dic quotieſcunque aliter emptor denunciare non potuit. C. de euic. l. in penul. Abb. Ioan. Andr. putat vtile quod ſeruetur cle. de elec. cauſam. Quarto quæro, ſi emptor compromittit &
7 ſuccubuit † Gloſſ. prima dicit uenditorem non teneri, quod intelligo quando voluntarie compromiſit. Secus enim ſi cogeretur per ſtatutum vel aliter. ff. de euic. ſi dictum. §. ſi compromiſero. ibi, nulla enim neceſſitate cogente id feci. & ita aliqui tenent ibi, & ſic in facto conſului. Ex his videtur quod compromitti poſſit in uenditione: quia non eſt ſuſpectus q̄d pro emptore denunciet ad euitandam euictionem, & hoc quando voluntarie compromittitur, cum tunc non teneatur: vt prædixi, & de hoc in Spe. de arbitro. §. 1. ver. ſed nunquid in uenditore & ſequen. Cætera quo ad primam glo. dic ut in ea, & ibi, debet ei, ſcilicet venditori, ſufficit enim quod ei denuncietur, etiā ſi non denuncietur fideiuſſori, quia mora principalis nocet fideiuſſori. ff. de verbo. oblig. mora. Ibi, quidam tamen, pro hoc bene facit. l. emptor. alleg. in gloſſ. quia non imponit neceſſitatem denunciandi fideiuſſori. ſufficit ergo quod committatur mora contra principalem ut proxime dixi, non vſucepit. dicit ibi gloſſ. vt quia deſiit ad tē-
8 pus poſſidere. Quinto quæro, an ſtatim † contracta venditione ſit locus huic. c. videtur quod ſic, ibi venditam, & ſic non exigitur traditio: tamen quia non poſſet efficaciter conueniri ſi non poſſidet, de excep. c. penul. ideo ad verbum, venditā, ſupple, & traditam. Sexto quæro circa hoc, ſi ante traditionē
7 † res perit caſu, cuius periculo, dic quod emptoris, ſi ſpecies fuit vendita, & contractus purus & ſine ſcriptis, excepto caſu publicationis, niſi pactum mora culpa vel calliditas aliud inducat. ff. eo. quod ſæpe. §. ſi res. inſti. eo. §. cum autem, & tribus ſequentibus, ſecus ſi vendita fuit res conſiſtens in pondere numero vel menſura, dicta l. quod ſæpe. §. in his, tūc enim non eſt perfecta venditio, niſi cum ſunt numerata ponderata uel menſurata: vt ibi, de hoc per Hoſtien. eo. §. quæ ſit eius natura. Septimo quæro, an ad hanc nuntiationem faciēdam
10 debeat dari dilatio emptori † hoc petenti. Glo. C. de dila. l. 1. arguit quod ſic per l. 2. C. vbi in rem actio. ad idem ſup. vt lit. non conte. quoniam. §. quod ſi ſuper, & hoc eſt verum ſi cauſa ſubeſt: vt quia venditor eſt abſens: ſecus ſi eſt in loco: quia tunc ſatis cito poterit ei denuntiari etiam ſine dilatione: q̄d
tenet

ADDITIONES.

a Pro allegatione generali. adde Io de Imo. in cle. conſtitutionem. in 1. no. de ele. Domin. in cap ſuper eo. in 1. nota. de hær. lib. 6. Anto. de But. in cap. 3. de præben.
b An denuntiatio. adde Car. in cle. cauſam, in fi. ver. non loquitur, de elec.

Digitized by Google

Quia contractus locationis cum emptione nimiam habet ſimilitudinem,& tantum,ut in quibuſdam caſibus quæri ſoleat: an emptio ſit:an locatio.ff.eo.l.1.& 2.ideo &c. Goffr.vel aliter vt ſupra rubrica proxima.dicit Hoſtien.quod quia locatio præcij conuentione contrahitur ſicut uenditio . ideo &c. de materia. 10.quæſtio.2.& C.de ſacroſan.eccle. authen.ppetua.cum ſequentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Literis legati fides eſt adhibenda*
2 *Legatus ſtatuta facere poteſt,*
3 *Dictio(alius)quid ponit.*
4 *Locator an teneatur locare ſequenti anno domum in qua manet.*
5 *Bononia eſt de patrimonio eccleſiæ.*
6 *Verba (ſub excommunicatione)ſunt latæ ſententiæ.*
7 *Conſtitutio.Ex reſcripto.de loca.& cond.an locum habeat in ſcholaribus alibi ſtudentibus,quam Bononiæ.*

EX reſcripto. Excommunicati ſunt magiſtri & ſcolares bononien.qui ante tempus conductionis cōducūt hoſpitia aliorum magiſtrorum vel ſcholarium ſine ipſorum conſenſu. h. d.ſecundū communem intellectum,ſupplendo ad textum id quod dicit glo.penult.& localis eſt.vt inf. q. 5.Primo decidit relationem legati.Secundo ponit eius conſtitutionē, quam firmat ibi : conſtitutionem. Tertio publicari mandat, ibi:ſtatuentes.Contrauenire.i.hoſpite de conductione tractare. ſcholarium.large loquendo comprehendit etiam non iuriſtas. & in eo quod hic magiſtri & ſcholares ponuntur pro diſtictis,facit ad illud quod nomine ſcholarium non veniant doctores,quod dico ſup.in proœmio in prin.contrario 7.elaptum vel.Iſtud(vel)ſtat proprie.ſufficit enim alterum,& conſenſum.& pro id eſt,vel pro vel,ſufficit enim alterum.nā qui fauet conſentit.& c.ergo. de offi. deleg. c.1.de homi.ſicut dignum.de ſenten.excommu.quantę.Hoſtien.ſub excommunicatione iam lata.de hoc inf.qō.4.communi audientia.dicebat Tan.quod non ſufficiebat legere per ſcolas.ex quo in cōmuni audientia recitari debebat,quaſi illa ſit ſingularis recita
1 tio,non communis.& facit inf.contrario primo. † No.quod
a literis legati a creditur.de hoc in gloſſ. 1. & ſup.de proba.poſt ceſſionem.& in hac gloſſ.ibi,ſi quis in aliquo.de hoc in dicto cap.primo,contrario ſecundo.& in fi.& inf.de priuileg. cum
2 olim.† Secundo no. quod legatus facit ſtatuta b , & durant
b etiam finita legatione. de offic. leg.cap.fi.Tertio no. id quod facit prædeceſſor,confirmat ſucceſſor. ibi,confirmatam,non eſt tamen proprie confirmatio:quia cōfirmatio fit a ſuperiore tantum,ſed eſt innouatio ff.de offic.lega.ſtuduiſti.Quarto no.quod hæc diſpoſitio procedit in ſcholaribus etiā non ma-
3 giſtris,ibi,ſcholarium.† Quinto nota.de dictione(alius)c quę
c ponit eandē qualitatem. de reſcript. ſedes. debet enim exponi litera ibi , aliorum , ſcilicet magiſtrorum vel ſcolarium.ſi enim ligarentur magiſtri vel ſcholares primo conducentes hoſpitia per non ſcholares habitata. Oppo. in eo quod mandat hanc conſtitutionem ſingulis annis recitari.ſufficit enim ꝙ fuit ſemel publice promulgata. 10.diſtin. quod dicitis ſup. de poſtula.c.1.Gloſ.vlti.ſoluit quod hoc fit propter ignorantes,quod non videtur procedere.quia poſt publicationē non excuſantur ignorantes.ideo gloſſ.in fi. ſoluit aliter & melius, quod recitatur ad cautelam.pro hoc de reg.iur.eum qui libr. 6. & hodie cum ſit in hac compilatione non expedit ꝙ fiat amplior publicatio.argu.dicti c.1.de poſtu. & ita hodie nō recitatur.facit quod dixi ſuper litera in verbo communi audien-
d tia.Quæro an ſcriptores d ligentur hac conſtitutione. Glo.2. refert opi. Lau. dicentis,quod omnes tenentur qui gaudent priuilegio ſcholarium,largo ſumpto vocabulo. concludit tamen in contrarium.primum placet Hoſtien. per authen. habita.C.ne filius pro patre.& ſup.de treu.c. vlti.verius dic,cum

ti:non autem intelligas quod ſit lapſum tempus conductionis.i . ad quod conducta fuit quia graue nimis eſſet tantū ar-
4 ctare.† Tertio quæro,an locator teneatur locare ſequenti anno ſcolari volenti manere in domo.dicit Hoſtien. quod nō: quia poteſt locare alteri poſt tempus conductionis,vt prædixi : ſed non ſine conſenſu inquilini.Goff. dicit nouis inquilinis veteres pręferendos:ſicut fit inquilinis prædiorum ciuita. uel fiſcalium.congruit & l.ſeq.lib. 11.dic,quod hic nihil dicitur de locatore : ſed ſolum prohibetur ſcholaribus & magiſtris quod aliorum ſcholarium domos non conducant ante tempus conductionis.quod tenet glo.3. & fuit opi.Ioan.Sed per minus bonam rationem dicens de locatoribus hic nō dici. quia legatus non habebat iuriſdictionem in eos,quod reprobat Hoſtien.quia ſunt membra eccleſiæ: ergo arctantur. de diuor.gaudemus. dicit etiam qđ Papa hoc caſu ſpeciali uoluit derogare legi,quod potuit.qui fi.ſint legi.per venerabilē.
5 verſi. rationibus. pro hoc.quia Bononia † eſt de patrimonio eccleſiæ. ad hoc de appel.ſi duobus. vera ergo ratio fuit:quia iniuſtum fuiſſet imponere legem locatori:quia in re ſua &c. J.de ſepul.de his.& hoc niſi participet in crimine damnato. per capitu.ſi concubinæ præalle.& hanc rationem ſentit etiā glo.in fi.in eo quod allegat legem,nec cui.vbi dicitur quod dominus libere poteſt alij locare domum uel alium locum:nec primus inquilinus poteſt moleſtare ſecundum.Quarto quæ-
6 ro,an illa verba †(ſub excommunicatione) e ſint latæ ſenten
e tię.Gloſ.a.dicit quod ſic,& in ea ibi Salonitanę.vbi de hoc.& inf.de ſagit c.vno.& ff. de hæredi. inſti. qui volebat.per Iaco. de Aret. ibi,tenemus ſecundum Tancre. Vincen. & Phi.qđ non placet Boat.per id quod not. de teſta.cum omnes.in gl. vlti.quod eſt verius attentis verbis, quia ſunt potius cōminatio.quod ergo dicit glo.refertur ad hunc caſum ſpecialem,vt intelligamus quod legatus ſub excōmunicatione prohibuit i.excommunicauit.& ſic etiam ſummaui. Quinto quæro,an
7 locum habeat hæc † conſtitutio in ſcholaribus alibi quam Bononię ſtudentibus.Hoſtien.quod ſic,ſecundum quem locum habet in vbicunque ſtudentibus in loco ubi eſt ſtudiū generale,cum ſit conſtitutio iuris communis, p approbationem Papæ.ibi.confirmamus & ibi,ſtatuentes.quia omnia noſtra facimus &c.C.de veteri iure enucle.l.1.§. omnibus.de p̄ben.his qui & c. Apoſtolicæ.libr.6.& per hoc dicit ſublatum fuiſſe in ſuperſcriptione epiſcopo Bononien. pro hoc, quia in alijs ſtudijs eſt eadem æquitas : ergo & idem ius.de conſti tranſlato.& etiam ſecundum eum hæc conſtitutio fauorabilis ē,per illa verba,in læſionem vel præiudicium.dicit tamen Hoſtien. quod ab initio conſtitutio legatorū fuit localis.ſed exquo p Papā confirmata,& approbata eſt, iam facta generalis eſt.ad hoc de tranſlac. c.ueniens.de præben. niſi.de clande. deſpon.cum inhibitio.Item,quia reducta eſt in hoc volumē, vt vtantur in iudicijs & in ſcholis ſupra in proœmio.alias fruſtra occuparet membranas.19.diſt.c. 1.Item,quia pro bono publico & communi vtilitate inducta. ergo generalis.4 diſt. erit.ff.de le.iura.Goff.dicit & Abb. contradicentes eam localem.quod placet Ioan.And.quia verba hic ſonāt.& quamuis concederetur quod eſſet de materia fauorabili,pœnalis tamē eſt,&

ADDITIONES.

a Literis legati. Adde Innocentiū. in capitulo , primo. & ſecundo,de fide inſtrumento.
b Quod legatus facit ſtatuta. Adde Archidia.in §.1.3.diſtin.Car.in c.cum omnes.in penul.col.ver.12.quæro,de conſti.
c De dictione,alius Adde Domi.late diſtinguentem in ca.de inde in 2.col.16. diſtin.in capitu. hinc etiam.49.diſt.in capitu. omnes leges.1.diſt.in capitulo quis neſciat.9 diſtinctio.& 4.diſtinctione in ſumma & in capitulo.valentino.34.diſtinctio.
d An ſcriptores Adde doct.in prohe.ff.orum.
e Sub excommunicatione.Adde c.ſicut.de ſymo.c.1. de eo qui or.fur.re.& in c.cum eſſ.&,de teſtamentis.

Digitized by Google

3 *Statutum dioceſani an valeat.*
4 *Decimæ laicis an locari poſſint.*

1 Veſtra. † Perſonæ eccleſiaſticæ locare poſſunt pro-
uentus decimarum his cum quibus conditio
eccleſiæ ſit melior, ſtatuto dioceſani contrario non obſtan-
te. Primo ponitur monachorum deciſa quærelã. Secundo
deciſio cum limitatione, ibi, dioceſanorum, & pone caſum
ut in glo. 1. & in ea ibi locarentur, vt paret in antiqua, vel po-
ne quod monachi iſti ex donatione antiquorum vaſſallorũ
de conſenſu dioceſani habebant certas in illarum eccleſiarũ
parochijs, de quibus epiſcopi ſtatuerunt id quod dicit glo. 1.
Ad firmam, ideſt annuum cenſum, & eſt vulgare anglicorũ.
Illis, clericis vel laicis, de hoc, infra, contrario ſecũdo, tertio,
& quarto, alienationem, perpetuam directi vel vtilis domi-
nij, ar. de reb. eccl. non alie. ſi quis. Inno. & idem vult hic glo.
2 vlt. & in ea ibi ſancimus, de hoc & ſequen. in d. c. nulli. † No-
ta quod infeudare eſt alienare, quod tamen non aperte pro-
bat iſta litera, ſed quod dicatur alienatio quilibet contractus
per quem transfertur rei commodum ad non modicum tẽ-
pus, probatur de reb. eccle. non alie. cle. prima, & ibi de hoc
3 in glo. vlti. Oppo. quod valeat † ſtatutum dioceſani, a de con-
a ſe. diſt. 3. c. 1. Glo. 1. videtur ſtare contrario, dicens quod pro-
uiſum fuit monachis, quod non procedit, quia ex hoc iſta di
ſpoſitio localis eſſet. Sed poſſet intelligi ſecundum Vincen.
& Gof. quod monachi erant exempti, & tunc non tenen-
tur ſtatuto niſi propter capellas non exemptas. J. de priui. ex
ore, ſed ſecundum hoc c. iſtud de nullo prouideret. Inno. di-
cit, quod licet epiſcopus cum capitulo ſuo poſſit facere ſtatu
ta, hoc verum ſuper iuriſdictione ſua, ſed ſuper alijs non, niſi
cõſentiant hi quorum intereſt, vel ad minus ſint præſentes,
b b de his quæ fi. a præla. c. penul. & fi. facit de maio. & obe. c. fi.
idem Hoſtien. & Abb. & ſecundum Ioan. And. iſti videntur
velle, quod non contradictio, vel taciturnitas habeatur pro
conſenſu, contra id quod no. ſup. eo. de elec. in geneſi, & in re
gula is qui tacet. lib. 6. Sed poteſt dici, quod hoc operatur po
teſtas epiſcopi, qui generaliter diſponere poteſt & ſtatuere ĩ
tota diœceſi, valet ergo ſtatutum, licet grauatus per illud poſ
ſit contradicere. Et no. prædicta ſingulariter, per quæ poni-
tur limitatio notabilis ad ſtatuta ſinodalia, ut debeant fieri
de pertinentibus ad epiſcopum. Et procedunt hæc maxime
in caſu huius c. quia per ſtatutum impediebantur iſti facere
conditionem eccleſiæ meliorem, & impediebantur mona-
chi vti ſua libertate ſeu adminiſtratione eis de iure compe-
tenti, vnde ſicut non poſſet epiſcopus per ſententiam ſine
cauſa tollere poteſtatem adminiſtrandi libere in bonis
monaſterij, cum de iure hoc eis competat, facit regula indul
tum, libro 6. ita nec per ſtatutum hoc poteſt, ut hic, quod eſt
ſingulariter notandum. Et ſecundum hoc intellige præmiſ-
ſa dicta Inno. & quod non valeat ſtatutum ſine cauſa rationa
bili, probatur de conſti. cum omnes, & ibi dico contrario pri
mo. Ex his infert Ioan. Andr. contra ſtatutum vniuerſitatis
Bonoñ. quod non permittitur ciuibus locare domos eorum
maiori præcio quam proximo anno locauerant, per hoc ẽt
conſuluit Ioan. Andr. capitulum inuito canonico non poſſe
ſtatuere quod non poſſit locare domum vel prædium niſi
concanonico, quod tamen ſæpe fit in eccleſijs. Sed hoc caſu
dic quod requireretur quod nemo de canonicis contradice-
ret, de conſti. cum omnes, & quod ibi no. Et intelligo prædi-
cta niſi epiſcopus ex cauſa ſtatueret, vt prædixi. ar. de his quæ
fi. a ma. par. capi. c. fi. & quod ibi dixi. Secundo oppo. quod nõ
4 poſſint † decimæ c locari laicis. J. de deci. quamuis. Sol. non
c poſſunt titulo perpetuo in laicos transferri, ut in contrario,
ſed prouẽtus decimarum bene poſſunt locari, ut hic. Ia. Ter-
tio op. ad hoc, quod nec locari, de præſcrip. cauſam, & d. cap.
quamuis. Sol. cap. quamuis, loquitur cum ſit locatio perpe-
tua, hic de temporali, per quam quoddam ius temporale ad
fructus percipiendos tranſit in laicum, ut hic de iure ſpe-
ciali penes eccleſiam remanentis, ut ibi. Ad cap. cauſam,
dic quod hoc ſolum probat quod, laicus non eſt capax iu-
ris decimandi, quanquam autem conducat non per hoc

a Statutum diœceſani Adde de ſtatutis ſinodalibus, no. per doct. in c. quod ſu
per his. de maiori & obe.
b Vel ad minus ſint præſentes. Adde Innocentium. in capitulo. ex parte. el 3.
de reſcript.
c Non poſſint decimæ Adde gloſſ. in capitulo, peruenit prima. quæſtio. 3. do-
ctores. in capitulo. cum Apoſtolica de his. quæ fiunt a præla. docto. in capi-
tulo. tua. de decimis.

S V M M A R I V M.

1 *Vbertas unde dicta*
2 *Sterilitas accidens uitio rei an imputatur colono.*
3 *Chaſma quid ſit.*
4 *Remiſſio pro uita an fieri debeat.*
5 *Incommodum magnum quid dicatur.*
6 *Remiſſio conductori quomodo fiat.*
7 *Penſio an augeatur propter vbertatem, quæ non remittitur per compẽ
ſationem ſterilitatis.*

Propter Propter ſterilitatem grauem conductori ſi
ne culpa ſua contingentem, remittitur pen
ſio pro rata, niſi poſſit cum ubertate præcedentis vel ſequen-
tis temporis compenſari. Primo ponit dictum. Secundo exce
ptio. ibi, niſi ſine culpa eſſet in culpa, etiam non ſoluendo de-
cimas. 16. q. 1. reuertimini. ſecundum Hoſtien. ſeu ſi diceret,
non uitio rei, ſed caſu fortunæ &c. & tunc concor. lex, quam
gl. ſignat pro contrario. Hoſt. ſed dic vt. J. ẽrio ſequen. cõtin-
gentem. repete ſine culpa coloni. pro rata, conſiderata vtriuſ-
que partis. vtilitate: quia in ruſticis prædijs nec quotidie, nec
æqualiter recipit quis fructus. ſecus in vrbanis. vnde ſi poſt tẽ
pus conductionis tacet conductor in locatione ruſtici, intel-
ligitur rem locare. in vrbanis vero inquantum habitauerit.
1 ff. loca. Idem quæritur. §. vlti. Vincen. vbertate †, quaſi abundã
tia, affluentia, & fertilitate Luc. 12. hominis diuitis uberes fru
ctus ager attulit. & dicitur ab uber uberis, quæ eſt mamma la
cte plena Ouidus de arte. Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in
agris Vicinunque pecus grandius vber habet. Cant. 1. in prin.
Meliora ſunt ubera tua vino. Opp. quod etiam ſi uitio rei ac-
2 cidit ſterilitas, imputatur colono. ff. eo. ex conducto. & proce-
dit contrarium. an non, & procedit hoc ca. & exemplificatur
primum, quando vinum coacuit. dic forte in vinea, ut quia v-
uas collegit acerbas. ponit etiam aliud exemplum, quod her
bis corruptę ſunt ſegetes, quod intellige quando colonus po
tuit extirpare. Secundo oppo. ad hoc: quia ſẽper poterit colo-
nus occurrere: & ſic ſemper erit in culpa. Solu. Hoſtien. quoſ
dam intelligere quando prædium locatum erat inutile in cã
redhibitionis. C. de ædil. edic. ſi prædium. quod non procedit
quia imputaretur ſibi qui conduxiſſet. Alij dicunt aliud ſm
canones qui benignius procedunt quam lęges. dicit Io. And.
quod debilitas vel vetuſtas rei nocet conductori. Et in hoc re
fert Io. de Are. dixiſſe, quod colonus quandoque allegat ſteri
litatem: & tunc ſit remiſſio regulariter fallit in tribus caſibus
hic in tex. & gl. qñ fuit in culpa: qñ cõpẽſari pt: & qñ recipit
in ſe piculũ caſus, qñ allegat calmoſitatem. & qd ſit chaſma
3 † dixi * de præben. tuis. vel allegat terręmotum. & hoc nocet
* domino. ff. eo. ex conducto. §. ſed ſi ager. quando allegat exi-
guitatem fructuum. & hoc nocet colono: quia nec ex contra
rio penſionem auxiſſet. ff. eo. ſi vno. §. cum quidam. quando-
que allegat vitioſitatem fructuum, vt quia vinum acerbum
vel quid ſimile. & hoc etiam nocet colono. d. l. ex conducto.
§. ſi qua tamen uitia. ſecundum hoc intellige literam ſecun-
dum Innocen. de vitio rei inſolito & fortuito, quia ſi eſſet ſo-
litum, nulla fieret remiſſio. ff. eo. ex conducto. §. vlti. & d. l. ſi v
no. §. cum quidam. & exemplificat, vt quando per deuaſtatio
nem

A D D I T I O.

* Dixi. Adde chaſma dici terra hiatum. ut in 1. cum res. §. fin. de lega. 1. ubi di-
xi in mea adnot. B S.

Digitized by Google

reddere villam incorruptam tenetur de incendio facto p eiſ
ſeruum vel domeſticum, non per extraneum. & in hac glo 2.
ibi, occurrere. puta faciendo ſulcos per quos aqua deflueret.
4 Tertio oppon. quod non debeat fieri remiſſio pro vita. ff. de
var. & extraor. cogni. l. 1. §. penul. ff. de ſtatu bile. cum hæres. §.
antepenul de condictione cauſa data. l. penulti. ff. eo. ſed ades.
§. vlti. & l. qui operas. & l. defuncto. de aſſeſſo. diem. Soluit In-
nocen. quod hoc cap. loquitur in locatoribus corporum qui-
bus nocet caſus fortuitus: ſecus in locatoribus operarum, vel
rei, & operæ. Item ſecus in his qui recipiunt ſpeciem ex inno
minato contractu vt aliquid faciant: quia licet eos caſus for-
tuitus impediat: tamen totam mercedem recipient, niſi cul-
pa vel mora poſſit eis imputari, vel niſi tempore quo nõ po-
tuit ei operam dare, alij operatus ſit, a quo mercedem habuit
ut in contrarijs. pro hoc ff. locati ſi uno. §. item cum quidam.
ubi plene de hoc. & quod not. de offic. vica. ad hæc. & hæc in-
5 tellige ſecundum ea quæ dico inf. in fin. e. q. 6. † Quæro quod
* dicatur magnum incõmodum * vt ſit locus remiſſioni. Glo.
prima dicit quod debet eſſe tanta ſterilitas quod ſemen rece
ptum non ſit. ff. eo. ex conducto. §. 1. & l. ſi vno. §. vbicunque.
Alij dicunt ſterilitatem eſſe cum non percipitur vltra expen
ſas. ff. de annuis leg. legatum. de vino tri. & oleo leg. ex eo. &
hoc conuenit etiam locis quæ nõ ſeminantur. Alij, quod qñ
computato canone deceptus eſt vltra dimidiam C. de reſcin.
ven. l. 2. ſupra titu. 1. cum dilecti. & c. penulti. Communiter di
cit Io. ſecundum Goff. & Hoſtien. ſtandum communi locu-
tioni agricolarum argum. ff. de fluminibus. l. 1. de fund. inſtr.
cum delanionis. §. aſinam. de ſpon. ex literis. ſi enim loquun-
tur ſic: optimas meſſes habemus, non ſufficimus ad colligen
dum, vel reponendum, omnia vaſa ſunt plena: annus erit fer-
tilis. Si autem dicant nil ualent meſſes: operam perdidimus:
vix ſemen recollegimus: dicetur ſterilis, & in hac glo. 1. ibi, ſe
cus eſt i. ſi non ſit magnum incommodum, nõ fiet remiſſio.
Abb. ibi, res bona, venditio bona fide facta non retractatur ꝓ-
pter deceptionem citra mediam. Oppon. ad hoc, quia poteſt
eſſe ſterilitas in uno prædio, vel in paucis: & tunc nõ habebit
locum prædictus modus. dic quod imo reſpectu illorum præ
diorum. vnde ſi ex tribus ſextarijs communiter ſolent haberi
15. & habeãtur. 30. erit annus fertilis, ſi decem vel minus, erit
6 ſterilis. Secundo q̃ro de modo remiſſionis. dic quod quando
que fit in totum, vt ſi nil percipit: ſed ſi ſequenti anno perce-
perit, duplum, vt in exemplo de quo in præcedenti quæſtio-
ne de tribus ſextarijs. 30. cum communiter ex tribus ſolerent
haberi. 15. ſoluet duplum. i. pro anno præcedenti & iſto. Si ve
ro anno primo percepit decem ſoluet duo: quia pro tertia eſt
ſterilis, & ſi ſequenti. 20. ſoluet quatuor, quia pro tertia fuit v-
bertas. Tertio quæro, an hæc procedunt in colono partiario.
Gloſſ. 1. quod non. & in ea ibi, ſecus eſt. i. ſi non ſit magnum
incommodum, non fiet remiſſio. † Quarto quæro, nunquid
7 propter ubertatem quæ non remittitur per compenſationẽ
ſterilitatis, augebitur penſio. dic, quod non, ſi propter diligẽ-
tiam coloni accidit. Si caſu fortuito, ſic. argum. de fundis rei-
publicę. l. 2. & de omni agro deſerto. lib. 11. de conſt. cum om
nes. Si autem propter bonitatem terrę, nõ augebitur, cum &
dominus videatur locaſſe quanto plus potuit ab initio, qui ẽt
ſciebat bonitatem terrę. ff. de act. emp. l. 1. in fin. de offic. dele.
cum olim.

A D D I T I O.

* Incommodum. Adde quod incomoditas excuſat a pœna, & a præcepto. Car
di. in cle. fin. §. quid ſi. de pænis.

S V M M A R I V M.

1 *Inquilinus quando poſſit a locatore expelli propter neceſſitatem.*
2 *Inquilino non debeat fieri remiſſio, ſi impediatur habitare in domo.*
3 *Quæ neceſſitas ſit ſufficiens ad expellendum inquilinum.*
4 *Inquilinus an poſſit deſerere domum ante finitam locationem.*
5 *Dominus turbans inquilinum qualiter ſibi conſulat.*

tur habitare in domo. ff. eo. habitatores. Sol. hic cum ex toto
expellitur, ibi cum impeditur habitare ĩ aliqua parte domus
ſed tamen in alia habitare poteſt ſine magno incommodo.
modicum enim incommodum ſuſtinere debet: vt ibi. & eo.
tit. ſi merces. §. ſi vicino. Tertio opp. ad idem, nam ſufficit qđ
per locatorem inquilino detur alia domus æque bona ad ha-
bitandum. ff. eo. cum in plures. 1. reſponſo. & facit eod. titu. q
inſulam. §. ſi fundus. Hoſtien. ſtat contrario. ibi tamen loqui-
tur quando ex cauſa non poteſt inquilinusꝙ inhabitare. ſecus
quando locator eum expellit vt hic: quia tuncꝙ verius puto ꝙ
non tenetur aliam ęque commodam dare, licet primum ſit
3 æquius. † Quæro quæ poteſt eſſe neceſſitas ſufficiens ad expel
lendum inquilinum. Gloſſ. hoc potuit, ſoluit, & in ea ibi, vxo
rem, cum qua non contraxerat tempore locationis: nec veri-
ſimiliter cogitauerat, ſecundum ea quæ nunc dixi. ibi, planẽ
de hoc de iur. calum. cæterum. notabili. 1. ex cauſa. de hoc de
4 iudi. capitu. 1. contrario. 2. ad fin. † Secundo quæro, an inquili
nus poſſit deſerere domum ante finitam locationem. dic, qđ
ſicut locator non poteſt expellere ſine cauſa, vt hic: alias te-
netur ei ad intereſſe. ff. eod. qui inſulam. Ita nec inquilinus
poteſt ante tempus ſine cauſa deſerere: ſed ex cauſa ſic. facta
tamen ſolutione temporis quo inhabitauit, & debet cauſa e-
ſe de nouo orta ff. eo. dominus horreorum. ſic intelligant q.
dã ff. de migrando. l. 1. Tertio quæro, ſi dominus † turbat inq
5 linum. dicit Vincen. quod poteſt celeri pœnitentia purgare
antequam interſit inquilini: nec nocet mora paucorum die-
rum. ff. eo. ſi in lege. §. colonus. & §. ſi dominus.

S V M M A R I V M.

1 *Conductor an poſſit expelli poſt biennium penſione non ſoluta; & an*
requiratur triennium.
2 *Inquilinus an poſſit propria authoritate domini expelli, & in quibus*
caſibus.
3 *Colonus perpetuus vel qui ad longum tempus conduxit expelli non*
poteſt.
4 *Commodans uel præcario concedens poſſunt uiolenter rem ſuam aufer-*
re.
5 *Inquilinus ſi expellitur quia in domo male uerſatur an ſit immunis a*
penſione pro reſiduo.
6 *Penſio quando debet ſolui.*
7 *Solutio fienda ante nundinas uel ante annum, tranſactis nundinis fie-*
ri debet.
8 *Soluendum eſt præcium operæ eã finita.*
9 *Caſus fortuitus an, & quando noceat in locatione operarum.*
10 *Mora in ſolutione quando committitur.*
11 *Mora facit rem vel factum uel intereſſe æſtimari iudicis officio.*
12 *Mora inducit vſuras ſecundum leges in contractibus bonæfidei, & in*
legatis & fideicommiſſis.
13 *Reus quo caſu teneatur de periculo, uel non.*
14 *Mora contra quos poſſit committi.*
15 *Mora quomodo purgatur.*

§. Qui etiam. Pono duos caſus in quibus domi-
nus poteſt expellere inquilinũ. Alios
duos dixi ſupra. §. proxi. in primo notabili. & de his quatuor
1 loquitur gloſſ. vlti. † Oppon. quod poſt biennium non poſſit
conductor, qui non ſoluit penſionem, expelli, ſed requiratur
triennium. C. de iure emphy. l. 2. Soluit Inn. ꝙ hic in condu-
ctore, in quo ſufficit triẽnium ff. e. quęro. §. inter locatorem.
Contrarium. In emphyteota. in quo ſpectatur triẽnium, niſi
in emphyteota eccleſię, cõtra quẽ ſufficit bienniũ. 2. q. 2. hoc
ius. ver. qui tẽ. infra capitu. proxi. quod ergo de biennio dicit
obtinet generaliter ſecundum Hoſt. in rebus eccleſiaſticis. &
ſecundũ hęc intellige quod hic dicitur in glo. hoc intellige.
2 † Quęro an dominus ꝓpria authoritate poſſit inquilinum ex
pellere in caſibus hic & in §. pręcedenti poſitis. Dic ꝙ in nullo
prędictorum caſuũ poteſt colonus reſiſtere. ff. vti poſſi. ſi duo
de vi & ui arma. ſi colonus. & in caſibus prædictis licet loca-
tori propria authoritate expellere cõductorem modici tẽpo-
ris:

5 de vi. † Tertio quæro, an eo caſu quo inquilinus expellitur,
quia peruerſe in domo verſatur, remittatur penſio pro reſi-
duo Gloſſ. iſto caſu refert quoſdam tenere, quod non, fuit o-
pi. Azo. Contrariũ tenet gloſſa, quia ſi quid interfuit domi-
ni de illa peruerſione, agetur contra inquilinum. quod etiam
tenet glo. C. e. l. ędem. quod eſt verum ſecundum Hoſtienſẽ
quando peruerſe moratur damnum dando, vt quia tenet ibi
proſtibulum vel ludum. vera eſt prima opi. de hoc in Specu.
6 eodem titulo. §. poſtquam. ver. ſed nunquid. † Quarto quæ-
ro, quando debet ſolui penſio. dicit Innocentius, quod in fi-
ne temporis ad quod conduxit. niſi aliter conuentũ ſit, vel ali
ter habeat conſuetudo. & idem Phi. & gloſſ. C. eo. l. ædem. &
Specu. eodem titulo. §. poſtquam. ver. ſed quæritur quando, p
hoc facit quia ſemper in promiſſionibus minimũ eligimus,
7 ff. de reg. iur. ſemper in ſtipulationibus. † Item quod debetur
uel promittitur in diem certum, uel in nundinis, vel ante nũ-
dinas, tranſactis nundinis, uel alio tempore conuento ſoluen
dum eſt: ſiue ſit legatum, ſiue libertas, uel quid aliud ff. de ver
bo. obli. l. eum qui kalendis. & l. qui hoc anno & l. eum q cer-
tum. & l. eum qui ita ſtipulatus ante kalendas. inſti. de inuti.
ſtipu. §. idem eſt. & idem ſi aliquid debetur poſt annos certos
ff. de cõdi. & demon. qui in annos. Ibi enim exponitur. i. poſt
annos. ff. de condi. & demon. qui in annos. Sed ſi in annos de-
betur. i. ſingulis annis. ff. quando dies lega. ce. l. nec ſemel.
primo reſponſo. & §. 3. C. quando di. leg. ce. l. prima. Quidam
tamen, ut refert Innocent. dicunt aliud in legatis: aliud in ſti-
pulationibus, quod ei non placet: quia præalleg. lex ff. de con-
8 di. & demon. qui in annos, loquitur expreſſe in legatis. † Quĩ
to quæro, quid ſi aliquis locauit operas pro aliquo opere fa-
ciendo. dicit Innocentius. quod prætium operę erit ſoluendũ
ea finita. argu. C. de ſuffra. l. prima. facit quod nota. de poſtu.
l. prima. Quidam tamen, vt refert: dicunt aliud in aduocato.
argumen. C. de iudi. properandum. §. illo proculdubio. ver. in
honorarijs. quæ non multum vrgent. ff. de extra. cogni. l. pri-
ma. eſt quidem. vbi dicitur quod in ingreſſu litis ſoluendum
ſit. C. de poſtu. quiſquis. ver. nemo. Sed dicit Innocent. quod
ibi non dicit quod ſit ſoluendum in principio, ſed conueniẽ-
dum de ipſo. vel die quod poterat eſſe conuentum de ſoluen
do in prin. vel fuerunt ab initio gratis oblata. In aduocato ta-
men fiſci videtur ſpeciale quod in medio ſoluatur ſibi ſala-
rium. C. de aduo. diuerſorum iudic. per hanc. ad finem. ſecun-
dum Innocentium. qui dicit hæc vera, niſi propter cõſuetudi
nem vel aliam iuſtam cauſam aliter præſumatur. quia ſi quis
promiſit vel legauit mercedes magiſtrorum, vel penſiones
domorum, ſpectabitur tempus quo ſolui debet. ff. quãdo di.
le. ce. nec ſemel. §. primo. de hoc in Specu. de ſalarijs. §. nũc de
9 procuratorum. in fi. & §. ſequitur. ver. ſed quando. † Sex-
to quæro, in eo quod dixi ſupra in prin. huius c. in tertio con-
trario. quod in locatione operarum licet impeditus fuerit lo
cator, tamen merces tota debetur. An hoc ſit indiſtincte ve-
rum. Reſpondeo quod non. ſed refert quæ ſint operę, & quo
modo debeantur: & quomodo ſurgat impedimentum. dic
ergo quod quandoque ſtat per locatorem quominus præſtẽ
tur: & tunc penſio non debetur. Eſt enim quid imputetur ſi-
bi. quandoque ſtat per illum cui præſtari debent, & tunc de-
betur. ff. eodem. qui operas. §. aduocati. quandoque ſtat p ca-
ſum fortuitum, & tunc quandoque debentur ex contractu,
quandoque ex diſpoſitione vltimę voluntatis, quãdoque ex
diſpõne legali, quandoque ex contractu, ſuccedente in locũ
diſpõnis legalis. Primo caſu quando ex contractu, aut nomi-
nato aut innominato. Si nominato: aut eſt bonę fidei, aut ſtri
cti iuris. Si bonę fidei: aut caſus accidit in perſonam conducẽ-
tis, & totum debetur. Aut in perſonam locantis, & fit miſſio
pro rata temporis quo non præſtitit. ff. eodem. ſi vno. §. item
cum quidam. vbi de hoc in glo. ſecundum vnam lectu. in ea
poſitam in principio. quæ eſt vera, reprobato fine. Si ex con-
tractu ſtricti iuris. aut verba ſunt concepta conditionaliter. vt
dabo tibi centum ſi tale quid feceris. & nil debetur. ad l. R. ho
diã, ſi vehenda. in principio. facit ſ. de ap. prerea. 2. Aut verba
fuerũt pura, & videt ꝯctus ſuccedere in locũ ꝯctus bonę fidei.
ſ. locationis. ff. de acti. & obli. obligationũ. §. ꝯditio. & ſic idem

quia debentur operæ annuæ: tunc pro anno qui receptus eſt
habet legatum, non pro futuris, de an. leg. l. Seio. in princip.
de leg. tertio, qui concubinam. §. vxori, & in hoc fit latior in-
terpretatio in vltimis voluntatibus, quia debentur pro toto
anno incepto. In contractibus vero, ut dixi, fit ſolutio pro ra-
ta, quod eſt fauore vltimarum voluntatum, de dona. cum di-
lectus. Tertio caſu quando ex diſpõne legis. Et quarto caſu
quando ex contractu, quia ſuccedit in locum diſpoſitionis
legalis, quos coniungo, quia idem in vtroque. Nam quod
ſuccedit in locum alterius cenſetur eodem iure, vt lite pen-
dente eccleſia. Exemplum, ſi pro poteſtaria debetur ex ſtatu
to certum ſalarium, vel pro alio officio publico, & in hoc ſũt
varietates de quibus no. ff. de varijs & extraor. cogni. lege pri-
ma, §. diuus, dic quod quandoque officium principaliter exi-
git laborem, vt in ſtipendiarijs, quandoque principaliter pro-
bitatem, vt in doctore & aduocato, quandoque vtrunque, ut
in eo qui pręeſt militiæ, quandoque eſt officium quod habet
principaliter, dignitatem, ut eſſe præſidem. Primo caſu habe
bit mercedem pro rata temporis quo ſeruiuit. C. de eroga.
mili. annonę. lege penultima, in fi. Secundo caſu ſi erat una
præſtatio, habebit totum ſalarium. d. §. diuus, ſi plures, habe-
bit rãtum pro anno quo incepit. C. de aduo. diuer. iudi. l. poſt
duos. Tertio caſu quo ad id quod debetur pro labore, dic ut
in primo caſu, quo ad id quod debetur ob probitatem, dic vt
in ſecundo caſu. Et hoc ſi poſſunt hæc ſeparari. Si vero ſepa-
rari non poſſunt: accipiemus partem fauorabiliorem vt to-
tum debeatur ſecundum diſtinctionem quam feci in ſecun-
do caſu. C. de eroga. milit. annonæ. l. ijs ſcolaribus, & lege
vltima, & fi. Quarto caſu quando principaliter propter digni
tatem, totum debetur ĩdiſtincte. C. de proxi. ſacro. ſcri. ſi quis
in ſacris, de primipilo. lege prima, quia eſt beneficium, & ſic
late interpretandum, inf. de verborum ſignificatione, olim.
per hoc deciduntur multæ quæſtiones de doctore vel pote-
ſtate qui moriuntur ante finitum officium, & plures aliæ de
quibus per Bar. in d. §. diuus, & licet prædicta videantur de iu-
re, tamen pauci uolunt obſeruare, ſed ſoluunt tantum pro ra
10 ta temporis quo ſeruiuit. Septimo quæro † in eo quod hic
permittitur purgare moram, quando mora committatur, &
de eius effectu, contra quem, & quomodo purgetur. Ad pri-
mum dic ſecundum Innocen. qui hoc proſequitur hic: de
quo etiam Vincen. infra, cap. proxi. quod committitur quan
do is, cui ſtatutum eſt tempus a lege, non ſoluit canonem, ut
hic. Et idem ſi eſt ſtatutum ab homine, & non ſoluit. ff. de
verborum obligationi, ſi fundum. C. de contrahen. ſtipu. ma
gnam. Idem eſt in electionibus, de conceſ. præben. capitulo
ſecundo, & cap. quia diuerſitatem, de elec. cum in cunctis, &
cap. ne pro defectu. Item in mora eſt debitor dandi vel facien
di, ſi antequam ſoluat debitum etiam ſine die lis fuit conte-
ſtata. ff. de verborum obligationi, nemo, in fin. de in ius uo-
cen. quamuis. Item etiam citra litis conteſtationem, ſi facta
fuit ſibi denuntiatio congruo loco & tempore. ff. de verbo-
rum obligationi. ſi ex legati. de vſuris, mora. dummodo in-
telligat vel intelligere debeat ſe debere. ff. ſi certum petatur,
quod te. niſi creditor remiſerit repetendi inſtantiam: ideſt
deſtiterit repetere dando ſibi dilationem, dicta l. mora. & eo
dem titulo, ſciendum, ſecũdum Innocentium, qui ad finem
ſuæ gloſſę dicit, quod etiam alio modo contrahitur mora,
etiam ſi non ſit dies appoſita, vel litis conteſtatio facta, vel in-
terpellatio. ff. de verborum obligationi. ſtipulationes non di-
uiduntur, §. finali, & lege continuus, §. idem qui inſulam, &
ibi committitur, ſi quis promiſit fabricare domum, quan-
do habita conſideratione diligentis ędificatoris & tempo
rum & locorum apparet quod eſt in mora. Item quodam iu
re ſpeciali maior obligatus minori vel eccleſiæ vel fiſco, eo ip
ſo quod non ſoluit quod pure debet, contrahit moram &
pœnam. C. in quibus cauſis in integrum reſtitu. non eſt ne-
ceſ. in minorum. ff. de vſuris, cum quidam. §. fiſcus. Item
quidam caſus ſpeciales ſunt in quibus extraordinarie con-
trahitur mora & pœna. ff. de fideicom. liber. cum vero. §. ap-
paret. C. de iure do. lege prima. ff. quod me. cau. ſi cum exce-
ptione. §. quod ſi homo. ff. de vi & ui ar. lege prima, rectiſſi-
me, &

Digitized by Google

& §.etiam.Et in hoc legata,licet ſint ſtricti iuris, æquiparantur cõtractibus bonæfidei.C.in quibus cau. in integrum reſtitutio non eſt neceſ. in minorum. ſecus in contractibus ſtricti iuris. C. de condictio.inde.l.prima.in quibus non currunt etiam lite cõteſtata.licet quidam Frogenus contra. vt notat. Azo in ſumma. in quibus cauſis in integrum reſtitutio. non eſt neceſ. & Innocentius.hic, quod nota.de excep.cum uenerabilis.in glo.tertia.ſecundum canones vero nunquam debẽtur vſuræ.de vſuris.quia in omnibus.vbi etiam not.quod idẽ hodie dicendum eſt ſecundum leges.Item hæc mora inducit fructuum petitionem per officium iudicis in quolibet contractu.Si peto quod aliquando fuit meum, vel eius cuius hæres ſum. alias exigitur litis conteſtatio in contractibus ſtricti iuris.ff.de vſuris.videamus, primo reſponſo.& §. primo.& §. ſi autem.& §.ex cauſa.& §.ſi poſſeſſionem.& l.ſecunda.Item hæc mora punit in tertia parte debiti. C.de inoffi.teſta.ſi quis ſuo:ubi ſi minus legitima relinquitur filio, & qui eam debet perſiſtit in contumacia in non tradendo id quod relictum eſt vſque ad ſententiam, cogitur vltra illud dare etiam tertiã partem quantitatis relictę. Item facit indiſtincte periculum pertinere ad reum,etiam ſi erat res eodem modo peritura apud emptores. ſatis enim eſt quod potuit non perire.ff.de lega.primo.cum res. §.primo.& de hoc in ſequenti contrario. Oppono.ad hoc.ff.depoſiti.ſi plures.§.finali.ſoluit Innocent. quod ibi non erat in mora, licet eſſet conuentus, quia habebat probabilem cauſam reſtituendi propter expenſas. quod nota pro eo quod dixi ſupra depoſiti.bonafides.quæſtione penultima.vbi dixi,quod depoſitarius poteſt ex cauſa vti retentione, licet non poſſit repenſare. & quod dixi,eum qui eſt in mora teneri de periculo,etiam ſi res erat apud dominum peritura,expreſſe probatur ſecundum Innocentium in authen. de depoſito.§.nemo.vbi qui interdicit depoſitario ne rem reſtituat:tenetur de periculo.multoforius tenetur depoſitarius qui magis perfide facit ſi ſine cauſa tenet. Oppo.ad idem ff. de rei vendicatione. l. item ſi §.fina.Soluit Innocen. dicens, circa hoc notandum, quod ſi is qui conuenitur reali,ab initio fuit bonæfidei poſſeſſor:ſed poſtea cepit eſſe malæfidei,vel in mora,tunc diſtinguit.Aut res eſſet eodem modo peritura apud actorem vel non.dicto.§.fina.Et dicit Innocen. quod in d.§.tam ex præcedentibus quam ex ſequentibus quod loquitur in bonæfidei poſſeſſore ab initio. & ſimile, eodem titulo. ſi in aliena. Gloſſ. vero in d.§.dicit quod ibi non loquitur de uera mora.Nam ſi fuiſſet vera teneatur indiſtincte de caſu.& diſtingue ut ibi per gloſſ.de tertio vero & quarto membro de quibus ſupra ea.q.in prin. dic,vt infra quæſtione.10.& 11.

13 Octauo quæro,ſi reus † habuiſſet iuſtam cauſam litigãdi. dicit Innocen.quod non tenetur de periculo.ff.de rei vendicatione. vtique. & hoc ſi fuit ab initio bonæfidei: alias tenetur de periculo:ut ſi mala fide contraxit, vel res ad eum peruenit ff. de rei ven.Iulianus.primo reſponſo. & §.primo.Nono quæro, an eo ipſo quod quis ſcit rem ad alium pertinere,dicatur malæfidei. Dicit Innocentius. quod in petitione hæreditatis imputatur mora,& reputatur malæfidei poſſeſſor qualitercũque ſciuerit ad alium pertinere.ff.de petitio.hæredi.Item venit.§ petitam.& §.a quo.& l.ſed & ſi legatum.§.& ſi ante. ſed non ſic in rei vendicatione: quia ille qui bonafide ab initio contraxit,non dicitur eſſe in mora, vel malefidei poſſeſſor quo ad fructus niſi poſt lite.cõteſtata.C.de rei vendicatio. certum.imo etiã poſt litẽ conteſtatã.remanet bonæfidei poſſeſſor quo ad vſucapionem triennij complendam. & quo ad hoc fructus facit ſuos, licet illos cogatur reſtituere, ſicut,& rẽ vſucaptam poſt litẽ.conteſta.ff.de rei vendicatio.ſi poſt.argumen.ff.pro emptore.l.ſecunda.in fi. de vſuris qui ſic. §.fin. Item,quantũ ad fatalitatem,id eſt interitum rei, etiam poſt litẽ.conteſtatã.remanet bonæfidei.ff.de peti. hæredi.illud.Quãtum vero ad præſcriptionem 10.vel 20.annorum non dicitur poſſidere, quia interrupta eſt per litis conteſtationem.C.de rei vendicatio. morę. dicit tamen Innocen.alijs videri,& forte melius, quod quantumcunque fuerit bonæfidei ab initio, ex quo fuit factus malæfidei etiam ante litem conteſta.tenetur de fructibus, & de morte:nec vſucapit, maxime ſecundũ canones. de præſcrip. capitulo finali. quod eſt verum quo ad

de vſuris.§. ex quibus...

15 mora, & in regula mora.libro ſexto.† Vndecimo quæro de quarto principali de quo ſupra quæſtione ſeptima,in princi. ſcilicet quomodo purgetur mora. dic quod purgari poteſt celeriter vt hic,& infra capitulo proxim.Et multæ aliæ limitationes in hac materia de qua tractat Hoſtienſis in dicto §. ex quibus.Et de hoc. ff. ſi quis cau.& ſi poſt tres,per gloſſ. & plene per Barto.ff.de verbo obliga.ſi inſulam.;& de tempore infra quod purgetur infra cap.proxi.in glo. & ita.Et ibi dico quæſtio.18.

S V M M A R I V M.

1 *Emphiteuta eccleſia volens alienare meliorationes ſuas quid debet obſeruare.*
2 *Pœna emphiteutæ alienantis & non obſeruantis meliorationes eccleſiæ.*
3 *Emphiteuſis quid ſit,& unde dicatur.*
4 *Emphiteuticus contractus quomodo differt a locatione.*
5 *Emphiteuticus contractus an differat a contractu venditionis.*
6 *Emphiteuticus contractus quomodo differat a contractu libellario.*
7 *Emphiteuſis an ſit contractus bonæfidei, vel ſtricti iuris.*
8 *Emphiteuſis quomodo contrahitur.*
9 *Emphiteuſis in quibus rebus contrahitur.*
10 *Actio quæ dicatur quę naſcitur ex emphiteuſi.*
11 *Emphiteuta ſi vult vendere meliorationes, quæ forma ſit ſeruanda.*
12 *Superficiarius qui in reb. eccleſiæ meliorationes facit an poſſit aliquo titulo in alium transferre.*
13 *Dominus volens aliquid vendere an teneatur requirere emphiteutã, ſicut emphiteuta dominum.*
14 *Emphiteuta an poſſit donare.*
15 *Emphiteuta an poſſit legare vel extraneum hæredem inſtituere.*
16 *Subemphiteuta volens vendere cuius conſenſum requiret.*
17 *Emphiteuta quibus prohibeatur vendere.*
18 *Clauſula (rato manente pacto) quid operetur.*
19 *Mora quando dicatur celeriter purgari.*
20 *Mora an poſſit purgari poſt terminum iuris.*
21 *Emphiteuta quando incidit in pœnam an perdat meliorationes.*
22 *Emphiteuta an quanto tempore, & quomodo præſcribat ius emphiteuticum.*
23 *Dominus an poſſit propria authoritate expellere emphiteutã non ſoluentem canonem tempore debito.*
24 *Dominus an expellat poſſeſſorem emphiteuſis, ſi emphiteotã tradita lii.*
25 *Dominus recipiens penſionem poſt tempus ab emphiteota, an poſſit illũ expellere. Quid ſi recipit pro tempore præterito.26.*
27 *Eccleſia recipiens penſionem ab emphiteota quem poterat expellere, an expellere illum amplius poſſit.*
28 *Emphyteuta ſi ſoluat partem penſionis an hoc proſit quod non poſſit expelli.*
29 *Biennium intra quod ſolui debet penſio an ſit continuum.*
30 *Pactum de non expellendo emphiteutam an valeat.*
31 *Emphiteuta an fundo perempto teneatur ad penſionem.*
32 *Penſio an propter ſterilitatem minui debeat. Quid ſi propter guerrã coli non poteſt.num.33.*
34 *Prælatus,an & quomodo remittere poſſit penſionem emphiteutæ.*
35 *Hæres emphiteutæ non ſoluens penſionem non prǽiudicat cohæredi.*
36 *Hæres emphiteutæ non ſoluens penſionem,quia ignorat,reſtituitur.*

a Potuit.[a]Emphiteuta eccleſiæ meliorationes ſuas vendere non poteſt:niſi ſeruatis his de quibus hic. & ſi contrafecerit,vel canonem per biennium non ſoluerit: nec moram poſtea celeriter purgauerit, iuſte poteſt expelli: primo

---

A D D I T I O.

a In ca.potuit. Adde quod Barto.limitat iſtum tex.in § ſi vero quis.in Auth.de alie.& emphi.& in l.locorum.C.de omni agro deſerto.lib.10.

offertur. Quantum, quod eccleſia reſponderit ſe nolle: vel ea nil reſpondente lapſi ſint duo menſes. Quintum, quod non vendat perſonis prohibitis. Quoad primum tamen, dicit Vincenti. quod ſufficit quod requirat eccleſiam antequam vendat. prius tamen poteſt rem venalem exponere, vt ſciat quantum haberi poteſt, quod nunciare debet. Item in eo quod in tertio ſuppleuit, re uera. pro hoc. C. de iure emphyt. l. fin. alia perinde eſt ac ſi non denunciaſſet. de hoc in Specul. eodem titulo, §. nunc aliqua. verſiculo 92. Quoad quartum, dic quod ſi eccleſia dixerit ſe nolle emere, non expedit quod expectet duos menſes, vt hic, & de appellation. ab eo. ſecundo reſponſo. libro ſexto. Et quoad hoc, in eo quod dixi de duobus menſibus, nota ſecundum Petrum, caſum in quo currit contra eccleſiam præſcriptio duorum menſium. de
2 hoc de conſtitution. cum acceſſiſſent. † Secundo nota pœnam emphyteutæ alienantis non ſeruatis hic expreſſis: quia non poteſt expelli ſi non deficiat in aliquo præmiſſorum: quod probatur ibi, ſecus præſumendo, ideſt peccando in aliquo de præmiſſis. Si autem in nullo peccauit. dicit Vincen. quod dominus tenetur nouum emphyteuticum ſuſcipere, & in poſſeſſionem inducere, ſecundum ea quæ habentur. C. eodem, lege finali. Tertio nota, quod dies ſtatuta de hoc in gloſſa vltima. & in ea magna pœna præmiſſa, niſi aliquid fiat vel detur certa die, committitur etiam ſi debitor non fuerit requiſitus. ibi. §. vltimo, incipit, ex quo. vide de reſcriptis. cum contingat, quæſtione ſecunda, in fine. Ibi, l. vltima, in fine, nil intereſt an officium procuratoris Cæſaris, vel rectoris prouinciæ id quod debitum eſt ſolui iuſſerit, vt res minoris inciderit in commiſſum. Circa materiam emphyteuſis quæro de
1 pluribus. Primo quid eſt contractus emphyteuticus.[a] & vnde dicatur, & qualiter cognoſcatur ab aliquibus contractibus quibus videtur contrauenire: & qualiter contrahatur: & in quibus rebus: & quæ actio naſcatur: & de aliquibus circa pręr
3 dicta. † Quæro itaque, quid eſt emphyteuſis. dic, quod eſt contractus per quem transfertur vtile dominium retento directo, & naturalis poſſeſſio retenta ciuili, in quo requiritur ſcriptura, & aliquid annuatim ſoluitur, & fit reuocatio tempore debito, & a principio aliquid datur: licet hoc vltimum non ſit omnino neceſſarium. Et dicitur emphyteuſis
* ab emponemate * græco vocabulo quod idem eſt quod melioratio. & ſic emphyteuſis quaſi contractus meliorationis. C. de iure emphyteur. lege ſecunda, vel ab en, quod eſt in, & phicos, quod eſt fides: quia in fide ſuſcipientis conſtituitur,
4 vt melioret. † Secundo quæro, in quo differt iſte contra-
b ctus[b] a locatione: videtur quod in nullo, quia ponitur in titulo de locato, & licitum eſt arguere a rubricis. ſupra in proœmio. ff. de in diem adiectio. imperator. in fine. pro hoc quod nota. in proœmio ſexto. & in verſiculo, & tandem. in gloſſa, in verbo titulis. In contrarium inſtitut. locati. §. adeo. inducendo, vt hic in gloſſa prima. Item in emphyteoſi requiritur ſcriptura. C. eodem, lege prima, in locatione non. Item conductor nec venndit nec vendicat: emphyteota ſic. C. eodem, lege ſecunda ff. ſi ager vectigal. lege prima, & hoc verius. patet ergo quod eſt locatio generaliter ſumpto vocabulo locationis. Sed proprie ſumpto eſt ſpecies diſtincta: de hoc in Speculator. eodem titulo. §. nunc aliqua. verſiculo quarto. & ibi etiam per Ioannem Andream, & per Cynũ de iure emphy. l. prima, in prima q. & in hac gloſſ. ibi. §. adeo. vbi dicitur eſſe
5 quid diuerſum a locatione, & venditione. † Tertio quæro,
c an differat a contractu[c] venditionis & in quo. dicit glo. prima quod eſt medius inter venditionem & locationem, & quod differt a venditione. quia per venditionem transfertur dominium quod intellige traditione ſecuta. C. de pactis traditionibus, in emphyteoſi non, vt ſ. q. proxima. Item ſecundum glo. accedit venditioni: quia quando celebratur, datur aliquid ſicut in venditione. dic quod hoc non eſt de natura emphyteoſis, vt aliquid precij ab initio detur, in Authentic. de aliena. & emphyteu. contractibus. circa princip. pro glo. tamen facit. 10. q. 2. auth. qui res. C. de excuſa. mune. l. priuatæ. libro decimo, & dic quod dari poteſt aliquid, ſed non eſt neceſſarium. per priora iura. & de hoc per Cyn. C. de iure emphyteu. l. prima.

emphyteoſis in tempore reuocationis: quia precariȩ renouantur de quinquennio in quinquennium, ſupra de preca. capitulo primo. Emphyteoſis. de 10. Alibi. in 29. differunt & aliter, vt dixi in dicto capitulo primo, quæſtione prima. Sed in pleriſque locis contractus libellarius in omnibus accipitur pro emphyteotico, ſicut hic Paduæ. Et ſimiliter contractus ſuperficiarius: a feudo autem differt in multis quæ de ſe patent. ſed inter cætera differt: quia emphyteota ſi non ſoluit canonem cadit a iure ſuo, vt hic. non ſic in feudo, vt in Specula. eodem, §. nunc vero, verſiculo octuageſimo quinto. ſed eſt contra. decima col. quæ fuit cauſa prima beneficij amittendi. §. ſed nec. vbi dicitur quod nulla eſt cauſa iuſtior perdendi quam ſi non ſeruatur cauſa propter quam fuit datum. Solu. illud loquitur quando ex illa cauſa tantum datur: ſecus ſi promittitur fidelitas, & vltra hoc penſio, quia tunc non dicitur datum propter penſionem: ſed eſt quaſi cauſa impulſiua, & ſic conſului. Oppo. ad hoc de eo quod not. Hoſtien. in ſumma de feu. §. quibus modis. ver. quid ſiquis facit. Solu. illud intellige ſecundum præmiſſa. ſ. quando feudum eſt datum pro illa penſione tantum. ſecus (vt prędixi) ſi vltra hæc præmiſſa eſt fidelitas, & maxime ſi penſio eſt exigua. quia tunc videtur cauſa impulſiua concedendi feudum. qua ceſſante non ceſſat diſpoſitio. Quinto
7 † quæro an emphitheoſis ſit contractus bonę fidei,[a] vel ſtri-
e cti iuris: dic quod ſtricti iuris, quia non enumeratur inter contractus bonę fidei. de excep. cum venerabilis. in gloſſ. 3. quod tenet Specu. in d. §. nunc aliqua. ver. 3. & ibi Ioan. And. in ad-
8 di. † Sexto quæro, qualiter contrahitur. Solu. patet ex diffinitione de qua ſupra quæſtione prima. quia contrahitur interueniente ſcriptura. Item conſenſu vtriuſque, ideſt domini & emphiteutę, & concurrentibus alijs de quibus per Azo. in ſumma de iure emphi. §. celebratur. & per Hoſtien. in ſumma. eodem. §. qualiter contrahatur. Et ex his not. quod contractus emphitheuticus eſt de his quibus requirit ſcriptura. quod etiam nota. de cenſi. capitulo, primo libro, ſexto. quod eſt iuſtum: cum ſit contractus perpetuus, vt conſeruetur hominum memoria. vigeſima tertia. diſtinctione præterea. ff. de
9 probatione. ſi arbiter. & quod nota de probatio. tertio. † Septimo quæro, in quibus rebus, dic in rebus ſoli tantum. de hoc in gloſſa. prima. in eo, quod dicit quod contrahitur in rebus immobilibus tantum eccleſiaſtica autem emphiteuſis contrahitur in his immobilibus tantum quæ videntur congrua inconomo & alijs gubernatoribus eccleſiæ. C. de ſacroſanct. ec. authen. perpetua. de hoc de re. ec. non alie. ad noſtram. duodecima, quæſtione ſecunda, ſi qua. in Authentica, de non alienandis. §. ſi vero quidam. C. de ſa-
10 croſanctis eccleſijs, authentica, ſi qua. per Cynus. † Octauo quæro, quæ actio naſcatur ex emphyteuſi. dicunt quidam quod condictio ex lege prima. C. de iure emphyteut. quod reprobat Petrus, ibi, & Cynus, quia per illam legem non inducitur iſte contractus, de nouo, quia erat prius. inſtitution. locato. §. adeo. ſed reponitur in nouam formam. pro hoc etiam, quod dixi de reſtitutione ſpoliatorum, ſæpe. dicunt ergo, quod datur præſcriptis verbis ſi non interuenit ſtipulatio: quo caſu datur actio

ADDITIONES.

a Quid eſt contractus emphyteuticus. Adde Iaſonem in lege ſecunda, de iure emphyteu.

* Emponemate. Adde ſecundum alios dici a græco verbo ἐμφυτεύω, quod eſt, inſero vel conſero.

b In quo differt iſte contractus. Adde glo. in verbo. ad locationem, inſtitut. de loca. Lau. in clem. 1. de rebus eccl. non alienan. Ioan. de Imo. in c. ad audientiam eodem titu.

c A contractu venditionis. Adde inſtitutio. de emptione & venditione, in §. cum autem.

d A contractu libellario. Adde Cyn. in l. prima. in 2. q. C. loca. Bald. in l. prima. C. de iure emphy.

e Si contractus bonæfidei. Adde gloſſam, in capitulo, cum venerabilis, de exceptio.

dere meliorationes:quę forma ſeruari debeat. Solu. paret ex litera,& ex his,quæ dixi in primo notabili. & in eo quod hic prohibetur vendere non ſeruata præmiſſa forma. dicit Spec. in dicto §.nunc aliqua.verſiculo 121. quod idem in permutatione,cum quadam tamen diſtinctione,quod dic, vt ibi. & facit quod not.etiam idem Specu.de feudis.§.2.verſiculo 32. & vtrobique per Ioan.Andr.Decimo quæro de ſuperficiario
12 †qui fecit meliorationes in rebus eccleſiæ. An poſſit aliquo titulo in alium transferre. Bartol.ff.de ſuperficiebus.l.prima. §.penultimo,quod non,niſi ſeruata forma de qua hic. Et ſic quod hic dicitur de venditione, procedit etiam in alijs contractibus.pro hoc dicit Barto.textum eſſe ſingularem. C. ne rei dominicæ,vel templorum,l.ſecunda,qui tamen loqui videtur de dominio directo,non de meliorationibus:tamen di
13 ctum placet. Vndecimo † quæro,an ſicut emphyteuta a volens
a vendere meliorationes tenetur dominum requirere: ita & econuerſo teneatur dominus requirere emphyteutam. Dicit Specula.in dicto §.nunc aliqua.verſiculo 93.quod non
14 de hoc ibi.†Duodecimo quæro,an poſſit emphyteuta dona
b re b non ſeruata forma de qua hic:quidam quod non,vt Vincent.quia donatio eſt alienatio. de rebus eccleſię non aliena. nulli.pro hoc infra de dona.inter virum & vxorem,nuper.10. col.de feudi alienatione,c.imperialem,lex autem facit de alienatione mentionem.C.eodem,l.vltima.Alij contra.pro quibus ſunt iura de quibus in gloſſ. 3.quod tenet gloſſ.C.de iure emphy.l.fin. Et Innocent. hic & Specula.in dicto §.nunc aliqua, verſiculo 108. pro hoc, quia qui vendit affectum habet precium.argum.ff.de in litem iuran. nummis. ſufficit ergo ſibi quod precium habet a domino. Sed qui donat,habet affectum ad donatarium,quem remunerare vult, vel ſibi obligare. Quidam diſtinguunt, an ſit emphyteuta eccleſiæ, an priuati,dicentes quod primus donare non poteſt:quia res eccleſiarum non poſſunt alienari,ſicut nec minorum. C.de prędijs minorum, non ſolum.de ſacroſan.eccl.l.fin.Sed emphyteuta priuati poteſt.quæ diſtinctio non placet Ioan. An. cum directum quod habet eccleſia non alienetur. Verior ergo eſt opinio,quod donare poſſit:quam tenet Cyn. in dicta l. fin.& Ioan.And.in Specu.dicto §.verſiculo 107.de feudo tamen videtur textus quod vaſſallus non poſſit donare. decima colla. qualiter olim poterat feudum alienari.cap.vno §.donare.vnde tenendo quod prædixi de emphyteuta, quod donare poſſit,dic aliud in eo.dic tamē, ꝙ debet requiri dominus quo ad hoc vt donatarius recognoſcat ab ipſo emphytheuſim: alias poſſet domino præiudicari, qui contra nouum poſſeſſorem ſi ageret haberet neceſſe probare de dominio.propter quam rationem tenet Barto.C.eodem,l.fina.quod idem in donatione,quod in venditione:quod non eſt verum per omnia, per ea quæ ſupra eadem quæſtione dixi.ſed eſt verum quoad hoc quod nunc dixi.& in hac gloſſa tertia.ibi,l.prima libro vndecimo,ibi dicitur,quod valet donatio fundi emphyteutici ſaluo iure fiſci Ibi,lex vectigalis.lex erat data fundo vectigali, vt rediret ad dominum ſi poſt certum tempus vectigal ſolutum non eſſet. ſi poſſeſſor pignorauit,valet obligatio: ſed ſi non ſoluitur vectigal,dominus vtitur iure ſuo,& pignus euaneſcit.Ibi.§.vltimo.Ibi,etiam vectigale prædium pignori dari poteſt:ſed & ſuperficiarium,quia vtiles actiones ſuperficia
15 rio dantur. † Decimotertio quæro, an emphyteuta poſſit
c legare, c vel extraneum hæredem inſtituere. de primo dicit Specu.in dicto §.verſiculo 112.quod ſic.quia legatum eſt donatio.inſti.de lega.circa princip.De ſecundo idem Specula.dicto verſiculo 113.dicit idem,quia inſtituendo hæredem non dicitur alienare dicit tamen,quod ſi conceſſa eſt emphyteoſis alicui & ſuis hæredibus,ſi eſt emphyteota priuati,nomine hæredum veniunt etiam extranei. ſi eccleſiæ,veniunt ſui tantum.in Authentic.de non alienan.§ emphyteoſim. de hoc dic melius,vt dixi de probatio.in præſentia.hodie autem conceditur communiter emphyteoſis pro ſe,& cui conceſſerit: tunc licet emphyteotæ, etiam eo viuente, in alium transferre:puto tamen quod iſta verba debent intelligi quod transferat prout eſt de iure,ideſt ſeruato quod hic dicitur. Decimo
16 quarto quæro,†ſi emphyteota dedit alteri in emphyteoſim, qui vult vendere,cuius conſenſum requiret.dicit Azo, quod ea eſt eadem ratio quæ in eccleſia. p[illegible] de feud.capitulo ſecundo quæſtione decimanona, & de perſonis prohibitis exemplificat Philip.quando per l.municipalem prohibentur:quia lex ſcripta de hoc nil ſtatuit: quod intellige ſpecifice:ſed in genere ſolum dicit, quod non fiat in perſonas prohibitas: tamen ſpecialiter videtur prohibita eccleſia.decima col.de feud.ali.§.inde.Innocent.exemplicat de prohibitis per pactum factum inter emphyteotam,& dominum, ſed in eo quod gloſſa enumerat eccleſiam, dicit Hoſtien. quod ſicut legiſtæ excipiunt eccleſiam in emphyteoſi ſecularium, ſic & clerici excipere debent ſeculare in emphyteoſi eccleſiæ.argum.ſecunda,quæſtione ſeptima, ſi ſacerdotes,& capitulo laici.de immu.eccleſ.non minus, & capitulo, aduerſus,dicit ergo,quod intelliguntur prohibiti eccleſiaſtici vel ſeculares qui duriores ſunt illo, qui alienat, cum quo contraxit eccleſia.Concludit,quod ſi emphyteota donat, vel legat ius ſuum eccleſiæ,valet quo ad hoc: quia eccleſia recipiet æſtimationem:& de conſuetudine ſeruatur in prouincia prouinciæ, quod eccleſia tenetur infra annum vendere: de hoc in Specu.dicto §.verſiculo 117.quod vltimum placet ſcilicet,quod eccleſiæ debeatur æſtimatio:quia quando quis prohibetur capere ſine culpa ſua,debetur æſtimatio. ff.de lega. primo, apud Iulianum. §. fina. ſed alienatio in eccleſiam prohibetur non ex culpa eccleſię,ſed quia eccleſia nunquam moritur.de reſcrip.ſi gratioſæ.libro ſexto. præiudicaretur ergo domino quo ad ſpem quam habet, vt ius emphyteutæ redeat ad dominum.Cætera quo ad hoc dic,vt in gloſſa quæ ta,& in ea ibi,ſerui. vel euidenter pauperes. Hoſtien. & mulieres, Vincent. & hoc de mulieribus forte dicit Vincent. ad ſimilitudinem feudi a quo excluduntur: quod tamen dic, vt dico de feud. capitulo ſecundo, quæſtione vigeſima, ſed aliud videtur in emphyteoſi,quia ſufficit, quod non prohibentur, ibi, l. ſecunda,fideiuſſor debet dari locuples non ſolum facultate,ſed etiam conueniendi facilitate, & in fine,& in alijs,C.locati.curiales,& l.milites. Abb. C.de curialibus lege milites, libro decimo.Hoſtien. Decimoſexto quæro, de intellectu, ibi, emphyteota ſecus præſumendo,dic ſcilicet aliter vendendo, ſupple, & tradendo. ſecus ſi non tradidit, vel tradidit & recuperauit in primam cauſam.de hoc in Specula. dicto §.verſiculo 95. & 96. Item ſecundum Hoſt. expone præſumendo,ideſt peccando altero de modis de quibus ſ. notabili primo & ſecundo,& in eo quod dixi,quod ſi in nullo peccauit tenetur dominus emphyteotam ſuſcipere, & in poſſeſſionem inducere, dic quod hoc faciet aut per ſeipſum, aut per proprias literas, aut per atteſtarionem ſolenniter factam, data ſibi ſolum quinquageſima parte precij ſeu æſtimationis rei emphyteoticæ: & ſi dominus præmiſſa atteſtatione requiſitionis per emphyteotam factæ, ex tunc infra alios duos menſes non fecerit, ex tunc licet alienare emphyteuſim:etiam ſine domini voluntate: vt C.eodem, lege finali. ſimile ſecundum Hoſtienſem, quod de bonis
18 menſæ. Decimoſeptimo quæro, † in eo quod permittit
d emphyteutam expelli ſi non ſoluit canonem d per biennium: quid ſi in contractu fuit appoſita pœna cum clauſu
e la,rato manente pacto e.dicit gloſſa quinta, quod pœna poteſt peti:

ADDITIONES.

a Sicut emphyteota. Adde Baldum in cap.primo.in § donare. quali. feud.poteſt ali. Bald.in addi.Specu.titu.de loca in §.nunquam. Aluarotus.in c.j.de pro hi.feu.ali.per Fede.in vſibus feudorum.

b Emphyteuta donare. Adde Io.de Imol.in l.vſufru ff.ſolut.matrimo.Bald.in §.libellare,in titu.de pace conſtantiæ in cap primo. in §. donare. qualiter, olim,feud.no.ali.in cap primo.in § fin.quę fit prima cauſa bene. amit. & in l.fin.C.de iu.emphy.

c Poſſit legare. Adde cap.primo.de feud ali.& in c.imperialem.de prohi.feu. ali per Fede.

d Si non ſoluit canonem Adde glo.prima in cap.literæ.de dila. glo. vltim.in §.adeo.ff de loca.gloſſa tertia,in authen.qui rem. C.de ſacroſanct.eccleſ.& ibi Cyn.

e Clauſula rato manente pacto. Adde tex.& doc.in l.cum proponas.C.de tranſac.doc.in c.inter.R.ſenatorem.de elect.

Digitized by Google

ibi,qui ſidem.ibi,ſtipulamur pœnam,ſi contra pactum veni
tur rato manente pacto. Ibi,pacto.addi poteſt pœnalis ſtipula
tio: quia forſan reſciſſo pacto pœna ex ſtipulatu peteretur. Ibi
cum propónas,primam.vide de iureiuran.cap.3 contrario ſe-
cundo,in fin primam vide de teſt. Raynutius.in fin.2 glo.Ibi,
cum pactis. in fine, illi debet permitti pœnam pete. e qu. .n
19 illam non incidit. † Decimooctauo quæro, in eo quod per-
mittit moram celeriter purgari, quando dicatur celeriter.
Glo.& ita,poſt multa dicit hoc arbitrarium.ſimile quod no.
80.diſt.cap.fin.de hoc.18.diſtinctio.propter 1.J.de regu.iuris,
mora.libro ſexto. Alij dicunt de duobus menſibus: vt ſicut
emphyteuta tanto tempore dominum expectat,vt hic. ita &
x domino expectetur.C.de iure emphy.l.prima, ad hoc.ff.de
iure fiſ.auſertur.§.qui compenſationem,facit de fugi.cap.pri
mo,vbi dixi in 8.notabili. Alij quod vſque ad quatuor men-
ſes.de officio delega. quærenti. Alij quod vſque ad lit.conte-
ſta.ſed vt dicit Ioan.Andr.hanc deſtruit finis cap.ſi enim non
requiritur quod extra iudicium moneatur, multominus re-
quiritur quod in iudicio,cum plus ſit in iudicio petere quam
extra iudicium admonere,& in hac gloſſa.ibi.§.vltimo.certe
doli mali exceptio nocebit ei qui pecuniam oblatam accipe-
re noluit,ſi amiſſa fuerit. Ibi.§.meminiſſe.de hoc & duob.ſe-
quentibus.de foro competen.ſi diligenti.q.8.ad fin.Ibi,l.vna.
vide in c.J.ſtatim alleg.in gloſſ.prima.Ibi.§. ſed quod ſimpli-
citer. dicitur modicum tempus quo potuit ſarcinulas com-
ponere & quęrere aduocatum.Ibi,& ſi poſt tres.de hoc de do
lo,cum dilecta.ver.quia propter.contrario 2. Ibi.§.ait prætor.
de hoc in d.c.de cauſis.§.illis.notabili 2.Ibi,continuus.§.2.de
hoc de app.cum ſit.in prin.contrario primo, ad fin.verior eſt
20 opin.glo. Oppono ad hoc,quod imo † eoipſo quod non ſol-
uit,ſtatim ſit locus pœnæ: ita quod mora purgari non poſſit,
ex quo biennium a iure eſt aſſignatum ſ.de ſuppl.negl.præla.
c.pen.& fin. Sol.pœna non eſt commiſſa,nec reſciſſa emphy-
teuſis quouſque dominus patitur conductorem in re.vnde ſi
poſtea accipit penſionem,reſirmatur contractus tacite ſecun
dum Inno.vel ſecundum eum ſemp durat emphyteuſis quo
uſque authoritate iudicis reſcindatur.de vtroque dicto Inno.
tangit glo.pen.& dico J.q.2 2. Ad contrarium dic, quod pœ-
na non committitur hic quo ad hoc, quod ipſo iure perdat
emphyteuta iura ſua:quo caſu loquuntur contraria. pro hoc
C.de iure emphi.l.2.vbi apparet quod res emphyteutica non
reuertitur ad dominum ipſo iure,quod ſentit gloſſ. ff. ſi ager
vect.l. 2. Decimonono quæro, ſi poſt tempus petit dominus
penſionem quam denegat emphyteuta. An poteſt vlterius
ſibi celeriter prouidere. Dicit Inno.quod non,nam cum anti
quo, & communi iure non liceret vltra tempus præfixum
ſoluere,imo res emphyteutica auferebatur ſibi, & hodie de
gratia liceat,& ſit facta additio iuri communi,vt celeri ſatisfa
ctione poſſit ſibi prouidere,reſtringendum eſt. Nam qui exa
ctus debitum non ſoluit, non poteſt dici ꝙ celeriter ſibi ꝓui
deat. Celeriter ergo ſecundum Innocẽtium reputabitur ſibi
prouidere qui exactus in iudicio,vel extra ſtatim, & ſine vllo
termino ſoluit.& fortius ſi antequam exigatur.Conſuluit ta-
men Hoſt. quod non moretur. Nam ſi tractus ad iudicium
ſoluit,non videtur ſpontaneus.de hoc per eum in ſumma.eo.
titu.§.potuit.ver.quid ſi de natura,& verſi.quod verius.& ſe-
21 quen.& in Specu.dicto §.verſiculo 84.† Vigeſimo quæro,an
cum emphyteuta incidit in pœnam,ita quod poteſt expelli:
perdat etiam meliorationes ſuas.dic quod ſic,per l.2.C.de iu-
re emphy.quod dicit Jacob.de Bel. in Authen. de non alien.
§.quod autem.col.ſecunda. procedere etiam in emphyteuta
eccleſiæ:quod probatur decima,qō.2.qui rem. Vigeſimopri-
22 mo quero, † ſi emphyteuta poſſedit rem ſpatio quadragin-
ta annorum,& ſoluit penſionem. Dicit glo.C.de iure emph.
l.2.in glo.expellere. quod præſumitur celebratus fuiſſe con-
tractus emphyteuticus. Dy.ibi dicit quod habebit rem, quia
tanto tempore præſcribitur emphyteuticum,ſed non præſu-
mitur contractus emphyteuticus fuiſſe celebratus niſi defen-
datu..per l.alienationis.ff.de verborum ſignificatione. Vige-
a ſimoſecundo quero an,propria authoritate a poſſit dominus
expellere emphyteutam qui nō ſoluit canonem debito tem-
ex contrario,& ibi no. poteſt autem turbare,quia emphyteu
ta poſſidet vitioſe,& ab ipſo domino.ff.vti poſſi.l.l. prima.in
fin.cum l.ſequenti.pro hoc eſt quod dixi de præſcri.veniens.
Et dic verius, quod non licet domino turbare de facto em-
phyteutam,ex quo non cadit ipſo iure a iure ſuo. vt ſ. quæſt.
✱ 18.& in hac gloſſ.ibi,de metatis,metati [a] ſunt milites qui cer
tis metis caſtra conficiunt,quæ vallo circundari ſolẽt.hinc di
cuntur caſtrametati.de his.C.de epiſcop.& cleri.omnia,& in
hac glo.ibi,lex vectigalis.de hoc ſ.q.duodecima.Ibi, l.prima:
ſi vendo ſeruum exportandum ſub pacto manus iniiciendæ:
ſi non exportetur ante manumiſſionem,manus iniicere poſ-
24 ſum. Vigeſimotertio quæro,ſi emphytheuta † tradit alij poſ
ſeſſionem,vel ab alio expellitur Gloſſ. eadem dicit quod do-
minus tunc non deiiciet poſſeſſorem : & hoc probatur ex di-
ctis in præcedenti quæſtio. quia non poteſt dominus eiicere
emphyteutam propria authoritate: multominus tertium:
quod tamẽ eſt verum,niſi incontinenti deiiceret repellendo
vim vi.de reſt. ſpoliatorum.olim, primo. Ex his & ex eo, qđ
dixi ſ.quæſt.proxima, infertur id quod dicit hæc gloſ. prima.
in fin.in eo quod dicit, quod illa verba quæ ſunt in litera ibi,
iuſte poſſet expelli, referuntur tantum ad ſecundam partem
diſiunctæ,ſcilicet, quando canonem non ſoluit. nam in alia
parte diſiunctæ,quando emphytheuta alienauit, non poteſt
emptor expelli propria authoritate,vt tunc dixi. Sed dic quod
illa verba,iuſte expelli,referuntur ad vtranque partem: quia
etiam quando emphyteuta alienat, poteſt expelli ipſe em-
phyteuta, id eſt iure ſuo priuari:& poteſt dominus facere ſi-
bi alium emphyteutam, quatenus autem intelligatur ver-
bum,expelli,de facto & authoritate propria:tunc non poteſt
dominus expellere,nec emptorem nec etiam ipſum emphy-
teutam, ſi contradicit & exire non vult, vt ſupra quæſtione
proxima,& in hac gloſſ. ibi, colonus, ſi colonus non admiſit
eum cui locator fundum vendidit, & quem mandauerat re-
cipi:poſtea colonus ab illo eſt expulſus:ipſi colono competit
interdictum contra expulſorum: & demum locatori contra
25 colonum. Vigeſimoquarto quæro, † ſi emphyteuta ceſſa-
uit per biennium, & tantum amplius quod non poteſt pur-
gare moram. An dominus recipiendo poſtea penſionem po-
terit eum expellere. Gloſſa eadem diſtinguit inter emphyteu
tam priuati,& emphyteutam eccleſiæ,de ſecundo infra quę-
ſtione vigeſima ſexta,de emphyteuta priuati dicit gloſſ. quod
dominus eum expellere non poterit.quod procedit, quando
recepit penſionem temporis futuri. de hoc in Specula. dicto
§.verſiculo vigeſimotertio,& vigeſimoquinto,& quod dixi
de emphyteuta qui ceſſauit per biennium. Idem ſi ex alia
cauſa res emphyteutica cecidit in commiſſum: vt quia em-
phyteuta peruerſe fuit verſatus in re, vt dicit Specula. dicto
verſicul.vigeſimotertio.Idem dic ſi ex alia cauſa vt quia alie-
nauit,quia ſubeſt eadem ratio,& in hac gloſſ. ibi, poſt diem.
de hoc de pœnis.ſuam,contrario primo.vltra medium. Vige
26 ſimoquinto quæro, † ſi recepit tantum de tempore præteri-
to. Dicit Iacob.de Aret.& Barto.in dicta l.ſecunda, quod aut
primo expellit,& poſtea petit penſionem,& poteſt. C. de ſa-
croſanct.eccleſ.authen.qui rem. Aut primo percepit penſio-
nem:& aut ſine proteſtatione.& non poteſt,quaſi mora pur
getur.ff.ſi quis cau.l.ſecunda,de publicanis,vectigalia. §. vlti-
mo.de eo quod certo loco,lege final. quod videtur procede-
re niſi in contractu ſit clauſula, rato manente contractu,
tunc enim recipiendo ſortem etiam ſine proteſtatione non
remittitur

ADDITIONES.

a An propria authoritate. Adde Iaſ.in l.ſecunda, in 56. quæſtione. C.de iure emphyt.

[a] Metatis. Adde Titius. Metata dici diuerſoria. quæ prouinciales militibus præbere ſolebant. ſuperuenientibus, vel alijs perſonis, inde Metatore: id eſt diſignatores hoſpitiorum,vt in Rubrica.C.de metat.allegata hic in gloſſa,& l.prima.& 9.cap.& l.fina C.de mun.& hon. & l. ſexta. C. de profeſ.& med. B.S.

Digitized by Google

dixi in d.c.cum M.in hac glo.ibi.l.2.primo reſponſo. de hac,
& ſe.de pœnis. ſuam ,contrario primo.vltra medium. Vige-
27 ſimoſexto † quæro,quid ſi ab emphiteuta recipit penſionem
eccleſia in caſu pręmiſſo.ſ.quando poterat expelli.Glo.penu.
ibi,ſed quid dices,dicit quod ſi ſolus pręlatus recepit,non pre
iudicat eccleſiæ,niſi in eccleſia ſit vnus tãtum ſacerdos:quod
no.Nam ex glo.colligitur , quod quando in eccleſia eſt vnus
rector tantum ſine capitulo habet eãdem poteſtatem quam
haberet prælatus cum capitulo, & de hoc,quando factum p̄-
lati obliget eccleſiam dico ſ.de fideiuſ.quod quibuſdam , &
no.de or.cog.c.2.in glo.& dixi etiam de depo.c.1.& dic quod
etiam ſi eccleſia prælatum habet & capitulum ; tamen ſolus
pręlatus recipiendo penſionem in hoc præiudicat eccleſiæ ,
quia habet poteſtatem adminiſtrandi.de reſcrip.c.doceri.nec
agitur de alienando aliquod ius eccleſiæ:ſed de non acquiren
do.pro hoc quod dixi de his quæ fiunt a præla. tua.quæſtio.8.
28 † Vigeſimoſeptimo quæro,ſi emphyteuta ſoluit tãtum par
tem penſionis.dicit Specu.in d.§.verſic.29.quod ſolutio par-
tis non prodeſt quin poſſit expelli,niſi excuſetur propter pau
pertatem.Alij dicunt,quod ad pœnam integram nō tenetur,
ſed pro rata.ſ.de pœnis ſuam . Alij,quod eoipſo quod domi-
nus recepit partem videtur renuntiare iuri ſibi acquiſito de
expellendo,per l.cum fidem.C.de non num.pecu.vbi renun-
ciatur exceptioni nō numeratæ pecuniæ per ſolutionem par
tis debiti:quod maxime procedit ſi dominus recepit partem
poſtquam iam ſibi acquiſitum erat ius:vt quia nihil ſolutum
erat,& biennium tranſierat. ſed ſi infra biennium facta fuit
ſolutio partis,procedere videtur opinio prima.tamen vltima
eſt ęquior,vt non dicatur ceſſaſſe in ſoluendo,niſi quando ex
toto ceſſauit,maxime inter perſonas eccleſiaſticas, argum.d.
cap.ſuam.vbi videtur caſus quo ad perſonas eccleſiaſticas.Vi
29 geſimooctauo quæro, † an biennium intra quod debet ſol-
ui penſio,ſit continuum:dic quod ſic.per l.ſecunda. C.de iu-
re emphiteu.ibi.per totum triennium.quod tenet Ioan. An.
in Specul.in dicto §.ſuper verſiculo 27. Vigeſimonono quę-
ro,ſi dominus fecit pactum de non expellendo: dicit Specul.
30 in dicto §. verſiculo 89.pactum † valere, licet non affirmet,
quod tenet gloſſ. C. de iure emphyteu.l.ſecunda.& Cyn.ibi.
quæſtione tertia, & Hoſtienſis in ſumma eodem verſiculo,
quid ſi pactus. Bartoſ. in dicta l. ſecunda. dicit idem : quia li-
cet pactum contra ſubſtantiam contractus non valeat, ff. de
pręcario.l.cum pręcario.contra accidentalia tamen bene va-
let.ff.de pact.pacti.ci.de contrahenda emptione,pacta.de hoc
per Bar.ff.de dona. cauſa mortis,vbi.contra ſubſtantiam con
tractus eſſet ſi apponeretur pactum pro emphiteuta , vt non
teneretur ſoluere canonem , ſicut contra ſubſtantiam vendi-
tionis eſt quod fiat ſine precio. inſtitut. de contrahenda em-
ptione.§.precium.ſed contra accidentalia eſt pactum de non
* expellendo.valet ergo,& ita * communiter tenetur,quia po-
tuit dominus renunciare iuri ſuo,infra de regula.ad Apoſto-
31 licam. Trigeſimo † quæro,ſi fundus emphyteuticus clade,
vel caſmate periret. Gloſſa penultima,ibi. Item ſi fundus cla-
de,dicit quod ſi ex toto periret,ſoluet emphiteuta totam pen
ſionem:quod tenet gloſſa inſtitut. loca. §. adeo, & C.de iure
emphiteu.l.prima.& Specu.dicto §.verſiculo 135.& ſic pro-
bant iura allegata in gloſſa,de augmento autem , & theſauro
inuento dicit quod erunt emphiteutæ.de hoc in Specula.di-
cto §.verſiculo 131 & ſequen.Ibi,clade,id eſt interemptione:
puta per alluuionem . Ibi, caſmate. quid ſit dixi de præbend.
tuis.Ibi,quidam,ſcilicet Martinus . Ibi,partis,infra de decim.
capitulo ſecundo.libro ſexto. & procedit hoc quãdo alia pars
non exprimitur:& hoc volunt leges iſtæ. Ibi,alij Bul. & gloſ.
C.de iure emphyteu.l.prima.Ibi,ſpeciale in tributo.ibi enim
aucto, vel diminuto prædio augetur, vel minuitur penſio.
Oppono ad hoc.ff.de contrahenda emptione,domum.§.fin.
vbi propter diminutionem partis domus emptæ vitiatur ven
ditio.Solu.ſecundum Vincent.ibi,quando fuit diminuta an-
te contractum : quo caſu diſtingue, vt ibi . hic quando poſt
contractum:& ideo in gloſſa.ibi,vel caſmate periret. ſupple
32 poſt contractum.Trigeſimoprimo quæro , † an propter ſte-
rilitatem rei emphyteuticariæ debeat penſio diminui . Gloſ-
ſa eadem dicit quod non.de hoc in Specula. dicto §. 137. pro
occupatum.ff.de bon.au.iud.po[illegible]
quod eſt inundatum dicitur deperditum . ff. de acquirenda
poſſeſſione,l.tertia.§. Labeo.& l.interdum. §.primo. & aper-
tius. ff. de peric.& com.rei vendi. ſi in venditione . §. primo.
Item,quia emphiteuta non habet actionem. ergo rem ami-
ſiſſe videtur.ff.de verborum ſignificatione.Labeo.§. final. Et
dicit Cynus in eadem l. prima . hoc eſſe notabile, & tota die
contingere,maxime in Italia. Item Bartol.in eadem l.prima.
Ioann. Andr.in Specula.dicto §.verſiculo 137.late hoc proſe
quitur,arguendo pro & contra.tandem concludit poſt Gui-
do.de Suza.quod aut ſuſcepit in ſe periculum caſus fortuiti,
aut non . Primo caſu tenetur . Secundo non tenetur , quod
non videtur procedere niſi caſus ſint enumerati.ff.ſi quis cau
tio. ſed & ſi quis.§.quæſitum.Gloſſa tamen,& Barto.in dicto
§.dicunt ſufficere , quod ſit mentio facta de caſibus fortuitis
etiam ſine enumeratione.Ad quod inducit Barto. C.de pig.
* action.l.quæ fortuitis.ſed primum * communius.Et de enu-
meratione, dic , vt de commodato. capitulo vno . quantum
ad opinionem Iacobi de Aretin. licet multi eam ſequantur,
tamen cum hic caſus veniſſet in multa diſcuſſione in ciuita-
te Paduæ propter quandam guerram : habita diligentia con-
ſiderauit,quod hæc opinio non eſt iuri conſona.Nam vt dici-
tur in dicta l.prima.de iure emphiteu. emphiteuta non libe-
ratur a penſione niſi tanta emerſerit clades quæ ipſius rei fa-
ciet interitum ,ſecus ſi aliud particulare damnum ex quo rei
ſubſtantia penitus non læditur. Non poteſt autem dici pe-
rempta propter guerram , ,cum etiam pendente guerra con-
tingere poſſit quod dominus inueniret emptorem ſui domi
nij,& emphyteuta ſuarum meliorationum.Item propter ta-
les caſus ſolet res,quæ locaretur ad tempus pro maiori quan-
titate dari in emphiteuſim pro maiori . Et ideo communis
conſuetudo habet maxime Paduæ , quod propter guerram
emphiteuta non liberetur a penſione.Et ad contraria,cum di-
citur : quod dicitur res perdita cuius facultas haberi non po-
teſt, dicitur verum, quando nullo modo poteſt haberi:& ſic
loquitur præallegatus §.cum qui.ſed guerra non tollit facul-
tatem niſi ad tempus dum durat guerra . Ad aliud cum dici-
tur,quod æquiparantur eſſe inundatum , vel ab hoſtibus oc-
cupatum : dic, quod æquiparantur non ſimpliciter: ſed
quo ad hoc , vt non poſſint poſſideri , dicta lege , cum
vnus . §. finali . Et ad id cum dicitur , quod inundatum
dicitur perditum , dic illud verum quo ad perdendam poſ-
ſeſſionem . non autem proprietatem : vt notat , gloſſa, in
dicto §. Labeo . & allegat.ff.de acquirendo rerum dominio,
adeo . §. inſula . in fine, vbi caſus. Nam dicitur ibi, quod
inundatio ſpeciem fundi non commutat, id eſt, non fa-
cit quod dominus deſinat eſſe dominus, vt dicit ibi gloſ-
ſa , & ſic non deſinit habere rei vendicationem . Et per
hoc reſpondetur ad legem, Labeo . §. finali , quę loquitur
quando nullam habemus actionem , & pro hac parte con-
cluſit totum collegium doctorum de Padua. Et pro hac
parte allegant aliqui pro caſu. C. de fundis patrimonali-
bus, & emphytheuticis : quicumque. primo , libro vn-
decimo , vidi tamen diſputantes terminare, quod hæc pro-
cedunt , quando datur res in emphytheuſim modo ſoli-
to, ſcilicet, pro minori quantitate , quam ſi locaretur. C.
de ſacroſanctis eccleſijs, Authentica perpetua. ſecus ſi pro
tantundem : quia tunc idem , quod in colono.: quia ſubeſt
eadem ratio, & ſic fiet remiſſio.ſupra capitulo proximo.ſed
hoc nunquam aut raro euenit. Trigeſimotertio quæro, ſi
prælatus minuit penſionem emphyteutæ, quia res pro parte
34 perierat.dic quod non valet remiſſio,† niſi ſeruetur ſolenni-
tas quæ ſeruari debet in alienatione rei eccleſiaſticę, quia eſt
alienatio . Nam redditus perpetuus computatur inter im-
mobilia.

A D D I T I O.

a Si propter guerram. Adde Bald. in §. vaſalli. in titu. de pace conſtan.in vſi-
bus feud.

Digitized by Google

nem, cauit de ſoluendo. Trigeſimoquinto quæro, ſi hæres
36 † ignorans de emphytheuſi non ſoluit penſionem. dicit glo. C. de iure emphi. l. 2. quod reſtituetur. pro hoc regula cum quis in ius, libro 6. vbi de hoc. & per Cyn. C. de iure emphit. l. 2. q. penultima. & Bart. ff. de verborum obliga. cum filius. §. in hac. & plures alias quæſtiones de hac materia ponit Specu. in præalleg. §. & Cyn. de iur. emphi. l. 1. & 2.

De rerum permutatione. *Rubrica.*

Dicto de emptione & venditione: quia permutatio vicina eſt emptioni. ff. eodem, quoniam. C. eodem, l. ſecunda, ideo &c. Goffred. vel aliter vt ſupra titulo ſecundo, de materia decima quæſtio. 2. ſed & perbutare, 12. quęſtio. 2. diaconi. & cap. pręcariæ, & cap. ſine exceptione. & cap. epiſcopus qui mancipium. Repetitur in 6. & clemen.

S V M M A R I V M.

1 *Permutatio communi conſenſu perficitur.*
2 *Caſus in quo valet alienatio eccleſiæ, etiam ſi non efficiatur melior conditio eccleſiæ.*
3 *Imperator ſolus ſanctionem pragmaticam facere poteſt.*
4 *Cauſa rationabilis ad hoc, vt fiat pemutatio qua dicatur.*
5 *Pragmatica quid ſit.*
6 *Sanctio pragmatica an ſola ſufficiat ſine ſolemnitate in alienatione rei eccleſiæ.*

SI princeps. Princeps poteſt rem immobilem eccleſię per permutationem acquirere, data re maiori, vel æquali. & in hoc quod dicit de æquali, eſt caſus ſingularis. quod dico infra quæſtione ſecunda & tertia. Primo ponitur quæſtio. Secū
1 do ſolutio, ibi, liceat ſanctis, ideſt pijs. & religioſis. † No. quod permutatio perficitur communi conſenſu. de hoc in gloſſa prima. & hoc intellige quoad caſum iſtum quod interueniat conſenſus principis & eccleſiæ, vel alterius pij loci, & per conſenſum eccleſiæ, vel loci intellige conſenſum prælati, & clericorum. de his quæ fiunt a pręla. cap. primo. & cap. tua. de rebus eccleſiæ non alienan. cap primo. & in hac gloſ. prima. ſicut in initio. de hoc de re. iu. capitulo primo. quęſtio. prima.
2 † Secūdo no. caſum in quo valet alienatio rei eccleſię, etiam ſi non fiat conditio eccleſiæ melior. ſufficit enim hoc caſu, quod detur res æqualis, vt prędixi, quod dico etiam]. quæſt.
3 ſecūda. Quęro de quo principe loquitur hic. dic quod de † im
a petatore, qui ſolus poteſt facere pragmaticam ſanctionem a, de qua hic, de quo not. de baptiſm. clemen. vna. de hoc in ſe-
4 quen. quæſtione. † Secundo quæro quæ dicatur cauſa rationabilis, vt fieri poſſit permutatio de qua hic. Gloſſa penultima dicit quod eſt rationabilis: cum procuratur vtilitas eccleſiæ. Hoſtien. dicit: imo etiam ſi non procuratur, eſt priuilegium principis, per literam hic, in verbo æqualis. quod dicitur æquum, cum eccleſia priuilegiis infinitis ſit dotata per principes, de rebus eccleſiæ non alienan. cap. fina. vnde non debet hoc priuilegium amarè interpretari. ff. de dona. inter virum & vxorem. ſi quod. §. ſi quis, ſecundum operas. quod placet Ioan. And. & pone exemplum de cauſa rationabili, vt quia eccleſia prædium habet iuxta palatium principis, per quod vult princeps ampliare palatium: vel ibi viridarium facere: vel habet eccleſia caſtrum in confinio hoſtium: pro cuius cuſtodia eccleſia grauatur expenſis, & eſt fortiſſimum, & conueniens principi ad cohercendos hoſtes, & princeps paratus eſt dare aliud magis expediens, vel ſaltem æquiualens, & pro hoc li-
5 tera ibi, vel æqualis. † Tertio quæro, quid eſt pragmatica. Solu. vt in gloſſa. dicit Vincent. quod eſt annunciatio reſcripti proprio motu principis facta. Pragmatica ſanctio eſt quæ fit de conſenſu procerum; & pro rebus vniuerſitatis. C. de diuerſis reſcriptis l. vltima. §. vltimo. Hoſtien. dicit quod ponitur pragmatica pro teſtificatione, & fit ad excuſandum cleri-
quod priuilegiatus eſt in contractu, faciendo etiam ſi non expediat eccleſiæ, nec ipſius verſetur vtilitas, ex quo eſt ſine damno: quod nota. ſingulariter quo ad hoc vltimum: quia in hoc, vt dixi ſummando, eſt ſingula. nam alias oportet, quod alienatio rei eccleſiaſticæ fiat in caſu licito, id eſt ob neceſſitatem, vel vtilitatem eccleſiæ.

A D D I T I O.

a Pragmaticam ſanctionem. Adde glo. in c. dicite. 16. quæſt. 2. & ibi docto. in l. fin. C. de diuerſis reſcript. gloſſa & docto. in Liubemus nullam. C. de ſacroſanct. eccleſ.

S V M M A R I V M.

1 *Commutationes rerum eccleſiæ factæ non tenen.*

1 Vt commutationes. Emendentur, id eſt, reuocentur. † Nota, quod commutationes rerum eccleſiæ, inconſulte factæ non tenent. Et dicit inconſulte, vt dicit gloſſa vltima, & in ea in fine, & de electon. noſti. & de clericis coniugatis, diuerſis, vel dic inconſulte, id eſt ſine conſilio requirendorum. quod dic, vt de his quæ fiunt a prælatis capitulo primo. de rebus eccleſiæ non alienan. cap. primo.

S V M M A R I V M:

1 *Dicatum Deo ſemel non debet in alios vſus conuerti.*
2 *Patronus laicus non habet poteſtatem in rebus collatis eccleſię.*
3 *Deo conſecratum an poſſit ad vſus humanos trahi. & nu. 4.*

Mancipia. Principium vſque ibi videlicet, poteſt ſumi pro ſummario huius capitu. & ſequētis. Mancipia ſerui dicuntur, mancipia chriſtiana, non ſarracena. Vincen. Item non fugitiui infra capitulo proximo. Ho. libertatem conſequendam, vt ſtatim exponit. non conuenit. honeſtatem reſpicit. ſi ergo alias fiat, tenet ſecundum Innocentium, duodecima, quæſtione ſecunda, eccleſiaſticis, quod non facit, vt patet in gloſſa vltima, vt mancipia. duo eiuſdem meriti & peculij. de hoc de rebus eccleſiæ non alienan. cap. 3. homine, ideſt ſeruo. de ſerui. non ordinan. capitulo fina. non decet. de honeſto, vel de facili, i. ſine manifeſta cauſa. Inno-
a cent. Nota illud quod ſemel a Deo † conſecratum eſt &c. et.
1 Oppono decima, quæſtione ſecunda, precarię. Solu. vt in glo. prima, vel illud de ſeruis a principe donatis eccleſiæ, qui poſſunt permutari cum conſenſu principis: quod intellige, quando princeps retinuit ſibi hoc ius: alias, dādo eccleſiæ ſimpliciter, transferret omne ius in eccleſiam. 10. q. prima, nouerint. & idem de eis quod de alijs. Archid. in eodem cap. pręcarię. dicit illud ſtatutum fuiſſe ex cauſa propter ſcandalum in
2 aliquibus locis olim. Nam regulariter nullus patronus † laicus habet poteſtatem in rebus collatis eccleſiæ d. c. nouerint, & ſic illud eſt locale, quod cōuenit cum eo quod pręd ixi. poſſet etiam dici ꝙ ibi non ſolum dicitur ꝙ non poſſunt res, vel mancipia eccleſiæ commutari ſine conſenſu regis. non tamē dicit ꝙ conſenſus regis ſufficiat, vnde cum hoc ſtat, ꝙ obſeruari debet ꝙ hic dicitur, vacat enim ibi argumentum a ɔ̄trio, cum hic dicatur contrarium. Secundo op. ꝙ ɔ̄ſecratum Deo
3 † poſſit ad humanos vſus trahi. 54. diſt. ex antiquis. Solu. vt in glo. 2. & ſomalius, dic, ꝙ hic loquitur de conſecrato iuſte, & in hac glo. ibi quæ ſemel, vbi de hoc. Ibi. §. famoſos. vide de calum. c. 2. notabili 6. & in fin. argum.]. de ſen. excom. relatum.

Tertio

A D D I T I O.

a Quod ſemel. Adde text. in capitulo, qui ſemel decimanona, quæſtione tertia. glo. fina. in capitu. ligna. de conſecra. diſtinct. prima. in regula. ſemel Deo, de regul. iuris. libro ſexto:

Digitized by Google

pium. Vincent.ibi,ſubijcit.9.quæſtion.3.cuncta,& de hoc de
conceſſ.præb.propoſuit.Hoſtien.dicit quod hoc eſt regulare.
4 quod conſecratum Deo †&c.vt in litera. Fallit ratione primi
legis principis ſ.eodem capitu.primo.& poteſtatis Papæ, cu-
ius voluntas ſufficit pro ratione: quod procedit intelligendo
capitulum,eccleſiaſticis,iſtum in Papa,ſicut intelligunt qui-
dam, quod etiam vult gloſſ. in tertia ſolutione ibi, quod de-
cretum. pactum reo factum ne ab eo petatur,prodeſt fideiuſ-
ſori,ne mandati iudicio conueniatur. mandati actio nulla ſit,
vt quia donandi animo fideiuſſit: exceptio fideiuſſori non
prodeſt.Ibi,vel ſic,& hoc conſonat illi capitulo, & eſt verior
quam aliæ,de quibus in gloſſa,vt prædixi.& de hoc in eodem
capitulo,eccleſiaſticis, per Archidiacon. vel dic illud proce-
dere ſecundum ſtatum eccleſiæ primitiuæ: quia tunc licebat
his qui pro eccleſia laborabant ſeruum illius eccleſiæ etiam
dono tribuere:hodie non licet,niſi ſeruato quod dicitur ſ.eo
dem cap.primo.& hic,& ī.capitu.ſequen.Fallit etiam in ſer-
uo fugitiuo.infra capitu.proximo.præcedens tamen ſolutio,
quod ibi loquitur in Papa, verior eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Serui eccleſiæ dicuntur ſerui Dei.*
2 *Serui fugitiui an poſſint alienari.*
3 *Plagium quo caſu non committatur.*

Iniuſtum. Summa, vt ſupra capitulo proximo. Mu-
neris mancipio: alias munere mancipij.
vnius offerentis,ſeruum eccleſiæ: alterius alienantis,ſeruum
ab eccleſia,fiat occaſionaliter.i.ſit occaſio peccati. abſurdum,
de honeſtate vel ſine cauſa.& no.argum.ab abſurdo. de iure-
iuran. quemadmodum. dignitate, idest dignitatis ſubiectio-
ne,vel pro tanto ſeruitus eccleſiæ dicitur dignitas, quia cum
1 prælati non ſunt domini.de dona.capitu.2.† ſerui eccleſiæ di-
cuntur ſerui Dei, cuius eſt terra. de decim. tua. cui ſeruire,re-
gnare eſt. pro hoc, quod nota.infra de regula. cum in iure.
Nota ibi abſurdum &c.rationem huius diſpoſitionis, eſt &
alienatio,vt in gloſſa vltima,& in ea ibi,lex quæ tutores: bo-
ni ſerui fraudem; fieri prohibebunt: mali ſi res exiget ad ra-
tionem poſiti veritatem prodent.Ibi,furioſi,interponitur de
cretum cum debetur fideicommiſſaria libertas a furioſo, in-
2 fante,ſurdo,vel muto.Oppono quod ſerui †fugitiui non poſ
ſint alienari.C.ad l.fa. de pla. in fuga. vbi dicitur quod incidit
in plagium qui vendit, vel donat ſeruum in fuga conſtitu-
tum,& committitur plagium cum quis hominem liberum
vel ſeruum alienum ſciens vendit,vel ex alia cauſa alienat, &
in aliquibus alijs caſibus.ff.de plagiarijs,l.prima.& l.lex fauia.
l.eum.& l.penultima. §. vltimo. Dicuntur autem plagiarij,
quia plagam,vel dolorem parentibus, vel dominis inferunt.
Solu.vt in glo.prima,quæ dicit,ſeruum fugitiuum non debe
re vendi cum eſt in fuga:cuius eſt ratio,quia fuga eſt quædam
ſpecies libertatis.ff.de ædil.edic. quid ſit fugitiuus.§.idem re
cte.Phi.ſed cum fuerit reuerſus,vendi poteſt.Idem Inno.qui
etiam dicit ꝙ emptori debet denũtiari vitium ſerui ne redhi
bitioni ſubiacet.ff.de ꝯtien.emp.quod ſæpe.§.ſiquis,vel ſecun
dum Hoſt.dic ſpeciale fauore eccleſiæ,vt ſine vitio plagij ſer-
uum in fuga conſtitutum vendere poſſit,vel ſecundum Phi.
ꝙ poteſt vendi dum eſt in fuga,ſub ea conditione ſi apprehē-
datur.ff.ad l fauiam de pla.l.2.Nam ſecundum Vin.poteſt &
agi communi diuidundo & familiæ er.pro ſeruo poſito in fu
ga.ff.communi diui.arbor.§.iudex.prima & vltima ſolutio ꝓ
cedunt ſine ſcrupulo.ſed ſecũda teneri poteſt fauore eccleſiæ,
& in hac glo.ibi,in fuga.de hoc ſ.eo.ꝯrio.Ibi,ſi quis amico.ſi
3 mãdaui †amico peregrinanti,vt quæreret fugitiuum meum
& inuentum venderet,non committo plagium,quia non vē
didi,nec ille,quia præſentem vendidit.Ibi.§.vlt.vide de priui-
le.ſuper ſpecula.notabili 9.

S V M M A R I V M.

1 *Præbendæ permutari non poſſunt cum pacto præcedente.*
2 *Pactio in permutatione rerum eccleſiæ interuenire non debet.*

14 *Permutatio non fit de non beneficio ad beneficium.*
15 *Beneficium commendatum an poſſit cum intitulato permutari.*
16 *Beneficia vnita an poſſint per rectores principalium permutari.*
17 *Permutatio an poſſit fieri in eccleſia non habente certum nume-rum.*
18 *Mandato de prouidendo de certo beneficio cum vacabit, an cadat per-mutatio.*
19 *Beneficia plura an poſſint cum vno permutari.*
20 *Beneficium an poſſit cum iure ad beneficium permutari.*
21 *Beneficium pingue habens an poſſit permutare cum tenui.*
22 *Beneficium habens cum titulo an poſſit permutare cum habente ſine titulo.*
23 *Beneficium oneratum debitis an cum libero permutari poſſit cum pa-cto ſoluendi debita.*
24 *Beneficia manualia an poſſint adinuicem permutari.*
25 *Beneficia manualia ſi permutantur authoritate Apoſtolica,an inſtitu-ti poterunt remoueri ad libitum ſuperiorum.*
26 *Forma quæ ſeruari debeat in permutatione.*
27 *Inferior intra quantum tempus conferre teneatur.*
28 *Mentio de beneficijs permutantium an ſit opus in permutatione.*
29 *Permutatio coram quo fieri debeat.*
30 *Beneficia reſeruata an coram legato permutari poſſint.*
31 *Permutatio coram Papa de beneficiis reſeruatis an teneat,non facta mentione de reſeruatione.*
32 *Permutatio an poſſit fieri coram collatore.*
33 *Vicarius epiſcopi an poſſit authorizare permutationem.*
34 *Capitulum ſede vacante in quo ſuccedat Epiſcopo.*
35 *Beneficia ſpectantia ad Epiſcopum non poſſunt permutari authorita-te capituli.*
36 *Beneficia coram inferiore prælato an poſſint permutari ratione præ-ſcriptionis.*
37 *Permutatio duarum diuerſarum diœceſum coram quo fieri de-beat.*
38 *Permutatione an debeant aliqui requiri, & qui.*
39 *Prælati eccleſiarum collegiatarum an poſſint permutare inuitis col-legiis.*
40 *Conſenſus omnium de collegio an requiratur in permutatione.*
41 *Patroni vocandi ſunt ad præſentationem.*
42 *Eligere habentes non vocati poſſunt agere de contemptu.*
43 *Permutatio ſi eſt vtilis eccleſiæ,an inuitis quorum intereſt,poſſit fieri per epiſcopum.*
44 *Inuiti cogi poſſint ad permutandum.*
45 *Collatio debet interuenire in permutatione.*
46 *Optio an locum habeat in beneficiis permutatis.*
47 *Beneficia permutantes quæ priuilegia habent.*
48 *Optio an in beneficiis permutandis locum habeat.*

1 **Quæſitum.** † Præbendæ pacto præcedentē permuta-
ti non poſſunt. pōt tamen epiſcopus ex
cauſa de loco ad locum permutare perſonas. Primo ponitur
quæſtio.Secundo ſolutio,ibi,generaliter. & illa in duo dicta.
Secundum ibi,ſi autem. poterit pure ex officio ſine partium
pactione.No.vt gl.j.& in ea ibi,diuiſio. Aditio,ſunt iſtud ver-
bum in quo ſe correxit gl. qa non videns olim dubium decr.
dixerat ꝙ etiam permutatio præbendarum erat ꝓhibita per
concilium Turon.ſed hoc erat falſum,quia diuiſio erat ibi ꝓ
hibita,ſed non commutatio.& hoc ēt reprehendebant Pe.&
2 Ab.qui non viderunt additionem Io.An.† Secundo no.ꝙ in
a permutatione a beneficiorum; non debet interuenire pactio.
ibi,pactione,ꝙ procedit enim expreſſa, vel tacita ī. cap. cum
olim,& capitu.ſequen. Tertio, quod idem iuris eſt de conne
3 xis † ſpiritualibus ꝙ eſt de ſpiritualibus ibi,connexa,ſubaudi
ſecundum Hoſtien.ſ.incorporalia,& exemplificat in iure pa-
tronatus de iudic. quanto. & de iure funerandi. inſtitu.de re.
diuiſio §.in commune.de ſepul.capitulo fina. quæ a ſpiritua-
libus

A D D I T I O.

a In permutatione. Adde Io.in c.cum vniuerſorum.infra cap.doct.in c.j.eo.ti
lib.6.doct.in clem.vnica.eo.tit.

Digitized by Google

diſt.vbi iſta.quod dixi de poſtu.c.fin.Et dicit Hoſtien.per iura
allega. in gloſſ. vltim. non fit tranſlatio in maioribus benefi-
ciis niſi ob exigentem neceſſitatem,vel vtilitatem eccleſiæ,li
cet aliquando fiat ob gratiam perſonatum. 74. diſt. quorun-
dam. de renun. ad ſupplicationem. ſed in minoribus ſufficit
expedientia perſonarum,vt prædixi. Oppono,quia ſæpe duo
6 †canonici habentes præbendas in eadem eccleſia volunt per
mutare,quo caſu debent hoc poſſe propria authoritate: quia
hæc non eſt alienatio.ff.de le.2.vnum.& quod no.de his quæ
fi.a præla.cum apoſtolica. Soluit Inno. intelligendo literam
in p̃bendis quæ ſunt in diuerſis eccleſijs,vel etiam in eadem:
ſed cenſetur in diuerſo iure.puta,quia vni præbẽdę incumbit
aliquid ſpeciale,quod non incumbit alteri ſ̄.de præben.ſigni
ficatum: vel ſi ſunt præbendę in eadem eccleſia diuerſorum
officiorum:quia aliæ deputatæ ſunt cantoribus, aliæ officijs:
alias ſecundum Inno.poteſt vnus canonicus præbendam per
mutare dummodo collatio non pertineat ad alium:quia tũc
debet eius conſenſus requiri. cuius eſt ratio ſecundum Hoſt.
quia canonia in ſpiritualitate, præbenda in temporalitate cõ
ſiſtit: nec poteſt alienari ſi cum canonico p̃mutaĩ d.l. vnum.
tamen propter connexitatem quam habet prębenda ad cano
niam,tutius eſt ſecundum Hoſt. fieri ſuperioris authoritate:
quia de connexis idem eſt iudicium,de iurepatro.de iure.Dic
quod præbenda prout eſt titulus,debet permutari authorita-
te ſuperioris: vt hic: & hoc, quia eſt titulus ſpũalis. de pręben.dilecto.vbi dixi.Sed ſi accipitur pro prædijs, procedunt
prædicta.& pro hoc facit,quod no de proba.ex literis.Secun-
7 do oppono ad hoc & ad literam,quod in connexis †ſpiritua-
libus non ſit idem quod in ſpiritualibus.Nam in poſſeſſioni-
bus quæ ſunt annexę canonicatibus non committitur ſimo-
nia ĩ.c.proxim.ſicut committitur in canonicatibus,vt hic,&
ibi.Solu.hic loquitur de connexis quæ habent naturam ſpiri
tualium,ſicut dixi ſ̄.in 2.notabili. de iure patro. & de iure fu-
randi, ſecus de his, quæ habent naturam temporalium,quæ
nõ ſunt annexa beneficijs,niſi quo ad hoc: quia ſpiritualia ſi-
ne temporalibus eſſe non poſſunt.ſ̄.de præſcript.cum ex offi-
8 cij.Tertio oppono ꝙ permutãtes †poſſint paciſci.de pręben.
inter cætera. Soluit Innocen. quod clericus bene poſſet dice-
re,cum non poſſim ſecure morari in mea eccleſia, vel profi-
cere propter diuerſitatem linguæ,vel alia iuſta cauſa, ſuppli-
co,vt de mea præbenda alij prouideatur,& mihi de alia.Cre-
dit etiam Inno.quod poſſit dicere,& tali melius competeret
mea eccleſia,& mihi ſua.argum.d.c.inter cætera,ſed ipſis per
mutare debentibus inter ſe paciſci & tractare non licet. facit
ſecundum Innocen.quod not.de cle.excommun.propoſuit.
procedunt ergo cuncta ex officio iudi.de pac.cum pridem.de
præben.niſi,per hoc dicit Ioan.An.quod cum formabat con-
tractum permutationis ſuper beneficio,fecit contractum in-
choari ab epiſcopo,hoc modo.venerabilis pater &c.Conſide
rans quod A clericus talis eccleſiæ vtilis ſe poſſet habere in ta
li eccleſia pro eo &c. requiſiuit eundem an conſentire vellet
p̃mutationi tali &c.& de hoc in Specu.eodem ti.ſuper Rub.
in additionibus,& dic quod non refert etiam ſi tractatus inci
piat a volentibus permutare,dum tamen ceſſet fraus, facit e.
titu.c.vno.lib.6.& dico ĩ.q.39. Quarto oppono, quia videtur
9 eſſe contradictio in litera,in eo quod dicit,permutationes† fa
ciendas de perſonis minus vtilibus ad locum in quo vtilius ſe
exerceant.quomodo enim minus vtiles poterunt ſe execere
vtiliter,dic,quod poterunt eſſe inutiles beneficijs primis, &
vtiles in alijs: vt ſi bonus agricultor pręeſt eccleſiæ quæ eget
potius prædicatore, & prædicator præeſt eccleſiæ requirenti
ſolum bonum gubernatorem temporalium.de hoc remittit
Hoſtien.de conſang.cap. primo. Quarto circa materiam per-
mutationis beneficiorum de pluribus. Primo quid eſt per-
mutatio.Secundo quæ beneficia poſſent permutari,& quot:
& hoc vſque quæſtionem decimam ſextam.Tertio,quæ for-
ma ſeruari debet in permutatione, & hoc vſque ad quæſtio.
20.Quarto coram quo fieri debeat permutatio: & de aliqui-
bus incidentibus: & hoc vſque ad quæſtionem trigeſimam-
primam. Quinto, an aliqui ſint requirendi,& qui,& quid ſit

clerico tanquam bono viro,quod nõ prohibet cle.quia con-
tingit. de relig. domi. An poterit cum beneficio permutari.
Fede.de Sen.in quodam tractatu permutationum videtur te
nere quod ſic:quia non eſt titulus totaliter prophanus, & ei
accedunt ſpiritualia. vnde infert, quod duo clerici habentes
talia hoſpitalia,poſſunt adinuicem permutare. pro hoc quod
nota.in clem.per literas.de præbend.Lapp. Abb. in apoſtillis
quibuſdam ſuper illo tractatu tenet contrarium primi dicti:
quia ſolum permittitur permutatio titulorum eccleſiaſtico-
rum adinuicem,& temporalium ad inuicem, infra capitulo
proximo.Sed de beneficio ad non beneficium non fit permu
14 tatio.† Alexã.de Ancilla qui legit in hoc ſtudio Paduano in
ſuo tractatu permutationum quem poſuit ſuper capitu. vni-
co.eodem titulo.libro ſexto,tenet cum Lapp. quia ſicut non
poſſet beneficium permutari cum iure fęnerandi,vel cum iu
re decimandi.ita nec cum hoſpitali,quod placet:quia titulus
beneficij non recipit commixtionem cum alio, quam cum
beneficio.pro hoc glo.in dicta element.vna,in verbo. benefi-
cia.ſecundum vero Feder.quod duo beneficia poſſint adinui-
cem permutari,quando habent tanquam boni viri,bene ve-
rum eſt. ſunt enim tales perpetui. dicta clemeninat. quia
contingit:nec ſine cauſa remouentur: & hoc ſiue ſint cleri-
15 ci,ſiue ſint laici,quia eadem eſt ratio.† Quinto quæro,an be-
d neficium commendatum d poſſit cum intitulato permuta-
ri. Feder. quod ſic, cum commenda ſit titulus,nec interim
vacet eccleſia.vt nota de electione:nemo.libro ſexto, & idem
dicit de duobus commendatarijs inuicem, eadem ratione:
quod intelligit Lap.verum,quando habent commendam a
Papa: & ſic ſunt tituli perpetui. ad hoc de election. is cui. li-
bro ſexto,qui etiam dicit dubitatum ſuo tempore,an expira-
ta commenda duret prima vacatio. & tenet quod ſic: quia
commendatarius non ſuit prælatus. Alexand. dicit, quod ſi
commenda eſt temporalis,non poteſt commendatum cum
intitulato permutari.alias ſi vltra diem durantis commendæ
renuntiaret commendatarius,& ſibi ex cauſa permutationis
conferretur beneficium alterius, & illi commendatum, ille
haberet beneficium ſolum vna die:quod eſſet abſonum. Itẽ
commendatum non vr̃ proprie beneficium, cum beneficia
ſint perpetua.quod placet.in dicta clemen.vna.per gloſſ.quæ
vult,quod beneficiorum adinuicem fiat permutatio.Et intel
ligo beneficiorum in titulum conferibilium: ſed in com-
mendatis a Papa in perpetuum,videretur ceſſare hęc ratio,&
ſic, quod procedat permutatio prout prædixi. tamen puto
contra.quia id quod confertur non in titulum verum,habet
potius inſtar iuris temporalis, quam ſpiritualis: & quamuis
ſit ſpirituale,tamen non reperimus quod titulus beneficij re-
cipiat commixtionem cum alio iure: ſed ſolum cum titu-
16 lo beneficij, vt hic: & in gloſſa, dicta clementina. † Sexto
e quæro,an duo beneficia vnita e poſſint per rectores principa-
lium permutari. Feder. quod non,ſine conſenſu loci cui fa-
cta eſt vnio, quia amodo talia vacare non poſſunt. de exceſſ.
pręlatorum, clem. frequens. In permutatione autem debet
interuenire vacatio.de prębend.inter cętera ĩ.eodem capitu.
vno.libro 6.& d.clem.vna.Item ſi poſſent inuicem permuta
re:ergo & cum alijs:& ſic fraudaretur vnio, quę facta fuit ad
ſubueniendum indigentię loci: dic quod cum deſierint eſſe
tituli,& teneantur iure proprietatis,poſſunt iure proprietatis
permutari

ADDITIONES.

a Quod permutatio.Adde Io.And.in addi.Spe.titu.de cler. non re.in §.j.Ar
chi.in c.j.de rerum permu.lib.6.
b Quid eſt permutatio.Adde Spe. ti.de rer.permu.in §.primo.& tit.de loc.in
§.6.verſicu.121.
c An beneficium poſſit permutari.Adde Fede.de Sen.in tract.de permutatio-
ne beneficiorum.q.14.
d Beneficium commendatum.Adde Federic.de Sen.in tracta. de permutatio.
quæſtio.15.
e An duo beneficia vnita.Adde Fed.de Sen.tract.de permut. q.12.

non probat,& primum eſt verius. Octauo quæro, ſi mandat
18 †prouideri de beneficio certo cum vacabit,an poterit permu
tari. Alexan.quod non,in præiudicium impetrantis: & quod
ſtatim cum vacabit,cedet impetranti. Oppono ad hoc ꝟ.eo-
dem,cap.primo.libro ſexto. Soluit Alex.ꝙ ibi quando man-
dabatur prouideri generaliter de vacaturo,quia licet expectās
non conſequatur vacans,ex cauſa permutationis cōſequitur
aliud.Idem & fortius dicit ſi eſt appoſita clauſula,quod duxe
rit acceptandum.Impetrans enim habet aliud quod ſurroga-
bitur in locum permutati.vt lit.pend.eccleſia.& quod no.de
conſue.cap.fi.lib.6.quod ceſſat hoc caſu,quia ſi excluderetur
impetrans,non poſſet alius conſequi.Item, Papa mandando
prouideri de certo beneficio aufert poteſtatem inferiori,ſer-
uata diſtinctione. de qua de conceſ. præben.ſi ſoli.lib. 6.;non
poteſt ergo cōferri per inferiorem.ergo nec permutari, cum
in permutatione debeat interuenire collatio:vt ꝟ q.16 hęc tñ
ratio poſſet trahi ad contrarium:quia quando Papa ſcribit ge
neraliter de primo vacaturo,apponitur hodie clauſula decre-
ti,per quam aufertur poteſtas inferiori in conferendo. de cō-
ceſ.præben.clem. prima, & tamen valeat permutatio. d.c.1.
Ad quod dic quod illud capitulo, fundatur ſuper æquitate.
nec debet extendi vltra caſum ſuum : quia etiam in nullo ca-
19 ſu contrarium fuiſſet dicendum, ratione præmiſſa. † No-
a no quæro, an plura beneficia a poſſint cum vno permutari.
Reſpondeo,quod ſic,vt dixi de except.cum venerabilis.verſi.
item quia nihil repugnat. Oppono ad hoc,quia non poſſunt
teneri plura ſimul canonice.de electiō.dudum 2.de pręben.
ſuper.Solu.ſufficit quod non ſunt incompatibilia, vel quod
ſit diſpenſatum cum habente,& cum recipiente ſuper plura
liter quo ad beneficia præſentia, & futura : alias diſpenſatio
non comprehenderet futura. de præben. non poteſt. libro 6.
20 Decimo quæro,an beneficium † poſſit permutari cum iure
b ad rem, b ſeu ad beneficium. Feder. quod non.pro hoc facit
extrauag. Ioann.22. ſedes Apoſtolica,& ff.eodem l.prima.de
condi. cauſa data.l.fin. hoc enim ius perſonale non poteſt ad
alium tranſire,nec executor datus ad prouidendum mihi,po
teſt prouidere tibi.de reſcrip.cum dilecta.de præben. ſi cleri-
cus.2.reſpon.lib 6.Si tamen conſecutus fuiſſet quis canonica
tum numerarium ſine præbenda, hoc ius permutare poſſet,
nec amplius dicetur Apoſtolicus, ſed capitularis, & ſic quo
ad prębendam non obſtaret ratio quę fit,quod executor non
21 poſſit alteri conferre. † Vndecimo quæro,an habens benefi-
c cium pingue poſſit permutare cum habente tenue.dic quod
ſic,eſt tamen aliqua præſumptio fraudis, cum non præſuma-
tur quis velle deſcendere & iactare ſuum.de renū. ſuper hoc.
ſed ſola inæqualitas non ſufficit ad probationem fraudis: vt
no.Ioan.Mon.& Ioan.And. ꝟ.eodem,c.vno.libro 6.pro hoc
de præſum. quia veriſimile,& quod ibi dixi.& de excep.cum
venerabilis. Si tamen in eccleſia eſſet expectans,videretur ex
ſola inęqualitate ꝓbari fraus.de renun.c.fin.lib.6.quod maxi-
me procederet quando conſecutus exile beneficium illud di
mittit,& vxorem ducit,vel aliud incompatibile primo bene
22 ficio facit.hæc tamen arbitrabitur iudex ex cōiecturis.†Duo-
decimo quæro,an habens beneficium cum titulo poſſit per-
mutare cum habente ſine titulo, reſpondeo non, quia eſſet
abſurdum quod alter per nephas obtineret beneficium.Item
quia non habens rem, vel dans alienam rem non permutat:
de exceptio. cum venerabilis. hoc ergo facto redibit alius ad
ſuum beneficium.de præbend.ſi beneficia.lib.6. Oppono ad
hoc, quia videtur imputandum ſibi qui ſe non informauit:
quia nec datur euictio nec cōdictio ex c.cum dilecti.de emp.
& vend. dicit Alex. ꝙ ſi loquimur in eo qui non habet ius ex
culpa ſua,vt quia ſymoniacus,vel quid ſimile,procedit ꝙ ſta-
tim dixi, ꝙ alius reuertitur ad beneficium ſuum. ſecus ſi ſi-
ne culpa ſua,quo caſu procedit contrarium, & imputetur iſti
qui debuit eſſe cautus,& ſic non poterit redire. Ego puto, ꝙ
in quolibet caſu probabilis ignorãtię redire poterit per ęqui-
tatem d.c.ſi beneficia.Quidam tamen dicunt,quod cap.ſi be-
neficia.locum habet ſolum in vacatione iuris. i. de beneficijs
quę vacant per acceptationem alterius,ſecus in vacatione per
renunciationem quæ eſt expreſſa,ꝑ quam oportet dici ꝙ titu

non poteſt fieri coram eo,coram quo renunciatur.item,quia
ſi completur permutatio per eum qui hoc non poteſt. dico
namque quod ceſſante ꝓbabili ignorantia nullum eſt reme-
dium iuris ipſis renuntiantibus, & poterunt talia libere con-
ferri,quia renunciantibus iura ſua non eſt regreſſus ad illa.de
renunt. ex tranſmiſſa. Decimotertio quæro, an beneficium
23 † oneratum debitis permutari poſſit cum non onerato,hoc
expreſſo quod ille teneatur ad ſoluendum debita eccleſiæ. Fe
der.dicit valere,quia etiam alias tenebatur ad ſoluendum. de
ſolu.c.1.de pigno.c.1. Conſuluit tamen quod pure fiat, ne vi-
deatur fieri pactum in ſpiritualibus.dicit Alex. quod ſi colla
tio beneficij fit ſub hac conditione,collatio non tenet de ele.
cap.2.libro ſexto.vbi electio vel collatio vitiantur ſi in eis ex-
primitur conditio etiam quę alias ineſt.Si vero ante collatio-
nem, vel poſt, hoc dicatur. Aut debita ſunt antiqua,& non
præſumitur fraus: aut contracta poſt ratiocinium de permu-
tando,& videtur fraus ſimoniaca,quæ diſtinctio eſt ęqua. Et
intelligo hoc vltimum quando cauſa debiti vera non appa-
ret: qua apparente tollitur fraudis ſuſpicio. Et hoc atiento
hoc vltimum non videtur procedere : quia ſi cauſa debiti ve-
ra non apparet,ſucceſſor non tenetur.de ſol.c.1. & ſequen. &
fruſtra quęritur de ſuſpicione fraudis, & quotiens ſucceſſor
ſe obligat ad id ad quod non tenetur, licet hoc fecerit ex in-
teruallo,ſi fecit occaſione permutationis, præſumetur cauſa
retro fuiſſe ſimoniaca : quia ex futuro præſumitur circa præ-
terita.C.de adulte.ſi qui.16.diſtinctione, peruenit.34.qō.pri-
ma, cap. primo. Si vero non fecit occaſione permutationis:
tunc ceſſat dubitatio.potuit enim ſe obligare in pręiudicium
24 ſuum.† Decimoquarto quæro, an beneficia manualia d poſ-
d ſint adinuicem permutari. Feder.quod ſic, quia licet haben-
tes ea ſint reuocabiles, per eorum obitum vacãt beneficia.de
ſupplen.negligen. prælatorum, clement. quia regulares, &
ſufficit quod poſſunt non remoueri. C. de condictione inde-
biti, ſufficit,de reſcript.capitu.fina.libro ſexto. Item,quia ta-
les poſſunt eſſe delegati de ſtilo curiæ, quod etiam probatur
de reſcriptis,clementina ſecunda. Decimoquinto quæro cir-
25 ca hoc,ſi beneficia † manualia permutantur autoritate Apo-
ſtolica,an poterunt inſtitui reuocari pro libito ſuperiorum,
videtur quod non, quia quando Papa confert,vel confirmat
alicui beneficium manuale ex certa ſcientia,efficitur ille obe
dientiarius Papæ: ita quod reuocari non poteſt per inferio-
rem,de confirma.vtili.capitulo ſecundo,& nota.de electiō.
cum inter R. de prębend. niſi.de confirmatione vtili. porre-
cta. In contrarium, quia non plus iuris transfertur in alte-
rum permutantium, quam haberet is cum quo permutat.
regula ſi quis in ius.libro ſexto,nam & Papa non intendit iu-
ra ſpiritualia pręlatorum tollere.de conſtitu.capitulo.primo.
libro ſexto,de conſuetud.cap.fina. de præbend. cum in eccle-
ſia.eodem libro.de officio ordina.licet.de relig.domi.capitu.
ſecundo.Fed.nihil approbat.Lap.tenet vltimum.pro hoc eſt
conſtitutio Benedicti. 12. 31. de monachis nigris, & quod
nota.in dicta clementin. quia regulares, in gloſſa, & talibus.
Ad contraria reſpondet Lappus,quod procedunt quando Pa
pa ex certa ſcientia intendit illum facere obedientiarium
ſuum, & auferre poteſtatem remouendi proprio prælato.
pro hoc facit, quod diſputando terminauit Paulus de Elea-
zaris in quæſtione, de religioſo. in qua dicit, quod ſi Pa-
pa contulit iure deuoluto non tollitur inferiori prælato
poteſtas reuocandi : ſecus ſi contulit volens facere gratiam,
vt tunc

ADDITIONES.

a Plura beneficia.Adde Rotam deciſione 60.in nouiſ.Fed.de Sen.in tracta.de permutatione.q.12.
b Cum iure ad rem.Adde Fed.de Sen.in tract.de permu.q.13.
c Beneficium pingue. Adde Abb. in c.quia veriſimile. de præſump.& in c.ad quæſtiones.de rerum permut.in 4.
d Beneficia manualia.Adde Federic.de Sen.in tractatu permutationum.quæſtione decimaſexta.

Digitized by Google

cap.cum vniuerſorū.
Item in clementin. vnica dicitur,quod non conſerantur alijs
quam permutare volentibus eis,ergo debent conferri præce-
dente reſignatione,vt in præcedenti quæſtione. Decimoocta-
27 uo quæro † infra quantum tempus teneatur inferior cōfer-
re.Pau.in clemen.vnica.dicit quod non eſt tempus præfixum
a iure.ſed aſſignabitur arbitrio ſuperioris,ſimile quod not.de
elect.cum eccleſia vulterana.quod placet, quia cap.ſecundū,
ne ſede vacan.non poteſt habere locum. Ibi enim præfigitur
tempus collationi:ſuperior autem , qui in permutatione au-
thorizat,eſt aliquando talis qui alias non poſſet cōferre: vt j.
28 q.25.† Decimonono quæro,an ſit opus in permutatione, ꝙ
fiat mentio de alijs beneficijs permutantium.Fed.& Alexan.
ꝙ non,quia hæc non eſt impetratio,nec proprie noua colla-
tio,in quibus debet fieri talis mentio,de præbend.ſi motu.&
c.ſeq.libro ſexto,eodem titu.cle.ſi Romanus,de offi.leg.col-
latio.lib.6.& quando in collatione debeat fieri mentio:dic vt
29 ibi.† Vigeſimo quæro,coram quo debeat fieri permutatio:
vbi quæro,nunquid in beneficijs reſeruatis per Papam poſſit
coram ordinario fieri permutatio : videtur quod ſic,p dictū
capitulum vnicum,vbi etiam quando facta eſt ſpecialis reſer
uatio per executorem authoritate Papæ,tenet permutatio co
ram ordinario,ergo fortius quando generalis,ad hoc de præ-
ben.dudum,& ca.quamuis,lib.6.Fede.tenet contrarium,per
extraua.dudum.Benedicti.12.& per extrauag.execrabilis. Io.
22.in fin. Ex quibus patet,quod collatio facta de beneficijs re
ſeruatis ſine ſpeciali mandato Papæ non valet. Ad c.vnicum
reſpondet, quod loquitur in reſeruationibus factis ab execu-
toribus occaſione literarum Apoſtolicarum , quæ ſicut ſunt
odioſæ: ita & reſeruationes earum vigore factæ, ſecus in re
ſeruationibus factis motu proprio Papæ,quæ habent pleniſſi-
mam interpretationem,de præben.ſi motu.& ca.ſeq.lib.6.&
cle.ſi Romanus,eodem titu.Item,quia c.vnicum præalle.po
nit ſuum caſum ſpecialem propter æquitatem ſeruādam, &
in odium impetrantium,qui ſunt odioſi,nō excedit ergo ca-
ſum ſuum,& remanet regula,quod de reſeruatis per Papam
inferior ſe non impediet,de ap.vt noſtrum. Alexan.tenet di-
ctum,ſed reprobat rationem fauoris, dic, quia ſecundum eū
etiam ſi motu proprio mandaret Papa prouideri alicui: locū
habet d.c.vnicum,& tamen gratia tunc non eſt odioſa.Eſt er
go ratio ſecundum eum, quia in qualibet permutatione de-
bet interuenire conſenſus eius ad quem ſpectat collatio: vt j.
q.31.& pluribus ſequentibus,& ſic ſi Papa reſeruauit,quia ad
eum pertinet collatio,non valet permutatio eo non mandā-
te.Sed ex hoc ſequeretur,quod ſi datus eſt executor ad proui-
dendum,non habebit locum diſpoſitio d.c.vnici.quia colla-
tio ad executorem pertinet,& ſic non poterit fieri permuta-
tio ſine conſenſu eius.Alexan.hoc fatetur, vel ſecundum eū
dicendum, quod c.vnicum præiudicat impetrantibus : quia
de hoc facit mentionem,non reſeruationi,de qua nihil dicit.
Ego puto aliam eſſe rationem:quia cum beneficia renuntia-
ta ex cauſa permutationis non debeant conferri alijs , quam
permutantibus,per clem.vnam, eodem titu. Ideo excludun-
tur impetrantes per d.ca.vnicum,ſed quando ſunt reſeruata,
licet renuntiantes coram ordinario ex cauſa permutationis,
ius habeant conſequendi alterutrum beneficium, tamen ab
ordinario hoc non poſſunt,ſed a Papa.Item placet ratio præ-
miſſa,quod reſeruatio large intelligi debet de beneficijs in q
bus non ſit ius alteri quæſitum,de præben.ſi poſtquam,lib.6.
Aut ius eſt quæſitum eo ipſo quod facta fuit renuntiatio per
30 mutationis cauſa,per d.c.vnicum.Vigeſimoprimo † quæro,
an coram legato poſſint reſeruata permutari. Fede. & Alexā.
quod non:etiam ſi Papa generaliter conceſſerit legato pote-
ſtatem recipiendi reſignationem a volentibus reſignare cau-
ſa permutationis,& ea alterutri conferendi, talis enim gene-
ralis conceſſio non extēditur ad ea, quæ Papæ ſpecialiter ſunt
reſeruata,de offi.lega.quod in translationem,regula in gene-
rali,libro 6.& quod no.de præben.cap.ſecundo,lib. 6.Lap.di-
cit hoc verum , niſi in illa diœceſi. omnia ſint reſeruata, tunc
enim dicit quod legatus hoc poterit , vt gratia aliquid opere-
tur,de priuil.ſi Papa.lib.6.Alexan.tenet primum indiſtincte,
rior non poterat authorizare:& ſic non habet locum ca.vni-
cum,eodem titu.lib.6.quod de rigore videtur verius,tamen
31 primum æquius. Vigeſimotertio † quæro,quid ſi coram Pa-
pa permutantur talia reſeruata,non facta mentione de reſer-
uatione.Fede.dicit,quod ſi reſeruatio eſt generalis quam Pa-
pa præſumitur ſcire: tenet permutatio,ſecus ſi ſpecialis,quam
præſumitur ignorare : quia in dubio videtur conferre ſolum
ex poteſtate generali:quæ enim ſpeciali nota ſunt digna &c.
de offi.vica.cap.fin.lib.6.Sic etiam dicit Fede.quod non facta
mentione de reſeruatione , non tenet collatio facta per Pa-
pam de talibus non ex cauſa permutationis, dicens , ꝙ in du-
bio præſumitur reſeruatio facta ad inſtantiam alicuius,quod
no.facit de preben.ſi motu.lib.6.quod vltimum dicit Alexā.
verum,de reſeruatione ſpeciali, ſecus de generali , quod pla-
cet,quia reſeruatio generalis proprie non poteſt concernere
32 alicuius commodum.† Vigeſimoquarto quæro,in eo,quod
dixi in proxima quæſtione,conſenſum collatoris interueni-
re debere, nunquid coram collatore poſſit fieri permutatio.
dicit Hoſtiē.in ſumm.eadem §.quid poteſt,ver.& nunquid ,
quod hoc eſt ita epiſcopale,quod inferiores authoritatem p̄-
ſtare non poſſunt:quod tenet glo.in d.clem.vna. Et hoc caſu
epiſcopus totum expediet de conſenſu eorum quorum in-
tereſt,etiam ſi habebant eligere,non enim fiet electio: vt no.
in d.clem. vnica . Vigeſimoquinto quæro,circa hoc,an vica-
33 rius † epiſcopi a poſſit authorizare permutationem . Federi.
a quod non:quia in eius manibus non poteſt fieri renuntiatio,
cum non poſſit inuitum deſtituere:vt ibi:cum tamen in per-
mutatione requiratur vtrunque: vt ſ.qō.16.quas rationes re-
prehendit Alexand.primam:quia imo poteſt inuitum deſti-
tuere,pronuntiando eum carere titulo:licet non poſſit deſti-
tuere propter crimen.d.c.2.Secundam, quia epiſcopus auto-
rizat permutationi etiam quando ad ipſum ſpectat collatio.
vt ſ.q.proxima.Dictū ergo eſt,quia permutatio eſt actus epi-
ſcopalis,per glo.d.clem.vnica,quod placet,videtur tamen di
ci poſſe quod etiam vicarius hoc poſſit , cum hoc ſit iuriſdi-
ctionis,non ordinis.Item licet collatio non pertineat ſub ge-
nerali mandato in vicario d.c.2.debet illud intelligi de colla-
tione libera,ſecus de coarctata,ſicut in permutatione,quæ nō
eſt proprie donatio:& ſic ceſſat ratio,ſuper qua fundatur d.c.
ſecundum,ſed primum communius.Vigeſimoſexto quæro
34 † de capitulo ſede vacante b.Glo.in d.clem.dicit,quod ſucce-
b dit epiſcopo quo ad poteſtatem autorizandi permutationi ,
niſi collatio beneficiorum,vel alterius ſpectet ad epiſcopum
ſolum : quia cum tunc non ſuccedat in collatione : ergo nec
in conſenſu quem habet præſtare collator . Op.ad hoc,quod
nullo caſu ſuccedat capitulū , cum hæc autoritas præſtandi.
ſit potius voluntariæ quam contentioſæ iuriſdictionis. Solu.
non tantum ſuccedit capitulum in his quæ ſunt contentioſæ
iuriſdictionis:ſed etiam in his , quæ voluntariæ , poteſt enim
commendare beneficia ſpectantia ad collationem epiſcopi ,
cum hoc poſſit ordinarius,etiam poſtquam deuoluta eſt ad
ſuperiorem collatio,vt no.de elect.nemo.in fin.magnæ,gloſ.
ſecundum Fed.ſed hoc non approbatur,quod capitulum poſ
ſit commendare beneficia, ad collationem epiſcopi ſpectan-
tia,niſi quo ad cuſtodiam;& ſic non in titulum,vt no.Io.An.
ne ſede vacan.c.vno,in fi.lib.6.& ſic etiam loquitur gloſſ.præ
alleg.in c.nemo. dictum tamen eſt verum, quod capitulum
ſuccedit etiam in his,quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis:quia
generaliter ſuccedit in iuriſdictionalibus,de maio.& obe.his
35 quæ,& ca.cum olim.Vigeſimoſeptimo † quæro, circa hoc,
quid ſi beneficia ſpectantia ad collationem epiſcopi permu-
rentur

ADDITIONES.

a An vicarius epiſcopi.Adde Fede.de Senis,In tractatu permutationum quæ-
ſtione 26.

b De capitulo ſede vacante Adde Fede.de Senis in tractatu de permuta.quæ-
ſtione 36.Cardina.in clemen.prima § porro.in vndecima, quæſtione, & ibi
Io.de Imo.de hæreticis.

Digitized by Google

§.ad hæc,de rebus ec.non alienã.clem.2.ſed primum verius.
37 † Vigeſimonono quæro,coram quo permutabunt duo di-
a uerſarum diocesum a , dic, quod eſt via expedita , quod alter
epiſcopus alteri committat,vel ambo vni tertio. Item,pmu-
tantes poſſunt conſtituere vnum,& eundem procuratorem
in cuius perſona totum expeditur:quod tenent Fed.& Alex.
poteſt enim tenere vicem duorum,de ap.a collatione.libr.6.
§.de conceſſio.præben.poſtulaſti. Trigeſimo quęro,ſi nolunt
committere, an poterit alter permutantium renuntiare be-
neficio primo,& ſtatim facere conferri cauſa permutationis
alteri,& poſtea ille renũtiare primo beneficio coram ſuo epi
ſcopo vt conferatur alteri, videtur,quod non : quia beneficia
erant incompatibilia,obtento ſecundo,quo ad poſſeſſionem
vacabat primum,de præben.de multa. Quidam dicunt poſſe
fieri,negantes vacare primum,niſi acceperit poſſeſſionem ſe
cundi: & dato quod acceperit,adhue idem dicunt , quia non
ſimpliciter,ſed ſub conditione, & ob cauſam accepit . Item
epiſcopus eſt eius cui primo fit collatio, & nondum conſen-
ſit,& ſic non vacabat primum:vt no.gloſſ.7. q.2.ſi quis iam,
tutius tamen eſt,quod ego renuntiem meo in manibus mei
epiſcopi,& deinde tu tuo in manibus tui in cauſa permuta-
tionis,& poſtea fiet collatio. Sed propter euitandos circuitus
obſeruatur,quod alter epiſcopus alteri committit. Trigeſi-
38 moprimo quęro,an in permutatione † debeant aliqui requi
ri & qui.vbi quæro,an collator ſit requirendus eo caſu , quo
permutatio fit coram alio,prout dixi ſ. quęſtio. 19. dic,quod
ſic:quod tenet Hoſt.dicens conſenſum illorum quorum in-
tereſt requirendum,de offi.arch.ad hæc,de ma.& obe.cap.ſi.
& idem no.§.eodem c.vno,lib.6. Trigeſimoſecundo quęro,
b ſi prælati eccleſiarum b collegiatarum volunt permutare,
39 † an hoc poſſint inuitis collegijs. Fed.quod ſic, ſi coram Pa-
pa permutant , & idem ſi coram epiſcopo habente liberam
collationem eccleſiæ ex conſuetudine vel priuilegio,tunc.n.
non intereſt collegiorum:& ſic dubium eſt nunc tantum qñ
collegia habent eligere,quo caſu,dic,quod debet eorum cõ-
ſenſus requiri,ſicut dixi de collatore ſ.q.proxim. Sicut enim
collegium non poteſt expreſſe priuari iure eligendi ſine cau-
ſa,etiam per legatum,de offi.leg.c.fin.lib.6.Ita nec tacite au-
thorizando permutationi,ita no glo.eodem ti.ca. vno,lib.6.
40 † Trigeſimotertio quæro,an requiratur conſenſus omnium
de collegio,videtur quod non,ſed ſufficiat maioris partis. de
his quæ fi.a ma.par.cap.c.1.dic,quod ſi permutatio fit fauore
eccleſiæ,ſufficit conſenſus maioris partis. Si intuitu perſonæ
requiritur conſenſus omnium,pro hoc eſt,quod not.Innoc.
de conſti.cum omnes,vbi dicit quod in actu collegij , ſi fit in
fauorem perſonarum,perinde eſt ac ſi actus concerneret ſin-
gulos,& hoc tenet Ioann. And.eodem titu.cap. vno.lib.6.qđ
eſt æquum,de iure tamen verius eſt quod quilibet actus col-
legij a maiori parte factus tenet.dicto c.primo,niſi reperiatur
expreſſum,quod fiat nemine diſſentiente, vel quod interue-
niant duę partes, vel quid aliud . Trigeſimoquarto quæro,ſi
41 ad patronos maxime laicos ſpectat pręſentatio . † Dic quod
vocandi ſunt,cum ſua interſit,per id quod dixi ſ.q.31. & plu-
ribus ſequentibus. Trigeſimoquinto quæro, ſi patronorum
aliqui diſſentiunt,videtur actum non tenere, cum hoc perti-
neat ad eos tanquam ſingulos,argum.ff.de ſeru.vr.prædi.per
fundum,regula in re communi.lib.6.dic,quod imo ſicut va-
let pręſentatio a maiori parte patronorum , etiam compara-
tione aliarum partium,de iurepatro. cap.2.& quod ibi no.ita
etiam in hoc conſenſu,cum expediat eccleſias reformari,ſuf
ficiat conſenſus maioris partis, modo prædicto . Trigeſimo-
42 ſexto quæro,ſi habentes † eligere, vel conferre,vel pręſenta-
re,non fuerunt vocati,dic quod,poſſunt agere de contemptu
de elect.quod ſicut,ſed ſi non agunt, valet permutatio.d.c.q
ſicut,& eodem ti.eccleſia 2.pro hoc ſ.de his quę fiunt,a præ-
la.ea noſcitur , ubi propter contemptum conſenſus capituli,
redditur actus annullandus,non nullus,& hoc tenet Fed. Op
pono,ad hoc,quod imo ſit nulla,de his, quæ fiunt a præla.c.
primo,ibi,irrita. Item non debet cõcedi vna via quod alia de-
negatur,de procu. tuæ . Sed ſi epiſcopus confert beneficium
ſpectans ad collationem alterius,collatio non tenet. Et idem

impeditur collatio,electio,vel præſentatio: pro hoc no.de ex-
ceſſu.prælat.inter dilectos,tamen dicit poſſe dici,quod ſi lega
tus etiam de latere conferat ex cauſa permutationis eccleſiã
collegiatam non conſentientibus quorum intereſt , non va-
let collatio,nec impedit collationem eorum ad quos ſpectat,
quin libere conferant abſque ceſſatione permutationis, per
no. in d.c.inter dilectos,& per d.c.deliberatione. Et quia lega-
tus hoc non poteſt abſque conſenſu illorum , per prædicta ,
imo forte ſecundum eum non eſſet contra ius dicere , quod
etiam de conſenſu ipſorum non poſſit,per d.c.deliberatione.
Epiſcopus vero cum illorum conſenſu permutare poteſt,ſed
eis contradicentibus non valet permutatio,nec impediet ele
ctionem pręſentationem vel collationem , regula non præ-
ſtat.lib.6.pendet ergo,ſecundum eum nullitas ab illis,quia,ſi
contradicunt,non valet:ſi conſentiunt,tenet. Et ex hoc vide-
tur recedere ab eo,quod proxime dixit, tenendo quod quan-
do permutatio facta fuit non vocatis quorum intereſt , non
poſſunt ad collationem,&c.procedere niſi primo caſſata per-
mutatione,deinde idem Lap.amplians hęc,dicit quod in nõ
collegiatis poteſt legatus facere permutationem ſine alicu-
ius conſenſu,cuius interſit,niſi eſſent patroni laici:quia tunc
non poſſet,de offi.leg.dilectus,de iurepa.cum dilectus. In col
legiatis vero etiam de conſenſu eorum quorum interſit,non
poſſit hæc legatus,licet dioceſanus ſic . Deinde generalius ɔ-
cludendo dicit,quod ſi beneficia collegiata permutantur per
legatum etiam de conſenſu quorum intereſt,non valet , per
d. capi.deliberatione,quia prohibitio illius c.comprehendit
etiam permutationem,quod placet. Si autem fiat per epiſco-
pum contradicentib. quorum intereſt , dicit etiam nullam ,
ita quod poteſt procedi ad electionem alia caſſatione. Sed nõ
contradicentibus quorum intereſt , ſi fit per epiſcopum ſine
conſenſu capituli,non eſt nulla,ſed annullanda d.ca.ea noſci-
tur. Sed ſi ſpectaret electio,præſentatio,vel collatio ad capitu
lum eis contradicentibus eſſet nulla:ſicut quando ad alios p-
tinet. Hęc dicit Lap.vera in pmutatione beneficiorum quo
ad titulum . Sed ſi fiat iure proprietatis : vt quia duę eccleſiæ
permutant beneficia vnica,requiritur conſenſus expreſſus eo
rum quorum intereſt,& ſui capituli,& non ſufficit tacitus,q
ſufficeret in pręcedenti.de exceſſu.pręla.ſicut,& quod ibi no-
ta.& de rebus eccl.non alienan.clem.ſecunda. de his quæ fia
pręla.ca.primo,ſecundo,& 3.& c.tua & c.paſtoralis, de dona.
paſtoralis,& capitulo inter dilectus,quod metus cauſa, cum
dilectus de hoc ſupra quęſtione ſexta. Alexander tenet cum
Lap.in eo,quod dicit permutationem factam per epiſcopum
contemptis quorum intereſt,non impedire,quin poſſint eli-
gere,præſentare , vel conferre . Sed ſi conſentiant, etiam ex
poſt facto,valet permutatio,ſecundum glo.eodem ti.ca.vno.
lib.6.& in d.clem.vna.quæ voluit quod conſentiant hi quo-
rum intereſt. Aut ſufficit quod conſenſus pręſtetur etiam ex
poſt facto:pro hoc,quod no.in regula non firmatur.libr.6.&
in hoc dicit aduertendum,quod duo requirũtur quo ad eos
quorum intereſt,vnum,quod vocentur,aliud,quod conſen-
tiant. Si ergo eis non vocatis, & non conſentientibus fit, du-
pliciter impugnatur:licet ergo ex eo quia non fuerunt voca
ti habeant neceſſe agere ex contẽptu:eo tamen reſpectu quo
non conſenſerunt,ſufficit, quod contradicunt , etiam ſi non
agant,alias poſſet cõtingere quod epiſcopus non vocatis quo
rum intereſt,conferret beneficium nepoti ex cauſa permuta-
tionis,qui poſtea ſe defenderet cum fructibus beneficij, ſtul-
tè agerent de contemptu , quod eſſet eorum grauamen.
43 † Trigeſimoſeptimo quęro,ſi permutatio eſt vtilis eccleſię,
an inuitis quorum intereſt per epiſcopum fieri poſſit , vide-
tur quod ſic,qa poteſt maiora . ſ. vnire,& diuidere beneficia,
& ſubtrahere rem vni beneficio perpetuo,& dare alteri,de ex
ceſſu.

ADDITIONES.

a Duo diuerſarum diocesum, Adde Car.in cle.vni. 10.q. e.ti.
b Si prælati eccleſiarum. Adde Fed.de Senis,in tra.de permutatione q.19.

Digitized by Google

a inuiti cogi poſſint a ad permutandum, videtur quod non: quia
nemo cogitur recipere beneficium eccleſiaſticum 74.diſtin.
geſta.licet aliud ſit in honoribus ſecularibus:vt not.Innoc.de
45 his quę fiunt a ma.parte ca.c.1.† In permutatione autem de-
bet interuenire collatio,vt ſ.qõ.16.In contrarium,nam inui-
tus compellitur ordines recipere,de ęta.& qualit.quæris.Ad
idem 7.q.prima ſcias.Item videtur hic dari epiſcopo authori
tas transferendi perſonas de loco ad locum ſi viderit expedi-
re,& in hoc dicit Hoſt.quod commendabilis eſt permutatio
cum inuiti coguntur,per di.ca.ſcias,pro hoc 40.diſt.ante om-
nia 8.q.prima,in ſcripturis,& quod ibi no.23.q.4.diſplicet,&
quod no.Innocẽ.de renun.niſi §.propter malitiam:vbi dicit,
quod ſi timetur ſcandalum periculoſum, cogitur prelatus,
ſua eccleſia dimiſſa,aliam recipere,pro hoc de regula.licet 7.
q.prima,mutationes,& capi. epiſcopus,de loco,gloſſ.tamen
ibi dicit, quod non poteſt inuitus cogi tranſire ad maiorem
locum.Sed Arch.ibi contra:quia epiſcopus poteſt etiam ma
iora.de exceſſ.præla.ſicut,de æta.& quali.quæris. Guido con-
46 cord.in diſputatione qua quæſiuit, an † optio locum habeat
in beneficijs renunciatis ex cauſa permutationis, dicit, quod
epiſcopus non poteſt cogere clericum renuntiare beneficio,
vt recipiat vilius.Et quo ad illud de optione dic,vt ĵ.q.31.Io.
An.hic in verbo perſonas,dicit hoc volens,& ſic non inuitus
Arch.de reſcrip.ſi propter,lib.6.innuit,quod quædam eſt per
mutatio voluntaria,quædam neceſſaria,quæ fit ſuperioris of-
ficio,quaſi velit quod ſecunda poſſit fieri inuitis beneficiatis,
quod expreſſius dicit ibi Ioan.And.Fed.dicit,quod ſi nec per
dationem coadiutoris,nec alio modo conſuli poteſt neceſſi-
tati eccleſiæ,poteſt inuitus transferri,ita quod fiat ſibi recom
penſatio in alio beneficio,& preferatur publica vtilitas,ſimi-
le de ma.& obe.cum inferior. Nam epiſcopus eſt pręordina-
tor in cũctis,& ad eum pertinet cura totius iuriſdictionis. 10.
quæſtio. prima,per totum. Et beneficiatus non eſt dominus,
ſed quidam procurator vel diſpenſator.de don.capit.2 Et per
hoc non obſtat. ff.de reg.iur.id quod noſtrum,vbi dicitur, ꝙ
id,quod noſtrum eſt,ſine facto noſtro ad alium transferri nõ
poteſt,pro hoc, quia diuidetur beneficium inuito beneficia-
to,de rebus eccle.non alienan.clemen.ſi vna. Dicit tamen,ꝙ
inuitus non poteſt præciſe transferri, ſed cogitur per ſubtra-
ctionem,vt de nolente fiat volens,de ęta.& qual.quęris. Lap.
inducit pro hoc,quod nota.in regula,quod ob gratiam,lib.6.
quod dixi de poſtul.c.vltim.per quæ videtur poſſe dici,quod
prędicta non habent locum in epiſcopis,& in religioſis, qui
etiam nolentes poſſunt transferri.Et forte idem in curatis, q
ſunt aſtricti publico oneri propter curam. Pau.eodem tit.cle
men.vna,dicit,quod in præbendis æqualibus cogi poſſunt in
uiti permutare,per c.ſcias,præall.In inęqualibus ſecus,ne in-
uitus compellatur creſcere 74.diſt.geſta.Dic ſimpliciter quo
ad omnes, qđ inuitus transferri non poteſt quo ad hoc,vt p̃-
ciſe cogatur habere aliud beneficium.Non enim poteſt con-
trahi matrimonium quaſi ſpeciale ſine conſenſu benefician-
di.de elect.cum inter canonicos. Sed quo ad hoc,vt dimittat
primum transferri poteſt etiam inuitus,quod ſolum probāt
iura ad hoc ſ.inducta.pro hoc eſt,quod dixi,in d.ca.vltim.de
poſtu. Trigeſimonono quęro,ſi duo tractantes de permuta-
tione beneficiorum ſuorum conuenerunt de procurando ꝓ-
curationem fieri per eos ad quos ſpectabat,ſi alter pęniteт ad
inſtantiam alterius compelli poſſit, videtur quod non: quia
in talibus ceſſare debet omnis conuentio.de pact.c.vltimo,li-
cet male faciat non conſentire ſi permutatio expedit eccleſię
ad hoc de iurepa.nullus,ſimile quod not. 1.quæſt.7.exigunt,
dicit Fede. ꝙ ſuperior cogere poteſt illum,ut de nolente fiat
volens. Non enim poterit contradicere ex quo promiſit, de
renun.quod in dubijs,quod metus cauſa cap.penultim.Non
enim dicitur inuitus,qui hoc voluit.de ſpon.requiſiuit,de re-
nun.quidam. Dici ad contraria,quod ſolum prohibent pa-
ctionem illicitam quæ fit ſine autoritate ſuperioris.Alexand.
dicit quod hæc quęſtio modicum habet vtilitatis. Nam cer-
tum eſt quod permutantes ante permutationem poſſunt ha
bere tractatum:vt not.in clemen.vna.eodem titu. & promiſ-
ſio de permutandõ modicum operatur. quia ſi permutatio,
ficia conferantur alijs,quam permutantibus collatio eſt nul-
48 la. Quadrageſimoprimo † quæro, an in talibus habeat locũ
b optio b de qua de conſue.cap.vltim.lib.6.videtur,quod ſic,ex
quo vacant.Item Pa.per collationem quam facit vel fieri mã
dat,non iuret illam conſuetudinem tollere d.c.fin. de præbẽ.
cum in eccleſia,eodem ti.ergo nec collatio,quę fit in permu-
tatione eam tollet.Item poteſt imputari permutantibus,qui
ſcire debuerunt conſuetudinem eccleſiæ. In contrarium,qa
ſi non valet collatio:ergo nec optio.d.ca.fin. Arch.diſputan-
do tenuit,quod de rigore iuris hẽt locum optio.& ad ca.vni-
cum.eodem ti.reſpondet,quod ſi ibi poſſent impetrantes fa-
cere ſibi conferri talia,excluderentur permutantes ex toto, q
non ſic excluduntur per optionem,cum remaneant ſibi pri-
ma beneficia optantium.Pau.in d.clemen.tenet contrarium.
Ad c.ſi.præal.dicit,quod ibi mandabatur prouideri de benefi
cio nulli alteri debito,& non fit iniuria expectanti,ſed in per-
mutatione conferri debent certa beneficia.Ioann.Andr.in d.
ca.vltim.dicit.quod volens tenere locum eſſe optioni poteſt
reſpondere ad d.c.vnicum,& ad d.clem.quod in eis prohibe
tur collatio. ſed in optione non interuenit collatio, ſed op-
tans ex vi conſuetudinis præbendam vacantem ſine collatio-
ne optat. Federicus, dicit,quod clementina. pręallegat. pro-
bat,non eſſe locum optioni: quia non tantum dicit, quod
non conferantur alijs, ſed quod conferantur permutantib.
& per hoc ibi no.in glo pen.in fin.Lap.diſtinguit,quod Aut
conſtat conſuetudinem optandi extendi ad vacantia etiam
per permutationem.Aut conſtat non extendi,quia ſic obten
tum.Aut dubitatur. Primo caſu diſtinguit,quia aut illi quo-
rum intereſt conſenſerunt permutationi, aut non: ſi ſic, aut
conſenſerunt ſimpliciter: aut non ſimpliciter: ſed ſeruan-
do ſibi poteſtatem optandi: & hoc caſu, aut tali reſerua-
tioni conſenſerunt permutare volentes:aut non.Si ſimplici-
ter conſenſerunt, non eſt locus optioni:ſi vero non ſimplici-
ter,ſed reſeruando ius optandi,& conſentientibus permutan
tibus locus erit optioni:ſed eis non conſentiẽtibus non,qua-
ſi primo caſu ſit reſeruatio veſtita conſenſu,ſecundo caſu nu
da,pro hoc facit,quod no.de elect.cum ana,& in regula in ge
nerali.lib.6.Si vero habentes ius optandi conſenſerunt pmu-
tationi,aut ſuperior,qui poſſit derogare tali conſuetudini de
rogauit,aut non.primo caſu non eſt locus optioni. ſecundo
caſu,aut permutantes ſciebant vel ſcire debebant talem con-
ſuetudinem,aut non:ſi ſic,locus eſt optioni.nec poſſunt redi
re ad priora beneficia.Si vero neſciebant,ceſſat optio:& ſi vo
lunt poſſunt ad ſua beneficia redire,quod vltimum non puto
verum,ex quo poteſt perfici permutatio,quia ceſſat ratio ca.
ſi beneficia,de prębend.libro ſexto. Si vero conſtat conſue-
tudinem non extendi ad talia,non eſt locus optioni. Si vero
dubium eſt,adhuc non eſt locus,vt potius ſtemus iuri pmit-
tenti permutationem, quam conſuetudini, quę in dubio nõ
debet iuri derogare, poteſt tamen hoc caſu diſtingui: quia,
aut permutatio fit per ſuperiorem ad inſtantiam permutan-
tium: aut proprio motu.primo caſu, aut fauore iuris priuati
volentium permutare,aut iuris publici.i.eccleſiarum.Si pri-
uati,locus eſt optioni:quia hęc permutatio eſt odioſa,& con
ſuetudo fauorabilis,quę extenditur ad inſtar legis,de offi.Ar-
chi.cap.ſi.& quod ibi no.Si fauore publici iuris,non fit locus
optioni.Et idem quando fit proprio motu.de præben.ſi mo-
tu.& ca.ſi pluribus,de reſcrip.cum aliquibus,& c. ſi propter,
de præben.ſi beneficia,& c.cum in eccleſia,& cap.ſi a ſede.li.
6.vt li.pe.cle.ſi duobus §.neutro.Dicit tamen Lap.quod prę-
bendam dimiſſam per optantem indiſtincte obtinebit is qui
perdit eam quæ optatur,quia illa ſuccedit in locum alterius,
regula is,qui in ius.lib.6.vt li.pen.eccleſia.Alexander limitat
hęc

ADDITIONES.

a An inuiti cogi poſſunt.Adde Arch.in c.epiſcopus.de loca.7.q.1. Fed. de Se
nis,in tra.permu q.25.

b Habeat locum optio Adde Fed.de Se.in tra.permuta.q.18.

Digitized by Google

Cap. pterquam in vltimo memoro, cum eſt dubium an con-
ſuetudo optandi ad talia extendatur: quo caſu ſine diſtinctio-
ne puto, quod non, propter rationem Feder. de qua ſupra, ea-
dem quæſtione.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia pinguior poteſt permutari cum minus pingui facta ſuppletio-ne precii.*
2 *Conceſſum intelligitur quod non eſt inhibitum.*
3 *Contractus qualis ſit ſi ex vna parte datur res, ex altera res, & pre-tium.*
4 *Eccleſia an cum decima permutari poſſit.*
5 *Villa ſi commutetur cum alia, an tranſeant eccleſiæ villarum cum vni-uerſitate.*

Ad quæſtiones. Eccleſię iure ꝓprietatis poſ-
ſunt ad inuicem permutari,
& poſſeſſiones earum, etiam permutari poſſunt, & pro mi-
nus valentibus pretium ſuppleri. Communis diuiſio. ſecun-
da ibi, totaliter reſpondemus vicinam, exemplificat Hoſtien.
in eccleſia ſancta Genouefæ. pariſien. quæ habet eccleſiam
ſancti Marci infra limites Beati Marcelli iuxta Pariſius, & ec-
cleſia Beati Marcelli habet eccleſiam Sancti Hilarij iuxta ec-
cleſiam ſanctæ Genouefę. prouentuum, expone, vt in glo. pri
ma. Et in ea ibi temporalium, eſt enim neceſſe, quod vtraque
1 habeat temporalia, quorum poſſit fieri hæc ſeparatio. † Not.
quod eccleſia pinguior poteſt ꝑmutari cum eccleſia minus
pingui, facta ſuppletione precij: quod dic, vt in gloſſ. prima,
Et in eo, quod exponit prouentuum, ſcilicet, temporalium,
dic, quod hoc dicit, quia neceſſe eſt, quod vtraque habeat tē-
poralia quorum poſſit fieri permutatio ſeparata. Non enim
debent miſceri contractus: vt hic in fin. id eſt, quod ſeparatim
debet fieri contractus eccleſiarum a contractu poſſeſſionum.
Innocenti. vel ſecundum eum vult dicere, quod caueant per-
mutantes ne occaſione ſpiritualium iurium de quibus plus
habet vna eccleſia quam alia, plus minus ve pecunię, vel alte-
2 rius rei temporalis tribuatur. † Secundo nota, quod id, quod
non eſt inhibitum, intelligitur conceſſum, de hoc in glo. ter-
tia. Et in ea in fin. & ſecunda, quæſtione prima, conſuluiſti, &
in hac gloſ. ibi §. primo, edictum de procura. prohibitorium
eſt. Oppono, quod non poſſit fieri permutatio eccleſiarum,
& poſſeſſionum ſine conſenſu immediatorum, de rebus ec-
cle. non alienan. cap. primo. Solu. ſecundum Innocen. iſtę ec-
eccleſiæ erant de menſa monaſteriorum permutantium: &
non ſolum ipſæ eccleſię erant de menſa, ſed etiam ipſarum
poſſeſſiones, ad hoc 16. quæſtione ſecunda, viſis, & ſic non ha
bent prælatos immediatos, vel ſecundum eum permutatio
fieri poteſt non tantum de eccleſijs ad menſam pertinentib.
ſed etiam de alijs, in quibus aliquantulum ius habeant per-
mutantes, cum non prohibeatur permutationem fieri iuriū
ſpiritualium inter ſe, vt hic, quod placet Hoſtienſi, qui dicit
ſufficere quod res ſit ſubdita, vt capella. de pręſcript. ex tran-
ſmiſſa, de offi. ord. conquęrente, & c. graue. de offi. iud. cap. pri-
mo. Nam tunc interueniente conſenſu quorum intereſt, de
tranſact. præterea. & authoritate dioceſani, quod means cau-
ſa capi. penultimo, de dona. inter dilectos, poterit permutari.
Secundo oppono, quod ex alio capite non valuerit permuta-
tio, niſi interueniente ſuperioris authoritate infra capitu. vl-
timo. Gloſſ. ſecunda, ſtat contrario, & dic quod requiritur au
thoritas, quia per eam purgatur vitium, quod alias ineſſet.
Cum enim ſpiritualia ſint gratis conferenda, prima, quæſtio
ne prima, gratia, non poteſt interuenire permutatio, quia nō
eſt contractus gratuitus ſecundum Goffred. Hoſtien. dicit il-
lud habere locum in perſonali permutatione, vel cum per-
mutatur ſpirituale cum temporali. Sed vbi permutantur ſpi-
ritualia adinuicem dicit contractum gratuitum: nec interue-
nit tunc authoritas ad purgandum vitium, ſed ad validādam
alienationem; quod placet, de hoc infra, de rebus eccleſi. non
alienan. capitu. primo, libro ſexto, hęc procedunt quando fit
permutatio eccleſiarum iure proprietatis, ſed ſi fit iure titu-
[illegible]
dens ſolutio verior eſt, & de hoc etiam dico de tranſact. capi.
ſecundo, contrario primo. Et in hac gloſ. ibi, qui iuſſu præto-
ris pretio dato pactus eſt non notatur. Tertio oppon. ad hoc,
quod nullo modo poſſit habere locum permutatio in ſpiri-
tualibus, ſicut nec emptio, vel venditio. Solu. vt in eadem gl.
ſecunda, ibi. Item licet, vſque ad finem. Et in ea ibi emptionē.
communiter incipit, deinde aiunt, edictum ædilicium datur
emptori, in permutatione datur vtrique: quia vterque quaſi
emptor eſt. Quęro, quæ fuit ratio dubitandi, dic quod dubita
batur propter duo: quia pecunia interueniente, non videtur
eſſe permutatio, ſed venditio, ſed ad hæc dic, vt in ſeq. quęſt.
ſecunda ratio eſt, quia permutatio eſt vicina emptioni: vt di-
xi in ſub. vnde ſicut non valet venditio in ſpiritualibus, vt in
glo. ſecunda, ita etiam permutatio non debet in ſpiritualibus
interuenire. Ratio decidendi, quia fit ſeparatio contractuum:
& in hoc licet poſſeſſiones ſint acceſſoriæ ad eccleſias: tamen
permutantur tanquam ſeparatę: quia fieri non poteſt quādo
beneficia permutantur iure tituli, tunc enim non poteſt fieri
ſeparatio prædicta: imo ſtatim cum confertur titulus intelli-
guntur collata prædia, & alij redditus beneficij: quia non poſ
ſunt ſeparati a titulo, de pręben. dilecto, de conſti. cum M. ſed
quando fit permutatio iure proprietatis, fieri poteſt talis ſepa
ratio. quia ipſæ cenſentur tanquam duæ poſſeſſiones benefi-
ciorum principalius: & poſſeſſiones eccleſiarum potius acce
dunt bñficiis principalib. quam ipſis eccleſijs, q̄ non ſunt am
plius tituli beneficiales, de conſtu. cum acceſſiſſent, vnde ſi-
cut poteſt monaſterium permutare vnum prædium cum
prædio monaſterij, ita & poſſeſſiones eccleſiæ, quę eſt de mē
ſa, poteſt ſeparatim ab eccleſia permutare, vt hic, quod nota,
3 quia ſubtile. Secundo quæro, ſi ex vna parte datur res, † ex al-
tera res & precium, quae ſit nomē contractus, videtur, quod
permutationis: vt in tex. Alij dicunt inſpiciendum, an preciū
ſit maior pars ęſtimationis: & tunc eſt emptio. an minor: &
tunc eſt permutatio. argum. ff. de pact. maiorem, de conſecr.
ec. quod in dubijs. ff. de ſta. ho. l. quęritur, cum concor. in pri-
ma glo. facit quarta, quæſtione 3. hermafroditus. Alij, quod
aut pretium datur, vt precium, aut vt ſpecies, ſecundo caſu fit
permutatio. argum. ff. depoſi. l. prima, §. ſi pecuniam in ſaccu
lo, primo caſu non. Ioā. And. dicit inſpiciendum. quid primo
agatur, quod placet, ſed in dubio procedit precedens dictum,
& dic, quod licet addatur hic pecunia poſſeſſionibus minus
valentibus: tamen non attenditur pecunia, ſed ipſę poſſeſſio-
nes, quę dantur principaliter: pro hoc quod no. hic in gloſ. fi.
4 Tertio quæro, † an eccleſia poſſit permutari cum decima.
Quidam quod ſic: per cap. nemini 16. quæſtione vltima. Ex
hoc inferunt, quod eccleſia poſſit permutari cum calice: quo
rum neutrum placet Vincen. quia mobilia temporaliter ęſti
mari poſſunt ſaltem conflata. duodecima, quæſtione ſecun-
da, aurum, quod procedit quo ad id, quo dixi de calice: ſed id
quod dixi de decima, procedit quando permutaretur iure ti-
tuli: ſed ſi iure proprietatis, videtur poſſe fieri, cum etiam ius
5 decimandi ſit ſpirituale. † Quarto quæro, ſi vna villa commu
tatur cum alia, an tranſeant eccleſiæ villarum cum vniuerſi-
tate. Gloſſ. vltima, quod ſic, quod intelligit Hoſtien. etiam re-
fula hincinde pecunia, quod vltimum dic verum, facta ſepa-
ratione contractuum: vt hic. Brix. in vener. vltim. dicit Tan. re
ſpondiſſe, quod ſi monaſteriū vendit caſtrum in quo hēt ec
cleſiam, non tranſit eccleſia cum vniuerſitate, cum ſit præcio
ſior caſtro. Ipſe autem Bar. videtur tenere contrarium per iu-
ra quæ alleg. glo. primum tenet Innocen. de iurepa. literis, vbi
dicit, mere ſpiritualia, vt eccleſias vel decimas non tranſire
cum vniuerſitate temporali, ſecus in patronatu, quod nō eſt
mere ſpirituale. concor. Gui. Naſo, & facit de iud. quanto 16.
quæſtione prima, ſi quis laicis. Dicit Hoſtien. ibi id verum cū
vniuerſitas transfertur in laicum, ſecus ſi in eccleſiam vel ec-
cleſiaſticam perſonam, dictum Innocen. puto verius, de quo
dico in d. c. ex literis quæſt. 4. & 5. Et in hac gloſſ. vltim. ib ff.
de fundo. dot. l. 1. fundus dotalis, qui alias alienari non poteſt:
tamē ex neceſſitate alienatur: vt ſi maritus noluit cauere vici
no de damno infecto cui dotale prædium minabatur ruina
& ob hoc vicinus miſſus ſit in poſſeſſionem, deinde iuſſus
poſſidere.

Digitized by Google

pria authoritate permutant, pais, de offi.delega.cum olim. Primo narrat proceſſum. Secundo diffinit,ibi:cum ergo permutaſſent,ideſt,de permutatione tractaſſent,vel proprie,quia B.dedit præpoſituram. Sol.& ab eo recepit archidiaconatum,ſicut permutati fuiſſent libros, vel equos,& facit J.q.prima,ſponte,ideo mitius cum eo agendū de elect.innotuit ver.multa.Hoſtien.Infeiabatur,fuit tamen probata alio modo vt ſequitur. Innocen.proponens.& mentiens,vt ſtatim ſequitur,& per alias probationes conſtitit.Innocenti.Conſtatet per teſtes,vel alio modo vel per acta iudicum,de offi.deleg.cum olim 2.Errorem.ſ.factæ permutationis.Oppono,quod non fuerit opus ferre diffinitiuam:quia in
3 confeſſo † nullæ ſunt partes iudicis.ff.ad l.Aquil.inde. Gloſſ. vltim.ſoluit,quod non ſunt partes in cognoſcendo:ſed in pnuntiando ſic,quod tenet glo.2.quæſtio.prima,nos in quemquam, & procedit hoc reſpectu confitentis,reſpectu autem conuicti ceſſat contrarium. Quæro quare Papa priuauerit iſtos beneficijs,dic,vt in glo.quę dicit quod interuenit ſimonia,quod tamen non colligitur hic.Vincent.melius dic,vt in gloſſ.vltim.ibi.ſic ergo,vſque ad fin.quia peccarunt permutādo motu proprio. Item videtur ſe elegiſſe & ingeſſiſſe, contra id,de quo de fi.presb.quoniā,& de iurep.per noſtras.Vin. tunc ergo recte procedit permutatio, quando non ex pacto partium,ſed ex authoritate ſuperioris.fit,qui de rebus permutatis arbitrio ſuo diſponit ſ.eodem quæſitum,& tunc aboletur omne vitium.ff.de his qui no.infa.furti.§.qui iuſſu.de pręben.niſi.Goffre.& pro hoc quod dixi ſuper litera in ver.com-
3 mutaſſent.Et no.gloſſ.in eo † quod dicit eccleſiam iure proprietatis poſſe pmutari ſine ſuperioris authoritate, quod dic verum,quo ad hoc quod non requiratur authoritas ſuperioris ad validandam permutationem,vt dixi ſ.cap.proxim.in 2. contrario.Et in hac gloſſ.ibi,proinde 2.in fi.vbi dicitur,quod nullæ ſunt partes iudicis in cōfeſſum,ibi l.vl.ſi dedi tibi pecuniam,vt mihi Stichum dares,& dediſti alienum : pecuniam repeto:quia illum accipientis non feciſti.

S V M M A R I V M.

1 *Deceptis,& non decipientibus ſuccurritur.*
2 *Velleianum non calliditati,ſed infirmitati mulierum ſuccuritur.*

Cum vniuerſorum.

Gratiam continet, vt dicit gl.fi.& communiter & ſic intelligitur:ideo non ſummatur. Ego autem nitor J.ſuſtinere,quod continear ius,& ſummo ſic.Si permutatio beneficiorum completa eſt ex vna parte, & per alteram eſt quominus impleatur,reſtituitur primus ad ſuum beneficium.Primo ponitur facti narratio.Secundo prouiſio ibi, cū igitur.Canonico,olim,ſed modo non:ſed dicit eum canonicum:quia cum deceptus fuiſſet ſtatim fuit reſtitutus,per ſe:ptanto h.d.quia authoritate epiſcopi poterant,de hoc c.quæſitum.† No.quod deceptis,& non decipientibus ſuccurritur.
1 Oppono,ad hoc 16.quęſtio.prima,ſi cupis,vbi non refert decipere vel decipi.So.vt ibi,& de hoc,in gl.4 & in ea §. verba. ibi habetur ad literam,ibi,ſi ſine,ſi mulier paſſa eſt virum res ſuas obligare quaſi proprias non iuuatur † velleyano, quod
2 infirmitati,nō calliditati mulierum ſuccurrit.ibi,ſi is, de hoc de conſue.ex parte. Secundo oppono,quod ex alio capite debuerit vitiari permutatio,quam ex eo,quod in textu dicitur. Nam in permutatione beneficium vnius confertur alteri, & econuerſo,hic autem collatum eſt tertio.Dicit Innocentius quod ſi conuenerant,quod G.prębēdam ſuam daret cuidam conſanguineo L. & ipſe L. præbendam ſuam daret illi G. ad contrarium dic, quod iſta non erat proprie permutatio, ſed largo modo.Tertio oppono ad hoc,quia ex facto G.& L.nō deberet teneri conſanguineus L.Soluit Innocenti.quod iſte fuit conſcius& fauor illicitæ permutationis.Quarto oppono quod non debuerit G.reſtitui ſ.cap.proximo. Gloſſ.penultima ſoluit quod hoc fit; quia alter non renunciauit. Ex hoc dicit quod G. de iure potuit repetere ſuum beneficium : ſed ta,quod etiam vult glo.penultim..ibi, ſed non eſt verum : qa alter non renuntiauit,tamen ſecundum Innocent.iuſtius videtur quod L.qui fuerat deceptor priuaretur,ſed ſecundum eum etiam iuſtum erat vt G.reſtitueretur,licet eſſet puniendus:quia ſimoniace renuntiauerat,reſignatio tamen non tenuit:quia ſimoniaca,idem no.ſ.de renun.ſuper hoc,in gloſſ. quæ pro expenſis,nec tenuit collatio beneficij facta ſimoniace.argum.prima quæſtio.prima,ordinationes,ſecundum Innocentium,pro hoc J.cap.proxim.quod non bene probatur hic. Nam poſſet intelligi taliter, quod collatio vel renuntiatio fuit vitioſa reſpectu ſimoniæ. Ego dico, quod de iure poteſt defendi,quod hic dicitur,poteſt enim intelligi,quod præbenda G.fuit aſſignata conſanguineo L per ſuperiorem:quia non dicitur hic,quod authoritate propria permutauerit, ſed ſolum,quod tractare ceperant de permutatione,quod facere poſſunt,licet non permutare,ſecundum glo.licet prima glo. ſentiat contrarium:ſed primum verius,vt dixi ſ.cap.quæſitū, in 2.contrario,hoc tamen quod præbenda G.fuerit aſſignata conſanguineo L.per ſuperiorem repugnat literæ ibi,per ſe nō poſſent permutare,quę facit pro intellectu prius dicto, quod contineat gratiam,ſed etiam ſi intelligimus quod ſine ſuperioris authoritate fuit facta collatio, adhuc idem dico, quia ex quo actus permutationis non fuit completus ex vtraque parte,non eſt locus c.præcedēti,& nulla ratione poſſet L.priuari beneficio ſuo.ergo multominus G.quia deceptus,& cæ. vt in tex.& ad c.quod in dubijs,alleg.in gloſ.penultim.in fin. dic,quod loquitur quando renūtiatio eſt perfecta,quo ad renuntiantem. vt quia renuntiat ex toto ſine vlla tacita conditione, tunc enim, etiam ſi renuntiatio ſimpliciter non valeat:vt quia renuntiat in manibus non legitimi ſuperioris:valet tamen in præiudicium renuntiantis:vt ibi,ſecus ſi non eſt perfecta,vt hic,quia fit ſub tacita conditione,vt etiam alter renuntiet.& compleatur permutatio,pro hoc quod dixi de pręben.inter cætera,in 1.contrario,ſed illud facit contra,quia dixi ibi, quod beneficia reſignata cauſa permutationis vere vacant, ſed pro præcedenti dicto facit de pact.cum pridem, & quod ibi dixi.& ſaltem quo ad commodum alterius permutantium,qui non adimpleuit permutationem:& ex parte ſua non poteſt dici,quod teneat permutatio.per l.primā,alleg.de iure, quod a prębenda B.amoueatur detentator iniuſtus, ex quo permutatio non fuit completa ex facto.L.a.quo L.detētore habuit cauſam, quia cōtēplatione L. iſte B. renuntiauit C.c.ex placito,& l.cum præcibus,& no.J.c.proxim.Et in hac glo.penultim.ibi §.hęc autem omnia,ſolemnitas inſtrumētorum ibi ſtatuta in ciuitatibus locum habet non in agris vbi multa hominum ſimplicitas,ibi l.2.vide hanc,& §.doli.J.alleg.de ap.ad audientiam,no.1.ibi §.fin.ſubuenitur his, qui ob ætatem,ruſticitatem, vel ſexum lapſi non ediderunt, ibi,tanta,vbi de hoc,ibi,quemadmodum,vide de ele.coniu.diuerſis contrario 2.ibi,rebus agitur præſcrip.verb.vbi res data eſt certa lege,cui non pareatur.Et in fi.& erat hæc decre.in tertia cōpilatione,in ti.de pręb.Op.ad prædicta,ꝙ non de iure, ſed de gratia fuerit iſte auditus,per literam,in eo, quod dicit, quod ſibi tribuitur via propter ſimplicitatem,dic paratur ſibi quia forte potuiſſet contra eum ad priuationem procedi. ſed non ex ratione : quia permutatio poſſet approbari in eius pręiudicium,ſicut approbatur ſ.c. proxi. Nam, vt prædixi,hic non erat completa.Item ex alio parcitur B.quia videbatur non audiendus tanquam allegans turpitudinem ſuam.Auditur autem ne alter remaneat ſuperior in dolo,pro hoc eſt,quod nota.de excep. dilecti,& iſta litera ibi,deceptis, & non decipientibus. Ex his poteſt dici, quod licet in aliquo videatur continere gratiam:tamen etiam de iure ſuſtinetur,ſaltem in ratione ſui,ſecundum prædicta.

S V M M A R V M.

1 *Vngaria foditur ſal in montibus,& fiunt fruſtra ſicut de ipſo.*
2 *Sententia ferri non debet ſub conditione.*
3 *Vexationem ſuam redimere quando alicui liceat.*
4 *Spiritualia an poſſint cum temporalibus permutari.*

Actiones

Digitized by Google

promiſſum, vel proprie,& melius ob id, concor. de elect. qua-
liter,& ibi expoſui. Nota, quod poſſunt impetrari literæ Apo
ſtolicę ad commorantem in loco ibi, commorantem, ſecun
dum Ioan. And. hoc no. pro literis, quę impetrantur ad com-
morantes in loco vbi eſt ſtudium. Et in hoc aduerte, quod
hoc c. emanauit poſt c. nonnulli, de reſcri.& quod valeat cō-
miſſio, no. de reſcrip. ſtatutum §. cum vere, lib. 6. Secundo no
ta, quod iudex poteſt eſſe arbiter, ibi, arbitros, de hoc de arbi.
2 cum tempore. Tertio not. ibi, quod ſi, quod † ſententia ferri
non debet ſub conditione,& dicit Phili. quod licet ferri non
debeat, lata tenet 3. q. 6. biduum,& hoc tenuiſſet ſi aliud non
obſtitiſſet,& de hoc dico de ap. præterea 2. contrario primo,
& 2. Et ex hoc no. quod ſententia ſub conditione ipſo iure re
probata non tenet, nec tunc ſecundum Abb. authoritas iudi-
cis excuſat, hic enim reprobatur arbitrium, & permutatio, q̄
per ipſum inducebatur. Oppono, quod arbitrium valere po-
tuerit, nam poſſibile eſt, quod præpoſitus habebat ius in iſtis
decimationibus,& de facto moleſtabatur,& ſic licuit ſibi re-
3 dimere † ſuam vexationem ℑ. de ſimo. dilectus 1. de vſuris ca.
1. Goff. ſtat contrario, dicens, quod ſi habebat ius licite potuit
dare pecuniam: ſed monachi non recepiſſent licite. Hoſti. di-
cit, quod non conſtitit an haberet ius, quia lis pendebat. ff. de
peculio, quod debetur. Ex hoc dic, quod tunc tantum licet re
dimere vexationem dando temporale pro ſpirituali quando
conſtat de iure redimentis, ſic loquitur c. dilectus,& no. e. tit.
ad aures. Secundo oppono ad idem ſ. de arb. cum olim,& ca.
contingit,& c. pe. de preben. niſi. Solu. Hoſt. quod hic non va-
luit compromiſſum, quia fuit factum, vt in veros arbitros, qđ
fieri non potuit, de tranſact. ſuper eo. ſed ſi tanquam in amica
biles compoſitores, bene valuiſſet, vt in contrarijs, quod dic,
vt in d. c. ſi. contrarium tamen videtur dicere glo. 1. ibi, in arbi
4 tros, ſed expone. ideſt, arbitratores. † Tertio oppono, quod ſpi
ritualia poſſint cum temporalibus permutari, de pa. cum pri-
dem. So. ibi fuit abſoluta renuntiatio. Quarto oppono ad idē
ℑ. de religio. dom. conſtitutus. Solu. ibi non dimiſit epiſcopus
ſpiritualia pro illis octo denarijs. Quinto oppono ad idem ℑ.
de ſimo. tua. So. ibi pure fit receptio,& pure patrimonij obli-
gatio, ſecūdum Vincen. qui dicit, quod permutatio quando
que large accipitur pro quolibet contractu nominato vel in-
nominato vbi eſt alicuius rei per alteram præſtatio, quod et
dicit Azo in ſumma. de rerum permu. in prin.& glo. C. de re.
permu. in rub. quandoque proprie,& ſpecialiter accipitur p-
mutatio: vt quando datur certa ſpecies pro alia certa. C. de re
rum permuta. quoniam. Sed quandoque datur certa res pro
incerta vel econuerſo: vt bos in genere pro certo equo vel in
certa pro incerta, & his tribus caſibus non eſt permutatio,
ſed contractus innominatus do vt des. C. e. l. 1. vbi hoc not. in
vlt. glo.& in Spe. e. ti. §. 1. in fi.& no. quod non contrahitur per
mutatio conſenſu niſi res tradatur, de re. permu. l. 1. Et oriun-
5 tur ex permutatione † duæ actiones. ſ. actio præſcriptis ver-
bis ad intereſſe ſi non detur ab altera parte quod dari debuit.
C. eo. rebus,& condictio ob cauſam, quæ oritur ex pacto per-
mutationis re ab alterutra parte ſecuta, prius non. C. eo. ex pla
cito. ff. de pact. iuriſgentium §. ſed etſi in alium. in fin. ſecun-
dum Vincen. Quinto oppono ad idem ſ. ti. proxim. c. 2. Solu-
vt in glo. 3. quæ dicit, quod fructus decimarum bene poſſunt
vendi,& locari,& ſic etiam permutari, ſed ius non. de hoc de
deci. quamuis. Sexto oppono, ad hoc, quia in tex. loquitur de
fructibus, ibi, decimationibus,& ibi, decimationum, quæ ver
ba ſapiunt factum. So. expone decimationibus, ideſt, iure de-
cimarum, quod præpoſitus quaſi poſſidebat,& abbas,& con-
uentus ab alio petebant, vnde ſi non habebat ius, fiebat per-
mutatio de ſpirituali ad ſpirituale,& ſic merito reprobatur, ſe
cus ſi habuiſſet ius, quod tamen vltimum dic: vt ſ. contrario
primo. Septimo oppono, ad idem ſ. de rebus eccle. non alien.
vt ſuper. glo. vltim. remittit ibi:& ibi dixi. † Quæro an poſſint
6 tradi poſſeſſiones eccleſijs loco decimarum. Glo. vltim. quod
non, per hoc c. Ad idem 16. quæſtion. 7. omnes decimæ,& de
hoc per Brixi. in dominicali 49. vbi tenet, quod ſi talis permu
tatio fieret temporaliter, vt ad decennium, tenetur eccleſia
ſeruare, etiam ſi res pro decimis permutata caſmate pereat,
Et in hac gloſſ. ibi, compilatione. 1. prima. Secundo quæro, ſi

contractibus per quos dominium vtile vel directum transfer
tur ab eccleſia in alium, videamus de feudis, in quibus etiam
tranſit vtile in vaſallum, directo retento ipſi domino, vel ali-
ter: vt ſupra titu. tertio, in rub. de materia 22. quæſtione quin-
ta, de forma.

SVMMARIVM:

1 *Vſura eſt reprobata vtroque teſtamento.*
2 *Feudum quid ſit.*
3 *Gazeria quid ſit.*
4 *Vaſallus ad quę ſeruitia tenetur.*
5 *Vaſallus ſi vult ſeruire eccleſia vt fructus computentur in ſortem, an*
ſit audiendus.

INſinuatione. Si dominus a vaſal-
lo recepit feudum
in pignus, abſtinendo ab eius ſeruitio, non te-
netur computare fructus in ſortem. Primo
ponitur dictum. Secūdo limitatio. ibi, ita. Op-
pon. quod non liceat, domino fructus ſibi ap
propriare: quia per hoc committeret ſimoniam ſ. de empti.
& ven. ad noſtram ℑ. ti. 2. illo vos. Glo. 2. ſoluit, quod hoc per-
mittitur, vt res citius perueniat ad eccleſiam, per c. 1. ℑ. de vſu-
ris,& ſic reſtringit hoc c. quando feudum tenetur ab eccleſia
pro hoc eſt ſuperſcriptio, quę dirigitur Nauricen. epiſcopo,
& hic in tex. ibi, eccleſiæ tuæ, quod bis repetitur, ſed non ap-
paret ratio ſpecialitatis in eccleſia,& c. j. loquitur in alio caſu:
vt ibi no. Alij dicunt quod hoc cōtinet gratiam, quod repro-
bat Hoſt. per verbum declaramus, pro hoc, quod no. de tem-
po. ord. c. pen. in glo. vlt. Inno. dicit, quod hoc forte eſt in odiū
feudorum, ſic ℑ. de vſur. c. 1. Nam cum non liceat alienare res
eccleſiæ niſi in neceſſitate:& feuda de gratia concedantur,&
ſic contra ius, facilius eſt eorum reuocatio, de his, quæ fi. a prę
la. cum Apoſtolica, quod non placet: quia prętextu pietatis
non debet fieri impietas ℑ. ne cle. vel mo. cap. 3. Item pro hoc
non fit immediate reuocatio ad ius eccleſiæ, vel ſecundum
Inno. hic vocat feudatarios ruſticos, qui tenent aliquas poſſeſ
ſiones, ratione quarum debent aliqua ſeruitia exhibere,& qn̄
fructus non multum excedunt valorem ſeruitij, alioquin eſ-
ſet contra mandatum domini, mutuum date,& cęt. pro hoc,
quia in vſuris non fit diſpenſatio, de vſu. ſuper eo.& ſic legen
do habet locum etiam in laico, quando vaſallus interim vult
a ſeruitio abſtinere, quod eſt diuinare:& nimis reſtringit hoc
vel ſecundum Innocen. hęc decre.& conſimiles loquuntur
eo caſu quo vaſallus illicite tenet: vt quia erant decimæ, quæ
non poſſunt infeudari; quę tamen ſine ſcandalo recuperari
non poterant,& hoc innuit ℑ. de vſu. ca. 1. ſecundum eum, qđ
tenet Goff. Sed hęc non placent Hoſt. qui etiam ex facti noti
tia dicit hęc non eſſe vera. dicit autem hoc poſſe intelligi qn̄
ſic conuenit inter dominum,& vaſallum, dic, ꝙ ſi intelligitfa
ctum fuiſſe tempore dati feudi, tollerari poſſet. Sed ſi tempo
re dati feudi in pignus non, quia eſſet pactum vſurarium, tan
quam de pluri lucrando. Item hoc eſt diuinare. Dicit etiam
Hoſt. hoc de facto non ſeruari. Refert etiam Hoſt. Raymun-
dum, in ſum. de caſibus ſub ti. de decimis §. item quid ſimiles
dixiſſe, ꝙ hoc priuilegium in colonis non reperitur expreſ-
ſum, ac ſi dicat ꝙ priuilegium eccleſię nec extendendum ca.
ſane. de priuil. quod non placet Hoſt. quia ſi committeretur
1 hic vſura, cum ſit reprobata † vtroque teſtamento, de vſuris
ſuper eo. non poſſet Papa dare priuilegium ſuper hoc: vt not.
de concel. pręb. propoſuit,& minus deberet concedi clericis
quam laicis. ar. 88. di. fornicari ℑ. de cenſi. ex parte, licet cum q̄
a ritur, an fructus ſint in ſortem computandi, a poſſit Papa de-
clarare,

ADDITIO.

a An fructus ſint in ſortem computandi. Adde quod habetur in c. conqueſtus
& in c. 2. de vſu.& in c. ad noſtram. el 1. de iureiur.& in h. j.& 2. C. de pig. ac

Digitized by Google

ad fi.1.col.ibi,hoc antem aliquid &c.quæ ratio fortius in ſecu lari quam in eccleſiaſtico feudo locum hēt, ſecundum Hoſ. dic,quod nō dicitur dominus recipere aliquid vltra ſortem. Nam abſtinendo a ſeruitijs eſt ac ſi res nō foret feudalis,quo caſu fructus eſſent domini,hoc ergo vult hęc litera,quod dominus poſſit vti fructibus rei feudalis ac ſi feudalis non eſſet: & hoc ſiue dominus ſit eccleſia ſiue alius,quia, vt dixi proxime,etiam in dominis laicis locum habet hoc c.nec debet pcipere fructus de re aliena, quo caſu tenetur eos computare in ſortem,ſed de ſua modo prędicto:& ſecundum hoc caſus
3 ſingularis.Quæro quid eſt dicere † gazeria.b.Sol.vt in gl.1.Et
b in ea ibi,theutonicum,alias gallicum.Hoſtien.dicit,quod eſt vulgare in dioce. Mauricen. cuius epiſcopo hic ſcribitur, & cui iſte obligauit quoddam caſtrum, & dicit ſe habuiſſe notum ſactum.Dicit etiam,quod eſt vulgare regni Arelatenſis, & fit ibi diſtinctio,an obligetur ibi res mobilis, & dicitur Gazium:alias vadium J.ti.1.c.1.an immobilis,& dicitur gazeria ſeu vaderia: ſicut diſtinguitur inter pignus,& hypothecam.s. de re.eccl.non alie.nulli. Innoc. exponit villam vel poſſeſſiones.Phi.exponit Gualcheria,& eſt idem quod ſulonica.ff.de vſufruct.ęquiſſimum §.vlt.quod non bene conſonat,& non refert quod fuerit id, quod obligatum fuit,dum tamen fue-
4 rit res feudalis, & fuerit obligata pignori. † Secundo quæro, ad quæ ſeruitia tenetur vaſallus,dic quod ad ea de quibus 22. q.5.de forma,& dominus etiam tenetur verſa vice vaſallo nō frangere ei fidem, alias poteſt priuari dominio, proditor tamen vel periurus dici non poteſt,cum vaſallo non faciat fidelitatem neque iuret: ſed vaſallus dicitur perfidus.i.proditor fidei:& periurus:quia iurat,& priuatur feudo 10.col.quali.feu. amit.per totum, & ſi de feu.fue.contro.c. domino committente,& qualiter dominus proprietate priuetur cap.ex facto,
5 alias eſt c.ſub rubrica de capitaneo corradi.† Tertio quæro,ſi vaſallus vult ſeruire eccleſię,vt fructus computentur in ſortem,dicit gloſ.2.quod non eſt audiendus,quod intellige domino contradicente.Nam,vt dicit Hoſt. dominus recipiēdo ſeruitium videtur huic iuri renuntiare,niſi proteſtetur. C.de iure dominij impetrando l.2.de conſti.cum M. Et in hac gl. ibi,conquæſtus,vbi de hoc.Quarto quæro,ſi erat feudum,ratione cuius non tenebatur vaſallus ad ſeruitia, dic, quod ad hoc procedit hæc litera,ſaltem enim tenebatur ad fidelitatē. In contrarium eſt hæc litera,quæ probat quod nō tenetur ad fidelitatem pendente pignore, vnde inhęrendo rigori poſſet dici,quod ſi pendente pignore committit in dominum tale quid,propter quod veniret priuandus feudo,priuabitur,quaſi interim cenſeatur non vaſallus:quod eſſet pulchrum ſuſtinere,non tamen tutum,vnde tutius eſt intelligere tex. prout iacet de feudo debente ſeruitia a quibus abſtinet dominus,ita non extendere ſuos terminos.Quinto quæro,de emphyteuta,qui obligatur domino,vel vſufructuario,qui obligatur pprietario,dicit Hoſ.principem conſulēdum:remittit ad ſummam de vſur.§.an aliquo caſu,ver.1.& ſeq.& videtur ꝙ cum ille ſit caſus ſpecialis,contra regulas iuris non ſit extendēdus, regula quæ a iure.lib.6.

ADDITIONES.

a Cum feudum ſit. Adde Hoſt.in ſum.e.ti.& doct in rub.eo.titu.
b Quid eſt dicere gazeria. Adde tex.& glo.in l.æquiſſimum in § fina. ff. de vſufructu.

SVMMARIVM.

1 *Feudum aliquando eſt perſonale, & reuertitur ad dominum mortuo vaſallo.*
2 *Iuramentum prælati de non infeudando de nouo, quomodo intelligatur.*
3 *Conſors ſuccedit in feudo per ius accreſcendi.*
4 *Ius accreſcendi quando locum habeat in vltimis voluntatibus, vel in contractibus.*

14 *Vaſallus on teneatur petere inueſtituram ab hæredibus domini.*
15 *Vaſallus committens feloniam contra dominum perdit feudum.*
16 *Prælatus an poſſit alteri infeudare feudum antiquum decimarum reuerſum ad eccleſiam.*
17 *Eccleſia an poſſit infeudare rem non feudalem occupatam.*
18 *Prælatus ſi non infeudauit infra annum feudum ad eccleſiam reuerſum, an poſſit amplius illud infeudare.*
19 *Feudum occupatum non dicitur fieri de menſa durante occupatione.*
20 *Feudum quid ſit.*
21 *Feudum vnde dicatur.*
22 *Feudorum genera ſunt quatuor.*
23 *Feudorum multiplex partitio, & nu.24.25.*
26 *Vaſallus Baronis requiſitus à Rege, an illum iuuare teneatur contra baronem.*
27 *Infeudare quis poſſit.*
28 *Infeudari qui poſſit.*
29 *Feudum qualiter acquiratur.*
30 *Feudum non tranſit ad cognatos, nec ad fœminas.*
31 *Feudum ad quos filios non tranſeat.*
32 *Feudum qualiter perdatur.*
33 *Vaſallus an poſſit infeudare.*
34 *Vaſallus an poſſit feudo renuntiare.*
35 *Vaſallus ſi dat feudum in dotem an teneat.*
36 *Feudorum liber an ſit authenticus.*
37 *Fridericus imp. fuit damnatus per Inno.4. in concilio Lugdunenſi.*
38 *Feudorum negotia quo iure decidantur.*
39 *Iura Romana vnde originem ſumpſerint.*
40 *Decretorum volumen quomodo dicatur approbatum.*

Ex parte. Ponit tres caſus in quibus non obſtante iuramēto de non infeudando,poteſt eps antiquum feudum nouo vaſallo concedere. Communis di-
2 uiſio. Secunda ibi,in primo. No.ꝙ feudum † aliquando eſt perſonale, & reuertitur ad dominum mortuo vaſallo, vt hic in prin.& 10.col.qui.mo.feu.conſt.poteſt c.1.facit J.ɔrio 1. qd etiam cōtingere poteſt ex alio:vt ſi deceſſit vaſallus ſine filijs maſculis,quamuis.n.tranſeat ad hæredem, non tamen ad fęminam 10.col.de gradib.ſucce.in feudo c.1.niſi in conceſſio-
2 ne ſit expreſſum,vt ibi.Secundo no. † ꝙ prælati iurant a non
a infeudare de nouo,& dicit Inn.ꝙ hoc iuramentum intelligitur.i.ꝙ non conſtituant rem feudatariam, & dic ꝙ hoc cauere etiam debet quilibet rector 10.col.epm vel abbatem in ru-
3 bro & nigro.† Tertio no.ꝙ conſors ſuccedit in feudo per ius
b accreſcendi,b quod dicit gl.3.dic melius ꝙ in feudo non hēt locum ius accreſcendi,niſi inueſtitura ſit facta eo pacto.vnde ſi duo fratres ſunt inueſtiti de vno feudo nouo, pars decedētis non tranſit ad fratrem,ſed reuertitur ad dominum 10.col. ti.1.ver.qui etiam,nec hic dr̄ ɔrium. Non enim quæritur an tranſeat ad conſortem:ſed an poſſit inueſtiri,& ſic potius probat ɔrium. Item Papa in reſponſione nil dicit de conſorte,ge-
4 neraliter aūt quādo locum habeat ius † accreſcēdi in vltimis voluntatib.vel in ɔctib.dic,vt C.de cadu.tol.l.1.§.is ita,& quādo non petentium partes l.1.vbi per Cy.& Bald.plenius.ff.de leg.3.l.re coniuncti,per Bar.& aliquid dico J.de teſta.requiſiſti,in prin.in 4.no.Et expone in tex.hic cōſortem.i.parem ſocium aut cohęredem.Quarto not.tres caſus quib.prælatus li-
5 cite infeudat,quartum habes J.de don.per tuas.Op.ꝙ † feudum non debeat reuerti ad dominum, ſed tranſeat ad hæredem vaſalli 10.col.de gradibus ſucceden.in feudo,c.1.& qui.mo.feu.acqui.circa prin.So.hic loquitur de feudo temporali quod non tranſit in hæredes:vt in pręal.ti.qui.mo.feu.acq. & s.no.1.vnde dicit Hoſt.ſecus in perpetuo & paterno, quod
poteſt

ADDITIONES.

a Prælati iurant. Adde c.fi.de ec.ædi.
b Per ius accreſcendi. Adde Bal.in c.1. de fra.de nouo inueſt.idem Bald.in l.ſi mihi,& tibi.de ver.ob.

Digitized by Google

litat filium.quia delicta debent tenere ſuos authores,de his,q̃
ſi.a ma.par.ca.quæſiuit.Item non fundauit ſe filius ex iure pa
terno,ſed ex noua inueſtitura,& per hoc expeditur gloſſ.vlt.
vſque ibi,de hoc.Et in hac gl.pe.ibi,opus nouum,de no.ope.
nun.c.a.in 3.glo.& in d.l.vlt.ibi,adoptiuum,in fi. vbi libertus
patronum,qui deliquit,vocat in ius ſine venia: ſed filium in-
nocentem non,ibi §.nullum,vbi ex delicto patris non impo-
nitur pœna filio,vnde ab ordine decurionum vel honoribus,
propter hoc non prohibet,ibi §.ſi plures,vbi parente damna
to eo caſu,quo bona damnantur,habetur ratio liberorum,ne
innocentes pœnam luant,vnde quandoque dimidium quandoq;
totum habebunt,ibi,quæritur,vide de procur.tuæ 2.ↄ̄tio ibi.
dino.quorum patres non torquentur, nec filij vſque ad pro-
nepotes,ſi tamen liberos prioris gradus nulla macula attrin-
git,& in hoc vltimo eſt contra,ibi,iura,vbi liberi patroni dam
nati perduellionis vel alia cauſa iura libertorum retinent,ibi.
ff.e.ſ̄.de iurep.ibi,qui ↄ̄ legem. ſ.eliefeentiam ad iuſiurādum
coegit libertum nil iuris habet in ſucceſſione liberti,nec ipſe
nec eius liberi,& de hoc ibi in glo.Sed quo ad hoc,quod hic
dicitur,dicit Goff.recurrendum ad conſuetudines,& conſti-
tutiones fuedorum.Hoſti. remittit ad ſumm.e.§.qui.mo.vel
cau.feu.amit.in fi.ſed plenius no.in Spe.e.§.vlt.in prin.Dy.in
regula non debet.lib.6.dicit,ꝙ ſi feudum eſt paternum,priua
tur:ſi autem eſt proueniens a rerum natura, vel genere vlte-
riori,non priuatur.ff.de interd.& rele.l.3.ſed,vt prædixi filius
hic ſe fundabat ex noua inueſtitura,& præſupponitur, ꝙ feu-
dum reciderat in poteſtatem domini.Tertio opp.in eo,quod
in tertio dubio dicitur,ꝙ feudum erat alienatum, & non po-
terat recuperari per dominum , nam ipſo iure recuperatum
erat,quia vaſallus ceciderat a feudo,vt dixi in præce.ↄ̄rio. Sol.
Inno.ꝙ non poterat recuperari.ſ.de facto, pro hac ſolutione
eſt tex.ibi,facile recuperare,quod refertur ad factum, fatetur
tamen Inn.ꝙ de iure ipſo facto ceciderat a feudo. Ex hoc no.
7 Abb.hic determinari dubium illud,an alienans † feudum ip
ſo iure cadat a feudo:an per ſententiam, dic, enim ꝙ ipſo iu-
re ſecundum Inno. de hoc etiam ↄ̄.q.8.ſed quandoque vaſal-
lus alienat, & in inſtrumento apponit clauſulam , ſaluo iure
domini, quo caſu, ſi tradit ſine licentia domini, non excuſat
talis poteſtatio quin incidat in commiſſum,vt dicit Bald. 10.
col.quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi §.denique,quia
cum non ſit denuntiatum domino,videtur clam fieri,& per
conſequens contemni,& pro hoc ſ̄.de iureiur.eam te. Secus
dicit Bald.in d.§.ſi adijcit illa verba,nec aliter vel alio modo,
quia tunc non intendit alienare niſi hoc poſſit,cum hoc ſal-
uo,quod dic,vt ibi.Et videtur etiam quod ſi non apponãtur
hæc verba,nec aliter nec alio modo,tamen illam verba,ſaluo
b iure domini,b hæc important.ar.de eo qui mit.in poſſ.cap.1.
ibi,ſaluo iure.de ver.ſig.venerabili,in prima gloſſ. ff.qui.mo.
pig.vel hypo.ſolu.ſi debitor §.1.& maxime hoc caſu quo agit̃
de pœna alienantis,vt fiat mitior interpretatio.regula in pœ-
nis,lib 6.Et ad c.eam te.dic,vt ibi dico,& dic,quod non vide-
tur dominus contemni:quia illa clauſula,ſaluo iure domini,
habet hunc ſenſum,niſi dominus contradixerit, pro hoc fa-
cit clauſula,cum quis appellat viua voce,ſaluo iure appellan-
di in ſcriptis,quod dico de ap.directe.Quarto op.quod in quo
libet trium caſuum de quibus hic , infeudationi obſtet iura-
mentum de non alienando poſſeſſiones de menſa,quod præ-
ſtant prælati,de re.ec.non alie.vt ſuper. Sol.Inno quod nullo
caſuum hic poſitorum poſſeſſiones ſunt de menſa, pro hoc,
quod dixi in d.c.vt ſup.Venio ad q.& primo expedio aliquas
circa literã,& hoc vſque ad q.14.deinde generaliter quæro de
8 aliquibus ad materiam ti.Quæro,an † quando prælatus iura-
uit,non infeudare ſine licentia Papæ,poſſit legatus eam con-
cedere.Spe.ti.2.§.conſequenter,ver.cæterum, dicit quod nõ,
facit quod no.de præben.pro illorum,in fi.glo.antep. Secun-
9 do quæro,† ſi prælatus inferior epiſcopo iurauit non alienare
inconſulto epiſcopo,an legatus poſſit hanc licentiam tribue
re,de hoc in Spec.loco præal.vbi tenet quod ſic,ſi epiſcopus
eſt de ſua legatione,alias nõ.Sed videretur q̃d ſolus Papa poſ
ſit,cum inferior Papa non poſſit ſuper iuramento diſpenſare
de iureiu.quanto,vbi de hoc. Primum verius,ex quo iurauit

quod alias talis infeudatio non valeat , eſt, quia cum hic per-
mittatur feudum renouare, debet intelligi ſub antiqua, non
autem ſub noua forma , de iudæ. conſuluit,prælato vero per-
mittitur feudum innouare,vt hic,non autem de nouo infeu
dare:quia ſic iurat,pro hoc 10. col.epiſcopum vel abbatem c.
vno,in prin.& hoc maxime procedit,quando feudum eſſet
auitum concernens totam agnationem,tunc enim in præiu-
dicium maſculorum non tenet talis alteratio. 10.col. de ſuc.
feu. §. hoc quoque . Quæro, ſi vaſallus dat minorem partem
11 feudi in libello †.Gloſ.ſecunda,dicit quod propter hoc non
perdit feudum.Et dicunt Pe.& Ab.hoc quod dixi de libello
eſſe vulgare mediolan.de quorum conſuetudinibus fuit fa-
ctus liber feudorum,& forte ſumitur pro ſcriptura:quia ſæpe
cum ſcriptura fit ille ↄ̄tractus,& ſecundum Pe.eſt emphyteu
ſis,vel ſecundum Azo.libellus eſt locatio vſque ad 30.annos,
renouando de 30.in 30.quod nota,in ſumma. C. locati.& de
hoc.C.de ſacroſanct.eccle.auth.ingreſſi.& dic, vt dixi de loc.
12 potuit, quæſtione quarta.Oppono ad hoc:quia † etiam ſi par
b tem vendat a vaſallus ſine conſenſu domini,feudum amittit.
decima col.de prohi.feu.alie.imperialem §.habito.Sol.gloſ.
ibi,& communiter omnes dicunt,quod perdat ſolum illam
partem,decima col.de vaſallo,qui contra cõſtitutionem Lo
tharij cap.primo,vbi hoc probatur, quod etiam tenet Hoſti.
in ſumma.e.§.quid hodie,in princip.& hic,dicitur autem va
ſallus alienare ſi dat in emphytheuſim vel libellum,quia hoc
eſt alienatio.de rebus eccle. non alienan. nulli.Auth. de non
alienan.aut permu.rebus eccleſi.§.alienationes,quod tenent
gloſſ.& Iaco.de Bel.in dicta lege imperialem,poſt prin.Quin
to quæro , quid eſt dicere , quod feudum tribuat vaſallo qui
per eccleſiam recognoſcat, dic , quod eſt , quod recognoſce-
bat ſe habere ab eccleſia quod nõ recognoſcebat detentator:
propter quam cauſam licet eccleſiæ transferre in potentio-
rem,vt hic . Sexto quæro circa hoc,ſi vaſallus non alienauit:
ſed non vult pro epiſcopo facere feſtucam , dicit Hoſtienſi.
quod eodem modo licebit epiſcopo infeudare potentiori,q̃
ab illo reuocet,& ab eccleſia recognoſcat . Oppono ad hoc:
13 quia prohibita † eſt alienatio c in potentiorem , de alie.mu.
c iud.cauſa fa.lege prima,ſecunda,3.& quarta.Nec licet clericis
etiam quo ad patrimonialia vel alia ſ̄.de alie.mu.iudic. cauſa
fac.capitulo primo,& ſecundo. Dicit Hoſtienſis,hoc ſpecia
le ĩ eccleſia,vt hoc caſu poſſit,ne exhæderetur ab antiquo feu-
do,& de hoc per eum in ſumm.de alien. mu.iudi.ſub rubrica
de conceſ.acti.dic quod hoc caſu non habet locum titulus,ne
liceat. Non enim poteſt detentator dicere ſibi factum præ-
iudicium, ex quo ius non habet in feudo:vnde nec tantum ec
cleſiæ , ſed etiam alteri domino feudi licet ſibi prouidere
14 modo prædicto . † Septimo quæro, an vaſallus teneatur pe-
tere inueſtituram ab hæredibus domini,dic quod ſic intra an
num & diem,vt dicit gloſſ.vltim.alias perdit feudum:vt dicit
eadem gloſſ. & hoc niſi excuſetur propter cauſas de quibus
decima collatio. quo tempore miles inueſtituram petere de
beat.c.1.& inter cætera enumerat ibi gloſſ.excommunicatio-
nem domini:quo tempore excuſatur ne communicet domi
no,& eſt glo.ſingu.& intellige quod locum habet pœna præ-
miſſa in eo quod poſſidet feudum,alias ſecus,vt nota. Guliel.
de cu.& Bald.C.de rei ven.ſolemnibus, quod eſt notandum.
& pro hoc allegant.C.de cenſi.forma §.ſi cum ego.Dicit etiã
quod præmiſſa pœna nõ committitur ipſo iure:ſed eſt opus
ſententia:quia non perdit vaſallus feudum ſine certa & con-
uicta

ADDITIONES.

a Saluo iure domini Adde Cardin.in capitu.quæ in eccleſiarum.in 13.quæſt.
de conſti.

* In facto.Adde quod eſt conſ.34.inci.circa primum.vbi de hoc.B.S.

b Si partem vendat Adde nota.in capitulo primo de alienan. feu.in vſi. feu-
dorum.

c Prohibita eſt alienatio . Adde limitationem ad titulum de alie. iud.mu.cau-
ſa facta.

Digitized by Google

cto:videtur quod non : quia in decimis eſt ſpecialis prohibi-
tio,infra de deci.ad hæc.& c.quamuis.& c.prohibemus,& ſic
venire nõ debent ſub generali conceſſione,per quam permit
titur hic feudum antiquum renouare.de offi.vica.cum in ge-
nerali.lib.6. Contrarium puto, quia in decimis ſolum prohi-
betur quod non infeudentur de nouo poſt concilium latera-
nen.vnde puto quod potuerunt infeudare etiã laico. Caueat
tamen prælatus a fraude,ne aſſerat decimas conceſſas ab anti-
quo,cum non ſic eſſent:quo tamen caſu cui incumbat proba
tio:dic vt in ſequenti.q.& dixi de his quæ fi.a præla. cum apo-
ſtolica. In contrarium videtur quod non poſſint transferri in
laicum,per id quod dico in d.c.prohibemus,q.2. Dic quod ip
ſe laicus vaſallus nõ poteſt transferre in alium laicum: vt ibi:
ſed epiſcopus talem feudum reuerſum ad eccleſiam poteſt,
per præmiſſa. Obſeruatur autem, quod quando laicus vult feu
dum in alium transferre,renuntiat feudo,& epiſcopus illum
inueſtit cum quo renuntians conuenit:& ſic eſt in effectu ac
ſi ipſe laicus transferret de licentia epiſcopi. Eſt tamen in hoc
differentia : quia ſi laicus renunciat feudo feudum remanet
paucioribus perſonis obligatum,quam ſi alteri infeudat. Vn-
17 decimo quæro † an hoc cap.in eo quod permittit eccleſiam
infeudare rem feudalem occupatam,locum habeat in re non
feudali, hæc queſtio fuit hic Paduæ : & dicebant quidã quod
ſic.contrarium conſuluit Ioan. And. hic tunc legẽs.quamuis
enim prælatus non poſſit recuperare,non deeſt ſibi iuſtitia,vt
recurrat ad eccleſiam romanam, alias poſſet fieri fraus : quia
prælatus uolens amico infeudare prædium,procuraret ſe ſpo
liari ab aliquo potente, quod placet , quia hic non permittur
inſidere feudali,& in nõ feudali,obſtat tuſnt de nõ infeudãdo
b & de nõ alienãdo de nouo,per hoc,in eo quod dixi quod poſ
ſet fieri fraus, Dic quod ad probandum quod res ſit ſolita in-
c feudari:nõ ſufficit qđ prælatus hoc aſſerat in inſtrumẽto:alias
de facili poſſet infeudare bona non ſolita infeudari: ſed opor-
tet quod legitime probetur quod ſolita eſt infeudari , quod
not.Bal.10.col.tit.1.in prin.ſeu in prohemio.verb. tertia diui
ſio,& hoc, quia quando partes non poſſunt expræſſe renun-
tiare ſolemnitati,ad eam probandam non ſufficit partium aſ-
ſertio,ſed opportet quod expreſſe probetur,quod no. Bald.ff.
de ver.ob.ſciendum.ſic ẽt ad probandum verſum in vtilitatẽ
eccleſiæ,non ſufficit confeſſio prælati. quod dico de fideiuſſ.
quod quibuſdam.q.12.& hæc no.quia ſæpe accidunt. Duode
d cimo quæro,ſi feudum reuerſum d ad eccleſiam non infeu-
dauit prælatus intra annum,dicit Archi.35.q.8.c.1.quod am-
18 plius non poteſt infeudare † quia conſolidatum eſt menſæ,
per illud.c.vbi dicitur,nouæ nuptiæ quæ intra annum contra
ctæ ſunt.ad idem.ff de publi.& vecti.l.fi.§ quotiens. vbi man-
cipia dicuntur nouitia quæ nondum anno ſeruierunt. ſed an-
no completo dicuntur vetera.Bar.C.de bo.vacan. ſi vacantia.
lib.10. dicit quod tunc tantum dicuntur de menſa quando
per officiales ad hoc deputatos deſcripta ſunt in libro aliorũ
bonorum menſalium,per dictam,l.2.eo.ti.ſi quando,vel quã
do prælatus hoc declarauit quod ſint amodo de menſa,quod
eſt notandum: tamen illę.ll.hoc non probant,ſed tantum tra
dunt formam incorporandi bona fiſco. Dic quod ſtatim vt
percipit fructus talium bonorum eo modo quo percipit de
alijs bonis menſalibus,videtur velle incorporaſſe mẽſę: quia
tamen nullũ tempus eſt traditum intra quod poſſumus hæc
coniecturari,ſatis poteſt teneri quod primo dixi , quod ſi per
annum completum tenuit,recipiendo fructus, ſicut de alijs,
poſt annum deſinat eſſe feudum de nouo reuerſum , & cen-
ſeatur de menſa.per d.c.1.35.q.8.& dictum.§. quotiens , & ꝙ
ipſo facto bona applicentur menſæ: bene probat c.vt ſupra.de
re.eccle.non alie. In dubio ergo præſumamus applicatũ men-
ſæ,ex quo prælatus aliquanto tempore tenuit ad manus ſuas,
ſaltem quo ad hoc vt in hoc dubio prælatus non alienet, vt
ibi. Sed ibi non loquitur in ſolitis infeudari,eadem tamen ra
tio eſt in eis,quia ex quo prelatus per totum annum fructus
in ſuos vſus conuertit,† præſumitur voluiſſe applicare menſæ,
quæ nota ſingulariter. Nam vidi conſilia magnorum contra
ria,ſed quod dixi tutius eſt,& verius,& procedit niſi appareat
de menſa,etiam ſi aliquando reperiantur,quod intelligo niſi
poſtquam ſunt reuerſæ teneantur toto integro anno ad ma-
nus prælati,per ea,quæ dixi in proxim.quæſtione.vel etiam ſi
intra annum prælatus faciat eas ſcribi inter menſales: vel de-
claret,quod deinceps ſint de mẽſa,per prædicta,quæ no. quia
vtilia,& facit ad hoc quod dixi de rebus eccle.non alienan.vt
ſuper. Decimoquarto quæro, circa materiam feudorum,de
alquib.qd ſit feudum,vnde dicatur,q̃ ſit diuiſio feudorũ,quis
poſſit infeudare , cui poſſit infeudari, qualiter acquiratur, &
qualiter perdatur, & an liber feudorum ſit autenticus. Quę
20 ro itaque quid ſit feudum. Dic quod eſt beneficium,ideſt,be
niuola actio tribuens gaudium capientibus,& capiens tribuẽ
do,in id quod facit prona,& ſponte ſua parata 10.col. quibus
cau.feu.amit.cap.vno §.in primis,& ibi ſubditur,quod huius
generis ſpecies quędã eſt beneficium quod ex beniuolentia
alicuius datur,directo dominio rei immobilis remanente pe
nes dantem , & rei fructu tranſeuntire ad accipientem & eius
hæredes maſculos & fœminas , ſi de eis nominatim dictum
fuerit,& in perpetuum: ita vt ob hoc vaſallus & hæredes do
mino ſeruient prout fuerit expreſſum. Diffinitur & aliter per
Hoſt.in ſum.eod §.quid ſit feudum,vel dic quod feudum eſt
beniuola actio tribuens gaudium capienti cum retributione
ſeruitij , ſed hoc non comprehendit naturam diffiniti. vn-
de dic vt prius,quia non eſt recedendum a tex.qui tradit præ-
21 cedentem. † Decimoquinto quæro,vnde dicitur feudum.
f f dic quod a fidelitate , vel a fide. Non enim debet aliqua in-
ueſtitura fieri ei qui fidelitatem facere recuſat.10. collat. per
quos fiat inueſti.& per quos recipiatur.c.nulla.& ca.ſe. §.hęc
autem.niſi feudum ſic ſit acquiſitum vt de ipſo non præſte-
tur fidelitas,vt ibi dicitur,& dic quod licet in quibuſlibet cõ-
tractibus exigatur fides,quæ eſt dictorum & factorum conſtã
tia & veritas,vt dicit Cicero officiorum primo,pro hoc.ff. de
pac.l.1.C.de act.& obli.bonã fidẽ.& no.de excep. cũ venerabi
lis.in gl.3.tñ per excellentiã conſiſtere debet in feudis in qui-
bus dñs quodammodo totaliter cõmittit ſe vaſallo quoad
perſonam honorem & bona : & econuerſo, 10.col.de forma
fidelitatis.c.1.ſicut ẽt fideicõmiſſum dicitur a fide:vt no. Azo.
in ſum.C.de fideic.vnde eo caſu quo vaſallus propter feloniã
priuaretur feudo:dñs ẽt ꝑp feloniam cõmmiſſam in vaſallũ
priuabitur proprietate.10.col.qualiter dñs proprietate priue
tur.c.vno.& facit dictum c.1.de forma fidelitatis,& ibi etiam
not.in gl.quæ in iſto, & 32.q.5.de forma.in gl.fi. Contra iſtã fa
cit quod no.de iureiu.breui.vbi dico. q.4.ſed primũ verius vt
22 ẽt ibi dico.† Decimoſexto quæro,quæ ſit diuiſio feudorum.
Dicit Ia.de ardizone in ſum. de feudis , quod genera feudorũ
ſunt quatuor , quoddam eſt quod tranſit ad deſcendentes &
collaterales,& appellatur feudum paternum. 10.col.de natu-
ra ſucceſſionis feudi,primo rñ.quoddã quod tranſit ad filios
tantum,& ad collaterales,& non ad filias , niſi ſpecialiter di-
ctum ſit.de gradibus ſucceſſionis in feudo.§.his deficiẽtibus.
& §.ſe.& de fratribus de nouo beneficio inueſtitis,c.1. hoc ap
pellatur feudũ nouũ,vt ibi,quoddã ꝙ trãſit ad extraneos , qñ
cõceditur ea lege vt vaſallus & cui dederit habeat.10.col. hic
incipiũt cõſuetudines regni. c. hæc ſunt capitula §. ſi quis ea
lege.& trãſit tũc ad extraneũ ſi ſpẽaliter vaſallus cõceſſit extra
neo.aſs nõ.arg.in Au: h.de nuptijs.§.ſoluto,quoddã eſt qđ nõ
trãſit ad aliquos hrẽdes:puta regnũ: marchia,ducatus:comita
tus: licet ſit vſurpatũ vt filij ſuccedãt:vt in ti.de alien.feud.ca.
vno.i fi. Et de feudo marchie:ducatus : & comitatus. pro hoc
de elec.venerabilẽ.vbi de imperio idẽ dr̃. Et dic ꝙ qñ trãſeũt
talia feuda marchie:vel ducatus ad hrẽdẽ,trãſeũt ad primoge-
nitũ,nec diuiduntur in alios.10.col.de proh.feu.alie.imperialẽ
§.præ-

ADDITIONES.

a Cõmittit feloniã. Adde.§.ſi quæ fuit prima cau.benefi.amit.& in c.1.qualiter dominus proprietate priuetur.in vſi.fu.
b De feudo antiquo decimarũ. Adde circa iſtã materiã cõſiliũ Cal d li.1 ti.de.
c De non alienando de nouo. Adde Io. And.in c ſi de ec.ædifi.
d Prælatus hoc aſſerat in inſtrumẽto. Adde Fed.de ſen.conſ.89.in fi.
e Feudum reuerſum. Adde Io.de Imo & Barb.in c.vt ſuper de re.ec.non alie
f Durante occupatione. Adde doct.in c.cum apoſtolica.de his quæ fiũt a prel
g Vñ di feudu. Adde bal.i præl.feu.lo.ramal.i rep.c.præterea.de proh.feu.ali

Digitized by Google

recipiatur c.1.§.nouo Maternum ſiue fœminum dr̃, quod p
fœminam eſt acqſitũ 10.col.de beneficio fœminæ c. 1. Itẽ feu-
25 dorum † aliud habet naturam feudi, aliud non, primum dr̃
id de quo vaſallus nõ põt diueſtiri ſine culpa 10. col.tit.1.c.1.
ubi de hoc in gl. vlt.& quod trãſit ad hæredẽ, nec põt alienari
& in quo locum habẽt iura de feudis loquẽtia. Sed feudum
nõ habẽs nãm feudi dr̃ id quod datum eſt vaſallo: aut cui de-
derit: vt in ti.de feudo nõ habẽte nãm feudi.c.vno,& hoc ca-
ſu põt vaſallus alienare ſine licentia dñi,& ſine pœna.d.c.vno
qđ no. Itẽ feudorum aliqđ eſt cum fidelitate, aliud ſine. hęc tñ
diuiſio coincidit cũ vna data ſuperius cũ dixi qđ aliud ꝯditio
nale, aliud non. Item feudorũ aliud reale qđ trãſit ad hæredẽ:
vt in, titu.de duob. fratribus accipiẽtibus inueſtituram c.vno.
Aliud ꝑſonale, qđ ꝯceditur ad vitã alicuius. Itẽ, aliud francũ,
aliud nõ. hæc diuiſio ꝯcidit in illam, qđ aliud cum fidelitate,
aliud ſine. Item quoddam eſt ligium, vbi iuratur fidelitas ꝯ
omnem hoĩem, qđ ꝓprie nõ ſuſcipitur niſi ab eo qui nõ reco
gnoſcit ſuperiorẽ de facto. Aliud non ligium, in quo ſupior
excipiẽ, de hoc no. de iud.cle. paſtoralis. ver. rurſus in gl. de ho
magio, ꝑ hoc deciditur quæſtio ſequens. Item, feudorũ aliud
eccleſiaſticũ, aliud ſeculare. Et eccleſiaſticũ eſt triplex. quod-
dam, quod daẽ ab eccleſia, quoddã, qđ ſuſcipiẽ ab eccleſia. ter
tium, qđ daẽ, vel ſuſcipiẽ a clerico: vt ĩ ti. de lege corradi. alias
ſub ti. de clerico qui fecit inueſtituram, poſſent, & aliæ diui-
ſiones fieri. Decimoſeptimo quæro circa id, qđ dixi in præce
26 denti ꝗſtio de feudo ligio, & non ligio, † quid ſi rex requirit va-
ſallos baronis ſibi ſubditi ꝯ ipſum baronẽ, dic, ꝙ tenentur iu
uare regem, ſiue baro ſit vaſallus ex eodem feudo: & hoc ꝑꝑ
bonum publicum, 7.q.1. ſcire. Et quia baro ꝯ regem cõmittit
crimẽ læſæ maieſtatis, vñ nõ tenentur eum iuuare, ff. ad l. iul.
maieſta. l.1.6.q 1.§. verũ. ver. ſi qs cũ militibus. Sed ſi rex facit
guerrã alteri, & requirit ſubditos baronis, & baro ẽt requirit,
dic, ꝙ ſi ꝓ publica vtilitate vocantur a rege, obedient regi tan
q̃ vocati ad maius tribunal. ff. de re iudi. ꝯ pupillum. de ap. cũ
parati. ſecus ſi pro alio negocio. qa tunc obedient dño imme
27 diate, ita dicit Spe. eo. tit. §.3. ver. 16. quæritur. † Decimoocta
uo quæro quis poſſit infeudare, dic, ꝙ qlibet non prohibitus.
vñ ẽt fœmina, & minor poſſunt infeudare, dummodo habeãt
bonorum adminiſtrationẽ. Si.n. nõ pñt alienare: nec infeu-
dare: ut in ti. ꝑ quos fieri poſſit inueſtitura: & ꝑ quos recipi. in
prin. & §. noui vero fundi, ꝓhibent aũt ꝑlati infeudare de no
uo: ut hic, ſed feuda antiqua renouare pñt: ut hic, & s̃.q.10.&
tribus ſe. Item marchiones, comites, & maiores valuaſores q
capitanei appellantur in feudum dare poſſunt, ut in ti. qui feu.
da. poſ. circa prin. Idẽ ẽt de minimis valuaſoribus: ut in ti. de
28 natura feudi. in fi. † Decimonono quæro, cui poſſit infeuda-
ri, dic, ꝙ cuilibet ẽt ſeruo. & non refert utrum ꝑ ſe recipiat,
vel ꝑ procuratorem, vt in ti. ꝑ quos fiat inueſti. §. perſonam,
arg. de præb. accedens. intellige tñ ꝙ feudum non transferat
in ꝑſonas ꝓhibitas, ar. s̃. de loc. potuit, & inter ꝓhibitas eſt ec-
cleſia, 10. col. de alie. feu. c. vno. §. inde, vbi ponit 16, qa nunq̃
reuerſurum eſſet ad dñm. Et dicũt Iaco. de bel. & Bal. ibi idẽ
in ciuitate: quia in ea eſt eadẽ ratio, quod uidi in facto: & no.
generaliter de perſonis prohibitis: dixi de loca. potuit, q.15.
29 † Vigeſimo quæro, qualiter acquiratur, dic, ꝙ ꝑ conceſſionẽ
& inueſtituram: vt cum alqs tradit rem immobilẽ alicui no
mine feudi. Non.n. cõſiſtit feudum niſi in immobilibus, vel
in his q̃ inter immobilia ꝯputant: vt in ti. de feudi cog. ca ſciẽ
dum, qñque ẽt non fit inueſtitura, & eſt ac ſi interceſſiſſet: vt
quando dñs coram curia dixit, uade in poſſeſſione illius fun-
di, & teneas ꝑ feudo: ut in titul. de conſuetudine recti feudi.
c. ſciendum, acqrit ẽt præſcriptione. Item ſucceſſione, & aliis
modis quos ꝓſequitur Hoſt. in ſum. e. §. qualiter feudum co
ſti. In eo tamẽ, qđ dixi de ſucceſſione, intellige, quod nõ ex te
ſtamento, ſed ab inteſto ſuccediẽ. Nõ.n. valet ordinatio defun
cti in feudo: vt in ti. de ſucceſſ. feu. in prin. Item non tranſit ad
30 cognatos, d.c. in fi. nec † ad fœminas, licet.n. in paternis bonis
& agnatorum ſuccedant filiæ in Auth. de hære. ab inteſta.
§ conſequẽs. C. ad tertу. auth. defuncto. de lib. præt. maximũ,
tamẽ a ſucceſſione feudi paterni remouent, 10. col. ti.1. §. hoc
autem notãdum, & de ſuccel. feu. §. filia. Fallit qñ ea conditio

beneficio fœminę, c.j. & ſic c.j. de natura ſucceſſionis feudi in
telligatur cũ determinatione dicti. c.j. de beneficio fœminæ,
& procedunt hæc in feudo ſimplici nõ ꝯditionato, ſeu ad cer
tum ſeruitium cõceſſo Si enim ad certum actum cõceſſum
foret, q explicari poſſet per fœminam ſicut ꝑ maſculum, pari-
ter ſuccedit fœmina cum maſculis ff. de uſufructu accreſcen-
do, ſi qs Titio, & l. ſi mulier, de leg. j. Titiæ textores, §. nihil di
ſtat. in Auth. de nõ alie. aut permutan. §. in emphyteuſim,
quod tenet Ia. de bel. & Ba. in d.c.j. ĩ ti. epm, vel abbatem, §. qu
etiam. Procedunt ẽt prædicta niſi aliud eſſet de cõſuetudine.
Nam bene poſſet operari ꝯſuetudo, ꝙ ſuccederet fœmina in
feudo ſimplici, ad hoc de reſcrip. ſignificauit, quod tenet Spe
eo. ti. §.2. ver. 21. & 25. quæ no. Vigeſimoprimo quæro, eo ca-
31 ſu quo † feudum tranſit ad filios, an tranſeat ad omnes filios,
dic ꝙ ſic, niſi eſſet filius natus lege morganica, & dr̃ lex mor
ganica quando habẽs liberos de prima uxore ea mortua du-
cit ſecundam pacto interpoſito, ꝙ nec ipſa nec filii ſuſcipien-
di ſuccedant nec de bonis eius patris habeant niſi quãtum ex
primit tpe ſponſaliorum: & tunc tales non ſuccedunt in feu-
do. imo nec in aliis bonis proprijs extantibus filius prioris ma
trimonii, 10. col. de filiis natis de matrimonio ad morganicã
c. uno. & ſi de feudo fuerit contro. c. filij nati. Item etiã natus
ex ſecũdo matrimonio in feudo materno excluditur a filio
ex priori matrimonio nato, ut in ti. ſi de feu. fue. cõtro. c. mu-
lier habẽs feudum, qđ tamen poteſt intelligi, de filiis morga-
naticis, qđ tenet gl.3. d.c. & Hoſtien. in ſum. §. qualiter feudũ
ꝯſtituatur, in fi. uel loquitur quando hoc habebat ꝯſuetudo,
alias cõtineret iniquitatem, cũ pariter ſuccedere debeãt, ualet
aũt conſuetudo in mõ ſuccedẽdi, de teſta. Raynutius, uel in d.
c. mulier. loquitur de feudo acqſito ꝯtemplatione primi ma
32 trimonii, uel ex alio iure ſpeciali. † Vigeſimoſecundo quæro
qualiter feudum ꝑditur, dic, ꝙ multis de cãis quas ꝓſequitur
Ho. in ſum. e §. quibus modis, & inter cętera perditur ſi uaſal
33 lus feudum alienat: ut 5.q.3. & in 3. contrario. † Vigeſimoter
tio quæro circa hoc, an poſſit uaſallus infeudare, dic, quod
ſic, quia hæc non eſt alienatio, decima colla. de capi. corradi.
cap. uno. ubi hoc nota. in glo. mag. in fi. & ſic obtinuit, quod
plenius dico de conſtitu. quæ in eccleſiarum, quæſt. decima-
34 tertia † Vigeſimoquarto quæro, an poſſit renuntiari feudo,
35 dic ut dixi in d.c. quæ in eccleſiarum, quæſt.15. † Vigeſimo-
a quinto quæro, ſi dat in dotem a dic, ꝙ tenet, decima, col. qua
liter olim poterat feudum alienari, c.j. quod operatur ſpeciali
tas naturæ feudi: alias enim etiam res quæ ſubiacet reſtitutio
ni, poteſt licite ex cauſa dotis alienari, C. commu. de le. auth.
tes, pro hoc j̃. de do. inter ui. & uxo. nuper. ubi uidetur proba
ri contrarium, ſed dic, ꝙ potius facit pro. quia permittit ibi
dari in dotem in uita uaſalli, quod etiam dicit hic glo. prima,
36 & de hoc etiam, s̃. in j. contrario. † Vigeſimoſexto quæro, an
b liber feudorum b ſit autenticus, uidetur, ꝙ non, quia ius ciui
le generale hi quatuor conſtituerunt, princeps. Senatus: po-
pulus Romanus, & præfectus prætorio, ff. de conſtu. prin. l. pri
ma, de legi. non ambigitur, C. de legi. l. fi. de offic. præfec. præ-
to. l. formam. Sed non reperitur illorum aliquem librum cõ
didiſſe, ergo non ponit ius commune, & quod non apparet,
dicitur non eſſe, de conſe. diſtin.1. ſolennitates, ff. de contra-
hen. emp. in lege. Secundo ſic. aut liber allegatur in loco ubi
eſt conſuetudo, & non recipitur ut ius ſcriptum, ſed ut non
ſcriptum, inſtit. de iu. natu. §. ex non ſcripto. Aut non eſt ibi
conſuetudo, & non debet illis nocere conſuetudo Mediola
ni uel

ADDITIONES.

a Si dat in dotem, Adde gloſſam in ver. alienare in capitulo imperialem in titulo, prohi. feu. alie. per Fed. Ioan. Andrea. in addi. Specu. titulo de loca. in §. nunc aliqua, verſ. nonageſimonono, Rota deci. 199. in cap. pater poteſt dare feudum. Cynus in lege. voluntas C. de fidei commiſ.

b An liber feudorum. Adde doct. in c.2. de reſcr.

Digitized by Google

tico a tpe de cuius ꝯrio non eſt memoria, quod tps facit ius, ff. de aqua quoti. & æſti. hoc iure, §. ductus aquæ. de rer. ſigni. ſup quibuſdam. de præſcri. c. 1. lib. 6. Tertio ſic, ſi liber fuit editus ab habēte poteſtatem, habetur propoſitum: ſi a non habēte, principes ſequētes non reuocando vidētur confirmaſſe, & ſic feciſſe, ff. de iuriſdi. om. iu. & qa. de præb. li apoſtolicæ. li. 6. & pręalle. l. formam. de off. præſc. præto. & hāc partē ut refert Io. An. tenēt multi, cum ēt capitulis eiuſdē libri ꝯueniat legis diffinitio, de qua. ff. de legi. l. 1. & hoc tenet Ia. de Bel. in ipſo li. c. 1. in fi. & inducit, ꝙ ipſę ꝯſuetudines ſunt inſertæ inter ꝯſtitutiones imperiales, & ꝓ hoc veriſimile eſt, ꝙ de principis ꝯſciētia emanauerint, ergo ſeruādę. C. de emē. iuſt. co. §. 1. ff. de legi. nam, ut ait. Sed dicit Io. An. ꝙ tenēs ꝯrium diceret ꝯſtitutiones inſertas inter ꝯſuetudines: ut ꝑ ſe patet. Inducit ēt Iac. de bel. communē opi. de qua ſ. ea. q. & ff. de offi. præto. Barbarius, C. de teſta. l. 1. Quarto inducit, negotia † decidi legibus
38 Romanorum. iure Lōbardo, uel iure ꝯſuetudinario, 10. col. de feu. cog. c. 1. inſt. de offi. iud. in prin. Sed cum in Romanis legibus, & in Lōbarda parū de feudis tractetur: ſequit, ꝙ ſm ius dēt decidi, arg. ff. de his q ſunt ſui, uel alie. iu. l. patre. Alias aūt ꝯſuetudines q̄ illas non habemus: ergo illas, ut gn̄ales recipi oportet, ff. de legi. de quibus. Itē, cum feudum datur vr̄ dari ſm naturam feudi, q̄ alibi nō habetur, ergo vr̄ ꝯuentum, qđ eſt illo iure diſpoſitum ar. ff. ſi cer. pet. cum quid, de hære. inſtit. l. aſſe. Quinto inducit, ꝙ † iura Romana ſumpſerunt ori-
39 ginē a iure non ſcripto, quo vnaquæq; ciuitas vtebat inſti. de iu. natu. §. & non ineleganter, ergo non mirum ſi gn̄ale ius feudorum potuit ab vnius, vel plurium ciuitatum cōſuetudine ortum habuiſſe, bn̄ facit de clan. deſp. c. fi. de iude. in nōnullis, ubi de conſuetudinibus ſpecialibus fit ius cōe. Sed Hoſti. in ſum. de im mu. eccl. §. inquantum, verſi. ſi vero paternum, dicit, ꝙ uſus feudorum nō aſtringit aliquos niſi ſint leges imperiales, ꝯrium tn̄ vr̄ tenuiſſe de ſum. tri. firmiter, in ver. diſpoſitionē, vbi inter libros iuris ciuilis enumerat librū feudorū, ſed ſm Io. An. dēt intelligi, ne ſit ſibi ꝯrius, quo ad leges imperiales. Inducit ēt Io. An. qđ dicimus de uolumine decretorū qđ dicimus approbatū quo ad autoritates ſāctorū, nō quoad dicta Gratiani, qđ dixi de reſcr. c. 2. Mar. de ſilima. vr̄ accedere ad opi. Hoſt. ꝙ iſtę ꝯſuetudines nō ligēt, quod dico q ſi. ſint leg. lator, q. 2. & 3. Mihi placet opi. 1. qa cum princeps paſſus fuerit illum librum ꝓ autētico allegari, dēt ita cēteri ꝑ id qđ ſ. ea. q. dixi. Item, ut refert Odof. C. de ſa. ſan. ecc. auth. caſſa. Fridericus imperato r illā collationē decimam approbauit. Ad hoc tn̄ poſſet dici, ꝙ qa fuit damnatus &c. vt ſ. ea. q. ſed fortaſſe nōdū dānatus erat. Itē, forte fuit alius Fridericus, & hoc idē ꝙ ille liber ſit autenticus tene Bald. 10. colla. in prin. & in hoc ſufficit ratio præcedens.

De pignoribus. *Rubrica.*

Viſo de quibuſdam ſpeciebus alienationis, de pigno. videamus. Gof. Vel aliter ut ſ. ti. 1. ſup rubri. & ibi ēt remitto. Et ne hēat multiplicare rubri. ſubmittit de alijs cautionib. & ad hāc vltimam partē facit J. eo. ca. fi. de materia 16. q. 2. hoc ius, poſt prin. & in fin. uer. creditor.

S V M M A R I V M.

1 *Res eccleſiæ niſi in neceſſitate pignorari non debent.*
2 *Miſſale & alia ſacerdotalia benedicuntur, ſed diuerſimode.*
3 *Neceſſitas ſufficiens, ut res eccleſię alienetur, quæ ſit.*
4 *Obligatio quę alias non ualeret, domino volente ualet.*

NVllus. † Res eccleſiæ nō debēt pignorari, niſi ex neceſſitate. primo ponit dictū. Secūdo exceptio. ibi: niſi. Eccleſiaſticum, hæc oīa ꝓhibētur diſtrahi pignorari, uel occupari ꝑ collectores de deci. cle. 2. uadium. i. pignus, & ſic facit ad titulū, de hoc ſ. ti. pxi. c. 1. q. 1. Op. qa ꝑ mixtim ponit lr̄a de reb. ſacris, & nō ſacris. ſ. de calice, & patena, q̄ bn̄dicunt, & de libris q non bn̄dicunt. Gl. 1. ſol. dupliciter, & utraq; ſol. ad idē redit. Et in eo, qđ dicit libros nō bn̄dici. hoc uerum de alijs, exce-
2 pto miſſali † quod benedicitur, ut in pontificali. ſic etiam, ut

... vbi monumentum religioſum obligari non poteſt. ff. quæ res pig. ob. poſ. l. 1. §. eam quoq;. ff. de pig. ſed. & quod. §. quod emptionem. Gloſſ. dicit ꝙ canones præualent. Idem Tanc. Gof. & Innoc. quod non placet Hoſtien. quia etiam ſm leges ex prædictis cauſis vendi poſſunt, in auth. de non alie. re. eccl. §. iiſdem pœnis. 12. q. 2. aurum. facit quod not. infra, c. prox. Itē veriſimile eſt Chriſtum velle præcium rerum ſuarum fundi pro redemptione animarum, cum pro his fuderit ſanguinē
4 proprium, & ſic valet obligatio † domino volente, quæ alias non valeret. ff. de pig. act. ſi alienā. de hoc in d. c. hoc ius. in glo. quia ad prophanos: & hoc tenendo dic quod leges contrariæ intelliguntur extra caſus de quibus in gl. & hæc ſol. formalior eſt quam præcedens. Et in hac gl. l. 3. de hac & de. §. eam rem. ſupra. e. q. Ibi: quod emptionem. venditionem, quæ recipit, pignorationem recipere poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Homo liber non poteſt pignori dari.*
2 *Pater filium poteſt obligare in maxima neceeſſitate.*
3 *Creditor capere pōt debitorē fugientem etiam ſine iudicis authoritate.*
4 *Debitori neganti non licet cedere bonis.*
5 *Beneficio ceſsionis an renunciari poſsit.*
6 *Debitor an poſsit paciſci, quod liceat creditori, per ſe eum capere.*

1 LAtor. Liber homo † non poteſt pignori dari. Primo ponit dictum. Secundo ampliat. ibi: & ſi, & dic etſi, pro quamuis. Oppo. quod imo poſſit liber homo pignorari: quia ſi eſt captus ab hoſtibus, & redimitur, cogitur per quinquennium ſeruire, aut præcium ſoluere. ff. de legatis primo. l. ſenatus. §. vlt. C. de capti. l. 2. & l. fi. & interim tanquam pro pignore detinetur, vt ibi, & legari poteſt. d. §. vltim. Glo. 1. hic, & etiam glo. in d. §. vlt. & ille caſus dicitur non eſſe alibi in hoc quod liber homo obligari poſſit. Et in hac gloſ. ibi: obes. de hac & de §. quia vero. in cap. ex reſcripto. in gloſſ. prima,
2 † Secundo oppo. ad idem, quia pater poteſt filium obligare in maxima neceſſitate. C. de pa. qui fi. diſtra. l. 2. Gloſſ. excipit etiā hunc caſum. & intellige ꝙ ſit neceſſitas famis, vt ibi, quod nō eſt ad alium caſum extendendum: vt ibi nota. Et idem Vin. de infan. & lang. c. vno. Tertio oppon. ad idem, ſupra de iureiur. ex reſcripto: Gloſſ. etiam hūc caſum excipit, dicens quod ibi obligatur ex ſuo conſenſu. Quarto oppon. ad idem de depoſito. cap. 1. dicit Hoſt. ibi in ſuſpecto & male merito. Idem dicit in vacillante. ff. de quæſtion. in libero. & in eo qui non cedit bonis cum conſtet de debito. C. qui bo. ce. poſ. l. 1. de ſol. Odoardus. Idem in raptore virginis ſi fugiat eccleſiam, quia ſeruatur ei vita, ſed ſeruire cogitur, niſi ſe redimat. 10. q. 1. de raptoribus. Quinto opponi. ad idem 86. di. non ſatis. in princ. vbi pro debito quis cruciatur. Sol. ibi factum reſpicit vel antiquā legem, vt ibi not. vel loquitur in debitore ex maleficio publico vel priuato. de quo de dolo. finem in glo. vlt. de homi. ſicut dignum. §. eos. & de hoc de ſol. Odoardus. Sexto oppon. ad idem. ff. quæ in frau. cred. ait prætor. §. ſi debitorem. Solu.
3 fallit ibi in debitore † fugiente quem poteſt creditor capere etiam ſine iudicis autoritate, de hoc de iudi. cum non ab homine, ſic etiam debitor cuius dies nondum venit ſuſpectus, de fuga capi poteſt, vt creditorem ſecurum faciat, tamen ante omnia debet ſummarie cognoſci. ff. ſi cui pluſquam per l. falci. hæc autem ſatiſdatio, in princip. qui ſatiſda. cog. l. ſi fideiuſſor. §. fina. Septimo oppono ad idem. C. de exact. tribu. l. ſecunda, libro decimo. Solutio. ibi: ſpeciale in debitore fiſci. & de hoc ibi, facit in Authē. de manda. princip. §. neque homi-
4 cidas, & §. ſeq. Quęro, in eo, † quod dixi, poſſe capi debitorem ſi non cedat bonis: an ſimpliciter licet ei cedere, dic, quod ſic, niſi neget ſe debitorem: quia tunc non licet. C. qui bo. cede. poſ. l. 1. vbi de hoc, niſi creditor conſenſerit, vt ibi no. pro
5 hoc. ff. de ceſ. bo. l. pe. vbi hoc tenet Bar. † Secundo quæro, an huic beneficio ceſſionis renunciari poſſit. Cyn. C. qui bo. cede. poſ. l. 3. qō. vlt. refert opinio. Dyn. tenentis ꝙ non, quia pactum eſt contra bonos mores. ff. ſol. ma. alia. §. eleganter, vbi non valet pactum mariti, ꝙ poſſit conueniri pro dote, vltra

ſit debitor teneri ſi vult.de iureiur.ex reſcripto.& ibi dixi. Dici
tur autem uelle ex quo ſe obligauit:nec eſt contra bonos mo
res quod ſtet in carceribus,donec ſoluat:quia hoc etiam quã
doque permittit lex.C.qui bo.ced.poſ.l.vlti. Alia tamen opi.
benignior eſt:& propterea ſequenda,de tranſac.c.fina.de hoc
in Spe.de renun.ex cõcluſione.§.1.ver. item eſt beneficium.
6 Tertio quæro,an poſſit debitor † paciſci,ꝙ liceat creditori p
ſe eum capere.Dyn.& Barto.in d.§.elegantet,ꝙ non:quia nõ
debet per pactum porrigi priuatis id, quod poteſt eſſe cauſa
maioris tumultus:& ꝙ publice fieri debet per magiſtratum
ff.de reg.iur.non eſt ſingulis.Tertio quæro,ſi res eſt pignora
ta,& ſecundus creditor offert ei pecunam, primo creditore
etiam offerente,dicit Fed. in conſi. 229.ꝙ debet reddi debi-
tori:per l.alienam,§.ſi per creditorem,ff.de pign.acti.& ꝙ pri
mus creditor non poſſit impedire,facit,quod nota. ff.depoſi.
bona fides,maxime quia non intereſt ſua,cum remaneat pri
mus creditor ſolus. Si enim aliquo modo poſſet agere, hoc
eſſet quia ageret hypothecaria ſi res eſt ſibi hypothecata: ut
no.in d.l.bona fides,& hoc modo bene poſſet non excluden
do debitorem,ſed ſecundum creditorem,niſi conſenſerit,ꝙ
res pignoretur. Secundo,quia tunc ius pignoris amiſit quan-
tum ad ſecundum creditorem,ff.qui. mod.pigno.vel hypo.
ſolu.Paulus,in prin.

SVMMARIVM.

1 *Calix debet eſſe argenteus,*
2 *Reus moneri debet antequam procedatur contra ipſum.*
3 *Præsbytero an liceat pro ſua neceſſitate pignorare res eccleſiæ.*
4 *Hæres an poſſit conueniri ex delicto defuncti.*

Ex præſentium. Si rector eccleſiæ pro facto pro
prio rem eccleſiæ obligauit,co
gitur eius hæres rem redimere, & eccleſiæ reſtituere, primo
ponit factum.Secundo dat iudicem, ibi. vnde de officio no-
men loci. præuentus, multi ſic præueniuntur vt quæ male
geſſerunt,emendare non poſſint, facit de pœni. diſtinctio. 7.
nullus,Goſ.recollegit.i.redemit.Pet & Abb. præſertim, pro
maxime,licet enim magis cauendum ſit de his, tamen cauẽ
dum etiam in alijs de re.eccle.non alie.nulli.taliter.i.propter
1 onus patrimoniale.† No.ꝙ calix debet eſſe argenteus: quod
2 dicitur de cele.miſ.c.fi.Secundo nota. ꝙ debet † moneri reus
antequam procedatur contra ipſum, ibi: moneas.de hoc de
vi.& hone.cleri.monaſteria.In pecuniariis tamen cauſis mo
nitio eſt de honeſtate potius quam de neceſſitate,ut nota.de
3 ſimo.licet,in glo.ex hoc.† Oppo.ꝙ licuerit præsbytero pro
ſui neceſſitate pignorare res eccleſiæ,cum debeat de bonis ec
cleſiæ,viuere,de præbend cum ſecundum.Ioan.And.in lite-
ra ibi,ſua neceſſitate:puta refectione domus propriæ quæ mi
nabatur ruinam:vel pro vineis patrimonialibus putandis:ſed
ſi pro ſua ſuſtentatione feciſſet,obligata fuiſſet eccleſia,ſi de
ſeruiſſet,ut in contra.io,quod no.ſing. Ex hoc enim habes,ꝙ
licita cauſa pignorandi res eccleſiæ eſt pro habendis alimen
tis clericorum. Ex hoc infero,ꝙ ſi rector eccleſiæ pro neceſſi
tate victus,uel veſtitus obligauit eccleſiam,tenebitur ſucceſ-
ſor.J.de ſolu.c.1.quod ſæpe accidit.Secundo oppo.ꝙ ſi eccle
ſia non erat obligata non debuit fatigari in cogendo hæ-
redem rectoris qui pignorauerat calicem ad redimendum:
ſed potuit libere a creditore repetere de re.eccle.non alie. ſi
quis,Glo.prima ſolu. tripliciter. & quælibet tolerari poteſt,
& in ea ibi,curator,vel tutor rem adulti, uel pupilli non po-
teſt pignorare niſi in rem ipſius pecuniam accipiat. Ibi, qui
filios,ibi habetur,quod ſequitur ad inſtar minoris cui datur
prædicta optio,de hoc de re.eccleſiæ non alie.ſi quis,in gloſ.
fin. vel dic, quod forte ignorauit rem fore eccleſiæ: ſecus ſi
ſciret.argu.ff.de contrahen. empt.liberi.cum duabus ſeq. ſe-
cundum Goſt.& Inn.uel ſecundum Inn.contractus fuit ini-
tus nomine eccleſiæ,& ſeruata forma,ſed non conſtabat ver-
ſum inutilitatem eccleſiæ:& quia non cogebatur eccleſia,co
gitur ſacerdos, decima , quæſtione ſecunda hoc ius. Et hoc
vult Inn.ꝙ quando contractus mutui fuit celebratus nomi-

eius hæres,tenetur inſolidum:per l.ulti. C. de hære.tu. vbi ſi
quid de bonis adulti, vel pupilli peruenit ad hæredes tuto-
rum vel curatorum,tenentur reſtituere,& tenentur etiam ra
tionem reddere,de eo,quod adminiſtrare debebant,& nõ ad
miniſtrarunt.Inn.dicit,ꝙ eccleſia non ſolum rei vendicatio
nem habet contra detentorem: ſed actionem negocij geſti
contra ſacerdotem qui male adminiſtrauit,ff.de neg.geſt.l.3.
§.fi.12.q.2.ſi qua,& c.ſi quis qualibet, & non ſolum contra
ſacerdotem,ſed etiam contra hæredes:quod tamen intelligit
Inn.quando dolo,uel lata culpa,geſſit aliquid ſacerdos,uel ſi
quid peruenit ad hæredem:alias non tenetur hæres nec de le
ui culpa.C.de hære.tu.l.1.& ulti.Dic melius,ꝙ indiſtincte te
netur hæres hic,quaſi ex quaſi contractu defuncti conuenit,
p quem obligatur rector,quia ſolent iurare in promotione
de augendo,non autem minuẽdo bona eccleſiæ, & dato, qđ
non iurent,intelliguntur ſe ad hoc obligare acceptando ad-
miniſtrationem eccleſiæ.de renun.niſi,ver. verum.Ibi.deſi-
gnado manum,& quod ibi dixi,& quod etiam pro admini-
ſtratione tali bona clericorum ſunt tacite hypothecata,J.ca.
ex literis,in glo.quando autem tenetur defunctus ex contra-
ctu,vel quaſi,indiſtincte obligatur hæres:ut no.J.de ſepul.ca.
fi.pro hoc,l.ſi parentes,alleg.in glo.ubi pater vendidit ſeruũ
qui euincitur,filius tenetur defendere emptorem.

SVMMARIVM.

1 *Contractus non dicitur conditionalis,licet,poſſit per conditionem re-*
ſolui.
2 *Lex commiſſoria quæ dicatur,& quare ſit.6.*
3 *Contractus ex quibus conuincatur pignoratitius, & 8.*
4 *Perſonæ qualitas facit præſumi contra contractum.*
5 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*
7 *Præſumptio locum habet quando de ueritate non conſtat.*

Illo vos. Si uſurarius emit rem illo pacto,ꝙ poſt tem-
pus reſtituat venditori, recipiendo aliquid ul-
tra ſortem,fructibus tamen computatis in ea, iudicatur con-
tractus pignoratitius: ita communiter ſummatur. Et in eo,
quod dixi de uſurario,hoc procedit exponendo verbum præ
ſertim, in fin.tex. pro tantum, ſed exponendo pro maxime,
quod magis placet:ut infra nota.tertia. quod dixi , ſi uſura-
rius, dic vel alius quicunque. Communis diuiſio . Secunda
ibi: uerum , ex una parte agentes pignoratitia, & petentes
terras infraſcriptas a patre ſuo pignori obligatas,propoſitum
in vim pemptoriæ poſt litẽ ɔteſtam.Inn.ab eis.i. filia,& eius
hæredib.fratre ſuo.ff.de pac cũ pridẽ,ꝑximos annos,expone ut
in gl.3.& in ea ibi,ɔ̄ctu.de hoc de dona.p tuas.Abinde. ſ. tpe
quo dixiſſet emptor ſibi diſplicere, & vẽditorẽ certificaſſet.
In ipſis.ſ.26.libris.dare.i.reddere,vel.i.ſoluere.prima melior
1 vr̃.No.ꝙ ɔ̄ctus nõ dr̃ ɔdõnalis licet,poſſit p ɔditionẽ reſolui.
Cõcordãtiæ ſunt in gl.in ver.p ɔditionẽ,& de ɔ̄ctu ɔditiona
li exẽplificat Hoſ.vẽdo tibi ſi T.voluerit,ſi nauis ex Aſia vene
rit,& his caſibus,& ſimilib.ɔditio ponit̃ in vẽditione, & tũc
nõ eſt ɔditionalis uenditio:vt hic,uel plus ad ꝑpoſitũ cũ di-
cit,res ſit tibi empta p 10.ſi tñ aliqs meliorẽ ɔditionẽ afferat
J.mẽſem ſit inempta,& ſic reſoluit̃ hac ɔditione exiſtẽte cõ
ditionalis,qñ dicit res ſit tibi empta p 10.ſi J.mẽſem alius me
liorẽ ɔditionẽ non afferat,& inducit iura q̃ alleg. gl.& in ea
ibi,ſi pdiũ,p̃dio empto ea lege,ut ſi diſplicuerit ſit inemptũ,
reſoluit̃,id,ut puta ſub ɔditione uẽditũ. Ibi.l.3.non eſt emp-
tio ɔditionalis ſic facta:ut ſi diſplicuerit ſit inempta:ſed reſol
uit̃ ſub ɔditione.Ibi l.1.ubi fundo l.cõmiſſoria uẽdito,potius
2 ſub ɔditione reſolui dĩ q̃ ɔ̄hi dr̃,& dr̃ lex † commiſſoria,ſi vẽ
do rem,& niſi ſolueris pecuniã J.annum,uel aliud tps,res ſit
inempta,ff.de l.cõmiſ.l.lege.Ibi.l.2.ubi ſi fundus uẽdit ſub ɔ
ditione,ꝙ ſi intra certum tps alius meliorẽ ɔditionem attu-
lerit res ſit inempta,pura eſt emptio,& facit emptor fructus
ſuos eſſet aũt ɔditionalis ſi in ea dr̃ ut ꝑficiatur niſi melior ɔ
3 ditio afferatur.Secundo no.duo † p q̃ ɔuincitur ɔ̄ctus eſſe pi
gnoratitius,q̃q̃ in ſui forma uẽditionalis,primum,ſi fructus
compu-

Digitized by Google

4 ex quantitate † petitionis pſumitur ꝯ ꝯctu. qđ dic vt in gl.vlt.& ſm
hoc deberet exponi lřa ibi, p̄ſertim, ꝑ tñ.melius dic,ꝑ maxi-
me,ꝑ hoc qđ dico de ꝯfeſ.c.2.de excep.c.1.& quia hic dř ꝙ ex
duob⁹ q̄ ꝓcedunt p̄ſumebatur ꝯ ꝯctū,& ſic vř velle ꝙ illa duo
ſufficiebant:hoc tñ ꝙ ꝯſueuerit fęnerari multū coadiuuat, ꝑ
ea q̄ dicū tur in gl.vlt.de hoc ēt.j.ꝯtio.8.& ſ.in prin.Et in hac
gl.vlt.ibi:Iulianus.alias inter eum.Ibi.§.ibidem ſi conuenit vt
ſua die p̄cio nō ſoluto duplū vēditori daretur,in fraudem cō
ſtitutionū vř adiectū,qđ legitimam vſurā excedit.Ibi,cū alle-
gas. de hoc in gl.& in d.l. dř ꝙ ſtipulatio de reſtituēdo debito
infra diē ſub pœna quadrupli non valet vltra legitimū modū
vſurarū.Ibi,vel vniuerſorum,vbi procurator vniuerſorum bo
norum pignorare pōt, ſi datus eſt ab illo qui ſolebat mutuas
pecunias recipere.Ibi,qui ſemiſſes.§.1.vbi negotiorum geſtor
vel mandatarius nō tenetur ad vſuras pecuniæ ocioſæ:ex quo
dñs ſic ocioſe tenebat,nec illā fęnerabat.Ibi.qđ dicit.vide de
ſent.excō.ad hæc.ꝯtio.Ibi:nummis.de hoc de cenſi.ex parte.
Et in fi.dicit Hoſt. ꝙ p̄ſumitur ēt ꝯ vſurarium ſi iuřm exigit
de renun.ſuper hoc.debitores.n.egent,& creditores abundāt.
ideo de facili ꝓmittunt quicquid creditores volunt vt habeāt
pecuniam.Præterea facilius p̄ſumitur ꝯ vſurarios, qđ eſt po-
tius fauore aīarum ſuarum.j.de ſpon.iuuenis.C.de reſcin.vē.
l.ratas.de hoc.ſ.de emp.& vē.ad nřam.Opp.in eo quod propo
ſitum fuit terras de quibus hic fuiſſe pignori obligatas, cum
potius fuiſſent vēditæ.vt.j.dř.Gl.1.ſol.ꝙ fuit facta propoſitio
ſm veritatē,nō prout ſcriptum erat,& in hac gl.ibi, eum qui
Kalendis.vide de dolo.c.fi.no.2.Secundo op.in eo ꝙ conue-
niebat hic G.filiā.C. & hæredes eius, cum iñ viuens non ha-
beat hæredem.ff.de hære.vel ac.ven.l.1.Gl.2.exponit hæredē
.i.filios.Gof.dicit hæredes.i.cohæredes.& ſm hoc expone lite
ram ibi ipſius.ſ.C.& ſic erāt fratres & cohæredes ipſius.G. vel
dic ꝙ illa.G.prius propoſuit dum uiuebat, & poſt eius obitū
proponebant hæc eius hæredes ſm Inn. quod eſt impropria-
re lřam,quæ dicit,ꝙ ex parte ipſius G.& hæredum eius & ſic
ſimul.Hoſt.dicit quod alludit vulgari ꝓuinciarū, qui conſor-
tes ſuos vocāt hředes.quæcunq; ſol.teneatur,nihil refert.Dicit
aūt Gof.ꝙ vna pars dicebat ꝯctū purū,alia conditionale.ff. de
fi.inſtr.cum.Io.Hoſt.dicit ꝙ imo altera dicebat pignus & em
ptionem ſimulatam,altera emptionē purā & veram:vt patet
per ſequētia,quod eſt verius.Tertio oppo.ꝙ non valuerit cō-
tractus hic alio reſpectu q̄ eſſet fęneratitius.nam claudicabat
permittebat.n.reſolui vēditionē ſi diſpliceret.C.emptori,nec
hoc poterat vēditor.Sol.per hoc nō vitiatur ꝯctus.ff.de reſci.
5 ven.ſi ꝯuenerit.q̄ allegatur in 4.gl.Nam † ꝯctus ex ꝯuentione
legē accipiunt.de cōmo.c.vno.ff.depoſi.l.1.§ 1.ſi ꝯuenerit.&
in d.l.1.ſi ꝯuenerit: dř ꝙ cū conuenit vt ſi infra certū tempus
diſpliceat emptio emptori,res reddatur,ēſt actio vel in factū,
& per illā l.dicit Hoſt.probari ꝙ in nō ſuſpecto vel ficto ꝯctu
bñ admitteretur talis claudicatio.Quarto opp. ꝙ debuerit hi
ſtari formæ ꝯctus.ff.de exerc.l.1.§.ſi is qui.Glo.format ſol. ꝙ
qñ de veritate conſtar non ſtatur,ſed in dubio ſic, de hoc 22.
q.5.humanæ.j.de ver.ſig.p̄terea.& in hac gl.ibi,ſi is qui nauē.
in re dubia melius eſt verbis edicti.& in fi. Lau. Quinto opp.
ꝙ nō debuerit obſtare emptori ꝙ receperit aliud vltra ſortē:
ex quo fructus perceptos cōputat in ſortē quos faciebat ſuos
tanq̄ emptor.de in diē adiec.l.2.Gl.pe.ſol.ꝙ licet faceret ſuos,
tenebatur reſtituere; quod intellige reſoluta venditione, &
tunc tenetur venditor reſtituere p̄ciū cū vſura: vt no. per l. il-
lud.in fi. ff. de ędil.edict.Sexto opp.ad hoc,ꝙ imo faciat em-
ptor fructus ſuos.nec tenetur reſtituere ſoluta venditione.C.
de pac.in tem.& ven.l.2.& l.ſi a te.quod tenet glo. ſ.eo.c.3.in
ver.fructus,quæ vř huic ꝯdicere.Sol.ſm Io.Andr. & plenius.
Nam qñque fit pactū de reſoluēda vēditione ſi alius meliorē
ꝯditionē attulerit,& procedit gl.pe.q̄ ēt hoc ſenſit:vt pater in
fi.& tunc fructus ſubiacent reſtitutioni. qñque fit pactū de ea
reſoluenda ſi diſplicuerit vēditio:& tūc emptor facit fructus
ſuos:nec tenetur reſtituere niſi ꝑceptos poſt quātitatē oblatā
conſignatam & depoſitā a vēditore.d.l.2.de pac.inter emp.&
vend.& ſic intelligatur gloſſ.in ver.fructus.Ratio diuerſitatis:
quia primo caſu principalř agitur de vtilitate vēditoris cui vſ

ditionem vſq; ad finem biennii in caſu huius c. qđ ſi fecerit,
nō dēt ſibi hoc obeſſe quo ad faciēdum fructus ſuos,cum vta
tur iure ſibi ꝓmiſſo.Et quo ad primum membrum de quo
in proximo ꝯtio,eſt ſimile in pacto l.commiſſoriæ.Si uēdo
tem eo pacto,ꝙ niſi ſolueris intra annum res ſit inempta Nā
tunc,ſi nō ſolueris,nihil de ipſa re tibi debet remanere, & ſic
fructus reſtitues,ff.de l.commiſſ.l.lege,& eſt rō,qa eſt perinde
6 ac ſi res nunq̄ fuiſſet uendita,ꝓpterea dř lex † cōmiſſoria:*qa
* vř quaſi res ꝯmitti,& tranſire in emptorem ſub quadam ꝯdi
tione,ꝑ q̄ licet ſit pura,tñ reſoluit,ff de l commiſſ.l.1.In pacto
aūt illo cū dř ꝙ reſoluat uenditio ſi diſplicuerit emptori,uel
uenditori uſq; ad tale tp̄s nō proprie dř res fieri inempta: ſed
potius interim tenuit uēditio quoad effectum,iō fructus ſūt
emptoris interim d.l.2.& l.ſi a te.ſed in illo cū dř ſi alius me-
liorem ꝯditionem attulerit res ſit inempta:eadem rō eſt quę
in pacto l.cōmiſſoriæ,ideo ꝓcedit,qđ p̄dixi, qđ emptor fru-
ctus reſtituit indiſtincte.Octauo oppo.in eo,ꝙ ex p̄ſumptio-
nibus iudicat ꝯctus pignoratitius.Nam locum hēt p̄ſumptio
7 † qñ de ueritate nō ꝯſtat,qa in rebus certis non eſt locus ꝯie-
cturis,ff.de reg.iu.temp in ſtipulationibus,reg.inſpicimus,li.
6.Sol.de ueritate nō ꝯſtitit:ut ēt dicit gl.in uer.forma,& dixi
ſ.in 4.ꝯtio.Ex hoc no.ſecundū Inn.caſum in quo ex p̄ſump-
tionibus iudicatur ſic,ſ.de emp.& uendi.ad nřam.fuerunt au
tē duę de qb.in litera,Ibi:ex duobus, tertiam colligit gl. hoc
vř in fi.qa creditor erat vſurarius,& de hoc ēt in gl.ul.& ſ.no.
3.Idem Hoſtien.dic, ut in d.no.Addit etiā Hoſt.& alias duas:
qa creditor uoluit ꝓbare res uenditas,& qa fecit ꝯctum clau
dicare,quæ non ſunt ſufficientes.Nam de uenditione conſta
bat per inſtrumentum.Item illa rōne de claudicatione non
procedit,quia ex ꝯuentione partium hoc eſſe pōt:ut ſ in 3.ꝯ
tio.Nono opp.ad hoc,nam potius uidebat facere ꝑ emptore
ꝙ ꝯctus nō eſſet uſurarius in eo,ꝙ computabat fructus in ſor
tem.j.de uſu.c.1.Gl.hoc uř,ſol.ꝙ hoc facit ſ. naturam pacti
cum de iure deberet emptor lucrari fructus:ut ſ.in 6.ꝯtio. p̄
ſumetur ergo pignus,in quo computatur fructus, de rebus
eccle.non alie.ad noſtram,& in hac gl.Quæro,ſi conſtat em-
ptorem uſurarium,& in uenditione nō interueniſſe iuſtum
præcium,& eum feciſſe pactum de reuendendo.an per hæc
8 p̄ſumitur pignus † Ia.de Are ut refert Cy.C.plus uale,quod
agitur,l.3.dicit,ꝙ non.In contrarium eſt hoc c.ad quod reſpō
det,ꝙ ex alijs hic iudicatur pignoratitius:quia fructus compu
tantur in ſortem,ꝙ eſt de natura pignoris.ut hic in glo. hoc
videtur.Item qa recipiebat vltra ſortem. Oppo.ad hoc ſ.de
emp.& vend.ad noſtram,rñ.Iaco.de Are.in d.c.3.ꝙ in c.ad no
ſtram,debebat aliquid reddi ſupra datum. per hoc videbatur
vſura,& ꝙ ibi fructus debebant in ſortem computari, quod
eſt contra naturam emptionis:quæ ſolu.ſecundum Io.And.
non conuenit illi c.dic,ut ibi dixi:quia ibi nō fuit ſimpliciter
pactum de reuendendo:ſed de reuendendo poſt ſeptennium,
& ſic interim lucrabatur creditor fructus. In hoc autem ca.
fuit pactum de reuendendo ſtatim, & vſque ad duos annos,
ſed pro maiori præcio:ſecus ſi pro eodem.

A D D I T I O.

* Commiſſoria.Adde quod dicitur ſic,quia qui in eam committit in venditio
nibus in uniuerſam uenditionem committit,ſi uelit venditores totam vendi
tionem habetur pro inſecta l.3.& 6.ff.de le. commiſ. 6. Cuiac. in Paraſith.
pand.S.B.

S V M M A R I V M.

1 *Bona delinquentis an poſſint diſtrahi.*
2 *Propoſitio non eſt ſufficiens niſi fiat probatio.*
3 *Iudex ſecundum conſcientiam iudicare non debet.*
4 *Mulieribus debetur fauor in recuperandis dotibus.*

16 hypothecaria agenti quid probare incumbat.
17 *Bona patris an ſint obligata pro dote eius iuſſu recepta a filioſa. vel emancipato.*

Ex literis. Agit mulier pro dote ꝫ quemlibet detinētem bona mariti. Communis diuiſio. Se-
cunda ibi: mādamus, fugam. ſimi.q ma. accu. poſ.c. 1. minus,
pro non ſic, ſ. de his q̄ fi. a p̄la. cum apoſtolica. Et ī. intellige,
ꝙ delegatus vrgebatur inter duas æqtates, prima, ſi mulier de
derat dotē, recuperare debebat in bonis mariti. In ꝯrium pro
fratre mariti, qa inuitus emerat, ob hoc ꝯſuluit Papā, dicit. i.
1 petit in libello. † No. ꝙ bona delinquētis pñt diſtrahi, & ſm
Inn. hoc iuſte fieri potuit, dummodo primo detractū fuiſſet
debitum vxoris, & aliorum habētium hypotecas tacitas, vel
expreſſas. Secundo no. ꝙ pp minutias poſſeſſionum res valet
minus q̄ ſi eſſent collectæ. Gl. t. inducit ſimile, p hoc ēt, ff. de
2 tranſac. cum hi. §. vult igitur. † Tertio no. ꝙ nō ſufficit, ppone
re niſi pbetur, ibi, propoſita, & probata. de cō cel. præb. cum
3 ſup. † Quarto no. ex hoc, ꝙ non ſm ꝯſcientiā ſed ſm proba-
a ta iudicari debet, de offi. dele. paſtoralis, §. quia vero. † Quinto
4 no. ꝙ mulieribus debetur multus fauor in recuperādis doti-
5 bus. de hoc in gl. 1. † Sexto no. quod pp maleficium b viri mu
b lier nō dēt remanere indotata, de hoc in gl. propter, & in ea
ibi res uxoris, ibi damnato marito vel ex pœna, in ſeruilem
conditionem reducto, res ante reatum quocunq; modo ſpe-
ctantes ad vxorem ei remanēt illibatę. Ibi l. 2. incipit ob mari-
torum, vide de his quæ fi. a ma. par. capit. quæſiuit, § vxores,
ubi damnato viro de crimine læſæ maieſtatis vxor recuperat
dotē, & vſusfructus ſi quos habebat in bonis mariti retinet, &
reſtituit uſufructu finito. Ibi §. ſi quis, vbi, proſcripto marito,
vxor dotem, donationem propter nuptias, & omnia ſpectan-
tia ad ipſam, recipit. Ibi: bona, & ī. de hære. decreuit, lib. 6. & dr̄
in d. l. ꝙ vxores damnatorum donationem propter nuptias,
& dotem recipiunt de viri ſubſtantia, partem, legibus diffini-
tam, Ibi, l. 2. Si viro damnato fiſcus dotem coniugis occupa-
uit, vxor dotem a fiſco repetit, Ibi: ſatis, vide de conſue. ex par-
te, in gl. antepenul. Septimo not. ut gl. vlt. & in ea ibi, ſi debi-
tor. pignus a debitore diſtractum ſine ꝯſenſu creditoris tran-
ſit cum ſua cauſa in emptorem. Ibi, l. a. bona contrahētium
cum fiſco etiam ſi non exprimantur, ſunt tacite obligata,
Ibi l. 3. incipit, ſatis, vide, ſ. no. proxi. Ibi alienatio cum ſit cum
ſua cauſa in alium transferimus, quæ eſſent futura ſi apud nos
ea res manſiſſet. Ibi, inter debitorem, vide de pac. plerique, in
glo. 1. Octauo not. ibi: reſtitutionem, ꝙ contra abſentem con
ceditur reſtitutio lite non conteſt. ſic allegant aliqui ſ. de offi.
dele. conſultationibus, ſed non facit, vt ibi dico ꝯrio 3. Oppo.
ꝙ debuerit ſtatim retractari factum a inſtituatio in hoc, ꝙ pre
iudicabat vxori, per id quod dicit glo. in verſ. maleficium, &
ſtatim dixi. Sol. hic non dicitur, ꝙ tenuerit, imo in effectu re
tractatur. Dicit autem Lau. ꝙ proceſſit ſecundum conſuetu-
dinem ianuenſem, fatetur tamen, ꝙ nec conſuetudo nec mā
datum curiæ tollere potuit ius hypotecæ competens uxori:
vt etiam hic patet, arg. ff. ſol. ma. l. 1. Secundo oppo. ad hoc, ꝙ
6 imo bona † mulieris potuerunt confiſcari ob delictum ma-
riti. C. quib. mo. pig. ta. contrahi. ſatis. Glo. 4. ſol. ꝙ ibi ſpeciale
ratio colligitur ex nota. de conſuetu. ex parte, in glo. antepen.
7 Tertio oppo. ꝙ non debuerit audiri mulier † petens dotem
conſtante matrimonio, ff. & C. ſol. ma. per totum, Solu. Gof.
ꝙ ideo auditur, quia maritus labebatur facultatibus, C. de iu.
dot. l. 2. Sunt, & alij caſus, in quibus hoc contingit, ff. ſolu. ma.
mutus, §. manente, & l. quemadmodum, §. 1. Quarto oppo. ꝙ
8 libellus † mulieris debuerit reijci tanquam incertus, quia al
ternatiuus, de li. obla. c. 2. & 3. Solu. hoc caſu admittitur libel
lus alternatiuus, ſimi. de emp. & ven. cum dilecti. de reſt. in in
teg. conſtitutus, ſecundum Ioan. And. Sed per hoc non appa
ret ratio quare, dic ergo, ꝙ alternatiua de qua hic, eſt ordināris.
Nam primo debet agi perſonali, & ſi non eſt vnde ſatisfiat,
venitur ad hypotecariam, & hoc quando poſſidet alius quam
debitor. C. de pig. auth. hoc ſi debitor. Quinto oppo. ꝙ non
9 debuerit audiri mulier † coram iudice eccleſiaſtico: quia hic
nō agebatur de matrimonio, ſed de dote tantum. de iudi. no-
ius a lege, ut ſunt hi qui habent tacitas hypothecas, pro hoc
etiam inducitur ratio quam ponit hic gloſſ. de fiſco. contra-
rium tenuit Mar. in d. l. aſſiduis, quod ſequitur Iaco. de Are.
Gui. de ſuza. Per. & Cyn. ibi per tex. qui dicit præferri omni-
bus vallatis priuilegio temporis, ergo etiam ſi non ſint valla-
ti priuilegio legis, ſed contractus, præferri debet, Item, quia
ſi vinco te vincentem &c. de conceſ. præb. autoritate. mulier
12 autem † vincit eum qui credit in refectionem domus, in
Authen. de æqualitate dotium, §. his conſequens, qui uincit
priores expreſſas, ff. qui pot. in pig. ha. interdum, & hæc opi.
communiter approbatur. Ad contraria rñdetur. Ad primum
cum dr̄, ꝙ lex non debet præiudicare iuri quæſito, hoc eſt ve-
rum, ſi ſic poteſt interpretari, alias non. ita dicit Cyn. in d. l. aſſi
duis. Ego ſol. aliter. Illud enim procedit quando conceditur
priuilegium de nouo, quia tale non præiudicat iuri iam quæ-
ſito, & ideo quo ad hipothecas acqſitas ante l. aſſiduis, nō fuit
præiudicatum per illam ſ. de conſti. c. 2. & in fi. Sed reſpectu
hypothecarū poſtea acquiſitarum ſecus. Nam poſt l. aſſiduis,
quilibet creditor cui acquiritur hypotheca, cogitare poteſt
poſſe contingere quod debitor coniugabitur, & ſufficit, ꝙ de
priuilegio mulieris cogitare potuit, & ſic per hoc non præ-
iudicatur iuri quæſito: ſed per illam l. ſtatuitur modus obli-
gationi, & ponitur caſus exceptus a regula, quæ habet, quod
habēs priorem hypothecam præferatur poſteriori, quod no.
Ad illud de fiſco, dic, ꝙ mulier, & fiſcus ſe habent tanq̄. exce-
dentia, & excella. Nam quandoque plus habet fiſcus; quam
mulier, qñq; econuerſo: ut in in caſu di. l. quia propter fauo-
13 rem reipublicę fauetur dotibus, ff. ſolu. ma. l. 1. † Tertio quæ-
d an priuilegiū habeat mulier in dote confeſſata. d Solu. gloſſ.
in l. aſſiduis, ver. datæ, ꝙ non. Eſt ergo neceſſe mulieri ſi vult
uti priuilegio, quod probet dotem realiter datam argu. C. de
bo. dam. ſi quis poſt hac. Ray. tamen in d. l. aſſiduis, dicit hoc
verum niſi maritus renunciauerit exceptioni non numeratæ
dotis tacite vel expreſſe, C. de do. cau. non nume. l. 1. & ibi no.
tunc etiam adhuc præferetur mulier contra maritum, & ſuc
ceſſores eius: & creditores poſteriores, contra quos admitti-
tur de iure communi, non contra priores, contra quos ad-
mittitur de iure ſpeciali, argu. C. de do. ante nup. auth. ſed iā
neceſſe. Bar. de iu. deli. cum aliquis, ſimpliciter tenet glo. præ
dictam, quia priuilegium tacitæ hypothecæ datur actioni ex
ſtipulatu: ſed dos cōfeſſata non petitur per actionem ex ſtipu
latu, ſed per condictionem ex lege: cui actioni non reperiut
hoc priuilegium indultum, pro hoc d. l. aſſiduis, quæ expreſ-
ſe requirit, ꝙ realiter ſit data. nec Rayn. contradicit ut de ſe pa
tet. Quidam vero dicunt, quod, ſublata exceptione non nu-
meratæ dotis, habetur dos pro numerata iuris præſumptio-
neque p̄ſumptio non admittit probationem in contrarium,
& ſic eſt idem hoc ſtatu ac ſi eſſet uere numerata: & ſic fuit
diſputando terminatum Paduæ, quod tenet Barto. in dicta
l. aſſiduis, & dicit ſic ſeruari, & ibi reſpondet ad illam l. & ad
glo. præalleg. quæ eſt ibi: quia debent intelligi dum durat tē-
pus exceptionis non numeratæ dotis. & hæc ſatis poteſt tene
14 ri, & dic ut ibi. Quarto quæro, † an hoc priuilegium concer-
e nit bona parafrenalia e Glo. pe. ꝙ ſic, & dicuntur parafrenalia
ea quæ mulier habet ultra dotem. Intellige tamē ſane, ꝙ mu
lier habet priuilegium pro talibus ſolum quo ad hoc, ut bo-
na mariti ſint tacite hypothecata: & ſic ēt sūt hypothecata p
hisquę

ADDITIONES.

a Non ſecundum conſciētiam. Adde gl. 2. in c. iudicet. 3. q. 7. Arch. in c. cū æter ni de re iudi. Hoſt. in c. 1. de conſti. Bar. in l. illicitas, in §. veritas, ff. de offi præ ſi. Tho. ſecunda ſecundæ q. 77.
b Propter maleficium. Adde. l. ob meritorum. C. ne vxo. pro ma.
c Præfertur omnibus creditoribus. Adde lege aſſiduis, C. qui po. in pi. hab.
d In dote confeſſata. Adde Bald. in lege cum aliquis. C. de iure deli.
e Concernit bona paraphernalia. Adde l. ſi ergo. in §. dotis, ff. de iu. dot. gl. in c. plerunque. de dona. inter vir. & vxor.

Digitized by Google

... bona prælati † p
pria ſunt obligata eccleſiæ pro mala adminiſtratione. Nota, etiam aliud quuod dicit ea gl. in eo, quod dicit, ꝙ ob hoc. i. ga bona prælati ſunt obligata eccleſiæ, prædicto modo gaudent res epiſcopi eodem priuilegio cum rebus eccleſiæ, & quod dicit, epiſcopi, intellige de quolibet rectore, & etiam de alijs clericis, ī. de vi. & ho. cle. c. fi: In alijs tamen qui non habent adminiſtrationem, eſt alia ratio. ſ. propter priuilegium perſonæ, cui res accedunt, d. c. fi. & dic ut ibi, q. 3. nec putes ꝙ in omnibus gaudeant priuilegio eccleſiæ. Nam bona eccleſię non poſſunt alienari ſine ſolennitate, de qua de re. eccle. non alie. c. 1. lib. 6. quod ſecus eſt in bonis prælati, dic ergo, ꝙ gaudent quo ad immunitatem: ut dixi in d. c. fi. q. 5. & 6. pro hoc eſt, quod dico de dolo, c. 1. & ibi ſimiliter ubi de hoc. ibi: ſi mater ibi tamen non dicitur, ꝙ bona tutoris ſint tacite obligata pupillo, ſed bona ſecundi viri, qui contraxit cum matre pupilli, quæ erat tutrix, & non dato alio tutore, & ꝙ bona tutoris nõ ſint obligata pupillo, probatur, ff. de magi. conueniendis, l. 2. §. priuilegium. bona vero eius qui aliqua dedit, vel reliquit eccleſiæ bene ſunt obligata, C. de ſac. ſan. eccle. l. vlti. in fi. Ibi: ſimiliter, ubi idem no. Ibi: ſi mater, vide de appel. ex parte, 2. in 1. glo. Ibi: communionem, uel quæ ſcienter nubunt hæreticis, quod dic ut ī. de hære. decreuit, lib. 6. Quinto quæro, qd
16 probari debet cum agitur hypothecaria † ideſt ut per obligationem hypotecariam conſequatur creditor rem ſibi obligatam, dic, quod probari debet rem fuiſſe in bonis debitoris tempore obligationis: vel poſtea, quod dic, ut in Spe. de ſolu. & oblig. §. primo, 7. col. ver. ſed quid debet creditor, & ſeq. debet etiam fieri excuſſio in bonis debitoris antequam agatur contra extraneos poſſeſſores. Sexto quæro, in eo, ꝙ hic mandat, ꝙ ſi conſtiterit, quod mulier dedit dotem, quid ſi aliud dediſſet, dic ſufficere, quod per alium eius nomine data fuerit C. de pac. conuen. ſuper dote l. ex morte, quo caſu qui dedit, intelligitur donare, ita, ꝙ non poterit repetere, niſi tempore quo dedit ſtipulatus fuerit ſibi reddi, ex interuallo vero hoc non poſſet: ut dicit gl. in d. l. quod nota ſingu. Septimo quæro, ſi pater dedit dotem pro filia, & ipſa poſtea conſenſit in contractu mariti, & renuntiauit iuri hypothecarum, an noceat patri. Spec. de dona. inter uir. & uxor. §. 3. verſic. quid ſi filia dicit, quod non per l. ſecundã, ſ. reſponſo, ff. ſolu. matr.
17 Octauo quæro, ſi filiusfamilias, † uel emancipatus iuſſu patris recepit dotem: an pater, & eius bona sũt obligata Spe. d. §. ver. ſed pone filius, & verſic. ſed quid ſi filius, dicit, ꝙ ſic pro hoc, ff. ſolu. matr. ſi cum dotem, §. trãſgrediamur, ubi de filiofamilias, ſed de emancipato dicit Spec. in d. verſi. ſed pone filius, idem eſſe ſi pater affirmauit eum in ſua poteſtate eſſe. & tunc teneatur de dolo, ſecus ſi hoc non affirmauit, quia in culpa fuit qui non interrogauit, & quamquam hodie ſit ſublata differentia inter emancipatum, & non C. de ſu. & leg. authen. in ſucceſſione, hoc tamen uerum eſt quo ad ſucceſſionem, vel quo ad ea quæ ab eis dependent, non quo ad alia: ut no. Azo in ſum. C. de colla. in fi. vnde cum, §. tranſgrediamur. loquatur tantum de ſuo: dicamus ſecus in emancipato, in quo poteſt ſtari dicto præcedenti, uel uerius poteſt dici ſimpliciter, ꝙ pater non obligatur, quamuis dixerit eum eſſe in ſua poteſtate, quia hoc non reperitur iure cautum, ſed tenetur de dolo

S V M M A R I V M.

1 *Dictio, quondam, ponit de præterito, & remouet de præſenti.*
2 *Poſſeſsionem per nuncium quis nanciſci poteſt.*
3 *Seruus creditor an poſsit iterum obligare.*
4 *Actio pignoranti eſt perſonalis, & non datur in rem.*

CVm contra. Si creditor uel is qui ab eo cauſam habet, tot fructus percepit ex pignore, ꝙ ſatisfactum ſit ſorti, debet pignus reſtitui debitori, primo ponitur factum, & proceſſus. ſecũdo diſſinit. ibi: nos. l. de ſaulis. quidã intelligunt quod iſte fuit tur, quondam, valet inſtrumentũ: quia debet ſuppleri filius. ſ. quondam. ff. de public. cotem. §. penulti. Ibi: dominus, ſcilicet quondam, quod not. & de ſignificato dictionis, quondam, dixi de offi. dele. de elec. eum olim. 1. Secundo nota, vt gloſſ. 2. & in ea ibi creditor in ſortem computat operas mancipiorũ & pignoratorum quas percepit & percipere potuit. Tertio nota, vt gloſſ. 3. & in ea ibi l. 1. quod recipit creditor ex operis ancillæ, vel ex penſione domus pignoratæ cõputat in ſortem. Ibi & 2. vide de reſtitu. ſpo. grauis. quæſt. 7. ad fin. Quarto nota, vt gloſſ. vltim. & in ea ibi l. 2. loquitur de creditore qui agrũ
2 deteriorem conſtituit. † Quinto nota, in fi. quod per nuntium poteſt quis nanciſci poſſeſſionem. de præben. accendens. Goſ. Oppon. in eo quod innuit computandos fructus perceptos tantum quod imo etiam hi qui percipi potuerunt. C. de pac. pig. l. 2. vbi creditor in ſortem computat operas mancipiorũ pignoratorum, quas percepit & percipere potuit. Gloſſ. t. ſtat contrario, pro hoc quod no. de re iud. cum cauſa. in glo. vlti. & ibi dico. Ex hoc videtur velle hæc gloſ. quod creditor tenetur facere agros coli: alias ſibi imputetur. C. de pig. act. l. 2. de hoc per Hoſt. in ſum. eo. §. quando efficaciter. verſi. ſed nunquid creditor. vbi tamen tenet quod non imputatur ſibi niſi fraudem committat, vt quia ſua prædia minus vtilia quam eſſent agri pignorati, coluit. ad hoc ſupra, depo. bona fides, & ibi Hoſtien. dicit, quod non tenetur de percipiendis. ſed primum verius quod tenetur: quia creditor quo ad vtendum fructibus quo ad ſuum commodum comparatur poſſeſſori non bonæ fidei, quia non facit ſuos. de re iudi. cum Bertoldus. in gl. fi. ſed malæ fidei poſſeſſor tenetur etiam de percipiendis. ff. de rei vẽ. ſi nauis. in fi. C. de rei vend. domum. Et quamquam glo. C. de rei vendi. ſi fundum. dicat quod titulus excuſat malę fidei poſſeſſorem a percipiendis, niſi in quatuor caſibus quos enumerat. Illud tamen iure non probatur, & præall. iura contrarium probant. pro hoc etiam facit, quia non debet faueri malę fidei de præſcrip. c. fi. & de hoc dic vt dixi de reſtit. ſpo. grauis. Item quatenus illa glo. foret vera, procederet tantum in titulo qui tribuit ius in re vt vtatur tanquam ſua: non ſic eſt in titulo pignoris per quod habet ius retentionis tantum, non autẽ vtendi fructibus. Secundo oppo. per contrarium quod etiam percepti non computentur in ſortem. de feu. cap. 1. Gloſſ. niſi. excipit illum caſum & alios, & dic vt ibi dixi. Et in ea ibi conquæſtus. vbi de hoc. & 14. quæſt. 3. in ſum. Tertio op. in eo ꝙ computantur fructus percepti ab alijs cum quibus non contraxerat debitor. G. & ſic non habebat ius quo ad eos. Gloſſ. 2. dicit hoc contingere, quia non potuit primus creditor plus iuris transferre in ſecundum creditorem quam ipſe haberet. Quarto oppon. ad hoc. ff. de acqui. re. do. non eſt nouum. Glo. non ſol. dic quod ibi habet in effectu ius quod transfert, & de hoc in reg. nemo libro ſexto, & de do. inter vi. & vxor. nup. & 1. q. 1. c. 1. & in hac gl. ibi: nemo hanc. & ſe. vide de iurepa. cura.
3 † Quæro circa hoc, An ſeruus creditor poſſit iterum obligare. Spec. eod. tit. §. 1. verſic. ſed pignus, refert quoſdam dicere hoc fieri non poſſe vltra tres vices. argu. ff. de leg. 3. fideicommiſſa. §. ſi quis decem. de reſcri. cum in multis. lib. 6. pro hoc quia in l. 1. C. ſi pig. pig. da. ſit. permittitur creditori obligare pignori id quod ſibi obligatum eſt: ergo non alteri: ſed illud probaret quod non poſſet niſi ſecũdo dari pignori, verius puto ꝙ cuilibet creditori etiam ultra tertiam vicem & per quaſcunque manus hoc licet: quia per hoc non agitur de præiudicio primi debitoris vel aliorum. Nam ſemper ſublato primo debito tollitur pignus, dicta l. 1. C. ſi pig. pig. da. ſit. Et per hoc reſpondetur ad iura præall. quæ probant infinitatem vitandam quando per eam agitur de præiudicio alterius, & non obſt. dicta l. 1. Nam quilibet dicitur creditor cui res pignori obligatur. Secundo quæro, qua actione fuit hoc actum. Dicit Hoſt. quod potuit agi rei vendicatione, ſi pater agens
fuerat

A D D I T I O.

a De dictione quondam. Adde Spe. tit. de inſt. edi. in §. reſtat ad fi. Ant. de Butr. c. inter dilectos. de fi. inſtr. Bar. in l. eius qui in prouincia. ff. ſi cer. pe.

cum diſtinctione quam dixi ſ.proxi.in 3.contrario.

SVMMARIVM.

1 *Debitor an teneatur ire ad domum creditoris.*
2 *Debitor excuſatur a periurio ſi captiuitate detentus ſatisfacere non potuit.*
3 *Nuntij infidelitas an imputetur mittenti.*
4 *Sermone generali non ueniunt illicita.*
5 *Pactum legis commiſſoriæ quomodo ſit.*
6 *Pactum legis commiſſoriæ an faciat contractum conditionalem.*
7 *Pactum legis commiſſoriæ quando ualeat.*
8 *Pactum legis commiſſoriæ cur improbatur in pignoribus non in venditione.*
9 *Promittens facere alicui ceſſionem actionis, an teneatur accedere ad domicilium creditoris.*
10 *Nuncius captus a latronibus an poſſit agere contra mittentem vt eum redimat.*

Significante. Si is qui ſub pacto legis commiſſoriæ
pignorauit rem ſuam,& iurauit non
ↄuenire,iuſte impeditus ↄ.diem ſtatutũ rem nõ redimit,poſt
illam diem redimere poterit,primo,ponit q̃relam, ſcđo dat
iudicem,ibi:cum igi᷑.Moleſtaret,ecce pactum legis commiſ
ſoriæ:tempus:alias termini.prima communior videbatur, ↄ
muniter,alias eſt in tex.ei.ſ.debitori.communiter tamen nõ
habetur,recolligeret,exponit gl.i.redimeret,ſic ſ.c.3.detẽtus,
& ſic nõ fuit in mora, cum haberet exceptionem legitimã.
Pe.regu.non eſt in mora.lib.6.ſi eſt ita,omnia ſuperiora reſpl
cit de reſcrip.olim.in eam hoc eſt regulate in pignore.ſ.c.p-
1 xi.† No.ꝙ debitor debet ire ad domum creditoris, ibi, remi-
ſerit:& ſi non inuenit,debet conſignare coram iudice loci.C.
de vſur.ſi creditrici.& l.aceeptam,de ſolu.obſignatione Inn.
2 de hoc ↄ.1.contrario.† No.ꝙ excuſatur debitor a a piurio ſi
a captiuitate detentus non potuit ſatisfacere, excuſatur etiam
ſi miſit nuncium cum pecunia quem putabat egiſſe fideliter
vt hic,& quouſque ſciuerit pecuniã non eſſe ſolutam, tunc
enim debet ſatisfacere iuramento,quod adhuc durat:licet.n.
hic ex pacto non teneretur quin poſſet recuperare pignus ex
iuramento,tñ obligatus eſt:ita,ꝙ vlterius petere,non poſſet,
niſi prædictis excuſationibus defenderetur ſ͛m Inn. quæ no.
& de hoc,ↄ.in 2.ↄrio,& q.8.pro hoc eſt quod no.22.q.5.apud.
de offi.dele.P.& G.de re.iur.peccatum,lib.6.Opp.in eo, ꝙ in
1.no.dixi debitorem debere ire ad domicilium creditoris,ff.
de conſti.pe.item illa,in prin.ubi glo.ſingu.dicit hoc verum
tunc tñ,qñ ſunt eiuſdem fori.Sol.ſta illi glo.& ſic limita di-
ctum Inn.de quo in d.no.In caſu autem noſtro erant eiuſdẽ
fori,qa vterq; Piſanus.Secundo oppo.ad dictum Inn.de quo
in 2.no.in eo,qđ dicit,ꝙ hic non fuit obligatio ex pacto, ſed
ex iuramento,& ſic videtur uelle,ꝙ iuramentum obliget,&
cõfirmet pactum l.commiſſoriæ,& tñ pactum fuit nullum,
ergo non poterat confirmari,reg.non firmatur. lib.6.Sol.di-
ctum Inn.poteſt intelligi,ꝙ pactum non valet nec cõfirma᷑,
ſed obligatur debitor ex iuramento,& ſic ceſſat contrarium
& hunc ſenſum videtur habere quod dixi ſ.ſ͛m eum,in eo,ꝙ
dicit,ꝙ hic ex pacto non tene᷑ quin poſſit recuperare pignus
ſed ex iuramento,poteſt etiam intelligi,qđ iuramentum cõ-
firmet pactum,& hunc ſenſum videtur habere dictum Inn.
In eo,ꝙ dicit,ꝙ debitor poſtq̃ ſciuit pecuniã nõ ſolutã nõ ex
cuſaretur a periurio ſi cito nõ ſoluerit:quia adhuc durat debi
tum,& vinculum iuramenti. Sed dic,ꝙ per hoc nõ infertur,
quod pactum legis commiſſoriæ fuerit approbatum.vnde al
ter intellectus eſt verior,qa magis conſonat literæ,& in quo
ſit uis:an ↄfirmetur pactum:an ex iuramẽto obligetur, dixi
de iureiur.cum ↄtingat,vbi ẽt dixi,ꝙ hic pactum nõ ↄfirma
tur iuramẽto,ſed ex iuramẽto obligatur debitor.Tertio op.
3 ꝙ †infidelitas nuncij non debuerit imputari mittẽti. C.q pe.
tuto.cum a matribus,vbi ſi mater procuratorem miſit ad pe
tẽdum pupillo tutorem,& ipſe per latrunculos mortuus eſt
non dr̃ mater fuiſſe moroſa,nec per id a ſucceſſione repellit.

proceſſit,de commo.c.vno.Sed ſi mihi mutuaſti centum,na-
tum ſunt mea,ff.ſi cer.pet.l.2.§.appellata,vnde ſi tibi remitto,
pecunia peribit mihi,non tibi mutuanti,res.n.perit periculo
domini,d.c.vno.de commod.ubi de hoc.Quarto opp.ad hoc
de offi.dele.cum olim ff.de præſcri.ver.apud,§.vl.3.q.7.in gra
uibus,Gl. t.non ſol.dic ad c.cum olim.ꝙ ibi nõ fuit infideli-
tas nuntii,ſed partis temeritas quæ violauit ſigilla iudicum,
& ibi punitur de hac temeritate. Ad §.vl.dic,ꝙ non obſt.Ibi
enim ſi cum argẽtum emere velles,vaſcularius.l.habẽs vaſa
argẽtea ad vẽdendum tibi reliquit argẽtum,quod cum non
placuiſſet,remiſiſti per ſeruum tuum,& periit ſine culpa tua:
detrimẽtum eſt vaſcularii,qa eius ẽt cauſa fuit traditum:& in
hoc facit potius pro,q̃ ↄ.Sed ibi ſubditur,quod culpam nun-
tij præſtare te oportet.i.ꝙ tu teneris,& in hoc facit ↄ.Sed dic
vt no.ff.commo eum qui.§.fi.& l.ſeq.& ut dixi de commo.
c.vno.& non probat ille §.ꝙ remittens teneatur de caſu,ſed
quod tenetur de culpa nuntij,quod intellige prout dicit glo.
in d.l.eum qui.in fi.& l. ſeq. Intellige enim ibi,ꝙ tenetur de
culpa nuntij qñ actum fuit,ꝙ per aliquem remitteretur,& ip
ſe p alium remiſit,tunc.n.mala electio eſt in culpa,ff.manda;
ſi procuratorem,§.ſi tutores,in fin.ſecus ſi nõ fuit actum, ut
p aliquem certum remitteretur,quia tunc nõ tenetur de ca
ſu,ſi elegit eũ quẽ putauit idoneum, ſic loqtur,l.argentum,
præalleg.in proxi.ↄrio.In dubio vero,quando non ↄſtat quid
actum fuerit,ex qualitate perſonarum,& rerum,& conſuetu
dine hoc perpendetur,ff.de pig.act.l. vniuerſorum , quod te-
net Bart.in d.l.eum qui §.vlti.Ibi ad c.in grauibus,dic,ꝙ cul-
pa nuntii nõ imputatur quo ad periurium,ut hic:ſed impu-
tur in hoc,quia res petit periculo mittẽtis,ſ.ↄrio,proxi.Item
in c.in grauibus,videtur loqui quando eſt quid imputet mit
tenti qui elegit minus idoneum,quod ſecus eſt hic. Quinto
oppo.ad hoc,quod indiſtincte non teneatur, ff. commo. qui
non tam,& l.ſe.Sol.quandoq; debitor ſi fuit miſſus referret,
vt in contrariis,& de hoc.95.di.præſbyteri,& intellige,ꝙ fue
rit miſſus ſpecialiter, ſed ſi creditor dixit, ꝙ daret ei qui ſuo
nomine peteret,& dederit nõ idoneo,excuſa᷑,ſi nuntius egit
infideliter,ff.de fu.ſi quis uxori,§.apud Labeonem,ubi emp
tor ſiliginis dixit ſiliginario,ideſt uẽditori ſiliginis,ꝙ daret ſi
liginem ei qui ſuo nomine peteret, & hæc audiuit quidam
ex trãſeuntibus,& poſtea petiit,& habuit,nec per hoc libera
tur ſiliginarius,eſt caſus multum ſingu. & pro hoc,quia in
4 dubio debuit intelligi,ꝙ daret perſonæ idoneæ,quia † in ge-
nerali ſermone non ueniunt illicita.de iureiuran. veniens,&
c.quintauallis & c.1.lib.6.quandoq; fuit miſſus per debitorẽ,
& procedunt ſtatim dicta.Si autem dubium, ſit & creditor
negat ſe nuntium miſiſſe,imputabitur debitori,quia nõ det
eſſe credulus,d.l.qui non tam. Sexto opp. ꝙ ex quo non va-
luit pactum,non ualuerit iuramentum,de ſo.compe. ſi dili-
genti.Sol.vt ibi,quia ibi non poterat ſeruare iuramentum ſi-
ne interitu ſalutis ęternæ: hic autem ſecus. Agebatur enim
hic ſolum de præiudicio debitoris. Septimo op. ad idem de
hoc tex.in fi.ibi: iuramento nequaquam obſtante.Sol.ibi nõ
probatur, ꝙ iuramentum non obliget: ſed ꝙ p iuramentũ
non debet faueri creditori,ut poſſit ultra ſortem exigere.de-
bet ſeruare iuramentum in ſatisfaciendo pro ſorte,& p hoc
tollitur contrarium,quod format glo.vlti.de c.eum contin-
gat,dic tamen,ut no.in d.c.in fi.mag.gl.Octauo oppo.ad hoc
quia imo probatur hic, ꝙ iuramentum non obligat:ex quo
non ob.iuramento permittitur rem redimere. Solu. ut ſ. in
2.not.quia hic bene obligaretur ex iuramento niſi defende-
retur per excuſationes de quibus in tex. quod probat litera
in eo, qđ dicit,ꝙ debitor ſatisfecit uinculo iuramenti quãtũ
in eo

A D D I T I O.

a Excuſatur debitor. Adde Bal.in d.l.nec non in §.item ſi quis ff.ex q.ca. ma in in inte.reſt. Bal.in l.acceptã.C.de uſur.

Digitized by Google

dictã l. vltimã, vbi ſi pignoraui prædium, & fideiuſſorem de-
di, cum quo conueni, ſi infra triennium non redimerem, fi-
deiuſſor ſolueret, & prædium ſibi emptum eſſet, non dici-
tur obligatio, ſed conditionalis emptio. Sol. quo ad dictã l. ſi
fundus, non procedit: nam ibi dicitur quod pignorari poteſt
res eo pacto, quod prætio certo die non ſoluto creditor ha-
beat rem emptam tunc iuſto prætio æſtimandam, vnde pro
pne non obſt. illa lex ad ſuperius dicta: ſed obſt. ad tex. in eo
quod hic dicitur, pactum legis commiſſoriæ reprobatum
eſſe in pignoribus: ſed dic, quod aut fit pactum quod ſi ad ta
le tempus non ſoluero res ſit tua. & hoc reprobatur, vt hic,
& in iuribus allegatis in fin. ſecundę, gloſſ. Aut fit hoc mo-
do: ſi non ſoluero infra menſem res ſit tua iuſto prætio tunc
æſtimanda, & hoc licet, dicta l. ſi fundus, in fi. vbi de hoc eſt ca
ſus ſin. Ad idem. C. de iu. dominij impe. l. fin. in princip. valet
enim omne pactum non improbatum: vt ibi, & iſtud non im
probatur quia non eſt pactum l. commiſſoriæ. non enim reti
netur pignus pro debito, ſed pro iuſto prætio: & de hoc, quan
do valeat pactum l. commiſſorię, not. Bart. ff. de ſolut. quam-
7 uis, alias Calipodius. Oppon. ad hoc quod imo valeat † pa-
ctum l. commiſſoriæ, etiam ſi dicatur quod pignus remaneat
pro debito, dicta l. vltima, primo reſpon. de contrahent. empt.
Sol. ſecundum Gof. aut fit pactum inter debitorem & credi-
torem, & non valet, vt hic, aut inter debitorem & fideiuſſo-
rem, & valet, vt fuit in contrario, prout ſtatim dixi, quod dicit
Hoſtienſis verum niſi fieret fraus de perſona ad perſonam, de
qua de priui. quanto. ſimi. quod no. de ſpon. Gemma. & dicit
Ioan. And. quod ſic fiebat Paduæ. Tertio quæro, ſi dicat, ſi
non ſoluero do rem inſolutum. dic quod non ualet dicta l. ca
lipodius. Quarto quæro, ſi dicit, habeas rem in feudum, dic
idem. ar. de re. eccl. non alie. ad noſtram. Quinto quęro, ſi di-
cit, in perpetuum nõ repetã. dic idem, vt hic de iureiu. ſi duo.
§. item Iulianus. Et idem ſi dicat quod non in perpetuum re-
dimeret. argum. ff. de pręca. cum præcarium. ſupra de præca. c.
fin. Sexto quæro, ſi renuntiat in hoc beneficio iuris, dic quod
non valet: quia daretur occaſio delinquendi. ff. de pac. ſi vnus
§. illud. de fo. comp. ſi diligenti. Septimo quæro, ſi promittit
pęnam ſi repetat, dic idem, argum. ff. ſi quis caut. l. ſecunda. r.
reſpon. & de cond. inde. eleganter §. pe. C. de vſur. cum allegas.
Octauo quæro, ſi iurauit non repetere; quidam quod non te
net, vt hic innuitur. Inno. tamen tenet contrarium: vt ſupra in
2. no. & Bar. ſecũdum Tan. in domini. duodecimo, de hoc per
Ioan. And. in Spec. de renun. & conclu. ver. & quia hic, vbi re-
fert Pileum tenuiſſe, debitorem teneri ex iuramẽto, ſi ſciuit
pactum l. commiſſoriæ nõ tenere. ſecus ſi ignorauit, pro hoc
eſt quod no. de empt. & ven. cum cauſa. de eo qui iurauit non
venire contra venditionem: an poſſit venire ſi deceptus eſt vl
tra dimidiam, & dic vt ibi dixi. Nono quæro, ſi dicit, vendo
fundum pro x. ita quod vſq; ad vigeſimũ ann. recuperare poſ-
ſim. dic quod valet. ff. de præſcr. ver. ſi vir vxori. niſi fiat fraus. ſu
8 pra; eo. illo ſecundum Hoſtienſem. † Decimo quæro, cur pa-
ctum l. commiſſorię improbatur in pignoribus, non in ven-
ditione. dicũt Pe. & Abb. ꝙ ideo: quia cõiter res venditur quã
tum valet: ideo ſi exiſtat conditio, non multum fraudatur vẽ-
ditor: ſed communiter plus valet pignus quam creditum, &
ſic fraudaretur debitor. Item, ſi liceret ſic paciſci, non mutua-
rẽt creditores niſi hoc pactum fieret, & debitores ſperãtes in
termino redimere facile conſentirent. Item hic aliquid acce-
deret ſorti, & eſſet in fraudem vſurarum. Oppon. ad primam
rationem, quia res interdum venditur minus quam valeat. de
emp. & vend. cum dilecti. Sol. hoc eſt raro, & ad ea quæ ra-
ro, &c. ff. de legi. nam ad ea. de deſpon. impu. literas. Vndecimo
quęro, eo caſu quo factum eſt pactum l. commiſſoriæ in pi-
gnore, ſi creditor vult ſtatim repetere pecuniam, uidetur ꝙ
poſſit, quia pactum non tenet, vt hic, collectarius, vt refert Io.
de lig. tenet contrarium, quia contractus tenet: & licet pactũ,
l. commiſſoriæ non teneat, hoc in fauorem debitoris inductũ
eſt: & ſic in eius læſionem trahi nõ debet. reg. quod ob gratiã.
9 lib. ſexto. † Duodecimo quæro, ſi quis promiſit alicui facere

argu. ff. depo. l. 1. §. ſæpe. de depo. bona fides. Si vero ſe non ob
tulit, ſed ſollicitatus fuit, poterit repetere, cum nihil poſ-
ſit ſibi imputari. ff. de reg. iur. non poteſt dolo carere: & hoc
niſi iuerit pro commodo mittentis & ſuo. & tunc fiet æqua
contributio vtrinſque. ff. ne quid in lo. pub. prætor. §. verum.
ſi. quod no. de iureiu. ſicut. 3. de eo qui vocatus ad bellum paſ
ſus eſt damna. & dic, vt ibi dixi.

ADDITIO.

a Si nuntius de quo hic. Adde Barb. in c. ſicut. de iureiuran.

SVMMARIVM.

1 *Cautio vſufructuarii idonea eſſe debet.*
2 *Pecunia dicitur de his rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
3 *Vſufructus an poſſit conſtitui in rebus quæ vſu conſumuntur.*
4 *Vſufructus quid ſit.*
5 *Res ſua quomodo dicatur nemini ſeruire.*
6 *Vſufructus in quibus rebus conſiſtit.*
7 *Arbitrium boni uiri quid importet.*
8 *Cautio uſufructuario an per teſtatorem uel hæredem remitti poſſit.*
9 *Vſufructuario non ualenti ſatiſdare an ſufficiat quod iuret.*
10 *Facti impoſſibilitas non liberat ab obligatione.*
11 *Vſufructus quomodo finitur.*
12 *Vſufructus finitur per monachatum.*
13 *Matrimonium nullum an priuet uxorem legato ſibi relicto ſi uidua ui xerit.*
14 *Vxor relicta Domina & uſufructuaria quid conſtituatur.*
15 *Coniunctorum natura qualis ſit.*

Cum cõſtet. Quidam ponunt hic rub. de vſufruc.
& male. Alij dicunt quod non facit
ad ritu. dic quod facit ad ſecundam partem rubr. de alijs cau-
tionibus. In ſum. h. d. vſufructuarius cauet quod fruetur reb⁹
immobilibus ſalua ipſarum ſubſtantia, & pecuniam & æſti-
mationem mobilium quæ conſumuntur vſu, finito vſufru-
ctu reſtituet. Primo ponitur quæſtio. Secundo mãdatum. ibi:
mandamus. & illa continet duo dicta. Secundum ibi: pecu-
niam, uxorem, & ſic tranſiuerat ad ſecundas nuptias: bonis
omnibus, vel certis, & eſt differentia: quia primo caſu deſtru-
cta domo durat vſufructus in area. ſecus ſi legatus erat vſufru
ctus domus. ff. de vſufr. quotiens. §. vl. qui. mo. vſufru. amit. re
peti. §. rei. Goff. mulierem: ſororem illius defuncti. filij. Inno.
eam. ſ. matrem vſufructuariam. vtatur. quod etiam facit vſu-
fructuarius: fruatur. quod non facit vſuarius. de hoc infra qõ.
1. habuit. quia inuenit in hæreditate & ad manus ſuas perue-
nit. habebit. ſ. recuperare poterit bonorum omnium mobi-
lium & ſe mouentium & aliorum inuenta tempore aditio-
1 nis. † No. quod cautio vſufructuarij debet eſſe ydonea. de hoc
in gloſſ. 3. & quatuor ſunt ſeruitutes perſonales in quibus exi
gitur hæc cautio: vſufructus: vſus: habitatio, & operæ ſeruorũ
vt is cui talia conceduntur vtatur: fruatur: inhabitet, & ope-
ras recipiat arbitrio boni viri. ff. vſufru. quemad. ca. l. 1. & deſi-
derant hæc ſatisfactionem. C. de vſufru. & in hac gl. ibi. §. adij-
ci. tamen, vt ibi dicitur, ſi fides ſine cautione habebitur, ydo-
neè cautum videbitur. Ibi. §. venditę. venditori debet emptor
2 prætium, aut pignora, vel fideiuſſorem. Secundo not. ꝙ pecu
a nia eſt de his a quæ ſeruando ſeruari non poſſunt & probatur
hic in ver. pecuniam. in eo quod pecunia cõparatur his, quæ
vſu

ADDITIO.

a Pecunia eſt de his. Adde gloſſ. Ang. & Lud. ro. in l. prima. in §. ſi ut quæſitum.
ff. ad treb. Bal. in l ſi curatorem habens. C. de in inte. re. mi. Bar. in l. poteſt pu
pillus. ff. de auto. tu.

& intelligit hic Goffr.quod filius ex teſtamento reliquit ma
tri uſum fructum bonorum:ſorori proprietatē. vel forte vtrū
que inſtituit hæredem & in iudicio familię erciſcundæ ſic di
uiſum eſt,quod mater vſumfructum & ſoror proprietatem
haberent.ff.de uſufr.l.uſufructus pluribus.vel forte pater filij
quondam maritus mulieris fecerat hoc teſtamētum , in quo
filium communem hæredem ſibi inſtituit,& ſubſtitutionē
fecit de matre,quo ad vſumfructum.de ſorore quo ad ꝓprie-
tatem.de hoc de uſufr.leg.l.ſorori.& de teſta.Raynutius.& c.
1.libr. 6.vel ſecundum Innocen. mater quæ habuerat filium
& filiam in primo matrimonio,& ad ſecunda vota transferat
mortuo filio ſucceſſit ei cum ſorore in viriles portiones.Sed
in omnibus quæ ad filium peruenerunt a patre non habet ni
ſi uſufructum , & ſoror habet proprietatem tanquam hæres
proximior.ideo ſibi cauere debet vt ſeqtur,& hoc niſi in do-
natione propter nuptias.in Auc.de nup.§.hinc vos. & §.quo-
niam mulier. quidam tamen dicunt,quod ille §.hine vos:eſt
correctus per Auc.de hære.quæ ab inteſta. coll.9. Sed pro di-
cto Innocen.eſt C.ad Tertul.l. vlti.in fin. & authen.ibi ſigni-
ta. vbi hoc tenet glo.uel ſecundum Hoſtien.pone ſecundum
l.ff.de vſufru.acc.ſi mulieri, vel per l. quemad.vſufr.ca.ſi uſu-
fructus mihi.1.ſol.gloſ. eſt ſine ſcupulo,licet diuinet:ſed aliæ
etiam diuinant præter penultima. Innocen. nec in hoc expe-
dit inſtare,quia præſupponebatur pro conſtanti ita eſſe ꝙ in-
ſia mulier ſucceſſerat in vſufructu,& in hac glo.ibi: in ſucceſ-
ſione.C.de ſu.& leg.vbi dicitur , quod in ſucceſſione parentū
liberi præferuntur omnibus alijs, & ſi ſunt primi gradus,ſuc-
cedunt æqualiter nepotes & vlteriores in ſtirpes,non diſtin-
guendo ſexum , vel ius poteſtatis. & hoc uult etiam.§.1.& 2.
1 inſ.allega.† Secundo oppo.ꝙ vſufructus non poſſit conſtitui
in rebus quæ vſu conſumuntur, cum non poſſit eſſe ſalua re-
rum ſubſtantia, quod requiritur in vſufructu ut hic & infra
q.1.Gloſſ.pe.fatetur quod non eſt proprie vſufructus. & in ea
ibi,ſi alieni.vbi ſi nummos meos me inſcio vel inuito ſolui-
ſti,mei manent , niſi commixti ſint vt diſcerni non poſſint,
4 quia tunc ſunt accipientis , ſed contra te ago furti. † Quæro
a quid eſt vſufructus a.Gloſſ.3.dicit quod eſt ius utendi & fruē
di rebus alienis ſalua rerum ſubſtantia. Et ut dicit ea gloſſ.eſt
ius in corpore.i. ius incorporale concernens rem corporalē,
& eſt perſonale:ita quod non poteſt vendi ipſum ius inſti.de
vſufru.§.item finitur ius.quamuis vſufructus vendi poſſit.in-
ſtitu.de vſu & ha.§.minus.ff.de per.& commo.rei uen.neceſ-
ſario.& per hoc differt vſufructuarius a vaſallo & emphyteo-
ta qui ius ſuum vendere poſſunt.de loca.potuit & per hoc di
xi vtendi quia differt a creditore qui vtendo furtum cōmit-
tit.inſti.de obli.quæ ex quaſi delicto.§.furtum.pro hoc quod
dixi ſup.eod.cum contra in 1.contrario. Et per hoc quod di-
xi,fruendi, differt ab vſuario.vt dicit gl.5. Et in eo quod dicit,
quod in vſu eſt minus quam in vſufructu. dic hoc ideo,quia
vſuarius domus habitare poteſt, nō locare.vſufructuarius ſic.
Item & alia quædam poteſt vſufructuarius quæ non poteſt
vſuarius.inſti.de vſu & hab. §. minus.& in hac gl.in fi.de hoc
de pecu.c.vl.de offi.ordi.præſenti.lib. 6. Et quod dixi,ſalua re-
rum ſubſtantia.dic. i. præſtita cautione de ſaluanda ſubſtātia,
quæ tamen non eſt de ſubſtantia vſufructus , cum etiam ſint
caſus in quibus non præſtatur,quos dico inſ. quæſt. 5. Quare
autem dixerim rebus alienis.dicit glo.5.quia † res ſua nemi-
5 ni ſeruit,quod eſt verum de vſufructu formali. inſtitu.de vſu
fruc.§.primo.ſecus de cauſali,quem habet quis in rebus pro-
prijs.ff.de exce.rei iu.ſi cum argentum. §. pe.de pac.ſi vnus.§.
pe.& dicitur cauſalis quia habet cauſam dominij,& non di-
citur ſeruitus. formalis vero eſt quia a proprietate ſeparatur.
inſti.de vſufru.§.primo.& ante ſeparationem non dicitur vſu
fructus formalis,ſed cauſalis.& in hoc glo.3.ibi:iure commu
ni non petit iure ſeruitutis aliquid fieri vel non fieri. quia res
&c.Ibi,vti frui.qui habet proprietatem non habet ius ſepara-
vtendi & fruendi.† Secundo quæro , in quibus rebus cōſiſtit
6 vſufructus.Gloſſ.in ver.immobilibus. in fi.dicit quod in fun-
do ruſtico,& in cæteris rebus.quod dic,vt in ea. & ibi ff.e.l.de
vſufructu.ſbi.§.hæc ſtipulatio : alias habet authen.hæc ſtipu-
latio.Ibi,redire.ut cū proprietas ex die legata eſt,& uſufructus

non eſt de ſubſtantia,nec ſemper.vt in q.ſeq. Quinto quæro:
an aliquo caſu euitet vſufructuarius ſatiſdationem. Gloſſ.in
ver.immobilibus.ibi,quandoque tamen remitti.vſque ibi,ꝯ-
ſtituitur.dicit quod ſic.& caſus enumerat. Sexto quæro,quid
continere debet cautio.Gloſ.ea.ibi: & continet.ſol.vſque ibi,
quandoque.Septimo quæro qualis debet eſſe cauti. dic quod
ydonea: vt in gl.2.Octauo quæro, quid ſi relinquitur vſusfru
ctus veſtium. dic, quod aut ſunt modico tempore duraturę,
& præſtatur cautio de æſtimatione. Aut multo,& tunc præ-
ſtatur ſicut in immobilibus.quod no. Azo in ſum. de vſufru.
ver nunc videndum. Exemplum ponit in ueſtibus Grecorū,
& poſſet poni in veſtibus deputatis in eccleſijs ad aliqua ſpe-
ctacula certis feſtiuitatibus.feſtum Herodis die epiphanię &
in ſimi.per ſimile dicu , quod ſi relinquitur uſufructus uege-
tum,cauebitur ſicut in immobilibus.quia licet veteraſcant,
non tamen vſu conſumuntur. ſcilicet feſtiuo.licet Fed.in ꝯſ.
195.videatur tenere contrarium. Nono quæro, ibi,boni viri.
7 de intellectu.Sol.vt in gl.1.quid autem importet † arbitrium
boni viri.dicunt Pe.& Ab.quod conſiſtit in faciendo.ſ.quod
rem reficiat:paſcat equum in quo habet vſumfructum,& de
center paſcat , & induat ſeruum, & ſimilia.conſiſtit etiam in
in non faciēdo ſ.vt nil faciat propter quod res fiat minoris va
loris:ut ſi faciat balnea,lupanaria,uel huiuſmodi, uel equum
ponendo ad quadrigam,uel ſeruum ad inhoneſta,& ſimilia;
ff.de uſufr.l.ſi cujus rei.& l.ſeq. & l.æquiſſimum,& in hac gl.
ideſt.Ibi §.cum ita.§. 2. eſt.vide de ap.cum ſit.in prin.contra-
8 rio 1.in fi.Decimo quæro, an cautio † prædicta poſſit per te-
ſtatorem uel hæredem remitti.Glo.2.in fi.dicit quod a teſta-
tore non , ſed ab hærede ſic. Et in ea ibi,ſcire.ubi dicitur qđ
fideicommiſſi & legati ſatiſdatio remitti poteſt : ſed uſufru
ctuarij non.ibi,poteſt.ubi dicitur quod falcidia hæredis cau-
ſa data eſt,nec ſit fraus hæredi,ſi ius ſuum ipſe diminuat,& ca
9 reat de præſtando integre legata. Vndecimo quæro,ſi † uſu-
fructuarius ſatiſdare non poteſt Glo.ulti.dicit ſufficere quod
iuret , ſecundum quoſdam. pro quibus facit hæc litera,quia
cogitur ſatiſdare per cenſuram eccleſiaſticam, quæ nō debet
feri niſi in contumacem. de ſenten.excommu. ſacro.deinde
refert opi.Azo.contrariam.ſ.quod non habebit uſumfructū
per l.uxori.ff.de uſufru.leg.ubi ante cautionem præſtitam u-
ſurę perceptæ de nominibus non cedunt uſufructuario,ſed
computantur in ſortem & de his tāquam de ſorte cum alijs
ſatiſdat uſufructuarius.Idem tenet glo. C.de uſufru.l.uſufru-
10 ctu.quia † impoſſibilitas facti ab obligatione non liberat.ff.
de uerb.obliga.continuus.§.illud.pro hoc de ſo.Odoardus.li-
cet īpoſſibilitas naturę ſic.inſti.de hære. inſti.§. impoſſibilis.
alias duas opi.ponit glo. in d. l.vſufructu. quas ponit etiā hic
Phi.dicentium.ſ.ꝙ ſequeſtrabitur uſufructus.C.de agri.& cē
ſi.litibus.lib.11.Item,dicentium quod proprietarius cauebit
de ſoluenda tertia centeſimę nomine vſurarum.C. de ſecun.
nupt.hac edictali.§.his aliud.quod improbat gloſſ.in d.l.uſu-
fructu.quia illud ſpeciale in matre.Hoſtiē.dicit ꝙ prima opi.
glo.eſt benignior.ſecunda iuſtior dicit tamen ꝙ poteſt tene-
ri media uia,ut admittatur cum iuramento.& ſi contra illud
uenit,uel bona diſſipet,ceſſabit priuilegium. arg.de deci.ſug-
geſtum.de donatio.inter ui.& uxo.per noſtras.& remittit ad
ſummam.eod.titu.§.conſtat.& §.ſeq. Ricar. malum.Petr.&
Cyn.in d.l.uſufru.tenent ſufficere ꝙ iuret: per authen.cui re-
lictum.C.de indic.uidui.niſi ſit perſona ſuſpecta:quia tunc ſi
et ſequeſtratio.ff.qui ſatiſda cog. ſi fideiuſſor.in fi.pro hoc ff.
ut lega.no.ca.poſtquam.§.imperator.quod etiam tenet Bar.
in d.l.uſufructu.Et hoc tenendo,ad id quod dicitur quod im-
poſſibilitas facti non liberat ab obligatione. dic quod imo li-
cet difficultas non liberet.d.l.continuus.§.illud.Item difficul
tas quandoque eſt tanta ꝙ habetur pro impoſſibilitate.& ſic
uidetur eſſe hic omnibus conſideratis. placet hæc opi. quia
nemo

A D D I T I O.

a Quid eſt vſufructus.Adde glo.in l.1.ff.de vſufruc

ſa nupſerit vni exiſtenti in ſacris: ita quod matrimonium nõ tenet. Dicit Collectarius quod non perdit vſumfructum. in Auc. de teſti. & ea quæ parit. §. unum quidem. ſed ille §. probat contrarium: quia non debet eſſe melioris conditionis ea quæ fornicatur quam ea quę nubit infra tempus luctus. arg. infr. de præb. cum qui. lib. 6. Decimoquinto quæro, ſi quis re-
4 liquit vxorem † dominam & vſufructuariam. Communis opin. eſt, quod voluerit eam facere vſuariam: ita quod alatur de bonis mariti ſicut alebatur cõſtante matrimonio. de hoc C. ſi ſecun. mulier nupſe. l. 1. & hoc verum ſi ſuperſtitibus liberis: alias ſecus, vt in d. l. Si ergo ſunt ſui, eſt alimentaria tantum. Si extranei, eſt vſufructuaria. Conſuluimus tamen Bartol. de Salyc. & ego, quod etiam ſi ſint inſtituti extranei per verba pręmiſſa, dominam & vſufructuariam, intelligatur facta tantum vſuaria propter communem modum loquendi, vt ſit ſenſus, quod vtatur tanquam in uita viri. & ſic etiam dicit Bald. conſuluiſſe, & ſic minus operatur uerbum vſufructuaria ff. de vſufru. leg. l. vxori meę. quando autem dicit, dominam, denotatur quædã præminentia in qua erat ante mortem viri, quo tempore erat quodammodo domina ratione promiſcui vſus. argu. ff. de li. & poſthu. in ſuis. de publi. ſi eum exhibuiſſent. §. quod ait. de uer. ſign. pronuntiatio. § familię. Ideo lex eam dominam appellat. ff. rerum amo. l. 1. & ſimiliter maritus appellat eam dominam. ff. de annu. leg. Titia. §. q Marco. Neque enim poteſt intelligi quod fecerit eam vere dominam: ex quo alium facit hæredem. & ex hoc infertur, quod per uerbum (dominam) reſtringitur uſufructuaria mo
5 do prædicto: quia natura † coniunctorum eſt ut unum trahatur ad naturam alterius. ff. de ui. & triti. leg. l. fin. §. cui dulcia. & hoc in dicta l. prima. C. ſi ſecundo nup. & per Ray. & Bart. ff. de leg. ſecundo. Titia cum teſtamento. & in Specul. qui fil. ſint legi. §. primo. uer. quid ſi ita. & per Hoſtiẽ. in ſumma. co. ad finem.

De fideiuſſoribus. *Rubrica.*

Viſo de rebus quæ pro debito pignoribus obligantur, videamus de perſonis. de hoc. 11. q. 1. te quidem. 23. q. 5. cũ homo. de conſe. di. 4. & c. quæris.

S V M M A R I V M.

In dictio aliquando denotat frequentiam.
Clerico an liceat fideiubere.
Clericus quod non obligetur ex fideiuſſione.

CLericus. † Nota de dictione (in a) quę notat hic frequentiam: ut dicit glo. ſimile. 35. diſtin. c. 1. quandoque ponitur pro, ſine. ff. ſol. ma. l. penulti. §. ſi uir. Ibi, in uiſu. i. ſine uiſu. quandoque pro, ualde. ff. ſol. matr. in glo. rubricę. quandoque pro, contra. 2. q. 1. ſi peccauerit in te. i. contra te. de iudi. nouit. ponitur & alijs modis, quod omitto. † Oppo. quod clerico liceat fideiubere infra. capitu. proxi. & capitu. conſtitutus. Gloſ. ſoluit ꝙ hic damnatur frequentia, per dictionem, inſeruiens. de hoc ſupra de conſue. ad noſtram. vel ideſt. vltra quam expediat inſeruiens. i. vltra ſummam in eccleſia taxatam. inf. c. quibuſdã. vel ideſt inde non ſeruiens: quia ſcilicet fideiubet pro laico, pro clerico enim vel eccleſia fideiubere poteſt inf. c. prox. prima expoſitio videtur melior. & facit ſ. notabili ꝓximo. Secũdo ſoluit glo. quod fideiubere non debet, vt hic. ſed ſi fideiuſſerit, tenet, vt hic in contrario, & vtraque vera. & in hac gloſ. ibi, te quidem. vbi de hoc. Secundo oppo. ad ſecundam ſolutionem de qua in proximo contrario, quod imo non obligetur ex fideiuſſione †. de depoſito capitu. 1. J. eo. quod quibuſdam. Sol. quantũ ad perſonas & res patrimoniales & as quas obligare potuit, valet, non quantũ ad eccleſiã uel res eccleſię,

S V M M A R I V M.

1 *Clericus pro clerico fideiubere poteſt.*
2 *Fideiuſſor conuenitur quando debitor non ſoluit.*
3 *Diſpendium quis pati non debet unde meretur premium.*
4 *Tranſcripta an fidem faciant.*
5 *Sigillum reddit ſcripturam authenticam.*
6 *Confeſſus habetur pro conuicto.*
7 *Conſtare aliquid ex confeſſione, vel alias legitime, vbi ſint paria.*
8 *Debitor tenetur ſoluere vſuras quas pro eo ſoluit fideiuſſor.*
9 *Fides & iuramentum æquipollent.*
10 *Tranſcriptis quod fides dari non debeat.*
11 *Debitor tenetur ad uſuras ſolutas per fideiuſſorem.*
12 *Beneficiorum redditus an ſint obnoxii ſatisfactioni.*
13 *Factum prælati eccleſiam lædere non debet.*
14 *Fructus ſubtrahuntur tempore ſuſpenſionis.*
15 *Fideiuſſorum beneficia quot & quæ ſint.*
16 *Debitore condemnato an fideiuſſor condemnatus intelligatur.*

Peruenit. Compellitur debitor ſeruare fideiuſſorem indẽnem etiam per aſſignationem prouentuum beneficiorum ſuorum: primo ponitur quæſtio. Secundo commiſſio. ibi: ne igitur. Creditores, forte factum erat inſtrumentum ſolutionis, per quod melius probatur debitum ſolutum, quam per reſtitutionem inſtrumẽti. C. de ſolu. pecuniæ. Ad illa tamen inſtrumenta reddenda ſoluens agere potuiſſet, de hoc de pac. cum pridem. in glo. penult. vel dic inſtrumenta erant confecta ſuper debito, in quibus apparebat de narratis per fideiuſſorem. Alioquin, ideſt, ſi non acquieuerint monitioni:, exolui alias perſolui, ſi ſufficiunt vel obligari poſſunt intantum. Aut. ſupplet Hoſtienſis ſi non ſufficiunt, quod intellige ad præſens: nec intantum obligari poſſunt ſuſpendatis, hinc deciſum fuit capit. cæterum, de iura. calum.
1 † Nota, quod clericus fideiubere poteſt pro clerico, vt hic, idẽ
etiam in laico, nec punitur niſi quando nimis frequentat. ſupra capitul. proxi. imo præmium meretur vt hic, quod proce
2 dit reſpectu debitoris, vel cum fideiubet in caſu licito. † Secũ
do nota, quod conuenitur fideiuſſor tunc demum cum debi-
3 tor non ſoluit, ibi, non ſoluentibus de hoc in gloſſ. 1. † Ter-
tio nota, quod quis non debet pati diſpẽdium vnde meretur
4 præmium, de hoc in gloſſ. ſecunda. Quarto nota, quod † trã-
a ſcripta a fidem faciunt, quod dic vt dixi, ſupra. de teſti. ſignifi-
5 cauit. Quinto nota, quod † ſigillum reddit ſcripturam
b b autenticam, de hoc in glo. quarta, vt dixi de proba. poſt ceſ-
6 ſionem. de fide inſtrument. capitulo ſecundo. † Sexto nota,
c quod confeſſus habetur c pro conuicto, de hoc in glo. tertia, & in ea ibi, ſi quis, ſtatur confeſſioni non hæredis qui pro par-
7 te ſe reſpondit habere. Septimo nota, quod † paria ſunt an
conſtet ex confeſſione, an alias legitime, quod procedit quo ad effectum probandi, non autem quo ad omnia, de elec. per inquiſitionem, vbi de hoc, & dic alias legitime ut per teſtes, vel tranſcripta, quæ mittet epiſcopus, quæ fidẽ facient ſi ſolenniter fuerunt tranſumpta. imo ſecũdum Hoſtienſem ſi ſimpliciter fuerunt ſumpta, prima facie fidem facient hoc caſu, cum ex ſpeciali mandato Papæ & autoritate iudiciali fiat, de hoc de pur. can. cum dilect. de elec. ſcriptum, quod poteſt ſaluari ex eo, quia remittuntur ſub ſigillo ſuo. Intelligo tamen quod remittantur tanquam producta in actis: alias eis non ſtaretur. de hoc in dicto capitulo, poſt ceſſionem, & infra in tertio,

---

A D D I T I O N E S.

b Tranſcripta. adde doct. in c. inter dilectos. de fide inſtru.
b Sigillum reddit ſcripturam. adde gloſſ. in verbo, ſigillo. 1. c. 1. de pace conſt. Io. And. in c. 2. de fo. competen. li. 6. in nouella.
c Confeſſus habetur. Adde. l. 1. C. de confeſ. gl. 1. Bar. in l. de ætate. in §. qui interrogatur. ff. de interro. ac. Rota deci. 415 inci. tuis dubitatum in noui.

Digitized by Google

dicitur contrarium licet gloſſ. ibi colligat.& de hoc ibi. & in
hoc dicit glo.idem econuerſo,quod non debet quis cõſequi
præmium vnde meretur pœnam. Et ſi dicatur quod ex fide-
iuſſione non debet clericus mereri præmium, ſed pœnam ſ.
ca.proxi.dicit quod hic reſpicit debitorem, quaſi dicat,quod
licet clericus non debeat fideiubere, tamen debitor ſibi tene-
tur vt eum conſeruent indemnem. vel ſecundum eum hic
loquitur cum fideiubet in caſu licito & vtraque bona.Secun
do oppo.ad hoc.ff de his quibus ut indig.l.1.Gloſſ.2.non ſol-
uit.dic,vt ibi in fi.vlti gloſſ.quia ſuper alio eſt indignus.ſuper
alio lucratur.Nã ibi libertus cui patronus legauerat poſt mor
tem,& ipſe patronum detulit quod fuerat illicite mercis ne-
gotiator,meretur quo ad fiſcũ,& eſt indignus quo ad legatũ.
Et in hac glo.ibi,quod vero. loquitur de illo qui certum ſer-
uum de quo ſibi fuerat mandatum,emit vel depoſitum rece
pit.& ille fur emit.Ibi.l 2.§.primo.non facit.dic quod veleia-
num comperit mulieri fideiubenti niſi callide verſata ſit.quia
deceptis &c.forte voluit inducere quod ibi dicitur primo re-
ſponſo & in l. 1. quod cum mulieres virilibus non fungatur
officiis,nec fideiubent,Ibi, ſed ſi quis.mittitur ad conſignato
rem teſtamenti vt recognoſcat ſigillum:ne aduocatus a reb⁹
ſuis damnum patiatur.Ibi,videlicet.ſequitur ne cui officium
publicum vel damno vel compendio ſit. Ibi,ſanè & de elect.
cum non deceat.libr. 6.Ibi, legi.de dona.inter vir.& vxo.& ſi
neceſſe.vbi de hoc.Ibi,ſiue hæreditaria.vide de hoc contrario
10 7.ad fi.Tertio oppo.quod non debeat dari tranſcriptis † de fi
de inſtru.c.1.Solu intellige quod fuerint tranſcripta ſolemni-
ter vt etiam dixi in 7. notabili,i in modum publicationis.de
fi.inſtru.cap.penulti.& vlti.& aliter fidem non faciunt ſecun-
dum Innocent. vel dic quod fidem faciunt etiam ſi non ſint
ſic publicata propter ſigillum iudicum, vt dixi in d.c.7.nota-
bili,quod eſt verius hoc caſu. Quarto oppo. in eo quod hic
dicitur,quod debet conſeruari fideiuſſor indemnis. & ſup.in
8.notabili dixi,quod etiam ad vſuras per eum ſolutas tenetur
debitor †.& ſic obſtat de iureiuran.debitores,quia vſuræ sũt
b indebitę, vt ibi: quia ergo ſoluit indebite non tenetur debi-
tor,quod proſequere ut in glo.5.Gloſſ.eadem ſoluit,quod v-
bi fideiuſſor iurauit ſoluere ſortem & vſuras,non potuit exci
pere,niſi primo peteret abſolui a iuramento. & idem Goffr.
qui dicit in integra teneri quod hic iurauit,ſed in antiqua nõ
eſt.dicit etiam Goff.quod licet fideiuſſor exciperet,non tene
tur agere.Item,petitio abſolutionis a iuramento quaſi in ho
neſtatem ducit,unde debet excuſari fideiuſſor.ff.mandati.idẽ
que.§.generaliter.vbi fideiuſſor inhoneſtam exceptionem ex
ſui perſona competentem,poteſt omittere.glo.tamen nõ vi-
detur ſtare huic ſolutioni:imo dicit quod ſi non petijt abſol-
ui a iuramento,ſibi imputabitur.deinde vertitur ad præcedẽ-
tem ſolutionem.Ibi, vel dic. vltimo refert opi.contrariã Tã,
qui ſimpliciter dixit debitorem teneri ad vſuras & omnes ex
penſas quas fecit fideiuſſor, quia veniunt tanquam intereſſe.
quod tenet Innocen.& Hoſtien. de vſuris c.1.& Vin.hic.Ho.
dicit,quod ſi pignora fideiuſſoris obligata non aliter poterãt
haberi, & perdita fuiſſent niſi ſoluiſſet vſuras, tenetur ad eas
debitor.ff.mandati.in mandato. §.ſi fideiuſſor.dicit Ioan.An.
ſe credere,ꝙ,vt moris eſt vſurariorum,maior ſumma erat in
obligatione quam erat ſors, & ad illam ſummam ſe obliga-
uerat fideiuſſor mandato debitoris. & de hoc in regula dam-
num.in qõ. lib.6 vbi diſtinguitur. & ibi etiam eodem modo
ſoluitur quæſtio de ſcholari:qui cum haberet pignora ſub v-
ſuris, & recepiſſet pecuniam de partibus, ſocio roganti mu-
tuauit illas hoc adiecto ꝙ deinceps currerent vſuræ ſocio.In
qua dixit Tau.ſe dubitare.tamen dicit quod non poteſt repe-
tere niſi ſortem. Sed forte ſecundum Ioan.An. poſſet dici ꝙ
actione mandati poſſet eum ad hoc compellere.& dic regu-
lariter verum,ꝙ debitor repetit vſuras per ſe ſolutas:quia pe-
tit tanquam intereſſe.Et in hac glo.5.ibi,ſi per imprudentiã.
ponit caſum decre.ſtatim alleg. Ibi, omnes exceptiones.vide
de dilationibus.ca. fin. quæſtio.1. ad finem.Ibi.ſi procurator,
ponit caſum conuerſum,ꝙ creditor procuratori ſuo mãdaſ-
ſe non videtur vt recipiat indebitum. Ibi, ſi fideiuſſor multi-
plicauit ſummam in qua fideiuſſit ſumptibus iuſta ratione

ſe iudicati capiuntur.Ibi,ſtipendia.viue de app.paſtoralis.in
ti.glo.Ibi,l.1.venditur prædium minoris qđ ex cauſa iudicati
captum eſt: ſi tamen eſt intra tempus reſtitutionis, diffiniet
præſes cauſa cognita & parte præſente, an ſit reſtituẽdus.Ibi,
magis §:non paſſim.& ſequentibus permittit emptor pupil-
li prædia ob æs alienum diſtrahi,quando aliunde nõ extat vn-
13 de ſolui poſſit.† Sexto oppo.ad idem:quia factum prælati ñ
debet lędere eccleſiam.de excep.cum venerabilis.Soluit Ho.
intelligẽdo de redditib.quos bñficiati faciũt ſuos,vt qñ cano-
nicus fideiubet:quia tũc de ſua ꝑbẽda ſatisfaciet ſecus ſi rector,
quia tũc nõ ſatisfaciet de redditib.eccleſiæ ĩ eius læſionẽ ꝓ hoc
eſt qđ no.de peculio cler.c.fi.ſed tenetur ꝑlatus de ſuo.de app.
reprehenſibilis.ver.ſi autẽ.tamen ſi prælatus vaſallus regis ꝯ-
tra ipſum aliquid mollitur, prælato viuente feudum ad regẽ
pertinet.ſed eo mortuo reuertitur ad ſucceſſorem. to:coll.de
capitaneo Corradi.c.ſi clericus.quod etiam dixi de inſtitu.cũ
ueniſſet. quæſtio.4. Ego intelligo quod hic dicitur, etiam in
prælatis,quia non præiudicatur eccleſiæ quod ſatisfiat de red
ditib.ipſo prælato parce uiuente.ꝙ dico verum,etiam ſi ſit ꝑ-
latus regularis:quia habet liberam adminiſtrationẽ fructuũ.
de reſcript.edoceri.pro hoc quod dico de ſolu.c.penult.quæ-
ſtio ſecunda. Et ſi opponatur de capitu.peruenit, de arbi.dic,
ut ibi dico quæſtio.3.Archid.tamen de reſcrip.ſtatutum.§.aſ
ſeſſorem. lib.6.dicit, quod hic fuit hoc de ſpeciali mandato
Papę vel ꝙ hoc non de redditibus beneficiorum,ſed aliunde
ꝓueniẽtib⁹.& ibi tenet ꝙ clerici ſint merè vſuarij. ſed verũ ẽ
ꝙ ꝓdixi,dũmõ nõ tollat hoſpitalitas & onera ad q̃ tenet bñfi
ciũ.de ꝑbẽ. de monachis.Nã quo ad fructus nõ dico clericos
c vſuarios:imo vſufructuarios quo ad liberã diſpenſationem. c
licet eñ debeãt bñ diſpẽſare: tñ ſi male diſpẽſant,ñ reuocabũ
quia non reperitur hoc iure cautum, & de hoc dixi de reſcri.
cle.gratiæ,& infra de peculio.cap.fin. Et ſolutiones Arch.prę
miſſæ ad hoc cap.non procedunt,in eo quod dicit,quod hoc
fuit hic de ſpeciali mandato Papæ.hoc enim eſt diuinare:nec
colligitur ex aliquo verbo literæ quod Papa hoc fecerit de iu
re ſpeciali.Item non procedit quod dicit Archi. hic loqui de
redditibus aliarum rerum.quia ſupra vocauit eos clericos. &
in ver.alioquin, mandat ſatisfieri de redditibus eorum, & ſic
debet intelligi de redditibus quos habebãt tanquam clerici.
quia qualitas intelligitur repetita. ff. de le.3.in repetendis.de
appel.ſecundo requiris Item opi.illa ſapit iniquitatem: quia
vel fraudarentur creditores ſi mutuarent,vel clerici non inue
nirent qui ſibi crederent, & eſſent quaſi iudei inter Chriſtia-
nos.cum tamen probent omnes quod ſæpe opus eſt ab aliis
mutuari. Septimo oppon. ad hoc & ad tex. quia mandatur
illos ſuſpendi:ergo non poterit de redditibus ſatisfieri,vt hic
14 mandatur,cum tempore ſuſpenſionis † ſubtrahantur. de ap.
paſtoralis.in fi.quia propter officium datur beneficium.de re
ſcrip.c.fi.lib.6.Sol. Egi.ꝙ licet ſubtrahantur diſtributiones,ñ
ſubtrahitur corpus præbendę.& dicit ſic ſeruari. vel ſecundũ
eum ſuſpendatur ſine damno fideiuſſoris, & hoc verius.&
dic, quod omnia ſubtrahuntur præter alimenta.d. c.paſtora-
lis.in fi.& quod ibi no.& vt prædixi,ſuſpendentur ſine præiu-
dicio fideiuſſoris cui ius acquiſitum erat in fructibus ex obli
gatione præcedenti.& hoc ſi aſſignatio ſibi facta erat,vt hic.
alias obligatio parit ius tantum perſonale. Octauo oppon.ꝙ
non debuerit Papa mandare iſtos ſuſpendi, cum ad hoc non
eſſet actum: vt eccle.benefi.c.uno de ordi.cog.c. 2.in fi glo.vl.
In fine ſoluit ꝙ hoc fecit Papa ex officio. Innocen: dicit ꝙ li-
cet ad hoc non agatur,ſi tamen ipſis defendentibus conuicti
fuerint

ADDITIONES.

a Fructus beneficiorum. Adde Spec.ti.de execu.ſen.in §. ſequitur.ver.ſed quid ſi debitor.

b Et poteſt poni pro.i. Adde glo.in capitu.cupientes. in §.denique de ele.li.6. glo.in l 1.ff.ſi quis cau.

c Ad libera diſpenſationem. Adde glo.fi.in fi.in cap.fin. 12. quæſt. 2.glo.& Archi.in cap.5.q.3.

Digitized by Google

... ſignificari verbo-
rum commiſſionis. Ordinatius autem ſimpliciter poteſt, in
quo locum habet quod punire debet crimina vndecunque
claruerint: quod dicit hic vlti.glo. in fi.& de hoc plenius dixi
de confeſſis capitulo, ſecundo.† Quæro in eo quod in gloſſ.
prima tãgitur de aliquibus beneficijs fideiuſſorum, quæ ſint,
& quot. dic quod tria. primum beneficium diuiſionis: quia
ſi plures fideiuſſerunt pro aliquo inſolidum, habent benefi-
cium diuiſionis, vt debitum diuidatur inter eos.& hoc habet
locum ſi omnes fideiuſſores ſint præſentes,& ſint ſoluendo,
& ſi hoc poſtulant ante lit.conteſt. ff. de fideiuſ.ſi dubitetur,
& l.inter fideiuſſores.& l.ſi plures.C.de conſti. pecu. l.fi.inſti.
de fideiuſſo. §. ſi plures. Et eſt p beneficiũ epiſtolæ Diui Ha-
driani.cuius verba non habemus, ſed ſtamus tenori eius qui
ponitur.C.de conſti.pecu.l.fi.& in §. ſi plures. & de hoc loq-
tur glo.hic ibi,& conſtitutioni diui Adriani.huic autem iuri
renunciare poteſt fideiuſſor.& tunc tenetur inſolidum.dictis
iuribus. Et locum habet inter plures fideiuſſores mãdatores,
& conſtitutores, vt in dictis iuribus.& inter con utores, ad e-
xemplum creditorum.ff.de tute. & rationibus diſtra.l.prima
§.nunc tractemus. Sed inter plures reos debendi.i.qui pro eo
dem debito obligantur principaliter olim locum non habe
bat.ff.locati.cum apparebit. hodie vero hoc, idem beneficiũ
habent, non per beneficium epiſtolę prædctę, ſed per benefi-
cium nouę conſtitutionis.C.de duobus reis. authen.hoc ita.
quod no. Hoſtien.in ſumma.codẽ.§.inter quos.in prin & de
hoc per Cy.C.de fideiuſ.authen.præſente.de ſecundo benef.-
cio infra quæſt.ſequ.de tertio infra quæſt.quarta.& in hac gl.
ibi authen.hoc ita.loquitur de duobus reis promittendi qui
paciſcũtur quod vterque teneatur inſolidum. Ibi, diui Adri.
l.vltim. eſt,& vide de confir. vti. cum dilecta verſi.nos igitur.
notabili ſecundo. Secundo quæro circa hoc, ſi aliqui fideiuſ-
ſores ſunt abſentes. dic, quod præſentes non vtentur hoc be-
neficio.per l. ſi dubitetur præalle. licet contra faciat dictus §.
inter quos.ver quid ſi.& ſequẽ.& in Specu. de renun & con-
clu.§.primo. ver. & quoniam etiam fideiuſſor. Aliud benefi-
cium habent fideiuſſores per authen. præſente. C.de fideiuſ.
quia olim erat in optione creditoris an primo conuenire de-
bitorem an fideiuſſorem.C.e. iure noſtro.hodie prius opor-
tet quod conueniat debitorem præſentem. per authen.præ-
ſente, niſi renunciet, quod poteſt, vt dicit gloſſ.prima.in fine.
Tertio quæro, circa hoc, an hæc exceptio eſt dilatoria. dic,
quod ſic,& debet opponi ante lit. conte. & habet locum etiã
ſi debitor ſit abſens, quia dabiť dilatio fideiuſſori ad eum præ
ſentandum intra tempus arbitrarium, vt ibi.& de hoc p Hoſ.
in ſumma.eo.§.quando ceſſet.ver.ſed quantum. Quarto quæ
ro, ſi dato fideiuſſore fuit etiam datum pignus.glo.in corpo-
pore vnde ſumitur.authen.præſente. dicit quod prius credi-
tor vendat pignus quam conueniat fideiuſſorem: quam te-
net Dy.quando incontinenti & de facili vendi poteſt.de quo
per Cy.in dicta authent. præſente, qui tamen tenet quod de-
bet vendi prius pignus, ſi eſt apud creditorem: quia fideiuſſor
intelligitur acceptus in ſubſidium, nec conuenitur niſi prius
diſcuſſis bonis creditoris.habet & tertio fideiuſſor beneficiũ
cedendarum actionum, de quo ff.de fideiuſ.l. fideiuſſoribus.
de ſolu. Modeſtinus. & l.Stichum aut Pamphilum. §.pe.qa
ſi ſoluit, petere poteſt a creditore, quod ſibi cedat actionem
contra debitorem dicta l. Modeſtinus.& dicta authen.præſẽ-
te.in.fi.vel contra fideiuſſorem.& niſi cedatur, poteſt recuſa-
re ſoluere.l.Stichum aut Pamphilum.§.penul.præalleg. Quĩ
to quæro, ad quid prodeſt creditori quod renuncietur huic
beneficio.dic quod poteſt gratificari amico conueniendo in
ſolidum alterum ex obligatis, omittendo amicum. Nec con
tra eum tenetur cedere iura, quæ ceſſio aliás fieri debet, vt p̄-
dixi. Et poteſt, dum tamen non fiat poſt ſolutionem ex in-
teruallo, quia tunc non valet, dicta l. Modeſtinus. His autem
beneficijs renunciari poteſt:& ita communiter renunciatur
in inſtrumentis.de quo in Spe.de renun. & concluſione.ver.
1 quoniam. An autem condemnato † debitore intelligatur cõ
demnatus fideiuſſor.no.de iniurijs c.vno, li.6.in tertia glo.

tur. quærela. Secundo commiſſio. Ibi, ideoque lateranen.con
cilium, quod quando fuerit celebratum dico, inf. de decim.c.
penult.interceſſit, Bononiæ. vſque modo, nec modo vt patet
per ſequentia. Augumentum, propter vſuras, pœnas,& ſimil-
lia.conſtiterit, ex confeſſione vel aliter ſupra.cap. proxi.abſol-
uat, ſolutionem debiti.vel, ideſt abſolui faciat at præſentiũ, iſta
erat in prima compilatione.de iura.calum.cap.pe. competen
tem, arbitrarium conſideratis circũſtantijs, vel appellari poſ-
ſet.de procur.dilectus, de dila.cap.1.de ap.cum ſit.tranſmittẽ-
tes. ſupple cum inſtrumentis, in quibus ſignificent quod ſe-
1 quitur. ſimiliter, ſupra. capitulo proxim. † Nota, quod quis
a non cogitur a producere teſtes remotos a loco iudicij ad ip-
ſum locum, ſed mittitur vt examinentur vbi ſunt. Secun-
2 do nota, ex hoc ſecundum Hoſt. quod in perſonalibus † po-
teſt quis bona fide diuerſos iudices impetrare. videtur uelle
quod hoc liceat propter diuerſitatem locorum, de hoc de re-
ſcrip.c.fi.eo. ti. diſpendia. lib.6. dic tamen non recedendum a
dicto cap.ſtipendia, prouidebitur enim quo ad teſtes remo-
3 tos per modum de quo hic, & de hoc infra, contrario, 5. † Ter
tio no.ibi diligenter, quod teſtes debent examinari diligenter.
de teſt.cum cauſam,& ſecundum interrogatoria partis aduer
ſæ.eo.ti.cap.ſecundo, libro ſexto. Quarto nota, quod is qui re
cipit teſtes, debet ſignificare quanta fides poſſit eis adhiberi, ra
tionem reddit gloſſ.vltim:& idem in inſtrumentis, vt in lite-
ra. Et ex hoc uot. Innoc.quod is qui refert negocium, non ſo-
lum referre debet quanta fides adhibenda ſit teſtibus, ſed etiã
inſtrumentis, quod nota ad hoc de proba.licet.ver.quamquã,
de teſti.cauſam.2. Oppon.quod non debuerit audiri fideiuſ-
ſor petens ſe liberari a fideiuſſione, quia nõ apparet quod ſub-
eſſet aliquis de caſibus de quibus infra eo. cap.fi. Gloſſ. prima
ſoluit quod hoc poteſt ſi diu ſteterit debitor in obligatione,
& hic eſt vnus de caſibus ibi:& ita erat ut hic probatur in lite
ra ibi, uſque modo,& ſic diu. Eſt autem arbitrarium quãtum
tempus ſit diu, vt nota.gloſſ. ff. mandati.Lucius. Secundo op
4 pon. quia hic innuit quod tenebatur fideiuſſor † ad vſuras.cõ
tra id.C.eo.fideiuſſor. vbi tunc tantum tenetur quando ſe ad
illas obligauit. Gloſſ.2. ſoluit quod tenetur cum fideiuſſit in
omnem cauſam, alias non, ſecundum Vin.quod probatur ſe-
cundum canones, quaſi velit dicere quod indiſtincte non te-
netur: quia non debentur, de vſuris.capitul.3. & dicit Hoſtien
ſis, forte idem ſecundum leges, de quo ſecũdum eum in ſum-
ma.eod.§.ad quid fideiuſſor.dic primum uerum, quia quan-
doque debentur etiam ſecundum canones, non quia creditor
poſſit petere, ſed quia debitor iurauit ſoluere, tenetur adim-
plere iuramentum niſi fuerit abſolutus, de iureiur.cap.1.& ca
pitulo, debitores, & capit. ad noſtram.1. Et in hac gloſſ.ibi, fi-
deiuſſor.vbi de hoc, ibi, quæro, vbi fideiuſſor conductoris qui
pro penſione ſe obligauit in omnem cauſam, debet vſuras, &
ibi de hoc. Ibi, fideiuſſores magiſtratuum.§.1. vbi qui fideiuſ-
ſit pro conductore vectigalis quod annua. 100. daret in omnẽ
cauſam, non tenetur ad vſuras. Tertio oppon. quod in hac
5 † cauſa uſurarum, quæ ſecundum Hoſtienſem eſt, ſpiritualis
non debuit de calumnia iurari.de iura. calum.capitulo ſecun-
do, ſoluit Hoſtienſis, quod hic petitur intereſſe, vel agebatur
ad eas non principaliter, ſed agebatur actione mandati,& pete
batur liberatio, & nõ erat opus diſcutere, niſi an cucurriſſent,
hodie tamen iuratur, infra, de iura.calum.c.i.in fin.lib.6. Item
in eo quod Hoſtienſis dicit cauſam vſurarum ſpiritualem, dic
melius ut dixi de iureiur. ex literis,& ſecundum hoc intellige
quod hic dicitur in gloſſ.2.& in ea ibi, in fine. Quarto oppo.
quod debuerint teſtes produci in Anglia.infr .de priuil. cum
olim.1. Sol.ibi propter ſuſpicionem omittitur commiſſio in
partibus vt ibi not.alias committitur in partibus, vt hic, & de
teſti.capitul.ſecundo, libro ſexto, ff. de teſtib. l.3. quod ſit ad
releuan-

A D D I T I O.

a Quis non cogitur. Adde l.3.in §.fi.ff.de teſti.

procedat & per ſe pronunciet. Sexto oppon.ad idem quia iu-
dex anglicus non poterit cum effectu cogere iudicem bono-
nienſem,q̃a eſt de alieno territorio: & ſic erit delegatio ſine
effectu.contra id de offic.delega.paſtoralis. Specu. titu. r.§.2.
ver.antepe.intelligit hoc c. quod delegatus rogabat iudicem
loci remoti vt ipſe recipiat teſtes, & ipſe recipiet.authoritate
ordinaria.ff.de requirendis reis.l.prima. §.præſides.de hoc in
ſequen.contrario. Septimo oppo.ad hoc de iſta litera ibi,vice
tua.& ſic recipit nomine delegati. Solu. iſta contrario:nec ꝓ-
cedit dictũ Spe. Et ad ꝯriũ p̃cedens dic, quod loq̃tur in ordi
nario vel eius delegato:hic ĩ delegato Papę qui ꝯmittere po-
teſt vbique & cogere.d.c.paſtoral.de quo per Ioan. And.in di
6 cto vet.antepen. Oppo. ad hoc & ad literam,quia iudex † de-
bet per ſeipſum examinare teſtes. C. de fide inſtru.authen.a-
pud eloquentiſſimum.Gloſſ. penult.ſoluit quod hic in ciui-
libus & in criminalibus.& dicit Hoſtien. idem in matrimo-
nialibus.de conſan. & affi. c.primo. protidie tamen delegan-
tur cauſę matrimoniales,ad hoc de offic. dele.ſuper quæſtio-
num.ver.intentionis. Et dic verius, quod in matrimonialib⁹
eſt idem, quod in ciuilibus, ex quo aliud non reperitur iure
expreſſum. Nono oppo.in eo, quod recipitur a reo ſatiſdatio
quod vadat ad audiẽdum teſtes. nam hoc eſt in libertate ſua:
an velit ire,vel non.de teſti.in nomine domini. Glo. antepe.
ſoluit. primo ſtando contrario. ſecundo ibi,vel forte,dicit ꝙ
hic recipitur ſatiſdatio:quia præſumptio erat contra reum.&
hæc fuit additio a tempore Innocen. Hoſtien.dicit quód po-
teſt legi per ſubdium,vt ſcilicet recipiatur ſatiſdatio de expẽ
ſis cum debito ſi probetur,& poſt verbum accepta,ſuppleat̃
& denuncietur cãcellario quod ad teſtes &c.quæ eſt magna
extorſio. Abb.dicit magiſtrum ſuum dixiſſe quod eſſet cogi-
tare caſum in quo vtilis eſſet hæc ſatiſdatio. Valet enim rece
ptio teſtium facta contra citatum, niſi habuerit ineuitabile ĩ-
pedimentum.dicto c.in nomine domini.Sed ex quo ſic ſatiſ
dat, etiam ex impedimento tituli non vitiatur receptio.per
hoc c.quod non procedit. Nam etiam ceſſante ſatiſdatione
licet ille qui fuit impeditus,poſſit obijcere contra teſtes rece-
ptos,non obſtante quod non exceperat tempore productio
nis, receptio non ualet: vt no. in regula præſumitur. 3.quæſt.
lib.6.& dixi in d.c.in nomine domini. Item, non apparet vlla
ratio quare ſatiſdatio debeat operari quod impeditus habea-
tur pro non impedito,vt vult hæc ſolut.ideo verior eſt ſecũ-
da,quod hæc eſt quædam prouiſio propter præſumptionem
quæ erat contra reum. & ſecundum eam eſt caſus hic ſingu-
laris quoad hoc.hodie vero prouidetur & aliter de reſcrip.ſta
tutum.lib.6.vbi de hoc in glo.penul. Quæro,ſi fideiuſſor † ob
7 ligatus ſit pro pecunia quæ ad certum tempus debetur: vel ꝓ
re quæ infra illud fieri debet,& creditor diem ſolutionis pro-
rogauit principali non conſentiente fideiuſſore,an teneatur fi-
deiuſſor. videtur quod non.argu. ff.locati. Item quæritur. §.q
impleto.quidam tamen contra per l.ſi fideiuſſor.& l.ſi debito
ri. ff. eodem.pro hoc ff. de præca.ſed ſi manente.ff. eodem. ſi
quis pro eod. §. ſi nummos. Goffred. hic. & Hoſtienſis infra
capitulo, fina.dicunt quod ſi ſimpliciter fideiuſſit in omnem
cauſam, tenetur etiam poſt tempus.ſecus ſi expreſſit quod vſ-
que ad certum tempus; tantum obligare volebat. ff. de præ-
tor. ſtipulatio. Valerianus. C. locati.ſi cum Hermes. pro hoc
quod no.de appel.prætere a.2. & in Specu. eo. §.primo,ver.il-
lud autem.

S V M M A R I V M.

1 *Religioſus fideiubere non debet niſi ad ſummam conſtitutam.*
2 *Religioſus an poſsit ſe obligare.*
3 *Religioſus quilibet poteſt ſe pro alio obligare.*
4 *Contractum quando quis inuit pro alio, an ille obligetur, & quid debet facere contrahens cum eo.*
5 *Procurator prælati quid facere poſsit.*
6 *Penſiones an poſsint ſolui procuratori generali non habenti liberam adminiſtrationem.*
7 *Deputatus multis rebus, & deputatus uni an differant,*
8 *Inſtitoria quando acquiratur,*

Quod quibuſdam. Si ſine licentia prelati, &
maioris partis capituli re
ligioſus fideiuſſerit, vel mutuum acceperit,conuentus nõ te-
netur,& ipſe punietur. Primo ponitur dictum. Secundo exce-
ptio,ibi:niſi. Tertio pœna,ibi:& qui religioſis locis. Innocen.
& Hoſtien.quaſi dicat, priuilegium non fauore perſonarum
indultum,ſed locorum, vel ordinum extendi.ſimilis extẽſio
de clan.deſpon.c.fi.de priuile. quod nonnullis. diſciplinę.i.q̃
ꝯſueuit infligi pro grauioribus culpis. de regula.non ſolum.
in fi.lib.6.cuius notitiam habent regulares.& de hoc de regu
1 la c.fi.† No.quod religioſus non debet fideiubere niſi ad ſum
mã ꝯſtitutam.Cõſtituit aũt in hoc quod ꝑmittit adminiſtra
tores ꝯhere vſq;ad tantã quantitatẽ:puta cẽtũ vel ducentum,
& non vltra:& tunc vltra illã non obligatur eccleſia niſi ꝓbe
tur verſum in eius vtilitatem.& de hoc ĩ. q.10.& pluribus ſe
quẽtibus.& poteſt dici idẽ in donatione,q̃a vſq; ad certã quã-
2 titatẽ põt prælatus donare.ar.ĩ.ti.2.cæterum. † Oppo.ꝙ indi-
ſtincte nõ poſſit religioſus ſe obligare, cum careat ꝓprio.12.
q.1.nolo. Soluit Hoſtien.intelligendo hic de religioſo,ſcili-
cet prælato,& qui adminiſtrationẽ habet,al's ſtat ꝯriũ ĩ.de te
ſta.req ſiſti.ad fi.vel dic religioſus q̃cunq;, vt innuitur in fine.
Hoſtiẽ.& hoc verius, ꝙ hic loq̃tur de religioſo ẽt non p̃lato:
Nam q̃ꝙ habet licentiam a prælato & maiori parte capl'i,cen
ſetur adminiſtrationẽ habere. ꝓ hoc de poſtulando c.a.& in-
fra q.10.& q̃q̃ hic loquatur de religioſis. idem tñ videt̃ & in
clericis.vt dicit glo. r. in prin. Secundo oppo.per ꝯriũ,ꝙ poſ-
3 ſit quilibet † religioſus ſe obligare ꝓ alio, cũ teneatur ex pie-
tate ſubuenire.86.diſt.non ſatis. Glo.1.ſoluit quod ibi ſuberat
neceſſitas.dic quod etiã in caſu neceſſitatis fideiubere nõ po-
teſt.& ꝯriũ loq̃tur de alia ſubuentione ,ſcilicet victus.nã po-
teſt facere eleemoſynam.vt no.de vi.& honeſta. cle.c. a.ad fi.
in glo.facit. Tertio oppo.ad idem in Auc.de ſan.epiſco.§.aliũ.
Gloſ. eadem ſoluit quod ibi fideiubent clerici ꝓ eccleſijs.ibi
enim dicit,ꝙ qñ eccleſia vult recipere ſibi p̃dium vicinũ in ꝓ
ductionẽ vel emphiteoſim,clerici fideiubent.qđ ergo hic di-
cit in litera ꝓ aliquo,debet intelligi ꝓ extraneo. poſſet tamẽ
hæc obiectio ſolui aliter. quia hic ſolum dicit dę religioſis.
ꝯriũ loq̃tur de clericis:ſed dic,ꝙ hoc c.habet locũ ẽt clericis,
eadẽ rõne,vt in primo ꝯrio. Quarto oppo.ad hoc C.de epi.&
cle.omnes.§.in hac.Gloſſ. r. ſoluit quod clerici poſſunt inter
ſe fideiubere,& ſic verbum (pro aliquo) in tex.deberet expo-
ni,non clerico.quod procedere poteſt quo ad hoc vt clericus
vitet pœnã ſ.e.c.1. Sed quo ad hoc vt obligetur eccl'ia, nõ te-
net fideiuſſio ẽt ꝓ clerico,niſi habeat mandatum de quo hic.
ipſe tñ clericus ſi eſt.beneficiatus obligat̃,adeo quod etiam de
ꝓuentibus beneficij cogitur ſatisfacere ſ.c.c.2. & ꝙ ibi dixi.&
in hac gloſſ.ibi,curialis.nec procurator nec conductor eſt nec
fideiuſſor aut mãdator exiſtat:alias nulla erit actio. Quæro ge
4 neraliter,quando quis † mutuum ꝯhit vel alium ꝯctum in-
iit pro alio:an ille obligetur,& quid facere debet contrahens
cũ eo.dicit Inn. ꝙ ꝯhens debet diligenter inſpicere tenorem
mandati. ff. manda.diligenter . de priuile.porrò. quia ſi illud
excedit,nõ tenetur dominus,niſi inquantum probaretur ver
ſum in eius vtilitatem, vt hic. & hoc niſi id quod facit extra
mandatum ex neceſſitate conſecutiuum ſit mandato, vt eſt
cautio de euictione,& ſimilia,ad quæ obligatur dominus. ar-
gum.ff.de actio.empt.Iulianus.§.ſi procurator qui proprio.§.
qui alium, & l.procurator qui pro euictione. dicit tamen In-
no.quod ſemper cauere debet procurator,qui ad hoc manda-
tum non habet,ne pecuniam recipiat mutuo, quia non obli-
gat dominum.C.cum eo.l.fi.nec poteſt obligare pignus.ff.qđ
5 iuſſu.l.antep.Secundo quęro,ſi pręlatus † conſtituit aliquem
procuratorem ad procurandam aliquam villam, vel præben-
dam.& dat ſibi adminiſtrationem in illa.dicit Inno.ſibi vide-
ri ꝙ poteſt agere nomine prælati pro vtilitatib. villæ, vel præ-
bendæ.& poteſt ei ſolui id quod prælato debetur, & poteſt ẽt
paciſci.dic,ꝙ ẽt põt nouare, & permutare res illius villæ, vel
præbendæ,& redigere debita,& tranſigere.ff.de pactis, ſcri-
ptum, §.fina.& tribus ſequentibus. ff.de procurato. procura-
tt. cui. & l.ſequenti.de rei ven.ſi quis hac l. §.fi. C.quod cum

Digitized by Google

vt no.in ſumma Azo. C.ſi cert.pet. §.vbi autem accepit mu-
tuum,in quo dic,ꝙ primo caſu licet non teneatur ciuitas,ta-
men tenetur is qui accepit mutuum. d.l.ciuitas. Et idem di-
cendum eſt in eo qui pro eccleſia, eadem ratione.qñ autem
pro priuato,tunc quia mutuum videtur ꝯctum cum ipſo pri
uato qui mandatum dedit potius quam cum ipſo procurato
re.ff.quod iuſſu.l.fi.in prin. C. quod cum eo. ſi ex ꝯctu.de re-
ſti.ſpoli. cum veniſſet.de præſcrip.ſi diligenti. ideo obligatur
dominus.Quarto quæro,ſi procurator nõ habet liberam ad-
miniſtrationem, nec ſpeciale mandatum ad prædicta. dicit
Innocen.quod non poteſt facere prædicta. ff.de procura.mã-
dato generali.& l.ignorans.& l.procurator totorum.& de of
fi.procur.Cæſaris.l.1.§.1.de peculio.qui peculij.C. de procur.
6 procuratorem.† Quinto quæro, an procuratori generali nõ
habenti liberam adminiſtrationem poſſint ſolui penſiones
& redditus villę vel præbendæ.dicit Innocen.videri quod ſic,
ſed non poterit alienare.ar.d. l.procura.totorum. C.de admi.
tuto.l.lancimus.& l.conſtitutionem. Oppo.ad prædicta.ff.ad
macedo. item ſi filius.§.interdum. & §.penulti.de inſtitoria.
cuicunque.in princip.& §. non tamen omne. & in omnibus
§.eiuſdem legis.Soluit Innocen.quod prædicta locum habẽt
in procuratoribus conſtitutis,ſeu procuratoribus negotiatio
num.vel ſi alicui mandauit ꝙ pannos pro ipſo emeret cauſa
negociationis, tunc licite poteſt pro his faciendis pecuniam
accipere mutuo.& obligatur dominus, vt in contrarijs.Sex-
7 to quæro circa hæc †,an ſit differentia inter eum qui deputa-
tur multis rebus.& eum qui vni.Innocen. quod non, niſi in
hoc,quia quando pluribus,habet locum directa inſtitoria.d.
l.cuicunque §.1,nam ibi loquitur in ſpeciali,ſcilicet agris co-
lendis & mercaturis faciendis. ſed quando de vna re tantum
datur vtilis. ff. de inſtitoria.in eum.primo reſponſo. & §.1.C.
de exercitoria. l. 3.& l.ſi mutuam.ſi cert. pet. eum qui.Septi-
mo quæro, nunquid refert an dicat,præficio vel inſtituo tali
negociationi,an dicat facio te procuratorem in tali negocia-
tione. Innocent. ꝙ non:nam ex contractu talis procuratoris
qui eſt ad negocia,vel certum quid, vt ad pecunias mutuo ac
cipiendas,datur vtilis inſtitoria contra dominum.ff.de inſti-
to.l.antepenu.& penul.Oppo.ad hoc de d.l. cuicunque.§.ſed
& cum fullo Soluit Innocen. quod ibi de procuratore q nul-
lam habet poteſtatem negociandi in rebus domini.ſed ha-
bet tantum diſcipulos regere, & eis neceſſaria adminiſtrare.
8 tunc enim ex contractu eius non quæritur inſtitoria †, quæ
non acquiritur niſi quando aliquis eſt inſtitor vel procura-
tor ad negociandum pro vtilitate & quæſto domini.Ex hoc
dicit Inn.ꝙ ſi procurator inſtituitur ad colligendos redditus
& faciendum coli terras,non dabitur inſtitoria. ff. de inſtito.
ſi cum villico.quia hic nulla eſt negociatio quæſtuaria.i.ad q̃
rendum queſtum,ſed lucrum.ſed poſſet aliquando dari actio
negociorum geſtorum.dic quod etiam datur quandoque v-
tilis inſtitoria.C.de exerc.l.prima.Quam autem cautelam de
bet habere creditor,colligitur de exercitoria.l.prima.§.nõ au
tem.& l.fi.ſ.vt ſciat neceſſariam cauſam ſubeſſe propter quã
mutuat: & ita ille accipiat, etiã ſi poſtea aliud faciat, & quo
ad illam cautelam æquiparat Innocen. exercitoriam,& inſti-
toriam,licet aliqui aliter dicant.Primum verius. & probatur
ff.de exerci.l.fi.in fi.vbi tamẽ dicit quod idem ferè eſt in vtra-
que.Et dicit in gloſ.ferè. quia diligentior debet eſſe qui mu-
tuat inſtitori quam qui exercitori: quia non oportet ſcire in
exercitoria ad quam rem ſit exercitor præpoſitus, in inſtito-
ria ſic.refert tamen in glo.alios dicere quod ferè eſt ibi philo
ſophicum temperamentum:& ſic nihil operatur,quod vide
tur approbare Innocent.hic. ſed primum placet.quod etiam
tenet Ray.in d.l.fi.per hoc diſtinguit Innocen.quod aut inſti
tor vel exercitor contrahit in rem nominatim ſibi commiſ
ſam,& tenetur qui propoſuit eum,nec attenditur an ſit con-
uerſum in rem,an non. quãdoq; contrahit in rem ſibi tacite
commiſſam,& ſi id quod accepit,uel in quo contrahit,verti-
tur in rem domini, idem eſt. Sed ſi non vertitur, locum ha-
bet ff.de exercitoria.l.ne in plures.vbi dicitur creditorem ſci-

10 tractu.ff.deposi.ti nominem.§.datur. † Nono quæro, quis
dicitur inſtitor. dicit Innocent. quod is qui præficitur nego-
ciationi etiam ſingulari.ff.de inſtito.l.prima.& 2.& l.cuicun-
que.in prin.& dicitur ab inſto:quia præſtat vel præficitur ne-
gociationi.reperitur etiam inſularius,de quo in d.l.cuicunq;
§.primo.vocat inquilinum qui præpoſitus erat domui con-
ducendæ. Sed prior expoſitio magis placet. Et in eo quod ex-
poſui inſulam.i.domum. probatur.ff.de acqui.re.do.adeo.§.
inſulam.inſti.de rerum diui.§.inſula. & vtrobique gloſſ.acci
pitur tamen inſula & alijs modis de quibus vtrobique no.&
iſte inſularius obligat dominum ſi pro ædificio mutuum ac-
cipit.d.l.cuicunque. §.non tamen omne.Secus ſi tantum eſ-
ſet inſtitutus procurator,tunc enim non videtur quod poſſit
accipere mutuum pro ædificio,ſed de pecunia ſua uel domi-
ni debet ædificare.C.quod cum eo.l.fi. Oppo.ad hoc.ff.de in-
ſtito.in eum. C. de exercito.ſi mutuam.& l.fi.Soluit Innocẽ.
quod loquuntur quando ſpecialiter mandatum eſt procura-
tori quod mutuum accipiat.d.l.fin.in prin. C. quod cum eo.
Sed ſi non eſt mandatum ſpecialiter, non poteſt dominum
obligare,niſi ſit etiam inſtitor.eadem l.& ff.de inſtitoria. cui-
cunque.§.ſed & cum fullo.cuius eſt ratio: quia inſtitor vide-
tur habere mandatum ad contrahendum mutuum,& præ-
ponitur negociationi quæſtuariæ:vt ſup.q.3.4.& 5.ſecus in ꝓ
curatore ſpeciali ad certum quid modo prædicto,cui non di-
citur commiſſum,niſi quod in mandato continetur.de offi.
deleg.cum olim.1.dicit autem Innocen. quod licet hæc ma-
teria ſit legalis,tamen multum neceſſaria eſt clericis qui ſuis
negocijs multos præponũt. dicit Hoſtien. quod quamuis ex
facto ipſorum clericorum non obligetur eccleſia,perſonę tñ
obligantur.arg. de arbi.per tuas. Quando autem & quomo-
do obligetur eccleſia.dico in quęſtionibus ſequentibus.& de
æta.& quali.eam te.q.7. Cõtra tamen eſt quod legitur & no.
J.titu. t.is qui.de teſta.filius.de noui ope. nun.c.1.de foro cõ-
pe.quod clericis.de iura.calum.literas. Ad quod dicit Hoſtiẽ.
quod in obligationibus in quibus quis naturaliter obligatur
admittendę ſunt leges quæ fraudem clericorum excludunt,
& contrahentes cum ipſis ſeruant indęmnes. argu.in eo qđ
legitur & notatur de pac.c.1.& 2.de dona. per tuas.& intereſt
clericorum ſic ſentire.ar.C.de reſcin. ven.ratas.vt acti.ab hæ-
red. l. vna.& maxime quando iudicialis autoritas apppoſita
eſt in contractu.arg. in eo quod legitur & not. ff.de mino.ait
prætor.primo reſponſo.ver.quid tamen d.c.1.de pac.cap.1.de
tranſac.c.1.& 2.de foro compe.ſignificaſti.in eo autem quod
11 dixi de exercitore,dic quod datur † exercitoria contrahenti
bus cum magiſtro nauis contra exercitorem qui magiſtrum
præpoſuit,& eſt magiſter is cui totius nauis anchora vel cura
mandata eſt.Exercitor vero dicitur is ad quem obuentiones
& redditus omnes perueniunt, ſiue ſit dominus nauis, ſiue
nauim conduxerit.ff.de exercitoria. l.prima.§.magiſtrum.&
12 §.exercitorem.Decimo quæro,an † creditor qui mutuat ec
cleſię debeat probare verſum. Gloſſ. penul.quod ſic,dicit ta-
men in fi.quod intra ſummã taxatam non tenetur hoc pro-
bare.& dic quod probato quod verſum ſit tenebitur mona-
ſterium etiam ſi monachus non habuit mandatum ad illud
vt hic,propter hoc quod no.Innocent.de depoſito c.1.& ibi
dixi.& de hoc etiam in §. is creditor.alle.in glo. Sed Guil.na-
ſo.dicit illum ver.loqui quando mutuum percepit non præ-
latus, vel quando non conſtitutus ad hoc. Secus ſi prælatus,
vel alius cum conſenſu conuentus.Graue enim eſſet credito
ri ſequi prælatum ad curiam itinerantem pro negocijs eccle
ſię,& eſſe curioſum in quibus pecunia expẽdatur.& hoc vult
glo.penul.in fi.. cum dicit a contrario hic probari quod vſq;
ad ſummam a capitulo taxatam non teneatur creditor ꝓba-
13 re verſum.Innocen.autem dicit quod duobus modis † dici-
tur conuerti in vtilitatem eccleſiæ.Primo id tantum quod ꝯ
uertitur in rem eccleſiæ, etiam in poſterum duraturam,pu-
ta emptionem villę,vel ædificij. & ſic accipitur hic. ff.de im-
penſis.l.1.3.& penu.& quaſi per totum.Secundo modo dici-
tur conuerti,etiam id quod non accipitur ad perpetuam vti-
litatem, ſed temporalem. puta pro colẽdis agris & domibus
non

Digitized by Google

mutuum accipit,& conuerſum ſit in vtilitatem eccleſiæ, ēt
ſi poſtea perierit,tenetur eccleſia:ſi autem vltra ſummam ta
xatam acceperit:licet conuertatur in utilitatem eccleſiæ : ta-
men eccleſia non tenetur niſi perduret verſum,arg.ff.de tran
ſact.cum hi.§.ſi quis de alimentis,qui tamen §.nō multum
facit,refert etiam hic hoc aliquibus non placere: quia in ca-
ſu proximo æque competit actio ſiue duret verſum,ſiue nō.
ff.de mino.verum,§.ſi locupleti,alii,vt refert,dicunt, ꝙ quā-
cunque verſum eſt,ſi fuit acceptum intra ſummam taxatam
competit actio negociorum geſtorum:quia contemplatione
eccleſiæ mutuauit,ſed vltra ſummam non competit actio,ni
ſi duret verſum C.de neg.geſt.vlti.quia videtur prohibere vl-
tra ſummam,ſed vt dicit Inn.hoc non videtur pati litera hęc
cum velit,ꝙ etiā ſi vltra ſummam ſit mutuatum tenetur ec-
cleſia ſi eſt verſum,quod probatur eadem rōne:quia ex quo
pecunia mea verſa eſt in vtilitatem tuam,etiam ſi alias ius nō
ſit,tamen æquum eſt pecuniam mihi reſtitui.ff. ſi cer.pet. ſi
me.dic,ꝙ datur condictio ex illa,l.de æquitate. Inno. tamen
dicit,ꝙ hæc vera ſunt vbi durat verſum:& ſi non durat,dum-
modo pecunia non eſſet prætaxata. Sed vbi fuit prætaxata,vi-
detur vltra ſummā prohibere, ideo non habet locum actio
geſtorum negociorum,C.de neg.geſt.l.fi.Et poſſet dici ſecū
dum Inno.ꝙ videtur pecuniam donaſſe,quæ tamen præſum
ptio donationis tollitur ſi expreſſe dixit ſe velle pecuniam re
cuperare.vſque autem ad ſummam taxatam tenetur eccleſia
certi condictione,ar.ſi cer.pe.ciuitas.Et concludit Inn. poſſe
dici,ꝙ ſicut ſeruus contrahendo mutuum obligat dominū,
ſic,& monachus,& forte etiam clericus,Et in hoc ultimo ut
detur Inno.comparare monachum, & ſeruum , de hoc ℈.de
priuile.cum olim,2.Et pro dicto Innoc. facit,C.de exercito
ria,l.fi.Ex præcedenti autem dicto uult Inno.ꝙ quando ſum
ma non eſt prætaxata tenetur eccleſia,etiam ſi non duret uer
ſum,ſecus ſi prætaxata:quia tunc uidetur ultra ſummam pro
hibere.proprio.C.qđ cum eo.l.fi.ubi dominus tenetur,ꝙ iuſ
ſu ſeruo mutuata. Et idem dicit ibi glo.prima,de incerta quā
ad hoc no.Hoſt.placet ꝙ uſque ad ſummam ſtatutam non
teneatur probare verſum,quod etiam tenet gloſſ.penulti. vt
ſ.ea.ſq.in prin.& verum eſt,vt ℈.eo.q.de hoc per eum in ſum
ma.ea. §.& ſi quis, ver.ſed oportet,& ſeq.& idem no.C.de ſa
cro.ſanct.eccle.auth.hoc ius,in vlti.glo.Contrarium tenet gl.
in auth.de alie.& emphi.contractibus,§.ſi vero prædictum,
col.9.dic,ꝙ diſtinctio Inn.præmiſſa,de verſo an duret an non
& ll.ad hoc alle.ff.de impenſis,l.prima,3. & penultima, non
concernunt dubium præmiſſum,quando aliquis non habet
fructus rerum in qbus facit ſumptus: ſicut eſt quando credit̄
eccleſiæ in vtilitatem eccleſiæ,vt qa conuertitur pecunia in
melioranda prædia eccleſiæ,vel in aliud de quo non augetur
vtilitas ipſius mutuantis qui mutuauit in meliorando præ-
dia quorum fructus ad ipſum pertinent, qa hoc ſecūdo caſu
non habet actionem niſi pro verſo,quod durat.Sed quando
non habet fructus,videtur habere actionem de omni verſo,
per æquitatem,d.l.ſi me.ff.ſi cert.pet qa de ſuo puenit ad aliū
loquuntur enim, ll.prædictæ in marito,† ad quem pertinēt
14 fructus rerum dotalium, ;in quibus rebus ſi facit ſumptus,
procedit diſtinctio an uerſum ſit duraturum an non, nam
quando non eſt duraturum uidetur ſpectare ad onus mariti:
quia eius quod expēdit,habet commodius,ideſt fructus am-
pliores, Sed in eo qui mutuat eccleſiæ ceſſat hæc ratio, ideo
dummodo ſit uerſum obligatur eccleſia, ut hic, & nihil di-
ſtingui debet de verſo quale ſit, quia nulla ſubeſt ratio.Item,
quando ſumma eſt prætaxata, non puto, quod fortior ſit
prohibitio in maiori ſumma quam ſi nulla eſſet prætaxata:
quia mandatum, quod venit ad augendum,non debet ope-
rari diminutionem, ſimile quod nota. C. de procura, man-
tus, per Cyn.de impenſis autem repetendis dic ut nota.ff. de
rei uen.in fundo,& de reſtitutio.ſpo.grauis.Ex omnibus con
cludo, quod intra ſummam taxatā indiſtincte tenetur eccle-
ſia,etiam ſi non probetur uerſum, ſed ultra ſummam taxa
tam,uel qñ nulla ſumma fuit taxata,ſi habuit mandatum ad
contrahendum a prælato, & capitulo, adhuc non expe-
dit probare,ſecus ſi mandatum non habuit, quæ omnia pro-

tatem verſum,vt hic in ver.niſi forte.& de hoc etiam dixi de
depoſito cap. 1.& hæc no.in quibus ſæpe erratur quia nō ſūt
per ſcribentes explicata. Vndecimo quæro, eo caſu quo tene-
tur eccleſia quaſi verſum eſt in eius vtilitatem , qualiter age-
tur.dicit gloſ. pe.ꝙ actione de in rem verſo. Et in ea ibi de in
rem verſo. Io.ibi.i.deficit actio de peculio illo adepto vel per
mortem ſerui extincto:ſed agitur tunc de in rem verſo.Ibi,ſi
pro patre.& l.3.in fi.Duodecimo quæro,ſi ex frequentibus &
ſingulis mutuis vſque ad ſummam prætaxatam collectis cō-
tingat eccleſiam grauari.dicit Hoſtië.quod in eo in quo gra-
uatur ei ſubueniendum eſt.de in integ.reſtit. c.1.de rebus ec-
cle.non alie.ad noſtram.& quod no:de dona. Apoſtolicę.De
cimotertio quæro,in eo quod dicit hic,ꝙ debet manifeſte ꝯ-
ſtare ꝙ ſit verſum,an ſufficiat in hoc confeſſio prælati. dic,ꝙ
non.per id quod no.glo.de elec.dudum.2. in verbo de dicen-
da.& de reſcrip.c.fi.& probatur de teſti.c.2.libr.6.& ibi etiam
no.glo.in verbo.conuentum.Decimoquarto quæro,ſi ſuper
15 hoc facta fuit confeſſio † prælati & collegij. Glo.C.de ſacro-
ſan.eccle.auth.hoc ius.dicit quod tunc præiudicabit eccleſiæ.
quod etiam dicunt gloſſ. prælleg.in proxi.quæſtione.& pro
hoc facit quod no.de or.cog.c 2.in gl.3. qnia prælatus & col-
legium præiudicant eccleſię quando communicato cōſilio
faciunt.ff.quod vi aut clam.ſemper.§.2.Sed gloſſ.in corpore.
de alienationibus & emphi.contractibus.§.ſi vero quis.dicit
non ſufficere confeſſionem prælati & collegij,niſi verè pro-
betur verſum.quam tenet ibi Iac. de Beluiſo. & Bal.in auth.
hoc ius.licet hoc caſu dicat ſufficere cōiecturas: vt ſi probe-
tur quod prelatus & collegium erant diligentes, vel videtur
aliqua neceſſitas vel vtilitas eccleſię procurata , quod etiam
tenet ibi Bart.licet non ſic expreſſe. dic ſufficere quod præla-
tus cum capitulo decreuerint accipere certam quantitatem
in mutuo,& intra ſummam taxatam non expedit probare ver-
ſum:vt ſup.q.proxi.Et eodem modo dico ſufficere confeſſio
nem prælati & collegij.quod tamen intelligo dummodo ꝑ
hoc ad ſatisfaciendum non alienentur mobilia vel immobi-
lia præcioſa.ſicut enim non poſſunt expreſſe alienare ſine cā
& ſuperioris authoritate,ſic nec cauſam alienationi dare.quo
ad hoc ergo oportet vere probari verſum. ſicut intelligo au.
hoc ius.§.ſi vero.ver.is qui creditor.quod etiam dixi de depo
ſito.capitu primo.Decimoquinto quæro, ſi ſuper confeſſio-
16 ne † prælati ſolius lata fuit ſententia, per quam condemna-
tum fuit monaſterium , dic quod non propterea obligatur
monaſterium:ita quod teneatur collegium vel ſucceſſor prę
* lati, ex quo collegium non fuit citatū ad hoc.ſic reſpōdi * in
q.facti in qua Abbas fuerat confeſſus ſe debitorem , & pecu-
niam eſſe verſam in vtilitatem monaſterij , & per ordinariū
lata fuit ſententia condemnatoria monaſterii iuxta conſtitu-
tionem.dixi enim quod ſucceſſor non tenebatur,ſi aliter,nō
conſtaret verſum,pro hoc iſta litera vult quod manifeſte cō-
ſter.Oppo.ad hoc de eo quod no.Innocen. de depoſito capi-
tulo.primo.vbi dicit,quod ex quo fuit iudicatum, non audi-
tur eccleſia niſi per reſtitutionem . Sed id procedit quo ad
eos qui vocati fuerunt.vt ſi in caſu prædicto ,citatum fuit col
legium.non vocatis vero ſententia nō preiudicat .ff.quæ ſen.
ſine ap.reſcin l:prima.§.item cum ex edicto.de conſti.eccle-
17 ſia.Decimoſexto q̄ro,eo caſu quo opus eſt reſtitutione†,in-
tra quantum tempus dabitur.dic quod infra quadriennium.
de in integ.reſtitu.capitulo primo.libro,ſexto de quo tamen
debet deduci tempus quo pręfuit prętatus confitens. 16. q.3.
ſi ſacerdotes.in prima ſec.glo.pro hoc eſt quod not. Inno. in
capitu.cum ex literis,in prin.de reſti.in integ. Ioan.mo.in di-
cto capitulo primo . licet Archidia . ibi teneat contrarium
ſed primū placet per illud capitulū,ſi ſacerdotes.ibi eſt expreſ
ſum vt dixi in d. c.cum ex literis.quod nota.Decimoſeptimo
quę-

A D D I T I O.

* Reſpondi. Adde quod ſeſt conſi. 310.incip. Quidam prælatus B.S.

Fideiuſſor ſoluens an debeat petere ſe liberari a fideiuſſione, an vero intelligatur tacite liberatus.

Debitor quando dicatur diu ceſſaſſe in ſolutione.

Fideiuſſor non eſt a fideiuſsione liberatus ex eo quod monuerit creditorem, vt conueniret debitorem, vel pignora diſtraheret.

Fideiuſſor cur extra aliquos caſus exceptos, non poſſit petere, vt liberetur.

CVm. Ponit tres caſus in quibus fideiuſſor agit contra debitorem, vt a fideiuſſione liberetur. Primo ponitur thema, ex quo quæſtio. Secundo ſolutio, ibi, iure diſſipare. concordan. de donatione, inter virum & vxorem, per noſtras, & quod hic dicitur in gloſſa vltima, & in ea ibi, lege, vbi, & de pignoribus, ex literis. Ibi lege vna. ſi ſine cauſa conſtante matrimonio vir reſtituit vxori dotem, non valet: quia donationis inſtar obtinet, & mortua vxore ab eius hæredibus vir dotem repetit cum fructibus ex die reſtitutæ dotis. cępetit. poſt fideiuſſionem. pro hoc de locato propter, ſecundo reſponſo. Egidius. Oppono † quod fideiuſſor non poſſit ſe petere abſolui a fideiuſſione. ff. de verborum obligatione, mora. Solu. ibi quando peremit rem pro qua fideiuſſerat. hic autem quando ceſſat dolus fideiuſſoris. † Quæro quando intelligitur debitor diu ceſſaſſe in ſolutione. Gloſſa, dicit hoc arbitrarium. Alij dicunt quod per biennium. ff. locati. cum domini, & † aliquamdiu, deſignat tempus quadrimeſtre. tertia, quæſtione ſecunda, ſi epiſcopus, interdum ſemeſtre. de conceſſion. præbendæ. capitulo ſecundo. Hoſtienſis dicit diu, cum lapſa eſt dies ſolutionis, & fideiuſſor a creditore moleſtatur, ſupra capitulo conſtitutus. de hoc per eum in ſumma. eodem. §. finali. & refert dominum ſuum hoc dixiſſe, quod ſi fideiuſſio facta fuit ſine ſcriptis, & extra iudicium, non in cauſa publica, non tenetur fideiuſſor niſi ad duos menſes. C. eodem, lege † penultima. vnde quod dicit lex, quod pretor dabit tempus. ff. de damno infecto, qui bona fide. §. finali. dicit ipſe quod non dabit, quia imperator iam dedit duos menſes, vt ſupra. Alij intelligunt dictam legem penultim. ſicut ſonat in cautione de iudicio ſiſti, & ita loquitur aperte: nec in alio bene poſſet obſeruari: quia nec ſubeſt eadem ratio. & de hoc per Hoſti. in ſumma. eodem. §. qualiter fit fideiuſſio. & fatetur quod communiter opinio domini ſui non ſeruatur, imo remanet obligatus, ſed agit vt liberetur: communiter approbatur opinio gloſſ. quod ſit arbitrarium iudici. & dicit Ioann. Andr. quod arbitrabitur ex tpis curſu, ex perſonarum affectu, & de his quæ inter cõhẽtes acta ſunt ſi apparere poſſunt. ff. mandati. Lucius, & ex alijs diuerſis coniecturis. ff. de leg. primo. ſi ſeruus plurium. §. ſi numerusde legat. ſecundo. cum pater. §. ab inſtituto. in fine. de teſtamẽtis, lege hæredes. §. ſi quis. poſt finem. Secundo † quæro, in eo quod dicit hic de fideiuſſore condemnato, ſi fideiuſſor non fuit condemnatus, ſed ſoluit, dicunt Vincent. Hoſtien. & Abba. idem. ff. mandati. Idemque. §. fideiuſſores: dic quod non eſt idem quo ad hoc, vt poſſit petere ſe liberari a fideiuſſione, cum ſit liberatus ſolutione. Egidius. ſed ſi nondum ſoluit, ſed pecuniam depoſuit, & conſignauit, procedit dictum eorum: vt no. ff. mandati. Lucius, per legem, qui mutuam, eodem titulo, Ioannes Andreas. Tertio quæro, an ſint alij caſus a tribus hic expreſſis in quibus poſſit fideiuſſor † ſe petere abſolui. Gloſſa dicit quod ſic, & enumerat quartum. quidam addunt quintum, quando fideiuſſor pignoratus eſt. vel aliud damnum incurrit. argument. C. mandati. lege ſecunda, ſupra eodem, conſtitutus. Hoſtienſis dicit quod in ſe ge illa non ſolum pignoratus erat, imo ſoluerat, & in capitulo, conſtitutus, diu ſteterat in fideiuſſione: ideo agere poteſt: licet non ſoluerit. ergo in caſu præcedenti non agit. nam ad hoc videtur ſe obligaſſe fideiubendo. Sed dic quintum: vt

7 §. tertio, verſiculo, quod fideiuſſor. Quarto quæro, † ſi fideiuſſor admonuit creditorem, vt conueniret debitorem, vel pignora diſtraheret, quod ille facere non curauit, dicit Vincentius, quod per hoc non eſt abſolutus a fideiuſſione. ff. eodem, ſi fideiuſſor creditori, niſi fideiuſſerit in id quod minus conſequeretur creditor a debitore. ff. eodem, inter creditorem. Quinto quæro, quæ eſt ratio, quod extra caſus

8 ſupra poſitos non agit fideiuſſor, † vt liberetur. Gloſſa ſoluit, quod ideo, quia videtur ei mandatum, vt ſoluat, & in ea, ibi, fideiuſſor pro venditore, non probat quartum caſum, ſed tertium de condemnato, licet non ſoluerit. ibi. §. quotiens, ſicut per actionem mandati directam, quandoque cogimur actionem præſtare, quam nacti ſumus: ſic per actionem mandati contrariam petimus, vt liberemur. ibi, rem tibi dedi. ſi pro te rem meam tua vtilitate pignoraui, mandati erit actio. Ibi, indebitum. vide infra titulo primo, capitulo finali. Ibi, Celſus. vide in prælallegato capitulo, in principio. contrario ſeptimo.

De ſolutionibus. Rubrica.

Quia ſolutione eius quod debetur, tollitur omnis obligatio. inſtitut. quibus modis tollitur obligatio. &c. Goffred. Ad materiam. decimaquarta, quæſtione ſexta, capitulo primo, & ſecundo, de pœnitentia diſtinctione prima, medicina. & diſtinct. 3. in quatuor primis capitulis.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor tenetur ad debita prædeceſſoris.*

2 *Hæres an ad debita teneatur vltra vires hæreditatis.*

3 *Fiſcus occupans bona vacantia, an teneatur facere inuentarium.*

4 *Hæres qui non fecit inuentarium, in foro conſcientiæ an teneatur vltra vires hæreditarias.*

5 *Succeſſor quare teneatur ſoluere debita prædeceſſoris.*

1 AD hæc. † Nota quod ſucceſſor tenetur ad debita prædeceſſoris tunc tantum, quando ſunt pro eccleſiæ neceſſitate contracta: quod exponit Innocentius, id eſt ſi ſunt verſa in vtilitatem eccleſiæ. quod dicit Abba. bene notandum. Hoſtienſis dicit hic videri, quod ſufficiat pro neceſſitate, quæ imminebat eccleſiæ debitum fuiſſe contractum, quod eſt verius: & dixi ſupra titulo primo, quod quibuſdam, & de hoc per Iacobus de Beluiſio in Authentica, vt nulli iudici. §. & hoc vero iubemus, column. nona. Oppono, quod ſimilitudo inter filium reſpectu patris, & prælatum reſpectu prædeceſſoris non ſit bona. nam filius tenetur omnibus: prælatus non niſi de contractis ob neceſſitatem eccleſiæ, vt hic. Soluit Hoſtienſis ſcilicet, quod ſicut filius hæres ſuccedit in omnibus iuribus defuncti. ff. de regulis iuris, hæreditas, ſi & prælatus prælato, infra de teſtamentis, relatum. ſecundo verſiculo, nomine: ideo ſicut filius tenetur de omnibus de quibus tenebatur pater, ita ſucceſſor prælati de omnibus de quibus tenebatur prædeceſſor, vt prælatus. Secundo oppono, quod filius non teneatur ad debita patris, cum quandoque alius ſit hæres eo excuſſo qui tenetur. C. de donatio. ſi patri. & lege, æris alieni. Metu contrarij gloſſa prima, ad verbum, filius: dicit hoc verum ſi ſit hæres. Tertio oppono ad hoc, quod

2 etiam, ſi ſit hæres † non teneatur ad omnia debita, ſed

Digitized by Google

quia ſemper intelligitur delata hæreditas quatenus non eſt
oneroſa.dicto §.an bona,& eodem titulo, l. non poſſunt. Et
idem de eccleſia, quæ gaudet priuilegio fiſci, quod dixi de in
integrum reſtitu.capitu.primo. Item,ſicut interdicitur aliena
tio rerum eccleſiæ; ita etiam interdicitur ne detur ei ſterilis,
vel oneroſa poſſeſſio. C. de ſacroſanctis eccleſi.authent. ſicut.
4 † Secundo quæro,an in foro conſcientiæ tenetur hæres a qui
a non fecit inuentarium, vltra vires hæreditarias. dic quod
non,de vſur.quamquam.libro ſexto,vbi hoc tenet Ioan. An.
ſuper glo.dicebat,& dicit Bald.ff.de acquiren.hære. ſuper ru-
brica,& l.more,quod de iure canonico nõ tenetur,& ſic vult
quod etiam in foro iudicij eccleſiaſtici non habet locum, ꝙ
dicitur hic in glo.ſed hoc nullo iure probatur,& potius vide-
tur contra,vt ſtetur legi, ex quo canon aperte non contradi-
cit.imo poſſet dici, quod etiam in foro conſcientiæ tenetur,
quia adeundo videtur quaſi ex contractu obligare ſe credito-
ribus ex toto,per l.vltimam. C. de iure deli. Sed tenendo pri-
mum poteſt ad hoc reſponderi, quod illa l. vltima procedit
de rigore.in foro autem conſcientiæ ſtatur veritati. de ſpon-
ſa.tua.& ſic ſufficit quod non habet de alieno. de hoc per Fe-
5 deri. conſilio 21. Tertio quæro,quæ eſt ratio quod ſucceſſor
tenetur ſoluere debita prædeceſſoris. Gloſſa penultima dicit,
quia eſt quaſi hæres ipſius,& in ea in fin.& 40.diſtinctio. cap;
primo. Gof.quod melior eſt ratio, quia quando fuerunt pro
eccleſiæ neceſſitate contracta,obligata fuit eccleſia,ſupra titu
lo primo,quod quibuſdam,de pigno.cap.3.& ipſa non mori-
tur,nec alteratur ex varietate prælatorum,de reicr.ſi granoſę.
lib.6.& ſecundum hoc intellige quod dicit glo.vl.& in ea ibi,
debuit,cum effectu & nomine eccleſiæ. Ala.

ADDITIO.

a Tenetur hæres. Adde Innocen.in cap.in literis.de rap.Hoſt.in ſumma.ti.de
teſta in § ad quid hæres.ver quid ſi.Bar.in rubrica.ff.de acquir.hære.Bar.&
Bald. in l 3 C.de ſacroſan.eccl.

SVMMARIVM.

1 *Sigillum probat.*
2 *Conſtitutio futura reſpicit.*
3 *Literis ſigillatis an credatur.*
4 *Eccleſia an pro alicuius debitis grauari poſſit.*
5 *Eccleſia habens pecuniam ſuperfluam poteſt mutuare indigenti.*
6 *Remittens alienat.*
7 *Sigillum alicuius habens an ſit admittendus tanquam procurator.*
8 *Prælatus an incurrat pœnam ſuſpenſionis eoipſo quod tradidit literas vel ſigilla,etſi obligatio non ſequatur, vt quia ſtetit per creditorem.*
9 *Epiſcopi non incurrunt ſuſpenſionem iuris, niſi de ipſis fiat expreſſa mentio.*
10 *Suſpenſus a iure ſi ante relaxationem immiſceat ſe diuinis an erit irregularis.*

Si quorundam. Si prælatus pro alienis debitis ec
cleſiam obligat,eſt ſuſpenſus ab
adminiſtratione ſpiritualium,& temporalium,& eccleſia nõ
tenetur. Primo prohibet. Secundo decernit,ibi:decernentes.
Tertio punit,ibi: ſi quis.ne quis prælatus, vt innuunt ſequen-
tia. Goffr.grauare, contrahendo mutuum,vel alienum onus
in eccleſiam transferendo,vel fideiubendo,contra id s̃.titulo,
primo,quod quibuſdam,ſigilla quibus ſigillantur literæ con-
1 tinentes debitum nomine eccleſiæ.† No.quod ſigillum pro-
2 bat.de hoc de fide inſtrumen.capitu.3.† Secundo nota,quod
a conſtitutio a reſpicit futura,ibi,de cætero.de conſtitu.cap.fin.
Tertio nota honeſtam excuſationem rectoris eccleſiæ requi
ſiti ad fideiubendum,quod dicat ſe nõ poſſe propter pœnam
de qua hic. Petr.hæc tamen pœna locum habet ſolum quan-
do prælatus quantum in ſe eſt eccleſiam obligat pro alienis
debitis.ſecus ſi obligat ſe tantum, quo caſu tenetur ſatisface-
re etiam de prouentibus beneficij,s̃.titulo proximo,cap.2. &
3 quod ibi dixi. Oppono quod non credatur literis † ſigillatis,
de proba.quoniam contra.glo.prima non ſoluit,dic quod ibi

Gof ꝙ procedit hoc ...
ue ad procurandum data.10.diſt. ca.1.21.q.prima.qui plures,
de electio.cum nobis. Secundo quæro,ſi eccleſia eſt occupa-
ta.dicunt prædicti quod eſt idem, ne prędo ſit melioris con-
ditionis.ff.de dona.inter virum & vxorem.l.3.§.videamus.fa-
cit de præbend.cum qui.libro ſexto. Tertio quæro,ſi eccleſia
ſubiecta monaſterio obligatur pro debitis alienis. dicit Vinc.
abbatem non incurrere hanc pœnam,ſed prelatum illum cu
5 ius eſt adminiſtratio.ſecus ſi eſſet abbatis. † Quarto quæro,ſi
b eccleſia habet pecuniam b ſuperfluam, dicit Hoſtien. quod
poterit eam mutuari indigẽti, & etiam de ſuperfluo tenetur
eleemoſynam facere.12.q.2.aurum,& cap.gloria.16.q.prima.
cap.fin.86.diſt.non ſatis.& cap.paſce. & dominus dicit, mu-
tuum dantes &c.in euangelio Lucę.6.& j̃.de vſuris,capitulo
conſuluit.non ergo intendit hic tale mutuum ꝓhibere,cum
nec ex illo grauetur eccleſia, vt patet hic ex mente. Quinto
quæro,ſi prælatus non grauat eccleſiam,obligando,ſed remit
tendo id quod debetur eccleſiæ,dicit Vincent. quod tenetur
6 ad pœnam de qua hic.nam qui remittit † alienat.ff.de condi.
ob cauſ.ſi mulier.de iure dotium.licet.de teſti.veniens.quod
non placet Ioann.Andr.ſed non dicit quare. Ratio autem eſt,
quia non debet hoc ius pœnale extra ſuos terminos extendi.
regula in pœnis.libro ſexto. hic autem loquitur ſolum de p̃-
lato qui obligat eccleſiam pro debitis alienis. vnde etiam in
text.ibi,obligare,ſupple pro debitis alienis. dicit etiam Vinc.
quod ſi in contractu quem facit prælatus Romæ, vel Bono-
niæ facit me habere pecuniam, de me non faciendo mentio
nem,forte locum habet conſtitutio:quia ſic grauari poſſet ec
cleſia.& videtur Vin.velle,quod hoc caſu prędatus obligat ec
cleſiam in effectu pro alienis debitis,quod tamen dic, vt in-
fra quæſtione decima. Sexto quæro,quid vult litera ibi,literas
ſeu ſigilla. Goffred.in verſiculo literas,ſupplet, quibus conti-
nebatur mandatum de mutuo contrahendo, & in verſiculo
ſigilla,ſupplet quibus ſigillantur literæ continentes debitum
eccleſiæ,& ſecundum hoc expone literam ibi, quibus, ſcili-
cet literis ſigillatis, vel ſigillis traditis ad ſigillandum inſtru-
mentum, ſicut creditor dictare voluerit, vel ſi tradit literas
non ſcriptas, ſed ſigillatas. Septimo quæro circa hoc, an
7 habens † ſigillum alicuius ſit admittendus tanquam eius
procurator. videtur, quod ſic: quia in ſigillo imprimitur
imago domini: de pœnitentia diſtinctione prima, princi-
pium: vel ad minus caracter, vel literæ nominis: de fide
inſtrumentorum, inter. ff. de teſtamentis, lege, ad teſtium,
§. ſi quis, quod tenet Goffredus. Hoſtienſis contra, niſi
oſtendatur litera ſigillata, vel caueatur de rato. ff. de pro-
curatoribus, ſi procuratorem, de officio ordinarij conquæ-
rente: vel alias fiat fides. C de ſatiſdando, lege vna. quod
videtur verius, & de hoc de procuratoribus, capitulo pri-
mo. Octauo quęro, ſi tradidit literas procuratori, vt ibi
ſcriberet in litera ſecundum conſilium peritorum procura-
tionem ſuam, vel aliud neceſſarium domino: & ipſe ſcri-
pſit mandatum de mutuo, & recepit mutuum: dicit Ho-
ſtienſis, quod non eſt domino imputandum, ſi ille eſt ta-
lis de quo confidere poterat, de officio delegati, cum olim,
primo, de pignoribus ſignificante. nec poteſt dominum ta-
liter obligare, & quamuis prælati multas tales cedulas tra-
dant, ſupra titulo primo, quod quibuſdam, & conſuluit
Hoſtienſis, in his habenas reſtringi, non relaxari, quia in-
cidunt pericula multa, quod dixi de fide inſtrumentorum,
capitulo ſecundo. Dicit etiam quod tales cedulæ vix tranſeũt
ſine vitio falſitatis, cum tradens ſit in domo, & ſcriptura
fiat in curia. ad hoc de his quæ fiunt a prælatis,quanto: dicit
tamen, quod ſi procuratori generali traditur certa forma
melioranda in curia, & ponitur dies,& ſubſcribuntur teſtes,
& actum

ADDITIONES.

a Conſtitutio. Adde Abba.in cap.1.& fin.de conſtitu.idem Abb. in c.cum tu.
in primo not.de vſuris.
b Si eccleſia habet pecuniam. Adde Petrum de Ancharano in capitulo primo,
de feudis.

Digitized by Google

tum, vt hic in fine. Item, quia in dubio videtur pœna dilatan-
da. vt not. de ſenten. excommun. cap. fin. In contrarium, quia
verba cum effectu &c. de cler. non reſid. cap. relatum, nec ſuf-
ficit conatus. de ſpon. c. fin. Ioan. And. in regula in pœnis. lib.
6. in quæſtione dicit, quod quandoque per attentare conſu-
matur delictum, & tunc ius punit. facit de homi. pro huma-
ni. libro ſexto. vbi mandato perficitur delictum: & ita hic per
ficitur tradendo ſigillum quo ad pœnam de qua hic. concor-
dat quod J. titulo primo, cap. final. vbi dico in 12. quæſtione.
Decimo quæro, ſi prælatus pro ſuis debitis, vel eccleſiæ con-
cedit literas, vel ſigilla alicui: an ſit locus pœnę. de qua hic,
dic quod non, propter verbum, alienis debitis, hic in litera. p
ſuis ſecundum Innocent. licet dare literas & ſigilla. Vincent.
dicit debita aliena etiam quæ ſunt propria ipſius prælati. ſimi
le. 16. q. 3. inter memoratos. ſed vt dicit Abb. iſtud amarum
eſt & Ioan. Andr. æquius quod non incurrat pœnam ſi obli-
gat pro ſuis, ad quæ tenetur eccleſia, vt pro alimentis, ſecus ſi
ſint talia ad quæ non tenetur: vt pro factis patrimonialibus,
ſed pro factis eccleſiæ certum eſt, quod poteſt: alias, vt dicit
Hoſtien. multoties inexpedita manerent eccleſiarum nego-
cia. vnde & ipſarum intereſt, quod ſic interpretemur. argum.
C. ad Trebel. de reſcind. vendi. ratas. dic quod procedunt præ-
dicta quando prelatus diuiſim tractat ſua, ſecus videtur ſi per
mixtim: imo etiam ſi diuiſim: verius puto dicendum idem,
cum gaudeant eodem priuilegio cum bonis eccleſiæ, ſupra
de pignor. ex literis, vbi hoc nota. in gloſſa penultima. Item
verbum, alienis, hic videtur importare, extraneos ab ipſis prę-
latis. vnde cum hæc decre. ſit pœnalis, inhæreo dicto Innocē.
dummodo prælatus bona ſua tractet pro ſuis. Sed ſi feciſſet
inſtrumenta ſub nomine alterius, contra id infra de peculio,
capitulo ſecundo, dic quod in præiudicium eius cenſebuntur
aliena: nec ipſe contra ſuam confeſſionem audietur dicens
eſſe propria. de bap. per tuas. Vndecimo quæro, ſi talis procu-
rator habens literas pro mutuo eccleſiæ contrahendo alteri
tradit mutuo pecuniam ſic receptam, vel eam expēdit in ſua
commoda. dicit Hoſtienſ. hoc non imputandum prælato,
dummodo non ſit in culpa, pro hoc verbo. præſumat, hic in
textu. quod denotat culpam: & verbum grauare. Item, quia
hic ſolum punit prælatum qui tradit literas, vel ſigilla ad effe
ctum, vt poſſint eccleſiæ obligari inutiliter. Duodecimo quę
ro, de quo prælato hic loquitur: dic quod de inferiori non
9 epiſcopo: †epiſcopi enim non incurrunt ſuſpenſionem iuris
niſi de ipſis expreſſa fiat mentio. de ſenten. excommun. quia
periculoſum. libro ſexto, de electio. ſi compromiſſarius. §. hu
ius, eodem libro. dicit tamen Hoſtienſ. quod propter hanc
cautam deberet epiſcopus a ſuperiore ſuſpendi. Decimoter-
10 tio quæro, ſi ſuſpenſus † per hoc capitu. ante relaxationem
immiſceat ſe diuinis: an erit irregularis. dicit Hoſtien. quod
ſic: & quod erit per ſolum Papam abſoluendus. de re iudica.
capitulo primo, libro ſexto. Ioan. Andr. hoc non credit. cum
a iſte non ſit ſuſpenſus a ab officio, vel diuinis. dicit Ioan. Cald.
quod cum ſit ſuſpenſus a ſpiritualibus poteſt teneri, quod ſit
irregularis: quia adminiſtratio ſpiritualium large ſumpta po-
teſt includere diuinorum celebrationem. facit de corpo. vi-
tia. ex parte ſecunda. Sed ſi ſumatur ſtricte prout denotat
quandam prælationem, & poteſtatem competentem, non ra
tione ordinis, vel dignitatis, vel eccleſiæ: verum eſt dictum
Ioan. Andr. quod etiam eſt benignius per regulam in pœnis.
libro ſexto. quod vltimum placet: quia ſi a diuinis ſuſpende-
re voluiſſet hoc expreſſiſſet: non per hæc verba ab admini-
ſtratione ſpiritualium, ſed per alia, ſcilicet ab officio, dicto ca-
pitulo primo. de re iudica. libro ſexto, vel ſimilia quæ imme-
diate inferrent ſuſpenſionem a diuinis. Decimoquarto quæ-
ro, quis abſoluet ab hac ſuſpenſione. dic quod proximus ſu-
periori, ex quo Papa ſibi non reſeruat. de ſententia excom-
municationis, nuper. ſecundum Vincent. Goffred. & Inno-
cent. quam non faceret niſi prius indemnitati eccleſiæ con-
ſulatur. argument. de verborum ſignificatione, cum olim.
Hoſtien. Decimoquinto quæro, ſi prælatus eccleſiæ velit ec-

SVMMARIVM.

1 *Debitor qui non eſt ſoluendo excommunicatus poteſt abſolui cum cau-
tione de ſoluendo ſi ad pinguiorem fortunam deuenerit.*
2 *Actor ſequitur forum rei.*
3 *Iuriſdictio contentioſa poteſt ſpectare ad archidiaconum.*
4 *Iudicis partes in confeſſum quales ſint.*
5 *Actio eſt inanis quam inopia debitoris excludit.*
6 *Cautio iuratoria quando ſufficiat.*
7 *Inopia qualiter probatur.*
8 *Cedere volens an ſit liber, donec perueniat ad pinguiorem fortunam.*
9 *Pactum an valeat quod quis condemnetur in ſolidum.*

1 Odoardus. †Debitor qui non eſt ſoluendo, excom
municatus quia non ſoluit, abſoluit eum
cautione de ſoluēdo, ſi ad pinguiorem fortunam deuenerit.
Primo ponitur querela. Secundo dat iudices, ibi: mandamus.
Odoardus. huic forte conueniebat nomē Azardus, qui ludus
alearum multos depauperare conſueuit in l. greca. Alearum
ludus. Hoſt. officiali. qui in iſto O. verificauit officium ſuum.
Ab officio eius. quod eſt nocere. de electio. nihil in prin. cum
tamen per antiphraſim dici debeat. id eſt, per contrarium.
Grecíſmus. Ludus, & officium, bella, libitinaque, parca. Iſta
* per antiphraſim dicuntur nomina quinque, & eſt libitina *
dea libidinis. parca furia infernalis. Archidiaconi: alias archi-
epiſcopi. prima communior. non valentem: vt dicebat: ſed de
2 hoc mandat inquiri. † Nota quod actor ſequitur forum rei.
de foro competen. cum ſit. Sic enim laici conuenerunt hic
3 Odoardum clericum coram iudice eccleſiaſtico. † Secundo
nota, quod ad inferiorem epiſcopo, puta archidiaconum,
poteſt ſpectare iuriſdictio contentioſa, quam exercet etiam p
officialem, vt hic. iuncta glo. 1. Tertio no. q clericus efficaciter
obligatur pro debitis, quia hic excuſatur ſolum, quia inops.
quod dic, vt dixi de depoſito. capit. primo, & ſupra titulo pri-
4 mo. quod quibuſdam. Quarto no. † quod in confeſſum non
ſunt partes iudicis niſi in pronunciando, quod colligitur ex-
ponendo verbum, recognoſcentem, i. confitentem, vt expo-
nit gloſſa ſecunda, & in ea ibi, audiri debet: aliās non, & ſic in
l. penultima. allega. in gloſſ. eſt duplex litera. Vincent. appro-
bat ſecundam, quia intereſt creditoris recognoſci debitum:
vt negante debitore poſſit probare per quos ad hoc habuit
creditor. Idem Philipp. Hoſtien. & Abba. & fuit dictum Pla.
ſed habetur in dicta l. line, non, intellige volente creditore, &
hoc communiter approbatur in dicta l. penultima. ſed credi-
tore non contradicente procedit alia litera, & ſic illa l. eſt in-
5 troducta fauore creditoris. Quinto nota, † quod inanis eſt
a actio &c. a quod dic, vt in gloſſa tertia, hinc illud. Cantabit
vacuus &cæt. Oppono, quod debuerit Papa mandare pro-
nunciari excommunicationem non tenuiſſe: quia impoſſi-
bilium nulla eſt obligatio. de pact. c. fin. glo. 3. ſoluit quod hic
tenuit: quia non plene conſtabat quod ſoluere non poſſet: ſe-
cus ſi iudex certus fuiſſet, vel ſi ipſe bonis ceſſiſſet, in hoc tñ
non perſiſtit glo. vt J. eodem contrario. Et no. glo. in eo quod
dicit de ceſſione, & dic quod quādo certum eſt quod ſoluere
non poteſt, non eſt neceſſaria ceſſio. ſed ſufficit illa certitudo
pro

ADDITIONES.

* Libitina. Adde quod Plutarchus Venerem fuiſſe putat, in cuius templo Ro-
mani aſſeruari voluerunt ea quę ad pompam funebrem ſpectabant. huiuſ-
que rei rationem in problematibus reddit. Alij Proſerpinam Plutonis vxo-
rem. Poetæ pro morte, ſeu feretro hoc nomen vſurpant. Horat. 3. carm.
Multaque pars mei vitabit libitinam. Alia habes in Lexi. iur. in ver. Libiti-
narij. B. S.
a Inanis eſt actio. Adde cap. olim. el 2. de reſtitu. ſpoliatorum, glo. in cap. ſicut
dignum. de homi.

ceſſerat:& in fine,facit quod nota. de teſtibus cogendis, capitulo ſecundo,in fin. gloſſ. Secundo oppono, quia videtur litera ſibi contradicere. primo mandat ſententiam relaxari ſine difficultate. deinde mandat recipi cautionem : dic quod relaxabitur ſine difficultate qualibet, præter cautionem, de qua ſequitur. Non enim præſtabit iuramentum de ſtando mandatis eccleſiæ:nec ſoluet expenſas : & ſic non ſeruabitur forma ſolita in abſolutione,quod fit,quia ſecundum Hoſtienſem,non ligauerat excommunicatio ſecundum Deum:ideo ſolum fit relaxatio.de hoc de teſti.veniens ſecundo,in fine,de ſententia excommunicationis,ſacro.quod metus cauſa,capitulo vno.libro ſexto,vbi diſtinguitur inter abſolutionem excommunicationis,vel reuocationem:quod dic,vt ibi nota.in gloſſa tertia,tamen hic non eſt reuocatio.quia,vt dixi in præcedenti contrario,tenuit mero iure,licet fuerit iniuſta. Tertio oppono, quia Odoardus erat inops non poterit idoneè
6 cauere, & tamen mandatur ei, quod idoneè caueat. † Gloſſa penultima ſoluit, quod ſi non poteſt idoneè cauere ſufficit cautio iuratoria. Hoſtienſ. dicit quod indiſtinctè hoc caſu idonea intelligitur iuratoria:quia ex quo bonis cedit, notum eſt quod aliam præſtare non poteſt : facit ergo quod poteſt.vigeſimaſecunda,quæſtione ſecunda,faciat:dic quod poteſt eſſe, quod inueniet,qui velit pro eo ſatiſdare de ſoluendo ſi ad pinguiorem fortunam peruenerit, non tamen ſtatim ſoluere.& dicit Vincent.quod recipitur ab ipſo cautio : quia identitas debet præcedere diſſolutionem contractus. ff. de ædil.edict.ædiles,§.vltimo, manda. ſi diligenter:ſic & vſufructuarius prius caueat, quam agat. ff. de vſufruct. ſi cuius, §. primo. Ad idem de in integrum reſtitution. ſuſcitata, & in hac gloſſa penultima,ibi,intelligo.idem Goffred.Vincent.& Philip.Quarto oppono,quod debuerit hic Papa mandare de redditibus eccleſiæ ſatisfieri,ſicut ſupra titulo primo. peruenit.Gloſſa vltima,in fine,ſoluit quod ibi ſic fiat:quia illi erant periuri. quod non placet:quia de periurio aliter punit ibi. Secundo ſoluit eadem gloſſa, quod hic non fuit actum ad hoc, quod etiam non apparet quod O.eſſet beneficiatus,& potius apparet contrarium : quia ſi fuiſſet beneficiatus potuiſſet ſol-
7 uere de fructibus,ſupra titulo primo,capitulo ſecundo.†Quæro qualiter conſtabit de inopia.dicit Hoſtienſis, quod per famem,& nuditatem,& inediam, id eſt famem notoriam : vt quia verè,& ſine fraude mendicabat:alias ſecus C.de mendi. valid.l.vna.libro vndecimo,præſumetur tamen inops ex quo mendicat,niſi creditores probent contrarium,ſcilicet, quod occultos loculos habet: & ſecundum hoc intelligitur ff. de priuilegio creditoris, ſi creditores, qui ſatiſdare cogantur,ſi vero.§.qui pro rei. C.de probatio.ex perſona.de depoſito.capitulo primo,vel probatur eoipſo,quod bonis cedit : nec debet eius corpus poſtea detineri.C.qui bon. ce.pot.l.prima,de pigno. capitulo ſecundo, de hoc dic, vt dixi de conſtitutio. quæ in eccleſiarum. notabili ſecundo. Secundo quæro, an quod dixi ſupra in primo contrario, de ceſſione,procedat
8 † indiſtinctè, vt volens cedere ſit liber, donec perueniat ad pinguiorem fortunam. Gloſſa vltima, in principio, dicit, quod ceſſio prodeſt in hoc, quod non detruditur in carcerem : ſed ſi peruenerit ad pinguiorem fortunam,tenetur ſoluere:habita tamen ratione ne egeat: & hæc ratio habetur ſecundum Hoſtienſem,poſtquam ceſſit,prius non : ſed inſolidum fit executio.ſupra titulo primo, peruenit,contra hoc tamen,quod dixi habendam rationem ne egeat,eſt, quod Hoſtien. not. de appella. reprehenſibilis, vbi dico in §. ſi autem, ſed verius videtur, quod nunc dixi,& facit quod dico de vſuris,cum tu. §. primo. Innocent. dicit videri quod capitu. habeat locum ſiue ex contractu ſiue ex maleficio conueniatur egenus ad intereſſe reddendum alicui : ſed ſi non agitur ad intereſſe tantum,ſed etiam ad pœnam, vt in furto, infra de pœnis,tuæ,tunc, ſi placet actori, pœna poterit mutari in corporalem, argument. duodecima, quæſtione ſecunda, fraternitas, ſicut ſecundum Hoſtienſem, quando iudex ex officio procedit ad pœnam imponendam.de maledi.capitulo ſecundo.Sed pro puro intereſſe non ſubijcietur pœnæ corporali ſecundum Innocent. ſed reſeruabitur proſperiori fortunæ. Si vero conuenitur quis actione iniuriarum ad vindictam tan-

tera. Item per ceſſionem de facto aggrauatur opinio cedentis,& ſic redderetur inhabilis ad beneficium. de bigam. capitulo primo,de teſti.teſtimonium, & capitulo finali. de elect. ſuper eo.de accuſatio.omnipotens. Solu.quod dixi de ceſſione,debet intelligi,quod fiat eo modo quod ſit prouiſum creditoribus ſine præiudicio famæ cedentis:vnde etiam non cedet beneficio,cui nec poſſet cedere ſine ſuperioris licentia.de renũ.admonet,& c.quod in dubijs. dicit tamen Collectarius, quod vidit ſeruari in curia,quod clerici nihil habentes in patrimonialibus admittuntur cedentes fructibus beneficiorum ſuorum deducto eo, quod ſufficit pro adminiſtratione diuinorum, & de fructibus ſoluetur creditoribus. pro hoc de fideiuſſo.capitulo ſecundo, hæc tamen non eſt propria ceſſio. & dic,vt dixi in dicto capitulo ſecundo,cætera dic quoad hoc vt in gloſſa vltima,& in ea ibi,liberatus eſt,quod dic, vt nota. de homicid.ſicut dignum.§.eos.in tertia gloſſa.Ibi,inefficax, ſicut eſt actio de peculio:licet nihil ſit in peculio. ff. de peculio.quæſitum.Ibi.§.vltimo,ibi dicitur,quod inhumanum eſſet fortunis ſpoliatum, inſolidum damnari.Ibi,in condemnatione.de hoc.C.de donatio.ſi quis argentum. §.ſed & ſi quis. in fine.tertiæ gloſſæ,& in dicta lege,dicitur quod in condemnatione perſonarum,quæ in id quod facere poſſunt damnantur,non totum quod habent extorquendum eſt, ſed & ipſarum ratio habenda eſt ne egeant. Ibi, non ſatis,vbi de hoc in gloſſa. hic loquitur,& decimaquarta,quæſtione ſexta, capitulo primo, vbi de hoc per Archidiacon. Tertio quæro,in eo quod dixi habendam rationem ne egeat:an hoc procedat indiſtinctè. dicit Hoſtien. quod procedit vbi facta eſt ceſſio.vbi vero facta nõ eſſet ceſſio,non habetur hæc conſideratio:imo inſolidum fit executio,& ſic ſecundum eum ſoluitur contrarium in capitulo peruenit. de fideiuſſo. Quarto quæro circa
9 idem, ſi habens priuilegium † ne teneatur niſi inquantum facere poteſt fecit pactum, quod condemnetur inſolidum. Solu.ſi habeat priuilegium ratione perſonæ,vt maritus,non valet pactum. ff. ſoluto matrimonio. Ala. §.eleganter,& lege ſequen.nota.de dona.inter virum & vxorem,capitulo primo.in gloſſ.ſecunda.Si vero ratione contractus,vt pro ſocio, tutelæ, & ſimilium,tenet pactum. ff.pro ſocio, verum.§.primo. & ſequent. de re iudicata, ſi conuenerit, & lege præcedenti,de hoc per Hoſtienſem. §.fina.de donatio.inter virum & vxorem,ſub rubrica de dotibus promittendis.§.ſi quis conſtituat.ad finem.

A D D I T I O.

1 Per libros æſtimi. Adde Bald in l. quidam in ſuo. ante finem. ff. de condictione indebiti.

S V M M A R I V M.

1 *Pecunia appellatione res etiam continentur.*
2 *Creditor prior tempore quo caſu alias non præferatur.*
3 *Soluens indebitum an repetere poſſit.*
4 *Indebitum quotuplex ſit, & quando & quomodo repeti poſſit.*
5 *Indebitum iure ciuili tantum quid ſit.*
6 *Sententia tollit ciuilem obligationem, non naturalem.*
7 *Debitum ex pacto nudo inducit ſolam naturalem.*
8 *Indebitum iure naturali tantum quid ſit.*
9 *Indebitum iure naturali & ciuili quid ſit.*
10 *Indebitum per exceptionem tantum quid ſit.*
11 *Indebitum iure ciuili tantum ſolutum an poſſit repeti.*
12 *Indebitum iure naturali tantum ſolutum an poſſit repeti.*
13 *Indebitum vtroque iure ſolutum an poſſit repeti.*
14 *Indebitum per exceptionem ſolutum an poſſit repeti.*
15 *Indebitum per præſcriptionem an ſolum repeti poſſit.*
16 *Dolum allegans illum regulariter probat.*
17 *Petens quod non numerauit, facit contra præceptum, non furtũ facit*
18 *Lex in contractibus an ſtringat eccleſias.*
19 *Lex eccleſiis damnoſe reprobantur.*
20 *Coitionem ſibi factum negans qualiter conuinci debeat.*
21 *Creditor qui negauit ſolutionem qualiter puniatur.*

Debitorem

Digitized by Google

catus,quando ſecundus credit in refectionem rei, eodem titulo.interdum.Secundo nota,id quod no.gloſſ.vltima,& ibi inficiatur:q negat pecuniam numeratam,conuictus de mendacio non poterit dicere ſe ſoluiſſe: & de his caſibus de quibus in gloſſ.nota. in regula nullus pluribus.libro ſexto. Oppono,
3 quod q ſoluit indebitum †nō poſſit de hoc conquæri,nec illud repetere. C.de iuris & facti ignorantia, cum quis. ad legem falcidiam. error.Gloſſa prima ſoluit diſtinguendo:quia aliud dicitur indebitum iure ciuili tantum. Aliud iure naturali tantum. Aliud iure naturali & ciuili. Aliud indebitum per exceptionem. Aliud indebitum ad rigorem iuris ſeruandum. hoc tamen membrum videtur gloſſ. ponere ſub indebito per exceptionem.Nam de exceptione diſtinguit. An ſit temporalis: an perpetua:an dubitetur. Et ſi perpetua.an fauorabilis: an odioſa: an inducta ad rigorem iuris obſeruandum. Item de ſoluente diſtinguit: an ignoranter, an ſcienter. Et ſi ignoranter. An per ignorantiam iuris, an facti. Sed quo ad contraria dicit gloſſa, quod ſi quis ſoluit indebitum iure ciuili per ignorantiam facti,repetere poteſt. Secus ſi per ignorantiam iuris,& ita dicitur in l.cum quis.præallega.quæ ſimpliciter dicit, qnod ſoluens indebitum ignorans ius,non repetit,ſi factum,repetit.Et hoc plenius declaratur in ſequentibus quæſtionibus. Quæro generaliter quotuplex ſit inde-
4 bitum, † & quando & quomodo poſſit repeti. Gloſſa prima ſimul proſequitur: & ex hoc ſurgit intricatio. ſed pro clariori intellectu ſeparatim proſequitur. Et ad primum diſtingue: vt ſupra proximo notabili. Ad ſecundum dic, vt in
5 ſequentibus quæſtionibus.Secundo †quæro circa hoc,quod eſt indebitum iure ciuili tantum. Gloſſa prima in principio, exemplificat de eo quod poteſt retineri per l. fal. Et idem dicit gloſſa. C. de iuris & facti ignorantia, cum quis. Et pro hoc.C.ad legem falcidiam, lege prima,vbi dicitur,quod ſoluens id quod poterat retinere per fal. non videtur plus debito ſoluiſſe.pro hoc quia ſenſus defuncti ſubeſt quo ad totum legatum. Nam contra voluntatem defuncti. Petr. in eadem lege,cum quis, dicit quod hoc eſt indebitum etiam iure naturali. quia fal.reſecat ipſo iure.ff.ad l.fal.linea. Item ex quo lex reſiſtit obligationi, non oritur naturalis. ff. de fideiuſſo. cum lex. Et hoc videtur verius ſi hæres vtitur fal. ſed ſi ſoluit. Aut ſcienter, & videtur renuntiare fal.& ſic dicitur ſoluere debitum omni iure. Aut per errorem,& videtur ſoluere indebitum ciuiliter,ex quo poterat retinere, ſed naturaliter debitum propter conſenſum defuncti. Aliud exemplum ponit hæc gloſſa,in fine, in eo quod dicit quod obligatio naturalis tantum dicitur ea, quæ ex ipſa re oritur,puta numeratione, & ſic vult quod hoc caſu ſit indebitum iure ciuili tantum, quando ſine facto meo pecunia mea peruenit ad te. ff. ſi certum petatur,lege ſecunda, in fine. vbi de hoc nota gloſſa, tamen oritur obligatio efficax ad agendum, quæ dicitur orta ipſa re. inſtitutio. quibus modis re contrahitur obligatio.in principio.vnde hoc exemplum non eſt bonum. Gloſſa not. in dicta lege, cum quis, & eodem titulo, ſi poſt diuiſionem, exemplificat in legato in teſtamento minus ſolenni: quia tunc eſt iure naturali debitum: ſed iure ciuili indebitum. Nam ſicut ſtipulatio ſolennis ſe habet ad teſtamentum ſolemne: ita minus ſolemnis ad minus ſolemne: ſed ex teſtamento ſolenni oritur ciuilis, & naturalis :ſicut ex ſtipulatione ſolemni. Ergo ex non ſolenni ſola naturalis, ſicut ex ſtipulatione minus ſolenni. argum. ff. de pactis, iurigentium. §. ſed cum nulla: quod reprobat Petrus, & Cynus in dicta lege, cum quis, quia ex quo deficit ſolemnitas, nihil efficax tamen ſequi poteſt. ff. de verborum obligationi lege prima,§. ſi quis ita. pro hoc de electione, quia propter. de baptiſm.capitulo primo.& capitulo,debitum,prima quæſtione prima,detrahe.Item, ſicut ſe habet defectus formæ in contractu ita & in vltima voluntate: ſed in contractu impedit naturalem oriri. ff. de conſtituta pecunia. lege prima.§.eum qui, ergo, & in vltima voluntate. Pro gloſſa vero inducitur, quia vbi eſt conſenſus, ibi eſt naturalis obliga-

[...]iter approbatur. Ad contraria reſpondetur: quod vbi deficit ſolemnitas ſubſtantialis, nihil efficax ſequi poteſt: hic autem non deficit conſenſus,qui eſt ſubſtantia obligationis: ſed deficit ſolennitas probatoria, cuius defectus non impedit obligationem naturalem: ff. de pignoribus,contrahitur, & lege, cum tabernam, §. idem quæſijt. Et hoc tenent Iacobus Butrigarius, & Bartolus: Baldus autem in hoc diſtinguit in dicta lege, cum quis. quod dic, vt ibi, quod omitto: quia non eſt neceſſarium. Pro intellectu gloſſæ, datur aliud exemplum in debitore ciuiliter, & na-
6 turaliter abſoluto per ſententiam, quia ſententia † tollit ciuilem, non naturalem. ff. de condictione indebiti, lege prima, & lege Iulianus, inſtitutio. quibus modis tollitur obligatio. §. item ergo, & hoc etiam ſentit hæc gloſſa,in eo quod dicit de indebito ad iuris rigorem ſeruandum. Sed hoc reprobat Petrus, quia etiam per abſolutoriam non tollitur ciuilis ipſo iure, ſed eliditur: quia ex abſolutoria competit exceptio rei iudicatæ.de exceptio.a nobis. Sed defenditur exemplum per dictam legem Iulianus. vbi dicitur, quod abſolutus naturaliter debitor manet,& ſic non ciuiliter:in quo dicit,quod aut eſt ſententia diſpoſitiua,vt illa,quę fertur in querela inofficioſi teſtamenti, & hæc tollit naturalem,& ciuilem ipſo iure.ff.de inofficioſo teſtamento, Titia,& lege,poſthumus.§.ſi quis ex his. Aut eſt ſententia declaratoria,& aut in realibus,& hæc non tollit naturalem nec ciuilem: quia nulla præſupponitur obligatio perſonæ: datur enim realis contra poſſidentem etiam nullo iure obligatum. ff.ad exhibendum,de eo.§.finali.de iudicijs,examinata. Aut in actione perſonali: & tunc, aut actio tendit ad vindictam: & ipſo iure tollitur per abſolutoriam. ff. de iniurijs. ſed ſi vnus.§.ſinautem. Aut ex contractu vel quaſi,vel in vltima voluntate,& tunc non tollitur obligatio: ſed eliditur: quia non tollitur actio. ſed competit exceptio: vt prædixi: quod dic per Baldum in dicta lege cum quis, & pro hoc quod dixi de conceſſione præbendæ, propoſuit, in octauo contra-
7 rio. Datur aliud exemplum in debito † ex pacto nudo, quod inducit ſolam naturalem. ff. de pactis, iurigentium. §. ſed cum nulla: quod dixi de pactis, capitulo primo, dantur & alia exempla in dicta lege, cum quis. & in hac gloſſa prima, ibi, cum quis ſoluens indebitum ignorans ius,non repetit;ſi factum repetit. ibi.error. tria dicit, quod præcedit, & quod
8 ſequitur, quod ſi ſciens ſoluit,non repetit. †Tertio quæro, quid eſt indebitum iure naturali tantum. Dicit gloſſa prima,ad finem, quod ciuilis obligatio tantum dicitur,quando ſpe futuræ numerationis per chyrographum me obligaui. inſtitution.de literarum obligationibus, §. plane.& ſic vult, quod hoc caſu ſit debitum iure ciuili tantum, & indebitum iure naturali tantum,& idem dicit gloſ.poſt principium.ibi, indebitum iure naturali tantum, quod reprobat Iacobus de Rauena,in lege,cum quis.dicens, quod ex chyrographo per quod conſtitui me debitorem ante biennium, non oritur naturalis nec ciuilis:ſed leuis præſumptio. ideo competit exceptio non numeratæ pecuniæ: ſed fortis præſumptio eſt poſt biennium: ideo non admittitur exceptio prædicta. C.de non numerata pecunia, ſi ex cautione: & lege, in contractibus. Petr. autem in dicta lege,cum quis.dicit quod ante biennium oritur naturalis, & ciuilis, licet inefficax, cum contractus habeat ſua formalia. quod tenet ibi, dummodo confeſſio chyrographi contineat certum: alias non naſceretur aliqua obligatio. ff. de verborum obligatio. triticum, quod eſt verum. Sed tamen Iacobus de Rauena habuit bonam mentem: quia attento effectu videtur debitor voluiſſe ſe obligare ſub conditione ſi pecunia numerabitur, qua ceſſante ceſſat omnis obligatio. Prima autem opinio, quæ eſt gloſſæ hic, & in dicta lege,cum quis, habuit reſpectum: quia in chyrographo adeſt conſenſus purus in forma: ergo oritur ciuilis: ſed propter ſpem futuræ numerationis non dicitur conſenſus purus in ſuo eſſe originali: ideo non oritur naturalis. Datur aliud exemplum. Eram tibi naturaliter & ciuiliter obligatus, feciſti mihi pactum de non

primo contrario, & exempla ponam, infra quæſtione nona:
11 † Sexto quæro, indebitum iure ciuili tantum ſolutum an
poſſit repeti. Gloſſ. prima, in princip. dicit quod ſic, ſi per erro
rem facti: ſecus ſi per errorem iuris. primum intellige verum,
ſi ignorantia facti fuit probabilis: alias ſi improbabilis, non re-
petit. vt nota. gloſſa. ff. de regulis iuris, ſi per errorem. Secun-
dum de ignorantia iuris in quo dixi nō dati repetitionem. fal-
lit in minore, muliere, vel perſona priuilegiata, quę excuſatur
propter ignorantiam iuris ff. de condict. indebiti. interdum.
de proba. cum de indebito. pro hoc quod nota. in gloſſ. ſequē.
Quidam vero volunt, quod indebitum iſtud ſolutum nun-
quam repetitur, per l. ſi is. & per l. ſi pœnæ cauſa. ff. de condict.
indebiti fuit opin. Placen. quam ſequitur Petr. in dicta l. cum
quis. quia ſpeciale eſt in minore quod repetit, dicta l. inter-
* dum, ergo contrarium regulare, communiter * approbatur
primum. Et ad contrarium reſpondetur, quod minor repetit
etiam non docto de errore, maior non. de hoc in dicta l. inter
12 dum. † Septimo quæro, an indebitum iure naturali tantum
ſolutum poſſit repeti. Gloſſa, dicit quod ſic, & hoc eſt verum
quocunque errore ſoluerit. ff. de condict. indibiti, ſi non ſor-
tem. §. indebitum. Fallit in caſibus notatis in dicta l. cum qs.
& plenius per Hoſtien. in ſumma, ſub rubrica de ceſſi. bono.
ſub. §. quis autem dicat. de hoc tamen indebito idem quod
de in indebito vtroque iure, de quo in ſequenti quæſtione. Et
in hac gloſſa. ibi, cum indebito. primo reſponſo. non dicit ex-
preſſe ad quid inducitur. dicit tamen ſoluentem indebitum
debere docere, quod per dolum, vel aliquam iuſtam cauſam
ignorantiæ ſoluerit, ibi, indebitum. ſi indebitum pecuniæ er-
rore promiſi, & fideiuſſor ad id per me datus meo nomine
ſoluit, fideiuſſor a me, & ego a ſtipulatore repeto. ibi, quod ſi
maritus. §. primo. qui conſtituit, quod qui iure ciuili debe-
bat, prætorio non debebat, non tenetur. ibi. §. is quoque: qui
non debitum accepit ab eo, qui per errorem ſoluit, re obli-
13 gatur. † Octauo quæro, an indebitum vtroque iure ſolutum
poſſit repeti. Gloſſa, dicit quod ſic, quacunque ignorantia ſit
ſolutum; ſed ſi ſcienter, non repetit; quia donare videtur. quod
vltimum fallit in vſuris, quod dic, vt de iureiuran. debitores:
plenius tamen dic, quod aliquando tale indebitum ſolutum
eſt ſcienter, & non repetitur, quod nunc dixi, quod eſt verum
ex vi actionis. Sed quandoque per exceptionem compenſa-
tur. ff. de ſolu. c. cum aurum, vbi ſi aurum tibi promiſi, & æs
ſolui tibi ignoranti, non liberor, neque repeto tanquam ſolu
tum indebite. tamen ſi petis aurum, obſtat tibi exceptio ſi nō
reddis æs quod accepiſti. Aliquando ſoluitur ignoranter, &
aut per ignorantiam facti, & repetitur. ff. & C. de condictio,
indebiti. & dicta lege, cum quis. Aut per errorem iuris, & in
hoc quidam tenent, vt gloſſ. hic, & dicta lege, cum quis, quod
poſſit repeti: quia error iuris æquiparatur imprudentiæ. Sed
ſolutum per imprudentiam repetitur. ff. de condictio. indebi-
ti. ſi is cum quo. & l. cum is. §. primo. Item, quia iuris igno-
rantia in damnis non nocet. ff. de iuris & factis ignorantia, iu-
ris. & l. error. ¡Alij contra, quia videtur eſſe in culpa ignoran-
do ius, & damnum quod quis ſua culpa ſentit &c. ff. de regu-
lis iuris, quod quis, regula damnum. libro ſexto. Alij diſtin-
guunt, aut repetens certat de lucro captando, & non repetit.
C. ad legem Falcidiam. error. & dicta lege, cum quis. aut de
damno vitando. Et tunc, aut aduerſarius certat de damno,
& non repetit. ff. de mandati. ſi fideiuſſor. §. non male. Aut cer
tat de lucro, & auditur repetens, qui certat de damno vitan-
do. ff. vt in poſſ. lega. l. ſecunda, fallit. C. de condictio. indebiti,
ea quæ. prima diſtinctio gloſſ. communiter approbatur: quia
vt dixi error etiam iuris excuſat in damno, quod etiam tenet
gloſſa. C. de condictio. indebiti, ea quæ, dico de reſcriptis, ab
excommunicato. contrario ſeptimo. Et in hac gloſſa. ibi, l. pri
ma, pecunia indebita per errorem non ex cauſa iudicati ſolu-
ta, repetitur. ibi, cuius per errorem. repetitio dati eſt eius, con-
14 ſulto dati donatio eſt. † Nono quæro, an indebitum per ex-
ceptionem ſolutum poſſit repeti. Gloſſa diſtinguit, an ſit ex-
ceptio temporalis: an perpetua. an dubia. Exemplum de tem-
porali: tenebar ſoluere in paſcha, & prius ſolui. hoc dicit
gloſſa, quod non repetitur, & allegat ad hoc gloſſa, ff. de

dem quæſtione. An ſit certa, incerta autem an & quando: vt
ſi debetur Titiæ cum cum nubet. Et idem, quod de debito
ſub conditione. dicta lege, ſub conditione. §. quod autem. an
vero dies ſit incerta quando, ſed certa an. vt ſi quis promittit
cum morietur, & ſolutum ante non repetitur, dicta lege,
quod ſi ea. De exceptione perpetua gloſſa ſubdiſtinguit, an
fauorabilis, vt exceptio Velleiani. An odioſa, vt Macedonia-
ni. An ſit inducta ad rigorem iuris ſeruandum, vt exceptio rei
iudicatæ, ſecundum gloſſam, hic, quod vltimum non vide-
tur procedere: quia tunc eſt ſub alio membro, ſcilicet, quan-
do eſt debitum naturaliter, & ciuiliter indebitum: tamen
ſeruari poteſt per id quod ſtatim dicam. Sed Barto. in dicta
lege, cum quis, exemplificat in exceptione litis pendentiæ,
vel fori, vel ſimilibus, quæ non reſpiciunt obligationem, nec
actionem, ſed conueniendi facultatem. Sed dic, quod iſtę ex-
ceptiones non faciunt aliquid proprie cenſeri indebitum.
Item, quatenus cenſetur indebitum, dicitur indebitum per
per exceptionem non perpetuam: vnde primum exemplum
procedere poteſt, maxime ſecundum illos qui dicunt, quod
ſicut ſententia non tollit naturalem, ita nec ciuilem, ſed ſo-
lum parit exceptionem rei iudicatæ, quod dixi ſupra quæſtio
ne ſecunda. De exceptione fauorabili. dicit gloſſa, quod ſolu-
tum repetitur. de odioſa, quod non repetitur, ſiue per igno-
rantiam iuris, ſiue facti. Dic tamen, quod ſi eſſet probabilis er
ror facti, ſolutum repetitur. ff. ad Macedonianum. l. fina. de ex
ceptione autem ad rigorem iuris ſeruandum, dicit gloſſa,
quod ſcienter ſoluens non repetit. de hoc ff. de condictione
indebiti. Iulianus. per quam videtur idem ſi ſoluit ignoranter
propter naturalem obligationem, quæ non erat extincta,
quod tenet ibi Barto. de exceptione dubia, id eſt cum eſt in-
certum an ſit temporalis, an perpetua. Glo. dicit idem in per-
petua. Exemplum, ſi promiſi non petere donec Titius con-
ſul factus fuerit, de hoc tamen poteſt diſtingui, vt dixi de in-
debito vtroque iure, ſupra quæſtione proxima. Et in hac
gloſſa. ibi, nam & ſi maritus, cum facere nil poſſet, ſoluit, in
ea cauſa eſt, vt non repetat. ibi. nam ſi cum moriar. vide ſupra
eadem quæſtione, ibi, quamuis, ſi mulier ſibi Velleyanum
competere dicit & ſoluit, repetit, & idem dic lex ſequens
ibi, ſi is qui. vide de conſtitution. cum acceſſiſſent, contrario
ſecūdo vltra medium. ibi, iudex. ſi male abſoluit, & abſolutus
ſua ſponte ſoluit, repetere non poteſt. ibi. §. naturalis, obliga-
tio pecuniæ numeratione tollitur iuſto pacto, vel iureiuran-
do ipſo tollitur: quia vinculum æquitatis, quo ſolo ſuſtine-
batur, conuentionis æquitate diſſoluitur. Decimo quæro,
15 † de indebito per præſcriptionem: videretur quod ſolutum
poſſet repeti ſicut dictum eſt, ſupra quæſtione proxima, de
indebito per exceptionem odioſam, cum præſcriptio ſit in
odium negligentis, & ſic hoc videtur indebitum per exce-
ptionem odioſam, contrarium nota. ff. rem ratam haberi, l.
vltima, in gloſſa vltima, quod tenet Specula. de præſcript. in
principio, & Barto. in dicta lege vltima, & hoc, quia per præ-
ſcriptionem tollitur ciuilis, & tollitur omnis effectus natura-
lis obligationis. C. de præſcriptio. triginta annorum, ſicut, &
l. omnes. Vndecimo quæro, in eo quod dixi ſupra quæſtione
ſecunda, de debito per chyrographum, ſi laicus ſpe futuræ nu
merationis confitetur ſe recepiſſe pecuniam, quam ad cer-
tum terminum iurat reddere, & elapſo biennio conueni-
tur ſuper illa, an aliquo iure poſſit ſe tueri: quidam quod
non: quia non datur exceptio non numeratæ pecuniæ.
C. de non numerata pecunia, in contractibus, per conſe-
quens nec de dolo, nec in factum, nec alio modo: alias
lex eſſet deriſoria, & concederetur vna via &cæt. contra id
de procuratoribus, tuæ. hinc eſt, quod etiam inſtrumentum,
ſuper hoc confectum, non poteſt condici, niſi intra bien-
nium. C. de condi. ex leg. lege finali. Item ex confeſſione, &
lapſu biennij eſt præſumptio iuris, & iure, quod pecunia
fuerit numerata: vnde recipitur probatio contraria, dicta
lege, in contractibus. §. illo, videlicet præcedenti. de ſpon-
ſa. is qui. Et imputet ſibi qui intra biennium non exci-
pit. de reſcriptis, ſi autem: quia lapſus biennij habetur
pro numeratione: ita quod actio, quæ prius ciuilis erat,
poſtea

Digitized by Google

no nu dolo fecerit: nunc tamen dolo facit petens quod non
numerauit. ff. de doli exce. l. 2. § circa, & ſequen. vſque ad §. Iu
lianus, & l. Iulianus, & l. dolo facit, cum non obſtet iuramen-
tũ propter ſubintellectam conditionem, ſi numeretur pecu-
nia. C. de non num. pec. l. fin. de iuret. quemadmodum. nec
valet ſi dicis id verum intra biennium tantum. quia tempus
non eſt modus obligationis tollendæ. ff. de act. & oblig. obli-
gationum fere. §. placet. multominus inducendæ, cum pri-
mum ſit facilius ſecundo. ff. de ſuperfi. l. primo. §. quod ait.
multominus ergo obſtabit renũtiatio a principio facta, quia
& ſi ſuper dolo præterito paciſci poſſit, ſuper futuro tamen
nulla eſt pactio admittenda. ff. de pac. ſi vnus. §. illud. de do. cõ
uenire. Nec mirum ſi excipiens habet probare: quia hoc eſt
16 regulare, quod allegans † dolum illum probet. ff. de proba.
in exceptionibus, & l. quotiens. §. qui dolo. fallit in exceptio-
ne non numeratæ pecuniæ, donec competit, ſcilicet intra biẽ
nium, dicta l. in contractibus, ergo poſtea ſecus, & hoc vide-
tur velle in contractibus, & l. aſſeueratio. eodem titulo, ab ini
tio ergo ſecundum Innocent. competunt quatuor remedia.
primum, exceptio non numeratæ pecuniæ, quæ durat bien-
nio: vt prædixi. Secundum, exceptio doli. Tertium, exceptio
in factum, & hæc duo ſunt limitata tempore, & quod non
mutatur &c. C. de appella. præcipimus. de teſta. ſancimus. de
electio. cum expediat. libro 6. competunt enim iure naturali
17 & diuino: petens † enim quod non numerauit facit contra
pręceptum exodi. Non furtum facies. quod excludit omnem
vſurpationem alieni. 14. q. 5. pœnale. ad hoc. ff. de offi. præſid.
illicitas. primo reſponſo, & §. primo. & hæc opinio fauorabi-
bilis: quia ſubuenit deceptis. de rerum permu. cum vniuerſo-
rum: & concordat iuri naturali. ff. de condi. indeb. nam hoc
de regu. iur. iure naturę, regula locupletari. libro ſexto. contra
quod not. conſtitutio. conſuetudo, vel iuramentum. de con-
ſue. c. fin. de præſcript. cap. fin. quartum remedium conditio
ſine cauſa. C. de non nume. pecun. ſi quaſi, & hoc quia perſo-
nalis. inſti. de act. §. appellamus, tollitur. 30. C. de conſtit. pecu.
l. 1. multo magis exceptio ex eodem facto proueniens debet
eſſe perpetua. C. de exceptio. ſi pactum. ff. de doli except. puer.
§. fin. & tale indebitum iure naturali, licet debitum iure ciui
li, per errorem repetitur. de hoc in glo. fin. ergo poteſt condi-
ci inſtrumentum, vel indebitum repeti: multo fortius au-
diendus eſt debitor per viam retentionis quam actionis: re-
gula, qui ad agendum. libro ſexto. ff. de condiction. indebiti, ſi
in area. in fine, & l. ex quibus. Oppono ad hoc, quia exceptio
doli ſuccedit loco exceptionis non numeratæ pecuniæ, ergo
debent eodem tempore coarctari: quia idem ius debet eſſe in
ſurrogato. ff. ſi quis cautionibus, ſi cum. §. iniuriarum, de vo-
to magnæ. verſiculo cum igitur. Soluit Hoſtien. quod diffe-
runt: quia quamdiu competit exceptio non numeratæ pecu-
niæ, oneratur creditor in probanda numeratione: ſed poſt
biennium in doli exceptione grauatur excipiens in probatio
ne negatiuæ, quod eſt contra naturam exceptionum negati-
uarum. ff. de probatio. l. ſecunda. & eſt magnum grauamen,
quod non de facili fieri poteſt, niſi per confeſſionem cre-
ditoris. de confeſſ. cap. primo. libro 6. debet ergo releuari, vt
non coarctetur biennio, vt qui in vno grauatur, &c. de iureiu
ran. cum qui. primo reſponſo. de paroch. capit. primo. & pro
hoc. C. de non numer. pecun. aſſeueratio. vel ſecundum Ho-
ſtien. exceptio doli, vel factum non ſuccedit exceptioni non
numera. pecun. cum ab initio ſimul concurrant. Oppono ad
idem: quia poſt biennium præſumitur pro creditore, propter
inſtrumentum in quo eſt confeſſio numerationis, & promiſ
ſio ſolutionis, iuncto lapſu temporis, quaſi hæc omnia vincu-
lum habeant naturalis & ciuilis obligationis. Soluit Hoſtien,
quod in hoc eſt æquitas præferenda rigori. C. de iudi. placuit.
de tranſact. cap. fin. quæ non patitur creditorẽ qui non nume-
rauit, & qui certat de lucro captando: debitor autem de dam-
no vitando: & non eſt par eademque ratio, damna incurrere,
& lucra non capere. C. de codicil. l. fina. Item, cum mutuum
de quo agimus retrahatur, & nihil ſit numeratum: ergo nec

ambiguis. §. fina. & l. ſi nihil. cum ſimilibus, & maxime eccle-
ſiaſticus, qui zelator ſalutis animarum, ipſarum periculis de-
bet occurrere, & repulſo rigore, vti æquitate & veritate. de iu-
dic. dilecti. de iuramen. calumn. literas. de dolo, capitulo pri-
mo, cum ſimilibus, dicit ergo Hoſtien. quod lapſo biennio
eſt præſumptio iuris, quod pecunia fuerit numerata: ſed non
iuris, & de iure, quin recipiat probationem in contrarium. Et
per hoc reſpondetur ad vnam de rationibus factam, ſupra in
principio huius quæſtionis. Ad aliam, cum dicitur quod ſi
daretur poſt biennium doli exceptio lex in contractibus eſſet
deriſoria. Reſpondet quod imo non: quia lapſus biennij trãſ-
fert probationem in debitorem: vt dictum eſt ſupra eadem
quæſtione. Item ad id quod dicitur, quod non debet concedi
vna via &c. dicit Hoſtien. quod licet in actionibus, & actibus
a iure damnatis id ſit verum: tamen in ſimplicibus exceptio-
nibus non eſt verum. ff. de exceptio. pure. §. fin. Item non ob-
ſtat, quod non poſſit offerri iuramentum poſt: vt in l. ꝯtracti-
bus. §. illo. videlicet quia, ſcilicet illo tempore probationis ta-
lis delatio non obtinet. de rebus cred. generaliter. §. ſin autem.
ſecundum Accur. vel licet non poſſit deferri a parte parti, vel
ea inſtante, poteſt deferri ex iudicis officio, facit quod not. de
teſti. cum clamor, vel non poteſt offerri vbi tantum opponi-
tur exceptio non numeratæ pecunię, ſecus ſi opponitur ex-
ceptio doli, quam l. noo reprobat, nec de illa loquitur: nec eſ-
ſet iuſta lex quæ diceret non poſſe opponi de futuro dolo: vel
non poſſe veritatem dici, cum per eam nutriretur peccatum.
non mirum ergo ſi ſtatuit imperator tempus exceptioni
non numeratæ pecuniæ, & non exceptioni doli, cum prima
ciuilis, ſecunda naturalis, fundata ſuper illo iure, quod tibi vis
fieri, &c. prima diſtinctione, in principio, & ciuilia vera &c.
inſtitutio. de iure naturali. §. ſed nec naturalia, quinta diſtin-
ctione, in principio, & inquiſitio veritatis de iure naturali eſt,
quam nec debet conſtitutio impedire, licet ergo non fiat vo-
luntaria oblatio partis: tamen poterit fieri neceſſaria delatio
iudicis. Hoſtien. & hæc poteſt procedere eo caſu quo poteſt
iudex in facto ſupplere ſecundum nota. de poſtu. bonæ, el pri
18 mo. alias non. † Duodecimo quæro, an lex in contractibus
ſtringat eccleſias, & perſonas eccleſiaſticas. De eccleſijs dicit
Hoſtienſis, quod non, niſi fuerit verſum, cum eccleſia non
teneatur etiam ex mutuo, niſi fuerit verſum in eius vtilita-
tem, ſupra titulo primo, quod quibuſdam, vbi de hoc, ergo
nec per confeſſionem: alias plus prodeſſet creditori habere
confeſſionem prælati cum, lapſu biennij, quam numeraſſe
ſine lapſu biennij, & ſic daretur via figmentis. de diuor. quan-
to. Item, quia contra eccleſiam non currit temporalis bien-
nalis præſcriptio, ſed ſola quadriennaria, de præſcriptio. ad
aures, & capitulo, de quarta, contrarium puto, quia lex
in contractibus ponit priuilegium, vt intra biennium oppo-
ſita exceptione non numeratæ pecuniæ non cogatur debi-
tor probare exceptionem. Si ergo vult vti eccleſia illo pri-
uilegio, oportet, quod vtatur intra biennium. Sed fateor,
quod poſt biennium bene poteſt excipi. ſed probatio in-
cumbit excipienti ſicut, & alias regulariter probat excipiens,
de exceptioni. a nobis, & hic, & pro hoc tollitur, quod
dicit Hoſtienſis, de probando verſum: quia diſpoſitio iu-
ris in hoc firma manet: quod autem dicit Hoſtienſis, quod
ſola quadrigennaria præſcriptio locum habet contra ec-
ſiam, procedit, quando agitur de præſcriptione rerum im-
mobilium eccleſiæ: vt dixi in dicto capitulo, de quarta.
hic autem non agitur de præiudicando eccleſiæ in aliquo
ſuo iure, licet perdat priuilegium, dicta lege, in contracti-
bus. De perſonis eccleſiaſticis, dicit Hoſtienſis, quod gau-
dent eodem priuilegio dictæ eccleſiæ, de officio archidia-
coni. capitulo fina. quod intellige, vt dico de vita & honeſta-
te clericorum, capitulo fina. quæſt. 3. 5. & 6. & de pignoris. ex li
teri. q. 4. pro hoc facit, quia clerici iudicandi ſunt non ſecun-
dum leges, ſed ſecundum canones. Ioan. 18. ſecundum legem
veſtram iudicate eum, ad idem de iudic. at ſi clerici. de foro
compet, quod clericis, & facit, quia de hac excep. nil appoſuit

Digitized by Google

les,consuetudines,vel statuta aliorum.quia canon siue faueat
vtilitati temporali ecclesiæ siue non,tamen omnes astringit.
19 de consti.c.1.& fin.leges † vero principum ecclesiis, vel cleri
cis damnosæ reprobātur,fauorabiles admittuntur,super quo
tradit Host.duas regulas. Prima, lex imperialis fauens eccle-
sijs semper est recipienda,nisi per sedem Apostolicam repro
betur. Secunda, lex imperialis ecclesiæ ꝯria,vel ipsam impu-
gnans,nunquam est admittēda,nisi per sedem Apostolicam
approbetur.pro hoc quod no.10.dist.c.1.& 2.& ꝑ totum.37.
dist.si quid.& c.se.de priui.c.2.de no.ope.nun.c.2. quas regu-
las no. Et intellige secundum ea quæ dico in d.c.1.de no.ope.
nun. de statutis autem laicorum inferiorum a principe dicit
Host.ꝙ etiam si faueant ecclesiæ,vel personis ecclesiasticis,ta
men eas non stringunt,nisi fuerint approbata per Papam.86.
dist.bene.de consti.quæ in ecclesiarum,& c.ecclesia.quod in-
tellige,vt dico de sen.excommu.perpendimus.q.10.Decimo
tertio quæro, si prelatus renunciauit exceptioni doli, & non
numeratæ pecuniç,& pecuniam confessus fuit se recepisse,&
ad certum terminum soluere iurauit. dicit Host. quod iura-
mentum habet tacitam conditionem,per ea quæ dixi s.q.11.
Item,prælatus licet quoad personam suam renuntiare potue
rit,non tamen poterit ecclesiç preiudicium generare. de ar-
bi.per tuas.de foro competen.si diligenti.vnde sibi consuluit
Host.quod dicat quod non intēdat obligare personam suam
tantum cuius nomine contrahit.pro hoc quod not. de elect.
venerabilem,ad fin.de reb.ecc.non alienan.ad audientiam.de
depo.c.1.& in Spec.de resti. in integ.§.2.ver.hoc quoq;.in fin.
Ex his dic,ꝙ prælatus non audietur,sed succurretur ecclesiæ,
prout dicitur de insti.cum venisset.& procedunt hçc præsup
posito ꝙ renuntiatio facta per non prælatum teneat.sed tenē
do quod huic exceptioni non nume.pe.renuntiare nō possit,
tunc indistincte multofortius non tenet in prçlato,& hoc ꝙ
non possit renuntiari,tenet Cy.C.de non nume.pec.si ex cau-
tione. Et Bar.ibi tenet idem,licet dicat ꝙ communiter appro
batur glo.quç ibi tenet contra,dicēs ꝙ valet renunciatio quo
ad hoc quod transfundit onus probandi in debitorem quod
pecunia non fuerit numerata,& de hoc in Specu. de excep.§.
visis.ver.super excep.non num.pecu.& de solu.§.1.ver.sequi-
tur,vbi per Io.And.& hçc opinio,ꝙ renunciari possit,vr̄ de ri
gore verior,ex quo non reperitur iure prohibita renunciatio.
Nam quilibet pōt renunciare iuri pro se introducto,& quod
20 ipsum concernit,vt dixi de foro compet.si diligenti. † Deci-
moquarto quæro, qualiter debet conuinci is qui negat solu
tionem sibi factam, ad hoc vt sit locus ei quod hic dicitur in
fin.glo.pe.dicit ꝙ legitimis probationibus. Et sic secus si pro-
bet ꝑ iusiurādum sibi delatum.ff.de iureiuran.eum qui.Vin.
& de hoc ibi. Decimoquinto quæro,in eo quod glo. vltima
dicit, quod actio legis aquil. propter inficiationem crescit in
duplum,nunquid fideiussor tenetur ad hoc augmētum.Vin.
quod non,per l.fi.ff.de fideiussoribus,licet quidam contra.q̄a
etiam mora ei nocet fideiussori.ff.de verb.obl.mora.sed illud
verum quando non defendit reum,alias secus. C. de fideiuss.
sancimus,& primum tenet Accur.ff. q̄ satisda.cog.l.3.& Spe.
de fideiusso.§.1.ver.sed pone.Egid.& in hac gloss.vltima,ibi,
inficiator.de his casibus no.in regula,nullus pluribus.libro 6.
ibi,contra qui propriam,q negat pecuniam numeratam con
uictus de mendacio non poterit dicere se soluisse. ibi.§.quo.
que.negans rem fuisse debitoris conuictus de mendacio pos-
sessionem perdit,nec in aliquo alicuius iuris auxilio vt pote-
rit.ibi,siue.vide vt eccle.benefi.c.vno.ver.primo,contrario se-
21 cundo. Decimosexto quæro, an creditor † qui negauit solu-
tionem, postea confitendo euadat hanc pœnam augmenti,
de qua in proxim.q.Specu.de confessis.§.nunc videndum.ad
fi.ver.quid si ego.refert opiniones.Sed Ioan.And.in addi. ap-
probat vltimam opi.ibi positam,quæ distinguit,an pœniteat
antequam debitor probet,& potest:& postea no.quia primo
casu nō interest debitoris.secundo sic.Decimo septimo quç-
22 ro,si debitor † negat pecuniam sibi numeratam:creditor ve-
ro contrarium probat,an audiatur debitor volens postea dice
re se soluisse.Spe.de except.§.viso.ver.sed quid si debitor. re-
fert id quod notauit hic Vincē. dicens,ꝙ reus debet caute re-
spondere,& non præcise negare:sed dicere, dubito, vel non

1 *Donatio quid sit.*
2 *Donatio vnde dicatur.*

Viso de alienationibus quæ fiunt non gratuito, videamus
de his quæ gratuito fiunt. Gof.de materia.86.dist. donare, &
duobus c.seq.& c.non satis.16.q.3.placuit.& q.6.illud.17.q.4.
1 sunt qui.† Quæro quid est donatio.a dic ꝙ est liberalitas quæ
2 nullo iure cogente conceditur:vel est rei licitæ nullo iure co-
gente mera liberalitate facta collatio,vel nullo iure debiti prç
uio gratuita concessio.ff.eo.donari,de regu.iur.donari. Et di-
xi rei licitç,per l.ff.de contrahen.emp.quod sæpe.§.veneni.vt
sicut non procedit emptio,sic nec donatio in veneno, quod
etiam mixtum viui societatis humanæ esse non potest. Dixi
nullo iure cogente:quia sola ciuilis obligatio præcedens non
impedit donationem: quia illa non est efficax ad agendum:
restituendum:vel ꝯstituendum:& sic non cogit:secus in na-
turali,vt ex vi beneficij recepti:quod dic vt no.in d.regula do
nari,& probatur.ff.eo.hoc iure.§.fi.pro hoc.ff.de consti. pec.
l.1.§.debitum,& l.3.§.primo,vbi ergo ius cogit cessat liberali
tas,quia in necessitatibus nemo liberalis.ff.de adi.lega.rem le-
1 tam,quod intellige,vt no.de præben.relatum.† Secundo quç
ro,vnde dicitur donatio. dic ꝙ quasi dono vel doni datio.ff.
de don.cau.mor.senatus.§.j.vel quasi denudatio. Tertio quç-
ro,quare dixit de donationibus in plurali. dic, ꝙ propter di-
uersas species donationum.de quibus insti.e.per totum. Est
enim donatio inter viuos,& causa mortis:& inter viuos alia:
simplex & pura:alia modalis:alia ꝯditionionalis,vel in diem.
Quarto quæro,quare non posuit titulum specialem de reuo-
candis donationibus sub quo poneretur ꝭ.c.fin.sicut facit Iu-
stinianus in codice. Soluit Ioan. Andr.hoc esse de arbitrarijs.
Nam & compilator codicis hunc tractatum diuisit in qua-
tuor rubricas. Prima generalis. Secunda de donationibus quç
sub modo. Tertia de reuocandis donationibus. Quarta de do-
nationibus causa mortis. Compilator institutionum posuit
vnam tantum:vt hic.potuit etiam esse ratio,quia quædam c.
respiciunt tractatum de donationibus. Item & de earum re-
reuocationibus mixtim.ꝭ.c.2.& 3.& c.cum dilecti. & c. pen.
In alio tamen concordat Compilator noster compilatori co
dicis, & ffiorum,;quia in hoç generali tractatu non includit
specialem.de donatio.inter coniuges.de quo ꝭ.de donationi
bus inter vrum & vxorem.

ADDITIO.

a Quid est donatio. Adde Hostien.in sum.huius tituli.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ex liberalitate fieri debet.*
2 *Liberalitate dicitur quis nobilitari.*
3 *Eleemosynç pœnitens illius pœnitentiç pœnitentiam agat.*

RRudentes. Liberalis in donando existimat se debere quod
1 donat. † Nota, quod donatio debet fie-
ri ex liberalitate, & sponte: alias non est
donatio: quia nemo in necessitatibus libe-
ralis existit. ff. de adimentis legatis, rem le-
gatam. Et hæc liberalitas dicitur nobilitas: vt hic, quæ
tunc proprie est liberalitas, quando fit cum discretione, vi-
gesimaquinta distinctione, non satis: vnde prodigus non
est nobilis nec liberalis. de consuetud. capitulo penultimo,
dicitur autem liberalitas etiam si ex præcepto quis teneatur,
dummtamen non specifice. Et sic clericus dans superflua pau-
peribus, dicitur liberalis. vigesimaseptima, quæstione pri-
2 ma,iam nunc. † Secundo nota ex his,quod propter liberali-
tatem quis nobilitatur. vnde etiam dicitur beatius esse dare
quam accipere. quod dic vt in glossa.& ibi cum Martæ.vbi de
hoc. Quæro de exemplo huius capitul. dicit Hostien. posse
intelligi

Digitized by Google

... dift. per ſimoniam, vel dic, vt
dicit glo. vlti. quę exponit creuerit ſaltem per bonam volun-
tatem eo modo de quo in glo. Item etiam, vt non pœniteat:
qui enim pœnitet eleemoſynæ † illius pœnitentiæ pœniten
tiam agat 17.q.4. ſunt qui. Et in hac glo. in fi. & de ſimo. & ſi
quæſtiones, & poſuerunt alios verſus hic & in d.ca. & ſi quæ-
ſtiones. In poſcente nouem, ſex in donante notanda. Cauſa fi
des, modus, locus, periuria, tempus. Etas, debilitas, cum con-
ditione perentis. Mens hilaris, feſtiua manus, adſitque facul-
tas. Dulcior aſtatus diſcretio dantis, & ordo. Sed primi duo
verſus non videntur exprimere niſi octo notanda, in po-
ſcente.[a]

A D D I T I O.

[a] Adde, quod numerare ſciens inueniet nouem.

S V M M A R I V M:

1 *Donatio quam facit prælatus inconſulto capitulo non valet.*
2 *Prælatus dicitur procurator rerum ecclesiæ, non dominus, contra, nu-
mero 5.*
3 *Prælatus conditionem eccleſiæ deteriorem facere non debet. contra.
nume. 4.*
6 *Prælatus poteſt dare, de rebus eccleſię facienti opus vel ſeruitium
honeſtum.*
7 *Donatio prælati de pluribus rebus paruis eccleſię reuocatur.*
8 *Prælatus an conſultis canonicis donare poſſit.*

1 Fraternitatem. † Non valet donatio quam fa
cit prælatus inconſulto capitu
lo, & in damnum eccleſię. Primo ponitur exordium. Secun-
2 do narratio, ibi, accepimus. Tertio concluſio, ibi, vnde. † No.
quod prælatus non eſt dominus ſed procurator rerum eccle-
ſię, ſecus de acquiſitis ex proſpera fortuna, vel intuitu perſo-
nę. quorum dominus eſt J. titu. ſecundo, quia nos, & ex hoc
a quod non eſt dominus,[a] infertur, quod licet ſedeat ſuperior
alijs in eccleſia, non tamen ex hoc debet ſuperbire, ſed ſe col-
legam agnoſcere 95. diſt. epiſcopus in eccleſia, & de hoc hic,
in glo. 1. & in ea ibi c. vlt. vbi de hoc, & 23. q. 7. quod autem, ſe
cus eſt de acquiſitis intuitu perſonæ J. ti. 2. quia nos. Et ex hoc
infertur, quod non poteſt gratis remittere exceptionem ec-
cleſiæ competentem, de hoc de depoſito ca. 1. vbi dixi qō. 10.
3 † Secundo no. quod prælatus non debet facere conditionem
eccleſiæ deteriorem, de hoc in glo. 2. & in ea ibi, qui fundum
& ſic, vt ibi dicitur de tutore dicemus tamdiu prælatum quā
diu bene admiſtrat, non vero cum eccleſiam ſpoliat. Hoſtiē.
ibi, ſi tutor. vbi res pupilli ſurrepta, & vendita per tutorem nō
vſucapitur niſi prius redeat ad pupillum, tutores enim loco
dominorum habentur cum adminiſtrant non cum ſpoliāt,
ibi, ignorantis: vide vt lite non conteſta. c. ſi. in glo. fin. Oppo-
4 no, quod prælatus poſſit facere conditionem eccleſiæ dete-
riorem, de præſcrip. c. 1. Glo. 5. ſoluit, quod faciendo non po-
teſt: omittendo ſic. Sed dic ſecundum Goffred. & Hoſti. con-
trarium non procedere, quia in tex. non dicit, non poteſt, ſed
dicit, non debet, tamen dic, quod verbum, non debet, idem ſi
gnificat, quod poteſt, & ſic ſtat præcedens ſolutio. La. autem
dixit, quod id, quod dicitur, quod poteſt facere conditionem
eccleſię deteriorem omittendo non faciendo, procedit cum
certatur de damno vitando, ſecus ſi de lucro captando. C. de
acquir. poſſ. l. fin. idem Vincen. Arch. dicit Tan. dixiſſe, quod
delictum, quod non committitur contemplatione eccleſiæ,
vt furtum, adulterium, & ſimilia, non nocet eccleſię, ſecus in
illo, quod committitur contemplatione eccleſię, quod no-
cet in omittendo, & faciendo, quod vltimum intellige, vt no
ta. de ord. cog. c. 2. in gl. 3. Et in hac glo. in fin. & J. de offi. vica.
c. vltim. lib. 6. & de hoc 5. qō. 3. cap. fin. in fin. primæ glo. Et ibi
... immobilibus vel mobilibus præcioſis, & ſic non ſoluitur
quin de fructibus, vel etiam de mobilibus non pręcioſis poſ-
ſit donare, quod J. dico c. proximo, in primo contrario. Quar
to oppono, in eo, quod dicit, prælatus donare non poteſt in-
conſultis canonicis, quod etiam conſultis canonicis hoc nō
poſſit, per iura de quibus in gloſ. penul. Solu. vt in ea. & J q. 2.
Quęro, quia hic dicitur, permitti pręlato donatio non grauis
eccleſię, † quid ſi per paruas donationes ſimul collectas ec-
7 cleſia multum læditur. Glo. 3. arguit, quod totum debet reuo
cari per l. ff. de iurepatro. l. libertus §. ſi quis plures, vbi ſi liber
tus plures res alienando ſe fecit minorem centenario, quia
habet in bonis minus, quam centum aureos: licet vna reuo-
cata fiat maior centenario, tamen omnes reuocantur, ad idē
inducit gl. l. ſi, quis ſeparatim §. ſi cum vna, vbi ſi in vna actio
ne, quæ plures ſpecies habet ſub ſe in pluribus ſummis ſim
dananatus, quarum ſingulæ notionem principis non faciūt,
coniūctæ faciunt, appellatur ad principem, inducit etiam l. ſi
plures, vbi ſi plures habent eandem actionem, habentur loco
vnius. In contrarium arguit, quod debeat reuocari tantum
id, quod eſt vltra licitum per l. ſi quis argentum §. is autem,
vbi donatio vltra legitimum modum facta: vt vltra quingen
tos aureos, non inſinuata reuocatur ſolum in eo, quod plus
eſt, & hoc tenet Goff. & Innocen. J. c. proximo, & facit, quod
no. J. eodem Apoſtolicæ, dic, quod interdum ęquitas ſuadet
coaceruationem, ne creditor proſequens ſibi debitum priue-
tur iure ſuo: vt in l. ſi plures, & fit coarceuatio dic. l. interdum
ſuadet appoſitum, & tunc ſecus, puta, vt creditor peruenire
poſſit ad ſibidebitum, & ne impediatur iuriſdictio. ff. de iuriſ.
di. om. iud. ſi idem, & quid dicat vide de ord. cog. tuam, cōtra-
rio 4. Et ad §. ſi quis plures, dic, quod ibi omnes alienationes
reuocantur: quia omnes fuerunt factæ in fraudem legis ad ex
cludendum patronum, qui non auditur contra teſtamentū
liberti ſi eſt minor centenario: ſed ſi eſt maior, ſuccedit in ter
tia bonorum liberto defuncto ſine liberis, inſtitu. de ſucc. li-
ber. § poſtea, & §. ſed noſtra. Secundo quæro, an conſultis ca
nonicis poſſit prælatus † donare. Gloſ. vltim. dicit, quod non
8 in damnum eccleſiæ, dicit Goffre. quod donatio tenet, ſed re-
ſtituetur eccleſia, de in integrum reſti. c. 1. de rebus eccle. nō
alienan. c. penultim. Sed canonicis inconſultis non tenet ipſo
iure: vt hic. Ex hoc, & ex tex. videtur, quod donatio facta per
prælatum conſultis canonicis ſine graui damno eccleſiæ te-
neat mero iure, quod intellige, ſecundum ea, quę dico J. cap.
proximo, in primo contrario.

A D D I T I O.

a Quod non eſt dominus. Adde tex in c. cum venerabilis, de except. in §. ad
hoc, & ibi Car. in 3. nota.

S V M M A R I V M.

1 *Prælatus debet contrahere cum conſenſu conuentus.*
2 *Conuentus pars poteſt reclamare contra male geſta per prælatum.*
3 *Rei quantitas & qualitas in donatione prælati conſideratur.*
4 *Conſuetudo dat prælato poteſtatem donandi.*
5 *Abbas eſt procurator, non dominus rerum monaſterij.*

Cæterum. Prælatus modicam rem eccleſię dona-
re poteſt vbi hoc habet cōſuetudo. Pri-
mo ponitur thema ex quo queſtio. Secundo ſolutio, ibi, date
1 conditionem de rebus monaſterij. Not. quod prælatus † de-
bet in contractibus facere cum conſenſu conuentus, ibi prio
re, & quibuſdam de conuentu, quod non tamen expreſſe col
ligitur hic: ſed J. de his, quę fiunt a præla. tua. Secundo not. ꝙ
2 pars conuentus † poteſt contradicere, & in iudicio reclama-
re contra male geſta p p̄latum, & hęc ſiue ſit pars maior, ſiue
minor. Nam etiam vnus ſolus hoc poteſt, de his, quę fiunt a
3 maio. par. ca. c. 1. † Tertio no. quod in donatione prælati con-
ſide-

Digitized by Google

ceſſante conſuetudine s.de rebus eccle.non alienan.nulli,vbi
de hoc,in gloſſ.2.& cap.hoc con ſultiſſimo.lib.6.de hoc in 4
gloſſ.quod tamen dic,vt dico ǯ.de pecul.ca.fin.& in ſequenti
4 contrario.Quarto no.quod † conſuetudo dat poteſtatem do
nandi prælato.de hoc in gl.1.& ǯ. contrario primo,& in hac
glo.ibi,§.diuus,vide de fide inſtrum.paſtoralis,contrario pri-
5 mo. Oppono,quia abbas † nihil habeat,cum procurator ſit,
non dominus,quis nihil dare poteſt 1.q.7.daibertum. Glo.2.
ſoluit ponendo duos intellectus, primus Alani,quod hic in-
telligatur de erogatione in pauperes quam facere poteſt qui
libet prælatus conſiderata conſuetudine,& facultate eccleſię,
& datur exemplum, vt ſi eſt conſuetudo in terra vbi abbatia
eſt,quod Abbas det.20.vel centum ſolidos vel rem mobilem
de bonis eccleſiæ pauperi vel egenti nobili vel puellę mariã
dæ,vel his ſimilie,& de hac dic,quod valet,ſiue in vita.de te-
ſta.ad hoc,ſiue in morte,eodem titul. relatum 2.etiam con-
ſanguineis:vt ibi,imo & ſi vnum vel duos milites conſueuiſ
ſet epiſcopus facere cauſa pietatis, dummodo non grauetur
eccleſia,hæc non improbat Hoſti. quia nec militare peccatũ
eſt 23.q.prima,militare,cum autem prędicta liceant ſine con
ſuetudine ſpeciali,putat Hoſtiẽ. quod ratione conſuetudinis
valebit donatio ſimpliciter facta.Conſuluit tamen pręlato,ꝙ
in talib. habeat oculos ad deum,& quod donet de ſuperfluis,
non enim pro his faciendis habet eccleſiam obligare, de ſol.
cap.2.nec talia facere,vt parentes ditet.Conſuluit etiam dona
tarijs,quod ab ingratitudine ſibi caueant ǯ.cap.fin.Sed hic in-
tellectus reſtringit literam,nec conuenit textui.Nam eroga-
tio in pauperes non dicitur proprie donatio. Ad donandum
enim mouet liberalitas. Ad erogandum pauperibus pietas
ſeu caritas ad proximum, eſt tamen verus in ſe ſecundus in-
tellectus,quod hic loquitur de vera donatione,quam facere
poteſt prælatus ſi hoc habeat conſuetudo,ita tamen,quod ec
clesia enormiter non grauetur,pro hoc quod no.Innocen.de
præſtip.veniens,ibi dico,ver.nec obſtare, contrario ſecundo,
& ſecũdum hunc intellectum ſummaui, quem ſentit etiam
Innocen.dicens quantitatem hic conſiderari,& quia ſi con-
ſuetudo eſſet, non tamen teneret donatio in magna quan-
titate:quia eſſet eccleſijs oneroſa, de conſue.c.primo.Et dic,
quod aut loquimur de fructibus eccleſiæ, aut de alijs,1. caſu
videtur tenere donatio in quantacunque quantitate: quia
prælatus habet liberam diſpenſationem in iſtis,vt dixi in
proximo notabili,& plenius de pecul.capi. fin.licet poſſet ar-
gui per c.cum olim 2.de priuil.quod non teneat ſi eſt immo
dica,in quo dic quod ibi nihil dicitur de fructibus,ſed tãtum
de mobilibus acquiſitis eccleſiæ: quia ibi de pecunia quam
epiſcopus qui religioſus erat,acquiſiuerat:& illa cedit epiſco
patui,nec poteſt de illa diſponere in quantitate immoderata,
ſed in quantitate moderata,ſic ǯ. capit. ſecundo, de fructibus
dic,vt prædixi,quia tenet donatio,& immodica: quia præiu-
dicatur ſoli donanti,qui omnes poterat in ſuos vſus conuer-
tere, & quamquam pecunia ſit de his, quæ ſeruando ſeruari
non poſſunt:quod dixi de fideiuſſ.c.1.in ſecundo notabili,nõ
tamen fructibus, ſed alijs mobilibus,ratione prędicta, & de
hoc etiam dico de pecul.cap.fin.quęſtione quarta. Si autem
loquimur de alijs bonis eccleſiæ, aut de mobilib.aut immo-
bilibus:ſi de immobilibus,non valet donatio,niſi hoc habeat
cõſuetudo,& donatio ſit moderata:ſic intelligo hic,& quod
dixi in pręcedenti notabili.Si de mobilibus,aut præcioſis, &
idem quod de immobilibus.C.de admini.tu.lex quæ. aut nõ
præcioſis, & in his, ſi prælatus donat moderate, valet etiam
ceſſante conſuetudine ſupra cap. proximo, a contrario,& di-
cto capitu. cum olim,in eo,quod ibi fuit donatio immodica,
vt proxime dixi.Et in hac gloſſ.ibi. Non enim tutor omni ti-
tulo alienat res pupilli, ſed adminiſtrationis tantum cauſa,
ibi,prælatus,de monacho.nota,duodecima,quæſtione prima
non dicatis 16.quęſtione prima,alia.de vi.& hone.cleri. quo-
niam,ver.cęteri.in prima gloſſ.ibi §.vltimo,vide de vi,& ho-
ne.cle.cum ab omni,contrario quinto,ibi,iuriſdictionem,de
foro compet. cum contingat. ibi,adminiſtrationem,de con-
ſue.cap.3.de præben.cum in eccleſiis,libr. 6.ibi,tantum,vide
de clę.coniug.cum olim,contrario primo,

iudicio prælatis,...
& ſecundum membrum,ibi, ſi religioſis,quod determinat,
ibi,ita quod priuatis,ideſt,clericis.Innocen.ac ſi dicat non ec
cleſijs vel ab epiſcopo,hæc verba non erant in antiqua, & ſic
de conſenſu capituli ǯ.eodem paſtoralis,in fin.autoritate,&
cum alijs ſolemnitatibus.Innocẽ.aſſenſu,& caueatur a ſimo
1 nia.Hoſtiẽ.Nota,quod beneficium † viuentis,&c.vt in ſum-
mario,& gl.prima,& in eius fine,imo nec valet poteſtas ſpe-
cialiter data de conferendis illis cum vacauerint,eodem titu.
conſtitutus.Oppono ad hoc,& ad tex.s̃.de ele. con.cap.fin.de
pręben.de multa §.is quoque,eodem titu.licet epiſcopus,lib.
6. in quibus confertur beneficium viuentis. Solu.ibi quando
iniuſte detentat,quę ſola detentatio non impedit collationẽ
vt ibi,& de conceſſio. præben. literas, & cap.cum noſtris,hic
quando poſſidet iuridice. Secundo oppono, quia videtur in-
culcatio in litera, ibi,ab epiſcopo vel eius authoritate,contra
id s̃.in prohemio.Solu.quod dicit ab epiſcopo,procedit quã-
do donatio ſeu collatio ad eum tãtum pertinet:quod autem
dicit,eius authoritate,procedit quando ad alium ſpectat do-
natio,vel pręſentatio,de reſtitu.ſpolia.cum veniſſet,quo caſu
poſſet conferre eccleſiam ſine authoritate epiſcopi,de iurep.
quod autem,& cap.nullus,& illa ſufficit ſine capitulo in caſi-
bus de quibus,de his,quę fiunt a pręla.cum Apoſtolica.Ter-
tio oppono ad hoc,ǯ.de iurepatro.illud,glo.2.ſoluit. Et in ea
ibi,dicunt & bene,& de iurepatro.cap.vno,lib.6.Quarto opp.
in eo,quod mandat perſonas inſtitutas non ſpoliari in vita eo
caſu,quo donatio tenuit,cum non poſſit eadem res eſſe duo
rum inſolidum,de proba.licet.Solu.non fit præiudicium in-
ſtitutis:quia donatio facta conuentui fit iure proprietatis.In-
ſtituti vero poſſident iure tituli,& non fit eis præiudicium,&
ideo poteſt fieri eis non vocatis,de rebus eccle.non alienand.
2 clemen.ſi vna.† Quæro.ſi beneficium viuentis fuit collatum
alteri,an ratificetur collatio ſi poſtea vacauit.Innocent.dicit,
quod non,ratio,quia non conualeſcit, quod ab initio non te-
nuit:quod dic,vt ǯ.de iurepa.cap.fin.poſſet tamen ſecundum
Hoſtien.eidem de nouo conferri diſpenſatiue tantum,& tũc
tantum quando pœnituit,& hoc ſi ſciẽter recepit,& tenuit,
ex quo ſciuit,ad hoc de eo,qui dux.in matri.cap.primo,& ca.
veniens,de ſecum.nup.dominus. Ioan. Cal.remittit ad nota
de conceſſ.præben.cap.primo.Secundo quæro,quæ eſt ratio,
3 quod † collatio beneficij viuente inſtituto facta perſonæ nõ
valet,ſed loco ſic,dic,quia quando confertur loco,ideſt,con-
uentui,ſeu collegio,cum res collegij non ſit ſingulorum,de
ficit ratio prohibitionis,de qua de conceſſ.pręben.cap.2.pro
hoc eſt,quod no.de reſti.ſpo.cum veniſſet,in glo.prima.Ter
tio quæro,ſi beneficium confertur dignitati vel pręben dę,ſe
cundum Hoſt.dic idem ac ſi loco,de pręben.expoſuiſti.de in
ſti.cum veniſſent.Non enim dignitas vel prębenda cui fit rea
lis donatio, poteſt deſiderare mortem inſtituti, cum careat
conſenſu.argumen.ff.ſi quadru.pau.l.prima.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus de nouo infeudare non debet niſi de licentia Papæ.*
2 *Poſſeſſio non acquiritur per inueſtituram.*
3 *Eccleſia in ſuis actibus fraudem adhibere non debet.*

Per tuas. Non obſtante iuramento de non infeu-
dando de nouo prælatus poteſt integrare
feudum ſi apparet vaſallum in menſura deceptum.Commu
nis diuiſio.Secunda ibi, nos ſciſmatis,forſan tempore Alexã
dri ciuitas Florentina fauebat ſciſmaticis,ita quod epiſcopus
Florentinus,qui fauebat Alexandro,non poterat ibi eſſe ſecu
rus,& de hoc ſciſmate,de elect.quia diligentia,de ſciſma.cap.
primo,modios,ſimile de re iud.ſicut,in princip. Moris,& iu-
ris,vt in glo.2.& in ea ibi §.præterea,vide de iureiuran.verita-
tis,contrario primo, in prin.Integrari,& erat ille tertius epi-
ſcopus,vel vlterior reſpectu primi. Not.quod vſus eſt modo
loquendi rhetorico per trãslationem verborum, in eo,quod
dicit ſciſmatis tempeſtate,ideſt tempus. Secundo no.ex hoc
ſciſſuras, & diſcordias eſſe tempeſtates.† Tertio no.quod epi
1 ſcopus non poteſt infeudare de nouo,etiam benemerito,niſi
de li-

non c lligitur pro vel contra. Sed quid iuris: dic, vt in di. cap.
ex ore. & de conceſſ. preben. propoſuit. Quinto nota, in eo,
quod donatarij petierunt fundum integrum, contra prouer-
b bium, quod habet, rei donatæ non inſpiciendos dentes b. Sed
ſecundum Abba. hic non fuit pura donatio, dic quia fuit ob
merita, dic tamen hic non probari, quod petierunt iure actio
nis, niſi quatenus dicamus, quod perfecta donatione agere
poteſt donatarius ad conſequendam rem donatam, quod hic
3 faciebant. † Sexto no. quod eccleſia non debet fraudem c ad-
c hibere in ſuis actibus, cum enim ipſa omnem fraudem repel
lat, & puniat, multo fortius cauere debet ne fraudet, de na. ex-
h. ven. ca. vno, de hoc in glo. antepenultima. Oppon. quia epi-
ſcopus, qui conceſſit in feudum, determinauit quantitatem
feudi. ſ. quatuor modios terræ, ergo non fuit locus vlteriori
integrationi. Sol. non aſſignauit certũ locum, ſed ſimpliciter
inueſtiuit de quatuor modijs terræ, id eſt de terra ſufficienti,
ad ſemen quatuor modiorum: ſucceſſor autem eis duos mo
dos aſſignauit, credens eſſe quatuor ſecundum Innocent. qui
dicit per inueſtituram prædictam non inuenire meliores nec
deteriores terras, ſed mediocres, ad hoc. ff. de redhibi. act. ſi qđ
venditor, & l. ſciendum. Secundo oppono ad hoc: quia ſuc-
ceſſor inueſtiuit de certo fundo, ergo non poterit eſſe error.
alias non fuiſſet certum, de teſtibus, licet ex quadam. Solu. vt
in glo. 3. quod fuit de certo per deſignationem, non per men
ſurationem. Tertio oppono, quod non debuerint audiri va-
ſalli dicentes ſe eſſe deceptos, niſi ap. aret, quod vltra dimidiã
iuſti precij, de emp. & ven. cum dilecti. Glo. 4. ſoluit diſtinguẽ
do. An quis decipiatur in quantitate rei, & procedit hoc capi
tulum, an pretij, & procedit contrarium, quod no. & in ea ibi
rei immobilis, & ibi, rem illam, quod ſequitur, eſt additio vſ
que ibi, & qui rem, & debet dicere, & quod qui rem accepit,
renuntiaret de quantitate: quia tunc &c. Et in hoc not. quod
ſi dictum eſt, quod infra certam diem res menſuretur, & refe
ratur ſi, & inquantum minoris eſſet, oportet vtrunque fieri
infra diem l. qui fundum, alleg. in glo. Si vero dictum fuit qđ
nuntientur vtrum minoris eſſet, ſed de certa quantitate infra
diem referenda dictum non fuit, ſufficit quod infra diem di-
xerit rem minoris eſſe, & poſt diem ſuper quantitate quota
ſit audietur. ff. de act. emp. l. Iulianus. Si tamen per mẽlorem
ſteterit, ipſe tenetur actione de dolo. ff. ſi men. fal. mo. dix. ſi
menſor. Si autem de die ſit actum: ſed non de certa, expectã-
tur 60. dies. ff. de redhibi. acti. quod ſi nolit §. penultimo, & l.
ędiles. Si vero nec de die certa aliquid actum eſt, audietur vſ-
que ad 30. annos: vt hic, imo ſecundum canones videtur
ſemper audiendus in caſu noſtro, cum deficiat bona fides, de
præſcrip: quoniam. Hoſtien. Cætera dic, vt in gloſ. & in ea ibi,
toleratur de iure communi. Nam per reſtitutionis beneficiũ
etiam in eo caſu conſuli poſſet, de in integrum reſti. cap. 1. ibi
cum dilecti. vbi de hoc.

ADDITIONES.

a Per inueſtituram. Adde tex. in c. 2. de conſue. Pe. de Anch. in regula 1. de re. in lib. 6.

b Non inſpiciendos dẽtes. Adde l. ad res donatas. ff. de ædil. edi. gloſ. in verbo gratioſæ, in cle. ad noſtram. de cenſibus.

Eccleſia non debet fraudem. Adde Card. in ca. continebatur, in 2. op. de his quæ fiunt a præla.

SVMMARIVM.

1 *Tenor teſtamenti eſt attendendus.*
2 *Interpretatio plena fit in contractibus.*
3 *Interpretatio fit plenior in teſtamentis, quam in contractibus.*
4 *Interpretatio pleniſſima fit in beneficijs.*
5 *Clauſula licet concernat omnia ſuperiora, non tamen concernit ea, quę habent ſuas clauſulas.*

ſuam clauſulam. Communis diuiſio. Secunda ibi, mandã-
mus. Et J. deciditur quomodo cauſa fuit delegata, & iudices
dubitauerunt ſuper diffinitiua propter id, de quo J. contrario
3. & conſuluerunt Papã mittendo inſtrumentum. No. recur-
rendum ad intentionem donantis, de hoc, in gloſ. 2. ſi de ipſa
conſtare poteſt: alias ſi verba patiuntur fit benignior & ſecu-
rior interpretatio, de ſpon. inuenit. Hoſtien. quod procedit cũ
agitur in foro pœnitentiali, vel in contentioſo vbi vertitur
periculum animæ: vt no. de ſcruti. cap. vno, in gl. vltima. Et de
multiplici interp̃tatione dixi de reſcriptis, cauſam, & de hoc
de ſpon. ex literis, de priuile. quia circa, & in hac glo. ſecunda,
ibi, in conuentionalibus prętoriæ ſtipulationes legem acci-
1 piunt de mente prætoris, qui eas propoſuit. † Secundo no. cõ
a ſiderandum tenorem inſtrumenti a J. de priui. porro. & c. re-
cepimus. Tertio no. quod ſcripturæ debent intelligi ad ſanũ
2 intellectum. † Quarto not. quod in contractibus fit plena in-
terpretatio, de hoc in gloſſ. quarta, & in ea ibi l. vltim. vide de
priui. quia circa, contrario primo, ibi l. incipit cum quid, vide
de iureiur. quamadmodum, in prin. quæſtione ſecunda. Vin-
demiam. & prius, ſi venditor emere ſolet vina. ff. de peri. &
3 com. rei ven. l. ſecunda. † Quinto not. quod in teſtamentis fit
plenior, interpretatio, quam in contractibus, de hoc in gloſſ.
penultim. & in ea ibi, in teſtamentis plenius voluntates teſtã
tium interpretamur, ibi l. 3. vbi legans vina videtur legaſſe, &
vaſa vinaria, ad idem. ff. de pen. leg. qui penu. §. ſi. ergo plenius
interpretamur, quam in venditione, vt patet, in gloſſ. 5. proxi-
4 ma. † Sexto no. quod in beneficijs fit pleniſſima interpretatio
de quo, in glo. vltim. & in ea ibi i. quarta, vide de præſump. mã
data, notabili ſecundo, ibi, antiquitas, ſi relinquo vſumfru-
ctum Titio & hęredi, cum primo hærede finitur vſusfructus,
nec inutilis fit proprietas, ſed melius facit l. antiquitas, vbi le-
gatarius habitationis, etiam illam locat. Ibi, beneficium, largiſ
me interpretamur beneficium principis, hinc eſt, quod ſi im
perator dat donum vel aliam poſſeſſionem de bonis vacanti-
bus, intelligitur eam donaſſe cum omnibus iuribus, & perti-
nentijs, etiam ſi hoc dictum non fuerit. C. de bo. vacan. l. quã
do J. lib. 10. ff. de offi. præfect. vr. l. prima, & de hoc J. quæſtio-
ne quarta. Et dic, quod fit pleniſſima interpretatio maximè
in beneficijs, quę fiunt eccleſijs, & locis religioſis, de dolo ca.
ſecundo. C. de ſacroſanct. eccle. l. fin. in Auth. de non alienan.
§. minus, colla. ſecunda. ff. de relig. ſunt perſonę. Oppon. quod
Papa debuerit pronuntiare per ſe, ex quo ſibi cõſtitit quid iu-
ris. Solu. Goff. quod mandauit hoc iudicibus: quia partes non
erant pręſentes, vel quia petierunt remitti, forte ſperantes cõ
poſitionem, quę ambę ſolutiones diuinant. Sed ſolue per id,
quod dixi contineri ſub deciſa, quia Papa reſpondit conſulta
tioni, vel quia iudices dubitabant, & non procedebant, man-
dauit. vt procederent, & formam pronuntiandi dedit. Secun-
do opp. quod redarguere debuerit iudices de ruditate dubij,
s̄. de offi. deleg. cum in iure. cum ex tenore euidenter appare-
ret de mente donatoris, vt in tex. dicitur. Solu. euidenter appa
rebat intelligenti, non cuilibet, ſimile, de tempo. ord. literas.
Tertio oppono, quod clauſula debuerit referri ad omnes do-
nationes præcedentes, de appel. requiris. Gloſſ. 3. ſoluit ponen
do caſum, quod plures fuerint donationes, vna pure, & ſine ꝯ
ditione, altera ſub conditione: & illam reſpicit clauſula de fo
reſta, & quod dicit glo. de pluribus donationibus, debet intel-
ligi quo ad diuerſitatem rerum donatarum. Non enim fuit
hic facta ſeparatio contractuum, ſed in eodem inſtrumento
facta fuit vtraque donatio: vt in litera. Item hæc ſolutio, in eo
quod dicit, quod donatio ſecunda facta fuit ſub conditione, 5
debet intelligi, ideſt modo ſeu onere ſoluendæ penſionis: vt
in li-

ADDITIO.

a Tenorem inſtrumenti Adde Cardinal. in capitu. primo, in prima, quæſtione ne ſede vacan.

ne ſeculari. Item, dono tales poſſeſſiones pro quibus volo, q̄
ſoluat hæredi meo decem annuatim: & faciat, quod faciunt
conſimiles poſſeſſores agrorum, quod ſi monaſterium hoc
non ſeruaret, volo quod hęres prædicta redigat in foreſtam.
Monaſterium non ſoluit penſionem: ideo Alanus filius, &
hæres donatoris omnia donata volebat reuocare in foreſta,
cuius contrarium reſpondetur. Sed & in eo, quod dixi de fun
do ſemproniano, de hoc quomodo, multum diſtenditur in
Specu. de li. concep. §. iuxta, ver. non valet, & de prædictis quæ
ſit ratio decidendi nunc exemplificat Hoſtien. dic quod ponē
do hoc modo, ratio de qua in litera. ſ. quia in donationibus
ſit pleniſſima interpretatio, debet intelligi ſupplendo, maxi-
me. Nam idem eſſet in alio cōtractu. Et ratio quare clauſula,
de foreſta, concernit tantum vltimam donationem, eſt, quia
5 clauſula † concernit omnia ſuperiora: non tamen concernit
ea quę habent ſuas clauſulas. ff. de lega. primo, talis ſcriptura,
in fin. vbi per Bar. C. de liber. præte. l. prima. Et in Specu. de in
ſtrum. edi. §. nunc autem, ver. item excipe. vbi ponit hunc in-
tellectum ad hoc c. Et de diſputa. & alleg. §. poſt hoc, ver. vel,
in prin. Et hic intellectus placet, per literam, quæ dicit, quod
ſuperior donatio fuerat libera, & immunis a vexatione ſecu-
lari. Debet enim intelligi ita fuiſſe expreſſum. Si enim ſupe-
rior nullam habuiſſet clauſulam, difficulter poſſet ſolui con-
trarium c. ſecundo requiris, niſi ex verbis appareret aperte de
mēte donatoris, quod retuliſſet clauſulam tm̄ ad vltimā do-
nationē. Sed ꝯ hoc eſt, quia illa clauſula poſita poſt primam
donationem, quod eſſet immunis a vexatione ſeculari, de ſe
ineſt, cum res eccleſiarum debeant a talibus eſſe immunes,
de immuni. eccle. cap. primo, & per totum, expreſſio ergo ni-
hil operatur, de elect. ſignificaſti. Solu. ſi non fuiſſet appoſitū
onus penſionis ſequenti donatione, argumē. videretur obſta-
re: ſed quia ſequens donatio fuit onerata penſione, expreſſio
præmiſſa fuit cum miniſterio, vt videatur donator diuiſiſſe
primam donationem totaliter a ſecunda, & ſic clauſula de re
uocando in foreſtam refertur tantum ad vltimam cui fuit ap
poſitus annus penſionis, adiecta clauſula de reuocando in fo-
reſtam, ſi non ſolueretur, vt ſic reuocetur ſolum ea donatio
cui contra ventum eſt. Sed quia ſic intelligendo non bene ad
aptat ratio literæ, in eo, quod diſtinguit inter contractus, &c.
ideo teneri poteſt quod dicunt glo. & Innocent. vt ſit ſenſus,
quod etiam ſi prima donatio non habebat clauſulam: tamen
quia erat facta libere, clauſula de foreſta debet referri tātum
ad vltimam, vt quia dixit, dono talem fundum. Item, dono ta
lem de quo ſoluantur hęredi meo decem, & ſi hoc non ſer-
uabitur, liceat ſibi reuocare in foreſtam, talis enim clauſula,
non debet referri ad primam donationem, quæ fuit libera,
ſed ad ſecundam, quæ habuit penſionem, & determinationē,
& hęc videtur mens literæ, & ſic ſaluatur intellectus gloſſ. &
Innocentius. & tunc procedit ratio ibi: quia in contractibus,
&c. vt ſit ſenſus, quod etiam ſi dubitari poſſit in contractibus
vel teſtamentis, tamen in donationibus hoc locum habeat,
in quibus fit pleniſſima interpretatio. Et tunc ad contraria
prima dic, quod hic clauſula ponitur in tenore capituli, ideo
refertur tantum ad ipſum capitulum. ff. de libe. & poſthu. l. 3.
§. filius, quod dico de appellatio. ſecundo requiris. Ex his infe
ro ad id, de quo ℑ. quęſtione prima, & in hac gloſſ. tertia, ibi,
ſi quis in principio. ſi dixit teſtator, cui bis legauero ſemel da
ri volo, & poſtea eodem teſtamento ſcienter bis legat, bis de-
betur, dummodo exprimat ſe prioris voluntatis pœnituiſſe,
ibi, talis, §. vltimo, & l. ſequen. ſi teſtator dicit, quod legaui, die
non adiecta, ſoluat hæres annua bima trima die, hæc clauſu-
la omnia legata reſpicit, non proxima tantum, & etiam lega-
ta facta in codicillis. Quarto oppono, quod hic etiam vlti-
mam donationem non poſſit hæres reuocare, quia res datæ
eccleſijs non debent trahi ad prophanos vſus, de rerum per-
mutatione capitu. tertio, & quarto. Solu. hoc operatur reſer-
uatio, quam fecit donator, qđ potuit. infra de conditio. app.
verum. Item hic propria autoritatę non reuocauit: ſed auto-
ritate iudicis eccleſiaſtici, quod dic, vt dixi de foro competen
ti verum. Quęro circa id, quod dixi, in tertio contrario, de
quæſtione facti, legauit teſtator poſſeſſionem eccleſię, man-

re Franciæ, & Angliæ, vbi dicitur foreſta nemus ſine clau
ſura, & ſine aqua. Sed quando eſt prope flumen, dici-
tur ſilua, quando circundatur aquis dicitur inſula, quan-
do muro vel palis dicitur parcus. Iſte ergo volebat plantare
arbores, & magnum nemus facere ad vſum foreſtæ. Hoſtiē.
Tertio quęro, quis agebat hoc caſu, & quomodo, dicit Inno-
cen. quod monaſterium egit interdicto vti poſſidetis contra
Alanum, vt a moleſtatione deſiſteret, ſuper qua petitione
cum lis eſſet conteſtata, & teſtes producti ac plene de cauſa li
queret, mandat Papa pronuntiari, dic, qđ nō eſt uis, quis ege-
7 rit. Quarto quęro, quare † in contractibus a fit plena inter-
a pretatio, & in teſtamentis plenior &c. vt in tex. Dic, quod con
tractus vltro citroque obligant. ff. de verborum ſignificatio-
ne, lege Labeo §. contractus, ſeruatur ergo æqualitas, vt non
minus ſtricte nec minus pro vno contra reliquum fiat inter-
pretatio. argumen. ff. de regu. iur. contractus, vbi media via eli
gitur circa conſiderationem doli & culpæ, cum ſit cōtractus
cauſa vtriuſque, ſed vltimę voluntates reſpiciunt fauorem.
Ideo in eis fit interpretatio. argumen. ff. quando dies. leg. ced.
ſemel §. primo, in beneficijs vero fit pleniſſima, quia dona-
tor potuiſſet ſibi reſeruare interpretationem, quod non po-
teſt teſtator moriens, & hoc maxime in beneficijs principū,
ex quorum nobilitate latius debet recipi donatio, ſupra eo-
dem, capitulo primo. ff. de iud. lege prima, §. & ſi proponatur.
Pone exempla prędictorum in contractibus, per l. qui vti op-
time. ff. de verborum ſignificatio. quidam inter viuos tradit
ædes vti optimæ maximęque ſunt, interpretamur large, vt
tradat liberas. Si vero ſit legatum domus vel fundi, interpre-
tamur largius: vt non tantum liberas præſtet: ſed etiam om-
ni ſuo iure inſtrumentorum. ff. de lega. tertio, quęſitum. Sed
ſi princeps concedit, interpretamur largiſſime, vt non ſolum
veniant inſtrumenta, ſed etiam apparentia, & adiacentia. C.
de bo. va. ſi quando primo, libro decimo, quod dixi ſupra in
ſexto notabili, hæc tamen ſunt recipienda ſecundum poſſibi-
litatem verborum infra de priuileg. porro. Ioann. And. Quin
8 to quęro, quid in priuilegijs, † dicit Innocen. quod quatenus
tangunt ius concedentium, large interpretamur: vt hic, & de
cimaſexta, quæſtione prima. capitulo primo, quatenus tan-
gunt iura aliorum, ſtricte, de vſupalij, ex tuarum, non tamen
calumnioſe, infra de priuileg. in his, & nota. in capitu. fina. de
co de reſcriptis, & hæc nota, & ſic etiam intelligit Innocent.
quod in beneficijs ſit larga interpretatio, niſi fiat alij enorme
præiudicium. C. de preci. impe. offer. quotiens. Sexto quæro,
6 donata † fuit vinea hoſpitali, ſub conditione, quod non poſ-
ſit alienare: ſed in perpetuum ſtet ad vſum pauperum ipſius
hoſpitalis. An poteſt hoſpitale alienare: & ſi alienat, an com-
petit actio donanti ad reſcindendum donationem. Federic
* in conſilijs cōſi. 84.* dicit, quod quicquid ſit de alienatione.
ſiue valeat, ſiue non, donatori tamen non competit ius reuo
candi, etiam ſi non valeat, ex eo, quia ſibi hoc non reſeruauit.
infra de conditio. appo. verum. Et an valeat alienatio. dic, vt
ibi nota. Septimo quæro, in eo, quod dixi ſupra quæſt. proxi-
ma, de reſeruatione, quam facere poteſt donator, pone, quod
10 quis donat † eccleſiæ prædium pro dote vel alia cauſa, & nul-
lam conditionem nec modum appoſuit, ſed poſtea cum tra-
dit, vult apponere, dic, quod non poteſt. Nam ſtatim per illā
donationem fuit tranſlatum dominium in eccleſiam. C. de
ſacroſanctis eccle. l. fi. de conſue. c. 2. & ſic fuit conſultum hic
Paduæ, de quo per Cy, de rei vxo. ac. l. 1. §. accedit.

ADDITIONES.

a In contractibus. Adde l. 1. & 2. ff. de conſtit. prin.
* conſi 84. Adde quod allegatio eſt corrupta. vult enim eſſe conſ. 189. quod
int. donatio vineę &c.

SVMMARIVM.

1 *Don. re quis non poteſt nib ius quod habet,*

Epiſcopus

Digitized by Google

12 [illegible]
13 *Canonia contra Epiſcopum preſcribi quomodo poſſit.*
14 *Eccleſia donata alij Epiſcopo vel monaſterio exempto, an per hoc dicatur exempta.*
15 *Epiſcopus quando donat eccleſiam de conſenſu patroni quibus verbis vtetur.*
16 *Epiſcopus dando priuilegium exemptionis an eximit eccleſiam a ſua iuriſdictione dioceſana.*
17 *Eccleſiam ſubiectam Abbati, vel Archiepiſcopo ſi Epiſcopus eximit, an & quomodo dicatur exempta.*

Paſtoralis. Si prelatus in eccleſia, quam de cõſenſu capituli, pio loco donauit, percipiebat certos prouentus, illos donaſſe videtur, alias omnes prouentus eccleſiæ preter cathedraticum cedũt pio loco, & viroque caſu ſi donat de conſenſu patroni patronus intelligitur donaſſe ius patronatus. Communis diuiſio. ſecunda ibi, nos, vſus, ideſt quo ad omnes fructus percipiendos: vt ī. quæſtione 9. & dato quod per priuilegium Papæ hoc conceſſum eſſet, non apprehenditur poſſeſſio ſine licẽtia dioceſani. de priuileg. paſtoralis. Hoſtienſi. Nota, quod † quis donare non po-
1 teſt niſi ius quod habet, & ob hoc ſi quis donat rem non ex toto ad ſe ſpectantem, donare intelligitur ius, quod habet in ea. de hoc in gloſ. prima. † Secundo nota, quod epiſcopus de
2 iure communi non fundat intentionem, quo ad temporalia in eccleſijs ſuę dioceſis, ſed quandoque talia ſpectant ad eum de iure ſpeciali. vt hic, quod melius probatur de exceptioni. cum venerabilis, in fine. Tertio nota, quod eccleſia † donari
3 poteſt loco religioſo, & quid iuris tranſeat in locum, nota. de præbend. de monachis, & infra quæſtione prima, ſecunda, & tertia, & pluribus ſequentibus, nota. mirabile, quod is qui minus iuris habet intelligitur donare, quod qui plus habet, minus enim dat epiſcopus donando eccleſiam, ſi habet in ea aliquid temporale, quam ſi nihil habeat, de hoc, in gloſſ. penultima, in fin. de priuileg. ſi Papa, libro ſexto. Sic, & ſepe ſcholares, & clietuli minus habentes melius prouident, quam plus habentes. Et videtur ratio literę: quia quando epiſcopus habet aliquam portionem fructuum eccleſiæ ad illos referri debet donatio facta de eccleſia, qa quodam iure præcipuo ſunt ſui. pro hoc eſt, quod dicitur in gloſſ. prima, quando autem epiſcopus non habet talem portionem, non eſt maior ratio quare debeat intelligi plus de aliquibus quam de alijs, ideo de omnibus oportet intelligi propter rationem de qua in gl. penultim. vt res valeat, & eſt ſingularis caſus, & facit ad mul-
4 ta. Oppono, quod epiſcopus † donando eccleſiam intelligatur donare etiam ius, quod in ea non habet. ff. de legat. ſecundo. Menius §. penultimo, vbi legato fundo, ſi vſuſfructus alienus ſit, nihilominus petitur ab hærede. Gloſſ. prima, non ſoluit, dic, quod ibi hoc eſt, quia valet legatum rei alienę quo ad hoc, vt debeatur æſtimatio. de hoc infra titul. ſecundo, filius. Et in hac gloſſ. ibi §. primo, & quod nota. eodem titulo, illud, in gloſſ. vltima, ibi, qui tabernas argentarias vel cętera, quæ in ſolo publico ſunt vendidit: non ſolum vendidit, ſed ius: cum tabernæ illæ publicæ ſint, quarum vſus ad priuatos pertinet, ibi, ſi domus §. vltimo, ſi fundum municipum ipſis municibus vel alteri legaui, ius, quod ibi habeo videor legaſſe, ibi, ſi vſus fundi inſtructi legatur, perinde ad legatarium pertinet vſus earum, quę ad inſtrumentum fundi ſpectat, ac ſi nominatim eorum vſus legatus fuiſſet, ibi §. vltimo, melius penultimo, ibi, concedit eccleſiam. Hoſtien. reprobat, illud dictum Ioan. de conceſſione facta laico vltra dictum glo. addens etiã rationem, quod etiam expreſſe non poſſet epiſcopus eccleſiam laico concedere, argumen. de iudi. decernimus, cum ſimilibus, habuit gloſſ. corru: tis. Et in fine, idem Goffred. & Vincen. Secundo oppono in eo, quod dicit, quod epiſcopus intelligitur donaſſe temporalia quæ habet in eccleſia, & ſic ꝯ quia nulla hẽt, de except. cum venerabilis, in fine. Solutio contrarium procedit de iure communi, ſed hic de iure ſpe-

7 Quinto oppono, quod epiſcopus † donando eccleſiam non
a tantum intelligatur ſeruaſſe cathedraticum, [a] ſed etiam correctionem. decimaſexta, quæſtione ſecunda, viſis. Gloſſ. penultima, ſtat contrario. Et huius ratio ſecundum Hoſtienſi. colligitur. ff. de offic. prçſi. legatus, de offi. ordina. licet, & capitul. irrefragabili, quia ſcilicet ageretur de prçiudicio nimio. & quia non poteſt epiſcopus, etiam expreſſe remittere iuriſdictionem, quam ſuſcepit. Sexto oppono ad hoc, quia poteſt
8 epiſcopus † in totum eximere eccleſiam infra de relig. domi. conſtitutis. Gloſſ. eadem ſoluit, & in hac gloſſa ibi, quotiens, vide in dicto capitulo, abbate, ver. contra quod, contrario ſecundo. Septimo oppono, quod non ſit neceſſarius conſen-
9 ſus capituli ad hoc, quod epiſcopi † donatio ſit legitima: quia etiam ex conceſſione ſolius epiſcopi cauſatur titulus præſcriptionis infra capitu. Apoſtolicæ, de iurepatrona. cura. de præſcrip. de quarta. Soluit Hoſtienſi. quod requiritur conſenſus capituli, vt donatio ſit legitima: quo ad transferendum plenum ius. Octauo oppono ad idem de his, quæ fiunt a prælatis, ea noſcitur. Solu. Ioan. quod requiritur conſenſus capituli niſi epiſcopus præſcripſiſſet, quod facere poſſet: vt in contrario. Goffred. dicit prçſcriptionem vel conſuetudinem nõ procedere hoc caſu, & idem in alijs. Idem Hug. Laur. Tancr. Vincen. Egi. & Gui. Et ad contrarium reſpondetur, quod ibi loquitur cum confertur beneficium in titulum, quod fieri poteſt per epiſcopum ſine conſenſu capituli ex conſuetudine prçſcripta, ſed aliud cum eccleſia vel aliquod eccleſiaſticum perpetuum datur, vt hic, talis enim donatio ad alienationem pertinet, de his, quæ fiunt a prælatis, & tua. & neceſſarius eſt conſenſus capituli: vt hic, & de his, quæ fiunt a prçlatis, paſtoralis. nec prçſcribi poteſt, & hoc idem tenet Innocẽ. & probatur de rebus eccleſi. non alienand. clement. ſi vna. Et licet ibi de vnione ſeu donatione eccleſię, ſicut etiã hic: tamẽ ſecundum Ioann. And. idem de quocunque iure eccleſiaſtico in perpetuum transferendo, vt iure decimandi, vel ſimili, pro hoc de his, quæ fiunt à prçlatis, tua. & capitu. paſtoralis, dicit etiam, quod neceſſarius eſt tractatus, de rebus eccle. non alienan. capitulo primo, libro ſexto. Et ex his infero,
10 quod ſi epiſcopus † decimas vnius eccleſiæ etiam in parte, vult dare alteri eccleſię, requiritur conſenſus capituli, nec prçſcribi poteſt, quod ſolus faciat, quod tenet gloſſa in dicta clement. ſi vna, eſt enim eadem ratio quç eſt, quando epiſcopus donat eccleſiam vel prçbendam, vt hic, & in dicta clementina, cum per donationem decimæ vel ſimilis iuris fiat alienatio perpetua, quæ fieri non debet per epiſcopum ſine conſenſu capituli, duodecima, quçſtione ſecunda, ſine exceptione, de rebus eccle. non alienan. capitulo primo, libro ſexto, & ſic conſului, quæ nota, tamen puto, quod poſſit præſcribi, qđ ſolus epiſcopus faciat, ſi eſſet conſuetudo tanti temporis, qđ de contrario non eſt memoria: quia hoc habet vim tituli: & tollit iuris reſiſtentiam, de prçſcrip. capitulo primo, libro ſexto, quod dixi in dicta clementina, in princip. quçſtione octaua. Nono oppono, quod non ſufficit requiri conſenſum capituli, vt hic, in fine dicitur ſed oportet retineri, dicta clementina, ſi vna, & in iuribus allegatis, in gloſſ. vltima. Solu. ſta contrario. Et in textu. ibi, requirendus, ſupple, & obtinendus, alia
11 litera habet exhibendus. † Quæro circa id, quod dicit hic gl. penultima, nunquid epiſcopus dando eccleſiam generaliter transferat ius inſtituendi. Gloſſ. eadem quod ſic, per capitu. viſis, & ibi etiam de hoc Tanc. contra, qui dicit illud capitu. locum habere cum conceditur eccleſia pleno iure. Idem Hoſtien. quod tenet ibi gloſſ. & placet, vt illud capitu. & hęc non contradicant. Et idem tenet Innocent. dicens, quod licet tranſeat hoc caſu portio epiſcopi in monaſterium, non tamen

tranſit

A D D I T I O

a Seruaſſe cathedraticum. Adde docto. in capitu. cum venerabilis, de cenſ.

draticum . Gloſſ. eadem dicit,quod ſic,ſcilicet viſitationem,
dicit Hoſtienſi. quod etiam inſtitutionem authorizabilem,
quę nec præſcribi poteſt,de offi.archi. cum ſatis,quod dic, vt
ibi dico.Item ſecundum eum etiam canonicam portionem,
quia cathedraticum,& canonica hæc ęquiparantur , de offic.
ord.conquęrente,licet hanc epiſcopus poſſit conferre.duode
cima,quæſtione tertia capitu.fina. Alij dicunt,quod non po-
teſt dare canonicam, id eſt, ius canonicę portionis ſibi inhæ-
rens,licet poſſit date fructus,quo ad tempus præteritũ. Ideo
retro retentos,vel etiã in futurum, quamdiu viuit, ſic intelli
gunt dictum cap.fin.duodecima,quæſtione tertia, & argum.
de peri.& com. rei venditæ.l. neceſſario, ſimile de loca. capi-
tulo ſecundo. Ex titulo tamen generalis conceſſionis, poteſt
13 præſcribi † canonica contra epiſcopum,de præſcripi.de quar
ta,& hæc opinio tutior.pro hoc:quod non poſſit concedere
canonicam,eſt quod dicit hic Innocent.qui tenet,quod etiã
ſi epiſcopus conceſſerit eccleſiam pleno iure, tamen non trã
ſit procuratio. Et in hac glo.ibi,qui minus,ſimile de priuile.
ſi Papa,libro ſexto. Et dicit Iann. And.quod ſæpe experimur
quod ſcholares , & clientuli minus habentes melius proui-
dent plus habentibus.Tertio quæro,ſi epiſcopus concedit ec
cleſiam alicui presbytero vel archidiacono,quæ ſit infra fi-
nes archipresbyteratus vel archidiaconatus,nunquid eodem
modo intelligitur eam dediſſe quo ad temporalia,ſicut quan
do donat religioſis.Innocen.dicit,quod non. ſed quod intel-
ligitur dediſſe,vt ſit ſibi ſubiecta tãquam archipresbytero vel
archidiacono.Ratio diuerſitatis,quia cum abbates nihil iuris
habeant in eccleſijs , ad hoc,vt aliquid videatur eis concedi,
locum habet hoc capitu.pro hoc infra de priuileg.in his.Ar-
chidiaconus autem vel archipresbyter,habent certa iura in
eccleſijs,de officio.archi.capitulo primo,& per totum,& ma
xime,in capitulo vltimo,& quod ibi nota. in gloſſ. prima, &
ſuper ea.& de capel.mona.dilectus,de offi.archipresbyter.ca-
pitulo primo,& per totum . Item ſufficit, quod illa tantum
conceſſiſſe intelligitur, hoc clarius declaro. infra quæſtione
14 vltima.Quarto quæro,ſi epiſcopus donat † eccleſiam alieno
epiſcopo vel monaſterio exempto,dicit Innocent.quod non
ex hoc eximitur.decimaſexta,quæſtione quinta,capitulo pri-
mo,& habet locum hoc capitulũ, niſi forte monaſterium ſit
exemptum cum capellis habitis,& habendis,quia tunc dona
re videtur eccleſiam,vt exempta.Dicit tamen Innocen.quod
epiſcopus ſuos prouentus temporales donare non intelligi-
tur ratione prædictorum reddituum:quia ex perſonis dantiũ
& rebus, quæ dantur debemus cognoſcere quid dari intelli-
gatur,vt hic colligitur,quod no.pro hoc.ff.de lega.tertio,ſi fi-
liæ,de ſimo.& ſi quæſtiones,dicit Hoſtienſ.ſe non clare vide-
re rationem huius diuerſitatis,dic,vt infra quæſtione vltima.
Quinto quæro,an hęc decre.locum habeat ſiue eccleſia quæ
donatur habeat parochiam ſiue non,dicit Innocentius,quod
ſic. Sexto quæro,ſi Papa ſuam propriam capellam,quę popu
lum non habet,dat monaſterio. Dicit Innocenti.idem,ſcili-
cet,quod locum habet hoc capitulũ.Sed ſi Papa eximeret ec
cleſiam ab epiſcopo,& det abbati. Dicit Innocent.quod ſiue
abbas habeat ius patronatus, ſiue non, tamen ſuberit abbati,
quo ad legem diœceſis,& ad legem iuriſdictionis , de quibus
de officio ordinarij , conquerente, & capitulo dilectus, quia
ex quo exemit, vtranque legem tranſtuliſſe videtur in abba-
a tem,& cupiditas videtur ſi Papa a aliquid ſibi retineat. argu-
mento.C.de bonis vacan. ſi quando, libro decimo, quod in-
telligit Innocen.de eccleſia non habente populum, dic,vt in
ſequent.quæſtione. Septimo quęro,ſi eccleſia habet popu-
lum,dicit Innocent. quod tunc eccleſia cum clericis ſuberit
abbati quo ad vtranque legem,vt dictum eſt in proxima quę
ſtione, & ſolus abbas in eo exercebit iuriſdictionem , ſaluo
quam in grauioribus,in quibus requiritur Papa,de officio ar
chipresbyter.ad hæc,vnde ſecundum Innocenti. abbas inſti-
tuit rectorem in eccleſia,& ſic de alijs, quæ ad legem iuriſdi-
ctionis pertinent , ſic etiam legem diœceſanam habebit , vn-
de ſi aliqua obuenerint eccleſiæ aliunde,quam a populo, ha-
bebit abbas canonicam portionem,ſic,& de mortuarijs aliũ-
de venientibus . Sed quo ad populum dicit Innocenti. eccle-
no,tamen intelligitur conſenſiſſe,dummodo probetur ad do
nationem faciendam conſenſiſſe,ar.de ſpon. ex literis.Nono
quæro, in eo, quod dicit, quod temporalia quę habebat epi-
ſcopus debent conuerti in vſus conuentus , hoc fiet : & dicit
Hoſtienſi. quod conuentus omnes fructus illos conuertit ad
ſuam ſuſtentationem ſupra capitulo conſultationibus.Deci-
mo quæro,eo caſu,quo omnes prouentus tranſeunt in mo-
naſterium,vt hic,in ver.quod ſi. quomodo hoc intelligitur,
dicit Innocen.quod verbum, prouentus, omnia comprehen
dit.ff.de vſu lega.l.vſufructu legato,& ſic comprehendit mo-
deratum auxilium, de cenſi. cum Apoſtolus §. prohibemus.
& ea,quæ de mulctis,& de iuriſdictione proueniunt,dicit ta-
men Innocen.quod monaſterium a criminalibus abſtinebit
& epiſcopo dimittet. decimaſexta, quæſtione ſecunda, viſis,
in fine. Item ſecundum Innocent. comprehendit quartam
decimarum,& alios ſpirituales redditus, de quibus de offi.or
dina.conquerente.Sed non comprehenditur iuriſdictio, vel
ea,quæ ex iuriſdictione proueniunt.Et in hoc vltimo videtur
Innocent.contradicere ei,quod dixi ſupra eadem quęſtione,
vel ſecundum Innocen.hic eſt ſenſus,quod ſi epiſcopus nul-
los temporales redditus ibi habebat ; intelligitur concedere
religioſis, quod omnes redditus eccleſiæ approprient, & hic
intellectus placet Hoſtien.& Ioann. And.Oppono ad hoc vl-
timum : quia ex hoc videretur eccleſia fieri grangia , facit de
cenſi.capitu.fin.& ſic nec cathedraticum habebit epiſcopus .
Soluit Innocẽ.quod appropriabunt ſibi redditus ſuperfluos,
non tamen debet eccleſia abſque clericis remanere, de præ-
ben.in Lateranenſi.Et in hoc ſecundum Hoſtiẽ. nec pactum
nec priuilegium, vel conſuetudo vel iuramentum contraria
prodeſſent,de præben.extirpandæ.Ex hoc dicit , quod cathe-
draticum ſoluetur epiſcopo de redditibus conuertendis in
vſum eccleſię , quæ tenetur ad onera epiſcopalia, de præben-
dis, de monachis . Vndecimo quęro, an ſint alię formæ per
quas epiſcopus poſſit dare eccleſiam quam illæ de quibus in
textu.dic,quod ſic, vnde dicit Innocen. quod cum epiſcopus
dat eccleſiam,aliquando intellligitur dare temporalia,id eſt,
redditus ſibi debitos ratione temporalium , quæ habet in ea.
Aliquando alios prouentus,vt hic. Aliquando omnem pro-
uentum temporalium ex quacunque cauſa prouenientem,
16 infra de cenſi.cum venerabilis.† Duodecimo quæro,an epi-
ſcopus dando priuilegium exemptionis eximit eccleſiam a
ſua iuriſdictione diœceſana.Innocen.quod non, per iura alle-
gata ſupra quęſtione decima,& per l.ff.de offi.præſi.legatus.
Et in hoc,quod refert Innocen.quidam dicunt,quod talis ex
poſitio non valet , niſi dicat in quibus eximit. Sed ſi dicit in
quibus,valebit:vt quod non ſoluat moderatum auxilium,&
ſic de alijs.Oppono.ad hoc infra de relig.do. conſtitutus.In-
nocẽ.ibi remittit.Et circa prædicta dicit melius videri, quod
ſi ſit generalis exemptio de omnibus temporalibus, valet.in-
fra de cenſi.cum venerabilis . Et idem forte in ſpiritualibus,
quę remitti poſſunt infra de relig.do.conſtitutus.Ex hoc in-
fert Innocent. quod non ſolum Papa,ſed etiam archiepiſco-
pus,& epiſcopus poteſt eccleſiam eximere. ar. de exceſſ.prę-
la.ſicut decimaſexta,quęſtione prima,& temporis,dummo-
do faciant cum debita ſolennitate:vt nota. ſupra,vt eccle.be-
nefi. capitulo vno,in fine . Decimotertio quęro,ſi epiſcopus
17 † eximit eccleſiam ſubiectam abbati vel archiepiſcopo , vel
alij prælato,dicit Innocen.quod intelligitur in totum exem-
pta cum clericis,& laicis,& illi ſoli ſubeſt cui traditur, quod
dicit verum in iure parochiali,ſecus in iure epiſcopali : nam
licet eccleſia, quę datur religioſis a iure epiſcopali ſit exem-
pta per Papam,non tamen populus erit exemptus, vt not. de
priuileg.recepimus.Et eſt fortis ratio ſecundum Innocenti.
quia eſſet grande periculum ſi epiſcopus nõ poſſet miniſtra-
re po-

ADDITIO.

a Et cupiditas videtur ſi Papa. Adde Lap. allegatio. 189. incipien. duo
prælati.

... quod ex diuerſitate donatariorũ variatur donatio, ſatis probabiliter videatur dici poſſe. tamen nonomnino iure probatur, vnde videtur ſtandum huic glo. Et in eo, quod hic dicitur de religioſis, factum narrat. Ad euitandas autem has perplexitates cautum eſt exprimere, qd donator transferre intendit.

SVMMARIVM.

1 Patroni ſunt vocandi cum agitur de ſtatu eccleſiæ.
2 Donatio poteſt recipi per procuratorem.
3 Fraus obeſſe debet fraudulento, non fraudato.
4 Res litigioſa alienari non poteſt.
5 Turpitudinem ſuam allegans non auditur.
6 Iura ſubueniunt deceptis, & non decipientibus.
7 Sententia adiudicans eccleſiam vel hoſpitale cum pertinentiis valet.
8 Domus ſolita habere pertinentias, ſi petitur ſimpliciter, adiudicatur cum pertinentiis.
9 Turpitudinem ſuam allegans regulariter non auditur.
10 Locus deputatus religioni authoritate epiſcopi, non debet ſine eius authoritate immutari.
11 Locus ſacer de iure communi fieri non poteſt ſine authoritate Epiſcopi.
12 Epiſcopus an cogi poſſit conſentire translationi eccleſiæ.

Inter dilectos. Poſſunt hoſpitalarij in ſuum p̃iudicium tantum ſe, & domum ſuam alteri religioſæ domui ſubijcere, & donare. hoc dicit ſecundum lecturam quæ ponitur in gloſſ. antepenultima, vel ſecundum lecturam Innocen. ſic, domus deputanda religioni, poteſt ex conſenſu domini, & habitantium collegialiter in ea, ſubijci alteri domui religioſæ, in præiudicium ſubijcientium tantum. Et vterque intellectus poteſt ſuſtineri ſecundum ea, quæ dico infra contrario ſeptimo, & duobus ſequentibus. Primo ponitur actoris petitio. Secundo procuratoris reorum reſponſio. ibi, procurator. Tertio cauſę diffinitio, ibi, attendentes. Quarto proteſtatio, & eius ratio, ibi, ita, & ſecundum Hoſtien. de eodem facto, de arbi. per tuas ſupradictis, ſacri ſepulchri commiſerunt rector fratres, & patroni ſancti Allutij, ſic. ff. quod cuiuſque vniuer. Item eorum §. primo, eiſdẽ fratribus, ſancti Sepulchri hoſpitale ſancti Allutij tranſmiſiſſent hoſpitalarij ſancti Sepulchri. Et infra concludebant pro eis in petitorio iudicari debere. Et infra concludebant actoribus imponi ſilentium, puram. & ſic reuocabilem infra capitu. finali. Plebano, ſi vellet agere de vitio litigioſi, vel alias de præiudicio ſui iuris. Nota. quod de poſſeſſorio poteſt ad pe
1 titorium tranſiri, ad hoc in glo. ſecunda. † Secundo no. quod cum de ſtatu eccleſiæ agitur patroni ſunt vocandi. decimaſexta, queſtione ſeptima, filijs. Sic enim interfuerunt patroni, & dicit Innocen. quod conſentiendo intelliguntur concedere, quod ſuum eſt ſupra capitu. proximo. Tertio nota, quod in translatione eccleſiæ debet fieri tractatus, ibi, tractatu. p̧ hoc, quia in alienatione rei eccleſiaſticæ requiritur tractatus, de rebus eccle. non alienan. capitulo primo, libro ſexto. Ergo fortius in alienatione eccleſiæ, nam ſi de quominus, &c. C. de ſacroſanct. eccle. auth. multomagis, & quod nota. de elect. cum
2 in cunctis. † Quarto nota. quod donatio poteſt recipi per procuratorem, de quo in gloſſ. tertia, & quomodo per alium nobis acquiratur, nota. de vſuris, quamquam, libro ſexto. Quin-
3 to nota, quod ſi quid fit in fraudem † alterius non debet illi obeſſe, ſed ipſi fraudulento. ff. de dolo l. prima, de eo, qui dux.
4 in matr. capitulo primo. † Sexto nota, quod res litigioſa ᵃ alie-
a nari non poteſt, de hoc in gloſſ. quarta. † Septimo nota, quod
5 allegans turpitudinem ſuam non auditur de hoc in gloſſ. an-
6 tepenultima, & ad hoc quotidie allegantur. † Octauo nota, quod deceptoribus iura non ſubueniunt, deceptis ſic, de hoc in gloſſ. ſexta, & in ea ibi ſi mi. ſe. ma. dix. l. ſecunda. incipit. ſi is, vide de conſue. ex parte. Nono nota, quod valet ſententia re receperant, de reſtitu. ſpoliato. cum ad ſedem, & capitu. ſæpe. Et dicit Innocen. quod etiam idem interdictum ex diuerſis cauſis poteſt pluries proponi, quia interdicta ſunt perſonalia, vt in exemplo expreſſo. Hoſtienſis dicit, quod ſimplex eſt, qui ſic ſucceſſiue proponit, cum in principio poſſit omnia proponere ſub diſiunctione, dicto capitulo, cum ad ſedem, dic, quod etiam ſi nihil exprimatur, ſed ſimpliciter intentetur interdictum vnde vi, obtinebit agens, docto quod reus ſpoliauerit, vel mandauerit, vel ratum habuerit, dicto capitulo, cum ad ſedem. Sed ſi ſpecifice dixit ſe ſpoliatum ab illo, & ſuccubuit. & deinde dicere vult ſe ſpoliatum de eius mandato, audietur, & ſic procedit dictum Innocen. Et in hac gloſſ. ibi §. nihil, non probat hoc, ſed dicit interdictum, vti poſſidetis ei non negari, qui vendicare cepit. ibi, hæreditas, hæreditatem ex vna cauſa petitam ex alia petere poſſum: & ſi in quærela inoſſicioſi ſuccubui, ex alia cauſa petere poſſum, ibi, cum quæritur. vide de lib. ob. capitulo ſecundo, quæſtione decimaſeptima, vltra medium. Secundo oppono in eo, quod hoſpitalarij ſancti Sepulchri miſerunt aliquos ad recipiendam reſignationem hoſpitalis ſancti Allutij. non enim poterat tradi, cum nondum proceſſiſſet donatio. Soluit Innocenti. exponendo literam ibi, reciperent aſſignationem, id eſt contractum donationis, ſeu conceſſionis perficerent, vel cum iam eſſet perfectus, poſſeſſionem, quę iam omnia poſſunt per procuratorem fieri, & hoc vltimum etiam dicit hic, in gloſſ. tertia, vel dic, id eſt quaſi poſſeſſionem, & traditionem, & ſubiectionem, a ſingulis fratribus, & a toto conuentu faciendam. Tertio oppono, quod debuerit pronunciari translationem hoſpitalis non tenuiſſe, tanquam de re litigioſa. vt lite pendente, eccleſiæ, & gloſſ. quarta ſtat contrario, dicens, ex hoc reſeruari ſuum ius plebano, dicit Innocen. quod licet alienatio non valuerit, ipſi tamen, qui alienauerunt, contrauenire non poſſunt, vt hic, & hoc tenet gloſſ. antepenultima, vel ſecundum eum, licet res diceretur litigioſa, tamen probatum non fuit, vel quod litis pendentia non impedit translationem, licet fiat reuocatio ad inſtantiam eius cuius intereſt, & idem eſt de re litigioſa, licet poſſet agi de iudicio litigioſi per eum cuius intereſt, dicto capitulo eccleſia. Et in hac gloſſ. ibi, lege ſecunda, actiones vel res lite pendente in conſanguineos vel extraneos donatione, emptione vel alio titulo transferendæ non ſunt. Ibi lege prima, in fine, poſt litem conteſtatam, in iudicio communi dicta, non poteſt alter partem ſuam alienare non conſentientibus dominis. Quarto op. ad idem, quod non valuerit translatio alio reſpectu. quia non a toto conuentu, ſed a paucioribus facta fuit, de his, quę fiunt a maio. parte capituli, c. primo, & alijs contentis, contra id de præbendis, cum in eccleſiis, libro ſexto, de elect. bonæ, ſecundo. Soluit Innocen. quod bene fuiſſet irritus contractus hoc probato: ſed quia non fuit probatum, ideo contra opponentes fuit iudicatum. Ex hoc infert Hoſtien. omnia præſumi ſolemniter acta. inſtitu. de fideiuſſo. §. primo, de probatio. tertio, de hoc dixi de teſt. ſignificauit. & capitulo, Albericus. Ex hoc infero, quod allegari nullitatem ex eo, quod minor pars capituli interfuit, incũbit onus probandi, quod tenet Federicus in conſiliis, conſil. 207. & pro hoc, quod nota. Innocen. de his, quæ fiunt a præla. capitulo, ea noſcitur, vbi dixi, in prima quæſtione, quod dic verum, etiam ſi apparet, quod ante tempus contractus plures erant in eccleſia, niſi doceatur, quod tempore contractus plures erant, vt dicit Federicus ibi, quod nota. Item quo ad illud de contemptu, & quo ad id, quod hic dicitur de periurio, & excommu-

ADDITIONES.

a Res litigioſa. Adde c. eccleſia, vt lite penden.
b Res inter alios acta. Adde glo. in c. quamuis, de re iudi. Innocen. in c. auditis de reſcrip.

Digitized by Google

tus bene poterat docere contractnm non tenere ſi forma de-
bita non erat ſeruata,vel petere in integrum reſtitutionem ſi
eccleſia erat læſa,vel prætextu ſolius malitiæ ſuæ,vel illorum
de cnnuentu non poteſt ſe iuuare,dummodo alias cõtractus
eſſet bonus. Ex prędictis Hoſtienſis, ad literam ibi, quæ ſu-
perius ſunt propoſita,ſupplet,quorum aliqui licet ſint legiti-
mę perſonæ, tamen opponentes adeo fecerunt ſe indignos,
quod audiri non debent,de elect. bonæ primo. Quinto oppo
no,quod audiri non debuerint hoſpitalarij, quamuis allega-
rent turpitudinem ſuam,vt in gloſſ.quinta,ibi argumen.con
9 tra. Gloſſ. ſoluit,quod regulariter allegans † turpitudinem
ſuam non auditur,fallit vbi vertitur periculum animæ,vel fa-
uore eccleſię,vel libertatis. Et idem nota.de conceſſ. præben.
in gloſſ. ſecunda. Et idem hic Innocenti.de hoc in ſequenti
contrario,& in hac gloſſ. ibi,ſi creditoribus. Si debitor manu
miſit ancillam pignoratam,cum ſatisfactum fuerit credito-
ri,libera eſt debitori dicere,quod in creditoris fraudem ma-
numiſit. ibi, cum profitearis, vide hanc & ſequentẽ.de con-
ceſſ.præben.capitulo final.contrario primo,ibi,ſi ſeruus plu-
rium §.primo,ſi ſubſtitutus cõtra hæredem per gratiam vel
colluſionem obtinuit,tenetur legatarijs,& creditoribus,nec
improbe cauſati poteſt ſecundum ſe per gratiam iudicatum
vide de teſt.ex tenore,in gloſſ.penultima. Ibi,interrogatam,
vide de confeſſis,capitulo primo,quæſtione ſecunda,ad finẽ,
ibi,conſanguinei,de pręſumptio.tertio,ibi, etiam, de hoc ibi
lege tertia,loquitur de illo,qui dedit pecuniam,vt male iudi-
caretur. Sexto oppono,ad hoc,quia hic vertebatur fauor ec-
cleſiæ,& hoſpitalis ſancti Allutij. Item fauor libertatis ipſius,
Solu. hoſpitalis ſancti Allutii non habebat eccleſiam, vt in-
fra contrario octauo,vel etiam ſi habuiſſet hic,dic,quod non
ponderatur factum eccleſiæ: ſed fratrum ſe ſubiicientium:
quo autem ad id, quod dixi in proximo contrario de fauore
libertatis,dicit Innocen. hoc non eſſe verum,& ad legem in-
terrogatam,allegat. in gloſſ. reſpondet quod loquitur de con-
feſſione facta apud iudicem, ſed non in iudicio liberali eccle-
ſiæ. Ideo non pręiudicat, vt nota. de confeſſis, capitulo vlti-
mo,in gloſſ. in fine. Goffred. dicit,quod allegans turpitudi-
nem ſuam auditur excipiendo, non agendo, quę ſolutio re-
probatur,quia hic iſti excipiebant. dicit tamen Ioann. Andr.
quod ſi exceptio in qua verſatur turpitudo excipientis,eſt ſuf
ficiens ad perimendam intentionem actoris,ea reprobata au
ditur excipiens, & ſic procedat dictum Goffre. alias ſecus, vt
hic, quod nota,pro hoc, quia etiam nemine opponente, de-
bet iudex reijcere actorem, qui non habet ius agendi,de iud.
cauſam,& quod ibi dixi,dic etiam,quod auditur allegans tur
pitudinem ſuam,contra illum,qui fuit autor turpitudinis.ff.
de iureiuran.alias,vbi gloſſ.& Barto. Septimo oppono,quod
etiam ſi fratres ſancti Allutii non debuerint audiri in ſuis
exceptionibus, non debuerit Papa adiudicare domum
ſancti Allutii hoſpitalariis. Non enim potuerunt fratres ſu-
biicere domum cum hoc ſpectat ad epiſcopum, de exceſſu.
10 præla.ſicut. Confirma,quia quando locus † deputatus eſt re-
ligioni autoritate epiſcopi, eius ſtatus ſine eius autoritate nõ
debet immutari,de religio.domi.de xenodochiis. Gloſſ.ante
penultima ſoluit,quod potuerunt ſe ſubiicere in ſuum præ-
iudicium,idem Goffred.dixit Dama.& ſi verum fatear non
tamen intelligo, quod dicit hic Papa, ſuadet tamen hoc te-
nendum, vel ſecundum eum Papa hoc confirmauit in odiũ
ſubiicientium. Octauo oppono ad hoc,quia non debuiſſet,
ſecundum hoc Papa adiudicaſſe hoſpitale cum pertinentiis,
vt fecit, ſed tantum abſtuliſſe facultatem contradicendi ad-
uerſariis, vel ſuper contradictionę impoſuiſſe eis ſilentium.
Soluit Innocentius, hoc factum: quia hoſpitalarii poſſide-
bant, quod eſt diuinare. Alii, vt Innocentius refert, dicunt,
quod ſubiectio tenuit quo ad ſe ſubiicientes, pro hoc ſupra
contrario proximo. Sed per hoc non tollitur obiectio, vnde
aliter dicit Innocentius,quod eccleſia ſancti Allutii poſſide-
bat quoddam hoſpitale, quod nominabatur ſancti Allutii,
& hæc eccleſia donauit ius hoſpitalis hoſpitali ſancti Sepul-
chri, vnde cum eccleſia habeat pingue ius patronatus, deci-

cti Allutii domum,non eccleſiam, ibi,eiuſdem domus. No-
no oppono ad hoc, quia ibi erat eccleſia ſancti Allutii, ergo
erat locus religioſus,& eius cura ad epiſcopum pertinebat. Se
cundo,quia erant ibi rector, & fratres. Tertio quia erant ibi
patroni. Ad primum dicit Innocent. quod non erat ibi eccle-
ſia,quæ dignitatem eccleſiæ obtineret, ſed forte erat ibi ora-
torium deputatum celebrationi,& orationi,ſicut fere eſt in
omnibus palatiis magnarum perſonarum,de hoc infra de cẽ
ſi.capitulo fina. dic,quod in textu non apparet, quod ibi eſſet
eccleſia. Item,ſi ibi fuiſſet eccleſia,tamen ſecundum Innocẽ.
iſti non inuenirent contractum ſuper eccleſia, ſed ſuper ho-
ſpitali,quod non erat eccleſiæ,nec eccleſia hoſpitalis,ſed erat
iuxta,ideſt vicina,nihil tamen ſe ad inuicem contingentia.
Ad ſecundum dic,quod licet diceretur rector,& fratres, non
tamen erant ibi,vt collegium,nec erat ibi religio. de hoc per
Hoſtien. in ſumma. de regula. §.primo,verſicu.quid de ruſti-
cis,& ſequenti,vel ſecundum Innocenti. erat collegium lici-
tum, quia hoſpitalitati intendebant, tamen fratres erant ibi
deputati per dominum,& fundatorem, vt tempore ſuæ vitæ
ibi deſeruirent,& neceſſaria haberent,& cõſilio domini om-
nia facerent. Ad tertium dicit Innocent. quod iſti non debe-
bant dici patroni,ſed domini,cum locus non eſſet religioſus,
ſed large dicuntur patroni propter ſpiritualia ad quæ deputa-
uerunt illum locum. Alias ſecundum Innocent. ſi fuiſſet lo-
cus religioſus factus authoritate epiſcopi,nõ fuiſſet receptus
libellus hoſpitalis ſancti Sepulchri, in quo ponebatur cauſa
iniuſta, ſcilicet quod habebant ex donatione fratrum hoſpi-
talis ſancti Allutii,pro hoc,quod nota. Innocen. de officio vi
carii, capitulo primo, ſolus enim epiſcopus hoc facere po-
teſt,de exceſſi.prælato.ſicut,vt nota. vt eccleſi. benefic. capitu
lo vnico,in fine,quę nota. Decimo oppono ad hoc,quia ſi lo-
cus non erat ſacer, & fratres erant laici, non debuerunt con-
ueniri coram iudice eccleſiaſtico, de foro competenti, cum
ſit. Solutio,ſecundum Ioan. And. non fuit exceptum,vellicet
tempore dationis locus eſſet priuatus, & perſonæ laicæ, ta-
men p̃ translationẽ illam,& locus & perſonæ dicebantur reli
gioſę, hanc ergo ſpiritualem cauſam iudex ſecularis audire
non poteſt etiam incidenter,de ordine.cogni.tuam. Vndeci-
mo oppono ad hanc ſolutionem, quia talis translatio non
tenuit ſi per eam pręiudicabatur plebano, vt hic in fine lite-
ræ. Non ergo facit locum cenſeri ſpiritualem, quia debet
cenſeri ſecundum ſtatum,de foro competenti, capitulo pe-
nultimo. Solutio. translatio tenuit mero iure. quia, per ea,
quę dixi in pręcedenti contrario, dato quod non tenuiſſet,
tamen interim,donec epiſcopus vel plebanus agent ad reuo-
candum,habetur pro valida,& tractari debet locus pro ſpiri-
tuali. Quæro in eo, quod dicit hic in fine, quod hęc ſenten-
tia non pręiudicat dioceſano,quomodo hoc intelligitur, di-
cit Innocent. quod ſi locus primus erat ſacer,quod eſſe non
poterat ſine authoritate dioceſani, inſtitu. de rerum diuiſio.
§.ſacræ,epiſcopus habebit ibi ius epiſcopale, quod dic, vt in-
fra de religio. domi. ad hoc. Et hoc caſu ſecundum Inno-
cent. non tenet translatio hoſpitalis,de qua hic. Hoſtienſi. di-
cit,quod tenet,quo ad ſe ſubiicientes, quod dic, vt ſupra tri-
bus proximis contrariis. Dicit etiam Hoſtienſi. quod is cui
præiudicat, & non alius, reuocare poteſt. argumento ff. de
ſerui. vrba. prædi. ſi ędes,& lege ſequenti, de acquirenda poſ-
ſeſſione, permiſceri. primo reſponſo. Et quod dixi, locum
11 † ſacrum fieri non poſſe ſine authoritate epiſcopi, dic, ve-
rum de iure communi. Sed ſecundum Innocentius, potuiſ-
ſent hoſpitalarii habere priuilegium, quod ſacramenta ho-
ſpitalia facere poſſent, quo tamen caſu dicit Innocentius,
quod ſemper intelligitur ius plebis, & epiſcopi ſaluum,
dic etiam, quod debebit ab epiſcopo ſuper hoc peti licen-
tia, niſi aliud in priuilegio exprimatur, infra de deci. du-
dum, de priuilegio. paſtoralis, de verborum ſignificatione,
veniens, libro ſexto,quod dic, vt de priuilegio. authoritate
libro ſexto. Oppono ad hoc, quia ſecundum ea, quæ di-
xi ſupra, in octauo,contrario, locus iſte non erat ſacer. ergo,
nec epiſcopo nec plebano potuit ius compere in ipſo, de
religio.

Digitized by Google

regu.eaque.de capel.mona.c.2.dic, quòd dictum Goffre. procedit quando ſubeſt iuſta cauſa ſubmiſſionis, quæ poſſet fieri ſine graui præiudicio epiſcopi. Nec præiudicium de quo dicit Hoſtien. videtur multum conſiderandum, cum poſſit epiſcopus ſe iuuare contra reſiſtentes, ex quo remanet ſuperior. Nam iuriſdictionem ſuam tueri poteſt.de ſenten.excommunic. dilecto.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas tota, & diœceſis reſpectu epiſcopi dicitur vna parochia.*
2 *Equitas quid ſit.*
3 *Titulus minus legitimus fit per præſcriptionem legitimus.*
4 *Epiſcopo an liceat donare.*
5 *Donatio inualida an per præſcriptionem legitimari poſſit.*
6 *Epiſcopus an poſſit donare bonorum centeſimam vel quinquageſimam de bonis cuiuſcunque eccleſia ſua diœceſis, & an tunc requiratur conſenſus capituli.nu.7.*
8 *Quota donata ab epiſcopo an detur de fructibus, vel etiam de prædijs.*
9 *Donatio quę veniat reuocanda, vbi ſunt plures.*

APoſtolicæ. Donatio quinquageſimæ vel centeſimæ quam facit epiſcopus cum graui ſuæ eccleſiæ detrimento poteſt legitimæ reuocari. Primo ponitur decisa conſultatio. Secundo reſponſio, ibi, inquiſitioni. & ibi Primo repetit ius antiquum. Secundo illud declarans ſoluit propoſitam quæſtionem. ibi, hoc ſemper. Tertio ponitur antiplioram. ibi, nam etſi. Quarto ſoluit quæſtionem incidentem. ibi, ſi vero. & procedit hæc diuiſio formando in textu vnam quæſtionem prout dicit gloſſa prima. Sed Hoſtien. dicit, quòd tria quærebantur: Primum, an liceat epiſcopo conferre quinquagenariam eiſdem vel diuerſis eccleſijs, & huic reſpondetur in ver. hoc ſemper. Secundum, an ſucceſſor poſſet reuocare, ad quod reſpondetur ibi. vnde. Tertium, ſi menſa epiſcopalis intantum abundat, ꝙ poſſit dari amplius quam quinquageſima, puta viceſima, vel trigeſima, an tunc poſſit epiſcopus ſine ſuperioris authoritate. ad quod reſpondetur, ibi, ſi vero. per hunc tamen modum non variatur intellectus literæ, vt oporteat aliter legi quam ſecundum modum glo. ſi quis. incipiunt verba canonis: parochia, ideſt diœceſi.de hoc infra notabili primo, ſuis proprius. quia ibi eligit ſepeliri. Magnificare. forte inſtituendo ibi clericos. Petrus dicit hoc intelligi cum de non cathedrali vult facere cathedralem de ſuperioris authoritate, quod non procedit ſecundum Ioan. Andr. quia tunc non eſſet in parochia ſua, quòd cui, ſcilicet eccleſiæ nouiter erectæ ſubſidium. ſi ergo ſeruitores ex illa quota non poſſent ſuſtẽtari, non fiet donatio, cui ſcilicet eccleſiæ cathedrali, duabus, quinquageſima & centeſima, & hoc intendit, quòd vnus epiſcopus has duas facere non poſſit. Remunerationem ponit pro donatione gratuita. Pet. hæc ſemper, verba authoris, vel alius prædeceſſor, vel ſucceſſor quantalibet etiam milleſima. Nota ex verbo in parochia exponendo, vt dixi pro
a diœceſi a, quòd tota ciuitas † & diœceſis, reſpectu epiſcopi
1 dicitur vna parochia. Et pro hoc ſecundum Hoſtien. quia quilibet in ea habitans eſt ſubditus epiſcopo, vt parochianus. de offic.archipræsbyt.capitulo tertio, de offi.ordin.ſignificauit, & capitulo irrefragabili. de rapto.capitulo primo, infra titulo primo, c.2.& 3. Ex his ſecundum Hoſt. inſurgit ratio quare epiſcopus habet canonicam, quia quilibet eſt eius parochianus. Secundo nota ex eodem verbo in parochia. ꝙ ſi epiſcopus conſtituit, vel erigit eccleſiam in ſua diœce. non

te penultima, & in ea ibi, exprimi, ſic etiam dicit Hieronymus quod vtilitas vigiliarum magis exercitio ſentitur quam loquentis ſermone varietur. Ibi ratum, vt non committatur ſtipulatio rem ratam dominum habiturum, debet cum primum certioratus eſt ratam habere, cum ſpatio temporis nec maximo nec minimo, quod magis intellectu percipi
4 pit & cętera, & idem ſequens. Oppono, quod epiſcopo, † indiſtincte non liceat donare, infra titulo ſecundo, ad hæc. Solutio. inter viuos donare poteſt, vt hic teſtando, vel legando non, ut contratio. Secundo oppono, quod per præſcriptio-
5 nem non poſſit legitimari donatio † quæ non tenebat. C. de agricu.& cenſi. quemadmodum, & cætera, ut in gloſſ. ſed videtur. Solutio. vt in ead. & ibi contra leges emendo, originarium, vel ruſticum aſcriptum ſine gleba. Ibi, nunquam, ad hoc nonageſimaſexta diſtinctione, bene quidem, circa medium, vbi de hoc, & dicta lege nunquam, in dicto capitu
c lo ſi diligenti. quæſtione prima, ad finem c Ibi, bonæ rei. nec præſumere debet recipiens, quod epiſcopus id fecerit in dam
6 num eccleſiæ. † Quæro an centeſimam, vel quinquageſimam poſſit donare epiſcopus de bonis cuiuſcunque eccleſiæ ſuæ dioce. Innocentius, de his quæ fiunt.a præla. paſtoralis, dicit, quod non, ſed tantum de rebus eccleſiæ cathedralis. Petrus de ſanlona contra, quod dixi ibi, primum verius, per literam hic. Ibi, de rebus eccleſiæ cui præſidet, quod dic, vt ibi dixi. Dicit tamen Innocentius, quod non ſolum de ſuis poſſeſſionibus, ideſt ad ſuam menſam ſpectantibus poteſt dare epiſcopus hanc quotam, ſed etiam de poſſeſſionibus eccleſiæ cathedralis, pro hoc litera ibi, ad epiſcopalem menſam, vel cathedralem eccleſiam, quod nota, Secundo
7 quæro, an in donatione huius quotæ requiritur conſenſus
d capituli: d Gloſſ. tertia, quod non, uſque ibi, quidam, ibi refert opinionem contrariam uſque ibi, Hugutio, & ibi ponit tertiam opinionem quaſi mediam inter prædictas Cum gloſſ. autem tenet Goffredus, & Hoſtienſis tenet opinionem ſecundam, per capitulũ nouit. & capitulũ, quod tot. de his quæ fiunt.a præla.dic, ut dixi de his quæ fiũt.a pręlat. paſtoralis, ubi dixi, quod monaſterium non poteſt epiſcopus erigere ſine conſenſu capituli. ſed erecto donare poteſt hanc quotam ſine conſenſu capituli. Et in hac gloſſ. tertia, ibi, §. vltimo, uide de magiſtrum. capitulo fina.§. docentes, quęſtione ſexta, Ibi per ſe, & idem dicitur infra in gloſſa penultima, & in ea ibi dixi, ſcilicet, in hac tertia,
8 gloſſa. Tertio quęro † an hęc quota detur de fructibus, an etiam de pręd{ijs}, Gloſſ. tertia. ibi, & illa quinquageſima, primo dicit, quod de fructibus tantum. deinde ibi. Sed contradicere. dicit, quod etiam de poſſeſſionibus, quod tenet Goffred. Innocentius, & Ioan. Andreas. Nam expedientius eſt eccleſię dare ex nunc quinquangeſimam poſſeſſionum, quam dare ſingulis annis quinquageſimam redditu{u}m, dicit tamen Egidius, quod putat eſſe de mente iuris, quod eccleſia cathedralis retineat directum dominium. Ioan. Andrea dicit, & bene, videre vnde hoc ſumat. Quarto quęro eo caſu quo debet reuocari donatio, qua actione hoc fiet. dicunt Vincentius, & Innocentius, quod per beneficium

ADDITIONES.

a Pro diœceſi. Adde capitulum, Nouatianus, duodecima, quæſtione ſecunda. & in capitulo præsbyteris, & ibi Domi. in ſecunda, nota. 24. additio.

b Vtis tamen iuſtis, Adde: capitulum, animæ defunctorum. decimatertia. quæſt.2.

c Quæſtione prima, ad finem. Adde ibi Doctor. & in capitulo cura, de ſurrepat.

d Conſenſus capituli. Adde capitulum, epiſcopus, duodecima, quæſtione ſecunda.

prima donatio tenuit quæ non ſæm eccleſiam, ergo reuoce-tur illa ſola quæ grauare cepit, regula.factum legitime. libro ſexto. Nam, & in vnica alienatione reuocatur tantum, quod excedit, per capitulum ſi quos, illega.in gloſſ. Inducit etiam ff. qui & a quib.ſi quis habens, quicquid dicat, vide de maio. & obed. capitulo ſecundo, contrario ſecundo. Ioan. Andrea. dicit tenendum cum gloſſ. quæ fuit Lauren. & ad legē, ſi to-tas, dicit reſpondendum, vt nota.infra, capitu. proximo vbi dico, quæſtione quarta. Alii, vt refert Ioan. Andrea. diſtin-guunt, an conſtet quæ fuerit prima, vel non, & hoc tenet Ho-ſtienſis, dicens, quod ſiue fuerit vna, ſiue plures, illud tan-tum, & illud totum in quo, & per quod grauata fuit eccleſia, reuocabitur, & hoc videtur verius, & per conſequens ve-rior eſt opinio gloſſ. Sexto quæro, ibi, exceptione. de exem-plo. Solutio, ut in gloſſ. puta, & in ea in fine. vel confirmatio Papæ ex certa, ſcientia. de confirma.utili.capitulo penulmo. Goffred. & Hoſtienſis. Septimo quæro ibi, oſtenſione. de exemplo. Solut. ut in gloſſ. vt fin. & in ea ibi, grauata, ad hoc de officio ordina. præſenti. §. porro, libro ſexto, & in fin. ad hoc ne ſede vacan. capitulo primo, de conceſſio. præbend. ex parte. Octauo quæro in fine literæ ibi, de ſuperioris authori-tate. quis erit iſte ſuperior, dicit Innocentius, quod Papa. Ho-ſtienſis dicit idem in archiepiſcopo, vt ſicut Papa licentiat il-los qui ſibi iurant, de rebus eccleſiæ non aliena. ut ſuper. de feud. capitulo ſecundo, ita & Archiepiſcopus, cum ſit eadem forma iuramenti. de maior. & obedien. dilecti. de iureiuran. ego. Hodie tamen epiſcopi iurant non alienare inconſulto Papa dicto capitulo, vt ſuper. Et ſecundum hoc procedit di-ctum Innocen. Item etiam ceſſante iuramento videtur ve-rius dictum Innocen. quia inferiores non poſſunt diſpenſare contra canonem bonæ rei. de quo fit mentio, nec contra hoc capitulu, ſed ſolus Papa. de tempo. ordina. dilectus, & quod ibi nota.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, propter, quid faciat.*
2 *Ingratitudo punitur.*
3 *Ingratus vnde dicatur, & quot modis ſumatur.*
4 *Succeſſor non per omnia cenſetur eadem perſona cum prædeceſſore.*
5 *Donatio in quibus caſibus reuocetur.*
6 *Ingratitudo in quot caſibus dicatur remitti.*
7 *Donatio facta a patrono liberto reuocatur.*
8 *Donatio qua actione reuocatur.*
9 *Donatio an reuocatur ſi donatarius percutit donantem.*
10 *Iniuria atrox quæ dicatur.*
11 *Damnum graue quod dicatur.*
12 *Attentatio ſine effectu an puniatur.*
13 *Donationem reuocandi ius ſicut non tranſit ad hæredes donatoris, ita etiam non tranſeat ad hæredes donatarij.*
14 *Donatio ſolita apponi in contractu venditionis an valeat.*
15 *Pactum adiectum donationi, quod intelligantur tot donationes quot ſunt res, an valeat.*
16 *Pactum, ne donatio propter ingratitudinem reuocetur, an valeat.*

PRopter. Donatio poteſt per donatorem, ſed non per hæredem eius ob in-gratitudinem donatarij reuocari in caſibus hic expreſſis. Primo ponitur dictum. ſecundo, exemplificando ſpecificat illud ibi, ſi. Tertio mo-deratur, ibi, quod tamen graue. lex dicit non leue. C. de re-
1 uocan. dona. lege finali. Nota de dictione † propter, & de
a dictione, a & pro, nota de priuilegio. petiſtis, verius. Per, me-dium, propter, cauſam, pro, dat tibi finem. Secundo no-
2 ta, † ingratitudinem puniri, ſimile de ſeruis non ordinan. capitulo tertio, de poſtulatio. capitu. fin. C. de liber. & eorum ...

3 ponitur autem ingratus † ab in & gratus, & ſumitur tripli-citer. Verſus. Dicitur ingratus acceptor immemor omnis. Et cuius merita ſequitur retributio nulla. Et cui dicendi deeſt gratia, vel faciendi. Gratus vero eſt quilibet non ingra-tus, ff. de manumiſſis teſtamento, ſeruos, & lege teſtamen-to ſuo, facit de ſerri. capitulo vno. & quod ibi, duodecima, quæſtione ſecunda, ſi quos. Tertio nota caſum, in quo ri-gorem amplectimur, interdum æquitatem, de hoc de tran-ſact. capitulo finali. Quarto nota, ex hoc, quod de miſeri-cordia poteſt hoc caſu donatio non reuocari. quadrageſima-quinta diſtinctione, tria ſunt, ſimile de adulte. ſi vir. & facit ad id de quo infra quæſtione, decimaoctaua. Quinto nota, quod ex ſuperuenienti cauſa licet venire contra factum ſuum. de electio. capitulo, nulli, libro ſexto. de hoc de regulis iuris, quod ſemel. libro ſexto. Regulariter autem ſecus, & ideo in caſu iſto fit reuocatio in certis caſibus tantum de qui-bus in textu. Sed regulariter donatio perfecta non reuoca-tur, ut in gloſſ. prima in principio, & in ea ibi, donationem, vide de electio. in cauſis, verſicu. quia vero. quæſtione prima ad finem. Ibi, poſſeſſionem, & decimaſeptima, quæſtione quarta, ſunt quib. Ibi, perfecta, ſiue ſit perfecta ſtipulatione, ſi-ue pacto, ſiue ſit impleta per traditionem, & quomodo tri-bus modis diuerſo reſpectu perficitur contractus, nota. C. de periculo, & commod. rei venditæ, lege prima, in glo. prima.
4 † Sexto nota, quod non per omnia ſucceſſor cenſetur eadem perſona cum prædeceſſore. de hoc, infra de ſepultu. capitu. fi-na. Oppono, quod idem ius debeat ſtatui in hærede donato-ris quo ad ius reuocandi, quod in donatore, quia obligatio-nes, & actiones tranſeunt in hæredem actiue, & paſſiue. C. ut actio. ab hæredi. & contra hæredes, lege vna. item obliga-tio ex delicto tranſit ad hæredes ſecundum canones, & etiam ſecundum leges in quantum peruenit, licet lis non fuerit cō-teſtata. Soluitur. ſecundum Ioan. Andre. legiſta ſe poſſet ex-pedire dicendo, quod hic agitur de pœna ingratitudinis, ex qua nil peruenit ad donatarium, ergo nec ad eius hæredem, quia non ex delicto ingratitudinis, ſed ex donatione præce-denti habet, quod hic reuocandum quæritur: ſecundum ca-nones autem, dicit, quod in caſibus hic cenſitis oritur ſpe-cialis obligatio, quæ proprie prouenit ex delicto, damno da-to, vel iniuria illata, & hæc bene, tranſit ad hæredes iuxta vi-res hæreditatis, dicit etiam, quod obligatio donatarij ob in-gratitudinem acquiritur donatori: tum ex eo, quia poſſe re-uocare donationem eſt potius quædam facultas relicta op-tioni donatoris, & eſt extraordinarium, & cōtra lege, & ſic non amplianda, ff. de legi. quod vero contra, regula quæ a iu-re. libro ſexto. Item, liberalitas procedit ex animo donatoris, non eius hæredis: imo ſæpe ei diſplicet. Item, reſtringitur in-gratitudo, & reuocandi facultas quo ad donatorem tantum. Item, donatio eſt contemplatione donatarij, non hæredis, qui etiam quandoque habet exoſum, ideo etiam reſtringi-tur ad ipſum donatarium: quando autē, & quomodo obliga-tio ex delicto tranſeat ad hæredes, nota. duodecima, quæſtio-ne ſecunda, epiſcopus qui. & de ſepul. cap. fin. Et prædicta pro-cedunt quo ad pœnam imponendam, tunc enim locum ha-bet, quod hic dicitur, tale ius non tranſire ad hæredem: ſecus in pœna ipſo iure impoſita, quod dicit glo. nota. ff. quod quiſ-que iur. l. tertia, §. quod autem. Et ideo eo caſu quo vaſallus perdit ipſo iure feudum, ut, quia alienauit, licet dominus nō reuocauerit feudum ad ſe heres tamen eius hoc poteſt, quod tenet Bartol. 10. col. de prohi. feu. alie. §. inſuper, quod nota, & ſic intellige. infra quæſtione decimaquinta. Secundo oppo. quod etiam extra caſum ingratitudinis reuocetur do-natio, C. de reuoca. do. ſi vnquam. Solutio. hoc non nega-tur in textu. & quibus caſibus poſſit reuocari. dico in lo-quen.

ADDITIO.

a De dictione propter. Adde Albericum de Roſa. in ſuo dictionario in verbo propter.

pitudinem infra de ſymo.de regularibus,& cap.de hoc. Tertio propter donantis turbationem,ut cum pater iratus filium exhæredat,& donat eccleſiæ.decimatertia, quæſtione ſecunda,ſi quis iraſcitur. Quarto propter fraudem, & dolum donatarii.vigeſima quæſtione tertia,conſtituit,infra titulo,ſecundo capi.fina. Quinto propter nouam filiorum natiuitatem, ſed iure poli,non fori.decimaſexta quæſtione quarta,quicunque.Sexto propter dantis impotentiam.decimaſeptima,quæſtione quarta,quæſtio.infra titu.primo,filius.Septimo propter cauſæ defectum, ſup.de cleri.coniug. quod a te. Octauo quatenus excedit,ſupra,cap.proximo,de re.eccle.non alie.ad noſtram,propter ingratitudinem prælati, & conuentus non reuocatur:de hoc in Specu.eo.titu.ver.quid ſi aliquis. Ioan. And.Si vero donatio fit extraneo.dicit glo. prima ibi, ſi autẽ in extraneum,quod reuocatur ex ingratitudine,de hoc in ſequenti quæſtione,& in hac gloſſ.ibi ſolo.ſequitur, quod obſequii non præſtiti velamento data libertas reſcindi non poteſt. Ibi octaua diſcuſſio,ubi de hoc,& eadem quæſtio.diaconi.& cap.liberti.Ibi,§.illud,ibi loquitur in liberto priuati qui redigitur in ſeruitutem propter iniuriam illatam patrono, Ibi,poli.ſumitur polus poli procelo,ſic dictum quia politũ, & ſculptum variis ſtellis:vnde & canon ille dicit iure cœli,& de hoc etiam dico,infra titu.ſecundo ſi filius,quæſtione prima,ibi.ſi totas.Si donaui filiis emancipatis totam ſubſtantiã, propter filios poſtea ſuſceptos reuocatur debitum, in bonorum ſubſidium.† Secundo circa hoc quæro in quot caſibus
6 dicatur committi ingratitudo a Gloſſ. eadem dicit, quod in quatuor,de quibus hic,& addit quintum. Et in ea ibi, fuſtibus cędendo,hoc comprahendebatur in ſuperiori,dum dixeras, impias manus, vnde de alia iniuria videtur illud intelligendum.Petr. & Abbas,Egid. & Boa. intelligunt de verbali contumelia,vel poteſt poni,quod cum fugauit,uel carcerauit,tenuit ſine manum iniectione,de ſententia excommu.ſuper.Ibi, non adimpleuit.Sed de iſta dicunt doctores,quod datur hæredi,& in hæredem cum non ſit contra communes regulas,Ibi l.vltima.Addit ibi glo.textum caſum, quando donatarius non alit donatorem.Oppo.ad hoc,quod tantum in tribus caſibus reuocetur donatio propter ingratitudinem.C. de reuoc.donatio.authen.hoc quoque. Gloſſ.eadem ſoluit, quod in donatione facta filio a matre, quæ poſtea tranſiuit ad ſecundas nuptias,& dicitur in gloſſ.Hoſtie.dicit hoc forſan corrigi per capitu.penulti & vlti.de ſecũdis nupti.Dicit Ioan. Andr.quod bene dixit forſam,quia iura illa non tollunt pœnas quas lex infligit mulieri, quę ſecũdo nubit.Sed illas quas imponit quia nubit infra tempus luctus, & de hoc ibi. Ter-
7 tio quæro,in eo,quod in gloſſ.prima, dicitur, † quod donatio a patrono facta liberto reuocatur,& ab alio quam patrono,non reuocatur in totum,quid vult dicere.dic,quod intelligit,quod alius quam patronus non reuocaret,niſi quantum ad debitum bonorum ſubſidium, ideſt quo ad legitimam filiorum,& in hoc ſequitur gloſſ.opinio. Azo. in ſumma. C. de reuoca.dona. Sed gloſſ.in l.ſi vnquam,dicit, quod non patronus donationem factam in extraneum in totum reuocat propter liberos ſuſceptos, per legẽ cum acutiſſimi. C. de fideiuſ.& ad l.ſi totas,allega hic in gloſſ.reſpondet,quod loquitur cum quis donauit filiis,& de hoc in ſequenti quæſtione. Quarto quęro circa hoc, quæ opinio eſt verior,pro opinione Azonis eſt l.ſi totas,præallega.& C.de inofficio.do. auth. vnde ſi parens.Et quia lex dicit,quod per hanc quærelam minuitur donatio. C.de inofficio. teſta.l.ſi liceat,ſi minuitur, ergo non in totum tollitur. C.de var. & extraord. cogni. cognitionem . Pro opinione contraria eſt dicta lex, ſi vnquam, & ff.de lega. ſecundo. Titia Seio. §. imperator. Item quia hæc quærela eſt inducta ad inſtar quærelæ. C. de inofficio.dona.l.fina.Sed illa totum aduocat,ergo, & iſta.Hugolinus,& alij diſtinguunt, quod proſequitur Ioan. Andreas hic. ſed hę diſtinctiones comprahenduntur in diſtinctione

ta in libertum vel extraneum de omnibus bonis vel maiori parte. Aut in filium. Primo caſu reuocatur in totum, vt in l.ſi vnquam. Fallit ſi ſit facta ad pias cauſas, quia tunc ſolum vſque ad legitimam: vt l.ſi totas. Si autem quæritur de reuocatione per titu.de inofficio.dona.aut collata fuit donatio in vnum ex liberis, & reuocatur vſque ad legitimam tantum, etiam ſi ſit inofficioſa re & conſilio,id eſt propoſito ipſius donantis: vt l.ſi liqueat. Aut fuit collata in extraneum.& tunc, aut filio qui vult reuocare fuit aliquid relictum,& agit ad ſupplementum legitimæ.C.de inofficio. teſtamen. omnimodo. & quod no.glo.C.de inofficio.dona.l.1. Aut non fuit aliquid ſibi relictum,& tunc, aut donatio fuit inofficioſa re & conſilio,& reuocatur in totum.ar.ff.de iu.patr.l.libertus.aut re tantum.& tunc vſque ad legitimam.C.de inofficio. donatio.l.4.
8 & l.cum donationibus. † Quinto quæro,eo caſu quo reuocatur donatio,qua actione id petatur. Gl.ſecunda,dicit quòd vtili rei vendicatione,vel condictione ex lege. Et hoc vltimũ tenet Innocen.per iura alleg.in glo. Alij,quod iudicis officio. per l.ſecundã,C.de liber.& eorum liberis.Hoſtien.dicit de nomine actionis non curandum.de iudi.dilecti.Barto.ff.de lega. ſecundo . Titia Seio.§.imperator.dicit, quòd in caſu l.ſi vnquã.fit reuocatio ipſo iure,& poſſunt res vendicari. Sed quando per titulum de inofficioſis donationibus,opus eſt quærelam præmittere.Bal.C de inofficio.dona.l.1.quæſt.7. plenius in hoc vltimo dicit,quòd ſi agitur ad legitimam,agitur addãdum contra donatarium, & non eſt neceſſe proponere quærelam.ſed vno libello ſe expedit filius,vt dixit ibi Guil.de Cu. per l.ſi liqueat. eod. titu. Si autem agitur ad reuocationem omnium bonorum,opus eſt quęrela inofficioſæ donationis, & ea intentata agitur vtili rei vendicatione.Nam directa non competit,quia dominium fuit tranſlatum in donatarium, & in hac glo.ibi,his ſolis.ibi,actionem matris : ita perſonalem eſſe volumus, & venditionis tantum habeat effectum. Ibi,cum res. Ibi,emptio,quam facit donatarius filio donatoris valere poſſet propter ius reuocandi propter quærelam inofficioſi,ſi filio competeret.Ibi,ſi mortis. donans cauſa mortis vt donatarius habeat,ſi mors contingat, habet actionem in rem,ſi conualuit,ſi mortuus eſt, illam habet donatarius. Sexto quæro circa primum caſum de quo in litera, quid de donatario qui ſe defendendo vel aliàs in caſu licito percutit
9 donatorem † dicit Ioan.And.per verbum impias,quòd ponitur ibi.& C.de reuocan.dona.l.fina quod non eſt locus reuocationi.pro hoc inf.de pœnis.ad aures.& capi.in quibuſdam, & quod ibi not.facit,de ſenten.excommun.ſi.vero.§.penult. & vlt.Et eadem ratione dicit idem de eo qui loco.de ſenten. excommunic.cap.1. Septimo quæro,ſi non percuſſit manu propria,ſed percuti fecit.dicit Ioan.And.quòd locus eſt reuocationi.per capit.17.quæſtio.4.ſi quis ſuadente,& inf.de ſent. excommunicat.mulieres.Octauo quæro,ſi percuſſit non manu,ſed pede.dic idem.vt nota.in dicto capitulo,ſi quis ſuadẽte.Nono quæro,ſi ignorauit illum eſſe donatorem . dicit Ioan.Andr.quòd ceſſet reuocatio,quia ingratitudo in ignorante non cadit. facit.ff.locati.ſi ignorans.de ſentent.excommunicatio.ſi vero.2.de iniuria tamen tenetur,ſed non ex hoc capite. facit, quòd ibi notat. † Decimo quæro circa ſecun-
a dum caſum, quæ dicatur atrox iniuria b. Glo.pe.& in ea in ſi.de

ADDITIONES.

a Dicatur committi ingratitudo. Adde docto.in capitulo.quintanallis.de iureiuran.

b Quæ dicatur atrox iniuria. Adde glo. inſt. de iniu.in §.atrox.& in l prætor in § poſt ff. de iniur.ſpe.tit.de lega.in §.nunc tractemus.verſic.quod dicatur atrox.

correcta per Auth.vt hi qui obli.in pri.a.col. 6. ſecundum Io.
And.quod vltimum procedit ſecundum opi. Azo.vbi no eſt
correcta l.illa,quod tenet ibi Bar. & eſt verius, quia Auth. vt
hi qui obligatas ſe habere perhibent res minorū,§. hæc om-
nia,& C.qui pe tut.auth.minoris,ſolum dicit,ꝙ ſi tutor qui
eſt creditor pupilli,acceptat tutelam, & non proteſtatur, de
ſuo credito agere nequit,& ſic adhuc hodie eſt tutor. Adhuc
ergo eſt locus l.propter litem,ꝙ ſi tutor hēt litem de omni-
bus bonis,vel maiori parte cum pupillo, poteſt ſe de tutela
excuſare,ſecus ſi de minori,& tunc lex illa non obſtat præmiſ
12 ſis,quia loquitur in ſuo caſu. Duodecimo quæro,† ſi donata-
rius attentauit infligere graue damnum,ſed res non habuit
effectum,videtur,ꝙ locus ſit pœnæ.facit etiam caſus ſequens
in litera,vbi ſatis eſt fuiſſe periculum vitæ,licet mors ſecuta
non fuerit. Io. And.tenet contrarium per l.fin. C. de reuo.do.
ibi,ſubſtantiæ donatoris imponit. Ad caſum ſequentem hic
in textu de eo qui infert periculum vitæ,dicit,quod ibi poni-
tur inferens periculum moris:& ſic ipſa illatio periculi eſt de
lictum conſummatum,de hoc in regula in pœnis,in quæſtio
ne lib.6.facit quod no.ſ.ti. proxi.c.2. vbi dixi,q.9. pro hoc de
homi.pro humani,lib.6 Ad authē hoc quoque,dic,ꝙ loqui
tur in caſu ſpeciali.ſ.in donatione matris de qua hic in glo. 1.
in fin.& dixi ſ̄.q 2.in fin. Decimotertio quæro,an id quod hic
dicitur de donatore,locum habet in beneficij collatore: vide
tur,ꝙ ſic,quia donator eſt de concel.præb.propoſu. 1.in prin.
& c.ſeq.de offi.vica.c.vltimo.in fin.& pro hoc iura ibi allega-
ta in prin.vlt.gloſſ.& de excel.præla.graue. Contrarium tenet
Io.And.quia collator beneficij non eſt proprie donator. Non
enim poteſt ſibi retinere,de poſtula.c.fi.de inſti.c. fin.& iure
cogente confert,alias collatio deuoluitur ad alium,de cocel.
præben.c.2.& quod no.de præb.relatum,pro hoc l.vlti.C.de
reuo.dona.ibi,donatorem res ſuas perdere. Ad ꝯria dic,ꝙ col
lator beneficij eſt donator ex liberalitate in cui dando, non
in dando.d.c.relatum,& c.inter cętera. Ad c.fi. de poſtul.dic,
ꝙ loquitur de ingratitudine non contra collatorem, ſed con
tra eccleſiam in qua habet beneficium, nec ibi per viam re-
uocationis,ſed neceſſe eſt inſtitutum priuari. Eodem modo
dic ad ca.graue Nam ibi loquitur de depoſitione. Decimo-
quarto quæro in eo,quod dicit hic,ius reuocand. donationē
14 non extendi ad ſucceſſorem donatoris qui hoc tacuit, quan-
do dicitur tacuiſſe.dic, ꝙ dicitur tacuiſſe ſi non expreſſit, ꝙ
jus reuocandi competeret ſucceſſori. Et ſic ſentit Inno. ſecū
dum quem,ſi dixit donator,ſi prædicta,de quibus in textu,cō
tra me,vel hæredem meum fecerit,donatio reuocetur,tunc
reuocabitur etiam a ſucceſſore donatoris. Hoſtien. in ſum-
ma.eodem. in fi.intelligit eum tacuiſſe qui non egit nec ad
agendum ſe parauit,C.de inof.teſta.ſi pater tuus,& l. ſcimus
in fine & hoc tenuit glo.vltima hic in eo,quod colligit argu-
mentum hic,ꝙ feudum non eſt auferendum filio propter fe
loniam patris,ſi patri quæſtio mota non fuit, quod dic, vt in
quæſtione ſequenti. Et hoc magis conſonat,l.vltima,C.de re
uo.do.quæ dicit heredibus non concedi licentiam inſtituen
di primordium quærimoniarum ſuper reuocatione, puto ta
men verum etiam id,quod dicit Innocen.ſed tunc ius reuo-
candi competit hæredibus ex pacto ſpecialiter appoſito. De-
13 cimoquinto quæro, † an ſicut ius reuocandi non tranſit ad
hæredes donatoris,ita etiam non tranſeat ad hæredes donata
rij .Gloſ.vltima dicit, ꝙ ſic, & idem Innocen. & probatur,
C.de reuoca.dona.l.vltima. Et hoc arguit gloſſ.ꝙ feudum nō
eſt auferendum filio propter feloniam patris ſi patri quæſtio
mota non fuit,dic, ꝙ imo quandoque non auferetur etiam ſi
patri quæſtio mota fuit,vt dixi de feud. capitulo ſecundo, in
ſecundo contrario. Item hoc argumentum non colligitur
hic exponendo textum in verbo tacuit.ſecundum Innocen,
quod dic,vt ſup.ca.proxi. Et melius ſecundum literam argui
tur ad caſum conuerſum, vt gloſſ.C.de inoffi.teſta.l. omni-
no.ſcilicet,quod vbi vaſallus fecit feloniam contra dominū,
& dominus non reuocauit feudum, non poſſit hæres reuo-
care,& hoc verum ſecundum Ioan. Andreā,ſi fuit ſciens, &
habuit tempus ſufficiens ad reuocandum, alias hæres reuo-
ritas,de hoc per Barto.C.de reſcind.vendi. l. 2. Decimoſepti-
15 mo quæro,de pacto † quod adijcitur in donatione, ꝙ intelli
gantur tot donationes quot ſunt res, quod fit ad euitandam
inſinuationem,vt nō poſſit reuocari donatio excedens quin
gentos aureos, dato, quod non ſit inſinuata,dic, quod pactū
non valet: quia intelligitur vna donatio, ex quo ſimul fit, li-
cet res ſint plures,dicta l.ſancimus,§. ſi quis autem per diuer
ſa.ſecus ſi diuerſo tempore fiant,quod tenet ibi Iaco.de Are.
16 & Cyn. Decimooctauo quæro,† quid ſi pactum eſt in dona
tione,ne propter ingratitudinem, vel aliam cauſam reuoce-
tur. Specu.eodem titulo,ver.quid ſi pactum, dicit, ꝙ nihilo-
minus poteſt reuocari. Ioan. And.ibi hoc intelligit,niſi inter
ueniat iuramentum,de hoc ibi.

De Peculio clericorum. *Rubri.*

SVMMARIVM.

1 *Peculium quid ſit.*
2 *Peculium vnde dicatur.*
3 *Peculium quotuplex eſt.*

Dictum eſt de donationibus:ſed quia clerici de ſuo peculio
donationes facere poſſunt: ideo &c. Goffre.vel ſic: quia dubi
tatur quando clerici poſſint donare, vel aliter diſponere de
ſuo peculio, ideo poſt titulum de donationibus hic titulus
ſubijcitur,duodecima, quæſtione prima,tertia, & quarta. fa-
cit eadem cauſa,quæſtione ſecunda.de laicis,& cap.ſequenti-
1 bus.prima, quæſtione tertia, totum.† Quæro quid eſt pecu-
lium. Solu.multis modis accipitur:quia quandoque pro pa-
trimonio,ff.ad Trebellia.cogi.in principio.C.de epiſco. & cle
ricis, ſi quis præſbyter,& ſic accipitur hic. quandoque pro
eo,quod pater filiofamilias,& dominus ſeruo concedit,ff.de
pecul.l.depoſiti.§ peculium,de rebus eccle. non alienan. ca.
tertio,quandoque pro eo,ꝙ præſidij cauſa pro guerra deponi
tur,ff.de lega.3.ſi chorus,§.1.quandoque pro ſalario. C.de co
hortalibus,l.ordinariorum,lib.12.quandoque pro rebus para-
frenalibus,ff.de iure dotium,ſi ego.§.dotis,de hoc,ff.de pecu.
2 ſuper rubrica.† Secundo quæro vnde dicatur, dic,ꝙ a pecu-
nia,& illa a peccatoribus, prima, quæſtione tertia, totum, &
dicitur quaſi puſilla pecunia, dicta, l. depoſiti. §. peculium.
3 † Tertio quæro, quotuplex eſt peculium a dic,quod quadru
a plex,ſcilicet,profectitium, aduentitium, caſtrenſe,& quaſi
caſtrenſe. Profectitium dicitur,quod proficiſcitur filiofami-
lias de rebus paternis, & acquiritur patri quo ad proprieta-
tem, & vſumfructum. Aduentitium eſt quod acquiritur fi-
lio ex donatione,vel ſucceſſione , vel aliunde ex aduentu, &
proſperitate fortunæ. Excipiuntur tamen donata ab Impera-
tore,uel Auguſta, quia illud iudicatur quaſi caſtrenſe.C.de
bo.quæ libe.cum multa. Caſtrenſe eſt quod filiifamil. milites
in caſtris acquirunt, ff. de caſtren. pecul.per totum, Quaſi ca
ſtrenſe eſt quod filiusfamilia. de ſcientia ſua acquirit occaſio-
ne aduocationis, vel munerum publicorum,C.de inofficio,
teſta.l. ult.de bo.q̄ lib.cum oportet, & l. cum non ſolum. Et
hoc quo ad laicos. Sed quo ad clericos dicit Hoſtienſis, in
ſumma.eodem §.quot ſunt, quod duobus tantum modis
dicitur peculium, ſcilicet profectitium ex re eccleſiæ de
quo clericus non teſtatur. infra, eodem, capitulo. fina. Se-
cundum

ADDITIO.

a Quotuplex ſit peculium. Adde gloſſ. in verbo peculium. in lege
cum oportet . C. de bo. quæ lib. gloſſ. in verbo, procedit. inſtitu. per
quas perſo. no. acqui. Specu.in titu.de arbi.in §.nū ver.cum aliter.de.ff.de
peculio ſuper rubri.

Digitized by Google

præſumptionem quæ eſt pro eccleſia.

Inueſtigandum. Quæſitum a rectore tempore promotionis nihil habente præſumitur de bonis eccleſię primo ponitur, quædam inſtructio. ſecundo quæſtionis ſolutio, ibi, quoniam. Inueſtigandum, expone, vt in gloſ prima, & in ea in fine. Tancre. Innoc, ordinario, vel delegato. de proba. quoniam. Hoſtien. patrimonij. vel aliunde quæſitum. Goſ. quod tamen dicitur patrimonium, vel peculium, dic, vt dixi ſ. Rubri. prouectus, ideſt pros
1 motus, † No. ꝙ paupertas a non impedit promouendum, ſe-
2 cus in tutore b vt no. duodecima, quæſtione tertia cap. primo.
b Secundo no. ex hoc, quod non comparantur prçlatus, & tutor. Regulariter tamen comparantur: vt no. de in integr. reſtitu. auditis, in 4. gloſſ. Oppo. in eo, ꝙ mandat inquiri an clericus tempore quo fuit promotus ad ordinem haberet patrimonium. Nam id quod acquirit poſt receptum ordinem acquirit ſibi, non eccleſiæ, etiam ſi in ea habeat benefiecium, tamen ſit ſimplex. infra titu. c. requiſiſti. in fin. Solu. expone literam ibi. ad ordinem ideſt ad beneficium, vel adminiſtrationem per quam peruenit ad ordinē. ſupra de elect. cum in cunctis, §. inferiora, de æta. & qualita. cap. primo, pro hoc litera ibi, eccleſiæ, ad quam promotus eſt. Et exponit Hoſtien. ideſt ob quam, vel ad cuius adminiſtrationem, vel dic proprie. Quæro quid de vicario, dicit Hoſtien. quod ſi eſt temporalis, non præſumitur pro eccleſia, argu. de fil. præſby. conſtitutus, quod non multum facit. Ad idem de priuilegiis cap. primo in fin. libro ſexto, ſed melius facit clem. vna, de offic. vica. ſed ſi eſt perpetuus: tunc ex qualitate, & quantitate vicariæ bonus iudex arbitrabitur, & ex altjs coniecturis, de tranſactio. capitulo vltimo, infra titulo primo cap. primo, & ſecundo, & cap. relatum, 2. in fine. Secundo quæro, quæ eſt ratio huius c.
2 Gloſſ. vltima, dicit, quia † quæſita per prælatum præſumuntur quæſita de bonis eccleſiæ, per l. etiam, & l. Quintus, alleg. in ea, quæ loquuntur de vxore, & dicitur in l. etiam, quod cum probari non poteſt vnde vxor acquiſiuerit ea quæ acquiſiuit tēpore matrimonij, creditur acquiſiuiſſe de bonis mariti, & in l. quintus, dicitur, quod ob vitandam ſuſpicionem turpis quęſtus, dicitur acquiſitum ab uxore peruenisse a viro vel his qui in viri poteſtate ſunt. Oppono ad hoc de arbi. tutelæ ſi defunctus, vbi acquiſita per tutorem non præſumuntur quęſita de bonis pupilli. Solu. illud in tutore qui non comparatur prçlato in omnibus: ut ſupra in ſecundo, notabili ſecundum Vincentium, quia prçlatus ſuſtentatur de bonis eccleſię, uxor de rebus mariti, ſicut & filius de bonis patris, ſed tutor non ſuſtentatur de bonis pupilli. Oppono ad idem, quia ſicut pro carnali marito prçſumitur, quod acquiſita
3 per vxorem, ſint de bonis ſuis, ſic prçſumi debere pro marito ſpirituali, ſcilicet prçlato contra eccleſiam. dicit Hoſtien. infra titulo, capitulo primo, quod vtroque caſu eſt eadem ratio, ut vitetur ſuſpicio turpis quęſtus, Mulieres enim raro negociantur, quod ſi faciunt, de bonis mariti faciunt, ſic, & in prçlatis, ſi negociantur eſt turpis quęſtus, ideo prçſumuntur de bonis eccleſię quęſiſſe: quia, non prçſumuntur negogotiato fuiſſe. Item, maritus eſt dominus rei dotalis, C. de rei vendicatio. dote, prçlatus vero eſt tantum procurator. de donatio. capitulo ſecundo, Et quo ad id de vxore eſt, quod
4 nota, de pignori. ſignificante. Tertio quęro, † an contra prçſumptionē quę eſt pro eccleſia admittitur probatio. Glo. vltima, quod ſic, & in ea ibi, manifeſte, vbi de hoc.

ADDITIONES.

a Paupertas. Adde Lap alleg. 72. & alleg. 64.

b Secus in tutore. Adde inſtitutio. de excuſa. tuto. in §. ſed propter paupertatem.

vt in glo. 2. & in ea ibi, emiſſet. dicit Hoſt. ꝙ quando feudum offertur venale, quod dominus nō patitur vendi eccleſiæ, tūc poteſt iuuare alium ad emendum inquantum alias poteſt ei dare. de quo remittit. ſ. tit. 1. c. 2. & c. cæterum. & videtur intelligere, ꝙ iſte alius qui emit, erit vaſallus eccleſiæ. Et dicit Ioā. And. ſe ſuſpicari, ꝙ Hoſti. practicauit hunc caſum. Et in fi. ad hoc de re. permu. ad quæſtiones. Tertio opp. ꝙ non procedat littera ibi, aut ab ordinatione diſcedat. videtur enim in hoc optionem dare prælato, qui tamen renunciare non poteſt niſi in manibus ſuperioris acceptantis. de renun. admonet. & c. quod in dubijs. Glo. vlt. dicit, ꝙ dictio, aut diſcedat, non eſt optio, ſed comminatio. quod no. ad ſimilia. Et exponit Abb. diſcedat, ideſt reuocetur. Hoſt. dicit eum deponendum conſiderata læſione, & incorrigibilitate. Ex hoc c. & c. inquirendū.
2 j. eo. not. Hoſt. † ꝙ prælati plus diligere debent eccleſias ꝙ̃ cōſanguineos vel amicos. de teſta. cum in officijs. de poenis. c. 2. dicit tamen, ꝙ pauci hoc ſeruant. de præbend. graue. vt eccle. bene. c. vno.

SVMMARIVM.

1 *Quæſita per Epiſcopum poſt conſecrationem ſunt eccleſiæ relinquenda. cum declaratione, vt num. 2.*

1 Vt vnuſquiſque. † Quæſita per epiſcopū poſt cōſecrationem ſunt eccleſiæ relinquenda. Opp. quia videtur contrarietas ibi, præsbyter. & ibi, conſecrationis: dic præsbyter, ideſt epiſcopus. vel proprie, & tunc dic conſecrationis, ideſt inſtitutionis. Secundo op. ꝙ acquiſita per prælatum ſint ſua. j. ti. 1. quia nos. Glo. 2. ſoluit. intelligendo hic de acquiſitis occaſione eccleſiæ. & in ea ibi, teneor. & maxime in ſubſidium. ar. ff. de eo per quē fac. erit. l. fi. Hoſt. Ibi, ex mandato, apud eum qui ſuſcepit mandatum nihil remanere oportet. Ibi, idē, §. 1. & 2. ſi ex fundo quem mihi procurator emit percipit fructus, vel ex pecunia vſuras, ad illa mihi tenetur. Ibi, procurator vt in cæteris. vide. ſ. vt lite non conteſt. c. 1. contrario 8. vltra medium. Quæro in dubio cum non apparet an occaſione eccleſiæ acquiſierit, videtur præſumendum pro eccleſia, niſi probetur, ꝙ non acquiſiuit intuitu eccleſiæ, ſed aliūde. j. ti. 1. quia nos. & c. requiſiſti. ver. ſi vero relinquatur. & C. de epi. & cler. Aut. licētiam. & ſic incumbit hæredibus probatio. In contrarium, quia actor probare debet, & eo non probante reus abſoluitur. de proba. ex literis. Ergo ſi agit eccleſia, ipſa probare debet. pro hoc. 12. q. 5. ca. 2. vbi eccleſia probat, ꝙ quæſita per prælatum fuerunt acquiſita poſtquam fuit prælatus. Quidam dicunt, ꝙ ſi eccleſia poſſidet, tuenda eſt, & hæredi incumbit probatio. C. de rei ven. l. fi. 12. q. 5. c. 1. & q. 1. ſint manifeſte. Sed videtur, ꝙ etiam ſi eccleſia non poſſideat ſit præſumptio pro ipſa. j. tit. 1. ca. 1. ibi. detineri. vnde etiam hæres poſſidēs probabit. ad id quod dicitur, ꝙ actor debet probare, reſpondetur hoc verum, niſi præſumptio ſit pro eo: vt ec. bene. c. vno. & quod tenet Hoſtiē. dicens. ꝙ c. 1. 12. q. 5. locum habet, quando conſtat, ꝙ prælatus aliunde habuit aliqua. Ideo inquirendum eſt, quæ ſit illa antequā poſſeſſori auferatur poſſeſſio. Sed ſi conſtat, ꝙ nihil habens promotus fuit, pro eccleſia iudicabitur. ſ. c. 1. dicit tamen Hoſti. poſſeſſorem tuendum eſſe in modicis mobilib. quæ dari potuerunt. ſ. tit. 1. cæterum. Alij diſtinguunt, an prælatus promiſcue vtatur rebus ſuis & eccleſiæ, an ſeparatim, vt primo caſu præſumatur pro eccleſia. ſecundo caſu non. Alij diſtingunt, an cōſtet prælatum habuiſſe proprium ante promotionem, an conſtet ꝙ non: vt primo caſu non præſumatur pro eccleſia. ſecundo ſic. Alij conſiderant quis poſſideat, & quis petat, vt petitor probet contra poſſidentem de his opinionibus. 12. quæſt. prima, ſunt manifeſtæ. Alij diſtinguunt, an prælatus fecerit inuentarium, an nō. primo caſu vltra expreſſa in inuentario præſumitur pro hærede. ſecundo caſu pro eccleſia. Fuit enim in culpa prælatus qui non fecit inuentarium. facit. C. de iure deliberan. ſcimus. de religio. domi. clemen.

SVMMARIVM.

1 *Iudas fuit fur plagiarius, & ſymoniacus.*
2 *Eccleſia an poſſit uendicare res emptas de ſua pecunia.*
3 *Clerici an gaudeant eodem priuilegio in bonis proprijs, quo in bonis eccleſiæ.*
4 *Fides habita de prætio, quando dicatur.*

Inquirendum. Empta per prælatum ex emolumentis eccleſiæ ſunt eccleſiæ. primo mandat inquiri. ſecundo cauſam reddit ibi, quia, quam aggrauat, ibi, quoniam, inquirendum, ſ. a prælatis, vt in gloſ. j. quando viſitant. Pe. præsbyterorum adminiſtrationem eccleſiæ gerentium, ſ. eod. c. 1. redditibus, alias rebus eccleſiæ ſibi commiſſæ, oblationibus, arguit per hoc Hoſtien. contra vicarium qui conſueuit alia percipere, de hoc ſ. c. 1. votis oblatis, contemplatione eccleſiæ. Gof. furis, punitur ergo ſicut fur, &
1 ſacrilegus, vel abijcietur ab eccleſia, ſ. c. 2. Et dic, ꝙ † Iudas fuit fur, vt hic, commiſit etiam ſacrilegium, quia deputata vſui ſacro furabatur. Item plagium, & ſymoniam vendendo liberũ hominem, & rem ſacram. de hoc 1. q. 1. qui ſtudet, furabatur. Io. 12. No. in fin. contra infideles ſeruitores, ſic, 1. q. j. Chriſtus,
2 & quod no. 13. q. prima, §. a. verſi. ad hæc. Quæro † an eccleſia poſſit vendicare res emptas de ſua pecunia. Gloſſ. ſecunda dicit, ꝙ ſic dicẽs hoc ſpeciale in eccleſia, & in alijs caſibus quos enumerat de hoc 12. q. ſecunda, apoſtolicos, in fine. vbi etiam no. quid ſi clericus in proprio ſolo ędificat de pecunia eccleſiæ, & de hoc Specu. in loco qui allegatur in quæſtione tertia, Hoſtien. dicit, quod hæ deeret. hoc non probat: tamen pro hoc ſecundum eum facit larga interpretatio magiſtrum ff. de legi. minime. Et quia maior eſt ratio, vel ſaltem eadem in eccleſia, quæ eſt in caſibus notatis in gloſſ. Item, ſi de meo peruenit ad te, æquum eſt, ut mihi reddas, ff. ſi certum petatur, ſi me, & Titium, facit quod not. ſupra capitulo proximo, de vo. capitulo primo. de officio delega. cap. primo, pro hoc, quia, & alias eccleſia comparatur fiſco, ut ſicut ſi procurator fiſci venditorem fiſci non ſufficit, quod ſit habita fides de precio, vt per hoc dicatur translatum dominium in emptorem quamuis res ſit tradita, ff. de iure fiſci. l. ſi procurator, §. primo, ita in eccleſia: ut nota. gloſſ. in dicta l. ſi procurator, vbi de hoc per Bartol. & plenius, ff. de re iudica. a diuo, §. ſed ſi emptor. Hoc intelligo quando fuit vendita res eccleſiæ quæ non poterat alienari ſine ſolemnitate. Sed ſi prælatus vendit fructus quos libere poteſt diſtrahere: vt no. de re. eccleſiæ non alie. nulli, & dico infra capitulo ſequent. quęſtione vltima, tunc ſufficit, quod ſit habita fides de præcio, ſicut in priuata, quia in hoc non gaudet priuilegio eccleſiæ, & ſic re-
3 ſpondi in facto. & ſi dicatur, quod clerici † gaudent eodem priuilegio in bonis proprijs quo in bonis eccleſiæ: dic, quod illud non procedit quo ad omnia, vt dixi de vita, & honeſta. cleri. capitulo fina. quæſtione quinta, & de pigno. ex literis, quæſtione quarta, & quando procedat dixi in dicta quæſtione quinta, & ſequenti. In alijs autem ſufficit, quod ſit habita fides de præcio. inſtitutio. de rerum diui. §. venditæ. Sic ergo poteſt concludi, quod etiam quo ad hoc compararetur eccleſia perſonis priuilegiatis, de quibus in gloſſ. ſecunda, vt empta de ſua pecunia ſua ſint. de eo autem, quod dixi de fide habita de præcio, dic, vt in ſequenti. quæſtio. & in hac gloſſ. ibi, ſi, vt propodis, miles rem emptam ex pecunia ſua vendicare poteſt, vel mandati, vel negocium geſtorum, agere. Ibi lege, quarta, ſi tutor de pecunia pupilli ſibi prædium comparauit, datur optio pupillo, an illud vendicet: an ab alio vſuras legitimas accipiat. Ibi, ſi ex eadem, vide de depo. capitulo ſecundo, ibi, & ſi de tua. ſi de pecunia mea empta, & tradita ſunt vxori mancipia, non ad me, ſed ad ipſum dominium pertinet, licet pecuniam repetam. Ibi, ſi patruus, de bonis communibus rem ſibi emit, illam communicare non cogitur, de nepotis tamen indennitate prouidere tenetur. Secundo quæro circa id quod dixi in pręcedenti quæ-
4 ſtione de fide habita de præcio, † quando dicitur habita, dic

bri; vt not. in dicta lege prima, & de vſuris, ... hoc autẽ & in Specu. de empti. & vendi. §. tertio loco, verſic. hoc autẽ ſcias, Caſus autem quibus præcium ſuccedit loco rei, nota. ff. de peti. hære. l. ſi & rem.

SVMMARIVM.

1 *Clericus de redditibus eccleſiæ an poſſit libere in vita diſponere.*
3 *Clerici an ita faciãt fructus beneficiorum ſuos, vt de eis diſponere poſſint ſicut veri domini, & nu. 4.*
3 *Clericus comparatur uſuario, cui ad uſum quotidianum, uti licet.*
5 *Clericus quomodo dicatur dominus fructuum.*
6 *Clericus cum non intereſt diuinis quotidianas diſtributiones non facit ſuas.*
7 *Prælatorum poteſtas liberior eſt quam aliorum adminiſtratorum.*
8 *Alienatio tutoris in his quæ ſeruando ſeruari non poſſunt ualet.*
9 *Proprium dupliciter dici poteſt.*
10 *Moderator, & arbiter in re ſua, quod quilibet ſit, quomodo dicatur.*
11 *Clericus de quibus teſtari poſſit.*
12 *Meliorationes facta in rebus eccleſiæ a beneficiato, poſt eius mortem cedunt beneficio.*
13 *Dictio, quodammodo, eſt nota improprietatis.*
14 *Clericus ſecularis, & religioſus habens adminiſtrationem æquiparantur quo ad diſpenſandi facultatem.*
15 *Clericus ſecularis quicquid acquirit intuitu perſonæ aquirit ſibi, & in hoc ti. ſuccedunt propinqui.*
16 *Perſonę eccleſiaſticę quam poteſtatem habeant circa bona eccleſiarum.*
17 *Clerici quales fructus ſuos faciant.*
18 *Poſſeſſor bonæ fidei facit fructus ſuos cum ſunt a ſolo ſeparati, etiam non reconditi.*
19 *Clerici quomodo faciant fructus ſuos.*

SI quis ſane. Legitur duobus modis: ut infra in prima quæſtione, & ſecundum modum communiorem, hoc dicit, Meliorationes factæ per prælatum in rebus eccleſiæ ſunt ſuæ in vita, etiam ſi dimittat beneficium, ſed de his teſtari nequit. Primo ponit vnum dictum, ſecundo aliud, ibi, verum, a quo excipit, ibi, niſi agella, ideſt paruos agros, ſicut prędiolum eſt diminutiuum prædii, & terrula terræ, duodecima, quæſtione prima, terrulas, & uineola vineę. reſtituat, ideſt reſtitui præcipiat ipſam poſſeſſionem, ſed non fructus quos fecit ſuos, Hoſtien. ſucceſſorio, cum decedit inteſtatus, pro hęredum, expone, vt in gloſſ. penultima, & in ea ibi, §. ad adipiſcẽdę. ver. eſt, ſub §. ſequens diuiſio ſeruitus, expone, vt in gloſſ. ultima, & in ea ibi, §. licet, & ſupra titulo primo, per tuas, præſtatione, ideſt præcaria donatione. de præcar. & capitulo ſecundo pro titulo ſeu beneficio de uſuris, capitulo primo, in fine. Quæro de intellectu literę in principio ut eo, quod loquitur de clerico qui fecit agella & cętera, dicit Innocentius, quod intelligitur de clerico qui emit aliquas poſſeſſiones de redditibus eccleſiæ. duodecima quæſtione quinta, fixum, uel ſecundo intelligitur ſecundum eum quando clericus de terra inculta fecit cultam, uel uineam, & hic intellectus conſonat literę. Ibi, in terra eccleſiæ, & ſic intelligit gloſſ. prima, & ſic ſummauit. ponit gloſſ. etiam alium intellectum, quod hic de terra prius culta pręcedens communior. de hoc etiam infra quęſtione quarta, & hac gloſſ. prima, ibi l. vltima quę eſt tertia, uide de contracti. cum. M. contrario octauo. Secundo quęro, an tales res habebit rector in uita etiam ſi dimittat eccleſiam, dicit Inno. ꝙ ſic etiam ſi dimittat propter crimen. ꝙ no. Quidam tamen
ut refert

ibi.lege.vſuſructuarius tamen reficere poteſt,ut ibi.Sed vſu-
fructuarius ſatisdat vt ibi,& de pigno.c.fi.prælatus non, quia
non inuenitur iure expreſſum.Ibi,non poteſt,ad hoc duode-
cima quæſtione prima,duo ſunt.facit,quod not. ea.q. res ec-
cleſiæ,& de offi.ordi.præſenti,libro. 6.& in ſequenti.quæſtio.
2 Quarto quæro generaliter,an clerici † fructus beneficiorum
faciant ſuos ita, ꝙ poſſint libere de eis diſponere ſicut veri
domini,videtur,ꝙ ſic quia comparantur vſufructuariis,vt in
præcedenti q.quorum ſunt fructus ſeparati a ſolo,& recon-
diti.ff.de vſufru.arboribus,§.Iulianus,altas ſi fur.qui.mo.vſu-
fru.amit.ſi fructuarius,pro hoc,ſupra,titu.1.cæterum,7.quæſ.
5.quia Io.Item,ſicut morte finitur vſufructus de pigno.c.fin.
ſic etiam ius in beneficio.ad idem de fideiuſ.peruenit.de cle.
non reſi.c.vno.ad fi.lib.6.& quod no.Io.& Lau.duodecima,
quæſtione prima,duo.ubi dicunt credendum, ꝙ clericus ſit
dominus fructuum collectorum,& de eis poſſit diſponere ꝓ
3 libito:ita,ꝙ proprietas ſit ipſius In contrarium, quia † cleri-
cus comparatur uſuario, cui ad uſum quotidianum vti licet
inſtit.de vſu,& habi.§.1.vnde dicit Canon,ꝙ victu,& veſtitu
debēt eſſe contenti.duodecima quæſtione prima, epiſcopus,
& hoc tenet glo.hic,& de pigno.c.fi.& J.titu.1. quia nos,pro
hoc duodecima,quęſtione prima,duo, & c. res eccleſiæ, ubi
dicit Io.ꝙ illud ſolum eſt clericorum.quod probabili ratio-
ne conſumunt,& ea.cauſa,quæſtione prima,c.fin.& q.5. per
totum,J.ti.1.& quod no.Inno. de æta.& quali. indecorum,
vbi dicit,ꝙ omnia debent eccleſiæ remanere,nec alio modo
debet clericus diſpenſare res eccleſię, niſi in ſuas neceſſitates
& eorum qui ſibi ſeruiant:licet inter viuos donare poſſit pro
remuneratione ſeruitij.J.titulo primo,relatum 2.licet etiam
ſibi in pauperes diſpenſare,1.quęſtione 2.paſtor.& c.clericos
16.quęſtione prima ,quia,32. qu.3.ſicut non ſunt, & placet.
Hugo.12.quæſtione 5.ſi epiſcopus,& Archid.de reſcri. ſtatu
tum,§.aſſeſſorem.lib.6.Hoſti.diſtinguit,aut clericus habet ad
miniſtrationem,aut non:ſi ſic,quamdiu viuit,& ſanus eſt,cō
paratur vſufructuario,vnde donare poteſt,ſed moderate.ſup.
tit.1.cæterum.Item,vt hic patet,qualitatem terræ mutare po
teſt,quod non poteſt uſuarius.Sed ex quo incepit infirmari
comparatur uſuario. Aliquid tamen plus habet,quia poteſt
eleemoſynam facere, J.titu.1.ad hoc.alias tamen teſtari non
poteſt,infra titu.primo cum in officijs.Si vero non habet ad
miniſtrationem,ſed ſimpliciter eſt beneficiatus,quantum ad
fructus ſuos faciēdos comparatur vſufructuario, & facit ſuos
vſque ad obitum,& de ipſis teſtari poteſt ar.J.tit.1.requiſiſti,
§.illud.Et dicit Hoſtiē.ita ſeruari de conſuetudine generali,
quia tales tēſtantur libere,licet uideatur obſtare J.titu.1.cum
in officijs,quod dic,vt ibi.Sed ſi decedant inteſta.dicit Hoſti
æquum,ꝙ eccleſia ſuccedat,J.titu.primo,relatum,2.ver. no-
mine,& §.fi.& hoc tenet glo.de offic.ordi.præſenti lib.ſexto.
Alij dicunt,ꝙ clericus in vita comparatur vſufructuario: in
morte vſuario, non diſtinguendo an habeat adminiſtratio-
nem,vel non,J.titu.1.relatum,de fideiuſſo.peruenit.Io.Cald.
dicit,ꝙ quicquid ſupereſt clerico debet pauperibus erogari,
quod dicit optime probari,ſ.ca.2.& 3.quæ dicunt,quod ſi ex
redditibus eccleſiæ emit prędium,debet emere ſub nomine
eccleſię:alias ab eccleſia remouetur,ad idem, 12 q.4.c.1.facit,
J.tit.1.cum officijs,ubi dicitur,clericos teſtari nō poſſe de bo
nis per eccleſiam acquiſitis.quod declarat ca.relatum 2. eod.
titu.habere locum etiam in clerico non habente adminiſtra
tionem,ut ibi,verſi. nomine, ubi in princ . capituli loquitur
etiam de fructibus reconditis,ſecundum Ioan.Cald.quod ta
men non aperit illud cap.dicit enim de bonis per eccleſiam
acquiſitis ſiue immobilibus ſiue mobilibus , & poteſt dici
aliud in fructibus,qđ dico.J.e.q.dicit Io.Cal.ꝙ modicā eroga
tionē pōt facer clericus ubi hoc habet conſuetudo,ſ.tit.1.cę
terum,quę valet etiam in morte,etiam quo ad fructus perci
piēdos:vt in extrauaganti Io.22.ſuſcepti,ubi approbatur con
ſuetudo per quam fructus applicantur defuncto,quod nō im
probabiliter intelligitur, ubi relinquit pro anima,tunc enim

tione Papæ,vnde facit pro.Ad c.peruenit, reſpondet, Archi.
ꝙ illud factum fuit de mādato Papæ. vel ꝙ ibi intelligitur de
redditibus patrimonialibus.vel ſecundum Io.Cal. ibi de fru-
ctibus quos conſumeret clericus in victu& veſtitu , quos fa-
cit ſuos,vt dictum eſt:& ſic ſecundum eum poteſt intelligi.c.
de multa.vel aliter vt ibi.Ad vnicum.c.de cle. non reſid.dicit
6 Io.Cal.†ꝙ cum clericus non intereſt diuinis, quotidianas di-
ſtributiones nō facit ſuas,etiam pp victum & veſtitum , ſiue
probabilem conſumptionem:quod alias faceret vt dictū eſt.
Mihi videtur,ꝙ iſtæ opi.q̃q̃ probabiliter fundatæ:tamē in eo
ꝙ intantum reſtringunt poteſtatem clericorum , ſint minus
rigidæ. vbi dico,ꝙ comparatio quæ fit de clerico, vt ſecundū
aliquos cenſeatur vſufructuarius , ſecūdum alios vſuarius.de
qua comparatione.ſ.ea.q.in prin.non probatur iure. Item ali
bi dicitur procurator,ſed non proprie:vt J.ea.q. Item alibi cō
paratur tutori: vt not.de in integ.reſti.auditis. in 4. glo. quod
tamen non procedit per omnia vt ibi dixi.Iſta tamen eſt me-
lior æquiparatio q̃ præcedens. Sed proprie loquendo non po
teſt dari aliqua certa comparatio : ſed quo ad poteſtatem cō-
ſiderandam debemus inſpicere iura de hoc diſponentia. Suis
enim regulis hæc poteſtas a iure limitatur. & generaliter lo-
7 quendo dic, ꝙ maior † & liberior eſt poteſtas prælatorum q̃
aliorum adminiſtratorum:vt no.Innoc.de præſcrip.veniens.
vbi dico in ver.nec obſtare.contrario.2.dic etiam,ꝙ quæcun-
que regulæ ſunt proditæ,videntur poteſtatem liberam dimit
tere clericis in diſpenſandis fructibus beneficiorum. 10. q. 2.
epiſcopus.12.q.1.epiſcopus.& c.præcipimus.& c.fi.Et in hoc
etiam ſi comparemus beneficiatos tutoribus , tamen adhuc
dicendum eſt ꝙ quicquid diſponit clericus de fructibus be-
8 neficij in vita tenet , ſicut valet alienatio † tutoris in talibus,
quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.C.de admi.tuto.l.lex quę.
& l.ſancimus.in fi. nec poteſt reuocari niſi gratia , vel ſordes
interuenerint.ff.de minor.& ſi ſine.§.idem faciunt, vel enor
mis læſio.quo caſu reſtituitur pupillus.ff.de minori.l.pen.Sic
in ſimili dico,ꝙ prelati habent liberam diſpoſitionem de fru
ctibus beneficij.& plus dico,ꝙ ſunt domini fructuum.de cle.
non reſid.cap.vno.in fi. lib. 6. vbi aperte hoc probatur. quod
etiam dicit gl.12.q.1.duo. tamen aduertendum,ꝙ aliquid po-
9 teſt dici proprium † quo ad hoc vt libere & impune quis poſ
ſit diſpenſare , & hoc modo proprium eſt id quod competit
alicui tanquam vero domino.de iure gen.vel ciuili,quod vē-
dicare poteſt.ff.quod cum eo.l. 1. & ibi glo. de poſtul. c. 1. &
ibi de hoc in glo.bona.quandoque latius aliquid dicitur ſuū,
de quo quis habet liberam diſpenſationem : non tamen ita
plenam: vt in modo præcedenti, quia non ſic libere & impu
ne.dictis iuribus.& ff.de manu.is qui.& de orig.iu.l.2.in prin.
vbi de hoc in glo.no. argumentum. Intelligendo autem ſuū
10 vel proprium primo modo , procedit illa † regula , in re ſua
quilibet eſt legitimus moderator. C. manda. in re mandata.
J.de ſepul. de his . Sed ſecundo modo poteſt dici proprium
id de quo quis habet liberam diſpenſationem.tamen ſi male
diſpenſet,poteſt puniri : ſed non reuocabitur diſpenſatio. &
hoc modo dico clericos habere proprietatem in fructibus be
neficiorum : & ſic loquuntur omnia iura quæ dicunt cleri-
cos debere contentari victu & veſtitu . Si enim extra modos
licitos diſpenſant, peccant,vt in illis iuribus, & poſſunt puni-
ri,adeo ꝙ quandoque poſſunt ab eccleſia remoueri. ſ.eo.c.2.
de hoc etiam dixi de reſcr.cle.gratiæ. q.19. Et ſecundum hoc
dic ꝙ.c.1.ſ.eo.loquitur cum quæritur de bonis extantibus cu
ius intuitu ſint acquiſita,ſic etiam loquitur. ſ.c.4 Sed ad c.2.
& 4.ſ.eo.dic.ꝙ c.2.probat hoc ſolum,ꝙ ſi res emitur de red-
ditibus eccleſiæ debet inſtrumentum confici nomine eccle-
ſiæ,

A D D I T I O.

2 Poſſit clericus. Adde glo in c.cum olim.de re.permu.glo.in c.fi.de pigno.Io.
de Imo.in clem.gratiæ. de reſcrip.

Digitized by Google

in vita: ſecus videtur in vltima voluntate, infra titu. primo ad hæc, videtur tamen probabiliter poſſe dici, quod etiam in vltima volũtate poſſint diſponere de fructibus qui ſunt facti ſui, & illud capi. non ob. quia loquitur de bonis mobilibus per eccleſiam acquiſitis, non autem de fructibus qui non ſunt bona acquiſita: imo proueniunt ex bonis eccleſiæ: & ſunt clericorum, & pro hoc, quod ſaltem clericus non habens adminiſtrationem teſtari poſſit de fructibus perceptis, eſt gl. de offi. ordi. præſenti. libro ſexto. Sed generaliter de quibuſcunque bonis quomodocunque prouenientibus ad domi-
11 nium ſuum poſſit clericus † quilibet teſtari. probatur, C. de epi. & cler. auth. præſbyteros, de epiſcopo vero diſtinguitur eo. titu. Auth. licentia. Illę tamen duæ authenticæ videntur loqui de bonis prouenientibus ad clericos alio modo quam ab eccleſia, & authen. præſbyteros, hoc vult, ꝙ etiam ſi clericus ſit filiusfamilias: tamen peculium, quod in alio eſſet aduentitium, in ipſo ſit caſtrenſe, quod dixi de æta. & quali. indecorum, & ſupra, in ſub. quibus attentis multum probabiliter defendi poſſet, quod clericus quilibet de omnibus fructibus teſtari poſſit, ſalua tamen ratione cultus diuini. dicto cap. præſenti. Sed communius receptum eſt quod non teſtentur, huius poteſt eſſe ratio, quia ex quo non diſponit in vita, non debet permitti diſponere poſt obitum: quia tunc adminiſtratio ſpectat ad ſucceſſorem, & hæc eſt ratio clem. fin. de procur. vt ibi dixi. Et quo ad prædicta, in eo, quod dixi de poteſtate clericorum in diſpenſando fructus in vita, non diſtinguo an clericus habeat adminiſtrationem: an ſimplex beneficium: quia uterque dum viuit poteſt de fructibus libere diſponere, per iura, ſupra ad hoc allega. fortius tamen procedunt quæ dixi in habente ſimplex beneficium, quam in habente adminiſtrationem, per capitulũ requiſiti in fin. ſ. titu. primo per quod ca. diſtinxit Hoſt. modo prædicto, an habeat adminiſtrationem, uel non, quod etiam tenet glo. de offi. or. præſenti, libro. ſexto, vt dixi ſ. ea. quæſt. Sed illa diſtinctio procedit quo ad aliud ſcilicet, cum quæritur de acquiſitis per clericum: cuius intuitu præſumantur acquiſita. Sed quo ad poteſtatẽ diſpẽſandi fructus nulla eſt differentia inter prædictos, ſed generaliter, vt proxime dixi, cenſentur domini fructuum.
12 vnum tamen ſpeciale eſt in beneficiato: † quia ſi quas meliorationes facit in rebus eccleſiæ poſt eius obitum cedunt, vt hic, ſecus in extraneo, ſupra de integ. reſti. cap. primo, vbi cedunt facienti, quod dic, ut ibi dixi. Et ratio in hoc capitu. eſt, propter multam coniunctionem inter clericum, & ſuam eccleſiam, ex quo alibi dicitur, quod nullus eſt proximior clerico quam eccleſia, de pe. cap. ſecundo. Et hoc tenendo, quod clerici faciant fructus ſuos. Reſpon. ad contraria. Ad capi. 12. quæſt. 1. duo. dic, quod ſolum probat, quod clerici debent eſſe contenti victu, & veſtitu: & habent omnia communia: & hoc eſt perfectionis. Sed non facit clericos incapaces proprii. imo glo. ibi dicit, quod clericus eſt dominus fructuum beneficii. Eodem modo dic ad cap. res eccleſiæ, eadem cauſa, & quæſtione. Et in hoc, quod gloſ. ibi dicit, quod ſolum illud eſt clericorum, quod probabili ratione conſumunt, dic hoc verum quo ad hoc vt ſic facientes non peccent nec puniri poſſint, valet tamen diſpenſatio: vt prædixi. Nam clerici non ſunt ſimplices procuratores: vt videtur velle litera ſupra de dona. cap. ſecundo, ſed ſunt quodammodo procuratores, 12. quæſtione prima, cap. fin. & illa litera in eo, quod hic ponitur dictio, quodam modo, eſt cautius poſita quam in cap. 2. Eſt au-
13 tem hæc dictio † nota improprietatis, vt dixi de reſcri. ſignificauit, imo quandoque dicuntur domini, vt dicit gloſ. in d. cap. fi. ſed cenſentur procuratores reſpectu dominorum in rebus prophanis, qui de diſpenſatione ipſorum non tenentur reddere rationem, eodem modo reſpondendum eſt ad omnia iura ſimilia. Nam valde abſurdum eſt ita reſtringere poteſtatem clericorum, vt videantur nudi miniſtri, nam per hoc ſurgerent lites. Item multi retraherentur a beneficiis, & a clero ſi putarent non poſſe aliquid in amicos, vel propinquos ex fructibus beneficii erogare, qui tamen alias ſunt utiles beneficiis, & ea magnificant, & ita ſeruatur, vnde etiam in foro conſcientiæ uidetur tute poſſe beneficiatus elargiri de fructibus beneficii, dummodo per hoc non omittat hoſpi-

[illegible] ſit, ſ. titu. primo cap. ſecundo, 17. quæſtione prima, c. uno. & no. ſ. ti. primo c. 1. in gl. pe. de priui. cum olim, ſecundo, quod c. uidetur obſtare præmiſſis. Nam ibi non tenuit donatio epiſcopi qui erat religioſus, & tamen facta erat de eo, ꝙ epiſcopus acquiſiuerat. Solu. ut ibi, & dixi etiam de dona. cæterum, no. quarto, & ultra nota. in dictis locis, dic, quod aliud in eo, quod acquirit, quia iſtud applicatur ſtatim epiſcopatui, ſi monachus eſt factus epiſcopus, uel monaſterio, ſi eſt abbas, uel monachus illius monaſterii, uel eccleſiæ parochiali ſi eſt in ea conſtitutus. ut dico in dicto cap. cum olim. Ideo de talibus non poteſt donationem facere. Aliud in fructibus qui ſunt in ſua libera diſpoſitione: ut ſupra ea. q. dixi. Sed contra hoc eſt, quia idem uidetur dicendum in pecunia acquiſita, de qua loquitur capitu. cum olim. tum quia potuit eſſe acquiſita de fructibus, tum quia pecunia eſt de his quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, ff. ad trebel. l. prima, §. fuit quæſitum, ubi gloſſ. Et dixi de pigno. ca. fin. Ad quod dic, ꝙ an pecunia ibi prouenisset ex fructibus, non colligitur ibi. Item ibi ex numero magno, uidetur loqui de quantitate magna: & in talibus dicimus cauſam cenſeri arduam quamquam ſit cauſa ciuilis: ut dixi de treug. c. fin. & facit C. de dona. ſi quis argentum, & talia ardua non poteſt prælatus ſine capitulo, de reſcri. edoceri.
16 Ex prædictis, cum quæritur de poteſtate † clericorum, uel perſonarum eccleſiaſticarum circa fructus, uel generaliter circa bona eccleſiarum, dic de bonis ſiue mobilibus ſiue immobilibus, quando, & quomodo poſſint alienari per clericos ut habes de re. eccle. non alie. nulli, & per totum. 12. quæſtione ſecunda. fine, de re. eccle. non alie. cap. primo, lib. ſexto de fructibus autem dic, ꝙ aut loquimur in adminiſtrationibus, quę non ſunt proprie beneficia. Aut in illis quæ ſunt beneficia, uel in beneficiis ſimplicibus: primo caſu exemplum in hoſpitalibus quæ non ſunt beneficia. de præben. clem. per literas. de reli. do. cle. quia contingit, & in talib. inſtitutus non facit fructus ſuos, dicta clem. quia contingit. Secundo caſu, licet, vt prædixi, quidam diſtinguant inter beneficia ſimplicia, vel non ſimplicia. Item alii diſtinguãt inter clericos ſeculares, & regulares, tamen tales diſtinctiones iure non probantur: ut patet, ſupra ea. q. dic ergo, ꝙ aut quæritur, an beneficiatus faciat fructus ſuos, ita, ꝙ libere diſponere poſſit ſicut dominus, adeo, quod etiam ſi male diſpenſet, non poſſit puniri, & dic, quod no. ſupra eo. cap. ſecundo. Aut an faciat ſuos in tantum quod poſſit ſibi conſeruare, uel ex eis aliquid acquirere, quod ſuum ſit, & adhuc idem, quia non poteſt. ſupra eodem cap. tertio. Aut an faciat ſuos ita, ꝙ de eis poſſit diſponere adeo, quod non reuocetur, quod fecerit. Et tunc aut in ultima uoluntate: aut inter uiuos, primo caſu non poteſt infra titu. primo, ad hæc, & cap. relatum, 2. licet in hoc poſſet aliter dici, ut prędixi: ſed hoc communius. Secundo caſu indiſtincte poteſt etiam donando, quia dominus eſt fructuum, de cler. non reſi. cap. uno. in fi. lib. ſexto, & ęquum eſſet ſtatuere, ꝙ de omnibus fructibus. Item etiam de omnibus acquiſitis eccleſię, ſiue mobilibus, poſſit clericus libere diſponere, & in morte, & hoc ſi ſint acquiſita tempore ſuo, niſi conſtaret manifeſte, ꝙ ſint acquiſita intuitu eccleſię, per hoc enim clerici eſſent promptiores ad bene agendum, & bene acquirendum & multi magnanimi, qui abſtinent a clericatu, non abſtinerent, nec facerent clerici fraudes, quas faciunt in faciendo inſtrumenta cantare in alio, ad hæc procedunt quę dixi: beneficiatum, poſſe diſponere in uita de fructibus, quando diſponit, de iis: ſed ſi moritur diſpoſitione non facta, fructus remanent eccleſię, & reſeruantur futuro ſucceſſori, pręalleg. cap. pręſenti. in princi. lib. ſexto. Et idem ſi prælatus renunciat, uel transfertur, quia in hoc habetur pro mortuo quo ad poteſtatem diſponendi de fructibus eccleſię, de quibus non diſpoſuit antequam dimitteret adminiſtrationem, 7. q. 1. §. ecce. in quibus, licet quo ad impetrationes ſit differentia: an beneficium uacet per mortem: an per renunciationem. de reſcri. ſuſceptum, lib. 6. In eo autem, quod dictum eſt de fructi-
17 bus, † ꝙ non clerici. intelligunt communiter omnes uerum cum ſunt percepti, & reconditi, comparãdo ipſos uſufructuario, qui facit fructus ſuos cum ſunt reconditi, non prius, ff.
quib.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Voluntates vltimę ſunt fauorabiliores contractibus.*
2 *Solemnitas maior requiritur in teſtamentis quam in contractibus.*
3 *Ordo ſcriptorum deſignat ordinem geſtorum.*
4 *Vocabula conſideranda ſunt in proprio ſignificatu.*
5 *Teſtamentorum ſpecies multa.*
6 *Voluntas vltima quæ & quomodo dicatur.*
7 *Voluntas vltima quot modis fiat.*

Vidimus de donationibus inter viuos & cā mortis. Sed
quia donationes cauſa mortis in teſtamentis fieri ſolēt: ideo
&c. vel ſic: vidimus de peculio clericorum profectitio & ad-
uentio: ſed quia de aduentitio teſtari poſſunt: ideo &c. Goff.
& Hoſtien. vel ſic: viſo de voluntatibus inter viuos: videamus
de voluntatibus extremis. Hoſtien. ſecunda placet de mate-
ria 12.q. 5. & q. 3. c. 1. & 2. 16. q. 1. admonere. & c. ſeq. & inf. qa
ingred. 19. qō. vlti. quia ingredientib. vſq; ad fi. q. 4. q. 3. ob car
mē. 12. q. 2. ſancimus. 13. q. 2. illud. §. ſed aliud. cum c. ſe. Repe
ritur in ſexto & cle. Oppo. ꝙ rubrica ſit male ſituata, debuiſ-
1 ſet enim præmittere voluntates vltimas † contractibus inter
viuos, cum ſint fauorabiliores ſup. titu. ſecundo. cum dilecti.
Nil enim eſt quod magis debeatur hominibus &c. C. de ſa-
croſan. eccle. l. 1. Item & firmiores. contractus enim ſicut con
ſenſu firmantur, ſic diſſenſu ſoluuntur. de reg. iur. c. primo. C.
de act. & obli. ſicut. vltima vero voluntas immobilis perſeue
rat. 13. q. ſecunda. vltima. de cele. miſſa. cum Marthę. verſi. cę-
terorum. cum concor. Item ſolemniores. nam requiritur in
2 eis maior ſolemnitas quam in contractibus. C. eo. hac con-
ſultiſſima & l. cum antiquitas. & l. iubemus. de hoc inf. capi-
tu. cum eſſes. & c. ſeq. Solu. Ioann. Andr. hoc eſſe de his quæ a
principum voluntate pendent. de quibus de reſcrip. ſi quan-
do. vel aliter. ſæpe commendabiliter & ex cauſa digniora &
fortiora poſtponimus. de conſe. di. 2. liquido. & quod ibi no.
infra capitulo Raynutius. ſimile in proceſſionibus clericorū
vel quia in vita contrahimus, in morte teſtamur: ſic vita præ-
cedat mortem, ſic contractus tractatum teſtamentorum,
3 & ſic ſeruatum fuit in cōpilatione ſſorum. & codicis. vt † or-
do ſcriptorum deſignet ordinē geſtorum. 20. diſt. §. primo.
& 1. quæſtio. prima. vt euidenter. Secundo opp. ꝙ ſit ſuper-
flua, ſufficiebat enim dixiſſe de vltimis uoluntatibus, cum te
ſtamentum ſit ultima uoluntas. uel ſufficiebat dicere de te-
ſtamentis, ſumendo teſtamentum large pro menus teſtatio-
ne: ut nota. infra capitulo ſecundo. Solu. Ioan. And. hoc dictū
eſſe ad noſtram inſtructionem. pro hoc quod nota. infra. de
4 homi. ſuper rubri. uel dic, quod autor † conſiderauit uocabu
la in proprio ſignificatu vt fieri debet ff. ſi ager vecti. l. prima.
quod dixi de iureiuran. uenientes. & ſecundum hoc eſt dare
alias ultimas uoluntates quę non ſunt teſtamenta infra quæ
ſtio. tertia. Quæro quare dixit in plurali de teſtamentis. ſuffi-
ciebat enim ſingulare: ut ſupra de depo. & commo. cum ſi-
mi. Solu. Ioan. And. ꝙ pluralitas reſpicit pluralitatem teſtan-
tium. de hoc de priui. ut priui. uel diuerſas ſpecies teſtamen-
torum. Nam etiam poſt ſublatam antiquam diuiſionem te-
5 ſtamentorum de qua inſtit. eo. in prin. adhuc dicimus †, ꝙ a-
liud priuatum, & priuatorum, aliud ſolemne, aliud nuncu-
patiuum. C. eo. l. hac conſultiſſima. & l. iubemus. & de hoc in
ſum. Hoſtien. eodem. titulo. §. 3. & in Spe. de inſtr. edi. §. com-
pendioſe: alias ut autem. §. ad huius autem. Secundo quæro
6 quam hic dicat ultimam † uoluntatem. dic ꝙ illa quæ quā-
docunque facta ante mortem reuocata non fuit: reſpicimus
enim hanc reſpectu tam mortui ſup. e. cum eſſes. & c. requiſi
ſti. in prin. & c. Ioannes. Et interdum dicitur ſuprema uolun-
tas infra capitulo, nos quidem. Interdum extrema int. capitu.
cum tibi. Nec loquitur hic de nuda uoluntate ſuis terminis

1 *Epiſcopus de rebus propriis teſtari poteſt.*
2 *Hæreditas per vncias diuiditur.*
3 *Verbum, hortamur, quid importet.*
4 *Acquiſita per epiſcopum præſumuntur acquiſita intuitu eccleſiæ.*
5 *Epiſcopatus eſt ordo.*
6 *Epiſcopus fieri an poſſit habens nurum, & filios.*
7 *Minor & eccleſia quomodo reſtituantur.*
8 *Epiſcopus diſponere poteſt de acquiſitis intuitu perſonæ.*
9 *Vncia octo quanta pars ſint hæreditatis.*

1 QVorundam. † Epiſcopus teſtari
poteſt de rebus pro-
priis, non de rebus eccleſiæ. Primo ponitur
factum. Secundo deciſio. ibi. Arletanæ. forte
loquitur de illa quæ conſueuit eſſe apud Are
laten. de qua dico qui fi. ſint leg. per venerabi
lem. ſubſtantiæ. ideſt hæreditatis vel bonorum. ſuæ. prout pu
tauit teſtator. de hoc tamen dubitabatur. vt J. reſpondetur. re
ſiduis. nomine reſidui totum intelligitur. C. de hære inſti. l.
2. conſeruetur. & probabit agens contra poſſeſſorem. 12. q. 5.
2 c. 1. Gof. de hoc. J. contrario 4. † Not. ꝙ hæreditas diuiditur
3 per vncias. de hoc in glo. 1. & J. q. 1. Secundo not. † de verbo
a hortamur a & per hoc datur iuriſdictio ſic. J. c. nos quidē. 7.
q. 1. præſentium. 18. q. 2. dubium. 2. q. 7. ſicut inquit. & ibi de
hoc. C. de lib. cau. cum affirmes. & procedit hoc, quia per alia
verba detegitur, ꝙ voluit dare iuriſdictionē, in eo, quod man
dat quod diſcutiat. facit etiam verbum agnoueris. alias de ſe
non debet hoc operari ſicut nec verbum moneas. de quo per
Io. An. de præb. ſi pauper. lib. 6. & dixi de offi. dele. cle. vnica. &
de verbo hortamur. no. Pau. de pœni. clem. 1. vt dixi in 2. not.
4 † Tertio not. ꝙ acquiſita per epiſcopum præſumuntur acqui
ſita intuitu eccleſiæ. de hoc in gloſ. vlti. & J. contrario. 4. Et di
cit Hoſt. ꝙ ideo hic dicit de acquiſitis in epiſcopatus ordine.
Nam quo ad illa præſumptio eſt pro eccleſia. dicit etiā qua-
re aliud in carnali quam ſpirituali, quod dico. s. tit. 1. c. 1. q. 2.
5 in eo quod dicit, ordine, probatur hic, ꝙ † epiſcopatus eſt or-
do: quod dicit de æta. & quali. cum contingat. q. 3. Opp. ꝙ
6 iſte non potuerit fieri epiſcopus † qui habebat nurum, & ſic
etiam filios. contra id. 61. di. catinenſis. vbi de hoc. Sol. vt not.
28. diſt. de Syracuſanæ. in glo. pen. & de conuer. coniu. ſanè. &
refert Hoſt. ꝙ Clemens. 4. tēpore promotionis habebat duas
filias. & Beatus Petrus vnam, ſcilicet Beatam Petronillam. ꝓ
hoc 12. q. 2. epiſcopus qui filios. Et dicit Hieronymus contra
Iouinianum. ꝙ cum de aliis apoſtolis non legatur eos habuiſ
ſe vxores vel filias, intelliguntur fuiſſe ſine. Inno. dicit de iure
communi non debet promoueri qui habet filios vel nepotes
in Aut. de epiſ. & cle. in prin. & Aut. qūo opor. epi. §. 1. licet, vt
refert Inn. quidā intelligāt illa qñ filii vel nepotes ſunt mali,
vel qñ propter nimium amorem filiorum præſumitur qđ
dilapidet bona eccleſiæ. ſecundum Innoc. tenet primum, &
hoc quo ad epiſcopatum. Idem tamen dicit & de prælatura
inferiori: ſed diſpenſatiue poteſt promoueri, ſi præceſſit lon
ga continentia. 28. diſt. priuſquam. Sed cum cautione quæ cō
tinetur, in c. de Syracuſanæ. Et ſecundum eum hoc licebat ſe
cundum antiqua tempora quando eccleſiæ erant pauperes.
47. diſt §. neceſſe. q. d. ſecus hodie. Hoſt. dicit conſuetudinem
eſſe in contrarium, dummodo habēs filios alias ſit idoneus:
quia ſi carnalitatem timemus, & timendum eſſet in non ha-
bente filios, ſed propinquos. d. Aut. quomodo opor. epi. & 7.
q. 1. Moyſes. de præb. graue. & plus eſſet in eo timendum de
bigamia, per ea quæ no. de biga. c. 2. Puto verius quod dicit In
no. per iura ad hoc allegata. nec eſt par prohibitio de habente
filios

ADDITIO.

a De verbo hortamur. Adde glo. in c. ſicut inquit. 2. q. 6. docto. in c. quia indi-
cante. de præſcrip.

Digitized by Google

niuit. Tertio oppo. in eo quod mandat reuocari a poſſeſſori-
bus ea quæ habuit epiſcopus viuens. deberet enim eccleſia ꝯ
ſeruare alienationes ſi quas fecerit pro ea parte ꝑ qua eſt hæ-
res.12.quæſtio.ſecunda.epiſcopus qui. Gl.ſecunda ſol.& hoc
vult, ꝙ ſi prædium alienatum eſt pro ſexcentis, & hæreditas
conſiſtit in trecentis, ſi eccleſia eſt hæres pro tertia, habebit
ratum contractum in ducētis, licet pro tertia hæreditatis nõ
habeat niſi centum,& hoc quando eccleſia non facit inuen-
tarium.Et hoc de inuentario dicit Hoſtien. procedere in pri-
uatis & maioribus. Sed minor † & eccleſia ſi ex hoc ſunt læ-
7 ſi grauiter,reſtituuntur, niſi læſio accidat ex euentu fortuito
qui non potuit præuideri.quo caſu non fit reſtitutio.ff.de mi
no.ait prætor. §.reſtitutus.alias.l. & ſi ſine. & l.verum.§.ſi lo-
cupleti.vbi ſi minor adijt locupletem hæreditatem,quæ po-
ſtea læſa eſt,vt quia ſerui fugerunt:vel quid ſimile,non reſti-
tuitur.dic quod eccleſia non tenetur vltra vires hæreditarias,
etiam ſi nõ facit inuentarium: vt dixi de ſol. capitulo primo,
quæſtio.prima.& hoc tenendo non procedit quod dicit hæc
glo.reſpectu eccleſiç cum ipſa eſt hæres:ſed procedit in hęre
de non priuilegiato qui tenetur in totum ſi non conficit in-
uentarium.C.de iur.deli.l.finali. Quarto oppo.in eo,ꝙ man-
dat omnia acquiſita poſt adeptum epiſcopatum conſeruari
epiſcopatui:potuit enim acquirere intuitu perſonæ: & ſic de
illo libere † diſponere infra eodem quia nos. Gloſſ.pen.& fi.
8 ſol.ꝙ hic loquitur de eo,qui renunciauit proprijs, exemplũ
in prælato regulari.pro hoc quod no. 12.quæſtio.prima.quia
tua.in prima glo.capitulo proxi.de priui.cum olim,ſecundo.
Sed hoc non placet Hoſtien. niſi quantum ad bona intuitu
eccleſiæ acquiſita.Nam ex quo habet adminiſtrationem,ma
xime epiſcopalem,habet locum diſtinctio inf.eo. requiſiſti.
imo etiam ſimplex religioſus a iugo obedientię etiam mor-
te abſoluitur infra de ſepul.de vxore. & ſecundum hoc intel-
ligit Hoſtien.literam ibi, detineret de immobilibus, quoad
quæ præſumptio eſt pro eccleſia,quicunque poſſideat,niſi il
le aliud probet, & remittit ſupra titulo primo, capitulo, ter-
tio.Ab.ad hoc inducit Auth.de eccle.titu. §.interdicimus.&
ſecundum prædicta Hoſtien.etiam in litera ibi,ante epiſcopa
tus.ſubaudit, vel poſt intuitu perſonæ.nam de his teſtari,po-
teſt ad placitum.12.quæſtio.quinta, capitulo primo 7.quæſt.
prima.ſint manifeſte.28.diſtin.de ſyracuſanæ.quod intelligit
Io.And.de nõ profeſſo,hic in gl.3. Itẽ in eo qđ dixi de ſimpli-
ci religioſo.dicit Io.And.qđ ēt ꝓlatus ſi eſt regularis acquirit
epiſcopatui,plura prædicta.& 18.q.1.capit. vno. licet dum vi-
uit habeat adminiſtrationem, ſed non tanquam de proprio,
cuius nõ eſt capax, ſed vt de eccleſiaſtico inf.capitulo,relatũ,
2.quod eſt verius.pro hoc quod dixi ſupra titulo, primo.cap.
fin.in fin. Et licet capitulũ, vnicum præallegatum loquatur
in epiſcopo.Idem tamen dic ſi religioſus habet eccleſiam pa
rochialem,quia acquirit illi,& non monaſterio, cum quo ni
hil habet commune. 16.quæſtio.prima. ne pro cuiuſlibet.&
no.de cele.miſ.cle.2.in glo.fi. Secundo ſol.glo.pe.quod id qđ
acquiſiuerat epiſcopus poſt habitum epiſcopatum erat acq-
ſitum intuitu eccleſię.& idem dicit gloſſ. & idem Goffre.&
Innocen.qui dicit,quod erat acquiſitum intuitu epiſcopatus
vel intuitu officij infra capitulo requiſiſti. de hoc infra eodẽ
quia nos.dicit Hoſtien. pro eccleſia præſumendum qualiter-
cunque quæſita ſint,niſi aliud probetur. quod dic, vt dixi ſu-
pra titulo primo,capitulo tertio. Et de hoc infra capitulo,cũ
in officijs.& in hac gloſſ. tertia.ibi, licentia acquiſita ante epi-
ſcopatum vel poſt iure cognationis vſque ad quartum gra-
dum epiſcopi teſtari poſſunt.Ibi præsbyteros, teſtantur cleri-
ci de rebus ſuis.& in d.gloſſ. vlti. Ibi, de rebus eius,quod dic,
9 vt dixi ſupra eodem titulo, capitulo 4. Quæro quanta † pars
hæreditatis ſint octo vnciæ.Gloſſ. prima dicit quod ſunt duę
partes:diuidendo hæreditatem in partes tres: quarum quæli-
bet continet quatuor vncias, & ſic ſunt 12. & habent ſua no-
mina,quæ ſunt hic,ſexcunx.ideſt vncia & dimidia. ff.de inoſ.
teſt. Papinianus,§. quoniam autem quarta.ſextans.ideſt.duæ
vncię:quadrans.ideſt. tres vncię.quincunx; ſexcunx : ſeptunx:
bes. dodrans:dextans:deunx: ideſt 11.vncię:as ideſt 12.vnciæ,
& de hoc inſti.de hære.inſti.§.hæreditas. Et quare ſic deno-
minentur,& quare non potuit nomen quod ſignificaret vn-

7 Propter preſſe, vel coniunctio quando quis …
8 Teſtamentum quid ſit.
9 Relictum fratri prædicatori ſingulis annis dum viuit, cui acquiratur.

Quia. Abbatiſſa teſtari non poteſt etiam ſi nunquam
induit habitũ monachalem. Primo ponit con-
quæſtio.Secundo prouiſio.ibi: neceſſarium.quæſta,pro con-
quæſta.2.quæſtio.q̃ritur.16.quæſtio.7.prima, quæſtio.Condi
tio.quod impediente profeſſione condere non potuit: vt in
gloſ. vlti.diem obitus.hoc expreſſit, ne diceretur ſurreptitiè
impetraſſe.conſuetudine.hæc non prodeſt hoc caſu: vt in gl.
3.& in ea ibi,quid fiat Romę.vt in l. ſed licet.Competeret,ēt
ſi monaſterium nunquam habuiſſet profeſſionem corpora
1 lem.de conſue.c.2.† No.ꝙ habitus a non facit monachum:
a quia etiam ſine habitu poteſt obligari religioni infra de re-
2 gu.porrectum.vbi de hoc.† Secundo no.de dictione penè,q̃
b importat idem quod fere,& temperat. dicit autem hic pene
ex conſuetudine licuiſſe, quia verè non licebat,cum eſſet cõ
ſuetudo irrationabilis tanquam ꝯ honeſtatem.de vit. & ho-
3 ne.cle.cũ decorem.Ho. Tertio no.† quod imputatur epiſco-
po,ſi religioſi vtunt̃ veſtibus ꝯuenientibus religioni:ſic etiam
qđlibet delictum ſubditorum.de offi.ordinarii irrefragabili.
4 Quarto no.de † dictione,forte,c quæ vt dicit gloſ. antepenul.
c non eſt nota dubitationis, ſed aſſertionis. idem no.de renun.
niſi in princi.in glo.4.& de procu.tuæ.& Archi. & Io. And.
de ſupplen. negligen.prælato.capitu. 1.lib.6.Et eſt philoſophi-
cum temperamentum ſup.de procu.mutus. in princ.in glo.
2.ff.commo.l.in commodato. §.ſicut.glo.ſcilicet, & ſub du-
bio forte reſpondent ſæpe periti,vt not.glo.ff.de arb.ſi duo.§.
idem.Et in hac glo.ibi,euangelio Ioan. 14.ibi item ſi.§.1.Ibi
dicit.ſi qs res neceſſitate diſtraxit fortaſſis huic officio iudicis
ſuccurretur vt præcium duntaxat reſtituat. Ibi:ſi duo rei cre-
dendi vel debendi & alter compromiſit,iniuentus eſt petere
vel ne ab eo petatur, ſi petat alter, vel ab eo petitur,fortaſſis
committitur pœna,ſed ſocij ſunt. Ibi, filiusfa.iniuriam paſ-
ſus dat procuratorẽ ad actionem iniuriarum, ſi forte nec pa-
ter eſt præſens, nec patris procurator vult experiri.Et in fin.
Vincen.& Ala.& de renun.niſi.circa prin.& ſup.vt li.non cõ
5 te.accedens.1.Quinto not.ꝙ id quod acquirit † prælatus re-
ligioſus acquirit eccleſiæ.debet enim hoc intelligi,ibi,res ip-
ſius.ſ.abbatiſſę,quę fuiſſent ſuę,ſi fuiſſet ſecularis: vt hoc c.ha
beat dubium.de hoc dixi ſup.c.proxi.contrario.4.Et ſup.titu.
1.c.vlti.in fi.pro hoc quod dicitur hic in gloſ.vlti.& in ea ibi
pars huius,& ibi habetur pars de principio deciſa.Opp.ꝙ li-
6 cuerit iſti teſtari: †quia non conſtat ꝙ fuerit profeſſa expreſ-
ſe nec tacite per ſuſceptionem habitus inf.de reg. beneficiũ,
lib.6. Solu.Innoc.ꝙ non allegatur hanc fuiſſe non profeſſã,
ſed eam non portaſſe veſtem monachalem & illa non facit
monachum.Si autem eſſet nõ profeſſa,teſtari poſſet vt in ꝯ-
trario, & de non profeſſis eſt exemplum de elect. indemni-
tatibus.in fi.lib.6. & de ſta.reg.cle. attendentes.vtebatur autẽ
forte blauio non bruno vt vtuntur moniales. Hoſtien.intelli
ge quod in hoc monaſterio erat certa regula approbata,vn-
de non obſtante abuſu veſtium ingreſſa monaſterium lapſu
anni erit efficaciter obligata.de regu.vidua.& c.ſtatuimus. &
c.ex parte,& hoc ad textum ibi pluribus annis, ſupplet Hoſt.
maxime.hæc ſol.non procedit,quia lapſus anni non ſufficit,
niſi concurrat habitus delatio.de regu.ca.1.lib.6. dicit etiam
7 ꝙ † religionem vbi regula nõ ſeruatur,nec expreſſe ſe aſtrin-
git ad illam,licet plures anni tranſeant, non cogitur præciſe
profite-

ADDITIONES.

a Habitus. Adde tex.in cap.ex parte tua.de regula.gloſ. in ver. apparuerint.in cap.ſicut bonum.27.q.1.glo.in ver.nunc habitum.in capit. meminimus. qui cler.vel vo.
b De dictione penè. Adde no.in c.licet cauſam.de prob.in cap.veſtra.de coha bita cler.& mulie.
c De dictione forte. Adde glo.in c.niſi cum pridem.de renunc.glo. in cap.tuæ. de procura.

b ro, in eo quod dixi quod acquiſita per monachum b cedunt monaſterio. quid ſi eſt monaſterium mendicantium, vt finge fratri prædicatori relinquitur aliquid dandum ſingulis an 9 nis dum viuit, videtur ꝙ nulli acquiratur †: nõ monacho, qa non eſt capax immobilium, & annui reditus inter immobilia computantur. de ver. ſig. cle. exiui. §. cũque annui. Fred. in conſi. 22. dicit, ꝙ ſi eſſet relictum annum perpetuum, non valeret, quia tunc computatur inter immobilia: & licet perpetuum dicatur multipliciter: vt not. 11. q. 2. hoc ius. §. perpetua hoc tamen caſu debet intelligi perpetuum proprie, vt talẽ ꝙ duret 100. annis. quia talis ætas conſideratur cum aliquid relinquitur conuentui vel ciuitati. C. de ſacroſan. ecc. l. vlti. ꝑ h. d. ꝙ ſi intuitu eleemoſynę aliquid conuentui, uel intuitu conſanguinitatis relinquitur fratri ad certum tempus minus centum annis. Iſtud non continetur ſub nomine immobiliũ pro hoc inducit quod nota. Pau. de re. eccle. non alie. cle. 1. in ver. iura. ſed illa faciunt potius contra. & dic ꝙ oportet ꝙ illud relictum ſit ad minus tempus decennio: alias dicitur ꝑpetuum. ar. d cle. in fi. & ꝙ ibi no. in gl. fi. & ꝙ ibi dixi q. 4. vnde ſi relinquitur alicui ad vitam, dicitur perpetuum: vt no. J. in ea. cle. in prin. in gloſ. recipientis. & idem ibi Pau. quod ibi dixi quæſtio. 24.

ADDITIONES.

a *Quid eſt teſtamentum. Adde Hoſt. in ſumma huius ti. & doct. in rub. eo. tit.*
b *Quod acquiſita per monachum. Adde capitu. in præſentia. de proba. Archi. in capitulo, ſi qua mulier. 9. quæſtio. vlti. Saly. in authenti. ingreſſi. C. de ſa. ſanc. eccle.*

SVMMARIVM.

1 *Executio teſtamenti fieri debet ſecundum voluntatem teſtatoris.*
2 *Teſtamenti executio ſi fieri non poteſt iuxta voluntatem defuncti, commutatur in aliud.*
3 *Relicta loco conſtruendo debent ſine diminutione aſſignari.*
4 *Teſtatoris voluntas dicitur pia.*
5 *Teſtamentum, quod fiat monaſterium, an ualeat, non expreſsè loco.*
6 *Eulogium quid ſit.*
7 *Legatum caducum quod dicatur,*
8 *Epiſcopus expendens in ædificatione monaſterij plus quam ſit relictũ, an poſſit exigere ab hærede.*
9 *Hæres ſi non adimpleat uoluntatem defuncti tempore debito, an reſtituatur.*
10 *Impeditus ſi quis fuerit adimplere voluntatem defuncti per impotentiam facti, quid fiet.*
11 *Fructus bonorum aſſignandorum monaſterio conſtruendo, cuius interim erunt.*
12 *Hæres quantum tempus habeat ad conſtruendum capellam conſtrui relictam.*
13 *Teſtator an poſſit diſponere quod in ſuo prædio fiat locus pro vno conuentu fratrum minorum.*
14 *Factum difficile quando habeatur pro impoſſibili.*

Nos quidem. Si infra annum a die monitionis non fit executio teſtamẽti epiſcopus exequitur. Primo ponitẽ narratio. Secundo prouiſio ibi: q̃. obrem. ibi: mandat moneri. Secũdo ſuppleri. ibi: ꝙ ſi. Tertio dicit quare. ibi: ſic enim. fundari. i. conſtrui. religioſa. i. honeſta, non tamen monacha. Goff. vel per antiphraſim. h. d. quia impediebat religioſum opus. aſſignentur: aliàs rebelles poteris cohęrcere inf. eo. ſi hæredes, & contra illos ſeculare brachium inuocare. de offi. ordi. capitu. 1. Hoſtien. No. de verbo a hortamur a de quo dixi ſup. c. 1. Secundo not. præſcriptionẽ annalem contra eum qui negligit exequi teſtamentu a die monitionis. C. de fideicom. auth. hoc amplius. Et ſufficit vna

3 † Quinto no. ꝙ relicta loco conſtruendo debent aſſignari ſine diminutione, de hoc. J. q. 8. Sexto no. ibi ſecundum piiſſimas ll. &c. de hoc in glo. vlti. quæ alleg. Et ad idem Aut. de ſa. ſan. eccl. § ſi quis autem. Inno. qui etiam hic no. aliqua de qui 4 bus. J. eo. ſi hæredes. † Septimo not. ꝙ voluntas teſtatoris dicitur pia, quod intelligunt aliqui de voluntate ad pias cauſas. Alij & bene de qualibet. Nam eſt pia eo ꝙ extrema. J. eo. tua. in glo. 1. & plenius. J. eo. Ioannes. Opp. ꝙ is ad quem ſpectat executio teſtamenti, exequi non teneatur infra annum, ſed quinquennium: vt in Auth. de eccle. titu. §. ſi quis ædificationem. vbi dicit, ꝙ oratorium debet conſtrui infra quinquennium. hoſpitale vero infra annum. Sol. ſecundum Hoſt. hæc decre. non ſic diſtinguit. & dic ꝙ videtur ſtandum huic c. ille tamen §. habuit reſpectum, quia facilius conſtruitur hoſpitale q̃ eccleſia. Et quia videmus non eſſe facile, ꝙ intra annum conſtruatur, & poſſet dici ꝙ hoc c. loquitur de conſtructione monaſterii, quæ poteſt comparari conſtructioni hoſpitalis. Et licet in monaſterio fiat eccleſia, tamen non fit magna, vel ſolemnis ſicut quãdo fit ſola eccleſia, quæ debet eſſe apta orationi, & frequentiæ populi. q̃q̃ autem hic dicat, ꝙ intra annũ debet impleri voluntas defuncti, & ſic videtur, ꝙ monaſteriũ debeat compleri: tamen ſufficit, ꝙ hæres faciat ꝙ potuit. 22. q. 2. faciat. reg. imputari. lib. 6. & de hoc etiam. J. q. 6. & ſequẽ.
5 Secundo opp. ꝙ non valuerit teſtamentum, † cum non fuerit dictum de certo loco vbi fieret monaſterium, nõ enim tenet obligatio ſi quis promiſit inſulam ædificare non adiecto loco. ff. de eo quod cer. lo. l. 3. §. ſi quis inſulam. Glo. pen. ſol. ꝙ hic locus certus fuit demonſtratus, dicit tamẽ fauore religionis, & extremæ voluntatis poſſe dici aliud eſſe, id eſt ꝙ valeat diſpoſitio teſtatoris de faciendo monaſterio, etiam non determinato loco, quod non probatur iure, niſi dicamus, ꝙ ſicut non vitiatur legatum ad pias cauſas propter incertitudinem perſonarum, vt ſi relinquitur in redemptionem captiuorũ, & non dicitur quorum. C. de epiſc. & cler. nulli. vel propter incertitudinem loci cui ſit relictum: in Auth. de eccl. tit. §. ſi quis in nomine. & not. J. c. proxi. in glo. 2. ſic etiam non vitietur hoc caſu, quod placet, vt J. eo. contrario. tamen non perſiſtit in hoc, ſed refert alios dicere, ꝙ ſi locus eſt incertus, legatum eſt caducum, & quid ſit caducum, dico. J. q. 2. & hęc opi. quæ vult, quod ſicut ad tale legatum non tenetur hæres, ſic nec ad tale monaſterium conſtruendum. deinde glo. refert opi. Tanc. qui tenet legatum valere ad pias cauſas etiam non determinato loco. & idem Goff. & Hoſtien. qui dicunt hoc confirmari per literam ibi, & alibi placet. & quia talia ſunt fauoris. inſti. de act. §. item mixta. & §. in duplum. in fi. Idem videtur ſentire Inno. Nam in verbo, conſtitutum, ſupplet per teſtatorem. Et ex hoc arguit, ꝙ ſi teſtator de certo loco mandat, & ibi fieri non poteſt, debet alibi fieri. vel ſi mandat monaſterium deſtructum reparari, & vbi prius erat non poteſt reædificari, alibi ædificabitur. Egi. ad quod not. quia ſæpe occurrit. de hoc. J. q. 3. & videtur dicendum, ꝙ quandoque teſtator mandauit monaſterium conſtrui, & non dixit vbi. & procedit opi. quæ habet diſpoſitionem tãquam incertam nõ valere. quandoque mandauit de certo loco, ſed ex caſu non poteſt ibi fieri, & tunc alibi fiet, quia ſufficit, ꝙ diſpoſitio teſtatoris fuit ab initio valida, & ſic procedit alia opi. tamen fauore relictorum ad pias cauſas poſſumus indiſtincte tenere, ꝙ valet diſpoſitio, etiam ſi ab initio mandauit non electo loco, & tunc electio ſpectabit ad epiſcopum, de cuius conſenſu talia conſtruuntur, de conſecrat. diſt. 1. nemo. J. de conſe. ecc. vel alta. cum ſicut. pro hoc. C. de epi. & cle. nulli. vbi quando relinquitur legatum ad pias cauſas, & non exprimitur per quem debeat fieri erogatio, hoc pertinet ad epiſcopum. Et in hac

ADDITIO.

a De verbo hortamur. Adde no. in c. quia indicante. de præſeri.

a quid eſt dicere eulogio a. Gloſ. 1. exponit teſto.& dicitur ab
eo,quod eſt bonum,& logos,ſermo, quaſi bonus & autenti-
cus ſermo.ff.de pe.hære.hæreditas.§.ſi defuncto. Aliter ſumi-
tur. 18.diſt.de eulogijs.Goſ.dicit Hoſtien.quod dicitur ab eu,
quòd eſt flebile. i. nota triſtitię, quaſi flebilis ſermo, quia
pro maiori parte fit in extremis : pro hoc quod nota.de cele.
miſ.ſanè.in prin.& vtraque expoſitio teneri poteſt, & in hac
gloſ. in fi. & l.ſe.C.de teſta.mi.l.fi.de iu.deli.quidam eulogio.
Secundo quæro, in eo quod dixi in vltimo contrario legatũ
7 fieri caducum † quid dicitur legatum caducum. dicit Abb.ꝙ
legatum quandoque eſt pro non ſcriptum, vt quando relinq
tur ei qui tempore teſtamenti conditi non eſt in rerum na-
tura,quãdoque in cauſam caduci,vt ſi is cui relictum eſt, mo
ritur viuo teſtatore, quandoque caducum, vt ſi deficit mor-
tuo teſtatore, vt quia homo legatus uel æquus moritur : vt
hæc habentur. C. de cadu. tol.l. vnica.§.& cum triplici. Ter-
tio quæro in eo quod dixi in vltimo contrario, monaſteriũ
b poſſe alibi fieri, & ſic legatum commutari b. An hoc ſit ve-
rum,dicitur quod ſic, per id quod dixi in dicto contrario ſm
Innocen.dic,quod ex cauſa poteſt fieri, quod tenet Specu.de
inſtr edi. §. nunc vero aliqua. §.quid ſi quis mihi legat,quod
eſt verum niſi teſtator diꝗ omiſſet aliud fieri,ſi id fieri nõ poſ
ſet,quia tunc id ſeruabitur.ff.de annu.le.l.liberto.§.Lucius.&
ibi glo. & Bar. & etiam de hoc no.ff. de vſufru.l legatum. fiet
autem commutatio authoritate epiſcopi ſi legatũ erat factũ
loco eccleſiaſtico,vt hic.Ibi,tecum implere, aliàs fiet de con-
ſenſu eius cuius intereſt,de quo plene per Barto.in d.l.legatũ.
8 Quarto quæro,quid ſi epiſcopus in ędificatione monaſterij,
expendit plus quam ſit relictum, videtur ꝙ exigere poteſt ab
hærede.ff.de ver. ſigni. cum teſtamento.In contrarium.ff.de
neg. ge.qui aliena §.1. Solu.Hoſtien. quod ex qualitate & di-
gnitate defuncti : & conſuetudine : & affectu: & facultate:&
quantitate eius quod remanear,hoc arbitratu boni iudicis ꝯ-
ſiderari. ar. ff.de don.inter vi.& vxo.ſi ſponſus.§. ſi quis roga-
tus.de iu.do.quæro.de viur.qui ſemiſſes.de le. 3.ſi filiæ.Sed ex
benignitate canonica dicit ſtãdum d.l.qui aliena.vt nihil exi-
gat pro hoc,inf.c.filius.de cenſi.ex parte. & quod no.in d.l.q
aliena.& C. de neg. geſt.l.fi.in fi.dic, quod etiam de iure hoc
verius. Eſt enim ſtandum voluntati teſtatoris qui noluit plus
expendi.d.l. qui aliena. Nec epiſcopus in hoc poteſt hæredi-
bus præiudicare. Quinto quæro,ſi teſtator † relinquit hæredi
9 tatem certo monaſterio ſub conditione conſtruendi hoſpita
le int.annum,& ſi non fuerit conſtructum,pertineat hæredi-
tas monaſterio ſancti M.an contra lapſum anni poteſt primũ
monaſterium petere reſtitui.Bal. C. de repu.hære. pupillorũ.
dicit quod ſic,ſicut etiam minor contra minorem reſtituit.
ff.de mino.verum.§.pe.quod placet,quia etiam eccleſia con-
tra eccleſiam reſtituitur. de in integ. reſti. auditis.& c.tam ex
literis & hoc niſi primum monaſterium fuerit in dolo,vt qa
ſciuit conditionem & noluit parere. C. de ſa.ſan. ecc.l.iube-
mus. Sexto quæro,quid ſi in caſu huius c.is qui tenebatur cõ
10 ſtruere † monaſterium fuit impeditus per impotentiam fa-
cti:ita quod infra annum conſtruere nequit.dicit Spec.de in-
ſti.edi.§.nunc aliqua.ver.quid ſi executor in potentia iuris.ꝙ
fiet deuolutio ad epiſcopum,ſicut fit quando eſt in negligen
tia ſine impedimento.pro hoc inducit: C.de epi.& cle.nulli.
& l.ſi quis ad declinandam,quæ hoc non probant,dictum ta-
men eſt notabile & verum, & eſt ratio, quia omne tempus
eſt continuum niſi aliud appareat.ff. de vſuca.nunquam.§.in
vſucapionibus.nota.gloſſ.ff.de diuer.& temp. præſcrip.in ru-
bri.& in fine. Et hoc maxime quando conſtitutio ſinodalis li
mitat annum a die mortis, executor tamen qui fuit impedi-
tus exequi non priuatur relicto ſibi facto,quia ad illud perdẽ
dum requiritur contumacia in nõ exequendo:in Auc.de hæ
re.& fal.§.ſi.quis autem non implens.& monitio præcedens.
C.de epi.& cle.authen. licet. quæ no. quia quotidiana. Et in-
telligo hoc quando nihil proceſſum eſt in ædificio. Si enim
hæres facit quicquid in eo fuit, incohando ædificium. ſed nõ
potuit compleri ex aliqua cauſa, vt propter oneris magnitu-
nem,videtur procedere quod dixi ſup. in 1.contrario.vt non
fiat deuolutio de rigore, tamen inhærendo literę huius cap.
videtur ꝙ indiſtincte fiat deuolutio ad epiſcopũ, nec in hoc

pote perceptis. ...
curatoris.ff.de le.2.& ſic conſuluerunt Bar. & Fran.de alber-
12 gotis, quod nota. Nono quæro, teſtator † iuſſit fieri capellã,
non tamen adiecit tempus, quantum tempus habet hæres
ad conſtruendum, & quando incipit currere tempus patro-
no ad præſentandum. Fed.in conſi. 124.dicit ad primum qđ
habet annum a die monitionis : pro hoc C. de fideicom.au-
then.hoc amplius. Ad ſecundum dicit,quod cum tempus ꝓ-
ſentandi currat tantum negligenti. de conceſ.præben c.2.& c.
quia diuerſitatem.incipiet tempus a die qua ædificium pote-
rit eccleſia nuncupari, quia tunc incipit indigere regimine
ſacerdotis,non prius,de hoc de ecc.ædi.c.pe.Sed ad euitandũ
dubium,cautela eſt,ꝙ patronus præſentet etiam prius ſecun-
dum eum,quia ſi non admittetur ſaltem ſibi non poteſt im-
13 putari. Decimo quæro, diſpoſuit teſtator, † ꝙ in quodam
ſuo prædio conſtrueretur locus pro vno conuentu fratrum
minorum,& adiecit, quod ſi hoc fieri non poſſet de iure vel
de facto,dicta,clauſula habeatur pro non adiecta,vt ꝙ non va
leat, quia contra ius eſt ꝙ fiat locus pro habitatione fratrum
minorum. de ecc.præla.c. vno.li.6. de pę.cle. vna.quod tenet
Fede.in conſi.170.Oppo.ad hoc,quia conſtructio loci nõ eſt
contra ius:licet deputatio fratrum ſic.vnde ſaltem debet con
ſtrui. reſpon.Fed.ibi ꝙ prohibito vſu & habitatione prohibe
tur omne id per quod peruenitur ad illud.ff. de ſpon.oratio.
Oppo.ad idem,quia fratres poſſunt locum accipere de licen-
tia Papæ. reſpon.idem, ꝙ talis licentia obtinetur difficulter
14 † & pro hoc habetur pro impoſſibili. ff.de leg.1. apud Iulia-
num.in fi.pro hoc, quia id quod per vnum tantum fieri põt,
dicitur impoſſibile.d.§.ſi.quod dixi de condi. appo. ſuper eo.
Item tempus præſens debet attendi.ff.de ver. obli.inter ſtipu
lantem.§.ſacram.& §.ſeq. Oppo. ad idem, quia laudabile eſt
expectare tempus habitæ licentiæ.ar. de re iudi.abbate.in pri.
Solu.quia difficulter obtinetur habetur pro impoſſibili:vt in
proxi.ſol.ꝙ non eſt in caſu c.abbate. Vndecimo quæro,circa
hod,an ſaltem tenebitur hæres ad æſtimationem conuerten-
dam in aliud, videtur quod ſic.ar.ff.de le.3. fideicommiſſa.§.
ſi ſeruo. & hic contrarium tenet ibi Feder. quod hoc caſu
onus ab initio fuit pro non adiecto tam ex diſpoſitione iu-
ris quam ex verbis teſtatoris. In hoc aũt c. & ſimilibus iuri-
bus ab initio tenuit.ꝙ ꝓcedit ſi teſtator expſſe dixit ꝙ in quã-
tũ ꝯuẽtus fieri non poſſet legatũ habeat ꝓ nõ facto,aſs hæres
tenet ad æſtimationẽ ꝯuertẽdã ad vſum aliũ pium arbitrio
epi:vt hic.pro hoc,quod no.Bald. C. de lega.l.cum alienam.

ADDITIONES.

a Quid eſt dicere eulogio. Adde tex in c.de eulogiis.18.diſt.& in l.hac conſu
ultima. C. qui teſta.fa. c.poſ.

b Legatum commutari. Adde Innocentius. in capitulo, ſignificatum de
præbend.

SUMMARIUM.

1 *Legatum nudis verbis debetur.*
2 *Obligatur quis per verba nuda.*
3 *Legatum ad pias cauſas verbis enunciatiuis valet.*
4 *Legata in codicillis valent.*
5 *Teſtamento nullo, an legata valent.*
6 *Relictum monaſterio.S.M.ſi duo ſint talia,cui debentur.*
7 *Teſtator ſi legauit concham, & habet plures conchas, cuius erit electio.*
8 *Species ſecundum logicos quid, & quid ſecundum legiſtas.*
9 *Verba executiua legati quando diriguntur ad aliquem, illius eſt electio.*
10 *Teſtator ſi legauit ſeruum in fuga conſtitutum, cuius expenſis quaritur.*

1 Iudicante. †Debetur legatũ nudis verbis,ideſt enun
ciatiuis a teſtatore relictum.vel ſic. debe-
tur legatum relictum nudis verbis. i. ſine teſtamenti ſolenni
tate.h.d.ſecundum aliam lect.quæ magis conuenit literæ, vt
nam in

Digitized by Google

vt patet in ver. iuſſit. vnde intelligo & aliter quod dicit nudis
4 verbis i. ſine teſtamento. bene enim valent legata † in codicil
lis, licet enim codicillus non ſcriptus abuſiue dicatur codi-
cillus, tamen bene valet C. de codi. l. fin. ff. de teſta. manu. l. ſi
iure. & hoc ſentit glo. 1. in eo quod alleg. d. l. ſi. dic ergo nudis
i. ſine ſolemnitate teſtamenti, in quo quando fiunt legata, nõ
poſſunt dici nuda, quia veſtiuntur a teſtamento. Opp. ad hoc,
5 quia ſi teſtamentum eſt nullum †, non tenent legata. d. l. ſi
iure. Solu. quandoque conſtat quod teſtator voluit dece-
dere inteſtatus, vt quia hoc expreſſit, & procedit capit. &
huic bene cõuenit ratio hic poſita vt obſeruetur voluntas te
ſtantis. quandoque conſtat quod voluit decedere teſta-
tus, vt quia teſtamentum condidit, & tunc ſi teſtamen-
tum non valet, legata non debentur, niſi dixerit quòd debe-
rentur etiam ab inteſtato, per illam clauſulam, ſi non valebit
iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, vel aliquam ſimi-
lem d. l. ſi iure. quandoque eſt dubium, an voluerit decedere
teſtatus uel inteſtatus. Et videtur velle decedere inteſtatus, eo
ipſo quod facit legata ſine hæredis inſtitutione, & hic eſt ca-
ſus verus & notabi. huius c. & antea non appertus. Secundo,
6 ſi teſtator relinquit † monaſterio ſanctę M. 10.a & ſunt plura
a talia monaſteria. dicit glo. 2. ꝙ dabit pauperiori. & in ea ibi: ſi
quis in nomine, vbi dicitur quod ſi tale monaſterium nõ eſt
in ciuitate, ſed in territorio, illi dabitur. Sed ſi nec in territo-
rio, tunc dabitur eccleſię cathedrali ciuitatis, in qua teſtator
habebat domicilium, quod procedit niſi ex alio poſſit com-
præhendi voluntas teſtatoris, vnde ſi reliquit eccleſiæ, nec ap-
paret de qua intelligit, dabitur illi cuius eſt parochianus. ff. de
cõdi. & dem. quæ conditio. §. ſi. quod ibi not. Tertio quæro, ſi
in caſu præcedẽti non appareret quod monaſterium ſit pau-
perius. Hoſt. in ſ. eo. tua. refert aliquos dicere quod veteri de-
beatur. arg. ff. de reb. dub. ſi ita fuerit. cum ſi. Aliàs quod pri-
petenti. arg. ff. de leg. 1. ſi pluribus. quia vigilantibus &c. ipſe te
net quod epiſcopus gratificabit alteri vel diuidet. ar. ff. de leg.
1. Titię textores. 1. reſpõ. in fi. de paro. c. 1. de deci. quoniam. ꝙ
tenet Specu. de inſtr. edi. §. nunc vero. verſicu. quid ſi aliquis.
7 † Quarto quæro, teſtator legauit concham, vt in text. ſi ha-
bet plures conchas, & vna erat melior alia, cuius erit optio.
Glo. dicit poſſe dici quod legatarij. ff. de lega. 1. ſi domus. ſed
illa facit contra, ibi enim dicitur, quod ſi teſtator legauit do-
mum, nec apparet de qua ſenſerit, hæres ex omnibus quas te
ſtator habebat, quam volet, dabit legatario: ſi nullam domũ
habebat, deriſorium erit legatum, inducit etiam gl. l. qui du-
os, cod. titu. vbi ſi dominus habens duos ſeruos, legat vnum
ex his, & non apparet quem, legatarius eligit. In contrarium
inducit gloſſ. ff. de leg. 1. ſi quis a filio. §. ſi quis. vbi ſi habens
duos ſtichos ſtichum legat, nec apparet de quo ſenſerit, hæ-
res eligit, & hoc tenet glo. dicens contraria procedere quan-
do hæres eſt in mora. Sed glo. ff. de le. 1. l. legato. plenius diſti
guit, quod aut legatur genus generaliſſimum ut res, vel ſub-
ſtantia, aut ſubalternum, ut animal. Aut genus inferius, vt ho
mo vel bos, & vocat ibi glo. genus ſecundum leges, nam ſm
8 logicos hoc genus inferius dicitur ſpecies: † genus enim ſecũ
dum eos eſt id quod prædicatur de pluribus differentibus ſpe
cie, & hoc duplex, quoddam generaliſſimum, quod non ha-
bet aliud ſuper ſe, vt ſubſtantię, quoddam ſubalternum i. qđ
cum ſit genus tamen ſubalternatur alteri generi. i. ſubijcitur
ſeu præſupponit aliud genus ſuperius, vt animal, quod
præſupponit corpus ſubſtantiale. Species autem eſt,
quæ prædicatur de pluribus differentibus numero, in eo
quod quid, vt homo, & dicitur genus apud iuriſtas, vt
prædixi in primis duobus caſibus, quando legatur genus
generaliſſimum vel genus ſubalternum non valet legatum;
quia dando rem viliſſimam, puta muſcam, liberatur, quod
eſt deriſorium, vltimo caſu gloſſa illa diſtinguit, quia aut
illud genus habet certos fines a natura diſignatos, vt bos
vel equus. Aut habet fines ſola hominis deſtinatione, vt fun-

patrimonio, ideo non videtur relicta optio legatario: quia res
aliena optari non poteſt. ff. de leg. 1. ſerui. in princ. nec habet le
gatarius electionem actionum. Non enim poteſt ei compe-
tere rei vendicatio pro re aliena, ſed ſolum actio perſonalis, &
9 ſic ceſſat præcedens ratio. hæc vera, niſi verba † executiua le-
gati dirigantur ad aliquem, quia tunc illius eſſet electio, vt ſi
primo caſu dixit teſtator, hæres meus dato vnum ex ſeruis
meis, vel in ſecundo dixiſſet, ꝙ legatarius accipiat ſibi vnum
ſeruum, tunc eius eſt electio, ff. de leg. 1. plane. §. pen. de leg. 1.
qui concubinam. §. 1. no. ff. de leg. 2. Lucio. Item procedunt
prædicta vbi teſtator legauit incertum de incertis. Si autem
legauit incertum de certis, aut ſenſit de certo, & de hoc appa
ret per aliqua indicia, & electio eſt hæredis. d. l. ſi quis a filio. §.
ſi quis autem. Aut non ſenſit de certo, & eſt legatarij. ff. de le-
gat. 1. qui duos. Ratio diuerſitatis redditur in d. l. ſi quis a filio.
§. ſi quis. Exemplum, legauit teſtator Stichum, cum haberet
plures Stichos, electio eſt hæredis. d. §. ſi quis. quia per expreſ
ſionem proprij nominis apparet teſtatorem ſenſiſſe de certo.
elegit ergo hæres de quo veriſimile eſt ꝙ nouit voluntatem
defuncti. Sed ſi teſtator non expreſſiſſet nomen alicuius ſer-
ui, electio eſt legatarij, quia teſtator nihil legaſſe videtur niſi
electionem vnius de illis certis. Secundo caſu principali, quã-
do res habet certos fines deſtinatione hominis. dicit gloſ. in
d. l. legato. ꝙ non valet, ff. de iu. do. cum poſt. §. gener. quia dan
do palmum terræ liberatur hæres. d. l. cum in rerum. Tertio
caſu quando res habet certos fines facto hominis, vt domus.
Glo. in d. l. legato. remittit ad l. ſi domus, in princ. ff. de leg. 1.
Et quid dicat. ſ. dixi. de hoc per Dyn. in reg. in obſcuris. lib. 6.
& in hac glo. 2. ibi, ſi quis ſeruum, vide de reſcript. inter cæte
ras. ibi: legato. vide de fil. præsbyt. literas. q. 4. ibi: ſi via. ſi ſin-
gulariter per fundum legatur via, iter, aquæductus, hæres eli-
git per quam partem fundi prædicta concedat, ſine captione
tamen legatarij. Ibi: mora. ad hoc de præbend. ſi pluribus. lib.
10 6. Ioan. And. † Quinto quæro, legauit teſtator ſeruum in fu-
ga conſtitutum, cuius expenſis quæretur. Gloſſ. hic arg. ꝙ le-
gatarij, ſed concludit ꝙ hæredis, per l. de leg. 1. cum ſeruus. &
idem Goſ. Hoſtien. diſtinguit. ſed plenius diſting. gl. in d. l. cũ
ſeruus. diſtinguẽdo quatuor tempora, ſcilicet an tempore te-
ſtamenti ſit in fuga, & tunc ſuo ſumptu recuperat hæres, d. l.
cum ſeruus. Alias ſi expenſis legatarij deberet quæri, poſſet eſ
ſe legatũ inutile, vt quia ſeruus eſſet ita in longinquo, ꝙ plus
de ſumptu faceret in recuperando ipſum quã ſeruus valeat.
& per hoc dic, ꝙ ſi erat abſens non multum a longinquo libe-
ratur hæres dando ipſum vbi eſt. ff. de leg. 1. cum res. §. 1. & no
ta. ff. de iudi. quod legatur. vbi dicitur, quod legatum datur ab
hærede vbi eſt ipſum legatum vtile. quia licet hoc caſu fiant
ſumptus per legatarium in redimẽdo legatum, tamen rema-
net vtile. facit in ſimili. ff. de lega. 1. ſi res legata. Secundum tẽ
pus eſt, quando res cępit abeſſe ante mortem teſtatoris poſt
teſtamentum. & tunc hæres proſequitur ſumptu & periculo
legatarij: quia debet dari vbi erat tempore teſtamenti. ff. de le
gat. 1. ſi ſeruus legatus. 1. reſpon. quia teſtator non videtur gra
uaſſe hæredẽ in ſumptu, cum non abeſſet tempore teſtamen
ti. d. l. ſi ſeruus. Tertium tempus poſt mortem & ante aditam
hæreditatem. & tunc glo. diſtin. aut culpa hæredis, & tenetur
ad æſtimationem: aut ſine culpa, & cauebit de reſtituendo ſi
ad eum peruenit. Quartum tempus poſt mortem, & aditam
hæreditatem. & hoc caſu diſtinguit, vt in caſu proximo. ita di
cit glo. in l. cum ſeruus. & in hac gl. 2. ibi: cum ſeruus. & l. ſeq.
operam & ſumptum in ſeruo legato quærẽdo qui fugitiuus
eſt, cum longe abſens, præſtat hæres.

A D D I T I O.

a Monaſterio ſanctæ M. x. Adde ſaſo. diffuſe in repe. l. 1. l. 2. col. ver. quid er-
go ſi teſtator. C. de ſacroſan. eccl.

S V M-

13 *alienam probare quis debeat.*
14 *Cauſę dua lucratiua in eandem perſonam, & in eadem rem concurrere non poſſunt.*

Filius. Non debetur legatum cum teſtator rem nõ ſuã, ſed eccleſiæ, alteri legat eccleſiæ. h. d. ſecundum
lec. quam ĵ, teneo. legitur enim pluribus modis. vt ĵ. q. 1. Primo
ponitur quæſtio. Secundo prouiſio. ibi: & quidem autor.
i. teſtator. res. iſtæ res, vt dicit antiqua. Erat quidam ſeruus &
1 calix electrinus. & dicit ibi gloſſ. Laur. quod electrum † eſt
quoddam genus cõpoſitum ex auro, licet videatur ꝙ ſit metallũ
p ſe. ff. de au. & ar. leg. l. pediculis. §. Neratius. Iſidorus. 16.
* ethimolog. *de hoc tract. & Catholicõ in hac dictione. vbi ẽt
dr̃ hoc dictum ab elios ꝙ eſt ſol. quia ad ſolis radium lucet
2 clarius quam aurum vel argentum. † Nota. quod perſonę eccleſiaſticæ
viuunt lege Dei, non ſeculi. & dic lege Dei, i. theologica
& canonica. ĵ. ca. cũ eſſes. ſm q̃ non debemus aliqua
recipere & retinere. Exodi. 20. Furtum non facias. Glo. 1. nullum
damnum alicui facies in rebus ſuis. ad hoc 14. q. 5. ſi qd.
3 54. diſt. generalis. in fi. & de hoc ẽt ĵ. q. 1. † Ex hoc arguit Hoſ.
leges non aſtringere eccleſias, vel eccleſiaſticas perſonas. de
hoc s̃. de ſol. c. fi. vbi dixi. q. 12. Secundo not. quod Papa quan-
a doque de ſe loquitur in ſingulari a ibi, mihi. quod fecit Gre-
4 gorius ex nimia humilitate. hodie reſcriptum eſſet † falſum:
de cri. fal. q̃ graui. Oppo. ꝙ non debuerit audiri iſte filius, quia
non apparet ſua intereſſe, cum res eſſent alienę. Gloſſ. 2. dicit
ꝙ forte intererat ſua, quia res illę depoſitę fuerant penes patrem
ſuum, vel pignori obligatę, vel ſecundum Hoſtien. intererat,
quia præcium ab eo extorquebatur, vt ſequitur Hoſtiẽ.
pro hoc facit iſta litera ibi: abſoluendum, non tamen aperte
probatur hic, vel pone caſum ꝙ poſt mortem teſtatoris eccleſia
appræhenderat res legatas, vel forte teſtator viuens cõmodauerat
epiſcopo, vel hæres tradidit credens eſſe proprias.
Cum ergo vellet retinere, intererat etiam iſtius filij nomini-
5 bus prædictis. Secundo oppo. quod valuerit legatum † quam
uis res eſſet aliena. inſti. de le. §. non ſolum. C. de le. cum alienam.
Gloſſ. 2. diſtinguit, & in effectu vult, quod ſi res aliena legatur
a teſtatore ſcienter, debet redimi. i. emi. & dari legatario
uel ſaltem præcium. & in hac glo. ibi: coniunctæ, vt vxori vel
alteri cui de ſuo tantum reliquiſſet. Tertio oppo. ad hoc de
iſto. c. Glo. vlti. dicit quod procedit de benignitate canonica,
uel dic quod hic dicitur ſolum ꝙ res aliena debet reddi ei cuius
eſt. Sed legatarius poteſt agere ad æſtimationem. & hoc
dicitur placere Hoſtien. qui in litera, ibi, tenentur, dicit quod
non prohibet æſtimationem peti ab hærede, & hoc videnẽ
quidam tenere, dicentes quod hic tantum prohibetur res retineri,
& hoc eſt de utroque iure, vt rem meam tibi legatam
ſcienter vel ignoranter nullo iure retinere poſſis, & repetere
poſſim a te rem illam vendicando, imo etiam hæres poteſt
illam repetere ſi eius intereſt: vt quia magnum damnum vel
magnam pœnam eſt incurſurus rem non reſtituendo. & pro
hoc inf. q. 3. Et ex his colliguntur duæ lect. q̃ an ſint verę. dico
in ſeq. q. Quarto, an hæc de quibus in proxi. contrario, ſint vera.
Gl. 12. quæſt. 5. ſi epiſcopus. dicit, quod quando legatur res,
eccleſię hęres non tenetur ad æſtimationem. Et idem hic In-
6 nocen. dicens, ꝙ licet verum ſit generaliter, ꝙ hæres † tenetur
ad æſtimationem. inſti. de le. §. non ſolum. tamen fallit in
caſibus: ut ſi quis legat ea quæ non poſſunt haberi ſine magna
difficultate, vt prædia Cæſaris. ff. de le. 1. apud Iulianum.
§. conſtat. fortius res eccleſiæ, in quorum alienatione magna
difficultas eſt 10. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. ſine exceptione. itẽ
ſecundum eum legari non poſſunt ea quæ communibus vſibus
deputata ſunt d. l. apud Iuli. d. §. non ſolum. Item in inſtrumento
ſcribi non debet aliquid quod ſit contra bonos mores
vel contra ius. ff. de le. 1. ſi quis inquilinos. §. fi. Ex h. d. Inn.
ꝙ quia res eccleſiæ communibus vſibus ſunt deputatę. 12. q.
1. videntes. contra ius eſt quod alienentur, niſi in certis caſibus.
10. q. 2. hoc ius. Item non eſt commercium rei eccleſia-
7 ſticę ad laicos. 12. q. 2. non liceat Papę. & cap. ſeq. Ideo † legatũ
factũ laico dę rebus eccleſiæ non tenet. ff. de le. 1. mortuo,
§. Labeo de ver. ſig. mulium. C. ne iudeis liçeat habere Chriſtianum
mancipium. l. 1. Ex his infertur quod prędixi ſ. ꝙ hic
citur ꝙ alienari non poſſunt. 10. q. 2. hoc ius 12. qõ. 2. ſine, qd̃
non videtur procedere. Nam c. hoc ius, eſt anth. C. de ſac. ſan.
ecc. hoc ius. Ex his colligitur tertia lec. huius c ꝙ hic non valuit
legatum, nec debebatur æſtimatio, quia legatæ erant res
eccleſiæ, quæ non ſunt in commercio, hanc reprobat Ho-
8 ſtien. dicens, ꝙ legatum † rei eccleſiaſticæ tenet in præiudicium
hæredis, dummodo ſit talis de qua poſſit commerciũ
haberi, & ſic res reſtituetur, ſed præcium ab hærede petetur:
& hoc declara plenius vt in fra in 8. lect. & dicit Hoſtien. hoc
procedere niſi nimis hæres grauetẽ ſoluendo præcium: quia
tunc non decet, etiam cum intollerabili grauamine hæredis
ab eo præcium extorqueri, quod fieret de iure ciuili, & ſolũ
hunc legis. rigorem hic intendit tẽperare Papa ar. ff. de condi.
inde. Nam hoc natura de cenſi. licet. & c ex parte. 18. q. 4. c.
fi. & quod no. de cle. coniu. quod a re. & de reg. iu locupletari
lib. ſexto. Et ex hoc ſecundum eum dicuntur illa verba, lege
Dei viuis, ad temperandum hunc rigorẽ. Et h. d. tenendũ, quid
per eum no. in ſum. e. §. ad quid hæres. ver. quid ſi quis
rem alienam. & ſequen. Ex hoc colliguntur duæ lect. de quibus
in proximo contrario. Nam quod dicit Hoſtien. hic temperari
rigorem, incidit in primam lect. ꝙ hic loquatur de ęquitate,
quod autem dicit hic, teneri hæredem ad æſtimationẽ,
incidit in 2. lectu. de qua in eo. contrario. & dic primum non
procedere ꝙ hic loquatur de æquitate. Nam hic in litera nõ
ſit mentio de rigore vel æquitate. Item ſecundum non procedit,
nam ſi hæres hic teneretur ad æſtimationem, non eſſet
differentia inter leges & canones, quod tamen vult hæc litera.
Innoc. poſuit alias duas lect. vna, & ſic eſt quarta, ꝙ hic teſtator
ignorauit rem eſſe alienam, quo caſu dicit ꝙ etiam de
iure ciuili non valet legatum, niſi fiat coniunctæ perſonæ, vt
hic in gl. 2. ſed hoc non conuenit literæ, quæ facit differentiã
inter leges & canones 5. lect. ponit Inno. ꝙ hic mandatur legatario
ꝙ reſtituat res eccleſiæ, nõ ꝙ velit parcere hæredi qa
teneatur ad ęſtimationẽ. Sed in hoc parcitur, ꝙ niſi res reſtitueretur,
forte magnum damnum vel pęnam incurreret: ſed
hoc eſt diuinate. Item hęc lect. concedit cum ſecunda de qua
ſup. ea. q. & ſup. proxi. contrario 6. lectu. colligitur ex eo quod
no. C. de le. cum alienam. dicunt enim ibi Pe. & Cyn. ꝙ valet
legatum in præiudicium hæredis: vt in d. l. non in pręiudiciũ
domini, vt hic. Sed ſecundum hoc non eſſet differentia inter
ll. & canones. quã tamẽ iſte tex. vult ponere. Ego alias poſui.
7. lect. ꝙ hic loquitur in foro pœnitentiali. pro hoc faciunt illa
verba, lege Dei, & tũc eſt ſenſus huius c. ꝙ legatum rei alienæ
ſalua conſcientia non exigitur, pro hoc, quia Papa non cogit
hic res alienas reſtitui, ſed enunciatiue dicit, iniuſtum eſſe
eas teneri, & tamen erat facta conquęſtio, vt hic in prin. Et eſt
ratio, quia ꝙ debeatur ęſtimatio, eſt quidam rigor, & eſt odioſum
lucrũ, a quo debet eccleſia abſtinere, nec poteſt dici quia
ſaltem in foro animę teneatur. Contra hanc eſt, quia cõquæſtio
fuit expoſita iudicialiter, ſeu ſaltem publice, & ita publice
Papa prouidet etiam nominando perſonas, quod fieri non
debet in foro pęnitentiali, ne publicetur peccator inf. de pęn.
omnis. vnde puto aliter dicendum, & erit 8. lectu. ſ. quia intẽtio
Papę fuit ꝙ ll. non habeant locum quando legatũ rei alienę
ſit eccleſiæ. & hoc quando res legatę ſunt eccleſiaſticæ, q̃uis
enim ſolum dicat ꝙ eccleſia non poteſt tenere res legatas
quę erant alterius eccleſię, tamen in effectu prohibet etiam
peti ęſtimationem. alias non procederent verba literę, vbi dicit,
quod leges ſeculi cogunt abſoluendum, quæ verba non
eſſent ad propoſitum. Et ratio quam aſſignat Innocent. quia
res eccleſiæ non eſt in commercio, vt in j. lectu. non eſt om-
nino

ADDITIONES.

* Ethimol. Adde quod eſt lib. 15. cap. 23. Plin. lib. 33. c. 4. dicit, quod vbicũque quinta argenti portio eſt, electrum vocatur B. S.

a Papa quandoque de ſe loquitur in ſigulari. Adde quod allego ſimilem tex. de imperatore in l. 2. in ver. ſcripu mei, C. de app in l. 2. C. de don. int. vi. & vxo. in l. 3. in prin. ſi. de teſt. mi. in l. minoribus, C. de his. qui. vend. & in l. C. quib. ad li. procl. non licet & in l. fin. C. null. hæred. li. 24.

Digitized by Google

gata non ſit res alterius eccleſiæ. Tamen quia ſecundũ hanc
lec.corriguntur ll. melius eſt intelligere hoc c. ſtricte in ſuis
terminis,quando legatum fi: eccleſiæ & de re alterius eccle-
ſiæ,& ita ſummaui. Et ſi dicatur, quod nihil refert,an legetur
res aliena quæ ſit eccleſiæ an alterius,cum hæres teneatur nõ
ad rem,ſed ad æſtimationem, dic, ꝙ non æque facile poterit
hæres emere rem ſicut ſi eſſet alterius priuati. Item , ſi tene-
ret legatum de re aliena eccleſiaſtica,daretur quandoque ma
teria occupandi rem legatam Papæ autoritate, vt hic euenit,
& ſic eccleſię,cuius eſt res legata,præiudicaret , ſaltem de fa-
cto,quod eſt cauendum:vt no.de arbi. peruenit. in glo.2.Itẽ,
etiam ſi rationes mille reddi poſſent vltra rationem de qua
in litera,tamen illa ſufficit:quia hoc non eſt lucrum licitum
ſecundum legem Dei , & ſufficit ita ſcriptum eſſe 6.q.3.ſcri-
ptum. ff.qui & a qui. proſpexit. Item facit pro hoc §.euictis,
de quo in ſeq.contrario.vt ſicut non valet ibi legatum rei a-
lienæ inter fratres cohæredes,ne creſcat inuidia inter fratres.
ita nec inter eccleſias,inter quas eſt fraternitas.vnde epiſcopi
ſe inuicem vocant fratres. Oppo.ad hoc: quia etiam de iure
10 ciuili non valet † legatum rei alienæ ff.de le. 2. cum pater.§.
euictis.Glo.ibi:& in præalleg.l.cum alienam.dicit ibi ſpecia-
le,ne creſcat inuidia inter fratres. Alij dicunt quod idem in
extraneis , ſi ſunt cohæredes , quo caſu legatum factum vni
eorum per teſtatorem,ſi euincitur,non tenentur cohæredes
de actione quod tenet Cyn.in l. cum alienam. tamen quia.§.
euictus.videtur diſcordare a regulis communibus de quibus
in d.l.cum alienam. videtur ſtandum illi §.ſolum in ſuis ter-
minis.ſ.in legato facto vni ex fratribus & cohered.bus,& tũc
eſt ratio:quia non eſt præſumptio ꝙ prædilexerit vnum pluſ
quam alios.ff.de re iei.nuper.l.non ſolum.§.de uno.vbi dici-
11 tur ꝙ par affectionis † cauſa tollit ſuſpicionem: quod no.gl.
de offi. dele. cum R. & de app.poſtremo. Item ceſſat priuile-
gium inter pares.ff.de exc.tu.ſed & milites. in prin.de hoc in
d.l.cum alienam.per Bal. Oppo.ad hoc,quia etiam de iure ci
12 uili non indiſtincte valet legatum rei alienæ : † ſed demum
ſi teſtator ſciens rem alienam legauit. d.l. cum alienam.Sol.
ſ.ta.Contrario,& diſtingue vt etiam dicit glo.2. An ſcienter,
an ignoranter,& de hoc etiam ſup. contrario 2.Secundo op.
ad hoc,quod etiam ſi ignoranter, tamen valeat.ff.de l.2.vnũ
ex familia.§ ſi rem tuam Sol.quandoque legatur res quæ nõ
eſt teſtatoris,ſed hæredis,& valet,vt in contrario,niſi hæredi-
tatem repudiet.e ti.imperator.quandoque eſt alterius quam
hæredis,& tunc ſecus,& ſic loquitur l.cum alienam. Secun-
13 do quæro circa hoc,quis debet probare ſcientiam †,dicit gl.
2.ꝙ legatarius,pro hoc,quia præſumit ignorantia. reg.præſu-
mitur libr. 6.& in hac glo. ibi:verius. vide de filijs præsby.ve-
niens.q.2. Tertio quæro, cui competat actio in caſu huius c.
ad repetendas res dicit Innocen. quod licet ſuſtineri poſſit ꝙ
eccleſia agat,tamen melius eſt ꝙ hæres agat, dic quod vtrīqꝫ
poſſet competere actio bino reſpectu,hæredi enim compete
ret ratione ſui intereſſe. Eccleſię autem competit vendicatio.
Quarto quæro , ſi legatur eadem res in diuerſis teſtamentis.
Hoſtien.quærit & non eſt ad propoſitum,ipſe autem ſolu.ꝙ
ſi ſum conſecutus præcium ex primo teſtamento poſſum pe
tere rem ex ſecundo.Sed ſi rem habui ex primo, illam pete-
14 re non poſſum ex ſecundo,quia duæ † cauſæ lucratiuæ in ea-
dem re concurrere non poſſunt. inſti. de le.§. ſi res aliena.&
de hoc,quo duæ cauſæ lucratiuæ concurrunt.no. Bar.ff.de le.
2.Męuius.§.duobus.

tum,priuatur rebus ſibi relictis cum emolumentis. Et intelli
3 git Ab.etiam ſi emolumenta proueniant ex induſtria. † Ter-
b tio no.differentiam b inter fructus,& emolumenta , & quid
c ſit emolumentum c.de ſimo.in princ. Alibi fit differentia in-
ter fructus,& lucrum. ĩ.de decimis.paſtoralis. Oppo.ꝙ ad epi
4 ſcopum non pertineat † executio teſtamenti.C.de teſtamen.
conſulta. Glo.1. ſol. ꝙ publicatio teſtamenti non pertinet ad
epiſcopum,vt ibi.executio autem ſic,vt hic.idem no. 88.diſt.
epiſcopus,& ĩ.c. Io. dicitur in d. l. ꝙ apud magiſtrum cenſus
aperitur teſtamentum,non apud defenſores eccleſiarum . Et
h.d.Hoſt.verum,niſi conſuetudo aliud inducat. C.de eman.l.
t.& fi.& de hoc de fi.inſt.c.fin.& in hac glo.ibi.§.ſi defuncto.
alias.§.fi.vide de iudi.nouit.ver.non igitur.contrario.8.præci-
pue Inno.ſ.c.maxime nos.ſed glo. ĩ. c. tua.dicit, ꝙ epiſcopus
eſt executor tantum ad pias cauſas.primum communius , vt
n .ĩ.c.Io.& de hoc 11.q.1.Silueſter.per Arch. & in fi. ſaltem
ratione delicti quod committur veniendo contra voluntatẽ
defuncti.de iudi.nouit.Tan. Secundo opp.ꝙ non debeat hæ-
5 redi † non adimplenti teſtamentum interdici tota hæreditas,
ſed habeatur ratio legitimæ ſi eſt filius C. de fideicom. Aut.
hoc amplius.Glo.vlti.tangit tres lec.vna, ꝙ id quod hic dicit,
interdicantur,non intelligatur de priuatione, ſed de quadam
interdictione temporali,ſeu ſubtractione commodi hæredi-
tarij ad tempus. & tũc eſt ſenſus,ꝙ etiam ante annum poteſt
epiſcopus cogere hæredem adimplere iuſſa teſtatoris per ſub
tractionem commodi hæreditarij , & ſic intelligendo poteſt
etiam intelligi in ſuo,& non tantum in extraneo. Secũda lec.
ꝙ hic loquatur de interdictione,ideſt priuatione . & tunc gl.
intelligit hoc.c.ſecundum illam Aut.hoc amplius,ſcilicet,ꝙ
priuatur ſalua tamen legitima. Tertia lec.eſt, ꝙ hic loquitur
in relictis ad pias cauſas , in quibus hæres non adimplens pri-
uatur etiam legitima.& hanc tenet Hoſt. vt ĩ. eo. contrario:
Glo.vero concludit,quòd hoc c.debet intelligi in extraneo
hærede.& ex hoc poſſet colligi.4. lec. ſed quia hæc cõmuni-
ter incidit cum ſecunda, ideo.ſ.eo.c.in prin.poſui tãtum tres
lect.& eſt ſenſus huius glo.in hoc fi. ꝙ iſtud c. debet intelligi
in extraneo hærede,qui priuatur in totum : ſecus in ſuo , qui
priuatur ſalua legitima.Hoſt.autem perſiſtit in 3.lect.præmiſ
ſa dicens , ꝙ hoc c.etiam locum habet in ſuo quo ad relicta
ad pias cauſas,& quo ad vota patris exequẽda, quibus caſibus
creſcente contumacia creſcit pęna.ĩ.de voto.licet. In talibus
6 enim relictis ad pias cauſas ceſſat falcidia,† etiam ſi hæres nõ
eſt contumax,nec delinquit.C.ad l.Fal. Aut.ſimiliter.in Aut.
de ecc.tit.§.ſi autem hæres. ergo fortius ceſſat deductio debi-
ti iure naturæ. Non enim habet locum hic canonica ęquitas,
vt fiat interpretatio mitior,prout fit.ſ.c.proxi. quia repugnat
nimia contumacia.ar.de rapto.c. 2. Si tamen hæres pœnitet ,
dicit Hoſt.ſibi non negandam eleemoſynam. Ex his apparet,
ꝙ Hoſt.approbat.3.lec.præmiſſam:mihi placet ſecunda, quia
Aut. hoc amplius.dicit indiſtincte,ꝙ non perdit naturale de-
bitum. Item debita iure naturæ non dicuntur obuenire ex te
ſtamento,& ſic non eſt locus huic c.in quo dicit hæredẽ pri-
uandum his quæ relicta ſunt a teſtatore, pro hoc glo. in Aut.
de hære.& fal.§.ſi quis autem non implens.prima etiam lec.
pul

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eſt ſuperior ad executores teſtamentorum.*
2 *Hæres non adimplens teſtamentum priuatur rebus ſibi relictis cum emolumentis.*
3 *Emolumentum quid ſit.*
4 *Executio teſtamenti an pertineat ad Epiſcopum.*

ADDITIONES.

a Epiſcopus eſt ſuperior. Adde text.& ibi doct.in c.vltima voluntas.13.q.2. & epiſcopo negligente exequi teſtimonium recurritur ad metropolitanum ſecundum Ant.de Bu in c paſtoralis,ſuper glo 2 de off.ord.& per Arch. 9.q.3.glo.ſummæ.

b Not differentiam Adde l.4 C.de priuil. fiſci.

c Et quid ſit emolumentum. Adde.c.1.de teſti.lib.6. & not. in clem. ſtatutum de elect.

• Et dic,emolumentum nihil aliud proprie ſignificare quam fruges,& alia alimenta quoque.l. imperator.in fi.ad l reb.l.l.3.§.item ſi apſe,& l.eiuſ.ſi cui pluſquam.per leg.Falc.l.Dum.n.ue.de viuſ.&c.

2 Clerici debent eccleſijs relinquere quæ per eccleſias acquiſiuerunt.
3 *Clericus an & quando teſtari poſſit.*
4 *Clericus an teſtari poſſit de rebus emptis de redditibus eccleſiæ.*
5 *Clerici inteſtati bona cui debeantur.*
6 *Præſumptio vna elidit aliam.*
7 *Iuramentum in litem defertur contra hæredes tutoris.*
8 *Altari ſeruiens de altari uiuere debet.*
9 *Hæres clerici debet eccleſiæ compenſare omne damnum quod ei intulit clericus.*
10 *Bona clerici defuncti ab inteſtato quis occupauit.*
11 *Remedium quale competat contra hæredem clerici occupantem bona, quæ dubium eſt an fuerint clerici uel eccleſiæ. & 12.*
13 *Eccleſia occupans poſſeſſionem rei emptæ nomine clerici, ad quid teneatur. & nu. 16.*
14 *Prælatus non poſſidet nomine ſuo, ſed eccleſiæ.*
15 *Conſtitutio ſi [illegible] nis in tantam, vbi locum habeat.*
17 *Officialis quod acquiſiuit poſt officium an de officio acquiſiuiſſe præſumatur.*
18 *Hoſpitalarij debent reddere rationem.*
19 *Franc[illegible]us Petrarcha fuit Archidiaconus Parmæ.*
20 *Hæres fingitur eadem perſona cum defuncto.*
21 *Spoliatus poſſeſſione debet ante omnia reſtitui.*

1 Cum in officiis. † De bonis per eccleſiam acqui
ſitis clerici teſtari non poſſunt.
Primo ponitur factum damnabile, quod ſecundo damnat.
ibi: hoc igitur. No. principium in officijs charitatis &c. & dic
charitatis ordinatę, multi tamen habent inordinatam. de pœ
ni. di. 2. Charitas. ſicut iſti de quib. hic, & in eo quod dicit pri-
mo loco &c. ſimile ſecundum Vin. cum pluribus ex pluribus
cauſis ſoluit partem debiti, quia præſumitur ſoluiſſe in ea cã
q̃ plus grauat, vt primo in infamia. ſecundo in pœna. Tertio
in pignore. Item in vetuſtiori debito, & prius in ſua cã q̃ alie-
na. ff. de ſol. cum ex pluribus. & dicit Hoſtien. quod cũ tenea-
mur illis a q̃bus beneficia recepimus, illi plus, a quo plus ſ. e.
relatum 2. §. fi. Secundo no. ex hoc id q̃ dicit gloſſ. 1. & in ea
a ibi, antidora a. de hoc de iureiu. cle. Romani. ver. verum. Et ex
hoc infertur ratio literæ, quia clericus recipit beneficium ab
eccleſia: vt hic in tex. & ſ. de pen. p̃sbyteri. Tertio no. ibi: p̃sby
2 teri †, q̃ nõ tm̃ p̃lati, ſed et alij clerici debent eccleſijs relinq-
re q̃ per eccleſiam acquiſiuerunt. Innocen. ſ. c. p̃xi, & c. rela-
tum. 2. & dicit Hoſt. q̃ p̃ſumit acq̃ſitũ p eccleſia. de hoc ſ. tit.
1. c. 3. & ſm hoc expone lr̃am ibi, transferre. ſ. in vltima volũ-
tate. Pe. vel teſtõ Abb. q̃ nullo modo licet ꝯ d. c. relatum. vbi
hoc c. declarat Hoſtien. & pro hoc expeditur gloſſ. 2. & in ea
ibi: caſtrenſe peculium eſt quod a parentibus vel cognatis in
militia degenti donatum eſt, vel q̃ ipſe filius in militia acq̃ſi
3 uit, aſs non acquiturus. † Quæro g̃naliter, an & q̃n clericus te-
b ſtari poſſit, & de q̃bus. So. Inn. q̃ nullus ſiue p̃latus ſiue cleri
cus, imo nec laicus de rebus immobilibus teſtari poſſunt: vt
hic, & ſ. c. p̃xi. & c. relatũ. 2. 12. q. 3. c. 1. & 2. & q. 5. & per totũ.
idem dicit Inn. de rebus emptis de redditibus eccleſię. 12. q. 2.
epiſcopi. de rebus. & q. 3. c. 1. & q. 5. fixum. de pecu. cler. c. fin.
Sed ſi habet res proprias teſtari poteſt 12. q. 5. c. 1. & 2. & q. 1.
ſint manifeſtę & c. manifeſtę, in Auc. de ſan. epi. §. p̃sbyteros.
Oppo. ad primum, q̃ & de rebus eccleſiæ poſſit teſtari ſ. c. p-
xi. Sol. Inn. q̃ intuitu eleemoſynę poteſt aliqua erogare in ę-
gritudine ꝯſtitutus, vt in ꝯſi̅o. ſic et̃ in remuneratione ſerui-
tiorum ſibi exhibitorum ſiue a ꝯſanguineis ſiue ab alijs ſ. c.
4 relatum. 2. §. licet. Oppo. ad ſecundum †, q̃ de rebus eccleſiæ
emptis de redditibus eccleſiæ poſſit teſtari. 12. q̃. 5. ſi epiſco-
pus. & & q. 2. ſi quis q̃libet. Soluit Innocen. illud p̃cedere q̃n
in cõpenſatione relicti tãtũdẽ dat eccleſiæ: vel, vt dicũt q̃dã,
ſi hoc habet ꝯſuetudo. & fuit opi. Hug. p̃ palle. c. ſi eps. & facit
. de don. cæterum. & ſ. c. relatũ. de hoc vlti. in reg. nemo poteſt
plus. li. 6. hæc p̃cedũt in clerico ſeculari, ſecus in religioſo. q̃
de nullis teſtat ſ. c. 1. & 2. Si aũt clericus habet res proprias, de
eis teſtari põt. 12. q. 1. ſint manifeſtę. & c. manifeſta. Auth. de
5 ſan. epi. §. p̃sbyteros. Scd̃o q̃ro, ſi clericus † decedit inteſtatus.
dicit Inn. q̃ ea q̃ habuit añ clericatum, vel q̃ poſtea obuenę-
runt ex ſucceſſione, vel artificio, vel doctrina, venient ad hæ-
redes, ſiue ex teſtõ, ſiue ab inteſtato ſ. c. relatũ. 2. §. cæterum.
ditibus eccleſiæ, & quantum de ſuo p̃prio emerit, ideo iudex
in hoc multum ex præſumptionibus procedet. & quia con-
6 tingit † aliq̃n vnã p̃ſumptionem aliam elidere. de præſump.
illud. & c. literas. de elec. cum inter. R. Iudex arbitrabitur quã
tum ſit patrimonium eius, & quot ſint redditus eccleſiæ. Itẽ
q̃d lucretur de artificio ſeu doctrina. & ſic multa alia. & hoc
videtur dicere c. 12. q̃. 4. ſacerdotes. quod not. Ex hoc enim
habes q̃ ex coniecturis conuincitur per arbitrium iudicis, an
clericus acquiſiuerit intuitu eccleſiæ, an perſonę. Et hoc in-
telligo q̃n aliquæ coniecturæ ſunt quod clericus acquiſierit
aliqua intuitu perſonę, quibus ceſſantibus videtur procedere
quod dixi ſm Inn. vt prima facie præſumatur q̃ intuitu ec-
cleſiæ. Et in hoc dicit Innocen. ſe non credere quod melio-
ris ſit cõditionis is qui poſſidet, ſiue hęres, ſiue ecleſia, quo ad
p̃bationem tacitam, vt ex quo poſſidet alteri incumbat p-
batio, quia ſemper præſumitur pro eccleſia niſi hęres clerici
defuncti probauerit defunctum habuiſſe aliquid ante clerica
tum vel aliunde ſuo intuitu obueniſſe: vt d. §. interdicimus.
probat autẽ ſm Innocẽ. vere vel præſumptiuè ſ. c. requiſiti.
dicit etiam Inn. q̃ ex alio præſumitur contra clericum quia
cum prælatus debeat ſegregare res ſuas a rebus eccleſiæ. 12. q.
q̃. 1. ſint multum. contra eum pręſumitur, ſi hoc omiſit. &
ſæpe poſſet p̃p culpam eius deferri iuramentum eccleſiæ. ar.
2. q. 1. in primis maxime vbi manifeſta & lata deprahenditur
culpa p̃lati. ſ. quod met. cau. c. fi. & quod ibi no. Sed dic de iſto
iuramẽto vt dixi in d. c. quia. ibi non ſic late intelligo c. illud.
facit tamen in arg. inducit et̃ Inn. ſimile de tutore, contra quẽ
defertur iuramentum † in litem contra hæredes tutoris nõ
7 exhibentes inſtrã q̃ fuerunt pupilli. C. de in litem iuran. l. 1. &
per totum, inducit etiam Inn. quo ad primum dictum, ſimi-
le de vxore, quæ præſumitur acquirere de bonis mariti. C. de
dona. inter vir. & vxo. Quintus, licet ſecundum Inno. non ſit
per omnia ſimile: q̃a ſi vxor acq̃rit et̃ ex opera, acq̃rit marito
clericus autem ſibi ſ. c. quia. & c. relatum. §. centum. dic, vt di
xi ſup. tit. 1. c. 3. Tertio q̃ro, eo caſu quo præſumitur pro eccle
ſia, vt dictum eſt in proxima quæſtione, an ſufficit hæc p̃ſum
p̃tio vt feratur ſententia pro eccleſia. dicit Innocent. quod
ſic, niſi ex aduerſo probetur vel præſumatur contrarium. in
Auth. de eccle. titu. §. interdicimus. Quarto quæro in eodem
caſu quo præſumitur pro eccleſia: nunquid habebitur ꝯputa-
tio expẽſ. quas fecit clericus viuens in victu & veſtitu. Inno.
q̃ ſic. Iſte ergo deducentur in reſiduo p̃ſumitur pro eccleſia.
pro primo eſt, q̃a † qui altari ſeruit debet viuere de altari. 12.
8 q. 1. ex his, & c. eps, & q. 2. charitatem. Oppo. ad hoc 1. q. 2. pa-
ſtor de p̃bend. eps. Inno. remittit ad no. in d. ca. eps, & ibi dixi
Quinto quæro circa hoc, quæ expẽſę computantur, dicit In-
no. q̃ iudex approbabit ſolas neceſſarias, ut intelligantur fa-
ctæ de bonis eccleſiæ, uanas autem delicatas deducet ſup bo-
nis clerici. Et de neceſſarij exemplificat Inno. in his quæ fa-
ctæ ſunt in alimoniam clerici, & pauperũ, & in redeptione
captiuorum, & in hoſpitalitatem, vel alias pias cauſas. 12. q. 2.
aurum, & c. 2. gloria. 44. diſt. comeſſationes, de ſup. negli. p̃la.
c. 2. Sexto quæro, an habebit ratio dãnorũ q̃ fecit clericus cõ
uẽs eccleſiæ. Inno. q̃ ſic: q̃a omne dãnũ dẽt hæres † clerici cõ
9 penſare. i. eccleſiæ p illo ſatisfacere. 11. q. 2. eps q̃ filios, p ho.
de pigno. c. 3 dicit tñ Inno. q̃ q̃a nimis difficile eſſet q̃ temp
& quo ad oĩa teneret hæres, dicendũ eſt q̃ tenet ad ſimilitu-
dinẽ tutoris, & ſic tenebitur ſolum de his ſuper quibus lis,
fuit conteſtata cum defuncto. ff. de hæredi. tm. hæres. §. Pau-
lus. tñ ſm Inn. de his quæ peruenerunt ad hæredem vel de-
functo. dicit etiã Inn. q̃ ſi prælatus aliq̃d fecit dolo vel culpa,
non tñ leui, et̃ ſi de bonis eccleſiæ alicui gratiam fecit, tenet
hæres. ff. de hæredi. tuto. cum oſtendimus. C. de hęredi. tu. l. 1.
& vlti.

ADDITIONES.

a Antidora. Adde de iſta obligatione ad antidora vide late per Barto in l. ex
hoc iure. in 5. colum. ff. de iuſti. & iu. Et an iſta obligatio ad antidora poſſit
deduci in pactum. eſt glo. in c. 1. 14. q. 3.
b An & quando clericus. Adde Archid. 12. quæſtio. 5. in ſum. Ioan. de imo, in 6
ſum. de præbend.

11 in quo dubium eſt an bona ſint clerici,vel eccleſię,hęres † oc
cupat bona ſua autoritate.dicit Inn.ꝙ ꝯ eum competit reme
dium conſtitutionis,ſi quis in tãtam.quia hæres ius ſibi dixit
in rem quam poſſidebat eccleſia per clericum defunctum,ꝙ
no.& hoc intellige ſi bona reperiantur inter res proprias cle-
rici.tunc enim fiet quod dico ĩ.q.13.vel ſecundum Inn.com
petit edictum diui Marci.ff.quod met.cau.extat, vel furti, vel
vi bonorum raptorum:vel rei vendicatio:vel ad exhibẽdum,
vt in ſingulis titulis notari poteſt. Actio autem expilatæ hære
ditatis,vel edictum diui Adriani non competit eccleſiæ:quia
prædicta non petit tanquam hæres:ſed tanquam domina ſm
Inno. qui dicit ꝙ eo caſu quo prælatus viuens tranſtulit rem
in alium,eccleſia non habet niſi rei vendicationem, vel ad ex
hibendum,quod no. Decimo quæro,ſi clericus in teſtamen-
to relinquit alicui res eccleſiæ , vel aliquem ſpecialiter inſti-
12 tuit hæredem. Inno. arguit ꝙ hæres in occupando non dẽat
formidare pœnam conſtitutionis ſi quis in tantam . vel alia-
rum de quibus in proxima q.Nam teſtator interuertit poſſeſ
ſionem,quod potuit.ff.de vi & vi ar.colonus. dicit tamen In-
no.dicendum ꝙ non potuit propria authoritate ſibi interuer
tere. C.de acquir.poſ. cum nemo.niſi expellat dominum vel
eius nuntium.d.l.colonus, vel niſi alij dediſſet poſſeſſionem,
vel eiectus fuiſſet.ff de acq.poſ.peregre.§.quib. & l.poſſideri.
§.ꝙ ſi ſeruus,& l.licet,& l.quamuis,vel niſi ſuo nomine emiſ
ſet:quia tunc,cum poſſeſſio eſſet penes clericum defunctum
nomine ſuo,non eccleſiæ,hæres occupando nullam pœnam
incurrit,licet ab eo poſſit vendicari,ſi de bonis eccleſię empta
eſt.de hoc vltimo dic vt dixi ſ.ti.1.c.pe.& fi. Vndecimo quęro
hoc caſu quo poſſeſſio fuit empta noĩe clerici , ſi eccleſia oc-
13 cupet † an tenebitur conſtitutione,ſi quis in tãtam vel con-
dictione ex lege.26.q.6.placuit.Inno.ꝙ ſic,ſi ſcienter occupa-
uit.ſecus ſi ignoranter. Et in hoc dicit Inno. ꝙ eccleſia habet
iuſtam cauſam ignorantiæ ratione præſumptionis,cum præ-
ſumantur omnia acquiſita de bonis eccleſiæ,quod dixi ſ.q.2.
Item ſm Inno.cum p̃latus debeat quicquid emit emere noĩe
eccleſię.12.q.4.ep̃s.ſ.ti.j.c.pe.ſi aliud non apparet,dẽt pręſumi
potius feciſſe quod ius præcipit,quam ꝯ ius : & ſic ꝙ emerit,
& poſſederit noĩe eccleſię,ꝙ ſingulariter no.ſecus ſm Inn.qñ
hęres occupat:qa non excuſatur,cum pro eo nõ faciat p̃ſum-
ptio,niſi teſtator ei reliquerit:quia tũc excuſatur ſm eum, ꝙ
dic vt in ſequenti q. Duodecimo q̃ro,ſi clericus ſolummodo
dimittit rem poſt mortem ſuam inter alias res proprias,dicit
Inno.ꝙ ciuilem poſſeſſionem retinet eccleſia, cum prælatus
14 † non poſſideat nomine ſuo,ſed eccleſię, ſicut commodata-
rius.ff.de acq.poſ.ſi colonus.12.q.2.ſine exceptione,& q.j.c.vl.
& ſm Inn.non præiudicatur eccleſiæ ex eo ꝙ clericus dimiſit
poſſeſſionem modo prędicto·vel ẽt ſi alijs legauit. C.de acq.
poſ.l.vl.Ex hoc infert Inno.ꝙ ſi hęres occupet violẽter,com-
petit eccleſię interdictum,vnde vi.Item competunt ꝯſtitutio
nes prædictę,de quib.ſ.q.10.hæc dicit Inno.vera,qñ ꝯſtat rem
eſſe eccleſiæ.Decimotertio quæro circa hoc, quid ſi dubitaẽ
an ſit eccleſię licet præſumatur ꝓ eccleſia,vt quia fuit acq̃ſita
poſt promotionem.dicit Inno.ꝙ hęres occupabit, quia licet
præſumatur pro eccleſia,tñ dubitatur,& in optione p̃lati fuit
qñ acquiſiuit,an ſuo noĩe reciperet,an eccleſiæ, licet male fe-
cerit accipere noĩe ſuo,ſi de bonis eccleſię,vel eius ĩtuitu fuit
acquiſita.Item non p̃ſumitur defunctus immemor ſuę ſalu-
tis.j.q.7.ſancimus.dicit tñ Inno.ꝙ in his in quib.ius pręſumit
indubitanter pro eccleſia,ſicut qñ datur aliquid p̃lato, vel ex-
traneo,forte ſecus poſſet dici,quia illa hęres nõ occupabit, &
eccleſia eum occupare prohibebit.ꝓ hoc facit , quia in his vr̃
idem ac ſi cõſtet rem eſſe eccleſię, quo caſu tenetur hęres de
occupatione,vt dixi ſ.q.proxima.Op.ad hoc,imo ẽt qñ eſt du
bium,intãtum ꝙ non ita indubitanter pręſumitur ꝓ eccleſia
dẽat hęres de occupatione teneri.inſtit.vi bo.rap.§.2.vbi dr̃ ꝙ
15 ꝯſtitutio † ſi quis intantam, locum habet vbi quis credit ſibi
licere de iure propria autoritatę accipere.Soluit Inn.ꝙ ibi de

vel de crimine expilatę hereditatis.ff.de cri.expi. hęredi.l.1.2.
& 3.Quidam tñ,vt refert Inno.dicunt,ꝙ de crimine expilatę
hęreditatis non tenetur eccleſia, ſi proteſtatur eo modo quo
dictum eſt in proxima quęſtione.pro hoc facit,quia hęc actio
datur loco deficientis actionis furti,C.de crim.expi.hæredi.l.
fi.proteſtatio autem prędicta facit, ꝙ occupans non dr̃ com-
mittere crimen.Hoſt.autem dicit ꝙ hęc glo. Inno.de qua in
hac quęſtione & pręcedẽtibus, eſt fauorabilis conſanguineis
pręlatorum,& ꝙ canoniſta non dẽt has ſubtilitates p oĩa ſeq.
& remittit ad no.ſ.c.j.& ſ.tit.j.c.3.& vlt.ĩ.ti.1.c.2. vr̃ tñ ꝙ ſtari
debeat ſuperius dictis,tñ cum remiſſionibus nunc dictis,& fa
17 cit etiam quod dr̃ ĩ.q.16.Decimoquinto quęro de † officiali
non clerico qui adminiſtrat officium ſeculare , an quod acq-
rit poſt officium,pręſumatur acquiſiſſe de officio. dic ꝙ ſi eſt
officialis priuatus,non pręſumitur pro officio,puta tutor . C.
arbi.tu.ſi defunctus.ſi publicus,vt theſaurarius fiſci, dicit glo.
C.de iur.fiſ.facultas.lib.10.ꝙ pręſumitur ſubtraxiſſe. Guil. de
Cu.& Pet.C.de epi.& cle.auth.licentiam,tenent ꝯrium,quia
cum teneatur reddere rationem adminiſtrationis,aut bñ red
dit,& ꝯſtat pro eo.aut male,& hoc prætextu cõdemnatur, &
ſic non eſt locus pręſumptioni pręmiſſę, & quia auth. pręd-
cta vr̃ ꝯdicere,tñ.ꝙ loquitur in adminiſtratorib.qui nõ ꝯſue-
uerunt reddere rõnem,cum ſint perpetui,vt ſunt pręlati.Bal.
18 ibi hoc redarguit.quia hoſpitalarij † debent omni anno red-
dere rationem.de reli.do.clem.quia contingit, & tñ in eis lo-
cum hẽt d.auth.dicit ergo Bal. ſpãle in his qui gerunt admi-
niſtrationem fiſci.vt ſit idem in eis ꝙ in prelatis,quod no.ſed
Barto.in l.facultas.reprobat illam glo.per d.l.ſi defunctus, &
ff.de iur.fi.l.7.§.multa.vbi dr̃ ꝙ debet liquido ꝯſtare, ꝙ ſit ac-
quiſitum intuitu fiſci,quod puto verius, niſi conſtaret ꝙ ꝑe
habiti officij nihil habet , & ꝙ officium requirebat aſſiduita-
tem,ita ꝙ nõ poterat officialiſ mercaturę vacare, vel alij exer
citio,vnde acquireret.pro hoc eſt quod de pręlatis dico in ſe-
quen.qõ. de ipſo pręlato vel alio clerico ceſſat hęc ratio,quia
clerici non debent negotiari.ne cle.vel mona.in rubro. & c.j.
& 2.Decimoſexto quęro de quæſtione,ſummus vates & ora
19 tor dominus † Frãciſcus Petrarcha poſſedit quaſdam domos
in ciuitate Parmę,vbi erat archidiaconus : eo defuncto hęres
laicus tenuit domos aliquandiu,eo deinde abſente Archidia
conus ſucceſſor eas occupauit,ſuper quo orta quęſtione,quę
ritur pro quo pręſumendum,pręcipue,quia hęres dicit ꝙ do
minus Franciſcus acquiſiuit domos , antequam eſſet archi-
diaconus:ſucceſſor autem in archidiaconatu hoc negat . ſup
* hoc conſultus * reſpondi diſtinguendo,quia aut conſtare po
teſt domos acquiſitas ante archidiaconatum,aut non.Primo
caſu cenſetur eſſe peculium quaſi caſtrenſe : ita ꝙ dominus
Franciſcus potuit de ipſis libere diſponere : & dato , ꝙ nihil
diſpoſuerit,tamen hęres ſuccedit,pro hoc quod dixi ſ.q 2.fin
20 gitur enim hęres † eadem perſona cum defuncto, in Auth.
de iureiu.a moriente pręſt. in prin. & in eum trãſeunt obli-
gationes actiue & paſſiue.C.vt act.ab hęr.& ꝯ hęre. in rubro.
& l.vna.de ꝯh.& commit.ſtip.veteris,& l.fi.ẽt ſi inteſtatus de
ceſſiſſet:nõ archidiaconus,ſed hr̃s ſucceſſiſſet.12.q.j.ſint ma-
nifeſtę.ꝓ hoc.C.de epi.& cle.auth.licentiã,& in Auth.de ecc.
ti.§.interdicimus.no.glo.12.q.4.c.2.& Inno.hic,vt dixi ſ.eo.c.
in d.2.q.Non.n.poteſt hoc caſu pręſumi pro archidiaconatu,
cum fuerint añ adeptum archidiaconatum acquiſitę,ſ.ti.j.c.
j.Si vero conſtare non poteſt eas acquiſitas ante archidiaco-
natum, vr̃ ꝙ hęredi incumbat probatio , ꝙ fuerint acquiſitæ
intuitu perſonę : quia quicquid acquirit clericus,pręſumitur
acquiſitum de bonis eccleſię,ſ.ca. 1. vbi dicitur,ꝙ non debet
permitti

ADDITIO.

* Conſultus. Adde quod eſt conſilio 79.incip. Dico de iure,quod conſ.eſt totum in hac materia. B.S.

perſonæ: ita quod præſumptio non eſt pro eccleſia, nec pro
hærede s̃.tit.c.1.a contrario, vbi præſumitur pro eccleſia, ſo-
lum eo caſu quo nihil habens patrimonij clericus fuit pro-
motus.ſtandum ergo regulæ, vt præſumatur pro poſſeſſore.
2 12.q.5.c.1.vnde cum ſupponatur ꝙ hæres † fuit in poſſeſſio-
ne,debet ante omnia reſtitui tanquam ſpoliatus,3.q.1.reinte-
granda,1.& 2.de reſti.ſpol.c.1.& c.in literis,item cum quis,ex
trāſmiſſa.ex conqueſtione,& c.ex parte.quo reſtituto incum-
bit onus probandi archidiacono. ceſſante vero poſſeſſione
hæredis,dico attendendas coniecturas,ſecundum ea quę dixi
d.q.2.Ex quibus iudex arbitrabitur quantum fuit lucratus de
artificio ſeu doctrina,vel quantum aliunde de obuentis,& in
reſiduo præſumitur pro eccleſia.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici moderatam eleemoſynam de bonis per eccleſiam acquiſitis facere poſſunt.*
2 *Eleemoſyna de alieno an fieri poſſit.*
3 *Donatio pro eleemoſyna valet ſine inſinuatione.*
4 *Epiſcopus de fructibus ſuis poteſt monaſterium conſtruere.*
5 *Prohibitum vna via quo caſu alia permittatur.*

1 Ad hæc. † Moderatam eleemoſynam de bonis per ec
cleſiam acquiſitis clerici facere poſſunt: ſed
teſtari non poſſunt.habet duo dicta. Secundum ibi:viuentes,
compotes,J.tit.1.cum dilectus.de bonis mobilibus. ſecus de
immobilibus,quæ non alienantur ſine ſolennitate de qua.12.
q.2.ſine exceptione.pro hoc s̃.eo.c.ibi,de mobilibus.& quod
dr̃ in glo.1.& in ea ibi,nec de immobilib.quæ difficilius alie-
nantur.10.q.2.hoc ius.Gof.de re.ecc.non alie.nulli.No.diffe-
rentiam de qua in tex.& ſimilis fit in liberto.ff. ſi quid in fra.
pa.l.viuus. Vin. vbi dicitur quod libertus viuēs donare poteſt
amicis bene merentibus legare vero etiam bene merentibus
2 amicis non poteſt ſi per hoc minuit partem patroni. † Secun
* do no.ꝙ de alieno poteſt aliquando fieri eleemoſyna, * ſicut
hic permittitur clerico facere de bonis eccleſiæ. pro hoc J.c.
relatum.§.licet. Ex hoc arguitur,ꝙ damnatus de crimine ca-
pitali,qui teſtari non poteſt, poſſit eleemoſynam relinquere,
de hoc de vſur.quamquam.lib 6.vbi contrarium tenetur, &
ad hoc c.dic ꝙ hic valet:quia hic permittitur.alias ſecus,& di
3 cit Inno.ꝙ eo caſu quo donatur pro eleemoſyna † valet dona
tio ſine inſinuatione.C.de dona.ſi quis argentum, & ſucceſ-
ſor tenebitur donationem tueri.argumen.12.q.2.quicunque
ſuffragio.Inno.J.de dona. per tuas, ſicut ſi prædeceſſor aliqd
de ſuo expendit in vtilitatem eccleſiæ d.c quicunque. Hoſti.
Oppo.J.c.relatum.§.licet,vbi etiam in morte poteſt prelatus
de bonis eccleſiæ largiri.Glo.2.ſtat contrario, dicens ꝙ intui-
tu ſeruitij poteſt largiri conſanguineis,& extraneis.dicit Vin.
ꝙ licet eis poſſit viuens tradere, non poteſt poſt mortem di-
4 mittere tradendum.Nam & epiſcopus † de fructibus ſuis po-
teſt monaſterium conſtruere.12.q.2.bonæ,s̃.ti.2.Apoſtolicę,
ſed non poteſt dimittere,vt poſt eius obitum fiat, vel aliquid
erogetur.12.q.5.quia Ioannes.pro hoc quod no.J.ti.j.de his
in glo.1 & quod ibi dico,dicit etiam Vin.quod generalis con
ſuetudo non excuſat clericos dantes in morte omnia mobi-
lia parentibus,quod dic verum niſi Papa eam tacite approba-
ret,vel niſi ex aliqua ratione appareret rationabilis. & potius
debet ſtari conſuetudini, per quam non multum læditur ec-
cleſia quam grauetur ſcandalum parētum.17.q.vlt.quicunq;.
5 Secundo op.quia hic permittitur vna † via ꝙ alia prohibetur,
& ſic obſtat de procu.tuæ. Glo.vlt.non ſoluit.dic vt in regula
cum quid.li.6.& d.c.tuę.dic ꝙ hęc ꝓhibitio fit attento modo,
non aūt attēto effectu.Et in hac gl.ibi,ſiqs impubes.Impubes
arrogatus excluditur a querela,quia ex conſtitutione diui Pij
ſibi debetur quarta,& ſi egit,& ſuccubuit,quarta tñ ſibi debet
vt ęs alienum.ibi,ſcire,hāc & ſeq.vidę in d.c.tuę. contrario 2,

A D D I T I O.

* Eleemoſyna.Adde pro hac materia.S.Thom.2.2. q.32.art. 8. & quo caſu liceat eam facere contra ſuperiorum prohibitionem.idem S.Thom.2.2.quæſ,

tu perſonæ,clerici teſtari poſſunt. de acquiſitis intuitu eccle-
ſiæ non. Primo ponitur deciſa conſultatio. Secundo reſpon-
ſio,ibi,conſultationi,& ibi diſtinguit ſecundum membrum.
ibi,de his clericis.& habentes primam tonſuram. de ætat. &
qualit.cum contingat. Hoſtien. Nota quod attenditur cuius
1 conſideratione fiat quid.pro hoc,quia † inſtrumentum,quod
mei cauſa fit,quodam modo meum eſt.ff.de eden. l prætor.§.
2 j.ad exhiben.l.2.§.interdum. Vincen. † Nota ſecundo de im-
potentia iuris,ibi,de iure.Eſt enim duplex potentia.de reſcri-
3 ptis.l.ſuſcitatus. Oppono,quia clerici † de acquiſitis etiam in-
tuitu paternæ ſucceſſionis,vel alijs modis de quibus in textu,
teſtari non poſſunt. tale enim acquiſitum dicitur peculium
aduentitium de quo filiusfam.non teſtatur. C.de bo. quæ li-
be.l.fi.§.filij.Soluit Hoſti.quod id quod eſt peculium aduen-
titium in laicis,& in quo pater habet vſumfructum.C.de bo.
ma.ſi. primꝰ, de bon.quæ libe. l.cum oportet, in presbyteris
iudicatur quaſi caſtrenſeꝰ, & de illo teſtari poſſunt, quamuis
ſint in poteſtate conſtituti,vt hic,& C.de epiſco.& cle.l.ſacro
ſanctæ,& l.leonina,& aut.presbyteros,& in Auth. de ſan.epi.
§.presbyteros.Et idem de alijs clericis.nam hoc c.generaliter
loquitur,dicens ꝙ licet clerici &c.ad idem dicta auth.presby-
teros.Et idem no. Azo in ſumma.C.de bo.quę libe.& dixi s̃.
tit.primo.in rubrica.quod no. Et per hoc declaratur glo.2.&
4 in ea ibi,velit,lucrum filijfami. † aſſeſſoris,eſt velut caſtrenſe
peculium. ibi,fori. lucrum aduocatorum filiorum famil.ꝰ ip-
ſorum eſt proprium,ſicut caſtrenſe peculium ipſorum mili-
tantium. Et in fine.C.de epiſco.& cler.ſacroſanctæ. Secundo
oppono s̃.c.proxim.Solu.non contradicit,ſed concordat,ibi
enim permittitur clerico erogationem pro eleemoſyna face
re,non autem teſtari.& dicit Ab.quod per hoc c.& præcedēs
magiſter ſuus conſuluit cuidam epiſcopo, quod concederet
clericis diſponere de rebus.i.fructibus eccleſiæ,ſi ſtatim in vi
ta vellent dare vſque ad certam ſummam.dimiſſo tamen in
eccleſia,quod ſufficiat vſque ad nouos redditus. facit de offi.
ord.præſenti.§.porro.lib.6.Et dixi s̃.tit.1.c.vltimo. Sed per ea
quæ ibi dixi poteſt hoc clericus ſine licentia epiſcopi. Quæro,
5 ſi clericus † acquiſiuit ratione officij:vt quia fuit capellanus a
a principis alicuius,qui ei multa donauit. dicit idem,eſſe Inno-
cent.ac ſi conſideratione eccleſiæ acquiſiuerit: ita colligitur
ex gloſſa ſua,poſita ſuper verbo conſideratione. ſed Hoſtien.
ponit eam ſuper verbo amicorum. Et tunc reſultat contra-
rius ſenſus quod cenſeatur acquiſitum intuitu perſonę,quod
verius eſt.

A D D I T I O.

a Vt quia fuit capellanus. Adde glo.in c adijcimus.16.q.j.Ant.de But.in c.requiſiſti.infra eo.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes ſeptem requiruntur in vltima voluntate.*
2 *Scriptum in lege diuina eſt attendendum.*
3 *Papa an poſſit ſtatuere de teſtamentis laicorum.*
4 *Teſtamenta ad pias cauſas an requirant iuris ſolemnitatem quo ad teſtes.*
5 *Conſuetudo Venetorum circa teſtamenta.*
6 *Teſtamentum clerici quot teſtibus valeat.*
7 *Cæcus ſi teſtetur ad pias cauſas, an valeat teſtamentum non ſeruata forma l.hac conſultiſſima.C.de teſta.*

Cum eſſes. Hoc capitu. cum ſequentiꝰ, legitur qua-
tuor modis, ſed ſecundum lecturam
quam infra approbo, hoc dicit, valet teſtamentum in terris
eccleſiæ, in quo eſt teſtis ſacerdos parochialis: & alij tres,
vel duo idonei: nec valet contraria conſuetudo. Commu-
nis diuiſio.Secunda ibi:quia vero teſtamenta. ſupple & codi-
cilli. Nota de ſubſcriptione teſtium facienda in teſtamento.
ibi, ſubſcriptione, hoc tamen non requiritur in teſtamen-
to non ſolenni. C. eodem, hac conſultiſſima. Secundo no-
ta, quod ſecundum leges in vltima voluntate requiruntur
ſeptem

Digitized by Google

iſtud cum ſequenti, vt præmiſi, legitur quatuor modis hic in glo. 3. & J. c. proximo. in glo. 1. primo legitur quod hæc c. loquuntur in relictis ad pias cauſas, & hunc intellectum ponit glo. 3. hic in prin. Et hanc lecturam ponit Inno. J. c. proxi. vbi etiam ponit ſecundam, & quartam, & nullam approbat, & hanc primam proſequitur glo. vſque ibi, quidam: & eam repetit ibi, quod non credo, vſq; ibi, vel dicas, & inter cetera firmat gloſſ. hanc lectu. ex eo: quia hoc cap. & ſequens loquuntur de eodem facto. quod non eſt verum, vt patet ex tenore vtriuſque cap. errauit autem glo. quia putauit, quod ciuitates velletrenſis, & Hoſtienſis eſſent eędem, vt patet in ea, in eo ꝙ dicit ꝙ hoc c. & ſequens loquuntur. Et idem ſentit J. ibi, ciuitas velletrenſis: ſed dic quod imo Hoſtiēſis de qua hic: & velletrenſis de qua J. c. proxim. ſunt diuerſę, vt in facto patet. Fateor tamen quod vtraq; eſt de temporali iuriſdictione eccleſię. Item eccleſia velletrenſis ditur eſſe vnita epiſcopatui Hoſtienſi. & forte ad hoc habuit glo. reſpectum, & tunc ꝑ gl. facit hęc litera. ibi, in epiſcopatu tuo. quod verificari poteſt ēt de velletrenſi. Sed ex alio tollitur hęc lectu. quia in hoc c. & ſequenti eſt diuerſa ſuperſcriptio, & diuerſa deciſio. & de hac lectu. & de alijs dic vt in ſequenti contrario. Secundo opp. & alio modo ad hanc lectu. de l. generali. C. de ſacroſan. eccle. &
4 quod no. eo. tit. l. 1. vbi dicitur quod talia teſtamenta † ad pias cauſas dēnt habere munimentum iuris in numero teſtium: dic ſtandum huic cap. ſecundum hanc lecturam, & per hanc etiam ſoluitur contrarium primum, quod hic ſpeciale in relictis ad pias cauſas. Sed quia capitu. iſtud generaliter loquitur, non videtur procedere hęc reſtrictio. ideo ponitur ſecunda lectura, quam ponit gloſſa. ibi, quidam tamen: quæ vult, quod per hoc c. generaliter derogetur legibus, & teneat eam, alij tamen tenent, vt Alan. Goff. Lauren. Hoſtien. hic, & Batt. Brixien. 2. q. 4. §. primo. licet glo. ibi teneat contrarium concordans cum lectu. pręceden. quam etiam tenet Rayn. in ſumma. lib. 4. titu. de numero teſtium. Petr. & Abb. dicunt. tene quod vis. pro hac autem ſecunda lectura, dicit Hoſtienſis, quod ſi fiat collatio rationum, facile apparebit eam eſſe veram. & ꝑ ea inducit Hoſtienſis legem diuinam, de qua hic in text. & gloſſ. 2. dicens, quod conſentit etiam lex canonica, & generalis eccleſię conſuetudo, vt hic. Ipſa veritas, quę Deus eſt, & quę omnibus pręualet 2. Eſdrę. 10. in fin. pro contraria vero opin. ſecundum eum eſt lex humana, pernitioſa ſubtilitas, & timor falſitatis, potiora ſunt igitur iura primę, & ſic ei ſtandum eſt. C. de edic. diui Adrian. l. fin. Nec per iudicem recipienda eſt ſubtilitas, quę veritatem lædit. ff. quibus modis pign. vel hypo. ſolu. ſicut. §. antepenultimo, nec nocet timor falſitatis, tollitur enim per verbum, idoneis, poſitum in text. & per præſentiam presbyteri, de quo pręmiſi. Non enim pręſumitur presbyter conſentire alicui falſitati. argum. ff. quod met. cauſa, non eſt J. de ſimo. nemo, & remittit Hoſtien. ad ſummam, eodem titu. §. qualiter conficiatur. Pro hac etiam
5 lectu. facit conſuetudo † Venetorum de qua J. ne cle. vel mo. ſicut te. Per presbyterum ergo, & duos non ſuſpectos, ſed idoneos ꝓbabitur teſtamētum, vt hic, non ob legem, quę intelligenda eſt de ſuſpectis. Legatum vero ad pias cauſas per duos probari poteſt J. cap. proximo. Hoſtien. & ſecundum hoc in litera ibi, presbytero, ſupplet Hoſtien. maxime, & hoc quoad legata pia. ſed quo ad probationem teſtamenti proprie, & reprehendit ſimplices per hoc probare volentes presbyterum æquiparari quinque teſtibus, & prædictis concordat Guil. Naſo. dicens decre. loqui cum quis coram presbytero ſuo, & duobus teſtibus facit teſtamentum, & tunc valet etiam in relictis non ad pias cauſas. ſi vero non eſt ibi præſentia presbyteri, valet ſolum in relictis ad pias cauſas, in alijs non, & hoc videtur tenere Specula. de inſtrum. editione, §. compendioſe. verſicul. item per ius canonicum, & Egid. & Petr. & ad capitu. ſequens, vbi dicit, duobus, ſupplent, præter presbyteſas valet vltima voluntas cum presbytero parochiali, & duobus teſtibus. & ſic intelligo hoc capitu. in ſuis terminis. Sed ſi relinquitur eccleſiæ, vel ad pias cauſas, valet vltima voluntas cum duobus teſtibus etiam in terris imperialibus, ſic intelligo capitu. ſequens, nec expedit quod aliquis de illis ſit ſacerdos. Nulla enim mentio fit de ſacerdote in capitu. ſequen. Et licet ibi loquatur iudicibus Velletrenſibus, tamen intelligo maxime: hæc enim, quæ ad pias cauſas diſponuntur, ſunt de iudicio Papæ vbicunque, infra capitu. tua. Item quo ad ipſos clericos poſſumus ſtare capitulo ſequenti, vt dicamus, quod
6 valet † teſtamentum clerici cum duobus legitimis teſtibus, ſicut valet in relictis eccleſiæ, dicto capitulo ſequenti. pro hoc quod dico in ſequen. lectu. de hoc in Specula. de inſtru. edi. §. compendioſe. verſiculo, item per ius canonicum. Alia lectura colligitur in gloſſa. ibi alij. quod in foro ſeculari ſtetur legibus. In eccleſiaſtico canonibus. pro hoc facit quædam additio, quæ attribuitur Innocent. infra capitulo proximo, qua dicitur diffiniuiſſe leges in his, & alijs ſeruandas niſi in caſibus ꝑ leges, vel canones exceptis. pro hoc eſt quod no. de noui operis nunciatione, capitulo primo. Sed dic quod in terris eccleſiæ, etiam in foro ciuili, ſtatur canonibus, ſupra de appellatione, ſi duobus. §. primo, ideo præcedens lect. verior, & de intellectu huius capitu. & ſequentis nota. Federicus, in conſi. ijs conſilio 210. & in hac gloſſa tertia. ibi, ex imperfecto teſtamento non valet voluntas niſi parentum inter liberos. & ſi admiſcetur extraneus, quo ad illum non valet, & accreſcit liberis, & idem lex ſequens ibi, de fideicommiſſ. lege vltima, vide de iureiuran. capitulo finali. §. nec liceat, quæſtione ſecunda, ibi, ſimiliter falcidia ceſſat in his quæ ad pias cauſas relicta ſunt. Ibi, ſi quando, vide in eccleſia, infra allega. no-
7 tabili decimoquinto. † Quæro ſi cęcus teſtatur [b] ad pias cauſas, an valeat teſtamentum non ſeruata forma, lege, hac conſultiſſima. C. qui teſtamenta facere poſſunt. Conſului, quod non: quia eſt forma ſpecialis, quæ non intelligitur ſublata per hanc diſpoſitionem generalem, regula generi. libro ſexto, & ſpecialiter facit. C. de teſta. in teſtamentis, cum gloſſa. Item etiam alias reſtringitur diſpoſitio generalis, vt euitetur iurium correctio de vſu palij, cum ſis. cum gloſſa. argum. de electione. eccleſia. ſecundo. Secundo quæro, in eo quod dicit, ſub interminatione anathematis. An contrafaciens ſit anathematizatus. Gloſſa vltima, quod non, & in ea ibi, ſal anima. vbi de hoc, & infra de ſagit. capitulo vno. ibi, non credo, Tancred. & Innocent.

ADDITIONES.

a Septem teſtes Adde l. hac conſultiſſima. C. eodem. Et an valet teſtamentum conditum cum duobus teſtibus & notario parochiano, vide Ioan. Andr. in addi. Specu. in titu. de inſtru. edi in § compendioſe. verſicu ſed numquid de conſuetudine. Iac. de Are. in diſputatione incipiente, ſecundum conſuetudinem ciuitatis Venetiarum, & illa diſputatio eſt poſita inter conſilia Bart. vbi concludit de iure non valere talem conſuetudinem, & idem tenet Spec. vbi ſupra idem tenet Ioan. de Imo. in l. 3. ff. de teſta. Anto. de Butr. & Abb. in cap. 2. de conſtitu. Oldr. conſilio 348. incipiente. præſuppoſita conſuetudine. Ang. conſilio 111. incipiente, teſtamenti factio. idem Ange. conſilio 233. incipiente punctus eſt. tu dic quod hoc non habet locum in Venetis, quia non recognoſcunt ſuperiorem de iure. ſecundum Alber. de Roſate in l. prima. C. de ſumma trinit. & per conſequens habent vim ſuprem. imperatoris in ſuo territorio, ſecundum Bart. in l. hoſtes. ff. de capt. ſed imperator poteſt ſtatuere, quod valeat teſtamentum cum duobus teſtibus, ſecundum gloſſ. & docto in cap. quę in eccleſiarum. de conſtitu. & in l. fina. C. ſi contra ius vel vtili. pub. ergo idem poſſunt Veneti, ex quo non recognoſcunt ſuperiorem in temporalibus.

• Hanc materiam copioſe ſequor in quæſt. meis nuper impreſſis, q. 21. quæ inc. in ciuitate Vincentiæ. B. S.

b Si cæcus teſtatur. Adde Abb. in rubrica de teſta. in 2. col. verſicu. 18. carens vtroque lumine.

bile.Secundo corrigi mandat.ibi. ideoq;. Tertio probat,ibi:
quoniam iudicare.falla relicta deberi,& bene, & iudicabant
forte contrarium ſecundum leges. Goff. & idem etiam dicit
de caſu ſ.c.filius.& facit infra quæſtio.4.duobus,etiam præter
1 presbyterum,vt dixi ſ.c.proximo.† No,ꝙ cauſa ſuper relictis
eccleſię debet tractari ſecundum canones:& dic idem de reli
ctis ad pias cauſas:vt dixi ſ.ca.proximo; quod hic tenet Inno.
Nam in verbo,cauſa talis,ſupplet: puta quia de relictis eccle-
ſiæ,vel ad pias cauſas,quod no.diligenter,& facit ad id hoc,ꝙ
dico j.qō. 2. Secundo no.illud,in ore duorum &c. de hoc in
glo.vlt.& in ea ibi,nulli licere, legatum pro redemptione ca-
ptiuorum, non deſignata perſona quæ diſtribuat, diſtribuet
epiſcopus originis,vel habitationis,ſi origo eſt incerta, & in
2 fine facit.15.q.6.§.fi.ver.item cum in illerden. Quæro,† ſi re-
linquitur moniali, an locum habeat hoc ca.dic ꝙ ſic:quia eſt
ac ſi relinqueretur monaſterio,de proba in præſentia.Secun-
do quæro,ſi hoc idem relictum teſtator poſtea adimit,non fa
cto alio teſtamento,nec codicillis.dic ꝙ valeat.ff.de teſta.hæ-
redes,§.ſi quid,& ibi glo.valet autem quo ad hoc vt legatum
vi exceptionis non debeatur.ff.de mil.teſta. militis codicillis.
Tertio quæro circa hoc,an ſufficit adēptio facta coram duob.
teſtibus.Ad quod videndum videamus primo quot requirū-
3 tur in legato: † & quo ad caſum præmiſſum.dic ꝙ ſufficiunt
duo.per id quod dixi ſ.q.1.ſed generaliter de alijs legatis.glo.
& Bart.in d.§.ſi quid dicunt requiri.5.teſtes, ad hoc. ff.de adi.
lega.l.3.& ibi glo.Hoſt.in ſumma. eodem. §.qualiter confir-
mentur.verſi.primo.dicit duos teſtes ſufficere, quando teſta-
mentum in quo factum fuit legatum,fuit nuncupatiuum,ſe
cus ſi in ſcriptis. Ego in legato facto eccleſiæ, vel eccleſiaſticæ
perſonę,vt in hac q.dico idem quod in legatis ad pias cauſas.
pro hoc quod dixi in primo notabili.quo præmiſſo, ad quæ-
ſtionem,dic quod ſicut in relictis ad pias cauſas ſufficiūt duo
teſtes ad inducendum legatum,vt hic: ita etiam ſufficient ad
tollendum ſ.de reg.iur.c.1.Et idem de relictis eccleſiæ, vel ec
4 cleſiaſticæ perſonæ,vt prædixi.& ſi dicatur,quod hic † fauore
eccleſiæ inducitur quod ſufficiant duo teſtes,& ſic in eius læ-
ſionem retorqueri non debet. C.de legibus, quod fauore,re-
gula quod ob gratiam.lib.6. Reſpon. quod non retorquetur
in eius læſionem:ſed hoc euenit ex natura ipſius legati.Item
quod quiſque iuris &c.de conſti.cum omnes.In hac enim re
uocatione etiam de iure ciuili minor ſolennitas exigitur, q̃
in teſtamento:vnde ſufficiunt teſtes,etiam mulieres. ff.de te
ſta.qui teſtamento.§.mulier. & ibi glo. in verbo,non poteſt:
quæ tamen non admittitur in teſtamento:vt eod. §. mulier.
5 Item in relictis † ad pias cauſas tollitur omnis ſolennitas ciui
lis.vnde ſufficiunt duo teſtes,etiam non rogati,etiam mulie-
res.argum.C.de teſti.hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. pro
hoc quod not.ſ.c.proximo,in gloſſ.3. quæ allegat hunc §. de
hoc per Bart.& Bald.C.de ſacroſanct.eccle.l.1.& ſic reſpondi
in facto.Quarto quæro,an quo ad alia quæ diſponuntur in iu
re ciuili reſpectu teſtamentorum præiudicetur per hoc cap.
cum præcedenti. Goff. quod non.vnde ſecundum leges di-
centes de ætate,vel furore teſtatoris,& his conſimiles, etiam
in eccleſiaſtico foro ſeruandæ ſunt. ceſſat enim in illis ratio
de qua hic,& ſupra cap.proximo.

S V M M A R I V M.

1 *Bonorum appellatione veniunt mobilia, & immobilia.*
2 *Dictum indefinite generaliter accipitur.*

Relatum.2. Habet quinq; dicta.Secundum in §.no
mine.Tertium ibi,licet. Quartum ibi:
cęterum.Quintum ibi:quia vero.primum ſubdiuiditur:quia
primo proponitur quæſtio.Secundo reſponſo.ibi,taliter.hoc
principium.in ſumma.h.d. De acquiſitis per eccleſiam, ſiue
1 mobilibus ſiue immobilibus nō teſtatur clericus.† No.ꝙ no
2 mine bonorum a veniunt mobilia & immobilia. ff. de verb.
ſign.bonorum 2.quod non ſemper procedit. Nam quod dr̄
liberum eſſe tranſeunti ad religionem dare bona ſua:non in-
telligitur generaliter,vt comprehendat omnia bona, ſi filios

S V M M A R I V M.

1 *Bona clerici defuncti vbi non eſt collegium, deuoluuntur ad ſucceſſorem.*
2 *Bona eccleſiæ debent in Dei timore diſpenſari.*
3 *Epiſcopus an veniat nomine eccleſiæ.*
4 *Canonica decedenti ſurrogatur vnus, non plures, etiam in eccleſia collegiata.*
5 *Clerico non beneficiato qui ſuccedant.*
6 *Bona Epiſcopi cui deuoluantur.*
7 *Bona Archidiaconi cui deuoluantur.*

§.Nomine. Nomine eccleſiæ in caſu p remiſſo in-
telligit communis ꝯgregatio, ſi eccle-
ſia eſt collegiata: alias intelligitur ſucceſſor defuncti tantum
vnus:vt qñ ſolus capellanus inſtituitur in eccleſia, qui deceſ-
ſit,& nullus remanſit:vel remanſit aliquis non tanquam col
legium.Lau.No.ꝙ defuncto canonico eccleſię collegiatę bo
na ſua. i. acquiſita intuitu eccleſiæ deuoluuntur ad collegiū:
& ſic in hoc ceſſat illa regula,quę habet,ꝙ fructus debent re-
ſeruari ſucceſſori: ꝙ declaro j. in 2. ꝯrio. & pro hoc ꝙ hic dr̄
in glo.hoc bene,& in ea.ibi.l.j.& 2.l.1.dicit ꝙ mortuo nauicu
lario inteſtato & ſine legitimo hęrede,non ad fiſcum, ſed ad
corpus nauiculariorum in quo erat,deuoluit. Idem dicit l.a.
1 de alijs corpor.b.† Secundo no ꝙ vbi nō eſt collegium,bona
2 clerici defuncti deuoluuntur ad ſucceſſorem. † Tertio no.ꝙ
bona eccleſię debent in Dei timore diſpenſari.i.in pauperes.
16 q.1.c.fi.12.q.2.aurum.Hoſt.ꝙ eſt verum prouiſo primo ne
3 ceſſitatib.eccleſię ſ.de pręb.de monachis.† Op.ꝙ nomine ec-
cleſię veniat ep̄s.ar.ſ.vt eccl.bene.c.vnico.in fi.Soluit Hoſt.di
ſtinguēdo:quia aut clericus beneficiatus eſt a ſola ꝯgregatio-
ne,& illa ſola ſuccedit.Aut a ſolo ep̄o,& ſolus ſuccedit: vt in
ꝯrio.Aut ab ep̄o & ꝯgregatione, & tunc diuidunt inter ſe,cū
hęc ſucceſſio competat illi a quo,& inquantum beneficiatus
erat ſ.c.cum in officijs j.c.fi.& c.requiſiſti.§.fi.Ego puto ſtan
dum textui,licet.n.ep̄s habeat ꝯfirmare beneficium in eccle-
ſia collegiata, fructus tñ beneficij non ſunt ſui vacante bene-
ficio,licet ex cā poſſit ſibi retinere ad tp̄s.d.c.vno.vnde non fa
cta diſtinctione prædicta dēr ſuccedere ꝯgregatio,vt hic.Secū
do op.ꝙ non debeat ſuccedere diſtinctio quę hic fit. Nam ēt
4 in eccleſia † collegiata vno canonico decedente ſurrogatur
vnus tantum,non plures.de pręb.maiorib.& c.tuæ,& c.dile-
cto,& c.vacāte,& ſic ipſe dēt ſuccedere,& non ꝯgregatio.Sol
uit Hoſt.ꝙ hic loquitur de defuncto ſimpl̄r beneficiato. Sed
qui habet dignitatem,vel certam adminiſtrationem ſegrega
tam a ꝯgregatione,vel parochialem eccleſiam:qa de his non
teſtatur j.c.fi.ſeruantur ſucceſſori.de of.or.pręſenti.lib.6. pro
hoc j.q.3. Melius dic, ꝙ loquitur de eo qui hēt beneficium
in congregatione,quo caſu eo defuncto ſibi ſuccedit tota cō-
gregatio,in cuius prāte eſt diſpoſitio omnium beneficiorum
ipſius ꝯgregationis.pro hoc facit quod no.Inn.de proba.ex li-
teris.in eo ꝙ dicit,ꝙ eccleſia poſſidet æqualiter omnes prębē
das.pro hoc etiam ꝙ dicit idem Inn.hic,& dico j.q.3.in fi. &
dic ēt, ꝙ ſi præbendę ſint diſtinctę, tñ ſuccedit ꝯgregatio iſti
defuncto.Nunquam enim eſt tāta diſtinctio quin aliqua ſint
communia,ſicut diſtributiones,& menſa groſſa:& illis ratio
nib.ſucceſſor non dr̄ proprie ſuccedere defuncto,ſed ipſa con
gregatio,cui applicant fructus canonicatus,& p̄bendæ vacan
tis.& ſic plures dicantur ſurrogari.ſecus autem cum quis ha
bet beneficium extra ꝯgregationem:quia tunc vnus tantum
ſuccedit,i.ſucceſſor,vt ſequitur in textu.& de hoc in ſequen-
5 ti q.Quęro,ſi erat † clericus non beneficiatus.dicit Hoſ.quod
ſuccedunt parentes ſi ſuperſunt.12.quæſt. 3.quicunque. & q.
vlt.c.fi.& in ſubſidium eccleſia,vt hic,& 12 q.j.ſint manifeſte
requiſiſti.in fin.Ex hoc infert Hoſt.quod iſta loquitur de be-
neficiato tantum,loquitur etiam ſecundum cum de non ha
bente patrimonium, & qui non acquiſiuit aliunde quam de
beneficio ſ.eodem,cum in officijs,& quod ibi not. ſ.ti.1.c.fi,
j.titu.1.c.2.Item ſecundum Hoſtien.primum dictum huius
§.loquitur de beneficiato ſimplici non habēte eccleſiam, vel
adminiſtrationem.

[illegible] per totum. Secundo quæro † de bo-
nis epiſcopi. Dicit glo quod deuoluuntur ad ſucceſſorem: &
dic, quod in hoc hodie ſunt reuocata priuilegia, conſuetudi-
nes, & ſtatuta contraria, J. de elect. quia ſæpe. lib. 6. & cle. ſtatu
tum, eodem titu. Tertio quæro de bonis † archidiaconi. Glo.
refert duas opiniones, & neutram approbat. Innoc. approbat
ſecundam in effectu diſtinguens: vt glo. An archidiaconus ha
beat certam dotem, vel bona diſcreta, an non. Primo caſu ſuc
cedit archidiaconatus, niſi aliud ſit de conſuetudine, vel ſtatu
to, ex quibus debeat haberi congrua æſtimatio inter canoni-
cos & ſucceſſorem archidiaconi. Si archidiaconus erat etiam
canonicus, & bona archidiaconatus & canoniæ erant diſcre-
ta J. eodem cap. §. vltimo. Et dic æſtimatio, id eſt diuiſio. dicto
§. vltimo. quod dic, vt de offi. ordi. præſenti. lib. 6. Secundo ca-
ſu quando archidiaconatus non habet certam dotem: ſed de
redditibus eccleſiæ accipit plus cæteris propter dignitatem:
tunc ſuccedit capitulum, & non ſucceſſor archidiaconi. Et
pro hac diſtinctione, an bona ſint diſcreta, an non. facit ſupra
de reſcriptis. edoceri. & quod dico de probat. ex literis. contra
rio tertio, & q. 2. Et quod eo caſu quo ſunt diſcreta, ſuccedat
ſucceſſor, & non capitulum, dicit Inno. vehementi ratione
probari. Pone enim quod epiſcopus dotauit archidiaconatū:
mortuo archidiacono epiſcopus cuſtodit bona archidiacona
tus, & ſuper illis poteſt facere ſtatutum: vt eccle. bene. c. vno.
de inſti. cum veniſſet. ergo non ſuccedit capitulum: dicit autē
Inno. ſecus eſſe in eccleſijs habentibus præbendas diſtinctas:
quia bona ſunt capituli, & non ſunt diſcreta a capitulo, licet
per præbendas ſint aſſignata, quod not. vult dicere, quod hoc
vltimo caſu ſuccedit capitulum. ſed videtur etiam quo ad ar-
chidiaconum dicendum idem ſi archidiaconus eſt pars capi-
tuli: puta maior, & caput capituli: nec retinuerit epiſcopus do
tando aliquam ſpecialem poteſtatem in bonis. Sed ſi retinuiſ
ſet, procedit id quod dicit Innocen. Item ſi non retinuerit: ta-
men adhuc poteſt dici aliud in habente dignitatem, quam
in habente præbendam: quia primo caſu ſucceſſor ſuccedit,
vt in onere ac honore: non ſic in prębenda. pro hoc quod no.
de ele. quod ſicut. §. ſi autem. in glo. ſic patet, in fine: & ſic ſuc
ceſſor dignitatis, & non congregatio ſuccedet. Quarto quæ-
ro, quid in dignitatibus ſecularibus. dicit Innocent. quod id
quod dictum eſt de archidiaconatu, procedit in alijs dignita-
tibus tam in ſecularibus, quam in regularibus eccleſijs. Quin
to quæro ibi, canonicam diſtributionem. de intellectu, dic,
quod fiet canonica diſtributio conuertendo in vtilitatem
communem, & non appropriando vni, vel pluribus ſingula-
ribus. de conſt. cum omnes. de præben. c. 3. & in hoc habet epi
ſcopus prouidere: vt in eo. c. in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus moriens an poſſit teſtari de bonis mobilibus eccleſiæ.*
2 *Clericus teſtari prohibetur de bonis eccleſiæ, etiam cauſa eleemo-
ſynæ.*
3 *Conſuetudo an valeat, quod clericus decedens ante calendas Nouem-
bris, & poſt calendas Martij anni futuri poſſit teſtari.*

§ Licet. Cleri de bonis mobilibus eccleſiæ poſſunt cō
ferre pro eleemoſyna, vel pro remuneratione
ſeruitij. Mobilia multominus immobilia. pro hoc ſ. eodem,
ad hæc. conſanguineis: de his expreſſit, quia regulariter ſuſpe-
cti. & intelligitur de pauperibus benemeritis, quibus potiſſi-
me ſubueniendum eſt, 86. diſt. non ſatis, de coha. cler. c. 1. Hoſ.
Aliqua. notat moderationem, & reprehēdit prodigalitatem.
ſic ſ. de don. cęterum. Hoſt. meritum. ob hoc etiam diuiti cō-
ferri poteſt. Nam in pio loco & paupere ſufficit intuitus pie-
tatis, vt in litera. Nota, vt glo. fin. ſ. & in ea, ibi, & vxorem non
ſic amare prohibetur quin donet iuxta aliquas operas ſeruo-
1 rum. † Oppono, quod clericus moriens poſſit teſtari de bo-
nis [illegible] in ver. præce. alias iſte ver. conſuetudinis, non aduerſaretur p-
cedenti, & tunc dic, quod conferentur per contractum inter
viuos: ita ꝙ ſi clericus non decederet, non reuocabuntur: &
ſic oportet dici inhęrendo communi opinioni præmiſſæ. vi-
detur tamen verius propter illa verba, morientis arbitrio, ꝙ
etiam in vltima volūtate poſſit clericus relinquere pijs locis,
& alijs, vt hic: alias nullam ſpecialitatem induceret iſte verſi.
conſuetudinis, & quia c. cum in officijs. cum duobus ſequen-
tibus videntur contradicere: poteſt dici ꝙ iſti ſunt caſus exce-
pti hic. Regula autem eſt ea quæ ponitur in illis c. pro hoc qa
vt dixi ſ. ti. primo. c. fin. reſtringere nimium libertatem cleri-
corum in diſponēdo de fructibus eccleſię multum terret eos
qui appetunt clericari. Intelligo tamen prædicta ſeruata debi
ta moderatione, propter verbum, aliqua. quod etiam ſ. dixi.
Non ſolum autem de fructibus, ſed etiam de bonis mobilib.
procedit hæc lec. quia loquitur generaliter, ibi, mobilia. quod
tamen intelligo de mobilibus in quibus alienandis non req-
ritur ſolennitas quæ requiritur in immobilib. pro hoc eſt, ꝙ
no. ſ. de rebus ecc. non alie. nulli. in glo. 2. quia de talibus quæ
ſine ſolennitate non alienantur, non intelligitur ſub hac ge-
nerali diſpoſitione tradita licentia alienandi ſine ſolennitate
illa. dic melius, vt in ſequenti contrario. Oppono ad hoc ſ. e.
2 ad hæc, vbi prohibetur clericus † teſtari de bonis eccleſiæ ēt
* cauſa eleemoſynæ. Solu. ſta contrario: quia hæc communis
opin. vt dixi in proximo contrario, & hoc tenendo, ad hanc li
teram dic, ꝙ ver. conſuetudinis. aduerſatur præcedentibus: vt
ſit ſenſus, ꝙ licet clericus non poſſit de talibus teſtari: tamen
inter viuos diſponere poteſt his modis, de quibus hic, & hoc
etiam ſi infirmetur ad mortem, quo caſu erat maius dubium
quantum tñ ad fructus perceptos, probabiliter dici poſſet, ꝙ
etiam in vtima voluntate poſſit clericus de ipſis diſponere, &
hoc tenendo, ad iſtam literam, & ad c. ad hęc, ſ. ti. j. dic vt dico
3 ſ. ti. 1. c. fi. in vlt. q. Quæro an valeat conſuetudo † ꝙ clericus de
cedens ante calendas Nouembris: & poſt calendas Martij an-
ni futuri poſſit teſtari. videtur ꝙ non. arg. iurium alleg. in præ
cedenti contrario. Et ſic Guil. diſputando terminauit, contra
rium terminatur in quæſtione ſuper regula nemo poteſt
plus. lib. 6. per extrauagan. ſuſcepti.

S V M M A R I V M.

1 *Doctrina non comprehenditur ſub artificio.*
2 *Heredes clerici qui inhoneſte lucratus eſt, quid facere debeant.*

§. Cæterum. Artificio: vt ſcripturæ, doctrina. vt for-
te docendo grammaticam, vel legen-
do, vel conſulendo in iure. vndecima, quæſtione tertia, non li
cet arbitrio. dummo catholicis relinquat. de hæretic. ſi quis.
Goffre. Nota in eo quod tanquam diſtincta ponit, artificium
1 & doctrinam, quod ſub artificio doctrina † non comprehen-
ditur, quod facit ad ſtatutum prohibens artificia certa die
ſub pœna: vt docentes ea die non teneantur ad pœnam.
quod ſingulariter hic probatur. Quæro ſi clericus ex illici-
ta aduocatione, vel inhoneſta negotiatione, vel ex ludo,
2 vel alias ex pacto, aliqua lucratur. † dicit Hoſtienſis clamo-
res eo defuncto ſedandos, ſi qui apparent petentes, id eſt,
quod fiet eis reſtitutio: alias per epiſcopum loci erogentur
pauperibus. C. de epiſ. & cleri. nulli. de ſucceſ. authenti. om
nes in Authenti. de eccle. tit. §. ſi autem pro redemptione. &
ſequenti. Dicit tamen, quod, quicquid dicatur, epiſcopi &
patroni in multis locis omnia occupant in præiudicium ſui
& aliorum. 103. diſtinctio. diaconi. vltra medium verſiculo.
nunc autem. vſque ad fin, propterea dic, quod prouidendum
eſſet per aliquod ius expreſſum, per quo relinqueretur cleri-
cis poteſtas diſponendi de fructibus, vel de mobilibus non
præcioſis ſub certa moderatione, ne clerici videantur eſſe

denda. num. 3

§. Quia vero. Bona clerici beneficiati in pluribus eccleſijs congrua æſtimatione diui
duntur inter ipſas, & poteſt continuari ad proximum: quia vi
ſo de clerico teſtato: videndum erat de inteſtato qui non hẽt
conſanguineos: vel continua ad §. nomine, in fi. prima placet:
1 tamen & ſecunda ſuſtineri poteſt. † No. ꝙ quis poteſt habere
2 plura beneficia.[a] Ad quod oppo. 70. diſt. ſanctorum. dic quod
erat diſpenſatus ab epiſcopo: ſi erant ſimplicia ſecundum Io.
vel a Papa, ſi erant non ſimplia. de præben. de multa. in fin. vel
iniuſte detinebat per tolerantiam. de præb. cum iamdudum.
3 Goſ. Secundo oppono quod non debeant bona † deuolui ad
eccleſias, ſed hæredes defuncti. ſ. eo. cum in officijs. & ſ. eo. c.
in prin. in quibus patet quod eccleſia ſuccedit ſolum in bonis
intuitu eccleſiæ acquiſitis, hic autem generaliter loquit. Sol.
ſi intelligamus hic de rebus ꝓprijs clericorum, debet intelli-
gi de non habentibus conſanguineos, & decedentibus ab in-
teſtato. Si autem erant acquiſita intuitu eccleſiæ, tunc ceſſat
ↄtrium. Tertio oppono ad id quod dicit, bona diuidenda eſſe
inter eccleſias: quia deberent deuolui ad illam eccleſiam, cu-
ius intuitu acquiſiuit. ff. de ſtipu. ſeruo. l. 5. Solu. ſi ſcitur cuius
eccleſiæ intuitu acquiſiuit, illi cedent: alias diuiduntur, vt hic
argum. ff. de ſtipu. ſeruo. ſi communis ſeruus, ſecundum Goſ.
3 Quæro, † quid vult litera ibi, per æſtimationem congruam.
dicit Glo. vlt. ꝙ plus dabitur eccleſiæ, a qua plus percepit. Ex
hoc dic, ſi vnum beneficium in vna eccleſia valet 10. in al-
tera 20. fiet diuiſio ſecundum ratam: quia ſi eſſent 30. diuidẽ-
da, 10. habebit prima, ſecunda 20. deinde glo. ponit aliam con
ſiderationem, ꝙ attendetur cui eccleſiæ magis ſeruiuerit, &
illi minus dabitur. Sed dic, ꝙ prima conſideratio eſt melior:
quamuis enim tempore vitę potuiſſet cogi ad reſidendum, ſi
eccleſia requirebat reſidentiam: tamen ex quo non fuit coa-
ctus, imputetur eccleſiæ quæ tacuit, vel his quorum intererat
illud petere.

A D D I T I O.

a Plura beneficia. Adde doc. in c. de multa. de præben. Io. de Imo. in cle. gratię. de reſcriptis.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamentum ſine hæredis inſtitutione an valeat.*
2 *Expreſſa nocent, non expreſſa non.*
3 *Voluntas & arbitrium differunt.*
4 *Inſtitutio hæredis quibus verbis inducatur.*
5 *Pater committere poteſt alicui quod teſtetur pro filio ſuo impubere.*
6 *Teſtator ſi dicat, quomodocunque filius meus deceſſerit, volo quod bona mea diſtribuantur pauperibus per meos commiſſarios, quid erit.*
7 *Legatum an ita prohibeatur committi arbitrio alterius, ſicut prohibetur hæredis inſtitutio.*
7 *Teſtator ſi præcepit commiſſario, quod diſpenſaret omnia bona in cauſa quæ non erant, præter pauca quæ reliquit ad pias, quid ſit.*

Cum tibi. Legitur varijs modis. ſummo ſecundum duos communiores. Primo ſic, tenet te-
ſtamentum ſiquis extremam voluntatem alterius diſpoſitio
ni committit: & commiſſarius cenſetur hæres. h. d. ſm vnam
lec. de qua in gl. vel ſic. Tenet teſtamentum ſiquis extremam
voluntatem alterius diſpoſitioni committit: & dr̃ teſtatus ad
pias cauſas. h. d. ſecundum lect. Innocen. quę ſingularis eſt, &
communiter tenetur. Primo ponitur decilum exordium. Se
cundo, quæſtionis ſolutio, ibi, in ſecunda voluntate. i. ordina-
1 tionem rerum ſuarum. † Op. ꝙ non valeat teſtamentum ſine
hęredis inſtitutione. C. de teſta. iubemus. ↄfirma, quod capta-
toria eſt vltima voluntas collata in voluntatem alterius. ff. de
hær. inſti. illa inſtitutio. & l. captatorias, & in eo ꝙ glo. hic ex-
deìur in eadem gloſſa, diſtinguendo, quia aut committit te-
ſtator in voluntate hæredis: aut in voluntate alterius. primo
caſu valet, vt ſi dicit, inſtituo te hæredem ſi volueris. Secundo
caſu, aut committitur voluntati expreſſe, aut tacite: ſi expreſ-
ſe, non valet: vt ſi dicit, inſtituo hæredem quem Titius volue
luerit, vt in l. ſi quis Sempronium. alleg. in glo. Si tacite, valet:
vt ſi dicit, inſtituo te hęredem ſi Titius aſcẽderit capitolium.
iura probantia hæc membra allegant̃ in glo. & ratio diuerſi-
tatis, quare valet ſi committitur tacite in voluntate alterius,
& nõ ſi expreſſe, ponitur in dicta l. ſiquis Sempronium: quia
2 † expreſſa nocent, & non expreſſa non nocent. ff. de condi. &
demon. nonnunquam, & hæc lectu. ſic declarata vera eſt, ſed
non conuenit literæ, quę videtur habere hunc ſenſum, quod
teſtator commiſit extremam voluntatem alteri, ideſt, vt ille
diſponeret pro ipſo, vt ſibi videretur. Et in hoc not. quod hic
non commiſit voluntati, ſed diſpoſitioni. Refert autem, an
committatur voluntati alterius: an diſpoſitioni: quia primo
caſu videtur commiſiſſe in meram eius voluntatem. Secun-
do caſu vr̃ commiſiſſe tãquam bono viro, ſicut & alias refert
3 an committatur voluntati † alterius, an arbitrio. pro hoc facit
quod no. Bar. C de ſacroſan. eccl. l. 1. in repetitione. vbi hoc te-
net. Ad idem eſt quod ipſe no. ff. de dona. filiusfamilias. & de
hoc. ff. de leg. 1. l. 2. idem Bal. C. de teſta. mili. captatorias, & de
his plenius dixi de verborum ſign. clem. ſæpe. ver. non ſic. q. 2.
quantum tamen ad hoc c. puto quod etiam ſi voluntati com
mittitur, adhuc haberet locum hæc diſpoſitio: quia identitas
rationis, vt dicatur teſtatus ad pias cauſas: vt ĩ. in 6. lect. poni-
tur per Pet. & Abb. quod valet teſtamentum hoc quo ad ex-
cludendum priuilegium epiſcopi de quo ĩ. de verb. ſig. cum
tibi. i. ad effectum, vt epiſcopus non ſuccedat iſti ab inteſtato,
non autem quo ad alia. pro hac lec. eſt, quia illa decre. eſt pars
huius. hęc etiam non procedit: quia ſi teſtamentum non va-
let, perinde eſt ac ſi factum non fuiſſet, & ſic non excludetur
priuilegium epi. eſſet enim amara interpretatio, ꝙ valeret ti-
tum ad excludendum beneficium principis ↄceſſum ep̃o in
d. c. cum tibi. ꝙ tñ eſt late interpretandum. de do. cum dilecti.
de ver. ſig. olim. & c. tua. Quarta lect. ponitur ꝑ Inno. qui dicit
ꝙ inſtitutio hęredis non pot committi in arbitrium alterius:
vt in præall. l. captatorias. Sed diſpoſitio aliarum rerum ſic, vt
hic: ꝙ tñ improbat Inn. quia hic commiſit omnia in alterius
diſpoſitione. vñ vr̃ potius ſm eum ꝙ inteſtatus deceſſit, & le-
gitimus hęres ab inteſtato ſuccedit: ſed ad voluntatem defun
cti omnia aſſignabit fideicommiſſarijs diſtribuenda deducta
legitima arg. C. de fideicom. eam quam, & ex hoc ſumitur 4.
lectu. ſed hæc repugnat huic literæ, quæ dicit, quod non dece
dit inteſtatus. ideo refert Inno. alios dicere ꝙ decedit inteſta-
tus, & ponunt iſti quintam lect. intelligendo hic quod iuſſit
omnia erogari in pias cauſas: quia tunc non dicitur decedere
ab inteſtato: ſed applicabuntur pijs cauſis. C. de epi. & cler. ſi
quis ad declinandam. nec deducitur falcidia, vt in d. l. hæc lec.
diuinat, & nimis reſtringit text. vnde ponit Innocen. ſextam
lecturam, quæ eſt ſua, dicens, quod per hęc verba extremam
voluntatem meam committo diſpoſitioni tuæ, intelligitur
voluiſſe quod omnia ſua pauperibus, & in pijs cauſis expen-
dantur. Et ideo videtur decedere teſtatus. Si autem voluiſſet
alio modo expendi quam in pias cauſas, decederet inteſtatus.
Et dicitur Innocent. addidiſſe, quod plenior intellectus eſt,
4 quod per hæc verba, † committo tali meam vltimam volun-
tatem, inſtituit illum hæredem. ff. de leg. 2. cum pater. §. dona
tionis, & non dat poteſtatem alium inſtituendi: quia tunc eſ-
ſet captatoria, quæ verba ſunt notanda. Et ſi intelligis, quod
iſte cui committitur, ſit hæres: ita tamen, quod debet ad pias
cauſas erogare, hæc additio eſt pars lecturæ nunc poſitæ. Si
autem intelligis, quod ſit hæres ita quod poſſit libere diſpo-
nere, vt vult; tunc ex iſta additione colligitur ſeptima le-
ctura, quam ponit Hoſtienſis dicens, quod ex quo, inten-
dens teſtari dicit hæc verba, omnia mea committo diſpoſi-
tioni P. vel his ſimilia, intelligitur teſtatus. ad hoc infra titu-
lo primo, capitulo finali, ſufficit quod exprimat ad quem vel
ad quos vult bona peruenire. C. eo. in teſtamentis, & l. fi. ſicut
ſufficit dicere, hęreditatis meæ dominus eſto. licet non dicat,
inſtituo

Digitized by Google

de quo in tunc dubitaui. quantum autem ad additionem In-
no. præmiſſam, Bar. in præall. l. centurio. ex hoc ſoluit q̃ōnem
ſequentem, & per hoc declaratur glo. 2. vſque ibi, & legatum.
& in ea. ibi, ante hæredis. olim neceſſe erat prius hæredem in-
ſtituere, quam legata vel libertates relinquere. hoc poſtea im
mutatur, ibi, & ĩ epiſtola, vel breni libello, ſine ſcriptura, imo
& nutu fideicommiſſum relinqui poſſe adhibitis teſtib. nulla
dubitatio eſt. Ibi, hac conſultiſſima. non dr̃ ibi expreſſe ꝙ ſuffi
ciat annuere, imo dicit ibi, eulogium ipſe ſuum profiteatur
agnoſcere: ſed id induxit glo. quia de teſtamento cęci loquit̃.
Ibi, verba hæc. Titius ſi volet ſit hæres, in neceſſario hęrede fa
ciunt conditionem, in voluntario ſunt ſuperflua. de teſta. mi.
captatorias inſtitutiones, ẽt in militis teſtamento nullius eſſe
momenti, manifeſtum eſt. Ibi, illę inſtitutiones, q̃n in præteri
tum, non in futurum eſt collata inſtitutio, non eſt captatoria;
vt ſi dicatur, qua parte Titius me hæredem inſtituit, Męuius
hrs eſto. Ibi, nõnunquam. loquitur in legato. & ponit vtrũq;
caſum de tacito, & expreſſo qui ſequitur. Quæro circa hoc, ſi
6 teſtãr dicit, † q̃ñcũq; filius meus deceſſerit, volo ꝙ bona mea
diſtribuantur pauperib. per meos commiſſarios. dicit Bar. in
præalleg. l. centurio. per proxime dicta, ꝙ commiſſarij intelli-
guntur facti hæredes: & quod eſt ſubſtitutio pupillaris. ꝓ hoc
quod no. Spe. de inſtr. edi. §. nunc vero aliqua. ver. ſed pone ꝙ
aliquis non inſtituit. vbi hoc tenet. Ex hoc infert Bar. in d. l. cẽ
turio, ꝙ ſi pupillus decedit in pupillari ætate, excluditur ma-
ter ab eius ſucceſſione: quia, vt dixi, pupillo inſtituto intelligi
tur fideicommiſſarius directo ſubſtitutus ex pupillari. ꝓ hoc
J. eo. c. 1. lib. 6. Bal. conſuluit ꝯrium, ꝙ hęc ſit obliqua ſubſtitu
tio, vt refert in l. precib. C. de impu. & aliis ſubſti. Nam ſi nul-
lus eſſet datus executor, & teſtator dixiſſet illa verba, volo ꝙ
omnia mea dentur pauperib. ep̃s haberet hoc facere, & non
excluderetur mater: ergo nec in caſu præmiſſo. Aliud aũt di-
cit Bal. q̃ñ ab initio mandat omnia diſtribui per talem, i. non
facta alia inſtitutione: tũc enim fideicommiſſarius intelligit̃
directo factus hæres: & ſic loquitur additio Inno. & dictum
Spe. pręall. & hoc verius, & ſic obtinuit Paduæ: & dicit, ꝙ ſi ab
initio non facta alia inſtitutione mandat omnia diſtribui per
talem: iõ ille intelligitur factus hæres, vt teſtamẽtum teneat:
vt ſ. in 6. lec. quæ ratio ceſſat q̃ñ mandat ſi deceſſerit pupillus
bona diſtribui. Opi. tñ Bar. fauorabilior vr̃, ſed non debemus
fauere pijs cauſis in præiudicium matris, nec obſt. J. eo. c. 1. lib.
6. quia ibi fuerunt verba communia: iõ interpretamur ꝙ ſint
directa, vt ibi: hic autem non eſt, quia nec ſapiunt ẽt ſubſtitu-
7 tionem expreſſam. Secundo quæro, an legatum † ita ꝓhibea-
tur committi arbitrio alterius, vt ꝓhibet hæredis inſtitutio.
Gl. ibi, & legatum, dicit ꝙ ſic, & in ea ibi, arbitrio. Si enim res
certa legatur arbitrio alterius, non valet. Sed ſi dicit, lego Ti-
tio quod arbitrabitur Męuius, valet, & recurret ad arbitrium
boni viri. ff. de leg. j. captatoriæ, & de le. 2. l. 1. Libertas vero alte
rius voluntati collata expreſſe, vel tacite valet. ff. de fideicom-
miſſ. lib. fideicommiſſaria libertas. Vinc. Ibi, captatoriæ ſcri-
pturæ, nec in hæreditatibus nec in legatis valent. Et in fine. de
pauperibus tunc intelligatur. ibi dicitur, & no. J. eodem, cap.
8 primo. lib. 6. in gloſſ. licet. Tertio quæro, ſi teſtator † præcepit
commiſſario ꝙ omnia bona diſpenſet in cauſas quæ nõ erat,
præter pauca quæ reliquit ad pias. Quidam, vt refert Inno, di-
cunt ꝙ propter illa pauca decederet teſtatus. argum. ff. de leg.
2. ſi quis Titio. Alij, vt refert, dicunt melius, quod hoc caſu
commiſſarius expendit illa pauca in pias cauſas. Alia habebit
hæres ab inteſtato, & detracta falcidia ſoluet legata ſecun-
dum mandatum teſtatoris J. eodem. Raynaldus. in fine. Et in
hoc dicit Innocent. quod ſi quis inſtituit Chriſtum, vel pau-
peres hæredes, pauperes adibunt hęreditatem, & legata & fi-
deicommiſſa ſoluent ſecundum voluntatem teſtatoris. argu.
C. de epiſ. & cler. ſi quis ad declinandam. plures alias quæſtio-
nes formare potes ex his quæ no. Bart. C. de ſacroſan. eccle. l.
prima, in repetitione.

ꝯtentus, & legatum agnouerit. Communis diuiſio. Secunda
ibi conſultationi. & diſtinguit, & ſm membrum proſequitur
ibi: ꝙ ſi. Secundo ꝯ fraudem prouidet, ibi. ſi vero. Tertio ꝓte-
ſtatur, ibi: ſaluis. ꝓpriam, reſpectu teſtamẽti, vel. i. canonicam,
pone ꝙ 40. in numero legauit pro anima, de quib. 10. legauit
ep̃o. alia diſtribuit. nihilominus. i. nõ ob. ꝙ hẽt illud legatum
præcipuum, J. q. 7. vendicare, hic põt ꝯtinuari finis, ſaluis &c.
hęc vera cum bona fide procedunt, & ſic continuatur ꝙ ſeq-
tur ſm Hoſt. debita. iure ep̃ali. reliqua habuit iure legatarij, vt
quiuis extraneus, & facit ad illud de duab. quartis. c. Raynut.
ſaluis, non reſpicit quod ꝓximo dixit de fraude, quo caſu non
iuuarent priuilegia J. tit. 2. in noſtra. conceſſæ. de portione ca-
nonica non ſoluenda ſimpliciter, vel de aliquibus reb. nõ de-
1 ducenda. d. c. in noſtra. † Not. ꝙ conditio a q̃ñq; ponitur pro
a modo, ibi, conditione. pro hoc dictio. vt, b quæ ſequitur J. de
b condi. ap. verum, & quod ibi not. ſimile de condi. ap. c. 2. q̃ñq;
econuerſo J. c. Raynaldus, in prin. Secundo no. vt glo. 1. & in
2 ea ibi. §. vl. qui legatum percepit † non agit de inofficioſo niſi
ex neceſſitate officij id pro alio percepiſſet, & l. ſequens dicit
ꝙ ſuccumbens in querela inofficioſi, non per id perdit dona-
tionem quam viuus perceperat. Ibi, l. vlt. vide de tranſa. ex lite
ris. ꝯrio primo. Ibi, parentib. qui agnouit iudicium defuncti,
debitum paternum pro hæreditaria parte ſoluendo, non agit
de inofficioſo. Tertio no. id quod no. glo. 1. ibi, valet, & in ea
ibi, municipales, vide de foro compe. ex parte. in 3. gloſſ. Et in
fine, ſi tamen vtrunque erat curatum, ipſo iure amittitur pri-
3 mum per adeptionem ſecundi. de præben. de multa. † Quar-
to no. ꝙ non præſumitur fraus niſi probetur, ibi, ꝯſtiterit, & q
fraudem allegat eam probabit. ff. de proba. quotiens. § qui do
lo. de renun. c. 2. li. 6 & probatur per coniecturas, vt ibi. Op. ꝙ
4 a monaſterijs non debeatur canonica † ep̃o: quia ſunt exem-
pta a lege diœceſana. de offi. or. dilectus ꝯrium tamen dr̃ hic,
ibi, monaſterijs. Solu. Pe. & Abb. hic, & Vin. in d. c. dilectus, di
cunt ꝙ monaſteria ſunt exempta a lege diœceſana: niſi in his
in quib. ſtatutum eſt ꝯrium, vt hic, & J. ca. proximo. Item ne-
gari poteſt hac canonicam eſſe de lege diœceſana. de hoc de
offi. ordin. conquerente, & dicto cap. dilectus. Secundo oppo-
no ꝙ eoipſo ꝙ reliquit aliquid epiſcopo, intelligatur animo
compenſandi. ff. ſolu. matrimo. l. ſi cum dotem. § ſi pater. Sol.
ibi in debitore neceſſario, qui debet ex diſpoſitione legali:
quia tunc videtur in dubio ꝙ reliquerit animo compenſan-
di: vt ſi pater legat aliquid filio, computatur in dotem quæ a
patre debebatur. hic autem non erat debitor. Tertio op. quia
eoipſo ꝙ iſte alijs eccleſijs legat ſurgit diſpoſitio q̃ dicit epi-
ſcopo deberi canonicam: & hic eſt debitor. Solu. hic is qui re-
liquit non erat debitor, ſed ipſa eccleſia cui reliquit̃ generali
ter autem dic, ꝙ aut debitor legauit animo compenſandi, &
hoc conſtat, & tunc creditor alterum tantum petit. arg. C. de
hære. inſti. ſi compenſandi. ff. de lega. 2. ſi ab vno. & hic ib., vt
eſſet ea ꝯtentus. Aut legauit animo nõ compenſandi, & hoc
conſtat creditor petit vtrunque. C. de rei vxo. ac. l. vna §. ſcien-
dum, aut eſt dubium, & tunc aut erat debitor ex diſpoſitione
legali, & intelligitur relinquere animo compenſandi. dicto,
§. ſi pater aut erat debitor ex obligatione ſpõte ꝯcta, & non in
telligitur reliquere aĩo cõpẽſandi, ff. de le. creditorem, de hoc
in d. §. ſi pr̃. & dico etiam de ſepul. certificari. q. 22. Quarto op-
5 po. ꝙ ep̃s † recipiendo relictum intelligitur renunciaſſe por-
tioni ſibi debitę ff. de inoffi. teſta. l. ſi. ubi filius patrocinando
legatario videt renunciare querele inoffi. teſta. Ad idem, ff.
ad l. fal.

ADDITIONES.

a Conditio. Adde l. cum ad præſens ff. ſi cer. peta.
b Dictio vt. Adde Ioan. And. & docto. in cap. vt debitus. de ap. de. j. de iureiu.
Bar. in l. ſub conditione. ff. de ſolutio.

ſi mulier. vide de concel. præbend. literas, contrario ſecundo. Quinto oppono ꝙ ver. ſi vero, ſit ſuperfluus, vel nõ contineat veritatem mandando, ꝙ in fraudem teſtator reliquerit aliqd epiſcopo ea conditione, vt aliud non habeat: tamen ſi epiſcopus acceptauerit, eſt quid ſibi imputetur. potuit enim ſibi p̄iudicare. hoc autem erat dictum in parte præcedenti. Item volenti non fit fraus. regula ſcienti. lib. 6. Glo. etiam ſoluit, quod etiam ſi epiſcopus acceptauerit, ſi de fraude conſtiterit, poterit epiſcopus petere portionem ſuam. Idem Gof. quia fraus p̄ponderat negligentiæ epiſcopi agnoſcentis. ff. ad l. Aquil. ſterilis, & dic, ꝙ niſi appareat epiſcopum ſciuiſſe fraudem, præſumitur ignoraſſe. regula præſumitur. lib. 6. Sed ſi appareat eum ſciuiſſe, ita contrario. & ex hoc dic, ꝙ iſte ver. addit præmiſſis: quia etiam ſi epiſcopus acceptauerit, tamen ſi ignorauit de fraude, non p̄iudicat ſibi, quin non poſſit petere totam ſuam portionem. Et ſecundum hoc intelligo quod dicit glo. antepenult. Et in eo quod dicit, epiſcopum poſſe agere ad ſupplementum ſuæ portionis. hoc intelligit Inno. quando cum prędicta conditione relictum eſt epiſcopo, & ipſe non acceptat conditionem: dic ꝙ idem ſi acceptat, quando neſciuit de fraude, vt nunc dixi. quod tenet etiam Ioan. And. Et ex hoc dic, ꝙ ſi teſtator reliquit modicum mortuarium in fraudem ep̄i, & per aliquem alium modum contulit eccleſiæ vltra mortuarium, epiſcopus habebit de toto illo ꝙ obuenit eccleſię ſuam canonicam, & ponit Inno. exemplum de fraude: vt quia teſtator dixit ſe reliquere monaſterio non pro anima: ſed forte p̄ aliquo ſeruitio, quod recepit ab eccleſia, vel reliquit in eas cauſas, de quibus ꝗ. c. fin. de quibus portio canonica detrahenda non eſt. Et in hac gl. etiam ibi, ſed an impuberi. arrogator nõ poteſt per fideicommiſſum aggrauare arrogatum in quarta, cum capiat illam legis prouidentia, non ex ipſius iudicio.

6 † Quæro quanta ſit legitima epiſcopi. Glo. 1. dicit ꝙ eſt varia ſecundum varias locorum conſuetudines, & dic ꝙ ceſſante conſuetudine eſt quarta. 12. q. 2. vobis. no. 10. q. 1. de his, & ex ibi notatis apparet vbi ortum habuit hæc legitima. Secundo quæro, a quibus debetur? dicit Inno. ꝙ ab eccleſiis epiſcopo ſubiectis, ſecus in aliis, idem Pet. & Abb. ꝗ. c. proximo. Alii, vt refert Hoſtien. intelligunt generaliter de quibuſcunque eccleſiis, & ſecundum hoc exponit Hoſtien. literam ibi, cum quis, ſcilicet parochianus de ciuitate, vel dięceſi, de quo non curat Ioann. And. dicens idem eſſe ſi Bononienſis legaret eccleſiis Mutinenſibus, & epiſcopo Mutinenſi. & ſecundum hoc Io. And. tenet primum, licet ſecus ſit in quarta quæ debetur eccleſiæ parochiali, quæ illam detrahit etiam ab eccleſia exempta, vel alterius diœce. ꝗ. ti. 1. in noſtra. de ſepul. clem. dudum. & de hoc ꝗ. ti. 2. certificari, & dicunt Pet. & Ab. ꝙ ſic ſoluitur contrarium dicti cap. in noſtra. vbi hoſpitalarii qui exempti ſunt quartam ſoluunt: quia illud de parochiali. Tertio quæ-

7 ro circa hoc, de ratione diuerſitatis: dic quia canonica † ep̄i debetur ratione ſpiritualis iuriſdictionis, & curæ quam habet in eccleſiis ſuis. vbi ergo eccleſia eſt exempta, vel non eſt de dięceſi, ſibi non debetur. Canonica vero eccleſiæ parochialis debetur ei propter diuina officia, quæ defuncto miniſtrauit. ꝗ. ti. 2. c. 1. quæ ratio locum habet tam in eccleſia exempta, quam in non exempta, ſiue eiuſdem diœce. ſiue alterius pro hoc fa

8 cit cle. dudum. præalleg. Quarto quæro, an Papa † exigit quartam ab eccleſiis exemptis. dicit Pet. in cap. in noſtra. præalleg. ꝙ ſic, pro hoc, quia ſuccedit loco epiſcopi. de quo ꝗ. c. proxi. epiſcopo autem debetur ſecundum Inno. vbi eſt conſuetudo ꝙ aliquantam portionem percipiat ꝗ. ti. 2. certificari, vbi potius, vbi non eſt conſuetudo contraria. Quinto quæro, ſi relinquitur parochiali ſacerdoti, an locum habeat diſtinctio huius c. quo ad excludendam, vel non, quartam ſuam. Damaſus q. 4. huius titu. dicit quod ſic, quod eſt verum, quia ſubeſt idẽtitas rationis. Sexto quæro ibi, vt in cæteris. de intellectu, dic, ꝙ hoc vult, quod factum erat legatum ep̄o ſub modo p̄dicto, & in fraude, in quo exemplificat Innocen. vt quia teſtator dixit ſe non relinquere pro anima: ſed forte pro aliquo ſeruitio quod ab eccleſia recepit, vel reliquit in eas cauſas de quib. portio non detrahit ꝗ. c. fi. Septimo quęro de quęſtione ad quam inducit Hoſt. hoc c. in eo quod dixi ſuper litera ibi, nihilomi-

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus ad hoc vt habeat quartam de relictis eccleſiæ oportet, quod ſit relicta pro anima.*
2 *Coniuncti re & non verbis, & coniuncti re & verbis qui dicantur.*
3 *Teſtator non poteſt immutare conditionem canonis.*
4 *Prælato an legatur ab extraneo, an a propinquo differt.*
5 *Conſuetudo per quam ex toto tollitur canonica Epiſcopi an valeat.*
6 *Subditus an poſſit quartam epiſcopalem præſcribere.*
7 *Epiſcopo an & quando debeatur canonica, & non.*
8 *Pater an, & quando priuari poſſit portione ſibi debita in bonis filij.*
9 *Voluntas vltima quæ dicatur.*
10 *Portionis nomine intelligitur dimidia.*
11 *Menſa epiſcopali an & quando relinqui poſſit excluſa eccleſia cathedrali.*
12 *Diſpoſitio teſtatoris priuata non poteſt immutare generalem conſtitutionem canonis.*
13 *Bona eſſe communia, & non communia, implicat contradictionem.*
14 *Epiſcopus an poſſit ſuam canonicam conferre eccleſiæ cui vult.*
15 *Relictum epiſcopo ſub proprio nomine, quando ſibi, vel eccleſiæ relictum intelligitur.*
16 *Adminiſtratori eccleſiæ etiam expreſſo nomine ſi aliquid legetur, Epiſcopus habebit canonicam.*
17 *Legatum rectori eccleſiæ, expreſſo nomine proprio, & nomine eccleſię intelligitur factum contemplatione eccleſiæ.*
18 *Relictum eccleſiæ, & relictum canonicis an differat.*
19 *Propinquus in materia relictorum qualiter intelligatur.*
30 *Relictum Epiſcopo a propinquo non præſumitur relictum intuitu eccleſiæ, niſi probetur contrarium.*

Requiſiti. Relictum epiſcopo contemplatione perſonæ non diuiditur cum eccleſia cathedrali. Sed ſi cõtemplatione eccleſię, ſic, ſiue nihil relinquatur eccleſiæ, ſiue aliquid, ſiue coniunctim, ſiue ſeparatim. Si autem ſoli eccleſiæ, habebit epiſcopus portionem, & præſumitur contemplatione, quando ab extraneo relinquitur prælato, vel habenti adminiſtrationem. Cum eccleſiis vero inferioribus, non diuidit epiſcopus, quia non eſt tanta communio, vt cum cathedrali. Primo ponitur quæſtio. Secundo generalis ſolutio. ibi, & quidem. Tertio ſpecialis ibi: ſed conſiderandum, & ibi diſtinguit quatuor membra. & primum proſequitur ibi, in primo. vſque ad verſicu. quod ſi. interſerendo ſecundum in verſicu. quemadmodum. Tertium ibi, quod ſi. Quartum ibi, ſi vero. vltimo in ver. illud. dat quandam doctrinam. Item in verſiculo, in primo. circa primum membrum diſtinguit, & primum ſubdiſtinctionis membrum proſequitur ibi, ſi ab extraneo, ponens quandam diſſimilitudinem, & eius cauſam ibi, & hoc ſoluens quoddam obſtaculum ibi, nec eſt. ſecundum ſubdiſtinctionis membrum proſequitur ibi: ſi vero: & quamquam totum hoc capitu. ſimul ſummauerim: tamen quia longum, lego per partes. Et eccleſiam cathedralem, Innocent. id eſt collegium clericorum. Goff. ſ̃ c. relatum. 2. primum placet epiſcopo tantum, nil dicendo de eccleſia. Eccleſiæ tantum, nil dicendo de epiſcopo. nec eſt cõtrarium ei quod dictum eſt, relictum epiſcopo non communicandum eccleſię: cum eccleſia, coniunctim. dimittitur, cauſa mortis. donatur, inter viuos. probatur, ideſt præſumit. Sed quod ſupra dictum eſt, locum habet, quando teſtator expreſſit quod volebat illud eſſe præcipuum, & hic poteſt continuari. §. illud. ſecundum Hoſtienſem, dic quod melius legitur vbi eſt, quia concernit plura de membris expreſſis. Sed poſſet legi ante verſicu. quod ſi relinquatur in vita: maxime, quia nec in morte, ſed reſeruatur ſucceſſori, ſupra capitulo, re-

1 latum, 2. de electio. quia ſæpe. libro ſexto. † Nota quod ad hoc vt epiſcopus habeat quartam de relictis eccleſiæ, oportet, ꝙ ſint relicta pro anima. ſic colligunt aliqui in princip. ibi, pro anima, contrarium tenet Ioann. Andr. ꝗ. de ſepul. c. primo. & dic vt ibi dico. q. 11. Secundo nota, quod canonica epiſcopi de relictis variatur ſecundum conſuetudines, de hoc in gloſſ. 2.

Tertio

Digitized by Google

... relictum ... aliquid legatur epiſcopo, & ec-
cleſię:vt ſup.eodem notabili,pro hoc inſt.de lega.§.ſi eadem
res,& ff.de verborum ſignificatio.triplici.& de hoc in d.l. pri
ma,de vſufruct.accreſcen.per Rayn.& in d.l.re coniuncti per
Bar.vbi plene tractant de varijs effectibus prædictarum con-
iunctionum,& de hoc etiam dixi de feu.cap.ſecundo,in 3.no
tabili,& inf.cap.Raynaldus,ver.porro.in quarto contrario.&
cap.Raynutius,in prin.q.5.Quinto no.quod quando teſtator
exprimit,quod vult relictum eſſe tantum epiſcopi,eccleſia ca-
thedralis nihil habet,quod eſt ideo ſecundum Innocen.quia
per hoc eſſet relictum cōtemplatione perſonæ epiſcopi,non
eccleſiæ. Et hoc caſu dic,quod epiſcopus portionem habet
de alijs relictis factis eccleſiæ ſ.cap.proxim.Sexto not.quod ſi
teſtator exprimit,quod velit relictum eſſe,tantum eccleſiæ,
nihilominus epiſcopus habebit portionem ſuam: quia non
3 potuit † teſtator immutare conditionem canonicis,vt in tex
tu.quod no.& dic,vt infra q.5.& in glo.duodecima, quæſtio.
3.& in ea ibi,inter debitorem,vide de pact.plerique,in prima
glo.ibi,ius publicum,vide hanc & ſequen.in cap.ſi diligenti,
4 contrario 3.Septimo no.differentiam,an legetur † aliquid p̄-
lato ab extraneo:an a propinquo: quia primo caſu præſumi-
tur relictum contemplatione eccleſiæ,ſecundo contempla-
tione perſonæ,quod facit ad multa,& de hoc,in glo.quare,&
in ea ibi §.item non ſolum,quæ poſt aditam hæreditatem ac
creſcunt,ſi ex hæreditate hęreditati accedunt,ſi extrinſecus
non,quia perſonæ poſſeſſoris accedunt. Oppono in eo,quod
dicit epiſcopo deberi tertiam,vel quartam,quod imo debea-
tur medietas,decima,quæſtione prima,antiquos. Glo.ſecun-
da,ſoluit ſtandum conſuetudini,dicit Vincen.& Ioann.quod
etiam alicubi nihil percipitur,& ſic videntur velle,quod va-
5 leat conſuetudo † per quam ex toto tollitur canonica epiſco
pi,quod tenet Innocen.vnde ad tex.qui dicit epiſcopum per-
cipere tertiam,vel quartam,ſupple niſi conſuetudo haberet,
quod nihil habeat.Nam tunc conſuetudo ſeruanda eſt infra,
de ſepul.certificari, & tunc quando nihil percipitur,non ha-
bet locum hęc decre.ſecundum Innocent.Hoſtienſi.dicit,ꝙ
Innocent.poſtea mutauit hanc opi.auditis allegationibus in
cauſa inter epiſcopum ſiſtaricen. & hoſpitalarios ſuper qua-
dam villa ſiſtericen.dioceſis,quam quidam comes legauerat
hoſpitalarijs,tunc enim agente epiſcopo fuit lata interlocu-
toria,quod de iure communi,excluſa conſuetudine,hæc por
tio debebatur epiſcopo, & quod debebatur quarta. Et quod
dicitur de tertia vel media eſt referendum ad conſuetudinē,
de quo remittit Hoſtienſi. ad ſummam,de ſepul.ſub §.vetus
eſt quęſtio.& §§.ſequentibus,& ſic videtur velle Hoſti.quod
conſuetudo non valuit in hoc, quod canonica ex toto tolla-
tur,cuius contrarium dixi ſecundum Innocen.& illud verius
ſi conſuetudo ſit legitime præſcripta.de pręſcript. de quarta,
quod tenet idem Hoſtienſi.in ſumma.de ſepul.§.an licitum,
ver.quid ſi conſuetudo,& Ioann.And.infra de ſepul.certifica
ri,& dico infra eodem contrario,dicit Ioann.de Ligna.quod
6 ſubditus † non poteſt hanc quartam præſcribere,quia hoc eſ
ſet fieri acephalum,contra id 93.diſtinct.nulla,de pręſcrip.de
quarta.cum non liceat.Sed prelatus contra prælatum ſic.cō-
trarium probatur in d.c.de quarta,vbi etiam clericus præſcri
bit contra epiſcopum,quod intellige cum titulo, vt ibi dicit
gloſſ.quod etiam fatetur vltimo.Iann.de Liga.Item in eo,ꝙ
Hoſtien.dicit hanc canonicam eſſe quartam, contrarium te-
net ipſe dicens eam eſſe dimidiam, vt infra quæſtione quar-
ta,& dic,vt ibi.Secundo oppono,ad idem ſupra cap. proxim,
in fine.Solut.verbum regulariter hic poſitum ſoluit contra-
7 rium.Regula eſt enim † quod epiſcopo debeatur canonica,
vt hic:fallit ratione priuilegij,vt in contrario,vel pręſcriptio
nis cum titulo,quod dixi in præcedenti cōtrario, fallit etiam
in alijs caſibus notatis infra,de ſepultu.capitu.ſecundo. Et re-
mittit Hoſtien.ad ſummam,de ſepul.ſub §.vetus, ver.an hęc
canonica.& ver.de quarta ad finem. Tertio oppono,quod nō
Sed ſi vult, quod ſit tantum eccleſiæ, fieret contra ſignifica-
tum vocabuli,cum nomine eccleſiæ cōprehendatur epiſco-
pus,& hæc fuit opi.Ioan.Tan.& Vincen.Et in eo,quod gloſſ.
exemplificat de epiſcopo,qui renunciauit epiſcopatui,vide-
tur ſecus in eo,qui habet epiſcopatum,& ſic non videtur pro
cedere hæc ſolutio,dic,quod glo.dedit hoc exemplum ad de
notandum, quod nomine epiſcopi non neceſſario intelligi-
tur eccleſia,cum poſſet eſſe e[p]iſcopus ſine epiſcopatu. Sed di
ceret, quod ita poteſt eſſe eccleſia ſine epiſcopo, vt quia vacat:
propterea non omnino poteſt hęc ſolutio defendi, contra,
quam etiam eſt;quia ex ea ſequitur, quod ſi relinquatur epi-
ſcopo ſimpliciter,etiam nihil habebit, quod eſt contra text.
In ver.ſi ab extraneo,vnde dicit Hoſtien.quod ſemper appel-
latione epiſcopi continetur eccleſia,& ecōuerſo,& dic,quod
etiam hæc ſolutio debet intelligi quando relinquitur epiſco
po,ita.ſ.quod teſtator exprimit,quod ſit tantum epiſcopi,&
hoc vult gloſſ.ad fin.ibi,ſed cum relinquitur tantum epiſco-
po. Tertio ſoluit ſecundum Goffred. quod quia prælatus de
bonis eccleſiæ viuere debet,non econuerſo.ideo bona eccle-
ſiæ ſunt communia epiſcopo,non econuerſo:quia bona epi-
ſcopi ſunt diſcreta.duodecima,quæſtionne prima,ſint mani-
feſtę.Item ſecundum eum nihil pręcipuum habere poteſt ec
cleſia:cui ſaltem iure pręlationis,& quo ad exercitium actio
nis non communicet epiſcopus, quamuis quo ad vſum poſ-
ſit capitulum aliquid ſeparatum habere,de reſcript. edoceri.
Nec poteſt cum ſit pater ſpiritualis fraudari ſua legitima ſpi-
ritualí: ſicut nec pater † carnalis priuari poteſt portione ſibi
8 competenti in hæreditate carnali filij temporalis,niſi ex cau-
ſa in iure ſcripta. in Auth. vt cum de app.cog.§ ſancimus,no.
de iureiuran.quintaualis.Ioan.de Lig.hoc reprehendit,quia
non eſt bona conſequentia, epiſcopus debet viuere de bonis
eccleſię: ergo debet habere portionem de omnibus redditi-
bus,ſufficit enim,quod alatur, nec ſecundum eum procedit
ſimile de patre carnali. Nam ſicut pater carnalis non poteſt
priuari portione debita in bonis filij. Ita nec econuerſo,vt in
Auth.pręalleg.& ſic ſequeretur,quod non poſſet relinqui tā
tum epiſcopo excluſa eccleſia.Quarto ſoluit Phil.quod hoc
eſt,quia epiſcopus poteſt habere proprium ſine eccleſia,vt in
cap.ſint manifeſtæ,ſed non econuerſo,vt in eodem ca. Nihil
enim poteſt habere eccleſia,quod non teneatur communica
re miniſtris, qui ſibi ſeruiunt, duodecima,quęſtione prima,
expedit,& cap.ex his,dicit Io.de Liga.hanc eſſe bonam ratio-
nem, & quod procedit in pręlatis capacibus proprij,ſecus in
capacibus improprij,vt in pręlatis religioſis, ſupra eodem ca
pitulo primo,& ſecundo.poſſet tamen opponi huic rationi,
quia licet eccleſia debeat ſua communicare miniſtris:tamen
poſſibile eſt,quod bona eccleſię,& pręlati ſint diſcreta,de re-
ſcriptis edoceri, & tunc videtur ſufficere prælato, quod ha-
beat bona ſua.Quinto ſoluit Hoſtien.quod ius voluit magis
deferri capiti quam membris,membra enim ſeruiunt capiti,
nec econtra.argumento.ff.de relig.cum diuerſis,nec mirum
ſi maius priuilegium habet maior quam minor, pro hoc ēt,
quia non eſt par priuilegium viri,& mulieris 33. quæſtione
quinta,eſt ordo.& cap.cum caput.& cap.mulier.& capit.hęc
imago.Sexto ſolui poteſt ex eo,quod dicit hæc glo. ſed quæ.
in fin.ſ.quod relictum epiſcopo intelligitur relictum contē-
platione perſonæ tantum, vt hic. Ideo eccleſia nihil habet:
ſed quando relinquitur eccleſię,non poteſt dici,quod habita
ſit affectio niſi ad ipſam,poſſent reddi,& alię rationes,ſed pręͅ
cipua redditur in textu:quia vno caſu eſſet contra canonem,
alio non,quia eſſet contra canonem excludere epiſcopum a
portione ſibi debita in rebus eccleſiæ,quia hoc eſſet reddere
eccleſiam acefalam,quæ ratio ceſſat quādo excluditur eccle-
ſia a portione ſua in relicto facto epiſcopo:quia tunc conſide
ratur epiſcopus tanquam priuatus,& de hoc etiam ī.quęſti.
quinta. Et hæc glo.ibi,nemo poteſt, vide infr.gloſſ. proxima.
Ibi ſi

do a parochiano eccleſiæ cathedralis relinquitur epiſcopo,
habet eccleſia cathedralis portionem, & ſic loquitur ſecun-
dum eum, duodecima, quæſtione ſecunda, conceſſo. & capi.
quatuor. Si vero parochianus alterius eccleſię quæ eſt dioceſ.
nil petit cathedralis, ſed parochialis. inf. ca. fin. de ſepul. per to-
tum. Ipſe tamen parochialis nō impedit nec diminuit cano-
nicam epiſcopi. nec cum ipſo diuidit relictum epiſcopo, vt in
ver. ſecus. Sed de ſibi relicto ſoluit epiſcopo canonicam ſecū-
dum Hoſtien. Et de hoc per Feder. in conſiliis conſi. 286. Op
pono ad hoc, quia non videtur eſſe differētia, an relinquatur
Epiſcopo a parochiano eccleſiæ cathedralis, an a parochiano
alterius eccleſię: quia tex. hic loquitur indiſtincte, & ſimili-
ter loquuntur cap. conceſſo. & capitulo quatuor. Item ſubeſt
eadem ratio a quocunque relinquatur epiſcopo: quia diui-
ſio inter epiſcopum, & eccleſiam cathedralem fit propter ꝯ-
iunctionem, quę eſt inter eos, vt hic in verſi. ſecus, quę ratio
vtroque caſu locum habet. Item ex dicto Hoſtien. videtur ſe-
qui, quod ſi parochianus vnius eccleſię ſepelitur in alia: & ali
qua relinquit tertiæ eccleſię, debeat eccleſia parochialis
habere canonicam de illis relictis, cuius contrarium, nota.
infra de ſepul. cap. primo, in glo. prima, vbi not. quod debetur
canonica ſolum ab eccleſia ſepulturę, licet Hoſt. teneat ibi cō
trarium. Sed glo. eſt verior, vt ibi dico. Sequeretur autem hoc
ex dicto Hoſtien. quia videtur velle, quod ſi parochianus ec-
cleſiæ cathedralis ſepelitur, & aliquid relinquit epiſcopo, de-
beat epiſcopus diuidere cum eccleſia cathedrali, & quamquā
Hoſtien. non dicat: tamen ex dicto eius hoc infertur. Solu. pu
to ſtandum literę a quocunque fiat relictum epiſcopo, & ſic
ſto contrariis, totus enim hic textus tendit ſolum ad hoc, vt
videatur, an relictum epiſcopo ſit relictum contemplatio-
ne epiſcopi tantum, an contemplatione eccleſię. Primo
caſu non fit diuiſio, ſed totum eſt Epiſcopi, & vltra hoc de re
licto eccleſiæ habet portionem. Secūdo caſu fit diuiſio inter
Epiſcopum, & eccleſiam, ſiue nihil relictum ſit eccleſiæ: ſi-
ue aliquid, ſiue coniunctim, ſiue diuiſim: & ſecundum hæc
clara eſt litera, quę alias eſt intricata vſque ad ver. ſecus. † Se-
9 cundo quæro, in eo, quod hic in prin. dicit, in vltima volunta
te, quę dicatur vltima. dicit Innocen. quod dicitur vltima qn̄-
cunque factum fuerit teſtamentum, etiam ſi in plena ſanita-
re, & multo tempore ante mortem: ita quod epiſcopus habe
bit canonicam, quia morte confirmatur teſtamentum, de ce
le. miſ. cum. Marthæ. ver. cæterum. Tertio quæro, in eo, quod
dicit, quod relictum epiſcopo ab extraneo præſumitur reli-
ctum intuitu eccleſiæ, an contra iſtam præſumptionem ad-
mittitur probatio. Glo. quinta dicit, quod ſic, & in ea ibi, dile
cto. Idem no. infra eodem capitu. in glo. hic reſpondet, & dic
quod hoc etiam conſiderabitur ex qualitate rei: vt quia falco
nem vel canem venaticum ei reliquit, cum eis vti ſoleret.
Vincen & pro eo, quod dicit gloſ. præſumi ex dilectione, eſt
argum. ff. de caſtren. pecu. ſi fortem, & l. ſi militi. & l. miles, ſe-
cunda. Hoſtiens. de verborum ſignificatione, late. §. amicos,
duodecima, quæſtione ſecunda, capitulo ſecundo, & de hoc,
etiam ꝟ. quęſtione duodecima. Quarto quæro, in eodem ver.
in eo, quod dicit, cathedrali eccleſiæ deberi canonicam de re
licto epiſcopi, quanta erit, dicit Vincen, quod attenditur con
ſuetudo, ſecundum eum in hoc fit diuiſio inter epiſcopum,
& canonicos, ſicut diuiduntur alia, & idem dicit Vincen. de
ſtipendiis datis a regibus, & principibus, duodecima, quæſtio.
ſecunda, mos eſt, quæ eſt palea. & eadem quæſt. ſancimus Ho
ſtien. dicit, quod hæc canonica eſt dimidia, per hanc literam,
in ver, quod ſi relinquatur, & verſi. ſequen. Et ſecundum hoc
dicit debere intelligi, & exponi quicquid in hoc cap. vel alibi
reperitur de hac canonica portione, pro hoc, quia nomine
10 portionis † intelligitur dimidia. de deci. capitu. ſecundo, l. b.
ſexto, contra hoc eſt ꝟ. eodem capit. verſ. ſi vero iſtud, vbi dici
tur, quod ſi relinquitur aliquid epiſcopo, & aliud eccleſię: ſi-
ue ſint æqualia, ſiue inæqualia, reducuntur ad diuiſionem ca-
nonicam inter epiſcopum, & eccleſiam, quæ reductio nō ha
beret locum tenendo opinio. Hoſtienſi quia iam, vt prædixi,
habebunt partes æquales. Item contra Hoſtienſ. eſt quod dixi
ſecundum eum ſupra eodem, cōtrario primo, vbi dicit, quod
hęc canonica eſt quarta, dic, quod reſpectu diuiſionis facien-

contrario, & exponit Innocent. non epiſcopi, id eſt, non epi-
ſcopalis menſę, vult dicere, quod teſtator volebat, quod reli-
ctum eſſet eccleſię intantum, quod epiſcopus, ideſt epiſcopa
tus ſeu epiſcopalis menſa nihil haberet, quaſi velit dicere, ꝙ
bene poſſet Epiſcopus excludi conſideratus tanquam priua-
ta perſona. Sed non ſi conſideratur tanquam pręlatus, quod
nota. Idem dicit Innocen. ſi relinquit Epiſcopo dicens, quod
vult illud ſpectare ſolum ad epiſcopalem menſam, non ad ec
cleſiam cathedralem, quia non valebit. & hunc ſenſum ſo-
nat canon hic introductus ſecundum eum. ſ. ca. pontifices In
hoc tamen refert opi. Paul. qui dixit, quod ſi relinquitur epi-
ſcopali menſæ eccleſia nihil habebit. deinde ponit Innocen.
aliam opin. quod nomine eccleſię intelligitur epiſcopus, ſed
non econuerſo. Et ex his duabus opi. videtur non eſſe verum
quod nunc dixit Innocent. in eo, quod dixit non poſſe relin-
qui menſę epiſcopali excluſa eccleſia cathedrali. Hoſtien. di-
cit quod cap. pontifices, bene ſonat id, quod dicit Innocent.
Sed hoc cōtradicit expreſſe dicens, aliud cum relinquitur epi
ſcopo excluſa eccleſia cathedrali: aliud econuerſo. Et qui vel
let hoc tenere, poteſt reſpondere ad cap. pontifices, vt reſpon
detur hic in ver. quoniam, quia loquitur in dubio. Item nihil
facit pro dicto Innocen. ſed ſolum probat, quod relictum epi
ſcopo cenſetur relictum contemplatione eccleſię, quod eſt
verum in dubio, vt in dicto ver. quoniam. Ioann. de Liga. vo-
lens ſimpliciter inhęrere dicto Innocen. dicit. Aliud ſi relin-
quitur epiſcopo hoc adiecto, quod eccleſia nihil habeat, quia
hoc valet, vt hic. Aliud ſi relinquitur epiſcopali menſę, tunc
enim dicit eſſe verum, quod dicit Innocen. ſ. quod non valet,
adiecto, quod eccleſia nihil habeat. Nam primo caſu cōtem-
platur teſtator perſonam epiſcopi, ſecundo caſu non perſonā
ſed eccleſiam, quæ conſideratio eſt pulchra, tamen non pro-
batur hic. Item etiam tenendo iſtud non per hoc ſaluatur pri
mum dictum Innocen in eo quod exponit, non epiſcopi, id-
eſt epiſcopalis menſę. Et videtur, quod non procedat hęc ex-
poſitio. Nam liquet in tex quod ibi loquitur de epiſcopo cō
ſiderato tanquam priuato, præmiſit enim in verſi ſi ab extra-
neo. quod ideo de relicto epiſcopo ab extraneo hoc habet ec
cleſia canonicam, quia pręſumitur relictum contemplatio-
ne eccleſię, deinde ſequitur, niſi teſtator exprimat, quod velit
eſſe tantum epiſcopi: quaſi dicat, quod contemplatione eccle
ſię videtur relinquere. Et per hoc in ver. ſecus autem, ibi, non
epiſcopi, eodem modo debet exponi de epiſcopo conſidera-
to contemplatione perſonę: quia ille ver. continuatur cum ꝓ
cedenti, & ei aduerſatur, vnde oportet, quod loquatur in eo-
dem caſu. ff. ne quis eum qui in ius voca. l. ſecunda, de dam. in
fe. hoc amplius. C. de fil. fam. l. prima, & facit, quod not. de ba-
ptiſm. maiores, §. cęterum, in glo. vniformis, quę eſt ſingula-
ris, pro hoc etiam facit, quod dico in ſequen. quęſtio. & ſecū-
dum hęc erit ſenſus, quod ſi teſtator reliquit epiſcopo, vt hoc
ſit tantum epiſcopi tanquam priuati, valet, nec eccleſia aliq̄d
habebit, ſecus ſi relinquit eccleſię, hoc expreſſo, quod epiſco
pus tanquam priuatus nihil habeat: cuius ratio eſt, vt dixi in
pen. contrario: tamen dicitur verius, quod, & ſi excludatur
epiſcopus tanquam priuatus, dummodo habeat canonicam
tanquam epiſcopus, ſufficit, nec iſta litera contradicit: vult
enim hoc ſolum, quod non poſſit legari eccleſię, ita quod re-
lictum ſit eccleſię, & non epiſcopi, ita quod in totum exclu-
datur, quia tunc obſtant rationes de quibus in 3. contrario, &
infra eodem, quęſtione, & per hoc ſaluabitur dictum Inno.
& ſic intelligendo dic, quod verſiculo ſecus autem ſi expri-
mat, venit aduerſatiue ad pręmiſſa: quia prius dictum eſt
quod poteſt relinqui epiſcopo: ita quod eccleſia nihil habet;
& ſic in totum excluditur eccleſia: ſecus ſi legetur eccleſię,
adiecto, quod ſit tantum eccleſię, non epiſcopi, id eſt, quod
11 epiſcopus in totum excludatur. An autem † poſſit relinqui
epiſcopali menſæ excluſa eccleſia cathedrali. hic non dicitur
pro vel ꝯ. Sed verius videtur, quod ſic, quia ſufficit hoc non
eſſe probatum; econuerſo autem ſecus, quia ſi relinqueretur
eccleſię, excluſa epiſcopali menſa, ſubeſt ratio quam dixi in
pe. contrario, quia hoc eſſet contra canones. Item per hoc fie-
ret eccleſia acceſſoria, & ſiue hæc ratio ſit ſufficiens, ſiue nō,
ſtandum,

Digitized by Google

po.argumen.infra de dona.inter vir.& vxor.cap. ſecundo,vbi ſolu.matrimo.diuiduntur inter coniuges ea,quæ communiter obuenerunt. Si autem bona epiſcopi,& capituli ſunt diuiſa,relicta epiſcopo,& eccleſię ſeparantur,& iura parochialis eccleſiæ,& cathedralis adhuc inter ipſos diuiduntur,& ſic poteſt intelligi.duodecima,quæſtione ſecunda,vobis,& cap.cõceſſio. Ea vero, quæ epiſcopus defalcat de legatis alijs eccleſijs non veniunt in diuiſione, niſi pactum, priuilegium,vel conſuetudo obſtet:quæ tamen conſuetudo licet poſſit diminuere quotam epiſcopi,non tamen omnino tollere,ſic intelligitur,quod hic dicit,& ſupra cap.proximo,de offi.ord conquerente,& de verborum ſignificatione,ex parte 3.ſecũdum Hoſtien.Sed in eo,quod diſtinguit,an relicta ſint a parochiano eccleſię cathedralis,an ab alio,dic melius,vt ſupra quęſtione prima.Item in eo,quod dicit,canonicam epiſcopi nõ poſſe in toto tolli,dic melius,vt ſupra in primo contrario. Item in eo,quod dicit,quando bona ſunt communia fieri diuiſionem canonicę inter epiſcopum, & capitulum, non videtur hoc procedere. Ad quid enim fit diuiſio ſi bona ſunt communia.Iſtud enim eſt implicare contradictionem,quod ſint
13 communia,& non communia,dicit Fede.in conſilio 386.ꝙ fiet diuiſio,quo ad vſum,dat exemplum in abbatia ſancti Petri Peruſina:vbi conuentus non habet menſam diſtinctam, & tamen, quo ad vſum aliqua deputantur abbati pro victu ſuo,& familiarium. Aliqua conuentui pro ſuſtentatione, & pro veſtiarijs monachorum:nam vbi, etiam bona ſunt diſtincta per prębendas,fit diuiſio inter ſingulos canonicos quo ad vſum,& plus datur ſacerdoti,quam accolito,de hoc de conſtitum omnes,de maio.& obe.ſtatuimus.Septimo quęro,quare dicit generalem conſtitutionem,dicit Hoſtien. quod ideo quia omnia generaliter legata defalcat per totam dioceſ.Tota enim dioceſ.dicitur parochia epiſcopi,de donat. Apoſtolicæ,in prin.Et idem Hoſtien.in verbo generalem,addit,& publicam, cui pacto priuatorum derogari non poteſt, de foro competen.ſi diligenti.ff.ad l.fal.quod de bonis.C.de condi.in
14 ſer.l.2.& hic.† Octauo quæro,an ſuam canonicam poſſit epiſcopus conferre eccleſiæ cui vult.Hoſtien.quod ſic per capit. duodecima,quæſtione 3.cap.fin.& hoc de conſenſu capituli. de dona.paſtoralis:alias eccleſia eſſet præſcripta de præſcri.de quarta.de iure patro.cura.& pro hoc,quod dico in dict.capit.
15 paſtoralis. Nono quęro,in ver.nec eſt,ſi relinquitur † epiſcopo ſub proprio nomine,dicit gloſſa in eodem verbo nec eſt, quod adhuc pręſumitur relictum intuitu eccleſiæ,ſi relinquitur in vltima voluntate,& ab extraneo.ſecus ſi detur inter viuos.pro primo inducit glo.ff.de annu.le.l.annua.quę quid dicat dixi de offi.deleg.quoniam.primo,contrario decimo, vbi eius intellectum examinaui. Et per hanc legem,dicunt Pet.
16 & Abb.quod ſi † adminiſtratori eccleſię,etiam expreſſo nomine proprio aliquid legetur,epiſcopus habebit canonicam, quaſi dicatur legatum contemplatione eccleſiæ:& ſic ſi recedit ſacerdos,qui erat tempore teſtamenti ſubſtitutus,habebit legatum,qui eſt in eccleſia tempore ſolutionis,& hæc,& qđ dixi ſecundum glo.intellige quando legatur expreſſo nomine proprio,& nomine adminiſtrationis,vt quia dicit,lego Petro epiſcopo Paduano,vel Ioanni rectori talis eccleſiæ: ſecus ſi nulla fieret mentio de adminiſtratione. Et per hoc dixi in
17 quæſt.facti,quod † legatum rectori eccleſiæ expreſſo nomine eccleſię,intelligitur factum cõtemplatione eccleſię,quod maxime procedit quando ex aliquibus verbis apparet, quod teſtator fuit contemplatus eccleſiam,vt ſi dixit, lego B. preſbytero meo parochiali,pro hoc, quia ratione adminiſtrationis præſumitur,quod contemplatione eccleſiæ,ſicut ſi tutor ſtipulatur ſup re pupilli tutorio nomine,licet pręcedat nomẽ proprium:non tamen quærit ſibi,ſed pupillo.ff.de admin.tu. cum poſt §.primo,de inſti.l. ſecunda. Et procedunt hæc niſi ex coniecturis de quibus hic,appareat,quod fuit contempla-

18 relinquo † hoc canonicis. Gloſſ. autem dicit, quod hic, quia in primo caſu,relinquitur eccleſię,in ſecundo non. Oppono ad hoc.ff.de reb.dub.ciuibus,vbi relictum ciuibus videtur relictum ciuitati.Gloſſ.non ſoluit,& cum ea concordat gloſſ. duodecima, quæſtione 3. pontifices, & pro hoc de priuileg. per exemptionem,libro ſexto. Gloſſ.in dict.l.in verbo ciuib. dicit forte adminiſtratoribus ciuitatis: & ſic vult, quod non fuit legatum ſimpliciter ciuibus: ſed illis ciuibus, qui erant adminiſtratores ciuitatis.Et ſic intelligendo non facit in contrarium:ſed hoc eſt diuinare. Quidam diſtinguunt, an exprimantur nomina ciuium,& non videtur relictum ciuitati: an non exprimantur.& tunc ſic,per l.ff.ad trebe.quotiens,cum l.ſequen.quod procedit quando exprimitur nomen propriũ tantum,ſecus ſi proprium & appellatiuum,vt ibi no.glo.pro hoc,quod dixi ſupra quæſtione proxima,de offi.delega.quoniam,primo. Pau.dicit,quod aliud in in ciuibus,quam in canonicis,quia ciues ſemper includunt ciuitatem,& eis peremptis deſinit eſſe ciuitas,quæ nõ eſt aliud quam ciuium collectio. ſed peremptis canonicis, non deſinit eſſe eccleſia: pro Pau. eſt, quo ad primum. ff. de verborum ſignificatione,pupillus §.territorium,& quod no.Ioan.Mo.de ſenten.excommun.ciuitatis,libro ſexto.In contrarium, quia aliud ciues,& aliud ciuitas, vnde interdicta ciuitate non ſunt interdicti ciues,ſed locus,de ſenten.excommu.ſi ſententia §.primo,libro ſexto.Ciuitas enim accipitur pro loco.Ioann. Cal.dicit,quod cum relinquitur ſub nomine appellatiuo tantum, plus ponderatur ſeu ponderatur appellatio,quam perſona. de offic. delegat. quoniam,primo,vult dicere,quod in l.ciuibus,nulli ciues fuerunt expreſſi.dic idem ſi fuerunt expreſſi ſub nomine proprio,& appellatiuo,vt ſupra in ſecunda ſolutione. Ad capitu.exemptionem,pręallega.reſpondet,quod loquitur in exemptione quę eſt odioſa,vt ibi nota.in vltim.gloſſ.vnde ſi appellatio canonicorum non includit eccleſiam, ſatis eſt, ꝙ priuilegium aliquid conferat.infra de priuileg.cum olim. Et per hoc dicit differentiam, quam facit gloſ.inter ciues,& canonicos non procedere,dic,quod gloſſ.in capi.pontifices loquitur quando teſtator dicit, relinquo hoc canonicis iſtis,& eorum nominibus expreſſis.Ita enim videtur importare verbum,iſtis,& ſic apparet, quod ſingulariter contemplatus eſt eos.Ad capitu.per exemptionem, dic,quod ibi comprehenduntur perſonæ, non tamen indiuidualiter, imo canonici, q ſunt, & qui erunt quo ad perſonas perpetui ſunt exempti: ex quo ſub nomine appellatiuo facta fuit exẽptio.ſemper enim ſunt ijdem canonici, conſiderato nomine appellatiuo tantum:ſicut ſemper eſt idem populus. ff.de iud.mortuo.& l.proponebatur,dic tamẽ,quod etiam ſi teſtator dixerit,relinquo canonicis talis eccleſiæ,etiam non expreſſis nominibus,non intelligitur relictum eccleſiæ,ſed collegio canonicorum,qđ eſt aliud ab eccleſia:nec comprehẽdit totam eccleſiam,cum in eccleſia etiam ſit prælatus,& alij clerici:quando autem relinquit ciuib.alio nõ expreſſo,intelligit relictũ ciuitati,qa ciuitas in effectu quo ad acquirendum aliquid non eſt aliud, quam ciuium collectio.licet quo ad conſiderationes ſit verũ quod prædixi, quod aliud ciuitas, aliud ciuis, & ſecundum hoc verificatur opi.glo.hęc procedunt quo ad iuris ſubtilitatem:quo ad diſpoſitionem huius cap.puto, quod ſicut de relicto facto eccleſię cathedrali habet epiſcopus portionem,vt hic, ita & de relicto facto canonicis nullo expreſſo, quia ipſum collegium canonicorum in effectu videtur eſſe tota eccleſia pręter epiſcopum. Vndecimo quæro in ver. Si vero relinquatur,in eo,quod dicit de relicto a propinquo, vſque ad quem gradum dicitur propinquus † quo ad hoc. gloſ.vſque
19 dicit vſque ad quartum. Et in ea ibi gradum.Idem Ioan.duodecima quęſtione 3.capitu.primo,& Hoſtien.hic Vincent.& Tan.ſupra eodem ad hęc. Quidam dicunt,quod aut ex teſtamento relinquitur,& vera eſt glo.aut ab inteſtato,& vera eſt alia

Digitized by Google

[...] in extraneo,per dicta iura,quod not.& de hoc etiam dico infra cap.Raynaldus,ver.dilectus,quęſtione vndecima. Duodecimo quęro,in eo, quod dicit,quod relictum † epiſcopo a propinquo pręſumitur relictum oon intuitu
20 eccleſię,niſi probetur contrarium,quomodo probabitur.Dicunt Per.& Abb.quod per reſtes,vel per pręſumptionem, vt quia legata eſt caſula, vel planeta, vel cappa ſericea. pro hoc, quod dixi ſupra quæſtione 3. has tamen non puto ſufficientes pręſumptiones, ad elidendum præſumptionem propinquitatis,ad quam tollendam oportebit, quod ſint efficaces, vt quia relinquitur epiſcopo calix ad perpetuum vſum celebrandi ſuper altari maiori,vel quid ſimile, vt enim vna pręſumptio aliam tollat,debet eſſe fortior illa, de elect. cum inter R.in glo.hic concurrunt.

verſicu. Quod ſi. Et eccleſiæ coniunctim. Canonica quæ eſt eadem cum conſuetudinaria,vt in prin.huius cap.Innocen.Hoſtien. dicit,ideſt medietas,inducit infra verſi. ſequen. vtrunque eſt verum,quia debetur medietas ceſſante conſuetudine,de hoc ſupra primo reſponſo.

verſicu. Si vero iſtud. Reducēda de mero iure. Hoſtienſ. canonicam ideſt conſuetudinariam. Innocent.vel.l.ęquam, vt tantum habeat epiſcopus, quantum canonia, dic,vt ſupra proximo reſpon.quæſtione quarta.Ex hoc ver.arguit Hoſti. quod quando epiſcopus haber vocem in capitulo tanquam prælatus,ponderat vox ſua tanquam aliorum omnium, cuius contrarium dixi de cōceſſ.præben.poſtulaſtis,nec hic ver. facit pro Hoſtiē.aliud enim in diuiſione temporalium,aliud in vocibus.No.ibi diſpoſitione,vt glo.fauore,& in ea ibi. Idē reſpondet,ſocius,qui ceſſanribus ſocijs refecit inſulam communi nomine: licet vſuras centeſimas,& dominium vendicare poſſit: tamen & leuiorem viam.ſ.agēdi pro ſocio aggredi poteſt.Secundo no.vt gl.ſed non ibi §.ius maior.vide hanc ſe.de loca.propter,in glo.1.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria tenentur ad epiſcopalem canonicam.*
2 *Eligere de gremio eccleſia non dicitur,qui eligit de minoribus eccleſiis licet eiuſdem ciuitatis.*
3 *Canonica debetur de relicto pauperibus pij loci.*
4 *Epiſcopus dicitur pater pauperum.*
5 *Communio cauſam ſcandali generare ſolet.*
6 *Conſuetudo præſcripta valet.*
7 *Clerici eccleſia inferioris non poſſunt locare nec vendere res eccleſiarum.*

verſicu. Secus. Et aliqua,& ſic diſiunctim. Cathedrali, diuidendum in quatuor portiones Gof.pro hoc 12.q.2.ſancimus,& c.præce.Melius dic,vt in prin.c.q.4.Alij extraneo.nam ſicut de relicto extraneo non habent inferiores eccleſiæ: ita nec de hoc, quod relictum eſt epiſcopo.Innocen.Canonicam,quam non communicabit epiſcopus cum eccleſia catedrali.Boati.quod dic,
1 vt ſ.in prin.e.q.1.† No.quod monaſteria tenentur ad canonicam epiſcopalem,quod dixi ſ.c.proxim.primo contrario.Secundo no.ꝙ de relictis pijs locis debetur canonica epiſcopo, ibi,pijs locis,pro hoc J.c.fina. Et ex hoc videtur ꝙ de relicto pauperibus pij loci etiam debeatur,quod tamen non bene ꝓbatur hic. Sed probatur J.de conuer. coniuga.dudum,vbi fit differentia,an legetur pauperibus,an vero pauperibus certi loci,vt primo caſu non debeatur,ſecundo ſic: quaſi idem ſit legare illi loco,vel pauperibus illius loci,de hoc J.in primo ſ̄pſio. Tertio oora, quod licet ſit multa communio inter epiſcopum & eccleſias inferiores,non tamen tanta quanta inter epiſcopum,& eccleſiam cathedralem. Et ex hac litera arguit Ioan Mo.de verbo, ſi. veniens. libro ſexto, quod in habentibus ſimbolum facilior eſt tranſitus, &c, dic ſimbolum [...]ſiarum,tamen partem aliquam [...] communio eſt inter epiſcopum,& eccleſias,vt hic. Er ex quo eſt communio, & bona debent eſſe communia: quia non dicitur hic,quod io aliquibus ſpecialiter ſit inter eos communio, ſed generaliter loquitur,& ideo eſt intelligendum de omnibus,quod no.pro hoc inducit Hoſtiē.ſ.c.relatum 2.quod parum facit;& de hac communione J.q.2.& ſequentib. Quarto no.id,quod not.glo.in verbo quanta, quod non dicitur de
a 2 gremio eccleſię a eligere † qui eligit de minoribus eccleſijs, licet ſit eiuſdem ciuitatis. Hoſt dicit contrarium eſſe verum, per §.ſed aliud.61.diſt.de offi.archipresby ca.3.de pręben.pro illorum,de ver.ſig.cum tibi,& c.pe.Io. cuius fuit hæc gloſ.ad hanc partem alleg.de ele.cum nobis.de vſu pallij c.r.64.di.factorum,& c.plebs.cum c.ſeq.de ver. ſig.cum in continenub.& l.ędificia,& l.pupilli §.incola. C.de ędifi.priua.ſi quis poſt, de fideicommiſ.voluntas. de ſecun.nup.l.2.ff.de vſu & habi. plenum §.ſi vſus,de le.2.pe to §.fratrem,& dicit hanc partem placere Hugo.Io.And.dicit glo.veram cum quęritur de gremio eccleſiæ,dictum Hoſt.de gremio cleri.quod placet.Op. in eo,quod dixi ſ.notabili 2.de relicto pauperibus pii loci de
3 beri † canonicam,de eo,quod no.J.ti.2.c.2.in glo.3.pro hoc. C.de epi.& cle.ſi quis ad declinandam,ad finem,vbi dicit omni falcidia ceſſante, vbi etiam prohibet adminiſtratorem eccleſię lucrum inde accipere. Ad idem eſt, quædam extrauagans Bonifacij 8.directa epiſcopo Senenſi collectori decimę, vbi dicit,quod a talibus locis non exigitur decima. Solut.primum tenet Io.An.J.de conuer.coniu.dudum,vbi dico in ſecundo notabili. Quidam doctor,cuius nomen non inuenio, in quadam poſtilla dixit,quod ſi hoſpitale confertur in titulum beneficii procedit primum,quod debetur canonica. Si autem non confertur in beneficium,ſecus ꝑ dictā l.ſi quis ad declinandam,in prin.& fin.& de relig. dom.cle.quia contingit §.vt autem,& per extraua. pręalleg.& ar. 12.quęſtione ſe
4 cunda,gloria. verſi. amico.† Et quia epiſcopus cum ſit pater pauperum, debet eis theſaurizare, de cenſi. cum Apoſtolus. Puto hanc diſtinctionem non procedere: quia etiam ſi non confertur in beneficium,dummodo ſit locus eccleſiaſticus, debetur canonica, ſi relinquitur loco, vt hic,cognoſcitur autem an ſit locus eccleſiaſticus ex eo,quod no.J. de reli.dom. ad hęc. Si autem eſſet locus non eccleſiaſticus, non debetur canonica,ſicut nec de relictis locis prophanis: quia talia non ſunt ſub iuriſdictione epiſcopi d.c.ad hæc.Ex hoc dico,quod etiam ſi relinquitur pauperibus talis pii loci,eodem modo & fortius non debebitur canonica,ſecus ſi relinquitur pauperibus pii loci eccleſiaſtici, quia eſt ac ſi eſſet relictum loco, ex quo non expreſſit nomina pauperum dict.cap.dudum,ſecus ſi expreſſiſſet taliter,quod appareat habuiſſe contemplationē ad pauperes,& non ad locum, & tunc enim ſicut de relicto pauperibus non debetur canonica,vt nota infra titu. ſecundo cap.ſecundo,in glo.3.quæ ſic loquitur,ita nec de relicto pauperibus iſtius loci. Quæro in eo, quod hic loquitur quando aliquid relinquitur epiſcopo,& aliquid capellis, diſiunctim, quid ſi coniunctim,vt quia dicit reliquo epiſcopo, & tali capellæ,dicit Goff.quod epiſcopus iure legati habebit dimidiā communicandam eccleſiæ, & in alia dimidia contingente capellam habebit canonicam,& de hac q. & tribus ſequenti. not.J.quæſti.quinta.Secundo quæro,in eo,quod hic dicitur, de communione inter epiſcopum.& eccleſiam qualis,ſit dicit Innocen.videri, quod in hac communione epiſcopus eſt dominus & principalis,pro hoc de reſcriptis ꝓducere.de reſt. ſpo.olim primo,de ſuc.ab inte.cap.fin. Nam ipſe præordinator eſt in cunctis 25.diſt.perlectis,& ad eum pertinet cura omnium eccleſiarum,decima,quæſtione prima.decretum,& c. ſeq.16.

ADDITIO.

a De gremio eccleſiæ. Adde qui dicantur de gremio eccleſiæ.doct. in c.cum in iure.de elect.Fel.in c.licet tuis,in prima col.de ſimo.

maſexta, quæſtione prima, conſtitutum. Alii quartam. duodecima, quæſtione ſecunda, vobis, & cap. ſequent. 16. quęſtio. prima, ad hæc. Et ſecundum hunc modum pręceperunt canones diuidi præſentia: quæ tunc erãt, & etiam poſtmodum acquirenda, ſicut ex eiſdem cap. colligi poteſt, ſecundum Innocent. vult dicere de hoc vltimo modo, vt epiſcopus habeat quartam, vnde dicit, quod vbi non conſtat de conſuetudine, videtur quod epiſcopus poſſit petere quartam: quia cum hęc decre. dicat, quod ſolam tertiam, vel quartam, ſecundum diuerſas conſuetudines, ad minorem recurrendum eſt, quod non placet Innocentius, quia quod hic dicitur, & in capitulo certificari, loquitur, ſecundum diuerſas, conſuetudines in dando portiones diuerſas. Sed cum ſubmouemus conſuetudinem, & loquimur de iure, non eſt dicendum, quod eligatur minor portio: ſed dabitur portio per poſteriores canonicos ſtatuta. ff. de le. non eſt nouum, & l. nata, & poſteriores, pro hoc de cognat. ſpiritua. capitulo primo. Ex hoc dicit Innotius, quod quia plures inueniuntur canones de quarta, & quia, vt credit poſteriores, & quia etiam moderati ſunt: quia iam vniuerſalis eccleſia appellat eam quartam, infra de ſepul. in noſtra. & capitulo cum ſuper, de deci. quoniam. Ideo credit quod nomine portionis intelligatur quarta, quod no. melius tamen dic, vt ſupra, in prin. eodem, quæſt. quarta. Quarto quæro, quid ſi aliquis legitime præſcripſit cõtra ſolutionem huius portionis, dicit Innocen. quod valet cõ
6 ſuetudo † pręſcripta, pro hoc de præſcrip. de quarta, de ſepul. certificari, & quod dixi in prin. capi. in primo contrario, & in quarta quæſtione. Quinto quæro, ſi eſt conſuetudo, quod detur quinta vel ſexta, dicit Innocen. quod tunc poteſt peti nomine canonicę portionis, ſed conſuetudinariæ tantum: quia hæc portio non inuenitur in aliquo canone. Hoſt. dicit quod petenda eſt tanquam canonica, cõſuetudine moderata, & de hoc infra de ſepul. certificari. Oppono ad ea, quæ dicta ſunt in quatuor pręcedentibus quæſtionibus, quod omnes canones prędicti ſunt reuocati, per cap. decima, quęſtione 1. c. primo, & 3. vbi dicitur, quod tertia ſolita dari epiſcopo vlterius non ſoluatur. Soluit Innocen. quod illa cap. non loquuntur de tertia, vel quarta, debita epiſcopo pro ſua parte. Sed de parte fabricæ, quæ ſimiliter aſſignabatur epiſcopo vltra ſuam partem, decima, quæſtio. ſecunda, epiſcopum. & eccleſias, inferiores.
7 clerici locationes, † & venditiones facere non poſſunt de rebus eccleſiarum, duodecima, quæſtione ſecunda, abbatibus, 17. quæſtione quarta, in venditionibus, & de hoc de tranſact. cap. ſecundo, quod dic verum, ſine conſenſu epiſcopi, per dicta iura: quamuis ſecundum Innocen. videatur hoc ſpectare ad epiſcopum plus propter iuriſdictionem, quam propter cõmunionem, ad hoc, quod not. de locato. veſtra. Et in hoc, qđ dicit de locationibus, dic, quod procedit quo ad locationes, q̃ fiunt ad longum tempus, de rebus eccle. non alienan. clementi. prima, ſecus ſi ad modicum, quia tunc valent, ſi fiant etiam ſine conſenſu epiſcopi. dict. cap. veſtra. dicit etiam Innocenti. ex dicta communione procedere, quod eccleſię debent facere ſua ſtatuta cum conſilio clericorum ſuorum, de conſuetu. cum conſuetudinis, dic, & epiſcopi, vt ibi. Item ſecundum Innocen. ex eadem communione procedit, quod epiſcopi poſſint agere pro eccleſiis. infra de ſucceſſionibus ab inteſta. capitu. fina. & quod in procurationibus, & aliis arduis ſua conſilia & conſenſus requirere debent, id eſt, quod requirat conſilia clericorum, decima, quęſtione ſecunda, perpetua. de maio. & obe. humilis, de procur. capitulo primo, de iudi. cauſam, dicit Hoſtien. quod ſicut inter epiſcopum, & eccleſiam cathedralem maior eſt communio, quam cum aliis, vt hic. Ita ſiue cõparatione maior eſt communio, & quaſi identitatis vnio inter Papam, & cardinales, pro hoc quod nota. de priuileg. antiqua. quod nota.

re eccleſię, hoc enim modo detegetur fraus, vt quia probabitur teſtatorem antequam confiteretur dixiſſe, quod volebat eccleſiæ relinquere vel forte dixit confeſſor teſtatori, quod non relinqueret eccleſiæ: quia epiſcopus defalcaret canonicã, ſed relinqueret, ſibi, dicẽs, qđ ipſe fideliter diuideret, cũ eccleſia. Quæro in eo, quod dicit de habente pręlationem, quando dicatur habere, quo ad hoc, quod hic dicitur, dicit Hoſt. quod largo modo dicitur prælatio, ideſt, quæcunque cura. de off. ordina. cum ab eccleſiarum, & capit. cum vos, talis enim acquirit eccleſię vel capellæ cuius adminiſtrationem gerit, vel dignitati, vel miniſterio, quod habet etiam ſi ſit in congregatione, dummodo habeat redditus ſeparatos, vt hic, & ſ. c. relatum, ſecundo §. nomine, de offi. or. cum vos. & Pe. & Abb. dicunt, quod vocat hic pręlationem illam, quę eſt perpetua: vt quia eſt rector, vel perpetuus vicarius eccleſię, adminiſtrationem vocat illam, quę eſt temporalis, quem habent regulares, vel commendatarii, vel conductitii ſacerdotes. Ego intelligo pręlationem vel adminiſtrationem, pro qualibet dignitate vel officio ſeu exercitio eccleſiaſtico, cuius contemplatione aliquid poſſit acquiri, de hoc dixi ſupra eodem cum in officiis. Secundo quæro, quid vult litera ibi, nec epiſcopus, nec eccleſia in vita aliquid vendicare, dic, quo ad vltimum, quod dicit in vita, vt in gloſſ. vltima. Et idem Innocen. qui dicit, quod poſt vitam, ſecus ſi inteſtatus decedit, & ſine agnatis vſque ad ſeptimum gradum, vel cognatis vſque ad quartum infra de ſucceſſ. ab inteſta. capitulo finali. duodecima, quæſtio. ſecunda, capitulo primo, hęc differentia inter agnates, & cognatos hodie ceſſat. C. de ſuis & leg. hęre. auth. ceſſante, omnes enim admittuntur vſque ad decimum gradum, vt dicit gloſſ. inſti. de gradi. in fin. & hoc quo ad ſucceſſiones: ſed quo ad effectum de quo ſupra eodem capitu. §. ſi vero relinquatur, quomodo dicuntur propinqui dixi in prin. huius capitu. in penultim. quęſtione. In propoſito autem dic, quod propinqui, qui habent ius ſuccedendi de iure ciuili, ſuccedũt clerico ab inteſtato, & ſic vſque ad decimum gradum, vt prædixi. Item etiam de iure veteri non erat illa differentia inter agnatos, & cognatos, quam dicit Innocenti. Sed cognati admittebantur vſque ad ſextũ, & aliquo caſu vſque ad ſeptimũ gradum. Agnati vſque ad decimum, inſti. de ſuc. cog. in fine, nec iura. quæ allegat Innocen. probant id quod dicit. Quo ad aliud autem, quod dicit hęc litera de epiſcopo, intelligit Hoſtien. de eccleſia in qua nulla erat congregatio, vel quia non erat clericus alicuius congregationis, dic in vtroque, vt ſupra quęſtione proxima. Nam etiam ſi ſit in congregatione, dummodo habeat aliqua acquiſita intuitu proprio, vt ſunt ea de quibus hic §. loquitur, locum habet, quod hic dicitur, vt nec epiſcopus, nec eccleſia ſibi aliquid vendicet in vita, vel etiam poſt vitam, ſi habet propinquos qui de iure poſſint ſuccedere, ſecus ſi eſſent acquiſita intuitu eccleſiæ, quia tunc ſuccedit communis congregatio. ſupra capitulo §. primo, quod intellige, vt ibi dixi, & in hac gloſſ. vltim. ibi, ſiquis autem epi-
2 ſcopus, ſi epiſcopus † clericus quiuis vel diaconiſſa moritur tur ſine teſtamentis, & legitimis ſucceſſoribus ſuccedit eccleſia in qua inſtituti fuerunt.

SVMMARIVM.

1 *Pater vltra dotem debet aliquid legare filię.*
2 *Relictum cum termino vniuerſali cenſetur inſtitutio.*
3 *Verbum, relinquo, adiectum vniuerſitati inducit hęredis Inſtitutionem.*
4 *Verba ſunt aptanda perſonis ad eliciendum validum intellectum.*
5 *Verbum, lego, non poteſt ad inſtitutionem trahi.*
6 *Teſtamentum ſolemne nuncupatiuum quid.*
7 *Teſtator ſi mandauit extendi teſtamentum conſilio ſapientis an ſapiens poterit adiicere legato filij, quod iure inſtitutionis.*

Subſtituti

18 *Hæredes ſit, & legitimi, qui.*
19 *Subſtitutio pupillaris quotuplex ſit.*
20 *Subſtitutio pupillaris quibus verbis ſit.*
21 *Effectus pupillaris ſubſtitutionis quotuplex ſit.*
22 *Subſtitutio exemplaris quare ſic dicitur, & in quo differt a vulgari 23 et in quo à pupillari. 24.*
25 *Subſtitui exemplariter quibus perſonis poteſt.*
26 *Subſtitui exemplariter quis poſſit.*
27 *Effectus exemplaris ſubſtitutionis quis ſit.*
28 *Impuberi & furioſo qualiter ſubſtituatur.*
29 *Subſtitutio exemplaris qualiter expiret.*
30 *Subſtitutio reciproca vel breuiloqua quare ſic dicitur.*
31 *Subſtitutio breuiloqua quibus verbis ſit.*
32 *Subſtitutionis reciprocæ effectus.*
33 *Subſtitutio compendioſa quę ſit. & de eius effectu. 34.*
35 *Paganus cum ſubſtituit filio per verba directa an expiret poſt pubertatem.*
36 *Verba impropriantur vt diſpoſitio valeat.*
37 *Legis, in pupillari. ff. de vulg. & pup. declaratio.*
38 *Verbum quod poteſt verificari pluribus modis, in illum ſenſum intelligitur quem caſus attullerit.*
39 *Verbum ſubſtituo, eſt commune, & trahitur ad fideicommiſſum.*
40 *Subſtitutio in dubio debet interpretari, vt ſit potius directa quam obliqua.*
41 *Barto. diſtinct. in l. precibus. C. de impu. perpenditur.*
42 *Subſtitutio iſta, quandocunque filius meus ſine liberis deceſſerit talis ſit hęres, vel talem ſubſtituo, ſemper eſt fideicommiſſaria.*
43 *Impubes an aliquando generare poſſit.*
44 *Subſtitutio directa quomodo iudicetur.*
45 *Subſtitutio hęc, ſi filius meus deceſſerit in pupillari ętate, talis ſit hęres, & qualis ſit.*
46 *Subſtitutus quare indiſtincte admittatur ex vulgari comprehenſa ſub compendioſa, non ſic ex comprehenſa ſub pupillari.*
47 *Fideicommiſſum poteſt eſſe duplex.*
48 *Subſtitutio fideicommiſſaria, quę ſit.*
49 *Verba directa, obliqua, & communia quę ſint.*
50 *Iuri quod nondum competit, renuntiari non poteſt.*
51 *Hęreditatem reſtituere grauatus alienare an poſſit.*
52 *Subſtitutio an euaneſcat ſuſcepta prole.*
53 *Ius lombardum eſt approbatum per canonicum.*
54 *Filius pręſumitur deceſſiſſe poſt patrem.*

* RAynutius. * Famoſum capitulum, & habet multas materias, qđ quia prolixum, quamuis contineat vnum caſum, tamen lego per partes, in ſumma dicit. In bonis patris, matris, & auię habet quis debitam iure naturæ, in qua grauari nequit: & filius rogatus de reſtituenda hæreditate, detrahit debitam iure naturæ, & trebellianicam, in qua tamen computantur fructus poſt litē conteſtatā, percepti. Primo ponitur factum. Secundo auditoris dati per Papam pronuntiatio, ibi, cum autem. Tertio ibi, nos igitur, pronuntiationis per Papam confirmatio. prima ſubdiuiditur: quia primo ponitur teſtamentum Raynutij. Secundo ibi, mortuo, factum poſt ipſius mortem emergens. Tertio ibi, poſtmodum quæſtio ex teſtamento, & facto prædictis exorta, & partium allegationes. Quarto ibi, dictus, iudicis diffinitio. Quinto, ſed, vtręque partium allegationes. Secunda principalis ſubdiuiditur. Primo corrigit ſententiam iudicis in vno capitulo. Secūdo ibi, in eo. in alio capitulo confirmat cum certa moderatione. Tertio ibi, quia vero, ſupplet, quod primus iudex omiſerat. Quarto ibi, eo autem, quo ad alia ſententiam confirmat: & fuit hęc decret. olim ſub titulo de re iudica. ſic allega. eam
* gloſſa. C. ad legem falcidiam. quamquam. * Extremis, quaſi extra terminos huius vitæ, id eſt, moriens, ſupra capitulo nos quidem, infra titulo primo, capitu. finali. Hoſtien. impuberi ſcilicet minori duodecim, & quædam circa hoc proſequitur Hoſtien. ſcilicet, quare poteſt contrahere, vel eſſe in iudicio, vel profiteri, quæ ſunt hic impertinentia, & quare mulier citius pubeſcat quam vir, remittit de deſpon. impu. litę

quidam dicunt, filiam inſtitui non poſſe tantum in dote, de hoc in Speculatio. de inſtrumenti editione, §. compendioſe, ver. ſed ſuper forma. Alij contra. ſed ad euitandas opiniones. tantum eſt, quod vltra dotem aliquid relinquatur filię, & tunc non aget niſi ad ſupplementum, & dotem computabit in legitima. Item dotem debet conferre, id eſt, communicare fratribus. C. de inofficio. teſtamento, quoniam nouella. de rei vxo. act. lege vna, §. videamus. ff. de collatio. bon. lege prima, §. finali. Quarto nota, quod domus, & hortus legantur aliquando tanquam diſtincta, poteſt tamen hic dici, quod hortus forte non adhærebat domui, alias domo legata videtur hortus legatus, de hoc, duodecima, quæſtione ſe-
2 cunda, capitulo finali. † Quinto nota, quod relictum cum termino vniuerſali cenſetur inſtitutio. ibi, relinquit cętera, dicit enim Innocentius, quod per hæc verba ſit hæredis inſtitutio. C. de teſta. in teſtamentis, & maxime in filijs. C. eodem hac conſultiſſima: licet autem hic loquatur in verbo relinquo: tamen idem eſſet in verbo, lego. caſus eſt ſingularis, infra eodem, Raynaldus, poſt principiū. ibi, reliqua bona legauit. differunt tamen verbum, lego, & verbum relinquo, in eo quod dico in ſequenti notabili. Sexto nota ex hoc, quod ver-
3 bum † relinquo, adiectum vniuerſitati, inducit hæredis inſtitutionem, vt hic, ſecus ſi certę rei vel quantitati, quia tunc remanet legatum, nec eſt inſtitutio. ff. ad trebellianū, cogi. §. & generaliter, & ibi per Dy. & per Bartol. ff. de hęredibus inſtituendis, illa inſtitutio. Ex hoc dicit Barto. ibi, quod non ſufficit, quod pater relinquat filio certam rem loco legitimæ, vt cenſeatur inſtitutus: ita, quod agere non poſſit niſi ad ſupplementum. Contrarium tenet Baldus C. de hęredibus inſtituē-
4 dis, quotiens: quia verba † ſunt aptanda perſonis ad eliciendum validum intellectum. ff. de teſtamento militari, iure militari. pro hoc de fide inſtrumentorum, in ver. cæterum, de verborum ſignificatione, abbate. Item, quia vulgares homines neſciunt alio, quam verbo relinquo, vti. ad quod induco hoc capitulū, in eo, quod Raynutius reliquit Alterochę domum & hortum. Gloſſ. tamen ſecunda, hic ſupplet, quod iure inſtitutionis, quod dic non eſſe neceſſarium: & hoc procedit in verbo relinquo, quod trahi poteſt ad inſtitutionem. Idem dixi in quæſtione facti in verbo, volo, quod tale quid ſit filij mei, eadem ratione, & hoc, niſi pater dicat, quod relin-
5 quat iure legati: quia verbum lego, † non poteſt trahi ad inſtitutionem: licet ſecundum legem duodecim tab. fuerit commune. ff. dę verborum ſignificatione, verbis legis, de hoc per Baldū, in dicta lege, quotiens, & ſic licet idem ſit in verbo lego, cum adijcitur vniuerſitati, ſicut in verbo, relinquo: vt in proximo notabili, tamen non ſic quando adijciuntur rei ſingulari. Si autem pater diceret, relinquo filio meo ſuam legitimam, vel pro legitima tantum, tunc in dubium eſt, quod intelligitur reliquiſſe iure inſtitutionis: ex quo verbum, relinquo, adijcitur vniuerſitati, per prædicta. Nam legitima habet aliquo modo ius vniuerſitatis, & pro hoc. C. de impu. & alijs ſubſtitutio. lege humanitatis, ibi, relicta legitima. Quęro dę modo computandi hęreditatem Raynutij. Gloſſa prima, dicit, quod valuit quinquaquinta quatuor, & non exprimit aliter, dic, quod in iſtis, quinquagintaquattuor, Clera mater, quia marito ſuperuixit, habuit tertiam de iure lombardo, de quo.

ADDITIONES.

* Raynutius. Adde ad hunc textum docto. Albe. de Roſa. in tracta. de vulg. & pu. per totum. vbi pulchrius loquitur quam cæteri doct.
* Quamquam. Adde quod ad eam l. ipſius authoris circumferebatur vel alia gloſſ. vel corrupta, quod for. e verius, vt etiam eſt in modernis gloſ. venetis, vbi in glo. corrupte legitur c. Raynutius, de teſtibus. B.S.
a De dictione. vltra. Adde capitulū ſi Paulus, vigeſimaſecunda, quæſtione ſexta, glo. in clemen. prima, de vſuris. Rapha. cu. conſil. 171. incip. cius quidam Florentinus legauit.

Digitized by Google

trebellianicam : & ſic quatuor, computatis tamen fructibus
in ea:reſiduum, ſcilicet, duodecima,ex fideicommiſſo datur
Alterochæ, & ſic habet Alterocha ex hæreditate Raynutii
quatuor iurę naturæ,duodecim, ex fideicommiſſo. & ſic
ſexdecim, ex tertiis matris, & auię iure naturæ habuit quin-
que ſic vigintinnius , tutor pro Adiecta ex tertiis matris ,
& auiæ habuit,vigintiquinque,in bonis Raynutii habuit qua
tuor pro legitima,& quatuor pro trebellianica, & ſic trigin-
ta tres , quæ cum viginriunitis, ſunt quinquaginraqua-
tuor.† Secundo quæro, quale fuit teſtamentum Raynutii,di
cit Hoſtien.quod forte ſolemne,quod deficit deficiente vno
teſte vel vno ſigno.C.eodem,ſi vnus,vel forte nuncupatiuũ,
quod eſt planius, in quo & ſeptem teſtes requiruntur,& po-
teſt fieri tabellione legente, & teſtatore recognoſcente illud
eſſe ſuum teſtamentum : vel ſaltem audiente, & annuente,ſi
loqui non poteſt. C.qui teſtamen.facere poſſunt,hac conſul-
tiſſima §. penultimo,& vltim.& lege diſcretis,§.fina.de his,
ſupra ſuper rubrica,quęſtione tertia,& qui allegat teſtatorem
voluiſſe teſtari ſolemniter,hoc probet. Non enim eſt veriſi-
mile aliquem elegiſſe genus teſtandi ad ſua iudicia impugnã
da.ff.de teſtamen.mili.miles,& breuiter ſecundum canones
ſufficit , quod conſtet de intentione teſtatoris per presbyte-
rum,& duos teſtes, quod dic, vt ſup.c. cum eſſes,& capitulo,
relatum,& capitulo,cum tibi,Hoſt. & de teſtamento ſolem
ni,& nuncupatiuo dic, vt nota. Azo in ſumma. C.eodem,&
Goffred.& Hoſtien.in ſummis,eodem titulo.Tertio quæro,
ſi nihil relictum fuiſſet Alterochæ, dicit gloſſ.ſecunda,quod
non valuiſſet teſtamentum,& quod oportet,quod iure inſti-
tutionis,quod dic,vt dixi in ſexto notabili,& in hac gloſſ. ibi,
teſtamentum , ſiue in ſcriptis,ſiue non, in leg. ſequentibus.
Ibi tanquam poſteriori , de hoc plenius, infra eodem capitu-
lo primo,libro ſexto,in gloſſ.nunquid.Ibi duę autenticę,vna
incipit nouiſſima.alia ſecundum quoſdam incipit,non licet.
ſed illa, non licet, non eſt. C.de inofficio.teſtame.ideo erran-
ter loquitur gloſſ.hic,& infra eodem capitulo primo,in glo.
quinta, libro ſexto. Quarto quęro, in eo , quod in proxima
quæſtione dixit,quod legitima debet relinqui iure inſtitutio
7 nis, ſi teſtator † mandauit extendi teſtamentum conſilio ſa-
pientis,an ſapiens poterit adiicere legato filii, quod iure inſti
tutionis. Richar. Malum. diſputando terminauit,quod non,
quod ponit Ioannes Andreas, in Specula.de inſtrumen. edit.
§.poſtremo. ver.quid ſi a contrahentibus,vbi tamen dicit de
facto ſeruari contrarium,quod habet paupertatem,vt ſubue-
niatur imperitiæ teſtatorum.In aliis autem,quid operetur il-
la clauſula,quod fiat extenſio ad conſilium ſapientis,no.ff.de
hære.inſti.inſtitutio illa,& per Ioann.Andream,in dicto ver-
ſiculo,quid ſi.pro hoc facit,quod dico de officio delega. pro
debilitate,quæſtione quarta,& octaua.Quinto quæro, in eo,
8 quod coniunctim † fuerint ſubſtituti Alterocha,& ſoboles,
quomodo ſuccedent,dicit Innocentius,quod in dimidia,ita
quod Alterocha dimidiam habebit.ſoboles dimidiam.C.de
cadu,to.lege vna §.is itaque,de hoc infra eodem,Raynaldus.
in gloſſ. qui forte,& dixi ſupra capitulo proximo, in princip.
notabili quarto.Et dicit Hoſtien.hoc procedere etiam ſi plu-
res naſcantur,& proſequitur illud quot poſſint naſci.ff.ſi pars
hęre.pet.antiqui.& ſecũdum eum ſumitur ſoboles pro poſt-
humo:alias non dicitur ſoboles niſi cum eſt in rebus huma-
nis:ſicut nec pupillus dicitur, qui eſt in vtero.ff.de verbor.ſi-
gnificatione , non eſt pupillus : licet lex ſingat natum qui,eſt
in vtero infra qui fil.ſint legi.capitulo ſecundo. Et propterea
dic,quod hic adiecit alia verba quam geſtabat in vtero.Sexto
quæro,qualis fuit hæc ſubſtitutio.Gloſſ.ex hoc proſequitur,
& primo tractat de ſubſtitutionibus.Secundo ſoluit tria quę
ſita,ibi,& hoc incertum,vſque ad finẽ.Quo ad primum dicit
gloſſ.quod videtur compendioſa,quod qualiter intelligatur,

ceditur directo teſtatori, ſed capitur hæreditas de manu alte-
rius cum detractione trebellianicę.C.ad legẽ falcidiã,quam-
quam.ff.de vulga.& pupil.cohęredi §.cum filię . directa ſub-
diuiditur in quinq;,quia alia vulgaris,alia pupillaris,alia exẽ-
plaris,alia breuiloqua.alia compendioſa,de quibus aliqua vi-
deamus,maxime propter notitiam terminorum.Non enim
intendo materiam hanc funditus aperire , quia non eſt pro-
pria canoniſtarum,qui in hoc deficiunt etiam in textibus,&
11 gloſſa.Nono quęro,circa vulgarem †,quare ſic dicitur.Glo.
videtur hic dicere , quod ideo , quia ab omnibus vulgaribus
fit, quod tenent aliqui: ſed addunt, quod etiam cuilibet fieri
poteſt,quod intellige,quo ad facientem, dummodo ſit habi
lis ad teſtandum , & quo ad eum cui fit, dummodo ſit capax
hęreditatis,hoc nota.Azo in ſumma,de impu. & aliis,ſubſti.
in principio.& gloſſ.inſti.eodem titulo.Guilielmus de Cu.di
cit,quod quinque modis poteſt dici vulgaris.Primo dicitur,
quia omnibus patet,ſic ſumitur.ff. ad legem falci.in ratione,
§.quod vulgo & iſto modo dicitur vulgaris ſubſtitutio,quia
cuilibet fieri poteſt.Secundo modo dicitur ideſt directa.ff.de
hęre.inſti.quidam cum filium. Tertio modo id eſt a iure ap-
probata,ſimilis expoſitio.ff.de fur. ſi ſeruus nauem. Quarto
modo,ideſt,expreſſa,ſimile.ff.de fideicommiſſa.liber.liberta-
tes, & hic modus non eſt generalis , quia reſpicit vulgarem
expreſſam,non tacitam.Quinto dicitur vulgaris,quia non ha
bet aliquod ſpeciale.ff.de iure fiſci.edicto.§.extat.de vulga.&
pu.centurio,poteſt etiam dici vulgaris, quia fit verbis ſimilis,
& conſuetis,& quicquid ſit de vocabulo ſufficit,quod ita pla
cuit inſtituenti,quia nomina ad placitum imponuntur.C.de
conſtitu. pecunia,lege ſecunda,& diſputatio de vocabulis eſt
pertinacibus relinquenda,vt nota.gloſſ.in dicta lege ſecunda.
Et de hac vulgari dicit gloſſ. tertia, quod expirat, quam cito
adita eſt hęreditas.Et in hac gloſſ. ibi , poſt aditam hæredita-
tem directę ſubſtitutiones non impuberibus filiis factę expi-
12 rare ſolent.† Decimo quęro,quot ſunt ſpecies vulgaris.Glo.
inſti.de pu.ſub.& communiter alii dicunt, tacita eſt,q̃ conti-
netur ſub pupillari expreſſa. ff. de vulg.& pu.iam hoc iure.§.
quod ius,& lege , Lucius,& lege, qui plures.Iacob.de Arena.
C. de impu.& ali.;ſubſt.pręcibus,dicit,quod vulgaris,alia ex-
preſſa:& alia tacita,& huius alia pręſumpta.ff.de vulga.& pu
pill.iam hoc iure,alia tacita dubia. C. de hęredibus inſtituen.
lege finali,alia tacita probata. C. de milit.teſtamen. in teſta-
mento, quod vltimum redarguit Rayn. quia ibi de breuilo-
qua,quod proſequitur Rayn.in tractatu ſubſtitutionum. Bar
to. ff. de vulga. & pu. lege prima, clarius dicit , quod alia eſt
vulgaris expreſſa:alia tacita.alia partim expreſſa, partim taci-
ta.Expreſſa dicitur tribus modis: quia aliquid dicitur expreſ-
13 ſum † tribus modis, primo id quod eſt expreſſum in genere.
C.quod cum eo, lege finali . Secundo dicitur expreſſum,
quod ſpecialiter exprimitur.ff.ad legem Cordineliam, de fal.
lege prima,§.inter.Tertio dicitur expreſſum,quod ſingulari
ter,& proprio nomine exprimitur. ff. de legatis primo,quod
in rem §. finali. & ibi gloſſa . Ex hoc dicit , quod breuiloqua
ſeu reciproca , & compendioſa complectitur ſubſtitutiones
expreſſas, ſcilicet, in genere, ſic loquitur gloſſa in dicta lege
in teſtamento, ſed non complectitur ſubſtitutiones expreſ-
ſas ſpe-

A D D I T I O.

a Quotuplex ſit ſubſtitutio. Adde primo de ſubſt.vulg. Barto. in l.prima.ff.de vulg.& pu.Barto.in l.ex facto.ff.eodem.Bald.in l.humanitatis.C.de impu.& ali ſub.Secundo de compendioſa,vide Barto.in le.centurio.ff.de vul. & pu. 3.de breuiloqua ſeu reciproca vide Bar.in l. Lucius.ff.de vul.& pu. de omnibus per Bal.in repe.c.ſi pater.de teſt.lib.6.

Digitized by Google

do tacita. Sed expreſſa ſpecialiter dicitur tacita ſingulariter:&
expreſſa generaliter dicitur tacita ſpecialiter, & ſingulariter.
14 † Vndecimo quæro, quibus verbis fit vulgaris ſubſtitutio.
Gl.inſtitu.de pupil.ſubſtitutio.dicit, quod expreſſa fit verbis
negatiuis,tacita affirmatiuis.Barto.ff.de vulga.& pu.lege pri-
ma,dicit,quod quælibet directa ſubſtitutio habet duo extre-
ma, vnum, quod refertur ad eum cui fit ſubſtitutio. aliud,
quod refertur ad eum, qui ſubſtituitur, primum ſemper eſt
negatiuum in effectu.Secundum ſemper affirmatiuum in ef
fectu. Ex hoc dicit,quod vulgaris tacita, quæ continetur ſub
expreſſa pupillari,non fit a teſtatore, ſed a iure. Nam in illis
verbis,ſi filius hæres erit,& infra pupillarem ætatem deceſſe-
rit,talis ſit hęres,ex intellectu iuris continetur, ſi non erit hæ
res,talis ſit hęres, & ſic ſunt verba primitiua, quia decedere
eſt non eſſe, ſunt etiam affirmatiua, quo ad eum, qui ſubſti-
15 tuitur,vt ſit hæres.† Duodecimo quæro,de effectu vulgaris
ſubſtitutionis,dic,quod quinque effectus habet:primus,quia
in ea intelligitur, ſi hęres non erit, vel alium hæredem non
fecerit,C.de hæredibus inſtituen. cum proponas,vbi ſeruus,
qui non poteſt eſſe hęres, tamen adeundo facit dominum
hæredem:ita,quod excluditur ſubſtitutus.Secundus,quia te-
ſtamentum poteſt effectum aſſumere a ſecundo gradu. ff.de
li.& poſthum.lege tertia,in fine.Tertius,quia vulgaris expreſ
ſo continet tacitam pupillarem. præallegat.lege iam hoc iu-
re.Quartus,quia per eam ſucceditur defuncto, non ei cui fa-
cta eſt ſubſtitutio,quia eſt directa,vt ſupra quæſtione octaua.
Quintus,quia vulgaris facit de ſuo,& neceſſario hærede vo-
luntarium.ff.de lib.& poſthum.ſi quis hęres. Plura circa hãc
materiam requiruntur, quæ omitto: ſed de hoc per Cyn. in
dicta lege pręcibus,& Raynu. in tractatu ſubſtitutionum,per
Barto.in dicta lege prima,de pu.& vulga. qualiter autem ex-
16 piret,dic,vt gloſſ. Decimotertio quæro, † circa pupillarem,
quare ſic dicitur, dic, quia fit pupillo, ſed & quędam alia re-
quiruntur,quod dico infra quęſtione decimaſexta,& quibus
verbis fiat,dicitur hic in gloſſ.tertia, & in ea ibi in principio.
Decimoquarto quæro, quo iure fuit introducta. dic, quod
moribus.ff.de vulga.& pu.lege ſecunda, & incepit a conſue-
tudine lacedemoniorum,ſed hodie eſt facta de iure ciuili,di
cta lege ſecunda. Decimoquinto quęro, quot requiruntur,
vt locum habeat.Guilielmus,in lege precibus,dicit, quod 8.
& idem Bartolus,in dicta lege ſecunda. Primum,quod cui fit
ſit de liberis.Secundo quod impubes. Tertio,quod in poteſta
te.Quarto,quod ſui iuris morte teſtatoris efficiatur.Quinto,
quod ante mortem teſtatoris, non deſinat eſſe in poteſtate.
Sexto quod pater ſibi faciat teſtamentum. Septimo quod
impubes ſit inſtitutus vel exhęredatus.Octauo quod hęredi-
tas patris adeatur,hęc colliguntur ex textu.& gloſſ.in dicta le
ge ſecunda, dixi primo, quod requiritur, quod ſit de liberis,
quod intellige, vt ſit de naturalibus, & legitimis: vel legiti-
mis tantum, inſtitu.de pupilla. ſubſtitut.in principio,dixi ſe-
cundo,quod requiritur,quod ſit impubes, quod dic,vt in di-
cta lege, & quo ad hoc in cognoſcenda pubertate attenditur
tempus 14.annorum in viro,12.in muliere,de deſponſa.im-
pube. impubes, reliqua membra proſequere, vt in ſequenti
quæſtione,& de hac etiam dicit gloſſa tertia hic,quod expi-
rat poſt tempus pubertatis. Et in hac gloſſa in pupillari ſub-
ſtitutione, licet longius tempus comprehenſum fuerit, ta-
men finietur ſubſtitutio pubertate. Decimoſexto quęro cir-
17 ca hoc,ſi † ſtatutum prohibet minorem 20 annis teſtari, an
pater poterit ei pupillariter poſt pubertatem ſubſtituere,dic
quod non, quia iſte cum ſit pubes,non impeditur teſtari ra-
tione ętatis: imo magis ęquiparatur furioſo, pro hoc. ff.de
vulga.& pub.ex facto,dixi tertio in proxima quęſtione,quod
requiritur,quod ſit in poteſtate,& hoc non eſt imputandum
per Authen.de hęred.quę ab inteſtato,quæ dicit ſublatam eſ-
ſe differentiam emancipationis, & patriæ poteſtatis, quia in
ſucceſſione ex teſtamento nihil eſt immutandum. C. de lib.
præter.auth.ex cauſa,de colla.ſi emancipati. Ideo etiam ho-
die mater non poteſt pupillariter ſubſtituere. Quarto dixi,
quod requiritur quod efficiatur ſui iuris per mortem teſta-

dicta lege ſecunda,ver.ſeu ſi eos. Octauo requiritur,quod ſit
adita hæreditas,dicta lege ſecunda,verſicu.adeo. Fallit in mi-
lite.ff.de teſtamen.milit.miles ita §.finali. Item quando exi-
ſtentia ſui hæredis confirmat tabulas pupillares. ff.de vulg.&
pu.ſi filius,qui patri.de priuileg.cre.pater.& eſt, quod quia fi-
lius dicitur ſuus hæres,uidetur fieri continuatio dominij in
bonis hęreditariis inter patrem defunctum,& filium. ff.de li.
18 & poſthum.in ſuis.& † appellantur ſui,& legitimi hæredes
qui fuerunt in poteſtate morientis,vt filius,filia,nepos,nepus
ve ex filio,p̃nepos,p̃neptis ve ex nepote nato ex filio,p̃gnata,
vel legitimi,& naturales,vel etiam legitimi tantum, vt ado-
ptiui.Item nati,& naſcituri,vt poſthumi.& dic prognatus, id
eſt,procul a me natus,vt abnepos vel in vlteriori gradu.inſti.
de hęredita. quæ ab inteſt. §. ſuper. & ibi gloſſa. Sed ita de-
mum nepos vel alius poſt eum eſt ſuus hæres, ſi perſona
pręcedens exierit de poteſtate morte vel emancipatione, in-
ſtitu. de hęredita. quę ab inteſta. §. primo, & §.ita demum,
& §.poſthumi.de hoc per Azo.in ſumma C.de ſuis, & legit.
Iſti ſui ipſo iure ſunt hæredes, nec de iure ciuili a tanto be-
neficio abſtinere poſſunt. ff. de acquiren. hæred.neceſſariis.
Ex hoc procedit,quod dixi,quod exiſtentia ſui hęredis,id eſt
ius per quod inſtitutus,qui eſt de ſuis,eſt ipſo iure hæres,con
firmat tabulas pupillares.id eſt dato ꝙ inſtitutus abſtineat,ta-
men locus eſt,pupillari ſubſtitutioni. ff. de vulga. & pu. ſi fi-
lius,qui patri.vbi de hoc.Et ſi dicatur ex hoc non procedere.
quod prędixi,quod ad hoc,vt ſit locus ſubſtitutioni pupilla-
ri,requiritur,quod adeatur hęreditas. Nam aditio non eſt ne
ceſſaria,ex quo ſufficit exiſtentia.reſpondeo, quod exiſtentia
non ſemper habet locum: tollitur enim ſi filius inſtituitur
ſub conditione,ſi voluerit,quia tunc de ſuo, & neceſſario ef-
ficitur voluntarius. ff. de hęredibus inſtituen. iam dubitari.
in fine.de conditio.inſtitu.verba.Item tollitur,& aliis modis
19 de quibus in dicta lege.ſi filius qui patri. † Decimoſeptimo
quero quotuplex eſt pupillaris ſubſtitutio.dic, quod duplex,
expreſſa, & tacita. Expreſſa eſt de qua loquitur gloſſa tertia
hic,& ſecundum gloſſ.fit talibus verbis. Si filius meus non
erit hęres, & ſi erit hæres, & infra pubertatem deceſſerit, ta-
lis ſit hęres:ſed in illis verbis,ſi non erit hęres,potius eſt vul-
garis expreſſa, & pupillaris tacita. In illis autem verbis, ſi in-
fra pubertatis tempus deceſſerit, eſt pupillaris expreſſa, & in
hoc dicit Ioannes Andreas,quod in ea poteſt præueniri tem-
pus pubertatis,vt ſi dicatur, ſi deceſſerit inf. decimũ annum,
inſtitut. de pupilla.ſubſtitutio.§.penultimo, & in hac pupil-
lari,ſecundum eum requiruntur quinque,tu dic,quod octo,
20 vt ſupra quęſtione proxima. Decimooctauo quæro,quibus
verbis fit pupillaris,dic,vt in proxima quęſtione. Item dic,
vt dixi de vulgari,ſupra quęſtione vndecima,quod habet duo
extrema. vnum, quod refertur ad inſtitutum, & hoc eſt ne-
gatiuum,ſi deceſſerit, & ſic non erit. Aliud quod refertur ad
21 ſubſtitutum,& hoc eſt affirmatiuum. † Decimonono quæ-
ro,quotuplex eſt effectus pupillaris, dic, quod quadruplex.
Primus quia continet tacitam vulgarem,dicta lege, iam hoc
iure. Secundus, quia per eam ſuccedituт pupillo, inſtitu.de
pupilla.ſub.in principio. Tertius quia pupillaris expreſſa ex-
cludit matrem, & alios aſcendentes prętéritos, quos ipſe fi-
lius præterire non poſſet.dicta lege,pręcibus,infra eodem ca-
pitulo primo,libro ſexto.Pupillaris autem tacita non exclu-
dit matrem,quod tenet glo.C.de inſtitutio.& ſubſtitutio le-
ge finali.& in dicta lege precibus,quod dicit Bartolus,in lege
ſecunda,de vulga.& pupilla.procedere in tacita pupillari ſub
intellecta a iure, vt in ea, quæ continetur ſub vulgari, ſic lo-
quitur,dicta lege fina. & lege iam hoc iure princip. quia hęc
nullo modo fuit expreſſa: ſed in pupillari tacita, ſpecialiter
tamen expreſſa verbis generalibus, vt illa quę continetur in
reciproca vel compendioſa aliter dic,& de ea quę continetur
in reciproca dic, quod excludit matrem.ff.de vulga. & pupil
la.Lucius,& ibi de hoc. C. de teſtament. milit. in teſtamen-
to.de illa etiam,quę continetur in compendioſa,idem eſt,vt
probatur in dicta lege precibus, & infra eodem capit. pri-
mo,libro ſexto.Quartus effectus,quia pater facit filium hę-
redem

Digitized by Google

[illegible] l.humanita
tis.Primo in forma conceptioni:nam in vulgari ita concipi
tur,ſi hæres non erit.In hac vero ita,ſi non ſanę mentis per-
manſerit:vel ſi inſtabilis deceſſerit, vel per ſimilia verba, de
quorum forma non eſt curandum,ſed de effectu. C.de teſt.
quoniam.de lega.cum quæſtio. Secundo differt in conditio
nis impletione,quia vulgaris habet duo capita,vt ſi hæres nõ
erit, quia noluerit, vel quia non potuerit.In exemplaria non
poteſt ſubaudiri conditio voluntatis,quia illa non cadit niſi
in ſapiente.Tertio in hæreditatum acquiſitione,quia per exẽ
plariam q̃ hæreditates quæruntur,ſcilicet,patris,& matris:p
vulgarem ſolius patris:vt no.C.de inſti.& ſub.l.fin. Quarto
in qualitate ſubſtituendorum: quia vulgaris poteſt fieri de
omnibus,exemplaria de certis perſonis tãtum dicta l.huma
nitatis. Quinto in qualitate teſtatorum,quia vulgaris fit ab
omni teſtatore,exemplaria a ſolis aſcendentibus , de quibus
ſolis loquitur,l.humanitatis. Sexto in qualita hæredis: quia
cuilibet hæredi poteſt vulgariter ſubſtitui: ſed exemplarie
non,niſi ſenſu carentibus.Septimo, quia vulgaris tollit exi-
ſtentiam ſui hæredis:exemplaria non:quia non videtur teſta
tor velle dare hæredi licentiam abſtinendi. C.de neceſſarijs
ſeruis, cum quidam , in ratione lui.Octauo, in hæreditatis
tranſmiſſione,quia exemplaria non derogat tranſmiſſioni,
ſed vulgaris expreſſa ſic:quia vbi poteſtatiua clauſula apponi
tur non fit neceſſarius hæres,C.de neceſ.ſeruis,l. fin. Nono,
quia vulgaris poteſt fieri filio ab inteſtato venienti,ff.de hęre
di.inſti.ſi quis ita hæres,ſecus in exemplari, ut in dicta l. hu-
manitatis.Decima,quia vulgaris poteſt expugnari per quæ-
relam,exemplaria non,dicta l.humanitatis.Vigeſimoſecun-
24 do quæro,in quo conueniat † exemplaria,& in quo differat
a pupillari,dicit, ꝙ conuenit,primo in ratione inuentionis,
quia fuit inuenta ad exemplum pupillaris, ſicut enim equũ
eſt pupillo patrem teſtari poſſe: ita furioſo,& mentecapto,
cum ęquiparentur,ff. ſi certum petatur, certi condictio,§.
quoniam.Secundo,habet ſimilitudinem in ordine diſpoſi-
tionis:quia ſicut ſubſtituens pupillariter debet ſibi teſtari:ita
etiam cum exemplariter,dicta l.humanitatis. Tertio com-
parantur,quia ſicut tabulæ pupillares dicuntur ſecundæ . ita
exemplares,& quoſdam alios modos ſimilitudinis proſequi
tur ſimilitudines,& differentias,ſecundum quem dic,ꝙ hęc
cõueniat cum pupillari in cauſa productionis: quia ſicut pa
ter teſtatur filio,quia ipſe ſibi teſtari nequit.Ita ſimiliter eſt
in furioſo.Sed differunt in cauſa efficiente, quia pupillaris
moribus,exemplaria autem lege introducta eſt. In materia
uero,ex qua ambæ producuntur,uideamus p octo quę dixi,
ſup.quæſt.15. requiri in pupillari. Primum,ꝙ ſit de liberis,
hoc etiam requiritur in exemplari, dicta l. ex facto, & l.hu-
manitatis differũt tñ,quia naturali tñ pupillariter nõ ſubſti-
tuit,ſed exemplariter ſic,quia in ea non requiritur patria po-
teſtas, permittitur enim in l.humanitatis parentibus utriuſ-
que ſexus exemplariter ſubſtituere.Secundo requiritur in pu
pillari,ꝙ ſit impubes,hoc non requiritur in exemplari.dicta
l.humanitatis,vbi loquitur de filijs qui poſſunt ſuſcipere li-
beros.Tertium in pupillari, ꝙ ſit in poteſtate, non requiri-
tur in exemplari,cum mater,ut dixi ſ.proxima, poſſit hãc fa
cere.Quarto in pupillari,ꝙ per mortem teſtatoris fiat ſubſti
tutus ſui iuris,non requiritur in exemplari,in qua non cura
tur patria poteſtas, & ſic non refert quomodo fiat ſui iuris.
Quintum in pupillari,ꝙ non recidat in poteſtate.hoc idem
in exemplari,quia oportet,ꝙ nõ ſit inteſtabilis ſaltem,p aliũ.
ideo dicit Guili.de cu.ꝙ ſi furioſus ante furorem eſſet con-
demnatus de crimine per qđ fieret inteſtabilis,ut de hęreſi.
C.de hęreti.manichęos,ꝫ.de hęreti.excommunicamus.§.cre
dentes,non poſſet ei exemplariter ſubſtitui.Sextum in pupil.
lari,ꝙ pater ſibi faciat teſtm̃. Idem in exemplari, d.l. huma-
nitatis,niſi pater ſit miles.Sepţimm in pupillari,ꝙ filius ſit
inſtitutus vel ex hæredatus , Idẽ in exemplari quo ad hoc, vt
tui exẽplariter. dic ꝙ oportet,ꝙ ſit de liberis, vel fratribus,ſi
ſi ſunt,d.l.humanitatis,& in hoc differt a pupillari,in qua pa-
ter poteſt pupillo ſubſtituere eum quem poteſt hæredem fa
cere.ff.de vul.& pup.ſed & ſi plures.§.quos poſſum, ratio dif-
ferentiæ,quia vt dixi,ſ.q.22.pupillaris eſt de rigore, exẽplaris
de æquitate & humanitate, quæ ceſſare debet,cum furioſus
27 habet filios, vel fratres . † Vigeſimoquinto quæro de effectu
exemplaris. dic ꝙ habet plures effectus . Primus , quia conti-
net tacitam vulgarem ſicut pupillaris. C.de impu. & ali.ſub-
ſti.l.2.quia eadem eſt ratio . Secundus , quia ſicut pupillaris
comprælıendit bona impuberis: ita exemplaria , ſi eſt facta
filio legitimo , & naturali.ff.de vul.& pupil.ſed & ſi plures.§.
ad ſubſtitutos , ſed ſi facta eſt arrogato, trahitur ad bona pa-
tris tantum.ff.de adop.ſi arrogator.habet & aliquos alios ef-
fectus de quibus per Bar.in d.l.ex facto, per Bald.in d.l.hu-
28 manitatis . Vigeſimoſexto quæro , ſi filius eſt impubes † &
furioſus, dicit Ioan. And.quòd pupillariter , non exempla-
rie ſibi ſubſtituitur, conſiderata cauſa naturali , non acci-
dentali.ff. de tutel.qui habet, quod eſt verum reſpectu pu-
pillaris ætatis: ſed ſi fit ſimpliciter , valet vt pupillaris vſque
ad pubertatem , deinde tanquam exemplaria.arg.ff.de vulg.
29 & pu. centurio . infra eod. cap. 1.lib.6 † Vigeſimoſeptimo
quæro,qualiter expirat exemplaris, dic quòd ſtatim cum is
cui fit,redijt ad ſanam mentem , vel cum filios ſucepit , d.l.
humanitatis , & d. l. ex facto . Vigeſimooctauo quæro , ſi
habet dilucida interualla , dicit Abb. quòd non euaneſcit, ſi
poſtea redijt ad furorem , quod etiam tenet Bart.in l. ex fa-
cto.vnde dic quòd interim ceſſat , ſed non extinguitur , ad
hoc.C.de cura. furio.l.pe.niſi interim faciat teſtamentum,
quod poteſt , quia per talem ſubſtitutionem non tollitur ei
poteſtas teſtandi cum eſt ſanæ mentis , quia fuit inducta eius
fauore,non ergo debet operari odium , regula odia.li.6.tum
quia debuit cogitare dum erat ſanæ mentis hoc euenire poſ-
ſe,quod rediret ad furorem.C.ad velleya.ſi mulier,de cura.fu
rio.l.pę.de hoc in ſumma Hoſtien.eod.tit.§.quis ſit effectus,
ſub.§.nõ ſolum,verſi.quid ſi habet.Cętera de exemplari, dic
30 per Ray.in dicto tractatu.per Barto.in dicta l.ex facto . † Vi-
geſimonono quæro circa ſubſtitutionem reciprocam , vel
breuiloquam , quare ſic dicitur, gloſ.de hac nihil dicit . dic
quòd dicitur reciproca quaſi repetita.ff.de vulga. & pup.iam
hoc iure. quia repetitur de vno in alium . Breuiloqua quia
breuibus verbis fit.nota . infra eod.cap.1.lib.6.in gl.hic deci-
dit,& quia vna conceptione plures ſubſtituuntur , vt in q.ſe-
31 quenti . † Trigeſimo quæro,quibus verbis fit.dic quòd per
illa . vos inuicem ſubſtituo.ff.de vulga. & pupil.nam hoc iu-
re.& l.Lucius.Item per hoc,vter eorum viuet.ff.de leg. 1.fun
dum ſub conditione.§.his verbis . Item per hoc,inuicem in-
ſtituti & ſubſtituti ſunto.ff.de hæredi.inſti.cum in teſtamen
to.§.hæc verba.de vulg. & pup.ſi poteſt impubes . Item ſic,
vos hæredes inſtituo, & ſi quis moriatur,volo bona ad a-
lium peruenire , quod tenet Guili.& Barto.in l.Lucius.licet
Raya.hanc dicat eſſe fideicommiſſariam per l.fideicommiſ.
§.hæc verba.ff.de lega.3.primum verius , quia verbum , per-
ueniat, eſt commune , ſicut verbum ſubſtituo, de quo in-
32 fra , quæſt.42. Trigeſimoprimo quæro de effectu † recipro-
cæ , dic quòd quandoque continet duas directas tantum : vt
quando fit duobus impuberibus ex hæredatis.argu.inſtit.de
pu.ſubſti.§.non ſolum, quandoque duas fideicommiſſarias,
vt quando fit in codicillis.ff.ad trebel. Scæuola. quandoque
quatuor: duas vulgares,& duas pupil.vt quando fit duobus
impuberibus inſtitutis, & in poteſtate conſtitutis , l. Lu-
cius , 2.reſpon.& l.iam hoc iure,quandoque ſex,vt ſi dico fi-
lios meos inſtituo, & inuicem ſubſtituo.ſi deceſſerint in
pupil.ætate vel poſtea quandocunque, tunc continet duas
vulgares,& duas pupillares , & duas fideicommiſſarias , ſi
poſt pubertatem deceſſerint . poſſet etiam continere 8. in

Trigeſimutertio quæro,quare ſic dicitur,dic,quia ſub compendio verborum plures complectitur ſubſtitutiones:ita dicit gloſ.in l.præcibus. Oppo.ad hoc, quia etiam breuiloqua complectitur plures Solu. illa ſub compendio perſonarum complectitur plures. ſubſtitutiones, & fieri non poteſt niſi plures ſint perſonæ quibus fiat. Sed compendioſa ſub compendio temporum eſt apta ad plures ſubſtitutionum qualitates.Oppono ad hoc,quia quandoque continet vnam directam tantum ff.de vulg.& pu.verbis.Interdum vnam fideicō miſſariam tantum,vt no.gl.in l.præcibus Solu.quod dixi,breuiloquam complecti plures ſubſtitutiones, refertur ad aptitudinem,quia complecti poteſt:tamen de compendioſa quę valet omni tempore iure fideicommiſſi, dicit gloſſ.penultı. in l.pręcibus,ꝙ proprie eſt fideicommiſſaria,quod non procedit:quia tunc non contineret vulgarem. Trigeſimoquar-
34 to quæro de effectu,†dic,ꝙ aut fit a milite aut a pagano,primo caſu,aut per verba directa,& intra tempora pubertatis cō præhendit bona patris, & filij. Et valet iure communi,ſed poſt pubertatem bona patris tantum,& valet iure ſpeciali,vt in l.centurio.Sed tam ante pubertatem quam poſt valet iure directo,& fuit ibi talis ſubſtitutio ſi filius meus deceſſerit intra vigeſimūquintū,annum ſine liberis,ille ſit hæres, & hoc coniungendo gloſſ.cum tex. Aut per verba communia, & ſi mater eſt in medio,obliquatur poſt pubertatem:vt l.præcibus,alias valet ſemper iure directo. Azo.tamen in ſumma de impu.& ali.ſubſti.non diſtinguit an fuerint verba directa an cōmunia. Et in diſtincte dicit,quod obliquatur poſt pubertatem,per l.præcibus,primum communius,& bene conſonat illis l. Aut per verba obliqua,& ſemper valet iure fideicommiſſi.ff.de vulga.& pupil.cohæredi.§.cum filiæ.Si autem a pagano,dicit gloſſ.in l.centurio,& l.præcibus,ꝙ aut fit per verba directa,& valet ante pubertatem,poſtea expirat per l. verbis, præallega. Aut per verba obliqua,& ſemper eſt fideicommiſſaria,dicto,§. cum filiæ. Aut per verba communia,ut per verbum ſubſtituo:& tunc ſunt gloſſ.contrariæ,quia in l. præcibus,& in l.centurio:dicitur,quod ſemper eſt fideicommiſſaria:ſed inſti.de pu.ſubſti.in gl.magna dicitur, quod ualet intra pubertatem in directo. Examinemus hæc verba in paga-
35 no, & dic, vt in ſequentibus. † Trigeſimoquinto quæro, cum paganus ſubſtituit filio per verba directa,an expiret poſt pubertatem,& pone ꝙ dixerit, quandocunque filius meus deceſſerit,talis ſit hæres,dicit gloſſ.in l.præcibus,quod hæc valet iure directo ante pubertatem:ita, quod ſi decedit inſtitutus:ſubſtitutus capiet omnia iure directo excluſa matre.poſt pubertatem autem expirat,ff.de vulga.& pu.in pupillari.& l. centurio,& l.verbis,quod tenet gloſſ.hic in verſicu. poſtmodum in verbo,ſubſtitutionis,& Archidiaco.infra eod.cap. 1. libro ſexto per illum tex.qui probat,quod facta impuberi eſt directa pupillaris,ergo euaneſcit per dictas ll. Ioan. And. ibi, dicit,quod ante pubertatem valet iure directo : poſt pubertatem iure fideicommiſſi.quod probat ex hoc ca.iuncto cum illo,quia hic erat verbum ſuccedat,& ibi verbum moriatur, quæ ſunt directa :quia ſine pſona media venit ſubſtitutus ad hæreditatem. At in illo ca.dicitur, quod ſi impubes decedit. intelligitur directa pupillaris,& hic dicitur, quod ſi poſt pubertatem,venit inſtitutus iure fideicommiſſi. pro hoc inducit,& alias rationes. Rayn.tenet primum. Et idem Barto. in l.centurio,cum diſtinctione,quia quandoque ſunt verba directa,& ciuilia, ideſt iure ciuili inducta,ut verbū hæres eſto. ff.de uerbo.ſig. obuenire, & tunc expirat ſubſtitutio per aduentum pubertatis, per iura ad hoc præallegata,quandoque ſunt directa,& non ciuilia,ut verbum accipiat,verbum moriatur,de quo in dicto ca. primo,quæ non ſunt ciuilia; quia non ſunt a lege introducta: tamen ſunt directa,quia ſubſtitutus accipit ſine medio alterius,& de his,procedit opin. Io. Andreę.Ipſe etiam Ioan. Andreas.in dicto ca. primo,videtur ſe aſtringere ad verba quæ ſunt directa,ſed non directo, quaſia poſſunt dici verbum moriatur, & verbum ſuccedat,ſecus in his quæ ſunt directa directo,vt verbum ſit hæres, hoc tamen approbat.Item ex verbis eius non colligitur eum velle quod verbum moriatur,& verbum ſuccedat, ſint non directo directa,& hic in ver. ſuccederent, dicit, ꝙ licet per verba

[illegible]
primo, mouetur etiam per uerbum, quandocunque, per quod hoc tenuit Iaco.de Are.dicens,ſecus eſſe ſi nō ſit illud aduerbium. Sed Ioan. And.non uidetur hoc curare, pro hoc etiam ſi non dicat quandocunque, hoc important uerba ſi dicit,ſi filius meus deceſſerit,ex quo non adiecit in pupillari ætate. Idem autem Bald.diſtinguit,quia aut dixit,ſit hæres filio meo,& hæc expirat,quia non poteſt obliquari.C.de hæredi.inſti.l.fina.ſic intelligit l.in pupillari,& l.centurio,& l.uerbis. Aut dixit, ſit hęres,uel ſit mihi hęres,& iſta obliquantur quia non ſonant aliud, niſi,quod ſit dominus,argu.ff. de hæredi.inſtit.his uerbis,pro hoc inducit,ff.ad trebellia. ex facto, in princip.ubi ſi dicit teſtator,quod inſtitutus faciat aliquem hęredem,in telligitur,ideſt hæreditatem reſtituat,uidetur indiſtincte uerior opin. Ioan. Andr. Nam nulla, l. probat, quod uerba directa non poſſint habere ſenſum obliquum,imo po-
36 tius contrarium, quia quando † uerba non poſſunt intelligi proprie, ſępe improprientur,ut diſpoſitio ualeat,de uer. ſignifi. pręterea,ubi glo.& ſpecialiter in hac materia,hoc probatur,ff.ad tre. ſcęuola.ubi ſubſtitutio directa facta in codicillis, quia non poteſt ualere iure directo, ex eo, quod hæreditas dari uel adimi in codicillis non poteſt, ideo intelligitur fideicommiſſaria,ad idem.ff.eo.ex facto.in prin. & de lega.1.filiusfamil.§.vt quis hæredem,& J.eo.c.1.lib.6. vbi dicit, ꝙ directa interdum trahitur ex cauſa ad fideicommiſſum. Ille autem l.in pupillari,& l.centurio,& l.verbis, ſolum probant,ꝙ impuberi non poteſt,ceſſante priuilegio militari,
37 directo ſubſtitui. Et ſpecialiter reſpondēdo †ad l.in pupillari: dico ꝙ loquitur in expreſſa pupillari,in qua etiam ſi ſit comprehenſum maius tempus, tamen expirat adueniente pubertate:ſecus in compendioſa,quę potuit valere iure directo ante pubertatem,& ſi caſus nō euenit,valet iure fideicommiſſi
38 poſt pubertatem: quia verba † quę poſſunt verificari pluribus modis,intelligi debēt in illum ſenſum quem caſus attulerit. ff.de adimen.lega.l.3.in princip.de condi.& demon.quæ conditio.§.fin.Item debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam,ff.de uſu,& ha.plenum,§.equintij.loca.ſi uero, §.1.pro hoc de fide inſtru.inter,uer.cęterum. Ad l.uerbis,dico, quod etiam loquitur de pupillari. dicit enim, ꝙ uerbis ciuilibus poſt annum.decim ūquartū,ſubſtitutionem fruſtra fieri conuenit,quod debet intelligi quo ad hoc ut ſint talia uerba inductiua effectus ciuilis,ideſt directi.ꝙ autem uerba impropriari non poſſint, probat illa lex. fruſtra ergo apponuntur uerba directa,poſt pubertatem, quia non pariunt effectum directum:& ſic eſt perinde aeſi non fuiſſent appoſita uerba directa,ſed obliqua. De dictione autem, fruſtra,dico de accuſa.ueniens,& de uſuris quia fruſtra,& hæc l.eſt illa quæ magis obſtat. Sed quia multa iura,& rationes faciunt in contrarium,& pręcipue illa ratio,ut accipiamus uerba in eo ſenſu in quo res ualere poteſt.ideo non eſt inconueniens ſi uidetur fieri illi literę aliqua uiolentia, ut iura iuribus concordent,argu.de elect.cum expediat libro ſexto,probatur de foro compe.cap.ſecundo,in eo exponitur ſit,ideſt fiat. Ad l.centurio.reſpondeo, ꝙ ſolum hoc probat, quod ſpeciale eſt in milite,ut ab eo ſubſtitutus iure directo ueniat poſt pubertatem,de diſtinctione autem quam facit Barto. an uerba ſint directa,& ciuilia, an directa non ciuilia non uidetur curandum,quia non omnino probatur iure. Et dicit Bald.in l.pręcibus,quod fuerunt Nicolai de matr.cui Barto.ſurripuit, ut eum dicit feciſſe in alijs multis locis. Sic etiam non uidetur curandum,de illa diſtinctione,an uerba ſint directo directa, &c.ut ſup.hac quęſtione,de his tamen uerbis,infra quęſtio-
39 42. Trigeſimoſexto quęro,quid ſi ſit per uerbum, † commune,ut quia dixit,quandocunque filius meus deceſſerit talem ſubſtituo,dicit gloſſ.in l.pręcibus,ꝙ hęc ſemper eſt fideicommiſſaria,quia uerbum ſubſtituo,trahitur ad fideicōmiſſum. C.de inſti.& ſubſti.generaliter.debet ergo fieri interpręṫatio p quam poſſit omni tempore ualere,ff.de re. du. quotiēs,& hoc tenet glo.hic in uer.poſtmodum,in uerbo ſubſtitutionis,ponit tamen exemplum quando in ſubſtitutione adijcitur uerbum,ſine liberis,de quo in ſequenti quęſtione. Sed non fundat ſup illo uerbo:ſed quia uerbum,ſubſtituo,trahitur ad

Digitized by Google

nis.eod.ut.c.1.lib.6.quod not. & hoc videtur ſequi Cyn.in.l.
precibus. Si autem non ſit verbum quandocunque, tunc
idem Iaco.de are.tenet opin.gl.in.l.precibus. Ray.tenet indi-
ſtincte cum glo.l.precibus.quia qualitas rei cohærēs ex poſt-
facto non variatur, ſed conſiderata prima & originali cauſa
debet intelligi.ff.de fideiuſ.tutor.l.etiā de dona.qui id quod.
C.quando & qui.quar.pars.l.1.circa prin.hic autem non po-
teſt valere poſt pubertatem iure directo.ergo, vt finis concor
det cum principio, ſit omni tempore fideicōmiſſaria Io.an.
J.eo.c.1.li.6.fortius dicit hoc caſu,quia in caſu proximę quæ-
ſtionis, ꝙ ante pubertatem valet iure directo poſtea tāquam
fideicōmiſſaria Bar.in.l.precibus dicit attendendum quid ſen
ſerit teſtator.& ſi apparet quòd voluit omnia bona perueni-
re ad ſubſtitutum:vel ꝙ libere accipiat per ſe, vel quia ſubſti-
tuit fratrem inſtituti, vel quid ſimile,tunc erit directa,& ex-
cluditur mater,& ꝙ dicit de fratre in l.precibus. in glo.fin.in
fin.quod no.his enim caſibus habet locum præſumptio de
qua C.de mili.teſta.in teſtamento.Si aūt nihil apparet de vo-
luntate teſtatoris:aut mater eſt in medio,& verbum dubium
debet interpretari in caſum magis fauorabilem pro matre,
vt ſit fideic.ff.de re.du.q duos.§.1.niſi teſtator ſit miles, qui
omni tempore poteſt ſubſtituere directo.d.l.precib.quia tūc
ante pubertatē valet vt directa, poſtea obliquatur fauore ma-
tris:vt ibi.& ad c.1.J.e.li.6.quod videtur probare, ꝙ etiam ſi
mater ſit in medio,tū infra pubertatem, etiā ſi fiat a pagano,
eſt directa.dicit Bart.ff.de vul.& pu centurio.in 4. q.principa-
li.ꝙ ibi fuit facta ſubſtitutio per verbum,moriatur, quod eſt
directum, quod dic vt J.e.qō.Aut mater non eſt in medio,
nec alia perſona contra quam non admittitur tacita pupilla-
ris, quæ perſonæ enumerantur.ff.de vul.& pu.l.2.per Bar.&
tunc dicit, quòd eſt vnica ſubſtitutio, prout caſus attulerit:
quia ſi deceſſit ante pubertatem,interpretabimur ꝙ ſit pupil
laris. Si poſtea, interpretabimur ꝙ ſemper fuerit fideicom-
miſſaria.Nam verbum quod verificari poteſt in pluribus tē-
poribus,debet accipi ſecundum illud quod caſus attulerit:vt
dixi in præcedenti.q.Ex hoc etiā dicit Bar.ꝙ ſi inſtitutus de-
ceſſit ante aditam hæreditatem, continet vulgarem.facit.ff.
de libe.& poſth.Gallus.§.& quid ſi tantum. hæc opi.in hoc
vltimo conuenit cum opi.Io.an.qui etiam dicit, ꝙ hæc non
ſunt plures ſubſtitutiones,ſed vna,attento fine & effectu: li-
cet attento initio ſint plures aptitudine. & eſt ſimile de iure-
pat.cle.plures.in fi.& de poſtu.c.vno: & de elect.c.pe.in prin.
li.6.Bal.in l.precibus,arguit pro & contra:tandem concludit
cum opi.glo.illius l.& inter cætera reſpondendo ad ca.1.e.ti.
li.6.in eo quod dicit, quòd eſt ibi ſubſtitutio directa: quia
conuenit verbis & perſonis, dicit quòd quando fit per ver-
bum,ſubſtituo,non cōuenit verbis:quia verbum, ſubſtituo,
trahitur ad fideicommiſſariam, vt ſ.hac q.dixi.& hoc quan
do mater eſt in medio,vt tunc fauore matris ſit ſemper fidei-
cōmiſſaria,ſecus dicit in alijs venientibus ab inteſtato, quæ
differentia male probatur iure.& de hoc etiam ꝑ eum C. de
inoffi. teſta.ex tribus. Mihi placet opi.Io And. quæ optime
41 probatur in hoc c.iuncto c.1.e.tit.lib.6.inducēdo,vt in pro-
xima q.dixi.diſtinctio tamen Bart.æqua eſt:ſed in eo, quod
dicit,ꝙ ſi mater eſt in medio,vel alia perſona veniēs ab inte-
ſtato,intelligitur fideicommiſſaria etiam ante pubertatē, in
hoc repugnat c.1.prææalleg.vbi mater excluditur ſi decedit in
teſtatus ante pubertatem.So.Bar.in eo quod dixi ſecundū eū
ſ.e.q ꝙ in dicto c.ſubſtitutio fuit facta per verbum,moriatur,
quod eſt directum.videtur enim potius cōe, per id quod di-
co.J.q.42. Item illud c.nō ſolum probat de verbo moriatur,
ſed etiam de alio verbo: quia ſubſtitutio de pauperibus fuit
ſibi facta per verbū inſtituo,i.ſubſtituo,quod eſt cōe,vt.J.e.q.
Item, ſi illud intelligeretur tm̄ in verbo moriatur, de modi-
co ſeruiret. Pauciſſimi enim vtuntur hoc verbo. Item ratio
decidendi ibi eſt generalis: quia in ſubſtitutione ſemper

deceſſerit ſine liberis ille ſit hæres,uel illum ſubſtituo. dicit
glo.in l.præcibus,ꝙ hæc ſemꝑ eſt fideicommiſſaria:& in hoc
differt hæc determinatio gl.ab illa de qua ſ.q.35. quia. quan-
do non eſt verbum,ſine liberis. Glo.ibi dicit,ꝙ ſi ſubſtitutio
facta eſt per verbum,ſit hæres,ſubſtitutio eſt directa,& expi-
rat poſt pubertatem:quādo autem eſt verbum,ſine liberis,di
cit, quod ſemper eſt fideicommiſſaria. Nam cum impubes
non poſſit habere liberos,innuitur ex illo verbo ſine liberis,
quod voluerit etiam in ætate pupillari ſubſtituere per fidei-
commiſſum,& verba directa trahuntur ad fideicommiſſum.
ff.ad trebel.ſceuola.Idem tenet glo. J.e. ver. poſtmodum, in
verbo ſubſtitutionis,& idem Inno.Alij communiter tenent
ꝙ hæc adiectio,ſine liberis,non immutat ſubſtitutionis natu
ram.Nam ſubintelliguntur,etiam ſi non exprimantur.C.de
fideicommiſ.cum acutiſſimi.Item inducit. l.centurio,pro ca
ſu in contrarium:quia ibi dicitur,ꝙ ſubſtitutus a milite per
illa verba,ſi infra.25.an.ſine liberis deceſſerit,iure communi
capit intra pubertatem bona patris teſtantis,& filij cui facta
fuit ſubſtitutio,ergo ſuccedit iure directo:quia in ficommiſ-
ſaria non venirent bona filij quæ veniunt per pupillarem ſub
ſtitutionem,vt ibi,& infra eo.c.1.lib.ſexto,ubi hoc etiam pro
batur:& hoc etiam ibi no.in gl.dixit teſtator.Sed Iac.de bel.
uoluit ſaluare glo.l.pręcibus,& ad l.centurio.dicit,quod ſub
ſtitutus capit iure communi. quia de iure communi eſt, in
ſubſtitutione facta impuberi,quod ſubſtitutus capiat omnia
bona,quod eſt extorquere literā.Ad ca.1.dicit,quod aliud de
iure canonico:aliud de iure ciuili:qđ non poteſt bene iure
conuinci,quia noluit illud c.leges corrigere: ſed ſecundum
eas decidere:ut ibi paret.Communiter itaq; legiſtæ dicunt,
ꝙ et ſi ſit uerbum,ſine liberis,tū ſi uerba ſunt directa,erit di-
recta pupillaris,ex quo fit impuberi, & expirabit adueniēte
pubertate,ſicut ſi non fuiſſet appoſitum illud uerbum, dic,
melius,ꝙ erit talis qualē parietur caſus qui ſe obtulerit ſicut
dixi ſup.q.35.& 36.Nam nō eſt uera ratio gl.l.pręcibus,cum
43 dicit,ꝙ impubes † gn̄are non poteſt,cum reperiatur quan-
doq; contrarium,de deſpon.impu.impuberes,pro hoc, qđ
no.inſti.de nup.in prin.Item uidetur uelle glo.ꝙ ſubſtitutio
facta impuberi per illa uerba,ſine liberis,trahatur ad tempus
pubertatis,cum poteſt habere liberos,& ſic interim reperi-
retur ſubſtitutio eſſe ſine effectu,quod abſonum eſt.Trigeſi
44 mooctauo quæro,† ſi filio inſtituto iuſſit,quod ſi moriatur
ſine liberis,bona ſua omnia uendantur,& ꝑ executorem den
tur pauperibus,dicit Bar.in l.centurio,quod ſi moritur inſti
tutus ante pubertatē,eſt ſubſtitutio directa, quia ſenſus eſt,
ꝙ executores accipiant bona,& vendant,& erogent.Aut uer
bum,accipiant,trahitur ad pupillarem,pro hoc inducit,ſ.eo.
l.cum tibi,& ibi hoc explicaui,& tenui,quod ſit fideicommiſ
45 ſaria de rigore.Trigeſimono quæro,ſi dixerit † ſi filius meus
deceſſerit ī pupillari ętate talis ſit hæres,qualis eſt hæc ſubſti
tutio.dicitur communiter,ꝙ compendioſa: licet limitata ad
tempus pupillaris ętatis.Nam poteſt compendioſa limitari
tempore,ut in l.centurio,eſſet autem pupillaris expreſſa pro-
priè,& in forma,ſi diceretur,ſi hęres erit,& in pupillari ętate
deceſſerit.Et eſt in hoc differentia, quia quando eſt compen
dioſa,ſi decederet inſtitutus uiuo patre,admittitur ſubſtitu.
ex uulgari,quod tenet Bald.in l.præcibus. Sed ſi eſt pupilla-
ris expreſſa,fit quæſtio,ſi decedit inſtitutus uiuo patre.an ad
mittatur ſubſtitutus ex tacita uulgari,in quo gloſſ.ff.de uul-
ga.& pup.l.lex cornelia, & l. ſi pater captus, tenet quod ſic.
Dyn.contra,per l.quod ſi filius,ff.de capti.ubi uidetur caſus,
Raynerius pro concordantia diſtinguit uno modo.Barto.in
l.prima,de uulg.& pup.alio modo, & melius, dicit enim, ꝙ
ſi filius moritur ciuiliter uiuo patre,& poſt mortem patris
naturaliter,ſuccedit ſubſtitutus, ex tacita uulgari, quia ui-
uente patre fuit ſpes pupillaris ſubſtitutionis, unde non-
eſt quid imputetur patri qui teſtamentum non muta

pria natura comprehendunt vtrunque caſum,ff.de condi. &
demon.conditionum,quæ in futurum. Sicut vulgaris expreſ
ſa facit ſubſtitutum admitti mortuo inſtituto viuo patre. C.
de caducis tollendis,l.vnica, §. pro ſecundo, ita, & hic, quod
placet. Et eſt ratio, quare aliud in vulgari expreſſa, quam in
ea quæ continetur ſub pupillari: quia primo caſu regulatur
per ſeipſam,ſecundo caſu regulatur a pupillari cui ineſt, & il
la extinguitur ſi moritur ſubſtitutus viuo teſtatore, ergo, &
vulgaris incluſa. Alia plura de compendioſa, dic per Rayne-
rium,in d. tractatu. & per Bartolum in l.centurio, & per om
nes in l.precibus. Quadrageſimoprimo quæro circa ſubſti-
tutionem obliquam,quæ alio nomine dicitur fideicommiſ-
47 ſaria,vel precaria,vt dicit hic gloſſ.tertia,quæ eſt hæc † ſubſti
tutio,vbi ſciendum, ꝙ fideicommiſſum poteſt eſſe duplex,
quoddam ſingulare,quoddam vniuerſale.de primo non ex,
pedit inſtare:quia licet olim eſſet differentia inter legatum,
& fideicommiſſum:tamen hodie in omnibus æquiparãtur,
& omne legatum eſt fideicommiſſum, & econuerſo, inſti.
de lega.§.primo.ff.de leg.1,l. prima,& dic,ut ibi, vnde dicit l.
ſecunda,C.communia de lega,quod non refert an teſtator di
cat,Rogo,vel volo,vel fideicomitto, & ſufficit quodcunque
verbum,vel,quod appareat,quod voluit legare,vel fideicom
mittere. De ſecundo autem fideicommiſſo,quod eſt vniuer-
ſale,dic,ꝙ duplex eſt,quoddam expreſſum, de quo ℑ. c. Ray-
naldus,qa ibi teſtator rogauit filium,ꝙ ſi decederet ſine libe-
liberis reſtitueret hæreditatem patruis,quoddam tacitum,&
hoc fit multis modis quos proſequitur Azo in ſum·C. de fi-
deicõ.& vnde dicatur fideicommiſſum,dico ℑ.e.c. ver. poſt-
modum. Hoc præmiſſo,cum quæritur,quæ eſt fideicommiſ
48 ſaria ſubſtitutio. † quod intelligitur de fideicommiſſaria vni
uerſali ſiue tacita ſiue expreſſa.& dic,ꝙ eſt præceptum,ſeu vo
luntas,ſeu diſpoſitio teſtatoris,per quam tanq̃ per ſubſtitutio
nem obliquam hæres inſtitutus ẽt inuitus cogitur reſtituere
totam hæreditatem,vel quotã partem eius,ex qua reſtitutio-
ne fideicommiſſarius efficitur tãquam hæres.dr̃ aũt ſubſtitu-
tio obliqua,quia ſubſtitutus ſuccedit teſtatori per obliquum
ex pſona hæredis;vt ſ̃.q.7.dixi de tota hæreditate vel quota;
quia tunc tñ eſt fideicommiſſum vniuerſale, in quo locus
eſt ſenatuſconſulto trebelliano,ſecus ſi rogatur de parte bo-
norum,ff.ad trebel·nam,ꝙ §.fi.& l,cogi.§.& gñaliter,& l mu
lier,§.fi.quomodo autẽ detrahatur quarta trebellianica,dico
ℑ.ver.cum autem, dixi, qđ hæres cogitur reſtituere. Nam ẽt
inuitus cogi põt adire,& reſtituere,d l.cogi.dixi,qđ fideicom
miſſarius eſt tanq̃ hæres.Non.n.vere eſt hæres directo, ſed in
effectu,ff.ab treb.ſi hæres,in prin.& l,poſtulãte,in fi.& in hac
gl.3.ibi,fideicommiſſaria,non compendioſa,ut dixerunt qui
dam antiqui, volentes pro hoc probare compendioſam in
omne tp̃s fieri poſſe a non milite,ſed errauerunt ſecundum
Gof.de quo remittit Io.An.ad no.per ſe in c.1.lib.6. ſuper gl.
hic decidit,ibi,præcaria,in his q̃ hic deficiunt remittit Hoſt.
ad ſummam,e.u.§.quis ſit effectus,ſub.§.quibus aũt,& tõni-
bus ſequentib.Quadrageſimoſecundo quæro,quia de verbis
49 directis,† & obliquis,& communibus facta eſt mentio,quę
ſint illa.de primis dic,ꝙ verbum,hæres eſto,vel ſit hæres, eſt
directum,vt dicit gl.in l.precibus.Idem dicit Bart.in l.centu
rio,de verbo inſtituo; licet verbum ſubſtituo ſit commune,
quaſi ſit ſenſus in verbo inſtituo,qđ ſubſtitutus nõ capiat de
manu alterius,ſed immediate de manu ſua.Sed in verbo,ſub
ſtituo,ſenſus eſt magis gñalis,qa quõcũq; quis ponat̃ loco al
terius,dr̃ ſubſtitutus.Et ſecundum Bar.in l.centurio,ſolũ hęc
duo verba ſunt directa,& ciuilia.i.quæ nõ obliquãtur.l.hæres
eſto,vel inſtituo.Sed de verbo,moriatur,dicit,ꝙ eſt directũ,
p.c.1.ℑ,e,li.6 ubi hoc no.gl.in verbo,moreretur,dicit tñ Bar,
ꝙ non eſt ciuile,vnde vr̃,ꝙ æquiparet verbis cõmunibus de
quib.ℑ.e.q.& de hoc verbo,ẽt ſ̃.q.36.Et ꝙ ſit directum tenet
Bal.C.de ſac.ſan.eccleſi. l.fi.vbi dicit,quod ſignificat,ꝙ inter
mortẽ inſtitut,& ius inſtituti nullum ſit medium,& in ea.l,
idẽ Bal.ponit regulas de verbis directis obliquis,& cõibus,&
qđ ver.moriat̃,ſit directum,ẽt dicit idem Bal.C.de inoffi. te-
ſta.ex tribus.Item in eo,qđ dicit Bal.ꝙ verbũ,hæres eſto, vel
inſtituo,nõ obliquãtur,dic vt ſ̃.q.35. ꝙ etiam verba directa

pendioſa quæ valet iure directo ante pubertatem, & poſt pu-
bertatem iure fideicommiſſi,& quod eſt talis qualem caſus
attulerit,& ideo cum Adiecta deceſſerit facta pubes , verum
dicit gl.quod fuit fideicommiſſaria,quod ꝓbatur ℑ.ver. poſt-
modum,ibi,ex cauſa fideicommiſſi.& de hoc no.Io.An.ℑ.e.
c.1.lib.6.ſuper gl.hic decidit,& Hoſ.in ſum.e.§.quis ſit effe-
ctus,ſub §.quibus autem verbis, & tribus ſequentibus. Qua-
drageſimoquarto quæro, an potuiſſet Alterocha remittere
directe ius ſubſtitutionis.Gloſſ.dicit,quod ſic,& in eo, quod
dicit hoc incertum conditionis,dic.i.hanc conditionem quę
eſt incerta:quia poteſt ad utrumlibet ſe hr̃e, ſic ex ponit glo.
C.de pac.l.1.& pro conditione intellige ipſam ſubſtitutionẽ
ꝯditionalem,& in eo,qđ dixi,ꝙ põt ad utrumlibet ſe habere,
dic hoc ideo,qa põt ſe hr̃e ad eſſe ſi Adiecta deceſſerit ſine li
beris,& ad non eſſe,ſi deceſſerit cum filijs.dicit tñ gl.ꝙ ꝑ hãc
remiſſionem ur̃ fieri ꝯ uoluntatem teſtatoris. Item ur dari
occaſio captandæ mortis,dic;ꝙ nõ fit ꝯ uoluntatem defuncti,
qui hoc fieri non prohibuit.Item non continet uotum cap-
tandæ mortis,C.de tranſac.de fideicommiſſo,qa non ſit pa-
ctum de habenda hæreditate:ſed de non ꝑdenda,pro hoc,qđ
dixi de cõceſ.prębẽ.c.2.& qđ no.gl.C.de pact.l.1.Oppono ad
50 hoc,qđ nõ ualeat remiſſio,† qa nõ põt renũtiari iuri, quod
nondum competit,ff.de le.2.ita ſcriptũ,§. ſi ſub conditione.
Solu.ad hoc ut ualeat renũtiatio,debet fieri ꝑ pactum,ut no.
gl.in d.l.1.& dico,ℑ.de deci.ex multiplici.alias ſimplex repu-
diatio nõ ualet,ut in ꝯrio,& ff.de acqui.hære.is qui hæres.Rõ
differentiæ, quia repudiatio uallatur unius conſenſu tãtum:
pactum vero ꝯſenſu duorum,ff.de pact.l.1.§.pactum.Ita re-
miſſio nõ põt extinguere ius,qđ nondũ eſt,de deſpõ.impub.
ad diſſoluendum,ſed per pactum obligat̃ ad nõ petẽdum,qđ
fieri potuit,de hoc ẽt dico de deci.ex multiplici.Quadrageſi-
51 moquinto quæro.an † grauatus reſtituere hereditatem poſ
ſit alienare.gl.3.dicit,ꝙ nõ.idem no.12.q.1.duo ſunt, qđ in-
telligit Abb.niſi quatenus ꝯtingit eum rõne ſuæ partis.ſ.ter-
tię,& quartę ℑ.e.Raynaldus,& ꝯſueuit poni in inſtr̃o, quod
uult illud eſſe de legitima,uel quarta ſua.Op.ad hoc C.com-
munia de leg.auth.res.Gloſ e.ſoluit,ꝙ ibi ponuntur caſus ex
cepti,nec enumerat,ſed ſunt in aſſignatione dotis, & dona-
tionis propter nuptias. Et dicit Hoſti.idem licere propter ca
ptiuorum redemptionem,uel propriam indigentiã,in Aut.
de reſti.§.ſi uero,& ipſam quartam,& ſe.8.col.ſed illud ueiũ
cum rogatur reſtituere quod ſupereſt,de quo dic,ut no. in d
auth.res,& in hac gl.in fi.& ibi dixi aliqua,quę hic no.Hoſ.

Ver.mortuo.

Tutores, teſtamentarii, ut patet in
antiqua. Iure lombardo.h.d.ut ex
cludat galicanum,per quod ſuperſtites ſuccedũt in omnibus
bonis, ſicut dr̃ in Sicilia contrahi iure francorum.Goſ.tradi-
derunt in coniugem,& ſi uis dicere,quod tenuerit matrimo
nium,dic,quod puella erat pubes quo ad matrimonium ex
uiri potẽtia: licet non quo ad numerum annorum:alias non
potuiſſet eſſe ſub tutela.Abb.In pace.id eſt ſine aliqua inter
pellatione,uel interruptione,& de hac de pręſcrip.illud.No.
quod tutor conſtituit dotem puellę.C.de epiſco.audi. iã do-
52 mentis. Ab.Opp.quod euanuerit ſubſtitutio,† ex quo Adie-
cta ſuſcepit prolem.C. quando dies le. ce. cum uxori, ubi
legatum factum,ſi filium habuerit,non euaneſcit filio mor
tuo.Solutio.teſtator ſubſtituendo hic ſe retulit ad tempus
mortis per illa uerba,ſi abſque liberis moreretur.Sed ibi ad
ortum filii, non ad mortem legatarii, ad idem.C.de poſthu.
hæredi.inſti.l.aborſu.& l.ſe.& ſecundum hæc intellige quid
hic dicitur in gl.qui deceſſit.Et in ea ibi non habetur ad qđ
tempus ſe retulit teſtator, ut nunc dixi. ibi nepotem, etiam
ex filia;ut eo.l.prima,& idem ſi pronepotem, uel poſthumũ
reliquiſſet, ut in §. ſinautem. Secundo oppo. quod Adiectę
debuerit ſuccedere Alterocha ab inteſtato in omnibus,bonis
& non maritus Adiectę,C.de fideicom.ſi in perſonam, Glo.
& intelliget.ſoluit intelligendo, quod adiecta inſtituit mari
tum,uel dic,quod maritus lucrabatur bona uxoris pręmo-
rientis iure lombardo, & de hoc eſt caſus in lombarda, quę
eſt liber continẽs leges quas promulgauerunt lombardi,quę
multo tempore regnauerunt in Italia,& dicit Ian.ꝙ ibi ſpe-
cialis

Digitized by Google

1 *Fideicommiſſum dicitur ſubſtitutio.*
2 *Litis conteſtatio fit per exceptionem.*
3 *Hæres audiri non debet poſt terminum ſibi datum ad deliberandum.*
4 *Res data in dotem quo titulo vſucapiantur.*
5 *Aeſtimatio ſimilis eſt emptioni.*
6 *Legatario competit triplex actio.*
7 *Succeſſionis prima cauſa eſt deſcendentium.*
8 *Lucrum dotis quale ſit in lombarda.*
9 *Hypothecaria quanto tempore tollatur.*
10 *Fides mala tradentis non nocet.*
11 *Sententia ferri debet in perſonam procuratoris procuratorio nomine domini.*
12 *Conſuetudo habet vim legis.*
13 *Dictio, etiam, eſt implicatiua.*
14 *Sententia poteſt pro patre probari, & pro parte improbari.*
15 *Prouocatio, & appellatio ſæpe accipiuntur promiſcue.*

Ver. poſtmodum. Filium, quem tempore teſtamenti Ray. geſtabat in vtero. Goſ. Et forte Alterocha erat tutrix filij, qđ eſſe poteſt de appella. ex parte. ſecundo, ubi de hoc, petierunt, in ſcriptis oblato libello ſecundum Hoſtien. qui remittit de lib. ob. cap. primo, diuturnum, hęc tria allegauit tutor, ſed non probauit. Tan. filios, pupillos, eiuſdem Petri ex ſecunda vxore, trebellianum, bona allegatio. ff. de vulg. & pup. cohæredi. §. cum filię. Lan. & Goffre. omiſit autem tutor de legitima, quæ poſtea fuit per Card. adiudicata. Hoſtien. Nota de ſubſtitutione fideicommiſſaria, ibi, fideicommiſſi, & ſic dicitur quaſi fidei hæredis ſit commiſſum, vnde olim non dabatur actio, ſed ſolum, ne pudorem incurreret, reſtituebat hæres, inſti. de fideicom. hæredi. primo reſpon. & §. primo, hodie ſic, vt ibi.
1 † Secundo no. quod fideicommiſſum dicitur ſubſtitutio, ibi vel ſubſtitutionis, & dic, vel, pro id eſt ſubſtitutionis fideicōmiſſariæ, & ſic dictio, vel, non ſapit hic incertitudinem, nec diſtinguit. Ideo dicit Hoſtien. quod hic admittitur in libello, alias non admitteretur, niſi ex forma obligationis, vel ratione incertitudinis, aliud eſſet dicendum, de reſtitu. in integrū
2 conſtitutus, ubi de hoc. Tertio nota, quod per exceptionem fit litis conteſtatio, quod colligunt aliqui ex verbo dicente, ſed non eſt verum, quia excipiens non fatetur nec negat, regula exceptionem lib. ſexto, & probatur de lit. conteſt. cap. ſecundo lib. ſexto, nec contrarium colligitur hic. Quarto not. ibi, longi temporis: vt glo. longum, & in ea ibi ſuper longi temporis præſcriptione, quæ decem, vel 20. annorum ſpatio introducitur. Quinto no. cautelam boni aduocati in reſeruando meliorem allegationem in fin. ſic fuit hic factum, ibi, in ſuper allegabat. Hoſt. Oppo. in eo, quod Alterocha, & filius petierunt bona quondam Raynutij ex cauſa ſubſtitutionis, in qua petitione non veniebat tertia matris, & auiæ, de quibus ſequitur. ergo non expediebat illas deduci. Soluit Innoc. quod illæ tertiæ non fuerunt ſeparatæ de bonis Raynutij, eo uiuente, nec eo mortuo, & quod infra dicitur de donatione, & vēditione harū tertiarū, đt Inn. ſe nō intelligere, ꝙ donatę fuerint, vel venditæ certæ res propter dictas tertias: ſed ius quod habebant mater, & auia in bonis Raynutii ratione illarum tertiarum: alias ſi has tertias ſeparatas habuiſſent oportuiſſet, quod non ex cauſa ſubſtitutionis, ſed fideicommiſſi, vel ex teſtamento, vel ab inteſtato prædicta quęrerent, idest peterēt in libello. Al.j dicūt, ut refert Inn. ꝙ Alterocha petijt ius qđ habēbat in dictis tertijs, ſed dicit hoc non eſſe veriſimile. pcedēs ergo ſolutio verior. Scđo op. in eo, qđ petebaī reſtitutio ex ui ſubſtitutiōis. Nā euāuerat ſubſtitutio facta Adie

Alterochæ, & filio datam fuiſſe ad deliberādum an adire vel-
3 lent, † quo lapſo non erant audiendi. ff. de acquiren. hæredi. quamdiu. arg. ff. de opt le. mancipiorum, & forte uolente patre datum fuit tantum tempus, cum ſufficerent nouem menſes. C. de iure delibe. ſcimus. §. ſed quia, ſuccubuit autem tutor: quia hoc non probauit, ſed hæ ſunt diuinationes, vel forte ſecundum Hoſtien. opponebatur annalis præſcriptio ad ius offerendi pro tertia vendita per Adelaſiam, quam forte ſolebat Alterocha recuperare, offerendo prætium, dicens ſe habere hoc ius offerendi tanquam proximior, & hoc ex conſuetudine, pro hoc de in integ. reſti. conſtitutus, & hoc etiam eſt diuinare, & primum plus placet Hoſtien. in quo non expedit inſtare, ex quo ſuper hoc nihil determinatur: oportet tamen intelligi quod de iure ſpeciali competebat hæc præſcriptio: quia non eſt credendum quod allegata fuiſſet annalis præſcriptio, quæ olim competebat, & hodie ſublata eſt, vt prædixi: pro hoc eſt quod dixi ſuper litera, in ver. diuturnum. Quarto opp. in eo quod fuit appoſita vſucapio pro dote.
4 † Nam res quæ dantur in dotem potius vſucapiuntur ti. pro emptore. ff. de vſuca. pro dote, lege prima. Gloſſ. tunc prodeſt, ſoluit, quod aut dantur ineſtimatæ, & procedit uſucapio pro dote, aut æſtimatæ, & procedit vſucapio pro emptore. Hoſtiē. dicit quod cum res inæſtimata datur in dotem eo animo quod ſtatim ſit accipientis, locum habet ti. pro ſuo, ante nuptias, & præſumitur in dubio ſic tradita. ff. de iure do. dotis fructus, & l. ſe. poſt nuptias non locum habet ti. pro dote. ff. de vſucapi. pro dote. l. prima, & hoc ſi de iure & de facto interceſſit matrimonium. Nam ſi de facto tantum, locum habet pro ſuo. ff. de iure do. proculus. Refert Hoſtien. alios dicere, quod ſi iuſtus error interuenit locum habet pro dote. Si autem res dentur æſtimatę, quidam, ut refert Hoſtien. dicunt illas ante nuptias non vſucapi. ff. pro dote. l. ſecunda. Secutis ve-
5 ro nuptijs vſucapiuntur pro emptore: quia † æſtimatio ſimilis eſt emptioni. ff pro emptore. l. ſi. & l. litis, ſic intelligunt. C. de iure do. l. prima, & l. quotiens, de rei vxo. act. l. una. §. cumque ex ſtipulatu. Alij dicunt, ut refert Hoſtien. quod ſi eo animo dantur ut ſtatim fiant accipientis, vſucapiunt pro ſuo, ſecutis nuptijs pro emptore, ut dictum eſt, niſi dētur eo animo ut non ſtatim fiant accipientis, ſed demum ſecutis nuptijs, tunc enim ante nuptias non uſucapiuntur. ff. pro dote, lege ſecunda, pro ſuo, lege prima. Azo in ſum. C. de vſuca. pro dote, coniungit vtranque opi. quod placet, quia non ſunt contrariæ, & in hac glo. tunc prodeſt. ibi. l. una. Res mobiles in dotē datę, licet alienæ ſi ſine uitio bona fide fuerūt acceptæ, vſucapiuntur pro dote. Quinto opp. ad hoc, quia æſtimatio habet tacitam conditionem, ſi ſecutum fuerit matrimonium, ergo impeditur vſucapio ante nuptias, cum ſit in pendenti. ff. pro emptore, lege ſecunda, §. ſi ſub conditione. Soluit Hoſt. quod talis conditio non facit æſtimationem conditionalem, argu. ff. de condi. & demon. conditiones extrinſecus, licet alij contrarium dicant, ut refert Hoſtien. Ex his quo ad hoc cap. dicit Hoſtien. quod ſi dos fuerat æſtimata male agebatur. Si inæſtimata, adhuc idem, quia conſtante matrimonio non potuit vſucapere non alienum, nec matrimonio ſoluto, quia tunc ceſſat uſucapio pro dote. ff. pro dote, l. prima, ante fin. facit quod not. de dona. inter uirum, & uxorem, per veſtras, de hoc, in eo quod dicit, conſtante matrimonio non poſſe dotem vſucapi, hoc procedit ſi dos erat mulieris. non ſi erat aliorum: quia tunc uir uſucapit in præiudicium aliorum. C. de vſucapio. pro dote. l. vna. quia uero hic dos conſiſtebat in bonis quondam Raynutij, quæ non negabantur fuiſſe Adiectæ, uidetur procedere dictum Hoſtien. quod hic non habuit locum vſucapio pro dote, nec de hoc multum curandum an locum habuerit an non: quia nihil de hoc infra determinatur, tamen reſpectu tertiæ quæ debebatur Cleræ, & Adelaſiæ, ſi non interueniſſet donatio & uenditio de

Digitized by Google

6 illud nota,& ſeq.quod legatario † competit triplex actio. ſci
licet,ex teſtamento:vt dicit glo.& hypotheca,& rei vendica-
tio.non tamen in vno,& eodem caſu,ſed in diuerſis.Si enim
legatum eſt in ſpecie,& res eſt teſtatoris adita hæreditate cō-
petunt hæ actiones, ff. de condi. fur. ſed nec legatarius,inſti.
de lega.§.noſtra,quia ab adita hæreditate dominium rei lega
tæ tranſit in legatarium,ff.de fur.a Titio.de lega.primo,ſi tibi
homo.§.cum ſeruus,& legatario qui factus eſt dominus cō-
petit rei vendicatio ratione poſſeſſionis quam non habet. de
iudi.examinata,ff.de rei vend.officium,de tritica.l.ſecunda.Si
vero legatum eſt in genere:puta ſerui, vel equi in genere. tūc
competunt duæ:i.ex teſtamento,& hypothecaria. quandoq;
competit tantum exceptio vnica,vt ſi legaui debitori meo li-
berationem,contra quem habebam vnam actionem tantum
ff.de lib.leg,quod mihi,vt in poſſ.le.l.prima,§.ſi debitor. Si ve
ro res legata aliena ſit,competunt duæ actiones,perſonalis,&
hypothecaria.C.communia de leg.l. prima. Et dicit Hoſt.ꝙ
licet quandoque tres actiones competant modo prædicto,
non tamen omnibus ſimul agi poteſt:ſed vna quæ magis ex
pedierit,eligenda eſt ff. de lega.ſecundo,cum filius,§.varijs,de
hoc de conceſ.præben.cap.primo,§. econtra libro ſexto.Et in
hac gloſſ. tunc prodeſt, ibi l. prima,ſic incipit, cum hi qui fi-
deicommiſſis,vel legatis honorati ſunt plerunque perſona-
lem habere noſcantur actionem,ibi,inſtitu.de le.in princi.ibi
liceat legatarijs id proſequi non ſolum per actiones perſona-
les per in rem hypothecariam,ibi, in rebus, vide de præſcrip.
cum non liceat,in vlt.gl Octauo opp.ꝙ mater vel vxor Ray.
7 non potuerint petere tertias,quia † excluduntur a filiabus
Rayn. in authen. de hæredi.ab inteſta. in princ. ubi dicitur,
quod prima cauſa ſucceſſionis eſt deſcendentium:& ſic filię
Rayn.præferuntur matri.Item vxor Ray.excluditur,C. vnde
vir,& vxor,l.vna:vbi dicitur,ꝙ vxor ſuccedit deficiente paren
te liberorum,& propinquorū legitima,& naturali ſucceſſio-
ne.Gloſſ.ſed quid,ſoluit,ꝙ iſtud erat de conſuetudine ciuita-
tis,ex qua matri,& vxori deferebatur tertia in bonis mariti:
ſubaudi,& filij, dicit tamen glo.etiam de iure quandoque de
fertur vxori quarta in bonis mariti, ſi ipſa eſt inops. C. vnde
vir,& vxor,authen.præterea,ubi dicitur,quod ſi maritus de-
functus erat locuples,& vxor ſuperſtes erat egens,vt quia ma
trimonium fuit abſque dote,ipſa ſuccedit cum liberis com-
munibus,vel alterius matrimonij in quarta, ſi ſunt tres, vel
pauciores ſi plures,in virili,ita tamen,vt liberis eiuſdem ma-
trimonij ſeruet proprietatem, ſi extant, ſed eis non extanti-
bus potietur dominio.Excipit etiam glo.caſum, cum vir di-
miſit vxorem.C.de repudijs,iubemus,§.primo, vbi dicitur
quod ſi vir habeat quadringentarum librarum ſubſtantiam,
vel amplius, ſatis eſt ſi centum libras præſtat mulieri: ſi mi
nus,præſtat quartam.Sed nec ille,§.nec authen.præterea,tan-
gunt caſum huius cap.quia hic de tertia,non de quarta.Item
hic nihil dicit de inopia,vel repudio.nec etiam gloſſ.perſiſtit
in hoc,ſed dicit verius eſſe,quod tertiæ hic concedebantur iu
re lombardo:vt in tex.Et quid contineat in lombarda.dic, vt
8 in gloſſ.Et in eo,quod glo.dicit in lombarda † contineri,q̄d
ſi vir moritur vxor lucratur tertiam partem bonorum mari
ti.dicit Ab.quod ibi cauetur de viuſfruc.tantum lucrādo.alle.
in dicta lombarda.ti.de his quæ a viro vxori.l.prima,in fi. Io.
Andrea. dicit,ꝙ ibi hoc non dicitur,& verum dicit. Nam ibi
in dicta l.fin.tantum dicitur,quod qui reliquit vxorem, & fi-
lios ex ea,poſſit vxori relinquere medietatem de ſua ſubſtan-
tia pro viuſfru. & non vltra. Si autem reliquit filios ex alia
coniuge,tunc poſſit vxori relinquere vſumfructum pro vna
virili,ſecundum numerum filiorum.Ibi ergo nihil dicitur de
decedente ab inteſtato, nec de proprietate, dicit etiam Ioan.
And.quod ſi in lombarda dictum fuiſſet,ut dicit Ab.non ua
luiſſet uenditio, & donatio facta per uſufructuarios, de pro-
prietate.Hoſtien.dicit,ꝙ lombarda bene loquitur de uſufru-
ctu:ſed dilatata erat per conſuetudinem ad proprietatem, in
quo inſtare potius eſt facti quam iuris.Pro Hoſtien.tamen fa
cit litera, in eo, quod iudex præcipit illas tertias deducendas
ſecundum conſuetudinem.Quicquid ſit, præſupponere de-
bemus, quod hoc ius competebat matri, & uxori tanter,

licet poſſit agere contra fiſcum intra quadriennium, dicta l.
ſecunda,tamen contra eum qui acquiſiuit a fiſco, nulla com-
petit actio:ut ibi. Si autem cauſam habet ab exactore tribu-
torum, ſpectantur ſex menſes, C. de cenſi.l.fin. lib.11. ubi ſi
peræquator.ideſt,officialis ad hoc deputatus,qui prædium de
ſertum æqua penſione pro tributo alii aſſignat: dedit præ-
dium alicui ſub tributo:non auditur uolens dicere de aliquo
iure quod in eo habeat, niſi uſque ad ſex menſes.Sed ſi poſſi-
dens cauſam habet a debitore,uel eius hærede, titulo ſingu-
lari.Aut habet bonum, & iuſtum,titulum,& ſpectatur præ-
ſcriptio longi temporis.C.ſi aduerſ.credi.l.prima,& ſecunda,
& ſic quo ad hypothecariam poteſt intelligi quod hic dici-
tur de præſcriptione longi temporis ſecundum Hoſtiē. Aut
alterum,ideſt bona fides,uel iuſtus titulus deficit,& ſpectatur
præſcriptio.triginta annorum, C.de præſcriptio.triginta an
10 norum,ſicut.Oppo.ad hoc,quia non nocet † mala fides tra-
dentis,ff.de uſucap.ſi quis fundum,§. fin.de diuer. & tempo.
præſcriptio.an uitium,inſti.de uſucap. §. quod autem. Solu.
illud quo ad proprietatem,non quo ad hypothecariam,ſecū
dum Azo.imo ſecundum Hoſtien hodie eſt correctum. C.
de præſcriptio.longi.tempo.l.prima,& authen.ibi aſſignata,
& dic,quod uitium tradentis hodie nocet, in tantum, quod
ſi dominus ignorat ius ſuum,& alienationem factam, expe-
dit,quod præſcribatur ſpatio triginta annorum, C. de long.
tempo.præſcriptio. authen. malæfidei, quo ad publicianam
autem quæ competit ei qui emit a non domino rem bona
fide,non nocet mala fides tradentis.ff.de publi.ſed & ſi res,§.
prætor,no.de re iudic.abbate,libro ſexto,in gloſſ. videtur. In
eo autem,quod dixi, præſcriptionem procedere cum mala
fide. Illud habet locum de iure ciuili: ſed de iure canonico
nec olim nec hodie ualet,de pręſcriptio.capitulo finali.

Ver.dictum. Deducta, integraliter, & in hoc cor-
rigitur ſententia. Item intelligas in
tertia.Adelaſię uiro futuro.Ioan.dic proprie,ſed Ioan. intel-
lexit, quod Raynutius donauerat.tu dic, quod Clera. Ioan.
And.fecerat Ad ectę,de Alterocha, & ſobole cogitaſſet, ſed
etiam ſi cogitaſſet,non tamen matri uel uxori pręiudicaſſet,
niſi aliud eſſet de iure lombardo.Innocen.pręcepit,hoc uer-
bum habet uim ſententię. de uerbo. ſigni. in his extraneis,
quaſi dicat nedum ſuus qui debet eſſe melioris conditionis,
86.diſtinctione,non ſatis.Nota,quod condemnatur tutor no
11 mine tutorio pupillorum,facit ad illud,quod ſententia † de
beat ferri in perſonam procuratoris procuratorio nomine
domini.de elect.quęrelam, ubi de hoc. Secundo nota, quod
ſtatur conſuetudini, in quibus rebus fiat deductio quarta-
12 rum.† pro hoc,quia conſuetudo habet uim legis,de conſue.
ca.fi.& no.ſecundum Inn.inſpiciendam conſuetudinem par
tium,facit ad no.12.diſtinct.illud,& de hoc dico,ſupra de con
13 ſue.cap.final.Tertio nota,de dictione † etiam , a quæ eſt im-
a plicatiua,de conſti.cum omnes, ubi dixi. Oppono, quod ua
luerit uenditio facta Petro per Adelaſiam,nec potuerit reuo
cari: quia per traditionem Petrus factus fuit dominus, inſtit.
de re diuiſio. §.per traditionem.C.de pact. traditionibus. So
lu.ut dico.ſ.eo.c.uer.cum autem.

A D D I T I O.

a De dictione etiam. Adde doct. in clem. 1. de præben. Car.in clem.religio-
ſus.de procur. Abbas in.cap.1.de commo.in ſecundo notab.Cald. in tit.de
præben.conſ. 4.

14 Ver.ſed vtraque. No.ꝙ pars † poteſt approba-
re ſententiam pro parte, &
pro parte reprobare,ad hoc de arbi. cum tempus. Secundo
no.ꝙ ſententia poteſt pro parte ualere,& pro parte non uale
re.de hoc de conuer.coniug.placet. Oppo. in eo, quod dicit,
15 ꝙ utraque pars prouocauit.Nam prouocatio,† eſt extra iu-
dicium.de ap.cum ſit.Solu.expone prouocauit,id eſt appel-
lauit.Nam ſepe accipiuntur promiſcue.de app.ut debitus,ibi
non prouocet.id eſt appellet.

SVM-

Digitized by Google

1 tris,& auiæ.Goffre. † Not. ꝙ auditor non pronuntiat niſi de
hoc habeat mandatum,ibi,de mandato.de officio deleg. ſu-
per quæſtionum,§.intentionis, 2.§.ſe.Secundo no. modum
pronuntiandi per iudicem ad quem,ſcilicet,vt pronuntiet be
ne appellatum,& male iudicatum:vt hic:ſic econuerſo quã-
doq; pronũtiat male appellatum,& bene iudicatum,C.de ap
pel.eos.An autem rite condemnet,dico,J.eo.Raynaldus,ver.
dilectus,in tertio contra.Oppo.quod non debuerit reuocari
2 donatio, nec venditio,quia contractus † perfectus non reuo
catur, quia ab initio eſt voluntatis, poſtea neceſſitatis, C. de
acti.& obl.ſicut, ad hoc ſupra de dona.capitu.fin. de empt.&
vend.cum dilecti.in quibus patet,quod certis caſibus reſcin-
di poteſt venditio,quia inofficioſa:ergo regulariter ſecus.Gl.
potuerat,ſibi,ſed quare,ſoluit,quod reuocatur hic donatio,
quia inofficioſa:de venditione dicit,quod non valebat:quia ſi
mulata,& in fraudem facta prætio non ſoluto,& idem Hoſt.
vel quia iſtis ſolutionibus aliqua obſtare videntur quæ ſtatim
ſubijciam.Solu.glo.ſecundo,quod donatio, & venditio fue-
runt factæ in morte,& idem no.J.de ſepul,de his,in gloſſ. r.
ſed hæc diuinat.Tertio ſoluit Innocen. ꝙ erat de iure lom-
bardo, quod vxor ſuperuiuens per nullum contractum po-
terat alienare tertiam ſibi obuenientem a marito, quin de-
ſcendentes haberent legitimam,& de his in tribus ſequenti-
bus contrarus,& in hac gl.ibi,l.prima,parentibus,& liberi de
inofficioſo licet diſputare, quaſi factum ſit contra officium
pietatis: vt in l.2. Ibi,filius qui,alias filio, filius agit contra fra
trem inſtitutum de inofficioſo matris teſtamento. Idem ſi
pater eius legatum accepit ex teſtamento matris,vel eius hæ
res fuit,licet ipſe filius ſit in poteſtate patris: vt l.ſequenti. ibi
l.1.ſi mater donationem inofficioſam fecit,vel in liberos,vel
extraneos, competit quærela ad legitimam.ibi, vnde ſi pa-
rens, ſi pater in aliquem,vel in aliquos liberos fecit donatio-
nem immenſam, quiuque tamen habebit legitimã ſuam.
Secundo oppono ad primam ſolutionem , quo ad id quod
3 dixi de inofficioſa donatione,quia quærela † inofficioſę dona
tionis ſimilis eſt quærelæ inofficioſi teſtamenti. C.de inoffi.
dona. l. fin. Sed quærela inofficioſi teſtamenti rumpit teſta-
mentum,ita,quod obtinens in ea ſuccedit in totum,C. de li-
be.præte.maximum,& authen.ex cauſa.de inoffi. teſta. quo-
niam, ergo Alterocha non ſolum legitimam , ſed & dimi-
diam hæreditatis habere debuit.So.ſecundum Io. An. licet l.
fi.præal.aſſimilet has quærelas: ſunt tamen in multis diſſimi
les,primo,quia quærela inofficioſæ donationis datur tantum
ad legitimam:ut hic,& C.de inoffi.dona.l.2.& l.ſi totas,cum
quatuor ſequentibus,ſed inofficioſi teſtamenti datur ad to-
tum,vt probatum eſt.Ita illa inofficioſi teſtamenti prouenit
ex teſtamento tantum,inſti.de inoffi. teſta. primo reſponſo.
Iſta vero ex teſtamento,& ab inteſtato.C.de inoffic.donatio.
l.1.2.& 3.Item illa contra hæredes,hæc contra hæredes,& ex
traneos,ff.de inoffi.teſta. papinianus,§.ſi imperator.Item illa
currit tempore aditæ hæreditatis,hæc a morte donatoris, li-
cet quidam dicant, quod tempore donationis ſi filius erat
emancipatus , ſed primum verius, C. de inofficio teſta.ſci-
4 mus, §.fina.de anna.except.l.prima,§.fin. Tetio oppo.ad hoc
quod imo quærela inofficioſæ donationis detur etiam ad
aliud quam ad legitimam,ff.de leg.ſecundo.Titia ſeyo.§. im
perator.Sol per ea quæ dixi de donatio. capitulo fin. Quarto
oppo.ad eandem primam ſolutionem de qua ſupra in pri-
mo contrario , in eo quod dixi, venditionem fuiſſe ſimula-
tam, tunc enim debuiſſet in totum reuocari.ff.de lega.ſecun
do,Titia ſeyo.§.imperator. de donatio.inter vi.& vxorem, ſi
ſponſus, §. circa.C.plus valere, quod agitur, in rubro , & ni-
gro. de pignor.illo vos, de empt.& vendito.ad noſtram.So-
uit Hoſtien.præmittẽdo,quod miratur de hoc tex. quia vide

fraudulentus,vt hic,& ff.quæ in frau.cred.omnes,§.1.& ideo
competit quærela filijs,vel alijs,qui ſunt in eorum loco quan
tum ad detrahendum bonorum ſubſidium.Nam etiam dicit
lex,quòd ei qui non habet quartam dabitur rei vendicatio tã
contra emptores,ꝗ alio modo res accipientes.in Aut.de reſti.
§.pen.quia in ea grauari non poteſt.in Aut. de reſti. & ea quæ
parit. §.quamobrem. Id tamen, quod ibi dicitur ſolum pro-
bat,quod filius non poteſt grauari in legitima: & nihil proba
tur ibi de hoc,quod hic quæritur,an filius poſſit reuocare cõ-
tractus factos per patrem ex titulo nõ lucratiuo,& de hoc dic
6 vt in ſequenti quæſtione.Quæro circa hoc,† ſi is qui patrimo
nium vendidit, & is qui emit,habet malam fidem in contra-
hendo: ſed in æſtimatione,& ſolutione quilibet habet bonã,
quia iuſte æſtimatur,& plene ſoluitur : an reuocabitur. qui-
dam,vt refert Hoſtien. quorum fuit diſtinctio de qua in præ-
cedenti contrario , dicunt , quòd forte reuocabitur,quaſi vo-
luerit is qui ſoluit tantum de ſuo donare,ff.de regul.iur.cuius
per errorem,de condic.indebi.l.1.pro emptore, qui fundum,
§.ſi ſeruus.in fi.nec videtur celatus,qui ſcit,&c.ff.de actio.em
pti.l.1.§.fin.vel ſecundum eos aliud forte in venditione, quã
in donatione: quia præciũ obeſt emptori,in donatione nõ ſuc
curritur ergo habenti cauſam oneroſam : non autem haben-
ti lucratiuam . Non enim eſt par eademque ratio.C.de codi-
cil.l.fina.de iure delib.ſcimus.§.licentia.hæc diuerſitatis ratio
videtur exprimi inſti.de leg.§.ſi res.argu.ff.de re. & ſump. fu-
ne.& ſi quis,§.ſecundo. Op.ad hoc,& ad tex.quia aut emptor
prouidit de euictione ſibi , & non habet quid conquæri ſi re-
uocetur,niſi velis dicere eum habere exceptionem pacti , vel
doli mali contra filium qui agit ad legitimam per quam poſ-
ſit ſe tueri,ne venditio reuocetur,cũ hæres eadem perſona cũ
defuncto intelligatur . cum ergo defunctus, & ipſe emptor
7 fuerint in pari dolo, dolus † cum dolo compenſetur.ff.de di
uer.& tempor.præſcript.cum hæres.de doli except.apud Cel-
ſum,§.de authoris,& §.ſi quis autem.de dolo,ſi duo. Aut non
proſpexit,& tunc non aget de euictione,& imputetur ſibi.C.
de euic.ſi fundum.Hoſtien.forte propter hoc contrarium vi-
detur recedere a ſuperius dictis.& refert alios dicere, quòd ſi-
ue interuenerit bona fides,ſiue mala , ſemper agit filius , vel
alius qui eius loco eſt,ad legitimam. Ad id quod dictum eſt,
quòd mala fides venditoris debet nocere hæredi ſuo legitima,
& quòd mala fides vtriuſque compenſetur, dicit Hoſt. quod
hæc obiectio procedit in contractibus, non in officijs: ſed ſi
ſunt inofficioſi,non ſuccedit hæres in vitium , nec in malam
fidem: alias eſſet parata via ad fraudandum filium legitima ,
quod eſſe non debet.argum.C.de indic.vidui.tollen. l.2. in fi.
de diuor.quanto,ad fi. Nam legitima ſubiacet reſtitutioni ,
nec in ea poteſt fraudari filius,& eam habet a lege,ſiet ergo la
ta interpretatio.de conſue cum dilectus,vt quod princeps de
dit nullo modo auferat priuatus. in Auth.de nupt. §. de aug-
mentis. ver. ſed hoc quidem. in fi. & ſic ſemper aget filius cõ
tra emptores,qui omnia emerunt , niſi venditio ex neceſſita-
te facta eſſet : quia licuiſſet etiam filium diſtrahere. C. de pa-
tribus qui fil.diſtra.l. fina.Ipſe tamen Hoſtien.dicit, quicquid
dicatur,quod hic dicitur,procedit, quando venditio fuit , vel
præſumitur fraudulenta.dic , quòd filius poteſt fraudari legi-
ma,ſi defunctus tempore vitæ per contractum inter viuos ex
cauſa oneroſa tranſtulit bona in alium , etiam ſi tranſtulerit
hoc modo,vt poſt mortem illi cedant.ff.de bon.au. iudi. poſ-
l.hæreditarium,& per illam l.hoc tenent ibi Dy.& Bar.qd tñ
quandoq; fit non cum bona conſcientia,nec proditum eſt re
medium contra contractus ex cauſa oneroſa factos . Nam de-
8 betur † legitima deducto ære alieno,& libertatibus,& funeris
impenſa.ff.de inoffi.teſta.Papinianus.§.quarta tamen ſi vendi
tio fuit facta in fraudem filij,ſi erat filius arrogatus , reuocat
alienata vſq; ad ſuam legitimã.ff.ſi quid in frau.pa.l.fi. de filio

tet,quod Adeiana haberet aliud,pro hoc quod dixi in proxi
mo cõtrario.Ideo potuit reuocari,vel poteſt dici,ꝙ hoc ope.
rabatur ius ſpeciale,quod erat in loco,vel ius lombardum.de
quo ſ.e.ver.in 1.contrario,vel dic hoc eſſe de iure canon.co
propter æquitatem,vt reuocetur vẽditio inofficioſa, ſicut do
natio,quatenus per eam minuitur legitima,& hoc tenet Bal.
in d.l.2.ſi quid in frau.pa.quod tñ nõ eſt tutum dicere. Nam
alio reſpectu eſſet iniquum priuare parentes poteſtate cõtra
hendi.Ideo placet,quod prædixi:alias non potuiſſet reuocari:
& quia hic non aperitur ex qua cauſa non teneret venditio,
ſed ꝑſupponitur,ꝙ fuit in cauſa reuocationis,.non expedit in
hoc inſtare.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi grauato competit quarta de reſtituenda hæreditate.*
2 *Fructus percepti ex hæreditate computantur in quartam trebellianicam.*
3 *Quarta qua detrahi poteſt de hæreditate quotuplex ſit.*
4 *Quarta prima cui debeatur.*
5 *Pater filijs ſubſtituere poteſt in quarta debita iure naturæ.*
6 *Quarta iure naturę debita quota ſit.*
7 *Pater an teneatur relinquere filijs tres partes ſubſtantię ſuę, quarta ſuo arbitrio reſeruata.*
8 *Quarta an ſit aucta in aſcendentibus,ſicut in deſcendentibus.*
9 *Quarta iure naturæ an ea computentur quę obuenerunt a defuncto.*
10 *Quarta trebellianica cui competat.*
11 *Trebellianica vnde appelletur.*
12 *Trebellianica quomodo detrahatur.*
13 *Rogatus reſtituere hęreditatem an detrahat quartam.*
14 *Trebelianica quid imputetur.*
15 *Falcidia quando competat.*
16 *Falcidia vnde dicatur.*
17 *Falcidia quomodo detrahatur.*
18 *Hęres adiens ſine beneficio inuentarij tenetur ad integra legata,& debita ſoluenda.*
19 *Fructus reſtitui debent a tempore litis conteſtatæ.*
20 *Liberi primi gradus non tenentur imputare fructus in quartam,*
21 *Lex iubemus.C.ad Trebel.declaratur.*
22 *Interpellatio extraiudicialis ſufficit ad conſtituendum debitorem in mora.*

Ver.in eo. Per trebellianicã q̃ cõpetit Adiectę iure
inſtitutionis. Goff.Cõſiemauit,cũ mode
ratione quę ſequitur,eo.alias eius Alioquin.i.ſi fructus pce-
1 pti nõ ſufficiunt ad quartam, & fructus eius.† No. ꝙ hæredi
grauato de reſtituẽda hæreditate cõpetit quarta ꝑ trebel. qđ
ſm aliquos procedit,ẽt ſi pauperibus facienda ſit reſtitutio:
vt no.J.e.c.1.lib.6.in gloſſ.ergo q̃a.ſed cõiter tenet ꝯtrium, de
quo ibi,& C.ad trebel.ſi,vt allegas‘vbi de hoc. tenet gloſſ. &
2 Bar.ff.ad trebel.Marcellus,& Bald.C.de epi. & cler. id quod,
3 q.17.& J.q.9.† Secundo no.ꝙ fructus percepti ex hæreditate
computantur in quartam trebellianicam , & quo ad caſum
huius c.pone exemplum,vt ſi quarta cõſiſtebat in quatuor,
de quibus potuiſſent haberi in fructibus, pone duo, videbit,
an fructus percepti ex reſiduo hæreditatis excedant ſex,& ni-
hil poterit peti nomine quartæ.Si autem ſunt citra ſex, puta
quatuor,petentur duo.& de hoc in gl.ex quo,& dico de fru-
ctibus perceptis ex reſiduo hæreditatis,quia omnis quarta de
betur cum ſuis fructibus,ff.ad trebel.in fideicommiſſaria, in
gl.prima,in fine.q̃ allegat iura hæc probantia , & ſic fructus
quartę nõ imputãt, qđ ẽt probatur hic,ibi,ad quartã,& fru-
ctus,eius.de hoc ẽt ĩ ver.q̃a vero.q.prima.Op.in eo qđ dr̃ hic,
ꝙ fructus percepti a Petro prædicto poſt mortẽ Adiectę cõ-
putentur in quartã.Nã Petrus primo erat mortuus,vt ſ.eo.c.
ver.mortuo.in fine.Soluit Inn.qđ iſta litera,ibi,Petro ꝑdicto
& filijs eius:nõ eſt integra,nec debet eſſe, cũ P.eſſe mortuus:
ut prædixi.Sed ſi vis ſuſtinere literã,dicit Inn. dicendũ, qđ ẽt

...
& non filijs ante lit.ſit. conteſta.eſt ſecundum Hoſtien. quia
pater qui ſciebat de ſubſtitutione,fuit malæfidei poſſeſſor:fi-
lij vero qui potuerunt ignorare,fuerunt bonęfidei.ff.de regu.
iur.qui in alterius,regula cum quis lib.6.de hoc, J. q. 15. ſed,
qđ dicit Hoſt.quod Petrus hic ſciebat de ſubſtitutione, nõ ꝓ
batur hic:ſed nec in hoc eſt uis:quia ſolum hic dicit de fructi
bus perceptis poſt litem cõteſta.& põt dici,ꝙ dicuntur perce
pti a Petro,& filijs:q̃a percepti a filijs intelligũtur percepti a
patre cui ſucceſſerãt, litera tñ eſſet planior ſi non eſſent illa
verba,a Petro prædicto.Quæro in eo,quod ſit mentio de du-
3 plici quarta,† quotuplex eſt quarta,quæ detrahi poſſit de hæ
reditate.Glo.no.ergo dicit,ꝙ triplex,vna eſt debita iure natu
rę,alia trebellianica,alia per falcidiam,& de hoc,2.diſt.quędã.
4 † Secundo quæro circa primam quartam,cui debeatur,dicit
gl.ꝙ filijs tñ,& dic eis non ſuperſtitibus nepotibus,vel ulte-
rioribus,rationem reddit gl.quare iſtis debetur:quia ſine cau
ſa exhæredari nõ poſſunt,quæ aũtem ſint cauſæ exhæredandi.
no.de iureiuran. quintaualliſ, in glo.dicit etiam glo. ꝙ huic
quartæ non poteſt imponi grauamen.quod intellige,ſiue in
modo,ſiue in conditione, vel quãtitate, vel aliquo alio:imo
nec in uſufructu eius,vt probat lex omnimodo cum duabus
ſequentibus allegatis in gl.Et in hac glo.no.ergo,ibi, ſi totas,
vide de dona.c.ſi.q.1.in ſi.ibi,parentibus,poſſunt parentes di-
uidere inter filios,dummodo nullus priuetur legitima,ibi,§.
cauſas,ibi habentur iuſtæ cauſæ exhæredationis.Op. ad hoc,
5 quia etiam in hac debita iure naturæ poteſt † pater filijs ſub-
ſtituere.C.de inoffi.teſta.ex tribus,de impu. & ali. ſubſti. hu-
manitatis.Solu.illud in fauorem filij qui teſtari non poterat,
ſecus ubi fit in grauamem eius, ſcilicet,ſi teſtari poteſt. C.
de inoffi.teſta.ſi maritus,& l.filius matrem.in ſt.qui,& ex qui.
ca.ma.non poſ.§ fina.ff.de vulga.& pupilli.ſed,& plures,§.ad
ſubſtitutos,& ſe.de mili.teſta.miles,in §.exhæredato. ſecun-
dum Hoſti. ſecundum quem etiam olim inter has quartas
erat æqualitas in eo, quod omnes minuebantur propter li-
bertates,ff.de inoffi.teſta.Papinianus,§.quarta,hodie ſecus in
quarta iure naturæ.in Auth.de nupt.§.quia vero hactenus,&
de trien,& ſemiſ.§.prohibemus,in hoc tamen ultimo glo.vi
detur aliter dicere in d. ct. §.prohibemus,ſed primum,ꝙ ho
die libertates non minuant legitimam,eſt communis,& be-
ne facit ille §. & de hoc per Bart.in d. §.quarta.Tertio quæro
6 quota eſt iſta † debita iure naturæ.dicit gl.quod ſecundum nu
merum filiorum eſt aucta ad ſemiſſem , & trientem, id eſt
ad medietatem eius,quod deferebatur ab inteſtato,& ad ter-
tiam eius partem. Nam triens dicitur tertia pars hæreditatis,
ſemis medietas,ſupra ca.primo,ubi dixi,& dicitur triens quia
ſi ter ſumpta facit totam hæreditatẽ, ſicut dicitur de tremiſ-
ſe.1.quæſtione prima,placuit,ſic etiam dicitur tremiſſus,qđ
ter miſſus facit ſolidum,de hoc ibi,& de hoc augmento dan-
tur verſus, Quatuor aut infra dant natis iura trientem. Se-
miſſem vero dant natis quinque, vel vltra, quos declara per
7 id quod dicitur in gloſſ.Oppono,ad hoc † quod imo tenea-
tur pater relinquere filijs tres partes ſubſtantiæ ſuæ: quarta
ſuo arbitrio reſeruata,in Authentico.de trien.& ſemiſ.§.exci
pitur.Solu.ibi in patre,qui habet filios curiales, uel filias nu-
ptas curialibus,alias procedit quod prædixi ſecundum Io.&
Phi.& hoc quod dixi de legitima, filijs, procedit ſi ſunt legi
timi,& naturales,ſecus ſi naturales tantum.Authen.de trien
& ſemiſ.poſt principium,tales enim non ſuccedunt ab inte-
ſtato,niſi,ut dicitur.C.de naturali.libe authen.licet. Quarto
8 quæro , an hæc ſit aucta † in aſcendentibus, ſicut aucta eſt in
deſcendentibus, vt prædix. Solu. communiter tenetur, qđ
ſic per Authen.de trien.& ſemiſ.§.primo,ibi hoc reſeruan-
do &c.ubi dicitur id ſeruandum in omnibus quibus compe
tit querela.Ex hoc infertur idem eſſe in fratre,in quo etiam
ſecundum Pet.fortior eſt ratio, cum ſolum ei competat por
tio,cum turpis perſona eſt inſtituta.C.de inoffic.teſta.fratres
vult dicere , quod fortius debet eſſe aucta in fratre in
odium turpis perſonæ inſtitutæ. C.de inoffic.teſta. authent.
noniſſima.

Digitized by Google

ciſ. filium quem habentem. vbi caſus notabilis ſecundum
lecturam Azonis. Idem dicit Bar. in l. in quartam. ſi fuit aliqd
conceſſum in peculium: quia imputabitur. dicta l. filium, ſin
10 aliam lecturam. † Sexto quæro circa ſecundam quartam: ſci
licet Trebellianicam, cui competat. Dicit glo. ꝙ inſtituto hæ
11 re derogato tenetur reſtituere alij hæreditatem. † Septimo q̃
ro, vnde appellatur Trebellianica. Glo. ſoluit: quia a Trebel-
lio authore inducta. dic quod ſenatuſconſultum Trebellia-
num fuit latum a ſenatu: Trebellio & Seneca exiſtentibus ꝯ-
ſulibus: quo cautum eſt de hæreditate reſtituenda, ita ꝙ om-
nes actiones tranſeant in fideicommiſſarium. ſed poſtea Pe-
galus adiecit de quarta deducenda per rogatum. inſti. de fidei
commiſ. hæredi. §. & in Neronis. & ſe. vbi de hoc. vnde vide-
retur appellanda pegaſiana, ſed principium conſideratur ſe-
cundum Hoſtien. dicit etiam Hoſtien. ꝙ habemus huius e-
xemplarem trebellianicam dapiferorum. qui etiam de ouo
nituntur accipere quartam, pungendo illud acu, & recipien-
do id quod ſpargitur per prunas. & ſi quæratur quare ſit va-
cuum, dicunt lunam in defectu eſſe. & ſi coquatur in aqua
12 faciunt tres partes, mediam tenuem retinẽdo. † Octauo q̃ro
quomodo detrahatur. dicit gl. qđ de vniuerſitate hereditatis.
13 † Nono quæro, an quilibet rogatus reſtituere detrahat eam.
dic quod detrahit regulariter. Fallit quando coactus per iudi
cem adiuit hæreditatem. ff. ad trebel. nam quod §. qui com-
pulſus. & in alijs caſibus quos no. Azo in ſumma ad trebel. §.
ceſſat. Item etiam fallit in relictis ad pias cauſas: vt no. Bar. ff.
ad trebel. Marcellus. & Bal. C. de epiſco. & clericis id quod. q.
17. licet contrarium no. e. tit. c. primo libro ſexto. in glo. ergo,
ſed primum communiter approbatur. & de hoc ſup. e. ver.
14 notabili primo. Decimo quæro †, quid imputetur in hac. di-
cit gloſſ. ꝙ legata & donationes. dic ꝙ omnia quæ habentur
iudicio defuncti. & de eius patrimonio, quocunque iure per
cipiuntur. ff. ad l. falcidiam. in quartam. dummodo ex teſta-
mento proueniant. Item fructus percepti de bonis hæredita-
rijs: quod dic: vt ĵ. q. 15. Si tamen aliquid capitur extra teſta-
mentum non imputatur in hac. ff. ad trebel. pater filiam. in
prin. licet ſecus in legitima: vt ſup. e. ver. q. 5. In falcidia vero
idem quod in trebellianica. & multofortius per id quod ſeq
tur inf. q. 14. Ratio diuerſitatis: quia falcidia & trebellianica
detrahitur occaſione teſtamenti. Ideo non imputatur niſi ꝙ
venit ex teſtamento: ſed legitima venit ex trinſecus. Ex hoc
dicit Bar. in l. in quartam. ꝙ in quarta quæ debetur ex ſtatuto
vel aliunde, cum veniat extrinſecus, computatur quicquid
venit extrinſecus, C. vnde vir & vxor. auth. præterea. quod no
15 ta. Vndecimo quæro de quarta † per falcidiam quando cõ-
petit. Dicit glo. quod tunc, quando hæreditas eſt exhauſta le-
gatis. tunc enim inſtitutus poteſt detrahere quartam de ſin-
16 gulis legatis. † Duodecimo quæro, vnde ſic dicitur. dic quod
a Falcidio inuentore, vel a falce, quæ ſicut ſecat herbas, ſic &
iſta ſingula legata. inſtit. ad l. falc. in prin. Decimotertio q̃ro,
17 q̃uo detrahitur: † dic quod detrahitur quarta eius, qđ eſt
in hæreditate. vnde ſi habens quatuor in bonis legauit de-
cimooctauo, primo detrahitur dimidia legati quæ excedit vi-
18 ges hæreditatis: de reſiduo detrahetur quarta: & ſic vnum,
vt ſic inſtitutus habeat quartam hæreditatis. Decimoquar-
to quæro, an legata, vel donata imputentur in eadem gloſ-
ſa, dicit quod non: ſed ſola hæreditaria, id eſt, quæ habet
inſtitutus tanquam heres. Ratio diuerſitatis inter hanc,
& præcedentes: quia hæres tenetur creditoribus etiam in-
ſolidum ſi non fecit inuentarium. C. ad legem falcidiam. li-
cet. ſed aliud in legitima: quia filius nulli creditori tenetur.
ꝓ hoc ergo commodo ſentit incommodum, vt omnia com
putet. & ſic etiam in quarta per falcidiam, pro incommodo
ꝙ patitur hæres modo prædicto, habet commodum, vt com.
putet ſola hæreditaria. facit ad vtrunque regula qui ſentit. lib.

is qui percepit a tempore litis conteſt. dicitur eſſe in mora. Di
cit tamen glo. idem ſi non ſit in mora: ſed percipit fructus ex
voluntate defuncti. ſecus ſi negligentia nõ petentis. Et in hac
glo. ibi, vt quia. omnium antiquorum glo. fuit, vel quia. ibi,
ſi hæres. vide ĵ. ver. ſeq. q. 1. circa medium. Oppo. ad hoc, & ad
text. quod hic non debuerint imputari fructus. quia liberi
20 † primi gradus non tenentur imputare: ſed retinent quartã
de bonis hæreditatis, & dodrantem, id eſt nouem vncias. C. ad
Trebel. iubemus. Gloſ. ſoluit, ꝙ ibi de fructibus ante litem cõ
teſta. perceptis. ſecus ſi poſt. quod dic, vt in glo. Io. dixit, ꝙ fru
ctus ipſius quartæ non computantur liberis primi gradus.
Alij vero fructus ſic. ſcilicet qui percipiũtur ex alijs bonis hæ
reditarijs. Lau. & Vincen. dicũt ſaluo qui poterit. & idem Gof
fred. Abb. dicit, quod hic non petuntur a filio primi gradus.
ſed a Petro & filijs qui erant extranei. Et idem Hoſt. quod eſt
verum. & per hoc ſoluitur contrarium. Quidam dicunt ius
diuerſum inter leges & canones: quia leges antiquæ vſuras
approbant. Ideo nec fructus in quartam computent, vel quia
leges non admittunt, quod quis poſſit duas quartas detrahe-
re, quod admittunt canones. Dic verum eſſe, quod in liberis
primi gradus grauatis per fideicommiſſum eſt ſpeciale, quod
non imputantur fructus, dicta l. iubemus. quæ eſt ſingularis,
& pro hoc textus hic, quatenus ponderat fructus perceptos
poſt obitum Adiectæ, & eos ſolos mandat imputari. & ſic ſe-
cus de perceptis ab Adiecta. & per illam l. dixit glo. C. famil.
erciſcun. quod correcta ſunt iura antiqua in liberis primi gra
dus, vt nihil imputent. Iacob. de Aret. dicit, quod l. iubemus,
21 ſolum probat de fructibus non computandis, non de alijs:
quod eſt verius. quia nihil aliud dicit l. iubemus, nec debet ex
tendi, ſed reſtringi, vt antiqua iura ſalùentur quãtum fieri po-
teſt, C. de inofficioſo teſtamento, ſi quando, de elect. cum ex-
pediat. lib 6. Item in l. illa iubemus, in fin. dicitur, quod id qđ
diſpoſitum eſt de quarta deducenda de rebus hæreditarijs, &
non de redditibus, procedit in perſonis, & caſibus ibi expreſ-
ſis, non in alijs. Per hoc videtur nõ eſſe verum id quod aliqui
dicunt, ꝙ illa l. locum habet etiam in nepotibus, & non ſolũ
in Trebellianica, ſed etiam in debita iure naturæ. Non enim
debet extendi. quia ſolum in liberis primi gradus habet locũ,
prout prædixi. Et inhærendo textui illius l. videtur dicendum
ꝙ ſi filius rogatur reſtituere extraneo, non habet locum illa
l. ſed tantum cum rogatur reſtituere alteri fratri, ſeu fratrib.
vel nepoti, vel alijs ex deſcendentibus, quod tenet ibi Cyn. vt
illa l. non extendatur extra ſuos terminos, quod no. & hoc vl-
timum videtur velle glo. ibi, reſtituere hereditatem filiis ſuis,
ſeu fratribus. Sed quo ad id quod dicunt de legitima, contra
eſt, quod no. ĵ. eo. c. in glo. pen. quæ tenet fructus computari
in legitima. Azo diſtinguit, & placet hic Abb. an hæreditas re
ſtituatur ſtatim, vel poſt modicum tempus, puta menſes, vel
plus arbitrarè; & non computantur fructus in legitima, dũ-
modo fructus percepti nõ ſufficiant ad quartam, & ipſius fru
ctus. & ſic intelligatur l. iubemus. ar. C. de inofficio. teſtamen.
ſcimus. Primo reſponſio. An poſt multum tempus: puta xxx.
annos, vel minus, arbitrariè, dummodo fructus ſufficiant, &
computentur. ſic loquitur §. ſi conditioni. l. Papinianus, ff. de
inofficio. teſtamen. & de hoc ibi Bartol. in §. ſi conditioni. di-
cit indiſtincte fructus non computari in legitima: quia debet
detrahi de ſubſtantia hæreditatis. C. de inoffic. teſtam. ſcimus.
§. repletionem. & idem tenet ibi Bald. quod eſt æquius. quia
fortior ratio eſt in hac, q̃ in Trebellianica. Opp. ad hoc in eo,
22 quod ponderatur hic litis conteſtatio. † ſufficit enim extra-
iudicialis interpellatio ad conſtituendum debitorem in mo-
ra. ff. de verbor. oblig. qui Romæ. §. cohæredes, & ibi glo. rem
ratam habe. amplius, & quod ibi not. Secundo illud procedit
cum quid debetur iure actionis: ſecus ſi officio iudicis, ſicut
eſt reſtitutio fideicommiſſi, quæ fit officio iudicis, ff. ad Tre-
bell. ſi legatus, in principio, & ibi glo. tunc enim requiritur li
tis

bellianica grauato in bonis grauantis.
7 *Legiſtæ quando canonum decisioni ſtare debeant.*

ver. Quia vero. Nota, prætextu conſuetudinis legitimam diminui poſſe, quod
colligit Abb. ibi, ſecundum conſuetudinem, quod dicit alibi
melius non haberi. de hoc inf. in ſecundo contrario. Secũdo
no. ꝙ iudex ad quem addit ſententię. C. de ap. eos. in prin. de
hoc inf. cap. Raynaldus. ver. dilectus. Tertio nota, quod iudex
1 † ſupplet de facto ſecundum Innocẽ. qui dicit quoſdam hoc
concedere. argumen. ff. de peti. hære. l. vlt. dicit tamen Inno. ſe
hoc non concedere, & quod hæc poteſt dici ſuppletio iuris,
ꝑ hoc, q; de iure legitima debetur filio: cum ergo conſtite-
rit, Adiectam fuiſſe filiam Raynutij, potuit auditor addere ſẽ
tentię ꝙ legitima Adiectę deduceret. de hoc etiam dico ſup.
ver. cum autem. ſuper litera, in ver. conceſſo. Oppo. quia iu-
dex cauſæ principalis etiam ita pronũciaret ꝙ fieret deductio
ſecundum conſuetudinem ſup. e c. ver. dictus. ibi, ſecundum
conſuetudinem. fruſtra ergo hoc repetitur hic. ſolutio, ibi nõ
de legitima ſed de tertijs matris & auię. Secundo oppo. in eo
quod dixi in ſecundo notabili, cõſuetudinem poſſe diminue
re legitimam, quia legitima debetur iure naturę. ergo nõ po-
2 teſt minui per conſuetudinem, quæ eſt iuris poſitiui. † Nam
iura naturalia non tolluntur per ciuilia. inſti. de iure naturali.
§. ſed naturalia. Solu. hic non probatur expreſſe id quod dixi
notando ꝙ legitima poſſit minui. hic enim ſolum dicitur ꝙ
pronunciatum fuit legitimam deducendam ex his de quib⁹
conſueuerat deduci ſecundum conſuetudinem. & ſic potius
probatur ꝙ ius poſitiuum poteſt diſtringere legitimã. & hoc
tenet Rota deciſ. 21. quæ incipit, Item fuit dubitatum. vbi cõ
cluditur, ꝙ legitima per ius municipale poteſt diſtringi, ſed
non tolli. Dyn. vero in regula indultum. lib. 6. dicit ꝙ ẽt ex to
to poteſt tolli. quod tenet Cy. de nup. ſancimus. & de iure ve-
rius eſt: quia legitima habet ortum a iure ciuili. Nam ius te-
ſtandi eſt de iure ciuili. inſtit. de teſta. §. 1. 2. & 3. ff. de teſt. teſtifi
catio. Similiter & ius ſuccedendi. ff. de pet. hære. l. 1. & 3. ergo
per ius ciuile diſtringi, minui & tolli poteſt. ff. de le. de quib⁹,
& l. non eſt nouum. inſti. de iure naturali. §. penul. Statutum
enim eſt ciuile. ff. de iuſti. & iur. l. ius ciuile. & l. omnes populi.
3 & idem dixi de conſuetudine, ex parte. † Quæro an filius gra
uatus reſtituere hæreditatem poſſit detrahere duas quartas.
ſ. debitam iure naturæ, & trebellianicam. Similis eſt quæſtio,
ſi hæreditas eſt exhauſta legatis. An poſſit vltra debitam iuris
naturę detrahere falcidiam. & hanc expediendo dic, ꝙ de fal-
cidia nihil probat hoc c. nec c. Raynaldus, inf. e. & ꝙ non poſ-
ſit detrahere, Azo tenet in ſum. Auth. de hære. & fal. §. hoc au
tem non implens, cuius ratio, quia non poteſt dici hæreditas
exhauſta ex quo legata excedunt dodrantem. ff. ad l. fal. l. 1. q̃
ratio ceſſat in trebellianica. quia illam detrahit: quia reſtitue-
re rogatus. Et de hac proſequimur, in quo glo. magna arguit
Primo ꝙ ſic. Secundo ibi dominus Iac. ponit opi. cõtrariam,
pro qua multa inducit. Tertio reſpondet rationibus primæ
opi. confirmando ſecundam, ibi, nec ob. Quarto approbat pri
mam, ibi, ſed magis. Quinto ibi. alij. ponit circa hoc quandã
diſtinctionem. Primo ergo glo. arguit ꝙ ſic per hanc literã.
quia hic deducitur vtraque. Item, quod de iure ciuili hoc fie-
ri poſſit, inducit: quia in legitima non tenet fideicommiſ-
ſum: ſed in reſiduo hæreditatis. ergo vltra legitimam poſſit
deducere trebellianicam, tanquam rogatus reſtituere illud re
ſiduum. Ad idem quia dicit lex, ſi legatum relinquitur alicui
vltra id quod caperet poſſit, vt quia naturalis eſt, q legitimis
extantibus non capit niſi vnciam. C. de naturali. libe. l. 2. Si lex
falcidia locum habet, deducitur per hæredem lex falcidia. ac
ſi ille totũ caperet: poſtea detrahitur id quod ille capere nõ
poteſt. & illud habebit hæres vltra falcidiam. & ſi id quod re
manet, non excedit ſummam quam capere poteſt legatarius
totum capit ipſe lagatarius. ff. ad l. fal. quotiens. ad Trebel. cũ
hæres. vbi rogatus per fideicommiſſum reſtituere hæredita-
tem deductis legatis, non deducit legata quæ peti non pote-
rãt. & tñ hoc nõ facit pro hoc, ſed ſequitur ibi, quod ſi vxori,
quæ inſtituta eſt hæres ꝑ parte: & quæ obligata eſt reſtituere,

idem in trebellianica [illegible]
rogatus eſt reſtituere, & cum hoc rogatur de reſtituendo d.
c. Raynaldus. ad fi. quia non poteſt grauari in eo quod erat ſi-
bi reſtituendum: vt ibi no. ex quo ergo filius eorum, alio iure
capit legitimam: licet in ipſa poſſit inſtitui: vt ſequitur in gl.
non tamen tenetur illam computare in trebellianica. Nam
ſi filius inſtitutus fuiſſet in legitima, uel in minus, & alius v-
niuerſaliter quem de reſtituendo rogaſſet: ſubſtitutus nõ ha
beret niſi dimidiam: quia filius haberet legitimam, & roga-
tus trebellianicam. ſic ergo nec habeat ipſo filio vniuerſaliter
inſtituto, & de reſtituendo rogato. neque enim debet illorũ
conditio eſſe deterior qui ſerẽ ad propria bona veniunt. ff. de
ſuc. edi. l. 1. §. largius. Inducit etiam glo. ff. ad Trebel. a filia. ꝗſ
q petiit, vbi ſi pr̃ rogauit filiã vt partẽ eius, qđ ex bonis eius ꝑ-
ueniſſet ad eã, reſtitueret fratri ſi moreretur cũ liberis: & ipſa
moritur in matrimonio, relicta filia, ipſa hæres in reſtitutio-
ne facienda fratri non reſtituit dotem matri, ſi quid habue-
rat vel promiſſum fuerat a patre pro dote: ſed illud deducitur
tanquam ęs alienum. Item pro hac opi. facit. ff. d. his qui vt
indi. tutorem. vbi diſcreta ſunt iura: licet in eadem perſona ꝯ
currant. Aliud tutores aliud legatarij & ff. ſi cer. pet. ſingula-
ria. vbi quod in duabus perſonis recipitur & in vna recipien-
dum eſt, facit ſup. c. proxi. ad fi. ver. ſecus. & c. officij, ad quod
de pœni. diſtin. 3. adhuc inſtant. ver. quod autem multos. de
conceſ. præben. poſtulaſti. de appella. a collatione. libr. ſexto.
4 Item vna perſona † fungitur vice duarum in ſubeundis mu
neribus diuerſorum locorum. ff. ad municipa. Labeo. & aſ-
ſumptio. §. iure. de ſena. l. penul. ergo idem in honoribus. pro
hoc de re iudi. cum olim. & quod ibi not. Deinde glo. ibi, do-
minus Iaco. ponit opi. contrariam. & melius diceret glo. Io.
baſſianus. & ita ſępiſſime in gl. vbi debet dicere. Io. baſſianus,
dicit, Iac. Bal. & hoc errore ſcriptorum. conſiſtit autem hæc
opi. in hoc quod filius non habeat niſi vnam quartam: quia
id quod capit ex vna, debet computari in reliqua. Nam ſi pri-
mo habebit trebellianicam, ea quæ habet ex ea ueniunt a te-
ſtatore. & ſic debent imputari in legitima, & econuerſo: quia
legitimam capit iure inſtitutionis: vt dicit gloſ. per l. C. de in-
offi. teſta. cum quæritur. vbi inſpicitur, an quartam bonorũ
mortis tempore reliquerit teſtator, vt ſciatur, an filius poſſit
agere de inofficioſo. Ad idem inducit gloſ. C. de inoffi. teſta.
parentibus. & de hoc ſup. e. c. ver. in eo. q. 2. Ad idem inducit
glo. C. de inoffi. teſtamen. ex tribus. vbi filio impuberi inſtitu
to ſolum in legitima poteſt pater directe ſubſtituere. Item,
quod id quod capitur iure inſtitutionis imputetur in quarta,
tamen propter fideicommiſſum detrahet quartam, cum il-
la centum non ſint apud ipſum manſura. Ad idem inducit
gloſſ. ff. ad l. fal. deducta. §. nummis, alias acceptis. vbi rogatus
reſtituere hæreditatem acceptis cẽtum, tota pecunia iur. fal.
percipit, tanquam ſi ex bonis nummos retenturus fuiſſet, ꝑ
hoc etiam l. ꝙ capiat legitimam iure inſtitutionis, eſt: quia
non poſſet legitimam retinere dimiſſa hæreditate, cum non
5 poſſit pro parte adire † & pro parte repudiare. ff. de acqu. hæ-
re. l. 1. & 2. niſi in caſu in quo habet ſubſtitutum vulgarem,
& hæreditas eſt grauata legatis. ff. de bo. lib. ſi patronus liber-
to. quod tenet Bart. ff. de acqui. hæred. gerit & no. de hoc per
Bal. C. quando non peten. par. l. vna. pro hoc etiam patet, ꝙ fi
lius qui ſuccedit ab inteſtato, non poteſt retinere legitimam
dimiſſa hęreditate, quia legitima fuit inuenta ne filius vel a-
lius cui legitima debetur a defuncto grauaretur indebite. Sed
hoc caſu cum ſuccedit ab inteſtato in nullo grauatus eſt. nõ
ergo poteſt deduci legitima. Ad idem, quod vna tãtum quar
ta deduci poſſit: inducit glo. ff. ad l. fal. in ratione. §. quod vul-
go. vbi dicitur ꝙ in teſtamento patris & filij vna ſola quartę
deductio ſufficit. Ad idem. ff. de inof. teſta. Papinianus. §. ſi cõ
ditioni. vbi ſi inſtitutus ex ſemiſſe cui debebatur ſextans roga
tur poſt tempus reſtituere, interim non intentat querelam,
cum per fructus venire poſſit ad debitam portionem. Ad idẽ
e. l. Papinianus. §. ſi quis impubes. & de hoc ſup. e. ad hoc con
trario ſecundo, ad idem. ff. ad trebel. mulier. §. ſi hæres. vbi fru
ctus perceptos neligentia nõ petentis hæres non computat
in quartam, ſed perceptos voluntate defuncti ſic; vt quia roga
ius

Digitized by Google

diuidit eam cum fratribus. Et dicit gloſ. hanc eſſe communẽ opi. doctorum legum. & hanc etiam tenet Oldra. in cõſiliis. pi. 204. & incipit, prima dubitatio. vbi īducit multas rationes: quia trebellianicam non deducit niſi grauatus vltra dodrantem. ff. ad trebel. l. 1. §. is qui quadringenta. Sed ad falcidiam ſiue trebellianicam ſubmouendam paria ſunt, onus non eſſe impoſitum, vel tale eſſe impoſitum quod præſtari nõ debeat ff. ad l. falci. non eſt. & l. ſi ex aſſe. Sed grauamen ipſo iure non tenet. C. de inoffi. teſta. quoniam. ergo a principio non videtur grauatus vltra dodrantem: & ſic non ſit locus trebellianicæ. Item æque debetur † quarta filio adoptiuo in bonis patris adoptiui, ſicut trebellianica grauato in bonis grauantis. quia vtraque debetur a lege, & deducitur tāquam ęs alienum, nec onus admittit. ff. de adop. ſi arrogator. de vul. & pupil. ſed ſi plures. §. in arrogato. imo quarta filij adoptiui videtur magis debita quam trebellianica: quia alienata in fraudem primæ reuocantur. ff. ſi quid in frau. pa. l. vlti. quod de ſecunda nõ reperitur: imo magis oppoſitum. ff. ſi a pa. quis fu. ma. non vſq; adeo. de quo dixi ſup. e. c. ver. cum autem. Sed arrogato, ſi habet quartam ex conſtitutione diui Pij, de qua ff. de adop. ſi arrogator. non competit quærela pro alia quarta, etiam ſi ſit talis cui alias competeret quærela. ergo &c. Inducit & alias rationes, & ad inducta pro priori opinione, quatenus dicitur ꝙ legitima deducitur vt ęs alienum: reſpondet, ꝙ non eſt vere alienum. aliàs concurreret cum ære alieno. ff. de inoffi. teſta. Papinianus. §. quoniam autem quarta. & hoc etiam vult glo. illa, ibi, nec ob. Deinde glo. approbat opi. primam, ibi, ſed magis vltimo ibi, alij. ponit diſtinctionem quorundam, quæ fuit Azo. An filius rogetur pure, an ſub conditione, vel in diem: vt primo caſu habeat vnam. ſecundo duas. Rationem diuerſitatis reddit Azo: quia quando rogatus eſt pure, ſi vtraque deduceretur in ſolidum, nimium fraudaretur & diminueretur hæreditatis ſubſtantia. Sed quando reſtitutio faciẽda eſt poſt certum tempus: puta decem annorum: vel incertum: puta ſi decedat ſine liberis, ſtatim detrahit trebellianicam, in qua, cũ fructus computantur, minus diminuitur hæreditas quam in caſu præcedenti. & facit. C. ad l. fal. quamquam. ff. de inoffi. teſta. Papinianus. alias contrauenirent. hæc tamen diſtinctio nõ placet Hugulino & ſequacibus. & de hoc in ſum. e. ti. §. qualiter infirmetur, in fi. Mat. de ſillima. dicit non eſt diſtinguendum, an ſit rogatus reſtituere pure, an ſub conditione. vel in diem. Sed an ſit inſtitutus pure, an ſub conditione, vel in diẽ: quia quando inſtituitur ſub conditione vel in diem, non cedit eadem die tempus vtriuſque quartę. nam ſtatim habet legitimam: poſtea cum uenerit dies vel conditio erit hæres in reſiduo. quod poſtea reſtituet detrahendo quartam. Sed quādo pure eſt inſtitutus, eodem tempore cedit dies vtriuſque quartę. Dicit tamen plus ſibi placere quod indiſtincte vna tātum detrahatur. hanc tamen diſtinctionem quam dixi eſſe Azo. tenet gloſſ. ff. de inoffi. teſta. Papinianus. §. eo autem ſolo & ibi hoc tenet Barto. & ſic tenendo non ob. hoc c. nec cap. Raynaldus, inf. e. quia loquuntur quando filius fuit rogatus ſub conditione. Item, illi qui tenent duas eſſe deducendas, dicunt, ꝙ cum deducitur ſecunda computabitur in ea id qđ habuit ex prima. & ſic in effectu non habet duas. Sed non videtur ratio ſufficiens quare aliud quando ſub conditione. q̄a id quod detrahitur per tertiam iure naturę debebit ita computari in trebellianica, cum rogatus eſt ſub conditione, ſicut ſi pure. Et quamuis ſint rationes multę pro & contra, tamen hoc c. & c. Raynaldus, faciunt pro prima opi. quā tenent Inn. & Hoſtien. & omnes noſtri doctores, & pro ea eſt maxime c. Raynaldus. vbi cum eſſet vnus filius tantum, legitima eſt vltra trebellianicam: & ſic in trebellianica nihil remanet, ſi primo deducitur legitima: & tamẽ ibi deducitur etiam trebellianica. Ad contraria poteſt reſpondere. vt in eis patet. Cy. ta.

tor in eo quod pronunciauit ꝙ deductio quartarum fieret ſecundum conſuetudinem. Sol. vt in glo. in ver. conſuetudinẽ, & in ea ibi, ſi cõditionem. vbi de hoc. & quid dicat, vide ſup. q. proxi. circa medium. Opp. ad hoc. C. ad Treb. iubemus. Sol. vt dixi ſup. eo. verſi. in eo.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor condemnatur nomine pupilli.*
2 *Sententia poteſt pro parte confirmari, & pro parte infirmari.*
3 *Rogatus reſtituere hæreditatem condemnatur ad vniuerſum reſtituendum.*
4 *Reſidui appellatione quid veniat.*

1 ver. In eo autem. † Not. ꝙ tutor condemnatur nomine pupilli. & ſic procurator nomine domini ſup. de elect. quærelam. vbi de hoc. Se-
2 cundo no. iudex † ad quem poteſt ſententiam iudicis a quo ꝑ parte confirmare & pro parte infirmare, & ſic ſententia ꝑ par-
3 te tenet. de conuer. coniug. placet. † Tertio no. ꝙ rogatus reſtituere hæreditatem condemnatur ad vniuerſum reſtituendũ, præter id quod pro quartis deducitur. Quarto no. ꝙ verbũ reſi-
4 dui, † comprǽhendit vniuerſitatem hęreditatis. C. de hære. inſtituen. l. 2. ff. de verbo. ſig. cæterorum. Opp. ad 4. no. ꝙ non fiat reſtitutio omnium. ff. ad Treb. quia perinde. §. reſtitura. vbi reſtituta hęreditate iura ſepulchrorũ apud hęredem remanent. Solu. vt in gloſſ. quæ ſtat contrario. & dic ibi ſpeciale, quia ibi hæc ſpecialiter excipiuntur. dic tamẽ melius, ꝙ non oportuit quod exciperentur: quia intelliguntur excepta, vt in §. reſtituta. Et idem dic quo ad contrarium ſequens. Secundo oppo. ad idem. ff. ad Trebel. ſi patroni. 1. reſpon. vbi ſi filius patroni reſtituit hæreditatem ex Trebelliano, actio operarum quæ debẽt a libertis patrono & eius hæredibus remanet apud hæredem. Glo. ea. ſtat contrario. & dic eodem modo ibi ſpeciale in hoc. Quæro de actionibus ſi quas acquiſiuit Adiecta credendo pecuniam hæreditariam, quomodo reſtituentur. Sol. vt in ea. gl.

S V M M A R I V M.

1 *Papa ſententiam, latam de ſuo mandato, confirmat.*
2 *Inferior Papæ ſententiam, uel eius delegati immutare non poteſt.*

1 ver. Nos igitur. No. ꝙ Papa † confirmat ſentẽtiā latam de ſuo mandato. ſic enim lata fuerat hæc ſententia per auditorẽ de mandato Papæ ſup. eo. ca. verſi. cum autem. Et operatur confirmatio, ꝙ deinceps nemo inferior poteſt venire contra. de confir. vti. ca. 1. & 2. niſi ex commiſſione Papæ ſup. de in integ. reſti. cum ex literis. tamen etiam circa confirmationem videtur, ꝙ ſola ſententia
2 hoc operatur. quia inferior † non poteſt ſententiam Papæ vel eius delegati immutare. arg. de offi. deleg. ſtuduiſti. Item hoc caſu operatur confirmatio, ꝙ ſententia eſt maioris roboris: q̄a non ſolum apparet ꝙ de mandato Papæ pronũciatum eſt: ſed etiam ſic pronunciatum eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus debet compellere fideicommiſſarios ad exequendas pias defunctorum voluntates.*
2 *Religioſi poſſunt eſſe teſtamentorum executores.*
3 *Laici poſſunt eſſe executores teſtamentorum.*
4 *Executores teſtamenti debent plene exequi.*
5 *Epiſcopus debet fauere pijs voluntatibus defunctorum.*
6 *Epiſcopus quot vicibus monere debeat executores teſtamentorũ. & numero 8.*

Teſtato-

Digitized by Google

no.3.locorum. de quo loco intelligatur,dico in d.c. Ioannes. executores,qui fideicommiſſarij appellãtur. Hoſtien. de hoc dico in d.c.Ioannes plenarie.nulla retenta fal.✝. quæſt. proxi. dico inf.c.proxi.in fi.compellas,quomodo,quando,& etiam inf.quod tempus dico in d.c.Ioannes,† Not.ꝙ religioſi.a poſ
2 ſunt eſſe executores teſtamentorum.quod dic vt inf.eo.c.2.1.
a .reſpon.lib.5. Fallit in fratribus. minoribus [b], de verb.ſign.cle,
b exiui.& religioſi etiam exempti ſi ſunt executores teſtamen ti,coguntur ad rationem reddendam ordinarijs, ✝.e.cle.religioſi.† Secundo no.ꝙ laici poſſunt eſſe executores c teſtamē
3 ti,& poſſunt eſſe ſeparatim & mixtim cum clericis vel laicis
c ✝ eo.Ioannes.vbi de hoc.Tertio not. ꝙ executores † teſtamē
4 ti debent plene exequi, & expendere, quod iuſſit teſtator, & ſic nihil debet apud eos remanere.ar. ff. de leg.2. Lucius.§.a te peto.& ſup.in litera,ſuper ver.alijs. quod no. Archi.inf.eo. c.2.lib.6.ſumptus tamen pro exequendo fient de bonis defuncti.ff. de procu. qui proprio.§.litis.de pact. l. ſumptus.de procu.cum pro cauſa.de hoc per Archid.in d. c.1. † Quarto not,
5 ꝙ pijs voluntatibus defunctorum debet epiſcopus fauere. & dicit Hoſtien. ꝙ omnis voluntas teſtatoris dicitur pia, dummodo non ſit contra legem inf.eo.Ioannes.& ibi dico. Quinto no.ꝙ epiſcopus monet executores vt exequantur,ibi:,monitione.& dicit Hoſtien. ꝙ debet eſſe trina † 12. q.2. indigne,
6 de hoc de ſenten.excommu. ſacro. & inf.in 2.contrario.quatenus autem non exequantur, dicit glo. 1.ꝙ epiſcopus exequtur quo ad relicta ad pias cauſas, & quæ ſint hæc, ponit Spec. multa exempla.de inſtr. edi. §. nunc vero aliqua.alias eſt ſub §.compendioſe.18.col.verſ.& ſcias ꝙ inter. & in hac glo.ibi: hæreditas.§.1.vide de iudi.nouit. ver.non igitur. contrario.8, ibi nulli.vide ſup.c.relatum.2.not.Ibi,reſtringitur, Innocē.& Hoſtien. contra. Oppo. ꝙ debeat ſtari diſpoſitioni teſtatoris, ſi interdixit rationem videri,quia † voluntas teſtatoris pro le
7 ge ſeruatur:in Auth.de nup.§ diſponat. Gloſſ.3.ſol.ꝙ ſeruari debet cum eſt rationabilis. & dicit Ab. ꝙ illicita eſt hæc. dic ſcilicet ꝙ ratio non reddatur;vt dicit glo. 3. ſic etiam non poteſt teſtator mandare ſeruum promittere operas cui dabat fideicommiſſariam libertatem, ff. de ope.li.cerdonem, Vincē, quod eſt ideo,quia is qui manumittit ex neceſſitate:puta occaſione fideicommiſſi,non poteſt operas imponere. Fallit in eo qui eſt filius patroni, qui operas bene poteſt imponere ei quem manumittit iuſſu patris. ff. de bo. libe qui ex cauſa.Itē ſecundum Vin.& Goff.ſi teſtator dicit,nolo tutorem teneri de dolo ſi male adminiſtret, non valet. ff. de admi. tu. quidā, Et in hac glo.2.ibi: exhæredare ſine cauſa.& cauſe not.de iureiur.quintanallis.Secundo oppo. in eo quod dixi in 5.no.de trina monitione †,ꝙ imo ſufficiat bina.in Auc.de eccle.tit.§,
8 ſi autem pro redemptione.& ſequen.coll.9.Hoſtien.ſtat contrario.& ita ſtandum eſt:quia ſic ibi exprimitur, & hoc quo ad effectum de quo ibi,vt non exequens ſtatim priuetur relictis ſibi factis.quod etiam dixi ſup.c.nos quidem.in 2.no.Alibi ſufficit vna monitio. in Auth.de hære. & fal. §.ſi quis autē non implens,& hoc ad effectum vt priuetur relictis poſt annum. Et intelligit Hoſtien. primum eſſe verum quod dixi de bina monitione,dummodo inter monitiones interpoſitum ſit ſpatium,quod dicit arbitrarium. ff.de iudi.nonnunquam, ſed ſaltem debet arbitrari de tribus diebus. ar. ff. de pub.iudi. inter accuſatorem. C.de erro.aduo,l.3.de ſegu.ad noſtram.ad hoc de ſenten.excommu.conſtitutione.lib.6.Idem Abb.qui dicit ꝙ non eſſet competens monitio ſi diceretur,ſolue,ſolue,ſolue.facit quod nota. de app. ab eo.lib.6.Quæro an de legatis † ad pias cauſas poſſint executores detrahere falcidiam.
9 Hoſtien.ꝙ non.quia ceſſat in relictis ad pias cauſas. C.ad l.fal, authent. ſimiliter. & quia in vllum lucrum pertingere debent.C.de epiſ.& cle.ſi quis autem,de eccle. tit,§,ſi autem legatum.not.3.niſi ſit a teſtatore relictum,& tunc etiam priuātur,ſi non ſeruant voluntatem defuncti: vt dicit gloſſ. vlti.quod
10 etiam dicitur in Auth.de ecc.ti.§.ſi autem qui.† Secundo quæro,an executores poſſint pro executione teſtamenti bona alienare.Spe.de inſtru.edi.§.nunc vero.9. co.ver.ſed an executor,& ſeq. dicit ꝙ executor alienare non poteſt, vt aliquid in ſuos vſus conuertat:ſed pro executione ſic. ar. C.de epi.& cle

ADDITIONES.

a Religioſi Adde Io. de imol.in c.quintanallis. de iureiur. Bart.in l. alio.ff.de ali & ci.lega.
b Fallit in fratribus minoribus. Adde gloſſ in ver. ſuſcipe in cle.vnica. de teſta Alex.de imo.cōſi 80.inci. viſo themate ſupraſcripto. in 1.col. in 5 vlum.
c An laici poſſint eſſe executores. Adde Bal.in capitu.decernimus.de iud.glo. in l.ſi quis Titio.ff.de lega 2.

SVMMARIVM.

1 *Filius rogatus reſtituere quæ commoda habeat.*
2 *Pater ſubſtituit filio etiam poſt pubertatem.*
3 *Maſculinum concipit fœmininum.*
4 *Arbitrorum poteſtas colligitur ex forma compromiſſi.*
5 *Naturales quando excludant ſubſtitutum.*
6 *Pœna compromiſſi quo caſu committatur.*
7 *Monaſterium an habeatur loco filij in ſucceſſionibus.*
8 *Verba debent aliquid operari, nec ab eorum ſignificatione recedendū eſt,niſi aliter appareat de voluntate teſtatoris.*

1 Raynaldus. Filius † rogatus reſtituere hæreditatem detrahit tertiam iure naturæ.& quartam trebellianicam,in quibus poteſt legata relinquere, hæredes inſtituere,& pœnas apponere. Primo ponitur factū coram Papa narratum appellationis remedio. Secundo auditoris ſuper appellatione dati pronunciatio.ibi:dilectus.Tertio pronunciationis ipſius papalis confirmatio.ibi:nos itaq;. Prima diuiditur in quinque.primo teſtamētum, præpoſitionis compromiſſum, & ſententia arbitrorum.Secundo ibi: porrò,teſtamentum Raynaldi continens legatum auunculorum,& inſtitutionem hæredum cum pœnę adiectione.Tertio ibi:demum.duplex auunculorum petitio.Quarto ibi:præfatus. duplex ſententia, abſolutoria primę petitionis,& condemnatoria ſecundę.Quinto ibi : a cuius, vtriuſque partis appellatio & proſecutio:Secunda principalis diuiditur in duas. Primo ſententia abſolutoria prioris iudicis reuocatur quo ad patruum,& cōfirmatur quo ad filios. Secundo ibi:cęterum, ſententia condemnatoria reuocatur quo ad filios,& cōfirmatur quo ad patruum cum quadam moderatione. Pro intellectu caſus finge, ꝙ bona Peponis valuerunt 64.quod videtur ſenire glo.inf.ver.dilectus. quæ incipit auunculi.quod etiam dico inf.eo.verſicu.q.18.de dimidia fuit factum compromiſſum,id eſt dc.32. & latum laudum.Et expediendo iſta in illis 32.Raynaldus habet tertiam & quartam. & ſic 16.& ne habeas neceſſe rumpere,incipe ſic computaret vt primo detrahas 3.quæ eſt 8.& poſtea. 3. quæ etiam eſt 8.& non refert,ex quo eadem eſt perſona quæ detrahit.Si autem eſſent diuerſę,inciperetur a tertia : nec poſſet incipi a quarta in præiudicium eius cui tertia deberetur : quia tertia deducitur ſtatim deducto ęre alieno & funeris impenſa: vt ſupra eod. Raynutius. verſicu.in eo vero. quæſt. 2.habet ergo Raynaldus 16.& 32.& alia 16 ſunt reſtituenda patruo ex fideicommiſſa. Ray. legauit medietatem iſtius partis ſuę auunculis : & ſic 8. In alia dimidia, ſcilicet alijs 8. inſtituit patruum & filios hæredes. Patruus debet dare 4.auunculis pro medietate legati eis facti,de quibus,quia hęreditas erat exhauſta, detrahit vnum per fal.Item alia quarta ſolu.eis nomine pęnæ adiectæ in teſtamento Raynal.& de his nihil deducit, quia ſoluuntur in pœnam,quod dico inf.verſi cęterum.q.5.& ſic auunculi habent 7.a patruo.filii poſtea ſi adibūt ſoluēt 4. auunculis ratione legati,& de his poſſet retinere 4.p fal.ſicut patruus. ſed de hoc non dicitur,quia non apparet ꝙ adiuerint.Item aliud poteſt dici quo ad ipſos:quia ſua pars non fuit exhauſta, ſed pars patrui ſic,ut inf.verſicu.cœterum,contrario 2.& q.5. Melius tamē dic,ꝙ etiam quo ad patruum non expreſſe dicit ꝙ poſſit detrahere;ſed reſeruatur ſibi ius.quod intellige vt in 2.q0. 5.in fi.de ipſis ergo filius ſimpliciter dicitur vt prædixi ꝙ ſoluent 4.auunculis,alia quatuor retinebunt, quia non venerūt contra voluntatem defuncti,habent ergo auunculi 11.& in

ſu 4.&

... quod intellige per fi-
deicommiſſum, ſicut fuit hic. quæ ſubſtitutio poteſt fieri cuilibet & a quolibet. Sed directo non poſſet, niſi vt dixi ſup. eo. Raynutius. in prin. in materia pupillaris ſubſti. Secundo not. de clauſula, ſi abſque filijs maſculis, quæ adijcitur ſubſtitutioni. & dixit maſculis, ad excludendas fœminas: alias nomine
3 filiorum venirent etiam fœminę: quia † maſculinum concipit fœmininum. ff. de ver. ſig. l. 1. de teſta. tu. ſi quis ita, de le. 3. qui duos. ſed non conuertitur: quia exemplo peſſimum eſſet &c. ff. de l. 2. ſi ita ſcriptum. ſecundum Goff. & Hoſtię. de hoc quando maſculinum concipit fœmininum. no. de elec. generali. lib. 6. in glo. 2. & in Specu. de diſp. & alle. §. poſt hoc autē. ver. vel ibi maſculinum. & per Arch. 17. q. 4. ſi quis ſuadente.
4 dixi de elec. cle. 1. Tertio no. ꝙ poteſtas † arbitrorum colligitur ex forma compromiſſi. de hoc in glo. 3. & de pacto appoſito, ꝙ a ſententia arbitri poſſit appellari. tract. hic Hoſtien. ꝙ dico de arbi. cum dilectus. & in hac gl. 3. ib alias non poſſent, ſaluo eo ꝙ habes de arbi. ca. vlti. lib. 6. & ibi no. Io. An. id quod hic dicit Innocen. circa hoc. Oppo. in eo quod dicit, ꝙ Raynaldus fuit inſtitutus hæres ſub modo: ergo etiam ante mortem eius patrui quibus reſtituenda erat hæreditas, poterat petere ſibi reſtitui, præſtita cautione de modo adimplendo. ff. de condi. & demonſtra. qui hæredi. & l. quibus diebus. Glo. 1. exponit modo. i. conditione. & tunc ceſſat contrarium: quia non potuit peti reſtitutio niſi adueniente conditione, vt in ꝯtrarijs. dicit ergo gloſ. ꝙ hic modus pro conditione ſeruatur, quod procedit in legatis & fideicommiſſis: vt in l. 1. de his q̄ ſub mo. alle. in glo. Item hoc eſt verum inſpecto fine. vtrobique enim qui non paruerit, lucrum amittit: vt no. in l. 1. præalle. Item poteſt hic modus accipi pro forma. Secundo opp. in eo quod fuit quæſtio inter Rayn. & patruos ſuper quibuſdam bonis uiuente Raynaldo. Nam, per ea quæ dixi in proximo contrario, non competebat ius patruis viuente Rayn. So. vt in gloſſ. 3. & ferè idem dicit Innocen. dicit enim, ꝙ hic Pepo quædam prædia relinquerat communia Raynaldo & patruis, ſuper quibus factum eſt compromiſſum. de quo hic. vſ ſecundum eum dicebant patrui ſe ius habere in illis, quod etiam dicit glo. per h. d. Vincen. quod quia patrui dicebant ſe ius habere in illis bonis, potuerunt arbitri pronuntiare prout fecerunt, quod neutra pars poſſet bona alienare. & ſecundū eum de uoluntate patruum hoc fuit. vel forte Pepo vſumfructum medietatis illarum rerum reliquit patruis & filijs, proprietatem vero Raynaldo, vnde nec patrui transferre debebant niſi in filios qui in vſufructu ſuccedunt. nec Rayn. grauatus reſtituere poterat alienare. C. communia de leg. l. vlti. Goff. dicit quod iſti arbitri de bono & ęquo ſic inter eos ſtatuerunt, magis tanquam arbitratores quam vt arbitri. gloſſ. autem in verſic. neutra. dicit quod non eſt vis faciēda in hoc: quia nihilominus poterant res alienari, quod eſt verum quo ad partem Raynaldi. ſed non quo ad ea quæ erant reſtituenda vt ſequitur: in quibus ſufficiebat legis prohibitio, quæ prohibet tali alienare: vt nunc dixi C. commu. de le. l. fin. & in auth. ibi ſignata. Tertio oppo. in eo, ꝙ prohibuerunt arbitri res alienari niſi in filios legitime deſcendentes: videtur enim ſuf-
5 ficere quod ſint naturales †. Nam etiam ipſi excludunt ſubſtitutum, ſi rogatus erat defunctus reſtituere ſi decederet ſine liberis. ff. ad trebell. ex facto. §. ſi quis. Gloſſ. videtur ſtare contrario. In quo dic, quod ratio quare per filios naturales euaneſcit ſubſtitutio, poteſt eſſe: quia ſecundum leges concubinatus eſt licitus. ff. de concub. l. tertia. Vincen. & licet ita ſit de filio naturali: ſecus in legali. idest, in adoptiuo vel arrogato. ff. de le. 2. ſi ita quis. in fin. & de multiplici filiatione no. J. qui fi. ſint leg. tanta. in glo. fi. Item quod dixi de naturali, procedit ſcđum Phi. niſi poſt deportationē patris naſcatur. nihil alſ. ſed pro hoc facit, quia deportatus eſt incapax hæreditatis. C. de hæred. inſtitu. l. j. Cętera dic vt in

vbi ſi quis fratrem inſtituit, & petijt ne domus alienaretur: ſed in familia relinqueretur, ſi hæres alienauit, vel alienum hæredem inſtituit, qui ſunt in familia fideicommiſſum petunt. In contrarium. ff. de leg. 3. pater. §. fundus. vbi filius prohibitus alienare quoad viueret, etiam in extraneos illud teſtari poteſt. Gl. ea. dicit, ꝙ tenet alienatio, ſed pęna committitur, dic melius vt dico. J. e. c. ver. dilectus. in 8. q. Et dicit Hoſtien. ꝙ id quod proxime dixi, procedit ſi a partibus data fuit arbitris poteſtas ꝙ ſuper hoc pronunciare poſſent: aliàs ſecus. de arbit. cum dilectus. dic, ꝙ poteſtas erat arbitris data. vt ſupra in 2. contrario. Et hoc caſu dicit Hoſt. ꝙ is cui factum fuit pactum, ſi non ſeruatur, poteſt agere ad intereſſe, vel ad pęnam, condictione ob cauſam. Ille vero qui pactum non fecit, non agit: & ſi ſua intereſt. C. de condi. ob cau. ea lege. de reb. alie. non alie. l. vlti. Secundo quæro, ſi verba quæ dixerunt arbitri, dicerentur a teſtatore rogante inſtitutum vt reſtituat hęreditatem Titio ſi deceſſerit ſine filijs ab ipſo legitime deſcē-
7 dentibus, & ipſe ingreditur monaſterium: † Dicit Hoſti. ꝙ Regij fuit hæc quæſtio de facto, & conſulti fuerunt doct. Bononiæ, & reſpondit Barogatus, ꝙ monaſterium habeatur loco talium filiorum. in Aut. de ſanc. epi. §. ſed hæc in præſenti. & §. nullam. ar. pro hoc. de pę. c. 2. ſupra eod. requiſiſti. ff. de leg. 1. nemo, quia non potuit teſtator facere ꝙ ſl. in ſuo teſtamento locum non haberent. Item, ſumma eſt ratio pro religione. ff. de reli. ſunt perſonæ. C. de ſacroſan. ecc. l. penul. & ſi. Sed dicit Hoſti. dominum ſuum reſpondiſſe contrarium. nec ob. §. ſed hæc in præſenti, quia licet monaſterium habeatur loco filiorum, vt ibi, non tamen loco filiorum legiti-
8 me deſcendentium, vt hic. quia hæc †. verba debent aliquid operari. ar. ff. de leg. 1. ſi quando. de priui. ſi papa. lib. 6. nec ab eorum ſignificatione recedendum eſt, niſi appareat teſtatorem aliud voluiſſe. ff. de leg. 3. non aliter. quod procedit ſecūdum Hoſti. niſi a principe fiat alia interpretatio, quod poteſt. C. de legi. l. fi. qui fi. ſint leg. per venerabilem, vet. rationibus. Et putat Hoſtien. quòd ſi ad eum recurreretur, interpretari deberet pro monaſterio, penſatis primis iuribus, & illam partem tenuit Dyn. dicens, quòd illa adiectio nihil operatur etiam in caſu fortiori, cum dicitur, ſi deceſſerit ſine liberis ex corpore ſuo natis. la. de bel. in. §. ſed hæc in præſenti, tenet ſecundum, quòd ſubſtitutio non expiret, cum teſtator elegerit naturalitatem, nec reliquit voluntatem iuris interpretationi, per quod dicit ſolui contraria, quæ volunt, quòd dictum ſimpliciter, ſine liberis, faciat monaſterium haberi loco liberorum. Sed quando naturalitatem elegit, ceſſat interpretatio. C. de inſti. & ſubſti. generaliter. §. fi. de lib. præte. l. 3. ff. de condi. & demon. nonnunquam. de reg. iu. expreſſa. Ex his dicit, quòd non eſt hoc caſu eadem ratio taciti & expreſſi, & ſic nō eſt per omnia idem effectus vtriuſque, & per hoc reſpon. ad l. 3. ff. de leg. 1. cū concor. quā Dyn. pro ſe inducit. Nam ſecundum eum ibi loquitur cum taciti & expreſſi eſt eadem ratio. & hæc opi. verior, licet alia æquior, vt dixi de proba. in pręſentia.

S V M M A R I V M.

1 *Vſufructus rei relictæ filiof. in poteſtate, eſt patris.*
2 *Verbum, lego, quo caſu operetur inſtitutionem.*
3 *Filij fratris pręmortui ante diem fideicommiſſi an concurrant cum patruo.*
4 *Ius accreſcendi non habet locum inter coniunctos verbis tantum.*
5 *Trebellianica prohiberi poteſt.*
6 *Clauſulę, ſi non valet iure teſtamenti, &c. virtus.*
7 *Clauſula, rato manente pacto, quid operetur.*
8 *Cumulatio in pœnis prohibetur.*
9 *Iudex an poſſit imponere pœnam non ſoluenti legatum.*
10 *Actione bonæ fidei multa veniunt de quibus nec actū nec cogitatū fuit.*

Multa

Digitized by Google

& 2. 3. & 4. Tertio ...
operatur inſtitutionem. pro hoc quod dicit glo.in hoc verſi,
& dixi ſup. eo. Raynutius.in prin. Et eſt ratio,quia hic adijci-
tur quotę,& ſic vniuerſitati. ſecus ſi adijceretur rebus ſingu-
lis.pro hoc facit quod not.Bald.C.famili.erc.inter omnes.Et
no.ex ea. gl. iuncto tex.φ idem verbum ꝓponitur proprie &
& improprie.de hoc inf.contrario. 5. Tertio no.φ poteſt te-
ſtator adijcere pœnam,de hoc inf. q.1.& 2.Oppo.φ Raynal-
dus non potuerit legare auunculis,cum hæreditas ſubiaceret
reſtitutioni ſup.proxi.reſpon.Gloſſ.ſ.ſol.& ſol.in tex.φ lega-
uit medietatem partis ſuę. ſ. tertię & quartę quas poterat de-
ducere, quod proſequere vt in gloſſ.& ibi æſtimationem.de
hoc ſup. c. filius. Secundo oppo.ad id,φ non potuerit legare
vni ex patruis in præiudicium aliorum quibus erat facienda
reſtitutio ſup.proxi.reſponſo.Gloſſ.qui forte.ſolu.φ forte ille
tantum patruus ſuperuiuebat, & alij mortui erant. Sed dic,
idem ſi viuerent & fideicommiſſum repudiarent,vt probant
iura inf.alle.in glo. ea. & C.quando non pe. par.l.vna.inſti.de
le.§.ſi eadem res.Tertio oppon. ad idem in eo φ inſtituit pa-
3 truum & filios.Nam ſoli patruo debebat totũ præſtari †, nec
filii præmortuorum aliquid poterãt,cum eorum patres mor
tui eſſent ante diem fideicommiſſi cędentem. C.de cad.tol.l.
vna.§.ſi autem.Glo.ea. ſtat contrario, quod declaro in ſeq.cõ
trario.Quarto oppo.ad hoc,quia ſi totum debebatur patruo,
ergo non potuit Raynaldus relinquere filijs patrui ſimul cũ
eo.dicit Innoc.φ ſubſtitutio Peponis facta Raynal. fuit facta
diſiunctim.ſ. hoc modo, vt tali patruo reſtitueret medietatẽ
hæreditatis,& alii patruo aliam medietatem. Si enim coniũ-
ctim facta eſſet, non potuiſſet inſtituere filios patrui:quia ad
ſolum patruum ſuperuiuentem tanquam cõiunctum patrui
defuncti deueniret hæreditas. C.de cad.tol. l.vna.§.ſin autem
aliquid.Sed tamen in exemplo præmiſſo eſt cõiunctio in ver
bis,ſi dicatur reſtituas tali patruo medietatem, & alij patruo
aliam medietatem. Eſt enim coniunctio in hoc verbo reſti-
tuas, quod refertur ad vtrunque ff. de l.3.re coniuncti.de ver,
ſig. triplici. dictum tamen Innocen. verum eſt φ non habet
4 locum ius accreſcendi †: quia inter coniunctos verbis tantũ
non habet locum ius accreſcendi, & eſt acſi diſiuncti eſſent;
ff.de l.1.huiuſmodi.§.quibus.& de hac coniunctione quæ tri
plex eſt ſcilicet,verbis & re.Item re tantum. Item verbis tan-
tum.no.ff.de vſufru.accrę.l.prima,in fi.& ff.de le.3.re coniun
cti.& dixi ſup.c.requiſiſti.in princ.in 4.no,vel ſecundum Ho,
patruus adeundo hæreditatem ex teſtamento Raynal.renun-
tiaſſe videtur iuri ſuo, per quod totum fideicommiſſum de-
bebatur ſibi.ar.ff.de inoffi.te.ſi pars.§.fi.& l.fi.C.de inoffi.te.ſi
pater.de re iudi.quod ad conſultationem.quod procedit ſi pa
truus ſciret de iurę ſibi competenti ex teſtamento Peponis,
aliàs nõ intelligeretur renuntiare ei quod ignoraret.:pro hoc
quod not.dę emp.& ven.c.pe.& de pac.quamuis.libro 6.per
Ioan.An,& probatur.ff.de inoffi.te. mater.§.fi.& ibi no.gloſ.
vel ſecundum Innocent. hæc decre. non approbat inſtitutio-
nem filiorũ,niſi forte in 3. & 4.& φ ipſi abſoluuntur,non eſt
propter ius φ hæreditatem haberent: ſed quia non poſſide-
bant.Item ſecundum eum alius patruus conſenſerat inſtitu-
tioni factę de alio patru, quod eſt diuinare.Dicit etiam Inn,
illa ratione non curandum de hoc, quia hæc decreta non ꝓ-
ſequitur niſi in 3. & 4. in qua non potuit Ray. grauari,& po-
tuit legare vni ex patruis, & filijs, vel etiam extraneis.& hæc
vera,quã et ponit gl.q forte.i fi.qđ dixi de quarta dic,φ quar-
5 ta † trebellianica poteſt a teſtatore prohiberi, ff. ad treb.Mar-
cellus. vbi Bar.dico inf.verſicul. cæterum.contrario 3.ſed hic
nõ fuit prohibita,& ſic competebat.Item de alio patruo non
expedit inſtare:quia nihil de ipſo agitur hic.Et in hac glo.ibi
n in perſona,ſ; fideicommiſſum ceſſit viuente patre,tranſmi
tit illud ad filium.Ibi:cum filiofami.in fi.rogato patre vt poſt
mortem hæreditatem uel legatum reſtituat filio.filius viuo
patre decedit.pater illud retinet. Ibi. §.virũ, extinguitur fidei-
cõmiſſum,ſi decędit fideicommiſſarius ante inſtitutum, Ibi,
ſi quis legata.§.1.re duob. legata,ſi 100.hæredi dediſſent,alter
50.dans partem legati conſequitur.& pars eius qui non dedit
alteri cum ſua conditione accreſcit.:ſi quis Titio.& ff.dę vul-
ga.& pu.ſi pater filio.Quinto oppo.φ improprie ponatur hic

valet iure teſtamenti &c. vt in glo. ...
lę, no. de liber. præte.auth. ex cauſa.& in Spe.de inſtru. edi.§.
compendioſe.ver.item vide ſi eſt ibi clauſula.& ſequen.Et fit
differentia an teſtator dicat, ſi non valet iure teſtamẽti valeat
iure codicillorum,an dicat,ſi nõ valet nec valebit &c.Ad qđ
euitandum Spec. ponit ſup.d.formam, vt dicatur, ſi non va-
let vel non valebit iure teſtamenti &c. & in hac glo.ibi:libe-
ri.glo.2.præalle.exponit.i.filij.Ibi. §. ante hæredis.vide ſup.cũ
tibi.in glo.2.Ibi.l. vlti. ſi faciens teſtamẽtum expreſſit φ illud
etiam pro codicillis habere nolebat, petens hæreditatem in
principio debet alteram viam eligere.Septimo oppo.in eo φ
Raynaldus adiecit φ bona quæ legauit patruo & filijs deueni-
rent ad auunculos.& inf. in ſequen. uerſicu. petierunt auun-
culi legatum & pœnam.& inf.in ſententia condemnatur pa-
truus non,ſolum ad medietatem.3.& 4.relictę auunculis:ſed
etiam ad ſoluendum nomine pœnę id quod ſibi obuenerat
ex teſtamento Raynaldi.Nam debebant auunculi eſſe contẽ-
ti altero tantum.i.forte,uel pœna.ff.de pac.reſcriptum.§ ſi pa
cto.Sol.Innocen.quòd uerba generalia quibus fuit uſus Ray.
iuſtificant ſententiam Cardinalis. Adiecit enim Ray. quòd
bona in quibus patruus & filij ex teſtamento uel ab inteſtato
ſuccedere poſſent,reſtituerentur auunculis. Et dicit Innocẽ.
quod ſi Ray. non fuiſſet ita generaliter locutus, ſufficeret
quòd patruus ſolueret pœnam uel legatum, ut in contra-
rio. unde ſecundum eum tertia,& quarta,rerum legatarum
peruenit ad auunculos, tam propter pœnam,quam propter
legatum primum. ſecus dicit Innocẽ.ſi dixiſſet,ſi non dede-
rit legatum det duplum uel aliam rem: tunc oportet legata-
rium eſſe altero contentum, uel ſm Innocẽ. ideo tertiam &
quartam dat patruus & filij auunculis,quia cenſetur alio iure
ex hoc, quòd ſubiacent reſtitutioni, & uidetur hic In.cor-
rupte loqui. nec hanc ſol.tenet, quia tertia & quarta debitæ
Ray.non potuerunt grauari,vel ſecundum Inn.lex quæ pro-
hibet petere rem & pœnam,loquitur, quando agitur perſo-
naliter, & quando aliquid alicui promittitur: tunc enim res
non eſt eius cui promittitur,& tunc ſufficit alterum petere.
Sed hic Ray. legauit medietatem.3. & 4.in quibus grauari
non potuit, quod legatum recta via tranſiuit ad auunculos
ſtatim poſt mortem Ray.ff.de fur.a Titio,poſſunt ergo auũ-
culi petere legatum quod eſt factum ſuum,& cum hoc pœ-
nam.Sed dicit Inno.addidiſſe quod hæc ſol. reprobatur.ff.de
do.excep.apud.§.labeo, quare prior melior eſt, quæ additio
vera eſt & probatur in d.§.Labeo,i.vbi petebatur homo, &
fuit iudicatum pro petente,& præſtita ſatiſdatio iuſſu iudicis
quod intra certum diem traderetur.Et ſi non fuerit traditus,
actor fuit ſtipulatus pœnam ſibi, poſtea actor vendicat ho-
minem,& pœnam petit, excluditur per exceptionem, quia
iniquum eſt hominem & pœnam ſimul petere, & tamen
ibi petebatur homo ſuus, alias non potuiſſet vendicare.
Octauo oppon.ad illam t.ſol.de qua proxi. contrario.quia ꝧ-
deducit falcidia ſolum dę legato, & non de eo quod nomine
pœnę ſoluitur:ut tenet glo,infra eo.capitulo,uerſicu.cæterũ.
in uerſi.beneficio l.fal.& tamen ſi procederet primo,ſol.uide
retur quòd propter uerba generalia Ray. quæ concernebant
omnia bona,non eſſet detrahenda ulla falcidia.Sol.fal.detra-
hitur contra uoluntatem teſtatoris: ut dicitur in illo uer.cæ-
terum. Item Innocent, in d. uerſi. tenet quod fal. deducatur
etiam dę eo quod hię debetur nomine pœnę, quod dico in
uerſicu.cęterum,quęſtio.4.Nono oppo.ad idem.quia adhuc
ſtat contrarium,quod legatum,& pœna non debuit poſſe ſi-
mul peti.Sol.hic pœna debetur ut legatum cumulatum pri-
mo,& ſic petit ex uolũtate teſtatoris, quod fieri potuit,quo-
modocunque pœna adijciatur, vt ſi dicat, lego centũ,& ſi cõ
tradicatur,lego ultra hoc cc.nomine pœnę:& hanc cumula-
tionem

ADDITIO.

¶ Patris Adde.& applica hoc ad ſtatutum Venetum li. 4.c.8.ubi prouidet in relictis filijs tam ab agnatis,quam a cognatis.B.S.

... Sol. variȩ regulȩ
traduntur in materia cumulationis,de quo C. de eden.edita.
& per Dy.in re.nullus pluribus lib. 6. Et quo ad propoſitum
dic,ꝙ hic non fuit obiecta hæc exceptio:nec poteſt obiici tē-
pore ſententiȩ. Nam etiam ſi ſint iudicia quæ non poterant
cumulari,tamen ex quo de vtroque cognitum eſt,pronuntia
bitur ſuper vtroque.tenet enim iudicium ſuper cumulato,ex
quo non fuit exceptum. ff. de euic. ſi mancipium. §. ſi com-
muni diuidundo. & quod ibi no. gloſſ.quod dixi de ordi.cog.
tuam. Et de intellectu l. fundi, & fundum.& l.ſed ſi ante.dixi
de cau.poſ.paſtoralis.& de reſtitu.ſpol.ex conquæſtione.in re
petitione. Item hic non fuit facta cumulatio ſimpliciter,ſed
ſub conditione, ſ. ſi hæredes venirent contra legatum. & per
hæc intellige quod dicitur inf.ver. ſe.in glo. ſed nunquid.vbi
dico in 1.quæſt.Quæro an teſtator potuerit imponære pœnā
prædictam. Gloſ.hoc bene, ꝙ ſic, quod intellige cum diſtin-
ctione quæ ponitur inſtit.de lega. §.impoſſibilis. Vincen.&
Phi. & in hac glo.ibi:quidam.vide ſup. ca. proxi.in glo.2.Ibi:
reprehendenda.vide de verb.ſig forus.no.9. Secundo quæro
circa hoc, † an iudex poteſt imponere pœnam non ſoluen-
9 ti legatum infra 3.menſes.videtur quod ſic.Nam ex quo hoc
poteſt teſtator,cuius voluntas ſententia reputatur.ff.de teſta.
l.1.fortius debet hoc poſſe iudex,cuius vera eſt ſententia.arg.
ff.ſi quis iusdi. non obt.l. vna, de verbo.ſigni.aliud.& l.ſi qua
pœna: de mod. mul.l..mulctarum. In contrarium,quia iu-
dex de hoc non cognouit nec fuit petitum. ergo non poteſt
condemnare.de ordi.cogn.cap.2.ff.com.diui:vt fundus.de ex
cep.rei iudi.argentum.& hoc tenet Hoſtien.per l.commina
tiones vel epiſtol.l.interlocutio. & hoc quando iudex in for-
ma iudicij cepit cognoſcere.ar.ff.de iudi.non poteſt. tunc enī
non iudicat niſi ſuper deductis in iudicium vel acceſſorijs.ff.
de re iudi. Paulus. de ędi. edic. ędiles. §. item ſciendum.C.de
10 fruc.& lit.exp.terminato.vel niſi agatur actione † bonȩ fidei,
in qua multa veniunt,de quibus nec actum: nec cogitatum
fuit.C.de ac.emp.l.2.& 4.vbi vero iudex ex officio & extraor-
dinarie proceſſit,poteſt mulctam imponere, vt in primis cō-
cor.& de hoc ſup.de offic.dele.de cauſis. & placet quod dicit
Hoſtien. quia mulcta eſt pœna pecuniaria tantum arbitrio
iudicis ſtatuenda,& applicatur fiſco. C.de mo.mul.l.pe.& fi.
& videtur imponenda pro contumacia potius quam ex eo ꝙ
pars non pareat diffinitiuę ſententię.forte enim non ſol.quia
non poteſt.& ſic procedit quod dicit Hoſtien.Item non qui
libet iudex poteſt mulctam imponere: nec vſque ad quantā-
cunque ſummam:ſed illi ſoli & vſque ad illam ſummam.de
quibus de mod. mulct. l. fina. † Et differunt mulcta & pœ-
11 na tanquam genus, & ſpecies;quia omnis mulcta eſt pœna,
& non econuerſo. Nam pœna compræhendit pœnam pe-
cuniariam & corporalem, ſiue applicetur parti ſiue fiſco.ff.
de verb.ſigni.aliud fraus.§. 1.Ex his ponit Hoſtien.quandam
ſimilitudinem Dicit enim,quod iudex quandoque eſt liber.
ut in vltimo caſu nunc poſito. Item ubi gratificare poteſt. ff.
de libe.ag.ſi quis a liberis.§. 1. quandoque libertinus,ut ſuper
his ſuper quibus lis eſt conteſtata, ubi nec aliter: nec ultra:
nec minus pronuntiat quam probatum ſit. C. de fideicom.
l.i.l.fi.& iuribus ad hæc ſup.alle. hic tamen nō eſt ſeruus:quia
de acceſſionibus pronuntiat:ut dictum eſt. quādoque eſt ſer-
uus l.in contractibus ſtricti iuris,ubi non dilatat fimbrias Op
po.ad hoc ff.de do.excep.apud. §. Labeo ait. & quid dicat,di-
xi ſup.in 6.contrario.Solu.Hoſt. ꝙ ibi pœna fuit impoſita de
partium uoluntate: quod eſt uerum,quia ibi interceſſit ſtipu
latio partis ſuper pœna; ut ſup.in 6. contrario. de hoc remit-
tit Io.Cal.de ſenten.prola.ad Specu.§.1.uerſi.ſed nunquid iu-
dex Tertio quæro de intellectu literę ibi, pro determinatis.
portionibus.Solu.Innocen.exponenda id eſt pro portionibus
in quibus auunculi erant instituti hæredes, quod non uide-
tur procedere; quia auunculi non erant hæredes, ſed legata-
li.ff.de fur.a Titio, & hoc plus placet Inno, Op.ad hoc de eo.
quod infra, dicitur de falcidia. Sol.Io.an.ꝙ illa detrahitur etiā
de legatis ſpecierum.dic melius vt in præced.ſol.

SVMMARIVM.

1 *Mori eſt debitum natura.*
2 *Hæreditas adiri debet quo ad petenda legata.*
3 *Libellus poteſt ſub conditione formari.*
4 *Libellus an poſſit ſic offerri: peto rem, & ſi mihi contradixeris, pe-*
to pœnam.
5 *Circuitus eſt vitandus.*
6 *Sors eſt pœna an ſimul peti poſſint in eodem libello.*
7 *Cumulatio actionum quando locum habeat.*
8 *Dominium in ſingulari fideicommiſſo ſeu legato tranſit ſtatim.*
9 *Doctor non debet aſſumere onus in excuſando proceſſum iudicir.*

ver. Demum. Prædicta pro dimidia & ſic con-
feſſus fuit poſſidere: ut patet per
ſequentia.poterant etiam ſi ſua de pa.non peruenerint,ſi ni.
1 de reſt ſpo.grauis † Nota,ꝙ mori eſt debitum naturę, & om
a nibus eſt commune, 2.Regum, 14.omnes morimur, a & ſi-
cut aqua dilabimur. Et Seneca.moueris?reſpondet hac condi-
tione intraui vt exirem. Item, ſtultum eſt timere quod vita-
ri non poteſt. Item,non effugit qui diſtulit, omnes antece ſ-
ſerunt, te omnes ſequentur. Secundo † no.ꝙ quo ad peten-
2 da legata oportet hęreditatem adire.de hoc in glo.& ſic.quod
fallit in caſu poſito in glo.& in aliis no.in l.eam quam all.in
glo.& de hoc in Spe.de inſtr.edi.§.nunc vero aliqua, ver.quid
igitur ſi hæres, & ſeq.& de teſta.§.1.verſi.pone nullus. Et in
hac glo.ibi,ſub l.præce.ſi tutor datus,& ibi dicitur,ſi nemo hę
reditatem adierit, nil valet ex his quæ in teſtamento ſcripta
ſunt.Ibi:eam quam, regulariter traditur,ea quæ in teſtamen-
to relinquuntur,ſi ex teſtamento non adeatur hæreditas, non
valere niſi ita relictum &c. Tertio no.ꝙ pœna petitur ante-
quam ſit commiſſa: ſed petitur ſub conditione. Quarto
not.ꝙ petitur res & pœna, & de hoc in præced.ver.in 9 & 10.
3 contrarijs,& infra q.1.† Quinto no.ꝙ libellus poteſt ſub con-
ditione formari, de hoc in d.q.1. Sexto no.ꝙ cum certum
quid legatur, & ſi illud non præſtetur, aliud debeatur, ſi pri-
mum non fuerit præſtitum, transfunditur in ſecundum. Ab.
vult dicere ꝙ hic legatum factum auunculis ſi nō præſtetur,
tñ quia in caſu quo veniretur contra legatum, bona in quibus
erat inſtitutus patruus debebant peruenire ad eoſdem auūcu-
los,primum tranſfunditur in ſecundū, quia ex quo perueniūt
ad auunculos oīa bona, per conſequens habent etiā legatum
primum quod erat de parte bonorum. Op.ꝙ non apparet qđ
filij adiuerint & tñ cōtra eos fuit hic mota lis.Sol.Hoſt.ꝙ mi-
nus caute fuit mota.debuit enim prius conſtare, an adiſſent:
& an poſſiderent.ff.de interrog.ac.non alienum, & l.qui ſer-
uum,§.fi.& dixi in not.2.& de hoc poterant interrogari,& de
his interrogationibus habetur de iur.cal.c.pe.Secundo opp.ꝙ
non debuerit admitti libellus conditionalis qualis fuit hic,qa
iudicium non debet eſſe in pendenti.ff.de iudi.non quemad-
modum,vbi dr̄ ꝙ iudicium non poteſt eſſe in pendēti nec de
futura obligatione, licet fideiuſſoris obligatio poſſit eſſe in pē
4 denti,vel in futurum concipi.Sol.vt in ſequen.q.† Quæro cir
ca hæc,an poſſit offerri ſic libellus:peto rem:& ſic contradixe
ris mihi:peto pœnam.Sol.vt in gl.ſed nunquid, quæ ſentit ꝙ
ſic.&

ADDITIO.

a Omnes morimur. Adde tex. in cap.in eccleſiaſt.co.13.q.2.Et Adde illud poe
tarum:Serius aut citius ſedem properamus ad vnam.

Digitized by Google

exceptione. §. ſatis clementer. & §. hæc autem actio. & ꝙ hæc petitione inducit gl. C. loca. ꝯductores. vbi petitur res vel æſtimatio, ꝙ fieri pt C. de ſa. ſan. ecc. ſancimus. §. ſi aũt. ibi, vel ad præcia. conuicta gl. pe it enim res, & ſi non extat petit æſtimatio, ꝙ fieri pt, vt ibi. Itẽ in l. cõductores. petit locator a ꝯductore rẽ, & ſi pſiſterit ꝯdicendo vſq; ad inſiam, petit rei æſtimationem vltra rem, quod peti poteſt per illam. l. C. vnde vi. nõ abre. q̃ efficaciter faciũt ad petitionem de qua hic. & de hoc in Spe. de ſol. §. ſequitur. ver. qd ſi libellus. & de lib. conce. §. iam nunc. ver. nunquid taliter & per Cy. C. de fideicom. l. 1. & d. l. conductores. vide de plus peti. c. vnõ. q. 1. Concludit autem gl. libellum hunc poſſe admitti. ar. huius c. & propter lites dirimendas. Ad hoc vltimum eſt, vt euitetur † circuitus. ff. de cõ
5 dit. inde. dñs. ſi cer. pe. quidam. de reſcript. cle. auditor. Goffred. dicit ꝙ hic admittitur libellus alternatiuus cũ alternatio oritur ex lege. C. de reſci. ven. l. 2. vel ex ꝯuentione. de plus pe. ca. vno. vel ex teſtamento: vt hic. Idẽ eſt ſi ꝯſuetudo approbat, vt ſi peto rem iure dominij vel quaſi, de re iud. abbate. in fin. li. 6. quæ ſolu. placet. Et dicit Innocen. ꝙ hic iudicium non eſt in pẽdẽti, ex quo ex his q̃ aguntur poteſt certa fieri ſententia. Si enim in contradictione perſtiterint, iuſte condemnabuntur ad pœnam. Et hoc idem dicit Cy. C. de fideicomm. l. 1. quod placet, qa non dr̃ pendere ex quo antequam ad ſententiam ꝑueniatur, declaratum erit, an competat ius ſuper eo, ꝙ petit, pro hoc eſt, ꝙ in ſimili dicitur de dolo finem. quatenus intelligitur ꝙ ibi iudex condemnet excipientem in expenſis, ſub conditione, ſi ſuccubuerit. Phi. dicit ꝙ fuit admiſſus libellus ſ͛m loci ꝯſuetudinẽ, ꝙ eſt diuinare. vel ſ͛m eum, quia heredes iam ceperant venire ꝯ legatum, potuit concipi iudicium de futuro. arg. C. in quib. ca. colo. cenſi. do. ac. poſ. l. 1. li. 11. vel ſ͛m alios, quia reſiſtebant, iam res erat in obligatione. C. de fideicommiſ. l. fi. & auth. ibi ſignata. & hę duę vlti. ſol. etiam poſſent defendi. Sed magis propria eſt ea quæ dicta eſt ſ͛m Goff. Item ea quam dixi ſ͛m gl. per l. ꝯductores. non tamen dico, ꝙ ſit ſpeciale aliqđ. Nam vt prædixi non poteſt iudicium dici in pendenti eſſe hoc caſu. Et ex hoc vipetur ꝙ ſors † & pęna
6 ſimul poſſint peti in eodẽ libello. de quo ſunt opi. & de hoc per Cy. C. de iudi. l. 1. in 4. contrario. vbi dicit, quod poteſt pœna peti ſub conditione: vt quia peto ſortem. & ſi contingat ꝑ me ferri ſententiam, peto pœnam. & ſic intelligit hanc gloſ. Sed hæc conditio ſatis ſubintelligitur. vñ videtur admittendus libellus ẽt ſine cõditione præmiſſa: vt bene probatur hic: quia nõ fuit adiecta conditio ꝑmiſſa, ſed alia, ſ. ſi pęna ꝯmitteretur. fortius ergo ſi eſt iã ꝯmiſſa. & hoc quãdo fuit in cõtractu adiecta clauſula, ꝙ ſoluta pœna vel non ſoluta ſtaretur pacto. ff. de tranſac. qui fidem. & quod ibi not. glo. & ſup. de arb. dilecti. & quod ibi dixi. & ſic obſeruatur, & quia videtur obſtare materia cumulationis. dic, ꝙ ſors & pœna poſſunt cumulari: quia pœna petitur acceſſorie. pro hoc facit quod not. Cyn. C. de eden. edita. ad fin. vbi dicit ꝙ qñ aliqua tendunt ad eundem effectum, & alterum venit acceſſorie ad aliſid, poſſunt
7 cumulari †, ſicut perſonalis & hypotecaria. ſecus ſi non tendunt ad eundem effectum, vt petitio ſortis & vſurarum: quia tunc non poſſunt cumulari, niſi conditionaliter modo præmiſſo: vt quia dicat, peto c. & ſi contingat pro me ferri ſententiam &c. tu autem in hoc vlti. dic vt proxi. dixi. & ad id quod dixi de perſonali & hypotecaria, aliter dicit Dy. in reg. nullus pluribus. lib. 6. ꝙ non expedit referre. & de materia cumulationis dixi de reſti. ſpol. ex ꝑꝗõne. in repe. & de hoc etiam ſupra ver. proxi. in 9. & 10. contrarijs. Seundo quæro qua actione egerunt auunculi. Gloſ. legatum. in fi. dicit ꝙ rei vendicatione. Alia glo. in verſicu. quacunque. dicit ꝙ actione ex teſtamento. ſic videntur iſtę glo. contradicere. dic, quod glo. legatum. loquitur de actione intentata pro legato. Nam, vt in ea dicitur, ſtatim adita hæreditate legatarius efficitur dominus. Alia loquitur de actione per quam petebatur quicquid veneraт ad patruum nomine pœnę. Nam, vt in ea dicitur, iſtud erat quaſi fideicommiſſum vniuerſale, & ponit glo. differen-
8 tiam, quia in ſingulari fideicommiſſo ſeu legato tranſit † dominium ſtatim, vt prædixi. in vniuerſali non. Opp. ad hoc qa etiam in vniuerſali ſtatim tranſit dominium. C. com. de leg. l. fi. Sol. Innocen. ſecundum quoſdam ſtandum eſſe cõtrario. hac glo. legatum ibi: reſtituendum. de hoc int. titu. 1. c. fi. ibi, rei legatę, ſi eſt legatum nõis ſine ceſſione hæredis non competit directa: ſed vtilis actio. C. de lega ex legato. V in. Ibi §. cũ ſeruus. ſtatus ſerui legati eſt in ſuſpenſo. Nam repudiante legatario nunquam ipſius fuiſſe videbitur, ſi acceptat, ex die aditę hæreditatis ipſius intelligitur. Ibi: ſed nec legatarius. nõ ꝯdicit: quia condictio datur illi cuius res ſurrepta eſt, vel eius hæredi, ſed bene vendicat. ſed in fi. pro hoc dixi ſup. c. Raynutius. verſic. poſtmodũ. in 6. ꝯrio. & in d. l. in ver. quacunq;. Ibi: cogi. & l. præcedentibus, fideic. vniuerſitatis eſt, ſi rogatur qs reſtituere hæreditatem vel familiam. vel pecuniam. vel vniuerſam rem: vel omnia ſua: vel patrimonium: vel facultates: vel quid habet: vel cenſum: vel fortunas: vel ſubſtantiam: vel peculium, quod pro patrimonio quidam ſumunt.

ver. Præfatus. Ipſos patruum & filios abſoluens, bene quo ad filios, male quo ad patruum. Quæro quid potuit mouere iudicem. Glo. oĩm, ſol. ꝙ fuit motus per verba teſtatoris, qui dixit, ꝙ ſi patruus & filij venirent ꝯ legatum, quæcunq; ad ipſos ꝑuenire poterant ex ſucceſſione ipſius deuenirent ad auunculos. Oppo. ad hoc, qa tunc debuit etiam cõdẽnare patruũ & filios ad ſoluẽdũ legatum. Ex quo oĩa debebant peruenire ad auunculos. Gl. e. ſol. ꝙ iudex putauit ꝙ res de quibus erat compromiſſum nõ poſſent tranſire in alium ꝑꝑ præceptum arbitrorum pro hoc ĩ. ver. dilectus. ibi non ob. pręmiſſo arbitrio &c. & ib idico not. 5. Sed contra hanc ſol. eſt qa eodẽ modo non debuiſſet condemnare ad reſtitutionem aliorum bonorum. Secundo ſol. glo. ibi: vel forte. quod iudex putauit quod teſtator non ſenſiſſet de rebus legatis, dum dixit quod bona &c. vt in glo. quaſi verba generalia non ꝑtinerent ad res de quibus ſpãliter dixerat. pro hoc ff. de pe. le. l. 1. qñ di. le. ce. ſi penum. vbi dixit teſtator, lego penum & ſi penus non detur, lego cẽtum. Sed aliud fuit hic quia teſtator voluit vtrunq; dari, ꝙ placet per verba generalia quæ ſunt ſ. e. c. ver. porrò. Ibi: adijcens &c. vnde iſta excuſatio non procedit. Tertio ſol. glo ibi: illa vr̃, ꝙ iudex ſi ꝯdemnaſſet ſuper legato fuiſſet ſibi contrarius, cum iam abſoluiſſet patruum & filios. Sed hoc eſt quod quærimus, cur ita diuerſo modo pronunciauit. Item etiam gloſ. in hoc. uno dicit in fi. ꝙ potuit ex alia cã abſoluere, ex alia condemnare. & pro hoc de accu. ad petitionem & ſic adhuc ſtat contrariũ. Goſ. dicit quod non videt quo errore iudex excuſetur: quia ſi credidit legatum non tenere, eodem errore credere debuit ñ tenere adiectionem ad pœnam. de hoc de rei ven. ex diuerſo. §. 1. dic, ꝙ forte credidit de facto pœnam committi. C. ſi mã. ci. ita fue. alie. ea. quidem. ff. de verb. obl. qui Romę §. Flauius. vel dic, ꝙ † doctor non debet aſſumere onus in excuſando ꝓ-
9 ceſſum iudicis. vt no. Inn. vt lit. non conteſte. c. 2. Ibi, tamen loqtur de ꝓceſſu diſcreti iudicis: hic autem fuit nimis peritus, & ĩ. corrigitur eius ſententia ita ꝙ nõ expedit de motiuo eꝰ quærere. Et in hac glo. oĩm. ibi, doli clauſula quæ ſtipulationibus ſubiicitur non pertinet ad eas partes ſtipulationis de quibus nominatim cauetur. Ibi: ſanctio legum, vide de app. vt debitus: in 3. gloſſ. Ibi hæres meus. §. 1. teſtator legauit duas ſtatuas marmoreas, & omne marmor vltra illas duas ſtatuas, nulla ſtatua debebitur.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia abſolutoria mandatur executioni.*

ver. A cuius No. ꝙ vtraque pars poteſt a ſentẽtia appellare, ad hoc quotidie allegat. & dic quod pars auũculorum petebat reuocari abſolutoriam ſuper legato, & confirmari condemnatoriam ad pœnam hęredis,
1 & econtra primam confirmari, & ſecundam remoueri † Secundo no. quod ſententia abſolutoria mandatur executioni. Nam vtraque pars petebat ſententiam exequi, quatenus erat pro ſe. In quo tamen dicit, quod erat impropria petitio quo ad ſententiam abſolutoriam, quę ſecum trahit executionem vt nota. de app. paſtoralis. in glo. hęc ratio.

S V M M A R I V M.

1 *Litis conteſtatio fit in cauſa appellationis.*

2 *Filia in bonis patris cõpetit tertia ĩ urę naturæ in qua grauari nequit.*

3 *Filius*

Digitized by Google

20 Heres hæredis prohibiti alienare an prohibitus cenſeatur.
21 Hæredes an alienare poſſint inter ſe bona prohibita alienari extra familiam.
22 Dominij tranſlatio non impeditur per ſententiam iudicis.
23 Collatio facta contra prohibitionem non tenet.
24 Alienatio facta a prælato qui iurauit non alienare Romano Pontific. inconſulto, an teneat.

Verſicu. Dilectus. Cardinalis. dicit Hoſt. quod
iſte fuit poſtea portuenſis
mortuus Lug. ſepultus apud prædicatores. quoniam, interpo
ſitio vſque ibi: pronuntiauit. Inno. & redditio cauſarum ſen-
tentiæ. Hoſtien. pro medietate, alia forte medietas vacans ia-
1 cebat. Innocent. † No. quod in cauſa appellationis fit litis con-
teſtatio: vt hic, & ſupra de app. interpoſita. ſecundo reſponſo.
2 & de hoc J. in primo contrario. Secundo not. quod filio † in
bonis patris competit tertia iure naturæ, in qua grauari ne-
quit. de hoc in gl. planum, & ſ. eodem Raynutius. ver. quia ve
3 ro. & ver. cum autem, & verſi. in eo. vbi dico q. 2. † Tertio no.
quod filius grauatus reſtituere detrahit duas quartas, quod
aperte probatur hic. Nam cum vnus eſſet filius, plus erat in
tertia iure naturæ quam in trebel. & tamen vtraque detrahi-
tur. de hoc dixi ſ. c. Raynutius. ver. quia vero. Quarto no. quod
4 qui alienat † rem communem ſibi & alteri, partem quam ibi
habet, intelligitur alienaſſe. Nam hic tenuit legatum factum.
Ray. vſque ad 3. & 4. ſimile de dona. paſtoralis, & quod ibi no.
vnde teſtator qui legat rem totam, videtur legaſſe partem quã
habet in ea. ff. de leg. primo, ſi domus. de contrahen. emp. qui
tabernas. Item ſecundum Innocen. ex quo totum legare vo-
luit, præſumitur quod fortius partem quam ſi hoc non dixe-
rit nec cogitauerit. pro hoc de deci. ex parte 1. pro hoc etiam
ſecundum Hoſtiẽ. quia debet fieri interpretatio, vt res valeat.
de verborum ſig. abbate. dicit Ioan. An. quod dato quod Ray.
intendiſſet per partẽ ſuam legatum diſtinguere, nõ 3. & 4. ſed
bona patris a bonis patruorum, tamen tenuiſſet legatum in
5 medietate 3. & 4. ſ. verſicu. porro. in glo. primo. † Quinto no.
quod per arbitrium ſeu laudum non poteſt impediri aliena-
tio rei ſuæ. de hoc J. q. 3. Sexto not. quod iudex ad quem po-
teſt abſoluere, & condemnare, vt hic, in ver. condemnauit. de
6 hoc J. in vltimo contrario. † Septimo not. ꝙ iudex ad quem,
quandoque pro parte confirmat, & pro parte infirmat ſenten
tiam iudicis a quo. ſimile ſ. c. Raynutius. Oppono quod co-
7 ram iudice ad quem non ſit facienda litis † conteſtatio. C. de
temp. ap. l. vlti. §. illud. Glo. & ita. dicit quod imo facienda eſt.
pro hoc de ap. interpoſita, §. fi. dicit etiam glo. 2. quod ex quo
non videtur fieri in principali &c. vt in glo. Innocent. dicit ꝙ
non eſt neceſſe in appellatione litem conteſtari, de hoc. 2. q.
6. ſi quis in quacunque. de iu. cal. c. 2. lib. 6. & in Spe. de lit. con-
teſt. nunc dicendum. vbi refert Specu. Clementem 4. audito-
ribus præcepiſſe quod in appellationibus a grauamine ante
ſententiam non reciperent libellum, quod non placet Ioan.
And. qui dicit quod ſi ab interlocutoria appellatur, debet da-
ri libellus, cum articulus appellationis ſit ſeparatus a princi-
pali. de app. non ſolum. lib. 6. Item lis conteſtari. Sed ſi a diffi-
nitiua ſecus, quia tunc articulus appellationis non eſt ſepara-
tus a principali. Ideo ſufficit conteſtatio facta in principali.
quod vltimum tenuit Goffred. de appellatio. per tuas, & facit
deciſio Rote 11. cum ſe. Sed dictum Clem. magis placet, quia
quando appellatur ante diffinitiuam, articulus appellationis
eſt quoddam incidens ſeu emergens, & tanquam quædam
8 exceptio. At ſuper † exceptionibus non fit lit. conteſta. coram
iudice a quo. de officio delega. prudentiam. §. ſexta. ver. cæte-
rum. vbi hoc tenet glo. ergo nec coram iudice ad quem, qui
ſurrogat iudici a quo. pro hoc de appellatio. interpoſita. §.
fina. & quod ibi nota in gloſſa, hic habes, & quod ibi dico, &

nuntiare bene vel male appellatum, vel iudicatum, ſecunda,
quæſtione ſexta, in fine. C. de appellatio. eos, primo reſponſo.
vbi de hoc. Solu. Goffr. quod nihilominus abſoluit, & con-
demnat, vt hic & ſupra capitulo Raynutius. ff. iudic. ſol. cum
apud: quod ideo contingit: quia & nouas probationes admit-
tit. de teſti. fraternitatis. de fide inſtrumẽtorum. cum Ioannes.
Dicit Hoſtien. quod etiam ſine nouis probationibus hoc po-
ſet accidere: vt ſi per acta patet condemnandum fuiſſe abſolu
tum, vel econuerſo. de reſtitutione ſpoliatorum, cum ad ſe-
dem. Et idem Hoſtien. ſupra eodem, Raynutius. verſicu. cum
autem. dicit, quod iudex ita pronuntiauit. pronuntio talem
iudicem in eo, quod ſic abſoluit iniuſte pronuntiaſſe, & acto-
rem bene appellaſſe: & ideo ipſum reum condemno, vel pro-
nuntio, iudicem in eo, quod ſic condemnauit iniuſte pronun
tiaſſe, & condemnatum bene appellaſſe. & quandoque con-
currit vtraque pronuntiatio: vt hic, & de hoc in Specu. de ſen.
prola. §. vt autem. verſicu. in iudice, & de appellatio. de officio.
in princip & vtrobique, & de hoc in additionibus, & præci-
pue in dicto verſiculo, in iudice. vbi Ioan. And. refert 4. opin.
& vltim. approbat, quæ vult, quod ſi reus fuit condemnatus,
ſufficiat bene, vel male appellatum: ſecus ſi reus fuit abſolu-
tus. & pro hoc eſt cap. Raynutius. verſicu. ad eius. & hoc cap.
in verſicu. condemnauit. pro prædictis vide exempla. Si reus
fuit condemnatus, & pronuntietur appellationem iuſtam,
non expedit ſibi aliud: quia per hoc tutus eſt contra ſenten-
tiam. Et ſi pronuntiatur appellationem iniuſtam, non expe-
dit aliud actori: quia manet ſententia prima firma. Sed quan-
do reus fuit abſolutus, ſi pronuntietur appellatio iuſta, ꝑ hoc
non ſatisfit actori: quia non per hoc condemnatur reus: nec
ad aliquid agere poſſet actor: licet aliqui dicant quod pronun
tiatio iuſtæ appellationis cauſat condemnationem: vt nota.
C. de ſentent. præſes. quod videtur placere Ioann. Calder. qui
etiam dicit per hoc non procedere diſtinctionem præmiſ-
ſam, & idem etiam de hoc nota. de except. ſignificatum. vbi
dico q. 6. Sed ſecundum Ioan. And. vbi ſupra hoc non videtur
procedere. pro hoc faciunt iura quæ volunt difficilius eſſe cõ
demnare quam abſolui. ff. de act. & ob. Arrianus. de probat. ex
literis, quod autem iudex ad quem poſſit abſolutum in prin-
cipali, condemnare, probatur hic, & in c. Raynutius. vt proxi.
dixi, & ff. de iudic. ſolu. l. pe. quod puto tutum. tamen ſi iudex
ad quem pronunciat bene appellatum eo caſu quo reus fuit
abſolutus in principali, videtur condemnaſſe. per ea quæ no.
C. de appella. eos. ſatis enim ſequetur, pronuntio bene appel-
latum, igitur male iudicatum, & ſic quod reus non debuit ab
ſolui, ergo condemnari. nec refert per quæ verba iudex expri-
mat in ſententiando ſuam mentem. de verborum ſig. in his.
Quæro in eo quod dixi ſupra in ſecundo contrario, an ſit ve-
10 rum ꝙ ſic † legitima, & trebellianica debeant deduci de reb.
ſingulis. Glo. imo, tenet quod ſic. Innocent. dicit quod dedu-
cuntur de toto: ſed quo vſq; per iudicem fiet deductio, habẽ-
tur in rebus ſingulis pro indiuiſo. Hoſt. & Ab. ſ. c. Raynutius.
dicunt, quod ſi filius petit ab hærede legitimam ſibi aſſignari
in vna re, vel in vno loco, & hæres reſiſtit, arbitrabitur iudex,
& penſata æquitate terminabit quod fuerit æquius. Et pote-
rit in vna re facere aſſignationem, faciendo in pecunia refun-
di id quod legitimam æſtimationem excedit. C. communi di
ui. ad officium. cõ. vtriuſq; iudicij. poſſeſſionum. particularis
enim ſolutio non modicum habet incommodum. ff. famil.
erc. plane. de leg. 1. non amplius, facit de pig. ex literis, nec ma-
11 litijs † hominum indulgendum eſt q tendunt ad nocendum
ſine ſuo commodo. ff. de rei vend. in fundo. de reſcr. ſedes, dic
quo ad legitimam, quod cum deducatur de ſolido patrimo-
nio teſtatoris. C. de inoffi. teſta. omnimodo, filius habet ius in
ſingulis rebus hæreditarijs; quia eſt onus reale. C. de inof. teſt.
ſcimus. §. repletionem. vbi dicit, ꝙ de ſubſtantia patris debet
fieri ſuppletio legitimæ, & per conſequens de qualibet re. Et

ſeit,hæres poteſt in vna re dare legatario partem retentam,in
quam vel legatarius conſenſerit,vel iudex æſtimauit.ibi, ſi ex
pluribus rebus legatis hæres quaſdam ſoluit, ex reliquis ple-
nam falcidiam per doli exceptionem retinere poteſt,etiam ꝑ
his quæ iam dicta ſunt.Sed ſi vna res ſit legata,cuius pars ſolu
ta ſit,ex reliquo poteſt plena falcidia retineri.Secundo quæro
de intellectu literæ,in eo quod dicit,quod legatum Rayn.te-
nuit vſque ad 3.& 4.licet eas non expreſſerit. Gl.non legauit.
dicit quod non expreſſit aperte,ſed in effectu: quia legauit di
midiam,quæ tantum facit quantum tertia & quarta, & com
putat gloſſa. hæreditatem, dicens quod filius habet 6.vncias.
Innocen.dicit quod 3.& 4.aſcendunt ad 7.vncias,& intelligit
vtranque deduci reſpectu totius.vnde dicit,quod quando de-
ducuntur 4. de quibus hic, ambæ deducuntur de toto. Sed
quando deducuntur ex diuerſis cauſis,pro qualibet deductio
ne fiet vnum as:vt in tertiis matris & vxoris.de quibus ſupra
capitu.Raynutius,vult dicere,quod in illis quando vna dedu-
citur,computatur tota hæreditas ſecundum iſtum ſtatum, &
ſimiliter quando deducitur 2.computatur ſecundum ſtatum
in quo eſt.dic,quod quo ad legitimam, & trebellianicam fit
eodem modo. Nam legitima deducitur ex hæreditate tan-
quam æs alienum. Et de reſiduo deducitur trebellianica, &
ſic verior eſt gloſſ. quod filius habet ſex vncias tantum: & in
eo quod dixi quod in capitu. Raynutius, 3.matris & 3.vxoris
faciunt vnum as. dicit Hoſtien.quod hic etiam 3.& 4.conſti-
tuunt vnum as:vt infra probatur.Tertio quæro in eo quod di
cit, quod arbitrium nõ potuit impedire ne legatum teneret,
quę eſt ratio.dicit Innocen.quod eſt,quia pactum non poteſt
facere,quod alienatio non teneat, vel quod dominium non
tranſeat in accipientem, vel quod ſine traditione res ad alie-
nantem redeat,vel quemuis alium. argumen. C.de pact. tra-
ditionibus.ff.de iurepatro.ſi libertis.§ plane. Ad hoc inſti.de
re.diui.§.per traditionem,& §. venditæ.Sed per hoc non vide
tur reddita ratio.quia hic non loquitur in pacto, ſed in ſen-
tentia arbitri.in quo dic,quod ſi pactum hoc fieri non poteſt
non debet fieri etiam per arbitrum; & quod arbiter hoc non
poſſit, tenet Innocent.& dico 7.quæſt.10.14.Oppono ad hoc,
12 quod imo pactum † impediat alienationem.ff de diſtra. pig.
creditor. §.ſi. prout eſt ibi in litera nullam eſſe venditionem,
quæ eſt vera litera,vt viſum eſt in ipſis pandectis. Solu. quod
dixi ſupra,regulariter procedit, fallit quando alienans appo-
nit pactum, vel tradens, quod non poſſit res alienari, & per
hoc reſeruatur ſibi ius in re. tunc enim omnino impeditur
alienatio.dicto §.fin.& eſt vtile remedium.Oppono ad idem
C.ſi manci.fue.ita alie.ea quidem.Solu.Innocent. quod præ-
dicta fallunt in ſeruo alienato ſub conditione ne manumitta
tur, qui ſi manumittatur,non tenet manumiſſio d. l. ea qui-
dem, Et dicit Innocent. quod ratio eſt,quia libertas, ex quo
competit,reuocari non poteſt. inſtitu. qui & ex quibus cau.
ma.non poſſit.§.ſemel.in quo dic,quod,quia difficulter reuo
catur libertas,vt ibi, ideo facilius impeditur manumiſſio per
pactum.ita quod contra facta nõ tenet propter difficultatem
reuocãdi eam: ſed in alienatione ſecus,quia facile reuocatur.
Ideo non ſic facile impeditur,quod dicit glo.in dicta l.ea qui-
dem.Item conditio cohærens perſonę facto eius qui tali lege
comparauit, immutari non poteſt dicta l.ea quidem. Quarto
13 quæro, quod † remedium habet is qui pactum appoſuit ne
res alienaretur,ex quo nihilominus tenet alienatio.Dicit In-
nocen.quod agere poteſt ad intereſſe,vel ad pœnam. Item,ſi
quis tranſtuliſſet in alium hac adiectione, ne in alium alie-
netur,ipſi transferenti competit condictio ob cauſam contra
recipientem.alijs autem quorum intereſt etiam non permit
titur hæc condictio.C.de condi.cau.da.ea lege.de rebus alien.
14 non alienan.l.vltima. Quinto quæro de † prohibito alienare
a lege. Dicit Innocent. quod contra factum non tenet, nec
transfertur dominium.ff.& C.de fun.do.per to.12.q.2.in fin.
10.q.2.hoc ius.Authen.de alie.& emphy.contractibus §.ſan
ctiſſimas,dic quod quandoque l.requirit aliquid interuenire
tempore contractus:& tunc,ſi non obſeruatur,contractus eſt
nullus:quia contra l.dictis iuribus.& ar.de poſtu.c. fina. C.de
legi.non dubium.Aliquando diſponit ſuper contractu iam fa
cto,& tunc non annullatur ipſo iure:ſed per ſententiam.arg.

a Titio.& ideo ſimiliter ſine traditione poteſt ad alium tranſ
ferre,& ille qui primo recipit,dominium amittere: ſecus in
pacto:quia ſicut per illud non poteſt transferri dominium.C.
de rei ven.quotiens,ita nec ab vno in alium transferri. Octa-
17 uo quæro,ſi teſtator inhibet alienationem:† an per hoc inhi
betur hæredis inſtitutio.Glo.C.non licere habitatoribus me
trocomiæ.l prima.lib.11.dicit quod non.Barto.ff.de.ver.obl.
ſi ita quis.§ ea lege. dicit quod aut prohibitio fit in certum
genus perſonarum,vt quod nõ alienet extra familiam:& aut
eſt hæres legitimus,& ad illum non videtur extendi prohibi
tio.ff.de leg.2 cum pater.§.cum inter.no.eodem titu. l.peto.
§.fratre.vbi de hoc.Aut teſtamẽtarius,& videtur prohibitus,
quod tenet Dy.d.§.ea lege.Aut ſimpliciter eſt prohibita alie-
natio,& non videtur prohibita hæredis inſtitutio.ff.de acqui.
rerum dom.quædam.de fundo dot.l.1.quia non videtur pro-
hibens habuiſſe reſpectum ad ſucceſſionem ex teſtamento,
vel ab inteſtato,cum oporteat prohibitum mori, & ſic bona
in alium transferri. Alia etiam membra facit Bar.in d §.ea le-
ge,& in d.§.fratre.de hoc etiam dixi ſ̃.eodem c.in prin.in 1.q.
18 † Nono quæro, ſi prohibitus alienare ingreditur monaſte-
rium,dic quod valet ingreſſus,& quod hæc non dicitur alie-
natio,licet in monaſterium tranſeant bona.de probat.in præ-
ſentia.ſed eſt tranſlatio, quę ipſo iure fit.Decimo quęro,quid
ſi quis prohibitus eſt alienare extra familiam, Dy. ff.de verb.
oblig qui Romæ.§.cohæredes.dicit per illum.§.quod cohæ-
redib volentibus emere,poteſt alienare in extraneum,& non
eſt alibi ſecundum eum. pro quo inducit ibi Barto.C.de iure
emphy l.fin.& intelligit hoc verum,niſi adiectum eſſet, ꝙ
teneatur relinquere illis de familia.tunc enim non valet alie-
natio,tanquam de re quæ ſubiacet reſtitutioni.C.communia
de leg.auth.res.ff.de leg.2.peto.§.fratre.Vndecimo quęro,ꝙd
19 importat prohibitio † ne alienentur extra familiam, an om-
nes deſcendentes in perpetuum ſunt prohibiti alienare: dic
quod non,ſed tantum vſque ad 4.in Auth.de reſti. fideicom.
col.9.ſi.quod no.ſ̃.eo.requiſiſti. in glo. vſque ad quartam, &
dixi,in eo.c.in prin.q.11.& procedit,niſi dicat quod bona trã-
ſeant de hæredibus in hæredes in ꝑpetuum.tunc enim etiam
vltra 10 gradum extenditur.C.de ſu.& le.l.fin.ſic fecit Franc.
ac.in ſuo teſtamento,quod no.Iaco.de Bel.in dicta Authent.
de reſti fidei.& in eadem habetur, quod prohibitio facta filiis
nominatim deſignatis non extenditur ad nepotes. Duodeci-
20 mo quæro,quid ſi teſtator † prohibet hæredem vẽdere,an vi
deatur prohibuiſſe hæredem hæredis.dic quod ſic.ff.qui.mo.
pigno.vel hypo.ſolu. ſicut §.ſi debitori,qui licet loquatur in
confeſſione, debet intelligi etiam in prohibitione, quod te-
21 net Barto.in §.diui. Decimotertio quæro, an prohibitio † vt
non alienetur extra familia,impedit quominus poſſint hære
des alienare inter ſe. dic quod non. ff. de lega. tertio. pater.§.
quindecim.ver.claudius.de lege.primo, filiusfam.§.cum pa-
ter.vbi de hoc. Decimoquarto quæro, quid de prohibitione
arbitrorum.Solu.vt ſ̃.q.3.quia vt ibi dixi,non impedit aliena-
tionem,quod etiam tenet Innocen. Decimoquinto quid de
22 prohibitione iudicis † Inno.dicit quod eodem modo per ſen
tentiam iudicis non impeditur translatio dominij,vt hic.pro
hoc,quia nec ꝑ ſententias eorum transfertur dominium ſine
traditione.de re iud.cum aliquibus.C.de reb.alie.non alie.l.ſi.
& procedit hoc cõparando iudicem arbitro. Sed videtur ve-
rius quod prohibitio iudicis impediat, ita quod alienatio cõ
tra facta ſit nulla. ff.de contrahen.emp. ſi ſciens,de peti.hære.
diuus.quod tenet Barto.ff.de leg.1.filiusfam.§.diui. vbi mul-
ta ponit de hac materia. Decimoſexto quæro,præſuppoſito,
quod vera ſit opin.Inno.poſita in proxi.q.videlicet quod pro
hibitio iudicis non impediat alienationem: an hoc procedat
in ſpiritualibus. dicit Inno. quod non. Nam ſecundum eum
in beneficijs eccleſiaſticis & in alijs ſpiritualibus,ſi aliquis ꝓ-
23 hibetur † aliqua conferre,non tenet collatio cõtra facta,quia
ſuſpenſus eſt a collatione,ſaltem illius beneficij. de conſuet.
cum dilectus,quod dic vt ibi:& de conceſ.præb.quia diuerſi-
tem,& eo.ti.c.1.& c.ſi ſoli.lib.6.de iurepa.cum dilectus.Et idẽ
dicit Innocẽ.ſi prælatus prohibetur alienare etiam in caſibus
a iure conceſſis, quia non tenebit alienatio, de dolo. verita-
tis,in

Digitized by Google

[illegible] quod alienatio facta tenet,
ſeruatis tamen alijs ſolennitatibu, ſed alienans eſt periurus. p
hoc quod not. in regula, quod ſemel. in quæſtione. lib. 6. ſicut
in eo qui iurauit non contrahere matrimonium, vel non te-
ſtari, quia nihilominus tenet factum: vt ibi not. & de hoc de
præben. dilecto. Decimooctauo quæro, ibi, pro rata, de intelle
ctu. Solu. vt glo. quæ quidem, & in ea ibi, alia mens, vt quia ap
paret euidenter primo legatario adeptum, vel ꝙ teſtator vo-
luit quod vterque ſolidum reciperet, quia tunc vni res debe-
tur, & alteri æſtimatio, electione huiu rei data ei qui prius cõ
teſtatusfuerit litem, & vno electo non redditur ad alterum, hoc
vult lex ſi pluribus. Decimonono quæro de quo reſiduo lo-
quatur hæc litera, ibi & in reſiduo. Glo. de quo, & glo. auun-
culi, ſuper hoc inſtant. Sed dic vt dixi in prin. c. in computatio
ne hæreditatis. & in hac glo. auunculi, ibi, 16. hoc procedit im
ponendo quod hæreditas Peponis valuerit 54. quod dixi in
computatione.

SVMMARIVM.

1 *Hęres in bonis quæ ſubiacent reſtitutioni, non poteſt legare, nec pœnam adijcere.*
2 *Falcidia competit hæredi qui paruit voluntati teſtatoris.*
3 *Falcidia deducitur contra voluntatem teſtatoris. & num. 7.*
4 *Iudex quo caſu reddat cauſam ſuę ſententiæ.*
5 *Sententia ſub conditione, & ſine certa quantitate non valet.*
6 *Hæres non adimplens iuſſa teſtatoris infra annum, priuatur omni commodo quod ei obuenit a defuncto, & num. 10.*
8 *Falcidia ceſſat quando teſtator prohibuit expreſſe.*
6 *Diſpoſitio generalis non tollit ſpecialem niſi hoc exprimas.*
11 *Inuentarium quare ſic dicitur.*
12 *Inuentarium ad quid prodeſt.*
13 *Hæres qui non fecit inuentarium an priuetur legitima.*
14 *Teſtator an poſſit probibere trebellianicam.*

a verſicu. Cæterum. Not. quod filius non puni-
tur a ex facto, vel negligen-
tia patris. Secundo no. ꝙ legatum peti debet ſolum ab hære-
de qui poſſidet. Tertio no. ex hoc no. & ex pręcedenti ꝙ non
punitur qui non peccauit. ad hoc de his quæ fi. a ma. par. cap.
1 c. quæſiuit. Quarto no. ꝙ hęres in bonis, quæ ſubiacent reſtitu
tioni non poteſt legare, nec pœnam adijcere. Quinto no. ꝙ ſi
hæreditas eſt exhauſta, competit hæredi beneficium l. falcidię
per quod retinet quartam de ſingulis legatis. de hoc s. c. Ray-
2 nutius. ver. in eo. q. 11. & ſeq. † Sexto not. ꝙ falcidia competit
ei hęredi tantum qui paruit voluntati teſtatoris, & qui fecit
inuentarium. Septimo no. de beneficio inuentarij. & de hoc
3 in glo. pen. & j. q. 6. † Octauo no. ꝙ falcidia deducitur contra
voluntatem teſtatoris. de hoc in glo. vlt. Nono not. caſum in
4 quo iudex † reddit cauſam ſuæ ſententiæ, ſic facit Cardinalis
hic. non tamen ſemper totum eſt hoc facere. de reſti. in integ.
tam ex literis. ver. illa. de hoc s. de re iud. ſicut. Oppono in eo,
quod dicitur hic quod in 3. & 4. valuit inſtitutio legati, & pœ
næ adiectio, & ſic videtur ſecus in alijs bonis, vnde ob. C. ad l.
fal. ırritum, vbi hæres inſtituit fideicommiſſarium in fideicõ
miſſo. Glo. ergo, videtur ſtare contrario, ſed dicit quod hic di-
citur de 3. & 4. quia quo ad illas potuit inſtitutus grauari. In
eo vero ꝙ ſubiacet reſtitutioni, grauari non poteſt, quia dedu
citur, vt æs alienum, quod proſequere: vt in glo. & in ea ibi, ir-
ritum. hoc facit contra illos qui tenent duas quartas non de-
ducendas, quod dico s. ver. qa vero. q. 1. & quid dicat hæc lex.
ibi etiam dico poſt prin. Ibi quamquam, ſi frater fratri roga-
tus eſt reſtituere ſi decederet ſine liberis, & ſic moritur inte-
ſtatus, ſoror ipſorum vna cum ſubſtituto ſuccedit in falcidia.
Secundo oppono in eo, quod hic pronunciatur locum eſſe
falcidiæ ſi hæres intra tempus legitimum paruerit voluntati
vt s. verſicu. demum, quæſtio. prima. Et an Papa iuſte reſerua
uerit falcid. dico j. in quarto contrario. Item ſecundum In-
nocen. forte poſſet dici, quod ex quo ſententia lata eſt, ſtatim
oportet patruum tertiam & quartam integras reſtituere. Sed
poſtea condictione ex l. falcid. petet falc. quando hoc ius ſibi
ſaluatum fuit. Si autem ſibi ſaluatum non eſſet, ſi ſoluit per
errorem facti, agit condictione indebiti: ſecus per errorem iu
ris. C. ad l. falci. error. Alij dicunt, vt refert Innocen. quod cum
de hac falcidia nõ ſit actum, patruus eam retinebit. Reliquas
tres patres reſtituet ſine lite, cum de eis conſtet. & ſic non eſt
ſententia incerta, cum ad minus partes tres perueniant ad
auunculos, & ſuper quarta detrahenda fertur ſententia ſub
conditione prædicta, pro prędictis, quod dixi ſupra verſiculo
demum. Et procedit hęc opinio præſuppoſito, quod de lega-
to pœnæ detrahatur ſalcidia, de quo quid iuris ſit, dico infra
quæſtione quinta. Sed quo ad hanc literam dic, quod reſer-
uatur falcidia ſub conditione: quia vt dixi ſtatim hæc condi-
tio iuris eſt. Et intelligo quod eſt potius modus quam con-
ditio, vt ſit ſenſus, quod patruus detrahit falcidiam, quia hę-
reditas erat exhauſta: ſed tamen hæc portio non ſit ſua cum
omni effectu. Nam ſi infra annum non ſatisfaciet volunta-
ti teſtatoris, auferetur ei hæc portio ipſo iure, quia hæres
6 † non adimplens iuſſa teſtatoris infra annum priuatur omni
commodo, quod ei obuenit a defuncto. ſupra eodem, ſi hæ-
redes. pro hoc quod dico infra eodem contrario. Item hic
non fuit ſententia, ſed quædam reſeruatio, quod dico infra
quæſtione quinta, in fine. Generaliter autem, an & quando
vitietur ſententia propter conditionem, dixi de appellation.
pterea, ſecundo. Ex his dic, quod ex opinionibus præmiſſis ve
rior eſt ſecunda, in eo quod vult, quod ſtatim detrahatur fal-
cidia cum ſolu. legatum, & illa non eſt vera, quæ vult, quod
ſoluat integrum legatum: & poſtea ſalcid. imo ſi ſolueret,
præiudicaret ſibi: ita quod non audiretur petens falcid. C. ad
legem falcidiam, authent ic. ſed cum teſtator: quod dico infra
quæſtione nona. Et hoc tenet Innocent. in alia gloſſa, dicit
enim hic haberi, quod ſi hęres ſuper legatis pręſtandis con-
uenitur infra annum, & condemnatur, non tamen priuatur
falcidia, ſi ſatisfaciet infra annum, & dic quod annus compu
tatur: vt dicit gloſſa, in verſiculo legitimum. ſed poſt annum
bene priuatur. C. de fideicommiſſ. authent. hoc amplius. Se-
cundo oppono ad hoc, quod pœnam ſtatim incurrat per li-
tis conteſtationem. ff. rem ratam haberi, amplius Solu. Inno-
cent. quod pœnam a teſtatore impoſitam bene incurrit ſta-
tim cum litem conteſtatur, quaſi dicat ſecus de pœna falcidię
quę a iure imponitur, & ſecundum Innocen. hic ſimiliter p-
ceditur quo ad legatum pœnę, quod integre ſolu. patruus ſci-
licet 2. & in quibus tenebat inſtitutio pręter falcidiam, quę
ſibi reſeruatur. Sed de hoc, quod vltimum dicit Innocent. in
legato pœnę dico j. q. 5. Quinto oppono in eo, quod dicit ꝯ
7 voluntatem teſtatoris † detrahi falcidiam, & ſic obſt. in Aut.
de hęre. & fal. §. ſi vero expreſſum, & C. ad l. falcid authen. ſed
cum teſtator. Glo. vlt. ſolu. quod hodie falcidia non poteſt de-
trahi contra voluntatem teſtatoris: ſecus de iure antiquo, cui
innititur hęc litera: vel habuit reſpectum ad voluntatem
tacitam teſtatoris, contra quam bene inducitur ſalcidia: vt in
ll. ad hoc alleg. in hac glo. & idem Innocẽ. & ſic fuit hic, quia
non

ADDITIO.

a Filius non punitur. Adde caſus in quibus filius punitur proprie. vide Archid. in § ſi ergo, in vlt col. 17. q. prima, glo. in ver. ſuiſſe in l. duo fratres, de iure. patr. & in l. emancipatum in §. fi. & ibi Bar. ff de ſena. Bal. in l. filiusfamilias, in vlti. col. ff. de ijs qui ſunt ſui vel alie. iu. Dy. in reg. non decet. de regu. iur. lib. 6. Alb. in 3. parte ſtatu. q. 12.

Google

detrahet falcidiam. Item ſi neget rem eſſe hæreditariam, ſed
dicit ſuam eſſe, & conuincitur de mendacio. C. ad l. fal. & ſi ta
citum, & §. eodem beneficio. in prin. & §. 1. & l. hæreditatum,
§. fin. Item ſi teſtator fuit miles. C. ad l. fal. in teſtamento, vbi
de his caſibus. Azo tamen in ſumma Auth. de hære. & fal. ad
fin. dicit hoc de milite hodie non procedere: quia illud auth.
generaliter loquitur permittendo falcidiam in omni perſo-
na. d. Auth. §. quia vero damus. Glo. vero in d. l. in teſtamento.
tenet adhuc hodie procedere in milite militãte: ſecus dicit in
veterano, per l. ff. ad l. falc. ſi poſt, quod placet, ex quo non eſt
9 expreſſe ſublatum. Nam diſpoſitio † generalis non tollit ſpe-
cialem niſi hoc exprimat. ff. de pœn. ſanctio. de verborum ob.
doli clauſula. de conſtit. c. 1. lib. 6. Ceſſat etiam falcidia cum le-
gatum commode diuidi non poteſt, ſicut inſtrumentum. C.
ad l. fal. ſi prædiorum. Item in legato dot. ff. ad l. fal. cum in do
tem. argum. ff. ſoluto matrim. l. 1. Item vbi hæres ſuam fidem
præſtitit non capaci. ff. ad l. fal. beneficio. & l. ſi ita. de iu. fiſ. l. 4.
& C. ad l. fal. l. 3. & de his caſibus per Azo. in ſum. C. ad l. fal. in
fin. & in ſumma. Auth. de hære. & fal. ad fin. Et hac glo. vltim.
ibi, ſi vt allegas. Si pater filium quem rogauit reſtituere certa
re per falci. iuſſit eſſe contentum: filius ſtare non tenetur, ibi,
l. pe. Si habens 400. in bonis iuſſit non aliter hæredem adire
niſi 380. Titio ſolueret, hæres nihilominos adit, & habet in-
tegram falcidiam, d. §. vl. quarta quæ eſt 50. fal. retinẽ eſtima
tione quam teſtator facit non magis minui poteſt quàm au-
ferri. Quarto oppono, quod Papa non debuerit reſeruare pa-
truo beneficium legis falcidiæ, quia non dederat legatum, vt
præcepit teſtator, cuius voluntas debet ſeruari pro lege ſ. cap.
proxim. vbi de hoc in glo. 2. debuerunt ergo omnia ad auun-
culos peruenire ſicut præcepit teſtator. So. quod ideo hic dr̃,
quia contra voluntatem teſtatoris falcidia retinetur. Et idem
etiam dicit glo. vlt. in prin. vſque ibi: ſed non videtur. vnde di-
cit Inno. notandum, quod hæres rogatus dare aliquod legatũ
de ſuo, licet non det, vt teſtator præcepit: tamen poſtea cum
dat detrahit falcidiam: vt hic, quod intelligit Inno. verum vbi
rogatus eſt reſtituere omnia bona hęreditaria niſi legatum ſi
bi iniunctum ſoluerit, vel de ſuo proprio, vel de bonis teſtato
ris: vt hic, & eſt ratio ſecundum Innoc. quia ipſemet teſtator
pœnam adiecit hic, qui non poteſt priuare hęredem falcidia.
10 Quinto oppono ad hoc, quia ipſo iure punitur hæres † non
adimplens iuſſa teſtatoris, & priuatur omni commodo ſuc-
ceſſionis. C. de fideicommiſ. authen. hoc amplius. quod dixi
ſ. in primo contrario. Soluit Innocen. non eſſe recurrendum
ad pœnam legis, vt iſte non parens voluntati teſtatoris priue-
tur omni hæreditate. de qua ſ. ca. nos quidem, & c. ſi hęredes.
debet enim ſufficere pœna teſtatoris, quam ſi non appoſuiſ-
ſet, locum haberet pœna legis, vel canonis, de qua dictum
eſt, quod non videtur procedere: quia ex quo teſtator non po
teſt imponere pœnam cum effectu quo ad priuandum falci-
dia, ſaltem debet remanere pœna iuris. Secundo ſoluit Inno.
quod patruus non fuit in mora ante annum: quia non fuerũt
ab eo petitæ tertia & quarta determinate & expreſſe; ſed ſo-
lum petitum fuit legatum rerum de quibus fuerat compro-
miſſum: vel omnia bona, vt ſ. demum dic melius, quod non-
dum erat locus pœnæ iuris, quia non erat lapſus annus, & il-
lam pœnamq́ Papa reſeruat: vt ſupra in primo contrario, & ſic
eſt locus vtrique pœnæ, tam ei quam impoſuit Raynaldus ex
quo contrauenit patruus, quam ei quæ imponitur ipſo iure,
& hanc vltimam incurrit ſi infra annum non adimpleuerit
voluntatem teſtatoris. Quæro qua ratione potuerunt abſolui
filij ex eo, quia non poſſidebant. Glo. hęc eſt bona, dicit quod
non potuerunt conueniri rei vendicatione, qua agebatur ad
legatum: vt dixi ſupra verſicul. demum, quæſtione ſecunda,
quod dic verum præſuppoſito, quod ſe non obtulerint liti: ſe
cus ſi ſe obtuliſſent. ff. de rei vendication. is qui. Innocent. nec
deſierint dolo poſſidere. ff. de rei vendica. ſin autem. Hoſtien.
Et in hac gloſſ. ibi. l. vna. vide de alie. mu. iudi. capitulo primo.
in princip. gloſſ. 4. In fine de iurament. calumn. capitulo pe-
nultimo, in gloſſa vltima. Secundo quæro, in eo quod dicit,
quod tenebat pœnæ adiectio pro rata: quomodo hoc intel-
ligatur. Solu. vt in gloſſ. quaſi dicat, quæ ſoluit dupliciter, pri-
ma vera. Tertio quæro, in eo quod fuerunt patruus, & filij ab
Innocent. relicti contra...
tur nomine pœnæ, habent tanquam legatum, & quod ſit le-
gatum, inducit ff. ad legem falcidiam, cum pater. §. vltimo.
inſtitu. de lega. §. penultimo & vltimo, & hanc opinionem
etiam tangit gloſſa. ibi, & forte, & in gloſſa finali, ibi, ſed & in
alijs. Et deinde ipſe Innocent. recitatis quibuſdam opinioni-
bus quæ partim continentur in gloſſa, partim in eo quod ſe-
quitur. Dicit melius dicendum, quod hæreditas Rayn. quæ
erat ſolummodo tertia & quarta: ita erat exhauſta per duo
legata facta auunculis, quod nihil in ea remanſerat: quod eſt
verum: quia primum legatum fuit de medietate portionis.
Rayn. id eſt de medietate tertiæ & quartæ: ſecundum fuit
de alia medietate, quæ erat ſoluenda auunculis nomine
pœnæ, & ſic de toto eo, quod peruenerat ad patruum ex
perſona Rayn. dicit ergo Innocent. quod ratione prædicta
potuit patruus deducere falcidiam de legatis. refert tamen
Innocent. quoſdam dicere, quod de legato pœnæ non de-
trahitur falcidia, per l. cum pater. allega. in gloſſa, ſed ipſe In-
nocent. dicit quod debet ſic exponi, vt ibi dicitur, quod id
quod pœnæ cauſa accreuit, non ſubiacet pœnæ ſupplendo
quod accreuerit per condemnationem iudicis, qui condem-
nauit hæredem legatario quantum in litem iurauit: & tunc
de eo quod vltra valorem rei legatæ iurauit propter ſpecia-
lem affectionem non detrahet hæres falcid. quia non eſt le-
gatum, imo condemnatio, ſecus ſi teſtator imponit pœ-
nam, ſi non ſoluetur legatum. Nam tunc cum legatum pœ-
næ ſit vere legatum: de eo ſicut de alijs legatis detrahetur fal-
cidia. Et idem Petrus & Abbas, ſed Hoſtien. nihil approbat,
verior videtur opinio. gloſſ. quia vt probat dicta lex, cum pa-
ter. in fine, cum lege ſequent. id quod accidit culpa hæredis,
auget falcidi. At hic debetur legatum auunculis nomine
pœnæ culpa patrui. Sed pro opinio. Innocent. facit litera,
quia ex legato, quod ſoluitur nomine pœnæ, exhauritur
hæreditas. Item vt ipſe Innocent. dicit, & dixi ſupra eadem
quæſtione, non eſt mere pœna, ſed legatum, & hæc eſt ſin-
gularis limitatio ad leges illas. Gloſſa tamen eſt verior: quia
iſtud legatum ſurgit culpa hæredis, & ſic eſt, quod impu-
tetur ſibi, & pro hoc eſt text. hic: quia ponit hæc tria, vt di-
uerſa, ſcilicet inſtitutionem, legatum, & pœnæ adiectio-
nem, & poſtea reſeruat falcid. ſolum in legato; nec poteſt
intelligi de legato nomine pœnæ: quia illud nuncupauit
alio vocabulo, ſcilicet pœnæ adiectionem, nec repetit hoc
verbum. Oppono ad hanc opinionem gloſſæ, quia eam
tenendo non videtur procedere computatio, quam facit
gloſſa, ſupra verſiculo, dilectus. in verbo reſiduo. quæ
incipit, auunculi. cum dicit, quod patruus detrahit vnum
per falcidiam, non enim erat exhauſta hæreditas niſi per
legatum factum in pœnam non parentis. Ad quod dic,
quod ex illo legato facto nomine pœnæ exhauriatur hære-
ditas, tamen de alio deducitur falcidia, quod reperitur non
ſolutum. Et ſi dicas, ceſſante culpa hæredis, hæreditas
non fuiſſet exhauſta, ergo non debetur falcidia, per dictas
leges, quæ hoc optime probant, dic quod poteſt eſſe, quod
patruus incidit in pœnam, & tamen ſine culpa, & hoc
ex forma verborum teſtatoris. Nam forte putauit iuſte con-
tradicere illi legato auunculorum, & hoc ex facto pen-
det, an fuerit in culpa: nec hoc diſcutitur hic, & hic ver-
ſiculus ſaluo, & cætera, fuit potius quædam reſeruatio. de
hoc etiam dixi ſupra in ſecundo contrario. & ſupra eodem
capitulo, in principio, in diuiſione hæreditatis. vnde dic,
quod quando detrahitur, tunc de hoc cognoſcetur, & ſi
conſtabit, quod culpa hæredis hæreditas ſit exhauſta, non
erit locus legi falcidiæ, nec hic hoc negatur. Et in hac
gloſſa iſtud eſt, ibi in imponenda ratione falcidia, omne æs
alienum deducitur, etiam, quod ipſi hæredi mortis tem-
pore debitum fuerit, quamuis aditione hæreditatis con-
fuſæ fuerint actiones ſequentes. vide ſupra contrario pri-
mo, in fine. Ibi, cum ſede, diuerſis modis intelligitur,
vt ibi nota. Si pater inſtitutus ab vxore, ita quod filio re-
ſtitueret hæreditatem ſuam, quam in filium conferebat,
compenſari voluit fideicommiſſum: filius detrahet dodran-
tem tantum hæreditatis per trebellianicam, quam ibi pater
habebat.

Digitized by Google

debito tempore incoauerit. C.de iure delib.l.vltim. & hodie
rectores hoſpitalium tenentur facere inuentarium . de relig.
12 dom.clemen.quia contingit.verſic.illi. † Septimo quæro,ad
quid prodeſt inuentarium, dic quod ad deducendam falci-
diam,vt hic,prodeſt etiam ſecundum Innocen.quod non te-
netur hæres qui fecit inuentarium,vltra vires hæreditatis. C.
de iure delib.ſcimus.de hoc ſ.e.primo, quamuis autem pro-
ſit,vt de legatis detrahatur falcidia,ſecus in debitis de quibus
13 nihil detrahitur.Innocent.de hoc in dicta l.ſcimus.† Octauo
quæro, an hæres qui non fecit inuentarium,priuetur legiti-
ma,ſicut priuatur fal.videtur quod ſic.C.ad l.fal.authent. ſed
cum teſtator. In contrarium, quia in legitima filius grauari
non poteſt.C.de inoffic.teſta.omnimodo,& l.quoniam, ver.
dilectus,& hoc tenet glo.C.de iure delib.l.fina.in fine. dic vt
ibi no.quia in effectu grauatur in legitima,tenet enim etiam
de ſuo ſoluere ſolida legata. Sed prodeſt,quia legitima dimi-
nuet legata omnia vſque ad tertiam , & legata ſic diminuta
* inſolidum pręſtabuntur,quod communiter * tenent omnes
in dicta l.fina.& Barto.in dicta auth.ſed cum teſtator. Nono
quęro,ſi hęres qui fecit inuentarium,& poterat deducere fal.
ſoluit vnum legatum ſine deductione: an quo ad alia poterit
deducere,dic quod non , niſi proteſtetur ſe ſoluere de gratia,
videtur enim renunciaſſe beneficio inuentarij.dicta auth.ſed
14 cum teſtator,quod tenet Barto. ff.ad l.fal. Paulus. † Decimo
quæro,an teſtator poſſit prohibere trebellianicam. Gloſſa,in
auth.ſed cum teſtator. dicit quod non. Contrarium tenet in
corpore vnde ſumitur, & hoc communiter tenetur propter
paritatem rationis inter trebellianicam & falcidiam. argum.
C.de fur.ſi quis ſeruo.ff.de leg.quod vero.Nam iura dicentia
de falcidia extenduntur ad trebellianicam iuris autoritate.de
hoc etiam ſupra contrario 3.

ADDITIO.

a Quare ſic dicitur. Adde glo in cap.quia contingit.de relig.dom.

---

verſicu.Nos itaque.

Nota, quod Papa confirmat ſententiam latam per auditorem a ſe deputatum : & fuit confirmatio neceſſaria, ſi auditor non habebat ad hoc mandatum , pro hoc ſupra cap.Raynutius,in fine.

SVMMARIVM.

1 *Clericus præmittitur quando fit ſermo de clerico & laico.*
2 *Minores & fœminæ an poſſint eſſe executores teſtamenti.*
3 *Clericus an poſſit teſtari.*
4 *Loca pia dicuntur venerabilia.*
5 *Epiſcopus habet executionem teſtamentorum.*
6 *Executor qui non ſuſcepit officium, cogi non poteſt ad exequendum.*
7 *Clericus an poſſit deputari executor teſtamenti.*
8 *Profeſſio diſpar non debet eſſe in eodem officio.*
9 *Clericus an cum laico ludere debeat.*
10 *Mandatum expirat morte mandantis.*
11 *Executor ſi ſuſcepit mandatum an poſſit pœnitere.*
12 *Executor quid ſit.*
13 *Executor vnde dicatur.*
14 *Epiſcopatu vacante ſuccedit capitulum.*
15 *Executor teſtamenti an contra hæredes agere poſſit, & num.16.*
17 *Cautio de exequendo an ab executore poſſit peti.*
18 *Executor teſtamenti an ad petitionem legatarij cogatur agere contra tenentem legatum.*
19 *Executor an poſſit facere inuentarium.*
20 *Executor an poſſit cogi præciſe ad exequendum.*
21 *Epiſcopus an poſſit cogere executorem poſt annum exequi.*
22 *Executio teſtamenti etiam ad pias cauſas an ſpectet ad epiſcopum.*

que ſit,cum verbum ſit generaliter ſumendum eſt . ſupra ca-
1 pitulo relatum 2.primo reſponſo.Hoſtien.† Nota ſtylum cu
riæ,quia cum de clerico & laico ſit ſermo, præmittitur cleri-
cus,concordat,de reſcript.ſignificauit.de electione. qualiter,
ſupra capitulo, tua.de vſuris.preterea.de crimine falſi, ad fal-
ſariorum . de clericis excommunicatis,propoſuit . de exceſſ.
prælatorum.clerici de priuileg.ex parte. de ſententia excom-
municationis.grauem.pro & contra.& de arbitr.per tuas.Sed
ratio primi eſt:quia cętus clericorum dignior eſt. de maiori-
tate & obedientia,ſolitæ . Simile quod prædicatores præmit-
tit minoribus,de electione,quorundam,libro ſexto, quia an-
tiquior illorum inſtitutio. Sic olim præmittebat templarios
hoſpitalarijs,de decimis.ex parte, infra de priuilegio, cum &
plantare,interdum ſecus , de regula.licet,p quæ poſſet dici ꝙ
talis ordo prætermiſſus non viriat . Ad idem de reſcript. cau-
ſam.de cenſi.prohibemus.de iudi.decernimus. Secundo no.
a de copula & a , & ponderat Ioann. Andre. quod copulatiue
fuerunt inſtituti,dicit idem ſi diſiunctiue, nam tunc diſiun-
ctiua reſoluitur in copulatiuam.C.de verborum ſignificatio-
ne,cum quidam,de hoc de reſcript.inter cæteras.Tertio not.
quod nomen quandoque ſcribitur breuiate, ibi & P.tamen
de ſtylo curiæ debet poni integrum:vt not.de conſtitut.cum
acceſſiſſent.in princip. Quarto not. quod plures dari poſſunt
executores,id eſt perfectores,& conſummatores.Goffr.de hoc
in quæſt.2.& dantur hic in numero pari,ſic,& in arbitris non
refert an ſit vnus. de arbitr.dilecti.& cap.ſequen. an duo , eo-
dem titu.cap.2. & penultimo.an tres,eodem titu. per tuas:an
quatuor.eodem ti.peruenit.Sic & in compromiſſarijs ad eli-
gendum quandoque eſt vnus.de elec.cauſam,quandoq; duo
vel tres vel quinque vel ſex vel ſeptem,eodem tit.in cauſis,&
c.cum dilecti.c.cum in veteri, & c.cum in iure.Conſilium ta
men eſt,quod committantur talia in numero pari.de arb.c.1.
de procuratoribus.dic,vt de procura.ſi duo.lib.6. Quinto no.
b ꝙ non refert an executor teſtamenti ſit clericus: b an laicus ,
vel clericus & laicus mixtim.de hoc tamen vltimo J.in ſecũ
do contrario,& vbi dantur plures : an alter poſſit exequi. dic,
2 vt J.cap.2.ſecundo reſponſo. lib. 6. † Quid de minore 25.an-
c nis,vel fœminis c.no.J.c.fin.lib.6.in gloſſ.2. quod poſſunt eſ-
ſe executores : ſic etiam laicus poteſt eſſe procurator etiam
ſpiritualium cauſarum.de procura.c.1.lib. 6. Non autem ele-
ctor.de elect.maſſana.nec arbiter ſuper ſpiritualibus.de arbit.
3 contingit.& c.per tuas.† Sexto no.ꝙ clericus teſtari poteſt, &
intellige de clerico ſeculari non profeſſo. profeſſus enim nõ
poteſt teſtari . ſ.eod. c.2. intellige etiam quod teſtetur de bo-
nis ſ.eo.cum in officij,& ſic fuit hic,vt in litera ibi,bonis ſuis.
quod etiam dicit glo.2.quæ etiam dicit,ſecus de bonis eccle-
4 ſiæ,quod dic vt de offi.ord.præſenti.lib.6.† Septimo no.quod
pia loca dicunt̃ venerabilia. ſic ſ.de foro compe.cum ſit,ideſt
veneratione digna.Nam non ſolum perſonas ſanctorum,ſed
etiam loca ſancta veneramur,de reli.& ve.ſanc.per totum.de
immu.eccl.per totum,& de pijs locis J.c.proxi.de ele.ſciant.
lib.6.& dicuntur pia in quibus exercẽtur pietatis officia.ſicut
hoſpitalia.de relig.domi.de Xenodochis.& c.ſeq.in eo quod
iſte legauit pijs locis.dic quod aliud eſt relinquere locis,aliud
perſonis

ADDITIONES.

a Copula &. Adde Barto.in l.ſi finita.in §.eleganter. ff de damno infecto,Iacob.de Aren. in diſputatione incipien.quidam paterfamilias fecit teſtamentum,Raphael Fulgoſius conſilio decimotertio , incipiente dominus Petrus Longus.

b Executor teſtamenti ſit clericus. Adde docto.in cap.religioſus.de teſta.libro ſexto.Pau.de Eleazar.in clem.1.eodem tit.Io.And in regula,is qui tacet.de regulis iuris,libro 6.

c Vel fœminis. Adde an fœmina poſſit eſſe executrix teſtamẽti.glo.in cap.fi.de teſta.libro ſexto.quæ dicit quod de iure non poſſit,ſed de conſuetudine ſeruatur.

Digitized by Google

poſſet expendi niſi primo ſoluto ære alieno.& de hoc J.quę-
6 ſtione decima. Decimo nota, quod executor † qui non ſuſce-
pit officium, cogi non poteſt ad exequendum, & hoc præci-
pue ſi nihil fuit ſibi relictum: vel fuit, ſed non agnouit. de hoc
in Specu.de inſtru.edi.§.nunc vero 15.col. verſic. hoc etiam
quæritur. Sed poſt ſuſceptum officium cogitur, vt hic. Et dic
ſuſceptum, expreſſe, vel tacite. exemplificat Innocent. vt ſi ſa-
tisfecit alicui creditori, vel aliquid pijs locis dedit, dic idem ſi
aliquid, vt executor geſſit. argument. ff. de acquit. hæredi. pro
hærede. Non tamen ſufficit quod præſens fuerit in conſtitu-
tione ſui, & tacuerit ff. de arbitr. ſi de meis. §. recepiſſe, & lo-
quitur hic de executore teſtamentario, habemus etiam legi-
timos & datiuos, de his in Specu. præallega. titu. & §. ver. hoc
etiam quæritur, & infra quæſtione ſecunda, & per hæc expe-
ditur glo. tertia, quæ dicit, quod quis non cogitur mandatum
ſuſcipere, ſed ſuſceptum adimplere. Et dicit Bonagui. per iu-
ra allega. in glo. quod officium executoris procuratoris, & ar-
bitri conueniunt in hoc, quod a principio eſt voluntarium,
& poſt facto neceſſarium. Addit etiam caſum de executione
voti patroni, de voto, licet, & per hoc arguitur quod non ſo-
lum arbiter, ſed etiam arbitrator cogi poteſt ſententiam dice
re. de hoc in Specu. de arbitr. §. fina. verſicu. ſed nunquid arbi-
trator. Et in hac gloſſ. ibi. §. ſicut. dicit quod habetur de com
mo. capitu. vno. ſecundo reſponſo. Ibi, qui mandatum ſuſce-
pit, & poteſt implere & non implet, tenetur ad intereſſe. Idē
ſi non poteſt implere, ſed id non denunciauit cum poſſet, ſe-
cus ſi nec denunciare poterit. Ibi, inuitus, fidem ſuſceptam
ſufficit procuratorem adimplere, & ad plus non tenetur. Ibi.
lege tertia, §. primo, non cogitur quis arbitrium ſuſcipere, ſed
ſuſceptum debet implere. Vndecimo not. quod licet certum
tempus præfigatur executori poſtquam fit ad epiſcopum de-
uolutio, ſupra eodem, nos quidem. non tamen per hoc tolli-
tu. quin intra tempus cogi poſſit, vt exequatur, vt hic. Oppo-
7 no quod clericus † non poſſit deputari executor, prohibetur
enim ſuſcipere ſolicitudinem actuum ſecularium. 87. diſtin-
ctione, peruenit. 88. diſtinctione, epiſcopus aut ſacerdos. vnde-
cima, quæſtione prima, te quidem. decimaſexta, quæſtione
prima, generaliter, ne cler. vel monach. capitulo ſecundo. So-
lu. hic erat executor clerici, & ſic ex perſona negocium erat
eccleſiaſticum. vndecima, quæſtione prima, §. ex his. vel ſpe-
ciale in executione relictorum ad pias cauſas, ſupra capitulo
tua. quæ etiam monachus exequi poteſt, infra capitulo ſecun
do, libro ſexto, cum iſtud ſit ſuffragium animæ, ad quod cleri
ci tenentur, & eſt officium miſericordiæ, quod omnibus eſt
commune. de celebr. miſſ. capitulo primo, 86. diſtinctione,
non ſatis. verſicu. finem. Quidam vero dicunt, quod clericus,
& monachus omnem talem executionem etiam ad nō pias
cauſas ſuſcipere poteſt, pro quibus eſt hoc capitulum, & in-
fra capitulo ſecundo. libro ſexto, & de hoc in Specu. præalle-
ga. §. vigeſima col. verſicul. quid de propoſitis, vbi etiam de
epiſcopis, & ſuperioribus tractatur. Et vt dicit Ioann. Andre.
hoc approbat conſuetudo, quæ poteſt tolerari, dum tamen
per hoc non diſtrahatur a ſeruitio diuinorum, de ſimocum
eſſent. ne cleri. vel monach. ſed nec. pro hoc facit, quia omnis
voluntas vltima eſt pia: & pium eſt exequi, ſupra capitulo
8 tertio. Secundo oppono in eo, † quod admiſcentur in execu-
tione clerici & laici. Nam in eodem officio non debet eſſe di
ſpar profeſſio, decimaſexta, quęſtione ſeptima, in noua. diſpar
autem eſt profeſſio clericorum & laicorum ſecundum Ioā.
Andr. Solu. cum quid deberet explicari a pluribus, vt ſingu-
lis, non refert an ſint eiuſdem profeſſionis an diuerſæ, dum-
modo ſint habiles ad illud. patet de ſeruientibus Cardina-
lium incluſorum. de electione. vbi, poſt princip. Item poſſunt
duo procuratores conſtitui: alter clericus, alter laicus. de pro-
curato. capitulo primo. libro ſexto. Item in teſtibus, de teſti.
tam literis, & capitulo, & dilecto, & in arbitris, de arbitr. per
tuas. Et in conſiliarijs & in ſimilibus. de election. cum in ve-
teri. Item iudices & executores gratiarum poſſunt eſſe diuer-
ſæ profeſſionis, de renunc. veniens, fallit de vita & honeſtate
clericorum, Deus qui. & ratio ibi. & de ætat. & qualita. intel-
leximus. Sed ſi plures coniunguntur collegialiter, non debēt

ſit publicatio teſtamēti. de hoc s̃. eodem, ſi hæredes. in gloſ. 2.
Sed executio bene ſpectat ad eum, vt hic, & in dicto ca. ſi hæ-
redes, vel quod dicit c. epiſcopus tuitionem, expone, id eſt tu-
telam teſtamentariam. 21. q. 3. Cyprianus. Quinto oppono, ꝙ
10 non poſſit † executor cogi ad exequendum mandatum. ex-
pirat enim morte mandantis. de offi. delega. relatum. & c. ſeq.
ff. ſi certum petatur, eius qui. de procura. clem. vlti. Solu. illud
procedit niſi mandatum ſit ſuper eo quod exequendum eſt
poſt mortem mandantis, vt hic. de hoc. s̃. de reſcrip. ex parte
11 decani. Sexto oppono ad idem, ꝙ etiam ſi † executor manda
tum ſuſceperit, poſſit pœnitere. ff. de pollicitationibus, l. pri-
ma. vbi qui promiſit pecuniam vel columnas ad opus reipu-
blicæ ſine cauſa, non cogitur libertatem perficere, niſi pro-
pter illud promiſſum reſpublica ſuis expenſis opus cepiſſet.
Soluit Vincent. quod hic de illo, qui mandatum ſuſcepit,
non de illo qui pecuniam promiſit, vel expendi mandauit.
Generaliter autem quando liceat pœnitere. dic vt in regula,
12 quod ſemel, & in regula mutare. libro ſexto. † Quæro quid
eſt executor, dic quod eſt is qui iuſſu legis, vel hominis exe-
quitur ſibi commiſſa, ex hoc dic, quod executor teſtamenti
eſt is qui teſtatoris voluntatem exequi ſeu adimplere debet,
quod vltimum dicit Speculator in præallegato §. nunc vero.
13 † Secundo quæro, vnde dicitur, dic quod ab eo, quod ver-
bum ſonat: quia exequi, id eſt perficere, & conſummare: va-
rijs etiam alijs vocabulis denominatur, quandoque fideicom
miſſarius, quandoque executor, quandoque commiſſarius,
quandoque diuiſor, quandoque diſtributor. de hoc in Specu.
præallega. §. nunc vero. ad fin. primæ col. dicit autem Goffre.
quod proprie executor eſt qui ſententias exequitur. C. de exe
cut. rei iudica. l. fina. de officio delega. paſtoralis. §. quia vero, &
capitu. ſuper quęſtionum. in princip. vbi de hoc. Sed executor
teſtamenti non ſimpliciter dicitur executor: ſed executor vl-
timæ voluntatis: dicitur aliquando etiam aliquis executor ne
gociorum. ff. de teſti. l. fina. de nego. geſt. l. tertia, §. ſi executor.
de obli. ad ratioci. capitu. vno. Item executor gratiarum. de re
ſcript. conſtitutus. de officio delega. ſi ſuper. libro ſexto. Dici-
mus autem executores vltimarum voluntatum non eſſe ne-
gociorum geſtores, cum illi ſine mandato gerant aliena ne-
gocia. iſti non. Item nec procuratores: quia aut reuocarentur
morte, aut ab hærede reuocari poſſent, ſed maiorem ſimilitu
dinem videntur habere cum fideicommiſſarijs, de hoc in
Specu. præallega. §. 19. col. verſicu. de executore autem, & in
eodem. §. in princ. diſtinguit tria genera executorum vltimæ
voluntatis: quia alij ſunt teſtamentarij, alij legitimi, alij datı-
ui. Teſtamentarij qui dantur in teſtamento, legitimi, qui dan
tur a lege, vt epiſcopus, datiui qui vocatis hæredibus dantur
a iudice: videtur tamen, quod non ſit locus executori datiuo:
quia deficiente teſtamentario ſuccedit legitimus, ſcilicet epi
ſcopus, ſupra capitulo, ſi hæredes, & capitu. tua. poteſt tamen
epiſcopus impeditus aliquem deputare loco ſui. & iſte dice-
tur datiuus: ſed magis proprie eſt quaſi nuncius, & geſtor: &
epiſcopus dicitur exequi. pro hoc no. J. cap. 2. in gloſſ. vt quia.
lib. 6. Tertio quęro, ſi in loco non eſt epiſcopus, vel alius ha-
bens quaſi epiſcopalem, quod eſſe poteſt. de priuile. abbates,
in fin. lib. 6. dicit Io. Andr. ꝙ habet executionem teſtamenti
tanquam diœc. pro hoc clem. vna. eo. ti. & quod no. de vſuris,
quamquam, eo. lib. cuius eſt ratio, quia hæc eſt iuriſdictionis,
non ordinis, & ſic poteſt etiam ad alium pertinere, pro hoc
deducitur ſequens quæſtio. Quarto quæro, quid ſi vacat epi-
14 ſcopatus. † dicit Ioan. An. quod ſuccedit capitulum, cuius eſt
ratio quam prædixi in proxima quæſtione. de hoc de maio. &
obe. is quæ. & c. cum olim. de hæretici. ad abolendam. Et hoc
reſpectu compellēdi executores, de qua compulſione loqui-
tur hic, quod dicit Ioan. And. procedere etiam ſi teneretur ꝙ
in poteſtate exequendi non ſuccedat capitulum, de quo in
Spe. præallega. §. nunc vero, penul. col. ver. item circa. Simile
in iuriſdictione confirmandi, ne ſed. va. c. 2. facit de foro com-
pe. verum. Sed dic ꝙ etiam in executione ſuccedit capitulū,
quod ſentit Io. An. in addi. Spe. in dicto ver. item circa. quod
dixi eo. ti. clem. vnica. in prima quæſtione. Quinto quæro, qd
ſi epiſcopus eſt abſens, vel infirmus. dicit Io. An. ꝙ tunc non
ſuccedit

Digitized by Google

[...]mo quæro, quia ſi ſuſcepit in dominio teſtatoris. dicit
Ioann. Andr. quod epiſcopus teſtatoris ratione quaſi contra-
ctus eum compellet ſi ibi inueniatur: alias ſeruabit quod di-
citur de foro competen. Romana. §. contrahentes: vel, ſi ha-
bebat collegam, ipſe exequetur. Sed ſi collegam non habet,
nec teſtator aliter prouidit, non inſtabitur compulſioni ab-
ſentis, ſed exequetur epiſcopus teſtatoris, infra eodem, capi-
tulo ſecundo. libro ſexto. Et per prædicta expeditur, quod quæ-
ritur, coram quo legatarius conueniet executorem, de quo
in Specu. præallega. §. 11. col. verſicu. ſed coram quo. Decimo
15 quæro, an executor † poſſit agere contra hæredes, dicit In-
nocent. quod ſic in relictis ad pias cauſas. C. de epiſcop. & cle-
ri. nulli. Ad idem, eodem titulo, ſi quis ad declinandam, & ar-
gumen. ff. de religioſis, ſi quis ſepulchrum. §. funus. Et ſi nul-
lus eſt hæres, poteſt executor totam hæreditatem vendicare,
& exequetur non detracta fal. C. de epiſco. & cleri. l. nulli. & ſi
quis ad declinandam, ſupra capitulo tua. & hic. Si autem ad
non pias, ſed ad alios vſus. dicit Innocẽ. quod ſi nullum com-
modum pertinet ad executorem, nõ poterit agere contra hę-
redem. ff. ad Trebel. Lucius. §. Meuia. quod intellige niſi teſta
tor illud expreſſe conceſſerit. ff. de lega. primo, cum quidam.
§. ſi ſcriptus, & l. ſi pluribus. in princip. famil. erciſcun. ſi filia.
§. Papinianus. Si autem aliquod commodum debet percipe-
re, puta quia teſtator voluit quod haberet fal. vel aliam quo-
tam, tunc aget. ff. de lega. ſecundo, ſi quis Titio 10. in princip.
vbi de hoc. Oppono ad hoc in eo quod dixi, quod executor
ad non pias cauſas non agit, de hoc capitulo, quod videtur in-
diſtincte velle, quod executores poſſint agere. Soluit Innoc.
vt etiam dixi in nono notabili, quod hic totam hæreditatem
iuſſerat expendi in pios vſus, hæreditas autem intelligitur,
ære alieno ſoluto. C. de bonis quæ liberis, l. vltima. Ideo ad
hoc vt licite poſſint exequi, oportet primo ſolui. Hoſtien. di-
16 cit quod hoc eſt diuinare, & ſecundum canones † executo-
res agunt contra hæredes, & contra omnes alios, in his quæ
ſpectant ad executionem, & eis negligentibus hoc facit dioe-
ceſanus eodem titulo, tua. & capitulo, ſi hæredes, & capitulo
quidem. Specu. præallega. §. quinta col. verſicu. & ſcias, tenet
diſtinctionem pręcedentem, dic quod hoc capitulum nihil
probat de actione executorum contra hæredem, ſed ſolum,
quod executores per epiſcopum compelluntur exequi. puto
tamen, quod etiam cum eſt executor ad non pias cauſas ha-
bet implorationem officij epiſcopi contra hæredem, vt exe-
cutio poſſit eſſe cum effectu: quia vno permiſſo, &c. de offi-
cio delega. prætera. Vndecimo quæro, eo caſu quo executor
habet actionem, quæ ſit hæc actio, dic quod executori ad pias
cauſas competit condictio ex l. nulli. & l. ſi quis ad declinan-
dam. Sed ſi ad non pias, ſi ſibi legatum eſt aliquid, competit
ei actio quæ competit legatario, de quo ſupra capitu. Raynal-
dus. verſicu. demum. & de hoc in Specu. dicto §. poſt præalle-
17 ga. verſicu. & ſcias. † Duodecimo quæro, an ab executore poſ-
ſit peti cautio de exequendo. Hoſtien. quod non, ſi eſt teſta-
mentarius, per l. C. de epiſco. audien. de creationibus, ad hoc.
ff. ſi cui plus quam per l. fal. diuus. vbi Barto. dicit idem de le-
gitimo, per l. C. de epiſco. & cleri. nulli. dicit tamen Archidia.
infra eodem, capitulo 2. libro ſexto, quod iurare debet, per l.
penultimam. C. de dona. quod tenet glo. in l. diuus, & de hoc
in Specu. dicto §. ver. quid ſi hęres. Et per Barto. in l. diuus. Et
an poſſit ante lite conteſta. procuratorem dare, & de ſimili-
bus in Specu. præallega. in pluribus verſicu. ibi. Decimotertio
18 quæro, eo caſu quo executor † agere poteſt: an ad petitionem
legatarij cogitur agere contra tenentem legatum, videtur,
quod non, ſed quod ſatisfit, quod cedat actionem legatario.
de hoc in Specu. præallega. §. 10. col. ver. ſed an executor. Ho-
ſtien. ſupra capitulo tua. diſtinguit, quandoque teſtator lega-
uit rem ſibi debitam, quandoque rem ſuam, quandoque alie-
19 ibi actio competit. † Decimoquarto quæro, an executor
tenetur facere inuentarium. Specula. dicto §. decima. col. ver-
ſicul. ſed an tenetur, dicit ſecundum quoſdam quod ſic, ſi eſt
datus ad vniuerſitatem diſtribuendam: ſecus ſi ad certam
rem. Ioann. Andr. ibi in additio. dicit quod etiam præſuppo-
ſito quod teneatur facere inuentarium: tamen ſi non facit,
non tenetur vltra vires hæreditatis: quia non eſt idem in eo,
quod in hærede, facit enim inuentarium ſolum pro ratione
reddenda: hæres autem in totum de iure tenetur niſi excuſe-
tur ex beneficio inuentarij. C. de iure deliberan. l. fina. de red-
ditione autem rationis facienda per executorem, & cui ſit
reddenda: & an in ea reddenda ſufficiat ſacramentum, proſe-
quitur Specula. ibi, verſiculo, ſed an ſimplex, & ibi de hoc in
20 addi. & in clementina, vnica, eodem titulo. † Decimoquinto
quæro, an executor poſſit cogi præciſe ad exequendum. dicit
Vincent. quod ſic, niſi ex cauſa emergenti petat ab epiſcopo
exonerari. ff. de procuratoribus, ſi poſt: vbi dicitur quem excu
ſari ab officio procuratoris ex ſuperuenientibus inimicitijs.
ad hoc de procurato. capitulo ſecundo, libro ſexto. Cogitur
etiam per ſubtractionem emolumenti ſibi a teſtatore, alias
non relicturo, relicti. vel per cenſuram eccleſiaſticam, vel per
pœnam arbitrariam de hoc in Specu. præallega. §. 16. col. ver.
quæritur autem, vbi etiam tractatur, an in hac compulſione
ſit offerendus libellus. Decimoſexto quæro, infra quod tem-
pus debet exequi, dic quod infra annum, qui currit a die no-
minationis, ſupra capitulo, nos quidem, & c. ſi hæredes. Solet
autem per conſtitutiones ſynodales ſtatui annus a die mortis.
21 Decimoſeptimo quęro, an poſſit † epiſcopus cogere execu-
torem, poſt annum exequi, puto quod ſic: quia annus datur
fauore vltimæ voluntatis, vt executioni mandetur, non au-
tem fauore executorum, ſic & alias dicimus in contractu mi-
noris: quia in optione minoris eſt ſtare contractui, non au-
tem in optione contrahentis cum eo. C. de procuratoribus,
22 nõ eo minus. † Decimooctauo quæro circa hoc, & circa tex.
an executio teſtamenti etiam ad non pias cauſas ſpectet ad
epiſcopum. Gloſſa ſecunda, ſupra capitulo, ſi hæredes. per
comparatiuum præcipue, videtur tenere quod ſic, quod te-
nent Innocent. & Hoſtien. ſupra eodem, nos quidem, & Ho-
ſtien. hic & ſ. eodem, tua. Sed ibi gloſſa nota. contrarium, pro
prima opinio. eſt: quia quicquid diffinit teſtator pium eſt exe
qui, dummodo non ſit contra leges: quia talis voluntas dici-
tur pia. C. de ſacroſanctis eccleſijs, l. prima, decimatertia, quę-
ſtione ſecunda, vltima voluntas. & §. ſed aliud. pro hoc ſupra
eodem, tua. in verbo vniuerſa, & in verbo plenarie, & in Au-
thent. de eccleſ. ritu. §. ſi quis autem pro redemptione. di-
cit omnia pro hoc iſtud c. inducendo, vt ſ. in 7. & 9. notabili,
23 non tamen multum facit. Item, quia magna † eſt pietas fi-
deliter adimplere illius votum, qui ſe nec iuuat nec amplius
loqui poteſt. dicta lege prima. Ad idem Ruth. ſecunda.
D. Benedictus ſit a domino qui eandem voluntatem quam
præbuerat viuis reſeruauit, & mortuis. Si enim expedit rei-
publicę ne quis re ſua male vtatur, inſti. de his qui ſunt ſui vel
alien. iur. §. ſed hoc tempore, & ſi proſpicitur commodis
rei priuatę. C. de bon. proſcriptio. ſi quis infra fortius cir-
ca defunctorum voluntates prouidendum eſt per iura præ-
dicta. Ad idem. ff. ſoluto. matrimonio, ſi conſtante, §. ſi ma-
ritus, probatur hic in verbo creditoribus, vt dixi, ſupra nota
bili nono, niſi dicatur vt ibi. Ad idem ſupra eodem, iudican-
te. Item, quia religioſus poteſt eſſe executor, infra eodem ca-
pitulo ſecundo, libro, ſexto nulla facta diſtinctione qualis ſit
voluntas, quod non permitteretur, niſi officium eſſet pium,
dicit Ioan. Andre. ſatis æque poſſe diſtingui, quod aut epiſco-
pus ex officio hoc facit per viam executionis, & hoc poteſt
etiam in non pijs. Aut per modum libelli per viam actionis
ad petitionem partis, & hoc non poteſt, contra laicus

Digitized by Google

penes executorem.ff.de lega.primo,ſi ſeruus vetitus.de admi
niſtra.tuto. qui plures. Item in tutoribus talis voluntas eſſet
captatoria,& contra ius publicum.ff.de admin.tuto.iure no-
ſtro,primo reſponſo.de lega.primo.plane.§.primo.& l.ſi ſer-
uo meo,§.fin.& l.nemo,& ideo non valet.ff.de leg.primo,ca-
ptatoriç.daretur etiam via executoribus ſibi appropriandi, quod
in vſus pios erogandum eſt.inſtit. vi bon.rap.§.nedum.de di-
uor.quanto,ad finem.Item executor tenetur ad reliqua,ideſt
ea quæ ſibi remanent de hæreditate, ergo tenetur ad plenam
rationem.ff.de condi.& demonſt.quamuis.de ſta.li. ſeruus ſi
hæredi.§.imperator.Soluit Hoſt.ſ.cap.tua.dicens, quod exe-
cutor in caſu præmiſſo ſi ſuſcepit officium volũtarie,non ne-
ceſſarie,tenetur ad rationem ex bono & ęquo iudicis arbitrio
faciendam.argum.ff.de ma.te.qui filium,ad fin.de liber.lega.
Aurelius,& l.creditor.§.inter cætera.nam pontificali autho-
ritate decet implere voluntatem defuncti etiam ſi actio defi-
ciat.ff.de petitio.hæredita.hæreditas,in fine.de reli.& ſumpt.
fun.& ſi quis,§.ſi cui. iudex ergo penſata fama & conditione
executoris,qualitate,& quantitate rei de qua quæritur, in ali-
quibus credet ipſius iuramento.C.de dona.l.penultim.ſicut,
& alias not.C.de alimentis pupillo præſtan. l.2.de accuſatio.
qualiter 2.In aliquibus plenam probationem requiret. C.de
epiſco.& cle.nulli.primo reſponſo.& §.primo,ibi poſt vnius
vero.Authen.de eccl.titu.ſi quis ædificationem,& ſequen.&
debet ſic arbitrari quod non ſit locus fraudi:nec minus plene ex-
cuſationi. Nam etiam veriſimile eſt hanc fuiſſe voluntatem
teſtatoris,quod illam clauſulam non appoſuerit, in eluſionẽ
voluntatis ſuæ,vel officij pontificalis. Sed magis vti voluerit
fide vtriuſque,ideſt hęredis & epiſcopi. argum.optimum.ff.
de teſtam.mili.l.3.de condi.& demonſt.cum ſeruus.de admi.
tuto.qui omnibus,& l.Lucius.ſ.eodem.nos quidem. Oppo-
25 no ad hoc.ff.de liber.lega.ſi quis rationes,vbi valet † legatum
liberationis reddendarum rationum.Solu.illa l.debet intelli-
gi pro adminiſtratione iam facta:ſecus pro futura: quia tunc
non valet quo ad hoc,vt intelligatur remiſſus dolus,ne detur
cauſa delinquendi.ff.de pac.ſi vnus.§.illud,& de hoc per Bar,
ff.de libe.lega.Aurelio,in prin.

S V M M A R I V M.

1 *Canonica non deducitur de legato fabricæ, vel ad cultum diuinum immediate.*
2 *Cultus diuinus non eſt diminuendus,ſed augendus.*
3 *Relicta ciuitati quomodo diuidantur.*
4 *Quarta parochialis debetur de relictis fratribus prædicatoribus.*
5 *Legata eccleſię ad perpetuum cultum quæ dicantur.*
6 *Legatis eccleſiæ ad perpetuum cultum an poſſit eccleſia vti in aliam cauſam.*
7 *Legatum fabricæ reſeruatur ad opus ipſius.*

1 De his. De legato fabricæ,vel ad cultum diuinum im-
mediate, canonica † non deducitur.primo po-
nit dictum in quo interſerit rationem,ibi, dummodo. anni-
uerſarijs,ideſt commemoratione annua. in anniuerſario de-
poſitionis,ideſt ſepulturæ faciendę,vt not.de celeb.miſ.cum
creatura.13.quæſt.quia alij.de hoc ĩ.de ſepul.in noſtra. Et per
Hoſtien.in ſumma de pœni.§.quibus mortuis. ſub §.& notã
taudum. No. de relicto pro fabrica eccleſiæ quod eſt priuile-
giatum,& dicitur fabrica.i.ſtructura.12.q.1.futuram.de conſe.
diſt.j.de fabrica.ſic no.Archi.de reli.& ve.ſanc.c.vno.lib.6.in
verbo fabrica,& facit ad quæſtionem facti, quod redditus fa-
bricæ non debeant expendi pro ornamentis.puta paramẽtis,
vel luminaribus eccleſiæ,ſed pro ſuſtentando ædificio eccle-
2 ſiæ,quia hæc ponuntur hic,vt diſtincta.† Secundo no.de cul-
tu diuino,cui fauetur,nam diminuendus non eſt, ſed augen-
dus,de conſti.c.pe.Oppo.in eo quod dicit de ornamentis,poſ
ſunt enim relinqui pro ornamentis mulieris,vel ſimilibus qb.
fauor de quo hic,non debetur.Glo.prima ſoluit ſupplẽdo ec-
cleſiaſticis,puta paramentis,cuppis,mapulis,& ſimilibus. Et
3 no.quod quædam relinquuntur † ciuitatibus ad ornamentũ
vt ad ludos;ad forum,ad theatrum,& hæc non diuiduntur per
non ſit magna vis.Secundo oppono,quod etiam in caſibus
exceptis debeatur canonica ĩ.de ſepul.clem.dudum. Solu.il-
4 lud de relictis † fratribus prædicatoribus de quib.debetur quarta
eccleſijs parochialibus per illam clem. Et dicit Inno.quod quan-
doq; eccleſia parochialis habet aliquam portionem, ĩ.de ſe-
pul.c.1.& per totum. Hoſt. dicit,quod de omni relicto per paro-
chianos ſuę diœceſ.habet epiſcopus canonicam,& eccleſia pa
rochialis etiam hẽt de relicto ſuorum parochianorum: nec
mirum,cum competant diuerſis & ex diuerſa cauſa. dic me-
lius quando ſit locus vtrique canonicæ,& quomodo deducã
tur,vt dico ĩ.de ſepul.certificari.& ſ.c.officij. Tertio oppono
in eo quod dicit de luminarijs.ĩ.de verb.ſig.cum inter.vbi ta
lia relicta diuiduntur.Solu.ibi.Quæro quæ ſint illa quæ dicũ-
5 tur legari ad perpetuum † cultum,dic,vt ſi legauit, quod omni
anno ſolenniter fiat feſtum alicuius ſancti:vel quod in aliqua
eccleſia conſtituatur præbenda, vel altare, vel pulpitum,vel
aliquid ad diuinum cultum perpetuo exequendum.Inno.ad
6 hoc de præben.ſignificatum.Secundo quæro,an talibus † le-
gatis poſſit eccleſia vti in aliam cauſam:dic quod non: ſicut,
quod relictum eſt ciuitati in certum vſum, conuerti nequit
ad alium.ff.de admi.rerum ad ciui.perti.l. prima, quod dicit
Vincen.generale.Sed ſi eccleſia indiget, poteſt vti ad aliud,&
ſunt caſus ſpeciales vbi poteſt vti illis,& poſtea reducere reli
cta ad id ad quod erant,ſcilicet ad ludos,vel ad alia.C.de expẽ
ſis ludorum,l.vna lib.11.& ſi autoritas principis interuenit,
vt expendatur in alios vſus.ff.de pollicitationibus.l.prima.Et
ſi ſunt plura legata ad diuerſa opera reipu. permittitur in aliud
erogari ea quæ non expediunt ad opera legata. ff. de admi.re-
rum ad ciui.pertinen.l.legatum.§.primo. Item relictum ad
ſpectaculum poteſt cum conſilio hæredis in aliud commuta
ri ad memoriam defuncti.de ſuppel.le.legatum,& l.quidam.
Vincent.de hoc dixi ſ.capitu.nos quidem. Tertio quæro,an
extra caſus de quibus hic,debeatur indiſtincte canonica.dicit
Hoſtien.quod ſic,ſi ſunt legata pijs locis,vt hic in tex.ibi,pijs.
ſecus ſi perſonis ſ.cap.requiſiſti. Quarto quæro,quid ſi relin-
7 quitur fabricæ † quæ non indiget.dicit Hoſtien. quod hic lo-
quitur quando fabrica indiget reparatione. ſecus ſi non indi-
get.de hoc ĩ.de verborum ſig.ex parte 3.& de eccle.ędifi.cap.
ĩ. Gof. dicit quod etiam ſi fabrica non indiget ad præſens,ta-
men procedit quod hic dicitur,vt quod legatur fabricæ,reſer
uetur ad opus ipſius, impendendum in opus fabricę ſi emer-
gat.12.quæſtio.2.vobis,& reponitur in entitijs,ideſt repoſito-
rijs tutis.quod etiam videtur tandem tenere Hoſtienſis.& eſt
verius:quia litera loquitur generaliter.Quinto quæro,ſi teſta
tor mãdauit aliqua diſtribui in pias cauſas,prout elegerit exe-
cutor,qui elegit fabricam, an debetur canonica.Dy.ff.de leg.
2.vnum.§.ſi de falcidia,dicit quod non: quia perinde eſt ac ſi
teſtator elegiſſet,quod not. Sexto quęro, quę eſt ratio,quare
non detrahitur canonica in caſibus hic exceptis.Gloſ.vlti.di-
cit propter reuerentiam diuini cultus,& in ea ibi,ſunt perſo-
nę.vide de iudic.dilecti.contrario primo. Minus legitima ſu-
pra cap.proximo.in 1.glo.& not.ĩ.titu.2.cap.3.in glo.penult.
ibi,militari,quo poteſt non ſolum ſuis, ſed etiam extraneis
directo ſubſtinere,& ſic locus non eſt deductioni quartarum
vt in legibus ſequen.

De ſucceſſionibus ab inteſtato. *Rub.*

Viſo de ſucceſſionibus ex teſtamento, videamus de ſuc-
ceſſionibus ab inteſtato.Goffr.de materia.12.quęſtio.vltima,
cap penult.& vltim.& quęſtio.2. de laicis. Et materiam ſuc-
ceſſionum quo ad deſcendentes,aſcendentes,& collaterales,
plene tradidit Hoſtien.in ſumma.eodem.§ fina.& Specu.eo-
dem titulo,per totum.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus bona propria donare poteſt cui vult.*
2 *Clerico cedunt quæ acquirit intuitu perſonę.*
3 *Clerico ſuccedunt conſanguinei,non eccleſia in bonis proprijs.*

Vt hoc.

Digitized by Google

quæſtio. vltim.cap.vltim.Glo.vltima ſtat contrario, & idem
nota infra cap. proxim.in glo.prima,& intelligit gloſſ hic de
non habente conſanguineos,idem Innocent. vel ſecundum
Alan. hoc fuit locale, vel temporale,& hodie non tenet,pri-
mum placet,quod etiam dixi in d.c. cum in officijs,q.2.& in
hac glo.ibi cap.vlt.vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 Patronus poteſt retinere ſpirituales operas in liberto.
2 Hæreditas quando auſertur alicui tanquam indigno,applicatur fiſco.
3 Clericorum parentes qua ratione poſſint eſſe non idonei ad ſucceſſionem.
4 Excommunicatus teſtari poteſt.

Sancto. Si presbyter inteſtatus decedit,de peculio eius
fiunt quatuor portiones,& non tenet, ſecun-
dum glo. Primo ponitur exceſſus relatio. ſecundo prohibitio
ibi:interdicimus. Tertio peculij diuiſio ibi:peculium· Quar-
to pœnæ inflictio , ibi: & ſi quis pręſumpſerit, impediendo
portiones prędictas, vel inuadendo bona, gradum,nec debet
aliter ordinari,de ſeruis non ordinan. per totum.peculium ,
ideſt patrimonium,de pecul.cleri.per totum.Anathematize
tur,ideſt,excommunicetur vſque ad condignam ſatisfactio-
1 nem.Hoſtienſis.† Nota,quod patronus poteſt retinere ſpiri-
tuales operas in liberto,de hoc glo. ſecunda,& ibi, nullus,vbi
de hoc.Secundo no.in eo,quod prima portio attribuitur epi
ſcopo,quod portio epiſcopi eſt pręcipua,arguendo de ordine
ſcripturæ,& ex epiſcopi dignitate.ar.de maio. & obe. cap.pri-
2 mo,ſupra ti.primo cap.fina. † Tertio no.quod quando aufer-
tur hęreditas alicui tanquam indigno,applicatur fiſco. Abb.
facit litera ibi in ver.& ſi non ſint, in eo, quod applicatur ec-
cleſię, ſic & bona clerici damnati applicantur fiſco eccleſię,
ſupra de conceſſ.pręben. quia diuerſitatem , vbi de hoc,in gl.
antepenultim.quę eſt ſingularis . Oppono,quod non proce-
dat diuiſio de qua hic.Nam clericis ſuccedit eccleſia ſi intui-
tu eccleſiæ acquiſiuerunt . Gloſſa prima ſoluit intelligendo
hoc cap.de presbyteris,qui ex ſeruis facti ſunt presbyteri , qđ
tenet Goff.& Abb.qui hoc probant per verbum,ſuos presby
teros. Sed melius probatur ibi,liberi facti ſunt, & ibi, pecu-
lium. Nam videtur ibi reſpicere ꝑriorem ſtatum ſeruitutis,
quo tempore quandoque ſeruus habet peculium . Gloſſa ta-
men non perſiſtit in hoc,& videtur velle,quod hodie non ꝑ-
cedat hoc capi. quod placet,quia etiam ſi intelligatur de his,
qui fuerunt ſerui : tamen ex quo facti ſunt liberi, cenſentur ,
vt alij , qui non fuerunt ſerui, ex quo ſunt presbyteri, quod
vult glo.in fine. Et no.diſtinctionem gloſſ.& in ea ibi,præſu-
mendum,idem Innocē.quod dic,vt dixi ſupra ti.primo,cum
in officijs.Ibi,ciuibus,vide ſupra ti.primo,requiſiſti,in princ.
quæſtio.decima.Ibi,quintus,vide de pecul.cap.primo,quæſt.
2.Quarto oppon.ad hoc š.in prohemio:quia non debet hoc
cap.hic poni tanquam ſuperfluum.Solu.licet hoc capit.non
teneatur in eo, quod dicit de diuiſione in quatuor partes : ta-
men tenet in eo, quod dicit, quod is,qui fuit dominus ſerui,
qui factus eſt liber , & ſacerdos , nil ab eo poteſt exigere præ-
ter diuinum,& nullum ius habet in ſuccedendo ſibi. Tertio
oppono,quod hæc decre.non pertineat ad titulum:quia non
dicit,quod iſti deceſſerint inteſtati.Solu.in verbo, de moriē-
tium,dicitur ab inteſtato. Et intelligitur hic de bonis acquiſi
tis intuitu eccleſię,non perſonę.De obligatis ad ratiocinia an
poſſint teſtari,remittit Hoſtien.de obli.ad ratioci.cap.primo,
13.quęſt.ſecunda,illud 16.quęſti.3.per totum.Quarto oppo-
no in eo,quod dicit,quod percipiebant portionem tanquam

5 Confeſſioni conſtituti in extremis an ſtandum ſit.
6 Confeſſioni teſtatoris non iuratæ an ſtetur.
7 Confeſſioni dubię alicuius an ſtetur poſt eius mortem.
8 Confeſſio facta a parte abſente cum vno teſte an faciat plenam probationem.
9 Iuramentum in ſupplementum probationis an deferri debeat habenti vnum teſtem.
10 Atteſtationibus publicatis an quis audiri debeat.
11 Verbum , niſus, an accipiatur generaliter,vt comprehendat omnem ſenſum.
12 Negatiua eſt improbabilis.
13 Furoris probatio an ſufficiat ad irritandum teſtamentum , vel contractum.
14 Pręlatus bona eccleſiæ non poteſt alienare.
15 Conuerſus tradens eccleſię ſe, & ſua, an videatur donaſſe præſentia tantum,vel etiam futura.
16 Offerens ſe,& ſua pręſentia,& futura,videtur factus quaſi ſeruus eccleſiæ.
17 Superior quilibet agere poteſt pro collegio ſibi ſubiecto.
18 Diœceſis tota eſt parochia Epiſcopi.

Cum dilectus. Hoc cap.patitur contraria diffi-
cillima, & male ſolet intelligi,
ſed prout ego intelligo,ſummo ſic. Si rector eccleſię in ex-
tremis aſſerit ſe,& ſua monaſterio contuliſſe,dicitur teſtatus,
& omnia cedunt monaſterio, niſi probetur eum tunc non
fuiſſe ſanę mentis: quia tunc dicitur inteſtatus deceſſiſſe, &
ſuccedit eccleſia. Primo ponitur factum deciſum. Secundo
Papę motiuum ad ſententiam,ibi:ſufficienter. Tertio allega-
tio epiſcopi ad impediendam ſentētiam,ibi:quia vero,Quar-
to diffinitiuè commiſſio,ibi:nos, orationum, id eſt, vt parti-
ceps eſſet orationum. Innocen.quaſi non fuerit nudum par-
ticipium,de quo de priuileg.cum & plantare §. de confratri-
bus. Et infra deciditur qualiter Papa commiſit, & poſt pro-
ceſſum factum per iudicem relatum eſt negocium Papæ.vn-
de cum requiſitus,quaſi dicat ex hoc magis pręſumit, quod
voluit teſtari. Extremis,de illa enim donatione agebatur. Ho
ſtiē.imponatur,in eo quod erat actor.infra contrario primo.
reſtituere,& ſic ſuccumbit etiam epiſcopus in eo, quod erat
reus propter vltimam voluntatem,ex qua agebatur,ſufficien
ter probatam.Hoſtiē.dixiſſe,hoc caſu merito ſuccumbit Ab-
bas, quia nec probata eſt profeſſio, nec vltima voluntas. fue-
1 runt,& quę acquiſierat intuitu perſonę,vt in glo.†.No.quod
epiſcopus agit, & defendit,pro eccleſia parochiali, & ad hoc
allegatur quotidie,de hoc infra quęſtione ſecunda,& 3.& di-
cit Abb. hoc caſu epiſcopum agere,non ſuo nomine,ſed ec-
cleſiæ.Secundo not. quod confeſſio in vltima voluntate di-
ſponit,de hoc infra tertio contrario. Tertio not.ibi aſſerit,ꝙ
2 † valet vltima voluntas ad pias cauſas per verba enunciatiua,
quod dico infra titu.primo,indicante.quęſtione prima,& ſic
allega.Bar.hanc literam.C.de ſacroſanct.eccleſi.l.prima,circa
fin.contra facit litera ibi,velut vltimam exprimens volunta-
tem,quæ ſonat , quod non fuerint enunciatiua, ad quod dic,
vt in gl.3.ſecundum quam bene facit litera pro primo,quod
3 no.† Quarto no.quod aſſerenti aliquem furioſum incumbit
onus probandi, niſi conſtet eum quandoque furioſum , de
4 hoc in glo. ideo. † Quinto no.quod eccleſia ſuccedit clerico
inteſtato.de hoc ſupra duobus c.proximis,& ſupra ti.primo,
cum in officijs. Oppono,quia hic dicit,quod abbas habebat
cauſam contra epiſcopum,& ſic epiſcopus erat reus,& tamē
infra imponitur ſibi ſilentium,quod imponitur tātum acto-
ri. ſupra de cau.poſſ.cum olim,vbi de hoc in glo. antepenul-
tima.Soluit Innocen.quod vterque petebat ab altero res,quę
fuerunt archipresbyteri,& quod vterque de illis aliqua poſſi-
debat,

Digitized by Google

quare datur reſponſio cum concordet, confeſſio enim iſta
ſufficit, dummodo de ea conſtet: vt in ſequen. contratio, ſic
& in dicta lege neceſſe eſt conſtare de illa ſcriptura. Ioan. An.
Tertio oppono ad hoc. C. de proba. authē. quod obtinet, vbi
6 non ſtatur † confeſſioni teſtatoris niſi iuret. Gloſſ. videtur di-
cere, quod ſi per confeſſionem exprimitur vltima voluntas,
ſufficit confeſſio ſine iuramento: alias ſecus, quę verba viden
tur implicare. Nam quicquid dicit teſtator, habet vim vlti-
mæ voluntatis, ſi aliud non obſtat. Dic ergo, quod ibi non lo-
quitur in donatione vel legato, ſed in debito, cum teſtator cō
fitetur ſe obligatum, in quo agitur de pręiudicio hæredis, qa
non deducit falci. ſed in legato ſecus: quia bene ſtatur confeſ-
ſioni. dicit tamen Specu. de confeſſis §. nunc videndum, ver.
ſequitur, quod confeſſio teſtatoris non pręiudicat filio, quo
ad legitimam, quod no. Sed adhuc remanet contrarium; præ
cedens, quare non ſtatur huic confeſſioni ſine alia probatio-
ne, dicit Innocen. quod aſſertio archipresbyteri fuit de pręte-
rito, & extra iudicium, ſi poſtea conuenitur, non auditur con
tra ſuam confeſſionem, niſi oſtenderit ſe in alio caſu intelle-
xiſſe, ideo confeſſio non eſt ſufficiens probatio: quia non vi-
uebat is, qui confeſſionem fecerat: ideo non poterat intelle-
ctum dare confeſſioni. ar. de accu. cum dilecti. dicit tamen In-
nocen. quod eſt ad planum pręſumptio, cui ſtatur, vt hic ſe-
quitur, ſed idem Innocen. in alia gloſſ. dicit, quod probationi
vnius teſtis, qui iurauit, quod archipresbyter non obtulerat ſe
& ſua, non creditur, de procura. ex inſinuatione, & quod ibi,
no. Sed cum alia probatione, ſcilicet confeſſione, bene credi-
tur, niſi probetur freneticus, in quo videtur velle, quod non
ſtatur ſoli confeſſioni, cuius contrarium nunc dixi ſecūdum
eum. Item in eo, quod dicit, quod non ſtatur confeſſioni, qa
fuit aſſertio de pręterito, & extra iudicium, non videtur hoc
procedere, niſi intelligatur, quod non interuenit partis præ-
ſentia. per l. C. de fi. inſtrum. ſi cautio, cuius cōtrarium hic di-
citur, quia fuit facta in præſentia abbatis. Similiter non vide-
tur procedere, quod dicit Innocen. hic, non ſtari confeſſioni,
7 † quia non viuebat confitens, qui poſſet eam interpretari, &
in hoc Cyn. poſt Pe. C. de non nu. pecu. generaliter, quęſt. 7. te
net contrarium, quod puto verius. Nam confeſſio valet taltē
ad inducendum legatum, etiam ſi in veritate nō erat facta ob
ligatio. C. de fal. cauſa adiect. l. prima, & penultim. etiam ſi nō
ſit iurata, ſed iurata valet etiam quo ad probationem in præ-
iudicium hęredis, licet non in pręiudicium aliorum credito-
rum. Et dic generaliter, quod confeſſio in vltima voluntate
aut eſt iurata, & inducit probationem in pręiudicium hære-
dis, vt nunc dixi. ff. de leg. 3. cum quis §. codicillis. Aut non iu-
rata: & tunc, aut interuenit partis præſentia, vel nuncius, vel
epiſtola. & idem. C. de confeſſis. l. prima, dicto capi. ſi cautio.
Aut nullum iſtorum interuenit, & non probat. ff. de le. 2. Lu-
cius §. quiſquis 2. ſed inducit fideicommiſſum, vt ibi, de quo
ibi per Barto. Et ex hoc infero, quod cum interuenerit abba-
tis pręſentia, verum eſt, quod dixi ſecundum Innocent. quod
confeſſio hic eſt ad plenum pręſumptio pro monaſterio: &
ſtatur, non quo ad hoc, vt per hoc inferatur archipresbyterū
fuiſſe oblatum monaſterio ſiue monachum. Sed quoad hoc,
vt voluerit omnia ſua ad monaſterium peruenire, quod etiā
dicit glo. per hanc, ibi, nec intelligas, vſque ad finem, & fuit ad
ditio a tempore Innocent. Et hanc vltimam ſolutionem te-
nent etiam alij. Sic ergo per illam confeſſionem, non fuit p-
batum quo ad hoc, vt inferatur verum eſſe, quod archipreſ-
byter fuit monachus: ſed quo ad oblationem, quę non infert
monachatum, ſed oblationem ſui, & ſuorum, videtur per il-
lam confeſſionem, quod probata ſit talis oblatio. Et ex hoc
apparet, quod Cyn. in d. l. generaliter, quęſt. 7. minus bene re-
prehendit Innocen. in eo, quod proxime dixi, quia Innocent.
non perſiſtit in illo, ſed in hoc vltimo. Sed adhuc remanet ꝯ-
trarium illud ſi confeſſio ſufficiebat, quare exigitur alia pro-
batio. in quo dico, quod licet facta fuerit alia probatio, tamen
non erat neceſſaria, niſi hoc reſpectu quia etiam ſi epiſcopus
probaſſet, quod archipresbyter fuiſſet freneticus, cum in ex-
tremis conſtitutus fecit confeſſionem, de qua in ver. ſufficien
ter, tamen ſi pars monaſterij probaſſet oblationem pręceden

monaſterium dicebat illum fuiſſe oblatum, & hoc non pro-
batur ex confeſſione, ſed melius dic, quod non conſtabat hic
quod interuenerit niſi vna confeſſio. vnde confeſſio de qua
in ver. quia tamen, debet intelligi eſſe eadem cum confeſſio-
ne de qua in ver: ſufficienter. Et tunc dic, quod confeſſio ſuf-
ficiebat niſi oppoſitum fuiſſet, quod erat freneticus. Et ſecun
dum hoc dico quod hoc cap. non facit ad id, ad quod allega-
tur. Barto. enim. ff. de iureiuran. admonendi. dicit per hoc ca.
8 quod confeſſio † facta parte abſente, & vnius teſtis faciunt ple
nam probationem, quod not. ſed non probatur hic: quia hic
facta fuit in pręſentia abbatis, & tunc dico quod ſola ſufficit
vt prędixi, & probatur. ff. de leg. 2. Lucius §. quiſquis. Quarto
oppono ad hoc: quia in tex. dicitur, quod confeſſio non ſuffi-
cienter probabat. Solu. non ſufficienter probabat aſſertionem
abbatis, quod facta eſſet oblatio, quia opponebatur, quod iſte
erat freneticus, vel dic, quod teſtes probantes non ſufficienter
ideſt, non directe, probabant oblationem, & ſic directe non
erat probata aſſertio abbatis, qui ſe fundabat ſuper oblatione.
Sed vehementer adminiculabantur ad inferendam aſſertio-
nem abbatis: imo quo ad effectum obtinendi etiam ſufficien
ter probabant: quia confeſſio ſuffeciſſet, ſi archipresbyter fuiſ
ſet ſanæ mentis, vt pręd ixi, vnde dicit Innocen. in verbo admi
niculantes, quod intantum adminiculabantur, quod cōdem-
natur epiſcopus ac ſi vere fuiſſet oblatus. Hoſtien. exponit ad
miniculantes, ideſt probabilem pręſumptionem inducētes:
nam tales poſſunt eſſe pręſumptiones, & tale factum de quo
quęritur, quod cum vno teſte faciunt fidem, quod non bene
conſonat, & verius eſt dictum, & per hoc declaratur glo. ſ. &
in ea, in fine. vltimam enim voluntatem ſufficienter proba-
bant. Quinto oppono ad hoc, & ad tex. quia ex quo abbas do-
9 cuit † per vnum teſtem, quod debebat ei deferri iuramētum
in ſupplementum probationis, de procura. ex inſinuatione,
de iureiuran. cap. fin. C. de rebus credi. in bonæ. Soluit Goffr.
quod quantitas rerum petitarum diſſuaſit. ff. de legi. tu. legiti
mos, vult dicere, quod cauſa erat ardua, in qua non defertur
iuramentum, quod dixi in dicto cap. fina. Idem tamen Goffr.
aliter reſpondet ad hoc c. ſupra de procu. ex inſinuatione, vbi
dico contrario quinto. Hoſtien. dicit, quod non fuit petitum,
& quod non profuiſſet abbati qui agebat ex vltima volunta-
te, non ex donatione inter viuos, vnde non iuuaretur ex alia
cauſa. ſ. ex donationis probatione, quod non procedit, quia
imo abbas agebat ex oblatione, vt patet in principio, vnde pla
cet. ſolutio Goffr. vel dic, quod non fuit locus iuramento, ſi-
cut nec defertur regulariter in cauſa monachationis, ſed eſt
in arbitrio iudicis, vt dixi in dict. cap. fina. hic tamen non erat
cauſa monachationis, ſed oblationis ad participationem ora-
tionum, vt dicitur in litera. Sed hę ambę cauſę ſimilitudinē
habent adinuicem, poterat etiam ſubeſſe alia ratio: quia forte
abbas non interfuerat oblationi: vt quia facta fuerat in mani-
bus prædeceſſoris, quo caſu ſibi deferri nequit iuramentum:
vt no. in d. l. in bonę, & dixi in dict. cap. fina. dicit etiam Hoſt.
hoc procedere quo ad petitionem abbatis: ſed quo ad petitio
nem epiſcopi hoc non fuit petitum, ſecundum eum. Sexto
oppono ad hęc, quia non debuit cogi epiſcopus, ad proban-
dum, quod archipresbyter fuiſſet freneticus, ex quo abbas nō
probauerat ſufficienter, vt dicitur in ver. quia tamen. Gloſſ. ſo
lus, format hoc contrarium, ſed alio modo, dicens, quod epi-
ſcopus non debuit admitti ad probādum, & forte habuit mē
tem, quod ſuperflua ſit probatio, ex quo abbas non probaue-
rat, ſed dicit Ioann. And. quod vterque erat actor, quod dixi ſ.
in primo contrario. Melius tamen ſecundum eum diceret
glo. quod epiſcopus non debuit cogi. Soluit autem glo. quod
adminicula ſufficiebant cum vno teſte, vel quod epiſcopus ſe
obtulit, verius dic, vt dixi in quarto contrario, quod ſola con-
feſſio ſufficiebat, niſi probaretur freneticus, & quare dicat, ꝙ
abbas non ſufficienter probauerat, dic, vt dixi in eodem con-
trario & per hoc liquet intellectus cap. Et in hac gloſſ. ibi, cir-
ca. vide de teſti. ex tenore, contrario ſecundo, in fine. Septimo
oppono ad hoc, quia non debuit audiri epiſcopus publicatis
10 † atteſtationibus, ſupra de teſti. fraternitatis. Soluit Hoſtienſ.
ꝙ auditur, quia erat alius articulus. ſ. de freneſi, per quem ab-
batis

Digitized by Google

... probationi autem per ver-
ba eius, vt dicebatur in antiqua,& ad hoc.ff.de condi.inſt. qui
dam. Nam fatuus fatua loquitur 93.diſtinct.legimus. Iob ſe-
cundo,quaſi vna ex inſipientibus locuta es 23.queſt.8.conue
nior. Item ex factis,nam ſtultus eſt,qui nomē ſuum ignorat.
C.de hære.inſti.l.vltim.& perpenditur ſtultitia in eo,qui non
vult diſcere,& in hac glo.ibi,furioſus,dum furore laborat:ſe
cus ſi ceperat illud , & firmauerat dum eſſet ſanæ mentis, vt
ibi. Et ibi, nec codicillos,& codicilli facti ab illo,qui non erat
compos mentis,non valent:& qui hoc dicit,id probet. Ibi,q-
dam , cum præcipit teſtator in mari proijci oſſa:primo inſpi-
ciamus an fuerit tunc compos mentis. Ibi,ſi filius,vide vt ecc.
bene.cap.vno,ver.præterea.contrario ſecundo. Decimo opp.
quod non debuerit probatio incumbere epiſcopo,ſed abbati,
quod tunc fuerit ſanæ mentis,3.quæſt.9.indicas. Gloſ.eadem
ſoluit,quod ibi hoc requiritur,quia cōſtabat illum prius fuiſ-
ſe furioſum. Et in hoc allegatur hæc gloſ.pro ſingulari,quod
13 ſi probatum eſt † quem fuiſſe furioſum,ſufficit ad irritādum
teſtamentum , vel contractum poſtea factum etiam ex ma-
gno interuallo,niſi doceatur eum tempore teſtamenti,vel ꝯ-
tractus fuiſſe ſanę mentis,quod no. de hoc in Specu.de prob.
§.primo,ver.item ſi. Vndecimo oppono,quod indiſtincte de
buerit pronunciari oblationem non valuiſſe:quia non poteſt
pręlatus bona eccleſię alienare,de teſtamen.cum in officijs.
14 Gl.ſi intelligas,ſoluit,quod † hic obtulit patrimonialia,quo
caſu,quatenus fuerit non ſanæ mentis,bona reſtituuntur ec-
cleſię,intelligendo,vt dicit hic gloſſ.quod deceſſerit ſine hę-
rede,quod tenet Innocen. & dic,vt dixi ſupra tit.primo,cum
in officijs. Duodecimo oppono, quod indiſtincte debuerit
ſuccumbere epiſcopus,qui dixit ſibi ius,contra id 16.quæſti.
6.ſi epiſcopum. C.vnde vi.ſi quis in tantam. Gl.penultim.ſol-
uit,& eam no.& de ea.l.dixi de dolo cap.primo,quæſtio.ſecū
da,& in hac gloſſ.ibi,poſt aditam,nec videtur ſufficere,quod
adiuerit,niſi & poſſeſſionem apprehenderit, de quo in l.ſi qs
in tātam. Ibi,non eſt dubium denegari actionem legatorum
ei pro portione competenti in rebus quas de hęreditate ſub-
traxit. Decimotertio oppono ad idem,quia debuit Papa tueri
oblationem factam inter viuos, dato,quod tempore mortis
fuerit non ſanæ mentis. Glo.vltim.ſoluit,quod non fuit pro-
bata oblatio. Idem Hoſtien.quod dic,vt ſupra dixi in pluribus
contrarijs. Decimoquarto oppono ad idem,quia non debuit
in totum reuocari oblatio. C.de inoffi.do.l.prima. Gl. eadem
ſoluit,& de intellectu huius l.dixi de dona.capi.fina.& in hac
glo.ibi Raynutius,de hoc dico ibi,ver.cum autem,contrario
primo,& ſequentibus. Decimoquinto oppono in eo,quod
iu ſi.mandat imponi ſilentium monaſterio ſuper impetitio-
ne epiſcopi, nam licet reſpectu bonorū archipresbyteri hoc
fieri potuerit,non ſic reſpectu bonorum monaſterij,quæ oc-
cupauerat epiſcopus:vt ſupra in text.ibi etiam monaſterij. So
lu.ſta contrario,& debet intelligi tex.tantum de bonis archi-
15 presbyteri. Quæro,ſi aliquis ſit † conuerſus [a] eccleſię ſecula-
a ris cui tradit ſe & ſua,videtur aliquibus, quod intelligitur de-
diſſe pręſentia,non futura.ff.māda.ſi mandauero §.2.de auro,
& argen.lega.ſi ita,facit de reſcrip.clemen. vltim.& quod ibi
dixi. In contrarium 27.quæſtion. prima,nuptiarum,ibi,nulla
Chriſto,&c.& C.quę res pig.obliga.poſſ.l.vltim.primum te-
tent Hu.& Arch.27.quęſt.prima,vt lex.niſi conſuetudo aliud
habeat: quod placet ex alia ratione: quia ſi intelligeretur de-
diſſe omnia pręſentia & futura, non valeret oblatio:quia per
hoc fieret inteſtabilis,contra id.ff.de verbo.ob.ſtipulatio hoc
modo concepta, & hoc ex quo iſte per hanc oblationem ſui
non intelligitur inhabilis ad bona,cum non ſit profeſſus reli-
gionem approbatam,pro hoc de voto c. vnico,lib.6.& quod
no.Arch.in d.ca.vt lex,& quamquam quęſtio formata ſit de
eo qui ſit conuerſus eccleſiæ ſecularis,tamen idem de oblatis
inſtituere,ſubeſt metus captandę mortis,d.l.fin.de pact.de cō
ceſ.pręben.ne captandę.lib.6.quæ ratio non habet locum in
tali donatione,quę fit inter viuos, & hoc probabiliter poteſt
ſuſtineri,ſed quod in eccleſiam valeat,eſt caſus in d.cap.vt pri
uilegia.vt ibi dico. Secundo quæro,in eo, quod hic epiſcopus
agit pro eccleſia parochiali vacante,quid in alio ſuper iure,di
17 cit Innocen.quod idem, vt dicas,quod quilibet ſuperior † ꝓ
quolibet collegio ſibi ſubiecto poteſt agere. C.de ſacroſanct.
eccleſ. nulli. & l.ſi quis,de pręſcrip. ex tranſmiſſa,& remittit
Innocen.ad no.de reſt.ſpoli.olim,primo,& de hoc ꝭ.titu.pri-
mo, ca.ſecundo,& dic,vt dixi in proxima quæſtione, de eccle
ſia vacante:quid ſi non vacat,videtur,quod adhuc ſuperior ꝓ
ipſa poſſit agere.ar.decima,queſtione prima, regenda, & per
totum , nam & monachi hoc faciunt pro eccleſijs ad ſe ſpe-
ctantibus,de præſcrip.ex tranſmiſſa,de offi.or.cum vos. Item
omnes decimę,& oblationes pertinent ad diſpoſitionem epi
ſcopi 32.diſt.pręter hæc.duodecima, quęſtione prima, pręci-
18 pimus,& ca.eccleſiaſticarum,& tota dioceſis † eſt parochia
epiſcopi infra de deci.ad Apoſtolicę, vnde & in abbatiis hoc
iure vtitur,de ſtatu monacho.capitu.vltim.verſi. quod ſi ab-
bas. Hoſtienſi.dicit,vt dixi de reſtitu.ſpolia.olim,primo,& de
iudi.cum deputati.

ADDITIO.

a Sit conuerſus. Adde glo.in clemen.1.de decimis. Archidia.in cap. quia ſunt culpæ.28.diſtinct.

De ſepulturis. *Rubrica.*

SVMMARIVM.

1 *Mortui ſepeliendi ſunt, etiam ſi hoc prohibuerint.*
2 *Sepultura quid ſit.*
3 *Sepultura in cimiterio an concedatur cuilibet.*
4 *Sepultura negari non poteſt extra caſus prohibitos.*
5 *Simonidis poetæ pietas in corpus inhumatum.*
6 *Cæſaris pietas in caput Pompeij.*
7 *Annibalis in Paulum, Gracchum, & Marcellum defunctos pietas.*
8 *Cymonis Athenienſis in patrem mortuum pietas.*
9 *Lugere an liceat tempore ſepulturæ.*

Quia defuncti ſepeliendi ſunt,cum de morientibus tracta-
tum ſit , qui decedunt aliquando teſtati,aliquando inteſtati:
ideo &c.cōſtat autem,quod omnes morimur,& quaſi aquæ
dilabimur, ſecundo regum 14. cui conuenit 13. quæſtione
ſecunda, vbicunque,de pœni.cum ex eo.in princ.ff.de condi.
1 & demon.l.prima. Sepeliendi ſunt autem † mortui etiam ſi
hoc prohibuerint.ff.de condi.inſti.quidam,no. 21.diſt.§.nūc
autem,in glo.ſecunda,de materia 14.cauſa.maxime,quęſtio.
prima.& quæſtio.ſecunda cap.ſecundo,cum ſequentibus vſ-
2 que ad fin. Repetitur in ſexto & cle.&c. † Quęro quid eſt ſe-
a pultura.[a] dic,quod variis modis ſumitur, ut no.infra capi.pe-
nultim.in prima gloſſ. Sed quo ad titulum dicit Ioann.And.
quod eſt locus concauus,quo in eccleſiaſtico cimiterio cor-
pus catholici conquieſcit. Ad primum,infra capit.penultim.
ibi,

ADDITIO.

a Quid eſt ſepultura. Adde Hoſtien.in ſumma huius tituli.

...de tornea.cap.primo,ſecus ſi ob aliam cauſam veneat.eodem ti.cap.ſecundo.Item raptori qui non ſatisfecit in vita,cũ poſſet,& in morte negatur ſepultura ſolemnis,de rap.cap.ſecundo. Item manifeſto vſurario, qui non ſatisfecit,negatur ſimplex,de vſur.quia in omnibus,& capit.cum tu. Item blaſphemo Dei vel ſanctorum,de maled.cap.ſecundo.Item tempore interdicti,de priuile.cum & plantare.§.quod ſi. & ei qui non confitetur, & non communicat ſaltem ſemel in anno. de pœni. omnis.Et in ſexto libro ſunt 7.caſus,quibus denegatur ſepultura,de pact.primo,de relig.do.cap.vno §. perſonis, de conſe.eccle.vel alta.cap.vno,de hæreti.ca.ſecundo,in prin. de vſur.quamquam,de priuileg.epiſcoporum, de ſentent.excommu.is cui.§.primo.Item in cle.de pœnis,cupientes §.ſane,& extraua.Bonifa.8.deteſtandæ. Tertio quæro,an extra ca-
4 ſus prohibitos poſſit negari ſepultura,† dic,quod non:quia vt dixi ſupra,quęſtio. proxim. cuilibet catholico conceditur regulariter,& dicit Ioann. And.quod ſicut extra caſus prohibitos concedere ſepulturam eſt pium,& humanum, ſic,& illã negare,eſſet crudele,& inhumanum. Eccleſiaſtici 7. mortuo non negabis gratiam.ſ.ſepulturę,13.quęſtio.ſecunda,in eccleſiaſtico.vnde de primo ſpecialiter dicit canon. quod ſepultura in vniuerſo orbe concedenda eſt Chriſtianis, eadem quæſ. qui diuina.in fin.vnde ponit Valerius li.primo,capit.de ſom-
5 nijs,exemplo,6.quod Symonides † poeta ad littus applicans maris,corpus,quod vidit inhumatum ſepeliri mandauit,propter,quod periculum maris euaſit,vt ibi:& terrę,vt in titu.ſequenti de miraculis vltra medium, vnde ibi Valerius. Quid hac fęlicitate locupletius, quam nec mare nec terra ſeruiens extinguere valuit.Item ipſe li.5.de humanitate, exemplo 16.
6 Commendat † Cæſarem,qui caput ſui hoſtis Pompeij,per regem Egypti ſibi deſtinatum honorifice ſepeliri,& cremari fecit,quod, licet paulo ante Romani fuiſſent imperii culmẽ:ią euiſſet inhumatum:ſi humanitas Cęſaris non fuiſſet,& interſerit autor.Sic mortalium negocia verſat. Et ibi vltimo exemplo commendatur Hannibal † qui ſucceſſiue tres Romanos ,i. Paulum: Gracchum,& Marcellum ipſius hoſtes occiſos honorifice ſepeliuit :humanitas enim hoſtilem ſanguinem hoſtilibus lachrymis miſcet. Subdit ibi Valerius ad illos Romanos,quod non pœnitendas ſortiti ſunt exequias,quæ licet optabilius fiant,ſpecioſius tamen pro prima,de ſecundo pſal. 78.in prin.vbi inter horribilia inſerit,non erat, qui ſepeliret, vnde Valerius li.5.de ingratis reprehendit Athenienſes,qui Eiadem in carcere mortuum ſepeliri non permiſerunt,niſi Cymo † ipſius filius carceres intraret, & ibi titu. ſequenti.de
8 pietate erga parentes dicit.Nec te quidem Cymo ſilentio inuoluam,qui patri tuo ſepulturam voluntariis vinculis emere non dubitaſti. Nam etſi & maximum, & ciui & duci tibi euadere contingit:plus tamen laudis in carcere, quam in curia aſſecutus es.his conuenit,quod eodem cap.dicitur exemplo,12.de ſcithis,qui reſponderunt Dano, quod non pugna-
9 bant niſi pro parentum tumulis defendendis.† Quarto quæ-
b ro,an liceat lugere [b] tempore ſepulturę,videtur quod nõ 13. quæſtione ſecunda,quam præpoſterum,cum tribus cap. ſeq. in quibus etiam ponuntur illa verba primę ad Theſſal.4. No-
c lumus vos ignorare [c] de dormientibus &c.facit quod in hieronymiano ſcribit Ioann. An.ad Celeutiam poſt princi.& in epithaphio Nepotiani, & in conſolatorio ad Paulam ſuper morte Breſillæ, per totum,& ad Tiraſium ſuper morte filiæ per totum,& quod dico de ſimo.licet,in prin.vnde Thobiæ in fine, legitur de Thobia iuniori , quod eius cognatio cum gaudio ſepeliuit eum,vnde Valerius li.2.capi.1.commnedat marſilienſes,qui diem ſine luctu finiebant domeſtico ſacrificio,& neceſſariorum ideſt conſanguineorum cõuiuio,ſubdens.Quid attinet aut humano dolori indulgeri, aut diuino numini inuidiam fieri,ꝙ immortalitatem ſuam nobiſcum impartiri noluerit.Ibi etiam ſequitur de Thracis, qui plorabant natale,& ridebant exequias.Et de licijs,qui ſumebant in funeribus veſtem muliebrem,vt cito veſte depoſita deponerent merorem,de diuerſis autem modis per diuerſitates prouinciarum ſepeliendi,& plangendi defunctos remittit Ioannes Andreas ad librum qui dicitur bompagnus, in fine primi libri.

2 *Chriſti actio eſt noſtra inſtructio.*
3 *Socij paſſionum debent eſſe & conſolationum.*
4 *Emolumentum ſperare ei debet ad quem ſpectat onus.*
5 *Veniens contra canonem peccat mortaliter.*
6 *Eccleſia qualibet an habeat ius funerandi.*
7 *Viatores vbi ſint ſepeliendi.*
8 *Viator poteſt eligere ſepulturam in eccleſia inferiori.*
9 *Clerici vbi debeant ſepeliri.*
10 *Epiſcopus duarum ciuitatum vnitarum in qua debeat ſepelliri.*
11 *Forenſis,ſi decedat in officio,vbi debeat ſepelliri.*
12 *Miles habet domicilium vbi militat.*
13 *Canonica pro ſepultura ſcholaris cui eccleſię debeatur.*
14 *Fundo legato quæ veniant.*
15 *Eccleſia parochialis defuncti quę dicatur.*
16 *Canonica an poſſit detrahi de quibuslibet relictis.*
17 *Canonica an debeatur de relicto eccleſia ſepultura iure inſtitutionis.*
18 *Verbum,relictum,an includat hæredis inſtitutionem.*
19 *Canonica an debeatur parochiali de legatis eccleſia ſepultura.*
20 *Canonica quando debeatur.*

NOs inſtituta. Decedens inteſtatus ſepelitur in ſepulchro maiorum:alias vbi elegerit,tamen parochialis eccleſia habebit canonicam eius, qđ reliquit eccleſię ſepulturę, Habet tria dicta. Secundum ibi , nulli. Tertium ibi:ſed quia. vnumquemque, inteſtatum vel qui ſepulturam non elegit, & melius. Exitus,ideſt mors,docet.Gen.23.25.& 49.propriã, ideſt in propria eccleſia,vel vbi non prius fuerit aliquis ſepultus,alienam,ideſt in aliena eccleſia,vel vbi alij ſui maiores ſepulti fuerunt.Elegit,ipſo facto,de hoc Ioann.19.dignis.Matthę.10.12.quęſt.ſecunda,quicunque ſuffragio. tertiam partẽ de hoc dic,vt in glo.5.& intelligit quidam hoc vbi eſt cõſuetudo.Ioan.An.dic idem vbi non eſt conſuetudo, dummodo non ſit conſuetudo contraria,dic vt infra certificari. Apoſtolum:ſecundę Corinth.primo,vt pro ſicut.aliter,ideſt ne recipiatur aliquis in alia eccleſia,niſi parochiali detur canonica, vel aliter.i.ne aliqs recipiat alienum parochianũ niſi apud cũ elegerit ſepeliri,de vtraque expoſitione infra,quæſtione duo
1 decima,vbi approbatur ſecunda.domini noſtri, cuius ſumus vicarij,de transla.cap.ſecundo,dicens prouerbijs.21. † Nota, quod inſtituta maiorum ſunt attendenda. Secundo no.de ſepulturis patriarcharum,de hoc in glo.ſecunda,& in ea in fin. melius in cap.ebron.13.quęſtione ſecunda. Tertio not.quod Chriſtus elegit alienam ſepulturam,de hoc in gloſ.4.& in ea ibi,Bethleem.Matthei 2.quem locum Hieronymus ad Mar-
2 cellam quinto capi. de quinque commendat.Ibi,Nazareth.
a Luce.2. Et in fine Matth. 28. † Quarto nota, quod Chriſti actio [a] noſtra eſt inſtructio. ſecunda,quæſtione prima, Deus,
b de elect.ſignificaſti. Quinto nota illud, dignus eſt operarius,
3 &c. [b] Sexto nota,de celeſti pabulo,quod dic,vt in gloſſ. † Septimo not. quod ſocij paſſionum debent, & eſſe conſolationum,quod poteſt exponi de conſolatione temporali,vnde pater dicitur conſolari de redditione dotis filię defunctę.ff. de iure dot.iure ſuccurſum,ad hoc.ff.ad l. rhodiam, l.quarta, §.cum autem.paſſiones vero appellat labores quos patitur eccleſia parochialis orando:prædicando;& ſacramenta exhibẽdo. Et dicunt Pe.& Abb.hic poſſe notari,quod vita laicorum eſt clericorum paſſio, mors vero conſolatio: ſicut corui de mortuis paſcuntur,ſecunda,quęſtione 7. non omnes.dic, qđ non eſt hoc bene dictum, nam dicitur hic conſolatio, quaſi

retributio

ADDITIONES.

a Chriſti actio. Adde c.qualiter & quando.de accuſa.
b Dignus eſt operarius. Adde c.ſi.iuncta gl. 1.7.q.1.& in c.charitatem,iuncta glo fin.12.q.2.

[illegible]
net electio etiam ſi locus ſit minus religioſus. Tertio, quia
quandoque in indulgentia minuitur quantitas conſueta, ex-
6 primendo de alia. † Quęro an quęlibet eccleſia habeat ius fu
nerandi, dic, quod non. vnde dicit Innocen. quod non omnis
eccleſia habet cimiterium, ſed illæ tantum quę habent popo
lum, vel quibus conceſſum eſt ex priuilegio, facit, quod di-
co de cleri. non reſi. quia nonnulli, dicit tamen Innocẽ. quod
pacta quandoque impediunt electionem ſepulturæ, quę ſunt
aliquando quod nullum recipiant ad ſepulturam, vel de cer-
ta parochia, vel certos homines non recipiant, de conſe. di. 1.
certum, de hoc vltimo de pact. capit. primo, libro ſexto. Et de
cimiterio, & iure funerandi, dico infra eodem certificari. Se-
cundo quęro, in eo, quod dicit quemlibet ſepeliendum in ſe
a pulchro maiorum a, quid ſi non habet tale ſepulchrum, dicit
Innocen. quod ſepelietur in eccleſia parochiali, infra eodem,
in noſtra. † Tertio quæro de viatoribus b, dicit Innocẽ. quod
7 b ſepelientur in eccleſia cathedrali 16. quæſtione prima cap. pri
mo, de offici. archipresbyteri, officium 13. quęſtione ſecunda
vbicunque. Arch. infra eodem capitu. primo, libro ſexto, di-
cit, quod in parochiali vbi decedunt, per capi. primũ, 16. quæ-
ſtione prima, & quod ibi no. glo. & 13 quęſtione prima, eccle
ſias, quod videtur placere Hoſtienſ. infra eodem in noſtra. qa
talis eſt ſine domicilio. ff. ad municip. eius qui. §. penultim. l.
certo. Ibi, ſepelietur vbi mortuus fuerit. ff. de iud. hęres abſens
§. nam vbi ſic venit &c. 16. quæſtione prima, cap. ſi. vbi eſt ex-
preſſum, & facit, quod ibi no. glo. & ita, ſed videtur male alle
gare. Ad cap. vbicunque, reſpondet Arch. vt ibi no. gloſ. quod
ibi de ordine ſeruando in eligenda ſepultura, pro eo facit, qđ
not. de priuileg. clemen. prima, in gloſſ. puto. primum placet:
quia epiſcopus habet exercere curam fori pœnitentialis in
tota dioceſi. de pœniten. capitu. ſecundo, libro ſexto, quia in-
diſtincte ibi loquitur, & pro hoc, quod ibi no. gloſſ. prima, &
ſimiliter eccleſia cathedralis, & eius ſacerdotes habẽt curam
totius dioceſis: vt in pręalleg. cap. officium. Cum ergo viato-
res non poſſint dici facti de parochia vbi decedunt, remanent
ſub poteſtate dioceſani, & eccleſiæ cathedralis. Et ſufficit, ꝙ
expreſſe de iure non probatur, quod parochialis ſacerdos ha-
beat hoc ius, hęc intelligo, dummodo poſſint nõ incommo-
de deferri ad eccleſiam cathedralem: alias ſi non commode:
vt ſi eſt lata diocel. & decedit remote ab eccleſia cathedrali,
ſeruabitur alia opi. quod in parochiali vbi decedit, ar. infra eo
dem cap. fina. libro ſexto. Tenendo autem, quod debeat ſepe-
liri in cathedrali quando ceſſat incommoditas. Reſpondeo
ad iura per Archi. alleg. & primo ad cap. primũ, 16. quęſtione
prima, dico, quod non eſt vera expoſitio Hug. & Arch. quod
verbũ, fratrum, debeat intelligi de quolibet Chriſtiano, ꝑpid,
quod pręcedit ibi, niſi monachum in monaſterio commo-
rantem, ex quo apparet, quod ibi ſubditur, vel niſi fortuitu
quemquam aduenientium fratrum ibi mori contigerit.
intellige ideſt monachorum, ne fruſtra ſit poſitum, quod pręe
cedit de commorantibus in monaſterio. Ad cap. eccleſias, di-
co, quod non probatur niſi, quod parochię ſunt diſtincta:, &
quod in propria parochia presbyter exercet ius, quod proce-
dit de parochianis, & commorantibus: non de forenſibus.
Item quod prohibet cap eccleſias, procedit inter comparo-
chiales, vt vnus non occupet ius alterius, ſic enim expreſſe ibi
loquitur, & nihil probat de epiſcopo, qui eſt ſuperior im-
mediatus ad omnes: vt proxime dixi. Quarto quæro, ſi viator
8 † eligit ſepulturam in eccleſia inferiori: fuit de facto, dic, ꝙ
valet electio. infra eodem cum quis §. fina. libro ſexto. Sed ec-
cleſiæ cathedrali debetur canonica, cum cenſeatur parochia-
lis eccleſia ipſius viatoris, vt in proxima quęſtione: parochia-
li autem eccleſię debetur canonica dicto capitu. cum quis, in
prin. libro ſexto. Pau. eodem tit. cle. dudum, ver. verum, quod

ina, cap primo, de om. archipresbyteri, officium, dic de mona
chis, vt dicitur in cap. fina. libro ſexto, de clericis autem placet
quod dicit Innocen. quod ſepeliantur in ſuis eccleſijs. Innoc.
intelligendo tamen, quod in eis ſortiebantur domicilium,
quod quando locum habeat, no. de priuileg. ex ore. dico de re
ſcrip. dilectus, ſecundo, alias ſi non habent domicilium ibi, vi
detur idem dicendum, quod hic dicitur de laicis. Per hoc di-
co, quod cum epiſcopus indiſtincte ſortiatur domicilium in
ſuo epiſcopatu: vt not. infra eodem capi. ex ore. ſepeliri debet
apud eccleſiam ſuam epiſcopalem. quæ eſt ſedes eius 13. quę
ſtione ſecunda, ubicunque. Et intelligo eam eſſe ſedem non
ſolum in vita, vt ibi, ſed etiam in morte, licet, vt dicit ibi gloſ.
poſſit eligere ſepulturam adpud minorem eccleſiam, duode
cima, quęſtione ſecunda, bonæ rei. de dona. Apoſtolicæ, facit
ad prædicta, quod no. Ioan. An. infra cap. primo, libro ſexto, de
vxore dic, vt infra eodem de vxore. Sexto quæro, circa hoc de
quęſtione facti, dominus Antonius conciuis meus doctor ex
c cellentiſſimus, cuius auditor fui c primo anno exiſtẽs epiſco-
pus Feltren. & Bellun. obiit in epiſcopatu Feltren. non electa
ſepultura, & ibi ſepultus fuit, q̃rebaſ an iuſte ibi ſepultus eſſet.
Item, de funeralibus cui deberentur. Ad primum ſurgit intri
catio propter illarum eccleſiarum vnionem, quæ ſunt vnitæ
ſimul: ita quod altera non ſubeſt alteri, ſed vtraque eſt epiſco
palis, & vnio ſolum hoc efficit, quod vniuntur quo ad titulũ
epiſcopatus, vt ſint ſub vno epiſcopo. Et perinde eſt ac ſi eſſet
epiſcopus duorum epiſcopatuum non vnitorum, & de hac
vnione loquitur, decima, quęſtione prima, & temporis, & ita
tenet ibi glo. & Arch. & de hoc modo vnionis no. glo. ne ſe-
de vac. cap. primo, & Goffr. plenius in ſumma de relig. domi.
§. fina. & ſpecialiter de hac dignitate ſic vnita loquitur, de ar-
bitr. expoſita, hoc pręmiſſo videtur, quod debuerit ſepeliri
10 apud Feltren. prout ſepultus fuit, ex quo eſt prima in titulo:
quia vocatur epiſcopus Feltren. & Bellun. ad hoc. ff. de legat.
ſecundo, cum pater. §. penultimo, de elect. cap. penultim. §. ve
rum, libro ſexto, de pręben. mandato. eodem libro. In contra
rium, quod potius apud antiquiorem. ff. fina. regun. in finali-
bus, de paroch. cap. primo, infra eodem, is qui. libro ſexto. vel
quod forte fiat diuiſio. ff. de iudi. ſed cum ambo. 26. quęſtio-
ne ſecunda, ſors, & quod not. de proba. licet, in gloſſ. bene ta-
men, ad fin. & ſimilia argumenta proſequitur Ioann. And. in
addi. Specu. ſuper rub. de paro. Primum puto verius, cum de
ceſſerit in dioceſi Feltren. Nam ex quo aliud non expreſſit, vi
detur ibi elegiſſe ſepulturam, ad hoc facit, quod not. eodem
titu. cum quis. libro ſexto, vt ponderetur locus in quo vltimo
reſidebat, de deci. ad Apoſtolicæ, quia nec ibi reperitur, quod
quis tumulandus deferatur extra dioceſim, ſed potius con-
tra, vt dixi de viatoribus, 8. quæſt. 3. pro hoc ratio incommodi-
tatis deferendi, ex qua permittitur alias inhabili: vt monacho
poteſtas eligendi ſepulturam alibi, quam in monaſterio, eo-
dem titu. cap. fina. libro ſexto. Sed ſi poneretur, quod in neu-
tra deceſſerit, erit locus coniecturis, & per id, quod dixi ſupra
eadem quæſtione ſcilicet, quod non eſt de more, quod quis
deferatur tumulandus extra dioceſ. videretur dicendum, ꝙ
ſepelietur, vbi decedet, & canonica detrahetur diuidenda in-
ter ambas

ADDITIONES.

a In ſepulchro maiorum. Adde c. is qui. de ſepul. lib. 6.
b De viatoribus Adde Cardinal. in clementin. dudum. in §. homini. in 20. quæ
ſtione, de ſepul.
c Cuius auditor fui. Adde Car in c. ſi diligenti in fi. de præſcrip. I ſonem in l.
imperium. de iuriſd. om. iud.

Digitized by Google

cit eodem titu.bonę,ſecundo,de dona.Apoſtolicę,& quia in
iniria eſſet eccleſię,quod maneret inſepultus. Ipſa ergo tene-
tur ad expenſas funeris.argumen.ff.de relig. quod ſi nulla,in
fin. & ſic per omnes receptum eſt,licet non currat ius, quod
expreſſe hoc dicat,quod videtur mirandum: ſed forte nemo
dubitauit,facit autem optime dictum capitulum, vt præteri-
tæ, quia ſicut tenetur eccleſia cum agitur de contrahendo
matrimonium ſpirituale:vt ibi:ita,& fortius cum de diſſolu-
tione talis matrimonij, cum prælatus iam ſeruiuerit in vita
ipſi eccleſiæ;hoc autem pręſuppoſito,quod eccleſia teneatur
confuſa videtur actio,ſicut quando debitor ſuccedit credito-
ri.ff.de fideiuſſo.vtannius.de ſolu.Stichum §.additio,contra-
* rium conſului,* per ea,quæ no.Innocen.de deci.nouum ge-
nus, vbi etiam de epiſcopis dicit, quod tenentur ad decimas
perſonales,quia eis adminiſtrantur ſacramenta a ſua eccleſia.
Ex hoc dic, quod ſi ſepelietur in eccleſia non cathedrali, ca-
nonica debetur cathedrali eccleſiæ,quod dixi eodem tit. cle.
dudum §.verum,quæſtione 19.quod etiam tenet Bertran.de
elect.clem.prima,vt dixi in dicta queſtione 19.nec eſt verum
quod hic ſit locus confuſioni,cum quandoque bona epiſco-
pi,& capitulorum ſint diſtincta.quo præſuppoſito videretur
quod debet fieri ęqua diuiſio inter Feltren.& Bellun. per ca-
pitu.cum quis §.autem,& per id,quod no.Innocen. infra ca-
pitu.proximo,vbi dicit,quod ſi rex, dux, vel magna perſona,
quæ audit diuina in pluribus eccleſijs, decedit, fit de funeri-
bus diuiſio inter eas, pro hoc gloſſ. de ma.& obed.omnes,de
deci ad Apoſtolicę,quę glo.dicunt de diuiſione decimarum
perſonalium ęqualiter facienda,pro hoc etiam ſupra titu.ſe
cundo,relatum,ſecundo,in fine.Sed conſului,quod aliter fie
ret diuiſio, nam cum ſupra dixerim, quod in caſu pręmiſſo
de iure debuit tumulari apud eccleſiam Feltren.funeralia de
bentur Feltren.infra eo. in noſtra. Sed ſicut ſi tumulatus eſ-
ſet in tertia eccleſia deberet dari canonica ambabus.ſ. Feltrē,
& Bellun.ęqualiter diuidenda,dict.cap.cum quis,ita & nunc
deberet deduci,& æqualiter diuidi;& ſic eccleſia habebit tan
tum medietatem huius canonicę,& nomine eccleſię intelli-
go collegium canonicorum,pro hoc facit,quod dixi ſupra ti
tu. ſecundo,requiſiſti.in prin.quæſtione decima,nam,vt dixi
in eadem car.queſtio,4.diuiſio.de qua in capit. requiſiſti.ho-
die non eſt in vſu ; & vt plurimum epiſcopi habent bona di-
ſtincta,& nihil communicant cum eccleſia cathedrali,& ſic
in caſu præmiſſo deducet eccleſia cathedralis canonicam tan
quam eccleſia parochialis,pro prędicta diuiſione,quod eccle
ſia Bellu.debeat habere ſolum medietatem canonicæ,eſt qđ
tenet Ioann.And.in dict.cap.cum quis,pro hoc de teſta.offi-
31 cij,& cap. requiſiſti.Septimo quæro, † ſi forenſis exiſtens in
officio, puta quia eſt poteſtas,ibi decedit, vel pone ſicut vidi
in facto,quod aliquis de ciuitate vadit ad villam pro officiali
ad tempus, & ibi decedit ipſe vel aliquis de familia ſua,vide-
tur in eo dicendum idem,quod in viatore,ex quo habet ani-
mum redeundi finito officio.contrarium reſpondi: quia cen
ſetur cum tota familia parochianus eccleſię in qua audit diui
na:& hoc ex quo non eſt ſtatim reuerſurus,niſi finito officio,
Item interim cenſetur habere domiciliū in loco officij.ff.ad
32 munici. municipes §. miles, vbi dicitur,quod miles † habet
domicilium vbi militat & ſtipendia meretur, quod etiam
not.gloſſa. C.de incolis,ciues,libro decimo. Si ergo moritur
ibi,& defertur tumulandus ad ciuitatem,eccleſia villę habe-
bit canonicam,nec diuidet cum eccleſia parochiali ciuitatis,
ex quo non ęqualiter commorabatur in vtraque tempore
mortis,vel eo anno.Nam eccleſia villæ cenſetur parochialis
ſua,ex quo tunc ibi audiebat diuina. Sicut etiam ſi ſcholaris
33 † decedit in terra ſtudij,& ſepelitur in eccleſia in cuius paro-
chia non commorabatur,canonica debebitur eccleſiæ in cu-
ius parochia morabatur,pro hoc eſt,quod no.gloſſ.de pœni;
di.6.placuit,& de priuileg.clemen.prima,& Innocen. de pœ
ni.c.omnis,quod no.ga vidi multum dubitari,hæc procedūt
pręſuppoſito,quod in loco officij toto tempore vel pro ma-
iori parte temporis commorabatur.Si autem ęqualiter com
moraretur in parochia ciuitatis,fieret diuiſio canonicę æqua
liter inter ambas eccleſias,eodem titu.cum quis §.cum autē,

346.& ſe.arguit quod eccleſia paterna,cum filius ſequatur do
micilium patris,contrarium tenet,quia mater tanquam quę
habet educare filium.C.vbi pu.edu.deb.per totum,potuit eū
ſecum deferre,& interim cenſetur de parochia de qua eſt ma
ter,tanquam qui eſt de familia matris.ff.de verbo. ſignifica-
tione,pronuntiatio.ad hoc,de ſenten.excommu.ſi vere,ad fi.
16 de verborum ſignificatio.cap.vltim.libro ſexto.†Nono quæ
a ro,an canonica detrahi poſſit a de quibuſlibet relictis.Gloſſ.ſ.
dicit, quod non,ſed ſolum de relictis eccleſię,in qua defun-
ctus ſepelitur,ſecus de relictis alijs locis.Idem no.infr. eodem
ſuper.& cap.certificari,in prima gloſſ.Idem Innocen.infra ca
pi.proximo,vbi dicit,quod canonica detrahitur tantum de re
lictis eccleſię vbi ſepelitur,vel ad quam tranſiuit ſe conuertē
do vel alio modo, vt ibi & hic,& infra eodem, de his, vbi de
hoc,pro hoc,infra e.in noſtra.Hoſt.dicit canonicam detrahē
dam de relictis cuicunque eccleſiæ,& exponit tex.ibi,ſui iudi
cij,ideſt relicti pro anima,in genere vel in ſpecie,vel qualiter-
cunque,& in quocunque conſiſtat,ſalua donatione inter vi-
uos,de quo infra eodem de his,& cap.in noſtra, & ſaluo reli-
cto,quod fit intuitu perſonę,ſupra de teſta.requiſiſti.in fin.&
ſaluis alijs caſibus notatis,infra cap.proximo,& hoc tenet Pe.
exponens iudicii, id eſt relictorum eccleſiis vel monaſteriis,
& expreſſius hoc tenet,infra eodem,in noſtra,& idem Egid.
infra cap.proximo,ibi,omnium rerum,vbi hęc ſentit gl.3.1.
parochialis,& hoc tenet Arch.infra eodem capitu.ſecundo,
opi.placet, quia ſi in propria parochia ſepultus eſſet, & alijs
eccleſiis aliqua legaſſet,de legatis illis nihil haberet eccleſia
17 libro ſexto,& Ioann.An.qui etiam idem no.eodem titu.cle.
dudum,ver.verum,in glo.quęro.Decimo quęro,† quid ſi re
linquit eccleſiæ ſepulturę iure inſtitutionis. Quidam quod
de hoc non deducetur canonica.arg ſupra ti.2.officij,& cap.
requiſiſti.& cap.fin.de verborum ſig.ex parte.quæ iura vtun-
tur verbo legati, & relicti, quod tenet Collectarius,vt refert
Ioan.de Liga.Ioann.And.tenet contrarium,quod placet,pro
hoc inducit:quia non eſt ratio diuerſitatis inter legatum vel
relictum iure inſtitutionis,quo ad caſum noſtrum,ergo idē
ius de transla.cap.ſecundo,de confirm.vti.cum dilecta.& qđ
ibi no.in 3.gloſſ.facit etiam iſta decre.quę dicit de iudicio de-
functi.Iudicium autem defuncti hęredis inſtitutionem inclu
dit.facit.C.de ſa.ſanct.eccle.l.prima,infra cap.penultim.libro
ſexto,& quod no.in regula in iudiciis,eodem li.Ad idem in-
fra cap.proximo,vbi dicit canonicam deberi de omni eo, qđ
diſponit teſtator.diſpoſitio autem eſt generale verbum com-
prehendens hæredis inſtitutionem,fideicommiſſa,& legata.
C.de teſtamē.in teſtamentis ſupra de teſta.quia nos,infra eo-
dem, in noſtra. comprehendit etiam electionem ſepulturę,
infra eodem,cum liberum,nec mirum:quia etiam adiectum
perſonæ cui relinquitur,ſapit hæredis inſtitutionem,de teſta.
cum tibi. Inde pſalm.88. Diſpoſui teſtamentum electis
meis. & Actuum 3. teſtamentum,quod diſpoſuit Deus. Ad
idem infra eodem de his,vbi dicit Ioann. And. eſſe caſum.
Nam monaſterium eſt hęres ingreſſi.tamen ex quo oblatio
facta eſt in ęgritudine, de qua deceſſit, debetur canonica, vt
ibi.Ad idem infra eodem cum ſuper.vbi dicit de teſtamento
deberi canonicam,ſed fundamentū eſt hęredis inſtitutio.in-
ſti.de l.§.ante hęredis.Ad idem cle.dudum §.huiuſmodi.eo
dem titu.ibi,nec non,de datis & cęter.& quod no.Hoſtien.in
ſumma eodem §.vetus quęſtio.ſub §.& de quibus. Ad con-
18 traria reſpondetur,quod verbum,† relictum,includit etiam
hęredis inſtitutionem.ſupra titu.ſecundo,Raynutius,& cap.
ſi hęredes.Idem in verbo,legatū,eodem tit.Raynaldus,poſt
princip.& quod ibi dixi.facit.C.de teſta.quoniam indignum
& l.in

ADDITIONES.

* Conſului.Adde quod eſt conſ.90.inter conſ.ipſius Zabar.& incip in diſcuſ
ſione dubij & eſt totum in hac materia.

a An canonica detrahi poſſit.Adde Pe.de Vbal.in tractatu de canonica epiſ.
& palli.

ibi, aliter ne fiat.ideſt ne recipiatur in alia eccleſia niſi parochiali detur canonica,quæ tamen expoſitio non probat propoſitum.Item alij exponunt aliter:ideſt ne quis recipiat alienum parochianum,niſi apud eum elegerit ſepeliri, vt dixi in tex.In contrarium,quia ſufficit eccleſię parochiali quandocũque acceperit canonicam Nam accipere eſt quandocunque accipere,prima,quæſtione prima,eos,in fine.Sed dicit Hoſti. quod ibi ideo,quia non erat ibi tempus terminatum,& dicit ęquum, quod parochialis prius accipiat ne contingat eam fraudari ſi prius ſepeliretur,contrarium tamen ſeruatur de ꝯſuetudine.Nam etiam tenet electio ſepulturæ non relicta canonica eccleſię parochiali,quod dico infra,cum ſuper.Et tũc eſt remedium eccleſiæ parochiali:vt inhibeat hæredi ne ſoluat eccleſię ſepulturæ niſi retenta canonica, de hoc infra de ſtis,& in cle.dudum §.huiuſmodi,in glo.per hoc.Decimotertio quęro,quomodo faciat ad propoſitum authoritas illa.Ne tranſgrediaris terminos,&c.Gloſſ.vltim.dicit,quia tranſgreditur terminos is, qui parochianum alterius admittit ad ſepulturam . Dic, quod fortius tranſgreditur ſi alicit,& contra hos prouiſum eſt infra capit. primo,libro ſexto,& de pœnis, cle.cupientes,in fine.Decimoquarto quęro,an ſint alii modi tranſgreſſionis terminorum. Gloſſa eadem,dicit,quod ſic,& enumerat quinque modos, ſunt alij, cum quis recipit parochianum alterius diebus dominicis,& feſtiuis, infra titu. primo, nullus. Item cum quis ſcienter occupat ius alterius,de elect.venerabilem,in prin.Item quando religioſus tranſgreditur terminos ſuę primæ inſtitutionis,de ſtatu monachorũ, recolentes.Item cum magiſter antiqua iura ſine cauſa corrigit, de hoc de regula.ad Apoſtolicam.Item cum quis priuilegio ſuo abutitur,de priuil.porro.poſſent, & alii reperiri.Et in hac gl.ibi,nequitia,& ibi no.qua pœna puniri debeant.ibi,recipit,ſine licentia proprij ſacerdotis.

SVMMARIVM.

1 *Canonica an debeatur eccleſia quando quis conuertitur ad monaſteriũ & dat bona in vita.*

2 *Canonica non debetur de relicto pauperibus.*

3 *Monaſteria & loca exempta an teneantur ad canonicam.*

4 *Epiſcopus,presbytero negligente,canonicam petere poteſt.*

5 *Diſtributio datorum pro ſepultura magnatum per quem, & qualiter fiat.*

6 *Canonica de quibus debeatur.*

7 *Canonica an indiſtincte debeatur.*

RElatum. Qui cõuertitur ad monaſterium, medietatem poſſeſſionum quas pro anima diſpoſuit,tenetur relinquere parochiali eccleſiæ. In eo tamen, quod dixi de medietate, ſtatur conſuetudini,hoc dicit cum gloſſa. Relinquatur,antequam ſepulturam eligat ſecundum Hoſtienſ. ſupra capitulo proximo,dic,vt ibi, quęſtione duodecima. Oppono,quia videtur inculcatio ibi rerum,& poſſeſſionum. Dic rerum mobilium, & ſe mouentium, poſſeſſionum immobilium. Ex hoc nota. quod de omnibus danda eſt canonica eccleſiæ parochiali,& non eſt ad hoc ſupra capitulo proximo. Secundo oppono ad hoc,de teſta.requiſiſti,& cap.officii,& capitu. fin. Soluit Innocen.conſuetudinem in his ſeruandam,vel ſecundum eum minores eccleſiæ inter ſe diuident: vt hic, ſed epiſcopus partem ſuam ab vtraque recipiet,dicto capitulo requiſiſti.ſi ſunt ambę in diœceſi.Sed ſi alterutra ſit in alia diœceſi, vterque epiſcopus a ſua eccleſia recipiet canonicam ſuam. Non autem tenebitur vna eccleſia ſoluere duas canonicas.

tur pauperibus,&cęt. vt in glo.quam no.ſingulariter,ad hoc,
2 quod de relicto pauperibus non debetur canonica. † ar. C.ad l.falcidiam,auth.ſimiliter,nota,de conuer. coniuga. dudum, quod dic,vt dixi de teſta.requiſiſti,ver. ſecus. Fallit etiam in aliis caſibus,de quibus infra,quæſtione quinta.Et in hac gloſ. ibi Ala.Vincenti.& Philip.Quinto oppono in eo,quod dicit de danda medietate,quod non debeatur niſi quarta,infra eodem,cum ſuper.Solu.ſtatur conſuetudini,vt dicit glo.penul-
3 tima.† Quæro an monaſteria, a & alia loca exempta tenean-
a tur ad canonicam,dicit Innocenti. quod tenentur ad canonicam dandam parochialibus eccleſiis, infra eodem,in noſtra. ſecus dic,de canonica danda epiſcopo, de hoc per Hoſtien.in ſumma eodem,§.vetus eſt quæſtio.& §.vtrum,& §.& aliquibus,& dico infra eodem,certificari. Secundo quæro, quid ſi
4 presbyter † negligens eſt in petenda canonica.Dicit Innocẽ. quod epiſcopus petet nomine eccleſię,quia pro eccleſiis ſibi ſubiectis agere poteſt ſupra titu.primo,capi.fina.not.de reſtitu.ſpol.olim,primo,tum quia primitiuo iure omnia quę eccleſiis relinquebãtur, ad manus epiſcopi venire debebant, & ad eius voluntatem expendi , duodecima, quæſtione prima, epiſcopus,& ca.præcipimus,& quæſtione ſecunda,vobis,&c. vulteranę,& cap.ſequen.ſicut ergo poterat recipere & diſpẽſare:ita & pro eis agere.Dicit tamen Innocen.quod quia conſtitutum eſt,quod quilibet ſacerdos adminiſtraret pro rebus, quę ſpecialiter pertinent ad ſuam eccleſiam,de iudi. cum deputati. nota.de reſcript. edoceri.ideo quilibet ſacerdos agere poteſt, de hoc infra eodem de his. quis autem pręferatur,ſi concurrunt,dixi in dict.cap.deputati.& in dict.capi. olim,primo.Ex prædictis infertur deciſio ſequentis quęſtionis. Ter-
5 tio quæro,ſi rex † dux vel magna perſona moritur.Dicit Innocenti. quod epiſcopus debet accipere data pro ſepultura,& partem ſuam dare eccleſiæ vbi ſepelientur,& de reſiduo facere partes inter eccleſias,vbi per circuitum anni percipiebat eccleſiaſtica ſacramenta. Iſti enim magnates non morantur in vno loco, ſed circuiunt terram ſuam, pro hac deciſione infra de deci.quoniam,duodecima,quę ſtione ſecunda,vobis vulteranæ,& capit.ſequen.& quod not.infra de deci.nouum genus,& probatur,infra eodem,cum quis,libro ſexto. Hoſtien. tamen hoc non placet, cum alia ſit canonica epiſcopi, & alia parochialis eccleſię,de quo remittit de teſta.capitu.fina.Fatetur tamen quod vacante parochiali eccleſia,vel rectore negligente,poteſt epiſcopus portionem eccleſię exigere, non ſibi appropriandam,ſed eccleſię,de offi.ord.cum vos,detractis expenſis. ff. familiæ erciſc. fundus. de procur.cum pro cauſa, ſed hoc in nullo repugnat dictis Innocentii, vt de ſe patet.
6 †Quarto quęro,de quibus debetur canonica.Dicit Innocen. quod de relictis pro ſepultura.Item de oblatis pro aliis ſacramentis:vt pro benedictionibus nubentium,pro pœnitentiis, extrema vnctione,& aliis huiuſmodi,cum eadem ſit ratio de omnibus,& quia dignus eſt operarius mercede.ſupra eodem cap.primo,16.quęſtione prima,ſi quis. Dicit Hoſtienſ.quod de aliis ſacramentis quam de ſepultura ſatis eſt expreſſum,de verborum ſig.cum inter. & ibi de hoc,dic, quod illud procedit de iure ſpeciali:quia,vt ibi patet,fuerat ſic ſcriptum,nec videtur hoc procedere,quia alia ſacramenta non licet recipere, niſi a ſacerdote parochiali,de paro. cap. ſecundo,& tertio, de pœni.omnes,vnde potius videtur quod totum debeat reddi,
ſicut

ADDITIO.

a An monaſteria.Adde Archidia.in §. ſed aliud.decimatertia, quæſtione ſecunda.

Digitized by Google

tiam illatam infra eodem cum liberum, quod vltimum dic,
vt ibi, de hoc infra eodem certificari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis magiſter quis fuerit.*
2 *Prælati præſumuntur ſcire iura.*
3 *Electio ſepulturæ quando non tenet, redduntur oblationes, & corpus.*
4 *Sepulturam an quis eligere poſſit in loco etiam minus religioſo.*
5 *Sepulturæ electio quare fiat in loco magis religioſo.*
6 *Oratio ſpecialis plus prodeſſe præſumitur quam generalis.*
7 *Suffragia quæ fiunt pro vno an proſint illi ſoli, vel etiam alijs.*

FRaternitate. Legitur duobus modis
in gloſſ. quod dico infra
in primo contrario, & ſecundum lecturam quam
tenet gloſſ. in ſumma. dicit, ſi quis relicta ſepultu-
ra maiorum elegit ſepulturam in loco minus re-
ligioſo, non valet electio. hoc dicit, & corrigitur, infra eodem
cum quis, in fin. libro ſexto. Primo ponit ius. Secundo appli-
cat ad propoſitum, ibi, vnde. Tertio concludit, ibi, quo circa
eccleſias etiam ſeculares. Goffred. religioſorum, ex vitę con-
uerſatione, & officij frequentatione, contradicendum, imo
annuendum. C. de ſacroſanct. eccle. l. prima, de teſta. tua. quod
intelligit Hoſtien. quando proprias eccleſias relinquunt mi-
noris religionis cauſa, & canonicam relinquunt proprijs ec-
cleſiis, alias ne fiat &c. ſupra capitu. primo, aliorum, facit ad
nota. infra cum quis, libro ſexto, in gloſſ. ſecunda, quo ad hoc
quod parentes ſui non fuerant ibi ſepulti, licet alij ſic, cõſue-
tudinem: alias inſtitutionem. Prima communior. de caſtello
1 dicit Abb. ſe vidiſſe locum, & quod ipſius magiſter †, ſcilicet,
Ia. de Albeu. fuerat aduocatus in cauſa, & dicit quod eccleſia
eſt Ianuæ, & monaſterium extra ciuitatem, prope tamen, &
eſt ordinis ciſtercienſis, & ille in eccleſia de caſtello elegerat
ſepulturam. Monachi repetebant eum, Papa mandat, vt ſequi
tur, mandauit, relinquendo ſepulchrum maiorum de mona
ſterio ſancti Stephani, & eligendo cimiterium loci minus re
ligioſi. præiudicat, id eſt præiudicare non debet rationi, quæ
ſemper conſideranda eſt, de præben. ratio. de hoc in gloſſ. pe-
nultima, & in ea ibi, filius, vide. C. de ſenten. excommunicati.
ſi vere, quęſtione quinta, ibi, quadam ſupra titu. ſecundo, tua,
in gloſſ. ſecunda, ibi, hęc actio. non eſt ſequenda voluntas de-
functi, qui vltra iuſtam rationem pro modo facultatum mã-
2 dauit in funus expendi. † Nota, quod prælati præſumuntur, &
debent ſcire iura. non credimus ignorare, vnde conſecrans,
quærit a conſecrando, noſti canones, & eſt ſcripta reſponſio,
doce nos domine. Melius eſſet quod primo didiciſſet, prima,
quęſtione ſeptima, conuenientibus, & multi ignorant, de tẽ-
3 po. ordi. vobis non eſt. † Secundo nota, quod quando non te-
net electio ſepulturę, redditur corpus, & oblationes, de hoc in
gloſſ. vltima. Oppono, quod poſſit quis eligere ſepulturam,
4 † etiam in loco minus religioſo. ar. infra eodem, in noſtra. Gl,
antepenultim. ſoluit, ponendo duos intellectus ad hoc capit.
vnum, quod non valeat electio. & tunc ad capi. in noſtra. dic,
vt in gloſſ. Alium, quod electio teneat. & hoc tenet gloſſ. 13.
quæſtione ſecunda §. at illi. alias nunc quæritur, & Raynu. in
ſumma. & Goffred. hic, & in ſumma. §. apud quam. & appro-
batur infra eodem cum quis, in fin. libro ſexto, primus intelle
ctus magis conuenit literę. Nam tenendo ſecundum oportet
literam impropriari, quod dic, vt in gloſſ. primus ergo intelle
ctus verior. & tunc oportet dici, quod hoc cap. ſit correctum
vt dixi ſummando. Et in hac gloſſa ibi, religioſam, vnde nec
ęque religioſa ſufficeret. Ala. dic melius, vt proxime dixi, ibi,
pręfero. Hoſtenſi. dicit quod prima opi. magis conſonat iuri,
ſecũdam magis approbat conſuetudo, remittit ad ſummam,
eodem tit. §. & apud, quare dic, vt imo etiam hodie ſecunda
magis conſonat iuri: vt prędixi. Quæro quare diſponitur hic,
5 quod † electio ſepulturæ fiat in loco magis religioſo. So. po-
dum Innocen. honor eſt eue canonicum eccleſię cathedralis
quam alterius etiam ſi ęqualiter abundent. Hoſtien. remittit
ad ſummam de pœnitentijs §. quibus mortuis, ſub §. & notã
dum, ver. ſuffragia. Abbas exemplificat de ſocio, qui cum ſo-
ciis habentibus lumina, exiſtens ſine lumine facit portari
ſuum lumen. Ioann. And. dicit, quod ſi conſideramus valo-
rem orationis, & aliorum ſuffragiorum ex virtute charitatis,
quæ vnit membra eccleſię, tantus eſt ſi fit pro multis: ſicut ſi
pro vno: quia charitas non minuitur: ſed affectus diſtribuitur
in multos: imo potius augetur. Non enim charitas eſt inui-
da, nec quęrit quę ſua ſunt, de pœniten. diſtinct. ſecunda, cha
ritas, facit optime de pœniten. diſtinct. ſexta cap. primo, verſi.
credendum. Sed in quantum oratio vel ſuffragia ſunt ſatisfa-
ctoria pro defuncto, maior eſt ſatisfactio facta pro vno, quam
ſi fiat pro multis. Ex diuina enim iuſtitia diuiditur in multos
pro quibus fit, & ſic remanet minus, de conſtitu. cum M. de
conceſ. pręben. cap. fina. libro ſexto, per hoc reſpondetur ad ca
pitu. non mediocriter: quia debet intelligi primo modo, &
de hoc ibi in gloſſ. ſed nunquid. Et hæc verba ſumuntur ex
eo quod not. Tho. quarto ſententiarum, diſtinct. 40. quæſtio-
ne quarta, articulo ſecundo, quod proſequitur hic Ioann. Cal
deri. Ratio diuerſitatis, quia ſuffragium quatenus eſt ſatisfa-
ctorium, habet finitam efficaciam, & ideo diſtributum in
multos minus prodeſt ſingulis, quam ſit fieret pro vno. Ex
hoc tollitur exemplum de lumine, illud enim ita prodeſt
pluribus ſicut vni: & ideo ſimile non eſt bonum. Sed illud
exemplum, & alia poſita procedunt cum quæritur, an ſuffra-
7 gia, † quæ fiunt pro vno, proſint etiam alijs; an vero illi ſoli.
& de hoc per Hoſtienſ. in ſumma. vbi ſupra, vbi recitat opin.
Hu. quod ſoli ei proſint pro quo fiunt. Et ponit contrariam,
quod æqualiter proſint omnibus defunctis, & hãc approbat.
Sed alij tenent contrarium: quia iuſtitia humana imitatur di
uinam inquantum poteſt, duodecima, quæſtione tertia, tunc
vera. Sed ſolutio debiti facta pro vno non prodeſt alteri. Et in
hoc Thomas vbi ſupra, articulo ſecundo dicit, quod ſi conſi-
deratur valor ex virtute charitatis, talia ſuffragia plus valent ei
qui eſt magis plenus charitate, quamuis non fiat ſpecialiter
pro eo. Et procedit hæc conſideratio, ſecundum quandam
interiorem declarationem, ſecundum quam exiſtens in cha-
ritate de bonis alterius declarabitur poſt mortem. Sed ſi va-
lor conſideratur ex parte ſatisfactionis, & ſecundum intentio
nem facientis, dicit, quod plus valent ei pro quo ſpecialiter
fiunt quo ad pœnę dimiſſionem, & ſic dicit Ioan. Cal. poſſe
intelligi. 14. q. 2. tempus, poſt prin. Concludit Tho. vbi ſupra
credibile eſſe, quod ſi aliquid de ſpiritualibus ſuffragijs ſuper
ſit: vt quia is pro quo fiunt, non indiget, propter diuinam mi-
* ſericordiam proderit alijs defunctis.*

ADDITIONES.

a Tantum valet oratio. Adde ſanctum Tho. in 4. ſen. diſt. 45. q. 4. ar. primo, & ſe cundo, & Abb. con. 99. inci. quidam condidit teſtamentum, in quinta col. in ſecundo volu.

* Defunctis Adde ad hanc materiam, quæ eſt maximę importantię, ſummiſtas in ver. ſuffragia, poſt S. Thom. in 4 ſen. d. 45. q. 2. ar. fin. & præſertim Tabien. in ver. Reſtitutio. nu. 33. B. S.

SVMMARIVM.

1 *Donare quilibet poteſt niſi prohibeatur.*
2 *In re ſua quilibet eſt legitimus moderator & arbiter.*
3 *Reſponſio conuenire debet interrogationi.*
4 *Donatio cauſa mortis quæ dicatur.*
5 *Confeſſio debiti facta in vita nocet hæredi.*
6 *Confrater alicuius eccleſiæ ſi quis fiat, retentis rebus ſuis, an per hoc eximatur à iuriſd. epiſcopali.*
7 *Canonica cui eccleſiæ debeatur.*
8 *Monaſterium ingrediens ſi decedat infra tempus, cuius eccleſiæ dicatur parochianus.*

Eccleſia

[illegible] quod dixi de cleri.ęgro.cap.1.& in hac glo.vlti. ibi, hi qui hæretici nulli in hęreditate ſuccedunt, & a nemi-
2 ne ſcribuntur hæredes.† Tertio no.ex hoc & ex litera, ꝓ in re ſua quilibet eſt legitimus moderator & arbiter:& ad hoc allegatur quotidie hic.& C.man.in re mandata Opp.ꝙ non procedit diſtinctio huius c.in eo quod diſtinguitur, an tranſeat quis ad monaſterium in ægritudine, an in ſanitate. Nam etiam ſi in ſanitate profite:ur, de omnibus quæ tradit monaſterio debet eccleſia parochialis habere canonicam, etiam ſi longo tempore poſt ingreſſum moriatur:fingitur enim mori cum ingreditur.C.de epi.& cle.l.fi.16.q.1. placuit.2.& qđ hoc caſu debeatur canonica:probatur.ſ.c.relatum. Soluit Inno.ſtando contrario, dicens hanc decre.loqui qñ quis tranſit ad monaſterium non vt profeſſus, ſed vt ibi viuat, vt J.de priuile.vt priuilegia.J.eo.in noſtra.quo caſu procedit diſtinctio de qua hic, ſed ſi profitetur, contrarium procedit. Dicit tamē Inno.ꝙ is qui profitetur, poteſt aliquid ſpecialiter relinquere monaſterio pro anima. & de illo tantum habet eccleſia parochialis portionem, & alia poteſt relinquere eidem monaſterio pro ſuſtentamento vitæ.16.q.6.de lapſis. & etiam pro alijs cauſis; puta ſi primo recuperat ſeruitia a monaſterio. Nā fraus tñ attenditur:qa timetur ne velit fraudare eccleſiā parochialem:arg.ff.de teſt.officij.& c.de his.vel ſ̄m Inno.dic.vt no.ſup.c.relatum.quod multi magis approbant ſ̄m eum. ibi aūt dicit de datis monaſterio in ſanitate de qb.nihil habet eccleſia niſi detur ꝓ anima.dic, ꝙ ſtādum eſt diſtinctioni huius literę etiam ſi is qui tranſit ad monaſterium, profitetur. Nam ſi tranſit in ſanitate, etiam ſi aliquid conferat in vita, nihil habebit parochialis eccleſia, per rationem poſitam in tex.quia liberum eſt conferre bona ſua cuicunque. Et ad rationem. Inno.quia fingitur mori cum profitetur. Dic, ꝙ ſufficit ꝙ nō verè moritur. Iura autem diſponentia de canonica, loquuntur de his quæ veniunt immediate occaſione ſepulturæ, ſup. eo c.1.inf.c.cum ſuper.& c.certificari, & c.in noſtra.& ſic procedunt quando quis verè decedit, non ficte: & ita obſeruatur. Quando autem quis conuertitur ad monaſterium in ægritudine de qua decedit, licet inter viuos transferat bona in monaſterium, tamen videtur tranſtuliſſe cauſa mortis, per id quod dico inf.quæſt.1. Ideo parochiali eccleſiæ debetur ca-
3 nonica, vt hic. Secundo op.quia † reſponſio non conuenit interrogationi, contra id.C.de tranſac.vt reſpōſum.de ſpōn. de muliere.quia quæſitum fuit de epiſcopo, & de eccleſia parochiali.& reſpondetur ſolū de eccleſia. Sol.nō reſpondetur de epiſcopo, quia non ſemper ei canonica debetur. Nā ſi monaſterium eſt exemptum, nihil habebit epiſcopus: eccleſia vero parochialis indiſtincte debet habere canonicam ēt ab exemptis, quod dixi ſ.tit.2.requiſiſti.& ſ.c.2. & dicunt Pet.& Abb.ꝙ primo deducit eccleſia parochialis, de cuius parte ep̄s habebit ſuam partem.de quo dico.J.eo.certificari. Quæro q eſt ratio diſtinctionis huius quæ fit in tex. So.ex his quæ dixi in primo contrario. Item ratio quare debetur canonica de eo qđ quis tradit monaſterio in ægritudine de qua decedit, redditur in gloſſ.1.quia tunc donatio cauſa mortis confirmatur, & dic cōfirmatur, ſ.p mortem, & ſic videtur velle glo.ꝙ hęc donatio dicatur facta cauſa mortis. Op.ad hoc, quia tunc tātū
4 dicitur fieri † donatio cauſa mortis, qñ de morte fit mentio in donatione, ita quod mortis cauſa vel periculi cauſa ſit expreſſa.ita ꝙ videatur facta cā mor.ff.de do.cā mor.l.2. & 3.C. de don.cau.mor.l.fi.Sed ſi ſimpliciter donat, quamuis ægrotet, dr̄ donare inter viuos.ff.de dona.cau.mor.Seya.§.fi.So.ſta contrario. Ideo dic, ꝙ eſt alia ratio huius literæ, quia ſecundū Inn.ex quo quis tranſiuit in ægritudine de qua deceſſit, quicquid dedit intelligitur dediſſe pro anima. Sed qñ in ſanitate, vel infirmitate de qua non deceſſit, intelligitur dediſſe pro ſuſtentamento vitę, quod no.Item quātum ad d.l.Seya.§.fi.dicredem inſtituendo voluit omnia ſua ad illum peruenire inter quæ eſt peculium:& ſic dicitur ademiſſe, & in hac glo.ibi non videtur perfecta donatio cau.mor.facta antequam mors ſequatur: Ad hoc quod ibi dixi, ibi, conſumere, niſi per iudicem occurratur interdicendo adminiſtrationem, ff de tu. & cu.is qui.expedit enim reipublicæ ne quis re ſua male vtatur inſtit.de his qui ſunt ſui, vel alie.iur.§.hoc tempus. Secundo
6 quæro ſi quis † aſſumitur in confratrem alicuius eccleſiæ, nō oblatis rebus ſuis:ſed retentis, an per hoc eximitur a iuriſdictione epiſcopali, dicunt Gof.& Hoſt.ꝙ nō, quod eſt ſine dubio etiam ſi eccleſia eſſet exempta, inf.de priuil.cum, & plantare, §.de confratribus, & c.vt priuilegia.§ ꝑtimo. Tertio quęro in caſu proximæ quæſtionis, an per talem oblationem præiudicetur canonicæ portioni quominus debeatur ſuo tempore. Dic, ꝙ non ꝑ iura proxime allega. Quarto quæro, ſi quis in
a vna eccleſia a audiuit diuina, & in alia habet ſepulchra maiorum, & in tertia eccleſia eligit ſepulturam, cui de duabus pri-
7 mis debetur canonica.† Gloſſ.ſecunda, ponit tres opi.primā, ꝙ debeat diuidi inter utranque, & hoc tenent Phi.& Inn.qui tamen non loquitur in terminis propoſitis, ſed dicit, ꝙ ſi in vna eccleſia percepit ſacramenta & in alia audit diuina, inter ſe diuident canonicam:de eccleſia autem ubi habebat ſepulturam paternam, dicit Innocen.ꝙ non debet habere portionem aliquam, cum ipſa debeat portionem parochialibus eccleſijs, ſup.eo.ca.1.quod eſt verius quam id, quod dicitur in ꝑmiſſa opi.2.opi.ponitur igl.ibi, Tā.ꝙ eccleſia in qua ſunt ſepulchra maiorum debet habere caconicam totam, & hæc videtur placere gloſſ.ibi, & idem Hoſtien. Sed contra hanc eſt quod proxime dixi. Tertia opi.ponitur in glo.ibi, & alij, ꝙ eccleſia in qua ſunt ſepulchra maiorum, nihil habebit, ſed parochialis, & hæc eſt Inno.vt præmiſi, & probatur, J. cap. ſecundo, 1.rñ.li.6.† Quinto quæro ſi quis ingreditur monaſteriū, q
8 b & decedit infra tempus probationis, dicit Tan. ꝙ dicitur parochianus primæ eccleſiæ:quod tenet Archi. J.cap.ſecundo, lib.6.& ſic ei debetur canonica.arg.de regul. ſuper eo. & cap. conſulti.Goff.contra:quia & ſi non moriatur, quia non fuit profeſſus, fuit tamen plene conuerſus, quod placet Hoſtien. quia videtur mutare domicilium:& ſic deſinit eſſe parochianus primę eccleſiæ.infra tit.primo, cap.fi.facit quod nota. de regul a.beneficium in glo.magna, & quod no.Inno.ſ.cap.relatum, vbi dico contrario.1.& hoc tenet Ioan.And.J. capi. 2. lib.6 prima tamen opi.verior videtur per dictū c.beneficium.
9 licet pro ſecunda faciat, de ſen.excom.religioſo.§.1.li.6.† Sed facit etiam contra in eo, quod dicit, ꝙ intra tempus probationis non cenſetur religioſus cum effectu.ideo, ut prædixi, ve-
10 rior videtur opi.prima.† Sexto quæro, an eccleſia parochialis habeat actionem pro ſua canonica, dicit Inno.ꝙ ſic, & ſecundum eum habet condictionem ex hac decre. Item no.J. c.cum liberum, in gl.2.& de hoc ibi. Septimo quæro, contra quos poſſit agere. Inn.in hoc ponit tres opi.& quartam quā tenet. Nam quidam, vt refert Inno.dicunt, ꝙ eccleſia parochialis non tantum aduerſus eccleſiam quæ habet res defuncti, habet condictionem ex hac decre.vt præmiſi, ſed etiam aduerſus hęredes defuncti habet actionem ex teſtamento, & alias actiones de quibus dixi.de teſt.Raynaldus, §.demum, & ca.Raynutius, ver.poſtmodum, licet em̄ teſtator tm̄ dixerit, relinquo tali eccleſiæ:tñ nomine illius intelligitur ēt alia eccleſia.ſ.parochialis, vt videatur ei, reliquiſſe portionem huius legati

ADDITIONES.

a Si quis in vna eccleſia. Adde Pet. de vbal.in tra.de canonica epiſcopali,
b Si quis ingreditur monaſterium Adde Archi.in §.ſed aliud.13.q.3.

ff.de fur.a Titio.Et dicit Inn.non eſſe mirum,ꝙ agat epiſco-
pus de quo non fuit facta mentio in teſtamento ratione præ
dicta,quia eccleſia parochialis,& eccleſia ſepulturæ,& epiſco
pus vniti ſunt quo ad legatum iſtud,intantum,ꝙ etiam teſta
tor hoc immutare non poteſt de teſta.requiſiſti,ar.C.de inof
fi.teſtam.ſi maritus.Nam ibi alius ꝗ qui ſubſtitutus eſt,habet
pro inſtituto.Ad idem C.de hæredi.inſti.quoties.Item ſecun
dum Inno,non poteſt epiſcopus agere pro parte ſua. ſed etiã
pro partibus ſuarum eccleſiarum,de reſti.ſpol.olim t.Sed
ſecundum eum hoc debet in libello exprimere quod pro eis
petit.Eccleſia vero parochialis non tenetur dicere,ꝙ pro epo
agat.licet agat ad totum in quo eſt pars epiſcopi de qua tene-
tur epiſcopo reſpondere per condictionem ex.c.requiſiſti.epi
ſcopus autem non habet actionem ſuo nomine niſi pro par-
te ſua tantum.deinde refert Inn.aliam opi.quo ad id quod di-
xi de actione ex teſtamento.Nam,vt refert Inn.alij dicunt,ꝙ
eps vel eccleſia parochialis nõ habent actionem ex teſtamen
to: ſed tãtum condictionem ex canonibus,12.q.3.pontifices,
& d.c.requiſiſti.refert etiam Inn.tertiam opi.quo ad id quod
dixi in prima opi.etiam epiſcopo competere actionem pro
canonica eccleſiæ parochialis,nam,vt refert.Inn.alij dicunt,
ꝙ ſoli eccleſiæ cui relictum eſt, competit actio contra
hæredes:epiſcopus autem,& eccleſiæ quæ ius habent in lega
to,poſſunt authoritate iudicis obtinere vt remittantur in poſ
ſeſſionem nominum,& poſtea agẽt eo iure quo poterat age
re eccleſia cui relictum erat,ff ut in poſſ.le.ſi inutiles,de re-
lig.& ſump.fune.ſi quis ſepulchrum,vel obtinebunt a iudice
ꝙ det eis prætoriũ pignus,C.de præt.pig.l.1.& 2.vel poterũt
agere ꝯ debitores ſui debitoris.ſ.illius eccleſiæ cui factũ fuit
relictum,quæ debet cogere condictione ex legibus quæ ſunt
C.qñ fiſcus,vel priua.l.2 & ſe.Sed hoc vltimum videtur qua
ſi coincidere cum prima opi.nec procedit,quia non licet age
11 re contra debitorem ſui debitoris,licet fiſcus † ſpeciali ratio
ne conuenire poſſit debitorem debitoris,ſi debitor principa
lis non ſit ſoluendo,vt ſi ratione fiſci prohibentur nomina eſ
ſe facta,vel ſi conueniantur debitores ex contractu fiſcali:pri
uatus autem non conuenit debitorem debitoris,niſi primo
conuento principali debitore,& condemnato,& ꝙ conſtet
eum nõ eſſe ſoluendo,tunc poteſt conuenire debitores debi
toris d.l.2.qñ fiſcus,vel priua.& ff.de re iudi.a diuo,§.ſed & il
lud,& hoc ſi confitentur ſe debere,ſecus ſi negent,d.l.a diuo.
§.ſed verbum,de tribus autem præmiſſis opin.dicit Inno.ꝙ
plus videt̃ niti rationibus,ꝙ ſola eccleſia de qua fit mẽtio in
teſtamento,poſſit agere contra hæredes teſtatoris,& ſola ec-
cleſia parochialis poſſit agere ꝯ eccleſiam ſepulturæ,epiſco-
pus autem tantum agat ꝯ parochialem eccleſiam.Et quibuſ-
dam intermiſſis dicit Inn.ꝙ ideo non competit actio ex teſta
mento,niſi eccleſiæ legatariæ,quia de alijs,i.epo,& eccleſia
parochiali,non fit mẽtio in teſtamento,vnde non poteſt etiã
eis competere rei vendicatio nec hypothecaria,cum illæ cõ-
petant legatario,& dominium non poteſt eſſe apud duos.Itẽ
eis non competunt condictio ex canonibus vel legibus præ
dictis.i.ex ca.pontifices,& cap.requiſiſti.& C.quando fiſc.vel
priua.l.1.& 2.cum de eis non faciat mentionem niſi poſtꝗ
fuerit defectus cedendi,& quid velit Inno.per hoc ultimum
declaro in ſequenti.q.dicit tamen Inno.ꝙ epiſcopus ad præ-
dicta poteſt agere nomine ſuarum eccleſiarum,ſicut pro ſin
gulis vtilitatibus earum agere poſſet,vt nota.de reſti.ſpolia.
olim.primo,pro hoc de ſucceſ.ab inteſta.ca.fin.ſed non pro-
parte ſua,vt nunc dixi.Hoſt. aliter dicit,ut in ſe.q.ubi etiam
de prædictis,& dic ut ibi.Octauo quæro præſuppoſitis opin.
de quib.in ꝓxi.q.ꝙ agere poſſit ſola eccleſia legataria ꝯ hære
des,& contra eccleſiam ſepulturæ ſola parochialis,quid ſi no
lũt agere.Dicit Inno.ꝙ tunc epiſcopus vel quiſque alius ad
quem pertinet aliquod commodum ex hoc legato debet pe
tere,ꝙ cedatur per eas ſibi actio.ff.de pecul.qđ debet,& ſi is
q habet primo loco actione nõ vult cedere,vel ſi nõ ſubeſt q
cedere poſſit,tunc recurrendum eſt ad auxilia de quibus in ꝓ
xima.q.ſ.ad miſſionẽ in poſſeſſionẽ,vel ad prætoriũ pignus,
vel ad ꝯdictionem ex l.C.qñ fiſcus,vel priua.l.1.& 2.Et in hoc
dic,ꝙ ꝓ torium pignus eſt cũ prætor facit miſſionẽ ex ea cã ꝗ
iubet,& nõ ſit:qa iubet cauere ꝓ legatis,vel de dãno infecto,

tenet id quod mihi debet,14.qõ.5.forte,& ca.ſi quid.& c.ſe.
& q.6.ſi res,& quod no.de teſta.filius,imo ẽt ſecũdum leges,
ſi pecunia mea ad te peruenit,reiecta pernicioſa ſubtilitate,
& æquum eſt,vt mihi reddas,ff.ſi cer.pe.ſi me,& Titium.Io.
de deo,li.1.q.30.tenuit canonicam poſſe peti ab hærede,per l.
ff.de adop.ſi arrogator,& ff.de lega.1.ſi cui.§.fin.& l.ſeruo le-
gato.§.ſi teſtator,quæ non faciunt,ſed potius facit ꝯ d.§.ſi cre
ditoribus,nõ creditores:ſed cohæredes nõ grauati, quorum
intereſt hoc fieri,agere poſſunt ꝯ grauatos, vt ſoluant, vnde
de ſubtilitate iuris verior eſt opi.Inn.de qua in præcedenti q̃.
ſtione.Nam eccleſia parochialis pro ſua canonica,& ſimili-
ter eps habent ꝯdictionem ex canonibus:vt dixi in præcedẽ-
ti.q.omnis aũt ꝯdictio eſt perſonalis actio.vt dicit Spe.de teſt.
§.pe.ad fi.Et idem no.de emp.& ven.cum cauſam,in gl.vlti
imo,& omnis perſonalis actio in larga ſignificatione poteſt
dici condictio.no.Azo in ſumma.de inſti.act.§.in perſonam,
vltra medium.Eccleſiæ autem parochiali obligatur eccleſia
ſepulturæ,ĩ.c.certificari,& epo obligantur eccleſiæ ſibi ſubdi
tę.d.c.requiſiſti,& d.c.Pontifices,non autem hæredes teſtato
ris.Nec procedit quod dicit Hoſtiẽ.ꝙ poſſim petere id quod
mihi debetur a quocunque:quia illud locum habet in rei vẽ
dicatione quæ datur ꝯ poſſidentem,de iudi.examinata.quo
aut ad l.ſi me,& Titium,dic,ut dixi in d.cap.examinata,quia
competit ibi ꝯdictio certi generalis,vel ſine cauſa:vt dicitur
in illa.l.in glo.fi.ut reddas mihi id quod de meo ad te perue-
nit,& hoc ex æquitate illius l.quæ ceſſat in caſibus præmiſſis,
quia nihil de bonis epi,vel de bonis eccleſiæ parochialis per
uenit ad hęredes teſtatoris.

S V M M A R I V M.

1 *Sepelientes parochianum alienum quem ſepelire non debent,coguntur corpus reſtituere,& quę ratione ipſius obuenerant.*

2 *Appellatio per quam prohibetur ſepultura an audiri debeat,& nume.3*

1 Ex parte. † Qui ſepeliũt parochianum alienum quẽ
ſepelire non debent coguntur reſtituere
corpus,& quæ ratione ipſius obuenerant.h.d.cum ſequenti.
primo narrat quærelam,ſecundo dat iudicem,ibi,manda-
mus,factam,per ipſos canonicos.eccleſia.i.cimiterio eccle-
ſiæ,vel proprie compellas ſi monitioni non paret.corpus re-
ſtituat,hoc non reſtituitur niſi petatur,ĩ.cap.1.li.6.& dico.ĩ.
eo.in noſtra,conueniat,ſic de deci.ſuggeſtum.de depoſi.c.1.
Oppo.quia potuit parochianus canonicorum eligere ſepul-
turam apud eccleſiam de inſula,ſ̃.eo.ca.1.ĩ.c.a.lib.6.& tunc
nõ debuit eccleſiæ parochiali reſtitui corpus cum omnibus
exinde perceptis,ſed tantum canonica tradi.ĩ.c.certificari.&
c.in noſtra.Gl.1.ſoluit tripliciter,& quælibet poteſt tolerari:
prima tamẽ uidetur uerior,quia non conſtat hic,ꝙ elegerit
ibi ſepeliri.Secundo op.in eo,quod ponderatur appellatio.
nam ea ceſſante competiiſſet hoc idem ius canonicis,ĩ.c.ꝓ-
ximo.Glo. in fi.ſtat contrario,& idem Inno.Hoſtiẽ.& Pet.
quod plenius dic:ut in ſequenti contrario.Tertio oppo.ꝙ nõ
2 debuerit audiri appellatio † canonicorum per quam ꝓhibea
tur ſepultura.C.de ſepul.vio l.ulti.ubi confeſſiones,pignora,
vel fideiuſſores recepti per creditores impedientes funus
mortui,non ualent,& negotium principale in priſtinum ſta
tũ deducitur.A idem e.ti.aut.itẽ q domum,ubi q exequias
prohibet circa funus,ab actione cadat,& tantundem ſoluat
hęredibus iniuriati,& publicatur tertia pars bonorum ipſius
& no.infamia.Ad idem e.ti.aut.ſed nec ante,ubi ante nouem
dies ab obitu numerandos,nulla moleſtia fieri permittit ad-
uerſus quemlibet ex perſona defuncti,& ſi qua cautio,vel qđ
ſimile fiat,inutile erit.Gl.ſecunda ſoluit,qđ hic appellatum
fuit ne prior inuaderet ius canonicum.In ꝯtrariis autem nõ
recipitur appellatio ne corpora ſepeliantur.Et idem Innocẽ.
qui dicit,ꝙ in hoc ualet appellatio.quia ꝓbata ueritate red-
datur corpus alij eccleſiæ.Dicit tamen,ꝙ forte idem fieret,&
ſine appellatiõe,ſ̃.c.fraternitatẽ.de cle.cũ in inter canonicos,
& hoc

Digitized by Google

3 *Actio quæ competat ad repetendum corpus, & num.4.*

Cum liberum. Summatum eſt ſup.cap.proximo.diuide.vt proximum ca.ſecunda ibi,mandamus.eandem eccleſiam,ſcilicet, ſancti Martini.ſi ita:violentiam & omnia alia ſuperiora reſpicit, ſupra, de reſcrip.olim.in fi.fratribus ſancti Martini. Not.quòd mu-
3 lier † poteſt eligere ſepulturam in alia eccleſia ſua relicta. Secundo no.vt glo.vlti.& in ea ibi, ſi de poſſeſſione. vide in princ.cap.grauis,quæſt.7.ad fi.ibi.l.1.in fin.in petitione hæreditatis veniunt poſt litem conteſt.fructus, etiam qui percipi poterant. Op.ad hoc.ſup.eod.fraternitatem. Gloſſ.1.ſoluit duPliciter. primo intelligendo quòd erat parochiana monachorum ſancti Vincentij, & tunc dicit quòd eccleſia ſancti Martini erat magis religioſa: quod dic non eſſe neceſſarium vt dixi in cap.fraternitatem. Secundo ſoluit gl.quòd forte non erat parochiana monachorum: quia non reſeruatur eis canonica portio.pro hoc etiam quod dicit tex.ibi præsbyter quidam,præſumitur enim ꝙ eius parochiana erat, vel ſi tenemus præcedentem ſolutionem, dicit Hoſtien.ꝙ quamuis eſſet parochiana monachorum, tamen perdiderunt ius per violentiam.ff.vi bo.rap.per totum.C.vnde vi.ſi quis in tantã.
3 de præben.cum qui.li.6.Secundo op.ad hoc,quia delictum † perſonæ,&c.regula delictum lib.6.So.illud in graui damno, vel in rebus immobilibus, vel cum communiter non deliquit eccleſia.de hoc in regula delictum, & de dolo.cap.1.
3 Quæro qua actione † agunt fratres ad repetendum corpus cum inde percepris. Glo.2.dicit ꝙ condictione ex hoc cap. & cap.fraternitatem, & cap.ex parte ſupra, eod.& ſic ponit has pro eodẽ,de hoc ſupra c.de his,in quæſt. penul.& vlt.dic melius quod quando parochianus non eligit alibi ſepeliri, competit eccleſiæ parochiali condictio ex cap.præcedenti. Sed ſi eligit, & electio non tenuit, competit condictio ex cap.fraternitatem. Si autem agit eccleſia apud quam eſt electa,competit condictio ex hoc cap.Dicit Hoſtien.de his non curandum,de iudi.dilecti. primum placet:licet agendo non expediat exprimi nomen actionis: vt dixi in cap.dilecti.Et in hac glo.in fi.de hac condictione in Spe.de act.& pet.§.ſequitur.ver.ſi autem velis.& duobus ſequentibus. Secundo quæ-
4 ro, ſi fratres ſpoliati agerent poſſeſſorio † an probata poſſeſſione & ſpoliatione reſtituetur eis corpus,dicit Inn.quod licet pro iure ſepeliendi poſſint agere poſſeſſorio: non tamen per hoc reſtituetur corpus defuncti quouſque plenius conſtet: quia ſi poſtea alia eccleſia obtineret in proprietate,reſtituendũ ei eſſet: corpus autem defuncti non ſic tractandum eſt.ff.de relig.& ſump.fune.nec corpora.& l.diui. Dicit Hoſtien.quod illa hoc non probant, & ſi hoc conueniat æquitati: ſed de rigore videtur contra: ne inutiliter agat: quod placet eo caſu quo nondum intentatum eſt petitorium. ſed ſi intentatum eſſet, quamuis ſuſpenſum ſit: tamen puto reſtitutionem differendam quo ad effectum exhumandi corpus.arg. dictarum ll. maxime l. diui.vbi dicitur quod corpus traditum iuſtæ ſepulturæ non debet inquietari.& ſi dicas, ꝙ nõ fuit iuſta ſepultura propter ſpoliationem, dico,quod ſufficit quod iuſta fuerit quo ad proprietatem,quod apparebit ex euentu iudicij ſuper proprietate, tamen de rigore verius eſt indiſtincte, quod dicit Hoſti.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier nupta libere ſepulturam eligere poteſt,*
2 *Vxor per mortem ſoluitur a lege viri.*
3 *Mulier nupta an ſepeliri habeat in ſepulchro viri.*
4 *Mulier quæ habuit plures viros, ſi moriatur non electa ſepultura,*

hic quando eligit,ibi ſecus,vel dic,vt no.in d.ca.vnaquæque, quod illud eſt conſilium,vel ſecundum Tan. & Inno. ibi de honeſtate,hic de iure.! verior eſt ſolutio ſecunda, quod ibi quando eligit,& probatur,J.c.is qui.§.mulier,li.6. & in hac glo ibi,mulieres honore maritorum eligimus,genere nobilitamus,forum ex eorum perſona ſtatuimus,& domicilium mutamus,ibi,filii,1.rñ.incipit vidua,vide de foro compet. ex parte,contrario,1.ibi l.vlt.§.3.mulier nupta incola eſt ciuitatis mariti,& vnde duxit originem non cogitur muneribus fungi.Secundo oppo.ad hoc, quod non debeat poſſe aliam ſepulturam eligere quam viri,quia quos deus coniunxit &c. 34.quæſtione quinta,quos deus.Soluit Hoſt.ꝙ homo non ſeparat: ſed mors,quæ omnia ſoluit in Authen.de nupt.§.dein-
4 ceps.† Quæro,ſi mulier quæ habuit plures viros,decedit non electa ſepultura,dicunt Petrus,& Abbas, ꝙ ſepelietur cum vltimo viro,per l.filii.ff.ad municipales,& nota.decimatertia quæſtione ſecunda vnaquæque,& ſic terminatum eſt infra, eod. is qui. in fine,libro ſexto. Secundo quæro an mona-
a chus a poſſit eligere † ſepulturam Hoſtien.quod ſic per hoc
5 capitulum cum electio referatur ad tempus quo erit ſolutus a iugo obedientiæ.Oppono,ad hoc, decimaſexta, quæſtione prima,capitulo primo,ubi monachus non ſepelitur niſi in proprio monaſterio,vel niſi morte fortuita alibi moriatur. Hoſtien.ibi intelligendum de illo qui nõ elegit ſepulturam. dic contra,quia indiſtincte monachus prohibetur eligere ſepulturam, ſed debet ſepeliri in monaſterio niſi moriatur ita remote, quod commode ad illud deferri non poſſit,
6 infra capit.fin.libro, ſexto. Tertio quæro quid de filiofamilias,† vel de ſeruo,& quolibet alio in poteſtate conſtituto.Hoſti.dicit idem, quod dixi de monacho, quod poſſit eligere ſepulturam,quod videtur verum in ſeruo:quia quo ad ſacramenta liber eſt. de coniug.ſeruo.capitulo primo,de filiofamilias, dic vt in §.ſeq.

A D D I T I O.

a Monachus Adde c.fi.de ſep.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Pater filios ſuos impuberes ſepellire poteſt ubi vult,ſi hoc habet conſuetudo.*
2 *Pater filio impuberi ſubſtituit etiam in bonis maternis.*

1 **§. Vtrum** † Pater filios impuberes põt vbi vult ſepelire,ſi hoc hẽt ↄſuetudo:primo ponit qõ. ſcđo ſolutio:ibi,nõ inuenimus.Voluerit,vel in ſepulturis parẽtũ,vel vbi pcipiũt ſacramẽta Inn.vel alibi.Hoſt.Op.ꝙ ẽt ceſſante ↄſuetudine poſſit pater eligere ſepulturã filio:qa põt ei facere teſtm̃ inſt.de pupil.ſubſti.§.igit,de teſta.c.j.lib.6.Gl.j.ſtat ↄtrio,dũm eligat pater eãdẽ ſepulturã ſibi.Cõcludit tñ ſtandũ ↄſuetudini.Vin.dicit,ꝙ pater filio impuberi põt eligere,cum expẽſę funeris ſpectẽt ad patrẽ,ff.de in rẽ verſo.filius,& pater
2 filio impuberi ſubſtituit ẽt in bonis maternis,ff.de vul.& pu. l.1.Gof.J.c.in noſtra,dicit,ꝙ licet vt hic dr̃,nõ ſit diffinitũ:tñ diffiniri põt,ff.de teſti.ſcio qdẽ.nõ ob.2.q.5.ↄſuluiſti.qđ loquitur de ſũmptuoſa adinuẽtione: hodie tñ hoc determinatũ eſt,J.c.licet.in prin.li.6.ꝙ ſi ↄſuetudo hẽt,ꝙ pater poſſit eligere ſepulturã filio impuberi,hoc põt,alś tumulãdus eſt in ſepulchro maiorũ.Si aũt eſt impubes,põt ipſemet libere ſibi eligere ſepulturã,ut in eodẽ §.quis.licet nõ poſſit legare,ẽt pro anima,præter patris aſſenſum:vt ibi,& per hoc ſoluit ar.gloſ. Nam quo ad electionẽ ſepulturæ nõ attenditur teſtamẽtum.

intrinſeca ratione & inueſtitudinis,quod in præſcripta,dic.con
tra,quia nomine conſuetudinis intelligitur de præſcripta. de
elect Cumana,ſed quando ſufficit præſcriptio decenij.de cõ
ſuc.c.fi.lib.6.vbi hoc no.in 3.glo.

A D D I T I O.

* 186.Adde,quod in eo conſi.nihil de hoc ſed eſt conſi.91.quod incipit.Quod pater poteſt,& eſt totum in materia de qua hic.B.S.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia debet habere quartam de teſtamento parochiani ſui, alibi iuſte ſepulti.*
2 *Statutum de vna eccleſia habitum per principem ex quo in iure redactum eſt,generale uidetur niſi conſtet de contraria principis intentione.*
3 *Canonica quando relinqui debeat.*
4 *Canonica quomodo deducetur quando parochianus alibi eligit ſepulturam.*

1 Cum ſuper. † Eccleſia debet habere quartam de teſtamento parochiani ſui alibi iuſte ſepulti. Veſtrorum.ſcilicet eccleſiæ cathedralis,& loquitur de ſpeciali parochia. No.id quod no.glo.ſecunda,ibi:& eſt arg. & procedit ſecundum hæc iura quantum ad intellectum quem ponit glo.ſupra eo.cap.3.Sed hodie ceſſat per id quod ibi dixi,& in hac gl.ibi,cathedralis,qualis erat iſta fauentina, Oppo.in eo,quod dicit,ſtatuimus,quia de vna eccleſia non debet fieri conſtitutio.So.Inno.exponendo.idest ſtatuimus declaramus:nõ enim eſt ſtatutum,imo priuilegium:, quod no. 2 dicit Hoſt.ꝙ † ſtatutum de vna eccleſia habitum per principem,ex quo in iure redactum eſt,generale uidetur,niſi conſtet de contraria principis intentione.inſti.de iure naturali.§. ſed quod principi.C.de legi.ſi imperialis,de conceſ.præb.conſtitutus,in fi.nec mirum:quia ſententia principis inter certas perſonas facit ius generale. de re iudi.in cauſis, de reſcrip, ſi quando.Secundo.opp.ꝙ non debeatur quarta,ne ſtetur conſuetudini,j.c.proxi.Glo.vlti.ſoluit ſtando contrario,& dic,vt ibi.Quæro ibi,de teſtamento,de intellectu.So,vt in gloſſ.prima,& ibi,in qua elegit ſepulturam.Idem no.j.c.proxi.in glo. prima,& dixi,ſup.eo.c.1.q.19. Hoſt. plane intelligit, ſcilicet de qualibet eccleſia,ſcilicet,ꝙ ab ea detraheretur quarta de relictis ſibi,primũ verius,vt dixi in d.q.Secundo quæro,quando 3 debet relinqui † canonica.dicit Hoſt.ꝙ canonica parochialis de neceſſitate relinquenda eſt ante electionem ſepulturæ:epiſcopalis non.Ratio diuerſitatis:quia parochiali tanquam minus potenti reſpectu epiſcopi ſuit plus prouidendum: quod non placet Ioan.And.quoniam etiam,non relicta quarta parochiali tenet electio ſepulturæ:& ſatis eſt,quod eccleſia proſequitur ſuum ius in legatis eccleſiæ ſepulturæ.& hoc ſentit hic gloſſ.prima,quod eſt verius,vt etiam dixi ſ̃ ca.1.q.antepenul. Tertio q̃ro ,eo caſu quo parochianus eccleſiæ cathedralis eligit alibi ſepulturam,quomodo fiet deductio canonicæ. 4 † dic,ꝙ capitulum deducet canonicam parochialem quam communicabit epiſcopo.de teſti. requiſiſti, & nihilominus epiſcopus detraher ſuam quartam:vt ſic primam habeat iure parochiali,ſecundam iure epiſcopali, Et dicunt Pet.& Abba, ꝙ quandoque duo epiſcopi exigunt quartam, ſcilicet quando parochialis,& eccleſia ſepulturæ,vel legata ſunt in diuerſis dioceſibus,de hoc j.cap.proximo. quæſtio,19. & duabus ſequentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Certitudo eſt determinatio intellectus ad unum.*
2 *Certitudo in incertis quærenda eſt.*
3 *Dictio,quomodo,eſt interdum una,aliquando duæ.*
4 *Clauſula quandoque dicitur perfecta oratio.*
5 *Eccleſiæ negotia uel cauſas,ex dictis doctorum definiri.*
6 *Prouincia quælibet abundat ſuo ſenſu.*

18 *Agens ſuper canonica an teneatur exprimere nomina ſepultorũ.n.20.*
19 *Libellus non dicitur incertus quando fertur ad certum.*
21 *Condemnatio fit ad intereſſe, ubi quis non poteſt ſoluere rem ad quam tenetur.*
22 *Canonica parochialis,& epiſcopalis a quibus ſint detrahenda & 23.*
24 *Maioritatis prerogatiua cui defertur.*
25 *Canonicæ uariantur conſuetudine.*
26 *Eccleſia parochialis quid ſibi imputet in canonicam.*
27 *Creditor relinquens debitori non uidetur compẽſare niſi exprimat.*

Certificari. In ſtatate canonicæ q̃ debet eccl'iæ parochiali,ſtatur cõſuetudini.Cõis diuiſio.Scda cũ ſeq̃,& ibi primo refert diuerſas diffinitiones,ſc̃do eas determinat ibi nos,& autoritatẽ interſerit.ibi,vt ſicut. Certificari. 1 †Certitudo eſt determinatio intellectus ad vnũ,& hæc eſt tenẽda,de pœni.d.7.c 2.af̃s 3.in fi.a nobis,vide qđ dixi de exce. a nobis,in prin.Io.An.de hoc j.no.2.priuilegijs,in antiqua dicebaſ noſtris,ſublatũ eſt,ne credaſ ſolũ Papã dare poſſe priuilegiũ quo cõcedit aliq̃b.libera ſepultura cũ eccl'a ſalua iuſtitia.Salua.hæc verba ponunt m̃aliter,ſic ſ̃.de vſu.pa.c,1.de offi. delecti iure.ſed nõ ſic antiqua,i qua dicebaſ de iuſtitia illarũ, &c. Iuſtitia,q̃ af̃s dr̃ canonica ſ̃.e.de his j.c.cũ q̃s,i.& 2.rñ. li.6.& de hoc j.q.5.eccleſiarũ,includit monaſteria.54.d.§.hac autoritate,dũ mõ habeãt parochiã,facit,j.c.primo.Nã tũc ẽt percipiũt decimas,j.ti.2.dilecti,& c.ſuggeſtũ,a q̃b.i.a quarũ parochijs,j.c.primo.ſi tñ cõſuetudo eſſet,ꝙ de ipſa eccl'a leuaretur funus,valet:vt no.e.ti.cle.dudũ,§.hmõi.i gl.itaq;.Hoſt.exponit.i.a quarũ adminiſtratione.ſ quo ad officia,& ſacramẽta.ſed ideſt a q̃b.p ſ̃ualiter paſcebant,prima placet. Expoſi.abundat,& addit ad ornatũ,ſic ſ̃.de vſu pal.c.1.de ver.ſig q d p nouait, in prin.diuerſa,& aduerſa.vt j.patet,ubi hãc vocant varietatẽ ad hoc de teſti.in noſtra,in prin.anteceſſorũ,vide qđ dictũ eſt de pact.c.vlt.in prin.li.6.C.ẽtentib. 1.diffiniẽtibus.de hoc pba.cle.literis ſ̃.c.j.de cõceſ.pb.cle.vna. Hieronymus.de hoc,& alijs tribus doc.eccl'iæ,j.no.6.tenẽtu.bono,& rõnabili.facit qđ legẽ & ꝙ no.de cõſti.c.j.in vli.gl.Regionis,idẽ ver.23.di.phibitæ. j.ti.2.in aliq̃bus,de cle.cõiug.cũ olim.ad fi.de obſer.ieiu.c 2.§ 3.& pen.de cleri.peregri.c.j.de fer.c.2.de vi.& hone.cle.vt clericorũ,in fi.ff.de vſur.l.1.in prin C.de exac.tribu.l.pe.circa mediũ.li.10 de ſta.mo.cle.ne in agro,poſt prin.& ver.verũ. & j. 2 nota 8.No.q̃rendã †certitudinẽ in incertis,10.q.vl.§ pe.& de ipõ.de muliere.inſt.de act § curare.Sc̃do no.ꝙ in dubijs,maxime inter diffinitiones Papales,recurritur ad Papã,q ſi.ſine 3 legi.p venerabilẽ.Tertio no.de dictione q̃uo †a q̃ interdũ eſt vna interdũ duæ.Luc.primo.Q̃uo fiet iſtud,no.27 q.2.§.cũ ergo.poſt prin.& cõiter ponitur p qualiter,21.q.4.ecce.& c.q̃ñ q̃ñq;,p ſicut.11.q.3.q̃uo ſacerdos,31.q.1.q̃uo virginibus,p vbi. 4 27.q.quõ in aq̃s &c.& q̃uo pbaſ &c. †Quarto no. de cl'a ſalua iuſtitia:& dr̃ cl'a q̃ñq; pfecta oratio.de ſen.excõ.a nobis,j.de ver.ſig.ex pte.j.talis tñ magis ꝓprie dr̃ articulus,vel c.vñ autor illius e.ex parte,qđ ibi dixerat clam ĩ ſequẽti c.cũ olim.in prin.vocauit cap.ad idẽ e.ti.abbate.ver.ex priuilegij.& ver.ſeq.de fide inſtru.cõtingit.de priuil.cũ pſonæ.li.6. Cõiter cl'a dr̃ breuis oratio in ſnĩa in reſcripto cl'a q̃iũ de iure fuerit. de reſcriptis,cãm,vel ſicut ſine prauitate ꝓuide facta eſt.de pro.vel.c.pe.vñ duæ dictiones faciũt clam,vt appellatione remota.de ap.inq̃ſitioni.Quidã alij.de reſcrip.c.2.li.6.reb.alijs de reſcri.Rodulph.vos,vel alter.de offi.del.cũ plures,li.6.ꝓprio motu d pb.ſi motu ꝓprio e.li. Plus vna cõpoſita dictio tñ.i.ſolidũ cl'a de ele.c pe.li.6 ff.de ꝓcura.l.plurib.& tñ oĩa illa p ſe niſi eſſent in oratione incluſa nil ſonarẽt,vt p te uides,& ita nil ſonaret cl'a pdicta de qua in lr̃a niſi eſſet alteri orationi adiecta. Io.An.Quinto no,ꝙ articulus accipitur p dubio,ibi,articulis ſ̃.cu in iure.in prin.de offi.dele.ſup q̃ſtionũ,in prin.iuncto, & aliter,vt no.de teſti.pſentiũ,li.6.ſup gl.articulus.Sexto no. 5 ex dicti doct.eccleſiæ negotia,†vel cauſas diffiniri,20.di.§.1.& p totũ.Et in eo quod dicit de Hieronymo.Io. An.vocat eum patronum ſuũ dicẽs,ꝙ fuit cauſa qđ ipſe Io. An. reperit hoc c.& de ipſo Hieronymo etiam habet de his quæ ſiunt a præla.cum

A D D I T I O.

a Quomodo.Adde ca.paſtorale.de deci.& in l.h.d.ſol.matri.

men Ioan.And.non putat,quod totius regni vel prouinciæ conſuetudo requiratur hoc caſu, ſed ſufficit conſuetudo dioceſis,vel loci,pro hoc textu.ibi pro locorum.& ſi non apparet de ꝯſuetudine loci recurritur ad conſuetudinem locorum vicinorum,vel prouinciæ,de conſue.cum olim,de cenb.ſuper eo. de cog.ſpi.ſuper eo.Et dicit Hoſtien. ꝙ quando aliquid eſt obſcurum,vel circa aliquid eſt ius diuerſum,recurritur ad conſuetudinem, vt hic. ff.de legibus, de quibus, de conſuetu.cum dilectus, deficiente conſuetudine recurritur ad naturalem rationem,vel ad argumenta,ideſt præſumptiones,vel coniecturas,ad hoc,de præben.ratio.de cleri.peregri. capitulo,ſecundo,vel ad remedia.de quibus,vigeſima diſtin. de quibus,& ſi non ſufficiunt,recurritur ad principem quando dubium eſt tale, ꝙ ſalua conſcientia iudex iudicare non poteſt,qui fil.ſint legi.per venerabilem,verſi. rationibus, de
7 hoc in dicto cap.cum olim.† Nono no.ꝙ canonica variatur ex conſuetudine,ſimile quod de quantitate cathedratici dicitur de cenſi.olim,& primum de canonica. Fallit tñ prędicatoribus minoribus,in quibus reuocatis conſuetudinibus taxata eſt quarta per clem.dudum,ver.nos etenim, eo.titu.quæ
8 prorogata eſt ad hæremitas,& carmelitas:vt ibi no. † Quæro cui eccleſiæ competat ius ſepulturæ,dic,vt dixi,ſ.eo.cap. primo,in 1.q.& vltra ibi dicta dic,ꝙ ius ſepulturæ competit eccleſiæ parochiali:quia ius funerandi eſt de iuribus parochialibus,de hoc J.ti.1.ſuper rub.& hoc ſi per epiſcopum fuit aſſignatum cimiterium, & benedictum ſecundum formam canonis, de conſeq. diſtinctio. prima,nemo. Et quandoq; eſt eccleſia parochialis ſine cimiterio,vt cum in parochia baptiſmalis eccleſiæ ſit capella,reſeruato iure funerandi eccleſię matrici.de præſcrip.ex tranſmiſſa.quandoque habet cimiterium,non tamen liberum,ut,quia ex pacto in fundatione appoſito non poteſt ſepelire niſi infantes, vel impuberes, vel fœminas: talia enim in ordinatione, & in pacto deduci poſſunt ſi poteſt loqui.de ec.ædifi.ad audientiam,primo.pro hoc de pact.c.primo lib.ſexto,& quod ibi no.Ioan. And. ſic etiam reſeruari poteſt ſcrutinium, & baptiſma. de maio. & obe.his quæ.de cape.mo.dilectus,ſic,& per ius commune reſeruantur illę decimæ prædiorum reſidentium infra nouam parochiam. Sed ſi eccleſia conſtituitur parochialis cum cimiterio libero, cenſetur habere ius funerandi de iure communi.ſup.eo.cap.primo.Si vero eccleſia non habet parochiã nec cimiterium,non competit ei ius funerandi,niſi ex priuilegio ſpeciali,& quis poſſit dare hoc priuilegium,dico. J.q. tertia.Secundo quæro,in eo, quod in proxima quæſtio. dixi
9 de cimiterio,† quantum debeat eſſe.dic, ꝙ ſecundum antiqua iura debet eſſe 40. paſſuũ in circuitu in maioribus eccleſijs,in alijs,triginta, decimaſeptima,qu.4.ſicut antiqtus,niſi eccleſiæ ſint inter cancella,& loca ardua,ea.q.quiſquis in fi. dicit tamen Ioan.And.ꝙ nec in locis latis ſeruatur,ꝙ tot paſſus deſignentur.Illud ergo ſolum,quod per epiſcopum fuit deſignatum habebit eccleſia.dicitur autem cimiterium quãdoque atrium: 12.q.prima,nulla.13.quæſtio.2. præcipiendũ, 17.q.quarta,ſi quis in atrio,& cap.ſi quis contumax:quandoque poliandrum:vt in pontificali,quod eſt vocabulum grecũ, & idem in effectu importat quod cimiterium Vñ dicat cimiterium,dixi ſ.eo.in rubr.q.1. & hẽt cimiteriũ immunitatem a iure:quia non debet violari,de immuni.eccle.inter.nec pollui.de conſe.ec.vel alta.conſuluiſti,nec in eo negotiationes, vel nundinę fieri,vel cauſæ,maxime criminales, tractari per iudices ſeculares, de immu.cum eccleſia,eod.titu.decet. lib. ſexto.Tertio quæro, in eo, quod dixi in prima quæſtione in
10 fin.de priuilegio † funerandi,quis poſſit hoc tribuere. videtur,ꝙ ſolus Papa.eo.titu. cle. dudum,§. huiuſmodi. Item de concedendo.not. J.de priui.in his. Ioa.And.Quarto quæro, quid important illa verba.ſalua iuſtitia. Glo.1.ſoluit intelligendo ꝙ important canonicam ,quæ debet exhiberi eccleſijs vbi viuens percepit ſacramenta ,quæ canonica debetur de relictis eccleſijs ſepulturæ,& in hoc vltimo no.gl.quæ facit pro eo quod dixi.& e.c.1. ꝙ canonica non debeatur niſi de relictis eccleſiæ ſepulturæ.de hoc.e.ti cle.dudum.§.verũ, in glo.quæro. Quinto quæro,an ſit differentia inter clauſulas ſalua iuſtitia,vel ſalua canonica,videtur ꝙ non , per id qđ dixi,in proxima.q.Hoſtien.dicit,ꝙ cum dicitur , ſalua iuſtitia,oportet ſolui canonicam parochiali antequã ſepeliatur. Dicit enim hoc iuſtum pro hoc quod dixi-ſ.e.c.1.& ſ.c.proximo Sed cum dr̃,ſalua canonica,poteſt corpus prius ſepeliri,& fortius ſi diceretur,ſoluta tantum modo quarta par.&c. J.c.proximo.& ſ.c.proxi.in vl.gloſ.Ioan.And.non approbat hanc diſtinctionem,quod minus importet canon q̃ iuſtitia. Item nec conſuetudo fauet quæ eſt optima iuris intepres.nã canonica aut eſt ſoluenda de legatis:aut de funeralib. ſecũdo caſu non poteſt ſolui niſi corpore tumulato,qa funeralia deferuntur cum funere:nec debent tolli nec diuidi,niſi poſt funus,primo caſu conſtat ꝙ legata nõ tã cito ſoluit̃ hæres; nec ad hoc vrgeri põt tam cito, ſ.ti.2.nos quidem, & c.ſi hæredes,facit C. de ſepul.vio.aut.ſed nec ante.quæ quid dicat:dixi.ſ.c.ex parte.nõ ergo põt eccleſia ſoluere partẽ legatorum q̃ nõdum hẽt.Sexto q̃ro,ſi p Papã ꝯcedit̃ priuilegiũ liberæ ſepulturæ,nõ adiecta cl̃a,de iuſtitia,vel canonica, an parochialis
11 † habebit canonicã,vr̃,ꝙ nõ:qa al̃s illa adiectio nihil operaret̃ Sed ꝯ de priui.ſi Papa.ſcđo rñ.in fi.li.6.Itẽ ſi Papa voluiſſet id expſſiſſet.de deci.ad audiẽtiã.Itẽ eſſet ꝯ libertatẽ ſepulturæ ꝯceſſam ſi priuilegiati ſic tenerẽt̃ ſicut alij,facit de p̃b.licet 2.li. 6.Itẽ minores,& p̃dicatores ob hoc ſoluũt quartã,qa,vt patet e.ti.cle.dudũ.§.hmõi. tali libertati annectit̃ modificatio: dicit.n.liberã,vt ſequit̃,habeãt ſepulturã,ſecus ergo vbi modificatio nõ eſt.Io.An.tenet ꝯriũ.Nã habẽs priuilegiũ ęqparat̃ habẽtib.ſepulturã de iure cõi q ſoluũt canonicã: ergo, & priuilegiati:nõ.n.plus ꝯcedit̃ priuilegiatis q̃ habeãt q de iure cõi ſepeliũt.C.de inoff.teſta.ſi qñ.de reſcrip.c.j.al̃s ſequeret̃ ꝙ ſepelire poſſent ꝯ cle.j.e.ti.& his ſimilia q̃ dixi ſup ſub Nũ gđ.n.ſubdiaconus,qa libere põt eligi in ep̃m,ſicut diaconus, vel ſacerdos de ęta.& quali.a multis,in fi.p hãc libertatẽ plus habebit q̃ illi duo.ꝯſtat,ꝙ nõ:ſatis.n.eſt,qđ illis æqparari, ſic, & alijs exemplis quæ no.Ioan.And.in dicto c.licet,de p̃b.& p̃dicta patet,ꝙ priuilegiũ multũ ꝯfert.ſed ſublata vna ſeruitute manet reliqua.de vſu pa.ex tuarũ,p hoc tollit̃,qđ poſſet opponi.J.de priui.i his:qa ibi fit lata interp̃tatio,ne idulgẽtia ſit inutilis:p hoc eſt qđ no.de pęni.oĩs,in 6.gl.Ad ꝯria dic,ad primũ nõ eſſe abſurdũ qđ exprimiat̃ qđ ineſt:vt no.de reſcriptis mãdatũ.Ad c.ad audiẽtiã,dic,qđ pcedit in clericis nõ ſubintellectis:vt de ꝯſti.cũ M.de reſcri.c.2.Ad tertiũ dic,ꝙ ſolutio canonicę nõ eſt ꝯria libertati ſepulturæ:qa ſepeliũt:& poſtea quartã ſoluũt:vt dixi in pxi.qõ.Ad vltimũ dic, qđ facit p eo qđ ibi diſponit̃,canonicã ſolui ẽt p priuilegiatos,p p̃dictis J. c.pximo.ubi caſus.Io.de lig.dicit,ꝙ ſi eccl̃æ al̃s nõ habẽt ius funerãdi ꝯcedit̃ hoc priuilegiũ,tenet̃ ad canonicã,ẽt ſi nõ exprimat̃ in priuilegio,ſecus ſi eccl̃æ al̃s nõ habẽt ius funerãdi:tũc.n.canonica nõ debebit̃,ex quo priuilegiũ hoc nõ exprimit,vt priuilegium aliqd operet̃.de priuile.ſi Papa,lib.6. quę diſtinctio non pcedit,nam licet priuilegium debeat interp̃tari,ut aliquid operet̃:non tñ poterit interp̃tari,qđ intelligatur re-

ADDITIONES.

a Qualibet prouincia. Adde tex.in ca.ſũt.76. di.gl.in verbo,alij.in c.capellanus de ter.gl.io verbo regitur in ca.a catholica.1 ı.diſt.
b Conſuetudo regionis. Adde Car.Alexan.in c.illud.in 3.col.13.di.

Digitized by Google

ris,lib.6.vel ſecundum Hoſt.intelligitur de quarta:quia iura
ſic nominant eam de offi. ord. conquærente. de præſcrip.de
quarta,de cenſi.cum olim,niſi ex conſtitutione pacto, vel ꝯ-
ſuetudine aliter nominetur.de verb.ſignifi.ex parte,3.primũ
placet,ratione prædicta. Et in hac gloſſ. ibi, ſi plures, ſi tres
ſunt arbitri, & vnus ꝯdemnat in quindecim, alter in quin-
13 que, valet ſententia in 5.† Nono quæro an ꝯſuetudini ſit ſtã-
dum quo ad canonicam in quacunque varietate, videtur, ꝙ
non ſit ſtandum,niſi quo ad quotas de quibus hic, videlicet
quo ad tertiam:mediam;vel quartam, & ſic ſi conſuetudo
haberet , ꝙ tres partes perciperet eccleſia parochialis; vel
quod perciperet minus quarta:videtur non valere,quaſi hoc
non ſit rationabile.Sed ſtetur ei,quod dixi,ꝙ inter mediam;
tertiam:& quartam approbetur conſuetudo.ſimile.J.titu.2.
c.primo.Hoſtien.in ſumma.e.§.& quota.ſub.§.vetus,dicit,ꝙ
etiam de alia quota valet ꝯſuetudo,dumtamen præſcripta.de
cenſi.olim.pro hoc de re iudi.quod ad conſultationem in fi.
de teſtam̃.officij.C.de inoffi.teſta.parentibus, loquitur tamẽ
Hoſti.ibi de quota epiſcopi,de qua etiam dico de teſta.requi
ſiſti,& hoc videtur verius,quod etiam placet Ioan.And. qui
dicit,ꝙ pro hoc bene facit.Sed quia hie loquendo de quota
parochiali remittit ibi, uidetur de ipſa idem uelle. de teſta,
Raynutius.ad fi.Ad contrarium dicit Ioan. Andr. ꝙ quo ad
quotas hic expreſſas non requiritur, ꝙ ꝯſuetudo ſit præſcri-
pta.pro hoc,quod nota.de ꝯſue.cap.ultimo in 4 gl. lib.ſexto,
& per Dyn.in regula indultum,eo. lib.,quod nota,pro hoc,
quia conſuetudo in tertia: media: & quarta approbatur hic,
In alijs ergo quotis nõ ſic approbatis requiritur, ꝙ ſit præſcri-
pta.de cle. Guinona.vel melius dic,ꝙ etiam in primis quotis
debet etiam eſſe præſcripta:ſed ſufficit minus tempus: puta,
decem. ſic loquitur præallegata gloſſ.cap.fin.lib.ſexto,& idẽ
dixi.ſ.cap.de vxore §.primo.Decimo quæro, an ualeat con-
14 ſuetudo † quod nil detur. Abbas,refert Gui. Naſonem dixiſ
ſe,ꝙ non:quia eſt contra apoſtolum dicentem:ſint collatio-
num ſocij &c ſup.capitu.primo.Item per illam,auferetur ec
cleſiæ tota commoditas rei ſuæ: id eſt ſui parochiani , quod
eſſe non debet, arg ff.communia prædio.uenditor. in fin.&
hoc tenet Goffr.in ſumma,eo.verſi,quid ſi ſit,pro hoc,quod
nota.de teſta.requiſiſti.in prin.per Hoſt.in §. & quota. præal-
lega.etiam hæc tenet in quarta epiſcopali,niſi ſit conſuetu-
do legitimæ præſcripta. & ſic loquatur cap. de præſcrip. de
quarta,& quod nota,idem Hoſti:in ſumma.eo.§.& an lici-
tum,ver.quid ſi conſuetudo.ubi de quarta parochialis quæ-
ſtionem format,& poſita opi. Goffr.præmiſſa remittit ad di-
ctum,§.& quota,per quod uidetur idem intelligere de paro-
chiali:ut ſup.quæſtio.proxi. Vndecimo quæro, an oporteat,
15 ꝙ petens † canonicam ſpecificet,an petat canonicam ſtatu-
tam per canones,an conſuetudinariam. Inno. dicit uideri, ꝙ
ſic per diuerſitatem iſtius canonicæ: quia canonica portio
dicitur non ſolum a canonibus ſtatuta: ſed etiam conſuetu-
dinaria dicitur canonica: quia a canonibus approbata : licet
non ſtatuta; ut hic,& de teſta. requiſiſti. nõ poſſet ergo reus
deliberare ſine hac ſpecificatione,ff.de eden.l.prima,de libel.
obla.cap.4.& 3.de dila.cap.3.Oppo. ad hoc, infra de religio.
domi.conſtitutus,ubi admittitur petitio iuris epiſcopalis.Ad
id quod not.de offi. ordi.conquærente, ſed canonica portio
eſt incerta.Oppo.ad hanc ſolutionem,quia etiam ius epiſco
pale ſit incertum propter diuerſas ꝯſuetudines, de præcrip.
auditis, ubi propter conſuetudinem collectio donarij ſancti
Petri computatur in iure epali.Soluit Innoc.ꝙ quando peti
tur ab aliquo ius epiſcopale,certum eſt qd ab eo petitur:ſiue
enim id quod petitur ſit a iure ſtatutum,ſiue ex priuilegio,
conſuetudine,uel alio modo.Ius tamen epiſcopale eſt: om-
nia enim addita accedunt iuri epiſcopali:& ſimul concurrũt
ius epale a iure ſtatutum,& conſuetudinarium,& in petitio-
ne,& in ſolutione. Secus dicit Inno. in petitione canonicę:
quia ibi is a quo petitur,certus eſſe non poteſt;quia nec ſi-
mul ꝯcurrunt in petitione,nec in ſolutione,canonica a cano
nibus ſtatuta cum ꝯſuetudinaria,de hoc in Spe,eo.§.uetum,
& hæc uerba Inno.uidentur obſcura. Sed declarando dico,
ꝙ ius epiſcopale eſt genus,& qualecunque ſit id quod debe-
bet fieri ſpecificatio propter magnam varietatem canonicæ.
pro hoc quod hic dicitur in tex. & ſupra hac quæſtione, in
princ. Duodecimo quæro circa proxime dicta, ſi petens
16 † canonicam non eſt certus: quæ portio ſoluatur in illa ter
ra,dicit Inno.quod libellus eſt concipiendus ſine expreſſio-
ne,de qua ſup. quæſtio. proxima: quia licet poſſet in libello
plus exprimi, tamen non eſt penitus incertus, cum certum
ſit aliquam portionem deberi, argu.ff.de rei uend.quæ de to
ta.quorum ſe.l.prima,§.quod autem,nota.de libel.obla.cap.
ſecundo, Ex hoc apparet Inno. loqui cum petitur canonica
ꝯſuetudinaria.Nam in canonica ſtatuta a canone non excu-
ſaret ignorantia.regula ignorantia, libro ſexto. Et hoc dicit
Hoſt. ꝙ petens canonicam , ſi aliud non exprimit,intelligi-
tur petere quartam de hoc,ſ.quæſtio. octaua. Decimotertio
quęro, an ſicut debet fieri ſpecificatio cum petitur canoni-
ca:de qua ſup.duabus quęſtionibus proximis,ita pariter ſi pe
12 titur pars fundi, † debeat ſpecificari per confinia: an uero
ſufficiat dicere,peto partem fundi tibi relicti in teſtamento
Titii.Inno.dicit uideri expreſſum,ꝙ debeat ſpecificari per l.
ff.de rei uend.ſi in rem.in fi.& ſic non ualet libellus pręmiſ-
ſus,quod etiam dico.J.quęſtio.16.& idem dicit Inno.ſi peti
tur pars fundorum,facit de libel.obla.cap.ſecundo. Decimo
18 quarto quęro an procedat † petitio ſi dicat, peto partem ta-
lem.puta quartam omnium rerum tibi relictarum in teſta-
mento talis,vel obuenientium ex bonis eius, ſic quærit In-
nocentius,& in hoc ponit Hoſtien. alia exempla: ut ſi peto
quartam iudicij talis defuncti parochiani mei,uel peto quar
tam omnium quę pro ſalute animę reliquit, uel peto om-
nia ,quę pro ſepultura eius recepiſti. Innocentius arguit
quod ſicut admittitur petitio gregis & armenti ſine expreſ-
ſione capitum.ff.de rei vendicatione.l.prima, §.finali.& l.ſe-
quenti.dicit tamen Innocen.quòd lex iſta non facit: quia ibi
conceditur quod petatur vniuerſitas realis. Sed legata non
conſtituunt vniuerſitatem rerum , alias talis vniuerſitas ha-
beret aliquod nomen a iure impoſitum , & hoc dicit Ho-
ſtien.quod ex legato vniuerſitatis legatarius ad res ſingulas
agere poteſt.ff.de pecul.ſi peculium.de legatis 3.ſi chorus,in
princ.dicit deinde Inno.ſibi placere reſponſionem eorum
qui dicunt talem libellum admittendum , quia ſatis poteſt
eſſe certus per expreſſionem prædictam.arg.dic.l.ſi in rem,
quæ dicit , quod ſufficit dicere , peto ſeruum qui fuit ex tali
hæreditate,& quòd ſufficiat talis expreſſio.dicit Innocen.eſ-
ſe expreſſum.C.quando & qui.quar.pars.l.1.& 2.ff.de re iu-
dicata.ait prætor.C.de ſenten.quæ ſine certa quant.l.2.Hoſt.
all.ſ.e.c.1.& c.relatum,& c.cum liberum.ad fi. Circa hoc tñ
dicit In.ꝙ iudex bene faciet ſi coget ad maiore expreſſionẽ,
vel ad iurandũ ꝙ neſcit plus exprimere.arg.ff.de fur. in hac.
Item ſecundum eum etiam ſi admittatur ſine expreſſione,
tñ poſtea debebit agens probare ꝙ illa ſibi debeantur, & ob-
uenerint reo ex bonis talis.Decimoquinto quæro,quæ eſt ra
tio diuerſitatis inter caſum proximæ quæſtionis,& caſum al
terius immediate hanc præcedentis . Dicit Inn.ꝙ quæ dicta
ſunt in proxi.q.procedunt cum agitur perſonali:vt in exẽplo
poſito , cũ peto talẽ partẽ oĩm bonorum tibi a tali obuenien-
tiũ,ꝑ actionẽ aũt ꝑſonalẽ bñ petant non ſolũ corporalia ſed
ẽt iura.C.hær.vel acti.ven.ꝑ totũ . Sed cũ agitur rei ven.vt in
alia.q.nõ admittitur petitio gñalis,qa in rei ven.non veniunt
niſi corporalia.ff.de rei vẽ.l.1.in prin.& ſm hoc intelligit.ff.
de rei vẽ.vedicatio.ſm In.hæc tñ nõ vr̃ ꝓcedere,niſi cõpleat
& dic ꝙ cũ agit̃ reali,qa petitio dirigit̃ ſuꝑ ipſa re.Ideo debet
ſpecificari ꝑ cõfinia.ſecus cũ agit̃ ꝑſonali, qa tũc petitio diri-
git̃ in ꝑſonã.Iõ ſufficit qũocũq; certificet reus ſuꝑ his q̃ pe-
tũtur.Hoſt.dicit,ꝙ iõ admittitur petitio gñalis in caſu q̃onis
ꝓmiſſæ,qa ſequitur naturã vniuerſalis actionis,vt eſt hæredi-
tatis petitio.ſed anteriori quæſtione petitio ſapit naturã ſpã-
lis actionis,vt eſt rei vendicatio.ſed clarior eſt diuerſitas pri-
18 ma.† Decimoſexto quæro , an agens ſuper canonica tenea
exprimere nomina ſepultorum.Quidam,vt refert Inn.ꝙ nõ
per.cap.inf.proxi.ar.infra, de deci.ſtudum , de præſcr.vniens.
Alij , vt refert,videtur,& forte non male , quòd vel non ſit
admittendus

Digitized by Google

[illegible] hæc venditio.
§.pe.quod no.Inn.de except.cum venerabilis,ad fi. & glo. de
præbend.cle.1.in verbo animarum.Quæ autem de præmiſſis
opi.ſit verior.An.ſ.ſit opus exprimere nomina ſepultorum,
dico.j.q.18.Sed proxime dictis infert Inn.ꝙ non eſt admittē
dus talis libellus,peto quartam talis fundi tibi relicti tali pa-
rochiano meo,quod etiam dixi ſ.q.13.Op.ad hoc vltimum
de c.j.proxi.& c.dudum,& c.veniens proxime allegatis.Sol.
Inn.ꝙ ibi non fuit petita expreſſio,vel ꝙ ibi fuit facta expreſ-
ſio licet in textu non exprimatur,vel ꝙ ibi agebatur vniuerſa
li actione,vel generali,quia dicebat ſibi eſſe ius habere deci-
mas,vel alia iura a certis hominibus,& tunc non cogitur, ut
no.de offi.ordi.conquærente,ſed in caſu præmiſſo agitur ſin-
gulari actione,in qua neceſſe eſt exprimi perſonam agentis,
& rei,& rem quæ petitur,& cauſam ex qua petitur.Et in hoc
ꝙ dicit de cauſa,intellige cum agitur perſonali,vt in exemplo
præmiſſo, ſecus ſi reali.de lib.obl.c.a.dicit autem Inn.ꝙ per
expreſſionem de qua in caſu proximo,nō exprimitur res cer
to nomine,nec certis finibus,vel circumlocutionibus,ita,ꝙ
reus poſſit deliberare,quod intelligo,niſi,vt prædixi,fiat rela-
tio ad certum,puta,quia dicatur,peto quartam fundi tibi reli
cti a tali,vt conſtat ex teſtamento eius, quod produco. Nam
ſi ex productione liquebit ſpecifice quę ſit res petita,ſufficiet.
In eo etiam quod dixi ſ.e.q.petitionem eſſe vniuerſalem,vel
generalem,cum peto decimas vel alia iura. Dicit Innoc.hoc
per omnia aliquibus non placere,qui dicunt,ꝙ non eſt vni-
uerſalis,vel generalis petitio,quando aliquis dicit ſibi ius eſſe
habere canonicam portionem relictorum a parochianis ſuis
vel iuriſdictionem in aliquo caſtro,imo eſt ſingularis: quia
vna ſola res petitur.ſ.ius decimādi,vel iuriſdictionem exercē
di,vel conſimile.vnde licet ſententia feratur pro actore,ꝙ ſi-
bi ius eſt decimandi,vel iuriſdictionem exercendi in aliquo
caſtro,non præiudicat illis qui ſingulari iure ſe iuuant,vt pri
uilegio,præſcriptione,vel quocunque alio. Nam cauſa quæ
fuit contra uniuerſitatem,& ſententia ſuper ea lata ſingulis
perſonis non præiudicat.12.q.2.qui manumittitur. Inn. Sed
hæc vltima ratio non videtur pertinens. Nam exempla præ-
miſſa non concernunt ſolas cauſas motas cōtra vniuerſitatē.
Item non facit hæc ratio ad propoſitum. Nam licet ſenten-
tia cōtra vniuerſitatem non præiudicet ſingulis de vniuerſi-
tate,non per hoc infertur ꝙ petitio non ſit vniuerſalis,vel ge
neralis:hæc tamen ratio Inn.poteſt defendi:quia venit ad id
quod dixit Inn.ſ.e.q.ꝙ ſi ſnīa fertur pro actore,ꝙ ſibi eſt ius
decimandi,vel iuriſdictionem exercendi in aliquo caſtro,nō
præiudicatur illis qui ſingulari iure ſe iuuant.de ipſo autem
dicto principali,quod præmiſi,ꝙ non ſit petitio vniuerſalis,
vel generalis petere canonicam,vel ius decimandi,vel iuriſdi
ctionē exercendi,dic,vt in ſeq.q.Decimoſeptimo quæro ſi pe
titur canonica omnium relictorum alicui eccl'iæ a ſepultis in
ea,qa aſſerit petēs hoc de iure ad ſe pertine. Dicit Inno.quod
hæc petitio poteſt dici generalis, qa non vna tm̄ res petitur:
ſed multæ,ſicut qn̄ petitur rō adminiſtrationis de ſale, vel vi
no,& huiuſmodi:hæc diſtinctio inter hunc caſum,& caſum
dictum in ꝓxima q.ad finem,nō vr̄ ꝓcedere.Nam etiam nō
vr̄ peti vna res,cum dicit,ꝙ ſibi eſt ius habere canonicam,vel
ius decimandi,vel iuriſdictionem exercendi. Non compræ-
hēduntur.n.oīa quæ ſub illis ↄtinētur:ſicut cum petitur hæ-
reditas,vel rō tutelæ.Decimooctauo quæro,in eo qđ ſ. q. 16.
20 poſitæ ſunt duæ opi.An ſint exprimēda † noīa ſepultorum,
q̄ ſit verior,& qd dicēdum.Inn.ſoluit ↄſiderato modo agēdi.
dicit enī,ꝙ vbi quis agit ↄfeſſoria,dicēs ſibi eſſe ius habere ca
nonicam de relictis oīm ſepultorum in eccleſia alterius, &
ideo petit declarari illum ad hoc teneri,& etiam compelli re
ſtituere quę percepit:tunc non cogitur a principio exprime-
re nomina ſepultorum;ſed in procuratiōe cauſæ ſic. Ad hoc
ab initio,ſecus dicit ſi quis agit officio iudicis,vel quacunque
alia actione ad hoc ut habeat canonicam de aliquibus ſpecia
libus ſepulturis,vel ſi petit inſtitutos in illis eccleſijs remoue
ri.vel ſi petit fructus alicuius fundi, non tamen fundum nec
petit in alijs ius ſuum declarari,dicit enim Inno.ſe ſatis crede
re,ꝙ in exemplis nunc poſitis poteſt cogi declarare prædicta
quantum poteſt. Ratio diuerſitatis, quia in caſibus primo
poſitis licet petatur canonica de aliquibus ſepulturis,vel ali-
qui remoueantur de eccleſijs, vel ꝙ damna aliqua ſoluantur
ſpoliatis,vel, ꝙ aliqui fructus reſtituatur,omnia tamen iſta
veniunt quaſi acceſſoriè,licet expreſſe peti debeant,vt no.de
reſti.ſpo.grauis.Sed in ſecundis caſibus,ubi ſingulari,vel ſpe-
ciali actione agit ad prædicta,debet ea expreſſim dicere,imo
dicit Inno.hoc non eſſe nota.dignum qui in primo caſu, id-
eſt caſibus primo poſitis, an aliquis alius præter perſonam
rei tangeretur, non debet ſuper illo ferri ſententia niſi ſuper
intereſſe,vt ſi actum eſt contra aliquem non eſſe ſibi ius inſti
ſtuendi in aliquibus eccleſijs.Ideo petit ei ſilentium perpe-
tuum imponi: & per eum inſtitutos remoueri ab eccleſijs.
Nam hic non fertur ſic ſententia,imponimus tali perpetuū
ſilentium , & tales remouemus ſententialiter adiectis
eccleſijs:quia indubitāter eſſet iniuſtum eis ignorātibus hoc
facere.i.ſi ignorarēt de iure agentis.Sed ſecundum Inno.con
demnabit inſtituentem ad intereſſe,quantum intereſt acto-
ris illum non fuiſſe inſtitutum.Et hoc niſi poſſit reus effice-
re, ꝙ inſtituti libere cedant, pro hoc, facit quod not. idem
Inn.de elec.querelam,ubi dico,q.14.Et dicit Inno.hoc idem
21 fieri.ſ.ꝙ fit condemnatio † ad intereſſe vbicunque quis nō
poteſt ſoluere rem ad quam tenetur,ff.de dolo.arbitrio,§.1.
no.de ſen.excom.ſacro.qui fil.ſint legi.cauſam, 2. vbi nota,
qualiter ęſtimetur intereſſe,& ibi dixi.3.& 4.q.In ſecundo
uero caſu,quādo quis ſingulari actione petit inſtitutos amo
ueri:hæc actio non eſt contra inſtituentem,ſed contra inſti-
tutos tm̄ intentat:& tūc bene fert ↄ eoſ ſnīa ꝑpetuæ amotio
nis,ſm Inn.de hoc in d.c.querelam.Decimonono quęro,qa
22 de canonica parochiali,& epiſcopali,facta eſt mētio,a quibus
ſint detrahendæ.Hoſtiēſis dicit,quod parochialia detrahitur
de omnibus relictis etiam alijs eccleſijs,quam eccleſię ſepul
turę:cuius contrarium dixi.ſ.q.4.& ſup.eodem ca.j.De cano
23 nica ēpali dicit Hoſti.ꝙ ēps eam percipit etiam ab exemptis,
& quod plus eſt,etiam de relictis ab exempto, quod proſeq-
tur in ſumma eo.§.& a qbus,de teſta.oſlicu.& j.c.proxi.ↄrū
in hoc ultimo de ēpali tenēt Io.And.& communiter oēs, di
cētes,ꝙ ēpalis ſolum deducitur ab eccleſiis ēpo ſubiectis.ꝑ
hoc,c.ti.cle.dudum,§.huiuſmodi.ad fi.ubi ultra quartam pa
rochialem prohibentur rectores ēt pręlati aliquid exigere,&
ꝑ prælatos ibi intelliguntur ēpi:quia ibi parochiales,uel cura
ti non uocantur pręlati:ſed rectores,de hoc in glo §.nos au-
tē.uerbo,pręlati.Vigeſimo quęro,cum hę duę canonicę.ſ.pa
rochialis,& ēpalis,de quibus in proxima q.quandoq; ↄcurāt
cum ſepelitur quis apud eccleſiam nō parochialem nec exē-
ptam,quis erit modus detrahendi utrāq; & ad quam ſum-
mam ambę aſcendēt,pro ēpo,ꝙ primo detrahat,facit de te-
24 ſta.c.ultimo.ubi ēpus pręponitur.Item † pręrogatiua maiori
tatis cui defert. de maio.& obediē.c.j.& c.ſtatuimus.de p̄bē.
ſi a ſede,lib.6.ut lit.pen.clem.j.uer.ncurro,in auth.de heredi.
& fal.§.inordinatum.Hoſti.in ſumma.eo.§.ulti.dicit,ꝙ ſi ec
cleſia parochialis primo deducit: epiſcopus recipiet quartā
illius quartę,& quartam reſidui,ꝙ ad idē ↄputatum ueniet,
facit,j.titu.2.tua nobis,& c.cum non ſit,uult dicere,ꝙ nō re
fert,An ēpus incipiat;An eccleſia,qa utroq; caſu tantundem
habebit uterq;.Exemplum,legauit defunctus eccleſię ſepul
turę.80.centum alteri eccleſię non exemptę,& de his ſecun
dis nulla eſt intricatio:quia de iſtis habet ēps quartā.ſ.25.ſed
de primis,ſi epiſcopus primo detrahit,habebit.20.& de reli-

palis eſſent difformes, puta, ꝙ parochialis habet dimidiam; epiſcopalis quartam, tunc haberet parochialis, 40. de quibus epiſcopus reciperet, 10. & de reſiduo alia 10. & ſic epiſcopus haberet 20. parochialis 30. & eccleſia ſepulturæ alia 30. In caſu conuerſo epiſcopus, 40. & parochialis, decima, & eccleſia ſepulturæ triginta. Vigeſimoprimo quæro, cum iſtæ duæ canoni
25 cæ varientur ex conſuetudine, qualis varietas contingere poſſit. Dicit Inno. ꝙ in hoc ſunt quatuor ſpecies caſuum, quidam enim ſunt caſus in quibus nulla canonica ſoluitur. quidam in quibus ſoluitur ſola parochialis, de qua epiſcopus quandoque habet quartam, quandoque non, tertio ſunt caſus in quibus debetur ſola epiſcopalis, quarto ſunt caſus ĩ quibus debetur vtraq; interdum vni eccleſiæ, ſed cõmunius duabus, & interdum pluribus perſoluenda. de prima ſpecie inueniuntur, 9. caſus. primus quando per conſuetudinem legitime præſcriptum eſt totum contra ſolutionem ipſarum, quod dixi ſupra q. nona. & patet de preſcri. de quarta. Secundus quando hoc habet priuilegium, de reli. do. cõſtitutus, facit de teſta. officij. in fi. & j. cap. proxi. Tertius, quando per donationem epiſcopi factam ex cauſa, & cum cõſenſu capituli ſunt remiſſe, de epiſcopali eſt caſus, duodecima, q. 2. c. fi. facit, quod no. de re. ec. non alie. poſſeſſiones, in prima glo. quod dixi de dona. paſtoralis, de parochiali dic idem per c. de eccle. ędifi. ad audientiam, & quod no, in d. c. conſtitutus, in gloſſ. hic patet. Quartus quando ſepelitur quis in parochiali eccleſia exempta, & nihil legat eccleſiis non exemptis. Quintus quando ſua parochialis eſt cathedralis, & ibi ſepelitur, & nil legauit eccleſiis non exemptis, quia tunc non fit ſolutio canonicæ; ſed fit diuiſio inter epiſcopum, & capitulum ſuum de eo, quod obuenit, ſicut alia diuiduntur, & ſic diuidentur in inferiori collegiata eccleſia, de teſta. requiſiſti. Sextus quando defunctus legauit debentibus recipere quartam cum onere eo, ꝙ de reliquis legatis nulla quarta debeatur, & legatarii acceptauerunt. ff. de teſt. officij. Septimus quando omnia relicta non in fraudem ſunt priuilegiata. de teſta. c. fi. j. c. proxi. & fin. de verb. ſigni. ex parte. 3. Octauus quando omnia legantur nõ in fraudem clericis fauore perſonarum. de teſta. requiſiſti, in fin. & dicto c. ex parte. Saluo tamen in his duobus vltimis caſibus. Nonum habet Hoſt. quando violentia interuenit, ſ. eo. cum liberum, ubi de hoc dixi in primo q̃rio. De ſecunda ſpecie caſuum quibus ſoluitur ſola parochialis de qua epiſcopus quandoque detrahit quartam, quandoque non. Exemplum primi. quando parochianus eccleſiæ non exemptæ ſepelitur apud exemptos, habebit parochialis quartam; cuius quartæ epiſcopus ab illa exigit quartam. Exemplum ſecundi, quando parochianus eccleſiæ exemptæ ſepelitur apud alios exemptos, parochialis enim habet canonicam, & non refert in duobus proximis caſibus. An parochianus elegerit. ſatis enim eſt, ꝙ ibi ſine electione de iure ſepelitur, puta, quia ibi eſt ſepulchrum, de hoc, j. c. proxi. Tertia ſpecies, quando ſola epiſcopalis ſoluitur, patet quãdo ſepelitur parochianus apud eccleſiam parochialem non exemptam, & nihil legat aliis eccleſijs non exemptis. Quarta ſpecies caſuum quando debetur vtraque, & tunc quandoque debetur ſoli cathedrali. vt quia parochianus eccleſiæ cathedralis ſepelitur apud non exemptos, uel eis legat, recipit enim cathedralis parochialem iure parochiæ: epiſcopus epiſcopalem, ut dixi, ſ. c. prox. & de teſt. requiſiſti. ſed communius debentur duobus. Et hic patet quando parochianus eccleſiæ non exemptæ ſepelitur apud non exemptos, legando illis, & forſan alijs non exemptis. Item quando parochianus eccleſiæ exemptæ ſepelitur apud non exemptos, ſed hæ duæ differunt, quia primo caſu de canonica parochiali epiſcopus detrahit quartam, ſecundo non, vt patet ex ſuperius dictis in hac quæſtio. & duabus præcedentibus. Ioan. And. Dicit etiam Ioan. And. ꝙ occurrunt etiã caſus in quibus duæ parochiales diuidunt parochialem: ita, ꝙ cuique debetur illius dimidia, ſ. quando defunctus habebat ęqualiter duplex domicilium in diuerſis parochijs, & in tertia ſepelitur. eodem titulo, cum quis, ſecundo, reſpon, libro texto. Et hoc caſu poſſet occurrere, quod epiſcopus non haberet niſi dimidiam ſuę quartę, ſcilicet, eum una illarum eccleſiarum parochialium eſt exempta. Item, quarta epi ſi ſupra quæſt. 29. & de ... ribus ſequentibus, & ſupra eod. relatum. Vigeſimoſecun-
26 do quæro, an Eccleſia † parochialis debeat in canonicam ſibi computare id quod relictum eſt ſibi a parochiano alibi ſepulto. videtur quòd ſic: quia debet habere canonicam iudicij eius qui defunctus eſt ſupra eodem cap. 1. vel de teſtamento, ſupra cap. proxim. Cum ergo habet aliquid ex iudicio defuncti, debet illud computare, ſicut etiam filius computa in legitimam id quod ſibi relictum eſt iure inſtitutionis, & agit ad ſupplementum. C. de inoffi. teſta. l. omnimodo, & l. quoniam. Item teſtator videtur reliquiſſe animo compenſandi, non donandi: quia nullus præſumitur iactare ſuum. ff. de proba. cum de indebito. In contrarium per clemen. dudum. §. huiuſmodi, eodem titu. vbi indiſtincte dicitur quòd de relictis fratribus debetur quarta Eccleſiæ parochiali. Ad idem de teſt. requiſiſti, & c. officij. ver. ſic. quòd ſi. & quod ibi no in verbo abſolute. Item, ſi debi-
27 tor † reliquit aliquid creditori, non videtur voluiſſe compenſare, niſi exprimat. C. de hæredi. inſtit. compenſandi. ff. de lega. ſecundo, creditorem. Hoſtien. in ſumma eodem, §. an ſit, ver. ſed quid ſi relinquit. tenet primum, pro ſecundo, facit quod not. Archidia. 12. & cap. tertio, & Ioan. And. in dicta clemen. dudum, ad fin. ſuper verbo integre. Fede. in
* conſilijs,* cap. tertio, neutram opi. approbat. ſed dicit quod volens tenere primam poteſt reſpondere ad cap. requiſiſti, quòd aliud in canonica epiſcopi. aliud in parochiali, quia epiſcopus quo ad teſtatorem eſt extraneus. Ideo relictum ſibi non impedit iuris diſpoſitionem in canonica epiſcopi. ſed Eccleſia parochialis habet ius in bonis defuncti ac ſi teniret ab inteſtato: non tamen eodem iure quo venit creditor: quæ reſponſio non procedit, nam Eccleſiæ parochiali debetur canonica, non a defuncto, ſed ab Eccleſia ſepulturæ, vt patet hic, & infra cap. proxim. & dic quod in dubio non videtur reliquiſſe animo compenſandi, & quòd idem eſt in canonica parochiali quod in epiſcopali, quia iſtæ duæ canonicæ quo ad hoc æquiparantur, quia teſtator non plus eſt debitor vnius quòd alterius. Item etiam ſi diceretur debitor, tamen adhuc non diceretur relinquere animo compenſandi, vt ſupra eodem, quæſt. quando debitor. legat creditori. & hoc vltimum plenius declara ex his quæ dixi in dioceſ. capit. officij. in ſecundo, & tertio, contrario.

ADDITIO.

* 109. Adde melius in Conſ. 9. qu. 5. & not ſup. 10. cap. de vxore, §. verum ſub num. 1. B. S.

SVMMARIVM.

1 *Impuberes ſepulturam eligere non poſſunt.*
2 *Excommunicati & interdicti non debent in cymiterio ſepeliri.*
3 *Canonica non detrahitur de equis & armis.*
4 *Ius funerandi competit ex priuilegio.*
5 *Canonica de quibus debeatur.*
6 *Inductus ſi quis fuit dolo ad eligendum ſepulturam, non valet talis electio.*
7 *Interfectus a ſepelliatur in cimiterio.*
8 *Sententia ſuper futuro an valeat.*
9 *Iudex quando prouident in futurum, & non.*
10 *funeralia quæ dicantur.*
11 *Dolus defuncti an debeat impedire electionem ſepulturę.*
12 *Sententia lata ſuper incerto non valet.*
13 *Verbum, paſſim, quid importet.*
14 *Eccleſia. & hoſpitale differunt.*

IN noſtra. Priuilegiati ſuper iure funerandi ſepelire poſſunt, qui apud eos eligunt ſepeliri, canonicã ſoluẽdo eccleſię parochiali. Si alios ſepeliãt reſtituere tenentur quicqd rõne funeris pceperũt. Primo ponitur petitio. Scdo reſponſio.

Digitized by Google

[illegible] ſed nec
2 impuberis.vide de ordi.cogn.cap.fina.q.2.† Secundo not.ibi,
b præter excommunicatos b & interdictos. ꝙ excommunicati
& interdicti non debent in cimiterio ſepeliri. & iſti ſemper
excipiuntur in vita & in morte inf. c.ſacris.de priuilege. cum
3 & plantare.& cap.vt priuilegia.§.1.† Tertio no.ꝙ de equis,&
armis non detrahitur canonica.quod dic,vt in gl.4.hoc enim
procedit in his quæ relinquuntur hoſpitalariis, & eſt indultũ
fauore terræ ſanctæ : ad cuius acquiſitionem & defenſionem
ſunt hoſpitalarij deputati,vnde talia non recipiunt diuiſionẽ.
4 †Quarto not. ꝙ ex priuilegio competit ius funerandi.de hoc
dixi ſup.c.1.& ſup.ca.proxi.quæſtio. 3. Quinto no. quod quis
poteſt eligere ſepulturam & apud locum minus religioſum.
de hoc in glo.& ita videtur.quæ opponit de capitu. fraternita
tem,ſup.eo.dic vt ibi dixi.& in hac glo.ibi, vbicunque,vt pri-
mo eligat eccleſiam cathedralem,quod tamen nõ eſt neceſ-
ſarium inf.capitu.cum quis lib.6.Ibi,vt ibi dicitur. & inf.eo.is
5 qui.lib.6.Sexto not.ꝙ canonica † debetur b de omnib.oblatis
c vel relictis pro anima eccleſiæ ſepulturæ.& dicunt Pe. & Ab.
bene notandum id quod hic dicit de lectis. Ex quo colligitur
ꝙ non ſolum de legatis, ſed etiam de omnibus quæ obuene-
runt,debetur canonica.& pro hoc eo.titu.clem. dudum.§.hu
iuſmodi. & procedit intellectus præmiſſus referendo verbũ
reliquit, quod eſt in litera, ad verbum alijs. & non eſt ad alia
verba.oblationibus & lectis.& pro hac relatione eſt, quia nõ
eſt de more ꝙ pro oblationibus faciendis in funere,vel defun
ctus aliquid leget,vel ꝙ diſponat quid debeat cum funere de-
6 ferri.† Septimo no.ꝙ ſi quis inducitur dolo ad eligendum ſe
pulturam,non valet electio. de hoc inf. in 6.contrario. Octa-
uo not.ꝙ religioſi non tenentur ad canonicam cum ſepeliũt
eorum oblatos, quod intellige de plene oblatis inf.de priuile.
vt priuilegia.& in ſanitate ſup.e. de his. Nono no.quod inter
d fectus d ſepelitur in cimiterio,†quod intellige ſi ille confeſſus
7 eſt & recepit euchariſtiam.inf.de pœnitẽ.omnis. vel ſi conſtat
8 aliunde de eius contritione inf.de ſen. excom.a nobis.2.† Op
po.quia videtur hic fuiſſe porrectus libellus ſine cõcluſione.
& videtur hic probari ſatis eſſe in libello dicere,cõqueror de
hoſpitalarijs qui parochianos meos recipiũt ad ſepulturam,
etiam ſi nil petatur. Vnde opp.quia actio eſt ius proſequendi
in iudicio &c.Inſt.de ac.in princ.& ſine petitione non poteſt
fieri condemnatio.de ordi.cogni.capitu.2.Sol.Inn.ꝙ in libel-
lo continebatur petitio.Dicit Hoſtien.Innocẽ.velle dicere ꝙ
pars libelli,qua petebantur ea ſuper quibus infra pronuncia-
tur,decisa fuit hic.Secundo oppon. quia videtur eſſe inculca-
tio in eo quod dicit,tam ex priuilegio quam ex indulgentia,
cum idem importent. dic priuilegio generali conceſſo ordi-
ni.Indulgentia conceſſa illi loco. Egi. & Hoſtien. quod dicit
Ab.bene notãdũ. pro hac expoſitione facit verbum,ſpeciale,
ꝙ ſtatim ſubijcitur,vel ſecundum Boa.priuilegium eſt perpe
tuum. Indulgentia temporalis; vt cum dicitur,præcedentibus
poſt tot annos minime valituris.contra hoc eſt, quia priuile-
gium quandoque eſt temporale inf.de deci.ſuggeſtum.de re
ſcriptis.ſi propter.lib.6.C.de præci.impe. offe. quotiens.vnde
prior expoſitio videtur verior.tamen ſæpe accipiuntur ꝓmiſ-
cue priuilegium & indulgentia. Tertio oppo. ad hoc:quia ſi
habebant priuilegium funerandi debebant poſſe ſepelire &
pueros. Cuius contrarium dicitur hic in fi. Solu. ſecundum
Innocen.priuilegium non loquebatur de pueris. Ex hoc no-
ta,ꝙ ſi conceditur priuilegium ſepeliendi omnes, reſtringi-
tur ad eos qui eligere poſſunt,& elegerunt ſepulturam,quod
nota, tamen hic in priuilegio dictum erat de his qui apud il-
los elegerunt.Sed idem ſi hoc non exprimatur:quia per hoc
non intelligitur præiudicatum eccleſiæ in qua de iure cõmu
ni ſepeliri debent.ſed tantum data non eſt facultas illis de re-
cipiendo ad ſepulturam, quod prius non poterant. Quarto

futurum prouidet.quando hoc importat natura actionis.Ho
ſtien.dicit, ꝙ ſub obligatione futura non procedit in iudicio,
nec ſuper præſenti dilata.puta ſi debes. 10.ad paſcha; tunc enĩ
ſtatim es obligatus.ſed differtur petitio ad tempus, nec vltra
extẽditur facta ſolutione, quia permittitur.inſti,qui.mo.tol.
obli.in prin. Sed vbi obligatio eſt præſens, licet ſit extenſiua
ad futurum,procedit poteſt ſuper ea: vt in ſeruitutibus.& ſic
intelligitur glo.& iura quæ alle.Item,ſi obligatio ſit conditio
nalis, & pœnalis ſequens ex contumacia rei.de teſta.Raynal-
dus,poſt prin.quod dic,vt ibi dixi in ver.demum.in primo ꝯ-
rio.& q.1. quia ibi loquitur quando conditio purificatur pen
dẽte iudicio.Idẽ dicit opi cũ quis ſemel occupauit vel impe-
diuit ius alterius: poteſt enim ab eo peti ꝙ ſatisfaciat & ſimi-
lia non attentet,vt hic dicitur in gloſſ. imo Quæ dicit in fi.ꝙ
iudex poteſt iniungere ne hoc faciat in futurũ:in quo dici pt
hoc eſſe propter offenſam ꝓcedẽtẽ.de ſen. excom. Romana.
§.caueant.li.6.pro hoc de deci. dudum. de ſen. excom grauẽ.
ſupra eo.cum liberum, de elec.cum Eccleſia.& de hoc de pri
9 uile.auditis, de homi.c.2.li.6.Et dic ꝙ iudex † non prouidet
in futurum,quando nulla obligatio orta eſt de præſenti, ſed
pro obligatione de præſenti quæ habet tractum ad futurum
ſic.vt in d.l.harum, & l.egi. Et ad l.1.in fi.de vſur.dic, ꝙ non
poteſt ibi creditor petere etiam ſuper obligatione præſenti
condemnationem fieri ad futuras vſuras : quia eſt in poteſta-
te creditoris facere ꝙ vſuræ non currant, poteſt enim petere
ſortem, ſecus ſi non eſſet in ſua poteſtate. C.de ſen.quæ ſi-
ne cer.quanti.l.1.ſecundum vnam lec. & de hoc ibi per Bart.
& ff.de dam.infec.ſi finita.§ fi.& de tab. exhi.locum.§.cõdẽ-
natio.& in d.l.1.in fin. de vſur.& de hoc etiã dico de procur.
auditis.contrario.4.& 5.Et in hac glo.& ita ibi, vt ibi dicitur,
& inf.eo.is qui.li.6. Et in d.gloſſ.imo,in fi.Io. Sexto op.in eo,
quod mandatur ſolui canonicam de oblationibus, de teſta.
c.fi.Solu.intellige de oblationibus factis in prima miſſa,i.eo
tempore quo ſepelitur funus:& hic ſiue celebretur miſſa, ſi-
ue non.ſed non de.7.30. vel de anniuerſario, de quo in con-
trario,vel ſecundum Hoſtien.licet de his quæ relinquuntur,
7.vel 29.&c.faciendis nihil deducitur vt ibi, de his tamẽ quæ
ibi offeruntur,fiet deductio,vt hic.dicit tamen Hoſt.ꝙ primã
expoſitionem approbat conſuetudo,& hoc verum eſt. Nam
10 dicuntur funeralia † illa tantum quæ offeruntur tempore fu
neris: quod dixi eo.tit.clem.dudum.§.huiuſmodi,q.3.4.& 5.
11 † Septimo op.ꝙ dolus defuncti non debeat impedire electio
nem ſepulturæ. Nam propter dolum non reſcindũtur actus
ſpirituales,ꝙ not.cau.cum dilecti.Glo.& ita dolus, non ſol-
uit.dic ꝙ in contrario fuit bonus dolus. Item electio ſepul-
turæ non eſt quid ſpirituale, alias non caderet in laicum, de
elec.ſacroſancta.& c.Maſſana.dicit autem glo.ꝙ hoc caſu ni-
hil habere debent hoſpitalarij, & idem Abb.argu.c.conſti-
tuit.allegati in gl.& ſecundum hoc verſi.niſi dolo,in text.re-
fertur ad id quod ſup.permiſit,apud hoſpitalarios eligi ſepul
turam ſoluta canonica parochiali. vt ſit ſenſus,ꝙ ſi dolo quis
fuit ductus ad eligendum, non tenet electio, & omnia reſti-
tuuntur : quod probatur inf.eo.c.1.lib.6. Et ſecundum hunc
modum

A D D I T I O N E S.

a Impuberes. Adde c.is qui.de ſepult.lib.6.
b Excommunicatos. Adde glo.in cle.eos de ſepul.in verſic.excommunicatus.
c Canonica debetur. Adde Pe.de vbal.in tractatu de canon ca epiſcopali.
d Interfectus. An aliquo caſu liceat ſe ipſum interficere. vide gloſſ. in l.ſecun-
da, C. qui teſta. facere poſ. [illegible] , in princ. ff de teſ. mil & in l.ſi
quis exhæredato. in §. proinde.ff. de rupto teſta. Tho.2. ſecundæ,quæſtio ne
64.arti.5.& 8.

Digitized by Google

ꝙ hoſpitalarij redderent ea quæ habuerant ex Gulielmo in-
terfecto, niſi probauerint ꝙ apud eos elegerit ſepulturã. fuit
12 enim ſententia hæc † lata ſuper incerto, contra id 11.quæſt,
3.graue. Item,ex quo pronunciatum fuit veriſimile eſt quod
teſtes erant publicati,& in cauſa concluſum . Poſt concluſio
nẽ autem non eſt locus probationi.de fi.inſtru.cum dilectus.
Dicit Hoſtien.ſoluat qui poterit.& dicit ſe neſcire reſponde-
re. Non enim dici poteſt quòd hæc fuerit prouiſio Papę,fuit
enim ſententia, ſup. e, c, ver.talem ſententiam, Eſt tamen ſi-
mile de inſti.cum veniſſent, dicit ergo hoc fuiſſe de poteſta-
tis plenitudine. Idem dicit de parte ſequenti in tex.vbi ſenten
tia eſt incerta,contra id C. de ſenten. quæ ſine certa quanti. l.
1.& 2.vel ſecundum eum expone.in verſ. talem , ibi,duxim᷑,
i.declarauimus. ſic ſup. de procur.auditis. & ſic omnia erunt
plana ſecundum eum,vult dicere,ꝙ non fuit ſententia.vel me
lius ſecundum eum,ſententia durat a §.talem, vſque ad §.eiſ
dem. Ab.tamen vſque in fi.eſt commiſſio per quam iudex i-
ſtruitur quomodo diffiniat: nec erat quo ad illos articulos in
cauſa concluſum,quod placet,& ita dixi in diuiſione . Nono
oppo.quia mandat reſtitui vniuerſa percepta ratione funeris,
& non ipſum corpus,contra id ſup. ex parte.& c.cum liberũ,
Solu. Innocen.ꝙ corpus non redditur niſi præceſſerit appel-
latio.d.c.ex parte.uel uiolentia.d.c.cum liberum. Refert alios
dicere,quod ſemper reddendum eſt ſi petatur, ſup.c.fraterni-
tatem.& ꝙ hic non fuit petitum , quod placet.pro hoc inf.e,
c.1 .lib.6.Si enim illicite fuit ibi ſepultus, patet ꝙ facta eſt in-
iuria eccleſię vbi debuit ſepeliri.& per conſequens poteſt cor
pus repetere. Decimo oppo.in fi, quod non debuerit manda-
ri reſtitui percepta de funere inpuberum. Nam poterat eſſe ꝙ
patres elegerant eis ſepulturam ſup. de vxore. §.vtrum. Solu;
hoc licet patribus tunc tantum quando hoc habet conſuetu-
do,inf.eod.licet.lib.6.de qua hic non conſtitit. Item nec con-
ſtitit, ꝙ patres elegiſſent. ipſi autem impuberes eligere non
potuerunt,vt ſup.in 1 .notabili. Quæro in eo quod hic in prin
ci. dicitur, ꝙ licebat hoſpitalarijs paſſim admittere ad ſepul-
13 turam.quid importet verbum,paſſim †, dic ꝙ differenter,nõ
diſtincto , an eccleſiæ quas dimittunt ſint maioris religionis,
an minoris . Secundo quæro,in eo ꝙ determinatur hic cano-
nicam deberi de oblationibus,ſi quis dimiſit.100.diſtribuẽda
aliquorum arbitrio, An in illis debent computari expenſe fa
ctæ in cereis,lectis, & huiuſmodi. ꝙ ſic.dicit Alb. ff.de reli.&
ſum. fu.& ſi quis.pro hoc quod not.de teſta.c.ſi.lib.6.de incer
tis, an poſſint diſtribui in alios vſus quam pauperum, vbi di-
citur ꝙ regulariter non. Item, hæc ſoluta pro cereis & lectis
fuiſſent expenſa,etia ſi non fuiſſet factum legatum prædictũ.
Non ergo ſunt expenſa ex cauſa huius legati. Tertio quæro
in eo quod adiudicatur canonica parochiali eccleſię de mobi
libus & alijs. An debeatur ei indiſtincte de mobilibus, dic, ꝙ
ſic.de hoc dixi ſup.eod.capitu.1.quæſt.penul & fi. Hoſtien.di-
cit,quod debetur ei de immobilibus , ſi ſunt ſita infra eandẽ
parochiam, Sed ſi ſunt in tertia parochia, & apparet de aliqua
conſuetudine,illa ſeruabitur.de deci.cum ſint.& c.ad Apoſto
licę ſup.e.de vxore.& c.certificari. alias dicit ꝙ adiudicaret ca-
nonicam tertię eccleſiæ in cuius parochia eſt prædium.argu.
de fo.compe.ſanè cum vxor. Item, quia ille præiudicare non
potuit in vita illi eccleſię.16.q.1. ſiquis laicus.ergo nec in mor-
te,ſupra eod.de his.& penſio ſoluenda eſt ciuitati in cuius ter-
ritorio ſita eſt res.ff. de publi.imperatores. & decima realis ec
cleſiæ prædiali inf.de deci.tua. ergo idem in canonica reali,ꝙ
reprobat Ioan. And.quia nihil deperit eccleſiæ prædiali,& ſic
ſolui debet eccleſiæ parochiali.ad hoc inf.e. cũ quis.1.reſpon
ſo,lib.6.quod eſt verius. Quid autem de eo qui habet domici
lia.tenet Hoſtiẽ.quod habes in d.c.cũ quis. 1.reſponſo. Quid
etiam de viatore,tractat Hoſtien.quod dico ſup.c.1 .q.3. Quar
to quæro,ſiquis eligit ſepulturam apud eccleſiam hoſpitala-
riorum.dicit Innocen. ꝙ tunc eccleſia parochialis debet hãc
canonicam de omnibus relictis pro anima,ſiue relinquat ec-
cleſię ipſorum tantum in qua ſepelitur , ſiue ipſi eccleſię &
fratribus ibi morantibus.ſiue ſit locutus in genere , dicendo,
Relinquo hoc tali eccleſiæ & hoſpitalarijs,ſiue in ſpecie,ſiue
dicatur , relinquo tantum hoſpitali, ar.hic,& ff.de annu.leg,
l.annua.§.a Titia. Quinto quæro , quid ſi quis eligit apud ho-

cauſa,& poteſt poſt [illegible]
& corpus ipſius diſcerni non potuit. Dicit Innocen.ꝙ adhuc
eccleſia parochialis habebit canonicam, quod procedit quã-
do ſepultura fit ad tempus in alio loco donec deferri poſſit
ad locum in quo debet eſſe perpetuo,ſecus ſi elegiſſet ſepeli-
ri in alia eccleſia.ex eo,quia non poſſet ibi ſepeliri. quia tunc
canonica debetur de relictis eccleſię ſepulturę , non autem
de relictis hoſpitalarijs ſeu eccleſię vbi debuiſſet ſepeliri ſi nõ
elegiſſet ſepulturam.de hoc per Fed.in conſilijs.110. Octauo
quæro,quid ſi relinquo hoc eccleſiæ in qua ſepeliar , & hoc
hoſpitali.dicit Innocent. quod tunc ſecus.quia eccleſia paro-
chialis habebit canonicam de relicto eccleſiæ,non de relicto
hoſpitalarijs qui ſunt exempti. Nam ſecundum Innocen.pa-
rochialis non habebit canonicam de relictis locis exemptis,
niſi eligant ibi ſepeliri.argu.de teſta.officij.& capitulo,requi-
ſiſti ſupra eodem capitu.1.& capitu. de his. Item ea ſola quæ
reliquit eccleſiæ,videtur reliquiſſe pro ſepultura : ſed relicta
hoſpitali non videntur relicta pro ſepultura,ſed alias pro ani-
ma. Inno. Et in eo quod Innocent.ponderat exemptionem.
dic , quod quo ad canonicam eccleſiæ parochialis non eſt
ponderãda.quia hęc non deducitur ratione iuriſdictionis.ſe
cus de canonica epiſcopali,quod dic, vt in ſequen.quæſt. No
no quæro,ſi quis eligat ſepulturam in alia diœce. Dicit Inno-
cen. idem eſſe quod dictum eſt in pręcedenti.q.de relicto ho
ſpitali,videtur ergo velle,ꝙ de legato eccleſiæ alterius diœce
ſis,non debeatur canonica, ꝙ procedit in canonica epali quæ
deducit rõne iuriſdictionis. ſecus in canonica parochiali quæ
deducitur ratione auditionis diuinorum , quod dixi ſup.cap.
proxi.quæſt. 19. Decimo quæro , ſi hoſpitalarij ſepeliunt ali-
quem non iuridice, an de relictis ſoluẽt canonicam.dicit In-
no.ꝙ delegato nihil ſoluetur eccleſiæ parochiali , ſed debet
reddi corpus ſup.eod.ex parte, & omnes oblationes factæ in
ſepultura,vt hic dicit Hoſt.ꝙ hic largius loquitur de his quę
defunctus in vltima voluntate reliquit , quod placet , & hæc
etiam fuit mens Inno.pro hoc iſta litera , quæ mandat reſti-
tui vniuerſa quæ ipſius intuitu receperunt . Vndecimo quę-
ro,quid ſi Eccleſia hoſpitalis habet parochiam. Dicit Innoc.
quod niſi ſit exempta cum parochia , legatum factum ec-
cleſiæ diuidetur a legato facto hoſpitali,& de legato facto ec-
cleſiæ epiſcopus habebit partem ſuam,& de legato hoſpitali
nihil,cum ſit exemptum.de teſta.requiſiſti, hæc determina-
tio pendet ab his quæ dicta ſunt in duabus proximis quęſtio-
nibus,& in eo quod Inn.all.c.requiſiſti.ad idem allegant alij,
eo.ti.officij. Sic dicit Ioan. And.ꝙ illa probant contrarium,
& dic vt in ſeq.q. Duodecimo quæro , quid ſi eccleſia cũ ho-
ſpitali ſunt exempta,ſed populus non eſt exemptus. Dicit In-
no.ꝙ adhuc de relicto eccleſiæ epiſcopus habebit portionẽ,
licet enim ſit exempta , tamen epiſcopus habet cum ea com
munionem propter populum quem tenet ab epiſcopo.de
priuil.ex ore.ad hoc de ver.ſig.veniens. Refert autem Inn.ali
quos dicere,ꝙ epiſcopus iure epiſcopali exiget partem , quia
ſuus parochianus eſt,& non iure epiſcopali,quod non placet
Inno.quia bene ſepelitur in parochia ſua,ergo alij non debe-
tur ius parochiale,quæ verba videntur obſcura,niſi intelliga-
mus hanc quæſtionem & præcedentem quãdo iuridice quis
ſepelitur apud eccleſiam hoſpitalis,& cũ hoc dicamus ꝙ ip-
ſa eccleſia hoſpitalis erat parochialis ipſius defuncti. quo ca-
ſu procedit quod dicit In.in hac,& in pręcedenti quęſtione,
vt dicamus ꝙ ab epiſcopali nihil detrahet epiſcopus , cũ ho-
ſpitale ſit exeptum,ſed ab eccleſia ſic,ſi ipſa nõ eſt exempta,
vel etiã ſi eſt exempta,ſed habet populum non exemptũ , vt
ſup.e.q. Dicit Hoſti.ꝙ loca exempta de legatis a parochianis
non exemptis tenentur ad canonicã,quod procedit in cano-
nica parochiali,non epiſcopali , de qua loquuntur proximę
q.quod dixi ſup.c.proxi.quæſt. 19. Decimotertio quæro,in eo
quod dixi ſup.q.4. ꝙ ſi defunctus relinquit hoſpitalarijs,habe
bit eccleſia parochialis quartam.quid ſi dicit; Relinquo talẽ
rem quam expreſſit. & debet intelligi ꝙ fuit ſepultus apud
eccleſiam hoſpitalis.dicit Innocent. ꝙ ex quo non relinquit
pro ſepultura, parochialis eccleſia nullam habebit portionẽ,
niſi parochianus ſe tranſtuliſſet ad hoſpitalarios ſup.e.de his.
quod intellige , vt ibi. vel niſi eccleſia & hoſpitale ita eſſent
vnita

Digitized by Google

ecclesiæ, in qua defunctus non ſepelitur, de quo relicto non
detrahitur canonica parochialis, ſupra eodem, capitulo pri-
mo, vbi de hoc. ſecus quando hoſpitale & eccleſia per om-
nia ſunt vnita : quia tunc relinquendo hoſpitali eſt acſi re-
linqueretur eccleſiæ hoſpitalis , cui ſi relictum eſſet debe-
retur canonica eccleſiæ parochiali, ex quo defunctus ibi ſepe
litur dicto capitulo, primo, quæ nota, tanquam vera & prius
non reſerata.

SVMMARIVM.

1 Submerſus caſu non priuatur eccleſiaſtica ſepultura.
2 Caſus non imputatur ei qui dabat operam rei licitæ.
3 Virginum athenienſium encomium.
4 Sepultura quibus caſibus negetur
5 Interficere ſe an ſit licitum pro ſeruanda virginitate.
6 Mulier prægnans defuncta an ſit in cimiterio ſepelienda.
7 Suſpenſus ad furcas an debeat ſepeliri.
8 Bona ſubmerſi an deuoluuntur in fiſcum.

1 Ex parte. Qui de ponte cadens † caſu ſubmergitur,
non priuatur eccleſiaſtica ſepultura. Com
munis diuiſio. Secunda ibi, quo circa. de ſtupro quid ſit, & q̃
eius pœna. not. 36. quæſt. 1. §. cum ergo, & inf. de adul. capitu.
2. Amnem. i. flumen, & ſic dicitur ab amenitate riparum, ſe-
cundum deriuatores. quo circa. Reſpondet ad quærelam ſub
auditam, quia conquærebant de archiepiſcopo qui non per-
mittebat eam ſepeliri. i. maxime: quia non cauſa propter quã
2 fugiebat, ſed caſus excuſauit puellam, Goffr. † Nota, ꝙ caſus
non imputatur ei qui dabat operam rei licitę inf. de homi. la-
tor. pro litera ibi, honeſta cauſa. ſ. virginitatis ſaluandę. Hiero-
ny. contra Ioui. li. 1. triginta athenienſium tyranni cum Phy-
3 donem necaſſent in conuiuio †, filias eius virgines ad ſe ve-
nire iuſſerũt, & ſcortorũ more nudari, ac ſuper pauimento pa
tris ſanguine cruentato impudicis geſtibus ludere. quæ pau-
liſper diſſimulato dolore, cum temulentes conuiuas cerne-
rent, quaſi ad requiſita naturæ egredientes inuicem ſe com-
plexę præcipitauerunt in puteum, vt virginitatem morte ſer
uarent. Secundo nota, ꝙ cui communicatur viuo &c. de hoc
in ſeq. contrario. Oppo. ꝙ non tantum debeat communicari
poſt mortem ei cui communicabatur viuo. ſed etiam ſi ſibi
non communicabatur. ſed communicari debuerit, vt quia ↄ
tritus deceſſit in excommunicatione. de ſenten. excommun.
a nobis. 2. Glo. vlt. in prin. ſtat contrario. Secundo opp. ad idẽ,
quia alicui communicatur viuo cui non communicatur de-
functo infra de fur. ſures. Solu. ſpeciale ibi, & in alijs caſibus
quos enumerat glo. vlti. Ex qua habes aliquos caſus in qui
4 bus denegatur ſepultura † etiam in caſu. de ſentent. excom-
mu. is cui. lib. 6 Item pagano, iudęo, & hæretico. de conſe. diſ.
1. eccleſiam. & c. ſe. & vſurario publico. de vſuris. quia in om-
nibus. Et excommunicato etiam minori. 24. quæſt. 2. ſanè. qa
a ſacramentis eccleſiæ ſeparatus eſt de cle. excommu. ſi cele-
brat. inf. proxi. vbi etiam hoc not. Innocent. Item blaſphemo
impœnitenti, de maledi. capitulo, ſecundo. & monacho de-
cedenti cum proprio, de ſtatu mon. capitulo, ſecundo, & cap.
ſuper. Item interdicto inf. capitu. proxi. Et in caſu de deci. pro
hibemus. & de cenſi. innouamus. Iſti tamen duo includũtur
ſub caſu pen. poſito in glo. Et decedenti in mortali. Et in hac
glo. ibi, neque apud. & 21. quæſtio. prima. Cyprianus. Quæro,
ponderatur in tex. quod non ſponte præcipitauit. Gloſſ. 1. di-
cit, quod ſi ſponte, non ſepelietur in cimiterio, niſi putaſſet ſe
non morituram. ꝙ placet Ho. dicit tamen Go. tenuiſſe ꝯtriũ:
qa ẽt pro ſaluãda honeſtate nõ debet aliquis ſe pͤcipitare, vel
manu ꝓpria perimere. dicit Io. An. ſe nõ credere ꝙ Goſ. in eo
iuſtitia contemnatur, quam neceſſariam iudex denegare non
debet. ff. de cad. pu. l. 1. 2. & 3. qua obiẽta, ſi pœnituerit viuens ſe
pelietur in cimiterio, 14. qu. 2. cap. fin. facit de pęni. elemen. 1.
8 Quinto quæro, † an bona iſtius puellæ ſubuerſæ ſint deuo-
luta ad fiſcum, dicit Goffre. ꝙ non, quia non ex conſcientia
criminis mortem ſibi conſciuit. ff. de his qui mor. ſibi con-
ſci. l. vlt. dic ꝙ etiam ſi conſcia criminis ſit, non tamen publi-
cantur bona ſi crimen nõ erat tale propter quod bona eſſent
publicanda, de hoc in d. l. vlti. & C de bonis eorum qui mor-
tem ſibi conſciue. l. 1. & 3. Et in dubio probari debet quod ob
crimen mortem ſibi conſciuerit, d. l. §. pe.

ADDITIO.

a An mulier prægnans adde text. in l. 1. in §. ex hoc reſcripto ff. de ven. inſpi.
gl. in cap. eccleſiam, de conſec. diſtin. 4.

SVMMARIVM.

1 Leproſi an ſint in cimiterio ſepeliendi.
2 Excommunicatorum corpora ſepelienda ſunt procul a cimiterio.
3 Cimiterium dicitur eccleſiaſtica ſepultura.
4 Dubitatis ratione aliquid admittitur quod alias non admitteretur.
5 Sepultura vilis non obeſt iuſto, nec impio prodeſt ſpecioſa.
6 Corpora excommunicatorum exhumari debent ſi diſcerni poſſunt, alias non.
7 Interdictorum corpora an ſint exhumanda.
8 Sepeliens excommunicatum an incurrat excommunicationem minorem.
9 Cimiterium an efficiatur locus irreligioſus ſi in eo ſepelliatur excommunicatus.
10 Cimiterij reconciliatio quando facienda ſit.

Sacris. Si oſſa excommunicatorum ſic ſepultorum
diſcerni poſſunt, exhumari & proijci debent,
alias non. pars, ꝙ met. cauſa, & de ſen. excomm. ſacris. Primo
ponit exordium. Secundo ſoluit quæſitum. ibi, vnde. & ibi
diſtinguit & primum membrum proſequitur. Secundo ſe-
cundum ibi, ꝙ ſi. Not. principium, cui non communicamus
1 viuo &c. quod dic vt in gl. 1. & dixi, ſup. cap. proxim. † Ex hoc
no. Ab. leproſos, non eſſe in cimiterio tumulandos, cum eis
non communicetur in vita, de ec. ædifi. cap. 2. de coniug. le-
pro. cap. 1. quod non placet. leproſis enim prohibetur com-
munio, non ſua culpa, ſed propter periculum aliorum, quia
morbus eſt contagioſus, hic autem loquitur de his quibus
prohibita erat communio ſua culpa, ita ꝙ peccatum erat cõ-
municare. Secundo no. ꝙ reſpectu ſepulturæ concedendæ cõ
ſideratur tempus mortis, ſi tunc non fuit defunctus ab eccle
ſia præciſus, vel ſi prius erat præciſus & fuit reconciliatus, po-
teſt autem reconciliatio fieri in mortis articulo etiã per ſim-
plicem ſacerdotem, ibi, per violentiam vel alio caſu, ad hoc
ff. commodati. ad eos. C. eo. l. 1. & quod dixi de commo. cap.
vno. q. 14. & quod hic dicit alio caſu, exemplificat Hoſti. vt
quia ſacerdos ſepeliuit peregrinum quem ignorauit excom-
municatum. Quarto not. in eo ꝙ præcipit excommunica-
2 tos † vitari procul ab eccleſiaſtica ſepultura, contra illos qui
propè cimiterium ponunt corpora excommunicatorum;
debet ergo poni tam longe, ꝙ vox clericorum cantantium
ibi non poſſit audiri. ar. de pœnis, ꝙ in te. ſecũdum Ab. quod
cap. modicum facit, dictum tamen placet, ne videatur fieri
3 fraus legi, contra id. inf. de priuile. quanto. † Quinto no. ꝙ ci-
miterium dicitur ſepultura eccleſiaſtica. ſic. ſup. cap. proxim.
de torne. c. 1. & c. in bonis, de rap. ſuper eod. de vſu. c. 2. in prin.
& in fi. li. 6. de priuil. epi. eo. li. Alibi dicitur chriſtiana, de pęn
omnis.

Digitized by Google

na.de rei ven.quæ de ſola.Septimo no.caſum in quo propter
dubium permittuntur corpora excommunicatorum in ci-
miterio.dicit tamen Hoſtiē.quod reconciliandum erit cimi-
terium.de conſecra.vel alta.conſuluiſti. Octauo nota,ꝙ vilis
5 ſepultura † non obeſt iuſto: nec impio prodeſt prætioſa.de
hoc in glo.viti.& ſolent ſepulchra dici manſeola,& quare.vi
de in Hiero.contra Ioui.lib.1. de quo not.96.diſt.benequidē.
& ponuut Goff.& Hoſtien.verſus.Marmoreo tumulo Luci⁹
iacet ac Cato paruo,Pompeius nullo, credimus eſſe Deos.q.
d.pares in deitates.ſ.apud gentiles,licet īpares in ſepulchro.Se
neca inſepultus iacebit,quid aliud reſpōdeam quam virgilia
num illud.Facilis iactura ſepulchri. Si nihil ſentio non perti-
net ad me iactura corporis inſepulti.Si ſentio omnis ſepultu-
rā tormentum eſt.vide pulchre in Hiero. in vita Pauli.in fin.
& ſuper Matthę.in fin. Oppo. in eo, quod præcipitur corpo-
6 ra † excommunicatorum exhumari,ſi diſcerni poſſunt,alias
non,de pœni.diſt.5.ſunt qui.alias cap.conſideret.ver.cautus,
vbi non fit ſeparatio confeſſionis,quia non debet quis eandē
confeſſionem diuidere in plures ſacerdotes: ſed vni debet in-
tegrę confiteri.Ad idem.ff.ad l.aquil. ita vulneratus:§.idem-
que.vbi ſi plures vulnerāt,nec apparet cuius ictu interijt,om-
nes tenentur.ff.de ma.teſta.cum ex pluribus: vbi ſiquis iuſſus
eſt manumitti, ſi ſunt plures ſerui eiuſdem nominis, nullus
erit liber.Gloſ.pe.non ſoluit.de hoc no.ff.de rei ven.l.ſi frumē-
ti.in fi.& in d.l.cum ex pluribus.& dic ad hoc c.quod non fa-
cit contra.quia loquitur cum fieri poteſt ſeparatio.contraria
vero cum ſeparatio fieri non poteſt. Item eo caſu quo nō poſ
ſunt diſcerni corpora excommunicatorum, nō exhumātur,
ne fiat iniuria non excommunicatis ſine culpa.ſed in præal-
lega.verſi.Idemque.omnes erant in culpa.Ideo in dubio om
nes tenentur de occiſo. Ad l.cum ex pluribus.dic,quod ibi,p-
pter dubium vitiatur diſpoſitio & impeditur manumiſſio:&
potius facit pro. Nam hic propter dubium impeditur exhu-
matio.Et in hac glo.ibi.§.ſi duobus. vide de accuſa.cum dile-
cti.notabili.10.Ibi,ſi alieni.vide de pig. c. fi.contrario ſecūdo.
Ibi,etiam.§.1.vide de or.cog.c. 2.verſicu.nos.contrario 3.Ibi,
cum actum,rationem eius quod geſſit in ſeruitute manumiſ
ſus reddere non cogitur,niſi id quod poſtea geſſit ita conne-
xum ſit ꝙ ſeparari non poſſit.Ibi, capitulum ſecundum,eſt a-
lias ſub primo.† Quæro an ſicut excommunicatorum corpo
7 ra exhumantur: ita & eorum qui ſunt interdicti a commu-
nione ſacramentorum. Innocen. quod ſic,quod dixi ſupra c.
proxim. in primo contrario. Ad hoc de cle. excommu. ſi ce-
lebrat.Idem dicit Hoſtien.in illis quibus interdicta eſt ſepul-
tura.de vſu. quia in omnibus. & hodie ſunt excommunicati
qui ſepeliunt publice excommunicatos, vel nominatim in-
terdictos,vel manifeſtos vſurarios,vel qui defunctos ſepeliūt
tempore interdicti.eo.ti.cle.eos. Secundo quæro an † cōmu-
8 nicans excommunicato a in morte, puta tumulando ipſum,
a incurrat excommunicationem minorem.Gloſſ.de priuileg.
ad hæc.dicit quod ſic.quod dic,vt ibi not.& dixi eodem titu.
cle.eos.q.14.vbi hoc tenui, licet aliqui contra,vt ibi latius di-
xi.Tertio quæro,cum ſepelitur in cimiterio is qui ſepeliri nō
debet:† puta excommunicatus,an ex hoc locus ſit irreligioſus.
9 Glo.2.dicit,ꝙ forte non,ſi per ignorantiam ſacerdotis,vel eo
inuito.dic ignorantiam excuſare quoad euitandam pœnam
ſepelientis,ſed non minus propterea debet exhumari,quam
uis præsbyter ſciuerit. Et ex hoc dic, ꝙ habetur acſi non eſſet
in cimiterio ſepultus. ſed ſi poneretur quod fuiſſet ſepultus,
nō in cimiterio,ſed in loco priuato de licentia eius ad quem
pertinet locus, videtur ſecundum leges locus factus religio-
ſus.vt in l.ſunt perſonę.de qua inf.ea.q.& ſic intelligendo nō
procedit hæc glo & plenius hæc declarantur per ea quæ dico
inf.c.proxi.in 1.contrario.Et in hac gl. ibi,forte.imo ſine for-
te,Io.Vin.& Goff.qui hoc notant de ſacra.non ite.c.2.Phi. du
bitando poſuit,vt Lau.& idem Hoſtien. dic melius vt proxi-
me dixi.Ibi,ſunt perſonę, ſequitur quæ quamquam religio-
ſum locum facere non poſſint, interdicto tamen de mortuo
inferendo vtiliter agunt:vt ſi dominus proprietatis inferat mor
tuum in fundum, cuius vſusfructus alienus eſt,non faciet iu-
ſtum ſepulchrum, ſed ſi prohibeatur, vtiliter agit interdicto

S V M M A R I V M.

1 *Sepultura an poſſit vendi.*
2 *Sacrum & religioſum an differant,*
3 *Clerici an poſſint accipere præmium pro ſepultura.*
4 *Sepulchrum proprium in terra cimiteriata an quis habere poſſit.*
5 *Cognati continentur appellatione familię.*
6 *Cimiterium an poſſit accedere loco non ſacro.*
7 *Cimiterium an poſſit eße remotum ab eccleſia.*

Abolendæ. Terra cimiteriata pro ſepultura effo-
dienda vendi nō debet.præmittit abu
ſum,quem ſecundo tolli mandat. ibi mandamus. Inoleuit,
quando creuit & multiplicata & nutrita eſt,certum.imo ha-
bent quandoque clerici cimiterium quod vocāt paradiſum,
vbi non permittunt ſepulturam effodi niſi dentur cētum,&
de t t.quæſtionibus circa hoc remittit Hoſtien. ad ſummā.
quartam remiſſionem.vide de ſymo.ad apoſtolicam.No.cō-
tra clericos qui exigunt pecuniam pro loco aſſignando in ci-
miterio,& eorum correctio ſpectat ad diœce. vt hic:pro hoc
.1 de offi.ordi.capitu.1.† Oppo. ꝙ ſepultura a poſſit vendi:quia
a nemo compellitur de ſuo facere beneficium.10.qō.2.præca-
rię.nec talis locus eſt ſacer antequam ſit aliquis ſepultus,&
vēdi poteſt.C.de reli.locum.vbi purus ager etiam monumē-
to cohærens prophanus eſt & licite venditur. Glo.prima,ſol-
uit dicens,quod ſepultura ſumitur dupliciter,pro loco,& ꝓ
officio.& intelligendo ſecundo modo non procedit contra-
rium,ſed hic modus non conuenit literę quę loquitur de lo-
co,ibi,effodi ſepulturam.& ibi,præterea: capiendo autem ſe-
pulturam primo modo, gl.in hoc loquitur intricate.ſed dic,
quod locus ſepulturę dicitur tripliciter, ſ. priuatus,religoſus,
ſacer, in primo procedit venditio.In reliquis non quod dic,
vt in gl. & quatenus dicit de loco religioſo & ſacro,hæc duo
vocabula ponuntur in propoſito pro eodem, vt ſentit gloſſ.
ibi,cum non ſit religioſa vel ſacra. & inf.c.glo.ibi,de terra ci-
miterij,quæ religioſa & ſacra dicitur.Item hoc vocabulo reli
gioſum,vtuntur leges potius quam canones. videtur tamen
2 alias,quod † inter ſacrum & religioſum ſit differētia,de qua
no.glo.13.q.2.in eccleſiaſtico. Et quo ad id quod dicitur hic
in litera,non refert ſecundum canones, an in cimiterrio ſit a
liquis ſepultus,vel non. Sufficit enim quod eſt deputatum ꝓ
cimiterio ad hoc vt vendi non poſſit.& hoc vult gloſſ.ibi,rel
de terra cimiterij,quæ religioſa &c. Secus quando terra non
eſt deputata pro cimiterio. Illa enim poteſt vendi pro ſepul-
tura.vt in hac gloſ. in prin. vt ſi is cui prohibetur eccleſiaſtica
ſepultura, ſepelitur in loco priuato ſup. capitulo proxi.& ſic
olim fiebat apud paganos.imo & hodie apud infideles. Alii
vero vtuntur cimiterio, ſed ſepeliuntur in hortis.& facit ad
prædicta ꝙ dixi ſup.cap.proxi.q.3.& in hac glo.ibi,recipi.Idē
de vaſe lapideo vel ligneo factis ad aliquem ſepeliendum.In-
no.ꝙ dicit Innocen.verum niſi ſit factum ſacrum per ponti-
ficem,vel ad hoc ſpecialiter deputatum.de reli.do.ad hæc.ver.
quidam tamen.vt not.Tan.& Goffr.de ſymo.in eccleſiæ.di-
cunt,quod etiam poſtquam factum eſt ſacrum vel religioſum,
poteſt eccleſiæ vendi ab eccleſia ad inſtar vaſorum altaris.10.
q.2.hoc ius.quod placet,ibi,de volūtate. ſecus ſi eo inuito.vt
ibi ſacer factus eſt. imo religioſus tantum.ſed vt dixi ſup.ſm
canones non facimus hanc differentiam, & potius vocamus
cimiterium benedictum,quam ſacrum, vel religioſum.Poſ-
ſumus tamen dicere cimiterium ſacrum.argu.de conſe.diſt.
1.eccleſiam,in verbo ſanctificare,ibi tamen loquitur tantum
de eccleſia, ſed pro hoc facit quia etiam cimiteriū polluitur
& eget

A D D I T I O.

a Quod ſepultura, Adde diffuſe per cardi.Alexan. vbi multa bona.alle.in ca-
his ergo.2.col.verſ.in glo.2.23.diſtin.

Digitized by Google

glo.vlti.ibi,eſt quidem.vide de ap.conſtitutis.in prin.qō.2.in
4 ſi.† Quæro an in terra cimiteriata poſſit quis habere propriũ
ſepulchrum.dicit Hoſtien.& Goff.ꝙ non quantum ad ꝓprie
tatem.ff.de re.diui.intantum.§.ſacrę. poteſt tamen ipſum ha
bere quo ad vſum,vt ipſe & ſui ibi ſepeliantur.ſic intelligitur
ſup.c.1.1.reſponſo.13.q.2.ebron.& §.Ioſeph. ff.de relig.fami-
liaria.adeo ꝙ inuito tali vſuario alius inferri non poteſt.ff.de
relig.l.2.§.ſi vſumfructum, quod vltimum dicit Vin.ꝓroce-
dere ſi ex cauſa.i.cum alibi commode ſepeliri non debet.Si-
mile ad primum,quia etiam prædia & calices a laicis conceſ-
ſa eccleſijs,alienari poſſunt. Et dicit Hoſtien. ꝙ in familiari-
bus ſepulchris non ſuccedunt cognati.C.de relig.vis familia-
ris,dic hodie ſecus,cum nõ ſit differentia inter agnatos & co-
gnatos, in Authent.de hære.ab inteſtato. §.nullam.vnde ẽt
5 † cognati continentur appellatione familię:quod tenet Azo
in ſumma de relig.§.diſtinguitur. Ex prædictis infert Hoſtiẽ.
contra laicos qui vendicant ſibi ius in banchis & ſedibus in
eccleſijs. Non enim eis hoc licet,epiſcopo reclamante.argu.
de cuſto. euchariſtię c.2.& quod no.de arb. contingit,ſed de
gratia tolerantur in huiuſmodi, ſicut & in iurepatronatus.de
6 iure pa.c.2.Secundo quæro, an † cimiterium poſſit accedere
loco non ſacro.dicit Inno.ꝙ nõ, etiam ſi ſit locus religioſus,
vt hoſpitale,vel templum,niſi habeat eccleſiam,quia cum ci
miterium debeat eſſe conſecratum 17.q.4.ſicut.loco nõ cõ-
ſecrato non poteſt accedere.all.Hoſtien.de re.diui.iuſtiſſime.
& quod no.de reſcriptis Rodulphus. & dicit hoc verum niſi
ratione priuilegij aliud contingat.remitti,ſup.capitu.1.vbi di
7 xi,ꝙ ex priuilegio competere poteſt ius funerãdi.† Tertio q̃-
ro,an cimiterium poſſit eſſe remotum ab eccleſia,dicit Inno
cen. ꝙ licet ordinarie debeat eſſe remotum, circa eccleſiam
8 q.3.ſicut.poteſt tamen etiam eſſe remotũ, ſicut in Francia,
propter fetorem.quod probatur de conſe.eccle.vel alta.capit.
vno.lib.6.in quo dicit maxime de hoc curandum tẽpore epi-
dimię.& circa hoc dicit Innocen.ꝙ in vno cimiterio multæ
eccleſiæ pñt habere ius ſepeliendi ſuos parochianos. qđ not.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus quibus caſibus quis ſit ipſo iure.*
2 *Presbyter poteſt abſoluere excommunicatum cum agit in extremis.*
3 *Abſolui etiam in morte quis debet iuxta formã eccleſiæ.*
4 *Pœnitenti non denegatur cimiterium.*
5 *Sacramentum vnum cui conceditur & alia concedi debent,*
6 *Ieiunia proſunt defunctis.*
7 *Hæredes tenentur ex delicto defuncti.& nu.10.*
8 *Hæredes quando teneantur ex delicto defuncti.& nu. 9.*
11 *Hęres an teneatur ex contractu defuncti.*
12 *Hæredes quando poterunt ſatisfacere pro homicidio.*
13 *Hæres eius qui iurauit ſuper contractu, in poſſit conueniri coram iudi
ce eccleſiaſtico.*

Parochiano. Excommunicatus qui per ſuum ꝑſ-
byterum fuit abſolutus in morte,in
cimiterio ſepeliri debet. Et ad ſatisfactionem cogẽtur hære-
des,habet duo dicta. Secundum ibi,ſed eius hæredes. facit ad
id quod dico de vſur.tua.q.2.No.ibi manifeſtis,nullum excõ
municandũ niſi pro culpa manifeſta. Abb.Secũdo no. aliquos
1 caſus in quib.qs †excõicatur vel eſt excommunicatus ipſo iu
re,vt pp homicidiũ,propter ꝙ quis excõicatur, Idẽ dic de fal
ſo teſte.& hoc niſi pœniteat 24.qõ, 3. Itaq; idẽ ſi ſit incendia
rius.de hoc in gl.1.imo q̃nque excõicatus eſt ipſo iure inf.de
ſen.excom.tua.vbi de hoc.& eo.titu.conquæſti. & 11. q. 3.ca-
nonica.12.q.2.cum deuotiſſimã.Item iniiciens manum in ꝑ
ſonam eccleſiaſticã,excõicatus eſt ipſo iure.de hoc in gl.2.ſed

8 C.f.in vlt.glo. Secundo oppo.ꝙ † hæredes non teneantur ex
delicto defuncti,niſi quatenus ad ipſos ex maleficio peruene
rit. vel niſi lis conteſtata fuerit cum defuncto. C. ne ex delic.
defun.l.vna.Glo.vlti.ſoluit, ꝙ ſecundum canones tenetur,vt
hic.ſecundum leges ſecus. & hoc tenet gloſ. 12.q.2.epiſcopi
qui filios.vbi de hac materia.Innocen.dicit,ꝙ hic non agitur
contra hæredes ex delicto defuncti.ſed ſacerdos non debet ab
ſoluere excõmunicatum niſi de ſatisfaciendo caueat, de app.
qua fronte. Et in hoc dicit Innocen.ꝙ ſacerdos eſt perſona pu
blica: vnde ex ſtipulatione per eum recepta, agent quorum
intereſt. ff. rem pu.ſal.fore.non quaſi. quod no.& pro hoc de
vſur.quamquam,lib.6.& quod ibi no. Et plus dicit,ꝙ ſi omit
tatur cautio vel ſtipulatio, tamen intelligitur appoſita, & ex
ea agitur.ff.de adop.his verbis. In hoc tamen dicit Innocent.
quod cum nullo iure cõcedatur agi ex ſtipulatione,niſi inter
poſita, non videt quomodo hi, quorum intereſt,agere poſ-
ſint:ſed hæredes officio iudicis cogendi ſunt vt ſatisfaciant,
& hoc innuitur hic ſecundum eum,qui dicit ꝙ ex quo pœ-
nituit defunctus, nec aliter pœnitere potuerit niſi faceret ſa-
tisfieri,videtur omnibus iniunxiſſe vt ſatisfaciant. Ideo ſunt
cogendi. Et in eo quod dicit Innocen. nullo iure actionem
dari ex ſtipulatu niſi fuerit interpoſita.dic hoc procedere niſi
ius fingat eam interpoſitam, ſicut C. de rei vxor. acc.l.vna &
no.de ſpon. is qui. Hoſtien.dicit,quod hoc caſu tenetur,quia
non ſolum fuit lis conteſtata.ſed etiam ſententia lata,ex eo,
ꝙ ſacerdos pręcepit vt ſatisfieret. generaliter tamen dicit ve-
ram eſſe ſolutionem glo.ꝙ aliud ſecundum leges,aliud ſecũ
dum canones.dic verius eſſe quod prædixi ſecundum Innoc.
ex quo dic,ꝙ hic hęredes tenentur ex quaſi contractu.& hoc
tenet Ioan.And.in Spe.de appel.§.in quibus.ver.ſed nunquid
hæc.& dic, ꝙ iſte quaſi contractus ſurgit propter abſolutio-
nem factam in forma eccleſiæ,ſecundum quam quaſi cõtra-
hit qui abſoluitur:quia iurat ſtare mãdatis eccleſiæ:& ſic fuit
hic,quia dicitur in tex. ꝙ fuit abſolutus iuxta formam eccle-
ſię. Et gl.de qua, intelligit de forma, de qua de ſenten.excom
mu.ex tenore c.cum deſideres. & vtrobique exprimitur ꝙ iu
rare debet. pirmam tamen ſolutionem, quòd aliud ſecundũ
leges,tenet Bar.ff de priua.delic.l.1. vbi dicit,ꝙ differentia eſt
inter leges& canones reſpectu actionum q̃ ſunt pęnales ex al
tera parte tñ,puta quia quo ad actorẽ ſũt rei ꝑſecutorię,quo
caſu de iure ciuili tenetur hæres ad quẽ nihil ꝑuenit:de cano
nico ſic,vt hic in gl.Sed ſi ex vtraq; parte ſunt pęnales,neutro
iure tenetur hęres.pone exemplum de accuſationibus,q̃ ſunt
pœnales ex parte rei, & executorię ex parte agentis,per id qđ
dico J. in 4. contrario.ſed hæc differentia iure non probatur.
Et dic verius, ꝙ in hoc no.differẽtia inter leges & canones.&
vt ꝑdixi hic non ꝓbatur hæredẽ teneri ex delicto, ſed ex ꝯctu
defuncti. Et in hac gl.ibi,eſt hæres fallit C.de vſufru.antiq̃tas,
& eſt ſpãle ne inutilis ſit proprietas legata. Itẽ in caſibus q ha
bent.ff.de ver.ſig.ſciẽdũ.& de hoc de fili.ꝑſby. ex trãſmiſſa.in
gl. 1. ibi.§. ꝯditio.de hoc in Spe. de actore.§.1.ver.qđ ſi latro.
Ibi,filius ꝓ patre primipilario,& qs dicat primipilarius,no.de
ꝯſue.c.pe.ibi, veteris, omnis ſtipulatio in dando vel faciendo
vł mixta ad hæredẽ vel ꝯ hæredem tranſmittitur,ſiue fiat hæ
redis mentio,ſiue non. Ibi l.vlti.valet ſtipulatio cum promit-
tis inſulam ædificare cum morieris,& imminet anitus hære-
dibus. Ibi l.vna. licet etiam ab hæredibus & contra hæredes
inciperent actiones. Ibi, ex delicto.violentiæ,cõcuſſionis,vel
quouis

A D D I T I O.

a Presbyter, Adde c.non dubium,iuncta gl.fina.de ſen.excom.gl. in verbo,ar
ticulo.& ibi Car.in clem.1.de hære.

defun.l.vna,dicit, ꝙ licet competat actio in factum.nihilomi
nus habet locum interdictum vnde vi.ff.de act.& obli.in ho-
norarijs.verſi. honorariç.vbi exemplificat de interdicto vnde
10 vi. Et in hoc articulo, an & quando teneantur hæredes † de
delicto defuncti,diſtinguit Cy. in d.l.vna.ſed Bar.de priua.de-
lict.l.1.breuius,quorum verba colligendo dic.Aut pœna im-
ponitur ipſo iure a lege, & tranſit contra hæredem. ff. ad ſil.
Gaius.Aut ab homine.& tũc, aut delictum committitur cir
ca contractum.aut extra.Si circa contractum,aut dolus venit
purgandus per actionem deſcendentem ex contractu,& tran
ſit contra hæredem.ff.de acti.& obli.ex contractibus.Aut ve-
nit purgandus per actionem extra contractum. & tunc non
tranſit contra hæredem.inſti.de perpe.& temp.act:§.aliquan
do.& ſic eſt in caſibus qui enumerãtur.d.l.vna. C.deli.defun,
Si vero dolus committitur extra contractum. aut lis eſt con-
teſtata,aut non.Si ſic,datur contra hæredem. d.l.vna Fallit.ff.
ad l.Iul.repe l.2.ſecundum vnam lec.Si non eſt cõteſtata, tũç
datur contra hæredem in id quod ad eum peruenit. Fallit in
d.l.2.ad l.Iul.repe. ſecundum vnam lec.fallit etiam in condi-
ctione furtiua, quæ datur etiam in eo, quod non peruenit.ff,
de condi.furtiua.ſi pro fure.in fi.& hoc propter frequentiam
furtorum vt prohibeantur.ar. ff. de pœnis.aut facta §.fin. Fal-
lit etiam in actione prætoria, quæ nõ datur contra hæredem
ex delicto & quatenus ad eum peruenit, datur actio in factũ
ff.vi bo.rap.l.1.in fi.& l.1:ff.de vi & vi ar.in fi. Quarto oppon.
11 ad hæc,in eo quod dixi hæredem † teneri ex contractu defun,
cti ff.ſi mẽſ.fal.mo.dix.ſi duobus.§.vlti vbi actio in factum da
tur contra menſorem, & non contra hæredem.Ad idem.ff,
de tribu.illud.§.vlti. vbi tributoria non datur contra hæredẽ
niſi quantum ad eum peruenit.Glo.vlti. hic in fi.dicit regulã
fallere in his duobus caſibus.dic quo ad l. ſi duobus.ꝙ actio ꝯ
menſorẽ licet ſit perſecutoria quo ad agẽtẽ,tñ quo ad ꝯuentũ
eſt pœnalis. Idẽ dic,de actione tributoria.Cõpetit enim occa
ſione delicti cõmiſſi diſtribuendo, quod not. glo.in d.l.illud
§.vltimo.& de hac tributoria no.glo.in regula is qui tacet.li.
6.Item vltra duos caſus prædictos dicit Hoſtien.regulam fal-
lere etiam in alijs caſibus notatis. ff. depoſiti.ſi hominem.§.
datur.quod dic,vt ibi not.gloſſ.Quæro, quomodo poterunt,
12 † hæredes ſatisfacere pro homicidio.dicit Goff.quod ſi fue-
rit ſeruus,ſatisfiet pro æſtimatione. ff. ad l.aquil.qua actione.
§.ſiquis liberum.Si liberi non eſt locus æſtimationi.quia cor
pus liberum nõ recipit æſtimationem.ff.ſi quad.pau.Ex hac,
poſſet tamen hæres teneri ad pœnam conſuetudinariam.de
qua de delic.pue.ſeſereote. vel aliam de qua no. de iniurijs.c.
1.Secundo quæro,quomodo ſatisfiet pro alijs delictis de qui
bus hic,dicit Goff.& Hoſtien.ꝙ pro incendio violatione & ĩ-
iectione manuum patet ad quid tenetur, quia ad æſtimatio-
nem damni & iniuriç.pro inceſtu vero non videtur hæres te-
neri niſi bona inceſtuoſi ad eum peruenerint.27.q.2.ſiquis ra
puerit.dic,ꝙ quo ad caſum huius c. tenentur hæredes ex qua
ſi contractu,vt dixi ſup.in 2.contrario.Tertio quæro,vbi con-
uenientur hæredes.dicit Ab. hic probari, ꝙ cõuenientur vbi
debuit conueniri teſtator. pro hoc, quia mandatur epiſcopo
defuncti vt per cenſuram eos cogat.Ex hoc arguit Abb.ad q.
ſequen.Quarto quæro, an hæres † eius qui iurauit ſuper con
tractu.conueniri poſſit coram iudice eccleſiaſtico. Dicit Ab.
quod ſic, argumen. de foro competen.dilecti. pro hoc quod
dixi in proxi.quæſtione.& dicit ſic fuiſſe ſeruatum per quen-
dam officialem,& eius ſententiam in caſu appellationis fuiſ-
ſe confirmatam.Contrarium tenet Ioann,Andr.& hoc pon-
derat, quod in capitulo vlti.de foro compe.libro ſexto,loqui
tur de illo qui iurauit, non de hærede, pro hoc quia iuramẽ-
tum ex parte præſtantis eſt perſonale, de iureiuran. veniens.
facit de offic.deleg.prudentiam.in fin.Oppo.ad hoc C.de pro
ba.authen. quod obtinet. Soluit Ioann. And.quod licet iura-
mento teſtatoris teneantur hæredes ſtare, quod dic,vt dixi
ſupra,eodem titulo primo,capitulo finali,non tamen per id
arctantur ad periurium: nec accumulatur forum. quod no-
ta,& vult dicere quod ſolum ratione periurij ſpectat ad eccle
ſiam d,cap.fina,

9 Natus in una ciuitate, & baptizatus in alia, cuius ſit ciuis.
10 Expoſitus ſortitur ciuilitatem loci ubi eſt expoſitus.
11 Collegiati an dicantur eſſe ciues loci vbi eſt collegium.
12 Beneficium habens in loco an dicatur ciuis.

Viſo de quodam iure parochiali, quod in funerando con-
ſiſtit:nunc de illo tractat in genere Gof.de materia,13.q.1.p
1 totum.facit 11.q.2.& 16.q.5.per totum.† Quæro quid eſt pa-
2 rochia,a dic quod eſt locus in quo degit populus alicui eccle-
ſiæ deputatus, & certis finibus limitatus. Et dicit Roſ. e.ti.ꝙ
parochia grecũ eſt, & latine dicitur quaſi præparatio vel par-
titio curç:quia rector eccleſiæ curam habet animarum tot
populi infra illos limites congregati. vnde dicitur regere po-
pulum.de capel.mo.c.1.dicit etiam,quod in quibuſdam par-
tibus,vt in Apulia,maxime Beneuenti, rectores parochialiũ
3 eccleſiarum non habeant curam animarum. † Secundo quæ-
ro,in quibus conſiſtit ius parochiale. dicit Inno.ſuper rubri-
ca quod conſiſtit in hoc, ꝙ diebus feſtiuis parochiani audiũt
miſſam in ſuis eccleſijs ꝫ. c. 2. de conſec.di.1.ſiquis.conſiſtit
etiam in decimis perſonalibus.16.q.1.ſi quis laicus.& c.qui-
cunque.de deci.ad Apoſtolicç.Ad idem.eo.titu.cum contin-
gat.& c.cum in tua.Item in pœnitentiis accipiendis a ſacer-
dote parochiali.de pœni.omnis. Item in ſepulturis, in bene-
dictionibus nubentium,& alijs ſacramentis a parochiãli reci
piendis.13.q.2.per totum ꝫ. ti.1.c.1.& 2.& per totum.de ſy-
mo tuam.Item in oblationibus.10.q.1.ſacerdotes.& c.ſancto
rum.& c.hanc conſuetudinem.de his quæ fi. a præla.paſtora-
lis.Et dicit Hoſtien. quo ad hoc, ꝙ nomen oblationis acci-
pitur large pro omnibus quæ infra limites parochiæ ſpirituali-
3 ter veniũt,vt ibi,& de ver.ſig.cum inter.† Tertio quæro,an ad
b oblationes b cogi poſſint parochiani. dicit Innocen. quibuſ-
dam videri,& forte non male, ꝙ cogi poſſunt,maxime ſi ſa-
cerdos eſt pauper.arg.32.di.ad hæc.de conſe.di.1.omnis chri
ſtianus procuret ad miſſarum ſolemnia aliquid Deo offerre
& ibi idem no.16.q.1.ſtatuimus.facit de viu. quanto. de hoc
ꝫ.de deci.quamuis. Pro alijs vero ſacramentis, an cogi poſ-
ſint ad aliquid preſtandum,no. de ſymo.ad apoſtolicam.& de
materia per Hoſtien.in ſumma.e. §. in quibus.Tho.2.2.q.86.
arti.1.pro hoc, quod oblationes ſint voluntariç, inducit Ma-
tth.5,Si offers munus tuum ad altare &c.q.d.hoc arbitrio of-
ferentium relinquatur.Item quia hoc eſt inter cerimonialia
Exo.25.in princ.ab homine qui offert vltroneus accipe.ergo
non tenentur nunc homines ex præcepto. In contrarium in-
ducit dictum Grego.de conſec. diſ. 1.omnis. vbi dicitur vt ſ.
e.q.determinando dicit, ꝙ nomen oblationis commune eſt
ad omnes res quç in cultu Dei exhibẽtur:& quod ſi aliud ex-
hibetur in cultum diuinum conſumendum in aliquod ſacrũ
quod inde fieri debeat,tũc eſt oblatio & ſacrificiũ. vnde Exo.
29. offeres totum arietem incenſum ſuper altare, & oblatio
eſt domino ſuauiſſimus odor victimæ. Et Leuitici.2. anima
cum obtulerit oblationem ſacrificij domino &c. Sed ſi exhi-
betur vt integrum maneat diuino cultui deputandum,vel in
vſum miniſtrorum diſpenſandum, erit oblatio,& non ſacri-
ficium.Et de his oblationibus dicit ꝙ de ſui ratione habent
ꝙ voluntarie offerantur.Exod.25.ab homine qui offert vltro
neus accipies · poteſt tamen contingere ꝙ aliquis tenetur ad
oblationes quadruplici ratione. Prima ex præcedenti conuẽ-
tione: ſicut cum alicui conceditur fundus eccleſiæ vt certis
temporibus oblationem faciat,quod tamen habet rationem
cenſus.

ADDITIONES.

a Quid eſt parochia. Adde Hoſtien.in ſumma huius ti.
* Et Gofre.in ſum.eo.ti.& no.a,quod parochianum diuiſio initium habuit a
Dionyſio.13.q.1.cap.1 qui fuit Pontifex anno Chriſti.260. ſucceſſit Sixto
11.& ut refert Platina in eius uita.initio ſui Pont.presbyteris diuiſit eccle-
ſias & cimiteria in Vrbe, extraque parochias & diocceſes diſtinxit,terminos
ipſis ponendo.B S.
b Ad oblationes. Adde c omnis chriſtianus.& ibi Arch.de conſec. diſ. 1 Hoſ
in ſumma huius tit.in § in quibus.ver.ſed nunquid.Tho.2.2.q.86.

accipit eccleſia parochialis ab eccleſia ſepulturę, eſt de iure pa
rochiali. ſed portio quam accipit epiſcopus a ſua eccleſia pro
pter communionem quæ eſt inter eos, eſt de iure epiſcopali.
de teſta. requiſiſti. ver. ſecus. dicit Hoſtien. quod melius dixiſ-
ſet quod competit ei ratione iuris epiſcopalis quod habet e-
piſcopus in tota diœceſi. de hoc per eum in ſumma de ſepul.
ſub §. vetus. & §. vtrum canonica. ſed Innocen. hoc etiam vo-
luit. Quinto quæro, an iura ſint de iure parochiali. videtur ꝙ
non per id quod dixi ſup. q. 1. Hoſtien. tenet contrarium, per
c. de præben. de multa. §. 1. & c. extirpandę. §. qui vero. & in q-
bus conſiſtat, no. de elec. dudum. 2. verſicu. tandem. & de pœ-
5 ni. omnis. † Sexto quæro, ad quid cognoſcitur quod quis ſit
parochianus alicuius eccleſiæ. dic, ꝙ ex habitatione. videtur
enim parochianus in parochia in qua habitat. ff. ad municip.
eius. inf. c. fi. Et dic ꝙ reperiuntur varia nomina quæ denotāt
habitationem. ſ. ciuis, diœceſanus, municeps, incola, paro-
chianus, vel populanus. Ciuis dicitur a ciuitate. diœceſanus
a diœceſi. de reſcriptis. Rodolphus. municeps dicitur mune
ra capiens. i. onera ſubiēs. ff. ad munici. l. 1. incola ab incolēdo
ſeu habitā do. parochianus qa de parochia, vt prędixi. popula-
nus qa de populo. & alicubi parochiani dicuntur populani.
Septimo q̄ro, qbus modis dicitur. dic, vt in d. l. ff. ad muni. vbi
dicitur origine, manumiſſione, adoptione, priuilegio, vel pa-
cto. Et dic origine paterna, vel auita, de quo not. ff. ad munic.
aſſumptio. & per Cy. C. de iuri. omn. iudi. l. 2. vbi dicitur, ꝙ ſi
nepos naſcitur viuo auo: ꝙ tūc ſequitur originem patris. Sed
glo. in dicta l. aſſumptio. §. filius. dicit ſolum de origine pater
na. verius tamen videtur dictum Cyn. quod tenet Barto. in d.
§. filius. quod dixi manumiſſione. dic quia ſeruus efficitur ci-
uis loci in quo manumittitur. Idem dicit de adoptione. quia
adoptatus fit ciuis loci vbi adoptatur. de priuilegio vel pacto
liquet, intelligendo ꝙ emanent ab eo qui poſſit ciuilitatem
concedere. Octauo quæro circa hoc, an is qui eſt dioceſanus
6 † ſeu comitatiuus dicatur ciuis. dic ꝙ ſic. Eſt enim ciuis illius
ciuitatis ſub qua eſt locus in quo natus eſt ff. ad municip. qui
ex vico. Inter ciues tamen & comitatiuos eſt aliqua differen-
tia, vt inf. ead. quæſt. Et ad cognoſcendum an quis ſit ciuis, an
comitatiuus, inſpiciūtur perſonæ ex quibus quis naſcitur, &
non locus. C. de agri. & cen. cum ſatis. lib. 11. vnde natus in ci-
uitate ex comitatiuis, comitatiuus eſt, & econuerſo, quāquā
autem vt dixi comitatiuus dicatur ciuis: differunt tamē quo
ad munera. Maioribus enim oneribus ſubiiciuntur comita-
tiui, quibus poteſt imponi collecta pro ſingulo capite, q̄ vo-
catur capitatio, & non imponitur ciuibus. C. de capita. ciui. l.
1. lib. 11. Et ſecundum hoc in materia ſtrictę interpretationis
nomine dioceſanorum vel comitatiuorum non veniunt ci-
ues d. cap. Rodulphus. de reſcrip. quod dic vt ibi dixi. Nono q̄
7 ro de nato † ex ciue & comitatiua. dic ꝙ ſequitur conditio-
nem patris in honoribus & muneribus & municipiis. ff. de
decur. eos. & l. exemplo. & no. de ſeru. non ordinan. capitu. fi.
8 Decimo quæro, an † vxor alienigena ſortiatur ciuilitatem vi-
ri. dic ꝙ ſic. C. de incol. l. ciues. vbi de hoc no. gloſ. tex. tamen
C. ad municip. l. fin. ſolum dicit eam incolam loci mariti. dic
ꝙ ſortitur ciuilitatem mariti, adeo ꝙ deſinit eſſe eius ciuita-
tis vnde orta eſt. ff. de iuriſ. om. iud. cum quædam. & hoc quo
ad munera perſonalia, & ne poſſit ibi trahi. non autem quo
9 ad omnia. ff. ad muni. aſſumptio. † Vndecimo quęro, natus in
vna ciuitate baptizatur in alia, an ſit ciuis illius. videtur ꝙ ſic.
ſicut dixi ſup. de manumiſſione. quia manumittitur a ſeruitu
te originalis peccati. de bap. maiores. dic contra, quia hoc nō
eſt iure cautum: & certi ſunt modi quibus quis efficitur ciuis

ADDITIO.

a An canonica debita. Adde Pe. de vbal. in trac. de canonica epiſco.

SVMMARIVM.

1 *Donatiſtæ hæretici vnde dicti.*
2 *Epiſcopus præfertur Epiſcopo ratione antiquioris dignitatis.*
3 *Epiſcopus tranſiens ad hæreſim debet remoueri, & deponi perpetuo.*
4 *Epiſcopo maioris temporis aliquando deputatur locus.*

Si epiſcopus. Non cōtinet ius vt dicit gloſ. prima.
ſed quo ad quid continet ius, vt inf.
in primo contrario. quo præſuppoſito ſummatur ſic. Inter
epiſcopum ſubſtitutum epiſcopo hæretico, & ipſum hæreti-
cum reuerſum. & ex diſpenſatione receptum, diuiditur epi-
ſcopatus modo hic expreſſo. Habet 5. dicta ad idem tendēia.
Secundum ibi, quod ſi. Tertium ibi, ſed ſi. Quartum ibi, ſi au-
1 tem. Quintum ibi, ſi autem ita † donatiſtis. i. ex ſecta donati-
* ſtarum. ſpēs hæreſis.* & cōcordat de præſcri. c. 1. & de iſto er-
rore. 24 q. vlt. c. pe. ver. donatiſtę. Ad illum cōuerſum. Ad aliū
catholicum. pertineat ſi diceret aliquis non poſſe fieri ſic di-
uiſionem. quia forte vna parochia valet duas vel tres de aliis.
Concilium reſpondet. habeat vnus plures, alius pauciores. Ita
vt ille &c. quaſi dicat, ponantur ex vna parte tres vel quatuor:
ex altera vi. vel viii. ſicut videbitur. Minor. not. vt gloſſ. in hoc
verbo. & in ea ibi minoris & debilioris. 18. qō. 1. in nullo, &
pauperioris. Auth. de eccl. titu. §. ſiquis in nomine. 2. qō. 1. in
primis. Vincen. locus, in quo ſint partes. elegerit. ſi concorda-
re poſſunt. Antiqui, qui nunquam fuerunt lapſi. ſuum, catho
licum. Illi, donatiſtę. ſuum conuerſum. & ſic ſunt diſcordes.
præferatur, ſi altera pars reperitur maior, & tunc bene conti-
nuatur. ſi autem &c. Aequaliter, vt quia 11. ſunt loca, & diui-
ſis. 10. vnus remanet indiuiſus. ſuperius, hoc vult, ꝙ plebs lo-
ci indiuiſi eliget. & ſi diſcordat, ſtatur maiori numero, & ſi
numerus ęqualis, ſit deputabitur epiſcopo maioris tempo-
2 ris. No. quod attenditur antiquitas † epiſcopi a vt pręferatur
a iuniori, non ex ętate, ſed ex tempore quo rexit, tali concedit
hoc in verſi. Ita poteſtas diuidendi: quod fit, quia pręſumitur
melius ſcire factū q̄ is qui minori tempore fuit in epiſcopa-
tu. Ex hoc arguunt Hoſtien. & Ab. ꝙ diuiſionem hæreditatis
facere debet, non maior natu, ſed qui diutius adminiſtrauit
hæreditatē, & inter ſocios ſtudii is qui diutius fuit in ſtudio.
3 Oppo. ꝙ non habeat locum diuiſio: de qua hic. † Nam is qui
tranſiuit ad hæreſim, debet deponi & perpetuo remoueri. 1.
q. 7. ſi quis omnem. Solu. hic loquitur de diſpenſatione, per
quam recipitur reuerſus ad fidem. hoc vult gloſ. 1. & 3. Idem
Innocen. Hoſt. & Abb. dicunt, quod illud ius quod procedit
non eo reſpectu quo reuerſus recipiet epiſcopatum: ſed in eo
ꝙ ſi diſpenſatiue recipitur, nec aliter diſpenſatur de eo quod
debeat habere pro parte epiſcopatum: quia locus eſt diuiſio
ni. Et hoc præſuppoſito, duobus modis poteſt intelligi quod
hic remanſit reuerſus. ſcil. ꝙ loca quæ remanſerant in fide, q̄-
cunque

ADDITIONES.

* Hæreſis. Adde quod ita dicti ſunt a Donato aphricano. de quo meminit Pla-
ti. in uita Liberii Papæ. eiuſque hæreſis qualis fuerit, habetur 24. q. 3. ca. qui-
dam autem hæretici. uel ſ. Donatiſtæ. B. S.
a Attenditur antiquitas epiſcopi. Adde. Pe. de mon. in ſua monarchia. i. 24.
col. verſ. quæro. vbi ponit ordinem ſeſſionis concilii.

Digitized by Google

cedere, vel plebem nolle ipſum dimittere. quo caſu locus eſt diuiſioni de qua hic ſeruata.j.lect.quæ magis conuenit literę. & in glo.1,in fi.Tan.Et in pdicta glo.3. ibi,dictũ eſt,& loquit de his,qui erant in partibus Affricæ, vbi pualebant donatiſtę. Et in pdicta gl.1.ęquales.ibi: nomen.§.1.portionis nomine, vbi aliud non exprimitur,intelligitur dimidia. & in l.ſeq.Ad idem de deci.c.2.li.6. Secundo op. in eo ꝙ dicit de epo ex donatiſtis ad catholicã fidẽ pverſo,nã ſi ſolus eps tranſiuit ad donatiſtas,& poſtea reuertitur,non habet locũ litera ibi,eas quę ſic fuerunt inuentę,& ibi,ſi antiqui catholici,& ibi,illi qui ex donatiſtis ſunt.Gloſſ.2.ſol. exponendo, epiſcopus.i.epiſcopatus.vel ſecundum Hoſtien.& Abb.ponitur proprie,totus enim epatus non erat lapſus: vt patet ex verbis literæ nunc poſitis, vnde intellexit Hoſt.& bene, ꝙ eps cũ parte epatus lapſus eſt altera parte remanẽte catholica & altera mixta. Et in hac gl. 2.in fi & de depo.c.1. Egi. Quæro in uerſ.ſi autem partes,quatę deputatur locus epiſcopo † maioris temporis.Gloſſ.pe.di-
4 cit quia præſumitur citius mori.& idẽ Pe.de San.phoc 86.di, tanta.quod procedit intelligendo maioris temporis, quo ad ętatem,non autem intelligendo quo ad epiſcopatum,prout dixi in 1.no.quia intellectus eſt verior: & tunc eſt ratio ſecũdũ Ho.q iſtę fuit grauatus in onere diuiſionis. Ideo æquum eſt vt in alio releuetur.ff.de iureiuran. cum qui, facit de tranſl.c.2.in fi.Secundo quæro,quid ſi non conueniunt.Solu.vt in vl.gl.q repræhendit Pe. dicẽs hoc diffinitum in tex,in quo dicit ꝙ eps maioris temporis habebit locum, Sed ſecundum Io.An.gl.poteſt locum habere quando æqualitas eſt in tẽpore,ita ꝙ non apparet quis ſit epiſcopus maioris temporis, ad hoc de reſcri.c.pe.li.6.vel poteſt dici ꝙ gl.cum dicit,quid ſi non conueniant,melius eſſet ſi non vt quæratur quid ſi cõueniant ꝙ alternis annis percipiant redditus alterius loci.& hoc caſu optime venit §.cum de vſufruc.alleg. in glo.vbi qñ de vſufructu agitur communi dni.iudex aut per partes faciet vti frui,aut faciet locari:vt ſic quilibet habeat partem præcij, aut ordinabit vt fruantur alternis annis, facit quod nota, de iurepatro.cap.1. in gloſſ. 1. & quod habetur in cle. plures.de iurepatrona.

S V M M A R I V M.

1 *Miſſam in propria parochia diebus feſtiuis quis audire tenetur.*
2 *Prouentus parochiarum diſtinctarum ſurgentes ex quacunque parochia conuertendi ſunt in uſum rectoris,*
3 *Parochianus alienus quis dicatur.*
4 *Contemptus quomodo probetur.*
5 *Eijci uiolenter ab eccleſia an & quando quis poſſit,*

Vt dominicis. Præsbyteri parochiales diebus dominicis & feſtiuis parochianos alienos debent ad miſſam non admittere, vt dominicis.ſuppie ſtatuimus.feſtiuis.de his de conſec. diſtin.3.c.1.de fer.c.1.
1 † Not.ꝙ quilibet tenetur diebus dominicis & feſtiuis miſſã audire in propria parochia; quod non bene ſeruatur,ſaltem in ciuitatibus in quibus quiſque confluit ad mendicantes vł ad aliam eccleſiam ſibi proximiorem,quod tamen reprobatur hic, niſi fiat ex contemptu proprij parochiani ſacerdotis. Et in h.d.Hoſt.ꝙ in diebus dominicis & feſtiuis debet quilibet aliquid offerre proprio parochiano. de conſe, diſt.1.omnis Chriſtianus,de hoc,an oblationes ſint præcepti, dixi ſ.in rubr.q.3.dicit etiam Hoſtien.ꝙ diebus priuatis poteſt quis audire miſſam vbi vult,nec tenetur offerre.de conſec.diſt.1.ſi qs extra.de hoc per eum in ſum.e.§.in quibus.Secundo nota,ex
2 hoc,& ex tex.ꝙ cum parochię † ſunt diſtinctæ, prouẽtus ſurgentes ex quacunque parochia conuertendi ſunt in vſum rectoris. de his quæ fi. a præla. paſtoralis. Et hoc caſu recipiens parochianum alienum ad diuina,vel ad confeſſionem,vel iudicium, vel ad ſepulturam , vel ab alio recipiens decimas, ſymoniam quodammodo committit.de elec,dudum. Si vero parochię eſſent indiſtinctę,non haberet locum tex. Seu communiter vbique parochiani ſunt.ad hoc inf.de ecc.ędi.ad au-
3 dientiam.† Quæro quis ſit parochianus alienus. Sol.vt in gl. ibi ſuper hoc licentia conceditur a iure, qua ceſſante videtur hoc non licere,quod tenet Ioan.Cal:dicens hoc caſu recurrẽdum ad epiſcopum vel archipræsbyterum eccleſiæ cathedralis:per ea quæ no.de offi.archipræſ.c.pe.de pœn.omnis.de priui,cle.religioſſ.puto,niſi neceſſitas immineat,cui ſatisfaciendũ eſt, & opportunitate captata ab aliquo prædictorum ratificatio eſt obtinenda.facit de pœni.licet.& c.fina.quod placet tanquam æquius,tamen de iure pręſumendum, quod notorius fornicarius ſit ipſo iure præciſus ab eccleſia, procedit dictum Hoſtien.quod dic,vt dixi in d.c.veſtra.in 6. cõtrario. Et dicit,ꝙ in dubio non præſumitur contemptus:quia non præſumitur quis delinquere,tamen ſi interrogatus nullam cauſam aſſignat,niſi quia non plus conſiderauit, locum habet ꝙ hic dicitur vt remittatur:quia ſatis in effectu contemnit.Tertio quæro, in eo ꝙ præcipitur ſacerdotibus vt tales eijciant
5 †,an hoc facient cum violentia.Sol.ſecundum Innocen.forte hoc caſu licitum eſt cuilibet prælato eccleſię eijcere violẽter,non ſolum laicos,ſed etiam clericos.ar.de ſen.excommu. veniens.vult dicere, ꝙ non erit ex hoc excommunicatus. dicit Hoſt.quod etiam ſi ſacerdos roget parochianos ſuos vt illum eiciant,non erunt excommunicati. ar.d.c.& eo.ti.vt fame.§.laici.& quia illi parent imperio poteſtatis ordinarię,& ille reſiſtit.11.q.3.qui reſiſtit.& ipſe ſic ſe ingerens potius offendit quam offendatur.vnde non eſt locus c.ſi quis ſuadente.16.q.4.conſuluit tamen Innocent. ſacerdoti quod verbis moneat,& nõ iniiciat manus, pro hoc quia tutius eſt lingua contemnere,quam manu pugnare;vt ait Ouidius1 2.Metha.

S V M M A R I V M.

1 *Parochianum alienum an quis poſsit iudicare.*
2 *Ordinare qui non poteſt,non poteſt iudicare .*

Nullus. Opp.ꝙ quis poſſit alienum parochianum iu-
1 dicare † ſi tranſtulit illuc domicilium. C.de incol.ſi in patria. Solu.vt in glo.1.& dicit Hoſtien. ꝙ tunc non eſt alienus parochianus. Et in hac glo.ibi: qui in patria vxoris vel alia eligit domicilium, incolatus iure ſe ciuitatis muneri-
2 bus obligauit.Secundo opp.in eo quod dicit, ꝙ †q nõ poteſt ordinare non poteſt iudicare 25.diſtinct. perlectis. Solu. vt in glo.2.intelligendo tex.ibi,qui de epiſcopo, de quo pręmiſit. & idem Innocen.qui ad verbum iudicare ſupplet, ex epiſcopali ordine.vel ſecundum Innocen.loquitur de iudicio depoſitionis ab ordine. prima placet,quia hæc nimis reſtringit literam.& dic iudicare,ordinaria poteſtate.de offi. dele.per totum.Et in hac gl.ibi,per totum,maxime.c.2. ad fi. vbi de hoc ibi,prælati & iudices laici.ibi l.2. vide de conſue. ad noſtram. Quæro,an quod dicit in tex.iudicare,habeat locum in omni foro.dicit Hoſt.ꝙ ſic,tam in pœnitentiali, quam contẽtioſo. vnde nec ad ſacramenta illum recipiet.imo nec in ipſa eccleſia ſup.cap.proxi,

S V M M A R I V M.

1 *Parochiarum fines de quibus conſtat, uel cohærentia finibus præſcribi non poſſunt.*
2 *Verbum parochia quid importet.*
3 *Occupata non præſcribuntur,*
4 *Limes quid ſit.*
5 *Limitum dominus quis ſit,*
6 *Limite diſtincto cuius erit eccleſia in medio exiſtens, & quis in ea ordinabit, & diſponet.nu.7.*
8 *Præſcriptio an locum habeat in prouincijs, epiſcopatibus, & parochijs quo ad omnia iura.*
9 *Limites, & eis cohærentia quomodo præſcribantur,*

1 Super eo. Fines † parochiarum de quibus cõſtat, vel cohærentia finibus præſcribi non poſſunt. Communis diuiſio. Secunda ibi, taliter. No. ꝙ id qđ diſputatur in maiorib. hẽt locũ in minorib, qđ dic vt in gl. vlt.Et in hac

Digitized by Google

de finibus parochiarum.quod dic,vt in gloſſ.Et idem Innoc.
qui intelligit de finibus parochiarum.i.plebium, vel capella-
* rum.Et dic quod prouinciæ, & diœceſes * fuerunt limitatæ
ante aduentum Chriſti.parochiæ poſt.80.diſtinctio. capitulo
primo. 13.quæſt.prima.cap.primo,in quibus,& de hoc,de his
quæ fiunt a præla.paſtoralis. Et in hac gloſſ. ibi:verius,ſecun-
dum Laurent. Et in fine. de hoc de præſcript.quia indicante.
Secundo quæro, an quod hic dicit de præſcribendis finibus,
procedat ſecundum ll.videtur quod non,per text.ibi:eccleſia
ſtica ordinatione. In contrarium,quod idem ſit in parochijs
temporalibus,vt in ducatu marchionatu, & comitatu. C.de
fund.limi.agros.libro 11.de officio præfect.præto. Affricæ,in
nomine domini.ante medium.10.col.de prohib.feu.alie.im-
perialem.§.præterea.dicit Hoſtien.quod de facto ſeruatur pri
mum,quia tota die videmus baronias confundi,& qui poten
tior,ille iuſtior. Dic,quod etiam inter Chriſtianos poſſunt fie
ri occupationes per præſcriptiones,præcipue quia fines baro-
niarum non ſunt iure limitati, ſeu eorum limitatio non eſt
3 iure approbata.dicit etiam Hoſtien.quod occupata † non pre
ſcribuntur, de quo per eum in ſumma.de præſcrip.ſuper rub.
de preſcrip.rerum immobilium.§.quæ exigantur.ſub §.quar
tum.ver.in rebus temporalibus, quod procedit in occupatis
mala fide: ſecus ſi bona.de præſcript.vigilanti.& c. fin. Tertio
4 quæro quid eſt limes, † dicit Inno.quod eſt longitudo ſiue la
titudo ſpacium a ſpacio diſtinguens. Et ſecundum eum in ta
li limite nihil eſſe poteſt,quoniam eſt linea tãtum, & in hoc
habet Innocen.conſiderationem ad id quod dicunt Geome
tre,qui dicunt lineam longitudinem ſine latitudine,& pfun
ditate,quod dixi de conſang.c.fin.in arbore conſanguinitatis,
q.6.& ſic linea eſt quid imaginabile. Deinde dicit Inno.quod
non ſic ſtricte limites accipiuntur: ſed flumina,montes,& pa-
ludes in epiſcopatibus ſolent eſſe limites. pro hoc de ver.ſig.
5 forus. Quarto quero,quis eſt dominus limitis. † Inno. refert
plures opi Nam qdam dicunt,quod eſt communis vtriſque:
& ſi aliquid ibi fundaẽ,erit commune. Alij quod eſt nullius.
Alij & forte melius ſecundum Innocent. dicunt quod limes
diuiſus intelligitur ipſo iure,licet non actu diuiſus fuerit: vn-
de ſi fluminis limes accreſcit per longitudinem ſiue latitudi
nem,diuiſus intelligiẽ, quod intellige quatenus epiſcopatus
hincinde ei adhæret. Ar. opti.inſtitu. de rerum diui.§.inſula.
quemadmodum ſeru.amit.nam ſatis, & de hoc J.tit.primo,
quoniam. Et per iudicium metropolitani & ſignum actuale
diſtinguitur arbitrio boni viri.de foro compet. ſane. Quinto
6 quæro tunc cum diſtinguetur, † ſi eccleſia ſit in medio limi-
tis,quid fiet.dicit Inno.ꝙ in duas eccleſias diuiditur, niſi epi-
ſcopi inter ſe aliter cõuenerint quo ad iura parochialia, ſicut
etiam arbor in confinio poſita.ff.commu.diui.arbor.inſtit.de
rerum diui.§.inſula.nec præſcribet vnus contra alterum. 16.
7 q.3.inter. Sexto quæro,quid ſi eccleſia † non poteſt diuidi in
duas. dicit Innocent. quod ſuperior ordinabit, quod alternis
annis, vel vicibus diſponant. ff. de vſufruct. ſi rei. & l. quo-
tiens.facit ſupra capitulo primo, in gloſſ. fina. & ibi dico q.2.
vel ſecundum Innocent. Illius tantum erit in cuius parte ca-
put eſt poſitum. ff.de acquir.rerum domin. §.fina. facit. ff.de
reli. & ſump. fun. cum in diuerſis. Hoſtienſis. dicit primum
æquius,& tenendum. de tranſla. cap. fina. facit quod nota.de
ſepul.cap.2.libro 6.in 5.glo.& ſuper ea,quod placet. Septimo
quæro,an epiſcopus poſſit alij dare,quæ ſunt in limite. Inno-
cent.quod non: per cap.16.qō.3. licet, quod intellige quo ad
hoc,vt alterentur limites,ſic loquitur cap.licet. Octauo que-
ro, in eo quod loquitur de finibus de quorum diſtinctione
ſine præſcriptione.de foro comp.ſignificaſti.dic tamen quod
etiam poteſt preſcribere,quod in diœc.alterius hoc faciat.per
c.auditis,& alia proxi.alle. & hoc ſiue ſint de lege iuriſdictio-
nis: ſiue de lege diœceſana: ſiue ſint ordinis,ſiue iuriſdictionis:
vt probant dicta iura,quod procedit preſupponendo quod ip
ſe conſecratus ſit in epiſcopum, alias non eſſet capax eorum
que ſunt ordinis.de conſe.ecc.vel alta.aqua.dicit etiam Inno.
certum eſſe,quod limites, & que ſunt in limitibus,vel circa
ipſos preſcribi poſſunt quo ad proprietatem.16.q 4.volumus,
de his autem que ſunt intra limites, ſed ab eis remota, dicit
Hoſtien.quod preſcribi poſſunt,dummodo fines ex hoc non
confundantur.quod dic,vt not.de decim.cum ſint.& non vi-
detur eſſe periculum confuſionis,niſi quando ſunt vicina li-
9 mitibus: vt dixi in primo contrario. Ex his † conclude,quod
& limites, & coherẽtia non preſcribuntur iure finium.i.vt fi-
nes alterentur,ſed iure proprietatis ſic,vt predixi,ita tamen ꝙ
per hoc fines non confundantur, que ratio ceſſat in his, quæ
remota ſunt a limitibus. Ideo illa indiſtincte preſcribi poſſunt
cum bona fide. Item quandoque etiam exigitur titulus, de
præſcript.cap.primo,libro ſexto, & de alijs etiam dixi de pre-
ſcript.quia indicante.

ADDITIONES.

a Nihil poterit præſcribi. Adde glo.in ver.prouinciam,in c.quicunque.16.q.4. Abb.in c.cum inter vos.in 2 no.de ver.ſig.

* Diœceſes. Adde hoc intelligendum, prout diœceſes importabant adminiſtrationem multarum ſimul prouinciarum, quæ in vnum coactę per præfectos prætorio, & eorum vicarios regebantur, l.vn.C.vt om.iu. ſecus ſi capiamus pro loco vbi eſt epiſcopus, de quo.16.q.1.c. cum pro vtilitate,harum enim diſtinctio & limitatio facta fuit poſt Chriſti aduentum a Dionyſio Papa, vt adnot.ſup.hoc tit.ad Rub.Super ver.Quid eſt parochia.B.S.

SVMMARIVM.

1 *Temporalia debentur ratione adminiſtrationis ſpiritualium.*
2 *Conſuetudine induci poteſt, quod decimæ prædiales non ſoluuntur.*
3 *Incola quis non cenſetur niſi per decem annos moratus fuerit in loco.*
4 *Miles, & Doctor, an contrahant domicilium vbi habent ſtipendia.*
5 *Decime cui eccleſiæ debentur.*

SIgnificauit. Si parochianus domicilium transfert, primus prelatus iura parochialia in eo non vendicat. decime tamen prædiales ſuæ parochiæ illi parochiæ debentur: Commmunis diuiſio. Secunda ibi: fraternitati. Et infra deciditur, quod quærebatur cuius parochiani eſſe cenſerentur: an epiſcopi Aconenſ. an epiſcoporum relictorum, Hoſtienſem veſtre. Hoſtienſis habuit in litera tuæ,& ſignabat contrarium de verbo plurali, compellatis, quod infra ſequitur, in quo non expedit inſtare, locorum, relictorum, temporalia, oblationes, vel decimas perſonales, non miniſtrant,id eſt miniſtrare non debent, cum non ſint eorum prelati. pro hoc infra ſecundo contrario.eorum prelatorum,relictorum. parochia,ideſt epiſcopatu, percipiunt,

Digitized by Google

& actione nego.geſt.ab alijs quorum negocium vtiliter gerit
in prædicationibus confeſſionibus &c.de offi.ordin.inter. de
ſent.excommun.cum voluntate. Tertio nota ibi: ſoluuntur,
2 quod poteſt de † conſuetudine induci, quod decimæ prædia-
a les ᵃ non ſoluantur, ſic innuitur hic, dic contra & expone ver-
bum ſoluuntur, vt infra quæſt. 3. Quarto nota ibi, integritate,
quod decimæ debent ſolui cum integritate, de hoc in rub. J.
proxim. Oppono quod licet iſti tranſiuerint ad habitandum
in alijs terris, tamen retineant domicilium in loco originis.
ff. de ſena. l. ſenatores. Gloſſ. prima, ſolu. quod ibi de ſenatore,
qui retinet domicilium in loco originis quo ad honores, nõ
quo ad onera. de hoc de tempo. ordin. cum nullus. libro 6. &
pro hoc quod dixi de foro compe. ex parte. & quod no. Hoſt.
in ſumma de foro compe. §. 2. ver. item ratione originis, &
Specu. de compe. iudi. adi. §. primo. ſub ver. 42. & in hac gl. ibi:
aderet. debet dicere meretur. Nam in §. miles, alleg. dicitur ꝙ
miles habet domicilium vbi meretur ſtipẽdia, etiam ſi nihil
in patria poſſidet. pro hoc J. q. 2. Secundo oppono quod non
debuerit prohiberi prælatis primis exercere iuriſdictionẽm
in ſuos parochianos, ſed ſecundis, ſ. eodem c. 2. & 3. Sol. Hoſt.
quod ibi de his qui contemnunt ſuos p̄latos, nec transferunt
domicilium, dicit ergo laicum recipi poſſe ſi tranſtulit domi
cilium. ar. de cle. pere. c. 1. & 2. Sed ſicut in monacho decẽs eſt
cum tranſit, ꝙ petat licentiam abbatis. de regu. licet. Ita & in
parochiano decet primum iudicem requiri. de foro compe.
ſignificaſti. de cler. non reſid. fraternitati. de ſpon. cum in apo-
ſtolica. de clande. deſp. c. fi. ff. de cuſto. re. ſolent. & l. de militib.
de re mili. deſertorem. in Auth. de quęſtore. col. 6. Nec ſecun
3 dum ll. cenſetur incola † niſi per 10. annos moratus fuerit. C.
de inco. l. 2. J. titu. pritto. ad Apoſtolicæ. dicit tamen Hoſt. ꝙ
de facto d. l. 2. non ſeruatur, & ꝙ hoc eſt arbitrarium. Nam ſi
conſtat quod in loco relicto omnia vẽdidit, & alibi poſſeſſio-
nes emit, probabiliter præſumitur primum domicilium reli-
quiſſe, & elegiſſe ſecundum. Et dic de modo conſtituendi do
micilium, vt dixi de foro compe. ex parte. Quæro, quid cauſa-
uit dubium hic. dicit Hoſt. ꝙ iſti qui nunc elegerant domici-
lium in ciuitate Aconen. recuperata p̱ Chriſtianos ante occu
pationem terrę ſanctę factam p̱ Sarracenos, & poſt occupatio
nem ante recuperationem p̄dictam elegerant domicilium
in alijs ciuitatibus, puta Bethleen. Sydonienſi. & Beritenſi. &
alijs illius regni. Videbatur ergo quod ex quo primitus veniẽ
tes de partibus citramarinis apud illos diuerterant, amodo
non poſſent recedere, ſicut alibi ſeruatur, vbi cum extraneus
venit, cẽſetur cum ſua poſteritate homo illius in cuius domo
prima die & nocte hoſpitatur, quæ autem ſit ratio decidendi
patet ex prædictis: quia de iure licitum eſt transferre domici-
lium. Secundo quæro in eo, quod dixi ſ. in primo contrario,
4 quod miles † habet domicilium vbi meretur ſtipendia. An
ſit idem in doctore conducto ad legẽdum, dic quod ſic, & ea-
dem ratione & ob hoc conſului, quod magiſtri ſacræ paginæ
regentes in hac vniuerſitate Paduana, quamquam non ſint
hic magriſtrati, donec regunt, debeãt gaudere priuilegijs ma-
giſtrorum ciuium, quia dicuntur ciues interim: per l. ciues, &
quod ibi not. glo. C. de inco. & probatur. ff. ad munic. muni-
ceps. §. final. iuncta gloſſ. in verſiculo, poſſideat, & ibi Bartol,
quod ſtatim dixi de doctore. legente, & idem de alijs ſtipen-
dia merentibus in loco. Et quo ad prędictos magiſtros etiam
conſului, quod præſuppoſito ſtatuto magiſtrorum de non
recipiendis in collegium eorum his, qui magiſtrati ſunt in
alijs vniuerſitatibus, tamen cancellarius ſtudij poteſt illos vo
care ad examina: tum prædicta ratione, tum etiam, quia ha-
bet poteſtatem vocandi quos vult ex magiſtris regentibus,
nec ſibi lex imponi potuit per ſtatuta magiſtrorum, tan-
quam inferiorum, de maioritate & obedientia, cum inferior.
Cum vero deſinunt eſſe regentes, ceſſante cauſa priuilegij
5 ceſſat priuilegium, de ſtatu monachorum, recolentes. † Ter-
tio quæro cur eccleſię debentur decimæ. Solu. vt in gloſſa vl-
tima, quæ diſtinguit inter prædiales, & perſonales, & intelli-
git gloſſ. quod hic dicitur de prędialibus, & quo ad hoc. Idem
Innocent. qui ad verbum, ſoluuntur, ſupplet illus eccleſijs in

A D D I T I O.

a *Decimæ prædiales.* Adde glo. ſumma. 13. q. prima. Archid. in cap. ſi quem. de
Procura. libro 6.

De decimis. *Rubrica.*

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ qualiter ſint ſoluendæ.*
2 *Clerici nihil poſſident tanquam proprium.*
3 *Clericis licet debeantur decimæ, non per hoc ſunt incapaces ad alia ac-
quirenda.*
4 *Decimæ perſonales an debeantur.*
5 *Decimæ quare fuerit in hoc numero ſic ſtatuta.*

Quia parochiani tenentur ad iſta tria. Ideo &c. Goffred. de
decimis & primitijs, 16. quæſtione prima, §. de his, vſque ad
fin. q. & quæſtio. ſeptima, vſque ad §. cum ergo. & de conſe-
cratione diſtinctione 5. verſi. quadrageſima. de oblationibus.
decima, quæſtione prima. de his, & cap. ſequen. & tribus vlti-
mis cap. 13. quæſt. 2. qui oblationes. primo & ſecundo, & cap.
1 clerici. Repetitur in 6. & clem. † Quæro qualiter decimæ ſint
ſoluendę. Innocent. ſuper rubrica. alias ſupra titulo primo. ca-
pitu. fina. Bonagu. hic. & Abb. infra capitu. tua, 2. dicunt, quod,
quicquid alij dicant, ſibi videtur, quod decimæ integre de
omnibus quæ p̱ueniunt de terra, ſiue de animalibus, ſiue de
operatione manuum, ſoluendæ ſunt eccleſijs, vel clericis: ſi-
ue ſint diuites: ſiue pauperes: quia propter diuitias non licet
alicui iura ſua auferri. 14. quæſtione ſexta, capitulo primo.
Item decimæ non ſunt tantum clericorum, ſed & pauperum
& fabricæ. 12. quæſtio. ſecunda. vobis, & capitu. ſequen. Item
ſunt tributa ægentium animarum, & dominus eas reſeruauit
in ſignum vniuerſalis dominij, decima ſexta, quæſtio. prima,
decimæ, infra eodem, tua. Et quod decimæ ſint integre ſoluẽ
dæ, probatur per autores noui & veteris teſtamenti generali-
ter loquentes. Nam Abraham obtulit decimas Melchiſe-
dech ſacerdoti de omnibus, Geneſi decimoquarto. Item Ia-
cob promiſit, cunctorum, quæ dederis mihi decimas offe-
ram tibi. & Exodi. 22. decimas, & primitias non tardabis
offerre. Et Leuitici 27. Omnes decimæ terræ ſiue de fru-
gibus ſiue de pomis Dei ſunt, & in eodem capitulo, Oues,
& boues, & capræ quæ ſub virga paſtoris transeunt, quicquid
in decimam venerit, ſanctificabitur domino. Numeri 18. Fi-
lijs Leui dedi omnes decimas Iſrael pro miniſterio in quo
ſeruiunt mihi, nihil aliud poſſidebunt decimarum oblatio-
ne contenti. Deuteronomio 12. Offeretis victimas, & deci-
mas, & primitias manuum veſtrarum, & 12. decimam par-
tem ſeparabis ab omnibus frugibus tuis, quæ naſcuntur in
terra 2. Paralipom. 21. primitias obtulerunt frumenti, vini, &
olei, mellis, & omnium quæ gignit humus, decimas obtule-
runt. Neemiæ 10. ipſi leuitæ decimas accipiunt ex omnibus
ciuitatibus operum noſtrorum. Thobiæ primo. Thobia ſ
deliter offerebat primitias ſuas, & decimas. Eccleſiaſtici 3
in exultatione ſanctifica decimas. Malachiæ tertio. An
non configitis in decimis, & primitijs. Lucæ decimooc
uo, decimas do omnium quæ poſſideo. Matthæi vigeſi
tertio. Vę vobis qui decimatis mentam, & anetum &
quitis, quę grauiora ſunt, hęc oportuit facere, & illa
omittere. Et de his autoritatibus: per Hoſtienſem in
ma. eodem, §. & verum præſcribi, ſub §. ſeptimo, ver
magiſtri vero. In contrarium Numeri decimoocta
hil aliud poſſidebunt decimarum oblatione conten
etiam, ſupra dixi, & ibi nihil poſſidebitis nec h
partem inter eos, Ego pars, & hæreditas tua in
liorum Iſrael. Ex quo videtur, quod cum cleric
alia, debeant carere decimis. Ad idem Ioſue 13.

Digitized by Google

non ſic eſt, quia affirmatiuum habet præceptum. negatiuum
vero non. Leui. 25. domus Leuiticarum vrbium pro poſſeſſio
nibus inter filios Iſrael. ſuburbana autem eorum non venīet,
quia poſſeſſio ſempiterna eſt, & 27. poſſeſſio conſecrata ad ius
pertinet ſacerdotum omne quod domino conſecratur, ſiue
homo fuerit, ſiue animal, ſiue ager, nō veniet, nec redimi po-
terit, quia quicquid ſemel fuerit conſecratum, ſanctum ſan-
ctorum erit domino. Ezech. 45. Leuitæ poſſidebunt 20. gazo-
philatia, & poſſeſſionem ciuitatis dabitis. & j. de terra erit ei
poſſeſſio in Iſrael. Ex quibus infert Hoſt. ꝙ præceptum nega-
tiuum non fuit perpetuum. ꝙ vero affirmatiuum ſit perpe-
tum, inducit, quia nullibi reperitur reuocatum, & ꝙ non mu
tatur &c. C. de teſta. ſancimus, de ap. præcipimus. Chriſtus. n.
non venit ſoluere legem: ſed adimplere. Mat. cap. 5. imo in te
ſtamento nouo approbatur. Lu. 18. decimas do omnium quę
poſſideo, & hoc etiam conueniunt omnes ſancti. vt s̄. Item p
præceptum negatiuum vr Deus potius inhibuiſſe auaritiam
& cupiditatem, quam poſſeſſionem, vt colligitur Num. 18. vn
de glo. ſuper id Deutero. 18. non habebunt ſacerdotes & leui-
tæ partem & hæreditatem cum reliquo populo Iſrael. dicit
in veteri & in nouo teſtamento. Miniſtris altaris præceptum
eſt de oblationibus, & decimis viuere, nec terrenis poſſeſſio-
nibus acquirendis inhiare. vnde noluit poſſidere aurum & ar
gētum &c. poſt pauca dignus eſt operarius cibo ſuo. & alibi,
qui altari ſeruit de altari percipiat. non enim oportet, vt qui
ſemper debet aſtare altario diuino inhiet terreno lucro, cui
Deus hæreditas eſt. quid autem deeſſe poteſt ei qui omnia ha
2 bentem habet. Item, veritate conſiderata, clerici † nihil poſſi-
dent tanquam proprium, ſed eccleſiæ. vnde res immobiles
eccleſiæ non facile alienantur. de rebus eccl. non alie. nulli. de
præben. c. 3. quamquam abundet, tamen pauperes, quia de ſu-
perfluo tenentur prouidere pauperibus. de hoc eodem, a no-
bis, propterea omnes clerici vocātur pauperes. C. de ſacroſan.
ecc. priuilegia. 16. q. j. quoniam qcquid. Ad idem inducit Hoſ.
Nam ſi teſtator inter filios diuidit hr̄ditatem, & iubet vnum-
quemq; portione ſibi aſſignata eſſe contentum, ſi tamē vnus
filiorum alteri vendat, vel donet, poterit acquirere: teſtator. n.
ſolum videtur prohibuiſſe ne plus peteret ex vi teſtamenti,
vel diuiſionis. Circa hoc poſſent multa dici arguēdo pro alia
parte: tamen verioribus rationibus nititur hæc, quod licet
3 clericis debeantur decimæ † non per hoc fiunt incapaces ad
alia acquirenda. Et ſi dicas per hoc poterunt omnia peruení-
re ad eccleſiā: prouidebitur in hoc per ſtatuta laicorum, quæ
prohibent bona transferri in eos qui non ſuſtinēt onera com
munis, & de validitate horum ſtatutorum dixi de conſt. cum
eccleſia. de ſen. excom. perpendimus, in repeti. Item in multis
locis decimæ ſunt tranſlatæ in laicos per feuda ante cōcilium
facta. de his quæ fi. a præla. cum apoſtolica. Alicui per priuile-
gia papalia, & alijs modis. Item generaliter vbiq; male ſoluū-
tur, vnde expedit, vt eccleſiæ habeant certos redditus pro mi-
niſtris. de vi. & ho. cle. vt quiſq;. de cenſi. c. j. hęc procedunt de
4 decimis realib. De perſonalibus † autem videtur quibuſdam
eas non deberi. Sed dicit Inno. hos eſſe quaſi inſanos & hære-
ticos cum expreſſe habeatur ꝯrium. Neemiæ. 10. & Deut. 12.
Item, quia maior eſt ratio ꝙ quis det tributum de eo quod ꝓ
ducit manus ſua tanquam dignius, quam de eo quod produ-
cit humus. pro hoc j. eo. in aliquib. vbi de hoc per Hoſt. & in
ſum. e. §. fi. ſub. §. 7. Et dicit Hoſt. in locis præal. ꝙ in perſonali-
bus ſtatur cōſuetudini, & in quibus locis, & ſic communiter
de obſeruātia receptum eſt. Secundo quęro, quare ſtatuta fuit
5 decima † plus quam 8. vel 12. dic ꝙ non omnium poteſt reddi
ratio. ff. de le. non omnium. no. de reſcri. quando. vnde ad Ro.
11. O altitudo diuitiarum &c. ſequitur, quis cognouit ſenſum
domini, aut quis conſiliarius eius fuit. Ioan. And. dicit tamen

1 *Decimarum quatuor genera olim ſoluebantur.*
2 *Decima pars eſt in præcepto in decimis.*
3 *Magiſtrorum opiniones fouendæ ſunt.*
4 *Primitiæ quo ad quantitatem non fuerunt in pręcepto.*
5 *Auaritia reprobatur in ſacerdotibus.*
6 *Vetuſtatis nil ignorandum.*
7 *Primogenitum an detur in pecudibus.*

Decimam. Exprimit 4. genera decimarum, quæ ex
veteri lege dabantur, & Primo agit de
quotitate decimarum ſoluenda: & tanguntur 4. decimarum
genera. Secundo agit de quotitate primitiarum, ibi, at vero
leuiticæ. i. ſacerdotali, j. eodem tua nobis. lege. Deutero. 14.
Numer. 18: vbi de omnibus his decimis, & de hoc per Archi.
16. q. 1. decimę. debebat, loco harum ſunt communes decimæ,
& hoc verbum circa ſequentes decimas non repetitur. ſacer-
dotibus, loco iſtarum eſt quarta epiſcoporum de decimis p-
ceptis a parochialibus eccleſijs: vel decimæ quæ dantur Papę
vel alteri de eius mandato. ſeparabat, & ſeorſum reprobat, &
cuſtodiæ. veſtibulo. i. porticu. de hoc no. Archid. 58. diſt. ſi offi
cia, quia veſtit domum. ff. com. di. arbor. §. de veſtibulo. fiebat
autem comeſtio in veſtibulo, non in templo: quia ibi nul-
lus debet publice conuiuari, j. de immu. eccle. cap. primo, niſi
neceſſitas cogat. de cuſto. eucha. cap. 2. Et eſt contra epiſcopos
qui non cogente neceſſitate procurationes recipiunt in eccle
ſijs, abutentes candelabris, & quandoque palijs ad altaris ſer-
uitium deputatis, contra id de relig. dom. c. 4. Hoſtien. Inuita-
ret, loco iſtarum ſunt oblationes, quod hic dicitur ſeruatur
alicubi: & an debeantur oblationes, dixi s̄. tit. primo. ſuper ru.
q. 3. recondebant, loco harum ſunt eleemoſynæ. At vero: du-
plex coniunctio pro vna, vel, at, pro ſed, vero, pro certe, primi-
tiæ quæ dabantur ante decimam. præceptam, ſicut in decima
pentateuco. de hoc in glo. penult. & in ea ibi: quinque. ſ. Gen.
Exodi. Leuit. Num. & Deutero. hic. ſ. in Ezechiele 45. vel in
traditionibus Hæbreorum, vel in hac gloſſ. Hieronymi. No-
1 ta de quatuor † generibus decimarum a quæ olim ſoluebañ-
a tur. Ideo tunc homines bonis omnibus abundant. 16. q. 7. ma-
iores. Nunc vero vnam ſolū. Ideo penuriam, plagas, & multa
alia patiuntur. 16. q. 1. reuertimini, & tollit fiſcus quod non ac
cipit Chriſtus, d. c. maiores. Goff. & 4. in quibus remuneratur
ſoluens, & 6. in quibus delinquit non ſoluēs. no. Hoſt. in ſum.
eo. §. & quare. Secundo no. ex his pro diuiſione 4. portionum.
2 concordat de ſuc. ab inteſt. c. 2. Tertio not. ꝙ in decimis, † 10.
pars eſt in præcepto, probat verbum, decimam debebat, non
ſufficit ergo ſoluere aliam quotam, ſaluo quod not. infra eo.
in aliquibus, debetur etiam de omnibus frugib. ibi: omnium
frugum, & non de vno ſemine tantum, j. eo. ex parte. Quarto
3 no. † pro opi. magiſtrorum b fouendis. ff. de dam. infe. ſi ædib.
b in fi. ibi: & eſt plane. de hoc in glo. no. & in ea in fi. de elect. vbi
periculum. §. pręterea. lib. 6. no. 24. q. j. cum Beatiſſimus. Quin
4 to not. quod † primitiæ c quo ad quotitatem non fuerunt in
c pręcepto, ibi, quodcunque voluiſſent offerre. Et dicit Inno. ꝙ
cum non inueniatur expreſſa quotitas, in optione dātis relin-
quitur

ADDITIONES.

a Quatuor generibus decimarum. Adde glo. in §. his itaque. 13. q. j.
b Opin magiſtrorum. Adde text. cum glo. in cap. cum Beatiſſimus. 24. quæſtio.
prima, text. in cap. ſicut autem. 11. q. 3. & not. in l. quæ iam. cum l. ſequen. ff. de
arbitr. in 5. nota.
a Quod primitiæ. Adde an preſtatio primitiarum ſit de neceſſitate ſienda. vide
ſanctum Thom. in 2. 2. q. 86. ar. vlti.

Digitized by Google

in litera. hodie tamen hoc non ſeruatur, & de hoc etiam ꝭ.q.
6 1. Octauo no. † nil vetuſtatis ignorandum. 7. diſt. fuerunt. inſt.
de teſta. in prin. Nono no. quod debet fieri interpretatio con-
tra ſacerdotum auaritiam. Decimo not. in eo quod hic diffi-
nitur id quod in pentateuco derelictum erat, quod omiſſum
a lege non omittit religio iudicãtis. ff. de teſt. quęſitum. Quę-
7 ro, an in pecudibus † detur primogenitum. Gl. vlt. refert Hug.
dicere de 200. vnum tantum. Oppono ad hoc de tex. qui dicit
dandum intra 40. & 60. Solu. litera poteſt intelligi de aridis &
liquidis; vt no. 13. q. j. §. 2. in prin. i. in rebus non animatis. pro
hoc Ezech. 45. ibi: arietem vnum de grege 200. vel vt dixi ſ.
in 7. no. ſecundum Inno. ſtatur in hoc conſuetudini. Goff. di-
cit quod ſeruabitur conſuetudo vicinorum locorum, de con
ſuet. cum olim, & ex multis eligitur mediocritas. 10. q. 2. hoc
ius, vel quod eſt minimum. reg. in obſcuris. lib. 6. quod ſecun
dum Ioan. And. recidit in d. Inno. dic, vt dixi, quod intra 40. &
60. videntur primitiæ eſſe præceptu, tamen puto ſtandum con
ſuetudini: * & quæ ad hoc, quod per conſuetudinem poſſunt
ex toto non deberi, & iuſtificatur conſuetudo propter varieta
tem opin. de quibus in hac q. & ſupra in 7. no.

A D D I T I O.

* Auaritia reprobatur. Adde §. ambitionis. & ibi doctor. 7. quæſtione prima. Cardinal. in capitulo quanto in 6. nota. de transla. epiſcop. Cardin. in cap. plerique, de pact.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici clericis decimas non ſoluunt.*
2 *Decimę perſonales debentur eccleſię a qua recipiuntur ſacramenta.*
3 *Coniugatus cum vnica & virgine, incedens in habitu & tonſura qui-
bus priuilegiis gaudeat & non.*
4 *Clerici an ab alijs differant quo ad decimas ſoluendas.*
5 *Clerici an debeant ſoluere ſummo pontifici decimas.*
6 *Epiſcopi an debeant decimas prędiales.*
7 *Ciſtercienſes & alij clerici quomodo ſoluent decimas de acquiſitis me-
diantibus eorum operarijs.*
8 *Clerici an de prębendis ſuis debeant decimas eccleſiis in quibus audiũt
diuina, ſi audiunt alibi quam vbi habent prębendas.*

1 Nouum. Legitur varijs modis, ſed ſ'm veriores, h. d.
† Clerici clericis decimas non ſoluunt, niſi
ab illis ſpũalia miniſtrentur: vel ſic. Clerici non ꝯiugati deci-
mas non ſoluunt, ꝯiugati ſic, vel ſic. Clerici de laborib. ex qb.
acquirunt eccleſiæ, nõ ſoluunt decimas: ſed ſi acquirunt ſibi,
ſic. habet duo dicta. Secundum, illi. Prima ſubdiuiditur, quia
Primo ponitur dictum. Secũdo ratio. ibi: cum. No. ꝙ nouum
dr̃ qñq; extraneum, & irrationabile, ſic accipitur: alibi aliter.
Secundo no. ex tex. iuncta glo. 2. differentiam inter ſacerdotes
2 & leuitas. ſ. c. proxi. in prin. † Tertio no. ꝙ decimæ perſonales
debentur eccleſiæ a qua recipiuntur ſacramenta, ſic loquitur
ver. illi. Op. litera vr̃ inuicem ſibi ꝯdicere, ꝯ id ſ. in proę. Sol. 6.
intellectus hic ponuntur. quatuor in glo. duo extra. Primus,
ꝙ prima pars loquitur de prædijs dotalib. eccleſię. ſecunda de
patrimonialib. clericorum, hunc ponit glo. 1. Alios dic vt ꝭ. ꝯ-
rio 4. & in hac gl. 1. ibi: decimas. de hoc ꝭ. de cenſi. c. 1. ibi: laicus
vbi de hoc ꝑ Arch. & in §. prece. & in ſi. de hoc per Roſ. in ti.
quib. decimæ ſint ſoluendæ. §. ſed opponitur. Secundo op. ad
hoc. 16. q. j. decimas. vbi dr̃ ꝙ clerici communiter viuentes nõ
ſoluunt decimas. ergo a ꝯria alij ſic. Sol. Gof. & Vin. ſubaudiẽ-
do ibi, maxime. Ex hoc dic, ꝙ cum decima perueniat ad cleri
cum, actio competẽs pro decimis confunditur, ſicut cum de-
bitor ſuccedit creditori. ff. de ſol. Stichum. §. aditio. & hoc in
decimis ꝑſonalib. In ꝑdialib. aũt dicit Gof. hoc non habere lo
cum; dic ꝙ etiam in perſonalib. ſi debẽt ſolui clericis alterius
eccleſię, non habet locum confuſio: vt ꝭ. in 5. ꝯrio. Tertio op.
ad hoc, quia tunc ſequeretur ꝙ quis obligaretur ſibijpſi. ꝯ id.
ff. ad vell. tutor. ſol. decima prædialis eſt onus rei; iõ ceſſat con

Tertius intellectus, ꝙ Leuitę nõ ſoluunt leuitis qñ ab eis nõ
percipiunt ſacramenta, ſic loquitur principium, ſecus ſi reci-
piunt, ſic loquit̃ finis. hunc ponit c. gl. ibi: vel non accipiebãt.
Quartus, ꝙ clerici non ꝯiugati non ſoluunt, ſic loquitur prin
cipium, ꝯiugati ſic, & ſic loquitur finis, hunc ponit glo. vl. ibi:
3 vel poſſes, pro hoc, quia ꝯiugatus † ẽt cum vnica & virgine, &
incedens in habitu & tonſura, non gaudet quoad hoc priuile
gio clericali, ſed in duob. tantum de quibus de cle. ꝯiu. c. vno.
li. 6. hunc tñ intellectum dicit Inn. ſibi nõ placere. Quintum
intellectum ponunt alij, quos refert Inno. dicere, ꝙ principiũ
loquitur de perſonalib. ꝯ hunc eſt ꝙ dixi ſ. eo. ꝯno. in primo
intellectu, quia oportet ꝙ tota litera vniformiter loquat̃. Sex
tus intellectus, ꝙ totum c. loquitur de ꝑſonalib. & prima pars
qñ clerici acquirunt eccleſiæ quomodocunq;, ſecunda de his
quę acquirunt ſibi, vt de aduocatione, & ſi. hunc ponit Inn. di
cens, ꝙ qñ eccleſia ſita eſt intra limites alterius baptiſmalis,
clerici non ſoluunt ꝑſonales decimas de laborib. eccleſię, vel
alijs. i. de his quę ad eccleſiam ꝑtinent, vel acquirunt, vt hic in
prin. Sed de his quę ſibi acquirunt, bñ ſoluent: vt hic ſi. & in ꝓ
hoc intellectu, qui placet, facit, quia in ver. illi, conſiderantur
clerici tanquam non clerici, loquitur. n. ibi de clericis qui ꝑci
cipiunt ſacramenta ab alijs. Et per hanc ꝯſiderationem ẽt iu-
ſtificatur intellectus 4. ꝙ iſte ver. loquatur de clericis ꝯiugatis
qſquis aũt horum intellectuum, teneat nõ multum refert vt
4 dixi ſ. in prin. Quinto op. ad hoc, † ꝙ non ſit dĩa inter clericos
& alios quoad ſoluendas decimas tenent̃. n. ſicut alij, niſi ſint
priuilegiati ꝭ. c. ꝑx. & c. ſuggeſtum, & c. ex parte, & multis alijs
c. Sol. Inno. ꝙ in perſonalib. procedit ꝙ hic dr̃. In prædialib. ꝓ
cedunt ꝯria. dicit tñ Inno. etiam quo ad ꝑſonales, ꝙ clerici cu
iuſlibet eccleſię, etiam ſacerdotes. & ꝙ plus eſt, prælatus ſuæ
eccleſię a qua percipiunt eccleſiaſtica ſacramenta ſoluent de-
cimas ꝑſonales: licet enim ſeruiant eccleſię, & alijs miniſtrẽt
ſacramenta, tamen nomine eccleſiæ faciunt & ſuſcipiunt de-
cimas, & ipſi ijdem a ſeipſis nomine eccleſiæ percipiũt ſacra.
dic verius: vt ſ. in 2. ꝯrio, ꝙ in perſonalib. quę debentur eidem
eccleſię ꝯfuſa eſt actio: ſecus in prędialib. ꝙ dic vt ꝭ. q. 2. Hoſt.
tñ vr̃ ſtare cum Inno. dicens, ꝙ ſibijpſi ſoluent, & poſtea diui-
detur inter eos, vel aliter in vtilitatem eccleſię conuertentur.
arg. de of. or. cum vos. vr̃ tñ ſibi ꝯuenientius dicere, ꝙ inferior
tenet̃ ſoluere ſuo ſuperiori ſpiritualia adminiſtrãti: vt dixi in
5 5. ꝯrio, in 2. intellectu. Ex hoc infert Hoſt. ad q. ſeq. † Quæro
circa hoc, an ſummo pontifici ſint a clericis decimę ſoluẽdę.
vr̃ ꝙ ſic, ꝑ prædicta, quia intelligitur cuilibet ſpiritualia mini-
ſtrare, quia & immediate ſubeſt ei quęlibet anima. de offi. ar-
chipresb. c. 2. vbi de hoc, & in extrauag. Bonifacij 8. vnam ſan-
ctam. Item, quia ſummus ſacerdos eſt pro hoc ſ. c. proxi. j. in
hoc tñ iure non vtitur, forſan iõ, quia totum hẽt. 9. q. 3. cuncta
& c. ꝑ principalem, vnde & qñcunq; placet decimam vel 20.
omnium ꝓuentuum eccleſiarum, vel aliam quotam ꝓ ſubſi-
dio terre ſanctę, vel ſuę, vel alterius, exigit, vt quotidie experi-
6 mur. ad hoc de voto. c. ſi. † Secundo quęro, an epi debeãt deci
mas prędiales. Quidam ꝙ non, quaſi confuſa ſit actio: per id
quod dixi ſ. q. proxi. & in 2. & in 3. ꝯrio. pro hoc iſte tex, & hęc
amplectuntur epi. Alij ꝯ pro quib. 16. q. j. ſi quis laicus. Nam q
libet poſſeſſor eas ſoluit, niſi excuſetur priuilegio ꝭ. c. ex parte
vel ꝯſuetudine, ꝭ. c. ad apoſtolicę, vel compoſitione, ꝭ. c. pro
quęlibet. n. res tranſit cum onere, ꝭ. c. paſtoralis. & h. d. Hoſt.
ſeruaſſe in prędijs nouiter acqſitis, dic ꝙ ẽt hoc vltimum
verius, niſi aliqua rõne ſit excluſa prędialis eccleſia, put v
dixi. Non. n. locum habet ꝯfuſio in decimis realib. vt ſ. in
7 rio. Tertio quęro, de ciſtercien. & alijs clericis qui mer
rios tenent in alijs parochijs, vbi texunt, vel alia manibus
rantur, bene lucrantur monachi, vel clerici, quomo
uentur decimæ. dicit Innocen. ꝙ mercenarij de merc
ſoluent decimas; ſed de eo quod peruenit ad monaſt
c

A D D I T I O.

* Conſilio. Adde quod eſt conſil. 16. quod incip. pro euidentia.

Digitized by Google

vbi per totum annum percipit ſacramenta & audit diuina.16.
q.i.quæſti.J.eo.ad Apoſtolicæ. Sexto quæro,quid ſi in plurib.
eccleſijs audit diuina per annum.dicit Inno.non eſſe malum
quod authoritate ſuperioris inter eas diuidatur decima: quia
dignum eſt quod metat temporalia q ſeminat ſpiritualia.13.
q.1.§.j.de præſcrip.cum ex officij.argum.de teſt. relatum.2.in
fi.& c.ad hæc,& c.tua.facit quod no.de ſep.c.2.Septimo quæ-
8 ro,an de præbendis ſuis clerici † debeant decimas eccleſijs in
quibus audiunt diuina,ſi audiunt alibi,quam vbi habent præ-
bendas.Inno quod non.quod dicit verum,ſi eccleſię vbi ſunt
præbendæ,nulli debent decimas.vel ſi debent,decimarunt il-
la bona,vnde præbendas dederunt.Nam præbendæ non ſunt
clericorum,ſed proprietas eſt eccleſiarum,vnde non poſſunt
de eis teſtari.de teſta.ad hoc,& ca.relatum. Sed ſi eccleſię vbi
ſunt præbendæ,debent decimas alijs,& non dederunt, clerici
qui receperunt præbendas, debent dare decimas.argum.J.eo
dem,a nobis,& ca.tua. hæc quæſtio cum ſua determinatione
non videtur procedere.Nam ſi intelligit Inn.de decimis præ-
dialibus:tunc fruſtra quęratur:an debeantur eccleſijs vbi per-
cepta ſunt ſacramenta,cum debeantur eccleſiæ prædiali. s.ti.
1:cap.fi.J.eodem,quoniam,& c.cum contingat.16.q. prima,
ſi quis laicus.Si autem intelligit de decimis perſonalibus:nō
videtur procedere,quod quæritur de præbendis,niſi intelliga
mus de fructibus qui percipiuntur ex præbendis, quæ non
conſiſtebant in prædijs, ſed in portionibus: vt quia cuilibet
canonico dabantur,pone,centum,& tunc procedit determi-
natio Inno.Hoſt.dicit,quod in perſonalibus ſtatur conſuetu-
dini etiam quo ad laicos,de hoc J.eodem . In aliquibus. præ-
dialibus. dicit vt nunc dixi, quod debentur eccleſiæ prædiali,
niſi de conſuetudine alij eccleſiæ debeantur, infra eodem,
cum contingat,& capitulo,ad Apoſtolicæ: vel ex priuilegio
Papæ:vt no.J.eo.a nobis,& aceruus eſt ſemel decimatus,pars
quæ peruenit ad præbendatum,amplius non decimabitur:lo-
cus ſi decimatus non erat,de hoc,J.eodem,paſtoralis.& c.tua
nobis. An autem clerici de præbendis ſuis poſſint teſtari.dic
vt no.de pecu.capitulo fina.& de officio ord.præſenti. libro.6.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptionem peremptoriam pariens non poteſt opponi in vim obre-ptionis.*
2 *Compoſitio poteſt interuenire in ſpiritualibus.*
3 *Pactum quale tolli poſſit per priuilegium Papæ.*
4 *Presbyter an iuri ſuo ſuper decimis futuris renuntiare poſſit.*
5 *Inſtitutus ſub conditione ſi ante conditionem repudiat, nil agit, qua-liſcunque fuerit conditio.*

Ex multiplici. Compoſitio ſuper decimis non tol
litur per priuilegium ſequens de ip
ſa non faciens mentionem. Primo ponitur querela. Secundo
dat iudices.ibi:verum conuentus.vnde non licet contraueni-
re de tranſact.contingit. Minutijs,quæ ſint hæ,not. J.eodem,
cum in tua.in glo.prima,obtinuit.poſt conuentionem. Not.
id quod no.gl 3.In eo tñ quod dicit,quod non valuit priuile-
gium,quia fuit veritate tacita impetratum,non facta mentio
ne de compoſitione,dic melius,ꝙ hic ſolum dr̄ ꝙ nō ob.pri-
uilegio compelluntur monachi ſtare ꝯuentioni,niſi in priui-
legio facta ſit mentio de ꝯuentione, & hæc multum referūt.
Nam priuilegium tenet in alijs quę non ſunt ꝯ̄ria conuentio
1 ni.Nec pōt op.de obreptione.† Nam id ꝙ parit exceptionem
peremptoriam non pōt opponi in vim obreptionis.de li.ꝯte.
ibi vr̄ aliter dicere, & pro hoc eſt vt fiat interpretatio ꝯ̄ illum
qui potuit in ꝯ̄ctu apponere, ꝙ per pactum erat renūciatum.
regu.ꝯ̄ cum.lib.6.& qñ debet renunciari appellationi interpo
nendæ,tunc expreſſum eſt ꝙ pactum requiritur.C.de tempo
ri.ap.l.fi.in fi Sed tenendo primum dic,ꝙ quando pars eſt prę
ſens,intelligitur pactum interceſſiſſe,vt prędixi.tutius tamen
5 eſt, ꝙ apponatur pactum,& in hac glo.ibi:is qui.† Inſtitutus
ſub conditione,ſi ante ꝯditionem repudiat,nil agit,qualiſcū-
que fuerit conditio. facit ergo contra id ad quod inducitur
per gloſſ.ibi filiusfamilias,ſequitur quod de eo,quod ſibi ſub
conditione legatum eſt,paciſcitur : alias eſt verſicu. ſub §. fi-
lia. Quęro,an compoſitio de qua hic, locum habeat quo ad
poſſeſſiones poſtea per monachos acquiſitas. Gloſſa prima,
dicit quod ſic : quia fuit generalis. Et hac ratione dicit Ho-
ſtienſ. quod ſi priuilegium fuiſſet impetratum circa acqui-
renda tantum,non valuiſſet. vbi autem compoſitio reſpice-
ret acquiſita tantum, priuilegium reſpectu acquirendorum
bene valeret ſecundum Goffred.

ADDITIO.

a Quod in ſpiritualibus. Adde Spe.tiu de pact.in ver.amicabilis.& glo j.in c.
pactiones.de pact.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ prædiales ſoluuntur de prædijs nouiter cultis, de quibus prius ſoluebantur.*
2 *Onus reale non extinguitur,licet res mutet formam.*
3 *Decimæ integraliter ſolui debent.*
4 *Mutatio qualitatis & formæ non diſſoluit onus reale.*
5 *Herba tranſit cum onere decimæ,ſi dominus gratis concedit paſcua.*
6 *Decima quæ debetur de feris,auibus, & piſcibus non recluſis, an ſit prędialis.*
6 *Sacerdos parochialis agere poteſt ad æſtimationem decimæ.*
8 *Decimas præſcribens de vineis,an eas habebit ſi quę terrę de nouo fa-ctę ſint vineę.*
9 *Pręſcriptio non procedit ſine poſſeſſione.*

1 Commiſſum. † Monachi tenentur ſoluere deci-
mas prædiales de prædijs nouiter
cultis, de quibus decimæ prius ſoluebantur. Primo ponitur
querela Secundo iudicis datio.ibi:ea propter. Non ſolu.licet
ex integro ſolu. conſueuiſſet,vt infra. Conſtructæ, ad idem.
prima,quæſtione prima,iudices,in principio. Ibi: ſyon quaſi
ager arabitur, &cæt. fuerant, nunc erant ad culturam reda-
ctæ, quas monachi colebant, & nolebant decimas ſoluere,
cum tamen olim de penſionibus domorum locatores deci-
mas ſoluerent, vt debebant, de pactis, pleriqne, infra eo-
dem,paſtoralis: quod tamen de conſuetudine minus bene
2 ſeruatur, Hoſtienſis. Nota quod licet res † mutet formam,
non per hoc extinguitur reale, patet hic de decimis, quæ
ſoluuntur de terris cultis ſicut ſoluebatur de penſionbus
domorum,quæ prius ibi erant. Secundo nota,quod decimæ
3 † ſolui debent cum integritate. de hoc, in gloſſa ſecun-
da, & in ea ibi, imperatores. in vectigalibus non perſonæ,
ſed prædia conueniuntur, & ideo poſſeſſiones etiam præ-
teriti temporis vectigal ſoluere tenentur. Oppono,quod mo
nachi de quibus hic,non debuerint cogi ad decimas,J.eod.ex
parte. Gl.j.ſol.faciendo differentiam inter Ciſtercien.& alios.
ſol.& alio modo ibi:vel forte:& vtraque ſol.tolerari poteſt.&

Digitized by Google

paſcuis decimam ſolui,per hoc enim ſequitur,ꝙ nulla erunt
noualia, & ſic priuilegium religioſorum ſuper nouali b. erit
inutile,contra id ꝩ.eodem,ex parte.Solu.vt in glo.vlt.& in ea
ibi:inutilia,vēdebant enim,& decima precij ſoluebatur eccle
ſię parochiali, vel decimam hēbat de lacte & lana beſtiarum
5 ibi paſcentium,ꝩ.eo.ad Apoſtolicæ,& ſeq.q.Quęro,† ſi domi
nus gratis concedit paſcua.dicit Inno.ꝙ herba trāſit cum one
re decimę,ꝩ.eodem tuam,& c.paſtoralis. Ideo dominus be-
ſtiarum decimam ſoluet de æſtimatione herbæ. ff de vſufru.
l.ſi vſufructuarius.Ad idem,eodem titu.item ſi fundi.& l.vſu
fructuarium venari,& l.vſufructu legato.& in h.d. Innocē. ꝙ
tales decimæ cenſentur prædiales, ideo debentur eccleſiæ pa-
rochiali.Secundo quæro,an eodem modo de feris auibus, &
a piſcibus a non recluſis,† decima, quæ debentur, ſit prædialis.
6 Inn.quod non.Dicit ꝙ dari debet vbi percipit ſacramenta,q a
nullius parochiæ dicuntur eſſe.inſti. de rerum diui. §.feræ. &
§.ſe.Ex h.d.Hoſt.quod ſecus de incluſis, de quibus dabitur ec
cleſię parochiali:per ll.alleg.in pręced.q.& ff.de leg.3.auibus.
& ſic poteſt intelligi quod de venatione dicitur ꝩ.eodem,nō
eſt.Tertio quæro,ſi quis comburit,vel deuaſtat ſegetes, maxi
me maturas,vel abores cedit.dicit Inn.ꝙ parochialis ſacerdos
7 † poteſt agere ad ęſtimationem decimę.Alij tamen,vt refert
Inno.ↄdicunt.ſed pro primo eſt, ad l.Aquil.ſi ſeruus ſeruum.
§.ſi oliuam.de vſufruct.arboribus. §.Iulianus,alias l.ſi fur. Et
h.d.Hoſt.verum.vbi hoc ſit ſine iuſta cauſa; quod tenuit Da-
maſus hoc ti.q.3.per l.ff.de fur.ſi apes. in fin. vbi colonus agit
furti contra eum qui fructus ſurripuit. Secunda opi.procedit
qñ ex iuſta cauſa,vt in bello iuſto.Quarto quęro tūc quomo-
do fiet eſtimatio: vr̃.n.difficile,cum potuiſſent fructus periſ-
ſe grandine,vel alio caſu.inſti.de re.di.§.illud quæſitum.& qd
dicat,vide de ſpon. iuuenis.vñ dicit Marcus Varro ꝙ cum in-
* ter os & offam * multa poſſint interuenire,fortius inter her-
bam & offam.de offa datur verſus.Offa nocet fauci,ſed ꝓdeſt
eſurienti,& dr̃ ꝙ vipa proprie in vino:offa in alijs liquoribus.
Sed Io.And.putat iſtum teneri ad æſtimationem eius ꝙ con-
ſideratis alijs annis percipere ſolebat , nec excuſabitur per ca-
ſum grandinis,vel ſimilem,cum fuerit in dolo. ſufficit enim
ꝙ poterant non perire.ff.de leg.1.cum res.§.ſi.de hoc in Sp.de
iniu.§.ſequitur.vltra med.ver.ſed quomodo,& ibi in addi.re-
citatur opi.Iac.de Are. qui dixit ꝙ debet condemnari ad id ꝙ
valebat ſeges tempore combuſtionis,cum dubio euētu futu-
ri temporis.ar.ff.fam.erc.propter ſpē.pro hoc.ff.ſi quadr.pau.
ex hac.de his qui deie.l.fina.quod placet. Quinto quæro , in
eo , quod conſideratur conſuetudo in modo ſoluendi deci-
mas. quid ſi de conſuetudine vna eccleſia percipit totam de-
cimam vini . Alia totam decimam bladi: dicit Hoſt.conſue-
tudinem ſeruandam quo ad poſſeſſiones in quibus præſcri-
pta eſt,infra capitulo,cum ſint homines,& capitulo ad Apo-
ſtolicæ,& capitulo, in aliquibus , in fine.; per hoc autem non
poteſt inferri , quod idem ſeruetur in alia poſſeſſione de qua
præſcriptum eſt : in illa potior erit eccleſia parochialis , infra
eodem,cum in tua,facit pro & contra.de præſcript.auditis.&
capitulo , cum olim . in fine . ſecundum Hoſtienſem , dic
quod faciunt tantum pro. quia ibi obtinet præſcribens ſo-
lum in præſcriptus. Sexto quæro , quid ſi præſcripſit quis
8 decimas de vineis , † an ſi aliquę terræ de nouo fient vineæ ,
habebit etiam de illis. dicit Hoſtien. quod non. argument.
ff.de pactis, ſi vnus.§.ante omnia. C.de præſcript. triginta an
norum, cum notiſſimi.§. ſed & ſi quis,& §.in his,quid enim
ſi omnia prædia ad vineas redigerentur , & in hoc dicit Ho-
ſtien.;attendendam mentem,ʒ infra dilecti.& capitulo,ſugge-
ſtum, & capitulo, licet, laicus tamen hoc præſcribere non
poſſet . de præſcript. cauſam . dic quo ad præcedens dictum ,
9 quod † cum præſcriptio non procedat ſine poſſeſſione. regu.
ſine poſſeſſione . libro ſexto . ſola illa dicuntur præſcripta ,
quæ ꝓſeſſa fuerunt , infra eodem , cum tua . Et in hoc dicit
Hoſtien.quod,quæcunque ſit conſuetudo,debet ſeruari com
petens ſuſtentatio ſeruientibus eccleſiæ.de præben.extirpan-
dæ.argum. de offi.ordin.præſenti.libro 6.de hoc per Hoſt. in
ſumma eodem,§.vltimo.ver.9.& duobus ſequen.

Peruenit. Per excommunicationem compellitur q
ad ſoluendas decimas de molendinis,piſca
1 rijs,feno,& lana. No.ꝙ † excommunicatio non fertur a niſi ꝓ
a cedente monitione ꝩ.de ſen.exc.ſacro. † Secundo no.ꝙ deci-
2 ma eſt in præcepto,b & ꝙ illam non ſoluere,eſt mortale,alias
b non excommunicarētur. Hoſt.ad hoc. ꝩ.c.prox.& c.de terris,
ex parte,trāſmiſſa,tua cum ſi.& dic ꝙ peccat non ſoluēs poſt
quam monitus non paret: vt hic.Nam ante monitionem,dū
modo non occultet,non peccat, quia vr̃ tenere cum licentia
eius ad quem pertinet,ꝙ ſigna. & idem dico ꝩ.e.non eſt in ſ.
3 no.† Tertio no.ꝙ de feno, & lana debetur decima. de hoc in
gl.2.quę dicit de omnib.quę fidelis acquirit decimam deben
dic ꝙ debetur ēt de tempore.de conſe.di.5.40.& dicit Goſ.de
omni fructu terrę,pomis arborum,herbis hortorum : & pa-
ſcuorum,apib.nutrimētis animalium:lacte:lana: feno.lignis,
piſcationib.venationib.afflictib.penſionib.molendinis:furnis:
balneis:metallarijs:lapidicinis.Item de negocijs:artificijs,offi
cijs:& de omnib.bonis decimam ſoluendam.16.q. j. decimæ
ſunt,& q.7.quicunq;.& c.omnes,& ꝩ.in multis,c.Hoſt.optat
ꝙ vbiq; terrarum bene ſolueretur de blado & vino . Quarto
4 no.decima † debet ſolui eccleſię cui debetur:ꝙ intellige.ſiue
de iure:ſiue de conſuetudine debeatur ꝩ.eo. cum ſint,& cad
Apoſtolicę.Quinto no.vt glo.vlt.& in ea ibi. in fi.ff.de vſufr.
in pecudum.inſtit.de re.diui.§.in pecudum.

ADDITIONES.

a Excommunicatio non fertur. Adde Anto.de Butr.in c ab excommunicato.
de reſcrip. Abb.in cap.illud in 2.col.de cler.excommun.mini. Limita,vt per
Innocen: in cap.venerabili.de cenſi. Domini.in capitulo, dilecti. in ſecunda
column. de ſen.excommun.libro 6. Rota deciſio.352.in antiquis & deci.86.
in nouis.& Lapus all.13.
b Decima eſt in præcepto. Adde doct.in c.omnis chriſtianus. de conſec.diſt.1.
Thom.ſecunda ſecundæ. q.86.articulo primo.

SVMMARIVM.

1 *Decima debetur de apibus , & omni fructu.*
2 *Apum natura fera eſt.*

1 Nuncios. † De apib.& omni fructu debetur decima.
perſoluere.i.cum integritate ſoluere.diſtri
ctionem.concor.ꝰ.c.prox.Op.ꝙ non indiſtincte debeatur de-
cima ꝩ.ex tranſmiſſa.Sol.vt in glo.& in d.c.Secundo op.ꝙ nō
debeatur de apib.ſicut non debetur de alio capitali ꝩ.c.paſto-
ralis,vbi de hoc.Sol.Inn. exponendo apibus.i.de melle apum
& cera,ſic ꝰ.c.commiſſum.dicit Inno.hoc non eſſe intelligē-
2 dum de volatilib.pro hoc ſm Vin.quia apum natura † fera eſt
& licet ſint in arbore, tñ antequam includantur ſunt noſtræ.
inſti.de re.diui.§.apum,in glo.1.ibi:tranſmiſſa.vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Decimę etiam reales ſolui debent vbi quis percipit ſacramenta.*
2 *Decimę ſine diminutione ſolui debent.*
3 *Decima ſtatim ſolui debet.*
4 *Periculum rei oblatæ cuius ſit.*
5 *Decimæ debentur abſolute nullis deductis.*
6 *Compenſatio an admittatur ſuper decimis.*
7 *Laici nec conſuetudine nec præſcriptione iuuantur quo ad retinen
decimam.*

Cum homines. Decima fructuum ſtatim
lecti ſunt,ſolui dēt,non de
expenſis. Primo ponit factum reprehēſibile.Secundo
mandat.ibi;mandamus.id faciant.i.decimam ſoluant
dño ꝙ ſupereſt debita mercenariorum,& in hoc diff
ma Papalis a cōi decima,vt patet in declarationib.k

Digitized by Google

ff. de annu. leg. eum qui. Gof. & quod no. de conſe. diſt. prima.
ſolēt. Tertio oppono in eo, quod mandat ſatisfieri de decimis
ſubtractis & retentis. Nam poſſibile eſt quod hodie iſti non
poſſident prædia, & ſic potius agi debet contra poſſeſſores J.
eo. paſtoralis. ff. de pub. imperatores. Solu. Hoſt. intelligendo,
quod iſti poſſidebant: vel ſecundum eum in poteſtate eſt con
tra quem agere velit. argum. de reb. ec. non alie. ſup, & c. ad au
dientiam. vbi de hoc. & hoc de prædialib. In perſonalibus ve-
ro ſemper obligatur perſona & hæres eius. ff. ad treb. l. 1. §. hæ-
res. de hoc de ſepul. cap. ſi. Quæro, ſi quis non ſolu. ſtatim de-
cimam. Glo. pen. dicit quod tenetur de periculo. Et in hac gl.
ibi, cum res. §. vlti. vide de vſu. cum tu. §. illi. q. j. Secundo quę-
4 ro, † ſi obtulit ſacerdoti, & ille recipere noluit. Dicit ea. glo. ꝙ
tunc periculum non eſt debentis: per l. qui decem. vbi ſi debi
tor decem obtulit creditori, qui ſine cauſa illa recipere recu-
ſauit, ſi ſine culpa perdidit, exceptione tutus eſt, etiam ſi aliqñ
prius interpellatus non ſoluiſſet. Tertio quæro, quid ſi ſacer-
dos poſtea voluerit recipere. dicit e. glo. quod non ſoluens in-
cipit eſſe in mora. per §. quod ſi. vbi ſi conuenit emptor, quod
Kal. precium ſolueret, & per eum non ſtetit, ſed per vendito-
rem, ſi poſtea per emptorem ſtetit, emptor habet vſuras. Et
in hac glo. ibi. §. pen. ponit caſum, quando per nunciatorem
ſtetit quominus ſatiſdetur, & poſtea per eum non ſtat. Ibi, §.
vlti. ponit caſum, quando per legatarium vel bonorum poſ-
ſeſſorem ſtetit quominus ſatiſdaretur, & modo paratus eſt ſa
tiſdare. Ibi, illud. vide de pœni. conſtitutus. contrario 2. ad fin.
Ibi: ſi debitor conſignat pecuniam oblatam, quam creditor
recipere noluit, ceſſant vſuræ. Sed ſi poſtea conuentus, vt ſol-
ueret moram fecit, incipient currere. Quarto quæro, ſi reddi-
tus prædiorum non ſufficiunt dominis, vel colonis ad ſuſten
5 tationem: an debeantur decimæ: † videtur quod ſic: quia &
de eleemoſynis videtur teneri pauper ad decimam. 12. quæſt.
prima, habebat. de hoc 12. quæſtione prima, quia tua. in glo.
vltima. Vincen. de cenſi. licet. dicit Mellendum dixiſſe, quod
is qui non abundat, ſed tantum habet, quod ſibi, & familiæ
ſufficit, non tenetur ad decimam: ſicut nec pauperes tenen-
tur ad tributa J. eodem tua, & dixi ſupra eodem. in rub. quæ-
ſtio. prima. Item melius eſt non ſoluere, quam ſolutum repe
tere. ff. de compen. l. 3. facit. 86. diſtinctio. non ſatis: alias inci-
pit ſingulis. Ibi, non ſibi quiſque totum eripiat, & 44. diſtin. §.
primo. Ibi, aliena rapere conuincitur, qui vltra neceſſaria ſibi
retinere probatur, ergo neceſſaria non tenentur ſubtrahere.
Vincent. tamen tenet contrarium, quia prætextu paupertatis
nō debet quis tenere aliena vel peccare. ff. de ritu nup. palam.
decima autem eſt debita, vnde dicitur reddi, vel reſtitui, non
proprie dari J. eodem, ad Apoſtolicæ, & poteſt vendicari. ad
6 hoc J. cap. tua 2. Quinto quęro, an ſuper † decimis admittatur
compenſatio.ª videtur quod ſic, in eo quod mandat ſatisfieri
pro ſubtractis decimis, quod tamen non multum facit. Et di-
cunt Goffred. & Hoſtien. non admitti compenſationem, ſi-
cut nec in tributis: & hoc quo ad decimas ſoluendas in poſte
tum, quo ad præteritas autem ſecus, in quibus admittitur
compoſitio, & compenſatio, quod dic de tranſactio. veniens,
in fine, de rebus eccleſiæ non alienan. vt ſuper. de rerum per-
mutatio. cap. fina. Oppono ad hoc ſupra eodem, ex multipli-
ci. vbi etiam quo ad futuras decimas valet compoſitio. Solu.
Hoſtien. quod laici ſine authoritate iudicis componere non
poſſunt, & ſic intelligitur quod dictum eſt. Clerici vero ſic, di
cto capitu. ex multiplici, & infra capitulo proximo. in fin. Ra-
7 tio diuerſitatis, † quia nec conſuetudo nec præſcriptio iuuat
laicos, quo ad retinendam decimam. de præſcrip. cauſam, quę

1 *Priuilegium ſuper decimis non ſoluendis non extenditur ad prædia conducta.*
2 *Priuilegium perditur propter enormen læſionem.*
3 *Decimæ debentur etiam ceſſante conſuetudine.*

1 Dilecti. † Priuilegiati ſuper decimis non ſoluendis ſol-
uere tenentur decimas de prædijs, quæ ab alijs
conducunt. Communis diuiſio. Secunda ibi. vnde: firmam, id
eſt annuum cenſum, ne præla. vic. ſu. capitulo finali. de loca.
capitulo ſecundo. Nota quod propter enormen læſionem
2 perditur † priuilegium. Et in hoc nota. Vincent. quod quan-
do enormis eſt læſio, non reducitur exceſſus ad modifica-
tionem, ſed totus purgatur, infra capitulo proximo, & ca-
pitulo nuper. Secundo nota, ponderandam intentionem
Papæ quo ad interpretanda priuilegia. de hoc in gloſſa pe-
nultima, & in ea ibi: conductitias. ſicut nec econuerſo, infra
eodem, licet. Oppono in eo quod conſideratur conſuetudo
ſuper ſolutione decimarum. ibi: conſueuerunt. Nam etiam
3 † ceſſante conſuetudine debentur. ſupra eodem, capitulo pri-
mo. Solu. iſti ſic expoſuerunt Papæ: vel ad verbum, con-
ſueuerunt, ſupple, maxime: vel hoc dicit, quia ſi condu-
xiſſent a priuilegiatis nil ſoluentibus non ſoluerent deci-
mam iſti conductores, infra eodem, nuper. vbi de hoc. Se-
cundo oppono in eo, quod Papa permittit tacite monachis
aliena prædia conducere, contra id. ne cleric. vel monach. ca-
pitulo primo & ſecundo. Solu. vt in gloſſa prima, & in ea
ibi: clericis. ſecundum Vincent. idem Innocent. & Hoſtien.
Et in fine. vbi idem nota. in gloſſa prima. Tertio oppono,
quod citius debuerit priuilegium habere vim ſuper deci-
mis prædiorum conductorum, quam propriorum: quia in
conductis magis grauantur, quia ſoluunt penſionem, ergo
fortius ſuccurrendum. argument. ff. de iureiurando, eum
qui: Solu. in hoc ponderatur intentio concedentis priuile-
gium. de quo hic in gloſſa penultima. Item vis verborum
priuilegij. Conceditur autem priuilegium reſpectu prædio-
rum ſuorum, infra eodem, licet, ibi, de terris veſtris, &
in hac gloſſa. ibi: conductitias, ſicut nec econuerſo, infra
eodem, licet.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegium conceſſum ſuper decimis non ſoluendis reuocatur cum incipit eſſe nouum.*
2 *Decimæ debentur parochialibus eccleſiis.*
3 *Priuilegia debent eſſe perpetua.*
4 *Priuilegium propter enormen læſionem quomodo vitietur.*
5 *Inuaſor propria authoritate, expellitur.*
6 *Inferior ſoluit propter periculum quod ligauit ſuperior.*
7 *Monachorum priuilegia ſuper decimis, quæ & qualia ſint.*

1 Suggeſtum. † Priuilegium conceſſum ſuper deci-
mis non ſoluendis, reuocatur, cum in-
cipit eſſe nouum. Communis diuiſio. Secunda ibi: diſcretio-
ni. Et vobis priuilegiatis. Et infra deciditur reſponſio aduer-
ſariorum dicentium ſe grauatos enormiter, cum illi ferè
prædia parochiæ collegiſſent. Hoſtienſ. rare. & raras ha-
bebant poſſeſſiones, vt ſequitur. Augmentare, in nume-
ro viri, quibus de iure communi decimæ debebantur. No-
ta ſuper decimis componi poſſe, ſupra eodem, ex multi-
plici, & ſupra capitulo proximo. Secundo nota non curan-
dum de ſcandalo, niſi cum de iure ſurgit, ibi, de iure. de hoc

præſcr.veniens.Octauus per renuntiationem tacitam, vel ex-
preſſam,dę reſcr.nonnulli.de foro compe dilecti. Nonus per
ſpeciale priuilegium poſtea impetratum , quod forſan dero-
gat generali,ēt de illo non facta mentione,ſecundum Hoſ.de
reſcr.c.1.quod dic,vt ibi dixi,& eo.ti.cum ordinem.Decimus
ratione ſcandali:vt hic,& de præſcr.c.2.Vndecimus per reſcri
ptum quod continet clauſulam,non obſtante &c.de fo.com
pet.dilecti.in fi.Duodecimus quando fit ɔuentio ſeu pactum
contra priuilegium,ſ̄.eodem, ex multiplici. de his caſibus in
Specu.de inſt edi.§.nunc autem.in fi.& in hac glo.ibi.c.j.& 2.
reg.decet.lib.6 vbi de hoc.Ibi,priuilegium, vbi de hoc. & ibi
etiam no.an propter debitum canonicorum eccleſia perdat
priuilegium.Quæro,in eo quod ſ̄.dixi,in præced.c.ꝙ propter
enormem læſionem vitiatur priuilegium,quod etiam hic dr̄
4 in glo.prima,in fine,an ipſo iure vitietur † an vero ſit opus ꝙ
accedatur ad concedentem,vt reuocet.Guil.de Petrala.diſpu-
tauit,vt refert Ioan.Cald.de priuilegio de non ſoluendis deci
mis,ſi probatur graue detrimentum parochialis, quod ipſo
iure reuocetur:inducit qa Papa non intendit graue detrimen
tum inferre:de priui.in his.de conſue.cum olim.ff.ne quid in
lo.pub.l.2.§:ſi quis a principe.tale ergo priuilegium incipit eſ
ſe conceſſum ɔ̄ principis intentionem,ergo ſurreptitium, &
ſic non valet.de reſcrip.cum dilecta,& c.ad audientiam. de te
iud.cum olim.Item inferior ſine ſuperioris licentia punit pri
uilegiatum delinquentem.6.q.3.placuit. de priuil.tuarum,&
c.patentibus. Item ne propter moram , quæ eſſet in adeundo
ſuperiorem,eccleſia amplius affligatur.ff.de le.3.fidecommiſ
ſa.§.ſi quis 7.q.j.cum percuſſio.de cler ægro.c.j.Item quia de
decimis ſubueniendum eſt pauperibus.16.q.j.decimæ,& cap.
quoniam.47.diſt.ſicut hi.& talis dilatio poſſet eſſe cauſa mor
tis pauperum.86.diſt.paſce.Item dominus emphyteotam ca-
nonem non ſoluentem expellit. 10.q.2.qui re.de loca.c.pe.&
5 fin.C.de iu.emphi.l.vltim.Item inuaſor † propria authorita-
te expellitur,de reſtit.ſpolia.olim.t.de homi. ſignificaſti,2.ſ̄.
de acquir.poſ.quod meo.§.vltim.de vi & vi arm.l.2.§.primo.
Sed detinēs aliena,& inuaſor,quoad periculum animę com-
parantur.de reſti. ſpol.ſępe,& procurator propria authoritate
vtitur retentione expenſarum.ff.de procu.quæ omnia.§.vl.&
negotiorum geſtor.ff.de neg.geſt.debitor.de ele.vt prætеritę.
ſic etiam priuatis non vocatis procedunt alij ad electionem.
de ele.cum in cunctis,in fi.& c.cum vinton. & c.congregato.
cum ſimi.& ſufficit ius competere,licet ſuperioris non hēat
licentia.ff.de condi.inſtitu.quę ſub conditione.igitur propter
enorme damnum O.reuolauit ad A.35.diſtin. ab exordio. &
modo licet quod antea non licebat.88.diſt.fornicari.de verbo
rum ſignifi.nonnus.de iud.cum non ab homine.ſicut cum
fructus eccleſiæ decreuerunt.de conſtitu.cum M. Et propter
6 periculum ſoluit inferior † quod ligauit ſuperior. de ſent.ex-
commun.nuper.de pœni.& remiſ.c.fi.Item poſſet continge-
re,quod plus expenderetur in adeundo ſuperiorem quam va
leant decimæ,quod eſt vitandum.63.diſt.cum longe.de reſt.
in integ.tum ex literis. Rigor ergo exquo ſequi poſſet &c. de
app.interpoſita.§.fin.de do.c.primo.de iudi.dilecti. Item non
debent priuilegiati cum alterius iactura ditari.de pœn. ſuam.
nec in hoc quod perdunt priuilegium, perdunt ſua, ſed red-
dunt aliena,54.diſtin.generalis.In contrarium,quod ſuperior
debeat adiri.de tempo.ordi.cum in diſtribuendis.de conſecr.
diſt.1.nullus epiſcopus.12.q.j.§.ex his.cum ſim.Item omnis
res &c.ff.de regu.iur.nihil tam naturale.J.de regu.iu.c.1.cum
ſimi.& videtur expreſſum.63.diſt.§.verum.Sol.diſt.quod aut
priuilegium eſt in corpore iurisincluſum,vt J.c.proxim. aut
nō.primo caſu non expedit accedere ad ſuperiorem,per hoc
c.in quo mandat,quod iſti componant,exquo ſequitur quod
priuilegium carebat viribus . Nam & per compoſitionem a
priuilegio receditur.de tranſact.c.fi.de arbi.cum tempore. de
præſcr.cum olim.hic enim reſpondetur ad conſultationem,
& ſic eſt ius commune.de tempo.ordi.c.pen.& quod ibi no.
in glo.fin.& ſicut Papa iudicat debent alij iudicare,dę re iudi.
in cauſis.pro hoc.25.q.prima.§.ex his.circa fin.Inducit etiam
de verborum ſignific.quid per nouale, & quia res de facili re-

vel qualia ſint.Inno.hic proſequitur id quod no.intra capitu.
proximo.in glo.2.& dic vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Leproſi ſuper noualibus non ſunt priuilegiati.*
2 *Monachorum priuilegia vt locum habeant ſuper decimis, quę requi-
rantur.*
3 *Priuilegium corpore iuris clauſum facit ius inter illos inter quos con-
ceditur.*
4 *Monachorum priuilegia ſuper decimis quot ſint.*

Ex parte. Ciſterciē. templarij & hoſpitalarij decimas
laborum nō ſoluunt. Alij vero religioſi nō
ſoluunt decimam de ortis,nutrimentis animalium,vel noua
lib.quæ ſuis manibus vel ſumptib.colūt.Communis diuiſio.
Secūda ibi:ſane,& ponit Vin.verſus. Quos manib.ſumptuq;
ſuo coluere labores. Omnes ciſtrēſes tēplo dedit hoſpitioq;.
At reliquis ortos dat nutrimenta nouale. Adria.in decretali,
quæ incipiebat quoniam in eminēti.quam non hēmus.Goſ.
templarijs.iſti ſunt hodie ſublati.proprijs.ſi ergo alij exſtirpa-
uerunt nouale, licet poſtea perueniat ad manus priuilegiato-
rum,ceſſat priuilegium,ſumptib.ꝑ operarios ɔductitios, vel
per familiam ſuam,ſuorum,de immiſcentib.aliena,vel his ꝗ
ſua tradunt alijs tenenda,ꝓuiſum eſt.e.ti.cle. religioſi. horis.
de hoc de ec.ędi.cum dicat,quem.Adrianum.No.ꝙ diœceſa
nus ꝓſequitur cām eccleſiarum,ſibi ſubditarum,ibi:eccleſię
tuæ iuriſdictionis.pro hoc de ſuc.ab inte.c. fi. Secundo no.de
dictione ferè,& eſt philoſophicum temperamētum , vel ſm
1 Hoſt.h.d.†propter leproſos qui ſuper manibus non ſunt pri-
uilegiati,J.de ecc.ędi.c.a.Sed vt dicit Io.And.illi non ſunt re-
ligioſi,vt dicitur in d.c.2. Tertio not. ꝙ ad hoc vt locum ha-
2 beant priuilegia † monachorum ſuper decimis requiruntur
duo,primo ꝙ ꝑdia ſint ſua,ibi,ſuorum.i.in ſuis prędijs,ꝓ hoc
J.eo.c.ibi de nouali b.ſuis.ſecundo ꝙ per ſe colant.ſ̄.e.dilecti.
3 J.c.prox.Quarto no.de priuilegio †corpore iuris a clauſo, &
a tale facit ius inter illos inter quos ɔceditur.de exceſ.prę la.ni-
mis.1.& 2.de conceſ.præb.conſtitutus.Quęro qui ſint alij mo
nachi de quib.intelligit litera ibi:cęteri.Sol.intellige de om-
nibus alijs nigris griſijs, & quibuſcunq; monachis,quamuis
autem illis concedatur priuilegium ſuper nouali b.dicit tamē
Hoſt.ꝙ per hoc non tollitur quin competat Ciſtercienſib.Et
idem dic de templarijs & hoſpitalarijs quibus trib. ordinib.
conceditur id quod eſt maius,vt hic.ergo & quod eſt minus,
4 J.c.ex parte.Secundo quęro,quot ſint priuilegia†monacho-
rum ſuper decimis.Solu.vt in glo.2.& in ea ibi.Alia eſt cauſa.
Quidam dicunt hoc c.cum duobus ſe.non facere. ſed dic, vt
in illis,& hanc glo.ponit Inno.ſ̄.c.proxim.& dicit Ioan.And.
quod forſan errore ſcriptoris ibi:moderamine,& ſ̄.duobus c.
proxi.& in fin.de hoc.16.q.1.§.de his,& primum probat expo
nendo minus.i.decimam,ſecundum ꝓbat monachos laicos,
tertium probat laicos teneri ad decimam.Ibi:recipere.gl.prin
cipaliter tractat de iure non ſoluendi. ſecundo de iure perci-
piendi.concord.quod dico intra cap.proximo.

ADDITIO.

a De priuilegio corpore iuris. Adde Innocen.in capitulo primo,de ſententia
excommunic.libro 6.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiati ſuper decimis laborum,ſoluunt decimas de terris quas tra-
dunt alijs colendas.*

1 Licet. † Priuilegiati ſuper decimis laborum , decimas
ſoluunt de terris quas tradunt alijs excolendas.
Primo ponit id quod facit dubium . Secundo ſoluit quæſi-
tum propter hoc,laboribus,& ſic etiam antiqua prædia com
prehendit

Digitized by Google

6 *Diſtinctio nominum diſtinctionem rer[illegible] deſignat.*

1 **Ad audientiam.** † Priuilegium de decimis laborum, etiam ea, quæ nõ
ſunt noualia,com prehendit. Primo ponitur praua interpreta
tio. Secundo eam reprobat.ibi:reprobamus. Not.quod priui-
2 legium † principis non debet praue interpretari,de hoc in gl.
prima. Et dicit Hoſtien quod hoc quotidie faciunt aduocati
non permittentes iura in ſua natura manere. C. mandati. ab
Anaſtaſio.in princ.& per ſuas interpretationes obſcuritatem
inducunt.in Auth.conſtitutio,quæ ex aſcriptitio & libera.pri
mo reſponſo.quod reprobatur,in his præcipue,quæ ſpectant
ad cultum diuinum,de priui.in his. Hiero.ad Aſellam. Non
facilis venia praua dediſſe de rectis. Et in hac gloſſ.prima,ibi:
cum multa.in fin.quæ princeps vel Auguſta donarunt filiofa
milias, patri non acquiruntur,etiam quo ad vſumfructum,
ſed quaſi caſtrenſe peculium ad ipſum pertinet, vt principis li
beralitas præcipuum culmen habeat. Ibi:quidam conſulebãt.
vide de offi.deleg.cum viceſimum. In gloſſ. ſecunda, & infa-
3 miam. Nota.hic gloſſ.in eo,quod dicit,quod infamiam † iu-
ris incurrit qui priuilegium principis aſtute interpretatur:per
l.ſecundã.C.de legi.& ibi dicit glo.quod incurrit per ſenten-
tiam,vel ipſo iure,& ſic non eligit. Pet. de Bellapertica dicit,
quod vbicunque non exprimitur,quod ipſo iure,quis fiat in-
famis, intelligitur per ſententiam, vt fiat in pœnis mitior in-
terpretatio.ff.de pę.interpretatione.C.de hæreti.quicunque.
quod eſt nota.& ſic hoc caſu requiritur ſententia,quia in d.l.
ſecunda,non dicitur,quod ipſo iure. Ibi l.penultima. vide de
verborum ſignificatione, capitulo penultimo, nota. primo.
4 † Secundo no.quod in priuilegio principis debet fieri latiſſi-
ma interpretatio. de hoc in glo.prima.& 3.quod dic, vt dixi
5 de dona.cum dilecti.quæſtione 4.& 5.† Tertio nota,quod ca
ſus omiſſus habetur pro omiſſo,de hoc de reſcri.ſuſceptum,
libro 6.& allegatur quotidie hoc ca.quod in priuilegijs Apo
ſtolicis non debeamus recedere a verbis,ſed ſecundum verba
interpretari,de hoc in glo.vltim. Et eſt ratio in tex.quia ſi Pa
pa aliter intellexiſſet,expreſſiſſet: vt hic dicitur,concordat 8.
diſt veritate.ibi,non dixit,de cele.miſſ.in quadam. Quarto no
ta.tex.ibi:vbi ponimus de laboribus,de noualib. poneremus,
6 quod diſtinctio † nominum diſtinctionem rerum deſignat
25.diſtinctio.olim,quandoque tamen non curatur de diuerſi
tate,dummodo natura rei non varietur 99.diſtin. cap.primo,
vbi de hoc,& de procu.petitio.de hoc in gloſ. vltima,& in ea
ibi non aliter.de verborum ſignificatione,præterea,in glo. ſe-
cunda.Ibi §.ſi vero,vide de cle.non reſi.cum dilecti.quæſtio-
ne prima.Ibi l.vna,manumiſſo inter viuos tacite conceditur,
peculium ſi non adimatur. Manumiſſo in teſtamento adimi
tur niſi expreſſe dictum fuerit. E in fin.dic,vt de verbo. ſigni
ficatione,præterea,22.quæſ.5.humanę,in vltim. Quæro,quid
potuit mouere iſtos,qui interpretabantur,priuilegium Apo-
ſtolicum tantum de noualibus intelligi. dicit Petrus, quod
iſti forte dicebant noualia proprie vocari labores, quia cum
multo labore perduci ſolent ad culturam, cuius laboris præ-
textu priuilegium exemptionis decimarum dicebant fore
conceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Decimę noualium cui debentur.*
2 *Decimę cui eccleſiæ dari debeant.*
3 *Epiſcopus an alij eccleſię poſſit aſſignare decimas noualium ſine conſenſu capituli.*
4 *Decimę in inſulis cui dentur.*

lu.illud cap.poteſt intelligi de matricibus,& pro dicto Hoſti.
eſt ſupra,de vi.& ho.cler.vt quiſquis,vbi ſufficit, quod eccle-
ſia ſit ſufficiens pro presbytero,& clerico, & hoc no. Tertio
2 oppo.quod decimæ † non debeant dari eccleſię prædiali: ſed
vbi coloni recipiunt ſpiritualia, 16.quæſtione prima, quæſti.
Solu.vt in glo.vltim.& in hac gloſſ.ibi:reſpondeo,non ſecun
dum Ro.qui dixit confundi cardinalem,& ſequaces, & capi.
quęſti.loquitur quando prędia ſunt in ipſa parochia. vel loq-
tur de perſonalibus, hic loquitur de decimis prædialibus,in
contrario de perſonalibus,de paro.cap.fina. Quarto oppono,
3 quod epiſcopus † non poſſit aſſignare decimas noualium alij
eccleſiæ, niſi cum conſenſu capituli,de his,quę fiunt a præla.
tua.de dona.paſtoralis,cum ſit alienatio.duodecima,quęſtio.
ſecunda,ſine.Solut. Gulielm. Naſo ſtando contrario,& ſup-
plendo, quod de conſenſu capituli fiat. Ioan.de Deo contra,
cum nulli eccleſię auferantur, de his, quę fiunt a pręlar.cum
Apoſtolica. Item, quia non haberet alias epiſcopus liberam
optionem, vt ſequitur,quod placet. Et dicit Hoſtien.quod ve
retur ne epiſcopi tex.ibi:vel ad opus,recipiant expoſitiue pro
id eſt,nam ſic omnia vendicant.93.diſt.diaconi,ver.nũc autẽ.
4 Quęro ſi ſunt inſulę,† cui dabitur decima. Solu.vt in glo.pri-
ma,& in ea ibi.ff.de iudi.inſulę.Italię pars.Italię ſunt,& cuiuſ
cunque prouincię.i. ſunt pars illius prouincię cui adhęrent.
Et in fin.quod no.de elect.vbi periculum §.porro.in gloſſ.pri
ma,libro ſexto. Secundo quęro,quam partem retinebit.epi-
ſcopus in decimis noualium, dicit gloſſ.ſecunda, quod eam
quam de antiquis percipiebat,non maiorem. Tertio quęro,
quid ſi nullam partem de facto percipiebat,dicit Hoſti.quod
ei debetur quarta de iure.inſra eodem dudum, decima, quæ-
ſtione tertia,vnio. quę poteſt eſſet 3. vel media de conſuetu-
dine,vt ſequitur in glo. Oppono ad hoc,quod nulla pars de-
beatur epiſcopo,ſed potius tota decima ſpectet eccleſię paro
chiali,inſra eodem,cum contingat. Gloſſ.ſecunda,ibi remit-
5 tit, & dic, vt ibi. Quarto quæro, ſi noualia † ſunt in confinio
duarum prouinciarum,ſed neſcitur in qua parochia ſint: qa
limites ſunt incerti,dicit Ioan. And.quod inter illas fiet diui-
ſio.de ſepul.cum quis,§.primo,libro ſexto,quod procedit p̃-
ſupponendo,quod non dubitetur,quod ſint in altera illarum
parochiarum,vel partim in vna: partim in reliqua. & ſic etiã
6 intellexit Ioann. Andr. Quinto quęro, † miles tenebat deci-
mam intra limites alicuius parochię,quam ad inſtãtiam epi-
ſcopi renuntiauit in eius manibus:an competit epiſcopo: an
parochiali eccleſiæ,dicit Hoſtien.per hoc capit.quod epiſco-
pus habebit partem ſuam,id eſt quartam,& reliquum eccle-
ſia,ad hoc de cenſi.cum olim,& de hoc etiam in ſequen.quę
ſtione. Sunt enim partionarii epiſcopus,& rector:ergo dam-
num,& lucrum pro rata ſentire debent.ff.loca.ſi merces.§.ap
paret.inſra de verborum ſignificatione,cum inter. Sexto quę
7 ro,quid ſi miles dedit decimam † epiſcopo autoritate Metro
politani,ipſo epiſcopo, & capitulo conſentiente,dicit Hoſti.
quod tunc in totum competit epiſcopo, dummodo fuerit
ſeruata forma de qua de his,que fiunt a pręla. cum Apoſtoli-
ca,& forſan.ſecundum eum ſufficeret conſenſus capituli.ar-
gum. de dona. paſtoralis, de his,quæ fiunt a pręla. paſtoralis,
vt eccle.benefi.capi. vno,ad fin.ſicut ſufficit autoritas tutoris.
ff.de auto.tuto.pupillus. Si vero clandeſtine,& ſine prędicto
rum authoritate fiat,non pręiudicat eccleſię.ar.ff.de ad.tuto.
non exiſtimo.de elect.quia propter,in fin.de offi.delega.con-
ſuluit. Sed nec epiſcopus in proprio negotio autorizabit· ff.
de auto.tuto.l.prima,inſra de cenſi.prohibemus,de rebus ec-
cle.non alienan.cle.ſi vna. Et in eo,quod Hoſtienſ. dicit,ſuffi
cere conſenſum capituli,dic contra per dict.capit.cum Apo-
ſtolica.nec iura per eum allegata pro ipſo probant. Oppono
ad prę-

Digitized by Google

1 *Debitum dicitur quod ab initio exigi poteſt.*
2 *Dictio, quaſi, quid importet.*
3 *Decimæ à quo inſtitutæ ſint.*
4 *Decimæ an poſſint vendicari.*

Parochianos. Decimæ poſſunt exigi Primo po
nitur ratio. Secundo dictum, ibi:
2 quaſi: † Not. quod debitum dicitur id, quod ab initio poteſt
exigi. ff. de verborum ſignificatione, qui debitor. Secundo no.
de dictione, † quaſi, a quæ eſt hic expreſſiua veritatis: vt dicit
3 a gloſſ. vl. im. ſed communiter vitium importat, ideſt diminu-
tionem. ff. de pact. in perſonam §. qui pecuniam, vbi gloſſ. &
ſic videtur ſentire Hoſtienſi. quod ſtet hic. Nam ſecundum
eum hic pro tanto dicit, quaſi: quia licet eccleſia cum paro-
chianis non contraxerit, tamen repetit decimas ac ſi eſſent
obligati ex quaſi contractu. ad hoc inſtitu. de obligation. quæ
ex quaſi contractu, pro hoc de iureiurando, ad noſtram.
a. Et ſic iſtud, quaſi, ponitur ſimilitudinarie: nec tamen ex
hoc excluditur veritas debiti, primum placet. qua vero actio-
ne petantur decimę, dico infra cap. tua. ſecundo, & in hac gl.
vltim. ibi. Illud. Ioan. primo, ſimile ſecundum Ioan. Cald. no.
de dolo prout, de dictione, vt pote. & de dictione, quaſi, de ele
ctio. cum inter canonicos, vbi dixi, contrario 8. Oppono in
3 eo, quod dicit, decimas † non ab homine, ſed a domino inſti-
tuas, quod imo ab homine, ſecundi Paralipome 31. vbi factũ
fuit præceptum de decimis ſoluendis ſub Ezechia. ſic etiam
tempore gratiæ ſub principibus eccleſiaſticis, & ſecularibus,
de hoc infra eodem, a nobis. Solu. Hoſtien. ſupplendo ad tex-
tum ibi, non ab homine. ſ. tantum, vel quod hic loquitur de
primęua inſtitutione, vel tertio dic, quod a domino tantum
4 ſunt inſtitutę, licet a principibus fuerint inſtauratæ. † Secun-
do oppono, quia decimæ vendicantur, infra cap. tua. ergo nõ
petuntur tanquam debitę, ſed tanquam ſuæ. de iudi. examina
ta, dicit Specu. eodem titu. poſt prin. quod cum quid petitur
in ſpecie, debet peti tanquam ſuum, ſecus ſi petitur in genere,
vt cum agitur ad ſolutionem decimarum in genere, vt hic,
quod ſingulariter not. & dic, quod ex quo agitur ita genera-
liter, non dicitur agi rei vendicatione, in qua debet exprimi
certa res, quæ petitur, de libel. obla. capi. ſecundo. Sed vide-
tur agi conditione ex lege diuina vel ex canone, de hoc in
dict. capi. tua. Pro differentia autem inter, ſuum, & debitum,
facit de pręben. ſi tibi abſenti, de conceſſ. pręben. capi. vlti. lib.
ſexto, & quod nota. de reſcrip. cle. auditor.

ADDITIO.

a De dictione quaſi. Adde c. prout, de dolo. & contu. c. ſuggeſtum, de offi. dele.
c. cum eccleſia ſutrina, de cauſa poſ. & proprie.

SVMMARIVM.

1 *Decima non debet layco concedi tenenda iure hæreditario.*
2 *Sepulchrum poſſideri poteſt iure hæreditario.*

Ad hæc. Decima laico iure hereditario tenenda,
concedi non poteſt Primo ponitur exceſ-
ſus. Secundo ratio, ibi: quoniam. Tertio coertio, ibi, & laicũ
libere, nihilo retento: nec proinde aliquid extorquendo. Ho-
1 ſtien. No. quod decima † non debet concedi &c. vt in ſum-
mario, & ſic non poteſt in feudum: nec in emphiteoſim: nec
in locationem ad longum tempus concedi; nec ſuper ea con
tractus aliquis iniri per quem alienatio perpetua vocari poſ-
ſit. ff. ſi ager vec. l. fina. de ſuperficiebus l. prima, de rebus eccl.
non alienan nulli. Sed ad firmam concedi poteſt ad tempus,
de loca. capitu. ſecundo, ad hoc de his, quæ fiunt a pręla. cum
Apoſtolica. Secundo no. quod ſanctuarium Dei &c. de hoc in
2 gloſ. prima, & dicit Vincent. quod licet † ſepulchrum ſit reli-

mis priuarent eccleſias, infra in aliquibus. Hoſt. No. caſum in
a quo Iudęi ſunt de foro a eccleſię, † de hoc in glo, & in ea in fi.
2 de iudę. & ſi iudęos, & c. poſtulaſti. Oppono ad hoc, quia non
ſunt de corpore eccleſiæ, & nihil ad nos de eis, qui foris ſunt,
infra de diuor. gaudemus. Glo. prima, ſoluit, quod compellun
tur ratione pręδiorum, non perſonarum, & quod ad perſona
les decimas non tenentur. Et in hac gloſ. ibi, §. penultim. vide
de pręſcrip. auditis. in princip. contrario ſecundo, in fine. Ibi,
hactenus. vide de fide inſtrumen. G. perpetuus, in prima glo.
Ibi §. ſi vero, vide ſupra titu. primo, cap. fin. in vltim. glo. Secũ-
do oppono ad hoc infra de vſuris, quanto, in fin. Solu. non ſol
uunt decimas perſonales, ſed ęſtimationem eius, quod per-
ceptura erat eccleſia a catholicis parochianis, quod dic, vt ibi,
ad hoc quod nota. decima ſexta, quęſtione prima, decimæ, &
infra capitulo tua.

ADDITIO.

a Iudęi ſunt de foro. Adde Oldr. conſi. 91. in incip. venit in dubium. & Bald. in
prohemio Grego.

SVMMARIVM.

1 *Laicus aliquo caſu an poſſit habere eccleſiam.*
2 *Decimæ an poſſint dari laicis in feudum.*
3 *Oblatio an ſit in præcepto ſicut decima.*
4 *Iudex laycus an ſuper decimis cognoſcere poſſit.*
5 *Vſuræ an in foro ſeculari peti poſſint.*
6 *Iudex eccleſiaſticus diſponit ſuper decimis.*

Quamuis. Punitur pręlatus, qui laicis concedit ob
lationes vel decimas. Primo ponitur
factum punibile. Secundo pœna. ibi, ſtatuimus. Animaduer-
ſio ne, auertitur anima a deo per excommunicationis pœnã,
ad hoc de offi. or. paſtoralis, ibi, vel animaduertere, fomitem,
ideſt nutrimẽtum, id eſt originem erroris. Inuenire, pro hoc,
quod no. de ſepul. cap. primo, libro ſexto, in glo. prima, prædi-
catione, eorum. ſ. pręlatorum 44. diſt. Epheſijs, decimam vel
oblationem, ex horum voracitate malus pręlatus ęquipara-
tur coruo, & ex alijs, quę notantur, ſecunda, quæſtione 7. non
omnis, & in eo, quod hic æquiparat decimam & oblatio-
nem, de hoc infra, quæſtio. 3. Arbor. Matth. 7 proſtratus, qua-
1 ſi colliſus, de ele. cle. in pleriſque, ver. quod ſi. † Quæro an la-
cus aliquo caſu poſſit habere eccleſiam. videtur quod ſic, hic
enim prohibet tantum de laicis in ſeculo remanentibus, vt
hic in ver. ſtatuimus, ergo ſecus de his, qui fiũt relig. quod te-
net Hoſtien. per cap. poſſeſſiones, de rebus eccle. non alienan.
Et poteſt ſecundum eum intelligi de eccleſia rurali, & ſine
cura ad ſuſtentationem conceſſa, vel dixit hic de laicis in hoc
ſeculo remanentibus: quia hoſpitalarijs, & templarijs eccle-
ſiæ, & decimæ quotidie conferuntur, infra eodem dudum, di
cit tamen Hoſtien. illam collationem potius fieri ordinibus
quam perſonis, argumen. de iurepa. illud, de dona. conſulta-
tionibus. ff. de annu. lega. annua. de condi. & demon. ciuibus.
Nec eſſe tamen eſt, quod regimen eccleſię habeant clerici ſi-
ue fratres ſui ſiue alij, pro hoc faciunt iura allegata hic in glo.
prima, ad idem decima, quæſtione prima, quia, & de hoc de
2 ęta. & qualita. capitulo ſecundo. † Secundo quęro, an deci-
a mæ a. poſſint dari laicis in feudum. Gloſſ. ſecunda, pluribus ra
tionibus determinat, quod non. Et in ea ibi, peruenit, vbi ad
hoc, ibi, non ius, ſed corpus, Abb. inſtat exponendo i. vacce, al
legatio. a

ADDITIO.

a An decimæ. Adde Innocen. in capitu. Apoſtolica. de his, quæ fiunt a ma. par
te capituli.

Digitized by Google

voluntate in, seu poſtquam facta eſt, reuocari non poteſt: nec
de hac quæritur hic, de ſecunda ſimiliter dic, quod debita eſt
ex quo facta eſt, vnde non ſoluentes dicuntur ſacrilegi, & ho
micidæ, & necatores egentium, duodecima, queſtione ſecū-
da, nulli. & cap. qui abſtulerit, 13. quæſtione ſecunda, qui obla
tiones, vbi de hoc, de tertia loquitur hic, & videtur, quod ſit
debita 32. diſtinc. præter hæc 16. quæſtione prima, ſtatuimus,
de conſe. diſt. prima, omnis, & in his omnibus de hoc, & per
Arch. in dicto cap. omnis. Raymundus dicit has non deberi,
vt ab inuitis exigi poſſint, de hoc per Thomā. ſecunda ſecun-
dæ, quæſtio. 86. arti. primo, & quod ſint voluntariæ, facit Exo.
15. Ad cap. omnis, dic, vt ibi: quia loquitur de oblatione inte-
riori, vel bonorum operum, vel de conſilio. Alia duo cap. lo-
quuntur de ipſa prima, vel de ſecunda ſpecie oblationum. Et
quod dixi, oblationes eſſe volūtarias, procedit ſaluo eo, quod
in dict. cap. no. de paupere ſacerdote. Item ſalua laudabili con
ſuetudine, ſi qua eſſet, de oblatione certis facienda, ad quam
cogerentur parochiani, per epiſcopum, non per ſacerdo-
tem, de ſimo. ad Apoſtolicam, de hoc per Hoſtienſi. in
ſumma. de parochiis, §. in quibus, vbi etiam dicit in ver. quid
ergo, ꝙ qñ epiſcopus celebrat in eccleſia parochiali vel alia:
oblationes ſpectāt ad ipſum, de hoc dixi plenius de parochiis
ſuper rubrica. queſtione 3. pręalleg. Quarto quęro, de intelle-
ctu verbi, ſuccidatur. Gloſſa vltim. exponit, & in ea ibi donec
&c. ſimile, de eta. & qualita. quęris. Ibi, ipſa pietas, vel melius
ſuccidatur .i. excōmunicetur, ſi prælatus intendebat confer
re ius ſpirituale. Ioan. And. pro hoc de rebus eccle. non alien.
ſi quis. Quinto quæro, in eo, quod prohibetur laicis diſpone-
4 re de decimis, † an ſuper decimis poſſit agi coram iudice lai-
a co. a videtur, quod non, cum ſit cauſa ſpiritualis, de iudi. clem.
ſecunda, de qua non iudicat laicus, de ord. cog. tuam, de iudi.
quanto, & cā. decernimus, de hęreti. vt inquiſitionis §. prohi-
bemus, de ſentent. excommu. ſi iudex, libro ſexto, & quod ſit
ſpiritualis cauſa, no. gloſ. vndecima, quęſtione prima, in ſum-
ma, & Ioann. And. & Arch. de iud. capit. vltim. libro ſexto. In
contrarium. Nam decimę, quoad fructus poſſunt locari &
vendi. de loca. veſtra. ne præla. vic. ſu. ca. vltim. & permutari: vt
no. de rebus eccle. non alienan. vt ſuper, in glo. prima, & de re
rum permu. capi. fina. At cum petuntur videntur peti ſolum
fructus ſubtracti, pro hoc quod not. Innocen. de iureiuran. ad
noſtram. & quod no. in dicta clemen. ſecunda, vbi tenetur, ꝙ
5 vſuræ † poſſint peti in foro ſeculari, ſecundum vnam opin.
de qua ibi. pro qua eſt de vſuris, poſt miſerabilem, quod dic,
vt dixi in dicta clemen. quæſtione 34. & plenius de vſuris, cle.
vna. in princip. quæſtione 18. Feder. in conſiliis, conſil. 138. al-
legat pro & contra. tandem cōcludit diſtinguendo, quod aut
petit rector decimam a laico, & laicus refert quæſtionem, ꝙ
non tenetur ſoluere: quia priuilegiatus a Papa, vel quia tene-
tur eccleſiæ matrici, & non capellæ, vel allegat aliquam com
poſitionem factam autoritate ſuperioris, vel quid ſimile: ita
quod ſit quæſtio de iure ſoluendi, & tunc talis quęſtio ſiue
principaliter ſiue incidenter mota. ſpectat ad iudicium eccle-
ſię, ſic intelligantur iura pro hoc inducta. Aut non eſt quæ-
ſtio de iure decimandi: puta, rector agit contra predonem fru
menti vel emptorem: quia frumētum non erat decimatum,
& ſic tranſiuit cum onere ſuo. J. eo. paſtoralis, & tunc poteſt
agi coram laico, & loquantur iura pro hac parte allegata. pro
hoc facit, quia vltimo caſu non deducitur ius ſpirituale in iu-
dicium, dicit etiam Feder. non eſſe peccatum tenere quod ec
cleſia habeat optionem contra laicos, ſiue in foro eccleſiaſti-
co, ſiue in ſeculari, cum ſubtractio decimarum poſſit dici ſa-
crilegium de peculat. inquirendum, duodecima, quæſtione ſe-
cunda, capit. 3. pro hoc de foro competen. cum ſit. Et ſic vide-

a Coram iudice laico. Adde Spe. ti. de compe. iud. adic. in §. 1. ver. illud, Spe. ti.
de conuentio. & reconuentio. in §. 1. ver. credo.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo eſt optima inter pres iurium diſcordantium.*
2 *Decimę prędiales cui eccleſiæ debeantur.*
3 *Conſuetudine non apparente circa decimas, quid agendum.*
4 *Merces par eſt quod recipiatur de fructibus, vel in pecunia.*

Cum ſint. Statur conſuetudini, an colonus deci-
mam ſoluat eccleſię, in cuius parochia
ſitum eſt prædium. An illi in qua percipit ſacramenta, & au-
dit diuina. Communis diuiſio. Secunda ibi, ſane. In parochia
vnius, vbi habebant domicilium & percipiebant eccleſiaſtica
ſacramenta, de terris, ideſt fructibus terrarum. Cōfundi, quia
vno apprehenſo facile vſurpantur alia, maxime in dubio, de
relig. dom. cap. primo. No. quod in varietate opinionum, quę
ſunt doctorum pręcipuorum, non debet quis facile pręcipita
1 re ſententiam, de hoc in glo. prima. Secundo no. quod † con-
a ſuetudo a eſt optima interpres iurium diſcordantium, pro
hoc de conſuetu. cum dilectus, de ſepul. certificari. Tertio no
ta, quod non debent confundi fines, de pręſcrip. quia indican
te, de parochi. ſuper eo. Oppon. quod non ſit difficile, ſed faci
le ſoluere quęſtionem hic propoſitam, cum hic loquatur de
2 decimis † prędialibus, quæ debentur eccleſię, in cuius paro
chia ſitū eſt pdiū. de parochi. c. vl. Gl. 2. ſtat ↄ̃rio, & cum ea fere
omnes. Io. Andr. dicit, quod ſuo iudicio non viderunt dubiū
decretalis, quod ſoluere non eſt facile: hic enim loquitur de
colono, de quo dubitari poteſt, cui eccleſię debeat decimam,
præſupponendo, quod ſit colonus partiarius, qui pro cultura
certam partem fructuum recipit: puta dimidiam: videtur
enim, quod debeatur decima eccleſię ſuę parochiali: quia ꝓ-
ueniunt ſibi fructus pro opera culturæ, & ſic eſt decima per
ſonalis, pro hoc, quia ſi dicatur eſſe prędialis, poſſet fraudari
parochialis eccleſia: quia forte colonus non facit aliud opus,
& ſi ipſe operatur pro pretio, perciperet eccleſia decimam lu
cri: ergo & nunc percipiat decimam frugum, quę ſuccedunt
loco pretij. In contrarium, quod imo debeatur eccleſię in cu
ius parochia eſt prædium: quia ex prędio prouenit, & in hoc
principaliter co operatur manus Dei. Eſt ergo prędialis. Item
quia, ſi aliud dicatur, videtur abſurdum, cum de omni fructu
illius prędij decima debeatur eccleſię prędiali. Si dominus ꝑ
ſe coleret, vel pro pretio coli faceret prędium: nec deducerentur
tur expenſę culturę, ſupra eodem cum homines, infra capit.
non eſt, & cap. paſtoralis, ergo nec pars frugum dabitur colo-
no, niſi ſoluta decima eccleſię prædiali, hoc ergo dubium nō
putauit Papa facile, quod decidit, vt in hoc attendatur conſue
tudo, & hoc quo ad colonum partiarium: de penſionario ve-
ro dico infra, quęſtione ſecunda, & hic intellectus quamquā
non colligatur ex litera, quia non dicitur hic, quod prędia eſ-
ſent aliena, tamen in ſe verus eſt, & multum pro eo facit lite-
ra in eo, quod dicit, quod iſti colebant terras in alia parochia:
nec dicit, quod eſſent ſuę, ſicut dicit ſupra cap. licet, ibi, de ter-
ris veſtris,

A D D I T I O.

a Conſuetudo. Adde glo. in verbo inſtante, in c. ab eo. de ap. lib. 6. gl. in verbo,
ne ſi forte, in c. ex parte. de celeb. miſ.

Digitized by Google

& quod no.de fer.licet.Oppono ad hoc,de eo,quod nota. infra eodem,a nobis,vbi dicit, quod colonus partiarius non tenetur de fructibus ſoluere decimam niſi eccleſiæ prędiali.Soluit Ioan.And.quod licet ſatis iuri & ęquitati conſonum ſit, quod dictum eſt de duplici decima,tamen quia nō ſeruatur, probabiliter ſtari poteſt dicto Inno.vbi non apparet contraria conſuetudo,pro hoc:quia ſi idem ipſe dominus coleret,non decimaret illos fructus,vt lucrum:licet ad hoc poſſet reſponderi,quod aliud in domino,per capi.ſupra eodem dilecti, ſed pro primo eſt,quod no.infra cap.non eſt,& cap.tua.ſecundo, vbi de colono partiario redditur ratio, quare merces potius conſiſtit in fructu,quam in lucro,quia ſubmittit mercedem ſuam fortunæ,& Dei miſericordiæ,& per hoc ſoluitur ratio, quæ facta eſt, quod debeat bis decimari, bene dicatur in hoc fieri compenſatio,quod propter periculum prædictum, niſi ſemel decimetur,vt qui in vno grauatur &cę.ff.de iureiuran. eum qui.de ſepul.cap.primo,regula qui ſentit.libro ſexto.Se-
4 cundo quæro,† quid ſi colonus nō recipit mercedem de fructibus,ſed in pecunia,dicit Innocent.in dicto ca.a nobis,idem ac ſi de fructibus perciperet,dummodo ſit conuentum,quod de fructibus prædii ſoluatur pecunia.argumen.ff.de vſufruct. hactenus,de iudi.ſi fideicommiſſum.Secus dicit ſi de fructibus prędii non ſoluitur, ſed per ſona domini obligata eſt ad ſoluendum: quia tunc colonus dabit decimam perſonalem eccleſiæ vbi percipit diuina,decima ſexta,quæſtio. prima,quęſti.quod loquitur in caſu illo.& ar.ff.de contrahen.emp.l.fin. Ratio diuerſitatis:quia cum merces ſoluitur de fructib. omnes fructus decimantur antequam merces ſoluatur,etiam nō deductis expenſis, infra eodem tua. non debet ergo colonus de mercede iam decimata ſoluere,facit infra eodem paſtoralis,ſed quando merces ſoluitur aliunde,tunc eſt lucrum manuum.ergo debetur eccleſię parochiali.Item primo caſu totus fructus eſt de terra, licet in eo hēndo cooperet opera hominis,infra eod. non eſt,infra eodem cum non ſit. ergo debetur decima eccleſiæ prędiali.Secundo caſu:fructus non eſt de terra,ſed ex opera tantum: quia etiam ſi fundus eſſet ſterilis, tamen mercedem habebit colonus,quæ no.Hoſtien. dicit,ꝙ ſi conſuetudo eſt in contrarium, tenenda eſt, vt hic, & infra cap.ſecundo,& de hoc etiam dico,infra cap.tua.quæſtione 3. & quarta. Tertio quęro,de intellectu verbi,difficile.Gloſſ.vltima. ſoluit exponendo duobus modis, ſed primus communior,dummodo euitetur confuſio,finium. Et in ea ibi, vix certis ex cauſis aduerſus dominos ſeruis conſiſtere permiſſum eſt,& enumerantur ibi octo. & de hac dictione,vix, de cog.ſpiri.cap.ſecundo,libro ſexto.Ibi,impoſſibile,facit,ſecunda,quæſtione ſeptima,biduum, verſicul. ſi aduerſus.ff.ad velleia.tutor.primo reſponſo,& l.vltim.in princip.Et in fine, ſecundum Da. Phi.& Innocent.prima lectura magis placuit Tancre.& Vincenti. Quarto quęro,in eo quo eſt difficultas, de qua hic dicitur, ibi: quia difficile,dicit Goffred. quod eſt reſpectu ſcandali prouenientis ex perceptione decimarum vnius eccleſiæ in alterius dioceſ. dic melius, quod difficultas exprimitur,in textu,quia ex hoc poſſet ſequi finium ꝯfuſio.

S V M M A R I V M.

1 *Layci prohibentur transferre decimas in alios laycos, & recipientes ſepultura, & num. 5.*
2 *Sepultura quibus caſibus quis priuetur.*
3 *Translatio decimarum in laicos an poſſit fieri de conſenſu epiſcopi.*
4 *Layci poſſunt habere decimas in feudum.*

1 Prohibemus. † Prohibentur laici transferre decimas in alios laicos, & recipientes priuantur ſepultura.Primo ponitur prohibitio. Secundo pœna:ibi.ſi quis.Aliquo modo,comprehēdi: ergo omnem modum,ſiue infeudationis:permutationis: donationis: venditionis,vel ſimilem. Not.caſum in quo quis priuatur ſepul-lo, vt reſpiciat verbum transferre, non verbum ...
quod eſt impropriare literam,dic, quod dicūtur tenere cum periculo eo modo quo alibi dicuntur male detinere, de his, quę fiunt a præla.cum Apoſtolica,& quod ibi dixi in quinto, contrario,& quod non poſſint infeudare laicis,probant Pet. & Abb.in ca.cum Apoſtolica,pręallegato.Ibi enim ſpecialiter conceditur alteri eccleſiæ de conſenſu epiſcopi,ergo niſi concedatur eccleſię, conſenſus epiſcopi non ſufficit.Innocē. idem approbat.Infert tamen quoſdam dicere, quod hic non loquitur de decimis quas habent laici ex feudo antiquo:quia illas non tenent cum peccato,dict.capit.cum Apoſtolica,ſed de aliis male detentis,pro primo facit, quia vbi feudum tale eſt in quo non ſuccedent niſi filii, facile eſſet vaſallo non habenti filios eccleſiam fraudare,& idem de vaſallo qui intēderet feloniam facere contra eccleſiam,de qua infra de pœnis, in quibuſdam, vel aliud, propter quod perdere deberet feudum,propter quas cauſas verior videtur opinio prædicta,quod etiam ſi laici habent in feudum, non tamen poſſint laicis infeudare. Sed contra prędicta facit,quod dico de feu.capitu. primo,quæſtione decima.Solu.vt ibi.Tertio quęro,ſi laicus,
5 † qui recepit decimas a laico,non reddidit eas eccleſię,ſed pcepit per hæredem hoc fieri, dicit Gulielm. Naſo quod priuabitur ſepultura, ſicut priuatur is, qui non reddidit.Oppo. ad hoc de ſepul.c. fin.ſoluit idem, quod iſte eſt caſus ſpecialis,quo non ſepelitur niſi prius reddat,& verba intelliguntur cum effectu. de cleri. non reſi.relatum, ſic & alibi de tornea. c.1.cum ſimilibus.

A D D I T I O.

a Translatio decimarum Adde Pau.de Eleazar in cle.1.de deci.Car.in c.1.de tranſactio.Barb in c.vt ſuper,in 1.no.de rebus ecc.non alie.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ perſonales debentur eccleſiæ parochiali.*
2 *Parochiam mutare quis poteſt.*
3 *Conſuetudo attenditur in decimis.*
4 *Decimæ perſonales quæ dicantur.*
5 *Decimæ animalium an computentur inter prędiales, vel perſonales.*
6 *Decima quo caſu inter duas eccleſias diuidetur.*
7 *Decima de animalibus quo tempore peti poſſit.*

1 Ad Apoſtolicæ. † Decimę perſonales debētur eccleſię parochiali, niſi aliud habeat conſuetudo. Communis diuiſio. Secunda ibi, noueris. Et infra deciditur,licet immeriti dignatione diuina vocationibus ſumus eccleſię filiis debitores, & pro ſcientiæ noſtrę modulo reſpondere cogimur conſultationibus ſingulorum. Vngaria, dicit Abb.quod ſępe Vngari ponunt aliqua lignea ędificia in vna diœceſi, & poſtea ſe, & ędificia tranſferunt ad alias diœceſes.de parochia. id eſt diœceſi. ſic de donat. Apoſtolicę,circa principiū.tempora,forte,decem annorum. C.de incol.lege ſecunda,libro decimo,ſint facti.Not.pro his, quę dico de officio archipresbyte. capitulo tertio. Noueris,
2 alias inueneris,prima communior.Nota,quod quis † poteſt mutare parochiam,de parochi. capitulo,fina. de officio archipresbyte. capitulo tertio, ſic,& domicilium,de foro compe-
3 ten.propoſuiſti. Secundo nota,quod attenditur † conſuetudo,quod dicit Innocent. verum inter eccleſias tantum. ſupra eodem,cum ſint,vult dicere,quod valet in hoc,cum eccleſiæ debeantur,non autem inter laicos circa retentionem vel diminutionem ipſarum. Ceſſante vero conſuetudine, dicit Innocentius,quod prędiales dandę ſunt baptiſmali, & perſonales capellę, decima ſexta, quęſtione prima, decimas, ſupra eodem nuntios, quod capitu. nihil facit. de hoc quo ad prę-
4 diales dic,vt dico infra eodem,cum contingat. † Quęro,quę dicuntur

ſtructior, cedunt legato. Tertio quęro, quid ſi per medietatē
b anni a paſcuntur animalia in vna parochia, & per aliam me-
6 dietatem in alia. Soluit gloſſ. quod decima † diuidetur inter eas, & in ea ibi, vulteranę, de ſepul. cum quis, ſecundo reſponſo. libro ſexto. Quarto quæro, quid ſi continue iacent in vna parochia, & paſcuntur in alia. Gloſſ. eadem ſoluit, quod eodē modo diuidentur, facit, quod no. in addi. Specu. in rubrica de parochiis, de eo, qui habet domum, cuius aula eſt in vna parochia, & camerę in alia, de hoc de ſepul. cum quis, libro ſexto, in glo. quinta, quæ concordat cum hac gloſſ. quod ad diuiſionem de qua ibi: videtur tamen verius, quod tota decima debeatur eccleſię prędiali, ſicut quando colonus partiarius in alia parochia colit prædia. ſupra eodem cum ſit. Et præſuppoſito, quod dixi ſupra, quæſtione ſecunda, quod hęc decima ſit prædialis, & in hac gloſſ. ibi l. aſſumptio. §. viris prudentibus, vbi dicitur quem poſſe habere domicilium in duobus locis, ſi inſtruxit, vt vtrobique ſe collocet. Quinto quæro, quid ſi vnus habet larem in vna parochia, & iacet in alia, dicit eadem glo. quod decimas perſonales, & oblationes diuidet, pro hoc quod no. de maio. & obe. omnes, & per Hoſtienſ. in ſumma. eodem §. cuidam, facit, quod nota. in dict. capi. cum quis. Oppono ad hoc de eo, quod dixi in prima, quęſtione. Soluit, ibi de animalibus, quorum decima eſt prędialis, hic de homini-
7 bus, & eorum liberis, ex quibus decima eſt perſonalis. † Sexto quæro, quo tempore poſſit peti decima de animalibus. Ioannes And. eodem titulo, in Specula. ſuper verbo libello, ponit triplicem modum, dic, quod ſecundum varios fructus vel fętus variis temporibus ſoluetur, & in talibus laudabilis eſt compoſitio ſuper modo ſoluendi, ſupra eodem ex multiplici. ſed ibi facta fuerat inter eccleſias: inter laicos autem, & eccleſias non valet compoſitio ſuper decimis futuris: vt notat glo. de rerum permutatio. capitulo fina. & intellige, quod fiat compoſitio de modo ſoluendi propter incommoda tam ſoluentium, quam eccleſię ſi de quolibet minimo fructu animalium ſtatim ſolueretur.

ADDITIONES.

a Quæ dicantur decimę perſonales. Adde Inno. in c. commiſſum ſupra e. Lau. in clem. 1. de deci.

b Per medietatem anni. Adde ſanctum Thomam ſecunda ſecundæ, quæſtion. 87. articu. 3.

SVMMARIVM.

1 *Decimam non ſoluere eſt peccatum mortale.*
2 *Decima cuius expenſis defertur ad domum eccleſię.*
3 *Emphyteota debet offerre penſionem, alias incidit in commiſſum.*

Ex parte. De omni fructu prędij ſoluendæ ſunt decimę: Primo ponitur quęrela. Secundo dat iudicem, ibi, mandamus, diuerſa ſemina, puta granum, & rapas vel linum, & milium in hortis: maxime prędiorum: alias prędictorum. prima communior. Nota ſummarium, & dic, vt in gloſſ. prima, & in ea in fine. Tancre. dominus totum donat. vnde de toto decima ſibi debetur, decimaſexta, quęſtio
1 ne prima, decimę. Goffred. † Secundo nota, quod peccatum mortale, eſt decimam non ſoluere, vel de ipſa aliquid minuere: alias non excommunicarentur hoc facientes, ſupra capitu
2 lo peruenit. Quarto cuius expenſis deferetur † decima ad do-
a mum eccleſiæ, dicit Tancre. & Vincen. quod expenſis a debitio generalis, quod qui aliquid debet tenetur ſuis impendijs illud pręſtare. Sed ad hoc poſſet dici, quod loquuntur in eo, q eſt obligatus perſonaliter, & quando dies eſt appoſita ſolutioni: quia tunc ad euitandam moram debet offerre, quæ ſolutio procedit quo ad legē ſecundā, & legē, optimam, & cap. præallega. ſed non quo ad legē, ſuo victu, & l. quod niſi. Sed ibi eſt alia ratio, quia libertus debebat operas perſonales. In decimis autem prædialibus videtur nulla ſubeſſe obligatio: ſed ipſum prædium ſeu ipſi fructus ſunt obligati, per prędicta. verius tamen puto, quod ipſe qui habet ius in fructibus, intelligatur obligatus, & ab eo poteſt exigi decima, ſupra eodem parochianos, & capitulo de terris, & capitulo cum ſint, infra capitulo proximo, & ſic debet ad eccleſiam deferre, ſaltem poſt quam fuerit interpellatus, per id quod dico infr. capitulo proximo, & hoc ſi eiuſdem fori eſt debitor, & eccleſia. Sed ſi diuerſi, videtur ſufficere debitori, quod ſe offerat in ſuo foro paratum ad ſoluendum. ff. de conſtitu. pecu. Item illa, in principio, & quod ibi notat gloſſ. ſingularis in verbo, non venit, cuius eſt hæc diſtinctio. & de materia ibi per Guiliemū de Cu. & Bartolum, de hoc etiam dixi de pignor. ſignificante, in primo contrario. obſeruatur, vt plurimum, quod ſacerdos ſuis ſumptibus colligit prędiales, & vtinam vel ſic ſoluerentur. Et per prædicta non tollitur quin verum ſit, quod dixi ſecundum Speculatorem, quia intereſt ſacerdotis, ne decipiatur.

ADDITIO.

a Cuius expenſis. Adde Hoſt. in ſum. in §. fi. ver. 16. quæro, de deci. Spec tit. de deci. in fi. ver. fi.

SVMMARIVM.

1 *Decima debetur de omnibus bonis.*
2 *Excommunicari debent qui negligunt decimas ſoluere.*
3 *Decima eſt de præcepto.*
4 *Decimæ de venatione an ſint prędiales, an perſonales.*
5 *Venationem vel piſcationem antiquitus liberam, an poſſit loci dominus prohibere.*
6 *Decima an debeatur de piſcibus exiſtentibus in ſtagno.*
7 *Decima de arbore vendito qualis, & cui debeatur.*

NOn eſt. Decimę ſoluendæ ſunt, nō deductis expenſis. Primo ponit exordium. Secundo narratio. ibi: re vera. concluſio ibi: volumus, hominum, quia neque qui plantat & cæter. 19. diſtinct. ſecundum. infra eodem, cum non ſit hortis, alias ouis, prima communior. militia ipſius ſtipendiis, quod intellige in libello iuſto. ad hoc quod nota. infra capitulo proxim. Hoſtienſi. Miniſtris, habita diſtinctione inter perſonales, & reales, de qua ſupra eodem, ad Apoſtolicę. Nota principium
1 literæ. Secundo nota, quod de omnibus bonis † debetur decima. & ſecundum Hoſtien. additur omnibus, vt comprehenderentur immobilia, dicit tamen, quod etiam ſine illo verbo comprehendebantur, ſed fortius cum illo, facit de teſta. relatum, ſecundo, & quod not. infra eodem, paſtoralis, & ibi in 9. quæſtione dico hoc non obſeruari, quod de immobilibus decima ſoluatur, & ſecundum Goffred. dicuntur bona illa quorum dominium habemus, vel quę bona fide poſſidemus. ff. de verbo. ſig. bonorum, & dicuntur bona: quia nos beant, vt ibi.

Digitized by Google

... quæ ... ſeq. per venationem, vel ... quod dicit
Hoſt. verum etiam de quotitate, vt hic in fin. quia mandatur
hic eam ſolui cum integritate. Quæro in eo, quod hic dicit,
4 † decimas deberi de venatione, † an ſint prædiales: an perſona
les. Inn. tam in his, quæ debentur ex venatione, quam de his,
quę debentur ex piſcatione: dicit quod ſunt perſonales, quia
miniſterio, & opera hominis proueniunt ea de quibus ſolui
debent, licet in terra vel mari vel aqua nutriantur. Ex hoc in-
fert Inn. ꝙ dandæ ſunt vbi per circulum anni, quis percipit ec
cleſiaſtica ſacramenta, quod dicit verum, vbi quis libere piſca
tur nullo dato prætio nec parte piſcationis. quia ſi daretur ꝓ-
cium, vel pars, tunc bene videretur, quod de illo prętio vel par
ti dari debeant decimę eccleſię baptiſmali: quia non ex mini-
ſterio hominis, ſed ex aqua, & terra proueniunt, primum au-
tem dictum procedit quando locus eſt publicus, vbi licet cui
que piſcari, tunc enim ſunt perſonales. Et idem dicit Innocē.
eſſe in venatione, & alij huiuſmodi, quod in piſcatione. Et in
eo, quod dicit Inno. de eccleſia baptiſmali, intellige in cuius
parochia eſt locus de quo ſoluitur prætium, vel pars venatio.
nis, vel piſcationis, vt liceat ibi piſcari, vel venari. Secūdo quę-
5 ro, quid ſi antiquitus † fuit libera venatio vel piſcatio: nunc
autem dominus loci facit proclamari ſub certa pœna, ꝙ nul-
lus hoc audeat, dicit Inno. ꝙ dominus ex hoc eſſet puniēdus,
nec oportet cōtrauenientem timere furtum, timeatur ne de
facto cogatur pœnam ſoluere. Si tamen dominus prohibue-
rit de conſenſu quorum intereſt, puniendus erit tranſgreſſor
inſti. de rerum diui. §. 3. & ſeq. & §. ferę. de acquit. rer. do. & ff.
ne quid in loco pub. & de aqua quoti. & ęſti. per totum, de cō
ſti. c. 2. de temp. or. ſi archiepiſcopus, de offi. archipresby. c. fin.
de maio. & obed. c. fi. & quod in ea no. & per Hoſt. in ſumma.
de pœn. §. fin. & ibi idem dicit etiam ſi dominus prohibuerit
ſine conſenſu quorum intereſt, dum tamen habeatius rei pu
6 blicæ in loco. Tertio quæro, ſi quis † capit piſces in mari, &
portat in ſtagnum vbi viuunt aliquibus diebus, dicit Innoc. ꝙ
eccleſia in cuius parochia eſt ſtagnum, habebit decimas. Idē
dicit de venatione ſi beſtię recluduntur in aliquo loco in quo
viuunt, & ſic vtroque caſu debetur decima eccleſiæ in cuius
parochia eſt aqua vel terra cuius beneficio viuunt. ar. J. e. cum
non ſit. Refert tamen Inno. aliis videri, ꝙ decimæ non ſunt
dandę de prædictis eccleſiæ parochiali: ſed vbi debitor perci-
pit eccleſiaſtica ſacramenta, quia hæc proueniunt opera & ar
tificio hominis. Et ad cap. cum non ſit, prælleg. reſpondet, ꝙ
ibi de fructibus qui non proueniunt artificio hominis: ſed ſo
la gratia Dei. Nam ſemē mortificatur, nec eſt in homine ope
rante, ꝙ viuificetur, & ampliorem fructum ferat, ſed piſces,
& animalia recluſa non moriuntur, volunt dicere, ꝙ hoc vlti
mo caſu habet opera, & induſtria. Hoſti. dicit, ꝙ talis decima
nec mere prędialis, nec mere perſonalis, cēſenda eſt, ſed mix-
ta. quod dic, vt no. J. e. ad Apoſtolicæ, & facit, quod no. in regu
la, qui prior. libro 6. mihi placet opi. Inno. Nam præſupponi-
tur in queſtione, ꝙ piſces vel animalia fuerunt capta in loco
libero, & illo reſpectu debetur decima perſonalis tāquam de
lucro: vt ſ. q. 1. Sed poſtquam incluſa fuerunt, cenſentur ac ſi
nata eſſent ibi, ex hoc ex quo includuntur, vt ibi creſcant: ſe-
cus ſi cauſa ſeruandi vſque ad aliquot dies, tunc. n. haberen-
tur pro non incluſis. ſicut etiam, quis non dicitur acquirere
domicilium in loco cum habet animum recedendi, quod di
xi de fo. compe. ex parte, & ſ. in prohemio, facit quod dicitur
7 in ſeq. q. Quarto quęro ſi arborem † de ſylua exciſam valentē
libram, quis portat ad portum vbi valet mille lib. dicit Inno.
ꝙ non debet ſoluere niſi decimam eius, quod valebat in ſyl-
ua, vel melius deductis expenſis ſoluet decimam de toto. Ho
ſtiē. dicit, ꝙ libera dabitur decima prædialis parochiæ, de qua
fuit arbor deciſa. de lucro vero deductis expenſis dabitur per-
ſonalis vbi percipit ſacramenta, quod placet, pro hoc quod di
xi ſ. e. cum ſint, & ſ. proxi. q. & J. c. paſtoralis. Quinto quęro, in
eo, quod hic dicit, dandam decimam de omnibus bonis, ſi dā
tur alicui immobilia: an de illis debetur decima, vel ſi ꝓ mer-
cede militiæ, vel aduocationis datur villa, an de ipſa debetur.
Inn. proſequitur, quod dico infra, paſtoralis.

3 *Decimarum debitor compellitur ad eas ſoluendas.*
4 *Decima an de illicite acquiſitis debeatur.*
5 *Meretrici ſolutum licet repeti non poſſit, tamen ipſa promiſſum pe-
tere non poteſt.*
6 *Acquiri non debet illicite, vt inde fiat eleemoſina.*
7 *Sacerdos an à meretrice decimam accipere debeat.*
8 *Elecmoſina fieri non poteſt de eo quod alteri debetur.*

1 Ex tranſmiſſa. † De fructibus molendini ad vē
tum ſoluendæ ſunt decimæ. Pri
mo ponitur deciſa quærela. Secundo dat iudicem, ibi: quia,
& ibi præmittit generalem rationem, ex qua infert cōcluſio-
2 nem, ibi: mandamus. No. quod fidelis † homo de omnibus,
quę licite poteſt acquirere, debet decimam: & de infideli dic,
vt ſ. e. in terris, de vſuris quanto, ad finem, & intellige de his,
quæ poteſt acquirere cum effectu: ita quod de facto acquirat
3 de cleri. non reſi. relatum. † Secundo not. quod debitor deci
marum compellitur ad eas ſoluendas, & compellitur per cē-
ſuram eccleſiaſticam, ſ. eod. peruenit. vbi de hoc. Quęro, quę
fuit ratio dubitandi. Solu. videbatur decimam non eſſe dan-
dam ex ventis, quaſi venti ex ſe naſcantur ſine Dei virtute. ra-
tio decidendi: quia imo Dei virtute, cui mare, & venti obe-
diunt. Goſ. Matth. 8. qui fecit aquam fecit & aera. Gen. primo.
Et dicunt Tan. & Vincent. quod molendinum fundatum eſt
in terra de qua decima dabatur. Pręterea ſufficit, quod tale lu-
crum eſt honeſtum, qualiter autem ſoluatur decima molen-
dini, dic, vt J. eod. paſtoralis. Secundo quæro in eo, quod dicit
4 decimam deberi de licite acquiſitis, † quid ſi illicite. Glo. 1. ar
guit primo negatiue. Secundo affirmatiue. ibi ar. contra. Ter-
tio ponit vnam opini. ibi, quidem. Quarto aliam quam tenet
ibi: alii, & hęc vltima diſtinguit inter decimas perſonales, &
prędiales, de primis, dicit gloſſ. quod debentur ſi dominium
transfertur in eum qui acquirit, licet illicite, ſecus ſi non trāſ-
fertur, vel ſi transfertur, & competit repetitio de prędialibus.
Dicit glo. quod a quocunque debentur, & no. glo. quia magi
ſtralis, & quotidie allegatur. Et in ea in prin. eadem gloſſ. eſt
14. queſt. quinta, in ſumma. vbi de hoc, ibi etiam nota an de-
moliri debeat eccleſia cōſtructa de pecunia ſimoniaca, & qd
tunc de iure patronatus, & an de fructibus rei emptę de peca
nia ſimoniaca eleemoſina fieri poſſit. Ibi, iuxta illud Deut. 23.
Ibi, Iſaias, non inuenitur, ibi, formaliter. Ibi, honorabis, pro-
uer. 3. Ibi, §. vlt. ſocius etiam omnium bonorum non cogitur
cōferre, quod ex illicitis cauſis acquiſiuit. Ibi, turpiter accipere,
an qui dat peccet. no. 86. diſt. qui venatoribus. Ibi, §. quotiens,
5 vbi not. ꝙ licet ſolutum † meretrici non poſſit repeti: tamen
promiſſum ipſa petere non poteſt, cum turpis fuerit promiſ-
ſionis cauſa. ff. de ver. oblig. generaliter. Ibi, pręterea delictum
vel pœna, vnde prohibitus honoribus tenetur ad munera, &
ad honores, qui mixtam habēt muneris cauſam, & hoc vult.
§. vlt. proſequitur, ibi. Euangelii. Luce. 16. ibi, mammona, dę-
monium eſt, quod pręeſt diuitiis. Ibi, iniquitatis, ſumitur hic
pro ſollicitudine, vt in canone qui ſequitur, & no. 12. q. 1. c. 2.
6 in glo. 2. Ibi, de nullo illicite † acquiſito poteſt fieri eleemoſi
na, hoc ſeruatur ad bonum ſenſum. i. non debet illicite acqui
ri, vt inde fiat eleemoſyna. 1. q. 1. non eſt, quod ibi tenet Hu. &
Arch. de reſta. c. 2. lib. 6. in verbo nolente. Ibi, Alii, lo. J. e. paſto
ralis. Goff. ſ. c. proxi. Inno. & Hoſt. hic, & ibi, eleemoſina, quo-
modo in excommunicato diſtinguitur inter eleemoſynam
eius, & oblationem, no. J. de ſen. excomm. voluntate. Ibi, vſu-
ra. hoc exemplum conuenit illi membro cum transfertur do
minium, ſed competit repetitio. de hoc. 14. q. 4. ſi quis vſurā.
ibi, innatore, idem no. 16. q. 1. decimas. Quarto quęro, in eo, ꝙ
7 glo. dicit, ꝙ ſacerdos † non debet a meretrice decimam reci-
pere. An hoc ſit verum indiſtincte, dicit Inn. ꝙ ab ea poſt pœ
nitentiam poteſt exigi decima, & idem intellige de oblatio-
ne: quia poſt pœnitentiam deſpici non debet in eo, quod ...
50. diſt. ferrum, ante pœnitentiam autem procedit, quod di-
cit glo. Opp. ad hoc, quia ſi ſacerdos non recipit oblationem
vel decimam meretricis ante pœnitētiam, videtur ipſa rema-
nere perplexa: quia tenetur ſoluere, & non poteſt cum ...
ſiacon

Digitized by Google

[illegible]

10 Decimarum quatuor genera an adhuc durent.

11 Decimarum ius dependet ab eccleſia, nec cadit in laycum.

12 Papa eximere poteſt quos vult à ſolutione.

13 Decimam non ſoluens integraliter peccat mortaliter, & nu. 14.

15 Layci non debent clericis retinere decimas ob eorum delicta vel abuſus.

A nobis. Locator, & conductor poſſeſſionum tenẽtur ad decimas, niſi ſe immunes oſtendãt, pars de cohabi. cleri. a nobis. Primo ponitur deciſa queſtio. Secundo ratio generalis, ibi: cum. Tertio, ſolutio, ibi: fraternitati. Quarto, exceptio, ibi: niſi, & J. deciditur, ꝙ dantes poſſeſſiones ſe excuſabant, ꝙ non tenebantur ad decimas, allegantes in hoc conſuetudinem. Exemptus ſ. c. ex parte, 1. de eccle. ędif. c. 2. Ad fictum, quod no. hic Inn. & Hoſt. dixi ſ. c. cum ſint. No.
1 ꝙ † eccleſia fundat intentionem de iure communi ſuper decimis, vnde negans eas deberi, habet hoc oſtendere, centeſima diſt. contra morem, de præſcrip. c. 1. lib. 6. Opp. in eo, quod dicit quemlibet teneri ad decimas. ſ. c. nouum. Gloſſ. 1. ſoluit reſtringendo verbum, quilibet, ad laicos. Ex hoc no. ꝙ genera
2 lis † diſpoſitio reſtringitur ne contineat illicita, de tranſact. c. 1. vbi de hoc. Secundo op. ad hoc, quia etiam clerici tenentur ad decimas, d. c. nouum. Solu. quando teneantur, dic, vt ibi dixi. Tertio op. ꝙ non poſſit quis eximi a decimis: quia debent
3 † de iure diuino, ꝯ c. tua. contra quod non diſpenſat etiam Papa. 25. q. 1. ſunt quidam. Glo. 2. ſoluit, ꝙ Papa non eximit a decimis, quo ad hoc, vt extinguatur ius decimarum, ſed cõcedit adminiſtrationem ipſarum, quam, vt dicit gloſſ. poſſet etiam laico concedere, & idem no. glo. 16. q. 1. §. ſi ergo, de vſuris, ſalubriter, cum ſimilibus, pro hoc, quia poteſt laico concedere ſpiritualia: vt no. glo. de iud. decernimus, & Inno. de ele. quod ſicut. Quo ad decimas tamen dicit Ala. quod Papa nõ poſſet omnibus laicis eas concedere, niſi ad tempus, ex cauſa: vt quãdoq; fecit Gallicis, idem Vin. ſ. c. parochianos, ſed tunc reſtat ſoluere contrariũ, quomodo poſſit Papa concedere decimas ꝯ ius diuinum, ex quo præceptum eſt decimas deberi eccleſijs. Nam ſi Papa concedit adminiſtrationem decimarum laico, per hoc violatur præceptum diuinum, propterea glo. ponit ſecundam lect. ibi, vel dic, dicens, quod Papa diſpẽſare poteſt etiam contra ius naturale, remittẽdo decimam alicui: ſed non poteſt hoc faciendo conſtitutionem generalem de decimis non ſoluendis, quod no. pro hoc, quod proxime dixi ſecundum Ala. Et in hac glo. in fin. hanc glo. poſuit Laur. ſ. eo. peruenit. Ala. ſ. eod. ſane. Quarto oppo. ad hanc vltimam ſolu
4 tionem: quia ſi Papa † non poteſt in totum tollere præceptũ de decimis ſoluendis: ergo nec in partem, quia eadem eſt ratio totius, & partis, de offi. deleg. paſtoralis, §. item, ſolutio. diuerſa ratio eſt hoc caſu inter totum & partem. Nam cum Papa fungatur vice Dei, debet diſtinguere ius diuinum, quod facit aliquando ampliãdo illud ſicut ampliauit prohibitionem graduum conſanguinitatis, de conſan. non debet. Aliquãdo interpretando, vel alio modo, ſecus autem ſi ex toto tolleret: quia per hoc videretur immutare ſtatum eccleſiæ, quod nõ poteſt: ſed debet potius conſeruare 14. q. 1. memor. ſimile, qđ no. glo. ſingularis, 9. q. 3. per principalem. In eo, quod Papa poteſt deponere vnum epiſcopum, ſed non omnes epiſcopos, quod etiam dico de ſen. excommu. perpendimus, contrario, 7. & hæc ſolutio placet. Hoſt. etiam aliter ſoluit, quod ſpeciale eſt in ꝑcepto decimarum vt recipiat diſpenſationem, & interpretationem, quod nõ ſic eſt in alijs pręceptis moralibus: quia in illis verſatur honor Dei irremiſſibilis, vel vtilitas humana publica indiſpenſabilis: vt patet in præceptis decalogi,

pto, ſed in conſilio tantum. In quo videtur dicendum, quod imo nec in conſilio, niſi quatenus etiam tunc tale opus erat pium. Et ſic conſultum in genere, non autem in ſpecie. Secũdum fuit tempus legis Moſaycæ, quo fuerunt in præcepto. Tertium eſt tempus gratiæ, quo libertati ſpiritus videntur relictæ, vnde Hugo de ſancto Victore in libro de ſacramentis, libro 6. parte. 9. c. 4. de decimis loquens, dicit, primum ante legẽ paruulos conſilio erudiuit, poſtea ſub lege exercitatos pręcepto tentauit: nouiſſime ſub gratia perfectos in libertate ſpiritus ambulare permittit. Et ex hoc videtur, quod hodie non
7 ſint in præcepto, in quo dic, vt J. q. 6. & 7. † Quarto quęro, ad quem effectum fuerunt inſtitutæ, dicit Hoſti. quod in remedium culpæ originalis, in ſignũ debitę recognitionis ſeu dominij diuini & vniuerſalis. Item, in figura futuræ redemptionis. Primum de remedio culpæ patet: quia decimæ ſub lege erant de numero ſacramentorum, ſicut oblationes, & ſacrificia, & circuncifio. Eſt autẽ differentia inter ſacramenta veteris legis, & nouę: vt J. q. ſeq. Secundum quod fuerint in ſignũ debitę recognitionis, probatur J. eo. tua. Nam Deus eſt perfectus: & ſic nullo indiget, perfectum enim ſecundum Philoſophum eſt, qđ nullo indiget, & denotatꝰ Dei perfectio in vniuerſalitate dominii, vnde idem Hugo eo. li. parte. 5. cap. 18. & Aug. ſuper Gen. 8. c. Ille inquit noſtra ſeruitute non indiget, nos vero donatione ſua indigemus, vt operetur, & cuſtodiat nos. Nam ſi nobis indigeret, eo ipſo verus non eſſet, cum per nos eius adiuuaretur neceſſitas, ſub qua & ipſe ſeruiret. In ſignum igitur diuinæ perfectionis, & dominii vniuerſalis fuerunt inſtitutæ decimæ. Significatur autem per decimam perfectio diuina: quia denarius numerus perfectus eſt, vnde idẽ Hug. eodem li. c. 8. denarius inquit quoniam perfectus numerus eſt ſignum bonitatis, & virtutis, quę Deo attribuitur, & in homine a Deo eſſe cognoſcitur. Nouenarius autem, quia deficit a perfecto, merito deputatur homini, propterea ergo homo decimam dare Deo & nouem ſibi retinere pręcipitur vt quod bonum eſt a Deo, quod vero malum eſt a ſe habere cõfiteatur, pro hoc 16. q. prima, decimæ. dixi tertio, quod fuerunt inſtitutæ in ſignum futurę redemptionis, ſignificabant enim futurum redemptorem, cuius perfectio noſtrum imperfectum ſiue culpę ſiue pœnę euacuaret, quod intelligitur ex prima donatione decimarum, quando Abraham decimas dedit Melchiſedech ſacerdoti. Genneſi. 14. qui Melchi-
8 ſedech figurabat Chriſtum. Ad Hębreos, 7. † Quinto quęro, in eo, quod dixi in proxim. quęſtio. quod differentia eſt inter ſacramenta legis veteris, & nouę, quæ ſit illa, dicit Hoſtienſ. quod differunt, quo ad obligationem, & ſignificationem, vnde quo ad propoſitum reſpectu decimarum de differentia obligationis, dicit Hugo. lib. pręalleg. de ſacramentis, lib. primo, parte vndecima, capitul. 3. illa ex voto celebrata ſunt: iſta ex pręcepto. Neque enim exiſtimãdum eſt illa prima naturalis legis ſacramẽta, ſiue decimam, ſiue ſacrificia, ſiue oblationes: ita homini ex neceſſitate indicta, vnde qui eam non executus fuiſſet reatum preuaricationis incurreret, meritum ſuę deuotionis inueniret. Nunquam enim legimus, quod ante legem ſcriptam Deus homini dixerit, qui decimas non dederit, qui ſacrificia non obtulerit, ſicut poſtea per legem dixit. Maſculus cuius pręputii caro circunciſa non fuerit, peribit anima illa de populo ſuo, & ſicut ſub gratia terribiliter intonuit: niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. de differentia ſignificationis dicit idem Hugo in eadem parte cap. 8. Sciendum, quod diuinę diſpenſationis ordo poſcit: vt ſicut ab initio percurrente tempore magis ac magis aduẽtus Saluatoris appropinquabat, ſic ſemp magis creſceret cognitio veritatis. Ex his verbis vult dicere, quod

alia

[illegible] vniuerſalis,non eſt euacuatum,hoc enim inclu-
dit quid morale, quod eſt de rationis dictamine.ſ. recogno-
ſcere vniuerſitatem dominij diuini, quę recognitio conue-
nientiſſime fit per dationem decimæ, conſiderato omni
tempore,ſiue naturę,ſiue legis,ſiue gratiæ,propterea huic tã
quam immobili fundamento innititur autoritas eccleſię in-
fra capitulo tua.ver.nimis,& capit.cum non ſit, decimaſexta,
quæſtione prima.decimæ.Ibi,non igitur dominus Deus præ
mium poſtulat: ſed honorem.Septimo quæro,circa hoc,an
10 omnia quatuor † genera decimarum de quibus ſupra capitu
lo primo,adhuc durent,videtur quod ſic,quia, vt dixi, ſupra
quęſtione proxima,durat vna de rationibus inſtituendi deci-
mas,quę ſufficit,dicit Hoſtien.quod decimæ ſub lege conſi-
derantur quatuor modis.Primo vt fuerunt de numero ſacra-
mentorum.Secundo,vt includebantur in ritu ſacrificiorum,
Numeri,decimoquinto,28.& 29.Tertio,vt pertinebãt ad pro
priam ꝯſolationẽ.Deute.14 decimã partem ſeparabis de cun-
ctis fructibus tuis,qui naſcuntur in terra per ſingulos annos,
& comedes in conſpectu domini. Et hoc erat quartum ge-
nus decimarum:vt patet ſupra capitu.proximo,verb. erant.
Quarto conſiderabantur,vt pertinebant ad debitam ſubuen-
tionem,& ſub hoc modo continebantur alia tria genera de-
cimarum.Primum,quod dabat populus Leuitis. Secundum
quod Leuitæ dabant ſacerdotibus.Aliud quod erogabãt pau
peribus,ſupra eodem capitu.primo,dicit ergo Hoſtien.quod
prout decimæ fuerunt de numero ſacramentorum,ſunt eua-
cuatę,& ſecundum hoc procedit,quod dixi ſupra, quęſtione
ſecunda.Item prout de ritu ſacrificiorum etiam ſunt euacua-
tæ ſicut,& cętera cerimonialia,quę erant vmbrę,& figura fu-
turorum,de purific.poſt partum capitu.vno.Item quo ad ter
tiam conſiderationem,quatenus decimę erant ad con ſolatio
nem,ſunt euacuatę:quia lex conceſſit illi populo rudi & car-
nali,vt comederet in domo domini,vt per temporalem con
ſolationem reuocaretur ab idololatria.Et in hoc,cum debe-
ret hoc fieri in certo loco, ſcilicet in templo, illud tanquam
imperfectum,& cerimoniale per euangelicam perfectionẽ,
& veritatis exhibitionem euacuatum eſt.Secundũ vero quar-
tam conſiderationem decimę non ſunt hodie euacuatę, &
quia,vt ſtatim dixi,ſub hoc genere tria genera continebãtur,
declaremus de ſingulis.in quo dic, quod de primo genere,
quod dabatur Leuitis,habetur numeri 18.filijs Leui dedi om
nes decimas Iſrael.& Malach.3.Inferte omnem decimam,&
in alijs multis autoritatibus, not. ſupra eodem ſuper rubrica.
Adueniente autem tempore gratię cõſiderauit eccleſia,quid
in hac materia eligendum eſſet & ſtatuendum. Et attendens
ſignum vniuerſalis dominij, quod quaſi fundamentum po-
ſuit,& quod in veteri teſtamento Deus primum genus deci-
marum ſibi retinuit,& pręcepit populo,vt decimas daret Le
uitis,& quod ratio naturalis dictabat, vt qui domino pro po-
pulo miniſtrabat,debebat a populo ſuſtentari,& ſic erat debi-
tum quoddam morale: nec pro iſta portione conuenienter
alia poterat aſſignari,præcepit,quod populus decimas redde-
ret eccleſijs & clericis,ſicut patet in hoc titu.& decimaſexta,
quæſtione prima,§.decimas,& capitu. ſequentibus.Sed quia
laici prompti ſunt ad detrahẽdum ſtatutis eccleſiaſticis, ideo
imperatores,quorum legibus aſtringuntur laici.C.de legi.le
ges,hoc approbarunt,vt laici cogerentur ad ſolutionem deci
marum,vt in Lombarda.de deci.l. vltim.per totum,quę ſunt
leges karoli Lotharii,& Ludouici imperatorum,& ſic illud
fuit debitum ſiue pręceptum iudiciale ſecundum ęquitatem.
Quamuis ergo ſit trãslatum ſacerdotium quãtum ad ritum
colendi:tamen,quia in ſacerdotio nouę legis manet onus mi
niſterii,propter quod eſt vere,& proprie communicatio bo-
norum ſpiritualium per excellentiam ſacramentorum, quæ
ſufficiunt,quod figurant,& continent,quod ſignificant:ideo
ſaltem quantum ad ſubſtantiam præcepti remanet illud debi
tum, vt morale vel quaſi, nam in corde cuiuslibet ſcriptum
eſt,vt communicanti,& miniſtranti ſpiritualia miniſtrentur
temporalia.Item iſtud pręceptum firmatur tanquam iudicia
le quantum ad formam,id eſt quantum ad taxationem deci-
11 eſt,quod decimarum ius ab eccleſia dependet: † nec cadit in
in laicum:quia ius ſacerdotum eſt,decimaſexta,quęſtione 7.
decimas,quia etiam eſt ius diuinum,decimaſexta, quęſtione
prima, capitu.fi.& ſanctuarium Dei.ſupra eodem, ad hęc,&
ob hoc non poſſunt a laico poſſideri, de pręſcrip.cauſam. ſu-
pra eodem prohibemus,& capi.quamuis,fructus etiam deci-
marum ſunt clericis exhibendi.infra capitu.tua.& in hoc Pa-
pa eſt moderator,ſicut & in alijs iuribus eccleſiaſticis: vt legi-
tur & no.de translat.capitu.primo,infra. qui filii ſint legi.per
venerabilem,potuit ergo pręcipere,quod decima ſolueretur
ita quod ſolueretur decima pars frugum, ſup. eodem nõ eſt,
& capitu. cum homines, & exprimere de quibus ſit ſoluen-
da,ſupra eodem peruenit,& in quibus,ſupra capi. quoniam.
Et ne inter clericos ſurgerent lites, limitatę ſunt parochię,
quę limitatio attenditur in ſolutione decimarum,de his,quę
fiunt a pręla. paſtoralis,de ſepul.capitu.primo,de paroch.ca-
pitu.penultim.& fin.infra capitu.tua.Et in hac ſolutione etiã
attenditur conſuetudo inter eccleſias approbata ſupra eo-
dem ad Apoſtolicę,& cap.cum ſint,& valet etiam compoſi-
tio ſuper hoc,ſupra eodem ex multiplici,de tranſact.capit.ſe-
cundo,ſupra quęſtione prima. Ex pręd ictis infert Hoſt.quod
12 Papa † poteſt eximere quos vult in totum vel partem ſupra
eodem ex parte,& capi.ſuggeſtum. Et de his aliter diſponere
prout placet,dummodo totum ius non tollat.vt dixi ſupra in
penultim.& vltim.contrario.Et de hoc per Hoſtien. in ſum-
ma de reſcrip.§.& ſuper quibus,ſub §.poteſt autem,quis im-
petrare,& pro hoc, quia talia non ſunt contra fidem, & ideo
indiſtincte parendum eſt ei.de conceſſ. præben.propoſuit.Ex
13 his etiam infertur,quod † non exemptus non ſoluens deci-
mam integraliter,ex quo eſt monitus, peccat mortaliter: quia
contradicit legi diuinæ humanæ,& iudici,vnde etiam poteſt
excommunicari,ſupra eodem, ex parte, ſecundo,in fi.& cap.
peruenit,& pro hoc in Lombarda.de deci.lege fina. vbi pro-
hibetur ne prætextu inceſtus clericorum retineãtur decimę:
ſed inceſtuoſi puniantur ſecundum canones, & quod qui
poſt tertiam monitionem, & prædicationem ſacerdotum
decimam dare neglexerit, excommunicetur, de hoc etiam
in ſequenti quæſtione. De ſecũdo genere decimarum.ſ.quas
dabant Leuitæ ſacerdotibus,dic,vt no. ſupra eodem nouum.
De tertio genere decimarum,ſcilicet, quæ erogabantur pau-
peribus,conſiderauit eccleſia,quod ſi de ipſo expreſſe onera-
ret laicos, immineret eis periculum, qui nec vnum tantum
genus.ſ.primum ſoluere volunt.Item in hoc genere nota-
tur imperfectio,quam euacuauit Chriſtus,& prouidit paupe-
ribus plenius, quando dixit Luce. 6. omni petenti tribue,&
11. quod ſupereſt,date eleemoſinam, & ecce omnia munda
ſunt vobis.In quo oſtendit,quod voluit verum Chriſtianum
eſſe liberaliſſimum ad pauperes,in quibus teſtificatur ſe reci-
pi,& repelli.Matth.25.ideo & Auguſt.dicit,quod ſolutu deci
ma.ſ.primi generis de 9.partibus,quę remanent fiat eleemo-
ſyna,16.quęſtion. prima,decimæ.Item & eiſdem pauperibus
prouidit eccleſia, ſtatuendo, quod non tantum de decimis:
ſed etiam de omnibus redditibus eccleſiaſticis fiant quatuor
partes,quarum vnam pauperibus aſſignauit duodecima quę
ſtione ſecunda,nobis,& cap.qui & humanis,& cap.ſequenti-
bus,& idem dicitur in Lombarda,de deci.l.an decima popu-
li,& quamuis alicubi non ſeruetur præmiſſa diuiſio, tamen
clerici ſunt pauperibus obligati.42.di.§. primo,& per totum
47.diſt.ſicut hi.86.diſt.non ſatis,duodecima, q.2.aurum,& c.
gloria 16.q.1.cap.fin.12.q.2.cap.1.& cap.fin.1.q.2.paſtor.hinc
Augu.ad Bonifa.priuatum quid poſſidemus,quod nobis ſuf-
ficiat.Non illa noſtra ſunt quorum procurationem quodã-
modo gerimus &c.12.q.2.c.fin.vnde & epiſcopus cenſetur p
curator,& non dominus,de dona.c.2.&debet indigentibus
prouidere.93.diſt.diaconi.13.q.1.epiſcopus,& c.præcipimus,
vnde nõ poteſt dici,quod clerici hẽant poſſeſſiones,ſicut ha-
buerunt alię trib.de quo no.ſ.e.in rubrica. Ex his concludit,
ꝙ primum genus decimarum eſt in pręcepto: ſed limitatum
ſecundum etiam eſt in pręcepto: ſed declaratum. Tertium
vero relinquitur liberum: ſed perfectius informatum. E
hoc quo

Digitized by Google

& hoc tenent aliqui dicētes ſecus eſſe poſt prædicationem, quia tunc retinentes peccant mortaliter, arg. de ſupplen. negli. prœla. c. 1. c. penulti. de conſec. eccle. vel alta. aqua. de cle. ex commu. ſi celebrat. Alij dicunt, ꝙ cum ex præcepto teneatur quilibet ad ſolutionem decimarum, non ſoluens peccat mortaliter, ar. ſ. e. ex trāſmiſſa, & c. cum homines. Exodi. 22. decimas, & primitias tuas non tardabis offerre, ad hoc, quod legitur, & no. de treu, & pace. ca. 1. primo reſponſo. Nam ſemper eſt in mora ſicut fur. ff. de condi. furt. l. viri. in fi. dicit Hoſt. ꝙ vltima opi. eſt æquior, & ideo eſſet per conſtitutionem eccleſiæ approbanda. arg. de tranſact. c. fin. de app. oblatæ. ver. penul. dic, ꝙ imo de iure eſt verior, quia non ſoluentes non peccant niſi ex quo ſunt moniti, & non parent, ut dixi. ſ. q. proxima.
15 Nono quæro † ſi clerici delinquant, vel decimis abutuntur, dicit Hoſt. ꝙ de hoc non habent laici diſputare, vel iudicare: nec debent propter hoc decimas retinere, pro hoc, ſup. quæſ. 6, & ad idem, ʒ. c. tua, unde Angu. lib. 8. ſuper Geneſi. cap. 11. dominus inquit cur iuſſerit viderit, faciendum eſt autem a ſeruiente quod iuſſit: nec excuſat conſuetudo laicos: nec præſcriptio aliqua, vt patet in eo, quod no. de conſue. cap. fin. niſi ſit per ſedem Apoſtolicam approbata, & ſic poteſt intelligi. ʒ. eo. in aliquibus.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ ſunt res ſpirituales.*
2 *Laici de ſpiritualibus non poſſunt diſponere.*
3 *Diſpoſitio generalis non comprehendit ea quæ concedere non poteſt.*
4 *Decimæ quandoque debentur ex conſtitutione humana.*
5 *Feudum decimarum etiam licite, conceſſum layco reſtringi debet vt nō comprehendat noualia.*
6 *Decimæ poſſunt competere laico per priuilegium ab aliquo conceſſum.*
7 *Specialia in multis plus proſunt quam generalia.*
8 *Imperator an remittat iuramentum.*
9 *Priuilegium ſuper decimis an comprahendat noualia.*

TVa. Imperialis conceſſio ſub quacunque forma a ſolutione decimarum eximere nō poteſt. hoc primo. Decimę noualium non pertinent ad laicum qui decimas habet in feudum. habet duo dicta. Secundum ibi. nec. Prima ſubdiuiditur. quia Primo ponitur ratio. Secundo dictum. ibi, imperialis. Tertia limitatio. ibi, quæ diuina. Secunda ſubdiuiditur in dictum & rationem. Secunda ibi, cum in talibus. & erat olim prima pars in tertia compilatione. de iudic. capitulo primo, & tota
1 decre. in quarta. † Nota, quod decimę ſunt res ſpirituales. † Se
2 cundo nota quod de ſpiritualibus a non poſſunt laici diſpo-
a nere. Et idem dicit gloſſ. de temporalibus ſpectantibus ad eccleſias, præter quoſdam caſus in ea exceptos. Eſt & alius caſus infra de elect. vbi. §. præterea. libro, ſexto. Et ad materiam gloſſ. facit quod nota. Specu. de reconuen. §. nunc dicamus. verſ. Item exceptis. & verſicu. ſequen. Tertio nota, quod di-
3 ſpoſitio † generalis non comprehendit ea quæ concedens ſpecifice cōcedere non poteſt. pro hoc, quia nemo dat quod non habet. de do. inter vir. & vxo. nuper. Quarto nota a con-
4 trario, ibi, diuina conſtitutione. quod quādoque decimę † debent ex ꝯſtitutione humana: & tunc ſunt in diſpōne ꝯſtituētis q pōt in traditione rei ſuę modū apponere. de ꝯdi ap. verū.
5 Quinto not. ꝙ feudū † decimarū etiam licite ꝯceſſum laico debet reſtringi vt non cōprǽhēdat noualia. Sexto no. ex hoc ſm Hoſt. ꝙ ſi priuilegiatus, qd non ſoluat decimas de terris patronatus, quæ tranſeunt cum vniuerſitate: in ſpecialiter tranſire non poſſunt. ff. de acqui. re. do. quædam. de iurepa. ex literis. ideo ſm Hoſt. dixit hic, quantumcunque gñaliter. facit ad id quod no. ne cleri. vel mo. ſicut. an notarius conſtitutus a laico ſup eccleſiaſticis poſſit inſtrumenta conficere, vel dic quātūcūq; gñaliter, i. plene vel vniuerſalr. Nam ēt ſi ſpecifice cōcederetur priuilegiū ab imperatore ſup decimis nō ſoluendis, non valeret, p rōnē de qua in textu. Secundo op. ad
8 hoc & ad tex. q͂a imperator † remittit iuramentum, quod ēt obligat de iure diuino. ff. ad municip. l. fi. Soluit Hoſti. ꝙ leges quæ imperatori vel laico dant poteſtatē circa talia, corriguntur etiam de mente iuris ciuilis. In. Aut. ne cleri. apud ꝓprios epiſcopos. §. ſi vero eccleſiaſticum. Ad l. fi. dicit ꝙ imperator non remiſit iuramentum, ſed illi qui iurauerant ꝙ duūuiratum non reciperet, & poſtea recepit, in hoc facit gratiam quod ab illo ordine non remoueretur, vel dic melius, ꝙ ibi, Imperator interpretatur iuramentum vt intelligatur in eo authoritas ſuperioris excepta: ita quod qui iurauit non acceptare publicum, vt erat duūuiratus, ſi eligitur, acceptare poſſit & debeat, cum ad hoc cogi poſſit per ſuperiorem. pro
9 hoc de iureiur. venientes. † Tertio oppo. quod priuilegium ſuper decimis compræhendat noualia infra eodem ex parte, Glo. vlt. remittit ibi. Innon. aut proſequitur, cuius glo pono. infra eodem, cum contingat. vbi de hoc in glo. penul.

ADDITIO.

a De ſpiritualibus. Adde. c. decernimus, & cap. quanto, de iudi.

SVMMARIVM

1 *Colonus fundi partiarij an debeat habere partem arborum vel fructuum ipſarum.*
2 *Colonus qui plantauit arbores in vinea, qui tenebatur dare quartam partem fructuum vineæ, an teneatur dare quartam partem fructuum arborum.*
3 *Decimæ ſunt tributa animarum egentium.*
4 *Decimæ debentur clericis loco Dei.*
5 *Iura ſua non debent auferri cuiquam etiam criminoſo.*
6 *Aequiparatio de tributo ad decimam an valeat.*
7 *Princeps an poſſit contra Domini voluntatem concedere illius ius.*
8 *Decimæ qua actione petuntur.*
9 *Dominus prædij an teneatur ad decimam de portione ſua.*
10 *Decima cui debeatur de parte quam recipit Dominus non ratione fructuum.*
11 *Colonus partiarius quare eſt melioris conditionis quam penſionarius.*
12 *Dominus non tenetur ad decimas pro certa portione quam recipit a colono pro fructibus fundi.*
13 *Decimas perſonales an quis teneatur dare ei quē ſcit eſſe ſymoniacū.*
14 *Decimarum debitores quomodo compellentur ad ſoluendum.*

Tua. Sine deductione ſeminis & ſumptuum debent Dñs & colonus decimam ſoluere. non cui voluerint eccleſiæ, vel pauperib. ſed parochiali cui debetur, nec ab eo excuſatur pp malitiam clericorum. Primo ponit tres machinationes. Secundo ad eas reſpondet. ibi verum. Tertio cōcludit. ibi qm̄ peruerſis. multæ vię. hominibus ad malum. In Aut. de nup. §. mitiores. Hoſti. quidam. prima machinatio. Alij. ſecunda machinatio. capellis ſuis. forte quarum ſunt patroni vel parochiani. cum tamen, non parochiali ſed prædiali debeantur. Alios. forte pios: puta quia faciunt pontes ad

ſimpliciter,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij,de iudi.
clemẽ.diſpendioſam. Et cum de cunctis, rñdet ſcđæ machi-
1 nationi.Fructuum.An † colonus fundi partiarius debeat ha-
bere partem arborum,vel fructuum ipſarum,no.Spe.de loca.
§.1.ad fi.vbi ſecundum quoſdam dicit ꝙ nõ:qa fructus nãles
nõ efficiunt bonę fidei poſſeſſoris,ſed aliud eſt in colono qui
debet habere oẽm ↄmoditatẽ,cum habeat etiã curam agri,
niſi aliud ſit ↄuentũ De iſtis aũt fructibus nãlibus qualr ſint
2 reſtituendi.no.de reſti.ſpo.grauis.Item de colono † q planta
uit arbores in vinea,q tenebatur dare quartam partẽ fructuũ
vineę,an teneaẽ dare quartam partẽ fructuum arborum:not.
de ſeruit.ru.præ.li.certo generi,& glo.ibi non firmet,tñ cõiter
teneẽ,ꝙ ſic:quia idem iuris eſt in acceſſorio,qđ in principali.
facit regula acceſſorium,lib.6.& de hoc per Io. And. in dicto
§.1.in fin.diœceſis ciuitatem includit,ſic.de offic.ordi.cap.1.
† No.ꝙ decimæ ſunt tributa a egentium animarũ. de hoc in
3 gl.prima.Scđo no.ar.a minori ſic.n.arguit tex. in ver.cum.n.
a de hoc de ele.cum in cuntis,& ꝓ hoc, qđ hic dicitur in gl.2.
& in ea ibi,eos.Moderator prouincię mulctat in duabus vn-
cijs tm̃, pro ↄſul in ſex.In fin.ad hoc J.de hæreti ver.gentis.
† Tertio no.ꝙ decimæ debenẽ clericis loco dei,q eas reſerua
4 uit in ſignum vniuerſalis dñij.Et hoc reſpectu dicit Hoſt.ꝙ
cadunt in laicum,cum ſint quid temporale.Sed quatenus de
benẽ clericis ꝓ cultu diuino,dicit Tan.ꝙ non cadunt in lai-
cum,cum hoc ſit mere ſpirituale,de hoc dixi,ſ.eo.a nobis,q.
7.Quarto no.ꝙ laici non ſoluentes decimas poſt monitionẽ
coguntur eccleſiaſtica diſtrictione,& dic,ꝙ in hoc procedit
abſq; iudiciorum ſtrepitu,& figura iudicij.clemen. diſpẽdio
ſam.de iudi.Quinto no.in verſi.prætextu † ꝙ iura ſua non de
5 bent auferri cuiq̃ ẽt criminoſo, quod intellige niſi ſint talia
crimina pp q̃ bona poſſint ↄfiſcari,quod dic vt de conſti.quę
in eccleſiarum,& de hoc ẽt J.ↄtrio.3.Op.ꝙ illi,qui volebant
ſemẽ,& ſumptus detrahere ius habuerunt.ff.de vſufru.earũ
rerum q̃ vſu ↄſu.l.2.vbi pecunia data ad vſumfructum ſalua-
tur dño quo ad ſortem.Ad idẽ,ff.de vſufr. vetus, & l.ſeq. vbi
vſuſfrũctu legato dẽt ↄſeruari numerus gregis reddẽdus vſu-
fructu finito,& ſi aliqđ aĩal moritur ſubmittiẽ aliud.Sol.Ala
nus ſ.eo.nõ eſt,allegat has leges pro ↄcordãtibus ad tex.dicẽs
ꝙ Deus primũ ſemẽ miniſtrauit,& illius quaſi vſumfructũ,
ↄceſſit agricolæ,vñ ſemẽ ſaluũ de vſufructu eſſe dẽt ad inſtar
pecunię,vel gregis,vt nũc dixi,ſed Hoſt.allegat has leges præ
dictas ꝓ ↄtrijs modo prædicto,& melius.Ad idẽ,qa in nego-
ciatione deducit capitale,J.eo.paſtoralis,& rñdet cum Goff.
qa primũ ſemẽ nõ fuit ↄceſſum in vſufructu:ſed gratis datũ.
Itẽ in negociatione principalius operaẽ manus hominis,&
ibi pecunia ſalua manet.ſemẽ vero mortificaẽ,& ibi principa
lius manus Dei hẽ decima p̃dialis eſt tributum,in quo ſoluẽ
do nõ deducunẽ expenſę,vel ſemẽ,vt in tex. Scđo opp. ꝙ nõ
6 ſit bona æquiparatio q̃ hic ſit de tributo ad decimã,† qa in tri
buto nõ admittiẽ appellatio,2.q.6.§.diffinitiua,ſed ĩ decimis
ſic,ſicut,& in alijs cauſis,de appel.vt debitus,Item in tributis
non procedit præſcriptio.16.q.3.§.poreſt,in decima ſic. de p̃-
ſcrip.de quarta.Glo.prima ſtat ↄtrio,dicens,ꝙ decimę impro
prie dicuntur tributa.Dic,ꝙ poſſunt dici tributa,quia ſicut in
tributis nõ admittitur,ſic nec in decimis,16 q.7.omnes deci
mæ qđ intellige,vt no.de re.eccle.nõ alie.vt ſup.,& de re. per
mu.c.vlt.Itẽ ſequuntur poſſeſſorem vt tributa:vt no. J.eod.c.
in gl.hoc intellige.Dic ergo,ꝙ in quibuſdam cõparant, non
in oĩbus.Itẽ in eo,qđ dixi de decimis currere p̃ſcriptionem.
Cy.C.de p̃ſcrip.30.an.ↄperit.tenet ↄtrium,& dic,ꝙ ẽt decimę
nõ præſcribunẽ.ſ.per laicos,vel alios q debent decimas:vt no.
J.eo.in aliqbus,in vlti.gl.ſecus in clericis,vt in eadem glo. &
ſic ẽt loquitur hæc gl.& in hac gl.ibi,bene admittitur,ↄ eſt,
J.eo.c.in fi.Sol.vt J.in vltimo ↄtrio.Tertio opp.in verſ. p̃tex.
7 ꝙ præter dñi volũtatem poſſit princeps † concedere illius ius
C.de quadrien. præſcrip. per totum.Glo.antepenul.ſolum,ꝙ
hic dẽt intelligi de reb.eccleſiaſticis.In contrario,de ſecula.ri
bus.dic melius quod intelligitur gñaliter,ꝙ nõ licet auferre
aliena,ſ.ſine cauſa,ſed cũ cauſa ſic,vt in ↄtrio,& dixi in vltimo
notabili.Et in hac gl.ibi,non eſt nouum,vide de iurepa.cura.

negatoria.de iudi.examinata.Et an competat pro ...
vero ꝓ ſeruitutibus tm̃,dixi de ver.ſig.abbate.Et proprie non
habet locum ↄfeſſoria,vel negatoria: ſed quaſi ↄfeſſoria,vel
quaſi negatoria:vt dicit Inn.in d.c.abbate.ſecundo ſoluit gl.
ꝙ petuntur rei vendicatione,quod placet Damaſo hoc tit.q.
2.per l.3.§.fi.ff.de rei vendic.ubi vendicatur pars rerum com
mixtarum,& confuſarum.Et de hoc in c.moderamine,alle.
in glo.& dic,ꝙ non poſſunt vendicari generaliter,puta peten
do decimas talis prędii,ſed oportet ſpecificari per id quod di
xi ſ.c.parochianos,in ſecundo ↄtrio.Tertio ſoluit gl.ꝙ petun-
tur actione ex canone,& hoc tenent Ioan.Tan.Gof.& Ala.ſ.
c.qm̃,& Vinc.ſ.c.prohibemus. Hoſtien.dicit,hoc potius in
ſubtilitate q̃ in utilitate conſiſtere:quia nõ eſt neceſſe propo
nere actionem: de iudi. dilecti.poteſt tamen dici ſecundum
eum,ꝙ cõfeſſoria competit inter duas eccleſias,quarum vtra
que dicit ſe habere ius:ſed rei vẽdicatio cum colonus negat
ſe teneri,& fructus ſegregati ſunt a fundo:ſed fructibus pen-
dentibus competit ↄdictio ex lege diuina per ius canonicum
declarata.Et hoc ſi agit eccleſia parochialis.Si vero agit extra
nea eccleſia,cõpetit ↄdictio ex lege ↄſuetudinaria per ius ca-
nonicum approbata,facit ad hoc quod dixi,ſ.eo.ex parte,q.
1.Et omnibus attẽtis verior vr̃ opi.quæ dicit,ꝙ petuntur ↄdi-
ctione ex canone.Nam ẽt donec petantur non illicite ↄuer-
tit is qui eas debet in vſus ſuos,ſaltem quo ad hoc,ꝙ nõ pec-
cat niſi poſtq̃ monitus eſt reddere,& non ſoluit,vt hic,ibi,ſi
moniti,& dixi ſ.eo.peruenit,& uidetur potius eſſe debitor ge
neris, q̃ ſpeciei pro hoc,qđ dixi,ſ.c. parochianos.licet ẽt illi
opi.multum applaudat iuri,ꝙ decimæ poſſint vendicari,per
canones quos allegat gl. 16.q.1.moderamine.tutior tñ eſt opi.
prædicta,ꝙ ↄdictione ex canone,& quæcũq; opi.teneatur nõ
eſt magna vis,per id qđ nunc dixi ſm Hoſti.Et in hac gl.ibi
l.3.hanc,& ſeq.vide de pecul.cleri.inquirendum.Ibi l.rna,ui
de de ſepul.cum liberum in gl.2.Secundo quęro,in eo,ꝙ hic
9 dicit,dñm † prædij teneri ad decimas de portione ſua,an hoc
ſit indiſtincte uerum.Glo.hoc intellige.ſoluit uſque ibi,ſed
illud,diſtinguendo,an dñs receperit partem ſuam ante ſolu-
tam decimam de toto:an poſtea.Item,an recipiant certam
quotam de fructibus,an certam menſuram non habita ratio
ne fructuum,qđ dic,ut in gl.& dic melius,ut J. q. 5. Nam in
eo,qđ gl.dicit,ꝙ qñ habet eccleſia menſuram non habito re
ſpectu ad id quod percipit colonus,teneẽ ipſe dñs ad decimas.
dic uerius,ꝙ nõ tenetur,ut in ea.q.5. & hoc quatenus colo-
nus ſoluerit totã decimã:ſecus ſi ſoluit tãto minus:ut qa nõ
ſoluit de menſura q̃ dedit dño:tunc enim dñs tenetur ad deci
mam,& hunc intellectum uidetur habuiſſe gl.p id quod di-
co in ſeq.q.& ſic intelligendo expone glo.cum dicit,ꝙ dñs te
netur ad decimã:licet,a decimato aceruo deſcẽdat,ſcil.n. in-
telligi,ꝙ fuit decimatus nõ in totũ,alias nõ ꝓcederet,qđ di-
cit hæc glo.J.uer.colonus uero,in eo, quod dicit,ꝙ colonus
ſoluit tanto minus,qđ dixi ſ.e.q.& dico in ſeq.q.Non poteſt
autem colonus diminuere portionem domini,quando ↄſti-
tuta eſt non habito reſpectu ad fructus,ut,qa colonus debet
duas corbes domino.ſiue aliquid naſcatur in agro,ſiue nihil
ſiue multum,ſiue parum, ſed hoc caſu tenetur colonus ad
decimam de toto a ceruo,& nihilominus ad integram pen-
ſionem.Ipſe autem dominus de pęnſione ſua non tenetur ad
decimam qđ plenius declaratur in tribus ſequentibus quæ-
ſtionibus.Tertio quæro, eo caſu quo dominus recipit certã
menſuram,puta duas corbes,non habita ratione fructuum,
10 cui debetur decima † de iſta parte.Glo.e.ibi:ſed illud,ſolum,
ꝙ dari dẽt ecclię prædiali:& ꝙ tãto minus ſoluet colonus ꝓ
decimis, qđ dic uerũ in dño p̃dij, cui debenẽ dictę corbes ex
fructu p̃dij ſui.ſecus in dño tributorũ,uel cẽſuũ.ſ.cui debet tri
butũ,uel cẽſus,nõ qa ſit dñs p̃diorũ,ſed qa eſt ſuperior:ut no.
Vin.J.eo.cum non ſit,quo vltimo caſu primo ſoluitur deci-
ma

A D D I T I O.

a **Decimæ.ſunt tributa.Adde Abba.in rub.eo.titu.**

[illegible] in .penſien.eccleſia,1. ſed Inn. dicit, ꝙ iſta merces non ſuccedit loco patris fructuum, nunꝗ enim ꝯſuetudine, vel lege introducta eſt iſta ſucceſſio. Si autem eſſet ītroducta, forte aliud dicendum eſſet, ſecundum eum, & de hoc ēt in ſequēti qōne. Et in hac gl. hoc intellige ibi hactenus, vide de ſi

11 de inſtru. G. perpetuus, in prima glo. Ibi, † Quarto quæro circa hoc, quæ ſit ratio diuerſitatis quare colonus partiarius eſt melioris ꝯditionis quam penſionarius. dicit Inno. ſ. eo. c. cū non ſit, ꝙ bona rō eſt: qa exponit opera ſua fortunæ, & miſericordiæ dei. ſed penſionarius ſemper eſt certus de mercede ſua. pro hoc quod dixi. ſ. eo. cum ſint, q. 1. & 2. Quinto quęro

12 ſi dn̄s † recipit certam pēſionem a colono pro fructibus fundi, dicit Inn. in eo. c. cum non ſit, ꝙ de illa non tenetur ad decimas, qa ītelligitur vēdidiſſe fructus ſalua decima, ſ. c. paſtoralis, vnde fructus decimari debent, & non penſio, niſi conſtituta eſſet in fructibus eiuſdem fundi: quia tunc tranſeunt cū onere ſuo, niſi prius a colono decimētur, d. c. cum non ſit, & de hoc ēt ſ. q. 3. & ex hoc dic, ꝙ ſi penſio debet ei ſiue in fundo aliquid naſcatur, ſiue non, dn̄s nō tenebitur ad decimam, ſed habebit penſionem totam, colonus aūt tenetur ad integrā decimā de oībus fructib. ꝓ hoc qđ dixi in ea. q. 2. Opp. ad hoc, qa nō apparet rō quare dn̄s non teneat̄ decimare ꝓcium fructuum vēditorum, ſicut colonus decimat mercedē operarū. Soluit Inn. ibi, ꝙ hoc eſt, qa merces oparū ꝓcedit ex mēbris hominis, ideo de his dant̄ decimæ in uēditione autē fructuum nec opera nec aliud deducit̄ ante decimā ſ. c. paſtora-

13 lis. Sexto q̄ro, an teneat̄ qs dare † decimas pſonales ei quem ſcit eſſe ſymoniacū. Gl. hic ideo, arguit ꝙ nō. ꝯrium tn̄ tenet, quia etiam ſi nō dēat audire diuina ab iſto, tn̄ tenetur ad decimas, ſicut ēt iudeus ſoluit decimas perſonales, de vſuris, q̄to, qui tn̄ non audit diuina, & cum gl. tenent Goſ. Phil. & Vinc. Sed Hoſti. ꝯ, ne uideatur in ſuo peccato nutriri, arg. 5. q. 5. non oīs, vbi vtilius eſurienti, &c. parochianus tn̄ non debet eas lucrifacere, ſed authoritate diœceſani in vtilitatem eccleſiæ cōuertere, ar. de iudeis, cum ſit, de ſuc. ab inteſt. c. fi. de offi. or. cū vos. Ad illud de iudeo rn̄det Hoſt. ꝙ licet ipſe non audiat officium, tn̄ is cui præſtat decimas celebrat: & ſic ex culpa iudei hoc prouenit. Ex hoc dicit Hoſti. ꝙ id quod dictum eſt, decimas non deberi ſymoniaco, procedit etiam in notorio fornicatore. Dic, ꝙ cum decimæ perſonales debeãtur eccleſiæ, & non prælato, verio eſt opi. gl. Itē licet in pluribus iuribus dicatur, ꝙ ſymoniacus, & fornicarius ſunt euitandi, tamen donec tolerantur dici non poteſt, ꝙ habeantur ac ſi non eſſent ꝓlati, & de fornicario notorio dic, ut dixi de coha. cle. ueſtra. & de utroque no. de præſcri. cū nō liceat in gl. 1. Septimo q̄ro, in eo qđ hic in fi. dicit, debitores decimarum compellen-

14 dos ad ſoluendum † q̄uo compellentur. Gl. ult. dicit, ꝙ excōicabuntur, & bānum Papæ component, & dic bannum. i. pœnā pecuniariā de qua in c. ſtatuimus, alleg. in gl. Et procedet̄ hoc modo, quia iniungetur ſibi pęna pecuniaria, de qua ibi, ꝙ infra certum diem ſoluat. tale enim bānum, uel pęnā exigit eccleſia a rebelli clerico, uel laico. 21. q. 3. ſi qs cuiuſlibet. Nā hoc ſolū bene agitur &c. abſtinēdum eſt tn̄ diebus feriatis ab executione huius banni, ut ibi, & ſic intelligunt Hu. & Hoſtien.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegium ſuper decimis laborum eccleſiaſtica peſona conceſſum noualia comprahendit.*

2 *Abbas de iure communi debet habere decimā parochiarum ſuarum.*

3 *Monaſteria quo iure habeant eccleſias.*

4 *Priuilegium ſuper decimis an comprehendat noualia.*

3 ria † de iure communi, nec etiam de conſuetudine communi parochias habent, licet quandoque habeant. Sed plerunque eſt, ꝙ ſi habent eccleſias, habent quo ad ius patronatus tantum, vel quo ad alia de quibus ſup. de præben. de mona-

4 chis. Secundo op. ꝙ † priuilegium ſuper decimis non compræhendat noualia ſupra cap. tua. Solu. vt in glo. 1. & de hoc inf. eod. cum contingat, in glo. pe. & in hac gl. ibi, non debet. ſequitur, cui plus licet, quod minus eſt non licere. Ad idem de reg. iur. cui licet. lib. ſexto. Ibi, qui indignus, hanc & ſequen. vide de tornea. cap. 1. contrario. 2. Tertio oppo. ad idem infra eodem, cum contingat. Glo. vlti. ibi remitur & ſoluit, ibi. glo. penul.

S V M M A R I V M.

1 *Negotiator ſoluit de lucro decimam deductis expenſis.*

2 *Poſſeſſor malę fidei deducit ſumptus neceſſarios.*

3 *Decima cum ſoluuntur de fructibus molendinorum, vel piſcariarū, an deducendæ ſint expenſę facta pro fructibus percipiendis, ſicut deducunt quando ſoluuntur de lucro negotiationis.*

4 *Expenſę quædam fiunt in re, quædam circa, quædam extra.*

5 *Lucrum, fructus, & prouentus an differant.*

6 *Expenſa quæ deducenda ſint de ſolutione decimarum.*

7 *Relatiuum, quis vel qui, ſui natura reſtringit.*

8 *Negotiatio & fructus in quo differant.*

9 *Expenſæ an ſint deducendæ caſu quo de lucro ſoluantur decimæ.*

10 *Emens mercem pro centum, ſi de medietate habuit centum quomodo ſoluet decimam.*

11 *Decima an debeatur de eo quod peruenit ad aliquem titulo gratuito.*

12 *Doctor de collecta an teneatur ſoluere decimas.*

13 *Donans rem quam emit pro 10. quæ valebat 15. an teneatur ad decimam.*

14 *Expenſa quare deducatur de lucro, & non de fructibus.*

15 *Expenſę quæ ſint deducendæ cum ſoluitur decima lucri.*

16 *Decimę quando ſunt ſoluendæ.*

17 *Decima de animalibus quando ſoluenda ſit.*

18 *Expenſę quales non deducantur pro fructibus.*

19 *Reficiens rem emptam poſtea deſtructam non deducit expenſas.*

20 *Alienata an trãſeant cum onere ſoluendi decimas tēporis preteriti.*

Paſtoralis. Difficilem & intricatam habet materiā, vt patet infra quæ. 2. & quatuor ſequentibus, ſed per ea quæ dico in illis quęſtionibus & alijs ſe-

1 quentibus extricatur, & h. d. †. Negociator de lucro decimā ſoluit deductis expenſis quas fecit de pecunia decimata. Expenſæ vero quæ fiunt pro habendis fructibus non deducuntur, & de fructibus ſoluuntur decimæ non deductis expenſis factis pro re reſtauranda. Cōmunis diuiſio. Secūda ibi, ad qđ, vbi Primo tractat de expenſis negociationis. Secundo de expenſis pro habendis fructibus. ibi, expenſas. Tertio de expenſis pro reſtauranda. ibi, nec pro reſtaurando. Caſum ponit glo. 1. quod dic vt infra quæſt. 1. De molendinis & piſcarijs, id eſt, prouentibus molendinorum & piſcariarum. In. neceſſarias, i. pro ſeruitoribus & mercenarijs molendini & piſcariæ vel ipſorum refectione: Inno. de hoc in gloſ. 3. & in ea ibi, impenſæ, hanc & ſeq. vide de eo qui mit. in poſ. c. pen. in gl. fi. & ibi dico. quæſt. 1. Negociatione. rerum mobilium, quaſi dubium ſit, an idem ſit in mercationibus rerū immobilium, quod eſt in mercationibus mobilium. Goſ. quod nō vr̄ ꝓcedere, & facit ſ. q. 9. ad fi. Rn̄demus. Dicit Hoſtien. quod in antiqua erat ſine præiudicio melioris ſententiæ. Reſpondemus, & ſunt ſimilia verba de reſti. ſpo. literas. ver. nos autem. Acquiſitas, cum non variatur forma. factas, cum forma va-

Digitized by Google

ciale,ſoluit,ꝙ ſpeciale eſt in decimis,ſed non reddit ratione
ſpecialitatis,Inn.ſoluit,ꝙ illa l.lucrum appellat fructum.Lu-
crum enim eſt id, quod ſupereſt deductis expenſis. In fructu
autem includuntur expenſæ.ſolutio videtur reſtringere ni-
mis illum §.vbi dicitur,ꝙ fructus intelliguntur deductis ex-
penſis,quæ quærendorum colligendorum cõſeruandorum
que eorum gratia fiunt. Secundo ſoluit Inn. ꝙ expoſitio de
qua ibi eſt ciuilis,non naturalis,quia in veritate fructus,vel re
ditus eſt quicquid prouenit de poſſeſſione, molendino, vel
grege,nullis deductis expenſis,quod non videtur procedere.
Nam ſi id quod eſt expenſum non deduceretur non poteſt
dici,ꝙ omnes fructus veniant ex prædio,vere loquendo.Sed
proueniunt partim ex operis,partim ex alijs expenſis,tanquã
cauſis originalibus:quibus ceſſantibus fructus fuiſſent pau-
ciores,aut nulli.Inn.tamen habuit bonum intellectum,quia
verum eſt,ꝙ omnes fructus proueniunt ex prædio immedia
te:debet autem attendi cauſa propinqua,non remota,ff. rerũ
amo.ſi mulier in prin.ȷ̃.de homi.decętero,& vtrobique gl.
Hoſti.aliter ſoluit,ꝙ in decimis non deducũtur expenſæ fru-
ctuum:quia nouem partes retinentur,& ſola decima ſoluĩt.
In ɔ̃trio autem,& ſimilibus loquitur de illo qui fructus om-
nes reſtituit,ideo ſtrictius accipiẽ verbũ fructus,pro eo,quod
ſupereſt deductis expenſis,ne quis ditetur cum aliena iactu-
ra.ff.de condi.inde.nam hoc natura,regula locupletari,lib.6.
quæ ſolutio placet.Subtilius tamen dic,ꝙ præceptum de de-
cimis non dicit de decimis fructuum, vt patet in autoritati-
bus quas induxi ſuper rub.Sed dicit decimam deberi de om
nibus prouentibus ex terra,pro hoc ſup.c.tua.2. ver. & cum
de cunctis,quod eſt quid generalius.Ideo non fit deductio ex
penſarum. Et procedit hic faciendo differentiam inter fru-
ctus,& prouentus,quod dico.ȷ̃.q.tertia,& 4.Sed non faciẽdo
differentiam inter hæc,qđ magis placet,vt in illis quæſtioni-
bus dicam, tunc aperte patet in iure, ꝙ canones volunt hoc
caſu fructus dici omnes q̃ de terra colliguntur,ẽt non dedu-
ctis expẽſis,ꝑ hanc literam, & præal.c.tua.2.ſup.e.ibi,cum in
tegritate,& ibi,de cunctis oĩno prouentibus, & ſic ſaluatur
ſolutio prima,quæ dicit ſpeciale in decimis. Quæro in quo
differunt tria dicta quæ ſunt hic in rñſione Papæ.Solutio col
ligitur ex caſu quem ponit gl.1.cuius expoſitio bene conſo-
nat literæ.Inn.tñ ponit aliter,dicens,ꝙ eps Elieñ.quæſiuit,an
3 cum ſoluunẽ decimæ † de fructibus,vel ꝓuentibus molendi
norum, vel piſcariarum, deducendæ ſint expenſæ factæ pro
fructibus percipiendis,ſicut deducuntur quando ſoluuntur
de lucro negociationis,cui quæſtioni rñdet Papa, ꝙ non eſt
differentia de molendinis,& piſcarijs,vel agris,vel gregibus,
vel quibuſcunque alijs mercibus, quia ſi fuerunt emptæ de
pecunia decimata,quandocũq; vendentur,deducentur om-
nes expenſæ. Sed ſi ſoluitur decima de prouentibus, vel fru-
gibus molendinorũ,vel quarũcunq; aliarũ rerũ,ſiue fuerint
emptæ cã ꝓprij vſus,ſiue ad reuendendũ,non detrahunẽ ex-
penſæ,ſiue fiant ꝑ habendis fructibus,ſiue pro rebus reſtau-
randis,& hæc poſitio,licet in verbis variet a poſitione glo. tñ
idem ɔ̃tinet in effectu ponit ẽt Inn. alia ad intellectũ caſus,q̃
dico,ȷ̃.q.4. Et in hac gl.t.ibi,non ſunt deducendæ,ẽt de deci
ma quæ ſoluiẽ de lucro:ꝙ ſatis patet in ver.expẽſas, Io. And.
Sedo quæro,qa hic fit mentio de expenſis diuerſis quæ fiunt
pro rebus habendis,vel pro habendis fructibus,vel pro rerum
4 reſtauratione,quæ & quot ſint expenſæ. † dic, ꝙ triplices,
quædam fiunt in re,quædã circa rẽ. quędã extra rẽ. de primis,
dic,ꝙ ſunt illę quę fiunt ꝑ rebus habendis: vt ſi emo rem im-
mobilem,vel mobilem,vel ſe mouẽtẽ.de ſcdis dic,ꝙ ſunt du
plices,q̃dam fiunt circa rẽ:ita,ꝙadhærent rei,& res fit melior,
quædam fiunt circa rem ꝑ habendis fructibus. de his quæ ad
hęrent rei,Exemplũ,feci domũ reparari,agrũ foueari.librum
illuminari, vel veſtem tingi. de his quæ fiunt pro habendis
fructibus, Exemplũ,feci agrum ſeri, vel plantari. de tertijs q̃
fiunt extra rem,Exemplũ,emi rem,& dedi ſalarium proſone
tis.oẽs tñ iſtę expenſæ in larga ſignificatione poſſunt dici ex-
penſę in re,vel extra rem,& in hoc nõ eſt uis q̃uo appellenẽ,
dummo cõſtet qua de cã factæ ſint. Et de his in alia materia,
ſcilicet a quo poſſeſſore recuperent.in Spe.de expẽſis,in prin.

ſtunt ſecundum Io. And.in re quę non germinat,ut in reddi
tu molendini.Aliam differentiam inter fructum,& redditũ
ponit Archi.de elect.generali,lib.6.ſecundum quem omnis
fructus eſt redditus,ſed non ɔuertitur:quia partus non eſt in
fructu.d.l.in pecudũ,& tñ cõtineẽ appellatione redditus,ff.de
vſuris. Paulus,§.hęres,ad trebel.deducta.gloſſ.tñ in d.l. in pe-
cudum,dicit,ꝙ in §.hęres,hoc operaẽ voluntas defuncti,qui
deducto redditu voluit aliam reſtitui.vnde dic,ꝙ in iure fru-
ctus,& redditus accipiuntur pro eodem.Nam etiam de poſ-
ſeſſione quę germinat dicuntur redditus,ff.de annu. lega. li-
berto.in prin.C.de dona.ſi quis argentum,§.1.multi tñ tenẽt
qđ dicit Archid.ꝙ plus in redditu q̃ in fructu,ſed qđ nunc di
xi verius uidetur,& q̃uis teneretur quod dicit Archi.non per
hoc reſultaret diuerſitas quantum ad hoc ca. vt in ſequenti
quæſtion.ad fin.Quare aũt Io.And.diſtinxerit inter redditus,
& fructus,patet ex eo, quod dico in ſequenti queſtione. Fit
autem diſtinctio de fructibus in alia materia,an,& qñ ſint re
ſtituendi,diſtinguitur enim inter naturales, & induſtriales,
de quo ſ̃.de reſt.ſpo.grauis,& in Spec.de fructibus, in princ.
Item regulariter fructus dicunẽ deductis expenſis,hic tamen
ſecus,quod dixi ſ̃.in primo contrario.Quarto quęro,pręſup
poſitis his quę dicta ſunt in duabus proximis quęſtionibus,
6 quę † expenſę ſunt deducendę de ſolutione decimarum.So.
qñq; ſoluunẽ decimę de lucro,qñq; de fructibus, primo caſu
deducuntur expenſę factę in re.i.pro pręcio rei.Item factę cir
ca rem,per quas res facta fuit maioris pręcii.Sed expenſę fa-
ctę ꝑ habendis fructibus quos percepi dum res fuit apud me,
non deducuntur.Sunt etiam deducendę expenſę factę extra
rẽ ꝑ re habenda,ut in proſonetis,ſecus ſi factę ſunt pro habẽ-
dis fructibus,vt in iumentis,vel mercenariis, quę omnia ꝓ-
bantur hic.Si vero decimę ſoluuntur de fructibus,refert In-
no.aliquos dicere,ꝙ expenſę quę fiunt extra rem, vnde pro-
ueniunt fructus,deducenẽ,& deinde ſoluenẽ decimę,& literã
iſtũ,cũ dicit,expẽſas quę fiunt ꝑ fructibus nõ deducẽdas,intel
ligũt in caſu qñ qs emit molendinũ,vel piſcariam,& ex eis ꝑ
cepit fructus,pro q̃bus feci expenſas extra rem,puta ꝑ merce
nariis,& retiis.Nam qñ reuenderet,ſoluet decimam de lucro,
nec deducet iſtas expenſas, ſecus autẽ ſcdm eos ſi circa rem
feciſſet expenſas: puta in refectione molẽdini:quia illas bene
deducet,ut hic in fi.volunt inducere:qa ſi finis loquitur in ex
penſis pro re reſtauranda eo caſu quo res remanet apud eum
qui reſtaurauit, & ſic ſecus qñ vendit. vr̃ autem hęc opinio
ſibiipſi ɔ̃dicere.primo namq; dicit,deducẽdas expenſas extra
rem. poſtea dicit,ſolum deducendas eas quę fiunt circa rem,
in quo dico,ꝙ iſti accipiunt extra rem vt etiã comprehẽdat
expẽſas circa rem,qa,vt etiam dixi ſ̃.q.2.non eſt vis in verbo
quo ad hoc.Inſuper de hac opinione dicit Inno.ꝙ licet ęqui
tati ɔſonet,tñ litera videtur contradicere,in eo quod dicit il-
las expenſas deducendas de fructibus.Deinde idem Inno. in
alia gl.dicit,ꝙ in decimis quę ſoluunẽ de lucro,deducunẽ ex-
penſę quę fiunt pro lucro habẽdo.ſ.in mercenariis,in media
toribus,in pedagiis,in mercibus cõducẽdis,& ſimilibus,ſiue
fiant circares in quibus ille negociaẽ,vt ſunt merces quæ dã
tur textorib.vel fullonibus,ſiue in aliis huiuſmodi. Et iſti vi-
dentur aliud dicere in expenſis quę fiunt in molendinis,& pi
ſcarijs,dicentes,ꝙ expenſę quę fiũt extra rem, vt in merce-
nariis,vel iumentis,non ſunt deducendę,& ſic dicũt loqui li
teram,ibi,expenſas tñ &c.Itẽ,ſm eos, expenſę quę fiunt cir-
ca rem,vt puta pro re reſtaurãda,nõ deducũtur,vt hic in tex.
ibi,nec pro reſtaurãdo &c.& hęc opi. nõ procedit in eo,qđ
intelligit in uer.nec pro reſtaurãdo,de expenſis deducendis
de decimis lucri,cũ potius loquatur de decima, ꝓuẽtui. Itẽ
in oĩbus mercibus quæcũq; ſint, illę oẽs expenſę debẽt de
duci.qa ſolum reſiduum eſt lucrum,vt ȷ̃.e.q.& in pluribus ſe
quentibus.Deinde refert Inno.alios dicere, ꝙ expenſę mer-
cenariorum

ADDITIO.

a Credamus de hoc verbo. Adde gl.& doct. in l.teſtium.C.de teſt.gl.in verbo
audierint.in l.2.in §.pe.& ibi Bar.ff.de aqua plu.arcen.

[illegible] pro poſſeſſione domus, vel non habeo, I o. ii
vnum dedi proſonetæ, hanc expenſam detrahere poſſim, &
tantum de nouem decimam ſoluere. hæc opin. videtur repu
gnare textui, qui generaliter dicit, ꝙ ſoluitur decima de pro-
uentibus, non de redditibus. Et ad id qđ đr Io. An. de vectura
nauis, poteſt reddi diuerſitatis ratio inter vecturam nauis, &
molendinum, quia in uectura ponderatur induſtria, nec ſolu
tum ob illud dicitur fructus, uel redditus, ſed lucrum. Item
opin. prædicta uidetur aperte ex alio repugnare textui, qui ge
neraliter recipit fructus, ut compræhendant etiam redditus.
Nam in uerſic. expenſas, dicit de fructibus, & in uer. Nec pro
reſtaurando, dicit de prouentibus, & tamen in utroq; uer. lo-
quitur ſm eandem conſiderationem. Pro hac tñ op. Io. An.
facit tex. qui dicit expenſas non detrahendas qñ ſoluitur deci
ma de fructibus rerum ex quibus fructus proueniunt, quaſi
ſecus in redditu. Sed rñde per id, qđ nunc dixi. quia hic acci-
pit fructus, & redditus pro eodem. Nam ante uer. expẽſas tñ,
ponit exemplum de agro, & moleodino, poſtea ſubijcitur ge
neraliter de fructibus, niſi dicas, ꝙ illa dictio ibi, de qbus fru-
7 ctus proueniunt, reſtringat tex. quia † de ſui natura hoc rela-
tiuum quis, uel qui reſtringit, ut not. de cle. non reſi. ca. ſi. ad
quod dico, ꝙ h. d. propter id qđ præmiſerat ibi, aut quælibet
merces: ſunt enim aliquæ merces ex quibus non prouenit
fructus nec redditus, Dic ergo melius, ſiue ſint fructus, ſie red
ditus, quando ſoluuntur decimæ de ipſis, nullæ expenſæ de-
ducuntur, ſiue factæ pro re habenda, ſiue extra rem, ſiue cir-
ca rem, ut pro rei reſtauratione, quia hoc generaliter proba-
tur hic, & ratio colligitur ex textu, & ex his quæ dixi in pri-
mo ꝯrio, & quæ dico in ſequenti quæſtione: quando autem
de lucro ſoluuntur decimę, deducendę ſunt omnes expenſę
ut in pluribus ſequentibus quæſtionibus. Quinto quęro, in
eo, qđ hic in tex. ſit diſtinctio inter negotiationem, & fructus
8 † in quo conſiſtat hæc differentia, Solu. ut in proxima quæ-
ſtione, & ultra ibi dicta đr Inn. ꝙ ꝯſiſtit in hoc, qa de negotia
tione deducuntur expenſę, ſiue extra rem ſiue circa rem, nõ
ſic autem de alijs, & ratio ſm eum eſt ſ. eo. non eſt, & ca. tua.
a. ȷ. eo. cum non ſit, ubi dicitur ꝙ dñs cuius eſt terra, & pleni
tudo eius, decimas ſibi reſeruauit in ſignum uniuerſalis do-
minij. uñ indignum eſſet, ꝙ de fructu terræ, uel molendini,
uel alterius rei deduceretur aliqua expenſa, ſiue extra rem, ſi
ue intra rem, cum talis expenſa non detrahatur a dñis tempo
ralibus fundos, uel res alias locantibus, uel ad cẽſum dantib.
ſecus autẽ in negociatione, quia ibi nullus fructus, ut ſi emo
lanam pro cẽtum, & facio ueſtem quam uẽdo cẽtum, & qn-
quaginta, non põt dici fructus, ſed lucrum eſt, qcquid eſt reſi
dui deducto precio, & expẽſis, ff. de hære. uel act. uẽdi. uendi-
tor. ad l. fal. l. 4. & de tali lucro dabitur decima, ſ. eo. non eſt,
Sed in molendino, grege, poſſeſſionibus, & aliis rebus ele-
mẽtatis, fructus, & redditus eſt quicquid inde prouenit, etiã
non deductis expenſis, licet. n. expenſę mercenariorũ, uel ali
ꝗ fiũt circa rẽ ſiue extra rã proſint, ut maior fructus habeat:
tamẽ ex eis nõ habeĩ fructus, ſed tantũ ex re. & ſic uulgari ſer
mone dr̃, fructus, uel redditus huius molendini, uel gregis tã
tus eſt, & lucrũ huius negotiationis tantũ eſt ff. de uſuf. l. uſu-
fructu legato, pro hoc qđ dixi in primo ꝯrio. & dic, ut ibi cũ
ergo de fructibus, & redditibus integre decimę dãde ſint. ſ. c.
tua. & c. prox. & ȷ. e. cum ſit. nullæ debent expẽſę deduci alſ
nõ ſoluerenĩ integrę decimę. Sed de toto lucro bñ dicũtur da
te decimę. licet detrahanĩ expẽſę negotiationis, ꝙ eis dedu-
ctis dicitur lucrum, ſm Inn. Ad idẽ reddit gl. 6. hic duas ratio
nes diuerſitatis, prima, qa in fructibus ꝑcipue operatur ma-
nus Dei: in negotiatione manus hominis, ſecunda, ne bis
eadẽ res decimeĩ, & hęc ultima plus placet Hoſt. ꝗ ꝓcedens,

Fatetur tñ Inn. ꝙ ſi quis emit rem etiam cauſa mercimonij,
etiam ſi multoplus valeat ꝗ ſit præcium, tñ ſi retinet ad vſum
proprium non dabit decimas de eo quo plus valet. pro hoc
de elec. commiſſa. ad fin. lib. 6. vbi attenditur vltima intẽtio.
& ſm hoc intellige quod hic dr̃ in glo. 1. in eo qđ intelligit
tex. ibi. de molẽdinis, & piſcarijs. quando ſunt ꝑmanentia, &
non empta cauſa mercimonij. Cuius ꝯrium tenet Goff. Ho-
ſti. autem dicit, ꝙ non eſt vis: quia ſiue ad vſum, ſiue ad mer-
cedem ſint empta, in decima fructuum non deducentur ex-
penſæ, in decima lucri ſic: quod eſt verum ſm ea quæ proxi-
me dixi. nec gloſ. contradicit, imo hoc vult. Septimo quæro
10 † ſi quis emit mercem pro centũ, poſtea de medietate mer-
cis habuit centum, quomodo ſoluet decimam, dicit Inn. ꝙ
ſi vult de mercibus quæ remanſerunt, quæ omnes ſunt lu-
crum, dare decimam, hoc poteſt, ſiue ſint immobiles, ſiue
mobiles. Sed ſi hoc nolit, debet dare decimam de precio
rerum venditarum, vt hic. & ſup. eod. non eſt. quod dic verũ,
ſi res quę remanent, valent plus quam id quod detrahetur
pro pecunia. ita ꝙ decima ſoluatur ſolum de eo quod habet
vltra centum, quia illud ſolum eſt lucrum. & hoc tenet etiã
Inno. in ſeq. q. Octauo quæro, quid ſi de parte quam vendi-
dit non ſuſcepit totum precium quod dedit pro merce. Sed
ferè totum. puta quia dederat centum & habuit 90. ſed non
vendidit niſi tertiam vel mediam partem mercis. Dicit Inn.
quod tunc idem videtur, ſcilicet, vt eſt in proxima quæſtio-
ne. videlicet, quod facta æſtimatione eius quod apud eũ re-
11 manet, ſoluet decimam de lucro rerum venditarum. † No-
no quæro, an de eo quod peruenit ad aliquem titulo gratui-
to debeaĩ decima. Gl. ex hoc arguit ꝙ ſic. ꝑ iſtum textum, &
per alia iura. Et ex hoc infert, ꝙ hæres, legatarius, vel donata-
rius, de hęreditate, legato, vel donato tenetur ad decimas. De
inde gl. quo ad hæredem dicit, ꝙ ſuus hæres non tenetur ad
decimam. de extraneo dicit ſm quoſdam eum teneri: poſtea
glo. ibi Alij, dicit alios dicere & melius ꝙ de immobilibus
non debetur decima, & hæc fuit opin. Ala. ſup. eod. peruenit.
Io. & Vin. hic. & dicit Hoſtien. ꝙ eſt benignior, & æquior, &
tenenda, licet prima ſit iuſtior. Et illam primam defendẽdo
dicit Hoſt. ꝙ rationes quæ fiunt hic in glo. in ver. alij. non ob-
ſtant. prima enim quæ dicit, ꝙ res tranſit cũ onere, facit pro-
ut dicamus, ꝙ terra cum tranſit ad aliquem titulo gratuito
tranſeat cum onere ſoluendæ decimæ tanquam de lucro.
Sed dic, ꝙ iſti voluerunt dicere, ꝙ reſpectu decimarum quis
non dicitur aliquid acquirere titulo gratuito: ſed oneroſo,
cum teneatur ad decimas de fructibus rei. Item, quatenus
is qui tranſtulit teneretur ad decimas, etiam trãſit cum hoc
onere, ſed ex hoc non tollitur quin talis acquiſitio lucrum
dicatur, cum res multo plus valeat quam ſit onus decima-
rum. Secunda, etiam ratio, cum dr̃, ꝙ Deus cum tradidit ter-
ram filijs Iſrael reſeruauit decimam ſolum de fructibus. non
obſtat, qa Deus tradendo terram ſuam potuit apponere pa-
ctum quod voluit, de dona. ꝑ tuas, & potuit remittere, quod
non poſſet homo qui donat, cum decima debeatur non ho-
mini donanti: ſed Deo. Ad tertiam in eo quod dicitur ꝙ ci-
ro poſſeſſiones deuoluerentur ad eccleſiam. dicit Hoſtien. ꝙ
prouideri poſſet per conſtitutionem Papæ, vt vel Eccleſia vẽ
deret, vel æſtimationem reciperet, inf. c. pe. ſ. c. ſuggeſtum. 8.
diſt. quò iure. Et circa hoc In. ſup. c. non eſt. dicit, ꝙ ſi alicui
donentur immobilia, non credit quod de illis debeat dare
decimam, per rationem de qua hic in glo. quia in veteri teſta
mento, vbi præceptæ fuerunt decimæ, leuitæ non habebant
partem in poſſeſſione: quia de fructibus tñ decimas dandas
Dñs præcepit. de alijs autem mobilibus dicit, quod quocun-
que titulo ad aliquẽ peruenerit, ſiue ex dono, ſiue ex legato,

tur duç canonicæ,de hoc de reſta.cap.fina.de ſepn.certificari.
& quod no.de fer.licet.Oppono ad hoc,de eo,quod nota. in-
fra eodem,a nobis,vbi dicit,quod colonus partiarius non te
netur de fructibus ſoluere decimam niſi eccleſiæ prędiali.Sol
uit Ioan.And.quod licet ſatis iuri & ęquitati conſonum ſit,
quod dictum eſt de duplici decima,tamen quia nō ſeruatur,
probabiliter ſtari poteſt dicto Inno.vbi non apparet contraria
conſuetudo,pro hoc:quia ſi idem ipſe dominus coleret,non
decimaret illos fructus,vt lucrum:licet ad hoc poſſet reſpon
deri,quod aliud in domino,per capi.ſupra eodem dilecti, ſed
pro primo eſt,quod no.infra cap.non eſt,& cap.tua.ſecundo,
vbi de colono partiario redditur ratio, quare merces potius
conſiſtit in fructu,quam in lucro,quia ſubmittit mercedem
ſuam fortunæ,& Dei miſericordiæ,& per hoc ſoluitur ratio,
quæ facta eſt, quod debeat bis decimari, bene dicatur in hoc
fieri compenſatio,quod propter periculum prædictum, niſi
ſemel decimetur,vt qui in vno grauatur &cę.ff.de iureiuran.
eum qui.de ſepul.cap.primo,regula qui ſentit.libro ſexto.Se
4 cundo quæro,† quid ſi colonus nō recipit mercedem de fru-
ctibus,ſed in pecunia,dicit Innocent.in dicto ca.a nobis,idem
ac ſi de fructibus perciperet,dummodo ſit conuentum,quod
de fructibus prædii ſoluatur pecunia.argumen.ff.de viufruct.
hactenus,de iudi.ſi fideicommiſſum.Secus dicit ſi de fructi-
bus prędii non ſoluitur, ſed perſona domini obligata eſt ad
ſoluendum: quia tunc colonus dabit decimam perſonalem
eccleſiæ vbi percipit diuina,decimaſexta,quæſtio. prima,quę
ſti.quod loquitur in caſu iſto.& ar.ff.de contrahen.emp.l.fin.
Ratio diuerſitatis:quia cum merces ſoluitur de fructib. om-
nes fructus decimantur antequam merces ſoluatur,etiam nō
deductis expenſis, infra eodem tua. non debet ergo colonus
de mercede iam decimata ſoluere,facit infra eodem paſtora-
lis,ſed quando merces ſoluitur aliunde,tunc eſt lucrum ma-
nuum.ergo debetur eccleſię parochiali.Item primo caſu to-
tus fructus eſt de terra, licet in eo hēndo cooperet opera ho-
minis,infra eod. non eſt,infra eodem cum non ſit. ergo debe
tur decima eccleſiæ prędiali.Secundo caſu:fructus non eſt de
terra,ſed ex opera tantum: quia etiam ſi fundus eſſet ſterilis,
tamen mercedem habebit colonus,quæ no.Hoſtien. dicit,ꝙ
ſi conſuetudo eſt in contrarium, tenenda eſt, vt hic, & infra
cap.ſecundo,& de hoc etiam dico,infra cap.tua.quæſtione 3.
& quarta.Tertio quęro,de intellectu verbi,difficile.Gloſſ.vl-
tima, ſoluit exponendo duobus modis, ſed primus commu-
nior,dummodo euitetur confuſio,continium. Et in ea ibi,
vix certis ex cauſis aduerſus dominos ſeruis conſiſtere per-
miſſum eſt,& enumerantur ibi octo. & de hac dictione,vix,
de cog.ſpiri.cap.ſecundo,libro ſexto.Ibi,impoſſibile,facit,ſe-
cunda,quæſtione ſeptima,biduum, verſicul. ſi aduerſus.ff.ad
velleia.tutor.primo reſponſo,& l.vltim.in princip.Et in fine,
ſecundum Da. Phi.& Innocent.prima lectura magis placuit
Tancre.& Vincentii. Quarto quęro,in eo quo eſt difficultas,
de qua hic dicitur, ibi: quia difficile,dicit Goffred. quod eſt
reſpectu ſcandali prouenientis ex perceptione decimarum
vnius eccleſiæ in alterius dioceſ. dic melius, quod difficultas
exprimitur,in textu,quia ex hoc poſſet ſequi finium ꝯfuſio.

SVMMARIVM.

1 *Layci prohibentur transferre decimas in alios laycos, & recipientes ſepultura, & num. 5.*
2 *Sepultura quibus caſibus quis priuetur.*
3 *Translatio decimarum in laicos an poſſit fieri de conſenſu epiſcopi,*
4 *Layci poſſunt habere decimas in feudum.*

1 Prohibemus. † Prohibentur laici transferre de
cimas in alios laicos, & recipien-
tes priuantur ſepultura.Primo ponitur prohibitio. Secundo
pœna:ibi.ſi quis.Aliquo modo,comprehēdit: ergo omnem
modum,ſiue infeudationis:permutationis: donationis: ven-
ditionis,vel ſimilem. Not.caſum in quo quis priuatur ſepul-
mittendas.Alij conſtruunt verbum,cum animarum periculo
lo, vt reſpiciat verbum transferre, non verbum detinentes,
quod eſt impropriare literam,dic, quod dicūtur tenere cum
periculo eo modo quo alibi dicuntur male detinere, de his,
quę fiunt a præla.cum Apoſtolica,& quod ibi dixi in quinto,
contrario,& quod non poſſint infeudare laicis,probant Pet.
& Abb.in ca.cum Apoſtolica,pręallegato.Ibi enim ſpeciali-
ter conceditur alteri eccleſiæ de conſenſu epiſcopi,ergo niſi
concedatur eccleſię, conſenſus epiſcopi non ſufficit.Innocē.
idem approbat.Infert tamen quoſdam dicere, quod hic non
loquitur de decimis quas habent laici ex feudo antiquo:quia
illas non tenent cum peccato,dict.capit.cum Apoſtolica,ſed
de aliis male detentis,pro primo facit, quia vbi feudum tale
eſt in quo non ſuccedent niſi filii, facile eſſet vaſallo non ha-
benti filios eccleſiam fraudare,& idem de vaſallo qui intēde
ret feloniam facere contra eccleſiam,de qua infra de pœnis,
in quibuſdam, vel aliud, propter quod perdere deberet feu-
dum,propter quas cauſas verior videtur opinio prædicta,qđ
etiam ſi laici habent in feudum, non tamen poſſint laicis in
infeudare. Sed contra prędicta facit,quod dico de feu.capitu.
primo,quæſtione decima.Solu.vt ibi.Tertio quęro,ſi laicus,
5 † qui recepit decimas a laico,non reddidit eas eccleſię,ſed pꝛ
cepit per hæredem hoc fieri, dicit Gulielm. Naſo quod pri-
uabitur ſepultura, ſicut priuatur is, qui non reddidit.Oppo.
ad hoc de ſepul.c. fin.ſoluit idem, quod iſte eſt caſus ſpecia-
lis,quo non ſepelitur niſi prius reddat,& verba intelliguntur
cum effectu. de cleri. non reſi.relatum, ſic & alibi de torne.
c.1.cum ſimilibus.

ADDITIO.

a Translatio decimarum Adde Pau.de Eleazar in cle.1. de deci.Car.in c.1.de transactio.Barb in c.vt ſuper,in 1.no.de rebus ecc.non alie.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ perſonales debentur eccleſiæ parochiali.*
2 *Parochiam mutare quis poteſt.*
3 *Conſuetudo attenditur in decimis.*
4 *Decimæ perſonales quæ dicantur.*
5 *Decimæ animalium an computentur inter prędiales, vel perſonales.*
6 *Decima quo caſu inter duas eccleſias diuidetur.*
7 *Decima de animalibus quo tempore peti poſſit.*

1 Ad Apoſtolicæ. † Decimę perſonales debē-
tur eccleſię parochiali, niſi
aliud habeat conſuetudo. Communis diuiſio. Secunda ibi,
noueris. Et infra deciditur, licet immeriti dignatione diuina
vocationibus ſumus eccleſię filiis debitores, & pro ſcientiæ
noſtrę modulo reſpondere cogimur conſultationibus ſingu
lorum. Vngaria, dicit Abb.quod ſępe Vngari ponunt aliqua
lignea ędificia in vna dioceſi, & poſtea ſe, & ędificia transfe-
runt ad alias dioceſes.de parochia. id eſt dioceſi. ſic de donat.
Apoſtolicę,circa principiū.tempora,forte,decem annorum.
C.de incol.lege ſecunda,libro decimo,ſint facti. Not.pro his,
quę dico de officio archipresbyte. capitulo tertio. Noueris,
2 alias inueneris,prima communior.Nota,quod quis † poteſt
mutare parochiam,de parochi. capitulo,fina. de officio archi
presbyte. capitulo tertio, ſic,& domicilium,de foro compe-
3 ten.propoſuiſti. Secundo nota,quod attenditur † conſuetu-
do,quod dicit Innocenti. verum inter eccleſias tantum. ſu-
pra eodem,cum ſint, vult dicere,quod valet in hoc,cum eccle
ſiæ debeantur,non autem inter laicos circa retentionem vel
diminutionem ipſarum. Ceſſante vero conſuetudine, dicit
Innocentius,quod prediales dandę ſunt baptiſmali, & perſo-
nales capellę, decimaſexta, quęſtione prima, decimas, ſupra
eodem nuntios, quod capitu. nihil facit. de hoc quo ad prę-
4 diales dic,vt dico infra eodem,cum contingat. † Quęro,quę
dicuntur

Digitized by Google

b anni a paſcuntur animalia in vna parochia, & per aliam me-
6 dietatem in alia. Soluit gloſſ. quod decima † diuidetur inter
eas,& in ea ibi, vulteranę, de ſepul.cum quis, ſecundo reſpon-
ſo.libro ſexto. Quarto quæro, quid ſi continue iacent in vna
parochia,& paſcuntur in alia. Gloſſ.eadem ſoluit, quod eodē
modo diuidentur, facit, quod no. in addi. Specu. in rubrica de
parochiis, de eo, qui habet domum, cuius aula eſt in vna paro
chia,& camerę in alia, de hoc de ſepul.cum quis, libro ſexto,
in glo.quinta, quæ concordat cum hac gloſſ. quod ad diuiſio
nem de qua ibi: videtur tamen verius, quod tota decima do-
beatur eccleſię pr ędiali, ſicut quando colonus partiarius in
alia parochia colit prædia. ſupra eodem cum ſit. Et præſuppo-
ſito, quod dixi ſupra, qūæſtione ſecunda, quod hęc decima ſit
prædialis,& in hac gloſſ. ibi l. aſſumptio. §. viris prudentibus,
vbi dicitur quem poſſe habere domicilium in duobus locis,
ſi inſtruxit, vt vtrobique ſe collocet. Quinto quæro, quid ſi
vnus habet larem in vna parochia,& iacet in alia, dicit eadem
glo.quod decimas perſonales, & oblationes diuider, pro hoc
quod no.de maio.& obe.omnes,& per Hoſtienſ. in ſumma.
eodem §.cuidam, facit, quod nota.in dict.capi.cum quis. Op-
pono ad hoc de eo, quod dixi in prima, quęſtione. Soluit, ibi
de animalibus, quorum decima eſt prędialis, hic de homini-
7 bus,& eorum liberis, ex quibus decima eſt perſonalis. † Sex-
to quæro, quo tempore poſſit peti decima de animalibus. Io-
annes And.eodem titulo, in Specula.ſuper verbo libello, po-
nit triplicem modum, dic, quod ſecundum varios fructus vel
fętus variis temporibus ſoluetur, & in talibus laudabilis eſt
compoſitio ſuper modo ſoluendi, ſupra eodem ex multipli-
ci. ſed ibi facta fuerat inter eccleſias; inter laicos autem, &
eccleſias non valet compoſitio ſuper decimis futuris: vt no-
tat glo.de rerum permutatio.capitulo fina. & intellige, quod
fiat compoſitio de modo ſoluendi propter incommoda tam
ſoluentium, quam eccleſię ſi de quolibet minimo fructu ani
malium ſtatim ſolueretur.

ADDITIONES.

1 Quæ dicantur decimę perſonales. Adde Inno.in c.commiſſum ſupra e. Lau. in clem. 1. de deci.
b Per medietatem anni. Adde ſanctum Thomam ſecunda ſecundæ, quæſtion. 87. articu. 3.

SVMMARIVM.

1 *Decimam non ſoluere eſt peccatum mortale.*
2 *Decima cuius expenſis defertur ad domum eccleſię.*
3 *Emphyteota debet offerre penſionem, alias incidit in commiſſum.*

Ex parte. De omni fructu prędij ſoluendæ ſunt de-
cimę: Primo ponitur quętela. Secundo
dat iudicem, ibi, mandamus, diuerſa ſemina, puta granum,&
rapas vel linum, & milium in hortis: maxime prędiorum:
alias prędictorum. prima communior. Nota ſummarium,&
dic, vt in gloſſ. prima,& in ea in fine. Tancre. dominus totum
donat. vnde de toto decima ſibi debetur, decima ſexta, quęſtio
1 ne prima, decimę. Goffred. † Secundo nota, quod peccatum
mortale, eſt decimam non ſoluere, vel de ipſa aliquid minue-
re: alias non excommunicarentur hoc facientes, ſupra capitu
2 lo peruenit. Quæro cuius expenſis deferetur † decima ad do-
a mum eccleſiæ, dicit Tancre.& Vincen. quod expenſis a debi-
illud pręſtare. Sed ad hoc poſſet dici, quod loquuntur in eo,
q eſt obligatus perſonaliter,& quando dies eſt appoſita ſolu-
tioni: quia tunc ad euitandam moram debet offerre, quæ ſo-
lutio procedit quo ad legē ſecundā,& legē, optimam,& cap.
præallega. ſed non quo ad legē, ſuo victu, & l. quod niſi. Sed
ibi eſt alia ratio, quia libertus debebat operas perſonales. In de
cimis autem prædialibus videtur nulla ſubeſſe obligatio: ſed
ipſum prædium ſeu ipſi fructus ſunt obligati, per prędicta. ve
rius tamen puto, quod ipſe qui habet ius in fructibus, intelli-
gatur obligatus,& ab eo poteſt exigi decima, ſupra eodem pa
rochianos,& capitulo de terris,& capitulo cum ſint, infra ca
pitulo proximo,& ſic debet ad eccleſiam deferre, ſaltem poſt
quam fuerit interpellatus, per id quod dico infr. capitulo pro
ximo, & hoc ſi eiuſdem fori eſt debitor,& eccleſia. Sed ſi di-
uerſi, videtur ſufficere debitori, quod ſe offerat in ſuo foro pa
ratum ad ſoluendum. ff. de conſtitu.pecu. l. item illa, in princi-
pio, & quod ibi notat gloſſ. ſingularis in verbo, non venit,
cuius eſt hæc diſtinctio. & de materia ibi per Guiliemū de
Cu.& Bartolum, de hoc etiam dixi de pignor. ſignificante, in
primo contrario. obſeruatur, vt plurimum, quod ſacerdos
ſuis ſumptibus colligit prędiales, & vtinam vel ſic ſolue-
rentur. Et per prædicta non tollitur quin verum ſit, quod
dixi ſecundum Speculatorem, quia intereſt ſacerdotis, ne
decipiatur.

ADDITIO.

a Cuius expenſis. Adde Hoſt.in ſum.in §. ſi. ver. 16. quæro, de deci. Spec cit. de deci. in ſi. ver. ſi.

SVMMARIVM.

1 *Decima debetur de omnibus bonis.*
2 *Excommunicari debent qui negligunt decimas ſoluere.*
3 *Decima eſt de pracepto.*
4 *Decimæ de venatione an ſint prędiales, an perſonales.*
5 *Venationem vel piſcationem antiquitus liberam, an poſſit loci dominus probibere.*
6 *Decima an debeatur de piſcibus exiſtentibus in ſtagno.*
7 *Decima de arbore vendito qualis, & cui debeatur.*

NOn eſt. Decime ſoluendæ ſunt, nō deductis
expenſis. Primo ponit exordium.
Secundo narratio. ibi: re vera. concluſio ibi: volu-
mus, hominum, quia neque qui plantat & cæter.
19. diſtinct. ſecundum. infra eodem, cum non ſit hortis, alias
ouis, prima communior. militia ipſius ſtipendiis, quod intel-
lige in libello iuſto. ad hoc quod nota. infra capitulo proxim.
Hoſtienſi. Miniſtris, habita diſtinctione inter perſonales, &
reales, de qua ſupra eodem, ad Apoſtolicę. Nota principium
literæ. Secundo nota, quod de omnibus bonis † debetur deci-
1 ma. & ſecundum Hoſtien. additur omnibus, vt comprehen-
derentur immobilia, dicit tamen, quod etiam ſine illo verbo
comprehendebantur, ſed fortius cum illo, facit de teſta. rela-
tum, ſecundo,& quod not. infra eodem, paſtoralis,& ibi in 9.
quæſtione dico hoc non obſeruari, quod de immobilibus de
cima ſoluatur,& ſecundum Goffred. dicuntur bona illa quo-
rum dominium habemus, vel quę bona fide poſſidemus. ff.
de verbo. ſig. bonorum,& dicuntur bona: quia nos beant, vt
ibi.

Digitized by Google

ver.nimis,cum etiam in diuerſis opi.ſequenda ſit opinio Pa-
pę.qui.fi.ſint leg. per venerabilem,ver.rationibus,quod dicit
Hoſt.verum etiam de quotitate,vt hic in fin.quia mandatur
hic eam ſolui cum integritate. Quæro in eo,quod hic dicit,
4 † decimas deberi de venatione,† an ſint prædiales:an perſona
les.Inn.tam in his, quæ debentur ex venatione,quam de his,
quę debentur ex piſcatione : dicit quod ſunt perſonales, quia
miniſterio,& opera hominis proueniunt ea de quibus ſolui
debent,licet in terra vel mari vel aqua nutriantur.Ex hoc in-
fert Inn.ꝙ dandæ ſunt vbi per circulum anni,quis percipit ec
cleſiaſtica ſacramenta,quod dicit verum,vbi quis libere piſca
tur nullo dato præcio nec parte piſcationis.quia ſi daretur ꝑ-
cium,vel pars,tunc bene videretrr,puod de illo pręcio vel par
ti dari debeant decimę eccleſię baptiſmali:quia non ex mini-
ſterio hominis,ſed ex aqua,& terra proueniunt,primum au-
tem dictum procedit quando locus eſt publicus,vbi licet cui
que piſcari,tunc enim ſunt perſonales.Et idem dicit Innocē.
eſſe in venatione,& alij huiuſmodi,quod in piſcatione. Et in
eo, quod dicit Inno.de eccleſia baptiſmali, intellige in cuius
parochia eſt locus de quo ſoluitur præcium,vel pars venatio-
nis,vel piſcationis,vt liceat ibi piſcari,vel venari.Secūdo quę-
5 ro,quid ſi antiquitus † fuit libera venatio vel piſcatio : nunc
autem dominus loci facit proclamari ſub certa pœna,ꝙ nul-
lus hoc audeat,dicit Inno.ꝙ dominus ex hoc eſſet puniēdus,
nec oportet cōtrauenientem timere furtum, timeatur ne de
facto cogatur pœnam ſoluere.Si tamen dominus prohibue-
rit de conſenſu quorum intereſt,puniendus erit tranſgreſſor
inſti.de rerum diui.§.3.& ſeq.& §.ferę.de acquit.rer.do.& ff.
ne quid in loco pub.& de aqua quoti.& ęſti.per totum,de cō
ſti.c.2.de temp.or.ſi archiepiſcopus,de offi.archipresby.c.fin.
de maio.& obed.c.fi.& quod in ea no.& per Hoſt.in ſumma.
de pœn.§.fin.& ibi idem dicit etiam ſi dominus prohibuerit
ſine conſenſu quorum intereſt,dum tamen habeatius rei pu
6 blicæ in loco. Tertio quæro, ſi quis † capit piſces in mari, &
portat in ſtagnum vbi viuunt aliquibus diebus,dicit Innoc.ꝙ
eccleſia in cuius parochia eſt ſtagnum,habebit decimas. Idē
dicit de venatione ſi beſtię recluduntur in aliquo loco in quo
viuunt,& ſic vtroque caſu debetur decima eccleſiæ in cuius
parochia eſt aqua vel terra cuius beneficio viuunt.ar.ℑ.e.cum
non ſit. Refert tamen Inno.aliis videri, ꝙ decimæ non ſunt
dandę de prædictis eccleſiæ parochiali : ſed vbi debitor perci-
pit eccleſiaſtica ſacramenta,quia hæc proueniunt opera & ar
tificio hominis.Et ad cap.cum non ſit,præalleg.reſpondet,ꝙ
ibi de fructibns qui non proueniunt artificio hominis:ſed ſo
la gratia Dei.Nam ſemē mortificatur,nec eſt in homine ope
rante, ꝙ viuificetur, & ampliorem fructum ferat, ſed piſces,
& animalia recluſa non moriuntur,volunt dicere,ꝙ hoc vlti
mo caſu habet opera,& induſtria.Hoſti. dicit,ꝙ talis decima
nec mere prędialis,nec mere perſonalis,cēſenda eſt,ſed mix-
ta.quod dic,vt no.ℑ.e.ad Apoſtolicæ,& facit,quod no.in regu
la,qui prior.libro 6.mihi placet opi.Inno. Nam præſupponi-
tur in quęſtione,ꝙ piſces vel animalia fuerant capta in loco
libero,& illo reſpectu debetur decima perſonalis tāquam de
lucro:vt s̄.q.1.Sed poſtquam incluſa fuerunt, cenſentur ac ſi
nata eſſent ibi,ex hoc ex quo includuntur,vt ibi creſcant : ſe-
cus ſi cauſa ſeruandi vſque ad aliquot dies,tunc.n. haberen-
tur pro non incluſis. ſicut etiam,quis non dicitur acquirere
domicilium in loco cum habet animum recedendi,quod di
xi de fo.compe.ex parte,& s̄.in prohemio,facit quod dicitur
7 in ſeq.q.Quarto quęro ſi arborem † de ſylua exciſam valentē
libram,quis portat ad portum vbi valet mille lib. dicit Inno.
ꝙ non debet ſoluere niſi decimam eius, quod valebat in ſyl-
ua, vel melius deductis expenſis ſoluet decimam de toto. Ho
ſtiē.dicit,ꝙ libera dabitur decima prædialis parochiæ, de qua
fuit arbor deciſa.de lucro vero deductis expenſis dabitur per-
ſonalis vbi percipit ſacramenta,quod placet,pro hoc quod di
xi s̄.e.cum ſint,& s̄.proxi.q.& ℑ.c.paſtoralis.Quinto quęro,in
eo,quod hic dicit,dandam decimam de omnibus bonis,ſi dā
tur alicui immobilia:an de illis debetur decima, vel ſi ꝑ mer-
cede militiæ,vel aduocationis datur villa,an de ipſa debetur.
Inn.proſequitur, quod dico infra, paſtoralis.

2 *Decima debetur de omnibus licite acquiſitis.*
3 *Decimarum debitor compellitur ad eas ſoluendas.*
4 *Decima an de illicite acquiſitis debeatur.*
5 *Meretrici ſolutum licet repeti non poſſit,tamen ipſa promiſſum pe-
tere non poteſt.*
6 *Acquiri non debet illicite, vt inde fiat eleemoſina.*
7 *Sacerdos an à meretrice decimam accipere debeat.*
8 *Eleemoſina fieri non poteſt de eo quod alteri debetur.*

1 Ex tranſmiſſa. † De fructibus molendini ad vē
tum ſoluendæ ſunt decimæ.Pri
mo ponitur deciſa quærela. Secundo dat iudicem, ibi : quia,
& ibi præmittit generalem rationem,ex qua infert cōcluſio-
2 nem,ibi: mandamus.No.quod fidelis † homo de omnibus,
quę licite poteſt acquirere,debet decimam:& de infideli dic,
vt s̄.e.in terris,de vſuris quanto, ad finem,& intellige de his,
quæ poteſt acquirere cum effectu:ita quod de facto acquirat
3 de cleri.non reſi.relatum.† Secundo not. quod debitor deci
marum compellitur ad eas ſoluendas,& compellitur per cē-
ſuram eccleſiaſticam,s̄.eod.peruenit.vbi de hoc. Quęro,quę
fuit ratio dubitandi. Solu.videbatur decimam non eſſe dan-
dam ex ventis,quaſi venti ex ſe naſcantur ſine Dei virtute.ra-
tio decidendi : quia imo Dei virtute,cui mare, & venti obe-
diunt.Goſ.Matth.8.qui fecit aquam fecit & aera.Gen.primo.
Et dicunt Tan.& Vincent.quod molendinum fundatum eſt
in terra de qua decima dabatur.Pręterea ſufficit,quod tale lu-
crum eſt honeſtum,qualiter autem ſoluatur decima molen-
dini,dic,vt ℑ.eod. paſtoralis.Secundo quæro in eo,quod dicit
4 decimam deberi de licite acquiſitis,† quid ſi illicite.Glo.1.ar
guit primo negatiue.Secundo affirmatiue.ibi ar.contra.Ter-
tio ponit vnam opini.ibi,quidem.Quarto aliam quam tenet
ibi:alii,& hęc vltima diſtinguit inter decimas perſonales,&
prędiales, de primis,dicit gloſſ. quod debentur ſi dominium
transfertur in eum qui acquirit,licet illicite,ſecus ſi non trāſ-
fertur,vel ſi transfertur,& competit repetitio de prędialibus.
Dicit glo.quod a quocunque debentur,& no.glo.quia magi
ſtralis,& quotidie allegatur. Et in ea in prin.eadem gloſſ.eſt
14.quęſt.quinta,in ſumma.vbi de hoc,ibi etiam nota an de-
moliri debeat eccleſia cōſtructa de pecunia ſimoniaca, & qđ
tunc de iure patronatus,& an de fructibus rei emptę de pecu
nia ſimoniaca eleemoſina fieri poſſit.Ibi,iuxta illud Deut.23.
Ibi,Iſaias,non inuenitur, ibi,formaliter. Ibi, honorabis, pro-
uer.3.Ibi,§.vlt.ſocius etiam omnium bonorum non cogitur
cōferre,quod ex illicitis cauſis acquiſiuit.Ibi,turpiter accipit,
an qui dat peccet.no.86.diſt.qui venatoribus.Ibi,§.quotiens,
5 vbi not.ꝙ licet ſolutum † meretrici non poſſit repeti:tamen
promiſſum ipſa petere non poteſt,cum turpis fuerit promiſ
ſionis cauſa.ff.de ver.oblig.generaliter.Ibi,pręterea delictum
vel pœna,vnde prohibitus honoribus tenetur ad munera,&
ad honores,qui mixtam habēt muneris cauſam, & hoc vult.
§.vlt.proſequitur,ibi.Euangelii.Luce.16.ibi,mammona,dę-
monium eſt,quod pręeſt diuitiis.Ibi,iniquitatis,ſumitur hic
pro ſollicitudine,vt in canone qui ſequitur,& no.12.q.1.c.2.
6 in glo.2.Ibi,de nullo illicite † acquiſito poteſt fieri eleemoſi
na,hoc ſeruatur ad bonum ſenſum.i.non debet illicite acqui
ri,vt inde fiat eleemoſyna.1.q.1.non eſt,quod ibi tenet Hu.&
Arch.de teſta.c.2.lib.6.in verbo nolente.Ibi,Alii,lo.ℑ.c.paſto
ralis.Goff.s̄.c.proxi.Inno.& Hoſt.hic,& ibi,eleemoſina,quo-
modo in excommunicato diſtinguitur inter eleemoſynam
eius,& oblationem,no.ℑ.de ſen.excomm.voluntate.Ibi,vſu-
ra.hoc exemplum conuenit illi membro cum transfertur do
minium,ſed competit repetitio.de hoc.14.q.4.ſi quis vſurā.
ibi,inuaſore,idem no.16.q.1.decimas.Quarto quęro,in eo,ꝙ
7 glo.dicit,ꝙ ſacerdos † non debet a meretrice decimam reci-
pere.An hoc ſit verum indiſtincte,dicit Inn.ꝙ ab ea poſt pœ
nitentiam poteſt exigi decima,& idem intellige de oblatio-
ne:quia poſt pœnitentiam deſpici non debet in eo,quod fuit
50.diſt.ferrum, ante pœnitentiam autem procedit,quod di-
cit glo.Opp.ad hoc,quia ſi ſacerdos non recipit oblationem
vel decimam meretricis ante pœnitētiam,videtur ipſa rema-
nere perplexa:quia tenetur ſoluere,& non poteſt cum eccle
ſia con

Digitized by Google

10 Decimarum quatuor genera [illegible]
11 Decimarum ius dependet ab eccleſia, nec cadit in laycum.
12 Papa eximere poteſt quos vult à ſolutione.
13 Decimam non ſoluens integraliter peccat mortaliter, & nu. 14.
15 Layci non debent clericis retinere decimas ob eorum delicta vel abuſus.

A nobis. Locator, & conductor poſſeſſionum tenẽ
tur ad decimas, niſi ſe immunes oſtendãt,
pars de cohabi. cleri. a nobis. Primo ponitur deciſa queſtio. Se-
cundo ratio generalis, ibi: cum. Tertio, ſolutio, ibi: fraternita-
ti. Quarto, exceptio, ibi: niſi, & ꝟ. deciditur, ꝙ dantes poſſeſſio
nes ſe excuſabant, ꝙ non tenebantur ad decimas, allegantes in
hoc conſuetudinem. Exemptus ſ̄. c. ex parte, 1. de eccle. ędif. c.
2. Ad fictum, quod no. hic Inn. & Hoſt. dixi ſ̄. e. cum ſint. No.
1 ꝙ † eccleſia fundat intentionem de iure communi ſuper de-
cimis, vnde negans eas deberi, habet hoc oſtendere, centeſi-
ma diſt. contra morem, de præſcrip. c. 1. lib. 6. Opp. in eo, quod
dicit quemlibet teneri ad decimas, ſ̄. c. nouum. Gloſſ. 1. ſoluit
reſtringendo verbum, quilibet, ad laicos. Ex hoc no. ꝙ genera
2 lis † diſpoſitio reſtringitur ne contineat illicita, de tranſact. c.
1. vbi de hoc. Secundo op. ad hoc, quia etiam clerici tenentur
ad decimas, d. c. nouum. Solu. quando teneantur, dic, vt ibi di-
xi. Tertio op. ꝙ non poſſit quis eximi a decimis: quia debenẽ
3 † de iure diuino, ꝯ c. tua. contra quod non diſpenſat etiam Pa
pa. 25. q. 1. ſunt quidam. Glo. 2. ſoluit, ꝙ Papa non eximit a de-
cimis, quo ad hoc, vt extinguatur ius decimarum, ſed cõcedit
adminiſtrationem ipſarum, quam, vt dicit gloſſ. poſſet etiam
laico concedere, & idem no. glo. 16. q. 1. §. ſi ergo, de vſuris, ſa-
lubriter, cum ſimilibus, pro hoc, quia poteſt laico concedere
ſpiritualia: vt no. glo. de iud. decernimus, & Inno. de ele. quod
ſicut. Quo ad decimas tamen dicit Ala. quod Papa nõ poſſet
omnibus laicis eas concedere, niſi ad tempus, ex cauſa: vt quã
doq; fecit Gallicis, idem Vin. ſ̄. e. parochianos, ſed tunc reſtat
ſoluere contrariũ, quomodo poſſit Papa concedere decimas
ꝯ ius diuinum, ex quo præceptum eſt decimas deberi eccle-
ſijs. Nam ſi Papa concedit adminiſtrationem decimarum lai
co, per hoc violatur præceptum diuinum, propterea glo. po-
nit ſecundam lect. ibi, vel dic, dicens, quod Papa diſpẽſare po-
teſt etiam contra ius naturale, remittẽdo decimam alicui: ſed
non poteſt hoc faciendo conſtitutionem generalem de deci
mis non ſoluendis, quod no. pro hoc, quod proxime dixi ſe-
cundum Ala. Et in hac glo. in fin. hanc glo. poſuit Laut. ſ̄. eo.
peruenit. Ala. ſ̄. eod. ſane. Quarto oppo. ad hanc vltimam ſolu
4 tionem: quia ſi Papa † non poteſt in totum tollere præceptũ
de decimis ſoluendis: ergo nec in partem, quia eadem eſt ra-
tio totius, & partis, de offi. deleg. paſtoralis, §. item, ſolutio. di-
uerſa ratio eſt hoc caſu inter totum & partem. Nam cum Pa
pa fungatur vice Dei, debet diſtinguere ius diuinum, quod fa
cit aliquando ampliãdo illud ſicut ampliauit prohibitionem
graduum conſanguinitatis, de conſan. non debet. Aliquãdo
interpretando, vel alio modo, ſecus autem ſi ex toto tolleret:
quia per hoc videretur immutare ſtatum eccleſiæ, quod nõ
poteſt: ſed debet potius conſeruare 14. q. 1. memor. ſimile, qđ
no. glo. ſingularis, 9. q. 3. per principalem. In eo, quod Papa po
teſt deponere vnum epiſcopum, ſed non omnes epiſcopos,
quod etiam dico de ſen. excommu. perpendimus, contrario,
7. & hæc ſolutio placet. Hoſt. etiam aliter ſoluit, quod ſpecia-
le eſt in ꝓcepto decimarum vt recipiat diſpenſationem, & in-
terpretationem, quod nõ ſic eſt in alijs pręceptis moralibus:
quia in illis verſatur honor Dei irremiſſibilis, vel vtilitas hu-
mana publica indiſpenſabilis: vt patet, in præceptis decalogi,
imo nec in conſilio, niſi quatenus etiam tunc tale opus erat
pium. Et ſic conſultum in genere, non autem in ſpecie. Secũ
dum fuit tempus legis Moſaycæ, quo fuerunt in præcepto.
Tertium eſt tempus gratiæ, quo libertati ſpiritus videntur re
lictæ, vnde Hugo de ſancto Victore in libro de ſacramentis, li
bro 6. parte. 9. c 4. de decimis loquens, dicit, primum ante legẽ
paruulos conſilio erudiuit, poſtea ſub lege exercitatos pręce-
pto tentauit: nouiſſime ſub gratia perfectos in libertate ſpiri-
tus ambulare permittit. Et ex hoc videtur, quod hodie non
7 ſint in præcepto, in quo dic, vt ꝟ. q. 6. & 7. † Quarto quęro, ad
quem effectum fuerunt inſtitutæ, dicit Hoſti. quod in reme-
dium culpæ originalis, in ſignũ debitę recognitionis ſeu do-
minii diuini & vniuerſalis. Item, in figura futuræ redemptio
nis. Primum de remedio culpæ patet: quia decimæ ſub lege
erant de numero ſacramentorum, ſicut oblationes, & ſacrifi-
cia, & circunciſio. Eſt autẽ differentia inter ſacramenta vete-
ris legis, & nouę: vt ꝟ. q. ſeq. Secundum quod fuerint in ſignũ
debitę recognitionis, probatur ꝟ. co. tita. Nam Deus eſt perfe-
ctus: & ſic nullo indiget, perfectum enim ſecundum Philo-
ſophum eſt, qđ nullo indiget, & denotat Dei perfectio in vni
uerſalitate dominii, vnde idem Hugo eo. li. parte. 5. cap. 18. &
Aug. ſuper Gen. 8. c. Ille inquit noſtra ſeruitute non indiget,
nos vero donatione ſua indigemus, vt operetur, & cuſtodiat
nos. Nam ſi nobis indigeret, eo ipſo verus non eſſet, cum per
nos eius adiuuaretur neceſſitas, ſub qua & ipſe ſeruiret. In ſi-
gnum igitur diuinæ perfectionis, & dominii vniuerſalis fue-
runt inſtitutæ decimæ. Significatur autem per decimam per-
fectio diuina: quia denarius numerus perfectus eſt, vnde idẽ
Hug. eodem li. c. 8. denarius inquit quoniam perfectus nume
rus eſt ſignum bonitatis, & virtutis, quę Deo attribuitur, &
in homine a Deo eſſe cognoſcitur. Nouenarius autem, quia
deficit a perfecto, merito deputatur homini, propterea ergo
homo decimam dare Deo & nouem ſibi retinere pręcipitur
vt quod bonum eſt a Deo, quod vero malum eſt a ſe habere
cõfiteatur, pro hoc 16. q. prima, decimæ. dixi tertio, quod fue
runt inſtitutæ in ſignum futurę redemptionis, ſignificabant
enim futurum redemptorem, cuius perfectio noſtrum im-
perfectum ſiue culpę ſiue pœnę euacuaret, quod intelligitur
ex prima donatione decimarum, quando Abraham decimas
dedit Melchiſedech ſacerdoti. Genneſi. 14. qui Melchi-
8 ſedech figurabat Chriſtum. Ad Hębreos, 7. † Quinto quęro,
in eo, quod dixi in proxim. quęſtio. quod differentia eſt inter
ſacramenta legis veteris, & nouę, quæ ſit illa, dicit Hoſtienſi.
quod differunt, quo ad obligationem, & ſignificationem, vn
de quo ad propoſitum reſpectu decimarum de differentia ob
ligationis, dicit Hugo. lib. pręalleg. de ſacramentis, lib. primo,
parte vndecima, capitul. 3. illa ex voto celebrata ſunt: iſta ex
pręcepto. Neque enim exiſtimãdum eſt illa prima naturalis
legis ſacramẽta, ſiue decimam, ſiue ſacrificia, ſiue oblationes:
ita homini ex neceſſitate indicta, vnde qui eam non executus
fuiſſet reatum pręuaricationis incurreret, meritum ſuę deuo
tionis inueniret. Nuſquam enim legimus, quod ante legem
ſcriptam Deus homini dixerit, qui decimas non dederit, qui
ſacrificia non obtulerit, ſicut poſtea per legem dixit. Maſcu-
lus cuius pręputii caro circuncita non fuerit, peribit anima il
la de populo ſuo, & ſicut ſub gratia terribiliter inonuit: niſi
quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt intro
ire in regnum Dei. de differentia ſignificationis dicit idem
Hugo in eadem parte cap. 8. Sciendum, quod diuinę diſpenſa
tionis ordo poſcit: vt ſicut ab initio percurrente tempore ma
gis ac magis aduẽtus Saluatoris appropinquabat, ſic ſemꝑ ma
gis creſceret cognitio veritatis. Ex his verbis vult dicere, quod
alia

Google

dum vero in eo, quod erant in ſignum debitę recognitionis
ſeu dominii vniuerſalis, non eſt euacuatum, hoc enim inclu-
dit quid morale, quod eſt de rationis dictamine. ſ. recogno-
ſcere vniuerſitatem dominij diuini, quę recognitio conue-
nientiſſime fit per dationem decimæ, conſiderato omni
tempore, ſiue naturę, ſiue legis, ſiue gratiæ, propterea huic tā
quam immobili fundamento innititur autoritas eccleſię in-
fra capitulo tua. ver. nimis, & capit. cum non ſit, decimaſexta,
quæſtione prima. decimæ. Ibi, non igitur dominus Deus præ
mium poſtulat: ſed honorem. Septimo quæro, circa hoc, an
10 omnia quatuor † genera decimarum de quibus ſupra capitu
lo primo, adhuc durent, videtur quod ſic, quia, vt dixi, ſupra
quęſtione proxima, durat vna de rationibus inſtituendi deci-
mas, quę ſufficit, dicit Hoſtien. quod decimæ ſub lege conſi-
derantur quatuor modis. Primo vt fuerunt de numero ſacra-
mentorum. Secundo, vt includebantur in ritu ſacrificiorum,
Numeri, decimoquinto, 28. & 29. Tertio, vt pertinebāt ad pro
priam ꝯſola ionē. Deute. 14. decimā partem ſeparabis de cun-
ctis fructibus tuis, qui naſcuntur in terra per ſingulos annos,
& comedes in conſpectu domini. Et hoc erat quartum ge-
nus decimarum: vt patet ſupra capitu. proximo, verb. erant.
Quarto conſiderabantur, vt pertinebant ad debitam ſubuen-
tionem, & ſub hoc modo continebantur alia tria genera de-
cimarum. Primum, quod dabat populus Leuitis. Secundum
quod Leuitæ dabant ſacerdotibus. Aliud quod erogabāt pau
peribus, ſupra eodem capitu. primo, dicit ergo Hoſtien. quod
prout decimæ fuerunt de numero ſacramentorum, ſunt eua-
cuatę, & ſecundum hoc procedit, quod dixi ſupra, quęſtione
ſecunda. Item prout de ritu ſacrificiorum etiam ſunt euacua-
tæ ſicut, & cętera cerimonialia, quę erant vmbrę, & figura fu-
turorum, de purific. poſt partum capitu. vno. Item quo ad ter
tiam conſiderationem, quatenus decimę erant ad conſolatio
nem, ſunt euacuatę: quia lex conceſſit illi populo rudi & car-
nali, vt comederet in domo domini, vt per temporalem con
ſolationem reuocaretur ab idololatria. Et in hoc, cum debe-
ret hoc fieri in certo loco, ſcilicet in templo, illud tanquam
imperfectum, & cerimoniale per euangelicam perfectionē,
& veritatis exhibitionem euacuatum eſt. Secundū vero quar-
tam conſiderationem decimę non ſunt hodie euacuatę, &
quia, vt ſtatim dixi, ſub hoc genere tria genera continebātur,
declaremus de ſingulis. in quo dic, quod de primo genere,
quod dabatur Leuitis, habetur numeri 18. filijs Leui dedi om
nes decimas Iſrael. & Malach. 3. Inferte omnem decimam, &
in alijs multis autoritatibus, not. ſupra eodem ſuper rubrica.
Adueniente autem tempore gratię cōſiderauit eccleſia, quid
in hac materia eligendum eſſet & ſtatuendum. Et attendens
ſignum vniuerſalis dominij, quod quaſi fundamentum po-
ſuit, & quod in veteri teſtamento Deus primum genus deci-
marum ſibi retinuit, & pręcepit populo, vt decimas daret Le
uitis, & quod ratio naturalis dictabat, vt qui domino pro po-
pulo miniſtrabat, debebat a populo ſuſtentari, & ſic erat debi-
tum quoddam morale: nec pro iſta portione conuenienter
alia poterat aſſignari, præcepit, quod populus decimas redde-
ret eccleſijs & clericis, ſicut patet in hoc titu. & decimaſexta,
quæſtione prima, §. decimas, & capitu. ſequentibus. Sed quia
laici prompti ſunt ad detrahēdum ſtatutis eccleſiaſticis, ideo
imperatores, quorum legibus aſtringuntur laici. C. de legi. le
ges, hoc approbarunt, vt laici cogerentur ad ſolutionem deci
marum, vt in Lombarda. de deci. l. vltim. per totum, quę ſunt
leges karoli Lotharii, & Ludouici imperatorum, & ſic illud
fuit debitum ſiue pręceptum iudiciale ſecundum ęquitatem.
Quamuis ergo ſit trāslatum ſacerdotium quātum ad ritum
colendi: tamen, quia in ſacerdotio nouę legis manet onus mi
niſterii, propter quod eſt vere, & proprie communicatio bo-
norum ſpiritualium per excellentiam ſacramentorum, quæ
ſufficiunt, quod figurant, & continent, quod ſignificant: ideo
ſaltem quantum ad ſubſtantiam præcepti remanet illud debi
tum, vt morale vel quaſi, nam in corde cuiuſlibet ſcriptum
eſt, vt communicanti, & miniſtranti ſpiritualia miniſtrentur
temporalia. Item iſtud pręceptum firmatur tanquam iudicia
le quantum ad formam, id eſt quantum ad taxationem deci-

ſecundum ęquitatem. Sed ſiue ſic, ſiue aliter dicatur, certum
11 eſt, quod decimarum ius ab eccleſia dependet: † nec cadit in
in laicum: quia ius ſacerdotum eſt, decimaſexta, quęſtione 7.
decimas, quia etiam eſt ius diuinum, decimaſexta, quęſtione
prima, capitu. fi. & ſanctuarium Dei. ſupra eodem, ad hęc, &
ob hoc non poſſunt a laico poſſideri, de pręſcrip. cauſam. ſu-
pra eodem prohibemus, & capi. quamuis, fructus etiam deci-
marum ſunt clericis exhibendi. infra capitu. tua. & in hoc Pa-
pa eſt moderator, ſicut & in aliis iuribus eccleſiaſticis: vt legi-
tur & no. de translat. capitu. primo, infra. qui filii ſint legi. per
venerabilem, potuit ergo pręcipere, quod decima ſolueretur
itā quod ſolueretur decima pars frugum, ſup. eodem nō eſt,
& capitu. cum homines, & exprimete de quibus ſit ſoluen-
da, ſupra eodem peruenit, & in quibus, ſupra capi. quoniam.
Et ne inter clericos ſurgerent lites, limitatę ſunt parochię,
quę limitatio attenditur in ſolutione decimarum, de his, quę
fiunt a pręla. paſtoralis, de ſepul. capitu. primo, de parochi. ca-
pitu. penultim. & fin. infra capitu. tua. Et in hac ſolutione etiā
attenditur conſuetudo inter eccleſias approbata ſupra eo-
dem ad Apoſtolicę, & cap. cum ſint, & valet etiam compoſi-
tio ſuper hoc, ſupra eodem ex multiplici, de tranſact. capi. ſe-
cundo, ſupra quęſtione prima. Ex prędictis infert Hoſt. quod
12 Papa † poteſt eximere quos vult in totum vel partem ſupra
eodem ex parte, & capi. ſuggeſtum. Et de his aliter diſponere
prout placet, dummodo totum ius non tollat. vt dixi ſupra in
penultim. & vltim. contrario. Et de hoc per Hoſtien. in ſum-
ma de reſcrip. §. & ſuper quibus, ſub §. poteſt autem, quis im-
petrare, & pro hoc, quia talia non ſunt contra fidem, & ideo
indiſtincte parendum eſt ei. de conceſſ. præben. propoſuit. Ex
13 his etiam infertur, quod † non exemptus non ſoluens deci-
mam integraliter, ex quo eſt monitus, peccat mortaliter: quia
contradicit legi diuinæ humanæ, & iudici, vnde etiam poteſt
excommunicari, ſupra eodem, ex parte, ſecundo, in fi. & cap.
peruenit, & pro hoc in Lombarda. de deci. lege fina. vbi pro-
hibetur ne prætextu inceſtus clericorum retineātur decimę:
ſed inceſtuoſi puniantur ſecundum canones, & quod qui
poſt tertiam monitionem, & prædicationem ſacerdotum
decimam dare neglexerit, excommunicetur, de hoc etiam
in ſequenti quæſtione. De ſecūdo genere decimarum. ſ. quas
dabant Leuitæ ſacerdotibus, dic, vt no. ſupra eodem nouum.
De tertio genere decimarum, ſcilicet, quæ erogabantur pau-
peribus, conſiderauit eccleſia, quod ſi de ipſo expreſſe onera-
ret laicos, immineret eis periculum, qui nec vnum tantum
genus. ſ. primum ſoluere volunt. Item in hoc genere nota-
tur imperfectio, quam euacuauit Chriſtus, & prouidit paupe
ribus plenius, quando dixit Luce. 6. omni petenti tribue, &
11. quod ſupereſt, date eleemoſinam, & ecce omnia munda
ſunt vobis. In quo oſtendit, quod voluit verum Chriſtianum
eſſe liberaliſſimum ad pauperes, in quibus teſtificatur ſe reci-
pi, & repelli. Matth. 25. ideo & Auguſt. dicit, quod ſoluta deci
ma. ſ. primi generis de 9. partibus, quę remanent fiat eleemo-
ſyna, 16. quęſtion. prima, decimæ. Item & eiſdem pauperibus
prouidit eccleſia, ſtatuendo, quod non tantum de decimis:
ſed etiam de omnibus redditibus eccleſiaſticis fiant quatuor
partes, quarum vnam pauperibus aſſignauit duodecima quę
ſtione ſecunda, nobis, & cap. qui & humanis, & cap. ſequenti-
bus, & idem dicitur in Lombarda, de deci. l. an decima popu-
li, & quamuis alicubi non ſeruetur præmiſſa diuiſio, tamen
clerici ſunt pauperibus obligati. 42. di. §. primo, & per totum
47. diſt. ſicut hi. 86. diſt. non ſatis, duodecima, q. 2. aurum, & c.
gloria 16. q. 1. cap. fin. 12. q. 2. cap. 1. & cap. fin. 1. q. 2. paſtor. hinc
Augu. ad Boniſa. priuatum quid poſſidemus, quod uobis ſuf
ficiat. Non illa noſtra ſunt quorum procurationem quodā-
modo gerimus &c. 12. q. 2. c. fin. vnde & epiſcopus cenſetur p
curator, & non dominus, de dona. c. 2. & de ber indigentibus
prouidere. 93. diſt. diaconi. 13. q. 1. epiſcopus, & c. præcipimus,
vnde nō poteſt dici, quod clerici hēant poſſeſſiones, ſicut ha-
buerunt alię trib. de quo no. ſ. e. in rubrica. Ex his concludit,
ꝙ primum genus decimarum eſt in pręcepto: ſed limitatum:
ſecundum etiam eſt in pręcepto: ſed declaratum. Tertium
vero relinquitur liberum: ſed perfectius informatum. Et
hoc quo

Digitized by Google

quia tunc retinentes peccant mortaliter,arg.de ſupplen. ne-
gli.prælа.c.1.c.penulti.de conſec.eccle.vel alia.aqua.de cle.ex
commu.ſi celebrat.Alij dicunt,ꝙ cum ex præcepto teneatur
quilibet ad ſolutionem decimarum,non ſoluens peccat mor
taliter, ar.ſ.e.ex trãſmiſſa,& c.cum homines.Exodi.22. deci-
mas,& primitias tuas non tardabis offerre,ad hoc,quod legi
tur,& no.de treu,& pace.ca.1.primo reſponſo.Nam ſemper
eſt in mora ſicut fur.ff.de condi.furt.l.vlti.in fi.dicit Hoſt. ꝙ
vltima opi.eſt æquior,& ideo eſſet per conſtitutionem eccle
ſiæ approbanda.arg.de tranſact.c.fin.de app.oblatæ.ver.penul.
dic,ꝙ imo de iure eſt verior,quia non ſoluentes non peccant
niſi ex quo ſunt moniti,& non parent, ut dixi. ſ.q. proxima.
15 Nono quæro † ſi clerici delinquant,vel decimis abutuntur,
dicit Hoſt.ꝙ de hoc non habent laici diſputare,vel iudicare:
nec debent propter hoc decimas retinere,pro hoc,ſup.quæſ;
6,& ad idem,ĩ.c.tua,unde Angu. lib. 8. ſuper Geneſi.cap.11.
dominus inquit cui iuſſerit viderit, faciendum eſt autem a
ſeruiente quod iuſſit:nec excuſat conſuetudo laicos:nec præ
ſcriptio aliqua, vt patet in eo,quod no.de conſue.cap.fin.niſi
ſit per ſedem Apoſtolicam approbata,& ſic poteſt intelligi.
ĩ.eo,in aliquibus.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ ſunt res ſpirituales.*
2 *Laici de ſpiritualibus non poſſunt diſponere.*
3 *Diſpoſitio generalis non comprehendit ea quæ concedere non poteſt.*
4 *Decimæ quandoque debentur ex conſtitutione humana.*
5 *Feudum decimarum etiam licite,conceſſum layco reſtringi debet vt nõ comprehendat noualia.*
6 *Decimæ poſſunt competere laico per priuilegium ab aliquo conceſſum.*
7 *Specialia in multis plus proſunt quam generalia.*
8 *Imperator an remittat iuramentum.*
9 *Priuilegium ſuper decimis an comprehendat noualia.*

TVa. Imperialis conceſſio ſub quacunque for-
ma a ſolutione decimarum eximere nõ
poteſt.hoc primo. Decimę noualium non perti-
nent ad laicum qui decimas habet in feudum.ha-
bet duo dicta. Secundum ibi. nec. Prima ſubdiuiditur.quia
Primo ponitur ratio.Secundo dictum. ibi,imperialis.Tertia
limitatio. ibi, quæ diuina. Secunda ſubdiuiditur in dictum
& rationem. Secunda ibi,cum in talibus, & erat olim prima
pars in tertia compilatione. de iudic.capitulo primo,& tota
1 decre.in quarta.† Nota,quod decimę ſunt res ſpirituales.† Se
2 cundo nota quod de ſpiritualibus a non poſſunt laici diſpo-
a nere.Et idem dicit gloſſ.de temporalibus ſpectantibus ad ec-
cleſias,præter quoſdam caſus in ea exceptos. Eſt & alius ca-
ſus infra de elect.vbi.§.præterea.libro, ſexto. Et ad materiam
gloſſ. facit quod nota.Specu.de reconuen. §. nunc dicamus.
uerſ.Item exceptis.& verſicu. ſequen. Tertio nota, quod di-
3 ſpoſitio † generalis non compræhendit ea quæ concedens
ſpecifice cõcedere non poteſt.pro hoc, quia nemo dat quod
non habet. de do. inter vir.& vxo.nuper. Quarto nota a con-
4 trario,ibi,diuina conſtitutione.quod quãdoque decimę † de
bent ex ꝯſtitutione humana: & tunc ſunt in diſpõne ꝯſtituẽ
tis q põt in traditione rei ſuę modũ apponere.de ꝯdi ap.verũ.
5 Quinto not. ꝙ feudũ † decimarũ etiam licite ꝯceſſum laico
debet reſtringi vt non cõpræhẽdat noualia. Sexto no.ex hoc
ſm Hoſt.ꝙ ſi priuilegiatus, qđ non ſoluat decimas de terris
tranſite non poſſunt.ff.de acqui.re.do.quædam. de iurepa.ex
literis.ideo ſm Hoſt.dixit hic, quantumcunque gñaliter.fa-
cit ad id quod no.ne cleri.vel mo.ſicut. an notarius conſtitu-
tus a laico ſup eccleſiaſticis poſſit inſtrumenta conficere, vel
dic quãtũcũq; gñaliter,i.plene vel vniuerſaſr. Nam ẽt ſi ſpe-
cifice cõcederetur priuilegiũ ab imperatore ſup decimis nõ
ſoluendis,non valeret,p rõnẽ de qua in textu.Secundo op.ad
8 hoc & ad tex.qa imperator † remittit iuramentum, quod ẽt
obligat de iure diuino.ff.ad municip.l.fi. Soluit Hoſti.ꝙ le-
ges quæ imperatori vel laico dant poteſtatẽ circa talia, corri-
guntur etiam de mente iuris ciuilis. In.Aut.ne cleri apud ꝓ-
prios epiſcopos.§.ſi vero eccleſiaſticum.Ad l.fi.dicit ꝙ impe
rator non remiſit iuramentum,ſed illi qui iurauerant ꝙ duũ
uiratum non reciperet,& poſtea recepit,in hoc facit gratiam
quod ab illo ordine non remoueretur, vel dic melius, ꝙ ibi,
Imperator interpretatur iuramentum vt intelligatur in eo
authoritas ſuperioris excepta: ita quod qui iurauit non acce-
ptare publicum,vt erat duumuiratus,ſi eligitur, acceptare poſ-
ſit & debeat, cum ad hoc cogi poſſit per ſuperiorem. pro
9 hoc de iureiur.venientes. † Tertio oppo.quod priuilegium
ſuper decimis compræhendat noualia infra eodem ex parte,
Glo.vlt.remittit ibi.Innon,aut proſequitur, cuius glo pono.
infra eodem,cum contingat.vbi de hoc in glo.penul.

A D D I T I O.

a De ſpiritualibus. Adde.c.decernimus,& cap.quanto, de iudi.

S V M M A R I V M

1 *Colonus fundi partiarij an debeat habere partem arborum vel fructuum ipſarum.*
2 *Colonus qui plantauit arbores in vinea, qui tenebatur dare quartam partem fructuum vineæ, an teneatur dare quartam partem fructuum arborum.*
3 *Decimæ ſunt tributa animarum egentium.*
4 *Decimæ debentur clericis loco Dei.*
5 *Iura ſua non debent auferri cuiquam etiam criminoſo.*
6 *Aequiparatio de tributo ad decimam an valeat.*
7 *Princeps an poſſit contra Domini voluntatem concedere illius ius.*
8 *Decimæ quo actione petuntur.*
9 *Dominus prædij an teneatur ad decimam de portione ſua.*
10 *Decima cui debeatur de parte quam recipit Dominus non ratione fructuum.*
11 *Colonus partiarius quare eſt melioris conditionis quam penſionarius.*
12 *Dominus non tenetur ad decimas pro certa portione quam recipit a colono pro fructibus fundi.*
13 *Decimas perſonales an quis teneatur dare ei quẽ ſcit eſſe ſymoniacũ.*
14 *Decimarum debitores quomodo compellentur ad ſoluendum.*

Tua. Sine deductione ſeminis & ſumptuum debent
Dñs & colonus decimam ſoluere.non cui volue
rint eccleſiæ,vel pauperib.ſed parochiali cui debetur, nec ab
eo excuſatur pp malitiam clericorum.Primo ponit tres ma-
chinationes.Secundo ad eas reſpondet.ibi verum.Tertio cõ
cludit.ibi qm̃ peruerſis.multæ vię. hominibus ad malum. In
Aut. de nup. §. mitiores. Hoſti.quidam. prima machinatio,
Alij.ſecunda machinatio.capellis ſuis. forte quarum ſunt pa-
troni vel parochiani.cum tamen,non parochiali ſed prædiali
debeantur. Alios.forte pios: puta quia faciunt pontes ad

Digitized by Google

Leuit.vlti.numeri.25.vel pro imo.Cogēdi,& procedi poteſt ſimpliciter,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij,de iudi. clemē.diſpendioſam.Et cum de cunctis,rñdet ſcdæ machinationi.Fructuum.
1 An † colonus fundi partiarius debeat habere partem arborum,vel fructuum ipſarum,no.Spe.de loca. §.1.ad fi.vbi ſecundum quoſdam dicit ꝙ nō:qa fructus nāles nō efficiunt bonę fidei poſſeſſoris,ſed aliud eſt in colono qui debet habere oēm ꝯmoditatē,cum habeat etiā curam agri, niſi aliud ſit ꝯuentū De iſtis aūt fructibus nālibus qualr ſint reſtituendi.no.de teſti.ſpo.grauis.
2 Item de colono † q plantauit arbores in vinea,q tenebatur dare quartam partē fructuū vineę,an teneaī dare quartam partē fructuum arborum:not. de ſerui.ru.præd.l.certo generi,& glo.ibi non firmet,tñ cōiter teneī,ꝙ ſic:q:ia idem iuris eſt in acceſſorio,qđ in principali. facit regula acceſſorium,lib.6.& de hoc per Io. And. in dicto §.1.in fin.dioceſis ciuitatem includit,ſic.de offic.ordi.cap.1.
3 † No.ꝙ decimæ ſunt tributa a egentium animarū. de hoc in
a gl.prima.Scđo no.ar.a minori ſic.n.arguit tex.in ver.cum.n. de hoc de ele.cum in cunctis,& ꝑ hoc, qđ hic dicitur in gl.2. & in ea ibi,eos.Moderator prouincię mulctat in duabus vncijs tñ, pro ꝯſul in ſex.In fin.ad hoc J.de hæreti ver.gentis.
4 † Tertio no.ꝙ decimæ debenī clericis loco dei,q eas reſeruauit in ſignum vniuerſalis dñij.Et hoc reſpectu dicit Hoſt. ꝙ cadunt in laicum,cum ſint quid temporale.Sed quatenus debenī clericis ꝑ cultu diuino,dicit Tan. ꝙ non cadunt in laicum,cum hoc ſit mere ſpirituale,de hoc dixi,s̄.eo.a nobis,q. 7.Quarto no.ꝙ laici non ſoluentes decimas poſt monitionē coguntur eccleſiaſtica diſtrictione,& dic,ꝙ in hoc procedit abſq; iudiciorum ſtrepitu,& figura iudicij.clemen. diſpēdioſam.de iudi.Quinto no.in verſi.prætextu † ꝙ iura ſua non de
5 bent auferri cuiq̄ ēt criminoſo, quod intellige niſi ſint talia crimina ꝑꝑ q̄ bona poſſint ꝯfiſcari,quod dic vt de conſi.quę in eccleſiarum,& de hoc ēt J.ꝯrio.3.Op. ꝙ illi,qui volebant ſemē,& ſumptus detrahere ius habuerunt.ff.de vſufru. earū rerum q̄ vſu ꝯſu.l.2.vbi pecunia data ad vſumfructum ſaluatur dño quo ad ſortem.Ad idē,ff.de vſufr. vetus, & l.ſeq. vbi vſufrūctu legato dēt ꝯſeruari numerus gregis reddēdus vſufructu finito,& ſi aliqđ aīal moritur ſubmittiī aliud.Sol.Alanus s̄.eo.nō eſt,allegat has leges pro ꝯcordātibus ad tex.dicēs ꝙ Deus primū ſemē miniſtrauit,& illius quaſi vſumfructū, ꝯceſſit agricolæ,vñ ſemē ſaluū de vſufructu eſſe dēt ad inſtar pecunię,vel gregis,vt nūc dixi.ſed Hoſt.allegat has leges prædictas ꝑ ꝯrijs modo prædicto,& melius.Ad idē,qa in negociatione deducit capitale,J.eo.paſtoralis,& rñdet cum Goff. qa primū ſemē nō fuit ꝯceſſum in vſufructu:ſed gratis datū. Itē in negociatione principalius operaī manus hominis,& ibi pecunia ſalua manet.ſemē vero mortificaī,& ibi principalius manus Dei Itē decima ꝑdialis eſt tributum,in quo ſoluēdo nō deducunī expenſę,vel ſemē,vt in tex. Scđo opp. ꝙ nō
6 ſit bona æquiparatio q̄ hic fit de tributo ad decimā,† qa in tributo nō admittiī appellatio,2.q.6.§.diffinitiua,ſed ī decimis ſic,ſicut,& in alijs cauſis,de appel.vt debitus,Item in tributis non procedit præſcriptio.16.q.3.§.poteſt,in decima ſic. de ꝑſcrip.de quarta.Glo.prima ſtat ꝯrio,dicens,ꝙ decimę improprie dicuntur tributa.Dic,ꝙ poſſunt dici tributa,quia ſicut in tributis nō admittitur,ſic nec in decimis,16 q.7.omnes decimæ qđ intellige,vt no.de re.eccle.nō alie.vt ſup.,& de re. per mu.c.vlt.Itē ſequuntur poſſeſſorem vt tributa:vt no.J.eo.d.c. in gl.hoc intellige.Dic ergo,ꝙ in quibuſdam cōparanī, non in oībus.Itē in eo,qđ dixi de decimis currere ꝑſcriptionem. Cy.C.de ꝑſcrip.30.an.ꝯperit.tenet ꝯrium,& dic,ꝙ ēt decimę nō præſcribunī.ſ.per laicos,vel alios q debent decimas:vt no. J.eo.in aliqbus,in vlti.gl.ſecus in clericis,vt in eadem glo. & ſic ēt loquitur hæc gl.& in hac gl.ibi,bene admittitur.ꝯ eſt, J.eo.c.in fi.Sol.vt J.in vltimo ꝯrio.Tertio opp.in verſ. ꝑtex.
7 ꝙ præter dñi volūtatem poſſit princeps † concedere illius ius C.de quadrien. præſcrip. per totum.Glo.antepenul.ſoluit, ꝙ hic dēt intelligi de reb.eccleſiaſticis.In contrario,de ſecularibus.dic melius quod intelligitur gñaliter,ꝙ nō licet auferre aliena.ſ.ſine cauſa,ſed cū cauſa ſic,vt in ꝯrio,& dixi in vltimo notabili.Et in hac gl.ibi,non eſt nouum,vide de treuga.cura.

Soluit gl.1.ſecūdum Io.quod per ꝯfeſſoriam,& de ... negatoria.de iudi.examinata.Et an cōpetāt pro iuribus. An vero ꝑ ſeruitutibus tñ,dixi de ver.ſig.abbate.Et proprie non habet locum ꝯfeſſoria,vel negatoria: ſed quaſi ꝯfeſſoria, vel quaſi negatoria:vt dicit Inn.in d.c.abbate.ſecundo ſoluit gl. ꝙ petuntur rei vendicatione,quod placet Damaſo hoc tit.q. 2.per l.3.§.fi.ff.de rei vendic.ubi vendicatur pars rerum commixtarum,& confuſarum.Et de hoc in c.moderamine,alle. in glo.& dic,ꝙ non poſſunt vendicari generaliter,puta petendo decimas talis prędij,ſed oportet ſpecificari per id quod dixi s̄.c.parochianos,in ſecundo ꝯrio.Tertio ſoluit gl.ꝙ petuntur actione ex canone,& hoc tenent Ioan.Tan.Gof.& Ala.s̄. c.qm̄,& Vinc.s̄.c.prohibemus. Hoſtien.dicit,hoc potius in ſubtilitate q̄ in utilitate conſiſtere:quia nō eſt neceſſe proponere actionem: de iudi. dilecti.poteſt tamen dici ſecundum eum,ꝙ cōfeſſoria competit inter duas eccleſias,quarum vtraque dicit ſe habere ius:ſed rei vēdicatio cum colonus negat ſe teneri,& fructus ſegregati ſunt a fundo:ſed fructibus pendentibus competit ꝯdictio ex lege diuina per ius canonicum declarata.Et hoc ſi agit eccleſia parochialis.Si vero agit extranea eccleſia,cōpetit ꝯdictio ex lege ꝯſuetudinaria per ius canonicum approbata,facit ad hoc quod dixi,s̄.eo. ex parte,q. 1.Et omnibus attētis verior vī opi.quæ dicit,ꝙ petuntur ꝯdictione ex canone.Nam ēt donec petantur non illicite ꝯuertit is qui eas debet in vſus ſuos,ſaltem quo ad hoc,ꝙ nō peccat niſi poſtq̄ monitus eſt reddere,& non ſoluit,vt hic,ibi,ſi monitus,& dixi s̄.eo.peruenit,& uidetur potius eſſe debitor generis,q̄ ſpeciei pro hoc,qđ dixi,s̄.c. parochianos.licet ēt illa opi.multum applaudat iuri,ꝙ decimæ poſſint vendicari,per canones quos allegat gl.16.q.j.moderamine.tutior tñ eſt opi. prædicta,ꝙ ꝯdictione ex canone,& quæcūq; opi.teneatur nō eſt magna vis,per id qđ nunc dixi ſm̄ Hoſt.Et in hac gl.1.ibi l.3.hanc,& ſeq.vide de pecul.cleri.inquirendum.Ibi l.vna,uide de ſepul.cum liberum in gl.2.Secundo quęro,in eo,ꝙ hic
9 dicit,dñm † prædij teneri ad decimas de portione ſua,an hoc ſit indiſtincte uerum.Glo.hoc intellige.ſoluit uſque ibi,ſed illud,diſtinguendo,an dñs receperit partem ſuam ante ſolutam decimam de toto:an poſtea. Item, an recipiant certam quotam de fructibus,an certam menſuram non habita ratione fructuum,qđ dic,ut in gl.& dic melius,ut J. q. 5. Nam in eo,qđ gl.dicit,ꝙ qñ habet eccleſia menſuram non habito reſpectu ad id quod percipit colonus,teneī ipſe dñs ad decimas. dic uerius,ꝙ nō tenetur,ut in ea.q. 5. & hoc quatenus colonus ſoluerit totā decimā:ſecus ſi ſoluit tāto minus:ut qa nō ſoluit de menſura q̄ dedit dño:tunc enim dñs tenetur ad decimam,& hunc intellectum uidetur habuiſſe gl.ꝑ id quod dico in ſeq.q.& ſic intelligendo expone glo.cum dicit,ꝙ dñs tenetur ad decimā:licet,a decimato aceruo deſcēdat,dēt.n. intelligi,ꝙ fuit decimatus nō in totū,alias nō ꝓcederet, qđ dicit hæc gloſ.J.uer.colonus uero,in eo, quod dicit,ꝙ colonus ſoluit tanto minus,qđ dixi s̄.e.q.& dico in ſeq.q.Non poteſt autem colonus diminuere portionem domini,quando ꝯſtituta eſt non habito reſpectu ad fructus,ut,qa colonus debet duas corbes domino.ſiue aliquid naſcatur in agro,ſiue nihil ſiue multum,ſiue parum , ſed hoc caſu tenetur colonus ad decimam de toto aceruo,& nihilominus ad integram penſionem.Ipſe autem dominus de penſione ſua non tenetur ad decimam:n qđ plenius declaratur in tribus ſequentibus quæſtionibus.Tertio quæro , eo caſu quo dominus recipit certā menſuram,puta duas corbes,non habita ratione fructuum,
10 cui debetur decima † de iſta parte.Glo.e.ibi:ſed illud,ſoluit, ꝙ dari dēt eccl̄ię prædiali:& ꝙ tāto minus ſoluet colonus ꝑ decimis, qđ dic uerū in dño ꝑdij, cui debenī dictę corbes ex fructu ꝑdij ſui.ſecus in dño tributorū,uel cēſuū.ſ.cui debeī tributū,uel cēſus,nō qa ſit dñs ꝑdiorū,ſed qa eſt ſuperior:ut no. Vin.J.eo.cum non ſit,quo vltimo caſu primo ſoluitur decima

ADDITIO.

a Decimæ ſunt tributa.Add. Abba.in rub.eo titu.

Digitized by Google

[illegible] nunq enim ꝯſuetudine,
vel lege introducta eſt iſta ſucceſſio. Si autem eſſet itroducta, forte aliud dicendum eſſet, ſecundum eum, & de hoc ēt in ſe quēti qōne. Et in hac gl. hoc intellige ibi hactenus, vide de fi
11 de inſtru. G. perpetuus, in prima glo. Ibi, † Quarto quæro circa hoc, quæ ſit ratio diuerſitatis quare colonus partiarius eſt melioris ꝯditionis quam penſionarius. dicit Inno. j. eo. c. cū non ſit, ꝙ bona rō eſt: qa exponit opera ſua fortunæ, & miſericordiæ dei. ſed penſionarius ſemper eſt certus de mercede ſua. pro hoc quod dixi. ſ. eo. cum ſint, q. 1. & 2. Quinto quęro
12 ſi dn̄s † recipit certam pēſionem a colono pro fructibus fundi, dicit Inn. in eo. c. cum non ſit, ꝙ de illa non tenetur ad decimas, qa ītelligitur vēdidiſſe fructus ſalua decima, j. c. paſtoralis, vnde fructus decimari debent, & non penſio, niſi conſtituta eſſet in fructibus eiuſdem fundi: quia tunc tranſeunt cū onere ſuo, niſi prius a colono decimētur, d. c. cum non ſit, & de hoc ēt ſ. q. 3. & ex hoc dic, ꝙ ſi penſio debet ei ſiue in fundo aliquid naſcatur, ſiue non, dn̄s nō tenebitur ad decimam, ſed habebit penſionem totam, colonus aūt tenetur ad integrā decimā de oībus fructib. ꝓ hoc qđ dixi in ea. q. 2. Opp. ad hoc, qa nō appareret rō quare dn̄s non teneať decimare ꝑcium fructuum vēditorum, ſicut colonus decimat mercedē operarū. Soluit Inn. ibi, ꝙ hoc eſt, qa merces operū ꝓcedit ex mēbris hominis, ideo de his dant decimæ in uēditione autē fructuum nec opera nec aliud deduciť ante decimā j. c. paſtora-
13 lis. Sexto q̄ro, an teneať qs dare † decimas pſonales ei quem ſcit eſſe ſymoniacū. Gl. hic ideo, arguit ꝙ nō. ꝯtrium tn̄ tenet, quia etiam ſi nō dēat audire diuina ab iſto, tn̄ tenetur ad decimas, ſicut ēt iudeus ſoluit decimas perſonales, de vſuris, q̄ro, qui tn̄ non audit diuina, & cum gl. tenent Gof. Phil. & Vinc. Sed Hoſti. ꝯ, ne uideatur in ſuo peccato nutriri, arg. 5. q. 5. non oīs, vbi vtilius eſurienti, &c. parochianus tn̄ non debet eas lucrifacere, ſed authoritate diœceſani in vtilitatem eccleſiæ cōuertere, ar. de iudeis, cum ſit, de ſuc. ab inteſt. c. fi. de offi. or. cū vos. Ad illud de iudeo r̄ndet Hoſt. ꝙ licet ipſe non audiat officium, tn̄ is cui præſtat decimas celebrat: & ſic ex culpa iudei hoc prouenit. Ex hoc dicit Hoſti. ꝙ id quod dictum eſt, decimas non deberi ſymoniaco, procedit etiam in notorio fornicatore. Dic, ꝙ cum decimæ perſonales debeātur eccleſiæ, & non prælato, verio eſt opi. gl. Itē licet in pluribus iuribus dicatur, ꝙ ſymoniacus, & fornicarius ſunt euitandi, tamen donec tolerantur dici non poteſt, ꝙ habeantur ac ſi non eſſent ꝑlati, & de fornicario notorio dic, ut dixi de coha. cle. ueſtra. & de utroque no. de præſcri. cū nō liceat in gl. 1. Septimo q̄ro, in eo qđ hic in fi. dicit, debitores decimarum compellen-
14 dos ad ſoluendum † q̄uo compellentur. Gl. ult. dicit, ꝙ excōicabuntur, & bānum Papæ component, & dic bannum. i. pœnā pecuniariā de qua in c. ſtatuimus, alleg. in gl. Et procedeť hoc modo, quia iniungetur ſibi pęna pecuniaria, de qua, ibi, ꝙ infra certum diem ſoluat. tale enim bānum, uel pęnā exigit eccleſia a rebelli clerico, uel laico. 21. q. 5. ſi qs cuiuſlibet. Nā hoc ſolū bene agitur &c. abſtinēdum eſt tn̄ diebus feriatis ab executione huius banni, ut ibi, & ſic intelligunt Hu. & Hoſtien.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegium ſuper decimis laborum eccleſiaſtica peſona conceſſum noualia compræhendit.*
2 *Abbas de iure communi debet habere decimā parochiarum ſuarum.*
3 *Monaſteria quo iure habeant eccleſias.*
4 *Priuilegium ſuper decimis an comprehendat noualia.*

ni parochias habent, licet quandoque habeant. Sed plerunque eſt, ꝙ ſi habent eccleſias, habent quo ad ius patronatus tantum, vel quo ad alia de quibus ſup. de præben. de mona-
4 chis. Secundo op. ꝙ † priuilegium ſuper decimis non compræhendat noualia ſupra cap. tua. Solu. vt in glo. 1. & de hoc inf. eod. cum contingat, in glo. pe. & in hac gl. ibi, non debet. ſequitur, cui plus licet, quod minus eſt non licere. Ad idem de reg. iur. cui licet. lib. ſexto. Ibi, qui indignus, hanc & ſequen. vide de tornea. cap. 1. contrario. 2. Tertio oppo. ad idem infra eodem, cum contingat. Glo. vlti. ibi remitut & ſoluit, ibi. glo. penul.

S V M M A R I V M.

1 *Negotiator ſoluit de lucro decimam deductis expenſis.*
2 *Poſſeſſor malę fidei deducit ſumptus neceſſarios.*
3 *Decimæ cum ſoluuntur de fructibus molendinorum, vel piſcariarū, an deducendæ ſint expenſę factæ pro fructibus percipiendis, ſicut deducunt quando ſoluuntur de lucro negotiationis.*
4 *Expenſę quædam fiunt in re, quædam circa, quædam extra.*
5 *Lucrum, fructus, & prouentus an differant.*
6 *Expenſæ quæ deducendæ ſint de ſolutione decimarum.*
7 *Relatiuum, quis vel qui, ſui natura reſtringit.*
8 *Negotiatio & fructus in quo differant.*
9 *Expenſæ an ſint deducendæ caſu quo de lucro ſoluantur decimæ.*
10 *Emens mercem pro centum, ſi de medietate habuit centum quomodo ſoluet decimam.*
11 *Decima an debeatur de eo quod peruenit ad aliquem titulo gratuito.*
12 *Doctor de collecta an teneatur ſoluere decimas.*
13 *Donans rem quam emit pro 10. quæ valebat 15. an teneatur ad decimam.*
14 *Expenſa quare deducatur de lucro, & non de fructibus.*
15 *Expenſę quæ ſint deducendæ cum ſoluitur decima lucri.*
16 *Decimę quando ſunt ſoluendæ.*
17 *Decima de animalibus quando ſoluenda ſit.*
18 *Expenſę quales non deducantur pro fructibus.*
19 *Reficiens rem emptam poſtea deſtructam non deducit expenſas.*
20 *Alienata an trāſeant cum onere ſoluendi decimas tēporis preteriti.*

Paſtoralis. Difficilem & intricatam habet materiā, vt patet infra quæ. 2. & quatuor ſequentibus, ſed per ea quæ dico in illis queſtionibus & alijs ſe-
1 quentibus extricatur, & h. d. †. Negociator de lucro decimā ſoluit deductis expenſis quas fecit de pecunia decimata. Expenſæ vero quæ fiunt pro habendis fructibus non deducuntur, & de fructibus ſoluuntur decimæ non deductis expenſis factis pro re reſtauranda. Cōmunis diuiſio. Secūda ibi, ad qđ, vbi Primo tractat de expenſis negociationis. Secundo de expenſis pro habendis fructibus. ibi, expenſas. Tertio de expenſis pro reſtauranda. ibi, nec pro reſtaurando. Caſum ponit glo. 1. quod dic vt infra quæſt. 1. De molendinis & piſcarijs, id eſt, prouentibus molendinorum & piſcariarum. In. neceſſarias, i. pro ſeruitoribus & mercenarijs molendini & piſcatiæ vel ipſorum refectione: Inno. de hoc in gloſ. 3. & in ea ibi, impenſæ, hanc & ſeq. vide de eo qui mit. in poſ. c. pen. in gl. fi. & ibi dico. quæſt. 1. Negociatione. rerum mobilium, quaſi dubium ſit, an idem ſit in mercationibus rerū immobilium, quod eſt in mercationibus mobilium. Gof. quod nō vř ꝓcedere, & facit j. q. 9. ad fi. R̄ndemus. Dicit Hoſtien. quod in antiqua erat ſine præiudicio melioris ſententiæ. Reſpondemus, & ſunt ſimilia verba de reſti. ſpo. literas. ver. nos autem. Acquiſitas, cum non variatur forma. factas, cum forma va-

Digitized by Google

ptus neceſſarios,ff.de pet.hære.ſi a domino,§.vlt.Gl.hoc ſpe-
ciale,ſoluit,ꝙ ſpeciale eſt in decimis,ſed non reddit rationẽ
ſpecialitatis,Inn.ſoluit,ꝙ illa l.lucrum appellat fructum.Lu-
crum enim eſt id, quod ſupereſt deductis expenſis. In fructu
autem includuntur expenſæ.ſolutio videtur reſtringere ni-
mis illum §.vbi dicitur,ꝙ fructus intelliguntur deductis ex-
penſis,quæ quærendorum colligendorum cõſeruandorum
que eorum gratia fiunt. Secundo ſoluit Inn.ꝙ expoſitio de
qua ibi eſt ciuilis,non naturalis,quia in veritate fructus,vel re
ditus eſt quicquid prouenit de poſſeſſione, molendino, vel
grege,nullis deductis expenſis,quod non videtur procedere.
Nam ſi id quod eſt expenſum non deduceretur non poteſt
dici,ꝙ omnes fructus veniant ex prædio,vere loquendo.Sed
proueniunt partim ex operis,partim ex alijs expenſis,tanquã
cauſis originalibus:quibus ceſſantibus fructus fuiſſent pau-
ciores,aut nulli.Inn.tamen habuit bonum intellectum,quia
verum eſt,ꝙ omnes fructus proueniunt ex prædio immedia
te:debet autem attendi cauſa propinqua,non remota,ff. rerũ
amo.ſi mulier in prin.J.de homi.decętero,& vtrobique gl.
Hoſti.aliter ſoluit,ꝙ in decimis non deducũtur expenſæ fru-
ctuum:quia nouem partes retinentur,& ſola decima ſoluit.
In ꝯrio autem,& ſimilibus loquitur de illo qui fructus om-
nes reſtituit,ideo ſtrictius accipit verbũ fructus,pro eo,quod
ſupereſt deductis expenſis,ne quis ditetur cum aliena iactu-
ra.ff.de condi.inde.nam hoc natura,regula locupletari,lib.6.
quæ ſolutio placet.Subtilius tamen dic,ꝙ præceptum de de-
cimis non dicit de decimis fructuum, vt patet in autoritati-
bus quas induxi ſuper rub.Sed dicit decimam deberi de om
nibus prouentibus ex terra,pro hoc ſup.c.tua.2. ver. & cum
de cunctis,quod eſt quid generalius.Ideo non fit deductio ex
penſarum. Et procedit hic faciendo differentiam inter fru-
ctus,& prouentus,quod dico.J.q.tertia,& 4.Sed non faciẽdo
differentiam inter hæc,qđ magis placet,vt in illis quæſtioni-
bus dicam, tunc aperte patet in iure, ꝙ canones volunt hoc
caſu fructus dici omnes q de terra colliguntur,ẽt non dedu-
ctis expẽſis,p hanc literam, & præal.c.tua.2.ſup.e.ibi,cum in
tegritate,& ibi,de cunctis oĩno prouentibus, & ſic ſaluatur
ſolutio prima,quæ dicit ſpeciale in decimis. Quæro in quo
differunt tria dicta quæ ſunt hic in rñſione Papæ.Solutio col
ligitur ex caſu quem ponit gl.1.cuius expoſitio bene conſo-
nat literæ.Inn.tñ ponit aliter,dicens,ꝙ eps Elień.quæſiuit,an
3 cum ſoluunť decimæ † de fructibus,vel ꝓuentibus molendi
norum, vel piſcariarum, deducendæ ſint expenſæ factæ pro
fructibus percipiendis,ſicut deducuntur quando ſoluuntur
de lucro negociationis,cui quæſtioni rñdet Papa, ꝙ non eſt
differentia de molendinis,& piſcarijs,vel agris,vel gregibus,
vel quibuſcunque alijs mercibus, quia ſi fuerunt emptæ de
pecunia decimata,quandocũq; vendentur,deducentur om-
nes expenſæ. Sed ſi ſoluitur decima de prouentibus, vel fru-
gibus molendinorũ,vel quarũcunq; aliarũ rerũ,ſiue fuerint
emptæ cã ꝓprij vſus,ſiue ad reuendendũ,non detrahunť ex-
penſæ,ſiue fiant ꝓ habendis fructibus,ſiue pro rebus reſtau-
randis,& hæc poſitio,licet in verbis variet a poſitione glo.tñ
idem ꝯtinet in effectu ponit ẽt Inn. alia ad intellectũ caſus,q̃
dico,J.q.4. Et in hac gl.1.ibi,non ſunt deducendæ,ẽt de deci
ma quæ ſoluiť de lucro:ꝙ ſatis patet in ver.expẽſas, Io. And.
Sedo quæro,qa hic fit mentio de expenſis diuerſis quæ fiunt
pro rebus habendis,vel pro habendis fructibus,vel pro rerum
4 reſtauratione,quæ & quot ſint expenſæ. † dic, ꝙ triplices,
quædam fiunt in re,quædã circa rẽ. quędã extra rẽ. de primis,
dic,ꝙ ſunt illę quę fiunt ꝓ rebus habendis: vt ſi emo rem im-
mobilem,vel mobilem,vel ſe mouẽtẽ.de ſcđis dic,ꝙ ſunt du
plices,q̃dam fiunt circa rẽ:ita,ꝙ adhærent rei,& res fit melior,
quædam fiunt circa rem ꝓ habendis fructibus. de his quæ ad
hęrent rei,Exemplũ,feci domũ reparari,agrũ foueari.librum
illuminari, vel veſtem tingi. de his quæ fiunt pro habendis
fructibus, Exemplũ, feci agrum ſeri, vel plantari. de tertijs q̃
fiunt extra rem,Exemplũ,emi rem,& dedi ſalarium proſone
tis.oẽs tñ iſtę expenſæ in larga ſignificatione poſſunt dici ex-
penſę in re,vel extra rem,& in hoc nõ eſt vis quõ appelleñt,
dummo cõſtet qua de cã factæ ſint.Et de his in alia materia,
ſcilicet a quo poſſeſſore recuperent.in Spe.de expẽſis,in prin.

quis ſint potius [illegible]
ius c.qđ dico in ſeq.quęſtione.ꝓuentus aũt ſeu redditus ꝯſi-
ſtunt ſecundum Io.And.in re quę non germinat,ut in reddi
tu molendini.Aliam differentiam inter fructum,& redditũ
ponit Archi.de elect.generali,lib.6.ſecundum quem omnis
fructus eſt redditus,ſed non ꝯuertitur:quia partus non eſt in
fructu.d.l.in pecudũ,& tñ cõtineť appellatione redditus,ff.de
vſuris.Paulus,§.hęres,ad trebel.deducta.gloſſ.tñ in d.l. in pe-
cudum,dicit,ꝙ in §.hęres,hoc operať voluntas defuncti,qui
deducto redditu voluit aliam reſtitui.vnde dic,ꝙ in iure fru-
ctus,& redditus accipiuntur pro eodem .Nam etiam de poſ-
ſeſſione quę germinat dicuntur redditus,ff.de annu. lega.li-
berto.in prin.C.de dona.ſi quis argentum,§.1.multi tñ tenẽt
qđ dicit Archid.ꝙ plus in redditu q̃ in fructu,ſed qđ nunc di
xi verius uidetur.& ꝗuis teneretur quod dicit Archi.non per
hoc reſultaret diuerſitas quantum ad hoc ca. vt in ſequenti
quæſtion.ad fin.Quare aũt Io.And.diſtinxerit inter redditus,
& fructus,patet ex eo, quod dico in ſequenti quęſtione. Fit
autem diſtinctio de fructibus in alia materia,an,& qñ ſint re
ſtituendi,diſtinguitur enim inter naturales, & induſtriales,
de quo s̃.de reſt. ſpo.grauis,& in Spec.de fructibus, in princ.
Item regulariter fructus dicunť deductis expenſis,hic tamen
ſecus,quod dixi s̃.in primo contrario.Quarto quęro,pręſup
poſitis his quę dicta ſunt in duabus proximis quęſtionibus,
6 quę † expenſę ſunt deducendę de ſolutione decimarum.So.
qñq; ſoluunť decimę de lucro,qñq; de fructibus, primo caſu
deducuntur expenſę factę in re.i.pro pręcio rei.Item factę cir
ca rem,per quas res facta fuit maioris pręcii.Sed expenſę fa-
ctę ꝓ habendis fructibus quos percepi dum res fuit apud me,
non deducuntur.Sunt etiam deducendę expenſę factę extra
rẽ ꝓ re habenda,ut in proſonetis,ſecus ſi factę ſunt pro habẽ-
dis fructibus,vt in iumentis,vel mercenariis. quę omnia ꝓ-
bantur hic.Si vero decimę ſoluuntur de fructibus,refert In-
no.aliquos dicere,ꝙ expenſę quę fiunt extra rem, vnde pro-
ueniunt fructus,deducenť,& deinde ſoluenť decimę,& literã
iſtũ,cũ dicit,expẽſas quę fiunt ꝓ fructibus nõ deducẽdas,intel
ligũt in caſu qñ qs emit molendinũ,vel piſcariam,& ex eis ꝑ
cepit fructus,pro qbus feci expenſas extra rem,puta ꝓ merce
nariis,& retiis.Nam qñ reuenderet,ſoluet decimam de lucro,
nec deducet illas expenſas, ſecus autẽ ſcđm eos ſi circa rem
feciſſet expenſas:puta in refectione molẽdini:quia illas bene
deducet,ut hic in fi.volunt inducere:qa ſi finis loquitur in ex
penſis pro re reſtauranda eo caſu quo res remanet apud eum
qui reſtaurauit, & ſic ſecus qñ vendit. vť autem hęc opinio
ſibiipſi ꝯdicere.primo namq; dicit,deducẽdas expenſas extra
rem.poſtea dicit,ſolum deducendas eas quę fiunt circa rem,
in quo dico,ꝙ iſti accipiunt extra rem vt etiã compræhẽdat
expẽſas circa rem,qa,vt etiam dixi s̃.q.2.non eſt vis in verbo
quo ad hoc.Inſuper de hac opinione dicit Inno.ꝙ licet ęqui
tati ꝯſonet,tñ litera videtur contradicere,in eo quod dicit il-
las expenſas deducendas de fructibus.Deinde idem Inno. in
alia gl.dicit,ꝙ in decimis quę ſoluunť de lucro,deducunť ex-
penſę quę fiunt pro lucro habẽdo.ſ.in mercenariis,in media
toribus,in pedagiis,in mercibus cõducẽdis,& ſimilibus,ſiue
fiant circa res in quibus ille negociať,vt ſunt merces quæ dã
tur textorib.vel fullonibus,ſiue in aliis huiuſmodi. Et iſti vi-
dentur aliud dicere in expenſis quę fiunt in molendinis,& pi
ſcarijs,dicentes,ꝙ expenſę quę fiũt extra rem , vt in merce-
nariis,vel iumentis,non ſunt deducendę,& ſic dicũt loqui li
teram,ibi,expenſas tñ &c.Itẽ,ſm eos, expenſę quę fiunt cir-
ca rem,vt puta pro re reſtaurãda,nõ deducũtur,vt hic in tex.
ibi,nec pro reſtaurãdo &c.& hęc opi. nõ procedit in eo,qđ.
intelligit in uer.nec pro reſtaurãdo,de expenſis deducendis
de decimis lucri,cũ potius loquatur de decima,ꝓuẽtuũ. Itẽ
in oĩbus mercibus quæcũq; ſint, illę oẽs expenſę debẽt de-
duci.qa ſolum reſiduum eſt lucrum,vt J.e.q.& in pluribus ſe
quentibus.Deinde refert Inno.alios dicere, ꝙ expenſę mer-
cenariorum

ADDITIO.

a Credamus de hoc verbo.Adde gl.& doct.in l.teſtium.C.de teſt.gl.in verbo audierint.in l.2.in §.pe.& ibi Bar.ff.de aqua plu.arcen.

Digitized by Google

... poſſim, &
tantum de nouem decimam ſoluere.hæc opin.videtur repu
gnare textui,qui generaliter dicit,ꝙ ſoluitur decima de pro-
uentibus,non de redditibus.Et ad id qđ đr Io.An.de vectura
nauis,poteſt reddi diuerſitatis ratio inter vecturam nauis,&
molendinum,quia in uectura ponderatur induſtria,nec ſolu
tum ob illud dicitur fructus,uel redditus, ſed lucrum. Item
opin.prædicta uidetur aperte ex alio repugnare textui,qui ge
neraliter recipit fructus,ut compræhendant etiam redditus.
Nam in uerſic.expenſas, dicit de fructibus,& in uer.Nec pro
reſtaurando,dicit de prouentibus,& tamen In utroq; uer.lo-
quitur ſm eandem conſiderationem.Pro hac tñ op.Io. An.
facit tex.qui dicit expenſas non detrahendas qñ ſoluitur deci
ma de fructibus rerum ex quibus fructus proueniunt,quaſi
ſecus in redditu.Sed ſnde per id,qđ nunc dixi.quia hic acci-
pit fructus,& redditus pro eodem.Nam ante uer.expēſas tñ,
ponit exemplum de agro,& moleodino,poſtea ſubijeitur ge
neraliter de fructibus,niſi dicas,ꝙ illa dictio ibi,de q̃bus fru-
7 ctus proueniunt,reſtringat tex.quia † de ſui natura hoc rela-
tiuum quis,uel qui reſtringit,ut not.de cle. non reſi.ca.ſi. ad
quod dico,ꝙ h.d.propter id qđ præmiſerat ibi, aut quælibet
merces:ſunt enim aliquæ merces ex quibus non prouenit
fructus nec redditus,Dic ergo melius,ſiue ſint fructus,ſic red
ditus,quando ſoluuntur decimæ de ipſis,nullæ expenſæ de-
ducuntur,ſiue factæ pro re habenda,ſiue extra rem, ſiue cir-
ca rem,ut pro rei reſtauratione,quia hoc generaliter proba-
tur hic,& ratio colligitur ex textu,& ex his quæ dixi in pri-
mo ꝯrio,& quæ dico in ſequenti quæſtione:quando autem
de lucro ſoluuntur decimę,deducendę ſunt omnes expenſę
ut in pluribus ſequentibus quæſtionibus. Quinto quęro, in
eo,qđ hic in tex.fit diſtinctio inter negotiationem,& fructus
8 † in quo conſiſtat hæc differentia,Solu.ut in proxima quæ-
ſtione,& ultra ibi dicta đr Inn.ꝙ ꝯſiſtit in hoc,q̃a de negotia
tione deducuntur expenſę,ſiue extra rem ſiue circa rem,nō
ſic autem de alijs,& ratio ſm eum eſt ſ̄.eo.non eſt,& ca.tua.
2.J.eo.cum non ſit,ubi dicitur ꝙ dñs cuius eſt terra,& pleni
tudo eius,decimas ſibi reſeruauit in ſignum uniuerſalis do-
minij.uñ indignum eſſet,ꝙ de fructu terræ, uel molendini,
uel alterius rei deduceretur aliqua expenſa,ſiue extra rem,ſi
ue intra rem,cum talis expenſa non detrahatur a dñis tempo
ralibus fundos,uel res alias locantibus,uel ad cēſum dantib.
ſecus autē in negociatione,quia ibi nullus fructus,ut ſi emo
lanam pro cētum,& facio ueſtem quam uēdo cētum,& q̃n-
quaginta,non pōt dici fructus,ſed lucrum eſt,q̃cquid eſt reſi
dui deducto pręcio,& expēſis,ff.de hære.uel act.uēdi. uendi-
tor.ad l.fal.l.4.& de tali lucro dabitur decima,ſ̄. eo. non eſt,
Sed in molendino, grege, poſſeſſionibus, & alijs rebus ele-
mētatis,fructus,& redditus eſt quicquid inde prouenit, etiā
non deductis expenſis,licet.n.expenſę mercenariorū,uel alij
q̄ fiūt circa rē ſiue extra rā proſint, ut maior fructus habeat:
tamē ex eis nō habeī fructus,ſed tantū ex re.& ſic uulgari ſer
mone dr̄,fructus,uel redditus huius molendini,uel gregis tā
tus eſt,& lucrū huius negotiationis tantū eſt ff.de uſuf.l.uſu-
fructu legato,pro hoc qđ dixi in primo ꝯrio.& dic,ut ibi cū
ergo de fructibus,& redditibus integre decimę dāde ſint.ſ̄.c.
tua.& c.prox.& J.e.cum ſit.nullæ debent expēſę deduci alſ
nō ſoluerent integrę decimę.Sed de toto lucro bñ dicūtur da
te decimę.licet detrahant expēſę negotiationis, ꝙ eis dedu-
ctis dicitur lucrum,ſm Inn.Ad idē reddit gl.6.hic duas ratio
nes diuerſitatis,prima,q̃a in fructibus ꝑcipue operatur ma-
nus Dei:in negotiatione manus hominis, ſecunda, ne bis.
eadē res decimet,& hęc ultima plus placet Hoſt.q̄ pcedens,

etiam ſi multoplus valeat q̄ ſit præcium,tñ ſi retinet ad vſum
proprium non dabit decimas de eo quo plus valet.pro hoc
de elec.commiſſa.ad fin.lib.6.vbi attenditur vltima intētio.
& ſm hoc intellige quod hic dr̄ in glo.2.in eo qđ intelligit
tex.ibi.de molēdinis,& piſcarijs.quando ſunt ꝑmanentia,&
non empta cauſa mercimonij. Cuius ꝯrium tenet Goff. Ho-
ſti.autem dicit,ꝙ non eſt vis:quia ſiue ad vſum, ſiue ad mer-
cedem ſint empta , in decima fructuum non deducentur ex-
penſæ,in decima lucri ſic : quod eſt verum ſm ea quæ proxi-
me dixi.nec gloſ.contradicit,imo hoc vult. Septimo quæro
10 † ſi quis emit mercem pro centū , poſtea de medietate mer-
cis habuit centum,quomodo ſoluet decimam , dicit Inn.ꝙ
ſi vult de mercibus quæ remanſerunt , quæ omnes ſunt lu-
crum,dare decimam , hoc poteſt , ſiue ſint immobiles , ſiue
mobiles. Sed ſi hoc nolit , debet dare decimam de precio
rerum venditarum,vt hic.& ſup.eod.non eſt.quod dic verū,
ſi res quę remanent , valent plus quam id quod detrahetur
pro pecunia.ita ꝙ decima ſoluatur ſolum de eo quod habet
vltra centum,quia illud ſolum eſt lucrum. & hoc tenet etiā
Inno.in ſeq.q.Octauo quæro , quid ſi de parte quam vendi-
dit non ſuſcepit totum precium quod dedit pro merce. Sed
ferè totum.puta quia dederat centum & habuit 90.ſed non
vendidit niſi tertiam vel mediam partem mercis. Dicit Inn.
quod tunc idem videtur, ſcilicet , vt eſt in proxima quæſtio-
ne.videlicet,quod facta æſtimatione eius quod apud eū re-
11 manet,ſoluet decimam de lucro rerum venditarum. † No-
no quæro,an de eo quod peruenit ad aliquem titulo gratui-
to debeaſ decima.Gl.ex hoc arguit ꝙ ſic.p iſtum textum, &
per alia iura.Et ex hoc infert,ꝙ hæres,legatarius,vel donata-
rius,de hęreditate,legato,vel donato tenetur ad decimas.De
inde gl.quo ad hæredem dicit , ꝙ ſuus hæres non tenetur ad
decimam.de extraneo dicit ſm quoſdam eum teneri:poſtea
glo.ibi Alij, dicit alios dicere & melius ꝙ de immobilibus
non debetur decima,& hæc fuit opin.Ala.ſup.eod. peruenit.
Io.& Vin.hic.& dicit Hoſtien.ꝙ eſt benignior,& æquior, &
tenenda,licet prima ſit iuſtior. Et illam primam defēdēdo
dicit Hoſt.ꝙ rationes quæ fiunt hic in glo.in ver.alij.non ob-
ſtant.prima enim quæ dicit , ꝙ res tranſit cū onere,facit pro-
ut dicamus , ꝙ terra cum tranſit ad aliquem titulo gratuito
tranſeat cum onere ſoluendæ decimæ tanquam de lucro.
Sed dic,ꝙ iſti voluerunt dicere , ꝙ reſpectu decimarum quis
non dicitur aliquid acquirere titulo gratuito : ſed oneroſo,
cum teneatur ad decimas de fructibus rei . Item , quatenus
is qui tranſtulit teneretur ad decimas , etiam trāſit cum hoc
onere , ſed ex hoc non tollitur quin talis acquiſitio lucrum
dicatur , cum res multo plus valeat quam ſit onus decima-
tum.Secunda,etiam ratio,cum dr̄ , ꝙ Deus cum tradidit ter-
ram filijs Iſrael reſeruauit decimam ſolumde fructibus.non
obſtat, q̃a Deus tradendo terram ſuam potuit apponere pa-
ctum quod voluit,de dona.p tuas,& potuit remittere , quod
non poſſet homo qui donat, cum decima debeatur non ho-
mini donanti: ſed Deo. Ad tertiam in eo quod dicitur ꝙ ci-
to poſſeſſiones deuoluerentur ad eccleſiam.dicit Hoſtien.ꝙ
prouideri poſſet per conſtitutionem Papæ,vt vel Eccleſia vē
deret,vel æſtimationem reciperet, inf.c.pe.ſ̄.c.ſuggeſtum.8.
diſt.quo iure . Et circa hoc In.ſup.c.non eſt.dicit , ꝙ ſi alicui
donentur immobilia , non credit quod de illis debeat dare
decimam,per rationem de qua hic in glo.quia in veteri teſta
mento,vbi præceptæ fuerunt decimæ , leuitæ non habebant
partem in poſſeſſione : quia de fructibus tm̃ decimas dandas
Dñs præcepit.de alijs autem mobilibus dicit, quod quocun-
que titulo ad aliquē peruenerit , ſiuē ex dono,ſiue ex legato,

ꝯſtat.& in eo,quod no.de teſta.filius,& dicunt,ꝙ minor eſſet
dubitatio ſi res data eſſet æſtimata pro præcio de quo ꝯuene
rat,arg.hic,& C.de iure do.l.1.poſtea dicit ibi Inn.alios dice-
re,ꝙ in hoc caſu ēt de immobilibus ſunt dandæ decimæ.Ho
ſti.ibi dicit hoc verius,quod ēt de immobilibus debeantur,ꝓ
pter tex.ibi,De omnibus b. nis, dic,ꝙ quicquid ſit de iure,de
ꝯſuetudine approbatur opinio,ꝙ de immobilibus acquiſitis
ēt gratuite non debeatur decima,& ſi ꝯtrariam opin.teneres,
ſequeretur,quod etiam in acquiſitis titulo oneroſo debere-
tur decima,ſi quid lucri obueniſſet,puta ſi rem valentem cē
tum,quis emit pro,⁸o.cuius ꝯrium dixi ſup.q.6.Et in hac gl.
ex hoc,ibi,Decimæ.vbi de hoc. Ibi, Mandauit. Leuitici,vlti
12 mo. Deut. 4. † Decimo quæro,an Doctor a de collecta, &
a aduocatus de aduocatione, & mercenarius de mercede te-
neantur ad decimas,Glo.c.quæ inci.,it,Et hoc,dicit,ꝙ ſic.Po
tuit autem dubitari:quia collecta,vel merces videntur proue
nire titulo oneroſo:quia ex laboribus Ratio in contrarium,
quia ex quo nihil de ſuo expendunt,potius eſt lucrum.Et in
hac gloſſ.ibi. Leuitici. vltimo. & Deuteronomij 14.& in
fine.ubi de hoc.Vndecimo quęro,de quibus mercibus loqui
tur litera ibi.Aut quælibet merces Glo.emptæ.dicit,ꝙ loqui
tur de mercibus emptis cauſa mercimonij.de pecunia de ci-
mata dic,vt ſup.qu.6. ꝙ non refert an cauſa mercimonij ſint
emptæ,vel non,dummodo deducantur in mercem, & ven-
dantur,& ſecundum hoc debet intelligi hæc gloſſ.In eo au-
tem,quod dicit de pecunia decimata,dic,vt in ſequē.q.Duo-
decimo quæro,in eo,quod gl.de qua in proxima quæſtione,
dicit de pecunia decimata,quid ſi fuiſſet non decimata, dicit
Inno.ꝙ tunc debetur decima non ſolum de lucro:ſed etiam
de præcio.vel,vt alij dicunt,ipſa res empta decimabitur, arg.
de pecu.cle.cap.1.vel præcium,quod re empta accipitur.Inn.
ꝙ tamen redit in idem cum opinione præcedenti. Et po-
ne exemplum,lucratus fui decem,emi merces decima non
ſoluta,quas vendidi pro viginti,ſoluam decimam:& ſic duo.
Si vero capitale fuiſſet decimatum,ſoluerem vnum tantum.
vel dic,& melius,quod iſtæ opin. differunt. Nam ſecundum
illam opin.ꝙ ipſa res decimetur:ſenſus eſt,ꝙ non ſolum ſol-
uetur decima de capitali nō decimato:ſed etiam detrahetur
de lucro,quatenus ſe extendit ipſa decima,vt in exemplo prę
miſſo, cum pro 10.non decimatis emi mercem,quam ven
didi viginti,detrahetur vnum de capitali pro decima, & vnū
de lucro,vt ſic res empta pro illo vno,quod debebatur eccle
ſiæ pro decima,cenſeatur facta eccleſiæ pro rata.arg.dicti ca.
primi, de peculio,& ca.inquirendum,eo.ti. & quod ibi no.
in glo.1.& ſic nouem remanebūt pro capitali, & nouem de
lucro,& de his nouem ſoluetur decima lucri.ſed hic modus
eſt nimis ſcrupuloſus,nec videtur procedere. Nam nec pars
quæ debetur pro decima cenſetur eccleſię antequam ſolua-
tur,quod dixi.ſup.cap.parochianos,in 2.cōtrario. Iſta tamen
litera facit pro hac opin.in eo,quod dicit, fructus tranſire cū
onere decimæ,vn̄ de ſubtilitate iuris vr̄ hic modus poſſe de-
fendi,ſed prior modus communior.Decimotertio q̄ro,ſi qs
13 donat † rem q̄ emit pro 10.q̄ valebat 15.An teneat ad deci-
mam.Dicit Inn.ꝙ quocunque titulo alienet ꝑter ꝯtractum vē
ditionis,nō tenetur ad decimas q̄q̄ valeat plus.Idem d̄t ſi ſibi
retineat: qđ dicit verum, ſi pecunia vn̄ empta fuit decimata
erat.ſecus ſi non decimata:quia tunc res empta ꝑ parte deci-
mæ eſt eccleſię per hāc literam,quæ dicit, fructus trāſire cū
onere.Ad idem de pecu.cle.c.1.& c.ingrendum,qđ no.Deci
14 moquarto quæro,in eo,qđ dicit expenſas † deducendas de
lucro,& non de fructibus,quę eſt rō.Sol. vt ſ.q.5.& vltra ibi
dicta,gl.qa tunc,dicit ꝙ nō deducuntur de fructibus:qa intel-
ligūtur eſſe decimæ prædiales.Et vr̄ gl.intelligere tex.in ver.
expenſas,vſque ad ver.fructus.de decimis ſoluendis ex fructi-
bus.Dic verius,ꝙ loquitur de decima lucri q̄ debetur nō de
ductis ſactis ꝓ habēdis fructibus:qa loco ſumptuū habēt fru-
ctus.Sed ſi non percepiſſet fructus, bn̄ deducentur expenſæ,
pp quas res plus valuit;vt ſi vendidit agrum ſatum ꝑ ſe ante-
quam colligat fructus,dictum tamē gl.verum eſt,ꝙ decimę
quæ ſoluuntur de fructibus,cenſentur prædiales. Decimoq̄u
15 to quæro,quæ expenſæ † ſint deducendæ cum ſoluitur deci
ma lucri.d̄t Inn.ꝙ deducuntur expēſæ q̄ fiunt eundo, & re-
in expenſis vltra præcium ...
vltimo caſu ſi pecunia prima fuiſſet decimata nō ſoluerem
16 niſi dimidium.† Decimoſexto quæro,qn̄ ſint ſoluendæ deci
mæ,d̄t Inn.ꝙ p̄diales debent dari ſtatim cum fructus perci-
piuntur antequam ſeparentur. Et idem d̄i de cenſu,vel tribu
to.Sed ſi tunc hoc omittatur,poſtea faciendum eſt J.c. cum
nō ſit,ſ.c.tua.de pſonalibus dicit quoſdam dicere,ꝙ dari de-
bēt in fi.anni propter minutias,ar.de pig.ex lr̄is,16.q.1.reuer
timini.Sed ipſe Inn.d̄t ſecurius,ꝙ ſtatim denī,& ꝙ dicit mi-
nutias,intellige ꝓ rebus exiguis,quia qn̄que lucrum eſt adeo
exiguum ꝙ decima eſſet ſere nihil.propterea, dic,ꝙ debenī
pſonales ſtatim cum lucrum eſt,tantum,qđ decima non eſt
17 omnino exigua.Decimoſeptimo quæro,† cum ſoluiī deci-
ma de animalibus qūo fiet,d̄t Inn.ꝙ nō debent dari deterio-
ra,ſed mediocria,qa indigna non ſunt deo danda.49.di.c.vlt.
16.q.7.omnes decimæ,ꝓ hoc,ꝙ dixi,ſ.c.cum hoīes.Decimo
18 octauo quæro in eo,ꝙ d̄t expenſas † pro fructibus non dedu
cendas,de quibus expenſis loqtur.Inn.Exemplificat in his q̄
fiunt in colendo agrum,& paſcēdo gregē,& lignis,& merce
natijs clibani,& molēdini,& ſecundum eum lr̄a vult,ꝙ expē
ſas factas in re,vt ſit p̄cioſior,deducet cum vendet rem,& nō
ante.eas autem quas fecit ꝓ fructibus hn̄dis non deducet.De
cimonono quæro,qd ſi rem emptā poſtea deſtructā reficit.
19 † d̄t Inn.ꝙ has expenſas non deducet.Credit tn̄, ꝙ ſi vendit
rem pluris,propter meliorationem,q̄ vēdidiſſet in priori for
ma,habebit expenſas meliorationis,ꝓ hoc qđ dr̄ hic in fin.in
eo,qd dicit expenſas reſtaurationis non deduci cum ſoluunī
expenſę de prouentibus,ſecus ergo cum ſoluuntur de lucro,
qd ēt dicit Inn.in vl.ſua glo.& ſic ſi quis fecit ſumptus reſtau
rando vineam,pro parte ſiccatam ideſt deſtructam,cum illā
vēdet hos ſumptus deducet.Hoſt.in hoc ꝯ dicens, ꝙ merca-
tor peccatis ſuis imputare dēt caſum fortuitum.16.q.1.reuer
timini,in Auth.vt nō luxu.ꝯ nām,in prin.colla.6.Io.An.hoc
fatet in decima fructuum,vn̄ ſi emi 10.oues,vel 10.iugera vi
nearum,quorum qnq; morte,vel alluuione perierūt,de fru-
ctu reliquorum integra decima ſoluet. Sed in decima lucri
cum vēdunī habebiī rō dāni,vn̄ ſi ꝓ qualibet oue,uel iugere
dedi decē,& ſic cētū,ſi poſtea de 5.habui.20.ꝓ ſingulis cētū
& ſic non debebiī decima,qa licet reſpectu illarū qnq; fuerit
lucrum,reſpectu tn̄ totius mercis nil lucror.Hoſti.tn̄ in hoc
ꝯ:vt ſ.e.q.cuius dictum d̄t Io.An.poſſe procedere in diuer-
ſis mercibus,non in una,& hoc placet intelligendo,idem ge
nus mercis reſpectu unitatis ꝯtus,ut qa eodē tēpore celebra
tus eſt,& hoc ſiue res ſint eiuſdē ſpeciei, ſiue diuerſæ,ſecus ſi
diuerſo tēpore:ut ſi emi centum equos,& perdidi 10.de ipſis
ut qa mihi ſubtracti,uel mortui ſunt,iterū emi decē equos,
poſtea vēdo ipſos centum equos, non detraham damnū in
10 ꝑditis reſpectu oīm cētū quos uendo. ſed tm̄ reſpectu 90.
Nam reſpectu decē poſtea emptorū dicor potius nouā acq̄ſi
uiſſe mercē q̄ antiquam reſtauraſſe,hæc ꝓcedunt in decima
lucri.ſed in decima fructuum indiſtincte non habetur rō ex
penſarum ſuꝑ reſtauratione.de hoc no.gl.in cle.religioſi.eo.
ti.in verbo,gregibus,ſ'm hoc intellige gl.antepe.,put,ꝯ.q.ult.
Vigeſimo quæro,in eo,qđ dicit,ꝙ fructus trāſeunt cum one
20 re decimarū,an p̄dicta † alienata tranſeant cum onere ſoluē-
di decimas tpis pteriti.vr̄,ꝙ ſic arg.hic,& in ꝯcordantijs,alle.
in gl.no.ꝙ & ff.de publi.& uecti.Imperatores,in Auth.de nō
alie.§.ſcire.in fi.& §.ſi vero ēt quiſpiam,colla.2. & de alie. &
emphi.ꝯtibus,§.ſi uero qs,aut loquiī,colla.9.ſ.e.cum homi
nes,ubi de hoc,qđ tenet Hoſt.qui dicit de hoc inueniri plura
argumenta.de re.ec.non alie.ad audientiam,& hoc tenet Fe-
de.in cōſilijs,cōſi.74.ubi dicit eſſe ī optione eccleſiæ an agat
ꝯ nouum poſſeſſorem,an ꝯ eum qui habuit fructus,pro pri-
mo,qa eſt onus reale,& ſic tranſit ad quemlibet poſſeſſorē,ꝑ
l.præalle.pro ſcđo,qn̄ fructus tranſeunt ad quēcunq; cū one-
re decimarū,ut hic,dic tn̄ ꝙ in effectu tenet is q fructus pce
pit.qa ſi ſucceſſor fuit coactus ſoluere,repetet ab illo,ut not.
in regula,nō eſt in mora.l.1.6.in q. ubi uide. Vigeſimoprimo
quæro,in eo,ꝙ dicit, expenſas reſtaurationis non deduci de
prouen-

A D D I T I O.

a Ad doctor. Adde glo.in c decimę.16.q.1.

Digitized by Google

12 *Capellę ubi aſſignatur certa parochia, debet in ea habere omne ius parochiale.*
13 *Decimas noualium qua ratione habere debeat is qui decimas præſcripſit.*

Cum contingat. Qui pręſcripſit decimas in
alia parochia, ſi ibi ſurgunt no
ualia, ipſorum decimas non habebit, pars de foro competē.
cum contingat, primo ponitur quæſtio. ſecundo ſolutio, ibi,
vnde. Ad quam, an. ſcilicet ad parochialem an ad illam quæ
1 præſcripſit antiquas decimas.† Nota, quod vna eccleſia a po
a teſt præſcribere decimas in parochia alterius, ſupra de præ-
ſcrip. ad aures. Secundo nota circa hoc expoſitionem gloſſ.
primę, ex qua iuncta textui. Nota, quod aliquando idem eſt
dicere, quod aliquid ſpectat ad aliquem ex præſcriptione,
vel, quod ſpectet ab antiquo, pro hoc quod nota. infra capit.
proximo. in gloſſ. ſecunda. Non tamen putes ſufficere, quod
teſtes dicant hoc ſpectaſſe ab antiquo, quia debent præciſe
deponere de tempore ſufficienti ad præſcribendum, de præ-
2 ſcrip. cum nobis.† Tertio nota, quod decimæ ſpectant de iu
re communi ad eccleſias parochiales. Et dicit Hoſtien. quod
ſummæ æquitatis eſt, quod eccleſia parochialis, quæ forte de
alijs nihil percipit, & forte eſt tenuis, habeat decimas, argu.
ſupra eodem, ſuggeſtum. Et dicit, quod per hoc non exclu-
ditur epiſcopus, ſed potius includitur, cum illius ſit parochia
ſupra eodem, ad Apoſtolicæ, quod dic, vt in ſequenti contra
rio. Quid autem intelligitur hic nomine parochialis eccle-
ſiæ, an de ipſa eccleſia baptiſmali, an de capella, dico infra quę
3 ſtione prima. † Quarto nota, quod præſcriptio eſt ſtricti iu-
ris, nec extenditur etiam ad ea quæ ſunt eiuſdem nominis, cu
ius eſt ratio, quia non procedit ſine poſſeſſione, regula ſine
poſſeſſione, libro ſexto, pro hoc quod dico infra in ſecundo
4 contrario. Oppono, quod decimæ † non ſpectent ad eccle-
ſias parochiales ſupra eo. quoniam, infra capitulo, dudum.
Gloſſ. ſecunda reſpondet ad vtrumque communiter, deinde
ſingulatim ad vtrunque, primo namque dicit gloſſ. quod cō
traria loquuntur de decimis epiſcopalis eccleſiæ, & quæ ſunt
in propria parochia epiſcopatus ſeu eccleſiæ cathedralis, fa-
cit, quod nota. de teſta. Raynutius, in gloſſ. ſecunda, Goff. con
trà, dic, vt nota. decima, quæſtione prima, de his. Alias ſolutio
nes particulares ad contraria, dic, vt in gloſſ. Hoſtien. dicit,
ꝙ de decimis perceptis ab eccleſijs baptiſmalibus epiſcopus
debet habere quartam de iure communi, de officio ordi. con
quærente. de pręſcrip. de quarta, & quo ad hoc fundat inten-
tionem de iure communi, quo ad alias decimas dicit, quod
eccleſia parochialis fundat intentionem de iure communi:
vt hic, & ſic dicit ſententiarum per Innocent. quartum pro
epiſcopo Siſtaricēſi, contra hoſpitalarios ſancti Ioan. Hiero-
ſol. facit, quod nota. de cenſi. cum olim, in gloſ. tertia, quod
placet, & de hoc, infra quęſtione prima, & ſecunda. Secundo
5 Oppono, quod qui pręſcripſit decimas † debeat etiam habe-
re decimas noualium, ſupra eo. ex parte. gloſſ. penultima, ſol-
uit, ꝙ ibi competebant decimę ex priuilegio, hic ex præſcri-
ptione, quod tenet Innocent. dicens, quod pręſcriptio reſtrin
gitur, quia odioſa: priuilegium autem eſt fauorabile, & exten
dendum, & in hoc dicit Inno. ſupra eo. tua. primo, quod in c.
ex parte, datum fuit eccleſię priuilegium generale ſuper deci
mis alterius parochiæ, quod recipit legitimam interpretatio
nem, & ſecundum varietatem verborum. i. ut ex quo ꝯceſſę
ſunt decimæ in illa parochia, non tm̄ veteres, ſed de noualib.
Et conceſſæ videantur: dicit tn̄ ꝙ illo caſu non debet priuile-

[illegible]
dis non ꝓbatur ꝙ debeatur in alijs, q̄ no. & pro hoc de ꝓba. ex
literis, & melius de p̄ſcri. auditis. & c. cum olim. in fi. & quod
no. de of. archi. c. fi. & s̄. c ſuggeſtum. Pet. & Ab. diſtinguūt, an
decima debeatur ꝑ feudū, an ꝑ priuilegiū: an ꝑ p̄ſcriptionē.
Et hoc vltimo caſu, an fructus perueniāt ex p̄dio p̄ſcripto: an
ex non præſcripto: membra poſſunt extēdi ꝑ ſuperius dicta.
Sed adhuc quo ad p̄dium præſcriptū diſtinguitur hic, an ſint
decimæ veteres: an de noualibus, vel ſubtilius ad ꝯrium. ca. ex
parte. dic, ꝙ iō aliud in priuilegio q̄ in præſcriptione, qa licet
etiam in priuilegio fiat interpretatio reſpectu eius cōtra quē
conceditur, prout ſupra dixi, non tn̄ debet fieri ita ſtricta ꝙ re
cedatur a ſignificato verborū. Nam ēt cū hoc debet fieri in-
terpretatio ꝑ quam priuilegium nō remaneat fruſtratorium
ↄ̄. de priuil. in his. vbi reprobatur nimis ſtricta interp̄tatio. Itē
quatenus deberet fieri reſtrictio, potius deberet priuilegium
intelligi de decimis noualium, q̄ de decimis veterib. ar. s̄. eo.
ad audientiam, vbi in tali priuilegio cōpræhenduntur nō tm̄
decimæ noualium, ſed & oēs aliæ, qa negari nequit quin oēs
ſint decimæ. Item noīe decimarum comp̄henduntur p̄ſentes,
& futuræ. ↄ̄. de priuil. qa circa. etiam priuilegio vt ibi. Sed in p̄
ſcriptione ceſſant hæc oīa, qa in ea non eſt locus interp̄tatio-
ni niſi ſtrictiſſimæ, vt intelligamus id ſolum ſpecifice p̄ſcrip-
tū qđ ſpecifice fuit poſſeſſum, per p̄dicta. Rem autē q̄ nō fuit
impoſſibile eſt poſſediſſe: & per conſequens p̄ſcribi non pōt,
Et in hac gloſ. pe. ibi ſi ſeruitus, vide hanc ſe. de priui. qa circa.
ꝯrio primo. ibi, ſed hic loquitur ſ̃m Io. & Gof. Tertio op. ꝙ
7 non potuerint præſcribi decimæ † in parochia aliena: qa ius
cōe facit contra præſcribentem, & ſic pręſumitur habere ma
lam fidem, cum qua non præſcribitur. de præſcrip. vigilanti,
& c. fi. Glo. pe. ſoluit in fi. intelligendo ꝙ hic fuit allegatus &
probatus titulus. pro hoc de p̄ſcri. ſi diligenti. & quod ibi no.
Et in hac gl. ibi, venerabilium. quod dic vt de præſcri. c. 1. li. 6.
8 † Quæro in eo quod hic dr̄, de iure communi decimas perti-
b nere ad parochiales eccleſias: quæ dicatur eccleſia b parochia-
lis quo ad hoc: an baptiſmalis: an vero capella. Glo. 2. intelli-
git de baptiſmali pro hoc quod not. 16. q. 1. ſtatuimus. alle. in
glo. & c. quicunque, & per Gof. in libellis. c. ti. §. 2. per Hoſt.
in ſum. eo. §. cui danda. & hoc proſequitur Io. cal. Et ne exclu
damus caſus non dubios, dic, ꝙ qn̄que loquitur de decimis,
quę ſpectant ad aliquā eccleſiam ex iure ſpeciali. qn̄q; ex his
quæ ſpectant de iure cōi. primo caſu exemplum: vt quia com
petunt ex priuilegio vel conſuetudine, & tunc illi dandæ
ſunt cui competunt. poſſunt aūt competere ex priuilegio Pa
pæ. s̄. c. ex parte. Item ep̄i cum conſenſu capituli, maxime in
fundatione eccleſiæ, ſeruata ſolemnitate canonica, ſ̃m notata
de relig. do. conſtitutus. de reb. ec. non alie. c. 1. li. 6. ad hoc. 16.
q. 1. ſtatuimus. Item ex cōſuetudine præſcripta, vt hic, & ↄ̄. c.
proxi. s̄. c. cū ſint. & c. ad apoſtolicæ. Si vero loquimur de deci
mis q̄ debētur de iure cōi: aut loquimur de quarta decimarū:
aut de ipſis decimis. primo caſu quarta ſpectat ad ep̄m: vt ſup.
in primo ꝯrio. pro hoc. 13. q. 2. vobis, & c. vulteranę. & ca. ſeq.
poteſt tn̄ inferior; eccleſia pręſcribere contra ep̄m, de pręſcri.
de quarta. Si autem loquimur de ipſis decimis, aut de perſo-
nalibus: aut prædialibus. de perſonalibus dic quod debentur
eccleſiæ vbi quis audit diuina, & percipit ſacramenta. 12. qu.
1. quæſt.

A D D I T I O N E S.

a Vna eccleſia. Adde Card. conſilio. 89.
b Quæ dicatur Eccleſia. adde Abb. in cle. 1. de deci. apoſt. Ab. conſ. 58. in 1. co. in primo vol.

Digitized by Google

parochiali ubi audit diuina,paſſim baptiſmali,vbi percipit ſa
cramenta,arg.de ſepul.cum quis,lib. 6. Si vero capella paro-
chiam diſtinctam habet: tunc,vt nunc dixi,dubium eſt de de
cimis quæ debentur ex prædijs ſitis intra parochiam capellæ,
cui eccleſiæ debeantur,quod dic,vt in ſequenti quæſtione.Se
9 cundo quæro,an † decimę prædiorum quæ ſita ſunt intra pa
rochiam capellæ,debeantur ipſi capellæ,an vero eccleſiæ ba-
ptiſmali.Gloſ.2.hic,& 16.q.1.quicunque,& c. ſtatuimus, te-
net,ꝙ eccleſiæ.baptiſmali,pro hoc, 6.q.1.de decimis,& c.in
ſacris,13.q.1.§.2.ver.de decimis.Idem Inn.ſup.eo.ad Apoſto-
licæ.qui allegat ſup.c.nũcios, ubi probatur in antiqua, in qua
dicebatur,ꝙ matricibus eccleſijs ſunt decimæ perſoluendæ,
quod tenuit ibi Tan.dicẽs,nomine matricis eccleſię,ceſſante
conſuetudine,intelligitur baptiſmalis,de præſcri.ex tranſmiſ
ſa.quod facit ad idem,facit etiam quod no,s̄.ti.1.ſuper rubri-
ca Idem tenet Ioan.And.in Spec.eo.ti.ſuper fine quarti libel
li,vbi magis aperte tenet hoc quam doct.nunc recitati.Nam
expreſſe dicit hoc procedere etiam ſi capella habeat diſtin-
ctos limites; mouetur propter præiudicium quod fieret ple-
bibus baptiſmalibus in quarum parochiis fiunt capellæ.j.de
eccle.ædifi.ad audientiam,prima, vnde dicit, ꝙ iura quæ di-
cunt decimam ſoluendam eccleſijs parochialibus,debent in
telligi de baptiſmalibus,vt hoc ius eis conſeruetur,& in hoc
eccleſia baptiſmalis remanet matrix. bene facit ſecundum
eum dictum cap.ad audientiam,& quod ibi no.in gloſ.& ita,
in fin. Et ex hoc dicit, ꝙ iura quæ dicunt decimam ſoluen-
dam eccleſiæ parochiali,debẽt intelligi de antiqua parochia,
ſ.plebe.facit ne cleri.vel mona.cap.1.lib.6.vbi plebaniæ habẽ
tes ſub ſe capellas cum perpetuis rectoribus, dicuntur paro-
chiales eccleſiæ;ſic & diœceſis dicitur parochia.de rap.capitu
lo primo,cum ſimilibus.Et quia ca.ad decimas,de reſti. ſpo-
lia.lib.6.inducitur pro contraria opin.per Archi.13.q.prima,
ſuper ſumma.vbi dicit per illud cap.hoc dubium terminari.
Reſpondet Ioan.And.ꝙ ibi eccleſia baptiſmalis non erat ma
trix, vel baptiſmalis parochianorum illius eccleſiæ de qua
ibi,& ꝙ canonici ſancti Nicolai videbantur hoc fateri in li-
bello:quia vocant parochiam B. clerici. Item ſolum poſſeſ-
ſionem modici temporis allegarunt. Alia eſt opin. contra-
ria,quod debeantur capellę,quod ſentit Laurentius,16.q.pri
ma,de decimis , & gloſſ. 13.q.prima,in ſumma.& Raynu.in
ſumma.parte prima,de decimis,§.Item aliquis, & Hoſtien.
ſupra cap.cum homines,& ibi gloſſ.& ſup.c.quoniam, & ca.
cum ſint,& ca.Apoſtolicæ. vbi ſimpliciter dicunt, decimas
prædiales dandas eccleſiæ parochiali,in cuius parochia ſita
ſunt prædia,& idem nota.Hoſtien.in ſumma.eod.§.cui dan-
dæ,& Roff.in libellis iuris canonici eodem titulo,§. ſecundo
10 Nam patrimonia † munera ſoluit quis, vbi patrimonium
eſt C.de mune.patri.munera,lib.10.ff.de mune.& hono.l. 1.
& 2.Ad hæc ſup.titu.1.c.fi.& ibi gloſ.& ſup.c.quoniam,dicit
autem Io.An.vbi s̄.ꝙ hæc opin.procedere poteſt in tribus ca
ſibus:primus ſi hoc habet conſuetudo, ſecundus quando in
limitatione capellæ hoc expreſſit eps̄ cum capituli ſui cõſen
ſu.facit 16.q.1.ſtatuimus,de ec.ædi.ad audiẽtiam,& quod no.
de reli.do.conſtitutus. Tertius quando in aliquo magno ter
ritorio erãt quamplures eccleſiæ,& neutra baptiſmalis,qua
rum vna erigitur in baptiſmalem,& fit plebs ad alias:tunc.n.
ceſſat ratio inducta pro contraria opin.Io.tenet indiſtincte,ꝙ
debentur capellæ,per iura,s̄.ad hoc allegata, & optime facit
ſecundum eum dictum c.ad audientiam,coniunctum cum
c.cum inter.de ver.ſig.de quo per glo.in c.ad audientiam,op
ponit,& non ſoluit,& facit hoc modo,quia ibi nomine obla
11 tionum,† comprehenduntur decimæ.Cuius contrarium di
cit glo.dicti c.ad audientiam.In quo dicit Io.cald.ꝙ licet obla
tio diſtinguatur in ſpecie a decima s̄.eod.in rubro,& ca. quã
uis,& de ver.ſig.cauſam,tñ large oblatio ɔpręhẽdit decimã,
d.c.cum.inter.Nam decimæ offeruntur,16.q.7.c.1. facit, 12.
q.2.uobis,& c.vulteranæ,& c.ſe.In quibus nomine oblatio-
nis includitur decima:per hoc dicit ꝙ nole obuẽtionis indu
bitanter includitur decima,vt in d.c.ad audientiam,quod lo-
quitur in caſu præmiſſo,quando capella ædificatur in pleba-
natu matricis eccleſiæ, & ſibi parochia limitatur. Ad idẽ eſt
s.iiic.... [illegible]
ideo olim de illis ſic exprimebant illi canones,ſed poſtea cre
ſcente populo chriſtiano inter limites illarum fuit expediẽs,
& interdum neceſſarium,vt alię conſtituerentur,quas voca-
mus capellas, & hodie ex eadem cauſa idem eſt faciendum,
d.c.ad audientiam. Ad rationem Io. And.de enormi pręiudi-
dicio baptiſmalis,dicit Ioan.cal.ꝙ ex cauſa rationabili potuit
epiſcopus de cõſenſu capituli ei pręiudicare,vt no.de reli.do.
conſtitutis,& de re.eccle.non alie.c.primo,lib. 6. In quo dẽt
ep̄us ɔſiderare an obuentiones reliquæ ſufficiant baptiſmali
pro miniſtris eccleſię,ita,ꝙ conuenienter valeant ſuſtentari,
& tunc dabit licentiam,alias non d.c.ad audientiam, dicit ẽt
Io.Cal.non eſſe per Io.An.ſufficiẽter rñſum ad c.ad decimas.
Nam ibi principaliter ponderatur ,ꝙ decimę proueniebant
ex prędijs infra alienam parochiam,& hęc opi.placet,quam
etiam tenent Lau.Pau.& zen. eod.titu.cle.1.vbi dixi in 8. q.
& optime probatur de tranſact.ueniens,prout ibi dixi notabi
li primo,& habet etiam ęquitatem,vt una eadem res non cẽ
ſeatur diuerſo iure,contra id infra c. proxi. ſicut cenſeretur ſi
eccleſia ɔſtructa haberet aliqua iura parochialia,& non om
nia,licet fatear,ꝙ aliqua iura remanebunt baptiſmali in ip-
ſam capellam per d c.ad audientiam. Tertio quęro,quę ſit cã
rationabilis per quam is qui pręſcripſit decimas,habere poſ-
13 ſit decimas † noualium. Glo.vlti.dicit,ꝙ hoc competere po
teſt ex priuilegio,non autem ex pręſcriptione,dic,quod imo
etiam ex pręſcriptione,ſi prius aliquid percipiebatur ex præ-
diis nouallium,licet parum:puta,quia erant paſcua,vel valles
vel canetum. Nam hic loquitur de noualibus de quibus non
potuit pręſcribi,quia nihil in eis poſſidebatur:quãdo autem
aliquid poſſidebatur,pręſcribi potuit, licet per culturam ſe-
cutam facta ſint maioris redditus,infra c.proxi.

S V M M A R I V M.

1 *Decima omnium fructuum prędij debetur ei qui pręſcripſit ibi de-
cimas.*
2 *Res una, & eadem non debet diuerſo iure cenſeri. & nu. 3.*
4 *Perſona una, & eadem cenſetur plures ratione diuerſa conſidera-
tionis.*

1 Cum in tua. † Decima omnium fructuum prędij
debetur ei qui pręſcripſit ibi decimas.
Sed ad aliud predium pręſcriptio non extenditur. Commu
nis diuiſio,ſecunda ibi:, taliter reſpondemus, pars de reſt. de
ſpon.& qui ma.ac.poſ.cum in tua.parochiis, aliarum eccle-
ſiarum,& certis locis,& determinatis ipſarum parochiarum.
Inno.percipiant,ex priuilegio,ɔſuetudine,vel alio iure. Inn.
perſolutę,ipſis qui de alijs fructibus ipſas percipere ɔſueue-
runt.Inno.ſed forte nec alijs.Hoſtien.ideo quęritur quibus
ſint perſoluendę.Aliquos,vt depaſcuis animalium:lignis,in
ſiluis,vel piſcibus, ut, quia fuit aqua ibi quę modo eſt exicca
ta.Ioan.& Vin.debentur,remittit Inno.de hoc ſup.de offi. ar
chi.cap.fin.Et idem,in eadem re.Inno.Alioquin.i. ſi fructus
2 non proueniunt ex illa terra decimali.Inno.Nota,ꝙ vna,† &
eadem res non debet diuerſo iure cenſeri.de hoc gloſſ.& eſt
ſenſus quo ad hoc, ꝙ vna, & eadem res non debet eſſe deci-
malis in aliquibus fructibus,& in aliquibus non,qui tamen
ex eadem terra naſcuntur.Gof.Secundo nota.ex , quod dixi
in tex.ſuper ver.alioquin,ꝙ ſi in vno pręđio non eſt cõpleta
pręſcriptio,licet ſit ɔpleta in alijs,decima ex illo prędio ſpe-
ctabit ad eccleſiam parochialem,& idem in nouallibus s̄.cap.
proxi.& ſic vna parochia cẽſetur diuerſo iure reſpectu diuer
ſorum prædiorum,& hoc eſt ex eo,qa p̄ſcriptio non extẽdit,
ſed ɔpręhendit tm̄ ea q̄ ſunt poſſeſſa.ſed reſpectu eiuſdẽ p̄dij
nõ dẽt extẽdi,q̄uis ɔpręhendat bladũ alias in prędio nõ ſemi
natum,qa non præſcribitur hoc bladũ,uel illud,ſed vt prędiũ
ſit decimale,& ſic intellige j.ɔtrario.2. Opp.ad hoc,ꝙ imo
ẽt in eodẽ agro poſſint decimę diuerſo iure cenſeri,s̄.eod.ex
multiplici.Soluit Inn.ꝙ illud eſt ex ſpeciali pacto,& ſic vł vel
le,ꝙ per pręſcriptionem non poſſit hoc induci,ſed p pactum
ſic:quod dic,vt in ſequẽti ɔrio,Secundo op.ad idem, s̄. ca. p
xi.& s̄.c.tua.vbi eędem decimę cenſentur diuerſo iure. Sol-
uit Inno-

illa eccleſia non percepit, non valet hæc allegatio, vt hic. Et idem poni poteſt ſi de arboribus forte nouiter plantatis proueniūt fructus. Sed ſi ponitur quod de vno prædio vna eccleſia percepit decimam vini: altera de bladis, on apparet quare hoc non valeat, pro hoc quod not. ſupra capit. commiſſum. nec in hoc videtur eſſe ratio diuerſitatis inter pręſcriptio-
3 nem & pactum. Tertio oppon. ad idem, quod vna & eadem res † poſſit diuerſo iure cenſeri. ff. de pecul. hic quæritur. §. 1. vbi ſeruus dotalis poteſt habere peculium quod reſpicit maritum & quod reſpicit mulierem quod enim ex re mariti quæſiuit vel ex operibus ſuis, pertinet ad maritum. Gloſſ. vlti. non ſoluit. ſolue vt in ſequenti contrario. Et in hac glo. ibi eum qui. in fi. ubi non poteſt eadem res iure ſolui, & vt mobilis poſſideri. Quarto op. ad idem, inf. de religio. domi. cap. 2. ubi idem monaſterium ſubijcitur duobus epiſcopis. Soluit Io. ꝙ iſti ſunt caſus ſpeciales. ſ. in §. primo alleg. ſup. proxi. cōtrario. & in dicto c. ita. no. 12. q. 2. cognouimus. Dic melius, ꝙ eodem reſpectu non poteſt eadem res diuerſo iure cenſeri: vt hic. ſed diuerſo reſpectu ſic: vt in cōtrarijs. Item per ius ſpeciale, vt in capitu. ex multiplici, præalle. ſicut etiam vna & ea-
4 dem perſona † cenſentur plures ratione diuerſę conſiderationis, de re iudi. cum olim. de conceſ. præben. poſtulaſtis. de app. collatione. libro ſexto, & de hoc in dictis iuribus.

SVMMARIVM.

1 *Laici decimas donare non poſſunt.*
2 *Decimę & eccleſię pręſcribi poſſunt.*
3 *Pręſcriptionem allegans tenetur de titulo dicere.*
4 *Confirmatio Papę ex certa ſcientia validat inualidum. 13. 18.*
5 *Sacrilegium committit ſuſcipiens eccleſiaſtica de manu laici.*
6 *Dat nemo quod non habet.*
7 *Laici decimas poſſidere non poſſunt.*
8 *Sententia aliquando fertur in futurum.*
9 *Exceptionem obiiciens non conteſtatur litem.*
10 *Exceptio pręſcriptionis non impedit iudicium.*
11 *Pręſcriptione ſufficit probare bonam fidem.*
12 *Titulum ſuę poſſeſſionis dicere quis non cogitur.*
14 *Ignorantia iuris quare excuſet poſſeſſorem a culpa.*
15 *Titulum probare quis non tenentur.*
16 *Donatio inualida an prębeat titulum ad pręſcribendum.*
17 *Papa an & quomodo ſuppleat allegationem commiſſam.*
19 *Epiſcopo quę actio competat pro decimis non ſolutis.*

1 Dudum. † Laici decimas donare non poſſunt, nec ex ipſarum donatione paratur titulus præſcribendi: Primo ponitur facti & proceſſus narratio. Secūdo diffinitio, ibi, nos: Prima ſubdiuiditur, quia primo ponitur actoris petitio & auditoris datio, ſecundo eorum defenſio: iudicis interlocutio, & defenſionis fortificatio: ibi, prior: Tertio ipſius defenſionis impugnatio: ibi, cæterum. & de eodem facto de præſcrip. veniens. ſancti Stephani. ſpecialis domus vel eccleſia ſpectās ad hoſpitale hieroſolymitanum, & ſic ponit hic nomen ſpeciale & generale. alibi generale tantum. de arbi. per tuas. Hoſtien. permittere. hodie caueant a pœna clem. religioſi. eod. tit. Et inf. concludebat petendo ipſos prohiberi ne de cætero ipſum epiſcopum impedirent percipere decimas prædictas, & in futurū pacifice poſſidere, vt patet in ſententia. Eccleſiaſticas. de his inf. non dicitur, quod dic, vt infra verſi. nos. ſuper. ver. decimas. quem allegauit, alias quā. prima communior, & dic quem. ſ. titulum. vel quam, ſcilicet præ-

ius quod habebant ſ. patronatus, de dona. paſtoralis. de iure pa-
6 tro. illud. Sexto nota † quod nemo dat ᶜ quod non habet. de
c hoc in glo. 6. & in ea ibi, non eſt nouum. vide hanc & ſequē. de iure pa. cura. ibi, rem alienam. vide de præſum. nonne. contrario primo, ad fin. Et in fi. de hoc in d. c. nuper & 1. q. 1. cap.
7 primo. † Septimo no. quod laici ᵈ decimas poſſidere nō poſ-
d ſunt. de hoc in glo. pe. Octauo nota, quod quandoque ſentē-
8 tia † fertur in futurum, vt hic in fi. ſic ſup. de proba. licet. in fi. Et hoc caſu ſecundum leges prouidetur cautionis remedio. ff. ſi ſerui vendi. egi & l. harum. Oppo. in eo quod epiſcopus conquæſtus fuit quod hoſpitalarij impediebant ſolutionem decimarum de laboribus ruſticorum. debuiſſent enim conuenire ruſticos non ſoluentes ſup. c. parochianos. & c. de terris. So. conueniuntur hoſpitalarij nomine ruſticorum, quod fieri potuit pro facto ipſorum quia non permittebant ruſticos ſoluere. arg. ff. nau. cau. ſta. l. & ita. de offi. archi. ea quæ. vel dic, ꝙ conueniuntur pro laboribus ruſticorum. ſ. proprus: qa faciebaur coli per ruſticos expenſis ipſorum ruſticorum: quo caſu indulgentia ſuper decimis laborum non iuuat ſup. c. licet. Secundo oppo. quod allegatio epiſcopi non ſit vera, cum dixit decimas ſibi deberi de iure communi, quia imo debeā eccleſię parochiali, ſup. duobus c. proxi. Glo. 2. ſoluit ſtando ꝯtrario. Sed contra hanc ſolutionem eſt, quia ſi allegatio non eſſet vera nō cogerentur hoſpitalarij probare præſcriptionē. Abſoluerentur enim actore non probante. de proba. ex literis. Secundo ſoluit glo. dicens verius videri ꝙ decimę nō erāt intra certam parochiam, pro hoc ſup. c. quoniam. & dixi ſup. c. cum contingat. In talibus enim fundat epiſcopus intentionem de iure communi, vt in dictis iuribus. vel dic, ꝙ epiſcopus petebat decimas. i. quartam decimarum, quæ ſibi de iure communi debetur. quod dixi in d. c. cum contingat. q. 1. & nota. de offi. ord. conquærente. & pro hac facit litera inf. verſicu. nos. ibi, iure epiſcopali. Et in hac glo. ibi, de cōſuetudine. hoc placet Abbati. quia iſte epiſcopatus erat in Vngaria. ꝑ hoc ſ. c. ad Apoſtolicę. Tertio oppo. quod non potuerit procedi ad recipiendas probationes, quia non fuerat lis conteſtata, ſed ſo-
9 lummodo fuerat exceptum de præſcriptione, ac † exceptionem obijcens non conteſtatur litem. de lit. conteſt. c. 2. lib. 6. Solu. pars hoſpitalis non tantum allegauit præſcriptionem, ſed etiam reſpondit petitioni, vt patet ibi, ſe tibi non teneri. & ex hoc fuit lis conteſtata. de lite conte. c. vno. de dolo prout. quod dic, vt in d. c. 2. de lit. conteſt. lib. 6. Quarto opp. in eo quod dixerunt hoſpitalarij ꝙ propter pręſcriptionem non te-
10 nebantur epiſcopo reſpondere. Nam exceptio † præſcriptionis non impedit iudicium. de lit. conteſt. c. 1. lib. 6. Sol. intellige quod dicebant ſe non teneri ad reſpondendum extra iudiciū ſuper decimis, nec ſuper iure epiſcopali, quod petebat epiſcopus in eccleſijs. Quinto oppon. in eo, quod dicit, quod poſſeſſor pręſcriptionis titulum allegauit. quod tamen non apparet

ADDITIONES.

a Quod decimæ. Adde Ab. in c. nuper, inf. eod. & ibi eſt glo. in verbo componendum. glo. 1. in c. decimæ 16. q. 1.
b Validat inualidum. Adde Inno. in c. 1. de tranſac.
c Nemo dat. Adde capitu. daibertum. 1. quæſtio. 7. capitu. qui perfectionem. 1. quæſtione 1. capitu. ſolet, de conſec. diſtin. 4. l. nemo. ff. de regu. iu. l. non dubium. C. de legi.
d Laici. Adde c. decernimus. & c. quanto, de iudi.

Digitized by Google

ſuę poſſeſſionis. C. de peti. hære. cogi. Solu. Innocen. illud verum quando quis non allegat præſcriptionem, & quando pſumptio non eſt contra eum. C. de proba. ſiue. de hoc per Ho. in ſum. de præſcri. ſub rubrica de præſcr. rerum immobilium §. quæ exigantur. ſub. §. quattum. Octauo oppo. ꝙ hoſpitalarii debuerint obtinere ſaltem rationem confirmationis apo-
13 ſtolicę, quę † validat etiam inualidum, de tranſact. c. 1. de confir. vul. c. pe. Sol. Innocen. ꝙ hic fuit facta confirmatio in forma communi, & hoc etiam ſentit glo. 4. ſecus dicit Innocẽ. ſi ex certa ſcientia & cum cauſę cognitione. ideo autem non profuit ſecundum Innocen. quia confirmatio nihil noui iuris tribuit, ſed tantum vetus confirmat. de fide inſtru. inter dilectos. de confir. vti. cum dilecta. & hoc etiam ſi pars putaue-
14 rit eam valere. Nam ſecundum Innocen. licet ignorantia † iuris per quam putauit ſe iuſte poſſidere, excuſet poſſeſſorem a culpa, cum det bonam fidem, non tamen dat iuſtum titulũ. Item ſecundum eum ignorantia iuris non prodeſt in pręſcriptione. ff. de iur. & fac. igno. iuris. & l. regula. ff. pro empto. l. 2. §. ſi a pupillo. de vſucapio. nunquam. Nono oppo. ad hoc, quia hic videtur quod ſi tempus ſufficiens ad præſcribendum fluxiſſet a tempore confirmationis, præſcriptio completa fuiſſet. Soluit Innocen. quod etiam ſi tempus prædictum fluxiſſet, non tamen completa eſſet præſcriptio, quia non præceſſit titulus. Nam donatio regis eſt pro non titulo. hanc tamẽ rationem damnat Innocent. dicens quod hic non tenebatur
15 prior probare † titulum cum ageretur de in corporalibus. p hoc quod nota. de præſcri. ſi diligenti. ſed ſuccubuit quia malum titulum allegauit. & hoc videtur ſonare litera in ver. nos igitur. ſecundum Innocen. & ſecundum hoc ad text. ibi, nec a confirmatione tantum exfluxit. &c. ſupple maxime etiam in hoc quod dicit Innocen. de incorporalibus: vult dicere quod in talibus non expedit probare titulum. quia patientia habetur pro titulo. de cauſa poſ. cum eccleſia. quod intellige vt ibi dixi. Et dic, quod hoc caſu nõ ſufficit patientia. de reſtitutio. ſpo. ad decimas. lib. 6. de præſcri. c. 1. e. li. Rationem dixi in d. c. cum eccleſia. & ſic verius eſt quod hic oportuit probare titulum, quod etiam dicit hæc litera. Hoſtien. dicit Innocent. ſibi in hoc contradicere: quod non video, niſi habeat reſpectum ad id quod dixi poſt Innocent. ſup. e. in 5. contrario. quia hic dicit Innocen. non fuiſſe opus probare titulum: & ibi dicit contrarium. Ipſe autem Hoſtien. legit literam præmiſſam prout iacet, dicens quod ſi ex donatione epiſcopi quæ non tenet pa-
16 ratur titulus † ad præſcribendum, de iure pa. cura. fortius ex confirmatione papali, quod placet Abb. qui dicit hoc notandum pro religioſis habentibus tales confirmationes. Petr. autem reprobat dicens contrarium colligi ex reſponſione Papæ, & hic ceſſat ar. a contrario. & quod hæc fuit allegatio partis, quę recidit in opi. Inno. Goff. vero legit literam præmiſſam ſic, vt ſit ſenſus. & ſi dicamus ex confirmatione parari titulum, nõ tamen effluxit tantum &c. Mihi placet dictum primum Inn: quod hic non potuit præſcribi, quia non habebant titulum, nec confirmatio potuit in hoc dare titulum. Nam oportet ĩtelligi hic de confirmatione Papę in forma communi, per id quod dico inf. in vltimo contrario. Et hoc præſuppoſito conſtat ꝙ cum non tribuat ius aliquod, non poteſt dare titulum ad præſcribendnm, & per hoc tollitnr quod dicit Hoſtien. de epiſcopo, cuius conceſſio licet ſola non ſufficiat ad tribuendum ius plenum, tribuit tamen aliquod ius ſufficiens pro titulo præſcriptionis. d. c. cura. Decimo oppo. in ver. nos igitur.
17 ꝙ Papa non debuerit ſupplere † allegationem omiſſam de poſtula. bonæ. primo. ſoluit Hoſtien. quod id quod Papa ſupplet, poteſt elici ex allegatione epiſcopi, & ſic ſupplet de iure tantum. C. vt quæ aduo deſunt. l. 1. vult dicere quod quia eps allegauit decimas obtineri non poſſe a laico, infertur quod laicus non poſſit poſſidere, vel ſecundum Hoſtien. hoc contingit propter periculum animarum. de elect. dudum. 2. de conceſ. præben. ex parte. de reli. do. conſtitutus. de hoc de poſt. bonæ. 1. Vndecimo oppo. in eo, quod dicit, ꝙ per confirmationem apoſtolicam nullatenus derogabatur iuri epiſcopali. Nã
18 confirmatio † Papæ cõfirmat inualidum. de tranſac. capitu. 1. Sol. vt ſup. in 8. & 9. contrario. Item Innoc. non derogabatur, quia Papa non intendebat per ſuam confirmationem tollere

ra. cum apoſtolica
ſed dare intendebat ſitas in locis vbi erant eccleſiæ vbi habebat ius patronatus, quod ius patronatus hoſpitalarijs donabat & hoc quod fecit de decimis facere non poterat. hæc ſolutio non videtur procedere niſi quatenus dicamus quod confirmatio facta fuerat in forma communi, vt dixi ſup. in 8. & 6. contrario. quo caſu non tribuit nouum ius, nec inferri poteſt quod Papa intendat approbare factum laici ſuper decimis: quia cũ hoc ſit contra ius, oportet quod confirmatio in hoc induceret nouum titulum, quem inducere nequit confirmatio in forma communi. Quarto quam actionem intenta-
19 uit † epiſcopus. Gloſſ. ſecunda, licet. non clare, ſed clarius gloſſ. vlti. dicit, quod egit vti poſſidetis attentis verbis ſententię: ſed attenta petitione egit petitorio, quod vltimum non colligitur hic gloſſ. tamen habuit reſpectum ad id quod epiſcopus allegauit intentionem ſuam de iure communi fundatam eſſe. Inn. dicit melius videri ꝙ actũ fuerit confeſſoria. de facto enim hoſpitalarij moleſtabant epiſcopum ſuper decimis, non pmittendo eas ſolui a ruſticis. Dicit tamẽ Inn. id ꝙ nunc dixi cum glo. ꝙ attenta ſentẽtia. videtur actũ vti poſſidetis. vel, ſecundum eum, egit eps de dolo, non ad decimas ſubtractas, ſed ad damnũ ꝙ contingit ex eo ꝙ hoſpitalarij ſuadebant ruſticis ne ſoluerent decimas ff. de dolo. cum quis. vel implorauit officium iudicis, facit de offi. iudi. c. 1. deinde Inno. reuertitur ad primum, dicens melius videri, ꝙ actum fuit confeſſoria. Hoſtien. dicit, ꝙ factum fuit ſimpliciter propoſitum. & petitio ſimpliciter formata, de iudi. dilecti, dic, ꝙ etiã ſi in petitione non exprimatur actio, tamen debet continere factum ita clare ꝙ appareat quæ actio intentetur. vt dixi in d. capitu. dilecti. & dic quod epiſcopo competit confeſſoria, p id quod dixi de iudi. examinata. de verb. ſig. abbate. Item etiã interdictum quaſi vti poſ. quia datur etiam pro iuribus, quod dixi de proba. licet in fi. Et in hac glo. in fi. hoc expone vt dixi de fide inſtru. inter verſicu. cæterum. vbi eſt eadem glo. & ſenſus glo. eſt, ꝙ libellus ſit ſubiectum, & ſententia ſit prædicatum, quod nota ſingulariter.

SVMMARIVM.

1 *Debitor decimæ compellitur ad ſolutionem per cenſuram eccleſiaſticam.*
2 *Decimæ cum integritate ſolui debent.*
3 *Sarraceni an teneantur ad decimas ſicut iudæi.*
4 *Pactum appoſitum inter locantem & conductorem ſuper modo ſoluendi decimam an teneat.*
5 *Eccleſia an competat actio contra doloſos in fraudandis decimis.*

In aliquibus. Domini prædiorum cogi poſſunt, vt prædia ſua colenda dent talibus a quibus ſine contradictione decimę perſoluantur. Primo ponit exceſſum. Secundo corrigit, ibi, volentes. Tertio declarat dubium ſurgens ex præmiſſis, ibi, §. ille. Regionibus, conſtantinopolitanus, vt in inſula cretenſi & cypri. permixtę. puta ſarraceni & iudęi, ſicut in Vngaria. Innocent. Chriſtiano. vt gręci, armenij, & ſimiles. Maiores. ſicut ſoluens decimas poteſt reddere 90. corbes, ita non ſoluens poſſet reddere centum. talibus, ſimile. 90. diſt. indicatum. perſonis. fidelibus & deuotis. & taliter. hoc dicit propter pacta quę interuenire ſolent. No. quod varii ſunt ritus gentium. Et nota, ꝙ ritus proprie eſt in
1 ſpiritualibus. pro hoc de offic. ordi. inter cætera. † Secundo nota, ꝙ ad ſolutionem decimę compellitur debitor per cen-
2 ſuram eccleſiaſticam & alio modo ſup. c. prohibemus. † Tertio nota, quod decimę ſolui debent cum integritate. Et per hoc ſecundum Hoſtien. reprobatur opi. theologorum illorũ qui dicunt ſufficere aliquid dari p decima. pro hoc quod nota inf. c. 1. lib. 6 & in regula qui prior. in q. lib. 6. & inf. §. ſeq. cum glo. Oppo. in eo quod innuit ſolos Chriſtianos teneri ad decimas, ibi, nomine Chriſtiano cum tamen & alii teneantur ſupra c. de terris. Sol. hoc dicitur hic cauſa maioris exaggerationis, quia magis peccant Chriſtiani non ſoluentes quam alii. Secundo oppo. in eo quod dicit prędia locanda illis qui abſque contradictione ſoluant decimas, & ſic videtur quod locari

poſſint

Digitized by Google

ſoluebant decimas,& forte erat ſcandalum eos ad hoc compellere. Et de ipſis infidelibus dicit Hoſtien.ꝙ contra eos poteſt inuocari brachium ſeculare, etiam ſi ſanguinis effuſio I-
3 mineat.arg.de homi. poſtulaſti. † Quæro an ſaraceni teneantur ad decimas ſicut iudęi.Io.An.in Spec.ſuper rubrica de iudeis.tenet quod ſic,eadem ratione qua tenentur iudei.per c.
4 quanto.de vſuris.Secundo quæro,an pactum † appoſitum inter locantem & conductorem ſuper modo ſoluendi decimã teneat.Glo.1.dicit,quod non nocet eccleſiæ quin a quolibet poſſeſſore peti poſſint. Opp.ad hoc ff.de pac.epiſtola.§.pactũ. Sol.quia glo.prima non ſoluit,dic,vt not.de pac.plerique.in glo.1.Et in hac glo.ibi,inter debitorem.vide hanc & duas ſequen.in d.c.plerique.in glo.1.præalle. Tertio quæro,an con-
5 tra doloſos in fraudandis decimis competat eccleſię † actio. Hoſt.ꝙ ſic ar.ff.de eo,quod cer.lo.l.fi. primo reſponſo.de dolo eleganter.§.pen.& quod no. de renun.veniens.de pac.cum pridem.de re.ec.non alie.ad audientiã.dicit tamen ꝙ vellet ꝙ jus expreſſum ſuper hoc conderetur.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo quomodo in decimis attendatur.*
2 *Decimæ prædiales,& perſonales qua lege debeantur.*
3 *Decimę perſonales an ſint in præcepto.*

1 §.Ille. Nota. quod conſuetudo † attenditur in decimis. Oppo.ad hoc, quia poterit eſſe conſuetudo pernitioſa:puta ꝙ detur.12.vel minor pars.Gloſ.ſoluit ꝙ debet intelligi de conſuetudine de qua ſ.c.cum ſint.& c.ad Apoſtolicę.ꝙ clarius dicit Inno.dicens ꝙ ſtatur conſuetudini in hoc, cui eccleſiæ ſint ſoluendæ: vt ſi eſt conſuetudo ꝙ ſoluãtur parochiali, ſtabitur:vel ſi eſt cõſuetudo ꝙ ſoluãtur eccleſiæ vbi percipit ſacramenta,adhuc idem dictis capitu.cum ſint.& ca. ad apoſtolicæ. Sed ꝙ conſuetudo poſſit tollere decimam, vel minuere portionem,hoc fieri non poteſt ſecundum gloſſ.& Innocẽ. Alij intelligũt de conſuetudine approbata per Papã, quia alius non poſſet diſpenſare ſup. cap. a nobis. Alii intelligunt de minutis decimis ſup.cap.cum in tua.& cap. ex multiplici. Alii intelligunt literam quando vna eccleſia petit decimas in alterius parochia:quia,ſi non probat conſuetudinem, parochiali debetur decima de lege diuina : ſi probat,debetur ſibi de lege conſuetudinaria.& hoc recidit in dictum gloſ. &
2 Innocen.Hoſtien.dicit ꝙ litera habet hunc ſenſum , ꝙ †prædiales debentur de lege diuina, & cum integritate,vt præmiſit.perſonales de conſuetudine vt ſcilicet, exigi non poſſint niſi prout approbat conſuetudo, cum non ſint in præcepto, dicens ꝙ huic lecturæ nulla authoritas contradicit, & interpretatio Papæ huic opinioni contrariæ reſiſtit. & hoc dicit verũ, niſi alia compoſitio cum laicis facta ſit, ſecundum notata de tranſact.ſtatuimus. vel niſi ſacerdos ſit indigens. facit inf. cap. 2.§.autem.lib.6.ſicut in quibuſdam ciuitatibus ripæ marinę, in quibus nullæ vel raræ ſunt decimæ prædiales.vnde ſi perſonalis non datur quaſi nihil perciperent clerici nomine decimarum:quo caſu dicit eas in præcepto.inducit Alexandrum
* * de ordine fratrum minorum,qui exponit illud Pſal. Sumite pſalmum & date tympanum. hoc eſt ſumite ſpiritualia a miniſtris Dei & date temporalia. Ad idem 13.quæſt.2. §.2.de ſepultu.capitu.1.remittit ad ſummam.eod.§.fina. ſub.§.ſeptimo.pro hoc quod dixi ſup.in rubrica.& quod no.inf. cap.1 li. 6.& in regula qui prior.eo.lib.hæc opin.Hoſtien. multum recipitur in practica,non tamen omnino conſona eſt huic lite-

de ſuperioribus autem opinionibus dic,quod vtique defendi poſſunt ſecundum ea quæ ſup.dixi.ſed quia agitur de periculo animę aute factum fieri debet interpretatio in partem duriorem tanquam tutiorem,vt no.de ſeruiti.c.vlti.in glo.fi.pro hoc optime ꝙ nota.eo.ti.capitu.1.in glo.2.lib.6.Et in hac vlt. gl.in fin.vbi idem notauit Ioann. quod in quantitate decimę nõ currit præſcriptio,licet currat in quantitate cathedratici, quod nota.

A D D I T I O.

* Alexandrum. Adde quod iſte fuit Alexander de Ales qui ſummam in theol. ſcripſit,& floruit ſub Inno.4.Papa 186.ut in ſum.concil.B.S.

S V M M A R I V M.

1 *Fundi dominus eſt dominus fructuum,etiam ſi ſemen ſit alienum.*
2 *Decimę fuerunt a Deo reſeruatæ in ſignum vniuerſalis dominij.*
3 *Decimæ ſi non ſoluantur, imminet periculum animarum.*
4 *Decimę de porris cui debebantur.*

Cum non ſit. Prius ſoluẽdæ ſunt decimę, quam cenſus vel tributa:& ſi illa prius ſoluantur,poſtea decimentur. Primo præmiſſa ratione ponitur exceſſus. Secundo alia ratio, & exceſſus prohibitio, ibi,cum autem. Tertio alia ratio ibi ,quoniam. Apoſtol.1. Corinth. 3. ſunt,non de iure ſed de facto,quia nimis ſunt potentes vel abſentes vel remoti hi quibus debentur. quibus, quaſi non alijs ſupra eodem.tua.2. de iure.non dixit de conſuetudine: quia de prædialibus loquitur, de hoc ſup.cpa. proxim. §.ille.
1 Not.ꝙ fructus dicunt prouenire ex ſemine,tamen † proprie fructus debentur iure ſoli , non iure ſeminis.vnde dominus fundi dominus eſt fructuum , etiam ſi ſemen ſit alienum.ff. de vſu.qui ſcit.in prin. Vin.Secundo not. iſtud principium,ꝙ non eſt in homine &c. & nota illa verba , neque qui plãtat &c.quæ ſecundum Goff.myſticę poſſunt exponi. neque qui plantat,i.prædicando.neque qui rigat. ſ.baptizando,ſed q incrementum dat Deus.ſ.gratiam infundendo:& ſic intelligũtur verba Apoſtoli quæ ibi ſequuntur.Ego plantaui &c.Tertio nota quod ad hoc vt ex ſemine fructus ſurgant,oportet ꝙ ſemen mortificetur.& ſecundum Hoſtien.hæc eſt cauſa quare ſemen non deducitur de fructibus decimandis,etiam ſi ſemen fuerit decimatum.de hoc ſup.capit.paſtoralis.& c.tua.2. Quarto nota.contra auariciam.ibi,auare ſup.de pręben. auaricię.Et eſt auaricia in eo quod is qui Dei gratia percipit nouẽ partes,recuſat decimam ſoluere.Quinto not.† quod decimę
2 fuerunt a Deo reſeruatę in ſignum vniuerſalis dominij ſup.
3 c.tua.el 2.† Sexto not.quod imminet periculum animarum ſi decimę nõ ſoluuntur.Ex hoc nota.Hoſtien.quod eſt mortale ſi committitur fraus in diminuendo decimam.Septimo no.vt glo.vlti.& in ea ibi,alienatio. vide in c.ex literis.notabili.7.Oppo.in eo quod præcipit decimas ſolui antequam ſoluantur tributa . Non enim refert an prius an poſtea. quia etiam ſi prius tributa ſoluta ſint,tenetur dominus ad decimam de parte ſua ſup.c.a nobis. & c.tua.2. Gloſſ.prima ſoluit,ꝙ hoc fit,quia commodius eſt eccleſiæ conuenire vnum quam plures.dicit Hoſtien.quod etiam commodius eſt totũ ſimul ab vno aceruo recipere quam poſt tempus forte a non ſoluente petere: quia & tutius eſt pignori ipſius acerui incũbere quam in perſonam agere.inſtit. de obli. quæ ex male.§. furti.

2.ee vera.Vincen.Item initium ſpectandum eſt. de ele. dudũ. 28.q.1.iam nunc.13.q.1.§.2.primam partem tenẽt.Phi. Gui. Naſo tenet ſecundam.Alii,vt Iac.dicunt quod vtrique eccleſiæ:quia ſicut qui ſeminat nihil eſt,ita & qui plantat, & in vtraque operatur manus Dei. Oppo.ad hoc, quia ſecundum hoc eadem res bis decimabitur. contra id. ff. depoſi. bonæ fides.Solu.non ob.quia idem poſſe dici de grano,quod ex quo decimatus fuit aceruus de quo fit ſemen,non debeat granum ex illo proueniens decimari,quod eſt falſum ſup. eod. tua.de hoc in regula qui prior li.6. in q.ubi Io.And.tenet hanc vltimam opi.quę placet,intelligendo vt etiam dicit ibi Io.An.ꝙ de porris natis cum euelluntur decima debetur eccleſiæ primę,habita conſideratione illius temporis: ita quod ſi nõ fuit ſoluta,poſtea cum ſoluitur de tranſplãtatis ſolui debet eccleſię primę ſecundum æſtimationem porrinarum euulſarum: & de reſiduo ſoluetur ſecundæ eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Prædia priuilegiatorum ſuper decimis non ſoluendis ſi tranſeunt ad priuilegiatos,non tenentur ad decimas.*
2 *Conſtitutio particularis quandoque redigitur in uniuerſalem.*
3 *Actum inter alios tertio non præiudicat.*
4 *Monachi non habentes populum an poſſint præſcribere decimas.*
5 *Concilium lateranenſe quando fuit celebratum.*
6 *Priuilegia conceſſa ſuper non ſoluendis decimis,an extendantur ad eccleſias quæ per antiquum feudum ante lateranen. concil. poſſidebãtur à laycis,ſi de hoc non fuit facta mentio.*
7 *Ius commune licet tollat ius commune precedens non ſit ius ſingulare.*
8 *Species derogat generi.*
9 *Beneficia largiſſime interpretanda quando non ſint.*

Nuper. Ciſtercienſes & alij religioſi ſilr priuilegiati ſuper decimis, de fructibus poſſeſſionũ quas acquiſierunt poſt concilium generale tenentur decimas ſoluere,ſi prius ex illis decimę ſoluebant: Primo ponit ſtatutũ ciſtercenſium.Secundo cõfirmationem & prouiſionem papalem,ibi,ne occaſione.de quibus.i. de quorum prouẽtibus. nam de immobilibus non tenentur,vt not.ſup.eo.paſtoralis. fundandis.ſupple.licet autem nõ emant niſi in hoc caſu,poſſunt tamen recipere a quocunque ſibi conferantur, etiam ſi id non fiat pro monaſterio de nouo fundando: & ſic cõtinuatur quod ſequitur.Collatę.in vita vel morte alienis.ſi illas colendas recipiant ſup.c.dilecti. Amodo.i. ab hac die in antea. Et ſecundum Hoſtien.ex hoc ſumitur verbum in literis apoſtolicis quæ ſolent hoc caſu impetrari.ſ. ſuper poſſeſſionibus poſt concilium acquiſitis perſoluant, hoc non ſtatuerunt Ciſtercienſes niſi cum ipſis: ſupple vel niſi ſuper his nouiter acquiſitis habeant nouum ſpeciale priuilegium. quod vt dicit Hoſtien.ſæpe impetrant. & facit ad id de quo inf. qõ.6. Et hoc ipſum. ſ. quod prouiſum eſt de Ciſtercienſibus tam per ipſorum ſtatutum quam per noſtram ordinationem. vt eccleſiarum prælati.h.d.conſolando eos ne turbentur quod ipſorum priuilegio derogatur.ſimile de ſepul. cle. dudum.§.fi. obſeruare.aliter ipſorum eſſent priuilegia decurtanda inf.de
1 priuile.dilecti. Nota. ibi, debeantur. quod ſi prædia † priuilegiatorum ſuper decimis non ſoluendis tranſeunt ad priuilegiatos,non tenentur ad decimas.probatur ibi, de quibus decimæ debeantur.Nam ex eo quod prohibet Ciſtercienſibus acquirere prædia ab his qui tenentur ad decimas,per cõſequẽs permittitur quod acquirant ab his qui non tenentur, quaſi per hoc non præiudicetur eccleſijs ſi non ſoluentur eis decimæ,quæ nec prius ſoluebantur. Et ex hoc etiam not.quod ſi non eſſet prohibita acquiſitio, quæ prohibetur hic, non tenerentur Ciſtercien.ad decimas de prædijs de quibus decimę ſoluebantur antequam acquirerent,quod operaretur eorum priuilegium.Res enim mutat naturam cum tranſit ad perſonam priuilegiatam.ar.de iurepa.c.vno.lib.6.& ſi aliter diceremus non fuiſſet neceſſaria hæc prohibitio.Secundo nota.ibi excolendæ, conſilium ad excludendum priuilegium Ciſter-

tangit. die ſecũdum Hoſtien.ꝙ hoc operatur extenſio papę. Quæro,ſi traduntur poſſeſſiones Ciſtercien.monaſterijs nouiter fundatis,quod fieri poteſt: vt hic. An interim antequã fundentur,debeantur decimę de poſſeſſionibus illis.Glo. 2. dicit,ꝙ ſic:& intelligit Hoſtien.glo.quod velit, ꝙ poſſeſſiones emptæ pro dote monaſterij de nouo fundãdi,antequam ædificentur,non gaudeant antiquo priuilegio,poſtea vero ex quo fuerit ædificatum gaudebunt,& reprehendit in hoc gl. dicens,ꝙ etiam poſt ædificationem ceſſat antiquum priuilegium.Io.And.intelligit literam ſic,ꝙ ſi Ciſterciẽ. volunt fundare monaſterium de nouo, poſſunt tam pro fundo quam pro dote emere poſſeſſiones decimales, aliter non. Et poſt emptionem tradentur aliis excolendæ ſecundum ſtatum Ciſtercien.aut etiam,ſi per ſe colant,decimas ſoluent ſecundũ prouiſionem Papæ. Et intelligit glo. de prædiis emptis,ut in eis fundetur monaſterium cum ſuo ambitu, quo caſu ante fundationem decima ſoluetur,non poſtea. Cuius eſt ratio qa nihil inde percipitur,qa deſinẽt eſſe prædia frugifera: & hoc
4 bene conſonum eſt rationi. Secundo quæro † an monachi non habentes populum poſſint pręſcribere decimas. Gl.3.arguit,ꝙ non,cum non poſſint decimas poſſidere. Deinde arguit,ꝙ ſic, ex quo poſſunt eos per compoſitionem habere. Concludit tamen,ꝙ requiritur titulus,dicit Io.And.ꝙ aliter eſt pręſcribere ius percipiendi decimas ab aliis,& ſic loquuntur iura prima alleg.in glo. Aliud præſcribere ius non ſoluẽdi,& ſic loquuntur iura ſecundo alle.in glo.Hoſti. diſtinguit inter religioſum laicum,& religioſum clericum,primus nõ pręſcribit:& ſic loquitur ſup.ca.dudum.Secundus ſic.quia licet non miniſtret ſpiritualia,facit tamen officium diuinum: & forte deuotius quam ſecularis clericus,vnde etiam ex lege diuina,niſi canonica aliter ordinaſſet,potius eſſent eis decimæ ſoluendę quam ſecularibus clericis,ad hoc ſup.c.tua.2. & c.cum in tua.& ca.dilecti.& c.ſuggeſtum, dicit etiam Hoſtien.ꝙ monaſterium ſitum infra limites alicuius parochię quoad poſſeſſiones proprias non poteſt immunitatem allegare,niſi priuilegium, vel præſcriptionem cum titulo oſtendat vel probet ſup.c.dudum.& c.a nobis. In aliena vero parochia poteſt ex conſuetudine decimas acquirere ſup.c.cum in tua.& c.ad Apoſtolicę. Simile no.de præſcri. auditis.& c.ſeq. ad hoc inf.de priui.l.ſi de terra.& c.accedentibus. 4.di.§.leges. in Auth.de hæredi.& fal.in prin.dicit Ioan. An.& melius, ꝙ etiam hoc ſecundo caſu neceſſarius eſt titulus.de pręſcri.c.1. lib.6.Et in hac glo.3.ibi l.1 li.10.vide hanc & ſeq.de teſti.cauſam. 2. contrario. 3. Tertio quæro,in eo quod hic dicitur de decimis poſſeſſionum poſt cõcilium acquiſitarum,quomodo conſtabit ꝙ prius vel poſtea ſint acquiſitę.Soluit Io.And.
5 quod ſciri oportet tempus † concilii celebrati: & in hoc variæ ſcribitur in cronicis.Sed in Speculo hyſtoriali lib. 31.ca. 64.dicitur quod fuit annis domini.MCCXV.anno.17.ponti
* ficatus Innocentii tertii •, fuit Romæ in baſilica lateranen. poſt illud ergo tempus acquiſitas compræhendit hoc capitulum.De tempore vero concilii lateranen. quod fuit Alexandri.

ADDITIONES.

a Super decimis. Adde Hoſtien.in capito. ſtatuimus. de tranſact. Cardina.in clem.diſpendioſam.de iudi in 18 & 19. quæſt.doct. in cap. vt ſuper. de reb. eccle.non alie.doc.in c.ſi. de rerum permu.
• Tertii Adde quod Plat. in vita ipſius Innocen. 3. meminit de hoc concilio Lateranen Sed non ponit nec ſub quo anno Domini,nec ſub quo anno Pontificatus fuerit celebratum.ſed in ſum.concil.ſub Innocen. 3. habetur de vtroque tempore prout ponit Car.hic.& aduerte, quod de Lateranen.concil celebrato ſed Alex.vt dicit Card.hic nullam mentionem inueni nec in ſumma concil.nec apud Platinam in vita Alexan.3.de quo credo Card.intellexiſſe. quia ſuperſcript.c cum & plantare.de priuileg.dicitur. Alex.3.in conci.Lateran.pro quo vi.apoſt.ad illum tex.in marg.edit. Rom.de aliis vero Ponti, concil.de quibus autor hic.vi.in ſum.concil. ſuis locis no. tamen de concil. ſub Alex.3. quod fuit in Laterano Romæ ab ipſo celebratur anno Domini 1179.poſt ſuum redditum Romam rebus Venetiis compoſitis cum Feder. Imper pro quo vi.Ioan And.in c.cum apoſtolica.de his quæ fiunt a prælat. & Ioan.Quint. Hedu.ad rep.c.de multa.de præben.ſub nu.53.B.S.

Digitized by Google

uorem intra de priuile.porro.Nam poteſt eſſe talis quod præ
iudicabit huic capitulo.Quinto quæro circa hoc de quæſtio-
6 ne facti,an priuilegia † conceſſa Ciſtercien.vel alijs ſuper de-
cimis non ſoluendis,extendantur ad eccleſias quæ ꝑ antiquũ
feudum ante lateranen. concilium poſſidebantur a laicis, ſi
de hoc non fuit facta mentio.Ioann. Andr.proſequitur oſtẽ-
dendo quod non: 5. rationibus, quæ ſumuntur ex ca.3.infra
eodem,libro ſexto. Prima quia ex §.primo, & §.vbi autẽ.ibi,
patet priuilegium non ſoluendarum decimarum ſolũ reſpi-
cere priuilegiũ eccłiarũ parochialiũ, & ꝙ illas ſolas per illud
Papa grauare intendit,cui conuenit: qa ſi princeps dat priui-
legium contra ius publicum, priuatum ius lędere non inten
dit niſi id exprimat.ff.ne quid in lo.pu.l.2.§.ſi quis a principe.
cum ergo priuilegium ſit lex priuata contra ius commune
3.diſtinct.priuilegia.de verbo.ſignifi.abbate.ſolum ius com-
mune lædat quo debentur parochialibus eccleſiis, nõ ſpecia
le,quo debentur vaſallis,& ſic priuilegiũ hoc non exprimẽs
non plus tollat ius prius competens quam tolleretur per ius
7 commune. Conſtat autem ꝙ licet per ius commune † tolla-
tur præcedens ius commune contrarium, non ſic ius ſingu-
lare.de conſtitu.ca.1.lib.6.ſic nec per priuilegium tollitur pa
ctum præcedens hoc tacito.de pac.cap.1.lib. 6.ſup.eo.ex mul
tiplici.nec priuilegium.de præſcri.veniens.vnde quando Pa-
pa talia vult tollere,hoc exprimit. de ſepult.clem. dudum. ad
fi.alias eccleſia fraudem iniiceret hic vaſallis, reuocando ius
quod eis dedit.contra id,de dona.per tuas.16.quæſ.1.illud. Se
cunda ratio ſumitur in e.cap.2.§.1.poſt prin. vbi innuitur, ꝙ
in talibus priuilegiis non venit id quod veriſimile eſt Papã
non intellexiſſe.ſed talis eſt caſus noſter.cui conuenit. de fid.
presbyte.capitu.2.lib.6.& quod no.Innocen.de præſcript. ve-
niens.& Comp.de reſcript.cauſam. vbi dicit ſe pronuntiaſſe
de mandato Papæ: ꝙ cum Papa ponit clauſulam,anteferri,in
telligitur de his qui prius ius non habebant ſaltem in re: ta-
les autem ſunt laici prædicti; ergo &c.facit optime quod no.
de offi.lega.dilectus. & de iurepat.cum dilectus.de literis Pa-
pæ quæ non præiudicant patronis laicis.pro hoc regula in ge
nerali.lib.6.Tertia ratio ſumitur in eo.cap. 2.in 1. reſpon.vbi
ſola poſſeſſio tacita ĩ priuilegio impedit vires priuilegii quo
ad illud poſſeſſum. probatur idem,de priuilege.dudũ.fortius
ergo proprietas & poſſeſſio, vt in caſu noſtro. huic conuenit
quod dicitur de conceſſio.præbend.cum noſtris.vbi impedi-
tur collatio ſi taceatur colorata poſſeſſio.facit vt lite pen.ca.fi.
vbi litis pendentia,etiam ſi doloſe non taceatur, impedit vi-
res priuilegii.Ad idẽ de teſt.cauſam.quod intellige vt dixi ſu
pra eo.ex multiplici.Quarta ratio ſumitur ibi ex §. illas. & §.
fin.vbi patet ꝙ iſtarum decimarum donatio ſpectat ad ipſos
laicos feudatarios.Ex quo duo inſurgũt.ſ.ꝙ ſunt ipſarum do
mini,& habent ius dandi.ergo dominium vel ius dandi non
ſpectat ad alium. facit de proba. licet.de dona.inter virum &
vxorem.nuper.ſecundum, quod cum habeamus hãc formã
transferendi feudales.ſ.per donationẽ vaſallorum. Alia vide-
tur prohibita.de tranſla.c.2. Quinta ratio ſumitur ibi ex fine.
vbi aliter iudicatur de decimis feudalibus quo ad acquiren-
dum decimam de noualibus,quam de decimis iure commu
ni debitis.Ad idem ſupra,eodem tua. 1. & quod nota.eodem
titu.cle.prima.in glo. 4. qui ergo difficilius acquirunt diffici-
lius perdant infra de reg.iur.capit.1.facit ad prędicta:quia ſpe
8 cies † derogat generi.& maxime hoc caſu quo præceſſit ſpe-
cies.ff.de reg.iur.in toto.regula generi.lib.6.bene facit.10.col.
ſi de feu.fue.controuer.capitu.in generali.vbi in generali alie
natione non continentur vaſalli. & de capitaneo qui curiam

prohibemus.per hoc c.prohibitu erat de laicis forte hic omi-
ſit.In pignus,nec etiam in donum ſine authoritate epiſcopi.
de his quę fiunt a præla.cum apoſtolica. Oppon.quod licite
1 † pignoretur feudum decimarum; quatenus autem intelli-
gatur de feudo decimarum: ſolue vt in glo.ꝙ hoc c.poteſt in-
telligi dupliciter.vno modo de decimis conceſſis laicis in feu
dum.Alio modo de decimis de facto detentis.ſecundum pri
mum modum dicit glo.quod tales decimas poteſt eccleſia a
qua tenentur,in pignus accipere d.c.1.non alia.vt hic.& hoc
fit vt citius eccleſia rehabeat decimas ſuas. ſecundum alium
modum minus dubij habet hoc cap.quod dic, vt in glo.Se-
2 cundo oppo.ad primum modum,quod liceat habenti † deci
a mas in feudum dare pignori a cui vult. Nam debet gaudere
fructib.ſed fructus rei eſt pignori dare licere i. dare poſſe.ff.de
vſuris.l.fi.Soluit Vinc.qđ ibi fructus ponitur pro quadã com
moditate. ſed per hoc non ſoluitur contrarium:quia hæc cõ
moditas ſpectare debet ad vaſallum ratione vtilis dominij,
cuius ratione debentur eis fructus & vtilitas ex ipſa re.d.c.1.
de feu.Goff.videtur ſtare contrario. Intelligit enim tex.ſecũ-
dum modum ſup.dictum.dicens,quod perſonę eccleſiaſticę
non poſſunt feudum decimarum in pignus recipere, etiam
de conſenſu epiſcopi, ſi non ſit antiquum feudum, ne ſic vi-
deatur eccleſia poſſeſſionem laici approbare recipiendo in pi
gnus:quia aliena res non poteſt pignori obligari. C. quæ res
pig.obli.poſ.qui filios. Sed ſi feudum eſt antiquum,dicit Ho
ſtien.quod obligari poteſt ſeruato ordine ca.cum apoſtolica.
§.quia vero.de his quæ fi.a præla.fructus tamen computabũ-
tur in ſortem,niſi conſenſerit eccleſia ad quam ſpectant. de
vſu.c.1.in fi.Ioan.An.dicit forte verius eſſe quod hic intendit
prohibere etiam de antiquo feudo, vt ſic laicus indigens ne-
ceſſe habeat illud pignorare eccleſiæ ad quam ſpectat,ex quo
alteri pignorari non poterit. quod placet. quia ſi loqueretur
de decimis cum pacto detentis a laico, non oportuiſſet hic ĩ-
terdicere: quia ipſo iure interdictum eſſet,& per hoc defen-
ditur primus intellectus præmiſſus, quem etiam approbat
glo.Et in ea ibi,ſortem.ſi abſtinet a ſeruitio vaſalli: vt in iuri-
bus inf.allegatis in glo.

A D D I T I O.

a Dare pignori. Adde Spe.titu.de pignoribus.in §.fi. Iac. fa n.inſti. de act.in §. item ſeruiana.

De regularibus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici ſunt maiores monachis.*
2 *Tranſitus ad religionem duplex.*
3 *Regularis vnde dicitur.*
4 *Religio quid ſit.*
5 *Teſtis ſi dicit ſe religioſũ,nec dicat cuius ordinis,an valeat eius dictũ.*
6 *Monachus non poteſt teſtificari ſine licentia ſuperioris.*

Viſo de clericis ſecularibus & rebus eorum: de regulari-
bus & his quæ ad eos pertinent,videamus. Da.Gof.& Hoſtiẽ.
vel,quia vidimus de decimis religioſorum ſup.tit.1.c.3.& 4.
& c.dilecti.& c.ſuggeſtum.& c.pe. Submittit generalem tra-
ctatum de religioſis, quem proſequitur in 5. rubricis ſequẽ-
tibus. vna ex cauſa intermiſſa.ſ.de conuerſi. infide. Et quia in
hoc tertio lib. tractatur permixtum de clericis & monachis,
ideo

citus,qui tamen non eſt bonus clericus : vt ibi. Ad contraria dicit, quod loquuntur de maioritate meriti cui præponitur, maioris adminiſtrationis.de hoc de offi. archiepresby. cap.1. Secundo oppo. quod ſit ſuperflua : quia ſufficiebat dicere de regularibus.Sol.adiecit de tranſeuntibus ad religionem:quia non omnis tranſiens eſt regularis : patet in eo qui eſt in tempore probationis inf.capitu.ſtatuimus.& in minore inf.ca.ad noſtram.& c.1.lib.6.& furioſo in c. tenor. Tertio oppo.quod ſit male concepta.quia debuiſſet præmitti de tranſeuntibus, cum tranſitus præcedat religionem, ſicut ſcrutinium electionem.de elec.quia propter.& tractatus alienationem de re.ec. non alic.cap.1.lib.6.& ſponſalia matrimonium. ff. de ſpon.l. 1.facit inſtit. de act. in princip.Soluit Ioan.And.quod duplex

2 eſt † tranſitus ad religionem, ſ. effectualis, & corporalis. primus,cum is qui poteſt obligari religioni poſitetur:licet non tranſeat corporaliter ad clauſtrum: nec habitũ ſumat.de hoc inf.c.porrectum.Secundus corporalis, cum ſ.corpore tranſit ad clauſtrum,veſtit habitum,& inter religioſos viuit.primus tranſitus ineſt religioni. ſecundus vero præcedere poteſt, & etiam ineſſe,habita diſtinctione de qua inf. c.conſulti.& c.ad noſtram.& c.conſtitutionem.libr. 6. Item vtrunque tranſitũ præcedere poteſt religio. vt ſi profeſſus vnius religionis altero prædictorum modorum tranſit ad aliam.cũ igitur ſit tranſitus de ſeculo ad religionem & de religione ad religionem: patet quod fuit bene formata,& de varia denominatione hu

3 ius tranſitus,dico inf.c.Ioannes. † Quæro vnde dicitur regularis.dic a regula,non prout regula eſt quæ rem breuiter enarrat ff.de reg.iur.l.1.ſed prout eſt norma recte viuendi.3.diſt.

4 regula.† Secundo quæro quid eſt religio. a dic ꝙ iſte termin⁹

a accipitur varie.quandoque latiſſime:& ſecundum hoc compræhendit omnem Chriſtianum: & ſic dicitur religio Chriſtiana.97.diſtinct.c.1.de diuor.gaudemus.de apoſta.quidam. de homici.pro humani.ad fi.lib.6.C.de ſumma trini.inter claras.circa.prin.quandoque ponitur pro honeſtate: & ſecundũ hoc includit viuentes honeſte,etiam laicos coniugatos.16.q. 1.iuxta.33.q.5.quod Deo. de conſtit.eccleſia. de re.eccle.non alie.c.fi.& ſic poteſt intelligi Iacobi primo . Religio munda & immaculata viſitare pupillos &c. quandoque ſumitur minus late prout compræhendit clericos ſeculares qui dicunt eſſe ſub regula.1.q.3.ſaluator vltra medium. 12. q.1.c.fi.in fi. in Auth.de ſanctiſ.epiſco.§. damus.quandoque ſtrictè,prout dicimus religioſum qui per profeſſionem prælati imperio ſubiicitur.facit quod no.de uoto. ex multa. poſt princi. & ſic ſumitur hic,dicitur etiam religio iuramenti.de iureiur.ſi vero.in prin.& c.quemadmodum.in fi.de ſpon.requiſiuit.& dicitur a religo religas. per hæc infero ad quæſtionem ie. Ter-

5 tio quæro,teſtis † dicit ſe religioſum , nec dixit cuius ordinis opponitur ꝙ teſtificari non potuit,ſine mandato prælati.vidi in facto.Dic,quod intelligetur eo modo quo ualere poſſit teſtimonium,vt fiat interpretatio vt res potius valeat quam pereat:& ſic cum religio ſumatur multis modis : vt proxi.q.debet intelligi eo modo quo depoſitio nõ vitietur:vnde poteſt intelligi ꝙ ſit religioſus: quia obligatur in genere religioni, & ſic quod non fuerit opus quod habuerit licentiam teſtificandi a ſuperiore,cum certum ſuperiorem habeat, & hoc p-

6 cedit præſuppoſita illa opi. p vera, ꝙ monachus † non poſſit teſtificari ſine licentia ſuperioris de quo in Spe. de teſte. §.1. ver.item excipitur quod eſt ex monachis.ſed tenendo aliam opi.ꝙ teſtificari poſſit,quæ videtur verior , & videtur placere Spe.in d.ver.& apertius.in e.§.ver.quid de monacho.tunc q̃ſtio.eſt indubia.

ADDITIO.

a Quid eſt religio.Adde domi.de ſan.gemi.in c.1.de reg.lib. 6.Archi.in c.præſe ns clericus 20.q.3.ſanctus Tho.2.2.q.81.ſeu 136.ar.1.

SVMMARIVM.

1 *Tonderi quod quis poſſit poſt ſeptimum annum.*
2 *Aetatem quis probabit in dubio,ſi conſtat de profeſſione,*
3 *Profeſſionem metu factam allegans probare debet.*

prob... glo.penul.

ADDITIO.

a Idonea ætas.Adde c.ad noſtram.& c.poſtulaſti,inf.eo.doc.in cle.fi.eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Impubes ingrediens monaſterium de conſenſu parentum,poſt annum a parentibus reuocari non poteſt.*
2 *Factum per vim non præiudicat.*
3 *Religionem intrans per uim an poſt anum exire poſſit.*
4 *Habitum à principio ſumens per uim an poſtea ſtando in monaſterio dicatur ratificare.*
5 *Mater non habet filium in poteſtate.*
6 *Parentes poſſunt filium religioni offerre inuitis tutoribus.*
7 *Tutor unus ex pluribus pupillum religioni offerre poteſt.*
8 *Auia tutrix an præferatur matri in offerendo nepotem religioni.*
9 *Religionem ingrediens ante pubertatem an audiatur ſi uult egredi.*
10 *Religionum intrare coacti an poſſint quandocunque egredi.*
11 *Oblati qui non exeunt ante pubertatem an poſſint exire poſt.*
12 *Monachus quis fieri facilius præſumitur quam coniux.*
13 *Profiteri quando quis non dicatur per ſolam habitus portationem.& nu.14.& 16.*
15 *Oblatio parentum an ſufficiat pro ſolemnitate,in puero.*

1 Siquis. † Impubes monaſterium ingreſſus, poſt annum a parentibus reuocari nõ poteſt.hoc primo. Pubes per vim ingreſſus,poſt annum exire vel a parentibus reuocari non poteſt.hoc ſecundo.habet duo dicta, ſecũdum ibi, ſi vero clericatu,id eſt,monachatu 12.q.2. duo ſunt.

a Phil.No.ꝙ ſi impubes de conſenſu parentum a ingreſſus eſt monaſterium , non audiuntur parentes reclamantes , quod probatur hic a contrario , ibi , ſine conſenſu parentum.& ſecundum Inn.dic,conſenſu tacito vel expreſſo.20.q.1.c.2.3.& 4.& q.2.c.1.& dic,ꝙ etiam ipſe non auditur vſque ad pubertatem,regula quod ſemel, li.6.de hoc infra c.ſignificatum,& dic,vt J.queſt.5.quando autem parentes non conſenſerunt, tunc audiuntur reclamantes infra annum : vt hic.ſubaudi & diem , vt in glo.2. Et dicit Hoſt. ꝙ id quod dicitur hic de anno, determinat id quod habetur Numeri.30.Ibi, mulier ſi quid proprium nouerit, &c.vbi probatur patrem contradi-

2 cere poſſe voto filiæ in domo morantis.† Secundo no.quod id quod fit per vim,non præiudicat.& pone exemplum,vt qa ligatis manibus & pedibus tracti & tonſurati fuerunt . Op.in eo quod dicit , ꝙ ſi parentes non reclamauerint infra annum debet permanere in monaſterio. Nam debet iſte audiri poſtquam peruenerit ad ætatem inf.cap.ſignificatum.Glo.quo ad.ſtat contrario.dic,ꝙ litera non contradicit:debet enim intelligi ſecundum alia iura.& in hac glo.ibi,exire.imo poterit vſque ad finem 15.anno.quod dic, vt inf.c.1.li.6.Secundo op

3 po.ꝙ ille qui intrauit† per vim,poſſit exire etiam poſt annũ: quia non dicitur conſentire durante metu.quod me.cau.c.1. & 1.q.1.conſtat . Sed ſecundum Inno.litera hic vult ꝙ ſi per vim quis ingreditur , nõ fit ei præiudicium etiam ſi ceſſet vis quin vſque ad annum poſſit exire.poſt annum autem fit ei præiudicium,vt hic.ſecus ſi per metum profitetur.quia tunc quandiu metus durat , nõ fit ei præiudicium.ſed,ceſſante metu,niſi incontinenti exeat , videtur habere ratum : vt in contrarijs.Quidam tñ,vt refert Inno.exponunt tex. ibi per vim,i. metum.Alij intelligunt de metu qui poteſt cadere in conſtã tem.dicentes ſecus eſſe ſi per dolum:quia ille non excuſat. quod me.cau.c.pe. & de his dic , vt in ſeq.contrario. Tertio oppo.

ADDITIO.

a Impubes de conſenſu parentum.Adde Hoſtien.in ſumm. huius tit.in §.& vtrum exigere.verſ.igitur pater.Archidia.in cap.addiſciſti, 20.queſt.1.Tho. 2.2.queſt.189.articu.9.

intentione uouendi . quia primo ca-
ſu lapſus annni purgat vim,& intelligitur profeſſus. ſecundo
caſu non,quia nihil præceſſit in quo poſſit fundari profeſſio.
Fateor tamen ꝙ dictum Inn. non videtur habere practicam,
niſi eo modo quo dicit Inn.quando fuit expreſſe proteſtatus
quod aſſumebat cauſa probationis , & non animo uouendi,
niſi aſſumpſiſſet habitum nouitiorum expreſſe diſtinctum
quo caſu nunquam obligatur.quod tamen dic, vt in d.c.t.&
cle.eos.e.tit.Enumerat autem Hoſtien. in hoc 5. caſus diuer-
ſos.Primus,quando pubes religionem ingrediens talem pro
teſtationem facit, & tunc ipſum non obligat lapſus anni ℑ.
eo.ſuper eo.& quod no.ℑ.e.ad Apoſtolicam. ſecundus,quan-
do non facit expreſſam profeſſionem,ſed apparet expreſſe ꝙ
voluit dimittere mundum , nec infra triduum pœnitet.ℑ.e.
ad noſtram.Tertius cum neutrum horum apparet,ſed dubia
11 eſt ipſius intrantis intentio:& tunc ipſum obligat lapſus an-
ni ℑ.eo.ad Apoſtolicam.etiam ſi per vim ingrediatur:vt hic.
Quartus ſecundum Cle.quartum,quando renuntiat mundo
nec infra triduum exit. Quintus quando uocalem & expreſ-
ſam profeſſionem facit.quo caſu ſtatim obligatur , ſaluo qđ
habetur inf.c.non ſolum lib.6. Ioan.And. addit alium caſum
a de quo ℑ.c.2.Quæro in eo, quod dicit hic de parentibus[a] an
intelligatur de patre & matre.Inn.ꝙ ſic,qui dicit videri ꝙ ſuf
ficit alterius oblatio.quod no.quia mater in hoc comparatur
5 patri.Op.ad hoc,q᷑ † mater nõ habet filiũ in poteſtate.inſti.de
pat.po ꝑ totũ.& de pu.ſubſt.ꝑ totũ. Soluit In. ꝙ in his ſpũali-
bus præfertur ius naturale poſitiuo vel ciuili,quod ſingulari
ter nota.Ex hac ratione infertur ſecundum aliquos , quod ẽt
ſi ſit auus qui habeat in poteſtate nepotem & filium,non ta-
men ipſe nepotem offerre poteſt inuito patre,ſed econuer-
ſo.de hoc 32.quæſt.3.c.vno.per hoc dicit Innoc.verum eſſe ꝙ
prædixi:ꝙ in hoc non eſt facienda differentia inter patrem &
matrem , vel inter eos qui ſunt in poteſtate vel emancipati.
Ex prædictis etiam infertur, quod ſi quis vnum parentem tã
6 tum habet,ille ſolus poteſt offerre.Secundo quæro† quid de
tutoribus.dicit Inno.ꝙ ſi aliquis habet tutores alios quam pa
rentes,tamen inuitis tutoribus eos offerre poſſunt ratione p̃
dicta.de ipſis autem tutoribus an poſſint offerre,non contra-
dicentibus parentibus, dic , ꝙ ſic quia tutores comparantur
parentibus.20.q.2.puella.pro hoc quod hic dicitur in gloſſ.2.
7 Tertio quæro,quid ſi ex pluribus † tutoribus vnus uult offer
re.Innocen.dicit quod cum habeant ſimilem poteſtatem cũ
parentibus,valet oblatio vnius eorum. 20. q.2.puella.In con-
trarium arguit quod in hoc ſit potior conditio prohibentis.
ff.communi diui. Sabinus. facit regula , in re communi.li.6.
Dic,ꝙ fallit illa regula fauore religionis:vt no.in dicta regula
in re communi.vbi ponitur exemplum de ſepulchro cõmu-
ni,quo caſu ſubeſt minor fauor quam in caſu prædicto.& de
8 hoc 20.q.2.c.r.2.q.1.c. 2. Quarto quæro,† quid ſi auia eſt tu-
trix,an prȩferatur matri in offerendo nepotẽ.videt̃ ꝙ ſic.q᷑.ꝑ
auia ſunt duȩ rationes.vna , quia auia. alia, quia tutrix.& duȩ
rõnes vincunt vnam. ar. de re iud.cauſam quæ. de iurepat.o.
ſuggeſtum.de conuer.coniug.c.2.inſti.de adop. §. ſi vero.vbi
videtur caſus.Fed.in conſilijs cõſ.267. tenet contrariũ.& pro
hoc eſt ꝙ dixi in tribus proximis quæſtionibus.Ad contraria
reſpondet Feder.quod licet auus habeat poteſtatem in nepo
tem,hoc eſt de iure ciuili:ſed attenta naturalitate potius te-
netur filius patri obedire quam auo , iuxta præceptum deca-
logi:& naturalia non immutantur per ius ciuile: ff.de iuſtit.
& iure,l. ſecunda. §. naturalia. Ad §. ſi vero . dicit quod ibi
pater ſedit filium in adoptionem, & ſic non contradicit ille.

ſponſalia de futuro tranſcurſu tpis nõ tranſeunt in matrimoniũ.
de deſpon.impu.atteſtationes.Op.ad hoc.ℑ.c. cum virũ.ubi
innuitur, ꝙ ſi veniens ad ætatẽ legitimam non ɔ̃dicit,vr̃ ha-
bere ratum. Soluit Inn.ꝙ ibi non fuit ſolus tranſcurſus tem-
poris, ſed benedictio monachalis recẽta fuit in maiori ætate.
Refert tñ alios dicere ꝙ ſufficit tpis tranſcurſus. Nam nõ eſt
differentia an ĩ minori ȩtate ſumpſerit habitum, an in maio-
ri.& iñ in maiori ſi perſeuerauit finito anno in habitu non
auditur poſtea ɔ̃dicens. Ad id qđ dictum eſt de matrimonio
carnali rñdent,ꝙ facilius,& ꝑ leuiores præſumptiones præſu
12 mitur quis fieri monachus † q̃ coniunx.Et dicit Inno.ꝙ pro
hac opi.vehementer facit,quia ſi ille qui per uim mittitur in
monaſteriũ lapſu anni p̃ſumitur tacite ꝓfeſſus: vt hic, quan-
to magis ſi ſponte ingreditur.hẽ ar.ad hoc.ℑ.e.ex parte. & c.
cum uirum,& hæc opi.eſt approbata.ℑ.e.c.1.lib.6.niſi in mo-
naſterio eſſet tanta indiſtinctio habituum,ꝙ & ꝓfeſſi, & no-
uitij,& alij ẽt conuerſi , & habentes cõem vitã haberẽt eũdẽ
habitum.Et ad illud de coniugio carnali,dic, ꝙ ſi poneretur
paritas in facto,non eſſet ĩ hoc diuerſitas ĩter carnale,& ſpũa-
le.Nã ẽt in carnali,ſi hi q ɔ̃hunt ſponſalia de p̃ſenti q̃ pp æta
tẽ cenſentur de futuro,cohabitant adueniente pubertate, ra-
tificãtur ſponſalia,& fit matrimonium,de deſpõ.impuber. c.
vno.li.7.quia tunc ibi non eſt ſolus tranſcurſus tpis:ſed etiam
cohabitatio: & ſic eſt in monacho qui habitat ĩ monaſterio,
vnde tacite vr̃ approbare quod primo non tenuit ætate ꝓhi-
13 bente.Octauo quæro,quid ſi in monaſterio† eſt conſuetudo
ꝙ certo tpe fiat ꝓfeſſio vocalis, vel ꝙ aliæ ſolẽnitates fiãt cir-
ca faciẽtes ꝓfeſſionẽ,dicit Inno.ſatis poſſe concedi,quod niſi
illæ ſolẽnitates ſeruẽtur, per ſolã habitus portationem nõ p̃-
ſumitur ꝓfiteri.argu.ℑ.e.quia in inſulis , & c.ſtatuimus 20.q.
14 1.illud. Nono quæro† quid ſi in illo monaſterio non eſt diſtĩ
ctio habitus profeſſorũ ab habitu quẽ portant pueri vel noui
tij,quidã,ut refert Inno.dicunt idem vt dictũ eſt in proxi. q.
ſcilicet ꝙ ꝑ portationem habitus nõ intelligitur profiteri, cũ
dicatur ℑ.e.ſtatuimus,in fi.ꝙ aliqđ ſignũ diſtinctionis dẽt eſ-
ſe inter habitus tales,vnde ingrediẽtibus nõ eſt imputãdum,
nec ɔ̃ eos p̃ſumẽdũ lapſu anni ꝙ uouerint ordinẽ tacite ,niſi
nouus habitus detur eis ab Abbate.Alij,vt refert Inn.dicunt,
& vr̃ melius, ꝙ profiteri tacite p̃ſumitur,qñ non ſunt diſtin-
cti habitus,ſi ꝑ annũ portauit.& hoc ſi ab initio accepit habi
tũ quo alij monachi monaſterij vtebant̃ , ſicut alij monachi
facere ɔſueuerũt,& hoc in maiore. ℑ.c. ex parte.Et ex hoc vr̃
ꝙ in puero ſufficiat pro ſolẽnitate oblatio parentum , ꝓ hoc
illa litera,& de hoc vltimo dic vt in ſeq.q. dicit autem Inno.
hoc procedere vbi certũ eſt qđ non eſt facta expræſſa uel uo-
calis profeſſio.Nam tunc,qñ nõ conſtat,ſed dubiũ eſt,tũc ex
delatione habitus p̃ſumimus ꝓfeſſionem p̃ceſſiſſe.17.di. qđ
interrogaſti.20.q.1. puellæ. ℑ.e. uidua. Et ſm Inn.præſumitur
ꝙ præceſſerit expreſſa,& uocalis ꝓfeſſio,nec eſt neceſſe quod
Abbas hoc probet.Nam præſumptio p̃dicta ex delatione ha-
bitus transfundit onus probandi in monachum:ar.vt ecc. be-
nefi.c. vno. qui tamen probare non poteſt ɔ̃ præſumptionẽ,
quia probaret negatiuã,facit de elec.bonæ.c.1.de his dic ut in
15 ſequenti.q.Decimo quæro,† in eo quod dixi in proxima qõ.
de puero. an illud ſit uerũ ꝙ ſufficiat ꝓ ſolẽnitate oblatio pa-
rentum.Inn. ſentit ꝙ non , dicit eñ videri ſibi quod interro-
gari dẽt in 15. ann. an velit remanere in monachatu,an non.
20.qõ.1.

A D D I T I O.

a De parentibus. Adde qui ueniant appellatione parentum.vide l.1. in §.gene
raliter.ff.de lega.præſtan.doct in l. .C.de ius vocan.

Digitized by Google

dicta,& illis ſtandum eſt. Vndecimo quæro, in eo quod hic
dicit recurrendum ad principem: de quo intelligit.dicit glo.
3.ꝙ de Papa.Et in ea ibi,corpora.de ma.& obe.c.2.vbi de hoc
in glo.5.& in ſin.vel dic principem. i. imperatorem,poſtulã-
do ab eo eccleſiaſticum iudicium.11.q. 1.placuit,quod ibi ex-
ponitur in glo.duobus modis.Duodecimo quæro de intelle-
ctu literę ibi,miſſum.So.vt in gl.4.& in ea ibi epi. de frigi.c.1.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus ſecularis utens habitu & nomine monachali cogitur fieri monachus.*
2 *Nomen debet eſſe conſequens rei.*
3 *Simulatio quando permittatur.*
4 *Mulierem ſe fingens ſi recipit habitum in monaſterio monialium,tenet fieri monachus in monaſterio virorum illius ordinis.*

Vt clerici. Legitur varijs modis.ſed ſecundum illũ
qui melius conuenit literę in ſumma.h.
1 d.† Clericus ſecularis vtens habitu & nomine monachali co
gitur vt fiat monachus:vel ab hoc deſiſtat. Nomine ſolo.ſic
s.titu.1.in aliquibus.Nota quod non permittitur quis vti ha-
bitu religioſo ſi non eſt religioſus. & facit contra eos qui cau
2 ſa truffę induunt talem habitum. Secundo nota † quod no-
men debet eſſe conſequens rei.inſtj.de dona. §.eſt & aliud.de
pbẽ.cũ ſm.Op.ꝙ nõ fuerit ꝓhibendũ alicui vti tali habitu,cũ
honeſtius faciant clerici quanto honeſtiori habitu vtuntur.
de vita,ꝙ hone.cleri.per totum.So.debet eſſe habitus ſibi cõ
ueniens,niſi ex cauſa afferet.de vita,& hone. cler. Deus qui.q̃
cauſa hic non ſuberat. Secundo oppo. ad hoc,quia ſimulatio
2 permittitur † 22.q.2.vtilem.So.vt in gl.prima,quæ dicit,ꝙ ex
3 cauſa honeſta licet in cõtrario,ex inhoneſta non vt hic.& di-
cit Hoſtien.ꝙ eſt fictio operis de qua hic,& intẽtionis.de qua
27.diſt.quod interrogaſti.& in hac glo.ibi,quod interrogaſti.
vbi de hoc.ibi,ex literis.quod dic,vt e.ti.tua nos. Tertio opp.
ꝙ præciſè debuerint compelli vt fierent monachi Inf. c.pro-
xi.27.diſtin.quod interrogaſti. Solu. ibi interceſſit tacita pro-
feſſio,vt dico in dicto.c. J.proximo. hic uerò non interceſſit.
Et in hoc dic,vt in gloſſ.vlti. quæ intelligit hoc in caſu certi,
quando conſtat eos non eſſe obligatos religioni,contrarium
vero intelligitur in dubio.in quo dicit Hoſt. ꝙ hic extra mo-
naſterium & conſortium monachorum ſtabant in habitu.
In contrariis monaſterium ingreſſi deferebant habitum in-
ter monachos.Et circa hoc vario modo exemplificatur hæc
litera.Dicit enim Vincen.ꝙ ſunt aliqui ſeculares canonici,q
vt inter collegas religioſiores appareant, ſuſcipiunt habitum
monachalem:& de his hic dicit, ꝙ vel fiant veri monachi vel
veri clerici.Innoc.dicit,ꝙ hæc decreta. & conſimiles loquun
tur quando non profeſſi nec profiteri volentes portant eun-
dem habitum cum profeſſis : licet male portent.vult dicere,
ꝙ portant eundem habitum cum profeſſis: licet male portẽt
vult dicere quod portabant nec volebant religioni obligari.
vel ſecundum Innocen. loquitur de his qui aſſumunt habitũ
ſine ſolemnitate:& ſic loqui dicit de elec. cum cauſam. in fi.
Hoſtien.dicit hunc intellectum corrigendum,niſi intelligat
infra annum.dic,quod etiam poſt annum poteſt eſſe quod ñ
intelligitur factus monachus,quod dic, vt inf.e.c.1.lib.6.Ho.
intelligit hoc c. quando quis intrat monaſterium in quo eſt
certa regula ab antiquo inſtituta,ſed non ſeruatur etiam quo
ad habitum , nec intrans ſe obligat ad illam tantum quæ ibi,
de facto ſeruatur:quo caſu is qui ingreditur non cenſetur re-
ligioſus:ſed monaſterio reformato profiteri cogitur vel exi-
re.remittit ad dictum c. cum cauſam. & ad ſummam. e.§.ad
quid tenetur.ver.ſed & tenetur ad profeſſionem. Idem dicit
de ingrediente locum vbi ad vnguem ſeruatur regula. Si pro
teſtatur ꝙ non uult obligari:ut dixi ſup.c.proximo.primus i-
tellectus magis cõuenit tex.tamẽ & alij ſeruari poſſunt.Quar
to op.ad intellectum Hoſt.de eo quod no. J.c.ſuper eo.vbi di
citur ꝙ is qui intrauit monaſterium diſſolutum,cogitur ibi
monachari poſtquam eſt reformatum.Solu.vt ibi. Quæro,ſi
4 quis † fingens ſe mulierem recipit habitum in monaſterio

S V M M A R I V M.

1 *Profeſſio aliquando fit ipſo facto.*
2 *Profeſſio an inducatur ex ſuſceptione veli.*
3 *Nouitia ſe immiſcens actibus profeſſarũ , intelligitur tacite profeſſa.*
4 *Nouitius ingerendo ſe electioni cum profeſſis,tacite profitetur.*
5 *Ancilla uidetur libera ex eo ꝙ dominus tradit eam alicui in vxorem.*
6 *Violentia excuſat à profeſſione expreſſa.*
7 *Habitum probationis & non profeſſionis quando quis ſumpſiſſe intelligatur.*
8 *Nouitia non continetur appellatione monialium.*
9 *Nouitiæ debent ſtare ſub clauſura ut experiantur regulam.*

Vidua. Nouitia, quæ ſcienter ſe ingerit actibus profeſ
ſarum,per hoc cẽſetur eſſe profeſſa.Primo ſol-
uit dubium.Secundo ſolutionem ampliat, ibi,licet.Eo teno
1 re.i.proteſtatione uel intentione. Innocen. † No.ꝙ profeſſio
quandoque fit ipſo facto inf.e.c.1.lib.6.Oppo.ꝙ non valuerit
impoſitio veli quam vidua fecit ſibi ipſi. de inſti.c.fi.So.vt in
glo.2.quæ dicit quod vidua poteſt velum ab alio recipere,vel
per ſeipſum ibi imponere.Ad c.fin.dic,ꝙ loquitur de actu ra-
piente authoritatem,quem quis non exercet in ſemet.quod
dixi de elec.cum in iure.Secundo oppo.ad idem:quia velum
datur ſolis uirginibus.20.q.1.deuotis.Sol. contrarium loquit
de uelo conſecrationis, hic de uelo conuerſionis.quod dic vt
2 glo.1.& de multiplici uelo.20.q.1.§. velamen. Tertio oppo.
quod per ſuſceptionem † veli cum oblatione de qua in text.
non debuerit hæc vidua iudicari profeſſa: quia habitus ſine ꝓ
feſſione non facit monachum inf.eod.porrectum. Glo.1.ſol
uit quod conſuetudo monaſterij habebat quod ſolę velatę fa
cerent illam oblationem.& videtur velle gloſſ. ꝙ iſta dicatur
profeſſa:quia ſe ingeſſit actibus profeſſarum.& ſic quod dicit
glo. velatæ,intellige de profeſſis. & hoc declara plenius vt in-
tra c.contrario.variatur autem modus exemplificandi literã.
Abb.enim dicit,ꝙ magiſter ſuus intelligebat hoc c.de bigui-
nis.quod non procedit ſi intelligit de biguinis quæ non pro-
fitentur,cum iſta cogatur ſtare in habitu tanquam profeſſa.
Inno. dicit ꝙ licet hæc vidua uelum cõuerſionis uel profeſ-
ſionis receperit.i.qui tantum conuerſis vel profeſſis eſt depu
tatus , non per hoc præſumitur velle fieri conuerſa uel pro-
feſſa,niſi aliquę præſumptiones inueni,puta,quia cum ſolem
nitate accepit:puta,quia uocatis parentibus , vel de altari, vel
in eccleſia : uel ſi accepit ab epiſcopo,vel abbate,vel ſimplici
monacho,vel ſacerdote,vel cum ſolemnitate cum qua con-
ſueuit alijs profitentibus dari.& ſic intelligit Inno. J.c.ad no-
ſtram.& c.ſe.27.diſt.quod interrogaſti.27.q. 1.uidua.pro hoc
quod me cau.c.1.de conuer. coniug. ex parte.Et in hoc dicit
Innoc.eſſe neceſſe quod ſciat de conſuetudine monaſterij eſ-
ſe illi habitui annexum , & ſuſcipiens habeatur pro profeſſa
uel conuerſa,in quo refert Innocen. quoſdam plus dicere.li-
cet ipſe non credat,ꝙſi ab initio,etiam ſine ſolemnitate rece
pit,ſi ex poſtfacto,ſequuntur præſumptionem ꝙ intendit cũ
effectu accipere:puta,quia facit quæ faciunt ſolę profeſſę,vo-
uere intelligitur J.c.ad noſtram & hic 20.q.1.quem progeni
tores.Hoſt.vero & Ioan.And. approbant hoc ultimũ.& hoc
intelligendo in caſu iſto quod fuerit nouitia vt dixi in ſum-
ma:& perſeueret triduo J. c.ad noſtram.& c.ꝯſtitutionẽ.lib.
3.Nec refert ſm Ho.an ab initio,an ex poſtfacto obligetur.&
3 in hoc dicit Io.An.ꝙ † ſi nouitia ſcienter ſe immiſcet actib⁹
profeſſarum,per id intelligitur tacite profeſſa. Et hoc quicũ-
que ſint illi actus,ſiue offerẽdi panem, vt hic in tex.iuncta gl.
ſiue ꝯſtituendi ſindicos,ineundi ꝯtractus,faciendi electiones ab
batiſſarũ, vel receptiones monialiũ , vel alios ad profeſſas ſo-
las ſpectantes de iure ꝯſuetudine:vel ſtatuto:& hoc,ꝓſuppoſi
to ꝙ ſit ætatis aptę,& ſponte id faciat,& triduo perſeueret J.
c.ꝯſtitutionẽ.in fi.li.6.& facit ꝙ no. J.c. ſtatuimus.& ſic ꝯue-
niũt actus & habitus: q̃ no.& ꝙ ſi velũ de quo hic fuiſſet ve-
lũ ꝯtuetum dari ſolis ꝓfeſſis: tunc ſola ſuſceptio talis habitus
ſeu cũ perſeuerantia tridui ſufficeret vt cenſeretur ꝓfeſſa J.c.
ad no

Digitized by Google

potuerit hæc dici profeſſa, cum receperit velum non ſacrum:
qa hoc poſſet recipere etiam non monialis. Soluit Inn. ꝙ hoc
non faciebat pro ipſa, cum viduæ velamen non ſacrum acci-
piant, quod dixi ſ. in primo & ſecundo contrario, vel ſ'm Inn:
ipſa hoc dicebat: ſed non credebatur ei. Et in hoc dicit Inn. ꝙ
ſi conſtaret quod velum non ſacrum ſine ſolennitate accepiſ
ſet: quamuis poſtea obtuliſſet ſicut moniales: non videtur, ꝙ
profeſſa tacite haberi debuiſſet: licet, vt refert Innoc. aliqui ꝯ-
dicant. de quo ſ. in tertio contrario. Sed idem Inno. in alia gl.
dicit, ꝙ hęc duo. ſ. velum etiam non ſacrum ſibi imponere, &
cum velatis offerre, ſufficiunt ad probandum ꝙ ſit monacha
vel conuerſa. 27. diſt. quod interrogaſti. Alterum autem non
ſufficit, in Auth. conſtitutio quæ interpretatur ꝯſtitutionem.
de conuer. coniug. chariſſimis. Sed ſi ab epiſcopo vel ſacerdo-
te accepiſſet ſolum, ſufficeret ſecundum Inno. dicit Io. An. ad
hoc vltimum, ꝙ ſi non nouitius ſe immiſcet actibus profeſſo
rum, per hoc non dicitur profeſſus: & ſic intellecta ſit vera pri
ma opi. in nouitio vero ſecus: & ſic vera ſit ſecunda. Intelligē-
do tamen ꝙ ſe immiſcuerit ſponte: & ſic loquitur hic: & pa-
tet in verbo ſponte. quod debet repeti etiam quo ad id quod
6 dicitur hic de oblatione. ſicut enim violentia † excuſat a pro-
feſſione expreſſa, quod metus cauſa. cap. primo, ſic & fortius a
tacita, ȷ. eodem, conſtitutionem, in fi. li. 6. niſi ſequeretur rati-
ficatio ſ. c. 2. Item intelligit Hoſt. ꝙ poſtquam obtulit per an-
num ſic manſerit. argum. ſ. c. 2. ſtatuimus. quod non procedit
ſecundum prædicta. ſufficit enim ꝙ non pœnitet ȷ. triduum,
ȷ. eodem, ad noſtram. Sexto oppono, ꝙ debuerit ſtari ſacra-
mento viduæ, de iureiur. c. fina. Glo. vltima ſoluit, ꝙ ſtaretur
ſi habuiſſet alias præſumptiones: vt in contrario, quod proſe-
quere: vt in glo. Et an ſit locus delationi iuramenti in matri-
monio, no. de iureiuran. mulieri, & an deferatur in cauſa mo-
nachationis, dixi de iureiuran. c. fin. Quæro in eo quod ſ. in 3.
& 4. contra. dicitur, ꝙ receptio habitus profeſſorum inducit
7 profeſſionem. Quid ſi habitus † probandorum: id eſt nouitio
rum profeſſorum, & cōuerſorum non eſt diſtinctus. dicit In-
not. quod ſi cum ſolennitate de qua ſ. in dicto cōtrario quin-
to, vel conſimili ſumit habitum: intelligitur ſumpſiſſe habi-
tum probationis. & non profeſſionis ȷ. c. ex parte. ad Apoſto-
licam. Et in hoc dicit Innocen. ꝙ ſi cum ſolennitate ſumpſit
habitum, etiam ſi per vim, vel metum, niſi dimiſerit cum po
tuit, ratum habuiſſe videtur, quod metus cauſa, cap. primo, ſ.
e. c. 2. ȷ. eo. cum virum: ſi autem ſine ſolennitate, ſecus. ſ. c. px.
de elect. cum cauſam. vel, ſecundum eum, illę decre. loquun-
tur, quando in aliqua eccleſia ſunt plures tam profeſſi, quam
non profeſſi, eundem habitum regularem portantes: & hoc
ipſum certum eſt, & vtuntur habitu quo monachi illius mo
naſterij vtebantur, ſicut alij monachi facere conſueuerunt: &
cum ſolita ſolennitate: & hoc poteſt vario modo intelligi: qa
non declarat ſe. Inno. tamen videtur velle, ꝙ hoc caſu intelli-
gantur profeſſi: ſed de his hodie: dic, vt ȷ. c. primo. lib. 5. Secun
do quæro, in eo quod ſupra 3, & 4. contrario. dixi de nouitia,
& profeſſa pone epiſcopus conuenit in fundatione monaſte-
rij cum patrono, quod nulla reciperetur in monialem niſi
8 cum conſilio patroni. † An poterit ſine patroni cōſilio recipi
in nouitiam, videtur ꝙ ſic: quia appellatione monialium nō
continetur nouitia. de ſtat. regu. c. vno. in prin. lib. 6. vbi diſpo-
nit, vniuerſas, & ſingulas moniales clauſas eſſe debere, & ſubij
citur hoc intelligi de profeſſis tacite vel expreſſe. Ad idem e.
cap. §. ſanè. vbi loquens de actu qui proprie conuenit nouitia-
bus, dixit, ſorores, quod eſt latius verbum, quam verbum mo
cum de ſta. regu. ꝙ non facit contra: ſed potius pro: in eo, qd
reſtringit verbum, moniales, ad eas quæ ſunt tacite, vel ex-
preſſe profeſſæ: quia nouitias noluit obligare ad clauſuras: &
ſic ceſſante illa reſtrictione venirent etiam nouitiæ, dicit ta-
men Lappus, ꝙ de mente illius iuris non eſt excludere noui
9 tias, † quin, & ipſę debeant ſtare ſub clauſura: alias nō poſſent
debite experiri regulam, facit de elect. officij, & quod no. ȷ. e.
ſuper eo. in gl. fin. facit etiam ȷ. eo. nō eſt, ibi, monachos, vel pro-
feſſos, & ſic ſunt etiam monachi non profeſſi, & hæc pars pla
cet. Et quo ad hoc vltimum dico, ꝙ de nouitiabus non dixit
c. vnicū præal. qa ipſę poſſunt egredi. ideo quo ad ipſas nō ha
bet locū; qđ ibi dicit de perpetua clauſura. dico etiam, ꝙ licet
nouitia non poſſit cenſeri religioſa cum effectu, vt in præ-
allega. capitu. religioſo: poteſt tamen dici monialis, per iura
ad hoc allega. Item dato quod non poſſet dici monialis, ta-
men cum recipitur in nouitiam, dicitur recipi in monialem:
quia ad hoc recipitur, vt fiat monialis. habet ergo locum con
uentio prædicta.

SVMMARIVM

1 *Monachus temere ad aliud monaſterium tranſire non debet.*
2 *Monachus vnde deriuetur.*
3 *Differentia inter mandatum & iuſſum.*
4 *Temeritas eſt tranſire de monaſterio ad monaſterium.*
5 *Initium eſt ſpectandum.*
6 *Abbas habet coerctionem in monachum.*
7 *Abbas repetit monachum.*
8 *Monacho an liceat ad aliud monaſterium tranſire.*
9 *Monachus an poſſit habere proprium.*
10 *Peculium comprehendit omnia temporalia.*
11 *Monachus recedens de monaſterio an debeat reddi monaſterio.*
12 *Monachi coerctio an ad ſolum abbatem ſpectet.*
13 *Epiſcopus an poſſit corrigere ſine capitulo.*
14 *Fraternitas ſumitur multis modis.*
15 *Monacho in quo prohibetur tranſire ad aliud monaſterium.*
16 *Papa an ſtatuere poſſit quod monachi non exeant limites clau-ſtri.*
17 *Monacho an liceat tranſire ad eccleſiam ſecularem.*
18 *Monachus factus Papa inuito Abbate, redire debet.*
19 *Monachus quando dicatur habere peculium.*
20 *Abbas cui redditur monachus vagabundus an cogatur eum recipere.*

1 Ioannes. † Monachus temere ad aliud monaſterium
tranſire, vel peculium habere non debet. Pri
mo ponitur deciſa conſultatio. Secundo reſponſio. ibi, præ-
ſenti. & ibi primo prohibet. ſecundo ſi contra fiat corrigi mā
dat, ibi, ſed ſi hoc. Item ſecunda principalis diuiditur in duas,
vt duæ ſunt prohibitiones. Secunda ibi, nec mandamus, id eſt
iubemus propter id quod ſequitur, quod potius cadit in vim
præcepti, quam mandati. Io. And. quod dic, vt ȷ. in primo no-
2 tabili. Monachum. † vnde monachus deriuetur, dicitur 16. q.
1. placuit. 2. in fin. & facit e. qō. c. primo, & cap. ſi cupis, in prin.
Et idem dic in canonico regulari, ȷ. eo. ſane, de ſta. regu. c. 2. &
c. ſuper quodam. de poſtul. c. 2. Idem econuerſo, ȷ. eodem c. a.
monaſterio: larga appellatione eccleſiarum comprehendun-
tur monaſteria. 54. diſt. §. hac autoritate. ſed non conuertitur.
de dona. Apoſtolicę. de eccl. ędifi. ad audientiam. In monaſte-
rium. multo minus licet vagari per curias ſeculares. de officio

proprium,de ſtatu monachorum,ſuper quodam.& cap.cum
ad monaſterium;vel ideſt ſpeciale de conſe diſt.prima,& hoc
ait,de celeb.miſſ.quidam.quicquam.licet modicum. 12.quę-
ſtione prima,non dicatis,ad hoc.14.q.vltima,cap.fina. de ap-
pel.cum de appellationibus.de regu.iu. deſleat.habere.nec in
hoc abbas diſpenſat,de ſtatu monachorum,cum ad monaſte
rium.quod dic,ibi dico. In quo,ideſt ad quod, vel in cuius re-
gula,ſimile de elect.cap.fin.lib.6.poſſet enim quis in monaſte
rio Ciſtercienſium exiſtens profiteri regulam Cartuſien. in
manibus abbatis Cartuſien. tunc ibi manẽtis.conuerſatus,id
eſt conuerſus factus,vel monachus,aliter ſumitur de electio.
poſtquam,& c.ſcriptum. Abbatis ſui.quem ſupra caput ſuum
poſuit vice Dei,de ele.ſi religioſus,libro 6. & penes eum pen-
det poteſtas monaſterij.18.q.quæſtio.2.nullam.in fine. vnde
licet monachos in agendis conſultat, tamen apud ſe delibe-
rat;quod dico de arbi,cum olim.Regula.de hac dixi in rubri-
ca. Competenti. non nimis leui,nec nimis graui, etiam ſi id
haberet monaſterii conſuetudo.de ſtatu regu.ea quæ. in fine.
3 primo reſponſio.† Not. ex eo, quod dixi ſuper verbo manda-
a mus.differentiam inter mandatum a & iuſſum, de hoc.14.q.
prima,quod præcipitur.18.q quæſt,2.dudum. in prima gloſſ.
& no.ff.quod iuſſu.l.prima. §.ſed ego, vbi dicitur quod iuſſus
importat neceſſitatem. Mandatum monitionem. de hoc di-
xi de offi.deleg.quoniam abbas.contrario ſeptimo. Secundo
b nota temeritatem b reprobari, & quod eſt temeritas tranſire
4 de monaſterio †ad monaſterium:quod procedit etiam ſi bo-
no zelo,ſi non tranſit ordine debito J.eodem, licet. de elect.
bonæ 2.Concordat,16.quæſtione prima,monachi 2.de poſtu.
ex parte.ff.de re mili.l.3.§.in bello.& quod no.de collu.c.3.Sic
etiam eſt temeritas ſi monachus vadit ad ſtudium non obtẽ
ta licentia,vel dimittit habitum.ne cle.vel mo.c.2. vel ſi con-
ſentit electioni de ſe factæ ſine ſuperioris licentia. de elect.J ſi
5 religioſus.lib.6. † Tertio not.quod initium ſpectandum,ibi,
ab initio. de electio.dudum.1.ſpectatur autem hic;quia quiſ-
que debet manere in ſua vocatione,primæ ad Corinth. ſepti-
6 mo.21,queſtione prima,capitulo primo.† Quarto nota,quod
abbas habet coerctionem in monachum; de hoc de officio
ordina.quanto,& infra contrario ſexto & ſeptimo. debet au-
tem in hoc ſeruare moderamen.45.diſtinctio,cum beatus. Et
importat coerctio idem quod cenſura,& plus,dico de verbo-
rum ſignificatio.quærenti. Iuriſdictio autem deluſoria eſſet
coerctione.de offi del. ex literis,poteſt autem coercere verbis
& verberibus.20.q.4.monacho.de ſent.excommun.vniuerſi-
tatis.†Quinto not,quod abbas repetit monachum,ibi,redda-
7 tur.ſic ſ.de teſti.nuper.ſic & abbatiſſa monialem. quod met.
cauſa,cap.primo,& de aliquibus ſimilibus, vide de ſententia
excommun.ſi concubinæ.Et no.de verbo reddatur:quod hic
proprie ponitur.Alibi improprie pro dare.14.quæſtio.4.quid
dicam,de adulte.cap.primo, ff de verborum ſignificatio. ver-
bum reddendi. Oppono quod liceat monacho † tranſire ad
8 aliud monaſterium,infra eodem, licet. Gloſſa prima ſoluit,
quod ad arctiorem religionem poteſt:vt in contrario.ſed cau
ſa leuitatis non,vt hic.Et videtur velle glo. quod etiam ad ar-
ctiorem non poteſt tranſire cauſa leuitatis:quod placet. Et po
ne exemplum in eo qui tranſit non petita licentia, dicto cap.
licet.Secundo oppono ad idem,quod indiſtincte poſſit tranſi
re,cum in ſecundo monaſterio ſint tria ſubſtantialia mona-
chatus ſicut in primo.de quibus de ſtatu monachorum,cum
ad monaſterium.vnde non dicitur apoſtatare:& ſi tranſeat ad
aliam religionem.de tempo.ordi.ex parte, & non refert quid
ex æquipollentibus fiat, de verborum ſignificatione. de his,
nec in hoc videtur fieri tranſlatio vel alienatio.C.de ædifi.pri-
ua.ſi quis poſt. de fideiuſſ. voluntas, & quod nota. de his quę
fiunt a præla.cum Apoſtolica.in gloſſ.ideo, Soluit Ioan.And.
quod licet non dicatur apoſtata maiori apoſtaſia, quæ quan-
doque diſpenſabilis eſt.de apoſta.c. vlti. & excommunicatio-
nem inducit.ne cle.vel mo.c.2.lib.6.tamen large apoſtatat:vt
ibi no,ſecundum hoc intellige quod no.Inno,de æta.& qual.
intelleximus. Præterea religiones diuerſæ ſunt, licet quo ad
ſubſtantialia conueniant:nec ſunt ſic per promiſcuos trãſitus
turbandæ.89.diſt.cap.primo, Item videtur ex tranſitu violari

ſunt,ſicut nec anima ſine corpore viuit.j.q.3.ſiquis obiecerit.
Solu.viuet de fructibus monaſterij, quod fundari non debet
ſine dote ſufficienti,1.q.2.placuit.de inſti.c.1. in Auth. vt de-
ter.ſi nu.cleri.in prin.de hoc de conſecra.eccl.vel alta.cum ſi-
cut.Singularis autem monachus nihil habebit propiij,quod
hic prohibetur. In mendicantibus vero ſuccedunt eleemoſy-
næ loco dotis.dicit autem Hoſt.de reſcript.conſtitutus,quod
ſicut anima ſine corpore non viuit corporaliter, tamen po-
teſt viuere ſpiritualiter: ſic eccleſia corporalis, ideſt in titulo
proficit ſine rebus corporalibus,& temporalibus, tamen po-
teſt proficere in ſpiritualibus prædicãdo, quod apparet in his
mendicantibus qui ſine iuribus percipiendi corporalia in hic
multum proficiunt.de exceſ.præla.nimis.1.& 2.per quod pa-
tet,quod dominium poſſeſſionum temporalium, & exerci-
tium ſpiritualium ſunt diuiſa.de hoc,10.diſtin. quoniam.96.
diſt.cum ad verum.fatetur tamen hoc plenum, quod nullus
quantumcunque ſpiritualis ſine temporali,ideſt ipſorum ſu-
ſtentatione diu viuere poſſet;& ſic nec ſpiritualiter proficere:
& hoc reſpectu temporalia ſunt eccleſiæ neceſſaria ſicut ani-
ma corpori,vt ibi.12.q.1.expedit,& c.videntes.Quinto oppo-
11 no quod † monachus qui receſſit de monaſterio non debeat
reddi monaſterio: ſed in arctius detrudi.27.q.prima,ſi qua.&
c.ſi quis. Glo. vltima ſoluit,quod illa loquuntur cum priora
monaſteria redarguuntur de diſſolutione. vel dic, quod lo-
quuntur cum timetur quod occaſione ipſius monaſterij pate-
retur diſſolutionem ſecundum Innocent. Sexto oppono ad
12 materiam vnum notabile,quod †coerctio monachi non ſpe
ctet ad abbatem ſolum:ſed cum capitulo.de ap.reprehenſibi-
lis.ad fin. Soluit Ioan.And. quod ibi capitulum non ſumitur
pro collegio,vel conuentu.ſed capitulo regulę.de verb.ſigni.
cum olim.in prin ac ſi dicat,diſciplinabit prælatus ſecundum
capitula regulæ.ſic etiam in iure noſtro dicimus capitula. de
ſenten. excommun. inter alia.dicimus etiam articulos ſuper
quibus teſtes deponunt.de teſti.fraternitatis:vel in contrario
ſumitur capitulum pro loco in quo dantur diſciplinæ: quia
non coram ſecularibus debet fieri.de officio ordi.vt iuxta,vel
ibi de capitulo non conuentuali abbatis,ſed prouinciali abba
13 tum.de quo de ſta.mo.in ſingulis,& c.ea quæ.† Septimo op.
ad hoc,quia epiſcopus nõ corrigit ſine ſuo capitulo. de accu.
qualiter.2.de exceſ.præla.c.1.ergo nec abbas.Sol.abbati hoc ꝑ
mittitur a regula in hoc ꝑ canonem approbata.facit ꝙ no.18.
q.2.nullam. ſed ẽt in ipſo ep̃o hoc põt ꝯſuetudo.de ꝯſue.c.3.
lib 6.Quero quid importat verbum frater.ibi,Ioannes frater.
14 dicit Io.An.ꝙ importat fraternitatem ex ordine:vt J.e.q.†Su
mitur aũt fraternitas multis modis.nã dr̃ fraternitas inter oẽs
d Chriſtianos d ex ſacro baptiſmi.Sic ſumitur.11.q.j.ad mẽſam.
e de iud.nouit.ꝙ eſt:q̃a vnum hñt patrem e generãtem.ſ.Deũ,
& vnam matrem regenerantẽ.ſ.eccleſiam,& hoc ſm nõ hñt
Iudęi vel Pagani.12.q.2.qui abſtulerit.Sumit ſtrictius fraterni
tas ꝓ cognatione ſpũali, quæ eſt inter filios duorum compa-
trum,ꝑ quorum alterum compaternitas eſt ꝯcta.30.q.3.c.j.&
f 3.Eſt ẽt fraternitas ex ordine,f ſm q̃ ep̃i ſunt fratres papæ:7.q.
j.q̃a frater,& c.ſcias.16.q.j.frater.de do.fraternitatem.de ſepul.
fraternitatem.de cri.fal.q̃ graui.& ſic ſumitur hic:vt ſ.e.q. vñ
ſequebatur,frater,& coepiſcopus pater noſter. Et etiam frater
nitas charitatis,humanitatis,& reuerẽtiæ,ſm quam prælatus
ſubditos vocat fratres.12,q.j.dilectiſſimus.de exceſ.præla.c.1:
g Eſt & fraternitas officij, g ſecundum quam Papa permixtim
cardinalibus

ADDITIONES.

a Differentiã inter mandatũ. Adde gl.in l.j.in prin.& in l.ſæpe audiui cęſarẽ.ff.
de of.præſi.faciũt no,ꝑ gl.& Bar.in l.ſiquis mihi bona.in §.iuſſũ.ff.de acq.hę.
b Temeritatem. Adde Car.in c.cum venerabilis.in 2.nota. ſupra de conſue.
c Monachus põt hĩe propriũ. Adde ꝙ hoc nõ hẽt locũ qñ Papa donat aliquid
monacho.& tunc dicitur quaſi peculium caſtrenſe.hoc eſt ſin.dictum Vinc.
in cap.cum ad monaſterium,de ſtatu monachorum,& eum ſequitur Barba.
in rubri.de depo.in 3.colum.idem Barba.in ru.de pecu.cle.in tertia colum.
d Inter omnes Chriſtianos. Adde glo j.in c.ſi quis ex fratribus.11.q.prima.
e Vnum habent patrem. Adde Ab. in c.j.in 2.no.de his quæ fi.a pra.par.capi.
f Fraternitas ex ordine. Adde c.fraternitatem.de dona.c.fraternitatem de ſe-
pul.& in cap quam graui. de crimine falſi.
g Fraternitas officij. Adde capitu.licet,el 3.de teſtũ.

Digitized by Google

proceſſit antequam eſſet facta tranſlatio de corpore ipſius
16 ſancti Benedicti,tamen aliqui eandem negant.† Tertio quæ-
ro,an Papa ſtatuere poſſit,quod monachi non exeant limites
clauſtri, dicit Ioann.Andr.quod eſſet durum:tamen reſiſtere
non poſſent,cum velle non habeant,& probatur de ſta.regu
17 la.capitulo;vno.libro ſexto.Quarto quæro,† an monacho li-
ceat tranſire ad eccleſiam ſecularem.dic quod non,niſi debi-
to modo præficiatur per epiſcopum de licentia abbatis. deci-
maſexta, quæſtione prima,in ſumma.& capitu.doctos.58.di-
ſtinctione, capitulo primo, & ſecundo, de ſtatu monacho-
rum,quod Dei.vbi de hoc.& tunc nil habet commune cum
monaſterio.decimaſexta,quæſtione prima,ne pro cuiuſlibet.
de electio.conſtitutis.Et idem de epiſcopatu. decimaoctaua,
quæſtione prima,capitulo vno de priuileg.cum olim. Quin-
18 to † quæro de Papam.gloſſ. 18. quæſtione ſecunda. capitulo,
quam ſit,in verſicu.ab ordinandæ.dicit quod non tranſit ſine
c licentia, c & ſi tranſibit coget ſemetipſum redire: quia alius
cogere nequit.Dic verius,vt dixi de election.licet. quæſtione
vigeſimaoctaua,& de election.clemen.vltima, quæſtione ſe-
cunda.Sexto quæro,an tranſitus monachi ad aliud monaſte-
rium cauſa profeſſionis præſumatur fieri temerarie.dicit Ioã.
Andr.ex circunſtantijs hoc iudicandum:& in dubio ad ſupe-
19 riorem recurrendum.† Septimo quæro,quando dicatur mo
nachus habere peculium.dic quãdo habet aliquid proprium
quod celat,nec paratus eſſet dimittere ad iuſſum abbatis. de
ſtatu monachorum,cum ad monaſterium.circa principium
20 & finem,vbi de hoc. Octauo quæro, an † abbas cui redditur
monachus vagabundus,compellitur eum recipere. Glo.vlti-
ma,quod ſic:quod dicunt quidam verum iure poli, non iure
fori, vel canonico: ex quo ſemel renunciaſſe intelligitur. de
renuncia.quod in dubijs.& capitulo, ex tranſmiſſa, & quod
nota.de ætate & qualitate, intelleximus, quod tenet Innoc-
cent.quamuis ſecundum eum dici poſſit quod illud in cleri-
cis: ſecus in monachis qui velle non habent, nec poſſunt re-
nunciare tacite, vel expreſſe.de hoc infra capitulo finali.Et in
hac gloſſa finali, ibi, de diſſolutione, vel cum timetur,
quod occaſione ipſius monaſterium diſſolutionem patere-
tur. Innocent.

ADDITIONES.

a Fraternitas carnalis.Adde capitulum,quædam lex 35.quæſtio.tertia,& Ge-
neſi 22.cap.
b Nec ſepulturam.Adde Cardinal.in capitulo,de vxore,in ſecunda quæſtione,
ſupra de ſepultu.
c Quod non tranſit ſine licentia. Adde gloſſ in capitu. ſi quis pecuniam.79.
diſtinctione, quæ vult quod poſſit tranſire ſine licentia abbatis, ſed contra
hoc ſcilicet,quod non poſſit ſine licentia,tenet gloſſa in verbo,ad ordinan-
dum.in cap.quam ſit,18.q.2.quæ glo.eſt reprobata,& eam reprobat Pet.de
Anch.in cle.ſi.de elect & eam reprobant doct.in c.licet.de ele.& Fely. eam
reprobat in c.I.& A.de re iudi.in finalibus verbis.

SVMMARIVM.

1 *Puer aliquando dicitur vſque ad 18.annos.*
2 *Papa poteſt impedire ne quis obligetur profeſsioni.*
3 *Obſeruantia minorum & prædicatorum ſunt valde dura.*
4 *Exempla non coarctant regulam.*

Quia in inſulis. Habet dubium intellectum, vt
patet ex his quę dico J.q.3.ſed p-
de quibuſcunq;,cum de certis hic non exprimat.dic vt in dua
bus ſequentibus quæſtionibus. Secundo quæro,quid ſi alibi
quam in inſulis dura congregatio ſit.dicit Pet.quod idem.Et
3 ex hoc dicit,quod hæc decre.locum habet in minoribus †&
prædicatoribus,quorum obſeruantię ſunt valde durę. Et dicit
ſimiliter hoc emanaſſe a decreta. Gregorij quam non habe-
mus.pro hoc eſt.quia ratio non ampliat dictum. ff.de le.1.pa-
ter.§.fundum,quod dixi de ap.ſecundo requiris.in prin.& de
hoc in ſequenti quæſtione.Ipſi tamen maiores,& prædicato-
res hanc conſtitutionem non obſeruant.Tertio quæro,quid
ſi in inſulis non eſt durior conuerſatio monachorum,quam
in alijs locis,videtur hoc c.ceſſare, niſi dicatur hanc eſſe cau-
ſam impulſiuam.de hoc de renun.poſt tranſlationem: tamẽ
dic quod potius eſt cauſa finalis, quare ſtatuitur maius tem-
pus in pfeſſione:vt in litera patet.Et ideo ſi ceſſat,etiam ceſſa
bit diſpoſitio.Et dicit Ioan.And.quod non potuit inuenire ꝙ
hoc c.in aliquib. inſulis obſeruaretur.puta quod quamquam
hic dicatur de inſulis:tamen hoc fit cauſa exempli: & habeat
locum etiam in alijs locis vbi ſit dura conuerſatio propter ra-
4 tionem literæ.Nam quæ dicuntur † cauſa exempli,non coar
ctant regulam,ne cleri.vel mona.c.1.& quod ibi no.in glo.1.
quando autem cenſeatur dura,colligitur ex circunſtantijs.Di
xit autem de inſulis:quia ibi conſueuit eſſe difficilior conuer-
ſatio propter ſolitudines aquarum. Et ex prædicta ratione
duritici Cartuſien. vt dicitur hanc conſtitutionem obſeruãt,
quia tamen hoc cap. non inuenitur in obſeruantia ſpecifica,
dic quod profeſſio poſt pubertatem etiam ante annum 18.in
* quibuſcunque religionibus facta tenet,* quod dixi eodem ti
tulo.clem.2.q.quinta,licet non debeat recipi vbi eſt dura con
gregatio,& ſic intellige ſummarium.

ADDITIONES.

a Dicitur puer.Adde Ioan.de Ana.in rub.de delict.puer.
* Tenet. Adde quod qua ætate religioſus profiteri debeat, nunc decretum eſt
in concil. Trident. ſeſſio 25.de regular.cap.15. & vide adno.ſup. ad capitu.
Nullus.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio tacita obligat religioni ſolum in genere.*
2 *Ciſtercienſes quare prohibeantur recipi in alijs ordinibus.*

Non eſt. Si Ciſtercienſis ſine licentia abbatis aliorum
ordinem profitetur,regredi cogitur. Primo
ponitur exordium.Secundo mandatum vnum, ibi,vniuerſi-
tati.Tertio aliud,ibi,& ſiquis.dicit Hoſt.& Boa.quod pars hu
ius de ſponſa.non eſt.& male dicunt,vt ibi dico.Io.And.Pro-
1 feſſos.per expreſſam profeſſionem: quia † tacita obligat reli-
gioni ſolum in genere,J.cap.conſtitutionem.lib.6. Compel-
latis per eccl.Cenſ.de offi.or.quanto.Quæro de qua receptio-
ne loquitur litera ibi,recipi nullatenus permittatis. Glo. pri-
ma intelligit de receptione ad profeſſionem,& ſic ſummaui.
Et tunc reddit eadem gloſſ.rationem,quare prohibetur rece-
2 ptio Ciſtercienſium † in alijs ordinibus: quia ſunt in ordine
arctiori reſpectu aliorum, in quo dicit Hoſtienſis, quod re-
periuntur ordines maioris religionis: vt Cartuſien. & alij
quidam, quos diſcrete dixit ſe velle tacere. Sed ſecundum
eum priuilegia conceſſa ordini Ciſtercienſi prohibent eos

regimina eccleſiarum:& tunc planum quod requiritur abba
tis licentia:de elect.ſi religioſus.libro ſexto.& quilibet prædi-
ctorum intellectuum eſt verus,ſed primus fuit magis de mẽ-
te. Et in hac gloſſa ibi,maxime.Idem Pet. Quæro ſecundo,in
eo quod dixi in proxima q. quod non poteſt quis tranſire ad
3 religionem laxiorem:† an ad æqualem poſſit. Glo.prima di-
cit quod ſic,de licentia abbatis,& iuſta de cauſa. Hoſtien.dicit
quod his duobus concurrentibus tranſire poteſt etiam ad mi
norem.ar.J.eodem,ſuper eo.& c.conſulti.Sed illa loquuntur
de obligato religioni in genere tantum. vnde dic, quod cum
tranſit ad minorem non ſufficit licentia abbatis:vt no.de prę
ben.cum ſiugula.libro 6.in glo.vt ſi tranſeat. & dic quod aut
tranſit ad ſtrictiorem,aut ad parem,aut ad laxiorem.membra
proſequere:vt dixi de renuntia.cap.finali. Tertio quæro quo-
a modo intelligatur verbum celeriter. a Solu.vt in gloſſ.vltim.
& de hoc.de loc.potuit &c.

A D D I T I O.

a Celeriter. Adde gloſſ. in c.ſi quis presbterorum.de rebus eccleſiæ non alienandis.gloſſa,in capitu.potuit.de loca.Specu.titu. de loca. in §.nunc aliqua. verſiculo 84.

S V M M A R I V M.

1 *Minor 14.annis per profeſſionem religionis non obligatur.*
2 *Placitum ſemel non poteſt amplius diſplicere.*
3 *Profeſſorum habitum recipienti probatione an liceat infra triduum pœnitere.*
4 *Pœnitentia tridui an locum habeat in alijs votis quam religionis.*

1 Ad noſtram. a † Minor 14.per profeſſionem reli-
a gions non obligatur.Idem in maio-
re qui ſine probatione ſuſcepit habitum profeſſorum quem
dimiſit infra triduum.Primo narrat factum. Secundo dat iu-
dicem,ibi,quo circa hęremitę ſancti Auguſtini.de elect.quo-
dam.libro 6.ſeduxerunt.hæc ſeductio non reprobatur,infra ti
tulo primo,dudum,vbi de hoc.habitum,profeſſorum,pœni-
tuit.Socrates,velox coſilium ſequitur pœnitentia.Et infra de
ciditur quod iurauit quandam ducere in vxorem:vt ſequitur
ſine probatione.id eſt infra annum probationis,infra eodem
conſtitutionem . libro ſexto , traducere in vxorem , & in do-
mum ducere:de qua traductione de coniug.lepro.cap.fina.ra
tionabilis,conſanguinitas:vel quid ſimile.Nota dę pœniten-
tia infra triduum,quæ locum habet in religione. In alijs au-
tem quid iuris,dico infra quęſtione prima.Oppono quod nõ
2 licuerit iſti pœnitere: † quia quod ſemel placuit &c. regula
quod ſemel.libro ſexto,Gloſſa prima ſoluit,quod vbi conſtat
de facto & eius qualitate non quæritur de perſeuerantia. Sed
cum conſtat de facto, ſed neſcitur de intentione, attenditur
perſeuerantia.ponit Hoſt.exemplum per hanc literam ; quia
dubitatur qua mente ſeu conſtantia quis acceperit habitum
profeſſorum.ideo expectatur triduum. Et in hac gloſſa.ibi,ſi
filius non dicitur exhæredatus cui per fideicommiſſum reſti-
tuitur hæreditas.ibi.§.verſum,dicitur verſum quod durat ver
ſum.ibi.non idcirco. Non licet etiam incontinenti pœniten-
do perfectam exemptionem reſcindere.ibi,qualitate. Aut ob
ligatione pure & firmiter contracta.Hoſtien.Secundo oppo-
nit,in eo, quod attenditur hic annus conſummatus, deberet
enim ſufficere inchoatus.de electio.cum in cunctis, quod fa-
cit pro & contra.& ſic allegatur in gloſſ. 2. Solu, vt in eadem
gloſ.& ibi,ad rem publicam.vide in capitu.cum in cunctis,in
princip,contrario ſecundo.In ipſo ſpeciale,& in abbatiſſa . de
elect.indemnitatibus.in princip.& in caſu.de ætate & qualita
te.cap.vno.libro 6.& in fine.de hoc de officio delega. cum vi-
3 geſimum . Tertio oppono, quod † non liceat infra triduum
pœnitere.20.quæſt.prima.firma. Gloſſa vltima.ſoluit ſecun-
dum aliquos,quod contrarium eſt regulare,& hic fuit diſpẽ-
ſatio,quod reprobatur: quia contra votum continentiæ non
diſpenſatur.de ſtatu monachorum,cum ad monaſterium.de

aliud vouet, non [illegible]
ex voto.Ratio diuerſitatis:quia cum in ordine ſuſcipiendo,id
eſt ante profeſſionem religionis debeat præcedere probatio,
non præſumitur quod præceſſerit delibera io:& ideo expecta
tur,& poteſt pœnitere.Sed in alijs vbi non eſt neceſſaria pro
batio:ſecus,dicit etiam Innocent.quod in mente ſemper præ
ſumitur præcedere deliberatio,infra capitulo,ſicut,& proba-
tur hæc ratio ſecundum Hoſtien. infra eodem , ad Apoſtoli-
cam.& de voto. per totum.ſecundum quem eſt alia ratio ſpe
cialitatis : quia difficilis eſt vitæ monitio. in Authen. de mo-
nachis.§.ſancimus.pro hoc quod hic nota. in gloſſa ſecunda,
& 19.quæſtio. 3.monaſterijs,& ſupra capitulo,quia in inſulis.
Et refert Hoſtien.Clemen.quartum diffiniuiſſe inter fratres,
hoc capitu. tantum in ſuo caſu procedere, cum, ſcilicet, quis
intrat religionem habitum ſuſcipiens profeſſorum , vel ex-
preſſe dicens quod intendit vitam mutare:alias tamen expreſ
ſam profeſſionem non facit,tunc enim poteſt libere exire in-
fra triduum . ſecus dixit ſi maior 14. expreſſam , & vocalem
profeſſionem facit, vel ibi votum de intrando religionem
emiſit, & poſtea intrans religionis habitum ſuſcipit. talis
enim infra triduum non exit: quia ſtatim eſt efficaciter obli-
gatus:& ita determinatur infra c.conſtitutionem.lib.6.

A D D I T I O.

a Ad noſtram. Adde de materia iſtius text. vide Archidiaconus in capitulo, prodiuus.20.q.3.

S V M M A R I V M.

1 *Suſcipiens habitum profeſſorum obligatur religioni in genere.*
2 *Nouitius libere ad ſeculum poteſt reuerti.*
3 *Monachus præfici poteſt curę animarum.*
4 *Pubes quando ingreditur religionem an & quando poteſt egredi.*
5 *Probationis veſtis qualis ſit.*
6 *Monachus an per diſpenſationem Epiſcopi poſſit habere parochialem cum beneficio ſimplici.*
7 *Monachus an teneatur ſeruare innouata poſt eius ingreſſum. & numero 8.*

Super eo. Qui recipit habitum profeſſorum , vbi ha-
bitus ſunt diſtincti,ibi , vel alibi religioſus
eſſe compellitur . Sed ſi recipit habitum nouitiorum, redire
poteſt ad ſeculum . Communis diuiſio . Secunda ibi,taliter,
quæ diſtinguit inter profeſſos,& nouitios . ſecunda illius,ibi,
verum habitum.profeſſorum.profeſſionem expreſſam . Re-
uerſi.ſupple an cogendi ſint ad religionem reuerti,vel an poſ
ſint in ſeculo remanere . Nota ibi,mitiorem,quod per ſuſce-
1 ptionem habitus † profeſſorum obligatur ſuſcipiens religio-
ni in genere. Ad idem infra capitulo , conſtitutionem. libro
ſexto. pro hoc quod dicitur hic in gloſſa prima , & in ea in fi-
ne,& infra capitulo,non ſolum . libro ſexto . Secundo nota,
quod quis non debet venire contra votum ſuum . de hoc in
gloſſa ſecunda,& in ea in fine.& infra capitu.conſtitutionem.
2 in fine.libro ſexto. † Tertio nota,quod nouitius libere poteſt
ad ſeculum reuerti.quod dicit Innocent. procedere ſi non ha
buit propoſitum firmum mutandi vitam:ſed tantum proba-
re regulam intendebat . Et hoc eſt in regula Beati Benedicti
ſub rubrica de diſciplina ſuſcipiendorum fratrum , capitulo
58. Oppono in eo , quod iſti prohibentur aſſumi ad eccleſias
3 ſeculares . poteſt enim † monachus præfici curæ animarum,
infra de ſtatu monachorum,quod Dei.16.quęſtio.prima,do-
ctos. Soluit Alan. quod id quod hic dicitur eſt ius,in contra-
rijs diſpenſatio.de capell.monach.c.1.pro hoc quod no.in d.c.
quod Dei.Tan.& Vin.& idem Innoc. vel dic,quod non poſ-
ſunt aſſumi ex primo, & ſimplici ſtatu tanquam clerici ſecu-
lares,ſecundum Goff.& hoc eſt ſolum quod prohibetur hic.
Secundo op.ad idem ſ.de renun.ex tranſmiſſa.Sol.non appar
uit ibi.quod iſte voluerit vitam mutare.Tertio oppo.ad idem
J.eodem,poſtulaſti.Solu.ibi de minore,hic de adulto.Philip.
† Quæro

Digitized by Google

ibi,ſtatuimus hoc videtur contra. Sed dicit Vincent.quod licet non benedicatur habitus ꝓbationis,æque tamen eſt aſper
vt benedictus. ibi,capitula,ſcilicet,illud cap.multos.ibi,nouitiorum. vel,ideſt qualis fuit laicus.id enim probabitur : ideſt
inquiretur. Tertio quæro, in eo quod dixi in primo contra-
6 tio,monachum poſſe † aſſumi ad eccleſiam ſecularem, an ꝑ
diſpenſationem epiſcopi poſſit monachus habere eccleſiam
parochialem cum beneficio ſimplici.dic quod non,quod late proſequere:vt in regula quę a iure.in q.lib.6. & ratio potiſ-
ſima,quia non inuenitur iure permiſſum. quod monachus
7 poſſet habere beneficium ſimplex. Quarto quæro, † aliquis in
trauit monaſterium in quo comedebantur carnes, quod po-
ſtea correctum fuit,nec comedit carnes,an ad hoc obſeruandum teneatur monachus. Dicit Innocent.quod ſi loquimur
de iure poſitiuo,vel de iudicio eccleſiæ,credit quemlibet peritum antequam profiteatur,diligenter attendere, quid pro-
mittat,nec ſe ſine deliberatione, vel etiam ad ignota obligare. Dicit tamen Innocen.quoſdam dicere,quod ſi eſſent mu-
lieres,vel aliæ perſonę quę excuſantur per ignorantiam iuris,
poſſunt tranſire ad aliam religionem, quæ non habet maiorem aſperitatem quam promiſerit, & inuenit. Deinde dicit
melius videri,quod ex quo profeſſionem fecit, & iudicio eccleſiæ,& in iudicio animæ ſemper tenetur illam regulam ob
ſeruare.20.q.3.conſtituit,quod metus cauſa,cum dilecti,quia
aut dicit ſe bona conſcientia intraſſe, & ſpiritu Dei ductum,
quod eſſe debet J.cap.licet.19.q.3.duæ,& tunc vnctio docuit
eum omnia.de ſac.vnc.cap.vnico.ver.de ſecunda. Aut dicit
quod mala intentione nec fuiſſe ſpiritu Dei ductum, & non
eſt audiendus,de dona. inter dilectos. Et pro hoc ſecundum
Innocen.eſt alia ratio,quia præſumitur quando regulam Bea
ti Benedicti,vel aliam elegit,quod plene deliberauit de onere
& vtilitate illius regulæ,& ſi etiam plene non deliberauit,po
ſtea deliberare poterit,octaua, quæſtione ſecunda, dilectiſſimi. Fatetur tamen Innocent. quod ſi eſt impotens ad ordi-
nem tolerandum, poterit ſecum diſpēſari de minori religio-
ne, Infra capitulo,ſignficatum,& hic. Ad idem infra capitu-
lo,conſulti,& quod not.de renuncia.capitulo finali. Pro prę-
dictis,ſcilicet, quod diſpenſatione ceſſante non poſſit recede-
re,inducit Innocent.quia non poteſt dici ſeductus,vt prædixi
per capitulum penultimum, quod me ca. facit quod dico de
8 renun. capitulo finali. Oppono ad hoc, † quia non debet iſte
cogi ad id ad quod ſe non obligauit. de conſtitut. cum om-
nes,& quod ibi nota.in gloſſa prima. Solu.quidam ſtant con-
trario. Innocent. autem facit differentiam inter non profeſ-
ſos,& profeſſos, dicens, quod forte verum eſt in clericis non
profeſſis, quod quis non poteſt grauiori regula grauari ſine
ſua voluntate,ſecus dicit in profeſſis qui renunciauerunt pro
prie voluntati.12.quæſt.prima,nolo, & c.non dicatis.De hoc
enim dicit Innocen.quod licet non poſſint ſine omnium vo
luntate mutare ordinem,quod met. cau. cum dilecti. tamen
conſtitutiones arctiores facere poſſunt,quæ not. ꝓ hoc quod
not.in dicto cap.cum dilecti.& in regu.quod omnes.libro 6.
Item non poteſt quis dicere quod fiat eius conditio deterior,
vel durior,eo quod regula informatur, quia non poteſt dici
nouum id quod ab inſtitutione ſua fuerat impoſitum ipſi re
gulæ.de cenſi.cum venerabilis,& quod ibi not.Et de hoc per
Hoſtien.in ſumma.de voto.§.vtrum,& per quem. verſiculo.
quid ſi aliquis ſecularis, & in Specu. de ſtatu monachorum,
verſicu,62.& quod nota.de teſtam cap.2& ſupra cap. vt cleri.
differt tamen ille caſus ab iſto, vt de ſe patet. Puto quod non

12 *Militia an conueniat religioni.*
13 *Religioni,an conueniant obſequia hoſpitalitatis & infirmorum.*
14 *Solitudo an conueniat religioni.*
15 *Societas an conueniat religioni.*
16 *Paupertas in ſingulari quam profitentur monachi, an conueniat religioni.*
17 *Religioni an magis conueniat habere propria in communi, quam non.*
18 *Religio illa videtur maior quæ habet opera contemplatiua.*
19 *Operum quæ ſunt in religione & concernunt commodum proximorum, maioritas quomodo cognoſcatur.*
20 *Vita ſolitaria debito modo ſumpta præeminet vitæ ſociali.*
21 *Carthuſienſium vita laudatur.*

Sane. Si canonicus regularis fit monachus, aut arctioris
religionis,& manet monachus, aut laxioris, redi-
re compellitur. Primo narrat factum. Secundo, ibi, id tuæ
fraternitati:diſtingendo diffinit,& ſecundum membrum,ibi
alioquin profeſſionem, fuit ergo canonicus regularis. Vincē.
1 Nota, quod † ad iudicandum de monaſterio an ſit ſtrictioris
regulæ,quam aliud,attendimus tempus præſens,ibi,nunc.tamen illud,nunc,refertur ad uerbum permanet. ſed facit hæc
litera ex alio,quia ponderat an locus ad quem tranſiuit,maio
ris religionis exiſtat,ſcilicet,de præſenti.hoc dicit Inno.quod
licet monaſterium vbi facit profeſſionem fuerit inſtitutum
in ſtrictiori regula, & monaſterium ad quod tranſiuit in la-
xiori, tamen hoc non eſt attendendum, ſed quod monaſte-
rium modo ſit arctius, quod nota. diligenter. facit ad ea quæ
dico J.q.2. Secundo not.quod non licet deſcendere ſupra ca.
non eſt. Oppono quod indiſtincte debuerit compelli iſte ad
redeundum.18.q.3.mandamus.de æta.& quali.intelleximus.
Glo.ſolu.quod ibi quando cauſa leuitatis tranſiuit.hic quan-
do cauſa maioris religionis.Idem Innocent.Sed gloſſ.in con-
trario dicit, quod hic fuit diſpenſatio.probat ꝑ hanc literam,
ibi,permittatis, & quia hic receſſerat ſine licentia, vt patet ex
verbo,fugerat.Hoſtien.dicit quod hæc fuit allegatio,& poteſt
exponi, ideſt, fugiſſe dicitur, vel ponitur impropriè,in quo
non expedit inſtare,quia clarum eſt per c.licet J.eodem,quod
2 petita licentia poteſt canonicus regularis † tranſire ad mona-
chos tanquam ad religionem ſtrictiorem J. de ſtatu mona-
chorum,quod Dei. Et hoc ꝓſuppoſito, quod monaſterium
ad quod trāſit,debite ſit obſeruatum,& nullæ conſtitutiones
arctent regulam canonicorum. ſi enim arctaretur a conſtitu-
tionibus,dic vt J.q.2.In hoc autem Thom.ſecunda ſecundę.
* q.vlt.art.8.dicit,* quod vtraq; religio,& canonicorum & mo
nachorum ordinata eſt ad opera vitę cōtemplatiuę:inter quę
præcipua ſunt ea quę in diuinis miſterijs aguntur ad quæ ra-
tione ordinatus eſt ordo canonicorum regularium, in quib.
per ſe competit ꝙ ſint clerici & religioſi. Sed religioni mona
chorum per ſe non competit ꝙ ſint clerici.16.q.1.c.j.& c. ge-
neraliter.in prin. vnde licet ordo monachorum arctioris ob-
ſeruantię,tamē ſi monachi eſſent laici,liceret tranſire de mo
nachis ad canonichos,ſecundum illud Hieronymi. Sic viue
in mona-

ADDITIO.

* Dicit. Adde ad materiam Baptiſ.de Cacial.poſt conſilia Card. conſ.3.nu.18.
vbi diſcurrit ſuper hac doctrina S.Thomæ. B.S.

Digitized by Google

ue.dic quod loquitur in monacho qui ſit clericus quoad hoc
vt præficiatur beneficio ſeculari,quod innuũt verba quæ ſunt
ibi. Quod ſi populus,vel epiſcopus te in clericũ elegerit,age
quæ ſunt clerici. Ad hoc facit quod dicit Thomas vbi ſupra,
vbi dicit, quod tranſire de religione ad religionem niſi ꝓpter
magnam vtilitatem,vel neceſſitatem non eſt laudabile. tum
quia ex hoc plerunque ſcandalizantur illi qui relinquuntur.
tum etiam quia facilius profici' quis in religione in qua con-
ſueuit,quam in alia,cæteris paribus.vnde in collationibus pa-
trum abbas Neſtorius dicit,vnicuique vtile eſt, vt ſecundum
propoſitum,quod elegit ſummo ſtudio ac diligentia ad ope-
ris arrepti perfectionem peruenire feſtinet, & nequaquam
ſua quam ſemel elegit profeſſione diſcedat. Quęro circa hoc,
3 quo † caſu liceat tranſire ad aliam religionem: videtur quod
nullo,per ea quæ proxime dixi. Tamen Thomas vbi ſupra,di
cit quod de religione ad aliam tranſire licet triplici cauſa. Pri
mo,zelo perfectioris religionis,& in hoc dicit,perfectionem
non conſiderari ſecundum ſolam arctitudinem, ſed principa
liter ſecundum id ad quod religio ordinatur. Secundario ve-
ro ſecundum diſtrictiorem obſeruantiam debito fini propor
tionatam,quod dico infra quæſtio.14.& 15. Solu.ſecundum
Thom. vbi ſupra, licet tranſire ad aliam religionem propter
declinationem religionis a debita perfectione, puta, ſi in ali-
qua religione arctiori incipiant religioſi remiſſius viuere,lau
dabiliter tranſit quis ad religionem etiam minorem melius
obſeruatam,ſicut in collationibus patrum, dicit abbas Ioan-
nes de ſeipſo,quod a vita ſolitaria in qua perfectus tranſiuit ad
minorem,ſcilicet eorum qui viuũt in ſocietate,propter hoc,
quod vita heremitica ceperat declinare, & laxius obſeruari,
de hoc dic,vt infra duabus proxim. quæſtionibus. Tertio pro
pter infirmitatem,vel debilitatem ex qua prouenit, quod nõ
poteſt aliquis arctioris religionis ſeruare ſtatuta, qui tamen
poſſet ſeruare ſtatuta laxioris, pro hoc quod dixi ſupra capit.
proximo. Dicit autem Thomas vbi ſupra,quod in primo ca-
ſu debet peti licentia,& hoc ſufficit,etiam ſi non obtineatur,
infra cap.licet. Et hoc ſi conſtet, quod ſecunda ſit arctior. Si
autem de hoc dubitetur,ſuperioris iudicium eſt requirendũ,
dicto c.licet. In ſecundo caſu etiam dicit ſuperioris iudicium
requirendum.in tertio caſu dicit neceſſariam eſſe diſpenſatio
nem:quod vltimum dic,vt dixi ſupra capitulo,nõ eſt. Secun-
4 do quæro † ſi tranſit aliquis de ordine prædicatorum ad ordi-
nem monachorum,an licet. videtur,quod ſic per prædicta,
quia ordo monachorum eſt ſtrictior, cum fratres prædicato-
rum profiteantur regulam Auguſtini, quæ eſt laxior, quam
Benedicti.de ſtatu monachorum,quod Dei.Guil.Na.dicit,cõ
trarium, ſecundum quem hæc decret. eſt contra prædictos,
quos etiam dicit Guil.eſſe Apoſtatas,qui profitẽdo ordinem
ſancti Benedicti,vbi etiam forte non ſeruatur religio, putant
ſeſe euadere apoſtaſiam,& facit hæc decret.in eo, quia debet
conſiderari hodierna obſeruantia, vt dixi in primo no.& facit
hæc litera etiam ex alio,quia probat contingere poſſe, quod
canonici habeant arctiorem vitam quam monachi. Item q̃a
conſtat,quod regula Auguſtini,quam vt prædixi profitentur
prædicatores, eſt quid minimum reſpectu aliarum aſperita-
tum quas inducunt conſtitutiones ordinis,quę intantum ar-
ctant ipſorum vitam quod aſperior eſt quam monachorum.
Et idem in ſimili conſului de fratre ordinis armenorum qui
* tranſiuerant ad monachos. * dixi enim non valere, cum ipſi
armeni profiteantur regulam Auguſtini ſimul cum conſtitu
tionibus prædicatorum,& adhuc habent proprias,quæ arctãt
religionem,& ad prædicta bene facit de appel. ad noſtram,&
quod dico ibi not.3. Oppono ad hoc,quod non debeat conſi-
5 derari arctitudo † inducta per conſtitutiones,quia tales conſti
tutiones poſſunt tolli,infra de regu.iur.cap.primo,ſed regula
non eſt ſic,facit infra cap.ſicut,de iureiu.il primo. Solu. Ioan.
And.quod ſatis eſt,quod poſſunt non tolli.ff.de condi.indeb.
ſufficit.de ſup.negl.præla.cle. quia,de ſtatu monachorum,ne
in agro.§.cęterum,& §.ſeq.pro hoc quod not.de commo.ca.
vno.de depo.c.2. Tertio quęro,in eo quod dixi ſ.q.prima. q
quis põt a religione maiori propter eius declinationem trã
6 ſire ad religionem melius ſeruatam, † an hoc ſit verum. dic,

monachorum,cum ad monach[illegible]
immo diuerſæ ſunt religiones,& vna maior alia. Nam ius ca-
nonicum de religionibus loquens, dicit vnam alia maiorem
vel arctiorem, vel ſtrictioris vitæ,aliam minorem, vel laxio-
rem: vt hic,& infra capitulo,licet,& capitulo,conſulti,vigeſi
ma,quæſtione quarta,virgines.de ſtatu monachorum, quod
Dei, infra capitulo,qui poſt votum.libro ſexto. Et quod plu-
res ſint religiones,probatur de electio.clem. prima. Ad con-
trarium dicit Ioan. And. quod in religionibus non eſt diuerſi
tas in ſpecie:ſicut nec in epiſcopali ordine eſt diuerſitas in ſpe
cie,93.diſt.legimus,tamen fateri oportet, quod eſt diuerſitas
per accidens: quia ſtatus religionis ex illis tribus ſubſtantiali-
bus perfectus eſt.quoddam exercitium, & diſponitur ad cha-
ritatis opera,quę ſunt diuerſa vt in ſeq.q.diuerſificantur ergo
religiones ſecundum diuerſitatem operum ad ea, quæ ordi-
nantur:vt q̃a vna ad peregrinos hoſpitiandos,alia ad captiuos
redimẽdos,vna ad actus contemplationis:alia ad actiuos: alia
ad mixtos. Item diuerſificãtur ſecundum diuerſos actus exer
citiorum:quia in vna caſtigatur corpus per abſtinentiam. In
alia per nuditatem. In alia per operationes manuum. Maior
tamẽ eſt prima diuerſitas,quam ſecũda, cum finis ſit in vno-
quoque quid potiſſimum. Concludit Ioan. Andr.quod licet
religiones non diuerſificantur quo ad eſſentialia: tamen non
per hoc ſequitur quin poſſint eſſe diuerſę propter diuerſos fi-
nes ad illa eſſentialia ordinatos: plus dicit, quod etiam ſi ſint
aliquæ ad eoſdem fines ordinatæ, ſi tamen diuerſę ſunt inſti-
tutiones,diuerſi habitus: diuerſæ denominationes,dicentur
eſſe diuerſę.d.cle.j de elec.de relig.do.c.vno.lib.6. Ex hoc in-
fertur verum eſſe, quod prędixi,quod vna poteſt eſſe maior,
vel æqualis,vel minor reliqua. Ex prędictis infertur, quod cũ
in religionibus vna ſit maior altera,vel ęqualis,vel minor,de
minore ad maiorem licite tranſiri poterit petita licẽtia, licet
non obtenta,licet non niſi magna cauſa hoc faciendum ſit J.
8 eo.licet.in prin.vbi de hoc. † Quarto quęro circa hoc,ad quid
cognoſcit,quod vna religio ſit maior reliqua. Solu.hoc opor
tet conſiderari ex obſeruantia ipſarum,vt hic. Et ad hoc ſciẽ-
dum,conſiderari oportet ad quid religiones ſunt inſtitutę,&
de modo inſtõnis & vitę ipſorum religioſorum. Vbi quo ad
primum.ſ.ad quid ſint inſtitutæ,ſciendum ꝙ religio principa
liter ordinatur ad opera vitę contemplatiuæ,quę in ſtudio,&
oratione cõſiſtunt, ad quę ꝓprie videntur ordinati Ciſterſiẽ.
& Cartuſiẽ.ordines. Secundario vero religio habet annexum
opus manuum,vel hoſpitalitatem. Item multę religiones or
dinatæ ſunt ad opera vitæ actiuę,& aliquę ad mixta: vt ſ.q.j.ꝙ
fieri poteſt: quia religio ad perfectionem charitatis ordinata
eſt:quę charitas eſt Dei dilectio, & ad hoc ꝑtinet contempla-
tiua,& proximi,& ad hoc pertinet actiua deſeruiens neceſſita
tibus proximorum: & ſicut propter Deum ex charitate dili-
gitur proximus,& obſequium factum proximo redundat in
Deum. Math.5.quod vni ex minimis &c.& talia obſequia in
proximos relata ad Deum dicuntur ſacrificia. Et ad Hęb.vlti.
Beneficentię,& communionis nolite obliuiſci,& proprie ad
religionem ſpectat Deo ſacrificium offerre,& ſic decenter q̃-
dam religiones ordinatę ſunt ad opera actiua.harum autem
actionum quędam conſiſtunt in prędicatione,& doctrina,&
animę conſilijs. Exemplum in prædicatoribus: minoribus:
heremiticis: carmelitis:& ſeruis ſanctę Marię,& ſimilib. Quę
dam conſiſtunt in militia,vt hoſpitalarij, Chalatrentes, San-
ctæ Mariæ theutonicorum,& ſimiles. Quædam ad infirmo-
rum,& hoſpitalitis obſequia,vt cruciferorum,& ſancti Anto
nij Vien. Item quo ad id quod dixi ſ.ea.q.conſiderari debere
modum inſtitutionis, & vitę ipſorum religioſorum: ſcien-
dum eſt,ꝙ quędam religiones ordinatę ſunt ad ſolitudinem,
quędam ad ſocietatem: quędam habẽt propria in communi.
quædam

ADDITIO.

* Monachos. Adde conſilium hoc non reperiri inter conſ.ipſius Car.ſed bene
ipſe tractat materiam tranſitus de vna religione in aliam in conſilio 17. &
18.vide.ibi. B.S.

Digitized by Google

remnar. vigeſima ſecunda diſtinctione, de conſtantinopolita-
na. ad hoc, trigeſima octaua diſtinctione, capitulo fina. Secun-
do conuenit ſtudium religioni quoad operationem actiuam
in prædicando docendo, & animabus conſulendo, 36. & 38.
diſtinctione, per totum. Tertio conuenit ad tria religionis
ſubſtantialia. de quibus, ſupra quæſtione tertia, valet enim cō-
tra luxuriam. Inde, ama ſcientiam ſcripturarum, &c. de con-
ſecratione diſtinctione quinta, nunquam. Item ad pauperta-
tem, & contra cupiditatem diuitiarum. Sapien. 7. Diuitias ni
hil eſſe dixi in comparatione illius, duodecima, quæſtione ſe-
cunda, gloria. verſicu. Socrates. alias capitu. Item ad obedien-
tiæ documentum. Auguſtinus de opere monachorum, quæ
eſt iſta peruerſitas lectioni nolle obtemperare dum vult ei va
care. Ad contraria dic, ad illud, literaturam non cognoui &c.
quod intelligitur de literatura veteris legis, de qua primo, ad
Corinthios 3. litera occidit, & eſt literam non cognoſcere,
nō obſeruare circuncisionem, & cæteras legales, vel carnales
obſeruantias. vnde Hieronym. ad Paulinum. Illa diſcamus in
terris quorum ſcientia nobiſcum perſeueret in cœlis. Et ibi,
* quicquid quæſieris tecum ſcire conabor. * Ad illud de Apo-
ſtolis, dicit Hieronymus ad Paulinum, quod quicquid alijs
exercitatio & quotidiana in lege meditatio tribuere ſolet, il-
11 lis Spiritus Sanctus ſuggerebat. † Septimo quæro de prædi-
catione, doctrina, & animarum conſilijs, an conueniant reli-
gioni. dic quod ſic, per ea, quæ dixi in proxima quæſtione, &
facit infra quæſtione proxima, quod procedit quando mona
chus aſſumitur ad curam. de ſtatu monachorum, quod Dei.
vel quando ad hoc eſt religio inſtituta, vt illæ de quibus ſupra
12 quæſtione tertia. † Octauo quæro de militia: videtur, quod
non conueniat religioni: quia monachi prohibentur certare
verbis. de poſtu. capit. ſecundo, ergo fortius armis: dic contra,
vbi ſciendum, quod duplex eſt militia quo ad hoc, ſcilicet ſpi
ritualis, & corporalis. prima eſt per doctrinam, & prædicatio-
nem, & animarum conſilia, & hæc quomodo & quādo com
petat religioſis, habetur decimaſexta, quæſtione prima, per to
tum. Secunda fit in bello, & hæc fit quandoque ab bonum
publicum, & animarum ſalutem: & in hac, 23, quæſtione pri-
ma, noli. & per totum, & quæſtione tertia, fortitudo, & per to
tum. Et hæc etiam competere poteſt, vt dictis iuribus. Ad cō-
trarium dic, quod ibi prohibetur religioſo aduocationis offi-
cium propter aliquod mundanum commodum. Sed de præ
lati imperio pro monaſterio, & pauperibus, & miſerabilibus
perſonis permittitur: vt ibi not. Militia autem ſpiritualis, &
corporalis, ad quas aliquæ religiones ſunt inſtitutæ, exercen-
tur ab eis, non ad mundanum commodum, ſed ad charitatis
officium, & de licentia prelatorum. Nono quæro de obſe-
13 quijs † hoſpitalitatis, & infirmorū, & videtur quod non con-
ueniant religioni: quia vt dicit Dyoniſius, 6. cap. eccleſiaſticæ
ierarchiæ. Illi dicuntur eſſe in perfecto ſtatu, qui vacant
Dei puro ſeruitio, & famulatu indiuiſibili, & ſingulari vita,
dic contra Iaco. primo. Religio munda, & immaculata apud
Deum, & patrem hæc eſt, viſitare pupillos, & viduas in tribu
latione eorum. Ad contrarium dic, quod Dei ſeruitium,
& famulatus ſaluatur famulando proximo propter Deum,
in quo ſaluatur etiam ſingularitas vitæ, quantum ad hoc,
quod homo ſingulariter intendit his quæ ad diuinum obſe-
14 quium ſpectant. † Decimo quero de ſolitudine, videtur non
conuenire. Eccleſiaſtes quarto. Væ ſoli &c. de ſtatu monacho
rum. cap. 2. 40. diſtinctione, quælibet. In contrarium, 16. quæ-
ſtione prima, qui vere, dic quod ſolitudo non eſt de eſſentia,
iuuatur homo dupliciter, ſcilicet, quo ad intellectum, vt in-
ſtruatur in his quæ ſunt contemplanda. vnde Hieronym. ad
Ruſticum. Mihi placet, quod habeas ſanctorum contuber-
nium, nec ipſe te doceas, decimaſexta, quæſtione prima, & cle
ricus, in fine, vbi de hoc, & eadem quæſtione, qui vere. Secun-
do iuuatur homo quo ad effectum ſcilicet, vt noxiæ affectio-
nes hominis reprimantur exemplo, & coerctione aliorum.
vnde idem ad eundem. In ſolitudine cito ſurrepit ſuperbia,
dormit quando vult, facit quod vis: comedas quod iuberis:
ſubijciaris cui non vis: ſeruias fratribus: præpoſitum monaſte
rij timeas, vt Deum, diligas, vt parentem: quod plenius vide
in Hieronymo ad Ruſticum ſecunda, capitu. 2. d. per hæc ad
contraria patet ſolutio. Item autoritas Auguſtini contraria
non probat quod non cōueniat ſocietas religioni, ſed ſolum
quod ſolitarij ſanctiores ſunt. & de hoc vltimo, infra quęſtio
ne decimaquinta. Duodecimo quæro, in eo quod dixi ſupra
quæſtione tertia, quod aliquæ religiones habent propria in
16 communi: quædam non, an paupertas † in ſingulari, quam
profitentur monachi, conueniat religioni. Solut. Indubita-
tum eſt quod ſic, quia in diuitijs habetur ſollicitudo: vt in ſe-
quenti quæſtione. Sollicitudo autem circa proprias diuitias
reſpicit amorem priuatum, & hoc eſt contra religionis eſſen
tiam, per quam ſe & ſua contemnit. Sollicitari autem circa
diuitias in communi non eſt contra charitatem, licet poſſit
impediri aliquis altior charitatis actus, vt diuina contempla-
tio, vel proximorum inſtructio: & de his etiam in ſequenti
quæſtione. Decimotertio quæro, de his duobus quę dixi in
proxima quęſtione, ſcilicet, quod aliquę religiones habent
17 propria in communi: quędam non: † vtrum illorum magis
conueniat religioni, videtur quod mendicitas. Matthęi deci-
a monono, ſi vis perfectus eſſe &cęt. a Ad idem Matthęi ſexto.
b Nolite ſoliciti eſſe in craſtinum, & b 10. Nolite poſſidere au-
rum neque argentum. dicit Thomas ſecunda ſecundę, quę-
ſtione penultima, articulo ſeptimo, quod aliquid habere in
communi non minuit perfectionem religionis, duodecima
quęſtione prima, expedit. vnde Hieronym. ſuper Matth. dicit,
quod Petrus, quia nō ſufficit omnia relinquere, addidit quod
perfectum eſt, & ſecuti ſumus te. paupertas ergo inſtrumen-
tum eſt, non perfectio: vt infra quęſtione decimaquinta, valet
autem, quia tollit tria charitatis impedimenta. ſ. ſollicitudi-
nem, quam auferunt ipſe diuitię. amorem ipſarum, & elatio-
nem. primum autem in totum a diuitijs ſeparari non poteſt.
Neceſſe eſt enim hominem circa illas acquirendas, & conſer
uandas aliqualiter ſollicitari. Sed abundantiores diuitiæ
abundantiorem ſolicitudinem exigunt, per quam impeditur
animus

ADDITIONES.

* Domini. Adde quod eſt verſus Pſalm. ſeptuageſim. & ibi Nicolai de Lyra ſic exponit in potentias Domini. id eſt ad cognoſcendum eius virtutes, & magnificentias per ipſius inſpirationem. B.S.

* Conabor. Ad hæc verba, quoniam non cognoui literaturam, vide Nicolaum de Lyra, in dicto Pſalmo ſeptuageſimo, ſuper illorum verbum expoſ. B.S.

a Si vis perfectus. Adde text. in capitulo, debet homo, vigeſimatertia quæſtione octaua.

b Nolite ſolliciti eſſe. Adde textum, in capitulo, habebat. duodecima, quęſtione prima.

Digitized by Google

& ad contemplata alijs tradenda,id eſt prædicationem,& do-
ctrinam, & animarum conſilia, debet habere vitam adhuc
magis ab exterioribus expeditam, quod fit conſeruando mo-
dica vitę neceſſaria cōgruo tempore procurata:exemplo do-
mini. Ioann. duodecimo. 14.quæſtione prima,habebat. Ex
his dic, quod paupertas conuenit religioni, vel non conue-
nit. Item conuenit maius,& minus varijs reſpectibus de qui-
bus nunc dixi. Ex his etiam infertur,quod paupertas non fa-
cit religionem eo, quia pauperior ſimpliciter,perfectio-
rem,poſſet enim religio in alijs duobus ſubſtantialibus exce-
dere,ſcilicet in obedientia,& continentia, quæ ſunt maiora,
& tunc eſſet maior,quia id eſt melius,quod in melioribus ex-
cedit,trigeſimaſeptima diſtinctione,quamuis. His præmiſſis
venio ad quæſtionem,de qua, ſupra quæſtione tertia, quam
expedio in ſequen. quæſtion. Decimoquarto quæro,cum di-
uerſi ſint fines religionum de quibus ſupra pluribus quæſtio.
18 quæ religio † ſit maior.videtur quod illa quæ habet opera cō
templatiua.Luc. decimo.Maria optimam partem elegit &c.
ſcilicet,contemplationem. de renunciatio.ad finem.pro hoc
de pœnitentia diſtinctione vltima,ſi quis.in fine,vbi conſuli-
tur certius tenendum: ſed contemplatiua eſt certior, & ſecu-
rior,dicto capitu.niſi, de pœnitentia diſtinctione quinta,capi
tulo primo.In contrarium, infra capitulo,licet. Ibi,ſicut ma-
ius bonum &c. cum litera,quæ ibi ſequitur. Si ergo in actiua
maius eſt bonum,ergo eſt maior. Item religio ordinatur ad
charitatem:vt ſupra quæſtione quarta, & maiorem charita-
tem quis non habet, quam vt vitam ſuam ponat pro amicis.
Ioan.15.de renun.niſi.verſicu.quippe.Ad hoc autem ſunt or
dinati ordines militares,qui ſunt etiam actiui,tanquam ordi
nati ad effuſionem ſanguinis actiuam,non paſſiuam,licet paſ
ſiua etiam euenire poſſet. facit de homi.is qui.libro ſexto. de
quibus,ſupra quęſtione quarta & octaua,in quibus etiam poſ
ſet contingere martyrium, conſtat autem, quod meritum
martyrum maius eſt merito religionis. Item religio dicitur
perfectior in eo quod arctior,vt hic,& infra capit.licet.poteſt
autem eſſe religio actiua arctioris obſeruātiæ,quam contem-
platiua.Solu. de hac q.duplex datur ſolu.vna ſecundum theo-
logos.altera ſecundum canonicos, quod proſequor in hac q.
& ſequen.dic ergo, quod ex his quæ dicunt Theologi,maxi-
me Thom.2.2.q.penultim.articulo ſexto, maioritatem reli-
gionis principaliter oportet ex fine attendi.ſecundo ex exerci
tio. Nam comparatio ſecundum finem eſt abſoluta: quia fi-
nem quærimus ꝓpter ſe. Secunda vero reſpectiua: quia exer-
citium non propter ſe quæritur,ſed propter finem.Ex hoc ſe
quitur illam religionem maiorem eſſe, quæ ordinata eſt ad
finem abſolute potiorem,vel q̄a illud eſt maius bonum: vel
quia ordinatum ad plura bona:vbi vero vtriuſque religionis
finis ſit idem,attenditur ſecundaria præeminentia,non ſecun
dum quantitatem exercitij,ſed ſecundum ꝓportionem eius
ad finem intentum. vnde in collationibus patrum inducitur
ſentētia beati Antonij,quæ prætulit diſcretionem, per quam
quis omnia moderatur,ieiunijs,vigilijs,& huiuſmodi obſer-
uantijs. Ex hoc infertur, quod cum opus contemplatiuum
ſit duplex. l.oratio & lectio. ſi vna religio ordinata eſt ad pri-
mum tantum,alia ad ſecundum. prima eſt maior quia opus
orationis nobilius. quo ad comparationem autem contem-
platiuæ & actiuę.dic quod opus actiuum etiam eſt duplex pri
mum deriuatum ex contemplationis plenitudine, vt prædi-
catio,& doctrina.vnde Greg.ſuper Ezech.Homilia quinta,di
cit, quod de viris perfectis poſt contemplationem ſuam re-
deuntibus ad opus vitæ actiuæ dicitur,memoriam ſuauitatis
ſuæ eructabunt: & hoc opus merito præfertur ſimplici con-
templationi,& ſic loquitur infra eodem,licet,ſicut enim ma
ius eſt illuminare,quam lucere tantum:ita maius eſt contem
plata alijs tradere,quam ſolum contemplari:& ex tali mixtu-
ra dicitur opus nobilius.facit d.c.licet,in fin. Et hæc perfectio
propinquiſſima eſt perfectioni epiſcoporum. Secundum ve-
ro opus actiuum conſiſtit in exteriori occupatione:ſicut mi-
litare.eleemoſynas dare,hoſpites recipere,& ſimilia quę ſunt
de ſe minora operibus contemplationis, niſi in neceſſitate.
86.diſtinctione.non ſatis,& capitulo, paſce. quia tamen opus
autem operibus actiuis,infra quæſtione ſequen.Decimoquin-
to quæro de alijs operibus actiuis, quæ ſunt in religione, &
concernunt commodum proximorum, quomodo cogno-
19 ſcitur † maioritas inter ipſa. Solut. ſecundum Theologos,
præcipue Thomam qui multa de hac tota materia proſequi-
tur ſecunda ſecundæ quæſtione penultima, & finali. videtur
quod recipere infirmos ſit nobilius, & in primo gradu. In ſe-
cundo captiuos redimere. In tertio hoſpites recipere. In quar
to ad ſuum victum manibus operari. per quod patet, quod
religiones ad hos actus inſtitutæ habent ſecundum qualita-
tem actuum ſuas præeminentias. Et ſi vna ad plura talia ſit in
ſtituta, alia ad pauciora, prima eſt nobilior. Item illa eſt præ-
eminentior, quæ habet conuenientiora ſtatuta ad conſe-
quendum finem propoſitum.vnde conuenientius ordinatur
ad continentiam maceratio carnis per abſtinentiam cibi, &
potus, quę pertinent ad famem, & ſitim, quam per veſtium
ſubtractionem ad frigus, & nuditatem. Illa enim quæ ſine
diſcretione fierent facile haberent annexum deficiendi peri-
culum. vnde dicit Antonius,quod non ſunt religiones potio
res, quia arctiores habeant obſeruantias: ſed eo quod obſer-
uantiæ ſunt maiori diſcretione ordinatæ ad ſuum finem. Et
abbas Moyſes in collationibus patrum. Ieiunia:vigiliæ:medi-
tatio ſcripturarum: nuditas,ac priuatio omnium facultatum
non perfectio, ſed perfectionis inſtrumenta ſunt. Iſta autem
inſtrumentalia deſeruiunt tribus eſſentialibus religionis ad
paupertatem: labor manuum, & mendicitas, propter quæ
victum procurant. Ad continentiam maceratio carnis, &
ieiunia: vigiliæ, & huiuſmodi. Ad obedientiam oratio: le-
ctio,viſitatio infirmorum, & ſimilia: per hoc etiam remo-
uentur obſtacula impedientia religionem in ſuo fine, ſcili-
cet,vt totaliter tendatur in Deum, & in charitatis perfectio-
nem. Ex his infert: quod in communi exercitio circa illa tria
ſubſtantialia religiones omnes conueniunt:ſed in obſeruan-
tijs variant: de quibus vna religio quandoque plus habet,
quam alia. Et per hoc patet,quomodo cognoſcatur maiori-
tas religionis ſecundum Theologos,& hæc ſunt pulchra.Ta
men ſecundum canoniſtas breuius expediuntur ambæ præ
miſſę quęſtiones.Nam ſecundum canones ſolum attenditur
arctior modus viuēdi ſ.eodem,licet,ibi,vitam ducere arctio
rem.& ibi etiam præcedit de arctiori,& ſanctiori vita.Ad idē
ſ.eodem,quia in inſulis.ibi,dura eſt &c.vnde dicit Ioan.And.
ꝙ cum omnes religiones ſint ordinatæ ad ſummum finem,
qui eſt charitas,per quam coniuimus Deo:vt in extraua.Io.
22.ad cōditorem.ver.cum enim:& ſic finis omnium religio-
num ſit idem,debemus ponderare diuerſitatem religionum
modo prædicto. vnde ſi in vna religione ſit ſola vna ꝯtempla
tio cum arctiſſimo viuendi modo, poſſibili tamen ſine peri-
culo deficiendi,non admitteretur tranſitus ad religionem in
qua eſſet contemplatio, & actio etiam per prædicationis offi-
cium cum laxo,vel minus arcto modo viuendi: quem tamē
tranſitum admitterent Theologi ſecundum ea quę ſ.dixi in
hac pręce.q.& de hoc per Tho.2.2.q.pen.ār.vlti.Dicit tamen
20 ibi Tho.ꝙ † vita ſolitaria debito modo ſumpta,pręeminet vi
tę ſociali.vnde de ſociali tranſitur ad ſolitariam.de exc.pręla.
c. vno. lib. 6. Sed ſi abſque pręcedenti exercitio vitæ ſocialis,
quis trāſit ad ſolitariam,periculoſiſſima eſt, niſi per diuinam
gratiam ſuppleatur in aliquo id quod in alijs acquiritur per
exercitium vitę ſocialis, ſicut patet de Beatis Antonio & Be-
nedicto.Sunt autem quædam religiones in quibus viget reli-
gio ſocialis,& ſolitaria.de verborum ſig.cap.pe.lib.6.& quod
no. de elect. cum monaſterium. patet in hæremo Camaldu-
lenſi in diœceſi Aretina: vbi ſunt fratres ducentes vitam ſo-
cialem:& ſunt hęremitæ ducentes ſolitariam commorantes
ſingulariter in ſingulis cellis ſeparatis p ſpacium ab inuicem,
& aliquid actionis habent inquantum ortum ſingulariter co
21 lunt. Item & in ordine † Cartuſienſi ſimiliter viget vtraque
vita,ſed diuerſimode:quia profeſſi in ea ducunt communiter
vitam ſolitariam in cellis. Singulis tamen diebus ad miſſam
veſperas,& matutinum conueniunt,certis etiam diebus con
ueniunt in refectorio,& in collocutorio,& de iſtis not. Ioan.
Andr.de decim.cap.2.§.religioſos. libro 6. per hoc ſoluuntur
plurimę

Digitized by Google

nus completus,ſupra eodem,ad noſtram.Nec ſufficit doli ca-
pacitas,licet Hug.tenuerit contrarium:vt not.J.cap.poſtula
ſti,in glo.cuius opi.ſecundum Phi.manifeſte reprobatur hic,
& idem,no.infra capi.proxim. Secundo oppono in fin.in eo,
a quod permittit hunc † poſt profeſſionẽ tranſire ad aliam re-
ligionem,ſupra cap.non eſt.Glo.vltim.ſolu.quod tranſire po
teſt ad aliam eiuſdem religionis vel maioris, vel intellige ſe-
cundum conſtitutionem,in fin.infra eodem,libro ſexto,quã
do.ſ.eſt obligatus religioni in genere.Innocẽ.dicit,quod vbi
minor facit profeſſionem,ex leui diſpenſatione,etiam epiſco
pi poteſt ad mitiorem religionem tranſire,& hoc innuit hęc
litera.ſecundum eum,& idem Abb.dic, vt dixi ſupra ca. non
eſt,& plenius de renun.cap.fin.Mihi placet ſolu.glo.vel ſolu.
ſecunda, hæc autem vltima non procedit,quia ſi minor non
ratificat factus maior,libere recedit:vt hic. Si autem ratifica-
uit,fruſtra cõſideratur,quod tempore profeſſionis fuerit mi
nor.Et ad prædicta facit quod no.Innocen.de temp.ord.dile-
ctus,vbi per hanc decre.dicit epiſcopum poſſe diſpẽſare cum
religioſo,quod tranſeat ad minorem religionem,vide quod
not. de præben.cum ſingula §.penultimo,libro ſexto.Quæro
quomodo fieri debeat ratificatio prædicta. Gloſſ.penultima,
dicit,quod expreſſe,vel tacite,& in ea ibi:per annum,infra eo
dem,capitulo primo.libro ſexto,vbi ſunt quatuor modi qui-
bus ratificatur profeſſio minoris facti maioris.Ibi: obſeruare
in fin.de hoc plene in regula non firmatur,libro ſexto,& de
dicta lege,vide de foro competenti,ex tenore q.2.

A D D I T I O.

* Minor 14.Adde in hoc nunc attendendum decretum concilij Triden ſeſ.25.
c 15.vbi declaratur nulla profeſſio facta ante 16.annum expletum, nullãq;
inducere obligationem,vt ibi.B.S.

S V M M A R I V M.

1 *Argumentum a contrario ſenſu in iure eſt validum.*
2 *Aetas probatur per numerum annorum.*
3 *Oblatio paterna non facit quem monachum,niſi filius obtemperet.*
4 *Anni diſcretionis qui dicantur.*
5 *Religionem interdicens ante 25. annum,an poſſit petere reſtitutionem contra profeſſionem.*
6 *Moniali volenti exire non obſtat quod receperit benedictionem ante ætatem.*

Cum virum. Si filia minor 12.a parentibus mo-
naſterio tradita, maior facta ſpõte
vellet ad ſeculum redire,non poteſt.Primo ponitur conſulta
tio.Secundo reſponſio.ibi:conſultationi.Tertio ſoluit cõtra-
rium,ibi,obloquitur,parentibus vel tutoribus, de hoc, ſupra
eodem cap.ſecundo.Accepit,facta pubes,copulauit,ſimile J.
qui cle. vel vo.inſinuante. Alligatum,hęc communis litera,
& dic allegatum regulæ monachali,alias allegatum , & tunc
ſupple ſecundum Hoſtien.& probatum,de exceſſ.præla.cum
ſuper,& ſecundum hanc ibi,tenebit,ſupple,introitus.Cõtra-
dixiſſe. Hiero.ad Iuſti,ſecunda C. Inoleſcente paulatim con-
ſuetudine,quod primum cogebatis velle,incipies,& delecta-
bit te labor tuus, diſcretionis,completo.ſ.anno 12.obloqui-
tur,ſic ſupra,de teſta.requiſiſti. Nubili 13.annorum,propoſi-
1 ti,ideſt in eligendo,quod proponit,& optat.Gof.† No.quod
a argumentum a a contrario validum eſt,ibi, per contrarium,
4 de de cle.excommu.latores,quęſtione 3.† Quęro,in eo,quod
b hic dicit de annis diſcretionis,b qui dicantur tales.Glo.ſecun
da,ſolu.quod quo ad matrimonium,& votum ſunt 12.in fœ
mina,14.in maſculo,dic,quod in matrimonio ętas præueni-
tur,in voto non,vt dixi ſupra ca.proxim.& dico infra eodem
cap.in fi.Oppono ad hoc,quod in mrio attendatur ætas 25.an-
norum.ff.de mino.l.prima.Gloſſ.eadem,in fin.ſolut.quod il-
lud quo ad reſtitutionem petẽdam,& ſic videtur velle,quod
hoc caſu non poteſt peti.quod dico in ſequen.quęſti.Oppo-
no,ad idem 20.quæſtio. prima,placuit, & quęſtione ſecunda
puellæ. vbi etiam in voto religionis attenditur ętas 25.anno-
rum.Solu.Hoſtien.quod ibi quo ad velum conſecrationis,&
de multiplici velo dixi,ſupra capit.vidua.hodie tamen etiam
velum conſecrationis datur poſt ętatem puberem,nec atten
ditur ætas illa 25.ann.Secundo quæro,in eo,quod dixi in pro
5 xim.q.de reſtitutione,† an is qui religionem ingreditur ante
25.an.poſſit petere reſtitutionem contra profeſſionem.Gof.
& Hoſtien.quod non:quia ſeruit ei cui ſeruire regnare eſt,&
idem no.27.quæſtione prima,cap.primo,in prin.& 20.quæſt.
prima,illud. Proſper lib. epigrammatum.Libertas nulla me
lior maiorue poteſtas, Quam ſeruire Deo cui bene ſeruit
amor.facit,quod no.de vo.ſcripturæ. Et in Specu. de reſtit.in
integrum,§.qualiter.ver.ſed nunquid minor.& idem Vin.de
in integrum reſtitu.cum ex literis,de hoc etiam ſupra, de re-
6 ſtit. ſpo.ex parte.Tertio quæro,quid ſi † monialis recepit be-
nedictionem ante ętatem.Glo.ſed nunquid,dicit quod non
ob.ſibi volenti exire,pro hoc infra eodem cap.primo,lib.ſex-
to,quod dicit glo.verum:quia non tenet profeſſio nec matri
monium ante ætatem, niſi malicia ſuppleat ętatẽ. Et in hoc
vltimo videtur gl.velle.quod ętas poſſit pręueniri quo ad re-
ligionem,cuius contrarium dixi ſupra capitu.proximo.Ideo
quod dicit gloſſa.decet referri ſolum ad id, quod dixit de
matrimonio , in quo ætas ſuppletur , de deſp.impub. pube-
res , ſecus in religione, in qua hoc non videtur iure cau-
tum,& pro hoc ſupra capitulo ad noſtram, vbi dicitur, quod
debet eſſe annus conſumatus . Item non eſt tanta aſperitas
in matrimonio,quam in religione.Item in matrimonio ob-
ligatur quis homini, quod vinculum diſſoluitur morte , qđ
non eſt in profeſſione,& de hoc J.eo.poſtulaſti,quæ rationes
poſſent impugnari.Nam matrimonium alio reſpectu eſt for
tius vinculum quam religio,quia ſi eſt conſumatum,non po
teſt diſſolui per Papam,tamen religio ſic,vt dico J.de ſta.mo.
cum ad monaſterium. Vera ergo ratio eſt, quia in matrimo-
nio eſt expreſſum, ꝙ ętas poſſit præueniri,in profeſſione nõ,
immo potius contrarium . Item in matrimonio poteſt eſſe,
ꝙ ante pubertatem ſurgit viri potentia infra de eo qui du. in
ma.c.fi. quæ conſideratur in matrimonio,de deſp. impu.pu-
beres,quod ceſſat in profeſſione.Et in hac gl. ibi,reſpondeo,
ſecundum Ala.

A D D I T I O N E S.

a Argumentum.Adde c.ſciendum.8.q. 1.l.1. in §.huius rei.ff.de offic.eius cu
mandata eſt iuriſdi.
b Annis diſcretionis.Adde gl.in ver.canonibus,in c.vbi non eſt,de deſpõ.imp

---

S V M M A R I V M.

1 *Habitus non facit monachum ſed profeſſio.*
2 *Profeſſio valida quæ ſit, ita quod inducatur votum ſolemne ſufficiens ad dirimendum matrimonium.*

Voti ad

Digitized by Google

cogendus ſit religionem ſeruare,& procedebat dubium,quia
non receperat habitum P.& Ab.Conuertendo,ideſt,illo qui
conuertit de ſiderat,promiſit,in ipſa profeſſione quam fecit.
1 Go. Not. id ad quod quotidie allegatur,† habitus a non facit
a monachum,ſed profeſſio.de hac 20. quæſtione prima,capi.3.
& ponitur quandoque pro obedientia ſecundum Hoſtien.de
ſimo.ne Dei.de priui.cum olim,ſecundo.Secundo no.in eo,
quod dicitur hic profeſſionem recipi ab abbate,quod ad obli
gandum quem religioni requiritur, quod profiteatur in ma-
nibus eius,qui poſſit incorporare religioni,quod dico,infra,
quæſtione 3.& 6.Oppono, quod ſola receptio habitus faciat
quem cenſeri monachum ſupra ca.vidua. Glo.prima,ſoluit.
q.d ibi,& in alijs iuribus ad idem alleg.fuit præſumpta profeſ
ſio,q.d dic,vt in ea. Opp.ad hoc.quia requiritur,ꝙ fiat profeſ-
ſio in forma,de qua.20.quæſtione prima,vidua.Solu.gloſſ.ſe
cunda intelligendo literam iſtam duobus modis,vno modo
quod eoipſo,quod ſe reddidit in monachum in manib. abba
tis,licet non expreſſerit formam de qua in contrario, intelli-
gitur profeſſus ſaltem tacite, ſecundum modum legēdi hoc
c.dico in ſequen.contrario. Tertio oppono ad hoc,de litera
ſequenti,quę dicit, quod cogitur fieri monachus, & reddere
domino,quę promiſit,ex quo apparet,quod cogitur profite-
ri,& ſic,quod non ſufficit,quod reddiderit ſe in manibus ab-
batis,quia per hoc cenſetur monachus.Solu.vt in glo.ſecun-
da ibi,ſed tu expone,quę dicit,quod cogitur fieri monachus
ideſt,vt ſtet,& viuat monachus. Et idem Innocenti.qui dicit,
quod cogitur fieri monachus, id eſt, in eo perſeuerare, quod
iam eſt,& hoc procedit,ſecundum primam lectur.de qua in
in proximo contrario. Secundo modo legit gloſſ. quod iſte
reddendo ſe in manibus abbatis,non fecit profeſſionem, ſed
tantum votum,quod fieret monachus,debet ergo ad hoc cō
pelli,dic,quod hoc caſu ſi antequam profiteatur hanc religio
nem,ingreditur aliam,& laxiorem,tenet profeſſio,quia ſecū-
dum votum ſolemne derogat primo ſimplici.infra capit.qui
poſt votum,libro ſexto.Concludit autem gloſſ.tenendo pri-
mam lectu.quæ videtur verior ad tex.qui dicit,quod in mani
bus abbatis reddidit ſe in monachum,quod non poteſt con-
uenienter intelligi,ſecundum modum prædictum,ſecūdum
quem non dicitur ſe reddidiſſe in monachum,ſed de ſe red-
dendo voniſſe:tamen etiam contra primam lectur.facit,quia
non videtur bene contingere, quod quis reddat ſe in mona-
chum adeo,quod fiat monachus ex hac redditione niſi profi
teatur,vnde intellige,vt infra eodem contrario.Hoſtien.dicit
quod poſſet fieri vis in verbis,ſi enim dicit, voueo me perpe-
tuo religioſe victurum,& talem religionem ſeruaturum,tūc
non poteſt reuerti ad ſeculum,infra cap.conſulti capit.ſtatui-
mus,quaſi tacite ſit profeſſus.argumē. 28.diſt.diaconi.niſi ex
cauſa proteſtetur contrarium,quod me.cau.cap.primo.Si ve
ro dicit,voueo me intraturum talem religionem,tenetur in
gredi.poteſt tamen infra annum exire,niſi appareat eum vol
uiſſe mutare vitam,quo ad eccleſiam enim requiruntur iudi
cia.infra cap.non ſolum,libro ſexto.Sed quantum ad animæ
ſalutem videat ipſe quid intendebat,& relinquatur conſcien
tiæ ſuæ,de iureiu.mulieri.& hęc vera ſunt: intelligēdo tamē
quod nunquam votum dicitur ſolemne quo ad dirimēdum
matrimonium niſi altero de duobus modis quos dico in ſe-
quen.quæſtione. Sed quo ad hanc literam videtur eſſe ſenſus
quod forte iſte extra cōſpectum abbatis votum emiſit, quod
fieret monachus,deinde in manibus abbatis profeſſionem fe
cit vocalem. Sed dubitatur,quia non receperat habitum. Ideo
reſpondetur,quod monachum facit profeſſio, non habitus,
ideſt, etiam ſine habitu. Solus autem habitus profeſſionem
non inducit,niſi prout dixi, ſupra eodem, ad noſtram. & de
hoc in ſequen.quæſtione.pro hoc facit,quod nota. Innocen.
hic,dicens,quod reddere ſe religioni,eſt idem,quod profite-
ri,infra eodem,qui clerici vel vo.conſuluit. Et ex hoc videtur
velle,quod iſte reddidit ſe religioni profitendo. Idem tamen
Innocen.in eadem gloſſ.videtur velle,quod hic non interue-
nerit vocalis profeſſio, dicit enim, quod hic eſt vehemens
præſumptio ex hoc,quod iſte ſe reddidit,licet verba profeſſio
nis non expreſſerit,infra,qui cle.vel vo.inſinuante. Primum
de futuro,& in manibus eius,qui poteſtatem habet recipien
di profeſſionem, ſufficeret ad dirimendum matrimonium,
& vt fiat monachus,de renū.ex tranſmiſſa, quis autem poſſit
recipere,dico infra,ſequen.quæſt.Et hęc opi. approbatur inf.
de voto cap.vnico,lib.6.Dicunt tamen iſti, quod quandoque
habitus aſſumptio eſt vehemens præſumptio facti voti,vel p-
feſſionis,puta,ſi in eccleſia ſeruatis alijs ſolemnitatibus mo-
naſterii ſuſcipiat habitum deputatum profeſſis,& hoc finito
tempore probationis, vel ſaltem inchoato. Si autem ante tē-
pus inchoatum ſuſciperet habitum, non reputant eum pro
profeſſo.27.diſt.quod interrogaſti.27.quæſt.prima, vidua.ſu-
pra cap.vidua.& cap.ſuper eo.& huic præſumptioni ſtatur ſe-
cundum eos,niſi contraria voluntas probetur,quod me.cau.
ca.primo,dicunt etiam,quod ceſſat hæc præſumptio ſi ſumit
habitum extra eccleſiam, & ſine alia conſueta ſolennitate,
infra qui cle.vel vo.conſuluit, niſi probetur contra, vt hic,&
infra,qui cle.vel vo.inſinuante,volunt dicere in hoc vltimo,
quod non ſufficit talis ſuſceptio extra eccleſiam niſi probet,
quod expreſſe voluit profiteri,vt in dict.ca.inſinuante,& hic.
Sed vt dixi in præced. contrario, hęc duo cap.melius intelli-
guntur de profeſſione expreſſa.Secunda opi. quam refert In-
nocen.eſt aliorum, qui diſtinguunt triplicem habitum. Pri-
mum profeſſionis,quod votum continētię habet annexum,
27.diſti. vidua. Secundum conuerſionis,quod habet votum
ſimplex annexum,ſupra eodem, ſuper eo. Tertium probatio
nis,quod nullum votum habet annexum,de renunc.ex tran-
ſmiſſa,& de primo,& tertio,infra eodem ſtatuimus,nec ho-
die ſunt niſi duo habitus.ſ.nouitiatus,& profeſſionis,infra ca
priu.primo,lib.6.& cle.eos,eodem titu.Nam ipſi etiam con-
uerſi profitentur,infra,de ſenten.excommuni. non dubium,
licet ſecus in oblatis,infra de priui.tuarum,& quod ibi no.di-
cunt etiam iſti,quod ſolemnizatur votum per ſuſceptionem
ordinis.84.di.cum præterito,quod intellige de ſacro ordine,
vt eſt determinatum in dict.ca.vno,de voto,lib.6.dicūt etiam
iſti,quod intelligitur profiteri vnam de religionibus approba
tis,ſi dicit,profiteor ordinem monachatus,licet non dicat or
dinem ſancti Benedicti.quæ opi.procedit intelligendo,quod
nomine monachorum veniant ſoli monachi de ordine Bea-
ti Benedicti, quod eſt difficile tueri, & hodie tenendum eſt,
quod oportet,quod ſpecificetur religio,per dict. ca.vnicum.
Relatis autem his opi.dicit Innocen. quod etiam alio modo
præter prædictos ſolennizatur votum. Nam ſi qua mulier vir
go, vel vidua velum virginitas vel viduitatis acceperit,& ve-
ſtem religioſam ſumpſerit, & in ſcriptis a ſe vel ab alijs fa-
ctis,& ſuo ſigno ſignatis promiſerit ſe perpetuo continētiam
ſeruaturam,credit Innocen.quod hoc votum ſit ſolemne,&
dirimat matrimonium poſtea contractum. Et idem credit
Innocen.etiam ſi ſine literis in manibus alicuius religioſi vo
tum fecit, & veſtem mutauit, vel alias apparentes ſolennita-
tes adhibuit,infra de conuer.coniu.ex parte,ſecunda,quod di
cit expreſſum,qui cle.vel vo.inſinuante,& de frig. fraternita-
tis,ver.& ſi prædicta,dicit tamen Innocent. quod tales perſo-
næ non ſunt de foro eccleſię,& poſſunt habere proprium,vt
dicit decre.inſinuante, & 27.quęſtione prima,de viduis. Et
ex hoc apparet quod Innocen.dicit aliquod votum ſolenne,
quod tamen non dirimit matrimonium,nec obligat efficaci
ter religioni. Contrarium tamen dicimus hodie, vt infra ea-
dem quęſtio.in fin.quædam alia dicit Innocent.quæ poſſent
omitti,quia deciſa,ſed ne ignorentur refero.Dicit enim non
3 videri,quod ſi votum † fiat publice,& conuocatis teſtibus,ꝙ
ex hoc ſit ſolenne,niſi mutet veſtem, & in manibus religioſi
fecerit votum ſuum:ſed ſi ſigillauit,votum ſolenne erit,licet
in priuato fecerit.ar.27.quæſtione prima,de viduis.20.quæſt.
ſecunda,

A D D I T I O.

a Habitus Adde glo.in ver.apparuerit.in c.ſicut bonum.17.q.1.glo in ver.ne-
habitum.i.c.in c.minimus,qui cle.vel vero gl.in ver.ſignantes.in capitulo na
ſum.de priui.

...que ſolenne
4 non debet dirimi † matrimonium,cum ſolennitates votorũ
ſint inductę ab eccleſia,& matrimonium a Deo, quos Deus
coniunxit,&c.de teſt.licet,ſecundo.Solu.Inno.quod non eſt
mirum ſi eccleſia ſtatuit circa matrimonium,cum etiam vl-
tra conſenſum inuenerit formam neceſſariam.Sunt enim ſe
cundum Innocen. in matrimonio verba neceſſaria,de ſpon.
tuę,in quo vltimo tenui contrarium in dict ca.tuæ. Et quod
eccleſia potuerit inducere formam in matrimonio, inducit
Innocent.quia etiam in baptiſmo inuenta eſt forma noua ex
cauſa,de bap.cap.primo.Item in collatione ordinum inuenit
eccleſia formam, quod certis diebus, & certis orationibus
fiat,de ſa.non ite.cap.primo,& ſecundo,de ſa.vnc.ca. primo.
Sic etiam in ſacramento euchriſtiæ,& in alijs multis,quæ no
ta.dicit tamen,quod omnia,quæ ſunt ſtatuta circa ſacramen-
ta inducunt formam ſubſtantialem,immo,& in quam pluri-
bus tenet quod contra fit,licet non ſeruantes peccent,de ſac.
non ite.ca.primo,ſecundo,& 3.Et quia per hoc non ſoluitur
omnino contrarium,dic melius,quod quam plura de pmiſ-
ſis hodie ſublata ſunt : quia votum ſolenne, quo ad effe-
ctum dirimend. matrimonium poſt ea contractum, fit ſo-
lum duobus modis.ſ.per ſuſceptionem ſacri ordinis,vel pro-
feſſionem expreſſam vel tacitam in aliqua de religionibus p
* batis,infra,de voto cap.vno,libro ſexto . * Secundo quæro,in
eo,quod in proxim.quæſt.dictum eſt de ſolennizatione voti,
quod faciunt mulieres,quid de viris,dicit Innocen.quod viri
ſolenniter vouere poſſunt propter ingreſſum monaſterij,eo-
dem modo ſicut mulieres,niſi quia non ſumunt velum, qđ
viris non competit.33.quæſti 5.hęc imago.Tertio quæro,in
5 eo,quod dixi in ſecundo:no.quod profeſſio † debet recipi ab
abbate,an hoc ſit neceſſarium.Innocen.inducit hunc tex.ibi:
ab abbate,quod ſic.Nam ſecundum eum niſi aliquis eſſet qui
dare poſſet ei regulam, & ipſum corpori ordinis aggregare,
quomodo poſſet profiteri.Et ex hoc vult Innocen.quod non
refert, quis ſit ille, qui recipiat ad profeſſionem, dummodo
poſſit incorporare religioni.Et idem Goffred.qui in ver.ab-
bate,dicit idem de alio ad hoc miſſo,ideſt habẽte poteſtatem.
infra eodem,ad Apoſtolicam,qui cle.vel vo,inſinuãte, quod
dico,in ſequen.quęſtione.Et in hoc refert Innocẽ. quoſdam
dicere,quod cum in profeſſione contineatur obedientia ſupe
riori exhibenda,de ſta.monachorum,cum ad monaſterium,
non ſufficit ita profiteri,intantum, quod etiam pro ſimplici
voto nõ habetur. Sed ſi quis profiteatur in manibus alicuius
monachi vel clerici ſecularis,vel laici alicuius,de mandato ab
batis,ſufficit,infra cap.ad Apoſtolicam,quod etiam dixi,ſupra
eadem quæſtione, ſecundum Goffred.Et de hoc in Specula,
de ſtatu monacho.ver.19.Et pro hoc inducit Hoſtien. de ele.
cum inter canonicos,& quia debet eſſe diſtinctio inter profi-
tentem,& profeſſionem recipientem,de inſti.cap.fin.de iure
pa.per veſtras,de bap.debitum.Et hoc verum,quod profeſſio
non obligat niſi ſit recepta per aliquem qui obligare poſſit
religioni. Et hoc quo ad hoc,vt teneatur profitens tanquam
ex voto ſolenni:ita,quod non poſſit contrauenire, quod pa-
tet ex pluribus ſequent.quæſtion.Quarto quæro,quid ſi quis
recipit profeſſionem ſine mandato abbatis,ſed eius nomine,
& abbas poſtea ratum habet.Dicit Innocẽ.idem videri,quod
in caſu proximo,quando habet mandatum,per cap.de cõuer
ſi.coniu. dudum,ad hoc 17.quæſtione ſecunda.Gonſaldus,in
fra cap.ad Apoſtolicam,qui ele.vel vo.inſinuante.Quinto q̃-
a ro,quid ſi profeſſio fit a in manibus nullius,dicit Innocen.q-

ſimplex, dic etiam cum epiſcopus recepit, uel alius eius no-
mine, non eſt uotum ſolenne, niſi recipiatur ad aliquam de
religionibus approbatis,infra de uoto cap. unico,lib.ſexto,ad
quam poteſt epiſcopus recipere,& incorporare ſi eſt aliquod
monaſterium illius religionis ei ſubiectum: ita, quod in eo
poſſit recipere monachos,alias ſecus,ar.infra capi.fin.lib.ſex-
to,& quod no.in dict.cap.ex parte.Octauo quæro,quid de in-
8 feriori † prælato,dicit Innocent. quod alius pręter epiſcopũ,
non poteſt recipere ad obedientiam,& quod autoritate archi
diaconi uel plebani non poterit monachus eſſe in domo ſua:
quia ſpecialiter hoc conceſſum eſt epiſcopo 27.quęſtione ſe-
cunda,ſi uir,arg.93. diſt.nulla,de conuer.coniu.uetum,& ca.
cum ſis,dic,ut dixi in proxim.quęſtione.Nam ut ibi dixi,etiã
epiſcopus non recipit ad profeſſionem, ita quod ſit ſolennis
niſi quando poteſt incorporare religioni alicui approbatę,&
ad illam recipit, multominus ergo pręlatus inferior. Refert
autem Innocen.quoſdam tenere,quod ſimplex ſacerdos uo-
tum continentiæ recipere poteſt,& quod eo recipiente cum
ſuis ſolennitatibus ſolennizatum eſt uotum,dict.ca.dudum,
quia etiam ſine ſacerdote hoc fieri poteſt. 33.quęſtione ſecũ-
da,admonere,& 5.quæſtione,quod Deo. Refert etiam alios
dicere in profeſſione,qđ ſi quis uoueat aliquam de religioni-
bus approbatis per ſe tãtum,vel etiam in manibus clerici vel
laici qui nomine alicuius eccleſię recipiat votum ſimplex,co
gendus eſt ſolennizare uotum per ſuſcptionem habitus, &
nouam oblationem faciendam in manibus eius de quo pri-
mo uouerit.ar.de uoto,per tuas.Et idem dicit Innocen.intel
ligendum ſi aliqui qui non habent poteſtatem incorporandi
alicui religioni,recipiant profeſſionem alicuius non expreſſo
nomine alicuius religionis,quia uidetur recepta nomine ec-
cleſiæ.ſ.generalis,& ad hoc, quod no. de cenſi.ex parte. Et di-
cit Inno.ꝙ prędicti,qui profeſſi ſunt in manibus nullius, uel
eius,q non poteſt incorporare alicui religioni,licet profeſſio
non ſit ſolennis:tamen cogentur intrare aliquam religionẽ,
& ſi non inuenerit, qui recipiat,erunt ſub obedientia epiſco-
pi,& monachi eius.Et in hoc dicit.Hoſtien. quod epiſcopus
ſtatuet certum modum viuendi prout expedire uiderit illo-
rum ſaluti. arg. dictorum iurium,dicit etiam,quod ſic vtitur
9 pœnitentiaria. Oppono ad hoc: quia profeſſio † deberet ſo-
lennizari eo modo quo votum,cuius cõtrarium patet ex his
quę ſupra eadem quæſtione,dicta ſunt.Soluit Innocen.quod
hoc eſt,quia profeſſio non poteſt eſſe niſi de futuro, quando
fit eo non præſente, qui poteſt incorporare religioni, &
in ſua obedientia recipere, pendet enim quouſque ſuperior
acceptat votum vel profeſſionem. Sed votum continentię
poteſt aliquis emittere etiam ſi non ſit,qui eum alicui ordi-
ni incorporet infra de conuer.coniu.ex parte,dic,quod prædi
cta ſunt deciſa.per dict.cap.vnicum,de voto.lib.6.Nam cum
ibi dicatur, vt pręduxi, quod votum ſolenne ſit ſolum altero
de duobus.

ADDITIONES.

* Lib.6.Adde Bella.in clem.religioſi.de decim.nu.258.per c.ex parte.de con-
uer.coniu.allegat etiam c.de quo hic.B.S.

a Si profeſſio fit. Adde Domi.in capitu.conſtitutionem,in §.primo, regula.de
libro ſexto.Domini.in capitulo primo,de voto libro ſexto.Lappus allega-
tio.47.

b An epiſcopus. Adde Inn.in c.ſi.qui cle.vel vouen.

Digitized by Google

guere,quod aut profitetur in genere vnam de religionib.approbatis,ſic.ſ.profiteor regulam Beati Benedicti,& tũc habet locum,quod dictum eſt.ſ.quod ualet profeſſio etiam ſi non ſit qui recipiat. Aut profitetur ſpecialiter regulam alicuius lo ci ſic.ſ. ꝓfiteor regulam monaſterij Cluniacen.& tunc,ſi abbas nolit recipere, non cogetur alibi ſumere ordinem, quæ diſtinctio non placet Innocen.quia profeſſio,quæ eſt de præſenti non recipit diem vel conditionem,neque tacite: neque expreſſe,dicit tamen Innocenti. quod ſi eſſet de futuro,ſecus eſt:vt ſi dicat,promitto,quod profitebor in monaſterio Cluniacen.tunc enim tacite intelligitur ſi abbas Cluniacenſ.voluerit recipere,pro hoc.ff.de ſolu.vero procuratori,dic,quod deciduntur hęc per præalleg.cap.vnicum,de voto,lib.6. quia ex quo oportet per illud c.quod ad obligandum religioni facta ſit profeſſio valida,ſequitur, quod nunquam valet niſi recepta ſit abeo,qui poſſit incorporare religioni,& hoc in profeſſione expreſſa.Sed in tacita non videtur hoc procedere:qa tunc non ſit profeſſio in manibus alicuius, tamen dic, quod etiam illa ſit ſciẽte illo,qui poteſt incorporare religioni: alias non ſufficeret,& ſic debet intelligi,infra conſtitutionem,lib. 6.ſ. quod ibi habitus profeſſorum fuerit receptus ab eo, qui habebat poreſtatem incorporandi religioni,vel eo ſciente,& patiente,quod ſufficit in his fauorabilibus:vt no.Inno.de ele. in geneſi.& de modo faciendi tacitam profeſſionem dixi ſupra eodem,vidua.

SVMMARIVM.

1 *Pater filium religioni obligare non poteſt.*
2 *Filius de iure ciuili non habet petitionem legitimę,niſi defuncto illo ex cuius perſona debetur.*

Cum ſimus. Si pater ſe cum ſuis & cum filio minori offert monaſterio,filius factus maior exire poteſt,& legitimam a monaſterio petere. Communis diuiſio. Secunda ibi: diſcretioni, attingente, nec hoc ſufficeret niſi compleuiſſet.ſ.c.ad noſtram,contuliſſet,ſe reddendo,quod vim profeſſionis tenet:ſ.c.proxim. Innoc.dic,vt dixi in 3.contrario.Induci.no.eum ad hoc monendum,ſimi. de his,quę fiunt a præla.cum Apoſtolicam,quia tunc.ſ.completo 14.anno,vſque ad finem 15.infra cap.1.lib.6.eum regu-
1 larem habitum.† No.quod pater non poteſt a obligare filiũ
a religioni,de hoc ſ.eo.c.2.Quęro in eo,quod dicit,quod bona paterna petere poteſt,quę bona.Glo.vlt.,dicit,quod legitimã & idem Innocen.Et ex hac glo.iuncta literę,no.quod hoc caſu filius petit legitimam viuente patre, qui profeſſus eſt religionem.Et hunc tex.dicit Bal.C de ſa.ſanct.eccle.auth.ingreſ-
2 ſi.non eſſe alibi.† Nam alias de iure ciuili filius non habet petitionem legitimæ, niſi defuncto illo ex cuius perſona debetur,& in caſu iſto petitur legitima condictione huius c.vt dicit Bal.in d.auth.Et in hac glo.ibi:numerum filiorum,vt quatuor,vel infra habent tertiam,quinq; vel ſupra,dimidiam. Et in fin.de hoc de teſta.Raynutius,in glo.quod quartarum. Secundo quæro,cuius interim ſint bona antequam iſte petat. videtur ar.huius literæ,quæ dicit, quod iſte factus pubes poteſt ea poſtulare, quod interim ſint monaſterij ſub conditione, quod ſi puer factus pubes in monaſterio manſerit, in effectu ergo legitima eſt filii. C.de ſa.ſanct. eccle.auth.ſi qua.vbi dicitur,quod legitima debetur filiis non diminuta. & ꝙ non poteſt per parentes diminui.

ADDITIO.

a Pater non poteſt. Adde Ab.in c.ſi quis,de regu.

SVMMARIVM.

1 *Furioſus profitendo non obligatur.*
2 *Contrarietas,ſeu repugnantia reijcitur.*

tur per con[illegible]
hic,ſed probatur cum eo,quod ſuppleui in ver.fecerit.Et dicit Hoſti. quod videtur ratificare ſi quamcito factus eſt compos mentis de hoc certificatus non contradicit.ar.17.q.2.Gõſaldus,quod bene facit,& eſt ſimile de illo, qui profitetur per metum,qui videtur ratificare,niſi recedat,quam primum ut te poteſt,quod me.ca. 1. Quæro cui incumbat onus probãdi de minus ſanamente.Dicit gloſſ.3. quod ſacerdoti.Oppono, ad hoc tertia,quęſtione 9.indicas.Gloſſ. non ſolu.vt ibi nota. & de ſucceſſ. ab inteſtato, capitu. fina.in gloſſ.hoc ideo.Et in hac gl.ibi §.præterea.& ſupra capit.porrectum,& J.c.ſi cu.§. Et in d.§.dicitur,quod furioſus tẽpore quo declinauit furor, teſtari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio nec fieri nec recipi debet infra probationis annum.*
2 *Profeſſio recepta per alium nomine abbatis an valeat.*
3 *Renuntiare quis poteſt ei quod pro ſe introductum eſt.*
4 *Factum contra legem aliquando valet.*
5 *Religionem ingredienti an competat maius tempus quam annus.*
6 *Beneficio perſonali & ſingulari renuntiari poteſt.*
7 *Renuntiare iuri ſuo multis caſibus quis non poteſt, & nu.9.*
8 *Geſta contra ius non tenent.*
10 *Tempus interruptum an obſtet profeſſioni.*

1 Ad Apoſtolicam. † Profeſſio nec fieri nec recipi debet J.probationis annum,ſed facta & recepta tenet. Primo ponitur duplex conſultatio. Secundo reſpõſio.ibi:quęſtionibus,& ibi,primo reſpondet ad primam quæſtionem.ſecundo ad ſecũdam,ibi: prohibendum,pars,infra titu. primo,ad Apoſtolicam,ipſeq; conuertitur, diligenter,ne poſtea liceat pœnitere, licet ſero. ar.de ſer.non ord.cap.primo,non habetur,concor. de cle. pereg.cap.primo.Cenſendus.nec ob.qood prohibetur recipi profeſſio infra annum:quia multa &c.vt ſequitur,paſſim.id eſt, indifferenter. No.de anno probationis,qui datur ingredienti
* religionem.Secundo not.* quod tali tempori poteſt renunciari,& hoc in non mendicantibus:quia quoad mendicantes non tenet renunciatio,quo ad hoc,vt profitens obligetur eorum ordini.infra cap.non ſolum,& ca. conſtitutionem.lib.6.
2 Tertio not. quod † valet profeſſio recepta per alium nomine abbatis:quod dixi ſupra capit. porrectum,in 4. quæſtione.
3 † Quarto no.quod quis renuntiare poteſt ei, quod pro ſe introductum eſt,de hoc in glo.ſecunda,& ad hoc quotidie allegatur.Quinto no.illud generale,multa fieri prohibẽtur &c.
4 Sexto † ex hoc no.quod factum contra legem aliquando valet,quod dico infra,in 6.contrario. Septimo nota,quod licet poſſit renunciari anno probationis,tamen renunciari non debet,rationem reddit glo.penultima. Eſt etiam ratio, quia nõ
a expedit quemlibet admittere:quia turpius eiicitur &c.ęra de iureiurã.quemadmodum.& eſt compertum,quod monaſterium quietum recepto aliquo malo in religioſũ nõ quieſcit, vnde conſuluit Hoſtien.quod diligenter probetur recipiendus,ne mus in pera.&c.de iudę.& ſi iudæos.Et in hac glo.ibi: contra publicam,quę non facit:ſed l.ſequens,quę incipit,milites.Ibi:armorum,quotidiano exercitio ad bella ſe præparẽt, ibi §.vltim.vide de renun.capi. primo,in 3.gloſſ.ibi l.vltim.§. ſecundo,incipit,ſeruorum,vide de cler.pereg.no. ſecundo,in glo.ibi l.vna,qui colonum alienum in ſuo fundo tenuit,punitur,nec excuſat ignorantia: quia ad rationem criminis ſufficit,quod

ADDITIONES.

* Not.quod. Adde materiam hanc eſſe deciſam per concil.Trid.ſeſ. 25.de regular.c.15.vbi declaratur nulla profeſſio eius, qui minori tempore quam anno ſteterit in probatione,nec diſtinguit de religione, vtitur.n.ver.[illegible] ſali,in quacunque religione B.S.
a Turpius eiicitur. Adde Car.in c.ſi.de tranſ.epi.in vlt.col.

Digitized by Google

tetur tamen,quod conſuetudo hoc approbat,quod hodie pō
deremus annum tantum,quare videtur in iudicij. hoc tenē-
dum.ar.quarta diſt.§.lege,de ſepul.certificari.ff.de legi.mini-
me,facit de deci. paſtoralis,in princip. Sed pro hoc etiam eſt
hec litera,quę præciſe dicit de anno,cui ſtatur. Secundo opp.
ad hoc,quod immo ſufficit tempus minus, infra titu.primo.
ex publico. Sol. quando per ingreſſum fit alteri prǽiudicium
tempus reſtringitur: vt hic, ibi, & illud fit ibi a iudice, ſed de
iure tempus eſt anni: vt hic. Oppono tertio,in eo,quod duo
requiruntur hic ad profeſſionem.ſ.quod profeſſio fiat, & re-
cipiatur,& cum hoc,quod profitens habitum recipiat, quod
probat copula, ibi,& monachalem habitum concedente, &
ſic ob. ſupra capitu.porrectum. Solu.ſi loquitur hic de habi-
tu profeſſorum.poteſt exponi,& pro vel,ſimile,quod not.de
reſcrip.capitu.ſecundo,in glo. vel dic,quod retulit ſe tex.ad id
quod fieri conſueuit:quia quando fit profeſſio,traditur habi
tus profeſſorum,tamen ſola profeſſio ſufficit: vt in cōtrario.
Quarto,oppono in eo,quod dicit,quod vterque.ſ.abbas,& ꝓ
fitens intelligitur renunciare anno,ſi prius profitetur. Non
enim videtur valere quo ad abbatem ſine conſenſu conuen-
tus,de tranſact. contingit, de ſtatu monachorum monachi.
Solu. Ioann. And. ſtat contrario. Sed dic,quod capitu. mona-
chi,parum,aut nihil facit. Et dic,quod ſi receptio monacho-
rum ſpectat ad ſolum abbatem,quod eſſe poteſt infra capitu.
ſiua.libro ſexto,tunc etiam poterit ſine conuentu renuntiare
huic fauori anni,quia permiſſo principali,conceſſa intelligū-
tur acceſſoria,de offi.delega.præterea. Et ad cap. contingit,dic
quod loquitur in tranſactione per quam poteſt veniri ad alie-
nationem. Ideo requiritur conſenſus conuentus: quæ ratio
ceſſat hoc caſu,quo agitur de modico præiudicio,ſeu ſaltem
non agitur de alienatione rerum. Quinto oppono ad hoc, &
ad textū, in eo,quod requiritur, quod hæc renunciatio anni
fiat ab vtroq; ſcilicet, a recipiēte,& a recepto. dēret enim ſuf-
ficere ſi fit ab altero: quia quilibet poteſt renunciare ſuo fauo
ri.ff.de legi.quod fauore.regul.quod ob gratiam, libro ſexto.
Gloſſ. ſecunda,dicit,quod requiritur conſenſus vtriuſque:qa
eſt introductus annus in fauorem vtriuſque,& in re commu
ni potior eſt conditio prohibentis,pro hoc,reg.in re commu
ni,libro ſexto. Et in eo,quod dicit,quod fauor eſt vtriuſque,
dicit Goffred.quod immo eſt fauor omnium religionum,&
ſic videtur,quod non poſſit renunciare,de ſenten· excommu
nica.contingit,primo,de quo dic,vt in ſequent.contrario. Et
in hac glo.ibi:quod fauore,de mu.peti.capitu.ſecundo,cōtra
rio tertio,ibi:per fundum,vide de ſenten.excommun.officij,
6 quæſtione prima. Sexto oppono ad hoc,quod † non poſſit re
nunciari etiam conſenſu vtriuſque,de foro competenti.ſi di-
ligenti. Gloſſ. ſecunda,dicit quod renunciari poteſt:quia eſt
perſonale,& ſingulare beneficium: ſed in contrario eſt com-
mune,quod declara per id, quod dixi in capitulo ſi diligenti,
huic autem dicto repugnat dictum Goffred.quod dixi in præ
cedenti contrario. Sed dictum gloſſ.eſt verius. In quo dic,qđ
licet hic fauor concernat omnes religiones:concernit tamen
eas ſingulariter. Nam reſpectu cujuſlibet ingredientis verti-
tur præiudicium ſolum reſpectu illius loci in quo recipitur,
& ipſius recepti: Ipſe autem Goffred.dicit,quod iuri introdu
cto in fauorem omnium,de quorum numero quis eſt,renun
ciare poteſt ille quantum tangit perſonam ſuam,niſi contra-
rium reperiatur in iure:quod dic procedere quando fauor cō

prorogari ſaltem vſque ad triennium,ad hoc ſupra. in ſecun-
do contrario,& de hoc,infra eodem ſtatuimus. Item plus pē-
det obligatio ex parte ingredientis,quam recipientium,cum
& ipſe ingrediens in domo ſua manens poſſit obligari ad re-
ligionem ſeruandam.de hoc ſupra capitu.porrectum,ꝓ hoc,
quia maius periculum imminet ingredienti,quam recipien-
ti,ideo ei plus conſulendum,argum.47.diſtinct. quieſcamus,
& ſic dicit Innocen.in quibuſdam ſe vidiſſe ſeruatum, quod
9 placet. Secundo quæro,† in eo quod dixi ſupra,contra in tex
to,de 18.caſibus,&c.qui ſint illi. Ioann. And,dicit,quod liben
ter vidiſſet quod Specula.in titu.de renun.& conclu.vel in ti
tu.de pactis,propter id quod dicitur,infra eadem, quęſtione,
in fin. iſtos caſus enumeraſſet, & cum horum ſimiles ſolear
curioſus exquirere:quia tunc ſuffeciſſet ad ipſum remittere:
ſed quia omittit,enumerat ipſe Ioann. And. poſt Goffred. Pri-
mus in creditore, qui pignus vendere poteſt ceſſante debito-
re ſoluere poſt trinam monitionem ,non obſtante quod pa-
ctum fecerit de non vendendo. C.de pigno.act.l.quarta. Secū
dus, quia per pactum libertas reuocandi precarium infringi
non poteſt.ff.de preca.cum precario,de preca.capitu.fin. Ter-
tius, quia ſi conueniat debitorem ſoluere nulla exceptione
obſtante,nihilominus excipit, niſi ſpecificatis quibuſdam ex
ceptionibus ſequatur generalis clauſula. ff. ſi quis cau. ſed &
ſi. §. quæſitum. Quartus, ſi pepigerit mulier de dote ſoluto
matrimonio retinenda per maritum,ille tamē profectitiam
retinere non poterit. C.de pact.dota.ſi cōuenerit. Quintus ſi
ꝯueniat maritus inſolidū ꝓ dote reſtituenda, non ſi con,
uenietur niſi inquantum facere poteſt.ff. ſolutio.matrimon.
alia. Sextus,dato,quod conſentiam,quod infamis poſtulet,ni
hilominus remouetur.ff.de poſtu.prætor. Septimus,ſi vſufru
ctuarius conſentiat proprietario, quod imponat ſeruitutem
rei in qua percipit vſumfructum,non tenet impoſitio.ff. de
vſufruct.ſed & ſi quid §.fina. Octauus,ſi velit dominus,quod
ſerui contra eum interrogentur,non eſt audiendus. C.de quę
ſtio.ſeruus. Nonus,ſi paciſcar, quod furti non agam,non va-
let pactum.ff.de pact.ſi vnus §.pacta. Decimus,non poteſt per
pactum repudiari ius agnationis.ff.de pa.ius ſauguinis. Vnde-
cimus,uolens etiam non poſſum mulierem contra me reci-
pere in procuratorem.ff.de procura filius.§. veterani. Duode-
cimus, iuramentum calumniæ pacto remitti non poteſt. C.
de iuramento calumnię. lege ſecunda,§.ſed quia,quod dic,vt
eodem titulo capitulo ſecundo, libro ſexto. Decimuſtertius,
non nocet libero homini etiam ſcienti ſe liberum ſi ſcribat
in inſtrumento ſe ſeruum. C.de liber.cau.nec ſi ſciens. Deci-
muſquartus, alimentarius, quantumcunque tranſigat ſine
prætoris autoritate,remittere non poteſt alimenta.ff.de tran-
ſactio. cum hi. Decimuſquintus, ſi filius recepta pecunia a
parte paciſcatur,quod non agat querela, non valet. C. de in-
offic.teſtamen.ſi quando. Decimuſſextus,in caſu legis,ſi con-
uenerit. ff.de iuriſdicti. omnium iudi.de qua vide de iudi.ca-
pitulo primo. Decimuſſeptimus,ſi paciſcatur debitor, quod
creditor pignus habeat inſolutum, ſi ad certum diem non
redemerit,non valet. C. de pactis pigno.lege fina. Decimuſ-
octauus, ſi permittat ſe quis in ſeruum vendicari, non valet,
& poſſunt cognati eum inuitum defendere.ff. de libera. cau-
ſa,lege prima,ſecunda,& tertia,dicit Hoſtien.quod hanc glo,
diligenter aduertens videbit quod multi ex his caſibus po-
tius ſunt exempla pactorum inualidorum,quam de renun-
ciatione

num iure militari.ff.de teſtamen.mili.teſtamenta, ſed ſi cauſa ignominiæ mittitur, ſtatim deſinit valere: vt eadem lege, In caſu autem dicti §.miles,valet teſtamentum iure militari etiam poſt annum,quaſi duæ militiæ coniungantur.In contrarium,quia per ingreſſum fuit facta interruptio. ff. de vſucap.naturaliter,& faci:, quod de interruptione nota, de præſcrip.illud. Ad idem.ff.de publica,interdum. §. quotiens, vbi mancipia dicuntur veterana ſi anno continuo in vrbe ſeruierunt.Nouitia autem,quæ nondum anno continuo ſeruierũt. Ad idem de frigi.capitulo fina.vbi dicitur de continuo triennio.Solut. hoc vltimum tenet Bartol.in dicto §.quotiens,& ſic conſuluit Raynutius in quæſtione facti. Et ad §.miles,reſpondit,quod ibi vtraque militia fuit perfecta.hic autem neutrum tempus fuit perfectum. Itẽ ibi: geminus fauor ſcilicet militiæ,& teſtamenti.In quæſtione autem vnius tantum,ſcilicet religionis,& pro hac parte eſt,quia cum ſint diuerſæ obſeruantiæ,non poteſt dici probaſſe,qui non ſtetit anno continuo. Finge enim,quod egreditur ante quadrageſimam,& reuertitur poſt Paſcha,non poteſt dici,quod probauerit obſeruãtias quadrageſimæ,quæ ſunt grauiores alijs,nec fuit probatus,quod vult capitu.non ſolum,præalleg.& hac ratione hoc etiam conſuluit Lappus de Caſtiglonchio,puto primam partem veriorem:quia negari non poteſt,quin per annum ſteterit,ergo ſatisfactum eſt iuri. Item ſubeſt ratio: quia iſte dicitur probaſſe ſicut ſi per annum ſtetiſſet, nec ob. quod dixi, quia poteſt eſſe,quod non probauerit obſeruantias quadrageſimæ,ſatis enim de illis intelligitur probaſſe probãdo de alijs. Item ſufficit,quod iura non dicunt de tempore continuato. Item,quia ſi ponatur,quod nouitius tempore quadrageſimę ſit infirmus,ita quod non poteſt viuere ſecundum illas obſeruantias,per hoc non tollitur quin completo anno dicatur ꝓbaſſe religionem. Et per hoc reſpondeo ad contraria, quod faciunt pro:quia in alijs exprimitur de tempore continuato, ergo ſi non ſit expreſſio,quod tempus debeat eſſe continuũ, ſufficit etiam interpollatum.Item loquuntur in alijs caſibus, poſſet etiam dici ad capitu. fina.;quod ibi dicitur de triennio continuo,debet exponi,ideſt,incompleto.Nec ob.illud de interruptione, quia non dicitur facta interruptio ad effectum de quo quærimus, niſi forte fuiſſet inter ſemeſtre primum, & ſecundum tantum tempus,quod induceretur obliuio primi,puta decennium,pro hoc eſt,quod not.Dyn.in regu.ſine poſſeſſione,libro ſexto, quod dixi de elect. quærelam, & pro hac parte eſt quæſtio venerialis,de qua in regu.eum, qui certus,in glo. libro ſexto,& quod nota. in Specula. de ſtatu monachorum,verſicu. 38.& ibi in addi.& per Archidia.de regula.non ſolum,libro ſexto,& per Pau.& Matt.eodem titu.cleeos,vbi dixi in nona quęſtione.

ADDITIO.

3 Si aliquis intrauit ordinem. Adde Spe tit.de ſta.mo.in §.1.ver.30.vide Bar. in l.ſi.in §.quotiens.ff.de condi.inſti.Ang.in prohe.ſtorum.Ang.in l.ſi idem cum eo.ff.de iuriſ.om.iud in quibus locis concluditur,quod non.Contrarium tenet glo. & ibi doct.in re.eum qui certus,de regu.iuris.li.6. & Bal.in l.non ſolum,in prin.in §.annus.ff.de excu.tuto.

SVMMARIVM.

1 *Locus non eſt de ſubſtantia profeſſionis,*
2 *Tempus non inducit remiſſionem.*
3 *Metus impedit profeſſionem.*
4 *Monaſterium an habeat bona eius qui deceſſit extra locum,& ſine habitu.*

Sicut. Qui profeſſionem fecit, licet nunquam in clauſtro manſerit, ſed in ſeculo proprijs fuerit vſus ad ſeruandam religionem compellitur.Communis diuiſio. Secunda ibi,fraternitati,& ibi Primo ſolu. caſum. Secundo

3 quia metus † mortis impedit ... capitu.perlatum.Gloſſ.eadem ſoluit,quod ibi de morte corporis,hic animæ, quaſi dicat, quod hic timor appetendus,ille fugiendus.Hoſtien.dicit, quod aut timore mortis naturalis,aut accidentalis,& tunc,aut caſualis, aut violentæ. Exemplum primi in grauiter infirmo.Exemplum ſecundi in timẽte periculum nauis, incendium, cladem, vel aliam peſtem, quę forte ad conuerſionem hominum Deus immittit,decimaſexta,quæſtione prima,reuertimini,de conſecratio.diſtinctio.quarta,ſanctum. Authẽ. vt non lux.contra naturam,primo reſponſo,& §.primo,collatio.ſexta. Exemplum tertij ſupra, quod metus cauſa,capitu.primo,primis duobus caſibus non impeditur monachatus:vt hic,infra titu.primo,ex parte, ſupra capitu.porrectum.In tertio caſu non tenet profeſſio dicto capit.primo,quod metus cauſa,propter rationem, quam reddidi cum gloſſ. Item, quia hoc caſu immittitur timor ab homine,contra cuius violentiam ſubuenitur.ff. quod metus cauſ.per totum.In primis duobus à Deo miſſis forſan ad animæ conuerſionem,non competit reſtitutio:vt not.ſupra eodem, cum virum, nec eſſet maior qui illam dare poſſet, de maiorit.& obedien.cum inferior. Tertio oppono,quod non ſuffecerit habitus ſuſceptio,cum iſte non eſſet nouitius,ſupra capitu.vidua.& quod ibi dixi. Soluit Innocenti.intelligendo quod ſuſcepit habitum profeſſioni deputatum, ſed per hoc, non ſoluitur contrarium:quia in capit. vidua:dixi, quod non ſufficit, quod quis ſe ingerat actibus profeſſorum,niſi quando eſt nouitius. Hoſtien.intelligit, quod iſte habitum ſuſcepit,& profeſſionem fecit expreſſam,& hoc placet,per id, quod infra,dicitur in textu.ibi,ſua profeſſione ligauit,& tunc dico, quod id,quod dicitur hic de habitu,eſt ad maiorem firmitatem, ſed profeſſio ſola ſufficit,ſupra capitu.porrectum, habitus autem non,vt ibi,& infra capitulo ex parte, decimaſexta, quæſtione prima, Gonſaldus,;de quo capit.aliqui opponunt, ſed non ob.quia ibi,vt dicit Hoſtien.non fecit profeſſionem. Quarto oppono in eo, quod dicit hic, quod non ceſſauit vti bonis ſuis. Nam ſi tenuit monachatus,non potuit habere bona,de ſtatu monachorum,cum ad monaſterium. Glo.ſecunda ſoluit ſupplendo,quondam,quam nota, ad hoc,vt dictio, quondam, quandoque ſubauditur,de pignor.cum contra,& quod ibi dixi. Et de hac dictione dixi de officio delega. cum olim,primo. Quæro,ſi iſte deceſſiſſet extra locum & ſine ha-
4 bitu:quia non curauit monaſterium eum reuocare:an † monaſterium habebit bona. Gloſſ. tertia,quod non:quia quem viuum contempſerunt &c.vt in gloſſ.& idem not.de langui. capitu. vno,in gloſſ. penultima. Vincenti.contra,ſecundum quem poteſt prælatus,qui hoc vidit & tacuit ſe corrigere,& repetere illa non ſibi ſed eccleſię.Non enim debet epiſcopalis iuriſdictio eſſe alligata 3.quæſtion. 9.quod quis,de offi.ordina.irrefragabili,pro hoc,quod no.gloſſ.præallega.in dict.capitu.vno,de langui.quę in fine dicit,quod monaſterium tunc non repetit bona, quando expulit, vel volentem redire non admiſit,ſecus ergo quando neglexit, vt in quæſtione noſtra, quod placet ſi abbas communicato conſilio monachorum expulit vel non admiſit;:quia præiudicat monaſterio: vt not. de ord.cog.capitu.ſecundo, in gloſ.tertia,& idem dicerem ſi communicato conſilio fecerit,de hoc per Innocen.de priuileg.cum olim,& 18.quęſtione ſecunda,abbates,in glo.& per Archidiaconum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum religioſis, quod apud eos profeſſus non poſſit tranſire ad aliam religionem,intelligitur de tranſitu indiſcreto.*
2 *Romanus pontifex habet ſupremam poteſtatem.*
3 *Tranſitus an ad ſtrictiorem regulam fiat iudicari debet per ſuperiorem.*
4 *Sathanas in Angelum lucis ſe transformat.*
5 *Charitas eſt fons proprius,cui non communicat alienus.*
6 *Lex an ſit impoſita iuſto.*
7 *Abſolutus ex lege priuata an quis ſit à publica.*

Alienatio

quam non habemus.Goffred.
hoſpitalarijs,hoc erat olim in decre.ad audientiam,eodem ti
tu.al:as,de ſtatu monachorum,quam non habemus. Goffre.
eos,& eorum ordinem . Apoſtolum, primę,ad corint.ſepti-
mo,vocatione,ideſt religione,vel eccleſia,vbi ſpiritus,ſecun-
dæ corint.3.ſub lege,de fructibus huius ſpiritus ad Galathas,
quinto,humilitate,pro hoc excluditur præſumptio,& teme-
ritas.puritate,pro hoc excluditur lęuitas,& iactura prioris or-
dinis.frugem, fruitionem, ſic, infra titu. proxim.gaudemus,
adimplere ſua autoritate.Innocentius Romanus Pontifex de
quo minus videtur,multo fortius alij de quibus magis vide-
tur,ad hoc de elect.cum in cunctis,& ſimile de maio. & obe.
dilecti. inſpiratum , hoc quando de inſpiratione non dubita-
tur , & ſic continua, quod ſequitur,transformet, ſecundę,ad
corinth.vndecimo.Illa ſemper,hunc ver.ponit propter id,qđ
dixit,ſupra eodem verſicu.cum etiam nullus,confirmatus li-
cet non ſit conſecratus,de translatio.capitulo primo,& ſecũ-
do,præſulatum,ideſt,epiſcopatum, ſecunda.quæſtione quar-
ta,præſul.quid autem de inferiori prælato,infra quęſtione 21.
Communis,cui inſtãtum eſt aſtrictus epiſcopus, quod etiam
animam pro ſubditis ponere debet,de renun.niſi §.porro do-
ctrina,epiſcopi,ſilentio,monachi.Dei filius,cuius vicarius eſt
epiſcopus 33.quęſtione quinta,mulierem,de ſa.vnc.capitulo
* vno,verſicu.per frontis,* Lya.Gen.29.Matth.primo,excepiſ
ſe,ideſt recepiſſe,concor.ponuntur de ſimon.licet heli.ſuper
prima glo. Martham. Luce.decimo.obtinere,ſi poſtulaue-
rit,cum ergo,hic ſume caſum,ſic ſupra de iudi,nouit.Ciſter-
cienſis,arctioris veſtro,tranſmigrauerit.licentia petita,& ſine
cauſa denegata. Innocenti.de hoc per Raynutius,in ſumma.
parte tertia, rubrica de tranſitu clericorum , derogaret : quia
non fuit in derogationem noſtri ordinis.Innocent.quia tran
ſiuit ad arctiorem petita licentia. Hoſtienſi.dignoſcitur,præ-
ſumptiue,per ea,quę dicta ſunt charitas,cui communicabitis
cum non moleſtando ex quo puro corde &cæ. dic melius,vt
1 infra notabili nono.Nota,quod priuilegium † conceſſum re
ligioſis,quod apud eos profeſſus non poſſit tranſire ad aliam
religionem,intelligitur de indiſcreto tranſitu.vnde Innocẽt.
in tex.ibi,tranſire.ſupplet,temerarie,ſed ſi velit diſcrete tran-
ſire,non obſtante priuilegio poterit, quod dicit Hoſtien. ve-
rum niſi in priuilegio ſit expreſſum,quod non ſufficiat pete-
re licentiam,quod videtur conceſſum ciſtencienſibus, ſupra
eodem non eſt.Secundo nota,ibi,ea ratione,rationem diſpo-
ſitionis conſiderari,de præbend. ratio,& mentem,de verbo-
rum ſignificatione,intelligentia.Tertio not.quod priuilegiũ
meretur amittere &cęter. de hoc in gloſſ.in verbo amittere,
& in ea ibi,iudęos,ſi iudæi eruedem comburendo vel alias fi-
dem offendunt perdunt hactenus ſibi permiſſa. Quarto nota
argumen.a maiori negatiue,ibi,Romanus Pontifex.& iunge
2 quod dixi ſuper tex. in eodem,verſicu. Romanus . † Quinto
nota,quod Romanus Pontifex habet ſupremam poteſtatem,
nona ,9.quæſtione tertia,cuncta,de electio.licet,in fine . Sexto
nota,in verſic. quocirca, quod religioſus tranſiens ad arctio-
rem religionem debet poſtulare licentiam a prælato.In hoc
tamen dicit Pet.quod verbum,debet,intelligitur de honeſta
a te a , & quod per authoritates de quibus in litera, ſcilicet de
ſpiritu,hoc ſeruatur,quod tranſit ad ſtrictiorem hoc non ſer-
uat,ſcilicet,quod non petit licentiam. Ioann. Andr.putat fal-
ſum, & dicit , quod vidit contrarium ſeruari,& facit ad illud,
an ſi non petat,valeat tranſitus , quod dic, vt infra, quæſtione
3 ſecunda.Septimo nota,† quod cum dubitatur an tranſeat ad

libet enim aſtringitur per legem .de conſtit.capitulo primo ,
& fina.Soluit Hoſtienſi.quod lex non eſt impoſita iuſto hoc
caſu,in alijs ſic.Nam etiam non poteſt eſſe iudex niſi in ipſo
ſit iuſtitia,de verborum ſignificatio. forus, vult dicere, quod
non eſſet in eo iuſtitia ſi legem nõ ſeruaret,vel dic,quod nul-
* lo caſu eſt impoſita iuſto: * quia per leges nemo bene facere
cogitur,ſed male agere prohibetur, vigeſimatertia , quęſtio-
ne quinta,ad finem.Iuſtus autem ſine lege cauet a malefaciẽ-
do. Secundo oppono in eo,quod dicit,quod iſte ex lege pri-
7 uata † abſolutus eſt a publica. Nam ex hoc ſequeretur,quod
vxor cognita poſſet ingredi religionem,contra id de conuer.
coniugat.quidam . Gloſſ. ab hac excipit hunc caſum,& qua-
tuor alios.Et in ea in fine. Vincent.Hoſtien.remittit ad ſum-
mam,de voto §.ſi quis vouere.Tertio oppono,quod non ſuf
ficiat petere licentiam , de electio:eum in veteri . Gloſſa ſuf-
ficit,non ſoluit.Obſtat autem ex eo,quia ibi neceſſe eſt expe-
ctari reſponſum.Sed dic,quod etiam hoc debet expectari . Si
tamen prælatus nolit reſpondere expectatus debito tempore
vel ſine cauſa negat licentiam,poteſt tranſire,quod dic,vt in-
fra quęſtione octaua.Quarto oppono ad hoc,quod oporteat
licentiam obtinere. ff. de regu.iur.quid poteſt, & leg.eius eſt
nolle cuius eſt velle.Solu.hoc eſt regulare.Fallit hic, quia ſic
exprimitur,alia ſimilia allegat gloſſ.prędicta,ſufficit.Et in ea.
ibi lege vltima,& de mag.capitulo primo,& dicta lege vltim.
ponit caſum decre.potuit,ibi,circa princi.quia ibi dicit,cum
conſilio . Quinto oppono ad idem : quia maior eſt alienatio
8 † perſonæ,quam rei.duodecima , quæſtione prima , pręcepi-
mus,res autem eccleſiæ non poſſunt alienari : ergo non per-
ſona monachi in aliud monaſterium transferri.Gloſſ.eadem
ibi,ſed qualiter, format contrarium, & confirmat vſque ibi ,
ſed illud,vbi ſoluit, quod hoc fit autoritate canonis . Et in ea
ibi,duę ſunt,vbi idem no. Ioan. Sexto oppono in eo,quod in
ver.non obſtante,dicit prælati contradictionem eſſe indiſcre
tam,tamen infra.ver.ſi vero,eam admittit.Solu. verſicu.non
obſtante,

ADDITIONES.

* Per frontis. Aduerte ad hunc locum,quia hoc capitulum loquitur de Apo-
ſtolis,eorumque vicarios vocat epiſcopos,& c.mulierem, nihil dicit de hoc
ſed vt c.quorum vices.63.diſt.d.vbi ſimiliter vocat Epiſcopos Apoſtolorum
vicarios,non ergo videtur bene dicere ar.dum tex. exponendo dicit , Dei
filius,cuius vicarius eſt Epiſcopus,niſi voluerit intelligere de Epiſcopo vr-
bis Romæ,ideſt,Papa ſed tunc non debebat allegare illa capit. ſed cap cun-
cta per mundum,9.q.3.& cap.per venerabilem,qui fil.ſint legit.cogita ne er-
res B.S.
a De honeſtate.Adde quod iſtud verbum quandoque importat honeſtatem,
vt hic,etiam ſi pręcedat Verbum,omnino,quando materia non necesſitat.vt
eſt glo.in verbo debet in cap.ſi vir.de adul.Abo.in ca.1.in gloſſ. ſi.de deſpon.
impu. & in capitulo, cum locum, de ſpon. Bartolus, in lege creditores. C.
de pigno.
b In angelum lucis.Adde capit. nec mirum 26.quæſtione 5 & in §.primo,19.
quæſtione prima.
* Iuſto Aduerte ad hoc,& vide c.Duæ ſunt.19.q.2.ex quo colliges declaratio
nem huius propoſitionis, non .n. eſt ſimpliciter.vera vt ponit Card.hic dum
dicit nullo caſu,nam ſic eſſet exmere iuſtum a lege, & obedientia ſuperio-
ris,contra clem.ad noſtram,vbi gloſſ. in ver. libertas . de hæret. pro declara
tione igitur.vide Dec in repet canonum ſtatuta.de conſt.lect.2.nu.5.poſt Ab.
in c.ſolitæ.no.7.de maior.& obed.Hypo Rimin.in rep.d.c.canonum, nume
ro quinquageſimoſeptimo.Sebaſt.Med.in repet.cap.erit.4.diſtinctio. nume
ro 32.B.S.

Digitized by Google

no. Sed ſi ſine cauſa, tenetur in iacturam. ſi dolo, tenetur de do-
lo. Quæro, quæ ſit ratio, quod non facile permittitur, quis trã
10 ſire † ad aliam religionem. Solu. vna ratio ponitur in litera,
vt quiſque maneat in ſua vocatione, vnde ſine magna neceſ-
ſitatis cauſa non debet quis de vna religione ad aliam tranſi-
re. Item, per tranſitum talem ſcandalizantur primi dimiſſi.
Item, veriſimilius eſt, quem proficere in religione, quam aſ-
ſueuit, quam in illa, quam non aſſueuit, cæteris paribus, vnde
in collationibus patrum legitur abbatem Neſtorium dixiſſe,
vnicuique vtile eſt, vt ſecundum propoſitum, quod elegit
ſummo ſtudio ac diligentia ad operis apti perfectionem per-
uenire feſtinet, & nequaquam a ſua quam ſemel elegit, pro-
feſſione diſcedat, quod dixi ſupra eodem, ſane, in primo con-
trario, & ſubdit idem abbas Neſtorius rationem. impoſſibile
eſt enim vnum eundemque hominem ſimul vniuerſis fulci
ri virtutibus, quas, qui voluerit pariter attentare, in id incide-
re neceſſe eſt, vt dum omnem ſectatur, nullam integre conſe
quatur, huic conuenit Marcus varro dicens, quod nunquam
ad terminum perueniet, qui quot videt tales ſectatur. Et Sene
ca Epiſtola ſecunda, primum argumentum compoſitæ men
tis exiſtimo poſſe conſiſtere, & ſecum morari. Idem ibi, nuſ-
quam eſt, qui vbique eſt, in peregrinatione vitam agentibus,
hoc euenit, vt multa habeant hoſpitia, nullas amicitias. Idem
ibi: non conualeſcit planta quæ ſæpe transfertur. Ex his infer-
tur pro determinatione de qua hic, quod oportet in tranſitu
cauſam ſubeſſe, quod dixi in dicto capitulo, ſane. Secundo
11 quæro, ſi monachus † tranſiuit ad ſtrictiorem vitam non pe
tita licentia: an poterit reuocari. Gloſſ. ſufficit, dicit quod con-
ſueuit dici, quod non, & hoc tenet Goffred. per capitulũ ſu-
pra, ſane. Ad idem, vigeſima, quæſtione quarta, Virgines, &
idem Pet. & Abbas. In contrarium arguit Gl. per capitulum,
mandamus, 19. quæſtione tertia, vbi hoc tenet gloſſa. Inducit
etiam capitu. intelleximus, de ętat. & qualitate, vbi hoc tenet
gloſſ. & Hoſtien. & Ioannes Andreas, idem tenet hic, pro hoc
in textu in verſicu. quocirca, & dicit Ioannes Andreas. quod
ſic vidit pronunciari. Oppono ad hoc, quia inutilis videtur
iſte rigor, quod iſte reſtituatur: quia reſtitutus ſtatim poterit
petere licentiam a primo prælato, qua denegata nihilominus
redire poterit ad ſecundum. Soluit Ioannes Andreas, quod ſa
tis eſt, quod ſatisfit iuri. de accu. ad petitionem, de ſupplenda
negligentia prælatorum, clemen. quia regulares, & quod no-
ta. ibi gloſſa. Simile, quia repulſa inordinata electione vel pe-
titione admittitur alia ordinata de eodem, de electio. ſuper
eodem, & capitulo innotuit, de iud. examinata, facit quod no
ta. in regula cum quid, libro ſexto. Item poſſet reuerſus ad pri
mum ibi manere mutato propoſito, de tempo. ordinand. ex
parte, de ętat. & qualitate, intelleximus, facit quod nota. de
ſpon. tua. pro hac opinione eſt, quia in tranſitu ſine licentia
tollitur præſumptio faciens pro tranſeunte, & præſumitur ex
temeritate tranſire. Ioann. Calderinus diſtinguit, an tranſeat
de monaſterio priuilegiato, prout hic in princip. dicitur, &
ſit vera hæc opinio. vt priuilegium aliquid operetur, de priui
leg. in his. An vero tranſeat de monaſterio non priuilegiato,
& tunc ſit vera opinio contraria, quæ diſtinctio ſapit æquita-
tem, tamen verior eſt indiſtincte, vltima opinio, quod poſ-
ſit reuocari, quam etiam tenet Pau. eodem titulo clementina
prima, in principio. vbi de hoc dixi in ſecundo contrario, nec
iſta litera facit pro illa diſtinctione. Nam conſiderata inter-
pretatione priuilegij, quæ hic fit, vt ſcilicet per priuilegium
intelligatur prohibitus tranſitus temerarius tantum, patet,
quod idem de monaſterio non priuilegiato. Tertio quæro;
quia dicit hic, quod tranſitus ad ſtrictius monaſterium habet
12 pro ſe legem priuatam, quæ ſit hæc lex, † & quæ publica, de
prima dic, vt in gloſſ. ſexta. Et in ea ibi dicitur per Auguſt. ſu-
per prima. Ioann. quarto. Innocent. exponit legem priuatam
pro ſpirituali, & ſpeciali inſpiratione. Publicam autem dicit
eſſe ius commune. Hoſtienſi. dicit, quod priuata non eſt ſcri-
pta niſi in cordibus hominum. Publica ſcriptis tradita eſt a
ſanctis patribus, vel a papa, quæ omnia redundant in idem.
13 Quarto quęro, ſi ex tranſitu ad arctiorem religionem † mo-
naſterium primum patitur iacturam: an cogetur reuerti. In-
nocen. quod ſic, pro hoc textus ibi, In iacturam vel iniuriam,
rum, quod Dei, ergo fortius reſtitui debet primo, quando tra
ſiuit denegata licentia, de renunciatio. admonet. Quinto quę
ro, in ver. ſi vero, de exemplis quando dicatur probabiliter du
14 bitari. † An quis petat licentiam animo tranſeundi ad arctio
rem, & ex charitate. An vero tranſeundi ad laxiorem, & ex te-
meritate. Innocen. exemplificat, vt quia eſt homo, qui non po
teſt ſtare ſine carnibus, & de canonica regulari vult tranſire ad
monachos. Hoſtienſ. exemplificat: vt quia monachus habuit
verba cum prælato, & fortius, quod amplius non eſſet in illo
monaſterio. de iureiurando ſicut, vel quia eſt ſicut archa do-
mini: quia non poteſt quieſcere: vel quia monaſterium ad
quod vult tranſire, eſt minus vel æquale: nec allegat cauſam
niſi quia dicit ſe inſpiratum. Non enim eſt ei credendum, de
hęreti. cum ex iniuncto. Ex hoc apparet, qđ monachus in pe
titione licentię debet exprimere cauſam petendi, & de hoc in
ſequenti quęſtione. Sexto quęro, circa hoc, an hoc ſit verum,
quod debeat exprimi cauſa petendi. Innocentius ſic, vnde in
textu ibi, poſtulandam, ſupplet ex cauſa aſſignata coram ſupe-
riore, quod innuit id, quod ſequitur, vt non ficte, ſed vere. Se-
ptimo quæro, quid ſi petit licentiam non aſſignata cauſa, di-
cit Innocentius, quod Abbas cui cura eſt commiſſa, debet
quærere quare vult tranſire de loco ad locum, & ſi Abbas ac-
ceptat locum, libere tranſibit, etiam ſi Abbas neget licentiam
tranſeundi. Octauo quæro, quid ſi Abbas cauſam audire non
vult, vel audit, & non reſpondet, vel reſpondet ſed non proba
biliter: immo notorie falſe vel iniuſte, dicit Innocenti. idem,
ſcilicet quod libere tranſibit, pro hoc. ff. de autoritate tutor.
nulla. Nono quæro, ſi abbas reſpondet probabiliter, mona-
chus tamen perſiſtit in propoſito, dicit Innocentius, quod
tunc ſuperior eſt requirendus, pro hoc iſta litera, & ad quid
requiratur, dico, infra, quęſtione vndecima. Decimo quęro,
15 † quid de clerico ſeculari, a dicit Innocentius, quod tranſire
a poteſt ad religionem etiam non petita licentia prælati: etiam
ſi pręlatus contradicat. decimanona, quæſtione ſecunda, duę,
dicit tamen Innocentius, quod ſi eccleſia ſuſtineret grauua-
men, & iacturam, ex hoc tranſitu, poterit repeti. argumen. hu
ius capituli pro hoc ſeptima, quęſtione prima, ſi qui vero, &
capitulo presbyter. de renunciatio. admonet. & capitu. quod
in dubijs. Vndecimo quæro, in eo, quod dixi, ſupra quæſtio-
ne nona, ſuperioris iudicium requirendum, ad quid requiri-
tur, dicit Innocentius, quod ideo, quia ſi ex iuſtis cauſis appel
lauit Abbas, reſtituetur ei monachus ante cauſæ cognitio-
nem, dummodo veriſimile ſit dictum abbatis, argument. de
appellatio. bonę. Duodecimo quæro, ſi abbas non appellauit,
ſed quęrimoniam detulit de monacho tranſeunte, dicit In-
nocentius, quod forte idem, ſcilicet, quod reſtituetur, pro
16 hoc: quia in actu extraiudiciali non eſt opus appellare: † licet
ſit vtile propter effectus appellationis, de quibus in dicto ca-
pitulo bonę, nec in hoc videtur curandum de modo agendi.
de iudi. dilecti. de dolo capitulo ſecundo, argumen. de ſepulc.
capitulo fraternitatem. Nam monachus taliter tranſiens re-
dire poteſt ad primum, de ætat. & qualitate. intelleximus, er-
go fortius poteſt abbas reuocare. Decimotertio quæro, ſi hoc
caſu velit monachus probare, quod religio ad quam tranſiuit
eſt arctior. dicit Innocenti. quod nihilominus redibit ad pri-
mum monaſterium ante cauſę cognitionem, argumento
decimanona, quęſtio. tertia, mandamus. Hoſtien. dicit quod
immo debet morari in monaſterio ad quod tranſiuit, quod
eſt in quaſi poſſeſſione monachi. C. de rei vendicatio. lege ſi.
de libe. cauſa, lite ordina. & quod nota, de proba. ex literis, pro
hoc eſt, vt euitetur circuitus, ſi enim monachus probabit, de-
bet in ſecundo remanere, argumen. de reſcrip. clement. audi-
tor. primum tamen verius, quia debuit monachus ab initio
facere

ADDITIO.

a Clerico ſeculari. Adde an tales poſſint inuito epiſcopo ire ad ordinem cruciferorum vel hoſpitalariorum, vide per Archidiaco. 19. quæſtione 1. in glo. ſummæ.

Digitized by Google

... ſi apparuerit, ꝙ temerarie, adiudicabi
tur primo monaſterio, & monacho imponetur ſilentium:
& per abbatem punietur ſecundum ordinis diſciplinam, inf,
cap. fin. 29. quæſtione quarta, mandamus. Si autem apparue-
rit, ꝙ ductus ſpiritu: tunc punietur Abbas qui iniuſte denega
uerit licentiam, & dabitur monacho licentia reuertendi ad
monaſterium ſecundum, nec poterunt monachi ſine cauſa
rationabili eum non admittere quem ſemel admiſerunt, 8.
quæſtione ſecūda, dilectiſſimi. de proba. per tuas, regula, quod
ſemel. libro ſexto, niſi ſcandalum immineret, de præbē. cum
non ignores, & circa hæc verſatur ſuperioris officium. Deci-
moſexto quæro, ſi monachus in tranſitu ſeruauit debitum
modum in petendo licentiam, quæ ſibi fuit denegata, quam
tamen malicioſe, & ſine cauſa petijt, dicit Inno. ꝙ Abbas, pa-
terit eum repetere, etiam ſi non appellauerit, pro hoc, ſupra
17 quæſtio. ſeptima. Decimoſeptimo quæro † quando mona-
chus tranſit, an Abbas ſecundi monaſterij debet ſtatim ad ſo-
lam petitionem eius eum recipere, dicit Inno. ꝙ non debet
recipere ſine literis dimiſſorijs primi abbatis, 19. quæſtione
tertia, ſtatuimus. Decimooctauo quæro, ſi venerit ſine literis
prædictis, dicit Inno. ꝙ abbas poterit mittere ad priorem Ab
batem, & requirere quare hunc non licentiat, & alias in ſimi
li materia. de parochijs, cap. fin. & ſi nullam cauſam, vel mani
feſte iniuſtam aſſignet Abbas, ſecure eum recipiet. Decimo
nono quæro, ſi aſſignat abbas iuſtam cauſam: ſed monachus
vult incontinenti probare eam falſam, dicit Inno. quod ſe-
cundus abbas de hoc non cognoſcet: ſed remittet eum prio
ri abbati, arg. de reſcrip. cum contingat, pro hoc de ſup. negli.
præla. c. primo, lib. ſexto, quod dicit Hoſti. verum, niſi malitia
abbatis denegātis eſſet notoria: quia tunc nō fieret remiſſio,
cū in notorijs non ſit ſeruandus ordo iudiciarius, de coha. cle
ri. veſtra. Ex hoc infert Innocen. ad caſum capituli primi, de
ſup. negli. præla. dicens, ꝙ procedetur eo modo quo nunc di-
xi, quando ordinarii denegant impendere benedictionem ab
batibus ciſtercienſibus, quod dic ut ibi. Hoſtien. quo ad dictū
præcedens dicit, ꝙ monachus poterit remitti ad ſuperiorem
primi abbatis: vel ipſemet adibit, & exponet quærimoniam
de licentia denegata, pro hoc litera ibi, ſuperioris iudicium.
Vigeſimo quæro in eo, quod in proxima quæſtione dixi de
abbatibus ciſtercienſibus, quid de abbatibus habentibus pri-
uilegium, ꝙ ſi ordinarij malicioſe negauerunt ſuos mona-
chos ordinare poſſint facere ordinari ab alijs epiſcopis, dicit
Innoc. ꝙ idem hoc caſu, & in ſimilibus pro hoc de reſcrip. ve
18 niens. † Vigeſimoprimo quæro, in eo, quod hic dicitur epi-
ſcopum tranſire non poſſe ad religionem ſine licentia Papę,
quid de abbate: vt de inferiore prælato exempto videtur eis
hoc licere, cum ſpecialiter prohibeatur epiſcopis, de præſum.
nonne. In contrarium de conſue. cum venerabilis. de renun.
c. ſi. Egi. in d. c. cum venerabilis, tenet primum: quia maior eſt
lex Dei quam Papę. Hoſt. de cler. excō. illud, dicit hoc dubiū,
& per Papam interpretandum, de ſen. excō. inter. ſibi tamen
videtur, ꝙ ſicut ſubdiaconus ordinatus a Papa non poteſt ab
alio ordinari ſine licentia Papæ. de tempo. ordi. cum in diſtri
buendis, ſic, & hoc caſu propter ſubiectionem non ſufficiat
petere licentiam niſi concedatur, & ſic dici terminatum per
Clementem quartum, de hoc in regula, cum ſtat. libro ſexto
in quæſtione, ubi Ioan. And. tenet primam opi. quando licen
tia petitur, & non denegatur, nec conceditur, ſed ſi denega-
tur, tenet ſecundam pp poteſtatem Papæ, qui poſſet eū ēt
de religione reuocare, ut no. de ſta. mona. cū ad monaſteriū.

te recluſorio vel monaſterio. de rap. c. penult. Includi, vbi ſex
annis in deuotione peractis, audiēs a quibuſdam diſcretis &
religioſis ꝙ ſic ſaluari non poſſet ad apoſtolicam ſedem ac-
ceſſit poſtulans &c. Cogatis, ſi ita eſſe conſtiterit. de reſcrip. c.
2. quæſtionis. de illa affinitate quæ allegabatur per virum.
No. conſiderandum an matrimonium fuerit in facie eccle-
ſiæ contractum. & hoc multum operatur. qui fil. ſint legi. per
latum. Secundo no. quòd non ſufficit aliquid aſſeri quo ad
faciendam fidem iudici ibi, licet aſſererent &c. Iudici enim
1 debet fieri fides. de proba. ex literis. † Tertio no. quòd iura-
mentum per quod coniuges ſe abiurant, eſt illicitum. quod
eſt ideo quia ſeruari non poteſt ſine interitu ſalutis. de iure-
iu. ſi vero. ſecundum Inno. qui dicit quòd nō valet ſi mulier
dicat quòd nullus eam reperit: quia cum ex ſuo iuramento
dederit occaſionem adulterio mariti, non eſt excuſabilis, ni-
ſi faciat quicquid poteſt vt eum reuocet ab adulterio. 27. q. 2.
2 ſi tu. quod no. Quarto no. in matrimonijs † competere reſti-
tutionem, etiam ſi ſeparatio fuerit voluntaria, ibi recipiat. &
in hoc dicit Inno. ꝙ alteri competit reſtitutio contra alte-
rum, vel officium iudicis, vel condictio ex hac decre. Et plus
dicit Inno. etiam ſi vir eieciſſet mulierem, viro competit re-
ſtitutio. quod no. de hoc de reſti. ſpo. literas. in prin. de diu. ſi-
3 gnificaſti. † Quinto no. quod bigamus a poteſt fieri mona-
a chus in eo quod permittitur viro qui tranſiuerat ad ſecunda
vota quod poſſit fieri monachus. de biga. nuper. & tenet gl.
32. diſt. ſeriatim. de hoc in regula delictum. li. 6. in quæſtione,
vbi idem tenet Ioan. And. Nam irregularis etiam ex culpa
poteſt fieri monachus. 32. quæſtione. 2. ad monere. de his qui
filios occiderunt. c. 1. ergo fortius bigamus, cum bigamia
proueniat etiam ſine culpa. 25. diſtinctio. deinde. imo etiam
interdum ex opere meritorio. de ſpon. inter opera. Oppo.
quod non dubitauerit reddi mulier viro cum vouiſſet con-
tinentiam, quod poteſt. 33. queſt. 5. quod Deo. quod autem
vouerit, patet ex eo quod fecit ſe recludi in arcto loco, ideſt,
monaſterio, vt expoſui in tex. Soluit Inno. quod ob hoc mu
lier non vouit: quia nec vouere poterat vero marito viuen-
te, qui poterit eam repetere, & econuerſo compenſatis adu
terijs. de adulte. cap. penult. in quo dic, quod potuit eſſe lo-
cus arctus, & non eſſe monaſterium. Item etiam ſi ſit mo-
naſterium, potuit ibi recludi non profeſſa. infra titu. 2. gau-
demus. & pro his qui in arctis locis manent. facit. 11. queſtio.
1. qui vere. contra eos. 60. diſtin. quælibet & dic quod hæc re
ſponſio competit quo ad vitam ſolitariam, & quando liceat
dixi ſupra. c. ſane. Secundo oppo. quod non debuerit manda
ri viro vt reciperet vxorem adulteram. de diuor. ſignificaſti.
Glo. argumentum ſoluit, quod hic locum habet verſus, ni
hil mihi &c. quaſi dicat quod vterque commiſerat adulte
rium, ſed in contrario ſola mulier. Et in hac glo. ibi, Nil Ca
tilinā cethego. opponere poteſt, quia fuerunt ſocij eiuſdem
4 coniurationis; vt in Saluſtio catilinario. Tertio † oppo. quia
b vir & vxor b non debent ad paria iudicari. 32. queſtio. 1. ſi
quis vxorem. & q. 5. præcepit. de diuor. gaudemus. ver. ſi er-
go. cuius

ADDITIONES.

a Bigamus. Adde gl. in c. ſeriatim, 32. di. Io. An. in regula delictum de regu. iu.
lib. 6 in mercuria. Archi. in c. quiſquis. 84. diſt.
b Vir & vxor. Adde c. Apoſtolus. 32. q. 7. gl. in c. quæſiuit. de diuor.

Digitized by Google

men dicit Inn. ꝙ quia ſuſpectus eſt, ne fraudulenter hoc fece-
rit ad tempus, vt effugeret diſciplinam eccleſię, cogitur intra-
re monaſterium, vt hic, quod intellige quo ad hoc, vt euitet
reſtitutionem ꝯiugis. Nam ſi vult remanere in ſeculo ſolu-
tus ab vxore, non poteſt, vt hic, quæ no. Sed per hoc vr̃, ꝙ uir
ex adulterio ſuo ꝯſequatur commodũ, ꝯ̃ id qui ma. accu. poſ. ſi-
gnificante, vnde magis placet ſolutio præcedens, & eandem
repetit Inn. alia gl. dicẽs, ꝙ cõceditur viro poſſe tranſire ad re-
ligionẽ: qa mulier hoc volebat, ſed ſi mulier nollet, præciſe
cogeret eam recipere: nec poſſet, ei obijcere adulteriũ, cũ &
ipſe fuerit adulteratus, & paria delicta pari cõpẽſatione delen-
tur, de adul. c. penul. & fi. Hoſt. ſoluit aliter, ꝙ hic datur optio
5 viro, qa erat in paritate, & in pari cauſa potior eſt ꝯditio † rei,
regula, in pari. li. 6. Et qa hæc res eſt voti, & non præcepti, 33.
q. 1. integritas. Sed hæc vltima tñ ẽt conuenit mulieri. Iſtẽ di-
ctum ipſum non vr̃ procedere; quia licet in aliqbus potior ſit
ꝯditio rei regulariter; tñ pariter tractãtur actor, & reus, regu-
la in iudicijs, lib. 6. de mutuis peti. c. 1. & 2. vnde verior eſt ſo-
lutio præcedens, cum qua iugenda ſunt quædam quæ dixi in
ſecunda ſolutione: vt dicamus, ꝙ hic datur optio viro ingre-
diendi religionem: quia mulier non ꝯ̃dicebat, neque ſuberat
cauſa quare ꝯ̃dicere poſſet, vel quare iudex deberet cogere vi-
rũ cohabitare mulieri, cum ipſa non viueret incõtinenter. Ip-
ſo ergo viuente incontinenter, ipſa ẽt mulier dẽt perſeuerare
in ſuo propoſito, vt hic in fi. In eo tñ qd gl. vult, dicit, ꝙ viro
volente ſeruare propoſitum ꝯtinentię, mulier ꝯpellitur rema-
nere in ꝓpoſito, dicit Io. An. hoc verũ, ſi ſe voto aſtrinxiſſet,
vult dicere, ꝙ ad hæc ſe nõ aſtrinxerant, qd eſt verum, ſed tñ
iurauerant ꝙ alter nõ requireret alterum. Ex hoc dic, ꝙ etiam
hic non interceſſiſſet votum caſtitatis, ſi mulier noluit perſi-
ſtere in loco in quo ſe includi fecerat, poterit velle reſtitui vi-
ro, etiam ſi vir velit ingredi religionẽ, qa iuramentum fuit il-
licitũ, vt dr̃ in tex. Si aũt mulier ſe obligaſſet religioni, quid iu-
ris, dic, vt in q̃ſtione ſeq. Et ꝑ hoc patet, ꝙ illa ſolutio prima
eſt vera, ꝙ hic nõ dat optio viro; ſed Papa ſe retulit ad caſum
prout erat in facto, & permiſit viro ingredi religionẽ: qa mu-
lier non ꝯ̃dicebat: imino erat parata peragere pęnitẽtia. Quæ-
6 ro, ſi hæc mulier † intraſſet monaſterium de licẽtia viri, dicit
Inn. ꝙ ẽt ſi licẽtia fuerit calũnioſe, & cũ peccato obtenta, tñ
viro adulterãte nõ cogitur exire monaſteriũ cauſa redeundi
ad virũ, cum ꝑ adulteriũ mariti ſolẽnizetur votum vxoris, J.
ti. 1. conſtitutus, & c. veniens. Secundo quæro, in eo qd dicit
ꝙ iuramẽtũ fuit illicitũ. An poſſint aliqui ſe abiurare, & pro-
7 mittere ꝯtinentiã. † Gl. ſecũda arguit, ꝙ ſic, deinde ponit opi.
quorũdã dicentiũ hoc fieri non poſſe, niſi tranſeant ad reli-
gionẽ. Poſtea ponit opi. Io. dicentis, ꝙ pñt ſe abiurare ꝑꝑ ꝯti-
nẽtiã, & ꝙ hic non valuit abiuratio. qa ꝑꝑ ꝯtinentiã ſe abiu-
rarũt: ſed, vt poſſent adulterari, qd tenet gl. & idẽ Vin. & Inn.
& ꝓcedit hoc, ſi hoc faciunt deliberate, & bona inſpiratione,
non ex ira, vel cõmotione, de hoc, J. ti. 1. c. 1. pręcedẽs aũt opi.
ꝓcedit ſm Hoſti. ſi ſuſpecti ſunt, vt qa ſunt iuuenes, vt hic ſe-
cus ſi maturi, J. ti. 1. ex parte, & probat hæc ſolutio, J. c. cum
ſis, & c. vxoratus, in quo dic, ꝙ nõ dr̃ hic, ꝙ eſſent iuuenes, ſed
tamen ſic præſumendum eſt, & patet, ꝙ erant ſuſpecti; quia
vterque fuit adulteratus.

S V M M A R I V M.

1 *Apoſtaſia triplex.*
2 *Religionem intrantis propoſitum conſiderandum eſt,*
3 *Votum ſi quis emiſit per quod renuntiat ſeculo, deinde aſſumit habitũ probationis, an ſolemnizetur uotum.*
4 *Renuncians proprio, recipiendo habitum probationis, an uideatur ſolemnizare uotum quod erat ſimplex, nec dirimebat matrimonium,*
5 *Votum quomodo fiat ſolemne per profeſſionem,*
6 *Obligatus religioni in genere intelligitur eſſe religioſus, adeo quod ſi contrahit matrimonium, non tenet,*
7 *Iudeus ſi emiſit uotum, uel publicauit propoſitum deliberatum de recipiendo baptiſmum, an id debeat adimplere.*
8 *Reuertens ad ſeculum habitu probationis relicto, uiuere debet non ſeculariter.*

qua triplex ...

per literis, de conceſ. pręben. quia diuerſitatem. No. conſide-
2 randum propoſitum ingredientis religionem. An propoſue-
rit uitam mutare. An tñ experiri religionem. & dic, ꝙ non
præſumit uoluiſſe mutare uitam, niſi clara ꝓbatione uel ꝯpe-
tẽtibus indicijs hoc oſtẽdatur, J. c. ſtatuimus, & apertius J. c.
nõ ſolũ, lib. 6. & de hoc, J. q. 1. & per hoc approbatur, qd dicit
gl. ulti. in fi. Quæro quomodo ꝯſtabit de hoc propoſito, ꝙ uo-
luerit uitam mutare. Sol. per proxime dicta, & ꝑ id qd dr̃ in
dicta gl. ulti. Inn. dicit, ꝙ conſtare poteſt per confeſſionẽ ſuã
q̃ modo facit: uel qa qñ intrauit ſic ꝓteſtatus eſt, & dicit Inn.
ꝙ ſi de his ꝯſtiterit, habitus ſolẽniter ſuſceptus dirimit matri-
monium iam ꝯ̃ctũ. hæc. n. proteſtatio, ſiue intentio cũ ſuſce-
ptione habitus probationis habetur ꝓ ꝓfeſſione. Sed idem
Inn. in alia gl. quo ad hoc ultimũ, dicit, ꝙ ſi ꝑ ꝯfeſſionẽ ſuam
ſit pręiudiciũ matrimonio, nõ creditur ei. pro hoc de eo q co-
gno. ꝯſan. ſuper eo. de hoc de rap. c. pen. dic, ꝙ ſi matrimoniũ
eſt iam contractum tempore quo ingredit̃: ſed nondum
conſumatum, ſtandum eſt cõfeſſioni ſuæ: quia potuit libere
ingredi religionẽ. J. titu. 1. uerum, & c. ex publico, ſecus ſi cõ-
ſumatum, ut ibi. Si autem matrimonium fuit ꝯ̃ctum poſt in-
greſſum, & conſumatum, procedit dictum Inn. ꝙ ad uolen-
dum ꝓbare, ꝙ iſte fuerit profeſſus, ita qd matrimoniũ poſtea
ꝯ̃ctum non tenuerit, non creditur profeſſioni ſuæ contra ma-
trimonium. An autem per ſuſceptionem habitus cum pro-
poſito mutãdi ſolẽnizetur uotum, dico, J. q. 4. Et alij modi ꝑ
quos ꝯſtare poteſt, ꝙ quis uoluerit uitam mutare. no. J. c. pe-
nul. Secundo quæro, ſi quis emiſit uotum, per quod renun-
ciat ſeculo, deinde aſſumit habitum probationis, An ſolenni-
3 zetur uotum. † dicit Inn. ꝙ ſic. Nam ſi ſuſceptio habitus ſolẽ-
nizat propoſitum, qd habet de mutando uitam, debet ſolẽni-
zare uotum prędictũ, ar. 27. q. 1. c. 1. Item dicit Inn. de uoto ꝯ-
tinentiæ, qd ſi emiſit mulier, deinde ſolenniter ſuſcepit habi-
tum alicuius religinis, dicitur uotum ſolennizatum J. qui
clerici, uel uo. inſinuante, de hoc, & de ſequenti. q. dic, ut
4 J. q. 4. in fi. Tertio quæro, quid ſi † quis abrenunciat proprijs.
dicit Inn. ꝙ idem forte dicendum. ſ. ꝙ recipiendo habitum
ꝓbationis uidetur ſolennizare uotum qd erat ſimplex, nec di-
rimebat matrimonium, pro hoc, ꝙ ſolennizetur uotum, in-
ducit Inn. qa renunciatio propriorum eſt de ſubſtantia mo-
nachatus, ſicut continentia, de ſta. mo. cum ad monaſterium.
ſecus dicit Inn. ſi quis uouet non comedere carnes, vel ſerua-
re uigilias monachorum. Nam licet poſt tale uotũ accipiat
habitum, non erit ſolennizatum uotum. Rationem diuerſita-
tis nõ aſſignat Inn. ſed patet ex eo, quod ſtatim dixi, ꝙ renun-
ciatio propriorum eſt de ſubſtantia carnium, uel obſeruatio
uigiliarum. Quarto quæro, quare in caſibus de quibus in dua-
bus proximis quæſtionibus uidetur ſolennizari uotum, dicit
Inn. ratio eſt: quia ex quo prædicta nouit, etiam ſi habitum
non accepiſſet, cogendus eſt ea obſeruare. Igitur ſi per ſe ha-
bitum ſuſcepit, non debet permitti deſerere, ex quo cogen-
dus erat accipere. Opp. ad hoc. 17. q. 1. Gonſaldus. ubi qui uo-
uit ſe fieri monachum, non eſt ad hoc cogendus: ergo nec ha-
bitum accipiendo uidetur ſolennizare uotum. Sol. Inn. ꝙ ibi
uotum non emiſit, nec profeſſionem fecit expreſſe: nec etiã
feciſſe pręſumit; quia ibi nullum habitum ſuſcepit. hic autẽ
primo ꝓpoſitum, & poſtea habitum ſuſcepit, & ita ſuſcipiẽ-
do illud propoſitum ſolennizat Gõſaldus, qui promiſit ſe fa-
cturum monachum ſine ſuſceptione habitus, licet peccet ſi
non fiat 17. qu. 1. qui bona. Non tñ uotum fecit, nec profite-
ri intelligit, & ſic nec cogitur fieri monachus, ar. de renun. ex
tranſmiſſa, ff. ſi cer. pet. qui pecuniam. ubi pecuniã mutuam
accepturus ſi ſpopondit creditori futuro, in poteſtate habet
ſe non aſtringendi non accipiendo pecuniam. Refert dein-
de Inn. alios melius dicere, ꝙ cogendus eſt, & qd in c. ex tranſ-
miſſa nullũ uotum uel ꝓpoſitum certum habuit: ſed tñ ha-
bitum ꝓbationis petijt nullo uoto præcedente: ut ibi no. de
hoc qui clerici, uel no. conſuluit. Item ad c. Gonſaldus, dicit
Hoſtien. ꝙ ibi is qui uouit erat mente alienatus, & de hoc
ibi, ſed dato, ꝙ non eſſet alienatus, adhuc procedit ſolutio
præcedens, & de hoc ibi. Et prędicta quę dixi in hac q. & dua-
bus proximis uidentur tolli per ca. unicum de uoto li. 6. quia
uotum

Digitized by Google

— — — — perpue cū apparet, ꝙ fuit ineptus, & nem tacto ɔ-
ſului. Si aūt uellet ad ſeculū reuerti nō ɔ̄hēdo matrimoniū,
nō poterit obſtāte voto ſimplici qđ intelligit̄ emiſiſſe, ꝑ p̄ di
cta, & q̄q̄ nō ſine ꝑiculo aſſerant̄ p̄dicta, tñ ne ēt faciliter frā-
gat matrimoniū, æqua eſſe vr̄, & iure fundata, maxime, qa ſi
voluiſſet ꝓfiteri, nō ſuſcepiſſet habitū nouitij, ſed ꝓfeſſorū, ſu
mēdo aūt habitū nouitiatus vr̄ deliberationē de mutādo vitā
ſuſpēdere in euentū cōpletę ꝓbationis, & hoc quoad obligā
dum ſe religioni, & pro hoc ĵ.q.8.in fi. & ad iſtud c. dic, vt di
xi ad c. nō ſolū, qđ hic ſolū probatur, ꝙ nō ꝑmittitur ad ſecu
lum reuerti, & ꝓ prædictis eſt: qa c. nō ſolū, diuerſitatē ponit
inter ꝓfeſſionē expreſſam, uel tacitā, & appareat, ꝙ uoluerit
vitā mutare. Sed c. vnicū. de voto p̄al. ꝓbat, ꝙ votū nō dirimit
niſi ſolēnizatū ſic p ꝓfeſſionē expſſam, vel tacitā in aliqua de
religionibus approbatis, vel p receptionē ſacri ordinis ergo
ſecus cū apparet, ꝙ uoluit vitā mutare, qa hic ſi voluiſſe hoc
caſu ēt expſſiſſet, de deci. ad audiētiā. Itē ſi dicimus, ꝙ voluiſ-
ſet vitā mutare, in oībus æqpararet ꝓfeſſioni tacitę, ēt quo ad
impediēdū ɔ̄ctū matrimonii, nimis extēderet̄ diſpoſitio, d. c.
vnici, ſtemus ergo ei, qđ dixi, ut iura iuribus ɔcor. de ele. cū
expediat, li. 6. C. de inof. te. ſi qñ. Quinto q̄ro, tn eo, ꝙ hic cog-
7 tur adimplere uotū, qd ſi iudeus † emiſit uotū, uel publicauit
ꝓpoſitū deliberatū de recipiēdo baptiſmū. d̄r, ꝙ dēt cogi adim
plere, fortius q̄ in caſu huius, c. qa votū, de quo hic eſt uolūta
riū, votū aūt baptiſmi neceſſariū, in quo nec Papa diſpēſare
p̄t, de uoto magnę. ver. cū igit̄, de hoc eo. ti. debitū, ꝑ hoc, qa
cogit eccleſia ēt infideles ad id qđ iuſtū eſt, de uoto, qđ ſup,
& dicit Ho. ꝙ cogetur indirectè, ſicut, & alibi de uſur. poſt mi
ſerabilem. & ca. quanto. de rap. in archiepatu. Sexto q̄ro, in eo
8 ꝙ dicit, ꝙ q relicto habitu † ꝓbōnis reuertit̄ ad ſeculū dēt vi-
uere nō ſeculariter: qd importat hęc gl. ī ver. ſeculariter, expo-
nit. i. nō diſſolute, vult dicere ꝙ tenet viuere religioſe, ꝙ lati⁹
ꝓſequit̄ Inn. dicēs, ꝙ nō dēt viuere ſeculariter, portādo arma,
vel viuēdo luxurioſe. ar. 20. q. 3. eos, mr̄imoniū aūt licite ɔ̄her,
& veſtes & tōſurā ſeculares portabit. dicit. n. rſa, ꝙ in veſte cū
qua intrabit. ſ̄. e. ſup eo. ar. de cle. ɔiu. Ioānes, & qa ſub ɔdōne
intrauit. ar. de ſpō. de illis, de hoc ꝙ dicit Inno. de mr̄imonio
dic, vt in ſeq. q. Et quo ad primū dic, ꝙ ſi veſtes in qb. intrauit
erāt nimis laſciuę deponat illas & honeſtiores aſſumat in me
moriā priſtinę religionis. ar. C. de qōni. ſeruos. Septimo q̄ro,
a an poſſit ɔ̄here mr̄imoniū. a Gl. pe. refert quoſdā dicere ꝙ nō,
9 † cuius ɔ̄riū tenet idē Vin. Goſ. Inn. & Ho. & de hoc aliqd di-
xi ſ̄. q. ꝓx. ꝙ ꝓcedit ex eo, qa nō fuit obligat⁹ religioni, ſecus ſi
fuiſſet obligatus, vt qa apparet ꝙ abſolute voluit mutare, vitā,
tūc. n. religioſus eſt, licet nō p̄ciſe illius religionis, & hoc caſu
d̄t Vin. ꝙ ſi īgrediēs hēt ſpōſā nō cognitā, illa ſtatim poterit
cū alio ɔ̄here, ꝙ ſm Io. An. bñ ꝓbat̄. c. ti. bñficiū. li. 6. dic vt di-
10 xi ſ̄. q. 4. Octauo q̄ro, ſi ingrediēs † nō ꝓteſtat̄ de intētione ſua.
Glo. vlt. ar. p̄ſumendū ꝙ voluit mutare abſolute, ꝙ ꝓſequitur
viq; ibi. ſed ɔ̄. vbi arg. in ɔ̄riū, & hoc tenet, ꝙ ēt tenet Inno. di-
cēs ꝙ vr̄ in culpa non ꝓteſtādo. non tñ cogitur ꝓteſtari. qa ſi
cogeret̄, fere oēs ꝓteſtarent ꝓ egreſſu. & ſic multi poſſent ha
bere occaſionem facilius, & ſine rubore exeundi Secundo, qa
cuilibet ɔceſſum eſt de ſua ɔſcientia teſtificari, & ſolus Deus
cognitor eſt ſecretorum, vult dicere, ꝙ ſibi creditur: qa nec
aliter probari pōt. de hom. i. ſignificaſti. 2. & c. petitio. Tertio,
ꝙ licet expreſſerit, non præſumitur ɔ̄ eum: ſed potius, quod
ex rubore omiſerit. Quarto, quia forte timuit ne ſi proteſtare
tur, non darent ſibi habitum probationis. Ex his infertur ꝙ ꝓ
teſtatio non eſt neceſſaria, in quo gloſſ. hæc allega. iura pro &.

ſtulaſti. intra annum. Nam totus 15. illis cedit, qđ dic, vt ĵ. c. 1.
li. 6. profeſſione, tacita vel expræſſa. Op. in eo qđ dicit ep̄is ſciē
tib. promoti fuerunt. vnde a ɔ̄rio vr̄ fieri ignorantib. cum tñ
non appareat in hoc rō diuerſitatis. Sol. litera legit̄ duob. mo
dis: vt in glo. qđ dico. ĵ. q. 1. Secundo oppo. ꝙ nō potuerūt iſti
1 promoueri ad ſacros, cum eſſent minores. † de temp. or. vel
non eſt. de æta. & qual. cle. generalem. So. eſſe minorē pōt in-
telligi dupliciter, vt in ſeq. q. Sed quo ad hoc ɔ̄rium intellige
ꝙ tpe promotionis erant idonei rōne ætatis: quia ēt ſi tēpo-
re quo egreſſi fuerunt, eſſent minores. 14. poterant eſſe facti
maiores & idonei ad ſacros. Quæro quæ fuit rō dubitādi. Gl.
1. r̄ndet ponendo duas lec. Prima ꝙ iſti erant maiores. 14 an-
nis. ſed minores. 25. ita quod poterant obligari. de proba. in p̄-
ſentia. fuit ergo dubium an poſſent egredi. & r̄ndet ꝙ ſic. qa
non apparet ꝙ voluerint mutare vitam. qđ ſi apparet, nō poſ-
ſent egredi. ſ̄. c. proxi. ſecunda lec. ꝙ erant minores. 9. annis. &
ſic ſumimus minorem in iſto tit. & tunc fuit dubitatio. quia
forte erant doli capaces qui poterāt ſe obligare diabolo ſicut
& Deo. Dicit Hoſt. ſ̄. e. ad noſtram. ꝙ hæc ſimilitudo non eſt
bona. quia peccatum deliberatione committitur. nec quærit
diabolus autor peccati deliberationem hominis, ſed caſum.
arg. 16. q. 2. viſis. poſt principium. Deus autem qui nemini in
ſidiatur vult ꝙ ſeruus deliberet anteq̄ votum emittat. 27. q. 1.
nuptiarum. ad hoc de conſe. di. 4. quæris. Quo autem ad hanc
2. lec. glo. refert Hug. hoc tenuiſſe, ꝙ doli capax obligatur mo
nachatui per rationem prædictam: quia poteſt ſe obligare dia
bolo. Dicit Hoſt. ꝙ hæc ratio fallit in caſibus notatis ſup. cap.
licet. in glo. ab hac. quia illi de quib. ibi, poſſunt obligari pec-
cato, & non religioni. Item Papa reſpectu religionis poteſt
licentiam reſtringere vel laxare ſup. quia in inſulis. Et hoc ꝙ
2 requiratur in religione † pubertas, nec ſuppleatur per mali-
tiam, tenui ſup. eod. cum virum. licet glo. ibi in ver. recipiunt,
faueat opi. Hugo. tene ergo primam lec. & de hoc. 20. qu. 1. in
ſumma. & per hoc ſol. contrarium præcedens. ad quod ſpāli-
ter reſpondendo dicit Io. an. ꝙ litera ibi, ſcientib. legitur pri-
mo vt ſuppleatur maxime. ſecundo vt legatur propric. & tūc
dic, quod dicit, ſcientib. vt non appareant decepti. regula ſciē-
ti. lib. 6. vel ſecundum alios vt appareat epiſcopos diſpenſaſſe.
& dicunt hic probari quod diſpenſatur in ætate circa curata,
quod eſt falſum. de ætate & qualitate c. vno. li. 6. vnde præce-
dens expoſitio melior. Et in hac gloſſa ibi, in antiqua. vbi di-
cebatur niſi prudentia ſuppleuerit ætatem, vt tranſire ad reli-
gionem debeant laxiorem, quia cum ſine proteſtatione ha-
bitum religionis aſſumant: vitam præſumuntur propoſuiſſe
mutare: ſed ſublatus fuit hic tex. per quem fauebatur duabus
falſis opi. Hug. prima eſt hic in glo. Alia habet ꝙ ſimpliciter
intrans videtur vitam voluiſſe mutare. Hoſt. & in hoc vltimo
dic contra vt dixi. ſupra cap. prox. no. 1. & in fi. de hoc plen. 20.
q. 1. in ſumma. Tertio quæro de intellectu literæ ibi, propter
hoc non ſunt amouēdi. dic, quod poteſt exponi propter hoc,
ſcilicet, quod intrauerunt & exiuerunt intra certum annum
vel propter hoc, ſcilicet, quod ſint minores, dummodo cum
eis propter vtilitatem vel neceſſitatem fuerit diſpenſatum.
Prima placet Quarto quæro an beneficia ingreſſi ſeruabun-
3 tur † ſibi intra annum probationis. Inno. proſequitur, & eſt
expeditum ꝙ ſic. ĵ. eod. beneficium. lib. 6. & hoc etiam tenet
Inno. vel dic ſecundum eum ꝙ vacant ipſo iure. arg. de renū.
ex tranſmiſſa. Sed hoc non placet Inno. & dicit poſſe dici il-
lud fieri propter expreſſa ſigna renūciationis, quæ ibi fuerūt.
quod no. pro intellectu illius c. de quo ibi dico.

ċti dř eſſe ꝓfeſſus h.d.cum gl.Cõis diuiſio.Ideoq; ꝓfeſſionẽ expreſſam,irregulariter.i.in honeſte,qđ facere nõ debẽt ẽt ſi ante annũ exiuiſſent,ſ.e.c.2. obſeruãtias,q̃ obedientiã reſpiciunt,& hæc tria ſubſtãtialia ſunt ꝓfeſſionis,de ſtatu mona.
1 cũ ad monaſteriũ,ad fi.† No.illud habitus nõ facit monachũ ſed ꝓfeſſio,ſ.e.porrectio. Secundo no,qđ ꝑ delationẽ habitus irregularis ꝑ annũ intelligitur qs ꝓfeſſus,quod ꝓcedit ẽt ſi deferat habitũ nouitiorũ,niſi in colore,ſciſſura, vel forma ſit patẽter diſtinctus ab habitu ꝓfeſſorũ,e.ti.cle.eos.Et intelligit Inn.hic,ꝙ ſuſcepit habitũ cũ ſolẽnitate ſolita;aľs dř ſecus remittit.ſ.c.vidua.dic,vt ibi dico ꝯrio.3.& 5.Tertio no. vt gl. 3.Et in ca.ibi,qđ dř 3.reg.17.Ibi ſeruire de facili.vel loqtur de
2 ꝯriis ſm Hoſt.† Op.in eo,qđ dicit,ꝙ monachi erãt ſubiecti a
a ẽpo quo ad l.diœceſi.Nã monaſteria ſunt exẽpta a lege diœce. 16.q.1.cũ ꝓ vtilitate.Gl.ſoluit exponẽdo diœceſis.i.iuriſdictionis,qđ no.q:a aliqñ iſti termini accipiunť ꝓmiſcue,vt hic,qđ dixi de offi.ord dilectus,& de hoc,10.q.1.in ſumma.Secũdo
3 oppo.ꝙ ꝑ morã anni in monaſterio nõ inducať ꝓfeſſio † de elec.cum cãm in fi.Sol.ibi loquitur qñ morã fecerãt in habitu ſeculari.Et dic vt in gl.fi.q̃.diſtinguit an loquať hic de delatione habitus ꝓfeſſorũ,an vero de alio habitu,primo caſu dẽt ſuppleri,maxime in eo,qđ dicit de anno,ſecũdo caſu dř gl.ꝙ attendit annus qñ habitus nouitiorũ nõ eſt diſtinctus ab habitu ꝓfeſſorũ,qđ dic vt J.c.1.lib.6.Et ide Inn.q dicit,ꝙ qñ ſunt habitus diſtincti,q̃tũcũq; portet habitũ ꝓbationis, nõ cogiť illã regulã ꝓfiteri,& dicit Abb.ſ.c.ꝯſulti.ſe vidiſſe literã abſolutoriã datam ſuꝑ hoc cuidã monacho q ꝑ 20.annos ſteterat in habitu ꝓbationis,qđ dic, vt in cle. eos præal. vbi de hoc in gl 2.Refert Inn.aliã opi.ꝙ ẽt vbi ſunt habitus diſtincti,ſi ſtetit ꝑ annũ eſſe in ordine, licet nõ in illo,qđ ſibi nõ placet. Et intellige dictũ Inn.de illo q detulit habitũ ꝓbationis,ſecus ſi aſſumpſiſſet habitũ ꝓfeſſorũ: qa tũc intelligiť ꝓfeſſus ſi triduo ꝑ ſeuereet,J.c.ꝯſtitutionẽ li.6.qđ dixi ſ.c.vidua.Quæro,an
4 q detulit habitũ indiſtinctũ ꝑ annũ † poſt annũ dẽat admitti ad ꝓbãdũ,ꝙ nõ habuit animũ ſe obligãdi.Gl.vl.ꝙ nõ:qa hęc eſt ꝓſumptio iuris,& de iure,niſi ante annũ fuerit ꝓteſtatus, & no.gl.& q̃ ſit ꝓſumptio iuris,& de iure dic,vt in ca. is q.de ſpon:& quo ad ꝓteſtationẽ,dicit Vin.ꝙ ſi qs J. annũ ꝓbationis ꝓteſtetur,ꝙ nõ vult remanere,licet aliquo tpe remaneat, ẽt poſt annũ põt exire,de offi.ordin.paſtoralis,& ſi voluerit remanere habebit adhuc annũ,niſi cedat ĩ hoc iuri ſuo,de hoc in Specu.de ſta.mon.in vltima q.& dixi,ſ.e.c.2.& per Archi, 27.diſt.qđ interrogaſti.& in d.cle.eos,in vl.gl.q̃ dicit ꝓteſtationem iuuare,ꝑcipue ſi fuit ꝯuẽtionalis,& dic,ꝙ ſi illa gl.in-
5 telligit præcipue,pro maxime,ꝯ eſt,qa † ꝓteſtatio extraiudicialis nõ iuuat niſi ſit veſtita ꝯſenſu aduerſarij.de elect.Cumana,ad quod dic,ꝙ hic ſufficit ẽt nõ ꝯuẽtionalis:qa,qđ ꝓfeſſio tacita inducat ꝑ lapſum anni ex delatione habitus eſt ex eo: qa ꝓſumiť talis fuiſſe animus deferentis habitũ, Ad hãc igiť ꝓſumptionẽ tollendã ſufficit qũocũq; ꝯſtet de animo. Itẽ, in
6 obligatione quæ ꝯhiť re,ſufficit † ꝓteſtatio ſine ꝯſenſu aduerſarij,dũmodo nõ ꝯdicat,ff.de ſolu.l.1.& qđ ibi no. gl. vbi qñ debitor ex pluribus cauſis ſoluit vnũ debitũ,põt eligere in qđ debitũ velit applicare,& ſi eligiť tacẽte creditore valet elect. ſecus aũt in ꝓfeſſione expreſſa:qa tũc nõ ſufficeret ꝓteſtatio ſine ꝯſenſu abbatis,d.c.Cumana,& ꝓ hoc qđ dixi de ꝯdi.app. c.fi.& qđ no,de ſpon.tua.in gl.1.& ibi ẽt dixi,tñ ẽt in ꝓfeſſione expreſſa eo ipſo,ꝙ ſit ꝓfeſſio cũ ꝓteſtatione,abbas recipiẽdo ꝓfeſſionẽ,vř ẽt proteſtationi ꝯſentire:qa non põt ꝓ parte approbare,& ꝓ parte reprobare.Secundo q̃ro,in eo,ꝙ mãdat in li.hũc cõpelli.qũo cõpelleť,dic,ꝙ ꝑ cẽſurã eccleſiaſticã,vt in lr̃a.Et ſi nõ ſufficeret:qa nec cõpeſcuntť,dicit Pe.ꝙ hẽt locũ c.relatũ.J.ne cle.vel mo,Illud tñ c.loquiť qñ tota ꝯgregatio reſiſtit vñ dic,ꝙ ꝓcedit ꝯ iſtos q tanq̃ ſinguli reſiſtũt ꝑut ꝓcedit ꝯ cõtumaces.de quo de iudi.cum non ab homine

ADDITIO.

a Monachi erant ſubiecti.Adde c.abbates,& c.mona ſteria.17.q.2.

SVMMARIVM,

1 *Nouitius dicitur qui eſt in anno probationis.*
2 *Habitum religionis ſuſcipiens an illum dimittere poſſit,& exire,*

nouitios,quod exitetis [illegible]
& dic nouitios,ideſt de nouo receptos,& veſtimentis probationis indutos,dicit Hoſtien.ꝙ habitus nouitiorum,& habitus probationis idem ſignificant. Secundo no. ꝙ talis nouitius libere reuertitur ad priorem ſtatum, & hoc ante ſuſceptum habitum q dari proficientibus conſueuit,ut in litera:ex qua infertur,ꝙ poſt ſuſceptum hunc habitum ẽt J. annum exire nõ poterit.Item ẽt intellige,quod dixi de nouitio,q reuertitur ad priorem ſtatum ante profeſſionẽ emiſſam,vt in litera:ergo poſtea nõ poterit,& ſic infertur,ꝙ ſi ante egreditur
a beneficia,& bona recuperat a C.de ſen.paſ.l.1.& fi.& ꝓbatur, J.c.beneficium,lib.6.ꝑ qđ c.dic verius,ꝙ nõ dř perdidiſſe,ſed interim tenuiſſe,vnde recuperat ſolum de facto de hoc J.q.
b 2.Et de nouitio b an poſſit eligi in ẽpm,& de tacite profeſſo an poſſit eligi in abbatem,& an receptio habitus habeat profeſſionem tacitam,no.hic Hoſt.ſed ſunt expedita de ele. nullus lib.6.J.e.ꝯſtitutionem e.li.Tertio,no.circa hoc de verbo
c libere c Ex quo infertur,ꝙ nõ cogitur ad aliam religionem trãſire,de hoc ſ.eod. conſulti.Quarto no.regulam,ꝙ qui ſu-
2 ſcipit habitum religionis † illum dimittere, & exire põt,& pone.4.caſus exceptos:primus ſi recepit habitum ꝓfeſſorũ. Secũdus ſi fecit ꝓfeſſionẽ exꝑſſam: Tertius ſi detulit habitũ vltra annũ,qđ intellige vt ſ. ca.ꝓxi.quartus ſi apparet,ꝙ oĩno voluit vitã mutare,& de hoc ſ.eo.c.2.& c.ſuꝑ eo.& c.ꝯſulti. & dic de hoc vltimo,ut dixi in d.c.ꝯſulti.q.4.& dicit Hoſt.ꝙ votũ ꝯtinẽtiæ,a ꝯiugatis emiſſum ſemꝑ eſt ſolẽne,de hac dic ut no.J.ti.1.dudũ.Opp.ꝙ recipiens habitum nõ poſſit eũ dimittere.J.qui cleri,vel uo.c.fi.Soluit Inn. ꝙ hic fuit receptio nullo uoto emiſſo: ſed in ꝯrio ſecus,qa ibi uotum emiſit. In
3 hoc tñ quomodo ſolẽnizetur uotũ,dixi ſ.porrectum.† Quar
d to quotuplex eſt habitus d religioſorum.Gl.prima dicit,ꝙ duplex,qdã ꝓfeſſionis,qdam ꝓbationis,& de utroq; hic, ꝙ dic,
4 ut in gl.itiq; ibi,ſed pone. † Scđo q̃ro an bñficium eius q eſt in anno probationis,ꝯferri poſſit.Gl.c.diſputat,& ꝯcludit æquius,ꝙ nõ ꝯferatur,dic,ꝙ immo uerius,& ſic determinatũ eſt,J.eo.beneficium,li.6.& hoc ẽt tenuit Vin.in d.c.ꝯſulti.Et in hac gl.ibi,nulla,qđ c.nõ habet locum hoc caſu,qa bñficiũ nõ uacat,ibi,Io.27.q.2.deſponſatam.Et idem no.ipſe Io.Phi. & Goſ.ſ.eo.ꝯſulti,& ibi ẽt ꝑ Hoſt.& de hoc ꝑ Inn.ſ.e.poſtulaſti.& ꝑ Hoſt.in ſumma de ꝯuer.cõiug.in fi.ibi §. ſi qs, uide de re iud.qđ ad cõſultationẽ,uer.ſed nec.ꝯrio primo,ibi,ſunt ꝑſonę.uide de iudi.dilecti,ꝯtrario primo.Tertio q̃ro qũo pa-
5 tet,ꝙ uoluerit vitã † mutare.Gl.2.ponit aliquos modos, uel ſm In.apparet,qa nũc cõfitetur,ꝙ qñ intrauit habuit talem aliũ fugiẽdi ſeculũ,vel qa qñ ſumpſit habitum hoc ẽpſſit,vel ſm Hoſt.ut qa ſe,& ſua monaſterio obtulit,vel qa proprijs oĩno renunciauit,uel caſtitatẽ,& obediẽtiam ſolẽniter ꝓmiſit, hæc.n.& ſimilia ſunt ſigna euidentia dimiſſionis ſeculi,& de hoc ſ.eo.cõſulti.qđ c.vř probare.ꝙ is qui dicit, ꝙ nõ habuit animũ mutãdi vitam debet hoc ꝓbare,qa dicit ibi in fi.ꝙ dẽt de animo proteſtari.Sed ad illud c.reſpõde ut in hac glo.in fi: & dicit Inn ꝙ hæc decre.illam interpretatur,qa nec dicitur ibi quis probare debet de aĩo,& hic determinatur,ꝙ niſi appareat de aĩo non redeundi ad ſeculũ,libere redire põt, & de hoc dixi in d.c.conſulti.in primo nota,& q.4.Quarto quæro
6 an ſicut iſte rediens † ad ſeculum recuperat beneficium, ita & alia bona dic,ꝙ ſic ut dixi in ſcđo notabili. In hoc tamen dicit Hoſti.ꝙ ſi tempore ingreſſus bona legauit, uel dimiſit alicui

ADDITIONES.

a Et beneficia recuperat. Adde Card.l capitulo ex tranſmiſſa.in ſecundo notabili. de renun.
b Et de nouitio. Adde Hoſtienſi. & Doct. in capitulo per tuas, de voto.
c De verbo libere. Adde de præbend.capitulo licet epiſcopus libro ſexto, gloſſ. in verbo libere.in c.e.dudum de ſepul. glo.in cle. hi quę de ætat. & quali.
d Quotuplex,eſt habitus. Adde Abbas in capitulo ex parte.ſuper glo.fi.ſupra eo.de.

Digitized by Google

... Hoſt.ꝙ hæc conditio facit
2 ꝙ ille habitus ſit cēſendus ꝓfeſſorū,& tūc dic,ꝙ ſcięter illū recipiēdo ſit ꝓfeſſus,& ſaluo qđ habes ℑ.c.ↄſtitutionē li.6.& dicit Hoſt.idē ſi diſcernat ꝓfeſſus ꝑ alia ſigna,vt,qa nullus nouitius ſtat ſ.chorū:nec hēt vocē in capitulo:qa tūc ſi vtit̄ nouitius iſtis ſignis,Abbate,& fratribus ipſū certioratibus,& cōſentiētib.ꝓfeſſus intelligit̄,ℑ.c.t.li.6.qđ dic.vt dixi ſ. c. vidua.

SVMMARIVM.

1 Religioſi fugitiui annuatim ſunt requirendi, vt ad monaſterium reuertantur.
2 Religioſus fugitiuus quis dicatur.
3 Monaſteria coguntur recipere monachos fugitiuos ſalua ordinis diſciplina.
4 Monachus non debet deduci ad monaſterium quando graue ſcandalum imminet.
5 Monachus fugitiuus cui acquirat dum eſt in fuga.
6 Fugitiuus ſi promouetur aliquam eccleſiam, cui acquirat.
7 Monachus intrans ſecundum monaſterium, cui acquirat.
8 Monachus licentiatus per Abbatem ad arctiorem religionem, ſi ali qua interim acquirit, cui acquirat.
9 Iudex qui non habet certum territorium limitatum, etiam iuriſdictionem contentioſam inter eos qui ſunt de iuriſdictione ſua vbique poteſt exercere.
10 Diſcipilina Monachi delinquentis ſecundum regulam Beati Benedicti conſiſtit in ſex gradibus.
11 Monacho poſito in alio monaſterio cuius expenſis miniſtrabuntur neceſſaria.
12 Profitens in duabus religionibus cui earum obligetur.

1 Ne religioſi. †Religioſi fugitiui annuatim ſunt requirēdi,& cogendi,vt ad monaſteriū reuertant̄:primo ponit̄ ↄſtitūtionis cā,ſecundo ↄſtitutio,ibi, ſtatuimus,ubi primo ꝓuidet circa fugitiuos,& eiectos obedire paratos.ſcđo circa obediētes,ibi,ſi vero.Itē primo ꝓuideti cū receptionē ipſorū regula patit̄,ſcđo qn̄ nō patit̄,ibi,alioqn & dicit Io.An.ꝙ nouiſſime ꝑ ↄſtitutionē Bn̄dicti:ꝓuiſum eſt plenius.ſ.ↄ fugitiuos,q̄ incipit,paſtor bonus,ſeu patres.i.ſiue iſti præſidētes vocētur Abbates ſiue priores,fugitiuos,q ꝑ ſe exiuerūt,vt differat a ſequēti.ꝓuideāt,ipſi præſidētes,vel maiores Abbates,vel priores. Alioquin.i.ſi hoc fieri non poteſt ſine graui ſcādalo eiuſdē ordinis,humiliter,qa parati ſunt ſubire incluſionē,& pęnitētiā agere,& eis in oībus obedire:nec aliter eſſent abſoluēdi. de maio. & obe. cū in eccleſijs. Nota monachis ſubtrahendam materiam vagationis.Secūdo no. de fugitiuis monachis reuocandis ad clauſtrum.Et dicitur fu
2 gitiuus † qui manſit extra monaſteriū,vt ſe celet abbati, etiā ſi poſtea pęnitentia ductus redit ad monaſterium,ff.de ędili. edic.quid ſit fugitiuus,& pro iſta requiſitione facienda facit C.de agri.& cenſi.oēs,lib.11.& quod dicat,dico,ℑ.de immu,
3 eccl.indicatū.Tertio no. ꝙ coguntur † monaſteria ſuſcipere monachos,ſalua ordinis diſciplina.i.niſi regula repugnet.Eſt autem in regula Beati Benedicti.49. capitulo, ꝙ qui ter exiuit,amplius non admittatur,obſeruetur tñ,quod hic dicitur: vt in locis competentibus apud monaſteria miniſtrent̄ eis vitæ neceſſaria,nec ꝑmittant̄ vagari,qđ dic, ut ℑ. q.7. Quarto
4 no.ꝙ quando graue † ſcandalum imminet,ſi monachus deductus fuerit ad ſuum monaſterium,nō debet ad aliud deduci.& dicit Hoſt.ꝙ graue ſcandalum eſt,ut qa tot,& tanta ↄmiſit,ꝙ fratres dicūt,ꝙ ſi reduces ipſi exibunt,vt dicit ſe de facto vidiſſe.Quinto no.ꝙ p̄ſidētes poſſunt excommunicare,ibi,ex ... naſterio.in dubio diſtingui ... propinquis, an ab extraneis vt in c.requiſiſti.de teſta. dic melius,ꝙ indiſtincte acquirit eccleſiæ.26.q.1.ne pro cuiuslibet.pro hoc quod no.de cele.mi.
7 clemen.2.in glo.fi.dixi de teſta.c.1. Tertio quæro , † quid ſi intrat ſecundum monaſterium.dicit Hoſti. ꝙ ſi illicentiatus receſſit & intrauit laxius monaſterium,acquirit primo, ſ.ca. Ioannes.Si licentiatus vel petita licentia intrauerit monaſterium arctius, acquirit ſecundo : quia nihil habet commune cum primo,ſ.c.licet.ar.de renuncia.ex tranſmiſſa. de parochi. fi.21.q.2.ſi quis iā.18.q.1.c.vno.& ſic intellige in Aut.de ſan. epiſ.§.monachus.col.9. & de monach.§.ſi vero relinquens. Nam & ſeruus pro derelicto habitus priori Domino acquirit.C.de lati.li.tol.l.vnica.§.ſed ſcimus.immo acquirit ipſum appræhendenti.ff. de ſtipu. ſeruo. quod ſeruus. & de hoc de
8 priuile.cum olim.2.Quarto quæro, quid ſi monachus † licē-
b tiatus [b] per abbatem ad arctiorem religionē interim aliqua acquirit. Bartho. brixi.in Dominicali. 7. dicit ꝙ competunt primo monaſterio cuius eſt monachus donec ingreditur ſecundum,cum nondum plene ſit tranſlatus, dicto.c.ſi quis iā, 21.q.2.ff.de mili.teſta.ex eo.pro hoc.ſ.q.1. & de hoc in Spec. de ſta.mona.ver.41.& in ver.ibi ſequenti tractatur de ęgroto. & de hoc ℑ.de infan.&. lanc.vno.de eiecto dico.ℑ. de priuile. cum olim.2.& nota.18.q.2.Abbates. Quinto quæro, ibi,requirant.vbi poterunt requirere.Io.cal.dicit,ꝙ vbicūque ſint, quod innuunt verba,fugitiuos & eiectos, & pro hoc dicit , ꝙ poteſt eſſe iudex ſine territorio certo. & hoc patet in Domino quo ad vaſallos. de iudi.cęterum. de foro compe. verum. 10.col.de proh.feu.alie.imperialem.§.præterea.& ibi no.Idē in ordinarijs non habentibus adminiſtrationem.de reſtitu.in inreg.c.penul.talis ergo iudex in quocunque loco, dummodo honeſto,iuriſditionem poteſt exercere, quod hic probatur in fi. quia alias hæc requiſitio eos qui requiruntur extra monaſterium exiſtentes non conſtitueret contumaces , ſed iſti prælati non poſſunt hoc niſi monaſterio.de conſtit.c.2.li. 6.de re iudi.clemen.paſtoralis.bene facit de ſenten.exco.cum illorum in caſu quo duo prælati conueniunt: ergo ſaltem alter eſt extra proprium monaſterium. ſed contra hoc facit de æta.& quali.cum contigat.ibi,in proprio monaſterio ſolummodo,per quam decre.Hoſt. de offi. ordi.quanto. dicit ꝙ abbas non poteſt ſedere pro tribunali extramonaſterium , vt cognoſcat de cauſa ſubditi etiam religioſi .Idem not. de priuil.cum & plantare.§.in eccleſijs.per.l.fi.ff.de iur.om. iudi.Et ſecundum hanc opi.poteſt diſtingui inter contentioſam iuriſdictionem, quam ſolum in monaſterio poſſunt tales prælati exercere:& voluntariam quam poſſunt exercere vbique. facit quod not.de offi.lega.nouit.plus tamen placet Io.calde.
9 ꝙ iudex † qui non habet certū territoriū limitatū, ēt iuriſdictionē cōtētioſam,inter eos q ſunt de iuriſdictione ,ſua vbiq; pōt exercere,vt prius dictum eſt. Et ad præalleg.c.cum contingat.de æta.& quali. dicit Io.cal.in ꝓprio monaſterio non poteſt reſpicere perſonas.& ſic ponitur ibi continēs ꝓ contēto.de vita & hon.clerico.monaſteria,cum ſimilibus, vel ſīm eum,ſi ille competens abbatibus ex ſpeciali priuilegio etiam corpore

ADDITIONES.

a Cui acquirit monachus fugitiuus.Adde Arch in c.longinquitate 12 q.2 Ab. in c.quod ad te.in pe. col.de cle. coniu.Bal.in l.1.C.vbi cau.ſta.agi debeat Oldra.conſ.65.

b Monachus licentiatus.Adde gl.ſummæ.18 q.1.c.ne pro cuiuslibet & ibi do. 16.quæſt.1.

Digitized by Google

comp.Romana,§.ꝓhentes,dico de for.comp.c.fi.q. 1.& 2. Si autem hæc requiſitio fieret non iudicialiter,poſſet vbiq;fieri, ſecundum prædicta. Sexto quæro de intellectu literæ ibi,q ſi.Glo.1.exponit qui.i:præſidentes,vel patres. Io.‍And. ſubaudi,vel priores,qđ procedit intelligendo, vt dixi ſuper tex. ꝙ idem importet verbum Abbates,& verbum priores,& fit differentia ſolum in vocabulo.Sed gl.forte intellexit,ꝙ hic verbum priores intelligatur non de prioribus generalibus ordinis,ſed particularibus ipſorum locorum,& ſecundum hoc ꝓcedit ſua expoſitio, vt hic, n e repetatur verbum,priores Nã in præcedenti caſu,vbi ponitur illud,agitur de reuocãdo monachos electos,& hoc facere debēt etiam particulares priores quo ad ſuos monachos,hic autem agitur de compellendis prioribus,vnde ipſi non poſſent ſeipſos compellere,de in ſtitu. cap. fina. & quæcunque expoſitio teneatur non refert. Septimo,quæro,quid important illa verba in tex.ſalua ordinis diciplina.Glo.4 ſoluit,ꝙ imponetur pœnitentia prout exigit regula illius ordinis,dicit Ia.ꝙ forte facient carinam, de ſpon.du.cap.2.dicit Hoſt.ꝙ ſecundum regulã Beati Benedi-

10 ctit diſciplina monachi delinquentis conſiſtit in ſex gradibus,Primus eſt ſecreta monitio,ſecundus publica correctio, tertius ſimplex, vel minor excõmunicatio, Quartus ieiunij afflictio Quintus flagellorum vapulatio,Sextus ad Deum oratio.Septimus de monaſterio expulſio,quod colligit ex c.regulæ.23.de excõmunicatione culparum, & 28.de his qui ſępius correpti emendari noluerint, & ſi ſic expulſus pœnitens redire voluerit,recipiet vſq; ad tertiã vicē,& nõ vltra,& hoc ēt ſ.notabili tertio,& die melius,vt ibi. Octauo q̃ro,in ver.ꝙ ſi in eo.qđ dicit,ꝙ in locis competentibus miniſtret illis quę erunt illa loca competentia,dicit Inn.ꝙ erunt ibi non cum alijs monachis,vel alio modo. Hoſtien.dicit,ꝙ erunt in ergaſtulis,vel cameris fortibus ne inde valeant exire.Ĵ.de pę. tuæ. qđ placet per id qđ ſequitur,ad agendum pœnitentiam. Nono quæro in ver.alioquin eo caſu quo monachi reducuntur ad alia monaſteria,ſi illi qui ſunt in moneſtrio nolunt tales recipere,dicit Hoſt. ꝙ præſidentes prædicti poterunt in eos animaduertere,per literam,quæ præcedit,ibi,compellant,& literam quæ ſequitur, alias hæc poteſtas eſſet eluſoria ſine coerctione,de offi.dele.præterea,& ca.ex literis.Decimo quæ

11 ro,hoc caſu cum monachus † ponit in alio monaſterio, cuius expenſis mutriabitur ſibi neceſſaria.Glo.1. dicit,ꝙ expēſis primi monaſterij,& idem Ian.licet referat alios dicere,ꝙ expenſis monaſterij in quo morat.Hoſtiē.diſtinguit,an inclu ſus ab initio habuit bona,an nõ:ſi ſic,de illis alitur,vt dicit gl. Si non habuit,vel habita non ſufficiunt,& vtrunq; monaſterium ſufficit ad adminiſtranda neceſſaria, puidcat primum, qa ſuus monachus eſt,vel fuit.Secũdum.n.ſatis de ſola incluſione grauatur,primum autem prouidet in memoriam priſtinę fraternitatis,ar.C.de cõnibus,ſeruos,ff.de pact.do ta. inter ſocerum,§.ꝓuenit.Si vero alterũ ſolum monaſterium nõ ſufficit nõ apparet quid velit.Hoſt.& hic corrupta eſt eius le ctu. & recitat etiam per aliquos corrupte, ſed vult dicere,ꝙ vtrūque ſimul concurrat ad prouidendum. Et ſi adhuc vtrūque nõ ſufficit,cõtribuet capitulũ gñale,de ſta.mo.in ſingulis,& c.fi.§ hæc eadē,& in ſubſidiũ recurretur ad epm 90.diſ. §.1.& c.1.12.q.1.ꝓcipimus,& c.eccleſiarum,& hæc oia poterũt ſm Hoſt.pręſidētes exequi autoritate Papæ cõm iſſa, hoc ſaluo,ꝙ epm nequeũt coercere de ſta.mo.in ſingulis,& ca.fi. §.ꝙ ſi Abbas.de ma.& obe.cum inferior.facit de hæreticis in quiſitores,lib.6. Vndecimo quæro,in eo,quod dicit.ꝙ excõmunicatos faciant a prælatis nunciari:quid ſi prælati hoc nõ faciant,dicit Hoſtien.ꝙ aut ſunt minores epiſcopis, & poterunt eos coercere.de ſta.mona.in ſingulis,pro hoc,quod dixi in proxima quæſtione,in fin.& de offi.delega.ſane.aut epiſcopi,vel maiores,& debet nunciari Papæ.de ſta.mona.in ſingu

12 lis,& c.fi.Duodecimo quæro de quæſtione facti. † quædam fecit profeſſionem intra annum in ordine ſanctę clare ſibi e cto fratribus minoribus,& poſt annũ ſtetit annis pluribus, ſe immiſcēs actibus,pfeſſarum,deinde trãſiuit ad monaſteriũ ordinis ſancti Benedicti,& expſſe in eo pfeſſa eſt, quid iuris non pręcedēte ulla obligatione per quam ... ti ſola ingeſtio ſufficit,ſi etiam notitia, & non pœnituit intra triduũ.Ad c.fi.de coniu.ſeruo.dic ꝙ loquitur de errante in facto.i.de eo qui cõtrahit cum ancilla ignoranter. Sed hic errauit in iure,ꝙ nõ excuſat.Item quo ad bona non procedit, qđ dicit Lappus.Nam ꝓſuppoſito,ꝙ non tenuerit prima profeſſio,ſaltem tñ fuit obligata in genere, & ſic bonorum nõ erat capax, vnde ſi non debentur primo monaſterio,dicere oportet,ꝙ vel tranſiuerunt ad ſuccedentes ab inteſtato,vel remanſerunt in diſpoſitione epi.vel aliter tranſiuerunt, ſm ea quæ no.de proba.in ꝓſentia,niſi dicamus,ꝙ remanſerũt apud ipſum primum monaſterium,qđ poſſedit eum titulo apparenti donec de inefficacia profeſſionis cõ nſtet,in quo non ex pedit inſtare:qa ut prædixi in caſu iſto profeſſio nõ fuit confirmata quo ad primum monaſterium,ei ergo remanent bona,quãdoq; tamen tranſeunt ad ſecundum ſi tenet profeſſio in ſecundo,quod plene dixi de cleri.coniu. quod a te.

A D D I T I O.

* Lappus.Vidde ipſum Lap. alleg.4 & alle.61.B.S.

De conuerſione coniugatorum. Rub.

Viſo in genere de trãſeuntibus ad religionem, videamus in ſpecie de ꝯiugatis trãſeuntibus,Gof.de materia,33.q.5.& 27. q.2.ſunt qui.cum nouē capitulis ſequentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Vir profeſſus de licentia vxoris quo caſu ei reſtituetur.*
2 *Vir & uxor quando teneantur continentiam ſeruare.*
3 *Vir quando authoritate propria de monaſterio exire poſſit.*
4 *Vir profeſſus quando non poſſit compelli redire ad uxorem.*

1 PRæterea † Si uir de vxoris licentia profitetur, & uxor ipſa ſuſpecta,nec continentiam vouet,nec religionem ingreditur,epiſcopus virum vxori reſtituet.Cõis diuiſio.ſecunda ibi,dicimus, vxoris iuuenis,& ſuſpectæ hoc Ĵ. contrario proximo,& ſequenti.Oppono,ꝙ etiam ſi vxor voueat non ſufficiat ex quo eſt ſuſpecta,Ĵ.eo.cum ſis.Sol.ſta contrario,& de hoc ibi,& dic,ꝙ id quod dicit hic de voto ſine ingreſſu,dicitur cauſã maioris exaggerationis.Secundo oppo.per contrarium,ꝙ etiam ſi vxor non voueat ſufficiat eius licentia,33.q. 5.qui vxorē.27.q.2.Agathoſa. Glo. vlti. ſoluit, ꝙ aut uxor eſt ſuſpecta de incontinentia,& non ſufficit eius licentia, niſi,& ipſa conuertatur,ut hic. Aut non ſuſpecta, & ſufficit eius licentia,etiam ipſa remanente in ſeculo,dummodo voueat caſtitatem,deinde refert aliam opi.ibi.Alij,ꝙ indiſtinctē ſufficit licentia uxoris,& quod hic fuit extorta. Gloſſ. tamen tenet primum,idem Vinc.& de hoc, inf. eo vxoratus,& capi. ſeq.& Ĵ.qu.vltima.vbi dico, ꝙ non ſufficit licentia uxoris quin reuocari poſſit ex officio epiſcopi,& de hoc etiam not. in dicto capitulo uxoratus,in glo.prima,& cap.ex parte, infr. in gloſſ.ſecunda,quæ dicunt,ꝙ epiſcopus poteſt ex officio ipſum de monaſterio reuocare.Ipſe autem non poteſt egredi, nec etiã uxor quæ licentiam dedit eum poteſt reuocare,& in eo,quod gloſſ. videtur velle,ꝙ oportet quando eſt ſuſpecta ad hoc,ut teneat licentia,quod,& ipſa ingrediatur monaſterium,dicit Inno.ꝙ ſi eſt iuuenis,& ſuſpecta non ſufficit ſi ſolummodo uouit, ſed etiam cogetur monaſterium intrare, non tamen cogitur fieri monacha, nec uiuere monachaliter:ſed ob hoc ingredtur, ut compeſcatur a uagatione,& cuſtodiatur:ne poſſit luxuriari.& de hoc infra eo. ſignificauit, & infr.quæſtio.5. Et in hac gloſſ. ibi.Alij. Ala.ibi ignara.uel dixit,

Digitized by Google

... Quarto quę

3 in eo, ꝙ iste reuocat ab ep̄o de monaſterio, † an authoritate propria poterat exire, dicit Abb. magiſtrum ſuum dixiſſe, ꝙ ſic, ex quo uxor non uouerat: q̃a cum poſſit reuocari: ergo poteſt præuenire, & egredi faciendo de neceſſitate virtutem. Io. Cal. inducit in ɔ̃trium, q̃d no. ſ. c. uxoratus, q̃d uidetur verius, ſeu ſaltem tutius: vt ſ. c. q. Inno. ſ. c. quidam dicit, ꝙ etiā is qui eſt ingreſſus, poteſt repetere remanentem in ſeculo, ad quod inducit duas rationes de quibus ibi dico. q. 5. Item, & alibi dicit tutius, ꝙ hæc reuerſio fiat autoritate iudicis, & non ad petitionem ſuam, per hoc c. & hoc magis conſonat huic c. & de hoc in dicto c. cum quidam, & pro hoc quod no. ſ. c. ueniens, & c. ex parte. ubi etiam no. ꝙ ſi reuocatus fuit, mortua uxore debet redire ad monſterium. Quinto q̃ro, in eo, q̃d dixi ſ. q. 2. de ep̄o. de q̄one facti †

4 quidā obtenta licentia ab uxore emiſit uotum caſtitatis, ipſa etiā vouēte perpetuā ɔtinētiā deinde uir fecit profeſſionem in ordine prædicatorum muliere remanente in ſeculo, nunquid tenet profeſſio. Fede. in conſilijs, conſi. 37. dicit, ꝙ ſic, & ꝙ non poteſt ad ſeculum redire: nec p̄ot nec debet compelli redire ad vxorem: nec ad petitionem uxoris: nec per officium iudicis: ſiue uxor ſit iuuenis, ſiue non: ſiue ſuſpecta de incontinentia, ſiue non, in quo dicit, quod aliqua ſunt de ſolennitate quando vir uult profiteri, ſed non de neceſſitate. primo, quod authoritas dioceſani, uel eius uicarij interueniat: quia talium authoritas interuenire d̄et in ſeparatiōe matrimonij, ſiue quo ad uinculū ſiue quo ad mutuam ſeruitutem 27. q. 2. ſi uir. ſ. c. ſignificauit. Secundo, quod uxor d̄et licētiā uiro, q̃d uouere poſſit. Tertio, q̃d ingrediat religionē ſi eſt ſuſpecta de incōtinētia. Si autem non eſt ſuſpecta p̄ot remanere in domo, ſ. c. cū ſis, & c. uxoratus, & c. ad Apoſtolicā, cum ɔcor. q̃q̃ aūt hæc debeāt interuenire: tamē ſi omnia nō interueniant non uitiatur profeſſio. Nam, q̃d interueniat authoritas ep̄i, uel uicarij, uidetur eſſe de honeſtate: ut no. Arch. 27. q. 7. ſi uir, dixi, ſ. q. 2. Item, quod mulier ſuſpecta intret religionē, nō eſt de ſubſtātia profeſſionis uiri, ex quo dedit licētiā, & uouit. Sed, ſi incōtinenter uiuit, cōpelli p̄ot, ut ingrediatur monaſteriū ſ. c. ſignificauit, & quod ibi no. q̃d ēt dixi ſ. cōtrario 2. immo uidetur ſufficere ſola licētia uxoris, etiam ſi non uoueat, ad hoc, ut maritus poſſit profiteri, ſ. c. ueniens, & c. accedens, & no. ſ. c uxoratus, & c. ex parte, & c. conſuluit, quæ no. & pro hoc quod dico in d. c. ex parte, quo ad hoc ultimum dic, quod nō ſufficit licentia uxoris p̄ hoc c. q̃a hic reuocat̄ a monaſterio, q̄ tn̄ reuocatio fit ex officio ep̄i: ut ſ. in 2. contrario, & quarta q̄one.

S V M M A R I V M.

1 *Coniugum alter ante copulam innito altero religionē ingredi poteſt, & remanens in ſeculo poteſt ad ſecunda vota tranſire.*

2 *Conſenſus ſolus ad matrimonium ſufficit nec copula aliquid addit.*

3 *Matrimonium nondum conſummatum an ſoluatur per ingreſſum religionis.*

4 *Sponſa cognita per vim à ſponſo an poterit eo inuito profiteri.*

4 *Vis abſoluta non videtur probari poſſe quo ad copulam.*

1 Verum. † Ante copulam alter coniugum reliquo inuito religionē ingredi p̄ot, & remanēs in ſeculo p̄ot ad ſcd̄a uota trāſire. h. d. cū gl. Primo ponit̄ d. Secd̄o rō, ibi, q̃a cū ɔſenſu. fortius ergo hoc ſ ſi tm̄ ɔ̃cta ſunt ſpōſalia de futuro. legitimū: q̃a ſi eēt illīm⁹ nō eēt dubiū: dr̄ aūt lēī mus, ut q̃a p̄ionę aptæ ad ɔ̃hēdū m̄rimoniū, non ſuberat impedimētū. No. ut gl. 2. ibi. Alexius, & Io. Euāgeliſta, & multi alij ...

per ingreſſum religionis ſoluitur matrimonium, etiam ſi remanens in ſeculo non contrahit, quia contractus eius qui eſt in ſeculo, nihil facit ad hoc. conſtat enim ꝙ ceſſante ingreſſu matrimonium ſecundum eſſet nullū, de ſpon. du. c. 1. nec. c. quanto. ponit caſum ſimilem, quia loquitur de matrimonio inter infideles, ꝙ non eſt ratum: vt ibi. Item loquitur de redeunte ad fidem: licet habeat licentiam contrahendi cū alia certo caſu: ſtn̄ quouſque contrahit, nō eſt ſolutum matrimonium, hic autem loquitur de profeſſione quæ facit profitētē cenſeri mortuum. 16. q. 1. placuit. ideo ſoluitur matrimoniū.

4 Secundo quæro, ſi ſponſus † cognouit ſponſam ſed inuitam: an ipſa poterit eo inuito profiteri. a r. quod non. 55. diſt. ſi euāgelica, vbi de hoc in glo. 1. Io. de Deo dicit hoc verum in ſpōſa de pręſenti. ſecus de futuro. Sed cōtra eum eſt infra, de ſpō. is q. q̃a ſponſalia tranſeunt in matrimonium ſecuta copula, vt ibi. ad quod tamen dic, quod illud procedit, quando copula interuenit cum volente: quia tunc ſurgit tacitus cōſenſus: ſecus ſi cum coacta, de quo dico in d. c. q. vlt. Bart. brix. in qu. dominicali. quidam, dicit ꝙ ingredi poteſt, ne delinquens ſit melioris conditionis & c. de præben. cum qui lib. 6 Formauit tn̄ quæſtionem in eu qui oppreſſit, ne religionē ingredi poſſet. Hoſt. contra in ſumma. e. §. ſi. quid ſi virgo. frater Iacobus cōcordauit diſputando cum Ho. Guido, epiſcopus Antinen. etiam diſputando concordauit cū brix. de hoc in regula quæ cōtra ius, li. 6. vbi Ioan. An. tenet cum brix. per illam regulā, preſupponendo ꝙ coactio fuerit abſoluta, alias enim non p̄cedit quæſtio: quando autem eſt abſoluta, habetur contumacia ac ſi non eſſet facta. ff. qui ſatiſd. cog. quotiens, vbi cum vitioſe cautum eſt vel ſatiſdatum, non videtur cautum. Itē beneficium iuris non eſt auferendum mulieri quæ diſſentit regula indultum, li. 6. & quia in matrimonio requiritur cōſenſus. ad hoc ergo vt copula perficiat matrimonium, requiritur ꝙ interueniat conſenſus mulieris, ſaltem incluſus in coactione conditionali. 15. q. 1. meritò. Patiens autem non dicitur conſentire: ſed tantum pati: ꝙ not. cau. ſacris, & hoc placet, quia non eſt facta commixtio corporum, ex quo mulier ſuum non cōicauit, nec ſunt facti vna caro, quod requiritur, vt hic. & facit de biga. debitū. Item quia metus annullat matrimonium. de ſpon. veniens. ergo fortius vis abſoluta annullat eius conſummationem, vt ſit eadem ratio in acceſſorio, & in principali, regula acceſſorium. li. 6. ſed per hanc rationem videretur inferendum, ꝙ ſi conſenſiſſet copulæ per metum, non eſſet inducta conſummatio quæ impediat ingreſſū religionis, cuius contrarium dicit Io. An. vt proximè dixi. & illud verius. Nam aliud in cōſummatione, in qua ſufficit cōſenſus etiam q̄uocunque interueniat. Aliud in matrimonio, in quo requiritur conſenſus ſpontaneus. de ſpō. cū locū. Ad contrariū. c. ſi euangelica. dicit, ꝙ loquitur de irregularitate ſurgente ex defectu, in qua attenditur factum & non voluntas. de cor. viti. c. pe. & per totum. Op. ad hoc †

5 quia non videtur poſſe probari vis abſoluta quo ad copulam. ſtat enim ꝙ ab initio fuerit renitens: & tamen cōſenſit poſtea in copulā,

quod

A D D I T I O.

2 An per ingreſſum religionis, adde tex. in c. fraternitatis. de frigi. Archi & Domi. in c. ſi. euangelica. 55. di. Ioan. An. in regula quæ contra. de reg. iur. lib 6. in mercur. Barth. brix. in queſtionibus dominicalibus q. inci. quædam per verba de præſenti. & in q. inci. quidam ſponſus de præſenti.

4 [illegible]
5 *Vouens, ſi ceſſante impedimento, non implet, peccat.*
6 *Vxoratus uouẽs quando mortua vxore contrahere poſſit.*
7 *Votum ſimplex impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit iam contractum.*
8 *Mulier quo caſu poſſit ingredi monaſterium uiro inuito.*
9 *Votum uiri profitentis an mortua vxore ratificetur.*
10 *Votum coniugum quomodo ſolemnizetur per profeſſionem.*
11 *Coniugum alter ſine altro uouere non poteſt, ſi uouit, non poteſt ſoluere promiſſionem.*
12 *Vir quod non ſit monachus etiam ſi uolente uxore ingreditur religionem.*

1 Quidam. † Qui inuita vxore, profeſſionem fecit, & ei poſtea fuit reſtitutus, mortua vxore ma-
trimonium contrahere non debet. Ad monaſterium tamẽ
redire non cogitur Communis diuiſio. ſecũda, ibi qõni. Apo
2 ſtolus, primę ad corin. 7. No. † ꝙ vxor põt repetere virũ qui ſi
ne ſuo conſenſu profitetur, ſecus ſi de conſenſu, ſ͂ eo. c. 1. &
3 de hoc ibi, & ℑ. q. 3. & 5. †. Secundo no. ꝙ vir non habet pote-
a ſtatem a ſui corporis, ſed mulier: & econuerſo. & facit ad no. 29. q. vlt. c. pen. in prima glo. de viro qui ſe paſſus eſt vendi in ſeruum. Hieronimus ad celẽriam in ſi. de hac materia loquẽs ſic dicit, periculoſe promittitur quod eſt in alterius poteſtate: & neſcio q̃ grata ſit donatio ſi vnus offert rem duorum.
4 Tertio no. † ꝙ aliquid tenet vno reſpectu, & alio non tenet ſicut hic tenet votum continentiæ quo ad virum, & nõ quo ad vxorem. de hoc ℑ. ca. placet in 4. q. & ſimile, qđ no. de teſti. ſignificauit. ſ. ꝙ ſi patronus renũciauit iuri patronatus, tenet, renũciatio in ſuũ præiudicium, non autem eccleſiæ, quod tñ dic, vt ibi dico. Oppo. quia videt̃ litera ſibiipſi contradicere, primo. n. dicit, ꝙ votum non tenuit. ſecundo dicit, ꝙ obligat̃ rõne voti ad exigendum debitum. Glo. prima ſoluit, ꝙ non tenuit votum plene. tenuit tamen quo ad quid. vel dic, ꝙ votum ſimpliciter non tenuit, quatenus conſideramus votum ratione pfeſſionis, vnde compellitur redire ad monaſterium, ſed tenuit uotum quo ad promiſſionem incluſam: quia videtur quantum in ſe eſt, promittere de non exigẽdo: & hoc dẽt ſeruare: & ita ſentit Inn. qui dicit, ꝙ non tenuit ingreſſus: qa pſona non erat idonea ad ingreſſum, ſed tenet quo ad hoc, vt non exigat debitum: qa ad hoc erat idonea, & dic rationẽ: qa per primum lęderet̃ ius alterius, per ſecundum autem lędit̃ tantum ius ipſius ingredientis, cui iuri renunciare potuit ſ͂. ti. t. ſtatuimus. Secundo opp. ad hoc, & ad tex. ꝙ imo compellatur redire ad monaſterium ℑ. c. ex parte, & c. conſuluit. Glo. 1. ibi remittit. Inno. dicit, ꝙ in illis, c. & ℑ. c. dudum, vel uxor habuit ratum factum mariti poſt ingreſſum marito hoc petente, in quo caſu ratificatur ingreſſus, & ipſa etiam intrare cogitur: vt no. ſ͂. c. proxi. & pro hoc caſu ad uelle. iubemus, vel poſt mortem vxoris tacite, vel expreſſe ipſe vir habuit ratum ſuum ingreſſum qui non tenebat. ar. quod me. cauſa c. 1. & de hoc ℑ. c. ex parte. Tertio opp. ad idem 33. q. 5. c. 1. Soluit Inn. ꝙ ibi ambo coniuges pariter, & ſolemniter vouerunt. Quar
5 to opp. ad idem, † quia peccat iſte ſi non adimplet, quod vouit, ceſſante impedimento, ar. 17. q. 2. Nos, ergo mortua vxore debet compelli, vt redeat ad monaſterium. Glo. 2. fatetur, ꝙ peccat, dic tamen, ꝙ ab eccleſia non debet compelli, vt redeat ad monaſterium. Vin. dicit, ꝙ licet ceperit velle: tamen contraxit ſine peccato: quia fuit ſoluta obligatio qua tenebatur monaſterio: ſed perdidit ius exigendi debitum cui tacite renunciauit intrando. de cenſi. cum olim. Archi. 37. q. 2. Agathoſa, dicit. ꝙ ad petitionem monachorum non debet compelli, vt redeat: ſed ex officio epiſcopi compelli poteſt, primum placet: quia, vt dixi, ſoluta fuit obligatio qua tenebatur monaſterio: pro hoc, quod dico ℑ. tribus ſequẽtibus quæſtionibus. In ea tamen, quod dicit Vin. ꝙ iſte licite contrahit matrimonium, contra facit hæc litera: de quo dic, vt in ſequenti contrario, & inf. in prima quæſtione. Quinto oppono, ꝙ dato, ꝙ iſte non debeat exigere debitum: tamen poſſit matrimonium contrahere: ſicut contraxit beata Virgo, quæ tamen propoſuerat continere, 27. quæſtione 2. beata. Gloſſ. vlti ſoluit, ꝙ illud fuit ex reuelatione diuina. dic, cui contradici non poteſt, de diuor. gaudemus, de hoc etiam dico de ſpõ ſa, cum fuerit inuita vxore, nec religionem ...
7 † votum eſt ſimplex: vñ impedit contrahendum, ſed non dirimit iam contractum: vt hic, & ℑ. c. placet, qui cle. vel vo. conſuluit, & c. rurſus, votum. n. ſimplex ꝯtinentiæ nõ dirimit matrimonium, d. c. rurſus, & c. ti. veniens, & ꝙ ingreſſus monaſterij ſine voto vxoris non dirimat contractum, inducit Inn. ar. ℑ. c. placet, deinde Inn. multis intermixtis dicit, ꝙ ingreſſus monaſterij ſine profeſſione, vel voto ꝯtinentiæ non poteſt ſolennizare votum, etiam ſi alter coniugum conſentiat, niſi ẽt alter intret monaſteriũ, vel ꝯtinentiam voueat. Et iõ ſi poſt mortem vxoris contrahit cum alia, valet, nec præciſe cogitur intrare monaſterium: & ſic dicit loqui hic, & ℑ. co. placet, & hoc niſi poſtea ratum habuiſſet ingreſſum primũ, id eſt poſt mortem vxoris, quia tunc ratificatur, ℑ. c. ex parte, & c. conſuluit, de tranſact. c. 2. quod me. cau. c. 1. Si vero ille qui ingredit̃ monaſtrium, non tm̃ ingreditur, ſed ẽt votum ꝯtinẽtiæ emittit, tunc dicit Inn. ꝙ licet ab vxore poſſit non profitente nec volente reuocari, tñ poſt mortem eius non poteſt contrahere, & ſi contrahit, non tenet matrimoniũ. Nam licet ingreſſus qui nõ potuit ſolẽnizare votum ſine conſenſu vxoris: ad hoc non ſufficiat, ſufficit tñ uotum ꝯtinentiæ cum prædicta ſolẽnitate ſm Inn. qui remittit ad no. ℑ. c. pe. dic melius, ꝙ uotum ꝯtinentiæ nõ põt dici ſolẽne ex quo profeſſio nõ tenuit ℑ. de uoto c. vno, lib. 6. & ideo ẽt hoc caſu matrimonium tenet, per d. c. unicum, & hoc ẽt tenet Inn. in verbo, non põt, dicit ẽt, ꝙ ſi acceperit uxorẽ, tenet matrimonium, cum ſit uotum ſimplex, & ſic indiſtincte vera eſt opi. gl. præmiſſa. Secũ
8 do quæro † an in iſto caſu mulier poſſit ingredi monaſteriũ uiro Inuito Glo. ult. ibi. Item quæritur: diſtinguit ſcđm Vin. an uir ſit reconciliatus, & nõ poſſit, an nondũ recõciliatus, & poſſit. In ꝯtrium arguit, ꝙ ẽt poſt recõciliationẽ poſſit exigere debitũ, ut hic, id qđ tñ rñdet gl. ꝙ uxor nõ per hoc eſt ſoluta uiro, cui remanet obligata quo ad alia. ſ. quo ad mutuum auxilium, & pro hoc eſt qđ no. 27. q. 2. cõiuges, & dicunt quidam, ꝙ duplex eſt fides cõiugij. ſ. caſtitatis, & mutui ſeruitij. Hug. dixit, ꝙ eſt una tm̃ quæ comprehendit vtramque. ſimile, qđ no. de mag. cle. t. in gl. 5. in quo quid teneat̃, non refert. Sed quo ad id qđ dicit gl. ꝯſtat qđ differunt obligatio qua tenetur alter ꝯiugum alteri quo ad debitum, & obligatio qua tenetur quo ad mutua ſeruitia, de teſti. ſpo. literas. Item in q̃ſtione glo. Inn. uariat, primo. n. dicit uerum eſſe quod ſ͂. retuli. ſ. ꝙ is qui ingreſſus eſt anteq̃ reſtituat̃ non põt prohibere quin uxor ingrediat̃. 27. q. 2. Agathoſa. 33. q. 5. qui uxorem, qa non põt ab ea debitum exigere. Et ex h. d. ꝙ multominus poteſt eam reuocare de monaſterio ſi iam intrauit. arg. ad hoc: qa ſi propoſitum uř quis ſolennizare per ſuſceptionem habitus ſ͂. ti. t. ꝯſulti. multofortius ſolennizatur uotum factum in ingreſſu monaſterij: licet tunc eſſet inutilis, uidetur enim ingreſſum ratificare per retentionẽ habitus, ſi conſtat eum uoluiſſe uitam mutare, ut in prædicta decreta. dicitur. Refert tñ Inn. alios dicere, & uidetur melius, ꝙ hæc mulier quæ nõ nouit qñ uir eſt ingreſſus monaſterium uiro inuito, nõ põt ingredi religionem, & ꝙ ſi ingreditur, uir poterit eam educere arg. 33. q. 5. quod deo. qa non tenuit ingreſſus, ut hic, ſecus autem ſi in ingreſſu uiri uouiſſet, quia tunc ingreſſus tenet, & ſic loquitur c. Agathoſa, & hoc placet, & de hoc ℑ. c. ex parte. Ex prædictis, & ex tex. in eo qđ dicit, ꝙ iſte ītrauit inuita uxore: dic, ꝙ quandoque ingreditur quis inuita uxore: quãdoq; ignorãte: qñq; ſciẽte: ſed nõ dãte licentiã: qñq; dãte licẽtiam, ſed nõ uouente. Itẽ dãte licentiã, & uouẽte, ſed nõ religionẽ Item uouente, & religionẽ intrãte: & ad hæc mẽbra adaptantur omnia iura huius tituli q̃ uidentur ꝯtria, & de his dic ut ſ͂. c. 1. & plenius in d. c. ex parte. Tertio quæro, ſi uir de quo hic
9 † poſt mortẽ uxoris ſtet in monaſterio, dicit Inn. ꝙ ſi ſtetit, ẽt per momẽtum, uotum eius fit ſolẽne, etiam ſi ignorauerit mortẽ uxoris: ut no ℑ. c. conſuluit, ſalua tñ diſtinctione quã poſuit, ℑ. de eo qui dux. in ma. ca. 1. Sed idem Inn. in d. c. conſuluit.

ADDITIO.

a Vir non habet poteſtatem. Adde c. non debet. de conſan. & affi. ca. ſunt qui- in ſi. 30. 7. qõ. 2. c. cum cauſam. de rap.

Digitized by Google

11 Quinto quæro, in eo † quod hic fuit reſtitutus vir mulieri, an ipſe vir potuiſſet vxorem repetere. Innocent. ꝙ ſic. Nam unus coniugum ſine altero uouere non poteſt, & ſi nouit, nõ poteſt ſoluere promiſſionem: vt hic. & 33. qõ. 5. vna. Item eſt alia ratio ſecundum Inno. quia ingreſſus non tenet. vnde peccat ſi ſe ab vxore alienat. vel ſi ei occaſionem adulterandi pſtat. 27. q. 2. ſi tu. ſup. ti. proximo. ueniens. Et intelligit Innocẽ. hæc uera, etiam ſi de voluntate alterius intraſſet propter cauſas & rationes prædictas, quæ pariter procedunt ſiue tranſiuerit inuita vxore, ſiue de eius uoluntate. Secus dicit Innocent. ſi uxor remanens in ſeculo adulteretur: quia tunc non poſſet ad eam redire inf. c. conſtitutus. & c. veniens. 33. q. 5. notiſicaſti. dicit tamen Innocen. etiam in caſu præcedenti tutius eſſe quod reuerſio fiat officio iudicis, & non ad petitionem qui ingreſſus eſt ſup. eo. c. 1. quod placet: vt dixi in d. c. 1. qõ. pe. dicit etiam Inno. ꝙ licet reddat, non tamen exiget debitum: vt hic. ſed ſecum cohabitabit, & debitum reddet. 32. qo. 5. qđ Deo. Refert alios dicere & male, quod ſi uir uouet uxore nõ inuita: ſed uoluntaria, non tamen uouente & tranſeunte: vt inf. c. ex parte. t. non tenet uotum ita quod ſit irreuocabile. īmo reuocari poteſt vxore petente: vt hic. ſed ipſa vxore mortua, vel uouẽte, continere cogitur, & ad monaſterium redire, & ſi cum alia contraxerit, ſeparabitur matrimonium inf. cap. ex parte. & c. ſeq. quamquam autem Innocen. dicat iſtos male dicere: tamen dictum eorum eſt verum in hoc vltimo per c. ex parte. vbi bene probatur quod cogitur ad monaſterium redire. Op. ad hoc J. c. placet, quod vehementer contradicit. Soluunt iſti quod illud c. loquitur de errante, ꝙ nihil iam ꝯtrarium conſenſui quam error. ff. de iur. om. iudi. ſi per errorem. ſecus autem ſi non errat: quia tunc ſecundum eos eſt verus monachus, & in omnibus debet ſeruare regulam, ſaluo iure uxoris. & quod ſine ſcandalo cum ea viuat. ar. de cle. coniuga. Ioannes. de vita & honeſt. cler. Deus qui. Et ſecundum eos, vt refert Innocen. inuita vxore portabit habitum, ex quo ipſa conſenſit monachatui: ſecus autem ſi vxore inuita uel neſciente: quia tũc non fit monachus nec tenet ingreſſus: vt hic. & ſic poteſt intelligi ſecundum Innocent. dictum c. placet. & ſic loquitur etiam quando alter altero coniuge ignorante.

12 Oppo. ad hoc †, quod etiam ſi uxore uolente ingreditur, non ſit monachus, ex quo poteſt uiuere cum uxore ſine continentia. de ſta. mo. cum ad monaſterium. So. quidam ſecundum Innocen. dicunt hunc eſſe caſum ſpecialem. dic perfectius de his de quibus in omnibus præmiſſis quæſtionibꝰ ut dico inf. eod. ex parte. ſed quo ad proximum dictũ, dic, qđ licet reuocetur de monaſterio: tamen quo ad ſe tenuit ĩgreſſus. Ideo redire compellitur: nec contrahere poteſt d. capitu. ex parte.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ius ignorare non debet.*
2 *Diſſimulatio quandoque permittitur.*
3 *Coniugum alter an poſſit ſine alio ad religionem tranſire.*
4 *Mors ciuilis an æquiparetur naturali.*
5 *Naturalia ſunt efficaciora.*
6 *Promiſſio continentiæ quam facit uxor viro ingrediente religionem, an impediat eam poſtea contrahere matrimonium.*

CVm ſis. Vxoratus religionem ingredi nõ poteſt: niſi & vxore ingrediatur, niſi eſſet nõ ſuſpecta & ꝯtinentiã ꝓmitteret. Primo ponitur ratio. Secundo deciſio. ibi, inde vxorẽ. nõ p

quo mors ciuilis, per ingreſſum religionis non æquiparatur naturali. de quo inf. q. 1. Secundo op. in eo quod quando vxor eſt ſterilis, poteſt Epiſcopus diſſimulare. Nam poſſet eſſe ſterilis & tamen eſſet iuuenis, & ſuſpecta. Glo. 2. ſoluit intelligendo ꝙ ſit ſterilis ratione ætatis. dic melius ꝙ contrarium non procedit: quia in tex. ponuntur duo cõiunctiui, quod ſit ſenex & ſterilis: ita quod poſſit eſſe in ſeculo ſine ſuſpitione. dicit autem Hoſt. phiſicos dicere, ꝙ quandoque ex nimio appetitu impeditur conceptus: vnde non ſequitur, ſi ſterilis: ergo continens. Et in hac glo. ibi, ſteriles, vt meretrices. Tan. Tertio opp. ad idem, inf. c. ſanè. Soluit Inno. ꝙ. ibi in Epiſcopo, id eſt, cum quis fit epiſcopus, tunc enim oportet ꝙ vxor
4 profiteatur. † Quæro in eo quod dixi in primo contrario de
c morte naturali & ciuili. an ciuilis æquiparetur naturali. Gl. 16. q. 1. placuit. dicit ꝙ non, niſi in caſibus expreſſis in iure. Idem no glo. de reſcriptis ſuſceptum. li. 6. pro hoc, quia mors naturalis omnia ſoluit: & per eã omnino ſublata eſt lex coniugii. 7. q. 1. ſicut in Aut. de nup. diſponat. col. 4. & ibi de hoc in §. ſed occaſionem. Item regulariter in omnibus conſide-
6 rantur & efficaciora ſunt naturalia † ff. de ver. obliga: ex ea. §. inſulam, vbi de hoc iura pro & contra. ff. de lega. 2. cum patet, §. hæreditatem. de cap. dimi. eas. C. de his qui ve. ęta. l. 3. de vete. iure enuc. l. 2. §. ſed quia diuinæ. inſti. de iure naturali. § ſed naturalia, fallit hoc in caſibus. ff. de lib. & poſth. Gallus. de do. inter virum & vxorem, ſed ſi mors. C. de epiſco. & cle. Deo nobis. de ſup. negli. præla. ſi epiſcopus. lib. 9. Sed regulariter non ſufficit aliquid fieri niſi naturaliter fiat. ff. de bo. poſ. non putauit. de condi. & demon. fideicommiſſum. & l. fi. ſecundũ Gof. & Hoſt. qui inducunt in contrariũ. ff. de in ius vo. quinque, & l. adoptiuum. de hoc remittit Hoſtiẽ. de offi. de leg. ex parte, 1. de hoc etiam de offi. deleg. licet in gl. 2. ad fi. & ibi dico. q. 13. ad fi. Dy. in dicto. §. inſulam. diſtinguit: quia aut caſus ciuilis eundem operatur effectum quem naturalis. & tũc ęquipollet. d. l. deo nobis. 2. ff. qui ſatiſd. cog. ſi deceſſerit. pro ſocio. l. actione. § publicatione, aut non operatur eundem effectum: & tunc non æquipollet. d. §. inſulam, & d. §. hæreditatem, & ff. de iure fiſci. Statius. Pet. de bel. diſtinguit aliter: aut poſt ciuilem caſum poteſt interuenire naturalis. aut non. primo caſu non ſufficit ciuiliter fieri: vt in d. §. inſulam. ibi enim poteſt euenire mors naturalis: vnde illa expectatur. Secundo caſu, cum poſt ciuilem naturalis euenire non poteſt quæ aliquid ad id operetur: tunc non expectatur naturalis, vt in matrimonio ſoluto per caſum ciuilem. Nam tunc naturalis ſuperueniens nil operatur, quia quod ſolutum eſt, amplius ſolui non poteſt. in Aut. de nup. §. diſtrahuntur, alij diſtinguunt inter diſpoſitionem hominis, & legis: vt primo caſu non ſufficiat ciuiliter fieri: ſecundo ſic. quod reprobat Pe. per. l. res vxoris. C. de dona. inter virum & vxorem. dicit Io. An. has ſolutiones non ſufficere quo ad terminos iuris canonici: vt patet in eo quod dictum eſt ſupra eadem quæſt. in prin. & per dictum cap. ſi epiſcopus, & dictum cap. ſuſceptum. per Arch. dicit ẽt ꝙ poteſt illud teneri. Io. mo. in præalle. c. ſi epiſcopus dicit,

ADDITIONES.

a Epiſcopus non debet ignorare ius. Adde c. cum in cunctis. de elect.
b Diſſimulatio. Adde c. vtilem. 22. q. 2. c. quod interrogaſti. 17. di. Et de multiplici ſpecie ſimulationis. Vide per Barth. cẽpo. cautela. 328.
c An ciuilis æquiparetur. Adde gl. in c. ſuſceptum. de reſcr. gl. in verbo mouendo. & ibi Ab. in apoſ. in cle. ne Romani. de elec. Anto. bu. in c. licet vndique in pe. col. de of. dele. Archi. in c. in veteri. 67. diſtinct.

Digitized by Google

cog.ſpi.Martinus. Alij dicunt,ꝙ non ex voto,ſed ex conſtitu
tione eccleſiæd iſſoluitur tale matrimonium,de hoc.27.di.ſi
ſe.Ioann.And.videtur aſſentire primę opinio.per illam ratio
nē: quia videtur ſolennizari votum vxoris per ſolennizatio-
nem voti facti per virum.dicit enim ꝙ per hoc non ob c.vni-
cum.de uoto lib.6.dic melius,ꝙ determinatio uera eſt , non
ratio.Nam ſolemnizatio uoti facti a viro non poteſt induce-
re ſolemnitatem quo ad uotum vxoris: quia requiritur intē-
tio uouentis, quæ non adeſt : niſi quo ad hoc quod ſimplici-
ter promittit continentiam. Item c. Martinus.& c.ſi quis.lo
quitur in actionibus, ad quas non tam requiritur inteructus
animi quam corporis actus:vt in compaternitate. alias ſeque
retur quod ſi quis contraxiſſet cum puella minore.12.annis,
cum qua conſummaſſet matrimonium , quod eſt poſſibile.
de eo qui cog.conſan.c.fi.ſi uir profiteretur, vxore promittē-
te continentiam, quod uotum mulieris per hoc eſſet ſolem-
nizatum,quod eſt abſonum:quia talis non poteſt expreſſe fa-
cere uotum ſolemne inf.de regula c.1.lib.6. & dixi ſup.titu.1.
cum ſimus.& c.poſtulaſti.ergo nec tacite. ff.de præcario,cer-
te.in prin.inf.de dona.inter virum & vxorem.nuper.determi
nationis autem,quæ vera eſt,alia ratio aſſignatur quia ex quo
matrimonium eſt conſummatum,licet alter ingrediatur re-
ligionem de licentia alterius promittentis continentiam,ēt
ſi teneat profeſſio,per hoc non diſſoluitur matrimonium.li-
cet ſecus ſit de matrimonio nondum conſummato ſup.c.ve
rum inf.eo. ex publico.ideo uiuente viro non poteſt vxor re-
manens in ſeculo contrahere.ſed eo defuncto ſi contrahit te
net,per dictum c.vnicum.de voto.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Coniugatus promotus ad minores ordines an teneatur ad continen-
tiam.*
2 *Sponſalia de præſenti impediunt ordinum ſuſceptionem.*
3 *Taciturnitas uxoris an ſufficiat uiro ordinando.*

a Coniugatus. Coniugatus a non eſt ordinandus
ad ſacros,niſi vxor continentiam ꝑ
mittat.Primo ponitur dictum.Secundo exceptio.ibi,niſi ab-
ſolutus inf.dudum. Quæro in eo, quod prohibet coniugatū
promoueri ad ſacros,quid de minoribus ordinibus. Glo.pri-
ma arguendo dicit de illis permitti.Contrarium tamē tenet:
& pro hoc de tempo.ordi.nullus. lib. 6.vbi imponitur pœna
ordinanti. Et hoc dic, quod ordo ſacer ſumitur hic large , de
hoc 32.diſtin.in ſum.Si tamen vellet quis ad ſacros promoue
ri ſecundum formam de qua hic,tunc ad minores promoue
1 ri poſſet.† Secundo quæro circa hoc, an coniugatus promo-
tus ad minores ordines teneatur ad continentiam. videtur ꝙ
ſic.77.diſt. epiſcopus.quod procedit in eo qui ordinatur poſt
coniugium : quia videtur ſe obligare ad continentiam ex eo,
quod recipit minores,vt poſſit ad ſacros ꝑuenire. ſecus ſi fuit
ordinatus ante coniugium.de cleri.coniug.c.1. Tertio quęro
2 in eo quod loquitur de coniugato † : quid de eo qui contra-
xit ſponſalia de præſenti:ſed non interceſſit copula.dic idem
ac ſi matrimonium eſſet conſummatum.& hoc quo ad ordi
num ſuſceptionem inf.ex parte. 2. ſecus in profeſſione ſup.c.
verum.Quarto quæro,an in caſu huius c.ſufficiat licentia cō-
iugis non profitentis religionem,Glo.vlti.arguit quod ſic.in
quo tamen refert contrarias opi. deinde ſoluit diſtinguendo
duobus modis.& primus modus eſt clarus. In ſecundo autē
glo.vult in effectu quod aliud in eo qui ordinatur.aliud in eo
qui religionem ingreditur:vt primo caſu non ſit opus ꝙ etiā
alter coniugum religionem ingrediatur ſecundo ſic.& hoc
tenet glo.28.diſtin.quia ſunt.& Pe. hic per illud c.& ſic vide-
tur ꝙ mulier plus aſtringatur quam uir. Abb. addit quod vir
tenetur uxori hoc caſu in neceſſarijs prouidere. 21.diſtin.om
nino. ad quod non tenetur ſi religionem ingreditur.Item te-
netur illam corrigere.de hoc de ſureiur. quemadmodum,in
fi.Tanc.& Hoſtien.dicunt,quod etiam uxor ordinandi ſi iu-
uenis eſt habet neceſſe religionem ingredi. Nā magis ſuſpe
ctus eſt ordinatus quam profeſſus, facilius enim poteſt ad ip-

tacens habetur pro contradicente. ... de proba...
tus.not.Innocen.de elec.in geneſi. Et idem Innocen.non vi-
detur in hoc perſiſtere.dicit etiam quod ordinator peccat ni
ſi antequam ordinet,faciat ipſam mulierem profiteri conti-
nentiam,quod placet.ſi tamen hoc non fiat,videtur tenendū
quod ex quo conſenſit ꝙ vir ordinetur,intelligitur conſenſiſ
ſe ſuper eo quod eſt conſequens. ſ. de obſeruando continen-
tiam. vnde non uidetur audienda ſi ultrum repeteret: ſed co-
genda ad continentiam . Non intelligas autem quod opor-
teat eam profiteri.i.per profeſſionem religionis ad hoc ſe ob
ligare;ſed ſufficit quod promittat;quod dic ut ſup.eod.cap.1.
contrario 2.& ſic expone literam ibi,profiteri. i.promittere,
nę repugnet ſuperius dictis.

A D D I T I O.

a Coniugatus.Adde de materia iſtius decret. vide Tho.in 4. ſenten.diſtinctio.
37.quæſtio.1.arti.2.

S V M M A R I V M

1 *Epiſcopatus eſt ordo.*
2 *Vxoratus an poſſit fieri epiſcopus.& quid ſi uxor eſt uetula.nu. 3.&
quid de uxore Cardinalis.nu.4.*

Sanè. Vxoratus in epiſcopum promoueri non poteſt,ni
ſi vxor eius religionem profiteatur.Communis di
uiſio.Secunda ibi,fraternitati.requirenda,& obtinenda ſupra
c.proximo.prius nota.de ordine facti. de hoc in notabili.2.&
forſan iſta profeſſa fuerat tempore quo ille promotus fuerat
1 ad ſacros ſup.cap. proxi.† Nota ꝙ epiſcopatus eſt ordo a ibi,
a in epiſcopum ordinare.de hoc in prooemio ſexti. & loquitur
hic archiepiſcopo:ut paret in ſupraſcriptione ſupra cap.pro-
ximo.Secundo no.pro ordine attendendo , ibi, prius.de hoc
2 de reſcriptis cauſam . † Oppo. quod uxoratus non poſſit fieri
epiſcopus.28.de ſiracuſanę.Solu. in glo.prima.& de hoc in d.
3 c.& ſup.de teſta. c. 1. Quæro,ſi † uxor ordinandi in epiſcopū
ſit uetula.Glo.vlt.dicit hoc non ſufficere,niſi religionem in-
grediatur.& idem Ala.Tanc.& Vin.& idem etiam no.28.diſ.
quia ſunt.& c.ſeq.quod tenet Innocen.ſup.c.cum ſis. & Hoſ.
hic, dicens hoc fieri non tam propter excellentiam dignita-
tis,quam imminentia pericula euitanda. forſan enim nimis
uiſitaret epiſcopum alijs mulieribus ſociata, & pro multis i-
tercederet contra iuſtitiam cauſa ditandi parentes & ſimilia
quæ ſunt præcauenda.de ſeruis non ordi.c.1. Secundo quęro
4 de † vxore Cardinalis.dic,ꝙ ſi eſt epiſcopus,idem quod de epi
ſcopo.ſi non epiſcopus,prouideat Papa, qui ſolus promouet
b Cardinales.b honeſtum tamē eſt idem ſeruari quod de epiſco
pis.Nam & ipſi habent iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in
ſuis titulis:vt no.de ma.& obe.his quæ. & dicit Ioan.Andr.ꝙ
ſuis temporibus ſic ſeruatum eſt.

A D D I T I O N E S.

a Quod epiſcopatus ſit ordo. Adde c.clericos.21.diſt.glo.in uerbo ordinem.
in ca.poſt tranſlationem.de renun.
b Solus promouet cardinales. Adde gl.in uerbo.poteſtatis in cle.ne Romani.
de elec.& ibi Abbas in apoſ.& etiam ſolus deponit,vt gloſ.1. in c.ex geſtis.
de cle.non reſ.Io.de Imo.in ca dilectus.el 1.in 1.col. de præben. Ab.in di-
ſputatione inci.epiſcopus & quidam rector parmenſis.in 9.col.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus poſt ſententiam poteſt excommunicare.*
2 *Excommunicatus pro manifeſta offenſa cum cautione eſt abſoluendus.*
3 *Voluntas quibus caſibus habeatur pro facto.*
4 *Matrimonium ſine copula conſummari non poteſt.*
5 *Papa an poſſit diſpēſare, ut quis uiuente ſponſa de præſenti non cogni
ta poſſit cum alia contrahere.*

6 Religio-

Digitized by Google

… Abb.in uerbo attricta † ꝙ
delegatus poſt ſententiam poteſt excõmunicare. de hoc de
offi.deleg.quærenti.& colligit hic ꝑſupponenendo ꝙ epiſco-
pus Veronen.fuerit delegatus. Secundo notant aliqui ex eo,
quod datur terminns mulieri infra quem religionem ingre-
diatur vel ad virum redeat. ꝙ prima copula inter coniuges ẽ
gratuita,ad hoc ſup.c.verum. Non enim cogitur alter cõiũx
conſumare,cum poſſit religionem ingredi. de hoc 27.qu.2.
coniuges Goff.& Hoſtien.in hoc contra. per c. ex literis.2.&
& c.1.in fi.& c.ſicut inf.de ſpon. Ad hoc c.reſpondent,ꝙ non
obſtat:quia etiam hic alternatiue cogitur conſumare. dic,
ꝙ nec alia opi.aliter intellexit niſi quod non præciſe cogitur
conſumare. Tertio nota, quod excommunicatus quia non
paret iudici non abſoluitur niſi præſtita ſufficienti cautio-
2 ne.de offi.ordi.paſtoralis.quod dixi de app.qua fronte.† Quar
to no. Abb. quod excommunicatus pro manifeſta offenſa
in ſpiritualibus abſoluitur cum cautione.de hoc dixi de præ-
ben.pro illorum. Et in eo quod epiſcopus Brixienſis abſoluit
excommunicatum,dicit Tã. quod hoc potuit ex mãdato Pa-
pæ.alias etiam ſi eſſet ordinarius non poſſet,cum iſta eſſet ex
communicata per delegatam Papæ.de of.ordi.paſtoralis. Quĩ
3 to no.† ꝙ ſufficit voluntas a non ſecuto effectu.ibi,trãſire vo
a luerit.de quo dixi de eo qui mit.in poſ.c.1. hic tamen debet ĩ-
telligi quod velit cum effectu:ita quod profiteatur religionẽ
aliter non bene prouideretur marito qui forſan iuuenis eſt,
nec poteſt diutius expectare.& forſan hæc cauſa mouit Papã
ad abbreuiandum hoc tempus: vt lite non conteſta.c.fi.verſi.
porrò. Goff. Sexto nota. vt gloſſ.4.& in ea ibi.i. vlti. Sponſi ex
cauſa quam a principio ignorarunt reddunt arras ſine pœna.
Ibi. Deo nobis. ſponſus vel ſponſa qui uel quæ religionem ĩ-
greditur,nullam pœnam ſoluit. Septimo not.ꝙ ſine copula
4 matrimonium † conſumari non poteſt.de hoc in ſequenti
contrario. Oppo.ad hoc:quia matrimonium perficitur man
dato Dei.26.diſt.deinde. ergo ſufficit conſenſus ſine conſu-
matione. Gloſſ. vlti. ſoluit diſtinguendo de duplici conſu-
matione.prima fit quo ad eſſentiam matrimonii per coniũ-
ctionem animorum. Alia quo ad ſacramẽtum Chriſti ad ec-
cleſiam:quod dic,ut in glo.quę videtur uelle quod matrimo
nium non habt eſſentiam a conſumatione: ſed ab vnitate
animorum. dicit tamen quod conſumatio facit ſignifica-
tionem unionis Chriſti ad eccleſiam, uel ſaltem quo ad im-
pediendum ingreſſum religionis. & ex hoc dicit etiam gloſſ.
quod nondum conſumatum poteſt Papa diſſoluere ſecũ-
dum Vin. Et in hoc vltimo refert Pe.ꝙ quidam princeps pe-
5 tiit ab Innocen. Papa quarto †, vt uiuente ſponſa de præſenti
non cognita diſpenſaret quod poſſet cum alia cõtrahere. In-
nocen.uero reſpondit ſe hoc non poſſe: princeps autem alle-
gauit,finẽ huius capitu. Et hoc quod dicit glo.ſecũdũ Vincẽ.
quod proxime dixi,quod immo ſic. Papa reſpondit qui te do
cuit.& an diſpenſauerit.dicit Pet.ſe neſcire.& voluit Papa di-
cere,quod licet diſpenſare poſſit,non tamen debeat,ut itemꝰ
iuribus dicentibus matrimonium eſſe indiſſolubile:niſi in ca
ſu,cum alter ingreditur religionem, qui ſolus eſt expreſſus ſ.
c.verum.& hic in hac glo.ibi,in omni.& capitu.ſequẽ.vbi de
6 hoc. Quæro † tunc quæ eſt ratio diuerſitatis quare ante ma-
trimonium conſumatum potius permittitur ingreſſus re-
ligionis, & permittitur Papæ poſſe diſſoluere, quam poſtea.
glo.vl. ibi not. vl. dicit hoc eſſe quia ante conſumationem
ſortitur naturam ex conſtitutione eccleſiæ. ideo circa illud
cut hodie. ergo non potuit ſortiri effectum ex conſtitutione
eccleſiæ,quæ non erat: & prius perſona quam ratio quæren-
da.ff. de iure codi. quidam. immo videtur potius eccleſiam
firmari per matrimonium, quam econuerſo, propter ſigni-
ficata matrimonij de quibus de biga.debitum. Solu.propter
rationes præmiſſas de quibus in tribus proximis contrarijs.
Hoſti.recedit ab opi.præmiſſa, dicens ꝙ hæc ſolutio repetit
ipſum', quare in eo,quod dicit, ꝙ non coſumatum pendet
a conſtitutione eccleſiæ. vbi enim erat hæc conſtitutio quã-
do fuit inſtitutum.vult dicere Hoſt. ꝙ ipſum quare,id eſt,qđ
querimus, eſt in hoc:cur iam varie ſtatuit eccleſia ꝙ conſu-
ſumatum non diſſoluatur modis præmiſſis, & non con-
ſumatum ſic.dicit ergo, ꝙ non matrimonium: ſed ratifica
tio matrimonij firmatur conſtitutione eccleſiæ propter vir-
tutem baptiſmi:& ſic conſiſtit in hoc virtus ratificationis,ꝙ
alter altero viuente non poſſit contrahere,& hanc ratificatio
nem poteſt Papa tollere,vel in aliquibus diſpenſare.d.c.quan
to.de diuor. Conſumatio vero procedit de iure naturali:&
conſiſtit in facto, quod ex quo factum eſt nequit non fuiſſe.
ff.de cap.in bello.§ factæ.32.q.5.ſi Paulus. Et miratur Hoſt.
quod ex decr. quanto,præalle. colligitur quod ratificatio ſit
fortior quam conſumatio. dicit autem Hoſtien. quod di-
uerſitatis præmiſſæ eſt alia ratio,ſ.reuelatio diuina propter
exempla ſanctorum de quibus.ſupra c.verum. per quam fa-
cta eſt conſtitutio ſeu interpretatio quod aliquando poſſit
ſeparari. Et ꝑ hoc illud apoſtoli.ſi infidelis diſcedit, diſcedat,
1.Corinth.7. Item fauor Dei: vt no.in dicto c.quanto.& inf.
ti.1.c fi.in fi. & quo ad illud c.quanto.dicit Hoſti.quod ratio
ratificationis de qua ibi poterat omitti: quia Papa potuit ibi
diſponere quo ad illam ſicut ei placet.& ex hac ratione dicit
ꝙ authoritate Papæ poſſunt ſponſi de præſenti ſe inuicẽ ab-
ſoluere,ſicut ſponſi de futuro.de ſponſ.cap.2.ratio, quia ante
copulam poteſt congrue interuenire contrarius actus per
diſſenſum mutuum, non alterius tantum, quod non ſic eſt
poſt copulam inf.de reg.iur.c.1.quia nec actus contrarius cõ
grue interuenire poteſt.argu.ff.de pac. ab emptione.& intel-
ligit hoc procedere de poteſtate abſoluta, non de ordinata,
niſi alia cauſa ſubeſſet:quia tunc ex cauſa poteſt.in quo dicit,
ꝙ cum eccleſia habeat poteſtatem circa impedimenta matri
monij reſtringenda & laxanda.de conſan.non debet. Ideo po
tuit diſponere: vt hic:& hanc dicit fuiſſe rationem Domini
Matthæi Sanctæ Mariæ in porticu diaconi Cardinalis. vnde
autem ſurgat poteſtas Papæ habetur de transla.cap.2. & 3. Et
quo ad cauſam huius c.dicit, quod etiam de poteſtate ordi-
nata potuit Papa ſtatuere quod hic dicitur:quia conuenit ra-
tioni,pro hoc, quod no.27.qu.2.quapropter. Nam per mã-
trimonium deſignatur charitas, quæ conſiſtit inter Deum
& iuſtam animam. de biga. debitum. vnde nil abſurdum ſi
ante copulam poteſt ſponſus ingredi religionem per quam
nõ mutatur illud ſignificatũ:ſed potius augetur. verſus. Nec
violat votũ in melius qui cõmutat illud. de voto ſcripturæ,
ad quod deſignandum Beata Virgo, licet fuerit vera ſponſa
Ioſeph.

A D D I T I O.

a Sufficit voluntas. Adde hic quatuor caſus in quibus ſola voluntas habe-
tur pro facto de quibus enumerat Fely.in tract.de conatus in 2.col.verſic.
ſunt tandem.

qnarc magis.& ſequentibus.& pro hoc quod no. J.c.ex parte
3.hæc omnia veniunt ad hunc effectum,quod nec matrimo
nium conſumatum,nec non conſumandum pēdet ab eccle-
ſiæ conſtitutione : ſed a Deo , & quod ceſſantibus exemplis
ſanctorum non debuiſſet Papa diſponere quod ante conſu-
mationem poſſit alter coniux ingredi religionē: & hæc pla-
cent.& plus dico, ꝙ etiam in conſumato,ſi quod exemplum
uel reuelatio cōtingeret, diſpenſaret eccleſia:& tunc ad ratio
nem conformitatis dicerem, quod poteſt tolli id quod ſigni-
ficat non ſublato ſignificato , & horum omnium non eſt ra-
tio:quia Papa non poteſt ea quæ ſcandalum inducunt toti ec
cleſię : & per quæ decoloratur ſtatus eccleſiæ vniuerſalis.1.q.
7.& ſi illa Nam hoc faciendo conuinceretur errare. 30.qō.1.
ſunt quidam.in fi.vbi probatur optime. & eſt ſingulariter no
tandum.quod etiam dico de ſentē.excommu. perpendimus.
in repetitione.in 7.contrario. Et ex hoc procedit quod ſuper
matrimonio conſumato non diſpenſat : quia nunquam fuit
10 diſpenſatum † niſi inter infideles redeuntes ad fidem:vt in c.
quanto.præale.quo caſu licet ponatur ibi pro ratione: quia ī-
ter infideles matrimonium non eſt ratum. hęc tamen ratio ,
non ſufficit;quod enim inter fideles ſit ratum:& non inter ī-
fideles:non poteſt probari de iure diuino:ſed hoc dicit cōſti-
tutio illa, quam Papa tollere poſſet.illa ergo eſt potius ratio
ſuaſoria.ſed uera ratio eſt:quia putauit eccleſia hoc cedere in
fauorem fidei. Item , cum inter ipſos infideles admittatur li-
bellus repudii.de diuor. gaudemus . potuit etiam eccleſia vti
contra ipſos lege ipſorum,arg.37.diſtin.ſi quid veri.& ſic po-
tuit ſtatuere certo caſu quod eorum matrimonium etiam ↄ-
ſumatum diſſoluatur.Præterea in matrimonio ipſorum ceſ-
ſat ratio ſignificationis. quia cum deſit eis baptiſmus:alia ſa-
cramenta inter eos ſunt ineſſicacia.de præsby.non bap.c.ſi.&
hæc rationes faciunt ad ſuadēdum. Sed vera ratio eſt:quia ex
quo ſic receptum eſt ab vniuerſali eccleſia putādum eſt hoc
eſſe ex tacita Dei reuelatione , qui non pateretur eccleſiam
tandiu errare :cum eccleſia tota non poſſit errare.24.q.1.a re-
cta.& quod ibi no. gloſ.Super matrimonio vero non conſu-
mato diſpenſauit eccleſia propter exempla ſanctorum.vt diſ-
ſoluatur altero ingrediente religionem . Et extra hoc exem-
plum non deberet Papa diſſoluere: tamen propter opin.quę
ſunt in hoc articulo,& maxime propter præmiſſam, quæ ha
bet quod ante conſumationem matrimonium dependeat a
conſtitutione eccleſiæ, ſi contingat quod extra hunc caſum
Papa diſpenſet in matrimonio nondum conſumato, ei parē-
dum erit:vt in hoc dubio potius obediamus. de tempo.ordi,
ad aures.Et ſecundum hoc procedit quod dixi ſup.e.quæſtio,
Papam poſſe diſſoluere tale matrimonium . & tūc non dico
quod hoc ſit ex poteſtate abſoluta:vt dicit Hoſtien.ſup. e.qō.
vbi tamen etiam ipſe hoc non tenet,pro hoc ; quia in talibus
nulla eſt poteſtas Papæ abſoluta:quia contra ius diuinum di-
ſpenſat immutando vniuerſalem ſtatum eccleſiæ. 24. quæſt.
1.memor.Sed diſpenſat ex poteſtate ordinata ſurgente per e
xempla ſanctorum cum approbatione vniuerſalis eccleſię &
opinionibus doctorum qui tenuerunt, tale matrimoniū po-
tius de iure poſitiuo , & non propriedici matrimonium eſſe
de iure diuino ſi poſt conſumationem . Nam opiniones fa-
ciunt dubium probabile.de poſtu.c. vno.lib.6.ff.de re iudi.cū
prolatis.& vtrobique not. ꝙ diligenter no.& per hoc ſublata
ſunt contraria præmiſſa.& facit ad hæc quod not.in regula a-
ctus legitimi.lib.6.in q.& in regula ſemel Deo.lib.6.& quod
dixi de tranſla.cap. 2.in princi.Et in eo quod dixi de poteſtate
Papæ abſoluta & ordinata. de hoc etiam dico de biga.ca. 2.q̄-
11 ſtio.2.& ibi exponitur. Secundo quæro in eo † quod mulier
a hic aſſerabat a ſe fuiſſe incognitam a viro, an ſit ei credēdum.
dic, vt in c.continebatur.de deſponſ. impu . Tertio quæro,ſi
mulier quæ uolebat ingredi religionē,uoluiſſet profiteri re-
manendo in domo Gloſ.1.dicit eam non admittendam.fuit
opi.Tan.Et idem Innoc. & Hoſtien. qui tamen dicunt quod
alias licet , volunt dicere quod non coniugata hoc poteſt inf,
qui cleri.vel vo.inſinuante.& de hoc ſup.titu.1.porrectum .
12 Quæro quarto,in eo quod dicit de ſufficienti cautione† quę
dicatur ſufficiens,Glo.2.arguit quod pignora vel fideiuſſores.
27.q.2.coniuges.primum placet:tamen non debet epiſcopus
ſine cauſa recedere ab hoc termino. poteſt autem ex cauſa:qa
non exprimitur quod ſit terminus præciſus. Item datur mi.
niſterio iudicis. Nam Papa non dat ſi dari mandat , ſecus in
tempore quod datur a iure ſine hominis miniſterio. vt in de
cendio ad appellandum.de re iudi. quod ad conſultationem.
de quo dixi de ap.cum ſit Romana.Et in hac gloſ. ibi,Credo.
ſecundum Ala.Ro.Tan.& Phili. Sexto quæro,ad quid datur
14 † hoc tempus.dicit Inno. ꝙ ad probandum religionem,non
ad deliberandum an redeat ad ſpōſam , vel intret religionem
& quod poſt tempus profiteri cogetur, licet epiſcopus (vt in
præcedenti quæſtione dixi)poſſit tempus prorogare & ſtrin-
gere.Hoſtien.dicit , quod immo datur ad deliberandum:nec
ſibi placet quod ſtatim tranſacto termino profiteri cogatur,
cum de iure detur annus ſup.titul.primo.ſtatuimus.quem li
cet princeps procurauerit breuiare,tamē inferior abſque ma-
gna cauſa & urgenti hoc facere non debet. ff. de re iudi.l.3.§.
ſi quis.ſed ex cauſa poteſt : vt hic.& duobus c. proxi.vbi ex cā
oportet ſtatim fieri profeſſionem:& ſic facta tenet.hęc verba
non contradicunt Innocen.verum enim dicit Innocē. quod
hoc tempus non datur ad deliberandum tantum : ſed etiam
ad ingrediendum,quod etiam tenet glo. 3.in fi.in eo quod di
cit,quod iſti non dabitur tempus probationis niſi vir conſen
tiat.& in hoc dicunt aliqui ſufficere quod ſponſus conſenſe-
rit ingreſſui ad hoc ut habeat annum probationis,pro hoc,ꝙ
no.ſup.titu.1.ſtatuimus in gloſſ.11.quod placet,ſi non ſubeſt
ratio quæ vrgeat officium iudicis ut uelit cauſam cito expe-
diri:quia tunc ſtabit huic termino.Ex his apparet verum eſſe
quod dicit Innocen.ꝙ ceſſante conſenſu viri tempus iſtud di
tur ad ingrediendum,quod eſt verum quo ad hoc quod poſt
tempus compelletur mulier non profeſſa ad virum redire:
& nō rediens excōmunicabitur,quo ad aliud,nota,quod Ho-
ſtien.dicit quod extra caſum huius c.non pōt inferior breuia
re tempus anni ad profitendum, niſi de conſenſu ingredētis
15 ſupra titu.primo , ad Apoſtolicam. Septimo quæro, †quan-
do incipiat currere hoc tempus. Gloſ.3.dicit ꝙ die qua fuerit
aſſignatum.quidam quo a die contracti matrimonij. primū
verius per literam quæ dicit cautionem recipiendam : quod
uel ingrediatur religionem infra hoc tempus , vel redeat ad
virum.currit ergo a die aſſignationes.de appella.ſup eo.Octa
uo quæro,ſi poſt elapſum tempus mulier ingreditur religio
nem dicit eadem gloſſ.hoc fieri poſſe ante copulam.& idem
Inno.pro hoc de præben.ſi tibi abſenti.lib. 6.dicit tamen glo.
ꝙ debet aſſignari terminus peremptorius infra quem profi-
teatur aut reuertatur:quod intellige de termino.Quorū men
ſium:de quo hic qui aſſignabitur peremptorie : vnde ſi non
paruerit dicit glo.ꝙ excommunicabitur: vel rem Hoſtiē.di-
ſtringetur per cautionem ſuſceptam:vtrunque placet,ꝑ hoc
quod dixi in præcedenti quæſtione. Nono quæro de intelle-
ctu literæ ibi,ſecundum interpretationem ſacri eloquij:ſol-
16 uit glo.exponendo:ideſt noſtri.ſ.Papę, †cuius eloquium ob
ſeruandum eſt tanquam Dei.19.qō.per totum.vel ſacri,ideſt
canonici ex lege diuin.& ſanctorum patrum collecti, de ac-
cu.qualiter.a.vtraq; expoſitio bona : & facit ad ea quæ dixi ſ.
in prima quæſtione.Ex hoc infert Hoſtien.quod in dubijs de
bet recurri ad Papam,ad quem ſpectat interpretatio. qui fil.
17 ſint legi.per venerabilem.ver.rationibus.Decimo † quæro,ſi
iurauit quis cum aliena contrahere,& poſtea iurauit ingredi
religionem:dicit Hoſtien.quod præualet primum iuramen-
tum.quod tenet Spe.de conuer.coniug.in fine.

A D D I T I O

a Aſſerebat. Adde Car. Alexan. in c.dno pueri.de deſp. im.idem in c.1.de dē.
deſ. Pe.de An.conſi.204.inci.in Chriſti nomine facit dubium.

S V M M A R I V M.

1 Cōiugū alter an permittatur ingredi religionē,altero remanēte ī ſeculo
2 Profeſſio continentiæ quomodo fiat.

Vxora-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Votum ſolemnizatur per ſuſceptionem habitus.*
2 *Ratificatio ualidat factum inualidum.*
3 *Vir an uiuente uxore religionem ingredi poſſit.*
4 *Coniugatorum conuerſio an & quando ſit licita uel non.*
5 *Mulier non excuſatur regulariter ab ignorantia iuris.*

EX parte. Profeſſus religionem de conſen-
ſu vxoris in ſeculo remanentis: li
cet vxori fuerit reſtitutus, ea mortua ad monaſte-
rium redire compellitur. Primo ponitur quęrela.
Secundo dat iudicem, ibi, quia vero conſentiente & vouen-
te:& ſic nullum contrarium. Innocen. Pe.intelligit de nõ vo
uente:dic vt inf.contrario primo. liberatus ab infirmitate re-
tinuit.illicite ſublata.& ſic per conſequens ſublata cauſa pro-
pter quam efficacia voti impediebatur;quod in ſe fuit a prin-
cipio efficax. Goffre. Compellas: quia de uoluntate vxoris in-
trauit.ſecus ſi ea inuita vel ignorante:quod dico inf.in diſtin-
ctio.muliere.cum qua ſecũdo contraxit mortua prima.iuſ,
1 ſi in hoc fecit profeſſionem.† No. ꝙ ſolemnizatur votum ꝑ
ſuſceptionem habitus.ibi,ſuſcepiſſet. de hoc ſup.titu.1.con-
ſulti.& dicit Ab.quod hic primo uouit,poſtea ſuſcepit habi-
2 tum.Secundo not. ꝙ id quod † non tenuit ex facto ſequenti
ratificatur:quia ingreſſus iſtius nõ tenuit uiuente prima vxo-
re & ea mortua ratificatur. & dicit Innocẽ. ꝙ ratio quare hic
non tenuit, fuit:quia mulier erat ſuſpecta & iuuenis inf.c.du-
dum. Tertio nota contra eos qui in ęgritudine ſunt faciles ad
uouendum, & poſtea ſani facti nolunt adimplere votum,&
dantur uerſus. Quando languebat monachus Lupus eſſe uo-
lebat Poſtquam conualuit talis vt ante fuit ſic ſup.titu.1.no-
3 bis. Oppo.in eo quod dicit, quod viuente † vxore non potuit
vir religionem ingredi,quod immo ſic ea cõſentiente.vt hic
conſenſit.27.q.2. Agathoſa.33.q.5.qui uxorem. Glo.ſecun-
ca ſoluit,& diuiditur quia Primo colligit argu. ꝙ vxoris licẽ-
tia non ſufficiat. Secundo oppo.ad hoc ibi.ſed contrario. Ter-
tio recitat vnam opi.ibi,quidam. Quarto aliam,ibi,alij. Quĩ-
to aliam,ibi,Tanc.quam Sexto impugnat ibi, ſed hæc. Septi-
mo ponit ponit opi.Hug.ibi, Hug. quem. Octauo impugnat
& aliter ſoluit,ibi,ſed dicas. Nono ibi,ſed contradicere. oppo
nit ad ſtatim dicta & ſoluit. Decimo ibi,Hug.dixit.ponit aliã
opi.Hugu. vltimo reſpondet ad ca.placet.ibi,illa. Quo ad pri-
mum autem glo. refert quoſdam dicere, ꝙ vxoris licentia ñ
ſufficit,niſi ipſa conuertatur.& ad c.qui vxorem.dicunt,ꝙ lo-
quitur de conſilio.deinde refert gl.alios dicere, ꝙ vxoris licẽ-
tia ſufficit,quod proſequere.vt in glo.quæ clara eſt.Sed pro ĩ-
tellectu opinionum poſitarum in gloſſ. & pro concor.iuriũ,
quæ uidentur cõtradicere,diſtinguit Pet.& Ab. Egi.& Guil.
inf.capitu.placet.& hic Io.And.& plenius Ioan. Cald.dic er-
4 go,cum quæritur an & quando conuerſio † coniugatorum
ſit licita vel non.vel quando per conuerſionem eorum vel al
terius diſſoluatur matrimonium,vel maneant licite ſeparati,
quod aut matrimonium non eſt cõſumatum. aut ſic. primo
caſu, aut alter tranſit ad religionem profitendo: aut ſolum
proponit vel uouet continentiam,ſed nõ profitetur.aut pro-
mouetur ad ſacros.primo caſu licite trãſit, & qui remanet in
ſeculo poteſt ad ſecunda uota tranſire.eod.titu.verum.ex pu-
blico.ex parte.2.Secundo caſu non diſſoluitur matrimoniũ,
ſed qui ſic proponit vel vouet,debet profiteri, vel matrimo-
nium conſumare dicto c.ex publico.& c.ex.parte. Tertio ca-
ſu non diſſoluitur matrimonium.vt in extrauag.antiquę.Io.

aut quando vir profitetur mulier idem facere vult.vel facit,
aut non.primo caſu fieri poteſt, & factum tenet.27.q.2.quia
Agathoſa.& c.ſcripſit.eo.ti.cum ſis & c.vxoratus, & c.ad apo
ſtolicam.nec vnquam alter poterit alterum repetere, vel al-
tero mortuo ad ſeculum redire eod.ti.dudum.& c.conſul-
uit. Sed ſi alter tantum vult profiteri, vel profitetur.aut al-
ter commiſit adulterium,aut non.Si commiſit, aut ſpiritua-
le,quia incidit in hæreſim. aut carnale. Si ſpirituale, & fuit
inter eos lata ſententia diuortij,remanens in fide poteſt tran-
ſire ad religionem adultero inuito, etiam reuertente ad fidẽ.
ſed ante ſententiam hoc non poteſt.eod.tit.ca.ſi. Si vero alter
commiſit adulterium carnale, alter eo inuito poteſt religio-
nem ingredi: nec adulter poteſt profeſſum reuocare.eod.tit.
cõſtituimus.27.q.2.Agathoſa.idem ſi poſt profeſſionem vnius
is qui remanſit adulterium commiſit:quia ſibi pẽtenti obſta
bit exceptio adulterij. eod.ti.veniens.& viro nolente ſibi re-
concilire adulteram etiam pęnitentem debet ipſa in aliquo
monaſterio detrudi.eo.tit.gaudemus. Si autem neuter com-
miſit adulterium, & alter tantum vult profiteri, aut altero
ignorante.& hoc fieri non poteſt.eo.ti.placet.aut altero ſciẽ-
te,& tunc aut contradicit,aut tacet,vel diſſimulat, vel conſen
ſit. Si contradicit, non tenet ingreſſus. & hoc caſu ex pro-
ximo præcedenti reuocatus a coniuge de monaſterio ad il-
lud redire non cogitur.eo.ti.quidam.& c.placet. Si tacet, vel
diſſimulat,poteſt reuocare profeſſum:ſed ſi nõ reuocat, poſt
mortem non profeſſi profeſſus ad ſeculum redire non po-
teſt.eod.ti.conſuluit. idem putat Cal.in caſibus præcedentib.
& ſequentibus, in quibus poteſt licite reuocari ſi de facto nõ
fuit ſecuta reuocatio viuente altero. Si autem alter conſen-
ſit: aut per metum inductus: aut per dolum,aut ſponte. Si
per metum,non tenet ingreſſus,& repetenti reſtituitur.eod.
tit.accedens.33.q.5.notificaſti. Si per dolum, partiter reuoca-
tur ad petitionem dolum paſſi.eod.tit.veniens. Ibi enim do-
lo inductus reuocaſſet ingreſſum ſi ſibi non obſtitiſſet adul-
terium. Si autem alter conſenſit ſponte. aut non vouit, aut
ſic: primo caſu non ad petitionem ipſius conſentientis.ſed
per officium iudicis reuocatur ingreſſus.c.titu.cap.1.Sed illo
mortuo cui fit reſtitutio, debet profeſſus ad religionem re-
uerti:vt hic. Si autem conſenſit & vouit,aut eſt ſenex & nõ
ſuſpectus de incontinentia; & poteſt in ſeculo remanere.e.
tit.cum ſis.& c.vxoratus.& c.ad apoſtolicam. aut iuuenis: &
de incontinentia ſuſpectus.& tunc,quando vult ingredi,non
debet permitti.dictis iuribus. Sed ſi non prohibetur, & in-
greditur non reuocatur:vt in c.Agathoſa. & e.tit.dudum.ſe-
cundum vnam lectu. Sed dicit Ioan. And.quod vouens qui
eſt ſuſpectus debet compelli intrare monaſterium.e.ti.ſigni-
ficauit.& ſic dicit intelligendum.33.q.6. qui vxorem. Idem
videtur ſentire gl.in cap.ſignificauit. Sed Inn.ibi dicit quod
non debet cogi profiteri, nec abſtinere a proprio,cum hoc
nunquam promiſerit,ſed cogitur eſſe in monaſterio, vt ceſ-
ſet mala ſuſpitio.non autem vt profiteatur, quod not. Et idẽ
not.Inn.ſup.eod.c.1.vbi dixi in ſecundo contrario. Ioan.cal.
dicit in hoc ſatis æque poſſe diſtingui.aut ſuſpectus qui remã
ſit,vouit religionem ingredi: & cogetur profiteri: vt in cap.
Agathoſa.aut ſimpliciter vouit continentiam, & tunc aut
fuit iuris conſcius: & adhuc compelletur.ſic intelligatur ca.
ſignificauit. a contrario. aut iuris inſcius, & tunc ſi eſt talis
quem iuris ignorantia excuſet, vt minor:miles:mulier: agri-
cultor:non compelletur profiteri.ſed fiet quod dicit Innoc.
in cap.ſignificauit quod nunc dixi, ſcilicet, quod compelle-
tur eſſe in monaſterio. Si autem eſt talis qui non excuſatur
ex ignorantia iuris,compelletur.facit dictum c. qui vxorem.

pro

Digitized by Google

mortua ad ſeculum redire non poteſt.
2 *Votum ut ualeat, non requiritur ſcientia uel opinio, ſed rei ueritas.*

CONſuluit. Si coniuges profitentur religionem, altero mortuo, alter ad ſeculum redire non poteſt. vel ſecundum aliam loctu. Profeſſus religionem de conſenſu vxoris in ſeculo remanentis, ea mortua ad ſeculum redire non poteſt.
1 uel ſic. Profeſſus † religionem vxore diſſimulante, nec eum
poſt ea reuocante, ea mortua ad ſeculum redire non poteſt. &
hoc placet. Communis diuiſio. Secunda ibi, conſultationi. vſ
ſic ductam. hoc dicit: quia multa impediunt quæ nõ dirimũt.
habitum profeſſorum, per quem ſolemnizatum fuit votum
ſup. titu. primo. ſtatuimus. dirimendum. & cogendum vt ad
monaſterium reuertatur ſm Hoſti. & hoc pp rationem quã
ponit gl. Op. ĩ. c. placet. Gl. vl. format, & tam ipſa q̃ glo. prima
intelligunt ꝙ hic tranſiuit de licentia ſeu conſenſu vxoris, in
ꝯrio ſecus: vel ꝙ ſi hic tranſiuit ſine licentia ſeu ꝯſenſu vxoris, ratificauit tranſitum ſuum poſt mortem vxoris, quæ ambę ſolutiones diuinant. Et ex prima colligitur ſecunda lec. de
qua in ſecundo ſummario. vel dic tertio, ꝙ ipſa vxor ẽt fuit ꝓ
feſſa, & ſic ſupplent aliq. In tex. ibi, tranſierat. ſ. vxor. & ex hoc
colligitur prima lec. de qua in primo ſummario. quarto ſoluunt Pe. & Abb. intelligendo ꝙ hic tranſiuit ſciente cõiuge,
& tacente, quo caſu ſi moritur vxor anteq̃ reuocet, remanet
monachus. & hanc tenet Io. Cal. in diſtinctione de qua ſ. c. ꝓximo. & vt ꝓdixi placet hæc lec. qa non expedit ſm eã aliqd
ſupplere vel diuinare. Quæro in eo, ꝙ dixi in ꝓximo ꝯrio. &
2. ſol. de illo q ingreditur ſine licentia vxoris: ſed ea mortua
ratum habet: an hæc ratificatio ſurgat tacite eoipſo ꝙ non ingreditur mortua vxore. Dicit Innocent. ꝙ ſic. per c. ꝙ metus
cã. perlatum. & plus dicit Inn. ꝙ non reqritur in hoc ꝙ ſciuerit mortẽ vxoris, & ꝙ poſtea ſteterit in monaſterio. ſed ſufficit ꝙ mortua ſit ad hoc vt ſolemnizatũ intelligatur votum.
& eſt rõ ſm eum: quia ſeparando ſe ab vxore ſiue inuita ſ. c. qdã. ſiue voluntaria ſ. c. ex parte, ſemper intelligitur mutare velle ſeculum. d. c. ex parte. & ex quo habet tale ꝓpoſitum ꝑ habitus ſuſceptionem, ſolemnizatum eſſet votum, niſi vxor impediret ſ. ti. ꝓximo. conſului. Sublato ergo impedimento ſtatim primo momento poſt mortẽ eius votum ſolemnizarũ
eſſe videtur. Item eſt alia rõ ſm Inn. qa ad hoc, vt valeat votũ,
2 † non requiritur ſcientia, vel opinio, ſed rei veritas ĩ. c: placet.
Item ſi allegaret ſe ideo moram feciſſe in monaſterio, quia
vxor viuebat ad q̃ redire nolebat, allegaret ꝓpriam turpitudinem. & ſic audiendus non eſſet. de dona. inter dilectos. ſecus
dicit In. ſi ingrediẽs fuiſſet proteſtatus ꝙ non intentione mutandi vitam: ſed ꝓbandi intrat: quia tunc etiam poſt mortem
uxoris non ratificatur q̃diu durat tẽpus probationis: immo
exire poteſt, ſicut ſi non habens vxorem ingreſſus eſt ſ. ti. proximo. ſup eo. ad idem. eo. titu. ſtatuimus. dicit enim Innocen.
ꝙ tunc tantum procedit quod proxime dixi, quod poſt obitum uxoris intelligitur ratificare ingreſſum, quando prius fuit expreſſe profeſſus uel tacite, quamuis eius profeſſio non teneat propter coniugem uiuentem. Deinde refert Innocen. aliis uideri, & forte melius, quod non ratificatur uotum vel ĩgreſſus monaſterii ſi inuita uxore intrauit, licet poſtea mortua ſit, & ipſe hoc ignorans in monaſterio manſerit, ſicut in
matrimonio carnali. no. de eo qui dux. in matri. ca. 1. & capitu. ueniens. Ioan. And. dicit, ꝙ hoc ultimum teneri poteſt cũ
mulier contradicit. primum autem cum ſimulat vel conſentit & non uouet: quia plus eſt expreſſe contradicere &c. de baptiſ. maiores. de ſimo. ſicut tuis. in fi. ad hoc de uoto. c. 2. quod
placet. hoc tamen caſu quo ſimulat vel conſentit, non expedit quod interueniat ratificatio, vt dixi in primo contrario. in
tertia lectura huius c. & ſic etiam ſi uelit ingredi ſtatim, non
poteſt, ex quo non fuit reuocatus ab vxore uiuente. ſed ſi eſſet opus quod interueniret aliqua ratificatio, tunc indiſtincte
eſt uerior alia opi. quia præſumitur durare in primo conſenſu donec ignorat de morte coniugis. ut nota infra de coniug.
ſeruo. capitulo fina. in gl. vlti. & idem dixi ſupra capitulo quidam. in 3. quæſtio.

2 cundo no. de dictione, † maxime, a quæ exponitur pro tantum
a ut in glo. 3. Et idem Goff. Phi. & Innocent. quod placet Hoſt.
pp id quod dicit gloſſ. præcedens, in quo dicit, ꝙ etiam ſi vir
uouiſſet, adhuc procederet hæc litera, ſi uouiſſet non ſimpliciter. ſed ad tempus. quia poſt tempus ei exigenti debitum
vxor tenetur reddere: vt dixi ſup. ex parte. in diſtictione. & hęc
litera ſolum dicit de voto perpetuę continentię, quo caſu ꝓhibetur petere debitum. ſecus ergo ſi uouit ad tempus. & de
dictione (maxime) habetur de ium. tri. c. 2. no. 19.

A D D I T I O.

a De dictione maxime: Addo c. cupientes. de elę. Bar. in extra. ua. ad reprimẽdam. in uerbo maxime. Rap. cuma. conſil. 87. anci. Franciſcus de la campa.

S V M M A R I V M.

1 *Profeſsio inducitur per ſuſceptionem habitus profeßorum.*
2 *Profeſsio propter coniugium impeditur.*
3 *Diſpoſitioni conſentiens intelligitur conſentire omnibus quæ ad illam pertinent.*
4 *Obligationi actiua & paſsiua quomodo quis renuntiare poſsit.*
5 *Rem ſufficit deuenire ad caſum à quo potuit inchoare. & nu. 7.*
6 *Sententia an poſsit pro parte tenere.*
8 *Vir ſi inuita uel ignorãte uxore promoueatur ad ſacros, an ea mortua ſit cogendus ſeruare ordinem.*
9 *Matrimonium uel eius uſus de iure naturali impedit uotum.*

Placet. Si alter coniugum altero ignorante religionẽ profitetur, & propter hoc de monaſterio educitur, illo mortuo, ad monaſterium redire non cogitur. Communis diuiſio. Secunda ibi, taliter reuerſo. ad propria, de longinquo. promiſit: ideſt intelligitur promiſiſſe, & cẽſetur hic
uotum ſimplex ſup. capitu. quidam. & idem dicitur in gloſſ.
1 vlti. † Not. ꝙ per ſuſceptionem habitus profeſſorum inducitur profeſſio. ibi, habitus. & debet intelligi de habitu profeſſorum. Nam & infra dicitur quod profeſſionem fecit. Sed inhærendo textui ad fi. ibi, profeſſionem & habitum profeſſorum accepit. potius videtur hic colligi contrarium, niſi intelligamus ibi quod profeſſionem fecit per ipſam habitus ſuſceptionem, quod quomodo ſit verum. dic, vt ſ. titu. primo. ad
Apoſtolicam. & c. porrectum. & c. ſtatuimus ĩ. de regula. conſtitutionem. libr. 6. hic autem non fuit inducta profeſſio effi-
2 cax: quia mulieris iſtius vir uiuebat. † Secundo nota, ꝙ ꝓpter
coniugium impeditur profeſſio, cuius eſt ratio: quia cum ꝑ
ꝯſummationem ſint vir & uxor facti vna caro, non poteſt pars
huius vnicę carnis ad religionem tranſire, quin tota tranſeat:
tamen tranſiens obligat ſe quantum in ſe eſt, ut hic. & ſ. c. qui-
3 dam. Tertio no. ꝙ qui † conſenſit alicui diſpoſitioni, intelligitur conſentire omnibus quæ ad illam pertinent. Nam ſe
obligando religioni, intelligitur ſe obligare ad continẽtiam,
vt hic ibi, promiſit. quod expone vt dixi in tex. Quarto no. ex
hoc quod ſententia poteſt pro parte tenere, quod dico in pri-
4 mo contrario. Quinto no. ꝙ cum aliqua obligatiu † eſt actiua & paſſiua, poteſt quis renunciare illi, quatenus agitur de fauore: ſi non, quatenus agitur de præiudicio alterius, ſicut hic,
vxor renunciat iuri coniugii quo ad ſe, non in præiudicium
5 viri: ſimile quod no. de teſti. ſignificauit. Sexto nota †, ꝙ ſufficit rem deuenire ad caſum a quo potuit inchoare. ff. ad le. aquiliam. quia in eum. quæ tamen ratio non eſt perpetua. ff. de ac.
& obli. quęcunque. & facit ad materiam de ſpectando initio
vel fine, de qua de ele. dudum. 1. de cenſi. ſcientes. de hoc ĩ. ꝯtra-
6 rio ſecundo. Op. ad id quod dixi, ꝙ ſententia † põt pro parte
tenere. ff. familię erciſcundę. in hoc iudicio. vbi in iudicio familię erciſcuodę nõ poteſt res iudicata pro parte ualere &
pro parte non, ſi in vnius perſona omiſſa ſit condemnatio. Gl.
4. ſoluit, ꝙ ſi ſententia cõtinet plures articulos, poteſt in vno
ualere & in alio non. ſecus ſi vnum. dic, ꝙ idem de uno capitulo, quod de pluribus, quando illud vnicum habet partes ſeparabiles.

Digitized by Google

[illegible] quod tamen [illegible] deuenire ad casum a quo
potuit inchoare, quando cessauit causa impediens, & super-
uenit causa confirmatus: vt no. Dyn. in regula non firmatur.
li. 6. quod non ste fuit in c. discretionem. In c. autem isto ideo
confirmatur quod non tenuit, quia obligatio mulieris non
fuit ab initio nulla: immo tenuit quantum in se fuit. ideo sub
lato obstaculo per mortem viri incipit habere effectum. &
de materia dic, ut per Dy. in dicta regula. & in hac glo. ibi. si a
me. si arrogaui illum cum quo fueram litem contestatus, sol
uitur iudiciũ, ibi, si alter. communiter incipit Iulianus. 2. vi-
de de electio. quęrelam. q. r. Tertio oppo. ꝙ mulier sit cogen
da redire ad monasterium supra capitulo, ex parte. cuius ꝯtra-
rium dicitur hic in fi. Soluunt aliqui, quod ibi professionem
fecit. hic autem solum recepit habitum, qui non facit mona
chum supra titu. primo. porrectum. quod reprobatur in tex-
tu ibi, professionem fecit. Et dicit Goffre. quod secundũ opi.
prædictam non fuisset necesse hic ponderare absentiam vel
mortem uiri. Solue ergo vt soluit glo. vlti. in dicto cap. ex par
te in fi. & ibi dixi. & secundum illud intellige quod hic dici-
tur in glo. Quęro si reuersus illam non repetit. dicit Host. ꝙ
si est iuuenis, necesse habet repetere, aut profiteri: si senex, suf-
ficit quod promittat continentiam supra eodem. cum sis. &
capitu. vxoratus. vel quod forsan aliud in hoc casu: quia licet
a principio fieri debuisset, sufficit tamen, ex quo factum non
est, quod maritus ratificet & caste uiuat. dic ut dixi supra cap.
ex parte. & dic quo ad hoc ultimum, quod ex quo nõ fuit re-
uocata, marito postea mortuo tenetur in monasterio perse-
uerare supra capitu. consuluit. Secundo quæro, quid si mari-
tus uiuit incontinenter. Dicit Hostien. quod cogetur intrare
religionem, si vxor excipiat de fornicatione: nec sustinebit
epũs quod ex quo incontinens est, uiuat in seculo, sup. eo. cũ
sit. & sic propter suum delictum cogitur quis religionem in-
gredi 34. disti. fraternitatis. de pœnis tuę. Hostien. pro hoc in-
fra capitu. gaudemus, vt illud capitu. habeat locum etiam in
5 viro. quod no. † Tertio quæro, si uir ignorante vel inuita vxo
re promotus est ad sacros. videtur quod ea mortua non sit co
gendus seruare ordinem, & quod si cõtrahit cum alia, tenet,
argumen. huius capituli, quod tenet Goffred. supra capitulo
quidam. Innocent. credit quod licet sit redendus vxori, tamẽ
si ea mortua contrahit cum alia, nõ tenet matrimonium. &
est ratio secundum eum: quia iure naturali potest ordinatus
uti matrimonio contracto, sicut facit orientalis ecclesia. 31.
distin. in cœna. 32. distin. si quis eorum. & etiam contrahere
posset nisi constitutiones ecclesiæ prohiberent. Ex quo ergo
apparet quod sola constitutio impedit coniugatum promo
ueri ad sacros, ad hoc de cler. coniuga. c. 1. & per totum. de tẽ
po. ordi. cap. fina. lib. 6. cessante ergo impedimento. i. mortua
vxore constitutionem seruet, q̃ est ꝙ ordinatus ad sacros nõ
ꝯhat. & si ꝯxerit, non teneat. 84. di. cum in prætorio. Secus d̄t
Inn. in uoto: quia de iure naturali matrimoniũ † vel vsus ma
trimonij impedit votũ, in quo ꝯtinetur ꝯtinentia, q̃ simul es
se non põt cũ vsu matrimonij s̄. c. quidam. ꝑ hoc, q̃a tenet
abstinere ab omni muliere, de statu monachorum. cum ad
monasteriũ. iõ ꝯtinẽtia & vsus matrimonij non possunt esse
simul, tanq̃ impossibilia, de baptis. maioris. vñ ſm Innocent.
cum a principio de iure naturali tenuerit, non potest dirime-
re matrimonium iam contractum. & in hoc videtur Inno.
corrupte loqui. & debet dicere, cum a principio non tenuerit
scilicet, votum quod fit pendente matrimonio: tunc bene te

[illegible]
manere. verba sunt Gregorij. 27. q. 2. Agathosa. in fi. perpetuã.
1 non ad tempus. supra. cap. carissimis. Nota quod eadem †
caro non debet diuerso iure censeri, sicut hic non permitti-
tur quod alter coniugum sit in religione, alter in seculo. Et
ex hoc infertur contra illos qui in eodem prandio dant car-
nes eiusdem animalis ad diuersa fercula, variando ipsas per
sapores. Secundo nota, quod ratione ætatis præsumitur pro
2 cõtinentia. † pro hoc iura alleg. in glo. & sic nota de præsum-
ptione ratione ætatis. ff. de iureiuran. ad personas: de testibus,
licet. Tertio nota, in eo quod ponderat ætatem, & cum
hoc rationem præcedentem de vnitate carnis, ad ea quæ dixi
3 supra cap. coniugatus. quęst. penulti. Oppo. quod alter † con-
iugum possit ingredi religionem altero etiam inuito, infra
de diuor. quanto. Solu. ibi de cõiugibus infidelibus, quorum
alter conuersus ad fidem, altero nolẽte cohabitare sine contu
melia creatoris, licite recedit a coniugio, etiam contrahen-
do cum alia. hic de fidelibus inter quos matrimonium est
ratum. dicto. cap. quanto. & eod. tit. gaudemus. in quibus pro-
cedit hæc litera. Quæro in eo quod hic & in alijs multis iu-
ribus ponderatur ratio incontinentiæ. quid si coniunx quæ
remanet in seculo, non est suspecta de incontinentia: sed alias
de malis moribus, nisi sit sub cura mariti. puta quod erit ma-
lefica, incantatrix, ebriosa, furatrix, vel vsuraria, vel quid si-
mile. dicit Ioan. And. quod in hoc casu non dabitur licentia
4 † profitendi viro: quia eadem est ratio, ex quo non expedit
saluti alterius. Si tamen profitetur, putat quod solemniza-
tum erit votum. & hoc per iura quæ hic allegantur in glo. 1.
quæ probat, quod solum aduertenda est suspitio incontinen-
tiæ in coniuge. & sic principalius inspicimus in huiusmodi
diuortio fidem thori, cum sit vnum de bonis matrimonij.
de condi. ap. cap. fi. de hoc de diuor. de illa. quod placet per ea
quæ dixi in d. cap. de illa.

SVMMARIVM.

1 *votum aliquando benedicitur.*
2 *Letania dicuntur in benedictione veli.*
3 *Matrimonium inter absentes contrahi potest.*
4 *Verbum videtur, quandoque non est expressiuum veritatis.*
5 *Coniugium an soluatur si alter coniugum sit hæreticus.*
6 *Causa falsa non vitiat quando actus teneret etiam ea cessante, seu non expressa.*
7 *Religiosus quis fieri potest remanendo in domo propria.*
8 *Sponsa quę suscepit velum an cogatur consumare matrimonium.*
9 *Votum continentia quando dicatur esse solemne.*
10 *Sponsalia de præsenti an soluantur si alter coniugum fiat hæreticus.*
11 *Votum castitatis si quis faciat in aliqua religione, an per hoc solemnizetur.*
12 *Sponsalia an soluantur si sponsus de præsenti sit clericus.*
13 *Sponsalia de præsenti an soluantur per trasitum alterius ad vitam heremiticam.*
14 *Sponsalia de prę senti an soluantur si sponsus sit leprosus.*
15 *Leprosi censentur quasi religiosi.*

Ex parte. Per religionis professionẽ non per propo-
situ castitatis in seculo seruandæ, soluũtur
sponsalia de pñti. Cõis diuisio. Scda ibi, nos autẽ. vbi Primo
ꝯtiã solutionẽ allegat. Scdo soluit, ibi, nos tñ. Tertio solutio-
nem

Digitized by Google

3 no. † ꝙ matrimonium cõtrahi poteſt inter abſentes.b de hoc
b in glo.2.& 64.diſt.c.1.& probatur de procura.c.fi.libr.6. Et in
hac glo.ibi,ſufficit nudus conſenſus ad conſtituenda ſponſa,
lia.denique conſtat abſenti,abſentem diſpenſari poſſe & hoc
quotidie fieri.ibi,l.vlti. Non refert an ſponſalia quis cõtrahat
per ſe,uel epiſtolam. Ibi mulierem.abſenti per literas vel nũ-
4 cium poſſe nubere placet. Quinto nota,quod † verbum vide
c tur.c quandoque non eſt expreſſi cũ veritatis, ꝙ dixi in tex.in
ver.videri.quãque autem ſic.qui ma.ac.poſ. videtur. Sexto no
ta, quod ad matrimonium requiritur quod perſonæ ſint le-
gitimę,ibi,inter legitimas perſonas, quod intellige tam ex ę-
tate quam ex alia apritudine.Goff. Septimo no.ꝙ matrimo-
nium inter fidales eſt ratum.de hoc in glo.5.&dic, quod rati
ficatur in ſacramento baptiſmi.de diuor. quanto.pro hoc qđ
5 dixi ſup.c.ex publico.in prima quæſtione. † Octano nota,ꝙ
ſi alter coniugum ſit hæreticus,non per hoc ſoluitur coniu-
gium de hoc ℑ.qõ. 3. Nono nota,ꝙ reuelatio diuina ſuperat
6 omnem legem.facit ſ̃.ti.1.licet. Decimo nota †,ꝙ falſa cau-
ſa non uitiat quando actus teneret etiem ea ceſſante,ſeu non
expreſſa.de hoc In glo.falſa. & in hoc eſt hic textus ſingulari
7 ter notandus.& facit ad multa.† Vndecimo nota. ꝙ quis po-
teſt fieri religioſus remanendo in domo propria de hoc ℑ.q
cle.vel uo.inſinuante. Oppo.in eo,ꝙ arrę interuenerunt,qđ
hoc fieri non potuerit.C.de ſpon.l.vlti.So.vt in glo.3.& dixi
de ſponſa Gemma.& dic, ꝙ olim vir a ſpõſa ingrediente mo
naſterium exigebat arras duplicatas. Ipſe vero vir ingrediens
perdebat arras quas dederat.& hoc fiebat, quia tunc non lice
bat ingredi monaſterium.& hoc ante.l. Deo nobis,allega.in
glo.hodie autem ſecus,vt ibi & hic.& ideo glo.iſta cum dicit
olim non poterat,debet intelligi ꝙ non poterat ingredi ſine
pœna perditionis arrarum, & ſic ſentit glo.id quod nunc di-
xi.Secundo op.ꝙ falſa cauſa debeat uitiare ſuſceptionem ve-
li.quia ceſſante cauſa &c.de uoto magnę. Gloſſ.falſa.non ſol-
uit formaliter dic, ꝙ in contrario ceſſatio cauſę non liberat
a uoto.ſed uotum facilius commutatur.& quo ad caſum no-
ſtrum dic, ꝙ falſa cauſa non vitiat: quia iuris interpretatio-
ne cenſetur impulſiua hoc caſu, cum etiam ſine cauſa tenuiſ
ſet ſuſceptio.& hoc ultimum, ꝙ cenſeatur cauſa impulſiua,
etiam dicit glo.& hęc eſt mens literæ.aliàs autem quando vi
tiet uel non,dic,vt dixi de conſan.quia circa. Et in hac glo.ibi
l.2.hanc & ſequen.vide de reſcriptis ſignificante. Ibi.l.1.obli-
gatũ,corpus quod æs erat, & dicebam illud aurum obligatũ
eſt illud corpus eris, Ibi,ſi rem: Si debitor mihi obligat rem
alienam, vel in pignore male verſatus ſit locus eſt contrario
iudicio.Ibi,ſi repetendi.vide de iureiurando, quemadmodũ.
in princip.18.qõ.2.dudum.vbi de hoc Ibi,intentio.in mente
retenta non expreſſa.Ibi,quod interrogaſti. vbi de hoc. Ter-
8 tio oppo.† quod ſponſa quæ ſuſcepit uelum non cogatur cõ
ſumare matrimonium ℑ. qui cleri. vel uouen.inſinuante.cu-
ius contrarium hic dicitur in uerſicu.porrò.Soluit Innocen.
ꝙ ibi uotum emiſerat, hic non.quod non procedit niſi fuiſ-
ſet ſolẽnẽ ℑ.de uoto c.vno.lib.6. vel ſecũdum Inn.ibi mulier
erat libera nõn habens ſponſum. vnde facilius præſumitur ꝓ
ſolẽnizatione uoti, ideſt ꝙ per ſolam ſuſceptionem ſ̃.ti.1.cõ
ſulti.hic autem habebat ſponſum. vnde difficilius præſumitẽ
pro ſolẽnizatione voti. non enim uotum ſponſę de præſenti
ſolẽnizatus per ſuſceptionẽ habitus,ꝗuis votum ſolutę ſolẽ-
nizetur,dicto c.ꝯſulti. dicit Inn. plus placere ſibi ꝙ hic & ibi
fuit ſolẽne votũ ꝯtinentię, & non ꝓfeſſionis,ꝙ uotũ cõtinẽ-
tię non dirimit matrimonium prius cõtractũ. ſed ꝯctum po-
ſtea ſic.& ſic loquitur ca.inſinuante.& remittit Inn.ad nota-
ta ſ̃ ti.præced.porrectum.& facit ꝙ not. de frigi.fraternitatis.
& hanc ſolutionem ꝙ in cap. inſinuante. non fuerit uotum
ꝓfeſſionis.ſed caſtitatis,ſentit glo. penulti.in princip. Sed dic
melius vt in fin.ſequentis ꝗrij. Item ſolutio Inno.non placet
Hoſtien.qui dicit,ꝙ ſi ſolemniter uouit,licet uotum non di
rimat matrimonium non conſumatum. tamen propter vo-
tum ſic ſolẽne cogetur religionem ingredi: & tunc ſoluta e-
runt ſponſalia.& ſic intelligit literam ſequentem, dicens vo-
9 tum † continentię eſſe ſolemne quando promiſit ſe ingreſ-
ſurã vel ſeruaturam certam religionem, in cuius ſignũ recę

contrarium cap. inſinuante.de quo in præcedenti, contrario,
* quod ibi fuit votum ſolenne per profeſſionem religionis.*
ideo dirimit matrimonium non conſumatum ſ̃. capi.verſi.
& cap.ex publico.In hoc autem cap.fuit uotum ſimplex, qđ
impedit contrahendum.ſed non dirimit contractum, etiam
ſi non ſit conſumatum: quia non reperitur iure cautum, ſed
potius contra per dictum c. vnicum. Et per hæc expeditur gl.
antepenulti.& etiam penulti.pro parte.dicit tamen Inn.ꝙ an
nte matrimonium conſumatum non ſufficit alteri coniugũ
habitum ſumere,& uouere cõtinentiam,& in domo ſua ma
nere: immo cogenda eſt mulier profeſſionem facere al.cui
de religionibus approbatis: vt hic, & poſtea cogenda ingredi
monaſterium: dic melius ut dixi ſ̃. eod.contrario.quod copu
lo quod profitetur regulam: ita ꝙ ſit obligata religioni alicui
approbatę,ſolutum eſt matrimonium, per iura proxime alle
gata.præcipue per dictum cap. vnicum. de uoto.dicit etiã In-
nocen.idem dicendum de uxore epiſcopi, ſcilicet ꝙ non ſuf-
ficit vxorem eius vouere,niſi intret religionem,& continen-
tiam profiteatur ſ̃.ca.ſanè.quod dic, vt ibi.& ſup.eodem, ex
parte.in diſtinctione. Idem dicit ſi ſuſpecta eſt ea quæ in ſecu
culo permanet ſup. capit. cum ſis.quod dic,vt dixi in eodem
capitu.ex parte. Et his caſibus dicit Innocent. quod quam-
quam de facto non ſit facta profeſſio, tamen agetur vt profi-
teri cogatur & religionem ingredi.argumen. ℑ. capitu. ſina-
gnificauit.dic in hoc melius vt inf.q. 5. Extra iſtos caſus dicit
Innnocen.ſufficere ſolum uotum cõtinentię,& ꝙ remaneat
in domo propria,nec ullam regulam ſeruare tenetur ſupra c.
capitu.1.& capitu.cum ſis.& capitu.cõiugatis.Dic melius di-
ſtinguendo vt dixi ſ̃.c.ex parte.Quæro,ſi mulier de qua hic,ſi
habuiſſet uirum, an fuiſſet ſolemnizatum, per ea de quibus
hic in principio. Soluit Innocent. quod forte qualibet iſta
rum ſolemnitatum ſufficiet,vel ſi monaſterium intraſſet:vt
nota.t. titu.t. vidua.ſecus autem de illa quę uirum habet.vt
hic in fin. in hoc tamen non perſiſtit Innoccen.immo dicit,
quod non ſolemnizatur votum niſi fiat cum ſolemnitate ſo
lita,vel niſi ſuam voluntatem exprimat, dicto cap. vidua.dic
melius,quod non ſolemnizatur niſi profeſsionem faciat in
aliqua de religionibus approbatis. de voto.cap.vnico.lib.6.
Secundo quæro, quod velum aſſumpſit mulier.dic quod
quæſtio ſoluitur in textu.quia aſſumpſit velum viduitatis.&
intelligit Innocẽ. quod erat vidua. Tertio quæro,in eo quod
10 dicit, † ſponſalia de præſenti non ſolui,etiam ſi alter coniu-
gum fiat hæreticus: an poſſet eccleſia hoc caſu ſtatuere ma-
trimonium diſſolui. Hoſt.quod ſic.ſicut ſtatuit de matrimo
nio infidelium,quorum alter cõuertitur ad fidem.de diuor.
quanto.& cap. gaudemus. & maxime in caſu de quo hic, ſi
matrimonio non conſummato. Nam ratio quare aliud de
fidelibus eſt.quia inter eos matrimonium eſt ratum vt hic,
& in iuribus proxime allegatis, quæ ratio canonica inſtitu-
tione firmatur, ſupra quam eſt Papa. de conceſſio.preben.
propoſuit. dic melius vt dixi, ſupra cap.ex publico.in prima
11 quæſtione. † Quarto quæro, ſi quis fecit votum caſtitatis
in aliqua religione.an per hoc ſolemnizatur votum. Glo.pe
nulti.in prin.dicit ꝙ ſic.licet ſecus ſit de propoſito caſtitatis,
de quo in litera, quod no. Dicit tamen quod ad inducendã
ſolemnitatem voti requiritur quod profeſſio religionis ſit
perfecta, de voto. cap. vno.præall.& non dicitur perfecta per
promiſſionem caſtitatis, cum profeſſio contineat & aliqua
alia.

ADDITIONES.

a De multiplici velo. Adde glo.in c.1.quod met.cau. docto.in capitu. 1 de tẽ-
po.ordinan.
b Inter abſentes. Adde glo.in cap.nec illud 30.q.quæſt.5.Car. in cap. accedens
in 1.q.de præben.
c Verbum videtur. Adde l.1.in §.defeciſſe. ff. de vi & vi arma.Barto.in l.ſi is
qui pro emptore de vſucap.Card.in capitu. fina.in quinto not. de reſtituo.
in integrum.
* Religionis. Adde c.commiſſum.de ſponſal.& in tantum hoc eſt verum,quod
concil. Trident. anathematizat tenentes matrimonium ratum,non conſū
matum per ſolemnem profeſſionem alterius coniugum non dirimi. ſeſ.24.
de iuram.matr cap.6. B.S.

Digitized by Google

[illegible] quod no.
de ele.cum monaſterium. Et in hac glo.ibi.§.ecce.vbi de hoc.
Septimo quæro,ſi in veritate ſponſus fuiſſet leproſus. Glo.e.
14 dicit quod non ſoluuntur ſponſalia †de pręſenti,*niſi religio
* nem ingrediatur,vt hic innuitur, vult dicere, quia Papa non
approbauit hanc cauſam. Octauo quæro ſponſus de præſenti
ingreditur domum leproſorum. Hoſtië.diſtinguit,aut in domo
mo eſt religio,vel ſponſalia ſoluuntur,aut nõ:& dicit ęquum
eſſe quod ſi promittit tria ſubſtantialia regulæ,ſaluatur vincu
15 lum coniugij,† cum leproſi quaſi religioſi cenſeantur,de ec
cle.ędifi.c.2.& quod ibi not. Dicit tamen ſe hoc non aſſerere,
cum non ſit iure diffinitum:& ideo dicit Papam ꝯſulendum,
dicit tamen diſtingui non poſſe,an timeatur incontinentia le
proſi,vel non: & an domus ſit apta ad continẽdum : vt ſi ſunt
ibi maſculi tantum ꝯtinenter viuentes, & ille leproſus ſenex
eſt & maturus. An vero domus nõ ſit apta:quia ſunt ibi ſexus
permixti,vt eſt communiter,& leproſus iuuenis,& ſimilia,ſi
cut diſtinguitur in caſu ſ.c.proximi, cum concor.Io.And di
cit ſecure per talem ingreſſum matrimonium non diſſolui,
niſi ſit ibi religio approbata:alias poſt cõtractum etiam lepro
ſus contrahere poſſet,quod eſſet abſurdum . pro hoc dictum
c.vnicum,de voto.libro 6.præælleg.extrauag.antiquæ. Nono
quæro,de quo voto loquitur litera,ibi,niſi ſe voto.Gl.vlt.ſol-
uit,& exponit voto,i. profeſſione. ꝑ ea facit quod ſequitur in
tex.ibi,ad obſeruantiam regularem.non dicit ad ꝯtinentiam.
& ꝑ hoc tollitur quod notauit hic Hoſt. qui dixit ſufficere,ꝙ
firmiter propoſuit vitam mutare ; & ꝙ ſolẽnitates de quibus
in prin.literæ,fieri fecerit intendens ſe obligare religioni , tũc
enim ſecundum eum neceſſe habebit religionem certam in-
gredi,ſi ſe illi deuouit.vel aliam approbatam ſi ſe obligauit in
genere,ad hoc de regula.conſtitutionem. libro 6.dic,quod ſi
non fecit profeſſionem, poterat conſumere matrimonium,
vt hic,& ꝓbatur in prææleg.cap.vno.de voto.

ADDITIO.

* Sponſalia de præſenti. Adde an hoc caſu alter coniux excuſaretur a redditio-
nę debiti, Stephan.de Gaz.in repetitio.capitu.ad limina. 30. quæſt. prima,§.
4.num.175. B.S.

SVMMARIVM.

1 *Maritus factus monachus a coniuge adulterata repeti non po-
teſt.*
2 *Clericus in minoribus conſtitutus licite contrahit matrimonium.*
3 *Ius ſibi prius competens perdit quis facto ſequenti.*
4 *Factum iuris authoritate non poteſt imputari in delictum.*
5 *Matrimonium quando dici poſſit contractum in facie eccleſiæ.*
6 *Mulier adulterando perdit ius quod habet in viro.*

1 Conſtitutus. †Maritus factus monachus a coniuge
adulterata repeti non poteſt. Primo
ponit factum.Secundo dat iudicem,ibi,ideoq;.ordinaſti.for
te ignarus ꝙ haberet vxorem.Gof.Et ĩ.deciditur ꝙ quęreba-
tur an mulier poſſet cum ſecundo remanere, & an poſſit pri-
mum repetere.Ita ſe habet ſup.& adulterium mariti non ob-
ſtet:quod dic,vt ĩ.q.3.ibi,coniuncta.& ſic etiam mortuo pri
mo nõ poſſet eſſe illius vxor.de eo qui dux.in ma.ex tuarum.
79.diſt.ſi quis pecunias.Secundo op.ad hoc:quia eſt quid im-
putetur viro cui præſtitit cauſam adulterio,ex eo , quia vxori
nubenti non ꝯdixit.Sol.Inno.ꝙ hoc non obſt.quia nihilomi
nus tenet monachatus mariti,nec repeti poteſt,ĩ.c.px.dic for
malius,ꝙ talis taciturnitas non tollit exceptionem viro:quia
non per hoc dr̃ ꝯſentire.Tertio op.ad idem.27.q.2.Agathoſa
ſ.eo.c.1.Solu.contraria procedunt,quando coniux quæ remã
ſit in ſeculo,non fuit adulterata,& hoc vouit glo.vlt.ad fin. &
idem Inno.Quæro in eo quod dicit,ꝙ matrimonium fuit ꝯ-
4 ctum in facie eccleſię a qñ ita dici † poſſit.Io.And.in Spec.de
5 clande.deſpon.in rubrica dicit,ꝙ dr̃ in facie eccleſię ſi publice
fit coram multitudine fidelium: quia eccleſia dr̃ congregatio
fidelium:ꝙ no.& licet ſumatur,& alijs modis de quib. 7.q.1.
ſcire.ne præla.vi.ſu.c.fi.tñ modus præmiſſus eſt congruentior
in propoſito.& de hoc plenius dixi de clande.deſpon.c.fin.in
6 prin.q.3.Secundo quęro,†in eo ꝙ iſte antequam fieret mona
chus,fuit factus ſacerdos,an fuerit licite promotus.Gl.j.ꝙ ſic:
quia mulier adulterando perdidit ius quod habebat, & idem
Inn.qui tñ vr̃ aliter dicere, ĩ.c.proxi.& dic vt .bi.q.7.Et in hac
glo.ibi,cognita priuſquam illam duceret. Tertio quęro,qua-
re remordebat illum conſciẽtia ſi licite fuerat ordinatus . Di-
cit Gof. ꝙ ideo, quia vxore ſuperſtite de facto alteri copulata
ordinatus fuerat,ꝙ non procedit ratione nunc dicta,vel ſecũ-
dum aliquos remordebat conſcientia; quia ipſe etiam fuerat
adulteratus:ſed occulte,quod eſt diuinare,vel fruſtra timebat,
quia bonarum mentium,&c.de obſer.ieiun. conſilium.

ADDITIO.

a In facie eccleſiæ. Adde Inno.in c.cum inhibitio.de clan.deſpon.glo.ſummæ,
30.q.5.doc in c.pe qui filij ſint legi.Oldr.conſil.256.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia iuris etiam naturalis quo caſu excuſet mulierem,*
2 *Dolus in ſpiritualibus non vitiat.*
3 *Profeſſio uiri etiam de licentia uxoris non tenet.*
4 *Mulier fornicaria ſi repetit uirum factum monachum,& ipſe nolit ex-
cipere,monaſterium eo inuito poterit excipere.*
5 *Vir exiens de monaſterio ante profeſſionem,poteſt repetere uxorem.*
6 *Maritus quo caſu non poſſit profiteri in præiudicium uxoris.*
7 *Marito mortuo uxor eſt ſoluta ab eius lege.*
8 *Vir an poſſit fieri ſubdiaconus inuita uxore adulterata,ſicut poteſt fie-
ri monachus.*

Veniens. Summa & diuide,vt in proxi.c.Secũda ibi,
quocirca. Et ĩ.deciſum hic colligit,ĩ.eo.c.
ver.licet fletib.non eſt ꝯſtantis fleti ad lachrymas calamitoſo-
rum.ff.de offi.pręſi.obſeruandum.præſente,hoc non ꝓfuiſſet
niſi interueniſſet fornicatio,tonſuratus,& male.nec tenuit ſ.
e.c.1.Inno.ſolenniter,non tñ ſic quin potuiſſet extrahi ꝑ mu-
lierem ſi continuiſſet,ſ c.placet. Hoſt.& ĩ.deciditur quæſtio,
an perſeuerare poſſet maritus in monaſterio, quod intrauit.
Inutilem.forte minabat ſeipſum exoculare , vel caſtrare: hoc
tamen non dirimit matrimonium.32.q.7.hi qui. & c.ſe. for-
nicationis notorię:& hoc ſoluit omne quare. Hoſt. Nota,ꝙ
preces,vel ſuggeſtiones non excuſant mulierem,quę dedit vi
ro licentiam profitendi.ſecus in metu.ĩ.c.proxi.Secundo no
1 ta id quod no.glo.vltim.ex qua collige,quod ignorantia †iu-
a ris a etiam naturalis excuſat mulierem hic. hoc tamen non
colligitur

ADDITIO

a Ignorantia iuris. Adde glo.fin in l.error.ff.de iuris & facti ign.& in l.eman
cipata.& l.fi.C.eo.titu.

non continuit,& idem Inn.dicens,quod propter adulterium
mulieris ſolennizatum fuit votum viri quod à principio non
4 tenuit.27.q.2.Agathoſa.Quæro,ſi mulier non obſtante † for-
nicatione repetit virum factum monachum,& ipſe nolit ex-
cipere. Dicit gloſſa penultima, quod eo inuito poterit mona
ſterium excipere. Et idem Innocent.in hoc dicit Goffr.quod
licet eo caſu quo vir excipit de adulterio, tollatur exceptio ꝑ
replicationem adulterij quam propoſuit mulier: non tamen
per hoc tollitur exceptio monaſterij: & hoc etiam dicit glo.
in fine. Sed contra videtur,quia votum viri dicitur ſolenniza-
tum ex hoc ſolo,quia mulier non continuit,vt proxime dixi
ergo cum de adulterio mulieris non poſſit vir excipere, non
eſt votum eius ſolennizatum:ad quod dic,quod ex quo nihil
impediebat votum viri ſolennizari,niſi ius mulieris,quomo-
docunque vis hoc ſublatum ſit, votum ſolennizatum eſt. Et
in hac glo,penult. ibi,l.prima, vide de teſti.cum olim. quæſt.
ſecunda,ad finem. Secundo quæro, quid ſi nec maritus nec
monaſterium excipit. Dicit Vincent. quod iudex ex officio
excipiet.ff de poſtulan. quos prohibet. de exceptio. exceptio-
5 nem. Tertio quæro, † quid ſi vir exijt de monaſterio. dicit
gloſſa eadem,quod poterit mulierem repetere, quod intelli-
ge ſi exiuit ante profeſſionem. Quarto quæro, quid ſi etiam
vir fornicetur in monaſterio, gloſſa eadem, dicit quod pro-
pter hoc non poterit mulier eum repetere,quæ iam perdidit
ius repetendi. ſecus dicit ſi ambo eſſent in ſeculo. Ratio di-
uerſitatis ſecundum Guilielm.Naſo,quia quando vir eſt pro
feſſus non habet locum compenſatio adulterij,ex quo vir ſe-
cundo adulterans licite mutauerat ſtatum. ff. de minor. ſi ex
cauſa.§.Papinianus:alias eſt lex Nam ex tali mutatione vide-
tur eſſe nouus homo,ff.de adimen.lega.ſi ſeruus legatus.§.vl-
6 timo.in fine. Quinto quæro, † ſi maritus & vxor fuerunt ad-
ulterati antequam vir profiteretur, ſi poſt profeſſionem
mulier repetit virum, & ipſe excipit de adulterio, ipſa ve-
ro replicat de adulterio viri. Dicit Hoſtien.videri, quod hoc
caſu extrahetur de monaſterio: quia profiteri non potuit in
præiudicium mulieris.Dicit etiam hoc caſu credendum con
feſſioni coniugum, quamuis non crederetur ſi ageretur de
fœdere coniugij, de eo qui cogno.conſang.ſuper eo. pro hoc
videtur caſus de rapto.capitulo penultimo,& de hoc per Ho-
ſtien.in ſumma de eo qui cogno.conſang.capitulo fina.verſi.
vnde videtur,quod bonus,& ſe.dic verius,quod non credetur
confeſſioni viri in præiudicium monaſterij: ſecus ſi non age-
retur de alterius præiudicio, quo caſu loquitur dictum capi-
7 tulum penultimum.Sexto quæro,† ſi poſt ſententiam diuor
tij quoad thorum alter coniugum intrauit monaſterium,an
remanens in ſeculo poſt mortem ingredientis licite contra-
hit matrimonium. Innocent. dicit ſe hoc tenere certum,
quod valet matrimonium: quia mortuo viro ſoluta eſt vxor
a lege viri de ſecundis nuptijs,capitu.penultim. & fina. de di-
uor.de illa.Oppono ad hoc ſupra eodem,cum ſis,& capitulo
ſequent. Solu. Innocent.quod ibi in voluntarie volentibus.
Nos autem loquitur cum propter delictum & in pœnam la-
ta eſt ſententia diuortij.vult dicere,quod illa loquuntur cum
durat ius vnius coniugis in altero.vel melius dic,quod illa nõ
probant id ad quod inducit Innocent. niſi quatenus ibi mu-
lier vouet,ex quo voto impeditur matrimonium; tamen ſi
contraxit,tenet,quia non eſt votum ſolenne. de voto. capitu.
8 vnico.libro ſexto.Septimo quæro,† an ſicut vir poteſt fieri mo
nachus inuita vxore adulterata, ita poſſit fieri ſubdiaconus.
quod non, quia vxor cuiuſlibet in ſacris conſtituti tenetur
continere poſt mortem eius. 28.diſtinct. quia ſunt.22.diſtin-
ctione,ſeriatim,ad hoc in vita cogi non poteſt, cũ ſit res voti
non præcepti.32.diſtinctione,integritas:quod nota.& de hoc
infra capitulo,dudum,& capitulo proximo,quæſtione ſecun
da, vbi Innocent.tenuit contrarium. Ioann. Calder. pro eo,
quod dicit Innocent. hoc inducit in argumentum extrauaga-
gan.Ioan.duodecimi,antiquæ:quæ in diſtinctẽ prohibet vxo-
ratũ ꝓmoueri ad ordines ſacros niſi ingrediatur religionem.
Sed illa videntur intelligenda, quando alter coniugum reti-
net ius in altero: ſecus ſi perdidit. vnde verius videtur, quod
nota.ſupra capitulo proximo,tamen pro dicto Ioann. Calder.

tum extorta, & quod dicit de licentia extorta, eſt ſimile de
electio,quorundam.libro 6.Primo ponitur partis narratio.Se
cundo iudicium datio.ibi,quocirca.Et infra deciditur forte,ꝙ
maritus reſiſtebat, dicens abſolutum ab illa, & quærebatur,
quid iuris. Oppono ſupra capitulo proximo. Solu. vt ibi dixi
in primo contrario: quia ibi fuit licentia extorta per dolum,
hic per metum,& in primo eſt quid imputetur deceptæ,non
in ſecundo.pro hoc eſt, quod dicitur in gloſſa prima.& in ea
ibi,inuito,vel ignorante.Secundo oppono, quod mulier per
taciturnitatem ſecutam præiudicauerit ſibi.qui cle.vel vouẽ.
inſinuante.Glo.2.ſoluit quod non intelligitur mulier cõſen-
ſiſſe,cum non mutauerit vitam, & ſeculum, nec promiſerit
continentiam:dic quod cum ſine his licentia etiam expreſſa
non ſufficeret,minus tacita:ſimile de præben. dilecto, ſecun-
dum Ioan.Tan.& Vin.dicit etiam glo.ꝙ præſumitur mulier
non cõſenſiſſe,ex eo ꝙ ſtatim eum repetijt cum primum vir
religionem exiuit.ex quo etiam dicit glo. præſumendum,ꝙ
mulier fuerit iuuenis, & hoc dicit Hoſtien. præcipue ponde-
rãdum.nam quia iuuenis erat,nec votum emiſit, non tenuit
profeſſio mariti.Goff.dicit,quod mulier fuit reſtituta ex offi-
cio iudicis:& ſic ceſſat contrarium: ſed hoc reprobat Hoſtiẽ.
quia per prin.c.apparet ꝙ mulier petebat virum, & ſecũdum
eum potuit contra factum ſuum venire. propter periculum
animę,& quod dicit Hoſtien.de prin.c.intellige de prima par
te,& facit pro Hoſt. litera ibi,petijt. Dic ergo,ꝙ auditur mu-
lier etiam ad inſtantiam ſuam: quia non conſenſit ab initio
voluntarie: ſed per metum, patet ibi, propter multa verbera,
2 & alia grauamina:† hæc enim eſt ſufficiens cauſa metus.de of
ficio lega.cauſam matrimonij.ff.quarum rerum actio non da
tur,l.1.§.quæ onerandę. vbi de hoc glo. notabilis, ſecus ſi vo-
luntatie,tunc procederet ſolutio.Goffr.ſupra eodem.c.1.nec
taciturnitas ſequens hẽt vim conſenſus expreſſi. Nam tacens
3 †non habetur ꝓ conſentiente in re præiudiciali.de præſump.
nonne,& quod ibi not.& notat Innocent.de elect.in Geneſi.
Ad contrarium dic,vt dicit hęc glo.non eſſe curandum an iu
uenis fuerit mulier an vetula:quia non debuit vir intrare ſine
eius licentia,ſupra ad Apoſtolicam. Tertio oppono ad hoc,&
ad textum: quia vir potuit ſe obligare religioni quantum in
ſe fuit,ſupra c.quidam: ergo non licuit ei religionis habitum
relinquere.Solu.poteſt intelligi,quod vir aſſumpſit habitum
religionis.i.profeſſionis,& tunc obſtat contrarium.Sed dicit
Hoſtien. quod in præiudicium vxoris iuuenis non vouentis
non tenuit profeſſio,ſic ſ.c.placet.poteſt etiam intelligi de ha
bitu religionis ideſt probationis,& ꝙ vir exiuit intra annum,
quod licuit,ſ.titu.primo,ad Apoſtolicam,& tunc ceſſat con-
trarium.prima ſolu.videtur verior,& eam tenendo dic,ꝙ vir
relinquendo habitum peccauit:qa quantum ad ſe potuit ob-
ligare.ſed ſecundum Inn.mulier etiam inuitum de monaſte-
rio potuit educere,33.q.5.notificaſti,quod placet,& ſic etiam
dixi in præcedenti contrario.Quæro vt glo.ibi. Sed nunquid.
Solu,vt in ea.

SVMMARIVM,

1 *Vxor continens non ſuſpecta,quę dedit viro licentiam profitendi, non compellitur ingredi religionem.*
2 *Obligare ſe quis non intelligitur ad id quod non cogitauit.*
3 *Profiteri vel ordinari quis non cogitur.*
4 *Minori,militi,mulieri,& agricultori licet quandoque iura ignorare.*

1 Significauit. †Nõ compellitur ingredi religionem
vxor ꝯtinẽs non ſuſpecta,quę dedit vi-
ro licentiam ꝓfitendi.Primo ponit̃ querela.Secundo dat iudi
cem.ibi,quocirca voto.nõ dicit quali,& iõ diuerſimode intel
ligitur.Hoſt.Et 3.decidit,ꝙ decanus eã cogebat ad hoc,vñ pe
tijt ſup hoc nõ impeti.Nõ ꝑmittatis.cogẽi ergo iſti compul-
ſorem,vt a pulſione deſiſtat.No.ꝙ attenditur ętas uxoris eius
qui religionem ingreditur,ſ.eo.coniugatus,& de hoc ſ.ti.j.ex
parte.Oppono ꝙ decanus non debuerit ſe impedire in hoc ꝙ
2 coram ſe daret uxor licentiam uiro ingrediendi religionem:
ꝗa cauſę matrimoniales ſpectant ad diœceſanum.de conſan.
c.j. Nec

debeat in ergaſtulo poni, ſicut di-
citur.16.qõ.6. de lapſis. vult ergo Hoſtien.quod hæc cogatur profiteri,& de hoc in ſequentibus contrarijs. Quarto oppono
1 ad hoc,quia nemo cogitur † profiteri vel ordinari.de ætat. & qualitat.quæris.23.quæſtio.prima,integritas. Soluit Hoſtien. id verum in illo cui non eſt quid imputetur:ſed iſta vouẽdo, immo ſolam licentiam dando,ſe ad id obligare videt̃, & hoc ex quo iam recepta eſt viri profeſſio vxore non profitente. Io. Cal. dicit hoc verum ſi mulier vouit ingredi religionem, vel etiam ſi non vouit,dummodo fuerit certiorata,qualiter tenebatur profiteri.alias dicit verius eſſe dictum Innoc. vt mulier excuſetur propter iuris ignorantiam: virum autem non putat excuſari propter iuris ignorantiam,facit.33.qõ.5.qui vxorem, & de hoc ſupra eodem, ex parte,primo,in diſtinctione, ad fi.& per ea que quæ ibi dixi,non puto etiam mulierem excuſari propter iuris ignorantiam: quia hoc probat iſta litera: & quo ad præmiſſa puto verum quod dicit Innoc. quod non cogitur profiteri,ſed tantum ingredi.tamen ſi profiteri vellet poſſet: & per hoc ſoluitur, quod dicit Hoſtien. quod non debet poni in ergaſtulo.hoc enim non fit ſibi in pœnam: ſed in gratiam,vt in minus cogatur, quam ſi cogeretur profiteri. & quia per hoc ſatisfit vt euitetur timor incontinentiæ,& de hoc etiam in ſequenti contrario.Quinto oppo. ad hoc,quod non debuerit mulier cogi ad profitendum, ſed potius vir debuerit reſtitui mulieri,ſupra eodem,cap.primo. Gloſſ.in fine ibi.Alij dicunt.refert opin.aliquorum qui ſtant contrario,dicentes,quod iudicis officio debet fieri reſtitutio, quod dicit Vincen.verum, quando mulier dedit licentiam viro,ſed non vouit continentiam: quando autem vouit, compellitur mulier religionem ingredi ſecundum eum: & tunc locum habet, quod dicitur ſupra eadem gloſſa. Goffred. dicit idem ſi mulier dat licẽtiam ſimpliciter, & promittit continentiam: quia adhuc debet vir reſtitui mulieri: ſecus ſi mulier vouet. Hoſtien. diſtinguit, aut mulier emiſit votum ſolenne: aut ſimplex: aut nullum. Si ſolenne vera eſt opinio de qua in proximis contrarijs, quod mulier cogitur profiteri:ſupra capitulo,ex parte,ſecundo,in fine. Si ſimplex,vel nullum,non cogitur profiteri:ſed vir debet ei reſtitui,quia iuris ignara, nec de
2 præiudicio ſuo certificata,ſupra capitulo,veniens,† licet enim mulieri minori,militi,& agricultori,ſiue ſimplici,rerum forenſium experto quandoque iura ignorare. ff. de proba.cum de indebito.§.ſi autem his.dic melius, vt dixi ſupra capitulo, ex parte, primo,in diſtinctione ad fi.quo ad hoc cap.dic vt dixi in primo contrario,

SVMMARIVM.

1 *Adulterata, quam maritus reconciliare non vult, collocatur in clauſtro ad agendam pœnitentiam.*
2 *Mulier quæ collocatur in monaſterio quo ad pœnitentiam agendam an efficiatur religioſa.*
3 *Pœna intruſionis in monaſterio eſt legalis,& habet locum cum de adulterio criminaliter agitur.*
4 *Iudex eccleſiaſticus debet ſecundum canones iudicare.*
Maritus vt lucretur dotem ob adulterium mulieris, requiritur quod pactum interceſſerit.

Gaudemus. † Adulterata quam maritus reconciliare non vult,in clauſtro collocatur,

hic gloſ. quod bona ſua tranſeunt in monaſterium: dic enim hoc verum cum diſtinctione præmiſſa: quia ſi habet liberos, duæ partes ſuæ ſubſtantiæ eis applicantur, & tertia monaſterio. Si vero non habet liberos,duæ partes applicantur monaſterio,tertia parentibus:non extantibus autem liberis, vel parentibus,omnis eius ſubſtantia quæritur monaſterio, pactis dotalium inſtrumentorum in omni caſu viro ſeruatis. Et propter hoc vltimum gloſſ. in illa authen. ſed hodie, tractat quomodo vir lucretur dotem ꝓpter adulterium mulieris de quo dico in ſequenti quæſtione. Alij dicunt quod hoc capitulum non loquitur de pœna detruſionis,quod tenet Petr.qui ponderat tex.in verbo,collocare:quia non dicit intrudere.dic er-
3 go,quod † pœna intruſionis eſt legalis, & locum habet cum de adulterio criminaliter agitur,quo caſu procedunt leges in gl. Quando vero agitur in foro eccleſiaſtico ad ſeparationem thori,non eſt locus illi pœnæ. Idem videtur tenere Abb. qui dicit pœnam intruſionis eſſe ſecularis,& non eccleſiaſtici iudicis,per id quod not. Innocent.de procurato.tuæ.dici poſſet quod etiam eccleſiaſticus iudex talem pœnam poſſit imponere cum habeat poteſtatem ſuper caſus matrimoniales: de ſecundis nupt.cap. fina. nec pœna detruſionis ſui natura talis eſt,quæ inducat irregularitatem in eum qui imponit.cadit ergo etiam in iudicem eccleſiaſticum.argum.de rapt.in archiepiſcopatu.ſed vno reſpectu dicitur ſpectare ad iudicem ciui-
4 lem: quia deſcendit a lege ciuili. Iudex † autem eccleſiaſticus debet ſecundum canones iudicare.de conſan.c.primo. in fin. ideo non habet imponere pœnam de qua in authen. ſed hodie:ſed illam de qua hic:vnde ſi intelligimus quod hæc decr. non loquitur de pœna detruſionis,ſtandum eſt de iure canonico huic cap.quod autem hic loquatur de alia pœna,& non de pœna detruſionis,vltra prædicta hoc tenet Hoſtien.dicens quod hæc eſt noua pœna iuris canonici, ſcilicet, quod ſi,lata ſentẽtia diuortij,maritus mulierem ſibi recõciliare non vult collocabitur in monaſterio,& ibi profitebitur,& manebit ꝑpetuo,ita quod vir illam educere nõ poterit.& hoc ſonat verbum,perpetuam:quod ſequitur in text. Ad §.ſi vero:& auth. ſed hodie.allega.in glo.reſpondet Hoſti.quod loquitur nondum lata ſententia ꝑ eccleſiam:tunc enim mulier intra biennium extrahi poterit,nec interim profitebitur,ne fiat præiudicium marito eam reconciliari volenti,& pro hoc no.Hoſt. caſum quo prorogatur annus probationis ex cauſa.ſic etiam reſtringitur,ſ.e.ex publico.& de hoc de diuor.illa.& hæc lect. quamquam nõ oĩno ꝓbetur hic,tñ placet eo caſu quo & ipſa mulier ꝓfiteri velit. Nam,vt dixi ſ.c.prox.nõ dẽt ad hoc cogi, quia hæc ſpiritualia non debent exigi ab inuitis,j.de bap.maiores.ver.verum.Ipſa aũt muliere nolente profiteri,dic ꝙ locus erit auth.ſed hodie,& ꝓ illa facit litera: quia ſi Papa intellexiſſet,ꝙ debeant ꝓfiteri,hoc expreſſiſſet, nec tãtum dixiſſet collocare.argum.de deci.ad audientiam.nec poterit aſſignari differentia inter collocare & trudere.Item in auth.ſed hodie: nõ dicit ꝙ detrudatur:ſed ꝙ mittatur in monaſterium . vnde intelligo hoc c.ſ in illam: tñ ſatis puto ꝙ fuerit de mente huius c.ꝙ non imponatur mulieri pœna verberum per iudicem eccleſiaſticum,quam præcepit illa auth,imponi,& in hoc tolerabitur lectu.Pe.& Abb.ſ.poſita. Fateor tamen ꝙ etiam eccleſiaſticus iudex poteſt imponere pœnam verberum , ita tñ ꝙ non tranſeant ad vindictam ſanguinis.de rapto.in archiepiſcopatu. Sed non videtur hoc fuiſſe de mente Papæ hic, vt nunc dixi: alias hoc expreſſiſſet: & pro hoc, quia conuenit

Digitized by Google

[illegible]
ma. Et in hac gloſſa ſecunda, ibi, ne ſit oneroſa monaſterio. ſi
autem mulier nihil habet, monaſterium faciet de ſuo. de pœ
nit. diſtinct. prima. importuna, ibi, fraternitatis: vbi de hoc in
vlum. glo. & 81. diſtinct. dictum. Secundo quæro, in eo quod
dicitur in auth. ſed hodie. pactis dotalium inſtrumentorum
5 omni caſu viro ſeruatis, quod dixi ſ. q. proxima: † nunquid ad
hoc, vt maritus lucretur dotem ob adulterium mulieris, req-
ratur, quod pactum intereeſſerit. videtur quod ſic, per dicta
verba. In contrarium. C. de repu. conſenſu. §. vir. vbi ipſo iure
lucratur etiam ſine pacto. Glo. illa auth. ſoluit dupliciter. pri-
mo, quod ſi agitur ciuiliter, habet locum l. conſenſu. Si crimi
naliter, auth. Nam quæſtio criminalis nõ præiudicat ciuili. &
hoc placet Pet. & Cyn. in illa auth. ſecundo ſoluit, quod l. con
ſenſu, loquitur, quando maritus accuſat. auth. quando extra-
neus. Ioan. Andr. refert aliquos dicere, quod per auth. corrigi-
tur l. conſenſu, intantum, quod hodie non lucratur maritus
dotem, niſi det libellum accuſationis, & ſe inſcribat. dic me-
lius, vt prædixi, quod ſi vir agit criminaliter, locum habet au
then. ſi ciuiliter, l. conſenſu. nec vnus modus tollit alium: ta-
men quo ad id quod dicit authent. de pactis ſeruandis, illud
non infertur, quin etiam quando agitur criminaliter, etiam
ceſſante pacto, mulier priuetur dote, ſi probatum fuerit adul-
terium. per Aut. vt liceat matri & auiæ. §. quia vero plurimas.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumento amiſſo an ſufficiat probare tenorem.*
2 *Verbum (omnino (quid importet.*
3 *Canonica debetur de relicto pauperibus hoſpitalis.*
4 *Inſtrumenta multa publica fieri poſſunt eiuſdem tenoris ex vno protocolo.*
5 *Maritus poteſt verberare vxorem cauſa correctionis.*
6 *Appetitus libidinis an extingui poſſit.*
7 *Exceptiones concernentes petitorium an debeant admitti contra virũ, qui petit mulierem ſibi tanquam vxorem reſtitui.*
8 *Tabelliones, & alij officiales poſſunt cuilibet paciſci in iudicio.*
9 *Sacerdos poteſt etiam in propria perſona ſtipulari nomine eorum quorum intereſt.*
10 *Votum continentiæ calore iracundiæ emiſſum an valeat.*
11 *Religionis circa ingreſſum poſſunt tria conſiderari.*
12 *Verba qualiter proferantur, an referat.*
13 *Contractus non tenet cui dolus dat cauſam.*
14 *Religionis ſubſtantiæ repugnat proprium retinere.*
15 *Votum viri ſolenne dirimit matrimonium iam contractum.*
16 *Coniuges ambo ſi vouerunt religionem ante matrimonium, & poſtea conſumato matrimonio alter velit ingredi matrimonium ſine licentia alterius, an poſſit.*
17 *Coniuges ſeruare tenentur continentiam quam vouerunt.*
18 *Votum non coniugatorum vt teneat quid requiratur.*
19 *Votum qualiter ſolennizatur per profeſſionem religionis.*
20 *Profitenti regulam in qua non comeduntur carnes ſi dictum fuerit quod poterit comedere carnes, an licebit comedere ſine tranſgreſſione regulæ. & numero 21. & proſequere vſque ad numerum 22.*

Dudum. Si coniuges ſe adinuicem abſoluerunt, con-
tinentiam promittendo, & vterque, vel al-
ter religionem profitetur, alter alterum repetere non poteſt.
Primo ponitur facti, & proceſſus narratio. Secundo diffini-
tio, ibi. Nos, prima ſubdiuiditur. Primo enim ponitur audito-
ris datio. Secundo ibi, coram. auditoris petitio. Tertio ibi, ad
quod, rei reſpõſio. Quarto ibi, verum, actoris replicatio. Quin
to ibi, ſed ad iſta. rei duplicatio, de præſenti. idem ſi de futuro,
ex quo carnalis copula fuerat ſubſecuta. de ſpon. is qui. copu-
lam, & ſic eo inuito non potuerat profiteri, immo nec volen-
te, niſi & ipſe profiteretur, ſupra eodem, cum ſis. pura; ſecus ſi
ſub conditione non exiſtente. 27. quæſtio. vltima, capitulo vl-
timo. ſpontanea, ſecus ſi coacta. 33. q. 5. notificaſti. quinque te-
ſtibus, factum narrat, ſufficiebant duo. de teſtam. relatum. de
teſti. licet, omni iuri. collige formam inſtrumenti in hac ma-
teria. Petr. renunciauit. hoc non ſuffeciſſet niſi fuiſſet votum
ſubſecutum. de iureiuran. tua. ſecundo. Goſ. & ſingula. qui ſic

[illegible]
nota. ibi, pauperum hoſpitalis, iuncta glo. in verbo obſequio.
quod paria ſunt legare pauperibus certi hoſpitalis, & legare
b hoſpitali; & ex hoc arguitur, quod de relicto pauperibus [b] ho-
3 ſpitalis debetur canonica, † licet non debeatur de relicto pau
peribus. de ſepultu. capitulo ſecundo. Nam debetur canonica
de relicto piis locis. de teſti. requiſiſti. & capitulo finali. debe-
tur enim etiam de relicto mendicantibus. de ſepultu. clemen
tina, dudum. qui tamen ſunt in altiſſima paupertate. de exceſ.
prælatorum, nimis, primo & ſecundo. de hoc dic, vt dixi in
dicto capitulo, requiſiſti. verſiculo, ſecus, in primo contrario.
Tertio nota, quod ex vno prothocollo poſſunt fieri multa
4 † publica inſtrumenta eiuſdem tenoris ſicut hic factum fuit,
& ex quo ſemel eſt confectum publicum inſtrumentum,
poteſt aliud confici, ſumendo de nota reſeruata apud nota-
rium. de fide inſtrumentorum, cum quæſtio. & fit hoc etiam
ſine iudicis authoritate eo caſu quo pluralitas inſtrumento-
rum præiudicare non poteſt: ſecus ſi poſſet, vt in inſtrumen-
to debiti, ſecundum Petrum, quia tunc debet interuenire iu-
dicis authoritas, & Petr. dicit ſe vidiſſe hoc ſeruari Bononiæ,
& de hoc in Specula. de inſtrum. edition. §. poſtquam. §. ſed
nunquid, & verſiculo, vbi autem. Quarto nota, quod quan-
do ex vno prothocollo ſumuntur plura inſtrumenta, quod
fieri poteſt, vt notabili proximo, non refert licet in vno ſint
alia verba quam in alio, quod probat text. ibi inſertis pluribus
in vno aliter, quam in alio: quia fuit oppoſitum, & non cu-
ratum, quod procedit quando per hoc non mutatur ſenſus:
ſecus ſi eſſent verba contraria. de hoc in Specula. de inſtrum.
edition, §. inſtrumentum. Quinto nota. ibi, verba, & verbera.
quod refrenanda ſunt verba. 43. diſtinctione, ſi rector. per
5 quæ ſæpe venitur ab verbera, vt hic. † Sexto nota, quod mari-
c tus poteſt verberare [c] vxorem, vt hic, quod eſt verum ad cor-
rectionem. 23. q. 4. duo iſta. 32. qõ. 2. placuit, non tamen debet
in ipſam ſęuire, vel eam crudeliter tractare, eadem qõ. admo-
nere. Nam præceptoris nimia ſęuitia culpæ imputatur. ff. ad l.
Aquil. præceptoris. de homici. ad audientiam. Hoſtien. Septi-
6 mo no. quod appetitus † libidinis põt extingui: ſed hic potius
probatur contra: qa videtur imputari ad fatuitatem credẽtis,
& dic, ꝙ ex toto non poteſt extingui, ſicut nec quis poteſt fie-
ri impeccabilis in hoc ſeculo, de hęret. clem. ad noſtrum. niſi
per gratiam, de quo ibi in glo. Ideo dicit Inno. ꝙ fatuus fuit q
hoc credidit, & ſibi non prodeſt: quod me. cauſa cum dilecti.
Item ſecundum Inno. potuit ſibi promitti, quia ſi Deo fidelis
erit, non vincetur libidine: quia dominus dat ſemper cum tẽ
tatione prouentum: dic quod etiam poteſt libido remitti, &
quaſi extingui abſtinendo: quia per deſuetudinem natura ob-
liuiſcitur eius, vt aiunt phiſici, & experimento conſtat. Item
fit idem per vigilias. Item per ieiunia. vnde Terentius come-
dia ſecunda. ſine Cærere, & Bacho friget venus, vel forte iſte
B. de quo in litera promiſit iſti centum, quod per potionem
aliquam quam ei daret, hoc faceret. vide Hierony. ſupra Pſal.
ſuper flumina, qui eſt Pſal. 136. Octauo no. quod non refert,
an verba proferantur in prima perſona: an in tertia: dic tamen
quod quandoque refert, ſcilicet quoad ſententiam, quod dixi
de iudi. examinata. pro hoc quod dicitur in gloſſ. hæc erat. de
hoc in Specu. de ſent. prola. §. iuxta. ver. non valet. Nono nota
id quod not. gloſſ. antepenultima. Decimo nota, quod ſi quis
inducitur ad aliquid, ſi tamen poſtea ſponte illud facit, valet.
de hoc in glo. penult. & in ea ibi, l. 2. hanc & ſe. vide quod me.
cauſa, ad audientiam, in gloſſ. 4. & in fine, & ſic expedit proba-
re contumaciam rei qua quis excuſatur, de electio. Cumana.
Vndecimo

ADDITIONES.

a De verbo, omnino. Adde Fely. in c. ex parte. el j. de offi. dele. in j. col. vbi dicit quod habet 12. ſignificationes.
b De relicto pauperibus. Adde Abbatem & Ioannem de Imola in capitulo, officij. de teſta.
c Quod maritus poteſt verberare. Adde l. conſenſu. in §. j. C. de repudi. doct. in c. quemadmodum. de iureiur.

Digitized by Google

ceret,facienda eſſet mulieri,ſecundum quod nota.Innocent.
& de hoc in duobus ſequentibus contrarijs. Tertio oppono
ad idem ſupra titulo proximo,veniens.Soluit Innocen.quod
potuit vir renunciare iuri matrimonij propter Deum: alias
non,vt in contrario: quia debet intendere proli. pro hoc de
condi.appo.capitu.fina.Et ſecundum Innocent.bene poterat
fieri reſignatio in manibus mulieris. Quarto oppono ad ea,
quæ dixi in ſecundo cõtrario.quia ſi ſacerdos potuit recipere
reſignationem,debuit recipere nomine ſuo: non autem ec-
cleſiæ, vt fecit, cum non haberet ab eccleſia mandatum de
procura.capitulo primo.Soluit Innocen.quod recepit in pſo-
nam eccleſiæ, quia in ſua non potuit. Nam eius non intere-
rat ſpecialiter.ff.de pactis.ſi vnus.§.pacta.totius autem eccle-
ſiæ intereſt multos habere contemplatiuos, quod nota. Et
ideo ſacerdos cum ſit officialis eccleſiæ potuit in eius perſo-
nam ſtipulari, & paciſci.ff. quod cuiuſque vniuer.l.fina.pro
hoc.ff.rem pupilli ſaluam fore,l.ſecunda.immo plus dicit
Innocent.quod tabelliones, † & alij officiales poſſunt cuili-
bet paciſci in iudicio:ex hoc innuit Innocent.ſecus eſſe extra
iudicium.glo.tamen de vſuris,capitulo ſecundo.libro ſexto.
in verbo mandato: quo ad tabelliones videtur ſentire,quod
idem eſt extra iudicium,quod tenet gloſſ.rem pupilli ſaluam
fore,l.ſecunda,& ibi Bart.quod eſt verius, & idem dic in alijs
officialibus,per nota.in dicta lege ſecunda, & in hoc dicit In-
nocent. quod quando alius iudex procedit ex officio, ſi non
eſt alius qui alteri paciſci poſſit, hoc ipſum facere debere au-
thoritate iudicis.Et in hoc videtur Innocent.loqui corrupte.
ſed ſenſus eſt, quod quando iudex procedit ex officio, eius
authoritate fiet talis ſtipulatio,id eſt per ipſum, Sed dicit In-
nocent.tunc tantum hoc procedere,quando cauſa iuſta ſub-
eſt.ff.rem pupilli ſaluam fore,l.ſecunda,& tertia, dicit etiam,
quod ipſi magiſtratus hoc facere poſſunt etiam ſine alterius
authoritate.ff.de magiſtra.conue.l.penultima,de hoc plenius
in dicta lege ſecunda, vbi, dixi nota. quod quilibet officialis
publicus etiam non habens iuriſdictionem hoc poteſt. Sed
quo ad hoc quod hic ſtipulatus fuit presbyter in perſona ec-
cleſiæ,dicit Hoſtien.quod ideo ſic ſtipulatus eſt,quia ad preſ-
byterum non pertinebat, ſed ad ipſum epiſcopum qui eſt in
eccleſia,& econuerſo.ſeptima,quæſtione prima,ſcire, & for-
ſan presbyter ab epiſcopo habebat hanc poteſtatem,ſupra ca-
pitulo,ſignificauit:vel ſaltem nomine ipſius hoc faciebat ſpe
rans,quod ratum haberet,nona,quæſtione prima. Lugdunẽ.
Sed quod ſacerdos †etiam in propria perſona ſtipulari poſſit
nomine eorum quorum intereſt,probatur de vſuris,capitulo
ſecundo.libro 6.& pro hoc ſupra de ſepultu.c.fina.quod pro-
cedit quo ad caſus de quibus in dictis cap. alias ſacerdos non
cenſetur officialis,nec perſona publica, vt ſtipulari alteri poſ-
ſit,niſi quomodo hoc inuenitur iure expreſſum. Ideo dic, ꝙ
hoc caſu ſtipulari potuit propter aliquam de rationibus dictis
eodem contrario,& mihi placet quod hoc potuit,quia eſt of
ficialis eccleſiæ,cuius intereſt habere multos cõtemplatiuos.
Quinto oppono, quod non valuerit allegatio per quam iſte
10 volebat ſe tueri ex eo,quia dicebat ſe vouiſſe † continentiam
calore iracundiæ,quia nihilominus tenet votum,27.quæſtio.
4.ſunt qui opes.gloſſ.3.format & facit contra:quia ibi dicitur
quod tenet donatio rerum facta eccleſiç tumuli vario men-
tis affectu,non iudicio.& ſic videtur etiam tenere votum, &
ingreſſus per impetum factus.pro hoc quod not. gloſſ. in di-
nerunt,id eſt volunt &c.& tunc non obſtat.ſed illa lect.quam
poſui ſupra eodem contrario.& in princi.communior eſt. &
tũc dic,quod loquitur in eleemoſyna,vel de ingreſſu religio-
nis, in quibus quia de ſe bona ſunt,non egemus deliberatio-
ne,ſecundum ea quæ proxime dixi,ad hoc quod no.ſ.titu.pri
mo,ſicut,2.vt ſi aliquis,quia vidit miraculum,vel audiuit ter-
ræmotum,talia fecit,quo caſu loquitur contrarium. ſed iſte
text.& quod dicit gloſſ. 3. procedit,quando turbatio tanta eſt
quod ſapit mentis alienationem.ſic loquitur ſupra ti.primo.
ſicut ad prædicta facit quod not. ĩ.titu.2.in glo.penultim.Op
12 pono in eo quod dicit non referre qualiter †verba proferan-
tur,quod immo referatur.6.q.3.ſcriptum.ff.de lega.3.non ali
ter. Solut. tunc non refert quando per hoc ſubſtantia verita-
tis non immutatur,vt in text.& in glo.4.quam nota in fin. &
ſigna ſingulariter,& pro hoc de conſe.diſt.4.retulerunt, licet
aliqui inducant contra & minus bene.Ad idem,quia lex non
imponitur verbis. C.commun. de leg.l.2.de elect.commiſſa.
lib.6.Oppono ſeptimo,quod non debuerit audiri allegans de
13 ceptionem:quia ſi dolus dat cauſam contractui,†contractus
non tenet.ff.de dolo.eleganter. Glo.not.hic ſoluit,dicens hic
expreſſum quod in huiuſmodi ſpiritualibus dolus aduerſarij
non vitiat,& ſic vult glo.quod in hoc ſit ſpeciale in ſpirituali
bus,ſupra eodem,veniens,in glo.3.& ibi dixi.Octauo oppon.
ad hoc.20.q.3.conſtituit. Soluit Innocen.quod licet non irri-
tetur votum ingredientis propter dolum quoad bona:tamen
obeſt dolus eccleſiæ:quia bona non ſunt eccleſiæ,ſed deferũ-
tur hæredibus,vt in contrario.Dicit Hoſt. quod etiam quan-
doque non obligatur ingrediens illi monaſterio,ſed religio-
ni in genere,ĩ.de regula.non ſolum.libro ſexto. Et in hac gl.
ibi,eleganter.de hoc de empti.& vendi.cum dilecti.& de præ
dicta l.etiam ibi vide q.2.vltra medium,& in fin.idem not.in
dicto c.conſtituit.Nono oppon.ad idem,ſaltem enim debuit
14 vitiari ingreſſus †ex eo quod promiſſum fuit iſti, quod poſ-
ſet proprium retinere,hoc enim repugnat ſubſtantiæ religio-
nis,infra de ſtatu monachorum,cum ad monaſterium.Solu.
Innocent.quod locus de quo hic non erat talis vbi ingreſſi ꝓ
fiterentur religionem,nec tenebantur proprijs renunciare.Si
autem talis eſſet, licuiſſet Ingredienti dicere poſt ingreſſum,
quod non tenetur profiteri.Hoſtien.dicit,quod ſi habitum re
ciperet,& poſt annum profiteri renueret,poſſet expelli,ſupra
titu.primo,ad Apoſtolicam.Dic quod promiſſio de retinen-
do proprium debet imputari fatuitati ingredientis ſi erat lo-
cus in quo hoc non licebat,ſupra de dolo.cum dilecti, niſi ꝓ-
teſtatus fuerit quod aliter non intendebat obligari religioni,
quo caſu non tenet monachatus,vt not.de condi.appo.c.fina.
vbi de hoc in glo.prima,& dic,vt ibi dixi in 5.quæſtione. De-
cimo oppono ad hoc, quia ſi renuit ingreſſus viri compelli
debuit manere in loco quem ingreſſus fuerat: quia etiam ſi
non eſſet ingreſſus,compelli deberet,vt vitam mutaret,ſupra
eodem,ſignificauit glo.virum.tangit & non ſoluit. Pe. & Ab.
dicunt ꝙ hoc factum non fuit, quia non fuerat petitum, nec
15 ad id actum. Quæro an votum † viri in eo, quod promiſit ſe
ſeruaturum caſtitatem,fuerit ſolenne.Inno.in hoc inſtat.Sed
quæſtio eſt expedita per id quod dico in fine quæſtionis hu-
ius.vt autem non deſint verba Innocent. refero. Quidam,vt
refert Innocentio dicunt, ſed non bene, quod vbicunque
quis voueat ſeruare continentiam,ſiue in publico,ſiue in pri
uato,ſemper,ſi conſtat de voto,dicitur ſolẽne,& dirimit ma-

rit vni de religionibus approbatis, ſ. qui cler. vel vo. inſinuan-
te. & quod in hoc ſolo caſu poteſt dici ſolenne, de quo hic di-
citur. ſ. cum coniugati vouent continentiam, & dicunt iſti, quod
hoc caſu non eſt ſolenne ab initio, quando coniugati vouent,
ſed ex poſtfacto ſolennizatur cum ambo intrant religionem,
vel alter tantum, dummodo ingreſſus monaſterij fiat de vo-
luntate vtriuſque: quia aliter non diceret, 33. q. 5. quod Deo,
§. eodem, cap. primo. & dicunt iſti, quod hic ſola mulier intra-
uit, & non maritus: quia licet deuouerit ſe hoſpitali, non ta-
men hoſpitale erat religioſum: & ideo propter id quod deuo
uit ſe hoſpitali ſecundum iura non fuit ſolẽnizatum votum:
ſed propter ingreſſum ſolennizatur votum etiam illius, qui
remanet in ſeculo, & dicit Inno. quod in voto emittendo per
coniuges vtriuſque conſenſus requiritur, quia etiam ſi a debi
to reddendo ſint abſoluti: non tamen ab alijs obſequijs. 33. q.
quinta, quod Deo, deinde dicit quoſdam dicere. ſed male, quod
etiam ſi vir non ingreditur, ſolennizetur votum mulieris, &
ingreſſus tenet: quia ipſa eſt libera a redditione debiti. hæc
omnia ſuperiora dicta in hac quæſtione quo ad ſolennizat io-
nem voti ſunt expedita per cap. vnicum, de voto. libro ſexto.
vbi approbatur illa opin. quod votum non ſolennizatur per
ingreſſum religionis niſi profiteatur aliquam de religioni-
bus approbatis. Quo ad id autem, quod dixi de voto coniu-
gum, vel alterius eorum dic, vt dixi ſupra eodem, ex parte pri-
mo. in diſtinctione. Secundo quæro, coniuges vouerunt con-
tinentiam, poſtea ſe cognoſcunt ante ingreſſum ſuum, & re-
nunciationem iuris ſui, & licentiam datam de ingrediendo.
Dicit Inno. quod nihilominus per ingreſſum monaſterij po-
terit ſolennizari votum. Nam nulla ratio dicit, vel patitur, quod
illicita coniugum commixtio tollat votum, ſed ſolum matri
16 monium ſequens ipſum votum tollat. Tertio quæro, † quid
ſi ante matrimonium ambo coniuges vouerunt, & poſtea
conſummato matrimonio alter velit ingredi monaſterium ſi-
ne licentia alterius. dicit Innocent. quod non poterit, nec in-
greſſus tenebit: quia licet neuter poſſit exigere debitum, ſ. ca.
quidam, tamen quidam dicunt, quod vterque tenetur alteri
reddere debitum. Oppono ad hoc, quia vouens exigendo de-
bitum peccat, dicto capit. quidam, ergo & reddens: quia non
eſt ipſi vouenti in crimine fauendum. immo prohibẽdus eſt
2. q. 7. negligere. 22. q. 5. ſi quis ſe. ad hoc 83. diſtinction. error.
86. diſtinctio. facientis. Solu. Innocent. quod hoc procedit ſci-
licet, quod non eſt reddendum debitum, cum non eſt veriſi-
mile quod ex hoc debeat cum altero adulterari. ſed cum præ-
ſumitur, quod ſi non reddetur debitum ad quod alter tene-
tur, debet dari ſibi conſilium, quod hoc faciat ſcilicet, vt red-
dat debitum, ad hoc, vt minus peccando vitetur maius pecca-
tum. argum. 13. diſtinctio. per totum, & in hoc dicit Innocen.
quod licet aliquando ſic tenuerit: tamen poſtea ſibi viſum eſt
aliter in aliquibus, & maxime in hoc, quia credit in coniuga-
17 tis aliquid ſpeciale, † vt ex quo coniuges ſiue in priuato ſiue
in publico: ſiue ſolenniter ſiue non ſolenniter vouerunt con-
tinentiam, illam ſeruare tenentur, & ſi commiſcentur, illicita
a eſt commixtio, & filij inde nati illegitimi ſunt,[a] ad hoc de fil.
presbyte. literas, & idem not. 81. diſtinctio. miniſtri. & ſi vno
mortuo, ſuperſtes contrahit matrimonium, non tenet ma-
trimonium, licet vouente coniuge primo non poſſit ingredi
monaſterium nec veſtem mutare. argum. 33. q. 5. quod Deo.
dic contra per cap. vnicum, præalleg. de voto. lib. 6. quia & filij
ſunt legitimi in caſu præmiſſo, & ſuperſtes contrahere poteſt:
quia votum fuit ſimplex. Quarto quæro quid de non coniu-
18 gatis. Dicit Innocent. quod ad hoc, vt † votum talium ſolen-
nizetur, requiritur certa ſolennitas, vt nota. ſ. titulo primo,
porrectum. Dicit in hoc non eſſe differentiam, quo ad ſolen-
nizandum votum, inter coniugatos, & ſolutos, per dictum c.
vnicum. de voto. lib. 6. & per hoc poſſet omitti ratio diuerſita
tis quam reddit Hoſtien. inter coniugatos & non coniugatos
quia inter eos nulla diuerſitas. Sed ne deſint verba eius, dic ſe-
cundum eum, quod ratio diuerſitatis eſt: quia continentia eſt
res voti, & non præcepti. 32. q. 1. integritas, noluit ergo eccleſia
iudicare votum ſolenne in ſolutis, niſi certæ ſolennitates in-
teruenirẽt, per quas ſciant ſe irreuocabiliter obligatos, quibus
Inno. quod ad hoc, vt [illegible]
ſe eſt quod profiteatur vnam de religionibus approbatis, vt
no. in d. c. porrectum. Et hoc eſt approbatum per dictum cap.
vnicum. de voto. Sexto quæro, in eo quod dixi in pen. contra-
rio, quando dicitur ingredienti quod poterit habere proprium
20 quid ſi volenti † profiteri regulam Auguſtini: dicitur, quod
poterit comedere carnes, cum tamen in illa eccleſia ſint con
ſtitutiones, quod non debeant comedere, de quibus profitens
neſciuit. dicit Inno. quod poterit comedere carnes, cum nec
regula prohibeat, nec vniuerſalis conſtitutio, nec poteſt pro-
fitenti aliquid imputari, cum ergo prædicta non vouerint,
nec ad ea teneantur de iure naturali, nec communi conſuetu
dine, non eſt cogendus niſi eſſet ſcandalum. & tunc poſſet lo-
cum mutare. Alii vt refert Inno. dicunt, quod ex quo ſubmit-
tit ſe obedientiæ alterius, tenetur ſeruare regulam. argum. 12.
q. prima, non dicatis. dicit Hoſtien. quod primum procedit, ſ.
quod non cogitur abſtinere a carnibus, niſi per ſe ſciret con-
ſuetudinem, vel conſtitutionem monaſterij. ff. de pact. tres fra
tres. de tranſa. qui cum tutoribus. in fi. de act. emp. l. 1. in fin. §.
venditor. ver. hæc ita vera. quæ probant quem non teneri ad
id quod vniuerſaliter non cogitauit, ad idem de iureiur. quin-
tavallis. Idem dicit Hoſtien. ſi hoc eſſet notorium, vt in prædi
catoribus, qui licet profiteantur regulam Auguſtini: tamen
in refectorio a carnibus abſtinent: tunc enim ingrediens non
debuit credere contrarium aſſerenti. de tranſla. quanto. verſic.
non autem, & imputet ſibi quod ſe obligauit. 12. q. prima, no
lo. & cap. non dicatis. pro hoc de dolo, cum dilecti, & quod di
co in ſequẽti quæſtione, & intelligo hoc procedere ſi non eſt
aliquid quod poſſit iſti imputari in hoc quod non ſe informauit
de conſtitutionibus loci. argum. de poſtu. c. 1. quia tunc nulla-
21 tenus excuſaretur, vt ibi. Septimo quæro, ſi profitenti † regu-
lam Benedicti dicitur quod poterit comedere carnes. dicit In
no. quod ſecus, quam in caſu præmiſſo. ſ. quia hoc caſu coge-
tur abſtinere. Nam ſecundum Inn. cum omnes monachi ab-
ſtinere debeant a carnibus, fatuitati iſtius eſt imputandum ſi
credidit contrarium. Et etiam ſecundum Inn. alia ratio: quia
ignorantia regulæ eſt ignorantia iuris, quæ non excuſat. ff. de
iur. & fac. ign. l. regulæ, & argum. ff. de verborum ſig. l. late, cum
ſimilibus. hoc tamen vltimum non placet Inno. qui dicit, quod
regula vel ſtatuta eius non ſunt ius, quod no. ſed tamen deter
minatio eſt vera: quia talis ignorantia non fuit excuſabilis ra-
tione præmiſſa: quia eſt imputandum fatuitati ſuæ ſi credidit
quod monachi poſſent licite comedere carnes. Item hæc eſt
ignorantia iuris per id quod dico ſ. e. q. Ex eo autem quod vl-
timo dixi de ignorantia regulæ, no. ſingulariter, quod ea quæ
non ſunt in iure ſcripta, etiam ſi de eis in iure fiat mentio, &
etiam ſi approbentur in iure, non tamen inducunt iuris igno
rantiam. Nam de regula Benedicti fit etiam mentio de iure,
de regula. ſuper eo. tamen quia non fit ſpecialis mentio. i. quia
capitula regulæ non ſunt redacta in iure, non poteſt dici iuris
ignorantia, quod facit ad conſtitutiones particulares, ſeu
conſuetudines iuris approbatas, vt niſi in iure ſint ſpecificatæ,
non dicatur ignorans illas ius ignorare, ſed factum. argumen.
de conſtitu. capit. primo, quod facit ad multa. tamen ad illud
capitu. regulæ de non comedendo carnes, quia de ipſo fit ſpe-
cialis mentio in iure, infra de ſtatu monachorum, cum ad
monaſterium, illo reſpectu dicitur iuris ignorantia. Octauo
quæro, in eo quod hic ponderatur, quod iſte pure proceſſit
ad votum: quid ſi ſub cõditione præmiſſorum. ſ. ſi vera eſſent.
22 † dicit Inno. quod adhuc imputaretur fatuitati eius qui credi
dit: vel ſecundum eum talia ſpiritualiter ſunt intelligẽda, vult
dicere, quoad extinctionem libidinis, vt dixi ſupra in ſeptimo
notabili. quo ad cibos dic, vt ſupra quæſtion. 6. Hoſtien. dicit,
quod paria ſunt vouere pure, vel ſub conditione inhoneſta, vel
religioni

A D D I T I O.

a Illegitimi ſunt. Adde Ludouicum Romanum in ſuis ſingularibus, ſingula-
ri 419.

Digitized by Google

... carnalis & ſpiritualis comparantur . & numero 3. & 5.

4 *Sententia diuortij lata ob fornicationem ſpiritualem viri, ſi mulier non vult ingredi religionem, an cogetur reuerti ad virum reuerſum ad fidem.*

6 *Dos & donatio propter nuptias an perdatur per fornicationem ſpiritualem.*

Mulier. Poſt ſentẽtiam diuortij quo ad thorum latam fornicationem ſpiritualem viri, mulier libere
1 religionem ingreditur.† Nota quod propter fornicationem ſpiritualem fit ſeparatio thori.27.q.j.idolatria, ſicut & ꝓpter
2 carnalem.de procu.tuæ. †Secundo nota ex hoc, quod compa
a ratur fornicatio carnalis, a & ſpiritualis. Oppono, quia inter chriſtianos matrimonium eſt ratum, de diuor.quanto: ergo non licet alteri coniugum altero reſiſtente religionem ingredi. Soluit Vin. & intelligitur hoc cap. de duobus infidelibus, quorum alter conuertitur ad fidem. quæ lectu. vt dicit Goff. reprobatur per tex. qui dicit de muliere, quæ in fide remanſit, & ſic loquitur de ea quæ erat fidelis, quando alter qui etiam erat fidelis, labitur in hæreſim, & poſtea reuertitur, & ſic communiter intelligitur. dic ergo ad contrarium: quia licet alter qui remanſit in fide poſſit ingredi religionem etiam altero inuito, non tamen per hoc ſoluitur coniugium. ſed ille qui in hæreſim labitur, ſecuta ſeparatione per iudicium eccleſiæ, perdit ius quod habebat, ne ſine eius conſenſu poſſet vxor ingredi religionem. Secundo oppono ad idem quod dixi in ſe-
3 cundo notabili, quod † ſpiritualis fornicatio, & carnalis æquiparantur, quod immo non comparentur: quia poſt carnalem fit ſeparatio thori, etiam ſi pœnitentia præcedat ſententiam, 32.q.prima, dixit, ſecus in ſpirituali, quia poſt illam non fit ſeparatio thori, ſi ſententiam præcedit pœnitentia.28.q.prima, non ſolum. Solu, comparantur in aliquibus, & in aliquibus diſcomparantur. hoc in gloſſ.2. & Ꝫ.q.2.& ſequentibus, & de his aliqua proſequitur Goffre. in ſumma de diuor.§.differt.& Ioann. Andr. hic. Comparantur enim in hoc, quod propter vtranque fit ſeparatio thori, vt prædixi. Sed diſcomparantur, quia hæc ſeparatio non fit in vtraque eodem modo, vt nunc dixi. diſcomparantur etiam in pluribus alijs; quia ſpiritualem tenetur coniunx remittere poſt ſententiam: carnalem non, & de hoc in gloſſa. Item carnalis interdum facit bigamiam prouenire. ſpiritualis non: & de hoc etiam in gloſſa. Item regulariter carnalis procedit ex inquinatione duorum: ſpiritualis non. Item carnalem poteſt committere alter coniugum infidelium: ſpiritualem non. Item econuerſo poteſt committere ſpiritualem qui non carnalem; vt impotens, vel poſt matrimonium ſectus, & ſimiles. Item in carnali poteſt interuenire abſoluta violentia, ſaltem ex parte mulieris. In ſpirituali quo ad hæreſim non.23.q.5.Ita ne. ſed quo ad thurificandum idolis ſic.j.q.j.conſtat, Et ex hoc ſequitur aliud, quod in vna excuſat vis abſoluta: non in altera. Item in carnali excuſaret interdum ignorantia, 34.q.2. in lectum. In ſpirituali non.37. diſtinctio.qui ea.16.quæſtione prima, ſi cupis. Ex his ſequitur quod carnalis, quæ reſpicit factum, eſt quandoque ſine peccato: ſpiritualis, quæ reſpicit animam, non. Item ſpiritualis probatur quandoque per viles teſtes, de hæretic, in fidei. & capitulo, accuſatus.§.licet, & capitulo, contra Chriſtianos, libro ſexto. carnalis non. de adulte. capitulo penultimo. Item iudex ciuilis pronunciat ſuper carnali quo ad pœnam ciuilem, ſi-

... duo ſunt ſimilia ad ſeparationem.28.q.j.idolatria, & etiam nunc, ergo fortius ad compẽſandum. Gof. Ꝫ.de diuor.de illa.& in ſumma de diuor.ad fin.vet.ſed pone vnus, tenet vltimam.Hoſt.ibi dicit ꝙ ſi accuſatur quis de ſpirituali, & excipiatur de carnali, nihilominus in accuſatione procedetur: & ſi conuincatur accuſatus, nec reuerti velit, compenſatio locum non habet: ſed poſt conuerſionem locum habebit. & ſic in quæſtione præmiſſa obſtabit exceptio. Si autem econuerſo accuſetur de carnali, & excipiatur de ſpirituali, ſuper exceptione prius procedetur, & ſi de ipſa appareat, & elapſus non pœniteat, nullo modo audietur. de ordin.cog.cap. primo. de conuer.infid. ex literis de except. exceptionem, dicto cap. de illa.& c.quanto. Tan.& Barto.Brixien. in veneriali 86.dicunt hoc vltimo caſu compenſationem locum habere, & quod etiam propter ſpiritualem perditur dos, & donatio propter nupt. quod vltimum not.& de hoc, Ꝫ.eadem q. Dama. de diuor.q.2.idem tenuit ſub dubio. forte mihi placet dictum Hoſtien. in caſibus quos ponit, alias autem compenſatio locum non habet. Nam cum in pluribus diſconueniant carnalis, & ſpiritualis fornicatio. ſ. in 2. contrario, de vna ad aliam argui non poteſt. In eo autem quod dicunt Tan.& Bart.Brix. quod
6 propter fornicationem ſpiritualem perditur dos † & donatio propter nup. ſi intelligunt ꝙ fiat confiſcatio, clarum eſt, per c. Ꝫ.de hære.cum ſecundum.lib.6. Si intelligunt, quod lucratur qui remanſit in fide, dubium eſt, quia non reperitur hoc iure cautum, nec comparãtur fornicatio ſpiritualis, & carnalis, niſi in aliquibus, in multis diſcomparantur, vt ſupra in ſecundo contrario. Item videtur fieri iniuria eccleſiæ, non coniugi. vnde verius videtur quod fiat confiſcatio.

A D D I T I O.

a Comparatur fornicatio carnalis. Adde text. in gloſſ. in capitulo, propoſito. 27. quæſtio. prima.

De conuerſione infidelium. Rubrica.

Viſo de conuerſione coniugatorum ad religionem: ſubmittit de alia conuerſione ipſorum, ſ. ad fidem. Gof. de materia.28.q.j.& 5.facit.32.q.8.cap.vno.

S V M M A R I V M.

1 *Impediunt quædam quæ non dirimunt.*
2 *Malum prætextu boni non eſt faciendum.*
3 *Homicidium an purgetur in baptiſmo.*
4 *Machinatio quod non ſufficiat ad impediendum matrimonium, niſi fuerit ſociata cum adulterio.*
5 *Compenſatio non fit de offenſis ad obſequia.*

Laudabilem. Saracenus, qui machinatione chriſtianę mu-
1 lieris ipſius maritum occidit, ſi cum ea matrimonium ɔxerit, ſeparatẽ: licet p eã ſit ɔuerſus ad fidem. ſecus ſi ſine machinatione illũ occiderit. pars de frigi. laudabilem, & ſm Boa.ſ. vt lit. pen. laudabilem: ꝙ vř falſum, quia illa fuit Clementis, hæc Celeſtini. Habet duas partes. Secunda ibi, ad hoc, & vtraque

a ſum faciendum non eſt, nec remittitur malum propter bo-
num, quod inde ſequatur. de hoc in glo. 2. & J. ne cle. vel mo.
nõ magno. Ex hoc arguit Hoſt. ꝙ de offenſis erga dominum
commiſſis ad ſibi impenſa obſequia non eſt compenſatio ad
mittenda, ſicut nec de peccatis ad bona opera. Oppono ꝙ Sa-
racenus debuerit poſſe contrahere cum chriſtiana poſtquam
factus eſt Chriſtianus non obſtãte homicidio prius facto. fuit
3 enim purgatum in baptiſmo. 26. diſt. deinde, & ſic etiam eius
querela. ea. diſt. vna. Solu. licet tollatur peccatum ex parte oc-
cidentis: tamen remanet ex parte mulieris: vel melius tollun-
tur peccata in baptiſmo: ſed impedimenta ex ipſis orta rema-
nent. 26. diſt. acutius, & d. c. vna. Nam licet tollatur peccatum
adulterij in baptiſmo: tamẽ remanet affinitas, de hoc J. de di-
uor. gaudemus. in glo. fin. & dic vt dico eo. c. §. quia autem. q.
4 7. Secundo oppono quod non ſufficiat machinatio † ad impe
diendum matrimonium, niſi fuerit ſociata cum adulterio, J.
de eo qui dux. in ma. cap. fin. Solu. in illo c. dicit idem puto ad
machinationẽ, quamuis hic nihil exprimatur de ea. & de hoc
notant glo. & Inno. & Hoſt. eodem ti. ſuper eo. Hoſt. dicit ſuffi
cere ſolum homicidium, licet in alijs duobus caſib. in d. c. vlt.
requiratur adulterium, & quod ſufficiat ſolum homicidium
hoc caſu, dicit hic eſſe caſum vltra hoc: tñ etiam ex alio hoc
ꝓbat Hoſt. qa generaliter inhibetur interfectori coniugis ne
contrahat, licet contractum teneat. de diuor. c. j. 33. q. 2. interfe
ctores. & c. in adoleſcentia, & ſatis eſt æquum quod ſit homi-
cida ille cuius habendæ obtentu occidit coniugem, & quod
ſi contrahat, non teneat, eſt argum. de transla. quanto. ſicut ca
ret ibi eccleſia ambita, & quia fruſtra l. auxilium &c. de vſuris
quia fruſtra. Et abſurdum eſt per iura de matrimonijs tractan
tia, illi ſubueniri per quem conſtat tantum ſcãdalum irroga-
tum eiſdem, ne cle. vel mo. c. 2. pro hoc de immu. eccl. c. ſi. hęc
non vrgent, nec de iure ſuſtineri poſſe, quod ſolum homici-
dium cum affectu habendi illam in vxorem ſufficiat ad diri-
mendum matrimonium: quia non reperitur iure expreſſum
nec in talibus debet fieri extenſio. vt no. de cog. ſpiri. c. 2. quia
edictum de matrimonio eſt ꝓhibitorium. de ſpõ. cum apud.
immo contrarium dicitur. §. ad hæc. vbi nõ ſufficit ſolum ho
micidium. Io. An. dicit, ꝙ qñ machinatio fit ab vtroq;. i. a viro
& muliere, locum habet hæc decre. & tunc ſufficiat machina
tio ſine adulterio. ſed ſi ab altero tantum, non ſufficit ſola ma
chinatio, J. de eo qui dux. in ma. ſuper eo. & c. ſignificaſti. & ſic
loquitur c. ſi quis viuente. 31. q. j. & hoc placet, & ꝙ hic loqua
tur primo caſu, patet, qa dicit ꝙ Saraceni cum inſidijs & ma-
chinationib. mulierum interfecerunt earum viros. Si autem
interueniſſet adulterium: tunc ſufficit machinatio alterius tã
tum. d. c. ſuper eo. quamquam ſufficiat machinatio vtriuſq;:
non ſic ſufficit fidei datio, vel matrimonium cum muliere ꝯ-
tractum marito viuente, ad inducẽdam ſeparationem matrimo
nij poſtea cum ea contracti. de eo qui dux. in ma. cap. fi. & dic
vt ibi dico. & plenius, eodem ti. c. 1. Ad prædicta etiam inducit
Io. And. quia hoc, ꝙ machinatio alterius ſine adulterio diſſol
uat matrimonium, non reperitur ſcriptum. fatetur tamen, ꝙ
impedit. & ſic loquitur ratio Hoſt. Item contra opin. Hoſt. fa-
cit regula quam ipſe Hoſt. tradit de cog. ſpiri. cap. 2. & de hoc
remittit Ioan. And. ad id quod dixi in ſummula. de matrimo-
nijs. verſic. crimen. Tertio oppono in eo quod dixi notando,
5 † quod de offenſis ad obſequia non fit compenſatio, J. de pœ-
nit. cap. 3. Sol. ibi non deliquit ex propoſito. ſed tantum repel-
lendo vim vi modum exceſſit, quod dic vt ibi.

A D D I T I O.

a Prætextu boni. Adde ca. ſuper eo. de vſur. tex. & glo. in capitulo, relegantes,
3. quæſtio quinta.

S V M M A R I V M.

1 *Machinatio in mortem coniugis dirimit matrimonium.*
2 *Ratificatio confirmat factum præcedens.*

2 C[illegible]
riti: ſed poſtea ratam eam habuit. glo. vltim. ibi, quid ergo, ar-
guit idem eſſe ac ſi fuiſſet machinata. tenet tamen contra-
rium: quod tenet etiam glo. in cap. ſi quis viuente. alleg. in gl.
& idem Vincent. & Hoſtien. Sed videtur dicendum, quod ſi
nomine mulieris factum fuit, locum habet ratificatio: alias
non. de ſen. excommun. cum quis. lib. 6. tamen cum glo. indi-
ſtincte tenet Io. An. dicens, diſtinctionem pręmiſſam. An ſuo
nomine &c. locum non habere, cum requiratur machinatio.
vult dicere, quod cum oporteat, quod interueniat actus perſo
nalis ipſius mulieris, nõ ſufficit per alium fieri. pro hoc quod
dico de ſententia excommunic. mulieres, quod placet, & no.
Et in hac glo. ibi, l. 2. vide de dolo, cap. fina. quæſt. 6. Ibi, ſed etſi
cum quis, alias verſiculo. ſub §. quotiens. vide de ſimon. ſicut
tuis. contrario ſexto, &c.

A D D I T I O.

a Sola machinatio. Adde in c. j. & in c. ſuper eo. de eo qui dux. in matri. quam
pol. per adulte.

S V M M A R I V M.

1 *Caſus in quo eccleſia iudicat de infidelibus.*
2 *Filius ante partum eſt oneroſus.*
3 *Filius ſequitur familiam patris.*
4 *Pater tenetur alere filium.*
5 *Fidei fauendum eſt.*
6 *Pater conuerſus ad fidem, an & qua actione petat filium. &*
numero 9.
7 *Pater an poſſit agere pro iniuria filij.*
8 *Iudęa conuerſa ad fidem poteſt petere filium.*

Ex literis. Si vxore in iudaiſmo relicta iudęus ad fidẽ
conuertitur, communis proles aſſignatur
eidem. Communis diuiſio. Secunda ibi, cum autem prima
ſubdiuiditur, quia Primo ponitur petitio viri. Secundo defen
ſio mulieris, ibi. Ad quod. Secunda ſubdiuiditur: quia pręmit
tit quinq; rationes. Secundo determinat, ibi. Rñdemus, & prę
dictæ rationes tanguntur in tex. Prima ibi, in poteſtate patris.
Secunda ibi, & in ętate. Tertia ibi, & pueri. Quarta ibi, mater.
Quinta ibi, in fauorem, & ſm Hoſt. ſatis includitur ſub quar-
1 ta. † Not. caſum in quo eccleſia iudicat de infidelib. hic enim
conuenitur iudęa coram iudice eccleſiaſtico. quod ideo eſt,
quia actio principaliter dirigitur ꝯ filium, de hoc J. q. 1. Secun-
do not. quod cauſa petitionis eſt inſerenda. de hoc in glo. 1. in
2 prin. † Tertio nota, quod filius eſt ante partum oneroſus &c.
vt in tex. quem ſigna. & procedit hoc generaliter, excepto par
tu glorioſæ dominę noſtræ: quæ ſecundum Bernardum con-
cepit ſine pudore: portauit ſine grauamine: & peperit ſine do
lore. Quarto nota deſcriptionem matrimonij de qua in gloſ.
2. & in litera ibi, ex hoc: alias exinde, ideſt ex his tribus præce-
dentibus. Expoſitionem autem deſcriptionis matrimonij po
nit Hoſtien. in ſumma de ſpon. ſub rubric. de matrimo. §. pri-
mo. & §. vendicatur. Quinto nota, quod filius eſt in poteſtate
a patris. a Vincen. & Goff. inſti. de nupt. circa fin. quod intellige
3 de legitimo: ſecus de illegitimo. † Sexto no. quod filius ſequi
b tur familiam patris b, ideſt agnationem, vt exponit glo. tertia.
Et ſex ſignificationes huis verbi, familiæ, ponuntur. ff. de ver-
borum ſignific. pronunciatio. §. familię. Prima, quæ deſignat
ſubſtantiam,

A D D I T I O N E S.

a Filius eſt in poteſtate patris. Adde glo. ſummæ. 30. q. 3. & in l. Item in poteſta
te. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iuris.
b Filius ſequitur familiam patris. Adde l. primã. & l. aſſumptio. ff. ad munici. &
in c. Raynutius. de teſta.

lege vltima. fideicommiſſum relictum familię ſine ſpeciali
adiectione,deficientibus propinquis ,etiam genero & nurui
debetur:quorum matrimonium eſt ſolutum,& his deficien
tibus debetur libertis.ibi,denominatur,ideſt denominari de-
bet,tamen de facto quandoque fit ſecus,de teſta. Raynutius,
in princip . Ibi lege prima , natus ex patre Paduano,& matre
Veneta municeps Paduanus eſt,niſi per priuilegium Veneto
rum aliud conceſſum ſit. Quæro in eo, quod † pater hic pe-
6 tijt filium,qua actione poſſit petere.Gloſſ. prima dicit quod
ſi filius eſt in poteſtate patris petit eum per edictum de libe-
ris exhibendis,& deinde generaliter diſtinguit.Ibi:circa hoc,
ibi ſigna gloſſ.& in ea ibi,educari.argum.infra de pœ.1. Deus
qui.ibi,a nullo,ſed ſuipſius quęſtionem refert.Ibi,quiritum.
dicuntur qrites Romani, a quiris,quod eſt aſta. Aſtati enim
incedebant,qui patriam poteſtatem inuenerunt,inſti.de iure
naturali.§.ſed ius,no.de præſump.illud·Ibi,lege prima,§.pri
mo,vbi de hoc,plene per Roſ.de interdictis in titu.de li.exhi.
& tit.de præiudicali in rem actione,quæ datur contra filium,
& in fi.de hoc de ſer.non ord.cap.vltimo. Secundo quęro,a 1
pater † poſſit agere pro iniuria filij, videtur, quod ſic:quia fi-
7 lius eſt in patris poteſtate : vt hic. Vincenti. dicit,quod agere
poteſt dupliciter . ſ. nomine filij, & cum hoc ex perſona pro-
pria.ff.de procurat.filius.Tertio quæro,circa hoc,ſi pater vult
agere ea actione,quę competit filio,An teneatur cauere de ra
to.dicunt Vincen.& Hoſtien.quod non,per l.ff. de procu.nō
ſolum §. ſi pater. quia & ſi velit eam remittere, poteſt,quod
dic,vt no.ff.de iniu.ſed ſi vnius §.ſi pater. Laurē.dicit,quod ſi
pater agit actione ſibi competenti nomine ſuo,non tenetur
cauere:vt in §.ſi pater . Si actione quę competit filio,tenetur
cauere,niſi ſit talis,quam poſſit remittere:vt in § filio. & §.ſi
filius. Quarto quęro,ſi extraneus agit pro filio.dicunt Vincē.
& Hoſtien.quod tenetur cauere , quod pater,& filius ratum
habebunt,quod fecerit.ff.rem ra.habe.qui ſine iudice §.final.
Quinto quęro,in eo,quod pater Chriſtianus hic petit filium
a matre † Iudea.quid econuerſo.gloſſ.prima,ibi:& non, ſen-
8 tit idem.ſ.quod aſſignandus ſit matri:dicit enim, quod filius
ſequitur cōditionem patris vel matris conuerſæ ad fidem , &
idem tenet Innocent. quia bona eſt ratio,quę pro religione
Chriſtiana facit.ff.de relig.ſunt perſonæ, & idem Hoſtien. &
Abb.& dicit Hoſtien.quod hoc caſu pro patre facit paterna
poteſtas, quam habet in filium, licet pater ſit iudæus:quia in
noſtra poteſtate ſunt,qui ex iuſtis nuptijs procreati ſunt,inſt.
de pa.poteſta.in princip.Iudęi vero iuſtas nuptias habent , de
diuor.gaudemus, & lex præcipit, quod contrahant ſecūdum
iura,non ſecundum legem ſuam.C.de iudę.nemo,& ſic quo
ad hoc dicuntur Romani tanquam conſiſtentes ſub imperio
Romano.C.de inceſt.nup.l.3. vnde debet eis fieri iniuria.inf.
de iudę.ſicut iudęi.Sed licet pro patre ſit ratio patriæ poteſta-
tis,pro matre plures faciunt . Prima,quia pater nequam eſt ꝑ
hoc,quod dicit gloſſ.1.ibi:ob nequitiam.Secunda ratio,quia
pater inſidiaretur vitæ pueri: vt dicitur hic de matre . Tertia,
quia hoc caſu mulier debet reputari vir a virtute.32.q.7.§.ſed
illud.no.de clan.deſpon.c.1.Quarta,quia pater dat cauſam di-
uortio: vt hic dicitur de matre . Quinta fauore fidei , quæ eſt
præcipua ratio:vt prædixi,vnde dicit Hoſtienſi. quod Grego-
rius potuiſſet hic materiam breuius & plenius expedire,dicē
do.Si quis duorum coniugum ad fidem reuerſus fuerit,in in

ea,quę ad fidem pertinent,vnde notanter in litera dicitur, ꝙ
9 iſte erat quadriennis . Nam infra triennium † dimitti debet
apud matrem.per quam lactari debet.C.de pa.pote. nec filiū,
& no.C.neg.geſ.alimenta,quod tamē intelligit Azo.in ſum
C.de pa.pote. Ita demum eſſe verum ſi mulier lac habeat,&
eam lactare filium non dedeceat: alias non videtur differen-
tia.an ſit maior triennio:an minor.

De voto. Rubrica.

Viſo de tranſitu ad religionem per quam votum emitti
tur vel emiſſum ſolennizatur, de voto, & eius redemptione
videndum eſt,de materia.27.quęſt.facit 32.q.2.c. vltim.repe-
titur in ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Votum redimi poteſt.*
2 *Voti commutatio pendet ex arbitrio diœceſani.*
3 *Votorum commutatio regulariter eſt arbitraria.*
4 *Qualitas perſonæ conſideratur in commutatione voti.*
5 *Epiſcopus an ſuper voto diſpenſare poſſit.*
6 *Diſpenſari an poſſit ſuper quolibet voto.*
7 *Diſpenſari an poſſit ſuper voto continentiæ.*

DE peregrinationis. Epiſco-
pus ex
cauſa mutare poteſt votū peregrinationis in
aliud,quod ſit Deo magis acceptum . Com-
munis diuiſio. Secunda ibi:taliter, neceſſita-
tem infirmitatis,vel viarum. Inn. infirmita-
te, per quam impeditur peregrinari vel ieiunare : quia caput
habet debile,commutetur ergo,de obſer.ieiun.conſilium.§.
item de illis.Hoſt.Alia cauſa ſuper qua poſſumus inſtrui ma
gis exemplo,quam verbo.de dona.Apoſtolicę. Melior,ideſt
1 eccleſiæ Dei,ſeu reipublicę vtilior. Hoſtien.† Nota.quod vo-
tum poteſt redimi.& de hoc per Hoſtien.in ſumma eodem,
§.vtrum,& per quem,& quod dicatur voluntarium,& quod
neceſſarium,nota. ibi §.quot ſunt.Secundo no. quod votum
a commutatur[a] in aliud ꝓpus,in quo dicit,quod omne votum
commutatur in votum religionis inf.c.ſcripturæ.Idem de ie
iunio,& peregrinatione in eleemoſinam commutari poteſt,
vt hic,ſi vouens eſt infirmus,& diues, vel econuerſo ſi vouēs
2 eſt pauper & robuſtus † Tertio not.quod commutatio voti
pendet ex arbitrio diœceſani,& ſic non ex proprio.32.quęſtio
3 ne fina.capitu vno.C.ne quis in ſua cauſa l.vna.† Quarto no.
ex hoc, quod regulariter commutatio votorum eſt arbitra-
ria,ſicut & pœnitentiæ impoſitio.de pœn.capitulo ſecundo,
in quo

ADDITIO.

a Votum commutatur.Adde an liceat voventi commutare votum propria au
toritate,vide per Ant.de Bu.in c.peruenit.el 2.de iureiu.

hāc differentiam,cum commutatio oon fiat ſine diſpēſatio-
ne,de commutatione autem teuet Innocen.quod prædixi,di
cens,quod ex hoc,quod hic ſcribitur Exon,epiſcopo,colligi-
tur, quod cuilibet epiſcopo licet votum peregrinationis cō-
mutare,niſi ſit votum peregrinationis vltra mare, quod ſoli
Papę reſeruatur,infra cap.ex multa. Dicit etiam Innoc. quod
commutatio ſeu diſpenſatio voti permittitur, dummodo
melior fiat compenſatio:quia aliter non tenet infra cap. ſcri-
pturæ,& cap.non eſt.In eo,quod dicit Innocent. de epiſcopo
per hanc literam, Hoſtien. dicit quod argumentum Innocē.
procederet ſi litera diceret,ex tuo pendet arbitrio:ſed non ſic
dicit, ſed eius, qui præſidet,vult dicere,quod hæc litera pro-
bat,quod etiam alteri quam epiſcopo hoc competere poſſit,
in quo dic,quod hoc noo eſt contra Innocen. ſed ſecundum
Hoſtiēſem,de conſuetudine ſeruatur,quod epiſcopus,& non
inferiores in votis diſpenſat, ad hoc de exceſſu. prælato.acce-
dentibus,de offi.archipresby.cap.fina.dicit etiam ſic fuiſſe in
terpretatam hanc decte. ab antiquo. ſi.de pecu.cle.inquiten-
dum,de offi.delega.capitu.primo.† Secundo quæro,an ſuper
6 quolibet voto poſſit diſpenſari,dic,qđ regulariter pōt,fallit ſe
cundum glo.in voto,quod ab initio eſt neceſſitatis: ſicut vo-
tum quo quis credit articulis fidei,fallit etiam in voto conti-
nentiæ,ſecundum glo.& de hoc vltimo in ſequen. quæſtion,
Et in hac gl.ibi,hoc dicit fuit additio.Tertio quæro,an ſit ve-
rum,quod dixi in proxim.quæſtione,quod in voto continen
tiæ non diſpenſatur †.Gloſſ. vltim. dicit,quod ſic,quia æque
7 bonum inueniri noo poteſt,& idem Phi.Vincen. Tan.& In-
nocen.& io hoc ſpeciale,vt nullus diſpenſare poſſit,vel ſecun
dum Innocent. dic aliter,vt no. infra de ſtatu monachorum,
cum ad monaſterium,in fin. & ibi tenet,quod Papa ex cauſa
poſſit commutare, quod tenet hic Ala. & Hoſtien. qui dicit
Papam poſſe diſpenſare in voto continentiæ propter maius
bonum:vt ſi rex infidelis cum ſuo regno vult conuerti & ba-
ptizari, ſi monialem forte alterius regis filiam poſſit habere
in vxorem,& ad iura contraria reſpondet Hoſtien.quod cap.
vltim.42.quæſtione vltim,allega.in gloſſ.intelligit, quod vo-
tum continentię per ſe commutare non poteſt. Ad illud, qa
ſola caſtitas poteſt Deo animas præſentare, reſpondet quod
debet intelligi cum alijs virtutibus: quia nec Virginitas ſine
baptiſmo,vel ſine charitate ad vitam æternam prodeſſet, qđ
dic clarius vt dixi ſupra in prohe.verſicu. rex. in 3. contrario,
& dicit Ioann. An.quandoque continentia materiam incon-
tinentiæ ſubminiſtrat,de hoc in Hieremia no. capit.quarto,
& ibi dicitur,is vere continens eſt,qui vniuerſa membrorum
officia malis affectibus ſubtrahit,& cogitatum a tota nequi-
tia compeſcit.Et idem Hierony.li.3.ſuper Galath. dicit ꝙ in-
ter modeſtiam,& cōtinentiam hoc intereſt: modeſtia in per
fectis viris eſt,conſummatæ quæ virtutis, Continentia in via
virtutis eſt,ſed nondum peruenit ad calcem. Oppono ad hoc
Eccleſiaſtici.26.vbi dicitur,quod omnis ponderatio non eſt
digna animę continentis.Solu.Ioann.And.quod ibi de ſpiri-
tuali continentia,per quam continet quis a peccatis,quod pa
tet, quia dicit animæ continentis, non carnis continentis, ad
hoc Iſaię.58. Nonne hoc eſt maius ieiunium,quod elegi,diſ-
ſolue colligationes impietatis,& Hierony.ſuper Iſaiam,duo
decimo,qui male fuerant congregati diuidantur in bonum.
Ad hanc opi.facit infra eodem cap.vnico.libro ſexto,& dict.
cap.cum ad monaſterium,in fin.cum ibi no.Nam ipſe tex:il-
lius capi. facit potius contra.ſed cap.vnicum infra eodem,fa-
cit ideo,quia ibi probatur,quod licet votum ſit de iure natu-
rali,tamen ſolennitas voti eſt inducta per conſtitutionem ca
nonicam.Ex quo ſecundum Ioann.Cal.infertur,quod aut in
nullo Papa poterit diſpenſare,quod eſt falſum: vt hic, & inf.
per totum: aut quod ſicut in alijs poteſt, ita & in voto conti-
nentiæ ex cauſa rationabili:Item,aut errat eccleſia,quæ deter
minauit, quod matrimonium rumpat votum ſimplex con-
tinentiæ,quod dicere eſt erroneum,24.quæſtio. prima, quo-
niam vetus 10.& capit. hæc eſt fides.Aut oportet fateri,quod
ſicut per conſtitutionem id ſtatuit,ita per diſpenſationem cō
ſolennizatur, vt in profeſſo,quod dicit cap.cum ad monaſte-
rium,tale votum non poteſt ſtare cum matrimonio, in quo
ſubeſt procreatio prolis,& rerum quæ ad hoc requirūtur, de
cle.coniug.diuerſis.& in tali etiam Papa non poteſt diſpenſa-
re.Si autem continentia noo eſſentialiter eſt annexa ei ad qđ
votum ſolennizatur:vt in ordine ſacro,cui per conſtitutionē
eccleſię,& non eſſentialiter eſt annexa continentia 74.diſtin.
cum in præterito,& no.de cle.cōiu.cum olim,& tunc poteſt
eccleſia diſpenſare,dicit Ioann.Cald,quod etiam in profeſſio
ne ſolennitas voti eſt ex conſtitutione eccleſiæ,dict.cap.vno,
infra eodem, libro ſexto. Item cum impreſſio caracteris ſit
cauſa huius ſolennitatis in promoto ad ſacros: quia caracter
etiam per Papam aboleri non poteſt,prima,quęſtion.prima,
quidam,de conſe.diſt.quarta,oſt eodis,difficilius deberet poſ-
ſe contra hanc ſolennitatem diſpenſari, quam contra illam
quę eſt ex profeſſione,quod no.ſupra tit. primo, placet,vnde
& idem Thomas quarto ſententiarum,diſt.28. quæſtione4.
arti,3.videtur tenere,quod diſpenſari poſſit, quod eſt verius,
& de hoc in regu.ſemel Deo.in quęſtione,lib.6.& in d.ca.cū
ad monaſtrium,in fin.

ADDITIONES.

a Peccata tua. Adde c.medicina,& c.quamobrem, de pę.di.2.
b Super voto. Adde. Inno.in c.dilectus,de tempo.ord.Specu.ti.de diſpen.in §.
nunc de epiſcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Papa commutat votum vltramarinum.*
2 *Votum non obligat vltra poſſibilitatem vouentis.*
3 *Votum factum ex facilitate an obliget.*

1 Venientis. † Commutat Papa votum vltra mari-
num,in his maxime qui in ętate pueri
li vouerunt.Primo ponit formam voti.Secundo eius abſolu
tionem & commutationem,ibi: nos abſoluimus, vt patet in
antiqua,infirmus erat,& aduentus eius parum vtilis in parti-
bus vltramarinis.Noſtrum:alias veſtrum,prima melior,quia
ſcribit vni.Hoſtiē.non tamen in ſuperſcriptione apparet cui
ſcribit.Chriſti,dicebatur in antiqua tam in victu quam in ve
ſtitu.Nota,quod laici ſubſunt Papę ratione voti.Secundo no
2 ta,quod † votum non obligat vltra poſſibilitatem vouentis,
de hoc in gloſſ.vltima. Et in ea.ibi,§.Stichus,vide de cle.non
reſi.ad audientiam,in glo.ſecunda,ibi. Paulus,vide teſti. cog.
cum ſuper,quæſtione 3.Oppono,quia cum iſte tempore vo-
ti fuerit puer,non potuit obligari.C.de fal.mo.l.prima,de de
li.pue.cap.ſecundo,& ſic non fuit neceſſaria commutatio Pa
pæ.Glo.prima ſol.dupliciter,vel tertio dic,quod forte in mi-
nori ętate ſolum propoſuit,& factus adultus ad actum id per
duxit,& hanc ponit gloſſ. penultim.& quęcunque teneatur,
non eſt vis.Secundo oppono ad idem,quia hic nō interuenit
niſi diſpoſitio ad votum,ibi diſpoſuit,quę non obligat.Gloſſ.
ſecunda ſolu. quod proceſſit ad actum.Et in ea. ibi,ſequenti.
infra,ibi:promiſit.Pe.Tertio oppono ad idem, quia cum fue
3 rit votum † factum ex facilitate,non debuit obligare.de reg.
ad noſtram.Glo.quarta ſolu.ponendo ſolutionem quam po
ſui pro tertia in primo contrario,& in ea ibi,obligat.Ala. Tā.
Phi.& Goffre. arguebant contrarium, ſed melius dicit gloſſ.
quę reſpexit,quod neceſſaria fuit abſolutio,& idem Hoſt. de
hoc ſupra titu.dudum,in glo.3.& ibi dixi.Quęro,an Papa po-
tuit hunc abſoluere ab obligatione qua tenebatur. ſolutio.
Glo.dicit quod ſic,per iura quæ alleg.Hoſtien.dicit,quod me
lius probatur hæc ſolu.de iureiu.venientes.ff.ad muni.l.fin.in
prin.& potuit hoc Papa ſicut potuiſſet ſocius, de hoc tamen
dic,vt in Specu. titu. ſecundo.§.nunc oſtendendum,ver.hoc
quoque.Item pro ſolu.glo.eſt,quia hęc obligatio erat acceſ-
ſoria

Digitized by Google

8 *Religioni irreuocabiliter obligatus quando quis dicatur.*
9 *Votum quid requirat ad ſui perfectionem.*

1 Literaturam. † Simpliciter proponens religio-
nem ingredi,licet nõ ingrediatur
non eſt reus voti.Communis diuiſio.Secunda ibi:tibi.minu-
tione meri culo ſus erat nimis,contra id.ff.quod metus cau.l.
quarta,& 5.ſupra,quod me.cau.cum dilecti.hic,ideſt,in hoc
ſtatu ſeculari.dixiſti,in mente.Hoſtien.No.quod licet quis ꝑ
ponat vouere,vel etiam voueat,non tamen propoſitum vel
votum complere tenetur,niſi deliberatio præceſſerit, vel niſi
animo obligandi id fecerit.17.quæſtioneſecunda.Gonſaldus.
de regu.ad noſtram,ſecundum Innocen.& de hoc,infra quæ
ſtione prima.Secundo no.ex hoc,quod differentia eſt inter ꝓ
2 poſitum † de vouendo,& votum,& in hoc dicit Abb. quod
votum initiatur,confirmatur, & conſumatur,initiatur cum
propoſitum in animo ſeminat:& ex hoc non obligatur quis
quo ad Deum vel eccleſiam.Confirmatur,cum ſuper propo
ſito firmatur deliberatio,& ex hoc obligatus eſt quo ad Deũ:
vt infra 5.queſtione.Conſumatur,cum propoſitum delibera
tum ore exprimitur: & tunc cogit eccleſia, infra eodem per
3 tuas.Oppono,quod eo ipſo † quod propoſuit ingredi religio
nem,ſi poſtea non ingreditur,peccet mortaliter. 17.quæſtio-
ne prima,qui bona.Glo.prima,ſolu.quod hoc propoſuit non
firmiter,& idem Innocen.& ſic ſecus ſi firmo animo,de hoc
infra cap.in glo.vltim.Et in hac gloſſ. ibi:obligationum,vide
de deſp.impu.duo pueri.contrario tertio.Ibi, ſi ego,dedi tibi
pecuniam quaſi donaturus, tu quaſi mutuam accepiſti, non
eſt donum neque mutuum.Idem ſi dedi in depoſitum,& re
cepiſti in mutuum,vel dedi mutuum,recepiſti in commoda
4 tum.Secundo oppono ad idem,quia inter ſimplicem † pro-
miſſionem,& iuramentum non eſt differentia.22.quæſtione
5.iuramenti.Glo.2.non ſol.ſolue per id,quod dicitur in gloſſ.
pręced.quia hic non fuit firma deliberatio. Tertio oppon.ad
5 idem,quia etiam ex nudo pacto oritur † actio ſecundum ca
nones,duodecima,quæſtione ſecunda,quicunque.cuius con
trarium videtur hic innui.Gl.eadem non ſolu.Hoſtien.dicit,
quod hic non colligitur, quod nudo pacto non detur actio,
cum nec pactum fecerit,nec verbum emiſerit,pro hoc,quod
dixi in duobus proximis contrarijs.Et in hac glo.ibi: quicun-
que,vbi de hoc,& prima,quæſtione 7. quotiens, primo,& de
pactis,cap.primo.Quæro in eo,quod dixi in primo no.quod
6 vouens non tenetur niſi vouerit animo ſe obligandi: † an cre
ditur ſibi dicenti quod non habuit animum ſe obligandi,dic,
quod nõ,ſi apparet de verbis obligatorijs: alias facile foret vo
tum eludere.& hoc in foro iudiciali,infra de ſpon.tua.& not.
de pœn.ele.ſi quis,in glo.in ver.commode.vnde dicit Innoc.
quod in foro eccleſię.ex quo exprimit votum, cogitur illud
perficere, quia creditur ex deliberatione procedere:ſed in fo-
ro pœnitentiali bene creditur dict.cap.tua.& no. in prealleg.
7 glo.Secundo quæro,† quid ſi pręcedente deliberatione, quis
in mente propoſuit continere vel peregrinari,dicit Innocen.
quod hoc facere tenetur,etiam ſi voce non expreſſit.17.quæ-
ſtio.1.qui bona.ſed eccleſia non coget niſi confiteatur.Hoſti.
dicit,quod ſi ex prima deliberatione,quis obligaretur,pauci,
præcipue ſtudentes,eſſent obligati religioni,cum communi
ter conſueuerint,talia concipere,ne ſtandum dicto Innocēt.

tellige quæ dixi ſupra,q.2.

SVMMARIVM.

1 *Penitentia an ſit imponenda profeſſo pro peccato commiſſo ante ingreſſum religionis.*
2 *Votum ex qua cauſa poſſit irritari.*
3 *Rector eccleſiæ an poſſit agere ad promiſſionem ſibi factam.*
4 *Conditiones an reprobentur in voto.*
5 *Votum implere vel commutare quando quis cogatur.*
6 *Votum irritatur ſecundum poteſtatem ſuperioris.*
7 *Epiſcopus ſine licentia Papæ non poteſt votum emittere.*
8 *Abbas non poteſt vouere ſine licentia epiſcopi.*
9 *Seruus an poſſit vouere.*
10 *Pueri ſine licentia parentum vouere non poſſunt.*
11 *Puberes in poteſtate an vouere poſſint ſine licentia patris.*
12 *Impubes doli capax an teneatur ſeruare votum.*
13 *Vota coniugatorum irritantur altero diſſentiente.*
14 *Coniugum alter non tenetur implere votum peregrinationis factum ante coniugium altero inuito.*
15 *Monachus non tenetur implere votum peregrinationis factum ante monachatum.*
16 *Vouere qui non poſſunt,ſi voueantur,& non implent,an peccant.*

Scripturæ. Per ingreſſum religionis ſoluitur votũ
religioni non conſonum. Primo poni-
tur decimum exordium.Secundo quæſtionis ſolutio.ibi:reus.
No.ꝙ obſequium perpetuum Dei abſorbet temporale,quod
impleri nõ poteſt ſtante perpetuo, quod declara per id,quod
dico infra qõ.6.Oppono ad hoc,quia ſi quis erat obligatus ad
tpale obſequium : vt quia ſeruus non poteſt ingredi religio
nem in pręiudicium domini.54.diſt. ſi ſeruus.Solu.Goffred.
intelligendo quod iſte ingrediens erat obligatus ad tempora
le obſequium:non tamen tanquam ſeruus,dic,quod vt patet
in antiqua decret. hęc dirigitur Ciſterc.propter eos qui reli-
gionem eorum ingrediebãtur,& vouerant ire vltra mare,vel
1 ad alia limina.†Quęro an peccato commiſſo ante ingreſſum
religionis ſit imponenda pœnitentia profeſſo.Gl.dicit quod
non,pro hoc iſta litera,alij dicunt diſpenſationem neceſſariã.
Innocenti. credit hoc fieri ſine diſpenſatione,dicit tamen tu-
tius,quod diſpenſetur. Et in hac gloſſ. ibi : admonere,vbi de
hoc & in §.his autoritatibus,allega.in glo.vbi hoc tenet Hu-
go.Secundo quęro,qua actione per ingreſſum religionis tol
a litur votum præcedens,a ſeu commutatur. Solu.patet in tex.
& in glo.ſed clarius per ea,quæ dico in duabus ſequen.quęſt.
2 †.Tertio quęro generaliter, ex qua cauſa votum poſſit irrita-
ri,dicit Innocenti. quod irritatur ex defectu conditionis,ſiue
generalis,ſiue ſpecialis:de generali,exemplum ſi dixerit:ſi vi-
xero.ſi potero:ſi Deo placuerit,faciam,hæ namque conditio-
nes ſemper intelliguntur,& ſi non dicatur infra eodem,non
eſt 22.

ADDITIO.

a Votum præcedens.Adde Tho.4.ſen.diſt.38.q.1.ar.4.

Digitized by Google

quia intendit à Deo vel aliquo ſancto emere ſanitatem,qu
ſimoniacum eſt,prima,quæſtione prima,qui ſtudet,liberali-
ter enim offerri debet primo, & poſtea precibus pro ſanitate
vel quouis alio ſupplicari prima,quæſtio.prima,duces,& quę
ſtio.2.quam pio.13.diſt.cap.ſi.28.q.1.caue.Alij,vt refert Inno.
aliter dicunt,quod dico in ſequen.contrario.Oppono ad hoc
quia per hoc ſequeretur,quod conditiones † reprobarentur
4 in voto,contra id,quod quotidie fit.Innocent.ſolu.quod per
hoc non reprobantur conditiones in votis, niſi ſimoniacæ,
qualis eſt prędicta,vel alias turpes:arg.prędicti ca.qui ſtudeat.
& ſupra de iureiur.peruenit,deinde refert Inno.opi.aliorum
dicentium vota prædicta eſſe licita,nec eſſe ſimoniam ſi quis
offert Deo ſui cordis contritionem vel aliam deuotionem:ſi
ne in dando:ſiue in faciendo conſiſtat: quia quicquid dat vel
facit eſt de eo, quod Dei eſt, ꝓ hoc,quia domini eſt terra &c.
de deci. tua. Idem , quia ſpirituale pro ſpirituali dare licet,de
rerum permu.ad quæſtiones,& ſic licet pallium vel eleemo
ſynam vel peregrinationem pro ſpirituali . ſ. date ſanitatem,
& dicit Inno.hoc videri expreſſum 28.q.1.§.ex his,& §.fin.ꝙ
liceat,ideſt licite admiſceatur prędicta conditio.Ille tamen §.
non videtur multum ad hoc facere , facit etiam ad prędicta
Geneſis 28.Hoſtienſi.dicit,quod licet prius dictum ſit hone-
ſtius,tamen & vltimum, quod miſceri poſſit, verum eſt, per
iura proxim.allega.& pro hoc de ſer.non ord.eo libentius,de
cenſi. ex patre.nec dicitur committi ſimona:quia per condi
tionem appoſitam nulla pactio intercedit inter Deum & ho
minem,ſine qua expreſſa non committitur ſimonia,prima ,
quæſtione ſecunda,quampio. Et dicit Hoſtienſi.quod vix eſt
homo,qui pro Deo aliquid faciat,quin ſperet remuneratio-
nem ab eo , quam & ipſe Deus promittit ſecundum opera.
Matth.30.de ſumm.tri.cap.primo,de pœni.cum ex eo.§.pri-
mo.Quinto † quæro,circa id,quod dixi in 3.quæſtio. in fi.qd
5 ſi quis publice vouit. & cauſam voti non expreſſit: ſed in cor-
de retinuit,dicit Innocent. quod cogetur implere,vel com-
mutare , tum propter ſcandalum,tum propter ignorantiam
eccleſię,infra eodem,magnę,de cenſi.ex parte.Sexto quæro,
circa id,quod dixi in dict.q.3.alijs modis quam in illa q.dictis
irritetur votum.Innocen.quod ſic.Nam irritatur † ſecũdum
6 poteſtatem ſuperioris.Nam monachus votum facere vel cõ
plere non poteſt ſine licentia ſuperioris, ſiue ſit abſtinentiæ,
ſiue peregrinationis , ſiue quodlibet tale vnde poſſit pręberi
materia vagandi,vel ſcandalizandi fratres, vel minuendi ob-
ſequium debitum 20.quęſt.4.monacho,ad hoc 41.diſt.quiſ-
16.quæſt.7.in noua.immo ſecundum Innocen. etiam ſi ante
ingreſſum monaſterij vouiſſet non tenetur implere.arg.hic,
& 33.quæſtio.5.noluit,ſecus dicit Innocent.ſi vouiſſet dicere
vnum pſalterium,vel aliquam orationem,vbi nihil mali con
tingere poteſt,tunc enim ſeruet votum:quia licitum ſibi eſt
plus meteri.Septimo quęro,quid de clerico ſeculari,dicit In
nocent.quod vonere poteſt continentiam,ſed peregrinatio-
nem non,ſine licentia prælati.de conſe.di.5.non oportet,no.
7 de cle.pere.c.1.† Octauo quæro,qnid de epiſcopo,dicit Inno.
quod ſine licentia Papæ non poteſt votum peregrinationis
vel religionis emittere,de regu.licet,voto tranſmarino forsã
excepto.infra cap.magnæ,ver.verum,ſed dic ſine forſan,vt ibi
8 no.† Nono quæro,quid de abbate, dicit Hoſtien. quod ſicut
monachus in caſibus eſt aſtrictus abbati , ſic & abbas epiſco-
po 18. quæſtione ſecunda,abbates,& cap.abbatibus,90.diſt.a
ſubdiacono,& cap.nulla ratione,infra ca.magnę, ver.verum .
In quo dicit Innocen.excipiendum votum trãſmarinum.vt
9 proxim.dixi de epiſcopo infra e.c.fin.†.Decimo quæro,quid
de ſeruo.de hoc dixi,ſupra in primo contrario.dicit Innocẽt.
quod nõ poteſt vouere aliquid vnde minuatur ſeruitium do-
mini.54.diſt.ſi ſeruus,de ſenten.excommu.mulieres,& c.rela
10 tum.Vndecimo quæro,qnid in pubere,dicit Innocen. quod
nec pueri nec puellæ ſine licentia parentum vel tutorum poſ
ſunt ante pubertatem religionis votum emittere 20. q. 2.c.1.
& 2.de regu.ca. 2.vbi de hoc.Item nec votum abſtinentię vel
peregrinationis,22.q.4.tribus,& qõ.5.pueri. hoc intellige de
non doli capace.per id,quod dico infra q.14.& ar. a contrario

quia [illegible]
ſcunt,cum ſint inexperti.facit,ſupra cap.veniens.Oppono ad
hoc,quod immo nullatenus obligentur impuberes ex voto,
ſupra de reg.poſtulaſti.Sol.ibi in voto religionis,ad quod nul
lo modo obligatur minor.de regu.cap.1.lib.6.& no.in d.cap.
poſtulaſti,ſecus in alijs votis,de quibus intellige,quod prædi
xi.Decimoquarto quęro,quid de viro & vxore,dicit Innocẽ.
quod non ſunt ad imparia iudicandi.33.quæſti. ſecunda,ſi qs
13 vxorem,& q.5.præcipit.Ideo † non poteſt vnus ſine conſen-
ſu alterius vouere continentiam vel peregrinationem , & ſi
vxor vouit,poteſt maritus reuocare 33. quæſtione 5. maniſe-
ſtum,& cap.hæc ymago.& ca.noluit,nec peccat mulier non
adimplens,d.ca.noluit.Fallit in voto tranſmarino,quod poſ-
ſunt facere viri præter cõſenſum vxorum etiam.infra ex mul
ta,verſicu.in tanta,idem dicit Innocen.de vxoribus ſi ſunt po
tentes,quod non probatur in d.c.ex multa.ex textu.ſed proba
14 tur ab identitate rationis.Decimoquinto quęro,† quid ſi an
te contractum matrimonium alter coniugum facit votum
peregrinationis,dicit Brixi.in dominicali.40.quod non adim
plebit poſt coniugium altero inuito.argum.d.c.noluit. Deci
15 moſexto qnęro,† quid de monacho qui fecit votum pere-
grinationis antequam eſſet monachus,dicit idem Brixi.in ea
dem quæſtione,idem quod de coniugato.ſ. quod monachus
non adimplebit ſine abbatis licentia,quod tenet etiam gloſſ.
in d.c.noluit.Decimoſeptimo quæro,ſi coniuges vouent cõ-
tinentiam,dic quod ſi vterque vouet,ſeruare tenentur:vt no.
de conuer.coniug.cap.primo,& capit.quidem,& cap.penult.
Decimooctauo quæro,quid ſi alter coniugum vouet de dan-
do aliquid de ſuo.dicit Innocen. quod ſicut vterque dare po-
teſt,quod ſuum eſt,ita etiam poteſt vouere de dãdo.Decimo
16 nono quæro,† an impubes vel conſtitutus in patria poteſta-
te,vt prædixi,peccent non adimplendo votum, dicit Innocẽ.
quod non:quia lex & patria poteſtas eos excuſat.33.qõ.5.no-
luit,& cap.manifeſtum,& etiam canones hos excuſant 22.q.
4.tribus,& q.5.pueri.Nec pater peccat reuocando.quia vtitur
iure ſuo.ff.de iniu.iniuriam,de elect.cum eccleſia,& de mate
ria pręmiſſarum qõ.per Hoſtien.in ſumm.eo.§.quis vouere.
Vigeſimo quęro,an iſte de quo in tex.qui temporalem obli-
gationem commutat in ꝑpetuam,ſi eſt minor, poſſit petere
ſe reſtitui,videtur quod ſic,quia lęſus.Vincen.contra.quia nõ
eſt læſus,ſicut nec illa quæ contrahit cum meliori ſponſo.ff.
de mino.non omnia,ſecus dicit ſi puer renunciat præbendę
ſuę:quia tunc reſtituitur,de hoc ſupra de regu.cum virum,&
de reſtitutio.ſpoliatorum,ex parte,vbi tenui,quod minor nõ
reſtituitur ad beneficium in præiudicium tertij inſtituti,&
dic,vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Voti vltramarini executio poteſt authoritate Papæ differri.*
2 *Vota de neceſſitate ſoluenda ſunt.*
3 *Papa an indiſtincte diſpenſare poſſit in voto.*

1 Non eſt. † Executio voti vltramarini authoritate
Papę põt ex cauſa differri.Primo pręmit-
tit exordium.Secundo ſubmittit narrationem.ibi:Sane.Ter-
tio cõcluſionem.ibi:ideoque adimplere, idem ſi redimit vel
permutauit,infra capit. Magnæ.Hoſtien.non moddicum,de
modico non fuiſſet curandum. ff. de reſtitu. in integ. ſcio.de
reſti.in integrum cap.primo,quod dixi ſupra in prohe.impa-
cato,ideſt non pacificato.71.diſt.miramur,in princ.Oppono,
2 quia vota † de neceſſitate ſoluenda ſunt.17.quęſtione infra c.
primo.Gl.prima,ſolu.quod Papa poteſt diſpenſare,quia ſub-
intelligitur conditio,ſi commode fieri poteſt, vel ſecundum
Hoſtien.debent ſolui vota vel aliud eorum loco fieri autori-
tate ſuperioris,quod Deo ſit magis acceptum.Et in hac gloſ.
ibi declarat ſecundum Hoſtien.Ibi dic,vt ibi & 15. quęſtione
6.authoritate.Secundo oppono in eo,quod Papa pręfuit vti
litatem priuatam regni Vngariæ vtilitati publicę Chriſtiani-
tatis,

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Votum ab initio eſt voluntarium, ex poſt facto neceſſarium.*
2 *Votum per alium impleri poteſt.*
3 *Pater poteſt filium ſub conditione inſtituere.*
4 *Conditio poteſtatiua quæ dicatur.*
5 *Maledictio paterna cauenda eſt.*
6 *Occaſionis nomine intelligitur de cauſa non idonea.*
7 *Pœna multiplex quandoque imponitur.*
8 *Dictio, ex tunc, quid importet.*
9 *Primogenitura dicitur eſſe triplex.*
10 *Papa poteſt priuare iure primogenituræ.*
11 *Votum an quis poteſt per alium implere.*
12 *Filius non implens voluntatem defuncti an priuetur tota hæreditate.*
13 *Votum terræ ſanctę pro ſubſidio, & pro deuotione, differunt.*
14 *Iuramentum, & ſimplex loquella non differunt quod ad Deum.*
15 *Primogenituræ ius in quo conſiſtit.*
16 *Ius primogenituræ an poſſit auferri primogenito.*
17 *Nepos ex primogenito an præferatur in regno ſecundo genito.*

Licet. Eccleſia hęredem laicum compelli per excommunicationem, & bonorum ſubtractionem ad executionem voti vltramarini ad quod ſe obligauit ꝑ defuncto. Primo ponit exordium. Secundo factum, ibi: accipimus. Tertio mandatum, ibi: mandamus. Quarto commutatio. ibi: ne ſi. Pone caſum, quod tres erant fratres. Primus erat rex qui ſucceſſit tanquam primogenitus. Secundus fuit inſtitutus in ducatu, & oneratus voto, quod acceptauit. Tertius erat ſine terra, vel ſine magna terra. & de hoc infra, in ſi. literæ, & dicit Inno. quod pater in teſtamento præceperat quod ſi primogenitus ſine filiis decederet, iſte dux eſſet rex. in quo dic, quod etiam ceſſante teſtamento competebat ei ius iſtud ordine geniture: vt in tex. Et pro intellectu caſus adde, quod dicitur in glo. frater. & in eo, quod gl. ſupplet, quod rex erat frater iſtius ducis, contra videtur, ſupra in litera, ibi, rex pater tuus, dic, ꝙ illa verba, ſi dictus rex, infra poſita referuntur ad decisam: q̄ı vt prædixi, iſte dux fuit filius regis, qui vouit, & erat frater regis hodierni. Et in hac glo. frater, in fine finxit ſe longius ire. prima, quæſtione prima, §. ex his verbis, verſic. quod vt plene, & in litera ibi, vouendo, dicebatur in antiqua, nec neceſſitas in votis locum habet: ſed voluntas. forti. poterat hoc votum redimi. infra cap. quod ſuper his, corde humili, alias non valet pœnitentia, de pœn. diſt. 3. perfecta, debitum, ideſt ſub duplici pœna. ſ. maledictionis. Item perdendæ hęreditatis, de hoc, infra in 3. & 4. notab. ſine dilatione, & ſic ſine dilatione adimplere potuit. 22. q. vltim. cap. vno. priuandum, & ſic eſt canon ferendæ ſententię, alias priuatum, & ſic eſt late. prima commu-
1 nior. † No. quod votum ab initio eſt voluntarium, ex poſt facto neceſſarium. ſimile in contractu. C. de ac. & ob. ſicut. Secūdo no. ex hoc, quod in voto nulla ſubeſt obligatio, niſi ex conſenſu vouentis, ſecus in his, quæ debentur ex pręcepto: vt in decimis, ſupra de deci. cap. ſecundo, & capi. tua. In neceſſitatibus enim non eſt liberalitas. ff. de adimen. leg. rem. legatam, ſed in indifferentibus, cum quibus, & ſine quibus poteſt eſſe ſalus, poteſt homo vti libero arbitrio, vt nubere, ordinari, profiteri: vt not. 28. diſtinct. de his. 23. quęſtione quarta, §. primo, hæc enim ſuademus: ſed imperare non poſſumus 32. quęſtio

tur pendere in arbitrio inſtituti. ff. de hęre. inſti. ius quoque, in prin. & §. puto, & exemplificat ibi glo. in conditione, ſi dederis Titio vnum minimum, caſualis eſt, quæ pendet ex inſidijs fortunæ. vt ſi nauis ex Aſia venerit. Mixta eſt quæ pendet ex inſidijs fortunę, & ex facto ſeu poteſtate alterius: vt ſi te trans mare exiſtentem inſtituo ſub conditione, ſi ad patriam redieris, quæ eſt citra mare. C. de inſti. & ſubſti. ſi pater, & d. §.
5 puto. Quinto no. de maledictione paterna † quæ eſt cauenda. & dicit Innocenti. quod hęc pœna maledictionis non excludit aliam. ſ. priuationem ſucceſſionis paternę: vt, hic ſequitur dic, quod ipſa maledictio non eſt proprie pœna, ſed pręſumptio culpę, & per contrarium, ſicut paterna maledictio cauenda eſt, ita & benedictio paterna optanda eſt, vnde etiam in doctoratu promotor benedictionem paternam tribuit ei, qui ꝓmouetur. Sexto no. quod qui vult ꝑficere votum, debet poſtponere cęteras ſollicitudines, poſtponenda enim ſunt temporalia pro ſalute animę, nil prodeſt &c. de ſimo. Matthæi. Septimo no. quod tempus anni, quod datur heredi ad exequendū voluntatem defuncti, de quo ſupra de teſta. nos quidem, & c. ſi hęredes, quandoque reſtringitur, ſicut fit hic, ibi, vſque ad feſtum exaltationis, non tamen probatur aperte hic, poterat enim alius terminus pręceſſiſſe. Octauo no. quod quādoque datur terminus ad iter arripiendum, ſimi. de appell. perſonas, de elect. cupientes, lib. 6. de offi. ord. quamuis, eo. li. Nono no.
6 quod nominę † occaſionis intelligitur de cauſa non idonea. de hoc in gloſſ. ſupple. & pro hoc de maio. & obed. ſolitę, in prin. Et in hac glo. ibi, ſubintelligitur, de verb. ſignificatione, abbate. ubi de hoc in gloſſ. penultim. ibi: quamquam, vide in d. gloſſ. penultim. Decimo no. quod quandoque imponitur
7 multiplex † pœna, ſicut hic priuatur hæreditate, & excommunicatur. Item perdit ius primogenituræ, quod fit, quia in pluribus offendit, de re iudi. cum ęterni. lib. 6. ad fin. vnde dicit Hoſtien. quod priuatur hęreditate: quia ius offendit: excommunicatur, quia Papę mandatum contemnit, & de ma. & obe. cap. ſecundo, priuatur iure primogenituræ, quia offendit defunctum, fidem ſuam uiolat, & ſubtrahit terræ ſanctę ſubſidium, quod promiſit. Et dicit Hoſtien. quod hoc ultimum ſufficeret: quia non merentur regere irretiti periurio. de iureiur. quęrelam, nec punitur adhuc quantum debet ſecūdum eum, quod dicit de periurio procedit comparando uiolationem promiſſionis uiolationi iuramenti, hic enim tantum promiſit, non autem iurauit, quę comparatio non indiſtincte procedit: ut no. Archi. 22. q. 5. iuramenti, & dixi de fideiuſſ. in 10. nota. Vndecimo not. quod qui recuſas onus, perdere debet emolumentum, facit reg. qui ſentit. li. 6. Duodeci
8 mo no. de dictione, † ex tunc, b & expone. i. a feſto exaltatio-
b nis ſanctę crucis in antea. Decimotertio no. ex hoc non eſſe neceſſarium in prolatione ſententię vti hoc uerbo, exnunc

prout

ADDITIONES.

a **Per alium impleri.** Adde hoc an quis poſſit vouere pro alio. vide Ioannem Calderinum, in repetione capituli noſtro poſtulaſti in nona colla. de pœniten. & remiſ.

b **De dictione, ex tunc.** Adde capitu ſi ſoli. de conceſ. præben. libro ſexto. gloſ. in capitulo, quod ſicut, de electio. Specu. titu. de dila. in §. primo, verſic. quod ſi iudex.

Digitized by Google

infra eodem,ex multa,de offi.delega.capi.fina. Gloſſ.ar.ſolu.
quod immo poteſt,ad contrarium autem dic diſtinguendo;
vt in dict.cap.ex multa,& dicit Innocen. quod licitum eſt &
debitum per alium exequi,vbi per ſe nullo modo poteſt, ſed
ſi per ſe poteſt, licet inutiliter : vt quia claudus vel mutilatus
ſi vouit,nõ ad ſubſidium: ſed ob deuotionem.ſ.vt videret ter-
ram ſanctam,debet perſonaliter ire. Idem etiam ſi vouit ſub-
ſidium,ſi eſt talis,quod defectum ſuum poteſt per alium ſup
plere,quem ſecum ducere poteſt,dicit tamen Innocẽ. quod
vtroque caſu admittitur compenſatio.infra cap.magnæ,& c.
ſequen.quod dico infra quæſtione prima. Et in hac gloſ.ibi,
animę,vbi de hoc,& 82.diſtinct.presbyter.de pœn.diſtinctio,
12 1. §. quanto. Secundo oppono, † quod non debuerit filius
non implens voluntatem defuncti priuari tota hæreditate,
ſed debuerit reſeruari ſibi legitima.C.de fideicom.auth. hoc
amplius.Gloſſ vltim.ſol.tripliciter,primo quod ſtandum eſt
contrario,& quod in hoc lex prędiudicat canoni,quod non ꝓ
cedit,quia canõ fuit poſterior,& ſic potius derogat legi. ff.de
legi.Sed & poſteriores,de conſti.cap.primo,lib.6.hæc tamen
ſolu.ſaluari poteſt,quod dico,infra eodem contrario.Secun-
do ſoluit glo.quod hic augetur pœna legis fauore terræ ſan-
ctę,quod non probatur hic. Tertio ſoluit,quod contrarium
procedit in hęreditatibus,quę poſſunt diuidi, ſecus in digni-
tatibus,quæ non diuiduntur:vt in regno,quod dẽt eſſe vnius,
& in hoc glo.eſt ſing.Ex qua habes caſum,in quo filius caret
legitima,& hanc ſolu.tenet Innocen.& pro ea eſt 10.colla.dę
prohi.feu.alie.c.imperialem §.præterea. Ad idem 7.quæſtio,
prima,in apibus,& de hoc infra quęſtio.2. Hoſti.dicit, quod
huic non competebat legitima in regno:quia ſolus frater pri
mogenitus regnũ habet, dicit ergo quod in tex.loquitur dę
ducatu,quem habebat ex paterna ſucceſſione,contra hoc eſt
tex. ibi: in regno Vngariæ, in quo tamen dic,quod legitima
deducenda fuit de alijs bonis hęreditarijs,de quibus loquitur
ibi, & hæreditatis emolumento, regnum enim non compe-
tijt ei,ſed primogenito, licet certo caſu potuiſſet ad eum de-
uolui ordine geniture: vt in tex.quo iure priuatur, vel aliter
ſolu.Hoſtien.quod licet legitima reſeruetur filio: tamen pro
pter nimiam contumaciam aufertur hæredi,de teſta.ſi hære-
des,dic melius,vt dixi in d. cap. quod immo non aufertur,&
ad literam iſtam dic,quod non probat,quod auferatur, in eo
enim, quod iſte priuatur hęreditate,debet intelligi reſeruata
legitima,& ſic poteſt ſaluari, prima ſolu. gloſſ. debent enim
iura iuribus concordari,de elect.cum expediat,lib. ſexto.No.
tamen ſolu.3.gloſſ.quam declara, vt ſupra eodem contrario,
& infra,quæſtione ſecunda. Et in hac gloſſ.fina.ibi: Silueſter,
vbi de hoc,& de teſt.ſi hęredes. Quæro,in eo,quod dixi in pri
13 mo contrario,quæ differentia ſit inter eos,qui vouent † acce
dere ad terram ſanctam pro ſubſidio. & eos, qui vouent pro
deuotione.dicit Innocen.quod eſt in hoc, quia primi mortę
vel alio impedimento detenti coguntur alijs committere,ꝗ
eorum votum compleant.ar.hic,immo plus dicit Innocen.
videri, quod etiam ſi alijs non committant, tamen hæredes
compelli poſſunt,vt ipſi impleant,vel expenſas vel ſubſidiũ,
quod defunctus facturus erat ipſi faciant.Nam vouiſſe intelli
gitur ſubſidium terrę ſanctæ,ſiue per ſe ſiue per alium facien
dum. Ad illud ergo compelli poſſunt hęredes, pro hoc. C.vt
act.ab.hęre.& contra hære.l.vna. Nam etiam ex nudo voto na
ſcitur obligatio.ff.de polli.l.ſecunda.in prin.& nuda promiſ-
ſio facta ciuitati obligat ff.de polli.pactum; multofortius fa-
cta Deo vel ſubſidio terrę ſanctæ,pro hoc infra eodem,quod
ſuper,& capi.ſequen.Hoſtien.facit ad hoc,quia inter ſimpli-
14 cem loquelam & iuramentum Deus † non facit differentiã
92. qõ.5. iuramentum, vnde & ex pacto nudo datur actio.de
pact.cap.2.de quo dic melius,vt dixi in dict. cap.primo, quæ-
ſtio.ſecunda. Secundi autem qui vouent pro deuotione vidẽ
di terram ſanctam, ſi ſunt iuſto impedimento detenti, ita ꝗ
non poſſunt perſonaliter ire,non credit Inno. quod tenean-
tur mittere procuratorem,propter generalem conditionem
quę ſubintelligitur.ſ.ſi potero,quod dixi ſupra cap.ſcripturę,
quęſtione 3.hoc dicit Hoſti.verum,quod non tenentur mit-

ſtien.procedere de generali conſuetudine,quę fulcitur etiam
lege, ſecundum quam ducatus,comitatus, & marchionatus
non diuiduntur,de prohi.feu.alie.imperialem §.preterea,ꝗ
dixi,ſupra,in vltim.contrario,& fit hoc ſecundum Hoſtienſ.
fauore imperij,vt principatus,qui ſub ipſo ſunt integri perſe-
uerent.arg. ff.de exerci.ne in plures,de præben.maioribus,de
pig.ex literis,dicit tamen Hoſtien.quod quamuis hoc ſit im-
perio honorabile & vtile,tamen de facto non bene ſeruatur,
cum etiam filiæ partem ſuam extorquere nitantur, pro qua,
ſi ſaltem fidelitatem primogenito facerent,tolerari poſſet,&
de hoc per Ioan.And.in Specu.de feu,ſuper rubri.vbi dicit,ꝙ
quandoque de conſuetudine dignitates patiuntur ſectionem,
debet autem ſecundum Hoſtien. aſſignari cuique filiorum,
vnde, conſiderata nobilitate, & facultatibus principatus, ho-
neſtam ſuſtentationem poſſint habere.ar.C.de li.præte.mari
mum,de teſt.Raynaldus,ver.dilectus,in eo,quod dicit,quod
filius debet habere legitimam, ſed primogenito remanere
debet vnde honorem principatus tenere poſſit,& de primo-
b genitis tractatur. Geneſ.21.& 27.ad.Hebre.12. & per autori
tatem Gen.27. patent primogenita, id eſt iura primogenitu-
rę,ibi;det tibi Deus de rore celi,& pingnedine terræ abundã-
tiam frumẽti vini& olei.ecce dominium hæreditatis,& tem
poralium.Seruiant tibi populi,ideſt ruſtici & plebei. & ado-
rent te tribus,ideſt nobiles. Eſto dominus fratrum tuorum,
& incuruentur ante te,faciendo fidelitatem,& obedientiam
exhibendo & reuerentiam,& pro primogenito facit, hoc n.
ius l.canonica roboratur:vt hic,facit etiam prioratus tempo-
ris,de ma,& obe.c.1.ſecundum Hoſt.ad hoc vltimum eſt te.
qui prior.li.6.& de his iuribus primogenituræ.no.Bald.C.de
iu.delib.cum antiquioribus. Tertio in hoc, an ius primoge-
16 nituræ † poſſit auferri primogenito,dicit Hoſtiẽ. quod non,
cum ſit firmatum lege diuina & canonica,vt in proxim.q. ꝑ
hoc.ff.de leg.1.nemo,de teſta.requiſiſti,de fo.comp.ſi dilige-
ti.Nã legitima primogeniti eſt tota hæreditas,ideſt ipſe prin-
cipatus in caſu noſtro, quo ſine cauſa primogenitus priuari
non poteſt,de teſta. Raynutius, vbi de hoc, alias competeret
ei quęrela, vel ad ſupplementum ſi aliter eſſet ordinatum,
fallit hoc ſi eſſet contentus minori parte, vel ſi venderet ius
ſuum,vt Eſau.ar.de teſta.offici.Iſaac enim prępoſuit Iacob.ꝗ
Eſau renunciauit,& fuit hoc inſtinctu ſpiritus ſancti.23.qõ.
2.quæritur,& §. item opponitur. Sic etiam Iacob præpoſuit
Effraim,Gene. 48.dę his autem non redditur ratio naturalis,
niſi tantum,quia ſic placuit Deo, facit de reſcrip. ſi quando,
dixit enim Deus Iacob dilexi &c.Malachię 1.ſecundum Ho
ſtien. Quarto quęro,pręſuppoſito quod dixi,ſupra in vlt.con
trario,& q.2.quod dignitates nõ diuidantur,ſi habens regnũ
c in feudũ deceſſit relicto nepote c ex primogenito defuncto,
17 & filio ſecundo:an nepos † primogenituræ excludat patruũ,
de hoc fuit magna altercatio.& de hoc late per Io.An.in Spe
cu.ſuper rub.de feu.& per Bal.C.de iure deli.cum antiquiori-
bus,& vterque concludit pro nepote,niſi aliter ſe habeat na-
tura feudi,& pro hoc facit hęc litera ibi,ſi dictus rex ſine pro
le decederet.ex qua colligitur, quod proles primogeniti ex-
cludit fratrem,hic tamen eſt alius caſus:quia hic ipſe primo-
genitus ſucceſſit in regno.

ADDITIONES.

a Exnunc proui ex tunc.Adde tex.& gloſſ.in ver. extunc,in de.1 de conceſ.
præben.Bal.& Io de Imo.in l.huiuſmodi.ff.de ver.ob.Bal.in c.1.de mil.va
ſal.qui contu.eſt,in vſibus feudorum.

b Tractatur.Adde glo.in cap quam periculoſum 7.q.1 glo.in §.his itaque.18.
q prima.

c Relicto nepote.Adde Cy.Bal.& Saly.in l.ſi viua C.de bo.ma.Bal.in l.liber-
ti.in 6.col.C.de ope.liber.Pau.de Caſt.in l.is poteſt.ff.de acqui... [illegible]
ſi.94.inci.eleganter circa negocium,Pe.de Anc.conſi 78.inci.d... [illegible]
ratio.Pau.de Ca conſi.158.inci.in dominici cauſa, Abb.conſi.3... [illegible]
ſenti quæſtione,in 1.vo.Franci.de Are.conſi.163.incip.dil. [illegible]
diſcuſſię.

pro voto. Secundo contra. ibi: verum grauaretur, forte capie-
bantur clerici, & fiebăt exactiones ab eccleſijs, & ipſarum ho
minibus, & tunc prælatus debet ſe ponere murum &c. de re-
nun. niſi, ſicut fecit Beatus Thomas, infra de homi. ſicut, alias
videtur cuſtos cartarum potius, quam rerum, decimaſexta,
quæſtione prima, in canonibus. Hoſtien. Comitem, huius ba
liuus committebat hos exceſſus, & epiſcopus diſcretus ad tē-
pus ſuum gladium ſuſpendebat, ſecundum Hoſtien. qui re
mittit ad no. de ſentent. excommunica. capitulo primo, libro
ſexto, de facili. quaſi dicitur ſine prolatione ſententiarum, in
quibus, & animarum periculum magnam imminebat. Ho-
ſtien. ſignum, ſecundario auditum, in itinere ſtatum miſera-
bilem, & oppreſſum & magis ex abſentia epiſcopi deſplatū.
Et infra in antiqua ſequitur, deliberare diſpoſuimus an Tre-
cenſi eccleſiæ miſericordiam faceremus, te ad agēdam ipſius
ſollicitudinem remittentes. an ſicut tenebaris ex toto, & iter
arreptum perficere patere mur. Hoſtien. Euangelio. Lucæ no
no, de electio. quorundam, libro ſexto, clericorum, quaſi di-
cat, quod clerici vnum Deum prædicant, & alium colunt. Le
uitic. quarto. In contrarium ſcilicet. quod diſpenſandum ſit
votum, allegantur hic tria. & quartum adde ex fine capituli
ſuſpiria. ad ſimilitudinem mulieris cuius vir recedit, quod ab
ſque, alias quo, alias qua ſcilicet peregrinatione, & hæc com-
munior, lege veteri. Exodi 13. & 14. Numer. 18. ex hoc proxi
me dicto, non curantes, hoc dicit, propter id, quod dictum eſt
in ver. pręterea. audiuiſſet. Matth. 25. verbo. ſcilicet nō omne
quod in os intrat. pro te. videtur ex hoc & ſequentibus, quod
obligatus erat. & tamen ſine licentia Papę vouerat, & de hoc
contrario quarto, & facit litera infra, ibi: indulgentiam, per
quam ſecundum patet, quod erat obligatus ne fruſtratoria ſit
hęc indulgentia. Ex hoc not. etiam Hoſtien. quod ſpecialiter
notanda, niſi notantur, videntur neglecta. ff. de iniuri. Item
apud §. ait, de hære. aduerſus, dicit, quod etiam magis conſide
randa ſunt ſpecialia, quam generalia, de offic. lega. quod tran-
ſlationem. No. de cruce quæ aſſumitur in ſignum peregrina-
tionis: quandoque eſt ſignum ordinis, de reſtitutione ſpolia-
torum, olim, primo, quandoque dignitatis, de priui. antiqua.
Goff. Secundo no. de verbo fruſtratam, & ſonat idem, quod
vacuatam, vel ſine effectu: vt no. de accu. capitulo primo, lib.
ſexto, quod dico de vſur. quia fruſtra. Tertio nota, Papam con
ſulendum ſuper omiſſione voti, de hoc in gloſſ. prima. Et in
ea in fine. Nam in incertis tantum locum eſt coniecturis, de
2 regu. iur. capitulo ſecundo. Quarto nota, quod nomine vrbis a
a intelligitur Roma: ibi: vrbem. ſcilicet Romanam, de pœn. &
rem. capitulo tertio, inſti. de iure naturali §. ſed ius. Quinto no
ta in ver. & quidem, de tribus conſiderandis, de hoc in glo. ſe
cunda, & exponit Innocē. tex. ibi, quid liceat, ſecundum ęqui
tatem. i. quid de ęquitate & iuſtitia faciendum ſit, & quid
3 ſit ęquitas, dixi de tranſact. capitulo fina. † Sexto not. differen-
tiam inter licitum & decens, aliqua enim licent, quæ non de-
cent, vt filiam ſine conſenſu patris contrahere, de deſp. im-
pu. capitulo ſecundo, ſed non expedit; quia mulier plerunque
laborat contra propria commoda. C. de ſpon. ſi pater. Septi-
mo no. differentiam inter decens, licitum, & expediens, vnde
non omnia, quę licēt, expediunt, decimaſexta, quęſtione pri-
ma, aliud, ad hoc de electio. cum non deceat, & capitulo cum
expediat, lib. 6. & dicit Hoſtien. quod hæc tria præcipue atten

Il non debet ſine conſenſu eccleſiæ ſuæ, & in hoc dicit Inno-
cē. quod cum peregrinatio epiſcopi ſit magnum negocium,
non poteſt fieri ſine conſenſu capituli, de his, quę fi. a prælat,
quanto. & no. de cle. pere. capitu. 1. quod intellige de peregri-
natione longa. pro hoc litera in ver. tandiu. & quod dico in ſe
quen. not. & infra in 17. nota. Decimoquinto nota, de verbo
c forſitan c, quod, vt dicit glo. maxime non eſt hic dubitatiuſi,
de hoc de teſta. capitulo ſecundo. Et in hac glo. ibi: obſeruan-
dum, regens prouinciam, fines eius exire non debet, niſi ꝓ-
pter votum ſupplendum, & tunc non debet pernoctare. De-
cimoſexto no. quod plus obligatur epiſcopus ſedi Apoſtoli-
cę, quā clericus ſuo epiſcopo, vnde clericus ſine licentia epi
ſcopi tranſit ad monachatum, decimanona, quęſtione ſecun
da, duæ. Epiſcopus non, ſine licentia Papę, de renun. niſi, de re
gulari. licet. Decimoſeptimo nota, quod licet longam pere-
8 ginationem non poſſit facere epiſcopus † ſine licentia Papę,
tamen ſecundum Innocen. modicam facere poteſt, pro hoc
litera ibi, tandiu. & de hoc infra, contrario ſecundo, & ſequē.
Decimooctauo not. in verſicu. cum igitur, quod pręceptum
in lege veteri non minus obligat, quam votum in noua. &
de præceptis legis veteris in quo differant a prohibitionibus
eius legis, no. de pœ. quod quidam, & quod dicit non minus,
poteſt intelligi dupliciter, vno modo, vt ſaltem ęqualiter obli
get pręceptum legis veteris ſicut votum. Secundo modo, ꝙ
votum ſuccedat loco præcepti. & adhuc ſurgit idem effectus,
& tunc quod res ſurrogata loco alterius ſortitur naturam il-
lius. ff. ſi quis cau. ſi eum §. qui iniuriarum, vt ſi. pen. eccleſia,
infra de cenſi. ſignificauit, vbi de hoc, de bap. maiores, ver. cū
9 ergo. Decimonono no. † quod in lege veteri de his, quę man
dabantur offerri: quędam reddebantur: quędam redimeban-
tur, q̄dā commutabant̄. Primis ęquiparamus votum neceſſa-
rium, de quibus ſupra eodem capitulo primo. Secundis vo-
tum voluntarium, vt in caſu iſto, & infra capitulo proximo.
Tertijs ęquiparari poteſt votum peregrinationis, quod com
mutatur, ſupra eodem capitulo primo, & in eo, quod dicit, ꝙ
primogenitum aſini pro oue commutabatur, id eſt, votum
continentiæ poteſt commutari in coniugium, ſupra eodem
capitulo primo, & infra, de ſtatu monachorum, cum ad mo-
naſterium, quod dictum eſt uerum, ſed tamen ſimilitudo de
aſino ad ouem eſt extrinſeca, multum tamen eam proſequē-
do exponit Hoſtien. ibi: aſini, id eſt monachi, vnde quidam
ſanctus pater quærenti qualiter poſſet eſſe bonus monachus
dixit, ſi ſcires eſſe bonnus aſinus, ſcires eſſe bonus religioſus,
& ibi: oue id eſt in ſtatu coniugij, in quo habetur lac, lana, &
caro, id eſt temporales diuitię, & aliquę delicię, ſecundum
carnem. Et commutatio iſta fit ex vi obedientiæ, vt extractus
de mona-

ADDITIONES.

a Nomine vrbis. Adde gloſſa in ver. parte ablata, in capitulo forus, de verborū
ſignificatione
b Manum Adde capitu. pennata de pœn. diſtin. ſecunda, & ſunt verba origina
lia. Lucæ. 9. in fi.
c Forſitan. Adde glo. in capitul. niſi cum pridem. de renun. glo. in capitu. tua
de procura.

Digitized by Google

ta propter maledicos non recedendum a tramite.vndecima, quæſtione tertia,ſenti.& dic,vt ibi,& capitulo non ſunt. Ouidius de faſtis,li. quarto. Conſcia mens recti famæ mendacia ridet.quomodo autem magni peccatores quandoque loquũtur talia.vide in Hiero.ad Euſto.de Virginitate. † Vigeſimo-
10 tertio no.ibi:& famulis, quod familia epiſcopi gaudet ipſius priuilegio.de offi.archid.capitulo fina.de priuile.capitulo penultim.diſtinct.ſexta. Vigeſimoquarto no.tria tempora conſideranda,de hoc in glo.hæc tria,& in ea ibi,qui crimen,accuſans,qui non proſequitur extra ordinem punitur,& ſumptus quos fecit aduerſarius circa iter reſtituere cogitur. Et in fine de reiicri.ſtatutum,de electio.cum non deceat.libro ſexto. Vigeſimoquinto no.vt glo.vltim.& in ea ibi,§.vltim.vide in dicto capitu.abbate,ver.his igitur,no.quinto. Ibi lege vltim.vide de reſti.cum eſſet.Oppono in ver.verum,in in eo,quod Papa allegat in excuſationem epiſcopi labores ætatis,non enim per hoc debet excuſari.ſupra de dolo,cum dilecti,verſicu. expectantibus. Solut. Hoſtien.quod ibi poterat procuratorem mittere. Ideo non excuſatur niſi veniat vel mittat.hic ſecus, quia deſiderabatur perſona ad exequendum votum perſonaliter obligata.de offi.delega.capitulo fina.cum ergo non poſſit alium mittere, nec ipſe commode venire excuſatur: quia nec ad impoſſibile obligatur,ſupra capitulo veniens. Secũdo oppono in eo,quod in ver.verum,dicitur,quod epiſcopus eſt intantum aſtrictus Papæ,quod peregrinari non poſſit ſine licentia eius,quamquam enim epiſcopus non poſſit cedere ſine licentia Papę, de transla.inter, tamen ad tempus videtur poſſe peregrinari cum licentia Metropolitani tanquam ſuiſuperioris,de offi.ord.paſtoralis. Solu. Hoſtien.& intelligit hic de exemptis,de alijs autem dicit, quod in materia epiſcoporum Metropolitanis intelligitur prohibitum quicquid non eſt expreſſe conceſſum,de transla.capitulo ſecundo, verſi.ſed neque,quod non eſt vſquequaque verum,per dict. cap.paſtoralis,ſed procedit in caſu peregrinationis,quæ habet in aliquo inſtar ceſſionis. Tertio oppono ad hoc in Auth.de ſan. epi.§. interdicimus,vbi dicitur, quod epiſcopus eccleſiam non debet vltra annum dimittere ſine licentia patriarchæ, metropolitani,vel imperatoris.Solu.Hoſtien. quod id non tenet quo ad imperatorem.de deci.tua.primo,nec quo ad patriarcham vel metropolitanum per hanc literam, & dicit alibi non ſic expreſſum, quod epiſcopus non debeat etiam ad tempus ſe abſentare ſine licentia Papæ,quod procedit ſecundum eum, niſi neceſſitas immineat; illa enim legẽ non habet,de obſer.ieiu.conſilium. Item ſecundum eum ſi iura eccleſię proſequitur,cenſetur reſidens,de cle.non reſi.ex parte,etiam ſi iurauerit,vt ibi.In eo autem,quod illa aut.taxat tempus,intelligendo de anno.dicit Hoſtien.et ſtãdum,quod nota. Ex hoc enim infertur,quod intra annum põt ſe epiſcopus abſentare. Quar-
11 to oppono ad hoc, quod immo † epiſcopus poſſit etiam vltra annum peregrinari ob votum vltramarinum: ſicut etiam ſponſus carnalis hoc poteſt ſine licentia coniugis,inf.ex multa,& cap.fina, Solu. Hoſtien. quod de facto obſeruatur,quod dicitur in contrarijs;quia epiſcopi ſine licentia Papæ crucem aſſumunt,& hoc votum emittunt,dicit tamen Hoſtiẽ. quod aliqui ſtant huic rex.qui tamen etiam facit contra;quia hic diſpenſatur,& ſic votum tenebat. Sed tenendo primum, ad illa iura dico, quod tenet votum in præiudicium vouentis, non autem Papę.ſimi.de renun.quod in dubijs,de arbi.cum tempore,& ſi ſit contrarium,fit de facto,& non quid fiat,ſed quid fieri debeat &c. de elec.cum cauſam,& multa per patientiam tolerantur,de præben.cum iandudum,nec cadit in his cõſuetudo,de conſue.cum venerabilis,tamen ſecundum Hoſti.qñ fit generale paſſagium ad prædicationem demandatam per Papam;tunc intelligitur epiſcopis omnibus data licentia: & tantum valet genus licentię,quo ad omnes,quantum ſpecies quo ad quædam,de præben.accedens. ff pro ſo. actione §. renunciante. Hoſtien.pro hoc litera ibi,abſque generali vel ſpeciali licentia. Quæro in verſicu. & quidem,quid liceat Papæ
12 † dicit Hoſt.potius quærendum,quid non liceat, nam ſi omnia licent,dummodo non faciat contra fidem.40.diſ.ſi Papa, nec alias peccet mortaliter. Nam a peccato nulla dignitas excuſat.ff.ad l. Iul. de vi priua.l.pe.ante fi.Ibi non puto verecun-
13 do quæro, an ſicut licent † omnia a [illegible] Hoſ.quod ſi ſubeſt iuſta cauſa deuiandi a iure,quod ſibi licet, decet,& econuerſo.de accuſa.cum dilecti.& ſumitur cauſa ex vna de quatuor circunſtantijs.ſ.ex qualitate negocij:perſonę loci.aut temporis,de tranſac.c.fi. Si vero non ſubeſt cauſa:vel ſubeſt non ſufficiens,non decet Papam a iure deuiare.C.de legi.digna.11.q.1.peruenit,de ſta.mo.in ſingulis. tamen quando ſubeſt cauſa aliqua,licet non ſufficiens,minus eſt indecẽs, quam quando nulla.arg.quod me.cau. ſacris,debet ergo ſibi cauere in faciendis diſpenſationibus, pro hoc, quod nota de elect.dudum,ſupra ver.inſuper.de ele.nihil,de præben.graue. & generaliter in omnibus gratijs faciendis,pure & gratis facere debet,de ſimo.intantum,& quod no.ne præla.vi.c.1.ſecundum Hoſt.quod ſępe male fit,vnde multum ſubuertitur deuotio catholicorum,& eccleſię ſtatus infirmatur. Tertio quę-
14 ro,† an quæ licent & decent moda præmiſſo in duabus proximis q.etiam expediant,dicit Hoſti.quod ſi agitur ordine iudiciario ſemper expedit iuſtitiam facere, & nunquam illam peruertere.de re iud.in cauſis,& quod ibi no.licet quandoq; propter ſcandalum differatur,de renun.niſi §. pro graui.de iudi.nouit. In hoc tamen præferri debet vtilitas publica priuatę. Item ſaluis ſubſtantialibus dialectica argumenta ſunt amputanda,& lites breuiandæ,maxime in electionibus,de ap.oblatæ,quod licet procedat in omni iudice,tamen fortius in Papa,qui ſuper omnes eſt,de accu.ad petitionem,& in hoc tradit Hoſti. regulam, quod cum quæritur an expediat aliquid, ſemper,ſalua peruerſione iudicij,dummodo id liceat,minori vtilitati præferend eſt maior,quod eſt de propria ſignificatione huius verbi expedit.

SVMMARIVM.

1 *Mendicatio venit reprobanda.*
2 *Impedimentum refert an ſit temporale,an perpetuum.*
3 *Impedimentum temporale in vouente expectatur vt ceſſet.*
4 *Diſpenſati ſuper voto vltramarino ad quid teneantur.*
5 *Chriſtianis licitum eſt defendere rem ſanctam.*
6 *Papa an liceat fidelibus dare indulgentias,vt terram ſanctam,& fideles habitantes in ea defendant. 22.*
7 *Papa an poſſit recuperare terram ſanctam.*
8 *Papa poteſt punire negligentiam imperatoris.*
9 *Chriſtianis an liceat inuadere terram non ſanctam quam infideles poſſident,& ſua eſt, & nu.12.*
10 *Homines omnes natura erant liberi.*
11 *Paterf.iure naturæ habebat omnimodam iuriſdictionem ſuper familiã ſuam.*
13 *Præſcribi poteſt contra imperium,& contra Papam.*
14 *Papa an aliquo caſu poſſit punire infideles cum delinquunt.*
15 *Gentilis an & quomodo poſſit puniri à Papa.*
16 *Papa poteſt punire infideles colentes idola.*
17 *Papa quo caſu poſſit iudicare iudæos.*
18 *Papa quando poſſit iuriſdictionem exercere in infideles.*
19 *Papa an poſſit mandare infidelibus quod admittant prædicatores in terris ſuis.*
20 *Papa non valenti de facto punire infideles,quid agendum.*
21 *Papa an poſſit dimittere iuriſdictionem domino infideli ſuper fideles.*
22 *Eccleſia Romana & alij fideles an licite teneant loca in occidente.*
23 *Bona hæreticorum an liceat occupare.*
24 *Dominia & iuriſdictiones an ſint apud infideles.*
25 *Infideles qui dominium eccleſiæ recognoſcunt,tollerandi.*
26 *Infidelibus poſſunt competere dominia,& iuriſdictiones per præſcriptiones.*
27 *Confeſſores reprehenduntur qui abſoluunt violenter occupantes.*
28 *Pœnitentiam iniungens ad terram ſanctam an poſſit eam commutare.*

QVod ſuper. Impedito ad tempus eo qui votum vltramarinum, conceditur dilatio. perpetuo vero impedito indicitur redemptio in id, quod magis expedit terræ ſanctę,pars de fi.inſt.quod ſuper. Communis diuiſio. Secunda:nos

vero reſpōſione Papæ colligitur contrarium,ad hoc ff.de te-
ſti. quæſitum,in quo dicit Hoſtien.ꝙ lex,& mandatum ſem
per intelliguntur indiſtincte,vt in primis iuribus,niſi ex cau
ſa diſtinguatur,vt in ſecundis, dicto cap.ex parte.de reſcrip.ſi
1 quando,de accu.cum dilecti.† Tertio nota,ꝙ mendicatio re
ꝓbatur, & quod nullus huic neceſſitati ſe ſubijcere tenetur.
dicit tamen Hoſtienſi. ꝙ quantum ad hunc caſum procedit
hoc in his tantum qui ex toto ſunt inutiles terræ ſanctæ. in
Authē. de quæ.collat.6. C. de mendi.vali.l.vna lib. 11. Secus
dicit in prædicatoribus: quia ipſi tenentur ire,etiam ſi opor
teat eos mendicare,arg. hic & inf.cap.proxi.§.de clericis. Idē
dicit de ribaldis, robuſtis & fortibus qui neceſſarij ſunt ad
onera portanda,ad foſſata implenda,& ſimilia.Idem de me-
chanicis,& cultoribus,per id quod ſequitur,pro Hoſtien. fa-
cit,quia uidentur ad hoc ſe obligaſſe: Item ex quo habent ar
tem,non oportebit eos mendicare,quia de ſuo artificio ſibi
requirent neceſſaria:vt ſequitur in tex.Et tales inopes,qui la-
borate poſſunt,ſi ſe immiſceut eleemoſynis imperatoris in
ſeruitutem rediguntur C.de mendi.vali.l.vna. lib. 11.not.82.
diſtinctio.in prin.Quarto nota diſtinctionem de impedimē
2 to †an ſit temporale,an perpetuum,ſimile inducit glo.tertia.
Sunt,& alia ſimilia ſecundum Gof.quia ſi propter tempora
le impedimentum ceſſit dignitati, poteſt reſurgere: ſecus ſi
propter perpetuum,de renun.poſt tranſlationem.Sic,& qui
percuſſit clericum,ſi habet perpetuum impedimentum,ab-
ſoluitur,nec iurat de eundo ad curiam,ſecus ſi temporale.de
ſenten.exc.quamuis.Aliud ſimile ſecundum Io.Cal.quia tē-
poraliter impeditus in graui cauſa non cogitur conſtituere ꝓ
curatorem:ſecus ſi perpetuo: vt no.de dolo. cum dilecti. In
hoc tamen videtur,ꝙ etiam ſi non ſit impedimentum omni
no perpetuum:tamen,ſi eſt longum,comparatur perpetuo.
ff.de iudi.ſi longius. vbi longa protratio habetur pro impedi-
mento ſufficienti, vt propter incidentem infirmitatem, uel
neceſſariam perfectionem,vel ſuæ rei familiaris periculum,
quod procedere poteſt quo ad caſum illius l.vt delegatus im
peditus mutetur,& in ſimilibus.Sed in caſu iſtius cap.ſtandū
eſt literę,quia ſatisfaciendum eſt uoto ſi fieri poteſt ſup.cap.
proxi.& facit ad prædicta,quod no.de offi.dele.coram,in glo.
3 pe.& ibi dico.q.3. Quinto no. ꝙ ſi uouens † eſt impeditus
temporaliter,expectatur quouſque ceſſet impedimentum.
de hoc in gl.4.& in ea ibi,§.ſacramenta. ſi ſtipulor ex fundo,
100.amphoras vini, expecto donec naſcat,& ſi natū ſine cul
pa promiſſoris perijt,iterum expectabo donec naſcatur,& da
ri poſſit.Ibi:incendium,ex ære alieno non eximit debitorem
& ſic loquitur de obligato in genere:vt ibi nota.Sexto nota,
4 † ꝙ hi cum quibus diſpenſatur ſuper voto ultramarino,tenē
tur illuc mittere id quod erāt expenſuri compenſato labo-
re &c.de hoc in glo.Ieiunijs,& dicit Hoſtien.ꝙ etiam ſi plus
mittere poſſit,non tamen tenetur,immo nec tantum ſi hoc
non poſſunt,quia non tenentur ſe exhaurire, ad hoc de elec.
vt præteritæ,de procu.cum pro cauſa. Et in hac glo.ibi:ęſtima
ri:ſecundum Io.cum fiat pro anima. Vin.ſed poterit fieri hæc
compenſatio non cum magna diſtrictione.Io.And.& ſecun-
dum hoc pōt etiam hæc ſecunda expoſitio ſuſtineri, licet gl.
approbet primam. Septimo no.quod quis exequitur votum
per alium.a de hoc ſ.cap.licet.† Octauo not.quod licitum eſt
is dictis, ſaltem ipſe imperator hoc poteſt: vel rex Hieruſa-
lem, ad quem regnum illud de iure pertinet, ſicut credere
debemus, ex quo contrarium nobis non conſtat. quod no.
Item ad cap.Conſtantinus.dic,quod loquitur quo ad proprie
tatem, ſecus quo ad tuitionem, quia vnus gladius alteri aſſi-
8 ſtere debet, ſpiritualis tamen præcellit. † vnde poteſt Papa
punire negligentiam, & delictum imperatoris. 96.diſtinct.
quis dubitet,& cap.duo.& cap.ſi imperator.poteſt etiam Pa-
pa aſſiſtere regi Hieruſalem, ad quem hoc ſpectat, vt nunc
dixi.de hoc etiam infra, quæſtio.nona. Secundo quæro, an
9 ſit licitum † Chriſtianis inuadere terram non ſanctam quam
infideles poſſident, vel quæ ſua eſt. videtur quod ſic,per ra-
tionem de qua in proxima.qu.Innoc.tamen tenet contrariū
vt inf.ea.q.Sed idem Inno. pro intellectu ſolutionis pręmit-
tit aliqua quæ proſequor, quibuſdam allegationibus inſer-
tis.dicit ergo Inno.quod in veritate domini eſt terra & pleni-
tudo eius,orbis terrarum & qui habitant in ea.ad hoc de de-
ci.tua nobis. Ipſe enim Deus creator eſt omnium, hæc autē
ſubiecit creaturæ rationabili.Geneſ.c.1.Et ipſa terra a princi-
pio fuit communis,quouſque vſibus primorum parentum
inductum eſt,quod aliqui aliqua,alij alia ſibi appropriarent:
nec fuit hoc malum, immo bonum, quia naturale eſt res
communes negligi.C.quando & qui. quarta pars, l.2.lib.10.
& communio diſcordiam parit.ff. de le.2.cū pater.§.dulciſſi-
mis.& fuerunt bona a principio cuiuslibet occupantis, lice-
bat enim occupare, cum in illis bonis eſſent niſi Dei.ꝓ hoc
Deut.11. Locus quem calcauerit veſter pes,veſter erit. Sed
occupata ab alijs occupare non licebat,quia fiebat contra le-
gem naturæ:quia cuilibet dictum eſt, vt alij non faciat quod
ſibi non vult fieri.in prin. decretorum. habuerunt etiam pri-
mi parentes ſpolia: dominia per diuiſiones, ſicut apparet in
Abraham & Loth, quorum alter acceperat vnam partem:
alter alteram.Gen.13.Dicit tamen Inno.ꝙ ſuper homines tā
quam ſuper ſeruos nullus habuit dominium ante ius gen-
10 tium.Natura enim † omnes homines erant liberi inſt.de li-
berti.§.1.Iuriſdictionem iuſtam & ſanctam dicit Inno.ſe le-
gere vbi dicitur ꝙ datur ad vindictam. de ma.& obe.ſolitæ.
Sed quō cępit iuriſdictio.dicit Inn.ſe neſcire,niſi forte:Deus
dedit aliquem vel aliquos qui facerent iuſtitiam ſuper delin-
quentes.& in hoc videtur Inn.contradicere ei quod ipſe no.
de ſo.comp.licet.1.vbi dicit,ꝙ iuriſdictio cępit in Noe. Sed
poſſet illud intelligi de iuriſdictione vniuerſali.hoc qđ nunc
dixi de particulari.vel melius dic, quod Innocen. hic loqui-
tur ſub ambiguo, dicens quod forte Deus dedit aliquem
vel aliquos: quia illud de Noe non poteſt omnino ratio-
nibus conuinci. proſequendo autem præmiſſa dicit In-
11 nocentius,quod iure naturæ paterfamilias † ſuper familiam
ſuam iuriſdictionem habebat communem a principio ideſt
omnimodam, facit, vigeſima tertia, quæſtione quarta, duo
iſta.

ADDITIONES.

a Exequetur votum per alium. Adde gl.in c.ſciendum.17.q.1.& Archi.in ca.
præſbyter.82.diſt.
b Fidelib. Adde Pe.de an cha.in rep.reg.ſine poſſeſſionē.de re.iur.l.6.
c Iuſto bello. Adde Old.conſi.72.

memoriter notanda, quo ad præmiſſam quæſtionem, dicit
Innocent. quod dominia, poſſeſſiones, & iuriſdictiones licite
ſine peccato poſſunt eſſe apud infideles, hæc enim non tan-
tum pro infidelibus, ſed pro qualibet rationabili creatura fa-
cta ſunt. Deus enim ſolem oriri facit ſuper bonos, & malos,
qui etiam omnia volatilia paſcit. Matthei. quinto, & ſexto. Ex
hoc dicit Innocentius, id quod dixi ſupra ead. quæſtione, in
12 prin. ſcilicet, quod non licet fidelibus † auferre dominia ſua
vel iuriſdictiones infidelibus, quia ſine peccato ea poſſident,
pro hoc, quia dicitur Exodi. vigeſimo. Non furtum facies, in
quo omnis violentia prohibetur, decimaquarta, quæſtione
quinta, capitulo primo, & ſequentibus vſque ad §. contra. in
Exo. ſed [illegible] ſoluere contrariam rationem poſitam, ſupra
quæſtione proxima, quia videtur licere Papæ ratione impe-
rii Romani auferre infidelibus iuriſdictiones ſuas, quibus ip-
ſi infideles ſpoliarunt imperium, ad quod dico, quod etiam
13 imperium † præſcribi poteſt, ſicut etiam contra Papam, vt
dixi de poſtula. bonæ ſecundo, & quãquã contra ipſum ius
imperii non poſſit præſcribi quo ad hoc, vt aliqui fiant ace-
phali. de præſcrip. cum non liceat: tamen de facto multi etiã
Chriſtiani præſcripſerunt, qui de facto non cognoſcunt im-
peratorem, vt dicitur de rege Franciæ, qui filii ſint legi. per ve
nerabilem. Item Romani habuerunt aliquos confœderatos
quibus non præfuerunt, & quicquid ſit de iure antiquo, ta-
men totiens verſata ſunt imperia variis modis, quod non po
teſt bene ſuſtineri illa ratio, quod ex quo ſemel aliquæ pro-
uinciæ fuerũt ſub imperio Romano, liceat hodie bellum in
dicere ad eas recuperandas, vnde alia ratio melior eſt, quæ
habet, quod Chriſtianis, vel ſaltem regi Hieruſalem liceat ter
ram ſanctam recuperare, per ea quæ dixi ſupra, quæſtio. proxi
ma. quo ad alias autem terras, ſecus, niſi ſubſit aliqua ſpecia-
lis cauſa propter quam licitum ſit eis indicere bellum, &
quæ poſſit eſſe cauſa rationabilis, patet ex eo, quod dico infra
quæſtio. ſexta. Oppono, ad eandem rationem, quia ſi licitum
eſſet Chriſtianis recuperare terram quam tenent ſaraceni, ex
eo, quod Chriſtiani alias tenuerunt, per conſequens deberet
infidelibus repetere Italiam, & alias prouincias in quibus fue
runt dominati, quæ nunc ſunt Chriſtianorum. Solu. non ex-
pedit ſoluere contrarium, quia vt proxime dixi, ratio illa non
eſt efficax, vel aliter ſolue ſecundum Innocen. quod nõ ſunt
audiendi, quia domini harum terrarum cum populis con-
uerſi ſunt ad fidem, & de materia huius quæſtionis, infra
quæſtione vndecima. Nam Hoſtienſi. aliter ſentit quam In-
nocent. ſed quia tangit quædam alia; ideo reſeruo poſt gloſſ.
14 Innocentii. † Tertio quæro, an aliquo caſu poſſit Papa pu
nire infideles cum delinquunt. Innocent. quod ſic, & hoc eo
caſu, de quo infra, eadem quæſtio. Et pro intellectu huius ſo-
lutionis dicit Innocent. quod Papa qui eſt vicarius Chriſti,
poteſtatem habet non tantum ſuper Chriſtianos, ſed etiam
a ſuper omnes infideles: a quia Chriſtus habuit poteſta-
tem ſuper omnes, pro hoc pſal. Deus iudicium tuum regi
da. & Matthei. vltimo. Data eſt mihi omnis poteſtas in cæ-
lo, & in terra. At non videretur diligens paterfamilias ipſe
redemptor niſi vicario ſuo quem in terra dimittebat, ple-
nam poteſtatem ſuper omnes dimiſiſſet, pro hoc quod no-
tatur de homi. pro humani. libro ſexto, & quod nota. Inno-
cent. de iudi. ad Apoſtolicæ. in fine. eodem lib. Item Petro,
& ſucceſſoribus dedit claues regni celorum, & ei dicit quod
cunque ligaueris, & cætera. Item alibi. Paſce oues meas. de
electio. ſignificaſti, omnes tamen tam fideles quam infide-
les oues ſunt Chriſti per creationem, licet nõ ſint de ouili ec
cleſiæ. Et per hoc ſecundum Innocentium, apparet, quod
Papa ſuper omnes habet iuriſdictionem, & poteſtatem de
iure: licet non de facto. de electio. ſignificaſti. de maiori. &
obedien. ſolitæ. de iudi. nouit. facit, quod nota. Idem Inno-
centius de foro competenti, licet, primo, ubi dico quæſtio-
ne quinta. Ex hoc infert Innocentius deciſionem aliquo-
15 rum, quæ colligo per quinque concluſiones. Prima, † eſt,
quod ſi gentilis qui non habet legem, niſi naturæ, contra le-

[illegible] moſexto, capitulo [illegible]
de Chriſtianis non eſt dubium, quod Papa poteſt eos iudica-
re ſi contra legem euãgelii faciãt. Idem dic ſi alias grauiter
peccent. de iudiciis, nouit. Quinta, & vltima concluſio, quod
licet in prędictis de quibus in prędictis concluſionibus, Pa-
pa quandoque dimittat pœnitentias iuſtas, & debitas om-
nibus prędictis inferendas: vel quia facultatem non habet
actualem, vel propter pericula, vel ſcandala quę inde veni-
re timentur, de tempo. ordina. capitulo ſecundo, de cleri. ex
communica. latores, poteſtas tamen hęc faciendi eſt apud
Deum, & ſic apud ipſum eius vicarium, & has concluſio-
nes nota, quia per eas deciduntur aliqua ſingularia dubia, quę
in talibus formari poſſunt. Quarto quęro, de infidelibus,
qui non tenẽt terram in qua Chriſtiani principes habue-
18 runt iuriſdictionem, an aliquo caſu poſſit in eis Papa † iuriſ
dictionem exercere. dic, quod ſic. vnde dicit Innocentius,
quod Papa poteſt iuſte facere pręceptum, & conſtitutionem
quod iniuſte nõ moleſtent Chriſtianos qui ſubſunt eorum
iuriſdictioni: immo, quod plus eſt, poteſt eos in totum exi-
mere a iuriſdictione, & dominio ipſorum, argumen. de iu-
dęis capitulo primo, & capitulo, cum ſit. & capit. ex ſpecia-
li, & capitu. finali. quinquageſimaquarta diſtinctione, mãci
pia, & cap. ſequenti. immo etiam ſecundum Innocen. ſi ma-
le tractent Chriſtianos, poteſt eos Papa per ſententiam pri-
uare dominio, & iuriſdictione quam ſuper Chriſtianos ha-
bent, & hoc dictum ſatis coincidit cum pręcedenti, in eo,
quod dixi de exemptione. tamen differt in hoc, quod exem
ptio videtur fieri ex priuilegio. priuatio vero de iure. dicit
tamen Innocent. quod magna cauſa debet eſſe, ꝓpter quã Pa
pa ad hoc veniat, debet enim Papa ſuſtinere infideles quan-
tum poteſt, dummodo non ſit periculum Chriſtianis: nec
19 graue ſcandalum generetur, quod nota. † Quinto quęro, an
poteſt mandare infidelibus, quod admittant pręd icatores
euangelii in terris ſuis, Innocent. quod ſic, licet ſecundum
eum non debeant infideles cogi ad fidem, quia in hoc om-
nes libero arbitrio relinquendi ſunt, & ſola Dei gratia in hac
reuocatione valet, quadrageſimaquinta diſtinctio. de iudęis,
vigeſimatertia, quęſtione quinta, ad fidem. Pro primo, quod
poſſint cogi admittere pręd icatores, inducit Innocen. quia
omnis creatura rationabilis facta eſt ad Deum laudandum,
vt in ſecundo libro ſententiarum, diſtin. prima. Si ergo pro-
hibent pręd icatores hoc pręd icare peccant, & ideo puniendi
20 ſunt. Sexto quęro, ſi Papa † non poteſt de facto eos punire,
dicit Innocen. quod in omnibus pręd ictis in quibus Papa li-
cite aliquid mandat, ſi non obediant, ſunt compellendi bra-
chio ſeculari, & indicendum eſt bellum per Papam, & non
per alios, niſi ubi quis de iure ſuo contendit. Oppono ad hoc,
quia nihil ad nos de his qui foris ſunt, ſecunda, quęſtione pri
ma, multi. Solu. Inno. ꝙ illud intelligitur quo ad hoc. ſcilicet
ꝙ nõ debemus eos iudicare excommunicãdo, vel compellẽ
do ad fidem, ad quam ſola Dei gratia vocantur. 45. diſtin. de
iudęis, & ſic ſecus, cũ Chriſtianos turbant, vel alias delinquũt
ut ſuperioribus quęſtionibus, pro hoc quod nota. de diuor.
gaudemus. Septimo quæro in eo, quod dixi, ſupra quæſtio.
21 ſecunda in fi. ꝙ non † audiuntur infideles repetentes terras
Chriſtianorum quæ fuerunt ſuæ: quia domini cum populis
conuerſi ſunt, quid ſi populi conuerſi ſunt, & domini
remanent infideles: an Papa poteſt domino infideli domi
nium, & iuriſdictionem dimittere ſuper fideles. Innocen. ꝙ
ſic, pro hoc primæ, ad Thimotheum, ſexto. dummodo Chri
ſtianos non grauet iniuſte, dicit tamen Innocen. quod prop-
ter peri-

ADDITIO.

a Sed etiam ſuper omnes infideles. Adde Archidia. in cap. ſi. 3. quæſt. 7. & in ca.
cui eſt 11. q. 3.

Digitized by Google

neceſſitatem habentibus ſuperueniant, vndecima, quæſtione prima, videntes, quod eſt ſingulare pro hoc decimaſexta, quæſtione prima, quoniam quicquid, unde etiam clerici tenent bona tanquam communia, non tanquam propria. de
23 præbend. ratio. † Decimo quæro de bonis ſciſmaticorum, & hæreticorum, an liceat ea occupare, uideretur, quod non, ſicut non licet occupare bona infidelium: ut ſupra quæſtione ſecunda. Innocen. dicit, quod immo licet, propter conſtitutiones principũ hoc concedentium, octaua, diſtinctione, quo iure. vigeſimatertia, quæſtione ſeptima, per totum, qđ dic, ut de hæreti. cum ſecundum, libro ſexto, Vndecimo quæro, in eo, quod dixi ſupra quæſtione ſecunda, quod apud infideles ſunt dominia, & iuriſdictiones, an hoc ſit uerum indi-
24 ſtincte. † dicit Inno. ꝙ non. Nam ſecundum eum in aduentu Chriſti omnis homo, & omnis principatus, & omne dominium, & iuriſdictio de iure, & ex cauſa iuſta: & per illum qui ſupremam manum habet, nec errare poteſt omni infideli ſubtracta fuit: & ad fideles tranſlata, &; ꝙ cauſa fuit iuſta probatur Eccleſiaſtici, decimo. Regnum a gente in gentem trãſferetur propter iniuſtitias, & iniurias, & contumelias, & diuerſos dolos. pro hoc de conſti. tranſlato, & fuit facta tranſlatio in perſonam Chriſti filij Dei uiui, qui non ſolum ſacerdos fuit, ſed etiam rex. Luce. 1. Ecce concipies, & paries &c. uſque, & regni eius non erit finis, unde Matth. uigeſimoprimo Auferetur a uobis regnum, & dabitur genti facienti fructus eius. huius autem regni, & ſacerdotij principatum ꝑpetuũ cõmiſit filius Dei Petro, & ſucceſſoribus, vt not. qui fi. ſint legi. per uenerabilem, verſic. rationibus, & de homi. pro humani. libro ſexto. Ex hoc infert Hoſt. id quod dixi ſupra queſtione octaua, quod infideles debent ſubijci fidelibus, non econuerſo. pro hoc de iudeis capitulo primo, & capitulum multorũ, & cap. & ſi iudeos, verſi. inhibemus, dicit tamen Hoſtien. ꝙ
25 infideles † qui dominiũ eccleſię recognoſcunt ſunt ab eccleſia tollerandi: quia nec ad fidem pręciſę cogendi, ſunt, ut ſupra queſtione quinta, & tales ſecundum Hoſtiē. poſſunt habere poſſeſſiones, & colonos Chriſtianos: & etiam iuriſdictionem ex tolerantia eccleſię, &; ſi his contenti non ſunt, uel abutuntur, ſibi imputent, quia priuilegium merentur amittere &c. de priuileg. ut priuilegia. pro hoc quod nota. de iudeis multorum, & in talibus ab eccleſia toleratis, dicit Hoſtien. ꝙ habet locum illud 1. Petri. capitulo ſecũdo. Serui obedire in omni timore dominis, nõ tm̃ bonis, & modeſtis, ſed etiã dyſcolis, & .Ad Thim. 6. Quicunq; ſunt ſub iugo ſerui dominos ſuos omni honore dignos arbitrentur, & ſimiles autoritates, de alijs autem infidelibus qui nec poteſtatem eccleſiæ Romanæ nec dominium recognoſcunt nec obediũt, dicit Hoſt. quod indigni ſunt regno iuriſdictione & dominio. dicit etiam, ꝙ hi qui terram ſanctam occupant, vel alias partes quas acquiſiuerunt chriſtiani, tenent̃ occupata dimittere, & fortius hęretici & ſciſmatici, q̃ pagani, de quo ꝑ Hoſtien. de hæreti. §. qualiter, & inf. de hæreti. excommunicamus. Alios autem infideles in pace degẽtes, etiam illos, quos

[illegible]
& de prædictis etiam remittit Hoſt. ad no. de pato. ſuper eo. & in ſum. eod. tit. §. fi. Duodecimo quæro de intellectu literæ, in eo quod dicit, conſiderandam intentionem pœnitentis, dicit Hoſt. quod debet exponi pœnitentis, id eſt, pęnitentiam imponentis. Non enim debet pœnitens, i. qui pœnitentiam agit interpretari pœnitentiam ſibi iunctam: ſed is qui iniunxit, cuius dicto tenetur pœnitens ſe ſubmittere pro recuperanda ſalute animæ, ſicut faceret medico corporis vita. de pęni. diſ. 5. conſideret. Ego puto quod intentio literæ ſit pro pęnitente intelligere ipſum qui pœnitentiam agit, cuius dicto ſtatur in foro pœnitentiali. de ſpon. tua. 2. In foro autem iudiciali procedit dictum Hoſt. Decimotertio quæro, iuxta id quod dixi in proxi. quæſtione an is † qui pœnitentiam iniunxit de acceſſu ad terram ſanctam poſſit eam immutare. glo. vnde videtur ſentire ꝙ ſic. & deinde ab hoc recedit. Ioan. An. diſtinguit, an confeſſor impoſuerit pœnitentiã propter ſubſidium terræ ſanctæ, an propter laborem itineris. primo caſu commutet ſolus Papa, ſ. c. proxi. ſecundo caſu, aut pœnitens votum emiſit, vel ſignum crucis accepit, aut non. ſi ſic, idem quod in caſu proximo. per dictum, c. inf. proxi. ſi non, tũc pęnitentiarius commutare poteſt, quod placet: quia ceſſat diſpoſitio. c. ſeq. quæ procedit in vouente, non in pęnitente, vt ibi dicitur in h. pro hoc quod ibi dico. Et in hac glo. ibi iniunxit. hoc tenet Lau.

SVMMARIVM.

1 *Vxor poteſt ſequi virum peregrinantem vltra mare Sed non tenetur.*
2 *Mulieres vouentes ire ad terram ſanctam, coguntur quando ſunt diuites.*

1 **De mulieribus.** † Nota quod vxor poteſt ſequi virum peregrinantẽ vltra ma-
a re: ſed non tenetur. a facit quod not. de ſepul. de vxore, qui
2 mat. accu. poſ. c. 1. Secundo no. ꝙ coguntur mulieres † vouẽtes ire ad terrã ſanctam qñ ſunt diuites: ita ꝙ poſſunt ducere bellatores, non intelligas de bellatoribus qui ſequuntur eas amore corrupto, quo nil vehementius, in aut. qui. mo. natu. effi. legi. illud. col. 6. ſed quando ſequuntur eas tamquam dominas, vel a quibus habent ſtipendium.

ADDITIO.

a Sed non tenetur. Adde Card. Alex. 1. cap. in pœnitentia. de ſponſa. Io. de zochis in c. dominus. de ſecun. nup.

SVMMARIVM.

1 *Dubitare de ſingulis non eſt inutile.*
2 *Controuerſia vnius exitus ſæpe viam facit ad alias.*
3 *Idiota dicitur qui ius ignorat.*

ma dicit, votum vltramarinum certis caſibus redimi,& cō-
mutari poteſt,non tamen per alium quam per Papam ſine
ſpeciali ipſius mandato. Et infra dicit Hoſtien.quod in hac
decita comendatur archiepiſcopus qui ex præcedenti conſul
tatione formauerat dubitabiles,& vtiles quæſtiones,pro hoc
1 quia ſecundum Ariſtotelem dubitare † de ſingulis non eſt
inutile.nota.C.de ſumma trini.l.nemo.in gloſ.quod ſemper,
& hoc probabiliter: alias vituperatur,ff. de teſta. Domitius.
de tempo.ordi.vel non eſt,de offi.deleg.cum in iure,quæſtio
2 nes.ſæpe exitus vnius † controuerſiæ viam facit ad alias,ff.de
de acquirenda poſſeſſio. exitus. de rei vend. is qui deſtina-
uit, & dum aniam ſoluimus, de verborum ſignificatione,
cum olim.Goffre.Neutros,epiſcopos, vel religioſos. Nota,
quod vt quis poſſit a voto vltramarino abſoluere,requiritur,
quod habeat a Papa mandatum ſpeciale. Sc̄do nota ex hoc,
quod nec legatus de latere, nec pœnitentiarius hoc poſſunt,
ad hoc de officio. delega. quod tranſlationem, † Tertio
nota, quod ignorans ius dicitur idiota, ibi, idiotæ, &
iuris ignari, exponendo ſecundum Hoſtien. & pro ideſt, ad
hoc de æta.& qualitate.capitulo penultimo,de offi.ordi.inter
4 cætera, ad finem.† Quarto not.ex hoc ſecundum Hoſtien.ꝙ
iura ligant religioſos,ad idem inducit,infra titulo primo,cap.
fi.ibi Apoſtolica inſtituta.quæ hoc probant,ex eo q̄ tenētur
religioſi ſeruare ius in ſuis actibus quos in ſe exercent, dicto
capitulo fin.vel in alios non religioſos, vt hic. Quinto nota,
5 quod religioſi dicuntur etiam alij quam regulares.de hoc in
gloſſ.tertia.& in eo in fine de conſtitutio eccleſia,& de hoc
6 in rubrica de regula.†Sexto nota,quod epiſcopus debet alios
excellere religione,vt hic etiam ſcientia,præcipue iuris,dicto
capitulo penultimo,de ętate,& qualitate.de renuncia.niſi,§.
7 pro defectu. Septimo nota,quod † generaliter dictum nulli
eſt dictum,pro hoc de dolo,capitulo ſecundo,de hoc in gloſſ.
argumen.& in ea in fi.de hoc infra in ſecundo contrario. Op
po.quia ſi non poteſt aliquis diſpenſare in voto vltramarino,
hæc inſtructio quæ ponitur in hoc cap. remanebit inutilis.
Solu. vtilis eſt ad inſtruendum eum cui Papa commiſerit.
Item ipſum vouentem, quo petat diſpenſationem,& ſecun-
dum Ioan.Andrea.non fuit etiam peccatum inſtruere ſuc-
ceſſorem. Secundo oppo.in eo,quod dixi in vltimo notabili
de leg.ſecunda,C.pig.ad idem de reſcrip.eam te.Solu. illam
l.ſecundā gloſſ.argumentum allegat pro Ioā.Vincen. & Phi.
allegant in contrarium, & poteſt ad vtrunque induci. Nam
ibi dicitur,quod ſi creditor primus habens ſpecialiter quæ-
dam,& generaliter vniuerſa obligata, ex nominatim obliga
tis debitum conſequi poteſt, & hoc certum eſt, ad petitio-
nem cuius non auferentur ea quæ ex generaliter obligatis
pignorauit debitor ſecundo, vnde facit contra ex hoc, quod
generalis obligatio haberet ibi efficaciam ſi non poſſet pri-
mus creditor conſequi ſuum debitum ex rebus nominatim
obligatis,facit autem in eo,quod plus attenditur ſpecialis ob
ligatio quam generalis, tamen vere loquendo non facit pro
nec contra,eſt enim alius caſus,vt patet ex prædictis. Ad cap.
eam te.dic,quod ibi attenditur generalis obligatio: quia illa
afficiebat ſingulos.Item ibi eſt alia ratio quare factus epiſco-
pus tenetur exequi id quod fuit mandatum capitulo, quod
dic vt ibi dixi, Item regulariter idem operatur generalis di-
8 ſpoſitio † & ſpecialis, fallit in caſibus in quibus eſt expreſ-
ſum, quod requiratur ſpecialis. de procura. qui ad agen-
dum, libro ſexto, & clementina, non poteſt, eodem
titulo.

S V M M A R I V M,

1 *Votum ultramarinum qui non redimant,*
2 *Legis tenor totus conſiderari debet.*
3 *Conſilij maturitas ſuccedit loco uirium,*

1 Secundo, † Habiles ad eundum, ſed inhabiles ad
pugnandum, ſi ſunt conſilio ſtrenui, vel
tanto virtus,ſeu par[illegible]
te ſapit. Goffred.& Ouidius Parua necat morſu ſpacioſum
vipera taurum. A cane non magno ſæpe tenetur aper. ibi,
§.quem ita, præſes dimittet illum, quem vexari uidet ſe-
nio, vel corporis debilitate,& alium conſtituet qui munus
iniunctum adimpleat. Ibi,§.ſequenti.incipit corporis debili
tas,vide de teſti.ſi qui,q.3.

S V M M A R I V M,

1 *Vxor virum peregrinantem ſequi non tenetur.*

Quod autem. Vxores poſſunt non ſequi virum
peregrinantem vltramarinū niſi
1 & ipſæ uouerint. † Nota,quod vxor no tenetur ſequi vir um
peregrinantem, de hoc de ſpon.in præſentia,qui matri. accu
ſa.poſſunt,capit.1.

S V M M A R I V M.

1 *Viri ſine uxorum conſenſu uotum ultramarinum emittere poſſunt,&*
nu.2.& quid in uxore.nu.3.
4 *Vir & uxor in multis ad imparia iudicantur.*

1 IN tanta. † Viri ſine vxorum conſenſu poſ-
ſunt emittere votum vltramari-
num.Nota, quod quandoque deſideratur aſſen-
ſus eius,cuius tamen contradictio nihil obeſt, ſi-
cut hic monētur vxores, vt aſſentiant, & tamen earum con-
tradictio uotum non impedit. faciant ergo de neceſſitate
uirtutem, & ſint de nihilo curiales. ſimile de electione.
cum terra. de arbitris, enim nobis. Oppono ad hoc,& ad
2 textū,† quod non poſſit ſine conſenſu vxoris uouere. trigeſi
ma tertia,quæſtio.quinta,quod Deo.Gloſſ. ſoluit, quod, hic
eſt caſus ſpecialiſſimus in hoc voto vltra marino. Ex hoc ar
guit Petrus ſecus eſſe in alio voto, pro hoc litera ibi huiuſ-
modi, a contrario, & de hoc ſupra capitu. ſcripturæ. Et in
hac gloſſ.in fine.& capitulum manifeſtum,ubi de hoc,& in
ſumma Hoſtienſi.hoc titulo, §.ſi quis vouere, verſicu. vxor.
2 Quæro an ſicut uir votum a vltramarinum emittit ſine licen
3 tia vxoris, ita econuerſo poſſit † vxor ſine conſenſu viri.Ho-
ſtienſi.quod ſic,quia non iudicantur ad imparia,trigeſimaſe-
cunda,quæſtione ſecunda,ſi quis vxorem,& quæſtione quin
ta,præcipit,& capitulo,chriſtiana.de diuor.capitulo ſecundo,
dicit tamen, quod licet vxor poſſit, non tamen exequetur
votum ſine viri licentia,ſed redimet, & hoc ſi ſuſpecta ſit,&
iuuenis. Idem ſi uetus, & bonæ famæ, non tamen volens
ducere ſecum bellatores. Si enim hoc poſſet, & eſſet bonæ
famæ,tunc ipſam oportet exequi perſonaliter. Ad hanc di-
ſtinctionem facit de conuerſi.coniugato.cum ſis, & capitu.
vxoratus,ſupra capitulo proximo.in fin.de ſtatu regula.capitu
lo vno,libro ſexto, & de hoc in ſumma. Hoſtienſi. eodem ti
tulo,§. ſi quis vouere.verſicu.nunquid ergo vxor.& ſequen.
mihi videtur, quod vxor non habeat aliquam poteſtatem
emittendi votum vltramarinum ſine licentia viri, ſicut nec
aliud votum. Nam hic ſpecialiter permittitur viris,& ſic
tacite prohibetur mulieribus, argumen. de præſumptio.
nonne. nec obſtat. illud quod non ſint iudicandi ad im-
4 paria. † quia multa ſunt in quibus ad imparia iudicantur.
Nam maritus poteſt caſtigare vxorem, ut nota. de iureiu-
rando, quem admodum, in gloſſa finali, non ſic
econuerſo.

A D D I T I O

a Sicut vir uotum. Adde ſanctum Thomā. in quarto ſententia. diſtinctio
32.q.1.ar.g.3.

SVM-

Digitized by Google

tione non redimunt uotum vltramarinum: ſed coguntur exequi.ex hoc arguit Hoſt.ꝙ religioſi etiam ſimplices clauſtrales poſſunt hoc uotum emittere, etiam ſine licentia, ſi ſint prædicatores boni,de hoc infra cap. fin. Oppono,in eo, quod dixi in primo notabili, ꝙ clerici ſunt inhabiles ad pugnam, de hoſpitalarijs, & fratribus alemanis qui pugnant. Sol.illi hoc faciunt ex permiſſione eccleſiæ, pro hoc, quod nota. duodecima, quæſtione prima, duo ſunt in fin. primæ gloſſ. Secundo oppo.ad idem de ſententia excommun. ex dilecto. Solu.ex officio clericatus non licet, ſed ratione temporalis iuriſdictionis licere poteſt,vt ibi,vel in propria perſona non licet,ſed per ſubditos licet,vigeſimatertia, quæſtione vltima §.his ita,& ea.q.ut pridem,& hoc in dicto c.dilecto, & de reſtituti.ſpolia.olim.primo.

A D D I T I O

a Pugnandum. Adde tex.in c.clericum 50.di.gl.1.in c.ſuſcepimus, de homi.glo. in c.ego.N.de iureiu.intellige ſecundum Feli.in c petitio. de homi. & idem [illegible] hiji.ſi moneta.in d.c.ego.N.

S V M M A R I V M.

1 *Votum vltramarinum pro pœnitentia iniunctum an redimi poſſit.*

Hoc autem. Dic limitat omnes caſus præcedentes. Oppono, quia innuit, quod
1 quando pro † pœnitentia in iunctum eſt iter vltra mare, non poſſit redimi. & ſic oblig.82.diſtinctioni. præſbyteri, ſi fornicationem. Gloſſ. vltima non ſoluit. dic vt ibi, & dicit Hoſtien.ſpeciale in hoc voto,vel quando in canone hoc prohibetur. de miledi. ſtatuimus, in fin. dic, quod non poteſt fieri commutatio ex illa cauſa: quia ſit inhabilis ad pugnandum,nihilominus eſt habilis ad eundum ſatisfaciendo pœnitentiæ. non per hoc tollitur quin ex alia cauſa licita poſſit commutatio fieri, vt in contrario, quæ etiam facilius fit hoc caſu in uouente, poteſt enim per alium quam per Papam, vt dixi, ſupra capitulo proximo in princip. quæſtione duodecima.

S V M M A R I V M.

1 *Monachus poteſt eligi ad eccleſiam ſecularem.*
2 *Compromitti poteſt in ſacerdotem.*
3 *Votum religionis quando dicatur ſolemne.*
4 *Votum quando dicatur ſolemne quo ad rumpendum matrimonium poſtea contractum.*
5 *Vinculum primum rumpitur ſuperueniente maiori.*
6 *Religionem uouens,licet monaſterium non adiuerit tenetur ingredi.*
7 *Electus in epiſcopum poſt conſenſum an poſſit renunciare.*

ſum infra,tit.1.monachi.§.priores.de hoc in glo.ii. Communiter tamen loquendo capitulum dicitur clericorum ſecularium, conuentus regularium. de elect.ne pro defectu.vbi de hoc. Quinto no.quod monachus eligitur. Innoce.dicit præmiſſa poſtulatione facta a ſuo priore,vel quod eligitur in,poſtulandum, vel ſecundum alios vt refert Innoc.ſimpliciter poteſt eligi:& hoc eſt approbatum.de elect.nullus,& c.quorundam.lib.6.Sexto no.ibi, recipere poteris.ꝙ religioſus poteſt aſſentire electioni de ſe factæ.quod intellige habita licentia ab abbate:alias non licet.de elect.ſi religioſus.lib.6.Oppo.
3 in eo ꝙ ille dicitur ſolenniter vouiſſe. Nam † votum religionis non dicitur ſolemne, niſi fiat profeſſio in aliqua de religionibus approbatis ỹ. de voto.c. vnico. lib.6.Solu.ſta contrario.& quod dicitur quod ſolẽniter vouit,intellige eo modo quo potuit,& exponit Inno.ſolemniter,i.in præſentia abbatis & multorum.ſed ſecundum eum,quia non.fuit de præſenti,ſed de futuro,non fuit ſolemne.vnde ſi contraxiſſet matrimonium,non ſepararẽtur. qui cleri. vel vo.rurſus.Gof.idẽ tenet dicens, ꝙ interuenit ſolemnitas profeſſionis vel habitus,quia nõ ſtatim intrauit, ſed ſe intratuturum promiſit intra duos menſes poſtquam de curia rediret,vt in litera. Secundo op.ad hoc, quia ſi eſt votum ſolemne, ſi quis dicit voueo ꝙ ibo vltra mare:quod tamen eſt de futuro: ita & in caſu præmiſſo,ſi dixit,voueo ꝙ intrabo monaſterium, debet dici ſolemne.Soluit Inno ꝙ vtrunque poteſt dici ſolenne, ſecundũ quod dicitur ſolẽne propter ſolemnitates vulgi. ſed votum continentiæ vel religionis non dicitur proprie ſolemne, niſi ſit de præſenti. vel alicui religioni deuoueat. & de hoc de regula.ad apoſtolicam.& c.porrectum.votum autem peregrinationis a iure non dicitur ſolẽne: & tamen vouens peregrinationem cogitur eam perficere.ſ.c.quod ſuper. Sic etiã vouens religionem ingredi cogitur ad hoc, etiam ſi voueat per
4 verba de futuro,vt hic ſm Inno.dic,ꝙ † votum dicitur ſolẽne quo ad rumpendum matrimonium poſtea contractum, ſolum altero de duobus modis,ſ.per receptionem ſacri ordinis,vel profeſſionem in aliqua de religionibus approbatis.d. c.vnico.Sed quo ad hoc vt vouens cogatur implere, dicitur ſolemne eo ipſo ꝙ emiſſum eſt ab eo qui poterat ſe obligare. ſ.eo.c.1.& quod ibi no. Tertio op.ꝙ conſilium Papæ non ſit ſufficiens ad ſaluandam conſcientiam iſtius: quia potuit intra certum tempus ingredi,quod nõ fecit. vnde etiam ſi nũc ingrediatur, non deſinit eſſe tranſgreſſor. Sol. licet ingreſſus fuerit de termino, tamẽ vtile conſilium eſt quod adimpleat votum inquãtum poteſt. vnde dicit Gof.quod iſte promiſit duo

A D D I T I O.

a Capitulum. Adde quod proprie dicitur eccleſia ſecularis,vt in c. ſignificaſti. de præb quandoque ponitur pro collegio. ſecundum Pau de clea. in cle.1. de re.ec.non alie.aliquãdo pro conuentu.ſecun.[illegible] Io. An.1.in c.quia ſæpe. de elec.li. 6.in nouel.

Digitized by Google

ſotum in maius, & melius commutaſſe: & ſic non debet
dici violator, ſupra capitu. ſcripturæ. Communis enim vtili-
tas, & maius bonum præferri debet. de regula. licet, ſupra
eodem, capitulo primo, de tranſlatio. capitulo primo. Solu.
forte faciens hanc conſultationem habebat conſcientiam
erroneam, quam aliter deponere non poterat, vnde neceſſe
habuit illam ſequi. de reſtitutio. ſpoliato. literas, vel illud
conſilium fuit neceſſarium, vt ſeruaretur vtrunque, cum pri
mum tollat ſecundum. de ſponſa. commiſſum, ſecundum
Goffre. vel ſecundum Hoſtien. quia in mortali fuerat ele-
ctus, quia fuerat voti transgreſſor, non tenuit electio. de ele
ctio. cum in cunctis, hoc non procedit, quia non quodli-
bet crimen reddit electionem nullam, quod dic, vt di-
xi dicto capitulo cum in cunctis, eodem titulo, per inquiſi-
tionem, vt nota. in regula odia. in quæſtione libro ſexto, vn
de placet ſecunda ſolutio. Quinto oppo. quia ſi iſte erat cano
nicus, poſſet eligi, vel poſtulari: ergo fortius antequam eſſet
canonicus. Soluit Innocen. quod hoc fit, vt impleat vtrun-
que: quia ex quo eſt epiſcopus, non poteſt fieri monachus,
vel canonicus regularis niſi reſignet; & hoc modo votum
implebit & epiſcopatum habebit, facit de ſponſa. prælləga.
capitu. & dic, quod religio addit perfectionem epiſcopo, li-
cerit enim aliqua ſeculari, quæ non licent religioſo. de vita,
& honeſta. cleri. clerici, de regula. conſulti. dic etiam hic,
quod implet votum, vt ſatisfiat iuri. ſimile quod dico de
electio. publicato, contrario quinto, ſic etiam pronunciatur
ſuper poſſeſſorio, vt ſatisfiat iuri, licet petitorium trahat poſ-
ſeſſorium. de cauſa poſſ. eccleſia. Quæro, ſi ille non appo-
6 ſuiſſet voto, † tempus, vt quia vouit ingredi religionem non
adiecto infra quod tempus, Gloſſ. prima dicit, quod nihilo-
minus tenetur ingredi. pro hoc de frigi. fraternitatis, & ff. de
verborum obliga. cum qui Kalendis, §. quotiens, in obliga-
tione, quando dies non ponitur, præſenti die pecunia debe-
tur, niſi locus adiectus ſpacium temporis inducat, ff. regulis.
iur. omnibus, Secundo quæro, ſi prælatus, vel fratres nolint
hunc recipere. Gloſſ. eadem ſoluit, quod non dicitur voti
tranſgreſſor, & quod compelli debeant, vt eum recipiant,
quod dic, vt in ea. Tertio quæro, in eo, quod in tex. dixi, ꝙ
vario modo ponitur decisa ſub illo, & infra, qui ſint illi mo-
di. Solu. vno modo intelligitur, quod iſte electioni de ſe fa-
ctæ conſenſit, & petijt an licite poſſet confirmationem pete-
re, vel potius deberet reſignare, & hæc lectura facit ad nota.
7 de tranſla. capitulo ſecundo. † An electus in epiſcopum poſt
conſenſum poſſit renunciare. Solu. legitur, quod ille ante
conſenſum conſuluit Papam. & tunc quod dicit, regimen re
ſignes, expone. ideſt electioni non conſentias per quam ad
regimen peruenitur. Tertio legitur, quod electus fuit, &
confirmatus, & conſecratus. & poſt longa tempora prouide
re volens conſcientiæ conſuluit Papam. Et hęc lectu. facit ad
nota. de renun. poſt tranſlationem: an epiſcopus qui renun-
ciauit ſit eligendus, vel poſtulandus, & de prædictis modis
quilibet poteſt ſaluari. Quarto quæro, ſi nouitius qui om-
nino ſeculo renunciauit, ſcienter in epiſcopum eligitur, hęc
quæſtio videtur expedita. de electio. nullus libro ſexto, ubi
8 dicitur, quod † nouitius poteſt in epiſcopum eligi. Sed, ut
habeat dubium, intelligamus de illo qui vouerat religio-
nem ingredi, & quod talis non ſit confirmandus: quia licet
reddere ceperit, adhuc tamen ad plenum non reddidit vo-
tum ſuum Deo: nec videtur aliquid actum & cætera, C. ad
ſil. cum ſillanianum, in fin. ad hoc de electio. quod ſicut, §.
prætererea, & capi. eccleſia, prima de conſecra. eccleſię diſtin-
ctione ſecunda, comperimus. In contrarium, quia ſi profeſ-
ſus eſſet: poſſet propter maius bonum a religione auocari, ēt
ad ſimplicem curam propter prædicationis officium in hoc
priuilegium, infra titulo primo, quod Dei. videtur ergo, ꝙ
ſtatim poſſit fieri prælatus, ſicut, & poſt profeſſionem: immo
videtur hoc expedientius, & compendioſius, vt omnis cir-
cuitus euitetur. ar. ff. de condi. indebi. dominus teſtamento.
de reſcrip. clemen. auditor. dicit Hoſtien. ꝙ putat eligi poſſe,

quia non inquinatum ...
& cap. innotuit, maxime, quia ingreſſus monaſterium de fa-
cili non fuit occultus, de tranſla. quanto. In quo dicit Hoſtiē.
quod quamquam verum credat: tamen tutius & honeſtius
eſt quod de voluntate eligentium procedat. ad hoc de elect.
bonæ nos, & ſic dicit fuiſſe ſeruatum in promotione domini
Petri de cellemedio ad Rothomagenſem eccleſiam, qui po-
ſtea fuit cardinalis albanenſis, ſed non videntur hæc proce-
dere: quia profitens renunciat electioni de eo factæ in epiſco
pum, de regula. beneficium, & quod ibi nota. libro ſexto, &
renunciare poteſt, ex quo non eſt confirmatus, de tranſla. cap.
ſecundo. non poteſt ergo confirmari per illam electionem,
ſed nec canonici tenentur iterum eligere, & quod dicitur, ꝙ
videntur ad hoc ſe obligare eligendo eum ſcienter, vel ſi eli-
gant ignoranter, quod eſt ei imputandum, non procedit: im
mo potius debet eis licere ab hac electione recedere, ex quo
electus mutat ſtatum: & ſufficit, quod hoc non inuenitur in
re expreſſum, & hoc reſpectu eligentium: quantum autem
ad electum placet, quod dicit Hoſtien. quia iſte ſalua conſciē
tia non poteſt acceptare electionem, arg. hic. Nam per hoc,
ꝙ factus ſit nouitius, non dicitur ſatisfeciſſe voto. Quinto
9 quæro, an ſicut votum † profeſſionis impedit eligendum,
ut hic. ita etiam impediat ipſa profeſſio iam facta, & dereli-
cta, vt, quia eligendus eſt apoſtata. Vincen. Iacob. Petrus. Ab
ba. quod ſic, & fortius ad hoc de apoſta. quidam, quod eſt ho
die indubitatum, cum talis ſit excommunicatus, ne cleri. vel
mo. cap. ſecundo, lib. ſexto. Et per conſequens intelligibilis
de conſue. cum dilectus, & de electio. cum inter R. & de cle-
ri. excommun. cap. fin.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſiæ propter ſuccurſum terræ ſanctę enormiter grauari non debent.*

2 *Inhabiles ad pugnandum poſſunt eſſe utiles ad ſuccurſum terræ ſanctæ.*

3 *Prælatus abſentans ſe ab eccleſia debet dimittere procuratorem.*

4 *Prouentuum uiceſima cedit in uſum prælati euntis ad terram ſanctam ex uoto.*

5 *Regulares qui non ſunt prælati an poſſint emittere uotum terræ ſanctę ſine ſcientia abbatis.*

Poſtulaſtis. Prælatus etiam profeſſus poteſt votum
vltramarinum emittere, & in vſus ſuos
viceſimam prouentuum eccleſiæ ſuæ conuertere. Commu-
nis diuiſio. ſecunda ibi, ſuper quo tenemini. patet hic, ꝙ admi
niſtrator eccleſiæ quamuis religioſus, emittere poteſt votum
vltramarinum. No. de viceſima prouentuum eccleſiaſticorū
tribuēda in ſubſidium terræ ſanctæ. de hoc in gl. 2. & in ea ibi
compilatione, ſed potui, J. de iudeis, ad deliberādā. Secundo
no. ꝙ religioſus poteſt habere eccleſiam, ibi, eccleſiarū, & in
hoc ponderat Inn. literā quæ non dicit, præbēdarū, cū regula
ribus non liceat habere præbendas, quod no. Sic etiam dic, ꝙ
eis non licet habere portiones diſtinctas, vt dixi de præben.
1 dilectus, t. de vita, & hone. cleri. Deus qui. † Tertio nota, ꝙ
propter ſuccurſum terrę ſanctę non debent enormiter gra-
uari eccleſiæ. de hoc in glo. 2. & in ea ibi, nam hoc. vide de pri
2 uile. paten tibus, notabili. 3. Quarto no. ꝙ etiam † in habiles
ad pugnandum poſſunt eſſe utiles ad ſuccurſum terræ ſanctę,
vt quia verbo proſunt. de hoc in glo. 3. poſſunt etiam alios
ad pugnam hortari. 23. q. vlti. omni. & c. hortatu. & cap. ut pri
dem. Iaco. Quinto no. ꝙ ad ſuccurſum terræ ſanctæ quando-
que eſt aliquis vtilis exemplo. de hoc in gl. 4. Et in fi. & uti-
lior eſt prædicatio exempli ꝙ̄ verbi. 40. diſt. multi. & c. magnę.
ver. ꝑterea. Sexto no. caſum in quo qs relinquitur conſcientię
ſuæ. de hoc in gl. 5. Et in ea ibi, in ulteri. de reſcrip. ſtatutum, §.
aſſeſſorem, lib. 6. clemen. quamuis. Septimo no. ꝙ quando
3 prælatus † ſe abſentat ab eccleſia ſua debet dimittere procura
torem de hoc in glo. penul. pro hoc de procura. petitio, ff. de
iudi.

Digitized by Google

cis ſecularibus. Ratio decidendi, quia eadem ratio eſt de ſecularibus prælatis. Nam, & alias tales æquiparantur. de teſta.
5 requiſiſti. in fin. Secundo quæro, quid de regularibus † qui non ſunt prælati. videtur, quod non poſſint hoc votum emittere, niſi de conſcientia abbatis, arg. duodecima, quæſtio. prima, nolo. & cap. non dicatis, dicit Hoſtien. quod inuenit eos in hoc voto prilegiatos, niſi forſan ratione officij prædicationis, ad hoc ſup. eod. ex multa, §. fin. vbi Hoſtien. ſentit, quod propter officium præiudicationis teneat votum, & hoc poſſumus ſequi. Nam etiam in epiſcopo obſeruatur, quod votũ tenet, vt dixi, ſup. cap. magnę, in vlti. contrario, qui tamen nõ minus obligatur Papæ, quam monachus abbati, de regula, licet, ver. illa, & dicto ca. magnæ ver. ipſum etiam, ad hoc quod no. ſup. eo. ſcripturę, & per Hoſtien. in ſumma eo. §. quis vouere. ver. monachus. Tertio quæro, in eo, quod dicit de viceſima de prouentibus eccleſię ſoluenda, quomodo deducetur dicit Hoſt. ꝙ integraliter de omnibus prouentibus, ſicut decima, de deci, tum homines, & c. tua, & quod no. de iudeis, ad deliberandam, & hoc dicit Hoſt. procedere quando prælatus habet adminiſtrationem omnium: vt quia omnia veniunt in communi. Aliud dicit, ſi bona eſſent diuiſa per præbendas vel ſi pro prælatura haberet redditus ſeparatos. Nam tunc ſoluetur de his tñ quæ veniũt ad manus p̃lati, de reſcri. edoceri.

De ſtatu monachorum. *Rub.*

Dicto de conuerſione ad religionem: quia qui conuertuntur, vt plurimum fiunt monachi, vel regulares canonici: ideo &c. ad materiam facit 58. diſtinctione per totum, & quod dixi de regularibus ſuper rubrica repetitur in ſexto, & in clemen.

SVMMARIVM.

1 *Archipreſbiteri rurales ſubſunt tantum archiepiſcopo.*
2 *Dioceſanus an habeat plenam poteſtatem in monaſteria.*
3 *Epiſcopus an poſſit viſitare monaſteria.*
4 *Lex dioceſana, & iuriſdictionis, quæ ſit.*
5 *Monachi exempti habentes populum an ſubſint dioceſano. & numero 6.*
7 *Epiſcopus quam canonicam habeat de his quæ dantur monaſterio.*
8 *Quarta decimarum an ſit de lege iurſd. uel dioces.*
9 *Oblata monaſterijs an ſubſint legi dioceſanę.*
10 *Monaſteria an conferre teneantur Epiſcopo cum uadit ad Papam, uel ad ſynodum.*
11 *Monachi morantes in aliqua eccleſia, non tamen tanquam congregatio, an teneantur legi dioceſanę.*

THeodoſius. Monaſteria ſunt exempta a lege dioceſana, non a lege iuriſdictionis hoc dicit ſecundum Abbatem. vel melius. Dioceſanus non debet moleſtare monaſteria præterquam pro cauſa correctionis: nec eis oblata ſibi vendicare. Primo ponitur vna prohibi-

pedit. 18. quæſt. 2. non ſemel. Inno. ſtat contrario, & ſupplet ad literam ibi, diſciplinæ. & præter viſitationem. Goff. dicit quod diſciplina conſiſtit in viſitando & corrigendo, ſi negligit abbas ad quem ſpectat prima correctio. de offi. ordi. quanto. vbi de hoc. quod placet. Quarto oppo. quod epiſcopus poſſit vendicare de his quæ veniunt monaſterio. Nam debetur ei quarta. de teſta. requiſiſti. Glo. vlti. ſoluit, quod hic loquitur de his quæ obueniunt inter viuos. contrarium quãdo in morte. & de hoc infra. quęſt. 4. vel ſecundum Goff. hic in relictis priuilegiatis. de quibus de teſta. c. ſi. ſed hæc eſt magna reſtrictio. vel tertio ſecundum Hoſt. hic prohibet totũ vendicari, ſed non partem, ideſt, canonicam, vt in contrario. prima placet: licet etiam tertia poſſit teneri. & in hac glo. in fine. de præſcrip. de quarta. Quæro, in eo quod dixi in primo ſummario, de lege dioceſana. & l. iuriſdictionis. de quo etiã
4 in glo. 1. quid eſt † vtraque l. Solu. vt not. de offi. ordina. dilectus. & ibi expeditur vna magna pars glo. Inno. qui hic de hoc proſequitur. & in hoc dicit Inno. quod hæc verba fuerunt magiſtralia. quod etiam dixi in dicto c. dilectus. Eapropter dicit, quod aliqua dicuntur eſſe de lege iuriſdictionis quæ alio reſpectu dici poſſunt de lege dioceſana: nec in hoc poſſet tradi certa doctrina. Iſtis autem vocabulis vtor infra pluribus quæſtionibus, quia eis etiam vtitur Inno. quomodo tamen cognoſci poſſint quę ſint de l. dioceſana, & de lege iuriſdictionis. dic vt dixi in dicto. c. dilectus. Secundo quæro expediendo reſiduum glo. Inno. in eo quod dixi in primo contrario, de monaſterijs habentibus populum, quid ſi
5 monachi † ſunt exempti, & populum habent, an ſubſint dioceſano. Inno. refert quoſdam dicere, quod non ſubſunt quo ad illa quæ populum non reſpiciunt, ſicut in his quæ donantur eis intuitu pietatis vel religionis, in quibus nullam partem per l. dioce. habebit epiſcopus. 16. quæſtio. 1. cum pro vtilitate. Item non poſſet epiſcopus mittere monachum pro alijs negotijs quam ſui monaſterij: quia non debet vagari. 16. quæſtione. 1. qui vere. & capit. in parochia Soluit Inno. quod illud eſt quando de abbatis licentia egrediuntur: non autem epiſcopi, qui nihil niſi ratione populi præcipere poteſt. 18. quæſtione ſecũda. luminoſo. & de materia huius q̃ſtionis in tribus ſequẽtibus. Tertio q̃ro, ex quo
6 † monaſteria habentia populum non ſubſunt dioceſano in his de quibus in præcedenti queſtione: in quibus ergo ſubſunt. Inn. refert eoſdẽ, de quibus in præcedenti quęſtione dicitur, quod non tenentur niſi in his ad quæ tenentur aliæ
7 eccleſiæ exemptæ ratione populi. Quarto quæro, † in eo quod dixi ſupra in 4. contrario, quod epiſcopus habet cano-
a nicam a de his quæ dantur monaſterio in morte, non de his quę dãtur in vita, an hoc ſit verum, & videtur quod nõ, ſed eodem modo debeat habere de datis in vita, cum ſm Innoc. verum ſit debitũ l. dioce. 10. q. 1. decretum. Sol. Inno. quod lex dioce.

ADDITIO.

a Epiſcopus habet canonicam. Adde Pet. de Vbal. in repe. capi. Raynaldus. de teſta.

Digitized by Google

lege iuriſdictionis,16.q.1.interdicimus.Ipſa ergo mortuaria
tanquam acceſſoria ad ſacramenta eiuſdem naturę eſſe debēt
ſup.ti.1.magnæ,ver.cum igitur.Et ex hoc videtur Inn. velle,
ꝙ quarta funeralium ſit de l.iuriſdictionis,& de hoc etiā in
ſequēti quæſtione,dic,ꝙ eſſe de l.iuriſdictionis,vel dioce. nō
arguit aliquid deberi epiſcopo a monaſterio,vel non deberi,
ſed quando debeatur,& quid,ſtamus diſpoſitioni iuris: cum
itaque clare diſponat ius de quarta funeralium debita epiſco
po etiam a monaſterijs,fruſtra quærimus an ſit de l. iuriſdi-
ctionis,an dioce.& pro hoc eſt quod dico in ſequēti quæſtio
a ne.Quinto q̄ro,an quarta decimarum a ſit de lege iuriſdictio
8 nis,an dioce.† dic vt in præce.q.ꝙ hoc fruſtra quæritur, vtile
tamen eſt videre an monaſteria teneantur ad hāc,& hoc de-
claratur ex ſequentibus.Et proſequendo glo.Inno.dicit ipſe
idem poſſe dici,ꝙ de quarta mortuariorum dictum eſt in q̄-
ſtione præcedenti .i.ꝙ ſit de l.iuriſdictionis:quia datur pro ſa
cramētis,ſicut illa,ad hoc de dec.cū ſint homines,& c.ad apo
ſtolicæ.In hoc tamen non perſiſtit Inn.quia decimæ non ſol
uuntur monaſterio,ſed monaſterium ſoluit alteri.16.quæ.1.
alia.de deci.nuper,vnde cum quarta decimarum deducatur
de decimis,ex quo monaſterium non percipit decimas,non
tenetur ad quartam decimarum.Et in hoc dicit Inno.ꝙ etiā
ex donatione alterius non poteſt monaſterium habere deci-
mas.Nam ſi qua poſſeſſio donetē monaſterio,donata intelli
gitur tantum quo ad ius donantis,de dona.paſtoralis,& c. in
ter dilectos,& in monaſterio tranſit cū onere decimarum ſol
uendarum,16,quæſtione prima,ſi quis laicus. Oppo.ad hoc,
in eo,ꝙ quartam decimarum dixi eſſe de lege iuriſdictionis,
ꝙ immo ſit de l.dioce.quia etiam omnes decimæ ſunt de ea
dem l.dioce.Sol.Inno.ꝙ etiam ſi hoc non dicatur,adhuc nō
eſſet exempta monaſterio: quia non ſunt exempta quo ad
poſſeſſiones,niſi per priuilegium probentur exempta, vt no,
de deci.ſuggeſtum,& hoc reſpectu decimarum realium. Ad
perſonales autem nec monachi nec clerici tenentur, vt not.
de dec.nonum. Ideo perfectio talium perſonalium non eſt
de l.dioc.vel iuriſdictionis,cum non debeantur ſecundum In
no.qui tamen aliquibus intermiſſis refert quoſdam dicere,
& multum probabiliter, ꝙ monaſteria non ſunt exempta a
quarta decimarum,vel mortuariorum,vel oblationum,quæ
in morte ſiue in vita donantur monaſterio.de offic.ordi.con
quærente,de oblationibus eſt expreſſum 16.q.prima,ad hoc,
vbi de eccleſia Cathañ. quæ regularis eſt.Oppo.ad hæc 16.q.
prima,decimas,& cap.quæſti.Sol.Inn. ꝙ illud eſt ex priuile-
gio,per quod monachi habent decimas de proprijs labori-
bus,ſ.de deci,nuper,ex parte,ſuggeſtum,alias tenentur ad de
cimas,16.q.1.alia,ſecundum Inno.quod tamen cap.nihil fa-
9 cit,quod dixi.ſ.ea.q.Op.ad idem,quia pro his q̄ † offeruntur
monaſterijs,ipſa nō ſubſunt legi dioce.16 q. prima,cum pro
vtilitate.decima,quæſt.prima,quam ſit.Soluit Inno.ꝙ ſecun
dum prædictos monaſteria non tenentur in omnibus dioce.
Nam de lege dioce,eſt,ꝙ ſingulę eccleſiæ debeant conferre
cum epiſcopo quando vadit ad Papam,vel ad regem, vel ad
ſinodum:vel quando facit expenſas pro aliquibus negotijs
communibus totius diocęſis,decima,q.tertia vnio.12.qu. 2.
nobis,& ab his collationibus ſunt exempta monaſteria,& ſic
videntur ſonare prædicta iura:& maxime cap.17. quæſt. pri-
ma,quam ſit.in fi.vel dic,ſecundum Inn.ꝙ hæc non ſunt de
lege dioce.ſed iuriſdictionis,quia de lege iuriſdictionis dici-
tur eſſe omne id ad qđ monaſteria tenentur.Nunquā enim
in caſibus antiquis aliqua mentio ſit de lege iuriſdictionis,
ſed in decretalibus nouis tantū,& magiſtralia fuerūt hæc ver
ba,quod dic,vt ſup.q.prima.Et hoc cum quæritur ad quid te
nentur monaſteria,& ad quid non.dic,ꝙ tenentur ad omnia,
ad quæ tenentur alię eccleſiæ,niſi quatenus reperiuntur pri-
uilegiata,vel in iure vel per priuilegia conceſſa.Et ex his i eo,
quod dixi,ꝙ præmiſſa ſunt de lege iuriſdictionis, infertur, ꝙ
10 monaſteria † conferre tenentur epiſcopo cum vadit ad pa
pam,vel ad ſinodum,& facit,ꝙ ſic,cum monaſteria teneantur
ad ea quæ ſunt de lege iuriſdictionis. In contrarium eſt,
quod no.de offic.ordi.dilectus,vbi dicitur, quod patere ſubſi

a An quarta decimarum Adde Pet.de vbal.in tract.de canoni.epiſco.

S V M M A R I V M.

1 *Peculium aliquando ponitur pro pecunia.*
2 *Monachi an poſſint præfici eccleſiis parochialibus.*
3 *Monachus an poſſit in eccleſia collegiata eligi de iure communi.*

Monachi. Monachi non debent poni ſinguli p paro
chias,ponit,& alia duo dicta quæ ponunt
J.§.1.& 2.recipi.hoc proſequitur J. §.ſi quis peculium, hoc
proſequitur.J.§.qui vero,te dicis habere mercedis, ſi in me-
dia vrbe conſiſtens monachorum vita victites:& ſunt verba
quæ dicis,ſed non tam facile explentur opere ſicut dicto, &
uide,quod ibi ſequitur,dicēte Eccleſiaſtes,4.& de quo libro
1 no.. 2.q.2.de eccleſiaſtico.† No.ꝙ peculium quandoque po
nitur pro pecunia ſeu patrimonio,vt hic,& ff.ad trebellia.co
gi.in prin.vel pro omni proprio,J.e.cum ad monaſterii,q̄n
doque aliter,quod dixi in rubrica de peculio.Secundo nota,
ꝙ monachi debent ſtare plures ſimul,ſaltem duo,& ſi prio-
ratus nō ſufficiunt duobus,fiet quod dicitur de capellis mon.
c.fi.& eo.tit.cle.ne in agro,§.ad hæc.Tertio no.illud, ve ſoli.
& c.vnde Chriſoſtomus:vbi non timetur repræhenſor ſecu-
rus accedit tētator,& ad literam facit ad propoſitum,vel.i.de
ſolitario ſine ſocietate charitatis,tali,ve erit.i.ſola damnatio,
ſecundum Hugo. Seneca epiſtola 6. Nullius boni ſine ſocio
iocunda eſt poſſeſſio,vide Hierony.ad metria.de hoc in glo.
quarta. Et in ea in fin.vbi de hoc pro,& contra in vltima glo.
2 Oppo.ꝙ † monachi præfici poſſint eccleſiis parochialibus,
16.q.prima,in parochia.Glo.tertia ſoluit,ꝙ ibi ex diſpenſatio
ne epiſcopi.idem Inno.qui dicit ꝙ hoc debet fieri de conſen
ſu Abbatis.Goffre.dicit hæc vera in eccleſijs pauperibus.Sed
ſi eſt talis quę poſſit libere habere plures,dicunt aliqui ꝙ de
iure communi poteſt monachus ei pręfici.infra c.quod Dei.
& hic,quod placet Goffre.dicit Hoſtien.ꝙ contra hanc di-
ſtinctionem eſt verbum,quaſcūque parochias &c. & de hoc
per eum in ſumma eo.ti.§.vtrum populum. Vinc.dicit mo-
nachum de iure communi non poſſe aſſumi ad parochia-
lem eccleſiam gubernandam: ſed quod hoc factum fuit
olim propter neceſſitatem , quæ neceſſitas hodie non ſub-
eſt: quia ſunt multi clerici qui poſſunt eligi. regulariter autē
monachus requirit clauſtrum,decimaſexta, quæſtione pri-
ma, ſi cupis, nec ſufficit cauſa vtilitatis,ſecundum Vinc.quā
quam Hugo.dixerit contrarium,pro quo facit,decimaſexta,
quęſtione prima cum pro vtilitate. dic , ut dico.
2 J.eo.quod Dei. † Quęro an monachus poſſit in eccleſia col-
legiata eligi de iure communi.Gloſſa tertia arguit,quod ſic,
& de hoc in pręcedenti quęſtione,& dic, ut in dicto capitu.
quod Dei.

S V M M A R I V M.

1 *Irregularis quo ad ordines quis efficitur pro ſymonia commiſſa etiam in ſimplici beneficio.*
2 *Symoniæ in eodem genere plus punitur dans quam accipiens.*

Si quis. Si pro monachatu detur aliquid, receptus a ſa-
cris ordinibus prohibetur, & recipiens ab offi-
cio ſuſpenditur. Nota ſecundum Petrum, & Abba. quod
pro ſymonia commiſſa etiam in ſimplici beneficio quis
1 efficitur irregularis † quo ad ordines: & non dicunt hic
qualiter probetur : ſed probatur argumento a fortiori:
quia pro ſymonia commiſſa pro monachatu prohibe-
tur aſſenſus ad ſacros, ut hic, & tamen monachatus eſt
minus quam beneficium ſimplex, quia non eſt benefi-
cium , ſed carcer , infra de ſententia excommunica. ut fa-
mę, Oppon. ad hoc, ꝙ immo pro ſymonia debeat expel-
li de mo-

ſti.pœnituerit. reſtituendo ſtatim admonitus. Hoſtien.obla-
tio.i.non celebretur pro eo miſſa in qua domino offertur ſa-
crificium pro animarum ſalute. Alię namque oblationes ꝓ
monachis fieri non conſueuerunt.Pet.& Ab.Religioſis.ſatis
enim eſt quod ſunt profeſſi,cum eadem ſit ratio. de poſtu.c.
1 2.† Nota ꝙ monachus poteſt habere peculium ex permiſſu
abbatis pro iniuncta adminiſtratione:vt in tex. & expone,vt
quia abbas commiſit ſibi adminiſtrationem , ex qua regenda
peculium habere liceat:alias enim non poſſet abbas diſpenſa
re, ꝙ monachus poſſet habere proprium etiam ſine ſcitu ab
batis. & poteſt poni exemplum de adminiſtratione . vt quia
eleemoſynarius, veſtiarius, vel cellerarius,vel in alio officio,
ex quo habet recipere, & in uſus monaſterii expendere:ſiue
ſit pecunia,ſiue ſit aliud,ne cle.vel mo. c.1.& tunc potius ip-
ſa adminiſtratio proprium habet quam ipſe monachus.arg.
de præben.c.3.vel non habet peculium, ſed adminiſtrationē
peculii:ſecus ſi eſſet adminiſtratio cuius ratione haberet tan-
tum circa ſpiritualia intēdere,ut prior clauſtralis , vel quiuis
alius audiens confeſſiones:uel tantum uacans obſeruantię re
gulę: quia tunc non licet ex hac cauſa habere peculium. Se-
2 cundo † no.ꝙ monacho habenti proprium denegatur ſepul
a tura a:immo in ſterquilino cum ſuo proprio ſubiertatur inf.
eodem.cum ad monaſterinm.uer ſicu.quod ſi.& ſi ſepultus ē
in cymiterio,ſi fieri poteſt ſine ſcandalo , exhumabitur.inf.c.
ſuper quodam. Oppo.ad hoc 27.q. 1.de uiduis.glo.alias non
ſoluit.& facit etiam in contrarium.19.qō.3.ſi qua.dicit Hoſt.
ꝙ ca.de viduis,non loquitur de profeſſis: ſed de beguinis,uel
aliis,de quibus 12: q.vlti.c.ſi.de ele.indemnitatibus. niſi in fi
ne.vel dic,vt no.J.eo.cum ad monaſterium.ver.quod ſi.Quę
ro,ſi monachus cum recipitur proteſtetur quod intendit re
3 nere proprium.dicit glo.aliàs,quod frangitur conditio †, &
remaner monachus. in hoc tamen non perſiſtit:immo ad fi.
dicit,quod non eſt monachus &c.vt in ea.dic,vt dico de con
di.ap.capitu.ſi.q. 5. & de hoc etiam no.qui cle.uel uo.inſinuā
te.& dico etiam de conſti.cum M.Et in hac gloſ.ibi l.1.§.1.ſi
legatur vſusfructus rei intelligitur legatus aditus ad eam, in
tantum ꝙ ſi teſtator addat ꝙ hæres non teneatur præſentare,
inutilis eſt adiectio.Ibi,ſed neq;.ſi legatus eſt uſus ędium mu
lieri ea conditione ne a uiro diuertat,remittiť conditio.Ibi,re
præhēdēda. vide de verb.ſig. forus, notabili.9.Ibi,argu.cōtra.
iſtud capitu.dudum.quod ſequitur in gloſſ. Ala.gloſſ.allegat
pro infra de condi.ap.capitu:ſi. & quomodo diuerſimode fa
cit dixi in dicto c.dudum.q.8. Secundo quæro, in eo quod fit
4 quotidie:quia abbas † concedit aliqua monacho ad vſum,an
liceat.credo quod ſic.dicit tamen quod parum differt a ſymo
nia. Vincen.dicit hoc non poſſe fieri ex pacto: ſine pacto.ut
12.q.1.illi.dic ꝙ etiam ex pacto fieri poteſt : nec eſt ſymonia,
dummodo habeat animum dimittendi illud ad iuſſum abba
tis:tunc enim non dicitur habere proprium,in quo maxime
conſideratur affectus habentis.pro hoc quod dico inf.e.cum
ad monaſterium.

A D D I T I O.

a Denegatur ſepultura.Adde glo.in uerbo, peculiare.in c.Ioannes .de regu.&
hoc expreſſe habetur in regula Benedicti.

trarium,& ſoluit ꝙ non licet concedere adminiſtrationem
pro pecunia , vt ibi procurator uel cuſtos conſtituatur. quaſi
dicat,ꝙ ad firmam concedi poteſt modo prædicto. Et idem
Ala.& Phi.qui allegat de loca.veſtia.& dicit Innocen.hanc li
teram intelligi , quando prioratus habet ius ſpirituale anne-
xum,uel bona diſtincta bonis monaſterij. Sed ſi ſunt de mē-
ſa abbatis,poteſt monaſterium ſtatuere quod monachus cui
cōmittitur talis prioratus, tantum ſoluat de redditibus prio-
ratus , ſed non aliunde. & hi potius dicuntur miniſtri quam
priores,quod ſonat in dignitatem. Innocen.pro hoc vltimo
facit de præben.niſi.de priui. c. 1.in ſi.lib. 6. Ideo autem dicit
Innocen.ꝙ ſoluet de redditibus prioratus, & non aliunde:qa
monachus caret proprio.vnde aliunde ſoluere licite non po
teſt.& ſic quando non contingit ſterilitas,fiet remiſſio ſolu-
tionis.;de loca. propter. nec eſt aliunde facienda ſolutio.facit
quod no.de ſymo.non ſatis.Ioan.And.

S V M M A R I V M.

1 *Regularis ex quibus remouetur ab adminiſtratione , & quid in ſeculari .*
2 *Prælatus regularis inuitus an transferatur ad maiorem prælaturam .*
3 *Priores conuentuales an remoueri poſsint ad voluntatem abbatis.*
4 *Priores an poſsint remoueri pro qualibet dilapidatione , & incontinentia .*

Priores . In prioratibus conuentualibus per electio-
nem inſtituti, non ſunt remouēdi,niſi cau
ſa rationabilis ſubſit. & cauſæ rationabilis tria ponit exem-
pla , per electionem capitulorum ſuorum..hoc non erat in
antiqua & quale fuerit additū,dico J.q.2.dilapidatores. pro-
pter hoc etiam remouetur prælatus ſecularis.de offi.dele.ve
nerabili.de accu.c.ſi.& vtrobique de hoc . No.quod regula-
1 ris† incontinentet viuens remouetur ab adminiſtratione ēt
perpetua:ſed etiam ſecularis poſt tertiam admonitionem te
2 nens focariam priuatur beneficio.de coha.cleri.ſi autē. † Se-
cūdo no.quod prælatus regularis transfertur inuitus ad ma-
iorem prælaturam.& dicit Hoſt.quod in hoc propter maio
rem vtilitatem facilius diſpenſatur.de tranſla.c.ſi.Tertio no.
quod in tali tranſlatione requiritur quod fiat de conſilio
fratrum.& no.quod non dicit, conſenſu.prælatus tamen ſo-
lus irrequiſito conuentu dat licentiam monacho electo cō-
ſentiendi electioni & tranſeundi.de elec.ſi religioſus.2.re-
3 pon.lib.6.Oppo.quod priores † conuentuales remoueri poſ-
ſunt ad voluntatem abbatum.J.co.cum ad monaſterium.§.
tales.Sol.vt in glo.pe.& de hoc de præben.cum ſingula.lib.
6.Quero ſi epiſcopus habet inſtituere archidiaconum ſine
aſſenſu canonicorum,quod eſſe poteſt.60.diſ. epiſcoporum ,
an tunc poteſt inſtitutum quandocunque vult amouere.
dicit Goſ.quod non:quia aliud in ſecularibus,de quibus ibi,
quam in regularibus de quibus hic.Secundo quæro , quare
in tex. fuerūt addita illa verba, per electionem capitulorum.
dicit Hoſti.quod propter tria.primo vt ſciatur quod in eccle
ſia conuentuali debet prælatus creari per electionem con-
uentus.16.q.vl.c.ſi.de elec.c.1.Secundo , vt ſciatur ſic electos
eſſe

Digitized by Google

re cauta cognita: licet regulares facilius ꝗ ſeculares poſſint a
ſuis admin.ſtrationibus remoueri. de accu.qualiter.2.in fi,

S V M M A R I V M.

1 *Ciſtercienſes non poſſunt habere eccleſias etiam curatas,*
2 *Homagium quid ſit.*
3 *Ciſtercienſes non debent habere iuſticiarias, nec etiam tributarias, nume.4.*
5 *Terminis ſuis quis debet eſſe contentus.*
6 *Inſtitutionem ſuam ſpiritualem non obſeruans priuatur priuilegio ſpecialiter illi inſtitutioni conceſſo,*

Recolentes. Monet Ciſtercienſes vt ſeruent re-
gulam ſuam ſecundum primęuam
inſtitutionem. Primo ibi,decita.ordo Ciſtercienſium multi-
pliciter cōmendatur. Secundo.ibi,dolentes,conſideratis mo
dernis temporibus repræhenditur. Tertio ibi:ideoque.mone
tur Ciſtercienſes vt ſuis terminis ſint contenti. Et infra,con-
tinebatur,vt dixi plurima Ciſtercien. ordinis commendatio
iuxta antiqua tempora.Goff. dolentes.ſic inf.de cele.mil.do-
lentes. Et ſi.pro quamuis,ab omnibus: quia aliquibus retinēt
primam inſtitutionem.ſimile.ff.de offi. procon.l.vna.ante ſi,
ꝙ non debemus paſſim ab omnibus neque omnia nobis ob
lata.ſem p ergo aliquib.& aliquo tepe licent.paſſim.n. recipe
re,vile:& nunquā recipere in humanū.Hoſt.declinatū.quaſi
retrocesſſum,cum potius aſcendere debuiſſent. Nā ſecundū
Bernar.in via Dei ſtare eſt retrocedere & nemo mittens ma-
num &c.ſup.titu.1.magnę.facit de tranſla. c.t. 93.diſtin.legi-
mus. ff. de mu. & hono. vt gradatim Eccleſias parochiales.
1 Goffre.Not.ꝙ Ciſtercienſes †non poſſunt habere eccleſias.i-
tellige etiam curatas: quia generaliter loquitur. pro hoc qđ
dixi in verſicu.eccleſias has.tamen habere poſſunt monachi
nigri,ut dicit glo.2.pro hoc 16.q.2.viſis.& c.ſanè J.eod.quod
2 Dei.Secundo no.† ꝙ non debent etiam habere homagia: &
2 quid ſit homagium 4: & quis dicatur homoligius. dicit hic
Hoſtien. ſecundum quem homagium dicitur quando quis
flexis genibus,uel in pedibus ſtans, propter dignitatem per-
ſonę iurat,ſeu fit hō alterius, includēdo manus ſuas intra ma
nus recipientis,& promittendo quod homoligius ſuus erit,
& ei fidelitatem ſeruabit,& ipſum contra omnes adiuuabit,ꝗ
profesſionem facit iurando,& oſculando. & hoc poteſt face-
re ſecundo,ſalua fidelitate primi & ſecundi. Primum eſt lici-
tum, iuramentum etiam ſecundum eſt ſeruandum. de iure-
iu.ueniens.& c.eam te.in fin. hoc autem pro ſpiritualibus fie
b ri nō debet b.de reg,iur. c.fi. & dic vt ibi. de hoc etiam not.gl.
de re iud cle:paſtoralis.§.rurſus. de hoc etiam de ſymo.ex dili
genti.de reg.iur.c.fi.Ex hoc homagium præſtat uaſallus: vt di
3 cit glo.4 pro hoc.22.q.5.de forma. Tertio no.† ꝙ non debēt
etiam habere iuſtitiarias. & hoc expone vt in gloſſ.5. Et in ea
ibi in fine.Tan.vel i.pecunias ex iuſtitiis prouenientes.de off,
ordi.dilectus.Hoſtien. Quarto nota. quod etiam non debent
4 habere tributarias † quod expone ut in glo. 6. vel ſecundum
Hoſtien intendit damnare violentam exactionem tributorū
quæ fit in quibuſdam locis: tamē ſecūdū eum,quicquid hic
dicatur,in quibuſdam locis Ciſtercien.talia exercent & perci
piunt.Quinto no.de uerbo exhortamur. de hoc de teſtam.c.
1. & quia Papa multum humiliter loquitur, dicunt aliqui,ꝙ
hoc eſt conſilium. Hoſtien. dicit huic parendum.de ętate.&
quali.ad aures,aliàs ſequeretur abſurdum.quod ſequitur in li
tera. Sexto nota quod qs debet eſſe contentus ſuis terminis
5 † de hoc in gloſſ.quia quilibet.& quo ad hoc c.intellige ſuis
terminis,tenendo paupertatem quam elegerunt. Et no.ꝙ re
ligioſus.dicitur tranſgredi terminos cum a ſua prima inſtitu-
ne declinat. Alij modi no.in dictis iuribus alle.in dicta gloſſ.
6 quia quilibet. Septimo nota,quod qui non obſeruat † inſtitu
tionem ſuam ſpiritualem priuatur priuilegio ſpecialiter illi
inſtitutioni conceſſo.iuxta illud. Si te priueris nec nomē ha-
bere meteris,& econuerſo. Nomine priuatus ſit officio ſpo-
liatus.16.q.1.generaliter.concor.C.loca.milites. Octauo not.
tex.ibi,dignum eſt &c. Oppo.quia videtur ſuperfluitas,ibi,ec

1 *Domus religioſa aggregata ciſtercienſibus eorum mores ſeruare tenetur.*
2 *Paupertas uoluntaria felix eſt.*
3 *Dominium rei aliquis per ſe percipere & transferre poteſt, quam per ſe non retinere poteſt.*

1 §.Cæterum. †Domus religioſa aggregata ciſterciē
ſibus eorū mores ſeruare tenet. Inſti-
tutionibus. laxioris regulę. ſatagant.quaſi ſatis agant. i. inita
poſſe bono modo conentur. poſſeſſionib. quibus iuriſdictio
eſt annexa: vel quid aliud de prædictis,recipit i.recipere nō pa
titur.coaptēt.i. ſimul aptent.vel coarctent.i.reſtringāt.prima
communiot.conformetis.hic fuit deciſa decre.ſanè. de priui
le.No.id quod no.glo.fin.ꝙ qui aggregatur alteri,eius naturā
imitari debet.& dicit Vincen.ꝙ nouiter ingrediens monaſte
rium,habet participationem bonorum ſicut qui per centum
annos ibi ſtetit.& ſi diſſoluitur monaſterium ita accipiet par
tem ſuam ſicut alij.18.q.2. in nullo. ſecus ſi ad alium locum
tranſiret:quia tunc tātum ſua ibi datentur.de cleri.coniu.;qđ
a te.dic quod etiam eo caſu quo monaſterium diſſoluitur gli
bet accipit id quod dedit.Si qua uero ſunt communia quę a-
liunde obuenerunt illa diuiduntur communiter,& in hoc p
cedit dictum Vincē.ſic notaui de exce.pręla.dilecta.Et in hac
glo.fi.in fi.eo quod inſtitutio ciſtercienſium villas & caſtra ñ
recipit, ſed agros.Goffr. Secundo nota ibi,paupertate lętent,
2 ꝙ felix eſt voluntaria paupertas † de pœni.diſtin.2.quærendū.
tamen etiam diuites cum bonis operibus nōn obiicimus.25.
diſtin.hæc ſcripſimus. 12.q.1.exemplum. Gof.ſed vix poſſunt
diuitię,& virtutes poſſideri.12.q. 2.gloria. Phi.& de reprobis
diuitibus qui libentius vident aurum quam ſolem. 57.diſtin.
ſicut, loquitur euangelium Matth. 19. Facilius eſt camelum
introire per foramen acus &c. Goffr & Hoſtien. Quæro de li-
terę intellectu,ibi,communitatis.Gloſſ.penul.exponit,ꝙ da-
bunt villas pro agris,cum villas habere non debeāt.pro hoc,
quia inſtitutio ciſtercienſium caſtra & villas nō recipit, vt la-
tis innuit litera.Secundo quæro,ſi non poſſunt commutare,
quia non inueniunt cum quo, Dic ꝙ vendent.pro hoc litera
ibi,relictis. Tertio quęro, ſi etiam non inueniūt emptorem,
dicit Vincē. ꝙ facient inde eleemoſynam, vel abijcient ea,ex
quo ſecundum ordinem retinere non poſſunt. pro hoc lite-
ra in dicto uer.relictis.Ex hoc no.ꝙ aliquis recipere poteſt &
3 transferre dominium † rei quam per ſe non retinere poteſt,
ad inſtar creditoris.ff.de pigno.act.ſi conuenerit.ſimile in fra
tribus mendicantibus.no.de reli.domi.c.vnico.libro ſexto.in
gloſſ.veterum.

S V M M A R I V M.

1 *Regularis qui proprium non reſignauit, in cymiterio ſepultus debet exhumari,ſi ſine ſcandalo fieri poteſt.*
2 *Monachum habere proprium eſt contra regulam.*

1 Super quodam. † Regularis qui proprium
nō reſignauit,in cymiterio ſe
pultus debet exhumari, ſi ſine ſcandalo fieri poteſt. Primo
ponitur quæſtio. Secundo ſolutio,ibi:inquiſitioni. Tertio
prorogatio.ibi.hoc autem latenter..maxime.Tan.quia idem
ſi palam,dum tamen non habeat de permiſſione abbatis, cū
qua licite habere poteſt ſupra capitulo monachi.§.qui vero
voluit.fuit ergo contumax:quia monitus & impęnitens.hoc
autem quod dictum eſt de exhumando & proiiciendo.Not.
2 quod contra regulam eſt,ſi monachus habet † proprium.ibi,
contra regulam.eſt enim hoc vnum de ſubſtācialibus.de hoc
J.c.cum ad monaſterium.in fi.Secundo no. de ſcandalo cu-
tando.de hoc in glo.3.& no. Innocent.ꝙ propter ſcandalum
non exhumatur qui exumandus eſſet. Tertio nota argumen.
a ſimili.de hoc in glo.fin.& ſupra.de conſti. trāſlato. & de trā
ſla.capitulo ſecundo.

SVM.

Digitized by Google

[illegible] de regu.in.c.5.opera.io.10.Si mihi non creditis,operi-
bus credite. habitum.forte loquitur de habitu profeſſorum.
aſſumens.tunc Lau.præfuiſſe eiſdem.& ſupple ſecundum ali
quos, & cum iam intraſſes dictum monaſterium Sancti Vi-
ctoris & profeſſionem feciſſes tacitam vel expreſſam,iterum
te in plebanum poſtularunt.Ibidem,ſcilicet in ipſa plebe.an-
nuiſſe.vel admiſiſſe, quaſi confirmando,ſic de ele.cũ mona-
ſterium.de loca.c.1.prioris.quæ eſt neceſſaria. Innocẽ. de ele.
ſi religioſus.lib.6.illud.alias iſtud, ſpecialiter.i.expreſſe & no-
minatim.Nam in c.2.ſup.eo.de omnibus cauetur in uerſicu.
quod etiam.niſi dicatur ꝙ ille uerſicu. reſpicit proximum di
ctum tantum.etſi,pro,quamuis.de poſtula.c.ſi.antiquos.qua
ſi non per modernos.Pe.& Abb.vel melius dic,per antiquos
canones permiſſum fuit , etiam monachi.quaſi dicat nondũ
canonici. Not.ibi colligitur,quod præſumitur pro aliquo ex
fructu bonorum operum,& per exteriora de interioribus iu
dicatur.de præſup.ex ſtudijs. C.de admini. tu.l.lex quæ.§. 2.&
uulgo dicitur : opus laudat artificem. & expone,colligitur. i.
præſumitur.Petr.& Ab.Seneca epiſtola. 24.Non eſt eius ani-
1 mus in recto,cuius acta diſcordant.Secundo nota.† ꝙ qui ad
religionem tranſit, dicitur tranſire ad frugem melioris vitę.
ſic de conuerſi.coniug.gaudemus. de renũ.niſi. In quo tamẽ
uita contemplatiua melior ſit actiua,& in quo econuerſo,di
2 cit in dicto cap.niſi.† Tertio not.quod qui tranſit ad religio-
nem, dimittere debet beneficium ſeculare. ibi , reſignans.&
per hoc ſecundum Hoſtien.præſumitur uoluiſſe uitam mu-
tare,de regula.ſtatuimus.quod dic,ut dixi de regula.conſul-
a ti.& dic non eſſe neceſſe a ꝙ beneficium dimittat, niſi profi-
teatur, de regula. beneficium. libro ſexto. Quarto nota.ibi,
coram fratribus.& ibi,promiſſione de tua conuerſione.ꝙ li-
cet quis non exprimat cui regulę ſe deuouet,intelligitur illã
uouiſſe in cuius fratrum manibus profeſſionem facit,ſecun-
dum Innocen.quod no.ſingulariter.vult dicere quod iſte in-
telligitur vouiſſe regulam, quam obſeruabant fratres Sancti
3 Victoris. Quinto no.ꝙ parochiani † poſſunt petere ſacerdo-
tem ſibi præfici.Ex hoc arguitur ꝙ poſſunt etiam petere de-
ſtitui.& hoc ſecundum Goff. quia ſub malo ſacerdote patiũ-
tur famẽ & ſitim verbi Dei.8.qu.1.audacter.& ſic intereſt.de
elec.querelam. 16 q. 1.ſtatutum.vbi de hoc. & ſecundũ Hoſ.
hoc eſt quod deplorat Hieremias trenorum.4.Paruuli petie-
runt panem.i.uerbum Dei. & non erat qui frangeret:ſcilicet
prædicando,dicit etiam ꝙ dictum Goffre. procederet,quan-
do ad populum ſpectat ius præſentandi. alias ſe nõ intromit-
tit.de ele.oſins.quiſquis.maſſana,nec de aliquibus ſpirituali-
bus: vt no. de arbi.contingit. de hoc quomodo parochianus
audiatur contra ſacerdotem.dic vt dixi de teſti.ex parte. Ad
mittuntur autem laici ad accu. prælati vel clerici tantum in
excep.de accuſatio.cum P.de ſymo.tanta.Sexto nota pro alle
b gatione generali b ibi , Lateranenſi concilio . de hoc ſupra,
de coha cle. veſtra. & dici poteſt quod non eſt hic generalis ,
ideſt incerta:quia quod allegatur,conſtare de facili poteſt.lo-
4 quitur enim de capitu.2.ſupra eodem. † Septimo nota,quod
c monachi c& canonici regulares ęquiparantur , ſed non per
omnia:quia canonici ſeruiunt regulę laxiori.ſunt etiam diſſi
miles in habitu , Item aliqui canonici carnes edunt in refe-
ctorio,monachi nullo modo J.c. proxi. ver.in refectorio.Itẽ
diuerſi ſunt authores eorum, quia monachorũ Benedictus,

8 non erat profeſſus,ſed ſolum promiſit † de ſua conuerſione,
vt in tex. quod non ſufficit ad obligandum religioni niſi in-
terueniat profeſſio. de regula.porrectum. Glo.prima ſoluit,
ꝙ per hanc promiſſionem,licet profeſſionem non fecerit: ta
men fuit obligatus ad obſeruantiam regularem, & potuit ad
hoc compelli,ſup.tit.1.per tuas.Idem tenet glo.vl. Idem Tã-
cre.dicens,quod licet per promiſſionem non ſit factus cano-
nicus,Papa tamen de eo conſtituit , & reſpondit ac ſi eſſet re-
gulam profeſſus. Innocen.dicit , quod per promiſſionem de
futuro non erat canonicus . potuit tamen compelli vt obſer-
uaret regulam, per dictum ca. per tuas.Lau.dicit , ꝙ hic plus
proceſſit emittẽdo profeſſionem ſolennem , quod eſt diui-
nare. pro hoc tamẽ facit quod dixi in litera in verbo,profuiſ-
ſe.& hoc tenet Ioan.calde.dicens,ꝙ hoc probat litera,quæ de
iſto iudicat vt de profeſſo.& idem teneo.inf.eo. contrario.vel
dic,ꝙ promiſſionem de mutando vitam videtur quaſi profi-
teri,talis enim,de quo conſtat quod voluit mutare vitam,cõ-
paratur profeſſo.de regula.non ſolum.lib.6. tamen non com
paratur per omnia.& dic,vt dixi de regulari.conſulti.& quic-
quid teneatur,ſiue ꝙ profeſſionem fecerit, ſiue non,nulla eſt
vis:quia etiam ſi profeſſionem non fecerit, ſufficit ꝙ promi-
ſerat de profitendo : pro hoc enim videbatur ꝙ in monaſte-
rio deberet remanere. ad quod reſpondetur in litera in qua
proceditur ac ſi eſſet profeſſus. & propterea magis mihi pla-
cet ꝙ intelligamus eum fuiſſe profeſſum, quod etiam dixi in
tex. ſuper verbo profuiſſe , & inf.contrario.v.& de hoc etiam
dicam in tribus ſequentibus contrarijs. Tertio opp.ad hoc,
quia ſi erat profeſſus,non potuit reſumi ad plebem ſine licen
9 tia bonienſis epiſcopi, cum non debeat clericus † exire dio-
ceſim ſine licentia dioceſani. de renunci.admonet.Solu.In-
noc ſupplendo ad verbum florentino , conſentiente etiã Bo-
noniẽſes,vel ad minus priore & cõuentu ſancti Victoris,quã
uis diſpenſatio ſpectet ſolum ad florentinum.pro hoc etiam
quod dicit Inno.in verbo.miniſtrares.ſupplet enim,ſi in hoc
credimus epiſcopum diſpenſare poſſe , & per hoc declaratur
glo.2.Et in hoc quod dicit Inn.de diſpenſatione,videtur vel-
le quod de iure communi non poſſit aſſumi.& de hoc infra.
quæſtio.quinta . In eo vero quod dicit de conſenſu dioceſa-
ni vel prioris & conuentus , innuit conſenſum alterius non
ſufficere . In quo dic, quod licet ſufficiat licentia prioris , vt
conſentire

ADDITIONES.

a Non eſt neceſſe. Adde Hoſ.in ſum.ti.de coniu.in.§.vtrum poſsit. Cardi.in c.
ex tranſmiſſa in 2.nota de renum.

b Pro allegatione generali. Adde Car.in cle.1.in.2.not.de fo.compe.Do.in.
c.ſuper eo,in primo not de hę. Anto.de bu.in.c 3.de pręb. Abb.in.c.pro-
poſuit.& in.c.ſuggeſtum.de appel.

c Monachi . Adde glo.in cle.in pleriſque.de ele.gl.in.c.conſuluit.de conuer.
coniu.Ioan.de ſan.in c.monachi.16.q.1.

d Quemlibet rectorem . Adde gl.in verbo officia.in cle.1.de reg.gl.in verbo
prædicare.in cle.1.de reli. do. Abb.in cap.inter cętera.in primo nota.de
offic.ordi.

e Debet habere ſocium Adde gl.& doc in cle.1.in.§ ad hoc.de ſtat.mo.glo.
ſumme.16.q.1.

Digitized by Google

1. per tuas. Gloſſ. antepenult. in ver. præterea hoc proſequitur vſque ad finem. Soluit autem, quod in contrario neceſſe habuit reſignare epiſcopatui, quia non poterat aliter fieri monachus aut canonicus regularis. poſt renunciationem vero poteſt ſine diſpenſatione eligi in epiſcopum. In caſu autem huius c. etiam ſi eſſet profeſſus diſpenſatiue poſſet in plebanum aſſumi: ergo multofortius remanere, hæc procedunt præſuponendo ꝙ iſte non eſſet profeſſus. de quo ſupra in ſecundo contrario. & de hoc etiam in ſequenti contrario. Quinto op. ad hanc ſolu. quia ſi non eſſet profeſſus non procederet qđ dicit in text. ꝙ debeat habere ſocium ſui ordinis, & quod debeat obſeruare regulam. Solu. quidam ſtant contrario. quorum opin. ponit glo. ibi, quidam. & horum opi. ampliando dicit Innocē. quod licet a principio non fecerit profeſſionem, ex poſt facto tamen fecit, vel nunc faciet vt impleat uotum. arg. dicti cap. per tuas. & de ſponſa. commiſſum. huic tamen opinioni non perſiſtit Innocent. ſed reuertitur ad præcedētē, dicens ꝙ non fuit canonicus: licet non multum videatur cōſonare veritati ſecundum eum, tamen hoc tenēdo, quod nō fuerit canonicus, dicit Innocen. idem cum gl. ꝙ hoc permittitur per diſpenſationem. & quamquam gloſ. dicat quod fuerit neceſſaria diſpenſatio Papæ, Innocen. tamen dicit quod epiſcopus cum uoluntate prioris diſpenſauit ꝙ non fieret canonicus licet uouiſſet: & permutauit uotum in magis vtile, quod licet. argu. ſup. titu. proximo, capitu. 1. & ca. magnę. Ad c. per tuas. reſpondet quod ibi non fuit diſpenſatum. uel prout hic dicit in gloſ. ſcilicet, ꝙ aliud ſi electo ad epiſcopatum, quia debet complere uotum, poſt quod completum poterit fieri epiſcopus ſine diſpenſatione. Aliud in plebanatu, ad quē monachus non tranſit ſine diſpenſatione. 55. diſt. priſcis. melius ergo fuit quod non fieret canonicos, & permutaretur uotum, quam quod fieret, & poſtea diſpenſaretur. & hæc dicta Innocent. ſatis in effectu colliguntur ex glo. & hoc tenendo, quod non fuerit canonicus. dic, quod id quod hic dicit de ſocio, & de obſeruantia regulę, fuit quędam monitio. dicit tamen Hoſtienſis, prædicta non habere rationem: quia facilius diſpenſare deberet in epiſcopatu propter maiorem vtilitatem, de tranſac. capitu. fina. mihi placet quod fuerit canonicus, tamen non eſt vis ſiue fuerit ſiue non: ut ſ. in ſecundo contrario. & ſiue vna uia teneatur, ſiue reliqua, patet ex prædictis modus ſoluendi contrarium. Et in hac glo. antepenul. ibi, ſiue ſit eccleſia ſecularis inf. de elect. nullus. libro ſexto.

10 Quæro, in eo quod dixi in ſeptimo notabili, ꝙ † monachi & canonici regulares æquiparantur; in quibus. Glo. 3. ſoluit allegando iura. 20. q. 3. præſens clericus. vbi pariter expectant mercedem. & ne cleri. vel mo. ſuper ſpecula. vbi pariter prohibentur audire leges uel phiſicam. & de poſtu. ex parte. vbi pariter prohibentur poſtulare, niſi in caſu. Item etiam æquiparantur in ſubſtantialibus regulę, ſcilicet obedientia. de ma. & obe. cum in eccleſijs, abdicatione pr[o]prij ſupra capitulo, proxi. & caſtitate. de voto capitulo vno. libro ſexto, & vtrique ſimul comedunt & dormiunt. de vita, & honeſta cleri. quoniam. & prouinciale capitulum faciunt inf. e. in ſingulis. vnde Hoſtien. ſ. c. proxi. dicit, ꝙ conueniunt, niſi in exceptis.

11 † Secundo quæro, an monachus vel canonicus regularis poſſit de iure, vel an potius ex diſpenſatione, ad regimen animarum aſſumi. Glo. antepenul. ponit duas opini. prima quorundam dicentium quod hodie poſſunt de iure communi, olim ex diſpenſatione. Alia opinio, quod nec hodie poſſunt niſi ex diſpenſatione. Alię opi. colliguntur ex eo quod dixi ſup. ca. 2. in prin. gloſſ. autem iſta concludit, ꝙ olim non poterant niſi ex neceſſitate. hodie poſſunt etiam vtilitate ſuadente. Hoſtiē. dicit ſe tenere cum Hug. & glo. ſcilicet, ꝙ monachus cum licentia vel cum conſenſu abbatis poteſt per epiſcopum præfici eccleſię parochiali etiam ſeculari, quod intelligit Ioā. An. etiam ſi epiſcopus uerbis diſpenſationis non utatur. 58. diſtī. c. 1. & 2. 74. diſtin. quorundam. Et in canonico regulari vt hic & ſup. titu. 1. per tuas. Dicit etiam quod abbas cogitur cōſentire, vbi non inueniantur honeſti & ſufficiētes clerici. & monachus ſit bonus prædicator & honeſtus in vita. ar. 21. q. 1. c. 1. ec ele. in cauſis. & ca. nihil. & in hoc ſit priuilegiatum officiū prędicandi competēs ratione regiminis, poſtquam vero mo

12 hoc. Ibi, in ſumma. & ſup. ca. 2. Tertio quæro ... collegiata canonicorum ſecularium poſſit monachus habere præbendam. Hoſtien. ꝙ non. pro hoc de vita. & hone. cleri. Deus qui. de regula. ſuper eo. nec perſonatum vel dignitatem habere poteſt in dicta eccleſia, ſecundum eum, niſi ob neceſſitatem curę animarum, & diſpenſatiue hoc fiat, & qui diſpenſationem habet, eam probet, de ſciſma c. 2. & cum diſpēſationi de maioribus, fiat cum conſilio & conſenſu capituli. de his quæ fiunt a prælatis. Nouit. & ca. quanto. de hoc per eum in ſumma. eo. §. vtrum populum. contrarium ſentit glo. ſ. de cap. mo. c. fi. vbi dicit ꝙ hæc plebs de qua hic, erat collegiata.

13 hoc dic vt inf. q. 5. Quarto quæro, an † canonicus regularis promotus ad eccleſiam ſecularem teneatur habere ſocium ſui ordinis ſicut monachus. Glo. antepenulti. ibi, ſed in hoc. dicit ꝙ monachus tenetur indiſtincte. canonicus non. niſi quando commode hoc poteſt, & fuit opinio Io. & dic ꝙ hic erat collegium ut no. glo. ſ. titu. 2. cap. fina. & cum glo. idem Inn. dicens in hoc eſſe ſpeciale de canonico regulare. Hoſtien. dicit quod non differunt in hoc. Nam vterque habebit ſocium ſi commode poterit, alias non. cum enim vterque ſit regularis, non poſſet reddi ratio diuerſitatis, de poſtulan. cap. 2. dicit Ioan. And ꝙ aduertendum eſt, an præficiatur curę uel non, vt primo caſu non ſit neceſſe habere ſocium. ſecundo ſic. & remittit ad nota. infra titu. 2. c. vlti. & ibi dicitur ꝙ hoc quod

14 dicitur hic de ſocio, locum habet in clauſtrali. † Quinto quęro generaliter, an religioſi poſſint eccleſiis præfici, vel in illis inſtitui. Ioan. Calde. diſtinguit. & ego quædam addo. dic ergo, quod aut eccleſia cui præficitur eſt epiſcopalis, aut īferior. Si epiſcopalis, præfici poteſt de iure communi. 18. q. 1. ca. vno ſup. titul. 1. per tuas. de renun. niſi verſic. nec pr[æ]tes. de elec. nullus. libro ſexto. & clem. prima in fine. Secundo caſu, cum eſt inferior eccleſia, aut eſt collegiata: aut non. Si collegiata, aut ad dignitatem aſſumitur: aut ad canoniam. Si ad dignitatem, dicit Ioan. Calde. hoc fieri non poſſe de iure communi. quia homines diſparis profeſſionis non debent ſimul in eiſdem eccleſiis ſociari. 16. quæſt. 7. in noua. ad hoc dicta cle. prima. de elec. per quam videtur in caſu huius c. religioſum poſtulandū a Papa. pro hoc iſta litera ibi, annuendum duximus poſtulatis. & hoc intelligendo ꝙ erat plebs collegiata. Sed alio reſpectu videtur litera probare, quod ſufficit religioſum poſtulari ab epiſcopo ibi, florentino epiſcopo. quod dicit Ioā. Calde. ſatis in ſcholis ſuſtineri poſſe, & monachum electum poterit eps diſpenſatiue confirmare. facit 58. diſtinctio. capit. 2. a contrario. Nam ibi epiſcopus ſine abbatis conſilio non poteſt monachum pręficere monaſterio, ideſt eccleſię. vt hic exponit Lau. ſimile 16. quæſt. 7. nemini. ergo a contrario hoc poterit de abbatis conſilio, nec obſt. dicta clemen. quia ibi nō dicitur ꝙ debeat poſtulari a Papa. & licet illud procederet in caſu illius clemen. vt ibi no. in gloſſ. non prohibet. tamen ille caſus non prohibet iſtum quod probant verba ibi, in eiſdem monaſteriis. & ibi. & alterius religionis vel habitus. & ſic non loquitur de aſſumpto ad eccleſiam ſecularem. & ſi dicatur ꝙ ratio illius clemen. vrget etiam hoc caſu, per ea quæ notātur ibi in glo penulti. Dicit Ioan. Calde. quod illud verum de iure. ſed non prohibetur epiſcopi diſpenſatio. ſimile quod not. de fil. presbyte. capitu. fina. ſtandum ergo canoni. 58. diſtin. ca. 2. ex quo non inuenitur expreſſe correctus. de elect. cum expediat. lib. 6. Si quis autem vellet ſtare indiſtincte dictæ clem. dicit Ioan. Cald. poſſe reſponderi ad dictum canonem, ꝙ loquitur de promoto in eccleſia cathedrali quæ regularis erat, vt ibi nota. & facit illud verbum. in ſuum monaſteriū. nec obſt. ver. ſed nec præpoſitus. per quod dicitur de verbor. ſignificat. quamuis. refert tamen Ioan. Cald. ſe audiuiſſe quoſdam dicētes, hoc caſu, cum præficitur religioſus eccleſiæ collegiatę ſeculari, diſpenſationem non eſſe neceſſariam, quod ei non placet. quia homines diuerſę profeſſionis non ſunt ſociandi, vt ſ. dixi. dic quod hæc opinio poſſet defendi, quia monachus poteſt aſſumi ad curam, vt hic. eccleſia vero collegiata non poteſt eſſe non curata, cum ratione collegij competat ei cura de iure. de officio. ordina. cum ab eccleſiarum. & hoc tenet Frederi. in conſiliis 100. 114. & ad id quod dixi ſup. q. 3. ſecundū

Hoſtien.

Digitized by Google

dis dignitati. & ſubmittit ꝙ ſi talis monachus non eſt preſectus de abbatis conſilio, nedum quod remaneat prælatus, ſed nec illius eccleſiæ canonicus remanebit. Si uero aſſumitur in eccleſiam ſecularem non collegiatam, aut ad ſimplex beneficium, aut ad curatum. Primo caſu non poteſt aſſumi, ceſſat enim ratio curę. & ſic intelligitur. 16. quæſtione prima, ſi cupis. & capitulo alia. & capitulo īterdicimus. cum duobus ſequentibus & de regula. ſuper eo. & hic, a contrario. Secundo caſu, quando ad curatum, olim non poterat ſine diſpenſa-
† one. 16. qõ. 1. cum pro vtilitate. ſed hodie propter curam & officium prædicandi, quod eſt in hoc priuilegiatum, poteſt aſſumi de iure communi. 16. qõ. 1. doctos & c. moderamini, & c. in parochia. cum multis c. ibidem. nec eſt diſtinguendū inter monachos & canonicos regulares: vt hic. nec obſtat ſ. c. 2. quia ibi nõ ſimpliciter prohibentur inſtitui in parochialibus eccleſiis. ſed ve ſoli &c. & illud intelligitur de clauſtralibus ſiue obedientiarijs. non obſtat etiam de capel. monaco. cap. primo. vt ibi nota. In omnibus autem caſibus in quibus de iure uel diſpenſatiue religioſus præfici poteſt eccleſiæ ſecuları, intellige quod debet habere licentiam ſui prælati. 16. quæſtio. 1. ſi quis monachus. & capitu. cum pro vtilitate. & dicto capi. 2. 58 diſtinct. & de elect. ſi religioſus. lib. 6. An autem religioſus poſſit præfici hoſpitali. dico de religio. domi. de Xenodochiis. Sexto quæro, in eo quod dixi in 9. notabili quod
a officium prædicatoris a priuilegium eſt, in quibus ſit priuile-
15 gium. † Dic ꝙ in multis, quæ curioſus inuenire poſſet. Alia tamen enumerātur. Primum, quia de qualibet religione poteſt quis aſſumi ad hoc officium, vt hic. & nota. de iudæis. q̄ ſit. Secundo. quia ordo prædicatorum præcipuus eſt in eccleſia Dei. Tertio, vt nullus laicus ad hoc officiū admittatͬ. Quarto, vt nec clericus niſi miſſus. Quinto, vt non clam: ſed publice mittatur. & hæc quatuor vltima patent de hæreticis. cum ex iniūcto. Sexto, vt prædicat fiat vicarius epiſcopi. Septimo, vt tales præficiantur in eccleſijs cathedralibus & regularibus quos poſſunt epiſcopi in hoc coadiutores habere. hi duo caſus colliguntur de officio ordin. inter cætera. Octauo, vt occaſione huius officii adipiſcendi mittantur aliqui ad ſtudium theologiæ cum priuilegio. de quo inf. de mag. ſuper ſpecul. Nono, vt prædicatores licite mendicent. de quo ſup. titu. j. ex multa. § de clericis. & vt eleęmoſynas accipiant etiam ab excommunicatis. de ſenten. excom. cum voluntate. Decimo, vt poſtulatio de prædicatione facta citius admittatur. de electio. in cauſis. in fi. Vndecimo, vt alterius epiſcopatus eccleſia præſcribatur etiam cum ſcientia rei alienæ. de præſcrip. c. 1. ordo etiam prædicatorum in multis priuilegiatus eſt, de quib. de excel. prælato. nimis praua. Hoſt.

ADDITIO.

a Officium prædicatoris. Adde tex. iuncta glo. in verbo prædicare. in clem. dudum. de ſepultu.

SVMMARIVM.

1 *Monachi camiſiis vel non debent.*

Cum ad monaſterium. Primo tractat de veſtib. monachorum. Secundo ibi, § prohibemus: de abdicatione proprietatis.

8 *Monachus an poſſit aſſequi vſumfructum fundi ſibi legatum.*

1 § Prohibemus. Aſſignetur per illum qui portat, vel per alium. † Nota ꝙ monachus non debet habere proprium, & ſi habebat tempore promulgationis huius c. debet incontinēti dimittere, & dic
a incontinenti a, quamcito ſciuit hoc c. editum eſſe. de poſtula. c. 1. uel poſt admonitionem ſup. c. ſuper quodam. primum placet: quia ſatis eſt monitus per hoc c. Secūdo no. de uerbo, ſubterretur: quia nõ dicit ſpecialiter. quia primum accipitur in malum. ſecundum in bonum. tamen ſępe accipiuntur promiſcue, vt in iuribus alleg. in glo. 3. Tertio no. argu. ab autho-
b ritate b & ab exemplis c maiorum, ſicut enim inducatur exē-
c plum Beati Gregorij. pro hoc de conſti. cum omnes & hoc procedit quando per hoc non committitur vitium. alias ſecus, de tranſla. c. 2. ier. nec quamuis. Et ſimile ad exemplum Gregorij, Hieronymus ad Euſtochium de uirginitate refert
2 de monacho † qui lina texendo lucratus centum illa reliqt in morte: & habito conſilio quidam dicebant illa danda pauperibus: alii eccleſiæ: alij parētibus: decreuerunt patres illa cū eo ſepeliri cum uerbis, pecunia tua &c. & magnus per egy-
3 ptum eunctos terror inuaſit. Quarto not. ꝙ monachus † nõ debet recipere munera. ibi, ſi quicquam fuerit deſtinatum, n̄ præſumatur habere. quod procedit etiam in minimis. Idem de literis. 12. q. 1. non dicatis. & hoc niſi de licentia abbatis: qa tunc accipere nõ eſt præſumptio. & hæc licentia generaliter dari poteſt ex cauſa, ut ſi monachus eſt in ſtudio. de accuſa. ex parte. quod dixi de muneribus, procedit ſecundum Vincen. niſi a Papa dentur. quod enim princeps dat filiofamilias, non ſubiacet poteſtati patris. C. de bo. quæ libe. l. cum multa. de
4 ele. cum inter. de pręb. niſi. Oppo. † ꝙ liceat monacho habere proprium ſup. eo. c. 2. §. qui uero. Sol. ibi de habente adminiſtrationem. & dic ibi dixi. vt hic de clauſtrali nullam adminiſtrationem. habente. 12. q. 1. non dicatis ſup. cap. ſuper quo-
5 dam. Secundo op. ꝙ † pecunia monachi non debeat cum eo ſubterrari, quia agitur de præiudicio pietatis, quæ poſſet inde fieri, vt quid enim hæc perditio. Solu. quidam ſtant cōtrario, dicentes ꝙ ponentur 30. denarij cum eo: tanto enim fuit venditus Ioſeph. Geneſis. 37. & Chriſtus, Mat. 27. hoc enim ſufficit ad ſignum perditionis, vt in tex. at. de conſue. c. 2. & hoc videtur æquum. tamen rigor literę & exemplum Gregorij qd̄
6 prædixi, innuunt de tota quantitate. Tertio oppo. quod † monachus decedens cum proprio nõ debeat in ſterquilinio ſubterrari. 23. quęſtio. vlti. quicunque. Gloſ. ſic ſupra, ſoluit, ꝙ ibi de pœnitente, uel ibi loquitur de ſepultura aſinina. Ioann. & Tan. uel canina, ut dicit gl. contraria. Quęro in eo quod dicit de monacho depręhenſo ꝙ habeat proprium, quomodo fiat depræhenſio. dic, ꝙ non refert, ſufficit quomodocunque conſtet, uel quia confiteatur, de coha. cle. c. 1. quia inuenitur in eius archa. Secūdo quæro, quomodo fiet monitio de qua hic.

ADDITIONES.

a Incontinenti. Adde de illo verbo, incontinenti. gl. & Bar. in l. idem eſt, in § cū igitur qui cum armis. ff. de vi & vi ar. & y. in l. in bonę fi. [illegible] C. [illegible] pact.

b Ab authoritate. Adde Bal. in rub. C. de fi. [illegible] inſtru. [illegible]

c Et ab exemplis. Adde Cardin. in capitulo venerabilem. in § obiect. [illegible] 7. no. de ele. Car. Alex. in c. [illegible] adiutorium. in 1 col. 19 diſt.

Digitized by Google

& in omnibns acquirit monaſterio, de proba. in præſentia. & in hoc. §. prohibemus & J. e. e. in fi. nec diſpoſitio teſtatoris potuit immutare diſpoſitionem iuris. de teſt. requiſiſti. Acquritur ergo vſusfructus monaſterio, vel dimittetur monacho cum licentia abbatis, quod eſt æquum, vt alij inducantur ad legandum monachis, dummodo per hoc non prouocētur alij monachi, vel ipſi monacho non detur cauſa delinquendi,

9 Quinto quæro, an monachus † poſſit acceptare compromiſſum in ſe factum. videtur quod non, cum non poſſit etiam accipere munera, vt hic, & dixi in quart. nota. quod tenet Spe, de arbi. §. fina. ver. ſed quid de ſimplici, vbi etiam dicit, quod non poteſt eſſe arbitrator ſine abbatis imperio. 16. quæſtio. 1. monachi. de poſtu. capitulo a. poteſt tamen aliquis eſſe paciarius, ideſt pacem ponere inter diſcordantes, quod procedit ſi ſit priuate, & non autorizabiliter.

A D D I T I O.

a Habere proprium, Adde ꝙ Papa poteſt cum monacho diſpenſare ſuper habendo proprium. ſecundum Io. de Lig. in ſuo conſi. inc. in Chriſti nomine & Beatę virginis &c.

S V M M A R I V M.

1 *Oratorium quid ſit,*

2 *Monachi poſt completorium loqui non debent.*

1 §. In oratorio. Oratorio id eſt † eccleſia, licet aſs priuate accipiatur. de cenſi. c. fin. refectorio, in quo ſimul dormiunt. de vita & hone. cler. quoniã Clauſtro. re, ete obſeruatur ſilentium. laudabiliter. vt nec ibi

2 nimium laxent linguam. † ſed nec poſt completorium loquãtur, vt in regula B. Benedicti, c. 44.

S V M M A R I V M.

1 *Carnes comedere in refectorio monachorum nullus poteſt.*

2 *Monachi extra refectorium an poſſint comedere carnes.*

3 *Abbas quantum ad uſum carnium ſuper regula diſpenſare poteſt.*

4 *Monachis licitum eſt medicinam ſumere.*

5 *Votum & religio æquiparantur quo ad carnis abſtinentiam,*

6 *Monachi an peccent edentes carnes in monaſterijs, in quibus conſuetudo habet quod edantur ſcientibus ſuperioribus & patientibus.*

§. In refectorio. Sed omnes, alias, ſed omnia. Prima communior. Alij, puta balneis ſeruitoribus & his quæ circa hæc ſunt in regula capitulo 36. Competenter. quaſi dicat, non ſit abbas nimis auſterus uel auarus. Nec monachus nimis importunus, vel delicatus, arg. ff. de pig. act. ſi ſeruos. debilis, non debilitate febrili: quia tunc prouideretur in infirmatorio, ſed debilitate ſtomachi, uel complexionis. delicatus. iſte ęquiparatur debili, vt hic. ꝑ hoc quod dicitur in glo. arg. ad hoc. & in ea in fi. pœna pecuniaria ſtatuta, l. fania deſinit eſſe in uſu. Nam eo crimine detecti pro delicti modo coercentur, & plerunque in metallum damnantur. ſcandalo. grauius enim ferunt hoc de fratre quã de extraneo. ſimile. C. de bo. quæ lib. cum oportet. 1. reſponſo Cibum. non carnium, quia illę in refectorio non comedunt, ut ſupra. Ante ſe. uulgare monachorum, ideſt miſericordiã uel gratioſam adminiſtrationem. alias meliorationem. † No-

1 ta, ꝙ in refectorio monachorũ nullus poteſt ueſci carnibus, & ſic nec abbas, nec alius. & in hoc not. dictionem (omnino) ex qua infertur, ꝙ hoc non licet, etiam ex cauſa infirmitatis; uel alia. de hoc in glo. de conſecratione. Et in ea in fi. & ibi nota. An autem monachus factus epiſcopus poſſit edere carnes, eſt plenius. 16. qõ. 1. c. 3. Secundo no. ꝙ etiam in ſolemnitaribus non licet monachis edere carnes in refectorio, etiam ſi hoc habeat conſuetudo. pro illa tamen conſuetudine facit eccleſiaſtes. 6. In die bona fruere bonis. & dicit Hoſtiẽ. adhuc fieri in quibuſdam monaſterijs, non tamen in refectorio. ſed monachi exeunt, relictis in refectorio duobus vel tribus, uel

2 ta † ꝙ etiam extra refectorium ...

edere. & ſic nec in ſcolis, vnde conſuluit Ab. monacho eunti ad ſtudium quod in eſu carnium ſecum faciat diſpenſari per abbatem. Quidam tamen monachi per c. regulę. 39. vbi ſic, dicitur carnium vero quadrupedum omnino ab omnibus abſtineatur comedere præter debiles & ęgrotos, arguunt a contrario, ꝙ bipedibus vti poſſunt vt auibus. pro hoc arg. de his q̃ fi. a præl. cum Apoſtolica. de regula. cum virum. C. de de epi. & cle. conuenticulam. ſed non procedit, quia intellectui contradicit ratio naturalis. & c. regulę. 36. de infirmis fratribus, ſecundum Hoſtien. dic ꝙ prohibitio de quadrupedibus fortius importat de bipedibus in quibus eſt fortior ratio. Sed dixit de quadrupedibus propter communiorem frequentiam taliũ.

3 † Quinto not. ꝙ abbas poteſt diſpenſare b ſuper regula quantum ad uſum carnium. de hoc in gloſſ. ſic ergo. quæ hoc tenet per hoc capitu. & de hoc etiam infra quæſtio. 1. dicũt Pe. & Abb. quod hoc non probatur hic: quia de carnibus nihil dicit. ſed in fi. huius capituli quia cum prohibeatur diſpenſare in illis, permittitur in alijs. Et in hac gloſ. in fi. 35. caſus in quibus abbas diſpenſat. nota. Specu. de locato in materia diſpenſationum. §. ſunt quoque. Sexto no. pro æqualitate ſeruanda circa monachos, ibi, nunc hos, nunc illos. & hoc ſit ne aliqui ſerupuloſo corde moueantur. 16. quæſtione ſecunda capitulo, primo. Septimo nota de minutione. & dicit Vincent. reuelatum per Angelum, quod qui minuit 13. die februarii ab initio menſis computando, non morietur illo anno ex febrili diſtemperantia: in quo non inſiſto, ſed conſulo ne minuas, niſi neceſſitate vrgente, quia diminuitur uita. dicit ẽt Vin. ꝙ minuẽti iputat̃ imperitia, nõ euentus mortis. ff. de of. præſi. illicitas. §. ſicut de tem. ord. ad aures. † Octauo nota, ꝙ monachis licet ſumere medicinam, quod procedit de medicina non contraria conditioni, i. diſpoſitioni diuinæ: de conſe. di. 5. contraria & non affectata, ex ſuperſcriptione, quia tutela affectata non inducit immunitatem. ar. c. de his q̃ ſponte munera ſubeunt. l. 1. & 2. & abſentia affectata non excuſat. ff ſi quis cau. l 2. de of. deleg. paſtoralis. Gof. Quęro, in eo quod permittitur abbati plenius exhibere monachos, in quo exhibebit, glo. ſic ergo, intelligit etiam in carnibus, vt hic, quod tamẽ non probatur, vt ſup. notabili. v. dic ꝙ fortaſſe exhibebit in cibis melioribus, non tamen in carnibus, puta groſſis piſcib. conſuetudo tamen facit pro gl. Sed dicit Hoſt. ꝙ eſt vſurpatio. & non quid factum ſit &c. de ele. cum ca. iam. & multa per patientiam &c. de præben. cum iam dudũ. pro glo. etiam facit. c. regulæ. 56. de menſa abbatis. vbi ſic. mẽſa abbatis cum peregrinis & hoſpitibus ſit ſemper. Conſtat autem ꝙ hoſpites carnes comedunt, ergo cum illis ſe conformabit. ar 41. diſt. quiſquis. poſtea ſequitur Quotiens non ſunt hoſpites, quos vult de fratribus conuocare, ſit in ipſius poteſtate, ſed dicit Hoſtien. ꝙ melius eſſet ꝙ abbas non ederet, ſed guſtaret, perfectius tamen exemplum eſſet ſi in totũ abſtinere, etiam non dando hoſpitibus, quamquam conſuetudo generalis obſeruet primũ, pro qua facit. 41. di. quiſquis. 66. di. vtinam. de ſepul. certificati. & quia qui nimis emungunt &c. 4. di. denique. de renunci. niſi. §. propter malitiam.

5 Sed contra illam conſuetudinem facit, quia † votum & religio æquiparantur quo ad carnium abſtinentiam, de obſerua ieiu. c. fin. vnde ſicut contra votum non valet cõſuetudo, ſic nec contra religionem. Hoſt. dicit, ꝙ ſi hoſpes cum quo comedit abbas non ſcandalizatur ex hoc ꝙ abbas abſtineat, abſtinebit, per iura ad hoc alle. Si autem ſcandalizetur, poterit carnes edere, & idem de monacho, qui poterit edere de licentia abbatis ſpeciali vel generali. ſup. tit. 1. magnę. pro hoc primæ ad Corint. 8. ſi eſca ſcandalizauerit &c. Si ergo propter vitandum ſcandalum a carnibus eſt abſtinendum, ergo & pro-

A D D I T I O N E S.

a Feria. Adde Ar. flo. in 2. per te. ti. 6. cap. 2. in §. de lacticinijs in 1. co. verſ. excipit.

b Diſpenſare. Adde c. carnem. de conſe. di. 5. c. monachum. 20. q. vlt. Spe. ti. de l. g. tio. §. ſunt quoque in ver. abbas quoque.

Digitized by Google

accipitur pro prioratu vel adminiſtratione. Quarto nota, ꝙ i-
ſtituti † in adminiſtrationibus quæ ſunt obedientię, reuocā-
tur cum oportuerit. & dicit oportet, cū placeat abbati, in cu-
ius diſpoſitione cuncta conſiſtunt. vnde ſecundum Hoſtien.
etiam præpoſitus qui eſt ſecūdus poſt abbatem, poteſt remo
ueri ſi quater monitus ſe non emendauerit. ſed caueat ne ze-
lo vel inuidia remoueatur, vt in regula. 165. ad fin. Et in hoc
no. ꝙ qui amouetur, non habet ius contradicendi. ibi, ſine cō
tradictione. & ſic non poteſt appellare. de app. reprehenſibi-
lis. & c. cum ſpeciali. de ſymo. per tuas in fin.

S V M M A R I V M.

Prior debet eſſe potens in opere & ſermone.
1 *Exemplum vitæ perfectius eſt verbo doctrinæ.*

Prior. Scientiam. alias conſcientiam. Prima litera me-
lior. debet enim talis habere ſcientiam humani-
tatis cum zelo. & in regula. capitu. 34. 35. & 46. & hoc eſt
ꝙ ſequitur, ꝙ delinquētes corripiat iuxta regulam, & apoſto
lica inſtituta ĩ. cap. ea quæ. faueat. debet enim obedientia pro
deſſe obedientibus. de poſtu. c. primo. & in regula. 148. & 115.
1 Nota, ꝙ prior † debet eſſe potens in opere & ſermone. ſic ſ.
de offic. ordi. inter cætera. & habetur Lucæ vltim. Secūdo no-
2 ta, ꝙ debet † exemplo vitæ, & verbo doctrinæ fratres inſtitue-
re, & præmittit de exemplo, quia perfectius. Seneca epiſtola
7. Longum iter per præcepta: breue & efficax per exēpla. Hie-
ronymus ſuper Marcū in fi. terra multis plena miraculis vbi
fidelium credulitas plus actib. quam lectionibus eruditur.

S V M M A R I V M.

1 *Abbatis officium & qualitates.*
2 *Clauſtri abuſiones.*
3 *Abbas depoſitus remanet monachus.*
4 *Abbas cum monacho diſpenſare nō poteſt ſuper habenda proprietate.*
5 *Abdicatio proprietatis, & cuſtodia caſtitatis ſunt annexa monacha-*
tui, adeo vt nec Papa poſsit ſuper his licentiam indulgere.
6 *Abbas renuncians an remaneat monachus illius monaſterij. nu. 7.*
8 *Abbas recedens de vno monaſterio ad aliud an ſecum ferat bona quę*
detulerat ad primum monaſterium.
9 *Annexio abdicationis proprietatis, & cuſtodia caſtitatis vnde in mo-*
nachatu cauſetur.
10 *Papa poteſt diſpenſare cum monacho quod habeat proprium vt coniu*
gem. & num. 14.
11 *Papa an poſſit diſpenſare quod monachus habeat proprium. & nume*
ro 12.
13 *Vtilitas communis præfertur priuatæ.*
15 *Princeps non tenetur ſua lege.*
16 *Diſpenſatio dupliciter accipitur.*
17 *Bonum nihil proprie dicitur niſi ratione finis.*
18 *Votum monachi quo ad proprium vel continentiam non eſt ſimplici-*
ter bonum, nec eſt bonum omnibus melius, & poteſt commutari cum
imminet melius bonum.

Abbas. Deponendum. per dioceſanum inf. cap. proxi.
niſi ſit exēptus, vt ibi. Nota quod abbas debet

[illegible]
monacho ſuper habenda proprietate. dic, ſ. vt ea vti poſſit ad
libitum. Non videtur autem poſſe dici proprietas quando de
qualitate nil celat abbati, nec ſine ipſius ſcientia aliquid reci-
pit vel expendit, paratus totum reddere & dimittere ad iuſ-
ſum abbatis. quia tamen res periculoſa eſt, & inuidię & mali
exempli cauſa, conſulit Hoſtien. abbati, ꝙ, niſi ex magna & e-
uidenti cauſa, talem licentiam non det monacho non habē-
ti adminiſtrationem. quod dic, vt ſ. c. 2. dicit tamen Guili. na.
ꝙ curia Romana ſcit & tolerat ꝙ regularib. taxetur aliquid ꝓ
veſtimentis, vel dentur ad id certę poſſeſſiones. vnde etiam re
gulares capellani Papę de ſeruitijs ita recipiunt portionem ſi-
cut alij. tamen teſtari de his non poſſent tanquam proprijs:
alias ſepelirentur cum proprio, vt ſ. eod. c. §. prohibemus. de
monialibus etiam obſeruatur in aliquibus monaſterijs ꝙ a
monaſterio habent ſolum victum, indumenta vero a paren-
tibus, vel de ſuo lucro. de hoc in regula, nō eſt obligatorium,
in quæſtione. lib 6. & dic, ꝙ his caſibus non dicuntur mona-
chi vel moniales habere proprium, cum hoc habent de licē-
tia abbatis. quod dixi ſ eodem. §. prohibemus. Sexto nota, ꝙ
5 † abdicatio ꝓprietatis. & cuſtodia caſtitatis ſunt annexa mo-
nachatui, adeo vt nec Papa poſſit ſuper his licentiam indulge
re, quod dic, vt ĩ. q. 5. Septimo nota. ex hoc, ꝙ ſunt aliqua ſu-
b per quibus Papa non diſpenſat b de his in gloſſ. vlti. in princi.
Et in ea ibi, ſunt quidam. vbi de hoc. Quæro in eo quod dixi
6 in tertio notabili de abbate depoſito, an renuncians † abba-
tię remaneat monachus illius monaſterii. videtur ꝙ ſic: quia
ſi depoſitus remanet monachus, vt dixi in dicto notabili, for
tius renuncians. nā depoſitio præſupponit culpam. ff. ad mu-
nicip. filijs. §. ſenator. de iudi. at ſi clerici. de accu. ſuper his. &
c. qualiter, el 2. in fi. quæ ceſſat in renunciatione, quæ poteſt
fieri ſine culpa. Melior autem debet eſſe cōditio eius qui cul-
pa caret. 16. q. 1. legi. Item abbas eſt monachus, nec debet eligi
niſi ſit expreſſe profeſſus. de elec. nullus. lib. 6. & factus abbas,
remanet monachus. de ſymo. c. fi. vbi de hoc, nec poſſet mo-
nachatui & clauſtro expreſſe renunciare, etiam cum iuramē
to. de iureiuran. ſicut 1. ergo minus id poterit tacite renunciā-
do abbatię. alias eſſet accephalus, contra id. 93. diſt. nulla. & da
retur materia vagandi, contra id de præbend. cum ſingula. in
princip. cum concor. & quia proprium non habet: in oppro
brium eccleſiæ mendicaret. 93. diſt. diaconi, velut ſi remane
monachus, ergo illius monaſterii cui præfuit, etiam ſi de a-
lio ſit creatus abbas, cum ſit tranſlatus, nihil habeat commu-
ne cum primo monaſterio. de elec. conſtitutus. ĩ. ti. 1. c. vlt. in
fi. & ꝙ ſubſtantialia monachatus remaneant in abbate, patet
54. di. abbati. 18. q. 1. c. vno. & q. 2. abbates. de priuile. cū olim.
Guido mutinen. epiſcopus diſputando tenuit contrarium, di
cens

ADDITIONES.

a Abbas depoſitus. Adde Bal. in l. penul. ad fi ff. de ſena. Et quid de abbate re-
nunciante. vide de Io. de li. in c. cum Apoſtolica. in fi. de regula. Ant. de bu. in
cap. cum cauſam. 2. co. de elect. to. de Imo. in cle. 1. de regu. idem in clemen.
ne in agro. de ſtatu mona. Bald. in l. ſi quis, de aduo. diuer. iu. Fede. de ſen. con
ſi. 19. inci. quidam monachus.

b Super quibus Papa non diſpenſat. Adde glo in verbo non poteſt diſpenſare
in c. literas. de reſti. ſpo. glo. in uerbo triduum in c. ad noſtram. de regula. Spe.
ti. de diſpenſatio. in §. nunc breuiter. verſi. 14.

Digitized by Google

And. ꝙ taliem in [illegible] ipſ eligendi obſtant puicta. Ite poteſt eſ-
ſe ꝙ de alieno gremio tenetur eligere. de cõſti. cũ dilectus. de
verbo. ſig. abbate. ad ꝯtiũ de acephalitate, & de materia vagan
di & medicandi. Reſpondetur ꝙ erit monachus epi. 16. qõ. 1.
qui vere, facit ꝙ no. 27. q. 1. de viduis, in glo. 2. & J. q cle. vl vo.
inſinuante: & debet epiſcopus illi ꝓuidere, vel de monaſterio
uel alibi, vel de ſua menſa. 81. diſt. ca. pe. l. diſt. accedens. ſecun-
do facit de præben. ep̃s. Fede. conſi. 5. tenet ꝙ remanet mona-
chus ſecũdi monaſterij. per iura ad hoc inducta. In hoc tamẽ
non perſiſtit, immo poſtea videtur accedere ad aliam opinio
nem. mihi videtur verius ꝙ remaneat monachus ſecũdi mo
naſterij. argumento iurium ad hoc allegatorum. nec abſurda
præmiſſa obſtant de ruptione numeri. quia iſte non erit pro-
prie de numero, nec habebit vocem: ſed erit tanquam pœni
tens. & eo caſu quo fuit depoſitus. eo vero caſu quo renuncia
uit, ſatis probabiliter teneri poteſt ꝙ intelligatur per conſe-
quẽs renũciaſſe iuri monachatus illius monaſterij quod ade
ptus fuerat ſolum ex conſequentia abbatię, qua ſublata debet
tolli monachatus acceſſorius. regula acceſſorium. lib. 6. Secũ-
5 do quæro, præſuppoſito ꝙ abbas † depoſitus vel renunciãs nõ
ſit monachus alicuius monaſterij, de quo ĩ proxima quæſtio
ne, an poterit epiſcopus deputare ſibi expenſas in alio mona-
ſterio. videtur ꝙ ſic, per ea quæ dixi in proxima quæſtione. &
quia poteſt epiſcopus etiam in totum ius vnius eccleſię dare
alteri ex cauſa, de relig. do. conſtitutus. videtur tamen conue-
niens ꝙ monaſterium vbi fuit abbas, teneatur ad ſumptus, cũ
negari nequeat quin fuerit monachus ibi 16. quæſtio. 6. de la
pſis. vbi dicitur ꝙ monaſterium de quo recedit, tenetur ad ex
penſas, ne ſit oneroſus ſecundo, & licet loquatur in detruſo
in ſecundo: non tñ de trãſeunte vel tranſlato. Idẽ tamen vide
tur etiam de tranſeunte vel tranſlato, per eandem rationem.
8 Tertio quæro, ſi qua † bona detulerat ad monaſteriũ de quo
a recedit, an tranſibunt cum eo a ad monaſterium ad quod trã-
ſfertur. videtur ꝙ ſic per ca. de lapſis, præallega. in proxi. qõ. &
tunc non tenebitur monaſterium de quo recedit ad alimen-
ta, ex quo non habet bona, quod plenius dixi de cle. coniu. ꝙ
a te. Quarto quæro, in eo quod dixi in vltimo notabili, quod
9 abdicatio † proprietatis & cuſtodia caſtitatis ſunt annexa mo
nachatui, vnde cauſatur hæc annexio. dicit Innocent. quod a
iure poſitiuo, monachus enim nihil aliud eſt niſi ſolitarius
& triſtis. 16. quæſt. 1. placuit. Si igitur plura importat illud eſt
10 impoſitum a conditore iuris. † Ex hoc infert, ꝙ Papa poſſit
diſpenſare cum monacho ꝙ habeat proprium, uel coniugẽ,
cum poſſit naturam quam dedit tollere, pro hoc, quia omnis
religio ſumit vires a Papa, de reli. do. c. fi. ergo tollere poteſt J.
de reg. iur. c. 1. & ſic intelligendo exponit Hoſtiẽ. textum ibi,
annexa, ideſt ſubſtantialia, vt ſit ſenſus, ꝙ non poſſent hæc tol
li, quin tollatur regula, cum de annexis ſit idem ius. de conſti.
tranſlato. de iudi. quanto. & addit Hoſtien. tertium ſubſtantia
le. ſ. obedientiam ſ. de regula. ex parte. Sed in hoc quod dicit
Innocen. Papam poſſe diſpẽſare, obſtat hæc litera, de quo dic
11 vt in ſequenti contrario. † Quinto quæro circa dicta in pro-
xima quæſtione, an poſſit Papa diſpenſare ꝙ monachus ha-
beat proprium, vel ꝙ non ſeruet continentiã. Gl. vlt. ibi, & tñ,
hoc proſequitur vſque ibi. Itẽ no. & Primo ponit ſuum dictũ,
ꝙ Papa hoc poſſit. Secundo ibi. Vinc. ponit opin. Vinc. & Io.
Tertio ibi, alij. ponit aliam opin. Quarto ibi, puto. reuertitur
ad primam. glo. ergo tenet ꝙ Papa non poſſit diſpenſare. de-
inde glo. ponit opin. Vincen. & Ioã. dicentium ꝙ diſpenſare
12 non poteſt vt exiſtens monachus habeat proprium. ſed † de
b monacho b poteſt facere non monachum. quam opin. Tho.
improbat ſecunda ſecundę. q. 88. articu. 11. quod dixi ſup. eo.
c. 2. & poſſet omitti ibi uel hic reſumo aliquãtulum plenius,
dicit ergo Thom. ꝙ id ꝙ ſanctificatum eſt, non poteſt ad hu-
manos vſus cõuerti, niſi ſanctificationẽ amittat. vnde nõ põt
ꝑlatus facere q̃n calix ꝯſecratus maneat ꝯſecratus ſtãs integer,
multo fortius hoc poteſt de homine conſecrato. ſolemnitas
autem uoti monachalis conſiſtit in quadã conſecratione vel
benedictione uouentis. ideo nullus prælatus hoc poteſt, ꝙ
omittẽs uotum ſolemnę deſiſtat ab eo quod eſt conſecratũ:
[illegible]
vxore eſt ſollicitus eſt quæ ſunt mundi, quomodo placeat
vxori, & diuiſus eſt nomen autem monachi ab vnitate ſumi-
tor per oppoſitum ad diuiſionem prædictam. Et per hoc di-
cit Thomas procedere quod dicit hic, ſcilicet quod caſtitas,
eſt annexa regulę monachali, adeo vt nec Papa diſpenſet. quę
dicta licet pulchra, non tamen per canoniſtas, Immo nec per
omnes theologos recipiuntur, quod dico J. ea. q. Deinde glo.
ponit opi. aliorũ dicentiũ, ꝙ Papa diſpẽſare põt ꝑ plenitudinẽ
poteſtatis: q̃a põt auferre ſubſtãtiã rei, vt in iuribus in gl. allo-
ga. & ad hanc literam reſpondent, ꝙ non poteſt licentiam in
dulgere, ideſt non congruit eius poteſtati. quia volunt iſti, ꝙ
de plenitudine poteſtatis, ideſt de abſoluta poteſtate diſpenſa
re poſſit. non autem de ordinaria, quæ dicitur congruens, id-
eſt de ſolito curſu. & in hoc quidam exponunt, quod dixi ſuę
poteſtati hoc non congruere, ideſt ipſum non conſueuiſſe.
& hoc cum cauſa non ſubeſt. Ex hoc inferunt Io. & Goff. ꝙ
ex magna & neceſſar. a cauſa hoc poteſt. quod placet Innocẽ.
& Hoſtien. vt ſtatim dicam. deinde glo. vt ibi puto. reuertitur
ad ſuam opi ꝙ Papa non poſſit diſpenſare, nec ſuper proprio
nec ſuper ꝯtinentia & pro vltimo inducit: quia nihil eſt me-
lius continentia, nec vllam commutationem poteſt homo
dare pro anima ſua. quod dic, vt in gl. Innocent. tangit de hoc
in duabus gloſſ. & intricate ponit. ſed ad ordinem reduco, te-
net itaque Innocen. opin. Ioan. & Goffr. ꝙ ex cauſa diſpenſa-
re poſſit reſpectu continentię ſed reſpectu proprii dicit, ꝙ ſi
ualet diſpenſatio, licet ex cauſa poſſit cõcedi monacho ꝙ pe-
regrinetur, & ſecum portet viaticum, ſed tamen illud nõ poſ
ſidebit ſuo nomine, ſed monaſterij: vnde de hoc non poterit
teſtari. dicit tamen Innocen. hoc verum niſi magna cauſa &
vera ſub eſſet, & ſic videtur reuerti ad opin. Io. & Goffr. quod
etiam ſuper proprio diſpenſare poſſit. & de hoc idem tenet
in alia glo. in uerbo licentiam. dicens, ꝙ bene dicit in textu, li
centiam. quia voluntariam tantum & ſine cauſa prohibet. nã
ſi cauſa ſubeſſet, bene poſſet diſpenſari ꝙ haberet proprium.
quid. n. ſi tota chriſtianitas, vel etiam aliqua eius pars ſit in pe
riculo, niſi monachus fiat rex: quia forte non erit alius q̃ ſciat
regnum regere vel poſſit: nonne permittendũ erit ꝙ fiat rex,
cum quilibet debeat ſe totum in holocauſtum offerre Deo
vt ſeruiat in eo quod plus placet ſibi. Sed præ omnib. placet
ei creaturam rationabilem ſpiritualiter & temporaliter con-
ſeruare, pro qua & ipſe animam poſuit. Item peccat q̃ minus
bonum maiori præponit, de regula. licet in fin. 11. q. 1. ſi quis.
13 † Item communis vtilitas pręfertur priuatæ 7. q. 1. ſcias. & ca.
mutationes. & propter communem vtilitatem poteſt mona
chus fieri epiſcopus, dicto c. licet. & clericus 16. q. 1. ne pro cu
iuslibet. ergo eodem modo & rex. ſed forte ſecundũ Inno. ad
hoc reſpondebitur, ꝙ non habebit propriũ: quia regnũ cõe
eſt, & quod acquiret, regno acquiret arg. 16. q. 1. c. 1. de priuil.
cum olim. ſed cõtra hoc inducit Inn. quia põt eſſe ꝙ nõ po-
terit eſſe ſalua chriſtianitas niſi regnum in ſuũ ꝓpriũ accipiat
ſuis hæredib. relinquendum. quia forte habebat filios anteq̃
fieret monachus. Ex his apparet Inn. velle. ꝙ ita poſſit ſup ꝓ-
prio diſpenſari, ſicut ſuper continentia. In hoc tñ Inn. in alia
gl. in verbo ſumus. fauendo prior opin. ꝙ diſpenſari poſſit ſu
per ꝯtinentia, non ſuper proprio, dicit viden ꝙ diſpenſetur
cum monacho in caſus in quo diſpenſari non debet: puta ꝙ
habeat vxorem, cum tñ non ſubeſſet neceſſitas uel vtilitas
diſpenſandi: ſi tamen contrahit cum aliqua credente diſpen-
ſationem tenere, licet monachus peccet exigendo debitum,
non peccat reddendo: quia verum eſt matrimonium. Aliud
dicit Inno. in diſpenſatione habendi proprium, per quam ne-
mini pręiudicatur ſi non tenet, nec alicui prodeſt ſi tenet. vn-
de niſi

ADDITIONES.

a An tranſibunt cum eo. Adde Inn. in c. tranſmiſſa. de renun. Pet. de Anch. re
petu. regulæ acceſſorium. de reg. iur. lib. 6 Cald. conſi. 23. in tit. de reg. iur.
conſ. 17. eo. titu. Ang conſi. 124. incip. cauſa talis eſt Iacobus de Ybertis.
b Sed de monacho. Adde Lapum alleg. 130.

Digitized by Google

[illegible] gaudemus.§.penu.Item ex conſtitutione eſt,quod minor 14. non poteſt ſe obligare religioni,de regula.ad noſtram. quod eſt contra ius naturale.quia puer cum eſt doli capax poteſt ſe obligare diabolo.de delic.pue.c.1.ergo & Deo. Item dicitur Papę,quodcunque ligaueris &c.24.quæſt.prima.quodcunq;. pro hoc facit, quia per ſuam conſtitutionem imprimit caracterem in anima,de quo dixi de ſacramen.nõ iteran.c.ſi.Item in quolibet voto intelligitur, niſi aliter placeat Deo,ſ̃.titu.1. ſcripturæ,vbi de hoc. Sed credendum eſt ꝙ Deo placet ꝙ faciat contra votum ſi ſubeſt vtilitas.Item non dicitur facere ↄtra votum ex quo facit authoritate Papę qui eſt vicarius Chriſti,ſicut dicitur in matrimonio,de tranſla.c.2.in prin. Nec obſtat quod dicitur,vouete & reddite.ſ̃.ti.primo,magnę:qa bene intelligitur reddere qui ſe diſpoſitioni Dei committit, & quia facit quod eſt ei magis placitum,dicto c.magnæ,& dicto cap.ſcripturæ. Inſuper circa prædicta refert Inno. quoſdam dicere,& forte non male,ꝙ licet in his quæ ſunt contra votum tacitum,vel expreſſum,& in alijs quæ ſunt cõtra euangelium non proſit diſpenſatio,niſi ex cauſa fiat,& forte idem ſi diſpẽſetur in his quæ ſunt contra generalem ſtatum eccleſiæ. 24. q.1.memor,& ca.ſi ea. non tamen hoc eſt verum in diſpenſationibus quæ fiunt ↄ ius poſitiuum tantum, ſicut in ſtatutis ſuper ordinationibus faciendis per temporum interſtitia. 77. diſt.per totum, de quo dic,vt in clem.generalem. de ætat. & quali.vel quod quis non poſſit habere duas curas. de præben. cum iamdudum. in his enim vt diſpenſetur,ſufficit ſola volũtas diſpenſatoris,etiam ſine cauſa,ex quo ſola voluntaria conſtitutio cauſa erat per quam prohibebatur,ita erit cauſa,vt ꝓhibitio relaxetur: quia eius eſt deſtruere ius qui condit. de
15 conſti.c.1.lib.6.nec †princeps tenetur in ſua lege.C.de legi.digna.& res de facili redit ad ſuam naturam.ff.de pact.ſi vnus.§. quod in ſpecie. bene facit tamen princeps ſi ſeruet legem.c.l.digna vox. Et licet conditori conſtitutionis ex certa ſcientia contra ſuam conſtitutionem diſpenſare, non ſic alijs quibus conceſſum eſt diſpenſare,qui hoc non poſſunt niſi cum cauſæ cognitione,& ſi diſpenſant non valet diſpenſatio,vel reuocatur,& ipſi peccant & puniuntur.51.diſt.qui in aliquo. Et in hoc fine videtur Innocent. contradicere ei quod notauit de tempo.ordin. dilectus.in additione: vbi dicit quod epiſcopi non poſſunt diſpenſare contra iura etiam, quæ ipſi condiderunt,de quo dic vt ibi dixi.Item attento hoc quod nunc dixi, videtur Innocent.ſentire.quod cum monacho ſuper proprio vel continentia poſſit Papa diſpenſare ſine cauſa,cum monachatus ſit inductus de iure poſitiuo,dicamus quod per hoc dicatur mutari ſtatus eccleſiæ generalis, & ſic non diſpenſetur ſine cauſa,vt proxime dixi:vel niſi dicatur, vt ſentiunt aliqui, quod votum monachi ſit de iure naturali,i.diuino, quo dicitur,vouete & reddite. Item de iure naturali proprie ſumpto, quod procedit ex dictamine certæ rationis ex natura ſurgentis. dictat enim lex naturæ,quod quiſque cum alio ſibi placita ſunt,ſeruet.ff.de pact.l.1.in prin.ad hoc de pac.c.1.& 3.quod ſi teneamus,videtur veram eſſe opi.glo. & Tho. præmiſſam, ꝙ Papa cum monacho non diſpenſet:& pro hoc inducitur illud eccleſiaſti.26. omnis ponderatio non eſt digna continentis animæ, & quædam ſimilia propter quæ quamplures nõ ſecundum Inno.in eo quod dicit,ex cauſa hoc fieri poſſe.in eo ꝙ dicit, quod ſuper his quæ ſunt de iure poſitiuo Papa diſpẽſare poteſt etiam ſine cauſa, dico quod monachatus non eſt ſimpliciter de iure poſitiuo.immo vt dixi ſ̃.e.q.habito reſpectu ad ſenſum monachi, eſt de iure naturali, licet ſolennitas voti ſit inducta ab eccleſia.de voto.c.vno.lib. 6. ius autem naturale Papa non poteſt tollere, licet poſſit interpretari:vt nota.de conſuetu. c.fina. vnde dico, quod cauſa quæ inducat Papam ad diſpenſandum cum monacho,debet eſſe vrgẽtiſſima vt in exemplis de quib.ſ̃.e.q.Ad contraria Reſpondeo.Primo ad hunc tex.ſicut dixi.ſ̃.e.q.ſm Innoc. ꝙ non dr̃ hic, Papa nõ poſſe diſpenſare:ſed quod non poteſt licentiam indulgere,ſ. volũtariam,& ſine cauſa. Item hæc eſt declaratio iuris quam facit Papa,quum poſſet ſuceſſor declarare, quod fuiſſet minus bonum.de conſtitu.cap.primo.libro 6. Ad id quod dicitur,ꝙ nihil melius continentia,dic non eſſe verum,cum ſit aliquid
* melius continentia:puta matrimonium.* vnde aureola martyrum melior eſt quã virginum. Ad illud,omnis ponderatio non eſt digna animę vouẽtis:dic vt exponit ibi gl.ꝙ pro ponderatione accipit opes mundi,& ſapiẽtiam ſecularem:vel ibi ꝑ c.ↄtinentem animam intelligitur de anima Chriſti deſponſata in ſpũali ſapientia:vñ ſm primã expoſitionem vult illa autoritas,ꝙ pro opibus mũdi nõ dẽt omitti ↄtinentia, non tñ tollit quin poſſit commutari in actum maioris meriti,ad ſalutem populi chriſtiani,vel magnę partis eius.Item rñde,& aliter vt dico ſ̃.e.c.2.q.3. Ad illud ꝙ dr̃, ꝙ nullam commutationẽ põt homo dare ꝓ anima ſua. dic ꝙ ex hac commutatione ſeu diſpenſatione non ꝑit anima,immo dicit Io.An.ꝙ ex obedientia meretur monachus parendo Papæ.Nam ẽt vtẽdo matrimonio caſte viuit.31.diſt.cęna.nec iſte ꝓhibetur ↄhere lege diuina, vel canonica,qui cle vel vo.veniẽs.de voto.c.vno.li.6. vnde,vt prædixi,meretur ſi nihil hẽt de ꝓprio in tali ↄtu.7.q. j.ſciendum.Ad rõnes Tho.patet ſolutio ex prædictis.nam ↄtinentia,& abdicatio ꝓprij ſunt de ſolẽnitate voti monachalis, qa ſic ordinauit eccleſia,vt dixi ſ̃.e.q.pt ergo Papa alterare, & ex cã commutare in melius. Item ẽt ꝑſuppoſito ꝙ monachatui talia eſſent annexa de iure diuino, adhuc hẽt locum diſpẽſatio,i.interpretatio ſeu declaratio,vt dixi ſ̃.e.q.ꝓ prædictis fa-
17 cit,quia proprie nihil dr̃ †bonum niſi ratione finis,& ideo ſolus Deus eſt bonus.24.q.j.ſi Patrus Math.11.nemo bonus niſi ſolus Deus,alia citra Deum ſunt bona quæ non recipiũt commutationem:quia nihil melius,& propterea,vt dixi ſ̃.e.q.votum religionis chriſtianæ.i.eſſe chriſtianum,nõ eſſe commutabile.

ADDITIO.

* Matrimonium. Adde quod aliqui cenſent legendum, martyrum, vt non ſit ſuperflua illatio de aureola,& ſic Author videtur ſoluere argumentum dando inſtantiam, quod ſecundum ipſum ſufficit. vt dixit ſupra de celebr. miſſ. cap cum Marthæ.verſicu verum,num.1.ſed quia in omnibus exempl.habetur matrimonium, dic dictum authoris verum ratione obedientiæ, vt ex ui præcepti vel conſilij Pontiſ.mouent a ſe ex charitate ob bonum poſt publicum, & vide S.Thom.2.2.q.104.artic.2 & 8 q.prima cap.ſciendum.& ad q. propoſitam vide Ioan.And.& Philip.Fran.in reg. ſemel Deo. de regu.iur.in ſexto.Deci.conſilio 601.Goza.d conſilio 51.& Ferret. conſilio 32.& 61.volum.primo. B.S.

Digitized by Google

poſſit quis fieri monachus,vel contrahere matrimonium , vt
ſeruus.de coniu.ſeruo.per totum.Ibi,ſubſtantiam rei. ſtipula-
tionem inutilem faciendo valere.Ibi,caſtitas.de hoc dic,vt di
xi ſupra in proœmio.

SVMMARIVM.

1 *Capitula prouincialia religioſorum fieri debent ſine præiudicio diœce-ſanorum.*
2 *Epiſcopo viſitanti quos ducere liceat.*
3 *Capitula religioſorum quando fieri debeant*
4 *Ordo quilibet facit ſuum capitulum.*

In ſingulis. Primo ſtatuit de concilijs regularium p-
uincialibus celebrandis ſingulis triennijs.
Secundo ibi, hoc addito. moderatur numerus euectionum,
& perſonarum venientium. Tertio ibi,aduocent.diſponit de
inſtructoribus,& præſidentibus cap. Quarto de tempore quo
duret capitulum , & quid fiat.ibi, huiuſmodi. Quinto quod
obſeruetur,quod ibi fiet.ibi,& quod. Sexto de capitulo ſequē
ti,ibi,prouiſo. Septimo de communi vita ducenda.ibi,& qui.
Octauo de viſitatoribus eligendis,& ipſorum officio.ibi,ordi
uentur. Nono extēdit ad canonicos regulares.ibi, hoc ipſum.
Decimo prouidet ſuper dicordia viſitatorum.ibi,ſi vero. Vn-
decimo ibi, porro. diœceſanos hortatur ad monaſteriorum
reformationem. Duodecimo præcipit patronos , & ſimiles
compeſci ab offenſis monaſteriorum,ibi,ad hæc. has tamen
1 12.particulas proſequor per tex. Nota,quod † capitula prouin
cialia religioſorum debent fieri ſine præiudicio diœceſano-
rum,& in quo poſſet eſſe præiudicium,dic vt in gloſſ. prima,
in ea ibi,correctionibus. vel quia per hoc in nullo eneruatur
iuriſdictio epiſcopi ∫.ver.ordinentur qui poteſt etiam pluries
quam de triennio in triennium viſitare , & ſinodum tenere.
de accuſa.ſicut olim. Goff.& Hoſtien. Secundo nota,quod ad
capitula prouincialia tenentur omnes accedere, niſi habeant
impeditionem canonicam,puta infirmitatem , vel ſimilem,
18.diſtinct.placuit.de iureiuran.ego N. Tertio not. de nume-
ro euectionum,i.æquitaturarum.de cenſi.cum Apoſtolus. Et
in hoc not. quod pro ſex æquitaturis dat octo perſonas,quod
eſt argum.ad id quod no.de exceſ. prælatorum , cum ad quo-
2 dam.ſ.quod epiſcopo † viſitanti licet ducere, præter ſeſſores
equorum,vnum ſeruientem pro duobus ęquis. Et quod di-
cit hic de 6.æquis,intelligit Io.Andr.ſuo computato, & octo
3 perſonas, non computata ſua. Quæro,an poſſit † capitulum
congregari in fine vnius triennij:& aliud ſtatim in principio
ſequentis.dicit Io.An.quod non:quia hoc eſſet facere capitu
la de ſexto in ſextum annum:non de triennio in triēniū & ſic
multo tempore tardari poſſet in his reformatio : fiat ergo vt
ſit triennium inter vnum & reliquum: & ſic etiam interpre-
tata eſt conſuetudo.de hoc de conſang.quod dilectio. Secun-
do quæro de intellectu literæ,cum dicit de prioribus abbates
proprios non habentibus. Dic quod poteſt intelligi:vel quia
monaſteria reguntur per priores, vel excipit priores abbates ,
qui habent patres abbates,de quibus.ſ̄.de regula.cap.vltim.&
hoc vltimum magis conſonat literæ,de hoc aliquid in ſequē
4 ti quæſtione. Tertio quæro,an omnes abbates, † priores cuiuſ
cunque ordinis conuenire debeant in vnum capitulum : dic
quod non : ſed quilibet ordo faciet ſuum, ſcilicet Cartuſien-
ſes ſuum. Cyſtercien.ſuum:& ſic de alijs:& hodie non habet
ꝯſuetudo, quod religioſi non habentes caput vnicum faciant
capitulum,licet contrarium velit litera,per id quod dixi in p-
xim.q.& idem innouatur,eodem titu. clem.ne in agro.& ple
nius per conſtitutiones Benedicti 12.

Aduocent. Duos. hodie non habēt neceſſe vocare,
quia ſunt inſtructi. Cōſilium,de treu.&
pace,cap.2. Conſuetudine.ſimile. C.de iudi.certi.plenius iſtis
nouis,vel ideſt plene. vocandi , ergo ſunt in his docti , & qui
melius præſumuntur ſcire,quia ma.accuſa.poſſ. videtur. qui,
ſcilicet duo Ciſtercienſes.de ipſis,de capitulo. de prælationis:
vt quia dicat præfui præcedenti anno,ergo præſidebo iſto. ſi-
mile de reſcript.cum contingat.in fine.mutari.nota.quod iſti

quam alij. Communem,quæ præ...
& honeſtate clericorum.quoniam. Quęro quam poteſtatem
habent iſti præſidentes.gloſſ. quid iuris,dicit, quod ſunt ordi-
narij : & idem dixi ſupra verſiculo proximo : & idem etiam
Goffre. Innocen. vero dicit quod ordinariam non habent: ſed
cenſentur delegati Papæ. Primum placet:quia ſunt electi.de
officio ordinarij.cum ab eccleſiarum. C.de iuriſdictione om-
nium iudicum,l.finali. Aliud tamen dico de viſitatoribus, in
verſiculo,ordinentur.quæſtione prima. Et in hac gloſſa. in fi-
ne. Hoſti.contra per verſiculum.Si vero,infra eodem capitu-
lo. Ex quo innuitur,quod oportet, quod omnes concordent.
de hoc infra eodem capitulo,verſiculo,ordinentur, quæſtio-
ne quinta,& dic vt ibi. Secundo quęro,quare ab iſtis prohibet
appellari. Solu. vt in gloſſ. inquiſitio. Et in ea ibi,deneganda.
vult ergo gloſſ. quod concilium poſſit recuſari . contrarium
videtur dicere de iudi.capitulo primo,dic, vt ibi dico contra-
rio tertio. Ibi l.vltima. prohibentur iudices delegādo impedi-
re recuſationem ante lit. conteſta. Et in fine ſecundum Ioan.
ſecundum quem videtur, quod ſi quis a principio contradi-
ceret capitulo,& iuſtam cauſam oſtenderet,audiendus eſt: &
hoc innuitur in præcedenti verſicu. ibi, qui abſque contradi-
ctione.idem Vin.& Philip. Tertio quęro,quid eſt dicere pro-
portionaliter. Solu.vt in gloſſ.pro numero.& in ea ibi,perſo-
narum,& æquitaturarum. Vincen.non enim eſſet proportio
natum ſi tantum ſolueret qui ducit tres ęquos ſicut qui du-
cit ſex. Hoſtien. Ibi,rerum,quæ ſaluatę, & quæ proiectæ ſunt:
& in fin. Ioan.ad hoc de præſcrip.accedentes.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatores an poſſint amouere rectores. & num. 2.*
3 *Viſitatores an ſint ordinarij vel delegati.*
4 *Viſitatorum officium an præiudicet epiſcopis.*
5 *Viſitatores quomodo procedent epiſcopo negligente.*
6 *Epiſcopus negligens an concurrat cum viſitatoribus.*
7 *Epiſcopus an ad denunciatioem viſitatorum ſtatim amouebit rectorem.*

Ordinentur. Monialium. Nam & ipſæ egent vi-
ſitatione.de vita & honeſtate clerico
rum monaſteria. præfixam.ideſt ordinatam in capitulo,indi-
gere,circa ſpiritualia,& temporalia, hoc ſaluo , quod mona-
chos non corrigent ipſi : ſed corrigi facient. Rectorem,ab-
batem,priorem,vel alium cuiuſcunque nominis,prima,quę
ſtione tertia,ſaluator. fecerit , ſcilicet, diœceſanus: quia non
remouit denunciatum a viſitatoribus. Nouitate, reſpicit,
quod dixi ſupra aduocent. emerſerit , ſcilicet in ipſo prouin-
ciali capitulo: vt, quia quatuor præſidentes diſcordent :
1 † Nota quod viſitatores non poſſunt amouere rectores: ſed
denunciant diœceſano, quod eſt, ne præiudicetur iuriſdi-
ctioni epiſcoporum, quæ extenditur etiam ad leuia. de offi-
cio archidiaconi, capitulo finali . Et ex hoc arguit Hoſtienſis
contra patres abbates qui in alienis diœceſibus volunt viſita-
re: pro tribunali ſedere: perſonas corrigere: & remouere.
Dicit enim ſe non videre quo iure hoc faciant . immo con-
tradicunt,nona.quæſtione ſecunda.per totum.ſexta,quæſtio-
ne ſecunda,capitulo primo,de electio.venerabilem.de ſepul.
capitulo primo,de exceſſibus prælatorum,accedentibus. pro
hoc facit iſta litera, quæ remittit quædam leuia, ergo in alijs
eſt hoc prohibitum viſitatoribus. Item alijs quam viſitatori-
bus indiſtincte prohibetur,citra epiſcopum, & poſſet epiſco-
pus tales prohibere. argument.inſtituta. de rerum diuiſio. §.
feræ , & §.plane. & quod nota.de vſupalij,capitulo antepenul
timo,de cleric.peregrin. capitulo finali. plenius de officio or-
dina. quanto. Quidam tamen abbates ex priuilegio vel præ-
ſcriptione habent iuriſdictionem quaſi epiſcopalem. de qui-
bus de rebus eccleſiæ non alienandis,clem.prima,de tranſact.
2 cap.2. Oppono quod immo viſitatores † poſſint deponere,de
reſcriptis dilectus, primo. Solu.hoc ibi operatur forma man-
dati. ad hoc de re iudica. cum I. & A. & facit de electio. per
inquiſitionem:vel dic cum Innocē.quod viſitatores non de-
ponunt,

Digitized by Google

dicat alieno iure.ff.de iuriſdictione omnium iudicum,& quia
de reſcriptis. cum aliquibus. libro ſexto. quod dixi de officio
delega.quoniam abbas. ſecus dixi de præſidentibus,ſupra ver-
ſicu.huiuſmodi. in illis enim non ponitur vice noſtra.Secun
4 do quæro,† nunquid per officium iſtorum præiudicatur epi-
ſcopo,glo.eadem,ibi,nunquid.arguit,quod non,dicens quod
tunc demum corrigent,cum epiſcopus erit negligens: dic,quod
immo etiam ſi non erit negligens:quia per hoc non præiudi-
catur epiſcopo,ſicut & alias viſitat epiſcopus,& cum hoc Ar
chidiaco.de officio archidiaconi,mandamus.& pro hoc infra
verſiculo porro.& hoc etiam tenet hæc gloſſa,in fine.ibi,im-
5 mo non obſtante. Tertio † quæro,ſi epiſcopus eſt negligens,
quomodo procedent.gloſſa eadem. ibi,videtur.dicit quod vi
ſitabunt ſaluo iure epiſcopi.Ex hoc videretur,quod ſi concur
rant cum epiſcopo,debeat epiſcopus præferri: quod dic, vt in
6 ſequenti quæſtione. Quarto † quæro, ſi epiſcopus qui fuerat
negligens videns iſtos velle viſitare,concurrit cum eis.Gloſſ.
eadem.ibi,tamen ſi epiſcopus: diſtinguit, an monaſteria ſint
non exempta,an exempta.Primo caſu præferentur:quia vide
tur epiſcopus malitioſe facere cauſa impediendi.quod proce-
dit ſecundum Ioannem, niſi epiſcopus, antequam iſti veni-
rent,denunciaſſet,quod vellet viſitare. Hoſtien.dicit indiſtin
cte quod honeſte facit epiſcopus ſi eis cedit: quia cum veniãt
a remotis,plus grauarentur ſi reuerti cogerentur, quam epi-
ſcopus qui poteſt facile ad locum ſuum declinare. Secundo,
quando monaſteria ſunt exempta, ipſi viſitabunt ſine aliqua
7 diſtinctione,vt in gloſſa. Quinto quæro, † an epiſcopus ad
denunciationem viſitatorum ſtatim amouebit rectorem: dic
quod non,niſi manifeſta ſit cauſa. C.de accuſa. ea quidem.de
hoc infra capitulo proximo, verſic.quod ſi abbas. Sexto quæ-
ro, de intellectu literæ, ſi vero quicquam difficultatis emer-
ſerit.dic quod concernit diuerſitates,ſiquæ occurrerint in ca-
pitulo inter præſidentes, vel poſt capitulum inter viſitatores.
Et quo ad præſidentes putat Abbas, quod, vno contradicen-
te,nihil poſſint,per literam iſtam, ibi, concordi. Hoſtien.di-
cit concordes cenſeri, ſi ex quatuor tres concordant.ff.ad mu
nicip. quod maior. Si autem pari numero diſcordent, re-
curretur ad Papam. dicit quo ad præſidentes verius eſſe di-
ctum Hoſtienſis, quo ad viſitatores dictum Abbatis, vide-
tur verius: quia cum ſint delegati, vt ſupra quæſtione prima,
non poſſunt niſi ſimul omnes procedere. de officio delega-
ti,cauſam.illud tamen capitu.ſolum probat, quod ex duobus
delegatis vnus non poteſt procedere ſine alio. ſed ſi ſunt plu-
res,& omnes præſentes,tenet ſententia maioris partis. ſexage
ſimaquinta diſtinctione,capitulo primo & ſecundo, ff.de re
iudicata,duo ex tribus,nota. in capitulo finali. de re iudica. in
gloſſa, & ſic adhuc verius eſt dictum Hoſtienſis: tunc ergo
tantum recurretur ad Papam in caſu iſto,quando pari nume-
ro diſcordant. pro hoc quod dixi ſupra verſiculo,huiuſmodi.
in prima quæſtione.

Porro. Correctione:& ſi quid tale inuenerit circa leuia
circa quæ iuriſdictionem habent, corrigere,gra
uia reſeruabunt, ſupra Hoſtienſ. Nota, quod iſti non debent
indebite onerare monaſteria.de officio ordinarij,conqueren
te. Secundo nota, literam ibi, quia ſic, &cæt.& ex hoc nota,
quod valet fouert non debet in alterius præiudicium.de foro

quod forte ſunt nomina ſinonima.de iurepatronatus, præte-
rea.de pœnis,in quibuſdam: quod dic,vt dico in dicto capitu-
lo.præterea,quæſtione prima,& ſecunda. Tertio nota, quod
2 † offenſa fit etiam in rebus,ſic.ff.de iniur.iniuriarum.§.ſiquis
me. de actionibus empti. qui pendentem. Quarto nota ex
3 eodem verbo rebus, ſecundum Hoſtienſem, quod † nego-
cium dicitur eccleſiaſticum non ſolum ratione perſonarum:
ſed etiam rerum.de teſtibus cogendis.peruenit.de verborum
ſignificatione,ſuper quibuſdam.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatores debent inquirere etiam ſuper temporalibus.*
2 *Conſuetudo praua pro lege an ſit obſeruanda.*
3 *Viſitatores non poſſunt punire monachos delinquentes.*
4 *Pœna maior quandoque imponitur pro minori culpa, quam pro maiori.*
5 *Dignitati defertur in pœnis.*
6 *Correctio an debeat omitti propter potentiam amicorum.*

Ea quæ. Diuiditur in partes quinque,quas ſingulatim
proſequor, & in hac prima de monachorum
correctione tractatur. Et infra, ſunt. ſtatuta multum fauo-
ris habent.ſumma enim eſt ratio &cæt. de reli. & ſumpti.fu-
nerum,ſunt perſonæ.de dolo.capitulo ſecundo. monaſterio-
rum: alias monachorum,& vtrunque verum eſt,vt ſequitur,
obſeruantijs.ſupra eodem. cum ad monaſterium. regulam,
de qua dixi de regula. capitulo finali. inoleuit. ſup. ſi obedire
voluerint. alias ipſi viſitatores, &cæt. & ſic continua ſecun-
dum Hoſtienſem. Culpæ.Deuteronomij, vigeſimoquinto.
pro menſura peccati erit plagarum modus.de hoc de accuſa-
tio.cum dilecti.vice noſtra,ſic ſupra capitulo proximo, verſi-
culo,ordinentur.ouem,ad Galathas quinta,morbidam,ſic de
exceſſibus prælatorum,grauem.ff.de ædili.edicto.plerunque.
1 Nota, quod viſitatores † debent inquirere etiam ſuper tem-
poralibus.nam & de iſtis cura habenda eſt,prima, quæſtione
ſexta,ſi quis obiecerit.duodecima, quæſtione prima, viden-
tes,ne cleric.vel monach: capitulo primo. Secundo nota ibi,
Apoſtolica inſtituta.quod monachi non ſolum aſtringuntur
per literam,ſed etiam per iura,ad hoc, ſupra titulo primo, ex
2 multa.ibi,iuris ignari.† Tertio nota,quod prauam conſuetu-
dinem quidam obſeruant pro lege,quod fieri non debet. in
Authen.vt nulli iudicum.§.nulli.colla.nona.de conſuetu.ca-
pitulo finali.Quarto nota vt gloſſa,quia reſecandæ.ibi,carnes.
Hieronymus. ad Amandum.putridæ carnes indigent & cau-
terio,& dicitur cauterium quaſi caute vrens, vt vis morbi ar-
dore ſiccetur. Et in fine.ibi, quæ eſt iſta bonitas vni parcere,
& omnes in diſcrimine adducere,polluitur enim &cæt. Op-
pono in eo quod dicit viſitatores eſſe ordinatos a generali ca-
pitulo: potius enim debet dicere prouinciali, ſupra capitu-
lo proximo. Soluit prouinciale capitulum de quo in præ-
dicto capitulo proximo, vocat hic generale: quia genera-
liter omnes de prouincia etiam exempti conueniunt: dicto
capitulo proximo. Secundo oppono, videtur enim litera
ſibi contradicere. nam primo dicit,quod monachos delin-
quentes non viſitatores; ſed abbas corriget. deinde ibi, ipſi

dum culpæ. nam quandoque pro minori culpa imponitur
4 maior † pœna quam pro maiori. plus enim punitur vxorici-
da,quam matricida. 32.quæſtione ſecunda.admonete,& capi
tulo,latorem. Solu. regulariter ſtatur primo dicto. de hoc in
gloſſa ſecunda,ad contrarium dic vt not.in dicto capitulo,ad-
monere,& prima,quæſtione prima,cito turpem . dicit enim
gloſſ in capitulo,cito turpem,quod illud ſit ad reformandam
maritorum pronam ſæuitiam in vxores . Alij fatentur, quod
vxoricidium eſt maius crimen quam matricidium per capit,
admonere.& quod ibi nota.& vtraque opinio poteſt probabi
liter defendi. Et in hac gloſſa prima,ſancimus.vide in dicto ca
pitul.quæſiuit.contrario quarto. Quarto oppono in eo,quod
dicit,monachos rebelles cohercendos abſque pœnarum de-
letu.plus enim puniri debet vnus quam alter,attenta varieta
te perſonarum,vigeſimaquarta,quæſtione prima.qui contra.
Gloſſa tertia ſoluit, quod in monachis non habet locum di-
ſtinctio perſonarum:quia omnes ſunt æquales. Et in hac glo.
ibi,cos.in fine. propter paupertatem minus quis condemna-
tur. ibi, æquales ſecundum Ioannem,idem Vincen. & Goffr.
ibi,delinquit.ad hoc de conin.ſer.capitulo.primo. Quinto op
pono ad hoc, quia etiam in monachis fit diſtinctio perſona-
rum,ſupra eodem,cum ad monaſterium . Gloſſ.eadem,non
ſoluit,dic quod ibi quoad aliud,ſcilicet ratione debilitatis,vel
infirmitatis,hic in pœnis. Sexto oppono ad idem,quia defer-
5 tur in pœnis † dignitati,l.capitalium.,§.non omnes.ff.de pœ.
Solu.in monachis hoc non procedit,quia ſunt æquales,vt di-
xi ſupra in quarto contrario.in quo.dicit Hoſtien quod nobi
litas,& potentia deponi per profeſſionem religionis,pro hoc
quod nota.de purga.canonica,capitulo primo, in gloſſa vlti-
ma,infirmitas,vel complexionis nobilitas,not.pro hoc quod
dixi in proximo contrario.dicit tamē, quod cum generaliter
quęritur de pœnis imponendis, ſi agitur de pœna ſpirituali,
vel pecuniaria,maior debet infligi nobili,quam ignobili,diui
ti,quam pauperi,in dignitate conſtituto,quam priuato , & ſi
contrarium inuenitur eſt ſpeciale. Ad capitu.ſane.dicit quod
conſtituto in dignitate defertur ab initio,vt ibi. Sed ſi in mali
tia perſeuerat,plus eſt puniendus quam alius.vndecima,quæ-
ſtione tertia,præcipue. Si vero agitur de pœna corporali, ma-
ior imponitur ignobili,pauperi,vel inferiori,quam nobili,di
uiti,vel ſuperiori : & ſi contrarium inuenitur,eſt ſpeciale, vt
hic in religioſis:de hoc de iureiuran.cum quidam . Septimo
oppono ad prædicta,& ad text.in hoc quod dicit,propter po-
6 tentiam amicorum non omittendam correctionem † quod
immo debeat omitti,50.diſtinct.vt conſtitueretur. Solu vt di
xi in proximo contrario : quia hic de religioſis, in contrario
de alijs.quandoque enim in correctionibus parcitur dignita-
ti & potentiæ,vt ibi,& no.de tempo.ordinan.capitulo ſecun-
do, ſed in religioſis ſeruanda eſt regula, ſupra eodem, cum
ad monaſterium. Quæro in eo quod dicit de praua conſuetu-
dine, qualis erat,dicit Innocent. forte habebat, quod impo-
neretur pœnitentia nimis dura : vt quia capiebantur mo-
nachi tanquam latrones, ex quo accidit, quod fiunt fugiti-
ui, & multa mala inde ſequuntur. primum placet, licet in
hoc non ſit vis.

SVMMARIVM.

1 *Pœna vnius eſt metus multorum.*
2 *Diœceſanus corrigit abbatem non exemptum.*
3 *Prælatus ad hoc vt amoueatur debet,eſſe magna negligentia.*
4 *Viſitatores poſſunt procedere contra abbates exemptos , præterquam ſuper diſpoſitione,& num.6.*
5 *Prælatorum exemptorum ſpecialia.*
7 *Epiſcopus an teneatur oſtendere abbati inquiſitionem viſitatorum.*
8 *Viſitatores quare habent maiorem poteſtatem ſuper exemptos quam non exemptos.*
9 *Abbate exempto ab adminiſtratione ſuſpenſo quis deputabit adminiſtratorem monaſterio.*

Si vero. Pars ſecūda,in qua tractatur de correctione ab-
batum. Alias,puta propter incontinentiam.ſ.c.

2 Tertio no[illegible]
Ex quo infertur ſecus eſſe de exemptis,quod dicit Hoſtie. ve-
rum in his quæ in religione ſua committunt. ſecus ſi alibi in
diœceſi delinquant:quod dic,vt de priuileg.c.primo. libro 6.
3 † Quarto nota,ꝙ ad hoc,vt prelatus amoueatur propter negli
gētiam,debet eſſe magna negligentia, ibi,nimis negligens ſ.
eodem,cum ad monaſterium.§.penult. Quinto no. caſum in
quo datur coadiutor ad tempus,ibi,vſq; ad capitulum:de hoc
de cle.ægro.c.penultim.& fi. Sexto no.ibi,abſque iudiciorum
ſtrepitu.quod in inquiſitionibus abbatum nō ſeruatur ſolici-
tus curſus iudiciorum.de accu.qualiter,2.in fi.de ſimo.p̄ tuas.
Inno.quod dicit Hoſtien.verum in abbatibus religioſis:& ſic
etiam intelligit Inno.& ſic etiam loquitur litera. ſunt autem
abbates etiam ſeculares.de renunti.ex tranſmiſſa. & quod di-
citur.ſtrepitu. ideſt,non attenta pernicioſa iuris ſubtilitate,&
ſine clamoſa aduocatorum garrulitate, & ſophiſtica cauilla-
tione,ſed de plano,veritate facti pura,& ſimplici conſiderata.
de ſyndico.c.vno.de iudi.dilecti. Hoſt.dic vt io cle.ſæpe.de ver
borum ſig. Septimo no.in ver.hæc eadem.quod habent viſi-
4 tatores † poteſtatem procedendi contra abbates exemptos,p̄-
terquam ſuper depoſitione:& vt patet ex tex.correctio mona
chorum exemptorum:proclamatio abbatis: coadiutoris pro
uiſio,depoſitione excepta,per viſitatores,vel præſidentes poſ-
ſunt expediri. Octauo nota ex eo,quod dixi in proximo nota-
5 bili,& ex tex. quod depoſitio † abbatum exemptorum reſer-
uatur Papæ. Ex hoc habes vnum ſpeciale circa prælatos exem
ptos. Aliud de conſuetudine,cum venerabilis. aliud de elect.
ſi abbatem.libro 6.aliud de priuileg.c.1.eo.lib. aliud.eo.ti.c.1.
lib.6. Item non renunciauit priuilegio libertatis.de arbi.cum
tempore. Item non tenentur ad ſtatuta epiſcopi.quod dixi de
loca.c.2. Nono no.ibi,contributione.vt glo,ſimile & in eadē,
l.1.lege rhodia cauetur,vt ſi alleuiandæ nauis gratia iactus mer
cium factus eſt,omnium contributione ſarciatur, quod pro
omnibus datum eſt:ad idem aliæ leges hic alleg. Oppono in
eo quod dicit in ver.quod ſi forſan epiſcopus : quod negligē-
tiam epiſcopi intimare non differant viſitatores ſedi apoſtoli
cę.debent enim deferri archiepiſcopo.de ſup.neg.præl.c.pen.
& fi.& per totum. Solu. Pe.ꝙ hic ſit ad negligentiam epiſcopi
puniendam. Sed ad negligentiam epiſcopi ſupplendam,de[illegible]
nunciabitur archiepiſcopo: vel dic ꝙ hoc eſt in religionis fa-
uorem:vt dixi ſ.c.prox.ver.ordinentur.in 3.contrario. Quæro
in eo quod dicit ꝙ abbates negligētes ꝓclamentur,quid vult
dicere. Gof.exponit,i.diuulgentur,& publicentur. Hoſt.dicit,
ꝙ monachi dicūt proclamationem,quod nos accuſationem
vel reprehenſionem , quod videtur magis conſonum literæ.
Sic etiam, quod vocamus depoſitionem , ipſi vacant abſolu-
tionem:& ſic curialiter verbis vtuntur. Secundo quæro de in
6 tellectu literæ ibi,& ita puniantur. Inno.intelligit †.ꝙ punien
tur abbates per viſitatores pœna ſuſpenſionis , vel interdicti,
deponere autem aut remouere non poſſunt ſ. cap. proximo.
ver.ordinentur:vel dic melius ſecundum eum,ꝙ non ſuſpen
dentur,vel interdicentur niſi per epiſcopum,ſed diſciplinam
publice recipient in capitulo. & hoc videtur ſonare litera ſm
eum,dic melius,ꝙ ſenſus literæ eſt, ꝙ puniētur in capitulo.i.
a data congregatione:quam autem pœnam poſſit imponere
congregatio,nō exprimitur hic & io hoc maxime ſtatur ſuis
conſtitutionibus per ſedem Apoſtolicam approbatis. Tertio
quæro,ad quem effectum expectatur vſque ad capitulum ge
nerale,poſtquam abbati datus eſt coadiutor.dicit Hoſti.quod
ſpectatur : quia tunc,ſi videtur capitulo, remouebitur abbas
omnino per diœceſanum ad denunciationem ipſorum de ca
pitulo,vel viſitatorum,ſ.c.proxi.vel alia pœnitentia impone-
tur prout ordinauerint illi de capitulo, hoc vltimum facit
pro eo

ADDITIO.

a Pœna vnius. Adde glo.fi.in c.ad liberandam.de iudæis glo.in ver.pertimeſcat.in c.cum quidam de iureiur.

Digitized by Google

quirunt,& epiſcopus iudicat. Nam de qua re & c.ff.de iudi.de
qua re. de cauſa poſſeſſ. cum eccleſia. Gloſſa, quia de plano.
ibi. Item habes. dicit quod hoc fit ne præiudicetur diœceſano
& ex hoc habes vnum ſpeciale: quia alius cognoſcit: alius iu-
dicat, ſimile. ff. de cuſt. reo. l. de militibus. & l. non dubium. de
re milit. l. 3. in Auth. vt nulli iudic. §. & quoniam. & §. ſi vero
quis. col. 9. de man. prin. §. oportet. col. 3. dicit etiam Goff. hic
eſſe ſpeciale, quod per denunciationem ſequitur remotio,
cum alias ſequi debeat pœnitentiæ impoſitio. de ſimo. licet.
& hoc fit, quia regulares facilius amouentur ab adminiſtra-
tione: vt etiam dicit gloſſ. in prin. vel ſecundum Goffre. quod
hic dicit, poſtquam a viſitatoribus denunciatum fuerit, debet
exponi. id eſt manifeſtum: hic enim loquitur de denunciatio
ne euangelica. & hoc placet. Sexto quæro in eo quod dicit, quod
poſtquam denunciatum fuerit epiſcopo, prouideatur mona-
ſterio de adminiſtratore, per quem hoc fiet, dicit Hoſtienſis,
quod per diœceſanum, ſupra eodem, verſiculo. ibi. & per il-
lum detur fidelis coadiutor. ad idem de officio ordinarij, cum
vos. de ſucceſſione ab inteſtato, capitulo finali. & dic vt dico
dicto capitulo, cum vos, quæſtio. octaua. Oppono ad hoc, de
eo quod nota. vt eccleſi. beneficia capitulo vno. vbi dicitur
quod collegium eccleſiæ vacantis adminiſtrat: quod dixi in
dicto capitulo, verſiculo, omnibus. in prima quæſtione. So-
lu. ibi de eccleſia cathedrali, hic de alia: vel hoc cum abbas
propter culpam deponitur, vel ſuſpenditur, quo caſu præſu-
mitur contra collegium: quia, cum caput languet &c. de ac-
cuſa. cum dilecti. vbi de hoc. ſecus quando eccleſia vacat alio
modo ſecundum Ioannem Andream. pro hoc quod dico in-
fra quæſtione octaua Septimo quæro, quare maiorem pote-
8 ſtatem habent † viſitatores ſuper exemptos quam non exem
ptos. Nam quo ad non exemptos habent ſolam poteſtatem
denunciandi abbatem negligentem epiſcopo, & epiſcopus
dat coadiutorem, quo ad exemptos omnia expediunt viſita-
tores, excepta depoſitione. dicit Innocent. quod conceditur
viſitatoribus, vt poſſint amouere abbatem exemptum ab
adminiſtratione proter periculum moræ, & longam abſen-
tiam Papę. pro hoc. de electione, nihil. ad finem, de officio de-
legati, ſuper quæſtionum. §. quem vero. Hoſtien. dicit, quod
ratio eſt: quia in exemptis Papa non præiudicat niſi ſibi, in
non exemptis præiudicaret diœceſanis, quibus præiudicare
non vult. ſupra capitulo proximo. in principio. dic, quod vtra
que ratio bona: & coniungendæ ſunt. Octauo quæro, in eo,
quod dicit, quod abbate exempto ab adminiſtratione ſu-
9 ſpenſo deputatur adminiſtrator monaſterio, † quis deputa-
bit. Innocent. quod diœceſanus, vel Papa. hoc de diœceſa-
no non procedit ſecundum Ioannem Andream, cum hic lo-
quatur de exemptis, quod placet. non procedit etiam illud de
Papa propter periculum moræ: pro hoc quod dixi in proxi-
ma q. fiet ergo hoc per præſidentes, vel viſitatores, vel admini
ſtrabit collegium: in quo dicit Ioan. Andr. hoc de mente, ſci-
licet, quod per viſitatores, vel præſidentes: quod conſonat tex
tui, cum dicit, quod abbate per deputatores, vel præſidentes
ſuſpenſo, deputetur monaſterio adminiſtrator: debent enim
intelligi repetita illa verba, per viſitatores, vel præſidẽtes. ff. de
lega. 3. in repetendis. pro hoc quod dixi ſupra quæſt. proxima.

probatur hic. recepti, non tanquam monachi. vitia beneficia
1 ſibi collata. talium, ſecularium clericorum. † Nota, quod non
poteſt ſecularis clericus habere vocem in capitulo mona-
chorum, ſicut etiam non poteſt cum eis eligere abbatem ex
pacto poſt fundationem appoſito: ſed ratione conſuetudinis,
vel priuilegij, vel pacti in fundatione appoſiti hoc poteſt:
& ſic poteſt intelligi de in integrum reſtitutione, capitulo
ſecundo, de iurepatronatus, nobis. ſimile nota. de electione,
conſtitutis: & eodem modo non poteſt ſecularis habere vo-
cem cum canonicis regularibus, cum ſit in eis idem ius. de
puſtula. capitulo ſecundo, ſupra capitulo proximo. Secun-
2 do nota, † quod beneficiati ab exemptis exempti ſunt. pa-
tet, quia non puniuntur per diœceſanum, quod procedit quo
ad beneficia quæ tenent ab exemptis: alias ſecus. de priuile-
gi. cum capella. Et idem dicunt Petrus & Abbas de his qui
ſeruiunt exemptis. Tertio nota caſum, in quo per modum
inquiſitionis priuatur quis beneficio. Et facit hæc litera in
eo, quod viſitatores, & præſidentes poſſunt priuare benefi-
3 cio. † Oppono quod poſſit clericus ſecularis præbendari in
monaſterio. decimaſexta, quæſtione prima, iuxta. Solutio,
prohibetur hic ſolum ne præbendentur, ita quod ſint tan-
quam monachi: talis enim commixtio reprobatur: vt in iu-
ribus allegatis in gloſſa vltima: ſicut enim laicus prohibetur
fieri canonicus, de inſtitut. capitulo ſecundo, poteſt tamen
fieri præbendarius, vt ibi: & ſic videtur, quod etiam in mo-
naſterio poſſit eſſe ſecularis præbendarius: puta, quia ſeruit
monaſterio. debet ergo ſibi prouideri. de præbendis, cum ſe-
cundum. de iurepatrona. poſtulaſti. eo autem caſu quo ſecu-
laris eſt præbendarius in monaſterio, dicit Hoſtienſis, quod
ſi cauſa iuſta poſtulauerit, ammouebitur, non per monachos,
ſed per diœceſanum: vt hic in verſiculo, ſi qui vero, de capel-
lis monachorum, capitulo primo. libro ſexto. quod procedit
ſi titulus eſt perpetuus, dicto capitulo, vno. Sicut autem
non poteſt ſecularis habere præbendam in monaſterio tan-
quam monachus: ita & monachus non poteſt habere præ-
bendam in eccleſia ſeculari. de hoc, ſupra eodem, quod Dei,
infra titulo primo, inter quatuor. Quæro in eo, quod dicit,
4 quod beneficiati † a monachis tenentur ad opportuna ſer-
uitia ſeu obſequia, quæ ſint illa: dic quod forte ſcribunt, vel
aduocant, vel monaſterij negocia gerunt. de ſyndic. capitulo,
vno. pro nihilo enim non eſſet onerandum monaſterium,
nec deberet ille percipere beneficium ſine officio, vel obſe-
quio. de clericis coniugatis, diuerſis. de præbendis, cum ſe-
cundum, niſi concederetur alicui egenti intuitu pietatis. de-
cimaſexta, quæſtione prima, poſſeſſiones, & capitulo finali. de
clericis coniugatis. Ioannes. vbi de hoc. de peculio cle. capitu-
lo finali. Hoſtienſ. Secundo quæro, in eo quod dixi ſupra, in
ſecundo notabili. quod beneficiati ab exemptis ſunt exem-
5 pti, an pariter † familia ſcholaris poſſit ſe tueri priuilegio
ſcholarium. videtur quod ſic per id quod no. de foro compe.
cap. 2. in glo. 2. pro hoc. eſt contra de priuileg. licet. §. 1. & 2. lib.
6. dic inſpiciendum tenorem priuilegij. de priuil. recepimus,
& ſi ex illo non poteſt quæſtio decidi, conſiderabitur an priui
legium reddatur inutile ſi non gauderet familia: & tunc gau-
debit: alias ſecus. pro hac diſtinctione facit, dicto cap. licet. ver.
cum vero. & verſicu. non ſic.

videndum. Goſ. de materia.10.q.1.per totum.17.q.7.omnes ba
ſilicæ,cum c.ſequentibus.18.q.2.quidam.& c.ſequentib. Re-
petitur in ſexto & clementinis.

SVMMARIVM.

1 *Chriſmatio ſit ſub annua deuotione.*
2 *Poſſeſſor tuendus eſt in poſſeſſione, & valet quod facit, etiam ſi appa-
reat ad alium pertinere.*
3 *Diœceſis, & territorium ſeu diſtrictus differunt.*
4 *Epiſcopus quod ſit in poſſeſſione eccleſiæ quo ad omnia ſacramenta ibi
miniſtranda, qualiter probetur.*

NVnc autem. In ſupſcriptione. Gregorius, ſupple, ſeptimus, vel citerior: quia octauus ſecutus fuit Vrbanum tertium,cuius eſt capitu. infra eodem,ad hæc. In ſumma hoc dicit. Si dubitatur in cuius diœceſi ſit baſilica conſecranda, ille epiſcopus conſecrabit, qui prius in illo loco epiſcopalia exercebat. Continet vnum ſtructum, in quo approbat vnum modum cognoſcendi ad quem epiſcopum ſpectet conſecratio eccleſiæ:& alium modum improbat, ibi. Nõ enim diſquiri:ideſt inquiri. Incolas.loci,in quo eſt baſilica conſecranda. conſignationem:ideſt confirmationem Chriſmatis, quæ fit in fronte per epiſcopum, non per minorem. de conſuetud. quanto.de ſacra vnctio.capitu.vno.verſicu.per frontem. Nota non licere niſi epiſcopo conſignare infantes Innocen.ideſt
1 chriſmate.vt prædixi.†Secundo nota,quod chriſmatio ſit ſub
annua deuotione;vt in text.& eſt ſenſus; quia quolibet anno
viſitare debet epiſcopus.decima,q.prima,epiſcopum, & c.ſe.
& tunc chriſmat pueros & alios occurrentes. Tertio nota,ex
2 text. iuncta glo.vltima,quod poſſeſſor †tuendus eſt poſſeſſio-
ne, & valet quod facit,etiam ſi poſtea appareret locus de alte-
rius dominio. Vincen. Oppono,quod non ſit locus dubitatio
ni de qua hic,cum ſint diſtinctę diœceſes. de his quæ fiunt a
prælat.paſtoralis. Solu.diuiſiones mutantur propter acciden-
tia temporum: & fiunt limites incerti, quo caſu locus eſt
huic cap.vt dicit gloſſ.ſecunda. & in ea in fine, præſcriptio ta-
men non procedit in limitibus,vel adhærentibus. de præſcri.
quia iudicante.Secundo oppono ad hoc:quia tex.contradicit
huic ſolutioni,in eo quod dicit,per terminos aut loca nõ de-
bere diffiniri. gloſſa tertia ſoluit, quod litera loquitur de ter-
minis diſtinguentibus,territoria inter ciuitates, quaſi dicat,
quod ex diſtinctione territorij non arguitur diſtinctio diœce
3 ſis. Aliud enim diœceſis:†aliud territorium,ſeu diſtrictus,de
elect.clem.ſecunda.§ ſane.vbi de hoc in gloſſa. Secundo ſol-
uit glo.quod non conſiderantur termini noui,ſed antiqui.ſic
prima ſolu.placet.ſed ſecunda etiam poteſt tolerari. Et in hac
glo.ibi,ſuper eo. pro hoc quod ibi dixi.quod facit ad propoſi-
tum,& de voto quod ſuper. Et in fine.de proba.ex literis,& ca
pitulo,cum cauſam.de offi.arch.ad hoc.Quæro de intellectu
verbi dedicandi:gloſſa prima exponit: ideſt conſecranda, po-
teſt etiam poni pro ædificatione, in qua etiam habet locum
iſta litera, cum quæritur quis epiſcopus debet primum lapi-
dem imponere. Et in hac gloſſ.in fine,& archiepiſcopus in re
ceptione pallij.de vſu pallij niſi. Secundo quæro de intellectu
literæ ibi,aut locus. Solu.vt gloſſa penultima,quam nota. ibi,
eius ergo,vſque ad finem. Ex hac nota caſum ſingularem hic
4 de modo probandi quod epiſcopus † eſt in poſſeſſione eccle-
ſiæ quo ad omnia ſacramenta ibi miniſtranda: patet enim
hic,quod probando tantum de duobus ſacramentis, ſcilicet
de baptiſmo,& chriſmate: plus dicit Innocentius,quod ſuffi-
cit probare quaſi poſſeſſionem alterius, de prædictis iuri-
bus;cum enim baptizare:conſecrare: & chriſmare ſint eiuſ-
dem iuris; qui eſt in poſſeſſione vnius,præſumitur eſſe,& al-
terius,niſi contra probetur.argumen.duodecima, quæſtione
ſecunda,cognouimus.de decim.cum in tua.niſi alius proba-
ta,quæſtione ſecunda, ...
curretur ad Papam.

SVMMARIVM.

1 *Loci deſolatio eſt cauſa ſufficiens vt vniatur alteri.*
2 *Locus vnitus alteri efficitur de iure illius quo ad bona ſua, & quo ad
actiones.*
3 *Papa non intendit alteri derogare per ſuum priuilegium.*
4 *Epiſcopus de iure communi habet iuriſdictionem in monaſterijs ſuæ
diœceſis.*
5 *Locus vnius diœceſis vnitus loco alterius diœceſis, an ex toto mutet
naturam.*
6 *Patronus loci vniti remanet patronus.*
7 *Capellæ loci vniti an tranſeant in loco cui fit vnio.*
8 *Abbas inſtitutus in monaſterio unito a quo confirmabitur.*

Quia monaſterium. Nihil iuris deperit epiſcopo,in cuius diœceſi ſita eſt eccleſia,quam Papa vnit eccleſiæ alterius diœceſis. Primo ponit vnionem,& eius cauſam. Secundo ibi,epiſcopum, vnam determinationem, cuius ſubdit generalem rationem. ibi,nam deſolatum,ideſt,derelictum a monachis:non tamen penitus deſtitutum. Tancred Goffred. & Vicent. vel ideſt depauperatum. cuius eſt monaſterium vnitum. diſponimus: alias diſpoſuimus.prima communior. Nota quod deſolatio
1 † loci eſt cauſa ſufficiens,vt vniatur alteri.de hoc in gloſſa pri
ma,& in ea in fine.decima ſexta,quæſtione prima, & tempo-
2 ris. Secundo nota, quod locus,†qui vnitur alteri,efficitur de
iure illius quo ad bona ſua,& quo ad actiones: & in eo,quod
litera dicit de actionibus,intellige actiue,& paſſiue. ff.de cap.
dimin.l.prima, & ſecunda, & l.tutelas. tranſit enim res cum
ſuo onere.ff.de officio delegati.§.quia vero.de decim.paſtora
lis. Eſt autem conſilium, quod locus cui fit vnio, faciat in-
uentarium de rebus loci vniti. C. de iure deliberan. ſcimus,
de ſolu.capitulo primo,vbi de hoc in gloſſa ſecunda. Ex his
nota, quod ille qui præeſt loco cui fit vnio, mouebit actio-
nes actiue,& paſſiue pro loco vnico: ſic & alias ſuperior agit,
& defendit pro eccleſijs ſuæ eccleſiæ ſuppoſitis. de ſucceſſio-
3 ne ab inteſtato,capitulo finali. † Tertio nota,quod Papa non
intendit alteri derogare per ſuum priuilegium.de hoc in glo.
ſecunda. Et in ea ibi ſi quis a principe. vide,vt lite penden. ca-
4 pitulo primo, contrario ſexto. † Quarto nota, quod epiſco-
pus de iure communi iuriſdictionem habet in monaſterijs
ſuæ diœce.ſecundum Petrum,vnde dicit Hoſtien.quod in ca
ſu huius capitu. pro vno monaſterio reſpondebitur vni epi-
ſcopo. & pro altero alteri. pro hoc de priuileg. cum capella.
Quinto nota,quod iura ſua debent ſingulis inuiolata ſeruari.
5 ut hic in fine.& in hoc ſigna literam. Sexto nota,† quod licet
locus vniatur loco alterius diœce. non per hoc locus vnitus
ex toto mutat naturam:remanet enim ſub iuriſdictione epi-
ſcopi prout erat ante vnionem:vt hic. Secus dicit Innocen.ſi
locus mutaret naturam, tunc enim acciperet iura ſua annexa
a iure, vel conſuetudine naturæ mutatæ: ſicut cum monaſte-
rium fit a capella, aſſumit iura competentia capellæ,ēt cum
ſuo ꝑiudicio.de cape.mo.dilectus.de ma.& ob.cum inferior.
de ſta.mo.recolẽtes,vult dicere,ꝙ licet monaſteriũ vniatur al
teri monaſterio nõ ꝑ hoc tribuit noua nã monaſterio vnito.
Ideo diœceſanus vniti nihil perdit de iure præſti. ſecus ſi tri-
buerẽ noua natura,ꝑ iura præall. maxime per dictum capitu
lum,cum inferior:& quod ibi not.quod ſigna. De hoc remit
tit Hoſtien. ne ſede vacan.capitulo primo. Ex his dic,quod pa
6 tronus † vniti remanet patronus: vt dicit Vincent. & not. in
Specula.de iurepatron.in fine. Quid autem ſi eccleſia ędifica-
retur ab aliquo,an erit patronus. Aliqui olim hic notabant,di
co de iurepatron.c.3.q.3.vbi etiam quæſtione quarta, dico de
7 quæſt.præcedenti. Quæro,ſi monaſterium †vnitum habebat
capellas: an tranſeant in poteſtatem monaſterij cui fit vnio.
dicit Innocent. quod ſic, ſicut arrogato patrefamilias arro-
gati ſunt

Digitized by Google

6 *Hoſpitale an mulieri committi poſſit.*
7 *Hoſpitale vnum an duobus committi poſſit.*
8 *Hoſpitalia plura an poſſint committi vni.*
9 *Hoſpitale an quis poſſit erigere pro libito voluntatis.*
10 *Rector hoſpitalis inſtituti authoritate epiſcopi an gaudeat immunitate eccleſiaſtica.*

De xenodochiis. Breue, vel per alia verba. Epi
ſcopo ſubſunt pia loca. No-
ta quod epiſcopalia dicuntur xenodochia, & de varijs nomi-
nibus talium, 24. q. vltima. ſancimus, prima, quæſtione ſepti-
ma, ſi quis omnem, ad fin. Auth. de alie. & emphy. contrac. in
1 ptin. col. 9. de eccle. tit. §. fin. † Secundo nota, quod epiſcopus
fundat intentionem de iure communi in locis pijs ſuæ diœ-
ceſis. de hoc in glo. 2. Tertio no. ex hoc, ꝙ ad epiſcopum ſpe-
ctat ſollicitudo, vt redditus hoſpitalium ſuæ diœce. expendan
tur ad vſus inſtitutos: vnde non poſſet ad ſuum vſum diſpo-
nere. Non enim ſubſunt talia epiſcopo quo ad temporalia, vt
ea poſſit ſibi applicare. de excep. venerabilis. 10. qõ. 3. quia. de
hoc de offi. ordi. cum vos. officium ergo epiſcopi erit tantum
in compellendo hoſpitalarios ad pauperes recipiendos, & ad
alia de quibus in iure reperitur, & dicit Innocent. quod ſecun
dum hoc, quod dicitur in verbo ſollicitudinem: poſſunt intel
gi capitula. decima, quæſtio prima, cap. primo, & ſeq. 16. q. 7.
omnes, videlicet quod in hoc ſit tantum diſpoſitio epiſcopo-
rum, ad quæ ordinata eſt eccleſia, & quæ inueniuntur in iure
2 de quibus de offi. or. conquærente. † Quarto nota, ꝙ res debēt
conſeruari ad vſus ad quos ſunt inſtitutæ. pro hoc quantum
ad iſtum tex. eſt, quia ſecundum Goſ. hoſpitalia debent eſſe id
quod verbum ſonat. 43. diſt. oratorium, & ca. ſeq. Ex hoc dicit
Vincen. colligi ſolutionem illius regulæ. potior eſt conditio
prohibentis. ff. communi diui. Sabinus. regula in re commu-
ni. libro ſexto. quia intelligitur cum quis vult vti re ad aliud,
quam ſit inſtituta, & quo ad hoſpitalia hodie, quomodo
debeant regi, dicitur eodem titulo, clem. quia contingit, vbi
inter cætera diſponitur, quod non debent concedi clericis in
beneficium. pro hoc de præben. cle. per literas. ſed committi
viris prouidis, qui iurare debent, & inuentaria facere, & ſingu
lis annis ordinarijs rationem reddere: quod dic, vt ibi in ſecũ-
do reſpon. Et de his hoſpitalibus per Hoſtien. in ſumma. de
regula. §. fi. ver. quid de ruſticis. Oppono quod ad epiſcopum
tantum non ſpectet ſollicitudo locorum piorum, quandoq;
enim ſunt exempta. 18. q. 2. abbatibus. Glo. vlt. dicit literam ꝓ
cedere niſi oſtendatur exemptio. quo caſu dicit, quod ſi oſten
ditur in certis capitulis, non iuuat in alijs, J. eodem, cum ve-
nerabilis, de iure ergo ſpectant epiſcopo: ſed quandoq; ex ſta-
tuto in fundatione laicorum facto, vel ex pręſcriptione legiti
ma, vel priuilegio Papæ ad alios quam epiſcopos ſpectant. d.
3 clem. quia contingit. primo reſpon. † Quæro quis fuit primus
hoſpitalarius, dic quod Zoticus. C. de epiſco. & cle. omia priui
legia. in textu, & glo. Secundo quæro, an poſſet vna religio in
ſtitui ad hoſpitalitatem. dic quod ſic, quod dixi de regula. ſa-
4 ne. † Tertio quæro, an religioſi poſſint præfici hoſpitalibus.
glo. eodem titulo, clem. quia contingit. in verbo ſecularibus.
dicit quod non: quia non reperitur permiſſum monachis ac-
cipere beneficia niſi curata. de regula. ſuper eo. Si ergo hoſpi-
tale eſt non curatum, non poteſt religioſus præfici: quod te-
net Federicus in conſilijs, conſilio 29. & Paulus in dicta cle-
mentina. dicit tamen Paulus, hoc verum, niſi ſit hoſpitale ali-
poſſit committi mulieri: quia regimē ex natura eſt officium
virile: mulierem autem decet ſubeſſe, & non præeſſe. tertia,
quæſtione ſeptima. §. tria. de arbitr. dilecti, & quod ibi not &
de appellation. ex parte. niſi eſſet hoſpitale mulierum, vel ex
cauſa ſpeciali hoc permittatur. Sexto quæro, an vnum hoſpi-
7 tale † poſſit committi duobus, videtur quod non: ſicut
nec eccleſia. de præbend. cum non ignores. In contrarium,
quia hoſpitalarij comparantur tutoribus. dicta clementina,
quia contingit: & plures poſſunt eſſe tutores vnius. ff. de tute
lis & rationibus diſtrahendis, l. prima, §. ſi pupillus, & §. nunc
tractemus, & hoc verius, niſi ſint hoſpitalia quæ conferuntur
in titulum. tunc enim: quia non poteſt diuidi in plures. de p̃b.
maioribus: ita etiam vnus non poteſt habere plura talia, cum
exigant reſidentiam. pro hoc quod no. Innocen. de cleri. non
reſiden. cap. fina. & gloſſ. de reſcript. clem. gratię. hoc tamen
vltimum dic melius, vt infra quæſtione octaua. Septimo quę
ro, præſuppoſito: vt in proxima quæſtione, quod vnum hoſpi
tale poſſit committi duobus: an poteſt committi maſculo, &
fœminæ. dicit Lappus, quod ſic, præſuppoſito, quod mulier
præfici poſſit. de quo ſupra, quæſtio. quinta, debet tamen quo
ad manſiones fieri diſtinctio virorum a mulieribus: vnde in
8 effectu erunt duo hoſpitalia. Octauo quæro, an † vni poſſint
plura committi. videtur quod non: quia vtrumque exigit reſi-
dentiam: vt ſupra quæſtione ſexta. In contrarium: quia hoſpi-
talia non exigunt perſonalem reſidētiam: vnde ſicut quis po-
teſt habere duo domicilia, ſi ſe collocet in vtroq;. de fo. com-
peten. ex parte. B. de ſepultu. cum quis. libro ſexto, ſic videtur,
quod duo hoſpitalia, & hoc videtur verius. quod tenet Laud.
de præben. clem. per literas: vbi dixi in quinto notabili, & hoc
etiam, præſuppoſito, quod conferantur in titulum; ſufficit
enim, quod non eſt iure prohibitum. vnde etiam ſi non poſ-
ſit bene deſeruire vtrique, non proptęrea per adeptionem ſe-
cundi vacat primum: licet poſſet cogi ad dimittendum alte-
rum. de præben. referente. Per hoc infertur, quod quis poteſt
habere beneficium ſimplex, immo & curatum cum hoſpita-
li, ſaltem quo ad hoc quod ꝑ adeptionem ſecundi non vacet
9 primum. Nono quæro, † an quis pro libito voluntatis poſſit
erigere hoſpitale. dic quod ſic, ſed non erit locus religioſus,
nec gaudebit immunitate eccleſiaſtica: nec inter loca eccle-
ſiaſtica computabitur, niſi authoritate epiſcopi ſtatuatur, J.
cap proximo, quod no. Innocen. de dona. inter dilectos. & Ho
ſtien. in ſumma de regularib. §. primo. ver. quid de ruſticis: &
10 Specu. de ſta. regula. verſicu. 36. Decimo quæro, † ſi hoſpitale
inſtituitur authoritate epiſcopi, an rector gaudeat immunita
te eccleſiaſtica, dic quod ſic, vt not. Specu. de ſtatu mo. ver. 36.
Ex hoc infertur, quod poteſt petere reſtitui, ſicut prælatus ꝓ
eccleſia. quod not. Ioan. And. de in integrum reſtitu. c. 2. lib. 6.
plures alias quęſtiones ꝓſequitur Lappus, quas omitto: quia
tanguntur in clem. quia contingit. Nec eſt difficile de ipſis re-
ſpondere, intellecta natura hoſpitalium. Et aliqua vtilia de
hac materia etiam dico infra capitulo proximo.

SVMMARIVM.

1 *Locus factus religioſus ad mundanos vſus redire non debet.*
2 *Hoſpitale a layco conſtructum, quomodo efficiatur regioſum.*
3 *Diuinis deputatum an poſſit ad humanos vſus transferri.*
4 *Hoſpitale quare non cenſeatur religioſum, niſi authoritate epiſcopi conſtructum ſit.*
5 *Laico an liceat inſtituere oratorium.*

nos vſus ſeruire non debet. Primo ponitur deciſa conſultatio.
Secundo reſponſio, ibi, fraternitati. quam probat per ſimile:
ibi, ſicut pontificus, proprij, illis loci, non ædificantis tantum,
ſ. capitulo proximo, infra titulo primo, nobis, mundanis: alias
humanis, prima communior. ſanctiones, quas allegat gloſſa
2 ſecunda, in principio. Nota quod licet † quis poſſit hoſpitale
conſtruere: non tamen cenſetur locus religioſus, niſi ſit inſti-
tutus authoritate epiſcopi: quo tamen caſu regi poteſt per lai
cum. 18. quæſtio. ſecunda. quidam, & eodem titulo, clem. quia
contingit. de hoc ĩ. q. prima. Oppono ad id, quod id quod eſt
3 deputatum diuinis † poſſit ad vſus humanos transferri. 54. di-
ſtinctio. ex antiquis, & c. frequens. Gloſſ. 2. ſoluit, & de hoc in
præcedenti cap. frequens, & 14. quæſtio. 6. comperimus. Et in
hac gloſſ. ibi, ſi quis ſe. §. primo. Senatus prohibet ſepulchum
permutari, ideſt alterius conuerſationis vſum accipere. Quæ-
4 ro, in eo quod dixi notando, quod hoſpitale † non cenſetur lo
cus religioſus niſi authoritate epiſcopi conſtructum ſit, & q̃
eſt ratio. glo. prima dicit, quod eſt, quia priuatus non facit lo-
cum ſacrum. dic tamen, quod facit religioſum: vt ſi quis ſepe
liat defunctum etiam in alieno ſepulchro, dummodo id fa-
ciat de voluntate domini. C. de reli. & ſump. fune. l. 2. inſtit. de
rerum diui. §. religioſum, & ſic per æſtimationem definit eſſe
locus religioſus. ff. de relig. cum in diuerſis. Sed per hoc non
apparet vera ratio huius literæ, gl. habuit ſanum intellectum:
vult enim dicere: quod ſi locus conſtruitur ſine authoritate
epiſcopi non cenſetur eccleſiaſticus: quod dic vt in quæſtio-
5 ne ſequenti. † Secundo quæro, an liceat laico inſtituere orato-
a rium, a & hoſpitale ſine epiſcopo: videtur quod ſic, ꝑ id quod
dixi in proxima quæſtione. dicunt Vincent. & Tancred. quod
ſi quis conſtituit hoſpitale cum oratorio, neceſſarius eſt con-
ſenſus epiſcopi: ſi ſine oratorio, non; & erat expreſſum in ſe-
cunda compilatione. de eccl. edifi. ſi hoſpitale. Innocen. refert
aliquos tenere, quod cuicunque laico licitum eſt habere ora-
torium & hoſpitale in domo, dummodo nõ habeat formam
eccleſię, etiam ſine authoritate epiſcopi: de conſecra. diſtinct.
prima. vnicuique, & cap. clericos, ſed ibi celebrari non poterit
abſque authoritate epiſcopi, dictis iuribus. dicit autem Inno.
hoc certum, quod quiſque poteſt domum deputare ad paupe
res recipiendos: quæ not. ad quæſtiones ſequentes, & alias plu
res ſæpe occurrentes. Tertio quæro de quæſtione facti: quæ-
6 dam ſocietas † inſtituta ad pauperes, & infirmos recipiendos
conſtruxit oratorium cum authoritate epiſcopi, cum prote-
ſtatione, quod tam ſocietas, quam oratorium nullo modo cẽ
ſerentur eccleſiaſtica. vnde volebat licentiam ab epiſcopo, vt
poſſet ibi celebrari etiam alta voce: & apertis ianuis, & pulſa-
ta campanella in eleuatione euchariſtiæ: quærebatur an poſ-
ſet fieri, adeo, quod per hoc non cenſeretur locus eccleſiaſti-
* cus: ſuper quo conſultus * allegaui multa pro & contra: & re
ſpondi, vt ſequitur. Inter cætera autem allegata ad partem af-
firmatiuam, quod cenſeri debeat locus eccleſiaſticus, induxi:
quia quilibet locus cõſecratus diuino obſequio eſt ſanctum
ſanctorum domino, duodecima, quæſtione ſecunda, nulla. de
rerum permutatione, mancipia, & hic, talia autem ſunt eccle
ſiaſtica, & ſub iuriſdictione epiſcopi. decimaſexta, quæſtione
quinta, ſi quis epiſcoporum. & quæſtio. ſeptima. omnes baſi-
licæ. decimaoctaua, quæſtione ſecunda, monaſteria, ſupra ca-
pitulo, de Xenodochijs. Secundo, quia non poteſt oratorium
celebrationi diuinorum deputari ſine authoritate diœceſa-
ni: vt ſupra quæſtione proxima, & pro hoc. de conſecratione
diſtinctione prima. nemo. Authen. vt nullus fabricet oratorij
domum. in rubro & nigro, & in principio, de priuileg. cum
olim. verſiculo, inſuper. etiam ſi locus in quo conſtruitur, ſit
exemptus, de priuilegi. authoritate. in principio. libro ſexto,
quod procedit in oratoris publicis, vt dicit ibi gloſſa ſecun-
da, quale erat iſtud: pro hoc: quia actus celebrationis diuino-
rum tanquam ſpiritualis regulãdus eſt ab epiſcopo ad quem
pertinet facere dirui oratorium ſi non teneatur honeſte, nec
celebretur, vt fieri debet. de conſe. diſt. 1. omnes. no. Innoc. de
cenſi. c. ſi. vbi dicit, quod ſi deputatur aliquis ad celebrandum

quia conſtabat ex proteſtatione, quæ proteſtatio [illegible]
vt ſtatim dicam. Tertio attento, quod locus iſte non fuerat
conſtructus tanquam eccleſiaſticus: quia nec epiſcopus nec
alius pro eo poſuit primum lapidem, quod debet in loco ec-
cleſiaſtico. de conſecratione diſtinctione prima, nemo eccle-
ſiam: nec poteſt dici deputatus ſimpliciter celebrationi au-
thoritate epiſcopi, etiam ſi epiſcopus conceſſerit, quod poſſet
ibi celebrari, cum proteſtatione præmiſſa: vbi conſideran-
7 dum, quod oratoria † ſunt duplicis generis, quædam publica:
quædam priuata. publica ſunt quæ non ſunt conſtruenda ſine
autoritate diœceſani, dicto capitulo, autoritate: & in hoc dif-
ferunt ab eccleſia: quia oratoria non dotantur, eccleſia ſic.
Item in oratorijs non debet miſſa celebrari in magnis ſolen-
nitatibus. de conſecratione diſtinctione prima, ſi quis etiam
extra. in eccleſijs ſic, quod nota. Innocent. de cenſi. capitulo fi-
nali. Oratoria vero priuata fiunt etiam ſine autoritate diœce-
ſani: vt ſupra eadem quæſtione, & quæſtione proxima, & ſic
fuit hic. licet enim proponatur in caſu, quo interuenit autho-
ritas epiſcopi, hoc fuit ad abundantem cautelam: quod patet
ex proteſtatione, & intentione fundantium, vt locus remane-
ret prophanus. Et quod oratoria priuata poſſit quiſque face-
re ſine autoritate diœceſani: patet de conſe. diſt. prima. vnicui
que. prææalleg. vbi dicitur quod vnicuique licet habere orato-
rium in domo. & glo. ſupplet. illud intelligit de oratorio non
8 ſacro. i. priuato. † Sacrum enim oratorium non fit ſine autori
tate diœceſani. de conſe. diſt. prima, nemo. 18. q. 2. quidam. dif-
ferunt etiam publicum oratorium & priuatum: quia publi-
cum eſt ſacrum, & non poteſt prophanari. de conſe. diſt. pri-
ma, ligna, & c. veſtimenta. ff. de reli. ſi quis ſepulchrum. §. pri-
mo, 19. q. 3. quæ ſemel. regula ſemel Deo. lib. 6. priuatum ſic.
de dona. inter dilectos. vbi hoc no. Inno. ex cuius glo. habetur
quod talia oratoria, niſi ſint autoritate epiſcopi deputata reli-
gioni, poſſunt alienari per eos quorum ſunt, in quoſcunque.
per hoc cap. & in hoc dico tunc tantum dici deputata religio
ni, quando ſimpliciter ad hoc ſunt deputata eodem modo de
quo ſtatim ĩ. dico: & tunc deſinunt eſſe priuata. Ex his cõclu-
ſi, ꝙ ſocietas illa potuerat habere oratorium prędictum pro-
phanum, in quo de autoritate epiſcopi celebrari poſſum cum
altari portatili, ꝙ ep̃s in ſua diœceſi poteſt indulgere. de priui.
in his, & no. Spe. eo. ti. §. nunc de epiſcoporum. hæc procedũt
niſi locus dotetur, & rector in eo ſtatuatur ad celebrandum:
quia talis viſitandus eſſet ab epiſcopo, ſecundum ea, quæ dixi
ſ. e. q. per no. de cenſi. c. fi. oportet etiam, vt prædicta procedãt,
quod oratorium non habeat faciem & ſimilitudinem eccle-
ſię, puta cum campanili & campanis. Nam ſi haberet formã
talem, in futurum præſumeretur locus eccleſiaſticus. de ꝯſe.
di. j. nemo. vbi dicit Arch. ꝙ ſi dubium eſt, an in ꝯſtõne eccle-
ſię interuenerit autoritas ep̃i, ꝯſiderabitur an habeat ſigna lo-
ci eccleſiaſtici: & tunc pręſumetur ꝙ ſic: ꝙ etiam tenet Fede.
in conſilijs, conſil. 106. pro hoc. de priui. patentib. & quod ibi
no. ſoluendo contrarium illius c. ad c. nimis iniqua. de exceſ.
præla. campanellam autem ſecretam habere poſſunt d. c. patẽ
tibus. ibi, publiceque pulſare, a contrario. ad rationes ꝯ̃rias pa-
tet ſolutio ex pręmiſſis, & hęc no. quia communiter ignoran
tur. Quarto quæro circa id, quod dixi in proxima quæſtio. de
alia quæſtione facti: Papa facit gratiam cuidam oratorio ſub
hac forma. Bonifacius epiſcopus &c. dilecto, &c. Nuper peti-
tio per te propoſita continebat ꝙ in diœce. caſtellana, quod-
dam oratorium ſub vocabulo ſancti Iob conſtructum eſt &c.
Nos

ADDITIONES.

a Inſtituere oratorium. Adde Inno. in c. inter dilectos. de dona.
* Adde Pe. de Anch. conſ. 219. incip. ſuper primo. col. 2. ver. ſed iſtic. & ad ma[illegible]
riam vi. Roc. Curt. in Rub. de iure patrona. ſuper ver. conſtruxit. nu. 18. B. S.
* Conſultus. Adde quod ſunt duo eius conſil. in hac materia, ſ. 11. quod inci-
pit, Quædam ſocietas laicorum. & 13. quod incip. in ciuitate Vrbinat[illegible] &
ante eam in conſ. 8. incip. quidam ſindicus. B. S.

Digitized by Google

iudicium parochialis eccleſię,decimaſexta,quæſtione prima
9 eccleſiæ,& c. quicunque.Nam quia hæc † indulgentia exor-
bitat a iure,quatenus alteri pręiudicat,ſtrictiſſime debet inter
pretari,de priuileg.ſane.& cap.paſtoralis,regula,quę a iure.li-
bro 6.deinde,quia aliqui non leuis authoritatis aliter ſcripſe-
runt,dicentes, quod poterat etiam in ſolennitatibus magnis
celebrari,per illa verba libere & licite.Ego etiam ſcripſi con-
firmando pręmiſſa.Nam verbum libere,quod plus importat
quam verbum,licite,non ſignificat niſi, quod libere celebre-
tur:id eſt quod ſine contradictione rectoris parochialis vel
epiſcopi vel alterius:ſic exponit Archi. de offi.ord.ordinarij,
li.6.& ſic exponitur vbique habita relatione ad caſum vbi ap-
ponitur,de præben.de multa,ver.is quoque,& cap. ſi tibi ab-
ſenti.lib.6.de teſta.cap.fin.eodem,lib.de cenſi.capit.primo,§.
notoria,eodem,lib.de priuileg.cle.archiepiſcopo, de collu.c.
primo . Item verba indulgentiæ, per quæ permittitur miſſas
celebrari,debent intelligi de miſſis non ſpecialiter ſignatis,id
10 eſt diebus non prohibitis , generalis enim diſpoſitio † non
concernit ea,quæ ſpecialiter diſpoſita ſunt. ff. de pœnis , ſan-
ctio.de dona.cum dilectus,ſecundum vnum modum intelli
gendi,pro hoc quod no.Ioann.mo.in regula in generali.lib.
ſexto,de reſtrictionibus generalis diſpoſitionis,ſpecialiter au-
tem hæc indulgentia cum exorbitet a iure,debet intelligi ſtri
cte,dum tamen aliquid concedat:adeo quod quęcunque ſpe-
cies habet aliquam qualitatem ſpecificam non continetur
ſub genere,de priuileg.quoniam,vbi optime probatur,de trã
ſla.cap.fin.cum ibi notatis per Innocen. ſed dies illi reſpectu
poteſtatis celebrandi habent ſpecialem qualitatem , vt in eis
celebrari non poſſit in oratorio.dicto capit.ſi quis extra.ergo
11 &c.preterea,quando ſubeſt duplex impedimentum,† vnum
generale:aliud ſpecificum,priuilegium conceſſum in genere
tollit ſolum primum,de vſu pallij,ex tuarum,vbi ſecundum
ſanum intellectum probatur,quod ſi conceditur archiepiſco
po vti pallio extra prouinciam,aufertur impedimentum iu-
riſdictionis,quod eſt generale : non autem impedimentum
ſpeciale:immo requiritur,quod epiſcopus ĩ cuius dioceſi vti-
tur,aſſentiat etiam ſi in priuilegio ponatur verbum libere, vt
patet in eodem cap.ibi,liberam facultatem,ad idem de priui-
leg.paſtoralis.Item in dicto cap.ſi quis extra.ponitur pœna ce
lebrantibus illis diebus in talibus oratorijs ſine ſpeciali licen-
tia,quam pęnam non aufert conceſſio pręmiſſa, quæ hoc nõ
exprimit.Præterea contrarius intellectus exorbitat a iure , &
plurimum detraheret honori eccleſiæ parochialis ſi nulla
dies ſibi reſeruaretur , quod tamen Papa noluit . Sed contra-
rium,reſeruando ius eccleſię parochialis:& quia gloſſ.in cap.
ſi quis extra,dicit illud loqui de priuatis oratorijs : & ſecus in
his,quæ populus facit,per dictum cap.ad audientiam,dico ad
mentem illius glo.omne oratorium dici priuatum,quod nõ
tranſit in nomen eccleſiæ , licet in hoc poſſit inſtari per id, ꝙ
dixi ſupra quęſtione proxima:quia etiam inter oratorium pu
blicum,& eccleſiam eſt differentia:vt ibi dixi,ſed illud proce
dit generaliter loquendo:quod vero nunc dixi,procedit,vt di
xi quo ad mentem glo.in dicto capit.ſi quis extra. Quod au-
tem Papa concedendo celebrationem,non intelligatur con-
12 ceſſiſſe de oblationibus:patet,quia oblationes † ſunt de iure
parochiali:vt ſupra eadem quæſtione,& probatur,decima,q.
prima,quia ſacerdotes,& cap.ſanctorum,& cap.hanc conſue

fieri monaſterium,infra de eccle.ædifican. ad audientiam,ſe-
cundo,ergo & econuerſo,glo.ſoluit,quod illud operatur fa-
uor religionis,pro hoc,de dona. Apoſtolicæ. Et ex hoc dicit
Hoſtienſi.eſſe efficax argumentum,quod religioſus non po-
teſt fieri ſecularis canonicus, de hoc ſupra titul. primo, quod
Dei.de vita & honeſtate clericorum,Deus qui,ſed econuerſo
bene poteſt canonicus fieri monachus,de renun.ex tranſmiſ
ſa,de regula.beneficium.libro ſexto.Et in hac gloſſ.ibi, cano-
nicos,immo nec pręb endarios,de hoc,ſupra titu.primo cap.
vltim. §.penultimo . Quęro de quibus monaſterijs habet lo-
cum hęc litera, dic,quod de omnibus,ſiue monachorum ſi-
ue canonicorum regularium , quia eadem eſt ratio, ne in via
Dei in qua de virtute in virtutem debet aſcendi, fiat deſcen-
ſus:ſed potius aſcenſus.ff.de mu.& ho.vt gradatim.93. diſtin-
ctione,legimus,de regu.licet,& quia ſumma ratio fauet reli-
gioni. de dolo capitu. ſecundo. Hoſtienſi. cui non placet in
hoc ratio quorundam dicentium hoc eſſe : quia ſemel Deo
dedicatum &c.ſupra capitu.proximo . Nam clerici ſeculares
non ſunt mundani,ſed ſacri, & Dei milites,de ſeruis non or-
3 di.eo libentius. Secundo quęro,ſi epiſcopus † poteſt habere
religioſos alterius religionis , non eiuſdem,an poterit refor-
mare monaſterium de ſecularibus,gl.dicit,quod non, ſecun-
dum quam tunc licet ponere ſeculares,quando nec de illa re
ligione:nec de alia ponere poteſt. Ex quo apparet gloſſ.velle,
quod deficientibus religioſis ponentur ſeculares per epiſco-
pum, pro hoc ne cle. vel mo. relatum, ibi tamen non dicitur
de ſecularibus,ſed de alijs religioſis.Gloſſ.decimanona,quæ-
ſtione quarta , §. quæritur, dicit authoritatem Papæ requiri,
ſed duodecima,quæſtione ſecunda,ſi epiſcopus,videtur gloſ.
velle quod ſi aliter reformari non poſſit,hoc liceat epiſcopo,
quod tenet Ioann.And.ſeruatis his gradibus.Primo namque
locus ordinabitur de religioſis illius monaſteri ſi fieri poteſt.
Secundo de aliis eiuſdem ordinis. Tertio de alijs alterius or-
dinis. Quarto de ſecularibus clericis, & pro hoc concordant
alleg.in glo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus quo ad iura epiſcopalia fundat intentionem ſuam de iure cõ muni in eccleſijs ſua dioceſis.*
2 *Pecunia cum debetur,debet intelligi de vſuali.*
3 *Eccleſia inferior præſcribit contra epiſcopum ſuper iuribus epiſcopalibus.*
4 *Symonia committitur cum datur ius ſpirituale pro temporali.*
5 *Argui poteſt ab exemplo Papæ.*
6 *Papam decet ſeruare mundas manus quamuis ſit ſupra legem.*
7 *Eccleſia vna non præſcribit contra aliam ſuper cenſu ſpatio 40. annorum.*
8 *Eccleſia vel iura epiſcopalia non dantur in emphyteoſim ſed bona tantum.*
9 *Symonia committitur ſi admiſcentur ſpiritualia cum temporalibus.*
10 *Actus legitimi qui non recipiant conditionem.*
11 *Epiſcopus non poteſt eximere eccleſias, & nu. 12.*
13 *Delegari non poſſunt ea quæ per decretum expediuntur.*
14 *Epiſcopus poteſt conferre priuilegia.*

Reus non

rem,

Conſtitutus. Eccleſia ſita in dioce.epiſcopi tene-
tur ſibi in epiſcopalibus reſpondere,
niſi appareant remiſſa,& poteſt epiſcopus remittendo ſpiri-
tualia cenſum ſibi retinere. Primo ponitur factum. Secundo
diſſinitio ibi,cum autem. Prima ſubdiuiditur:quia Primo po
nitur actoris petitio. Secundo ibi,verum, reorum defenſio.
Tertio ibi,cęterum,actoris replicatio. Pars de pœnis conſtitu
tus,monaſterio,alias monaſterium:& tũc ſupple, habere,ſed
prima communior,petebat penſionem,8.denariorum ſibi p
40.annos iniuſte ſubtractam. Alij dicunt per generalem com
præhendi prædictam ſpecialem,de hoc infra contrario 8.qõ,
17.Et ideo,quia ſita erat in dioce.ſupra capit.primo,ſecundo,
& 3.Et ſi,pro quamuis,in aliquo reſpondere, & ſic ſecũdum
Hoſtienſẽ,fuit lis conteſtata per confeſſionem primi.ſ.de ſitu
loci,& negationem ſecundi, de lit.conteſta.ca.vno, & ſtatim
ſufficientem rationem ſubmittit.expone verbum reſponde-
re:vt dixi de deci.dudum,in quinto contrario,pertinentes,lã-
te ponitur,vt comprehẽdat etiam illas in quibus habebat pa-
tronatum. Innocen.quod tenet Archid.de præben.ſi Apoſto
lica.libro ſexto,de hoc in glo.5.& ibi latiſſimam,vide de fide
inſtrumentorum,inter.in prin.quæſtione prima,quocunq;,
habente tamen gratiam Apoſtolicæ ſedis,de offi.ordin.quod
ſedem,de pręſcrip.veniens,ſubiecta.ſimile de tranſact.præte-
rea,ſecundo,ſimoniacam,de pact.cum pridem,libertatem,vt
etiam p ęconomum monaſterij fuerat ſupra allegatum,quan
titatem,ſupple,quod non faceremus ſi eſſet ſimoniaca, & de
hoc, infra in ſexto notabili. Ratum , concordat de teſtamen.
Raynaldus,in fin. Impotentes,ſequebatur in antiqua ca.con-
ſtitutus,infra de pœnis. No.quod epiſcopus † quoad iura epi
1 ſcopalia fundat intentionem de iure communi in eccleſijs
ſuę dioce.de hoc in glo.tertia,pro hoc,ſupra cap.primo,& ſe-
cundo. Secundo nota,quod cum debetur † pecunia debet in
2 telligi de vſuali,ibi vſualium,quod procedit etiam ſi hoc nõ
adijciatur,& dicitur pecunia vſualis ea, quę currit in loco. ff.
de legatis primo,ſi ſeruus plurium §.vltim. Goffred.melius,
ff.de contrahen.emp.imperatores,de deci,clem.ſecunda,& ſi
mutetur pecunia,dic,vt dixi de iureiuran.quanto,& in prædi
cta clemen.ſecunda,& de cenſi.cum olim.& capi.cum cano-
nicis. † Tertio no.quod eccleſia inferior præſcribit cõtra epi-
3 ſcopum ſuper iuribus epiſcopalibus,vel ſuper ſurrogatis ipſo
rum loco , ſicut hic allegabatur præſcriptio ſuper penſione
ſurrogata loco iurium epiſcopalium,pro hoc de pręſcript.de
quarta. † Quarto nota,quod ſi datur ius ſpirituale pro tempo
4 rali, committitur ſimonia , ſupra de tranſact.ſuper eo, &
capit.pręterea.primo,& ſecundo. Quinto nota,attendendum
id,quod fieri ſolet,ibi,nec inſolitum,de conſti.ex literis. Sex-
to nota,quod ab exemplo Papę † poteſt argui,vt id,quod ip-
5 ſe facit,licite alij faciant,de re iudi.in cauſis,& hoc quoad in-
ferendum , quod non ſit de ſe actus illicitus , ſic enim arguit
Papa,quod reſeruatio cenſus,quam fecit epiſcopus remitten
do epiſcopalia non contineat ſimoniam,quia etiam Papa cõ
ſueuit hoc facere,quaſi dicat,quod non faceret ſi eſſet ſimo-
niacum:vt dixi in tex.in ver.quãtitatem. Septimo no.ex hoc,
† quod Papam decet ſeruare mundas manus,quamuis ſit ſu-
6 pra legem,9.quæſtione 3.aliorum. Hoſtien. pro hoc: quia cũ
cęteri debeant ab ipſo ſumere ſanctitatis exempla.ar.de re iu-
di.in cauſis,de voto,magnæ,minoratur in eis deuotio,& peri
culum eſt ne extinguatur,dum vident tantam indignitatem
in ſummo pontifice,vt pro pecunia tribuat quę pro virtutib.
compenſanda ſunt,& niſi cauſa vrgentiſſima ſubſit per quam
moueatur cum multa deliberatione pro ſubſidio eccleſiæ ad
talia faciẽda,male pręſumi poteſt de ipſo,ſicut enim dicimus
in diuinis,ꝙ quodlibet indecens eſt Deo impoſſibile , ita de-
bet dici in Papa Dei vicario.de tranſlact.capitulo primo,ſecũ
do,& tertio,quia debet ſe conformare ei cuius eſt vicarius,vt
eccle.benefi.vt noſtrum. Et quod dixi de vrgentiſſima cauſa,
&c.intellige ſane,quia cauſa poſſet prophanare iſta,quæ ſunt
ſpiritualia de iure poſitiuo:vt ſacramenta. Octauo no.vt glo.

glo.quarta,quod forte diuerſis temporibus fuerat epiſcopus,
primo Albanenſis,ſecundo Lauicanus,vel quod ſimul,ſed p
diſpenſationem Papæ. Ex hac gloſſ. videtur quod cardinalis,
poſſit transferri ad epiſcopatum inferiorem,de quo de poſt.
bonę,primo,de electio.eccleſia,ſecundo. Sed ſecundum Ho-
ſtien.curia non de facili hoc facit:vnde intelligit,quod lauica
nus ſit nomen proprium,vel cognomen,ſed litera repugnat,
ibi,lauicanus epiſcopus,vnde ſta prædictis. Secundo oppono
ad idem,quod non licuit retinere penſionem pro tali remiſ-
9 ſione quam fecit epiſcopus, committitur enim ſimonia † ſi
admiſcentur ſpiritualia cum temporalibus, de pact.cum pri-
dem,de tranſact.ſtatuimus,& cap.decętero. Solu.Innocen.&
Goffre.quod fuit diſtinctus contractus emphiteoſis qui fuit
de temporalibus tantum,vt ſequitur,quod licet, de rerum p
mutatione,ad quęſtiones,vel ſecundum Innoc.appellat em-
phiteoſim cenſuum penſionem,quam in ſignum deuotio-
nis,& beneficiorum memoriam licet imponere,18.quęſtio-
ne ſecunda,Eleutherius,vel tertio ſecundum Innocen.dic,ꝙ
licitum fuit epiſcopo ſine pacto conſtituere certam penſio-
nem,argum.vt eccle.benefi.cap.vno,in fin. vel quarto ſecun-
dum eum dic,quod vt infra in tex.innuitur,epiſcopus libera-
liter donauit,& monaſterium liberaliter penſionem conſti-
tuit,& hæc ſolutio coincidit cum pręcedenti,& dicit Goffre.
quod hic innuit litera inferior. Hoſt.dicit,quod potius innui-
tur penultimus intellectus,dic, vt infra eodem contrario, &
circa hoc dicit Goffred.quod illa dictio.ita.ſ.non notat con-
ditionem,ſed modum,qui non cenſetur in his vitioſus,licet
interdum æquipolleat conditioni,dict.ca.vn.vt eccle. benefi.
vbi de hoc,facit quod dico in ſequenti contrario. Et ſolutio-
nes præmiſſæ poſſunt omnes tolerari,tamen ſecunda videtur
conſonare textui.& de hoc,infra in 9.& decima,contrarijs,&
de ſimonia.quærelam.contrario primo. Tertio opponitur ad
idem, quod non licuerit epiſcopo epiſcopalia remittere ſub
conditione de qua hic,ibi,ita.ſ.quia in actibus legitimis non
admittitur conditio.de electio.capitulo ſecundo,libro ſexto,
regula actus,eodem lib. Solu.illa verba non faciunt conditio-
nem:vt in proximo contrario:ſed veniũt ad latiorem expreſ-
ſionem conceſſionis factæ ab epiſcopo. Item quoad regu-
lam dic,quod debet intelligi ſecũdum legem,actus legitimi.
10 ff.de regulis iuris, vt dicatur, † quod actus legitimi quidam
non recipiunt conditionem,& qui ſint illi:dicitur in dicta le
ge, regulariter autem extra ibi numeratos omnes recipiunt
conditionem,& quoad caſum noſtrum potuiſſet apponi cõ
ditio , dummodo alias licita:quia in traditione ſuę rei poteſt
quiſque modum & conditionem apponere,de condi. appel.
uerum. Quarto oppo.quod non tenuerit conceſſio epiſcopi
in eo,quod permiſit abbati recipere ſacramenta,a quocũque
11 epiſcopo vellet:quia hoc eſt eximere eccleſias,† quod epiſco
pus non poteſt,de deci.cum venerabilis,glo.hic videtur,ſol-
uit,vſque ibi,tamen,ſtando contrario, remittit ad no.in dict.
cap.cum venerabilis,& per ibi notata dic,quod conceſſio epi
ſcopi tenuit propter confirmationem,quod ſentit glo.in ver
bo,confirmauit,& dico,infra eodem contrario, & idem Ho-
ſtien.dicens,quod alias non valebat niſi ſecuta fuiſſet confir-
matio Papæ ex certa ſcientia,quod latius exemplificat Inno-
cen.dicens,quod epiſcopus non poteſt totum ius epiſcopale
remittere,& eccleſiam a ſua iuriſdictione dimittere:quia ſic
eſſet acephala,contra id.93.diſtin.nulla,quæ ratio non placet
Hoſtiẽ.alias omnes exempti eſſent acephali,in quo dic,quod
non eſt bona illatio de exemptis,ſubſunt enim Papæ vel ſuis
pręlatis.puta abbatibus: ſed cum epiſcopus eximit, dici non
poteſt,quod eccleſia ſubſit Papæ,ex quo Papa eam non reci-
pit,nec pro exempta eam recognoſcit. pro Hoſtien.tamẽ eſt,
quia etiam ſi Papa non recipiat: tamen Papæ ſubeſt , ſicut &
omnes aliæ eccleſię,de foro competenti capit.fina.& ſic non
eſt proprie acephala,ſed ſaluando dictum Innocen.dic,quod
eſſet acephala, cum Papa poſſit hoc ignorare , & ſic de facto
non habebit curam ſpecialem de ipſa quam debet habere de
exemptis,quamquam autem , vt prędixi, non poſſit epiſco-
pus

Digitized by Google

mo,& cap.ad hæc,decima,quæſtione prima,epiſcopus,& ca.
placuit.24.diſt.quando,vnde ſecundum Innocenti.epiſcopus
committit etiam multa alia quæ ſummariam cognitionem
& decretum requirunt,quę nota. Nam per hoc colligitur,qđ
examinatio ordinãdorum,& viſitatio clericorum ſunt de his
quæ expediuntur per decretum. In eo autem quod dicit Inn.
illam regulam non procedere in ſpiritualibus: dic, vt dixi de
offi.ord.quod ſedem. Et ex omnibus præmiſſis conclude,qđ
quatenus epiſcopus in totum exemerit,non valuit conceſſio
epiſcopi,niſi ſecuta confirmatione Papę,pro hoc de præſcri.
veniens,& glo.hic in verbo confirmauit,quę ſupplet, ex cer-
ta ſcientia: vt dicit Innocen.quod talis confirmatio ſufficit ẽt
ſi conceſſio non teneat,de tranſact.ca.primo.de confirm.vtil.
cap.penultim.quatenus autem intelligas,quod ad tempus cõ
ceſſit,non in totum : valuit conceſſio. & Abbas intelligitur
conſtitutus vicarius epiſcopi: quæ not. Quinto opponitur ad
14 hoc.nam epiſcopus poteſt conferre priuilegia.de re iud.cum
inter.de his,quæ fiunt a prælat.quanto.Gloſſ.ead.hic videtur,
ibi,tamen epiſcopi, ſoluit, quod licet poſſit conferre priui-
legia: non tamen poteſt in alterius pręiudicium, quod dic, vt
gloſ. vſque ibi. Nam epiſcopus,& in ea ibi,bene a zenone, vbi
dicitur quod omnia principis eſſe intelliguntur. Sexto oppo
no ad idem,quod immo etiam in præiudicium alterius poſ-
ſit epiſcopus dare priuilegium , decimaſexta , quæſtione pri-
ma,ſtatuimus,vbi dicitur,quod nullus pręter ſcientiam epi-
ſcopi debet dare decimas extra baptiſmalem eccleſiam, ergo
a contrario de ſcientia epiſcopi hoc fieri poteſt. Gloſ. eadem,
ibi,nam epiſcopus,ſoluit ſtando primo dicto,quod non poſ-
ſit epiſcopus rem vnius eccleſiæ dare alij, refert tamen opin.
Io.dicentis,quod immo poteſt per dictum cap.ſtatuimus, &
hanc tenet Goffrd. Vincen.& Hoſtien qui dicit hoc verum,
quando epiſcopus hoc facit ex cauſa rationabili,& de cõſen-
ſu capituli, quibus duobus deficientibus vel altero ipſorum,
vera eſt,ſecundum eum opi Hug..quę ſequitur.deinde glo.re
citat opi. Hugo. qui tenet primum,quod epiſcopus hoc non
poſſit: & hoc tenet gl.niſi cauſa rationabilis oſtendatur: & ſic
ſentit,quod ex cauſa hoc poteſt epiſcopus: quod dic, vt in pro
xima ſolutione,& ad capi.ſtatuimus,dic,quod debet intelligi
ſecundum prędicta. ſ. quod ex cauſa hoc faciat epiſcopus, &
cum capitulo,pro hoc de rebus eccle.non alienan. cle.ſi vna,
nec procedit,quod dicit glo.ſecundum Hug.quod in cap.ſta-
tuimus,loquitur de decimis ad epiſcopum pertinentib. hoc
enim eſt diuinare. Item repugnat illi textui: quia a contrario
permittit decimas ſpectantes eccleſię baptiſmali poſſe alteri
ſolui de ſcientia epiſcopi,quod eſt verum concurrentibus his
de quibus in pręcedenti ſolutione, poteſt enim ex cauſa ius
vnius eccleſię dare alteri,etiam in totum,dicta clemẽ. ſi vna.
ergo fortius in parte,infra de eccle.ędific. ad audientiam ,pri-
mo,de hoc.decimaſexta,quæſtione prima,eccleſię 15. quæſt.
ſecunda,in ſumma.de rebus eccle.non alienan.capitulo pri-
mo,libro ſexto. Et in hac gl. ibi,licet princeps hoc poſſit etiã
ſine cauſa,tamen non debet: vt no.glo.22.diſtin. capitulo pri-
mo . Septimo oppono , quod non debuerit audiri allegatio
monaſterij ſuper præſcriptione , videbantur enim monachi

tuit,quod ſic interpretatur,quia in dubio debet accipi , quod
caret vitio: pro hoc,quia in dubio,non pręſumitur crimen.de
pręſump.cap. fina.regula ſemel malus, libro ſexto. Secundo
ſoluit glo.quod hic & in ſimilibus exceptionibus non com-
mittitur ſimonia: quia plus commodi temporalis percipie
bat epiſcopus antequam eximeret,quam ſint iſti denarij retẽ
ti,quos etiam non retinet in compẽſationem,ſed in ſignum
ſubiectionis,pro hac ſolutione maxime facit ſecundum Gof
fred.quia ex quo tam modicum recipiebat epiſcopus reſpe-
ctu eius , quod dabat , non eſt veriſimile , quod propter hoc
fuerit motus ad concedendum, de ſimon.& ſi quęſtiones,de
hoc etiam, ſupra in ſecundo contrario,pro hoc infra, verſic.
cum autem, vbi permittitur quod epiſcopi concedentes ec-
cleſias pijs locis aliquid ſibi reſeruent nomine penſionis. Nã
ex quo totum dant,ęquum eſt, vt aliquid retinere poſſint,de
iurepatro.præterea.vnde dicit Abb.quod ſi dans eccleſiam re
net pro cenſu pluſquam perciperet in temporalibus,eſt ſimo
nia,ſed bene poteſt partem dare,partem retinere,de re iud.cũ
Bertoldus,vbi dicitur,quod pro quodam iure quos cõlueuit
&c.& ſecundum Hoſtien. cum Papa figat pedem huic ratio-
ni.ſ.quia licuit epiſcopo partem ręetinere,alijs omiſſis,ei adhę
rendum eſt.ar.de re iud, in cauſis,nec mirum ſi reſeruare po-
teſt. Nam & ſi is,qui eximitur,offerat cẽſum,& eximens rece
pit,& conſtituit in futurum debere ſolui illo conſentiente di
citur licitus,& gratuitus fuiſſe ab initio , & tranſit in neceſſa-
16 rium & debitum: † quia ab initio eſt voluntatis, ex poſtfacto
neceſſitatis.ar.C.de act.& ob.ſicut.de voto magnę : ſic poteſt
loqui de priuileg.recepimus,ſimile in commodato,quod ab
initio liberum eſt,& gratuitum: tamen intempeſtiue non re
uocatur,de commo.cap.vno,ſic etiam in fundatione domus
eccleſiæ vel hoſpitalis,de dona.paſtoralis, decimaſexta, quæ-
ſtione ſecunda,viſis,de cenſi.quanto,& capitu.cum venerabi
lis,dic in eo,quod dixi quod cenſus debet eſſet minor quam
commodum,quod prius percipiebat epiſcopus,quod in hoc
quantus ſit cenſus,non conſideratur,niſi ad pręſumendum,
liberaliter & ſine peccato facta fuerit remiſſio. Si enim pẽſio
eſt modica,præſumitur, vt dixi,ſupra eodem contrario,quod
liberaliter fuit facta remiſſio,& in ſignum ſubiectionis retẽ-
ta penſio . Si autem eſſet magna,ceſſaret hęc pręſumptio,&
poſſet potius pręſumi,quod ex peccato: tamen ſi conſtaret ꝙ
liberaliter fuiſſet facta remiſſio, teneret. Penſionis autem im
poſitio non teneret, cum per eam grauetur eccleſia , infra de
cenſi. præterea.& ca.ſignificauit. Et in hac gloſſ.ibi,accipien-
dum eſt in ambigua voce legis. Vndecimo oppono,quod cõ
firmatio Apoſtolica fuerit ſurreptitia,cum in ea pẽſione nõ
fuerit facta mentio.argumen.de reſcriptis,ſuper literis. Solu.
cum poterit retineri penſio licite : vt in proximo contrario ,
non fuit opus de hoc facere mentionem, quia,etiam ſi Papa
ſciuiſſet,nihilominus confirmaſſet.contra tamen facit de trã
ſact.capitu.penultim. Solu.ibi Hoſtien. Duodecimo oppono
in eo, quod Papa arguit licere epiſcopo retinere penſionem
in eccleſia,cum etiam Papa ab eccleſia quam eximit,accipiat
cenſum,non enim videtur bona argumentatio, de penſione
ad cenſum,cum ſint diſtincta: vt infra cõtrario decimoquin-
to. Solu. pro penſione hic intelligit cenſum . Et hoc volunt
duę glo.

Digitized by Google

nocen. dicens, quod ſingulæ eccleſię ęqualiter ſoluent, & ſic,
ſi 8. eſſent eccleſiæ pro quibus petebantur. iſti 8. denarij, tenebat
hæc ad 50. denarios, pro 40. annis, vel dic, quod ſoluebat
ratam ſibi impoſitam, veriſimile eſt enim, quod fuit impoſita
major & minor iuxta facultarates eccleſiæ, quod videtur
ſentire litera ibi, iuxta ratam, quæ contingit prædictam eccleſiam:
ſiue tamen intelligas hoc modo, vel pręcedenti, non eſt
vis. Et in eo, quod penſio diuiditur in ſingulas eccleſias iuxta
ratam, dicit Innocenti. quod hæc obtinent in iudicijs, ſtipulationibus,
& contractibus: vt ſi plures ſunt, qui agunt vel contrahunt,
ſinguli pro ęqualibus partib. intelligantur agere vel
contrahere: & eodem modo ſi contra plures agitur, vel cum
pluribus contrahitur, contra ſingulos pro ſua parte intelligitur
diuiſa actio, vel contractus, niſi aliud dicatur, & dicit Inn.
hęc vera, ſiue factum ſiue aliquid dandum ſit in obligatione.
Nam ſi debetur factum, ſuccedit obligatio ad intereſſe, ſi nõ
fiat, & hoc diuiditur, quando autem aliquid eſt dandum, etiã
ſi ſit res indiuiſibilis, vel ſeruitus, adhuc agitur ad intereſſe,
quod diuiditur ff. de ver. ob. l. ſecunda. §. fin. & l. ſicuti, & l. ſtipulationes
non diuiduntur. ff. depoſiti. l. ſi duo. in fin. Et eſt ratio
ſecundum Innocen. quia non ſunt plures rei debendi vel
credendi: niſi hoc expreſſe agatur. Authen. de duob. reis, coll.
7. licet ſecus eſſet ante tempus Autenticorum, pro hoc. C. de
du. re. auth. hoc ita, dic, quo ad id, quod dicit Innocen. de re in
diuiſibili: vt dixi de iurepa. cle. ſecunda, vbi dixi de diuiduo, &
indiuiduo. Item quo ad id, quod dicit Innocent. iura antiqua
de duo. re. non habere locum hodie per ius Autenticæ, pręalleg.
dic, qđ per ius Autenticorum nihil immutatur in modo
conſtituendi duos reos, ſed tantum quo ad modum exigendi:
vt patet in dicta auten. Item, ſi in obligatione eſt aliquid in
diuiduum, nihil eſt immutatum: qa etiam talis obligatio nõ
diuiditur, nec inter reos credendi, nec debẽdi. quia diuiſio cor
rumperet obligationem, d. l. ſtipulationes non diuiduntur, in
18 prin. Item auth. hoc ita, † habet locum, quando ab initio fuerunt
plures cum quib. contrahitur: ſed ſi ab initio fuerit vnus
ex cuius obligatione tenentur plures, ſicut tenentur plures
domini ex contractu inſtitoris, nihil eſt immutatum per dictam
auth. quæ non comprehendit hunc caſum huius capit.
Bar. C. de du. re. l. ſecunda, & 3. Quo autem ad caſum huius c.
non eſt neceſſaria hæc difficultas: quia vt dixi, ſupra eodem cõ
trario, veriſimile eſt, & conſonum iuri, quod cuilibet eccleſię
fuit impoſita ſua rata. Decimoquarto oppo. quod debuerit
condemnari monaſterium ad reſtituẽdum eccleſias, cum
ceciderit a iure, non ſoluendo canonem per biennium, de loca.
potuit. Gl. penultim. ibi. Item eſt hic, hoc contrarium format,
& ſoluit, ibi, ſed hoc ideo, dicens, quod nõ fuit actum ad
reuocationem. Secundo ſoluit aliter: vt in ſequẽti contrario.
Decimoquinto oppono ad primam ſolu. de qua in proximo
contrario, quod immo fuerit actum, ex eo, quod petijt epiſcopus
iura epiſcopalia. Gloſſ. eadem, ibi, immo dicit, quod fuit
actum, ſed non expreſſe. Secundo ibi, vel dic, ſoluit, quod præcedens
contrarium procederet ſi iſte fuiſſet verus contractus
emphyteoticus: ſed non fuit emphyteoticus, in quo non trãſfertur
dominium in emphyteotam, ſed fuit cẽſualis, in quo
directum, & vtile dominium tranſiuit in monaſterium, qđ
proſequere, vt in glo. vſque ibi, & bene, quam no. Ex hac glo,
19 infertur, quod ſi eccleſia † non ſoluit penſionem rei emphyteoticæ,
res incidit in commiſſum: quod an ſit verum, dico
infra, quęſtione prima, vera eſt autem ſo. gloſſ. in eo, quod dicit,
quod fuit cenſus, in quo dicit Hoſtiẽ. quod epiſcopus hic
nil retinuit pręter cenſum, quem retinuit non in ſignum dominij:
ſed potius datæ libertatis, ad hoc de priuil. recepimus,
ideo quantũcunque in ſolutione ceſſetur, libertas ſemel conceſſa
non tollitur, inſtitu. qui. ex qui. ca. ma. non lic. §. ſemel,
ſecus ſi in ſignum dominij retinuiſſet: tunc enim res incideret
in commiſſum ſi per biennium ceſſaretur, de dila. literæ,
de cau. poſſ. capit. fina. de loca. propter. Decimoſexto oppono,
quod non debuerit condemnari monaſterium ad pẽſionem
ſubtractam: quia hoc non fuit petitum. ff. communi di. vtſundus,
de accu. qualiter. ſecundo, de ſimo. licet Hely. glo. penulti,
ibi, & bene, dicit, quod cenſus fuit petitus ſub generali petitio

bus epiſcopalibus, [illegible]
pen. eccleſia, 1. ſecus ſi ſit impoſitus ſeparatim: quod nota, pro
hoc glo. ſequens, in eo, quod dicit, quod penſio comprehendebatur,
de iure in petitione epiſcopi, & ad hoc, ſup. de voto,
magnæ, ver. cum igitur. infra de cenſi. olim, de hoc etiam inſ.
titu. proxim. cap. ſecundo, quæſtione ſecunda. Secundo ſoluitur
per alios ſupplendo, in princ. quod epiſcopus etiam petiit
penſionem ſubtractam: vt dixi in textu in ver. petebat, & hoc
placet Hoſtiẽ. qui etiam dicit, quod hic compromiſſum fuit
in Papam tanquam amicabilem compoſitorem, de arb. cum
tempore, & ſic tanquam amicabilis compoſitor pronunciauit
etiam ſuper penſione, quamquam petita nõ fuerit, quod
eſt diuinare, & contrarium innuit litera, quod pronunciauit
tanquam iudex, vel ſecundum Hoſtien. in his ſpiritualib. non
eſt vis de hac ſubtilitate, ex quo de veritate conſtat, de iudi. dilecti,
quod non procedit: quia etiam in ſpiritualibus opus eſt
petitione, de verborum ſig. cle. ſæpe. Goffred. dicit, quod etiã
ſi epiſcopus petiiſſet ſubiectionem ex toto, tamen obtinuiſſet,
obſtante confirmatione Apoſtolica: ſed adiudicatur eccle
21 ſia ſibi in eo, quod poteſt. i. quo ad penſionẽ, † quę eſt ſubiectionis
probatio. de cenſi. omnes, de cau. poſſ. cap. fin. & ſic cõ
demnatur monaſterium, in quo per confeſſionem iconomi
eccleſia inuenitur ſubiecta. ff. ſi certum petatur, quidam, ſępe
enim iudex pronunciat ſuper eo de quo partes non faciebant
vim. de conſue. dilectus, de conceſ. pręben. ex parte, quod non
procedit niſi quando eſt cauſa in qua exuberat officium iudicis,
de conſue. cum inter, de poſtu. bonæ. Ideo tene ſolutionẽ
primam, quod ſub petitione iurium epiſcopalium comprehenditur
penſio. Illa enim verior & ſubtilior eſt, licet contra
eam ſit quod no. Innocen. de reſtit. ſpol. cum ad ſedem, in eo,
quod dicit, nomine pertinentiarum contineri ea tantum,
quę pertinent iure communi, ſtatuto, vel cõſuetudine, ſecus
ſi ex pacto, vel alio iure ſpeciali, ſicut hic, ad quod dic, vt dixi,
in dict. cap. cum ad ſedem, & quo ad propoſitum aliud eſt, qđ
petatur eccleſia cum pertinentiis, aliud, quod petantur iura
epiſcopalia: quia prima petitio eſt vniuerſalis: vt dicit gloſ. in
dicto cap. cum ad ſedem, ſecunda generalis: vt no. de libel. obla.
cap. ſecundo, & quæ ſit differentia inter hæc iudicia: dixi in
dict. cap. 2. & quamquam poſſet multum inſtari: tamen ſatis
placet dictum Io. And. de quo ſupra eodem contrario, ad qđ
dic, quod hic penſio, quæ debetur ex pacto, comprehenditur
ſub petitione iurium epiſcopalium tanquam illis ſurrogata:
alias ſecus, quod tene menti. Decimooctauo oppon. ad idem:
22 debuit enim abſolui monaſterium a penſione † propter pręſcriptionem,
quia 40. annis ſoluta non fuerat. ſupra de pręſcr.
de quarta. Solut. ſi hic fuiſſet penſio, procederet contrarium,
ſed fuit cenſus: vt ſupra contrario 14. & 15. contra quem non
præſcribitur: vt hic, & C. de pręſcrip. 30. anno. male. & l. competit,
quod etiam dixi ſupra in 8. notabili, de hoc in Specu. de
loca. §. nunc vero, ver. 41. & 44. & dico infra de cenſi. ſignificauit,
quęſtione 9. Item hic erat detecta mala fides monaſterii:
quia monachi ſciebant de conceſſione lauicani epiſcopi, &
ex ea fundabantur, in illa autem continebatur penſio. Item
non allegarunt præſcriptionem ſuper penſione, quam ſi allegaſſent,
forte probaſſet epiſcopus interruptionem: nõ potuit
ergo pronunciari præſcriptum eſſe: & in hoc dicit Abb. quod
bene præſcripſiſſent ſi alieno nomine id allegaſſent, vult dicere,
quod ſuo non poterant: quia non erant bonęfidei: vt nunc
dixi. Quęro in eo, quod dixi ſupra contrario decimoquinto,
a an ſi eccleſia non ſoluit a penſionem rei emphiteoticæ cadat
23 res † in commiſſum ſicut in priuato. Gloſſ. penultima, poſt
prin. ſentit, quod ſic, & idem Innocen. & Hoſtien. de hoc in
Specu. de loca. §. nunc vero. verſi. decimoquarto, & ſequen. &
ibi ponitur

ADDITIO.

a Si eccleſia non ſoluit. Adde Cardin. in c. verum, de conditio. App. Archi. in § qui ven. 10. q. 2. Ant. de Bu. in verum, in fi. de foro compet. Bar. in l. placet. C de ſac ſan. eccle.

Digitized by Google

quia res eccleſiæ non poſſunt alienari ſine ſolennitate cano
nis 7. quæſtione ſecunda, ſine exceptione.ergo prælatus non
ſoluendo non poteſt facere,quod res cadat in commiſſum,ꝑ
hoc enim pararetur via alienationi,& fraudi,contra id, de di-
uor. quanto, in fine, & quod vna via permittitur &c.regula,
cum quid,libro ſexto,cum tamen maius ſit præiudicium,qđ
res eccleſię alienetur hoc modo,quam ſi venderetur:quia pri
mo caſu eccleſia nihil habet,ſecundo habet ſaltem prætium:
& hoc tenet Ioann.And.pro alia vero parte facit: quia præla-
25 tus †negligendo poteſt facere conditionem eccleſię deterio
rem:puta patiendo præſcribi.vt no.decimaſexta,quæſtio.ſex-
ta,ſeipſum,in glo.fin.& in regula delictum,libro ſexto, in gl.
Item hoc ineſt contractui emphiteoſis,vt per non ſolutionē
res cadat in commiſſum,nō facta diſtinctione inter eccleſias,
& alios,de loca. potuit, & iura quæ ſupra allegantur in feudo
non habent locum in emphiteoſi:quia caſus ſunt diuerſi.Itē
ibi prælatus non præiudicat eccleſię committēdo:ſecus omit
tendo,per prędicta:& hæc pars eſt verior per ea quæ dixi ſup.
e.quæſti.& plenius de foro compet.verum, licet alia ęquior
fauore eccleſiarum,&c.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia petitur cum pertinentijs.*
2 *Raſura in loco ſuſpecto facit inſtrumentum eſſe nullius fidei.*
3 *Epiſcopus fundat intentionem ſuam de iure communi quo ad ſpiritua lia in eccleſijs ſuæ diœceſis.*
4 *Vendicatio præſupponit dominium agentis.*
5 *Actio vtilis in rem pro ſpiritualibus & conſecratis rebus locum habet quamuis non habeat locum directa vendicatio.*
6 *Locatio non probat dominium,nec ad plenum poſſeſſionem.*
7 *Sententia ſufficit quod reddatur certa ex actis.*
8 *Eccleſia an poſſit vendicari.*
9 *Prælatus perpetuus quis dicatur.*
10 *Vendicatio directa competit etiam pro rebus ſacris.*
11 *Petenti dignitatem etiam ſecularem quæ actio competat.*
12 *Petenti ciuitatem,caſtrum,vel villam quæ actio competat.*
13 *Dominus agit contra vniuerſitatem, ſicut agitur contra ſingularem hominem liberum.*
14 *Agens contra monaſterium conſiderare debet quo iure agat.*

Cum venerabilis. Epiſcopus petens eccle-
ſiam quo ad ſpiritualia,
& temporalia,obtinet in ſpiritualibus eo ipſo quod probat,ꝙ
eſt in ſua dioce.niſi appareat exempta. Sed in temporalibus
ſuccumbit niſi aliter doceat de iure ſuo. Primo ponitur factū
cum allegationibus.Secundo diffinitio.ibi:quia igitur.Prima
ſubdiuiditur.Nam primo ponuntur allegationes pro epiſco-
po.Secundo pro monaſterio,ibi:ſed pars.Secunda principalis
ſubdiuiditur:quia Primo pronunciatur in vno capitulo pro
epiſcopo.Secundo contra ipſum,in alio.ibi:quia vero.cōcor.
in facto.de except. venerabilis,& idem, vbi ſcribit eiſdem,ſed
ſuper alia eccleſia.ſ. Sancti Viti.poteſtatem, quantum ad gu-
bernationem,tuitionem,defenſionem,de hoc, ſupra capi.de
xenodochijs.Nitebatur:alia videbatur,ſimile de electio.con-
ſtitutis,prima commonitor,poſt ipſum,quaſi dicat, quod tri-
bus abbatibus continue locata fuit. Et infra produxit etiam
iectam in ſcrutinio,baptiſmo,& conſimilibus,de cap.mo.ca.
ſecundo,& circa hoc dicit Innocen.quod ſecundum quoſdā
laici,& etiam clerici poſſunt petere eccleſias ratione iuriſpa-
tronatus,d.c.examinata,ſupra ca.proxim.ſed ſi prędictas adie
ctiones non faciant:ſed ſimpliciter vendicent, adhuc dicit In
nocen.quod valebit ſententia ſuper tali libello data: quia vti-
5 lis actio † in rem pro ſpiritualibus, & conſecratis reb. locum
habet,quamuis non habeat locum directa vendicatio. arg.d.
cap.examinata,de deci.dudum.C.de ſa.ſanct. eccle.ſancimus,
ff de rei ven.in rem.& l.quæ religioſis,facit etiam,ſupra capi.
proxim.& capi.de xenodochijs,de excep.cum venerabilis,de
inſti.cum veniſſent,quæ no.& de hoc,infra quæſtione prima.
Tertio oppono,quod inſtrumentum locationis debuerit reij-
ci,etiam ſi non fuiſſet ſuſpectum:quia per locationem non ꝓ
6 batur dominium:† nec ad plenum poſſeſſio.de fide inſtrum.
inter.ad fi.C.loca.ad probationem,vbi dicitur,quod ad proba-
tionem dominij non ſufficit facta locatio.glo.ſtat contrario,
quod dic,vt no.in d.c.inter.& dic,quod quantum ad hoc cap.
non procedit glo. vt dicit Abb. licet locatio non ſufficiat con
tra extraneum:contra conductorem tamen ſufficit,quod no
ta.glo.in d.cap.in verbo locatio.& ſic in propoſito ſuffeciſſet
contra monaſterium,vt dicit Innocen.quod ex eo,quod epi-
ſcopus locauit,apparet eum eſſe dominum etiam finito tem
pore locationis:vel ſi locatio non tenet,apparet,quod domi-
nium tam vtile quam directum eſt pœnes eum. Quarto op-
pono,quia hic ſententia fuit incerta.ibi,exceptis, quę per au-
tentica ſcripta &c.& non dicit per quæ.contra id C.de ſentē.
quę ſi.cer.quanti.in rubro & nigro,de verbo.ſig.in his,vbi de
hoc.Solu.per id,quod dixi ſuper tex ſupplendo indeciſa.Nam
Papa retulit ſe ad priuilegia in actis producta,& ſufficit,quod
7 ſententia † redditur certa ex actis,de except.cum venerabilis,
verſi. quia vero,vbi de hoc plenius,& in eo,quod dicit hic de
autenticis ſcriptis,videtur innui,quod nil aliud ſufficiat ad ꝓ-
bandam exceptionem eccleſiæ niſi priuilegium,cum tamen
ſufficiat conſuetudo & præſcripto,de præſcript. veniens,ſup.
cap.proxim.de priui.accedentibus.Sed dic, quod Papa retulit
ad acta:vt proxime dixi:& non apparet,quod monachi aliud
produxiſſent,niſi illas ſcripturas. Quæro circa id,quod dixi,in
8 ſecundo contrario,an † eccleſia poſſit vendicari,dicit Innoc.
quod ſecundum quoſdam eccleſia recte vendicatur ſi ſolum
modo res corporales certis finibus diſtinctæ petuntur, licet
eccleſia ſit res ſacra.C.de ſacroſanct.eccle.ſancimus, ſecunda,
ſed petitur eccleſia cum iure ſuo.puta cum iure decimandi,
& alijs iuribus incorporalibus non recte intentatur rei vendi
catio:ſed prudenter faciet ſi primo intentet rei vendicationē
ad eccleſiam cum pertinentijs corporalibus, & poſtquam in
hac petitione obtinuerit,agat confeſſoria,vel quaſi, nomine
eccleſiæ pro iuribus incorporalibus eccleſię competentibus.
quę opinio videtur intricata:nec habere bonam rationem.
Alij,vt refert Innocenti. dicunt,& videtur melius ſecundum
eum, quod quando petitur eccleſia, poteſt recte vendicari:
& non ſo-

ADDITIO

a Suſpecto.Adde docto.in capitulo inter dilectos,de fide inſtrum.

viniud.pe.i.prima,in prin.de reſcrip.ex parte,prima. Ex præ-
9 dictis apparet,quod Innocen.vocat prælatum † perpetuum il
lum,qui præeſt eccleſiæ quodam iure perpetuali in ſucceſſo-
res:puta quia eſt epiſcopus,cuius epiſcopatui conceſſa eſt ec-
cleſia in proprios vſus,ita quod idem ius habebunt ſucceſſo-
res in epiſcopatu quo ad ipſam eccleſiam:temporalem autē
prçlatum vocat eum,qui habet titulum,& non proprietatē,
qui non expectat ſucceſſorem in eo iure,quod ipſe habet:im
mo eo defuncto extinguitur eius titulus,dic tamen, quod ēt
ipſe eſt perpetuus,de ſup.neg.præla.cle.quia regulares,ſed nō
eſt ſic omnino perpetuus,ſicut quando titulus concernit ec-
cleſiam,quç non moritur,de reſcrip.ſi gratioſe,lib.6.vi in ca.
proximo,& hæc fuit mens Innocenti.Item in eo,quod dicit
Innocen.quod is,qui habet eccleſiam ſubiectam poteſt eam
vendicare,ſed melius agit confeſſoria,dic,quod ſi habet eccle
ſiam ſubiectam ſolum quo ad quçdam iura competit confeſ
ſoria,per iura ad hoc alleg.ſed ſi habet ſubiectam quo ad om
nia,& ſic etiam quo ad proprietatem , tunc recte vendicatur
tanquam tranſlata in eccleſiam:& ſic eccleſia in quam tran-
ſlata eſt,vendicare poteſt ratione proprietatis,quam habet.In
eo etiam,quod dicit Innocen.eccleſiam vendicari licet ſit res
ſacra.de quo etiam dixi,ſupra in a.contrario,dic, quod etiam
10 pro rebus ſacris competit directa † vendicatio:licet enim res
ſacrç non ſint in bonis prophanarum perſonarum,ſunt tamē
in bonis eccleſiarum,de ver.ſig.cauſa,ergo eccleſia, quç ſub-
eſt alteri eccleſiç eſt in bonis eccleſiç cui ſubeſt : pro hoc, qđ
no.Innocen.de cau.poſ.cum ſuper.In eo,quod dicit,quod ꝓ
prietas,& poſſeſſio eccleſiç vacantis eſt penes eccleſiam vni-
uerſalem & particularem. Et ad declarationem prçmiſſorum
faciunt ea,quç dico in ſeq.q.& tribus ſeq.eo.ti. ver. porro.Se-
11 cundo quæro,aliquis † petit archidiaconatum,vel præpoſitu
ram,vel archiepiſcopatum,vel aliam dignitatem,etiam ſecu
larem,puta comitatum,vel marchionatum:an poteſt vendi-
care,dicit Innocen.quod non recte agit rei vendicatione: ſed
implorabit cognitionem prætoriam,ideſt prætoris ſeu pote-
ſtatis vel alterius officialis ordinarij , vel officium iudicis . Iu-
ſtum eſt enim,quod qui habet ius in aliqua dignitate poſſit il
lam petere:& cum non competat ſibi alia actio,debet com-
petere officium iudicis.ff.de min.quodſi minor.§.fi.de lib.ex
hi.l.3.§.hoc autem,3.quæſt. 6.hoc quippe.2. q.1.in primis,de
offi.iud.ca.2.& dicit Inn.quod hæc actio vel officium eſt vni-
uerſale,ſicut hæreditatis petitio.Refert tamen quoſdam me-
lius dicere,quod in his caſibus competit confeſſoria,& in rē,
de quo remittit ad not. de exceſ.prçla.inter,dic verius,vt dixi
de ver.ſig.abbate,& poteſt dici,quod intitulato competit cō-
dictio ex canone,per quam petit declarari ſe inſtitutum,cum
iura velint de titulo cognoſci,de offi.ord.ordinarij , libro ſex-
to,& hoc in titulis eccleſiaſticis.In ſecularibus autem inten-
tabitur condictio ex legib.de prædictis dignitatibus diſponen
tibus . Si autem vis tenere, quod competit officium iudicis ,
dic,quod eſt hoc caſu remedium extraordinarium,ſed ordi-
narium quatenus concurrit cum actione, de qua nunc dixi ,
pro hoc dicto capitulo ſecundo,de offi.iudi.Tertio quæro,ſi
12 petitur † ciuitas caſtrum vel villa, dicit Innocen . quod ſi eſt
actoris tantum,recte vendicabit cum pertinentijs ſuis. argu-
men. C.de fun.limi.lege ſecunda,de bo.va.lege ſecunda. Si au
tem eſt non ſolum actoris,petat ſubiectionem ciuitatis caſtri
vel villç,dic,vt dixi ſupra,quæſtione prima,de ſubiectione ec-
cleſiæ,dic tamen,quod eſt differentia inter hæc,quia eccleſia
eſt res ſacra , nec vendicari poteſt niſi ab his , qui poſſunt res
ſacras poſſidere,& hoc ſimpliciter:ſed bene poteſt vendicari,
quo ad quid , ſicut vendicat patronus ratione iuris patrona-
tus,de iud.examinata,ciuitas autem caſtrum vel villa poſſunt
vendicari a quocunque habente dominium ipſorum. Quar-
to quæro,ſi vniuerſitas aliqua hominum alicuius ciuitatis ca
ſtri vel villç eſt alicuius domini quo ad forum,banna, & aliā
iuriſdictionem,& ipſi negant de prçdictis domino reſponde-
13 re,dicit Innocen.quod dominus † aget contra vniuerſitatem
ſicut agitur contra ſingularem hominem liberum:quia vni-
uerſitas corporalis eſt,argumen.ff.de rei ven.lege ſecunda, &

dicit Innocent. quod in caſu iſto epiſcopus iure defendit ec-
cleſiam in ſpiritualibus & temporalibus , quia habebat eam
in proprios vſus,vel aliorum,vt ſibi placebat,vnde cauſa erat
ſua: quia commodum & incommodum ad eum pertinebat
ſuo nomine,ſecunda,quæſtione 7.§. biduum,ver.palam,dicit
etiam Innocen.quod ſi epiſcopus in ſpiritualibus obtinuiſſet,
habuiſſet decimas,& alia iura ſpiritualia, de dona. paſtoralis,
& idem dicit de temporalibus , & ſimiliter quo ad abbatem
dic,quod licite defendit,per id,quod dicitur in gloſ.prima,&
hoc procedit ſecundum Innocen.etiam ſi eccleſia habeat ꝓ-
prium plebanum vel vicarium vel cuſtodem , etiam ſi bona
eius omnino diſcreta ſint a bonis monaſterii,quia abbas ma-
gis proprie dicitur prælatus illius eccleſiæ, quam illi qui ibi
morantur:& abbas dicitur poſſidere,& eius poſſeſſionem re-
tinere per inferiorem prælatum uel cuſtodem,de reſtitutio.
ſpoliatorum,cum veniſſent.ar.de ſup.neg. præl 2.ſicut.Item ſe
cundum Innocen. apud abbatem ſunt non ſolum dominia,
& poſſeſſio rerum,ſed etiam actiones,ſupra capitulo ſecūdo,
ar.ſupra capitulo proxim.de of.ord.conquerente,vbi de hoc,
dicit tamen Innocenti. quod vterque poteſt conueniri,quia
vna cenſetur amborum adminiſtratio:ſicut dicit vnum con
ſiſtorium epiſcopi & officialis,de appel.Romana,libro ſexto,
quod no.tamen dic referre ſuper quo agatur,per id , quod di
co,infra quæſtion. ſequen.deinde Innocen.diſtinguit,an ſin-
perpetui prçlati & neceſſarij,an temporales & voluntarii, qa
primi,ſicut nō poſſunt remoueri a prçlatura ſine cauſa, facit
de ſtatu monachorum capitulo ſecundo,ſic nec ab agendo.
Secundi autem ſic , quia comparantur cuſtodibus:vt nota de
iud.cum deputati.vult dicere,quod id quod proxime dictum
eſt.i.quod vterque poteſt conueniri,procedit in prçlatis per-
petuis.In tēporalib.autem prçfertur ſuperior,quia ſicut pōt
amouere in totum: ita & in partem ab hac lite,de quo not.in
dicto capitu.cum deputati,& de reſtitut. ſpoliatorum, olim,
primo,& videtur hic Innocen.loqui aliter de prçlato perpe-
tuo & temporali quam ſupra,quçſtione prima . Nam perpe-
tuus hic dicitur etiam ille,qui intitulatus eſt , temporalis au-
tem eſt,qui habet titulum quaſi extraordinarium, & dicitur
obedientiarius dicto capitulo ſecundo,de ſtatu monachorū,
hçc procedunt quando monaſterium habet eccleſiam in ꝓ
prios vſus,ſi autem non ſic habet,ſed alio modo,dic,vt in ſe-
quen.quæſtione.Sexto quçro circa dicta in proxim.quçſtion.
14 quid ſi monaſterium † non habet eccleſiam in proprios
vſus,ſed abbas tantum eſt prælatus ſeu ſuperior vel patronus,
dicit Innocen.quod tunc,ſi quis vult agere de iure quod tan
git patronum,conuenietur abbas tantum:de alijs reſpōdebit
prçlatus eccleſiæ,ar.de offi.ord.cum vos,de appe.bonæ,de in-
ſtitu. cum ueniſſent,dic tam quo ad ea quç dicta ſunt,quam
quo ad dicta in proxima , quçſtione , quod conſiderari de-
bet quo iure agatur . Nam ſi agitur de ſubiectione eccle-
ſiç, etiam ſi eccleſia haberet prçlatum perpetuum , conue-
nietur abbas,& non prçlatus eccleſiç,nam etiam ſi conueni-
retur prçlatus nominaret dominum,id eſt,abbatem in iudi-
cio.vt lit.non conteſt.quoniam,§.quod ſi.Sed ſi agitur de ti-
tulo beneficii,vt quia aliuſ prætendit ſe intitulatum, conue-
nietur immediatus perſonali actione,& non eſt locus nomi-
nationi:vt dixi de maio.& obe.inter.poteſt autem eccleſia eſ
ſe ſubiecta monaſterio pleno iure,& nihilominus habere prç
latum perpetum,de cape. mo.capitulo vno,libro ſexto,quod
dixi de prçben.de monachis.Si vero agitur de aliis iuribus ec-
cleſiç,puta ſuper iure decimandi , procedit diſtinctio,de qua
in proxim. quæſtione, an ſit prælatus perpetuus,& prçfertur
abbati,an vero temporalis & amouibilis ad nutum abbatum
& prçferetur abbas,quod dixi plenius in dicto capitulo, cum,
deputati . Oppono ad hoc,nam fruſtra quçritur quis debeat
præferri in defenſione,cum quilibet admittatur ad defendē-
dum,etiam ſine mandato,cum ſatiſdatione.C.de ſatiſdan.le-
ge vna.de procurator.exigendi.Solu.Innocen.quod prçdicta
intelliguntur de defenſore legitimo, contra quem ſi fertur
ſententia, mandatur executioni contra eccleſiam,& non co-
gitur

Digitized by Google

capitulo tertio,contrario primo,ad fin.ibi,comparationes,p
batur litera alicuius per comparationem. Nono quæro:vt q̄-
rit eadem gloſſ.ibi:item quid. Solu.vt in ea.& ibi,lege tertia,
melius,ſecundum Hoſtien.ff.de le.primo,ſi ſeruus plurium,
§.ſi numerus, de fide inſtrumentorum,paſtoralis,& dicta le-
ge tertia,incipit falſam,vide in dicto capitulo, cum I. & A.in
gloſſa antepenultima.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius & procurator qualiter differunt.*
2 *Sententia cenſuræ lata poſt appellationem non tenet.*
3 *Sententia excommunicationis fertur in perſonam.*
4 *Excommunicatio quo caſu nulla, tanquam lata per non iudicem.*
5 *Abbas monaſterio præiudicare non poteſt.*
6 *Factum a circumuento non ſibi præiudicat.*
7 *Fraus & dolus non debet alicui patrocinari.*
8 *Præſcriptio debet eſſe legitima.*
9 *Obedientia non præſcribitur.*
10 *Tranſitus fit de vna actione ad contrariam.*
11 *Prælatus confirmatus an habeat poteſtatem iudicandi.*
12 *Abbatis factum an præiudicet monaſterio.*
13 *Exceptio an admittatur poſt terminum.*
14 *Agens debet ab initio eligere actionem quam vult proſequi.*
15 *Actiones pœnales an & quando ſe impediant.*

Cum dilectus. Monaſterium ſubiectum eſt epi
ſcopo in cuius dioceſ.ſitum eſt,
niſi probetur exemptum , hoc dicit, quo ad titulum . Primo
inſtruitur delegatus qualiter ſuper ſubiectione,ibi:quod ſi.&
1 ibi duplex inſtructio. Secunda ibi:ſimiliter. † Nota differen-
a tiam inter nuncium a & procuratorem,dicitur enim nūcius
qui non habet mandatum:procurator is qui habet, & hac de
cauſa quia nuncius hic non habebat mandatum non tenuiſ-
ſent ſententiæ cum eo latæ,de officio delega.cum contingat.
de ſententia.excommunicatio.per tuas,etiam ſi monaſteriū
2 non eſſet exemptum,ideo Papa cauſam commiſit . † Secun-
do nota,quod ſententia cenſurę latę poſt appellationem non
tenet . ſupra de appellatio. dilecti. el primo , de ſententia ex-
3 communicationis,per tuas,& capitulo licet,libro ſexto.† Ter
tio nota,quod ſententia ſuſpenſionis vel excommunicatio-
nis fertur in perſonam,ſententia vero interdicti in locum, de
ſententia excommuncation. Romana.§.in vniuerſitatem,&
capitulo ſi ciuitas,libro ſexto,& dicit Hoſtien.quod forſan ab
bas non parebat epiſcopo , vnde epiſcopus primo ſuſpendit
abbatem,ſecundo excommunicauit:tertio monaſteria inter-
dixit,quaſi pœnam augendo creſcente contumacia:vt li.non
conteſtat.quoniam-dicit etiam,quod quo ad nullitatem ſen-
tentiarum hoc caſu ſufficit , quod conſtet monaſterium eſſe
exemptum, etiam ſi non conſtet de appellatione, qđ probat
litera per alternationem vel, cum ad eius veritatem ſufficiat
alterum, de reſcrip.inter ceteras . Quarto nota caſum in quo
4 excommunicatio † eſt nulla b tanquam lata per non iudicē,
tiarum : non tamen eum eximit a iuriſdictione ordinaria,de
appellatio.ad hæc . Ex hoc dic,quod in eo,quod in fine man-
dat abbatem abſolui ſi de exemptione doctum fuerit,nō per
hoc infertur pro vel contra,quo ad ſententias prædictas,vnde
Innocen.in ver.abſoluatis,ſupplet,quod pronunciabant ſen-
tentias tenere ſi epiſcopus erat in poſſeſſione ſubiectionis:
alias non.ad hoc de in integrum reſtitutione capitulo ſecun-
do,quod dico infra,quęſtione ſecunda. Secundo oppo. quod
debuerit audiri obiectio præſcriptionis , quia non præſcribi-
9 tur † contra obedientiam,de præſcriptio.cum non liceat.So-
lutio.intellige , quod abbas allegabat pręſcriptionem paſſi-
uam:vt quia monaſterium erat ab alio præſcriptum ,non acti
uam,id eſt,quod ipſum monaſterium,præſcripſiſſet ſeipſum
de qua loquitur contrarium . Tertio oppono ad idem , quia
exceptio & pręſcriptio ſunt contraria,de pręſcriptio.veniens,
ergo non debuit licere abbati de vna tranſire ad aliam,de ap-
pellatio.ſolu.ſicitudinem,gloſſa vltima,non ſoluit,dic, quod
de vna actione non tranſitur ad contrariam:vt iuribus allega.
in gloſſa in principio,de hoc etiam in ſequent. contrario . Et
in hac gloſſa,ibi:nemo, vide in capitulo auditis,in principio.
contrario quinto.Ibi:contra maiores,vide de exceptio.paſto-
ralis,quæſtione vndecima.Quarto oppono ad hoc,quod etiā
10 de vna † actione tranſeatur ad contrariam,de iudic.examina
ta.C.de inofficioſo teſtament.contra maiores.Solu.hoc con
trarium colligitur ex eadem gloſſa vltima,in principio ibi:ſi-
militer.& quia gloſſa non ſoluit,dic,vt infra,quęſtione ſexta,
& dic ad capitulū examinata,quod ibi non tranſit ad contra-
riam: ſed de inepta ad aptam.Item,quatenus ſecunda ibi con
tinebat aliquid contrarium primę,dic,vt in ſequent.ſolu. Ad
legē,contra maiores, dic, quod ſuccubuit in prima:ideo po-
tuit ad ſecundam tranſire,ar.de iureiurando, mulieri, & hoc
ſentit gloſſa ibi:ſi autem,vſque ibi,contrarium tamen,an au-
tem quis poſſit plures actiones ſimul proſequi. dico infra,
quęſtione ſexta. Et in hac gloſſa, ibi : ſolliicitudinem, vbi de
hoc,in gloſſa vltima,& ibi in actionibus loquitur,vel ibi con
traria ad diuerſum finem tendunt,ibi §.eligere.In agendo lo-
quitur,de hoc infra eadem gloſſa,in fine, de hoc §. vide de li-
bel.oblatio. capitulo ſecundo, quęſtione decimaſeptima,ad
finē. Ibi, contra qui propriam.ſpecialis caſus in eo, qui nega-
uit ſcripturam eſſe propriam, deinde dicebat ſe ſoluiſſe, quo
caſu cogitur inſolidum ſoluere,nec auditur proponens exce-
ptionem ſolutionis contrariam primę exceptioni. & de hoc
etiam

ADDITIONES.

a Nuncium.Adde Spe ti.de procu in §.vt autem,ver.& no.quod large.Car.in c.1.in 2.no.de ob ad ratio.
b Eſt nulla.Adde c.cum olim abbas de offi.dele.c.ad præſentiam,de app.gl.in c ſentent.a paſtoria,11.q.3.
c Fraus & dolus.Adde capitulo ad noſtram.de emptione & venditione, gloſſa fina.in capitulo cum olim,el ſ.cundo,de officio.delega. & legē,cos. in fin. C.de vſur.

Digitized by Google

pus fuit in poſſeſſione ſubiectionis,& tamen non tenet excõ
municatio in abbatem lata, & quod epiſcopus fuerit in poſ-
ſeſſione iuriſdictionis colligitur ex eo,quod abbas ſibi repro-
miſit obedientiam,& conſimili ratione dicit Innocen.idem
videri de alia ſententia,puta ſi condennaſſet eum in ciuili vel
criminali actione,& dicit Innocen. quod quidam hoc faten-
tur,deinde quibuſdam intermiſſis refert alios dicere,& vt vi-
detur melius,prout uo.de reſtitutione ſpoliatorum,olim, ter
tio,vbi videtur Innocen. velle,quod ſufficit ad validitatem sẽ
tentię,quod pronuncians ſit in quaſi poſſeſſione,quod eſt ve
rius,declarando, vt infra eadem quęſtione. Sed pro nunc prę-
ſupponamus primam opinionem veram eſſe,vt eam declare
mus. Oppon.ad prædicta,quod immo ſufficit quaſi poſſeſſio.
de cauſa, poſſeſſion.& prop.cum eccleſia,de iurepatron. con-
ſultationibus,in quibus dicitur, quod qui eſt in poſſeſſione
eligendi vel præſentandi lite pẽdente præſentabit & eliget,ꝙ
poſſidens illa facere debet, quia ſunt fructus poſſeſſionis: vt
nota in dicto capitulo conſultationibus, ſed iudicare vel ex-
communicare non ſunt fructus iuriſdictionis: nec proprie
fructus dici poſſunt.immo labor & onus, quod ſingulariter
nota. Contra hoc tamen eſt,quod nota. Innocenti. de reſtitu-
tione ſpoliatorum,in literis,vbi dicit idem eſſe quo ad poſſeſ
ſionem iuriſdictionis,quod eſt quo ad poſſeſſionem pręſen-
tandi vel eligendi,& illud verius,de quo tamen dic, vt ibi di-
xi. Oppono ad idem.ff.de officio:præto.Barbarius,vbi dicitur
quod ſententiæ latæ ab eo,qui erat in poſſeſſione tenent licet
prætor non eſſet. Sol. Innocen.ſecundum eos,qui tenent præ
dictam opinionem primã,de qua ſupra eadem quęſtio.quod
illud ideo eſt:non quia eſſet in poſſeſſione:ſed quia vere pote
ſtatem iudicandi acceperat ab imperatore, & omnia alia fa-
ciendi quæ ad pretorem pertinebãt,licet non eſſet legitimus
prętor,ſed per obreptionem conſtitutus,dic,quod hæc proce
dere poſſunt quando quis acquirit poſſeſſionem iuriſdictio-
nis ſine patientia eius,qui poſſit iuriſdictionem tribuere, tũc
enim per talem poſſeſſionem non dicitur habere iuriſdictio
nem,cum ſolum certis modis tribuatur iuriſdictio. de quib.
de officio ordinari. cum ab eccleſiarum, inter quos non eſt
iſte,pro hoc,quia conſenſus priuatorum non facit iudicem.
C. de iuriſdictio.omnium iudic. priuatorum, de foro com-
petenti.ſignificaſti. Sed ſi acquirit poſſeſſionem patiente illo
qui iuriſdictionem habebat,per hoc intelligitur acquirere iu
riſdictionem,pro hoc,quod nota. Innocen:de poſtu.bonę,ſe-
cundo,de reſtitutione ſpoliatorum, olim, tertio, & hoc vlti-
mo caſu procedit ſecunda opinio.de qua ſupra eadem quæ-
11 ſtione. Tertio quæro,ſi pręlatus † eſt confirmatus: an ex hoc
habet poteſtatem iudicandi. Innocenti.dicit idem dicendum
in hoc,vt ſupra dictum eſt in proxima quęſtione,vult dicere,
quod non ex hoc acquirit iuriſdictionem,de quo remittit ad
nota.de electio.nihil. Et declarando ſeipſum dicit,quod præ-
latus confirmatus ex hoc non dicitur eſſe in poſſeſſione ex-
communicandi alios,ex eo,quia eos excommunicauerit vel
iudicauerit:quia non ſuo nomine eos iudicauit, ſed eccleſię,
vnde eccleſia per prælatum dicitur,quę tere vel retinere poſ-
ſeſſionem iudicandi vel excommunicandi. Sed hoc caſu ſci-
licet, quod excommunicat vel iudicat illos in quorum poſ-
ſeſſione erat eccleſia,ſed in veritate ſubiecti nõ erant,non va-
lebit excommunicatio:quia ſicut dictum eſt, ſupra quæſtio-
ne proxima,excommunicare vel iudicare non eſt fructus,ſed
commodum poſſeſſionis:Interim tamen,quouſque conſtet
de proprietate,debent dictę ſententię inuiolabiliter obſerua-
ri,& mandari,quod obſeruentur,ſecundum Innocẽ.pro hoc
de re iudica.ſuborta.& capitulo pręcedent.dic melius,vt dixi
ſupra,quæſtione proxima. Nam pręſuppoſito, quod eccleſia
ſit in poſſeſſione iuriſdictionis, pręlatus confirmatus poteſt
eam exercere.de electio.noſti.& capitulo tranſmiſſam, & va-
lent ſententię etiam præſuppoſito,quod illi non ſunt in veri-
tate,ideſt,quo ad proprietatem ſubiecti. Interim enim donec
docebitur de hoc,valent geſta ratione quaſi poſſeſſionis,vt li
te penden.capitulo primo,& ſecundo,de reſtitutione in inte

requiritur ſcientia vtriuſque in perdenda poſſeſſione, vel ſe-
cundum Innocen.per factum abbatis bene habuit epiſcopus
hoc caſu poſſeſſionem:ſed quia conſtat eam iniquam & do-
loſam, caſſum iudicari debet quicquid ex ea fit:vt nota. de re
ſtitutione ſpoliatorum,in literis. Innocen.pro hoc, quia poſ-
ſeſſor malęfidei non facit fructus ſuos,de reſtitutione ſpolia-
torum,grauis,dic etiam,quod in præiudicium ſuperioris,pu-
ta Papæ,qui dicebatur eſſe in poſſeſſione monaſterij tãquam
exempti non potuit epiſcopus acquirere poſſeſſionem iuriſ-
dictionis ipſo Papa ignorante,pro hoc,quod nota. Innocent.
de poſtulat. bonæ, ſecundo.dixi de reſtitutione ſpoliatorum,
olim,tertio,ſed in præiudicium monaſterij potuit acquirere
ex facto etiam ſolius abbatis: poteſt enim abbas in hoc præ-
iudicare monaſterio patiendo ſe poſſideri,ſicut etiam pręiu-
dicat patiendo pręſcribi:vt nota.gloſſa in regula. delictum,li-
bro ſexto,& hoc reſpectu poſſeſſio nõ profuit epiſcopo,quia
erat malęfidei:vt proxime dixi. Quinto quæro,circa id, quod
dixi in tertio,& 4.contrarijs,pone quod datus eſt terminus
13 ad omnes exceptiones proponendas † an poſt terminum ali
qua proponitur. Gloſſa vltima,ibi ſed quid,vſque ibi,contra-
rium,ſoluit diſtinguendo, an ſint contrariæ exceptiones,an
non,ſecundo caſu poſt terminum non audietur, primo autẽ
caſu ſic. Et idem notat gloſſa, decimatertia, quæſtione ſecun
da,in princip.vbi plene de hoc, & in regu. nullus pluribus,li-
bro ſexto. Hoſtien. videtur improbare hanc diſtinctionem.
Nam etiam ſi ſint exceptiones contrarię,poſſent tamen intra
eundem terminum proponi ſub proteſtatione, quod eſt ve-
rius,& ita ſeruatur,proponitur enim vna exceptio,& ſubiun
gitur alia pręmiſſis verbis,quod inquantum non poſſit ex pri
ma obtinere,proponit ſecundam, & ea vult vti. Et in hac gl.
ibi:pręſcriptionem,dic,quod præſcriptio & priuilegium poſ
ſunt ſimul proponi,quando non ſunt contraria, de priuileg.
cum perſonę, §. quod ſi tales,libro ſexto,& not.gloſſa in re-
gu.nullus pluribus,libr. ſexto,& dixi de præſcriptio. veniens.
ſecus ſi ſunt contraria, quia tunc non poſſunt proponi niſi
cum proteſtatione.de qua nunc dixi. Sexto quęro,an id quod
dictum eſt in proxim. quęſtione,de exceptionibus,locum ha
14 beat in † actionibus,gloſſa vltima,ibi,contrarium tamen,di-
cit,quod non, ſed quod hoc caſu debet proponens ab initio
eligere quam vult proſequi & de hoc in §.eligere, allegat.in
gloſſa,& de poſtu. capit.vno,libro ſexto,& de electio. vt quis
duas eodem libro,& ſupra contrario quarto. Et in hoc dicit
Innocenſio. de collu. capilulo fina. quod vbi competunt ali-
cui duæ actiones de iure communi,vna prius intentata po-
teſt aliam intentare:vt in ſocio,qui contra ſocium furem po
teſt agere pro ſocio & furti,vtra vult primo,& vltra vult poſt,
ff.pro ſocio,tei. Secus dicit Innocen.ſi vna actio competit de
iure communi, alia beneficio prætoris, qualis eſt nautę cau-
pones ſtabularij,quia tunc ſi vnam elegit,intelligitur alij re-
nunciaſſe.ff.nau.caupo.ſtabu.& ita §.fina.& lege licet. §.fina.
ff.de ſepara.lege prima. §. illud, dicitur enim in dicta lege,&
ita.§.fina.quod non poteſt ſimul agi actione competenti ex
illo titulo,nautę caupones, ſtabula.quæ eſt pętoria,& furti,
quæ eſt ciuilis. Oppono ad hoc, ſupra de in integrum reſtitu-
tione,conſtitutus,vbi quis admittitur ad actionem,quæ com
petit be beneficio pętoris,ſcilicet in integrum reſtitutione,
&.ad officium iudicis per quod dicit venditionem nullam,
& admittitur ſimul,quod plus eſt,quam ſi diuerſis tempori-
bus. Solu. facilis, ſecundum Innocen.quia ſupra dictum eſt,
quod quando alicui competunt duę actiones, proſequendo
vnam videtur alij renunciaſſe.ſed capitulũ conſtitutus,loqui
tur quando tantum altera competebat, ſed vtranque proſe-
quitur

ADDITIO.

a Procurator dicitur. Adde Hoſtien.in ſum.tit.de procurator.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Multitudo religionum reprobatur.*
2 *Arguitur licite de perſona ad locum.*
3 *Monaſterijs duobus an quis praeeſſe poſſit.*
4 *Monachus an locum habere poſſit in duobus monaſterijs.*

Ne nimia. Habet quatuor dicta, ſecundum ibi: ſimiliter, tertium ibi, illud, Quartum ibi: nec vnus, in primo dicto hoc dicit. Nouam religionem non licet inſtituere, hoc dicit, ſubaudi, ſine licentia ſedis apoſtolicæ, per cap. vnicum, de voto, lib. 6. inſt. eo. capitulo vno. li. ſexto. Reliqua dicta ſunt breuia. Approbatis, per ſedem apo-
1 ſtolicam, dicto cap. vno. de vo. † No. ꝙ nimietas ſeu multitu
2 do religionum ª reprobatur, Ex hoc nota, generaliter, quod multitudo reprobatur. ſic duodecima diſtin. omnia, de con ſe. diſtinct. quinta, non mediocriter, in Authen. de referenda. §. penul. col. ſecunda. de hoc de eta. & qualitate. cap. pe. de
2 reſcrip. cum in multis, lib. 6. Secundo. no. ꝙ licite † arguitur de perſona ad locum: pariter enim prohibet nouam religionem fieri, vel fundari nouam domum religioſam. neceſſaria prohibitio, quia natura nititur ad nouitates Authen. de conſan. & vterinis fratribus, in prin. col. 6. de conſue. cum conſuetudinis, & ad hoc, ꝙ hic prohibetur de noua religione, glo. 1. inducit duo ſimilia, & in ea ibi: cum olim, ubi de hoc, de conſti. cum acceſſiſſent. Et niſi, nec nouus ſanctus, vel nouæ reliquiæ. de reliq. cap. 1. & 2. nec nouæ feriæ repentinæ. C. de fe. a nullo. Tertio nota, vt glo. ſecunda. Et in ea in fi. lo. & cap. eccleſiis. Quarto nota, ꝙ monachus non poteſt habere locum in diuerſis monaſterijs, 20. q. quarta, monachum. Quinto no
3 ꝙ quis non poteſt præeſſe duobus † monaſteris, quod dic verum, niſi ſint vnita, ſup. eo. cap. ſecundo, ſic etiam non poteſt præeſſe monaſterio, & eccleſiæ ſeculari, 16. quæſt. prima, pre-
4 ſbyteros. Oppono ad 3. nota. ꝙ † monachus poſſit habere locum in duobus monaſterijs, de præbend. cum ſingula, ad fin. lib. 6. Solu. litera procedit, quando vnum monaſterium ab altero non dependet, nec inuicem ſunt vnita, alias procedit cõtrarium, & de hoc in gl. vlt. Et in ea in fi. ad hoc 16. q. prima, ne ꝓ cuiuſlibet. Quæro, ſi qs fecit profeſſionē in maiori monaſterio, & ibi habitum ſuſcepit, & in Abbatis obedientia remanet, ſed mittitur per prioratus, vel cellas, an vocabitur ad electionem Abbatis, vel ad alia negocia monaſterij, dicit Inno. ꝙ non, ne habeat locum in diuerſis monaſtersi, facit ſecũdũ aliquos, ff. de adop. cum adoptio fit non eſt neceſſaria in eam rem autoritas eorum inter quos iura agnationis conſequitur, ſed nihil aut parum facit, hic eſt enim alius caſus, & alia ratio quam ibi, ut patet ex ſe. & ſecundum Innocent. quod prædixi, eum non vocandum, procedit ſi prioratus, vel cella habet electionem prioris. Refert alios dicere idem, ſi non habet electionem prioris, dummodo habeat bona diſereta, & monachi ibi habitantes habeāt liberam adminiſtra-

In eccleſiis. Si Monachi habent eccleſiam parochialem, regi debet non per monachum: ſed per capellanum, cuius inſtitutio & deſtitutio ſpectat ad dioceſanum. Primo ponit dictum. ſecundo ampliat. ibi: ita. eccleſijs, parochialib. patet per ſequentia. vbi, i. in quibus. capellanus. ſecularis cui aſſignetur congrua portio. de hoc inf. contrario. 2. totius vitæ. Nam correctio viſitatio inſtitutio & deſtitutio ad epiſcopũ, & non ad monachos ſpectant. de hoc j. ↄ̄trio. 4. Opp. ꝙ eccle-
1 ſia † parochialis poſſit regi per monachum. 16. q. 1. doctos. & c. nos autem, & c. in parocchia. Glo. 1. ſol. ꝙ hic de clauſtrali, ſecus de tranſlato ad eccleſiam parochialem, qui eſt abſolutus a clauſtro, ſed tamen de facto. plerumque etiam clauſtrales præponuntur talibus, & reuocantur ad nutum abbatis, quod tamen fieri non debet: vt hic, ſed tamen non bene ſeruatur. Secundo op. ad idem ſup. de ſta. mo. c. vlt. §. pe. vbi prohiben-
2 tur ſeculares † habere beneficia monachorum. Sol. ibi prohibentur præbendari in monaſterijs, quod tamen fit hic, ſed ꝓficiuntur eccleſijs parochialib. & debet eis aſſignari congrua portio. de pb. de monachis, & c. in Lateranen. contraria conſuetudine non obſtante. eo. ti. c. 1. li. 6. Tertio op. in eo ꝙ dicit capellanum ſtatuendum de conſilio monachorum. Requiritur enim conſenſus. de his quæ fi. a prela. ea noſcitur. So. exponit hic conſilium, i. conſenſum, dicens quod eſt ſenſus, ꝙ præſentabitur capellanus per abbatem, de conſenſu monachorum, & hoc præſuppoſito ꝙ monaſterium habeat patronatum: poſſet tñ de conſuetudine ſpectare ad ſolũ ꝑlatum. de hoc in d. c. ea noſcitur, nõ expedit aũt ꝙ eps, qñ inſtituet, reqrat conſilium monachorũ, dr̄. n. in tex. ꝙ ordinatio, iſtius capellani ad epm ſolũ, ſpectat. & dic ordinatio, i. inſtitutio. poſſet ēt ſtare proprie, qa eps illũ ordinare debet, ſed prima expoſitio magis conuenit menti. Quarto op. ꝙ nõ ad epm, ſed ad
3 monachos ſpectet † inſtitutio capellani, qñque. n. monachi hñt eccleſias pleno iure ſubiectas, quo caſu non impedit ſe eps. & de his de priui. cũ & ꝑlãtare. §. in eccleſijs. Hoſt. ſol ꝙ litera ꝓcedit qñ eccleſia nõ ſpectat ad monachos pleno iure. ꝑ hoc qd no. de præb. auariciæ. & c. in Later. de ſup. ne. ꝑla. ca. 2. 16. q. 2. c. 1. 2. & 3. qđ dic, vt in ſeq. q. Quęro in qb. eccleſijs locũ habet litera, vr̄ ꝑ ea q̄ dixi in ꝑced. ↄ̄rio, ꝙ tantũ in eccleſijs q̄ nõ ſpectãt ad monachos pleno iure. 16. q. 1. c. 1. quidã tñ, vt refert Inn. dicunt, & forte nõ male, ꝙ & ſi pleno iure ſpectēt ad monachos, dũmodo populus ſit non exēptus, habet locũ litera, qa rõne populi habet eps examinare ſacerdotē cui populi curã cõmittit; & ſi pnitioſus fuerit, remouebitur. d. c. ſanè. de priu. ex ore. deinde refert In. alios dicere, ꝙ hoc c. loqtur vbi monaſteriũ nõ habet patronatũ, & forte inſtitutus nihil recipit ab abbate, ſed a populo tantũ. Si. n. abbas rõne monaſterij eſſet patronus, ad eũ ſpectaret deſtitutio. ar. de pben. in Lateran. deinde dicit Inn. melius videri ꝙ ſemper quando eps concedit curam animarum, ipſe remouebit, non abbas, & hoc verius j. c. vno. li. 6. & ad c. in Lateran. rñdet In. ibi re-

ſtibus de nouo producuntur. Secundo ſol. Inno. φ ideo præiu
dicat, quia Inno. in cauſæ cognitione ſucceſſit Celeſtino, re-
mittit ad no. de elect. per inquiſitionem, de teſti. Albericus.
8 Hoſtien. non placet hæc ſolu. quia mutato † iudice mutatur
iudicium, ff. iud. ſolu. cum apud, etiam ſi ſuccedat. C. de iudi.
properandum, §. ſin autem, quod procedit eo caſu quo muta
tur inſtantia: tunc mutatur iudicium quo ad ea quæ ſunt de
ſolēnitate iudicum: non autem quo ad ea quæ ɔcernunt fa-
ctum, ſicut ſunt atteſtationes, & inſtrumenta, hæc enim nō
pereunt, de teſti. cauſam, vbi de hoc per Inno. Si vero muta-
tur iudex, ſed non mutatur inſtantia, procedit ſolutio Inno.
tunc enim omnia acta coram primo valent coram ſurroga-
to, etiam quo ad ſolennitatem, de proba. capitu. fin. ff. de iudi.
mortuo. Expedit tamen omnia acta producere coram ſurro
gato. ff. de procura. aut longa. & l. mutari, dicto cap. fin. vbi di-
xi. Ex prædictis infertur, quod etiam ſi eſſet diuerſa inſtantia,
tamen confeſſio faceret fidem inter eaſdem perſonas, pro hoc
quod nota. de elect. per inquiſitionem. Et per hæc declaratur
quod dicit Hoſtienſi. in ſequenti ſolu. ſoluit enim ɔtrarium
præmiſſum tertio modo, dicens, quod quia ſecundum cano
9 nes † non perit inſtantia triennio. de iudi. ca. penulti. & dicto
capitulo ſi. de hoc in dicto cap. per inquiſitionem. de ɔfeſſio.
cum ſuper. Ideo durat iudice mutato, quæ ratio non eſt ſuf-
ficiens niſi quando iudex ſurrogatur etiam quo ad inſtan-
tiam. Nam ſecundum canones iudex appellationis, licet ſur-
rogetur primo iudice, diuerſa eſt tamen inſtantia, de ap. per
tuas, & cap. interpoſita, §. ſane. Vel ſolue quarto, ſecundum
Inno. φ ſi bene attendatur ɔtrarium, probatur hic, vult dice-
re, φ hic non ſtatur ɔfeſſioni, quia non fuit pronunciatum
ſuper poſſeſſorio, reſtituendo eccleſiam ſuper capitulo, vnde
nec Inno. debuit remoueri prætextu iſtius confeſſione. ſed
in hoc litera contradicit, quia non apparet aliquid aliud
ex quo fuerit motus Innocent. ad pronunciandum pro ec-
cleſia ſanctæ Ceciliæ in petitorio, quo ad baptiſmum, vnde
poſtea dicit Innocen. quod ſi Celeſtinus pronunciaſſet ſuper
proprietate, tuliſſet ſententiam pro eccleſia Sanctę Cecilię:
etiam in hoc errauit hoc omittendo: ſed Innocen. ſuppleuit,
vel quo ad hoc vltimum dicit Innocen. quod ideo Celeſti-
nus non iudicauit ſuper proprietate, quia non fuit petitum,
ſed tantum poſſeſſorio agebatur: vt patet in litera ibi, capitu-
lo quo ſe conqueſta fuerat ſpoliatam: quod placet, & per hoc
declaratur glo. eodem iure. in eo, quod dicit, quod Celeſti-
nus non pronunciauit ſuper ſcrutinio, & baptiſmate, quia
noluit, quod non videtur procedere, quia de qua re, &c. de
cau. poſſeſſio. cum ſuper. Inn. vero dicit, quod ſuper his duo
bus non ſententiat, ſed reſeruat: dic melius, vt nunc dixi, φ tā
tum poſſeſſorio fuit actum, & dic, quod ſtatur confeſſioni fa
ctę coram Cęleſtino: quia Innocent. fuit ei ſurrogatus, ut di-
xi in ſolu. Item etiam ſi non eſſet ſurrogatus, tñ valeret con-
feſſio, cum eſſent ęedem perſonę: vt etiam dixi in e. ſol. An
autem ſtetur quo ad alias perſonas, dixi de elect. per inquiſi-
tionem, & ibi rñdi ad c. at ſi clerici. pręalleg. Quinto oppo. in
eo, φ producti fuerunt nuncij citantes ad teſtificandum ſu-
per citatione. Contra id de ſen. excō. ſacro, ubi debent eſſe
prȩſentes tempore monitionis alię perſonę idonec. Solu. re-

quod dicebat nullum monaſterium ſubeſſe titulo. Nam mo
naſteria ſubſint epiſcopo, qui eſt ſecularis, & poſſunt etiam
ſubeſſe titulo, id eſt, plebi ſeculari. 16. q. 1. Alia glo. in ver. titu
lo. ſol. dupliciter. & in 2. ſol. videtur ſtare contrario: quod eſt
deſtruere literam. Sed dic, quod litera loquitur de conſue-
tudine vrbis, vnde tollitur quin de iure communi monaſte-
ria ſubſint epiſcopis, & quin extra vrbem poſſint de iure ſpe-
ciali ſubeſſe plebi ſeculari. Et in hac glo. ibi: dignitatis. facit
quod no. de elect. nullus. li. 6. in glo. fi. ibi: & in fi. ſed hic alle-
gabatur conſuetudo vrbis, vt ſupra eodem contrario. Deci-
mo opp. ad idem. Nam ex quo eccleſia Sancti Laurentij de-
ſierat eſſe monaſterium monialium, debebat cenſeri iure alia
rum eccleſiarum, quæ non ſunt monaſteria ſupra tit. 2. reco-
lentes. facit de iure pa. cap. vno. 2. reſponſo. lib. 6. Sol. Innocen.
ſtando contrario in hoc quod debet cenſeri iure aliarum ec-
cleſiarum: ſed tamen quo ad ſubiectionem debet ei ſubeſſe,
cui ſuberat dum erat monaſterium ſupra tit. 1. cap. 2. Vnde-
cimo oppo. ad idem quia licet alia monaſteria vrbis nō ſub-
eſſent titulo, per hoc non potuit inferri quo ad iſtud mona-
ſterium, quia res inter alios acta &c. de fi. inſtr. inter. Sol In-
nocen. quod hoc monaſterium debet cenſeri eodem iure
cum alijs quæ ſunt in eodem loco. ar. decenſi. ſoditę. 100. diſ.
contra morem. de offi. arch. cap. fi. Duodecimo oppo. in eo
quod Papa proteſtatur quod non præiudicetur eccleſię Ro-
manæ. Non enim videtur poſſibile φ eccleſia Sanctæ Ceci-
liæ habeat iura baptiſmi & ſcrutinij, quin præiudicetur Ro-
manę eccleſiæ. Sol. non præiudicatur quin Romana eccleſia
agendo de iure ſuo poſſit excludere eccleſiam Sanctæ Cæci-
liæ a prædictis. Interim autem ſtatur ſententiæ quæ potuit va
lere in præiudicium eccleſiæ Sancti Laurentij, & non Papæ.
de re iudi. cum ſuper, ſicut etiam præſcribi poteſt contra ip-
ſam eccleſiam exemptam ſine præiudicio Papæ; de hoc in
glo. pe. quam ſigna. Decimotertio oppo. ad hoc. 16. quæſt. 4.
volumus. vbi eo ipſo quod acquiritur ius in eccleſia Papæ
ſubiecta, præiudicatur etiam Papæ. gloſſ. ca. pe. non ſol. dic, vt
ibi no. in gloſſ. antepe. & idem hic. Io. Tan. Vin. & Gof. Qui-
dam vt Ioan. fa. & ponit etiam Hu. intelligunt cap. volumus,
quod ibi fuit gratis in illis verbis, ſi quid Romanæ eccle-
ſiæ &c. pro hoc de cōfir. vti. cum dilect. ver. quia vero. Melius
dic quod ibi continet ius, ſed non probat quod præiudicetur
eccleſiæ Romanæ quin poſſit agere de iure ſuo, vt hic, ſed
interim is qui poſſidet vtitur iure ſuæ poſſeſſionis. Deci-
moquarto oppo. in eo quod pronunciatur contra eccleſiam
Sanctæ Ceciliæ ſuper inſtitutione deſtitutione & capitulo. ex-
quo enim pronunciatum fuit pro ipſa quo ad baptiſmum,
& ſcrutinium, debuiſſet etiam in alijs pro ipſa pronunciari,
11 quia per partem tota † ſeruitus retinetur. ff. de ſer. ruſti. pręd.
vna eſt. de præſcrid. audit. s. pro hoc ſupra tit. proxim. capi. 1
glo. vlti. ſol. quod hoc eſt quia ius epiſcopale eſt genus habē-
multas ſpecies ſub ſe, vult dicere, quod tales ſpecies ſunt di-
ſtinctæ, & ſic licet quis habeat vnam, non per hoc infertur φ
habeat alias. Hoſtien. dicit quod Lau. cuius fuit hæc glo. fuit
logicus. Nam ſecundum logicos genus vt ſubſtantia habet
ſub ſe ſpecies ſub alterius, vt animal, lignum, lapis: quæ ſub ſe
habent alias, quæ ſpecialiſſimæ dicūtur, ſicut ſub animali: lo

12 ꝙ ius epiſcopale habet ſpecies,† quia ſecundum Hoſt. habet
ſpecies ſubalternatas, vt eſt lex diœceſana, & lex iuriſdictio-
nis, quæ habent alias ſpecies ſub ſe. Nam ſub ſpecie legis iu-
riſdictionis ſunt inquiſitio, correctio, & reformatio. Sub lege
diœceſana ſunt aliæ ſpecies, de quibus de offi. ord. conquærē-
te, & cap. dilectus, per hoc apparet ſolu. ɔtrariorum. Ad l. vna
eſt, & ad ca. auditis, dic, ꝙ loquuntur in iure vnico conſeruan
do: puta in vna ſeruitute. Sed ad c. t. §. ti. 1. dic, ut ibi dixi in 2. q.
Item ſecundum Inno. ideo hic per retentionem aliquorum
iurium non retinentur alia, quia alius illa habebat. ſ. Papa, vt
patet in litera. Item ſecundum eum c. t. §. ti. proxi. locum ha-
bet quando poſſidentur ea quæ de iure communi pertinent
ad hominem illius ordinis, cuius eſt ille qui poſſidet: vt cum
epiſcopus poſſidet iura epiſcopalia in ſua diœceſi. vel ſacer-
dos iura parochialia, & quando nullus alius poſſidet illa iura,
vel aliqua eiuſdem conditionis: ſed in caſu iſto hæc iura in
monaſterijs de iure communi non habent vim tituli. .eccle
ſiæ matricis, pro hoc de offi. arch. c. fi. & quod dixi §. in 2. ɔtrio.
Decimoquinto opp. ad idem, quia non apparet cur tam varie
Papa pronunciauit, vnde videtur ſibi contrarius, contra id de
app. ſollicitudinem. Sol. Inno. condemnauit eccleſiam ſancti
Laurentij quo ad baptiſmum, & ſcrutinium, quia in iſtis prę
ſcripſerat eccleſia ſanctæ Cæciliæ: vel propter confeſſionem
factam coram Celeſtino, quod eſt verius, vt ſupra in 4. contra
rio. Quo ad inſtitutionem autem, & deſtitutionem, & capitu
lum abſoluit, quia hæc non præſcripſerat: immo nec poſſide-
bat, nec de his fuit præſbyter confeſſus coram Celeſtino, ſed
ſolum confeſſus fuit ſe fuiſſe ad capitulum, quod concernit
poſſeſſorium tantum, de quo ſup. in 7. contrario, & per h. d.
Inno. ꝙ ſtulte egit ſindicus Sanctæ Ceciliæ ſuper his intentā-
do petitorium in quo non potuit prodeſſe ſentētia Celeſtini,
quæ concernebat poſſeſſorium. de cau. poſ. cum eccleſia. De
cimoſexto opp. ꝙ non tantum in tribus prædictis inſtitutio-
ne, deſtitutione, & capitulo debuerit abſolui eccleſia ſancti
Laurentij: ſed etiam in omnibus conſimilibus, cum generali
ter fuerit petitum §. in prin. c. ibi, & in ſimilibus ſubiectionē
poſtulans, debet enim ſententia conuenire petitioni. de ord.
cog. ca. ſecundo. Solu. Inno. ꝙ ſecundum conſuetudinem vr
bis quandoque iura quæ hic exprimuntur, cenſentur eiuſdē
iuris eſſe. ſ. de iure parochiali, cui ſol. ob quod dico in ſeq. con
trario. Secundo ſolu. Inno. ꝙ licet petitio fuerit generalis, nō
tamen fuit proſecutus de omnibus iuribus parochialibus,
ſed ſolum de iſtis quinque: & ſic de iſtis tantum debuit pro-
nunciari. C. de iudi. licet, & quod no. de offi. archid. conquæ-
rente, & de tranſact. capi. primo in gloſſ. & hæc verior. Deci-
moſeptimo oppo. ad t. ſolu. datam in præced. contrario §. de
ma. & obē. his quæ. vbi plura alia quam quinque prædicta di-
cuntur eſſe de iure titulorum ſecundum conſuetudinem vr
bis. Solu. Inn. remittendo ibi. dic, ꝙ illa ſunt de iure titulorū
cardinalium: ſed non de iure parochiali: quod tamen dicere
potius conſiſtit in facto quam in iure, & ideo in præced. con
trario tenui ſecundam ſolutionem, & non primam. Quæro
de quo ſcrutinio loquitur litera in prin. Solu. vt in glo. prima
& in ea ibi, viginti dies dicit Goff. ꝙ in ſeptimana ſancta fie-
ri conſueuerunt circa pueros poſtea in magno ſabbato bapti-
zandos, hodie tamē non fiunt. Ibi: in electionibus, vbi de hoc
13 lib. 6. Secundo quæro, circa illam clauſulam, † & ſimilibus,
an talis adiectio ſemper debeat admitti in libello, dicit Inno.
ꝙ tunc debet admitti quando ſunt multa iura eiuſdem ordi
nis, & conditionis, ſicut quando epiſcopus petijt aliqua iura
epiſcopalia, & poſtea ſubijcit generalem clauſulam, & om-
nia alia ad ius epiſcopale pertinentia: vel conſimilia, quæ a
iure pacto, vel conſuetudine generali prouinciæ archiepiſco-
po, ſi ipſe agit, vel diœceſano, ſi ipſe agit, ſtatuta ſunt, pro hoc
de officio. ordi. conquærente, de cenſi. ſopitę, & idem de iure
archidiaconali, ſi agit archidiaconus, de offi. archidia. cap. fi.
Sed in eo, quod dicit, venire iura quæ ſpectant de iure, pacto,
vel conſuetudine. Idem Innocen. in fin. huius glo. refert alios
dicere, quod ea quæ conſuetudine, vel pacto debentur debēt
ſpecificari, dicto ca. conquærente, pro hoc ſup. titulo, proxi-

modo de quo ...
ctant de iure communi, ut epiſcopi, archidiaconi, parochia-
les prȩlati, & conſimiles, ſed ſi alius petit iure ſpeciali, opor-
tet, ꝙ ſingula prȩſcripſerit, dicto cap. fi. de offi. archi. vult dice
re in hoc ultimo, quod non audietur libellus generalis, cum
oporteat probare in ſingulis capitulis prȩſcriptionem, ſubau
di, vel aliud ius ſpeciale, vel ſecundum Inno. dic, quod qui-
cunque poteſt omnia illa iura poſſidere de quibus agitur, po
teſt etiam petere ea generaliter. ſed non fiet condemnatio ni
ſi in his quȩ prȩſcripſerit, vel alias probauerit. Si autem talis
eſſet qui omnia iura contenta ſub clauſula poſſidere non poſ
ſet, libellus tanquam ineptus reijciendus eſt. de offi. iudi. capi.
primo. de iudi. examinata, quȩ no. Hoſtien. circa hoc dicit, ꝙ
melius eſt, quod hic ſubtilitatibus remotis dicamus petitio-
nem prȩdictam cum clauſula, & in ſimilibus, indiſtincte ad-
mittendam, tum: quia ſimplicitate, & veritate gaudere de
bēt canoniſtȩ. de iud. dilecti. tum quia ſpecificatis quibuſdam
poteſt ſequi clauſula generalis quȩ omnia comprȩhendat.
de reſcri. ſedes, de commo. capitulo primo, & vtrobique de
hoc: dicit tamen in ſententia cauendum. Nam etiam ſi ei, ad
ad quem ſpectat, de iure communi omnia hȩc iura generali
ter adiudicari poſſint, exceptis his quȩ probantur ſubtracta, §.
tit. t. venerabilis, non tamen ei qui prȩſcripſit, qui ex prȩſcri-
ptione petit, adiudicabūtur: niſi illa quȩ probauerit ſe prȩſcri
pſiſſe. de prȩſcrip. auditis, de deci. cum cōtingat, & cap. cum
in tua. Idem dicit de eo qui petit ex pacto. ar. ff. de pac. ſi vnus,
§. ante omnia. Quid autem de eo, qui petit ratione conſuetu-
dinis, nota. de offi. archidia. cap. fin. dic, quod verior eſt opinio
quod petitio generalis modo ſupradicto competet ei tan-
tum qui fundat intentionem de iure communi, ſtatuto, vel
conſuetudine: ſecus ſi de iure ſpeciali, pro hoc, quod dixi de
reſti. ſpoliat. cum ad ſedem. Quarto quȩro circa id, quod di
xi in proxi. quȩſtio. quid continetur in caſu huius cap. ſub il-
la clauſula, & ſimilibus. Hoſtien. dicit, quod inſtitutio, & de-
ſtitutio: vt colligitur, infra in fin. cap. Per. & Abba. dicunt, ꝙ
continentur ſolum ea quȩ ſunt ſimilia, & quȩ in iure paro-
chiali ɔſiſtunt, ſicut ſepultura: auditio diuinorū, pȩnitētia: et
charitatiua: & ſimilia. de quibus dixi de parochijs ſuper rubri.
dic melius, quod veniunt illa quȩ inferunt ſubiectionem,
propter verbum quod ſequitur, ſubiectionem poſtulans, &
ſic comprȩhenduntur ea quȩ ſunt iuris parochialis, & etiam
alia, ut inſtitutio, & deſtitutio, & quȩcunque, ex quibus ap-
paret eccleſiam eſſe ſubditam. Quinto quȩro, in eo, quod
eccleſia ſanctȩ Cecilię egit petitorio, & poſſeſſorio ſup ſubie
ctione, & ſic ſuper iuriſdictione, qualiter acquiritur poſſeſ-
14 ſio † iuriſdictionis generalis. Innocentius dicit, quod acqui-
ritur ſi vnus actus iuriſdictionis exerceatur: puta ſi quis co-
gnoſcat de cauſa vna ſiue ciuili ſiue criminali, uel ſi excom-
municauit aliquem, & idem ſi quodcunque aliud faciat
quod ad iuriſdictionem pertineat, dummodo intendat iure
ſuo uti quo ad iuriſdictionem vniuerſaliter. Nam ſi intende
ret per vnum actum vti iure ſuo tantum in ciuilibus, per hoc
non acquireret poſſeſſionem in criminalibus, argumen. ff.
quemadmo. ſer. amit. l. vltima, de prȩſcriptio. auditis, & capi.
cum olim. dicit tamen Inno. quod hȩc generalis iuriſdictio
non procedit vltra perſonam in quam eam exercuit pro prȩ
dictis, quod no. a. de poſtula. bonȩ. 2. Cyn. poſt Pe. C. de emā.
lib. l. prima, quȩſtione vltima, refert per prȩdicta Inno. hic ſen
tire, ꝙ is qui vtitur iuriſdictione in ſpecie facilioris actus, vi-
detur ſibi quȩſiſſe iuriſdictionem, & actus aſperioris, ex eo,
quod Inno. dicit quod qui vtitur vno actu videtur vti omni-
nibus ad iuriſdictionem pertinentibus: & hoc reprobat Cy.
ibi dicens hoc non eſſe verum, niſi quantum ad actum aliū
qui continetur ſub illa ſpecie: vnde cum iuriſdictio conti-
neat plures ſpecies, ſi iudex fuit vſus vno actu iuriſdictionis
concernente vnam ſpeciem, non uidetur vſus quo ad alias
ſpecies, argu. ff. quemadmo. ſer. amit. l. ſi ſtillicidij. §. fin. de
aqua plu. arc. l. ſi prius, in princ. Sed ut dicit Ioan. Andr. non
aduerterunt ad limitationem Innocen. in eo, ꝙ Innocen. di-
cit, vt dixi hoc verum, ſi intendit vti quo ad omnia. Item quo
ad illam

Digitized by Google

non eſt, nec poteſt intendere, quod exerceat in totum popu
lum id quod exerceat tantum in vnum de populo, cum di-
uerſi ſint homines eiuſdem populi, quæ nota, & hoc proce
dit ſaluo eo, quod dico, infra quæſtione quinta, pro hoc, quod
nota, de præſcriptio. auditis, in gloſſ. ſed contrarium. Ex his
infert Innocent. quod ſi epiſcopus habet iuriſdictionem, &
poſſeſſionem iuriſdictionis in vna perſona, & alius in ea ex-
ercet, intendendo vti iure ſuo: perdet epiſcopus iuriſdictio
nem poſſeſſionis totius, niſi quam cito ſciuerit doceat ſe ani
mo poſſeſſionem non dimiſiſſe. de hoc de integr. reſtitutio.
capitulo ſecundo. In eo autem, quod Innocent. dicit, quod
ille intendebat vti iure ſuo: intellige ſecundum prædicta, id-
eſt ac ſi haberet iuriſdictionem in omnibus quo ad illam per
ſonam. Septimo quæro, quia vidimus qualiter acquiratur
poſſeſſio iuriſdictionis in perſonam: qualiter acquiratur
16 poſſeſſio † iuriſdictionis alicuius ciuitatis, vel prouinciæ. di-
cit Innocentius quod acquiritur, ſi quis publice per omnes
partes ciuitatis mandat, quod quicunque ſic fecerit, incurret
talem pœnam. Iſtud enim ſic publicare edicta, eſt iuriſdictio-
nis, etiam ſi nullus incurrat hoc bannum: & ſic ille dicitur
acquiſiuiſſe poſſeſſionem iuriſdictionis generalis. Oppono,
ad hoc, quod immo non aquirat niſi in illis capitulis in qui-
bus exercet, & quoad illos in quos, ff. de acquirenda poſſeſ.
quod in eo. §. fin. Solu. Innocen. quod ſi nullus erat in poſſeſ-
ſione iuriſdictionis generalis, procedit quod dictum eſt. Si
autem alius erat in poſſeſſione, procedit contrarium, quod
nota, & pro hoc facit, quod notat Compoſt. de electio. quære
lam, vbi dico, quæſtione decimatertia, & de arbi. ex parte, quę
ſtione ſexta. Et in hoc dicit Innocen. quod ſunt, & alij modi,
quibus generaliter quæritur iuriſdictio in ciuitatibus, quos
quilibet, prænominatis inſpectis, poterit per ſe inuenire. Octa
17 uo quæro, ſi quis exercet iuriſdictionem † in uniuerſitatem
an per hoc acquirat poſſeſſionem iuriſdictionis in ſingulares
perſonas. Innocent. quod non: quia licet vniuerſitas ſit aſtri-
cta, non tamen ſinguli, duodecima, quęſtione ſecunda, §. qui
manumittitur. Nono quæro, facit quis homines confiteri,
quod ſunt ſuæ iuriſdictionis: vel abiurare iuriſdictionem
prioris domini: an per hoc acquirit poſſeſſionem iuriſdictio
nis. Innocen. quod non: quia hæc non ſunt iuriſdictionis, nec
aliquis actus interuenit per quem acquiratur iuriſdictio. arg.
ſup. titu. 1. cum dilectus. Et circa hoc dicit Innocen. quod q̃
dicta ſunt de acquiſitione, & a miſſionem poſſeſſionis iuriſdi
ctionis, habent locum etiam in alijs ſimilibus, argumen. de
reſcrip. inter cæteras. Decimo quæro circa id quod dixi ſup. q.
quinta, & 6. quidam erat in poſſeſſione iuriſdictionis in vno
populo, alius exercet in una perſona illius populi animo
utendi in toto populo, an per hoc acquirat intotum popu-
lum, videtur quod non, per id quod dixi in dictis quæſtioni-
bus. Innocē. dicit illud procedere ſi nullus alius eſt in poſſeſ-
ſione iuriſdictionis illarum perſonarum, quia tunc iuriſdi-
ctio quæſita in vnam perſonam non extenditur ad alias: ſed
quando aliquis eſt in poſſeſſione iuriſdictionis ſuper vnum
populum: ut in hac quæſtione, is qui exercet in vnam perſo-
nam, illo qui poſſidet ſciente, quod ſuper totum populum
intendit acquirere, & hoc patiente, acquirit in totum popu-
præſcript. vigilanti. & de reſcriptis. ſuper literis. & de poſtula.
bonæ. Duodecimo quæro circa id quod dixi in quarto no-
19 tabili. ſi in vno † libello plura deducuntur, an cẽſeantur plu-
res libelli, dic attendendam concluſionem, quæ ſi eſt vnica
in effectu, facit libellum cenſeri vnicum. ff. familiæ erciſ. hę
redes. §. de pluribus. de actio. empti. non eſt nouum. alias ſe-
cus. de hoc per Bal. C. de rei vendi. ordinarij. quod not. & fa-
cit de arbitris. cum tempore. cum ibi. no. Decimotertio quę-
ro, ſuper quo fuit quæſtio coram Celeſtino. Gloſſ. ſuper di-
uerſis, ſoluit. Et in ea ibi, agebatur poſſeſſorio & petitorio.
tamen ſuper poſſeſſorio non pronunciauit Innocẽn. ſed po-
teſt dici quod pronunciauit in effectu: quia petitorium tra-
hit ad ſe poſſeſſorium. de cauſa poſſeſſio. cum ſuper. vel ſecũ-
dum Pe. & Abb. pronunciatur indeciſa. Decimoquarto
quæro, in eo quod eccleſia Sanctæ Ceciliæ allegauit pro ſe
ius commune, de quo iure loquitur. glo. in verſicu. de iure
dicit quod loquitur de capitulo, ſupra titu. proxim. conſtitu-
tus. quod non procedit: quia ibi de epiſcopo, qui fundat in-
tentionem de iure communi. hic de eccleſia inferiori in qua
ſecus. de officio Archidia. capit. finali. dic ergo quod hæc fuit
allegatio non uera: ut ſupra, in ſecundo contrario. uel forte
hic loquitur de illo iure, per quod prohibitum eſt conſtrui
20 eccleſiam † infra terminos alterius parochialis uel baptiſ-
malis. 16. quęſtione 1. eccleſiam. & ca. quicũque, quod ſi fuit
eccleſia conſtructa, cedit ipſi baptiſmali, & ei ſubeſt. de eccle.
ædific. ad audientiam. 1. hoc ius putat Hoſtien. hic allegari. &
de offi. deleg. coram. ſed per hoc non infertur ſubiectio iuriſ-
dictionis quam petebat eccleſia Sanctæ Ceciliæ: ut patet ibi,
ſubiectionem poſtulans. & in fine. ca. Ideo uerius quod nunc
dixi, quod hæc fuit allegatio non uera, ſaltem reſpectu eorũ
quæ hic ſpecificantur. & de hoc plenius ſupra, in ſecundo cõ
trario. dicit etiam Hoſtienſ. quod ſi quis de nouo ueniens
quo ad ius epiſcopale priuilegiatus ſit, non ſequitur quod
quo ad iſtud, ſcilicet, quod dixi de eccleſia conſtructa intra
terminos alterius parochialis quæ cedit illi, priuilegiatus ſit,
uel econuerſo: quia diuerſa ſunt iſta, & diuerſis perſonis &
rationibus competunt. de hoc de teſtamentis, cap. fina. de pri
uile. ſane. paſtoralis. quia circa in his. Si autem eodem iure
inter perſonas agitur, licet res ſint diuerſæ, tamen quod per
priuilegium de maioribus conceditur, de minoribus con-
ceſſum intelligitur. de deci. ex parte. 3. dic quo ad primum di
ctum Hoſt. q̃ eſt ſine dubio, quod priuilegium non exten-
ditur. dicto cap. ſane, ſed quo ad dictum capit. ex parte. dic ut
ibi dico. contrario. 2.

SVMMARIVM.

1 *Ius commune. per reſcriptum non tollitur.*
2 *Reſcriptum conceſſum a Papa contra ius commune, præſumitur conceſſum per importunitatem.*
3 *Monachi præfici poſſunt eccleſijs curatis.*
4 *Papa an poſſit derogare concilio.*

quod non eſt alienum, deinde dicit, ꝙ aliquando debet fa-
cere mentionem, per no. in d. c. quæ in eccleſiarum, & hoc ve
rius per no. in dicto c. . de conſti. Hoſtien. de hoc remittit ad
cap. cum te. præalleg. in hac glo. 3. de reſcrip. ad hæc. Secundo
2 nota, ꝙ reſcriptum † conceſſum a Papa contra ius commu-
ne præſumitur conceſſum per importunitatem, de hoc in gl.
tertia, & in ea ibi, iubemus, vide de ſymo. in tantum, notabili
ſecundo. Ibi l. 1. lib. decimo, vide de ſenten. excom ſi quando
in gl. 2. Ibi, & in fi. de reſcrip. c. fi. lib. 6. de purga. can. cum in iu
uentute, quod tamen ca. aliqui habent in glo. Oppo. quia mo
3 nachi † præfici poſſunt eccleſijs curatis, de ſtatu. mona. quod
Dei, nec eſt opus, ꝙ habeant ſocium ſui ordinis, niſi quando
commode hoc fieri poteſt, vt ibi. Sol. hic de monachis clau-
ſtralibus, qui præficiuntur prioratibus in quibus non debent
eſſe ſoli, vt hic, de hoc, inf. c. proxi. ſecus ſi deſint eſſe clauſtra
les, vt in contrario, pro hoc eſt, quod no. ſup. e. cap. primo in
glo. prima. Secundo oppo. ad idem, quia hic dicitur, ꝙ facul-
tates non ſufficiebant pluribus, quæ videtur bona ratio, de vi-
ta, & hone. cleri. quoniam, de inſt. ca. 1. Sol. vt in glo. 2. Ex qua
colligitur, ꝙ iſta ratio nõ eſt bona per c. inf. proxi tunc enim
potius debent poni ſeculares clerici, vt ibi. Quæro quales lite
ræ fuerunt iſtæ de quibus hic. Solu. vt in gloſ. prima, & ibi, iu
dices. Hoſtien. dicit iſtos fuiſſe conſeruatores contra diœceſa
num. Secundo quæro in eo, quod Papa dicit ſe nolle deroga
4 re concilio, an poſſet. Gloſſ. prima, quod ſic, dic, quod non de
bet propter periculum peccati concupiſcẽtiæ carnalis, quod
eſt ſequela vitæ ſolitariæ quo ad tales religioſos poſitos inter
hominum conuerſationes, & hoc conſiderauit concilium
lateranenſe vt ibi patet. Hoſtienſ. dic etiam quod Papa non
poſſet derogare concilio ubi ageretur de fide, quæ ex facto
Papæ periclitaretur, quod dico de elect. licet, in tractatu vnio
nis, in octauo modo in prin. & q. 1.

A D D I T I O.

a Per reſcriptum. Adde Ioan. Andr. in cap primo de exceſ. præla. libro ſexto, in nouel.

S V M M A R I V M.

1 *Concilium lateranenſe uocatur etiam generale,*
2 *Monachus an reuocari deb eat de eccleſiis ad clauſtrum,*
3 *Monachus cum præ eſt eccleſiæ ſecula debet habere ſocium,*
4 *Prioratus monachorum an poſſit regi per ſeculares.*
5 *Diœceſanus an poſſit compellere abbates indiſtincte,*

Ad audientiam. Compellit ordinarius abba-
tes, vt monachos de prioratis-
bus reuocẽt ad clauſtrum, vel eis ſocios adiungant. primo po
nit tranſgreſſionem ꝯ concilium. Secundo corrigit mãdatũ,
ibi, ideoque priores, hoc dicit monaſteria, nõ habentia Ab-
bates per priores reguntur, de ſtat. mona. in ſigulis, in prin.
Eccleſiaſticam, dicebatur in antiqua ap. re. cuiuſclauſulę reuo
1 catio turbat ſilum. Nota, ꝙ † Lateranen. vocatur etiam gene
rale, de hoc in glo. 2. & in & in fi. vtrunque tamen eſt genera-
le, & laterañ. Et dicitur generale, qa a Papa emanauit genera
lem poteſtatem habente. Et dicitur laterañ. a loco vbi cele-
bratum fuit apud ſanctum Ioannem lateranenſem in urbe,
& olim in quarta compillatione concilia generalia intitula
* bantur ſub ſecundo lateranenſi concilio.* Oppon. ꝙ mona-
a chus† non debeat reuocari ad clauſtrum de eccleſijs. Nam ſi
monachus eſt inſtitutus ad curam, vt fieri poteſt. de ſtatu
mona. qđ Dei. nihil habet cõmune cum monaſterio. 16. q. 1.
ne pro cuiuſlibet. Sol. ſm Ioã. And. vt dixi ſ. c. proxi. in primo
contrario, hic de clauſtralibus, pro hoc litera ibi, ad clauſtrũ,
& de hoc de ſta. mona. cle. ne in agro, §. ad hæc, in glo. & ſic
ſtandum eſt contrario, ꝙ quando deſierunt eſſe clauſtrales,
etiam ſi non poſſit tenere ſocium ſui ordinis, non poterit Ab
bas ad clauſtrum reuocare. Si autem non deſierunt eſſe clau-
[illegible]
nota. de verbo. ſignific. olim, quod non viuetur [illegible]
quia uullum infert grauamen epiſcopus Abbati, ſed hoc ſur
git a iuribus præallega. Si vero litera intelligitur de prioratu
non curato, qui non ſufficit niſi uni, adhuc remouebitur mo
nachus, & præficietur præſbyter qui poterit victum clerici
ſupplere de patrimonio, quod non poſſet monachus carens
proprio. duodecima, quæſtione prima, nolo. & cap. non dica-
tus. Ex hoc infert Hoſtien. ꝙ ſi monachus cum auxilio paren
tum poſſet ibi tenere ſocium monachorum non reuocabi-
tur. de priuileg. cap. primo lib. 6. Tertio oppono, ꝙ non poſ-
4 ſint prioratus † monachorum regi per ſeculares. de reb. eccl.
non alie. poſſeſſiones, ubi de hoc, facit de pręben. cum de be
neficio. lib. 6. Soluit Abba. inducendo hunc tex. in argum. ꝙ
eccleſiæ quæ ſolent regi per monachos, per executores lite-
rarum Papalium ſecularibus conferri poſſunt, niſi ſint colle-
giatæ, ſupra eod. dilectus, quod parum facit. Ad contrarium
tion reſpondet, dic, quod operatur neceſſitas ne fiat contra
concilium, & licentiam huius capituli. Ceſſante autem neceſ
ſitate procedunt contraria. Quarto oppono, in eo, quod di-
xi ſupra contrario ſecundo, quod monachus debet habere
a ſocium, obſtat enim, quod hic dicit, ꝙ monachi aſſocientur
monachis, & ſic videtur, ꝙ requirantur ſaltem duo vltra vnũ
qui primo erat ſolus, regula pluribus lib. 6. Soluit Hoſt. ꝙ ver
bum monachos, debet legi diſtributiue, reddendo ſingula
ſingulis: quia habetur reſpectus ad pluralitem prioratuum,
vt ſic pluralitas reſoluatur in ſingularitates: ut vni monacho
addatur vnus ſimile. 33. qõ. 2. ſeculares, de æta. & quali. quæris
de priuile. vt priuilegia. Quinto oppo. ꝙ non poſſit diœceſa-
5 nus † compellere Abbates indiſtincte, quãdoque enim ſunt
exempti, de offi. ordi. graue. Soluit Goff. hoc intelligendum
de non exemptis, & ſic intellige cle. de ſtatu mo. ne in agro. §.
ad hæc, & de hoc ibi dico. vel ſecundum Goff. poſſet intelligi
de exemptis, quos poteſt ordinarius, cum notorie delinquit
punire, de priuile. patentibus, & c. tuarum, quod intellige, ut
ibi, cum ratione delicti forum ſortiuntur, de priuile. c. primo
lib. 6. & hodie certis caſibus habent ordinarij iuriſdictionem
etiam circa eccleſias exemptorum, de ſup. negli. præla. clem.
quia regulares,

A D D I T I O N E S.

* Concilio. Adde quod hic intelligit de concilio lateran. 2. celebrato anno cõ
ſi. 125. ſub Alex. 3. uel ut alij uolunt ſub Inn. 3. vi. Plati. in eorum uitis, & in
ſum. co. cil & in cathal. Pon. B. S.
a Socium. Adde glo. in verbo, ad clauſtrum in cle. 1. §. ad hoc de ſta. mon. gio.
ſum. 16. q. 1.

De iure patronatus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Patronatus quid ſit.*
2 *Ius patronatus an ſit temporale, vel ſpirituale.*
3 *Ius patronatus quibus cauſis acquiritur.*
4 *Patronus an ſit tam qui fundauit, quam qui conſtruxit, & qui dotauit eccleſiam.*
5 *Eccleſiam ditans an dicatur patronus.*
6 *Eccleſia deſtructa ſi alibi ſit ædificata, eique applicata dos primæ, patronus primæ erit patronus ſecundæ.*
7 *Ius patronatus quomodo transferatur in alium.*
8 *Ius patronatus an tranſeat in filium inſtitutum in re certa, alio vniuerſaliter inſtituto.*
9 *Ius patronatus non poteſt per alium titulum transferi in perſonam priuati.*
10 *Patronus infra quod tempus debeat præſentare.*

Viſo

Digitized by Google

patronus non habet prouidere, ſed præſentare, infra cap. nobis,& cap.tranſmiſſæ,Item eſt propria locutio, cum dicitur in ea,beneficijs,non enim ex qualibet cauſa propter quam bene fiat eccleſię,ſed ſolum ex certis cauſis acquiritur patronatus:vt infra ea.quęſtio.Item oon procedit in eo,quod dicunt ante conſecrationem collatis,quia etiam poſt conſecrationem,ex refectione acquiritur, vt dico, ȷ.ca.3.hęc tamen reſponſio nō placet Io.And.quia eccleſia execratur per ipſius totius deſtructionem,de conſe.diſt.1.de fabrica,de conſe. eccle.vel alta.propoſuiſti,& c.ligneis, vult dicere, ꝙ oportebit eam iterum conſecrari.Hoſtien.diffinit,ꝙ eſt poteſtas præſentandi inſtituendum ad beneficium ſimplex,& vacans,quæ diffinitio non procedit:quia non exemplificat totam quidditatem.i.ſubſtantiam diffiniti,vt fieri debet,ff.de dolo.l. prima, in prin.de præſcrip.illud,de rap.cum cauſa.Nam ius patronatus tribuit etiam aliam poteſtatem quam præſentandi tantum,inf.eo.nobis.Item competit etiam ſi eccleſia non vacet licet actualiter non poſſet fieri præſentatio.Item nō tantum ad beneficium ſimplex,ſed etiam ad curatum:immo etiam ad eccleſiam collegiatam quo ad quædam,dicto cap. nobis, Ioan.An.diffinit,& bene,ꝙ eſt ius honorificum, oneroſum, & utile,alicui competens in eccleſia pro eo, ꝙ de diœceſani conſenſu fundauit,dotauit,vel conſtruxit: vel is a quo iuſtam cauſam habet.Gaſpar.de Cal.in repetitione ca.tranſmiſſæ, ȷ. c.addit.ſiue illius aotores,quia potuit quis habere cauſam a patrono qui nō fuerat fundator,dotator,vel conſtructor:ſed a patrono acquiſierat canonico titulo, dic.quod in diffinitione pręmiſſa hoc poteſt comprehēdi in eo,quod dicitur ī ea, vel is a quo cauſam habet,intelligendo mediate, vel imme-

a diate,declarantur autem pręmiſſa, ȷ.ea.nobis,& ȷ. quęſtione tertia Secundo quęro quale ius eſt patronatus, an ſpirituale, an temporale.Innocen.ſuper rubrica dicit,ꝙ neque eſt mere ſpirituale, neque mere temporale.quod etiam no.glo.16. q. ſeptima,pię mentis,ſpirituale nō eſt,quia tranſmittitur ad hęredes,16.quęſtione ſeptima filijs,& cap.conſiderandum, quod fieri nō poſſet ſi eſſet ſpirituale,8.quęſtione prima,ſciendum & c.in ſcripturis.de ꝓben.c.1.temporale non eſt, quia ſi eſſet,

b poſſet vendi,quod non poteſt b ȷ.eo.de iure,de hoc de ſymo. quęrelam.Itē iudex ſecularis cognoſcere poſſet,quod tamen non poteſt,de iudi.quanto.eſt ergo partim ſpirituale,partim temporale diuerſo reſpectu,uel potius annexum ſpiritualib.

3 d.c.quanto.Tertio quęro,quibus † cauſis acquiritur. Sol. ex tribus:de quibus,ſ.q.1.diffinitione prima.ſ.ex fundatione,dotatione,uel conſtructione eccleſię,de prima,16.quęſtione 7. decernimus, ȷ.eo.nobis,§.ulti.de ſecunda,& tertia,16.q.7.filijs,& ȷ.eo.in pluribus capitulis,præcipue in d.c.nobis. Quar

4 to quęro,ſi vnus fundauit,ideſt fundum dedit in quo conſtructa eſt eccleſia:alias conſtruxit ſeu conſtrui fecit,tertius dotauit:an quilibet ſit patronus,Innocen.ꝙ ſic,quod probatur in cap.nobis,ubi de hoc.Quinto quæro, quare uocatur patronus.dicit Innocent.quod ideo quia ſicut pater filium,ita patronus eccleſiam de non eſſe ducit ad eſſe.Non enim poteſt fieri eccleſia niſi fundus aſſignetur,& ibi eccleſia ędificetur, & ante fundationem dos aſſignari debet,de cōſe.diſt.1.nemo. de uita,& hone.cleri.ut quiſq;.Ex hoc ſoluit etiam ſequens

hæredes, ſi inſtituantur vel alio modo ſuccedant,& etiam ad

c extraneos c 16.quæſt.7.conſiderandum etiam ſi ſint plures ȷ. cap.quoniam ff.de religioſis.familiaria.quidam tamen,vt refert Innocen.dicunt, quod ad ſolos hæredes ſanguinis.ar.16. quæſt.7.filijs, etiam ſi non ſuccedant in hæreditate. ar.ff.de iurepatro.filij.de libe.lega. Aurelius.§. Gaius.quod non placet Innocen.& dic, quod contraria loquuntur de patronatu libertorum.& de hoc in ſequenti quæſtione. Secundo trans-

d fertur ex donatione d infra eodem ex inſinuatione, quod dic

e vt ibi. Tertio permutatione e 16. quæſtio ſeptima, nemini.

f de hoc infra cap.illud. Quarto cum vniuerſitate f infra eodem,ex literis. Ex quo cap.arguit Innocen.ex eo quod dixi quod ad hæredes etiam extraneos transferatur:quia ſi tranſit cum vniuerſitate villę.dicto capitulo,ex literis.multofortius ad heredem cum vniuerſitate hæreditatis. Quædam alia tangit de iuribus quæ conſequitur patronus ex patronatu, & ad ea quæ tenetur, quæ dico infra capit.nobis. Octauo quęro circa id quod dixi in proxima quæſtione, quod ad hæredes tranſit ius patronatus. pone quod filius inſtituitur in re

8 certa. videtur quod in eum non tranſeat, † quia habetur loco legatarij ſi alius eſt vniuerſaliter inſtitutus. C.de hæredi. inſtit. quotiens. quod dixi de teſtam. Raynutius.in princip. Contrarium tenet Federi. allegando in conſilijs. conſi.208. Nam etiam ſi non cenſeatur hæres vniuerſalis, potuit in eum tranſire patronatus, qui etiam tranſit per donationem, & cum vniuerſitate, & ex permutatione, vt ſupra quæſtion. proxima.pro hoc,quia canones non diſtinguunt an ſuccedat vniuerſaliter, an particulariter.ſufficit ergo ſi verum erit dicere quod iſte habebit ex ſucceſſione, & ſi aliter dicatur, ſequeretur abſurditas, quod ſi quis non haberet aliquid niſi patronatum eccleſiæ, non valeret inſtitutio, quæ non eſſet cū vniuerſitate:ſequeretur etiā qđ ius patronatus non poſſet relinqui in codicillis, quod habet Federic. pro abſurdo, dicens ſufficere quomodocunque quis ſuccedat,etiam ſi ſit legatarius,pro hoc induceit opin.Io.quam dixi ſupra quæ. proxima.Nam ſi tenemus quod ad hæredes ſanguinis tranſit,ēt ſi aliorum bonorum hæredes non ſint,quæſtio eſt indubia.

Alij,vt refert Federi.ibi,dixerunt contrarium, dicētes per nullū titulū ſpecialē:ſiue inter viuos, ſiue in vltima volūtate

poſſe

ADDITIONES.

a Patronatus. Adde Archi in c.veniens.16.q.7.

b Non poteſt. Adde.c.cum ſeculum,inf cap. Pau. de lea.in diſp. inci patronus eccleſiæ ſancti Martini.& idem in rep.c.nobis.inf.eo.

c Ad extraneos. Adde gl.in l.ſi operarū.ff. de ope. libe. Bal.in l.1.circa pri.C. de in ius vo. Bal.in l. inſulā,in pri.ff ſo ma. Pau. de elea.in ſua diſp.inci.patronus eccleſię ſcti Martini.Pet.de anc.cōſ.79.inc prima facie videtur dicēdū.

d Ex donatione. Adde gl.in c.paſtoralis,de dona.gl.1.in c.nullus inf. e. Hoſt. in ſum huius tit.§.quid competat patrono.ver.ſi quis vtatur. Do. de ſancto gemi.in c.1.in.ſi.de vlu.li.6.

e Permutare. Adde Hoſ.in c. quærimoniam,inf.eo.gl.in c.quæſitum,de rerū permu gl in.c piæ mentis.16.q.7.Arc in c 1.de iurep.lib.6.

f Cum vniuerſitate. Adde Car.in c quærelam.in 25.q.de elect. & diffuſe per Abb.in ſua diſpu.inci. Augerio.

Digitized by Google

lo tertio.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia inter patronos diuidi non debet.*
2 *Ius patronatus eſt inſolidum apud unum quemque hæredem, præterquam quo ad ſacerdotis præſentationem, quæ eſt apud omnes pro parte, & nu. 3.*
4 *Patroni an poſſint adinuicem paciſci, ut alternatis vicibus præſentent.*
5 *Ius patronatus Neapoli diuiditur per uncias ex conſuetudine.*
6 *Hæredes plures uno patrono ſuccedentes an habeant tot uoces quot ſunt.*
7 *Patronatus inter hæredes an poſſit diuidi.*

Perlatum. Si propter diſcordiam patronorum eccleſia caret adminiſtratore: ceſſatur in eccleſia a diuinis: tolluntur reliquię, & oſtia clauduntur, hoc dicit cum ſequenti. Primo prohibet. Secundo ponit quid facere debet epiſcopus cum patroni impediunt in eccleſia ſacerdotem inſtitui, ibi, & ſi ſimultates. expone vt in gloſſ. tertia, & in
1 ea in fin. 65. diſtin. epiſcopus, in fin. No. † quod eccleſia non debet inter patronos diuidi: quod poteſt multipliciter intelligi. vt inf. q. prima. Oppono, quia litera videtur ſibi contradicere, primo enim innuit, ꝙ in eccleſia erat ſacerdos, ibi, ſacerdos ſuo officio fungi non poſſet, deinde innuit contrarium, ibi, donec ſacerdotem habeat. Soluit Inno. ad literam ibi ſacerdos. ſupplet, inſtituendus, vnde ſubaudit Hoſtien. non pręſentetur qui ſuo &c. loquitur enim ſecundum eum de eccleſia vacante, quod probat litera pręalleg. ibi, donec ſacerdotē habeat, & idem Petrus, & Abba. & eſt ſenſus prædictorum, ꝙ ſi propter diſcordias patronorum ſacerdos non poteſt fungi officio, quia non præſentatur, & ſic non inſtituitur, & per conſequens non fungitur officio., procedat epiſcopus, vt ſequitur. Inno. etiam aliter, intelligit, ꝙ poſſit loqui de ſacerdote inſtituto, qui ſi propter diſcordias patronorum in eccleſia ſtare non poteſt, procedetur, vt hic dicitur. & hoc conſonat literæ, ibi, ſacerdos officio fungi non poſſit, ſed non conſonat ibi, donec ſacerdotem habeat, vnde planior eſt intellectus pręcedens: tamen, & iſtę de ſe uerus eſt. Secundo oppo. ad hoc, & ad tex. aut enim ſumus infra tempus aſſignatum a patrono ad præſentandum, & non debet epiſcopus prouidere, vt hic, quia totum tempus cedit patrono, inf. eo. ſi vero, & cap. eam te. aut tempus eſt elapſum, & habet epiſcopus ſupplere inſtituendo, dictis iuribus, & ſic non eſt opus hac prouiſione. Soluit Inno. dicens, ꝙ litera in eo, quod dicit, ꝙ ſi aliter prouideri non poterit, vult, ꝙ ſi epiſcopus ſinę ſcandalo poſſet: de iure eſſet, ꝙ inſtitueret ſacerdotem diſcordantibus patronis. in hoc tamen latius dicit Inn. ꝙ ſi controuerſia eſt inter eos quos conſtat eſſe patronos, ſtabitur ſaniori parti, & ſi partes ſunt pares, debēt attendi merita electorum, 64 diſtinctio. ſi forte, & ſi partes ſunt in meritis pares, locus eſt gratificationi, infra eo. cum autem, & hoc ſi poteſt gratificare ſuperior ſinę ſcandalo, ſed ſi non poteſt, procedit, vt hic interdicendo diuina in eccleſijs, & ſi nec ſic concordabunt, auferentur inde reliquiæ quæ ſunt in capſis infr. c. proximo, & ſi nec ſic poterunt infra ſex menſes cōcordari: epiſcopus inſtituet alium autoritate concilij, de conceſ. præben. ca. 2. J. eo. eam te. dicit tñ Inno. poſſe dici, & non male, ꝙ ante quam interdicantur officia, vel reliquiæ extrahantur, debuit tranſiſſe ſex menſes, quod vltimum non placet Hoſt. qui dicit, ꝙ terminus quatuor mēſium, vel ſex non habet locū qñ ſcandalū imminet. Nam ēt ſi plures anni fluxerint debet epiſcopus ſcādalū vitare. de præſcript. nihil. & in hoc vtetur remedio huius cap. & ſequētis, quod ſi nō ſufficeret, debet cū patiētia expectare, vel ad Papam recurrere, qui debet oppreſſis ſubuenire, 2. quæſt. 6. ad Romanā, vel recurrat ad brachiū ſeculare, ſi obtinere pōt, vel ſi habet per ſe de homicid. poſtulaſti, vltra vero non reſtat ſibi remedium circa Deum, de iudi. cū non ab homine, dicit Io. An. ꝙ nō videt, cur Hoſt. contradicat Inno. nam Inno. ut-

huius cap. ſequentis, dicit etiām Inno. ꝙ ſi diſcordia eſt inter epiſcopum, & patronos laicos, ſtatim epiſcopus ponet ibi œconomum, qui bona eccleſiæ conſeruet. de offi. ordi. cum uos. pro hoc quod no. J. eo. eam te. ſecundum hoc expone literā ibi, donec ad concordiam redeant, ſed Vinc. exponit, ideſt vſque ad quatuor menſes infra cap. quoniam primum verius. Quædam alia pertinentia ad hoc contrarium tangit gl. J. c. pximo. Quæro de intellectu literæ ibi, eccleſia inter hæredes patroni diuidi non debeat. Solu. vt in glo. 1. in prin. quæ videtur intelligere, ꝙ eccleſia, ideſt ius patronatus non debeat di-
2 uidi inter hæredes, & idem Hoſtien. Et ex hoc no. ꝙ ius † patronatus eſt inſolidum apud vnunquemque hæredum, præterquam quo ad ſacedotis præſentationem, quæ eſt apud omnes pro parte. quam glo. no. ſingulariter, & eſt ſenſus eius, ꝙ licet quilibet hæredum ſit patronus inſolidum, nullus tamē de per ſe poterit præſentare, ſed omnes poſſunt, & ſi diſcordabunt, ſtabitur maiori numero, J. ca. quoniam, alias ſi præſentatio competeret cuilibet inſolidum, melior eſſet conditio occupantis, de pręben. ſi a ſede, lib. 6. de procur. ſi duo. eo. lib. quod non eſt verum, dicto ca. quoniam, & proſequere glo. vſque ibi, & ſic. cum qua in pluribus concordat Inno. Oppo. ad hoc, in eo, quod expoſui eccleſiam, pro iure patronatus, quia aliud patronatus, aliud eccleſia. Sol. quidam ſtant contrario: vt Vinc. & intelligit literam ibi eccleſia, proprie, dicens hoc prohiberi eccleſiam diuidi inter patronos, ideſt, ꝙ non accipiant ſinguli partem eccleſiæ, & hanc expoſitionem etiam ponit Inno. dicens, ꝙ hic non dicitur ius patronatus non poſſe diuidi, ſed eccleſias, quod intelligit Abba. quo ad bona, & poſſeſſiones eccleſiæ: ſed præcedens expoſitio videtur magis conſona iſti titulo, tamen etiam hæc ſecunda eſt vera. Et in hac glo. 1. ibi quærimoniam, ſupra: titu. 2. ca. 1. ibi, ſi libertus, vide hanc, & l. ſi ſepulchrum, de offic. delega. prudentiam, in prin. q. ſecūda vltra medium, ibi, inſolidum tranſit. ad hoc de elect. c. penul. §. ſi autem lib. 6. & no. eo. ti. clemen. ſecunda, in prima glo. Secundo quæro in eo, quod in pxima quæſtione dixi, ꝙ ius patronatus eſt inſolidum apud quemlibet hære-
3 dum, an hoc procedat † ſi ex inęqualibus partibus ſunt hæredes, glo. 1. ꝙ ſic ibi, & ſic, & idem Innocen. dicens, ꝙ tantam uocem habebit is qui minus habet in hæreditate, ſicut qui magis, arg. licet a remotis, 16. q. ſeptima filijs, & idem dicit in dotantibus, ꝙ tantam uocem habebit qui dedit parum ſicut qui multum, pro hoc inducit Hoſtienſi. illud de vidua, & de operarijs vineę. Mar. duodecimo, & Matth. vigeſimo, ſed contra eſt quod no. glo. 16 quęſtione ſeptima, quicunque, dicit Io. And. ꝙ illa debet intelligi cum unus ſolus eſt qui dotat. facit, quod no. 63. diſt. in ſumma. propoſita autem fuit quęſtio de dotantibus. Nam ſi quis daret rem magnam, ſed non pro dote, nō acquireret patronatū, ſm Inn. quia acquirit tm̄ ꝯſtructione, dotatione, vel fundatione, vt dixi in rubrica, q. 3. circa prędicta dicit Inn. poſſe dici, ꝙ ſicut rōne dignitatis aliqñ unus habet duas voces, uel plures: ſic ēt inter patronos cōpetit uox in electione ſm partē hęreditatis q̄ habet ad hoc, ff. de pact. maiorem. Hoſt. tenet primū, dicit tñ attēdenda merita perſonarum, ſicut, & in electionibus, de elect. dudum, J. de teſti. in noſtra, qđ eſt uerius. Nam is q dat multū admittēdo ſecum eum q dat, parū vr̄ ſibi cōmunicare ius patronatus, in quo nō poteſt fieri diuiſio reſpectu uocum, niſi quatenus reperimus expreſſum, ſicut in caſu cle. 2. eo. titu. Et ſimiliter cum decedit patronus qui erat unicus relictis pluribus hęredibus, licet inęqualibus partibus, oportet ius patronatus ęqualiter, cōicari oībus: qa nō apparet modus p quē alio modo fieri poſſit diuiſio, ſecus ſi appareret, vt in duabus ſequētib. Et ſ
4 ha gl. ibi, §. vſufructus vide de appel. c. pe. in gl. 1. † Tertio q̄ro, an patroni poſſunt adinuicē paciſci, vt alternatis uicibus pſentent. Glo. prima ibi, qd ſi arguit, ꝙ ſic, l. quotiēs, ff. de vſufru. vbi ſi

A D D I T I O.

a An patroni poſſint. Adde tex. & ibi doct. in cle. ff. de iure patro.

neratus,de inſtit.l.1.Vinc.infr.cap.proximo. dicit ſucceſſionem potius fieri per capita, ſicut etiam ad ſucceſſionem liberti veniunt patroni per capita, non per ſtirpes. inſtitu.de ſucceſſi.liber.§.ſed noſtra.aliàs incipit,multis.primum eſt approbatum inf.eo.cle.2.vbi de hoc in glo.1.

7 † Quinto quæro, an inter hæredes poſſit diuidi patronatus, vt vnus hæres habeat in vna eccleſia,alius in alia,& ſi deceſſerit ſine liberis,redeat ad cohæredem. Vincen.ꝙ ſic,per §.vltimum.inſti.de aſſigna.liber.contra tamen eſt ff. fami. erciſcun. quædam. de hoc in dicta clementina. 2. ſecundo reſponſo. vbi glo.in verbo libere.tenet primum.

S V M M A R I V M.

1 *Eligere aliquando ſumitur pro præſentare.*
2 *Epiſcopus an poſſit execrare locum ſacrum.*
3 *Reliquiarum quæ ſunt extra altare motio,nō inducit loci execrationē.*

Quæcunque. Summa vt ſup. ca.proximo pro eccleſia.i.ꝑ ordinatione eccleſiæ.diſſidere.i.diſcordare in præſentando.Petr. vel ideſt diſſenſiones habere.Go.prima magis eſt conſona:vt ſup.ca. proxi.vno.qđ eſſe debet ſ.c.proxi. Si aliter.ſic ſ.cap.proximo.hoſtia, & interdicat eccleſiam ſ.capitulo proximo. eligant,id eſt præſentent.

1 † Nota, ꝙ eligere quandoque accipitur pro præſentare. ſup.de electio.quærelam.Oppo.inf.c.proxi.& cap.cam te.So. vt in glo.& dic,vt dixi ſupra capitulo proximo.in ſecundo cōtrario. Et in hac gloſſ. ibi, facto epiſcopi, ſcilicet ſi poneret ibi rectorem. Et in fine. Nam per amotionem illorum quę ſunt in altari, execraretur altare. de conſen. eccle. vel alta.capitulo primo.

2 † Quarto circa hoc, an epiſcopus poſſit execrare locum ſacrum. Innocen. arguit ꝙ ſic per hanc literam. Cum enim res ſacra tollitur de loco, remanet prophanus.ff. de rerum diui.ſacra.§.1.de relig.& ſumpt.fune. ſi quis eo animo.In contrarium.ff.de contrahen.emp.ſi quis.19.qō.3.quæ ſemel.regula ſemel Deo.lib.6.dicit Ioan.And. ꝙ conſecratio

a eccleſiæ vel altaris a non conſiſtit in reliquiis quæ ſunt extra

3 altare.motio † ergo illarum nō inducit execrationem, quod dic vt infra de conſec.eccle. vel alta.capit.2. & per totum. & hoc procedit quo ad hanc literam,intelligendo vt dixi in proximo contrario.alias autem ex cauſa poteſt epiſcopus locum execrare.

A D D I T I O.

a Vel altaris.Adde glo.in ver.reliquiæ.cap.placuit.de condi.diſt.1.Hoſtien.in ſum.titu.de conſecra.ecc.vel alta.in §.3.vbi dicit ſe apud Lugdunum conſuluiſſe ſuper hoc do.Innoc.

S V M M A R I V M.

1 *Ius præſentandi cadit in patronum de gratia.*
2 *Iuſpatronatus ab initio cum cœperunt fundari eccleſiæ nō competebat fundatori conſtruenti vel donanti ſecundum iura antiqua.*
3 *Papa an poſſit conferre eccleſias ſpectantes ad patronos laicos.*

gratiam.& ad hoc allegatur quotidie. alias de rigore laici eccleſiaſtica negocia tractare non debent.de iudi. decernimus. & eccleſiæ cum ſuis dotibus ad epiſcoporum ordinationem pertinent.10.q.1.nouerint.& c.decretum.Goff.ius autem patronatus eſt eccleſiaſticum, & quod plus eſt, & ſpiritualibus annexum.de iudic.quanto.Secundo not.ex hoc, ꝙ ab initio,

2 † cum cœperunt fundari eccleſiæ,non competebat fundatori conſtruenti vel donanti ius patronatus ſecundum iura antiqua dicto cap.nouerint.no.16.q.7.pię mentis.no.Archi.66.diſtin.hortamur.quod tene mēti.vnde hoc ius ſurrexit ex quadam tolerantia eccleſię,quod bene probat verbum,ſuſtinuit, & de fundatore, quod ei competebat ius patronatus,ꝓbatur hic.& dic,vt in glo.prima.in prin.facit quod dico de offi.dele

3 ga.ſuper eo.notabili primo.† Tertio nota ex hoc, ꝙ Papa po-

a teſt conferre a eccleſias ſpectantes ad patronos laicos: quia cū habeant ex gratia eccleſias, non eſt ſublata poteſtas Papę:nec dicitur facere patrono iniuriam vtendo iure ſuo. hoc tamen non facit Papa,ne laici retrahantur ad huiuſmodi,inf. capit.illud.& capitu.cum dilectus.vbi de hoc.de pręben.cle.2.in glo.

4 antepenulti.Quarto no.ꝙ † priuilegium meretur amittere q abutitur.de hoc in glo.2.& in ea in fin.vel ſaltem deberet illa gratia decurtari.de priuile.dilecti.Quinto nota,ꝙ vna eccleſia debet eſſe vnius rectoris.de præben. cum non ignores 21. qō. 2.Sexto not.ꝙ ſi patroni diſcordant in præſentando, præficitur præſentatus qui maioribus iuuatur meritis.& qui præſentatur a pluribus,& non expedit ꝙ a maiori parte omnium patronorum.ſed ſufficit ꝙ a maiori parte reſpectu aliarum partium.quod dico inf.qō.6.Septimo no.de ſcandalo euitando.

5 † de hoc glo.antepenul.& pone exemplum, vt quia vtraque pars potens eſt.& dicit ꝙ ſi aliud conſtituatur, gladio vlciſcetur,quo caſu debet epiſcopus de non præſentando eccleſiam ordinare,ex quo enim partes non conueniunt,ſuperioris arbitrio relinquitur,63.diſtin.cap.ſi.ff.qui ſatiſda. cogan. de die. Hoſtien.& hoc ſine ſcandalo fieri poteſt.Si enim ſcandalizētur patroni etiam de hoc,abſtinebit epiſcopus vt euitet ſcandalum,ſed procedet per remedia de quibus ſup. duobus cap. proximis.licēad hoc vt epiſcopus poſſit ꝑ ſe inſtituere,opus eſt ꝙ lapſi ſint ſex menſes,vt inf. in fi.capit. Illud enim quod hic dicitur eo caſu quo eſt quæſtio de patronatu, procedit ēt hoc caſu quo eſt quæſtio de præſentatione,vt illa clauſula,& cui competat &c.referatur ad omnia ſuperiora ad quę congrue referri poteſt.de app. ſecundo requiris.pro hoc quod dixi ſupra capitu.1.in ſecundo contrario. Oppo.vt in gloſſ. vlti. Sol.vt in ea.& ibi,cam te.ibi dico in ſecundo contrario. & dicit Hoſti.quod hic loquitur de patronis laicis. & ita exponit tex.ibi,inter aliquos,ſcilicet laicos:quia ſi eſſent clerici,expectarentur per ſex menſes. Innocent. vero dicit quod quando non eſt diſcordia de iure patronatus, ſed non poſſunt concordare de perſona,expectatur per ſex menſes. de conceſ. præbē. cap.2.

A D D I T I O.

a Poteſt.Adde.Arc.in c.pię mentis.in fi.16.q.7.

pro hoc quod dixi ſup.eod.ſuper rubrica. quæſtio.6.alias ſeq-
retur φ ſtatim poſt fundationem nō poſſet acquiri ius patro
natus:quia locus iam eſt eccleſiaſticus.de conſe.diſt. 1.nemo,
quod eſt abſurdum.& de hoc J.c. proximo. & in eo quod di-
xi de eccleſia pauperata.dic ſecus ſi ex toto dos periret : quia
tunc de nouo dotans fieret patronus, ſicut fit is qui omnino
deſtructum reficit,inf.e.q.& q.ſeq.& ſeq.Quo autem ad quæ
ſtionem principalem,dicit glo.opin. Lau.procedere cum ec-
cleſia non eſt omnino deſtructa. ſecus ſi omnino, per c.con-
ſuluit.de iudęis.pro hoc Auth. vt nullus ędificet oratorij do-
mum.§.1,col.5.Et intelligit glo. hoc verum de illo qui ædifi
cat de conſenſu epiſcopi.& idem Hoſtien. dicens, φ ſi ſine e-
piſcopi conſenſu,nullum ius acquirit. dicta Authē. vt nullus
ædificet.§.1.& ſi aliud diceretur,obſtaret. ff.de vſufru.vſufru-
ctuarius. vbi dicitur φ vſufructuarius non poteſt immutare
formam rei,licet aliter non poſſet vti, vt ibi.& no.de pecul,c.
fi.in glo.2.dicit etiam Hoſtiē. æquum, quod ſi extraneus vult
reędificare,epiſcopus antequam cōſentiat prius hoc permit-
tat patrono.argum de his quæ fi.a præla. cum Apoſtolica.de
loca.potuit.de offi.archi.ad hæc. in fi. Secundo quæro, an qđ
dixi ſup.q.proxi.de reficiente eccleſiam,habeat locum in do-
te.Sol.per id quod dixi in proxima q. & dicit Hoſtien.inf.ca-
pitu. nobis.quod ſi eccleſia eſt depauperata,& aliquis de diœ
ceſani conſenſu eam dotet,acquirit patronatum. 16.q.6.quæ
cunque.quod ſic loquitur ſecundum Hoſtien. melius dic,vt
ſup.qō.proxi.quod procedit hic, quando eccleſia nunquam
7 fuit dotata.alias ſecus.† Tertio quæro, in eo quod dixi ſup.q.
1.quod reficiens eccleſiam omnino deſtructam efficitur pa-
tronus:quid ſi reficit de eadem materia. Glo.prima ibi.Item
quid,quod prior patronus,per l.proponebatur. ff. de iudi.vbi
dicitur quod idem eſt iudicium,licet mutetur iudex.& idem
populus mutatis ſucceſſiue corporibus,& eadem nauis muta
tis ſucceſſiue tabulis. Ad idem inducit.ff.de vſufru.ſi in area,
ubi ſi in area cuius vſufructus alienus eſt ædificaui infra tem-
pus quo vſufructus perire ſolet, ſublata ſuperficie reſtituitur
uſufructus de iure prætorio,licet fuiſſet amiſſus de iure ciui-
li propter ædificium. Nam vſufructus areę perditur ſi in ea
fuit ædificatum.ff.qui.mo.vſufru.amit.repeti. §. ſi. ad idem ī-
ducit.ff.de ſerui.vr.prædi.ſeruitutes. §.ſi ſublatum. vbi ſubla-
tum eſt ædificium ex quo ſtillicidium cadit,ſi ſub eadem ſpe-
cie & qualitate reponitur vtilitas,vt idem intelligat. Ad idē
inducitur ff.ſi quis cau.ſi eum §. qui iniuriarū. vbi ſicut actio
iniuriarum non datur hæreditaria nec ſtipulatio de iudicio ſi-
ſti.ante lit.conteſt,in ea cauſa commiſſa.ad idem inducit ſi ex
noxali cauſa l.2.in fi.vbi ſi ſeruus eſt præſens, & dominus ab
eſt,& nullus ſeruum defendit, iuſſu prætoris datur pro noxa.
Sed cauſa cognita domino reſtituto reſtituitur etiam actori
actio perempta,eo qđ dictus ſeruus in ipſius bonis eſſe cepe-
rit.Ad idem inducit.ff.de vſufru.dominus. in princip.vbi ſi le
gatum eſt prædium ei qui habet vſumfructum prædii, & le-
gatarius filio de inofficioſo recte agenti coactus eſt illud reſti
tuere,ius vſufructus integrum permanebit. In contrarium ī-
ducit,quia res ſemel extincta &c.& hoc tenet.& pro hoc ff.q.
mo.vſufru.ami.quid tamen.§.pen.vbi ſi nauis fuit per partes
refecta,durat vſufructus. ſed ſi ex toto fuit deſtructa & poſtea
reſtaurata, licet ex eiſdem tabulis, vſufructus extinctus eſt.&
per hoc ſecundum Ioan.Cal.reſpondetur ad iura contraria q̄
loquuntur quando ſemper remanet materia. facit dicta.l.re-
peti.§.rei ff.qui.mo.vſufr.amit.procedit autem quæſtio reſpe
ctu patronatus ſurgentis propter ædificium, vel etiam ꝓpter
fundationem,ſi ponatur quod ædificium oīno ruit vel fundi
tus periit. Sed in patronatu ſurgente propter dotem non vi-
detur procedere ſecundum Tan.Goff.Vincen.Phi.& Hoſtiē,
dic,φ etiam hoc caſu procedit, ponēdo quod dos periit,ſi de
nouo alius dotet, quia dotans erit patronus, non autem is q
primo dotauit;vt ſup.q.1.& 2.Et in hac gl. ibi,& Archicinus,
vide de verb.ſig.abbate,ver.his igitur. quæſtio. 2.ibi.§.aream,
vide de ſymo.ex inſinuatione.notabili.3. Quarto † quæro, ſi
8 quis eſt patronus monaſterij, quod quia deſectum eſt,vnitur
alteri;an remanet patronus.Spe.eo.titu.in fi. diſtinguit,an vi.

9 [illegible]
ſcilicet a quinque.Idem tenet Compo. de elec.eccleſia 1.per
hoc c.& quia illud c.eccleſia,videtur contradicere:dic,φ loq-
tur in electione quæ fit a pluribus, vt à collegio.facit φ nota.
de conſti:cum omnes.per hoc infertur, quod ſi ſunt duo pa-
troni,alter poteſt alterum præſentare: licet ex duobus eligen
tibus alter non poſſit alterum eligere.facit quod no. J.eodē p
veſtras,& de hoc vltimo in regula,in toto in quæſtione lib.6.
& dic,vt dixi de elec.c.1.vbi etiam de eligentibus dixi φ certo
10 caſu valet electio.Septimo quæro †, an patroni ſint vocandi
a a ad electionem ſeu præſentationem,ita quod nō vocati poſ-
ſint proſequi contemptum.videtur quod ſic,ſicut in electio-
ne.de elec.quod ſicut.& in collatione. de præben. cum in ec-
cleſijs,libro ſexto.ergo & in præſentatione, cum patroni eli-
gant præſentandum,vt hic.& ſupra capitulo proxi.& inf.cap.
nobis.Io.And.diſtinguit, φ aut præſentatio ſpectat ad colle-
gium vel vniuerſitatem,& debet fieri vocatio. pro hoc quod
no.de conſti. cum omnes.aut ad ſingulos. & quilibet poteſt
vti,alijs nō vocatis;qa p hoc nō vetat quin & alij poſſint vti.
pro hoc iſta litera.& quod no. de regula. beneficium.lib.6.in
fin.glo.magnæ.& ſuper ea.& idem dicit Ioan. And.de pro-
curatore patroni abſentis,cum quæritur an poſſit pręſentare,
& an ſit vocandus.de quo dixi ſupra de conceſ.præben.cap.fi.
vbi tamen ſolum no.an præſentare poſſit, ſed eo caſu quo
præſentare poteſt,ſi quæritur an ſit vocandus.dic vt nunc di-
xi.Frederi.tamen in conſilijs.cōſ.97.& 99.videtur velle quod
etiam patronus contemptus poſſit agere de contemptu, ſed
primum verius.ſufficit enim quod hoc non eſt iure expreſ-
ſum.Op.ad hæc,quia præſentatio eſt apud omnes, non apud
ſingulos:vt dixi ſupra cap.1.q.1.Sol.vt ibi, quia ibi ſolum di-
citur quod vnus non poterit præſentare præoccupando, ſed
ſi præſentant in diſcordia, habetur conſideratio de qua dixi
ibi.q.2.Oppo.ad idem de cle. 2.primo reſponſo.eod.titu.vbi
hæredes vnius patroni habent vnicam vocem. Sol.illius vo-
cis quilibet habet partem ſuam, ſuum ergo votum diuiſim
poterit exprimere,licet honeſtius fieret coniunctim. Oppo.
ad idem de elect. venerabilem. Soluit Ioan.calde.quod ibi cō
gregantur tanquam collegium,vt ibi dixi.ver.obiectioni,cō-
trario.3.Octauo quæro circa id quod dixi in vltimo notabili.
pone quod eſt quæſtio de proprietate iuris patronatus inter
aliquos, quorum tamen neuter poſſidet, an procedit quod
dicitur in fi.Soluit Innocen.quod ſic : quia litera non diſtin-
guit:ſed ſimpliciter dicit,φ ſi eſt quæſtio de iure patronatus,
epiſcopus ordinet.ſecus die ſi aliter poſſidet : quia tunc lite
pendente ſuper patronatu poſſeſſor præſentabit infra eodem
conſultationibus.& de hoc etiam in ſequenti quæſtione.No
no quæro,ſi inter duas eccleſias eſt quęſtio de iure eligendi,
nec aliqua eſt in poſſeſſione.dicit Inno.idem dicendū, prout
dictum eſt in proxima quæſtione,ſcilicet, quod lapſo tempo
re epiſcopus ordinabit,ſed ſi altera poſſideret,ipſa eligeret, vt
in proxi.quæſt.& dicit Innocen.quod difficile videtur quod
inter duos poſſit eſſe aliqua quæſtio de aliquo iure, niſi alter
poſſideat,quod procedit habito reſpectu ad factum; quia de
talibus ſolent litigare quaſi poſſeſſores.de cauſa poſ. cum ec-
cleſia.tamen de iure poteſt eſſe lis ſuper proprietate, etiam ſi
nihil de poſſeſſione dicatur: quia nihil commune habet pro
prietas cum poſſeſſione . ff. de acqui.poſſ.naturaliter.§.nihil.
de cauſa poſſ.paſtoralis. Oppo.ad ea quę dicta ſunt in hac qō.
& præcedenti. & ad tex.ſimul; cum eo caſu quo litigatur de
iure patronatus,vel de iure præſentandi,non currant tempo-
11 ra; † quia ex quo agunt,non poſſunt dici negligentes. C. de
inoffi. teſt.contra maiores. ergo tempora nō currunt.de elec.
ne pro defectu.de conceſ.pręben. quia diuerſitatem Hoſtien.
ſtat

ADDITIO.

a Vocandi.Add. A [illegible] in c.cum omnes.de conſti. Par.de elec.in capitu
lo non [illegible]

Digitized by Google

tur quando de iure patronatus quæſtio emeſerit inter patro-
nos, non quando inter præſentatos. facit quod not. in d. ca. cũ
vos. & eſt ratio, quia iura quę dicunt debere prouidere, loquũ
tur quando eſt diſcordia de iure patronatus, & inf. c. eam te &
c. cum propter. & quando patroni non præſentarunt. de hoc
12 in d. c. cum vos. Decimo quæro †, an pręſentatum a maiori
parte patronorum poſſit epiſcopus refutare. videtur ꝙ non.
quia hic dicitur eum præficiendum. Contrarium tenet Inn.
quia ex præſentatione non quęritur ius. ar. inf. eo. quod autẽ.
quod non facit. Ibi enim loquitur quando patronus non per
ſiſtit in præſentatione, ſed alium cumulat. quo caſu poteſt e-
piſcopus præterre, inf. c. paſtorales. ſecus ſi perſiſtit: quia tunc
inſtitutio facta de alio non tenet patrono proſequente con-
temptum. 16. q. 7. decernimus. & dicit Hoſtien. non eſſe verũ
quod præſentato non acquiritur ius: quia imo acquiritur. de
re iudi. cum Bertoldus. pro hoc eſt quod no. de poſtu. c. 3. Vn
13 decimo quæro, ſi eſt vnus patronus tantum in eccleſia †, qui
negligit, an ſupplebit epiſcopus, ſicut ſupplet hic, ſi ſunt plu-
res. dic, ꝙ ſic. de ſup. neg. præla. cap. 2. in fine. Quid autem ſi i-
a ter epiſcopum & patronum a ſit quæſtio. no. de offi. ordi. cum
vos. & inf. cap. eam te.

ADDITIO.

a Et patronum. Adde doc. in c. 2. ſup. e. glo. in c. ſi plures. 16. q. 7.

SVMMARIVM.

1 *Pœna creſcere debet creſcente contumacia.*
2 *Conſuetudo loci approbata à Papa quod laicus det inueſtituram in eccleſiis, valet.*
3 *Laycis an per antiquam conſuetudinem poſſit competere ius conferendi beneficium eccleſiaſticum.*
4 *Tempus de cuius contrario non eſt memoria, cum poſſeſſione inducit titulum ſufficientem ad præſcribendum etiam contra ius commune.*
5 *Sponſalia contracta inter probibitos, ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit, non tenent.*
9 *Layci ex conceſſione Papæ poſſunt diſpenſare.*
7 *Clericus recipiens eccleſiam à layco an ſit ſuſpenſus.*

Præterea. Excommunicantur patroni layci, qui in
eccleſijs inſtituuntur, vel bona ipſarum
adminiſtrant, & clerici qui inſtitutionem laycorum recipiũt
communione priuantur, habet duo dicta. Secundum ibi, cle
ricus. Neglecta. maxime, vel non poteſt eſſe niſi neglecta ex
quo irrequiſito epiſcopo inſtituunt. diſtribuant. & male. de
immu. eccle. non minus. Vincen. præſliterit. i. non reſipuerit.
1 † Nota, ꝙ creſcente contumacia creſcere debet & pœna: vt
hic in fi. & ſup. vt lite non conteſta. quoniam. in fi. & dicit Ho
ſtien. ꝙ ſi clericus depoſitus non ſe correxit, tradetur curię ſe
culari. de iudi. cum non ab homine. Quæro quo ad primum
2 dictum, ſi eſt de conſuetudine loci † quod laycus det inſtitu-
ram. dicit Vincen. quod valet, ſi Papa approbauit. 63. diſtinct.
Agatho. & c. in ſinodo. alias non. de hoc per Ioan. mo. & Ioã.

ſemel. libr. 6. pro hoc quod no. Innocen. de condi. ap. ſuper eo
5 vbi dicit quod non tenent ſponſalia † inter prohibitos cõtra
cta ſub conditione ſi Papa diſpenſabit. & ratio eſt, quia talis 2
ditio videtur eſſe impoſſibilis. ſed ius conferendi non poteſt
per laycum poſſideri ſine licentia expreſſa ſummi pontificis.
63. diſtin. Adrianus. & cap. ſequenti. quod no. Innocen. de ele.
quod ſicut. nec in hoc ſufficit patientia. argum. de præben. cũ
iamdudum. dicit tamen Ioan. Mona. in dicto capitu. 2. de prę
ben. quod ſicut certis ex cauſis tale ius fuit aliquando cõceſ-
ſum laicis, vt in iuribus prællega. ſic ſi ſcandalum eſt in aufe
rendo poterit eis dimitti. quod dicit Ioan. And. ſibi placere, &
fortius procedere in eccleſiis quas eorum progenitores fun-
darunt & dotauerunt. Nam etiam excommunicare poſſint
6 laici † ex conceſſione Papæ 32. diſtin. §. verum. ver. ſcribit. 2. q.
5. Mennam. no. de iudi. decernimus. in glo. 2. & intelligo ꝙ to
lerari poſſunt per Papam, per alium non, per iura ſuperius al-
leg. hoc tamen caſu quo eſt conſuetudo ita inueterata, nõ de-
bet inferior eam immutare ſi ſurgit ſcandalum ex immuta-
tione. ſed conſulat Papam qui eam fortaſſe approbabit, quod
poſſet per ea quæ proxime dixi. Interim autem donec appro
bet, vel reprobet, tollerabuntur laici: quia ea quę tandiu obſer
uata ſunt, præſumuntur fuiſſe conceſſa 12. diſtinct. illa. Tertio
7 quæro; † an clericus recipiens eccleſiam a laico ſit ſuſpenſus.
glo. vltima quod non. Et in ea ibi, non eſt ſuſpenſus. idem Tã
cre. Goffred. & Hoſtien. pro hoc, quia nec laici ſunt excom-
municati ſup. proximo reſponſo. Ibi, ſi quis deinceps. vbi de
hoc, & de renunc. quod in dubiis. & ſecundum Vincen. hæc
iura locum habent vbi laicus dat eccleſiam in titulum. ſecus
ſi in proprietatem. & ſic videtur velle quod laicus poſſit do-
nare eccleſiam in proprietatem, cui obſtat inf. eodem illud.
& dic vt ibi.

ADDITIONES.

a Contumacia. Adde c. at ſi clerici. & c. cum non ab homine. de iudi.
b Quod non. Adde quod eſt conſ. 57. incip. Reſpondemus de iure num. 1. & 4. B. S.

SVMMARIVM.

1 *Ius non acquiritur ex præſentatione.*
2 *Poſſidentis conditio melior eſt.*
3 *Patronus ex quo præſentauit unum an poſſit alium præſentare.*

Quod autem. Si patronus laicus ſucceſſiue pre-
ſentauit duos, & ſecundus eſt ab
epiſcopo inſtitutus, valet inſtitutio. Primo ponitur quæſtio.
Secundo ſolutio, ibi: dubium videmus. de idoneo non erat
quęſtio. præſentatus. a patrono. Innocẽ. amiſſus. nec repulſus.
vt maior ſit dubitatio. melior. i. bona. Ratum non eſt. quo ad
hoc quod præſentatus adminiſtrare poſſit. Not. ꝙ ex præſen-
1 tatione non acquiritur ius, † alias non valet inſtitutio ſecun-
di, quæ tamen valet vt hic. & inf. capitu. paſtoralis. dic tamen
ꝙ acquiritur aliquod ius, quod dixi ſup. cap. quoniam, quæſt.
2 10. Secundo no. illud, ꝙ melior eſt conditio † poſſidentis, &
ratione

de re iudi.cum Bertoldus.

SVMMARIVM.

1 *Patronus ex quo præſentauit vnum an poſſit alium præſentare.*
2 *Inſtrumentum non refert an loquatur per verba præſentis temporis, an præteriti.*
3 *Impedimentum non præſtat quod de iure non ſortitur effectum.*

Decætero. Pattonus eccleſiam clerico vel eccleſiæ ſine conſenſu epiſcopi donare non pōt; Primo ponitur dictum. Secundo ratio ibi, quia.eccleſiam, in qua nullum ius habet inf.c.illud. No. ꝙ quandoque inſtrumē
1 ta † concipiuntur per verba primę perſonę, ibi, conceſſi.& nō refert an ſint primę an tertię.de conuer. coniugat.dudum de verbo.ſig.abbate.vbi de hoc. Secundo nota, quod non refert
2 an inſtrumenta † loquātur per uerba præſentis temporis, an præteriti, ibi.conceſſi vel dedi. Hoſtien. Pett.& Abb.& in hoc eſt tex. ſingularis, nec alibi ſcio.probatur enim hic, quod valet inſtrumentum etiam ſi pars contrahendo dicat de præterito, dedi, vel conceſſi, pro hoc ff. de acquiren. poſ.prædia. & quod ibi nota.& de verbo. obligat. ita ſtipulatus.§. Griſogonus. ſolu. matri. poſt dotem. & dic quod licet verba ſint de præterito: tamen habent ſenſum de præſenti: adeo ꝙ ſi extraneus ſtipulatur dotem ſibi reddi, quam maritus confiteretur ſe habuiſſe, licet verbum habuiſſe ſit de præterito: tamē intelligitur de præſenti, & acquiritur actio ipſi extraneo, quæ non poſſet acquiri ſi datio præceſſiſſet, & ſtipulatio ſecuta foret ex interuallo. C.de rei vxo. actio.l.vna.§.accedit. & ſic conſului. pro hoc quod no. Barto. in dicta l.prædia.& dicto §. Griſogonus. quod tene menti. Tertio no. illud, pro non dato ha-
a betur &c.a de hoc in glo.vltima.& hoc no. Vincen. ꝙ non p̄-
3 ſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectū. regula, non præſtat, lib.6. vnde ſi quis ſine cauſa in poſſeſſionē ductus expellitur, non tenetur expulſor ex illo edicto. ne vis fiat ei. ff. quibus mod.pigno.vel hypo.ſoluitur.ſi debitor. ff. ne vis fiat ei qui in poſſeſſio.mitti.l.1.§. hæc verba. Et in hac glo.vlti.ibi, traditio. vide inf.eo.cura, in glo.vlti. Ibi l.3. fruſtra quis vetetur ſententiam ab illo latam, qui ferre non poterat. Ibi l.2.§.vlti.damnatus dicitur qui damnatus eſt ab eo cui damnādi ius fuit. Ibi l.vna.uide de offic.vica.ſua.notabili 4. Oppo. ꝙ valeat conceſſio laici.inf.eod.cura. Glo. vlti.non ſoluit. ſolue vt ibi. Et in hac glo.ibi, ſupple hic, nec in poſſeſſionem. vſque ad finem intricate loquitur glo. videtur tamen habere hunc ſenſum, ꝙ ſi clerici, quibus laici conceſſerant, fuiſſent in poſſeſſione præſentandi, valuiſſet præſentatio. ſed hæc non eſt ad propoſitum: quia hic non quæritur niſi de ipſa conceſſione. Deinde in eo quod dicit, ꝙ laici erant hic in poſſeſſione ſaltē de facto, videtur recedere ab eo quod prædixi. Nec tamē hoc contrariatur dicto præcedenti, intelligendo vt nunc dixi. & quicquid velit glo. dicere. & dic melius vt dico inf.ca.illud. & in dicto c.cura. Secundo oppo. ad idem. ſaltem enim debuit valere conceſſio laici quo ad ius patronatus. arg. de dona. paſtoralis. Sol. ibi patronus non cōtulit eccleſiam, ſed epiſcopo donanti conſenſit. vnde Innocen. videtur velle quod hic non dedit ius patronatus, ſed eccleſiam in proprios vſus, quod nō poterat. Vicent. vero dicit ꝙ videtur nihil agi, ſcilicet quo ad eccleſiam. tamen valuit conceſſio quo ad ius patronatus, qđ donare intendebat. Phil. tenet primum, quia intendebat conferre eccleſiam, & non ius patronatus. de hoc inf.cap.illud. in glo.prima.& dic vt ibi dico. Quæro vt quærit gloſ. & ita.ibi, Sed quid. Sol. vt in ea.& ibi §.vltimo. vide de dona.paſtoralis. contrario primo.

vt in glo

tus. & pro hoc quod dicit quod emebant vt præſentare poſſent ad eccleſias. facit quod dico in ſequenti contrario. & no. iſtam gl. in eo quod exponit varia vocabula iuris patronatus, & de iſtis aduocatijs dicit Innocen. ꝙ ſecundum diuerſas cōſuetudines plus vel minus habēt oneris & honoris. Et in hac glo.prima ius patronatus. quandoque tamen differunt aduocatio, & ius patronatus, quod dico in f.c. præterea. Secundo op
1 po. ꝙ ius patronatus † poſſit vendi inf.c.cum ſeculum. Solu. vt in glo.2.& vltra glo. dic, quod ideo vendi non poteſt: quia annexum ſpirituali inf.c.de iure.1. qō. 3.ſaluator. Hoſtien.ad euitandum contrarium, in litera ibi, quocunque modo, ſupplet, illicite. pro hoc verbum comparant, quod procedit. ille enim eſt illicitus modus, vnde ſecundum illam qualitatem debent intelligi verba ſequentia. ff. de tri.vino & oleo leg.l.ſi.§.cui dulcia. de reſcript. ſedes. facit de procur. clemen. non poteſt. pro hoc, quia emebant iſti vt præſentare poſſent filios & nepotes, vt etiam dixi ſup. contrario proximo. quod videbatur ſymoniacum. Ex his verbis colligitur alia lectu. ꝙ hic nō tenet emptio propter intentionem deprauatam emptorum. ſed quia difficile eſſet hanc intentionem probare, mihi placet lec. ſecundum quam primo ſummaui, ꝙ ideo non ualuit emptio: quia emerunt ſine vniuerſitate, quod fieri nō poteſt, cum ſit ius annexum ſpirituali. vt ſup. eo. contrario. tamen & ſecunda lect. eſt vera, & bene conuenit literæ, intentio.n. probari poterit per coniecturas & facit ad id quod dico J. in tertia quæſtione & quatenus emptores ſpoliantur iure patronatus, æquior lect. eſt ſecunda. pro hoc quod dico inf. c.de iure. Tertio oppo. in eo quod permittitur ſpoliatio. contra id de reſti. ſpolia. conquerente. Sol. expone literam ibi, ſpoliando i. priuando per ſententiam, ſecundum Goffredum, qui etiā di-
2 cit quod † ſpoliatio ſonat in malum, & in actum vitioſum: priuatio vero in actum iudicialem. de hoc in dicto c.conquerente. vel hoc dicit quia ex quo aliquis cōtra inhibitionem epiſcopi talia facit, non expedit quod ordinetur iudicium cōtra ipſum. & ſicut de facto proceſſit, ita de facto per iudicem procedetur contra eum. de pac. cum clerici. & quod no. de ſymo. licet Heli. ſecundum Hoſtien. quod non procedit: quia poterit cōpetere emptori aliqua legitima defenſio. ideo nō debet ſpoliari niſi cauſa cognita. de præben. licet.2.lib.6. ideo prima
3 placet. Quæro, an † patronus a poſſit præſentare filium. gloſſ.
a 3.quod ſic. Tan.& Innocent. contra. pro hoc facit hæc litera, primum communius approbatur. nec ob. hæc litera: quia ius patronatus fuerit illicite acquiſitum: vt ſup. in ſecundo contrario. Et in hac gloſſ. ibi, præſentare, ſed non intrudere. & ſic loquitur contrarium, ſecundum Vincen. Secundo quæro, cui applicatur ius patronatus quo iſti ſpoliantur. gloſ. vltima dicit. quod eccleſiæ. & idem Inno. qui dicit ꝙ eccleſia erit libera ab aduocato per iura quæ in prin. allegat gloſſ. Oppo. ad hoc de eo quod dicit glo. vl. ad finem. So. vt in ſeq. qō. Tertio quæro hic, pone quod eccleſia emit ius patronatus a patro-
4 no, an patronus perdit ius patronatus: ita ꝙ remaneat apud eccleſiam, ſicut dixi proxima quæſtione. Gloſſ. e. arguit quod non quia venditio non tenuit: debet ergo remanere patronatus apud patronum. In contrarium, quia emptor debet ſpoliari, & non venditor. Ita arguit gloſſ. ibi. ar. contra. ſed potius facit pro eo quod proxime dixi. ſed facit contra id quod dictū eſt in proxima.q. deinde glo. dicit. vel dic, ꝙ prius dixi, & non apparet quid velit. Ioan And. dicit poſſe diſtingui, an tota eccleſia delinquerit necne, iuxta nota. de ordi. cogni. cum dilectus, in tertia glo. de hoc, & in regula delictum. lib.6. uult dicere, quod ſi eccleſia emit communicato conſilio, contractus valebit: nec eccleſia erit libera: quia non habet locum pœna

ADDITIO.

a Pro non dato habetur. Adde c.gratia, & c. qui perfectionem. 1.q.1.c. quæro, & c. ſolet. de cōſe. di.4.l.nemo. ff. de reg. iur. & in l.non dubium. C. de legi. 3

ADDITIO.

a An patronus. Adde Arch. in c. qui ſtudet. 1.q.3.

Digitized by Google

9 *Epiſcopus donans uillam, & omnia iura quæ ibi habet an intelligatur donare decimas.*
10 *Clauſula generalis comprahendit ea tantum quæ ſunt ſimilia expreſſis.*
11 *Teſtator ſi inſtituat aliquem in omnibus bonis, non ueniunt iura decimalia quæ in fondum habebat.*
12 *Hæredum nomine quo caſu ueniant ſoli filij.*
13 *Decimæ quo modo donari poſſint.*
14 *Temporalia an tranſeant cum vniuerſitate ſpiritualium.*
15 *Spiritualia quare non tranſeant cum vniuerſitate temporalium.*
16 *Iuſpatronatus an tranſeat, ſi quis obligat uel uendit omnia iura quæ habet in aliqua villa, cum non ſit ſua, ſed ibi tantum certos fundos habet.*
17 *Hæres adita hæreditate ſingularium rerum dominium habet, non ſic emptor hæreditatis.*
18 *Eccleſia an tranſeat ſub hæreditate,*
19 *Palatio uendito ubi eſt capella quæ habet multa priuilegia uel multos redditus, an ueniat ius patronatus.*
20 *Eccleſia ſi uacet, pendente quæſtione ſuper iurepatronatus, an patronatus poterit præſentare.*

Ex literis. Si nõn fuerit exemptum ius patronatus,
cum vniuerſitate tranſit in quem tranſit
vniuerſitas, etiam ſi ipſa vniuerſitas tranſeat tantum quo ad
vtile dominium. Primo ponitur quærela epiſcopi. Secundo
dantur iudices, & inſtruuntur quo modo cauſam diffiniant
ibi, mandamus. No. ꝙ eccleſia datur ad firmam. pro hoc ſup.
de iureiu. quęrelam. de relig. domi. cũ venerabilis. hic tamẽ
nõ probatur quod poſſit dari de per ſe: ſed cum vniuerſitate,
1 & de hoc inf. q. 1. † Secundo not. ꝙ ius præſentandi ſpectare
poteſt ad abbatiſſam. arg. de maio. & obe. dilecta. de conceſ.
præben. c. ſi. Tertio no. quod patronus iuſte mouet litem cõtra
ſuperiorem qui non vult inſtituere præſentatum. de hoc
2 in glo. 3. & pro hoc 16. q. 4. decernimus. † Quarto not. ꝙ metropolitanus
eſt iudex epiſcopi ſuffraganei: alias non potuiſſet
abbatiſſa coram archiepiſcopo conquæri de epiſcopo:
de off. or. paſtoralis. Phi. quod tamẽ omnino non colligitur,
quia loq̃tur archiepõ Cantuarien. q legatus eſt s̃. de of. le. c. 1.
dictũ tñ eſt verum. & de hoc in d. c. paſtoralis. Quinto nota, ꝙ
gradatim eſt conquærendum de ſuperioribus. 16. quæſt. 7. filijs.
Vincen. ſic abbatiſſa hic primo apud epiſcopum, deinde
apud Archiepũm conquæſta eſt. Sexto no. ꝙ id videtur cõceſ
3 ſum † quod non eſt nominatim exemptum. de hoc in gl 4.
Et an quod non eſt conceſſum, intelligatur prohibitum. dixi
de trãſla. c. 2. Septimo no. ꝙ idem iuris eſt in toto ꝙ in parte.
de hoc in eadem gl. 4. & probat̃ hic, ex eo qa ſicut trãſit vniuerſitas:
ita & patronatus, cum ſit pars eius. Et in hac gloſſa
ibi. §. 3. vide de re iudi. cum Bertoldus. ver. licet autem, contrario.
4. Octauo not. ex hoc, quod quædam tranſeunt in genere
quæ in ſpecie tranſire non poſſunt. Nam patronatus in ſpe-

& ſic non prodeſt quo ad percipiendos fructus. de reſti. ſpo.
grauis. præſentatio autem eſt fructus iuris patronatus, vt no.
Inno. infra eo. conſultationibus. Sol. ſtat ꝙ ius patronatus ius
fuerit exceptum. & ꝙ miles ſit malæfidei, & tamen tenebit
inſtitutio. ſufficit enim ꝙ reputabitur malæfidei. pro hoc qđ
dixi de elect. nihil. ad fi. Nam vbi eſt communis reputatio valent
geſta etiam a poſſeſſore malæfidei. ff. de offi. præto. l. Barbarius.
de elec. quærelam. infra cap. conſultationibus, & dixi
in dicto c. nihil. & per hoc declara glo. vltimam ibi, & ita ſi
fuit, vſque ibi, & ſi poſtea. vel dic, ut dixi in præcedenti contrario,
ꝙ miles fuit poſſeſſor bonæfidei. per id quod dicitur
in dicto c. conſultationibus. & pone exemplum, ut quia licet
fuerit exceptum ius patronatus, tamen poſtea fuit iudicatũ,
uel exceptio nõ ualebat, uel quid ſimile. uerius tamen eſt qđ
prædixi, ꝙ etiam ſi miles fuerit poſſeſſor nõ bonæfidei, tenet
inſtitutio ad præſentationem eius facta, & maxime hodie
procedit hæc ſolutio, quia inſtitutio habet uim diffinitiuę, &
in ea locum habet c. ſi. de elec. lib. 6. & ibi no. glo. 2. & ſic qui
hac de cauſa poſſidet, autore prætore poſſidet, & in ea teneri
debet. ff. de acquiren. poſſeſ. iuſte. & quod no. in dicto ca. nihil.
& in dicto c. conſultationibus. in quarta quæſtion. Quæro,
qualis contractus fuit iſte de conceſſione villæ ad firmã.
Glo. 1. ſoluit ſecundum quoſdam, ꝙ fuit in hoc ꝙ vtile dominium
tranſiuit in conductorem, & ſic etiam tranſiuit ius
patronatus. & dicit Goffre. ꝙ ideo tranſit eccleſia ſub hoc cõtractu,
qa in locatione dominiũ, & poſſeſſio retinetur. ſed ſi
eſſet contractus per quem transfertur dominium, eccleſia
per ſe non tranſiret. Et videtur velle, ꝙ eccleſia poſſit ſpecifice
deduci in contractum locationis. non autem in contractũ
per quem dominium transferatur. Hoſt. dicit hoc vltimum
verum in titulo non gratuito. per donationem enim tranſit
etiam per ſe. de dona. conſultationibus. & c. paſtoralis, quod
placet. In eo autem, ꝙ Goff. dicit in contractum locationis
poſſe deduci eccleſiam. dic, ꝙ hic loquitur non de eccleſia,
ſed de iure patronatus. quid tamen ſit de eccleſia dico. ĩ. quę.
12. Item qualiſcunque ſit contractus per quem dominium
non transferatur: vt locatio ad tempus modicum, per quam
non tranſit dominium vtile, ſed ſola commoditas: tamẽ trãſibit
ius patronatus cum vniuerſitate, vt hic. Et in hac gl. ibi,
6 quidam. Innocẽ. † Secundo quæro, an in contractu pignoris
tranſeat ius patronatus, glo. eã. dicit ꝙ non. & idem Innoc. &
Goff. Et in hac. glo. in fine. vbi de hoc in gl. vlt. & ibi dixi. Tertio
quæro, quæ eſt ratio ꝙ in contractu pignoris non tranſit
patronatus, vt in proxima quæſtione. dicit Goff. ꝙ eſt: quia licet
per contractum pignoris tranſeat poſſeſſio in creditorẽ,
qui poſſidet pręterquam quo ad duo, ſ. quo ad vſucapionem.
ff. de acqui. poſ. l. vna §. per ſeruum: quia non vſucapit. ibi.
Item ad vitandum ſatiſdationem. ff. qui ſatiſda. cog. ſciendũ,
§. creditor. vbi ſatiſdat: ac ſi non poſſideret pignus, tamen ratione
poſſeſſionis talis, abſurdum eſſet ꝙ poſſeſſio eccleſiæ
tranſiret in creditorem: ſed hoc non eſt reddere ratioẽ: quia
non dicit cauſam abſurditatis. Inn. dicit ꝙ ratio eſt: qa in cre-
ditorem

Digitized by Google

quæſtiones q.viii. Quinto quæro,in eo quod dixi in præcedenti
8 quæſtione,ꝙ ius decimarum † non tranſit cum vniuerſitate
& ius patronatus ſic:quæ eſt ratio diuerſitatis. Innocen .dicit
quod eſt,quia ius patronatus non eſt mere ſpirituale:ſed par-
tim temporale.Ideo nõ mirum ſi temporali annectitur.facit
de arbi.per tuas.de offi.dele.ſuper quæſtionum.§.ſi vero duo.
ſecus in iure mere ſpirituali: vt ſunt decimę. tale enim in nul
lo cõmunicat temporalibus.Ideo nec cum vniuerſitate, nec
ſine annecti poteſt,etiam ſi dicat, vendo villam cum omnib⁹
iuribus ſuis: quia ſpiritualia non ſunt iura temporaliũ. quod
no.facit in ſimili quod no.de reſcrip.ſignificauit.& quia talia
non recipiunt permixtionem.de rerum permut. ad quæſtio-
nes,& pro hoc etiam eſt: quia hoc caſu fuit facta alienatio in
laicum,qui non eſt capax ſpiritualium. de præſcript. cauſam.
attamen etiam ſi in clericum facta eſſet, videtur idem dicen-
dum per rationem nunc dictam: quia ſpiritualia non ſunt iu
ra temporalium,cum non accedant eis; ſed econuerſo. & fa-
9 cit quod dico in ſequenti quæſtione.[Sexto quæro †,ſi epiſco
pus dicit,dono tibi villam & omnia iura quæ ibi habeo.An ĩ-
telligatur donare decimas. Innocent.ꝙ non. & idem dicit de
iuribus mere ſpiritualibus. Nam hoc nomen(omnia)non
habet]in dicta ꝓpoſitione ſupplere vel referri ad ea quæ ſunt
penitus alterius iuris quam ea quę donantur. In donatione
autem præmiſſa data fuerunt temporalia : non ergo ueniunt
ſpiritualia quæ ſunt alterius iuris quam temporalia,quod no
ta. Refert tamen Innocent. quod alij aliter dicunt.primum
uerius, & pro hoc de procu. qui ad agendum.lib.6. per quod
10 c.pater,quod clauſula † generalis compræhendit ea tantum
quæ ſunt ſimilia expreſſis.ad idem de procu. cle.non poteſt.
& ſup.de reſcrip.ſedes.de hoc dic vt in ſequenti quęſtione. Ex
hoc videtur, quod ſi teſtator inſtituit aliquem in omnibus
11 bonis †,non veniant iura decimalia,quæ in feudum habebat
quod vidi de facto.& pro hoc eſt etiam alia ratio: quia ſi inſti
tutus erat extraneus,non poteſt in tali iure ſuccedere,præſup
poſito quod decimę erant conceſſę teſtatori & ſuis hæredib⁹
12 Nam hoc caſu nomine † hæredum intelliguntur ſoli filij,
ff.ad trebel.ex facto.in fin.& no.Specu.de loca.§.nunc aliqua,
3.de hoc tamen dic vt dixi de proba.in præſentia.Septimo q̃-
13 ro,quis erit modus quod decimæ † donari poſſint. dicit Inn.
quod cum epiſcopus vult eas donare, debet de eis facere mẽ-
tionem expreſſam.pro hoc, quia per prædicta patet quod nõ
veniunt in generali conceſſione.ad hoc de offi.leg.quod trã-
ſlationem.Hoſtien.dicit,quod licet verum ſit quod proxime
dictum eſt. & quod etiam dictum eſt in proxima quæſtione
quando epiſcopus donat villam vel caſtrum laico,quod tunc
non tranſeunt decimę argu. de decim.ad hæc. & c.quamuis.
& c.prohibemus.nec tranſeunt etiam alia iura ſpiritualia : vt
eccleſia.ſecus tamen ſi donat eccleſię vel religioſo loco:quia
tunc omnia tranſeunt.arg. de dona. conſultationibus.& cap.
cum dilectus.in fine.& c.paſtoralis. & dicit Ioã.And. ſecundũ
hoc intelligendum quod dicitur in veneriali.25.ſed hoc non
videtur procedere.quia quando donat laico iura ſpiritualia.ñ
tranſeunt , etiam ſi exprimantur , cum laicus talium non ſit
capax.de præſcrip.cauſam.quando vero donat eccleſię,vel re
ligioſo loco,licet ſi exprimerentur ſpiritualia tranſire poſſint,
tamen in generali donatione non tranſeunt : quia non ſunt
ius villę.& hæc eſt ratio ſuper qua fundatur dictum Innocẽ.
vt dixi in proxima.q. Octauo quæro,quid econuerſo.an cum
14 vniuerſitate ſpiritualium tranſeant † temporalia.Hoſtien.di-
cit quod ſic,ſi ad transferentem pertinent. ar. ff. de rei ven.q̃
religioſis.& quod no.de reſcrip. ſedes.de arbi.per tuas.de con
ſe eccle.vel alta.quod in dubijs.qui ſi.ſint legi.per venerabilẽ.
Nono quæro,quæ eſt ratio diuerſitatis in eo quod dixi ſupra
tribus proximis quæſtionibus , quod cum vniuerſitate tem-
15 poralium non tranſeunt ſpiritualia †,& econuerſo ſic. Solu,
ratio eſt,quia magis dignum trahit ad ſe minus dignum,& ñ
econuerſo.de conſe.eccle.vel alta.ꝙ in dubiis.Item,tempora
lia accedunt ſpiritualibus.1.q. 3.ſi quis obiecerit. de præſcrip.
cum ex officii.de præben. cum ſecundam. ad hoc regula ac-
ceſſorium.lib.6.Decimo quæro, ſi eſt aliquod ius quod pari-
ter in ſe habet temporalia & ſpiritualia iura: & eſt præbenda,

illud &c. Cum autem ius patronatus ...
ſi vniuerſali quod multa iura continet; vt eſt hæreditas,cum
qua bene tranſit ius patronatus.ar. ff.de peti. hæredi.Item vi-
dendum. §.ſi.& duabus.ll.ſeq.pro hoc,quia ſi tranſiret ius pa-
tronatus modo præmiſſo , ſequeretur quod habens ſolũ ius
patronatus illud poſſet vendere , dicendo,vendo omnia quæ
habeo in ciuitate vel prouincia . vel vendo omnia mea bona.
Roff. tamen in libellis eod. titu.ver.idem transfertur.dicit,ꝙ
etiam in illa venditione, vendo bona quæ habeo in tali villa,
tranſit ius patronatus. Io. An.dicit primum tenendum, quod
eſt verius: quia in illo contractu vẽdo bona quę habeo in ta-
li loco,eſt perinde ac ſi eſſent tot contractus quot ſunt res. ff.
de verbo.oblig.ſcire.Conſtat autem ꝙ in ſpeciali venditione
tranſit ius patronatus.inf. ca. de iure.quæ ratio ceſſat quando
venditur vniuerſitas : quia tunc contractus eſt unicus, & ſub
vniuerſitate tranſit ius patronatus. Oppon.ad hoc quod dixi
cum vniuerſitate hæreditatis trãſire ius patronatus in empto
17 rem hæreditatis. Nam licet hæres † adita hęreditate ſingula
rium rerum dominium habeat.ff.de acqui.poſ.cum hæres.in
prin.de pet.hæredi.Itẽ videndum.§.ſi.& l.ſeq. ſecus tñ in em-
ptore hæreditatis, in quem ſingularium rerum dominium
non tranſit ſingulari illarum traditione. & ſic,ſi tranſiret ius
patronatus,tranſiret ſingulariter. C.de hæredi.vel ac.vendi.q
tibi.quod eſſe non poteſt inf.c.de iure.& c.cum ſeculum. So.
quidam ſtant contrario,rationibus præmiſſis, quos ſequitur
Pau.in quæſtione,patronatus eccleſiæ.per ſe diſputata,quam
ponit J.c.nobis.in repetitione.Ioan. Andr. tenet primum,ꝙ
etiam in emptorem hæreditatis trã ſit patronatus : quia con-
ſtat hæreditatẽ eſſe ſignum vniuerſale. & quod emptor hæ-
reditatis habet vtilem etiam ſine ceſſione, ſecundum glo.C.
de hęre.vel act.uendi.emptor.licet quidam contra.Item ven
ditor tenetur tradere quod tradi poteſt.In alijs tenetur cede
re actionem.ff.de hæredi.uel act.vendi. l. 2.§.peruenißet.Itẽ,
quia,vt dicit illa l. 2. in prin.inter venditorem & emptorem
hæreditatis hoc videtur actum,ut neque plus, neque minus
iuris habeat quam habiturus erat hæres , cuius contrarium
eſſet tenendo ꝙ non tranſiret ius patronatus.Item,per ratio-
nes contrarias præmiſſas ęque argueretur quod in emptorẽ
caſtri vel villę non tranſiret patronatus , quod tamen nemo
negat ſecundum Io.And.dic formalius ad contraria,quod li-
cet ante traditionem rerum ſingularium non tranſeat domi
nium earum in emptorem hæreditatis , tamen cum hoc ſtat
quod ius patronatus dicitur tranſire cum vniuerſitate:fit enĩ
traditio prædicta non ad ineundum nouum contractum.ſed
ad confirmandum iam initum . vnde attendimus originem
contractus,ſicut & alias attenditur principium.de elec.dudũ.
2.vbi de hoc.pro hoc quod no. Io.An. J. eo.c.vno.lib.6.in eo
quod dicit ſententiatum in curia Romana, ꝙ vendita vniuer
ſitate cũ omni iuriſdictione & patronatu, nihilominus tran-
ſeat patronatus:quia talis expreſſio videtur fieri ex abundan-
ti.ff.de fun.inſtru.quęſitum.§.penul. licet contra faciat. ff. de
fun.inſtr.cum delanionis.§ cui fundus. & §.penul. ſed ibi ex-
18 preſſio fuit facta cauſa limitationis. Duodecimo quæro †,ſi
quis vendit fundum vbi habet eccleſiam. Innocent.dicit qđ
multo fortius tranſit eccleſia quam tranſeat ius patronatus
ſub hęreditate.ff.de act.emp.ſi mercedem.§.ſi cum fundum.
vbi vẽdito fundo tranſit ius ſepulchri,quod in eo eſt. Ad idẽ
ff.de contrahen.em.in modicis. Hoſt. tenet contrarium,pro
hoc,quia fundus eſt ut vniuerſitas.de hoc in veneriali.15.ibi.
Bar.tenet ſecundum,ſcilicet ꝙ non trannſit.dicit tamẽ Tan.
dixiſſe contrarium. primum placet , ꝙ tranſeat eccleſia quo
ad ius patronatus . fundus enim tenet locũ vniuerſitatis, ꝙ
dic,vt dico de re iudi.cum Bertoldus. in prin. notabili ſecun-
do.de hoc etiam J.c.cum ſeculum.quo ad ſpiritualia autem
non tranſit,per ea quæ dixi ſup.q.6.facit quod dico in ſequẽ-
19 ti.q. Decimotertio † quæro, ſi uendit quis palatium ubi ha-
bet capellam,quæ forte habet multa priuilegia & multos red
ditus,videtur quod ius patronatus tranſeat cum palatio. arg.
d.l.ſi mercedem.§.ſi cum fundum. & d.l.in modicis. de teſt.
l.ſi quis,quia ad capellam non itur niſi per palatium.Innocẽ.
tamen

Digitized by Google

cimoſexto quæro in quo reſpondebitur abbatiſſę de temporalib. dicit Vincen. quod vt ipſa prouideat ne res dilapidẽtur. nel dic conſiderandum quod ius habet monaſterium, ſecundum ea quæ notantur de præben. de monachis. dictum autẽ Vin. procedit ſi non habet aliud ius, niſi ius patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio facta irrequiſito patrono eſt irritanda.*
3 *Laycus dando eccleſiam intelligitur dare ius patronatus.*
3 *Laycus an poſſit concedere eccleſiam cum conſenſu epiſcopi.*
4 *Laycus dans eccleſiam an excommunicetur.*
5 *Donatio layci de eccleſia, etiam ſi non teneat, an debeat impedire præſentationem eiuſdem layci ſubſecutam.*
6 *Laycus an poſſit donare iuſpatronatus layco.*

Illud. Si laicus clerico uel religioſo loco concedit eccleſiam ſine conſenſu epiſcopi, non obſtante tali conceſſione, quæ nõ valet, ad ipſam eccleſiam, cum vacauerit, poterit præſentare, & eam alteri eccleſię conferre. hoc dicit cũ cap. cum layci. & cap. ſuggeſtum, inf. eo. habet duo dicta. Secundum ibi, licet. fratrum. quorum loco conceſſum eſt ius patronatus. No. ꝙ non præſtat impedimentum &c. de hoc
a in glo. a. Secundo no. ꝙ eccleſia non vacans a conferri nõ po-
1 teſt. qđ dic, vt in gloſſ. 3. † Tertio no. qđ inſtitutio facta irreqſito patrono eſt irritãda, vt hic in fi. & ſic nõ eſt irrita: ſed ꝑ inſtam irritabiĩ inſtãte patrono. Op. ꝙ ſi laicus dat eccleſiã religioſo loco inconſulto patrono, debeat valere donatio quo ad ius patronatus quod habet in ea: ſ. de don. paſtoralis. vbi laycus patronus conſentiendo donationi factę per epiſcopum de eccleſia, ius patronatus conferre uidetur. fortius ergo debet hoc videri quando expreſſe donat eccleſiam. Gloſ. prima diſtinguit: an laycus ſine conſenſu epiſcopi det eccleſiam. an ius patronatus. quia primo caſu non valet. ſecundo ſic. Et idẽ Innocen. dicens vt gl. & ideo primo caſu conceſſio nõ tenet, quia intendit dare proprietatem eccleſię, vel eccleſiam in vſus proprios, vel inſtitutionem, vel iura epiſcopalia, quod nõ poteſt d. c. paſtoralis. Et propterea ſecundum Innocen. conſideratur hoc, ꝙ eccleſia non vacabat, qua de cauſa non tenuit collatio in vſus proprios, cum clericus inſtitutus eam poſſideret. Nec prodeſt ſecundum Innocen. quod valuerit donatio eccleſiæ quo ad ius patronatus. argumen. ff. de contrahenda emptione. qui tabernas. de lega. 1. ſi domus. quia patronus hoc non intendebat. Sed ſi intendiſſet, hoc potuiſſet etiam ſine authoritate epiſcopi infra eodem. ex inſinuatione. de hoc vltimo dic, vt infra in tertio contrario. Phili. ſupra capitulo quod autem, concordat prædictis, dicens quod quando dat eccleſiam non dat ius patronatus: quia hoc noluit vel non expreſſit: & quod potuit noluit & cætera. de offic. delega. cũ ſuper C. ſi quis alteri vel ſibi, multum. vbi maritus non acquiſiuit actionem empti vxori: quia non potuit: vnde nõ valet hoc implicitũ ꝙ ualeret explicitum. C. de hęredi. inſti. nec apud. Secundo op. ad hæc, ꝙ immo † laicus dando eccleſiã intelligatur dare ius patronatus, ſ. cap. quod aũt. §. de cætero. &

donare poſſunt locis religioſis. ar. 16. q. 1. c. ſi. & q. 7. decernimus, & c. de eccleſijs, & c. nemini. de his quæ fiunt a præla. cũ apoſtolica. quod etiam videtur ſentire Inn. & hoc caſu valet donatio laici facta cum cõſenſu epiſcopi etiam ſine capitulo. c. cum apoſtolica, & de hoc inf. c. cura. Dic, ꝙ licet prædicta vera ſint, tamen non ſunt neceſſaria hoc caſu: quia etiam ſi laicus non poſſideat eccleſiam niſi quo ad ius patronatus, adhuc procedit quod prædixi: ꝙ ſi donat eccleſiam de cõſenſu epi, valet donatio quo ad ius patronatus: per d. cap. paſtoralis
4 Quinto opp. ad proxime dicta, quia ſi laicus † dat eccleſiam, excommunicatur. 16. q. 7. conſtitutiones Sol. Innoc. ꝙ ibi qñ intendit conferre prælationem vel præbendam, hic intendit conferre proprietatem, vel aliquod ius in eccleſia quod laicus de iure habere non poteſt: de facto autem tenet, quæ ſolutio placet, tñ hoc vltimo dic vt proxime dixi, ꝙ etiam ſi de facto non teneat, valet conceſſio quo ad ius patronatus. Et in hoc dicit Inno. ꝙ cum laicus dat eccleſiam in prælationem, vel præbendam, excõicatus eſt minori, per dictum c. conſtitutiones. & e. q. ſi quis clericus deinceps. quæ tñ iura hoc non probant, ſed dicunt ꝙ laicus communione priuetur, quod ẽt dicit ſup. c. præterea. Et dicit Vin. ꝙ ſi laicus donans eccleſiã propter ius patronatus ibi percipiebat aliqua temporalia, ꝙ illa donaſſe videtur. arg. de dona. paſtoralis. vbi habetur quod venit in hac conceſſione. de hoc etiam ſup. notabili. 1. Sexto oppo. quia innuitur hic a contrario, ꝙ eccleſiam vacantem poſſit laicus concedere: quo tñ caſu ſubeſt ratio, de qua in ꝓcedentibus contrarijs, cum laicus non poſſit ſpiritualia poſſidere. Sol. Tan. ſupplendo in tex. ibi, non vacantem maxime, vel dic ꝙ conſideratur hic ꝙ eccleſia non vacabat, ex illa ratione quam dixi in primo contrario. tamen ſuppletio verbi maxime, vera eſt: quia etiam ſi eccleſia vacaret, non poſſet cõcedi niſi conſenſu epi, ſed non vacans concedi nõ poteſt etiã de conſenſu epi in præiudicium inſtituti: ſed ſine eius præiudicio ſic, & ſic intellige quod dicit glo. 3. Septimo op. ꝙ do-
5 natio † laici de eccleſia, etiam ſi non teneat, debeat tñ impedire præſentationem eiuſdem laici ſubſecutam. ſ. de el. c. cõſiderauimus, & c. auditis. de deſpon. ad audientiam, vbi id qđ non tenet, præſtat impedimentum. Glo. ſecunda non ſoluit. dic ad c. conſiderauimus, ꝙ potius eſt pro. ad c. auditis, & c. ad audientiam, dic vt in illis. Octauo op. in eo quod dicit, inſtitutionem factam irrequiſito patrono de rigore iuris irritandã, patronus enim non de iure ſed de gratia patronatum habet ſ. c. quoniam. Sol. licet ſit gratia vt habeat patronatum, tamẽ ius eſt ut irrequiſito patrono non teneat inſtitutio, ut hic, & 16. q. 7. decernimus. Nono op. ad idem inf. c. eam te. ubi ualet conceſſio eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Solu. litera hic loquitur quando patronus non eſt negligens. contrarium quã do eſt negligens, & idem dicit Hoſtien. ſi præſentat indignũ de ſup. neg. præla. c. 2. uult dicere, ꝙ tũc eſt priuatus poteſtate præſen-

ADDITIO.

a Eccleſia non vacans. Adde c. nulla. de conc. ſ. præb. & cap. ne captandę. de concel. præb. lib. 6.

pi non, niſi eccleſiæ vel loco recipienti nomine eccleſiæ. de hoc per eum in ſumma, eo. § qualiter transferatur. ver. donatio. & ſequenti. Ibi tamen non diſtinguit, an clericus recipiat nomine eccleſiæ vel non. Gof. idem, dicens ius patronatus ſine conſenſu epiſcopi priuato donari non poſſe. Ad c. ex inſinuatione, dicit ſubaudiendum illud fuiſſe de conſenſu epiſcopi. Idem videtur tenere de loco religioſo, alternatiuè tamen, dicens quòd hæc litera ibi, licet, reſpicit non proximum: ſed quod dictum eſt de re non vacante. ſed idem ſup. de conceſſ. præben. c. ſi. fatetur, quòd ſicut ex teſtamento relinqui poteſt in coniunctum & extraneum, ſic etiam poteſt donari, tamen an tunc ſit neceſſarius conſenſus, remittit ad hoc. cap de quo dic, vt inf. cũ ſæculum. & de hoc per ipſum Goff. in ſumma, eo. §. ver. ſed nunquid ſine auctoritate. Tan. idem tenuit hic, ꝙ etiam eccleſiæ donari non poſſit ſine cõſenſu epiſcopi: ſed in c. ex inſinuatione. tenet quòd ſi conditio eccleſiæ deterior efficitur, non valet donatio facta per patronum priuato ſine conſenſu epiſcopi: ſed in c. ex inſinuatione. tenet quod ſi conditio eccleſiæ deterior efficitur, nõ valet donatio facta per patronum priuato ſine conſenſu epiſcopi; vt ſi patronus nouus eſt deterior primo. & ſic loquitur cap. præterea. Aggrauatur enim ſeruitus ad hoc ff. de ſerui, vr. prędi. ſeruitutes. §. ſtillicidium. alias ſecundum eum bene valet. Ioã. And. credit ꝙ nõ poteſt donari priuato ſine conſenſu epiſcopi per c. præterea, & inf. eod. c. vno. lib. 6. vbi innuitur ſpeciale in eccleſia vel loco religioſo: cum conſenſu vero epiſcopi ſic: ſed epiſcopus ante conſenſum debet ponderare primo an expediat eccleſię vel non: vt ſup. in opi. Tan. ſecundo quod non fiat fraus, vt qa ſit vera venditio, ſed apparens donatio. argum. de diuor. quanto. in fin. quod ſi viderit, deneget conſenſum. ſimile de elect. prouida. libro ſexto. & hoc communiter tenetur, & de hoc inf. cap. cum ſeculum.

A D D I T I O.

a Epiſcopi. Adde Hoſtien. in ſum. huius titu in §. qualiter transferatur. verſicu. donatio. Ro. deci. 155. in nouis. Abb. in diſputatione incip. Augerio. Cyn. in l. cum reſponſo. C. de leg.

S V M M A R I V M.

1 *Diœceſis cond itio an mutabitur diuiſa prouincia.*
2 *Layci non poſſunt iura eccleſiarum inter ſe diuidere ſua authoritate. 2.*

Quærimoniam. Inſtituti in eccleſijs per nouos patronos mutari non poſſunt, nec uiciſſitudines eccleſiarum per eos fieri. habet duo dicta. Secundum ibi: viciſſitudines. Quæro de intellectu literæ in primo dicto. Sol. vt in gl. j. quæ intelligit qđ licet patroni mutentur, vt quia mortuo patrono alius ſucceſſit, ſi mutabitur conditio eccleſiæ non dicit tamen glo, in quo, deinde opponit & ſoluit. dic, ꝙ ſenſus eſt, quod patronus nouus non poterit mutare ſectorem. de offi. vica. cap. 2. & per hoc infertur ad ſequentem quæſtionem. Secundo quæro, ſi diuiditur vna prouincia †, quod poteſt princeps ff. de offi. aſſeſ. eadem. an muta-
1 bitur conditio diœceſis. dicit Hoſtien. ꝙ non arg. huius literæ. & ſup. de paroch. ſuper e. & mutabitur multominus ſecũdum cum per diuiſionem. ſ. prouinciarum quam faciunt religioſi inter ſe. quia ſępe mutant quadrata rotundis. Et dicit Goff. ꝙ quamuis nomina in iudicio famil. erciſcun. non veniant diuidenda. ff. famil. erciſc. l. 2. §. fi. & l. hæredes. §. 1. C. fami. er. ea quæ. veniunt tamen diſtribuenda & adiudicanda. ff. famil. er. l. 3. non ſic in iure patronatus, quod nec diuiditur, nec abiudicat. ſed inſolidum permanet apud omnes. de hoc ſup. ca. 1. Tertio quæro de intellectu literę in ſecundo dicto, Vincen. exponit viciſſitudines. i. mutationes vel grauamina, Inn. dicit ꝙ mens eſt quod ordinabant plures patroni ꝙ vnus eſſet patronus ſeu aduocatus vno anno alius alio, quod non

S V M M A R I V M.

1 *Pænitere licet.*
2 *Diſpenſandi habilitas non fit cum impœnitente.*
3 *Pænitentia quo caſu ſufficiat ad euitandam pœnam.*
4 *Venire contra factum ſuum an & quando quis poſsit.*

Cum laici. Summa vt ſ. c. illud. Primo ponit dictũ Secundo ratio ibi, non enim, euacuata. i. vacua pronunciata, ſeu ſeparata. Hoſt. vltimum placet. quia
1 conceſſio eſt nulla: vt in tex. † Nota, quod licet pœnitere a de
a hoc in glo. prima. Oppo. ad hoc vt opponit ea. glo. ibi, alias contra. Sol. vt in ea, & in eo quod dicit, in omnibus delictis permitti pœnitentiam, dic hoc verum in foro pœnitentiali. de pœ. omnis. In quo etiam circunſtantia perſeuerantem aggrauar. de conſu. c. fi. in prin. vbi de hoc. & de eo qui dux. in ma. cum haberet. facit quod no. C. de app. hi qui. de nupt. l. imperialis. Sed in foro iudiciali regulariter pænitentia non releuat a pœna. de elec. quod ſicut. in fi. vbi de hoc. quandoque tamẽ ipſum attentare vel incohare, eſt delictum. de quo in regula in pœnis. li. 6. in fin. quæſtionis. Ad c. ponderet, alleg. in gloſſ.
2 dic, ꝙ loquitur quo ad habilitatem diſpenſandi †, quæ nõ fieret cum impœnitente. de iudi. at ſi clerici. 24. q. 2. legum. etiã ſi pœnitentiam ſimularet. & 50. diſt. vt cõſtitueretur. de tempo. ordi. ex tenore. Ad c. ſi quis præsbyterorum. quod etiam allegat glo. dic, ꝙ loquitur non de pœna criminis, ſed contumacię: vt in d. c. quod ſicut. in glo. vlti. Ex qua colliguntur 6.
3 caſus in quibus ad euitandam pœnam ſufficit pęnitentia † & duo ibi adduntur, quod ibi dixi in §. vlti. in. 1. notab. Alios hic proſequitur Io. And. Eſt enim alius caſus in tutore qui conduxit vectigal, qui ſatisfaciendo vectigali & pupilli rationib⁹ euadit pœnam. C. ne tutor uel curator vel cõ. l. una. & de hoc ff. quod me. cauſa ſi cum exceptione. §. hæc actio. Adducitur caſus in Auth. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſic igitur. vbi pœnitet officialis qui recepit vltra ſalarium. vel non dicitur ibi, ꝙ officialis emendet. ſed iudex qui negligit illum officialẽ punire ꝙ prætermittit emendat illum puniendo. Alius caſus C. de deſerto. l. 1. lib. 12. vbi deſertor pœnitet, & ſe perdendo pœnam euadit. Ad idem C. de pœna iud. qui ma. iudi. auth. ſed nouo. & ibi concor. in prima glo. Ad idem C. de crimi. ſtel. l. 3. vbi rem primo obligatam, obligans ſecundo ignoranti ſoluens euadit pœnam. Idem in utente inſtrumento falſo. ſecus in fallante. C. ad l. cor. de fal. ſi falſos. de crimi. fal. c. pe. de exceſ. prælato. inter. Idem in eo qui celauit ſeruum fugiuuum, quẽ tamẽ intra 20. dies tradidit domino vel magiſtratui. ff. de ſer. fugiti. l. 1. §. 1. Item hæreticus non relapſus pœnitendo euadit pœnam mortis. de hære. c. penul. & c. ad abolendam. §. primo, & ſequentibus. Et non putat Ioan. And. congruere caſus in quibus ſi poſt culpam infra terminum iuris vel hominis quis non ſatisfaciat infligitur ei a iure excommunicationis, uel alia pœna. Impedit enim pęnitentia. i. ſatisfaciat infligitur ei a iure excommunicationis vel alia pœna. Impedit enim in pœnitentia. i. ſatisfactione nouam pœnam incurrat, quæ etiã poteſt dici pœna contumaciæ. de primo patent exempla de ſepultu, cap. 1. de ſenten. excom. quicunque. lib. 6. de vit. & ho. clerico, ſecunda. de deci. clem. 1. de termino hominis notantur exempla: de rap. excommunicationi. lib. 6. an autem & qñ
4 † quis poſſit venire contra factum ſuum. no. de elect. noſti. de ap. cum ceſſante. de cleri. coniu. diuerſi. in præal. c. ſi quis. & de accu. qualiter. j. Et in hac glo. prima ibi, ſi minor 20. ann. fuerit rogatus manumittere ſeruum qui pluris erat quam legatum quod recepit: reſtituit legatum, & non cogitur manumittere: ibi l. 2. punit qui dixit ſe velle bonis cedere. ibi. §: ſed & reprobari. vide de præben. cum ſecundum. in gl. pen. ibi. §. ſi vero depoſuero. §. pen. & vide de depo. bona fides. §. ſane q. 3, ibi. §. vlti. domum vendens reſeruauit ſibi hæreditatẽ quandiu

A D D I T I O.

a Licet pœnitere. Adde caſus in quibus permittitur pænitentia, vide no. per gl. in c. diuerſis fallaciis. de cleri. coniug.

Digitized by Google

... ſuperſcriptione:& hoc
ſine conſenſu diœceſani,de qua in glo.j.& dixi s.c.illud.Secũ
do no.differentiam inter vendicare & retinere.primum nãq;
2 competit non poſſidenti,de proba.licet.† Tertio no.ꝙ eccle-
ſia poteſt præſcribi iure proprietatis:de hoc,j.in 2.ꝗrio, & in
h.d.Inn.ꝙ ſi finita præſcriptione conſtet de illegitimo titulo.
& de mala fide habitis ante cęptam præſcriptionem, nihilo-
minus tamen,ſalua conſcientia poſſunt illa retinere:quia tu-
ti ſunt authoritate eius qui habet poteſtatem condendi ius,q
hanc pœnam amiſſionis iurium per præſcriptionem inducit
in odium negligentium,& fauorem ſollicitorum. de hoc de
3 pręſcr.vigilanti,& c.fi.† Quarto no.ꝙ pręſcriptio debet eſſe le
gitima,ꝙ exponit glo.2.j.quadragenaria,& in antiqua diceba
tur longa,ꝙ exponebant aliqui.i.longiſſima. Alij aliter intel-
ligebant,dicẽtes,ꝙ longa præſcriptio currebat contra epiſco-
pum:licet non contra eccleſiam.pro hoc quod no. de conſu.
c.fi.in gl.2.lib.6.primum placet.quod intelligitur de quadra-
genaria,quod dic vt de conſue.c.fi.¶Quinto no. ꝙ vbi requiri-
4 tur † conſenſus alicuius,ſufficit ꝙ interueniat ex poſtfacto. ꝓ
hoc de conſue.cum conſuetudinis.& quod ibi dixi.& ꝓ hoc
glo.pe.eſt expedita,quę colligit ꝙ ratihabitio retrotrahit &c.
Et opponit de l.pen.de regu.iur.vbi dr̃,ꝙ non firmatur tractu
temporis quod ab initio non tenuit. ſpecialiter autem quid
dicat prædicta l.vide de excep.cum venerabilis.q.8.ad fi.Solu.
vt not. de pac.c.2.in glo.j.& d.c.cum venerabilis, & in regula
non firmatur.lib.6.Ex quo ad propoſitum dic, quod hic non
dr̃ ꝙ actus confirmetur retro per cõſenſum epi̅ ſubſecutum.
vnde poteſt intelligi quod tenet,vt ex nunc.Sexto no.ibi,niſi
5 ius:ꝙ nemo †poteſt plus iuris in alium transferre,quam ipſe
hẽt.de hoc in glo.vlt.& j.in 2.ꝗrio.Et ex hoc infertur,ꝙ laici
poſſunt in religioſos transferre ius patronatus ꝙ habent.Inn.
s.c.illud. Op.ꝙ donatio laicorum de eccleſijs facta religioſis
ẽt ſecuta præſcriptione nõ proſit.Aut enim monachi habue-
runt bonam fidem,aut malam, primum dici nõ poteſt quod
bonam : quia hoc eſſe non poſſet niſi per ignorantiam iuris,
quæ non prodeſt ad vſucapiendum.ff.de vſucap.l.nunquam.
Si vero malam,non præſcribunt.de præſcr.c.fi. Glo. 2.ſoluit
tripliciter.Primo ꝙ toleratur pręſcriptio propter ſcandalum.
quod eſt diuinare.hoc tamen tenet Guil.Naſo.dicens ꝙ quã-
tum ad præſcriptionem hæc decre.continet gratiam. dicit ẽt
in curia fuiſſe determinatum ꝙ qui non allegat iuſtum titu-
lum,repellatur.ſileat ergo titulum,de deci.dudum. & ſolam
præſcriptionem alleget.de præſcri.de quarta: quod vltimum
non procedit niſi in præſcriptionibus titulum non requiren-
tibus:ſecus ſi requirunt: quia tunc oportet allegare titulum,
& probari.de præſcript. ſi diligenti : & capitulo primo.libro
ſexto. ſed etiam quo ad primum non procedit hæc ſolutio :
quia ſi Papa feciſſet gratiam,non vteretur verbo,mandamus.
pro hoc quod nota.de tempo.ordin. capitulo penultimo, in
gloſſa vltima.Secundo ſoluit glo. ſecundum quoſdam,quod
eoipſo quod poſſident epiſcopo ſciente,& non contradicen-
te,intelligitur epiſcopus conſentire:& vult hęc ſolutio,quod
dicuntur habere bonam fidem propter titulum ex patientia
epiſcopi: hæc ſolutio non videtur procedere per id quod ſe-
quitur in text. ibi. Aut diœceſani habuerunt poſtea conſen-

... ſufficit enim poſſeſſio cum bona fide.vt ibi,niſi ius
commune,vel præſcriptio ſit contra præſcribentem. dicto c.
ſi diligenti. & c.primo.lib.6. Item reuolutio literæ ꝑmiſſa eſt
extorſio. Item in eo,ꝙ dicit conſenſum epiſcopi ſufficere ad
tribuẽdum titulum pręſcriptioni, dic vt dixi de conſue.cum
dilectus.q.2.& de reb.eccl.non alie.cle.prima.ver.ſiquis.q.11.
Innoc.ſoluit negando argumentum, cum dicebatur ꝙ ſi ha-
buerunt bonam fidem,fuit ignorantia iuris. Nam ſecundum
eum non errarunt in iure,quia bene ſciebant ipſum non poſ
ſe eccleſiam dare ſine conſenſu epiſcopi:ſed credebant epiſco
pum conſenſiſſe:& ſic potuerunt præſcribere. argum. ff.pro
donato.ſi vir vxori:& facit conſenſus epiſcopi:non tantum ſi
interuenit tempore contractus:ſed etiam ſi poſtea,j.c.ſugge
ſtum,& poteſt poni exemplum primi:quia fuerunt eis literæ
falſæ oſtenſæ ſuper conſenſu epi̅:vel habuerunt falſam relatio
nem ab alio fide digno.argum.ff.de fur.inter omnes. §.pe. &
hæc ſolu.vera,in eo quod dicit ſufficere conſenſu epiſcopi ſu
peruenientem:quod tamen intellige eo caſu quo licitum eſt re
cipere eccleſias de manu laici cum conſenſu capituli: vt quia
occupant. de his quæ fiunt a prælatis. cum Apoſtolica: &
dixi s.c.illud.& ad prædicta facit j.q.prima,& ſequentibus,ve
ra etiam eſt tertia ſolutio.Et in hac gl.ibi,vſucapiendum,quo
ad hoc æquiparemus vſucapionem præſcriptioni canonicæ:
quia in vtraq; requiritur bonafides.ibi,nunquam:vide hanc,
& ſeq.de præſcriptio.ſi diligenti.q.prima.ibi,non poſſunt: de
rebus eccl.non alie.c.2.lib.6.Et in fine.regula cum quis. libro
6.Secundo oppono ad idem: quia beneficium non poteſt ſi-
ne inſtitutione canonica obtineri.de inſti.ex frequentibus:re
gula prima.libro 6.Solu.per id quod dixi s̃.in tertio notabili:
quia hic præſcribitur eccleſia,vt proprietas,non vt titulus: &
facit s̃.notabili tertio. Tertio oppono ad id quod dixi in texto
notabili,de l.non eſt.ff.de acquir.rerum domi.Solu.vt in glo.
vltima,& idem Tanc.& Gof.Et in hac glo.ibi,nemo plus iu-
ris in alium transfert quam ipſe habeat.ibi,nuper.vbi de hoc.
& j.q.j.c.j.ibi,traditio.non amplius transfert in eum qui acci-
pit quam eſt apud eum qui tradit.ibi,abbati.regula nemo po
teſt.libro ſexto.ibi,non eſt nouum:creditor vendendo dat do
minium pignoris quod non habet; ibi, quamdiu. & l.ſi ceſ-
ſante, creditor cui lex contractus non reſiſtit, vendit pignus
etiam ſi pars maior pecuniæ ſibi ſoluta ſit.ibi,quod noſtrum.
dominus prædij : quamuis vſumfructum non habeat, illum
cedit . ibi , interdum: poſſeſſionem quam quis non ha-
bet,alij tradit: vt cum hærede poſſidens antequam fiat do-
minus ab hęrede illam precario rogat,& ibi exponitur,ibi,ſi-
neauto-

ADDITIO.

a Non poſſunt. Adde quod tales poſſunt ex priuilegio Papæ ſecundum Ant. de But.in c.dilecta.circa princ ver.op.quod commiſſa.de teſti. Io. de Imol. in clem.1.de conceſ.præben.ſuper glo.in verbo præſenti, & dicit Bald.in l. reſcripta.C.de prec.impe.offe.quod rex Anglorum conferi beneficia in ſuo regno ex priuilegio Papæ.& idem tenet Domi. de ſancto Gemin. in c.2. de præben.libro ſexto.

Digitized by Google

qñ affecta eſt; vt quia furtiua, vel rapta eſt; & tunc per quoſcun
que poſſeſſores tranſeat, vitium non amittitur: & ideo præſcri
bi non poteſt. inſti. de vſucap. §. ad hoc. Sed ſi per aliquem res
ſine titulo poſſidebatur, vel detinebatur; vt ex cauſa commo
dati, vel depoſiti, vel conſimili, ſucceſſor eius pro ſuo incipit
poſſidere: & ideo vſucapit pro ſuo. ff. pro hærede. l. pleriq́ue. &
ſic eſt hic: licet enim qui primo acceperint, non habuerint iu
ſtam cauſam poſſidendi, alij tamen qui ſucceſſerunt bene ha-
buerunt iſtam, cum nihil ſciuerint de vitio. Sed dicit Innocẽ.
hoc non poſſe ſtare: quia iſti non poſſident eccleſias donatas
pro ſuo: quia ſuo nomine non poſſident, ſed eccleſiæ: & ſic ec
cleſia quæ malæ cepit poſſidere, nunquam poteſt mutare ſibi
titulum neque fidem. Ad quod tamen dicit Innocent. poſſe
reſponderi, quod licet p̄latus qui male accepit mala fide poſſi
deat: eccleſia tamen cuius nomine accipitur bona fide poſſi-
det: & hic eſt bonus titulus pro vſucapione, niſi res ſit apta, vel
furtiua, & vſucapitur pro ſuo: nec obeſt malus titulus, vel ma
la fides prælati. deinde dicit Innoc. hoc etiam ſtare non poſſe
per capitu. ſupra. de decimis. dudum. Quid ergo dicemus, di-
co quod verum eſt, quod ſi prælatus habet malam fidem, ec-
cleſia non præſcribit; quia bona fides eccleſiæ dignoſcitur ex
ſcientia, vel ignorantia prælati: ſed ſucceſſor ignorans vitium,
præſcribere poteſt, ſecundum prædicta: & quantum ad hoc c.
dico quod cum hic titulus non fuerit licitus, præſcribunt ſuc-
ceſſores pro ſuo. ff. pro ſuo. l. prima. in princip. & quod ibi no.
glo. ff. pro dote, l. prima. §. ante nuptias: vel ſecundum Innoc.
iſti habuerunt titulum propter patientiam epiſcopi ſuſtinen-
tis eo in poſſeſſione, quod non procedit, vt dico in ſequenti
quæſtione: ideo tene primum. Secundo quæro, ſi aliquibus
7 de capitulo nomine capituli ſit facta donatio a laico. † & ca-
pitulum credit epiſcopum conſenſiſſe: an vſucapiat: dicit In-
nocent. quod ſic: & quod vſucapit pro ſuo, vel pro donato. ff.
de vſucap. l. vltima: quod procedit quatenus dicit quod pro
ſuo, non quatenus dicit quod pro donato: quia non ſubeſt ti
tuls talis, ex quo donatio non tenuit, in hoc tamen dicit Inno
cent. poſſe dici, quod epiſcopus permittendo donatarium in
pacifica poſſeſſione, dat titulum, & cauſam poſſidendi. argu.
de his quæ fiunt a præla. c. primo, 2. & 3. & hæc taciturnitas ha
betur pro conſenſu & pro titulo: quod non procedit niſi con
ſtet ipſum ſciuiſſe eccleſiam fuiſſe ꝯceſſam a laico & nullam
cauſam aliam impediuiſſe epiſcopum ne reuocaret: niſi quia
noluit. vnde primum, quod vſucapiant pro ſuo, verius eſt, vt
etiam dixi in proxima q.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficio patronato patronus habet præſentationem, Epiſcopus inſti-
tutionem.*
2 *Patronus an poſſit obijcere aliquod impedimentum inſtituto.*

Si vero. Si patroni eccleſiæ vacantis infra tempus debi
tum non prçſentant: epiſcopus ordinabit eccle
ſiam. Primo ponitur quæſtio. Secundo ſolutio, ibi, fas. Tertio
1 limitatio, ibi. ita. No. quod in beneficio † habente patronum,
ſpectat prçſentatio ad patronum, & inſtitutio ad epiſcopum.
ibi, inſtitutionem & ſic non collatio, de præben. cum in illis,
libro ſexto. Secundo not. ibi, idoneam, quod in beneficijs de-
bent inſtitui idonei. de elect. cauſam, ad hoc. C. de peti. hæred.
l. vltima. Vincen. Quæro, quid valeat inſtituto hçc præſenta-
tio. glo. vltima ſoluit quod nihil, ſed fit vt patronus per hçc ſit
in quaſi poſſeſſione, ne poſtea vexetur. vel ſecũdum Alanum
ſit, ne presbyter vexetur a patrono, primum eſt ex mente. ta
men etiam ſecundum verum eſt. Secundo quæro, ſi patro-
nus non vult hũc præſentare: dic quod nihilominus remane-
bit in eccleſia, ex quo fuit inſtitutus legitime. Tertio quçro, ſi
2 patronus † vult inſtituto aliquod impedimentum obijcere.
videtur, quod poſſet. argum. de æta. & quali. accepimus. Vinc.
contra, cum iam ſit inſtitutus. de app. inſtitutus, ſecundo. Ad
contrarium non reſpondet; dic quod in c. accepimus. auditur
ibi; quia ex aduerſo petebatur, hic autem non poſſit excipi, ex

7 *Ius patronatus an poſſit legari.*
8 *Eccleſia ſi vacabat antequam epiſcopus approbet legatum iuriſpatro-
natus, quis præſentabit.*

Cum ſeculum. Si ius patronatus eccleſiæ deue-
niat ad exemptos, per hoc ius epi
ſcopale non leditur. Primo ponitur exordium. Secundo di-
ſpoſitio, ibi, prohibemus. Et infra in antiqua dicebatur, quod
iſti qui ſeculum reliquerant, vt contemplationi vacarent ab-
ſtinere debebant ab his, quæ erant obuia rationi, vel quæ re-
prehenſioni ſubeſſent, vel famam epiſcoporum denigrarent.
concor. de pac. pleriq́ue. eo. ti. c. fi. lib. 6. de no. ope. nun. c. 2. Em
ptorum, per vos. per quod patroni facti eſtis. præſumatis. ſimi
le de don. inter. de deci. ex multiplici. de religio. domi. c. 2. No.
1 ꝙ ius † patronatus tranſit in emptorem. ideſt cum vniuerſita
te: quod colligitur ex text. iuncta glo. prima. vnde ſecundum
Innoc. hic intelligitur quando villa, vel caſtrum data erant in
feudum: quia tunc trãſit ius patronatus eccleſiæ quæ ſita erat
in caſtro, vel villa. Secundo nota, ꝙ tranſlatio facta per exem-
ptum non immutat naturam, vt per hoc deſinat eſſe de iure
epiſcopi. de hoc in glo. fi. & in ea ibi, habuerunt, quod intelli-
ge ſecundum ea quæ notantur de præb. de monachis: & facit
2 de cenſi. ele. prima. † Tertio no. ꝙ epiſcopo competit ius pa-
rochiale, & dic prochiale, i. diœceſanum. ponitur enim aliqñ
parochia pro diœceſi. de tap. cap. 1. conſiſtit autem ſecundum
Phil. hoc quo ad caſum huius c. in hoc, quod habet inſtitue-
re clericum ſibi preſentatum. 16. q. 2. ſane, & c. ſtatuendum. de
priuileg. cum & plantare. §. in eccleſijs. Oppono, quod feuda
non potuerunt vẽdi. de conſti. quç in eccleſiarum, & quod ibi
no. glo. prima ſoluit, ꝙ venditio facta fuit voluntate domini:
& in ea ibi. Fed. ſ. c. imperialem. de prohi. feu. alie. quam vide.
de feu. c. 2. in glo. penultim. ibi. de feu. de conſtit. quæ in eccle-
3 † Quæro generaliter quibus modis a poteſt ius patronatus in
a alium transferri. glo. e. enumerat tres alios modos vltra ven-
ditionem cum vniuerſitate, ſcilicet per ſucceſſionem &c. vt
in gloſſ. Secundo quæro, in eo quod dixi in prima q. quod ius
patronatus transfertur ſucceſſione. An transferatur etiam in
4 hæredem extraneum. † Quidam quod non, ſed ſolum ad hæ-
redes ſanguinis: quod dico ſupra eodem, in rubrica, quæſtio.
octaua. Alij quod ad hæredes etiam extraneos. 16. q. ſeptima,
conſiderandum; vbi de hoc, & c. ſi plures: quod eſt verius: vt
dixi in dicta quæſtio. octaua, vbi dixi, quod is ſuccedit in patro
natu qui eſt hçres etiam ſi ſit extraneus, & quod hçres ſangui
nis nõ ſuccedit, niſi ita demum ſi eſt hæres. pro hoc, quia ſi ad
emptorem villç tranſitius patronatus, fortius ad hæredem cũ
vniuerſitate hæreditatis: & idem no. ſ. e. clem. 2. in fine. Et in
hac glo. ibi, permutatione. de hoc. 16. quæſt. ſeptima, piæ men
tis. Tertio quæro, in eo quod dixi in primo notabili, ꝙ ius pa-
5 tronatus tranſit cum vniuerſitate villæ, vel caſtri, ſi fundus in
quo erat eccleſia, datur in feudum. An eodem modo tranſit
ius patronatus Inno. ꝙ non, per c. ſ. eodem, ſuggeſtum, & per
id quod no. ſ. eodem, ex literis. Refert alios dicere ꝙ ius patro
natus poteſt ſine aliqua vniuerſitate dari in feudum, ſicut po
teſt donari. ſ. eo. illud. quod vltimum iure non probatur, niſi
dicamus quod probatur hic. Sed intelligendo, vt ſ. in primo
notabili non probatur hic: quia cum vniuerſitate tranſiuit: &
dicit Hoſt. non eſſe verum quod ius patronatus poſſit ſingu-
lariter in feudum dari, cum feudum requirat homagium. 22.
q. 5. de forma. quod pro ſpiritualibus fieri non debet, infra de
regul. iur. cap. ſi ergo; nec pro hoc iure, quod ſpiritualibus eſt
annexum, infra eodem, de iure. ad hoc ſupra c. quærimoniam
quod placet. Ideo intelligo, vt prædixi, quod tranſiuit cum
vniuerſitate.

A D D I T I O.

a Quibus modis. Adde glo. in cap. piç mentis. 16. quæſtio ſeptima. Hoſtien. in
ſumma, huius titu. §. qualiter transferatur, per totum illum §. Pau. de Lea. in
repe. c. nobis. infra eodem.

Digitized by Google

... contractus, nec potuiſ-
ſe reuocari cum eſſet expreſſa inter viuos. ſed eis opponeba-
tur ꝙ non poterat donari ius patronatus ſine conſenſu epiſco
pi. Ad quod reſpondebatur quod non fuerat eis donatum ius
patronatus, cum nondum eſſet, ſed conſtruẽdum erat, in quo
conſtruẽdo debebat epiſcopus ſeruare primam voluntatem,
quę reuocata non erat ꝑ ſecundam: vt ꝓdixi, multa iura hinc-
inde allegata fuere. obtinuit tandem hęres, quaſi donatio non
valuiſſet: vt ſicut non valet in iure patronatus firmato niſi de
conſenſu epiſcopi. Ita non valeat in hoc præparatorio. ff. de
7 ſpon. oratio. de officio delega. præterea. † Quinto quæro, an
a ius patronatus poſſit legari: a vel in illo ſingulariter hæres in-
ſtitui. Solu. cum inſtitutus in re certa habeatur loco legatatij.
C. de hæredi. inſtit. quoties. nota. de teſti. capitulo primo. libro
6. in 4. glo. ſufficit primum proſequi. in quo dicit Ioan. And.
quod ſi legatum factum eſt ecclelię, tenet ſicut teneret dona-
tio. ſupra eodem, illud. Nam legatum eſt donatio. inſtit. de
lega. §. primo. Si autem factum eſt priuato, non valet ſine con
ſenſu epiſcopi: ſicut non valet in vita. facit de ſepultu. de his, &
quod ibi not. & dicit Ioann. Andr. conſilium eſſe, quod a prin
cipio ante teſtamenti factionem, vel ante mortem interue-
niat epiſcopi autoritas, fauore tamẽ vltimarum voluntatum
dicit videri, quod etiam poſt mortem poſſit epiſcopus appro
bare. pro hoc quod not. in dicto capitulo, illud, & quod ibi di-
xi ſupra eodem, cura. in quinto notabili. & coadiuuat hæc
opin. dicentium ſine epiſcopi conſenſu id fieri poſſe. Item,
quia ſi teſtator iuſſit eccleſiam conſtrui, & circa hoc legata fe
cit: conſtat quod neceſſarius eſt conſenſus, vel autoritas epi-
ſcopi in conſtructione. de conſecratione diſtinctione prima,
nemo. de priuileg. autoritate. libro ſexto. & tamen legatum
tenet. de teſta. nos quidem, quæ nota. Sexto quæro circa hoc,
8 † ſi, antequam epiſcopus approbet legatum iuris patronatus,
eccleſia vacabit, an legatarius habet præſentare: an hæres vni-
uerſalis: vel an epiſcopus per ſe ordinabit. Ioann. Cald. format,
& non ſoluit. Gaſpar. dicit, quod hæres præſentabit, quia lega
tum non non eſt transfuſum: dic verius, quod expectabitur
approbatio, quæ retrotrahitur ad diem mortis, a qua cedit le-
gatum. ff. de fur. actio. vnde etiam poteſt legatarius præſenta-
re ſub ſpe approbationis. Secundo quæro, ſi ante approbatio-
nem epiſcopi hæres, vel legatarius donant alteri eccleſiæ. So-
lu. Ioan. Cald. format & non ſoluit. dic quod valet donatio fa-
cta a legatario, ſecuta approbatione epiſcopi, per quam appro
bauit legatum, per rationem de qua in proxima quæſtione.
Octauo quæro, ſi epiſcopus non vult conſentire ex cauſa iu-
ſta, nec per ſuperiorem poteſt compelli, ad quem remanet pa
tronatus. Solu. Io. Cal. dimittit inſolutum. Gaſpar. dicit quod
eccleſia remanebit libera; verius dic, quod ſi legatum non te-
net, conſolidatur hæreditati: & ſic hęres erit patronus ratione
vniuerſitatis ſupra capitu. ex literis.

ADDITIO.

a Poſſit legari. Adde Ant. de But. in cap. primo. in fi. ne elc. vel mo. Ab. in diſpu-
tatione incip. Augerio.

conſenſu epiſcopi. vnde etiam dicit Phi. ꝙ ſemper quando do
natio huius iuris fit priuato, requiritur conſenſus epiſcopi: &
adde quod dixi ſ. eodem, illud. Item dicit Hoſt. ꝙ non proce-
dit glo. in eo quod dicit, ꝙ iſte ceſſit. Nam remittere eſt dare.
de teſti. veniens, 1. de ſimo. querelam. dictum Hoſt. placet. ſed
hæc vltima ratio placet. Eſt enim mens gl. ꝙ ſi ſunt plures pa
troni, poſſint vni eorum relinquere liberam ordinationem,
quod hodie probatur, ȷ. eo. clem. 2. & dixi, ſ. e. c. 1 in 3. q. Item
in eo quod Hoſt. dicit, ꝙ iſte qui dedit ſolus erat patronus, di-
cit idem Hoſt. ꝙ ſolus ſucceſſerat: quia forte alius frater erat
vterinus. ideo non ſucceſſit ſimul cum iſto patre ipſius donã-
tis: vel quia hæc fuit in Anglia, potuit eſſe ſecundum conſue-
2 tudinem Angliæ, † quæ eſt ꝙ primogenitus ſuccedat in to-
tum, quod non eſt de iure ciuili: ſed hę ſunt diuinationes. Et
in hac glo. ibi, ſi libertus 2. de offi. delega. prudentiam. in prin.
q. j. circa fi. ibi. §. ſi fundus, cui debetur ſeruitus plurium, cuiq;
inſolidum competit actio. ibi, ſeruitutes. Quarta. ibi, ſeruitus
itineris ad ſepulchrum priuati iuris eſt, & etiam poſt religio-
nem ſepulchri poteſt acquiri. Quæro quomodo iſti occupa-
uerunt eccleſias. dicit Inno. ꝙ tanquam clerici earundem: &
quod ideo reſtituunt, quia nihil iuris habẽt, cum non fuerint
a patrono ꝑſentati: & exponit literam, ibi, reſtituant: i, in pace
dimittãt patronum ordinare. Et ex hoc no. Hoſt. ꝙ inſtitutus
in eccleſia habente patronum intra tempus præſentandi ſine
pręſentatione patroni, occupator eſt, & tanquam occupator
remouetur. vt hic, & ſ. c. illud. Secundo quæro, ſi patronus de-
b dit alicui b poteſtatem præſentandi: † an poterit ille pręſenta
3 re patronum. Vincent. infra capitulo, per noſtras. dicit quod
non: pro hoc de inſtitu. c. fi. ſecus dicit ſi contuliſſet ius patro-
natus: tunc enim præſentat proprio nomine. & ſic illum con-
ferentem, qui deſijt eſſe patronus, poterit præſentare. Item
Specu. eodem titulo, verſiculo penultimo.

ADDITIONES.

a Donari poteſt. Adde gloſſ. in capitu. paſtoralis, de dona. Hoſtien. in ſumma,
huius titu. in § quid competat patrono. verſicu. ſi quis vtatur. Domi. in ca. 1.
in fin. de vſu lib. 6.
b Si patronus dedit alicui. Adde Ant. de But. in c. cum ſeculum. ſupra eo.

SVMMARIVM.

1 *Patronus ſua authoritate ſe inſtituere non poteſt. & num. 4.*
2 *Ius ſibi dicere propria authoritate quis non debet.*
3 *Patronus an poſſit præſentare filium. & ſi ſint plures patroni, an poſ-
ſint præſentare vnum de ſe. num. 5.*

Conſuluit. Patronus non poteſt ſibi eccleſiam reti-
nere, vel eam alteri concedere. Primo
ponitur ratio. Secundo diſpoſitio, ibi non decet. Aliqui-
bus alijs, quantumcunque extraneis, & remotis. Hoſtien. No-
1 ta principium, ſanctuarium Dei &c. † Secundo nota, quod
patronus non poteſt ſua authoritate ſe inſtituere. Nam
etiam ſi haberet ius inſtituendi, quod non habet, tamen hoc
2 non poſſet. de inſtitu. capitulo finali. Tertio nota, † quod quis

ſe præſentare J.eodem,per noſtras,ergo nec filium: quia vna
perſona cenſetur.C.de impu.& ali.ſub.l.fin.25.q.3.§.hac auto
ritate.Solu.Goff.ꝙ cenſentur vna perſona iuris fictione, non
ſecundum veritatem.Idem Hoſt.qui ꝑ hoc dicit eodem mo-
do ſolui aliud ſimile contrarium,ſi opponatur per filium,ac-
quritur patri.inſti.per quas perſo.not. acquir. quia illud in his
quæ ſunt iuris priuati pro hoc.ff.de auto.tuto.l.1.§. ſed ſi. vbi
ſicut tutor non poteſt ſe autore ſibi a pupillo ſuo ſtipulari:ita
nec filio ipſius : ſecus in eccleſiaſticis,in quibus filiusfamilias
cenſetur maior.de iudi.c.vltim.lib.6.ad hoc de procu. qui ge-
neraliter,2.reſpon.lib.6.poteſt ergo patronus filium præſenta
re:vt prædixi,dummodo ſit idoneus,quod etiam tenet glo.c.
quia clerici.& idem Inno.hic.& Spe.eo.titu.ad fin.quod pro-
cedit ſecundum Hoſt.ita tamen quod non moueatur carnali
tatis amore:tunc enim non licet,etiam ſi præſentet dignum.
de præb.graue.vt eccl.bene.c.vno.pro hoc quod no.de æta. &
quali.tuam.& ad prædicta facit J.q.ſeq. Secundo quæro, ſi is
ad quem ſpectat electio , vel præſentatio compromitti in pa-
trem patroni,forte legitime factum clericum,an poſſit ab eo
eligi,vel preſentari.de primo Hoſt.de elect.quia propter.alle-
gat quod ſic:quia tale compromiſſum non eſt:& qui dicit ꝓ-
rium det ius expreſſum. ff.de ꝓb.ab ea parte:ꝙ ſi de fraude,&
ambitione conſtat,non valet electio. In dubio adhuc videtur
idem dicere.dicit tamen Papam conſulendum.& pro hoc ꝙ
electio ceſſante fraude valeat.facit quod dictum eſt in ꝓxima
quæſtione de patre preſentante filium,& ſufficit hoc non eſſe
prohibitum,cum edictum de eligendo ſit prohibitorium,ſi-
cut edictum de matrimonio contrahēdo,de ſpon.cum apud.
Item, ſi pater eſſet canonicus in eadem eccleſia, filius poſſet
eligere patrem,& econuerſo. dic ꝙ in vtroq; quæſito tam de
eligente quam de præſentante,quod non poteſt compromiſ-
ſarius eligere compromittentem, ſiue ſit filius,ſiue alius : &
hoc de eligēte tenet Io.An.& idem in præſentatione eadem.
Idem,quia facit,vt ꝓcurator compromittētis:& ſic ipſe com
promittens videtur hoc facere.regula qui per alium. libro 6.
hoc autem ipſe non poteſt:de inſti.c.fin.& quod no.ſupra ca.
5 proximo.Tertio quæro,ſi ſunt plures † patroni:an poſſint ꝑ-
ſentare vnum de ſe.gloſſa vltima,quod ſic,ſimile in decurio-
nibus qui vnum ex ſe dant tutorem.ff.de tuto. & cura. vbi ab
ſunt.quod tenet Specu.eodem titu.ad fin.

ADDITIO.

a An patronus.Adde Hoſt in ſum.huius titu §.in quibus,in vltima col.ver.ſed
nunquid filium.Ant.de Bu.& Abb.in c.ex ore.in j.no.de his quæ ſi.a ma.par.
cap Abb.in c.ad noſtram,in vltim.not.de inſti.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus vendi non poteſt .*
2 *Venditione iuriſpatronatus reſciſſa an precium remanebit penes ven-
ditorem .*
3 *Patronatus conuenit & diſconuenit cum ſpiritualibus.*

De iure. Ius patronatus vendi non poteſt. Oppono ſ.
eo.cum ſeculum. Solu.ſcum vniuerſitate po-
teſt alienari,vt in contrario,per ſe non,vt hic : quod dic, vt in
glo.prima.Et in ea ibi,ex literis.hoc non probat illud c.ſed in-
1 tellige,vt ibi no. † Quæro quæ eſt ratio ꝙ ius patronatus non
a poteſt vendi a.Solu.vt in glo.vlti.& in ea ibi,hanc legem:non
eſt ſuperflua hæc adiectio in venditione,ſi quid ſacri,vel reli-
gioſi.refertur enim ad modicum : ſed ſi totum eſſet religio-
ſum, vel ſacrum,nulla eſſet emptio.ibi.l.4.liberi hominis loc
ſacri & religioſi ſi ab ignorante ſit emptio,obligatur vēditori
2 Secundo quæro,reſciſſa venditione patronatus †an precium.
remanebit penes venditorem:videtur ꝙ ſic,ne reſtituatur em
ptori malæ fidei.C.de euic.ſi fundum.de præſcrip.30.an.l.pri-
ma,communia vtriuſque iudi.ſi fratres.In contrarium : quia
non debet quis cum alterius damno locupletari.12.q.2.frater
nitas.ff.de condi.inde.nam hæc.regula locupletari.lib.6. Vin.
dic,vt ibi dixi. ſufficit etiam in hoc, quod ...
ſum eſt quod priuētur emptores iure patronatus:qa emerunt
ibi minus bono zelo,vt poſſent præſentare filios,vel nepotes.
de qua intentione hic nihil dicitur.nec debet pœna illius c.ex
tendi ad alium caſum:& ſi dicas ꝙ ſicut in c. de hoc. pecunia
datur eccleſiæ:ita & hic fieri deberet:quia idem ius debet eſſe
de patronatu quod eſt de ſpiritualibus,cum ſit ſpiritualib.an-
nexum.de iudic. quanto. dico ꝙ licet in aliquibus conueniat
3 †cum ſpiritualib.in multis diſconuenit.Nam ſpiritualia non
tranſeunt cum vniuerſitate:vt dixi ſ.e.ex literis,& patronatus
ſic:vt ibi. Ad.§.ſi quis aūt ante.& ſeq.dic ꝙ loquitur in eo. ca-
ſu cum c.de hoc.cum datur pecunia pro ſpiritualib. ad e.ſiqs
in atrio,dic eodem modo ꝙ loquitur in alio caſu:quia tunc
pecunia applicatur eccleſię læſæ:alias extra caſus expreſſos ta-
lis pœna non eſt imponenda . Ex his reſpondetur ad inducta
pro opin. Vin.præterquam ad illud quod in pari cauſa turpi-
tudinis &c.Ad quod non poteſt bene reſponderi.vnde vera vi
detur eius opin. ſed nec ius patronatus remanebit emptori,
cum venditio non teneat , vt hic. nec reſtituetur venditori:
quia quantum in ſe fuit abdicauit a ſe.argument.ff.de calum.
in hæredem:vbi turpiter acquiſitum applicatur fiſco:ſed hoc
caſu poſſumus ſtare capitu. quia clerici , ſupra eodem, quod
eccleſia remaneat libera.

ADDITIO

a Non poteſt vendi.Adde ca.cum ſeculum,ſupra eo.Paul.de elea.in diſpu.inc.
eccleſia ſancti Martini.in 10.colum.

SVMMARIVM.

1 *Patronus eccleſias vel decimas ſine conſenſu epiſcopi vel Papa confer
er non poteſt.*
2 *Conſenſus epiſcopi quando requiritur in actu , non eſt in eius libertate
conſentire vel diſſentire.*
3 *Verba cum effectu intelligi debent.*
4 *Laycus an poſſit dare eccleſiam quo ad ius patronatus quod habetur.
& num.5.*

1 Nullus. †Patronus eccleſias vel decimas ſine conſenſu
epī,vel Papæ ēt religioſo loco ꝯferre non pōt.
hēt duo dicta.ſecundum ibi,& ſi quis laicus.idem de clerico.
canonicis.i.eccleſijs canonicorum regularium, vel ꝑprie no-
luerit,dēt.n.ꝯſentire ex quo expedit monaſterio,ſicut ꝯſidera
tur in arrogatione,an expediat pupillo. Inſti. de adop. §.cum
aūt impub.Vin.pontifici.de reg.licet,ver.ſi vero. No.ꝙ qñ in
2 actu requiritur †ꝯſenſus epī, non eſt in epī libertate ꝯſentire,
vel diſſentire.Nam,ſi ſine cā diſſentit,ſupplet ſuperior: & ad
hoc quotidie allegatur,ꝓ hoc , qa ēt ſi committatur arbitrio
iudicis,non tñ eſt in eius libera voluntate,ſed intelligitur arbi
trio boni viri,ꝙ dico de dila.c.1.Op.in eo ꝙ Papa interdicit lai
cis offerre decimas & cętera eccleſijs.Nam debuit ēt ꝓhibere
& fortius ipſius eccleſijs ne recipiāt,cum ſit in eis maius pec-
catum.ar.de iureiu.cum qdam.So.in eo ꝙ dicit ꝙ nullus offe
rat,ſupplet Vin.nec monaſteriū recipiat.inducit de cape.mo.
c.j,in j.compil.Tan.& Phi.alle. ſ.e.cura. & dic ſm Hoſt.offe-
rat.ſ.cum effectu:nō.n. eſt oblatio cum effectu ſi non recipiē.
3 Verba †aūt cum effectu dēnt intelligi.de cle.nō reſi.relatum.
de eo q mit.in poſ.c.j.ꝯferat,ꝙ in idem incidit.Secundo op.ꝙ
4 laicus †poſſit dare eccleſiam quoad ius patronatus ꝙ hēt. de
do.inter virum & vx.nup.So.hēt de graria.ſ.e.c.3. nec de ipſo
diſponere pōt ꝯ iura:qa priuata diſpō &c.ar.de teſt.requiſiſti.
Item ipſum ius patro.bñ pōt dare monaſterio,J.e.c. vno.li.6.
ſed eccleſiam non,ſ.e.illud,licet gl.2.innuat,ꝙ ēt ꝯferendo ec
cleſiam intelligatur dediſſe ius patronatus,& ꝙ non valeat do
natio.vel ſm alios innuit,ꝙ ēt ius patronatus non poſſit dare,
ꝙ tenet hęc glo.3.cuius ꝯrium determinetur per d.c.vnicum
& ſic vera eſt opi.Vin.de qua in eadem glo. Et in ꝑdicta gl.2.
ibi,ius patronatus,quod non placet: quia licet eccleſiam non
poſſit

in eo quod hic dicit, nunciandum Papæ, an ſufficiat nunciare metropolitano. videtur quod ſic, ſupra eodem, ex literis. 16. q. prima. filius. Tancred. & Phil. vt eius officio compellatur epiſcopus conſentire. C. de bon. quæ libe. l. vltima: Goffr. 8. qõ. 3. Artaldus, nona, quæſtione tertia, nunc vero. pro hoc ſupra de officio ordinarij, ad reprimendam, & capitulo, duo ſimul, & capitu. quanto. in fine. & capitulo, irrefragabili. §. exceſſus, in Auth. de eccl. ti. §. ſi autem pro redemptione, & ſequen. col. 9. Hoſtien. In contrarium facit hæc litera, quæ ſpecifice dicit, ꝙ Papa: per quam videtur hic eſſe ſpecialis caſus, quod recurrendum eſt ad Papam: ſimile de regula. licet. ver. ſi vero. cuius intereſt communib. &c. de immu. eccleſiarum aduerſus. Item, quia metropolitanus non eſt iudex niſi in caſibus notatis de officio ordinarij, paſtoralis. Item, ſi voluiſſet intelligi de metropolitano, hoc addidiſſet. de electione, ne pro defectu. de decim. ad audientiam. Hoſtien. placet pars ſecunda. Ad contraria dicit quod procedunt in ſuis caſibus. Ioan. And. dicit, quod aut quæritur an metropolitanus poſſit compellere, & vera eſt ſecunda. quæ opin. æqua videtur: quia primo caſu iudicat de ipſo ſuffraganeo. Secundo caſu iudicat inter ſubditos ſuffraganei. Ioan. Cald. dicit, quod ſi epiſcopus monitus per archiepiſcopum recuſauerit, vel neglexerit, archiepiſcopus id poterit, nona, quæſtione tertia, cum ſimus, quod non procedit, quia non ſupplet archiepiſcopus niſi in caſibus in iure expreſſis. de ſupplen. negligen. prælatorum, capitulo primo. libro ſexto. dico de officio ordin. duo. contrario tertio, nec capitulum, cum ſimus. hoc exprimit. Secundo quæro, ſi epiſcopus ex iuſta cauſa denegauit. Solu. vt in gloſſa vltima, & in ea ibi, in fine. ſic de reſcript. ſi quando. vbi de hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutio ſpectat ad epiſcopum, non præſentatio.*
2 *Alienigenæ non debent inſtitui in eccleſiis.*
3 *Epiſcopus quando poſſit præſentare apud ſe ipſum vt patronus.*

Significaſti. Si epiſcopus in eccleſia alterius diœceſ. eſt patronus, ab eo præſentatus, ſi eſt idoneus, debet admitti. hoc dicit ſecundum vnam lecturam, ſecundum aliam non refert an ſua diœce. an in alia: vel ſecundum tertiam. Si epiſcopo per patronos fuit conceſſa præſentatio: præſentati per eum ſunt inſtituendi. & hæc lectu. declaratur, infra contrario primo: ſecundo, & tertio, & dic vt in dicto contrario tertio. in fine. Primo ponitur quæſtio. Secundo ſolutio, ibi, perſonæ. præſentationes, ideſt ius patronatus. eccleſias. ideſt cappellas. earum, ideſt eccleſiarum. eccleſijs: cathedralibus. Goffred. idoneę. intelligitur, ſupra ſi vero. Adepti. ex liberali donatione. ſecus ſi dato aliquo temporali, quod non licet, ſupra capitulo, de iure. Oppono, quia ad epi-
1 ſcopum ſpectat † inſtitutio, non præſentatio. 16. quæſtione

Gloſſ. ſoluit recedendo ab intellectu proxime dicto quo ad capitu. ſi quis clericorum: dicens, quod litera illius capitu. non dicit quod dicit Hugo. ſed dicit, quos deſiderat clericos ibi ponere. In quo dic. quod illa litera hoc probat: quia indiſtincte loquitur, & ſic poteſt ponere illos de ſua diœceſi, vel de aliena: quia vbi lex non diſtinguit &c. ff. de public. de precio. de coniug. leproſi. capitulo ſecundo. Hoſtienſis. dicit quod de conſuetudine quilibet patronus etiam laicus præſentare poteſt idoneum clericum ibi, vnde originem duxerit. argument. de iudicijs. cum deputati. de inſtitut. ad decorem: & hoc præſupponendo tollitur præcedens ſolutio. Petr. & Abb. dicunt dictum Hoſtien. eſſe contra iſtud cap. a contrario, volunt dicere, quod cum ſpecialiter hoc permittatur hic epiſcopo, per conſequens prohibetur alijs. ff. de iudi. cum prætor. de præſumpt. nonne. de hoc dic, ut infra eodem contrario. dicit etiam Hoſtien. quod eſt dare caſum in quo patronus non præſentat niſi de eadem eccleſia, infra capitulo penultimo, ꝙ dic, vt ibi. Ioan. Andr. dicit per cap. fin. de cleri. peregrin. epiſcopum præſentare poſſe clericum vndecunque genitum reſpectu eccleſię quæ eſt in diœceſi, in qua inferior inſtituit: & ſic videtur velle, quod in aliena diœceſi non poſſit præſentare niſi de diœceſi illa. ſed hic intellectus non ſonat cap. ſi quis epiſcoporum. prealleg. quia ibi loquitur quando epiſcopus conſtruit eccleſiam in territorio alienæ ciuitatis, & tamen dicit inſtituendos illos quos voluerit epiſcopus: & ſic non poſſunt reijci, ex eo quia dicantur alienigenæ, & ſecundum hoc ſaluatur primus intellectus: & tunc dic non eſſe verum quod dixi ſupra ſecundum Hoſti. quod idem ſit de patrono laico. Nam ſi talis præſentat alienigenas, poteſt epiſcopus qui habet inſtituere, eos reijcere, & hoc ſecundum tempora illius cap. ſi quis epiſcoporum. ſed hodie non ſeruatur. Inſtituuntur enim vndecunq; geniti, etiam ſi præſententur per patronos laicos, dum tamen ſint idonei, & ſic hodie nulla ſpecialitas in epiſcopo: vnde ad hoc, vt hoc cap. inducat aliquod ſpeciale in epiſcopo, poteſt tertio legi, vt ſupra dixi in tertio ſummario, quod hic non ius patronatus, ſed præſentatio tantum fuit tranſlata in epiſcopum, pro hac litera: ibi, præſentationes: & dubium erat: quia non diſtinguebatur an tranſlata fuiſſet ante vacationem, an poſtea. Item, an fuiſſet tranſlata cum vniuerſitate, an ſine: & tamen dicitur hic, quod tranſlatio tenet, & ſic legẽdo ponuntur hic duo ſingularia primum contra capitu. fina. de concel. præben. ſecundum contra eodem, ſupra capitu. ex literis, & c. cum ſeculum, & cap. de iure. ſed quo ad hoc vltimum dic quod nulla eſt ſingularitas: quia epiſcopus acquiſiuit patronatum nomine eccleſię, vt in text. ibi, pro eccleſijs: poteſt autem patronatus dari eccleſiæ etiam ſine aſſenſu epiſcopi. e. titu. cap. vno. in prin. lib. 6. ſed quo ad c. fin. de concel. præb. dic ꝙ fraus quę ibi præſumitur ceſſat hic, ex eo ꝙ translatio facta fuit in epiſcopum, ꝙ eſt valde notabile: & hunc intellectum alias poſui, tamen non vr̃ fuiſſe de mente. ſummarius tamen

argum.ff.de adop.ſi conſul.de elect.cum inter.in fin.Hoſtien.
dicit quod inſtituet ſine alia præſentatione,ex quo remotum
eſt impedimentum,& inſtituet ſuo iure.16.q.7.nullus.ad hoc
quod no.de off.archi.cum;ſatis.de off.ord.irrefragabi.dicit Io.
And. dictum Gof. procedere quando is qui donauit habebat
compatronos.alleg.dictum Hoſt.quod placet: quando enim
is qui donauit erat ſolus patronus, ſublatum eſt impedimen-
tum patronatus.vnde,vt prædixi,epiſcopus inſtituet,cum ha-
beat præſentationem iure proprio.ſecus ſi haberet iure alieno
tanquam compromiſſarius.d.c.inter.& quod no. de elect. vt
circa.lib.6 in glo.2.& dixi de ele.ne pro defectu. Secundo quę
ro de intellectu literæ,ibi,poſt promotionem,Solu.hoc indu
citur ad indicandum quod præſumi debet acquiſitionem fa-
ctam intuitu eccleſiæ.de teſtam.cap.primo.& capitulo. vt di-
xi in tertio contrario,donari epiſcopo nomine eccleſiæ, non
autem ſic potuiſſet laico, vel clerico intuitu perſonæ: quod
dic vt ſupra eodem,illud.

S V M M A R I V M.

1 *Opinio præfertur veritati quandoque.*
2 *Præſentare eſt fructus iuriſpatronatus.*
3 *Præſentare videtur eſſe fructus naturalis,& non effici bonæ fidei poſ-
ſeſſoris.*
4 *Patronatum mala fide poſſidens an faciat fructus ſuos.*
5 *Poſſeſſor bonæ fidei poſt litem conteſtatam fit malæ fidei,& tenetur fru
ctus reſtituere.*
6 *Poſſeſſor bonæfidei quis dicatur.*
7 *Prætor tuetur facta eius qui poſſidet eo authore.*

Conſultationibus. Inſtitutus ad pſentationē
eius qui ius patronatus ec-
cleſiæ poſſidebat, non remouetur:licet illud ius ab eo poſtea
euincat.ſecus ſi non poſſidebat: ſed tñ credebatur eſſe patro-
nus.habet duo dicta. Secundum ibi,ſi vero. Pars de of dele.de
1 donario.conſultationibus.† Nota quod opinio quandoque a
a præfertur veritati,de hoc in glo.prima. Et in ea ibi,cum olim.
per quæ iura æquiparamus præſentationem : electionem : &
prouiſionem:quo ad commodum poſſeſſionis.ibi,eſt hic.ar-
gum.ſecundum Tancre.ibi,nuper. dic vt ibi. Secundo nota,
quod non ſufficit rem deduci ad caſum a quo non potuit in-
cohare.de hoc in gloſſ.2. Et in ea ibi l.2.incipit nec enim.vide
de adulte.c.fin.q.prima.ibi.§.caſum.vide de ætate & qualitate
c.fin.contrario tertio. ibi,neque furioſus. Ala. regula factum
legitime.libro ſexto.ibi,ſancimus. loquitur de eo quod ſolu-
tum eſt tutori iudicis autoritate.neque furioſus. Alanus. ibi,
Gratcus.loquitur de marito qui caſu quo potuit occidit adul
2 terum. Tertio nota,quod præſentare † eſt fructus iuris patro-
natus:quod dico j.quæſt.prima. vnde ſicut poſſeſſor bonæfi-
dei facit fructus ſuos. Ita tenet etiam præſentatio ab eo facta:
& ad hoc quotidie allegatur.pro hoc quod hic dicitur in glo.
penu. Et in ea ibi,ſed hæc res violenta non præſcribitur.Quæ-
ro,quæ eſt ratio decidendi in primo dicto, Solu. patet ex eo,
quod proxime dixi : quia poſſeſſor iuris patronatus poteſt vti
fructibus:& per conſequens præſentare. Et dic quod hoc po-
teſt lite pendente: vt text.licet gloſſa penultima, de hoc quæ-
rat. ſed ſoluitur in text, & pro hoc ſecundum Innocentium ,
quia lite pendente &c. vt lite pendente, capitulo primo & ſe-
cundo. Nam is qui ab initio eſt bonæ fidei poſſeſſor, etiam
poſt litem conteſtatam dicitur bonæ fidei, quantum ad hoc,
vt faciat fructus ſuos,vt compleat vſucapionem triennij.Item
vt non præſtet interim,id eſt non ſoluat, niſi intelligat ſe de-
bere.immo etiam ſi intelligeret,ſe debere, non tenetur ſi iu-
ſtam cauſam habet litigandi.ff.de rei vendi.vtique,de petitio.
hæreditatis,illud.ad idem;quia facit fructus ſuos. ergo ſi fru-
ctum alienat, is in quem alienauit, non patietur controuer-
ſiam. Nam præſentare eſt fructus iuris patronatus ; quod ſin-
gulariter nota. & ad hoc quotidie allegatur , ſic & eligere eſt
fructum iuris eligendi,de cauſa poſſeſſionis,cum eccleſia.vbi
3 de hoc.Oppono ad hoc,quia præſentare † videtur eſſe fructus
ctus ſuos: quia tenet præſentatio, ...
temporis habet inſtitutus recognoſcere in patronum eum,
qui euicit,ſupra eodem,ſi vero , & de hoc infra quæſtione ſe-
4 quenti . Secundo quæro,ſi quis poſſidet † patronatum mala
fide,vt quia per violentiam, vel alio modo ſine autoritate iu-
dicis:an faciet fructus ſuos.dicit Innocent.quod non, per l.C.
de rei vendi.certum.ff.de rei vend. ſi nauis. & ſic dicta in pro-
xima quæſtione intellige de poſſeſſore bonæ fidei. Dicit ergo
Innocent quod præſentatus a poſſeſſore malæ fidei repelletur
ab eccleſia:quia præſentatus non potuit in eum transferre fru
ctum quem non habebat . Oppono ad hæc quę dicta ſunt in
duabus proximis quæſtionibus : maxime in eo quod dixi in
proxima quæſtione , quod lite pendente poſſeſſor præſentat:
5 nam poſt litem conteſtatam poſſeſſor † bonæ fidei fit malæ
fidei,& tenetur fructus reſtituere.C.de rei vendi. certum.So-
lu. Innocent. videtur ſtare contrario : dicens quod etiam lite
conteſtata interrumpitur præſcriptio longi temporis . C.de
acquirenda poſſeſſione,nemo.de præſcript.30.anno.cum no-
tiſſimi. Dic melius,quod dummodo non moueatur quæſtio
ſuper poſſeſſione, licet mota ſit ſuper iure patronatus, tene-
bit præſentatio.ſupra eodem,ex literis : vbi dixi : & dico infra
quæſtione quarta & quinta . Dicit etiam Innocent. quod eſt
etiam caſus in quo bonæ fidei poſſeſſor ab initio poſt litem
conteſtatam non remanet omnino bonæ fidei : nec omnino
cenſetur malæ fidei. ff. de rei vendicatione . Iulianus.tenetur
etiam de fructibus perceptis poſt motam litem ſi mora præ-
ceſſit , alias non . de hoc quomodo teneatur poſſeſſor ad fru-
6 ctus:dic vt dixi de reſtitutione ſpoliatorum,grauis . † Tertio
b quæro quis dicitur b poſſeſſor bonæ fidei:dic quod is qui non
eſt malæ : vt quia credit rem ad ſe ſpectare. Item is qui poſſi-
det iudicis autoritate . ff. de acquirenda poſſeſſione . iuſte.ne
vis fiat ei qui in poſſeſſ. mitt. ſi qui miſſus. de eo qui mitt.in
poſſeſſione,capitulo primo,ſecundo,& tertio,& hoc ſi iudex
ordinate proceſſit. Nam ſecundum Innocentium,ſecundum
quod dixi ſupra quæſtione proxima. ſicut ab eccleſia expelli-
tur præſentatus a malæ fidei poſſeſſore. Ita etiam expelletur ſi
miſſus eſt in poſſionem autoritate iudicis, inordinate. C. ſi
per vim,vel alio modo , lege vltima. Quarto quæro,ſi patro-
nus mala fide poſſidet,authoritate tamen iudicis,qui ordina-
te proceſſit.dicit Innocen.quod licet patronus quoad ſe ma-
la fide poſſideat: tamen is qui ab eo bona fide recipit eccle-
ſiam non dimittet eam. argument. C. vnde vi. ſi quis in tan-
tam . Nam facta † eius qui poſſidet authore prætore tuetur
prætor.vt nota.de electione,nihil.pro hoc. ff. quod cum falſo
tuto.l.prima.ff.de minori.ait prętor. §.quid tamen . Oppono
ad hoc,quod immo non teneat præſentatio,ex quo patronus
erat malæ fidei,& ſic non facit fructus ſuos,ſecundum eo quę
ſupra quæſtione ſecunda . Innocent. videtur ſtare contrario
dixi . dicit enim poſſe dici quod aliud eſt in patrono qui non
nititur autoritate ſuperioris,nec publico officio.Ideo in eo lo
cum habet quod no.in dicto c.nihil.ſed in prętato ſecus.vnde
licet pronuntiatum ſit quod ſit patronus:tamen cum habeat
malam fidem,non faciet fructus ſuos:vt prædixi. argum.ff.de
condic.indeb.Iulianus:vbi dixit quod ſententia non facit ius,
ſed declarat.quod dixi de concet.præben.propoſuit.quod no.
videtur tamen verius , quod ſupra dixi , quod etiam ſi patro-
nus ſit malæfidei:tamen ex quo habebatur pro poſſeſſore bo-
næ fidei,nec aliquis ſe oppoſuit , debeat præſentatus inſtitui:
nec poſtea debeat remoueri,etiam ſi quis modo docere velit
illum fuiſſe malę fidei.pro hoc quod dixi ſupra eodem,ex lite
ris,contrario tertio . Nam ex quo inſtitutus eſt autore præto-
re,poſſidet

A D D I T I O.

a Opinio quandoque Adde Abb.in capitulo, Apoſtolicam de presbyte.non
bapt. Ludouicus Romanus conſilio 161.alias 162.
b Quis dicatur. Adde text.in capitulo,ſi virgo.34 quæſtione ſecunda,doctor.
in regula poſſeſſor.de regulis iuris libro ſexto.

1 *Patronatus quæſtione pendente qui præſentabit.*
2 *Iuriſpatronatus cauſa non poteſt niſi in foro eccleſiaſtico tractari.*

Eam te. Si patronatus controuerſia intra ſex menſes terminata non ſit: epiſcopus libere inſtituit. Pars de ætate & qualitate. eam te. idonea. melius diceret de perſonis idoneis. In antiqua ſequebatur, ſublato appellationis obſtaculo. Oppono, quod non debeat expectari per ſex menſes: ſed quatuor tantum, ſupra capitulo, quoniam, infra eodem, cum propter. Gloſſ. ſoluit, & dic, vt in ea. vel melius dic, quod aut eſt quæſtio inter patronos eccleſiaſticos, id eſt, quibus competit patronatus ratione eccleſiæ, & procedit hæc litera. Aut inter patronos laicos, & procedunt cõtraria: & idem in patronis clericis ex patrimonio. argum. infra eodem, cum dilectus, & præmiſſa differentia probatur, infra eodem, capitulo vno. libro ſexto. Et in gloſſa ibi conſiderandum. vbi de hoc. ibi, quidam. Petr. Hiſpan. & Abb. Et in fine facit quod nota. de officio archidiaconi, ad hęc. Secundo oppono, quod
1 pendente † quæſtione præſentare poſſit qui poſſidet patronatum, ſupra eodem, ex literis, & capitulo, conſultationibus. Solu. iſta procedit quando non conſtat quis poſſideat ſecundum Hoſtienſem. Innocent. remittit ad notata, ſupra eodem, capitulo primo. Quæro ſi vertitur quæſtio inter perſonam eccleſiaſticam & ſecularem: vt ſupra eodem, ex literis, videtur quod debeat expectari per ſex menſes. de arbitri. per tuas. de conſecratione eccleſiæ, quod in dubijs. In contrarium de officio delegati. ſuper quæſtionum. §. ſi vero. Solu. ſi clericus eſt reus, expectabuntur ſex menſes: ſi laicus, quatuor, quia actor ſequitur forum rei. de foro competenti. cum ſit. Hoſtien. qui dicit hoc verius quam quod notauit in ſumma. eodem §. in quibus. verſiculo, vbi autem. vbi dicit ſpectandum tempus ſex menſium per iura ad hoc allegata. Ioann. Andr. tenet hoc vltimum, maxime, quia in hac cauſa forum clerici, & laici eſt commune, cum niſi in eccleſiaſtico foro poſſit hęc cauſa
2 tractari. † de iudicijs, quanto. & facit quod nota. eodem, libro ſexto. quod placet: quia ex quo mixtio ſurgit ſine facto clerici, non debet ei præiudicare: ſecus eſt in §. ſi vero duo: quia ibi ſurgit ex facto delegati accipientis ſubdelegationem.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ non debent cogi ad albergarias, & ſimilia onera.*
2 *Pœna grauantium eccleſias.*
3 *Conſtitutio quo caſu concernat præterita.*
4 *Iuſpatronatus an donari poſſit.*
5 *Ius incertum vendi poteſt.*
5 *Patronus & aduocatus qualiter differant.*
7 *Layci an poſſint acquirere titulum aduocatiæ in eccleſia.*
8 *Patrono cum competunt certi redditus, an poſſit eos vendere,*
9 *Patronatus an tranſeat cum venditione redditus ipſius.*

ma. Secundo oppono in eo quod hic prohibetur donatio iu-
4 ris patronatus, † contra id ſ. capitulo illud. Gloſſ. vltima ibi remittit. Alan ad literam ibi contractus, ſuppler non gratuitos, & ſic ſtat contrario. Sed hæc ſuppletio eſt contra tex. referendo illud verbum, contractus, ad id quod præmiſit. ibi, donationis, ſolue ergo aliter ſecundum Gof. quod iſti donabant laicis ius patronatus ſine conſenſu epiſcopi, quod fieri non poteſt, ſ. eodem, ex inſinuatione, infra eodem c. vnico, lib. 6. tertio ſecundum Inno. hic de aduocatis qui non ſolum non poſſunt vẽdere, immo nec donare ius aduocationis: ſecus in patronis qui donare poſſunt ius patronatus. dicto cap. ex inſinuatione. Ratio diuerſitatis ſecundum eum, quia patronatus eſt quaſi ex debito, aduocatia de gratia tantum. Et idem dicit Inno. in guardijs & cuſtodijs & conſimilibus, vult dicere, quod etiam in talibus nõ tenet donatio. hæc ſolutio præſupponit quod ſit differentia inter patronatum & aduocatiam: quod dico infra ꝙ̃ prima, præſuppoſito autem quod ſint idem, non procedit hæc ſolutio. Item hanc ſolutionem redarguit Hoſtien. dicens ius patronatus non eſſe ex debito, per cap. 4. ſupra eodem. Ad quod dic quod nec Innoc. hoc dicit: ſed dicit quaſi ex debito: quarto ſoluit Innocent. quod prohibentur donari aduocatiæ & ſimilia iura eo modo quo faciebant iſti, qui dicebant hoc eſt ius meum, quod extorqueam a ruſticis talia, & tamen illa ſtatuta non erant, & ſic dicit Innocen. poſſe loqui ſ. eo. quia clerici. dicẽs quod ſi iſti ſtatutos redditus & legitimos donẽt, & etiam forte vendant, hoc non eſt inhibitum: hæc ſolutio diuinat: quia non apparet ex tex. ꝙ donarent modo præmiſſo: immo illud de extorquẽdo ponitur in tex. pro vitio diſtincto. vnde tenenda eſt ſecunda ſolutio pręmiſſa. Tertio oppono ad vltimam ſolutionem datam in pręcedenti contrario, in eo ꝙ dixi ꝙ ſi iſti venderent ſtatutos redditus & legitimos, teneret contractus. Nam ſi hoc eſt verum, ergo licet non teneat venditio quo ad id ꝙ eſt illicitum. ſ. ſi vendunt eo animo, vt extorqueatur ab eccleſia, ſaltem debet tenere quo ad redditus licitos: arg. de dona. paſtoralis. Sol. Inno. ꝙ cum non ſint determinati redditus huiuſmodi officiorum, non tenet venditio rei quæ non eſt: vel quæ eſt incerta. ar. ff. de contrah. emp. in lege. iuris autẽ patronatus iura ſunt certa ſ. eo. ex inſinuatione. hęc
5 ratio non placet Hoſt. quia † ius incertum poteſt vendi, puta ius ꝙ in hæreditate habeo. Item iactus rhetis. ff. de hæredi. vel act. ven. nam hoc modo. de act. emp. ſi iactum: & ſufficit ꝙ certum ſit præcium, licet incerta ſit res, quia ſolius ſpei eſt emptio. ff. de contrah. emp. hæc venditio. §. penul. & l. ſequen. dicit Inno. intellige quod huiuſmodi officia non habent certos redditus etiam in ſpe. & ideo vendi non poſſunt: quia rei quæ non eſt non eſt emptio, vt prędixi: præſumpoſito vero quod redditus habeant, an vendi poſſunt. dico infra quæſtio. 3. & 4.

Quæro

ADDITIO.

a Conſtitutio. Adde Cardinalis in capitulo quorundam. in ſecundo notabili. de ſolu.

clerici.vbi hoc tenet glo.prima,& de hoc in ſequenti quæſtio
7 ne. Secundo quæro,quidam †laici volebãt acquirere titulum
aduocatiæ in quadam eccleſia, quærebatur an eſſet poſſibile,
præſuppoſito,ꝙ ex hoc eccleſia non deterioretur, ſed melio-
retur:videtur fieri poſſe,præſupponendo ꝙ diſtinguatur a pa-
tronatu.de quo ſ. q. proxim. licet enim patronatus ſolum ex
certis cauſis acquiratur.de quibus ĩ.eo. nobis. vnde poſt fun-
dationem conſtructionem & dotationem non poteſt acqui-
ri,vt ibi,ſecus videtur in iure aduocationis,vel ſimili,pro hoc
quod no. Archi.de elect.generali.lib.6.vbi videtur ſibi placere
ꝙ aduocatio & patronatus ſint diſtincti.vidi hoc in facto, &
ſatis placuiſſet hoc fieri poſſe propter vtilitatem eccleſiæ: ta-
men quia non reperitur in iure traditum officium huiuſmo-
di officijs, communiter intelligitur ꝙ ius aduocatię, & ſimi-
lia idem important cum patronatu, quod tenet Io.And. ſub
dubio forte.de ſtatu monachorum,in ſingulis.ver.ad hęc.vbi
dixi in ſecundo notabili.pro hoc etiam ĩ.c.proximo.vbi dico
notabili primo. & ſic nõ poſſunt acquiri niſi ſicut acquiritur
patronatus. Ex hoc dic,ꝙ licet varia vocabula reperiantur in
iure:non eſt tamen varietas in effectu,& ſurgit illa variatio ꝓ-
pter varios modos loquendi diuerſorum locorum. Tertio q-
8 ro,in eo quod dixi ſ. in vltimo contrario. † an cum patrono
competunt aliqui certi redditus poſſit eos vendere. Hoſtien.
quod ſic, dummodo cum venditione redditnum tempora-
lium non miſceatur ius patronatus, de rerum pemutatio. ad
quæſtiones:de hoc etiam in ſequen.quæſtione. Quarto quæ-
ro,eo caſu quo venduntur redditus patronatus,vt in proxima
9 quæſtione,an tranſeat etiam patronatus. †. Hoſtien. ꝙ ſic,alias
emptio nulla eſſet:quia nec poſſet emptor fructus exigere ex
quo non eſt patronus.ſed nec venditor hoc poſſet,ex quo ven
didiſſet.videtur ergo tranſire patronatus ex vi connexitatis.fa
cit de ap.vna.& quia in dubio debet interpretari,vt res valeat.
de verborum ſig.abbate,& ſic erit caſus in quo principale trã
ſit cum acceſſorio,ſicut etiam alias licet hoc contingat.de of.
deleg.ſuper quæſtionum. §.ſi vero.de conſecra.eccle.vel alta.
quod in dubijs ſicut etiam tranſit patronatus cum vniuerſita-
te ſ.c.cum ex literis.dic contra, tranſit enim cum vniuerſita-
te,quia pars eſt vniuerſitatis. quod non poteſt dici quo ad red-
itus qui dependent a patronatu:& non econuerſo. immo nec
ipſi redditus proprie dependent,ſed ſeparati ſunt a patronatu,
licet obuenerint patronatui. Nam oportet nos loqui de red-
ditibus competentib.patrono iure ſpeciali,cum de iure com-
muni non competant. ſicut ergo ſeparatim acquiſiti ſunt:ita
& ſeparatim vendi poſſunt,nec procedunt rationes Hoſtien.
præmiſſæ:vnde etiam ipſe Hoſtien.forte non confiſus,conſu-
luit,ꝙ redditus vendãtur per ſe,& patronatus donetur per ſe.
dicto c.ad quæſtiones:& in donatione debeat interuenire diœ
ceſani conſenſus:vt ſ.in primo contrario.& ſic patet ꝙ etiam
redditus ſoli vendi poſſunt etiam ſi patronatus non donetur.
Quinto no.de intellectu literæ,ibi,voũtate:dic voluntate.i.ſi
ne licentia diœceſani.quæ tamen licentia licet ſufficeret quo
ad donationem.ſ.c.illud.& c.ex inſinuatione.non tamen quo
ad venditionem, quæ fieri non poteſt niſi cum vniuerſitate,
ſ.c.ex literis. Sexto quæro de quibus contractibus loquitur li-
tera ibi,alijs coutractib.dic ꝙ de permutatione,vel quocunq;
alio contractu per quem dominium transfertur,aliquo tem-
porali inde recepto,ad hoc de rebus eccle.non alienan. nulli.
verſiculo alienationis. Hoſtien. Septimo quæro, in eo quod
litera dicit de extorquentibus,qui dicantur extorquere. dicit
Hoſtien.quod licet hoc verbum notet violentiam, ſicut, &
verbum exigendi. ff.de legato tertio,fideicommiſſa. §.ſi rem.
tamen intelliguntur laici extorquere,ex quo petitio ipſorum
præcedit, quamuis clerici poſtea ſoluant vltimo, niſi a Ro-
mano Pontifice licentia impetretur.de immuni.eccle.aduer-
ſus.verſiculo,propter imprudentiam. Illud tamen capitu.lo-
quitur, quando clerici ſoluunt communitatibus: quia tunc
eſt periculum ne inducantur laici ad grauandum eccleſias ſæ
pius:ſecus videtur quando ſoluitur priuatis. tunc enim ceſſat
periculum prædictum. Ideo dummodo clerici ſponte ſol-
uant,laici non dicũtur extorquere. Octauo quæro in eo quod

5 *Patronus laycus, & patronus clericus in quo …*

Cum autem. Laicus patronus vno præſentato po-
teſt alium præſentare: ſecus in patro
no clerico.habet duo dicta. Secundum ibi,votum, poſtmo-
dum:ſimul etiam poteſt patronus præſentare plures hoc mo
do,ꝙ epiſcopus alterum admittat.eodem titulo,clem.plures.
1 † No.ꝙ aduocatus ſumitur pro patrono.ſic dicit Inno.in ver.
aduocatus:dicens ꝙ aliter ſumitur ſ.cap.proxim.quod dic.vt
2 ibi dixi in 1.q.† Secundo no.ꝙ facilius permittur variatio lai-
cis quam clericis.de hoc ĩ.qõ.prima. Tertio no. ꝙ prior tem-
a pore a potior iure.de hoc in gloſſ.vltim.& in regula qui prior.
3 †lib.6.Sed contra ĩ.c.fi.Ibi ſoluitur. Ex hoc argue,ꝙ cum duo
impetrant ſuper beneficio,prius impetrans potior eſt: quod
dic vt de reſcript.capitulum.de officio delega.ex parte,el 1.de
conceſ.præben.ſi ſoli.lib.6.Oppono ꝙ ex quo patronus laicus
ꝓſentauit vnum, ſi aliũ præſentet, non ſit in iudicio epiſcopi
quem præferat,ſed teneatur præferre ſecundum:quia videtur
primum reuocaſſe.de procu.non iniuſte. Gloſſa prima ſentit
contrarium,licet non exprimat,nec ſoluat.videtur tamen ſta
re cõtrario,quod eſt contra hanc literam: dic quod patronus
præſentando ſecundum non recedit a primo,ſed cumulat. &
per hoc tollitur contrarium.pro hoc eſt quod nota.in regula
in re communi.lib.6.in fin.q. & ad illud de procuratore dicit
Hoſt.ꝙ hic non eſt locus præciſe pœnitentiæ, ex quo facta eſt
præſentatio.argum.de poſtu.bonæ.2.ver.nec nocebat. ſed lo-
cus quodammodo: quia quod a apatrono fit,non eſt ratum,
donec fuerit approbatum per diœceſanum. ſ.c.quod autem,
primo reſponſo.& ſic eſt locus pœnitẽtiæ quo ad patronum:
non quoad diœceſanum.ſed quantum ad pręſentatum locus
eſt pœnitentiæ.Si enim primus ꝓſentatus eſt minus idoneus:
merito pœnitet patronus alium præſentando.ff.de colla.bo-
no.nonnunquam: & tunc etiam diœceſanus admittit ſecun-
dum repulſo primo: de quo tanquam male merito dignum
eſt,vt egeſtate laboret.ff.depoſiti bona fides. Et videtur epiſco
pus admittendo ſecundum facere gratiam patrono. Nam ex
quo præſentauerat indignum,poſſet epiſcopus ſuo iure ordi-
nare eccleſiam, Auth.de ſan.epiſco.§.ſiquis oratori.col.nona.
ſecundum Hoſtien. quod procedit præſupponendo ꝙ patro-
nus laicus præſentando indignum ſit priuatus poteſtate præ-
ſentandi,quod communiter non approbatur.de quo dixi de
officio ordinarij, cum vos. Si vero præſentatus eſt idoneus
dicit Hoſt.ꝙ non eſt locus pœnitentiæ quo minus epiſcopus
incurrat pœnam.de hoc ſ.c.cum laici. quod non videtur pro
cedere ſi Hoſt. intelligit epiſcopum puniendum eo caſu quo
ex duob.præſentatis a laico prętulit ſm.hoc enim facit autori
tate huius c. & de hoc in ſeq.ꝯrio. Ex his patet,ꝙ pinguius eſt
ius prælati quam patroni.de offi.leg. dilectus. Secundo op. ad
hoc quod vltimo dixi ꝙ non ſit in arbitrio epiſcopi,ĩ.cap.pa-
ſtoralis. Solu.Inno.ꝙ relinquitur hic iudicio epiſcopi quantũ
ad hoc,vt habeat ius qui ab epiſcopo electus fuerit,epiſcopus
tamen peccat recuſando primum idoneum, ideo punitur ĩ.
c.paſtoralis. Sed ſi nõ refutauit primum,poteſt eligere vtrum
eorum velit. Hoſt.dicit hoc relinqui iudicio epiſcopi,non vo
luntatis,ſed rationis.de pręben.graue,ĩ.reſponſo.quod non re
4 pugnat dicto Inno.cui ſtandum eſt. Ex hoc no.† quod ex duo
bus præſentatis poteſt epiſcopus alteri gratificare.de hoc ĩ.in
quarto contrario. & dicit Calder. de gratificatione vidit ſæpe
ſeruari,& forte non de iure.per l.ff. de vſufruct. quotiens, di-
cit Gaſpar quod etiam ſeruatur pluribus patronis diſcordan-
tibus pari numero, & quod hoc eſt de iure.immo forte ſe-
cundum eum poſſet epiſcopus de alio prouidere,ſupra capit.
eam te,& cad.ſi vero, & capitu. quoniam,, ergo fortius alteri
de pręben.

ADDITIO.

a Prior tempore. Adde gloſſam in verbo prius, in capitulo primo, de ma. & obed.,quæ alleg.concordantes.

Digitized by Google

… ſpacio de hoc a iudice ſtatuendo. ibi quoniam pleru-
que, lex prima eſt, dandę dilationis arbitrium non pendet ex iudicis poteſtate. Ibi, quid ergo, ſi teſtator Titio legauit decē, vt plures ſeruos manumitteret: tenetur aliquos ad ęſtimationem legati, & non eligit hæres: nec legatarius, ſed ſeruabitur ordo ſcripturę. vel ſors fiet, vel ponderabitur meritum. Ibi potior in iure, vt de reſcrip. capitulo penultimo, libro ſexto. Ibi § ſi cum omnes, vide de iud. capitulo primo, quæſtione ſecunda. Quęro quę eſt ratio diuerſitatis inter patronum laicū & clericum, quo ad id, quod hic dicitur, gloſſ. penultima, ſoluit, quod ideo patronus clericus non variat: quia pinguius habet, quam laicus: quę ratio videtur implicare oppoſitum in obiecto. Sed dic, quod vult dicere, quod per eam tribuitur plus iuris præſentatio, quam ſi facta eſſet a patrono laico, pro hoc, quod dico infra eadem quęſtione. Secundo dicit gloſſa, quod hoc, quod clericus non variet, eſt hic ſtatutum in pœnam, quod nihil eſt. Hoſtien. dicit hoc potius in fauorem clericorum ſtatutum, vt declaretur, quod dignior eſt cętus clericorum tanquam ſpiritualis, quam laicorum tāquam temporalis, de transla. capitulo ſecundo. Dicit etiam firmior eſt limitatio eccleſiaſtica, de paroch. ſuper eo. ſupra eodem querimoniam, ſicut & pactio ſiue locutio vel dictum etiam cuiuſque ſi agatur, in foro eccleſiæ: vt nota. de pact. capitulo primo & tertio, pro hoc ſunt illa verba. quę procedunt de labijs meis non faciam irrita. 23. diſtinctio: pſalmiſta. Et ſecundum Beatum Bernardum, verbum ſacerdotis, aut ſacrum, aut ſacrilegum, vel formalius ſecundum Innocen. hoc eſt ideo: quia præſentatio cleri habet vim electionis, quod nota ſingulariter, ſicut ergo non tenet ſecunda electio, prima non caſſata, de electio. conſiderauimus, & capitulo auditis. Ita nec præſentatio clerici. pro hoc, quod nota. Compoſt. de reſcript. capitulum, vbi dico, quæſtione 24.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus patronorum in donationibus eccleſiarum eſt requirendus.*
2 *Rationes plures vincunt vnam.*
3 *Præbendę vt fiant eccleſiis quid requiratur.*

Suggeſtum. Summa, vt ſupra capitulo illud. Cōmunis diuiſio, Secunda ibi, vnde: Nota. ibi domini fundi, quod ratione fundationis acquiritur ius
1 patronatus, infra capitulo, nobis. † Secunda no. quod in donationibus eccleſiarum requirendus eſt cōſenſus patronorum, & dicit Innocenti. hoc exponendum: vt ſupra capitulo illud, & pro hoc, quia quodam modo dicuntur domini, decimaſexta, quæſtione 7. monaſterium, & capitulo, ſi quis, 18. quæſtione ſecunda, Abbatem, & in hoc nota, quod non ſufficit requirere conſenſum, ſed debet expectari. ibi, expectandur, ſic & alias expectari conſilium, de ele. cum in veteri, ſed non oportet ſequi conſilium, de arb. cum olim, conſenſum autem ſic, alias non eſſet conſenſus, de regu. licet, ver. illa. Tertio nota, q ab initio inualidum per ſequentem conſenſum confirmatur

terę in eo, quod dicit quod eccleſiæ fuerunt aſſignatæ in præbendam. Solu. Innocen. exponendo prębendam, ideſt in vſus, ſecundum Hoſtien. ad prębendas faciendas, ſic ſupra de pręben. expoſuiſti, vel ſecundum Pet. & Abba. ideſt, vt de illis prębendæ debeant canonicis aſſignari, quod in idem recidit. Mihi placet prima: vt ſit ſenſus, quod fuerunt applicatę menſę. Et dicit Goff. quod prębenda aliquando conſiſtit in eccleſia: vt hic: quandoque dependet eccleſia ex præbenda, de pręben. extirpandę. Secundo quęro, quid requiritur ad hoc, vt de
3 eccleſijs † fiant præbendæ, dicit Innocen. quod requiritur aſſenſus patroni, cum per hoc patronus amittat ius patronatus quod eſſe non poteſt ſine ſuo conſenſu, dicit tamen, quod cōceſſio facta ab epiſcopo ſolo tenet quo ad iura epiſcopi, & quo ad illa prefertur prima, de dona. paſtoralis. Innocen. vult dicere, quod ſi concurrit duplex conceſſio: vt hic, prima pręfertur quo ad iura epiſcopi, quæ potuit transferre, non quo ad ius patronatus, vt hic, & in eo quod dixit, quod ſi patronus conſentit, perdit ius patronatus, Hoſtienſis. dicit quod ſi in eccleſia fiunt prębendę, non per hoc perdit ius patronatus. Nam poterit pręſentare ad rectoriam, dicit tamen, quod ſi in eccleſia fiat collegium: ipſum collegiū eliget prelatum, infra c. nobis, & tunc requiritur cōſenſus patroni: vt eccleſia fiat collegiata. de conſue. cum dilectus, dicit etiam, quod patronus forſan poterit de conſenſu ſuperioris retinere, quod pręſentet, vel quod electioni tractandę interponat partes ſuas, de hoc infra c. nobis, & c. poſtulaſti, dic, quod dicta Hoſtien. vera ſunt, nec repugnant dictis Innocen. Nam Inn. loquitur quando de ipſa eccleſia fit prębenda: vt quia applicatur menſę alterius eccleſię. Hoſtien. autem loquitur quādo in eccleſia fiunt prębendæ, vel quia inſtituitur collegium, vel ſine collegio.

ADDITIO.

a Plur[eſt ra]ſcutiones. Adde cap. primū, & ſecundū, 1 4. d § finis, de pę. di. 4. ca. primo, o[d]ndo & 3. 66. diſtinct. c. cauſam, de re iud. & in l. cum adoptionis. C. de ad.

SVMMARIVM.

1 *Parochia accipitur quandoque pro dioceſi.*
2 *Eccleſiam ingredi quis non debet niſi per oſtium.*
3 *Nomine qui carere debet & priuilegio.*
4 *Contrafaciens probibito ſub pœna excommunicationis non eſt excommunicatus, ſed excommunicari debet.*
5 *Eccleſia agens coram ſeculari contra laycum non poteſt coram eo ad cā reconueniri.*

Relatum. Ab officio & beneficio remouetur, qui monitus non dimittit eccleſiam ſine cōſenſu epiſcopi ſibi a laico conceſſam. Hoc primo, laici ſponātes eccleſiam excommunicantur, habet duo dicta. Secūdum ibi, ad hęc. Conceſſione: expreſſa vel tacita, ſupra eodem cu-

ra. in

de electio.litera.in princip,alias non est vis in nomine,dum-
modo conſtet de perſona.de proc.petitio.Quarto no.quod ſi
4 quid prohibetur ſub pœna excommunicationis, † contrafa-
ciens non eſt excommunicatus, ſed debet excommunicari,
quod dic.vt in glo.vltim. Et in ea ibi,ſecus,allegando dicit:&
eſt contra literam.ibi,ſolennitate,vbi de hoc.Ibi,ſicut,ſecun-
do,& de ſagit. ca.vno.Quæro de intellectu literę,ibi,recogni-
tionis,glo.prima exponit,ideſt confeſſionis,dicit Hoſtien.in
iure factæ,dicit etiam,quod recognitio eſt in feudis & domi-
nijs hominum,vnde ab eo,qui duobus dominis petitur inter
rogatur quem cognoſcat in dominum , & is, quem cogno-
ſcit,habetur pro poſſeſſore:de quo no.de foro competen. ve-
rum,ponitur etiam interrogatio pro confeſſione: vt hic,per
id,quod prædixi,& ſupra de electio.per inquiſitionem . Dicit
tamen Hoſtien.quod recognitio eſt extraiudicium,conferen
do in iudicio.Dic,quod hic accipiuntur pro eodem,vt prædi
xi,ſecundum glo.eſt ſenſus literæ ſecundum Innocent,quod
iſti recognoſcunt ſe habere beneficia a laicis ſine aliqua inue-
ſtitura vel inſtitutione epiſcoporum,& ex hoc ſecũdum Ho
ſtien.ab ipſis laicis etiam contra epiſcopos defenduntur,argu
men.de offi.delega.cap.primo,pro hoc patet ratio huius cap.
& eſt ad prohibendum abuſum prędictum.Et in hac glo.pri-
ma,in fin.Francorum & Burgundionum.Hoſtieo. Secundo
quęro,de intellectu verbi,vendicare,glo.ſecunda,exponit,id-
eſt retinere.Innocen.dicit,quod vendicabant tanquam bene
ficiati,& dicit Hoſtien.quod plurimum hoc frequentatur in
Anglia.Ideo prælatis Anglię dirigitur hoc capit.ſimile de fil.
presby.ex tua.de inſti.cap.3.Et in hac glo.ſecunda in fin.con-
cor.13.quæſt.ſecunda,facultates,ſecundum vnum caſum ibi
no.de dona.inter virum & vxo.cap.ſecundo,quandoque ęcõ
uerſo.retine:ideſt vendicare,8.diſt.æquo iure.Tertio quæro,
quid vult litera in eo,quod dicit,quod iſti ſunt indigni paſto-
ris nomine.Solu.vt in glo.4.quæ exemplificat qua pœna iſti
puniuntur.Quarto quæro,quid mouebat illos, qui ſpoliabãt
viros eccleſiaſticos,vt cogerentur litigare coram ſeculari.Gl.
penultim.ſoluit,quod mouebantur per regulam , quia actor
ſequitur forum rei. Oppono ad hoc,quod regula illa non ſit
pro eis,quia ſpoliatores tanquam ſacrilegi poſſunt coram ec
cleſiaſtico conueniri,de foro competen.cum ſit generale,gl.
eadem ſtat contrario,& hoc tenendo dic,quod nõdum ema-
nauerat c.cum ſit.Quinto quęro,ſi eccleſia agit coram ſecula
ri contra laicos a quibus reconuenitur,dicit gl.pen. quod nõ
4 audietur reconuentio † per l.2.ff.de iud.§.ſed ſi agant, qui.§.
non facit,& de hoc §.de fo.compet.c.fi.in gl.vlt.in fi.Et vide-
tur glo.dicere contra id,quod no.de iud.at ſi clerici.vbi tenet
clericum poſſe reconueniri coram laico , cuius contrarium
ibi teneo.hęc tamen glo.loquitur de clerico ſpoliato:& tunc
habet locum ratio,quæ ſequitur in gl.quia ſpoliatus non po
teſt reconueniri niſi de alia ſpoliatione , vnde etiam præſup-
poſito , quod alias clericus poſſet coram laico reconueniri :
hoc tamen caſu non poſſet pro hoc,quod no.de arbi.cum di
lectus,in gloſſa prima.

ADDITIONES.

a Parochia.Adde cap primũ,de rap.Car.in cap.cum ſeculum. in tertio; nota,
ſupra eodem.
b Oſtium.Adde c.ordinationes,1.q.1.& c.tres perſonas.13.q.4.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiam conſtruens ſine conſenſu diœceſani non acquirit patrona-
tum.*
2 *Eccleſiam violenter conſtruens non acquirit patronatum.*
3 *Patronatus acquiritur ex conſtructione eccleſiæ.*
4 *Eccleſia non dicitur,ſed baſilica quouſque conſecratur.*
5 *Patronatus an per conſtructionem acquiratur.& nu.6.*
7 *Iudæus an poſſit acquirere patronatum.*
8 *Hæreticus an poſſit acquirere ius patronatus.*

telligitur de diœceſano loci,in quo fundatur eccleſia,non fun
datoris tantum. Ad idem de foro competent. ſane. C.de præ-
dijs mino.ſi prędium,& hoc infra §.proximo, ibi,loci epiſco
po,& 16.quęſtio.5.cap.primo,& optimè de priui. autoritate,
in prin.lib.6.Ioan.An.Ibi §.illud,non prius licet ædificari mo
naſterium,quam diœceſanus epiſcopus locum conſecret,&
ibi crucem figat.Tertio nota ex eo,quod dixi in proximo no
tabili,quod cum requiratur aſſenſus diœceſani, nõ ſufficit cõ-
ſilium petere: ſicut ſufficit,ſupra de electio.cum in veteri.de
2 arbi.cum olim,vel licentiam,ſicut de regula. licet. † Quarto
no.ex hoc,violenter conſtruentem nõ acquirere patronatũ,
ar.ſupra eodem cap.conſultationibus,de hoc infra contrario
3 tertio.† Quinto no.quod ex conſtructione eccleſiæ acquirit
patronatus,de hoc in glo.ſecunda,& in ea ibi, conſtructione,
de refectione no.ſupra cap.3. Et in fine & cap. monaſterium.
Oppono,quia videtur ſuperfluitas in prin.ſufficiebat enim di
cere.ibi,tuæ,& ſic cõtra.ſupra in prohemio,& hęc oppoſitio
procedit ad multa capitula in quibus ſunt ſimiles deciſæ.So-
lu.Ioan.And.quod hæc reſeruatio principij facta fuit propter
cõtemporaneos huius compilationis,qui ſtuduerant in alijs
compilationibus,& propter gl.antiquas allegantes hæc prin-
cipia.vnde ſi hodie (quod abſit) mutaretur hæc compilatio,
magna eſſet noſtra confuſio mutare principia decretalium,ſe
cundum eum.Mihi placeret alia compilatio in qua grauius,
& ornatius ac breuius plura deciderentur quam in iſta.& nar
rationes plurimæ,quę in hac ſunt, partim reſecarent,partim
ad deciſionem reducerentur,quod,vt exiſtimo,continuo,fie
ret ſi eccleſia vniretur,& ſi,vt quondam fiebat,concilia gene
ralia fierent,& tunc prouideri poſſet,vel reſeruando principia
vt nunc dixi,vel quod melius eſſet,ſtatuendo tempus,intra quod
duraret hæc compilatio,quouſque alia frequenti ſtudio nota
redderetur.Secundo oppono in eo,quod dicit de conſtruen-
4 te eccleſiam,non enim dicitur eccleſia , † ſed baſilica quouſ-
que conſecratur.infra titu.ſecundo capit.vltim.Solu.expone
eccleſiam,ideſt baſilicam,vel reſpicit factum poſtquam
eſt conſecrata.Tertio oppon.in eo,quod dixi,ſupra in quarto
notabili,quod violenter conſtruẽs non acquirit patronatum
quod immo.ff.de condi.indebi.l.ſi vrbana.Solu.Vincen.& alii
formant & non ſoluunt,& facit,quia ibi ſoluens prædoni pre
cium pro re ſibi locata a prædone,non repetit:ſed facit etiam
contra,quia dicitur ibi,quod per hoc non liberatur quin te-
neatur domino,& de hac l. dic,vt dixi de reſtitutione ſpolia-
torum, in literis , & quicquid ſit reſpectu commodi ſeu fru-
ctuum poſſeſſionis,quo reſpectu procedit illa lex,tamen quo
ad caſum iſtum facit,quia hic eſt tradita certa forma in acq-
rendo patronatum : qua non ſeruata non tenet,quod agitur,
de reſcrip.cum dilecta.Quarto oppono,quod per conſtructio
5 nem non acquiratur † patronatus : quia ſi ædifico in alieno,
ędificium cedit ſolo. ff. de acquiren.re. domi.adeo §.cum in
ſuo.ergo ſoli domino fundi competet hoc ius.Solut.Ioann.
And. quod hic bona fide, & de conſenſu domini fundi con-
ſtruxit , vult dicere , quod ſecus ſi eo inuito : quia tunc pro-
cedunt contraria,& de hoc de reſtitutione ſpoliatorum capi.
primo,in glo.fin.Item,ius patronàtus domino fundi acquiri
tur.Ita demum ſi tranſtulit dominium in eccleſiam,decima,
quęſtione prima.cap.ſecundo,quod fieri debet,infra titu.pri-
mo cap.primo,ipſi autem conſtruenti acquiritur patronatus
eo ipſo quod licite conſtruxit,quod tamen dic,vt infra,quęſt.
8.Quęro in eo,quod dicit,ſi quis,an comprehendatur fœmi
na,dicit Ioann.And.quod ſic.de elect.generali.lib.6.& clemẽ
tin.prima,de electio. Secundo quęro,an quilibet conſtruens
6 acquirat patronatum , † videtur quod ſic,quia generaliter dicit,
ſi quis

ADDITIO.

a De dictione cum.Adde l.ſi quis arbitratu.ff.de ver.ob.Car. in cle. 1.in 3.20
de teſti.Rap.cu.conſ.56.inc.Petrus hæres,

Digitized by Google

[illegible] cum pa-
ter §.dulciſſimis,ad hoo de vi.& ho.cle.quoniam,de ſenten.
excommu.ex tenore,licet enim videatur expediens eccleſiæ
habere plures defenſores vbi boni eſſent, tamen docet expe-
dire,propter ipſorũ malitias diſcordias & onus alendi. Octa-
b uo quęro,an faber b qui recepta mercede operarum conſtru-
11 xit eccleſiam,fiat patronus.† dic,quod non:quia recepit mer
cedem ſuam.Luce.16.de pœniten.diſt.3.cauendum.ff. de ac-
quiren.re.do.adeo §.cum quis.hic ergo intelligitur de illo cu
ius ſumptibus eccleſia conſtruitur. Oppono ad hoc,quia pa-
ria ſunt an quis faciat ſuo ſumptu,an ſuis laboribus,de dec.ex
parte.prima.Solu.Ioann.And.quod illud procedit cum labor
impenditur in proprio,de deci.dilecti. ſecus cũ alieno.vt hic.
Item,quando labores ſunt ſine mercede, procedit ęquipara-
tio,alias ſecus,rationibus prędictis,& de hoc vltimo in ſequẽ.
quęſtione.Nono quæro,ſi conueniunt faber & alius,quod il-
le precium,& ille ligna,& iſte operam ponat,an faber erit pa-
tronus.Dicit Ioan. And.quod ſic,dummodo hoc fiat autori-
tate dioceſani,vt hic,propter hoc,quod not.ſupra ca.proxim.
poteſt enim contrahi ſocietas,ff.pro ſocio.l.5.§.1.Decimo q̃-
ro,ſi vnus ponit precium operarum,& alter precium ligno-
12 rum,an vterque ſit patronus,† dic,quod ſic:vt in proxima qõ
ne:quia eſt eadem ratio,& idem dicit Ioann. And. de eo,qui
dat precium dotis emendę,ad hoc. ff. de vſufruct.quia qui p̃-
13 cio.Vndecimo quæro,quot ſunt cauſę †ex quibus acquiritur
patronatus.Solu.tres,& tria debentur patrono,vt in his verſi-
bus.Patronum faciunt dos,ædificatio,fundus. Patrono debe-
tur onus,honor,emolumentum.Pręſentet,præſit,defendat,
alatur egenus.Et quod dixi de patronatu acquirendo per prę-
dicta,de quibus in primo verſi.procedit, quando hæc ſunt de
conſenſu dioceſani,vnde ſecundum Hoſtien. ſi alterum iſto-
rum fieret ſine ipſius conſenſu,reliqui habentes conſenſum
eſſent patroni,iſte vero non.Quod autem dicitur ſecundo,&
tertio ver.exponitur,infra §.pro fundatione.Duodecimo quę
ro,an ædificans acquirat patronatum,dic,vt dixi ſupra capitu
lo, quoniam.

ADDITIONES.

a De hæretico Adde nunquid hæreticus reuerſus ad vnitatem eccleſię recupe rat ius patronatus,vide glo.in c.qui maximum 1.q.7.Car.in c.quia diligen- tia,in 2.q.de el.& ibi per An.de Bu Ab & Io.de Imo.

b Faber, Adde hic glo.fin & eſt gl 2 in c.quicunque.el 2.quæ vult quod ille qui dat modicam dotem eccleſiæ vel altari non per hoc efficitur patronus,quã gl al.fin.Ab.conſ.106.inci.caſus ſuper quo.

SVMMARIVM.

1 *Patrono de iure ſpeciali poteſt competere,vt interſit electioni in eccle ſia conuentuali.*
2 *Electio in eccleſia collegiata ſpectat ad collegium.*
3 *Electio an de iure ſpectet ad patronum in eccleſia per ſe ædificata,etiã collegiata*

aſſenſus patroni accedat electioni,quod immo ſit neceſſariũ,
de electio.cum terra.& cap.ſacroſancta. Gloſſ.immo,videtur
ſtare contrario,quod tenuit Vincen. in cap.ſacroſancta,per di
ctum cap. cum terra,dicens, quod ſi contemnitur,debet ele-
ctio caſſari,contrarium tenet Ioann.And dicens ſe non vide-
re effectum huius opi.Nam & quando peteret illam caſſari,
poſſet requiri,non ſic in eo,qui habet ius eligendi,quia prin-
cipio debuit intereſſe,pro hoc,quia in caſu huius capit.ad re-
quiſitionem conſenſus patroni non eſt determinatum tem-
pus,ſecus in canonico reſpectu electionis:quia ibi eſt determi
natum tempus,& ſic ſi contemnitur, vitium ineſt electioni.
Secundo oppono ad idem,quod immo patronus habeat eli-
gere etiam in eccleſia collegiata 18.quæſtione ſecunda,abba-
te,ſoluunt quidam,quod illud vetus,hoc nouum,quod nihil
eſt,vel ſecundum Tan.non dicit ibi,quod eligat.ſed electum
confirmari poſtulat.pro hoc facit,quia litera ibi dicit, mona-
chorum electio,& poſſeſſionis dominus popoſcerit,vnde nõ
ponitur patronus inter eligentes.Ioan.And.Tertio oppono,
in ver. niſi, in eo, quod permittit ex iure ſpeciali poſſe patro-
no competere ius eligendi in eccleſia collegiata,& ſic eſt cõ-
tra.de electio.ſacroſancta. & Maſſana.Glo.non videtur,ſoluit
dupliciter.Primo,quia hic loquitur quando eccleſiaſtica per
ſona habet patronatum,quæ ſolutio nimis reſtrigit textum.
Secundo ſoluit glo.ibi,vel poſſes,quod hic loquitur etiam de
laico qui habet ius ex ſpeciali conceſſione Papę. Nam alius
non poſſet concedere,quod dic,vt in glo. & hæc ſolutio vera
quo ad hoc,quod non poteſt laicus retinere ius eligendi ſine
conceſſione Papę, ſed tamen ius præſentandi retinere poſſet
etiam in eccleſia collegiata,ſi fit collegiata ſine ſuo conſenſu
vel ſi proteſtatur de iure ſuo,vt in glo.ſequenti.Alij,vt recitat
Vincen.in cap.ſacroſancta.ſoluunt,quod non cadit,ius,eligen
di in laicum ſolum, & ſic loquitur contrarium,ſed cum alio
ſic,de arbi.per tuas,quod non procedit ſecundum Ioann.An.
per cap.ex eo,quod.de elect. lib.6.& facit etiam cap. Maſſana.
de elect. vbi eligebant laici cum clericis, & tamen non tenet
electio.Et ad capi.per tuas,dicit idem Ioann.And. quod arbi-
trari non eſt ita ſpecialis actus ſicut eligere,etiam ſi ſuper ſpi
ritualibus fertur arbitrium, poſtea exerceatur ille ſpiritualis
actus. Item autoritas ſuperioris etiam in arbitrio eſt neceſſa-
ria d. ca.per tuas,quę ſi interuenit,etiam in laicum poteſt ca-
dere eligendi eo modo quo dixi in præcedenti ſolutione.vel
quarto dic,quod patronus retinet ſibi pręſentationem quan-
do eccleſia fit collegiata ſine ſuo conſenſu,vt no.in gloſſ.ſeq.
ad fin.& hæc etiam vera,& hãc tenebat hic Pau.de Leaz.vt re
fert Ioan.de Lig.in dict.cap.ſacroſancta,& ibi Ioan.arguit cõ-
tra hoc:quia aut fiet præſentatio confirmatori: & tunc tolle-
retur ius eligentius, & hoc non videtur procedere, quia ipſi
non habent inſtituere. Dic, quod præſentatio fiet confirma-
tori,ex quo in fundatione ſic fuit ordinatum, & de his ſolu-
tionibus etiam dico in dicto cap.ſacroſancta,contrario ſecun
do.Quarto oppono ad prædicta, quod immo de iure ſpectet
3 ad patronum † clerico in eccleſia per ſe ædificata,etiam col-
legiata.Auth.de eccle.titu.§.ſi quis ędificationem,vbi ſi patro
nus reliquit,vt fiat oratorium,vel alius venerabilis locus,ele-
ctio guber-

Digitized by Google

ſequitur,non tamen ius plenum acquiritur ex hoc ſupra cap. proximo,dicitur autem ſecundum Hoſt.patronus eligere,qa præſentat quem vult,& quem ex alijs eligit.ſupra c. ſignificaſti.an autem autorizabilis inſtitutio per alium quam epiſcopum fieri poſſit,remittit Hoſtien.de of.arch.cum ſatis.
4 † Quęro,quę dicitur eccleſia conuentualis. Gloſſa prima ſoluit, qꝫ vbi ſunt duo vel tres. Oppono ad hoc,quod requirantur ſaltē tres.ff.de verborum ſig.Neratius.Glo.eadem videtur ſtare cōtrario,de hoc dic,vt dixi de elect.c.1.& dic,quod requiruntur etiam alia,quę dico infra q.ſeq.& in hac gloſſ. in fi. de hoc de poſt.c.2.65.diſt.ſi forte. Secundo quęro, quomodo probatur eccleſiam eſſe conuentualem,dicit Innocen.infra cap.poſtulaſti.quod per priuilegia,quæ conſtituunt eam collegiatam, pro hoc.ff.de colleg.illi.l.3.& quia ſtandum eſt priuilegio,de priuileg.porro,dicit tamen Innocen.quod ſi priuilegium vel certa alia ordinatio ſuper hoc non apparet:ſed conſtat, quod in fundatione fuit ordinatum,quod ibi eſſent tres clerici: vel plures vel ſi pro tot eccleſia fuiſſet dotata,ſimiliter habebitur pro collegiata.10.q.1.c.1.de conſe.diſt.1.nemo,1.q.2.placuit, de conſue.cum dilectus,de elect.cap.1.de cenſi.quanto. quod nō procedit niſi conſtituta ſit collegiata.Nam etiam poſſent eſſe beneficia difformia,pro hoc,quod dico in ſequenti quæſtione.Si autem conſtat,quod fuit ordinatum,quod non haberet ius collegij:ſed patronus haberet præſentationem, ponit Ioann.And.de eccleſia de Arena Paduæ,vel quod tantum vnus vel duo clerici eſſent ibi:tunc ſecundum Innocent. non cenſebitur iure collegiata,& ſic loquitur, decimaſexta, quæſtione 7.pię,& cap. ſequen. & in hoc titulo quaſi per totum, de vi.& honeſt.cleri.vt quiſque.Hoſtien.dicit,quod quędam eccleſiæ iure communi habent ius collegii, vt cathedrales & regulares, quę ſunt dotatę ſufficienter. & in quibus viuunt clerici in communi,de elect.ne pro defectu.de conſue. cum dilectus,de vi.& hone.cle.quoniam,de ſtatu monachorum, ca.ſecundo,& tales poſſunt habere ſigillum,& archam communem,de appellatio.ſignificauit,vnde quod diſtinguit Inn. vt pręmiſi,debet intelligi de alijs inferioribus collegii,de hoc de exceſ.pręl.dilecta.& ſecundum Hoſtien.ea per quę cognoſcitur ius
5 † vel quaſi poſſeſſio collegii, ſunt ſigillum, & vſus ſigilli:tractatus communis in capitulo,de proba.tertio. archa communis. ff. quod cuiuſque vniuerſi.l.prima,refectorium, & dormitorium commune,de vi.& honeſt.cle.quoniam,de ſtatu monachorum,cum ad monaſterium.Communis fraternitas,& ſimilia.de don.inter.quę no.& hęc etiam non repugnat præmiſſis dictis Innocen.Tertio quęro, ſi in eccleſia nō
6 collegiata contingat,† quod ordinentur clerici. Dic,quod ꝑ hoc non efficitur collegiata,niſi patronus conſentiat,& omnes alii qui lęduntur de mutatione ſtatus,decimaſexta,quæſt. 6.monaſterium,& cap.rationis,& capi. ſi quis vult,quod dic, vt ſupra,in tertio contrario in vltima ſolutione.Quarto quæro,ſi in eccleſia
7 † collegiata non remanet niſi vnus,dicit Inn. quod adhuc remanet collegiata, quod etiam dicit gloſſa prima,& in hoc dicit Innocē.quod ſi poſtea ad pinguiorem fortunam reuertatur,vtatur iure collegiatæ. Item quando in ea remanſit vnus tantum,illo mortuo,epiſcopus qui eliget,nō nomine ſuo,ſed nomine eccleſię eliget.ar. 65. diſtin. ſi forte.
8 Quinto quæro,ſi non apparet qualiter † eccleſia ſit inſtituta. ſ.vt ſit collegiata,vel alio modo,dicit Innocent.quod tunc, ſi clerici ſunt in poſſeſſione,quod faciant tanquam clerici collegiatæ,defendētur in ea: & ſi patronus eſt in poſſeſſione,qđ in ea faciat tanquam in non collegiata defendetur in ea quouſque aliud probetur,de inſti.cum veniſſet, de in integrum reſtitut. capitulo ſecundo, de proba.ex literis, ſupra capitulo conſultationibus.ff.de lib.cau.ordinata.C.de lib.cauſa.lite ordinata. Sexto quæro,an poſſit ad alium, quam ad collegium ſpectare ius † conferendi in eccleſia collegiata.Innocē.quod ſic,vnde epiſcopi,& alij clerici poſſunt habere electiones, & collationes pręhendarum in eccleſiis collegiatis,ſi ſic a principio fuit conſtitutum,de verborum ſignificatio.abbate. Idē dicit Innocen.de laicis,pro hoc eſt,quod dico infra quæſtione ſequen.dicit tamen,quod per collationem laicalem nul-

etiam in tractatu electionis ...
dictione,conſuetudine, priuilegio, vel ſtatuto, quod tamen vox eius ſuffragium præſtet in electione,nō poteſt induci cōſuetudine,de electio.ſacroſancta,ſecundum Innocen. Et ſecūdum Hoſtien.eo caſu quo intereſt electioni tractandę intererit præces pręſtādo,quas ſi pro idoneo,& vtili conferat,ęquū eſt,non neceſſarium,eum exaudiri,de æta.& qualita.tuam.ſa
10 cta tamen electione † dic,quod cautū eſt requirere aſſenſum eius,de electio.ſacroſancta.ne excipiat contra ipſum ante cōfirmationem vel conſecrationem,de accuſati.ſuper his,puta, quia diceret eum ſuum inimicum capitalem, vnde in eccleſia non ſuſtinebit,de iureiuran.petitio.quę eſt iuſta cauſa,maxime cum patronus eſt princeps,qui habet eccleſiam defendere.23.quęſtio.5.princeps,& ſuſpectus qui non diligitur,nō eſt dandus in epiſcopum,63.diſtin. ſi forte,ſicut nec debet in principem promoueri qui ſuſpectus eſt eccleſię.de elect.venerabilem.Item ſecūdū Hoſ. patronus poſſet obijcere,quod electus eſt prodigus,inhoneſtus.& malus adminiſtrator. Nā & poſt conſecrationem poteſt talia denunciare,decimaſexta, quæſtione 7,filius,18.quęſtione ſecunda,abbatem,fortius a re,de iureiuran.quemadmodum. Si autem ſolum diſſentit, ſed nil rationabile opponit, non ex hoc vitiabitur electio, de electio.quod ſicut,& cap.cum terra.in fine,de hoc etiam dixi in dicto capitulo,quod ſicut,in principio.contrario ſecundo.
11 † Octauo quæro: an capella a inuito patrono poſſit fieri col-
a legiata.Glo.ſed nunquid,arguit pro & contra.& tenet primū quod poſſit fieri,fauore eccleſiæ:quod proſequere vſque ibi. ſed his,& dic,vt in ſequenti contrario. Oppono ad hoc,16.q. 7.monaſterium,vbi de hoc,& cap.ſequen.Glo.ibi,ſed his,ſoluit ſtando contrario,& ſic recedit a pręmiſſa determinatione quod proſequere vſque ibi.Sed dato,& dic, quod poteſt fieri collegiata ſine pręiudicio patroni,etiam eo inuito,ex quo ſua non intereſt, vt ſupra contrario tertio,& quæſtio. 3.Et in hac glo.Is cuius familia,in fin.ſi non defenditur, dominus cuius familia mihi prohibet aqueductum,iubet pręror illius bona poſſideri,donec ius aquæducendę conſtituat, & quod detrimentum ſiccitate obueniat:puta,quod arbores exaruiſſent,illud emendet.Ibi l.vltim.vide in eadem gl.ibi,ſi quis domum, vide ne præla.vi.cap.fin.q.prima,ad fi.Ibi,non poſſit fieri collegiata,de hoc,de exceſ.prela. dilecta,& quod dixi ſupra eod. verſic. tertio contrario,& quęſtione 3.& hoc etiam tenet hic Vincen.allegat.infra c.poſtulaſti.& idem Hoſt. ſupra c.ſuggeſtum.Ibi,monaſterium,vbi de hoc.Nono quęro,præſuppoſi-
12 to, quod eccleſia poſſit fieri collegiata inuito patrono † an perdit ius præſentandi.Glo.ibi,dato.ſoluit quod non: diſtinguit tamen,quod dic,vt in gloſſ.vſque ad fina. Decimo quæro,in eo,quod dicit.in capella pręſentandum presbyterum,an ſufficiat, quod ſit clericus, dic, quod ſic,dummodo ſit talis, quod poſſit in presbyterum promoueri, de inſti. capitulo ſecundo,libro ſexto,ad quod tenetur ſi eſt eccleſia parochialis, non collegiata,de electio. licet canon. & capitulo ſtatutum, libro ſexto.

A D D I T I O.

a *An capella. Adde Hoſtien.in capitulo ſuggeſtum,ſupra eodem.*

S V M M A R I V M.

1 *Ius patronatus acquiritur probatione fundi in quo ſit eccleſia.*
2 *Inops,quaſi ſine opibus.*
3 *Patrono ſuccurritur in alimentis ab eccleſia,ſi vergat ad inopiam.*
4 *Eccleſia an teneatur alere patronum.*
5 *Patronus an eccleſiam defendere debeat.*
6 *Patrono alimenta præſtari,vbi debeant.*
7 *Vxor cui debentur alimenta vbi ſit alenda.*

Pro fundatione. Patrono debetur proceſſionis honor,& alimētatur ab eccleſia

Digitized by Google

ſenti.libro 6.C.de ſerui.præſes.Solut.eccleſia tenetur ſi abun-
dat.ſecus ſi egeat,vt i contrarijs,& idem no.decimaſexta,quę
ſtione 7.quicunque,vnde ſi fructus vix ſufficiunt clericis, nō
poteſt cogi eccleſia ad præſtanda alimenta patrono.ff.de libe.
agno. ſi quis a liberis, §. de alimentis, & per illum.§.dicit ibi
Dy.ſic fuiſſe obtentum. Tertio oppono ad hoc,quia ſi eccle-
ſia tunc tantum tenetur quando abundat,nullum erit priuile
gium patroni,cum teneatur eccleſia omnibus pauperib. ſub-
uenire,decimaſexta,quęſtione prima,quoniam. Solu.Phi.ꝑ
patrono tenetur abundantius,quam alijs,de teſtamē. cum in
officiis,& melius prouidebit qui prius fuerit diues.41.diſtin.
non cogantur,quod no.glo.decimaſexta,quæſtione 7. piæ.&
c.quicunque.Item,licet teneatur prouiderine fame pereat,pa
trono prouidebit honorifice ſi abundat. Item, ſi non ſufficit
omnibus, pręfertur patronus. Item,pauperi non eſt prodita
actio,licet eccleſia teneatur,de hoc,infra quæſtione 7.exigūt.
Sed patronus habet actionem per hoc cap.cum ſimilib.Quæ
ro qualis eſt honor proceſſionis,qui debetur patrono.Solu.ſi
talis ſit quem hoc deceat. puta rex vel magnus princeps, oc-
curreretur ei cum proceſſione vſque ad ambitum eccleſiæ,
vel primum locum tenebit in proceſſione,vel in eccleſia,vel
inter alios laicos,ſecundum Hoſtien.ex talibus enim tribuit
honor.ff.de albo.ſcrib.l.fin.de priuileg.ex ore.17.di.cap.ſecun
do,& §.vltum.vel proceſſio ponitur pro pręſentatione:vt no.
decimaſexta,quæſtione 7.pię mentis,quia illa procedit ad epi
ſcopum cum eo quem pręſentat,primum placet.Secundo q
ro,in eo,quod dixi,ſupra in prin.quæſtione vndecima, quod
5 patronus † debet eccleſiam defendere,an hoc ſit verum, dic,
quod ſic,& ſecundum Hoſtien.in hoc dicitur patronus conti
nere onus,decimaſexta,quęſtione 7.filijs.Et patronus dicitur
vicedominus cuſtos vel guardianus,ſupra capit.pręterea.licet
aliqui non defendant,ſed deprimant,ſupra cap.relatum.Ter-
6 tio quęro,vbi miniſtrabuntur patrono † alimenta. Dicit Ab.
quod in domo propria.ff.de viu & habi.plenum §.bonus,ni-
ſi vellet ſtare in eccleſia,quod aliqui abhorrent, ne videantur
conuerſi.& in hoc dicit Pau.in repeti.huius cap. quod conſi-
derabitur perſona patroni,& eius indigentia, & conditio ec-
cleſiæ,quib. attentis aletur in eccleſia vel extra.de hoc in Spe.
q fil.ſin.le.ver.ſed pone petebat.Quarto q̄ro circa hoc,nūquid
c vxor[c] cui debentur alimenta † ſit alenda in domo viri defun
7 cti,vel hęredum,not. Specu. in ca.ver.ſed pone petebat,& ſe-
quēti,vbi dicit,quod ſic,niſi de conſenſu hæredis ſtet alibi,vel
niſi ex honeſtate non poſſit ibi eſſe,& in eodem titulo, verſi.
ſed nunquid dominus, tractat an vaſallus poſſit petere a do-
mino alimenta,& econuerſo,& nihil firmat.Sed Ioann.An-
dreas, ibi refert Iacob. de Verona in ſumma feudorum dice-
re,conſuetudine nunquam obtentum,quod hoc fiat,& ſuffi-
cit, quod in hoc non eſt ius expreſſum. Quinto quæro, ibi,
modeſte, de intellectu. Solutio. vt in gloſſa penultima, &
ibi,ſed & ſi quid §.pſimo,vide de cle.non reſi.quia nonnulli,
in gloſſa prima.

ſis,vxori.§.qui ſe.nec autoritatem pręſtare in actu quem ge-
rit cum pupillo.ff.ad trebel.l.1.§.fuit.Oppono ad hoc,de ele-
ctio.cum in iure.Glo.prima non ſoluit.Solu.vt ibi,quia aliud
in electione, quæ fit per modum compromiſſi, aliud in præ-
ſentatione.Ibi enim ſe non eligit,ſed coeligit, nec ſe ingerit,
quia originem habet non a ſe ſed a ſocijs, hic autem a ſe, &
ideo obſtat ratio ingeſtionis,pro hoc,infra, quęſtione ſecun-
da,pro hoc inducit Hoſtien:quia in ſcrutinio, cum fiat in ſe-
creto,habet originem a ſeipſo, quod eſſe non poteſt. Sed in
compromiſſo poſſunt alij ,ipſo audiente nominare,& ſic po-
teſt conſentire ab alijs nominatus,tunc nō habeat originem
a ſeipſo,pro hoc,quod dico in d.cap.cum in iure.contrario 8.
in 4.lect.Et in hac glo.prima, ibi,quæ omnia,vide de procur.
mandato,in fin.ſecundæ gloſſę.Secundo oppono ad idem.ff.
de contrahen.empt.fiſtulas.§ fundum,vbi tutor ſibiipſi tradit
poſſeſſionem pupilli.Solu.Goffred.quod non ſimpliciter ſi-
bi tradit, ſed egrediente familia pupilli ingreditur,vel ſecun-
dum Hoſtien.aliud in temporalibus,in quibus habet locum
ſucceſſio, nec requiritur iudicis autoritas, vt in aditione hæ-
reditatis.ff.de acquiren.hęr.pro hęrede.Aliud in ſpiritualibus
in quibus non habet locum ſucceſſio,de fil.presbyte.ex tran-
ſmiſſa,nec ſine iudicis autoritate acquiruntur,de inſti.ca.3.de
offi.arch.cum ſatis,&c.relatum,vtraq; ſolutio teneri poteſt,&
adde quod dixi in dicto cap.cum in iure.Tertio oppon.quod
4 † quis poſſit præſentare ſeipſum. Nam pater pręſentat filiū,
ſupra cap.conſuluit,& cap.quia clerici.cum quo cenſetur ea-
dem perſona.ff.de li.& poſthum.in ſuis.de conſe.diſt.5.cap.fi.
Solu.cenſetur eadem perſona non vere, ſed fictè, vt dixi in d.
ca.conſuluit.quęſtione prima.Item ratio, ingeſtionis, de qua
ſupra in primo contrario,ceſſat in filio,& non in ſeipſo.Quę-
ro quę fuit ratio dubitandi.Solu.videbatur, quod poſſet patro
a nus ſe pręſentare,[a] quia prima charitatis &c.de viu palli,niſi.
Ratio decidendi eſt,quia non debet ſe ingere. Item dicit Ga-
ſpar. quod licet debeamus nos diligere, hoc verum virtuali-
ter,de pœniten.diſ.2.charitas,ver.corpus,ſe autē ingerere nō
eſt virtutis,ſed vitii.Ex hoc not. quod inter præſentantem,&
præſentatum debet eſſe diſtinctio,quod dic, vt gloſſ.vltima,ꝑ
hoc,quia natura correlatiuorum eſt, quod vnum non ſit re-
liquum.ff.de re.permu.l.1.& in hac glo.vlt.ibi,prętor,ſecun-
dum Ioan.& pręducta l.vide de electio.cum in iure.quæſtion.
quinta,ibi l.vltim.vide de inſt.cap.fin.contrario primo.Secū-
5 do quęro,† ſi vacante eccleſia epiſcopus patrono confert ec-
cleſiam.Hoſti.hic,& in ſumma.c.in fin.dicit collationem va
lere:quia ſe non ingerit,ſed vocatur,de electio. qualiter, nec
debet ſua conditio fieri deterior ex eo, quia ſit patronus,im-
mo me-

A D D I T I O.

a Patronus ſe præſentare. Adde gl.in verbo.filij,in c.quia clerici,ſupra c. Abbas in c.ad noſtram.in vlt.no de inſti.& in conſi.96.inc.ad claram dec.ſionē thematis.in 2.col in 2.volum.

Digitized by Google

tutioni,nec eſt admittenda ſubtilitas ex qua poſſet ſequi per-
plexitatis abſurditas,de ap.interpoſita,ad fin.nec obſtat ſibi ra
tio ingeſtionis,ex quo non habet originem ex ſeipſo,de ſorti
le.c.ſi.quod dixi ſupra in proximo contrario. Tertio quęro,
an quod dixi in proxi.quæſtione de eccleſia, locum habeat in
canonica,vel alio beneficio.Hoſtien.quod ſic,cum ſit eadem
ratio. vult dicere, quod qualecunque ſit beneficium, poteſt
conferri patrono,quod placet,per ea,quę dixi in proxima q.
& de electio.cum in iure.

SVMMARIVM.

1 *Patrono layco competunt quatuor menſes ad præſentandum.*
2 *Patronus laycus & clericus in quibus differant.*
3 *Patronus eccleſiaſticus non poteſt donare iuſpatron.layco ſine conſen-
ſu Epiſcopi.*

Cum propter. Si patroni ad eccleſiam vacan-
tem infra quatuor menſes non
præſentant,epiſcopus ordinabit eccleſiam,vel ad idem ſic. Si
quęſtio iuris patronatus non diffinitur infra quatuor mēſes,
epiſcopus ordinabit eccleſiam ſine pręiudicio euincentis.
Primo ponitur dictum. Secundo proteſtatio,ibi ,ita in poſte-
rum,ſic ſupra c.conſultationibus,quod dic,vt ibi.Not. quod
1 laico † patrono ad præſentandum competunt quatuor men-
ſes,ad quod glo.opponit,ſupra ca. eam te.dic, vt ibi dixi,quia
ibi de patrono clerici,qui habet ſex menſes,infra c.vno. lib.6.
Oppono,quod non poſſit epiſcopus inſtituere patronis non
pręſentantibus:ſed alio modo prouidere,ſupra c.1.Solu.Inn.
quod ſi poteſt fieri ſine ſcandalo,procedit, quod hic dicitur,
alias,quod ibi,vel dic,vt ibi.Innocen.dic,vt dixi in d.ca.1.in 2.
contrario. Quęro generaliter, in quibus differunt patronus
2 † laicus & clericus.Solu.vt in his verſibus.Clericus & laicus,
diſtant per plura patroni.Pœnitet,& tempus,ſubiectio,pęna
que forſan.Et ratio,titulus,domum coniungitur iſtis, pœni-
tet,quod dic,ſupra eo.cum autem . Tempus,quod dic,vt dixi
ſupra,in primo contrario.Subiectio:quia magis eſt aſtrictus
poteſtati eccleſię clericus patronus , quam laicus, quod dic,
vt infra c.proxim.& de offi.leg.dilectus.Pœnaque forſan.Nā
ſecundum quoſdam clericus priuatur poteſtate præſentandi
ea vice ſi minus idoneum præſentat,laicus non.Hoſtien.dicit
idem in laico,per Auth.vt clerici,qui recedunt.§.fin.col.5.&
de ec.ti.§.ſi quis ædificationem,in fin. col.9. & de ſan.epi.§.ſi
quis oratorii,& propter iſtas varias opini. dicitur forſan.& de
offi.or.cum vos,& de ſup.neg.præla.c.a.& per ibi no. tollitur
opi.Hoſti.Ratio,quia patrono clerico redditur ratio de tem-
poralibus,ſupra c.ex literis,in fin.de priuileg.cum & plantare.
§.in eccleſijs,ſecus in laico,de quo non eſt hoc iure expreſſū.
Titulus,quod dic,vt inf. c.paſtoralis,& poſtulaſti.vbi de hoc
in glo.prima,quę dicit,quod inuito patrono laico præſentat̄
clericus ad titulum beneficii per ipſum rectorem. Non autē
inuito epiſcopo patrono,& idem videtur de alio patrono ec-
cleſiaſtico,quod tamen dic,vt ibi dico.Donum, ius patrona-
tus poteſt donari clerico ſine licentia epiſcopi, non laico,de
hoc,ſupra ſignificaſti.& c.ex inſinuatione,& hæc vltima,dif-
ferentia,licet communiter aſſignetur,tamen non eſt propria
quoad diſtinguēdum inter patronum eccleſiaſticum, & pa-
3 tronum laicum.Nam etiam patronus † eccleſiaſticus nō po-
teſt donare ius patronatus laico ſine licentia epiſcopi,vt in iu
ribus proxime al.Et de his differentijs per Hoſt. in ſumma.e.
§.in quibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere poteſt conferre beneficia.*
2 *Confirmatio petitur poſt electionem.*
3 *Beneficium ſpectans ad collationem patroni laici non confert legatus.*
4 *Argumentum a ſufficienti partium enumeratione in iure eſt vali-
dum.*

reſeruabit.
15 *Mandatum de prouidendo vſque ad certam ſummam, intelligitur de
vno beneficio tantum.*
16 *Mandatum de prouidendo de beneficio primo vacante licet non fuerit
executum in primo,poterit in alijs exequi.& nu.20.*
17 *Executor qui reſeruauit ſibi præbendam in vna eccleſia an poterit in
alia prouidere.*
18 *Executor quam poteſtatem habeat.*
19 *Mandato vno uidetur mandatum omne id per quod deuenitur ad
illud.*
21 *Poſſumus ſolum illud quod commode poſſumus.*
22 *Clauſula quod duxeris acceptandum,quid operetur.*
23 *Reſeruatio legati an extinguatur ſi exit prouinciam.*
24 *Collatio legati de beneficio pendente reſeruatione facta pro alio, an
valeat.*
25 *Motus proprius an excludat obreptionem in literis legatorum, ſicut
in literis Papæ.*
26 *Legatus an poſſit conferre eccleſiam inuito patrono layco.*

Cum dilectus. Legatus de latere eccleſiam,cu
ius alia eccleſia eſt patrona, ſuæ
collationi reſeruare poteſt , licet non vacet , & conferre cum
vacat. Et ex duobus præſentatis a patrono laico poteſt ſupe-
rior ſecundum inſtituere. Primo ponitur petitio, Secūdo dif-
finitio,ibi,nos,inhibēs,& quia archidiaconus venit contra in
hibitionem legati,factum eius ceſſauit,vt ſequitur.ar.10.di.vi
des.de poſt.c.ſi.pręebenda,quæ erat H.clerico aſſignāda H.cle-
rico poſt renunciationem factam G. vt in gl.2.ſupplicabat.&
bene,confirmari,& adiudicari cum fructibus perceptis,& ad
uerſario ſilentium imponi,& ſic pronunciatur in ſi.Et ſubaudi.ꝙ G.ↄ̄dicebat,dicens ſe potiorem, quia pręſentatus pri-
mo.Perceptis.a B.qui in eccleſia miniſtrauit,vel,vel alioquo
cunq; quia ſpectant ad inſtitutum per epm.ar.de offi.or.cum
1 nos,de teſt.relatum 2.§.nomine.Hoſt.† No.ꝙ legatus de late
a re a poteſt conferre beneficia,de offi.le.ca.1.li.6.Item reſerua-
re ſuæ collationi.e.ti.& li.pñti.Secundo no.ꝙ legatus in reſer
uatione pōt apponere clauſulam decreti , per quam inhibet
beneficium alteri cōferri,ſic fecit hic,pro hoc, quod dixi ſup
verbo, inhibens,& dicit Inn.ꝙ ſi ille,qui ſuper hoc habet pt̄ā
tem,ſibi reſeruat beneficium,& inhibet alteri,collatio ↄ̄facta
non tenet:quia collatores alij ſunt ſuſpenſi a collatione illius:
& collatio facta a ſuſpenſis non tenet.de cōſue.cum dilectus,
de ele.cum inter.& vr̄ expreſſum de conceſ.pręb.c.1.li.6.quę
ratio non procedit , licet dictum ſit verum:quia illa loquunt
de ſuſpenſo ab officio.prohibitio vero ſuper collatione bene-
ficii non inducit ſuſpenſionem officii , ſed alia eſt ratio: quia
clauſula decreti apponitur,quæ irritat ↄ̄ factum,de reſcriptis,
tibi qui.li.6.de ele.ſi eo tpe.li.6.in fi.de hoc etiam J. ↄ̄rio 1.&
2 ſequentib.† Tertio no.ꝙ etiam poſt collationem petitur cō-
firmatio.ibi,ſibi confirmari.quod fit ad tollendum dubium,
& ad ſupplendum defectum ſi quis interceſſiſſet,de tranſ.c.1.
3 † Quarto not.ꝙ bñficium ſpectans b ad collationem laici pa-
b troni non cōfert legatus:immo nec Papa,niſi hoc exprimat.
de offi.le.dilectus,no.de pręb.ele.per lr̄as,& dico infra,q.22.
Quinto no.ar.ab inconuenienti euitando,de iureiu.quemad
4 modum,de re.permu.iniuſtum,de hoc in gl.1.† Sexto no.ar.
c a ſufficienti c partium enumeratione,de elec.venerabilem,in
prin.& de hoc in e.gl.3.Et in ea in fi.Simile ar.de inſti.c.vlti.
5 † Septimo no.ꝙ licitum eſt reo ſe defendere ex iure tertij,nā
hic poſſeſſor ſe defendit ↄ̄ H. ex iure ſuo pro quo legatus in-
hibuerat.

ADDITIONES.

a Legatus de latere. Adde Abb.in c.1.in 1.no.de appel.
b Beneficium ſpectans. Ad de Lapum alle.95.
c Argumentum a ſufficienti. Adde c.inter alia.de immu.ec.& in ca.1.de eog.
ſp. Car. Ale.in c.quo iure.8.diſtin.

Digitized by Google

facit,quod no.de offi.leg.præſenti,in gl.2.lib.6.& in Spe.ti.2.
§.nunc tractemus,in 1.col.& de hoc ℑ.q.20.& idem Spec.in
7 eodem ver.ſed ſi legatus,dicit,ꝙ legatus † non poteſt facere,
eum,pro quo reſeruauit,ſtatim in canonicum recipi,cuius ɔ̃-
rium tenent alij,quod eſt communius,quia hoc poteſt capi-
tulum,de præb.relatum,ergo fortius legatus,de hoc per Ioã.
And.de præb.ſi eum,lib.6.& per hoc ſoluitur aliud ɔ̃rium de
c.conſtitutus,de conceſ.pręb.quod etiam tangit e.gl pe.Nam
dici non poteſt,ꝙ hęc reſeruatio fiat in fraudem canonis,cũ
is pro quo fit,non habeat ius aliquod,vt ſ.e.ɔ̃rio. Quinto op.
ad idem,quia per hoc poterit legatus priuare capitulum iure
eligendi ad præbendas,quia qua ratione poteſt reſeruare pri-
mam,ſic ſecundam & tertiam.Gl.pe.ibi,item vr̃,ſoluit,ꝙ nõ
poteſt auferre electionem,ſed non r̃ndet huic capitulo,dic,ꝙ
hodie prouiſum eſt quia pendente vna reſeruatione non po-
teſt aliam facere de offi.le.pręſenti.lib.6.Quęro,an ſicut lega-
tus poteſt reſeruare primam vacaturam, ſic poſſit & delega-
8 tus † cui Papa non commiſit ꝙ alicui prouideret.Inno.ꝙ ſic,
pro hoc ſecundum Hoſt.quia eandem poteſtatem recipit de
legatus:immo maiorem in eo,ꝙ ſpãliter ſibi committitur,ꝗ
legatus in generali commiſſione.de offi.le.ſtuduiſti,ar.de cõ-
ceſ.pręb.c.1.§.ex parte.lib.6.ff.de admi.tu.ſi duo §.fi.pro ſocio
actione §.renunciare,diſtinguit tamen Inn. quia quandoque
mandauit,quod prouideret alicui de primo beneficio, quod
in aliqua eccleſia vacaret, & tunc primum beneficium re-
ſeruare poteſt ſuę donationi,& non aliud quandoque man-
dauit,quod prouideret in aliqua ciuitate vel dioceſi de primo
vacaturo,& tunc reſeruare poteſt beneficia illius dioceſis, ꝙ
dic,vt in ſequenti q̃ône,& q.5. Secundo quæro, circa hoc,ꝗ
formam ſeruabit delegatus,dicit Inno. ꝙ ſcribet cuilibet ec-
9 cleſię illius dioceſis ſub hac forma.† Cum Papa nobis man-
dauerit,quod tali prouideamus primo beneficio, quod vaca-
ret in hac dioceſi.mandamus,quod ſi contingerit primam va
cationem eſſe in eccleſia veſtra, illam nobis reſeruetis, & ad-
de ſecundum Hoſt.& quamcito vacauerit,& diem quo vaca
re ceperit,nobis per veſtras literas intimetis,& tunc ſecũdum
Inno.ſi quid attentauerint contra reſeruationem,nõ valebit:
quia per ſuperiorem poteſtas eſt eis ablata.& dic,quod in lite
ris apponetur copia reſcripti ſub hac forma.Cum Papa mã-
dauerit nobis per ſuas literas,quarum tenor infr. ponitur &c.
vt nunc dixi, & in fine dicetur, prædictarum vero literarum
Apoſtolicarum tenor talis.Bonifacius,&c.& ponetur de hoc
ℑ.q.5.Tertio quæro,ſi Papa commiſit alicui,vt prouideat tali
in tali prouincia de beneficio,quod duxerit acceptandum.Di
cit Inn.ꝙ tunc erit impetrantis eligere,quod beneficium ac-
ceptet,& prouiſor tunc reſeruabit & ſcribet eccleſiæ vbi hoc
erit,qualiter impetrans tale beneficium elegit, & mandabit,
quod cum vacauerit ſibi reſeruent,de hoc ℑ.q.5.Quarto quæ
ro,ſi commiſit in arbitrio executoris,quod prouideat de be-
neficio competenti,dicit Inno.quod tunc iudicis eſt exami-
nare,quæ ſint competentia,tunc,ſecundum formam de qua
ſ.qõ.2.poterit beneficia,quę voluerit ſibi reſeruare,de hoc in
ſequẽ. qõne. Quinto quęro, eo caſu † quo impetrans ſemel

ſpectat,cum nec erit ſine pœna,ex quo denunciatum eſt, per
d.c.inter cętera.& c.dilectus 2.Pro hac opin. ꝙ non valeat re-
ſeruatio,eſt,quia per eam aperitur via vacaturis,ɔ̃ id de cõceſ.
pręb.c.2.& c.conſtitutus,& hoc tenet Hoſt.& ad rationem ꝗ
induxi.ſ.q.1.quia legatus poteſt,vt hic,ergo & delegatus, di-
cit Hoſtiẽ. quod eſt ratio diuerſitatis:ſecus in delegato.Item
multas prærogatiuas habet legatus de latere.de offi.leg.cap.1.
lib.6.de conceſſ. pręb.c.1.e.li.Dic verius,quod executor reſer-
uare poteſt.ſecundum,quod dr̃ de conceſ.præb.executor.li.6.
& hoc quibuſdam interiectis etiam tenet Inn. recedendo ab
eo,quod nunc dixi,de hoc ℑ.q.10.& in d.c.executor.& eo.ti.
ne captandæ,& c. ſi ſoli.& cle. vna.de conceſ.præb.Dr̃ autem
in d.c.executor.quod poteſt executor reſeruare primum va-
caturum,& ſic vera eſt ſecunda opi.quam dixi.ſupra e. q. Nõ
autem ſimpliciter,quodcunque vacaturum,donec impetrãti
ſit prouiſum:niſi habeat latiorem poteſtatem ex literis:quod
dic,vt ibi,& hodie datur executor ſub forma de qua in d. cle.
vna.& ꝑ illã formam redduntur ſuperflua multa, quæ notat
hic Inn.quę dixi ſ.præmiſſis q̃ônib.& vſque ad q.19.licet vti-
le ſit ea ſcire ad intellectum iurium & reſcriptorum benefi-
11 cialium.Sexto quęro,ſi aliquis † impetrat literas ad executo
rem,qui prouideat ſibi in eccleſia in qua datus erat alius exe-
cutor.Dicit Inno.ꝙ ſecundus non poterit prouidere antequã
prouiſum ſit primo:nec valet prouiſio ſecundi executoris, etſi
ſi ignoret de primo executore,de reſcrip.cęterum.Oppon.ad
hoc,de his quæ no.Inno.de elect.innotuit,vbi dicit,quod col
latio facta ab ordinario ignorante de reſeruatione,tenet,facit,
quod dixi ſ.1.ɔ̃rio.Solu.Innoc.quod aliud in ordinario,cuius
ius eſt fauorabilius quam executoris. Refert tamen alios dice
re idem vtrobique.ſ.tam in executore,quam in ordinario,pri
mum tenet Ioan.And.quia in delegatis primę literę præua-
lent,de reſcri.cæterum:ſed verius vr̃ ſecundum,ꝙ ſit idem in
ordinario executore,niſi ſit caſus in quo dici poſſet ſecundas
lr̃as non tenere tacito de primis,vel ſaltem non fuiſſe inten-
tionem mandantis grauandi eccleſiam in pluribus,de reſcri.
mandatum, nec enim ſecundę literę carent effectu, vt ibi, &
e.ti.c.pe.ſed præſuppoſito, ꝙ ſecũdę literę valeant mero iure,
tenet collatio ſecundi executoris,niſi ſint ei ligatę manus, ſe-
cundum ea,quę no.de conceſ.pręb.ſi ſoli.li.6.& hodie ſtatur
formę de qua in cle.vnica.de conceſ.præb.& de hoc ℑ.q.8.Se
ptimo quæro,ſi quis impetrat aliquem qui ſibi prouideat in
aliqua eccleſiarum ſuę ciuitatis vel dioceſis,vel de aliquo be-
neficiorum ad collationem alicuius abbatis ſpectantium, cũ
plura in diuerſis ad ipſum ſpectent,dicit Inno.videri,ꝙ proui-
ſor antequam eligat eccleſiam vbi prouidere debeat, ſi inue-
nerit aliquam pręb endam vacantem poterit conferre: ſed an
tequam conferat, non impeditur ordinarius collator alteri
conferre. pro hoc,quia talis gratia non afficit.de reſcrip. tibi
q.libro 6.& not. in d.c.ſi ſoli.de hoc.ℑ.qõ.9.Octauo quæro,ſi
12 poſt impetrationem † generalem de qua in proxi.q.deputat̃
prouiſor ſecundus.Dicit Inn.idem videri,quod in proxi.q.qa
ſiue ſpãliter in aliqua eccleſia contenta ſub prędicta g̃nalita-
te ciuitatis dioceſis vel prouincię,ſiue g̃naliter deputatus ſit,
vt in ciuitate vel prouincia prouideat,tenet prouiſio ab ipſo ſe
cundo exe-

habere lr̃as de beneficijs a prin.& ſi hēr præſumitur fraudulē-
ter impetraſſe,de reſc.in noſtra.& c.ad audientiam,ergo eadē
rōne ſi impetrauit lr̃as gn̄ales nō poterit executor reſeruare,
quia procedere debet,vt delegās,de reſcr.ſuper lr̃s,in fin.Et in
hoc,quod dicit Inn.reſeruationem valere,ↄ̄dicit ei,quod dixi
ſm eum ſ.q.5.& hoc verius,ꝙ valet reſeruatio de vna præbē-
da,vt dixi in d.q.5.de plurib.autem præbendis non valet,niſi
in lr̃is ſit alia forma de qua in ſequenti. Vndecimo quæro, ſi
14 mandatur † alicui prouideri de bn̄ficijs vſque ad cētum mar-
chas,dicit Inno.ꝙ tunc executor bene pōt plura beneficia re-
ſeruare vſque ad dictam quantitatem,& non plus. Secus ſi in
lr̃is mandaret in ſingulari,prouideri de beneficio: & hæc po-
nunt Arch.& Io.An.de præb.q̄uis,1.lib.6.Et rō dicti eſt,quia
verba ſingularis numeri,cum mandatur prouideri de bn̄ficio,
non patiunt̄,vt veniant plura,ad hoc,de præb.non pōt.li.6.Et
quo ad primum dictum dic,ꝙ verum eſt,& de hoc in ſe.Duo
15 decimo quæro,ſi mandet̄ prouideri † vſque ad certam ſum-
mam,& non dr̄ de vno vel plurib.beneficijs. Dicit Inn. ꝙ nō
poterit prouideri niſi de vno,quia reſcripta dēnt ſm ius inter
pretari.C.de p̄c.impe.offe.reſcripta,& l.ne damnoſa.quę ſunt
canonizatæ.25.q.2.Eſt autem in iure expreſſum, ꝙ quis non
dēt hēre niſi vnum beneficium,de pręb.cum non ignotes,&
c.ſuper.ergo mādatum gn̄ale modo prędicto.ſ.vſque ad ſum
mam centum,dēt intelligi de vno beneficio tm̄:niſi aliud ex-
primatur.Op.ad hoc,quia poſſet eſſe inutilis interpretatio in
telligendo ipſam ita ſtricte,quia vix reperitur bn̄ficiū ita pin-
gue.Solu.Hoſt.ꝙ ſufficit ꝙ inueniri pōt.ar.ff.de iud.vix.& ſi
etiam non inuenitur,non eſt euitandum:ſed improbę ambi-
tioni imputandum,de præb.quia intantum.Dic ↄ̄ p̄ c.quam-
uis,1.de pręb.li.6.vbi dr̄,ꝙ etiam cum non exprimit̄ de bn̄fi-
cijs in plurali:iſi eo ipſo,ꝙ mandatur vſque ad certam ſum-
mam,poteſt prouideri de pluribus beneficijs vſque ad illam
16 ſummam,& de hoc ibi per Io.An.Decimotertio quęro,ſi dr̄
in lr̃is,† prouideas de aliquo beneficio,quod primo vacauerit
vel de eccleſia talis diœceſis,& executor non contulit primū.
Dicit Inno.ꝙ nihilominus poterit conferre ſm,vel tertium,
vel vlterius,ar.de præb.dilectus 2.quod dic,vt de præb.ſi cleri
cus,li.6.vbi dr̄,ꝙ ſi impetrans fuit negligens petere primum,
non poteſt petere ſm niſi collatus fuerit ſibi canonicatus,tūc
enim petere poteſt ſecundam p̄bendam & vlteriorem,nō iu
re prælationis tanquam Apoſtolicus,ſed tanquam capitularis
& de hoc j̄.qō.ſeq. Decimoquarto quæro,ſi ſcriptum eſt in
forma de qua in proxima qōne:& executor elegit vnam ec-
cleſiam.An poterit in alia prouidere,dicit Inno.ꝙ non:refert
tamen alios hoc non concedere.Primum verius,per ea,quæ
dixi ſ̄.q.proxima,& j̄.q.16.Decimoquinto quæro,ſi,poſtquā
reſeruauit ſibi prouiſionem in aliqua eccleſia,moritur.Dicit
Inn.ꝙ non reuertitur prouiſio ad ordinarium,ſed ad Papam
cuius authoritate facta eſt reſeruatio.de hoc de reſcr.ſibi qui.
17 lib.6. Decimoſexto quęro, ex quo † prouiſor reſeruauit ſibi
præbendam in eccleſia,an poteſt in alia prouidere,dicit. Inn.
ꝙ non poteſt mutare,dummodo eccleſia potuerit eligi.ff.de
adop.l.2.de reſcrip.cum in multis,li.6.Et in hoc vr̄ ↄ̄dicere ei
quod ſm eum dixi q.9.ſed hoc verius, vt etiam ibi dixi.Item
videtur contradicere ei quod no.ipſe idem Inn.de offi.deleg.
in literis,& dic,vt ibi dixi q.4.Decimoſeptimo quęro,genera
18 liter,quam poteſtatem habet executor,† dicit Inn.quod ſiue
mandetur,quod in prouincia vel diœceſi,ſiue etiam quod in
certa eccleſia alicui prouideat,non tamen poterit ſibi reſerua
re omnia beneficia prouinciæ,nec etiam vnius eccleſiæ,nec
ſuſpendere collatores a collatione,ita in genere:ſed bene po-
teſt ſuſpendere in ſpecie hoc modo,ſuſpēdo a collatione pri-
mi beneficij vel ſecundi vel vlterius:& ſic ſuſpendo te a colla
tione primi beneficij,quod valet 20.marchas,ſi exiſtimat im
petrantem dignum tanto beneficio,& cum eadem determi-
natione poteſt ſuſpendere totam prouinciam vel diœceſim,
quia ex quo ſibi mandatur,omnia intelliguntur mandata,ſi-
ne quibus mandatum exponere non poteſt.ff.de iuriſdictio.
om.iud.l.ſecunda,de offi.deleg.ex literis,& cap.fin.Et ſecun-
19 dum Hoſtien.eſt melior ratio.quia † vno mandato videtur

bene continuari præ...

danti,vel quod ibi nec reſeruauit,nec inhibuerat,& ideo non
erant ſuſpenſi a collatione illorum beneficiorum:ſed Papa
mandauerat alicui conferri beneficia:tunc enim cum multa
poſſint obijci in perſonas impetrantium,contra literas,pen-
dente quæſtione,cum non ſint ſuſpenſi,tenet eis facta colla-
tio.de præben.inter cæteras,& cap.dilectus.Secus ſi Papa con-
tuliſſet alicui poteſtatem conferendi:quia tunc videtur a pri
mis abſtuliſſe,de hoc de reſcrip.eam te.facit de conceſſ.præ-
ben.conſtitutus,& eodem titulo,ſi capitulo,libro ſexto.Et
videtur ſenſus eſſe iſtorum verborum,quod quandoque Pa-
pa mandat executori,vt prouideat,quandoque mandat ordi-
nario collatori.Secundo caſu non aufertur ei libertas quin te
neat collatio alteri facta,dictis cap.inter cætera.& capitu.dile-
ctus,de quo dic,vt no.de conceſ.præbē.ſi ſoli.libro ſexto.Pri-
mo caſu aufertur poteſtas ordinario collatori.Et quo ad illud
de reſeruatione ſeu ſuſpenſione:dic verum eſſe,quod reſerua
tio ſeu ſuſpenſio generalis non valet:ſed ſpecialis ſic per cap.
executor,de conceſ.præben.libro ſexto.Et in eo,quod dixi,ꝙ
quando datur executor,ad prouidēdum,aufertur poteſtas or
dinario,dic,vt in ſequenti quæſtione.Decimooctauo quæro,
20 ſi executori † data eſt poteſtas prouidendi alicui in primo be
neficio,quod vacabit in aliqua eccleſia vel diœceſi vel pro-
uincia.Quidam,vt refert Innocen.dicunt,quod in primo be
neficio,quod vacauerit poſt receptionem literarum,& poſt-
quam notificauerit eccleſijs,in quibus habet poteſtatem pro
uidendi,debet prouidere.ar.de app.ſuper eo.ſecundo,quarta,
quæſtione quinta,capitulo primo.Et ſecundum iſtos,ſi ali-
quibus ſcripſerit,& aliquibus non,extunc poteſt tantum p-
uidere poſtquam omnibus eccleſijs notificauerit ita,quod ſi
medio tempore,antequam compleuerit notificare,vacauerit
beneficium,de illo prouidere non poteſt:quia non poſſunt
dici literæ præſentatæ,cum ſint directæ toti diœceſi vel prouin-
ciæ,niſi omnibus,& ſingulis præſentatæ ſint,vnde ſi executor
vellet omittere vnam eccleſiam in qua non notificaret,non
poterit in aliqua eccleſia prouidere.Deinde refert Innocent.
alios dicere,& vt videtur melius,quod ex quo recepit literas,
ſtatim poteſt conferre beneficium primo vacans etiam ſi nō
ſcripſit omnibus eccleſijs,quia literæ non dicunt,quod eis
ſcribat:ſed quod in eis prouideat.Et ſecundum Innocen.plus
dicunt quidam,quod ſi de primo beneficio non poterit pro-
uidere,vt quia præuentus alijs,prouidebit in ſecundo vel ter-
tio vel vlteriori:quia beneficia latiſſime ſunt interpretanda,
de dona.cum dilectus,de verborum ſignificatione olim,pro
hoc ſecundum Hoſtien.quia verba ſunt intelligenda cum ef-
fectu,de cle.non reſi.relatum,quando ergo dicitur in litera,
quod prouideat de primo vacaturo,non eſt reſtringendum
tantum ad prouiſionem primi:ſed debet intelligi,quod pro-
uideatur de illo de quo primo cum effectu prouideri poterit.
21 Illud enim ſolum poſſumus,quod commode poſſumus,† &
debet fieri talis interpretatio,quæ non ſit maligna:& per quā
impetrans commodum ſentiat.& vt res valeat,de deci.ad au
dientiam.de priuileg.in his,de verborum ſignificatione,ab-
bate.dic,vt inf.e.q.in fi.deinde refert Innocen.quod prædicti,
quorum opinionem vltimo retuli,credunt,ꝙ miſſio litera-
rum ad omnes eccleſias hoc operatur,quod poſtquam ſcieue-
rint,ſi conferunt,alij patientur pœnam,de p̄b.dilectus,2.Alij,
vt refert Inno.in eo,quod dixi ſ.e.q.in 2.opi.ꝙ ſi non poterit
prouideri de primo,prouidebitur de alio.Dicuntq́ cōtra hoc,
& quod oberit impetranti,licet ſi prouident alii quam impe
tranti,puniantur pœna,d.c.dilectus.Sed hoc non placet Inn.
& ſic approbat quod poterit prouideri,cum ſe facultas obtu-
lerit,quia ſi executor præuenitur in vno beneficio,non aufe-
retur ſibi facultas in alio.Dic,quod in forma hodierna non
procedunt præmiſſæ difficultates:quia apponitur clauſula,
22 duxeris † acceptandum,de concel.præben.cle.vna,& ſic non
habet executor poteſtatem niſi in illo quod ille acceptauit,
poſtq̄ aūt acceptauit,non pōt niſi ex cā aliud acceptare,de cō
ceſ.præb.c.1.in fi.li.6.vbi de hoc in gl.antep.& dixi ſ.q.5.Quo
ad præmiſſas autem opi.verius vr̄ quod ex quo non eſt in lite
ris,clau-

Digitized by Google

[illegible] proprio inducit [illegible] Ioan.Cald.ꝙ li-
25 cet † motus proprius excludat obreptionem in literis Papæ dicto cap.ſi motu.& cle.ſi Romanus,eodem titulo,ſecus videtur in literis Legatorum,in quibus hoc non eſt expreſſum argu.de offi.ordi.cle.ſecunda.Item,præſuppoſito, ꝙ etiam in legato locum habeat,cap.ſi motu.tamen hoc caſu videtur ꝙ nõ ſufficiat motus proprius ad tollendum,vel differendum ius alterius:quia hoc non videtur eſſe de intentione legati,ad hoc de offi.deleg.ex parte,ſecundo.de offi.ord.licet,quod placet Ioan.Cal.Et dic fortius hoc procedere,quando non proprio motu id fecit,quo caſu dicit Ioan.Cal.ꝙ collatio non valet.de re iudi.cum olim,facit vigeſimaſecunda q.2.nõ enim. de pœni.diſtin.prima,quantumlibet,quod placet,quia in dubio non debemus præſumere animum legati mutandum,pſumitur enim quis durare in primo cõſenſu.de baptiſ.maiores,in fin.vbi de hoc in gloſſ.ſimile,& facit quod no.Ioa.An. in ſimili quæſtio.de offic.leg.præſenti.libro ſexto.Vigeſimo-
26 ſecundo quæro † an legatus poſſit conferre eccleſiam inuito patrono laico. Gloſſ.penultima ibi,ſed nunquid, arguit pro, & contra,tandem dicit æquius,ꝙ non poſſit,quod communiter tenent omnes,licet Specu.de lega §.nunc tractemus,verſi.ſed nunquid,teneat contrarium.primum placet.de hoc ſ. in quarto notabili,& de offic.lega.dilectus,& de præben. cle. per literas,in gloſſ.antepe.quæ hoc tenet.Et in hac gloſſ.ibi, §.ſi quis a principe,& §.merito,& de dicto §.ſi quis a principe.vide vt lit.penden.cap.primo,contrario, 6. & in fin. idem hic Da.Goſ.Pni.& Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Prior tempore non ſemper potior eſt in iure.*
2 *Factum contra appellationem legitimam teneti*
3 *Appellatio tollitur per factum alterius.*
4 *Conſilium quis mutare poteſt in alterius præiudicium, & pœnitere,re non integra.*
5 *Verbum,conſtituimus,inducit nouum ius.*
6 *Iuſtum eſt aliquid quo ad vnum, & iniuſtum quo ad alium.*
7 *Præſentato per patronum laicum an quæratur ius.*
8 *Conditio poſſidentis quod non ſit melior.*
9 *Patrono laico uariare licet.*
10 *Inſtitutio Epiſcopi referentis omnes poteſtatos a patrono laico caſſabitur.*
11 *Patronus ſciens duos litigare in curia ſuper eccleſia,ſi præſentat tertium infra tempus debitum,quem diœceſanus ſcienter inſtituit, an alter litigantium pro quo lata eſt ſententia in curia,habeat actionẽ contra diœceſanum, & contra patronum.*

a **Paſtoralis.** a Si patronus laicus duos ſucceſſiue præſentat,valet inſtitutio de ſecũdo,non obſtante appellatione prius facta per primum:epiſcopus tamen ſi malicioſe primum repulit, illi compellitur prouidere; Primo ponitur duplex quæſtio. Secundo. ſolutio. ibi. nos. Et vtraque ſubdiuiditur, ſecunda primæ. ibi: etſi. ſecunda ſecundæ, ibi: verumtamen,appellauerit, ne alius præſentetur,

ius per quod impediatur ſecundo præſentatus quo minus teneat inſtitutio de ipſo,non obſtante præſentatione primi, & ſi appellet:pro hoc inducit Hoſt.ſimile de reſcrip. paſtoralis. de ſa.non inte.c.1.quæ parum faciunt,ſed dictum eſt verum. & ratio eſt,quia præſentatio patroni non tradit ius reſpectu tituli:ſed eſt quaſi quædam ſeruitus,quia,ſi fiat inſtitutio patrono contempto,poteſt petere eam reſcindi.16.q. ſeptima, decernimus tenet tamen ipſo iure.vnde ſufficit, ꝙ patronus etiam ex facto conſentiat,ſ.c.noſtras,quod ibi dixi in ſecunda.q.Secundo oppo.in eo,quod dicit Papa ſe inhærere veſtigijs Alexandri diſtinguentis inter præſentatos a clerico, & a laico,hæc enim fuit diſtinctio Luci ſ.ca. cum autem,& non Alexãdri.Sol.licet diſtinctio fuerit Lucii,poteſt quodam reſpectu dici Alexandri: quia in compilatione prima quæ fuit Alexandri erat vltima in hoc titulo.Alexander ergo approbando uidetur ſuam feciſſe,quia omnia noſtra facimus, &c. C.de vete.in enu.l.1.§ ſed neque.de præben.ſi apoſtolicæ.lib. 6.vel fuit alia decre.Alaxandri,quæ diſtinguebat modo prædicto,quæ remanſit in regiſtro,alias videretur Inno.hic ſomniaſſe ſecundum Hoſt.prima placet.Tertio oppo.quod non
8 ſit melior † conditio poſſidentis, ſed amoueri debeat ſecundo præſentatus,argu.de elect.conſiderauimus,& auditis, vbi non tenet ſecunda electio pendente prima, Item, non tenet quod ſit poſt appellationem.de offi. dele. cum contingat. de appella.dilectus.Sol.hæc potuerunt rationem dubitandi.Ratio decidendi eſt ea quam dixi in 1.ꝙrio. Et ad cap. conſiderauimus,& c.auditis,dic aliud in electione quæ tribuit ius. Nã per interuenientem conſenſum electi contrahitur matrimonium ſpirituale.de elect.cum inter canonicos, ſecus in præſentatione:vt dixi in 1.ꝙrio. Ad illud de appellatione, dic, ꝙ non poteſt operari plus ꝙ operaretur pendentia litis, ex quo fuit appellatio extraiudicialis.Sed dato,ꝙ primo,præſentatus mouiſſet litem contra habentem inſtituere, tamen ea pendente poteſt inſtitutor alium inſtituere,arg.vt lit.penden.ca. 1.& 2.Item appellatio non potuit interponi per primum præſentatum ad impediẽdam poteſtatem patroni,ne alium præſentaret,cum ſibi a iure competat,vt hic,& de hoc infra q.1. Quarto oppo.in verſi.verũtamẽ.reſpondet,enim ad id quod non fuit quæſitum,& ſic eſt ſuperfluitas,contra id ſ.in probe. Sol.hoc fecit Papa condendo ius,vt probat verbum, conſtituimus,quod dixi ſ.in 6.notabi. Et hæc eſt conſtitutio ad propoſitum præcedentis caſus in textus, vt de ſe patet. Quinto oppo.

ADDITIONES.

a Paſtoralis. Adde de materia iſtius decretalis vide per Archi in decernimus 16 q.7.
b Conditio. Adde l.cum par delictum,ff.de reg.iu.
c Tempore. Adde glo.in ver prius,in cap.1.de ma.& obe. & in l.quotieſcunque ff.de re.iu.
d Quis punit. Adde c.literas de temp.ord.c.inter.de transla.præl.& in l. quoniam multa, & ibi Cynus, in quarta, quæſtio.C. ad l. Iulia. de vi pub. vel pri.

Digitized by Google

poſito,ꝙ epiſcopus malicioſe repulit primũ, eſſet locus huiꝰ
pœnæ:ſed difficile foret illo caſu de malitia docere,vnde vlti
ma ſolu,tutior eſt.de hoc etiam ĩ.q.4 Quęro,an appellationi
primi præſentati fuerit deferendum.Gloſſ.1.dicit,ꝙ appella-
tio tenet quouſque fuerit præſentatus ſecundus.Sed oppo.ad
hoc,quia non deberet tenere præſentatio ſecundi facta con-
tra appellationem legitimam.de elect.cum nobis.Solu. Ho-
ſtien.ꝙ iſte eſt caſus ſpecialiſſimus, per rationem quam po-
9 nit gloſſ.quia licet patrono † laico variare,& inducit Hoſtiẽ.
ſimile de reſcrip.pleruque.quod parum facit.Innocen.dicit,
ꝙ licet deferendum fuerit appellationi,non tamen caſſatur,
ꝙ poſtea fit,quia fit autoritate iuris ſ.eo,cum autem, & hoc
etiam vult ea.gloſſ.prima,ibi,cum ei ſit permiſſum a iure.
Ad idem inducit Innoc.quia multa impediunt faciendum,
quæ non caſſant iam factum,vel ſecundum Hoſtien. etiam a
principio non tenet appellatio quo ad patronum laicum,cũ
permittatur ſibi variare,nec poteſt appellatio in hoc eum im
pedire.ff.de app.non reci l.fi.de his quæ fi.a ma.par.ca.ex ore
ſed bene tenet quo ad diœceſanum qui malicioſe repulit,vt
ſit locus pœnæ de qua in fine. quod placet, & pro hoc eſt,
quod dixi ſ.in 1.contrario.Et dicit Io. Cald.ꝙ ſi appellat ne
alius præſentetur,& inſtituatur,non tenet appellatio,quia cauſa
allegata non eſt rationabilis,vt eſſe debet.de ele. cum nobis,
Idem dicit ſi appellat:quia non fuit admiſſus ſi alius præſen-
tatus erat:vt hic. Sed ſi appellat, quia malicioſe repulſus, te-
net appellatio,vt cauſa deuoluatur ad ſuperiorem,qui proba
ta malicia puniet epiſcopum:vt hic. Et in hac gloſſ.1.ibi,cap.
vlti.& de concel.præb.cap.3.Secundo quæro, ſi epiſcopus re-
10 futat † omnes præſentatos a patrono laico,& per ſe inſtituit,
dicit Inno.ꝙ caſſabitur inſtitutio,ſ.cap.proxi.& c. conſulta-
tionibus,ad idem ſ.ca. illud Tertio quæro, quis probabit ſu-
per malicia.Gloſ.pen.dicit,ꝙ allegans,deinde ibi,dicendum,
videtur ab hoc recedere dicens præſumi maliciam niſi epi-
ſcopus probet præſentatum eſſe non idoneum,& idem Goſ.
dic,vt ſ.in vltimo contrario,ꝙ ſi repulit primum ante præſen
tationem ſecundi,procedit gloſſ.ſecus ſi poſt.& dic,ꝙ ſi præ
ſentato primo epiſcopus dicit patrono,ꝙ alium præſentet,nõ
ex hoc videtur malicioſe repellere primum, pro hoc, quod
no.16.quæſtione 7.monaſterium,in gloſſ.vlti. Hoſtien. quo
ad quæſtionem gloſſ.diſtinguit.Nam quandoque præſenta-
to primo euidenter apparet,ꝙ eſt idoneus.vt quia bene legit
bene cantat,& eſt bonę famæ,& tenetur epiſcopus de mali-
cia.quandoque euidenter apparet, quod eſt non idoneus, &
in nullo tenetur.de excep. exceptionem. de accu. euidentia,
quandoque eſt dubium:& tunc ſi epiſcopus non examinauit
nec alius,præſumitur pro eo contra epiſcopum,arg. de elect.
nihil.Idem ſi examinauit,& non fuit interlocutus:ſed ſi fuit
interlocutus,tranſit ſententia in rem iudicatam,& imputet ſi
bi qui non appellauit.de elect. cum dilecti. in fi. Et dicit Ho-
ſtiẽ.ꝙ excuſatur epiſcopus ſi examinauit per alium,vt no. de
offi.archid.ad hæc.quæ dicta ſunt vera,ſed breuius dic,vt pro
xime dixi.Ex prædictis infert Hoſtiẽ. ꝙ ſi agit præſentatus cõ
tra ipſum,niſi epiſcopus excipiat,vel ſi excipit,& non probat,
condemnabitur.Si vero excipit, & probat aliquid rationabi-
le,abſoluetur,de eta,& quali.accepimus,& hoc caſu ſecundũ
Hoſt.non exigitur libellus,propter multas rationes,pręcipue
paupertatem,vel impotentiam clerici reſpectu epiſcopi.arg.
in Auth.de man.prin.§.ſi tibi,collatio,3.& de quęſtore,col.6
Item,vt procedatur in hoc caſu inter epiſcopum, & clericũ
ſine ſcriptura,ſicut quando epiſcopus iudicat inter duos cle-
ricos.11.q.1.ſi quis cum clerico,& quia de alimentis clerici agi
11 tur,arg.ff.de ſer.l.2.93.diſtin.diaconi.Quarto † quæro,ſi,duo
bus litigantibus in curia ſuper eccleſia, patronus hoc ſciens
præſentat tertium infra tempus debitum,quem diœceſanus
ſcienter inſtituit,an alter litigantium pro quo lata eſt ſenten
tia in curia,habeat actionem contra diœceſanum, & contra
patronum,videtur,ꝙ ſic,arg.hic, apparet enim, ꝙ malicioſe
proceſſerunt,& in eluſionem ſententiæ,& ſic ſunt puniendi,
argu.de poſtu. bonæ. 2. ver.nec nocebat, & quia durior facta
eſt conditio vincentis,quod iure prohibetur,ff.de alie.mu.iu
di.l.prima in princip.& l.2.& 3.§.primo, de alie. mu.iudi. ca.

… pręſentando,vel inſtituendo ad eccleſiam …
tra id ſ.c.illud,& cap.eam te.tamen quantum ad patronum
non videtur eum in aliquo teneri ſi litigantes non erant in-
ſtituti,potuit enim patronus pręſentare tertium, arg. hic, &
ſ.no.5.Item hic non punitur patronus pręſentans alium,ſed
qui malicioſe repulit primum , & iſti litigantes potuerunt
pręuidere hunc caſum euenire poſſe,quod alius pręſentare-
tur,& ſic videtur voluntarie ſubijſſe expenſas,vnde non poſ-
ſunt de patrono laico conqueri qui vſus eſt iure ſuo.

S V M M A R I V M.

1 *Electio non cadit in patrono laico.*
2 *Papa poteſt ſuper ius diſpenſare.*
3 *Ius quare non acquiratur in eccleſia per intitulationem.*
4 *Rector an poſſit præſentare indiſtincte clericos ad ſuum titulum, ita, quod teneat inſtitutio etiam ſine conſenſu patroni, donec rector erit in beneficio.*
5 *Patronus tenetur præſentare intitulatos cum ſuo conſenſu.*
6 *Taciturnitas in perdendo iure non habetur pro conſenſu.*
7 *Patronus an habeat poteſtatẽ in omnes clericos qui ſunt in eccleſia.*

Poſtulaſti. Si ad præſentationem rectoris ad titulũ
eccleſię fuerit aliqs ordinatus, patronus,
qui non conſentit,ad ipſam,cum uacabit, poterit pręſentare.
hoc dicit,ſecundum vnum intellectum communem.habet
autem,& alium intellectum de quo infra in prima,quęſtio.
primo ponitur duplex quęſtio.ſecundo ſolutio.ibi,ad quod
etſi,ſecũda quęſtio.ad quod,melius diceret ad quę.ſic.ſ.de ſa.
non ite.ca.1.ſ.cap.proxi. Hoſtien.Oppo.ibi,electio,quia quę-
rit de non dubio,an electio talium ſpectet ad patronus laicos
1 in quibus non cadit electio.† de elect.ſacroſancta. Sol. expo-
ne electio.i.pręſentatio,& ſic ponitur improprie, ſic ſ. de ar-
bit.c.1.de iudic.c.fi.ĩ.titu.primo,ſignificauit,ſ.c.quoniam,&
cap.nobis,& quod no.de ele.c.fi.lib.6. & ſecundum hoc ibi,
eligendi.dic,ideſt pręſentandi.Secundo oppo.quia fuit dimi
nutus Papa in reſpondendo. Nam duę formãtur q.& ad vnã
tantum rñdet.Sol.vt in glo.quam diuide, quia primo ſoluit
pręmiſſum contrarium,ſecundo ſoluit vnum dubium, ibi:
etſi.Tertio aliud ibi:ſi conſentiret.Quarto format contrariũ
& ſoluit ibi:aliud.Quinto quęrit,& ſoluit,ibi:ſed quid.Sexto
ibi:vel poſſet,reuertitur ad id quod tetigit in ſecunda parte.
Septima ibi:ſed contra,format unum cõtrarium,& non ſol-
uit.Octauo,ibi:& hoc dixit,ſoluit quoddam dubium incidẽs
& hoc vſque ad fin.Venio ad primam partem,& quo ad con
trarium dicit gloſſ.ꝙ ſoluendo ſecundam q.ſoluit primam,
quod dic,vt in ea.Et idem Inno.Alias particulas gloſſ.proſe-
quor inf.in 1.& 5.q.& ſeq.Tertio op.ꝙ inſtitutio talium cle
ricorum,etiam ſi fiat conſentiente patrono,nõ teneat,quia ad
titulum non vacantem non poteſt quis recipi. de concel.
pręb.c.1.2.& 3 Cõtrarium tamẽ innuit litera a contrario ibi,
niſi de patronorum proceſſiſſet aſſenſu. Solu.Innoc. ſtando
contrario,dicẽs idem ſi interuenit aſſenſus patroni.vel ſecũ
dum eum bene poteſt induci conſuetudine,ꝙ ſic intitulen-
tur ſine malicia vacaturarum:ſed patronus debebit de his prę
ſentare,ſicut inducitur,ꝙ de certa eccleſia eligatur.de cõſue.
cum dilectus,de verbo.ſignifi. Abbate.Et tenendo hoc vlti-
mum dic,ꝙ non per hoc habent ius ad vacaturas,cum poſſit
patronus eligere de iſtis quem pręſentare,velit de hoc tamẽ
dic,vt infr.eo.contrario,& q.prima.Et in eo,quod Inn.dicit,
ꝙ intitulantur ſine malicia vacaturarum,concor.Goff.dicẽs,
ꝙ per hanc intitulationem non conſequuntur ius ad vacatu
ram,ſed ſpem,& hanc iura non reprobant,de elect.officij.Et
hoc vult etiam gloſſ.ibi,& iſti, uſque ibi,ſed quid,vt inf.q.1.
& 2.Hoſtien.dicit,ꝙ iſte finis ibi,niſi &c. debet coniungi cũ
uerbo generare,& non cum proximo dicto,quod nihil eſt.
quia per hanc non euitatur contrarium, deinde dicit quod
excuſatur expectatio vacaturæ autoritate huius iuris, & Pa-
pę qui

Digitized by Google

na.Gloſſ.ibi:& illi,ſol.quod non,dicens,quod ex hac intitula
tione non ſit præiudicium patrono,quin poſſit libere præ-
ſentare:cum non poſſint patrono inuito intitulari. Et ex hoc
colligitur vnus intellectus literę, cum dicit, quod patrono
nullum pręiudicium generatur,qui eſt communis,intelligẽ
do modo prædicto,& ſic ſummaui. Alius intellectus colligi-
tur ex ſeptima particula gloſſ.ibi,vel poſſet, quod non gene-
ratur præiudicium patrono,quin mortuo rectore poſſit eos
remouere,ideſt,quod non tenetur eos in eccleſia ſuſtinere.
Oppono.ad hoc de præben.cum ſecundum Gloſſ. ibi:ſed cõ
tra videtur, non ſolu. Dic, quod ibi de ſucceſſore ordinantis
clericum ſine titulo,qui tenetur prouidere,ne ille mendicet.
Nam erat rite ordinatus:iſte autem intitulatus non habet ti-
tulum perpetuum, ſed temporalem ad vitam rectoris, & in
hoc proſequitur gl.quoddam incidens dubium,an ad patro-
num,ſpectet præſentatio rectoris tantum,an ẽt clericorum,
qđ dico,ĩ.q.7.Sed quo ad præmiſſa dic,ꝙ vterque intellectus
eſt bonus,tñ primus melius conuenit literæ referendo ſolu.
ad q.qua quæſitum fuit,an in præſentatione deberẽt iſti inti
tulati præferri alijs non intitularis,cum ergo dicit non eſſe
præiudicatum patronis per talem intitulationem,debet intel
ligi quominus poſſint libere præſentare,& ſic ẽt aperte dr̃ in
litera. Secundo quæro circa ſecundum intellectum de quo
3 in proxi.q. quæ eſt ratio,ꝙ per talem intitulationem ius † nõ
acquiritur in eccleſia,dicit Inn.ꝙ eſt,qa ad hoc,vt poſſint ius
acqrere,neceſſe eſt patronum cõſentire, vt no. de ſi.præſby.
propoſuit. In hoc tñ non pſiſtit Inn.ſed per alternatiuam,vel
dicit,ꝙ intitulato ius quæritur,& eſt vere canonicus,tñ non
hẽt redditus,niſi placuerit electoribus.i.patronis,& ſecundũ
cum hoc eſt contra ius propter ꝯſuetudinem approbatam,ſi
mile de conſti.c.ſi.de ma.& obe.ſtatuimus,pro hoc,quod no.
idem Inn.de pben.dilectus,1.vult dicere,ꝙ eſt ꝯ ius,ꝙ ſint in
titulati ſine beneficio, ſed tñ tolerantur propter ꝯſuetudinẽ.
Dic,ꝙ ex quo patronus non ꝯſenſit, non hẽt ẽt ius canoni-
cale,qa vt dixi,ſ.q.pxi.in ſecundo intellectu,per hanc intitu
lationem non piudicaĩ patrono quin poſſet talem remouere
mortuo rectore: ergo non hẽt ius canonicale nec aliud ius,
puta clericatus,ſeu bñficij ſimplicis,qa ſi haberet, nõ poſſet
remoueri per patronum,cum beneficia ſint perpetua.45.di.p
cepta.7.q.1.paſtoralis,vbi de hoc in gl.vlt.Item etiam ſi patro
nus ꝯſenſerit,nõ tñ põt rector creare titulum ppetuum in ec
cleſia,ſine autoritate epi.arg.de tranſac. veniẽs,& qđ no.de ꝯ
ſti.cum acceſſiſſent.Sed intitulatus hẽt ius tpale in vita ipſius
rectoris tantum.pro hoc,qđ dixi ſ.q.proxi.in ſecundo intelle
4 ctu. Tertio quæro circa id quod dixi in prox.q.in fin. An † re-
ctor præſentare poſſit indiſtincte clericos ad titulum ſuum,
ita,ꝙ teneat inſtitutio etiam ſine ꝯſenſu patroni, donec re-
ctor erit in beneficio,dic, ꝙ ſic per id qđ dixi in proxi.q.& ſ.
q.1.dummodo nõ agatur de piudicio patroni,ſecus ſi piudi-
caretur patrono.vnde ſm Hoſt.ſi patronatũ hẽt eccleſia, &
ob hoc tpalia ſpectant ad ipſam,nõ valebit pſentatio ſine cõ
ſenſu eccleſiæ patronę ne piudicet ei circa tpalia.ar. ſ.c.ex li-
teris,in fi.cum ꝯcor.Sed ſi laicus eſt patronus,tunc poteſt re

Op.ad hoc 16.q.v.ſi quis epiſcoporum.Gl.ibi : aliud ſol.ꝙ ibi
in patrono epo,dic de intellectu illius.c.vt dixi, ſ.ca.ſignifica-
ſti,in 3.contrario.Sextó quæro,ſi patrono præſente & nõ con
tradicente intitulantur.Gl.ibi: ſed quid.ar.ꝙ videatur conſen
6 tire.contrarium tñ tenet,pro hoc, quia taciturnitas † in pden
do iure non habetur pro ꝯſenſu:vt not.de præſump.nõne. Et
in hac glo.ibi.§.magiſtrum.impoſuiſſe videtur exercitor,qui
impoſitũ a magiſtro paſſus eſt in naui magiſterio fungi . ibi,
l.2.vide de his quæ fi.a ma. par. cap. ex ore.contrario.8.Septi-
mo quæro,ſi in eccleſia eſt rector & clericus,vel etiam ſi ſunt
7 plures clerici , an † patronus habet omnes præſentare . Gloſ.
ibi,& hic,refert duas opi.Ioan.contrarias, & concludit, ſi ec-
cleſia non eſt collegiata præſentabit oẽs. In collegiata nullũ,
& quo ad vltimum dic hoc verum niſi ex ſpeciali iure ſpe-
ctet patrono ius præſentandi in eccleſia collegia, ſ.c.nobis,&
probatur de conceſ.præben.c.ſi. & ſic ſecundum Hoſt.poteſt
intelligi Aut.de ſan. epiſ.§.ſi quis oratorij.col.v.& ſic ſeruat
conſuetudo optima legum interpres. de conſue. cũ dilectus.
Quo ad præcedens aũt dictum Pau.e.ti.cle.2.dicit,ꝙ ſi quę-
rimus de præſentatione ad ordines:talem facit rector, etiam
ſine patrono,qa agitur de præiudicio ſolius rectoris, qui ordi
nato ad titulum ſui beneficij ex ſua præſentatione obligatur
ad alimenta.ſic dicit loqui hoc c.Si autem quærimus de pię-
ſentatione quæ ſit vt ſit clericus eccleſiæ,& habeat benefiniũ
in ea,talem habet facere patronus,& ſic vera eſt opi.gl.& hoc
placet,tñ in eo quod dicit,ꝙ hoc cap.loquitur in primo caſu,
magis placet ꝙ loquatur in ſcđo,per id qđ dixi , ſ.q.1.Caueat
etiam epũs in ordinando tales ſecundum not.ſ.q 4. Et in glo.
ibi:ſi quis oratorij domum fabricauerit & voluerit ibi cleri-
cos ordinare &c.Ibi:ſi patronus,loquitur de impubere , quẽ
patronus vel extraneus hæredem inſtituit, qui extra ea nil ha
bet in bonis , iudiciũ enim eius in tutore,quem ipſe teſtator
dedit,ſequendum eſt,qui ſic pupillum dilexit vt eum hęredẽ
inſtitueret. Octauo quæro,ibi,alius pferẽda.de intellectu.Hoſ.
exemplificat,vt quia ſunt duo patroni,quorum vnus præſen-
tat extraneum,alius iſtum , ad hoc ſ.ca.qm̃.vult dicere ꝙ iſte
non præferetur. Nono quæro ibi:aſſenſu.qñ debeat interueni
re aſſenſus patroni . Vin.dicit ꝙ ab initio.tñ ſm eum ſufficit
ratihabitio ſequens.de elec.ꝙ ſicut.§.ſi autem, & tunc iſtorũ
conſenſus requiritur,l.in præſentando rectorẽ.ff.de aqua plu.
ar.in ꝯcedẽdo. de elect.c.1.& tunc habet ius ꝯdicendi.qđ dic
vt in pxi.q.vt diſtinguatur an eccleſia ſit collegiata vel non.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio eius cuius non intereſt non tenet.*
2 *Ius conferendi non cadit in patronum.*
3 *Præſentatio inſtituenti fieri debet.*
4 *Venire contra factum ſuum quis poteſt.*
5 *Regula,ſi non vales quod ago.& c.quando locum habent.*
6 *Electus a patrono an debent conſentire intra quadrimeſtre.*
7 *Patronus.præſentato renuntiante priuſquam præſentaretur,an habe-
bit integrum tempus ſicut habent electores .*

nus petit clericum inſtitui, dicens ſe ei ꝯtuliſſe eccleſiã, hoc ipſo poterit clericus repelli, dēt ergo dicere. Cum elegerim talem vobis p̄ſentãdũ ad talē eccleſiã peto, ꝙ ipſum inſtituatis, & ſic dicũt faciendam vim in verbis. Tertio no. caſum in quo patronus eccleſiaſticus variat, quod dico, ĩ. in 7. cõtrario.
3 † Quarto no. ibi: tibi, ꝙ p̄ſentatio dēt fieri inſtituẽti, & ſic nõ ſufficit, ꝙ ĩ. tempus iuris patronus eligat, niſi electum p̄ſtet inſtituenti. ad hoc ĩ. c. vno. lib. 6. qđ tenet Rota deciſione. 1 t. Item non ſufficit, ꝙ patronus, ꝙ no. ſing. ꝓ hoc, ĩ. q. 1. 2. & 3.
4 & de reſcrip. capitulũ, q. 34. † Quinto no. ꝙ qs poteſt venire ꝯ
a factum a de hoc ĩ. in 3. ꝯrio. Sexto no. ꝙ non præſtat impedimētum &c, de hoc in gl. pe. Septimo no. caſum in quo prior tempore no eſt potior iure. de hoc in gl. vlt. Et in ea in fi. ſic ponit electiue: non comparatiue. Oppo. ꝙ debuerit ſtari ꝯceſſioni primæ, quæ dato ꝙ non valuerit tanquam inſtitutio, valere debuit tanquam p̄ſẽtatio: qa ſi non valet, qđ ago vt ago, &c. de ver. ſig. Abbate. In litera ibi, conceſſione, dic, ꝙ hoc fecerũt non p̄ſẽtando, qđ poterãt: ſed ꝯferẽdo qđ non poſſunt, vt ſequitur, & ſic velle, & poſſe inuicē ſe impediũt. & ſic ſi nõ valet qđ agit nec valet, vt valere põt, de offi. dele. cum ſup. dicit iñ Boatinus, ꝙ ſi nõ vidiſſet hoc c. putaſſet cõtrariũ, dic, ꝙ
5 male putaſſet: qa illa † regula ſi nõ valet qđ ago &c. locũ hēt qñ actus ꝯtinet plura ĩ effectu ſ. de dona paſtoralis. de ſi. inſtr. inter. ver. ceterũ, ſed collatio nõ ꝯtinet in ſe p̄ſentationē: imo ſunt diſtincta. de p̄b. cũ in illis, li. 6. de hoc in dicto. § cæterum. Secundo op. ꝙ appellatio debuerit impedire præſentationē. de elect. cũ nobis. Gl. 1. ſol. ꝙ nõ impediuit qa ſua non intererat appellare. Ex hoc no. caſum in quo facta poſt, & ꝯ appellationem extraiudicialem tenent, & hoc qñ appellatio nõ tenet. Secus ſi tenet d. c. cum nobis, quod proſequitur hic Goſ. & Gaſpar. de Cal. in repet. huius, c. dixi in d. c. cum nobis. Et in hac glo. 1. in fi. melius facit de conceſ. præb. c. 3. Tertio oppo. ad idem, quia ex quo patronus clericus inſtituerat, non debebat admitti p̄ſentatio alterius, ſ. c. cum autem. Sol. ꝯrium procedit qñ patronus clericus p̄ſentat, & preſentatio tenet, hic autem ꝯtulerat, quod non põt, ideo non præſtat impedimentũ &c. vt in gl. 2. & reg. non p̄ſtat, lib. 6. Quarto op. ad hoc, ꝙ imo patronus poſſit conferre. 16. q. 5. ſi quis epiſcoporum. Sol. ſm aliquos ibi eſt priuilegium epiſcoporum, dic melius de intellectu illius c. vt dixi ſ. ſignificaſti. in 3. contratio. Quinto op. ad idem 16. q. 7. monaſterium, & c. rationis, vbi patronus põt commendare. Item donare. de conceſ. præben. c. vlti. Item eligere, ſ. c. nobis. Sol. Gaſp. ꝙ omnia illa verba ponuntur pro p̄ſentatione, quod dixi ſ. c. nobis. §. 1. in 5. ꝯrio. pro hoc eſt, ꝙ dicit gl. 2. in prin. vſque ibi, ſed vr. Et dicit Vinc. ꝙ non poteſt patronus vti his verbis concedo, do, trado, dono eccleſiam, põt tñ dicere, cõcedo, vt habeas hanc eccleſiam, & tunc ponitur ꝯcedere pro ꝯſentire, ponitur ēt eccleſia qñque ꝓ iure patronatus, 16. q. vlti. nemini, & c. ſi plures, & dñium ponitur pro cura. ea. q. monaſterium. Vin. Sexto op. ad idem, ꝙ ex quo capitulum contulit, non debeat admitti ad veniendum contra factum ſuum, de cle. coniu. diuerſis. Sol. cum factum non teneret ſunt potius de prudentia commendãdi. 22. q. 3. magnæ. de accu. qualiter, 1. & hoc vult. gl. 2. cum dicit eos nõ puniendos, qa correxerũt factum ſuum, & generaliter quomodo qs poſſit venire ꝯ factum ſuum, dixi de re. eccle. non alie. ſi quis Septimo op. ad idem, quia ex quo peccauerũt conferendo, debuerint priuari poteſtate præſentandi, ſaltē ea vice. 16. q. 6. placuit. Glo. ſecunda ibi: ſed videtur, ſoluit tripliciter, primo, ꝙ non puniuntur: qa correxerũt ſe: qđ dic, vt in precedenti ꝯrio. Secundo ſoluit, ꝙ pœna non inuenit̃ impoſita: ideo non eſt imponenda, pro hoc ff. de ſepul. vio. l. 3. §. no. ꝑpetue. & qa forte nõ credebãt peccare, & ſic nõ debent puniri. de ſen. exc. cum voluntate, maxime, qa patroni p̄ſentando vtunt̃ verbis collationis, dicẽtes conferimus & p̄ſentamus, nec vitiat̃ vtile per inutile ſm Hoſt. qui dicit, ꝙ & ſi pęna ordinaria contra iſtos locum non habeat, extraordinarie tamē arbitrio iudicis puniendi ſunt, ar. ff. de off. dele. de cauſis. Ex prædictis no. ꝙ patronus non priuatur poteſtate p̄ſentandi, niſi quando iure inuenitur expſſum, facit ad no. de ſup. ne. præla. c. 2. de offi. ord.

tuenti, ut ſupra ...
nalis, pro hoc quod dixi, ſ. in 3. no. & ſic non expedit, ꝙ omnino modo conſentiat præſentandus. Ex hoc infero ad q. ſeq. Secũ
7 do quæro circa hoc patronus † elegit præſentandum, qui renuntiauit antequam præſentaretur, habebit ne integrum tp̄s ſicut habent electores. de elect. ſi elect. li. 6. dic, ꝙ non: quia patronus non fecit, quod in eo eſt, ex quo nõ præſentauit inſtituenti. ſecus ſi præſentauit: quia tunc, ſi renuntiat, a die renuntiationis, habebit integrum tempus, ſicut fit in d. c. ſi electio. quod no. Tertio quæro, patronus elegit aliquem in præſentandum, & omni modo quo melius poteſt exprimit conſenſum ſuum quod ei placet, ꝙ iſte inſtituatur, & de hoc conficitur inſtrumentum, deinde p̄ſentatus ſolus accedit ad ordinarium, & preſentat inſtrumentum prædictum ĩ. terminum iuris. an hoc ſufficiat pro præſentatione, videtur, ꝙ non: quia preſentatio dēt actualiter fieri, vt ſ. duabus prox. q. ꝯrium fuit obtentum, & ſic conſuluerunt Io. And. Lap. Abba. & Lappus
* de caſtiglionchio: * quia præſentatio poteſt fieri per literas. de his quę fi. a pręla. ea noſcitur, ubi de hoc in gloſ. prima. de excel. pręlato. clementina una. vide hoc in gloſſa fi. ergo. nec poteſt notari ambitio, ex quo electus eſt a patrono. ſufficit enim quod non incipit ſeipſum ingerere. de electione, cum in iure, quod no. ſing.

ADDITIONES.

a Factum Adde gloſſ. capitu certe. duodecima quæſtione. j. glo. & ibi Ant. de Butr. in capitu. diuerſis fallacijs. de cle. coniu. & in l. poſt mortem. ff. de adopt.

* Lap. de caſtiglionchio. Adde ex hoc apparere quod fuerunt duo Lapi & hunc locum adde ad prælat. Quintſ. mand. ad alleg. Lapi, ubi diſcurrit, an idem ſit dicere. Lapus Abbas, & Lapus de caſtiglionchio. B. S.

De cenſibus. Rubrica.

Viſo de vno onere eccleſiarum. ſ. de iure patronatus, de alijs, ſcilicet cenſibus, exactionibus, & procurationibus videndum eſt Got. Vel quia patroni habent quandoque cenſum in eccleſiis, ſup. titu. primo, pręterea. Ideo & cætera de prima parte, vigeſimatertia, quęſtione vlti. §. ecce. quod vſque ad §. hinc datur. vndecima, q. 1 ſi tributum, & c. ſeq. de ſecunda, & tertia. 18. quæſtione ſecunda, peruenit, uſque ad fin. decima quęſtione prima, & quęſtione tertia, facit 18. diſtin. de eulogijs. Repetitur in 6. & cle.

SVMMARIVM,

1 *Manſus apud gallos in vulgari quid dicatur.*
2 *Eccleſia an teneatur ad aliquod ſeruitium temporale pro fundo ſibi dato pro fundatione, uel dotatione.*
3 *Eccleſia an teneatur ad tributum pro re tributaria ſibi data.*

SAncitum. Eccleſię fundandę debet pro dote tribui manſus libera quolibet ſeruitio temporali, ſed ad eccleſiaſticum tenetur, vltra dotem vero ſoluit eccleſia de ſuis prędijs tributum, ad quod tenebatur antequam eſſet eccleſia. primo ponitur vnum dictum, ſecundo aliud, ibi, & preſbyteri. Tertio exceptio. ibi. pręter. Quarto aliud dictum, ibi & ſi. Sancitum. de hoc in glo. prima. Et in ea in fine palea eſt. eccleſię fundandę, vt in gloſſ. tertia, & ſic fundus talis, in quo eccleſia fundatur, & qui pro dote eccleſię aſſignatur, debet eſſe liber: vt in ea. glo. ſideſium, ſalua canonica epiſcoporum de deci. ex parte, el primo, areis, area eſt locus in ędificatus, & incultus deputatus vſui ruſtico, ut ibi excutiantur, & triturantur blada eccleſię arida, iuxta, idem iuris de proximis,

1.no.1.ibi.l.3.in fi.clerici poſſeſſores prædiorum ſoluunt tri-
buta,vel ſecundum Gof.dr̄ manſus in quo homines manent.
vnde prædium in quo clerici manēt,liberum erit. Inn. dicit,
ꝙ hic appellat māſum dotem eccleſiæ conſtitutam pro ſuſtē
ratione clericorum,& alijs neceſſarijs,de con ſe.di.1.nemo.j.
tit.1.cum ſint,& hoc placet quo ad caſum iſtum, dicit tñ In-
noc.quoſdam dicere,autoritate epiſcopi,& non aliter illam
poſſe fieri tributariam,quod placet,vt in ſequen.q. Hoſt.dicit
1 ꝙ In vulgari Gallicorū manſus dr̄ † domus ædificata extrā ci
uitates,& caſtra cum ædibus ruſticis,& terris adiacentibus,in
quibus ad delectationem,& quietem interdum prælati,& no
biles alij manent.Secundo q̄ro de intellectu literæ ibi,præter
a eccleſiaſticū.Gl.pe.ſol.ꝙ ad tributū eccleſiaſticū a pōt teneri
eccleſia,& intellige,vt ſit dubium,ꝙ ēt de fundo aſſignato ꝓ
dote.& pone exemplum de tributo eccleſiaſtico,vt eſt chari-
tatiuū ſubſidiū,j.e.cū apoſtolus,vel aliud ab antiquo impoſi
tū.18.q.2.ſeruitiū,vel impoſitū autoritate epī tpe fundationis
vel ante ꝯſecrationē,ca.q.eleutherius.s.ti.ꝓced. pterea vbi de
hoc facit,quod dixi in ꝓxi.q.vel dic ſm Tan.eccleſiaſticū.i.ad
quod eccleſia tenetur epo,vel alteri prælato.vel ſm Vin. dic
eccleſiaſticū.i.ad diuinū opus puta panē,vel vinū ad opus eu-
chariſtiæ.Et q̄libet harū expoſitionū tolerari pōt, præcipue
2 tñ vr̄ de mēte literæ, ꝙ poſtq̄ fundus † datus eſt ꝓ fundatione
vel ꝓ dote eccleſiæ,ꝓ ipſo nō teneatur eccleſia ad aliqđ ſerui
tiū tpale:ſed ad eccleſiaſticū ſic.i.qđ pſtatur pſonę,vel rei ec-
cleſiaſticę,ꝓ hoc s.in 1.ꝯrio.tñ ꝑ ea q̄ ibi dixi ēt quo ad ſerui-
tia nō deberet acceptari fūdus ꝓ dote,niſi liberet,& hoc quo
ad tributa quæ non ſolent ſoluere alij clerici,& tunc intellige
mus literam hic,præter eccleſiaſticum.i.ſeruitium,quod ſm
traditiones eccleſiaſticas præſtari dēt ab eccleſijs, ēt de doti-
bus ſuis puta reſpectu charitatiui ſubſidij,vel in ſimilibus exē
3 plis,de quibus s.ea.q. Tertio quæro,ſi res † tributaria fuit tra
dita pro dote eccleſiæ,dicit Hoſtien.ꝙ aut ſine conſenſu dñi,
& non valet,arg. de loca. potui, aut de conſenſu, & tunc, aut
nō retinuit tributū,& vr̄ remiſiſſe,ff.de pig.ac.Gaius,54.di.ſi
ſeruus,& ſic intelligit opi. Ala.poſita in gl.3.pro qua facit li-
tera ibi amplius,aut excepit ipſum,& ſibi imputet eccleſia q̄
rem tributariam recepit,pro quo s.in ꝓxi.ꝯrio.Quarto quæro
de intellectu literæ,ibi,ſenioribus.Glo.ulti.exponit.i.dñis.Et
ex hoc infert,ꝙ res tranſit cum onere ſuo,& ſecundum hoc
ſenſus literæ eſt,ꝙ in alijs prædijs quæ dantur eccleſię,non ꝓ
dote,vel ſundatione,ſi erat tributaria, etiam dñis temporali-
bus ita remanēt,& ſic ſi erant feudalia tenetur eccleſia ad ſer
uitia feudi,ar.j.c.proxi.de maio.& obe.ſolitę,& qđ no.de cle.
ꝯiug.c.pe.Ex quo autem res factę ſunt eccleſię, de nouo non
debent laici ſibi ius ibi in eis vēdicare.de conſti.quę in eccle-
ſiarum,& c.eccleſia.de vi.& hone.cle.cap.fi.de re. eccle. non
alie.c.fi.vel dic ſenioribus.i.prælatis,23.diſtin.quamquam, de
elect.ſignificaſti.alibi aliter exponitur,de accu.qualiter, 2.in
prin.mihi placet expoſitio prima.

ADDITIO.

a Tributum eccleſiaſticum. Adde glo.& Ioan. And.in cap.1.de immu. eccle.
lib.ſexto Ant.de Butr. c.fin.de vi.& hon.cler. Ant.de Butr.in c.non minus
de immu.ec.,in pe.col.

primo caſu non inferatur plena ꝓbatio. ſcdo ſic. Dic primū
verius,non facta diſtinctione inter cenſum & tributum. Sed
inter cenſum & penſionem bene diſtinguitur, de reli. domi.
conſtitutus,vbi dixi ꝯrio.18.& de cenſu & tributo dic,ꝙ vter
que ſubiectionem probat,nō ſemꝑ plenā.vt in ꝯrijs,& ſic in-
tellige iura allegata in glo.vlt.Et in ea ibi: nulli. C.de natu.li.l.
3.& d.l.nulli.vide de cau.poſ.c.fi.ꝯrio.1.ad fi. Quæro de quib.
poteſtatib.loquitur litera.Glo.1.exponit dupliciter,primo vt
reſtringatur ad laicos qui ſubijciuntur poteſtatibus ſeculari-
bus. Secundo vt loquatur etiam de clericis quo ad ſuos præ-
latos,quibus prælatis etiam principes & alii parere debent.
de ma.& obe.omnes,vtraque expoſitio vera:tamen etiam po
4 teſtatibus ſecularibus ſubſunt clerici † quo ad tēporalia quæ
ab eis tenent. de ma.& obe.ſolitæ.alias non. de iureiu.nimis.

ADDITIO.

a Anima. Adde c.prodeſt.23.q.5.& in c.Magnum.12.q.1.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nouum cenſum monaſterio imponere non poteſt.*
2 *Poſſeſſionis initium inſpicitur in colono vel conductore ne contra do-minum præſcribat.*
3 *Conſuetudines nouę induci non debent.*

Scientes. Epſ nouum cenſum monaſterio imponere
non pōt.Primo ponitur quęrela. Secūdo ꝓ
uiſio. ibi: mandamus. prædictis.indeciſa.Maſſæ.nomen loci.
Op.j.c.ſignificauit.Sol.ſine cauſa non pōt nouus cenſus im-
poni vt hic:ex cauſa ſic,vt in ꝯrio.Item etiam ex cauſa impo
ni non pōt ſi ex hoc nimis grauatur eccleſia.de conſu.c.1.de
deci.ſuggeſtum.Item ſecundum In.requiritur cōſenſus epi,
de præben.auaritiæ.de monachis.Et ex hoc vr̄ Inn. intellige-
re literam ibi,præsbyterum,prout iacet.Glo. uero exponit.i.
epiſcopū, & ſic ſummaui. Et in hoc nihil refert in facto , ſed
in iure ſic.q:ſi erat epiſcopus, ſufficit ꝙ ex cauſa imponit , ſi
non epſ,requiritur vltra hoc ꝙ cū authoritate epi: vt prędixi.
Secundo op.in eo quod conſideratur initiū : vt opponit glo.
2.Ibi,argumentum cōtra,quæ opponit dupliciter, vſque ibi,
argumentum contra ꝙ medium.Sol.vt in ea,& dixi de elec.
dudum,1.Et in hac glo.ibi:eſt argumentum,ſcđum Gof.Ibi:
cum oportet.in fi.in tacita hypotheca , quam habet filius in
bonis patris adminiſtrantis bona ſibi delata , inſpicitur initiū
gerendæ vel deferendæ adminiſtrationis . Ibi,qui abortionis,
forte vult allegare ſe.§.teſtamentum.vbi teſtamentum quod
nullo iure valet impune ſupprimitur, cum nil ex eo ſubſiſte-
re poſſit,& hoc dixi.quia §.qui abortionis.facit pro fine ſpe-
ctando.de quo vide de homi.ſi aliquis,contrario.1. Ibi.l.1.in-
1 ſpicitur initium † poſſeſſionis in colono vel ꝯductore,ne ꝯ
dñm pſcribat. Ibi , & vlt. in vſucapione ſufficit autorem ha-
buiſſe malam fidem,licet ſucceſſor habeat bonam . Ibi.l.1.in
fi.impubes actione commodati non tenetur , etiam ſi factus

Digitized by Google

grinus.i.deportatus,& mox ad ciuitatem Romanam peruenit.
Et in fi.dicit Hoſti.ꝙ brocardum iſtud nimis eſt generale, &
non perfecta patet ſol.dic, vt dixi in d.c.dudum. Quæro de in
3 tellectu literæ,ibi,nouas conſuetudines† imponere. Sol.pro-
hibet nouas,& pmittit antiquas,& hoc de nouis procedit ſe
cundum Inn.ſiue ſacerdos haberet ius ī monaſterio,vel econ
tra:ſiue alius haberet in monaſterio, q.d.ſecundum Hoſt. ꝙ
vtrunque prohibetur. Ex hoc no.ꝙ nouę ꝯſuetudines nō de-
bent induci ∫.c.prohibemus,ſic nec nouum ſigillum,de ex-
ceſ.p̄la.dilecta. Antiquę aūt non debent tolli:vt p̄.dixi, ad hoc
de ꝯſue.cum conſuetudinis,ex hoc dicit Hoſt.ꝙ iuſte cōquæ
ritur ille,cui antiquæ penſiones non redduntur.

S V M M A R I V M.

1 *Cæcus,& pauper ad collectas non tenentur.*
2 *Res tranſit ad quemlibet cum onere ſuo.*
3 *Filiorum numerus aliquando excuſat a muneribus.*

1 **Licet.** Poteſt diuerſimode intelligi.primo de paupere,
& cęco,& ſecundum hoc in ſumma dicit.† Cæ-
cus,& pauper ad collectas non tenentur. Secundo modo, vt
loquatur de non paupere,& ſecundum hoc in ſumma dicit,
Cæcus ad collectas pſonales cogi non dēt.prima placet, per
id quod dico in 2.ꝯrio,tamen etiam ſecunda ſaluatur per id,
qđ dico in eodem ꝯrio:vt nomine collectarum intelligamus
de muneribus perſonalibus,& facit ad ſecundam partem ru-
bricæ de exactionibus,primo ponitur quærela,ſc̄do prouiſio
ibi:quod. Tertio ratio.ibi:quia. Op.qa non debuit Papa de cę
co ſe impedire,cum eſſet laicus,de iudici.nouit,So.vt in gl.1.
vel ſecūdū Hoſt.dic,ꝙ erat de tpali iuriſdictione eccleſiæ Cō
ſtantieñ.& homines eccleſiæ grauabāt ipſum in hoc,& eum
etiam de fundo expulerant.vnde ad Papam potuit recurrere,
de appel.ſi duobus,& vtraque ſol.eſt vera,licet ſecunda aliqua
liter diminet,ſed hoc non refert,quia in hoc non fuit qō hic.
Et in hac glo.ibi,c.1.de offi dele.ſignificantibus.Secundo op
2 po.ꝙ etiam cęcus † teneatur ad collectas,quia res trāſit ad quē
libet cum onere ſuo,ſ̄.c.1.vbi de hoc in glo.vltim.Glo.vl.di-
a cit hic loqui de pſonalibus oneribus. a Idem Inno.qui dicit
ſecus de realibus,de quibus loquitur ꝯtrarium.Hoſt.dicit, qđ
cęcus generaliter non tenetur de collectis quæ fiunt in terra,
ſicut fodrum,albergaria.& ſimilia,dicēs,ꝙ tales perſonæ mi
b ſerabiles b non tm̄ a pſonalibus:ſed etiam a realibus extraor-
dinarijs debent eſſe immunes,89.di.indicatum,C.de ſuperin
di.l.vna.de vaca.mu.l. vna.lib. 11.a realibus autem ordinarijs
non ſunt immunes,& eodem modo,ſi tenent terram cēſua
lē,vel tributariam,ſoluere debent,23.q.8.conuenior,& c.ſi tri
butū,quis pre faciat dn̄s ſi paupertate oppreſſis hoc dimittat,
de loca.pp.ſecundum Hoſt.quæ no. Et per hoc declaratur ſe
cundus ſummarius,dic ergo,ꝙ aut cęcus iſte erat ēt pauper,
& non tenetur ad collectas pſonales,& ꝙ ſic debeat intelligi
ꝙ eſſet pauper, facit de reſti. ſpo.c.1. vbi de cęco ſpoliato. ad
quod c.illud continuatur,pro hoc ēt facit iſta litera ibi,miſe
reri,facit tamen etiam contra ibi,ſi eſſet neceſſitas,& ſic non
dicitur hic, quod eſſet perſona miſerabilis,dic,quod loquit̄
hic de miſeratione per quam pręſtantur eleemoſynę.conſtat
aūt ꝙ erat pauper,& non mēdicus,& ſic non egebat eleemo
ſyna:tn̄ erat miſerabilis perſona. aut non erat pauper, vel op-
preſſus,& tunc non cenſetur miſerabilis perſona; vt dico de
offi.dele.ſignificantibus,q.6.& ideo tenetur ad collectas etiā
perſonales,licet non ad munera perſonalia, quæ non poſſet
per ſe præſtare,& ſic loquitur gloſſ.vltima,& ab alijs muneri
3 bus excuſāt etiam aliquando † numerus filiorum, de hoc in
regu.decet,in princip. quæſtio. libro ſexto, tamen etiam re-
ſpectu perſonalium tenebitur ad æſtimationem, ex quo eſt
ſoluendo. Et in hac gloſſ.vltima ibi l.prima,tenuis patria mi-
ſeri debet auxilio,ibi l.prima,& ſecunda ,prima loquitur in
cęco,ſecunda in fundo.

...ro 5.
6 *Solutio diutina annua præſtationis non inducit obligationem.*
7 *Præſtatio diutina an inducat obligationem.*
8 *Agens petitorio ſi dicit me obligatum ad decem annua præſtanda,quia tanto tempore ſolui,& petit,ut cogat in futurum ſoluere, quare non audiatur.*
9 *Poſſeſſorio an ſit locum in præſtationibus perſonalibus.*
10 *Poſſeſſorium an locum habeat in præſtationibus annuis.*

a **Peruenit.** a Non debetur cenſus,cuius cauſa ignorat̄.
vel ad idem ſic.Petens cenſum dēt cauſam
exprimere Primo ponitur dictum. Secundo declaratio.ibi:
oportet. Pone caſum,vt in gl.1.& in ea ibi,quæſiuit, imo co-
mitiſſa Matilda quæſiuit, vt in ſuperſcriptione iuncta litera
ibi,inquiſitionis, & de hac comitiſſa C.de arbit.l.fi. Et ordi-
na ſic literā. Oportet quippe,vt præſciatur ad quid, ideſt qua-
re,& quando omnis cenſus debeat perſolui ad hoc vt ſit præ-
1 ſtandus,& ſequi debeat condemnatio.† No.ꝙ conſtitutiones
canonicę dicuntur diuinæ.de hoc in gl.pen.pro hoc de iure
2 iur.nimis,de accu.qualiter,2.in prin.† Secundo no.ꝙ in du-
bio præſumitur cenſum eſſe debitum. Ideo oportet cauſam
allegare.de hoc in gl.vltima. Oppo.ad hoc,nam ſi quis eſt in
poſſeſſione cenſus,tuendus eſt in ea.de cau.poſ.cum eccleſia,
vt li.pen.c.1.& 2.nec tenet̄ dicere titulum ſuæ poſſeſſionis,C.
de pbat.cog. Sol.ſta ꝯrio,& pro hoc,quod no.de ele.quærelā,
in gl.pe.vbi dixi ꝯrio 10. Et intellige literam qn̄ is,qui petit cē
ſum,nō eſt in poſſeſſione,qa tunc debet dicere cauſam vt hic
in litera,& in gl.vlti.& C.de eden.qui accuſare,ſecus ſi eſt in
poſſeſſione,nō vi,non clam,nō p̄cario:ut in ꝯrijs, & pro hoc
de proba.licet. Si vero poſſideret vi clam,vel præcario,non tue
bitur in poſſeſſione,ff.de aqua quoti.& eſti.l.1. Tā.Vin. Goſ.
& Inno.& idem no.de offi.ord.duo ſimul.in gl.3.& intelligit
Inno.hic,qn̄ agitur petitorio,non poſſeſſorio,& ꝙ pro cenſu
poſſit agi poſſeſſorio,dico ∫.q. 8. Quæro de intellectu literæ
in eo,quod dicit,de cenſu ignorātiæ. Gl.2.exponit.i.cuius cau
ſa ignoratur,& idem Inn.dicens,ꝙ ignoratur cauſa vtrum de
beat:qa ſi certum eſſet,ꝙ deberetur,licet nulla cauſa ſubeſſet,
tn̄ ſm Vin.& Inn.deberet ſolui.∫.c.quāto,volunt dicere,ꝙ ſi
nō negatur,debet,licet ignoret̄ cauſā,fiet ꝯdemnatio.d.c.q̄to,
ſecus ſi negat,vt hic. Et in hac gl.ibi:ſi qs poſtq̄.vide de ſent.
excō.per tuas,ver.nos,q.1.ad fi.ſi quis pro eo,qui libertus nō
eſſet,& operas p̄ſtaturum ſe iuraſſet,fideiuſſor erit:non tenebi
3 bitur. Secundo quæro an tpe poſſit acquiri † ſeruitium.Gl.2.
arg.ꝙ non,qa tp̄s non tollit nec inducit obligationem.C.de
pac.ſi certis,vbi ſi nudo pacto ſine ſtipulatione conuentum
eſt certis annis ſolui,non ſum propter id in poſterum obliga
tus. In ꝯrium arguit gl.ibi,argumentum ꝯ,deinde ſoluit,qa li
cet obligatio non acquirat tpe,ſeruitia tn̄,& ſeruitutes,ſic,vt
in gl.vſq; ibi,& ſi quis. Hoſt.dicit,ꝙ licet tpe ſolo nō inducat̄
nec tollatur obligatio,ſicut nec ſola patientia per ſe,nec præ
ſtatio per ſe,nec ſola negligētia obligationem tollit: negligē
tia tn̄ cum tpe obligationem tollit.de p̄ſcrip.per totum. Itē,
patientia cum tpe obligationē inducit:vt in iuribus alle.in gl.
ibi, argumentū contra,vſque ibi,ſolutio,quod placet,& facit
quod no.in reg.non firmat̄,lib.6.& de offi.ordi.duo ſimul. Et
in hac gl.ibi,C.ne vx.pro ma.l.vlt.licet pater pro debitis filij
aliquid ſoluerit:non propter id tenetur ad reliqua. Ibi: ſerui-
tium,vbi de hoc. Ibi cum de in rem verſo.vide de cau.poſ.cū
eccleſia,in gl.ex hoc. Ibi l.vlt. Iudex tuetur ductum aquæ, cui
authoritatem dat vetuſtas, licet ius non probetur. Ibi: ſi
quis diuturno.uide hanc,& duas ſeq.vide de iudi.c.2.no.3.ibi
ſimbus,vide de iudi.c.2.in gloſſ.3. Tertio quæro, ſi quis petit
4 ſibi aliquid deberi † pro cenſu. Glo.2.ibi:& ſi qs,dicit ꝙ ſuffi-
cit alle-

A D D I T I O.

a Peruenit.de materia iſtius decretalis vide per gl.& Archi.in c.quia cogno
uimus 10.q 3.gl.& Arch.in c.ſeruitium.16.q.1.

Digitized by Google

tum,& de præſcri.c.ſi.de timo. Mattheus, Quinto quæro, ſi
non eſt memoria perceptionis, dicit Hoſt. ꝙ videtur hoc ſuf-
ficere, quia eſt approbatum. de præſcrip.c.1.lib.6.& hoc caſu
non oportet exprimere aliam cauſam ſpecificam, ſed ſecun-
dum Hoſt. ſufficit dicere, ꝙ ex iuſta cauſa ab initio fuit impo
ſitus, pro hoc, quia tantum tempus habet vim tituli, d.c.1. Op
6 po. ad ea quæ dixi ſ. in quatuor proximis, q. quia † diutina ſol.
annuæ præſtationis non inducit obligationem, qa certi ſunt
modi obligationis inducendæ. de quibus inſti. de obli. & titu.
ſeq. & iſte non eſt de illis: ergo oportet cauſam probari. Sol.
ſm Hoſt. licet diutina ſolutio non inducat obligationem, tñ
inducit præſumptionem, quæ ſufficit, vt in dictis q. Eſt enim
præſumptio pro petente, cum non ſit veriſimile aliquem tā-
to tempore cenſum ſine cauſa, & ſine quærela præſtitiſſe, ar.
ff. de proba. cum de indebito. Item, incertitudo, & impoſſibi-
litas merito excuſat hoc caſu non exprimentem ſpecialem
cauſam, reg. nemo pōt lib.6. ff. quorū leg. l.1. §. quod autē, de
hoc per Hoſt. in ſum. eo. §. ſi quis cenſus, & in Specu. de reſti.
ſpo. §. nunc dicamus, in vlti. & de elect. quęrelam, & quid ope
7 retur diutina pręſtatio. dic, vt ī ſequē. q. † Sexto quæro, an diu
tina pręſtatio inducat obligationem. Cy. C. de pact. ſi certis, q.
4. arguit, ꝙ ſic per l.2. C. de ſerui. Item, quia ēt vna ſolutio fa-
cit pręſumi debitum ff. de prob. cum de indebito, ergo diuti
na, vt aliquid plus operetur dēt obligationem inducere. Secū
do per l. cum de in rem verſo, ff. de vſur. In contrarium, quia
certi ſunt modi inducendę obligationis inſti. de obliga, & in
titulis ſequentibus, & iſte non eſt de illis: vt ſ. q. prox. Idem
modus agendi. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. iu. patre furioſo.
Item, in diutina ſolutione ſunt duo: tēpus, & ſolutio: tp̄s. aūt
non eſt modus inducendę obligationis: qa nec tollēdæ, ff. de
act. & obli. obligationum fere. §. placet, ſic nec ſol. eſt modus
obligandi, ſed tollendi obligationem, quod enim inductum
eſt ad vnum, non dēt operari ꝯrium, ff. de ſol. qui hominem,
§. vlti. de na. ex li. ven. c. vno. hæc ergo duo iuncta ſimul non
inducunt obligationem, arg. ff. de excu. tu. ſpadonem, §. qui iu
ra. Sol. Cyn. ſtat vltimis rationibus. Ad l.2. reſpondet, ꝙ loqui
tur in iure reali, quod tempore quęritur, C. de pact. tradi-
tionibus, ff. ſi ſerui. vend. ſi quis diuturno, pro hoc de pręſcri.
de quarta. Aliud in iure perſonali, de quo loquitur tex. Ad ſe-
cundum dic, ꝙ diutina ſol. operatur, qñ nō ꝯſtat, ꝙ ſit indebi
tum, facit. n. p̄ſumi debitū. Ad l. cū de in rē verſo. rñdet, vt ibi
no. iudicatur ex ſolo tp̄e. ſed ex cauſa habili allegata, quę prę
ſumitur ex tp̄e, & dicunt iſti hoc procedere, ſiue ſol. pręſtatio
nis annuę fuerit debita, ſiue indebita. Nam ſi fuit debita pro
illo anno ſe deliberat per ſol. non igitur inducitur obligatio:
ſed remanet prior per q̄ ſingulis annis id erat debitum, & hac
ratione etiam non pręſcribitur; vt no. de p̄ſcri. auditis Si au-
tem fuit indebita, ſoluens pro illo anno ſibi parat condictio-
nem indebiti ad repetendum, ff. commo. ſi ts, §. fi. de ſol. c. fin.
Nam vbi ſoluitur indebitum, ex eo, qđ agitur naſcitur ꝯditio
indebiti, quę cū ſit actio p̄ſonalis durat vſque ad 30. annos, Ex
quo ſequitur, ꝙ non tenet in futurum ſoluere: qa dicit lex, qđ
ſublata ſubſtantia obligationis impoſſibile eſt ipſius qualita-

mihi pluribus annis ſoluit, nūc denegat, vnde peto reſtitui &c.
la de ra. & Cy. in præall. l. ſi certis. dicunt ꝙ non eſt locus poſ-
ſeſſorio in perſonalibus præſtationibus, quia petitorium &
poſſeſſorium ſunt correlatiua. vbi ergo non eſt locus petito-
rio, nec poſſeſſorio, propter naturam correlatiuorum. ff. de
acqui. poſ. l.1. in prin. & §. fi. inſtit. de actio. §. ſic itaque. ad hoc
de bap. debitum, ꝙ autem non ſit locus petitorio, non pro-
bant, ſed præſupponunt, & ꝙ in præſtationibus perſonalibus
non ſit locus poſſeſſorio, inducunt. Nam interdictum quorū
bonorum eſt poſſeſſorium. ff. quorum bo. l.1. & tñ nō poteſt
intentari contra debitorem perſonaliter obligatum. eo. tit. l.
fi. Quidam tñ, vt refert ibi Cy. tenent ſententiam canoniſta-
rum, ꝙ competit poſſeſſorium: p l. ff. de peti. hære. nec vllam.
§. vlt. Sed ipſe dicit ꝙ iſti non intelligunt: quia non reperitur
ꝙ poſſeſſorium habeat locum niſi in duobus generibus, vi-
delicet in rebus corporalibus verè poſſeſſis, & ibi habet locū
directū, & in reb. incorporalib. quæ quaſi poſſidentur, & ibi
habet locum vtile. ff. de ſerui. quotiens. Reperitur tñ quædā
poſſeſſio, propria, & alia impropriiſſima, quæ non pariunt ali
quod poſſeſſorium. ff. de peti. hęre. l. regulariter. Plus etiam di
cit, ꝙ eſt dare vbi habet locū petitoriū & non poſſeſſorium.
Nam rei vendicatio datur contra eum qui nō poſſidet. ff. de
rei ven. officium. Ad l. nec vllam. rñdet, ꝙ petitio hæredita-
tis eſt mixta, quia eſt in rem, & in p̄ſonam. vnde pōt cōpete-
re diuerſis reſpectib. Item pro ea parte qua petitio hæredita-
tis eſt realis, poteſt competere contra detentorem qui non
10 poſſidet. Oppo. ad hoc, ꝙ † imo in præſtationibus annuis ha-
beat locum poſſeſſorium. de elect. quærelam. dicit la. ꝙ ad-
uerſus quærelam opus eſt quærela. Pe. reſpondet melius, qđ
ibi de reali præſtatione, quod dixi in præced. c. quærelam. cō-
trario. 4. dicit tamen Cy. quod in foro canoniſtarum ſeruatur
etiam in perſonalibus. Sed vbi hoc colligat Cy. quod dicit ca-
noniſtas ſeruare, non apparet. & vt nunc dixi. c. quærelam. lo-
quitur in realibus. & quod pro talibus præſtationibus & pro
cenſu poſſit agi poſſeſſorio. pro hoc ſup. contrario. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Ornamenta eccleſiæ alienari non debent.*
2 *Archiepiſcopus debet viſitare prouinciam.*
3 *Epulæ ſumptuoſæ ſunt cauendæ.*
4 *Prædicator an debeat petere ſumptus.*
5 *Epiſcopus quot diebus procurabitur ab eccleſia.*

Cum apoſtolus. Primo ponit ꝯſtitutionis cau-
ſa. Scđo ꝯſtitutio: ibi: quo cir-
ca, & illa in tres partes. Scđa ibi: ꝓhibemus. Tertia ibi: ſanè. in
ſumma dicit vſq; ibi, ꝓhibemus. Determinat cōciliū nume-
rū equorū quē ſecū ducere poſſunt p̄lati viſitantes, & ꝓhibet
eos tunc vti venationib. vel ſumptuoſas epulas quęrere. Apo
ſtolus. actuū 20. p̄ſeudo, i. falſus exiſtat. nec ēt tot ducunt ſi p
id nimiū grauatur eccleſia, ī. ver. ſanè. venatorijs, nō venato-
res ducere nō prohibentur, quę ſua ad Philippenſes. 2. de re-

Val.lib.2.c.4.ponit Duronium remotum a ſenatu,quia lege
abrogauerat limitantem conuiuia.Ibi,olei.Nota obachalar
gio10,i.nebulo guloſe,vade poſtea loqui cum dñabus,quib-
dabis pacem in altari,cum habeas hircoſum os. Tan.& vix di
uerſorum nouit cautela coquorum tanta miniſtrare, ꝙ eos
4 poſſit ſatiare.Goſ.Oppo.quia videtur in prin.prohibere † prę‐
dicatori petere ſumptus,& ꝙ ſi petit,videtur innuere,ꝙ præ-
ſumatur falſum,cum tñ qui ſeminat ſpiritualia &c. 3.q.a.c.
1.de offi.ordi.inter cætera.Sol.licet apoſtolus non peteret,tñ
potuiſſet,ſed hoc fecit per rationem de qua in litera,vt locũ
auferret pſeudo Apoſtolis.Corinthi.n.auari libentius audie-
bãt ꝑdicationem Pauli factam gratis,ꝗ illorum qui munera
exigebãt.de hoc 1.q.2.ſacerdos,1.& eſt ſimile,21.diſt.de eulo
gijs,1 q.1.placuit,3.Secundo oppo.in eo,quod dicit ep̃os poſ
ſe ducere tñ 30.euectiones, ꝙ imo 40. 10.q.1. inter cætera.
Glo.in ver.ep̃i.Sol.quod corrigitur per iſtud,vel dic ſecundũ
Hoſt.ꝙ id quod ibi dicit de ep̃o,debet exponi pro archiep̃o.
Nam,& Papa vocatur ep̃s,s̃.in prohe.& ſecundum hoc ꝯcor
dat huic literę,prima placet.Tertio oppo.q̃a dicit hic de nu-
mero euectionũ,& omittit de numero perſonaruum, qđ ẽt
fuit determinatum.Sol.ꝑ euentiones tacite determinat etiã
de ꝑſonis ĩ.de exceſ.ꝑla.cũ a quorũdã,& de numero ꝑſona-
rum ꝑmiſſarũ ibi no.Quarto oppo.in eo,ꝙ minorẽ numerũ
ꝑmitit cardinalibus,cũ ẽt inter cardinales ſint ep̃i de confir.
vti.examinata.Sol.intellige literam de cardinalibus non ep̃is,
hodie cardinales,ẽt non ep̃i,cum ſunt legati,hoc non ſeruãt,
& dicit Hoſt.ꝙ vtinam eſſent ꝯtenti de 50.Dicit Egy.quoſ-
dam dicere,ꝙ tenent ad hanc taxam etiam ſi ſint legati. qđ
ipſe non credit,cum de legatis nihil dicatur hic,& ſecundũ
hoc litera debet intelligi cum viſitant ſuas parochias,in qui-
bus habent iuriſdictionem quaſi ep̃alem.de ma.& obe.hiſq;
& ſiue hoc ſit de iure,ſiue nõ,de facto tñ legati cardinales ma
iorem numerum ducunt.Quæro qui ſint decani de quibus
litera loquitur ibi,decani.Glo.6.exponit.i.archipresbyteri ru
rales,de hoc de offi.archip̃ſby.c.fi.& dicit Hoſti. ꝙ illi inter-
dum ducunt pluſq̃ decem.Ex hoc not. plures viſitatores eo-
dem anno admitti,quod dic,vt ibi, & de offi. archi. manda-
mus.Secundo quæro,ſi p̃lati nõ ſeruant taxam de qua hic,an
poterunt in ſuꝑfluo ꝓhiberi,Glo.quid ergo,argui,ꝙ ſic,per
l.1.§.Trebatius,ff.de aqua quoti,& æſti.vbi ſi habẽs ſeruitutẽ
ducendi certum numerũ pecorũ ad fontem,ducit maiorẽ,in
ſuꝑfluo ꝓhibetur,& hoc tenet.gl.Et in ea ibi, quia cognoui-
mus,& c.inter cætera,vbi de hoc.Tertio quæro circa id qđ in
proxi.q.dixi,ſi non pőt ſuꝑfluũ ſeparari a numero licito,dicit
Vin.ĩ.eo.cum inſtantia,ꝙ in omnibus ꝓhibebunt,ff.de aqua
quoti.& æſti.l.1.§.item quæritur.Oppo.ad hoc,quia in equis
bene pőt fieri ſeparatio.Solu.Io.An.ꝙ dictum Vin.dẽt intel-
ligi de ſeparatione facti:vt q̃a prælatus non vult partem equo
rum recipi.& partem non. Quarto quæro, ſi prælatus ex eo,
ꝙ ſubditus non admittit numerum ſuꝑfluum,ipſum excõi-
cat.Glo.quid ergo,ibi,ſed ſi,dici,ꝙ forte tenet ſententia.Op-
po.ad hoc ĩ de exceſ.præla.cum ad quorundam.Glo. ea. ſol.
ſecundũ quoſdã,ꝙ illa decre.ꝑtinet ſpecialem indulgẽtiam.
Inno. dicit per illam decre. ſententiam non tenere, dicit ta-
men ſecurius, ꝙ ſubditus penes ſuperiorem deponat quære
lam. Per.dicit ad omne ambiguum tollendum, ꝙ debet ap-
pellari:quod intellige ante excommunicationem.de hoc in
dicto cap.cum ad quorundam, vbi dico ſententiam nullam
quando aperte conſtat,ꝙ prælatus ob hoc excommunicauit,
quia ſubditus non parebat ſibi facienti contra hoc conciliũ,
tunc enim ſententia continet euidentem iniquitatem, quæ
inducit nullitatem,de re iudi.cum Bertoldus. Quinto quæ-
5 ro † quot diebus procurabitur epiſcopus ab vna eccleſia vide
tur,ꝙ vna tantum,10.q.3.inter cætera ĩ.eo.felicis,verſic.adij-
ciens,Inno.ĩ.eo.c.1.lib.6.in ver.viſitans,dicit,ꝙ ſi pluribus
diebus oportet viſitantem in vna eccleſia intendere, ſemper
procurabitur,10.q.1.placuit.Nam ſi in dicto cap.1. concedi-
tur archiepiſcopo redire poſt primam procurationem,& ite
rum procurabitur,fortius ſecundum eum plus manere po-
teſt,quia nec circa iura malignandum.Ad c. inter cætera, di-

picat de ...

ADDITIONES.

a Eccleſiaſtica.Adde tex.in cle.ſi beneficiorum,& ibi car.in vlt.q.de deci.
b Contra ſcholares.Adde Ab.in c.quoniam.de vi & hone.cle.ſuper gl.1. ver. ibi habenda eſt ratio expenſarum vbi colligit,quod iuuenes aduertere debent,vt tantum expendant,& non amplius quantum habent in redditibus, imo conſilium eſt,quod ſemper aliquid ſuperſit,nam ſi quis expendit tantum quantum habet in redditibus,ex caſu aduerſo efficitur pauperior.

SVMMARIVM,

1 *Prælati non debent grauare ſubditos talijs,& exactionibus.*
2 *Parentes debent filijs theſaurizare.*
3 *Neceſſitas qualis eſſe debeat ut prælatus petat ſubſidium, & quid de cauſa rationabili.nu.4.*
5 *Subditi inuiti an poſſint cogi ad ſubſidium.*
6 *Epiſcopus pro ſuis neceſſitatibus poteſt accipere fructus eccleſiarum,*
7 *Archiepiſcopus an poterit cogere ad ſubſidium ſubditos ſuffraganei.*
8 *Epiſcopus an poſſit imponere ſubſidium clericis ſine conſenſu capituli.*
9 *Exigi pro ſubſidio quantum poſſit,& quoties.*
10 *Extrauagans Benedicti an ita arctet,ut ab ea non poſſit recedi.*
11 *Exempti an teneantur ad ſubſidium.*
12 *Augmentum operari non debet,quod eſt inductum ad diminuendum.*

1 Ver.prohibemus. † Prælati nõ debent graua
uare ſubditos talijs,& exa
ctionibus.Permittunt̃ tñ ex iuſta cauſa petere ab eis modera-
tũ auxiliũ. Apoſtolus.2.ad Corint.12.paſtoris,vide quod no.
eo.tit.cle.ad noſtram,in gl.contra id.No.ꝙ prælati debẽt abſti
2 nere a talijs,vt fodris,albergarijs &c.s̃.ti.1.præterea.† Secun
do no.ꝙ parentes debẽt theſaurizare filijs non econuerſo.de
hoc in glo.in ver.filijs.Et in ea ibi,non ſic parentibus, paren-
tes ad bona liberorum rõ miſerationis admittit,liberos natu
ræ ſimul,& parentum commune votum,& idem dicit Ie-
nam,& ſi.Tertio no.de paterna pietate quam debent habere
præpoſiti ſuis ſubditis,arg.de teſti.ſpo.conquerente,& hoc re
ſpectu bonorum.malos autem punire debent,in Aut. vt iu-
ſine quoquo ſuf.§.cos.Oppo.in eo,quod prohibet archidia-
conos,& decanos facere aliquas exactiones:deberet enim eis
permitti ex cauſa rationabili ſicut permittitur epiſcopis. Gl.
ad opus,ſoluit dupliciter Primo,ꝙ non poſſunt eas facere ſi-
ne mandato epiſcopi, ſecundo , ꝙ non poſſunt niſi ex cauſa
rationabili.Et per hanc vltimã,ſol.ſtandum eſſet contrario,
& hoc tenet Lap.de ſup neg.præla.cle.vna.§ eadem,vbi hoc
dixi,q.1a.Sed prima verior,quia ſpecialiter permittitur epi-
ſcopis,& ſuperioribus,ꝙ exigant moderatum ſubſidium, ſe-
cus ergo de inferioribus,vnde dicit Hoſt. ꝙ archidiaconi,&
decani hoc non poſſunt,niſi ex priuilegio, vel conſuetudine
præſcripta.de exceſ.præla.ad hæc,& c.accedentibus.Et in hac
gloſſ. ad opus ibi, Titia, §.1. vide de præben.de multa,§.hoc
idem,in gl.no.ꝙ Quæro in eo,ꝙ permittitur prælatos ob ne
3 ceſſitates debere petere ſubſidium,† qualis debet eſſe neceſ-
ſitas:dic,ꝙ talis,cui per ſe non ſufficiat.de offic.ordi. conque
rente.ubi dico,q.22.& ꝗ inciderit ſine culpa. Nã ſi ex culpa
ſibi imputaretur,regu.damnum,lib.6.Secundo quæro in eo,
4 qđ dicit † de cauſa rõnabili,quæ ſit cauſa rationabilis.Sol.dici
tur rationabilis cum ſubeſt neceſſitas,vt in proxi.q.& poteſt
exemplificari,vt quia itinerat ad Papam , vel ad regem, licet
enim glo.decima,q.3.vnico,dicat hanc non eſſe cauſam ratio
nabilem,tamen dic contra,vt dixi de ſta.mo.cap.1.q.5.Et re-
fert Boati,ꝙ epiſcopus Bonoñ.vocatus per Inno.4.contra Fe
de.in auxilium eccleſię exegit a clero ſuo tria millia librarum
& congregatis militibus fuit in Apulia,vbi excellentius alijs
militibus pugnãs fuit vulneratus, de quo dixit Nouarieñ.epi
ſcopus,ꝙ vituperati erant omnes milites ſi non inuenirent
vnum militem qui melius celebraret miſſam aliquo ep̃o: cũ
inuentus

Digitized by Google

pus habet ius hoc petendi. Deinde dicit quod cogi debent p
iudicem ordinarium ſuum,ſicut eſt Papa.quando conueniũ
tur ab epiſcopo,non autem per archiepiſcopum qui non eſt
iudex de offi.or.paſtoralis.de immu.ecc.aduerſus.pro hoc ſu
8 pra titu.1.nullus.† Sexto quæro,an epiſcopus poſſit impone
c re ſubſidium,uel cogere clericos ad ſoluendũ, ſine ꝯſilio c ca
pituli.Dicit Innocent. ꝙ non debet hoc facere ſine conſilio
capituli,& etiam clericorum.de his quæ fiunt a præla.per to
tum.pro hoc de dona.paſtoralis.& hoc approbat Hoſtien.ar.
de emp.& uen.c.1.de teſta.cum in officiis.& hoc cum neceſ
ſitas euidens eſt,nec in contributione grauantur ſubditi,nec
referunt quæſtionem.alias id per ſuperiorem uel arbitros ſi-
nietur:vt ſup.quæſtio.3.& facit quod dicit inf.capitulo pro-
curationes.Dic quod obſeruatur, quod quando epiſcopi vo-
lunt ſubſidium , congregant clerum , & ibi proponunt ſuas
neceſſitates,& inſtant ꝙ clerus ſubueniat. Deinde recedente
epiſcopo clerus ſubſidium imponit. & hoc modo nullum
remanet dubium.Item aliqui epiſcopi timentes ꝙ clerus no
lit conſentire,impetrant a Papa quod poſſit exigere,datis ſu-
per hoc executoribus ad compellendum nolentes. Septimo
9 † quæro,quantum poteſt d pro ſubſidio , & quotiens. nemo
d tangit.dic arbitrarium.pro hoc litera ibi : aliquotiens.& ibi :
moderatum.& arbitrabitur hoc ipſe epiſcopus, ſed ſi indebi-
te arbitretur,poſſunt clerici appellare : quia hoc non permit
titur ſibi in arbitrio libere voluntatis:ſed tanquam bono vi-
ro.i.iudici.pro hoc quod dixi de offi.deleg. conſuluit.de dila.
c.1.& hodie taxatum eſt ſubſidium per extrauag. Benedicti.
12.vas electionis.Item obſeruatur,quod prælati ſemel tantũ
exiguntur in principio promotionis,& communiter tãtum
petunt quantum ſoluunt in curia pro primis fructibus,quan
do ꝙ minus ¦Octauo quæro,in eo qđ dixi in proxi. quæſt.de
10 extrauag † Benedicti,an ex cauſa poſſit ab ea recedi. Sol.ſic.
Nam nec fuit recepta vbique , imo quaſi penitus eſt ignota,
pro hoc de fide inſtru.paſtoralis.Nono quæro,ſi vacante epi-
ſcopatu ſtatuit clerus ꝙ obſeruaretur conſtitutio Benedicti
prædicta in ſubſidio epiſcopi futuri & deinceps.dic,quod epi
ſcopus creatus non tenetur ſtare ſtatuto,ſi aliud erat de con-
ſuetudine antiqua, in modo ſubſidij , & conſtitutio cleri ni-
hil operatur : quia non poſſunt inferiores legem imponere
ſuperiori de maio.& obe.ſolitę.& ſic obtẽtum fuit. Decimo
11 quæro,an † exempti teneantur ad hoc ſubſidium.Dic quod
non,de exceſ. prælat.cle. vna.verſi.in exigendo. & ibi dico in
ver.nonnulli.no.7.& contrario.3.& hoc reſpectu diœceſani,
quia non ſunt ſub eo , ſed ſuus diœceſanus eſt Papa vel alius
ſuperior, cui ſubſunt.& hoc intellige vt dico in d.cõtrario.3.

ADDITIONES.

a Cum charitate. Adde Hoſt.& do.in c.conquerente.de offi.ord. Pa.de elea.
in c.ad noſtram.de cenſi.& ibi Card.in 1.no.

b Cogi. Adde tex iuncta glo.in uerſic.exigendo.in cle.frequens.de exceſ.præ-
la.& ibi clarius per Pa.de elea.quem ſequitur ibi Pe.de Anch.in uerſicu.8.

Prohibemus. Nouus cenſus eccleſijs imponi non poteſt, nec antiquus augeri:
Primo ponitur duplex prohibitio.ſecundo decretum , ibi: ſi
quis eccleſiis, etiam exemptis circa quas in his providẽt dio-
ceſani autoritate apoſtolica. de ſup.neg.præla.cle. vna.ver.ea
1 dem. † No.ꝙ maiores debent conſeruare minoribus liberta
tem quam ſibi etiam vendicant de hoc in gl.pen.& pro hoc
80.di.cap.ſi.93.di.nulla.de offi.or.cum ab eccleſiarum, & c.ad
reprimendam . Ant. vt cum de app.cog.§.hoc autem, & de
2 hære.& talci.§.his omnibus. Oppo.quod poſſit nouus † cen-
ſus imponi.de offi.vica.c.2.de cle.non reſi.conquærente.Sol.
Hoſti. ꝙ ibi de cenſibus perſonalibus & ex cauſa impoſitis.
hic de realibus,perpetuis & ſine cauſa impoſitis. de hac inf.c.
ſignificauit . Dic quod cenſus perſonales ſeu temporales po-
tius dicuntur penſio.pro hoc quod dico in ſeq.contrario.Se-
3 cundo opp. quod veteres † cenſus augeri poſſint.ff.de fideic.
li.generaliter.§.ſi quis alienum , vbi legatum factum vt ma-
numittam ſeruum alienum excreuit.conſideratur æſtimatio
cum incremento , ad idem. ff.de flumini.l.1.§.ripæ.vbi ripa
mutatur creſcente fluminis alueo. ad idem.ff. qui & a qui.ſi
mortis.vbi hæreditatis augmentum prodeſt liberalibus,& di
minutio nocet.Ad idem inf.c.quanto.Gl.2.ſo. quod propter
vbertatem fructuum non debet augeri cenſus: ſed ſi accedat
nouum prædium , poteſt augeri , huic tamen ſolutioni non
inſiſtit : imo dicit aliud in cenſu quam in procuratione,dicẽs
cenſum augeri non poſſe ab epiſcopo vel abbate, licet augeã
tur poſſeſſiones, ſecus in procuratione , quod dic vt in gl.ibi,
cenſus qui imponitur , vſque ad finem . Et in quibuſdam li-
bris eſt glo.de per ſe.in verbo cenſus.Inno. ſequitur primam
ſolutionem , dicens ꝙ licet epiſcopi non poſſint imponere
cenſum pro ſe:pro aliis tamen poſſunt, inf.c.cum clerici.pro
hoc ſecundum Hoſti. quia inter imponentem & recipientẽ
debet eſſe diſtinctio.ſup.tit.1.per noſtras.debet igitur interue
nire ſuperioris authoritas alterius quam epiſcopi : quia non
poteſt epiſcopus in ſuo facto authorizare,de re.eccle.nõ alie.
cle.ſi vna.de hoc per Hoſtien.in ſum.eo.§.quis imponere.mi
hi videtur ꝙ vtraque ſolutio poſſit defendi , vt dicatur ꝙ pri-
ma procedit quatenus ob prædium de nouo veniens impo-
natur cenſus,non ꝙ eccleſia ſit cenſualis in ſe, ſed tantum ra-
tione huius prædii.pro hoc,ſup.eo.c.1. Secunda vero ſolutio
intelligatur quo ad faciendam ipſam eccleſiam cẽſualem in
ſeipſa.& hoc reſpectu cenſus antiquus non eſt immutandus,
licet nouum prædium obueniat eccleſiæ , cum poſſit etiam
perire.Item,cum cenſus præſtetur in ſignum ſubiectionis.c.
omnis,ſufficit ad hoc cenſus nõ magnus.Secus autem in pẽ-
ſione quæ præſtatur ſecundum facultates, inf.c.quanto.hæc
intellige cum limitatione eius quod proxime dixi ſecũdum
Innocen. Et in hac glo.in verbo veteres,ibi.l.1.lib.11 pro pa-
ſcuis principis ea manebit penſio quam antiquitas ſtatuit.
Ibi,lacus & ſtagna licet quandoque creſcant,quandoque exa
reſcant, tamen retinent terminos . Ideo in his ius alluuionis
non agnoſcitur.Ibi,l.vlti.quæ eſt.3. vide de conſti.cum M°cõ
trario.

Digitized by Google

quam debebatur. Spec. vbi ſup. dicit ꝙ nihilominus debetur
integer. Vin. diſtinguit, an a ſciente, vel ab ignorante, vt ſequi
tur de hoc in regula plus, in quæſtione. lib. 6. vbi ponitur di-
ctum Dy. diſtinguentis modo prædicto, ꝙ aut recipiens ſcie-
bat ſoluentem teneri ad plus, & videtur in reſiduo feciſſe gra
tiam, & ideo ille non præſcribit, aut ignorabat, & ſibi recipiē
ti præiudicatur, ſic diſtinguit lex in vſufructuario. ff. qui. mo.
vſuſfru. amit. l. is qui. is enim qui ignorat non videtur habuiſſe
animum retinendi ſeruitutem in reſiduo. ff. quem ad ſerui.
amit. l. vna eſt via.

SVMMARIVM.

1 *Rector eccleſiæ non poteſt obligare eccleſiam perpetuo ſine authorita-
te ſuperioris.*

Præterea. Prælatus non poteſt authori.ate ſua, præ-
ſertim poſt mortem, eccleſiam conſtitue
re cenſualem. Primo ponitur dictum. Secundo ratio, ibi, uō
enim alterius legati uel Papæ. Simplices. ad differentiam epi-
ſcoporum, de conſue. quanto. Nota de illuſione prohibita, de
1 renun. clemen. cum illuſio. † Secundo not. ꝙ rector eccleſiæ
non poteſt obligare eccleſiam perpetuo ſine authoritate ſu-
perioris, & ſic a contrario poteſt cum authoritate ſuperioris,
& tunc id quod erat perſonale, efficitur reale, de trãſac. | de cę-
tero. & c. veniens. de præben. niſi, eo autem caſu quo ſine au-
thoritate obligauit, tenetur ipſe in ſua vita, de fideiuſ. cap. 2. de
pecul. cle. c. fina. & ſecundum hoc expone, præſertim. i. tantū
& de hoc in glo. quia penſio. Oppo. quod hi qui receperunt
penſionem, debeant audiri eoipſo quod probant eſſe in poſ-
ſeſſione percipiendi ſup. c. peruenit. vbi de hoc. & inf. cap. ſi-
gnificauit. Sol. Innocen. quod non ſunt audiendi, ut in text. ſi
agunt petitorio, ſecus ſi poſſeſſorio, vt in contrarijs. Quæro
de intellectu literæ, ibi, illuſione. Innocent. exponit. i. fraude.
Hoſtien. dicit ꝙ ponitur improprie, de cleri. coniuga. quod a
te. Nam etiam, ſi ſine illuſione imponitur cenſus non tamē
durabit poſt mortem rectoris, de tranſac. de cætero. de deci. ex
multiplici. de præben. niſi. & ideo in hoc uerbo ſupple maxi-
me, quod placet, tamen etiam expoſitio Innocen. vera eſt. &
hoc expreſſit litera, ad maiorem confuſionem imponētis cē
ſum, & pone exemplum, vt in gl. 1. Secundo quæro, quomo-
do conſtabit quod non interuenerit authoritas ſuperioris in
conſtituendo cenſum. Solu. conſtabit eoipſo quod non pro-
batur interueniſſe, ſimile quod nota. de his quæ fi. a prę la. ca
noſcitur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eccleſia de manu layci per ſe erepta non poteſt ob hoc cen-
ſum imponere. & nu. 2.*

1 Eccleſiis. Breue, vel per alia verba. † Epiſcopus eccle-
ſiæ de manu laici per ſe ereptæ nō poteſt ob
hoc cenſum imponere. cathedraticum, pro quo ſoluuntur
duo ſolidi. de offi. ordi. conquærente, imponuntur, ſiue de iu
re, ſiue de conſuetudine approbata. Innocent. vel priuilegio.
de exceſ. præla. accedentibus. de verbo. ſign. cum tibi. ſecundū
Hoſtien. ſecundum quem ſupple, & imponi poſſunt de iu-
re. Nam & ſi ab alijs non recipiat canonicam ſuam: tamen
ab iſta recipere poterit. No. ꝙ vna eccleſia debet eodem iure
cenſeri cum alijs. de hoc in glo. vlti. & pro hoc de deci. cum
in tua. Quæro quæ fuit cauſa dubitandi, dicit Io. And. quia du
bitabatur ꝙ epiſcopus poſſet aliquid noui imponere: quia li-
berauerat eccleſiam de manu laici, ſicut quando liberat a ſua
poteſtate, de reli. do. conſtitutus. Ratio decidendi contrariū
quia ex debito officij liberauit epiſcopus de manu laici. de re
li. domi. de Xenodochijs. facit eo. tit. cle. quia contingit. & in
neceſſitate non eſt liberalitas. ff. de adimen. lega. rem legatā.
de præben. relatum. vbi de hoc in glo. vlti. & eſt ſimile de vi
& ſione. cle. cum ab omni. Item, ſi contrarium diceretur, faci

4 † ob liberationem [illegible]
liberandum, & ſic ceſſat ratio de qua ſup. q. proxi. Sol. imo te
nebatur, cum ex officio debeat vtilitates eccleſiarum proui-
dere, de ſuc. ab inteſta. c. fin.

SVMMARIVM.

1 *Pedagia noua prohibentur.*
2 *Principes habent poteſtatem inſtituendi pedagia.*
3 *Exactori tributi iniuſti qua pœna imponatur.*
4 *Sepultura quibus caſibus denegetur.*
5 *Pedagium recipiens an incidat in pœnam.*
6 *Exigentes gabellas a clericis ſunt excommunicati.*
7 *Eccleſia & clerici an ſint immunes a gabellis.*
8 *Officiales cogentes clericos ad ſoluendum gabellas an ſint excommu-
nicati.*
9 *Vectigal non eſt a clericis exigendum, etiam authoritate prin
cipis.*

Innouamus. Breue, vel per alia verba. Noua peda
gia ſine conſenſu principum impo-
nens communione Chriſtiana priuatur: Primo ponitur ex-
ceſſus prohibitio, Secundo pęnę, ibi: ſi quis, pars de treu. & pa
ce innouamus. Principum, & ex cauſa licita, ſup. ea. cum apo-
ſtolus, §. prohibemus. Gof. ſtatuere, vel ſtatuta colligere, arg.
24. q. 1. Achatius. de ſen. excomm. in præſentia. de hoc, inf. q.
a 3. Not. de verbo innouamus, a & de hoc de iudi. decernimus,
& hic in glo. 1. Et in ea in fi. reſpicit glo. partem deciſam de
1 qua de treu. & pace. innouamus. † Secundo no. quod peda-
gia noua prohibentur, & pedagium dicitur b quędam præſta
tio quæ ab itinerantibus pro his quæ vehunt vel ducunt, exi-
gitur, & quando pro perſonis, de hoc de ver. ſig. ſuper quibuſ-
2 dam. † Tertio not. ꝙ principes c habent poteſtatem inſtituē-
c di pedagia, dicit tamen Innocen. ꝙ peccant ſi hoc faciant ſine
cauſa, de hoc in glo. a. Et in ea ibi, vectigalia, ſine imperatoris
præcepto, neque præſidium curatori, neque curiæ conſtitue-
te licet, neque præcedentia reformare: vel his addere, vel mi-
nuere. & quod dixi de curatore, intellige reipublicæ, quod di-
xi de curia, intellige decurionum vel curialium. Et in fi. vbi
de hoc. Quarto not. de pœna priuationis a communione. Et
dicit glo. vlti. ꝙ hæc eſt pena canonica quam nota. quam ex-
pone: ut in. q. 2. Secundum l. autem eſt alia pæna, ut in ſequē-
ti quæſtione: Quæro circa id quod dixi in proximo notabili,
3 quæ pęna imponitur ſecundum l. exactori † tributi iniuſti.
Gl. ulti. dicit ꝙ eſt pœna exilij. Gof. dicit ꝙ deportatur uel ca-
pite punitur. Nam incidit in l. de ui publica. ff. ad l. iul. de ui
publica. l. ulti. Hoſtien. dicit ꝙ ſi ſine armis uis committitur,
tertia bonorum tantum publicatur, ſi cum armis, deporta-
tur, inſti. de publi iudi. §. item lege iulia. de ui. niſi alienas ędes
quis expugnet, & frangat, quia tunc eſt pœna capitalis. ff. ad l.
Iul. de vi publica. l. vlti. Sed exactor pedagij indebiti punitur
capite. C. de vectigal, & commiſ. vniuer. dic ſtandum gloſ. &
quod dicit. l. vniuerſi. de pœna capitali dic. i. exili perpetui, per
l. vlti. eo. titu. quam glo. allegat ut iura iuribus concordentur
de ele. cum expediat, lib. 6. Secundo quæro, quid vult litera in
eo, quod priuat communione Chriſtiana. Quidam exponūt
i. ſepultura. & ex hoc habetur vnus caſus in quo denegatur ſe
4 pultura, † ſunt & alii de quibus, de ſepul. ex parte, el 2. vel dic,
ꝙ priuabitur communione per excommunicationem. 24.
q. 3. ſi quis. & c. paternarum. Et ſecundum Hoſtien. in curia
Roma-

ADDITIONES.

a Innouamus Adde c. propter. 18. diſt. c. quamuis. de reſcrip. lib. 6. c. ex parte
& in ea quia intentionis. de priuileg. & in cle. dudum. de ſepul.
b Pedagium dicitur. Adde c. ſuper quibuſdam. de ver. ſignifi.
c Princeps. Adde Io. de Imo. in clemen. præſenti. de cenſ.

Digitized by Google

poteſtatem habet legis condendę,habeat vim legis, pro hoc
quod no.C.de legi.digna. per Cy. primum tamen verius: qa
proprie non poteſt dici lex vel ſtatutum, cum nõ vniuerſali
ter & perpetuo liget,de conſti.c.1.& c.fi. Ad aliud,cum quæ-
ritur,an gabellarij poſſint gabellam exigere a dicto priori. Re
7 ſponde quod non: quia eccleſiæ † & clerici ſunt immunes
a talibus C.de ſac.ſan.eccle. ſacroſancta. de epi.& cleri. de his.
de immu.eccle.ca.1. lib.6. Et hoc reſpectu bladi quod intro-
mittunt,non cauſa negociandi. ſi eñi cauſa negociandi, non
gauderent Immunitate.d.c.1.a contrario. Spec.de immu.ec-
cle.in fi.pro hoc.ff.de publica.licitatio. §.mercatores.& quod
ibi no.Dy.de eo qui emit ſalinas eccleſiæ, dicens eũ teneri ad
ad pedagia ſoluẽda in ciuitatibus per quas defert ſal inde pro
ueniens: licet Bar. aliter videatur ibi dicere,ſed primum pla-
cet:ex quo concludo verum eſſe quod dixi, ꝙ ſi cauſa nego-
ciandi,non gauderent priuilegio. Non enim fauendum eſt
clericis in eo quo iura violant. Negociando vero contra prę-
cepta iuris veniũt,ne cleri.vł mo.in rubro & nigro. Ad aliud,
cum quæritur quam pœnam incurrant conductores cogen-
do & cogi faciendo clericos ad ſoluendum. dico,ꝙ ſi cogunt
faciendo capi clericos, excommunicati ſunt per canonem ſi
quis ſuadente.17.q. 4. Si autem cogunt non facta iniectione
in perſonas,non ſunt excommunicati,de foro compe.conq̃-
ſtus. ſed aliter coercendi. quod tamen dic, vt in ſequenti du-
8 bio. Ad tertium de poteſtate vel officialibus † cogentibus ad
ſoluendum, videtur non facile dubium. quædam enim iura
videntur velle quod exigentes collectas a clericis ſunt monẽ
di ut deſiſtant & reddant quod receperũt, quod ſi nõ faciũt,
ſunt excommunicati,de immu.eccle.non minus.& c.aduer
ſus.)& ſic non ipſo facto cum exigunt vel ad ſoluendum co-
gunt,excommunicati ſunt. In contrarium, ꝙ ipſo facto ſine
ulla monitione ſunt excommunicati.eo.tit.quamquam.lib.
6.vbi exigentes pedagia a clericis pro rebus, quas, non nego-
ciandi cauſa,deferunt,ſunt excommunicati, & uniuerſitates
terrarum ſunt interdictæ,& confirmatur eo.titu.clemen.prę
ſenti,vbi præcipitur diœceſanis quod dictas ſententias publi
cent. Dic,ꝙ diuerſitas titulorum ſoluit difficultatem, vt refe
ramus iura præmiſſa ad ſuos titulos ſup.in proœmio. Ex hoc
dico,ꝙ ſuper alio prouidet c.non minus, & c.aduerſus.& ſu-
per alio cap.quamquam. Illa enim duo,non minus,& aduer-
ſus,prouident circa collectas quæ continentur nomine mu-
nerum. Ideo in dicto c.nõ minus, tractatur de muneribus,vt
ſciatur ad quę tenetur eccleſia,& ad quæ non. Sed ca.quamq̃,
prouidet circa pedagia uel guidagia, quæ continentur appel-
latione vectigalium, & ſub hoc uocabulo continentur da-
tia & gabellę, vnde in propoſito, pro intromittendo blado
dicitur vectigal, quia datur pro blado quod intus vehitur.
9 hoc autem † uectigal etiam authoritate principis a clericis
non eſt exigendum, vt notat Hoſtien.in ſumma.eodem.§.ex
quib.cauſis poſſit. verſi. ſed nunquid laicus. & verſic. quid ſi
quis faciat deportari,& ſic locus eſt c.quamq̃. Ex hoc cõclu-
do,ꝙ gabellarij exigentes, vel poteſtas & officiales compel-
lentes,& ciuitas vel locus ſubijciuntur pœnis c.quamquam.

prohibita,de hoc in glo.1.& in ea ibi,in iudicio, dicit Hoſti.
ꝙ hic colluſio fuit facta extra iudiciũ, quod placet. Ideo dic,
ꝙ ſumitur hic generaliter, nec refert quantum ad hoc ca.an
1 in iudicio,an extra. † Secundo nota, ꝙ non poteſt rector ec-
cleſiæ paciſci,vt poſt ſuum deceſſum eccleſia transferatur in
ſuum filium vel nepotem. Nam etiam ceſſante peccato,quo
ad filium tranſlatio non tenet, etiam alias legitime facta.de
fi.presby.ex trãſmiſſa. De nepote autem dic, vt no. de fi.prę-
sby.ad extirpandas. & quo ad hoc etiam ex alia cauſa non te-
nuit pactum,quia ſymoniacum,1.q.2.quam pio.de pac.cum
pridem,& cap.cum clerici,& cap. fina.nam propter hoc paci
ſcentes obligarunt ſe ad cenſum. de hoc inf.qu.1.Oppo.quia
ibi circa authoritatem innuit a contrario, ꝙ cum authorita-
te dioceſani ualuiſſet,cum tamen nõ poſſit epiſcopus autho-
rizare colluſioni, nec nouo cenſui ſine cauſa,ſup.eod.prohi-
bemus. Glo.ſecunda ſtat contrario. Hoſtien.dicit, ꝙ ſi inter-
ueniſſet authoritas epiſcopi, non præſumeretur vitium, &
penſio cenſeretur perpetua,de tranſac.ſtatuimus, & ca.ſuper
eo.dicit etiam,quod hic non ponuntur verba præmiſſa, vt au
thoritas excuſet peccatum, ſed vt denotet ꝙ ex cauſa poteſt
epiſcopus eccleſiam facere cenſualem,quod placet, & maxi-
me quo ad hoc vt excuſentur clerici eccleſiarum,ne ob hoc
priuentur:quia etiam ſi epiſcopus hoc non poſſet, ducuntur
iuſto errore. arg. de tranſla.c.2.ſaltem vt imponatur minor
pęna, vt ibi,& ſic non iſta,de qua hic. Quæro eo caſu quo re-
mouentur ab eccleſijs:an cenſus amplius ſoluetur, dic ꝙ nõ,
per id quod not. Innocen. in verbo remouere.dicens ꝙ cen-
ſus poſt mortem ſtatuentis non ſoluentur, ſup.cap.ſcientes,
& cap.præterea. vnde idem dicendum poſtquam ſunt remo-
2 ti,ſicut enim morte titulus † extinguitur, ita & renunciatio-
ne.de elect.cum inter R.de renun.ca.2.& 3. Secundo quæro,
an religioſi quibus conſtitutus fuit cenſus,ſint puniendi, &
qualiter.dicit Hoſtien.ꝙ priuandi ſunt iure patronatus, licet
hic non dicatur,videtur etiam velle ꝙ tam ipſi quam clerici
poſſint deponi tamquam ſymoniaci.de hoc de pac.cum cle-
rici. Dic, ꝙ niſi appareat conuentum eſſe quod ideo cenſum
conſtituerunt vt poſt eorum obitum præſententur filij, non
3 eſt ſymonia,quæ non † committitur ex ſola mente.de ſymo.
cap.fi.& ſic intelligo ſup.notabili ſecundo. Nec placet etiam
quod dicit Hoſti.ipſos patronos priuandos patronatu,ex quo
hic non exprimitur,nec alibi probatur.de hoc etiam dico in-
4 fra,c.grauis.q.1. Tertio quæro, ſi clerici † timore patronorũ
ducti,conſtituunt eccleſias cenſuales,vt vidi in facto.videtur,
ꝙ non euadant pœnam iſtam,quia debent potius omnia ma
la pati &c.22.q.5.Ita ne.quod met. cau.ſacris. de iureiuran.ſi
vero.pro hoc quod dico inf.c.grauis.in tex.hoc tamen c.de-
bet intelligi quando per colluſionem conſtituunt, ſecus er-
go quando per metum:& ſic ſine colluſione, & de hoc dic,
vt dico in d.c.grauis.q.1.

SVMMARIVM.

1 *Collatores grauantes eccleſias,priuantur officio.*

2 Iudæi

Secundo no. vt gl[illegible]
prælatos alios collectores qui leuant cenſum quinquaginta
pro centum, prætendentes ꝙ plus imponunt: quia non poſ-
ſunt omnes ſoluere. Tertio no. vt gloſſ. vlti. Et in ea in fine. ſi-
mile de regula. licet. Quarto nota. de officio. collectorũ, nec
alibi memini in compilatione. de his etiam de deci. clemen.
ſecunda.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus eccleſiæ de nouo imponi non poteſt.*
2 *Authoritas ſola ſufficit, maxime cum cauſa ad transferendum iuſtum titulum præſcribendi,*
3 *Poſſeſſor etiam uiolentus ſpoliari non debet*
4 *Interdictum unde ui habet locum tam in corporalibus, quam in incorporalibus.*
5 *Eccleſia an & quando obligetur ex facto prælati.*
6 *Iurans ſoluere alicui infra certum diem, ſi iudex ei præcipiat quod nõ ſoluat, an teneatur ſoluere.*
7 *Poſſeſſor bonæfidei quomodo aget contra ſacerdotem ſubtrahentem cenſum.*
8 *Excommunicatio epiſcopi quo caſu teneat uel non.*
9 *Abbas ſi excommunicauerit ſacerdotem ſi non ſoluat cenſum, & epiſcopus excommunicat ſi ſoluat, quid iuris.*
10 *Cenſus nouus quis dicatur.*
11 *Cenſum nouum petens quid probare debeat.*
12 *Cenſus non præſcribitur.*

Significauit. Is qui recepit iuramentum de nouo
cenſu impoſitio eccleſiæ ſoluendo cõ-
pellitur iurantem abſoluere. Primo narrat factum. Secundo
prouidet, ibi, mandamus, & ibi diſtinguit, ſecundum mẽbrũ
ibi: ſi vero. Sacr̃m, de iureiu. quærelam. & c. tua, p q̃ iura, & c.
2. inf. dicit Hoſtien. ꝙ ſi cenſus erat indebitus, iuramentum
iſtud non aſtringebat. No. illa verba, periculum ordinis, alibi
ſub periculo animę, de appel. conſtitutis. 2. de frigi. fraterni-
1 tates, & ibi exponitur. † Secundo not. ꝙ cenſus de nouo non
poteſt eccleſiæ imponi, etiam de cõſenſu epiſcopi, quod dic,
vt inf. in 2. contrario. Secundo no. quod is cui præſtitum eſt
iuramentum illicitum cogitur abſoluere iurantem, de iure-
iuran. c. 1. & c. debitores. inf. c. grauis. in gloſſ. penulti. Ex hoc
arguit Hoſtien. ꝙ ſacerdos hic debuit potius parere iuramen
to, quàm præcepto epiſcopi, donec fuerit a iuramento abſo-
lutus, dic melius vt 1. q. 1. & dic, ꝙ hæc abſolutio eſt de facto
ad cautelam: vt no. in d. c. in gloſſ. penul. Oppo. in eo ꝙ rector
erat electus tantum quando ſe obligauit ad cenſum. non de-
buiſſet ergo confirmari niſi ſe purgaret. 8. quæſt. 3. Arraldus.
Solu. intellige ꝙ erat electus & confirmatus, vel dic electus i.
præſentatus & admiſſus. Goff. nec refert in hoc. Secundo op.
quia litera videtur ſibi contradicere: quia primo innuit ꝙ ſuf
ficiat authoritas epiſcopi in conſtituendo cenſu, ibi, epiſcopi
authoritate. Deinde dicit cõtrarium, ibi ſine authoritate epi-
ſcopi. glo. 1. tenet primum, ſi epiſcopus hoc facit iuſta de cau-
ſa. & idem dicit gl. vlti. & hoc tenẽdo ad literam ibi: ſiue au-
thoritate epiſcopi & c. dic, ꝙ hic non ſuberat iuſta cauſa. dicit
tamen Hoſtien. ꝙ non ſolum requiruntur hæc duo ſ. autho-
ritas epiſcopi, & iuſta cauſa, ſed etiam ꝙ capitulum cõſentiat
de his quæ fi. a præla. tua. & c. paſtoralis. de dona. paſtoralis. &
conuentus eccleſiæ, cum cenſus imponitur, ſi ſit conuentua-
lis, de reb. eccleſ. non alie. c. 1. de tranſac. de cætero inf. c. quãto.
2 Sed ſecundum eum, ſola authoritas † ſufficit, maxime cum
cauſa, ad transferendum iuſtum titulum præſcribendi. & ſic
poteſt intelligi hic, & de dona. Apoſtolicę. de reli. do. conſti-
tutus. ſup. ti. 1. cura inf. c. cum olim. & c. cum venerabilis. nec
præſcribens dicetur habere malam fidem, cum fulciatur au-
thoritate Papę qui hoc ius cõſtituit, maxime cum de tali re
agatur quam Papa poſſet tollere, & contrarium ius ſtatuere,
ſcilicet, quod ſola authoritas epiſcopi ſufficeret ad ius plenũ
transferendum. de hoc etiam in ſequenti cõtrario. Si tamen
haberet conſcientiam remordentem, quamuis ſcrupuloſam
clam poſſidebant ignorante epiſcopo [illegible]
ſus conſtituendus eſt. & non authoritate prælatorum inferio
rum ſup. c. ſcientes & c. præterea. de præben. auaricię. Et ſi clã
uel ignorante epiſcopo cenſum recipiebant, non erat ibi pa-
tientia epiſcopi, quæ neceſſaria eſt ad poſſeſſionem quæren-
dam. cum ergo eſſent in poſſeſſione tantum recipiendi a ſa-
cerdote, vel etiam viuo, non poſſunt eccleſiam conuenire tã-
quam ſint ſpoliati: nec ſucceſſor ſoluet cenſum eis tanquam
exiſtentibus in poſſeſſione, cum prædeceſſor nõ potuerit ec-
cleſiam obligare niſi legitimis modis. ff. quod ui aut clam, p-
hibere. §. non tantum. de arbi. per tuas. hanc tamen ſolutionẽ
non approbat Innocen quia poteſt acquiri poſſeſſio per ſolu
tionem ſacerdotis de capel. mon. c. 2. de reſti. ſpol. cum veniſ-
ſet. Tertio ſoluit Inno. quod intentio epiſcopi præcipientis,
quod non ſoluerent cenſum, non fuit ad auferendam poſſeſ-
ſionem monachis, ſed quia iuramentum non erat ſeruandũ
in præiudicium eccleſiæ, de iureiur. c. 1. & c. ſicut noſtris. vult
dicere quod ex hoc nõ dicitur ſpoliaſſe. Quarto ſoluit, ꝙ vbi
quis ſcit aliquẽ eſſe in poſſeſſione iniuſte & mala fide poteſt
denegare redditum ſolitum, etiam ſi iurauit: quia iuramẽtũ
præſtitum in lęſionem eccleſię non eſt ſeruandum. d. c. pue-
nit. Et ſi iudex pcepit illum ſolui quoſque cognoſcatur, hoc
eſt propter ignorantiam facti. Ex hoc dicit, ꝙ, quia epiſcopus
ſciebat cenſum hic non deberi de iure, præcepit quòd non
ſolueretur. Secus dicit in poſſeſſione rei corporalis quã alius
tenet: quia tunc, ſi præciperet alicui ꝙ poſſidenti auferret, ma
lum eſſet præceptum, quia etiam violento, vel malo poſſeſſo
3 ri non eſt vis facienda. 3. q. 2. §. vlt. & ſup. eo. contrario, in prin.
Ex hoc etiam dicit Inno. ꝙ eodem modo reſpectu cenſus, ſi
is qui conſueuit recipere cenſum cum violentia vellet acci-
pere forte armis, ſibi reſiſtendum non eſſet. ſed tantum de iu
re agendum. ff. de offi. dele. ſi quando. licet alij contradicant,
ſecundum Innocen Et prædictis apparet Innocen. facere dif-
ferentiã inter poſſeſſionem rei corporalis & incorporalis, qđ
4 non placet: quia in vtraque locum habet interdictum † vnde
vi, licet quo ad incorporalia ſit non directum, ſed vtile: vt no
ta. Innocen. de elec. quærelam. dic ergo, ꝙ vera eſt ſolutio ſe-
cunda, ꝙ ſolutio cenſus facta a prædeceſſore non facit perci-
pientem poſſeſſorem in præiudicium ſucceſſoris: quia regula
5 eſt, quod non obligatur eccleſia ex facto prælati †, niſi quate-
nus eius conditio ſit melior, de pigno. c. 1. & 3. de fideiuſ. ꝙ q-
buſdam, alias ex pacto rectoris poſſet fieri eccleſiæ perpetuũ
præiudicium, cõtra id de tranſac. veniens. Et ad c. cum veniſ-
ſet. de reſti. ſpol. & c. 2. de capel. mo. alleg. ſup. Dic, quo ad c. cũ
uenıſſet. quod nihil facit. Item ibi interceſſit authoritas ſupe-
rioris, ſed in c. 2. fuit non tantum poſſeſſio incohata cum re-
ctore, ſed etiam ſententia Papæ. Hæc procedunt quando con
ſtat poſſeſſionem incohatam cum rectore: quia tunc non pᷓ-
iudicat ſucceſſori, ſecus ſi dubium eſſet: quia tunc in dubio cõ
ſeruandus eſſet poſſeſſor in poſſeſſione, vt lit. pen. c. 1. & 2. &
per hoc ſoluitur ſequens quæſtio. ſed etiam alię ſolutiones,
excepta differentia prædicta de re corporali vel incorporali
tolerari poſſunt ad bonum ſenſum, quamquam ex eis ſurgat
implicatio intellectus. Quæro de rectore q iurauerat hic ſol-
uere cẽſum monachis, cui poſtea epiſcopus interdixit ne ſol-
ueret, cui potius debet obtemperare. Gloſſ. 2. arguit pro & cõ-
tra. tandem concludit potius obediendum epiſcopo. Goff. di-
cit, ꝙ ſi certũ eſt cenſum deberi, ſoluat, alias obediat. 8. q. 1.
ſciẽdũ. xi. q. 3, quid ergo. Et idem Hoſt. dicens qđ obediet epõ
in dubio. per no. de temp. or. ad aures. alias dicit, ꝙ ſi conſciẽ-
tia dictat ꝙ debeatur cenſus, ſoluat non obſtante præcepto, ſi
dictat contrarium, non ſoluat, pro hoc de reſti. ſpol. literas de
ſen. excommu. inquiſitioni. hæc faciunt ad id quod dixi in pᷓ
ximo contrario, quod epiſcopus licite potuerit interdicere.
Et in hac gloſ. Lau alleg. 8. qõ. 1. ſciendum. Ibi, fecerat. de re-
6 nun. ſuper hoc. † Secũdo quæro de eo qui iurauit ſoluere in-
fra certam diem creditori, qui poſtea damnatus vel accuſatus
eſt de graui crimine, propter quod iudex percepit debitori ei
ne ſolueret, videtur quod poſſit non ſoluere, vt obediat iudi-
ci, per id quod in proxima. q. dixi. & quia iuramentum habet
tacit.

Digitized by Google

xi ſupra capitulo peruenit.& de elect. quærelam. Dicit non curandum de nomine actionis.de iudi.dilecti. Dic, quod ſi non ſoluit,aut quia non poteſt,& non competit nec vnde vi: nec vti poſſidetis.de ſolu.Odoardus. Aut quia non uult,& cõpetit vnde vi. quia per hoc ſpoliat poſſeſſorem libertate poſſeſſionis.de reſti. ſpol. Piſanis.& ſic verior eſt opi.Hoſt.ic.a.licet etiam diſtinctio Innocen.ſaluari poſſit ad bonum. uoluit enim dicere qood quando is qui non ſoluit,non intendebat ſpoliare, non tenetur interdicto vnde vi. quia non omnino denegat aduerſarium eſſe in poſſeſſione. & poſſumus dicere quod in dubio dicitur potius non ſoluere, quia non poteſt, vel quia non putat ſe teneri, quam quia nolit: quia in dubio non præſumitur delictum.arg.de præſump. cap. fin. & ſic in dubio non tenetur interdicto vnde vi. Quinto quæro,eo caſu quo eps præcipit ſacerdoti ꝙ non ſoluat cenſum poſſeſſori bonæ fidei,quid faciet ſacerdos. dicit Innocen.quod debet appellare quia præceptum eſt iniuſtũ, ꝙ declaro in ſequenti q̃ſtione.Sexto quæro,ſi eps præcipit alicui de ſua diœceſi, vt præſtet ei obedientiam: vel quod recipiat eius viſitationem, vel aliqua alia præſtet:ad quæ ius dicit eum teneri,ſi ſubditus cui præcipitur appellet ab epiſcopo, dicens ſe ab his liberum priuilegio vel præſcriptione vel alio modo.dicit Innocen.videri ꝙ ſi epiſcopus eum excommunicat,poſt huiuſmodi appellationem ſine cauſę cognitione, tamen tenet excommunicatio,dummodo verum ſit ꝙ non ſit liber:quia quod petit epiſcopus,notorium eſt iuris.ideo non requiritur iuris ordo.de iureiur.ad noſtram.3.Secus dicit Innocẽ. ſi epiſcopus hoc peteret a clerico non ſuæ diœce. vel ſi peteret a clerico ſuæ diœce.ea quæ non conceduntur a iure. Nam tunc,ſi ſine cognitione eum excommunicaret, non tenet excommunicatio,etiam ſi in veritate teneretur: quia grauamen facit epiſcopus. quia per appellationem negotium eſt deuolutum ad ſuperiorem,de appel.ad audientiam. & c. ſolicitudinem.Sed in caſu proxime dicto non fit grauamen ſecundum Innocent. quia in notoriis & falſis non valet appellatio,de appel. propoſuit.Ad idem de appel.peruenit.de offi. dele.c.1.lib.6.& quod ibi no.Aliqui tamen,vt refert Innocen. contradicunt,dicẽtes quod etiam poſt appellationem & ſine cauſę cognitione excommunicare poteſt denegantem cenſum:quia ſic poſſeſſionem ſuam defendit,& appellatio non debet ſibi auferre poſſeſſionem ſuam,quod intellige ſi alias erat in poſſeſſione iuriſdictionis excommunicandi, pro hoc quod nota. infra eo. venerabili. & quia appellatio non debet eſſe vinculum iniquitatis,de ap.cum ſpeciali.porrò. & licitum eſt tueri iuriſdictionem ſuam per excommunicationem,de reſtitu.ſpol.olim.3. & no.in d.c.venerabili. Hoſt. dicit, ꝙ excommunicatio poſt appellationem non valet, etiam in his quæ de iure petuntur. Nam ex quo appellat ſubditus, non debet eps ſibi dicere ius. de hoc per eum in ſumma.de ap. §. qualiter appellatio ſit facienda.ſub.§.ego abbas.& duobus ſequen.Dic verius dictum Innocen.Nam ex quo notorietas eſt contra appellantẽ,nõ tenetur iudex a quo defere: nec iudex ad quem ſibi inhibebit,

inde conſuluit,tum quia non videtur facta deterior conditio eccleſiæ in hoc quod reuertitur ad id quod ab initio fuerat impoſitum.ff.de pac.ſi vnus.§.pactus.54.diſt. generalis, tum quia caſus videtur inf.c.cum venerabilis ſ.c.ſciẽtis. Dic in eo quod dicit,ꝙ cenſus non poteſt præſcribi,hoc verum quatenus eſt ſignum ſubiectionis,ſicut loquuntur iura ad hoc pręalle.Et de hoc per Cy.in l.competit.in primo contrario.Et ex hoc dic,ꝙ cenſus quem debet vna eccleſia epiſcopo non põt præſcribi,ſicut contra obedientiam non præſcribitur, de præſcrib.cum non liceat, & ſic loquitur. c.conſtitutus.ſed ſi cenſus debetur ab vna eccleſia alteri eccleſiæ,bene põt præſcribi, ſicut & alia iura præſcribuntur,de præſcrip.de quarta, & c.ad audientiam.vbi dixi.Hoc autem præſuppoſito ꝙ cenſus in q. præmiſſa potuerit præſcribi.Dic ꝙ ex quo præſcriptus eſt:nõ poteſt epiſcopus ipſum innouare: ſicut non poſſet de nouo imponere ſine cauſa: vt ſup.in 2. contrario.eſt enim perinde ac ſi nunquam impoſitus fuiſſet: quia præſcriptio de iure canonico oẽm actionem excludit, de præſcrip.ad aures, licet quãdoque habeat illa regula locũ qñ verus dominus ad quẽ res poſſeſſa &c.ſup.de ordi.cog.c.2. Ad alia contraria non expedit reſpondere.Et quo ad.c.ſcientes. & c. cum venerabilis, dic quod nihil obſtant, vt in eis patet.

A D D I T I O.

a Cenſus non præſcribitur. Adde gl.2.in c.tua.el.2.,de decimis. Ab.in ca. cum contingat.in v.col.de foro compe.Ab.in ca. ad audientiam.de præſcr.Saly. in l.comperit.C.de præſcip.30.annorum.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum procuratorium probatur per literas.*
2 *Conſuetudo extenditur de loco ad locum.*
3 *Iure duplici quis ſe iuuare poteſt.*
4 *Abbas an & quando poßit eſſe procurator.*
5 *Monaſteria an ad procurationem teneantur.*
6 *ius commune & conſuetudo an poßit ſimul concurrere.*

Sopitæ. Archiepiſcopus uiſitans prouinciam, etiam a monaſterijs prouincię procurari debet, Primo ponit factum,Secũdo diſfinit,ibi:inde.Et J. deciditur abbatis allegatio,qui forte dicebat ꝙ cum in eccleſiis ſubiectis epiſcopo non haberet archiepiſcopus iuriſdictionem,non debebat procurari, uel ꝙ quia epiſcopus non erat nẽgligens nõ poterat archiepiſcopus uiſitare. Fapropter, quia ius commune & conſuetudo pro ſe faciunt. Not.ꝙ procurator conſtituitur etiam ab uniuerſitate.de hoc in gl.1. Et in ea ibi.§.alium, ubi dicit ſuſceptorem exactorem conductorem procuratorẽ epiſcopum uel clericum eſſe debere, & ſic uidetur obſtare in eo quod abbas fuit procurator.ad quod reſpondet ut dico.J. in primo contrario. † Secũdo no.ibi,literis.ꝙ per literas probatur

glo.ulti.& in ea in fine, etiam ſi per illam diœce. iret ad aliũ
viſitandum, vt nota infra eo.cap.8.lib.6.per Ioan. And. Opp.
4 quod † abbas non potuit eſſe procurator b de poſtula. c. 2. de
b iudi.cum I.& A.in fi.So. ſecundum Innoc. in cauſa commu-
ni ſibi & alijs poteſt eſſe procurator, facit de tranſac. contin-
git.de confir.vti.vel inuti.eum dilecta. de procura.elemen.re
ligioſus. Goffr. dicit quod monachus poteſt eſſe procurator
c epiſcopi. 16.q.1.qui vere.& c.doctos.& c. monachus.tamen
cum conſenſu abbatis.18.diſt. c.1. quod eſt uerum. ſed nõ eſt
ad propoſitum. Abbas enim hic erat procurator abbatum, ñ
epiſcopi.dicit Hoſtien.quod hic nõ loquitur de ſimplici mo
nacho de quo loquuntur contraria: ſed de abbate. qui cum
habeat adminiſtrationem, poteſt ſicut quilibet alius eſſe pro
curator.arg.eius quod legitur & not.de teſta. requiſiſti.quod
approbat glo.1.in d.cle.religioſus, & hæc vera. ſed etiam pri-
ma Innocen.vera eſt per dictam cle. religioſus.vbi religioſus
etiam non prelatus poteſt eſſe procurator pro conſorte eiuſ-
dem litis. Secundo oppo.quod de iure communi non teneã-
5 tur † monaſteria ad procurationem d 18.q.2.luminoſo.Solu.
d ibi non dicitur de procuratione, ſed ꝙ epiſcopus non debet
in monaſterio aliquam ordinationem facere: niſi ab abbate
rogatus fuerit.quod intellige ut ibi no. in glo.penul. Et quate
nus illud c.videtur probare ꝙ non debeatur archiepiſcopo p-
curatio, loquitur de monaſterio exempto, vt dicit hic glo.an-
tepenul.& idem Innocen. Hoſtien.dicit, ꝙ id quod hic dici-
tur, procurationem deberi de iure communi, debet intelligi
quod de iure communi fundatur, ſed conſuetudine adiuua-
tur. Nam ius commune non eſt ſuper hoc expreſſum: niſi in
caſu quo epiſcopus negligit. Dic verius ut prædixi. Nam de
iure communi viſitat archiepiſcopus eccleſias & monaſte-
ria totius prouinciæ, & procurationes recipit a viſitatis. eo.tit.
c.1.& c.fi.lib.6. Tertio oppo.in eo quod allegauit ius cõmu-
6 ne conſuetudinem. non enim videntur hæc † duo ſimul poſ
ſe concurrere. de præſcrip veniens. Solu. ibi de priuilegio &
de præſcriptione, quæ non ſunt compatibilia, ſaltem pariter,
ſicut ius & conſuetudo. & de hoc in d.ca.ueniens.in glo.an-
tepenul.quod autem circa idem poſſunt concurrere ius & cõ
ſuetudo, probatur hic, & quid hoc caſu operetur cõſuetudo
no.de conſti.c.1.lib.6.in glo.ratio. & ibi dixi de reſcrip.cap.1.

ADDITIONES.

a De loco ad locum. Adde an extendatur de iure ad ius. vide per Cardi.in c.
fi.in 15.no.de offi.archidia.
b Procurator. Adde gl.1.in c de præſentium.16.q.1.quæ alleg.cõcor. Abba.in
c conſtitutus in primo no. de appel.
c Procurator. Adde ſpec.in de procu.in §.1.per item quod eſt monachus.do.
in cap.1.de poſt.car.in cle.1 in 21.q.de reſcrip. & an monachus de licentia
ſui prælati poſſit exercere procurationem pro alio monaſterio, dic quod
non, quia præberet cauſam vagandi. Ita dicit notabiliter Pe. de Ancha.con-
ſi.52.incipien.quidam prælatus. & eum ſequitur Fely. in c.cum.I & A.de re
iudi.in 7.col.ver.& Adde Pe.de ancharano.
d Ad procurationem. Adde Ab.in ca.1.de ſtatu mona.

SVMMARIVM.

1 *Patroni etiam eccleſiaſtici nouum cenſum imponere non poſſunt eccle*
ſiis, nec ueterem augere, & ſi ſuper hoc iuramẽta & cautiones exe
gerint cogentur abſoluere.
2 *Cautio iuratoria dicitur non ſufficiens.*

1 Grauis. † Patroni etiam eccleſiaſtici nouum cenſum imponere non poſſunt eccleſijs, nec veterem
augere, & ſi ſuper hoc iuramenta vel cautiones exegerint, co
gent abſoluere. Primo ponit factũ. Scđo puidet, ibi: ideoque.
Admodum. pro valde. de iureiuran.cle. Romani. ver. nos ita-
que.vbi de hoc. Nouum. quis dicatur nouus.nota ſupra capi-
tulo ſignificauit. ſatisfactione. de pœnitentiali poteſt hoc in-
telligi Hoſtienſi. abſolui, a præſtito iuramẽto & a peccato.p-
ſuperint. voluntarij coacti, quis uel coactio pœnã attenuet.qd
a pac.quamuis, ...
ra tantum, de hoc in glo.antepenul. Op.in eo quod promoue
de patronis eccleſiaſticis tm̃, & ſic vr̃ permittere de patronis
laicis.ff.de iudi.cum ptor.de pſum.nonne, cum tñ habeãt mi
nus ius q̃ eccleſiaſtici, de priuil.cum & plantare, §.in eccleſijs
lib.6.ſ.ti.1.ex literis, in fi. Solu. Hoſt. ꝙ dixit de eccleſiaſticis,
quia ſæpius peccabant intendẽtes auaritiæ venalitati, de ſup.neg.
præla.c.2.de præben.auaritiæ s̃.c.ea quæ.& c.ſignificauit. vnde
ſta.cõtrario quod idem in laicis, & cum dr̃ ꝙ id quod de vno
prohibetur de alio permittitur: procedit qñ in alio eſt diuer-
ſa rõ: ſecus ſi eadem vel fortior. Secundo op.in eo quod man-
dat iurantes abſolui a iuramento, & ſic videntur teneri, con-
tra id de iureiuran.tua.glo.penul.abſoluit, i.abſoluti nuncian
tur, quod dixi, s̃.c.ſignificauit, in 3.notabili. Et in hac glo.ibi,
non poterat, quod expone vt ibi. Quæro in eo quod mandat
in fin.contra facientes canonice puniri, qua pœna punientur.
Gl.vlt.dicit, ꝙ priuabuntur eccleſijs, pro hoc s̃.c.cum clerici.
Hoſt.dicit, ꝙ cum non ſit pœna certa ſtatuta punientur arbi-
trarie.de offi.deleg.de cauſis. Ad c.cum clerici, dicit ꝙ ibi qñ
per colluſionem & ex pacto hoc vitium interceſſit: hic quã-
do ſine pacto uel colluſione. Illud ergo ſymoniacum: hoc er
go non. Op.ad hoc de iureiur.quærelam, & c.ſeq. Sol.Hoſt.ꝙ
ibi de uiolatione liciti iuramenti, hic de præſtatione illiciti.
Io. And. dicit ꝙ hoc etiam potuit eſſe ſymonia. dic ꝙ potuit
etiam non eſſe, & hic ſufficit vt locum non habeat pœna ca.
cum clerici. Item ibi de pœna clerici obligantis ſe. hic de pœ
na patroni imponentis, quod etiam dixi s̃.ſuper tex. placet er
go quod prædixi, pœnam hic eſſe arbitrariam. Et in hac glo.
ibi, ad reprimendam, & inf.titu.2.dolentes, in glo.fi.

ADDITIO

a Conſtitutio concernit. Adde Abb.in c 2.& fi.de conſti.Car.in c.ſi quorun-
dam.in 2.not.de ſolu. Et quod quando conſtitutio eſt partim de præterito &
partim de futuro eſt glo.I.cle.1.de teſta.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus poteſt imponi eccleſiæ in fundatione.*
2 *Priuilegium quando tendit ad noxameſt, limitandum.*
3 *Poſſeſſor non cogitur dicere titulum poſſeſſionis.*
4 *Procuratio inſtituta ſimpliciter indiſtincte intelligi debet.*
5 *Media non habentur in conſideratione.*
6 *Cenſus an creſcentibus facultatibus augeatur.*
7 *Emphyteuta furni vel molendini cum pacto ſeruiendi gratis Domino &*
eius familiæ, an teneatur, familia in immenſum excreſcente.
8 *Obligatio reſpectu generis non variatur variatis indiuiduis.*

Quanto. Qui tenentur procurare fratres alicuius do-
mus, licet illorum numerus nunc creuerit,
procurabunt oẽs: ſed ſi ex eo nimium grauantur, per officiũ
iudicis prouidebit, Primo ponitur factum, Secundo indul-
get.ibi: indulgemus, Tertio moderatur, ibi: niſi, annuis ſingu
lis, uide quod not.de arbi.peruenit.liberaliter. hoc dicit ad oẽ
ſymoniacum uitium excludendum, & partium pactionem.
de hoc, j.notabili.2.& ſeruientium.ar.ꝙ qui tenetur procura
re fratres alicuius loci procurabit ẽt ſeruientes. Excreuit.de
decimis ſuggeſtum, prima ergo non ultra unam marcham.
1 Eccleſiæ.ueſtræ. † Not.ꝙ cenſus põt imponi eccleſiæ in fun-
datione, ſed concurrere uoluntas fundatoris, ut hic, & de hoc
in gl.1. Et in ea ibi uoluntate, quæ in hoc eſt neceſſaria. V in.
Secundo no.ꝙ procuratio quæ imponitur eccleſiæ debet li-
beraliter exhiberi, ibi liberaliter, & dicit Inno.ꝙ hoc uerbum
importat, ꝙ licet nihil haberent iſti a monaſterio temporale
uel ſpirituale propter quod hanc procurationem præſtare de
berent, debita tamen eſt, ex quo inſtituta eſt liberaliter.de
a hoc infra contrario.1.† Tertio not. quod quando priuilegiũ
tendit ad noxam, limitandum eſt.de deci.ſuggeſtum. Quarto

Digitized by Google

nan fratribus ad integram procurationem, quotcunque eſ-
4 ſent fratres, cum procuratio † fuiſſet inſtituta ſimpliciter.&
ſic indiſtinctè debet intelligi, de priuile. quia circa ff. de ſer. vr.
prædi. ſi ſeruitus. vbi ſi quis promiſit non oſſicere luminibus
intelligitur de præſentibus & futuris. Gloſſ. 3. ſtat contrario,
dicens, ꝙ hæc fuit indulgentia, propter verbum, indulgemus,
Et idem Innocen. pro hoc ſecundum Vincē. ff. de vſu & hab.
ſi habitatio. §. verum. vbi ſi habitationem lego, non intelligi-
tur unius anni tantum, ſed ad uitam. ſibi enim imputet qui
ab initio nō declarauit apertius ff. de pac. veteribus. regula ꝯ-
tra eum. libro ſexto. Hoſtien. dicit quod ex alio hic fuit indul
gentia: quia licet fiat interpretatio ſecundum ius: tamen facta
fuit non vocatis fratribus ſancti I. quod fieri non deberet. de
cau. poſ. c. 1. de maio. & obe. inter. quod dic ut no. de ver. ſign.
olim. Dic, quod in interpretatione facienda ſecundum ius,
præſuppoſito quòd in facto partes concordent, non eſt neceſ
ſaria partium præſentia. de app. ſępe. in prin. quod tamen po-
tius videtur facere contra. ſed facit pro: ſecundum bonum in-
tellectum. & pro hoc eſt ratio, quia de nullo præiudicio abſē
tis agitur: & Papa poteſt etiā nullo inſtante de iure determi-
nāre, cum ad eum ſpectet iura condere de conſtit. capitulo fi.
Die ergo, quòd uerior eſt ſolutio prima. Et in hac glo. ibi me
diocris. argum. ſupra eodem titulo paſtoralis. in fine. Lau de
hoc de offi. cuſto. c. 1. de in integ. reſti. libro ſexto. Ibi capitulo
primo, qui lancem. vide §. ſed & ſi quis infra alleg. de fi. præ-
sby. literas. q. 4. Ibi. §. illud. vide de cleri. non reſiden. tuę. cōtra-
rio ſecundo. Ibi, nummis. vide infra eodem ex parte. nota. 4.
Ibi. l. vlti. vide de in integ. reſti. capitulo finali. in glo. vlti. Ibi,
ſancimus. vide ſupra titulo præc. conſultationibus. nota. ſecū
do. Quæro, in eo quod indulget iſtis ne teneantur ad procura
tionem, niſi intantum excreuerint facultates quòd hoc poſ-
5 ſint, quid ſi modicum excreuerint. † gloſ. vlti. dicit, quòd non
augebitur ꝓcuratio, quod proſequere vt in gloſſ. Et ibi. §. ſa-
cramenta. non valet ſtipulatio rei ſacrę, vel publicę, vel liberi
hominis: licet illa poſſit fieri prophana vel priuata: vel ille li-
ber ſeruus. Nam & ſi prophanam vel Stichum dare promiſi,
liberor ſi ſine facto meo res illa efficitur ſacra, vel Stichus li
ber, nec renaſcitur obligatio licet poſtea incipiat eſſe propha
na uel priuata, uel ille liber, ne ſit eadem cauſa obligandi & li
berandi. Ibi. l. 3. vide de conſti. cum M. contrario. 8. Ibi. l. 2. lib.
11. ſi aliquid mancipiorum vel pecoris accreuerit rei emphy
teoticæ, non propterea augebitur penſio, ſed facultas cadit
dominis mancipiorum uel pecorū, & dominorum hæredi-
bus. Scđo q̄ro, ſi per Indulgentiam monachorum creuerint
6 facultates, an augebit̄ cēſus † de quo hic, vr̄ ꝙ ſic, ꝑ id ꝙ dicit
gl. vl. in fi. ꝙ dixi ſ̄. in 4. notabili. Vincent. dicit, ꝙ ſi per latens
incrementū tacite creuerūt, nō ideo augebit̄ cēſus, ſecus ſi pa
tenter. C. de alluuio. l. 1. & 2. inſti. de rerum diui. §. ꝙ per allu-
uionē, dic, ꝙ indiſtinctè augebitur cenſus hoc caſu. Nā etiā ſi
nō ſint auctę facultates eccleſiæ, monachi tn̄ tenētur ad ꝓcu-
randum eos, niſi ꝑ indulgentiā remittatur eis. vt hic, & ſ̄. in 3.

nis ar. iutium dicentium principium attendendum. de elect.
dudum primo, facit de pac. cap. primo, & ſecundo. Ioan. And.
idem tenet dicens quod tenebitur ad totum, niſi fiat tempe-
ratio, & ſi hodie ſufficit eccleſia ad procurandos multos, ſi-
cut olim ſufficiebat ad paucos, non dicetur grauari: nec pro-
curatio temperabitur, vt hic. pro hoc quod dixi ſummando,
& refert Ioan. And. Odof. idem tenuiſſe in ſimili quæſtione
de nemore, quod emphiteota mortuo patre teneatur cuili-
bet filiorum & ſuæ familiæ. C. de ver. ſig. l. vlti. ff. eo. pronun-
ciatio. & dicit quod filijs acquiritur vtilis. ff. de ver. ob. quod-
cunque, §. ſi ita quis. & hæc pars vera, quia ex quo obligatio
8 † eſt reſpectu generis, licet varientur indiuidua, non mutatur
obligatio, de offi. deleg. quoniam abbas, & pro hoc bene fa-
ciunt ll. proxime, allega. quia nomine familiæ continentur
omnes de familia quotcunque ſint, vt in eis probatur.

ADDITIONES.

a Creſcentibus facultatibus. Adde glo. & Anto. de bu in c. cum clerici. de plac. Ant. de butr. in c. propter ſterilitatem, in pe. col. de loca.

b Poſſeſſor. Adde Io. mona. Ioan. And. & Domi. in cap. 3. de præben. li. 6. Do. in cap. catholica. 11. diſt.

c Furnum vel molendinum. Adde Iac. bu. & Bar. in l. fi. C. de ſa. ſan eccle. Io. de imo. in cle. literas, in 15. col. de reſcrip. Bartolo cępola de verona in tracta. de ſeru. ruſtic. præd. C. l. de furno. in vlum. quæſtio. vbi diffuſe de iſta quæſtion.

SVMMARIVM,

1 *Eccleſiæ omnes tenentur procurare legatos, & nuncios ſedis Apoſtolicæ.*

2 *Romana curia non ſolet aliquem priuilegiare contra ſe. & numero quarto.*

3 *Præſcriptio etiam longiſſima quo caſu non proſit.*

1 Cum inſtantia. † Omnes eccleſiæ, ni-
ſi ab hoc per priuile-
gium apoſtolicum ſint exemptæ, procurare tenē
tur legatos & nuncios ſe. apo. nec in hoc præſcri-
ptione iuuantur. Primo ponitur ratio deciſa. Secundo de-
claratio, ibi. poſtulationi. Tertio, exceptio, ibi: niſi. Quarto
præſcriptionis remotio, ibi: etiam & remotionis ratio, ibi:
quia, de eodem facto, de præſcrip. accedentes. Et infra, quaſi
dicat, cum uos & noſtri pro omnibus laboremus, iuſtum eſt
vt ab omnibus ſubſidium habeamus: vt infra ſequitur, ad
hoc de poſtu. bonæ. 1. omnes quod autem omnes tangit &c.
regula quod omnes, libro ſexto. Not. de inſtantia quotidia-
na Papæ pro republica de hoc in glo. prima. Et in ea in fi. de
offi. lega. capitu. primo, de homi. cap. primo, lib. ſexto. Secun-
2 do not. glo. 2. ſcilicet, quod curia romana † non ſolet aliquem
priui-

priuatum, vel aliquam religionem ne veniat ad ſe, vel ne poſ
ſit eum excommunicare. dicit Vincent. quod Papa hoc non
4 poſſet. & quod non debent extendi fimbrię Ciſtercien. † qui
prætendunt tale priuilegium, non permittendo monachos
ad curiam ire. Ratio prædicta eſt, quia quis non debet eſſe acce
phalus. de præſcr. cum non liceat.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio debet eſſe modeſta.*
2 *Procuratio legatis qualis dabitur.*

Verſicu. Sane.

Hic diſponit de modo procu-
rationis. Nota. ibi, modum, ꝙ
1 † procuratio debet eſſe modeſta. pro hoc ſupra eodem capitu
lo, in prin. notabi. 2. Ex hoc infertur, quod ſecundum facultates
ecclesiarum debet exhiberi procuratio de hoc in gloſſ. il-
lud. Et in ea ibi, ſportulas, nec expenſas, de reſcrip. ſtatutum.
2 §. prouiſurus. libro ſexto. Quęro quę procuratio † dabitur le-
gatis. Gloſſ. illud. ibi, dabitur, ſoluit, & ſolutioni opponit, dic
ſtaudum contrario. Iura namque prohibent ſolum guloſita-
tem uel nimiam curioſitatem, de conſe. diſtinctione prima.
quinque modis. Et in hac gloſſ. ibi Ioannes. 10. quæſtio. tertia.
illud Ibi aceto. dicit Vincen. ergo minimus epiſcoporum, di
co quod hæc glo. Ioannis Theutoniei eſt. Ibi l. 1. li. 12. milites
ſic aluntur a republica, quia duobus diebus recipiunt bucella
tium, tertio panem integrum, vno die vinum, alio die acetũ,
uno die lardum. biduo carnem ouinam. Et exponit Ioã. Cal.
bucellatum. i. bucellam. ideſt partem panis azimi, ſic exponi
tur. C. de ero. milit. anno. l. ſecunda. ibi, hoc caſu. Lau. Ibi, vl-
tra uires. Impoſſibilium enim nulla obligatio ff. de regu. iur.
impoſſibilium. de hoc ſupra capitulo, cum Apoſtolus. Ho-
ſtienſis, Ibi. §. Trebanus. vide ſupra cum Apoſtolus. in princi.
in ſecunda quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Inferiorum diſpoſitio non præiudicat ſuperiori.*
2 *Grauatus per legatum in procuratione vltra ſuam ratam reſtauratur ab alijs.*
3 *Legatus an poßit exigere procurationes extra prouinciam.*

Verſicu. Si vero.

Licet clerici alicuius lo-
ci poſſint deputare mini-
ſtros ad procurandum legatos, non tenentur tamen legati
ab eis recipere, quin poſſint ab alijs prout eis libuerit. Colle-
cta. loquitur ſecundum conſuetudinem quæ in multis locis
inoleuit, quòd fit collecta per totum epiſcopatum, & datur
procuratoribus qui legatis prouident. legatorum, tranſeun-
tium. Alit enim qui legati ſunt in prouincia procurationes
ſuas leuant, de hoc infra capitulo procurationes. Requiſitus
& hoc ſi poteſt, ne fraudulenter alleget impotentiam: alias
contumax eſſe cenſetur. Hoſtien. fraudem. deſcendit apud a-
micum vt procuretur ab eo, & ille datis ſibi literis per eum
ab alijs duplum vel triplum recipit. Abb. hodie fit taxatio
de certa ſumma legatis non de latere. de hoc infra capitulo,
procurationis. Ioannes an. fit etiam legatis de latere contuma
citer ſi priuilegium immunitatis non habent, & dummodo
facultates ſufficiant, vt patet ex præcedentibus. Hoſtien. Not.
inhibendum, quod ea ſunt permiſſa quæ non inueniuntur ꝓ
1 hibita. de hoc de, transla. capitulo ſecundo † Secundo nota ꝙ
diſpoſitio inferiorum non ꝑiudicat ſuperiori, de capel. mo.
capitulo ſecundo, vbi de hoc in gl. penul. Tertio nota, ibi, ma-
luerint. quod in optione eſt legatorum a quo velint procura
ri. Ex hoc infertur, quòd non ſolum contra procurationem
non currit præſcriptio ſupra eodem capitulo in princip. ſed
nec etiam in modo procurationis. de hoc in Specu. eodem ti
2 tulo, in fin. † Quarto nota, quod grauatus per legatum in pro
curatione vltra ſuam ratam reſtauratur ab alijs: & quomodo
tegrum contra alios vt ...
diorum. Ibi l. vna. vide de ſepul. eſt liberum. in gloſſ. ſecunda.
Secundo quęro, an quod hic dicit, per pactum clericorum
non præiudicari legatis, procedat reſpectu epiſcopi, ſi clerici
paciſcuntur, quis eorum det procurationes. Vincen. dicit, ꝙ
eodem modo non præiudicatur epiſcopo. In Authẽ. de duo-
bus reis. §. ſi uero. Ibi licet inter ſe pepigerint. ſic. ff. de pac. in-
ter. de tranſac. controuerſia. Si tamen epiſcopus exigit ab ali-
quibus id ad quod tenebantur, etiam alij ſoluentes habent a-
ctionem contra ſocium. ff. de pac. epiſtola. & quod nota. de
3 pac. plerique. in gloſ. 1. † Tertio quæro an legatus a poſſit ex-
a gere procurationes extra prouinciam. Glo. penul. quod ſic. &
in ea in fin. de præſcrip. accedentes. Quarto quæro de intelle-
ctu literę ibi, nec per communes miniſtros & cætera. Solu.
Hoſtien. quod hoc intendit, quia miniſtri non tenentur pro-
curationes recipere, ſed per ſuos miniſtros ſe poſſunt procu-
rare ab eo qui per ſe non ſufficiat: quo caſu debent alij conti-
gi. infra capitulo procurationes. Quinto quæro. quæ eſt ratio
quod legati non compelluntur recipere procurationem per
communes miniſtros. gloſſ. vlti. ſol. quia particularis exactio
non modica habet incommoda, quæ ratio nõ conuenit lite-
ræ: ſed eſt ratio in tex. ne per hoc præiudicetur legatis. poſſet
autem præiudicari: vt quia iſti male tractarent, nec curarent
ſententias cenſuræ. Et in hac glo. ibi, argumen. contra, ſed nõ
obſtant vt infra eadem quæſtione. Ibi, lineam. ſi teſtator mi-
hi legauit lineam 30. margaritarum. quæ apud me erant, ſi lo
cus eſt falcidię, poteſt hæres ſibi petere lineam reſtitui, vel vẽ
dicare partem ſibi propter falcidiam competentem. Ex hoc
patet, quod non obſtat illa lex: quia per legem falcidiam de-
betur pars tantum: ideo totum non poteſt exigi. Ibi. §. vlti. Si
agens de inofficioſo pactus eſt certam quantitatem ſibi per
hæredem dari quãdiu viuet hæres. mortuo hærede illa quan-
titas non debetur. Ibi, debitori. ſi creditor hæres debitoris ad-
iuit, confuſa eſt actio: ſed ſi ei quem ſententia ſuperauerat hę
reditatem tradit: ita quod ſibi & aliis creditoribus ſatisface-
ret, ſeruandum eſt pactum. & ſcias quod Ioan. de his duabus
vltimis concor. fecit vnam glo. & allegabat eſſe pro ſimili ad
text: & tunc quod dicit §. vlti. debet dicere debitorum. vbi de
pac. plerique. in glo. 1. & ibi, debitori. debet dicere debitorũ.
vbi debitorum pactionibus creditorum petitio nec tolli nec
mutari poteſt.

ADDITIO.

a An legatus. Adde Belẽzinum in tract. de charicatiuo ſubſidio. q. 12

SVMMARIVM.

1 *Menſura communis eſt attendenda.*
2 *Pars maior quod facit, & alij facere debent.*
3 *Conſuetudo vicinorum locorum in dubijs eſt ſeruanda.*
4 *Vota ab initio ſunt gratuita.*
5 *Viri eccleſiaſtici non debent lucris temporalibus inhiare.*
6 *Obligatio incerta eſt nulla.*
7 *Vouens obligatio licet nulli fiat promiſſio voti.*
8 *Votum uidetur nullum propter incertitudinem.*
9 *Donationibus fit lata interpretatio.*
10 *Vouens religionem, nec dicens quam, cogi poteſt intrare vnam de approbatis.*

EX parte.

Si ad vnicam menſuram ſolui
ſolet id quod debetur ex voto,
ad illam in poſterum ſolui debebit. Si vero ad di-
uerſas, liberabitur ſoluens etiam ad minorẽ. Cõ-
munis diuiſio. Secundo ibi: cum ego, & ibi diſtinguit. & pri-
mum membrum proſequitur ibi, in primo. ſecundum ibi,
in ſecundo, & rationem ſubdit ibi, quoniam. Nota de votis
Beati Iacobi. de hoc in gl. prima, & in ea ibi, Cladis. de hoc de
loca. potuit.

Digitized by Google

gratuita: & per hoc ſunt grauiora. 28. quæſtione prima, iam
nunc.& ex hoc innuitur ſecus eſſe ex poſtfacto, quia tūc ſunt
neceſſaria.de voto.magnæ,& capitu.ſcripturæ.vbi de hoc. Ad
idem facit litera, in eo quod ſi in menſura ſunt variæ conſue-
tudines, volēs ſoluere ad minorem non cogitur ad maiorem.
Ex hoc infert Guil. Naſo, quod bene eſt cogendus ad mino-
rem.& hoc etiam infert, quod qui promiſit dare ſingulis an-
nis vinum, vel aliquid tale ſacriſtæ: licet principio fuerit gra-
tuitum, cogendus tamen eſt ſeruare: quod intellige dum ta-
men promiſit ſub certa menſura eo modo quo dico in 5. &
5 & 7. contrarijs.† Sexto nota, quo viri eccleſiaſtici non debēt
lucris temporalibus inhiare,& nimis auare intendere. contra
id quod ſignificat ratio capitis, per quam temporalium depo
ſitio ſignificatur. 12. quæſtio. prima. duo ſunt. Oppono, quod
eo ipſo, quod illi qui deſtiterant a ſoluendo vota nunc ſolue-
re volebant: debuerit eis credi ſuper menſura, quia videntur
memores ſalutis ſuæ. argum. de præſumpt. literas Solu. poteſt
intelligi quod nunc ſponte volebant ſoluere, & tunc aliqua-
liter viget contrarium. Sed dic, quod licet pro eis præſuma-
tur, non tamen eorum dicto ſtatur contra communem con-
ſuetudinem. Poteſt etiam intelligi, quod compellebantur in-
uiti ad ſoluendum, quod videtur magis conſonum literæ ſe-
cundum Hoſtienſem,& tunc ceſſat argumentum. Secundo
oppono in eo quod dicit, quod non conſtabat ad quam men-
ſuram ſoluiſſent anteceſſores vouentium. Satis enim conſta-
re videbatur, ex eo quod ſupra præſupponitur, quod vota Bea
ti Iacobi ad communem terræ menſuram ſoluebantur. Sol.
licet alij vouentes ad communem terræ menſuram ſoluiſ-
ſent, iſti tamen ſoluere nolebant, forte dicētes, quod illud eis
non præiudicabat, quia res inter alios acta &c. Propterea di-
citur in litera, quod non conſtabat ad quam menſuram ante-
ceſſores iſtorum ſoluiſſent, quaſi ad inferendum quod ex ſo-
lutione aliorum contra iſtos non poterat inferri, cum non cō
ſtaret ad quam menſuram ſoluiſſent anteceſſores, id eſt hi a
quibus obligatio peruenerat ad iſtos: dicit Innocent. quod
ſi de menſura parentum conſtaret, non requireretur alia pro-
batio: quia non præſumitur quod ad aliam menſuram volue-
rit obligare hæredes, pro hoc, quia in certis non eſt locus con
iecturis. ff. de verborum obligationibus, l. continuus. Si er-
go de obſeruantia partium conſtaret, illa obſeruaretur. ff.
de pignor. actionibus, vel vniuerſorum: Tertio oppono,
quia videtur litera ſibi contradicere, in eo quod in principio
dicit, quod vota Beati Iacobi ſoluebantur ad communem
terræ menſuram,& poſtea diſtinguit, an habitatores regionis
ſoluerent ad eandem menſuram, an ad varias. Solu. quod di-
citur in principio, fuit propoſitum a parte, quod aduerſarius
forte non fatebatur, nec aliunde conſtabat: ideo fuit opus di-
ſtinctione. Quarto oppono quod etiam ſi ad eandem menſu-
ram alij vota ſoluerint, non propterea debeant iſti cogi ad eā-
dem, quia res inter alios acta &c. de iureiurando, l. ſi duo pa-
troni. Solu. vt in gloſſa tertia. in eo quod dicit quod id quod
facit maior pars, cæteri facere debent, & idem Innocent. Ex
hoc dic, quod conſuetudo valebat etiam quo ad iſtos, exten-
ditur enim ad alias perſonas, licet non ad alia iura, de officio.

7 licet nulli fiat promiſſio † voti, vouens tamen obligatur. ff. de
pollicita. peccatum. §. primo. de voto. licet.& capitu. magnæ.
& de hoc eodem titulo, ſcripturæ, quod ſingulariter not. Ex
hoc infert Innocent. quod ſi quis promittit intrare aliquod
monaſterium: poteſt agere monaſterium cōdictione ex hoc
cap. contra uouentem: vt ingrediatur, quod ſingulariter no.
Et ratio huius dicti & præcedentis eſt: quia ex his caſibus ac-
quiritur Deo, qui eſt præſens vbiq;, de dolo. veritatis, pro hoc
infra quæſtione prima. Septimo oppono in eo, quod dicit, quod
quando menſuræ ſunt variæ vouens tenetur ſoluere ad mino
8 rem, quod imo ad nullam, votum † enim videtur eſſe nullum
propter incertitudinem. argument. ff. de iure do. cum poſt. §.
gener. Solu. vt ſupra in quinto contrario: hic non fuit incerti-
tudo, quia promiſit ad certam menſuram: puta duos ſexta-
rios, licet ſextarius eſſet varius, vel vouit de duabus menſuris,
licet non dixerit de ſextario, vel ſimili menſura: nec per hoc
fuit incerta promiſſio. per hoc, quod dixi in eodem, quinto
contrario. Secus ſi vouiſſet de ſoluendo frumentum, & non
dixiſſet de duabus, vel tribus menſuris: quia tunc legatum
non tenet tanquam incertum, vt prædixi. dicto §. gener.& ff.
de legat. primo, quod in rerum. §. ſi quis, & ſic nec votum.
Et ſecundum hoc in litera, ibi, minorem, ad quam tamen ali-
cubi menſuratur. Ioann. Vincent. & Goffred. & ſecundum
Goffredum, hæc ſunt intelligenda: quando in voto actum
fuit de certa menſura quod dic, vt proxime dixi: alias votum
eſſet nullum, dicto §. gener. & quantumcunque frumento
dato fieret liberatio. ff. manda. fideiuſſorem. Octauo oppono
ad idem, quod potius debuerit fieri interpretatio, quod
9 ſolui deberet ad maiorem menſuram: quia † in donationi-
bus fit lata interpretatio. de donatio. cum dilectus. Solu. hic
fit mitior ex ratione, de qua in litera in fine. Item ex alio,
quam ponit gloſſa vltima, in principio. Ex hoc nota. caſum
ſingularem in quo in donatione fit interpretatio non lata.
hic tamen non eſt proprie donatio, ſed votum, in quo nihil
datur, ſed de dando, vel faciendo promittitur. Et in hac gloſ-
ſa, ibi. l. ſecunda, ne munificentia parentum erga filios retar-
detur: quæ dotis, vel donationis ante nuptias cauſa per pa-
rentes eis data ſunt, ad ipſos reuertuntur. Quæro circa id
10 quod dixi ſupra, in ſexto contrario. ſi quis vouit † aliquam
religionem intrare non dicens quam. dicit Hoſtienſis, quod
eccleſia nihilominus poteſt eum conſtringere, vt intret
vnam de approbatis: ex quo de voto in iudicio ſibi fuerit fa-
cta fides: alias de occultis non iudicaret. de ſimon. ſicut nobis,
in fi. niſi in foro pœnitentiali. de æta.& qua. ad aures. de voto,
per tuas de ſpon. tua. de pœni. omnis. pro hoc quod dixi de re
gula. porrectum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus fundat intentionem ſuam de iure communi quo ad epiſco-
palia.*
2 *Inſtrumentum facit fidem quod eccleſia eſt in tali diæceſi etiam ſi non
ſit confectum ſuper hoc. & num. 7.*

Digitized by Google

leat propter defectum ſolennitatis.
14 *Poſitionem negans an poſſit ſe ex illa iuuare.*
15 *Epiſcopus ſalua conſcientia an poterit tenere integras decimas.*

Cum olim. Eccleſiæ tenentur epiſcopo,in cuius diœ
ceſi ſunt prouidere de procurationibus,
quarta decimarũ,& aliis epiſcopalibus. Primo ponitur cauſæ
diffinitio. Secundo ſoluit vnum obſtaculum,ibi:licet. Tertio
aliud,ibi:abſonum. per alia:expone,vt in glo.j. Et in ea in fi.ius
commune,vel alio modo. Inno.compoſitionis,alias compo
1 ſitionem.de quibus,j.q.1.† No.ꝙ epiſcopus fundat intentio-
nem ſuam de iure communi quo ad iura epiſcopalia in eccle
ſijs ſuæ diœce.de offi.or.conquærente. Secundo no.quod per
2 inſtrumentum † fit fides.ſ.ꝙ eccleſia eſt in tali diœceſi,etiam
ſi non ſit confectum ſuper hoc,& hoc colligit gl.2.in verbo,
inſtrumentis:& melius colligitur,j.eo.inſtrumenta,& ibi po
nit Inno.& hoc colligit glo.vlt.de hoc,j.contrario 2. & 7.di-
co de proba.clem.literis,contrario 3. Et in hac glo.2.ibi,opti-
mam: vide de proba. Tertio. contrario primo.in fin. Ibi,cum
aliquis,ſi teſtator dicit,ſeruum Seij hæredem inſtituo, cum
contemplatione Seij apparet eum inſtitutum, adire cogitur,
licet libertatis ſuæ referat quæſtionem, & ſi pronuncietur li-
ber,damnum nec lucrum ex aditione conſequitur. Et in eo
quod ibi dicitur,ſeruus Seij qui non eſt, & acquirit domino
putatiuo.inducit Vincen. ſimile,quia dicitur ius ciuile Papi-
nianum,non quia Papinianus de ſuo quicquam adiecerit,ſed
quia compoſuit.ff.de origi.iur.l.2.§.1. & facit pro compilato-
3 ribus gloſſarum, vt dicant eas ſuas.vt ibi not.glo.† Tertio no.
quod quarta debetur epiſcopo de iure communi.de hoc in d.
c.conquærente. Quarto nota,quod ſuper decimis & ſuper iu-
ribus epiſcopalibus poteſt componi.de deci.ex multiplici.de
tranſactio.cap.2.& cap.ſuper eo. Quinto not.ibi, deductioni-
4 bus,quod redditus † epiſcopales ſunt ſoluendi ſine deductio
nibus,16.quæſtion.prima, reuertimini.de tranſactio.veniens.
de verborum ſignificatione,cum inter.ſed in contrarium in-
ducit Vin.ff.fami.erc.fundus:qui doris.ꝑ ſocio.Lucius.alias ſi
ſocius.& non ſoluit. Sed nec expedit,quia ſunt caſus omnino
5 diuerſi,vt in eis patet. Sexto no.ibi,non debuit,†quod qui non
acceptat inſtrumenti productionem contra ſe, non poteſt ex
ea ſe iuuare, & idem in alia diſpoſitione, & ad hoc quotidie
allegatur,& idem ſi diſſimulat.C.de repu.hære.ſuis,& ibi gl.
Septimo not. quod eo ipſo quod quis impugnat inſtrumen-
6 tum †intelligitur tacite renuntiare iuri ſibi ex illo competen
ti,de hoc in glo.antepenultima,& penultima. Et hac glo.an-
tepenul.ibi,ſiquis iuſiurandum.vide de foro competen.ſigni
ficaſti.q.3.in fin. Ibi,qui falſas,vide de teſti.præſentium.q.6.&
in hac glo.penult.in fin. dic quod ſcriptum erat voto contra-
rium,& vox ſcripta.ſic,ſ.de electio.cum inter R.Goffre. Op-
pono quod non debuerit pro eccleſijs,de quibus in litera,re-
ſpondere abbas,ſed earum ſindicus,de reſcript.edoceri.vbi de
hoc. Soluit Innocent.quod illę eccleſiæ pertinebant ad abba-
tem quoad temporalia:ita quod tenebat eas in proprios vſus:
ideo pro eis reſpondit,pro hoc de offi.or.conquerente. vbi di
co.q.1.de teſti.ſpo.olim.j.de fide inſtrum.G.perpetuus.de præ
ſcri.ex tranſmiſſa. Secundo oppono ad id quod dixi ſ.in 2.no-
7 tabili : quod imo non debeat ſtari inſtrumento † in eo ſuper
quod non eſt confectum,de priuileg.ſi Papa.lib.6.Solu.vt ibi
no.in glo.3.& de hoc.C.de iure delib.cum aliquis.dico de pro
ba.cum cauſam.q.1. Tertio oppono in eo quod dicit de quar-
ta decimarum,quod potius debeat eſſe medietas.10.q.prima,
antiquos. Glo.3.dicit ſtandum conſuetudini. Dic quod ſi con
ſuetudo non apparet,cenſetur quarta,de offi.ordin.conquæ-
rente,vbi de hoc:in hac gloſſ.in fin.habetur hæc glo.10.q.j.de
his.de hoc per Hoſti.in ſumma.de ſepul.§.vetus, & §.ſequen-
tibus. Quarto oppono, quod licet abbas impugnauerit com-
poſitionem,tamen poterit ea vti,niſi perſtiterit in impugna-
tione vſque ad ſententiam. ff. de inofficioſo teſtament. Papi-
nianus, §.meminiſſe. Gloſſa not. ſtat contrario,& ſecundum
hoc dic,quod abbas perſtitit.de hoc in regula ex eo.libro ſex-
to, de confeſſione autem quando poſſit quis ab ea recedere,

mentis,quod [illegible]
ſtrumentis continebatur, quod epiſcopus conceſſerat eccle-
ſiam iſtam monaſterio,& melius diceret glo.eccleſias : quia
erant duæ:vt in prin.literæ, ſed gloſſ. habet reſpectum ad lite-
ram in fi.ibi,illam eccleſiam &c.forte enim abbas de vna ſo
la negabat,ſic ergo apparebat quod erant in ſua diœceſi:quia
alias epiſcopus de iure communi non potuiſſet concedere iu
ra,cum non haberet,de dona.inter virum & vxorem, nuper.
Et idem Inno.qui tamen dicit quod abbas forte poſſet dicere
ſe ad hoc non recepiſſe priuilegium ab epiſcopo, vt ab eo ha-
beret ius epiſcopale, quod ab alio habebat, ſed vt epiſcopus
non haberet frontem impetendi eum.C.de excep.ſiquidem,
ff.de proba.cum de indebito.ſed dicit Innocent. quod abbas
debuiſſet hoc proteſtari. dicta l. ſi quidem : alias,ſicut pro ſe,
ita & contra ſe recipere tenetur. Octauo oppono ad idem de
8 pratica † quæ obſeruatur in iudicijs, per quam producto in-
ſtrumento pars aduerſa negat illud, & addit, quod ſi ꝯtingat
quod ei ſtetur,vult vti tali articulo in eo contento. Solu.Ho-
ſtien. quod per hanc literam reprobatur illa practica. Iudex
enim non admittet talem inſtantiam.ff.de proc. in cauſæ.ſed
potius repellet talem tanquam ſibi contrarium.de exce.cum
venerabilis.de app.ſollicitudinem,vbi de hoc.dic quod practi
ca eſt legitima prout hodie ſeruatur. Nam quando produci-
tur aliquod inſtrumentum, dicit pars aduerſa ꝯdicere quate-
nus ſit contra partem ſuam,& quod inquantum ſit pro ſe il-
lud pro ſe producit. Et hæc proteſtatio eſt poſſibilis,quia con
trarietas ſurgit ſolum reſpectu exercitij:& ideo ſi nihil erit in
fauorem eius, poterit obijcere inſtrumento. Si autem volet
vti quo ad aliquod capitulum, in nullo poterit opponere, qr
fides inſtrumenti ſurgit a tabellione, de fide inſtrumen. cum
P.vbi de hoc. Cum itaque tabellionis ſit authoritas eadem re
ſpectu totius inſtrumenti, non poteſt pars vnam partem ap-
probare aliam impugnare & ſic intelligo hanc literam,& ꝓ-
cedit hoc quando impugnatio concernit totum inſtrumen-
tum, ſecus ſi concerneret aliquod capitulum tantum : quia
tunc de ſeparatis non eſt illatio. Nono oppono ad idem.ff.de
petitio.hæred.legitimam. Solu.is qui approbauerat teſtamen
tum ignoranter poteſt vendicare hæreditatem ab inteſtato,
quia ignorauit vires teſtamenti: ſecus ſi approbaſſet ſcienter,
ut ibi. Decimo ad idem, quod ſaltem remedio reſtitutionis
poſſit quis redire ad id quod impugnauit.ff.de mino. minor.
§. primo. de in integrum reſtitution. auditis. Solu. ſta ꝯtio,
ſed de iure communi ſecus,vt hic. Generaliter aũt,cum †quę
9 itur an q impugnat inſtr̃m a poſſet ſe ex eo iuuare. Dic,ꝙ aut
a impugnat ex cã manifeſte friuola : ita ꝙ fuit a iudice repulſa
pp ineptitudinem:vel qa notorie friuola, & talis obiectio hr̃
pro non facta.ff.de au.& arg.le.ornamentorum.ar.de iud.exa
minata,vnde poterit ſe iuuare ex inſtrumento. aut ex alia cã,
& ignoranter,qa forte neſciat,ꝙ faciat ꝓ ſe:& poterit ꝓ ſe vti
cum ſciet.ff.de pet.her.legitimam. Aut ſciẽter:& aut vult po-
ſtea vti remedio reſtõnis,& põt,vt ſ.e.ꝯtrio. Aut de iure cõi:&
tunc,aut ex cã tali cuius approbatio ad impugnantem ꝑtinet,
& non põt ſe iuuare.ꝙ dico j.q.2.niſi ad exceptionẽ.ff.de ſol.
diſpẽſatorem.regula nullꝰ plurib.li.6. Aut ex tali cuius appro
batio ad impugnãtem nõ ꝑtinet:& tunc,aut deſiſtit ante iniã
ab impugnatione & põt ſe iuuare.ff.de inof.teſta.Papinianus.
§.meminiſſe. Aut non deſiſtit,& aut ꝓcedens ex alio iuuatur
q̃ ex inſtrumẽto,vt hic.& opponens in nullo iuuabitur ex in-
ſtrumento, vt hic:ꝙ no. Aut ꝓcedens ex inſtrumento ſolo iu
uatur:& tunc ſi acceptabit iudex inſtr̃m pro ꝓducente,iudica
bit ẽt pro impugnante in his in quibus inſtr̃m pro ipſo facit.
Non enim poteſt iudex pro parte approbare, & pro parte re
probare,vt j.q.3. & prædicta in hac diſtinctione declarantur
ex his

A D D I T I O.

a Qui impugnat inſtrumentum. Adde Ant.de Butr.in c.cum venerabilis.in 4.
col.de excep.

Digitized by Google

ſeu.petenuę.ſ.quemadmodum ſer.amit.ſi communem. De
cimotertio oppono in eo,quod ſ.proximo contrario in prin.
comparaui confeſſionem productioni inſtrumenti. Nam cō
11 tra †confeſſionem ſuam quis auditur ad probandum contra
rium.C.de iu. & fac.igno.error.Azo in ſumma. C.de confeſ-
ſis.deberet ergo producens inſtrumentum audiri volens pro
bare contra ipſum,& tamen non videtur audiendus per hanc
literam.Solu.Inno.quod plus eſt probatio inſtrumentorum,
q̄ confeſſio: quod no.& vult dicere,quod licet ꝯtra confeſſio
nem factam verbo,quis audiatur,vt prędixi, non tamen con-
tra confeſſionem factam ex productione inſtrumenti. Nam
ſecundum Innocen. cum pars producit inſtrumentum ad ꝓ
bandum aliquem articulum, non debet audiri ad probādum
contrarium:cum allegans contraria non ſit audiendus. Item
duę probationes contrariæ ſibi inuicem derogant. C.de fide
inſtrum.ſcripturæ,& de fide inſtrum.imputari. Item plus eſt
confeſſionem tacitam habere, & probationem inſtrumenti,
quam confeſſionem tantum,ſecundum Inno.quod not.ſin-
gulariter.Pro hoc ſecundum Hoſtien. quia lingua labilis eſt.
ff.ad l.Iul.maieſtatis.famoſi,§.penult.Inſtrumentum vero fit
cum magna deliberatione: & ita etiam deliberate ꝓducitur.
Ideo minus ſubuenitur producenti,quam confitētu,cum po-
tuerit plenius deliberare.argum.d.c.imputari,& C.arbitrium
tute.l.fin.ſecus in alio qui forſan ex improuiſo & ſine magna
deliberatione confitetur,cui ſubuenitur & maxime cum me
moria ſit labilis.C.qui teſt.fa.poſ.hac conſultiſſima.§.at cum
humana:& error facti peritiſſimos fallit.de iu.& fac.igno.l.2.
& 3.Quæro qualia erant inſtrumēta compoſitionum de qui-
bus hic.Solu.Inno.quod erant forte talia quod per vnum an-
num tenebātur integre ſoluere iura epiſcopalia:& per alium
non omnia,ſed aliqua.Secundo quæro quid obiecit abbas in-
ſtrumentis prædictis.Soluit Innocen.quod obiecit defectum
ſolennitatis,cuius completio pendebat ex ratihabitione abba
tis,puta quod inſtrumenta ſibi non oberant, quia non inter-
uenerat ꝯſenſus capituli ſui.Ideo exceptio intantum præiudi-
cat ſibi,quod etiam ſi inſtrumenta pro ipſo faciant, ſibi non
profuit: ſecus ſecundum Innocent.ſi obijceret defectum ſo-
lennitatis quæ compleri poſſet per partem epiſcopi:quia ſi ve
rum non eſſet,vel etiam ſi verum eſſet, ſed epiſcopus nollet
illas ſolennitates complere, ꝑ hoc abbas non videtur renun-
tiare inſtrumento.pro hoc ſecundum Hoſt. quia primo caſu
eſt quid ſibi imputetur abbati. ſecundo caſu eſt quid imputet̄
ep̄o,vnde nō nocet abbati.arg.ff.de dolo.l.1. Tertio quæro,ſi
a quis dicit inſtrumentum falſum,a ſed non probat.dicit Inno.
12 quod remanet in ſuo robore: † nec opponens per hoc vide-
tur renuntiare iuri ſibi ex illo competēti.nec impeditur illud
petere, dum nō conſentiat illud verum eſſe. Nam comperta
veritate cedit error.8.di.veritate.niſi perſeueraret in dicendo
quod falſum eſſet,quia faceret contra conſcientiam. de prę-
ſcrip.c.fi. Et in hoc dicit Inno.quod licet per verba de quibus
in litera,nullatenus probauerit abbas inſtrumenta compoſi-
tionum,non tamen per hoc reprobatur,quod nūc dixi. Et ſe-
cimarum reciperet, non fuiſſet monaſterium condemnatum
ad plenam ſolutionem decimarum,quia ſibi non debebātur.
Nam licet compoſitio non debeat prodeſſe abbati, qui eam
impugnauit:non tamen debet dare epiſcopo, quod ſibi non
debetur. Oppono ad hoc, quod imo etiam hoc vltimo caſu
debeat iudicari pro epiſcopo, cum ei de iure communi hæc
debeantur ab eccleſijs ſitis in ſua diœceſi. de deci. dudum. vt
erant iſtæ. Solu. Inno.quod a iure communi receſſum eſt per
compoſitionem,quæ non improbatur. Fatet̄ tamen,quod ſi
epiſcopus reſpondiſſet abbati dicēti compoſitionem non va-
lere,& ego habeo ratum,quod tunc ſtandum eſſet iuri com
muni,quia communi voluntate receſſum eſſet a compoſitio
ne,quod procedit præſupponendo, quod abbas & epiſcopus
feciſſent compoſitionem inter ſe tātum quę perſonalis eſſet:
ſecus ſi erat realis:quia tunc,ſicut non poſſunt eam inire ſine
ſuperioris authoritate.de tranſa.veniens. ita nec ab ea recede-
re in præiudicium eccleſiarum ſuarum. regula delictum.lib.
6. Nec Innocen.videtur perſiſtere dicto proximo.dicit enim,
vt dixi ſ.ea.q.quod pro abbate nihil fuit iudicatum: ſed nec ꝓ
epiſcopo ferenda eſt iniuſta ſententia. Ex hoc infertur, quod
ſi inſtrumentum quod aduerſarius impugnat,continet,quod
debet mihi centum ſub conditione, non iudicabitur, quod
debeat ante conditionem exiſtentem.pro hoc inſti.de verbo.
obl.§.ſub conditione.& §.ex conditionali.de app.præterea,2.
Et plus dicit Innocen.quod ſi in diem deberet,non condem-
nabitur niſi poſt diem, ratione præmiſſa, quia nunquam eſt
ferenda iniuſta ſentētia pro aliqua partium, licet aduerſarius
iniuſte probet contractum. Sed pro improbante nihil ſenten-
tiandum eſt. Dic,quod ratio prædictorum in hac quæſtione
eſt,quod licet impugnans inſtrumentum non poſſit eo vti,ta
men ſecundum inſtrumentum pronuntiatur pro producen-
te:ſtari oportet inſtrumento ēt in his quæ ꝯcernunt fauorem
impugnantis,quia non poteſt iudex pro parte approbare,& ꝓ
parte reprobare,vt hic.eſſet enim ſibi ꝯrius,ꝯ id de ap.ſolli
tudinem. Item in eo quod ſ.ea.q.dixi,decimas deberi epiſco-
po de iure communi,intellige de quarta decimarū,vt in text.
15 & in d.c.dudum.† Sexto,an epiſcopus ſalua conſcientia pote-
rit tenere integras decimas,videtur quod non,per ea quæ dixi
in primo contrario. dicit Innocent. tutius eſſe quod ſoluat
id,quod deducendum erat. tamen poteſt etiam ſine peccato
tenere quouſque abbas per in integrum reſtitutionē vel alio
modo ſibi ꝓuideat:& hoc ex quo obtinet in cā, qa bene pōt
miniſter eccleſię qn̄q; puniri,imo & qn̄q; etiā ipſa eccleſia te
net ex eo ꝙ miniſter male agit.16.q.1.placuit. de hoc per Ho-
ſti.in ſumma.de ſen.& re iud.ſubrubrica.§.quot ſunt eius ſpe
cies.ver.ſed nunquid,& facit quod no.de conceſ.prab̄.c.1.in
glo.2.deinde quibuſdam interpoſitis refert Innoc.quoſdā di-
cere,ꝙ ſi ep̄s non iuuaretur niſi ex inſtr̄o in quo precipiebat̄
fieri

A D D I T I O.

a Inſtrumentum falſum. Adde Inno.in c.fraternitatis.de hęr.

Digitized by Google

gnat,vt hic,niſi aduerſarius vtatur impugnato: quia tunc va-
let pro vtroque. Nam exquo impugnatio nõ eſt cum effectu,
non debet obeſſe impugnanti.de iureiuran.mulieri.quæ ſin-
gulariter no.pro practica. Septimo quæro, in eo quod non iu
dicatur pro abbate quo ad deductiones: quia impugnauit in-
ſtrumentum, an hoc ſit verum in qualibet impugnatione,
dic quod non, vt patet per ea quæ dixi ſ. q.2. Et hoc declaran-
do dicit Innocent.in regiſtro contineri quod impugnat,quia
inſtrumenta dicebant,per metum regis extorta.& in hoc per
ſeuerauit vſque ad ſententiam: ideo iudex noluit ſibi adiudi-
care deductiones,licet per inſtrumenta competerent.argum.
de teſti. præſentium; quia illæ deductiones erant contra ius,
nec competunt abbati niſi per inſtrumenta, vnde cum dice-
ret inſtrumenta falſa & per metum extorta, contra conſcien-
tiam faceret ſi deduceret: & male faceret iudex ſi ſibi man-
daret, quod faceret contra conſcientiam. Si vero non dice-
ret inſtrumenta falſa, ſed concederet,licet diceret ea ſibi non
præiudicare de iure:tunc non obſtante tali impugnatione iu-
dex ferret ſententiam pro impugnante. Idem ſecundum In-
nocent.etiam in præcedenti caſu, quando impugnat ratione
falſi:ſi tamen deſiſtit ante ſententiam,quia pro eo pronuncia
bitur,nec exigitur quod aliter probetur contra cõfeſſionem.
Nam aduerſarius qui produxit inſtrumenta nihil dicere po-
teſt contra illa:nec ſuper hoc impugnantem aggrauare. Sed ſi
aduerſarius non produxiſſet, non poſſet is qui proprio motu
impugnat inſtrumentum ex illo aliquid petere,niſi probet il
lud verum eſſe,& hoc ante ſententiam: poſt ſententiam vero,
ſi iudicatur inſtrumentum eſſe verum, is qui impugnabat de
falſo, non prohibetur ex illo aliquid petere.de iureiur.mulie-
ri. Nam veritate comperta &c, octaua diſtinctione, veritate,
ſecundum Innocentium quæ not.& coniunge cum his quæ
dixi ſupra in pluribus quæſtionibus, & ſupra contrario 10.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus ſoluendi ſunt in moneta qua inſtituti fuerunt, niſi aliter ſit præſcriſcriptum,*
2 *Agens perſonali debet exprimere cauſam in libello,*
3 *Succedens loco alterius cenſetur eodem iure, & illud repreſentat,*
4 *Condemnatio ſit ad æſtimationem, quando id quod petitur non extat,*
5 *Petitio ſi eſt inepta venit laceranda,*
6 *Aduocati confeſſio an præiudicet parti,*
7 *Cenſus nec præſcribi,nec minui poteſt,*
8 *Præſtationibus annuis præſcriptio incipit ſuo anno,*
9 *Confeſſio aduocati infra quantum tempus poteſt reuocari,*
10 *Error iuris reuocatur vſque ad ſententiam.*
11 *Bonitatis in æſtimatione inſpicitur tempus contractus.*

1 Olim. † Soluendi ſunt cenſus ad antiquam monetam,
in qua inſtituti fuerunt:niſi ſit in alterius monetę
ſolutione præſcriptum. Primo ponit factum. Secũdo decidit
exprimendo motiua,ibi,cum igitur.Sinodatico:vel cathedra
tio.de offi.ordin.conquerente.dominicæ.dies ergo ſtatuta in
terpellat ſine aliqua monitione.de dolo.potuit. ſoluerint:an-
tiquitus poſtea ſoluebant lucenſes pro illis,vt ſequitur.pro il-
lis,ideſt pro vno quoque papienſi tres lucenſes. primo anno.
promotionis tuæ, quando de facultatibus epiſcopatus non-
dum poteras eſſe certus.argum.de reſtitut.in integrum, tum
ex literis. verſicu. perſpeximus. Et infra intellige ſecundum
Pet.& Abb.quod allegabatur præſcriptio in moneta lucenſi:
ſed p partem aduerſam negabatur præſcriptionem eſſe com-
2 pletam. Not.quod †agens perſonali debet exprimere cauſam
in libello,ſic expreſſit epiſcopus hic.pro hoc de libel.obla.ca.
3 fin. Secundo not.quod id quod ſuccedit †loco alterius cenſe-
tur eodem iure,& illud repreſentat,vt lit.penden.eccleſia. de
voto,magnæ,verſicu.cum igitur.ſic delegatus repreſentat de-
legantem.de officio delega.cum olim:& faciens,illum cuius
nomine fit.de officio deleg.paſtoralis.præterea, & poſſidens,
illum,cuius nomine poſſidetur.de reſtitu.ſpoliatorum, cum

illis,quia inepta p...
titione p hoc inſti.ad l.aquil.§.his autem verbis,& §. hoc m.
ff.de of.dele.l.1.quæ no. Ex his no.ꝙ in actione ex empto peti
poteſt rem tradi,licet liberetur venditor præſtando intereſſe,
5 quod dixi de fi.inſtr.cum Ioannes.† No.etiam ꝙ ſi petitio eſt
inepta:laceranda eſt.de iudi.examinata,vbi de hoc,quod pro-
cedit in litibus ordinarijs:ſed in ſummarijs qñ mandatur pro
cedi pura & mera veritate inſpecta:licet petitio in concluſio-
ne ſit inepta,ſufficit quomodocunque conſtet de Intentione
petentis.pro hoc quod no.Bar.in trac.de ſummacognitione,
& ff.de dona.filiusfamilias,& quia forma petitionis in talibus
non exigitur:ſed ſufficit proponi factum,& in actis ſcribi per
modum poſtea,vt no.de ver.ſig.clem.ſæpe.in prin.glo.datur.
Secundo op.ꝙ ex quo epſ.fuit proteſtatus de iure ſuo,non de
buerit poſſe currere præſcriptio.de of.or.paſtoralis.ad fin.q.1.
§.pe.ver.his autem.Glo.j.ſoluit,ꝙ proteſtatio non prodeſt cũ
quis facit ꝯ ipſum,vult dicere ꝙ epſ patiendo præſcribi vr̃ a p
teſtatione recedere.vel ſm Inn. proteſtatio non interrumpit
præſcriptionem niſi in caſib.C.de anna excep.vt perfectius.d.
c paſtoralis,& §.pe.pro hoc ſ.de præſcr.nihil,& c.ſanctorum,
6 & vtraque ſolutio eſt vera. Tertio opp.ꝙ confeſſio †aduocati
præiudicare non debuerit parti.C.de erro.aduo.l.1.Solu.Vin.
intelligendo ꝙ facta fuit parte præſente,& intelligente, vt in
d.l.1.& ſecundum eum nõ ſufficit tutorem & curatorem,vel
procuratorem fari in dominorum præiudicium. ff.de ꝯfeſ.cer-
tum.§.ſed an ipſus,ꝙ procedit ſi probatur ꝯſtum a dñis, & ſic re-
uocetur:alias ei ſtatur. Reſtituitur etiam eccleſia ꝯ ꝯfeſſionẽ
ſi ex ea capta eſt.ff.de mino.l.ait prætor.§.ſed & in iudicijs.de
in integ.reſti.c.2.lib.6.& ꝙ dixi,confeſſionem aduocati noce
re parti, intellige cum ſub noĩe partis aliquid ſcribit & porri-
git.argum.C.de erro.aduo.libellos ſeu preces concipientium,
in rubro, Quarto opp.in eo ꝙ ibi dr̃ non niſi 36.annorum,in-
nuit, ꝙ ſi completum fuiſſet ſpacium 40. annorum tempo-
re Laurentij epiſcopi, fuiſſet completa præſcriptio in mone-
ta lucen.cum tñ moneta lucenſis ſolueretur pro papienſi,ꝙ
autem alterius loco ſuccedit eodem iure cenſetur.21.diſt. in
nouo.Solu.vt in glo.pen.quæ in prin.repetit id quod dixi ſ.in
j.glo.deinde ibi,nam ſi quis.ponit intellectum literæ. poſtea
ibi.Cõtra opponit ad proxime dictum.deinde ibi,ſed ꝯtrium
videtur.opponit vltimo.Ibi,ſed cõtrarium verum eſt.ſtat pri-
mo dicto.& eſt ſenſus glo.quod verum eſt ꝙ præſcriptum ei-
ſet. Ad contraria vero glo non reſpondet.Hoſt.dicit,ꝙ hic nõ
potuiſſet præſcribi propter malam fidem. de præſcript.c.fina.
Ad hanc literam ibi, non niſi, ſubaudi, maxime. Nam ſicut
7 †cenſus non præſcribitur. C.de præſcri.30.anno.male agitur.
quod dixi de relig.domi.conſtitutus: ſic nec diminui poteſt,
ſaltim ab illa qui malam fidem habet,d.c.conſtitutus:hęc ſo-
lutio tolli poſſet præſupponendo ꝙ præſcribentes ſint bonæ
fidei:vt quia ſucceſſerunt in ius aliorum.de iure patr.cura. ſta
ergo ſolutioni præcedenti, ꝙ hic præſcriptum fuiſſet. Et ad
contrarium dic,ꝙ licet moneta lucenſis ſolueretur pro papiẽ
ſi,tamen præſcriberetur ꝙ non poſſet peti moneta papienſis.
nec eius æſtimatio vera, ſed ſtari oporteret æſtimationi factæ
per ſolutionem monetæ lucenſis.Nam moneta lucẽſis ſurro
gatur papienſi ad commodum ſoluentis,ex quo præſcriptum
eſt,vt hic. Et ad illud,an cenſus poſſit præſcribi.dic vt dixi c.ſi-
gnificauit.q.9. Quinto oppon. ad hoc,quia in præſtationibus
8 †annuis præſcriptio incipit ſuo anno:quia videntur tot obli.
gationes quot anni,& ſic non præſcribitur in totum. C.de p
ſcri.30.an.cum notiſſimi.in fi.Sol.quidam ſtant ꝯtrio. de hoc
in Spe.de loca.§.nunc aliqua,ver.41.Dic melius ꝙ inter viuos
vnica eſt obligatio,& præſcribitur contra eam. quod dixi de
præſcript.auditis.q.fin.Item hic non agebatur de præſcriben-
da præſtatione annua: ſed de qualificando modo ſolutionis,
quod eſt facilius. Et in hac glo.penultim.ibi,ſi quis alia.dicit
quod ſeruitus amittitur.Ibi,ſi communes.§.primo,vbi amit-
tit ſeruitutem quo ad horam qui alia hora vtitur, quam de-
beat.Ibi,vna eſt via.vide in ca.auditis,ver.quocirca. contrario
primo.ad fin.Ibi,auditis:vbi de hoc in glo.penu.& obſtat hoc
cap. immediate præcedentibus in gloſſ, quia ibi præſcribitur
in qui-

rote,quod ſenſit gloſſa,in fine.In eo quod dicit quod in dicta l.3.C.de erro.aduoc.ſic de facto contigit. Dic melius,vt in ſequenti contrario. Goffred. alternatiue de electio. ſcriptum. dicit quod oſtenſo errore vſque ad ſententiam reuocatur: vt in l.errore.alleg.in gloſſ.Infra triduum vero etiam non oſtenſo errore.dicta l.3.C.de erro.aduoc.Aliqui faciunt diſtinctionem inter errorem aduocati,& proprium,vt primo caſu ſine probatione reuocetur.videtur verius quod etiam in reuocanda confeſſione aduocati etiam infra triduum debeat doceri de errore, quia confeſſio aduocati ęquiparatur confeſſioni propriæ:vt infra eadem quæſtione, & pro hoc de confeſſion. cap.fin.vbi indiſtinctę dicit docendum de errore,& loquitur non in confeſſione propria, ſed iconomi. Oppono ad hoc, quia l.3.non loquitur affirmatiue,vt dicat confeſſionem fuiſſe infra triduum reuocatam: ſed negatiue, quod non fuit infra triduum reuocata: ſimile,quod nota de priuileg.accidentibus.in fine.& ſic videtur ponere ius, quod ex quo non fuit reuocata infra triduum,amplius reuocari non poſſit.Solu.poteſt dici quod cauſa poſt errorem durauit tantum ꝑ tres dies, vt ibi not,quæ ſolutio diuinat, tamen eam tenet hic Vincen. & bona eſt,& communiter tenetur: vel dic, vt ſupra eadem quæſtio.& licet dicta l.3.videatur ponere ius ex triduo,tamen potius ponit factum:quia,vt dixi, confeſſio etiam propria reuocatur vſque ad ſententiam,quod dixi ſupra de confeſ. cap. fin.ergo idem in aduocati confeſſione,quæ æquiparatur proprie.C.de erro.aduoc.l.prima. hæc procedunt in errore facti:

10 ſed error † iuris ſecundum omnes reuocatur vſque ad ſententiam,vt dicit glo.in illa l.3.& de hoc in Specu. de confeſſion. §.vltimo.in princip.Et in hac gloſſa ſecunda.ibi.§.vltim. qui confeſſus fuit hominem occidiſſe,probat illum viuere. Ibi, non fatetur qui erat,niſi ius ignorauerit.Ibi,electio.§.penultimo,ſi negaui ſeruum in poteſtate ante lit.conteſt. poſſum fateri contrarium. Ibi.§.vlt.pœnitet quis reſponſi vbi nulla captio eſt aduerſarij:vt quia poſtea plenius eſt inſtructus inſtrumentis,vel epiſtolis.Ibi.l.2.alias eſt.§.vlt.vide de pur.vulga.c. 2.contrerio primo,ad finem.Ibi,l.3.de hac s̄.ead.q. Secundo quæro de intellectu literæ ibi,ex hoc:dic,ſcilicet quia papienſes debebantur,& pro ipſis ſoluti fuerunt tres lucenſes ꝑ vno, quia ab initio valebant:ſed hodie vnus valebit ſex lucenſes:& ſecundum hoc dicit in litera ibi,declinationem.ideſt,diminutionem monetæ lucen.ſecundum Innoc. dic declinationem monetæ,ſcilicet papien.quia non inueniebatur. Tertio quære;& ſolue,vt in glo.vltim.Et in ea ibi,dominicales, inter dominicales quibus vtimur,non eſt.Ioan.And.ibi,l.3.hoc tenet

11 Goff.de iniur.olim.per l.ff.de euic.bonitatis:† vbi in æſtimatione bonitatis inſpicitur tempus contractus,& dicta l.3.incipit,cum quid:vide de iureiur.quemadmodum . in princip qō.2.ad finem.Ibi,& argum.contra.Sed non obſtant,vt in eis patet.Et de hoc plene dixi de decim.clem.2.qō.3. Ibi, ſi quis ignoret:vbi de hoc:& in Specu.de ſolu.§.nunc aliqua,in fine. Ibi,imperatores.ſecundum Ioan.& de hac l.vide ſupra capitulo,ex parte. notabili ſecundo. a

non ſunt vocabula iuris,ſed magiſtralia.ꝙ dixi de of. or. dilectos.vnde accipitur vnum ꝑ reliquo.Quarto no.ꝙ id ꝙ de iure cōi debetur,cum exigitur,non dr̄ imponi.Quinto no.id ꝙ no.in gl.ergo.ibi,& ita argumentum Et in ea ibi l.j.vide de iureiu.veniēs.q.3.Ibi,obligatione.vide de priui.paſtoralis. no.3. Ibi,obſeruare oportet proconſulem ne in hoſpitijs prębendis oneret ꝓuinciam.In fi.regula in generali.lib 6.Op.ꝙ non valuerit remiſſio ep̄i facta de ſpallis ſine ꝯſenſu capituli. de his quę fi.a prel.paſtoralis.de do.paſtoralis.So.intellige hoc c.ſ̄m illa,& ſupple ꝙ interuenit ꝯſenſus capituli. Secūdo op.ꝙ nō potuerit ep̄s eccleſię imponere cenſum trium librarum cerę, qa cenſus nouus non imponitur eccleſię,s̄.c.ꝓhibemus. Sol. hoc potuit ep̄s ex cā, qa exemit eccleſiā.ꝑ hoc ꝙ no.c.ſignificauit. Itē tres librę cerę ſucceſſerunt loco ſpallarum quę erāt prius impoſitæ.debent ergo cenſeri eodem iure, vt lit.pen.eccleſia.& ſ̄m Hoſt.hoc tangitur. j̄.ver. nec intelligo.q loquit̄ non de ꝓcuratione,ſed de certa penſione. Tertio op. ꝙ ex quo ep̄s exemit generaliter eccleſiam,non habeat eam viſitare.de relig.do.conſtitutus.Glo.2.ſoluit,ꝙ ibi confirmatio Apoſtolica interceſſit,intellige ex certa ſcientia:vt ibi not. vel ibi,qm̄

3 prçſcriptum eſt:licet enim remiſſio † ep̄i non ſufficiat ad plenum ius transferendum,ſufficit tn̄ ad præſcribendum,vt no. s̄.c.ſignificauit. Ita tn̄ ꝙ ſubditus noīe proprio non p̄ſcribat ꝯ ep̄m:ſed noīe non ſubditi:vt no.de prçſcr.cum ex officij:& c. cum olim. ſ̄m aliquos; dic ꝙ ēt noīe proprio pōt, dum tn̄ nō præſcribat obedientiam.de præſcrip.cum non liceat.Quarto oppo.in eo quod dicit de viſitatione bis in anno:ſufficit.n.ſemel.de offi.archi. mandamus.Glo.vltim.ſoluit dupliciter primo,ꝙ ſuffiett ſemel,niſi pluries opus fuerit;Secundo ibi, vel forſitā.ſoluit ſecūdo,ꝙ hoc erat impoſitum in fundatione eccleſiæ,ꝙ bis viſitaretur,pro hoc s̄.c.qīo.de iure patr.præterea. ſed hoc eſt diuinare; Tertio ſoluunt Io. Vin. & Goffr. ꝙ monaſteria plus in hoc tenent̄ q̄ eccleſiæ:quia eccleſiæ ſubiunt,l. diœceſanę:monaſteria non, & canon mandat monaſteria ſępius viſitari,18.q.ſecunda,non ſemel.Contra hanc ſolutionē eſt,quia hic loquitur de eccleſia,non de monaſterio.Sed dic, ꝙ in antiqua patet,ꝙ erat eccl̄ia canonicorū regulariū.Quarto ſoluit Hoſt.ꝙ hic loquitur de ſpeciali conſuetudine,quod dicit ſe expertum in monaſterio fiſcanenſi.& vt dicit,vulgariter dicit̄ de talibus eccleſijs , ꝙ ep̄s in eis procurationem habet cum feno,& herba,ſed hoc eſt diuinare,vnde prima ſolutio glo.verior.Et in hac gloſſ.ibi,mandamus,vbi de hoc. Ibi, dixit Vincen.Ioan.Phi.Goffrę. Ibi, viſitare.honeſte facit epiſcopus non viſitare cum non expedit : ſibi tamen non poteſt quæſtio referri.argu.j̄.ca.ſuti.libr. 6. Ibi,viſitandi. vbi de hoc.

Quæro

ADDITIO.

a Viſitatio eſt de lege. Adde Fran.Paul.in tract.de viſitatione . in prima parte, q.3.in 2.colum.verſ.anfero a.

ſubſidium.de quo ſupra cap.cum Apoſtolus, de officio ordi.
conquerente:quia cum charitas nũquam excidat,non poteſt
remitti:nec præſcribi.de pœnit.diſt.quinta,quærendum,& ſe
quenti vſque ad §.ex præmiſſis.de hoc J.q.3.Secundo quæro
de intellectu literæ ibi,præſeriptas.dic id eſt ante dictas. vel id
eſt per præſcriptionem inductas.prima expoſitio eſt de men-
4 te Hoſtien.Tertio quęro generaliter,† an epiſcopus,etiam de
conſenſu capituli,eccleſiam eximendo, vel alteri conceden-
do,puta abbati,vel decano pro ſua dignitate reſcipienti, poſ-
ſit,dato quod velit,& hoc exprimat,in ea iuriſdictionem epi-
ſcopalem a ſe in totum abdicare.Ioan Andr.late proſequitur:
dic,quod aut transfert iura epiſcopalia per viam delegationis
& poteſt quia per hoc non abdicat a ſe,cum ille faciat ſuo no
mine.de offici. delega.quoniam abbas: cum etiam poſſit re-
uocare.ff.de iudi.iudicium,de officio delega.paſtoralis.de in-
ſtitu.cum veniſſent.de præben. dudum. libro 6. aut transfert
faciendo illum ordinarium,& in hoc Ioann. 16.q. 2. viſis, in
glo.pleno iure. dicit,quod per tranſlationem non abdicat epi
ſcopus epiſcopalia omnia,ſed retinet hæc quatuor. viſitatio-
nem,procurationem propter viſitationem. Item correctio-
nem,& cathedraticum:& idem de chathedratico & viſitatio-
ne tenet hic glo.2.de correctione vero & procuratione idem
no de dona.paſtoralis.in gloſſ.penultim.vbi etiam dicit de ca
thedratico & viſitatione.Idem Hoſtien.hic,& in ſumma. de
rebus eccle. non alien. §.fina. ver. extra ſummam.plenius de
offi.ordi.§.quid pertinet.ſub §.ſunt autem,ver. & nota. Et ex
dictis Hoſtien.in varijs locis colligitur,quod ad prædicta ſunt
addenda alia quatuor ſcilicet Reuerentia: & pro hoc, quod
no. de tranſact.præterea,2.in fine,glo.3.& quod hic dicit gloſſ.
2.de patrono.Item charitatiuum ſubſidium,ſ.q.prima.Item
inſtitutio authorizabilis.de hoc de dona.paſtoralis.de officio
archi.cum ſatis.Item ea quæ ſunt epiſcopalis ordinis:vt nota.
16.q.2.in ſumma,facit de præſcript.veniens, & quod nota.de
præben.de monachis.Sed videamus motiuum,& ad partem
negatiuam, quod prædicta non transferantur,inducuntur ra-
5 tiones.Primo,† quia epiſcopus non poteſt facere alium ordi-
narium in ſua diœceſi.ne præla.vices ſuas.c.2.in gloſſ. 12.q.1.
experientiæ.Sed ſic transferendo faceret. Item,abſurdum eſt
quod epiſcopus poſſit a ſe abdicare iuriſdictionem epiſcopa-
lem:contra id.ff.de pact.ius agnationis. de regu. iur. iura ſan-
guinis. poſſet enim contingere, quod epiſcopus remaneret
nomine,& non re.contra id de elec.licet.de priuileg.quanto.
quia ſi habet centum eccleſias in toto,poteſt vnam eximere,
ergo & aliam & omnes. Item iuriſdictio epiſcopalis eſt iuris
publici,prima diſtinct. ius publicum, & talia non remittun-
tur.ff.de pact.ius publicum.pro hoc quod nota.de foro com-
6 petenti, ſi diligenti. in prima gloſſa. Præterea epiſcopus † in
conſecratione ſe obligat ad curam animarum & eccleſiarum
ex voto.de renuntia.niſi.§.verum.1.ad Timot. 4.in 6. & illud
votum ſic inhæret oſſibus epiſcopi, quod a ſe non poteſt ex-
cutere.de regula.cum virum.de ſtatu monachorum,cum ad
monaſterium. vnde etiam zelo ſpiritus ad religionem ſine
Papæ licentia non tranſit.de regula.licet,verſicu.illa.dicto ca-
pitu.niſi.in fine,imo nec longę peregrinationis votum emit-
tit cum effectu.de voto.magnæ.ver.ipſum etiam. Item,vt di-
cit hic gloſſa ſecunda,ſubditus epiſcopi non poteſt a ſe reijce-
re iuriſdictionem epiſcopi. de foro competenti, ſi diligenti,
& capitu.ſignificaſti. de renuntiat. admonet.ergo nec epiſco-
pus iuriſdictionem quam habet in ſubditum. argument. C.
de patri.poteſta.abdicatio:vbi pater non abdicat filium, nec
econuerſo.ſic nec etiam vaſallus alienat feudum ſine conſen
ſu domini,nec dominus dominium ſine conſenſu vaſalli.10.
col.de prohi.feu.alie Imperialem.§.primo.& §. præterea du-
catus.Præterea non poteſt epiſcopus exemptionem facere in
preiudicium inferioris,puta archidiaconi. de exceſſ. prælato-
rum, capitulo ſecundo, multominus in præiudicium patris,
ſcilicet ſucceſſoris. de election.innotuit. Item epiſcopus non
alienat niſi, vt meliora proſpiciat, duodecima, quæſtione ſe-
cunda,ſine.de his quæ fiunt a prælatis,tua.talis ergo abdicatio
non poſſet meliora reſpicere. Item patronus quantumcun-

conceſſione Papæ,vel epiſcopi ...
pitu.viſis,dic quod loquitur de inſtitutione. vnde ad alia trahi
non debet:vt nota.de præben.in Lateranenſi: quod dico eo-
dem titulo,de monachis.Ad rationem de papa:dic nota.in di
cto capitulo primo,de renuncia.ex prædictis iuribus,& ratio-
nibus colligit Ioan. Andr. tres modos quibus procedit plena
7 † abdicatio.Primus,quando ex certa ſcientia Papę:vt in dicto
capitulo, conſtitutus. Secundus quando ſic iudicatum eſt,
nec appellatum, vt in capitulo, cum inter. Intelligendo,
quod etiam non ſit petita reſtitutio. de in integrum reſtitu-
tione,capitulo primo.libro ſexto. Tertio quando ſic præſcri-
ptum eſt nomine tamen alterius:vt ſupra in tertio contrario.
Extra hos caſus dicit Ioann. Andr. quod quo ad caſus de qui-
bus in princip. quæſtionis non tenet plena renuntiatio,vel re
miſſio,ſeu exemptio.dicit tamen quod ſi epiſcopus cum con
ſenſu capituli, & ex cauſa conceſſit præterquam in chatedra-
tico,reuerentia,& charitatiuo ſubſidio,valet ꝯceſſio, nedum
perſonalis,ſed etiam realis:ita tamen, quod per id non fiat ab
dicatio, ſed quædam vicariæ commiſſio, licet perpetua,pro
hoc quod dixi in dicto capitulo,conſtitutus.in quarto contra
rio.Ex hoc dicit,quod ſi epiſcopus viſitationem, & procura-
tionem conceſſit abbatiæ,vel dignitati,abbas faciet prædicta
tanquam vicarius epiſcopi:& per hoc non erunt hæc abdica-
ta ab epiſcopo quin ſaltim abbate negligente poſſit viſitare:
pro hoc quod dixi de præben.de monachis. Idem dicit de in-
ſtitutione: quia abbas eam facere poterit tanquam vicarius
epiſcopi,ſi conceſſa fuit modo prædicto: ſed non erunt abdi-
cata ab epiſcopo, quin per querelam, vel appellationem adi-
8 tus poſſit inſtituere.de cathedratico † vero Archi.de præben.
capitulo primo. libro ſexto.dicit, quod licet generalis remiſ-
ſio non extendatur ad illud, ſpecialiter tamen poteſt remitti.
inducit not. de tranſactio. præterea.de præben. de monachis.
Sed contrarium not.decima ſexta,quæſtione ſeptima,quicun
que.in fine.primæ gloſſæ,vbi dicitur, quod licet in quantita-
te currat præſcriptio. ſupra capitulo proximo. non tamen in
toto,cum nec remitti poſſit,quod videtur placere Ioan.And.
licet non colligat expreſſe,& videtur verius per capitu. paſto-
ralis. de donatio. vbi in generali donatione non venit cathe-
draticum. Item non videtur ratione vocabuli cadere niſi in
epiſcopum cui ſoluitur ratione honoris quem debent epiſco
pi cathedræ epiſcopi. De reuerentia, & charitatiuo ſubſidio
placet Ioann.And. quod non poſſint remitti,per ſuperius di-
9 cta:de inſtitutione † authorizabili,licet Hoſtien.de officio ar
chid.cum ſatis.dicat eam præſcribi non poſſe, tamen contra-
rium ſeruatur:& licet non poſſet præſcribi, non ſequitur an
poſſit remitti: ita tamen, quod is in quem transferetur,faciat
tanquam vicarius,vt ſic per hoc non ſit ab epiſcopo abdicata,
quin ſibi petenti fieri fidem oporteat,facit quod not.in regu.
prima.libro ſexto.pro hoc quod not. Innocent. de præben.in
Lateranen.& dico in dicto capitulo.de monachis.& dic vt de
officio archi.cum ſatis, vbi dixi, quod etiam poteſt inſtitutio
talis competere ex iure ſpeciali inferiori tãquam vicario epi-
ſcopi, intantum quod epiſcopus non poterit reuocare. Sed
per hoc non tollitur dictum Ioan. Andr. qui loquitur quan-
do talis inſtitutio conceditur ab epiſcopo. tunc enim verum
eſt quod ipſe dicit, quod ex hoc non erit ab epiſcopo abdica-
ta.De receptione vero illorum quæ ſunt epiſcopalis ordinis,
dicit Innocent.quod valet licentia epiſcopi de conſenſu capi-
tuli data prælato, vt clerici, vel monachi ſui poſſint illa reci-
pere a quo epiſcopo voluerint: nec per hoc dicuntur ab epi-
ſcopo abdicata,quia & ipſe concedere poterit ſine alterius li-
10 centia. Quarto quæro, ſi † epiſcopus donat eccleſiam reli-
gioni exemptæ cum omnibus locis acquiſitis, vel acquiren-
dis:an erit exempta: videtur quod ſic, non ex vi donationis,
ſed ex vi exemptionis. In contrarium eſt id quod dixi ſupra
quæſtio.proxima,dic quod poſſet eſſe tale priuilegium exem
ptionis, quod facta conceſſione ab epiſcopo eo modo quo
poteſt, etiam intelligeretur ex toto tranſlata in religionem il
lam: alias procedunt, quæ dicta ſunt in proxima quæſtio-
ne, quod non intelligitur eccleſia tranſlata quo ad ea de
quibus

Digitized by Google

abolendam. Solu. illud in ſententijs & ſacramentis eccleſiaſticis exhibendis. de hoc de tempo. ordi. cap. primo & ſecundo. Tertio oppono ad idem, ꝙ potius debeat attēdi conſuetudo metropolitanæ. de ſpon. duo. c. fin. Solu. illud cum de ipſa apparet, hic non apparebat. Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio debetur nuntijs apoſtolicis.*
2 *Mediocritas eſt ſeruanda.*
3 *Onus in plures diuiſum facilius ſupportatur.*
4 *Viſitans debet inſtare prædicationi, exhortationi, correctioni.*
5 *Viſitans debet inſtare reformationi.*
6 *Fructus bene agendi non perit.*
7 *Procuratio an debeatur epiſcopo viſitandi per alium.*
8 *Grauans eccleſiam in quo puniatur.*
9 *Nuntij Metropolitani qui diſcurrunt per prouinciam an ſint procurandi.*
10 *Ius idem an ſemper ſit, vbi eſt eadem ratio.*
11 *Legati Apoſtolici an ſint procurandi. & de eadem materia. numero 12.*

Procurationes. Prælati tunc ſunt procurãdi cũ perſonaliter viſitant: & debent tunc concilium lateranenſe ſeruare, & prædicationi, correctioni, & reformationi vacare. legati nuntij Papæ pro his diebus tantum qui moram trahunt ꝓcurari debent. contra hanc conſtitutionem exactum eccleſię grauatæ reſtituitur duplicatum. Primo prohibet. Secũdo docet, ibi, porro. Tertio punit, ibi, quia autem moderamine. i. temperamento. de ver. ſig. c. fi. No. de triplici viſitatione de qua in gloſſ. t. Et in ea ibi, pacto. quarta, ratione priuilegij. argum. de exceſſ. prælatorum, acce-
1 dentibus. Et in fine. de hoc ȷ. c. proximo. † Secundo no. ꝙ nuntijs apoſtolicis debetur procuratio; & procurantur iſti quando tranſeunt, etiam ſi non viſitent, vt ſequitur, & patet s. cap.
2 cum inſtantia: nec tollitur tempore, vt ibi. † Tertio no. de mediocritate ſeruanda de officio cuſto. cap. primo. Quarto no. ꝙ numerus procurationum non debet excedere numerum dierum: quod procedit ſecundum Inno. in his quę conſiſtunt in victualibus. nam ſi velit recipere veſtes, & ſi equi moriantur, & velit alios emere, vel etiam expenſas recuperare quas fecit in eundo ad locum quẽ viſitaturus eſt: vel in alia ſimili cauſa. hæc omnia patẽt vltra computationem iſtarum procurationum ad dies, quod nota. Quinto no. ex hoc ſecundum Hoſti. contra eos qui recipiunt pluſquam expediat, & recondunt ad ditandos parentes, qui quandoque ex hoc ortis delidijs non tantum depauperantur: ſed etiam occiduntur. verius. Non habet euentus ſordida bonos Ouid. de triſti. lib. j. & in prouerbio dicitur, de male quæſitis non gaudet tertius hæres: & facit ꝙ no. de deci. non eſt. Sexto no. quod ſi vna eccleſia, vel perſona debetur epiſcopo qui per alium viſitat, vt hic: ſed ipſis viſitantibus ſic, vt ibi: & de modo procurandi dic vt ibi. Secundo op-
8 pono in eo quod grauans † eccleſiam punitur in duplum, ꝙ imo in quadruplum. 18. diſt. quoniam. Gloſſa vltima ſoluit, quod ibi de exennijs: quæ ſolutio non procedit per capitu. primum. in fi. ȷ. eo. lib. 6. vbi etiam de exennijs ſufficit reddi duplum. Hoſt. dicit videri quod ſufficiat reddi duplum etiam in exennijs de iure canonico. per d. c. primũ. Dicit etiam, quod contrarium poteſt intelligi cum ꝑ vim vel per confuſionem aliquid eſt extortum. argu. in Auth. vt iudi. ſine quoquo ſuffr. §. ſi igitur. in fine. & §. neceſſitatem. in fi. & de hoc ȷ. de ſimo. & ſi quæſtiones. ad fin. pro hoc quod not. in d. c. quoniam. in gloſſ. fin. hæc ſolutio diuinat. Dic tertio, quod ibi loquitur in alio caſu, quando archiepiſcopus epiſcopo accedẽti ad concilium aufert de his quę ſecum defert. Tertio oppono ad idem ȷ. de immunita. eccleſiarum, quia plerique. Solu. vt ibi dico.
9 Quæro, an nuncij † metropolitani qui diſcurrunt per prouinciam, ſint procurandi. Ioan. And. dicit videri quod ſic. de iureiuran. ego. N. de maio. & obed. dilecti. de pœnis. Romana. lib. 6. pro hoc quod not. Innocen. ȷ. c. primo. lib. 6. vbi dicit, quod quando archiepiſcopus pro negotio totius prouinciæ aliquo loco moram trahit, eſt continue procurandus: facit de elect. vt prætéritæ. Eadem enim eſt ratio in prędictis quæ in legato: ergo idem ius. Sed legatis & nuntijs apoſtolicis debetur procuratio cum tranſeunt per loca, vt hic, & s. in 2. notabili. Op-
10 pono ad hoc vltimum: quia, licet, vbi eſt eadem ratio † iuris communis, ſit etiam idem ius. non tamen vbi eſt eadem ratio priuilegij eſt idem priuilegium. de priuil. ſane. nuntijs autem apoſtolicis competit ex priuilegio ꝙ procurentur. Sol. Io. An. ꝙ priuilegium tale eſt corpore iuris clauſum: ideo idem quod de iure communi: ſecus ſi non eſſet corpore iuris clauſum: quod non videtur procedere: quia priuilegium eſſe corpore iuris clauſum: non immutat naturam priuilegij. & de iuribus continentibus priuilegium dicimus ꝙ perſonalia ſunt: nec extenduntur. de conſti. c. 1. vbi de hoc. vnde verius videtur quod non procurabuntur niſi eo caſu quo ſi archiepiſcopus per ſe diſcurreret ipſe procuraretur, etiam præſuppoſito quod ex cauſa rationabili mittat tales nuntios. de offi. ord. inter cætera. & c. ſi epiſcopus. lib. 6. & quod dixi in primo contrario.
11 Secundo quæro, an legati † Apoſtolici ſint procurandi, ſiue ſint de latere, ſiue non. Hoſt. ꝙ ſic dicens, ꝙ procurationem non leuant ratione viſitationis, quod dixi s. in 2. notabili: ſed ratione communis oneris. de procu. cum pro cauſa. de ele. vt prætéritæ. de ſta. mo. in ſingulis: & ſic dicit intelligendum qđ no. in ſumma de offi. archi. §. ꝙ ſit eius: & de hoc s. c. cum inſtantia.

ADDITIO.

a Debet viſitans. Adde Fran. Pauinum in tractatu de viſitatione.

Digitized by Google

dem ſe aſſerat impotentem, poteſt illum excommunicare
ſub conditione, ſi eſt potens.argum.ff.de ap.præterea.& relin
quere conſcientiæ ſuæ.de iureiuran.mulieri. Eo autem caſu
quo eſt impotens, etiam is qui viſitat, non habebit procuratio
nem, ſed viſitabit ſuis ſumptibus.de hoc ſupra capitulo, cum
Apoſtolus.in gloſſa ſecunda. Dic quo ad illud de excommu-
nicatione ferenda ſub conditione, quod licet lata teneat. d.c.
præterea:tamen ferri non debet, vt ibi no.& de modo proban
di inopiam dixi de conſti.quę in eccleſiarum.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio non currit contra procurationem quæ debetur ratione viſitationis.*
2 *Neganti quo caſu incumbat probatio.*
3 *Galli vocant ciuitates villas.*
4 *Expenſæ quando ratione intereſſe petuntur, quid deducatur.*
5 *Excommunicatio poſt appellationem ex cauſa legitima interpoſitam an ſit nulla.*
6 *Epiſcopus præſumitur habere viſitationem in monaſterio quod eſt intra ſuam diœceſim.*
7 *Ius ſibi dicere ſecundum iura ciuilia quando cuique licitum ſit.*
8 *Delegati factum non valet niſi probata delegatione.*
9 *Iudex & arbiter quis non poteſt eſſe in cauſa ſua, & etiam conſentiente aduerſario.*
10 *Excommunicatio valet ſine cognitione & monitione.*
11 *Epiſcopus cognoſcens inter ſubditos debet ordinem iudiciarium ſeruare.*
12 *Excommunicatio eſt mucro epiſcopi.*
13 *Excommunicatio quo caſu ſit iniuſta.*
14 *Iudex cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio.*
15 *Abſolutionem petens ad cautelam an ſit ſtatim abſoluendus.*
16 *Epiſcopus an poſſit tueri poſſeſſionem cum armis indiſtincte.*

Venerabili. Eccleſia etiam ciuitatenſis tenetur pro
curare epiſcopum procurãtem, licet
ipſum nunquam procurauerit. Primo ponitur querela. Secũ-
do iudicum inſtructio ibi, diſcretioni. Nota ꝙ contra procu-
1 rationem quæ debetur ratione viſitationis, nõ currit † præſcri
ptio.de hoc in gloſſ.2. Et hoc nomine ipſius ſubditi, nomine
autem alterius ſic, vt dicit glo.fi. Secundo no.ibi, oſtenderint.
2 caſum † in quo neganti, i.dicenti ſe non teneri ad procuratio
nem, incumbit probatio, cum alias incumbat dicenti, quod
dic ideo eſſe, quia ius commune fundat intentionem epi.100.
diſt.ꝯ mortem, de deci.dudum.Iac. Phil.& Goff. Opp. ꝙ fatue
allegauerint monachi in eo quod dicebant monaſterium eſ-
ſe ſitum in villa Nam hoc erat illud quod fundabat intentio
nem epiſcopi.16 q.vltim.omnes baſilicę. Glo.prima ſtat prio.
3 Dic melius exponendo verbum villa, † idest ciuitate ſecundũ
vulgare gallicorum, & ſecundum Goſ.ſic allegabant: quia vi
debatur ꝙ ex quo erant in ciuitate, non tenebantur ad procu-
rationem. Nam facile erat epiſcopo comedere in domo, &
viſitare: quia nec debet petere quod domi erat expenſurus.de
elect.vt præteritæ.de vita & hon.cle.cum ab omni: vt ſic pro-
curandus ſit tunc tantum, quando per monachos non ſuę ci-
uitatis fatigatur.12.q.2. charitatem: contrarium tamen hic
deciditur, quia etiam ſi locus viſitatus ſit in ciuitate procurã-
dus eſt viſitans. Et eſt ratio ſecundum Hoſtien. quia qui ſpiri-
tualia ſeminat &c. de præſcr.cum ex officij: & quia procura-
tio eſt annexa viſitationi.ſ.c.cum venerabilis. Ad ꝯtra in eo ꝙ
dicebatur ꝙ deducendum eſt id quod domi expenſurus erat.
4 Dic illud procedere quando petuntur † expenſæ ratione inte
reſſe. Procuratio vero petitur ratione officij, etiam ſi non in-
terſit. quia iura hoc non ponderãt. Ad c.charitatem: dic quod
non loquitur de epiſcopo viſitante ex officio, ſed de viſitatori
bus deputatis ad perquirendum iura epiſcopalis menſæ vacã
tis, quo caſu clerici habentes intra ciuitates propria hoſpi-
tia gratis impendunt officium. Secus ſi oportet eos exire. Et
in hac gloſſa prima, in fine. Iaco. Quæro de intellectu literæ,
ibi, intentionem. Hoſtien. intelligit de intentione principali,
Hoſtien. hæc exceptio tollitur per ...
eſt per mandatum Papæ.de iud. quia vero: quod vltimum nõ
procedit, quia ſi habuiſſent monachi iuſtitiam, Papa non iu-
dicaſſet pro epiſcopo. Item quod proxime dicit Hoſtien. eſt
diuinatio, in eo quod dicit in reſcripto dictum fuit quod mo
naſterium erat in diœceſi. Nam de nullo reſcripto fit hic mẽ
tio. ſta ergo primæ expoſitioni, quod verbum, intentionem,
intelligatur de intentione principali: & quare tenerentur mo
nachi, patet ex eo quod dixi ſupra in primo contrario. Secun-
5 do quæro de quæſtione facti: † Epiſcopus eduenſis acceſſit ad
monaſterium ſancti Martini in ſua diœceſi ſitum, mandans
abbati & conuentui quod pararent ſe ad ipſum recipiendum
& procurandum, quia intendebat eos viſitare Abbas reſpon-
dit quod nullo modo ſe pararet: quia monaſterium erat exẽ-
ptum a iuriſdictione epiſcopi. & appellauit ad ſedem Apoſto
licam, ſi epiſcopus hac occaſione monaſterium grauaret, &
adiecit, quod corã eo volebat probare exemptionem, vel co-
ram Papa, ſi epiſcopo placeret. Epiſcopus nõ obſtantibus præ
dictis excommunicauit abbatem, & interdixit conuẽtum, de
inde abbas coram Papa egit contra epiſcopum de iniuſta ex-
communicatione, vel potius nulla, & petijt ſe abſolui ad cau-
telam. Hanc quæſtionem late ꝓſequitur Inno.& eſt eius glo.
intricatiſſima & obſcura, & hodie non multum neceſſaria, ꝓ
cap.cum perſonæ.de priuile.lib.6.vt dico in ſequenti quæſtio
ne: tamen quia multum vtilia ad alios caſus q in ea continẽtur
ipſam refero. Præmittit autem Inno.ad hanc materiam, quia
ſæpe ſolent quæſtiones oriri occaſione viſitationum, & pro-
curationum denegatarum, & allegantur multa pro vtraque
parte. Et pro abbate inducitur, quod excommunicatio ſit nul
la, vel ſaltem iniuſta, & epiſcopus puniendus, & ꝙ ſit nulla ꝓ
batur, quia fuit lata poſt appellationem ex cauſa legitima in-
terpoſitam, quod ſufficit, etiam ſi non eſſet vera. Item quia la
ta ſine cauſæ cognitione de ap.ad audientiam, & c.dilectus, &
maxime cum coram epiſcopo obtulerit ex abundanti ſe pro
baturum exemptionem.de ap.interpoſita. Præterea, ꝙ ſit ſal-
tem iniuſta, & epiſcopus puniendus, inducebat abbas, quia ſi-
ne cauſa rationabili, & manifeſta eum excommunicauit, ante
quam iuſta cauſa excommunicationis probaretur.de ſen.exc.
ſacro.q.1.nemo. Nam cũ diceret abbas ſe exẽptum, & ita ne-
gatione ſua res erat facta dubia. C.qui.ad li.ꝓcla.non licet.l.1.
de reſtitutione ſpol.c.fin. Super re dubia non debet epiſcopus
pronuntiare. Item dixit Abbas. Ponamus ꝙ coram epiſcopo
eduenſi aliquis parochialis ſacerdos peteret ius parochiale ab
aliquo ſuo parochiano, & ille offerat ſe probaturum, ꝙ alius
habet in eo ius parochiale, eps deberet ipſum audire, & abſur
dum eſſet ſi excommunicaret eum non admiſſa exceptione.
Si ergo admitteret probationes ꝯ ſacerdotem parochialem,
ergo & ꝯ ſe debet admittere. alias non eſſet æquus iudex. 4.q.
4.c.1.in prin.decretorum. pro hoc de offi ord. cum ab eccle-
ſiarum, & c.ad reprimendam.de reſti.ſpo.conquerente. In ꝯtra
6 rium pro ẽpo allegatur: quia † ex quo conſtat, ꝙ monaſterium
ſitum eſt in ſua diœceſi, præſumptionis iuris eſt ꝙ in eo habet
viſitationem.de præſcr.cum ex officij.ſ.c.ſopitæ, & c.cum ve-
nerabilis.ꝯ.c.proximo.& non tantum eſt pręſumptio: imo et
dicebat epiſcopus hoc caſu ita eſſe veritatem, ꝙ monaſteriũ
ei ſuberat, & ꝙ hoc eſſet veritas, addebat epiſcopus, ꝙ fateba-
tur ꝙ ſi in veritate probaret abbas coram ſuperiore, ꝙ quo ad
prædicta eſſet exemptus, ſententia epiſcopi non valeret. Sed
ex eo ꝙ abbas obtuliſſet ſe probaturum exemptionem, dice-
bat ẽps hoc nõ ſufficere ad ꝓnũtiãdũ excõicationẽ nõ tenere,
vel iniuſtã eſſe, vel ad puniẽdum ẽpm. Faciunt & alia ꝓ ẽpo q
tãgunt in ſolutione rõnum abbatis. Sol. Inn. intricate loquit,
vt prædixi. Sed ordinando dic, ꝙ aut ẽps vult viſitare tanꝗ or-
dinarius: aut tanꝗ delegatus. Si vt ordinarius: aut vult viſitare
monaſterium in ſua diœceſi ſitũ, aut in alia Si in ſua, aut hoc
facit exequens ſuum officium extraiudicium: aut in iudicio.
Primo caſu qñ extra iudiciũ hoc facit exequens ſuũ officium
vt quia, ſicut dictũ eſt in themate, vadit ad viſitãdum monaſte-
rium in cuius poſſeſſione viſitãdi ſit, aut erat poſſeſſio quam
ẽps per ſe retinebat, aut per alium, quæ omnia membra de
clarantur,

Digitized by Google

tra abbatem dicens ſe habere ius viſitandi monaſterium: Aut
contra alium qui dicit ad ſe ſpectare ius viſitandi. Si contra
abbatem, cauſa dirimetur per arbitros, vndecima, quæſtione
prima, ſi clericus, & coget epiſcopus abbatem ad eligendum
arbitros, vndecima, quęſtione prima, peruenit, de offi. delega.
ſuſpicionis, ſecundum Innocen. qui non explicat an hoc caſu
poſſit epiſcopus ſibi ius dicere, ad quod dic, quod nõ, cum ſit
hoc caſu pars, tamen plenius quomodo poſſit eſſe iudex in
cauſa eccleſię, dic, vt no. de verborum ſignificatione ex parte.
Si vero agit contra alium, qui dicit ſe habere ius viſitandi mo
naſterium, ſequitur forum rei. ff. ad munici. de iure. de decur.
lege prima, de foro competen. cum ſit, ſecundum Innocen.
& hunc iudicem dicit Hoſtien. eſſe Metropolitanum, de foro
competen. ſane, quod procedit quando queſtio eſt inter duos
epiſcopos. Secus ſi inter epiſcopum, & inferiorem, puta archi
diaconum ſubiectũ alteri epiſcopo, tũc enim iudex eſt epiſco
pus archidiaconi. Sed ſi ſubeſt epiſcopo cum quo litigat, cau-
ſa dirimetur per arbitros, vt in proximo membro. Si autem
monaſterium quod vult epiſcopus viſitare eſt in alia diœceſi.
Dicit Innocẽ. quod ſi epiſcopus in veritate eſt in poſſeſſione,
idem eſt ac ſi eſſet in ſua diœceſi, quia rata erat ſententia lata
ab epiſcopo contra rebelles. Sed ſi coram ſuperiore non pro-
babitur, quod epiſcopus ſit in poſſeſſione viſitationis, facilis
erit ſuperior ad credendum, quod mala fide excommunica-
uerit epiſcopus, & ad puniẽdum ipſum, de hoc de verborum
ſignificatione ex parte, primo. Si vero epiſcopus viſitat tan-
quam delegatus, etiam ſi ſit vere delegatus, tamen delegatio-
nem non oſtenderit, non poteſt excommunicare viſitandos,
& ſi fecerit, non valebit, quia non valet quod faciunt delega-
8 ti † niſi probata delegatione. C. de man. l. prima 97. diſtinctio.
nobiliſſimus, de offi. de leg. cum in iure. & poteſt eis reſiſti. C.
de iure fiſci. prohibitum, li. 10. licet aliud ſit in legato de late-
re, cui creditur quãtum ad procurationem, etiam ſine literis,
ar. cap. nobiliſſimus, quia etiam in multis aliis gaudent pęro
gatiua, de offi. dele. cap. primo, libro 6. Sed ſi conſtet de delega
tione, licet viſitans excipiat, quod eſt exemptus, vt in poſſeſſio
ne libertatis, delegatus tamen, ſi ſentit delegantem eſſe in poſ
ſeſſione viſitandi, hoc non obſtante viſitabit & excommuni-
cabit, vt lit. pen. cap. primo. Ad allegationes abbatis reſponde-
tur, & primo ad id de appellatione, quæ præceſſit excommu-
cationem. Dicit Innocen. quod ſi appellatio eſt extraiudicia-
lis quantumcunque fiat ex cauſis legitimis, etiam ſi appellãs
offerat ſe probaturum, non cenſetur cauſa iuſta, niſi probetur
vera, vt no. de elect. cum inter G. de his, quę fiunt a ma. par. ca.
cap. primo, hic autem, vt refert Innocen. quoſdam dicere, fuit
appellatio extra iudicium, ex eo, quod abbas proponebat ſe
exemptum, & per conſequens epiſcopum non eſſe iudicem
ſicut etiam cenſetur extra iudicium ſi quis appellat ab epiſco
po ne ordinet aliquam eccleſiam de canonicis: vel ne confir-
met electum, vel inſtituat præſentatum, aſſerens hoc ad ſe ſpe
ctare, quã quamuis enim hęc ſint de iuriſdictionis, non tamen
ſuper eis requiritur ordinarium iudicium, imo plus extra, q̃
in iudicio aguntur, vel poteſt dici, vt no. de ap. dilectis, vt dica-
mus, quod cauſa probabilis, & veriſimilis facit pro epiſcopo-
& contra appellantẽ, ideo tenet, quod ſit contra appellationẽ
quod hic manifeſta erat cauſa. ſ. contumacia abbatis in nõ re
cipiendo epiſcopum ad viſitationem, quæ cauſa probatur eo
ipſo quod pro epiſcopo eſt pręſumptio iuris, ex eo, quod mo
naſterium eſt ſitum in diœceſi. vel ſi probatur, quod epiſcopus
erat in poſſeſſione viſitandi. Item Innocen. quibuſdam inter
iectis dicit, quod id quod dicitur, excommunicationem fe-
rendam eſſe ex cauſa, & monitione præmiſſa, locum habet
quando excommunicator procedit, vt iudex, hic autem pro-
cedit, vt pars defendendo ſuam iuriſdictionem ſuo mucrone
10 ſpirituali. Nam & alias valet † excommunicatio ſine cogni-
tione & monitione, de offi. or. cap. ſecundo, de ſenten. excom
mun. Romana §. caueant. 5. quæſtione prima, quidam. Dicit
tamen Innocen. quod monitio ſemper videtur neceſſaria, de
ſenten. excommuni. ſacro. quod eſt verius. Nec ob. cap. ſecun-
dũ, de offi. or. quia ibi ſit monitio generalis. Item ibi nemo ex
communicatur nominatim. Sed quo ad caſum noſtrum di-
cit Hoſtien. quod hic ſuberat iuſta cauſa. ex quo epiſcopus nõ
admittebatur ad viſitationem: nec eſt neceſſaria monitio, ex-
quo dicit abbas, quod illum non recipiet, cum per hoc probe
tur ipſius contumacia manifeſta. & in certis non eſt opus cõ-
iecturis. ff. de ver. ob. continuus, de re iudi. contumacia. quod
placet per id, quod dixi in ſolutione pręcedentis rationis, alias
autem ceſſante tali notoria contumacia ſemper eſt neceſſa-
ria monitio, vt prædixi: nec ſe iuuare poſſet epiſcopus ex eo,
quod diceret, quod excommunicauit vt pars, ſequendo illam
opi. quam proxime retuli, puta, vt prædixi, illa non eſt vera, &
expreſſe tollitur ex eo, quod excommunicator procedit, vt ſu
perior & tanquam iudex, vnde ſi uelit excommunicare tan-
quam priuatus nullo iure ſibi permittitur: imo prohibetur,
in cap. ſacro. ſi tamen excommunicat, excommunicatio te-
net, ſi excommunicatus in veritate erat ſubditus, ſed eſt abſol
uendus ſine difficultate, vt in c. ſacro. & uidetur poſſe dici, q̃d
ſi in excõmunicatione exprimeret, quod intendit excommu
nicare non tanquam iudex & ſuperior, ſed tanquam priuatus
quod ſententia contineret errorem, & ſic eſſet nulla. de offic.
delega. cum contingat. de ſenten. excommun. per tuas, videre
tur etiam voluntas repugnare poteſtati, iuxta illud de offi. de-
leg. cum ſuperior, & facit de conceſ. pręben. ex parte, & quod
ſententia lata eſſet a non ſuo iudice, & ſic nulla. de iud. at ſi cle
rici. Et ad id, quod dicitur, quod ius epiſcopi tollitur per nega
tionem abbatis. Dicit Innocen. quod illud habet locum in iu
diciis, tunc enim per negationem res efficitur dubia. vt dici-
tur in l. 3. C. qui. ad li. procla. non licet, ſecus extraiudicium.
vel dic melius, ſecundum Innocen. quod in iudicio res effici-
tur dubia, quo ad hoc, vt noua poſſeſſio non detur, ſed nõ im-
pedit, quin veteri vtatur. vt li. pen. cap. primo, de app. ſignificã-
te, ſupra titu. primo, conſultationibus. Item per negationem,
vel prohibitionem vel appellationem alicuius non debet, qs
dimittere vti iure ſuo. C. de rei ven. ſi fundum. C. debito. vẽdi.
pigno. impedi. non poſ. l. prima, no. de maio. & obedi. dilecti.
Ad aliud quod dicitur, quod epiſcopus admitteret exceptio-
nem contra parochialem ſacerdotem, ergo & contra ſe. Dicit
11 Innocen. quod quando epiſcopus † cognoſcit inter ſubditos
debet ordinem iudiciarium ſeruare: & ſecundum allega. po-
tius quam ſecundum veritatem iudicare, 3. quæſtione 7. iu
dicet. ſe-

Digitized by Google

... audire, ſed pars tantum vtilitatem cauſæ ſuæ, ſecundum
Deum,& cum bona conſcientia proſequi,quod fecit epiſco-
pus,ad quem pertinet viſitatio. Ad idem eſt,quia id, quod fa-
cit iudex non præiudicat alicui,vt priuato,de fide inſtrumen.
Inter.ad fi. vel melius,ſecundum Innocen.dic, quod etiam ſi
in iudicio coram archiepiſcopo vel Papa abbas prouocaret in
libertatem,vel ſi epiſcopus interdicto vti poſſidetis ageret cō
tra abbatem,nihilominus lite pendente vteretur iure ſuo, &
contradictores iuſte excommunicaret,dummodo in veritate
poſſideret,vt lit.pen.cap.primo. Et dicunt quidam,quod lice-
ret epiſcopo defendere poſſeſſionem ſuam cum armis mate-
rialibus,& ſimiliter,cum ſpiritualibus.ſ. per excommunica-
tionem,quæ eſt medicinalis,ſecunda,quæſtione prima, mul-
12 ti.arma enim & mucro † epiſcopi eſt excommunicatio . 24.
quæſt.3.corripiatur,16.quæſtione ſecunda, viſis. Ex hoc infert
Innocen. aliquibus interiectis,quod prælatus,cui denegantur
iura ſua,prudenter facit ſi procedit,vt pars,non,vt iudex,quia
tunc non aſtringitur ad iuris ordinem ſeruādum. Item, ſi age-
batur de iniuſta excommunicatione,erit reus,qui eſt fauora-
bilior quam actor,quæ no.tamen,vt dix in ſolutione proxi-
mæ rationis,non dicitur epiſcopus,cum excommunicat,pro
cedere vt pars, ſed vt ſuperior, vt iudex, vnde debet monitio-
nem præmittere,niſi exceſſus ſit notorius. Item licet præmiſ-
ſæ ſolutiones ſint notabiles,tamen quo ad caſum noſtrum il
la eſt vera,quod ex quo epiſcopus ſcit ſe eſſe in poſſeſſione vi
ſitandi , non tenetur omittere poſſeſſionem prætextu exce-
ptionis de exemptione; quia etiam ſi in iudicio ageret,vt di-
ctum eſt,pendente lite ſua poſſeſſione vteretur,ex quo de poſ
ſeſſione non dubitaretur,ſed de titulo,de in integrum reſt.ca.
ſecundo,vbi dixi,nec abbas debet ſibi poſſeſſionem ſubtrahe
re,quod etiam tenet Innocen.in fin.ſuæ glo.vt infra,quæſtio.
6.in fin. Et declarantur omnia,quæ dicta ſunt in hac quæſtio-
ne plenius in in quatuor ſequentibus,& præcipue in 6.quæſt.
13 in fin. Tertio quæro, ſi contra ordinarium † vel delegatum
viſitantem excipitur, quod eſt excommunicatus , & offert
excipiens ſe probaturum,& appellat. Dicit Innocen.quod ex-
communicatio ſecuta eſt iniuſta,vel nulla,de ap. interpoſita,
de offi.delega.cum ad hoc.de eo,quod dixi in proxima quæ-
ſtione de exceptione exemptionis,quæ non admi[illegible]itur . Sol.
Innocen.quod ratio diuerſitatis eſt,quia quando excipitur de
excommunicatione,bene fatetur eum iudicem,vnde poteſt
cognoſcere de exceptione fori.facit de reſcri. ſuper literis,ſed
quando dicit ſe exemptum,negat eum iudicem,ideo non co
14 gnoſcit. Oppono ad hoc,quia etiam cum iudex † negatur eſ
ſe iudex,ipſe cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio. ff.de iudi. ſi quis
ex aliena.ff.ſi quis in ius vo.l.1.d.c.ſuper literis. Solu. Innocēt.
quod quando conſtat quod aliquid eſt de iuriſdictione alicu
ius,ipſe debet parere. Si autem certum eſt,quod non eſt de iu
riſdictione eius,non tenetur comparere.ff.qui ſatiſd.cog.ſi ve
ro §.qui pro rei.de accuſa.veniens,vbi de hoc in glo.fin.in du-
bio vero comparere debet:quia alias teneret ſententia cōtra
eum lata,ſiue ſuper hoc quod ſua ſit iuriſdictio,ſiue ſup prin-
cipali. ff. ad municip. l. de iure, & ff. de iudi. lege ſecunda, §.
ſed ſi duo.& l.ſi quis ex aliena.C.de vinris,ſi ea.de reſcri.cum
ordinem,vbi de hoc,& procedunt hæc iura in hoc quod iu-
dex cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio,eo caſu quo de iuriſdictio-
ne contenditur,vt quia citatus dicit ſe habere ius reuocandi
domum,vel non teneri reſpondere authoritate literarum:q͂a
ſunt per dolum impetratæ d. capit. ſuper literis,& l.ſi quis ex
aliena. Secus ſi non quæritur de iuriſdictione tantum,ſed etiā
de principali,vt in quæſtione præcedenti,in eo,quod dicit ab-
bas,quod epiſcopus non poteſt viſitare monaſterium : quia
non eſt iudex,cum monaſterium ſit exemptum,p̄ hoc enim
non quæritur tantum an iuriſdictio ſit epiſcopi, ſed etiam de
principali,an monaſterium ſit exemptum,de quo non poteſt
epiſcopus cognoſcere,quia non poteſt eſſe iudex,nec arbiter,
vt in præcedenti quæſtione,nec poſſet etiam ſententiare ſup
iuriſdictione hoc caſu,niſi & ſimul pronuntiaret ſuper prin-
cipali . Item ſecundum Hoſtien.de priuilegio exemptionis
cognoſcere non poteſt , de iudic. cum veniſſet,quod non eſt
omnino verum,ſed dic,vt de priuileg.cum perſonæ, lib.6,vel

contrario. Dic,quod hoc non vrge[illegible]
poſſit eſſe arbitrator d.c.quintaualles,illud ſurgit ex conſenſu
partis,quæ conſentit tanquam in arbitratorem,& in quæſtio
ne præmiſſa non conſentiebat abbas in epiſcopum tanquam
in arbitratorem,ſed ſolum valebat, quod epiſcopus ſe infor-
maret tanquam iudex vel ſuperior : quo caſu procedit quod
nunc dixi,quod lit.pe.non tenetur epiſcopus deſiſtere abutē-
do poſſeſſione ſua . In eo autem quod dixi de exceptione
exemptionis,an ſit admittenda,dicit Innocent.quod non de-
bet admitti ante li.conteſta. ſed ſeruari debet in principali,de
foro competen.ex parte.ante li. conteſt.cap.primo,lib.6.Op-
pono ad hoc vltimum de eo,quod no. Innocent.de verborū
ſignificatione,ex parte.prima.vbi dicit,quod niſi abbas incō-
tinenti oſtendit coram epiſcopo priuilegium., vel aliam ex-
ceptionem probet, debet epiſcopus eum excommunicare,
ſecus ſi oſtendat. Solu. Inno.quod id quod proxime dicit ue-
rius eſt,quam id quod not.in dicto cap. ex parte,dicens,quod
non facit vim an abbas exhibeat priuilegium vel non exhi-
beat : quia non tenetur exhibere, nec licet epiſcopo recipere
probationes,cum nō poſſit de hoc cognoſcere, vt dictum eſt
ſupra eadem quæſtione, licet poſſit epiſcopus,non vt iudex,
ſed vt quilibet,ſe intrudere,non tamē ad effectum,vt iudicet,
de reſcrip.cum contingat,& ſecundum Innocen.in hoc tan-
tum cōtendimus an in veritate monaſterium ſit exemptum
vel non,vult dicere,quod hæc inſtructio non ſufficit:quia nō
attenditur, quod eſt in apparentia, ſed in veritate, dic quo ad
totam quæſtionem exceptionibus propoſitis contra iudicē,
per quem cognoſcatur,vt dixi de offic. delegat.cum ſuper. Et
quo ad exceptionem exemptionis.ſiue opponatur coram epi
ſcopo tanquam coram iudice & in iudicio,ſiue tanquam co
ram ſuperiore,& extra iudicium. Dic,vt de priuileg.cum per
ſonæ.lib.6.quia licet in eodem cap.loquatur de his,qui oppo-
nunt exemptionem,ad euitandum iudicium, tamē eadem ra
tio eſt ſi opponunt ad excludendum ſuperioris officium,etiā
quod facit extra iudicium,& per illud cap. dico,quod ex quo
allegatum eſt priuilegium vel præſcriptio ſuper exemptio-
ne ſi abbas eſt in poſſeſſione non viſitandi , vt quia diu non
fuit viſitatus,in ea conſeruabitur,ſi eſt poſſeſſio non violenta,
non clandeſtina,non precaria,vt in eodem cap.ver.& ſi priui-
legium. Et quamquam ibi loquatur quando priuilegium eſt
productum,tamen idem eſt poſtquam reus obtulit ſe proba-
turum, vt colligitur in eodem ver.ex gloſſ. antepenultim.&
probatur in eo.c.§.fi. Si vero reus non eſt in poſſeſſione liber-
tatis,lite pendente,vtitur epiſcopus ſua poſſeſſione,ut in dict.
ver.& ſi priuilegium,a contrario in eo, quod dicit excipiētes
ſeruandos in poſſeſſione exemptionis,ſi de ipſa docuerint,&
ex hoc tollitur tota difficultas tam iſtius quæſtionis , quam
etiam præcedentis . Quarto quæro,in eo, quod dixi ſupra in
15 ſecunda q.in prin.quod,abbas † petit ſe abſolui ad cautelam,
an ſit abſoluendus ſtatim cum hoc petit. Dicit Innocē. quod
non. quia præſumptio iuris eſt pro epiſcopo , cum monaſte-
rium ſit in ſua dioceſi. Sed ſi eſt in alia dioceſi,uel etiam in ea
dem: ſed ſtatim abbas exhibet aliquam probationem per quā
ſemiplene appareat vtcunque de exemptione , abſoluet ſu-
perior ad cautelam,ut not.de ſenten.excommuni.ſolet,libro
6.& de excep. Apoſtolicæ,quod procedit ſi abbas aſſerebat ſe
in poſſeſſione libertatis,quia tunc iuſta fuit appellatio, & in-
iuſte procedit epiſcopus, de priuileg. ut Apoſtolicæ. lib. 6.&
pro hoc,quod dixi in præcedenti quæſtione. Quinto quæro,ſi
abbas erat ſubiectus epiſcopo in alijs: ſed allegabat exemptio-
nem ſolum reſpectu uiſitationis. Dicit Innocen.quod adhuc
procedit,quod dixi in proxima quæſtione , quod fiet abſolu-
tio ad cautelam,quia etiam hoc caſu infertur nullitas excom
municationis,de exceſ.præla.cum ad quorūdam,ubi de hoc.
Sexto quæro,in eo,quod dixi ſupra,quæſtio. 2. & 3.quod epi-
16 ſcopus † poteſt tueri poſſeſſionem cum armis,an hoc proce
dat indiſtincte. Quidam,ut refert Innocen.dicunt hoc locum
habere tunc tantum,quando exequitur ius ſuum,uel,ſibi de-
bitum iure ſcripto uel conſuetudinario. Alij dicunt, ut refert
Innocen.& forte melius,quod quomodocunque ſit ius con-
ſtitutum,

Digitized by Google

ad hoc, quę dicta ſunt in 5. proximis quæſtionibus, maxime in ſecunda, videtur enim, quod abbas non poſſit excommunicari, ex eo, quod reſiſtit epiſcopo viſitanti, allegando exemptionem, pro hoc enim non ſpoliat epiſcopum. Soluit Innocen. quod verum eſt, quod non ſpoliat ex eo, quod excipit de exemptione, ſed ex eo, quod non permittit monaſterium viſitari, cum tamen in poſſeſſione viſitandi ſit epiſcopus. Ex hoc dicit Innocen. quod ſi abbas non reſiſteret viſitationi, licet alleget exemptionem, non poſſet excommunicari, quia, vt prædixi non impedit epiſcopum viſitare, quod nec facere debet, vt tit. pen. cap primo, ſed vtitur iure ſuo, quod poteſt, de electio. cum eccleſia. Et dicit Innocen. quod finis huius gloſſ. melius facit ad ſolutionem ſecundæ quęſtionis, quam ea quę dicta ſunt quinque præmiſſis quæſtionibus, quamuis, & illa plurimum ſint vtilia, vult dicere, quod ex quo epiſcopus poſſidet, abbas nullo caſu debet ei ſubtrahere poſſeſſionem: ſed prius docere de iure ſuo, quod placet, & ita dixi in dicta ſecunda, quęſtione in fine.

S V M M A R I V M.

1 *Plures eundem locum viſitare poſſunt.*
2 *Viſitans eandem prouinciam pluries diuerſo iure, plures procurationes exigere poteſt.*
3 *Archiepiſcopus an poſſit viſitare diœceſim Epiſcopi ſibi ſubiecti.*
4 *Procuratio debita ſingulis annis an debeatur in principio anni, ſicut annua præſtatio, vel legatum annuum.*
5 *Archiepiſcopus viſitans an viſitabit quemlibet locum.*

Cum nuper. Qui iure metropolico vel legationis viſitat prouinciam, in prouinciales, qui ſibi procurationem denegant poteſt proferre ſententiam. Primo ponitur quærela. Secundo mandatum, ibi, mandamus. Tertio cominatio, ibi, alioquin. ratum, hoc eſt iuſtum, & ęquum, de offi. or. cum ab eccleſiarum, & cap. ad re-
1 primendam.† No. quod plures poſſunt a eundem locum viſi-
a tare, viſitat enim epiſcopus, ſupra cap. proxim. & archiepiſcopus, vt hic. Item legatus, vt etiam hic, de hoc, de offic. archid. mandamus, & offic. archipresby. cap. fin. Secundo no. quod ſi
2 vnus †viſitat eandem prouinciam pluries diuerſo iure, poteſt plures procurationes exigere, ſicut hic innuit de archiepiſcopo, qui procurationem recipit cum viſitat tanquam archiepiſcopus. Item cum viſitat tanquam legatus, pro hoc de re iud. cum olim, de hoc, inf. quæſtione prima. Tertio colligunt aliqui arg. quod ſi archidiaconus abſente epiſcopo conſtituitur vicarius epiſcopi, poteſt procurationem recipere, ſicut hic procuratur archiepiſcopus cum viſitat tanquam legatus vel delegatus Papæ, quod tamen ſimile non eſt bonum, & quod viſitans nomine epiſcopi non debeat procurari, facit de offi. ord. inter cætera, de quo tamen dic, vt dixi, ſupra capi. procuratione, in primo contrario, & debet viſitans viſitare perſonaliter: alias non procuratur d. cap. procurationes, quod dicit Pet. de procuratione Metropolitani, procurationem autem legatio-

Dicunt quidam, vt refert Hoſtien. quod non, ſed tantum opulenta. Minutas vero parochias tunc tantum cum audit aliqd ſiniſtrum & graue: quia nec poſſent ipſum recipere cum tot ęquitaturis, ſupra eodem, cum amplius. Dic contra, & prouidebitur: quia viſitabit plures tales eccleſias vna die, & ab omnibus exiget vnam procurationem tantum, ſupra eodem procurationes, eodem titu. felicis, libro ſexto. Item quando totū deficit, debet de ſuo procurari, dict. capitulo, cum Apoſtolus, in gloſſa ſecunda.

ADDITIONES.

a Plures poſſunt. Adde Fran pauinum in tracta. de viſitatione.
b An detur in principio anni. Adde docto. in capitulo, peruenit. de arbi. & do. in c quanto, de cenſibus.

S V M M A R I V M.

1 *Penſiones antiquæ in qua moneta ſoluendæ ſint.*
2 *Moneta vna pro alia creditore inuito ſolui non poteſt.*

1 Cum canonicis. †Ad antiquam monetā: vel ſi non eſt in vſu, ad eius æſtimationem ſoluendę ſunt penſiones antiquæ. Primo ponitur exceſſum. Secundo mandatum, ibi, mandamus, maioris. ſ. cathedralis, pecunię, in numero, ſecus ſi in pondere, vt marchā, quia tunc de quibus ſoluatur, non eſt vis. Vincen. eccleſię tuę. epiſcopo loquitur, & dic tuę. ſ. cathedralis, quæ ſponſa ſua eſt, de transla. cap. fin. Hoſtien. de hoc in ſequenti contrario. No. ſummarium, & declara, vt in glo. ſecunda. Et in ea ibi, ſi quis, vide de empt. & vend. cum dilecti, quęſtione prima. Ibi l. pen. vide de vſuris cap. fi. §. primo, notabili. 2. Oppono, quia videtur innuere, quod epiſcopus teneatur ad penſionem exhibendam canonicis: & tamen penſio, quę debetur pro cenſu, ſoluitur ſuperiori, non inferiori. ſupra eodem capi. ſecundo. Solu. Hoſtien. intelligendo, quod hęc penſio debebatur canonicis forte de aliqua poſſeſſione, quę peruenerat ad epiſcopum, & ſic tranſiuit cum onere, de deci. paſtoralis, ſecus ſi pro illa poſſeſſione debebatur homagium, quia tunc non poteſt teneri canonicis, & de ma. & obe. cum inferior. de regu. iur. cap. fina. Nam quicunque hoc homagium recipiat, non tamen fit nomine perſonæ, ſed eccleſiæ cuius fidelitatem epiſcopus iam iurauit. de iureiuran. Ego N. Aut ergo epiſcopus acquiſiuit feudum ſine conſenſu canonicorum, & ſic ab eo repetitur ſicut a quolibet alio. aut cum conſenſu, & ſic ſi homagium retinebant, epiſcopus non debuit rem illam recipere, ſed ſi non retinebant, cum ſciant vel ſcire debeant, quod epiſcopus non faciet homagium, videntur illud remiſiſſe. argument. in eo, quod legitur & no. ſupra eodem, cum olim, vel poteſt dici, quod iterū iuret fidelitatē ſine homagio Pręposito, vel decano: ſed eccleſiæ tuæ. Hoſtien. quæ vltima verba non ſunt cla. a: quia non apparet quid importent illa verba, eccleſię tuæ: de penſione

ta:ad quod opponit,quod imo requiratur tempus ſufficiens ad præſcribendum,ſupra cap.peruenit,& nõ ſoluit. Dic quod quo ad caſum huius capit.non refert:an duobus vel pluribus annis fuerit facta ſolutio. Nõ enim quæritur hic an debeatur: ſed præſupponitur quod ſic. Ad iura autem quę alleg.glo.dic, quod loquuntur in alijs caſibus:ſed quo ad ꝯſtituendum cenſum, verum eſt,quod requiritur tempus legitimum ad præſcribendum,quod dic,vt in dict.cap.peruenit. Et in hac gloſ. ibi,hoc quoque,regula pluralis.libro ſexto. Solutio vero patet per l.præcedẽtem,quia regula locum habet vbi numerus
2 non adijcitur. Secundo quæro, ſi prima moneta † inueniretᷣ, an ſolui poſſet. Gloſ.vltima,quod non,ſi non eſt in vſu.quod procedit inuito creditore , ſecus ſi patitur.ff. de condi.& demon.quamuis,& ſibi imputet qui talem elegit.ff. pro ſocio. ſocius ſocio. Tancre.de hoc de iureiuran.quanto,& ſupra capitulo quanto, & capitulo olim . Et in hac gloſſ. fina. ibi,§.ſi conueneri,vide hanc & ſequentem,de cler.non reſiden.tuę, contratio ſecundo.

S V M M A R I V M.

1 *Oratoria an poſſint fieri ſine authoritate diœceſani.*
2 *Oratoria an gaudeant immunitate eccleſiaſtica.*
3 *Oratorium & eccleſia qualiter differant.*

Authoritate. Propter priuatum oratorium procuratio ratione viſitationis nõ dẽtur. Inhibemus,hoc idem inhibuerat Honorius in compilatione ſua.de capel.mo.c.2. Oratorijs,in quibus ſine authoritate diœceſani non poſſunt ponere campanas,de priuileg.patentibus,celebrant,ex neceſſitate,cum non ſit alia eccleſia uicina, alias non licet,de conſe.di.2.vnicuiq;,& c.ſi quis ẽt. Goff.de hoc ȷ.q.3.viſitationis h.d.quia aliæ ſunt ſpecies procurationũ quę ab oratorijs deberi pñt de quib.ſ.c.procurationes. Extorquere violentiam no. Quæro de rõne decidendi. Gl.ſoluit,& in ea ibi,caput,vel eccleſiam in cuius parochia habitant . Secundo quęro,quis hẽbit curam de his,qui habitant in oratorijs. Hoſt.dicit,ꝙ ſi ſunt monachi profeſſi curam hẽbit abbas vel cui committit eps ſub quo habitant,& quamuis habitãt, de priui.c.j.ad fi.li.6. Si vero ſunt laici,puta bubulci,timet Ho. de ipſis ne periclitentur , quia nec proprio ſacerdoti nec illi ſub quo habitant de licentia ꝓprii confitent. Sed qñq; monachis,qui non hẽnt ꝑtãtem,de pœ.omnis,16.q.1.placuit,alias peruenit. Dicit autem prouidendum ꝑ ſedem Apoſtolicam, ex quo viſitantur hęc oratoria,vt hic,ꝯ quod poſſet collegi ꝑ prædicta argumentum efficax,ꝙ viſitanda ſint Dicit Io. A.ꝙ ſm hoc ultimum poſſet argui de omnib. priuatis , & ipſorũ familia,ꝙ viſitari dẽrent,quod eſt abſonum,quod placet,viſitant.n.per prælatos eccleſiaſticos ſolum loca eccleſiaſtica , & familiæ eccleſiaſticę,mercennarii aũt non cenſentur de fami
3 lia.de priui.per exemptionem,& c.ſi.ver.non ſic.li.6.† Tertio quæro an poſſint fieri oratoria ſine authoritate diœceſani. Dicit Hoſt.ꝙ ſi fiunt ad celebrandum,requiritur authoritas epi vel Papæ,de priui.in his,in Auth.vt nullus fabri.orato.do.§.j. col.5.ſecus ſi fiant ad orandum,de priui.patentib. Op.ad hoc, ꝙ etiam ad celebrandum poſſint fieri ſine licentia diœceſani, de cle.pereg.c.3.vbi libere permittiť etiam peregrinis clericis celebrare in ſecreto. Sol.ibi celebrant in eccleſia,ſecus in oratorio,in quo non celebraĩ ſine licentia epi:vt prædixi,de conſe.di.1.vnicuiq;,in quo ẽt ꝑ diœceſanum non datur licẽtia celebrandi niſi ex neceſſitate:vt quia non eſt vicina,de cõſe.di.j. ſi quis ẽt,quo etiam caſu certis feſtiuitatib.de quib.in illo c.ſi
2 quis,celebrari non dẽt in oratorijs,de hoc ȷ.q.6. † Quarto q̃-
a ro,an oratoria ᵃ gaudeãt immunitate eccleſiaſtica. Goff.ꝙ ſic, Ho.ꝯ:quia intelligitur dedicatum Deo,nec cenſetur locus religioſus vel ſacer. vnde & ſi hodie oratoriũ, cras fieri poterit camera. Op.ad hoc de immu.ec.c.pe. Dic,ꝙ ibi non de oratorio,ſed de baſilica,q̃ licet non ſit conſecrata,tñ eſt conſecranda,& eps in ea primum lapidem imponit,de cõſe.d.1.nemo,

rium ſic ordinatum, ꝙ certa ...
ibi deſeruire,viſitabitur ꝑ epm, & procurationem ſoluet, cũ ſit locus ſacer,& in ꝑtãte epi,& certam hẽat ꝑſonam quę viſitanda eſt,ar.de reli.do.de xenodochijs,de ꝯſe.di.1.clericos. Et vr̄ ꝙ hoc caſu ſit miniſter ꝑñtandus epo,etiam ſi tale oratoriũ ſit in grãgia.ar.16.q.1.in parochia. Inn.& quid ſit grãgia,dico de præb.de monachis q.8. Alii tñ,vt refert Inn.ꝯ. Primum verius, & bene probatur hic,ibi,interdum aliqui &c.a ꝯrio, & hæc ſingulariter no.& procedũt niſi hẽntes talia oratoria ſint exempti:quo caſu,licet hẽant certos miniſtros,& ſint inſtituta ad celebrandum,non tñ viſitabuntur,nec ꝑñtabuntur miniſtri epo,ex quo non hẽnt curam populi,de capel.mo.c.1.li.
3 6. † Sexto quæro,quæ differentia eſt ᵇ inter oratorium,& ec-
b cleſiam,dicit Inn.ꝙ eccleſia dr̄ vbi certa dos ſtatuta eſt pro ſacerdote,& clericis ſeruientib.& pro aliis neceſſitatib. de conſe.di.1.nemo ȷ.ti.1.cum ſicut. Oratorium vero dicitur locus vbi oratur:ſed non dicitur miſſa,de conſe.diſt.1.vnicuique,de licentia : tñ epiſcopi ibi licet aliquando miſſas celebrari:ſed non in magnis ſolemnitatibus,de conſe.diſt.prima,clericos, & c.ſi quis,de hoc,ſupra q.3.in fine.

ADDITIONES.

a Oratoria gaudeant. Adde Arch.in c.vxor felicis,circa prin.16.q.4.Ab.in ca; pe.de immu.ec Ab.in c ſi.de ec.ædifican.
b Quæ differentia eſt. Adde Io.An.in c.ſi.de conſuetu.do.in c.oratoriũ.42.di;

De conſecra.eccle.uel alta. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia & altaria quare debeant conſecrari.*
2 *Eccleſia an & quando ſit conſecranda.*

Viſo de cenſibus:quia in conſecratione eccleſiarum cõſueuerunt immunitates cõcedi,& cenſus ẽt teneri,ideo &c. Go. hæc continuatio non cõcernit niſi primam partem rubricę, de conſe.ec.non autem ſecundam de ꝯſe.alta. Hoſ.continuat ad inferiora,qa miſſę de quib.dicturi ſumus,non ſunt celebrãdæ niſi in eccleſiis vel altarib. & ideo &c. vel dic , ꝙ quia in plurib. titulis facta eſt mentio de eccleſia,cum eccleſia dẽat conſecrari,ideo ſubiicit de ꝯſecratione eccleſię,& ne multiplicaret rubricas,adiecit de conſe.altaris,de m ã,de conſe.di.1.68.
1 di.eccleſiis,1.q.2.c.1.repetit in 6. † Quęro quare eccleſia & altaria dẽant conſecrari. Dic ꝙ ꝓꝑ reuerentiam Euchariſtiæ, q̃ conficitur in miſſa.q̃ celebrari dẽt in eccleſia conſecrata non alibi,de conſe.di.1.miſſarum . Op.ad hoc, quia fruſtratoria vr̄ conſe.eccleſię vel alta.cum ſint res inanimatę , & non ſuſceptibiles grę ſpũalis,ad quã requiritur mens diſpoſita, de bap. maiores,ver.ſed adhuc,& ver.item.So. Thomas parte 3.q.83. ar.3.dicit,ꝙ conuenienter eccleſia conſecratur ad repræſentãdum ſanctificationem quã ꝯſecuta eſt eccleſia ꝑ paſſionem Chriſti. Tunc etiam ad ſignificandum ſanctitatem q̃ requiriť in his,qui ſacramentum Euchariſtiæ,quod in eccleſia conficitur,ſuſcipere dẽnt . Per altare vero ſignificatur Chriſtus,& eius ſanctitas,de qua Lucæ 1.quod ex te naſcetur ſanctum vocabitur. Dicit ergo Thomas,ꝙ conſecratio altaris repręſentat ſanctitatem Chriſti. Conſecratio vero eccleſię ſanctitatem totius eccleſiæ. Ad ꝯrium tñdet,ꝙ licet eccleſia & altare nõ ſint grę ſuſceptiua,tñ ex conſecratione adipiſcuntur quandã ſpiritualem virtutem per quam redduntur apta diuino cultui:vt .ſ.homines deuotionem quandam exinde percipiant, vt ſint paratiores ad diuina.& ob hoc ante cõſecrationem emundãtur & exorcizantur,vt exinde virtus inimici pellatur,vnde ẽt, vt refert Tho.quidam probabiliter dicunt,ꝙ ꝑ ingreſſum eccleſiæ conſecratæ conſequitur homo remiſſionem venialiũ ſicut per aſperſionem aquæ benedictæ de hoc vltimo in prohemio 6.in gl.ꝑ benedictionem:pro hoc quod dr̄ in pſal. Benedixiſti

Digitized by Google

ſi,vt in ꝯrio. Et eſt ſenſus,quod ſi mouetur menſa.i. locus in
quo ꝯſiſtit conſecratio altaris, conſecrari dēt. ſecus ſi moueṫ
tabula.i.totum altare,ſeu lapis altaris:quia tunc conſtat,ꝙ mē
ſa.i.locus in quo ꝯſiſtit conſecratio,non moueṫ, vt quia intra
tabulam eſt mēſa.i.qdam paruus lapis ſub quo ſunt reliquię:
& ibi ꝯſiſtit ꝯſecratio,qđ declaro plenius J.q.3.Secundo op.
c ad idem.Nam reperitur altare viaticum,quod pōt deferri de
loco ad locum,& in eo celebraṫ,de priui.in his,& c.ſi.li.6.So.
Inn.ſtando ꝯrio,dicens,quia conferat eſt ideo dr̄ viaticum.ar.
de cōſe.di.i.miſſarum,& de hoc J.c.ligneis.Tertio op.ad hoc
de c.miſſarum,pręal.vbi innuitur,ꝙ nō licet celebrari niſi in
locis conſecratis.So.Inno.ꝙ locus ꝯſecratus dr̄ hoc altare, ex
3 quo eſt ꝑ epm̄ conſecratum,& ſic vult Inn.ꝙ cum † altari via
tico celebrari poſſit vbiq; ēt extra eccleſiam.Hu. tn̄ & Arch.
in d.c.miſſarum,dicunt non licere celebrari in locis non ꝯſe-
cratis.i.extra eccleſiam,ēt cum altari viatico, niſi de licentia
epi,q đ aperte probaṫ in d.c.miſſarum,& c.ꝓcedenti,& trib.ſe
quentib.& c.concedimus,vbi ēt hoc no. in gl.1.Sed dictū In.
communiter ſeruatur,de altari viatico dicit Inn.ꝙ ſi moueaṫ
lapis vbi eſt ſigillum ꝯſecrandum,eſt altare,qđ autem ſit ſigil
d lum,dico J.q.3.Quarto op.in eo,ꝙ in ſi.dicit lr̄a, ꝙ ſi motū d
eſt altare,non per hoc dēt eccleſia reconſecrari,ꝙ imo ſic, de
conſe.di.1.ſi motum.So.vt in gl.vlt.Et in ea ibi.i.altare,ſic ꝯ-
uerſo 1.q 5.altare.Quęro de intellectu eius,quod dixi ſ̄.ꝯrio.
qn̄ dicatur motum altare.Gl.1.ſoluit ibi,& ꝙ dicit,vſque ibi,
ꝯſecratio &c.Secundo quæro, ad idem, in quo ꝓcipue ꝯſiſtat
4 conſecratio † altaris.Gl.e.dicit,ꝙ in coniunctione menſę.i.la
pidis ſuperioris,& ſtructuræ inferioris.Ita ꝙ ſi menſa eſt mo
ta,vel aliquis de lapidib.tangentib.menſam,execratum eſt al-
tare,& idem Inn.ſ̄.c.ſup rubrica.qđ dicit Io. A.nimis rigidū.
Dic,ꝙ ſaltē tutius eſt,non tn̄ de quolibet minimo lapide hoc
dicendum eſt,ſufficit.n.ꝙ forma non muteṫ,licet aliqua pars
lapidis rupta ſit ſeu exigua.& ſi vnus totus lapis moueṫ , non
pōt hoc fieri quin alteretur forma,& ideo ſic ꝓcedit primū
dictum,& hoc declaro plenius in ſeq.q.Et in hac gl.ibi, con-
iunctione, q̄ poteſt deſignare coniunctionem fidelis animæ
ad Deum,ſimile de biga.debitum,ibi inferioris, dic tn̄ quod
in ꝯiunctione conſiſtit conſecratio,ſiue lapis ſuperior ſit mo
bilis.Tan.ibi non ſacrum,hoc ꝓcedit in liquorib. & in his, q̄
commixtionem ꝯfundunt, ſecus in aliis, & ſic non procedit
in caſu quem ponit gl.cum aliquid addiṫ altari.Dicit tn̄ Hoſ.
ꝙ pp hanc additionem non reconſecrabiṫ,cum non ſit enor-
5 mis ſęſio.Tertio quæro.quod dr̄ † ſigillum ꝯſecrationis in al
tari.Gl.2.quæ fuit Ala.dicit,ꝙ in lapide ſit in conſe. Inn.dicit
clarius,ꝙ dr̄ quoddam foramen vbi ponuntur reliquiæ,& il-
lud ēt dr̄ ſepulchrum.Pro hoc facit ſm Hoſt.in pontificali.qa
dicit eps,ꝯſecretur hoc ſepulchrum.Et dicit Inn.quod hoc ſe
pulchrum qn̄q; ponitur in parte ſuperiori, & clauditur,qn̄q;
paruo lapide quadrato vel rotundo,qn̄q; ſub tabula reconſe-
crandum eſt altare,& ſm Hoſt.ſic poteſt intelligi de conſ. di.
1.ſi motum.Idem dicit Inn.ſi concuſſa fuerit tabula:ita quod

firmare cū calce,ſiue malta confecta cum aqua ſolenniter bn̄
dicta,vt ibi ſequitur,& ſic oportet epiſcopum eſſe cementa-
rium,ſed quia quilibet non eſt aptus ad hoc, credit Hoſtien.
ſufficere quod epiſcopus liniat opus circunquaque, & ſuper
ponat lapidem ſicut ſciuerit ac poterit,& poſtea melius firme
tur & aptetur per ſacerdotem,ſi talis pęciens eſt,qui ſciat hoc
facere,vel eo deficiente per clericum,& ſi nullus ipſorum ꝑ
fecte ſciat,fiat per laicum cementarium:quia neceſſitas non
habet legem,de conſe.diſt.1.ſicut.Et ſic debet intelligi,quod
in eodem libro ſequitur, quod miniſtri lineant menſam: &
optime firment,quia nec epiſcopum decet tale officium,hęc
declarantur ad plus in ſequenti quæſtione. Quinto quæro,in
eo,quod dixi in proxima quæſtione,ꝙ reliquiæ ponuntur in
foramen,quomodo hoc fit. Solu.de ſe patet. quia in forami-
ne, quod fit in tabula altaris vel in lapide altaris imponuntur
reliquiæ ſanctorum,& ſolet ibi poni nomen epi conſecrantis
& nomen ſancti in cuius honore conſecratur, & ſi foramen
eſt in tabula,ſuperponitur lapis,qui dicitur menſa:vt ſ̄.in 1.ꝯ.
rio.Si autem foramen eſt in pede altaris,ſuperponitur tabula
quod melius,perpenditur videndo fieri quam verbis exprima
tur.ar.de dona.Apoſtolicę.Sexto quęro,in eo,quod dixi in ꝓ
7 xima q. de reliquiis ponendis in altari,† an pro reliquiis poſ-
ſit poni corpus Chriſti.Io.de conſe.di.1.placuit,in glo.1.dicit
ꝙ ſic,quod etiam vr̄ velle liber pontificalis.Hoſti.in ſumma,
c.§.3.dicit ſe ſuper hoc conſuluiſſe.Inno.quartum,& eum de
aſſiſtentium conſilio reſpondiſſe contrarium. Et pro hoc ſe-
cundum Io. An.quia Euchariſtia eſt cibus animæ,de conſe.di
ſtin.1.panis,& c.calix,& c.non iſte panis,& ca.illo,nec ſeruari
debet,ſed totum poſt confectionem ſumi.100.diſt. comperi-
ntur,J.ti.1.ex parte,niſi id fiat ad opus infirmorum 100.di.tri
bus,& c.ſe.J.ti.ſane.de cuſto.Eucha.c.1.de ſen.excommu.per
mittimus,de offi.arch.c.3.in gl.3.& non eſt vtendum reb.niſi
ad vſum ad quem inſtitutę ſunt,de appel.c.3.& ibi concor.in
gl.1.fertur tamen de Leone Papa,quod deficiētibus reliquiis
dedit partem corporalis,& Euchariſtię pro reliquiis in dedi-
8 catione eccleſię.† Septimo quæro,an reliquię ſint de neceſſi-
tate

ADDITIONES.

a Si ſunt lapidea. Adde quod altare debet eſſe lapideum,vt in c.concedimus,& ibi Arch.de conſe.di.1.Et quis inſtituit quod altare debet eſſe lapideum, dic quod ſanctus Silueſter ſecūdum Tho.in 4.ſen.10.d.q.4.ar.2.fallit in altare laterã.quod debet eſſe ligneum.vt eſt gloſ.2.in c.altaria.el 2.de conſe.di.1.ſed Pet.de Monte in ſuo repertorio,in verbo altare,di.quod vidit altare lateran.lapideum in quo ſolus Papa celebrat.
b Sine permiſſu dioceſani. Adde c.nemo eccleſiarum.de conſe.diſt.1.& qua pœna puni qui erigit ſine licentia,vide in c.non vos,& c.de liguribus.13 q 5.
c Altare viaticum. Adde c.ſi & ibi doct.de priuile.lib.6.
d Si motum. Adde Io.An.in c.propoſuiſti.infra eo.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia conſecrari poſſunt diebus etiam non feſtiuis.*
2 *Ordines feſtiuis diebus celebrari non poſſunt.*

1 **Tua.** † Diebus etiam non feſtiuis poſſunt eccleſię con-
ſecrari.tua.in aliena enim hoc non debet,licet va-
leat conſecratio.ſed ex hoc punitur.7.q.1.epiſcopus in dioce
ſi.Eccleſijs.i.baſilicis,de hoc de reli.dom.c.1.de iurepatro.no-
bis,dominicis, ſupple.& alijs feſtiuis. Oppono quod in dieb.
2 feſtiuis non poſſit eccleſia conſecrari,ſicut nec ordines † cele
brari. de tempori. ordinand. capitulo primo, & ſecundo.
Gloſſa ſoluit, quod hoc potuit inducere dubium, ſed non
reddit rationem diuerſitatis.Hoſtien.dicit, quod aliud in ec-
cleſia.quæ conſecranda eſt quam citius fieri poteſt infra capi-
tu.fi.Io.An.dicit quod inter conſecrationem rei animatæ,&
inanimatæ diſtingui potuit,ſicut & alias no.de relig.domi.ad
hæc,in gl.2.& vtraque ſolutio eſt bona,& ſufficit pro ſolutio
ne,quod de eccleſia non reperitur ſtatutum certum tempus:
omni ergo tempore licet.Et in hac gl.ibi,iſta.ſ.virginum cō-
ſecratio,epiſcoporum & aliorum ad ſacros ordinatio.

S V M M A R I V M.

1 *Magis dignum attrahit ad ſe minus dignum.*
2 *Minus dignum an trahat ad ſe magis dignum.*

Quod in dubiis. Habet duo dicta. ſecūdum
ibi,nec negamus.Et in pri-
mo dicto idem dicit cum ca.primo,ſupra eodem,ſecundum
autem dictum eſt breue.Pars,de renun.de pœnis,de ſentent.
excommunicatio.quod in dubiis,tabula,ſubau. eſt,alias con-
ſecratio eſt imperfecta. Adhibetur ideſt,adhibita eſt. Conſe-
crati,ideſt,reconſecrari. Nec negamus.reſpondet tacite quæ-
ſtioni ſecundum Pe.ſi diceretur,quia dictum eſt,quod tabula
mota vel facta debet conſecrari,an idem in oleo ſacro,cui ad
miſcetur non ſacrum.Et reſpondetur quod non. Rationem
diuerſitatis dixi,ſupra eodem,capitulo primo,quęſtione ſecū
da.Commiſceri.Ita quod ſortitur naturam conſecrati, & to-
1 tum eſt factum.† Nota,quod magis dignum trahit ad ſe mi-
nus dignum,& ad hoc quotidie allegatur. Secundo nota, ex
hoc id,quod nota.gloſſa vltima,ibi,item ar.vſque ad fin.& ſi-
gua eam.quia ſingularis.Oppono,quod magis dignum non
trahit ad ſe minus dignum, infra titulo proximo, cum Mar-
thæ.§.quæſiuiſti.ver.pręterea.vbi ſi poſt conſecrationem ad-
ditur vinum in calice,non commiſcetur ſanguini.Gloſſa vl-
tima ſoluit, quod ſecus ibi. Ratio ſecundum Petr. & Abbat.
quia oleum ſactum non deſinit eſſe oleum, ideo ſibi aliud
oleum commiſceri poteſt:ſed vinum tranſit in ſanguinem,
& ſic aliud vinum admixtum non eſt eiuſdem liquoris. Itē,
ſicut ſanguis ille eſt incommutabilis: ita & incommixtibi-
lis;vel hoc facit virtus ſacramenti.Secundo oppono ad idem,
2 quod imo minus † dignum trahat ad ſe maius dignum, de
iurepatronat. ex literis,& capitulo cum ſeculum. Gloſſa ea-
dem,non ſoluit.Solutio,regulariter procedit, quod hic dici-
tur, ſecundum Ioann. facit infra eodem capitulo vno, libro
ſexto. In contrarium autem eſt ratio: quia vniuerſitas, cum
qua tranſit ius patronatus,quod non eſt mere temporale, ta-
men reputatur magis digna tanquam vniuerſitas, & cum ea
poteſt tranſire ius patronatus tanquam habens naturam mix
tam,de iudic.quanto. Secus eſſet ſi eſſet ius mere ſpirituale,
vt nota.in dicto capitulo,ex literis.Et in hac gloſſa ibi,quæ re-
ligioſis, vide de iudiciis, quanto.contrario primo, ibi, ſi alie-
ni, vide de pignori. capitulo finali,contrario ſecundo,ibi, cū
qui ædes,ſi poſſideo ædes hoc integrale eſt, & ſingulę partes
ædium non pręſcribuntur,vt ſingulę, nec poſſidentur.

Propoſuiſti. Recōciliat eccleſia, q p [illegible]
vulnera hoīm eſt polluta.Cōis diuiſio.
ſecunda ibi,fraternitati.Cuſtodiam,fatue agunt hi peregrini:
licet bono zelo moueantur,qui pp altaris inanimati cuſto-
diam,de cuius etiam ſubtractione non eſt ſuſpicio,ad talia p-
ſiliunt.poterit & debebit.Benedictam,per epm ꝟ.c.aqua.No.
1 de rixis † vitandis.Nam ex eis procedunt delicta,vt hic,& 66.
di.§.1.& c.1.§.ecce.& c.ſeq. & his debet iudex occurrere.ff.de
vſufru.ęquiſſimum.Et dicit Hoſt. ꝙ de facili de verbis venit
2 ad verbera.& de verberib.ad homicidia.Secundo no.† ꝙ recō
ciliatio fit per aquam cum vino & cinere benedictæ, & per
aquam deſignatur populus ꝟ.ti.1.cum Marthæ.§.quæſiuiſti.
& p vinum mixtum aquę,deſignatur vnio deitatis,& huma-
3 nitatis,& p cinerem deſignatur memoria paſſionis.† Quæro
a generaliter,quando debeat a eccleſia conſecrari,reconciliari,
vel reconſecrari.So.vt in glo.1.quę inter cætera dicit,ꝙ ſi du-
bitatur an eccleſia ſit conſecrata,debet conſecrari.Et dicit In-
no.ſ.e.ſuper rub.ꝙ tunc dubitari poteſt quando apparet in ali
qua ſcriptura vel libro eccleſię columna,vel tabula,& ſic vult
ſufficere, quod hoc modo appareat. Dicit etiam ſufficere ſi
vnus teſtis hoc deponit de viſu, & refert quoſdam dicere idē
ſi deponit de auditu.ar.de conſe.di.1.ſolemnitates,& di.4.pa-
ruulos 24.q.2.ſane.22.q.5.hoc vē.Et dicit Inno. has ſolemnes
probationes ſufficere:quia nō fit alijs præiudicium,quod ſin-
gulariter no.& pro hoc,quod no.de teſti.nuper.in gl. fi.alios
etiam caſus in quibus eccleſia debet conſecrari,collige ex gl.
& cum ea concordat Inn.ſuper rubri.& tam de eccleſia quā
de altari,dic,vt in his verſib.Templa cruor,ſemenque piant,
dubium,roguſque. Diruptio reſacrant, ſed menſam fractio,
motus.Templa.i.eccleſia,cruor.i.ſanguinis effuſio.Semen.i.
effuſio ſeminis humani,quod dic,vt no.ꝟ.e.c.1.lib.6. Piant.i.
reconciliant:quaſi dicat reconciliari debet his duob. caſib.&
alios caſus dico ꝟ.ca. conſuluiſti,& idem de cimiterio,vt ibi,
dubium.i.ſi dubitetur an ſit conſecrata. Rogus.i.ſi combura-
tur,diruptio.i.ſi deſtruatur.Reſacrant.i.in his trib. caſib. dēnt
reconſecrari. Sed menſam repete reconſecrant duo,quæ ſe-
quuntur.fractio.ſ.enormis,vel quando accidit in ſigillo. Mo-
tus,quando menſa vel tabula diſſoluitur a iunctura,de hoc ſ.
ca.1.domum,ſi domum emi quæ erat exuſta:ſed hoc ego,&
venditor ignorabamus,ſi tota vel maior pars erat exuſta:licet
remanſerit area,& non cogor ego emptor emptionem perfi-
cere,ſi minor,cogor,non tamen refuſo precio, ad arbitrium
boni viri.Secundo quęro,an quod dixi in proxim.q.procedat
ſi dubitatur de conſe.alta.vt tunc conſecretur ſicut dixi de ec
cleſia.Hoſt.ꝙ ſic,cum ſit eadem ratio.ꝟ.de conſan.& affi.tua.
4 Tertio quæro,an in exuſtione altaris † procedat quod dixi.ſ.
q.1. vt debeat conſecrari ſicut conſecratur eccleſia. Hoſtiē.ꝙ
non.Ratio diuerſitatis, quia conſe. eccleſiæ conſiſtit in exte-
riori linitione parietum ab inferiori parte eccleſię, ſed conſe-
cratio alta.conſiſtit ꝟ.parietes & coniuncturas,vnde plus no-
cet exuſtio eccleſiæ, quam altaris. Item contingere poteſt,ꝙ
altare indiget reconſecratione:quia ruptum,ſed non eccleſia:
& econuerſo.In reconciliatione tamen ſecus, pp connexita-
5 tem.Quarto † quæro,quæ eſt ratio,quod dicit gl.2.quod ſi ec
cleſia eſt tota deſtructa & ſimul reparata.debet conſecrari, ſe-
cus ſi ſucceſſiue. Dic, ꝙ quando ſucceſſiue reparatur,rema-
net eadem.ff.de iud.proponebatur,de leg.1.qđ in rerum, pro
hoc quod no.de iurepa.c.3.in gl.1.& ibi dixi in 1.& 3.q.Quin
6 to quęro,an † cum eccleſia ſucceſſiue reparatur egeat recon-
ciliatione.Glo.dicit ſufficere aſperſionem aquę,per c.de con-
ſe.di.1.de fabrica,& ſic vē velle ꝙ non ſit neceſſaria reconcilia
tio:quod tenet Hoſt.non habetur expreſſum.Dicit tamē poſ
ſe diſtingui,an caſu fortuito,an per violentiam,vt primo caſu
non

A D D I T I O.

a Quando debeat eccleſia.Adde Innocen.in rubri.ſupra eodem.

vt cum terſorio ad collum.& tunc eget eccleſia reconciliatio
ne:vt no.gl.præalleg.ſ̄.c.1.lib.6.Nono quęro,de intellectu li-
terę ibi,manente eccleſia & altari. Dic manente ſine læſione
ſaltem enormi. Hoſt.vel manente conſecratione eccleſiæ vel
altaris id eſt, quod eccleſia non ſit execrata.ſi enim eſſet exe-
crata,non ſufficeret reconciliatio.ſupra cap.proximo. Non di
citur autem execrari propter homicidium, ſed pollui. dicto
cap.vno.infra eodem,libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Altaria plura in eadem eccleſia conſecrari an exppediat.*
2 *Clerici plures poſſunt eadem die ordinari,ita & plures epiſcopi,et plu ra altaria conſecrari.*

Cum ſis. Pars de au.& vſupal.cum ſis. Ep̄os. dieb. tñ
dominicis tñ & 5.diſt.quod a patrib. Alta
ria vero etiam dieb.priuatis ſ̄.c.2.Op.ꝙ non expediat plura al
1 taria in eadem † eccleſia conſecrari. Nam conſecrato maiori
omnia intelliguntur conſecrata ar.C.de naturali.lib.auth itē
ſi quis habens,vbi ſufficit vnum ex naturalib. nominari filiū,
non adiecto naturalem in teſtamento vel inſtrumēto quo ad
legitimandos etiam reliquos ex eadem matre. Ad idem indu
cit gl.ff.de acqui.poſ.cum in eo.§.ſi venditorem. Sed ille non
bene facit:vt dico ſ̄.c.ↄ̃rio.So.Bazianus ſtetit ↄ̃rio,vt dicit gl.
Sed gl.hoc reprobat per hanc lr̄am. Ad ↄ̃rium autem non rñ
det,dic ad auth.item ſi quis,ꝙ ibi delegitur animus patris vo-
lentis legitimare, & illic ſolus ſufficit pro omnib.ex quo cæ-
teri ſunt in eadem conditione. Secus in hoc caſu: quia altaria
ſunt diuerſa. Ideo diuerſis conſecrationib. egent. Ad §.ſi ven-
ditorem,dicit Ioā. And.ꝙ eſt caſus in quo ſufficit affectus.de
quo p aliquem actum appareat,hic vero requiritur certa for-
ma.& de d.§.vide de reſt.ſpo.cum veniſſet,no.3.& ille §.pbat
hoc ſolum,ꝙ ſi venditor iuſſu emptoris depoſuit rem vendi-
tam in domo emptoris,ſtatim emptor poſſidet,etiam ſi non
apprehenderit,& hoc non facit ad propoſitum,ſed forte vult
glo.ex alio inducere:quod ibi probatur quod acquiro poſſeſ-
ſionem rei emptę eo ipſo,quod pedem finib.intuli. Et tunc
dic,quod ibi illud ſufficit:quia tota res eſt contigua. pro hoc,
quod no.de reſcriptis,auditis,quod ſecus eſt in altarib. Secun-
do opponitur.quod nulla fuerit dubitatio huius c.ſicut enim
2 plures † clerici poſſunt ordinari eadem die.de tempo.ord. de
eo.ita & plures ep̄i,& plura altaria conſecrari. Sol.gl.ſtat ↄ̃rio.
Dic,quod potuit eſſe dubitatio,quia ſicut vni nō poſſunt vna
die plures ordines conferri,de tempo.or.literas, ita videbatur
in vna eccleſia non poſſe plura altaria conſecrari, ſed per hoc
non redditur ſoluta ratio de pluribus ep̄is, qui vna die conſe-
crantur. Hoſt.dicit,quod ſicut non debet in die ab vno ſacer-
dote regulariter dici niſi vna miſſa,ſ̄.titulo primo,conſului-

SVMMARIVM.

1 *Cimiterium polluitur per excommunicati ſepulturam, & per ſeminis vel ſanguinis effuſionem.*
2 *Cimiterium conſecratum vel benedictum ab Epiſcopo publice excommunicato,an egeat reconciliatione ante quam fideles vtantur.*
3 *Sacramentum Euchariſtia perfectum eſt a quocunque presbytero in forma eccleſiæ conficiatur,& non eget reconciliatione.*

Conſuluiſti. Sepeliri ſepelientes incurrunt mino
rem,vt no.de priuil.ad hoc,in gl.j.de
dicationibus. i. conſecrationib. quaſi dicat,ſicut aqua cū qua
conſecratur eccleſia,eſt ſolemniter benedicenda per ep̄m: ſic
& illa qua reconciliatur, & ſicut qñ eccleſia conſecratur,dēt
cum aqua ſolemniter benedicta per ep̄m aſpergi,ſic & cimi-
terium cum tali reconciliandum eſt. Inn. Abb. exponit,dedi-
cationib.i.reconciliationib.eccleſiarum, primam expoſitio-
nem ſentit gloſſ.vlti.& verior vr̄:licet etiam 2.tolerari poſſit.
1 † No.ꝙ ſicut cimiterium p ſeminis vel ſanguinis effuſionē
polluit: ſic & p ſepulturam excommunicati:& ſic eſt tertius
caſus quem adde ad duos de quib.dixi ſ̄.c. propoſuiſti. q.1. Et
dic,ꝙ ſi corpora excommunicatorū ſunt ſepulta in eccleſia,
dealbandi ſunt parietes,de conſe.di.1.eccleſia.Io & Goff.Se-
cundo no.ꝙ idem iuris eſt de eccleſia,& cimiterio quo ad re-
conciliationem,de hoc in gl.1.Et in ea in fi.vnde in pontifica
li ponitur rubri.de recōciliatione eccleſię & cimiterij ſimul,
vt oſtendatur ꝙ polluta eccleſia pollutum eſt cimiterium tā-
2 quam acceſſorium,non ſic econuerſo ſ̄.c.1.li.6.Quæro,† ſi ec
cleſia vel cimiterium vel aliud ſacrum conſecratur vel bene-
dicitur ab ep̄o publice excommunicato. Dicit Hoſti.ꝙ egent
reconciliatione antequam fideles vtantur eis,vt ſacris,de hoc
de ſacr.non ite.ca.2. Nam ſi corpus excommunicati mortui
eccleſiam vel cimiterium execrat,vt hic,& de conſe.diſ.1.ec-
cleſiam,fortius vbi conſecratio tranſit, & perficitur per ma-
nus excommunicati.ff.qui teſt.fa.poſ.domitius,ſicut enim dr̄
de ſimoniaco ſimoniace promoto,de quo dici ſolet,ꝙ intus
ortus occidit,ſic dici poteſt de tali conſecratione. Sacramēta
.n.talium quo ad ipſorum merita coinquinata ſunt & coram
deo ſetent.1.q.1.§.ꝙ autem ſacramenta,& c.ſe.& c.odit.& c.il
li.dicit tamen Hoſt.ꝙ licet ſit neceſſaria hoc caſu reconcilia-
tio,vt nunc dixi:tamen ſacramenta vera ſunt,dum tamen ex-
hibita ſint in forma eccleſiæ,de ſacra.non ite.c.1.& 2.de ſepul.
ſacris,& procedit hoc de reconciliatione in iſtis exteriorib.be
3 nedicendis & conſecrandis,ſecus in ſacramēto † Euchariſtię
quod perfectum eſt a quocunque presbytero in forma eccle
ſię conficiatur,& non eget recōciliatione,idem in baptiſmo,
& alijs ſacramentis,de ſum.tri.c.1.de coha.cle.veſtra.& eſt ex
preſſum 1.q.1.multi.ante fin.Hoſt.

SVM.

Digitized by Google

inſt.de ob.quę ex quaſi ꝯtu. No.ꝙ ꝯ conſecratorem compe-
1 tit condictio ex hoc c. vt dotet eccleſiam † ſm Inn. Sed vt di-
cit Hoſt.hoc non colligitur hic,cum non loquatur epo cōſe-
cratori:ſed reginę patronę,& ſic potius probatur hic de patro
no,quod placet. Dictum tñ Inn.verum eſt:vt ĩ.q.2.Opp.quia
2 in eo, quod prohibet conſecrari eccleſiam † niſi dotetur, vr̃
eam permittere fundari,ꝯ id de conſe.di.1.nemo.Gl.in prin.
ſupplet,ꝙ etiam fundari non poteſt. Et in ea ibi placuit,vbi dr̃
ꝙ non leuis eſt temeritas ſi ſine luminaribus vel ſubſtantiali
ſuſtentatione eorum, qui ibi ſeruituri ſunt tanquam domus
priuata conſecretur eccleſia & ibi de hoc. Quæro,quæ erit cō
3 petens dos.† Gl.ſoluit,ꝙ dẽt eſſe talis,quod poſſit recipere ho
ſpites,& iura ep̄alia ſoluere,quod dicit Vin.procedere ſi eccle
ſia nō habet peculium,alias habebitur ratio decimarũ, & ob
lationum quas habere poteſt,quę etiam computabuntur cũ
dote. Non enim debet patronus importune grauari:quia tũc
vertitur qō ſuper re a prin.gratuita:de cenſ.ex parte Hoſt.di-
cit,ꝙ ſufficit vnus manſus pro dote ſ.ti.t.c.1.alias ſi requirere
tur tanta dos:vt dicit gl.pauci inuenirentur fundatores,q vel-
lent ad hoc aſtringi. Dicit etiam,ꝙ eccleſia nō tenetur ad ho-
ſpitalitatem nec ad iura ep̄alia ad quæ non ſufficit.10.q.3.ca-
uendum,niſi ad pinguiorem fortunam peruenerit.ar.de con
ſue.cum dilectus,ꝙ contingere poſſet,de deci ſuggeſtum. Pu-
to gl.veram ſi debet conſtrui talis eccleſia quę de iure teneaẽ
ad hoſpitalitatem ad iura ep̄alia,ſecus ſi conſtruatur oratoriũ
ſ.ti.prox.c.fi.fateor tamẽ ꝙ non amare ſunt hęc interpretan
da:ſed ſufficit, ꝙ habeatur ratio de hoſpitalitate,& de iuribus
ep̄alibus ſm mediocritatem,quę ſeruanda eſt,de offi. cu.ca.1.
4 Secundo quæro,ſi ep̄s † conſecrat vel fundat nō aſſignata do-
a te.Glo.ſoluit,ꝙ ipſe tenetur,a de hoc de conſe.di.1.nemo,vbi
gl.dicit actionem primo dandam in patronum vel eius hære
dem.& demum in ep̄m,& idem Hoſt.Op.ad hoc de eo,quod
tangitur in gl.quia epiſcopus prouidere tenetur ei, quem or-
dinauit ſine titulo,ergo prius debet dari actio in epiſcopum.
Solu.illud locum habet cum nullus præſentauit, alias primo
in præſentatorem datur actio.de præben. cum ſecundum, &
ſic intellige,quod dixi in primo notabili.

ADDITIO.

a Quod ipſe tenetur. Adde capitu.epiſcopus,de præben.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia polluta non poteſt per ſacerdotem reconciliari,etiam cũ aqua ab epiſcopo benedicta.*
2 *Conſecrare quis poteſt,& ordinare per alium.*
3 *Sacerdos reconciliare non poteſt.*
4 *Conſuetudo contra ius non tenet,& nu.5.*
6 *Conſuetudo qualis habeat vim tituli.*
7 *Reconciliatio pœnitentium & infirmorum an poſſit demandari ſimplici ſacerdoti.*

1 **Aqua.** † Eccleſia polluta per ſacerdotem reconciliari
nō poteſt,etiam cum aqua per ep̄m benedicta.
Primo ponit dictum. Secundo damnat ꝯtriam conſuetudinẽ,
ibi,non obſtante. Tertio cauſam reddit ibi:quia. Quarto tole
rat preterita,ibi,quod autem,benedicta,ſolenniter ſ. ca. cum
ſis,prouincię,alias eccleſiæ,quod eſt idem hoc caſu.ſic & alias
de ſtupal.c.1.hactenus q.d.de cætero nullatenus tolerandum,
miſericorditer,alias mediocriter.1.cōmunior. No.† ꝙ vnus
2 ep̄s poteſt benedicere aquam:& alius ep̄s reconciliabit. Sic,&
vnus conſecrat & ordinat per alium,de elect. ſuffraganeis, &
ea,quod ſicut §.præterea. Et intellige ꝙ reconciliatur hic per
alium,ita tñ ꝙ ille faciat de conſenſu diœceſani.1 a.q.1.pontifi
ces,vel vacante ep̄atu de licentia capituli.de hæreti. ad abolẽ-
dam. Dicit autem Hoſti. ꝙ ep̄s reconcilians dẽt eſſe indutus
3 pontificalib.ſed fatetur non ſeruari.† Secundo no.ꝙ ſacerdos

leg.gloſſ. quod erat contra ...
quia natura iuris eſt,quod ſit rationabile.de conſtit.c.2. Non
ergo potuit induci,quod dicit Vincen. verum ſi eſſet tali tem
pore de cuius contrario non ſit memoria,quod dic,vt in ſeq.
contrario. Et in hac glo.in fin.de temp.ord.ca.2. Secundo op-
6 pono ad hoc,quia conſuetudo † tanti temporis habet vim ti
tuli,de pręſcrip.c.1.lib.6. Solu.hæc non potuit eſſe conſuetu-
do,ex quo eſt irrationabilis,cum ad eſſentiam conſuetudinis
requiratur,quod ſit rationabilis,de conſue.ex parte.& ca.fina.
Item licet conſuetudo prædicta inducat titulum:tamen non
poteſt facere capacem poſſeſſionis alicuius iuris eum,qui nō
eſt,quia non poteſt id inducere,quod pręſupponit:conſtat au
tem, quod is, qui poſſidet,vere poſſideat.alias ſine poſſeſſio-
ne præſcriptio non procedit. regula ſine poſſeſſione, libro
6.de hoc dixi de præſcrip. cauſam, quæſtione ſecunda. Sic er-
go in propoſito,per conſuetudinem non poteſt induci,quod
ſacerdotes ſint capaces eorum iurium,quæ ſunt ordinis epi-
ſcopalis. Tertio oppono,vt in glo.vlt. Solu.vt in ea. Et ibi,non
licebat ex ordine,ſic loquuntur concordantiæ in hac gloſ.al-
lega. Secus ſi ex defectu iuriſdictionis,tunc enim confert or-
dinem,ſed non executionem,ibi,tolerantiam,cōcor. de ſup.
neg.pręlat.capitulo penultimo,& quod ibi dixi,ibi, naturam
rei.ſtipulationem inutilem faciendo vtilem. Quæro,de quo
epiſcopo loquitur litera in principio ibi per epiſcopum,dic,
qđ de diœceſano, tamen eo caſu quo per alium epiſcopum fa
cit epiſcopus diœceſanus reconciliari, poterit ille aquam be-
nedicere. Hoſtien.qui etiam dicit,quod hic dicit de epiſcopo
vt excludat presbyteros. Secundo quæro,qualis erat conſuetu
do,quod presbyteri vel abbates de aqua per epiſcopum bene
dicta reconciliabant eccleſias,& forte introducta fuit ex deſi-
dia vel nobilitate epiſcoporum,qui timebāt laborem vel pu-
tabant per id vileſcere. Et dicit Hoſtienſi. quod vbi violentia
cōmitteretur in eccleſia ſine ſanguinis effuſione, poſſet hęc
conſuetudo tolerari, quæ in veritate non eget reconciliatio-
ne,conſueuerunt tñ presbyteri quandoque ceſſare ad minus
donec reconcilietur,propter conſuetudinem loci,& licet nō
ſit hoc iure expreſſum, qđ fiat reconciliatio hoc caſu, eſt ta-
men bonum & decens ad terrorem,ſecundum Hoſtien. Ter
tio quęro, quę ſunt illa,q̃ ſunt iuriſdictionis,& quæ ſunt il-
la,quę ſunt ordinis. Gloſſa ſecunda,in princip.ſoluit. Et in ea
ibi,maiori.de officio ordin.capitulo fina.dummodo ſit cleri-
cus, de officio delega. cum te. Quarto quæro,quare ea, quæ
ſunt ordinis,non demandantur,& quæ iuriſdictionis,ſic. So-
lu.vt in glo.ſecunda,ibi,ſed quæ. vſque ad fin. Et in ea ibi,iudi
cium ſoluitur vetante eo,qui iudicare iuſſit. Quinto quæro,
an ſicut reconciliatio eccleſię demandari non poteſt ſimpli-
7 ci ſacerdoti:ita nec poſſit demandari † reconciliatio pœnitẽ-
tium,& infirmorum,dic quod non,ſecundum Goffr.& Phi.
quia iſta demandari poteſt 26.quæſtione 6.presbyteri,& cap.
agnouimus,& hęc quo ad reconciliationem priuatam. publi
cam vero & ſolennem ſolus epiſcopus,facit,eadem quæſtio-
nę capitulo primo.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia polluta ſunt ſuſpenſa diuina.*
2 *Eccleſiam polluentes an dicantur ſacrilegi.*
4 *Eccleſia,non conſecrata gaudet immunitate ſicut conſecrata.*

Si eccleſia. Habet duo dicta,ſm ibi,eſt tamen,& in
primo in ſumma dicit. Eccleſia etiam
1 non conſecrata ſi polluitur,recōcilianda eſt.ꝯſecranda,prius
1 aſſignata dote.ſ.e.cum ſicut. No.ibi,ſuſpendatur,† ꝙ eccleſia
polluta ſunt ſuſpenſa diuina. Ex hoc infert Hoſti.ꝙ pp pollu-
tionem eccleſia eſt interdicta,& ꝙ cauere debet ibi celebrãs
ibi a pœna,de qua de cle.excommu.mini.clerici. Dic ꝯ pere.
is qui.de ſen.excomm.li.6.Opp.quia ſi eccleſia non conſecra
ta reconciliari debet:vt hic. Idem videretur de oratoriis ſ. ti.
1.cap.fin.cuius ꝯtrium communiter dicitur. Solu.aliud inec-
cleſia,

Digitized by Google

maior ſolennitas requiritur, facit de ſen. excommu. cum illo rum. de eta. & quali. cum bonæ. Et in hac gloſſ. ibi, exorcixata ſolenniter. Hoſti.

De celebratione miſſarum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Miraculum de Euchariſtia conuerſa in carnem.*
2 *Sacerdos uidens uinum conuerſum in ſanguinem, vel hoſtiam in carnē quid facere debeat.*
3 *Miſſam a quo fuerit inſtituta.*
4 *Miſſa partium ſingularum ratio aſſignatur.*
5 *Solemnia quę aguntur ad miſſam an conuenienter inſtituta ſint.*

Quia in conſecratione eccleſiæ ſolet, & debet miſſa celebrari, ideo, &c. vel quia in eccleſia conſecrata celebratur miſſa: conficitur euchariſtia: & diuina officia celebrantur: ideo &c. de prima, & tertia parte de conſe. diſtinctione prima, per totum, & diſtinctione quinta, conuenit, & duobus cap. ſequentibus, & 92. diſtinctio. per totum, 15. diſtin. in palea. quæ ſequitur cap. ſancta. Secunda pars de conſe. diſtin 2. per totum. Repetitur in cle. Et ſciendum, ꝙ duæ decre. ſcilicet, vltima de decimis in prima compilatione, & ſecunda in ti. de pœnitentij, & remiſ. in ſecunda compilatione ponebant duo miracula de corpore Chriſti, quæ omitti poſſent, ex quo compilator etiam omiſit, fuit autem motus, vel quia de illis miraculis non habebatur omnimoda certitudo: vel quia ſæpe in talibus dicuntur quæ contigerunt alio modo quam contigerint: tamen quia poſſunt excitare deuotionem ipſa refero. primum
2 ita fuit, † ꝙ cum quædam fęmina haberet illud in archa: pars dimidia conuerſa eſt in carnem, quare hoſtia illa portata fuit ad parochialem eccleſiam, & propter oblationes, & obuentiones fuit quæſtio inter epiſcopum attrebaten. qui de illis fecit eccleſiam reparari: & rectorem qui dicebat illas ad ſe ſpectare, propterea cautam commiſit nil ſpecificans de modo diffinitionis. In decretali ſecunda prædicta. Quædam fœmina retenta in ore euchariſtia dedit oſculum viro putans per id plus ab eo diligi, quæ poſtea in carnem conuerſa de ipſius ore trahi non potuit, Papa mandauit illam pœnitere, & bonis operibus intendere, & pro ipſa orari, ſperans per id de ipſius ore euchariſtiam extrahi poſſe. Scias autem, quod ſi ſa-
2 cerdos † videt vinum verſum in ſanguinem viſibilem, vel hoſtiam in carnem, non debet illam ſumere, ſed mundè pro reliquijs conſeruare, vel ſanguinem in baptiſterium proijcere, & carnē comburere, & cinerem ſeruare, vel in baptiſterium ponere, hæc vide per Archid. poſt Lau. & Hug. de conſe. diſt.
3 2. de hac. † Quęro de ipſa miſſa a quo fuerit inſtituta. Solu. quo ad ordinem quo nunc vtimur fuit inſtituta a Beato Iaco
a bo a Apoſtolo, & a Baſilio. de conſe. diſtinctione prima. Iaco

Io. 8. Si veritatem dico quare non creditis. ideo lecto euangelio ſymbolum fidei cātatur, in quo populus oſtendit ſe per fidē Chriſti doctrinæ conſentire. hoc aūt ſymbolum cantatur in feſtis diebus de quibus in miſſali. Sic igitur præparato populo & inſtructo acceditur ad tertiā partē. ſ. ad celebrationē huius myſterij, quod offertur vt ſacrificiū, & conſecratur, & ſumitur ſacramentū. & primo peragitur oblatio. ſecundo cōſecratio materiæ oblatæ. tertio perceptio eius. Circa oblationē vero duo arguantur. ſ. ſalus populi in cantu offertorii, per quod ſignificatur letitia offerentium, & oratio ſacerdotis, qua petit vt oblatio populi ſit Deo accepta, & poſtea orat dicens, Dñe Deus cuſtodi hanc voluntatē &c. Deinde circa cōſecrationē quæ ſupernaturali virtute agitur: ꝓceditur hoc modo. quia primo excitatur populus ad deuotionē in pręfatione. vnde & monetur ſurſum corda habere ad dñm, vt nihil aliud quā Deū cogitet. de conſe. di. 1. qñ aūt. Ideo finita præfatione populus laudat deuote, deitatē Chriſti cum angelis, dicens, Sanctus. Sanctus. Sanctus, & humanitatem cū pueris dicens, Benedictus qui venit. Deinde ſacerdos commemorat ꝓ quibus ſacrificiū offert. ſ. pro uniuerſali eccleſia, & his qui in ſublimitate conſtituti ſunt. & ſpecialiter quoſdā pro quibus offert. deinde cōmemorat ſanctos, quorū patrocinia implorat pro prædictis, cum dicit. Cōmunicantes &c. Deinde petitionē concludit; cum dicit: vt hæc oblatio pro quibus offertur ſit ſalutaris. Poſtea ad ipſam conſecrationē accedit In qua primo petit conſecrationis effectū, cū dicit, oblationē tu Deus. &c. Secundo conſecrationem peragit, cū dicit, qui pridie &c. Tertio excuſat præſumptionē per obedientiā ad mandatum Chriſti, cum dicit & memores &c. Quarto petit hoc ſacramentum peractum eſſe Deo acceptum, cum dicit, quę propitio &c. Quinto petit huius ſacrificij & ſacramenti effectum. Primo quidem quantum ad ipſos ſumentes, cū dicit, ſupplices te rogamus. Secundo quantum ad mortuos: quia iam ſumere non poſſunt, cū dicit. Memento ēt dñe &c. Tertio ſpiritualiter quantum ad ipſos ſacerdotes offerentes, cum dicit. Nobis quoque &c. Deinde agitur de perceptione ſacramēti. & primo præparatur populus ad percipiendū. Primo qdē ꝑ orationē cōem totius populi q̄ eſt oratio dñica. & priuatis, quā ſpecialiter ſacerdos offert pro populo, cum dicit, libera nos q̄s dñe &c. Tertio præparatur populus per pacē q̄ datur dicendo. Agnus dei. Eſt enim hoc ſacramentum vnitatis, & pacis: in miſſis tamē defunctorum in quibus ſacrificiū offertur nō pro pace pręſenti, ſed pro requie mortuorū, pax omittitur. Deinde ſequitur perceptio ſacramenti, primo percipiēte ſacerdote; & poſt modum alijs dante: quia, vt dicit Diony. 3. c. eccleſiaſticæ hierarchiæ. Is qui alijs Deum tradit, primo debet ipſe particeps eſſe. vltimo vero tāta miſſæ celebratio in
grattarum

ADDITIONES.

a Beato Iacobo. Adde Archi. de conſe. diſt. 1. in gl. ſumma. Card. Zabarel. ſuper iij. Decret.

ita indecēs videretur ad tm̄ ſacramentum accedere manibus
inquinatis. Secundo propter ſignificationem, quia vt Diony-
ſius dicit 2.c. eccleſiaſticę hierarchię, ablutio ſignificat emun
a dationem a minimis peccatis. Ioan. 13. Qui lotus eſt a non in
diget niſi, vt pedes lauet. Nec obſeruat hanc lotionem eccle-
ſia vt cerimoniale præceptum veteris legis, ſed quaſi ab eccle
ſia inſtitutum: & quia lauant manus, per eas ſignificatur cor
poris operatio. Vnde tertio de anima, opera attribuunt̄ mani
bus. de ſacra vnctio. cap. vno. ver. hoc vnguento. Aliud, quod
agitur in miſſa ſolenni, quia fit thurificatio: nec hoc vtimur
quaſi cerimoniali præcepto legis, ſed ſicut eccleſiæ ſtatuto: &
fit propter duo, primo ad reuerentiam huius ſacramenti, vt
per bonum odorem depellatur ſi quid corporaliter praui o-
doris in loco fuerit, quod poſſet hororem prouocare, ſecun-
do ad præſentandum effectum gratiæ, qua ſicut bono odore
Chriſtus plenus fuit ſecundum illud Gen. 13. Ecce odor filij
mei ſicut odor agri pleni: & a Chriſto deriuatur ad fidele offi
cium miniſtrorum ſecundum illud Corinth. 2. Odorem no
titiæ ſuæ ſpargit per nos in omni loco, & ideo vndique thu-
rificato altari per quod Chriſtus deſignatur, thurificantur oēs
per ordinem. Tertium, quod agitur in qualibet miſſa, eſt, quia
ſacerdos vtitur crucis ſignatione: & hoc ad exprimendum
paſſionem Chriſti quæ ad crucem eſt terminata. Eſt autē paſ
ſio Chriſti quibuſdam quaſi gradibus per acta. Nā primo fuit
Chriſti traditio facta a Deo, & a Iuda, & a iudeis, qđ ſignificat
trina crucis ſignatio ſup illa verba, hęc dona: hęc munera: hęc
ſancta ſacrificia illibata. Secundo fuit Chriſti vēditio, fuit autē
venditus ſacerdotibus ſcribis, & phariſes, ad quod ſignifican-
dum fit iterū crucis ſignatio ſuper illa verba, bñdictā aſcriptā,
ratam: vel ad oſtendendum præcium venditionis. ſ. 30. dena-
riorum. Additur etiam duplex crucis ſignatio ſuper illa verba
& nobis corpus, & ſanguis, &c. ad deſignandum perſonam iu
dæ venditoris, & Chriſti venditi. Tertio fuit præſignatio paſ-
ſionis Chriſti in cœna. ad, quod deſignandum fiunt duæ cru-
ces, vna in ɔſecratione corporis Chriſti, & alia in ɔſecratione
ſanguinis, vbi in vtroq; dr̄, benedixit. Quarto fuit paſſio Chri
ſti conſumata p quinq; plagas eius, ad qđ ɔſentādum fit qn-
tuplex crucis ſignatio ſuper illa verba, hoſtiam ſanctam: ho-
ſtiam immaculatam. panem ſanctum vitæ æternę: & calicem
ſalutis perpetuæ. Quinto in ſignum ſalutis præſentatur exten
ſio corporis: & effuſio ſanguinis, & fructus paſſionis per trinā
crucis ſignationem, ſuper illis verbis, corpus, & ſanguinem
ſumpſerimus omni bñdictione. Sexto repręſentatur triplex
oratio quam fecit in cruce, prima pro perſecutoribus, cum
dixit, Pater ignoſce illis. Scđa p liberatione a morte. cū dixit,
Deus deus meus, vt quid dereliquiſti me. tertia pertinet ad a-
deptionem glorię, cum dixit. Pater in manus tuas commen
do ſpiritum meum. Et ad hæc ſignificanda fit trina crucis ſi-
gnatio ſup illa verba, ſanctificas viuificas, bñdicis. Septimo rēp
ſentantur tres horæ quibus pependit in cruce, ſcilicet a ſexta
hora vſque ad horam nonam. Et ad hoc ſignificandum fit tri
na crucis ſignatio ſuper illa verba: p ipſum, cū ipſo, & in ipſo
Octauo repræſentatur ſeparatio animæ a corpore per duas
cruces ſubſequenter extra calicem factas. Nono repræſentat̄
reſurrectio tertia die facta per tres cruces quę fiunt ad illa ver
ba. Pax domini ſit ſemper vobiſcum. Poteſt etiam breuiter di
ci, ꝙ cōſecratio huius ſacrificij, & fructus ipſius procedunt ex
virtute crucis Chriſti, & ideo vbicūque fit mentio de aliquo
horum, ſacerdos crucis ſignatione vtitur. Quartum, quod agi
tur in miſſa, eſt de aliquibus motionibus membrorum ſacer
dotis, in quo dicit Thomas, ꝙ non ſunt geſticulationes ridi-
culæ, & ſine cauſa factę, fiunt enim ad aliquid repręſentandū,
ꝙ enim ſacerdos brachia extendit poſt conſecrationem, ſigni
ficat extenſionem brachiorum Chriſti: leuat etiam manus
orando: ad deſignandum, ꝙ oratio eius pro populo dirigatur
ad Deum ſecundum illud tren. Tertio, Leuemus corda cum
manibus ad Deum in cœlum: quod autem manus interdum
iungit, & inclinat ſuppliciter, & humiliter orans, deſignat
humilitatem, & obedientiam Chriſti in qua paſſus eſt. Digi-
tos autem iūgit poſt ɔſecrationem. ſ. policem cum indice, q-

nem corporis myſtici ſecundum ...
butionem gratiarum procedentium ex paſſione Chriſti: vt di
cit Dionyſius tertio c. eccleſiaſticę hierarchię, vnde talis fra-
ctio non inducit diuiſionem Chriſti, & quid ſignificent tres
partes in quas diuiditur hoſtia. Dic, de ɔſe. diſt. 2. triforme. In
eo ſi, qđ ibi dr̄ de parte tertia ɔſeruanda. hodie hoc non ſer-
tur propter periculum: ſed vna in calicem ponitur, & duę ſu-
muntur. Septimum, quod agitur, eſt: quia poſt perceptionem
ſacramenti ſacerdos ſumit vinum perfuſionis, ne aliquę reli-
quię ſacramenti remaneant, quod pertinet ad reuerentiam
ſacramenti: omittit autem hoc ſi eſt ea die iterum celebratu
rus, J. eod. ex parte. Et hoc quo ad primam partem rubricæ.
Quo ad ſecundam etiam aliqua poſſent quęri de quibus J. c.
de quibus, & J. c. cum Marthę. §. quęſiuiſti. Quo ad tertiam
etiam quęri poſſunt aliqua de quibus J. c. 1.

ADDITIO.

a Qui lotus eſt. Adde tex. in c. ſi enim inquit. de pæ. diſt. 2. & tex. in c. quando ab hieroſolymis. de conſe. diſt. 4.

SVMMARIVM.

1 *Matutinum mane completum eſſe debet.*
2 *Horę canonicæ horis competentibus dici debent.*
3 *Sacerdos officium per alium dicere poteſt.*
4 *Sacerdos infirmos viſitare debet.*
5 *Sacerdos ex cauſa poteſt bis eadem die celebrare.*
6 *Miſſæ dici non debent niſi uſque ad ſtatutam horam.*
7 *Laycis an ſit licitum ingredi chorum, & officiare.*
8 *Laici qui cenſeantur.*
9 *Moniales literatæ dicunt officia.*
10 *Monachi poſſunt contingere myſteria diuina.*
11 *Præſbyter an omnes horas ſimul dicere debeat.*
12 *Clericus quilibet an teneatur ad horas canonicas dicendas.*
13 *Infirmi an excuſentur ab horis dicendis.*
14 *Clericus ſine cauſa rationabili dimittens horas an teneatur ad reſtitutionem fructuum inde perceptorum.*
15 *Vigiliæ ſeu horę nocturnę quot ſint.*

Præſbyter. Prēſbyter tenet̄ horis debitis dicere ca-
nonicas horas: permittitur tamen ei pp
curam populi, qđ de mane eas dicat vſq; ad veſperas incluſi-
ue. Primo pręcipit officium dici horis debitis, & ex cauſa per
mittit anticipationem. Secūdo ſpecificat cām, quare pmittit
anticipatio, ibi, deinde. Tertio ɔcludit, ibi. Ergo. penſum. i. ver
bum, 4. di. deniq; 45. diſt. oēs, ſcholaribus. i. canonicis, ſiue cle-
ricis. Et hoc faciunt ſine ipſo qñ ipſe eſt occupatus. Sicut aūt
ſcholares p magiſtrum inſtruuntur, & illum reuerentur, &
ei obediunt: ſic, & iſti inſtrui, & ipſum reuereri, & ei obedire
tenent̄, & inde dicunt̄ ſcholares. Nam, & Romana eccleſia vo
cat ſcholares quoſdā clericos deputatos ad pſallēdum qñ Pa
pa celebrat. facit, 92. diſt. c. primo, & ſecundo, ppheta. Pſal. 128.
verſu. Principes, pſecuti. Die, nāli. & quomodo diuerſis ho-
a riſa Dies incipiant, not. de fer. c. 2. Ait Pſal. 118. verſu. Portio
mea. Referamus, hęc verba ſumuntur ex regula Beati Bene-
1 dicti. c. 16. qualiter diuina opera pgātur. † No. ꝙ matutinū dēt
eſſe completum mane, dēt autem incohari nocte media. Sur
gebam &c. quod pauci ſeruant, & argumen. huiuſc. colligit
ſufficere, ꝙ incipiatur tali hora, qđ pactū ſit mane. Secundo
nota, de officio ſeruitutis ſacerdotalis, ſicut enim ſubditus
tenetur ad tributum domino. de cenſi. cap. 2. ſic & ſacerdos
ad hoc penſum. Tertio nota de quinque horis, ibi, primam
&c. ſunt, & alię duę horę, ſcilicet, matutinum, & completo
rium. Et de matutinis pmiſit, & de cōpletorio J. ſubijcit. Et
interdum

ADDITIO

a Diuerſis horis. Adde gl. in Aut. de hære. & ſal. in §. hinc nobis col. 1.

Digitized by Google

.n.permittitur ſolũ vt neceſſitati ſuccurratur:vt hic.& ỹ.c.cõ
ſuluiſti.Et ad prædicta facit quod hic dicitur in gl.antepe. Et
6 in ea in fi.de teſti.c.1.Nono no.ꝙ† miſſæ non debent dici ni-
ſi vſque ad ſtatutam horam.Et dicit gl.6.ꝙ hora eſt vſque ad
tertiam uel nonã.dicit Hoſt.ꝙ generalis conſuetudo haber,
ꝙ omni die celebrari poſſit vſque ad ſextã.44.diſt. non liceat.
in vigilijs vſque ad nonam.Sabbatis quatuor temporũ, vſq;
ad veſperas.Aliqui tamen præoccupant horã,ẽt in ordinatio
nibus,quod corrigendum eſſet,licet poſſit tolerari, cum eñã
a Romana eccleſia hoc faciat . Decimo no.de ſeptenario nu.
b de ſeptenario in prohẹmio ſexti.de hoc ſeptenario hic in gl. ul
.s.Et in ea ibi.Aetates.ſex ſunt ętates ſeculi de quibus in pro-
hęmio ſexti.ad finem.Septima dicitur quieſcẽtium. Octaua
reſurgentium.ibi,diaconi.ſic requiruntur.7.doctores in exa-
minando & approbando.C.de profeſ.l.ſi quis.li.10.no. eo. ti.
l.magiſtros.Vndecimo no.de laudibus reddendis creatori.&
redduntur propter beneficia præſentia & præterita,non de ſu
turis:ut no.27.diſt.c.2. Fortius autem aſtringunt præterita.
Cic.offi.1.Si in eos quos ſperamus nobis profuturos non du-
bitamus officia conferre,quales in eos eſſe debemus qui iã
profuerunt.Quæro in eo quod dixi ſupra in 6.notabili ꝙ cui
libet clerico licet ingredi chorum & officiare,quid de laicis;
7 †videtur ſecus,quia ſpecifice dicitur de clericis.7.q.1.aliud.de
ui.& hon. ele.vt quiſque.quod videtur placere Inno. qui di-
cit,ꝙ quia laici non ſunt in ſortem domini vocati , non de-
bent contingere myſteria diuina.de uita & ho.ele. c.1.92. di.
non licet 80.d.c.1.2.q.7.§.de his.Dicit tamen Inn. ꝙ laici be
ne poſſunt dicere pſalmos qui dicuntur in horis,ſed non in
modum officii.arg.11.q.3.ſi epiſcopus. & nõ debent dicere,
d Dominus vobiſcum d quod vltimum no.pro.pro hoc, quia
hoc verbum ſpectat ad ſacerdotem qui celebrat tanquã me-
diator inter Deum & homines.Et ex hoc Spe.tit.2.§. iuxta.
ver.quid ſi excommunicatus celebrat.conſuluit excommu
nicato,ꝙ ſi celebrat nõ dicat Dominus vobiſcum. ſed poteſt
dicere Domine exaudi orationem meam. Secundo quæro,
quo ad id quod in proxima quæſtione dixi de laicis,qui cen-
8 ſeantur laici. † dicit Inn.ꝙ laicos intelligit etiam hoſpitala-
rios,templarios,& ciſtercienſes,& fratres minores qui non
ſunt clerici.Idem dicit Hoſt.de conuerſis.pro hoc quod no.
de deci.ad hæc.& c.quamuis. Et ideo quod dicit de minori-
bus,intellige ut præmiſſum eſt,præſuppoſito ꝙ non ſint cle-
rici:tamen hodie ſunt clerici,& ſic ceſſat hoc. Tertio quæro
9 quid de monialib. dicit Inn.ꝙ † moniales literatæ dicunt of
ficia:quia & ipſæ poſſunt recipere aliquem ordinem in bene
dictione:vnde & inter alias aliquando ſunt diaconiſſæ.27. di-
ſtinct.diaconiſſam:qui ordo ſecundum Innocen. licet ſuffi-
ciat ad officia dicenda , non tamen eſt de ſeptem ordinibus
eccleſiæ.quod not.Et dicit Hoſtien. de hac diaconiſſa , quod
ipſa non dicit,Dominus vobiſcum: nec euangelium in miſ-

ad ipſam ꝯuenientur ſeculares.i clerici,& illi dicũt ꝑ ſacerdo
te abſente,ut in litera:& dicũt ſuo loco.Ipſe aũt ſacerdos oẽs
horas præter ꝯpletorium dicit ante tertiam,ne impediat di-
cere ꝑ occupationes.Sed qđ dixi ꝙ debẽt horæ dici ſuo loco:
Intellige vt ſ.quarto notabili,vel dic ſuo loco,vel horis ꝯpe-
tẽtibus,ideſt,ꝙ hora officij reſpõdeat horæ diei.Nec dicẽtur
inſimul,ſed gradatim,de offi.archi.c.2.In eo autẽ,qđ dixi, ſa-
cerdotẽ ꝑꝑ occupationes poſſe ꝓuenire, Dicit Hoſtiẽ. ꝙ hoc
ſeruãt Papa,& Cardinales,& epĩ pro magna parte quo ad ho
ras dicẽdas ſimul vſq; ad ſextam,quãdoq; vſq; ad nonã inclu
ſiue:quia his expletis habẽt multa expedire,& in his melius
c eſt præuenire e q̃ ꝓueniri:maxime,qa prima hora eſt ad hoc
aptior,& deuotior q̃ ſuprema,ff.de ver.ſign.l. 2.§. 1.Quo ad
nõ occupato aũt dic:vt ſ.e.q.ꝙ debẽt dici ſua hora.Et fertur
de quodam ſancto hæremita, quẽ deficientib. eleemoſynis
paſcebat Angelus,ꝙ tẽpore vuarum quandoq; portabat ſibi
bonas:quãdoq; agreſtes,q̃ñq; marcidas.Et cũ quæſiuiſſet ab
angelo cur hoc.Reſpondit ſe bonas deferre cum ꝯgruo tem
pore horas dicebat,agreſtes cum præueniebat,marcidas cum
tardabat,quod in ſancto habuit locũ,qa hæremita nullis oc-
cupationibus inuolutus erat.Et in hac glo.ibi,dimittat. Ala.
12 † Sexto quæro,an quilibet clericus teneatur ad horas cano-
nicas dicendas.Glo.vlti.arguit,ꝙ non:quia hic dicit tantum
de præſbytero,ergo ſecus de alijs,ꝑ hoc:quia quandoq; tales
non habẽt beneficia:ergo nõ debẽt teneri ad officium,ar.92.
diſt.c.vltimo,ubi de hoc.Glo.tamẽ tenet ꝯtrium,& hoc ꝯmu
nius,vnde qđ hic dicit pręſbyter,exponit Hoſti.ideſt ſacerdos
diaconus,vel ſubdiaconus: vel quicunq; bñficiatus, vt large
ſumatur.de coha.cler.c.2.pro hoc etiam,quod bñficiatus nõ
ꝯſtitutus in ſacris teneatur:eſt,quia ꝓpter officium datur be
neficium. de reſcrip.c.fi.lib.6 facit de cle.ꝯiug.qđ a te.& c.di
uerſis,de ꝯſtituto aũt in ſacris etiam nõ beneficiato,ꝙ ad hęc
teneatur inducitur:quia ex quo ſuſcepit ſacros debet eſſe vi
gilãs in his quę ſpectãt ad officium eccleſię.Et ſ'm hoc debet
exponi.

ADDITIONES.

a Horis competentibus. Adde hic an appellatione diuini officij comprehen
datur miſſa.vide dom.in c.Abbates.de priui.in.6.
b Per alium. Adde Guil.& Genzeli.in cle.1.e.tit.
c Sacerdos poteſt ex cauſa. Adde tex.iuncta glo.in verbo,alteram in cap.ſuf-
ficit.de conſe.di.1.
d Dominus vobiſcum.Adde vnde ſumptum fuit iſtud verbum, vide gl.in ver
vobiſcum in c.hoc quoque.de conſe diſt.1.
e Melius eſt præuenire. Adde hoc an excuſentur religioſi dicentes officium
matutinum in ſero præcedenti.vide Pet.de ancha.in cle.quamuis.de ap.&
per ſanctum Tho,in quolibet.

cient;vt hic,& d.c.fina.92.diſtin.quia qui de altari viuit, debet
ſeruire altari.de præben.cum ſecundum. De alijs autem q nō
ſunt clerici alicuius eccleſiæ,dicit In.ꝙ q̄n poſſunt debēt offi-
cia dicere in eccleſijs;quia illæ ſunt ad hoc deputatę.de ꝯſe.di
ſtin.1.per totum,& ad eas bonum eſt accedere ad orandum,
dicit tamen videri, ꝙ clerici cuiuſcunque ordinis, & prælati
ex cauſa poſſunt ab officijs quæ dicuntur in eccleſijs abeſſe:vt
ſi oportet eos intendere circa miniſtrationem temporalium.
Sed tamen dicere debent,vel equitando in domo,vel in via.
Et dicit Hoſtienſi. quod ſicut miniſterium abſentis prodeſt
his qui ſunt in eccleſia, ita, & officium eorum qui ſunt
cum in eccleſia,prodeſt abſenti:quia omnes ſunt vnum cor-
pus in domino.de ꝯſl itu.cum omnes,facit de clem.non reſi.
dilectus,vnde dicit,ꝙ abſentes hoc caſu cenſent reſidentes.de
cleri.non reſi.ex parte dicit tamen Inno.ꝙ in magnis feſtiui-
tatibus clerici debent intereſſe in eccleſia;niſi ex magna cau-
ſa excuſentur,7.q.1.ſi quis in clero.de ꝯſe.diſt.1. ſi quis extra.
Io.And.dicit,ꝙ libenter videret,ꝙ fauore ſtudij ſtatueret ec-
cleſia,ꝙ clerici ſaltim in minoribus tantum bn̄ficiati nō cura
ti occupati bono zelo ad ſtudium tenentes vicarium excuſa-
rentur ab horis dicendis,dicendo officiū Beatæ virginis. Ex p̄
dictis ergo ꝯcluditur,ꝙ clerici etiam in minoribus beneficia
ti,vel in ſacris etiam non beneficiati,tenentur ad omnes ho-
ras canonicas. Non bn̄ficiati,autem ꝯſtituti in minoribus nō
13 tenentur.† Septimo quæro,an infirmi a excuſentur ab horis
a dicendis.Inno dicit,ꝙ excuſantur a dicendo,& etiam forte ab
ab audiendo Dicit tn̄,ꝙ debet eſſe talis infirmitas in qua di-
recto,vel occaſionaliter ſibi obeſſet,vel obeſſet timeret ſi cele
brationi diuinorū intereſſet. Infirmis.n.nō eſt lex impoſita,fa
cit de obſerua.ieiu.ꝯſilium. Ex hoc dicit Hoſt.ꝙ ſecus eſſet ſi
eſſet vetus quartana:vel alia debilis infirmitas propter quam
non impeditur procurare ſua negocia,ff. de re iudi. quæſitū:
tunc enim non excuſatur ab officio. Octauo quæro, an poſt
b ꝯualeſcentiā b teneantur dicere quod omiſerunt.Inn. refert
quibuſdam videri,ꝙ ſiue ex neceſſitate,ſiue ex voluntate, ſi
ue ex negligentia accurata omiſerint:non tn̄ peccant ſi non
redicant. ſed eſt imponenda eis pœnitentia de peccato
omiſſionis:& ſatis eſt conueniens,ꝙ ſacerdos imponat pœ-
nam in eo in quo deliquerunt: & ſic dicant officia, vel com-
mutet pœnitentiam, ſi credit magis proficere.Hoſtien dicit
ꝙ ſi eſt tanta horarum multitudo,ꝙ quaſi impoſſibile eſt re
dicere,fiet commutatio,ar. ff.de reg.iu.impoſſibilium,de pa
ctis.c ſi.Et ſic videtur velle Hoſt.ꝙ ceſſante tanta multitudi-
ne debet iniungi,vt redicat:dicit etiam Hoſtien.ꝙ ſi fuit tan
ta infirmitas quę impedit horas dicere,non expedit redicere,
arg.de cle.non reſi. ad audientiam,licet commendabile ſit ſi
hoc facit ad cautelam,quod placet:quia ex quo fuit omnino
impeditus,habetur ac ſi deſeruiſſet, & ſic eſt ac ſi dixiſſet. de
cler.ęgro.c.1.& quod ibi no.in gl.ſi.Secus autem dicit Hoſti.
de illo qui finxit ſe ęgrotum. Ille nanque tenetur redicere: &
14 ſic intellige,quod ſup.e.q.dixi,& de hoc,j̄.c.dolentes.† No-
c no quæro,an clericus ſine cauſa c rationabili dimittens horas,
teneatur ad reſtitutionem fructuum bn̄ficij interim percep-
torum. Quidam,vt refert Io.Cald.dicunt,ꝙ non,ſed tantum
tenetur ad agendam pęnitentiam de peccato omiſſionis,pro
hoc,ſ̄.q.proxi.Ipſe autem Io.Cal. dicit verius videri, ꝙ tenet
ad reſtitutionem,qa propter non reſidentiam debuit carere
fructibus,de cle.non reſi.c.pe.Sed non reſidet effectualiter q
dimittit officium. Item,qa propter officium datur beneficiū.
de reſcrip.c.ſi.lib.6.de hoc per Ray.in ſum.de apoſta.in ſi. Mi
hi placet prima opi.ꝙ ex quo nō deſinit habere titulum, fa-
cit fructus ſuos,nec poteſt dici non reſidere,licet non dicat of
ficiū. Item,multa beneficia ſunt quę non requirunt reſiden-
tiam de ꝯſuetudine.de reſcrip.gratia,lib.6.& clem.gratiæ, &
tamen quodlibet beneficium obligat ad officium,quod dixi
ſ̄.q.6 Item in d.c.pe.de cle.non reſi.præceſſit monitio,pro p̄-
cedenti tamen opinione facit de elect.cum nulla.§.cęterum,
lib.6.Sed ibi eſt alius caſus in eo qui recipit eccleſiam paro-
chialem eo animo, vt teneat per annum propter habendos
fructus,cum tamen non intendat ad ſacerdotium promoue

tam,ne poſt compl...
nę vigilię:quia quando dicuntur,vigilandum eſt,& no torpe
dum,& corde intēto dicēdæ ſunt alias non ſufficit melodia
cantus ſine corde,92.diſt.c.1.& 2.ſic intelligitur,quod dr̄ de
vigilijs 91.diſtin.§.1.& c.ſeq.Et de quatuor partibus noctis,
no.prima,q.1.ſuperueniente. Aliæ autē horę.ſ.tertia:ſexta:&
veſpere: ſunt horę diurnæ ſecundum Hoſti. Dic, ꝙ in litera
cum dicit de nocturnis vigilijs,vr̄ tm̄ de prima parte matuti-
ni intelligere. Alia vero pars quæ dr̄ laudes vocatur matuti-
num:& ſic vocatur in regula Beati Bn̄dicti, cuius verba hic
ponuntur:vn̄ ſunt aliquæ religiones,ſicut iſtorum de monte
Oliueto,quę diuidunt matutinum,& dicūt vſq; ad laudes ſta
tim poſt mediā noctē,deinde apud diluculum dicunt laudes,
cōiter tn̄ matutinum dr̄ totum aggregatum ex vigilijs,& lau
dibus. Vndecimo quæro,an ſufficiat clerico dicere officium
ſubmiſſa voce. Dic,ꝙ in eccleſia non ſufficit. Alibi aūt vr̄ ſuf
ficere.melius eſt tamē,quod in uoce pronunciet.pro hoc,qd
no.de reliq.& venera.ſanct.cle.una,in glo. magna.

ADDITIONES.

a An infirmi. Adde Car.in cle.1.in 2.op.co.ti.
b An poſt conualeſcentiam. Adde Ab.in c.1.in 2.no.de obſeru.ieiu.Cal.& Io.
de imol.in cle.1.de celebra.miſ.
c An clericus ſine cauſa. Adde Cal.1.in c.cum in in ver.circa diuinum officiū.
de uſur.domi.40 diſt in gl ſummæ.domi.in c.ſi canonici.in §.ſi tu.in princ.
de offi or lib.6 Abb.in c diuerſis fallacijs.de cle.coniuga.Ab.in c. 1. ne de.
vel mo. Albe.de platea in tract.de horis canonicis,in fine 6.col.Ioā.de ligna
in repet.cle.dignum in 10.q.de cele.miſſa.

SVMMARIVM,

1 *Miſſa de feria dimittenda non eſt propter miſſam ſpecialem.*
2 *Latria quid ſit.*
3 *Miſſam dicens, vt Deus aliquem perdat, conficit, ſed deponendus eſt.*

1 Quidam.† Propter miſſam ſpecialē miſſa de feria di
mittēda nō eſt:primo ponit exceſſus. Scdo
p̄mio,ib.,& ideo.laicorum,& clericorum,imo,& prelatorū.
Hoſt.rogatos,quaſi p nullo feſto hoc prætermittēt:nec vr̄ eis,
ꝙ miſſam audiant niſi illud audiant:& hoc reprehēdit Euan
gelium, credētes, vt dicunt vetulę ſe ſine pœnitētia illa die
non poſſe decedere. Ab Michaele,vel alijs ſanctis,in quos de
uotionē ſpecialiter habēt. Conſilio.ſimile de ſucceſ.ab inteſt.
cap.1.imo tēpore.ſ.in proprio feſto. Cantent,& hoc ſi non ſit
ibi niſi vnus ſacerdos,alias peculiarē poſſet audire in ſecreto.
de ꝯſe.diſt.1.hoc quoq;. defunctorum,quaſi celebrando pro
viuis celebret ēt pro defunctis,& ēt ecōuerſo. No.de miſſis
peculiaribus,& expone,vt in glo.prima,& in ea in ſi. Vn.vel
idest quas ſibi appropriant. Inno. Secūdo not.de miſſa de ſan
cta trinitate,& dic,ꝙ tota deuotio quam habemus ad ſanctos
ad trinitatē principalr̄ referēda eſt,ſine ipſa.n. ſancti nil poſ-
ſent,pro hoc litera ibi. Non pro alia deuotione,de cuius intel
lectu,j̄.q.ſeq. Quæro de intellectu literæ,ibi:nō p alia deuo-
tione. Dic,ꝙ hoc vult,ꝙ miſſas ſpeciales poſſumus audire p
pter reuerētiam ſanctę trinitatis,non pro alia deuotione:pu
ta ſm̄ Inno.vt habeat meliores ſegetes.& hoc vult litera ſm̄
eum, quod ſoli Deo ſacrificium altaris offerēdum eſt:quia
obtulit hoſtiam,pro multis:ideo ipſe ſolus adorandus eſt la
tria: quia ſolus eſt qui orationes per ſe poteſt exaudire. San-
cti autem pro nobis apud Deum interpellant,pro hoc,quod
nota.de reliq.& ve.ſan.cle.vna.in gloſſ. magna. Et ſunt hæc
contra illos qui ex deuotione Beatæ virginis plus putant de
ierare ſi ueniunt contra iuramentum per eam pręſtitum,
quam ſi iuraſſent per Deum, concor, ꝙ not.de male.capitu.
2 2. Et in eo,ꝙ Inn.dicit,ꝙ ſolus deus adorandus eſt latria,dic,
ꝙ latria eſt cultus qui debetur ſoli deo,qa ſolus adoratur pro
pter ſe.de cōſe.diſt.3.venerabilis,& quod ibi no. in gl.1.& de
offi.or.ſi canonici.lib.6.in glo. Nam imagines,& ibi per Lap
pum.

Digitized by Google

qui dixit miſſam de die celebrare pôt poſtea pro defunctis, ſed celebrata miſſa defunctorum non celebratur alia de die. ex eo quia nullus defunctorum regreditur ad nos,& omnes tendimus ad mortem,& pro hac ↄſuetudine,facit,1 t.diſtin. eccleſiarum.Dic,ꝙ raro hoc obſeruatur,& nunquam vidi fieri,ꝙ ex aliqua cauſa celebretur niſi ſemel,præterquam in natiuitate domini.Et propterea ſemper extra diem natiuitatis ſacerdotes ſumit vinum perfuſionis: poſt quod celebrare il-
3 la die non poſſunt,ĩ.ca.ex parte.Tertio quæro,† an cauſa vtilitatis poſſint plures miſſæ per eundem celebrari.Glo.ſecunda ibi,ſiue vtilitatis,dicit,ꝙ ſic,& nota exemplum gl.cum de vtilitate exemplificat,vt ſi dicta miſſa ſuperueniat aliqua magna perſona,quæ velit miſſam audire.Et pone exemplum in epiſcopo quē abſq; miſſa celebranda,vel audiēda tranſire diē non decet.de priui.c.vlt.lib.6.Et ↄſidera,ꝙ in hoc attenditur cauſa vtilitatis reſpectu audientis,non celebrantis,vnde glo. non dicit hoc licere cauſa lucri.Item etiam,cum ſubeſt cauſa vtilitatis,vel neceſſitatis:tamen ſi eſt alius qui celebrare poſſit:non celebrabit ſacerdos alia uice,dummodo ille alius ſit paratus celebrare:& ſit ieiunus,ſ.eo.c.1.& 2.poteſt etiam poni aliud exemplum quo licet iterum celebrare: vt ſi præſbyter poſtquam celebrauit,ante tamen quam perfuſionem acceperit,uocatur,vt portet infirmo Euchariſtiam,& perpendit ſe non habere,& generaliter colligendo caſus dicit Hoſt. q; propter defunctos:propter peregrinos,propter hoſpites:propter commeantes:propter infirmos:propter raritatem præſbyterorum:& cum vnus duabus præeſt eccleſijs:& propter duas proprias miſſas,quæ quandoque currunt:vt dico.ĩ.cap. cum creatus,licet eadem die plures miſſas celebrare: aliter non,ut hic.Sed ut dixi ſ.q.proxi.raro obſeruatur,ꝙ quis celebret bis,licet aliqui clerici celebrent quotiens poſſunt, propter lucrum,vt dicitur per aliquos fieri Venetijs, quod eſt ↄ-
4 tra hanc literam. Quarto quæro, eo caſu quo ſacerdos celebrat pluries eadem die, an pluries ſumet corpus Chriſti.Sol. ſic,ut dicit glo.ſecunda,in fin.& dic,quod ſumit totum corpus,licet ↄſuetudo eccleſiæ Romanę obſeruet,ꝙ Papa celebrante ipſe ſumet dimidiam hoſtiam:reliquam diuidit diacono,& ſubdiacono cardinalibus, ei miniſtrantibus,& adhuc dicitur ſumere totum corpus Chriſti,cum ſit indiuiſibile.Hoſtien.

SVMMARIVM.

1 *Dies profeſti qui dicantur.*
2 *Hymnus,Te Deum,quo tempore dicatur.*

Conſilium. In miſſa commemorationis licet dicatur propria præfatio:non tñ dr̄ hymnus nec ſymbolū.Cōis diuiſio,ſcda ibi:ingſitioni,pars de obſer. ieiu.ↄſilium.Apud nos,& ita ab alijs ſequēdū eſt.de rpi.ordi.

3 *Sacerdos iterum celebraturus quare non ſumit uinum.*
4 *Sacerdos an poſſit poſt medicinam ſumptam celebrare.*
5 *Ieiunium an frangatur propter uinum perfuſionis,uel propter medicinam.*
6 *Cibus quando dicatur digeſtus ut quis celebrare poſſit.*
7 *Miſſis natiuitatis Domini an poſt vinum perfuſionis poſſit iterum celebrari.*

Ex parte. Pars de obſer.ieiu.cap.1. Primo ponit dictum,a quo excipit,ibi:niſi,& cauſam ſubdit ibi,ne ſi.Et dicit Hoſtien. quòd quatuor quæruntur, Primum,an ſacerdos poſt receptum ſacramentum debeat manus perfundere.Secundum quo liquore.Tertium an infuſionem illam ſumere debeat. Quartum an ſi ſumpſerit illam poſſit eadem die iterum celebrare. Et ad hæc omnia reſpondetur,perfundere.& uinum perfuſionis bibere: alias non ha-
1 beret locum exceptio niſi &c.An autem † is qui vinum non poteſt bibere,poſſit promoueri.no.2. quæſt.7. ipſi apoſtoli. ſi forte,ideſt qualitercunque ſumit,ſiue quia non ſperabat celebrare,ſiue quia tradidit obliuioni,unde non coniungitur uerbum,ſi forte,cum uerbo,impedire,quia de hoc nulla eſt dubitatio:ſed cum verbo,acciperet,vel dic, quòd dixit, ſi forte, propter opin.quorundam. de qua in gloſſ. quia ſacramenta: prior tamen expoſitio magis placet.No. de uino perfuſionis.
2 † Et dicit Innoce.quòd non reprobat conſuetudinem Ciſtercien. & etiam quorundam aliorum qui poſt ſumptionem corporis & ſanguinis Ieſu Chriſti aliquid de ſanguine ibi dimittunt:ut ſuperponatur vinum,purum, vt poſtea communicantes inde poſſint aliquid ſumere: quod non eſt illicitum ſecundum eum,quia etiam non ieiunis: ut infirmis & in caſu neceſſitatis datur:& ita ex iuſta cauſa fit: quia non eſſet decens tantum ſanguinem conficere qui ſufficeret omnibus: nec inuenitur calix qui poſſet tantum tenere. dicit Hoſtien. quòd poſt talem potum non liceret celebrare.infra cap.cum Marthæ.§.quæſiuiſti. ubi etiam de hoc.quæſt.9.Dic quo ad dictum Innocen. ꝙ de conſuetudine alij quam celebrantes non communicant ſumendo ſanguinem : nec aliquid de ipſo:ſed ſolum corpus Chriſti:quod plenius dico de peni.& re. omnis in princ.no. 9. Secundo not. quòd poſt ſumptum uinum perfuſionis non licet celebrare.infra cap.proxi.§.quæſi-
3 uiſti.& de hoc in glo.ulti.† Quæro,quæ eſt ratio, quòd ſacerdos celebraturus iterum non ſumit vinū perfuſionis.Glo.ult. ſol.ꝙ ideo quia ſacramenta a ieiunis ſunt percipienda. Et in ea ibi,ut ieiuni.de hoc de conſe.diſt.1.ſacramenta. Ibi: quòd
4 in dubijs.So.ut dixi ibi in primo contrario. † Secundo quæro,an poſt medicinam ſumptam poſſit ſacerdos celebrare. Sol.ut in ea.glo.Ibi,ſed poſt,uſque ibi,quid ſi, & tenet gloſſ. quòd non.Et dicunt aliqui, quòd etiam ſi modicum aquæ biberit impeditur celebrare,quia etiam aqua eſt alimentum, imo dicunt nonnulli, quòd plus homo uiueret bibendo ſolam aquam, quam ſolum vinum, quod non fatentur

Digitized by Google

om.deleg.conſuluit,de hoc per Hoſt.in ſum. eod.§. qualiter
cunque.dic,ꝙ ſufficit digeſtio ſm qualitatem cibi ſumpti. di
cunt aũt phiſici,ꝙ bona digeſtio perficit in ſeptẽ horis. Quar
to quæro qd ſi ſacerdos celebrat poſt cibum,vel potum.Sol.
vt in gl.vlti ibi:quid ſi,vſque ad fi.Et in ea ibi: malefaceret, &
deponi poſſet.de accu.ſi conſtiterit.Ibi,ꝯficit.Idem Bazi.Ioã.
Vin.& Phi.Ibi:liquido,vbi de hoc,& in fi,vbi de hoc. Quin-
to quæro,an in miſſis natiuitatis,† de quibus,ſ.e.conſuluiſti.
poſt vinum perfuſionis poſſit iterum celebrari.Hoſt. qđ nõ.
In quo dicit ſe vidiſſe aliquos magnos errare. Dic, ꝙ de con-
ſuetudine ſumunt aliqui perfuſionis vinum,ſed non bibunt,
ſed reſeruant pro futura miſſa.

S V M M A R I V M.

1 *Canon miſſæ in quibus conſiſtat.*
2 *Canonis miſſæ verba quare dicantur ſecrete.*
3 *Canonis verba ſi proferantur corrupte an conficiatur eucbariſtia.*
4 *Corpus Chriſti an poſſit confici ſine ſanguine.*
5 *Canonis verba neceſſaria quæ ſint.*

*Cum Marthæ. *Diuidit in tres partes principa-
les,ſcđa in §.quæſiuiſti. Tertia in
§.3.prima ſubdiuiditur in 8.ſecũda ibi,verum.Tertia ibi,ſane.
Quarta ibi:cæterum,Quinta ibi: cæterũ ſicut, ſexta ibi: ex eo.
Septima ibi:diſtinguendum,octaua ibi: credimus. Et in hac
prima formatur quæſtio,& materiam huius quæſtionis,& il
lius quæ formatur,ĩ.§.quæſiuiſti.proſequitur autor huius c.
in libro quem compoſuit de miſſarum myſterijs,parte quar
ta,vſque ad §.quæſiuiſti.hoc.d. Si qua verba ſunt in canone
miſſæ quæ ab euangeliſtis dicta non fuerũt,credere debemus
ꝙ a Chriſto Apoſtoli,& ab apoſtolis eorum ſucceſſores acce
perint,quis.ſ.doctorum,vel maiorum. Gof.expreſſit, in cœna
quam fecit cum diſcipulis,de conſe.diſt.3. panis. Euangelio.
Math.26.Accipiẽs Chriſtus,teſtamẽti.hic interponit mini-
ſteriũ fidei de quo ſequit.ꝑ multis: qa nõ oẽs ſaluantur pro
quibus effunditur.No.ex ſuperſcriptione de dictione, quon-
2 dam.a de hoc dixi de offi.deleg.cum olim,el.1. Et in antiqua
dicebatur,ꝙ iſte hodie erat monachus Clareuallẽ & ꝙ renũ
ciauerat officio Marthę, & elegerat ſolitudinẽ Marię. Et ibi
commendatur de ſciẽtia,& de quæſtionibus formatis nõ ad
tpale ꝯmodum:ſed animarum prouectum.Scđo no. ex hoc
ꝙ rñdens dẽt commẽdare quærentem ſi quæſtiones ſunt ſu
btiles, & pulchræ. &,ſic obſeruatur in ſcholis, & in iudicijs.
1 Tertio no.de canone † miſſæ. Et dicit Hoſti.quod licet qui-
dam ſimplices ſacerdotes dicant canonem quicquid eſt in ſe
creto miſſę:ſumitur tñ ſolum pro verbis quibus fit trãſubſtã
tiatio:vt hic.de hoc ẽt ĩ.q.6.Aliter ſumitur canõ.3.diſt.cano.
Item aliter de loca. propter. Quæro quæ fuit cauſa dubi
tandi.Sol.patet in tex.quia videbatur,ꝙ verbis Chriſti nihil
fuiſſet addendum,vel minuendum,qđ.n.Chriſtus nõ dixit,vi
detur ꝓhibitum ibi dicere,ꝑ hoc,quod hic dr̃ in gl.2.Ad idẽ
13.q.1.qđ fi.& apocalip.vlt.Si qs appoſuerit ſuper hoc appo-
net deus ſuper illum plagas ſcriptas in hoc libro,& ſi quis di
minuerit,auferet deus partẽ eius de libro vitæ, & de ciuitate
ſancta.Ad idem ſ.in prohe.in fi.vbi ꝓhibetur ne aliqd addat
huic cõpilationi,nihilominus ergo licet addere canoni miſ-
ſæ.de conſe.diſt.2.in Chriſto.circa prin.Rõ decidẽdi colligit,
ĩ.ver.diſtinguendũ,ibi.credimus igitur. Et per id quod dixi
ſ.ſummando.Item per id quod dicit gl.2.dicens hoc cum ra
tione fuiſſe additum. Ad contraria ergo dic,ꝙ canon miſſæ
uel apponendum eſt, ꝙ ſit contrarium fidei, vel foueat er-
rorem,ergo alias licet. pro hoc,quod dico de ver. ſigni. abba-
te.ver.contra,quod,contrario 1.Secundo quæro,quare verba
2 † canonis miſſę dicuntur ſecrete.Sol.Pe.ꝙ ſex de cauſis, Pri-
ma,qa deus cordis,non vocis clamorem attendit.ſecunda,ne
ſacerdos longo clamore deficiat.Tertia ne impediatur popu
lus orare.Quarta,ne verba tanti myſterij quotidiano vſu vile
ſcant.Quinta,quia hæc ſolum ad ſacerdotem pertinent. Sex-
ta ne uerba canonis ſępius audita dicantur a laicis,& locis in

vt ſi ſpuit,vel tuſſit,ſimile in teſtatore C.de teſta.l.cum ...
4 tas.† Quinto quęro,an poſſit ꝯfici corpus ſine ſanguine,vr̃,ꝙ
non:qa non dẽt fieri diuiſio eiuſdẽ myſterij.de cõſe.diſt.2.cõ
perimus.Lau.ĩ,qa licet ſcienter hoc faciẽs peccet,tñ conficit,
ea.diſt.qa corpus.Sunt.n.hęc diuiſa: vt no. in c. ꝯperimus, &
ſtatim ꝓlatis verbis ꝯuenientibus euchariſtię facta eſt trãſub
ſtãtiatio in corpus chriſti.licet Hu.videatur aliter dicere,100.
diſt.ante benedictionem.Sexto quęro,in eo,quod dixi ſ.in 3.
5 no.ꝙ non omnia verba canonis ſunt de neceſſitate,† quę ſint
illa q̃ ſint neceſſaria.Dic,ꝙ illa,Hoc eſt corpus meum,ẽt ſinõ
apponatur dictio.n.quę tñ non eſt omittẽda, cũ reperiatur ap
poſita per eccleſiã.11.diſt.in his, ſed magis pertinet ad ꝯue-
nientiam ſermonis,qa dictio.n.eſt ꝯiunctio ꝯtinuatiua,& ca
ſualis,quo ad ſanguinem aũt quę verba ſint de ſubſtãtia,ſunt
opiniones,vnde tutius eſt nihil omittere.

ADDITIONES.

* Cum Marthę. Materiam iſtius c,vide pulchre repetitam per dominũ Doloſ.
2 De dictione quondam. Adde Spe.ti.de inſtr.edit.in §.reſtat ad fi & dic,quod
iſta dictio deſignat tria tempora. ſ. tempus præſens præteritũ, & futurum
ſecundum Ab.in c.ex parte B.de fo.compe.Ab.in c.cum contra.de pig.Ab.
in c.cum ſcimus,.de regu.Bar.in l.eius qui in prouincia. ff.ſi cert.pet.Bar. in
l.inſulam.ff.de verb.oblig.

S V M M A R I V M.

1 *Verborum forma diligenter attendi debet.*
2 *Inſtantiam dare ſufficit.*

Ver.verum. Hic ſecunda primę, in qua rñdet per
aliã q. Alia duo gl.ſ.exponit repetẽdo
tex.vñ ſuperflua eſt. Eleuatis,mãliter tenetur. Tan. No.ibi di
1 ligenter,ꝙ forma † verborum diligenter debet attendi. Idẽ
dr̃ de forma mãdati.de reſcrip. cum dilecta. Hoſti. Secundo
2 no.ꝙ ſufficit † dare inſtantiam.ſimile.1. q.1.ſicut vrgeri.

S V M M A R I V M.

1 *Dare beatius eſt quam accipere.*
2 *Iudex ſupplet id quod omittitur a lege.*
3 *Paupertas duplex.*
4 *Euangeliſtæ quare aliquando variauerint.*

Ver.ſane. Hic tertia primę,in qua ponit aliqua quę
omiſſa fuerunt ab euangeliſtis, & ſupple-
ta ab Apoſtolis.Hierony.ſuper Non omnia quę fe
cit deus ſcripta referuntur,& Io.20.in fi.Multa qdem, & alia
fecit deus quę nõ ſunt ſcripta ĩ libro hoc,& c.vlt.Sunt,& alia
multa quę fecit Ieſus quę ſi ſcribãtur per ſingula nec ipſum
arbitror mundum capere poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.
Act.20.ca.& hic probat de verbis omiſſis Nullus,hic probat
de factis omiſſis,ad Corint.1:15.Lucas,Mattheus.Marcus,&
Ioannes.Lucas,22.c.Mattheus.26.Marcus,14.Ioannes,11.&
1 docet quare dictum fuit eleuatis oculis.Tancre.No.illud,bea
tius † eſt dare &c.Et de hoc in gl.in ver.dare,& dicit Hoſt. ꝙ
nobilitas eſt in dando etiam vltra promiſſa,de dona.c.1.Pau-
ca vero debent recipi.de ſimo.& ſi quęſtiones. Et dicit vetus
prouerbium.Neque omnia neq; ab omnibus, inhumanum
enim eſt a nemine recipere, ſed paſſim omnia ſemper. & a
quolibet,viliſſimum,ff.de officio procon.l.ſolent.§. primo,
Nil vero debemus quęrere:imo nec concupiſcere.de conſti.
nam concupiſcentiam.Secũdo nota,quod debemus nos par
uifacere,ſicut Apoſtolus vocat ſe abortiuum, quod expone,
vt in gloſſ.Paulus. Et in ea ibi:abortiuus, ſiue qui per abor-
2 ſum emittitur. Tertio nota quod † id quod omittitur a lege
ſupplet iudex,de quo in gloſſ.Nam, quod. Et in ea ibi: quęſi
tum, vide de maior. & obed. ſolitę. contrario, ſecundo. Ibi:
& hęc diximus,verſi. & cum, & ibi not. in gloſſ. ſupple Quę
ro circa

Digitized by Google

... qui aſſurgit minoribus fortius de-
2 bet aſſurgere maioribus, Tertio no. arg. a conſuetis: † vt ſi aliquid factum eſt ſemel: præſumitur in ſimilibus etiam factũ poſtea, de hoc in gl. no. ar. Et in ea ibi: ſemiſſe, t. m̃. melius, §. 1. vide de pigno. illo vos, no. 3. Ibi, ex vſu. ſi legauit teſtator vinum vetus ex ipſius vſu. ſ. quot annorum vino pro veteri vtebatur æſtimabitur legatum, Ibi. §. teſtamento, legauit teſtator ſeruo libertatem, & peculium, ſeruus rationem loculorum. ſ. quia tenebat burſam aliquam tempore mortis expenderat, & erat conſuetudo domini, ꝙ amplius in rationem loculorũ expendebat exoluere, propter conſuetudinem illam peculio legato veniet etiam, quod domini ratio debebat, & ſolita erat reddere. Ibi. §. aſinam, vide de uerb. ſig. præterea, in gl. 2. Ibi: ſi numerus nummorum, §. fi. & uide de cenſ. ex parte. no. 4. Ibi. §. quod dicitur, uide, de ſenten. excom. ad hæc. contrario. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntas vltima eſt ambulatoria uſque ad mortem.*
2 *Teſtandi libertas pacto auferri non poteſt.*

Ver. cæterum ſicut. Hic quinta, in qua oſtẽdit quare in canone miſſę apponitur uerbum, & æterni. Tẽporalia, abundantiam frugũ, & terrã fluẽtem lac, & mel. Eternam. ſ. uitã æternã, ꝑcor. Hierony. ad Damaſum. Illud, promittens tẽporalia, quæ tranſeunt uelut umbra. rationem, ad docendum quare dictum fuerit, & æterni. Teſtatoris, idest. Chriſti. Apoſtolus ad Hebr. 6. Scriptura, ideſt, ultima uoluntas in ſcriptis redacta, promiſſio ſine ſcriptis, quaſi dicat teſtamentorum aliud ſolenne, aliud nuncupatiuum, de hoc per Hoſtienſ. in ſum. de teſta. §. qualiter conficiatur, & dixi ſupra de teſta. ſuper rub. Apoſtolus, eodem cap. repromiſit. Ioan. texto. Nota, ibi: perſeuerat, ut gloſſ. C. de ſacroſan. eccle.. Et in ea ibi. lege. prima nihil eſt, quod magis debeatur hominibus quam quod ſupremæ uoluntatis, poſtquam iam aliud uelle non poſſunt, liber ſit ſtilus. Ibi: quoniam indignum, in fi. ibi, qui facultates ſuas cupiunt in quacunque inſtrumenti materia conſcribere, & quibuſcunque uerbis uti liberam habeant facultatem.
1 Secundo nota. † quod ultima uoluntas a eſt ambulatoria uſque ad obitum teſtatoris: qa mutari poteſt donec uiuit, quod dicit gloſſ. uerum etiam ſi pactum interuenerit, quod mutari non poſſit. Dic idem etiam ſi iuraſſet non mutare, de hoc de ci materia, quęſt. 2. ultima, & eſt plenius in Spec. de inſtru. edi. §. compendioſe, uer. quid ſi quis iurauerit, & in regula, quod ſemel. lib. 6. Et in hac gloſſ. ibi: pœnitentiam, accipere debemus ſupremam, prouide ſi uxori donauit, deinde pœnituit: mox deſijt pœnitere, ualet donatio. & not. de do. inter ui. & ux. c. fi. in gloſſ. tertia. Ibi l. 3. ſecundus codicillus, primo cõtra ius tollit primum. Ibi. ſi quis, etiam qui hæredem imperatorem inſtituit: mutare poteſt, & alium hæredem inſti-

ſacris vel ſecretis uirtutibus. & de hoc de ſac. non ite. ſuper ru-
3 br. Quæro † cum in corpore Chriſti ſit uerum corpus & verus ſanguis, quomodo hoc fit. Gl. de corpore. refert tres opi. Prima, ꝙ illa ſubſtãtia quæ prius fuit vinum fit ſanguis Chriſti. Secunda opi. ꝙ ſubſtantia panis & vini deſinit eſſe ibi, remanentibus accidentibus. Tertia opi. ꝙ remanet ſubſtantia panis & uini in eodem loco, & ſub eadem ſpecie eſt corpus Chriſti. Similis gl. eſt de conſc. diſt. 2. in ſumma. & de hoc 4. ſententiarum diſt. 11. c. t. 2. & in ſeq. q. Secundo quæro circa tres opi. de quibus in præmiſſa. q. quæ ſit uerior. Gl. ea. dicit ſecundam approbari. de ſum. tri. c. 1. Sed in illo. c. §. vna nihil aliud dicitur niſi ꝙ panis tranſubſtantiatur in corpus, & vinũ in ſanguinem, quod potius facit pro prima opi. Item contra hanc ſecundam eſt ſecundum aliquos: quia ſi quis induitur veſtibus alterius non, ideo conuertitur uel tranſit in illum cuius veſtes induit. tamen ad bonum ſenſum poteſt ſaluari hæc ſecunda opi. & poteſt reduci ad primã opi. & ideo deſinit ibi eſſe ſubſtantia panis & uini: quia tranſubſtantiatur in corpus & ſanguinem. d. c. vna. & ſecundum Hoſt. intellige tranſubſtãtiationem. Ita cum dicitur in prima opi. ꝙ panis fit corpus Chriſti, & uinum fit ſanguis: illud fit ut notet conuerſionem ſeu tranſubſtantiationem, nam hęc præpoſitio, panis fit corpus Chriſti: ſi denotaret materiam, eſſet falſa, panis enim nec fuit nec eſt nec erit corpus Chriſti. Si uero denotet cõuerſionem, uera eſt, vnde etiam. J. §. quæ ſiuiſti. utitur verbo conuertatur, & verbo mutatur, & uerbo tranſubſtantiatur, primo hoc primæ ad Corin. 11. Quidam uero intellexerunt ſecundam opi. ꝙ panis & uinum reſoluitur in præiacentẽ materiã, uel in nihilũ, quod poteſt ille facere qui de nihilo cũcta creauit. Sed ut dicit Thom. 3. parte ſummæ. q 75. ar. 3. neutrũ horum ſignificatur per illa uerba ſorte: hoc eſt corpus meũ. Itẽ, ut idem dicit ibi, ſi fieret reſolutio in primã materiã, non poſſet intelligi de materia prima ita ꝙ ſit materia ſine forma, qa materia ſine forma eſſe non poteſt. oportet ergo dicere ꝙ fiat reſolutio in elementa: quod non procedit, quia ſm̃ hoc oporteret ꝙ elementa in quæ reſoluta eſſet ſubſtantia panis & uini inde deſcenderent per motũ localẽ, quod ſi fieret perciperetur ſenſu. Itẽ, ſubſtantia panis & uini manet uſque ad ultimũ inſtans conſecrationis. In ultimo aũt inſtanti conſecrationis eſt ibi ſubſtantia corporis & ſanguinis Chriſti: ſicut in ultimo inſtanti generationis iã ibi eſt forma, vnde nõ erit dare aliquod inſtans in quo ſit ibi præiacens materia. Non. n. poteſt dici ꝙ paulatim ſubſtantia panis & uini reſoluatur in piacentẽ materiam, uel ſucceſſiue egrediatur de loco ſpecierũ: quia ſi inciperet fieri in vltimo inſtanti cõſecrationis, ſimul ſub aliqua parte hoſtię eſſet corpus Chriſti cum ſubſtãtia panis, quod eſt ꝯ hanc literam. J. §. diſtinguendũ. & §. quæ ſiuiſti & §. præterea. de ſum. tri. c. 1. §. vna. Si uero hoc inciperet fieri ante conſecrationẽ: erit dare aliquod tẽpus in quo ſub aliqua parte hoſtiæ neque erit ſubſtantia panis: neque corpus Chriſti, quod eſt inconueniens. Propterea forte illi dixerunt ſub

 diſiun-

Digitized by Google

hoc eſt, aut, quia illuc defertur: aut, quia ibi generatur. Con
ſtat autem, ꝙ corpus Chriſti non incipit eſſe in ſacramento
per motum localem, quia ſequeretur, ꝙ deſineret eſſe in cœ
lo: quod.n. mouetur de loco ad locum non peruenit ad locũ
niſi deſerat priorem. Item corpus localiter motum pertran-
ſit omnia media: quod hic dici non poſſet. Item impoſſibile
eſt, ꝙ vnus motus eiuſdem corporis, localiter moti, terminet
ſimul ad diuerſa loca: cum tñ in pluribus locis corpus Chriſti
ſub hoc ſacramento ſimul eſſe accipiat. Ex his infertur, ꝙ nõ
põt corpus Chriſti aliter incipere eſſe de nouo in hoc ſacra-
mento: niſi per ꝯuerſionem ſubſtantiæ panis in ipſum: quod
aũt ꝯuertit in aliquid, facta ꝯuerſione non remanet: ex quo
infert, qđ prædixi, ꝙ illa tertia op. tollit veritatẽ huius ſacramẽ
ti. Itẽ ꝯtraiatur formę huius ſacramẽti, in qua dicitur, hoc eſt
corpus meum: quod non eſſet verum ſi ſubſtantia panis ibi
remaneret: qa ſubſtantia panis non eſt corpus Chriſti. Et ſic
potius dicendum eſſet: hoc nõ eſt corpus meum, ſecundum
Tho. uel deberet dici hic eſt corpus meum. Item ꝯtraiatur ve
nerationi huius ſacramenti ſi ponatur aliqua ſubſtantia quæ
non poſſit adorari cultu latrię. Itẽ ꝯtraiatur ritui eccleſiæ, ſm
quẽ poſt corporalẽ cibum nõ licet ſumere corpus: cũ tñ poſt
vnã hoſtiam conſecratam liceat ſumere aliam. Item contra
hanc opi. eſt ĩ. §. quæſiuiſti, & quod ibi dico in 1. no. per hoc
ꝯcluditur tenendum primam opi. & ſecundã declaratas, vt p̃-
miſi. ſ. ꝙ hoc eſt per tranſubſtãtiationem. Et in h. d. Laud. ꝙ
4 triplex eſt agens, † quoddam artificiale: aliud naturale: aliud
ſuper naturale, primum, & ſm p̃ſupponũt materiam: licet.n.
poſſint materiam vnam forma diuidere, & in aliã inducere,
non poſſunt tñ rem in totum mutare, in aliam. Sed agens ſu
pernaturale abſolute totam rem producere poteſt de nihilo
ergo fortius poteſt vnam rem in aliam tranſubſtantiare. q̃ ꝗer
go agenti artificiali vel naturali talis tranſubſtantiatio nõ ſit
poſſibilis, inſti. de re. diui. §. cum ex aliena. poſſibilis eſt tñ ſu-
pnaturali. de ſum. trini. c. 1. in prin. ibi: omnipotẽs, & ver. crea
tor. ibi, de nihilo condidit naturam.

S V M M A R I V M.

1 *Subtilitas commendatur.*
2 *Panis, & vinum de quibus conſecratur corpus Chriſti de quibus ma-*
terus eſſe debent.
3 *Conſecratio an de nectare fieri poſſit.*

Ver. diſtinguendum. Hic ſeptima primæ, in qua oſtẽdit, qũo in
hoc ſacramẽto ſunt tria. i. forma viſibilis, veritas corporis, &
1 virtus ſpiritualis. † No ſubtilitatem a commẽdari. de hoc de
a iudi. dilecti. de ſer. capellanus. Secundo no. tria quæ ſunt in ſa
cramẽto, quæ declara, vt in gloſſ. ſ. & in gl. ideſt. Et in eo, quod
hic dr̃ in ſacramento eſſe tria, quorum primũ eſt ſacramẽtũ,
& nõ res, &c. ponit Ab. exemplũ in circulo in taberna, & vi-
no. Circul⁹ enim ſignificat tabernã, taberna deſignata a circu
lo deſignat vinum venale. Sed vinum ibi repertũ nil vlterius
deſignat: ſed eſt res ab illis duobus deſignata. Circulus ergo
eſt deſignatus, taberna ſignatum, & ſignans, vinum vero ſi-
gnatum. Ad propoſitum, forma panis, & vini ſignat veritatẽ
corporis, & ſanguinis. Signatum eſt ipſa veritas corporis, &
ſanguinis, & cum hoc eſt ſignum virtutis vnitatis, & charita
tis. Ipſa vero virtus vnitatis, & charitatis eſt ſignatum p gemi
num ſignum p̃miſſum, & non eſt alterius ſignũ, ſm hoc in-
2 tellige gl. p̃miſſas. † Quæro, in eo, ꝙ hic dicit de forma panis
& vini: de quo debẽt eſſe. Dicit Inn. ꝙ panis debet eſſe de gra-
nis frumenti: & vinum de vuis: de conſe. di. 2. in ſacramento.
Ex hoc, vt refert Inno. videtur aliquibus, ꝙ alia grana non trã
ſubſtantiantẽ. Item ſecũdum eum videtur aliquibus, ꝙ de agre
ſta, vel vino inſpiſſato per decoctionẽ, & facto nectare: & de
aceto non fiat ſanguis: ſed in his vt dicit Inn. non eſt bonum
iudicare. Et melius eſt omittere q̃ de talibus conficere: quia
aliqua ex prædictis generant abhominationem, & in tanto ſa
crificio conficiendo, pulcherrima ſunt eligenda. de prædictis

uerit. Nam & ſi colerur p ...
& quamuis mutentẽ accidentia: ſicut color, ſapor, & odor, ſpẽs
tñ nõ mutatř, ſicut aqua colata per cineres, quia remanet. vñ
dicunt hi ꝙ in lixiuio baptizari põt. Dicunt ẽt, ꝙ de vino ꝙ ali
quantulum acuit: ſed oĩno ſpeciem vini non mutauit confi-
ci põt, ſecus ſi oĩno ſit acetũ, ita ꝙ ſpẽs vini ſit mutata. p hoc
ff de contrah. emp. in venditionibus, ante fi. facit quod not. ſ.
ti. j. c. pe. Per hoc videretẽ dicendum de agreſto, de quo dixi ſ.
ea. q. ꝙ in eo ꝯfici non põt, illud procedere qñ hẽt materiam
oĩno ſeparatã a vino: alias ſecus. Dic tñ in p̃dictis non temere
iudicandum: ſed potius a celebratione abſtinẽdum: vt ſ. ea. q.
præcipue. quia, vt ſ. dixi pulcherrima ſunt in hoc eligenda, de
muſto autem nõ eſt dubium, ꝙ in eo ꝯfici põt. quia eſt vinũ
expreſſum de vuis, qđ requiritur: vt ſ. e. q. pro hoc de cõſe. di.
2. cum omne, vltra medium, & de prædictis, ĩ. §. quæſiuiſti.

A D D I T I O

a Subtilitatem. Adde glo. in cle. diſpendioſam. de iudi. c. literas. de reſtit. ſpolia.
obitum, 12. q. 5. l. ſi ſeruum. ff. de verb. oblig.

S V M M A R I V M.

1 *Præſumptio iuris pro apoſtolicis traditionibus.*

Ver. credimus. Hic octaua primæ, in qua, vt di
cit gl. ex p̃miſſis ꝯcludit ſolutio
1 nem principalis q. No. præſumptionem iuris † ꝙ ea quæ pro
dita ſunt a patribus, præſumuntur ꝓdiſſe a Chriſto, & per ip-
ſum ad Apoſtolos: & per Apoſtolos ad eorum ſucceſſores, p
hoc quod nota. 68. diſt. cor. epiſcopi. in glo. ſed nonne.

S V M M A R I V M.

1 *Sacramẽto Euchariſtiæ aqua cum vino tranſubſtantiatur in ſanguinẽ.*
2 *Sacramento altaris plene eſt veritas, & figura.*
3 *Accidentia naturaliter non mutant ſubiectum.*
4 *Aqua in calice quid ſignificet.*
5 *Aqua ſi prætermitatur in calice an ſit ibi uerum ſacramentum.*
6 *Aqua ſola ſi ſit in calice an ſit ibi ſacramentum, & ui. nu. 7.*
8 Dictionem, & cum, natura, & nu. 9. & 10.
11 *Aquam non tranſire in ſanguinem, an ſit verum dicere.*
12 *Ciſtercienſium conſuetudo circa vinum perfuſionis.*
13 *Mixtione natural in ullum mixtibilium retinet ſuum eſſe ſecundum*
phiſicos.
14 *Miracula quot, & quæ ſint in ſacramento altaris.*
15 *Tranſubſtantiatio in ſacramento quando fiat.*
16 *Sacramentum an ſit verum ſine appoſitione aquæ.*
17 *Sacramenti altaris fructus quot ſint.*

§. Quæſiuiſti. Hic ſcđa principalis, & h. d. In ſacra-
1 mẽto † Eucharistię aqua cum vino
tranſubſtantiatur in ſanginẽ. Scholaſticos, qui ſequũtur ſcho
las, ſiue doctores, ſiue ſcholares, & idem verbum de reſti. ſpo.
a c. 1. lib. 6. In calice a no. extra de ꝯſe. diſt. 2. cum omnes. Acci-
dentibus, non.n. poteſt cõmiſceri corpori: vt ĩ. q. 7. vini olim.
nũc trãſubſtãtiati. Non madidans, 1. & ita non madidat. Ab.
vel. i. non hume faciens. Lucanus in primo. Fraterno primi
maduerũt ſanguine muri. de quo ver. no. ff. de re. diui. l. vl. vbi
de Romulo. & 7. q. 1. in apibus, Circumfuſum. i. circuntectũ:
Ab. dicit Hoſt. circũfuſum. ſ. corpus, & ſanguinem, circa, qđ
eſt uinum appoſitũ in parua quantitate, ita, ꝙ maneãt accidẽ
tia q̃ prius erant. Hoſt. & dic plenius: vt ĩ. q. 8. fuerit appoſita
in parua quãtitate, ſicut nunc dixi de vino. Aqua. corpore ꝯſe-
crato in altari ſacramẽti redẽptionis, & regenerationis, ĩ. c. ſe
cundo imo charitatis redẽptionis, & unionis: vt ſequit Hoſti.
multi. apo. 17. legitẽ. Iſai. 32. ſeminani, p̃dicando. de noſtro. ſ. hu
manitatem, de ſuo. ſ. redemptionem in paſſione, vel. i. carnẽ
ſuã in altari, vnionẽ, de ſum. trini. dãnamus verſi. cum ergo.
2 Inquit. Io. 17. No. ꝙ in ſacramento † hoc plene eſt veritas, &
figura. Et exponi glo. in uer. figura, quod ineſt. figura. ideſt ſpe
cies panis, & uini, & fuit gloſſ. Tan. Et ex hoc infertur, ꝙ non
eſt ibi

A D D I T I O.

a In calice. Adde c. in ſacramentorum & in c. non oportet, de cõſe. diſt. 2.

Digitized by Google

[illegible] per aquam ſignificantur
populi.pro hoc,quia ſicut aquę fluunt, ita & homines. 2.Re-
a gum 14.omnes morimur a & quaſi aquę dilabimur,quod di
xi de ſepul.ſuper rubri.oſtendit igitur hæc admixtio, Chriſtũ
fuiſſe pro humano genere paſſum : & humanum genus per
paſſionem redemptum.Alias ſignificationes aquę ponit Hie
ronym.ſuper Hiere.19.cap.Quæro de intellectu literæ, in eo
quod dicit,ꝙ aqua cum vino tranſit in ſanguinem.Solu.vt in
glo.contra iſtos, & in glo.1.vinum. Et dicit Innocen. ꝙ veri-
tas videtur ꝙ panis tranſubſtantiatur in corpus& vinum &
aqua ſimul in ſanguinem.de conſecra.diſtinct. 2. capitu. 1. &
2.quia in calice non eſt tantum vinum nec tantum aqua: ſed
vtrunque permixtum,vt ibi: quia ſi eſſet tantum vinum, ibi
eſſet Chriſtus ſine nobis: & ſi tantum aqua, ibi eſſet eccleſia
ſine Chriſto.Coniunctio enim aquę & vini ſignificat coniũ-
ctionem Chriſti & eccleſię.Dicit Hoſtien.ꝙ id quod dicit In
nocen.aquam & vinum tranſubſtãtiari in ſanguinem, debet
intelligi ꝙ aqua non tranſubſtantiatur per ſe,ſed tantum qua
tenus eſt mixta vino,& ideo verius dicitur,ꝙ vinũ aqua mix-
tum tranſubſtantiatur,& niſi ſic exponeres dictum Innocen.
error eſſet per id quod dicitur,inf.quæſt.7.& de h.d.glo.præ-
miſſa.i.vinum. Et ad contraria quæ formantur in glo. contra
iſtos dic vt in d.q.7.& ibi plenius declarantur præmiſſa,& per
hoc etiam ſoluitur ſequen.quæſt.Secundo quæro, quid ſi in
5 calice † ex negligentia prætermittitur aqua.Dicit Innocen.ꝙ
nihilominus videtur ꝙ ſit ibi verum ſacramentum: ſed non
perfectum.Et dic non perfectum quantum ad ſignificationẽ
de qua in litera,& in proxi.q. Sed quantum ab ſubſtantiam ꝑ
fectum eſt.pro hoc inf.eo. §.ver.verum.Et propter ſignifica-
tionem prædictam, quia aqua ſignat populum : vt in litera,
dicit Innocen.ꝙ debet ita parum de aqua poni in calice ꝙ vi-
num eam abſorbeat: quia Chriſtus non mutatur in eccleſiã,
ſed eccleſia in Chriſtum,vnde Auguſtinus vij. cõfeſſionum,
Cibus ſum grandium,creſce & manducabis me,nec me mu-
tabis in te:ſicut cibum carnis tuæ,ſed tu mutaberis in me.Sũt
& aliæ rationes quare minus ponitur de aqua, de quibus inf.
capitu.pernicioſus.Tertio quæro, quid ſi in calice eſt tãtum
6 aqua.†Dicit Innocen.ꝙ eſt ibi ſacramentum,& ideo quando
cunque perpenditur,antequam ſumat, debet reincipere ver-
ba per quæ fit conſecratio calicis cum omnibus ſequentibus
orationibus Intellige tamen ꝙ prius apponet vinum. Et ſecũ
dum Innocen.non refert ſi aliqua inferantur verba quæ refe
runtur ad ſacramentum corporis,ſicut illa,panem ſanctũ vi-
tæ eternę,& illa,ſacroſanctum filij tui corpus, quia non ſunt
illa verba per quæ conficiatur corpus : ſed illa, hoc eſt corpus
meum.In hoc tamẽ dicit Hoſtien.quando reiterat, ſi nondũ
ſumpſit corpus Chriſti,non debet ſigna facere quæ iam facta
ſunt.Si vero ſumpſiſſet corpus: & deinde ex guſtu vel aſpectu
perpendit in calice eſſe ſolam aquam.Dicit Innocen.no vide
ri ꝙ a capite debeat incipere,ſed dimittat,& de negligentia pę
niteat,deinde dicit melius videri ꝙ nunquam guttet de aqua

ſi quis ancillas.In alijs idem operatur ff. de vſufru. accre.ſi qs
Titio.commod.ſi vt certo.§.ſi me rogaueris.de hoc,C.de ver
bo.ſign.l.2.per gloſſ.& Cyn.& in d.l.ſi cui.per Barto. Dic cla-
rius,quod inter illa quæ ſui natura ſunt diſiuncta, tantum va-
let,cum,quantum,&,ita loquitur §. ſi nihil.præalle.vbi dici-
tur, quod nihil diſtat an ita legetur, Titio & Meuio : an Ti-
tio cum Meuio, ſecus inter illa quæ non ſunt ita diſiuncta
quin vnum poſſit accedere alteri, ſicut fundus & inſtrumen
tum, & ſicut hic vinum & aqua conuerti. Nam aqua poteſt
miſceri vino,& ecõuerſo.Ideo refert,an dicatur vinũ & aqua
conuerti.An dicatur aqua cum vino:ſeu vinum aqua mixtũ.
Io.cal.pro diſtinct.l.a.de ra.inducit ff. de uſu. ac. ſi quis Titio.
de or.cog.c.2.in prin.de regu. cum uirum. de conuer. coniu.
ex parte.de fortil.c.1.cum ſi. & poteſt eſſe ratio ſecũdum eũ,
9 quia dictio†cum,notat coniunctionem & vnionem rerum
& perſonarum:ſed copula,&,notat ſingularium rerum & di-
uerſarum coniunctionem, facit de elect.quia diligentia. & c.
cum in cunctis & c.quia propter.de vi.& hone.cle.c.a.de his
quæ fi.a præla.nouit.de conuer.coniu.ad apoſtolicam.de app.
c.pe.lib.6. Et pro vtraque parte dicit poſſe induci. ne ſe.va.c.
vno.lib.6.& de reſcrip.ſi pro te.eo.lib.pro prima autem parte
diſtinctionis facit ſecundum eum de ſepul.de his,qui cle. vel
vo.inſinuante de præb.pro illorum.de reſti. ſpo. ex tranſmiſ-
ſa c.grauis,cum ſimi.Deinde cum dicit,ꝙ dictio,cum,quãdo
notat vnitatem,ſimul requiritur vtrunque:ſed quando copu
latiue coniungit,non vnit,niſi natura negotij vel forma man
dari aliud inducat:vt in q.ſeq.Dic clarius vt dixi ſupra e. q. Et
ex his infertur ad q.ſeq.Sexto quæro circa id qđ dixi in prox.
10 q.†ſi Papa ſcripſit pro aliquo vt ei prouideretur de dignitate
eccleſiæ cum canonicatu & præbenda.An canonicatũ & præ
bendam habere poterit,dato ꝙ non vacet dignitas. Sol. quæ-
ſtio videtur impertinens ad hoc c.ſed eſt pertinens ad ea quæ
dicta ſunt in proxi.q. Et uidetur aliquibus ꝙ non poterit pro-
uideri,quia coniunctio,cum,videtur facere conditionem, &
ſic ceſſat gratia niſi vacent utraque ar.ff.de condi. & demon.
Iulius Paulus.Et hoc potiſſime in mandatis, de præb. cui de
non,lib.6.Contrarium tenet Io.an. ſi appareat Papam id intel
lexiſſe.facit,ff.de le.1.ſi ancilla cum liberis & l.ſi cui ſerui & l.
ſi quis inquilinos.§.ſi ita.de ver.ſign.triplici, de manu.teſta.ſi
ita fuerit §.fin.& quod ibi no. de vſufru. accre. ſi mulieri. pro
hoc facit quod dixi in proxi.q.quia dictio, cum,cadit hic in-
ter diuerſa:ergo operatur idem quod dictio, &,cõſtat autem
ꝙ ſi in literis eſſet copula,etiam,vbi eſt, cum, non eſſet quæ-
ſtio.de præb.quia ſæpe lib.6.de hoc in reg. nullus ex conſilio
lib.6.Septimo quæro,in eo quod dicit litera in ver. præterea,
11 †poſſe dici ꝙ aqua non tranſit in ſanguinem. An hoc ſit ve-
rum.

ADDITIO.

a Omnes morimur. Adde tex. in c.in eccleſiaſtico 13.q.2.

Digitized by Google

tet, non eſt mirum ſi abſorptis ſpeciebus uini appoſiti dicamus abſorberi & ipſum uinum: quia maius & fortius eſt ſacramentum quam uinum ar. de tranſla. cap. 2. & in hoc uidetur obſcure loqui: licet ſenſus eſt, quod cum ſpecies aquę abſorbeantur a ſpeciebus uini, & ſic uinũ fortius eſt. Ideo ſicut ſi poſt conſecrationem apponitur uinum in parua quantitate abſorbetur a primo, ita ꝙ ſubſtantia uini tranſubſtantiata in ſanguinem trahit ad ſe ſubſtantiam iſtius noui vini. Ita ꝙ etiam hoc eſt tranſubſtantiatum, cum fortiora ſint ſpiritualia quam carnalia. d. ca. 2. Ita idem dicendum de aqua appoſita, cauſatur autem obſcuritas in verbis. Hoſtien. quia ſimul ꝓ ſequitur de aqua poſita in calice poſt conſecrationem, & de vino appoſito. Secundo vero caſu quando tanta quantitas apponitur ꝙ ſpecies appoſiti non abſorbentur. Dicit Hoſtien. adhærendum primę opin. Ratio diuerſitatis, quia poſt conſecrationem fit ſimplex appoſitio ſine miraculo, vnde nil mutationis poteſt ibi notari vltra naturalem rationem: ſed vbi prius fit appoſitio, & ſequitur conſecratio, tota fit miraculoſe & ſupra naturam. Ex hoc infert Hoſtienſis, etiam tenendo hanc opi. ꝙ aqua non tranſeat in ſanguinem, ſed abſorbeatur a vino, infertur quod dicit glo. in ver. non tranſit. cum dicit, ꝙ ſumens talem aquã non eſſet ieiunus. quia imo eſt, nec aqua impedit, cum ſit annihilata. Oppo. ad hoc de iſta litera, in eo quod dicit, ꝙ ſi poſt calicis cõſecrationem aliud vinum mittatur in calice, illud non tranſit in ſanguinem, ergo nec aqua poſt conſecrationem appoſita. Sol. Hoſtien. videtur ſtare contrario. Dicit enim, quod vinum poſitum poſt conſecrationẽ ideo non tranſit in ſanguinem, quia ſecundum Ariſtotilem. Mixtio eſt mixtibilium alteratorum per minima vnio, pro hoc, quod dicit gloſſ. in ver. phiſici. Conſtat autem ꝙ ſanguis alteratus non eſt: ſed uinum eſt tranſubſtantiatum in ſanguinẽ: & ideo non poteſt commiſceri cum vino: ſed ſolum priores ſpecies quæ alterationi ſubiacent, commiſcentur cum vino appoſito, & ipſius ſpeciebus quæ poſſunt alterari. Et hoc placet. ex quo dic, quod ſi aqua modica poſt conſecrationẽ miſcetur vino quod eſt in maiori quãtitate quam ſit aqua. q̃quam tranſeat in vinum, vt dicitur ſecundo de generatione, eius tamen ſubſtantia non tranſubſtantiatur. Nam ſicut vinũ appoſitum non tranſubſtantiatur: ita nec iſta aqua quæ tranſit in vinum: Oppo. ad hoc ſupra titu. 1. quod in dubijs. Solu. vt ibi dixi in 1. contrario. Et hæc quæ dicta ſunt in hac quæſt. plenius declarantur in quatuor ſeq. qõ. Octauo quæro de intellectu literæ in eo. quod dicit, qđ vinũ appoſitũ calici poſt conſecrationem circunfunditur corpori quod ſub eo latet nõ madidans circunfuſum. Solu. per id quod dixi in litera in ver: circunfuſum. & dic plenius ſecundum Hoſtien. ꝙ hoc tunc videtur habere locum quãdo aliquę reliquię remanent de sãguine, & apponitur multum de vino: tunc enim cenſetur totum vinum, & nihil remanet ibi de ſanguine, unde ſi ſuſcipiatur hæc ſuperfuſio, celebrationẽ impediet illa die. ſup. capitulo, ex parte. Et in hoc notat Hoſtien. ꝙ ſacerdos in receptione ſanguinis ipſum ſuggendo decenter & ſine tonitu debet euacuare calicem quantum poteſt, & poſtea vinum in competẽti quantitate ſuperfundere: & quamuis aliqui faciant vnam tantum ſuperfuſionem, laudabilior tamen eſt conſuetudo aliorum qui faciunt duas, per hæc verba apparet quod Hoſt. intelligit hanc literam, quando poſt calicis conſecrationem vinum additur in calice poſtquam ſacerdos ſanguinem ſumpſerat. Ideo Hoſtien. intellexit, quod aliquę reliquię ſanguinis remanſerant: ſed litera non ſic loquitur: imo aperte loquitur de ſanguine exiſtẽte in calice. Sed Hoſtien. conſiderauit, ꝙ hoc nũquam fieri ſolet ꝙ addatur vinum niſi ad fuſionem. Item in eo quod dicit Hoſtien. ꝙ, ſi addatur multum de vino, reliquię ſanguinis fiunt vinum: declara hoc vt J. tribus. ſeq. q. Et ꝙ iſta litera habuit reſpectum ad caſum quo vinũ appoſitum non facit deſinere eſſe ſanguinem Chriſti: vt qa quantitas quæ admiſcetur, eſt minor quantitate cui fit admixtio. & hoc in alio liquore, qui eſt alterius ſpeciei quam vinũ. Nam ſi vinum admiſcetur vino, non videtur curandum quãta ſit quantitas: quia per hoc non mutatur ſpecies, tamen adſufficeret, pro communione ...

quid uino; minus tamen quam ſit ibi de ſanguine, an cenſetur totum eſſe ſanguis. quæſtio non procedit, quia alij quam celebrantes non communicant ſanguine. ſupra eo. ex parte. no. 1. & de hac quæſtione etiam ibi: præſuppoſito autem ꝙ procedat, dicit Hoſti. per ea quæ dixi in proxi. q. quod no. Nã tranſubſtantiatio non fit niſi per uerba canonis. infra c. de homine. 1. reſpon. ſupra eo. c. in prin. uinum ergo appoſitum circunfunditur, non madidans circumfuſum, ut hic: quia Chriſtus non eſt ibi per effuſionem, ſed per corporis glorificationem, eſt ibi totum corpus integrum & glorificatum, ſicut uinum proiectum ſuper hominem non madidaret ſanguinẽ uenarum. unde tale vinum recipiens non eſt ieiunus: ut dixi in proxi. q. quod procedit quando eſt in tanta quantitate ꝙ non abſorbetur a primo: alias ſecus, ſicut dixi in prox. q. de aqua appoſita in modica quantitate, quæ etiam ſi non trãſeat in ſanguinem: tamen ſumens non deſinit eſſe ieiunus. dic ꝙ imo deſinit, quia aqua non tranſubſtantiat. ut ſupra ea. q. & prędenti. hoc aũt caſu quando poſt conſecrationem admiſcetur uinum, per hoc non deſinit eſſe ſanguis ille qui prius erat. Et hoc intelligendo, ꝙ liquor qui admiſcetur ſanguini ſit ita modica quantitate ꝙ ſpecies primi uini ſiue accidẽtia, puta color ſapor & odor non corrumpantur. Ipſis enim corruptis deſineret ibi eſſe ſanguis. Decimo quæro, ſi pars liquoris admixti eſt tanta in quantitate quanta eſt quantitas ſpecierum uini, uel maior. Solutio ſecũdum Phiſicos in mixtione

13 † naturali nullum mixtibilium retinet ſuum eſſe. & hoc ſi ęqualis eſt mixtio, ſed ſi maior eſt proportio alterius, ut quia nouem lagenæ uini miſcentur cum quinque lagenis aquæ, non eſt mixtio, ſed augmentum dominantis. hoc enim caſu totum dicitur uinum, fit tamen alteratio ſpecierum uini, & ob hoc dicunt aliqui, quod his duobus caſibus non manent primę ſpecies, ſed ut tertium, ſicut ex farina & aqua mixtis fit panis, per hoc uideretur inferendum, ꝙ ſi additur aqua in calice, alterentur ſpecies uini, & ſic deſinat ibi eſſe ſanguis. Ad quod dicit Hoſtien. ꝙ rationes naturales in hac materia non admittuntur inf. eo. §. uer. contingit. Dicit ergo, ꝙ licet alius liquor admiſceatur ſanguini, tamen ſi viſibiliter remanent priores ſpecies uini, non deſinit ibi eſſe ſanguis, & de hoc nõ poſſet certa mẽſura tradi, ſed poteſt magis ſenſu percipi quã aliqua locutione exprimi, ſicut & alias dicitur. ff. de ſol. ratũ. rem rat. habe. quo enim. de dona. apoſtolicæ. poteſt enim uinum adeo potens eſſe & adeo rubeum & odoriferum: ꝙ etiã ſi, multum de aqua miſceatur non perdetur ſpecies uini, nec in colore nec in ſapore. Et in eo quod dixi, ꝙ rationes naturales non admittuntur in hac materia. dicit Hoſtiẽ. ꝙ ratio eſt, quia philoſophi loquuntur naturaliter, & de mixtibilib. nos autem de immixtilibus, & de his quę ſunt ſupra naturam & miraculoſe fiunt. Aliud autem eſt in oleo non cõſecrato qđ admiſcetur oleo ꝯſecrato, quia ſine periculo fidei dicere poſſumus totum conſecratum ſupra titu. 1. quod in dubijs. quia nulla ibi fit tranſubſtantiatio. Illud tamen uidetur intelligendũ qñ oleum ꝯſecratum eſt in maiori quãtitate q̃ nõ cõſecratum. Hoſt. Vndecimo quęro, in eo ꝙ hic dicit, in ſacramento

14 eſſe miraculũ quę & quot ſint hęc miracula, dic ꝙ decẽ, de qbus nõ poſſunt aſſignari rõnes, ſed aſſigãntur ſimilitudines. Primum eſt, tranſubſtantiatio panis in corpus, & vinum ſanguinem. & de hoc eſt ſimilitudo in cibo & potu qui mediante natura fiunt humana caro. Secundum, tota die tranſubſtãtiatur & nullum augmentum fit in Chriſto, ſimile in ſecreto manifeſto. Tertium, quia tota die ſumitur nec minuitur ſimile in lumine accẽdente alia lumina. Quartum, ꝙ indiuiſibile diuiditur, & in qualibet parte totum remanet, ſimile in ſpeculo. Quintum, quia a malis ſumptum non coinquinatur. ſimile in ſole qui tranſit per loca fetida. Sextum, quia Inhabilibus eſt mortale; ſimile in ſanis cibarijs quæ infirmis ſunt nociua. Septimum, quia ſumptum rapit in cœlum. Incontaminatus enim exiuit de virginis corpore, & incorruptus de monumento clauſo. Octauum, quia immenſum ſtat in parua hoſtia: ſimile in paruo oculo magnum montem comprahenden-

Digitized by Google

ad hoc habente, ſit verum ſacramentum, in quo vere eſt corpus & ſanguis Chriſti, & dicit Thom. parte 3. quæſt. 75. artic. 1. quod ſenſu depræhendi non poteſt verum corpus Chriſti & ſanguinem eſſe in hoc ſacramento, ſed ſola fide, quæ authoritati diuinæ innititur, vnde ſuper illud Lucæ 22. Hoc eſt corpus meum quod pro vobis tradetur. Dicit Cyrillus, non dubites, an verum ſit, ſed potius ſuſcipe verba ſaluatoris in fide: cum enim ſit veritas, non mentitur. Eſt autem conuenies quod corpus & ſanguis ſit in hoc ſacramento vere, & non in figura, propter perfectionem legis nouæ. ſacramenta enim veteris legis verum ſacrificium paſſionis Chriſti continebãt ſolum in figura, ad Hæb. quarto vmbram habens futurorum bonorum, non ipſam rerum imaginem: & ideo oportuit vt aliquid plus haberet ſacrificium nouæ legis a Chriſto inſtitutum, vt ſcilicet contineret ipſum Chriſtum paſſum non ſolum in ſignificatione vel figura, ſed etiam in rei veritate, & ideo ſacramentum quod ipſum Chriſtum realiter continet, eſt perfectiuum omnium aliorum ſacrametorum in quibus virtus Chriſti participatur: vt dicit Dyoniſius 4. c. eccle. Hierarchię. Secundo hoc competit charitati Chriſti, ex qua pro ſalute noſtra corpus verũ naturę aſſumpſit, & quia maxime proprie amicitię eſt conuiuere amicis: vt dicit philoſophus 9. ethi. ſui præſentiam corporalem nobis repromittit. Matth. 24. Vbi fuerit corpus &c. Ioan. 6. Qui manducat meam carnẽ & bibit meum ſanguinem in me manet & & ego in eo. Ad hoc de conſe. diſt. 2. ego Berengarius, & duobus c. ſeq. & pluribus alijs 100. diſ. Quod aũt percipiatur ſola fide, ꝙ ibi ſit verũ corpus & verus ſanguis: non autem illo ſenſu, hoc competit perfectioni fidei, quæ ſicut eſt de deitate Chriſti, ita & de eius humanitate. Io. 14. Creditis in Deum & ĩ me credite. Et quia fides eſt inuiſibiliũ, ſicut diuinitatem ſuã nobis exhibet Chriſtus inuiſibiliter, ita & in ſacramento carnem ſuam nobis exhibet inuiſibili modo. Et circa h. d. Tho. e. q. ar. 4. ꝙ ſit conuerſio totius ſubſtantię panis & vini virtute agẽtis infiniti. Agẽs enim finitũ non põt formã, in formã nec materiã in materiã mutare: ſicut albedo nõ ſit nigredo primo phiſicorũ. Sed virtute agẽtis infiniti qđ habes actionẽ in totũ ens, põt talis conuerſio fieri, ꝙ vtrique formę, & vtriq; materię eſt communis natura entis, & id quod eſt entitatis in vna, poteſt autor entis conuertere in id quod eſt entitatis, in alia, ſublato eo per ꝙ ab illa diſtinguebatur. Actio enim agentis in finiti ſe extendit ad totam naturam entis. Dic ergo, ꝙ hæc eſt conuerſio totiꝰ ſubſtantię panis in totam ſubſtantiam corporis Chriſti, & totius vini in totam ſubſtantiam ſanguinis Chriſti, & non eſt conuerſio formalis, ſed ſubſtantialis, nec continetur inter ſpecies naturalis motus: ſed proprio nomine poteſt dici tranſubſtantiatio. Decimotertio quæro de intellectu literæ ibi, vt expreſſius eluceat proprietas ſacramenti. Sol. dicit expreſſius, nam expreſſe eluceт etiam ſi diceremus aquam non tranſubſtantiari. Nam & ſine appoſitione aquæ verum eſt ſacramen

8 *Orationes Gregorij quomodo profuerint Traiano.*

§. Tertio loco.

Oratio quæ dicitur in ſecreta in feſto ſãcti Leonis, immutata eſt, qa vbi dicebat, annue nobis domine vt animę famuli tui Leonis hæc proſit oblatio, hodie dicitur, vt interceſſione Beati Leonis hæc nobis proſit oblatio, & hoc, quia ſancti noſtris orationibus non indigent, ſed nos ſuis. Primo ponitur quæſtio. Secundo ſolutio, ibi: verum, ſecreta. i. in oratione ſecretę quæ dicitur in feſto ſancti Leonis. In vigilia Apoſtolorum Petri & Pauli. Tan. & Vincent. ſacramentarijs. i. miſſalibus, qbus continentur orationes dicendę in miſſis, & in exhibitione ſacramentorum ſic 38. diſtin. quæ ipſis. oblatio. eadem correctio inuenitur in ſecreta Beati Gregorij. ſanctis alijs confeſſoribus virginibus & omnibus electis, propitiationes. i. ꝙ do-
1 minus propitietur eis in mitigatione pœnarum. † No. ꝙ non ſemper ſtatur antiquitati, ſicut hic non ſtatur antiquiorib. codicib. pro hoc de ſac. vnc. c. vno. ad fi. Secũdo no. ibi, ſacræ ſcri-
a pturæ, pro generali allegatione, ad hoc de cohabit. cle. veſtra. Tertio no. illud, iniuria facta martyri &c. & fuit dictum Aug. vt legitur 4. ſententia 45. diſtinct. cap. 1. in fi. & originaliter in ſermone de verbis apoſtoli. homil. 17. Quarto not. pro argumento a ſimili, ibi, ratione conſimili. de hoc de conſtit. tranſlato, & hic in glo. argumentum, & ibi, illud, vide hanc & ſe. in
2 capitu. cum dilecta. ver. nos igitur. no. 2. † Quinto not. ꝙ orationes noſtræ non proſunt ſanctis, quod dixi in ſummario, & ratio eſt in litera, quia iam ſunt perfecte beati, vnde quod pro eis petitur intus habent, ſimile. ff. de verbo. obligatio. l. nemo rem ſuam. & de oratione & eius effectu no. de venera. ſan. clemen. vna. in glo. de oratione. Sexto no. diſtinctionem literæ
3 inter valde bonos &c. & an aliqui tantum in malo † quantũ in bono creſcere poſſint, no. 47. diſtinct. omnes. vbi glo. vlt. dicit ꝙ non, quia charitas poteſt in infinitum extendi, malicia vero non, dic contra, quia communior eadem diſciplina, & pro hoc iſta litera in eo ꝙ dicit de valde malis ſicut de valde bonis. Sed forte illa gl. habuit reſpectum, quia in hac vita aliqui confirmati fuerunt per gratiam in charitate, ita ꝙ peccare mortaliter nõ potuerunt. Nonnulli autẽ fuerunt ita reprobati, quin potuerint pœnitere. Oppo. ꝙ non procedat diſtinctio literæ hic in fi. in eo quod dicit valde malis, &c. & relin-
4 quit in dubio qualiter proſint iſtis orationes: † cum tamen hoc ſit determinatum 13. quæſt. 2. tempus. vbi dicitur ꝙ pro n õ valde malis orationes ſunt propiciationes. Gl. Sol. ꝙ forte hic reliquit in dubio, quia dubiũ eſt qui appellentur mediocriter mali. qđ proſequere vt in glo. Et dic, ꝙ ſm Theologos mediocriter mali & mediocriter boni idem dicũtur 4. ſniarũ diſtin. 43.

ADDITIO.

a Pro generali allegatione. Ad. de Ant. de Bu. in c. 3. de præben Abb. in c. propoſuit. & in c. ſuggeſtum. de appel.

glo.non perſiſtit in hoc quòd mediocriter boni & mediocriter mali ſint in ſtatu ſaluationis,imo ibi,vel melius,vult ꝙ ſoli mediocriter boni ſint in ſtatu ſalutis. In eo quod dicit,mediocriter malos eos qui commiſerunt mortalia, & ſic ſunt in inferno.Ideo ſurgit dubium, quomodo procedat ꝙ in litera dicitur,quod omnes orationes pro mediocriter malis ſunt propitiationes,ad quod reſpondet glo. & dic,vt in ſeq.quæſt. Sed tamen melius eſt intelligere mediocriter malos eo modo quem dixi ſup.eod.contrario.pro his qui ſunt in purgatorio,& tunc ceſſat ſequens quæſtio.Et in hac gloſ.qui deceſſit in mortali,quod intellige nota in præalleg.c.pro obeuntibus & ea.q.non æſtimemus.& 11.q.3.ſi quis epiſcopus,ut abbas, in quibus not.an eccleſia oret pro malis viuentibus. Ibi:lectura vide de accu.veniens.contrario.7.Quæro,præſuppoſito quod

6 † mediocriter mali dicantur qui deceſſerunt in mortali, ſed non tantum delinquerunt quantum valde mali,quid vult dicere litera ꝙ orationes pro talibus ſunt propitiationes. Gloſſ. eod.ibi:& ſecundum hoc intelligit, ꝙ orationes talibus proſunt remittendo ſecundum proportionem & non ſecundũ quantitatem:puta ſi per orationes primas remittitur decima pars pœnæ,per ſecundas iterum remittitur decima pars pœnæ remanentis,& ſic vlterius, vnde nũquam venietur ad hoc, ꝙ pœna ex toto ſit ſublata,& hæc etiam no.glo.13.q.2.tempus & de hoc ſecunda,ad Corint.5.in glo.ſuper ver.ſiue bona fecerint,& in ſum.Hoſtien.de pœni.§.quibus mortuis,& ponitur exemplum,quia decima.10.librarum ſunt 20.ſolidi.& remanent nouem libræ,quarum decima ſunt 18.ſolidi.& ſic vlterius.Nam licet veniat ad quantitatem quæ non poterit facile diuidi,exterius tamen ad intellectum diuidi poterit vſq; in infinitum.Et ſecundum hoc,verbum, expiationes, poteſt intelligi dupliciter,vno modo.i.plene purgationes: & ſecundum hoc quod dicit de mediocriter malis oportet intelligi, vt dixi in proxi.contrario: pro his qui ſunt in purgatorio,poteſt etiam ſecundo exponi expiationes.i.alleuationes,& tunc procedit quod dixi ſup.e.q. ꝙ mediocriter mali dicantur qui ſunt in inferno. Et tunc ponitur exemplum quomodo poſſint alleuiari pœna non ſublata: ſicut ſi quis tempore æſtiuo portet magnum pondus: & aliquis eum reficiat potu uel cibo retento pondere facilius portat pondus, tamen non diminuitur:ſed ille fortior fit ad portandum:& ſic in eo eſt propitiatio.i.mitigatio, & hoc exemplum eſt melius quam id quod dixi ſup.ea.q.ſecundum glo.Illa enim opi. in eo quod vult ꝙ primo remittitur decima pars pœnæ, & deinde decima pars pœnæ remanentis, & ſic vlterius non procedit: quia vt dicit Io. Cald. licet ille modus diuidendi procedat in quãtitatibus continuis,non tamen poteſt referri ad quantitatem ſpecialẽ: & non apparet quid uelit dicer per quantitatem ſpecialem: & melius dixiſſet quod ille modus non procedit quando in ſecunda uice debet tantum remitti quantum in prima,& ſic vlterius.Dicit etiam,ꝙ non eſt aliqua ratio quare ſecundum ſuffragium minus de pœna in quantitate diminuat,quam primum, ſi ſit æqualis valoris, per hoc enim deberet eſſe æqualis effectus.de elec.innotuit. Item non procedit illa poſitio ẽt ex alio,quia pœna non poteſt diminui ſtante culpa niſi & culpa diminuatur; quod contingere non poteſt exiſtentibus in inferno. Item, quia ſecundum illam poſitionem perueniretur ad hoc, quod pœna eſſet tantum diminuta quod nullo modo uel vix ſentiretur.& per hoc etiam dic, ꝙ nõ procedit quod dicit glo.iſta in fi.In eo quod dicit idem de indulgẽtijs, uult dicere,ꝙ per eas fit remiſſio modo prædicto,vt ſi prima remiſit decimam partem, ſecunda remittit decimam partẽ remanentis,& ſic vlterius:quod non procedit ratione proxime dicta.Item,ſic intelligẽdo, nimium vilificarentur indulgentiæ,dic ergo melius de ipſarum effectu, vt not.de pe.& re.

7 ꝙ autem. quantum autem ad prædicta, an ſuffragia† proſint damnatis,ſunt & aliæ opi.de quibus 4.ſententiarum, diſti.46. & ibi per Tho.q.2.arti.2. Dicit Io. Cal.remiſſis alijs opi.ꝙ ſuffragia damnatis in nullo proſunt: quia, vt dicit Auguſtinus, & ponit magiſter.4.ſententiarum.diſt.45. quia ſine fide,quæ per dilectionem operatur,cuiuſque ſacramẽtis extitit de cor-

1 *Simulans confitere magis peccat quam qui conficit in mortali.*
2 *Aequitas ſimulata eſt duplex iniquitas.*
3 *Remedia falſa ſunt abijcienda.*
4 *Offendens plures grauius peccat.*

1 **De homine.** † Grauius peccat qui ſimulat conficere,& non conficit, quamuis qui conficit in mortali,quæſtio & ſolutio ibi: cum ergo, in cauto.& ex eo incautiorem ſe eſſe credebat. mortali. & ſic ſuſpenſus quo ad ſe. de hoc in gloſ. vlti.Intermittere.bono modo & ſine murmuratione populi. Cæteris,excepto canone. Suppreſſis.quid ſi alius ſacerdos aſſiſtens verba canonis tunc dixiſſet. dico de electio.ꝙ ſicut §.ſuper eo.corpus.tractat hic Hoſ.quo modo corpus non poteſt eſſe ſine ſanguine & econuerſo.qđ dico ſup.c.proxi.§.quæſiuit.no. 1. purum. i. non conſecratũ. Tan.Intendit.i.a confectione deſiſtere. Simulare. Gregorius

2 ſimulata æquitas† duplex eſt iniquitas.Hiero. ſuper Iſaiam li. 6.In comparatione duorum malorum leuius malum eſt apte peccare quam ſimulare & fingere ſanctitatẽ. Ille qui celebrat cum ſit in mortali.Iſte qui fingit celebrare & non celebrat.non veretur. ſimile. C.de iudi. rem non nouam. Not.ꝙ

3 falſa remedia† ſunt abijcienda.de hoc in glo.quia populus.Et in ea.ibi.§.ſed & qui domum.Ioan.de elect.dudum 2.de reli. & vene.ſan.capitu.1.& 2.d.§. dicitur ꝙ ſerui manumiſſi præcedunt funus pileati. & qui incedunt de voluntate teſtatoris vel hæredis fiũt liberi,ne populus &c.ſ.decipiatur.† Secundo no.†ꝙ grauius peccat qui plures offendit vt hic in fi.Et in

4 eo quod dicitur in hoc ſi.ꝙ iſte illudebat Deo & populo.dic ꝙ ex eo illudebat,quia populum faciebat ydololatrare.& idẽ dicit Thom.in ſuo ſexto quolibet q.6.de ſacerdote qui peccatori occulto petẽti euchariſtiam dat hoſtiam non ſacratam. talis enim ſacerdos ſecundũ Tho.peccat in ydololatriã.Opp. quia litera ibi non ex nulla cauſa poſſit omittere celebrationẽ, ppter neceſſitatem quamlibet. videtur velle ꝙ ſacerdo nem,contra id de præben.ſignificatum.Solu.vt metu contrarij.glo.2.exponit quamlibet.i.aliquam.Et in hac glo.in fi.Vincen.& inf.de condi.appel.verum. Quæro de intellectu literæ ibi,quæ ſunt veris.Gl.pe.exponit duob. modis. & ſecunda ex poſitio clarior & magis conuenit literæ,Et in hac glo. ibi: occulte.facit quod no.1.quæſt.vlti.ſancimus.ibi:corrigat. in dictis patrum in nullo ſic gaudet inimicus vt in illo qui cogitationes ſuas manifeſtare nõ vult. Et eſt alia ratio, quia videtur ſcienter id facere.ff.de ri.nupt.l.fina.Ibi, tuetur 82. diſtin.plurimos.de pœn.diſt. 5.cap.1.Ibi, nemo.vbi de hoc. & 81.diſt. clericus ſolus.ibi,intellige ſecundum Tan.Vincen. & Goff. Secundo quæro ut quærit glo.vlt.ibi.ſed nunquid. Solu.vt in ea.Et ibi poteſt dici ſecundum Ioan.Tan.& Vincen. nec ob. 34.diſtinctio.habuiſſe.quod intelligitur de illo qui nec continuit.ibi.quod ſicut.facit quod no.7.quæſtio.1.nihil. 50.diſt de his 2.in fi.vlti.gln.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtus fuit verus Deus.*
2 *Sanguis & aqua quare exiuit de latere Chriſti.*
3 *Hominis ad eſſe requiruntur corpus & anima.*
4 *Dictum quod non eſt,eſt habendum pro non dicto.*
5 *Similitudines notantur inter humores corporis & elementa.*

In quadam. Improbat opinionem quæ habet quid ſi in ſacramento altaris aqua conuertatur in ſlegma.& probat Chriſtum fuiſſe verum Deum, & verum hominum:& ꝙ de ipſius latere exiuit vera aqua. Primo ponitur quæſtio.ſecundo ſolutio,ibi:ſed aduerſus, illos improbat,

1 probans Chriſtum fuiſſe verum Deum,† per illud, tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo &c.& verum hominẽ, quod proſequitur ibi,& tres ſunt,& hoc ꝙ fuerit verus homo probat pri-

Digitized by Google

maxime,prima communior, & dicuntur maxima quia ſine
regeneratione non eſt ſalus. Nota.contra ſectas.de quibus in
tex.Et in glo.3.Et in ea ibi:de ſecta,ſubaudi:iſta:ibi:quædam.
ver.Matth.Secundo nota.ꝙ pater celeſtis dedit teſtimonium
de filio,de hoc in glo.4.Et in ea ibi:dixit.Matt.4.Ibi:transfigu
ratus.Matth.16.Ibi:requieuit.Io.1.Et in fine. Act.10. & habe-
tur ea.glo.ſup.de ſum.tri.c.2. Tertio nota,ꝙ ad eſſe hominis
3 exiguntur duo † ſcilicet corpus & anima. Et intellige anima
rationali quæ eſt corporis humani per ſe & eſſentialiter for-
ma,de ſum.trini.cle.vna.§. porro. vbi damnatur opi. ꝯria tāq̄
hęretica.de ſenſitiua & vegitatiua non dubitabatur,vt ibi no.
glo.ꝓ hoc,ꝙ hic dr̄ in gl.1.Et in ea.in fi.56.diſt.naſci. Quarto
no.ꝙ aīa rōnalis non pōt viuificare niſi corpus humanū , qđ
declara vt in glo.cum non &c. Et in eo quod gloſ.dicit aīam
non habitare in ſicco.Expone vt in c. Moyſes.all.in glo.Et ſo
let hoc allegari per iocum ab illis qui libenter bibunt. Quin-
4 to no.arg.ꝙ id quod non eſt † dictum,eſt habendum pro nō
dicto,de hoc in glo.ſic ſupra.Et in ea ibi,ex literis.& capitulo
cum dilectus. Ibi l.3.ſi dixit teſtator,talis filius meus alienus
meę ſubſtantię fiat: exhæredatus eſt,non præteritus, nec ege-
mus interpretatione, cum verborum ſenſus ſit manifeſtus.
Ibi,promittendo,dotem,ſi nuptię non ſunt ſecutę ex ſtipula
tu.Non agitur,vt magis intueamur rem q̄ verba. Ibi:ſi alu.ſi
teſtator legat fundum, & alteri illius vſumfructū,intendens
ꝙ alter nudam proprietatem habeat,illi tamen diuident vſū-
fructum:& plus valebit ſcriptura,q̄ ꝙ actum eſt,debuit enim
exprimere ꝙ alteri legabat fundum vſufructu detracto.Ibi,ar
gumentum ꝯ,non ſunt ꝯ,quia in iuribus,ſ.all.ſtatur menti,
& ſenſui ex cauſa,de qua in ipſis dr̄.Ibi,nō aliter.vide in c.præ
5 terea.alleg.in gl.2.Sexto no.ſimilitudinē inter † humores cor
poris humani & elementa.Et quia glo.vlti.non aſſignat mo-
dum,dic,ꝙ eſt talis,quia conueniunt ſanguis & aer:colera &
ignis:flegma & aqua,melancolia & terra:Et in hac gloſſ.vlti.
in fi.Vin.Quæro quæ fuit cauſa quæ mouit ipſum dubitantē.
Sol.vt in glo.2.Et in ea ibi,verus homo, quaſi exitus aquæ de
ſignare habeat fontem uel flumen, non corpus humanum.
Ibi.humor: quem ſupra ſanguinem hominis minuti natare
videmus.Ibi,videbantur, ſed ſi diceretur ꝙ illa fuit vera aqua
ſicut Papa dicebat:nec text.nec gloſſ.intelligebat.Et in fin.vt
patent hæc omnia in antiqua.

A D D I T I O.

a Formata. Adde c. quo virginibus 31.q.1.c.fi.33.q.5. c.gaudemus de diuor.

S V M M A R I V M.

1 *Abſtinendum eſt a comeſſationibus ſuperfluis.*
2 *Tempus non eſt inutiliter expendendum.*
3 *Somni refectio accipienda eſt tempore debito.*
4 *Clerici ſurgentes orto iam ſole reprehenduntur.*
5 *Prælati & clerici raro celebrantes miſſarum ſolemnia notantur.*
6 *Abſtinere non ſufficit a malo niſi fiat bonum.*

autem vitari in conuiuio fabulatio inutilis, iuxta Catonis cō
ſilium.Ideo per clericos debet lectio diuinorum immiſceri.
100.di.pro reuerentia.Hoſt.Secūdo no cōtra eos qui inutili-
2 ter tēpus † expēdunt.Bernardus,cū nil tēpore carius,vel vilius
reputatur.Iſti,n.ſm Hoſt.tēpus ꝙ habent pro nihilo expen-
dunt:nunc comedendo:nunc fabulando: nunc cachinando:
de vi.& hone.cl.crapula.Marcus varro.Nulla iactura grauior
ſcienti quam temporis.Seneca epiſt.1.Vendica te tibi & tem
pus ꝙ aut auferebatur, aut ſurripiebatur aut excidebat,colli-
3 ge & ſerua.Tertio no. † refectionem ſomni accipiendā tpe
debito,& non differendā,in quo cauendū a nimietate. Sene-
ca.Quies tibi ſit,non deſidia.Ouid.ſine titulo.Stulte quid eſt
ſomnus gelide niſi mortis imago.Longa quieſcendi tpa fa-
4 ta dabunt.Quarto no. † contra clericos tarde ſurgentes de ma
ne.ſ.orto iam ſole.Matt.vlti. contra quos, & contra omnes
catholicos hæc facientes dicit Aug. Indecens eſſe chriſtiano
5 ꝙ ipſum ſolis radius dormientem inueniat.Quinto † not.cō-
tra prælatos & clericos raro celebrantes miſſarum ſolēnia,
& de epiſcopis habetur de priui.c.fi.lib.6. ꝙ abſque miſſa di-
cenda vel audienda diem aliquam tranſire non debent . Sex-
6 to † no.in fi.in eo quod præcipit abſtinere ab illicitis,& uaca-
re neceſſariis,ꝙ nō ſufficit abſtinere a malo,niſi fiat bonum,
vnde in pſal.Declina a malo , & fac bonum. Septimo not.ex
7 hoc ꝙ omittens † officium propter comeſſationes, uel pro-
pter alios malos mores,vel non dicens deuote ob cauſas præ
dictas,peccat mortaliter tanquā faciens contra hoc pręceptū
14 q.1.quod præcipitur,& quāquā ſit dictum, tamen ſcriptū
eſt.6.q.3.ſcriptū.cum ſimi.quod dic melius ut ſ.q. ulti.Quæ-
ro ibi,ſincopa.de intellectu.Sol.ut in gl.1. & eſt ſenſus ꝙ illi
multa omittebant. Dicit tamen Vin.ꝙ is qui cum ſincopa
loquitur horas celebrando,habetur pro celebrante,dummo
do intendit dicere quod dicit eccleſia,& vtatur uerbis in pro
pria ſignificatione,nec intendat errorem inducere,de conſe.
di.4.retulerūt,quod procedit ſi breues ſint ſincopæ per quas
omittitur pars uerbi ſeu dictionis,non tota dictio,& hoc pręe
terquam in uerbis ſubſtantialibus,ut in confectione euchari
ſtiæ quibus nihil debet addi uel detrahi.ſ.c.cū Marthæ.& di-
cit Hoſt.ꝙ quia iſti tarde ſurgunt & ſic diſcurrunt &c. ut in
litera:ideo uerſus emiſcerant, vnde licet ſm morē Romanū
non ſufficit in paſchali dicere tres pſal.de conſe.di.5. in die ta
men non reprobat aliorū conſuetudinē qui dicunt tres tātū:
quia melior eſt quinq; pſal.&c.c.di.non mediocriter. nec cō
ſiſtit hoc in cantus modulatione ſeu uerborū multitudine,
ſed in corde.92.di.c.1.& 2.nec ob.præ.c.in die , qa licet mos
eccleſiæ Romanæ in ſacramentis ſit ſeruandus,in officiis ta-
men non,de neceſſitate.Secundo quęro in quo habitu debet
clerici accedere ad eccleſiaſtica officia.Sol.Inn: ꝙ in habitu
honeſto:de ui.& ho.cle.c.fi. debent etiam ſm Inno. ibi ſtare
cum deuotione plus enim corde quā uoce pſallendum eſt.

Digitized by Google

tus choris [illegible]
niſi forſan ſcandalum immineret, de hoc infra q.6. Opp.ad
hoc,quia maledictus qui facit opus ſuum deſidioſe. Hierem.
44.Item,quia negligētia in prælato eſt mortale.de offi. archi.
ea quæ.in gl.pe.Sed ad primum dicit Innoc.ꝙ illud intelligi-
tur de accurata vel lata,vel malicioſa negligentia, quod uero
prædictum eſt intelligitur de alia negligentia quæ forte con-
tingit ex nimia meditatione,vel contemplatione. & per hoc
patet ſolutio ad aliud de negligentia prælati. Eſt enim morta
le quando eſt accurata &c.vt nunc dixi. Quinto quæro,ſi quis
propter ſomnum nimium tardius ad eccleſiam venit, dicit
Hoſt.ꝙ inter venialia computatur.25.diſtinct. §. alias,ante fi.
10 † Sexto quæro eo caſu de quo ſup.q.4.de clerico qui omittit
pſalmum,an teneatur ipſum dicere.dicit Innocen.poſſe dici,
ꝙ ſi adhuc ſunt alij in eodem nocturno. uel ſi ſunt in dicēdo
pſalmos veſpertinos,poterit pſalmū omiſſum dicere. Nec
forte ſecundum eum eſt periculoſum hoc fieri, etiam ſi alij
cantant alium nocturnum,niſi eſſet timor ſcandali.tunc eñ
non eſt tanti omiſſio vnius pſalmi ꝙ propter hoc ſit aliquis
ſcandalizandus.arg.de præſcrip. nihil. Nam ſecundum Inno.
ꝙ ſepties in die oretur,eſt præceptum ſup.eod.c.1. Sed ꝙ iſti
vel illi pſalmi dicantur,non eſt in præcepto. vnde videmus ꝙ
alios pſalmos dicit una eccleſia:alios alia.dicit Hoſtien.quod
licet hoc ſit uerum,tamē clericus vniuſcuiuſque eccleſiæ de-
bet illos pſalmos dicere quos ſua eccleſia dicit: alioquin ſi ex
contemptu aliter faciat,tanquam transgreſſor conſtitutionis
& conſuetudinis eccleſiæ iudicabitur, & puniri poterit.11.di
11 ſtin.in his.Septimo quæro, an peccet clericus † qui dum eſt
in diuinis cogitat ſuper aliquo bono opere ſpirituali vel tem
porali.dicit Innocent. uideri ꝙ dum eſt in officiis non debet
aliquis intendere niſi circa ea quæ ibi dicuntur vel leguntur:
vel niſi neceſſitas eſſet quæ dilationem non caperet, quia tūc
cogitaret vel etiam expediret.pro hoc regula, quod nō eſt li.
9.Hoſtien.dicit,ꝙ talis peccat venialiter, ſicut etiam dixi ſ.q.
5.Ex eo autem ſecundum eum non peccat mortaliter, quia
ſecundum Bernardum, cor hominis cum ſit vagum & mo-
bilibus omni mobili,non eſt homo ſemper adeo fortis ꝙ ta-
les cogitationes euitet. dic, ꝙ eo caſu quo ingruit neceſſitas,
deſiderans celeritatem nullo modo peccat is qui circa illud
cogitat:vt finge, aliquis eſt ſermocinaturus poſt veſperas, ſi
dum dicuntur cogitat de modo efficaciter pronuntiandi, vt
poſſit populum edificare,nihil peccat. Item, ſi non ſit tanta
neceſſitas,tamen ſi de alio cogitet, etiam illicito,ſed non per
ſiſtit,nullatenus peccat: quia primi motus non ſunt in pote-
ſtate noſtra,vt no.de eo qui mit.in poſ.c.1.Sed ſi perſiſtit,tūc
ſēm qualitatem cogitationis & eius in quo fit, menſurabitur
natura delicti.de iureiur.cum quidam. Octauo quæro,ſi is q
intereſt officio non intelligit quę leguntur. dicit Inno. quod
debet eſſe in ſilentio, & rogare Deum vt lectiones & omnes
pſalmi & cantus quæ fiunt in eccleſia ſibi & alijs proſint ad
ſalutem. Et videtur Innoc. generaliter hoc intelligere ſiue ſit
clericus ſiue laicus,quia non diſtinguit. Hoſtien.autem intel
ligit tantum de laico,quod placet: quia in clerico nō excuſat
ignorantia, cum teneatur ſcire.39.diſti. Petrus.de ęta.& qua-
lit.eam te.& c.cum ſit.& de hoc etiam ſup. q. 4. Nono quæ-
ro,an peccet is,qui,cum ſpiritus eius eſſet nimis fatigatus,ali
quantulum exiuit: vel dicit, vel cogitat alia quam quæ legū
tur.dicit Innocen.ꝙ non videtur peccare. caueat tamen ne in
his excedat ſecundum eum i. nimium frequenter hoc faciat.
Decimo quæro,ſi quis non interfuit in principio officii ſine
malitia.dicit Innocen.non oportere ꝙ a capite incipiat.Idem
dicit de fine ſi non poſſit intereſſe. tamen ſi magnam partē
nocturnorum vel laudis amitteret,bene fecit illa dicere,ſecū
dum Innocē.Vndecimo quæro,in eo; quod lrā prohibet ſub
pœna ſuſpenſionis:an ſit canon latę ſententię.Glo.2.ſoluit,ꝙ
non, id eſt verum, maxime propter literam ibi, & ſimilia.de
hoc 43.diſt.ſalonitanę.de ſagita.c.vno.Duodecimo quęro,an
12 præsbyter † omittens officium poſſit priuari beneficio.Glo.
vlti.arguit ꝙ ſic.concludit tamen mitius agendum, cum mi-
tius agatur cum lege &c.vt in glo. Hoſtien. dicit quod monē
dus eſt antequam per iudicem puniatur. arg. de cleri.excom.

t.de [illegible]
gant.& hoc placet Hoſtien. vel ſecundum eum [illegible]
iſte ad pœnam ſuſpenſionis,quæ poterit infligi, propter lite-
ram ibi,ſub pœna ſuſpenſionis,[a] quod intellige monitione p̄-
miſſa, vt in præcedenti quæſtione. & dic, quod ſi ſtudioſe &
ex propoſito contraueniat contra hoc capitulū, vel ex negli-
gētia accurata, peccat mortaliter: ſecus ſi ex quadam deſidia.
quod dixi ſup.q.4.

ADDITIONES.

a Si clericus. Adde tex.in c.Petrus.39.di.in c.eam & in c.cum ſit de æta.& qua
lita.Car.in cle.1.in 2.q.de cele.miſ.

b Ex negligentia. Adde Pau.de elea. in cle.2. eo.titu.

SVMMARIVM.

1 *Eucharistia vnde dicatur.*

2 *Sacerdos portans Euchariſtiam infirmo debet portare tot hoſtias quod
non redeat ſine Euchariſtia.*

3 *Hoſtia cum eleuatur quibus verbis ſit orandum.*

4 *Euchariſtia cum defertur ad infirmum, ſi malefactor fugit ad ſacerdo-
tem, an gaudebit immunitate.*

Sane. Euchariſtia munde debet conſeruari, & in eius ele
uatione & delatione populus debet inclinare:& cū
defertur ad infirmum, debet hoc ferri in decenti habitu & cū
lumine.tranſgreſſores breuiter puniuntur. Habet quatuor di
cta.Secundum ibi:ſacerdos. Tertium ibi:quam.Quartum ibi
prælati.Incuriam.i.negligentiam vel malā curam.exardeſcat
facit in auth.ut non lux.contra naturam, primo reſpōſo.col.
6.de exceſ.prælat clerici.16.quæſtione prima.reuertimini.ſin
gulari.1.in quo nil aliud fit.Petr. deuote. ob hoc ſignum ſal-
uatoris non debet fieri in terra. C. nemi.lice.ſignum ſalua.l.
prima. Vincen.facit,de offic.ordi. ſi canonici. libro ſexto. do-
ceat.de æta.& quali cum ſit,& clericus eius pueros.de vita,&
honeſta.cleri.cap.3.Inclinet.ſic incuruamus, ut cum legitur
euangelium ſtando tamen.de conſecra. diſtinctio.1.apoſtoli-
ca. Faciens.ideſt, pariter ſe inclinans. ſcilicet. ipſa plebs.& ad
hoc per ſacerdotē inſtruatur. Eā l.euchariſtiam.decenti. puta
ſuperpellitio vel cappa cum ſtola.de ui.& ho. cle.clerici.mū-
do.abſurdū enim &c.de cuſto.eu.ca. 2. in fi.manifeſte.nō ſub
cappa. Ante pectus.non poſt collū.lumine. ſic miſſa non de-
bet ſine lumine celebrari infra c.fi.Candor.Sapien.7.Ex hoc
ſcilicet,ꝙ ſic fideliter cuſtoditur & reuerenter tractatur, &
ad hoc vt populus ſentiat pulſatur campanella. pro hoc lite
ra ibi,apud omnes &c.tranſgreſſores. ſacerdotes uel inferio
1 res. † Not.de euchariſtia quæ dicitur corpus Chriſti. & dici-
tur ab eu,quod eſt bonum,ſicut euge, & carithes, quod eſt
gratia.nec debet ſcribi per h.quia tunc eſſet interiectio dolē-
tis. quandoque enim eſt aduerbium reſpondendi. uerſus,
Heu dolet:heu prodeſt: heu dat reſponſa vocanti. pro hoc
quod no.de teſta.nos quidem. Secundo no. ꝙ quando preſ-
2 byter † defert euchariſtiam infirmo debet portare tot hoſtias
ꝙ non redeat ſine euchariſtia.pro hoc in litera ibi, referat. ſi
tamen contingat ob multitudinem infirmorum ꝙ omnes
expoſuerit,redeat ſine lumine & campanella, & uas teneat
recluſum,ne detur materia idolatrandi. Tertio not. vt in gl.
3 ulti.Et ibi.I.i.vide in pall eg.c.de cauſis.§.1.nota.1. Quarto,cū
eleuatur hoſtia quibus uerbis ſit orandum.Sol.ut in gloſ.2.
quæ ponit modum.& alii ponunt alios.ſed quia non eſt tra-
dita forma,quilibet dicit quod vult:dummodo ſit honeſtū,
& deuotum.Ne tamen deſint alii modi. dic ſecundū Goff.
ꝙ poteſt quis dicere illa uerba. Salue caro Chriſti quæ pro
me paſſa fuiſti.Intus me munda Chriſti caro ſanguis & vnda
uel illa.Rex ſedet &c.vel ſecundum Abb. illa.Auerte faciem
tuam domine.cum tribus ſequentibus. vel Deus propitius e-
ſto. vel Ieſu filij Dauid redemptor mundi miſerere mei. vel
ſecundum Vincen.illa.Aue principium meę creationis.Aue

viaticum

Digitized by Google

nimę.So.Hoſtien.dicit,ꝙ nihilominus corpus Chriſti eſt, & corporali eccleſiæ præferendum. Oppo.ad idem,quia priuilegium non debet extendi.Solu. Hoſtien.ꝙ hoc uerum de una eccleſia ad aliam:vł de priuato da alium.de priuile.ſanè.ſecus in hoc priuilegio ob reuerentiam Dei conceſſo. Grauius eſt enim eternam quam temporalem lædere maieſtatem,de hæ re.vergentis.Item ex ɔ̃ria opinione contingere poſſet, quod euchariſtia proiiceretur in lutum,quod eſt præcauendum.de ſeruis non ord.ca. 1.& dicit Hoſtien.ſe non videre quare magiſtri cõtrarium notauerint. quia & ſi odioſum reſtringatur: eſt tamen contra regulam fauorabilem reſtringi.regula odia. lib.6. & hæc opinio deuotior. ſed prima uerior. nec procedit hoc inconueniens ꝙ poſſet ſequi ꝙ euchariſtia proiiciatur in lutum. Nam ſi malefactores non erunt priuilegiati fugiẽtes ad euchariſtiam, non fugient ad ipſam. & ſic potius euitabiẽ inconueniens ꝙ poſſet ſequi ſi fugerent ad ipſam.& ſic forte opprimerent ſacerdotem. Ad illud propter quod vnũquodque &c. dic, quod priuilegium datur non tantum reſpectu euchariſtiæ,ſed etiam aliorum omnium diuinorum ſimul conſideratorum. Ad illud de fugiente ad ſtatuam præfecti,poteſt dici quòd reperitur illud expreſſum illo caſu, tamen bene facit pro Hoſt. cuius opinioni propter reuerentiam tanti ſacramenti eſt inhærendum.

A D D I T I O.

a Si malefactor. Adde Hoſtien.in ſumma,titu.de immu.eccle.in §.inquantum. ver.quid ergo.Ludo.ro.in ſuis ſingula.in litera M.incipien.fugitus.

S V M M A R I V M.

1 *Anniuerſarium defuncti quid ſit.*
2 *Anniuerſarium ſi incidit in feſtum,quid faciendum ſit.*
3 *Anniuerſaria defunctorum quare fiunt.*

Cum creatura. In conuentualibus eccleſiis conuẽtualiter celebrandę ſunt miſſę de feſto,uel feria,& pro anniuerſario defunctorum. Primo ponitur generalis cauſa mandati. Secundo mandatum. ibi, mandamus. Torpore.ponitur pro pigritia,vel defectu. Obrepere.quaſi latenter ſubintrare,vt in proœmio cle.ver.quia ẽt ubi de hoc.defunctorum. ꝓ qbus in ſingulis miſſis orari dẽt.
1 de ɔſe.di.1.c.penul. Conuẽtualiter.i.ſolẽniter in ɔuẽtu.† Quęro q̃d eſt anniuerſariũ defuncti. Gl. ſoluit & in ea ibi,mortis ſuę.interdũ dicunt vigilię. 91. di.c.1.vt hic Paduę.Ibi, ſanctorũ.an p̃ces malorũ ꝓſint vel noceant.not.49. di.§.1.3.qõ.7.in grauibus.Ibi;eleęmoſynis. de his quatuor ſuffragiis.de ſepul. c.ſi.Ibi,cognatorũ. & ſic poteſt quis per aliũ ſeruari:licet non per aliũ dãnari.de hoc,1.q.4.ĩã itaq; .Scd̃o q̃ro ibi,ꝓ feſto uel
3 feria,de intellectu.Sol.hoc vult,quod† ſi anniuerſarium inci

epiſcopus quolibet die dominico eſſe præſens in eccleſia cathedrali,niſi iuſtum impedimentum occurrat.de conſe.diſt. 3.epiſcopus.art.7.q.1.& epiſcopus in fi.& art. illius c.videtur ꝙ non debeat per ſe celebrare:quaſi reddens debitum ſpõſæ ſuæ,ſaluo impedimento canonico,contra quod debitum nõ eſt exceptio admittenda.ar.de coniu.lepro.c.2. epiſcopi tamẽ hoc non obſeruant,ſed celebrant ſolum in quibuſdam prin-
2 cipalibus feſtis,& quandoque in nullis. Op.ꝙ ſacerdos † ſimplex propter peregrinos ſuos venientes,poteſt dicere ſecundam miſſam ſupra c.cõſuluiſti.debuit ergo permitti & huic archiepiſcopo. Hoſt.ſoluit ꝙ non fuit ſibi permiſſum: quia, vt patet in antiqua,& in glo.3.peregrini cum compellebant in eccleſia garganica celebrare. vnde fugiebat deuotio celebrantis,quia non faciebat ſponte.de conſe.diſt.5.non mediocriter 35.q.5.cum ſaluabitur 45.di.de iudeis.Itẽ, quia potuiſſet tantum detineri in prima miſſa ꝙ impediretur ſecunda, & per conſequens chriſmatis confectio, quod confici nõ debet niſi illa die.de conſe.di.3.lateris.& di.4.omni tempore.ſecus in caſu c.conſuluiſti.ubi miſſam peregrinorum ſequitur ordinariam. Item,ibi non erat alius ſacerdos ꝗ alteram dicere poſſet.hic multi qui poterant dicere primam, & nullus qui poſſet dicere ſecundam,præter archiepiſcopum.uel ſecũdum Hoſt.hoc mandatum fuit factũ archiepiſcopo ad eius excuſationem & requiſitionem.ſimile de inſti. ad decorem. Refert etiam Hoſt.alios dicere,ꝙ ea die qua cõficitur euchariſtia ad honorem chriſmatis, non debet epiſcopus niſi vnã miſſam celebrare. Sed dicit Hoſt.ꝙ ſecundum iſtos ſequeretur,ꝙ ſi quis haberet duos epiſcopatus tam propinquos, ꝙ in vtraque eccleſia poſſet celebrare & chriſma cõficere: hoc tamen ei non licet,& tamen ſuper hoc non eſt aliud ius niſi illud. Si quis tamen vult hoc ſequi,poterit ſecundum Hoſt. epiſcopus vno anno conficere in vna eccleſia, & alio in alia. Nam chriſma vnius eccleſiæ bene poteſt trãſmitti ad aliam, vt frequenter fit,dic ꝙ ſatis videtur de mente huius literæ,ꝙ ex nulla cauſa die cenæ celebret niſi ſemel. Et in hac gl.3.ibi, Papæ.hæc patent in antiqua.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in tota prouincia.*
2 *Sacrificio altaris an plus ſit ponendum de uino quam de aqua. & n.3.*

Pernitioſus. In ſacrificio altaris plus eſt de uino, quam de aqua ponẽdum. Primo ponit abuſum. Secundo reprobat,ibi,cum ſecundũ. Tertio prohibet.ibi:ideoque. In ſacrificio.i.in calice,in quo fieri ſolet ſacrificium.generalis.turpis eſt pars &c.de ſpon.duo.tuas. de aqua.reprehenditur ergo ponens plus de aqua. Item non po-
1 nens aquam. J.c.1.Not.† ꝙ archiepiſcopus habet iuriſdictionem in totam prouinciam.probat litera iuncta ſuperſcriptione,& hoc non ſolum pp diuina officia,vt dicit gl. ſed ẽt quãdo per totam prouinciam eſt vitium commune,ut hic.& de reſcrip.

Digitized by Google

ſponſo. Nec cum nouo praui ſaporis permutarent vinum ve
tus electum.ff.ſi cer.pe.l.3. Redditur & tertia ratio, quia aqua
vino eſt acceſſoria. in calice ergo non debet poni plus de ac-
ceſſorio. regula acceſſorium.li.6. pro hoc, quia in vino princi
palius eluceſcit hoc ſacramentum ſupra c. cum Marthæ.§.1.
Item non legimus Chriſtum poſuiſſe aquam in calice. Item
credere debem[a] quod de latere Chriſti maior exiuit quãtitas
ſanguinis q̃ aq;, quia naturalior fuit exitus ſanguinis q̃ aq; ſ.
c. in quadam. dicit Phi. ꝙ non dẽt ita modicũ poni de aqua ſi
cut ponunt templarii, q ad obſeruandam regulã de tẽperan-
do uinum, inuate centũ cadorũ ponunt guttam aquæ. Opp.
3 ad hoc, † ꝙ imo rationabilius ſit poni plus de aqua q̃ de vino,
qa multa aqua deſignat multum populum ſ. c cum Marthę,
Item, in multis locis eſt vini penuria. Itẽ ſępe ſunt uina potẽ
tiſſima. Sol. hæc facile tolluntur, & ad omnia ſimilia tollen-
da ſufficit quod prædixi: quia aqua eſt ibi acceſſorie.

ADDITIO.

a Poneretur. Adde ſanctum Tho. in 4. ſen. di. 11. q. 2. arti. 4.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſus habetur pro conuicto.*
2 *Confici non debet in vaſe ligneo.*
3 *Euchariſtia ſine igne portari non debet.*
4 *Sacramentum ſine aqua perficitur, licet ſacrificari non debeat.*
5 *Simplici quo caſu non parcatur.*
6 *Euchariſtia cur prohibetur fieri in fermentato.*
7 *Euchariſtia confecta in fermentato non ualet.*
8 *Celebrans ſuper altari non conſecrato an puniatur.*

Literas. Ab officio & beneficio deponitur præsbyter,
qui ſine igne & aqua: vel in pane fermentato
vel ſcypho ligneo ſacrificat. Communis diuiſio. Secũda ibi,
cum igitur. Prima ponit duos exceſſus præsbyteri. Secunda
1 duos alios, ibi, intellecto. † Not. ꝙ confeſſus habetur [a] pro cõ
a uicto. de hoc in glo. 1. Mitius tñ dẽt agi cum ꝯfeſſo. de elec. ĩ-
notuit. Et ſm Io. And. hæc lr̃a facit ad id ꝙ dico de accu. qua-
2 liter. 2. notabili 4. † Secundo not. ꝙ in vaſe ligneo non debet
b confici. de hoc in gl. 5. Et in ea ibi, vaſa. Idem no. ibi ligno [b] ꝓ
pter poroſitatem. i. quia habet poros. i. meatus, ſeu vias uel fo
3 ramina. Ibi, vitro. propter fragilitatem. † Tertio nota, ꝙ ſine
igne ſacrificari non debet, ſic nec portari debet euchariſtia ſ.
ca. ſanè. Et dixit Tanc. in deciſa infra ſtatim alleg. ꝙ deſignat
ignis, myſtice feruorem charitatis, quem nutrire debet ſacer
dos pietatis operibus. Altare autem deſignat officium prædi-
cationis, vel ipſum ſacerdotium ſ. c. ſanè. de hoc in gl. penul.
Et in ea ibi, legimus, Leuiti. 6. & olim habebatur de ui. & ho.
cler. q̃m. in parte deciſa. Ibi, Iaſoni. ſecundi Machabeorum. 1.
4 & 2. Ibi, capl̃o ſcd̃o. vbi de hoc. † Quarto no. ꝙ ſine aqua ꝑfici
tur ſacramentum: licet ſacrificari nõ debeat. probat litera ibi,
ſacrificabat. alias dixiſſet, ſacrificare ſimulabat ſ. c. de homine
de hoc ſ. c. cũ Marthę. & fuit opi. Hug. vt no. de conſecra. di. 2.
c. 2. & magiſtri ſniarũ. li. 4. di. 10. c. fi. loquitur tñ in eo, q nõ in-
tendit errorẽ inducere, ſed ꝑ obliuionẽ uel ignorantiam hoc
fecit. Et dicit Go. ꝙ illi deberet interdici igni & aqua vt puni
retũ in quo deliquit, in cuius pœnę locum ſuccedit hodie de-
portatio. ff. ad l. iul. peculatus. l. 3. de pœni. l. 2. quod nõ ꝓcedit
5 in eo qui per obliuionem peccauit. Quinto nota. caſum † in
quo non parcitur ſimplici. de hoc in glo. vlt. & dic, ꝙ hic non
parcitur, quia hic fuit lata culpa, quæ eſt nõ intelligere ꝙ om
nes intelligunt; uel neſcire quod oẽs ſciunt. ff. de uerb. ſignifi.
latæ. de cleri. excom. admini. Apſicę. & dicit ſupina ignoran-
tia, ut ibi. Oppo. ꝙ non debuerit iterari inquiſitio, de accu. de
his. Sol. ut in glo. 4 Et in ea ibi. §. vlti. & de offi. leg. licet. & de
dicto. §. vide in d. c. de his. in ꝯrio 1. in fi. Quæro cur prohibe-
6 tur † confici in fermentato. Sol. vt in glo. 2. quæ reddit ratio-
nem: quia ſcriptum eſt. Non in fermento ueteri. ad Corinth.
5. Redduntur & alię: quia ſecurius conficitur panis azimus.
vix enim eſt quin de fermentato aliqua mica cadat. Item, qa

[illegible]
pter identitatem rationis, & idem videtur in omnibus aliis
exceſſibus commiſſis circa cultum ſanctorum. vel, quia pœ-
nę ſunt reſtringendæ. dic, ꝙ erit locus pœnæ arbitrarię. ar. de
offic. dele. de cauſis. ꝙ videtur verius, niſi tanta ſit identitas ra
tionis ꝙ poſſit eſſe locus pœnę huius capituli.

ADDITIONES.

a Confeſſus habetur Adde glo in uerbo, confeſſione. in c peruenit. de fideiuſ.
gl. & Bar. in l de ætate. in § qui interrogant ff. de interroga act. Domini de
rota deciſio. 425. incipien fuit dubitatum, in nouis.
b Ligneo. Adde tex & ibi Bar. in l. Titia. in §. fi. ff. de auro & ar. le Ludo. ro.
in repeti Authen. ſimiliter C. ad legem fal Tho. in 4. ſen. di. 13. q. 1. art. 3.

De baptiſmo. *Rubrica.*

SVMMARIVM.

1 *Baptiſmus quid ſit & in quo conſiſtat. & nu. 2.*
3 *Aqua baptizati in flumine ea tantum eſt ſacramentum quę corpus tangit.*

Viſo de corpore Chriſti, quo nil maius in ſacrificiis. de con-
ſe. diſt. 2. nihil. de baptiſmo, quod neceſſarium eſt & magis
efficax; & reliquorum ſacramentorum ianua. ꝯ ti. 1. veniens.
eſt uidendum, vel ſic. Sicut miſſa & euchariſtia celebrari &
confici debet a ſacerdote, & de hoc in rubrica proxima, etiã
vt dicit Inno. hic ſuper rubrica debet baptiſmus a ſacerdote
conferri. eius tamen vicem poteſt ſupplere diaconus, non e-
hus, licet ualeat collatus ab alio. de ſumma tri. c. 1. §. ſacramen
tum. de materia. de conſe. diſt. 4. 68. diſt. ca. 1. & §. quod ergo.
cum ca. ſeq. 1. q. 1. dedit. & ca. ſeq. vſque ad §. nemo. & ca. ſicut
1 Chriſtus. & repetitur in Clemẽ. † Quæro quid eſt baptiſmus
a [a] & in quo conſiſtat. Inno. refert triplicem opinionem. Pri-
ma eſt quorundam, ꝙ aqua abluens eſt baptiſmus vel ſacra-
mentum baptiſmi. Secunda opi. aliorum, ꝙ ablutio ſiue tin-
ctio quæ dr̃ paſſio, eſt baptiſmus vel ſacramentum, & nõ tin-
ctio actus, uel actio, q̃ aliqñ eſt peccatũ. Et huic opin. aſſentit
magiſter in ſententiis ſm Inn. ꝙ dic, vt in quarto ſniarum. di.
3. c. 1. ubi dicit, ꝙ baptiſmus eſt tinctio. i. ablutio corporis ex-
terius facta ſub forma uerborũ ꝓſcripta. Et Aug. dicit, ꝙ ba-
ptiſmus eſt tinctio in aqua verbo vitæ ſanctificata. q̃ diffinitio
ſm Io. Cal. ſatis ꝯcordat cũ ꝓcedenti. Tertiã opi. refert Inno.
aliorum dicentium, ꝙ caracter qui in baptizato cõfertur eſt
ſacramẽtũ, vel baptiſmus. de conſe. diſt. 4. tunc ualere, & non
aqua vel tinctio quæ uelociter tranſeunt. Et exponunt illi id
quod dicitur ꝙ baptiſmus eſt tinctio. i. caracter in tinctione
collatus. Innoc. vero dicit, ꝙ ſicut in ſacramento altaris ſunt
2 tria ſ. ti. 1. cũ Marthę. §. diſtinguendũ. Ita in baptiſmo † vnũ
eſt, ꝙ tñ eſt ſacramẽtũ, ſ. aqua abluens, uel ablutio paſſio. ſe-
cundũ eſt tñ res ſacramẽti, ſ. gratię infuſio, & peccati remiſ-
ſio: Tertiũ eſt ſacramẽtũ. & res, ſ. caracter aĩę impreſſus in ba
ptiſmo. dicit ergo Innoc. ꝙ aqua verbo Dei ſcĩficata proprie
eſt ſacr̃m, ſicut ſpecies panis eſt ſacramẽtum in euchariſtia.
Et caracter ſecundario eſt ſacramẽtum in baptiſmo, ſicut &
verum corpus Chriſti in euchariſtia. Deinde determinat In-
no. quid ſit caracter. quod dixi de ſacra. non ite. ſuper rubrica.
3 Secundo quæro, † ſi quis baptizatur in flumine, quæ aqua eſt
ſacramentum. dicit Inn. ꝙ ea ſola quæ corpus tangit. & ſiqs
eam biberet, idem eſſet ac ſi biberet aquam de fonte bapti-
mi. deinde refert Inno. quo ad aquã fontis baptiſmi, quoſdã
dicere totam aquam, ex quo conſecrata eſt ſecũdum ordinẽ
eccleſiæ, cenſeri ſacramẽtum, etiam ſi nullus ibi baptizetur;
quia verbum conſecrationis acceſſit ad totam aquam fontis,
& eam totam conſecrare intendit. Secus autem cum quis ba
ptizatur in flumine: quia tunc ſtultus eſſet qui vellet totam
aquam

ADDITIO.

a Quid eſt baptiſmus. Adde ſanctũ Tho. in 4. ſen. diſ. 3. q. 1. & Steph. de Gae-
ta in ſuo ſacramentali. in §. de ſacramento baptiſmi. in 1. col.

Digitized by Google

[illegible]
1 vnde dr̄ non eſſe de ſubſtantia. Op. ꝙ in baptiſmo † non dēat
dici In nomine patris &c. vt in litera, ſed in nomine Trinita-
tis.de conſe.di.4.in ſynodo,& c.multi.Solu.vt in gl.4.Et in eo
a dicit, ꝙ ſiquis baptizaretur a in nomine Trinitatis,vel Chriſti
baptizatus eſſet. Theo.& Hoſt.ꝫ,ſed cū glo.tenet Vin.de ꝯſti.
tranſlato.& Gof.de ſumma trin.verior vr̄ opinio Theologo-
rum,quia a forma tradita nō eſt recedēdum.de reſcr.cum di-
lecta. ꝓ hoc quod ſequit̄ in glo.in eo ꝙ dicit, ꝙ omittens hāc
formam nihil agit. Et dicit Inn. ꝙ in tantum ſeruanda eſt for
ma, ꝙ ēt p̄ æquipollentiam verborum non licet eam immu-
tare: vt ſi dicat, ego baptizo te in noīe generantis generati, &
procedentis . Nec licet aliquod verborum vulgariter vel lite-
raliter præponere, vel inſerere, vel poſtponere, ſi intēdat illud
eſſe de forma. vt ſi dicat, ego ſacerdos baptizo te, Ioannem. vel
baptizo te in noīe patris & filii & ſpiritus ſancti & Beati Ioan
nis: alias ſi non credit illud eſſe de forma , ſed ex ſimplicitate,
vel deuotione addit prædicta, baptizatus eſt. Idem ſi ex mali-
cia, vel hęreſi diceret, vt ſi adijciat, & diaboli & hæreticorum,
dummodo hoc non credat de forma, & baptizare intēdat ſm
Inno. qui ēt dicit hæc oīa ꝯtingere pp̄ formam baptiſmi quæ
inuiolabiliter eſt obſeruanda: vt no. ꝭ.c.fi. dicit ēt, ꝙ ſi dicit ve
ram formam, & nō credat illam veram, ſed aliam, non erit ba
ptizatus: quia hoc non intēdit: cum tn̄ credat certam eſſe for
mam: ſecus ſi non crederet eſſe certam formam: quia tūc eſt
baptizatus. hęc.n. reincidit in alium caſum iam p̄dictum , qn̄
ex malicia vel ſimplicitate addit de hoc ēt, ꝭ.q.j.& 5. Hoſt. in
ſumma eo. §. quę ſit forma eius. ver. qd ſi aliquid: & ver. qd ſi
ordo. tenet ꝙ ſi aliqua verba tranſmutētur, non eſt vis: vt ſi di
cat. Ego baptizo te: vel ego te baptizo. Et in hoc ꝓſequere gl.
vſq; ad fi. Et in eo ꝙ gl. in fi. dicit nihil mutandum, vel minuē
dum ēt vnum, dēt intelligi ſm prædicta, videlicet ꝙ hoc non
facit credens ſic eſſe de ſubſtantia. ſecus ſi ex ſimplicitate. Itē,
ꝯſideranda eſt mutatio: qa ſi eſt aliquid leue, vr̄ dicendum, ꝙ
ex hoc non vitiatur baptiſmus, vt in exemplo ꝙ nūc dedi ſm
Hoſt. vn̄ dicit Ab. ꝙ ſi dicat, ego baptizo te, in noīe patris & fi-
lij & ſpiritus ſancti, tenet baptiſmus, ꝙ dico ēt ꝭ.q.1.& 5. Ad
b idē ꝙ no. de ꝯſe. di.4. multi. vbi dicit gl. ꝙ ſi gręcus b vel alius
verba baptiſmi ꝓferat ſuis literis, valet baptiſmus. Et idē Tā.
& Vin. ꝭ.c.pe. dicit ēt glo. in d.c. multi. ꝙ vere baptizatur ſub
noīe genitoris geniti & ſancti flaminis: qa ſunt nomina ſyno-
nima: ꝯtrium tenet Tan. & Vin. ꝭ.c.pen. & Hoſt. & Ab. hic, &
Inno. vt ſ.e. ꝯtrio: & illud verius: & dicit Inno. ꝙ iō hæc forma
ſic exacte ſeruat de iure poſitiuo: qa ſumpta eſt de euangelio.
ꝓ hoc ꝭ.q.3. Item, ſi liceret immutare formam in multas hę-
reſes qs labi poſſet ſm Inn. qui tn̄ dicit ꝙ eccleſia ex cā poſſet
aliam formam ſtatuere : ſicut aliqn̄ ſtatutum fuit, ꝙ in noīe
Chriſti baptizaretur. de conſe. d.4. a quodam. Sic enim poſſet
ſtatui ſm quoſdam vt baptizaretur in noīe patris , vel in noīe
ſpiritus ſancti: quia in expreſſione vnius pſonæ aliæ intelligū-

[illegible]
tat ipſe ꝙ Thomas ex p̄dictis intendat ꝯcludere, ꝙ ꝓnomen
ego eſt de ſubſtantia. Dic p̄ ea q̄ dixi in primo ꝯtrio tutius eſſe
ꝙ nō omittatur: tn̄ ſi omittatur, vr̄ tenere baptiſmus, p̄ rōnes
ad hoc inductas, ꝙ ēt tenet Inn. vt ꝭ.q.5. Secundo quæro, ſiqs
d certus eſt certam formam d eſſe in baptiſmo : ſed dubitat an
forma qua vtitur, ſit vera forma. dicit Inn. ꝙ tenet baptiſmus,
4 licet ille dubitaret. ꝓ hoc quod dixi ſ. in primo ꝯtrio. † Tertio
e quæro, ſi dicit baptizans, baptizet te Chriſtus, e vel Petrus, vel
ſacerdos, ſe demonſtrato: vel baptizetur Petrus a tali. dicit In-
no. ꝙ non eſt baptizatus. Dicit tn̄, ꝙ ſi eſſet aliqua prouincia q̄
nunquam accepiſſet formam noſtram , ſed diceret tn̄ verba
de aliquibus hic, vel alia æquipollentia, debet cenſeri baptiza
tus. Op. ad hoc, qa non dēr aliud dici de vna ciuitate quæ nun-
quam accepit formam nouam, quam de ſingulis ſacerdotib.
Rn̄det Inn. ꝙ primo caſu, ſ. de ciuitate eſt iuſtus & probabilis
error. ideo ad illos conſtitutio eccleſię non extenditur, niſi ex
quo ſciunt formam, & ſic dicit diffinitum de gręcis calabriæ,
qui hanc formam ſeruarunt: qb. ēt fuit ꝯceſſum vt in futurū
baptizarentur ſm primam formam, vult dicere de forma ver
borum æquipollentium, de qb. nunc dixi, nō de forma huius
c. qa tunc non eſſet dubium. In aliis aūt ſingularib. ſacerdotib.
dicit Inno. errorem non eſſe probabilem, iō ad eos extēditur
ꝯſtitutio. ar. 82. di. ꝓpoſuiſti. Hoſt. dicit hanc rōnem non mul
tum efficacem . Certum enim eſt, quod forma quam ſeruat
5 † Romana eccleſia, oēs aſtringit, ſicut & ſua ꝯſtitutio. de ꝯſti.
c.j.& fi. de temp. or. c.2. ligat ergo illam ciuitatem, vel ꝓuinciā
ſicut & alias. de poſtu. c.1. Sed melior diuerſitas ſm eum eſt:
quia in vna ꝓuincia maius ſcandalum pp̄ maiorem hominū
multitudinem quę eſt cā facilius diſpenſandi. de temp. or. c.2.
de cler. excom. latores. 50. diſt. vt conſtitueretur. Item Græcis
6 permittuntur ſui ritus, vt paulatim trahātur ad deuotionem
& obedientiam Romanæ eccleſiæ, ꝭ.c. licet, & ꝙ ibi not. nam
& in voto ꝯtinentiæ eis parcitur. 31. diſt. in cęna. de cleri. ꝯiug.
cum olim: ſic ēt parcitur de voti conuer. qui fil. ſint. leg. c. fi. &
de pœ. & re. Deus q. pōt aūt ſm Hoſt. eccleſia formam verbo-
rum mutare de qua hic, qa nō fuit de verbo ad verbum a dn̄o
ꝯſtituta, ſed potius ex ꝯſtitutione eccleſię vires ſumpſit. Nam
ēt in primitiua eccleſia baptizabatur in noīe Trinitatis , & in
nomine

ADDITIONES.

a Baptizaretur. Adde Sanctum Tho. in 4. ſententiarum diſt. 3.
b Græcus. Adde Hoſt. in eodem titu. in § & quæ ſit. ver. quid ſi latinus. Innoc.
in c. fin. intra eo ſ. iudices. C. de ſen. & interlocut. Petrum de Pal. in 4. ſenten.
diſt. 3 q j.
c Pronomen ego. Adde Landinum in ſuo ſacramentali , in rubrica de baptiſ-
mo. in 13. col.
d Certam formam. Adde B. I. in rub. C. de ſum. tri.
e Baptizet te Chriſtus. Adde Stephanum de Gaie. in ſuo ſacramentali in §. de
baptiſmo. in 12. q.

eſt quod no. in gl'o. in c. a quodam Iudeo. præalleg. vbi dicit ꝙ baptizatus in nomine Chriſti, eſt baptizatus, licet fieri non debeat: ſecus dicit in nomine Trinitatis. Dic, ꝙ periculoſum eſt aſſerere prędicta, quę modocunq; explicentur extra formam huius c. hęc enim forma vr̃a Chriſto tradita. de conſe. diſt. 4. multi. & c. in ſynodo. licet ea. diſt. a quodam videatur permitti baptiſmus in nomine Trinitatis, vel Chriſti. His tñ caſib. occurrentib. tutius eſt cenſere tales non baptizatos, & eos baptizare ſub conditione, vt in c. ſeq. Item, quo ad ea quæ dicit Ho.
8 eccleſiam poſſe † immutare formam. dic hoc non debere fieri niſi forte in aliquo ꝯcilio gñali ita videretur faciendum, tūc enim credēdum eſſet hoc procedere ex inſpiratione: alias aūt non dēt fieri talis mutatio, quæ non poſſet eſſe ſine ſcandalo fidelium, per quam mutaretur ſtatus eccleſiæ. pro hoc quod dixi de conuer. coniug. ex publico. Fateor tñ, ꝙ forma de qua qua hic, habet vires ex conſtitutione eccleſiæ, vt etiam tenet hic Inno. & de hoc j. q. 10. pro hoc ſm Inn. quia aliqñ forma mutata fuit, & ſic mutata inſeritur. i. ponitur. de conſe. diſt. 4. firmiſſime, & in d. c. multi. & c. in ſinodo. tñ p hoc nō recedo ab his quæ nunc dixi: videlicet, ꝙ non debet forma immutari, niſi vt prædixi. Quarto quæro, ſi loco verbi, baptizo, ponitur hoc verbum, lauo, vel balneo. dicit Inno. hoc fieri no poſſe: quia verbum, baptizo, plus importat ex inſtitutione, quam ſit propria eius ſignificatio. Nam baptizare eſt in aqua contingere ſub certa forma de qua in hoc c. Quinto quæro, ſi dicit,
a baptizo te in virtute Patris &c. b dicit Inn. quod non debet fieri talis immutatio: nec licet dicere in nominib. patris &c. nec licet inde tollere copulatiuam ꝯiunctionem. dicit tamen tutius credendum, quod valet baptiſmus ſi loco copulæ, &, ponitur, quod, quia nulla eſt differentia inter copulatiuas prædictas, pro hoc quod dixi s̃. in primo contrario: ſed inter hoc nomen, virtute, & hoc nomē, nomine, item, inter ſingulare in nomine, & plurale in nominibus, diligens lector multas notabit differentias, ſecundum Inno. qui dicit, ꝙ ſingulare in nomine notat vnitatem eſſentię, quod non deſignat plurale. Et dicit Inno. idem fere in omnibus alijs verbis hic poſitis, ſ. ꝙ non ſunt mutanda: licet ſecundum eum hoc ꝓnomē, ego: quia ſubintelligitur, non eſt de ſubſtantia: quod etiam dixi s̃.
9 q. j. Sexto quæro de hoc pronomine, te. † dicit Inno. quod licet pronomen, ego, non ſit de ſubſtãtia, vt dixi in proxima q. ſecus tamen de hoc ꝓnomine, te. Nam expreſſior eſt demonſtratio p pronomen, te, accuſatiuum, quam ſi loqueretur in tertia perſona: vt ſi dicat, baptizo Ioannes. Idem dicit Hoſt. ſi dicitur baptizo in nomine &c. & non apponitur te. poſſet. n. intelligi ꝙ baptizaret ſcutellam, vel quid aliud. Item, exprimitur te ad denotandum differentiam inter baptizantem, & baptizatum, j. eo. debitum. Septimo quæro, ſi ſunt plures baptizandi, & dicat, ego baptizo vos, & ſimul ſuper eos aquam ꝓijciat, videtur eos eſſe baptizatos: alias quomodo poſſet Apoſtolus vna die tria millia hominum baptizare. de conſe. diſt. 4.
10 proprie. de hoc in ſequen. quæſt. Octauo † quæro ſi magnus princeps conuertitur, & ſacerdos ex curialitate, & ne ille offendatur ex ſingulari locutione, dicit, baptizo vos. dicit Hoſt. ꝙ forte non vitiabitur baptiſmus. Sed quo ad id quod dixi in proxima quæſtione, dicit tutius quod ſicut nec plures vnum, ſic nec vnus ſimul plures baptizet: ſed ſinguli ſingulos, argu. 30. quæſtione, 10. ꝙ autem. de conſecr. diſt. 4. in cathechiſmo. & c. non plures. de cogna. ſpiri. quamuis. lib. 6. & ſimiliter dic tutius, quod quando baptizatur vnus, vtatur tantum ſingulari, vt hic. Et hoc dicit, quod non debet baptizans in ſua perſona vti plurali: vt quia dicat, baptizamus, & faciunt hæc ad no.
11 de re iudica. c. penulti. in gl'o. vlt. lib. 6. Nono quæro, † an ſicut verba formæ ſunt de ſubſtãtia, vt s̃. dictum eſt in pluribus quęſtionibus: ita etiam forma facti. Innoc. ꝙ non. nam ſi quis bis, vel ter, vel quater, vel plures immergat, baptizatus eſt: dummodo baptizare intendat, etiam ſi credat vnam, vel trinam immerſionem non ſufficere, ſed quatuor eſſe neceſſarias. Ratio diuerſitatis, quia in forma verbali certa verba ſunt, quæ ſunt de ſubſtantia, & ipſa forma eſt de ſubſtantia: ſed in his quæ ſunt facti, nihil eſt de ſubſtantia, niſi ipſa tinctio aquæ. vñ

12 dico ...
b cter in baptiſmo. b dicit Inno. ꝙ imprimitur, non ab eccleſia, ſed a ſolo Deo. dicit tñ Inno. ꝙ eccleſia bene pōt facere ꝯſtōnes ſup baptiſmo, non ꝙ non ſit baptiſmus, ſed pōt præfigere formas, quas Deus ſatas habet. ar. de tranſl. c. 2. & 3. & qa bonæ ſunt, infigitur caracter his qui baptizati ſunt ſm eas. de ſum. tri. c. j. in fi. j. c. debitum. Nam ēt in matrimonio, & alijs ſacris & in voto, & iuro, & fere in oībalijs diſpenſat, niſi ꝯ fidem. p hoc de temp. or. c. 1. & 2. de ſac. vnct. c. vno. de ſacra. non ite. c. j. & fi. de conſan. non debet. de voto. c. j. de reſcr. ꝯſtitutus. de iureiu. venientes. de ꝯceſ. præb. propoſuit. Et pro hoc, ꝙ eccleſia
13 poſſit facere ꝯſtitutiones, in hoc eſt, s̃. q. 3. † Vndecimo quęro
c an intentio c baptizantis ſit neceſſaria. Inno. ꝙ ſic, dicēs, ꝙ neceſſaria eſt, vt baptizans intendat baptizare, non tantum balneare, vel carnes lauare. Dicit tñ nō videri neceſſe quoad effectum baptiſmi ꝙ ſciat quid ſit baptiſmus: vel ꝙ ibi infundat gr̃a, vel ꝙ ſit ſacr̃m: nec ēt oportet ꝙ credat hoc ipſum: imo & ſi ꝯtrium credit, & totum reputat truffam & deceptionem tñ baptiſmus hēt ſuum effectum ſm Inno. q ēt dicit non eſſe neceſſe ꝙ baptizans ſciat quid eſt eccleſia quæ baptizat. Nec ꝙ gerat in mente facere ꝙ facit eccleſia: imo & ſi ꝯtrium intēderet, ſ. nō facere ꝙ facit eccleſia: ſed tñ facit, ꝙ ſeruat formā: nihilominus baptizatus eſt, dummodo intendat baptizare: p prædictis eſt ꝙ no. Inno. j. c. fi. vbi dico in 4. q. & duob. ſeq. Ex
d hoc infert Inn. ꝙ ſi aliquis in caſu neceſſitatis d: vel ēt ſine neceſſitate dicit ſaraceno, baptiza me, & docet eum formam, & ille ſaracenus baptizet, non credens p immerſionem aliud fieri niſi madefactionem, & non intendat baptizare, ſed madefacere, ſm intentionem petentis. ſ. vt baptiſmus operet̃ qd qd operari poteſt: & ipſe baptizans tanquam miniſter ꝯferat id ꝙ conferunt alij baptizantes, licet non credat baptiſmum poſſe aliquid operari, vere baptizatus eſt. Dicit tñ Inno. ꝙ ſi nō intēdit baptizat, licet nō ſit neceſſe ꝙ ſciat quid in his eccleſia intelligat. vel ēt ꝙ ſciat vel credat eccleſiam eſſe: & hoc verius. Nam ex intentione operatio iudicatur: de eo qui mit. in poſ. c. j. & 2. de ſen. excom. cum voluntate. Eſt ergo neceſſe ꝙ intēdat baptizare. Et ſi hoc intēdit, ſufficit, ēt ſi neſcit effectum ba
14 ptiſmi, vel alia de quib. nunc dixi. Duodecimo † quęro, ſi quis petit baptiſmum, ſed baptizari non intendit: nec p baptiſmū aliquid ꝯferri. vr̃ ꝙ non ſit baptizatus, ex quo non ꝯſenſit, & ſicut nec matrimonium eſt ſi non ꝯſenſit, licet verba ꝯſenſus exprimat. de ſpon. tua. In ꝯtrium, ꝙ nedum fraudulēter, ſed ēt coactus ſuſcipiat baptiſmum. 45. diſt. de iudęis. Item furioſus & dormiens, ſi prius erat in voluntate baptizādi, j. c. maiores. dicit Inno. ꝙ non eſt baptizatus, licet pp ignorātiam eccleſia cogat eum ſeruare legem baptizatorum, ꝓ hoc, qa non iudicat de occultis. de ſimo. tua. & plerunq; ſm exteriora & communem opi iudicat ꝯ veritatem, de ſen. excom. a nobis, 2. Ad illud de coacto, rñdet ꝙ coactus habuit voluntatem, ſed coactam, facit. 15. q. j. merito, ꝙ intellige in coacto non præciſe: ꝙ mē. cā ſacris. Secus ſi nunquam ꝯſenſiſſet, qa tunc idem eſt ꝙ in eo qui ficte petit baptiſmum. De furioſo aūt dormiente dicit Inno. ꝙ creduntur hr̃e voluntatem in habitu, licet non in actu, Hoſti. dicit ficte baptizatum recipere caracterem. Et idem ſi per iocum. de hoc de ſumma tri. p eum. e. ti. §. quę ſit eius forma, & §. quis ſit effectus, vbi ēt proſequitur alias quæſtiones præmiſſas. dic dictum Inno. verius, ſi omnino non intendebat baptizari: ſecus ſi intēdebat, licet non bono zelo vel per iocum: quo caſu procedit dictum Hoſt.

ADDITIONES.

a Patris. Adde Cardin. in c. debitum, infra eodem, & in ſumma confeſſorum. libro 3. titu. 24. q. 71.
b In baptiſmo. Adde Thom. in 4. ſententia. diſtinct. 4. q. prima, articulo 4. idem Thom. in 4. parte, q. 63. articu. 3.
c An intentio. Adde tex. in c. ſolet quæri. de conſe. d. 4. Hoſt in ſum. huius titu. §. & quæ ſit. ver. ſed cum paruuli. & in ſum. confeſſorum. in 3. ti. 24. q. 31.
d In caſu neceſſitatis. Adde c. in baptiſmate. de conſe. diſt. 4.

SVM.

Digitized by Google

baptizatione noua reiteretur caracter. Glo. refert quoſdam dicere ꝙ ſic concludit ꝯtrium. tñ pro primis inducitur ſimile de corpore Chriſti, ꝙ pluries poteſt ſumi. alij, vt Ala. dicunt aliũ caracterem dari, ꝙ nihil eſt: & verius eſt quod glo. dicit ꝑ hãc baptizationem nihil: ꝙ oĩno ſonãt illa verba. Si baptizatus es non te baptizo. Et ad id quod inducit in gl. pro prima opinione, quia poſſeſſio ex pluribus cauſis acquiritur, dic ꝙ non obſtat. per hoc enim nõ probatur ꝙ poſſeſſionem quam habeo poſſim acquirere eo modo quo habeo. Item, aliud in caractere, quia indelebilis. poſſeſſio vero perditur facile. de reſti. ſpol. olim. j. & 3. Item, ẽt in dño dicimus, ꝙ id ꝙ meum eſt ex vna cauſa. de fide inſtr. inter. multofortius caracter ſemal impreſſus non poteſt de nouo imprimi. Et in hac glo. ibi. §. ex pluribus. vide de cau. poſ. c. fi. notabili 4.

SVMMARIVM.

1 *Baptiſmus quid proſit paruulis.*
2 *Cauſæ maiores, præſertim fidei articulis contingentes ſunt ad ſedem Petri referendæ.*
3 *Petri maioritas ex quo oſtendatur.*
4 *Fœminæ non circuncidebantur.*
5 *Culpa per baptiſmum.*
6 *Chriſtus orauit pro Petro vt non deficeret eius fides. & num. 7.*
8 *Circunciſionis præceptum ad quid datum fuerit.*
9 *Authoritas vna an poſſit difformiter intelligi.*
10 *Peccatum originale quid ſit.*
11 *Mali quomodo velint potius eſſe in pœnis, quam in eſſe.*
12 *Peccatum originale quomodo deleatur per baptiſmum.*

1 Maiores. †Sacramentum baptiſmi vtiliter confertur paruulis, licet non credant nec intelligãt, & remittitur eis peccatum originale. h. d. vſq; ad §. verum. Diuiditur tota decretalis in duas. Primo ponitur exordium, in quo probat magnas qõnes, maxime tangentes fidem, referendas ad Papam. Secũdo epiſtola, ibi: quibuſdam, & illa in quatuor. & quatuor ſunt qõnes. Secũda ibi: verum. Tertia ibi. ſed adhuc. Quarta ibi: item quæritur. Prima ſecundæ ſubdiuidit. Primo ponitur obiectio hæreticorum duab. autoritatib. munita. Secundo ſolutio, ibi, ad id. & ibi. Primo ꝓbat ꝙ efficacior ibi: caute. Tertio reſpondet autoritatibus, ibi, cæterum. articulos: ſupple & ſacramenta. Nam de his primo loquitur, & qui male ſentit de ſacramentis, eſt hæreticus, ſicut qui errat in articulis, vt J. patet, & de hæreticis ad abolendam. in prin. quærenti. i. interroganti. Innocen. Matth. 16. & ſic non ponitur ꝓ quærela, ſicut quandoque quæror ponitur pro conquæror. De Ieſu autem alij dicebant eum Ioannem, alij Heliam. notauit, id eſt conſiderauit. & eſt ſenſus, quod is qui conſiderat reſponſum Petri qui interrogatus de Chriſto, quis eſſet. Reſpõ

ditur ſexus mulierum. peribit. ergo ſi circunciſa fuerit nõ peribit, Intonat Io. 3. mortem. ꝑ quam ꝯſummatum eſt nouum teſtamẽtum, quod permittit eccleſia, s̃. ti. j. cum Marthæ. ver. cæterum, obſeruatum. i. clauſum. vnde olim cerimonialia tollebant ſolum venialia. ad hoc. 12. q. 2. aurum: & vnde dicantur cerimonialia. dixi de ꝯſue. c. fi. Rubricari. quod figuratum fuit per aquam quæ exiuit de latere Chriſti: quam ſanguis ꝓfluẽs rubricauit. Hieronymus ad dardanum. b. ſanguis Chriſti clauis eſt paradiſi, ipſo dicẽte ad latronem. hodie mecum eris in paradiſo. perire. ad Thimote. 2. ꝓcurauerit. ob hoc curam vniuerſalem de oĩbus Petro reliquit. de hæretic. c. j. in prin. lib. 6. Crediderit. Matth. vlt. Non poſſint. hoc intendit, ſicut pars affirmatiua ipſius authoritatis intelligitur de adulto, cum non poſſit paruulus credere: ſic pars negatiua ẽt intelligenda eſt de adulto. virtutes, & informantem gratiam. Et ꝙ infundantur, approbatur in clem. vna. in fi. de ſumma trinita. vbi de hoc in
3 glo. eſt ſciendum. Nota, † quod maiores cauſæ &c. de hoc in glo. prima, & maioritas Petri oſtenditur ex eo: quia cum permiſſum fuiſſet alijs laxare rhete, ſoli Petro dictum eſt: duc in altum. Lucæ 5. 24. q. prima, non turbatur: & concor. de appel.
4 vt debitus. in fine. † Secundo not. quod fœminæ non circuncidebantur. de hoc in glo. ſed circunciſio. Et in ea ibi in templum. Leuitici. 12. Tertio nota quod generaliter dictum &c.
a & maſculinum concipit fœmininum [a]. de hoc in glo. 1. mo. Et in ea ibi l. j. verbum hoc, ſiquis, tam maſculos quam fœminas amplectitur, in fi. de hoc de elect. generali. lib. 6. dixi de elect.
5 clem. 1. † Quarto no. quod per baptiſmum remittitur culpa. Et expone vt in glo. j. originale. Et in ea in fin. per hoc arguebant hæretici paruulos ſiue baptizatos ſiue non baptizatos eſſe damnandos. Quinto not. quod verba quandoq; important aptitudinem,

ADDITIO.

a Fœmininum. Adde c. generali, de ele. lib. 6. Bart. in l. j. ff. de verb. ſig. Quid in contractibus. vide Ant. de Bu. in c. in quibuſdam. de pę. Archi. in c. ſi quis ſua denec. 17. q. 4. Ang. in l. tres fratres ff. de pact. Lud. Rom. conſi. 35. inci. viſa fa & ſerie. Io. de Imo conſil. 37. incip. in caſu præmiſſo. Alex. de Imo. conſi. 61. in j col. inci. ſuper eo. de quo quæritur. in j. vol. & quid vbi tractatur de conſilio. Vide Bal. conſ. 71. inc. in prouincia Anchonitana. Et quid in odioſis Archi. in d. c. ſi quis ſua denec. & in l. quiſquis, cum glo. C. ad l. Iul. Alex. de Imo. conſi. 95. inci. animaduerſis. in 4. vol. Et quid in vltimis voluntatibus, vide in l. ſi ita ſcriptum. ff. de lega. 2. & in l. qui duobus. ff. de leg. 3. & quid in materia pœnali. vide in l. ſiquis in tantam. C. vnde vi. & quid in correctorijs. vide glo. paruam & ibi Rap. Cuma. in l. Gallus ff. de libe. & poſtum. & quid in reſcriptis vide text. & docto. in c. ſignificauit de reſcrip. Ioan. de Imo. in l. ſi ita, ſcriptum. ff. de lega. 2. Et quid in priuilegijs vide Bald. in cap. ad audientiam, in vltim. colum. de reſcript. & [illegible] o. de homodeis conſil. 186. incip. in q. vertente. Et quid in officijs vide per Bald. in dicto capitu. ad audientiam. in fine. de reſcriptis.

Digitized by Google

randum,& c.ſeq. Soln. Laud.in tractatu de ſacramentis,ſuper
hoc c.dicit, ꝙ ꝑ Petrum intelligitur tota vniuerſalis eccleſia.
24.q.j.quã vetuſto.quæ deficere non poteſt.e.q.pudenda.in fi.
Tertio op.quia colligitur hic,ꝙ per circuncisionem ſaluaban
tur in veteri teſtamento.vñ ob.de pœ.di.j.§.item,vt Chriſtus.
Solu.vt in glo.hic colligitur,& dicit Hoſt. ꝙ præceptum cir-
8 cuncisionis †datum fuit ad probationem obedientiæ:ſicut,&
illud.Egredere de terra tua &c.Gen.12.vñ Abraham circũci-
dit filium octaua die ſicut pcepit ei dñs.Gen.21.Item data fuit
circuncisio ad populi diſtinctionem.Gen.17.Circuncidet ex
vobis omne maſculum &c. vt ſit ſignum fœderis inter me,&
vos.Item,culpæ originalis purgationem,vt hic.Quarto op.ꝙ
9 vna †autoritas poſſit difformiter intelligi.3.q.4.Iſt qui. Gloſſ.
vniformis,non ſoluit.dicit Hoſt.ꝙ regulariter dēt eſſe vnifor
mis,remittit de app.inquiſitioni.Io.And.dicit ꝙ ſi glo. pon-
derat principium illius c.de autoritate quæ allegatur ibi,No
lo mortem peccatoris &c.quaſi non cõgruat prius dictis: vbi
de corporali morte fuerat ſermo:tunc autoritas illa de vtraq;
intelligitur,& ſic eſt vniformis.Si vero gl.ponderat finem il-
lius c.ibi,quod non humanis,ſed diuinis actibus mortuos ſci
mus,quaſi nunc loquatur de morte ſpirituali,cum prius dixe-
rit de corporali:dic eodem modo ꝙ ibi intelligitur de vtraq;
morte,ſiue intelligatur canon.2.q.7.placuit.de mortuis diui-
nis actib.quia,ſ.nil merentur,& no.hanc glo.ſquia ſingularis.
10 †Quæro quid ſit peccatum b ſeu culpa originalis.dicit Inn.ꝙ
b in anima pueri non baptizati ſunt tria.pronitas ad peccandũ,
quæ eſt ex corruptione carnis. Secundo eſt macula quædam
ſeu ſordes animæ quam contrahit anima in ſua infuſione ex
commixtione carnis:& ꝓpter hanc ſordem indignus eſt Dei
conſpectui pñtari. Tertio eſt reatus ſiue debitum pœnæ æter-
næ.Et ex iſtis dicit Inno.magiſtrum ſniarum fuiſſe in opione
ꝙ prædicta pronitas ad peccandum ſit peccatum originale,ꝙ
dr̃ concupiſcentia & fomes,& eſt hoc ſecundo ſniarum.diſt.
30.ſed dicit Inno.ꝙ ꝯ magiſtrum Petrum eſt,quia illa proni-
tas remanet poſt baptiſmum:& ſic videretur remanere origi
ginale. Ad ꝙ reſpondet magiſter Petrus,ꝙ poſt baptiſmum il
li pronitati acceſſorium eſt ꝙ ſit peccatum:vult dicere,ꝙ nõ
imputatur ad culpam;tollitur enim reatus in baptiſmo:quia
non regnat in baptizato concupiſcentia niſi ꝑ conſenſum ſed
dantur ei vires:vt dicit idem magiſter diſt.32.in prin.& ſic eſt
caſuale,& acceſſorium illi pronitati, ꝙ ſit peccatum poſt ba-
ptiſmum,& poſt baptiſmum eſt tantum pœna peccati:ſed añ
baptiſmum eſt pœna & culpa.Inn.vero dicit omnes fere dice
re,ꝙ peccatum originale non eſt fomes nec pronitas peccati
ſed quædam macula animæ annexa fomiti, & illa macula in
baptiſmo deletur:ſed quia annexa eſt fomiti ideo aliqñ fomes.
ſiue illa pronitas dr̃ originale peccatum.Et ſm hoc intelligit
ꝙ dicit Auguſtinus,ꝙ peccatum originale tranſit reatu in ba
ptiſmo,ſed remanet actu: quia macula, quæ facit hominem
reum pœnæ æternæ tranſit,vt de cætero ratione illius peccati
nõ ſit pœnæ æternæ aſtrictus.Dicitur aũt idem peccatum mi
nus proprie remanere actu:quia remanet pronitas ex qua ſur
gunt actuales concupiſcentiæ. Op.ad hoc,quia ſine vlla culpa
voluntaria non deberet quis addi pœnæ æternæ,ꝓ hoc de his
quę fi.a ma.par.ca.quæſiuit.So.Inno.ꝙ hæc pœna eſt tantum
carentię,quia talis caret viſione Dei,& non eſt pœna actualis.
Nam pœna actuali non puniunt̃ niſi qui voluntarie peccant.
qui tamen malunt ſic eſſe in pœnis ꝙ non eſſe.pro hoc ꝙ di-
cit Inno.de pœna carentiæ viſionis Dei.ſ.§.ſed adhuc,& qđ
ibi no.glo.paruuli.ſm hoc intellige.1.q.1.firmiſſime.de con-
ſe.diſt.4.firmiſſime,& c.nulla præter baptiſmum.Op.ad hoc
11 quod dixi,malos †potius velle in pœnis eſſe quam non eſſe.
dicit enim Auguſtinus,ꝙ ſi mali poſſent,mallent in inferno
Deum videre,& in pœnis eſſe,quam extra pęnas Deum non
videre.Solu hoc non repugnat dicto Inn.ſed eſt diuerſum ab
illo,cum hoc.n.ſtat ꝙ magis volunt eſſe in pœnis, quam nõ
eſſe.Et de materia huius q̃onis ēt dic vt in ſequenti.Secundo
12 quæro quo ad id ꝙ dixi in prima q̃one, peccatum †originale
deleri per baptiſmum,quomodo hoc fiat,& de intellectu eo

tollat oĩno ex vi ſacramenti, poteſt tamen ...
facere gratiam ſpecialem,& fomitem adeo debilitare,ꝙ non
præualeat:vel etiam omnino extinguere, vt in glorioſiſſima
✻ matre ſua,* & in quibuſdam alijs in vtero ſanctificatis:c vt in
c Hieremia & Ioanne Baptiſta.ꝓ hoc de renun.niſi,& hæc ſunt
vera.tamen ꝙ etiam peccatum originale ſit concupiſcentia,
prout dixit magiſter,vt dixi in proxima:q.defendi poteſt .di-
cit enim Thomas prima ſecundæ, q.82.arti. 3.ꝙ ſicut vnum-
quodq; habet ſpeciem a ſua forma,ita & peccatum originale.
dicit enim, ꝙ ſpecies peccati originalis ſumitur ex cauſa ſua:
vnde oportet ꝙ id quod eſt formale in peccato originali acci
piatur ex parte cauſæ peccati originalis. oppoſitorum autem
oppoſitæ ſunt cauſæ.Eſt igitur attendēda cauſa originalis pec
cati,& cauſa originalis iuſtitiæ quæ ei opponitur. tota autem
ordinatio originalis iuſtitiæ ex hoc eſt, ꝙ hominis voluntas
erat Deo ſubiecta: & hæc ſubiectio, & principaliter erat per
voluntatem eius cuius eſt mouere omnes alias partes in fi-
nem. vnde ex auerſione voluntatis a Deo conſecuta eſt inor-
dinatio in omnibus alijs viribus animæ.ſic igitur priuatio ori
ginalis iuſtitiæ per quam voluntas ſubdebatur Deo,eſt forma
le in peccato originali.Omnis autem inordinatio virium ani
mæ ſe habet in peccato originali ſicut quoddam materiale:
& hæc inordinatio virium animæ,in hoc attenditur, ꝙ inor-
nate tendunt ad bonum commutabile: & hæc inordinatio
communi nomine poteſt dici concupiſcentia. & ita pecca-
tum originale materialiter eſt concupiſcentia.formaliter ve-
✻ ro forma originalis iuſtitiæ.*

ADDITIONES.

a Hæreticus. Adde Ab.in c.ego N.in vltj.co.de iureiur.ſuper glo.4.& quando
eſt hæreticus eſt minor quolibet catholico:vt eſt glo.fin.in ver.hæreticus,in c.
Acatius el j.24.q j.quam alleg ſin Lud.Rom.conſil.523.incip.omnipotentis
Dei poſtulato ſuffragio diſcutiendum eſt. in 2 col.
b Peccatum. Adde glo.in verſ.euentus,in c.baptiſmum , de conſe.diſt.4.
* Matre ſua. Ad hoc vide concil.Trid.ſeſ.5 ſub decr.de pec origin ſi.et ſeſ.6.
ca.13 B. S.
c Sanctificatis. Adde glo.2.in c.niſi cum pridem.de renun.glo.in ver.pœnæ.in
c.vnum orarium.25.di.Hoſt.in ſumma.ti.de pœ.& remiſ.in §.quis debet.Ar
chi.in c firmiſſime.de conſe.diſt.4.Archiepiſcopus Floren. in 4. parte ſuæ
ſummæ.ti 15.c.3 in § 2.Robertus in ſuo quadrageſimali.de peccatis,ſermo
ne 54 adde quartum ſanctificatum.ſ. Iob. ſecundum Vinc.d.c.niſi cum pri-
dem,& ibi Car.in j.col.
* Iuſtitiæ. Adde & collige totam hãc materiam peccati originalis iuxta ſcripta
in concil.Trid in ſeſ 5.ſub decreto originali.B S.

SVMMARIVM.

1 *Adulti vel amentes quo ad baptiſmi ſuſceptionem non comparantur
paruulis.*
2 *Quæſtio alia ex ſolutione alterius quæſtionis aliquando oritur.*
3 *Contritio requiritur vt relaxatur peccatum.*

§ Verum. Originale peccatum, quia contrahitur
ſine conſenſu, remittitur in baptiſmo,
etiam non conſentienti, vt paruulis. de actuali ſecus, quod
ſicut non committitur ſine conſenſu, ita nec relaxatur. Pri-
mo ponitur quæſtio, & eius fortificatio. Secundo diſtin-
guens ſolutio, ibi: hic vero. ſimilibus: ſed iſtud non eſt
omnino ſimile: vt infra patebit. remittitur, in paruulis.
1 Laurentius. † Nota: quod adulti dormientes, vel amen-
tes quo ad baptiſmi ſuſceptionem non comparantur par-
uulis:& ratio patet in litera. Alibi tamen hæc tria genera ho-
minum æquiparantur. paruuli : dormientes : & amen-
tes. ff.de acquirenda poſſeſſione,lege prima,§.furioſus.Gof-
2 fredus . † Secundo nota , quod ex ſolutione vnius quæ-
ſtionis quandoque oritur alia.& pro hoc de verborum ſigni-
ficatione,cum olim.ſic finis vnius cauſæ quandoque parat in
greſſum ad alteram.ff.de acquir. poſſ. exitus. Goffred. Tertio
nota

3 Op.nam vr̃ probari hic,ꝙ †qui abſoluitur in parte,abſoluitur in totum:& ſic ob.de ſen.excom. cum pro cauſa. vbi excom-
b municatus pluribus b excommunicationib.pōt ab vna abſolui alia manente.Gl.de ſe.non ſoluit.dic ꝙ excommunicatio, & eius abſolutio ſunt actus humani,in qb.nihil pfectum. Io. An.vult dicere;ꝙ aliud in Deo,q nouit opus imperfectionis: vt in tex.Et in hac glo.ibi in hoc iudice.de hoc de ↄuer. ↄiug. placet.& prædicta l.vide ibi ↄ̄rio 3.Ibi,in cauſæ. aut oīa iudicia a procuratore transferenda ſunt, aut nulla. Ibi,l.3.incipit:an pars.vide de priuil.ex ore.ver.nos.ↄ̄rio 3.Ibi,cum ibi.§.ſi prætor.Si in tranſactione alimentorum prætor de oīb.non quæſiuit,quæ mandat oratio,licet de aliquib.quæſiuerit, non valet tranſactio,ibi,non liberatur.de hoc pœnis.ſuam.Ibi.§.pe.incipit.Item ſi ita.vide in d.c.ſuam,ↄ̄rio 1.circa medium. Secun-
4 do op.ꝙ †adultis poſſit dimitti originale manente actuali,ſicut qui repudiauit ſucceſſionem per vnde liberi,admittitur p vnde cognati.ff.de ſuccel.edicto.l.1.§.ſed videndum. Glo. ſed nonne.ſoluit dupliciter.Primo,ꝙ ratio de qua in litera in eo quod vult ꝙ nō poſſit dimitti originale ſine actuali, ne iſte ſit damnatus,& non damnatus,eſt ſuperficialis.& melior eſt rō prima de qua in lr̃a,quia Deus opus imperfectionis nō nouit. Et dic ſuperficialis, qa ſm puritatem vr̃,ꝙ cum originale, & actuale ſint diuerſa,& non coniſicta,poſſit vnum tolli ſine reliquo,j̄.de peni.& remiſ.ꝙ quidam. Tu vero coniūge vtrāq;, vt j̄.eo.ↄ̄rio.Secundo ſoluit glo.ibi,ſed diuerſifica. ꝙ adultis non conſentientibus baptiſmo non tollitur originale. qa nil prodeſt,ex quo remanet actuale:ſecus in paruulis qui nullum habent actuale.Hoſt.dicit litera ſic debet legi. ponamus p impoſſibile,ꝙ per actuale non impediatur adultus a viſione Dei ſed per originale tantum,ſi dicamus originale tolli,& actuale remanere,ſequeretur impoſſibilitas: quia Deum videbit, ex quo ſublatum eſt originale,& perpetuo cruciabitur in gehenna,ex quo actuale manet.hoc autem eſt impoſſibile:quia nullus vidẽs Deum poteſt cruciari:nec qui cruciatur pōt Deum videre:& hęc eſt bonus intellectus:ſed etiam præcedentes poſſunt tolerari: & maxime primus coniungendo vtranque rationem literę.prima eſt,ꝙ Deus opus imperfectionis non nouit.& ob hoc peccata non ex parte,ſed ex toto dimittit.Secūda eſt, quia per dimiſſionem originalis tollitur pœna carentiæ viſionis Dei. ergo, vt perfecte ſit ſublata, non poteſt tolli originale ſtante actuali: quia ſi poſſet tolli originale ſtante actuali, ſequeretur, quod iſte non carebit viſione Dei, & tamen,quia ex aduerſo remanet actuale, cruciabitur in gehenna,& ſic carebit viſione Dei:quia qui ſunt in gehenna Deum videre non poſſunt.carebit ergo, & non carebit viſione Dei, quæ duo ſunt incompatibilia. Et de hac viſione Dei habetur in conſtitutione Benedicti,quæ incipit: Benedictus. Et in hac gloſſa.ſed nonne.ibi,ſi domus,vide de priuileg paſtoralis.notabili quarto.ibi diuerſifica ſecundum Vincentium,

1 tum ad effectum caracteris,ꝙ in idem recidit.† Secūdo no.ꝙ ficte baptizati ſuſcipiunt caracterem.de hoc in gl.in verbo ficti.Et ī ea ibi,ficti.de hoc ibi.Tertio no.ꝙ plus eſt ↄ̄dicere &c de hoc in glo.ſic,j̄. Et in ea ibi.non eſt cogendus. alias item. ſi vnus.in fin.§.ſi in tres,alias eſt l.vide de arbi.c.j.in glo.2.Ibi, l.j.& 2.lib.10.ↄſentit pater aſſumptioni filij ad decurionatum, ſi non teſtificatur ſe non ↄſentire noīationi. ibi. Pomponius: ad ſi.vide hanc & ſeq.in c.ex parte.de cenſ.in glo.antep.Quar-
2 to no.ad finem,in verbo dormientes,ꝙ quis †præſumitur pdurare in ꝓpoſito,facit.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.patre furioſo.de hoc in glo.ſimile,in prin. Et in ea ibi,eum qui voluntatē mutatam dicit,ꝓbare hoc debere. Ibi Lucius,ſi teſtator legauit mihi militiam ſuam,quam poſtea viuus vendidit, & partem precij mihi dedit,eo mortuo peto reſiduum,niſi ꝓbetur teſtatorem voluntatem mutaſſe,ꝙ ꝓbare ſpectat ad cū qui recuſat legatum ſoluere.Quinto no.vt glo.vlt.& ibi,ſi filius,2.vide de teſti.cum veniſſet:notabi.2.Ibi,ſi is.ſi paterfamilias putans ſe filium iuſſu patris adijt, intendēs acquirere,nec illi nec ſibi acquirit.Is autem qui dubitat an ſit filius vel pater
3 adire poteſt.Op.in eo ꝙ dicit ↄ̄rium eſſe † Chriſtianæ fidei ꝙ quis cogatur ad baptiſmum,obſtat enim.23.q.6.c.1.Glo.quia ad fidem,ſoluit.Et in ea ibi.c.j.& 45.diſt.& qui emendat. vbi de hoc in glo.vlt.Ibi,non debet,j̄.de diuor.gaudemus.Secundo oppo.in eo ꝙ dicit,conditionaliter compulſum ad baptiſmum recipere caracterem. debet enim coactio impedire baptiſmum ſicut impedit religionem,quod me.cau.perlatum. Glo.& ſic:ſoluit vſq; ibi:ſed nunquid. Et in ea ibi matrimonij,qn̄ non eſt iuſtus metus,vt patet per ſequentia. Quæro,ſi
4 quis †conditionaliter compellitur ſuſcipere ordinem: an teneatur continere. Gloſſ.& ſic.ibi,ſed nunquid.ſoluit.Et in ea ibi,ordinem,ſacrum.Ibi,Ioannes dixit hic.& 84.diſt. vbi iſta. Idem Vin.& Phi.ſed Gof.ↄ̄ hic,& in ſumma de æta.& quali. §.circa hanc.& duobus §.ſequētib. Fatetur tamen, ꝙ ſi prius habuiſſet vxorem,poſſet ea vti.Primum placet per rationem de qua in glo.licet honeſtior ſit opin.Gof.& per hoc declaratur id quod ſequitur in glo.cum dicit,ſic ordinatum non gaudere priuilegio clericali.ſed tn̄ poſſe eo vti ſi vult,dēt enim intelligi ꝙ poteſt ratificare ordinationem,& tūc poterit vti priuilegio,ſed tenebitur ↄtinere.Et in hoc dicit Hoſt.ꝙ tacite ratificat ſi ſemel indutus apparatu ſubdiaconi dicit epiſtolam. pro hoc de regula:vidua.Et in hac gloſſ.in fin.aliqui tales ſpe-
5 ciales caſus notantur quod metus cau.Abbas.† Secundo quæro, in eo quod dicit, ficte baptizatum ſuſcipere caracterem: quid ſi per iocum,vel deriſum,videtur idem.prima,q.prima, §.ecce.de conſe.diſt.4.quamuis,& c.ſolet:& dic vt ibi not. in gl.hęc qō.quæ dicit non curandum de intētione recipientis, dummodo baptizans intendat baptizare:ꝓcedit qn̄ de intentione baptizati tpe baptiſmi non conſtat.Si enim expreſſe cōſtaret:vt quia diceret ſe nullatenus conſentire,ſed per iocum

Digitized by Google

[illegible]
cui poſtea ꝯdicere nequeunt. Quarto quæro, ſi aliquis fuit de-
7 mens † ab infantia, an poſſit baptizari. Gl. ſimile. Ibi, ſed quid.
ſoluit ꝙ ſic: quia comparatur infanti. Et in hac glo. ibi. §. ſurdo.
muto & ſurdo cui legatur mandari poteſt, vt cum morietur
reſtituat. Nam & ignorantes, quib. teſtamento quæritur emo
lumentum, aſtringuntur fideicommiſſo. Quinto quæro, qua-
8 reamens † vel dormiens non recipit ſacramentum baptiſmi,
& tñ ꝯdõnaliter coactus ſic. Glo. ea. ibi, ſed quare. ſoluit, & in
ea ibi, baptizantis: & ideo non datur a puero non dolt capace,
neque a furioſo. de hoc, j. q. j. §. ecce quando.

S V M M A R I V A.

1 *Baptizare ſeipſum nullus poteſt.*
2 *Dictio (tantum) eſt dictio aſtruens negatiuam.*
3 *Diſcretio inter baptizatum & baptizantem eſſe debet. & nu. 9.*
4 *Chriſtus fuit a Ioanne baptizatus.*
5 *Comparatio patris carnalis ad ſpiritualem.*
6 *Correlatiua in eodem ſubiecto non ſe patiuntur.*
7 *Chriſtus an fuerit ſuperflue baptizatus.*
8 *Iudęus qui fuit vſurarius an debeat baptizari.*
10 *Immerſio in aqua an ſit neceſſaria in baptiſmo.*
11 *Iudęus petens baptiſmum an poſſit pœnitere.*
12 *Baptiſmus quare fiat in aqua.*

1 Debitum. † Nullus poteſt baptizare ſeipſum. pars de
bigam. debitum. communis diuiſio. Secũ
da ibi, reſpondemus. per ſeipſum. Idem legimus de ſancta Bar
bara, dicente Matth. vlt. baptizate. ſi ergo Apoſtoli baptizabãt
alios, patet ꝙ alius baptizat: alius baptizatur. baptizãri. Io. pri-
mo. Matt. 3. talis. i. talites baptizatus, patriam. ęternam. & hoc
ſi veram contritionem non habuit, quam tñ præſumitur ha-
buiſſe. ſacramentum: quo ad baptiſmum fluminis. veritas. Io.
3. denuo. qui ergo natus non eſt ſecundum carnem baptizari
non poteſt. de conſe. di. 4. qui in maternis. Exterius. per bapti-
zãtem. Interius ꝑ ſpiritum ſanctum. de ſacr. vn. c. vno. in prin.
vtrobiq;: baptizãs. n. patrinus eſt reſpectu exterioris baptiſma
2 tis: ſpiritus ſanctus, reſpectu interioris. Nota † de dictione, tan
a tum, a ibi, inter iudęos tantum: & eſt dictio aſtruens negatiuã.
de cauſa poſ. cum eccleſia. forte autem hoc ponderauit Papa
ꝙ iſte tantum inter iudæos conuerſabatur, quaſi per hoc arguat
eum non fuiſſe in culpa non petendo ab alio baptiſmum, vt
quia forte nõ inuenit aliquem iudęum qui vellet eum bapti
zare: nec nõ iudeum facile habere potuit: vnde fecit: ꝙ potuit
& ideo valet ſibi in effectu. 22. q. 2. faciat. Secũdo no. de dictio-
ne, ego. quæ vr̃ eſſe de ſubſtantia in baptiſmo. melius tñ dic vt
3 dixi ſ̃. c. j. q. j. † Tertio not. ꝙ inter baptizantem & baptizatum
debet eſſe diſcretio. de hoc in gl. 1. & in ea ibi. c. vl. ſic alius em
ptor: alius venditor: aliud precium: aliud res vendita. ff. de re-
rum perm. l. j. Et in fi. ſm̃ Io. ad hoc de ſumma tri. firmiter. §.
4 vna. Gof. & dixi de ele. cum in iure. † Quarto not. ꝙ Chriſtus
baptizatus fuit a Ioanne. de hoc in gl. 2. Et in ea in fi. dicit Ab.
ꝙ iſte ꝯcordantię melius adaptant ad ver. euolaſſet: dic q̃uium
ad c. ꝑ aquam, ꝙ bene ponitur ſuper hoc verbo Ioanne. Nam
ibi fit mentio de baptiſmo Chriſti ſuſcepto a Ioanne. dicunt
aũt Theologi ꝙ Chriſtus baptizatus fuit baptiſmo Ioannis:
Et an baptizati baptiſmo Ioannis fuerint baptizãdi baptiſmo
5 Chriſti. no. j. q. j. dedit. Quinto no. comparationem † patris car
nalis ad ſpiritualem. & de hoc in gl. pe. Et in ea in fi. eſt & alia
ſimilitudo. 30. q. j. omnes, & q. 3. c. j. & 2. Gof. Et ex hac compa
ratione patris carnalis, & ſpiritualis dicit Hoſt. hic eſſe argu-
* mẽtum euidens, quod vnus ſolus debet eſſe * Patrinus: ꝙ dic
6 vt de cogna. ſpi. quamuis. lib. 6. † Sexto no. ꝙ correlatiua non
ſe compatiuntur in eodem ſubiecto. de hoc in glo. vltim. Et
arguit Hoſtien. pro domino ſuo, qui dicebat pactum nudum
non veſtiri re, vel conſenſu, verbis, vel literis, cum non poſſit
ibi diſcerni veſtiens a veſtito. de hoc per eum in ſumma. de
pact. §. quot ſunt diuiſiones, ſub §. ſupereſt. de pactis. dic vt di-
xi de pact. c. primo. Oppono, quod † Chriſtus ſuperflue fuerit

[illegible]
iudęi baptizandi debent teneri inter [illegible]
centeſima di. ne ꝙ abſit: ꝙ tñ dicit Hoſt. intelligẽdum niſi pe-
riculum immineret. de hoc ꝑ eum in ſumma. eo. §. quæ ſit eius
forma. ver. vt aũt, in fi. Et hodie cõiter incontinenti baptizant
vel cum modico interuallo, ꝙ nõ eſt bene tutum. Nam ſępe
illudunt baptiſmo, facientes ſe baptizari, vt poſſint ex quæſtu
eleemoſynarum pecunias acqrere, & deinde recedẽtes ad alia
9 loca ſtãt inter alios iudęos, vt prius. Secundo quæro, † in eo ꝙ
dicit dr̃iam faciẽdam inter baptizantem & baptizãdum, ſi qs
ſeipſum immergit: alius tñ dicit verba. dicit Inn. ꝙ non ſuffi-
cit, qa q non immergit, non põt dicere, ego te baptizo. ſ̃. e. c. j.
10 Tertio q̃ro, ſi non immergit, † nec eum tãgit, ſed aquam ſup
eum ſpargit. dicit Inn. ꝙ ſufficit, dummodo totũ balneet, vel
maiorem partem corporis, vel totum caput. arg. ff. de reli. &
ſump. cum in diuerſis, ꝙ ẽt dico ſ̃. e. c. j. qq. Refert tñ Inn. alios
dicere & forte melius, ꝙ ẽt ſi modica ſtilla aquę proiecta a ba
ptizante eum tangit, baptizatus eſt: ꝙ dicit Inn. ſatis conſona
re iuri & æquitati: licet primum tutius, de pœni. di. 1. vulgaris,
de conſe. di. 4. proprie, in fi. & per Hoſt. in ſumma. e. §. quæ ſit
forma. ver. licet autem, & ſequẽti. Quarto † q̃ro, ſi iudæus de
11 quo hic, pęnitet, nec vult amplius baptizari. vr̃ ꝙ poſſit, cum
res ſit integra, & nil ſibi collatũ ſit. ar. de ele. in cauſis, de iure-
pa. cum laici. nõ. n. quis inuitus ad fidem cogẽdus eſt ſ̃. c. pxi.
ver. verum. Op. ad hoc, quia non dr̃ res integra cum qs proceſ
ſit ad actum, ẽt in malis, de pœ. di. 5. ſiquis cũ telo. ergo fortius
in bono. ar. de voto c. 2. & 3. Nam etiam Papę non dẽt illudi
poſt pñiatam poſtulationem, de poſtu. bonę 2. ergo multomi
nus. Deo ſ̃. c. prox. ad fi. Hoſt. dicit potiſſime fauore fidei eum
cogendum, vt baptiſmum recipiat & fidem teneat. ar. de con-
uer. in fi. c. 2. & quod ibi no. de renun. c. fi. vbi ſimilis qõ, & nõ
tam fauorabilis, eodem modo terminatur. Ad ꝯria ꝟ̃detur,
ꝙ procedunt qñ ad nullum actum proceſſum eſt: Item non
debemus pati iudæos aliquid facere quod fidei ꝯfuſionem in
ducat, vel verti poſſit in deriſum vel ꝯtumeliam creatoris, de
iudæ. & ſi iudæos, & c. in nonnullis, pro hoc facit qđ no. de eo
q votum religionis emittit. de regula. ꝯſulti. & hoc placet. Nã
vt dr̃ in lr̃a, iſte eſt baptizatus in fide ſacramenti: ꝙ ſi decede-
ret in illo propoſito, euolaret ad patriam. Quinto quæro, qua
12 re baptizatur in aqua. † dic, ꝙ ꝑꝑ tria: quia aqua igni eſt ꝯ̃ria,
peccatum autem dr̃ ignis, ſicut ira in animo, concupiſcentia
in carne, quæ vt extinguantur baptizatur in aqua. Item qa ſor
des lauat: ſitim extinguit: imaginem reddit, & ſic gratia ſpũs
ſancti in baptiſmo ſordes peccatorum lauat: ſitim aiæ verbo
Dei extinguit: imaginem ꝑ culpam amiſſam reſtituit. Item
facilius in alijs liquoribus quam in iſto potuiſſet excuſatio ꝑ-
pter inopiam inueniri, cum iſte ſit cõmunior reliquis liquo-
ribus, vt vino, & oleo, quibus multi carent.

ADDITIONES.

a De dictione tantum. Adde Ioan. And. in cap. cum eccleſia ſutrina. de cauſa
poſ. & proprie. docto. in c. P. & G. de officio delega. Bald. in l. j. C. de ſe. nup.
* Patrinus. Adde quid in hoc ſeruandum eſt. concil. Triden. ſeſſ. 24. ſub decre.
de reformatione matrim. cap. 2. B. S.
b Si iudęus. Adde glo. in vebo, a poſſeſſionibus, in c. iudæi. el 2. de iudæis, glo. in
c. denique, 26. diſt. Pe. de Ancha. in repeti. regulæ, peccatum, de reg. iur. lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum & elementum in baptiſmo requiruntur.*
2 *Baptizatus in aqua cui vinum fuit immixtum, an ſit vere bapti-
zatus.*
3 *Baptiſmus factus de aqua lutoſa an valeat.*
4 *Baptiſmus factus in aqua roſacea an valeat.*
5 *Baptizari an poſſit in aqua qualitercunque tranſmutata.*
6 *Puer proiectus in puteum an dicatur baptizatus, & ibi, an in baptiſ-
mo ſit neceſſaria immerſio & eleuatio.*
7 *Sacramentum verum poteſt eſſe, licet deſinat aliquid de ſignificatis
ipſius.*

Non vt

Digitized by Google

ꝙ dummodo non tollatur ſpecies aquæ, poteſt ex ea baptiza-
ri,vnde in lixiuio & in aquis balneorum ſulphureorum fieri
poteſt.hæc enim non incorporantur per artem, vel naturam
aliquibus corporibus mixtis: ſed ſolum reſpiciunt alteratio-
nem tranſeundo per aliqua corpora.pro hoc eſt quod no.In-
no.ſ.ti.j.cum Marthæ:& quod ibi dixi in ver.ex eo.hæc faciũt
ad illam quæſtionem,an ex pane cõfecto ex tali aqua roſacea
conficiatur verum ſacramentum. Et videtur ꝙ non,per id ꝙ
no.Tho.3.parte ſummæ.q.73.arti.7.in fi.Archi.de conſe.diſt.
6 2.cap.1.Quinto quæro,†quidam deferens puerum baptizan-
dum ad eccleſiam remotam, videns eum laborantem in ex-
tremis,non habens aliunde aquam,proiecit in puteum,dicẽs
verba de quibus.ſ.c.j.dicit Abb. per lectorem prædicatorum
in monte peſſulano terminatum quod non eſſet baptizatus.
Dicit etiam magiſtrum ſuum idem tenuiſſe:quia requiritur
non ſolum immerſio:ſed etiam ab aquis eleuatio, per quam
reſurrectio deſignatur.de conſe.diſt.4.ꝓprie.Dicit tamen Ab.
ꝙ multi canoniſtę hoc deteſtabantur,quia hic fuerat verbum
& elementum,vt hic.Mihi placet primum,quia ſumus in du
bio,an fuerit defunctus antequam immergeretur:oportet.n.
ꝙ ſaltem tantum vixerit ꝙ completus fuerit baptiſmus.& ſic
quod dicit c.proprie.de eleuatione de baptiſmo,intellige,nõ
quia ſit neceſſarium, ꝙ fiat eleuatio præcedente immerſio-
ne:quia nec immerſio neceſſaria eſt:vt dixi ſ.e.proximo. q.3.
ſed neceſſe eſt, vt eleueĩ ab aquis.i.tantum viuat ꝙ baptiſmus
perfectus ſit:quod quia non conſtat in caſu huius quæſtionis
non debet haberi pro baptizato.& hoc etiam ſentit Io. Cald.
quem non videram cum hæc ſcripſi. Nam in eo quod,ſ.c.q.
dr̃ ꝙ requiritur in baptiſmo non ſolum immerſio:ſed etiam
ab aquis eleuatio.Dicit ipſe Cal. ꝙ cum immerſio non ſit de
neceſſitate baptiſmi.de conſe.di.4.proprie.& no.ſ.e.ꝓxi.ergo
nec eleuatio:quia vbi non fit immerſio non poteſt fieri eleua
tio.& ſic ẽt ſine eleuatione erit qs baptizatus, dummodo nõ
fuerit mortuus ante ablutionem & finem verborum prolato
rum.Et ad id quod dr̃,ꝙ eleuatio reſurrectionem deſignat.di
7 cit Cal.ꝙ non ob.† quia poteſt eſſe verum ſacramẽtum,licet
defierit aliquid de ſignificatis ipſius,vt in ſacrificio puri vini,
cui non apponitur aqua:vt no ſ.tit.j.cum Marthę.§.quæſiui-
ſti.& dico ſ.ti.j.c.fi.notabili 4.facit de biga.debitum.& de hoc
per Thom.4.ſent.diſt.3.q.3.arti.3.

A D D I T I O.

a De aqua lutoſa.Adde ſanctum Thom.in 4.ſent.diſt.3.q.j.articu.3.

S V M M A R I V M.

1 *Græcorum eccleſia eſt ſubiecta Romana eccleſia.*
2 *Ritus & mores qualiter differant.*

eccleſia græcorum ſubiecta eſt Romanæ eccleſiæ. de hoc in
glo.prima,& pro hoc, quia Romana eſt mater omnium ec-
cleſiarum.de ſumma tri.c.2.ad fi.de foro comp.c.fi.de homi.
c.1.lib.6.2.q.6.ad Romanam.C.de ſum.tri.l.fi.Auth.de ec.ti.ꝑ
2 totum.col.9.†Secundo no.differentiam inter ritus & mores
3 quod dixi in tex. ſæpe tamen accipiuntur pro eodem. † Ter-
tio no.ꝙ non debet quis rebaptizari,ſicut faciebant græci,q
in hoc agebant imprudenter:quia ſacramentũ baptiſmi col-
latum a quocunque,etiam hæretico,valet.22.diſt. §. verum.
& purus fluuius per lapides &c. 1.q.1. ſi fuerit Goff.Quæro,
4 quia forma†baptiſmi qua utuntur græci, toleratur: vt dixi ſu
pra c.1.an hoc ſit indiſtincte verum. dic ꝙ toleratur, ita ta-
men ꝙ alium errorem non committant.vnde dicit Inn. ꝙ ſi
intenderent errorem inducere,vt ſi græcus nomine patris in
tenderet inuocare uirtutem diaboli,vel patris carnalis,vel ali
quid huiuſmodi,non eſſet baptizatus.Et idem dicit etiam ſi
diceret verba Romanæ eccleſiæ:dic tamen ꝙ ſi aliter non cõ
ſtat de intentione,ille habetur pro baptizato. Secundo quæ-
ro,ſi baptizans dicit,in nomine parietis tecti & fundamenti,
Dicit Inno.ꝙ non eſt baptizatus, etiam ſi baptizans per illa
tria intendebat inuocare virtutem patris,& filii,& ſpiritusſan
cti.Nam oportet ꝙ retineat baptizans ſaltem aliquas princi-
pales ſyllabas.vt ſaltem,& ſi non bene,tamen aliqualiter ex-
primere videatur nomina perſonarum.& hoc infertur ad ſe-
5 quentem quæſtionem.†Tertio quæro, quid ſi baptizãs dicit
in nomine patri & filio & ſpirituſancto.dicit Inn. ꝙ ſi eſt la-
tinus illiteratus qui baptizat,valet.Idem dicit de gręco,quod
intellige ita tamen ꝙ errorem non intendat inducere.de cõ-
ſe.diſt.4.ſi non ſanctificetur.& c.retulerunt.imo ſm Inn. idẽ
videtur etiam,ſi ſit bonus clericus.i.literatus. dicit tamen In-
no.ꝙ ſuperior vehementer præſumet contra eum ꝙ volue-
rit errorem inducere,niſi certis indiciis contrarium conſtet.
ar.de ſen.excom.ſacro.Oppo.ad hoc, quia hæc nõ eſt forma
de qua ſ.c.1.ergo non eſt baptizatus.Sol.Inno. ꝙ non eſt for-
ma verbalis ex toto,ſed eſt quaſi forma, vel iuxta formã ver-
borum.& inſuper eſt forma intellectualis integra:quia in no
mine earundẽ perſonarum intelligitur baptizare, ſicut ille q
verbaliter formã plene exprimit.alias ſm Inn.dici oporteret,
ꝙ mater quæ filium per verba vulgaria baptizat, nõ baptiza-
ret:& ꝙ græcus baptizare non poſſet in ſua lingua, neq; vul-
gari,neque latina,quod non eſt dicendum.per hoc C.de ſen.
& interlocu.iudices.vbi dicitur ꝙ iudices tam in latina, quã
in græca lingua poſſunt proferre ſententias. Quarto quæro
6 †an ſicut intentio baptizantis & baptizati impedit ſacramẽ-
tũ,vt not.ſ.c.1.Ita intentio patrinorum.Inn.ꝙ non. pro hoc,
quia ab eis non depẽdet baptiſmus.nec ſunt de ſubſtãtia, ſed
ad bene eſſe.Quinto quæro,ſi baptizans & baptizatus inten-
dunt baptizare & baptizari,non tñ credunt in baptiſmo con-
ferri niſi ſanitatẽ.dicit Inn.ꝙ eſt baptizatus, pro hoc quod di

tus,ex quo interuenit verbum & elementum,etiam ſi defue-
tit intentio baptizantis: niſi tempore baptiſmi expreſſerit,
quod non intendebat baptizare.

De presbytero non baptiZato. Rubrica.

Viſo de baptiſmo & eius effectu:quia contingit interdum baptizatos ordinari. Ideo de materia &c.j.q.j.ſi quis conf uge rit.& c.ſi quis per ignorantiam.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (iterum) quid importet.*
2 *Votum non ſolemne non dirimit matrimonium contractum.*

SI quis. Deprehenderit:quia competit a parentibus ſe non fuiſſe baptizatum, niſi aſperſione ſaliuæ: vel pone in expoſito: vel reperitur eratum in verbis,vel miſſus fuit nutriēdus ſtatim poſt natiuitatem, & nutrix credens baptizatum,baptizari non fecit. Oppo. quod iſtum nondum baptizatum,qa dicit presbyterum fuiſſe ordinatum,& tamen mādat iterum ordinari. contra id de ſac.non ite c.1.& fin.j.q.j.quod quidam. Glo.prima ſoluit, quod erat ordinatus de facto.& ex hoc dic ad literam ibi, ite-
1 rum ordinetur:quod dictio,† iterum,non denotat reiterationem ſacramēti:quia non fuit caracter impreſſus. Sed dicit iterum,quia prius fuerat ordinatus:licet de facto. Et in hoc glo. prima,in fi.vbi de hoc,& eadem q.ſi quis confugerit. Quæro ſi non deprehendit pro certo:ſed dubitat an fuerit ordinatus. Dic φ de facili dubitare non debet J.c.fin.in fin. Si tamen dubium eſt probabile,ſeruetur quod dicitur, ſ.tit.j.c.2. Secundo quæro,ſi iſte nolit ordinari,ſed laicus remanet: dic,φ licet cōtrahere non debeat,quaſi continentiam vouerit,tamen cum
2 votum non fuerit ſolenne,tenet † matrimonium ſi contraheret. facit quod not.de voto.c.vno.lib. 6.in glo. ergo ſi.pro hoc etiam quod dicitur hic in glo.2.ibi,nullum ordinem recepit. Tertio quæro de ordinato ad ſacros,prætermiſſis minoribus. Innocent.proſequitur. quod dico de clerico per ſaltum promoto.capitu.vno.

SVMMARIVM.

1 *Orari debet pro eo qui credens ſe baptizatum in fide Chriſti, deceſſit ſine baptiſmo.*
2 *Baptiſmus inuiſibiliter miniſtratur.*
3 *Baptiſmus an abſoluat ab actuali.*
4 *Baptiſmus triplex,& vniuſcuiuſque effectus.*
5 *Latro in cruce quo baptiſmate baptizatus fuerit.*
6 *Sacerdos putatiuus an conficiat ſacramentum.*

1 Apoſtolicam. † Orari debet pro eo, qui credens ſe baptizatum in fide Chriſti:ſine baptiſmo deceſſit. Primo ponitur deciſa conſultatio. Secundo,reſponſio,ibi,vnde.& ibi,primo reſpondet. Secundo probat reſpōſionem vna authoritate,ibi,lege. Tertio alia,ibi,liberum. Quarto concludit,ibi,ſopitis. perſeuerauit, & ſic ſacramentum non contempſit,quia ſe baptizatum credebat. Ideo præfertur opinio veritati.de hoc de big.nuper.incunctanter.i. indubitanter.lege.verbum eſt imperatiui modi. Hoſt. qui dicit ſe hoc poſuiſſe:quia aliquos fecit mutare, forte credebant quod eſſet ablatiuus huius nominis lex.octauum, planius dixiſſet in octauo. Ioan.And.& dicit Ioan.Cald.quod ibi non reperit.ſed legēdo de martyrio:ſiue de baptiſmo ſanguinis hoc bene probat Auguſtinus in libro de baptiſmo: & in de ciuitate Dei.lib. 13.c.7. Et habetur in c.baptiſmi vicem.alleg.in glo. Ioan.Cal.patrum.ſ.Ambroſij & Auguſtini.de quorum veneratione.de reliqui.c.vno.lib. 6.inges.i.continuas. presbytero,

a flaminis. Et ponit eadem in fi.de triplici baptiſmo ...
4 Et dic de baptiſmo † fluminis φ pdeſt paruulis & adultis,dūmodo non inueniat obicem ɔ̄riæ volūtatis. de bapt.maiores: ad fi. Baptiſmus vero flaminis pdeſt oīb.doli capacibus.de delic.pue.c.1.& locum hēt cum putant ſe baptizatos.tunc.n.hn̄t & caritatem:qa non ɔtemnunt baptiſmum fluminis: vt hic, & ſ.ti.1.debitum.paruulis vero baptiſmus hic non pdeſt,& ſi de hoc intellexiſſent hæretici,de quib.c.maiores.verum dixiſſent. Baptiſmus vero ſanguinis fuit in innocentibus,& hic eſt cōis paruulis & adultis.de ɔſe.di.4.baptiſmi. Ex hoc infertur,
5 † φ latro ſaluatus in cruce fuit baptizatus baptiſmo flaminis: non aūt ſanguinis:qa nō ſuſtinuit martyrium pp Chriſtum, ſed pp ſua demerita. Secundo quæro,de intellectu literę,ibi. Sed terminus neceſſitatis excludit,dic neceſſitatis.i.mortis,q eſt terminus neceſſarius oīa mūdana diſſoluēs,i Aut.de nup. §.diſponat, & nil morte certius, & nil hora mortis incertius. ff.de cond.& dem.l.1.ad fi.vel dic,neceſſitatis.i.ignorantiæ pbabilis,ſm Pet.& vtraq; expoſitio ſaluari pōt. Tertio quæro,
6 † an iſte putatiuus ſacerdos conficiebat. Gl.vlt.φ non. Et in ea ibi,non in veritate.pro hoc,de ſumma trin.c.1.§.vna.ibi,alios defunctos,ſed quoad eos qui viuunt reiterari debent oīa reiterabilia. Baptiſmus vero tenet,& idem de matrimonio: quia apud omnes valet. Idem videtur de euchariſtia,quod dic vt J. c.ſeq.in primo contrario. Et in fi.in glo.quia cum.

ADDITIO

a De triplici baptiſmo. Adde glo.in verbo,per baptiſmum,in c.firmiſſime.15. q.j & glo.ſummæ.de conſe diſt.4.

SVMMARIVM.

1 *Tutius in dubiis eſt ſequendum.*
2 *Præſumptio quandoque habetur pro certitudine.*
3 *Euchariſtiæ ſacramentum an recipi poſſit a non baptizatis.*
4 *Dubitatio non eſt vbi caſus iuris.*
5 *Baptizatum ſe credens an haberi debeat pro baptizato.*
6 *Iteratum non intelligitur quod ambigitur factum.*
7 *Matrimonium non præſumitur niſi probetur.*

Veniens. Pro ſumma poteſt accipi.ſ.c.primum. Primo ponit de baptiſmo tradito ei q non fuerat rite baptizatus. Secundo ibi,cunq;. circa ordinem allegat p & ɔ̄. Tertio ibi,qa vero.diffinit. Cum quidam hn̄t p ſingulos ordines:aſcendiſſet alias acceſſiſſet.prima communior.baptizari.q.d.de baptiſmo nō debuiſſet eps dubitare,licet de ordinib.dubitare debuerit,φ J.diſputat.ordinib.an.ſ.eſſet ordinatus,vel non. Chriſtus.primę ad corinth.3.ɔiugij,φ eſt de veterib.euchariſtia,φ eſt de nouis a non baptizatis,alias ante baptiſmum.prima communior. Leuitici,vt in Moyſe Aron & filijs eius.de deci.c.j. No.de ſacramento fidei. Et in hoc no.gl. in verbo fidei. Et in ea ibi,matrimonium,& in oī voluntario, ſine quo ſalus poteſt haberi. j.q.j.§.ſed notādum. Gof.ɔ̄trum rn̄ cōiter tenetur: φ dixi de ſac.vnc.c.vno. Secundo no.de verbo vr̄:φ hic non eſt expreſſiuum veritatis. de hoc in glo. ſed non eſt. Et in ea in fi.ſimile videtur de elect.cum nobis. Ter-
a tio not.de dictione,vſque,a quæ hic ponitur incluſiue.de hoc dico de ord.ab epi.qui re.c.primo.in q.a. Et de hoc etiam hic in glo.incluſiue. Et in ea in fi.ſic.31.diſt. de hoc. de tranſla.ca.
1 3.ver.ſed neque.de ætate & qualitate,a multis. † Quarto not. in dubijs

ADDITIO

a De dictione,vſque. Adde Archi.in c.de illa.33.diſtinct. Ioan.Andr. in c.primo.de ord.ab epiſcopo. Bar.in l.patronus.in §.Sempronio.ff.de leg.3.Rip. Cu.conſ.99.incip.quædam poſſeſſio.

Digitized by Google

in d.c.primo, ſimplex canoniſta dicet quicquid dicatur, Biria ſemper homo, argumen. de iudi.dilecti. vult dicere, quod nõ
5 oportet diſputare. Tertio oppono, quia ſi iſte de quo hic † credebat ſe baptizatum, debebat haberi pro baptizato ſupra cap. proximo, & ſic non debuit iterum baptizari, nec ordinari. Gl. ſed obijcietur, ſoluit. quod habetur pro baptizato quouſq dubitat, & credit potius, quod ſit: ſed poſtquam ſcit quod non: tunc tenetur facere ſe baptizari, vel dic, quod credulitas baptiſmi bene ſufficit ad ſalutem ſupra capitulo proximo, ſed non ſufficit, vt ordines recipi poſſint, ante quos oporter, quod pręcedat baptiſmus aquæ, de quo dicitur, quod eſt ianua ſacramentorum: vt hic in textu.& in gloſſa ſecunda. Et vtraque ſolutio vera, & ad idem tendunt. Et dicit Vincentius, quod ſi iſte non credebat ſe baptizatum, tamen ſuſcepit ordines, propter ſuam peruerſitatem diſpenſationem non meretur. Dicit etiam, quod incertum eſt eccleſiæ quid ipſe crediderat, cum ipſe ſolus hoc nouerit, vnde quod tutius eſt eligitur, placet tamen ipſi Vincentio, & Ioanni Andreæ, nullum poſſe recipere ordinem ante baptiſmum aquę, de quo dicitur, quod ſit ianua omnium ſacramentorum, trigeſimaſecunda diſtinctione. §. verum, & hic. Quæro, in eo, quod di-
6 cit, non intelligi iteratum, quod ambigitur factum: de quo ambiguo loquitur, dicit Innocentius, quod etiam de ambiguo iuris. Hoſtien. dicit Innocentium ſibi contrarium in eo, quod nota. ſupra titulo proximo, capitulo ſecundo, ibi enim dicit, quod de iure non poteſt eſſe dubium: ſed hoc verius, quod imo poteſt. Secundo quæro, ſi dubitatur an quis ſit legitimus, videtur, quod reputari debeat legitimus per hanc literam, in fine. Ad idem de ſcrutin. capitulo vno, qui fil. ſint legitim. ex tenore. de verborum ſignificatione, abbate. Oppo-
7 no ad hoc, quia non pręſumitur † matrimonium niſi probetur. trigeſima, quęſtione quinta, aliter, & capitulo noſtrates, ergo nec legitimitas. Soluit Hoſtien. quod ſi eſt infamatus de illegitimitate, debet ſe purgare, de purgatio. canoni. accedens. Si vero non eſt infamatus, & ſemper vixit, vt legitimus, ſuę conſcientię relinquatur, qui fili. ſint legim. tranſmiſſę, & capitulo peruenit. de iureiurando, mulier. C. de pręſcriptio. quę pro libertate, in rubro, & nigro, & de hoc per Hoſtien. in ſumma de ſponſa. §. quam pœnam, verſiculo etiam in conſpectu, & facit, quod nota. in Speculatore, de ſponſa. in fine.

A D D I T I O.

a In dubijs. Adde c.iuuenis de ſpo. c.ad audientiam. de homi.& in l. quotiens. ff. de rebus dubijs.

tamen dicit de diacono, non ſeruatur. Et in hac glo. ibi, diaconos, quo caſu diaconus baptizare vel euchariſtiam dare poſ-
2 ſit, ibi no. Secundo no. † cauendum, ne quid nefarium cõtingat de euchariſtia. Quid autem ſi de ſacrificio vel ſacramẽto aliquid cadat in terram vel in linteum: vel ſi quis illud euomuerit, vel ſi mus corroſerit, habetur de conſe. di. 2. per negligentiam, & cap. ſeq. & ca. qui bene. Innocen. Tertio not. vt gl. vltim. ibi. Item argumentum, & in ea ibi §. in hac. pe. eſt, vide de teſt. ſicut, contrario primo. Et in fin. idem Hoſtien. Oppo-
3 no, quod is, † qui non bene cuſtodit euchariſtiam, non teneatur de caſu ex negligentia ſecuto. 15. quæſt. prima, inebriarunt. Glo. ſecunda, non ſoluit. Solue. vt ibi. Et in hac gl. ibi, placuit, 3. vbi de hoc, & de teſti. ſicut. Secundo oppono ad idem. ff. de fur. verum. Glo eadem non ſoluit. Solue, vt in regula, imputari. lib. 6. & de l. verum, vide de accu. cum dilecti. not. 6. Et quo ad hæc duo contraria & ſimilia dicit Vincent. quod licet fal-
4 ſum † teſtimonium perhibens ſit reus omnium malorum, quę inde ſequuntur. In iudicio tamen animę non imponetur ſibi pœnitentia niſi de falſo teſtimonio, licet aggrauetur per mala ſecuta. argumento. ff. de ſeruo corrupto. Neratius, §. primo, vbi qui perſuaſit ſeruo, vt corrumpat chyrographum, ſi ex hoc ſeruus traxit conſuetudinem peccandi: ſi qua ſimilia inſtrumenta corrumpit, perſuadens non tenetur de hac vltima corruptione.

S V M M A R I V M.

1 *Supellectilia in eccleſiis poni non debent niſi cauſa neceſſitatis.*
2 *Clerici propria ſuppellectilia in eccleſiis tenere non debent.*
3 *Neceſſitate ceſſante ceſſat & illud quod ob neceſſitatem fuit permiſſum.*
4 *Sordes cauendæ ſunt nedum in ſacris, ſed etiam in prophanis.*
5 *Pala altaris quid ſit.*

Relinqui. † Suppellectilia in eccleſijs poni non debent, niſi neceſſitas vrgeat. hoc primo. Eccleſię debent ipſarum vaſa & veſtimenta munde tenere. Recitat duos exceſſus, quibus prouidet, ibi, quia vero. Prima in duas, vt duos ponit exceſſus. ſecunda ibi, ſunt & alij. Secunda principalis ſimiliter in duas. quia Primo prouidet contra primum exceſſum. Secundò contra ſecundum, ibi, pręcipimus, transferetur, multominus debet ibi poni. facit. 44. diſtin. nulli. templum Marci. vndecimo, incultas ideſt immundas nõ ſcopatas. Vaſa calices patenas & ſimilia. comedit, qui quęlibet praua quæ viderit corrigere ſatagit, ſi nequit, tolerat, & gemit. domus Dei, pſalm. 68. Ioann. ſecundo, 23. quęſtione quarta. q peccat. de hac domo 14. quęſtione prima, omnibus, vaſa. per vaſa interdum animę figurantur. prima, quęſtione prima, ne-
2 ceſſe. † No. quod clerici non debent propria ſuppellectilia tenere

4 prima, altaria, lauari debent intra ecclesiam [illegible] distin. nemo,
Quinto no.† de ſordibus cauendis in ſacris: cum etiam dedecẽant in prophanis. Indignum enim eſt dare deo, quod dedignatur homo. 49. di. cap. vltim. in fin. vide in Hiero. ad demetriam, & ſuper Malachiam. Ex hoc arguit glo. vlt. quod clerici debent incedere ornati in veſtibus. Hoſtien. dicit, quod hic non poteſt ſumi argumentum de ornatu: ſed de mundicia tã tum, dic etiam, quod hanc mentem habet gloſſa. Et in ea ibi, mentis, pro hoc, quod no. de elect. cum in cunctis, in gloſſa ſecunda. Quæro, vt gloſſa prima. Solu. vt in ea. & in fin. & capit. decet, libro 6. Secundo quæro, quid intelligit litera per palas
5 altaris, dic, quod intelligit de mappis quę ponuntur ſub corporalibus, de conſecra. diſtinctione prima, nemo. Alii dicunt palam panum inceratum, qui poſt conſecrationem ponitur ſuper altare. Alicubi vocatur chriſmale altaris, primum placet Hoſtien. & eſt communis. Nam panus inceratus vix ablueretur.

De reliquijs & ueneratione ſanctorum. Rubrica.

Viſo de cuſtodia & reuerentia ſacramentorum, videndum eſt de reuerentia ſanctorum, de hoc de conſe. diſtinct. prima, placuit, & capitulo corpora, facit, vndecima, quęſtione prima ſi quis dixerit. & cap. ſequenti, 50. diſt, ſi quis præpoſtera. Repetitur in ſexto, & in cle.

SVMMARIVM.

1 *Canonizare ſanctos eſt de reſeruatis Papæ, & quare. nu. 6.*
2 *Ebrietas an ſit peccatum, & ſemper, & quale.*
3 *Sancti qui ſunt venerandi.*
4 *Canonizare ſanctos quid eſt.*
5 *Canonizatio ſanctorum quando fieri debeat.*
7 *Sanctus quid conſequatur per canonizationem.*
8 *Pueri baptizati incontinenti mortui an ſint canonizandi.*
9 *Canonizandi ſanctum practica & modus.*

AVdiuimus. Sine Papæ licentia nõ licet aliquem venerari pro ſancto. Primo narrat, quod audiuit. Secũdo improbat, ibi, cum vix. Tertio prohibet, ibi, illum orare. hoc intellige, vt no. 13. quęſt. ſecunda, pro obeuntibus. Apoſtolus primæ ad corinth. 6. colere. publice, infra cap. proximo. No. de dictio
a ne vix,[a] & quod vix fit, tamen fit. de cog. ſpi. cap. ſecundo, li. 6.
1 Secundo † nota. ibi, abſque authoritate Romanæ eccleſiæ, q̃
b canonizare ſanctos b eſt de reſeruatis Papæ, de quibus de offi. lega. quod translationem. Tertio no. vt gloſ. vlti. Et in ea ibi, quia, ſecundum Tan. Oppono ad hoc, de conſe. diſt. 3. cap. primo, de fer. cap. vltim. vbi videtur, quod epiſcopi hoc poſſunt. Solu. Hoſtien. quod illa intelliguntur de ſanctis approbatis quorum feſta poteſt epiſcopus facere ſolenniter coli. Non enim feſta omnium vbique coluntur. Quæro, quare dicit vix
2 orandum pro ſanctis in ebrietate. † Gloſſ. prima, ſoluit diſtin-
c guendo, an ebrietas ſit mortale,[c] & tunc non oratur, an veniale: & tunc ſic, quando autem ſit mortale, & quando veniale, & quando nullum peccatum, no. 25. diſtinctio. §. alios, verſiculo quamuis, quod dixi de vit. & honeſt. cle. a crapula. quæſt. 3.
3 † Secundo quęro, qui ſancti ſunt venerandi: dicit Innocent. quod omnes canonizati, dic tamen quando magis venerantur vno loco quam alio: vt dixi in primo contrario. Tertio
4 quęro, quid eſt † canonizare ſanctos. Dicit Innocen. quod eſt regulariter ſtatuere quod aliquis pro ſancto habeatur, puta ſolemne officium pro eo facere, ſicut pro aliis ſanctis eiuſdem conditionis: vt ſi canonizatur confeſſor, pro eo fiat officium cõfeſſorum, ſi martyr, officium martyrum, & ſic de aliis, de ma-

pro hoc, quia fides præ ceteris virtutibus in [illegible] Matth. 17. ca. ſi habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis huic monti, tranſi hinc & tranſibit. per hoc quod ſequitur, multam gloriam fecit dominus, ſupple cum eis, & per hoc apparet non ſufficere, quod in vno fuit glorioſus, vel ſemel tantum, ſed quod in multis & multotiens, imo quod continue vita eius fuerit glorioſa, pro hoc ſecundum Hoſtien. quia fides debet operibus comprobari: alioquin omnes infantes baptizati tanquam ſancti eſſent venerandi. Dicit ergo, quod in adultis non ſufficit, quia fides ſine operibus mortua eſt Ia. 1. per hoc quod dicit, ſua magnificentia, dic ſecundum Innocẽ. id eſt, ſua magna potentia, & ex hoc oſtenditur, quod excellentia vitæ & miracula talia eſſe debeant quę excedãt vires & potentias naturales. Nec ſufficiunt miracula ſine vitæ excellentia: cum etiam magi Pharaonis multa fecerint quæ ſup. naturam videbantur. Et in Euangelio legitur. Matth. 7. quod multi dicturi ſunt, nonne in nomine tuo demonia eiicimus, &c. Matth. 7. & dominus ad eos, non noui vos, prima, quęſtione prima, prophetauit. Dicit tamen Innocen. vitam ſine miraculis ſufficere quo ad veritatem: ſed eccleſia non debet tales canonizare, quia in ſecreto potuerunt ducere laxiorem vitam, & de huius canonizationis modo dic, vt infra, quæſt. 8. Quin-
6 to quæro, quia dixi, ſupra in primo contrario, † quod ſolus Papa canonizare poteſt, quare hoc. Dicit Innocen. quod ideo, q̃a nullus præeſt omnibus niſi Papa, ſanctus autem adorandus eſt ab omnibus, facit ad primum 9. quæſtio. 3. cuncta, & c. per principalem. Refert tamen Innocen. ex tolerantia Romanæ eccleſiæ magnificum karolum in ſua capella Aquiſgrani, & non in aliis eccleſijs venerari, & miracula de ipſo ponũtur in ſpec. hyſtoriali. li. 25. c. 5. Oppono ad hoc, quia ſaltem debet liceret cuilibet dioceſano in ſua dioce. canonizare. Solu. Innoc. quod hoc non licet, ex eo, quod oratio debet eſſe communis. Item per hoc incideremus in reprehenſionem, qua quidem reprehenſi ſunt ſub Apoſtolo qui dicebant. Ego ſum Petri.
7 & ego Pauli. Sexto † quæro, quid conſequitur ſanctus p̃ hanc
d canonizationem,[d] dicit Innocen. quod eccleſia dicit ſolenniter officium, pro eo, ſicut pro ſancto, & in letaniis in numero ſanctorum licite enumeratur. vnde in cap. prædicto eccleſiaſtici. 44. ſapiẽtiam ſanctorum narrent populi, & laudem eorum nunciet eccleſia. Et in hoc dicit Innocen. ſe non negare, quod ſi eccleſia erraret: quod non eſt credendum, præces tamẽ bona fide porrectas Deus acceptaret. ar. 32. di. ſ. verum. ſecunda, 16 quęſtione ſecunda cap. fin. dicit etiam cuilibet licere præces porrigere alicui defuncto quem credebat bonum virum, vt pro eo intercedat ad Deum, quia Deus fidem attendit: ſed non licet pro tali facere officium ſolemne, vel pręces ſolemnes, pro hoc infra capitulo ſequen. & quod ibi dico not. quar-
8 to. † Septimo quęro, an pueri baptizati incontinenti mortui, ſint canonizandi, dicit Innocen. quod non: quia nec multam gloriam facit Deus cum eis. & hoc etiam dixi, ſupra quęſtione 3. dicit tamen Innocen. ſpeciale in innocentibus, qui vice
9 Chriſti mortui ſunt. Octauo quęro, † de practica & modo
e canonizandi[e] ſanctum. Hoſtien. dicit, quod hoc ordine procedit.

ADDITIONES.

a De dictione vix. Adde gl. in c. hæc huius placiti. 22. q. 2. Abb. in c. contracto, de cog. ſpiri. Io. de Ana.
b Canonizare ſanctos. Adde Spe. ti. de le. in §. nunc oſtendendum. Hoſt. in ſum. huius ti. doct. in c. venerabili. de teſti. Crolius Maluecius in tra. de canonizatione ſanctorum, in 2. dubio, in 1. & 2. col.
c An ebrietas ſit mortale. Adde gl. in verbo, inebriauerunt. 15. q. 1. Ho. in ſumma ti. de pœn. & remiſ. in §. quæ interrogationes, ver. de gula. Sanctus Tho. 2. 2. q. 150. ar. 2 & 3.
d Per hanc canonizationem Adde Mar. de Lau. Franciſcum Pa. [illegible] & Troilum Maluecium in ſuis tra. de canonizatione ſanctorum.
e De practica & modo canonizandi. Adde Troil. Malue. in tract. de canonizatione ſanctorum. in vltimo dubio.

Digitized by Google

[illegible] nit ſecreto inter fratres. Octauo, adimiſſis epiſcopis, qui ſunt præſentes in curia, narrat publice in conſiſtorio ea, quæ acta ſunt, & probata, non facta mentione diffinitione ſecreta, & requiritur cōſilium prelatorum. Nono, aſſignatur certa dies in qua omnes conueniant ad aliquam certam eccleſiam, & tunc illuminantur cerei multi: & ſternitur eccleſia tapetis, & paratur, & conueniunt Papa & fratres, & totus clerus & populus, & facit Papa ſermonem, recitans proceſſum & probata, & inducens populum ad orandum, quod Deus non permittat eos errare. Decimo, flexis genibus fit deuota oratio, & cantatur. Veni ſancte ſpiritus, vel alius hymnus ſiue antiphona conueniens. Vndecimo, ſurgit Papa ab oratione: & diffinit illum eſſe ſanctum, & ſanctorum cathalogo aſcribendum, & tanquā ſactum eſſe venerandum, & feſtum ſuum colendum tali die. Duodecimo, cantatur, Te Deum laudamus, & celebrat Papa miſſam in honorem illius ſancti ſecundum Hoſtiē. qui dicit hunc ordinem non ſemper ad vnguem fuiſſe ſeruatum, & maxime cum agebatur de martyrizatis pro fide. Illi enim cōſueuerunt facilius & leuius expediri.

S V M M A R I V M.

1 *Reliquia ſanctorum non debent paſſim oſtendi.*
2 *Reliquia ſanctorum non debent exponi venales.*
3 *Reliquias nouas non debet quis venerari ſine authoritate Papæ.*
4 *Figmenta circa reliquias ſunt coercenda.*

Cum ex eo. Sanctorum reliquię non debent vēdi vel paſſim oſtendi: nec de nouo inuentę, ſine licentia Papę, venerari. nec circa illas populus decipi. Ponit duplicem exceſſum, quos diſtinguendo prohibet, ibi, præſenti. Tertio fraudes pręcipit cohiberi, ibi, prælati: exponantur, nec transferuntur ſine principis, ideſt, Papę authoritate, de conſec. diſt. prima, corpora. pręlati. a quibus ſanguis requiritur ſubditorum. de offi. or. irrefragabili, quæſtus id eſt,
1 acquiſitionis pecuniæ. Pe. † No. quod reliquię ſanctorum nō
a debent paſſim oſtendi. nimia enim familiaritas e parit cōtemptum, de iudęis, & ſi iudæos. Et hac de cauſa prohibentur hic oſtendi extra capſam, ex hoc enim ſumunt aliqui materiam detrahendi, videntes oſſa nuda, quaſi non debuiſſet conſumi ſi ſanctus eſſet, cum tamen ſcriptum ſit de omnibus. Gene. 3. Cinis es, & in cinerem reuerteris. Excipiuntur tamen aliqui, ſicut Ieſus, & glorioſa Virgo, & Ioan. Euangeliſta, & alij, quidam ſpeciali priuilegio decorati. de quibus Pſalm. 15. Nec da-
2 bis ſanctum tuum videre corruptionem. Hoſtien. † Secundo
b no. quod reliquię b non debent exponi venales, de hoc in gl. prima. Et in ea ibi, martyrum, idem de alijs ſanctis, de celeb.

[illegible]

De obſeruatione ieiuniorum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Ieiunium quid ſit.*
2 *Ieiunium vnde dicatur.*
3 *Ieiunia indicta an poſſint redimi pecunia.*
4 *Ad ieiunia neceſſaria quis teneatur, & nu. 5.*
6 *Ieiunijs indictis an ſtatui poſſit quod bis in die comedatur.*
7 *Carnibus vtens ieiunio indicto ſoluit ieiunium, & idem ſi bis comedat.*
8 *Ieiunium an ſoluat comedens hora anticipata.*
9 *Ieiunium indictum an ſoluat comedens oua & caſeum.*
10 *Electuariis delicatis an vti liceat in ieiunio.*
11 *Ieiunium an ſoluatur per potum ante vel poſt cibum.*
12 *Ieiunijs quæ ſit competens hora refectionis.*

Viſo de veneratione ſanctorum: quia ob ipſorum reuerentiam ieiunia celebrantur, ideo &c. Goffred. de materia, quarta diſtinctio. tacuimus, cum capitulis ſequentibus, de conſecrat. diſtinctio. quarta, & diſtinctio. 5. quadrageſima, cum c. ſequē.
1 † Quęro, quid eſt ieiunium. a dicit Innocen. quod eſt parſimo
a nia victus, & abſtinentia ciborum, & hoc generaliter. Sed ſpecialiter quo ad iſtam rubricam intelligimus, ſecūdum ordinationem eccleſiæ. Et in hoc dicit Innocen. triplex eſſe ieiunium. Primum eſt cuiuslibet diei, & cuiuslibet rei edibilis abſtinentia ſecundum propriam voluntatem, & non ſecundum aliquod ſtatutum, vel ſcriptum, vel conſuetudinem, & ſecundum hoc etiam ſi quater in die comedat, & abundanter, tamen ſi ab aliquo cibo placito abſtineat, dicitur facere ieiunium, ideſt ab illo cibo abſtinentiam. Secundum ieiunium eſt, quando quis abſtinet a cibis humectantibus: vt ſi comedat ſicca tantum: vt panem, nuces, & poma, & non carnes, piſces, vel olera. Et hoc ieiunium dicitur xerophagia a xeron, quod eſt ſiccum, & phagyn comedere. quia ſiccus cibus. Tertium ieiunium eſt abſtinentia victus ſecundum ordinationem eccleſię ſiue ſcripto, ſiue conſuetudine approbatam. Goffred.

A D D I T I O.

a Quid eſt ieiunium Adde Hoſt in ſum. huius u. Car. Alo in c. denique 4. di in 3. colum. ver. hoc tamen.

Digitized by Google

qõnum. Non ſunt homines ad popinam dentibus ventre &
a ore contenti:etiam oculis guloſi ſunt. † Secundo quęro,vnde
dicatur ieiunium,dicit Innocen.ꝙ a quodam inteſtino,quod
vocatur ieiunium,quia ſemper eſt vacuum & ſubtile,ſic & ie
iunium viſcera vacua,& exinanita dimittit. Tertio quæro, in
eo,quod dixi ≀.q.1.de ieiunio indicto ab eccleſia,quę ſunt hæc
c ieiunia.Inn.enumerat ieiunia quatuor temporum,cquæ a ve
teribus initium habuerunt 76.diſt. ieiunium. Item,in vigilijs
Apoſtolorum,præter exceptas ȷ.c.1.& 2.Item,in vigilia Nati
uitatis Domini,& Beati Ioannis Baptiſtæ,& omnium ſancto
rum,& Beati Laurentij.Item in quadrageſima,de conſe.di.5.
quadrageſima,& c. ieiunium,& per totum. Item ſexta feria,
præter exceptas,quæ ſunt poſt Paſcha.vel ſi Natiuitas Domi
ni in ea venerit.ȷ.c.ſi.76.di.non autem.Dic idem de vigilia aſ
ſumptionis Beatæ Mariæ ȷ.c.c.j. Refert tamen Inn.quoſdam
dicere & non male:ꝙ hoc non eſt ieiunium neceſſitatis,quia
ſi eſſet, non liceret Ciſtercienſibus illud mutare. niſi quo ad
carnes,in quo non bene apparet quid vult Inno.Sed poteſt in
telligi,quod vult dicere ieiunium ſextæ feriæ non eſſe de ne
ceſſitate,niſi in hoc,quod debet abſtineri a carnibus. Et no.ꝙ
dixi de vigilia omnium ſanctorum.Aliqui enim vulgares eã
non ſeruant:dicentes ꝙ qui ſeruit communitati,nulli ſeruit:
quod nihil eſt.Quarto quæro,an ſint alia ieiunia quam illa de
quibus ≀.q.proxima.Inno.ꝙ ſic. Sunt enim voluntaria ieiu
nia,ad quæ aliqui vel voto vel propoſito ſe aſtringũt,vel quæ
ſacerdotes propter magnitudinem peccati inducunt 72.diſt,
presbyter,vbi de hoc,& hoc licet mutare,& redimere,etiam
ſi nulla cauſa ſubſit in ieiunante,dũmodo vtilior ſit compen
ſatio.ar. de voto c.1.Sunt ẽt quædam ieiunia indicta,non ge
neraliter, ſed ſpecialiter:vt ieiunium aduentus: quod nec in
omnibus prouincijs approbatur:nec ab hominibus illius pro
uinciæ:ȷ.c.2.1.reſpon. tale erat ieiunium quo matronæ con
ſueuerunt ieiunare Romę in ſabbato 12.diſt.illa.† Quinto q̃
ro an ieiunia indicta poſſint redimi pecunia vel commutari.
Dicit Inn.ꝙ non,niſi cauſa vel neceſſitas ſubſit in ieiunante;
licet volũtaria ieiunia etiam ſine cauſa poſſint redimi autho
ritate ſuperioris,dummodo ſubſit vtilitas. 82.diſt.presbyter,ꝑ
hoc eſt,quod dixi de voto c.1.& ≀.q.prox.& pro hoc,quod ie
iunium neceſſarium commutetur ex cauſa, eſt; quia ieiunĩi
feſti, quod eſt die lunę,fit in ſabbato. Et dr̃ ꝙ in quibuſdam
locis Franciæ vbi ſunt eccleſię ſancti Quintini,non ieiunatur
in vigilia omnium ſanctorum,ſed præcedenti die.Hoſt.dicit,
ꝙ in eccleſia Vienenſi,quando incidit feſtum Sancti Martini
patroni eiuſdem eccleſiæ celebrantur ieiunia quatuor tem
porum in ebdomada pręcedenti.Et idem fit in eccleſia vapi
cenſi ob reuerentiam Beati Arnulfi eius patroni, quod eiuſ
dem temporibus incidere conſueuit. Caueat tamen epiſco
pus,ſecundum Hoſtiẽ.ꝙ non celebret ordines illis diebus ſic
tranſlatis. Dicit enim Hoſtien. ſe vidiſſe ſuſpenſum ep̃m va
picen.ad tempus ex hac cauſa.Non enim licet alicui epiſcopo
extra tempora dare ordines,de tempo.or.cap.1.& c. cum qui
4 dam, & ca.conſultationi.† Sexto quæro,quis tenetur ad ieiu
nia neceſſariaria ſeu indicta ab eccleſia. Dicit Inno. ꝙ omnes
ſanæ mentis,doli capaces:& potentes ieiunare.Nam peccare
poſſunt,debent ergo & peccata deflere,de delict.pue.cap.1.de
hoc etiam ȷ.cap. conſilium, in fin. Diſpenſatiue tamen cum
impuberibus,& etiam in maiori ætate poteſt diſpenſari,vt ab
indictis ieiunijs abſoluantur,ſecundum Inno.vel quod com
mutentur in alia opera charitatis,de voto c.1.& c.magnę,pro
hoc,quod dixi ≀.q.proxim.Hoſt.Et in eo,quod dixi de impu
beribus,pro hoc quod no.infra eodem.Idem dicit Inno.in ſe
d nibus, d vel infirmis,vel debilibus, & in agricultoribus, & in
itinerantibus,vel quocunque honeſto labore afflictis,qui cõ
mode ſine periculo nequeunt ieiunare ar.82. diſt, presbyter,
5 ante fin,ibi,ſi operarius,de † mulieribus vero dicit Inno.ꝙ ꝓ
pter prohibitionem virorum ieiunia indicta dimittere non
debent:licet voluntaria vota dimittere debeant 33.q.5.mani
feſtum, ſed forte propter ſcandalum vitandum poſſet ſacer
dos diſpẽſare in indictis,pp ſcandalum.n.vitandum eſt legiti

ctus.Dicit etiam Innoc.ꝙ ex cauſa ...
nijs vtantur cibis quadrageſimalibus infra ca.ſecundo,§.cum
autem,de fer.licet,quod intellige.vt dicitur in ſequenti quæ
7 ſtione.Octauo quæro,ſi quis † vtitur carnibus in ieiunio in
dicto,dicit Innocen.quod ſoluitur ieiunium,& idem ſi plus
quam ſemel comedit: quia ſic vſu ieiunantium approbatum
eſt, quod niſi ſemel, & hoc vbi niſi ex cauſa aliter ſtatutum
eſt,vt in Ciſtercienſibus,quod dixi ſupra,quæſtione proxim.
& hoc facit ad id, quod dico, infra eodem,conſilium §. cum
autem,quęſtione prima,& ſecunda,vel ſecundum Hoſti. niſi
tanta neceſſitas immineat, quod aliud fieri non poſſit, vt in
obſeſſis fouentibus iuſtum bellum, qui tempore quadrage
ſimę,ſi non habent niſi carnes, licite poſſunt veſci. ar. de reg.
iur.quod non eſt,de fer.licet. Dic ꝙ iſti ſoluunt ieiunium, li
cet non peccent ȷ.capi. 2.§.cum autem.Nono quæro,ſi quis
8 † anticipat horam,vel latius capit,vel comedat beluas mari
timas,vel nimis ardenter comedit.Innocen.credit ex hoc nõ
ſolui ieiunium:ſed eos peccare,ſic dicit intelligi,de conſe.di.
1.ſolent,& di.5.quinque,pro hoc 4.di. denique. Et dicit Inn.
ꝙ licet ad ingurgitationem comedat & quicquid ſibi placet,
non ſoluitur ieiunium:quia non tantum attenditur abſtinen
tia,ſed conſuetudo eccleſię.76.di.vtinam.Refert alios dicere,
nunquam eſſe ieiunium,niſi ibi ſit abſtinentia victus.Hoſ.di
cit ingurgitationem,& omnem exceſſum illicitum, ſed hoc
ceſſante,dicit licere vti cibis,etiam delicatis,conformando ſe
his cum quibus viuitur,potius enim quãtitas quam qualitas
vitanda eſt,& vſus non eſt in culpa: ſed potius libido, 41.diſt.
c.1.& ſequentibus. Hiero. in vita patrum. Melior eſt venter
ſemper eſuriens.i.qui moderate ſumit cibaria,quam ieiunia
triduana,tales enim auide ſumunt cibum,vide ſimile in Hie
ro.ad furiam,ad idem de conſe.diſt.5. ſit tibi 1.dic,quod Inn.
non ꝯdicit.Nam & ipſe tenet exceſſum eſſe illicitum: ſed nõ
9 ex hoc ſolui ieiunium. Nono quęro, ſi quis in ieiunijs indi
e ctis comedit oua & caſeum,e credit Inn.non ſolui ieiunium,
niſi in quadrageſima,dicit tamen quod peccat.& ſic dicit in
telligi,quarta diſtinctio. denique.Refert alios dicere contra.
Credit tamen quod ex cauſa in aliquibus prouincijs poſſit ꝓ
uideri,quod his vtantur ſine peccato,cum hoc tantum ex cõ
ſtitutionibus, & obſeruationibus hominum proceſſerit, de
hoc per Archi.de conſecra.diſtinct.quarta,rogationes in fin,
& conſuetudo tam in Romana curia quam in multis alijs lo
cis videtur interpretata,quod extra quadrageſimam licite vta
mur ouis & caſeo:quod maxime procedit vbi eſt penuria pi
ſcium,ſicut in quibuſdam, in quibus etiam non creſcit gra
num:ſed habent abundantiam animalium.Cum enim ieiu
nium ſit abſtinentia victus: quare non dicetur ita bene ieiu
nare is qui comedit oua, & caſeum,& de pane parum, ſicut
ille,qui bono pane,& electis vinis diuerſis,magnis, & diuer
ſorum generum piſcibus,& pluribus alijs delicioſis cibarijs
reficitur,non apparet ratio.ergo opinio, quę hoc teneret ſci
licet,quod talis non ieiunaret,eſt abolenda.ar.C.de li.pręte.l.
10 1.68.diſt.epi,in fi.Vndecimo † quęro, ſi quis vtitur electua
f rijs delicatis,f credit Inno.ꝙ non liceat,ſicut alio cibo delica
to dic

ADDITIONES.

a Triplex ieiunium. Adde Sanctum Thomam,quarto,de ſenten.di.8.quæſtio
ne prima,arti.4.
b Etiam a diſſolutionibus.Alexan.in cap denique 4.diſtin. 4.col.verſiculo nec
ſufficit ore.
c Ieiunia quatuor temporum. Adde Cardin.Alexan.in cap.denique,in 4. col.
4.diſtinctio.
d In ſenibus &c.Adde Sanctum Tho.in 4.ſen.di.15.q.3.ar.2.
e Oua & caſeum. Adde Card. Alexan.in c.denique.4.diſtinct.in 3.col.ver.hoc
tamen limita.
f Electuarijs delicatis.Adde Arch.in c.nihil circa finem,7.q.1.gl.fi.in c.ſufficit.
de conſe.diſt.1.Sanctus Tho.in 4.de ſen di.15.q.2.ar.3.

Digitized by Google

12 de conſecra.diſt.1.ſolent.vbi di,ꝙ illi non ſunt credendi ieiu-
nare,qui manducant in quadrageſima antequam veſpertinũ celebretur officium.In contrarium,quia ſtatus noui teſtamẽ ti perfectior eſt, quam ſtatus veteris. In veteri autem ieiunabant vſque ad veſperam. Leui 23. a veſpere vſque ad veſperũ celebrabitis ſabbata.Thom.præal.q.ar.7.dicit,ꝙ cum ieiuniũ ordinetur ad deletionem & cohibitionem culpæ,oportet, ꝙ aliquid addat ſupra cõem conſuetudinem: ita tamen, ꝙ per hoc non multum grauetur:quia ergo communis hora comedendi eſt circa horam ſextam,ad hoc,vt ieiunantes affligãtur aliqualiter pro culpæ ſatisfactione, conueniens hora taxatur circa nonam:& conuenit illa hora myſterio paſſionis Chriſti,quæ completa fuit hora nona:quando inclinato capite tradidit ſpiritum.Ieiunantes autem dum ſuam carnem affligũt, paſſioni Chriſti conformantur,ad Galath.5.Qui Chriſti ſunt carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis & cõcupiſcentiis. Ad rationem ꝯriam dicit Thom;ꝙ ſtatus veteris teſtamenti cõparatur nocti. Status vero noui comparatũ diei. ad Romanos. Nox pręceſſit:dies autem appropinquauit.Ideo in veteri teſtamento ieiunabant ad noctem : non ſic in nouo.Dic,quod ex pręcepto nulla hora taxatur,vnde quidam ieiunantes reficiũtur hora prandij.Alii differunt in noctem,maxime viri occupati in doctrinis,& aliis artibus.Ceſſanti autem hora conueniens eſt hora nonæ:vt pręedixi.Ad capitulo ſolent.dic, quod loquitur de tempore quadrageſimę. quo tempore veſpere dicuntur eum miſſa, vnde non differtur refectio vltra horam nonæ:

ADDITIONES.

a An pro potu.Adde Sanctum Tho.2.2.q.147.ar.6.in fi.
b De anticipantibus horam.Adde Arch.in c.ſolent.de conſe.diſtin.1. Sanctus Tho 2.2.q.157 ar.7.

SVMMARIVM.

1 *Vigilia occurres in dominica ieiunari debet ſabbato.& numero.2.*

1 **Ex parte.** Vigilia occurrens in dominica ieiunari debet ſabbato,& ieiunanda eſt vigilia. Sãcti Ma.nçi. Communis diuiſio. Secunda ibi, reſpondemus: Pars de cele.miſſa.ex parte.Mathæi.alij habent Matthęi.vt patet in antiqua. Nota de feſto aſſumptionis, & inter alia feſta Virginis Glorioſę hoc celebramus,de ſen.excommu.c.fi.li.6. Secundo no.ꝙ ieiunandum eſt in vigilia Beati Mathię: vt in ſummario,& potuit eſſe cauſa dubitandi:quia nõ a principio per dominum:ſed ab Apoſtolis ſorte electus eſt. Ratio decidendi:quia comparatur alijs Apoſtolis,& electio de ipſo fuit

Penthecoſten.Natalem.i.octauas Natalis. Oppo.ꝙ non om-
2 nium Apoſtolorum † vigiliæ ſint ieiunandæ,ſed tantum aliquorum de quibus in verſibus poſitis in gloſſ.1.Gloſ.c. dicit, non obſtantibus illis verſibus, in omnibus ieiunandum, pro hoc,quia quorum æqualis eſt ſanctitas, debet eſſe ęqualis feſtiuitas,77.diſtin.ſcire.Alii dicunt.ꝙ vigilię expreſſorum per verius omnino ſunt ieiunandę. In aliis ſtetur conſuetudini, quod tenet Hoſt.in ſumm.e.§.quando, ſed hic tenet ꝯrium: quia in ſolemnibus ieiuniis nil operatur conſuetudo ꝯria. In aliis locum habet,niſi pręlatus aliud indicet: pro hoc, quod dico ſuper rubrica.q.4.& duabus ſequentibus, & hoc verius. Quęro ibi,Paſchalem,de ratione.Sol.vt in gloſſ.2.& in ea ibi, Penthecoſtes,idem in 0.75.diſtinct.§.neceſſario,per cap.ibi ſequens,quod incipit,noſce.Gratianus ibi contra, dicens vigiliam Penthecoſtes non neceſſario ieiunandam,primum verius,per capitu.noſce.& ſic obſeruat eccleſia,& in fin.ſuadendo loquitur,vt ibi nota.

§. Ieiunium. Apud nos. q.d.de conſuetudine habemus: ſed ſtatutum non facimus
3 nec aliquem aſtringimus.Hoſt.in talibus † autem conſuetudo cuiuſcunque eccleſiæ ſeruanda eſt 76.diſt.vtinam.

§. Sanctorum. Oppo.in eo,quod dicit ieiunandum pręcedenti ſabbato. & ſol. vt ſupra capitulo proximo.

§. De feſtiuitate. Celebratione.i. vigilia,vt faciat ad titulum,tamen vno expedito & reliquum.Quęro,quę fuit ratio dubitandi. Solu.
4 fuit ex eo,quod † Bartholomæus fuit vna die excoriatus,& ſequenti deceſſit,vnde quidam celebrant diem martyrii. Alij diem mortis,ſimile de feſto Beatæ Margaritæ, quod alicubi colitur 13.die Iulii. Alibi.20.vt hic Paduæ,& hoc approbatur in Spe.hyſtoriali.lib.14.c.28.

SVMMARIVM.

1 *Carnes comedentes in quadrageſima propter inopiam ciborum an puniantur.*
2 *Ieiunium ſoluens in quadrageſima ceſſante neceſſitate qualiter peccet.*
3 *Ieiunium indictum quo ad eſum carnium ſoluens qualiter peccet.*

1 **§. Cum autem.** † Qui propter inopiam ciborum comedunt carnes in quadrageſima,non puniuntur,ſed pręces pro eis offeruntur.Cõmunis diuiſio.Secunda ibi reſpondemus. Famis, qua nil durius,vide Hiero.ſuper Amos E.inedia.hæc dicitur fames.ieiunium,tenuitas:faſtidium.ſtupor dentium:dicta inedia, quod ut ſine Eſu.Annone.i.cibariorum vel victualium. Vincen.Effundas,abundantiam notat.16.q.1.reuertimini. Imputetur ad culpam,

Digitized by Google

tantum eſt d.§.qui ſic debet intelligi. Sed ſi ex cauſa omittiť,
nullum eſt peccatum:vt hic, & de hoc etiam in ſeq. qõne,&
ſic ieiunium quo ad comedẽdum ſemel non eſt in præcepto.
2 Secundo quæro, † ſi quis ſoluit ieiunium indictum quo ad
eſum carnium,dic,ꝙ peccat mortaliter,ſi cauſa vrgẽs nõ ſub-
eſt:quia in hoc eſt præceptum,de conſe.diſ.5.quadrageſima,
4.diſt.denique,& dic cum duobus.§.ſequentibus,in eo,quod
dicit de eſu carnium prohibito in diebus ieiunii. O p.ad hoc,
quia in d.c.quadrageſima,excipiuntur dies Dominici,qui de
abſtinentia ſubtracti ſunt:ergo non loquitur de ieiunio quo
ad abſtinentiam carnium,alias videretur ibi velle,ꝙ dieb.do-
minicis,in quadrageſima non teneremur a carnibus abſtine-
re,quod conſuetudo eccleſię non recipit. dic, ꝙ forte illud
c.habuit hunc reſpectum,quia forte ab initio,cum fuit inſti
tuta quadrageſima,non abſtinebatur a carnibus in diebus do
minicis,& pro prędictis ꝙ ieiunium quadrageſimæ non ſit in
præcepto quo ad comedendum ſolum ſemel in die,facit, qđ
dixi ſ.e.in rubrica.q.8.vbi dixi poſt Innocent. quod vſus ieiu-
nantium approbatus eſt,quod ſemel ſolum comedatur,& ſic
nõ eſt ex inſtitutione:ſed ſolum ex vſu.durum autem eſſet di
cere,ꝙ ſi quis violat hunc vſum ex facilitate,& comedit pluſ
quam ſemel,peccet mortaliter.

S V M M A R I V M.

1 *Sabbatum non eſt in precepto quo ad eſum carnium.*
2 *Debilibus permittitur eſus carnium tempore prohibito.*

§. Item. Propter debilitatem in ſabbato ꝯ conſuetu-
dinem regionis carnes ſumere non licet ſine
1 licentia epiſcopi.† Not.ꝙ ſabbatum a nõ eſt in pręcepto quo
a ad eſum carnium: niſi ex conſuetudine. Secundo no.ꝙ etiam
ſi cauſa ſubſit,non eſt violanda conſuetudo ſine licentia pręla
ti.Et dicit Hoſti. ꝙ eṗs ſic procedet:quia indicet conſuetudi-
nem publice obſeruari debere ſalua prouiſione infirmorum:
& ne aliquid fingant infirmitatem,adiiciet,quod infirmi nõ
2 comedant carnes ſine ſua vel eius vicarii licentia.† Quęro,in
eo,quod debilibus permittitur eſus carnium tempore prohi
b bito,an per hoc ſit reprobandus ordo Carthuſienſium, b qui
etiam in extrema ægritudine carnes non comedunt.Io. An.
refert ꝙ Arnaldus de Villa noua ſummus medicus,& theolo
gus ſcripſit tractatum pro defenſa huius ordinis,quem multi
ti de hoc calumniantur,& inducit illud Pſalm. 68. Aduerſus
me loquebantur qui ſedebant in porta.Subducens illud Can-
ti. 5.percuſſerunt me · vulnerauerunt me : tulerunt pallium
meum:& his pulchre propoſito coaptato, probat ꝙ illud eſt
fantaſticum & falſum.Item quod ſapit hæreſim:ꝙ ſit falſum,
patet:qa qui ſe obligat ad illud ſtatutum ordinis: hoc facit ex
amore Dei: ſed illa charitas eſt ſuprema, quæ Deum reſpicit
per obiectum:quod ergo fit propter Deum,& non in odium
proximi,non poteſt dici ꝯ charitatem. Item, ꝙ hæreſim ſa-
piat,probat,qa aduerſatur ꝓbationi & tolerantię eccleſię Ro-
manæ:& fingit nouum dogma in pertinentibus ad vtilem ſta
tum fidelium : ponendo languentes quandoque non poſſe a
mortis periculo ſine vſu carnium liberari, & ſic ad vitę longi
tudinem vſum carnium neceſſarium. Nam,vt dicit,virtus vi-
talis deficit: aut propter maliciam morbi illam reſoluentis:
aut propter defectum alimenti, per quod habet conſeruari
vel reſtaurari.Primo caſu probat per hypochratem,ꝙ ſi defi
cientibus præ furia. morbi cibus exhibeatur:coguntur vitam
citius finire propter ſuffocationem vel grauamen ſuperaddi-
tum.Secundo caſu quo ad deficientes propter penuriam ali-
menti.Dicit,ꝙ tunc carnes non prodeſſent, ſed plus compe-
tit vinum mediocre, maxime aromaticum:& vitella ouorũ
mediocriter mollia,quæ velociſſima digeſtione conuertun-
tur in laudabilem & multum ſanguinem,& ſine fecibus.Car
nibus autem & cæteris alimentis aliqua prædictarum condi
tionum deeſt.vnde concludit,aſſerentes quod prædixi moue

quibus tamen egentibus pro [illegible]
ſed panes & piſces.Marci. 8. Sic nec Dauid illi Amalechitæ,q
tribus diebus & noctibus non comederat.Primi Regum.30.
vbi vide.Item ꝙ virtute deficiente propter cibi penuriam nõ
ſit neceſſarius eſus carnium:inducit experientiam,quia vide-
mus in ipſo ordine octogenarios mundorum ſenſuum.Item
in prima ætate vſque ad diluuium vixerunt homines pluſquã
aliis ætatibus,& tamen non veſcebantur carnibus,ſed ex terra
naſcentibus.Gen 4.ad fin.ibi,comedes herbas terræ.Ad Noe
autem dixit poſt diluuium,9.c.quod mouetur & viuit,erit vo
bis in cibum 35.diſt.ab exordio.& fuit Hieronymi ꝯ Ioui.lib.
1.& dicit Io. An.ꝙ prædictum librum ſic ſummauit: quia & in
ſuo tempore quam plures notabiles ſtatus Carthuſienſibus,
quos dicit fuiſſe amicos ſuos,& apud eos eſſe veram religio-
nem,detrahere conabantur.

A D D I T I O N E S.

a Sabbatum. Adde textu.in capitulũ de eſu carnium. & capitulo ſabbatum, de
conſe.diſtin.5.
b Ordo Carthuſienſium. Adde Ab.in cap.ſi vero.de iureiura. & Io. de Ana.in
c ſicut ex literarum,de homici.

S V M M A R I V M.

1 *Ieiunia ſolemnia quæ dicantur.*
2 *Ad ieiunia qui teneantur.*

§. Præterea. Infirmis in quadrageſima & aliis ieiu
niis ſolennibus concedit epiſcopus li
centiam ſumendi carnes.Communis diuiſio.Secunda ibi,re
1 ſpondemus.No.de ieiuniis ſolennibus,† & dicuntur ſolẽnia
ea de quibus in rubrica.q.3.& idem de his,quę dioceſani indi
cunt,de conſe.diſt.3.ca. 1.& diſt.5.ieiunia,periculoſum,expo-
2 ne,vt in gloſſ.vlt.& ibi.mortis,vel grauis infirmitatis.† Quæ-
ro,qui teneantur ad ieiunia.So.vt dixi in rubrica.q.6.vbi dixi,
ꝙ tenentur doli capaces.Quidam tamen dicũt,ꝙ illi ſoli tenẽ
tur qui habent ætatem ſolidam,vt teneantur ieiunare,quidã
ꝙ puberes.ſ.maſculus 14.& mulier.12.Annorum.Alii intelli
gunt de plena pubertate:vt vir in 18.mulier in 17. ſecundum
Hoſt.& Ioã.And.Sed in eo,quod ponunt in muliere plenam
pubertatem in 17.dicere debent in 14.ff.de ali.& ciba.le.Mel
la.in princip.& ſic no.de deſpon.impub.puberes. Alii dicunt
puberem quo ad ieiunandum eum qui compleuit.25.annos,
ar.ff.de mino.l.1.C.de his,qui ve.ęta. ſi quis,de proba.in præ-
ſentia.Nam vſque ad illam ætatem conſueuit nutrimentum
conuerti in augmentum & dilationem membrorum:quia ꝑ
ieiunium & famem poſſet impediri, nec eſt impedienda na-
tura.Quarti ſpectant naturam viginti vnius anni: quia vſque
ad illam duplici cibo indiget,nutritiuo.ſ.& augmentatiuo ſe
cundum Ariſtotelem.Alii ſpectant annum 20.ar.de offi.dele
ga.cum viceſimum,& quia non eſt cogẽdus quis exire ad pu
gnam,numeri 1.ar.C.de his,qui ve.ęta.omnes,de æta.& qua.
c.1.lib.6.& hoc placet Hoſt.ſalua Papę interpretatione.Hiero
nymus ad dilectam . Diſplicent maxime in teneris ætatibus,
longa & immoderata ieiunia: Experimento enim didici alel
lum,cum lapſus fuerit,diuerticula quærere. Dicit etiam Ho.
ꝙ cuiuſcunque ſint ętatis,obtenta dioceſani licentia,ſi ſubſit
cauſa,excuſantur,de conſe.diſt. 3.ieiunia.& diſt.5.quadrageſi-
ma,nec ſufficit licentia ſacerdotis ſimplicis,ar.de voto c.1.ni-
ſi in ſumma neceſſitate,& cum non poteſt ad eṗm haberi re-
curſus. ar.26.qõ.6.præsbyter inconſulto,dic quantum ad pri-
mum de ętate,ꝙ nõ poſſet tradi certa doctrina.quidam enim
facilius ieiunium ferunt quam alii,ſed ceſſante neceſſitate ni
mia,vř illa opi.verior,quę conſiderat pubertatem in 14.& 12.
& ſic vř eſſe receptum,tales enim tenentur etiam ad confitẽ-
dum & ſuſcipiendum Euchariſtiam,de pœn.omnis,& ſic te
nentur etiam ad ieiunium,& ad alia pia opera.imo etiam an-
te hanc

Digitized by Google

quis vouit non comedere carnes ſexta feria: quia prius come
derat: vel vouit nunquam comedere illa die qua erat vigilia
ſalutationis Virginis vel eius dies, quod aliqui obſeruant ieiu
nantes ſingulis Ebdomadis die illa qua illo anno occurrit fe-
ſtum ſalutationis prædictę: de hoc in ſe.q. Quęro, in eo, quod
3 proxime dixi de vouentibus, vouit † quis non comedere car-
nes ſexta feria, poterit ne comedere ſi illa feria occurrit feſtũ
natiuitatis, vr̃ ꝙ non per prædicta, & per id, quod hic dr̃ in gl.
vlt. ad fi. Io. An. dicit ꝙ licet tutum ſit tenere, quod dicit gl. pu
tat, tamẽ ꝙ poterit comedere: niſi illum caſum in voto inclu-
dere intendiſſet. Alias votum debet intelligi de eſu nõ licito.
de iureiu. petitio. & c. ad noſtram. 3. de ver. ſig. ſuper quibuſdã.
ff. de iurepa. adigere. § vlt. & quod ibi no. de eo, qui, dux. in ma
trimonium, cum haberet. vnde poſſet hoc intelligi de vouen
te, qui vouit nunquam carnes comedere. Idem ſecundum Io
an. An. ſi vouiſſet non comedere die alias permiſſo: & tunc fe
ſtum occurreret, dic, ꝙ hodie, ex quo manauit iſtud c. qui rur
ſus voueret non comedere certa die, puta ſexta feria, vel die
qua veneris ſalutatio Virginis, ſi ea die venerit natiuitas, tene-
bitur ſeruare votum. ex quo excepit hunc caſum, regula, con
tra eum. lib. 6. & ſecundum hoc intellige gl. & videtur hoc ex
preſſum ibi, nec voto, & facit notabili proximo. Et in eo, qđ
dicit Ioann. And. quod votum debet intelligi de eſu non lici-
to, dic, quod illi vouenti eſus illa die dicitur non licitus pro-
pter votum, etiam ſi illa die feſtũ natiuitatis occurrat, vt hic.
Et in hac gloſſa vltima, ibi, ſi quis pro vxore. vide de pręben.
relatum. contrario ſexto.

De purificatione poſt partum. Rubrica.

Sicut ex reuerentia ſanctorum inducta ſunt ieiunia, ſic ex re
uerentia inductum eſt tempus purificationis, ideo, &c. Goff:
de hoc 3. diſtinctio.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier poſt partum ſtatim ingredi poteſt eccleſiam.*
2 *Patronus non eſt peccatum, ſed pœna.*
3 *Debitum an teneatur petere vel reddere mulier tempore menſtruo-
rum.*

1 VEniens. † Mulier poſt partum ſtatim
ingredi poteſt eccleſiam. Pri-
mo ponitur decreta conſultatio. Secundo, du-
bii fortificatio, ibi, licet. Tertio, ſolutio, ibi,
quia tamen. Quarto, permiſſio, ibi, ſi tamen.
Moſaycam. Leui. 12. facta. Io. primo, de pœ-
ni. diſt. 1. libenter. vmbra. ad hębre. 10. euanuit, de celeb. miſſa.

dictorum.

4 *Statutum Epiſcopi vel capituli an poſſit cogere clericos diœceſanos ad
contribuendum in refectiones eccleſię cathedralis indigentis.*

QVicunque. Beneficium, in eccleſia
reparanda. adiuuant, ꝑ
rata beneficii, emendandas. i. reparandas, re-
1 ſtauranda. i. reficienda. Goff. † Not. ꝙ clericus
beneficiatus in eccleſia tenetur iuuare ad ec-
cleſię reſtaurationem, pro hoc iura allega. in
gl. 1. Et dicit Ho. ꝙ cum clericus teneatur ad fabricam, vt hic:
fortius ad ſeruitiũ eccleſiæ. Caueat ergo ſibi ſi beneficiũ perci-
pit, nõ deſeruiẽdo. de p̃b. cum ſm̃, de cele. miſ. c. 1. Et in hac gl.
1. ibi, §. ne autem, regula qui ſentit. lib. 6. & in d. §. dr̃, ꝙ cui ac-
creſcit legatum illud recipit cum oneribus. Ita ꝙ ſi conditio
vel grauamen ſit in dando, illud agnoſcat pro modo lucri. ibi
§. pen. qui alias incipit ſinautem, vide de præſcrip. accedentes,
no. 2. ibi, vnio, & 12. q. 2. quatuor, vbi de hoc. Op. ad hoc. Nam
2 in multis locis conſuetudo eſt, † ꝙ non clerici, ſed populus re
ficiat eccleſiam, quę conſuetudo ſeruanda eſt, de ſimonia. ad
Apoſtolicam. Soluit Hoſt. ꝙ tunc clerici non tenẽtur: & hoc
caſu contribuent omnes de populo, ſiue nobiles, ſiue ignobi-
les. ar. de coniu. ſeruo. c. 1. Nec excuſabitur aliquis etiam ſi no-
lit vti commodo eccleſię, ſm̃ Hoſti. Sic etiam non excuſatur
† vicinus a conferendo in refectionem putei vel clibani vel
3 porticus deſeruientis vicinę, licet velit renuntiare vſui prædi-
ctorum, ex quo prius vſus fuit, & ex quo non deſinit eſſe vici
nus, quod tenet Spe. de cenſi. §. 2. ver. item pone. Ex hoc, & ex
his, quæ in gl. dicuntur, no. ꝙ in refectione eccleſię Primo re-
curreretur ad conſuetudinem. Secundo ad portionem deputa-
tam fabricæ: vt in gl. Tertio ad ipſos clericos: vt in litera, & J.
eo. de his: vel ad laicos iuxta conſuetudinem, vt prędixi. Dicit
tamen Hoſt. ꝙ quicquid ſcribatur, ſemper clerici recurrũt ad
eleemoſinas, & ad parochianos, tam proprios quam alienos,
excutientes quantum poſſunt humeros ſuos, qđ tamen non
improbat, cum laicorum interſit, cum ibi diuina audiant, &
ſacramenta percipiant: nec tamen clericorum auaritiam ap-
probat, de deci. cap. primo, in fin. Dic, quod etiam ceſſante cõ-
ſuetudine, ſi ob caſum inopina tum eccleſia fuit, debent con-
ferre laici: quia forte nec ſufficeret fabrica, vel beneficium, ꝓ
hoc, quod no. Lau. de cele. miſſ. cle. 1. & quod ibi dixi in prin.
4 qõ. 14. Quæro, † an per ſtatutum epiſcopi vel capituli poſſint
cogi clerici diœceſani ad contribuendum in refectione eccle
ſiæ cathedralis indigentis. Ioann. And. de reſcrip. ſi propter, li
bro ſexto, dicit, quod ſic, quando fabrica non ſufficit, nec epi-
ſcopo, nec capitulo, ponderato ipſorum ſtatu, tantum ſuper-
eſt, quod ſufficere poſſit ad refectionem, pro hoc d. ca. ſi pro-
pter, in verbo, tuæ fabricæ.

S V M

re propriam eccleſiam, & p̄ byterum, nec tenentur ſoluere
decimas de nutrimentis animalium: vel de hortis. Primo po
nitur exordium. Secundo conſtitutio, ibi conſtituimus. Ter-
tio, monitio, ibi, caueant. Quarto, alia ꝯſtitutio, ibi, ſtatuimus.
Et infra abundatiorem honorem membris inferiorib. deferē
dum, 1. ad Corin. 12. i. maiorem compaſſionem & pietatem
corporis illis abundantiorem honorem circundamus. Con-
gregati. ſupple & tam diuites. Conſtituere, alias conſtruere,
& dic de ſuis facultatibus. Ian. & ſupple, & dotare. Hoſt. de ec
cle. ædifi. cum ſicut. Permittant, & diœceſano. & ſi nolet p̄mit
tere, agetur cum ſuperiore, vt eum cogat. de iure patr. nullus.
Hoſt. Hortis, ad proprium vſum, alias poſſent eccleſias oīb. de
cimis priuare, facientes ex oīb. poſſeſſionibus hortos, q̄d eſſet
iniquum, & priuilegium tendens ad noxiam reuocat, de de-
ci. ſuggeſtum. Pe. & Egi. facit de ver. ſig. cle. exiui. ver. licet ve-
ro. Nutrimentis. i. animalib. quæ nutriuntur. Egi. facit de dec.
2 cle. 1. vbi, de hoc in ver. animalib. No. † de leproſis viuentib. in
a communi vita: nec p̄ hoc putas, ꝙ ſint religioſi: a de vi. & ho.
cle. q̄m: cum nec promittant tria ſubſtātialia regulę: de quib.
de ſta. mo. cum ad monaſterium, & c. ex parte, & pro hoc q̄d
hic, dr̄ in gl. fi. quæ hoc aperte vult. & de hoc ī. q̄ō. 2. Secundo
3 no. † ꝙ id quod conceditur fauore alicuius non dēt trahi ad
iniuriam alterius, de excep. cum inter, de hoc in gl. 3. Et in ea
ibi. Nam hoc, vide de priui. patentib. notabi. 3. ibi, nec auus, vi
de de reſt. ſpo. audita. no. 8. ibi, ſed cum ab hęrede. pupillus ex-
tra ordinem non iuuatī, præſertim ſi nouum bn̄ficium cum
alterius iniuria poſtularet. ibi, impuberi, vide de priuil. in his,
no. 4. ibi. Paulus, pretor bn̄ficium ſuum nemini vult eſſet ca-
ptioſum, ibi, ſciendum, maior reſtituitī in rei pſecutione, non
ad lucrum cum alterius pœna vel damno. Tertio not. caſum
4 in quo † decimæ remittunī laicis pauperib. ſ. iſtis leproſis, fa-
cit, q̄d no. de deci. a nobis. Et dicit Inn. hoc eſſe, quia collegiū
iſtorum eſt religioſum, & licet ab hoc de iure approbatum,
pro hoc ī. q. 2. Quęro, quot leproſi dēnt eſſe in cōi vita, vt ſit
locus huic priuilegio. Gl. 1. dicit ꝙ forte. 10. vel etiam paucio-
res, dic, vel etiam vnus, ſ̄m Tan. & Vin. quod vltimum non ꝯ
ſonat huic lr̄æ, tn̄ vr̄ verum, cum cuilibet liceat cum licentia
diœceſani eccleſiam ꝯſtruere: nec ponderat in lr̄a ꝙ eſſent plu
res, niſi, vt p̄ hoc inferatur eos eſſe ſufficientes ad eccleſiam ꝯ
5 ſtruendam. Secūdo q̄ro, an † religioſus b poſſit pręfici hoſpi-
b tali leproſorum, etiā nō curato. Io. An. refert ſe vidiſſe allega-
ri gl. Inn. de qua. ſ̄. in 3. notabili. ad affirmatiuam: & dicit obtē
tum non p̄ gl. Inn. quam reprobat p̄ id quod dixi in primo no
tabili, & ſtatim dicam: ſed p̄ canonem, 18. q̄ō. 2. q̄dam mona-
chorum, q̄ probat monachum & ēt laicum poſſe præeſſe ho-
ſpitali. de hoc de reli. do. cle. quia ꝯtingit. §. vt autem. in prin.
vbi gl. tenet ꝯ̄trium, in verbo ſecularib. & eſt verior: vt ibi dixi
in 1. q. Quod autem opi. Inn dicentis collegium leproſorum
eſſe religioſum, non ſit vera, probat Ioā. And. quia leproſi q̄q̄
ſint ꝯgregati, non ſunt pfeſſi ſubſtantialia regulę, imo ꝯ̄hunt
mr̄imonium, de ꝯiug. lepro. c. 1. & 2. pro hoc, ꝙ dixi ſ̄. in 1. no,
poſſet tn̄ ſaluari dictum Inn. intelligendo, ꝙ eorum collegiū
eſt religioſum. i. pium, ar. de re. ec. non ali. ca. fi. Et dicit Hoſt. ꝙ
non occurrit iis p̄ quod approbetī collegium: niſi hoc, ꝙ no
dat ius collegij: ſed certum priuilegium, ar. de reli. do. de xeno
dochijs: ſiunt tn̄ pſonę miſerabiles, & compaſſione dignæ: vt
ſ̄. in deciſa, ſicut ceci. de teſt. ſpo. licet, de cenſi. licet. p̄ hoc, q̄d
6 no. de conuerſi. ꝯiu. ex parte 2. q. 8. Tertio quæro, ep̄s tpe † cō-
ſtructionis hoſpitalis exemit ipſum gn̄aliter vel particulariter
a ſua iuriſdōne, vt non poſſit viſitari a ſe vel a ſucceſſore, & ꝙ
non teneat ad quartam relictorum vel mortuariorum, an va
leat ſine ꝯſenſu capituli, vr̄ ꝙ ſic, ſi hoc fecit ante ꝯſtructionē
de iurepa. præterea. de cenſi. quanto: 18. q. 3. Eleutherius. Nam
facilius repudiatur acquirendum quam pdatī acquiſitum, de
his quæ fi. a ma. par. c. ex ore. Fede. conſi. 240. ꝯ̄ p̄ not. de ꝯiue,
cum dilectus, in gl. licet ep̄s, quia talis exemptio ſpeciem hēr
alienationis, quam non facit ep̄s ſine ꝯſenſu capituli. ar. de his
7 q̄ fi. a præla. c. antep. in fi. † Nam ēt ſi donat aliquid tpale, req-
ritur ꝯſenſus capituli. de his, q̄ fi. a p̄la. paſtoralis, in fi. & maxi-

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia noua quando in alterius eccleſia parochia ędificari poſſit.*
2 *Difficultas magna aliquando eſt cauſa quod permittatur quod alias prohibetur.*
3 *Caſus in quo prohibetur appellatio.*
4 *Pręſentatio rectoris in eccleſia nouiter conſtructa ad quem ſpectet.*
5 *Obuentiones villę ad quem ſpectent.*
6 *Rector inſtituendus eſt in capella cum aſſenſu fundatoris.*
7 *Capella an teneatur ſubuenire plebi ad reparandam eccleſiam matricem.*

1 Ad audientiam. † Propter nimiam diſtantiam
eccleſię, noua eccleſia in ipſius
parochia pōt ædificari. Primo ponitur narratio. Sc̄do proui-
ſio, ibi, q̄a igitur. & ibi, Primo pniđet q̄n rector ꝯſentit. Secū-
do q̄n diſſentit, ibi, ſi vero. h. d. Hoſt. ꝙ in multis locis ſuę pro
uinciæ Ebredunenſis hæc rō vendicat ſibi locum, parochia-
ni, alias parochiam. Prima cōior, ſ̄m alios dēt eſſe vtranq̄, ſed
ſatis de ipſa parochia. i. parochiali fuit ſ̄. facta mentio. diſſuleſ-
rit. quaſi dicendo illud, in ſuum p̄iudicium fieri non poſſe, de
offi. deleg. coram. reduci. ſimile de teſt. nos q̄dem. Not. ꝙ ma-
2 gna † difficultas eſt cā vt p̄mittatī, quod alias prohibetī, p̄ hoc,
a q̄a perinde eſt ac ſi non adeſſet poſſibilitas, i d. n. dicimus poſſe a
quod commode poſſumus 22. q. 2. faciat, de dila. c. fi. & de hoc
in gl. 1. Et in ea ibi, p̄iudiciū, ēt inuito rectore prioris eccleſiæ:
vt in fi. & de hoc 99. di. c. 2. Ibi, ſi locus, hanc & ſe. vide de ap. ex
parte. in prin. gl. Ibi, pp̄ late. pp̄ latū patrimoniū, vel ipſius aug
mētum adiungunt curatores: vt hac l. & ſe. Et in fi. de tempo.
or. c. 3. §. 2. lib. 6. de offi. or. c. 1. ad fi. ne ſe. vac. c. 1. in fi. eo. li. Ter-
tio no. ibi, ꝯgruo. ꝙ qui dēt actui alicui intereſſe, venire dēt ꝯ
gruo. tpe, alias hr̄ pro non veniente, ar. de off. dele. ꝯſuluit. Ter
b tio no. de clauſula, ſi res ita ſe habet, b ſimile de reſcrip. c. 2. &
hęc clauſula concernit oīa ſuperiora, de reſcri. olim. quod dic
3 vt ī. q. 2. † Quarto no. hic in fi. caſum in quo prohibetī appella
tio: & hoc q̄a ex mandato Papę fit: ſed ſi ep̄s tm̄ faceret, poſſet
appellari. Vin. dic, ꝙ iſta clauſula, ceſſante appellationis diffu-
gio, non prohibet appellationem eius qui grauatetī, de offi. de
4 le. ſup eo. & dic, vt ibi. Op. in eo, ꝙ vult, ꝙ p̄ntatio † rectoris in
eccleſia nouiter ꝯſtructa ſpectet ad rectorē maioris eccleſiæ.
Potius. n. ſpectare dēt ad patronum, de iure par. nobis, & p̄ to-
tum. Gl. 3. ſoluit, ꝙ ideo ſpectat ad rectorem maiorem: q̄a ſuę
eccleſiæ prẹiudicatur. Secundo ſoluit, ꝙ patronus p̄ntabit re-
ctori maiori, & rector maiori ep̄o. Et hoc facit ad id, quod di-
co de ſup. neg. pręla. cle. 1. in 1. q. 6. in ſolutione. Tertio ſoluit,
ꝙ ambo ſunt patroni. ſ. eccleſia matrix, & fundator, quod pro
cedit intelligendo non de fundatore. i. patrono matricis eccle
ſiæ: ſed de fundatore capellę: q̄a non pōt dici ꝙ patronus eccle
ſiæ maioris ſit patronus capellę, licet alias ad patronū ſpectet
p̄ntatio rectoris, & clerici, de iurepa. poſtulaſti. Sed illud p̄ce-
dit reſpectu eiuſdem eccleſię, de hoc p̄ Arch. 16. 7. nullus. Sed
ſi alius ꝯſtrueret vel dotaret capellam, ipſe bn̄ cenſeretur pa-
tronus ſimul cum ipſa maiori eccleſia, & vltimo modo dēt in
telligi lr̄a, ibi fundatoris aſſenſu. & finis huius gl. pro hoc 16
q. 2. Apoſtolicos, & q̄d ibi no. & iſte vltimus īntellectus vr̄ ma-
gis ꝯſonus lr̄æ, quam præcedentes, & pro hoc ī. q. 3. Et in hac
gl. ibi l. vlt. vide de iud. exhibita. notabili 3. Ibi, Prouidit Papa,
non apparet ex lr̄a, ꝙ fuerit ſpālis prouiſio. Ibi, vr̄ verius. Idem
Tan. & Hoſt. imo verior eſt ſolu. 3. vt nunc dixi: hęc autem 2.
nullo modo cōuenit lr̄æ. Ibi, ſed quid, hæc q̄ō pōt concerne-
re pri-

ADDITIONES.

a Dicimus poſſe. Adde gl. in verbo. potentia, in c. ſciſcitatus de reſcrip. gloſ. in verbo potent. in cle. ſæpe. de ver. ſig. Abb. in c. iuxta. in 1. no. de offi. or.
b De clauſula. ſi res ita ſe habet. Adde Car. in c. ſignificante, in 8. no. de offi. dele. Abb. in c. 2. ſecundo requiris, de ap. Bar. in l. prætor. la. a. ff. vi bon. rap.

Digitized by Google

eſt generale,per d.ca. cum inter.& pro prædictis eſt quod plene de deci.cum contingat.& pro hoc etiam Ꝭ.qō.4. Et in hac glo.ibi,eccleſiæ.vbi de hoc,& de re.do.conſtitutus.Ibi,ſuſtentari,alias,vt dicit Hoſt.potior eſſet ipſius cauſa.de paroch. c.1. de ma.& obe.c.1.Ꝭ.c.proxi.de offi.ord.pręſenti.lib.6.C.de ſerui.pręſes,& facit Ꝭ.q.2.Ibi c.1.de hoc eo.ti.ſ.de re ec.non alie. c.1.lib.6.Ibi,ex illo §.melius,& §.cum addit.& §.cum autem. Ibi,capitulorum,& pro epiſcopo facit Ꝭ. de exceſ.præla. ſicut vnire. ſed illud,ſicut,nō ponit ſicutiſſime.Vin.Quæro,qa hic dr̃ prouētus villæ aſſignatos capellę: an aſſignabunt oēs.Inn. intelligit ꝙ aſſignabuntur prouentus ſpirituales, non autem campi:vel alia bona quæ hēt eccleſia matrix in ipſa villa.Hoſ. dicit,ꝙ quia ipſe epiſcopus eſt ordinator ſpiritualium,& temporalium 10.q.1.c.1.& per totum,ſi videt periculum imminere,præponet ſpiritualia temporalib.10.q.1.præcipimus,nō obſtante ꝯdictione rectoris,vt ſequitur,multominus laicorū de re.ec.non alie.ca.fin.vult dicere,ꝙ ex cauſa poteſt aſſignare omnes prouentus,hoc tamen ſ̃m Ho.non faciet ſine conſenſu capituli,de don.paſtoralis,ad fi.quod ſi de facto, ex quo nō poteſt.intimet Papæ,ad quem pertinet communib.vtilitatib. prouidere. infra ti.primo,aduerſus. Puto eſſe de mente huius literæ id quod dicit Innocent. Nam prouentus agrorum qui ſunt in villa non dicuntur prouentus villę,ſed prouentus ſpirituales prouenientes ex iuribus parochialib.in villa,bene ſunt villæ.& pro hoc bene facit litera ibi,obuentiones eccleſiaſticas,ex cauſa tamen fieri poſſet id,quod dicit Hoſt.cum poſſit epiſcopus ex cauſa ius vnius eccleſię dare alteri:vt dixi in 3.cōtrario. Secundo quæro,ad quid refertur illa clauſula, quę eſt in litera.Si res ita ſe habet,Hoſti. dicit ꝙ ad omnia ſuperiora. de reſcripti. olim,niſi periculum animarum immineat:quia tunc ſolum reſpicit primum reſponſum capituli. Et ex hoc uidetur uelle,quod quando imminet periculum, cōſtruetur capella,& aſſignabūtur ei redditus uillæ,etiam ſi eccleſia matrix ſubtractis illis redditibus non abundet.Sed contra facit litera ibi,conuenienter,quod hic dicitur in gl.2.ſed Hoſt. dicit hanc corrigendam in caſu,in quo,niſi fiat, imminet periculum animarum:ut ſi propter id populus ſine confeſſione uel ſacramentis decederet:& tunc ſecundum Hoſtiē.prouidebit epiſcopus cogendo populum, vt prouideat capellano, de ſimo.cum ſit,cū cōcor.quos ſi paupertas excuſat,coget abbatē uel propoſitum cui ſubeſt eccleſia,quo ad temporalia. ar.70. diſt. ſanctorum, de præben. epiſcopus,& ſi eos excuſat paupertas,prouidebit de menſa ſua.ſi aliter non poteſt infra cap. fin.nec de hoc timeat accuſari 12.qō. 2.aurum, & ſi nec fieri poteſt:quęret ſibi capellanus victum ex artificio.91.diſtinct. clericus,primo,& ſecundo,& dicit hoc iungendum in ſumma.Dic,quod prædicta non contradicunt ei,quod dr̃ in d.gl. 2.unde dic,ꝙ qn̄ imminet periculum animarum,prouidebit illi capellæ de bonis matricis eccleſiæ,ita tñ,quod ipſa matrix dicit Inn.ꝙ eccleſia matrix percipiet,non ratione iuris patronatus:ſed ratione parochiæ,quod no.ex his no.ꝙ eccleſia matrix non hēt ius in capellis determinatum a iure communi,ꝙ no.Inno.de excep.cum venerabilis.Ex hoc etiam no.ꝙ eccleſię matrici non competit hoc ius præſentandi ex eo, quia capella ſit in ſua parochia: imo hoc reſpectu potius ſpectaret collatio de iure communi ad epiſcopum,de hæt.cum ex iniūcto.in fin. Sed competit eccleſiæ matrici ius patronatus:quia de redditibus eius capella dotatur: & hæc faciunt ad ſequen-
7 tem quæſt.† Quinto quæro,an capellæ teneant̃ ad ſubueniendum plebi ad reparandam eccleſiam matricem. Fredericus conſi.217.ꝙ ſic,multis rōnib. & hoc epiſcopo mandante, ēt ſolo,qui etiam poteſt ex cauſa res vnius eccleſię dare alteri:vt ſ.in 3.contrario: vnde etiam exigit a qualibet eccleſia charitatiuum ſubſidium, hoc dicit procedere ſi quarta fabricæ non ſufficit,quod dic vt ibi per eum.

A D D I T I O.

a Matrix eccleſia. Adde quæ dicatur eccleſia matrix vide glo. in verbo matricem,in clem.1.de ſent.excomm.tex.in cap.venerabilis.de verb.ſig. Abb.in c. ex parte S.de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici tenentur ad fundandas eccleſias de nouo.*
2 *Clerici non tenentur ad reparationem eccleſię,niſi de his quę ſuperſunt eis.& num.4.*
3 *Clerici debent de ſe dare bonum exemplum.*

De his. Parochiales.h.d.gratia exempli.Nam idem de alijs,ſ.c.j.Inſtructionem:alias inſtitutionem.ꝙ facit ad id quod dico Ꝭ.in j.ꝯtrio. Cęteri quorum eleemoſynas
1 ad hoc requirunt:vt dixi ſ.e.c.j.† No.ex verbo Inſtitutionem. ſ̃m Inn.ꝙ clerici tenentur ad fundandas eccleſias de nouo,& hoc ſi populi creſcunt.ſ.e.prox.Ꝭ.e.fi.Idem ſ̃m Hoſt. ſi ſubſit alia cā iuſta,& hęc ſunt vera. tñ ſi hēs in lr̃a inſtructionem,vt
2 hr̃ communiter,non omnino colligitur hic.† Secundo not. ꝙ clerici non coguntur ad reparationem eccleſię niſi de his, q̄ ſuperſunt eis,de hoc ſ. c.pxi.q.2. Non.n.tenent ſubtrahere ſuis neceſſitatib.vt erogēt in pias cās,ſic intelligit Hoſ.16.q.j. c.vlt.in prin.dēt.n.quis erogare pauperib.q̄tum pōt,& non vl
a tra.87.di.c.1.Sic & libertus patronum a alere dēt,cum ſibi ſupereſt

A D D I T I O

a Libertus patronum. Adde glo.in verbo ad inopiam.in c.quicunque.el.2.16. q.7.Bar.cępo.veron.in conſilijs criminalib.conſi.40.incip.Lucius Titius.

Digitized by Google

ibi,vnio.& ibi no.ꝙ ſi eps ꝯſueuit recipere quartā fabricæ ſpē
reparationis non pōt illam cedere.Ibi,c.vlt. vbi ſi prælatus cū
maiori parte capituli ſtatuit de quota certa reddituum danda
fabricę indigenti,minor pars illud ſequi tenetur.Ibi,Pontifi-
ces.per quod c.dicit Inno.ꝙ quando fabrica non ſufficit,cleri
ci tenentur de proprijs bonis conferre.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia ſecularis ad ſtatum regularem reparari poteſt ſine præiudicio clericorum.*
2 *Epiſcopus in aliena diœceſi non poteſt aliquid ſine conſenſu illius diœceſani.*
3 *Homines diuerſæ profeſſionis ſociari non debent.*
4 *Collegio nondum exiſtenti an poſſit concedi priuilegium.& 6.*
5 *Seruitus rei non enti imponi non poteſt.*

1 Ad udientiam. †Secularis eccleſia ſine præiudi-
cio clericorum ad ſtatum regu-
larem poteſt reparari. Et collegio quod nondum eſt:priuile-
gium non confertur.habet duo dicta. Secundum ibi.§.licet.
Prima ſubdiuitur. Primo exauditur ſupplicatio epī. Secundo
ponuntur duo ad hoc requiſita,ibi.Si tibi.& ibi,verum.Secū-
da ſubdiuiditur.Primo repellitur petitio epī.Secundo cā red-
ditur.Ibi,cum eccleſia ſecularis. Ordinare : volebat ergo eſſe
2 ordinator tanq̄ diœceſanus.No. † ꝙ eps in aliena diœceſi nō
pōt aliquid ſine ꝯſenſu illius diœceſani.15.q.5.c.j.de exceſ.pla.
ſicut.Secundo no.ꝙ oñ eccleſia ſecularis fit regularis,non co
guntur clerici ſeculares mutare vitam , ſed prouideant eis de
neceſſarijs.Ibi,vel alibi:de hoc J.tit.2.relatum.Opp.in primo
dicto,ꝙ indulgentia per Papā conceſſa epō fuerit ſuperflua,in
eo ꝙ indulget ꝙ poſſit eccleſiam ſecularem ꝯſtituere regula-
rem de ꝯſenſu diœceſani. Nam ēt ſine licentia Papæ hoc fieri
poſſet de licentia diœceſani,de exceſ.prçla.ſicut.11.q.c.antep.
Glo.pe.ſoluit,ꝙ indulgētia ꝓdeſt,vt inuitis clericis hoc poſſit
quod alias non poſſet.Idem Lau.Vin.Tan.& Hoſt.Glo. tñ in
d.c.antep.tenet ꝯriium:ſed primum approbat ibi Archi. quia
hic ponitur verbum.indulgemus,& ſic fuit hic indulgētia ꝙ
placet,ex eo quia hic non ſuberat cā neceſſaria, ſed volūtaria,
ꝑꝑ affectionem epī ad illam eccleſiā,de qua vocatus fuerat in
epm:ſed ſi ſubeſſet cauſa neceſſaria,non requireretur Papę li-
centia d.c.antep.J.ti.2.relatum.vel quoad ꝯrium,dicit Io.An.
ꝙ indulgentia Papæ operatur hic ꝙ non requiritur ꝙ diœce-
ſanus licentiam tribuat:ſed tātum ꝯſentiat:& tūc eps de quo
hic,hoc.faciet authoritate Papæ:hæc aūt ſunt diuerſa , facere
ſeu committere,& ꝯſentire.ſimile ꝙ dixi de foro comp.ſigni
ficaſti.de pœni.oīs.§.ſiquis.q.j.& quod no.de ele.c. pe. in fi.li.
6.pro hoc de reſcr.ſi pro re.eo.li.& hęc litera ibi,deſideras or-
dinare:non dicit ordinari. Item,qñ diœceſanus haberet com
mittere vel indulgere requiritur ꝯſenſus capituli, d.c.antepe.
qui non eſt hic neceſſarius,quæ ſolutio vera eſt: ſed ēt prima
ꝓcedit intelligendo vt in ea dixi,& melius conuenit literę.Se
cundo op. in eo ꝙ mādat neceſſaria ꝓuideri clericis in eccle-
3 ſia,ēt poſtq̄ fuerit regularis:†quia homines diuerſæ ꝓfeſſio-
nis ſociari non debent.16.q.vlt.in noua.Gl.a.ſoluit,& forma-
lius dic,ꝙ hoc operatur priuilegium.Item,iſti non erāt in ec-
cleſia tanquam ibi perpetuo intitulati:& ſic non ſociabuntur
cum canonicis regularib.qui non habebunt vocem in colle-
gio;ſed tollerantur vt ibi habeant neceſſaria:& ſm Hoſt.non
in perpetuum;ſed ad tp̄s tolerantur.ꝑ hoc quod dixi de teſta.
Ioannes:in 2.ꝯrio.Et in hac gl.ibi honeſtius:ſm Lau. cui oēs
ꝯcordant.Ibi,indulgentia ſm Da.& Tan.Ibi,ſunt ꝑſonæ.vide
de iud.dilecti.ꝯrio j.Tertio op.ꝙ collegio nondum exiſtenti
4 poſſit ꝯcedi priuilegium.† ff.de ſer.vrb.præd.ſi ſeruitus. §.fu-
turo.Glo.vlt.ſoluit,ꝙ non conſtituitur ſeruitus ædificio futu
ro: ſed pōt quis obligari ad eam conſtituendam cum erit ędi
ficium,& idem no.32.q.2.ꝙ vero,& hoc ēt vř ſentire Io.An.
in fi.literæ,ibi,priuilegium. dicit.n. ꝙ priuilegium nō potuit
ꝯcedi,ita.ſ.ꝙ in inſtanti vires haberet: vel ſm Inno. ideo non
conceſſit Papa priuilegium futuræ eccleſiæ:quia non ſubito,
tus ſup non ...
cum Marthæ.§.quæſiuiſti.Sed priuilegium poteſt ...
ſonę reſpectu rei futurę. Sicut obligat ſe quis ad conſtituen-
dum ſeruitutem rei futuræ:& ſic potuiſſet ꝯcedi epō pro ec-
cleſia ꝯſtruenda:ſed hoc non eſt ſolitum fieri, vt proxime di-
5 xi.Et pro hoc,ꝙ non poſſit imponi ſeruitus † rei non enti:qa
rei non enti non poteſt acquiri.de re iudi.abbate.poſt prin.li.
6.vbi donatio facta monaſterio conſtruendo nō tenet.Item,
in eo,ꝙ in ſolutione Io.An.dicit,ꝙ hic fuit conceſſa licentia
ſub ꝯdōne.putat ipſe Io.And. ꝙ ſi Papa ꝯceſſiſſet pure licen-
tiā,forſan,dediſſet priuilegia extunc valitura , & dicit ſe dice-
re forſan:quia etiam in pura conceſſione poſſet vrgere ratio
prædicta,ꝙ poſſet priuilegium eſſe fruſtratorium. l. cum or-
dinatio illa non fieret per mortem vel alium caſum impedi-
ta. Et in hac glo. vlt.ibi,qdam referunt. hanc & duas ſequen-
tes vide de reſcri.c.fi.ꝯrio 7.Ibi,ſolue, iſti:ſm Lau.ibi.§.an ea
ſtipulatio.vide de pœnis,ſuam,ꝯrio 1.vltra medium. Quarto
opp. ad prædicta.ff.de ali.& ciba.lega.ſeruos. Solu.aliud in le-
gato : quia eccleſię conſtruendæ bene poteſt legari, & poteſt
etiam hæres inſtitui , ſicut inſtituitur poſthumus etiam alie-
nus.ff.de libe.& poſth.Gallus,§.ille caſus,de leg.1.l.pen.& de
hoc in eadem l.ſeruos,per Bar. Ratio diuerſitatis,quare nō ac
quiritur rei non exiſtenti,& tñ legatur,& hæres inſtituitur: eſt,
quia in ꝯctu requiritur perſona cum qua quis loquatur, poſ-
ſet tñ donari alicui ſi ſe obligaret ad dandum eccleſię poſtq̄
ꝯſtructa fuerit,per id,quod dixi in præcedēti ꝯrio. hæc faciūt
ad ſeq.qō.Quęro,dominus † Pileus Cardinalis Rauen.depo-
6 ſuit Venetijs decem millia ducatos,pro collegio cōſtruendo
Bonon.Deinde volebat conſtruere Paduæ:conſultum fuit ꝑ
multos doctores hoc poſſe:quia non poterat dici ius acquiſi
tum collegio nondum exiſtenti,per ea quæ dixi in duob.pro
ximis ꝯrijs.Secundo quæro,an eps de quo hic,poterit dare de
ſuo iſti eccleſiæ,& quantum.Goff.ꝙ ſic,& ꝙ dare poterit qn
quageſimam reddituum eccleſiæ ſuæ , dummodo illi graue
damnum non inferat.12.q.2.bonæ,dona. Apoſtolicæ.Hoſti.
dicit,ꝙ non poterit dare quinquageſimam:ſed centeſimā.ꝑ
eadem iura.Io.An dicit, ꝙ neutrum dare poterit,cum eccle-
ſia non ſit in diœceſi.quod requiritur,vt in illis iuribus. Diœ-
ceſanus vero hoc poſſet.& ſic forte intellexerunt prædicti,ꝙ
placet.Non poterit ergo vti conceſſione illorum iurium.ſed
alias de ſuis obuentionibus conferre poterit,tanquam domi
nus fructuum:vt dixi de pecul.c.fi.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus poteſt nouam eccleſiam ędificare propter indigentiam populi,non obſtante iuramento de rebus eccleſię non alienandis.& nu.2.*
2 *Iuramentum de non alienando an comprehendat alienationem licitam.*
3 *Prohibitus alienare an poſſit ad tempus vendere vel pignorare.*

1 Tua. †Non obſtante iuřo de reb. eccleſię non alienādis.
pōt eps ꝑꝑ indigentiam populi ędificare nouam ec
cleſiam. Primo ponit dubiū.Secūdo illud remouet,ibi,frater
nitati.ꝑſtitiſſe.ſhoc non exprimit in forma de qua deiuretur.
ego N.ſed vnū ius ꝑ aliud ſupplet.oratorijs.eccleſias & baſili
cas.Quęro,q̄ fuit rō dubitādi.Sol.rō exprimitur in litera. du-
bitabat.n.ne ꝑꝑ nouas eccleſias deſtrueret cathedralis, & per
ꝯñs ꝑiudicaret ei, ꝯ id ꝙ iurauerat dę nō alienādis reb. eccle-
ſię.Sed gl.2.dicit ꝙ trepidauit ille vbi nō erat timor:vel dic,ꝙ
trepidauit ex eo,qa fundās eccleſiā tenet ad dotē.de ꝯſe.c.c.vel
alia.cū ſit. Ab.vel ſm Pet. dubitauit eps de aliqua eccleſia ſibi
ſubiecta ne dānificaret ob eccleſiā nouā.ꝑ hoc lřa ibi,eccleſia
ꝯmiſſa.de viſu pal.c.i.ꝙ non ꝓcedit, tū qa noie eccleſię ꝯmiſſę
epō intelř de cathedrali.de ver.ſig.cū clerici.tū qa nō ꝓcede-
ret dubium de iuřo.Item nō ꝓcedit 2.cōſio, ꝙ timuit ꝑ do-
tē:qa nō ꝯuenit lřę,ibi,ne eccleſia deſtitui videat.Prima ergo
cōſio verior:nec fuit inanis timor , qa bonarū mentiū &c. de
2 obſer.ieiu.ꝯſiliū.§.cū aūt.Secundo quęro, de iuřo a ꝙ pręſtāt
hodie pręlati,qui iurant non alienare Romano Pontifice in-
conſulto,

A D D I T I O.

a De iuramento. Adde Archiep. Florent.in 2.parte ſuę ſummę.ti.10.c.4.

Digitized by Google

a Prælatus qui iurauit. Adde Archi. in c. abbatibus. 12. q. 2.

De immunitate eccleſiarum Rubrica.

Viſo de eccle. ædifi. & reparandis, quia ipſe non debent premi oneribus, quibus res laicorum premuntur, ideo &c. Goff. de materia. 13. q. 4. 16. q. 1. generaliter: cum legibus ſequentib. 23. q. vl. quamuis, vſque ad §. ſe. facit. 42. diſt. non oportet, vſq; ad fin. 87. diſt. eos qui. cum duobus ſequentibus. Repetitur in 6. & in cle. Quæro, quid eſt dicere, ꝙ eccleſiæ ſint immunes, dicit Inno. ꝙ ſic dicitur, quia debent eſſe extra munia. i. officia vel munera. dicit Io. And. quaſi nec munus nec officium nec onus aliquod ſit eccleſijs a laicis imponendum. de hoc plenius dixi de ſen. excom. perpendimus. in repetitione.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo onerosa eccleſiis non valet.*
2 *Clerici an teneantur ad hoſpitium præſtandum. & nu. 3.*
4 *Eccleſiæ domos rumpere nulli licet ratione alicuius iuris ſibi debiti.*
5 *Canonicus non poteſt hoſtia rumpere pro intrando eccleſiam.*
6 *Canonicus an poſſit expellere aliquem de domo ſibi deputata pro ſua habitatione.*
7 *Dominus proprietatis poteſt rumpere murum qui fit ſuper ſuo.*

VT in domibus. In domib. eccleſię non dēt iudex laicus iudicare: nec hoſpitium exigere. Publicus .i. laicus. de fo. comp. ſi diligenti. miniſter. q. d. qcunq; iudex de maximo vſq; ad minimum. Pro conſuetudine. hic ſupple, hoc ſibi liceat. facit, ĵ. no. i. placitum. alludit vulgari, ſic. 15. q. 4. placita. Not. ꝙ
1 conſuetudo † oneroſa eccleſij non valet. de conſue. c. j. Op. ꝙ in eccleſia poſſit iudicari. 2. q. 2. c. ſi. Gl. 3. ſoluit, ꝙ placita ſecularia in eccleſia non ſunt tractāda, vt hic: eccleſiaſtica ſic, vt in ꝯrio: & hodie pceſſus & ſnīa iudicis ſecularis non tenet ſi ſit in eccleſia. e. ti. decet. §. ad hoc. li. 6. ꝙ ēt dico, ĵ. e. cum eccleſia, no. j. Sed quoad hāc literam dic, ꝙ non ſpāliter de eccleſia, ſed de domib. eccleſiæ: vnde quatenus intelligitur de domib. i. de ipſa eccleſia, peccāt ꝙ dixi: quatenus aūt intelligitur proprie, tunc proceſſus & ſnīa tenent: ſed puniendus eſt is qui grauat
2 eccleſiam in hoc. Secundo oppo. ꝙ † clerici teneantur ad hoſpitium præſtandum. 42. di. §. j. Glo. vlt. ſoluit, ꝙ non tenentur ex debito, vt hic, ſed ex charitate: vt in ꝯrio. Et in hac glo. ibi. l. 1. in fin. Ibi, vacatione gaudebitis nec hoſpites ſuſcipietis. Tertio oppono, quod imo ex debito. de cenſi. quanto. Solu. Goffred. quod contrarium procedit, quando ab initio fuit hoc onus impoſitum. pro hoc de iure patrona. præterea. & idem ſi quis in tantam C. vnde vi. vel incidit in edictum: de quo. ff. qđ me. cā. extat. de vi priuata creditores. Quarto quæro, ſi epiſcopus, vel alius qui habet iuriſdictionem in eccleſia, nō permittitur intrare. dicit Inn. ꝙ poteſt rumpere, & reſiſtentem repellere, d. c. olim. Quinto quæro, ſi nō habet iuriſdictionem, ſed ius in eccleſia, quaſi prælatus, & poſſeſſionem, vel poſſeſſionē tantum, dicit Inn. ꝙ ei etiam licet irrumpere, & ſuam poſſeſſionem defendere. d. c. olim. pro hoc de ſent. excom. dilecto. li. 6. & quod dixi de cenſi. venerabili. Sexto quæro, quid de ca-
5 nonico † qui non poſſidet eccleſiam, ſed canonicatum in eccleſia. dicit Inn. ꝙ huic non licet per violentiam rumpendo oſtia intrare domos eccleſiæ: quia eas non poſſidet, nec licet ſibi ius dicere. argu. dictæ. l. extat, & dictæ l. ſi quis in tantam, C. de his qui ad eccle. confu. denuntiamus, quod dic, vt ĵ. q. 8. pro hoc de præben. eum qui. ſecundo reſponſo. libro ſexto, & quod dico de arbi. ex parte, q. quinta. Septimo quæro, ſi eccleſia ſubiecta eſt alicui tanꝗ abbati. dicit Inno. ꝙ iſte etiam non poteſt per vim rumpere domos eccleſiæ: quia eccleſiam non poſſidet, licet in ea habeat ius ſubiectionis, arg. ff. ad l. aql. l. ſed & ſi quemcuque, & l. quemadmodum, §. 1. & 2. Octauo
6 quæro circa id quod dixi. ſ. q. 6. Pone, ꝙ canonico deputata eſt aliqua domus pro ſua habitatione, quam alius inuadit, dicit Innocen. ꝙ canonicus irruere poteſt, & illum expellere: quia ſibi licet vim vi repellere, & ſuam poſſeſſionem defendere, p iura præalleg. Nam nemini facit iniuriam. de ele. cum eccleſia. Nam & epiſcopus poſſeſſionē poteſt defendere per cenſuram eccleſiaſticam: vt nota. de cenſi. venerabili. Nono quæro ſi qs opponit ſe canonico, vel abbati, vel alij. venienti ad vtendum iure ſuo quod habet in eccleſia, dicit Inno. ꝙ poteſt illum per vim expellere, licet non poſſit domum, vel oſtium, vel ſepem ſimiliter frangere. Ratio diuerſitatis, qa quādo ſcio perſonā contradicētem mihi qui volo vti poſſeſſione mea, licet mihi defendere poſſeſſionē vim vi repellēdo: ſed ſi intro violēter poſſeſſionē, rūpēdo oſtia, vel ſepem: tūc dico mihi ius, quod non licet niſi in ſpecialibus caſibus notatis. C. quando liceat ſine iudice ſe vendicare, l. 1. & 2. cum concordantijs, de hoc per Hoſtien. in ſum. de re iudi. ſub rubrica. de ſententia, §. ſi quis debet, ſub. §. proprius, verſi. Item ratione rei, & ſequenti. Decimo quæro, an quod dictum eſt in proximis quæſtionibus, de eccleſia, & domibus eccleſiarum, procedat in rebus prophanis. Innocent. ꝙ ſic dicit enim, quod ſi quis dicit ſe hre ſeruitutem in fundo alterius, & eſt in poſſeſſione, ſi fiat murus

ADDITIO.

a An liceat violenter. Adde Inno. in c. venerabili. de cenſibus.

ſtandum;& de materia.ff.de noui ope, nun.de pupillo.§.me-
minisſe.quod vi aut clam.l.fi.§.ſi ad ianuam.

SVMMARIVM.

1 *Clerici tenentur ad cuſtodiam ciuitatis, maxime contra infideles.*
2 *Pater occidens filium pro defenſione patriæ excuſatur.*
3 *Murorum ad cuſtodiam omnes tenentur niſi ſint ſenes.*
4 *Clericus intereſſens bello ad defenſam ciuitatis, non fit irregularis.*
5 *Immunitas conceſſa a collectis ſeruari debet.*
6 *Priuilegium quibus caſibus non defendat priuilegiatum.*
7 *Immunitas ſub generalitate conceſſa, nulla facta ſpecificatione, nullus excuſat ab oneribus patrimonialibus.*
8 *Imperator poteſt concedere priuilegium immunitatis.*
9 *Priuilegium ad inſtantiam conceſſum quando non ſit ſeruandum. & numero 10.*
11 *Ciuis factus cum pacto quod non tenentur ad collectas, eſt tuendus.*

Peruenit. Legitur varijs modis: vt J.in tertio contra
rio.ſed prout ibi intelligo.h.d. Ad cuſtodiã
1 ciuitatis † maxime ꝯ infideles tenentur etiam clerici. Primo
ponitur dictum. Secundo ratio, ibi, quatenus: veſtræ: alias no-
ſtræ. Goff.& hæc communior,& approbatur in glo.2.modo;
illegitimo. No, pro vigilantibus ad cuſtodiam patriæ. de hoc
in glo.vlt.& facit.ff.de off.præfe.vigilum,l.1.2.& 3.pa r a.n,n,
quiſque defendere debet.23.q. viij. omni tempore. pro cuius
2 defenſione † excuſatur pater occidens filium.ff.de relig mini
me.Goff. Et ex hoc no.contra dormientes in ſcholis, de offi.
primice.c.primo.Hoſt.& in hac glo.ibi. Nam reipublicæ in-
tereſt quam plurimos ad cauſam ſuam defendendam admit-
tere,& loquitur cum opus ſit publico; quia in quilibet ciuis
denuntiat. Oppono. ꝙ non teneantur omnes ad cuſtodiam
3 murorum. C.de tut.ſi vltra.Glo.3.ſoluit ꝙ † tenentur omnes
niſi ſint ſenes: vt in contrario. An aũt ad inſtructionem mu-
rorum teneatur eccleſia. dico J.eo, non minus.q.6. Et in hac
glo.ibi, ſi vltra, maior 70. perſonalibus muneribus non grauã-
tur. Secundo oppono ad idem.12.q.2.eccleſiarum ſeruos. Gl.
eadem ſoluit, ꝙ hic ſpeciale, ſubaudi propter nimiam neceſſi
tatem, J.eo.non minus. Gof.& de hoc de offi.archid.manda-
mus. Et in hac glo.ibi, ſeruos, vbi de hoc per Archi. Tertio op
pono ad idem, J.eodem, non minus, Sol.quidam intelligunt
hoc c.in ciuitatibus quæ ſunt de temporali dominio eccleſiæ
ſicut eſt ciuitas Terracina: cuius epiſcopo Papa hic loquitur:
ſed contra hoc eſt: quia decretales debẽt eſſe communes om
nibus.de conſtitu.c.j.& fina. Secundo modo legitur ꝙ proce
dat quando infideles impugnant terram, tunc enim nemo a
cuſtodia excuſatur: vt hic,& 23.q.3.igitur ſæpe,& c.ſequenti-
bus, pro hoc quod no. Inno. J.c.non minus, vbi dico.q.5. Ter-
tio legi poteſt generaliter, quãdocunq; terra impugnatur ab
hoſtibus etiam non infidelibus. Nam litera loquitur genera-
liter:& hoc vr̃ ſentire Inno.dicens hoc quod hic dr̃ habere lo
cum & eſſe ſpeciale vbi eſt timor communis & ſubitus & im
prouiſus,& ſic ſummaui,& pro hoc eſt quod dr̃: pugna pro
patria:& ſic eſt iuſtum bellum, ex quo infertur, ꝙ ſi clericus
4 † intereſt tali bello ad defenſam ciuitatis, licet aliquis ibi mu-
tiletur vel occidatur ab alijs: clericus tñ non eſt irregularis. de
* homici petitio.& quod ibi no.& ſic conſului.* Quæro, ſi do
5 minus † temporalis dat immunitatem ſubdito ſuo, ne tenea-
tur ad collectas: ſi poſtea imponitur collecta, vr̃ tuendus. arg.
25 q.3.c.j.& 2.2.diſt.priuilegia.C.de inoff.teſta. l.fi. circa me-
dium, ibi, ſed prior quæſtio erat. debent.n.priuilegia ſeruari.
de priui.dilecti.porro, recipimus: alia eccleſiaſticus ordo con-
funditur &c.11.q.1: peruenit. C.de va.mu.l.vna.lib.10.ff.de iu
re immu.ſemper.§.fi.C.de excu.tuto.placet.lib.10. Item, om-
nes talliæ generaliter ſunt damnatæ: contrario abuſu non ob
ſtante, in Auth de eccl.titu.§.ad hæc ſancimus.& vt nulli iudi
cum.§.nulli vero,& in l.Frederici hac edictali.§.illicitas,& l.
ad decus,& decorem.§. Item nulla communitas, de quibus
no.de iud.clerici. In ꝯtrium, quia quod omnes tãgit &c. vt hic,
& de precibus imperatori offere, reſcripta, ...
6 Nam & in talibus priuilegiũ † non defendit aliquem, etiam ſi
conſenſerint vicini. C.de decurio.vacuaris.li.10.facit de bonis
vacan.l.j & de peti.bonorum ſublat.l.j.& maxime ſi priuile-
giatus ſemel ſoluit, vel ſoluere promiſit poſt impetratum pri
uilegium.ar.ff.de cond.indeb.ſi quis perpetua,& l.ſi non ſor-
tem.§.indebitum,& § qui filio. C.de tranſa.quamuis, ſi certũ
pet.eo quod, de contrah.emp.non idcirco.melius.ff.de bono.
poſ.ſm. Tan.l 1.§.ſemel.de aqua plu. arcen.in diem. de fidei-
com.lib.quidem.quod me.cã, videamus.ff.de depoſi. ei apud
quem.§.fina.C.de remiſ.pig.l.fin.quorum lega.l.j.§. prodeſt;
optime facit. C.de his qui mu.publ. ſponte ſuſcipiunt,l.1.lib.
11, vbi de tacita renunciatione plura notantur,& de pſti.cum
acceſſiſſent.de priuil.ſi de terra,&c. accedentib. Item, immu-
7 nitas † ſub generalitate conceſſa, nulla facta ſpecificatione, nul
lum excuſat ab oneribus patrimonialibus ſuper portandis. C.
de mune.patri qui immunitate.de iur.immu. per totum.lib.
10.ſed ciuilia munera. ſ. perſonalia patrimonialia, vel mixta,
quæ etiam ciuilia dicuntur.ff.de mu.& hono.l.fin.pro modo
facultatum ab omnibus ſubeunda ſunt, vt ſtatim, J.dicitur.
Nec in talibus prodeſt præſcriptio, quominus æqua cunctis
præbendorum ſumptuum neceſſitas imponatur. C.de operis
publi.l.j.& l.præſcriptio & l.omnes, in fi. Ciuilia enim mune-
ra p modo fortunarum ſubeunda ſunt oĩb. quo facilius obſe-
quijs publicis pareatur. C.de mu.patri.l.ciuilia.& l.munera.l.
fi.lib.10. Nec iuri publico, vel priuatorum pactionib.derogaĩ.
ff.de pac.ius publicum, l.inter debitorem.in fi. de fo.compet.
ſi diligenti. Hoſtien. pro ſolutione præmittit, ꝙ omnes ex-
actione,& talliæ generaliter ſunt damnate per iura noua,&
maxime quantum ad eccleſias, inf ca.non minus,& ca.aduer
ſus de hoc per eum in ſumma.eo.§.& a quibus muneribus,
qui ergo alias licitas aſſerit hoc probare tenetur, vel per legẽ,
vel per ſenatuſconſultum, vel conſtitutionem principis, ex
cauſa;& ſpecialiter impetratam. C.de ſuperindictis.l.vna lib.
10.vel per conſuetudinem diutinam. C.de canone largitiona
lium titulorum, præcipit,& de auro coronario, l.vna lib.10.&
in l.Corradi.10.colli. de non alie.iudi.l.hæc lex. Hoſtien. ſed
hæc rubrica non habetur in compilatione feudorum qua vti
mur, forte fuit in antiqua. Io.And.& hæc procedunt inter lai
cos: eccleſiæ vero,& eccleſiaſticæ perſonæ legibus ciuilibus
non aſtringuntur, de conſti.eccleſia: nec conſuetudine, quæ
non tenet tanquam oneroſa eccleſiis. de conſue.ca.1. Ex hoc
8 ad quæſtionem, dicit Hoſtien. ꝙ imperator † poteſt concede
re priuilegium immunitatis, cũ ſit ſolutus legibus ff.de legi.
princeps C. de leg. digna vox.& ipſe ſolus eſt mundi domi-
nus, ff.ad l.rhodiam, deprecatio. C.de quadri.præſcri.bene a ze
none,& eſt ſolus per quem neceſſe eſt reipublicæ conſuli,&
cui datum eſt ius, vt quodcunque conſtituerit ratum ſit.ff.de
origini.l.2.§.nouiſſime.in fi.ſecundæ col.& ſolus habet pleni
tudinem poteſtatis, quamuis & multi alij inferiores ſibi ap-
proprient vſurpande: vt not. qui filij ſint legitimi, per venera-
bilem, de priuileg.ſane. & de alij principibus dicit, ꝙ etiam
poſſunt concedere talia priuilegia: vt legitur & notatur de of-
ficio archipresby.c.fi.de reſtit.in integrum, auditis. de religio.
do.conſtitutus. ſed hoc caſu prætextu talium priuilegiorum
non eſt vniuerſitas oneranda. vnde ſi locus conſueuit dare cẽ-
tum libras,& dominus conceſſit alicui immunitatem, tanto-
minus recipiet ab vniuerſitate; alias cõtingere poſſet, ꝙ ſi pri
uilegiaret multos, alij nimium grauarentur, ſi tenerentur ad
totam ſummam:& propter hoc grauamen, dicit Hoſt. ꝙ ẽt
9 ſi contingat ex priuilegio principis † vniuerſitatem nimium
grauari, non erit ſeruandum priuilegium ad inſtantiam con-
ceſſum: imo etiam ſi motu proprio conceſſum ſit, poterit re-
curri ad principem qui prouideat. de decimis.ſuggeſtum. ſed
modicam

ADDITIO

* Conſului. Adde quod conſilium 19. inc.p. Redemptoris noſtri numero 1,& 2. A.a.

ca.pp.Glo.ſoluit intelligendo de ruſticis glebæ aſcriptis . pro hoc in Auth.de quęſtore.coll.6.ſecus ergo in hominib. liberis,de quib.de ſer.non or.c. ſi. & de diuerſis generibus hominum per Hoſt.in ſumma de natis ex libe.ven.§.in quib. Et in
a hac gl.ibi cum ſatis, inhumanum eſt terram aſcriptitios a habentem ſuis quodāmodo membris defraudare,cum olim in alij terris &c. Ibi, omnes omnes præſides cogunt aſcriptitios fugitiuos vel colonos cenſitos redire ad antiquos penates vbi cenſiti ſunt.

ADDITIO.

a Aſcriptitios. Adde glo.de iſtis aſcriptitijs.in cap.generaliter. 53.diſt.

SVMMARIVM.

1 *Ignorans minus peccat quam ſciens.*
2 *Onera eccleſiis imponi non debent.& nu.15.*
3 *Eccleſia non tenetur ad foſſata.*
4 *Bona clericorum gaudent eadem immunitate cum bonis eccleſiarum.*
5 *Bona clericorum ſunt pauperum.*
6 *Monitio debet præcedere excommunicationem.*
7 *Caſus in quo fertur excommunicatio ipſo iure.*
8 *Clerici an teneantur ad tributa.*
9 *Eccleſia ad quę munera cogi non poſſit.*
10 *Eccleſia an teneatur ad munera honeſta.*
11 *Angaria vnde dicatur.*
12 *Eccleſia tenetur ad munera pro poſſeſſionibus,*
13 *Munera quæ conſiſtunt in ſumptu & periculo miniſtrantis an dicantur patrimonialia.*
14 *Munera extraordinaria quæ ſint.*
16 *Eccleſia an teneatur ad refectionem itinerum.*
17 *Eccleſia an teneatur contribuere in aduentu principis.*
18 *Munus dicitur tribus modis.*
19 *Munus patrimoniale quid ſit.*
20 *Munus patrimoniale, quod imponitur rebus non intuitu perſonæ triplex eſt.*
21 *Munus quid ſit.*
22 *Munerum partitio.& 23.*
24 *Appellatio non datur a correctione & canone.*

Non minus. Laici collectas imponentes eccleſijs, vel clericis:vel iuriſdōnem eorū vſurpantes,ſi moniti non deſiſtūt,excommunicati ſunt cum ſuis fautorib.pōt tñ ēps cum clero eis in neceſſitate præbere ſubſidia. Primo ponitur exceſſus.Secundo ꝓuidet.ibi,quocirca.Et ibi.Primo ꝓuidet ꝓhibendo:& pœnam ꝯminando.Secundo

6 de hoc in gl.pe.& ī.q.6.†Decimo no.ꝙ excommunicationē
7 dēt præcedere monitio.de hoc in gl.vl.Vndecimo no.caſum in quo fertur excommunicatio ipſo iure.& dicit Pe.ꝙ iſte eſt caſus ſpālis qui non habetur alibi,niſi ī.de rap.ex communi. ſed vide ꝯcor.iuris noui,de quib.ibi.Duodecimo no.ꝙ fauto-
8 tes puniuntur ſicut agentes.de off.deleg.c.j.Op.ꝙ † clerici teneantur ad tributa.23.q.8.tributum.Gl ar.ibi.Argumentum ꝯ,format hoc ꝯtrium,& alia,& ſoluit:& de hoc ī.q.2.3.5.6.7. & 8.Et in hac gl.ibi,ad inſtructiones,ibi dr̄ ꝙ eccleſia tenetur ad refectionem itinerum & pontium:qa nō ſunt munera ſordida.de hoc,ī.q.6.Ibi,placet.cano.16.q.j.Ibi,de his clerici poſſeſſores ꝑdiorum tributa ſoluūt.Ibi,Imperatore.vide de deci. commiſſum no.2.Quęro,qa generaliter hic ꝓhibet eccleſias
9 † cogi ad foſſata,expeditiones,vel talia munera:ad quæ.So.Inno.ꝓſequitur,& eius gl.primo expediam,deinde,ī.q.7.formabius diuidam iſta munera.Inn.dicit,ꝙ eccleſia non ſubit ſordida munera,ſicut calcis coquendę,vel arenę fodiēdę. C.de ſacroſan.ec.placet.nec hoſpitia,nec indicta,ſiue alia munera extraordinaria.C.de epi.& cler.l.2.16.q.2.§.nouarum , & l.iuxta.Et de multis ſordidis munerib.hr̄.ff.de mu.& ho.munerū. vſq; ad,§.patrimoniorum.de honeſti aūt munerib.dic,vt in ſe. q.
10 & quæ ſint indicta dic,vt ī.q.9.Secundo quæro,qa dixi ꝙ eccleſia non tenetur ad munera ſordida:quid de honeſtis.dicit Inn.ꝙ munerum honeſtorum alia ordinaria : alia extraordinaria,& quę ſint ordinaria:& quę extraordinaria , dico ī.q.8. De ordinarijs vero dicit,ꝙ quædam ſunt angaria, q̄ alio noīe dicuntur munera ꝑſonalia.ſ.quę corporib.cum labore,& ſolicitudine fiunt:ſumptib.tñ alienis.ff.de mu.& hon.l.j.& l.munerum,vſq; ad §.patrimoniorum.Quædam perangaria, quæ ꝯſiſtunt in exhibitione operę cum ſumptu vel periculo miniſtrantis,& hęc non ſubit eccleſia.C.de epi.& cle.l.j.& 2.& l.pſbyteros.Et vr̄ Inn.velle,ꝙ nec ad angaria:nec ad perangaria teneatur eccleſia.Item idem Inn.hæc munera , quę ꝯſiſtunt in ſumptu & periculo miniſtrantis vocat ēt patrimonialia:& de hoc ī.q.4.& 8.Item,in eo ꝙ Inno.diſtinguit inter angaria, & perangaria,ꝙ angaria præſtantur ſumptu alieno : perangaria ſumptu pręſtantis.Glo.3.dicit totum eꝯ.verius ꝙ dicit Inno. licet qñq; vnum accipiatur pro reliquo, ſed quia perangaria denotat augmentum ſ. angariam . Ideo procedit diſtinctio Inno.

ADDITIONES.

a Et quæ dicantur angariæ. Adde text.& gloſ.in l.prima.C.quemadmodum ciuili mu.libro 10.
b Sordidum munus Adde Bal.in l 6.C.de cura pub.lib 10.
c Bona clericorum. Adde glo in verbo,obligata.in c.ex literis.de pig.glo.in c.ſimiliter.16 q j.Ant.But & Io.de Imo.in c.j.de conſue.
d Non fertur excommunicatio. Adde Cardin.in ca.cum eccleſia.in 2.notabili, infra codem.

Digitized by Google

de hoc.C.de curſu publico.angarijs.Et in hac glo.3.In fine.&
primum munus,ſ.angaria,eſt purum, & merum:ſecundum
vero,ſ.perangaria eſt mixtum.ff.de mun.& hono.munerum.
Io.An.& de diuiſione munerum,ī.q.7.& 8.Oppo.ad id quod
dixi eccleſiam non teneri ad angarias & perangarias. C.de ſa-
croſan.eccl.neminem.Solu.Inno.ꝙ ibi non dr̄ ꝙ eccleſia ſol-
uere debeat angaria,vel perangaria:ſed ꝙ nemo excuſatur ēſi
poſſeſſiones pertineant ad eccleſiam,quod intelligit Inno.de
ruſticis & colonis poſſeſſionum eccleſiæ,qui non excuſantur
in aduentu principis,vt ibi:ſed clerici ſic.Ipſi etiam ruſtici &
coloni eccleſiarum,extra caſum prædictum,angarijs & peran
garijs non fatigantur.C.de epiſ.& cle.omnes.12.q.2.eccleſia
rum:vel ſm Inno.ſpeciale in aduentu principis, vt angaria &
perangaria præſtet eccleſia,dummodo ad ſordida munera nō
cogatur:& hęc verior,& conſonat illi textui:tamen pręcedēs
mitior,& pro vtraq; eſt,ī.q.6.Tertio quæro,præſuppoſito ꝙ
eccleſia non teneatur ad angaria vel perangaria:vt in quæſtio
ne præmiſſa.quid ſi eccleſia habet poſſeſſiones,rōne quarum
dēt perſonale munus vel patrimoniale,vel militare:puta exer
12 citus,vel quid ſimile. Dicit Inno.ꝙ hęc præſtabit eccleſia.ar.
18.diſt.ſi epūs.23.q.8.ſi vobis,& c.ſępe, ff.de pub. Imperatores.
Dicit tamen Inno. ꝙ eccleſia non ſubit iſta tanquam mune-
ra:ſed quia ex pacto, vel alias ad ea præſtanda obligata eſt,dic,
vt quia tenet rem ad hoc obligatam.pro hoc de deci.paſtora-
lis.Quarto quæro,in eo quod dixi ſ.q.2.ꝙ munera quæ conſi
ſtunt in ſumptu & periculo miniſtrantis vocantur patrimo-
13 nialia.† An hoc ſit verum. Inno.ꝙ ſic per l.j.§ patrimoniale,
ff.de mu.& ho.& l.munerum.§.patrimoniorum , & hęc ſm
Inn.ſubit eccleſia,præterꝗ̃ quoad dotē:& quædam alia de qb.
in glo.argu.ad fi.cum qua concordat Inno.qui ēt dicit,ꝙ hęc
ſubit eccleſia niſi ſint ſuperindicta. C.de epi.& cle.omnes.de
indictionibus,l.j.ff.de mu.& hono.l.munerum. 11.q.j.tribu-
tum.Ad idem.C.de exac.tribu.ſi diuina.C.de mune. l.profeſ-
ſio.& l.fi.lib.10.Et quid ſint ſuperindicta.dico ī.q.9. & de his
ſuperindictis dicit Inno. ꝙ ab eis immunes ſunt clerici vxo-
res & liberi.16.q.j.§.nouarum.d.l.omnes:niſi ſit neceſſitas,ſ.
eod.peruenit. Et in hoc quod dicit Inno.eccleſiam teneri ad
hæc munera.videtur contradicere ei quod dixi poſt eum.ſ.q.
2.ſed ibi intelligit de muneribus perſonalibus,hic de patrimo
nialibus ſeu realibus,ad quæ tenetur eccleſia. de hoc, ī.q.6.7.
& 8.Quatenus autem dicit de vxoribus clericorum intelligit
de orientalibus. Occidentales enim non contrahunt matri-
monium.de cler.coniuga.cum olim.Item in eo quod Inno.
excipit dotem eccleſiæ,& quædam alia,de illis alijs Innocen.
enumerat quædam:ſicut ſunt decimæ, & oblationes, & alia
ſpiritualia,& manſus eccleſiæ,in quo fundata eſt eccleſia; vel
ſecundum alios,ex quo dotata eſt,de cenſi.cap.primo, & dic,
vt ibi.& facit.23.q.fina.ſecundum canonicam. Et dicit Inno.
quod ſi fundus prius erat tributarius,redimetur, & ſic tribu-
tum non ſoluet.14.q.6 competimus.de hoc in dicto cap.pri-
mo.Quinto quæro in eo quod ſ.q.2.facta eſt mentio de mu-
14 neribus extraordinarijs,†quæ ſint hæc:& an ad hæc teneatur
tur eccleſia.Ad primum dicit Gof. quod extraordinaria ſunt
quæ ſubito imponuntur,i.certis caſibus.de hoc,ī.q.8. & hæc
non ſubit eccleſia,niſi in caſu qui ſequitur in litera.ibi , niſi.
Item ſecundum Goffredum, eccleſia non ſubit munera ſor-
dida,vt hic, & 16.qō.prima. §.nouarum,& de hoc ſ.q.prima,
nec perſonalia.C.de epi.& cleri.omnes. niſi in caſu ſ.eodem.
cap.pro hoc ſ.q.proxima.Onera vero realia ſoluit eccleſia, vt
in iuribus hic alleg.in glo.argum. & de his remittit Hoſtien.
vt ī.eadem q.in fin. Ad ſecundum dicit Innocen.quod extra-
ordinaria munera, quæ reſpiciunt pietatem,ſubit eccleſia.C.
de ſacroſanct.eccl.ad inſtructiones, & ſic dicit poſſe intelligi,
ſ.c.peruenit. & ex hoc videtur Inno. tenere ſecundam lectu.
quam ibi poſui:ꝙ ibi loquatur cum imputatur ciuitas ab ho
ſtibus fidei:& de hoc ibi dixi in ſecundo contrario.Ad hæc au
tem munera dicit Innocē. ꝙ non per ſecularem iudicem:ſed
per eccleſiaſticum ſunt clerici cogendi. de foro competen. ſi
diligenti.Extraordinaria vero, quæ tantum reſpiciunt publi-
cam vtilitatem,non ſubit eccleſia , niſi in aduentu principis,
eccleſia non eſt cog[...]
prędictum eſt.Sed pro ſuis negotijs,& pro miſerationibus per-
ionis ſic.87.diſt.c.2.18.diſt.c.1.Dicit etiam Innocen.quod ec-
cleſia tenetur pro principibus & ciuitatibus,ī.eodem,aduer-
ſus:quod intellige.vt ibi. Et in hoc vltimo videtur corrupte
loqui:& in aliquibus libris videtur dicere, ꝙ pro principibus
tenetur ciuitas;quaſi velit innuere,quod non clerus:qa aliud
clerus.de ſenten.excommun.ſi ſententia. lib.6. & hoc modo
intelligendo conſonat præmiſſis,& de hac materia. & de vita
& honeſt.cle.c.fin.de rebus eccl.non alienan.c.fina.& per Ho-
ſtien.in ſumma eodem.§.a quibus muneribus , vbi etiam re-
16 mitto,ī.q.8.in fine.†Sexto quæro,an eccleſia teneatur ad re-
a fectionem itinerum vel pontium.a Glo.penultima,quod ſic.
idem Vin.& Hoſt.Glo.vero.16.q.j.§.nouarum,tenet contra-
rium:ſed ibi loquitur de inſtructione murorum,ad quam nō
tenetur eccleſia.vt dicit illa glo.& idem tenet glo.C.de ſacro-
ſanct.eccle.ad inſtructiones.Sed quod eccleſia teneatur ad ta-
lia,& etiam ad inſtructiones murorum. facit. C.de operis pu-
blic.ad portus,& l.omnes.quod tenet Iac.de Are. & Ray.in l.
ad inſtructiones.ſed Iaco.Bu.ibi dicit hoc verum ſi talia fiunt
ex neceſſitate.Dicit Phi.quod tales contributiones ſine licen
tia Papæ fieri non debent,ī.c.aduerſus.& idem Ioan. And.di-
cens ſe non videre quod lex non ſolum fforum.ſed etiam co-
dicis, vel authenticorum poſſit conſtringere eccleſias ad ta-
lia,& remittit ad no. de religio.dom.conſtitutus,vbi dico.q.j.
17 Et ex hoc videtur inferendum,ꝙ eccleſia †non teneatur con
tribuere etiam in aduentu principis,& ſic ſublatæ erunt leges
illæ.C.de ſacroſan.eccl.placet,& l.neminem,& l.iubemus.pu
to tamen verius, ꝙ in omnibus caſibus in quibus reperitur
expreſſum de iure ciuili,eccleſias teneri, quod teneāt etiam
inconſulto Romano pontifice.nec obſt.ca.aduerſus:quia ibi
prouidetur contra grauamīna extraordinaria , ideſt quæ pro-
pter aliquod accidēs per principem ſecularem imponuntur:
alias ſi c.aduerſus intelligeretur generaliter de omnibus mu-
neribus,multę leges corrigerentur.ꝙ non eſt ſentētiandum.
arg.de ele.eccleſia.2.& c.cum expediat.lib.6.nam leges habēt
vim canonum ſi canon ſpāliter non ꝯdicit.de noui ope.nun.
c.1.Et ex hoc puto ſtandum huic glo.cum dicit eccleſiam te-
neri ad refectionem itinerum vel pontium.Itęm murorum,
ſi fiunt pro neceſſitate,vt proxime dixi ſm Iaco.Bu.Septimo
quęro, q[...]ia ſ.q.prima & ſecunda diſtinxi de muneribus an ſit
alia di[...]io.Dic quod ſic,& generaliter quo ad omnia mune-
18 ra.Dic,quod licet munus †dicatur tribus modis.ff.de verbo.
ſig.munus tribus quod dixi de ſent.excom.perpendimus.ta-
men quo ad propoſitum dr̄ proprie munus quod neceſſario
ſubimus,lege, vel imperio habentis poteſtatem.ff.de verbo.
ſign.munus proprie,& ſic munus eſt idem quod onus.Et ho
rum munerum quædam perſonalia:quædam patrimonialia:
quædam mixta.ff.de mu.& hono.l.fin.in prin. de muneribus
perſonalibus:quædam habent honorem annexum,& appel-
lantur honores.C.de mu.& in quo loco munera.l.vna.lib.10.
Quædam habent vtilitatem annexam , & appellantur ſordi-
da.C.de excu.mu.maximarum : quædam non habent hono-
rem nec vtilitatem , & hæc ſimpliciter appellantur munera,
dicta l.vna. De primis quæ habent honorem , eſt munus iu-
dicandi,ꝙ quis ſit iudex ff.de in ius vocan.l.2.C.qn̄ pro.non
eſt neceſſe.omnem honorem.de appel. vt debitus, quando-
que tamē tale munus quod dicitur honor non habet iuriſdi-
ctionem annexam.pro hoc quod no.de præben.de multa: &
hoc munus iudicandi non coguntur clerici per ſecularem iu
dicem ſubire,imo prohibentur,ī.tit.primo.ſed nec.De mu-
neribus

ADDITIO.

* conſului. Vide ipſum Cardinalem conſilio 144. incipien. ſuper thema-
te. B.S.

a Vel pontium Adde glo.in c.generaliter.16.q j. Cardin. in clem.j.in 18.q.de
vita,& honeſt.cler.

Digitized by Google

ſed extra rem: vt ſiquis præſtat annuatim certam quãtitatem
pecuniç rõne rei quam hẽt, de duob. primis modis. ff. de vſuf.
hactenus. §. pen. & de hoc triplici munere patrimoniali, an ec
cleſia teneatur. Dic ꝙ ſic, ſi referat obligata añquam pueniret
ad eccleſiam: alias ſecus. pro hoc s̃. q. 3. & hẽs de patrimonia-
21 lib. de mixtis † dic ꝙ munus mixtum eſt illud ꝙ hẽt onus cũ
ſumptu. ff. de mu. & ho. munerum. §. mixta. & dr̃ mixtum, q̃a
participat cum pſonali quatenus hẽt onus, participat ẽt cum
patrimoniali quatenus eſt cũ ſumptu: & de pdictis in d. l. vna.
C. de mu. & in quo loco munera. li. 10. per Bar. Fit & alia diui-
ſio munerum de qua in ſeq. q. Octauo quęro, an ſit alia diui-
ſio munerum: dic ꝙ ſic: tñ omnia reducuntur ad aliquod ge-
nus ex tribus de quib. s̃. q. proxi. ſed alijs reſpectib. fit alia diui-
22 ſio: quia † munerum alia ordinaria, alia extraordinaria, vt s̃. q.
2. & 5. & dicuntur ordinaria, quæ habent certam præſtationẽ
ordinaiam, extraordinaria ſunt quæ per accidens qñq; impo-
nuntur. ff. de annu. leg. Scio. §. medico. ex qui. ca. ma. ſed etſi p
pręторem. §. ferię. Et hoc reſpectu charitatiuum ſubſidium ꝙ
epi qñq; imponunt pro ſuis neceſſitatib. de cenſi. cum Apo-
ſtolus. eſt munus extraordinarium: decimę aũt prędiales ſunt
munus ordinarium, q̃a debetur pars certa. ſ. decima, & a quo-
libet poſſeſſore. de deci. de terris: & c. paſtoralis. & hęc quæ ex-
traordinarie imponuntur, dicuntur indicta. C. de indictio-
nib. in rubro & nigro. li. 10. vbi glo. ſup rub. dicit ꝙ dr̃ indictio
quę imponitur vltra triburum. appellantur ẽt hęc ſuperindi-
cta. C. de ſuperindictis, in rubro & nigro. e. lib. vbi glo. ſup rub.
dicit, ꝙ differt ab indicto. quia inductum p ſingula luſtra im-
ponitur, ſuperindicta non per luſtra, & ad hoc non tenetur ec
cleſia. C. de ſacroſ. eccl. placet. Et generaliter concludo, quoad
eccleſias, Dic ꝙ non tenẽtur ad aliqua munera: niſi ad illa de
quib. in canonib. vel lege ciuili cautum inuenitur: nec canon
ꝓdicit, & hoc reſpectu munerum nõ patrimonialium, ſeu nõ
realium. Ad realia namq; tenentur. vt s̃. q. proxi. fiunt & aliæ
23 diuiſiones munerũ: q̃a † alia publica: & alia priuata. ff. de mu.
& ho. §. j. Item, quędam ſunt angaria: quædam pangaria. & de
his, s̃. q. 2. quędam ſunt, guidagia &c. de ver. ſig. ſup quibuſdam,
& quęcunq; alia diuiſio fiat oĩa reducuntur ad vnum de illis
tribus generib. de quib. s̃. q. prox. Et de materia munerum per
Azo. in ſum. C. de ſacroſ. ec. & Hoſt. in ſum. e. §. a quib. mune-
rib. & Laud. de vita & ho. cler. cle. j. vbi ẽt dixi. Nono quęro, in
a eo ꝙ dicit de monitione, a qualis dẽat eſſe. Dicit Hoſt. ꝙ ſuffi-
cit vna monitio. ſimile quod no. de iureiur. ego N. maxime,
quia canon iſte inductus eſt in fauorem eccleſiarum, & odiũ
tyrãnorum: quorum aliqui ſunt adeo terribiles, ꝙ nec facile
eſt tertio monere, & quamcito monent appellant: nec audẽt
pręlati dare ſnĩas, timentes forte plura perdere. prouidetur er-
go, ꝙ ſufficit vna monitio cum competenti dilatione, & hęc
24 ſnĩa appellatione nõ excluditur † quia a correctione & cano-

eleſiaſtico iudicio ꝙ in eccleſijs exercetur. Quæro, cum iudi-
cium eccleſiaſticum exerceatur, vt prædixi, q̃d ſi alteri parti in
terdictus eſt ingreſſus eccleſię. Gl. 2. rñdet, ꝙ nihilominus in-
gredi poterit, vt litiget: q̃a interdictum non extendit̃ ad hunc
caſum. Et in hoc no. gl. & ꝑ ea eſt, q̃a cum interdicit̃ ingreſſus
4 eccleſię, † vr̃ interdictus ſolum reſpectu diuinarum. de ſen. ex.
is cui. li. 6. vel dicit gl. ꝙ poterit hoc caſu iudicium exerceri ex
tra eccleſiam: ꝙ dic vt in ea. & vtraq; ſol. vera. Sed ꝑ vltima eſt
ſm Hoſt. q̃a ſm eam interdictum ſeruat̃ & cã expedit̃. arg. de
ſpon. commiſſum: alij, vt Ala. & Gof. diſtinguunt inter acto-
rem & reum: quaſi velint ꝙ actor ingredi non poterit: ſed ex-
pectabit ꝙ ſublatum ſit interdictum: reus vero ſic, quia neceſ
ſario trahitur. verius vr̃ ꝙ ẽt actor ingredi poſſit, vt in j. ſol. Et
in hac gl. in fi. ar. C. de de iud. rem non nouam. Secundo quæ-
5 ro, quia dr̃ hic, † ꝙ eccleſia eſt tutela refugij: an poſſit eccleſia
a incaſtellari, a vt ſit tutior. dicit Inn. ꝙ ad offenſionem alicuius
incaſtellari non debet. 42. diſt. c. vlti. 10. q. j. c. pe. Sed ad hoc, vt
ibi refugiat & defendantur chriſtiani, vel boni a malis, licite
incaſtellatur: quia etiam ingruente neceſſitate poſſunt homi
nes ibi hoſppitari. 42. diſt. nulli. pro hoc eſt quod not. idem In
noc. de reſtitu. ſpoliatorum, pilanis.

ADDITIO.

a Incaſtellari. Adde Hoſt. in ſum. e. ti. §. inquantum. ver. & incaſtellari non debet. Archid. in cap. ſanctorum, 10. q. j. Anton. de Butr. conſilio 81. incip. ſuper quo conſilium.

SVMMARIVM.

1 *Legibus ciuilibus ſtatur de iure canonico.*
2 *Latro publicus an gaudeat immunitate.*
3 *Depopulator agrorum an gaudeat immunitate.*
4 *Principes tenentur ſeruare immunitatem eccleſiis.*
5 *Fugientes omnes ad eccleſiam an gaudeant immunitate.*
6 *Priuilegium conceſſum fugienti ad eccleſiam an locum habeat ſi fugiat ad domum epiſcopi.*
7 *Immunitas an tueatur contra prælatos.*
8 *Occidens alium in eccleſia an ab eccleſia debeat defendi.*
9 *Eccleſia quam cautionem exiget ne fugiens damnetur ad mortem.*

Inter alia. Malefactor fugiens ad eccleſiam immunitate gaudet, niſi in duob. caſib. Seruus vero reſtituitur dño de ipſius impunitate iurãti. Primo diſtinguit. Secundo membra proſequitur, ibi, ſi liber. & ibi proſequitur. Primo ponit vnum membrum. Secundo ad hoc excipit duos caſus. ibi, & hæc. Tertio proſequitur aliud mem-

Digitized by Google

3 C.de ſeruis prouinciarum.† Quarto no.ꝙ depopulator agro-
rum ẽt non gaudet hac immunitate:& ex exponit Vin.po-
pulator.i.deuaſtator fructuum in agris pendentium:dr̃ aũt in
textu nocturnus,ſm Inno. qa in nocte ſegetes deſtruit, dum
ibi ſe abſcondit,vel quia præter homicidia & rapinas quas fa-
cit in ſtrata,ẽt comburit & deſtruit agros eorum qui ſibi non
ſeruiunt. Et dicit Hoſt.ꝙ melior eſt litera depopulator.Dic ꝙ
vtraq; hẽt eundem ſenſum,vt in deriuatorib.& dr̃ a populor,
ris.non a populo,as:ꝙ in bono ſignificatur,ſm Hoſt. Opp.in
eo ꝙ excipit duas perſonas tãtum ab hac immunitate.ꝙ imo
plures ſint excipiendę.Auth.de man.prin.§.ꝙ ſi deliquentes.
Glo.in verbo latro:ſoluit ꝙ per hoc c.derogatur authenticæ.
Idem Vin.dicens ꝙ illam Auth.non admittit. Idem ẽt Lau.
qui dicit ꝙ illa Auth.ſuccubuit,ſ.huic c.vel ſecundum Hoſt.
illa auth. loquitur cum delicta commiſſa ſunt in eccleſia, vel
cimiterio. Dic melius,ꝙ Auth.loquit̃ quo ad alia priuilegia,
p quæ induceretur impunitas,quæ non inducitur p hanc de-
cre.Solutio tñ Hoſt.licet non conueniat illi authenticæ,quæ
generaliter dicit,deliquentib.nulla præſtanda priuilegia,vera
eſt.p c.vlt.ĩ.e. Ex quo c.habetur tertius caſus exceptus ab hac
litera. Quartus caſus eſt ĩ.de homi.c.j.Sed ſm Pe.illud nõ ſer
uatur,& aliter intelligitur,vt ibi dico.Et dicit Pe.ꝙ ille de iu-
re non eſt defendendus,& ꝙ non puniretur qui talem abſtra-
heret.Et in hac glo.in fi.hodie vr̃ ſecus.10.col.de pace tenen-
da.l.j.§.ſi duo.& §.ſiquis quinq;pro hoc quod dico de homi.
tua.§.j.ꝯrio primo.fo.7.Secundo opp.ꝙ inutiliter conceſſa ſit
4 immunitas † de qua hic,non enim ſeruatur p princeps.Solu.
ad hoc cogendi eſſent per cenſuram eccleſiaſticam. Et dicit
Hoſt.ꝙ ꝯ hanc ꝯſtitutionem delinquunt prælati & princeps.
prælati,ex eo quia quantumcunq; fugiẽs ad eccleſiam grauia
commiſerit,ipſum tñ in totum ſaluare nitũtur:ita ꝙ nullam
pęnam,etiam pecuniariam patiatur,ꝯ id quod hic dr̃,& ꝯ bo-
num iuſtitiæ,ꝙ eſt ſummum.12.q.2.cum deuotiſſimam.prin
cipes vero,ex eo quia tenent fugientes ad eccleſiam obſeſſos,
vt non portentur eis victualia,ꝯ canones & ꝯ leges.alle.in gl.
vt ſic cogantur egredi,& eum primum ponunt ĩ eadem extra
eccleſiam capiuntur.Optat aũt Hoſt.ꝙ in his & in alijs vtriq;
ſint contenti ſuis terminis,de ſepul.c.j.Quæro,an quilibet fu
giens ad eccleſiam,extra caſus exceptos de quibus.ſ.in proxi-
5 mo ꝯrio, gaudeat de immunitate † iſta. Gloſ.3. ꝙ ſic,ẽt ſi ſit
b iudęus.b pro hoc,quia etiam iudęorum ſepulchra gaudẽt im
munitate,ĩ.de iudęis,ſicut.§.ad hęc Vin.vbi de hoc.Et in hac
6 glo.in fin.facit quod no.17.q.4.iudas.† Secundo quæro,an pri
uilegium conceſſum fugienti ad eccleſiam locum habeat ſi
c fugit ad domum epiſcopi.Hoſt.ꝙ ſic,per c.17.q.4.id conſtitui
mus,vbi hoc tenet glo.& ibi probatur. Alij tñ intelligunt il-
lud cũ domus epiſcopi eſt ĩ.40.paſſus 41.di.epiſcopus. Hugo
intelligit cum in domo epiſcopi eſt capella. de hoc in d.c.cõ-
ſtituimus:ſed primum verius. Tertio quæro,quid de fugien-
te ad baſilicam. Dic idem quod de eccleſia,ĩ.c.penu.Quarto
quæro quid de porticibus eccleſiæ adhærẽtibus: dic idem.1 c.
q.4.ſi quis contumax, & facit ad quæſtionem de pœna inſul-
tantis ad domum, ꝙ locum habeat in inſultante ad porti-
d cum.d de hoc in Specu.de iniur.ver.pone in ſtatuto. Quinto
quæro,in eo quod dr̃ hic, ꝙ fugiens ad eccleſiam non debet
inde damnari ad mortem,vel ad pœnam.de qua pœna intel-
ligitur glo.4.intelligit de omni pœna.per c.17.q.4. id conſti-
tuimus.vbi dr̃ ꝙ omni pœnarum genere ſunt ſecuri.Inno.ve
ro intelligit de pœna corporali:quia talis põt in monaſterium
detrudi ad agendam pœnitentiam.argum.50.di.ſi epiſcopus.
C.de adulte.ſed nouo iure. Et in hac glo. infertur ad ſequen-
7 tem quæſtionem,& dic vt ibi. Sexto quæro, an † immunitas
de qua hic,tuetur iſtos contra prælatos: videtur ꝙ non per id
quod dixi ſ.q.proxima,ex quo vr̃ inferendum,ꝙ hæc immu-
nitas ſit inducta ꝯ ſeculares poteſtates.17.q.4.frater.Ibi,nec po-
teſtatibus,vel principibus.& e.q. diffinimus: vbi violans puniri
iubetur ſeueritate regia.ergo de laicis loquitur: contra præla-
tos autem non videtur habere locum:quia eccleſia non præ-
ſumitur priuilegiaſſe contra ſe.de cenſi.cum inſtantia. Item,
iudex eccleſiaſticus nõ infligit pœnam mortis, vel truncatio
dus.de qua pœna intelligit...
cuniaria,vel alia ꝑter corporalem. ergo ſm Vin. cum...
accuſari vero proceſſu temporis nõ poteſt:alias modica eſſet
immunitas,pro hoc quod no.17.q.4.reum.Dicit tamen Vin.
ꝙ prætextu illius criminis põt a promotione repelli.pro hoc
de accuſa.omnipotens.Octauo quæro,de intellectu literæ:ibi
aggreſſionis inſidijs.Inno.dicit ꝙ ſenſus eſt,ꝙ hæc duo gene-
ra,ſ.latrones & depopulatores,ſi in ſtratis publicis per inſidias
aggrediuntur aliquem, non gaudent immunitate.ſecus ſi nõ
in ſtratis publicis,quamquam ſm eum poſſit dici, ꝙ qcunq;
inſidioſe offendit hoc priuilegio non gaudet: qa non dẽt gau
dere priuilegio qui in legem committit.de vſuris.quia.Sed ſi
nõ inſidioſe,puta ex impetu,vel caſu fortuito,gaudet immu-
nitate. Nono quæro,quare excipit duo tantum genera de qb.
in proxima quæſtione. Dicit Inno.ꝙ ideo,quia de his ſemper
præſumitur ꝙ inſidioſe fecerint.pro hoc de præſum. c.j.& 3.
de alijs autem non præſumitur niſi probetur. ff.de probatio.
8 quotiens.§.qui dolo.ff.de iuſt.& iur.vt vim.† Decimo quęro,
ſi quis in eccleſia alium occidit. Dicit Inno. ꝙ non debet de-
fendi ab eccleſia,quam violauit.argum. 12.q.2.de viro.de ap.
an ſit de vſuris.quia. Alij,vt referet Inno.ꝯdicunt.Sed Inno.di
cit conſuetudinem in his quæ pia ſunt ſeruandam:quod no.
ad alia. Sed quo ad hanc quæſtionem videtur primum verius
per c.fi.ĩ.eo.Vndecimo quęro,quam cautionem exiget eccle
9 ſia † ne fugiens condemnetur ad mortem : videtur ſufficere
iuramentum iudicis,ſicut ſufficit in domino ſerui,ĩ.eo. c. &
hoc niſi verſimiliter præſumatur iudicem nõ obſeruaturum
iuramentum,quo caſu non ſufficeret iuramentum etiam do
mini pro ſeruo,ſed exigeretur alia cautio. de reſtitu.ſpolia.ex
tranſmiſſa,& c.literas.de cohab.cleric.clericos. de ſentent.ex-
communic.grauem.

ADDITIONES.

a Statut legibus ciuilibus. Adde text.in c clerici.de iudi.& in cap.vltim. de ſe-
cundis nup.

b Etiam ſi ſit iudæus Adde text.in cap.iudas.17.q.4 l.prima. C. de his qui ad
eccle confu. Archi.in cap.diffiniuit.17.q 4.& quid de ſeruis iudæorum con-
fugientibus ad eccleſiam.habetur in capitu.ſi quilibet iudæorum,diſtinct.4.
& eſt palea.

c Ad dominum epiſcopi. Adde glo in c.id conſtituimus.17.q.4.Bart.in l.præ-
ſenti C.de his qui ad eccl.confu.

d In inſultante ad porticum.Adde Specu. titu.de iniur.in §.primo.verſiculo,
ſed pone,& ibi Ioann.Andr.in addi. Barto.in l.ceterа,in §.hic ſenatus.ff.de
lega. primo.

SVMMARIVM.

1 *Papa intereſt communibus vtilitatibus prouidere.*

2 *Epiſcopus ſtatuere poteſt quod aliqui redditus ſoluantur laycis ad eccleſia.*

Aduerſus. Limitat concilium Later. in in quo per-
mittitur certo caſu clericos ꝯferre ad ſub
leuandas neceſſitates laicorum,vt intelligatur Romano Pon
tifice prius ꝯſulto.Primo repetit diſpoſitionem ꝯcilij Later.
Secundo moderatur,ibi,pp. Tertio punit ꝯ facientes, ibi,qa
vero.Quarto ꝓuidet ꝯ fraudem,ibi,cęterum.Alios laicos.pñ
tem habentes,ſ.e.non minus.neceſſitates:iuſtas & honeſtas.
Inno.eum gratiarum.ꝯcor.de cenſi.cum apoſtolus,circa me-
dium pp imprudẽtiam:ab hoc loco,vt dicit gl. Ad hoc,addit̃
ꝯcilio Late.verius dic ꝙ additur in parte præcedenti.ibi,ꝑdi-
cti &c.quorundam;prælatorum q ſine cã iuſta & ſine vlla ne
ceſſitate dabant.Inn.No.ſummarium : & p hoc ĩ.c.clericus.
li.6.quæ tñ p Benedictum modificata fuit in extraua ꝙ olim.
& p Clem.reuocata in extrauag.paſtoralis.& hodie in Clem.
1 vna,e.ti.Secundo no.ꝙ papę † intereſt communib.vtilitatib.
prouidere,de offi.deleg.c.j.in prin.lib.6. cuncta enim regit.9.
q.3.cuncta.& expedit ne quis re ſua male vtatur.inſtit. de his
qui ſunt ſui vel alie.iur.§.ſed hoc tempore. ſua ergo intereſt,
ne clerici

3 p̄ illos laicos factis quo ad eccleſias. † In his.n.deficit titulus,
cum in his laicus nullam habeat ptãtem: ergo nec ꝯ eccleſiã
præſcribi pōt.de deci.dudum.vet.porro. Io.An. dicit ꝙ litera
hoc intendit,ꝙ ꝯſtõnes & ſnię p̄ iſtos ẽt in alios ſubditos ſint
nullę pp̄ excommunicationem: nec vllo tp̄e valẽt.reg nõ fit-
matur.li.6.dic ꝙ dictum Ho.p̄cedit anteq̃ iſti laici ſint excõi-
cati,quo caſu tenent ſniæ latę in ſubditos:ſed poſt excommu
nicationem procedit dictum Io.An.& vtrunq; verum eſt.ſed
intellectus Hoſt.melius conuenit literæ.Ibi ꝯ Dei eccleſiam:
& ſic ſummaui.Item,poſt excommunicationem nullum du
bium,ꝙ ſententiæ & conſtitutiones non tenent.de re iud.ad
probandum.de hoc infra verſu ſequenti.in glo. ſic ergo.

SVMMARIVM.

1 *Rectores ſcholarium ſunt ad tempus.*
2 *Statutum,quod nullus vendat clerico,corrigi debet.*
3 *Rector an teneatur poſt depoſitum officium.*
4 *Procurator tenetur ex contractu depoſito officio.*
5 *Succeſſor an teneatur ex facto prædeceſſoris.& 9.*
6 *Excommunicatio ferri non debet ſub conditione.*
7 *Terminus datus a iure ſine hominis miniſterio commutatur per iudicem.*
8 *Clauſula ſequens concernit omnia pręmiſſa.*
10 *Vniuerſitas tenetur ad totum ſalarium Rectoris cum per eum nõ ſtat.*

Verſicu.Cæterum. Rectoris excommunicati ob grauamina p̃miſſa
remanent excommunicati ẽt poſt depoſitum officium,& ni
hilominus ẽt excommunicati ſunt ſucceſſores,niſi ſatisfece-
rint intra menſem.Concluſum;ergo eſt canon latę ſniæ.Pet.
a No.ꝙ fraus & dolus a &c.de reſcr.plerunq;.& c.ex tenore.Se
1 cundo no.ꝙ rectores † ſcholarium ſunt ad tp̄s: an aũt poſſint
eligere p̄petuos,tractat hic Hoſt.ꝙ dico.ff.de fe.pridie.ꝯſueue
runt.n.vniuerſitates & ciuitates ſibi eligere rectores annales.
de iud.c.fi.Tertio no.ex verbo ꝯcluſum:ꝙ hic eſt canon latæ
ſnię,ſ.c.nõ minus.in fi.Quarto no.de pœna illorum q̃ grauãt
eccleſias ſeu clericos. Nam ẽt indirecte nõ dẽnt laici grauare
2 clericos:vñ ſm Hoſt.ſtatutum,† ꝙ nullus vendat clerico cor
rigi dẽt.arg.de priui.quanto.& ſi pp̄ hoc banniretur clericus,
poſſet agere iniuriarum.de iniu.olim,& ſic ſtatuẽtes excõica-
ti ſunt.de ſen.exc.nouerit.& c.grauem,& ꝯſiliarij & fautores
vt ibi.& ſ.c.non minus,& ꝙ no.de re.ec.nõ alie.c.fi.& de hoc
3 e.tit.eo.li.6. Op.ꝙ nõ teneaẽ rector † poſt depoſitum officiũ.
ff.de admi.te.ad ci.perti.curatores.§.in eum. Glo. & ita.ſol.ꝙ
hic teneẽ ex delicto,non ex ꝯctu,vt in ꝯrio,& in alijs iurib.all.
in gl.Et in ca.ibi curatores:alias prior.in.§.in eum;& ibi de tu
tor,dicit,ꝙ quis homo ꝯ canonem latę ſniæ veniẽs ſcienter li
getur ſnia canonis:vt hic,& 17.q.4.ſiqs ſuadente. Aliud tñ in
ſnia hominis:vt in d.§.caueant.& ſeq. Ratio,qa canon gñalis
eſt,nec pōt nominare p̄ſonam,& colligitur rõ in eo ꝙ legiẽ,
& no.de arbi.innotuit.Quęro,qñ incipit currere menſis qui
datur ſucceſſori.Solu.a tp̄e regiminis: tñ ſm Hoſt.tenetur ẽt
prius,ſi ꝯſenſerit his p̄ quæ fuit excommunicatus p̄deceſſor,
tanq̃ communicans in crimine.Secundo quęro,an hunc mẽ
ſem poſſit ordinarius immutare.Hoſt.ꝙ non,p̄ hoc,qa termi
7 nus † datus a iure ſine hominis miniſterio p̄ iudicem non im
mutatur.de app.cum ſit.vbi dixi. Dicit tñ Hoſt.ꝙ ex cã poſſet
breuiare hunc terminum quoad hoc,ꝙ ſua ſnia ligaret tales.
ar.ff.de re iud.l.2.& 4.§.ſi quis.d.c.cum ſit.de ap.præterea.Ter
tio quæro,an p̄deceſſor gaudeat hoc termino:vr ꝙ ſic: qa ad
vtrũq; poteſt referri: & qa hoc c. eſt declaratio c.non minus.
8 ſ.eo.& hoc ęquum.p̄ hoc,quia † clã ſequens ꝯcernit omnia
pręmiſſa.de ap.ſecundo requiris.& qa hic loquiẽ de prædeceſ
ſore ſub vno ſtructu ſm ea quę dixi in d.c.2.requiris. In ꝯriũ,
quia reſpectu prædeceſſoris vr̃ inutile dare mẽſem. Nam ille
qui grauat ſtatim,male agit.ideo eſt excommunicatus,niſi ſa-
tisfecerit: ꝙ ſecus in ſucceſſore cui fuit datum tempus ad p̃ſu
mẽdum de malicia vel negligẽtia eius. primum placet. & ad
rõnem p̄ximam dic, ꝙ ẽt prædeceſſori datur menſis ad vidẽ-
dum de perſiſtentia:quaſi ſi velit deſiſtere,noluerit canõ iſte
eum excommunicatum eſſe.Et ſm hunc intellectum, ꝙ di-
ctio,ī.mẽſem,referatur ad vtrunq;, facit hoc ad ſimiles clau.
vt dicamus eas referẽdas ad omnia ſuperiora.Quarto quæro,
quomodo ſatisfieri debet. Dicit Inno.ꝙ omne damnum dẽt
emendari eccleſiæ,ꝙ ex regimine illius ꝯtigit.Item ſm Inno.
ſi dedit conſilium de collecta imponenda,oportebit ꝙ ipſam
ęmendet.Si aũt ꝯſilium non dedit,forte non cogetur ad emẽ
dandam collectam:ſed ad intereſſe eccleſiæ,ꝙ de eius regimi
ne obuenit.Et ẽt forte pęnam ſpiritualem,& ẽt pecuniariam
eum ſubire oportebit:p̄ut bonus iudex arbitrabitur. quę no.
9 Op.ad hoc,ꝙ nullo modo debeat teneri † ſucceſſor ex delicto
prædeceſſoris,vel condemnatione,qa talia ſunt p̄ſonalia,quæ
non egrediuntur perſonas.de his quæ fiunt a ma.par.ca. quæ-
ſiuit.Solu.vt ſ.in 3 contrario,& dicit Inno. quod prædicta lo-
cum habent quando ſuccedit in regimine illius, qui eſt ex-
communicatus ex cauſis prædictis, vel propter libertatem
eccleſiæ

ADDITIO.

a Fraus & dolus.Adde glo.fi in c.cum olim.el 2.de off.dele.c. ad noſtram.de emp.& vend.& in l.eos.C.de vſur.

beret talem tractum:qa tunc ex quo ꝯſummata foret in prædeceſſore non poſſe extẽdi ad ſucceſſorem cum ſit pſonalis. ꝑ hoc de ꝯſti.c.2.& fi.& ꝙ no.de æta.& qual.cle.vt hi q in gl. ꝙ poſſeris. Quinto quæro,ſi nouus rector dat operam ꝗtum pot ꝙ hoc emendetur,ſed vniuerſitate reſiſtente non potuit obtinere.vr̃ excuſatus.arg.24 q.3.ſi hẽs.Hoſt.ꝯ, niſi relinquat regimen. Non enim dẽt hoc caſu timere miſſionem ſalarij.
10 nam tenet vniuerſitas †ad totum ſalarium, cum p rectorem non ſtet.ꝑ hoc vltimo facit ꝙ dixi de loca.pp.Sexto quæro,ſi ꝯ expreſſam ꝓhibitionem antiqui rectoris vniuerſitas exceſſit in prędictis.dicit Hoſt. idem quod in proxima quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Reſtituere quando quis teneatur.*
2 *Reddere an teneatur quis quicquid debet quomodocunque debet.*
3 *Meretrix ſi dolo vel fraude induxit aliquem vt pecuniam dares,an da ti competit repetitio.*
4 *Condemnatus iniuſte quare non teneatur ſponte ſoluere.*
5 *Præſcriptione tutus an teneatur reſtituere.& nu.6.*
7 *Aduocatus & medicus an teneantur reſtituere quod immoderate extorſerunt.*
8 *Extortum in negotiatione an reſtitui debeat.*
9 *Acquirens illicite ſine calumnia alieni facta ad quid teneatur.*
10 *Lucrans in ludo an reſtituere teneatur.*
11 *Ludens cauſa recreationis,ſi lucretur,an teneatur reſtituere.*
12 *Hypocrita qui ſub nomine boni chriſtiani multa quæſiuit an reſtituere teneatur.*
13 *Conſtitutio principis contra ius naturale non valet. & num. 14.*
15 *Conſtitutiones contra ſalutem animæ ſeruari non debent.*

Quia plerique. Prælati a ſubditis plus debito extorquentes,prętextu procurationis vel alterius ſeruitij impenſi legato vel alteri illud reſtituẽt & tantundem pauperib.erogabunt. Primo ꝓhibet. Secundo punit ꝯfacientem,ibi:ſiqs. Tertio ſuperiorem negligentẽ,ibi: ſuperior. vel alij.ſ.ſimplicib.nuncijs Apoſtolicis qb.ẽt ꝓuidẽdum eſt.de cenſi.cum inſtantia.procurationes.de prębẽr.accedentes:ſoluant.pone ꝙ ſoluũt 10. & extorquent.14.prędam.ſic aliq iudices alienum iurgium reputãt ſuam pdam.C.ad l.iul. rep.l.2 Auth.de man.prin.§.illud tñ.col.3.Hoſt.depoſita.maxime. Nam ẽt ex officio tenetur exceſſus corrigere ſubditorũ. de oſt.or.irrefragabili.& eſt hic ar.ꝙ ſine petitione non eſt qs ꝯdemnandus.Hoſt.de hoc de iud.dilecti.canonice.arbitratic. de off.dele.de cauſis. Op.in eo ꝙ mandat tantundem erogari pauperib.ꝙ imo potius eccleſiæ a qua illud recepit. de cenſi. procurationes.Glo.ſol.ſm Io.An.vſq; ibi,ſed hęc ſolutio.vbi improbat ſolutionem Io.& aliam ponit ibi,vnde.ſ.ꝙ c.procurationes,loquitur cum prælatus viſitat,& vltra debitum grauat eccleſiam viſitatam, quo caſu plus grauat ꝗ in hoc c. pro hac ſolutione facit,qa qñ viſitat non tm̃ grauat in eo ꝙ eligit. ſed ẽt in opere perſonali:nõ eccleſiæ grauatę plus ſuccurritur: quod tñ non procedit.Nam c.ꝓcurationes,ꝓcedit ẽt cum eccleſia non grauatur perſonali viſitatione:quia ibi,prouidetur ẽt qñ prælatus ſtans in vno loco exigit ab alijs locis. Dic ergo melius,vt ĩ.eo.ꝯrio.in vltima ſolutione. Gof.dicit ꝙ ꝯrium loquitur cum eccleſia grauat.hic aũt ſingulariter clerici:quo caſu pp minutias pauperib.erogatur.arg.ff.famil.er. plane:ſimile de iudęis,cum ſic.ad liberãdam,quæ ſolutio tollitur: q hæc non vr̃ cauſa ſufficiens,ꝙ id quod debetur eccleſiæ,detur alteri.Alij vt Iac.& Phi.dicunt ꝙ dabitur eccleſiæ, vt in ꝯrio, & intelligitur ex hoc dari pauperib.quia quod habet eccleſia, pauperum eſt.16.q.j.c.vlt.& quod non procedit:quia cum volumus dicere de eccleſia,non dicimus de pauperib. Hoſt. ſoluit,ꝙ caſus ſunt diuerſi,non ꝯrij.Si enim prælatus grauat ſubditum in procurationibus,locum habet c.ꝓcurationes. Si in exennijs tempore procurationis,locum habet de cenſi.c.j.li. 6.Si vero alio tpe,locum hẽt.18.di.de eulogijs.Si vero pp ſeruitium factum legato,vel alij,locum habet quod hic ar: vel

ſi.e grauitæ onere ...
xit, hic nulla eccleſia grauata ſfuit onere vexationis: Et quantum ad hoc de pauperibus dicit Innoc. ꝙ vbi neſcitur cui debeatur,reſtituitur pauperibus:alias reſtituitur illis a quibus eſt extortum,ĩ.de vſuris,cum tu.& hoc etiam ſentit glo.in prin, vel dic melius ſecundum eum,ꝙ id quod ſoluitur pro pœna tantum,eſt pauperibus erogandum: quod vltimum ſingulariter no.& procedit quando ſpecifice non diſponitur cui fieri debeat reſtitutio. Et in hac glo.ibi,dedit.non tamen creditur petenti niſi probet quantum dedit: vnde recurretur ad collectores.argum.de elect.cum dilecti.vel arbitrabitur iudex dclato iuramento.argum.quod me.can.c.fi.Ibi,quadruplum:ſub quo eſt rei perſecutio:& ſic tãtum triplum eſt pœna. de hoc j.q.j.in eum. An autem pœna poſſit excedere quadruplum, no.12.q.2.cum deuotiſſima.17.q.4.ſiqs domum.dico de ſen. ſacro.Ibi,quoniam quidem:vbi de hoc.89.diſt.iudicatum,& dixi de intellectu c.quoniam quidem.de cẽſi.procurationes. in ſecundo contrario.Ibi,vltra quam ſoluat:ipſe exigens,legato,vel alij,vt in litera.Quæro generaliter,in eo ꝙ hic tenetur ad reſtitutionem:an & quando teneatur quis ad reſtitutionẽ.
1 †dicit Inno.ꝙ tenetur vbicunq; ſit furtum,rapina:oppreſſio: dolus.vel calumnia.14.q.5.c.fi.& per hoc comprehendit Inn. caſus omnes,qb.competit repetitio,ſiue ꝑ actiones quod metus cauſa:vel de dolo.vel ſimiles,ſiue iudicis officio,quod intellige ſaluo quod no.de reſtit.ſpo.olim,j vbi dicitur in defectum iuſtitiæ quem poſſe furari,& ſubtrahere aliena.Secũdo
2 quæro, an teneatur quis reddere † quicquid dẽt quomodocunque debeat.Inno.ꝙ ſic,dicens reſtituere tenetur ſiue iure naturali, & ciuili ſit debitum:ſiue naturali tantum,quale eſt, quod debetur ſeruo.ff.de cond.inde.naturaliter.Ex hoc infertur,ꝙ non debet inde fieri eleemoſyna:ſed debet reſtitui.arg.
3 de iureiuran.eam te.& quod no.de pœnis.c.a. † Tertio quæro,ſi mathematicus vel meretrix vel conſimiles dolo,fraude vel ſuaſionibus induxerunt aliquem,vt pecuniam daret.dicit Inno.ꝙ non competit repetitio,cum vtrobiq; verſetur turpitudo tam ex parte dantis, quam recipientis. vnde potior eſt cauſa poſſidentis.ff.de condi.ob tur.cau.vbi autem.Sed in fo-
8 ro pœnitentiali eſt iuſta pœnitentia imponenda.Quarto quęro,in eo quod dixi ſ.q.2. quod debitum iure naturali tantum debet reſtitui:quid ſiquis ſoluit id quod eſt debitum iure ciuili tantum:vt ſi legatum ſolui de quo potui detrahere falcidiã, dicit Inn.quod legatarius non tenetur mihi reſtituere. quod dicit Hoſt.verum,ſi ſolui per iuris ignorantiam:ſecus ſi facti: quia tunc competit repetitio.C.ad l.fal.error.quod dic vt no. ſ.de ſolu.c.fin.& de hoc ĩ.q.6. Quinto quæro, ſi quis ſcripſit ſe debere,ſub ſpe futuræ numerationis,nihil tamẽ accepit.dicit Inno.ꝙ licet lapſo biennio nõ competat exceptio nun numeratæ pecuniæ, tamen non poteſt omnia ſua bona dare in eleemoſynam:nec tenetur reddere creditori ciuili tãtum:ex hoc vr̃ velle, ꝙ etiam in lapſo biennio non eſt talis naturalis obligatus,ꝑ hoc.ff.de conſti.pecu.ꝙ ſi maritus.§.j.& de hoc
4 in dicto c.fi.de ſolu.Sexto quæro de condemnato iniuſte.†dicit Inno.ꝙ licet poſſit cogi ad executionem:non tamen ſponte tenetur:quia non dẽt facere id quod fratri ſuo ſit cauſa peccati.Frater autem peccat recipiendo iniuſte iudicatum:maxime ſi de iniuſta ſententia ſcit.2.q.7.negligere. pro hoc quod dixi ſ.q.4.de legatario:ſed quidam,vt refert Inno.dicunt ꝙ in legatario ꝯrium. Ratio diuerſitatis,eſt,quia, licet vtrobiq; ſit debitum ciuile tantum : tamen ius ciuile factum de falcidia detrahenda habet ęquitatem : & propter æquitatem facta eſt lex facidia.Sed in eo quod debetur ex iniuſta re iudicata, vel ex verborum obligatione,legesque dant actionem,& executionem,vel ad petẽdum ꝓmiſſum ſpe futuræ numerationes, factæ ſunt tantum propter ignorantiam.Nam etiam ſi ſciret ꝙ indebitum eſſet poſt ſniam,vt quia victor confitetur ſniam iniquam,vel pecuniã nõ numeratam,nõ poterit repetere. de pur.vul.c.2.pro hoc.C.de non nu.pecu.l.1.2.& ſi pro hoc facit quia hac ignorãtia durante præſumptio eſt ꝑ creditore. & ſic petitum ab eo redditum & ſolutum non reſtituit,& hoc no.
ſingula-

ceps quiq; natiui ꝯ naturalem æquitatem. vt no.de biga.c.2.s. un.
quo iure. Et in h.d.Inn.ꝙ in pſcriptione 30.annorum ideo eſt
aliud,qa illa non dat aliquod ius vl dñium poſſidenti : ſed tñ
in odium aduerſarii datur exceptio.C.de pſcr.30.anno.ſi em-
ptor.de hoc.C.de pſcrip.30.anno.ſi quis emptionis, vbi tenet
Martinus,ꝙ acquiritur vtile dñium,& ſm oẽs,ſi pſcribens hē
buit bonam fidem,datur ei vtilis vendicatio ꝯ non dominũ:
vt ibi,& de hoc p Hoſti.in ſumm.de præſcri.rerum im mobi-
lium.§.q̃ exigantur,ſub.§.verum,quod dic,vt dixi de præſcri.
6 ad aures. Octauo quæro,de eo,q tutus eſt pręſcriptione † odio
ſa,vt Macedoniani. Dicit Inn.ꝙ non tenetur reddere, qa illud
ius non eſt tñ factum in odium creditoris: ſed etiam pp bo-
num publicum,vt vitentur mortes parentum.ff.ad Mace.l.1.
Vel melius,ſm eum,eſt rõ,quia filiusfamilias nõ hẽt dñium
eius,quod ſoluere dẽt. Id autem quod fuit ſibi mutatum trã-
ſiuit in eum. Item ꝯ actionem,quæ põt ꝯ eum intentari legi-
timam hẽt exceptionem,ſufficit ergo ſibi,& p hoc tutus eſt.
etiam quo ad Deum. Hoſtiẽ. approbat pcedentem rõnem,ꝙ
hæc exceptio ſit etiam ꝯ bonum publicum,& de hoc dixi de
ſo.comp.ſi diligenti. Et ex ibi notatis patet,ꝙ hæc exceptio p
prie eſt odioſa. Item,dictum principale non vr̃ verum,licet.n.
competat exceptio:tñ pecunia aliena non efficitur ſua cum ef
fectu.& recipiendo mutuum intelligitur ſe obligaſſe ad ſoluẽ
dum,vnde ſaltẽ quo ad Deum tutus eſt , ꝙ teneatur reſtitue-
re. Nono quęro,de eo a quo aliquid poteſt aduocari p reſtitu
tionem in integrum. Dicit Inn.ꝙ ſi non petitur reſtitutio,nõ
tenetur reddere,niſi malitia ꝯhentis læſus eſſet : quod pcedit
ſm Inn.qñ ꝯctus tenuit,licet læſo competat reſtitutio . ſecus
ſi eſſet nullus:vt qa eſſet alienata res minoris ſine decreto: qa
tunc tenetur reſtituere. Ad hoc.n. vt non cogatur reſtituere
oportet bonam fidem adeſſe.& iuſtum titulum,qui hic non
adeſt,talis.n.titulus hr̃ pro titulo,pro hoc,quod no.de re.ecc.
non alie.c.1.lib.6 & de in integ.reſ.ꝯſtitutus. Decimo quæro,
ſi is qui non hẽt ptãtem vel iuriſdõnem opprimendi aliquẽ,
extorſit aliquid non dolo,ſed publice:immoderate tñ,† vt ad
7 uocatus,vel medicus,vel minores officiales,puta curſores. In
noxlicit non videri ꝙ reſtituere teneantur.14.q.5.c.ſi,niſi for
te ſpãle dicatur in medico.vel niſi exactum eſſet tñ, ꝙ iudex
ex officio dẽat cogere ad reſtituendum,& tunc etiam in foro
pœnitentiali pcipietur ꝙ reſtituat. Dic, ꝙ raro hæc procedũt,
niſi forte aliqs fuiſſet deceptus:vel qa medicus vel aduocatus
vel ſimiles,q peterunt ſalarium,multo magis mererẽtur, &
iſte, ignorans, quid dẽretur,ſoluit, quo caſu ſibi ſuccurritur.
alias non põt repetere quod ſponte ſoluit,nec recipientes te
nentur reſtituere: qa data efficiuntur ſu a: ſed dẽnt pœnitere
de immoderata extorſione,pro primo tñ,ꝙ immoderate ex-
tortum ſubiaceat reſtitutioni,etiam qa ſalarium talium dẽt p iudicẽ
tenetur:quia per fraudem quæſitum 14.q.5.ca.n.ſeu ſorte non
illi,qui dedit,qui ꝯſecutus eſt mercedem ſuam,quod placet,
& per hoc quod no.de deci.ex tranſmiſſa,& põt dici,vt s̃.qõ.
15. Decimoſeptimo quæro,ſi princeps imperator vel alius ſi-
13 ne iuſta cã facit conſtõnem † ꝯ ius nãle.puta,ꝙ dominia de
vno ſine cã in alium transferantur,arguit Inn. ꝙ in foro ani-
mę non ſit ſeruanda,imo quod plus eſt,quod nec etiam in iu
diciali,per no.de conſti.quę in eccleſiarum,facit.ff. de vul. &
pup.ex facto 1.ſtilo. Quidam tñ dicunt,ꝙ in foro iudiciali ob
ſeruabitur:ſed primum verius,vt dixi in c.quæ in eccleſiarũ,
de voto,quod ſuper his,& pro hoc quod dico in ſeq.q. Deci-
14 mooctauo quæro, ſi prædicta conſtõ,† iuſta fuit ex cã, ſed cã
ceſſauit. Dicit Inn.ꝙ ceſſabit conſtõ,quia dẽt reſtringi ad eũ
caſum in quo iuſta eſt,verbi grã.iuſta eſt conſtõ, quæ dat ex-
ceptionem Macedoniani pp iuſtam cãm. Sed ſi certum eſſet
ꝙ cã illa non ſubeſſet,vt ſi in neceſſitate mutuaſſet, peccaret
qui exceptione ſe defenderet. Quidam tñ,vt refert Inn.dicũt,
quod ex quo facta eſt conſtõ ex iuſta cã,licet cã ceſſet, ſeruare
dẽt,ex quo eſt gñalis,quia non potuit nec fuit expediens om
nes articulos ſingulatim comprehendere.ff.de legi.non pñt,
niſi ſint caſus qui a iure excipiantur: primum placet, qa pro-
prium conſtõnis eſt,ꝙ ſit iuſta.cum ergo deſinit eſſe iuſta,nõ
eſt ſeruanda,vel poſſet dici melius eſſe hoc caſu principem ꝯ
ſulere.de reſcr.ſi qñ qui prouidebit reuocando cõſtõnem in-
iuſtam,& faciendo iuſtam ex varietate temporum , de ꝯſan.
15 & affi.non dẽt. Decimonono quæro,de cõſtõnib.† quæ ſunt
ꝯ ſalutem animę:vt de vſuris ſoluendis , vel iuramentis non
ſeruandis. Dicit Inn.ꝙ ſeruari non dẽnt,de iureiur.cum con-
tingat.pro hoc de vſur.quia in omnib.leges.n.non dedignan
tur in hoc canones imitari:de ſecum.nup.c.pe.& fi.de iu.cle
rici. Auth.de eccle.ri.§ 1.& 2.pro hoc quod no.de pręſcrip.c.
vlt. Et de materia omnium quæſtionum præmiſſarum, per
Hoſt.in ſumma.de pœn.§.fi.

ADDITIO.

a Ludis. Adde Hoſt.in ſum.ti de pę.in §.quibus.ver.quid de luſoribus,& ver ſeq.gl.& doct.in c.clerici el 2.de vi.& ho.cleri.Car.in cle.fi.de vi.& ho.cler in §.ſed & tales,in 10.q.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non conſecrata gaudet immunitate.maxime ſi in ea diuina celebrantur,& nu 3.*
2 *Eccleſia non eſt violanda.*
4 *Oratoria priuata quæ in domibus priuatorum habentur an gaudeant immunitate.*
5 *Eccleſia interdicta an gaudeat immunitate.*

Eccleſię.

Digitized by Google

cięda eſt celebratio:vt patet in priuato oratorio, de quo in ſe,
q.dicit tñ ꝙ Clemens 4.ſentiębat cum gl.ſed pro ſe inducit ꝙ
de palatio epidisi ſ.c.inter.quia ſtatuta præfecti vrbis ſaluat.in
ſti.de his,q ſunt ſui vel alie.§.ſi.ergo fortius locus deo dedica
tus:vt hic,& inſt.de re.diui.§.nullius,quod eſt ęquum,vt in ta
lib.potius extendamus q̃ reſtringamus,reg.odia.lib.6.Secũdo
quæro, an quod hic dicit de eccleſia, locum hēat in oratorijs
† priuatis,q̃ in domib.priuatorum hēntur.Goff.ꝙ non,ꝑ ca.
4 de ↄſe.di.1.vnicuique,& c.ſeq.de cenſi.c.ſi.Auth.de ec.tit.§.ſi
quis in ſua domo,& §.ſi vero.col.9.quod dicit Vin. verum ſi
oratorium ↄſtitutum ſit autoritate epi.all.Auth.de ec. ædi.ſi
hoſpitale,& vr̃ corrupte ſcriptum, primum verius. Nam epi
autoritas non facit oratorium cēſeri publicum, ſi alia deſint.
de hoc tñ dic,vt dixi in d.c.ſi.Tertio quæro,qa loquitur hic de
eccleſia in qua celebrantur diuina, quid ſi eſt interdicta, † vr̃
5 ꝙ careat priuilegio.ar.huius c.Goff.ↄ,ꝙ etiam clericus inter-
dictus ſuſpēſus vel excommunicatus retinet priuilegium im
munitatis circa manuum iniectionem,& circa forum.81.di.
dictum.idem Vin.Hoſt.qui dicit ꝙ Deus in cuius honorem
datur immunitas non delinquit.de his,quæ ſi.a ma.par.c.q̃ſi-
uit,& ſatis affligitur,quod ſibi ſubtrahitur penſum debitum,
de cele.miſ.c.1.nec addenda afflictio afflicto.7.qõ.1.com per-
cuſſio.de hoc per eum in ſumma.eodem,§.inquantum,verſi.
ſed nunquid hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Delinquentes in cimiterij ſub ſpe immunitatis priuantur immunitate.*
2 *Delinquentes in eccleſia an gaudeant immunitate,& 5.*
3 *Stans extra cimiterium ſi trahat aliquem de cimiterio vel eccleſia,an violet immunitatem,& nu.4.*
6 *Maleficium committens in eccleſia non ex propoſito ſed caſu an gaudeat immunitate.*

1 Immunitatem. † Qui ſub ſpe immunitatis in ec
cleſiis vel cimiterijs delinquunt
immunitate non gaudent.Primo ponitur exceſſus. Scdo rõ.
ibi:cum in eo.Tertio mandatum.ibi: mandamus, membro-
rum,adulteria & raptus virginum.Hoſt.Earum,vel ĩ.40.paſ-
ſus ſeu.30.in minorib.eccleſiis.17.qõ.4.ſicut.No.ꝙ in quo qs
deliquit.&c.de hoc in gl.2.& 3.Et in ea ibi.auxilium, vide in
2 d.c.quia fruſtra.ↄrio 3.Op.ꝙ imo iſti delinquentes † in eccle-
ſia gaudeant immunitate:vt no.Hu.17.q 4.frater.Gl. vlt.ſol.
reprobando opi.Hug.per hanc lr̃am.Hoſt.dicit opi.Hug.pro-
cedere in eo,qui non ex propoſito ꝑꝑ veteres inimicitias, ſed
ex verbis nouiter ortis ibi commiſit homicidium,quod dic,
vt ĩ.q.vlt.Et ꝑ ea,quę dicuntur in gl Dicit Hoſt. ꝙ qui com-
mittit furtum in eccleſia non defendetur,licet Goff.ↄrium te
nuerit ꝑ l.C.de epi.& cle.ſi qs in hoc,quæ facit,quia commē
datur ibi in epo ꝙ ignoſcat.Et idem vr̃ in alijs clericis,vt non
debeant depoſcere vltionem proprie iniuriæ.Et de hoc ꝑ Ho
ſti.in ſumma.e.Nec diſtinguit hoc caſu Hoſti.circa intentio-
nem furis,quia non fit furtum bona intentione, niſi forte in
caſu ĩ.de furt.li quis.Et tenendo opini.Hoſtiē. dic ad l.ſi quis
in hoc,ꝙ licet clerici de honeſtate non debent omittere,quin
ꝑſequātur iniuriam eccleſię.Item ob delictum commiſſum
in eccleſia ꝑditur immunitas.ar.huius c.ſed quia iſtud c.loq-
tur ſolum in homicidio vel mutilatione,poſſumus reſtringe
re, ꝙ non hēat locum in alio caſu.ſed ſtet regula. ꝙ ſit locus
immunitati extra duos caſus de quib.ſ.ca.inter.& ſic ſaluabit
3 opi.Goff.q̃ ſolutio eſt mitior.Primo quæro,† ſi ſtans extra ci
miterium ꝑ mantellum vel aliud trahit quem de cimiterio
vel eccleſia,dicit Vin.ꝙ offendit immunitatem eccleſiæ. Nã
& ſi ſic traheret clericum incideret in canonem,de ſen.excõ.
4 nuper.Secundo quæro,† ſi quis trahit de cimiterio vel eccle-
ſia volentem.dicit Gof.ꝙ,etiam ſi ad mortem vel truncatio-
nem damnetur,trahens non tenetur,quia ſola violentia puni
tur ſ.c.inter.Idem Hoſti. Tertio quęro,de eo,quod loquitur
hic de his,qui nullatenus fuerant commiſſuri maleficium ex
tur,ſubueniretur non,& ...
pulſiua,quod placet.Nam hoc c.reſtringit immunitatem,vn
de dēt intelligi in ſuis terminis.nec extendi.Aut ergo ↄſtat ꝙ
ex propoſito deliquerunt in eccleſia,ſpectantes immunitatē,
& ꝙ alias non erãt commiſſuri,& non gaudent immunitate:
vt hic,ꝙ tñ intellige ſi ſuo caſu tñ,vt dixi in 1.ↄtio.Aut ↄſtat
ꝙ alias erant commiſſuri,& gaudent,per hanc lr̃am,intelligē
do ꝙ illa non ſit cã impulſiua,ꝙ bene conſonat lr̃æ,licet non
ſit bene tutum hoc tenere,tñ ſapit æquitatem:quia ex propo
poſito tunc non violant immunitatem eccleſię:ſed ciuiliter
ita euenit,vt prædixi:aut in dubio,& pręſumitur,ꝙ non erant
alias commiſſuri.quod dic,vt ſup.q.4.

Ne clerici uel monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Negotium ſeculare quod dicatur.*
2 *Negotia quę dicuntur licita.*
3 *Color naturalis datus a Deo cuique ſufficere debet.*
4 *Ornatus mulierum qualis probetur,& reprobetur.*

Viſo de his, quæ competunt, de prohibitis eſt videndum,
a Gof.vel ſic,viſo de immunitate eccleſiarum, & clericorum,
& quod in eccleſia non dēnt agitari iudicia ſecularia:qa cleri-
ci, vt gaudeant immunitate,dēnt a ſecularib. abſtinere,ideo,
&c.de mã 88.diſt.21.q.3.23.q.vlt.de pęn.di.5.de negotijs.Re-
1 petitur in 6.Quero quod dr̃ ſeculare † negotium.Sol.Inno.ĩ.
c.1.Primo põt dici ſeculare negotium quilibet actus ſecula-
rium rerum,prout enumeratur.ĩ.ca. 1.a quib.turpib.actib.ſit
abſtinendum.Secundo dr̃ negotium ſeculare,iudiciũ de reb.
ſecularib.ꝙ licet clericis inter clericos tñ,11.qõ.1.§.ex his,2.
Tertio dr̃ ſeculare negotium inter ſeculares homines, quod
non licet clericis niſi de his,q̃ ꝑtinent ad iudicium eccleſiæ,
vt de decimis,de deci.qm̃ de iurep.de iud.quanto,mr̃imonij.
qui fi.ſint le.cãm,vel pro miſerabilib.ꝑſonis.88.di. ꝑ totum.
Tanc.Gof.& Inn.Dic gñaliter quantum ad hunc titulum,ꝙ
negotium ſeculare eſt id,quod inuenitur in hoc titulo prohi
bitum clericis:qa regulariter oĩa licent,q̃ prohibita non ſunt,
2 pro hoc no.de transla.c.2.gl.ar.ꝙ.† Secundo quęro,quę nego
a tia dicuntur licita a.Sol.ꝑ id quod dixi in proxi. q.& hoc quo
ad hunc tunc titulum. Nam quo ad clericos aliquę negotia-
tiones dicuntur illicitæ,qui alijs non ſunt illicitę,vt patet inf.
in pluribus c.Et dicit In.ĩ.c.1.ꝙ negotiationes alias honeſtę
fiunt in honeſtæ ex cã: puta cupiditatis, 24.qõ.4.quicunq;.
Item ex tpe:puta in feſtiuitatib.de fe.c.1.& fi.Item ex loco,vt
in eccleſia ſ.ti.1.c.1.Ex ꝑſona,puta clerici:vt hic ꝑ totũ.Et re
fert Inn.quoſdam dicere, ꝙ ſunt q̃dam in quib.nullo modo
licet negotiari:vt his,q̃ nec per ſe nec cum admixto põt eſſe
vtilia.de quib.de ↄhen.emp.qđ ſępe.§.veneni.Sed ſi ſit vene-
num,quod admixtum poſſit eſſe vtile pro feris occidēdis,vel
ſi ſunt claudi, q põt eſſe vtiles ad defenſionem,vel colores,q
põt eſſe vtiles ad colorandum homines vel mulieres pro bo-
no licita eſt negociatio,am Inn.ꝙ vltimum de colore nõ pla
3 cet Hoſt.qa dēt cuique † ſufficere color nãlis datus a Deo. &
vix ſine ipſius iniuria poteſt alius ſuperponi ar.1.q.5.quod q-
dam,de ↄſe.di.1.oſtenditur.Eccl.4.Ne accipias faciem aduer-
ſum faciem tuam ,i.faciem picturę ↄ nãlem:& contrafaciēs
poteſt timere illud Ioelis 2.Omnis vultus redigetur in ollam
infernalem,

A D D I T I O.

a Licita.Adde Spe.ti.de cle.coniu.in ver.ſed quam dicea.An.de But.& Ab.in c.
fi.in ver.vlt.cuius quęritur,de vi.& ho.cler.

Digitized by Google

ſtare.11.q.3.qui recte.Conducere,vbi ꝑtium dandum nõ eſt,
vt ſit ꝑlatus,ne ꝑla.vi.ſu.c.j.& 2.alias ꝯduci poteſt ſacerdos vel
eius opera.eo.titu.capitu. vltimo.Rixas,contentiones ſunt in
verbis,lites in iudicus,Rixæ in factis.vt ꝑcuſſionib. inuicem.
Pet.de hoc iu gl.47.di.c.1.& de vi.& ho.cle.c.1.lib.6.viduarũ,
pro his pſonis poſtulare dẽnt gratis,hoc.n.ſolum eis ex pieta-
te ꝑmittitur.de poſt.c.1.& vlt:Pe.ꝑpoſito.l.ordini vel religio-
ni.Inn.delitiis,vel delictis.Contradicendum , qd intellige,vt
no.14.q.3.in fi.ſum.q.4.c.2.& 3.legimus,act.20.benedicti.21.
c.de cauſis monaſterij,& 75.de ꝑpoſito monaſterij,circa me-
diũ.Canones,14.& vltimum exemplum.Ho.Miniſtris, vidẽ-
tur ergo prohiberi ſolum ꝯſtituti in ſacris,de ꝯſe.di.2.trib,&
c.ſe.Hoſt.tñ intelligit hęc ꝓhiberi oĩb.beneficiatis,quod dic,
vt de poſt.ca 1.de cle.vena.c.2.Apoſtolum,2.ad Cor.2.Not.ꝙ
1 † exempla a non ſtringunt regulam, pro hoc. qa quæ cã exẽ-
a pli dicunt,non diſponunt.ff. de act. & ob.obligationum ſub-
ſtãtia §.fi.de hoc in gl.1.Et in ca ibi.§.vl.vbi iuriſconſultus di
cens multa in iure ciuili pro publica vtilitate recepta ꝯ diſpu
tationis rõnẽ vnũ ſolum exemplum ſubdit de furantib.trabẽ
quod hr̃ de offi.dele.prudentiam,in gl.2.Et in fi.alias eſt ſub.
§.non ita.Secundo no.vt gl.ſi tñ.& ibi,decurio, qui prohibeẽ
b ꝯducere q̃dam,ſi iure ſucceſſerit in ꝯdõne,vt remanet in ea,
qd in oĩb.ſimilib.ſeruandum eſt.Tertio no.ob neceſſitates b
2 licitum eſt clericis † negotiari , ſi quis.n.tempore fertilitatis,
emit victualia,vt tempore famis abundet,ſicut Ioſeph.Ge.41.
licitum eſt ei,& tunc poteſt vendere eo pretio quo tunc ven-
ditur,ſi hoc facit ne ibi deficiant victualia:vt quia homines aſ
portabant vel diſputabãt:alias ſi nulla neceſſitate pẽſata emit
vt carius vendat,peccat,de hoc de emp.& ven.c.1.& grauius
clerici quam laici.14.q.4.quicunque.Inn.de hoc per Io.Cald.
de vſu.c.fi.& ibi dico in §.fi.q.3.Quarto no.in fi.declara.& his
3 ſimilia:ex quo colligitur,quod quibuſdam enumeratis † clau
ſula ſubſecuta omnia comprehendit.& de procu. qui ad agẽ-
dum,libro ſexto,& non de ſimilibus &c.de reſcrip. inter cæ-
teras,de ſtatu mona.ſuper.

ADDITIONES.

a Exempla.Adde inſti.de gradibus,in §.hactenus,& ibi doct.l.damni infecti.
in §.fi ff.de dam.infe.Car.in c.eccleſia,in fi.2.opp.de elect.
b Ob neceſſitates.Adde Ab.in c.clerici,el 2.de vi.& ho. cle.in 2.notabi.

SVMMARIVM.

1 *Clericus procurator laici eſſe non debet.*
2 *Clericus quomodo fiat incorrigibilis.*

2.ibi:quod eſt falſum,idem Vin.Tan.Phi.Gott.& alii de no.
vt ſ.c.ꝯrio.Ibi l.3.§.1.vide j.de do.inter vi.& vxo.ca.fi.in gl.1.
Ibi:non fraudantur,vide hanc & ſe.de col.c.3.no.3.Et in fine.
Vin.de hoc de app.dilectis.in glo.1.

ADDITIO

a Eſſe procurator laici Adde Arch.in c.peruenit,86.di.Io de Imo.in ca.acce-
dens de præb.Ab.in c cum eſſent in 1.no.de ſimo in ca. in noſtra.de procu.
in c.peruenerabilem,in 1.no.qui fi. ſint leg.1.limita diura niſi in cauſa ſui
affinis vel amici,intellige de affine & amico dummodo alibi aduocatum ha
bere non poſſet:vt no.doc.in c.fi.de poſtu.Secundo limita ſi clericus non ha
beret beneficium ex quo poſſet ſe ſuſtentare,nec epiſcopus ei prouideret,dũ
modo non aduocaret in cauſis criminalibus vt voluit Ab.in ca 1.de poſtul.
Tertio limita niſi eſſet abbas qui mandaret vni monacho,vt aduocaret pro
vno amico monaſterii:quia tunc ille monachus poteſt:vt per Inn.in c.cum I.
& A.de re.iu.quem ſequitur Ab.in c.ex parte.de poſtu.Quarto,& vlt.limita
in miſerabilibus perſonis,ſecundum do.in c.fi.de poſtu.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi exeuntes clauſtrum ad audiendum leges,niſi infra duos men-*
ſes redeant,excommunicati ſunt,& nu. 5.
2 *Malum prætextu boni non eſt faciendum,& nu.4.*
3 *Votum religionis non obligat quem religioni efficaciter.*
6 *Lex humana an & quomodo ſit pars diuina.*

1 Non magnopere. † Religioſi profeſſi exeũ-
tes ad audiẽdum leges vel
phiſicam,niſi j.duos mẽſes ad clauſtrum redeant,excommu
nicati ſunt,& in nulla cã patrocinari pñt,& in choro,& c.cæ-
teris erunt vltimi,& ſine diſpenſatione Papæ non promouẽ-
tur.Primo ponitur exceſſus.Scdo prohibitio.ibi.vnde.Tertio
quadruplex pœna.ibi:ſi vero hoſtis,2.q.5.hẽt.de hoc de ſum.
trini.ca.2.in fi.Et j.ſequitur.infirma eccleſiæ membra ꝑcipi-
tare laborat, ſed manum mittit ad deſiderabilia, & electos,
& multorum caſum operari ſe putat ſi ꝑcioſius aliquod mẽ
brum eccleſiæ ſua fuerit calliditate detractum,ſolito.26.qõ.5.
epi.29.q.1.§.1.Io.de Regu. licet.ver.ſi vero.Hoſ.corporib.ꝑꝑ
hoc.vt dicũt,volunt audire phiſicam.Negocia. ꝑꝑ hoc volũt
audire leges,de poſtu.c.2.Scientiæ,corporalis vel mundanę,
profeſſionem,tacitam vel expreſſam.j.e.c.2.li.6.vbi etiam ex
cõmunicanẽ magiſtri q ſcienter docent vel in ſcholis tenẽt ta
les religioſos,& quod hic dicit Hoſt.ibi ponit Io.An.ſup glo.
1.leges ve.vñ tñ ꝙ poſſint audire leges,vt melius intelligãt ca
nones,37.di.c.1.vbi gl.dic verius,ꝙ indiſtincte ꝓhibentur, vt
hic,& de hoc j.ca.fi.& j.e.c.in 2.ꝯrio,duorum,ſimile ſpatiũ,
de con-

Digitized by Google

ni efficaciter,niſi ſequatur profeſſio. ideo vtrunq; ponitur in
lr̄a ibi : poſt votum religionis.& poſt factam in loco religio-
ſo profeſſionem,tñ quantum ad Deum ex voto ſolo religio-
ſus eſt,& timendum eſt ne ꝑ hoc retardetur a voto, de voto,
lr̄aturam,& c.per tuas,ſed quo ad hoc c.dr̄ religioſus q ad ſe-
culum redire non poteſt. Pe.& Hoſt.de ſen.excomm.religio-
4 ſo.§.1.li.6.Op.ad primum notabile, ꝙ p̄textu † boni ꝑmittat̄
malum.11.q.3.quod p̄deceſſori,vbi permittitur communio
cum ſeductorib.pp charitatem 33.q.5.tunc ſaluabitur,vbi ꝑ-
mittitur Virginitatis corruptio pp prolem.de iureiu.ꝑuenit,
vbi permittitur violatio iuri pp recuperanda bona eccleſiæ.
Gl.1.ſo.dupliciter.Primo diſtinguendo de multiplici recom
penſatione,quod ꝓſequere,vt in ea vſq; ibi, vel pōt, & ibi Se-
cundo ſoluit,ꝙ ſub compenſatione boni malum qñq; ꝑmit-
titur.i.quod alias eſſet,ſed pp permiſſionem non eſt malum.
Et vult hęc ſo.ꝙ malum quod de ſui nr̄ eſt malum:ita ꝙ per
nullam circunſtantiam poteſt deſinere eſſe malum,non per-
mittit̄ prætextu boni,ſecus ſi ex circūſtantiis pōt deſinere eſ-
ſe malum,& hoc vltimo caſu loquuntur ꝯria.Tertio ſo.Ho.
ꝙ aut malum, quod compenſatur,eſt malum ex l.diuina, &
non admittit̄ compenſatio:aut ex l.canonica, & admitti[illegible] au-
toritate Papæ, cum illud malum tollere poſſit, quod conſtō
ſua induxit,facit quod no.de ꝯceſ.præb.propoſuit, de iureiu.
& ſi Chriſtus,ver.q̄dam,de voto c.j.& c.magnę,& hęc ſo.ſatis
ꝯcordat cum pręcedenti,q̄ placet. Dic ergo,ꝙ prętextu boni
nunq̄ permittitur malum:ſed qñq; aliquid quod alias ꝓhibe
tur,& ſi fieret eſſet malum,permittitur p̄textu boni:vt i ꝯrijs.
Dēt tñ permiſſio eſſe eius qui poſſet in hoc diſpenſare ; alias
hēretur pro non facta.ar.de temp.or.dilectus, de iudi.at ſi cle
rici.Et in hac gl.ibi,arbitretur,de ma.& obe.illud,de conuer.
infi.c.1.Ibi:pauperes,licet nō hēat animum lucrandi,tñ com
mittit̄ furtū:quia ſpēs lucri eſt ex alieno largiri.ff.de fur. ſi pi-
gnore.§.j.no.14.q.5.forte.Ibi:ſi Euangelica,quod ꝓcedit vbi:
damnum inducit mortem vel membri truncationem:vt ibi
ſecus ſi macerationem vel caſtigationem,ſicut ieiunare orare
vigilare:qa admittitur,imo & imponitur.de pœ.di.1.in actio
ne.& c.agite.& di.3.ille rex.de obſer.jeiu.ꝑ totum.Ibi,fructu.
melius dixiſſent in virginitate.ſ'm lr̄am capituli,tunc ſaluabā
tur alle.in glo.tñ gl.hēt bonum intellectum.Ibi,dici,ſ'm Ro-
do.& ita ſoluit hic Gof.Secundo op.ꝙ licitum ſit monachis
5 † audire leges,cum poſſint audire ſcientiam diuinam,vt theo
logiam,vel canones,vt dixi in 2.no.lex.n.humana eſt pars di
uinę:vt no.de ęta.& qua.c.pe.Nam leges diuinitus ꝑ ora prin
cipum promulgant̄ 16.q.3.nemo.Item ll.ab oīb.ſciri dēnt:qa
oēs aſtringunt.C.de legi.l.leges ſacratiſſimæ.Sol.gl.37.di.c.1.
Dicit ꝙ licet audire leges,vt ꝑ eas melius intelligant̄ canones
quod ꝓcedit in ꝑſonis non ſpāliter prohibitis:ſed in prohibi-
tis non:vt hic,& J.c.fi.Alii dicunt,ꝙ pro vtilitate monaſterii
pñt audire,& ꝙ hic loquitur de his,q audiunt ea mente,vt im
miſceant ſe ſecularib.ſed,vt dicunt Ala.& Vin.iſti decipiunt̄,
& ſ'm Phi.reprobatur ꝑ hanc lr̄am.Dic, ꝙ hic ſimpliciter ꝓ-
6 hibētur.Ad ꝯria,cum dr̄,† ꝙ lex humana,eſt pars diuinæ,dic,
ꝙ non proprie:ſed quodam gñali modo,vel dic,ꝙ eſt pars,nō
rōne ſubiecti:quia non de Deo,ſed rōne inſpirationis diuinę.
Canonica autem & theologia ſunt diuinę:tum rōne ſubiecti
qa de Deo: tū.qa ordināt nos ad gloriā celeſtē,quod dixi s̄.in
prohemio.Ad illud cum dr̄,quod leges oēs aſtringunt, dicit
Hoſti.ꝙ aſtringunt laicos,non clericos,de conſtit.quę in ec-
cleſiarum,& c.eccleſia,licet eccleſia eis poſſit vti.10.di.c.1.&
c.ſi in adiutorium,qđ dic,vt dico de no.operis nuntia.c.1.vn-
de & hodie ab auditu legum plures alii prohibētur.J.c.fi.Ter
tio,op.in eo,ꝙ ſtatuitur ſpatium duorum menſium ad excōi-
cationem incurrendam,quod imo ſtatim ſint excommunica
ti.J.c.fi.Sol.Inn.ꝙ ſtandum eſt ꝯrio,melius dic,ꝙ illud dēt in
telligi ſ'm iſtud,quod plenius ibi dico.Quarto opp.in eo,ꝙ in
fi.dr̄,de miſericordia ſedis Apoſtolicæ:per quod vr̄ aliis prohi
bere diſpenſandi facultatem,& ſic obſtat de ſen.excom. cum
illorum,in fi.Gl.vlt.ſol. dupliciter,& ex 2.ſolu.hr̄,ꝙ non om
nino prohibetur per hanc lr̄am diſpenſandi facultas alijs.Ho.
vero dicit ſtandum huic lr̄ę,& ꝙ hic expreſſe prohibet̄ diſpē

J.c.fi.[illegible]
hic intelligitur,qui ab alijs audiunt,ad idem,qa non [illegible]
prohibere lectionem doctoris niſi reſpectu doctorum,q tunc
erant.Hodie autem prohibita auditione prohibita eſt ex ꝯñti
doctrina.Si.n.non audient,non fient doctores, de hoc etiam
J.c.fi.in prin.q.1.poſſet tñ contingere,quod doctor fieret reli
gioſus,& tunc eſſet dubium an poſſet docere.de hoc J.c.fi.in
prin.q.7.& vr̄,quod non licite doceat:tamen non eſt locus pę
næ,cum aliud ſit audire,aliud docere,ſic intellige quod dico
in d.q.7.pro hoc,quod notatur in d.reg.cum quid.in q.

SVMMARIVM.

1 *Clericus generalis procurator vel iuſticiarius principis ſecularis deponendus eſt.*
2 *Clericus poteſt eſſe procurator layci in particulari negotio.*

1 Sed nec. † Clericus gñalis procurator vel iuſtitiarius
principis ſecularis deponendus eſt, & ſi reli-
gioſus eſt,grauius punietur.Primo prohibet.Secundo punit.
ibi:ſi qs.Tertio ꝯ religioſos aggrauari præcipit,ibi:diſtrictius,
ſed nec. ſupple, ſed & in eodem concilio ſtatutum eſt, ꝙ nec
ꝓcurationes &c.ſimile de ſucc.ab inte.c.1.viris,ſupple ad hoc
tentauerit,cum effectu.fluctib.7.q.ſciſcitaris,ꝓtātib.de off.or.
quāto.religioſorum,cum.n.hoc reprobabile ſit in clericis,re-
probabilius eſt in religioſis,qui non ſolum a vetitis,ſed etiam
a quibuſdam licitis abſtinere dēnt,11.q.1.aliud.de pœ. diſt.1.
aliud,attentare,concor.de hæreti.accuſatus,in fi.li.6.No.vi gl.
2 Et in ea in fi.vbi de hoc. Opp. † quia clericus poteſt eſſe licite
procurator laici.J.de ſimo.cum eſſent.So.hic prohibetur ne
ſint gñales procuratores laicorum , ibi vero hoc permittitur
in vno ſpāli negotio. & hoc vult Inn.quia in ver. procuratio
nes,ſupplet generaliter.Et eſt ratio diuerſitatis : quia per hoc
quod ſpecialiter procurent aliquod negotium, non veniunt
contra rationem literæ. ibi , nemo militans, &cætera, ſecus
ſi generaliter.

SVMMARIVM.

1 *Clericus iudicium ſanguinis exercens ab officio & beneficio deponitur.*
2 *Prælati quandoque habent iuriſdictionem in temporalibus.*
3 *Homicida non eſt priuatus ipſo iure beneficio.*

1 Clericis. † Clericus iudicium ſanguinis exercens ab o
ficio & beneficio deponitur. Primo ponitur
prohibitio.Secundo pœna.ibi:quod ſi quis.honore.i.ordine,
priuetur,fit enim irregularis,J.c.ſniam,& ſic deponendus eſt
de exceſ.præl,ex lr̄is. No.prohibitionem cōcilij Colletani,de
hoc in gl.1.Et in ea ibi:ſanæ:Rodo.Tanc.Vin.Gof.& Hoſt.ſi-
gnant hæc pro ꝯrio,& ſoluunt ꝙ ibi de ſpāli trūcatione. Op.
2 qnia qñq; † prælati hēnt iuriſdōnem in tꝑalibus,a & ſi tunc
a non potuerint iudicare,periclitabitur iuſtitia,ꝯ io 12.q.2.cum
deuotiſſimam.Gl.2.ſol.ꝙ tunc p̄latus,alij committet,& hoc
determinat,J.c.fi.li.6.Sed Hoſt.optabat,ꝙ aut clericis ꝯcede-
retur ꝑ ſe iuſtitiam ſecularem facere ſine pęna irregularitatis:
& hoc cum iuriſdōnem hēnt, aut in totum tolleretur : qa il
lud ꝙ aliis committant,eſt ꝯ ius.ff.de offi.eius cui mā. eſt iur.
l.1.Nam iudex dēt quandoque cauſam audire,vt vitetur cor-
ruptio,& iuſta feratur ſententia,etiam ſi agatur de culpa.for-
tius ergo qñ agitur de truncatione vel morte.ar.de ele.vbi,cū
concor.lib.6.dicit ꝙ ſit pro ratione voluntas, licet non igno-
ret rationes , quę reddi conſueuerunt de pietate eccleſiaſtica.
& ꝙ in talibus ſ'm leges poteſt interuenire corruptio,& ſimi
les:ſed

ADDITIO.

a Temporalibus.Adde glo.1.in §.cum inter vos,de re iudi.

Digitized by Google

vult gl.vi.& pro hoc ſm Pe.17.q.4.ſi quis ſuadente,vbi ponit
verbum ſubiaceat:& tñ intelligit eſſe canon latę ſni.x.Not.ex
eo,ꝙ prohibet clericos ab officio ſeculari:ꝙ tacite vr̃ pmitte-
2 re officiū eccleſiaſticum,† pōt ergo clericus vice alicuius epi
cognoſcere de cauſis criminalib.& ita obſeruatur,ꝙ tenet Io.
dicēs hoc ꝓcedere, dūmō nō pęnas ſanguinis:ſed detruſionē
in monaſteriū infligat: & tunc nec peccat, nec fit irregularis,
ar.de procu.tuæ.ſ.ti.1.inter alia.de pęnis,tuæ Idem vr̃ ſm Ho.
ſi clericus cognoſcat de cā criminali vice iudicis ſecularis,dū
modo a pęna ſanguinis abſtineat,de rap. in archiepātu, quod
procedit ſi cognoſcit tanq̃ ſpālis delegatus in aliqua cā, ſecus
ſi tanq̃ gñalis officialis:tunc n.licet non fiat irregularis,tñ de
poni dēt ſ.c.proxi.ſed non prohibetur quin clericus ſit gñalis
vicarius iudicis eccleſiaſtici:imo laicus non pōt eſſe vicarius,
3 16.q.7.noua actione.Opp.ad hoc,quia † iuriſdōnem ſecularē
pōt prælatus hēre ſuo noīe:vt dixi ſ.e.c.1 prin. ergo & alieno.
reg.quod alicui ſuo.lib.6.Sol.qñ prelatus hēt noīe ſuo,proui-
detur:quia exercet p vicarium:vt ſ.e.c.in prin.ſed vicarius nō
poſſet vicarium ꝯſtituere,de offi.vi.clericos.Quæro,de pręla-
4 tis,† qui ſunt in ꝯſilus principum,vbi agit̄ qñq;de cā ſangui-
nis,dicunt Goſ.& Hoſt.ꝙ ſi vident reum eſſe in cā abſolutio-
nis, pñt ꝯſulere ipſum abſoluēdum.Item,cum eſt damnatus,
pñt gñaliter dicere lex ſic vult & dicit,& vbi crimen non im-
minet de ꝓximo puniendum,ar.23.q.5.c.1.5.q.6.delatori, &
ſic intelligatur quod no.hic Goſ.& quod no.de excel.prælat.ex
līis,in gl.2.Nam cum ſciunt caſum imminere,nullatenus ꝯ-
ſulere dēnt,niſi eſſet leuis pęna corporalis,q̃ ēt clerici pñt im-
ponere,de rap. in archiepātu.de cri.fal.ad audientiam,ſed pro
graui pęna ſecus,vt in iuuib.præal.vnde licet poſſint in gñe iu-
ſtitiam ſuadere.23.q.5.peſſimam,dēnt tñ abſtinere cum caſus
imminet,de hoc p Ho.in ſum.e.§.2.ſub.§.clericus.ver.poſſent
tamen clerici,& ſequenti,an autē clericus poſſit eſſe notarius
in cauſa ſanguinis,dixi de poſtu.c.1.& ſ.c.ſententiam,qō.7.&
de homici.audientiam.

S V M M A R I V M.

1 *Clericis prohibetur negotiatio cauſa lucri.*
2 *Monachis an & quomodo permittatur negotiatio.*

Secundum. Habet tria d.clara.Secundum ibi:& ne.
Tertium ibi:neque negocientur, niſi
lucrum proueniat:ex opera vel re ſua ſ.c.proxi.& c.t.Inn.pro
1 hoc,qa † prohibetur negociatio cā lucri quaſi mercimoniū
exercēdo hēant,& ꝯcor.86.di.pueniт.Ad firmam,de hoc dic,
vt dixi de ęta.& qua.ex rōne.Op.ſ.de deci.dilecti.Sol.vt ibi in
2 gl.1.Secūdo op.ad idem ſ.c.1.vbi permittitur monachis † ne

4 ad certam pœnam obligantur:ſed non ad mortale ...
ſe non ſunt mortalia, de minorib.dic,vt in cle.exiui.§.cū igit,
& ſeq.de verb.ſig.Io.An.Tertio no.ꝙ labores impiorum &c.
de hoc in gl.vlt.& dignum eſt,vt male meriti &c.ff.de po.bo
na fides.& Eccleſiaſtici.10.Auferetur a vobis regnum & dabi
5 tur facienti iuſtitiam. † Quęro an epſ ſua authoritate poſſit
eijcere de monaſterio monachos incorrigibiles.Glo.2.ꝙ ſic.
An autem poſſit monaſteriū facere alterius ordinis,no.de re.
do.inter quatuor.Et an hac gl.ibi:imponere,de hoc de ſta.re.
c.1.lib.6.in gl.ſed quomodo.Ibi,animaduertendum,collegiū
vel corpus poteſt inferre metum.Et in fin.Ala.ꝫ.ff.de dolo,ſi
ex dolo,de hoc 12.q.2.ſi epiſcopus qui mancipium,dixi de ſi
mo.dilectus.Secundo quęre & ſolue,vt in gl.pe.& ibi ſeruus,
vide de conſtit.ex literis.

S V M M A R I V M.

1 *Tabellionatus quomodo clericis interdicatur,& nu.2.*
3 *Clericus in cauſis eccleſiaſticis an poſſit eſſe tabellio.*
4 *Clericus in minoribus ſuſcipiens tabellionatum an cedat clericatui.*
5 *Inſtrumenta clerici exercentis tabellionatum an valeant.*
6 *Tabellio quæ & quot iuret.*
7 *Tabellio conſtitutus a laico an poſſit ſuper eccleſiaſticis inſtrumenta conficere.*
8 *Inſtrumentum confectum a tabellione clerico ſuper temporalibus an valeat.*

Sicut. Clerico in ſacris interdicitur tabellionatus. ſacris,
ſecus in non ſacris.No.ſummarium,ex quo not.ꝫ
* Venctos vbi pauci ſunt tabelliones, & pbr̃i ꝯficiunt inſtr̃a,
ibi tñ forte hoc inualuit:quia non vtuntur ſolennitatib.legū:
ſed ſuis ſtatutis,vel quia beneficia ſunt pro maiori parte exi-
gua.& de diuerſis nominib.tabellionum dixi de proba.qm̄ ꝫ.
1 Scđo not.ꝙ non pręciſe interdicitur clericis † tabellionatus:
ſed p beneficiorum ſubtractionem,ſimile de ęta.& qua.q̃ris.
Et ex hoc patet ꝙ nō hēntes beneficia pñt officio vti.ſm Ho.
Op.ibi interdicas,de heret.vt officium,§.ad ꝯſcribendas.So.
quod hic dr̃,fallit in cā hęreſis, vt ibi, & de monachis dic, vt
ibi,&

ADDITIO

* Inſtrumenta Adde quod ita erat tempore authoris:ſed hodie Decreto Senatus tempore Principis Griti,clericis interdictus eſt tabellionatus,& facultas conficiendi inſtrumenta.Vnde in temporibus apud Venetos, non eſt eccleſiaſtica perſona quæ huiuſmodi officia exerceat.B.S.

Digitized by Google

notib.dummodo non egeant,de poſt.c.fi.ſed ſi egent,licitum
eſt eis,ſ.c.1.ver.nec tñ,prohibeaſ etiam, quia tabellio multa
iurat de quib.J.q.4 vnde facile poſſent clerici incurrere piu-
rium.ar.de iureiur.& ſi Chriſtus,& ca.quemadmodũ,& hęc
rõ reſpicit oẽs.Eſt,& 4.rõ quia inter cętera tabellio iurat: fide-
litatem ei a quo cõſtituitur:ꝙ iuſtm clericus laico a quo nil tẽ
porale tenet,pſtare non dẽt,de iureiur.nimis.Dic ꝙ illa eſt po
tiſſima rõ:quia tabellionatus eſt genus negociationis ſecula-
ris,q̃ prohibeſ clericis:vt ſ.e.cõrio.† Quęro an in cauſis eccle-
3 ſiaſticis a poſſit clericus eſſe tabellio.Gl.arguit ꝙ non,deinde
a arguit in cõtrium,& non determinat,primum cõius per id, ꝙ
dico J.e.q.Pro ſcdo tñ vltra iura ad hanc partem alle.in gl.fa
cit 77.di.monachus.Ibi tñ exponitur,notarius.i.lector,a lrĩs
ſiue notis legendis,& ſimiliter rñdet Vin.ad c.multorum,al.
in gl.ꝙ ibi ponitur notarius pro ſcriptore,ſic C.cõia de le.l.3.
vbi ſeruus notarius æſtimaſ quinquaginta ſolidis,cum tñ ſer
uus non poſſit eſſe notarius.C.de tabul.ſcri.li.10 Ad c.qm̃ cõ.
etiam alle.in gl.dic,ꝙ non facit,ibi.n.dicit de duob.viris.Nec
exprimit an ſint clerici vel laici,& dato ꝙ eſſent clerici,nõ eſ
ſent cõ hoc c.ex quo alias non exercent tabellionatus officiũ,
tutius tñ eſt,ꝙ ſint laici,&dicit Vin.ꝙ officium tabellionatus
laudabile eſt pſonis quib. cõuenit.ſ.laicis, & ſic vẽ tenere pri-
mum,ꝙ clericus nõ poſſit eſſe tabellio.Io.vero phi.tenet ſm
& idem Goff.p c.qdam 3.q.1.vbi clericus eſt notarius Papæ.
Item epõrum & archiepõrum,vt in iurib.alle.in gl.& de ſim.
c.1.hęc tñ iura non probant.Inter laicos autem tales non ſcri
bãt cum ab eis cõuerſatio ipſorum dẽat eſſe ſegregata 2.q.7.lai
cos,imo nec dẽnt rogari teſtes in inſtrĩs ſecularium negocio-
rum ſi ſunt pſbyteri.14.q.2.q̃q̃.dic,ꝙ cum hic indiſtincte phi
beaſ officium tabellionatus,dẽt intelligi ẽt in cauſis eccleſia-
ſticis,& pro hoc,quia ſpãle eſt in cã hæreſis,vt poſſint hoc of-
ficium exercere,de hęre.vt officium §.ad cõſcribendas,ergo cõ
rium regulare,& pondera,qđ in c.§.dr,non obſtante ſtatuto
cõrio canonis.Et gl.allegat hoc c.& ſic iuncta textui probat ꝙ
ceſſante licentia de qua ibi,clericus non põt hoc officiũ exer
4 cere. Secundo quæro, † ſi clericus in minorib.ſuſcipit tabel-
lionatum,dicit Vin.ꝙ cedit clericatui & bñficus ſicut ſi cõhe-
ret mrĩmonium,de cle.piu.diuerſis.& c.1.Io An.dicit ꝙ hoc
non reciperet niſi p aliquas circũſtantias iuſtificaret: puta,qa
officium recipit a rege vel principe,q,quos facit notarios,de
putat ad criminalia officia.dic,ꝙ etiam hoc caſu non induce-
ret renuntiatio bñficii,qa hoc non eſt iure expreſſum,& aliud
in mrĩmonio,a quo poſtq̃ cõxit,diſcedere non põt. Aliud in
hoc officio,qđ non repugnat clericatui niſi reſpectu exercitii
vt in lrã.Item etiam pp exercitium non eſt priuatus: ſed p bñ
ficiorum ſubtractionem cogiſ abſtinere,vt hic.Tertio q̃ro,ſi
5 clericus † exercet tabellionatum:an valeant inſtrã b.Inn.ꝙ ſic
b anteq̃ interdicaſ, ſed poſtea non,& idem Ab.& Hoſt.põt eſſe
rõ quare poſt interdictum non valẽt:qa interdicto officio in-
terdicitur & eius executio.ar.de ap.paſtoralis §.2. alias eluſo-
rium eſſet,qđ eſſe non dẽt.ff.de iud.ſi ptor.de ele.commiſſa.
§.porro.li.6.& fit hoc in pœnam cõhentium,& in delictum cõ
ſentiẽtium. Quidam dicũt,ꝙ ſi prohibitio pũenit ad alios de
ppſo non valet inſtm:alias probabilis ignorantia excuſat.Nã
tunc tales indigne cõficiunt inſtrã quantum ad ſe,ſed non quã
tum ad alios:ar.de ord.ab epi.c.1.& 2 de coha.cle.c.fi.Ipſe ve-
ro Hoſt.dicit ꝙ indiſtincte valetinſtm,quia hic ſola imponi
tur pœna,vt poſſit priuari bñficio,vnde alia non dẽt imponi,
ff.de reli.& ſump.fune.at ſi quis,§.gñaliter,de ſepul.vio.l.2.§;
non ppetue.ſed potius impoſitam molire.regula in pœnis.li.
6.ꝙ placet.Nõ.n.põt inferior a Papa irritare inſtm cõfectum
a tabellione,cuius officium ab eo non dependet,cum nec poſ
ſiſ creare tabel.de fi.inſ.cum P.vbi de hoc,ſecus ſi eſſet officiũ
ꝙ ab eo dependeret,pro hoc,quod no.de cõſue.quarto. Sed ſi
excõicareſ, qa non dimitteret,deinceps nõ valeret.de hęre.ſi
aduerſus,ꝙ dixi de dolo,veritatis,de hoc in Spe.de inſt. edi.§.
reſtat.§.ſed cum dixeris.An aũt inferior a principe poſſit face
re tabellionem,cuius ſcripturę credaſ extra locum,dico de fi.
inſt.cum P.q.4.Quarto q̃ro,qa dixi ſ.in 2. cõrio quod tabellio
7 ſub qua.† Quinto quæro,an tabellio ...
d ſup eccleſiaſticis inſtrã cõficere.Quidam ꝙ ſic.& ita ſeruaſ de
rigore,tñ dicit Hoſ.cõtrium videri.ar.de ele.maſſana.duo.n.ope
rant ꝙ credatur inſtrõ,pſtatio iurĩ,de præſc.ad audientiam,in
fi.& authoritas judicialis a qua tabellio hanc ptãtem recipit.
in Auth.de tabellionib.§.1.& fin.col.4.C.de tabula.l.3.lib.10.
quorum ſm hic deficit:ſicut.n.dictum teſtis laici in cã eccle-
ſiaſtica recepti, fidem nõ facit in foro eccleſię,de iud.at ſi cle
rici,ſic & inſtm tabellionis authoritate iudicis cõſtituti.Nam
imperator hoc ſpãliter mandare nõ poſſet,ergo nec gñaliter,
ar.de deci.tua.Gaſpar.de Cal.dicit,ꝙ imo valet de iure,qđ pla
cet : ſicut & alias dicimus, ꝙ ea q̃ ſunt voluntarię iuriſdõnis
exercenſ in nõ ſubditos,qui fi.ſint legit.p venerabilem,vbi de
hoc in gl.2.Conficere autem inſtrã,quatenus dicatur eſſe iu-
riſdõnis,eſt voluntarię,ſm eum,vnde dic,ꝙ proprie loquen-
do non eſt iuriſdõnis,ſed facultatis, ſeu authoritatis, ſeu offi-
cii.ar.de præſcr.ad audientiam.Ibi,officium ſuum,& c.de præ-
ſum.illud.nec procedit illud ſimile de teſte recepto a laico in
cã eccleſiaſtica:quia ibi quęritur de actu ſpectante ad cõtentio
ſam iuriſdõnem,& de cã eccleſiaſtica laicus non iudicat.de cõ
8 ſti.eccleſia.Sexto quæro,† de inſtrumento confecto a tabellio
ne clerico ſuper temporalib.dicit Hoſt.ꝙ licet non debeat of
ficium exercere,vt hic,tamen valet.per ea,quę legũtur & no.
qui fil.ſint leg.per venerabilem §.rationibus,quod eſt ſine du
bio per ea,quæ dixi ſupra,q.1.

ADDITIONES.

a Eccleſiaſticis. Adde Io.de Fantu.in c.multorum.27 q.2.
b Inſtrumenta. Adde Ant.de But.in c.fi.in fi.de conſti.Bar.in l.vniuerſos,in fi.
C.de decuri.li.10.in fi.Bar conſi.61.incip.filiusfa.presbyter.
c Contractu. Adde Bar.in c.imperialem,in §.callidis.in fi.tt.de prohi.feu.alien
per Feder.in vſibus feu Lau.de Rodul.in tra vſurarum.q.18.
d A laico. Adde Doct in c cum dilectus,de fi.inſt. Io.An.& Pe.de Anch.in c.ſe
culares,de fo.compe.lib.6.

SVMMARIV.

1 *Clericus ſententiam ſanguinis dictare non debet.& nu.2.*
3 *Clerico licitum eſt bellum mouere ad defenſam.*
4 *Clerici ſi habeant iuriſdictionem quomodo iudicabunt in criminalib.*
5 *Prælatus ſi intereſt ſententię ſanguinis an efficiatur irregularis.*
6 *Clericus quare prohibetur dictare ſententiam ſanguinis.*
7 *Clericus ſcribens quod aliquis capiatur,& inde ſequatur mors,an effi
ciatur irregularis.*
8 *Clericus portans literas principis quod aliquis capiatur & occidatur,
ſi illas aperuit & legit,an efficiatur irregularis.*
9 *Clericus an poſſit eſſe aduocatus in cauſa ſanguinis.*
10 *Miniſtrans arma in bello iuſto ad defenſionem non intendens quod ali-
quis occidatur,ſi occiditur an ſit irregularis,quid ĩ bello iniuſto.11.*
12 *Dictans vel proferens ſententiam ſanguinis etiam iuſtam,eſt irregula
ris indiſtincte*
13 *Clerico quare prohibeatur cirurgia.*
14 *Purgatio aquæ feruentis vel frigidæ quomodo fit.*

a
1 Sententiam. a † Clericus non dictare. nec proferre
ſnĩam ſanguinis:nec quicq̃ aliud exer
cere.p ꝙ ad effuſionem ſanguinis tendaſ:nec purgationi vul-
gari opem pſtare dẽt Hẽt quatuor d.principalia.Scđm ibi:nec
quiſq̃. Tertium ibi:nullus.Quartum ibi:nec quiſquam purga
tioni.Clericus,ſiue in ſacris ſiue non,ſi ordinari deſiderat.ſt.
di.c.1.ſ.c.clericis.Hoſt.ſtatuti.forſan dicit ptãs clerico,tu non
vis mihi ſeruire,nec tibi ſeruieſ a meis & ſic interdicẽdo ſibi
ſuorum

ADDITIO.

a Sentẽtiam. Adde de materia iſtius decr.vide diffuſe per Marinum de ſenis in iſto
c.ſententiam vbi fecit notabilem repetitionem.

Digitized by Google

ꝙ ꝑ hoc non eſt irregularis: niſi interſit authoritatē vel auxilium ꝑſtans,idem dicit Hoſtiē.ſi ꝑſtet ꝯſilium opem operam vel fauorem,de hom.ſicut dignum,de cle pug.in duel.c.1.dicit etiam,ꝙ ſi ad eum ſpectat iuriſdō,nullo modo interſit: de excel.ꝑla.ex lr̄is,de hoc in Spe.de legato.§.iuxta,ver.qd ſi eps̄ ꝓ hoc,ga hoc caſu videret̄ authoritatem ꝑſtare.Ex hoc limita lr̄am in eo,ꝙ vr̄ pariter ꝓhibere exercitium ſanguinis,& intereſſentiam,primum.n.ſimplr̄,prohibet̄: ſm non ſimplr̄,vt nunc dixi.Et in hac gl.ibi,aliter dēt puniri:quia non dēt inter

6 eſſe:imo nec ſpectaculis:de ꝯſe.di.1.non oportet.Gof.† Tertio q̄ro,quare ꝓhibet̄ clericus dictare ſnīam ſanguinis:dicit Inn.ꝙ ideo,ga etiam ſi non faciat,vt iudex,ſaltem ꝑſtat ꝯſiliū vel auxilium:vn̄ ſm eum nec etiam teſtes dēt recipere,nec authentice ſcribere in tali cā:ga non dēt eſſe iudex hoc caſu.23. q.8.his a quib.ſ.e.clericis,ergo nec teſtes ſcribere vel authēticare,ſi tn̄ ſcribit non in forma authētica,nō ſit irregularis,ſm Inn.dic,ꝙ Inn.habuit reſpectum an ex illa ſcriptura poſſit ſequi mors,qn̄.n.non eſt authentica non facit fidem,de fi.inſt. c.1.& 2.& ſic non eſt cā mortis alterius:ſecus de auth.Si tn̄ ꝯtingeret,ꝙ ex ſcriptura auth.mors non ſequeret̄,non erit irregularis:ga attendit̄ factum ad trahendam irregularitatem:vt j.q.ſe.ſed alias puniri pōt,quia exercet rem ꝓhibitam: vt no. ſ.c.ꝓxi.Et ſi ex ſcriptura priuata ſeqtur mors, erit irregularis tanq̄ opem ꝑſtans:pro hoc,ꝙ dixi ſ.e.qō.& qđ no.de hom.ad

7 audientiam.Quarto q̄ro,ſi ſcribit clericus,† ꝙ aliquis capiat̄, & ex hoc ſeqtur mors,vel truncatio,ipſo clerico ignorāte,de h.d.Hoſt,ꝙ periculum eſt ei,ga non ꝯſueuerunt hoīes capi ꝓ nihilo:& lex ꝓmotionis non in voluntate,ſed facto ꝯſiſtit.15. q.1.c.fi.& debuit cogitare hoc euenire poſſe.de homi.is q.li. 5.& ſe ſubtrahere,de ſer.non or.c.1.Ideo in lr̄a dr̄,vnde in curiis &c. Dic hoc ꝓcedere qn̄ ſcriberet,vt caperet̄ pro delicto; ita ꝙ potuit eſſe veriſimilitudo ꝙ mors fuit ſeqretur: alias ſi ꝓ debito capitur,licet poſtea ꝓ delicto teneatur & interficiat̄, nō erit clericus irregularis:ga nec eſt qd ſibi imputetur,ga nō fuit cā ꝓpinqua homicidii,ſed remota,ꝓ hoc,ꝙ no.de hom. de cetero,in gl.& c.exhibita.i gl.5.Quinto q̄ro,ſi ſcribit̄ alicui pricipi q̄ talem homicidā capiat,& interficiat,& princeps tra

8 didit clerico lr̄as † q eas aperuit & legit,ob hoc ille capitur & interficitur,dicit Hoſt.ꝑ Clementem quartum fuiſſe rn̄ſum hunc eſſe irregularem:ga ex lectura lr̄æ fuit ſecutum homicidium.Nec ꝓdeſt ſi dicat ſe ignoraſſe tenorem:ga debuit ſibi 3.legere, vel ſaltem qaam eiro ꝓuenit ad capturā debuit ſubſiſtere,quia hoc non erat ſufficit,ar.ſ.e.clericis,de hom.ſicut, vb.de hoc,ſed hoc eſt valde rigidum.Item lectura non eſt cā capturę,tn̄ tutius eſt clerico ꝙ abſtineat a legendo.Non.n.bn̄

9 poſſet excuſari,ex quo pertulit verbum ſibi inhoneſtū.† Sexto q̄ro,ſi clericus ſit aduocatus in cā ſanguinis,[b] dicit Inno,ꝙ

ſiſtit operi licito,dēt ergo ſibi imputari:ga nō fuit diligēs:ne fieret homicidium,ſed e conuerſo,ar.de homi.Ioannes,& ca. vlt.& plurib.ca.illius tit.Opp.ad hęc quæ dicta ſunt in duabus ꝓximis q̄ſtionibus, in eo ꝙ diſtinguit: an bellum ſit iuſtum

12 an iniuſtum. Nam † dictans vel ꝓferens ſentētiā ſāguinis ēt iuſtā eſt irregularis indiſtincte:vt hic.Soluit Innoc.ꝙ dictans principaliter & directe ꝑbet auxiliū uel ꝯſiliū morti,licet iuſte.Secus dic in ꝓximis q̄ſtionibus, in qbus miniſtrans arma nō intendit ad mortē,vn̄ potius debet īputari ad duriciem aduerſarii,de homi.poſtulaſti.de hoc in Spe.tit.2.ad fi.uer.qd ſi clericus.Ex ꝑdictis infert̄,ꝙ q tradit arma nō pugnāti, putans ꝙ recipiat ad ſui defenſionē, non eſt irregularis, ꝓ hoc de iu-

13 dęis,ita quorūdā,de homi.c.pe.& ꝙ in eis no.Nono q̄ro† in eo qđ ꝓhibet̄ hic cirurgia,quare hoc? dicit Inn.ꝙ ꝑꝑ periculū:ga errare poſſet,ꝓ hoc ꝙ dico ī ſeq.qō. Decimo q̄ro,ſi qs ī laicatu exercuit cirurgiā, & multi in eius cura mortui ſunt,n̄ tn̄ ꝑꝑ eius negligētiā,dr̄ Inn.ꝙ nō eſt irregularis. ar.de homi. tua.ſed in clericatu oībus ꝓhibitū eſt hoc,ga nō eſt hoc officiū clericale,vn̄ deponēdi ſunt, non tn̄ credit Inn. exercentes eo ipſo eſſe irregulares:ſi tn̄ mors inde ſecuta fuit,ēt ſine ipſorū culpa,poſſunt dici irregulares,ar.d.c.tua.& de æta.& qual. ad aures.Itē nec ſecantes irregulares ſunt niſi mors inde ꝓuenerit,pro hoc d.c.tua.& d.c.ad aures. Hoſt. dicit,ꝙ ars hæc ꝓhibita eſt omnibus clericis ꝑꝑ dubiū curationis euentū,& ꝯſcientię lubricū,ut in dictis iuribus. Si tn̄ nō reperiat̄ clericus in culpa ante factū,nec poſt factū,nec in facto,& de his tribus dr̄.j.de iniur.c.fi.in prin.nō iudicabit̄ irregularis licet inciſus non obediens moriat̄ d.c.tua.ga imperitia imputat̄ medico, nō mortalitas.ff.de of.ꝑſi.illicitas.§.ſicubi.Io.A.dicit,ꝙ forte in clerico hoc nō eſt verū,niſi quo ad facilitatē diſpēſandi, vt in d.c.tua.ꝙ vr̄ uerius.& ſic vr̄ ſtādum d.Innoc.vt dico,in d.c. tua.fuit eīn in culpa ſe immiſcēdo arti ſibi ꝓhibitæ. Vndecimo q̄ro,in eo,qđ dicit de purgatione aquæ feruētis vel frigi-

14 dæ,qualiter fit.† Sol.de feruēti fit:ſicut de ferro candēti,ſi tāgēs ꝑ hoc nō lędit̄,đ frigida vero dicit Ab.ſe habuiſſe a magr̄o ſuo,qđ fit ſic,impletur vas aq̄ tātę ꝓfunditatis, ꝙ excedit altitudinē hoīs,& duo recipiūt expurgandū,& ponūt ſuꝑ aquā, & dimittūt cadere,ſi nō attingat fundū innocens iudicat̄, alś nocens,ſed in hoc poſſet fieri fraus ſi ille ſciret naturę: quia poteſt cum ſola pedum motione tenere ſe ſuper aquam.

ADDITIONES.

a Cauſa criminalis.Adde gl.in cle.1.de offi.deleg.Inn.in c.in archiepiſcopatu. de rap.

b Sanguinis.Adde Io.An.in c.1.de poſtula.

c Parare baliſtas.Adde de ſagitt per totum.& ibi do.Nicolaus ſuperantius vtriuſque iuris doctor & miles hieroſolimitanus.

S V M.

Digitized by Google

qualiter erant opiniones ſup impoſitione pœnę de qua ibi,
& decernit ꝙ ꝯfaciētes ſit ipſo facto exōicati, ibi. uerſ. Tertio
ꝑcipit excōicationē publicari, ibi. diſtincte ſtudent, ꝓhibet er-
go auditus. ſ. eo. rhſo. & lectio ſ. c. nō magno. & ſtudiū, vt hic.
No. vt gl. 1. & ibi repetita, vide de poſtula. c. 1. in ul. gl. ibi, paro-
bolani, vide de reſcr. ſollicitatus. Scđo no. ibi, excuſationes. ꝙ ꝓ
1 pter† varietatē opinionū excuſat male intelligens ius, de hoc
de poſtulationibus c. vno. li. 6. Et in eo, qđ dicit de diuerſis opi
nionibus, ſimile de reſcri. ſup lr̄is, de ꝯceſ. ꝑbē. qa diuerſitatē.
2 Tertio no. ibi diœceſis † ꝙ ſcholares efficiunt de iuriſdictio-
ne illorū in quorū diœceſibus ſtudent. & hoc rōne delicti, vt
hi & de fo. cōpe. c. fi. Hoſt. vel ꝯcluſ. e. ti. qđ clerici vbi de hoc,
& non tm̄ in foro iudiciali, ſed ēt in pœnitentiali, de pœni. &
remiſ. omnis. hoc tm̄ vltimū dicut ibi no. Opp. in eo, qđ punit
monachos audiētes ll, ut in nulla cā patrociniū ꝑſtent. nā ēt ſi-
ne hac conſtitutione ab hoc ꝓhibent, de poſtula. c. 2. Gl. 3 ſol-
uit ꝙ non audiūtur in patrocinio tanq̄ excōicati, & ex hoc i-
fertur, ꝙ plus ꝓhibētur q̄ monachi, vñ dicit Gof. ꝙ ꝑ hanc ꝓ-
hibitionē non poterūt patrocinari ēt ꝓ ſuo monaſterio, ēt ab
bate imperante: qa ſunt excōicati: alias nulla eſſet pœna: & in
hac gl. ibi. eccłię, vel pauperū. la. & Phi. de hoc poſtula. c. 2. &
in fi. niſi ꝯ abbates, de his q̄ ſpectāt ad mēſā ſuā: de reſcr. edo-
ceri. uł ſi abbatē excuſant de ac. ex parte. Vin. Scđo op. in eo, ꝙ
dicit iſtos icurrere excōicationē ipſo facto, ꝙ imo expectētur
ꝑ duos mēſes ſ. e. c. & ſ. e. nō magno. Sol. qda intelligunt hoc
c. ꝙ ſtatim ſint excōicati ēt nō expectatis duobus mēſibus. ꝯ-
triū tenet Goſ. ꝑ §. qa uero ꝟ. e. c. ibi, infra ſpaciū ꝑſcriptū, qđ ēt
tenet Vin. & Inn. q tm̄ ꝯtriū no. ſ. e. non magno. qđ tenet Hoſt.
& ad § qa uero. ꝑalleg. ibi ꝟ. & c. dicit ꝙ non loqtur de religio-
ſis: ſed de ſecularibus clericis. & ſm Io. And. ex mente gl. 2. &
penul. idē uidentur tenere, primū placet vt euitetur iuriū cor
rectio. de ele. cū expediat. li. 6. Itē, qa nō eſt ius diuerſum in re-
ligioſis, imo oĩa de eis diſpoſita quo ad hūc caſū extendūtur
ad clericos, vt dico. ꝟ. ver. quia vero. q. fi. Tertio op. ꝙ hæc ꝓhi
bitio ſint iniuſta. mādatur em̄ ſ. in ꝓœmio ꝙ oēs utātur hac
cōpilatione in iudicijs & ſcholis: ergo mādatū cēſetur omne
id ſine quo illud expediri nō pōt. ff. de ꝓcur. ad rē. & l. ad lega-
tū, ſed vti nō poſſumus niſi eā ſciamus: nec ſcire quo ad lega-
les. materias niſi illarū notitiā habeamus, q̄ nō poſſumus ha-
bere niſi audiamus ea. ſicut eſt de of. iud. c. fin. de ꝯmoda. & de
poſito & ſimilibus. Item, leges aliq; canonizatę habentur in
decretis, q̄ aut inſeri non debuiſſent, aut hæc ꝓhibitio remo-
uenda eſſet. Item, lex ciuilis pars eſt diuinæ, & neceſſaria vr̄ ſal
tē quo ad regimen tpaliū, q̄ nō ſunt ꝯtēnēda. 11. q. 1. uidētes,
3 & c. ꝑcedēti. de æta. & quali. c. penu. Sol pp hoc dixit † Roſ. in
rubrica de parochijs. ꝙ Papa cū duob. ꝯſiliarijs fecit ſicut vul
pes, q cū nō pōt comedere ceraſa dānat ea. Et dicit ꝙ ad regi-
mē eccleſię ſumme neceſſaria eſt ciuilis ſciētia. & qđ ubi de
iure tractatur illā ignorātes inter ſcientes ſedēt vt teſtes. dic,
ꝙ honeſtius loq debuiſſet de Papa, q maxime in promulgan-
dis iuribus ꝓcedit cū magna maturitate, ꝓpterea cenſetur ha-
bere iura in ſcrinio pectoris. de ꝯſti. c. 1. lib. 6. & non obſtanti-
bus præmiſſis. dicit Hoſt. ad id quod dictum eſt de legalibus
materijs, ꝙ per libros legales cum ſuis gloſſis & alijs poteſt
haberi notitia de ipſis ſine principali ſtudio lectione & audi-
tu, & qui dubitat quærat: nec ideo ligatur, dummō principali
ter ibi non ſtudeat. arg. 31. diſt. §. fi. 38. diſt. in, c. fi. 34. quæſtione
3. ſi habes. de offi. primicerii. c. 1. ff. de fideicom. li. apud Iul. Ad
aliud, ꝙ ſcientia ciuilis eſt pars diuinę, & neceſſaria ad regi-
men reipublicę. dic illud verum; ſed per ſuos miniſtros ſciri
debet, ſcilicet laicos, & clericos non ꝓhibitos. vndę apl̄s. 1. ad
Corinthi. 6. ſecularia iudicia ſi habueritis & c. vbi gloſſ. Aug.
Chriſtū Deū inuoco teſtē ꝙ mallem per ſingulos dies aliqd
manibus operari, & alias horas habere liberas ad legendum
& orādū, & aliquid agendū ex diuinis literis, q̄ tumultuoſiſſi
mas perplexitates cauſarū pati de ſecularibus negocijs. & ſecū
dum hoc intellige. 11. q. 1. te qdem. & quod not. de iudi. qua
liter. Illi ergo qui non habent curā animarū illas audiant di-
ſcant & expediant. Alij vero inſiſtāt circa curā: eccleſiaſtica, &
ſpiritualia & ſuas cauſas. Mihi placuiſſet ꝙ canoniſtę prohi-

...
ſuluit ꝙ in dubio putet ſe ligatum ...
nam egreſſus de monaſterio vr̄ fuiſſe cā impulſiua huius ꝯſtō
nis, finalis vero vr̄: qa iſtæ ſcientiæ religioſis non ꝯgruunt, cū
ēt eis ꝓhibeat earum exercitium, de poſtu. c. 2. de hom. tua. nā
potius eis cōpetit lachrymari legere, & orare. 16. q. 1. c. 4. 5. &
6. cū hęc cā ceſſare nō poſſit, nō ceſſabit effectus. pro hoc, qa
hæc ꝯſtō extendit ad ſeculares ꝑlatos, q nō egrediunt de clau
ſtris: vt ꝟ. ver. ſeq. dic, verius, vt dixi. ſ. c. magno. q. 1. Scđo q̄ro,
a quo tpe currunt duo mēſes de quib. hic. Glo. 2. dicit, ꝙ a tpe
ſciētię huius ꝯſtōnis ſiue publicationis. Vin. dicit ꝙ ab egreſ-
ſu monaſterij. Inn. dicit, ꝙ ab egreſſu monaſterij vel ex quo le
ges vel phiſicam audire ceperint ſ. e. non magno. Pet. & Ab.
dicūt ꝙ quo ac religioſos ab egreſſu clauſtri: quo ad clericos
ab inceptione auditus: ꝙ tolerari pōt: tm̄ vr̄ ęquius ēt qđ ad re
ligioſos cōnumerare ab inceptione auditus, qa hoc, qđ dicit
de egreſſu monaſterii non eſt ꝑ modum cāę finalis, vt dixi in
5 ꝓxi. qō. Tertio q̄ro, ſi monachus † exiuit ad audiēdum leges
vel phiſicam, ſed mutato ꝓpoſito audit theologiā: dicit Vin.
ꝙ non ꝓdeſt, niſi prius reuertatur ad clauſtrum, vt ſatisfaciat
huic ꝯſtōni: niſi abbas ſignificaret ei, ꝙ iret ad theologiā: qa
tunc cēſet reuerſus ad clauſtrum, licet verba hoc non ſonent.
ff. de in ius vocam. ꝗuis: nam & purgat vitium re ꝑmanente
apud furem de ꝯſenſu dñi. ff. de vſucap. ſi fur. dic verius, ꝙ nō
incurrit pœnam, licet egrediat ad audiēdum, niſi audiat, ꝑ id,
qđ dixi. ſ. duab. ꝓximis qōnib. nec in hoc voluntas hr̄ ꝓ facto,
ſm no. de eo, q mit. in poſ. ca. 1. Quarto q̄ro, ſi in caſu de quo
in proxi. qōne ſpreto mandato abbatis iterum redit ad leges:
dicit Vin. ꝙ incidit ipſo facto in hanc pœnam: qđ intellige ni
ſi ꝟ. duos menſes redeat ad clauſtrum: ꝑ id qđ dixi. ſ. in 2. ꝯrio.
Quinto q̄ro, ſi religioſus cā honoris vadit principium amici
incipientis in legib. vel phiſica. putat Hoſ. dicens, ꝙ nō eſt ſua
interpretatio; qa hic quātum ad verba damnat auditus, & ele-
ctio: putat tm̄ ꝙ Papa rñderet talem non ligari ex mente. ar. ff.
ad exhi. l. pen. qa verba cum effectu ſunt intelligenda, de ele.
non reſi. relatum. etiam in pœnalib. ff. quod q̄ſq; iur. l. 1. §. hęc
aūt verba. dicit Io. And. & bñ, ꝙ hæc qō ꝓcedit ꝑſuppoſito ꝙ
religioſus ſtatim liget non expectatis duob. menſib. ſed hēt
duos mēſes, qđ tenui. ſ. in 2. ꝯrio. qō eſt indubia. Sexto q̄ro, in
caſu proximæ qōnis, ſi religioſus ꝯtinuat orando ſocium ſe-
mel in hebdomada legētem: dicit Hoſt. ꝙ iſtud nō eſt admit
tendum, vt excludat fraus. ar. inſt. vi. bo. rap. §. ſed nedum. ff. de
6 transa. cum hi. de diuor. quanto. dic, vt in ꝑcedenti. q. † Septi-
mo quęro, an religioſus poſſit aliquib. priuatim in camera
legere leges. Hoſt. ꝙ non, quia culpa eſt tam ꝓhibita diſcere q̄
docere. C. de males. & mathe. l. 2. Alij, vt refert, dicunt illud de
ſciētiis damnatis oīno, ſecus de his, q̄ in ſe malæ non ſunt: ſed
certis prohibitæ: facit quod no. de offi. dele. ex parte. Hoſ. vero
dicit: ꝙ hic ꝓhibet lectio & ſtudiū, ne lex imponatur verbis
de ele. commiſſa. li. 6. dic melius, vt dixi ſ. e. non magno. Octa
uo q̄ro, ſi certum tempus fluxit ꝙ religioſus non poteſt reuer
ti infra duos menſes: dicit Goſ. ꝙ non pp hoc eſt excommu-
nicatus, niſi poſt terminum, ad hoc de ele. commiſſa. lib. 6. cō
cor. Hoſt. & hoc verum; licet Vin. ꝯtrium dixerit. Nono q̄ro,
7 in eo, † quod dicit ante hoc c. fuiſſe varias opi. de intellectu c.
non magnopere, q̄ erant illę, dicit Innoc. ꝙ qdam dicebant ꝙ
erat canon latæ ſniæ. Alij ꝙ ferendę. Hoſt. dicit ꝙ erant etiam
aliæ: qa quidam dicebant ꝙ erat latæ ſnię poſt duos menſes.
Alij exponebant redierint. i. redire inceperint. Alij dicebant
poſt reuerſionem eos poſſe iterum exire & audire vſq; prope
finem duorum menſium: & tunc reuerti, ſed hoc reprobatur
ꝟ. in fi. ibi, deſtiterint: quia dēnt deſiſtere cū effectu: alias hoc
induceret in conſuetudinem. & fieret fraus legi. Item, aliqui
dicebant ꝙ non erunt excommunicati, ſed vitandi tanquam
excommunicati, poterant eſſe ꝙ aliæ; quia quoi capite & c. de
præben. ſquia diuerſitatem. Idem dixit Vin. de iſto & præcedē
ti vt ſm Io. An. illud verbum inducebat opinionem, quaſi ꝓ-
ſi excommunicati non eſſent: ſed quaſi excōmunicati eſſent
vitādi, de hoc ergo erat opinio, an eſſet ſimilitudinarium, an
veritatis expreſſiuum.

Digitized by Google

tio ad perſonatus,quid ſi perſonatus curam non habent, glo. ad omnes,dicit ꝙ nihilominus eſt locus huic conſtitutioni: de perſonatibus exemplificat Goff.vt quia ſunt primicerii,de conſt.cum acceſſiſſent. Theſaurarii:de conceſ. pręb.cum noſtris.Cancellarii:vt ec.bene.c.1.Succentores,de exceſ.præl.inter.pręcentores,de conſue.cum olim.Idem de qbuſdam alijs
2 dignitatib.quę ſunt in eccleſijs de conſuetudine.† Secundo q̃ro,ſi quis habet curam,non tñ eſt de hic prohibitis,an prohibetur audire ll.vel philoſophiam.Glo.e. ibi:& qui curam,dicit ꝙ non prohibetur.Idem Inn.qui tamen dicit non videri, ꝙ hoc eſſe poſſit,quod habeat curam niſi ſit ſacerdos,vel habeat perſonatum,niſi forte ex diſpenſatione, quia ſecum diſ-

ſiquis,ergo verba iſta nęc [illegible] bus pręmiſſis pœnis,ſm ea,quæ dixi de app.2.requitis,de dona.cum dilecti.alias ſi diuerſitas eſſet inter hæc,faceremus te lationem non ad omnia:ſed ab illa tãtum ad quę fieri poſſet iuxta ſanum intellectum d.c.cum dilecti. Quo quidem ſano intellectu curãdum eſt,vt vtamur in hac canonica ſapientia: quem tamen intellectum ſanum magis ope Dei ſperare quã noſtro ſtudio conſequi confidamus.Pſal.118. Intellectum da mihi & viuam:viuunt antem qui fruuntur intellectu hic per famam & in celo p'gloriam:quã nobis elargiri dignetur idẽ ipſe Deus omnipotens qui trinus,& vnus viuit in ſecula benedictus.Amen.

F I N I S.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll.

Omnes ſunt quaterniones præter L l. qui eſt quinternio.

VENETIIS, APVD IVNTAS.
M D C I I.

ANT 1.316.327

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

E 6ɪ.

Digitized by Google

Digitized by Google